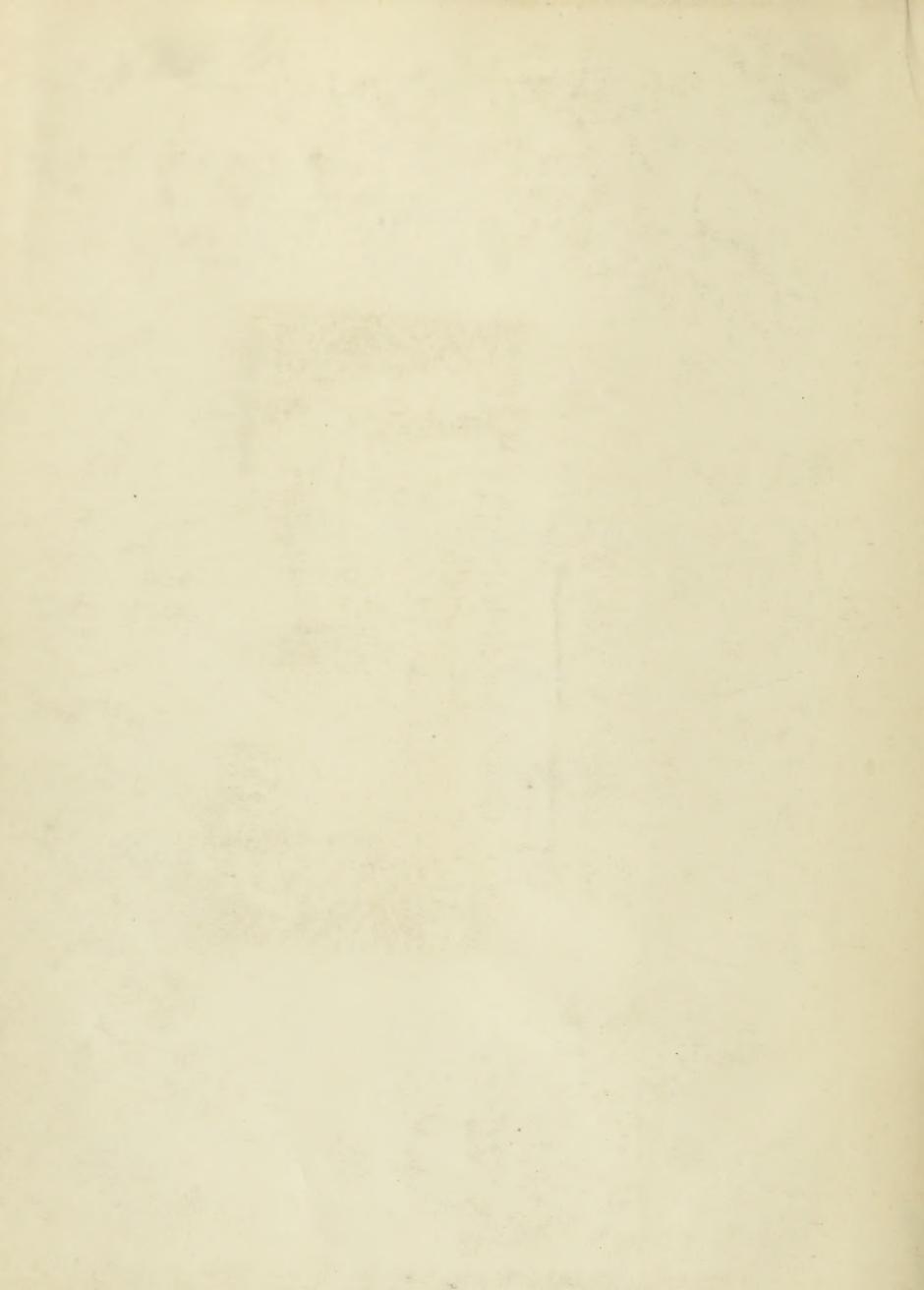
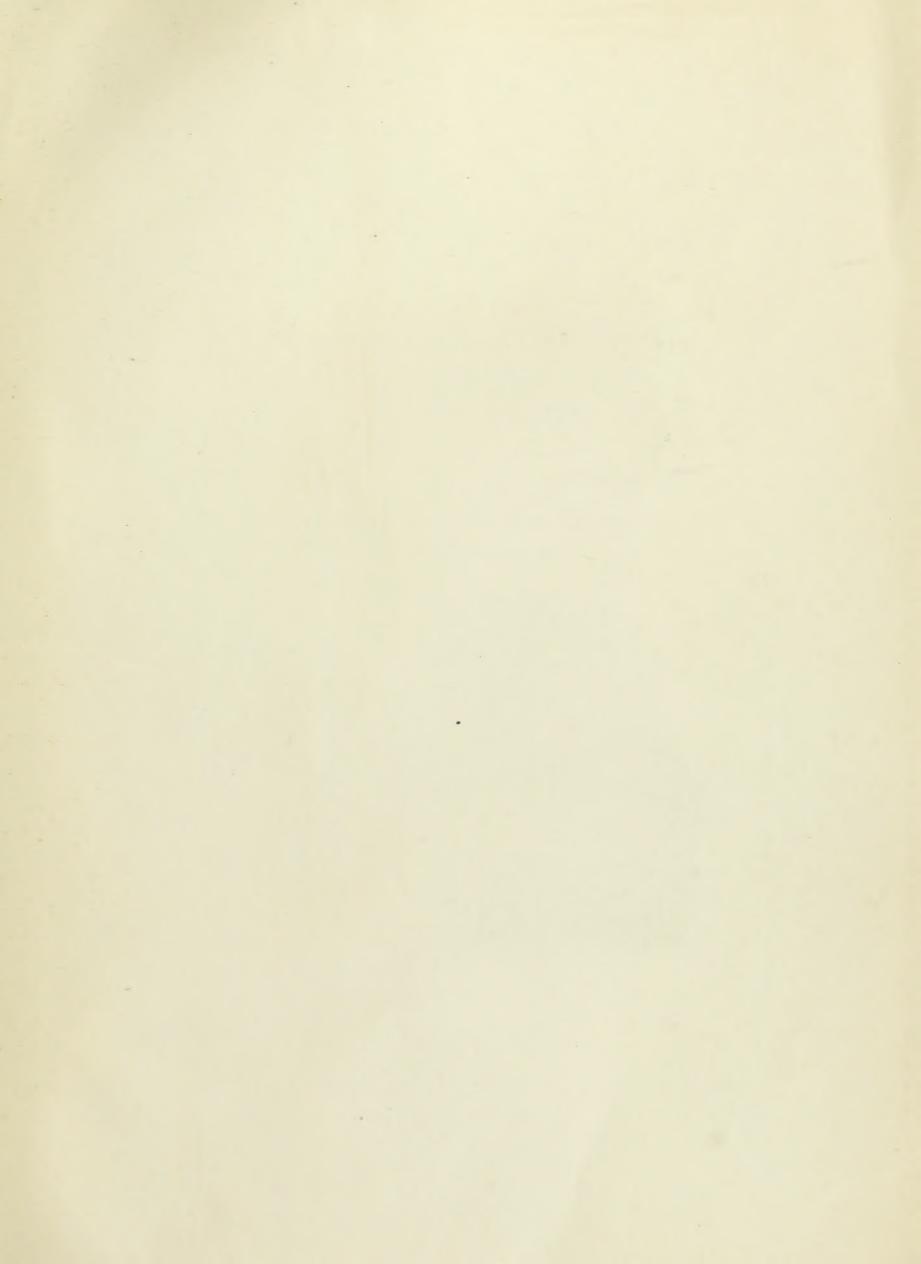

University of Toronto LHeb Library Title Der Babylonische Talmud: ed. Goldschmidt. DO NOT NAME OF BORROWER. REMOVE THE 163826 CARD FROM THIS POCKET Author Talmud DATE. **Acme Library Card Pocket** Under Pat. "Ref. Index File" Made by LIBRARY BUREAU

Der Babylonische Talmud

Sechster Band

תלמוד בבלי

בהכלל ששה סדרי המשנה

נדפס על פי ההוצאה הראשונה של דניאל בומברג בוויניציאה (ר'פדרפ"ג) הנקייה מכל שנויי הזקוק והשמטותיו עם חלופי גרסאות ושנויי נוסהאות של ספרי התלמוד שהגיהו המהרש"ל והגרי"ב והב"ח וזולתם ועם חלופי נוסחאות של כתב היד הנמצא באוצר ספרי המלוכה שבבאואריה ועם מראה מקומות במקרא במשנה בתוספתא ובתלמוד מתורגם גרמנית ומבואר על ידי הערות קצרות

כל אלה עשה

אליעזר גולדשמידם

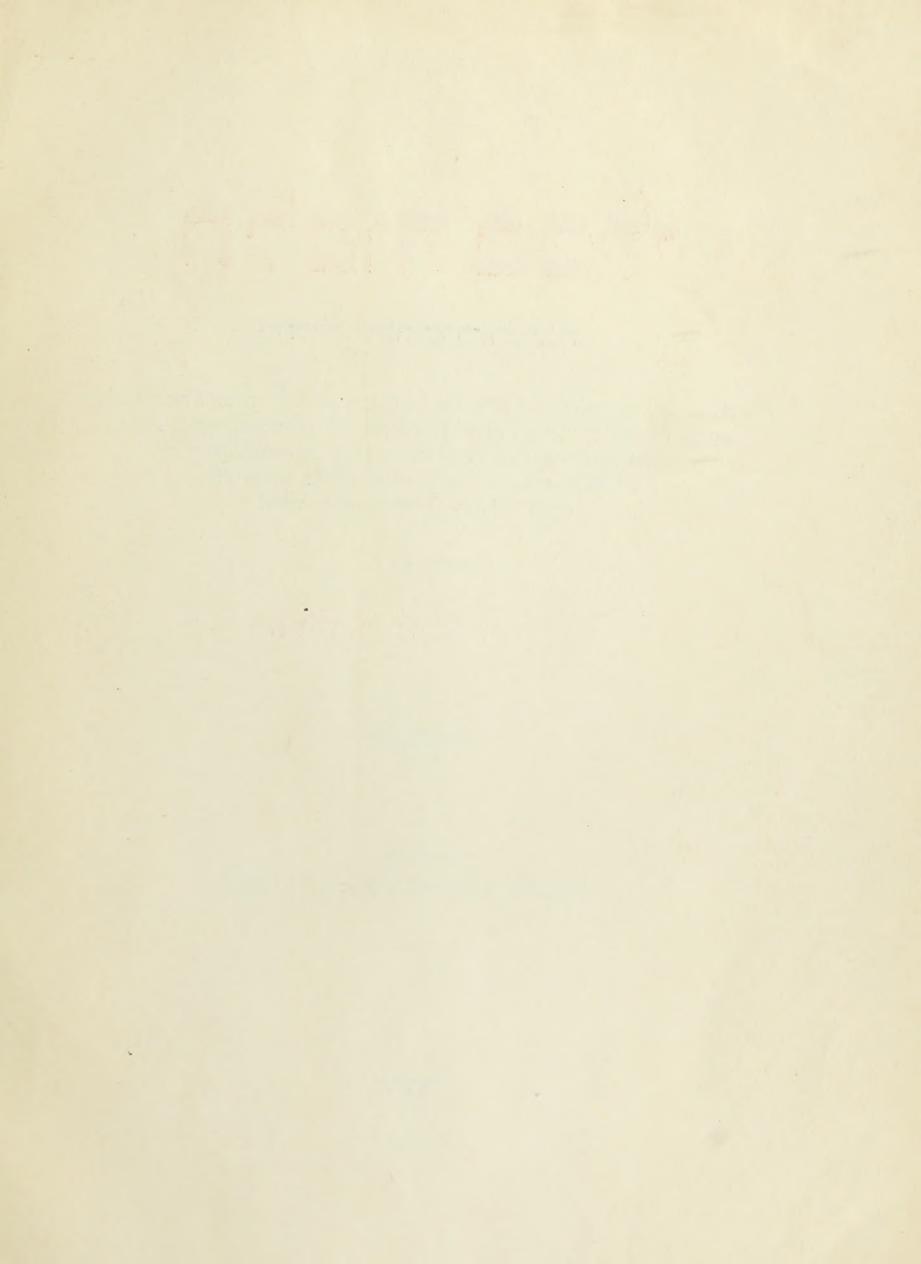

כרך ששי מסכת נזיקין [בבא קמא, בבא מציעא, בבא בתרא]

לפסיא

בבית מסחר הספרים של אומו האראסוויץ

ה'תרם"ו

Der

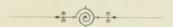
Babylonische Talmud

MIT EINSCHLUSS DER VOLLSTAENDIGEN MIŠNAH

HERAUSGEGEBEN NACH DER ERSTEN, ZENSURFREIEN BOMBERGSCHEN AUSGABE (VENEDIG 1520—23), NEBST VARIANTEN DER SPAETEREN, VON S. LORJA, J. BERLIN, J. SIRKES U. AA. REVIDIRTEN AUSGABEN UND DER MUENCHENER TALMUDHANDSCHRIFT, MOEGLICHST SINN- UND WORTGETREU UEBERSETZT UND MIT KURZEN ERKLAERUNGEN VERSEHEN

VON

LAZARUS GOLDSCHMIDT

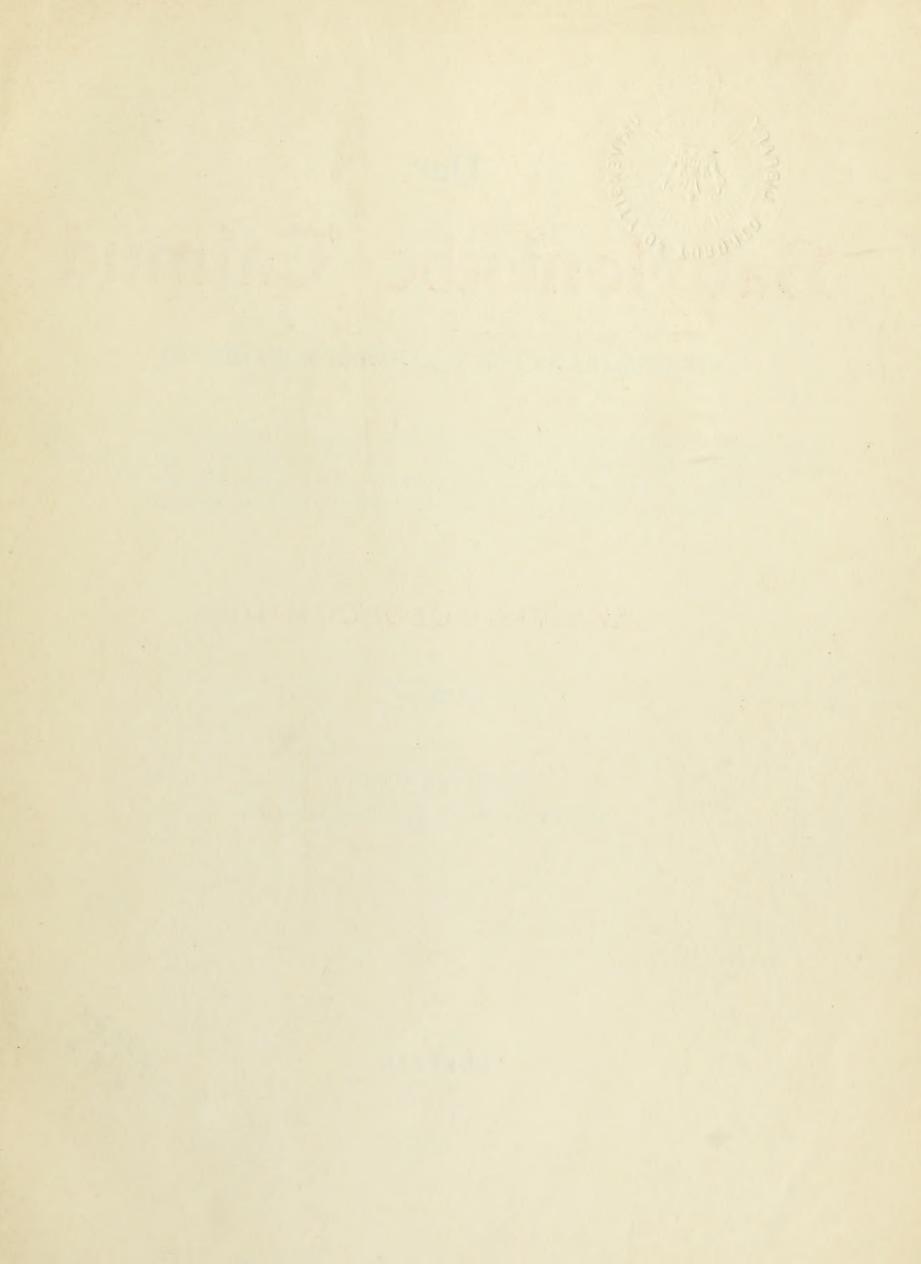
SECHSTER BAND:

BABA QAMMA, BABA MEÇIÂ, BABA BATHRA

LEIPZIG

OTTO HARRASSOWITZ

636 4 2

Transscription

s tüber dem entsprechenden Vokal; $\supseteq b$ (bh); $\ni g$; $\lnot d$; $\lnot h$; $\lnot v$; $\dagger z$; $\lnot h$; $\trianglerighteq t$; $\lnot i$: $\trianglerighteq k$ (kh); $\lnot i$: $\trianglerighteq m$; $\trianglerighteq m$;

Signatur der Varianten

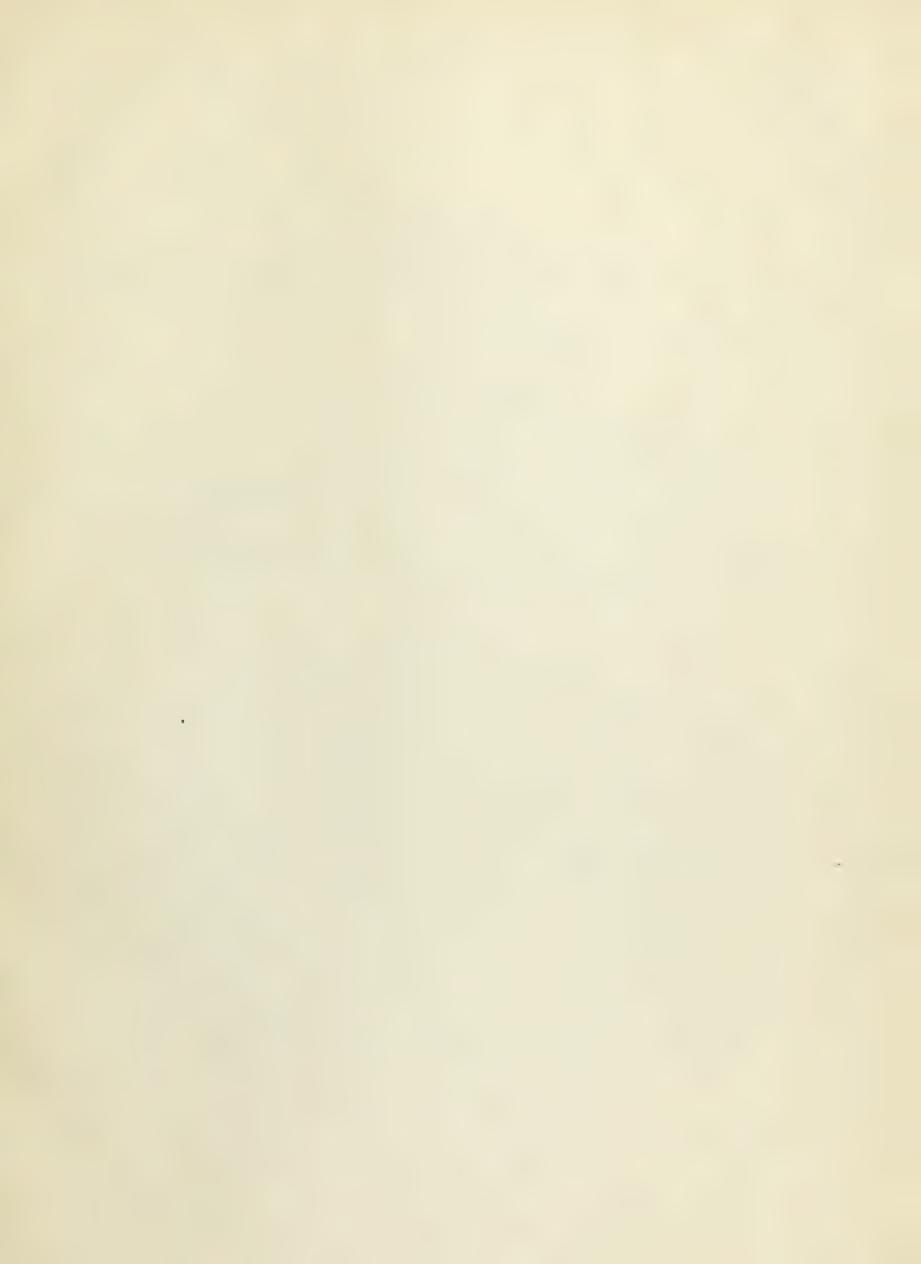
M Talmudhandschrift der kgl. Hof u. Staatsbiblioth. zu München (nach Raph. Rabbinowicz, Verlie Lectiones in Mischman et Talmud Babylonicum etc. Monachii indecekviji indecekviji pl. P. editio princeps des Talmuds (erste Bombergsche Ausgabe, Venedig 1520–1523) B. die neueren Ausgaben, revidirt und korrigirt von SLorja, JBerlin, JSirkes u. AA. V. Lesarten mancher Ausgaben u. Handschriften, sowie aus anderen talmud. Werken pl. Zusatz Defekt of Defekt des Cod. M., am Rand ergänzt [1]: LA. am Rand des Cod. M. Zensuränderungen und dücken der neueren Ausgaben werden nicht berücksichtigt. Die Orthographie der Bibelzitate wird nach dem masor. Text korrigirt, Abweichungen im Wortlaut werden jedoch beibehalten; etwaige Defekte werden in [1] und Superfluen in (1) gesetzt.

Abkürzungen

der biblischen und talmudischen Büchernamen

Das ! vor den Traktataamen bedeutet Ic ept's, zitirt nach Abschnitt. An Stellen, auf die mit vgl. verwlesen wird, werden die Parallelen volls'andig aufgezahtt.

Ab.: Aboth | Ah.: Ahiluth | Am.: Amos | Ar.: Arakhin | Az.: Aboda zara | Bb.: Baba bathra | Bek.: Bekhoroth | Ber.: Berakhoth | Beç.: Beça | Bik.: Bikkurim | Bm,: Baba meçiâ | Bq.: Baba qamma | Cnt : Canticum canticorum | Chr.: Chronicorum | Dan .: Daniel | Dem .: Demaj | Der .: Derekh ereç rabba | Dez.: Derekh ereç zuța | Dt.: Deuteronomium | Ecc.: Ecclesiastes | Ed.: Êdijoth | Er.: Êrubin | Est.: Ester | Ex.: Exodus | Ez.: Ezechiel | Ezr.: Ezra | Git.: Gițțin | Gn. (Gen.): Genesis | Hab.: Habakuk | Hag.: Haggaj | Hal.: Halla | Hg.: Hagiga | Hol.: Hollin | Hor.: Horajoth | Hos.: Hosea | Ij.: Ijob | Jab.: Jabmuth | Jad.: Jadajim | Jer.: Jeremia | Jes.: Jesaia | Jo.: Joel | Jom.: Joma | Jon.: Jona | Jos.: Josua | Jud.: Judicum | Kel.: Kelim | Ker.: Kerethoth | Ket.: Kethuboth | Kil.: Kilájim | Lv. (Lev).: Leviticus | Mas.: Maâsroth | Mak.: Makkoth | Mal.: Maleachi | Meg.: Megilla | Mei.: Meila | Men.: Menahoth | Mich.: Micha | Mid.: Middoth | Miq.: Miqvaoth | Mk.: Makhširin | Mq.: Moed qaţan | Ms.: Maâser šeni | Nah.: Nahum | Naz.: Nazir | Ned.: Nedarim | Neg.: Negaîm | Neh.: Nehemia | Nid.: Nidda | Nm.: Numeri | Ob.: Obadja | Orl.: Orla | Par.: Para | Pes.: Pesahim | Pr.: Proverbia | Ps.: Psalmi | Qid.: Oiddušin || Qin.: Qinnim || Reg.: Regum || Rh.: Roš hašana || Rt.: Ruth || Sab.: Šabbath || Sam.: Samuel || Sb.: Šebiîth | Seb.: Šebuôth | Sem.: Semahoth | Seq.: Šegalim | Sph.: Sopherim | Sot.: Soţa | Suk.: Sukka | Syn.: Synhedrin | Tah.: Taharuth | Tam.: Tamid | Tan.: Taânith | Tem.: Temura | Ter.: Terumoth | Thr.: Threni | Tj.: Tebul jom | Uqç.: Uqçin | Zab.: Zabim | Zch.: Zacharja | Zeb.: Zebahim | Zph.: Zephania

IV. Sektion.

Seder Neziqin.

Von den Schäden

(VI. Band.)

I. Baba qamma.

Erste Pforte.

1. Abschnitt. I. Die vier Hauptarten von Schädigungen. - Wodurch diese sich von einander unterscheiden (3). - Die am Sabbath verbotenen Haupt- und Nebenarbeiten. - Die verschiedenen Klassen der Unreinheit. - Die Schädigungen durch das Rind (4). - Die Schädigungen durch das Horn u. alles, was dem gleicht. - Eigentümlichkeit der verschiedenen Schädigungen (5). - Die Schädigungen durch Zahn u. Fuss (6). - Unterarten dieser Schädigungen (7). - Die Schädigungen durch eine Grube u. durch das Feuer (8). - Die durch ein Tier verursachte Schädigung. - Die Abweidung (9). - Die Schädigung aus Bosheit u. aus Genußsucht. - Weshalb man für die Schädigung eines Sklaven nicht haftbar ist (10). - In welcher Beziehung die Schädigung durch einen Menschen u. in welcher Beziehung die Schädigung durch ein Tier strenger ist (11). - Weitere, in der Misnah nicht genannte Schädigungen (12). - Weshalb diese in der Misnah nicht genannt werden (13). -Die Schädigung eines Menschen durch ein Tier. -Die unsichtbare Schädigung (14). - Die Schädigung durch falsche Zeugenaussage. - Weshalb alle Schädigungsarten genannt werden (15). - Wenn leblose Sachen durch Mitwirkung des Winds Scha-

. . .

den angerichtet haben (16). - Die Reinigung von Rinnen (17). - Wenn eine Wand od. ein Baum auf die Strasse einstürzen. - Gekürzte Ausdrucksweise der Jerušalemiten. - Die Qualität des Grundstücks, mit dem der Schaden zu ersetzen ist (18). Was unter "gutes Feld" zu verstehen ist. - Wenn das schädigende od. das beschädigte Rind dem Heiligtum gehört (19). - Womit der Schuldner dem Gläubiger haftet. - Womit der Schaden zu ersetzen ist (20). - Ob jemand, der seinen Grundbesitz nicht verkaufen kann, Armenrechte beanspruchen dürfe (21). - Die Haftbarkeit des Ehemanns für die Morgengabe seiner Frau. - Nach welchem Maßstab die Qualität der Grundstücke geschätzt werde (22). - Wenn jemand mehrere Arten von Zahlungen zu leisten hat (23). — Das Recht des Gläubigers. — Wenn der Haftende seine Grundstücke verkauft hat (24). - Eine zu seinen Gunsten getroffene Bestimmung darf abgelehnt werden. - Wenn jemand mehrere Arten von Verpflichtungen u. nur eine Art von Grundstücken besitzt (25). - An wen der Gläubiger sich zu halten hat. - Wenn ein Gläubiger des Verkäufers dem Käufer das Grundstück gepfändet hat. - Ob der Käufer zurücktreten kann, wenn auf das gekaufte Grundstück von andrer Seite Ansprüche erhoben werden (26). - Womit alles der Schädiger Ersatz leisten kann. - Bargeld gleicht Grundbesitz. - Wenn Brüder die Erbschaft geteilt haben u. der Gläubiger des Vaters die Schuld von einem eingezogen hat (27). - Wieviel man für eine gottgefällige Handlung ausgebe. - II. Die Haftpflicht für die Schädigung einer Sache, die man zu bewachen verpflichtet ist. — Beschränkungen hinsichtlich des Gebiets der Schädigung. - Die durch mangelhafte Bewachung verursachte Schädigung (28). - Die Schädigung durch eine glühende Kohle. - Rind u. Grube hinsichtlich der Schädigung (29). — Eigentümlichkeit der Feuerschädigung (30). - Tiefe der Grube hinsichtlich der Haftpflicht. - Wenn jemand eine Schädigung nur zum Teil verursacht (31). - Wenn mehrere Personen einen Menschen getötet haben. - Wem das Aas des getöteten Tiers gehört (32). - Die Wertverminderung des Aases. - Ob der beschädigte Gegenstand in Zahlung zu nehmen ist (34). - Die levitische Unreinheit beim Abgang der Eihaut. - Die Auslösung des innerhalb 30 Tagen auf den Tod verletzten Erstgeborenen (35). - Wodurch ein Vieh erworben wird. - Die Kleider der Erben bei der Teilung der Erbschaft. - Wenn ein Hüter die anvertraute Sache einem anderen Hüter übergeben hat. - Ob Sklaven als Deckung für eine Schuld genommen werden können (36). - Welchen Gütern gegenüber das Prozbul Geltung hat. - Sklaven im Verhältnis zu anderen Gütern (37). - Ob Sklaven Mobilien oder Immobilien gleichen. - Die Erwerbung von Mobilien vermittelst Immobilien. - Durch die Besitznahme eines Grundstücks werden auch alle mitverkauften erworben (38). - Das Besitzrecht auf minderheilige Opfertiere (39). -Die Priestergaben. - Friedensopfer, Erstgeburtstiere u. der Zehnt (40). - Wenn ein als Friedensopfer bestimmtes Tier Schaden angerichtet hat. -Ob von 2 Schädigern einer für den anderen haftet (41). - Wenn ein Dankopfertier Schaden angerichtet hat. - Wenn ein Zweifel besteht, wessen Tier den Schaden angerichtet hat. - Wenn der Eigentümer des schädigenden Tiers das Eigentumsrecht aufgegeben hat (42). - Das gemeinschaftliche Gebiet hinsichtlich der Schädigung. - Die Schädigung eines entliehenen Tiers (43). - Die Haftpflicht des Hüters. - Wenn ein Tier ausbricht u. Schaden anrichtet. - Die 4 Regeln hinsichtlich der Schädigung (44). - Die Schädigung im Gebiet

des Beschädigten (45). - III. Auszug einiger Lehren hinsichtlich der Schädigung. - Wenn 2 Sachen zweier Eigentümer sich gegenseitig beschädigt haben (46). - Das Gericht schreitet nur dann ein, wenn Zahlung zu erzielen ist. - Wenn jemand eine strafbare Handlung eingesteht u. darauf Zeugen kommen (47). - Die Frau hinsichtlich des Straf- u. Zivilgesetzes (48). - Der halbe Ersatz für die böswillige Schädigung eines Tiers. - Der Unterschied zwischen dem Gewarnten u. Ungewarnten (49). - Die Selbstanzeige bei der Schädigung eines Rinds. - Was als Busszahlung gilt (50). - Die ungewöhnliche Schädigung eines Tiers. - IV, r. Die fünf Fälle des Nichtgewarntseins u. die des Gewarntseins (51). — Das Gebiet der Schädigung (52). - Die Schädigung durch wilde Tiere. - Die Schädigung eines Tiers durch Fahrlässigkeit (53). - Die Metamorphose einer Hyäne. - Die Schädigung eines Löwen (54). - Der gezähmte Löwe. — IV,2. Unterschied zwischen einem Ungewarnten u. einem Gewarnten (55). — Das Grab Davids. — Die Verdächtigungen des Jeremias. — Die Woltat an einem Unwürdigen. - Die Trauerfeier für den König Hizgijahu (56). - Die Trauerfeier für einen Gelehrten. — Das Gesetzesstudium u. die guten Werke (57).

2. Abschnitt. I. Die Fußschädigung (58). - Die Zahnschädigung. — Die Schädigung eines Tiers durch Fahrlässigkeit. - Wenn Hühner beim Umherflattern Schaden anrichten (59). - Die Mitwirkung des Körpers bei der Schädigung (60). -Wenn die Beschädigung des Gegenstands erst später eintritt. - Die direkte u. die indirekte Kraft (61). - Die halbe Entschädigung für einen Schaden durch spritzende Steinchen. - Verschiedenartige Entschädigung für die Schädigung eines Hunds (62). - Die Warnung bei der Schädigung durch spritzende Steinchen (63). - Verschiedene Arten von Schäden durch Hühner (64). - Die indirekte Kraft bei der Schädigung. - Die Schädigung durch Ausschlagen eines Tiers (65). - Die absichtslose Schädigung bei einem Tier (66). - Die Schädigung eines Tiers durch das Wedeln mit dem Schwanz. - Wenn ein Huhn mit einer einem Fremden gehörenden Schnur Schaden anrichtet (67). -H. Die Schadigung mit dem Zahn, Was als sol

ological into an on the an Cornes unite signote Ding. 1905. De un gewolpshehe Schadt ay . University of the Contract of Section School in any mar den. Zahan 1995 We in percent un Wa to m Schalen durch don Zahn zu ersetzen strille. Oh jomand, dor an Haus ones anderen Line des en Alessa wohnt. Mote Lahlen muss Die La Johnny eines Nut ens ohne dem anderen zu s buten and Wenn on 2 Personen gehorendes Haus eingestürzt ist. - Die Veruntreuung am Geheiligten (72). - Wenn jemand in einem herrenlosen Haus wohnt a spater ein Eigentumer sich meldet 13 Welchen Nutzen der Hausbesitzer vom Mieter hat. - Weiteres über die Schädigung durch den Zahn (74). - Die Grube auf eignem Gebiet. - Die Zahnschädigung auf öffentlichem Geblot (7) 111. Schaden durch Hunde u. Ziegen. Wenn ein Schaden durch Verschulden beginnt u. durch eine vis major endigt. - Die Schädigung durch Springen (76). - Zu welcher Klasse der Feuerschaden gehört (77). - Tote u. lebende Sachen beim Feuerschaden (78). - Die Brandstiftung durch einen geistig Minderwertigen. - Die Bewachung des Feuers (79). - Ob das Maul der Kuh als Gebiet des Schädigers gilt. - Das Aufhetzen eines wilden od. Haustiers (80). - Das Schlangengift. - Die Schädigung durch Ziegen. - IV. Gewarnt u. ungewarnt (81). - Die Wiederholung innerhalb eines kurzen od. langen Zeitraums. - Welches Tier als fromm u. welches als bösaitig gilt (82). - Die dreitägliche Warnung. - Die Zeugen u. ihre Aussage (83). - Wenn die Zeugen nur den Besitzer u. nicht das Rind kennen. - Wenn jemand auf einen einen fremden Hund aufhetzt. - Wenn jemand einen Hund reizt u. dieser ihn beschädigt (84). - V. Das schädigende Tier im Gebiet des Geschädigten (85). - Der hermeneutische Schluss vom Leichteren auf das Schwerere. - Der Same des Flussbehafteten (86). - Die Unreinheit des Flussbehafteten (87). - Die Unreinheit verschiedener andrer Dinge (88). - Die Unreinheit eines Leichnams. - Die Zahn- u. Fußschädigung auf öffentlichem Gebiet (89). - Das Lösegeld bei der Fußschädigung. - VI. Ein Mensch gilt stets als gewarnt (91). - Die vier Entschädigungen. - Die

unverschuldete Schadigung. Die unbeabsichtigte verbotene Arbeit am Sabbath (92). — Wenn jemand ein Gerät herabwirft, ein anderer aber es im Flug zerbricht. — Dasselbe hinsichtlich der Tötung eines Menschen. — Wenn mehrere Personen zusammen einen Menschen töten (93). — Wenn jemand im Herabfallen von einem Dach eine Frau beschläft od. einen beschämt od. beschädigt. — Wenn jemand einem anderen eine brennende Kohle auf den Körper oder auf das Gewand legt. — Wenn jemand einen ins Feuer od. ins Wasser stösst (94). — Dasselbe hinsichtlich eines Sklaven od. eines Tiers. —

3. Abschnitt. 1,1. Wenn jemand ein Gefäss auf die Strasse stellt u. einer es zerbricht od. daran beschädigt wird. - Krug und Fass (95). - Ob der Geschädigte sich auf der Strasse vorsehen sollte. - Busszahlungen wegen Körperverletzungen (96). - Ob man sich selbst Recht verschaffen darf. -Man darf nicht heimlich seine Sache aus einem fremden Hof holen. - Wenn man bei der Rettung seiner eignen Sache eine fremde beschädigt hat (97). - Wenn jemand beim Fortjagen seines Sklaven ihn verletzt. - Wenn eine Frau bei der Hilfeleistung ihres Gatten einen anderen beschämt (98). - Wenn jemand einen durch sein Feld laufenden öffentlichen Weg sperrt. - Einiges über den Eckenlass. — I,2. Wenn jemand die Scherben seines zerbrochenen Gefässes auf der Strasse liegen lässt (99). - Die Schädigung durch eine Grube. - Was als solche gilt (100). - Die Schädigung durch ein Missgeschick (101). — Ob das Straucheln ein Verschulden od. ein Missgeschick ist. - Wenn jemand seine auf der Strasse liegende Sache freigibt. -Die Schädigung beim Fallen u. nachher (102). -Die Freigabe des schädigenden Gegenstands. -Die Schädigung durch Umwühlen von Dung auf öffentlichem Gebiet (103). - Wenn jemand eine Grube zudeckt u. wieder aufdeckt. - Wenn jemand Dornen in eine Wand steckt u. dadurch Schaden angerichtet wird (104). - Das Graben einer Grube auf öffentlichem Gebiet. - II. Das Ausgiessen von Wasser auf öffentliches Gebiet. - Das Reinigen der Strassenrinnen (105). — Das Verstekken von Glasscherben in eine schadhafte Wand. - Wo solche versteckt werden müssen. - III. Die

Verdüngung von Stroh und Stoppeln auf öffentlichem Gebiet (106). - Wann dies erlaubt ist. -In welchen Fällen man wegen Urhebung eines Schadens nicht ersatzpflichtig ist. - Die Erwerbung auf der Strasse liegender, den Verkehr störender Sachen (107). — Die Massregelung wegen unerlaubter Handlungen (108). — IV. Wenn zwei Töpfer auf der Strasse gehen u. einer über den anderen fällt. - Ob das Straucheln Fahrlässigkeit od. Missgeschick ist (109). — Das Ausruhen eines Lastträgers auf öffentlichem Gebiet. - Wenn mehrere Personen übereinander fallen (110). - Die Entschädigung in solchen Fällen. — V. Wenn ein Lastträger einem anderen auf der Strasse Schaden zufügt (111). — Die Beschädigung seiner Frau beim Beischlaf. - Wenn zwei Kühe auf öffentlichem Gebiet einander beschädigen (112). - VI. Die Beschädigung im Laufen u. im Gehen. - Wann das Laufen gestattet ist (113). - Der Empfang des Sabbaths. — VII. Das Holzspalten auf öffentlichem Gebiet. -- Wenn jemand zu einem Tischler kommt u. durch einen Span verletzt wird (114). - Die Tötung bei der Prügelstrafe. — Die Ausführung der Prügelstrafe. — Das Niederreissen einer Wand. (115). — Wenn jemand sich selbst der Gefahr der Schädigung aussetzt, - Wenn Lohnarbeiter vom Rind des Hausbesitzers beschädigt werden (116). Die Anmeldung beim Eintreten ins Haus. - VIII. Wenn zwei Rinder einander beschädigt haben. -Wenn ein Mensch ein Rind u. ein Rind einen Menschen beschädigt hat. - Die Zahlung des ganzen u. des halben Ersatzes (117). — IX,1. Wenn ein minderwertiges ein wertvolles Rind tötet. - Die Teilung des lebenden Rinds. - Wenn der Besitzer das schädigende Rind verkauft hat (118). - Die Verhypothezirung von Gütern. -- Der Verkauf u. die Weihung des schädigenden Rinds vor od. nach der Gerichtsverhandlung (119). - Die Pfändung desselben durch Gläubiger. - Die Schädigung des Anspruchsobjekts. — Das Verbrennen fremder Schuldscheine (120). - Der Anspruch des Gläubigers. - Wenn das beschädigte Rind nachher an Wert zugenommen od. abgenommen hat (121). -IX,2. Wenn das Aas des getöteten Rinds nichts wert ist. - Auf welche Weise die Teilung des getöteten u. des schädigenden Rinds zu erfolgen hat

(122). — Die Schätzung derselben (123). — Wenn das Aas mehr wert ist als das stössige Rind. -X. In welchen Fällen die Schädigung eines Menschen u. in welchen die Schädigung eines Tiers strenger ist (124). - Die Verletzung u. die Brandstiftung am Sabbath. - Fälle von klugen Rindern, - Die Beschämung durch ein Rind (125). - Der Totschlag ist in allen Fällen strafbar. - XI. Wenn ein Tier durch die Verfolgung eines anderen verletzt wird. - Wenn hinsichtlich des verfolgenden Tiers ein Zweifel obwaltet. — Andere Zweifel in dieser Beziehung (126). — Die bestimmte u. die unbestimmte Behauptung bei Gericht. - Wenn jemand etwas anderes eingesteht als das, was von ihm gefordert wird (127). - Wenn zwei Rinder ein anderes getötet haben (128). — Ob der Besitzer des einen die Verantwortung auf den des anderen schieben kann.

4. Abschnitt. I. Wenn ein Rind vier od. fünf Rinder hintereinander getötet hat (129). - Ob der Geschädigte als Gläubiger gilt (130). - Die Busszahlung wegen der Versetzung eines Stosses. - Die Währung des in der Schrift u. bei den Rabbinen genannten Gelds. - Die Armenverwalter sind Vertreter derselben. — Der böse Hanan (131). — II. Wenn ein Rind für nur eine bestimmte Art als stössig berüchtigt ist (132). — Die Zurücktretung. - Wenn ein Rind nur an bestimmten Tagen stössig ist (133). — Wenn es nur zuweilen od. verschiedene Arten hintereinander stösst (134). --Wenn es an bestimmten Monatstagen od. bei bestimmten Ereignissen stösst. - III. Das Eigentum eines Jisraéliten, eines Nichtjuden u. des Heiligtums bezüglich der Schädigung der Tiere (135). -Das Vermögen des Heiligtums (136). - Das Vermögen der Nichtjuden. - Auch Nichtjuden werden wegen ihrer Verdienste belohnt (137). - Anerkennung u. Bemängelung der jüdischen Gesetzgebung seitens römischer Beamter. - Midjan u. Moab (138). — Niemandem wird der Lohn gekürzt. - Man beeile sich stets zur Ausübung einer gottgefälligen Handlung. - Die rechtliche Stellung der Samaritaner (139). — IV. Geistig Minderwertige als Schädiger od. Geschädigte. - Die Schädigung eines Kampfstiers (140). - Die Stellung eines Vormunds für geistig Minderwertige. - In welchen

tale are Vene a vine Wasse or chitron ist (144) Went der Bereine des vosigen Rinds representation of the property Manderweith e (142) Die Bewichung des ellen The Die Lear dustring dar Volumber. - Das umit entitlem III d'hissibiliels des Losegelds 144 Du Premu y for des ra chlande Lose and Worm concently to as Vich such als hos . he mass ill (11 n De Schuldner hat die Zahlanja i Her Glaubiner seners Glaubigers zu ahle. De Verderung auseh den Besitzwechsel (146). - Welche Tiere als Opfer unzulässig sind. -D. Schadigun, du ch Bestaditat (147) V. Wenn ein Rind einen Menschen tötet. - Auf welche Weise dies sich wiederholen kann (148). - Die Warnung. - Verbot der Nutzniessung eines hingerichteten Rinds (149). — Welche Instrumente zum Schlachten georgiet sind. Die Benutzung der Haut. - Die Ehrfurcht vor den Gelehrten (150). - Wenn ein Rind in der Absicht ein Tier zu töten, einen Menschen getötet hat. - Der Ersatz für die Kinder bei der Tötung einer schwangeren Frau (151). -Mensch u. Tier hinsichtlich der Schädigung u. der Beschämung. - Die Absicht bei der Schädigung (152). - Der Ersatz für einen getöteten Sklaven. - In welcher Beziehung es bei einem Sklaven strenger ist als bei einem Freien (153). - Gleichstellung der Frau mit dem Mann hinsichtlich der Schädigung. - Die Beerbung der Frau durch den Ehemann (154). - Der Ersatz für die Kinder. -Wenn ein Rind ohne Absicht einen Sklaven od. einen Freien getötet hat (155). - Wenn jemand den von einem Rind begangenen Totschlag selbst anzeigt. - Wenn darauf Zeugen gekommen sind (156). — Die Brandstiftung. — Die Absichtslosigkeit bei der Schädigung. - Das Lösegeld (157). -Bei der Tötung ist zwischen Erwachsenen u. Unerwachsenen nicht zu unterscheiden (158). - Die Unterscheidung zwischen gewarnt u. ungewarnt bei Unerwachsenen. - VI. Wenn ein Rind in der Absicht etwas anderes zu tun, einen Menschen getötet hat (159). — Wenn es in der Absicht, diesen zu töten, jenen getötet hat (160). - Wenn man einen Stein in einen Haufen Menschen wirft. - VII. Das Rind, das keinen männlichen, jisraélitischen, erwachsenen Eigentümer hat, hinsichtlich der Tötung.

Wenn der Besitzer das Rind nach der Tötung freigegeben od. dem Heiligtum geweiht hat (161). - Tötung u. Aburteilung müssen unter einem Besitzer erfolgen. - VIII. Wenn das abgeurteilte Rind vor der Steinigung geschlachtet od. dem Heiligtum geweiht wird (162). - Ob man zur Nutzniessung Verbotenes dem Eigentümer zur Verfügung stellen könne. - Personen, die an Stelle des Eigentümers treten (163). - Das Rechtsverhältnis des Mieters. - Wenn das Rind beim Hüter Schaden angerichtet hat od. zu Schaden gekommen ist. - IX. Wenn das angebundene od. eingeschlossene Tier fortgekommen ist u. Schaden angerichtet hat (164). - Die Bewachung eines Rinds. - Wenn ein Rind mit einem Horn zu stossen pflegt (165). - Man darf nichts Gefährdendes in seinem Haus halten. -

5. Abschnitt. I. Wenn neben einer getöteten oder tötenden Kuh das Kalb sich befindet (166). - Der strittige Betrag. - Wenn jemand ein Rind kauft u. es als bösartig befunden wird. - Ob man sich hierbei nach der Mehrheit zu richten hat (167). -Der Kläger hat den Beweis anzutreten. — Die Beteiligung des Kalbs an der Schädigung (168). - Die Deckung durch dasselbe. — Die Eier als Deckung für die Schädigung der Henne. - Die Schätzung in solchen Fällen. - Wenn die Kuh dem einen u. das Kalb einem anderen gehört. - II. Wenn jemand Gefässe in einen fremden Hof bringt u. diese da beschädigt werden (169). – Wenn das Tier des Eigentümers durch diese zu Schaden kommt. - Dasselbe hinsichtlich Früchte. - III. Wenn jemand unbefugt od. befugt ein Rind in einen fremden Hof bringt u. es da Schaden anrichtet od. zu Schaden kommt. --Die Bewachungspflicht des Hofeigentümers (170). - Wenn jemand einem fremden Tier Gift vorlegt. - Wenn eine Frau Weizen in einen fremden Hof bringt u. das Vieh des Eigentümers es frisst, bzw. dadurch zu Schaden kommt (171). - Wie weit die Ueberwachungspflicht des Hüters reicht (172). — Beschädigung eines Tiers durch Speisen, die ein Fremder ins Haus gebracht hat. — Wenn jemand auf einem fremden Hof eine Grube gräbt u. da sein Vieh hineinbringt. - Wenn jemand sein Vieh in einen fremden Hof bringt u. dieses den Besitzer verletzt (173). - Wenn jemand unbefugt in einen

fremden Hof kommt u. der Besitzer durch ihn verletzt wird. - Wenn ein Vieh in einen fremden Brunnen fällt u. das Wasser verpestet (174). — Wenn jemand einem gestattet, ein Vieh in seinen Hof zu bringen (175). — IV. Wenn ein Rind in der Absicht, ein anderes zu stossen, eine Frau gestossen u. sie abortiert hat. — Der Ersatz für die Kinder. — Wem dieser Ersatz gehört (176). — Dasselbe hinsichtlich einer nichtjüdischen Magd. - Der Wert einer Frau vor u. nach der Geburt (177). — In welchen Fällen der Verletzung einer Schwangeren man für die Kinder ersatzpflichtig ist. -Die Verletzung einer Proselytin (178). - Die diesbezügliche Stellung einer Jisraélitin, die einen Proselyten geheiratet hat. - Der Ersatz für die Kinder u. der Mehrwert der Kinder (179). - Die Besitzergreifung der Schuldscheine eines Proselyten nach seinem Tod. - Das Pfand eines Jisraéliten bei einem Proselyten. - V,r. Die Grube auf einem Privatgebiet mit der Oeffnung nach öffentlichem Gebiet u. umgekehrt (180). -Das Graben u. das Oeffnen einer Grube. - Der Begriff "Grube" in der Schrift. - Das Zudecken der Grube (181). -- Das Graben beim Bauen von Fundamenten (182). -Auf welche Weise man öffentliche Brunnen grabe. - R. Nehonja u. seine Tochter. - Gott übersieht nichts. - Man räume keine Steine auf öffentliches Gebiet fort (183). — V,2. Die Form der Grube u. die Tiefe derselben. - Die tötliche Wirkung bei der Grube (184). — Weshalb alle Formen der Grube genannt werden. - Das Schlachten eines in einer Grube gefallenen Tiers (185). — Der Steinigungsraum. - Man suche für den Hinzurichtenden eine möglichst leichte Todesart. — Das Dachgeländer (186) - Die Tiefe von 10 Handbreiten bei einer Grube. - VI,1. Die Grube zweier Teilhaber. -Der Auftrag einer verbotenen Handlung (187). -Wenn jemand eine Grube gräbt u. ein andrer sie vertieft (188). - Das Hinlegen eines Steins vor eine Grube. - Die Mitwirkung des Wassers in einer Grube (189). - Die Verbreiterung einer Grube. - Eine Grube, die gleichmässig breit u. tief ist. - Die Verpflichtung, eine offene Grube zuzudecken (190). - Die Besitzergreifung beim Kauf eines Brunnens. - Die Besitzergreifung beim Kauf eines Hauses. - Die Besitzergreifung beim Kauf

einer Herde. - VI,2. Wenn ein Mitbesitzer einer Grube diese offen findet u. sie nicht zudeckt (191). - Unterscheidung zwischen einer lebenden u. einer leblosen Sache. — Das mangelhafte Zudecken einer Grube (192). - Wenn der Grubendeckel beschädigt wird (193). - Das Hineinfallen durch das Geräusch des Grabens. — Unterscheidung zwischen verschiedenen Arten des Hineinfallens (195). -Wenn ein Rind ein anderes in eine Grube stösst (196). — Wenn ein Rind über einen Stein in eine Grube fällt. – Wenn zwei Rinder zusammen ein anderes getötet haben. - Wenn ein Mensch u. ein Vieh jemand in eine Grube gestossen haben (197). — Das für das Heiligtum unbrauchbar gewordene Rind. - Die Beschädigung von Geräten in einer Grube (198). - Weshalb die Schrift bei der Grubenschädigung von Rind u. Esel spricht (199). — Die Berücksichtigung der geistigen Qualität beim in einer Grube Geschädigten. - VII. Alle Tiere gleichen einander hinsichtlich der in der Schrift genannten Gesetze (200). - Aufzählung der Gesetze u. ihr Ursprung in der Schrift (201). — Die Generalisirung u. Spezialisirung in der Schrift (202). — Der erste u. der zweite Dekalog. — Verschiedene Traumdeutungen (203). - Verschiedene Tiere hinsichtlich des Verbots der Gattungsmischung. — Das Verbot der Kreuzung von Seetieren. — Das Verbot mit Tieren verschiedener Art Arbeit zu verrichten (204). -

6. Abschnitt. I--II. Wenn ein Tier ausbricht u. Schaden anrichtet. - Wenn man es auf einen ungeeigneten Ort zurücklässt. - Der Ersatz bei der Beschädigung eines Gartens. - Was als ausreichender Verschluss gilt (205). - Die Bewachung eines bösartigen Rinds. - Dinge, bei welchen die Schrift die Bewachungspflicht erleichtert hat (206). - Dinge, wegen welcher nicht das irdische, wol aber das himmlische Gericht bestrafen kann (207). - Weshalb gerade diese Dinge genannt werden (208). - Das Ausbrechen eines Tiers. - Das Freilassen eines Tiers durch Räuber (209). - Die Haftpflicht des Hirten. - Der Hüter einer gefundenen Sache (210). — Wie lange man sich mit einer gefundenen Sache befassen muss (211). - Die Inkenntnissetzung des Eigentümers bei der Rückbringung einer Sache. - Der bewaffnete Räuber

10. De omtoche a de deppelte Ersatz
Relei in 1916 et de Mierers limsumtlich der
Latabiltume (21). Wenn jemend einen andern
vor Schoelon how der Der Ersat für die Abcentral eine Gerten (214). Ausserordentliche
Lalle ein Scholl, umgen durch ein Vieh. Die
Schotzung bei der Ersat leistung für die Zahn
er eingung (21). Man schatze weder mit beonde sich nem noch mit besonders grossem Mass
stat. Nich welcher Schatzung die Ersatzleistung
erf lige 216. Der Ersatz für ein junges Reis.

Die Schat ung bei der Entschadigung (217). Abzuge bei an deren Zahlungen (218). Uebermassige Beobach tung religiöser Zeremonien gilt als Ueberhebung (219). — Die Einwilligung der Ehefrau beim Verkauf von Grundstücken. — 111. Das unbefugte Schobern auf einem fremden Feld. — IV,1. Die Brandstiftung durch einen geistig Minderwertigen.

- Wenn mehrere Personen an der Brandstiftung beteiligt sind (220). - Die Mitwirkung des Winds bei der Brandstiftung. - IV,2. Wofür man alles wegen Brandstiftung ersatzpflichtig ist (221). -Das Versteckte hinsichtlich des Ersatzes bei einer Brandstiftung. - Ein Strafgericht kommt über die Welt nur wegen der Frevler (222). - Man trete seine Reise bei Sonnenschein an. - Man reise nicht zur Zeit der Seuche. - Zur Hungerszeit wandre man aus (223). - Zur Zeit der Seuche benutze man nicht die Mitte der Strasse. - Andere Verhaltungsmassregeln während einer solchen Zeit. - Das Wimmern u. das Lustigsein der Hunde. -Gleichnis betreffend die Halakha u. die Agada. -Zerstörung u. Wiedererbauung Jerušalems durch das Feuer (224). - Fragen, die an David gerichtet worden waren (225). - Die Preisgebung des Lebens für die Gesetzeskunde. — IV,3. Wenn das Feuer über eine Wand, einen Weg oder einen Fluss springt (226). - Höhe, bezw. Weite dieser Hindernisse. - Was als Trennung hinsichtlich des Eckenlasses gilt (227). — IV,4. Vorsichtsmassregeln bei der Errichtung eines Feuers auf eigenem Gebiet. - Vorsichtsmassregeln bei der Aufstellung eines Ofens. - V. Wenn andere Gegenstände mit einer Tenne verbrannt werden (228). - Das Verborgene bei der Feuerschädigung (229). - Der Ersatz für eine aufzubewahrende Sache bei unrichtiger Wertangabe. — Die Schädigung durch Denunziation (230). — Wenn der Geschädigte nicht nachweisen kann, dass er die durch die Schädigung zerstörte Sache besessen hat. — Der Unterschied zwischen einem Räuber u. einem Gewalttäter. — Die Schädigung durch einen hinüberfliegenden Funken (231). — Wo die Hanukaleuchte hinzustellen ist.

7. Abschnitt. I. Die Zahlung des Doppelten u. des Vier- u. Fünffachen (232). - Der Einwand des Diebstahls bei einem Depositum. - Für welche Dinge der Hüter ersatzpflichtig ist (233). — Weshalb die aufgezählten Dinge in der Schrift genannt werden. - Die Generalisirung u. die Spezialisirung in der Schrift (234). - Die Unterschlagung eines Depositums (235). - Von welchen Fällen des Diebstahls die Schrift spricht (236). — Der Schluss durch Vergleichung. - Der Eid des Depositärs (237). — Zwei Generalisirungen neben einander in der Schrift (239). — Die Selbstanzeige. — Die Wiederholung einer Sache in der Schrift (240). - Die gestohlene Sache im Besitz des Diebs. — Die Wertschätzung der gestohlenen Sache hinsichtlich der Ersatzleistung (241). - Die Schätzung einer geraubten Sache. — Das Fünftel u. das Schuldopfer wegen der Veruntreuung (242). — Die Veränderung der Sache im Besitz des Diebs (243). — Das einen Tag alte Tier. — Der Hurenlohn (244). — Die Erwerbung der Sache durch die Veränderung. - Die Lossagung des Eigentümers. — Raub u. Fund (245). - Die Erwerbung der Sache durch die Lossagung des Eigentümers (246). - Die Veränderung der Sache u. die Veränderung des Namens. - Die Verwendung eines geraubten Balkens beim Bau (247). - Das Tauchbad. - Die Weihung einer geraubten Sache. — Beweise aus der Schrift, dass eine Sache durch die Veränderung erworben werde (248). -Worauf die Zahlung des Vier- u. Fünffachen sich erstreckt. — Der Ersatz des Vier- u. Fünffachen (249). — Weshalb wegen des Verkaufs u. Schlachtens das Vier- u. Fünffache zu zahlen ist (250). -Wenn ein Dieb von einem Dieb stiehlt (251). -Der Verkauf der gestohlenen Sache vor der Lossagung (252). - Auf welche Weise der Verkauf erfolgt sein muss. - Wenn der Dieb das gestohlene Vieh weiht u. nachher schlachtet (253). -Die Weihung der gestohlenen Sache durch den Dieb od. den Eigentümer. - Die Auslösung eines vierjährigen Weinbergs - Die Kennzeichnung eines vierjährigen Weinbergs (254). — Ob man einen Frevler vor einer Sünde bewahre. - Die Lossagung beim Eckenlass (255). — Die ideelle Sonderung (256). - Der Zehnt. - Das Schreiben einer Vollmacht auf Mobilien (257). - Die mangelhafte Vollmacht. - II. Die Zeugen beim Diebstahl u. Verkauf. — Der Diebstahl zu bestimmten Zwekken u. von einem Vater (258). - Die Zeugenaussage über einen Teil der Handlung. - Wenn die Zeugen sich gegenseitig ergänzen (259). - Die Entweihung des Sabbaths beim Diebstahl. - Die Erwerbung einer Sache durch das Gelangen in sein Gebiet. - Die Körperstrafe befreit von der Geldstrafe (260). — Die Ausübung einer verbotenen Handlung durch einen Boten. Das Schlachten an einem Tag, an dem dies verboten ist. - Der Genuss einer am Sabbath zubereiteten Speise (261). - Streit hinsichtlich des am Sabbath Zubereiteten (262). - Der Ersatz für eine Sache von kausativem Wert. - Der Diebstahl eines Teilhabern gehörenden Viehs hinsichtlich der Zahlung des Vieru. Fünffachen (263). — Wann die Giltigkeit des Schlachtens erfolgt. - Das Schlachten von Profanem im Tempelhof (264). - III. Wenn die Zeugen des Diebstahls od. des Schlachtens als Falschzeugen überführt werden. - Die Bekundungen des Falschzeugen vor seiner Ueberführung (265). — Die Zeugenaussage, die sich zum Teil als falsch erweist (266). - Die Zeit während welcher man einen Satz aussprechen kann. -- Die Eintauschung von Opfertieren (267). - Zeugen, die zuerst widersprochen u. dann als Falschzeugen überführt worden sind. — Die Zeugen hinsichtlich der Verletzung eines Sklaven (268). — Die entgegengesetzte Bekundung u. die Ueberführung (269). — Ob die Widersprechung als Beginn der Ueberführung gilt (270). — Das Verbot, auf welches die Todesstrafe durch das Gericht gesetzt ist. - IV. Wenn hinsichtlich des Diebstahls 2 Zeugen u. hinsichtlich des Verkaufs keine 2 Zeugen vorhanden sind. -Das Schlachten zu verbotenem Zweck od. an Tagen, an welchen dies verboten ist. - Die Weihung

zwischen Diebstahl u. Schlachten (271). - Das freiwillige Geständnis einer Handlung, auf welche eine Geldbusse gesetzt ist (272). - Das Geständnis beim Gewahrwerden der Zeugen (273). — Das freiwillige Geständnis hinsichtlich des Verkaufs od. Schlachtens, aber nicht hinsichtlich des Diebstahls (274). — Wenn nur die Zeugen des Diebstahls od. nur die Zeugen des Schlachtens als falsch überführt worden sind (275). - Das Zeugnis, das man nicht als falsch überführen kann (276). - Das Eigentumsrecht auf Opfertiere. - Opfer, für welche man verantwortlich ist u. für welche man nicht verantwortlich ist (277). - Das untaugliche Schlachten, — Das Schlachten gebrechenbehafteter Tiere. — Das Zurückgebliebene des Opferfleisches (278). -Die Verunreinigungsfähigkeit der roten Kuh. -Der Verkauf eines gestohlenen auf den Tod verletzten Tiers. -- Das Stehlen u. Schlachten eines Mischlingtiers (279). — Tiere, die als Opfer unzulässig sind (280). — Tiere, durch welche man die Erstgeburt nicht auslösen darf. - Reine von unreinen gezeugte Tiere. - Wenn das als Opfer bestimmte Tier gestohlen worden ist (281). — V, r. Wenn der Dieb das gestohlene Tier mit Zurückbehaltung eines Teils verkauft hat. - Wenn das Schlachten unvorschriftsmässig erfolgt ist (282). — Welche Teile des Tiers auch ohne Schlachten verwendbar sind. - Das Stehlen eines gebrechenbehafteten od. eines Teilhabern gehörenden Tiers. -Wenn ein Teilhaber vom andern stiehlt (283). -Ob die Geburt als Glied der Mutter gilt. - Wenn der Dieb das gestohlene Vieh durch andere verkaufen od. schlachten lässt od. es verschenkt. -Der Auftrag zu einer verbotenen Handlung. -V,2. Das Schlachten u. Verkaufen ausserhalb bezw. innerhalb des Gebiets des Bestohlenen (284). -VI. Wenn beim Stehlen das Tier verendet ist. -Ob bei den Hütern das Ansichziehen erforderlich ist. - Die Besitznahme bei der Miete (285). -Wer Räuber heisst. - Weshalb es die Schrift mit einem Dieb strenger genommen hat als mit einem Räuber. — Die Bedeutung der Arbeit (286). — Die Bedeutung der Menschenehre. - VII. Die Züchtung von Kleinvieh im Jisraélland u. in Syrien. -Die Züchtung von anderen Haustieren in Jerušalem u. anderwärts. - Das Halten von Kleinvich vor

the Tellacon (187) - De Southaftiskelt des the film of the five and the Palactice - Wood rm V alors B (at 100 - 100 Schwar hadet Princeton una - D- Khinkham von Hinara a volume Dhi Bin altiglia salon Kajan (289) Webdae Hancels sing halten shot; - Dec Laums The Anders Photon we not wollder man Lees blase 200 Wem es allowing the solution of the solution of the December 2011 and the Antrea an emon Nelaginien, eine om Salbath ver bottom Healton at be clien. Decktoof errer State in Israilland - Die eta Bestmanningen John s tor de Aufterlung Palastinas (291). Wilter Proste angeli zu diesen zehn Bestimmunon 292 - Die Vereinbarung der Stamme unteror ander. Das Besitziecht auf das, was sich auf de Berge i befunden flatte, - Die Benutzung des Wignards (203) Ob man, um einen Irrenden auf den richtigen Weg zu bringen, die Stöcke eines fremden Weinbergs beschädigen darf. - Der Pflichttote. — Die Benutzung von Freistegen (294). - Man verweigere niemandem die Erweisung einer Gefälligkeit. - Die Dungausfuhr auf öffentlichem Gebiet. - Die Rettung einer eignen Sache auf Kosten einer fremden. - Der über die Strasse neigende Baum (295). — Die zehn Bestimmungen Ezras. — Die fünf Eigenschaften des Knoblauchs (295). - Zehn Dinge betreffend Jerušalem (297). -Erzählung bezüglich des Verbots der Züchtung von Schweinen u. des Studiums der griechischen Wissenschaften (298). - Die griechische Sprache u. die griechische Weisheit. - Aus welchem Anlass nichtjüdische Sitten gestattet sind. - Vorsichtsmassregeln für Hundebesitzer (299). — Welche Schäden ein Hund anrichten kann. - In welchen Fällen der Taubenfang erlaubt bezw. verboten ist. 8. Abschnitt. I. Die Körperverletzung (300). — Spezialisirung der Entschädigungen für Körperverletzung. - Die Geldentschädigung (301). - Die Verletzung eines Menschen u. die Verletzung eines Tiers. - Das Lösegeld (302). - Auge um Auge (303). - Belege aus der Schrift, dass wegen der Körperverletzung eine Geldentschädigung zu zahlen ist (304). - Die Schätzung bei der Entschädigung (305). - Die Körperverletzung durch ein Tier. — Einige diesbezügliche Erzählungen. — Welche Entschadigungen in Babylonien gezahlt werden 305 - Geldzahlung u. Busszahlung. — Die Busszahlung in Babylonien (307). Das Schmer zensgeld ohne Schadenersatz (308). Die von ein ander entfernte Generalisirung u. Spezialisirung. -Die Abschätzung des Schmerzensgelds (309). - Die Kurkosten. — Das Verbinden der Wunde (310). — Die göttliche Lizenz Kranke zu kuriren. - Nicht infolge der Verletzung entstehende Krankheiten. - Dinge, die bei einer Verletzung schädlich sind. - Verschiedene Heilmittel. - Der unentgeltliche Arzt (311). - Die Kurkosten ausser dem Schadenersatz (312). — Das Versäumnisgeld. — Die zweifache Verletzung (313). - Die nicht dauernde Verletzung. - Die Verletzung der Eltern. - Die Berufsstörung - Die Verstümmelung eines jüdischen Sklaven 314). – Das Beschämungsgeld. – Fälle, in welchen dies nicht zu zahlen ist. - Verwechslung der Person bei der Beschämung (315). - Die Absicht bei der Beschämung. - I,2. Die Beschämung einer Person, die nicht beschämt wird (316). — Die Beschämung eines Toten (317). — Der Blinde hinsichtlich des Totschlags u. der übrigen Gesetze der Schrift (318). - Der Blinde hinsichtlich der religiösen Gebote. - II-V. Mensch u. Tier hinsichtlich der Körperverletzung. - Die Verletzung der Eltern u. eines nichtjüdischen Sklaven. - Der Zusammenstoss mit einem geistig Minderwertigen, einem Sklaven u. einer Ehefrau (319). -Die Körperverletzung in Fällen, in welchen man sich der Todesstrafe schuldig macht. - Die Verletzung eines minderjährigen Mädchens. — Die Verletzung eines eignen oder fremden Kinds (320). - Der Unterhalt eines Sklaven. - Der Kindern zufallende Gewinn (321). - Die Verletzung eines nichtjüdischen Sklaven (322). - Der Proselyt hinsichtlich der Zeugenaussage (324). - Der Verkauf von Gütern, die man seinem Sohn verschrieben hat. — Ob der Besitz der Früchte dem Besitz des Kapitals gleicht (325). — Der Verkauf von Niessbrauchgütern durch die Ehefrau (326). - Der Wert des Danks. — Verbot mit seiner Frau ohne Morgengabenurkunde beisammen zu sein (327). — Der Verzicht auf eine Schuld nach Verkauf des Scheins an einen Dritten. — Die Verletzung des Ehemanns durch seine Ehefrau (328). - Die Morgengabe der männlichen Kinder. - Niessbrauch-Sklaven (329). — Aufhebung des Anrechts. — Der Terminverkauf eines Sklaven. — Der Halbsklave (330). — VI. Busszahlungen für verschiedene Körperverletzungen u. Beschämungen. - Die Währung der Mine (331). - Das Synhedrium als Zeuge u. Richter zugleich. — Der Zeuge kann nicht Richter sein. — Bestimmungen hinsichtlich des Totschlags (332). - Die Tötung durch ein Rind. - Die Exekution erfolgt sofort nach der Verurteilung (333). - Die Schätzung bei Schädigungen. - Die Freilassung eines Sklaven wegen einer Verletzung. — Die Verletzung durch Erschrecken (334). — Die Schätzung hinsichtlich der Entschädigung. — Die Entschädigung für die Beschämung ist individuell (335). - Die Gewährung einer Frist bei der Entschädigung für Körperverletzungen. — Ob man sich selbst verletzen oder beschämen darf. - Das Gelöbnis, eine böse Tat zu begehen (336). — Das Zerreissen eines Gewands als Zeichen der Trauer. - Das Verbot der Selbstquälerei. - Die Schädigung auf Geheiss des Besitzers. - Die Entschädigung, wenn man einen um die Ausübung einer gottgefälligen Handlung bringt (337). — Welche Dattelpalme man fällen darf. - VII. Ausser der Entschädigung ist die Verzeihung des Gekränkten erforderlich. — Die Schädigung auf Geheiss des Geschädigten (338). — Die Entschädigung für die Kränkung. - Die Behandlung eines Gastes. - Die Bestrafung des ägyptischen Königs wegen der Sara. — Wer für einen andren fleht, wird in seiner eignen Sache erhört (339). - Mit dem Unkraut leidet der Kohl. — Die Gebeine Jehudas im Sarg. - Dem Armen folgt die Armut (340). - Belege aus der Schrift für verschiedene Sprüche (341-342). - Wer seinen Nächsten anklagt, wird zuerst bestraft. - Schlimmer geht es dem Ankläger als dem Angeklagten (343). — Man geringschätze nicht den Fluch eines Gemeinen. - Die Bemakelung der Familie bei der Körperverletzung (344). — Der Ersatz für eine Sache, die keinen bestimmten Eigentümer hat. -

9. Abschnitt. I. Der Ersatz für eine geraubte Sache, mit der eine Aenderung vorgenommen worden ist (345). — Die Aenderung nach der Gesetzlehre u. die Aenderung nach rabbanitischer Be-

stimmung. - Was als Aenderung gilt (346). -Die Vereinigung bei der Erstlingsschur. — Ob das Umgeänderte im ursprünglichen Besitz verbleibt. - Die Veränderung des Hurenlohns (347). - Der Segensspruch über eine geraubte Speise. - Der Eckenlass (348). - Die Erwerbung einer Sache durch die Aenderung. - Die Schätzung bei Raub u. Diebstahl (349). - Fürsorge für die Bussfertigen beim Raub. — Die Entschädigung der bussfertigen Räuber u. Wucherer. — Der Nachlass der Wucherer (350). — Schwierigkeit der Busse für Hirten, Zolleinnehmer od. Zollpächter. - Die Bestimmung hinsichtlich eines geraubten Balkens (351). - Der Ersatz für den Ertrag von einem geraubten Vieh. -Wenn die Sache beim Räuber minderwertig geworden ist (352). - Die Massregelung des Handwerkers bei Nichtbefolgung des Auftrags. - Forderunger, die nur von freien Gütern eingefordert werden können. — Das Fehlen der Haftpflicht in einem Schein, ein Irrtum des Schreibers (353). -Ob Grundstücke geraubt werden können. — Die Wertzunahme der geraubten Sache (354). - Die Abfindung des Räubers. - Fälle, in welchen der Mehrwert mit Geld abzufinden ist. — Ob der Gläubiger dem Käufer die Melioration zurückzugeben hat (355). - Wenn der Räuber die Sache melioriert u. verkauft hat. - Wenn der Käufer sie melioriert hat. - Wenn die Sache in die Hand eines Nichtjuden gekommen ist. - Wenn der Räuber die geraubte Dattelpalme gefällt hat. - Verschiedene Aenderungen an einem geraubten Palmenzweig (356). - Die Brauchbarkeit des Palmenzweigs mit geteilter Spitze für den Feststrauss. - Verschiedene Aenderungen von geraubten Sachen hinsichtlich der Erwerbung. - Die von selber erfolgte Aenderung (357). — Massregelung eines als Räuber bekannten Menschen. - II. Wenn die geraubte Sache beim Räuber minderwertig wird od. durch einen besonderen Umstand zum Niessbrauch verboten wird (358). — Der Zweifel, in wessen Besitz das eingetauschte od. gekaufte Vieh geworfen hat. - Der Eid wird dem Beklagten zugeschoben. -Die Benutzung eines fremden Sklaven (359). -Ob für die Benutzung einer fremden Wohnung ohne Wissen des Eigentümers Wohnungsmiete zu zahlen ist. - Die Benutzung der Sklaven eines

s his live. The Honathnon one tremden Schills tony Dio Smink the char Munze, de nach an Russian unbrasible a cworden ist Wenn se file oln Darlohou, su subsende Munze verrufen uniformer (101) Die Assessing des werten the arts almelt verschiedene Municer. Beschreit hur vojschredener Munoca (362) - Wenn die für . Darlobe at doorde Manne vergrossert wird. - Wenn jemand eine fremde Münze ins Meer with Dr. Auslosung des zweiten Zehnts auf Geld, das nicht in seinem Besitz ist. -- Die Beschaftgung enter fremden Münze (363) – Ver schiedene Schädigungen, für die man nicht ersatzpthehtig st. Die an sich wertlose, aber auf einen Wert lautende Sache (364). - Die Veran-Lissung dines Schadens. Das Rind das einen Menschen getotet hat, vor u. nach der Aburteilung. - Ob man zur Nutzniessung verbotene Dinge dem Eigentümer zur Verfügung stellen kann (365). - Die Aburteilung des Rinds in seiner Abwesenheit. - Das zur Nutzniessung Verbotene. - III. Die Beschädigung einer Reparatursache durch den Handwerker (366). — In welchen Fällen der Handwerker ersatzpflichtig u. in welchen er ersatzfrei ist (367). - Die Pflicht, den Arbeiter am selben Tag abzulohnen. - Der Akkordarbeiter. -Die Antrauung durch die Leistung einer Arbeit (368). — Die Fälligkeit des Arbeitslohns. — Die Antrauung durch ein Darlehn (369). - Wenn ein Schlächter beim Schlachten ein Vieh rituell ungeniessbar macht (370). - Die Verantwortlichkeit des Handwerkers (371). - Ein Richter darf über die Abstimmung bei der Urteilsfällung nichts verlauten lassen. - Die falsche Auskunft eines Geldwechslers über eine Münze. - Man bestehe nicht auf seinem Recht (372). -- Der Irrtum eines Richters. — Die inaktive Beschädigung. — IV. D.e Beschädigung der Wolle durch den Färber (373). -Die falsche Ausführung des Auftrags. - Der Mehrwert der Wolle durch die Färbung (374). - Die Färbung mit verbotenen Farbstoffen (375). - Ob das Aussehen von Bedeutung ist. - Ob die Heiligkeit des Siebentjahrs sich auf das Holz erstreckt (376). - Die Bestimmung des Holzes zum Heizen. - Die Verwendung von Siebentjahrsfrüchten zu anderem Zweck als zum Essen (377). - Die Ein-

ziehung einer Schuld von Nichtjuden an ihren Festtagen. - Die Entscheidung nach der ano nymen Lehre. - Die Reihenfolge in der Misnah. - Wenn ein Bote für das ihm übergebene Geld andere als die beauftragten Waren gekauft hat (378). Die Gewänder der Familienangehörigen bei der Weihung eines Vermögens (379). - Ob die Tephillin mitgeweiht sind. - Die Pfändung wegen des Schätzgelübdes. - Der Kauf eines Grundstücks auf den Namen eines anderen (380). -Wenn jemand Geld auf Waren anzahlt u. diese im Preis steigen (381). — V—VII,r. Der Räuber muss dem Beraubten die geraubte Sache zustellen, selbst wenn er in weitester Entfernung weilt. - Die Zahlung des Fünftels. - Der Verzicht auf das Kapital od. das Fünftel (382). - Wenn jemand einen unter mehreren Personen beraubt hat u. die Person nicht kennt. — Die Fürsorge beim Räuber. - Wenn jemand von einer unter mehreren Personen etwas gekauft hat u. die Person nicht kennt (338). — Ein Frommer im Talmud (384). — Der vor Zeugen bestellte Bote. - Wenn ein entliehenes Vieh im Besitz des Boten verendet. - Der Gerichtsbote (385). - Die Auslieferung von deponiertem Geld auf ein Erkennungszeichen hin. -Auf welche Weise man durch einen Boten Geld holen lasse (386). — Ob das Fünftel ein Geldzuschlag ist. - Der Ersatz desselben durch die Erben des Räubers (387). — Das mündliche Darlehn. — Wenn die geraubte Sache minderwertig od. entwertet wird (388). - Wenn die geraubte Sache nur eine Peruța wert ist u. der Räuber die Hälfte zurückgegeben hat. - Einiges über das Haarscheren des Naziräers. — Das Fass hinsichtlich der levitischen Unreinheit (389). — Die Rückgabe von geraubtem Gesäuerten nach dem Pesalifest. — Das Eingestehen der Hauptsache (390). - Die drei Eide des Zeugen hinsichtlich einer verlorenen Sache (391). — Das Ableugnen eines Depositums u. eines Darlehns (392). — Unterschied zwischen Darlehn u. Depositum. — Der Eid des Depositärs (393). — Der Beklagte hat den Eid zu leisten. - Wenn der Depositär den falschen Eid mehrere Male wiederholt (394). — Die Zahlung des Doppelten u. des Vier- u. Fünffachen wegen eines Depositums (395). - Die Zahlung des Doppelten wegen eines Funds (396). — Das Depositum muss sich bei der Uebergabe u. bei der Rückforderung im gleichen Zustand befinden. - In welchem Fall man wegen des Einwands des Diebstahls bei einem Depositum schuldig ist (397). - In welchem Fall die vier Hüter ersatzpflichtig sind. — Die Vergreifung beim Depositum (398). — Die drei Eide des Hüters. Was die Zahlung des Fünftels ausschliesst (399). - Wenn das Fünftel u. das Doppelte auf zwei Personen entfallen (400). — Zwei Fünftel od. zwei Doppeltzahlungen auf eine Person. — Mehrere Fünftel auf eine Grundzahlung. - Wenn der Dieb nach der Eidesleistung des Hüters gefunden wird (401). - Wenn der Hüter an der Leistung eines falschen Eids gehindert worden ist (402). - Wenn die deponirte Sache durch Gewalt gestohlen worden ist. - Wenn der Dieb das gestohlene Vieh zum Hüter zurückgebracht hat u. es bei ihm durch Fahrlässigkeit verendet ist. — VII,2-X. Wenn der Depositär falsch geschworen u. überführt worden ist (403). — Wenn jemand seinen Vater beraubt u. falsch geschworen hat. - Der Schwur, dass sein Sohn von ihm nichts geniessen soll. -Die Beraubung des Proselyten (404). - Der Verzicht auf das Geraubte. - Die Beraubung einer Proselytin (405). — Wenn der Räuber ein Priester ist (406). — Wenn ein Priester sich in Besitz dessen befindet, das den Priestern gehört. - Der Priester darf zu jeder Zeit seine eignen Opfer darbringen. - Wenn ein Priester gebrechenbehaftet ist (407). — Wenn der das Gemeindeopfer darzubringende Priester unrein ist. - Wenn der Hochpriester leidtragend ist. - XI-XII. Die Zahlung an die Priester bei Beraubung eines Proselyten. -Wenn der Räuber nach der Zahlung an die Priester gestorben ist (408). - Das Kapital u. das Fünftel. - Ungiltigkeit der Rückgabe des Proselytenraubs während der Nacht (409). - Wenn vom Proselytenraub auf jeden Priester keine Peruța entfällt. - Die Verteilung des Proselytenraubs unter einzelne Priester. — Ob die Priester diesbezüglich als Erben od. als Geschenkempfänger gelten (410). - Die vierundzwanzig Priestergeschenke. - Die Sühne wird zur Hälfte durch den Ersatz erlangt (411). - Das Sündopfertier, dessen Eigentümer gestorben ist. - Die einem Krätzebehafteten zufal-

lende Leviratswitwe. — Wenn der Ersatz an die eine u. das Schuldopfer an eine andre Priesterwache gezahlt worden ist (412). — Der Ersatz ist zuerst zu zahlen. — Die Erstattung des Veruntreuten ohne Darbringung des Schuldopfers od. umgekehrt (413). — Die Vergleichung des Geheiligten mit dem Gemeinen. —

10. Abschnitt. I,1. Wenn der Räuber das Geraubte seinen Kindern zum Verzehren gegeben hat. -Die Verzehrung des Geraubten durch einen Dritten (414). - Der Besitz des Erben gleicht dem Besitz des Käufers. - In welchen Fällen die Erben das Geraubte ihres Vaters zurückgeben müssen. -Das vererbte Wuchergeld (415). - Unterschied zwischen Erwachsenen u. Unerwachsenen hinsichtlich der Rückerstattung des Raubs des Vaters. — Die Benutzung der entliehenen Sache durch die Erben (416). - Wenn jemand am Sabbath eine gestohlene Kuh schlachtet. — Die Rückgabe des Geraubten im ursprünglichen Zustand. - Wenn ein Minderjähriger sich einer fremden Sache bemächtigt (417). — Die Vernehmung der Zeugen in Abwesenheit des Beklagten. — Die Beglaubigung eines Schuldscheins in Abwesenheit des Beklagten (418). - Die Frist, die dem Beklagten gewährt wird. - Die Einweisungsurkunde. — Die Zustellung der Ladung (419). — Die Glaubwürdigkeit des Gerichtsdieners. — Die Mitteilung des Termins durch eine Frau od. Nachbarn. - Die Vollstreckungsurkunde bei Nichterscheinen vor Gericht (420). — Auf welche Tage kein Termin angesetzt wird. - Die Rückgabe der geraubten u. vererbten Sache wegen der Ehre des Verstorbenen. — I,2. Auf welches Geld man nicht wechseln darf (421). - Die Zöllner. - Man darf kein Mischgewebe tragen, nicht einmal um den Zoll zu hinterziehen. — Das Staatsgesetz ist Gesetz. - Räuber u. Zöllner darf man belügen. -Die Behandlung eines Juden u. Nichtjuden vor Gericht (422). - Die Beraubung eines Nichtjuden u. eines Beisassproselyten. - Der Fund eines Nichtjuden (423). — Der Irrtum eines Nichtjuden. -Das Staatsgesetz ist Gesetz (424). — Die Zahlung der königlichen Abgaben. - Die Pfändung eines Stadtbewohners wegen eines anderen. - Von wem man kein Vieh kaufen darf. - Das Zeugnis eines Jisraéliten für einen Nichtjuden. - Die Aussage

and the Inner Mann (12) Der Verkauf and the second of the second o Milling of Roube often one Suche emelimentu the daths one anders when Wenn journal Solle vin Untop un rettet. Die Erwer but eine Sola durch die Lassagung des Eigen timors 4.6 Linter-cheidung zwischen einem juit chair a comme mehtjirdischen Rauber. - Die Ke in a criming cliner Sache durch die Bestimmung (177) Do Weihun eines Diebs od, Raubers -Dar Vergleich eines Diebs mit einem Rauber (428). Dar bewiffnate Dieb - Die Frau und der Minderjährige hinsichtlich der Zeugenaussage. - Die harmlose Aussage (429). — Die Aussage eines Minden hargen hasichtlich der Hebe - Die Rettung einer eignen Sache durch die Beschädigung eines Fremden. - III. Wenn man seine Geräte im Besitz eines anderen erkennt. (430). - Der Dieb erwirbt die gestohlene Sache durch die Preisgebung seines Lebens. - Der Verkauf einer gestohlenen Sache (431). — Die Priestergeschenke. — Die Lossagung u. der Besitzwechsel (432). — Der Kauf von einem als Dieb bekannten Menschen. - Wenn der Dieb mit einer gestoblenen Sache eine Schuld bezahlt. - Der Marktschutz (433). - Wenn die gestohlene Sache in verschiedene Hände gekommen u. zu verschiedenen Preisen verkauft worden ist. - IV. Die Rettung einer fremden Sache durch die Beschädigung einer eignen (434). — Ob man den zweiten Zehnt durch gefährdetes Geld auslösen darf. — Das offengestandene Wasser (435). — Das Schlangengift. - Die Absonderung der Hebe vom Unreinen für das Reine. - Die Verwendung von unrein gewordenem Wein u. Oel. - Die Berücksichtigung eines Versehens (436). — Das Versprechen eines besonderen hohen Lohns. - Wenn man auf eigne Kosten eine fremde Sache retten wollte u. diese von selbst gerettet worden ist (437). - Wenn man auf eigne Kosten eine fremde Sache retten wollte, dies aber nicht ausführen konnte. - Die Verteilung des Lösegelds bei einer Karawane. - An dere Unfallbestimmungen für Wüstenreisende. — Das Auswerfen von Waren aus einem gefährdeten Schiff. - Andere Bestimmungen für Schifffahrer (438). - Wenn eines der Karawanenmitglieder Vermögen aus den Händen der Räuber rettet. - Der

Rucktritt eines Lohnarbeiters. — V.1. Wenn Gewalttater dem Rauber das Feld abnehmen (439).

Wenn man Räubern fremdes Gut zeigt (440). — Andere unkenntliche Schädigungen. — Das Fortnehmen u Niederlegen bei der Schädigung (441).

Wenn jemand von Nichtjuden gezwungen wird, ihnen fremdes Vermögen zu zeigen od. auszuliefern. - Der Mord nach persischem u. griechischem Recht (442). — R. Johanan u. R. Kahana (443). — Der Irrtum eines Richters. - Wenn man Dieben eine fremde Sache ausliefert, um sein eigenes Vermögen zu retten (444). - Die Schädigung durch die Lebensrettung. — V,2. Die Beschädigung des geraubten Felds durch Ueberschwemmung (445). - VI. Das in der Stadt Geraubte, Entliehene od. Verwahrte darf nicht in der Wüste zurückgegeben werden (446). - VII. Wenn jemand einem eingesteht, von ihm etwas entliehen zu haben, aber nicht weiß, ob er es bezahlt hat. - VIII. Wenn der Dieb das gestohlene Vieh zurück in die Herde bringt u. es da verendet od. gestohlen wird (447) — Die Inkenntnissetzung des Eigentümers. — Die Rückbringung der gestohlenen Sache auf ihren ursprünglichen Platz (448). - Die Rückgabe eines geraubten Betrags durch Ueberzählung (449) -IX. Dinge, die man von Hirten u. Wächtern nicht kaufen darf (450). - Von wann an man von einem Räuber etwas annehmen darf (451). - Der Räuber u. der Beraubte. — Die Grösse der Sünde des Raubens (452). — Was man von Frauen kaufen u. annehmen darf. - X. Abfälle, die dem Wäscher gehören (453). — Dasselbe hinsichtlich andrer Handwerker (454). — Das Quantum eines zum Nähen geeigneten Fadens (455). — Die Abfälle bei der Pflege von Bäumen und Gärten (456). -

II. Baba meçiâ.

Mittlere Pforte.

1. Abschnitt. I—II. Die Teilung eines von zwei Personen gefundenen Gewands. — Dasselbe hinsichtlich eines lebenden Tiers (459). — Wann die gefundene Sache in den Besitz des Finders gelangt (460). — Fund und Kauf. — Die Verhütung eines falschen Schwurs. — Der Betrag hinsichtlich

dessen ein Zweifel obwaltet (461). - Die Eidesleistung beim Fund. — Die Massregelung des Betrügers (462). — Die Eidesleistung bei einem Streit zwischen Arbeitgeber u. Arbeiter. - Wenn jemand eine Forderung abstreitet u. Zeugen hinsichtlich der Hälfte vorhanden sind (463). - Der Schwur beim Abstreiten einer Forderung. - Das eigne Geständnis u. die Zeugenaussage (464). -Der zugeschobene Schwur (465). - Die Zurverfügungstellung eines Teils der Forderung. - Wenn in einem Schuldschein die Höhe des entliehenen Betrags fehlt (467). — Die Eidesleistung bei der Forderung von Mobilien u. Immobilien (468). — Die Verbindung bei der Eidesleistung. - Das teilweise Geständnis bei den vier Hütern (469). -Wenn jemand eine andere als die von ihm geforderte Sache eingesteht. - Der Hirt hinsichtlich der Eidesleistung (470). - Der Eid bei einem Streit hinsichtlich eines Funds. - Ob der wegen eines Geldbetrags Verdächtige auch hinsichtlich der Eidesleistung verdächtig ist (471). - Die Zeugenfähigkeit desjenigen, der ein Depositum abgeleugnet hat. — Das Verbot des Gelüstens — Der Verleitungsschwur. — Die drei Eide des Hüters (472). - Das zweifelhaft fremde Vermögen u. der zweifelhaft falsche Schwur. - Wenn einer der Finder dem andern den Fund entrissen hat (473). - Wenn einer der Finder den Fund dem Heiligtum geweiht hat. - Die zweifelhafte Erstgeburt (474). - Die Erstgeburt bei der Absonderung des Zehnts (475). - Die Weihung eines Betrags, den man nicht einklagen kann. - Die Weihung einer geraubten Sache durch den Eigentümer oder Räuber. - Die Zerteilung eines von zwei Personen gefundenen Gewands (476). - Wenn Gläubiger und Schuldner über den Besitz des Schuldscheins streiten (477). - Die gerichtliche Bestätigung eines Schuldscheins. - Wenn jemand eine Morgengabenurkunde findet (478). — Die Teilung eines Schuldscheins (479). — Die Teilung der gefundenen Sache. - Wenn jemand einen Fund für seinen Nächsten aufhebt. -Wenn ein Tauber u. ein Hörender zusammen einen Fund aufheben (480). - Der Reitende u. der Führende bei einem gefundenen Tier. - Ob das Reiten dem Sitzen gleicht (482). - Die Erwerbung von einem Kamel od. einem Esel (483) - Das Reiten

u. das Führen eines Tiers in der Stadt u. auf dem Feld (484). — Das Anziehen eines Tiers, um die auf diesem befindlichen Sachen zu erwerben. -Der bewegliche Hof (485). - III. Wenn jemand einen einen Fund aufzuheben beauftragt u. dieser ihn für sich behält. - Das Sammeln für Armenabgaben für einen Anderen (486). - Das Einhaschen für einen Gläubiger, wenn der Schuldner noch andere Gläubiger hat. - Der Fund eines Lohnarbeiters. - IV, r. Wenn jemand sich auf einen Fund wirft (487). — Die vier Ellen eines Menschen. - Wenn ein Armer sich od. sein Gewand auf die Armenabgaben wirft (488). — Das Gesetz vom Hof u. von den vier Ellen bei einem Minderjährigen (489). — Der Vertreter für eine verbotene Handlung (490). — IV,2. Die Erwerbung von herrenlosen Sachen, die sich auf seinem Feld befinden. — Die vergessene Garbe (491). - Die Erwerbung von Mobilien durch Immobilien (492). — Die Ueberlassung des Besitzes durch einen anderen (493). - Die Erwerbung durch den Luftraum, in welchem die Sache nicht liegen bleibt. - V. Der Fund von Kindern, Sklaven u. Mägden. - Weshalb der Fund eines Minderjährigen seinem Vater gehört (494). -Der Fund geistig Minderwertiger. - Wer diesbezüglich als minderjährig gilt (495). - Der Fund eines Lohnarbeiters. - Der Fund einer Magd. — Die in Scheidung liegende Frau (496). — VI Wenn jemand Schuldscheine findet. - Das Schreiben von Schuldscheinen ohne den Gläubiger (497). - Wenn jemand andere gerichtliche Urkunden findet. — Die Berücksichtigung einer fraudulösen Verabredung (498). - Der Schuldschein ohne Güterbürgschaft (499). - Das Fehlen der Güterbürgschaft ist ein Irrtum des Schreibers. - Wenn jemand ein Feld verkauft u. es dem Käufer von einem Gläubiger des Verkäufers abgenommen wird. - Wenn auf das verkaufte Feld Ansprüche von andrer Seite erhoben werden (501). - Wenn jemand ein Feld verkauft u. es sich herausstellt, dass es nicht ihm gehörte. - In welchen Fällen verkaufte Güter abgenommen werden können (502). - Wenn jemand ein Feld raubt u. es zerstört (503). — Das Leihen von Mass gegen Mass (504). — Die Einziehung der Melioration durch einen Gläubiger. — Die Bürgschaftsklausel in der Verkaufs-

errord - the test so dan Kenfar für dar him an mine I I o. Of the Kut den Mant of sile Or I all don kame - Wenn der kurlu wurde i. h. Leil nicht den Verkaufer The American solver of (198). We ment of a make 1 dd verkult u. months you of the Best er ankauft (50a). Wenn or a volenit od vorschook (508) We make the vertically was or spater zirch 1. Int wo Dir Verkant eines Lelds, das and the latter will. Wenn joined die Tranr you the stener Hudling abhanes mucht. Variance Stars of fundence Schuldscheine mit La ski pt on (1do). Went, joinind einen Schuld selem findut, so gere ei ihn meht dem Eigentür unick 511 Der Lugner 1512 ... Der Fund eines mit Datum u. gerichtlicher Beglaubigung versehenen Schuldscheins (513). - Die Anfechtung von gerichtlichen Urkunden (514). - Die Mee engabe oner Witwe aus der Verlobung (515). - VII. Der Fund von Scheidebriefen, Freilassungsbriefen, Testamenten, Schenkungsurkunden od. Quittungen (516). - Die Giltigkeit eines verloren gewesenen u. wiedergefundenen Scheidebriefs (517). - Die Angabe von Kennzeichen bei einem verlorenen Scheidebrief. - Welche Bedenken bei einem verlorenen Scheidebrief zu berücksichtigen sind (519). - Welche Bedenken bei einem Freilassungsbrief zu berücksichtigen sind (520). — Das Testament u. die Schenkungsurkunde. - Die Schenkung eines Sterbenskranken (521). - Die Widerrufung der Schenkung (522). - Wenn jemand einen Schuldschein verkauft u. auf die Schuld verzichtet. - VIII. - Der Fund von Abschätzungsurkunden, Alimentationsurkunden u. dergl. sowie von ganzen Bündeln von Schuldscheinen (523). -Berücksichtigungen bei einem Scheidebrief. - Wieviel Schuldscheine als Bündel gelten (524). - Eine Quittung, die sich beim Gläubiger befindet (525). - Der Eid der Erben. - Die von Zeugen unterschniebere Quittung (526).

2. Abschnitt. I. Sachen, die dem Finder gehören (527). — In welchen Fällen verstreute Früchte dem Finder gehören. — Die unbewusste Lossagung (528).
— Erklärung hinsichtlich einiger Dinge, weshalb sie dem Finder gehören (529). — Die von einem

Baum abgefallenen Früchte. - Wenn ein Dieb od. om Rauber einem eine Sache abnimmt u. sie einem underen gibt (530). Die Absonderung der Hebe ohne Wissen des Eigentümers (534). nahme von Früchten aus der Hand eines Teilpäch ters. — Die Verunreinigungsfähigkeit von Früchten durch Befeuchtung (532). - Die von einem Strom herangeschwemmte Sache. — Waisen kön nen nicht verzichten (533). - Das Kennzeichen, das zertreten werden kann. -- Ob der Platz als Kennzeichen gilt (534). - Verbot auf Speisen zu treten (535). - Das von selbst entstehende Kennzeichen. — Die Lossagung bei einem Verlust (536). - Ob der Knoten od. das Gewicht als Zeichen gelten. - Das Kennzeichen bei Fleischstücken. -Der Fund von Weinfässern (537). - Ob der Ort als Kennzeichen gilt. - Das Kennzeichen bei unbenutzten Sachen (538). - Bei welchen Gelegenheiten Gelehrte von der Wahrheit abzuweichen pflegen. - Wenn jemand eine Sache vor Verlust rettet (539). - Die Majorität von Juden und Nichtjuden hinsichtlich eines Funds. - Gefundenes Geld in Räumen, wo das Publikum zu verkehren pflegt. - Ob man sich bei dem Fund nach der Majorität richtet (540). - Wenn man eine Sache in einem Schutthaufen versteckt findet. — Der Geluss von Wein, den man in einer zum grössten Teil aus Nichtjuden bestehenden Stadt findet (541). — Der Fluss Biran. — Der Fund von Geld auf einem Marktplatz (542). — Der Fund von geschlachtetem Vieh. — II. Gefundene Sachen, die man ausrufen muss (543). — Der Fund einer Sache ohne Kennzeichen neben einer Sache mit Kennzeichen. -Der Fund von mehreren Geldstücken (544). — Das Kennzeichen bei Münzen. — Die Lage als Kennzeichen bei Münzen (545). - Das Kennzeichen an einer einzelnen Münze. - III, 1. Der Fund von gebundenen Tauben. — Ob der Knoten als Kennzeichen gilt. - Der Zweifel hinsichtlich des Hinlegens. — Versteckte Gegenstände auf einem Schutthaufen (546). - III,2. Der Fund auf einem Steinhaufen od. in einer alten Wand. - In welchen Fällen die Sache dem Finder u. in welchen sie dem Eigentümer der Wand gehört (547). — Das auf dem Tempelberg gefundene Geld. - Der Fund in einer Herberge (548. - Wenn jemand den Ver-

lust eines Geldstücks sieht u. es sich aneignet. -IV. Der Fund in einem Laden (549). - Der Fund von Geld in gekauften Früchten. - V. Weshalb die Schrift vom Fund eines Gewands besonders spricht (550). - Die Nennung der übrigen Dinge beim Gesetz vom Fund in der Schrift. - Die verlorene Sache, die keine Peruta wert ist (551). -Der von einem Strom herangetragene Fund (552). - Ob die Kennzeichen nach der Gesetzlehre od. nur rabbanitisch massgebend sind (553). - Die Rekognoszirung auf Grund einer Warze. - Die nach dem Tod sich verändernden Kennzeichen (554). — Die zuverlässigen Kennzeichen bei einem Fund. — Der Fund eines Bündels mit Schuldscheinen. -Wenn zwei Personen die Kennzeichen angeben (555). - Wenn einer Kennzeichen angibt u. der andere Zeugen hat. - Welche Kennzeichen zu bevorzugen sind. - Die Kennzeichen bei einem Scheidebrief. - VI. Wie lange man die gefundene Sache ausrufen muss (556). — Der Verkehr in Palästina während des ersten u. während des zweiten Tempels (557). - Auf welche Weise das Ausrufen erfolgt. - Wo die Sache ausgerufen wird. - Die Abschaffung der öffentlichen Ausrufung. - Der Treffplatz in Jerušalem für Finder u. Verlierer. — VII.t. Wenn der Verlierende die Sache nennt, aber keine Kennzeichen angiebt. - Wenn der Verlierende als Betrüger bekannt ist (558). — Die Auslieferung des Funds, wenn der Verlierende Zeugen bringt (589). - VII.2. Der Fund von lebenden Sachen, die Nutzen bringen. - Wie lange man sich mit diesen abgeben muss. - Die Spesen dürfen den Wert der Sache nicht übersteigen (560). - Die Benutzung der gefundenen Sache. - Ob der Finder bezüglich der gefundenen Sache als unentgeltlicher od. als Lohnhüter gilt. - Die Haftpflicht desselben (561). - Die Benutzung des von Waisen deponirten Gelds. - VIII. Die Benutzung u. die Lüftung von gefundenen Büchern u. Kleidern. - Der Fund von Dingen, die man nicht aufzunehmen pflegt. - Der Fund von Tephillin. -Geborgte Sachen dürfen nicht weiter verborgt werden (562). - Die sorgfältige Behandlung einer entliehenen Gesetzrolle (563). - Das Ausstauben von Gewändern. — Der Genuss von lauwarmem Wasser. - Handlungen, die grossen Schaden verursachen (564). — Die Beschädigung des benutzten Kleidungsstücks. - Die zur Arbeit verwandte rote Kuh. - Die Benutzung von gefundenen Metallgeräten, damit sie nicht rostig werden (565). -Die Benutzung eines zur Verwahrung übergebenen Gegenstands. - Fälle, in welchen man sich mit der verlorenen Sache nicht zu befassen braucht. -Die Verdrängung eines Gebots durch das Verbot. -Das eigne Interesse geht dem eines anderen vor - Wenn man sich mit der verlorenen Sache zu befassen anfängt, so muss man sie auch dem Eigentümer zustellen (566). - R. Jišmáél u. der Holzträger. - Die Besitzaufgabe einer Sache muss eine vollständige sein. - Das Verfahren innerhalb der Rechtslinie (567). - Die Pflicht des Krankenbesuchs. - IX. Welches umherirrende Vieh als verlaufen zu betrachten ist. - Ersatz des Zeitverlustes an den Wiederbringer (568). — Der Verlust von Grundstücken (569). - Die Schädigung u. Beschädigung eines verlaufenen Tiers (570). — Die Wiederholung des Infinitivs in der Schrift (571). — Die Hilfe beim Auf- u. Abladen. — Wenn es nicht möglich ist, den Delinquenten mit der vorgeschriebenen Strafe zu bestrafen. - Die Rückgabe der gepfändeten Sache (572). - Die Mildtätigkeit. - Die Beschenkung des fortziehenden Sklaven. — Das Borgen an den Bedürftigen. — Der Versäumnisanspruch des Wiederbringenden eines Funds (573). - Die Teilung in Abwesenheit des Mitbeteiligten. - X. Wenn man ein Tier in einem Stall od. auf einem Begräbnisplatz findet. -Die Hilfe beim Auf- u. Abladen (574). - Wenn einem sein Vater befiehlt, eine verbotene Handlung auszuüben (575). — Die Hilfe beim Abladen hat unentgeltlich u. die beim Aufladen hat gegen Entgelt zu erfolgen. - Die Tierquälerei ist ein Verbot der Gesetzlehre (576). — Die Hilfeleistung bei einem einem Nichtjuden gehörenden Tier. -Freund u. Feind bezüglich der Hilfeleistung (578). - Bei welcher Entfernung man zur Hilfeleistung verpflichtet ist. - XI. Der eigne Verlust u. der Verlust des Vaters od. Lehrers. - Vater u. Lehrer hinsichtlich der Hilfeleistung u. der Auslösung aus der Gefangenschaft (579). — Das eigne Vermögen geht dem eines Anderen vor. - Wer als Lehrer gilt. Der Lehrer, der von seinem Schüler lernt

1.80). Die Beta sund mit den verschiedenen Gehaven der Schriffkunde – Die Gelehrten undas unione Volk (181)

3 Abselvatte I Wenn der Huter das vestohlene Des estein besahlt u der Dieb spater gefunden ward Vich in Grate (582) Wenn der Huter de Sache nur bezehlen wollte (383), Die Abtretung ares Doppelersatzes (581) Wenn er begillen wollte u dann zumekgetreten ist. - Der unvollständige Ersatz u. der Ersatz an die Erben. - Der Eid des Huters, der den Ersatz leistet. Wenn der Gläubiger das Pfand verliert (585). -Wer den Eid über den Wert desselben zu leisten hat (586). - Gläubiger u. Schuldner. - Wenn das abhanden gekommene u. bezahlte Pfand sich später einfindet u. im Preis steigt. - Ob die Pfändnng ruckgangig gemacht werden kann (587). Wenn die gepfändete Sache von einem Gläubiger auf den anderen Gläubiger übergegangen ist. - Der Verkauf von Niessbrauchgütern durch die Frau bei Lebzeiten des Ehemanns. - Wann die gepfändete Sache in den effektiven Besitz des Gläubigers übergeht. - II. Wenn der Mieter eines Tiers dieses an einen anderen verleiht (588). - Fälle, in welchen der Vermieter Ersatz an den Mieter zu zahlen hat (589). - Opfer, die beide wegen falschen Schwörens darzubringen haben. - Der vom Gericht auferlegte Eid. - Wenn der Hüter die anvertraute Sache einem anderen Hüter übergeben hat (590). — Wenn der Hüter die anvertraute Sache nicht gehörig bewacht (591). - Wenn das zu bewachende Tier durch eine Fahrlässigkeit hinausgekommen u. durch eine vis major verendet ist. — Die durch Verschulden beginnende u. durch Missgeschick endende Schädigung (592). - Wenn das gestohlene Vieh beim Dieb verendet. - Wenn das anvertraute Vieh von einem Berg abstürzt (593). — III—V. Wenn jemand an eine von zwei Personen Geld zu zahlen hat u. sie nicht kennt. - Wenn zwei Personen über einen deponirten Betrag streiten (594). - Depositum u. Raub. - Ob der Depositär sich die Person merken muss (595). - Ob das Schweigen als Geständnis gilt. - Der Zweifel hinsichtlich einer Erbschaft (596). - Wenn ein Hirt den Eigentümer des besseren Viehs nicht kennt (597). - VI. Ob verwahrte Früchte, die

durch das Liegen beschädigt werden, zu verkaufen sind. — Ob der Eigentümer derselben sie als priesterliche Abgabe bestimmen darf (598). - Der Verkauf von Armengut, wenn keine Armen vorhanden sind (599). — Ob man einen Verwandten in das Vermögen eines Gefangenen einsetze (600). - Der Verkauf des Vermögens eines Verschollenen (601). - Die eingesetzten Verwandten sind als Teilpächter zu betrachten (602). — Die Ausgaben für die Güter der Ehefrau. — Das Vermögen eines Flüchtlings (603). - Die Ersitzung des Vermögens eines Minderjährigen. — Ob ein Minderjähriger in das herrenlose Vermögen gesetzt werden darf (604). — Wenn sich ein unbekannter Bruder als Miterbe meldet. - Wenn erwachsene u. unerwachsene Erben vorhanden sind u. die ersten das Vermögen melioriren (605). - VII. Der Manko-Abzug von verwahrten Früchten (606). -- Diesbezüglicher Unterschied zwischen Sommer u. Winter. - VIII. Der Manko-Abzug von Wein u. Oel (607). - Die Beimischung der Hefe beim zu liefernden Wein. -Ob man sich bei einem Zweifel hinsichtlich der verkauften Sache nach dem gezahlten Preis richtet (608). — Der Bodensatz beim Verkauf u. Depositum. - IX. Das Zerbrechen des verwahrten Fasses beim Umtragen (609). — Die Inkenntnissetzung des Eigentümers bei der Rückbringung einer Sache (610). - Die Vergreifung bei einer Aneignung. — Wenn ein Hirt die Herde verlässt u. ein Vieh geraubt wird (611). - Die bei den Hütern genannte Vergreifung. - Der einfache Ersatz u. der Doppel-Ersatz (612). - X. Wenn der Hüter das anvertraute Geld seinen unerwachsenen Kindern anvertraut od. ungenügend einschliesst. — Wie man sein Geld am besten anlege. - Der Segen waltet nur in einer dem Auge entzogenen Sache (613). — Das Gebet beim Messen der Tenne. Wie Geld verwahrt werden muss. - Das Gesäuerte unter einem Trümmerhaufen (614). - Die Vorsicht beim verwahrten Geld. - Die Schadenersatzpflicht eines Waisen-Vormunds (615). — Die Haftpflicht des Verwalters. — XI. Die Benutzung des verwahrten Gelds u. die Haftpflicht für dasselbe (616). — Diebstahl u. Verlust. — Die Verwahrung u. Benutzung des dem Heiligtum gehörenden Gelds (617). - XII, r. Wenn jemand sich an einem Depositum vergriffen hat. — Räuber ersetzen den Wert, den die Sache beim Rauben hatte. — Die Aneignung bei der Vergreifung (618). — Der Entleiher ohne Kenntnis des Eigentümers. — Die Wertzunahme der geraubten Sache (619). — Die Inkenntnissetzung des Eigentümers bei der Rückgabe einer Sache. — XII.2. Die Absicht, sich an einem Depositum zu vergreifen (620). — Wenn jemand der verwahrten Sache einen Teil entnimmt (621). —

4. Abschnitt. I-II. Gold-, Silber- u. Kupfermünzen im Verhältnis zu einander als Ware u. Zahlungsmittel. - Die geprägte u. die ungeprägte Münze. — Die Perfektion des Kaufs. — Der Rücktritt beim nicht perfekten Kauf. — Gold-, Silber- u. Kupfergeld als Verkehrsmünze (623). — Währungsangabe einiger Münzen. - Der Tausch von Silber auf Gold u. Gold auf Silber beim zweiten Zehnt (624). - Das Borgen von einem Denar gegen einen Denar. — Das Einwechseln von Scheidemünze beim zweiten Zehnt (625). — Das Wechseln einer silbernen in Scheidemünze beim zweiten Zehnt (626). — Ob eine Münze Tauschmittel sein kann (627). - Ob eine Münze durch Tausch erworben werden kann. — Der Scheinverkauf von Früchten vom zweiten Zehnt (628). — Die Erwerbung von Mobilien durch Immobilien (629). — Das Leihen einer Sache, die man selbst besitzt, aber nicht zur Verfügung hat. - Wenn das Zahlungsmittel zum Tauschmittel gemacht wird. - Der Kauf, der einem Tausch gleicht (630). — Jeder Gegenstand wird durch einen anderen erworben. - Die verrufenen Münzen. - Der Verkauf einer Sache für einen ungenannten Betrag (631). - Wenn bei einem Tausch von Vieh das eine während des Tauschhandels verendet ist. - Weshalb bei einem Kauf das Ansichziehen erforderlich ist (632). - Mit wessen Gewand das Tauschgeschäft vollzogen wird. - Vermittelst welcher Dinge das Tauschgeschäft vollzogen werden kann (633). — Erklärung des Worts Asemon. - Durch welche Münzen der zweite Zehnt nicht ausgelöst werden darf (634). — Weshalb der Käufer die gekaufte Sache an sich ziehen muss. - Der Rücktritt, wenn der Käufer od. Verkäufer übervorteilt worden ist (635). - Die Bestrafung wegen der Nichterfüllung seines Versprechens. — Der Verkauf auf Wort (636). — Die

Vorenthaltung des Hinterlegten (637). - Die Verfluchung wegen Nichteinhaltung seiner Worte. -Die Pfandzahlung. - Ob die Vereinbarung der Konventionalstrafe bindend ist (638). — Das Darlehn auf ein Pfand im Siebentjahr. - Die Erwerbung der gekauften Sache durch die Anzahlung (639). — Wenn die Sache, auf welche eine Anzahlung geleistet wurde, im Preis gestiegen ist. -Man darf nicht anders sprechen als man denkt. -Das Mieten von Arbeitern durch den Sohn des Arbeitgebers (640). — Wenn ein Jisraélit einem Leviten den Zehnt verspricht. — Wenn das zur Verfügung gestellte u. nicht zurückgenommene Anzahlungsgeld gestohlen wird (641). - Wann der Kauf perfekt wird. - III. Die Uebervorteilung beim Kauf u. Verkauf (642). — Das Sechstel der Uebervorteilung (643). - Der Uebervorteilte hat die Oberhand. - Einige Fragen hinsichtlich des Quantums der Uebervorteilung u. der Frist für den Rücktritt (644). — Einige Normen bezüglich der Uebervorteilung. - Käufer u. Verkäufer bezüglich des Rücktritts (646). - Einige die angezogenen Lehren betreffende Erzählungen (647). - Käufer u. Verkäufer gleichen einander hinsichtlich der Uebervorteilung. - Ob dieses Gesetz auch für einen Kaufmann gilt (648). — Der Verkauf unter der Bedingung der Verzichtleistung auf die Uebervorteilungsansprüche. - Die einer gesetzlichen Bestimmung zuwiderlaufende Vereinbarung (649). -Das Kreditgeschäft. — Wenn der Käufer od. Verkäufer seinen Kontrahenten vorher von der Uebervorteilung in Kenntnis setzt (650). - V-VI. Das zulässige Remedium bei einem Selâ. — Die Frist für die Rückgabe einer mangelhaften Münze (651). - An wen man fehlerhafte Münzen nicht verkaufen darf. — Die ungiltige als Gewicht zugerichtete Münze (652). — Was man mit fehlerhaften Münzen mache. - Unterscheidung von Münzen u. Kleidungsstücken hinsichtlich der Uebervorteilung (653). -Man darf nicht an Münzen herumtüfteln. - Die Auslösung des zweiten Zehnts durch schlechte Münzen. — Wenn der zweite Zehnt keine Peruța wert ist (654). — Eine Sache, die erlaubt werden kann. - Der zweite Zehnt geht in der grösseren Hälfte auf (655). — Der aus Jerušalem hinausgebrachte zweite Zehnt. - Wenn das für den Erlös

v - godin Zahur Gokanfra ummin wird - Die Maille vi dere dem (656) Der Aweite Zehnt, de la lice l'eruja wert ist - Die Auslosung des den. He ductum Geweillten durch den früheren Laestimes 657 Das bei der Auslosung huizu afin e a l'unitel. Das l'uritel bei dei Aushoung the ewerton Zehres (658) Die Auslosung des Gehall-ten durch Ackerbeden 659 Verschiedene Zahlungen, bei welchen em Funftel hin mothet werden muss 660 Erstgeherligtes u. Zweit challigtes (661 Die Uebertragung beim Geheiligten - VII Betrag der Uebervorteilung -Mindesthetrige bei Prozessverhandlungen Funf Perutas (662). - Weitere Fälle, bei welchen der Betrag einer Peruta erforderlich ist (663). - Zusammentritt des Gerichts wegen eines Betrags unter einor Peruta. - VIII. Funf Funftel. - Die Bestimmungen der Weisen sind ebenso streng wie die der Gesetzlehre (664). - Die Abweichung von den Bestimmungen der Weisen bei Ehescheidungen. -Wenn Geld vom zweiten Zehnt mit profanem vermischt worden ist. - Der Verkauf von Demaj. (665). - Die Absonderung der Hebe vom Schlechten für das Gute (666). - IX. Dinge, bei welchen es keine Uebervorteilung gibt. - Geheiligtes hinsichtlich der Uebervorteilung (667). - Der Begriff "Hand" in der Schrift. - Ob es bei der Miete eine Uebervorteilung gibt. - Ob es bei gesätem Getreide eine Uebervorteilung gibt. - Die Uebervorteilung bei Dingen, die gemessen, gewogen od. gezählt werden (668). - Andere Fragen hinsichtlich des gesäten Getreides. - Dinge, bei welchen es eine Uebervorteilung, jedoch keine Aufhebung des Kaufs gibt. - Das gebrechenbehaftete geheiligte Vieh (669). - Wenn man Geheiligtes im Wert einer Mine durch etwas im Wert einer Peruța auslöst. - Das Gesetz vom Wucher u. von der Uebervorteilung beim Geheiligten (670). - Wenn die für das Heiligtum zu liefernden Waren im Preis gefallen od. gestiegen sind. - Dinge, bei welchen der Doppelersatz wegen Diebstahls nicht zu zahlen ist (671). - Dasselbe bezüglich des Vier- und Fünffachen. - Dinge, bei welchen der Lohnhüter nicht zu schwören u. die der bezahlte Hüter nicht zu ersetzen braucht. - Wenn die übersandte Tempelsteuer dem Boten gestohlen wird (672). - Wes-

halb die Boten schwören müssen. - Geheiligtes, für welches man ersatzpflichtig ist. - Der Lohn hüter für die rote Kuh u. andere rituelle Dinge (673). - Dinge von unschätzbarem Wert, bei welchen das Gesetz von der Uebervorteilung nicht statt hat (674). — X. Die Kränkung durch Worte. - Das Verbot, andere zu täuschen (675). - Die Kränkung durch Worte ist eine grössere Sünde als die Beraubung. - Drei Sünden, wegen welcher man nicht aus dem Fegefeuer kommt. -Die Sünde der öffentlichen Beschämung (676). --Das Verbot, seine Frau zu kränken. - Die Tore des Gebets u. der Tränen. - In welchen Fällen man auf den Rat seiner Frau höre. - Die Kränkung wird durch Gott selbst geahndet (677). -Drei Dinge, die Gott stets beobachtet. - Man halte stets einen Vorrat von Lebensmitteln in seinem Haus. - Die Ehrung der Frau. - Der Schlangenofen (678). — Der Bannspruch über R. Eliêzer (679). - Die Folgen dieses Bannspruchs. - Die Kränkung eines Proselyten (680). - Die zuvorkommende Behandlung eines Proselyten. — XI-XII, r. Das Verbot, zum Verkauf bestimmte Genussmittel verschiedener Qualität zu mischen (681). - Der Verkauf von Wein, dem Wasser beigemischt worden ist (682). - XII,2. Ob ein Krämer Kinder durch Geschenke locken darf. — Der Verkauf unter dem Marktpreis. — Das Aufputzen von zu verkaufenden Waren (683). — Dasselbe bezüglich Tiere u. Sklaven.

5. Abschnitt. J. Wucher u. Bereicherung (684). — Der Wucher bei Nahrungsmitteln (685). - Wucher, Raub u. Uebervorteilung (686). — Verbot des Diebstahls, um jemand zu kränken (687). - Der Betrug bei Messen u. Wägen. - Die Erwähnung des Auszugs aus Aegypten bei verschiedenen Gesetzen in der Schrift (688). - Verschiedene Arten des Wuchers. — Die Rückerstattung des Wuchergelds (689). - Die Bewucherung gleicht dem Blutvergiessen. - Wenn zwei in einer Wüste wandern u. Wasser nur für einen vorhanden ist. - Das den Erben hinterlassene Wuchergeld (690). — Die Beteiligung am Wuchergeschäft. - Die gerichtliche Rückforderung des Wuchergelds (691). - Der vorangehende und der nachträgliche Wucher. - Der Lieferungskauf vor der Festsetzung des Marktpreises (692). — Handlungen, die an sich erlaubt, aber wegen Umgehung des Wuchergesetzes verboten sind (693). — Die Verrechnung eines Darlehns auf zu liefernde Früchte. - Das Lieferungsgeschäft (694). — Die Verpfändung des Verkaufs eines Felds. - Der Abschluss eines Lieferungsgeschäfts zum Marktpreis (695). — Die Vorauszahlung für Früchte zum ersten Marktpreis. - Eine Regel bezüglich des Wuchers (696). - Wenn jemand Münzen geborgt u. mehr gefunden hat. - Der Verkauf des kommenden Ertrags gegen sofortige Zahlung (697). - II,r. Der Gläubiger darf vom Schuldner keinen Nutzen haben (698). - Die Benutzung eines fremden Sklaven. — Die Preisschwankung bei der Rückzahlung des Wuchers (699). -- II,2. Der Preisaufschlag bei der Miete u. beim Kauf. - Die Miete ist postnumerando fällig (700). — Der Zielverkauf. - III. Die Anzahlung u. der Niessbrauch der Sache durch den Verkäufer (701). - Der Fruchtgenuss der verkauften Sache durch den Käufer oder Verkäufer. - Die Pfändung mit der Vereinbarung, die Sache zu einem bestimmten Preis zu verkaufen. — Der Verkauf mit der Bedingung des Rückkaufs (702). — Ungiltige Versprechungen (703). — Ob die Zusicherung bindend ist (704). — Das verpfändete Feld (705). — Die Garantie beim Verkauf eines Grundstücks. — Der irrtümliche Verzicht. — Der Rücktritt beim Verkauf der Früchte einer Dattelpalme (706). — Versprechungen beim Verkauf (707). - Rückgabe des verpfändeten Grundstücks. - Der Niessbrauch der Früchte gegen Abzug (708). — Die Verpfändung auf eine bestimmte Zeit. - Die Surensische Verpfändung. - Die Amortisationsverpfändung hinsichtlich andrer Bestimmungen (709). - In welchen Fällen der Niessbrauch des verpfändeten Grundstücks dem Gläubiger gehört. - Dauer der gewöhnlichen Verpfändung (710). - IV. Die Einsetzung eines Krämers auf halben Gewinn (711). Der Lohn des eingesetzten Krämers. - Die Verpachtung von Vieh (712). - Das Darlehn auf Beteiligung (713). — Andere Bestimmungen bezüglich der Verpachtung von Vieh (714). - Wie lange sich der Viehzüchter mit dem übernommenen Vieh befassen muss. - Die Teilung durch einen Teilhaber ohne Wissen des anderen (715). - Die Vergütung für die Vermittlung eines Darlehns. - V.

Pachtung und Züchtung von gewinnbringendem Vieh (716). — Der höhere Mietszins für die Gewährung eines Darlehns. - Die Zahlung von Lohn u. Entschädigung (717). - Ob man Waisengeld auf Wucher verleihen darf. — Verschiedene Arten von Beteiligung. - Wie das Waisengeld verwaltet werde (718). - VI. Die Pachtung von eisernem Vieh von Juden u. Nichtjuden (719). - Die Bewucherung von Nichtjuden. - Die Bevorzugung beim Geldverleihen. - Die Verblendung der Wucherer (720). — Die Wucherer verlieren ihr Vermögen. - Ob ein Proselyt einen jüdischen Sklaven erwerben kann (721). - Ob eine Frau einen Sklaven erwerben kann. — Der Beisassproselyt hinsichtlich des Wuchers (722). - Der Bürge beim Wuchergeschäft. - Das Verleihen von einem Nichtjuden gehörenden Geld oder des eigenen Gelds durch einen Nichtjuden auf Wucher. - Die Vertretung durch einen Nichtjuden (723). — Die Vertretung durch einen Minderjährigen. - Wenn ein Nichtjude nach dem Leihen auf Wucher, vor der Rückzahlung Proselyt geworden ist (724). — Der Schuldschein, in welchem sich die Zahlung von Wucher befindet. — Die Massregelung des Erlaubten wegen des Verbotenen. - Der vor- u. nachdatirte Schuldschein. - Der Verkauf des verpfändeten Grundstücks (725). — Der Ersatz für die Melioration von Grundstücken. - VII. Der Lieferungsverkauf von Früchten vor Festsetzung des Marktpreises (726). — In welchem Stadium verschiedene Früchte verkauft werden dürfen. — Lieferungsgeschäfte dürfen erst dann abgeschlossen werden, wenn der Preis für neue u. alte Früchte festgesetzt ist (727). — Der Lieferungsabschluss mit den Fruchtsammlern. - Das Borgen auf den Marktpreis. — Der Verkauf in der einen Ortschaft zum Preis einer anderen (728). — Dasselbe hinsichtlich andrer Waren. — Der Verkauf von Baumfrüchten vor der Reife. — Der Arbeitslohn ist erst nachher zu zahlen (729). - Dauer des gewöhnlichen Pfanddarlehns. — Die Vorausbezahlung auf später zu liefernde Früchte (730). - Die Dienstbarkeit der Person für die Kopfsteuer. — Wenn jemand einem Geld gibt, für ihn Wein zu kaufen, u. dieser es aus Fahrlässigkeit unterlässt (731). - Wenn mehrere Personen einem Geld zum Ankauf von Waren

n m se mir till e ner kauft. Die Erwer tong dance the Study In we have Stadium her ber sulbar urfaithe Waren vereinbart werden KMM . . . Werdi jen and einem Geld zur Ausyears after har a door in Preis gesunken ist. - Oh die Wass durch die Zahlung des Betrags erworben wird (734). - VIII. Das Leihen von Weizen gegen Weizen an seine Teilpächter. - Wenn man ein Quantum Getreide borgt u. einen Preis vereinbart (735). - IX. Auf welche Weise man von seinem Nächsten Getreide borgen darf. - Wenn Tischgenossen miteinander genau nehmen. - Gelehrte dürfen einander auf Wucher borgen (736). - Hausgenossen darf man auf Wucher borgen. -X=XI, Gogensortige Hilfeleistung. - Der vorbezahlte u. der nachträgliche Wucher. - Der aus Worten bestehende Wucher. - Wer das Verbot des Wuchers begeht (737). - Wucherer verlieren mehr als sie gewinnen. - Gläubiger u. Schuldner. Man darf ohne Zeugen kein Geld verleihen (738). - Drei, die schreien u. nicht erhört werden. -

6. Abschnitt. I-II. Wenn beim Mieten von Handwerkern einer den anderen täuscht. - Wenn die gemieteten Handwerker zurücktreten (739). - Wenn jemand Arbeiter mietet u. ihnen Arbeit bei einem anderen anweist. - Wenn der Vermittler mit den Arbeitern einen anderen Preis vereinbart (740). -Wenn der Bote bei der Uebergabe eines Scheidebriefs seinen Auftrag nicht richtig ausgeführt hat (741). - Wenn die gemieteten Arbeiter keine Arbeit finden. - Wenn die Arbeiter einen Teil der Arbeit in Stich lassen (742). - Der Ersatz an die Arbeiter, deren Arbeit überflüssig geworden ist. - Wenn die Arbeiter in der Mitte des Tags mit der Arbeit fertig werden (743). - Wenn der Arbeitslohn gestiegen od. gesunken ist (744). - Ein Lohnarbeiter kann zu jeder Zeit zurücktreten. -Wer ahändert od. zurücktritt, hat die Unterhand (745). - Wenn jemand ein Grundstück kauft u. sofort nur einen Teil bezahlt. - Die Pfandanzahlung (746). — Die Rückzahlung einer Schuld in kleinen Beträgen. - Die Erwerbung der nicht vollständig bezahlten Sache (747). - III. Wenn jemand einen gemieteten Esel auf einer anderen als der vereinbarten Stelle führt u. er verendet. -Wenn ein solcher zur Fronarbeit abgenommen wird.

Wer den Willen des Eigentümers übertritt, heisst ein Räuber (748). - Die Purimkollekte. -Der Arme muss das empfangene Geld dafür verwenden, wofür es ihm gegeben worden ist (749). — Die Wegnahme eines Esels zur Fronarbeit (750). - Wenn der zum Reiten gemietete Esel inmitten des Wegs verendet (751). - Wenn ein verpfändeter Baum verdorrt (752). - Wenn ein gemietetes Schiff während der Reise untergeht od. es inmitten der Reise ausgeladen wird (753). - Was Mieter u. Vermieter auf den Esel aufladen dürfen. -Der für einen Mann gemietete Esel darf nicht von einer Frau geritten werden. - IV. Wenn gemietete Pflug- od. Dreschgeräte bei der Arbeit zerbrechen (754). — Wenn jemand eine Kuh verkauft u. der Verkäufer auf die ihr anhaftenden Fehler aufmerksam macht. - Dasselbe hinsichtlich einer Magd. — V. Wenn jemand den gemieteten Esel zu einer anderen als der vereinbarten Last benutzt hat (755). — Bei welcher Ueberlastung man ersatzpflichtig ist. - Dasselbe hinsichtlich eines Lastträgers (756). — VI-VII. Handwerker gelten als Lohnhüter. — Als was für ein Hüter der Besitzer des Pfands gilt (757). -- Wenn das entliehene Tier während des Transports verendet ist. - Die Haftbarkeit des Handwerkers nach Fertigstellung der Arbeit (758). - Die Haftbarkeit für unter Vorbehalt gekaufte Geräte (759). — Die gegenseitigen Hüter. — Die Fahrlässigkeit im Beisein des Eigentümers (760). - Wenn der Hüter nicht ausdrücklich sagt, dass er die Sache hüten werde (761). -Wenn das Pfand beim Gläubiger abhanden kommt (762). — Ob das Pfand in den Besitz des Gläubigers übergeht. — Der Hüter eines Funds (763). — VIII. Wenn ein Hüter ein Fass beim Umhertragen zerbricht. - Wenn jemand ein zerbrochenes Gefäss od. ein verendetes Tier auf der Strasse liegen lässt u. dadurch Schaden angerichtet wird (764). — Der Schwur des Hüters (765). — Wenn der für einen anderen gekaufte Wein sauer wird. - Man verlange von Arbeitern keinen Ersatz für den von ihnen angerichteten Schaden (766). -

7. Abschnitt. I. Man kann Arbeiter nicht zwingen, länger zu arbeiten, als es im Ort Brauch ist.

— Die Verpflegung der Arbeiter (767). — Wann der Arbeiter beginne u. aufhöre. — Diese u. die

zukünftige Welt. - R. Eleâzar u. der Häscher (768). — R. Eleâzar b. R. Simôn wird zum Verbrecherhäscher eingesetzt (769). - Der Leibesumfang des R. Jišmâél u. des R. Eleâzar. - Die Schönheit einiger im Talmud genannten Personen (770). - Das böse Auge hat keine Macht über den Stamm Joseph. — Die Bekehrung des Reš-Lagiš (771). — Der Tod des Reš-Laqiš. — Die Züchtigungen des R. Eleâzar b. R. Šimôn (772). — Der Tod desselben u. seine Aufbewahrung nach seinem Tod (773). - Die Bestattung desselben. - Rabbi freit um seine Witwe (774). - Die drei Bescheidenen. - Die Züchtigungen Rabbis (775). - Die Züchtigungen der Frommen erfolgt zum Wol ihrer Mitmenschen. — Der Sohn R. Eleâzars (776). — Der Sohn R. Tryphons. - Wenn mehrere Generationen hindurch Schriftgelehrte sind, so weicht die Gesetzeskunde nicht mehr von diesem Geschlecht (777). - Der babylonische Talmud stört das Studium des jerusalemischen. - R. Zera im geheizten Ofen. - Der Segen über die Rezitation der Gesetzlehre. - Der Vater des Gelehrten (778). - Der Gelehrte in der zukünftigen Welt. - Was R. Hanina u. R. Hija für die Erhaltung der Gesetzeskunde taten (779). - Die Nachbarschaft einiger Gelehrten im Paradies. — Der Sessel R. Hijas im himmlischen Kollegium. — Elijahu als Diener der Erzväter (780). - Šemuél der Kalenderkundige. — Die Verfolgung des Rabba b. Nahmani (781). - Der Tod desselben (782). - Der Sturm am Todestag desselben. - Die Vereinbarung der Beköstigung mit den Arbeitern (783). - Die Mahlzeiten Abrahams u. Salomos. - Das beste unter dem Rindvieh u. dem Geflügel (784). — Man weiche nie vom Ortsbrauch ab. - Gott handelte entsprechend der Handlungsweise Abrahams (785). — Die Gastfreundschaft Abrahams. - Die drei Engel. - Die Frommen versprechen wenig u. halten viel, entgegengesetzt die Frevler (786). - Eine Frau ist geizig gegen Gäste. - Die Frömmigkeit der Sara. - Man grüsse die Hauswirtin. - Wegen der Friedfertigkeit wich Gott von der Wahrheit ab (787). -Das Gastmahl gelegentlich der Geburt Jichaqs. -Wann Alter u. Krankheit zuerst in Erscheinung traten. — Die drei Erkrankungen Elišâs (788). — II. In welchen Fällen Lohnarbeiter von den Früchten, bei

welchen sie arbeiten, essen dürfen (789). - Getreidefeld u. Weinberg hinsichtlich mancher Gesetze in der Schrift (790). - Wie weit die Befugnis des Arbeiters, von den Früchten, bei welchen er arbeitet, essen zu dürfen, reicht. - Wann Früchte zehntpflichtig werden (791). — Der provisorische Genuss von unverzehnteten Früchten. - Man darf sich nicht an den genauen Wortlaut der Gesetzlehre halten (792). - Wann Feldfrüchte als fertig gelten. - Mensch u. Tier hinsichtlich des Verbots des Maulschliessen bei der Arbeit (793). — Die Pflicht der Unterhaltung bezieht sich nur auf einen Menschen (794). - Von welchen Dingen der Lohnarbeiter bei der Arbeit nicht essen darf (795). - Ob der Lohnarbeiter die Früchte bei der Arbeit auch am Feuer zubereiten darf (796). - In welchen Quantitäten er von den Früchten essen darf (797). Das Maulschliessen der Rinder beim Stampfen von Getreide (798). — Die Entrichtung des Zehnts vom Demaj. — Das Maulschliessen eines Tiers, dem das Fressen schädlich ist. - Ob das Maulschliessen durch einen Nichtjuden erlaubt ist (799). - Die Kastration von Tieren durch einen Nichtjuden. -Die Umgehung des Verbots des Maulschliessens (800). — Wenn man dem Tier das Maul vor Beginn der Arbeit geschlossen hat. - Das Verbot, durch welches keine Handlung ausgeübt wird (801). - Der Ersatz, wenn man einem fremden Tier das Maul schliesst. - Einige Verbote, um Uebertretungen zu vermeiden. -- Die Zeugenaussage über den Ehebruch (802). — Die Betätigung bei der Begattung von Tieren. - III. Der Lohnarbeiter, der nur mit den Händen oder den Füssen arbeitet, hinsichtlich des obigen Gesetzes (803). - IV. Er darf nur von den Früchten essen, bei welchen er arbeitet. - Ob er, wenn er bei einem Weinstock arbeitet, von einem anderen essen darf (804). - Ob das Umhergehen dem Arbeiten gleicht (805). - V. Ob der Lohnarbeiter mehr essen darf als sein Lohn be trägt. - Ob jeder, der in einen fremden Garten kommt, von den Früchten essen darf (806). - Ob der Lohnarbeiter die ihm freistehenden Früchte seinen Angehörigen geben darf (807). - Der Lohnarbeiter darf die Früchte unverzehntet essen. -Die Mitteilung an die Arbeiter, wenn die Früchte zum Genuss verboten sind (808). — Wann der

We to nother physical day wind the Verembarung, dass unch the Angelia grant to Arbeiters von den Fruch let, essay silon (809) — Ob der Heir veriffichtet ist, seinem Skhoven Nahrung zu verabreichen -VI VIII p. Vereichung, beider Arbeit von den Früchter nicht essen auführn (810). Die Arbeiter her easem vierpahrigen Weinberg - Ob das Huten dem Arbeiten gleicht (811). - VIII,2. Die vier Hoter — Die Haltpflicht des Huters (812) — Wie weit die Hutepfacht des Huters reicht. Wenn ein Hirt die Herde verlässt u. in die Stadt geht (813). - Wenn ein Tier das andere auf einer Brücke ins Wasser stösst. - IX. Welcher Ueberfall von Tieren oder Menschen bei einem Hirten als Unglücksfall gilt (814) - Das unverschuldete u. verschuldete Verenden des Tiers. - Der bewaffnete Wegelagerer. - X. Die Vereinbarung des Hüters, vom Ersatz, bezw. vom Eid befreit zu sein. - Die Vereinbarung gegen eine Bestimmung des Gesetzes (815). - Die Bedingung vor u. nach der Leistung (816). - Die Einhändigung eines Scheidebriefs unter Bedingung. -8. Abschnitt. I. Das Leihen oder Mieten eines Tiers samt dem Eigentümer (817). - Die vier Hüter und ihre Haftpflicht (818). - Der Ersatz des Lohnhüters u. des Mieters für das Abhandenkommen. — Die Ersatzpflicht des Entleihers (819). — Nebeneinander genannte Dinge in der Schrift. -Diebstahl u. Verlust beim Entleiher (820). - Die Fahrlässigkeit im Beisein des Eigentümers (821). - Das Entleihen des Tiers samt dem Eigentümer (822). — In welchen Fällen man dann ersatzfrei ist (823). — Wenn der Eigentümer nur beim Leihen od. nur beim Unfall anwesend war (824). - Das Entleihen eines Tiers zur Bestialität od. zu anderen Zwecken (825). - Verschiedene Fälle der unvollständigen Entleihung des Eigentümers. - Der Verkauf eines Felds zum Fruchtgenuss. - Die Auflösung der Gelübde einer Frau durch den Vormund (826). - Ob ein Sklave hinsichtlich der Mitverleihung an Stelle des Herrn tritt. - Ob der Ehemann hinsichtlich der Güter seiner Frau als Entleiher od. Mieter gilt (827). - Der Verkauf von Niessbrauchgütern durch die Frau. - Die Güter der Frau hinsichtlich der Veruntreuung. - Wenn das entliehene Vieh durch die Arbeit abmagert (828). - Wenn die entliehene Sache bei der Arbeit

zerbrochen wird. - Wenn eine Katze durch Mäuse getötet wird. - Wodurch der Entleiher sich vom Ersatz befreien kann (829). - Lehrer u. Schüler sind einander entliehen. - II. Wenn ein Zweifel besteht, ob das gemietete od. das entliehene Tier verendet ist (830). - Wenn jemand behauptet, bei seinem Nächsten Geld zu haben, u. dieser es nicht weiss (831). - Wenn die vier Hüter zum Teil eingestehen u. zum Teil leugnen. - Der zugeschobene Eid (832). - Ob die Miete in der Leihe einbegriffen ist. - III. Wenn jemand ein entliehenes Tier durch einen Boten oder Angehörigen sendet (833). - Sobald das Tier aus dem Besitz des Verleihers kommt, ist der Entleiher ersatzpflichtig (834). -Wann die entliehene Axt in den Besitz des Entleihers gelangt. - Das Ansichziehen bei den Hütern. - Geld, Schein u. Besitznahme bei der Miete. - Wenn die geraubte Sache im Kleinverkauf teurer u. im Grossverkauf billiger ist (835). - Ob jemand, der in einem fremden Haus ohne Wissen des Eigentümers wohnt, diesem Miete zahlen muss. - Wenn Lastträger ein Fass zerbrechen. - IV. Wenn eine Kuh oder eine Magd geboren haben u. man nicht weiss, ob vor oder nach dem Verkauf (836). — Wenn es zweifelhaft ist, ob das grosse od. das kleine Feld verkauft worden ist. - Der zweifelhafte Betrag (837). - Wenn jemand das eingesteht, was von ihm nicht verlangt wird (838). - Die Verbindung von Immobilien mit Mobilien hinsichtlich des Schwurs. - Wenn jemand ein Vieh oder einen Sklaven geraubt hat u. sie alt geworden sind (839). - Der Eid wird dem Beklagten zugeschoben. - Dinge, die Grundstücken gleichen u. dennoch diesen nicht gleich sind (840). - V. Wenn jemand Olivenbäume zum Abholzen verkauft u. sie noch Früchte tragen. - Wenn ein Stom Olivenbäume aus einem Garten reisst u. sie in einen anderen versetzt (841). - Ob ein Nichtjude Grundbesitz im Jisraélland erwerben kann. - Die Pacht des Felds seiner Vorfahren von einem Nichtjuden (842). — Wenn jemand ein fremdes Feld ohne Erlaubnis mit Bäumen bepflanzt. - Wenn jemand eine fremde Ruine unbefugt renovirt (843). - VI. Die Kündigung von Wohnungen u. Geschäftsräumen (844). - Wenn das gemietete Haus einstürzt. - Die Benutzung eines fremden Platzes. - VII.

Welche Gegenstände zum vermieteten Haus gehören (845). - Wem die Pflicht der Mezuza obliegt, - Wem der auf dem Hof sich ansammelnde Mist gehört (846). — Der Hof erwirbt alles für den Eigentümer auch ohne sein Wissen. - Die Erwerbung einer in der Luft schwebenden Sache (847). - Das Ausheben eines Vogelnestes. - VIII. Die Wohnungsmiete für den Schaltmonat (848). — Ob die 1. oder 2. Fassung eines Satzes ausschlaggebend ist (849). - Der Zweifel über den Empfang der Miete. — Wenn ein Streit über die Dauer der abgewohnten Jahre besteht. — Das Borgen einer Sache auf die Dauer der Brauchbarkeit (850). -Verschiedene Unterschiede hinsichtlich der Leihfrist. - IX. Aenderungen beim Neubau eines vermieteten eingestürzten Hauses (851). —

9. Abschnitt. I. Die Behandlung eines gepachteten Felds (852). - Die Verpachtung der Bäume mit den Feldern. - Ob der Feldbauer auch am Stroh beteiligt ist (853). — II. Wenn die Quelle des gepachteten Felds austrocknet. - Beim Verkauf eines Felds richte man sich nach der Bezeichnung (854). - III. Wenn der Pächter das gepachtete Feld brach liegen lässt. — Die Trauung bei den Alexandrinern (855). - Die Pfändung wegen eines Darlehns. - Die Einforderung der Morgengabe (856). — Die Zusicherung. — Wenn man das Feld mit anderen Sachen als vereinbart bebaut. -Das Teilgeschäft (857). - Der Verlust bei einem Teilgeschäft. - Die Teilung bei einem solchen (858). - IV. Wenn der Pächter das Feld nicht ausjäten will. - Wenn das gepachtete Feld keinen Ertrag bringt (859). - Die entarteten Oliven u. Weintrauben hinsichtlich der Verunreinigungsfähigkeit. — Der schwache Baum bezügl. desselben Gesetzes. — Der Grabstättenacker. — Welche Last man beim Gebet nicht tragen darf (860). - Die Behandlung der Tephillin, wenn man Schmutz hinausbringt. - Die Aussaat. - Betrag der Nachlese (861). — VI. Wenn das gepachtete Feld durch Heuschrecken verheert wird (862). - Wessen Schuld dies ist (863). - Wenn der Pächter in einem Verheerungsjahr das Feld nicht bebaut. - Wenn ein Hirt die Herde ohne Aufsicht lässt (864). - Wenn die Saaten nicht wachsen. - Die Jahreszeiten. -VII. Die Quotenpacht bei schlechter Ernte (865). —

VIII. Die Bestellung eines gepachteten Felds mit anderem als dem vereinbarten Getreide. — Die Verwendung der Purimkollekte zu anderem Zweck (866). — Die abwechselnde Bestellung eines Felds. — Die zwischen dem Flachs wachsende Kresse. — Der an der Grenze befindliche Baum (867). — Das nahe der Stadt liegende Grundstück. — Die Verteilung der Güter (868). — Das böse Auge. — Gefährliche Krankheiten. — Das Morgenbrot (869). — Die Vorsicht beim Messen von Grundstücken. - Die störenden Bäume an den Stromufern (870). — Die Entrichtung von kommunalen Abgaben (871). — Die Besitznahme eines Stromufers. — Die Erwerbung eines Grundstücks zwischen den Grundstücken zweier Brüder. — Das Grenznachbargesetz (872). — Die Uebervorteilung bei Grundstücken. — Der Verkauf eines Grundstücks an einen Nichtjuden. — In welchen Fällen Grundstücke ohne vorherige Bekanntmachung verkauft werden (873). - Das Vorkaufsrecht. - IX. Das Säen von Flachs auf einem gepachteten Feld (874). - Die Schätzung beim Ablauf der Pachtzeit. — Die Schätzung beim Eintritt des Siebent- u. Jobeljahrs (875). — Die Beteiligung des Pächters am Mehrwert des Felds (876). - Die Erben des Pflanzers. - Die Zusicherung. - Wenn der Pflanzer Schaden anrichtet. — Die Beteiligung desselben am Mehrwert (877). — Die Anteile des Pächters u. des Pflanzers. — Wenn die Bäume des gepachteten Obstgartens innerhalb der Pachtzeit verdorren (878). — Wenn verpfändete Bäume verdorren. - Wenn über die Dauer der Pacht ein Streit besteht (879). — Der Streit über die Dauer der Verpfändung. - Die in Sura übliche Verpfändung. - Der Streit zwischen Eigentümer u. Feldbauer über die Höhe des Anteils (880). - Der Streit zwischen den Waisen u. dem Gläubiger über die Melioration (881). — Der Anspruch des Gläubigers auf die Melioration. — X-XI. Die Uebernahme eines Felds auf ein Septennium (882). — Wann der Mietling seinen Lohn zu erhalten hat. — Das Verbot, den Lohn des Arbeiters zurückzuhalten. -Wenn man den Arbeiter auf eigene Rechnung mietet u. ihm Arbeit bei einem anderen anweist (883). - Der auf Stunden Gemietete. - Welche Verbote man wegen der Zurückhaltung des Arbeitslohns begeht (884). - Vorenthalt u. Raub (885). - XII.

Der Linke für Menschen, Tiere u. Geride hinsicht-Der Beisassproselvt tursmitt hadica Grantze (886). Die Berau min eine Nichtjuden 888 - Die Sunde der Zu mekladtun de Arbetslohns Wenn der Arbei ter den Lohn nacht verbrigt (889) - Die Akkord arbeit - Der Schwin des Lohnarbeiters (890) -Arbeit, eber u. Arbeitm hmer hinsichtlich der Glaub wiirdigkeit. Der Streit über die Hohe des Artentslohus (891) XIII.i Die Pfundung Die Ruckgabe des Plands zur Benutzung (892) — Die Pfundung durch einen Gerichtschener (893). Die Pfandung von Dingen, die zur Bereitung von Lebensmitteln dienen. - Welche Dinge dem Schuldner zuruckgelassen werden mussen. - Der Ver kant des Pfands 894. Die Jisraéliten gelten als Fürstenkinder (895). - Die Pfändung wegen nicht entrichteter Spenden an das Heiligtum (896). -Nur Jisracliten werden Menschen genannt — Die Blätter des Paradieses (897). — Die Pfändung beim Leihen u. nachher. — Tages- u. Nachtgewand (898). - Wenn der Gepfändete gestorben ist. - Die Pfändung des Bürgen. - XIII,2, Die Pfändung einer Witwe (899). - Der König darf nicht viele Frauen haben. - XIII,3. Die Pfändung einer Mühle (900). - Das ungebratene Fleisch des Pesahlamms. — Das allgemein Verbotene (901). — Die Pfändung einer aus einem Paar bestehenden Sache. - Dinge, die man zu vermieten u. zu verleihen pflegt (902). -

10. Abschnitt. I. Wenn Haus u. Söller 2er Eigentümer einstürzen (903). - Wer nicht schwören kann, muss bezahlen. - II. Die Beschädigung der Decke zwischen 2 Stockwerken (904). - Die Rechte des Hausbesitzers u. des Mieters in einem solchen Fall (905). - Wenn das Wasser aus der oberen Wohnung in die untere fliesst. - Wer von Schädiger u. Beschädigten sich vom anderen zu entfernen hat (906). - III. Wenn einer der Besitzer das eingestürzte Gebäude wieder aufbauen will u. der andere sich weigert. - Verbot, von fremdem Eigentum Nutzen zu ziehen (907). - Abänderungen bei der Wiedererbauung (908). - Teilung des Platzes, wenn beide nicht bauen wollen. - IV-V,r. Die Oelmühle neben einen fremden Garten. Wenn eine Wand od. ein Baum auf Wenn jemand einem Arbeiter den Ertrag der Arbeit als Lohn zahlen will (909). — Der Hof erwirbt für den Eigentümer ohne dessen Wissen. — Von einem Schuldner nehme man alles, was man bekommt (910). — Der Fund eines Lohnarbeiters. — Die Erwerbung einer herrenlosen Sache durch das Anschauen (911). — Die Darbringung der Webegarbe (912). — V,2. Arbeiten, die man auf öffentlichem Gebiet nicht verrichten darf. — Die Schädigung durch eine Arbeit, die auf öffentlichem Gebiet erlaubt ist (913). — Die Aufstellung eines Backofens. — Die Schädigung durch Bauarbeiter. — VI. Zwei Gärten übereinander (914). — Der aus einem Stumpf hervorwachsende Baum (915). —

III. Baba bathra.

Letzte Pforte.

1. Abschnitt. I-II. Die Teilung eines gemeinschaftlichen Hofs durch eine Wand. - Die gemeinschaftliche Wand zwischen 2 Gärten (919). - Der Begriff Abteilung. - Die Schädigung durch das Hineinsehen (920). — Bei welcher Grösse zur Teilung eines Hofs angehalten werden kann. — Das Dachgeländer (921). — Die Teilung von heiligen Schriften (922). - Verschiedene Arten von Bausteinen (923). - Die Zwischenfugen der Steine. -Die Zwischenwand im Tempel (924). - Der Kalkanstrich. - Man reisse das alte Bethaus nicht nieder, bevor das neue errichtet ist (925). - Die Ausrottung des Hasmonäischen Hauses durch Herodes (926), — Herodes u. Baba b. Buta (927). — Der herodianische Tempel. - Man darf einem Frevler keinen guten Rat erteilen (928). - Wenn eine gemeinsame Wand in das Gebiet des einen einstürzt. - Die Ebene (929). — Das Kennzeichen an der gemeinsamen Wand (930). - III. Wenn jemand um das Feld seines Nachbars Zäune errichtet (931). - Welcher Ersatz dafür zu leisten ist (932). - IV. Wenn die Zwischenwand eines Hofs einstürzt. - Die Zahlung innerhalb der freigestellten Frist (933). — Die Zahlungseinziehung von Waisen. - Wenn jemand nach Ablauf der Frist behauptet, er habe innerhalb der Frist bezahlt (934). - Das beschränkte

Besitzrecht (935). — Die Benutzung der Vorsprünge u. des Vorgartens durch den Mieter eines Hauses. - Das Geländer zweier gegenüberliegender Häuser (936). - Wenn ein Hausbesiter dem anderen die Auslagen für das Geländer herauszahlen will. - Die Höhe des Geländers zwischen 2 Dächern (937). - Zwei Höfe übereinander. - Wenn der Bewohner des Obergeschosses sich weigert, das sich senkende Haus renoviren zu lassen (938). Das Bauen einer Wand neben dem Fenster eines anderen (939). — Grundstücke bei der Erbschaftsteilung. - Beim Kauf ist die Benennung ausschlaggebend (940). - Die Ansprüche der Brüder an einander bei der Teilung eines Gebäudes. -Ein Schuldschein von Waisen. - V. Die Nachbaru. kommunale Pflichten des Hausbesitzers. — Wie lange man in einer Stadt gewohnt haben muss, um Bürger zu sein (941). - Das Torhäuschen. -Welche Stadt einer Mauer bedarf (942). — Ob die Gelehrten zu den Kosten der Stadtmauer beitragen müssen. - Die Werke der Frommen. - Ob die Gelehrten die Kopfsteuer zahlen müssen (943). - Der Beitrag von Gelehrten u. Waisen zu verschiedenen städtischen Institutionen. - Rabbi speist die Gelehrten während der Hungersnot (944). -- Das gemeine Volk bringt alles Uebel über die Welt. -Durchreisende Karawanen in der abtrünnigen Stadt. - Stadtbürger u. Stadteinwohner (945). - Verschiedene städtische Beiträge, zu deren Heranziehung man in der Stadt eine bestimmte Zeit gewohnt haben muss. - Die Beiträge für die Stadtpfähle. - Das besonders gute Werk. - Die Gefangenenauslösung (946). — Die Beiträge für die Armenkasse. - Die Gemeindebeamten (947). - Die Almoseneinnehmer. — Der gerechte Richter. — Der Kinderlehrer. - Almoseneinnehmer müssen sich vor Verdächtigung hüten (948). - Doppelte Almosenkasse. - Die städtischen Bestimmungen. - Die Abrechnung mit Almoseneinnehmern u. Schatzmeistern (949). - Man sei vorsichtig mit seinem Geld. - Die Anstellung von Untersuchungen über die Bedürftigkeit des Armen. - Die Unterstützung an den umherziehenden Armen (950). - Eine kleine Gabe gebe man jedem Armen. — Wieviel man jährlich für Almosen mindestens ausgebe. - Die Woltätigkeit tritt an Stelle der Opfer (951). - Die

Wirkung der Woltätigkeit. — Der Knabe, der den Anstand seiner Mutter verletzte (952). — Die heimliche Ausübung der Woltätigkeit. - Die Tröstung der Armen. - Das Nachjagen nach der Woltätigkeit (953). — Die Woltätigkeit an Unwürdige. — Nutzen der Armut (954). - Die Jisraéliten sind Kinder u. Sklaven Gottes. - Die Nahrung des Menschen wird ihm am Neujahr festgesetzt (955). — Die Unterlassung der Woltätigkeit. — Bedeutnng der Woltätigkeit. - Zehn starke Dinge. -Gott u. der Mensch (956). — Die Woltätigkeit vor dem Gebet. - Auf welche Weise man Woltätigkeit übe (957). — Die Kraft der Woltätigkeit. — Wer der zukünftigen Welt teilhaftig ist (958). -Jisraél u. die weltlichen Völker (959). — Ob man Almosen von Nichtjuden annehme. — Binjamin der Gerechte (960). — Der König Monobaz. — Ob man durch die Erwerbung eines Grundstücks in der Stadt Bürgerrecht erlangt (961). - VI. Bei welcher Grösse Höfe, Gärten u. Bauwerke auf Antrag eines Besitzers geteilt werden müssen (962). — Die Türen bei der Teilung eines Hofs. — Die Halle (963). — Das zur Hälfte überdachte Haus. - Die Anwohner des Durchgangs (964). - Mehrere Höfe hintereinander. — Das geschlossene Haus hinsichtlich der levitischen Unreinheit (965). — Der vom Publikum in Besitz genommene Weg. - Die nach der Strasse mündenden Durchgänge. - Der Pflug eines Tags (966). — Die Prophetie nach der Zerstörung des Tempels (967). -- Wem es schlecht geht, geht es nicht sobald gut. - Die Wirkung von Speise und Trank auf den Menschen (968). -Die Berücksichtigung der Lage bei der Teilung von Grundstücken. - Die sedomitische Sitte. -Die Norm: nimm du oder ich nehme (969). — Der Halbsklave. — Dinge, die sich nicht teilen lassen (970). — Die Teilung von heiligen Schriften (971). - Das Zusammenheften der Bücher der hl. Schrift. - Der freie Raum am Beginn u. am Schluss derselben (972). - Wie diese aufgerollt werden. -Höhe der Gesetzrolle. — Die Tafeln in der Bundeslade (973). - Die Bundeslade u. der Kasten der Philister (974). — Die Gesetzrolle des Tempelhofs. - Die Stücke der zerbrochenen Tafeln. - Die Reihenfolge der biblischen Bücher (975). — Die Verfasser der biblischen Bücher (976). — Die letzten A Victoria Res Politation (Dio Verlasser des Buchs der Politice (978 - Wann Jan John 1978 -Die Proglanden der Nehtjub . 979. Das Zeit erer ihre. Die Zontalter der Richter Der Sayan Julit Abraham 1980 - Die Fromminkeit Julia Das Glack desselben (981) — Die Anklage ir Seans journalm – Dor Satur (982). – Die Justin Absolution des Satans u der Penina their verteiligt die Schuldigen (983) — Die schlim men Weete Jobs 984. Bet Gott kommt kein Letum u keine Verwechslung vor disb. Freumle Ijobs - Die Tochter Jjobs (986) Sohne u. Töchter. - Der heilende Edelstein Abrahams (987) — Der Leidtragende — Die Frevelta ten I saos — Die Busse Asmaels (988). Drei, die einen Vorgeschmack der zukünftigen Welt kosteten u. über welche der böse Trieb keine Gewalt hatte. - Sechs, über welche der Todesengel keine Gewalt hatte. - Sieben, über welche das Gewürm keine Gewalt hatte. - Vier, die infolge der Verleitung der Schlange starben (989). -

2. Abschnitt. I. Das Graben einer Zisterne neben einer fremden. - Dinge, die neben einer fremden Wand verboten sind (990). - Das Graben einer Zisterne an der Grenze eines fremden Grundstücks. - Wie weit ein Baum von einer fremden Zisterne entfernt werden muss (991). -- Die Zisterne neben einem lockeren Grundstück (992). - Die Entfernung einer Mühle von einer fremden Wand. - Die Entfernung eines Baums von einem fremden Feld (993). - Wenn die Wurzeln eines Baums in ein fremdes Feld hineinragen. - Die Entfernung der Flachsbeize von verschiedenen Kräutern. - Senf u. Bienen beschädigen einander (994). - Ein Baum neben einer Zisterne. - Beizbecken u. Spülbecken (995). - Worin man am Sabbath Speisen warmstellen darf (996.) - Der Sand als Wärme- u. Kältekonservator. — Das Senken von Weinstöcken (997). — Die Beschädigung einer fremden Wand durch Flüssigkeiten. - Verschiedene Dinge hinsichtlich der Verunreinigungsfähigkeit (998). — Die Reduktion eines Fensters hinsichtlich der Verunreinigungsfahigkeit (999). — Womit man eine Wand hinsichtlich des Sabbathgesetzes herstellen darf (1000). — Die Beschädigung einer Wand durch eine Mühle. II-III, I. Vorschriften bei der Aufstellung eines

Back- od. Kochofens. - Die Eröffnung eines Ladens unter einem fremden Speicher (1001). - III,2. Die Eröffnung eines Ladens in einem gemein schaftlichen Hof (1002). - Die Gründung von Kinderschulen in Palästina. - Mit welchem Alter der Unterricht beginne. -- Die Errichtung einer Schule in einem gemeinschaftlichen Hof. - Ob man ein Kind zum Unterricht aus einer Stadt nach einer anderen bringe (1003). - Die Anzahl der Kinder bei einem Lehrer. - Die Vorsicht beim Elementarunterricht (1004). - Die Konkurrenz in einem gemeinsamen Durchgang. - Das Fangen eines Fisches, um welchen sich ein anderer bemüht. — Ob ein Krämer Kinder durch Geschenke heranlocken darf. - Die Errichtung eines Konkurrenzgeschäfts neben dem Geschäft eines anderen (1005). - Die Eifersucht der Lehrer vermehrt die Weisheit. - Die umherziehenden Krämer. - Der Zuzug von Handwerkern aus einer fremden Stadt (1006). - R. Dimi u. R. Ada b. Ahaba. - Der Tod des letzteren (1007). — Was seinen Tod veranlasst hat. — IV. Die Errichtung einer Wand neben der Wand eines anderen (1008). - Die Fenster einer solchen Wand. -V,r. Die Entfernung einer Leiter von einem fremden Taubenschlag (1009). - Die Verursachung einer Schädigung. - V,2. Die Entfernung eines Taubenschlags von der Stadt (1010). - Das Gericht trete für Käufer u. Erben ein. - Bei Schädigungen gibt es kein Besitzrecht (1011). - VI. Der Fund eines jungen Täubchens. - Mehrheit u. Nähe. - R. Jirmeja wird aus dem Lehrhaus gejagt (1012). Das zweifelhafte Menstrualblut. — Mehrheit u. Häufigkeit (1013). - Der in einer in der Mehrheit aus Nichtjuden bestehenden Stadt gefundene Wein. - VII. Die Entfernung eines Baums von der Stadt (1014). - Feld u. Vorplatz. - Die Schädigung eines Privaten u. die Schädigung des Publikums (1015). - VIII. Die Entfernung einer Tenne von der Stadt. - Die Schädigung der Pflanzen durch die Spreu (1016). — IX—X. Die Entfernung von Gräbern u. Gerbereien von der Stadt. — Die Winde. — Die Schädlichkeit des Südwinds. - Die Westseite (1017). - Die Gottheit ist überall. - Die Verehrung der Ostseite durch die Minäer. — Die verschiedenen Winde (1018). — Der Lauf der Sonne um die Erde. - Welcher Wind den Regen bringt (1019). - Der gute u. der schlechte Regen. - Nord- u. Südseite. - XI. Die Entfernung eines Baums von einer fremden Zisterne. - In welchem Fall der Baum zu fällen ist (1020). - Die direkte Schädigung. -Die Mithilfe des Winds (1021). — XII. Das Pflanzen eines Baums neben einem fremden Feld. - Die vier Ellen des Weinbergs (1022). - Verbot, einen fremden Baum zu fällen. - Ein vom Publikum in Besitz genommener Weg darf nicht abgeschafft werden. — Die Wurzeln des Baums (1023). — Die Veruntreuung am Nachwuchs. — Der Baum an der Grenze. - Wieviel Raum zu einem Baum gehört (1024). — Das Verhältnis des Quadrats zum Kreis. — Die Darbringung der Erstlinge. — Der an der Grenze zwischen Palästina u. dem Ausland sich befindliche Baum (1025). — Die ideelle Sonderung. - Der über die Grenze sich neigende Baum. -XIII. Der über ein fremdes Feld sich neigende Baum (1026). - XIV. Der in das öffentliche Gebiet hineinragende Baum. - Die Schätzung nach dem gegenwärtigen Zustand (1027). - Die Unreinheit durch Bezeltung.

3. Abschnitt. I. Die Ersitzung von Grundstücken (1028). — Die Feststellung durch 3 malige Wiederholung. - Die Ersitzung ohne rechtmässige Begründung (1029). — Der Einspruch in absentiå. — Die gekürzte Ersitzungsfrist (1030). — Weshalb in 3 Jahren eine Ersitzung erfolgt (1031). - Die 3 Jahre der Ersitzung (1032). - Wenn der erste Besitzer Zeugen der unbeschränkten Benutzung verlangt. - Vereitelung der Ersitzung durch Unterbrechung (1033). - Einige Erzählungen die Ersitzung betreffend (1034). - Ersitzung u. Zeugen. -Ob man seine Behauptung vor Gericht abändern kann (1036). - Die lügnerischen Zeugen. - Zeugenpartien, die einander widersprechen (1037). -Die angezweifelte Zeugenaussage hinsichtlich der Zulässigkeit der Heirat. - Die Erhebung in den Priesterstand durch einen einzelnen Zeugen (1038). - Die Berücksichtigung der Verspottung des Gerichts. - Die Vereinigung der Zeugenaussagen. -Das Zugeständnis hinsichtlich der Unechtheit eines Scheins (1039). - Der Streit hinsichtlich eines zurückgezahlten Betrags (1040). - Von Waisen ist Zahlung nur gegen Eid einzuziehen. - Die Beweisführung durch Zeugenaussage u. Ersitzung (1041).

- Der einzelne Zeuge hinsichtlich der Ersitzung. - Wer nicht schwören kann, muss bezahlen (1042). - Streit über ein Schiff. - Zwei Scheine vom selben Datum (1043). - Die Beraubung des Publikums. - Die Surensische Verpfändung. - Ein Jisraélit als Rechtsnachfolger eines Nichtjuden (1044). -Der öffentliche Niessbrauch einer fremden Sache. - Die Ersitzung während der Jahre, an welchen der Niessbrauch verboten ist. - Die Ersitzung von Kleinvieh (1045). - Die Ersitzung von Sklaven u. Kindern. - Gepfändete Tiere. - Die Ersitzung durch das Pflügen (1046). - Die Ersitzung durch den teilweisen Niessbrauch eines Felds (1047). -Wenn einer die Bäume u. der andere das Grund stück in Besitz genommen hat. - Der Verkauf eines Grundstücks unter Zurückbehaltung der Bäume (1048). — Der Niessbrauch von unrichtig verteilten Bäumen. - Die Erwerbung des Bodens mit dem Baum. — Der Einspruch (1049). — II. Drei Landgebiete hinsichtlich der Ersitzung. - Der Einspruch in absentia. - Die Ersitzung der Güter eines Flüchtlings (1050). — Der Einspruch vor Zeugen. — Wortlaut des Einspruchs (1051). - Wenn die Zeugen des Einspruchs aufgefordert werden, darüber nichts zu sprechen. - Vor wieviel Zeugen der Einspruch erfolgen muss (1052). — Ob der Einspruch in jedem Jahr erfolgen muss (1053). — Anzahl der Zeugen bei verschiedenen Akten. - Die Erklärung (1054). - Die verborgene Schenkungsurkunde (1055). -III,1. Die Ersitzung ohne Begründung. - Die Ersitzung in Gegenwart des ersten Besitzers (1056). - Die Versetzung eines Zauns auf ein fremdes Grundstück. — Der Kauf und Verkauf während der Nacht (1057). - Die Ersitzung durch drei Käufer. - Das mündliche Darlehn ist weder von Erben noch von Käufern einzufordern (1058). - Wenn Vater u. Sohn nach einander ein Grundstück ersitzen. — III,2. Personen, die kein Ersitzungsrecht haben. - Das Verhältnis der Teilhaber zu einander (1059). — Die Befangenheit des Teilhabers (1060). - Die Befangenheit des Verkäufers. - Fälle, in welchen die Einwohner der Stadt als Zeugen u. Richter wegen Befangenheit unzulässig sind (1061). - Die Bewachung im Beisein des Eigentümers. -Ob der Verkäufer einer Sache hinsichtlich dieser Zeugnis ablegen kann (1062). - Lossagung u. Be-

Marchie Dis Amolt des Glorbi ers auf das Venction do Schuldners (1965 - Der Verkäufer alle Talda rame Garantie als Zeuge hinsichtlich The Country to the Weng on Nichtjude dem Kauto the Sufe we bound - Ob the Ruckgabe eines Diprocessing von Zeugen erfol en muss (1065) Ween man some Sache bereinem Handwerker sieht. Dar Strott aber den vereinharten Lohn (1966). Wenn einem Gerate bei einem Handwerker verweelijselt worden sind. Die Betruger von Pumvoluthe (1997) Wenn ein Teilpachter an seiner Stelle undere Leilpachter einsetzt. Ob der Pachtor für den Verpachter Zeugnis ablegen kann Ob der Bürge für den Schuldner Zeugnis ablegen kann (1068). - Der Sohn des Handwerkers od. des Pachters hinsichtlich der Ersitzung (1069). - Der Unterhalt der in Scheidung liegenden Frau. - Wenn man eine Sache von einem Plünderer gekauft u. der Eigentümer nachher dies gebilligt hat (1070).

Der Verkauf aus Zwang. - Die erzwungene Scheidung (1071). — Die erzwungene Trauung (1072). - Die Unterschrift auf der Erklärung u. der Verkaufsurkunde. - Wenn die Zeugen ihre Unterschriften abschwächen (1073). - Die Ablehnung einer zu seinen Gunsten bestehenden Bestimmung. - Güter, die der Ehemann ohne Zustimmung der I tau nicht verkaufen darf (1074). - Der Verkauf von Niessbrauchgütern durch die Frau. - Der Verkauf eines Sklaven für später. - Ob der Besitz der Früchte dem Besitz des Kapitals gleicht (1075). -Ob die Güter einer Ehefrau ersessen werden können (1076). - Der Verkauf eines Felds an seine Ehefrau. - Der Verkaufschein (1077). - Wenn man von einem Sklaven leiht u. ihn freilässt, od. von einer Frau u. sich von ihr scheiden lässt. - Personen, von welchen man nichts in Verwahrung nehmen darf (1078). — Die Rückgabe, wenn man in Verwahrung genommen bat. - Wenn der die Geschäfte führende Bruder von manchen Effekten behauptet, sie seien sein Privateigentum (1079). -Der Beweisantritt (1080). - Die Ersitzung, die nicht streitig gemacht wird. - Die Besitznahme (1081). - Verschiedene Arbeiten, die als Besitznahme gelten. - Die Besitznahme des einen Felds durch das andere (1082). - Besitznahme des einen Hauses durch das andere. — Die Besitznahme herrenloser Gebäude. - Wodurch ein Sklave ersessen wird (1083). - Die Ersitzung eines Grundstücks durch die Aussaat. - Verschiedene Arbeiten, bei welchen die Ersitzung von der Bezweckung abhängt (1084). - Das gezeichnete Feld. - Die Güter der Nichtjuden hinsichtlich der Besitznahme. Das Staatsgesetz ist Gesetz. — Der Besitz des Grundstücks hängt von der Zahlung der Grundstückssteuer ab (1085). - Wenn jemand ein Grundstück von einem Nichtjuden kauft u. ein anderer es in Besitz nimmt. - Die persische Ersitzung. -Grundstücksteuer u. Kopfsteuer. - Das Inaussichtgestellte hinsichtlich des Erstgeburtsanteils (1086). - Der Beschäftigungslose hinsichtlich der städtischen Lasten. - Die Grenze u. der Epheu als Trennung. — Was hinsichtlich des Eckenlasses als Trennung gilt. — Die zweifelhafte Unreinheit. — Das Umhertragen am Sabbath aus einem Gebiet nach einem anderen. (1087). - Die Gebietsbestimmungen hinsichtlich des Sabbathgesetzes gleichen den Bestimmungen hinsichtlich der Scheidung. -Die Grenzzeichen bei der Aufteilung Palästinas. - Welche Ländereien dem Zehntgesetz unterworfen sind. - IV. Wenn die Zeugen der Ersitzung als Falschzeugen überführt werden (1088). - Wenn über jedes Ersitzungsjahr verschiedene Zeugen vorhanden sind. — Das geteilte Zeugnis (1089). Die Verwandtschaft der Zeugen. - V. Fälle, bei welchen es eine Ersitzung u. bei welchen es keine Ersitzung gibt (1090). - Wenn Teilhaber geloben, von einander nichts zu geniessen. - Verbot, Frauen beim Waschen zu betrachten. - Die Kleider der Gelehrten (1091). - Tisch u. Bett der Gelehrten u. der gemeinen Leute. - Die Gruft Abrahams (1092). - Die Schönheit einiger biblischer Personen. -Der Magier, der die Toten ausgrub. - Die Klugheit des R. Banaáh (1093). - Einige Aufschriften an den Stadtoren (1094). - VI, r. Rinne, Traufe, Leiter u. Fenster hinsichtlich der Ersitzung (1095). - Das Absperren eines in einen fremden Hof mündenden Wasserrohrs. - Die sedomitische Sitte (1096). — VI,2. Der Vorsprung hinsichtlich der Ersitzung. - VII, r. Fenster nach einem gemeinsamen Hof (1097). - VII,2. Die Errichtung von Fenstern u. Türen gegenüber den eines anderen (1098). -VIII. Das Graben von Höhlungen unter einem

öffentlichen Gebiet (1099). — In das öffentliche Gebiet hineinragende Vorsprünge. — Der in das öffentliche Gebiet hineinragende Baum (1100). — Die vom Publikum in Besitz genommene Strasse darf nicht abgeschafft werden. — Ausschmückungen der Wohnräume, die verboten sind. — Die Enthaltsamkeit als Zeichen der Trauer über die Zerstörung des Tempels (1101). — Man darf der Gemeinde keine zu schweren Bestimmungen auferlegen. — Die Trauer über die Zerstörung Jerusalems (1102). — Wenn der Frevel nicht zu vermeiden ist, so lasse man den Begehenden lieber in Unkenntnis. —

4. Abschnitt. I. Räume, die man mit dem Haus nicht mitverkauft hat, - Der Anbau (1103). - Höhe u. Tiefe beim Verkauf eines Hauses. - Der Verkauf eines Hauses in einem grossen Gebäude. - Der Verkauf eines Felds in einer grossen Ebene (1104). - Wie die Verkaufsurkunde lauten muss. - Der Verkauf ohne genaue Bezeichnung der Sache (1105). - Die Bezeichnung der Grenzen im Kaufschein (1106). - Das angrenzende Beet. - Berücksichtigung des Wortlauts beim Verkauf eines Teils des Felds (1107). — Der Begriff Teil. — Der Verkauf einer Sache, die noch nicht vorhanden ist (1108). - Die Präzisirung beim Verkauf eines Hauses. -Der Verkauf eines Hauses mit Zurückbehaltung des oberen Bauwerks (1109). - II. Brunnen u. Zisterne beim Verkauf eines Hauses. - Der Weg zu diesen (1110). - Der Verkauf mit gönnendem od. missgönnendem Auge (1111). - Die Ansprüche der Brüder an einander bei der Teilung. — Das vordere u. das hintere Haus (1112). - III. Tür, Riegel, Schlüssel, Mühle, Ofen u. Herd beim Verkauf eines Hauses. — Die Rinne (1113). — Der Bienenstock (1114). - Die Befeuchtung von Saaten hinsichtlich der levit. Unreinheit. - IV. Was mit einem Hof mitverkauft wird (1115). — Der Begriff Wohnraum. - Schacht u. Strombett (1116). - V. Was mit einer Oelmühle mitverkauft wird. - VI. Was mit einem Badehaus mitverkauft wird (1117). - VII. Was mit einer Stadt mitverkauft wird. - Ob Sklaven Mobilien od. Immobilien gleichen (1118). -Erklärung des Worts Santer (1119). - Was mit der Stadt mitverkauft wird. - VIII. Was mit einem Feld mitverkauft wird (1120). - IX,1. Was mit einem Feld od. Garten nicht mitverkauft wird. — Die Stäbe des Weinbergs (1121). — Die Tür-Fenster- u. Bettrahmen (1122). — Verschiedene Bäume beim Verkauf eines Grundstücks (1123). — Der Ausschluss eines Baums od. Stamms beim Verkauf eines Felds (1124). - Der Streit über ein gegen Schein eingehändigtes Depositum. - Der Handelsschuldschein auf Waisen (1125). — IX,2. Brunnen, Kelter u. Taubenschlag beim Verkauf eines Felds. - Der Weg zu diesen. - Die Schenkung u. die Weihung. - Unterschied zwischen Verkauf u. Schenkung (1126). - Der Kauf von 2 Bäumen auf einem fremden Grundstück. - Die Weihung von 3 Bäumen (1127). — Der Raum zwischen den Bäumen. - Weihung u. Verkauf (1128). - Das Erbbesitzfeld (1129). - Der gepfropfte Johannisbrotbaum u. der Sykomorenstamm - Die 2 Seah fassende Garbe (1130). --

5. Abschnitt. I,r. Was mit einem Schiff mitverkauft wird (1131). - Die Welle, die die Schiffe zum Sinken bringt. — Abenteuerliche Erzählungen des Rabba b. Bar-Hana: Die Grösse der Wellen. - Ahriman, Sohn der Lilith (1132). - Das junge Einhorn. — Die grosse Rabin. — Die grossen Fische (1133). — Der Riesenvogel. — Die Gänse der Wüste. - Der weise Araber (1134). - Die Toten der Steppe. — Der Berg Sinaj. — Die Qorahschluchten (1135). — Wo Himmel u. Erde sich berühren. — Der wunderbare Fisch. - Die Kiste mit Edelsteinen. — Der wunderbare Edelstein (1136). — Der Leviathan. — Die Seeungeheuer. — Die Riegelschlange u. die gewundene Schlange (1137). - Der Behemoth. — Der Meeresfürst. — Der Jarden (1138). Die 7 Meere u. 4 Flüsse Palästinas. — Die Kraft des Leviathan. - Das Fleisch des Leviathan in der zukünftigen Welt (1139), - Die Haut des Leviathan. - Die Edelsteine für das zukünftige Jerušalem (1140). — Die 7 Baldachine der Frommen (1141). — Die 10 Baldachine des ersten Menschen. - Dinge, die den Namen Gottes tragen. - Die Frommen in der zukünftigen Welt (1142). - Die Erhöhung u. Vergrösserung Jerušalems in der zukünftigen Welt (1143). — Das untere u. das obere Jerušalem. - Die Erwerbung eines Schiffs. - Die Uebergabe (1144). — Die Erwerbung von Schriftstücken. - Das Ansichziehen auf öffentlichem Ge-

had 1745 D. Verkauf eines Scheins (1446) Michiga worden mit Immobilien erworben 1,2 Der Venerul eine Gespreifes. Ob man sich bei emem Zweifel hanschtlich des Verkaufs nach dem Pre. chtc (1117 - Die Uebervorteilung - H De. Verkout de Schutzen's mit dem Esel 1148. Satel u Decke 1149 Ob man beun Verkauf e ner Siche mich die dazu gehorenden Benutzungs ande mitverkuit (1150) — III.i Dei Verkauf des Tangen mit dem Mutterfrei, Die Frommen udie Freyler (1151). - Die Trennung von der Geat, lehr — Die Veruntreuung ber geheiligten Din Met (1152) - Der Nachwuchs von Geheiligtem [11:3] Brugnen u. Laubenschlag – Der Ver kauf einer Sache, die noch nicht vorhanden ist. -Der Verkauf des Wassers mit dem Brunnen (1154) 111,2 Der Verkauf der Taubenbrut u. des Er-Die Unfruchtbarmatrags eines Bienenstocks chung der Bienen (1155). - Der Bienenstock als Grundstück. - Der Honig als Speise und Trank 1156 Der Verkauf eines Baums zum Fallen. Die Zeder. Die 10 Arten von Zedern 1157). - IV. Bei welcher Anzahl von Bäumen man den Boden mitkauft. — Ob der Besitzer von 2 Bäumen die Erstlinge darbringen muss (1158). - Die Darbringung der Erstlinge ohne den bezüglichen Abschnitt zu lesen (1159). - Die Sendung der Erstlinge durch einen Boten. - Die Dattelpalme (1160). - Wieviel Boden zu einem Baum gehört (1161). Die Entfernung der Bäume von einander. - Die Bepflanzung eines Weinbergs. - Der Raum für die Bearbeitung eines Weinbergs (1162). - Das Aussäen von Saaten in einem Weinberg. - Die Messung der Entfernung der Bäume (1163). — Das Senken der Weinstöcke. - Die Verteilung der Bäume. - V-VI. Der Verkauf der Extremitäten u. der Eingeweide bei Gross- u. Kleinvieh (1164). - Die 4 Normen beim Verkauf. - Wenn der Käufer od. der Verkäufer übervorteilt worden, die Ware aber später im Preis gestiegen bezw. gesunken ist (1165). - Die Farbe der Sonne. - Ob Wein u. Essig zur selben Art gehören (1166). — VII. Der Verkauf von Früchten. - Die Erwerbung durch den Korb (1167). - Die Gefässe eines Menschen erwerben für ihn überall (1168). - Die Gefässe des Käufers im Gebiet des Verkäufers (1169). -

Der Rücktritt nach der Abladung der Waren. — Wodurch Immobilien u. Mobilien erworben werden (1170). — Das Stehlen eines Geldbeutels am Sabbath. — Die Erwerbung durch das Zumessen u. Ansichziehen bei Früchten (1171). — Der Rücktritt während des Messens der Früchte. — Das Mieten eines Lohnarbeiters in der billigen Zeit für die teure Zeit (1172). — VIII. Wenn der Wein od, das Oel während des Verkaufs im Preis gestiegen od gefallen ist. — Das Nachtriefenlassen beim Messen.

Die Neige (1173), -- IX. Wenn man etwas durch ein Kind holen lässt u. es das Gefäss zerbricht. Wenn das von einem Handwerker zur Untersuchung entnommene Gefäss zerbricht (1174). -Der Entleiher ohne Wissen des Eigentümers. — Die Weihung einer fremden Sache (1175). - Die Beschlussfassung im Herzen. X—XI. Das Reinigen der Masse. - Die Zulage beim Wägen u. Messen (1176). - Betrag der Zulage. - Die Strafe wegen falschen Messens u. Wägens. — Die Beraubung. — Der Segen u. der Fluch Gottes u. eines Menschen (1177). - Das genaue Messen u. Wägen. Anstellung von Aufsehern über die Masse u. Preise (1178). - Die Gewichtstücke. - Art u. Weise des Wägens. — Grösse der verschiedenen Wagen (1179). - Das Material der Gewichte. - Beschaffenheit des Abstreichers. — Betrügerische Manipulationen beim Messen (1180). - Richtiges Mass u. Gewicht. - Verbot ein unrichtiges Mass im Haus zu halten. — Gebräuchliche Hohlmasse (1181). — Um welches Quantum Masse u. Münzen vergrössert werden dürfen. - Der Rücktritt wegen falschen Masses od. Gewichts. - Die Mine des Tempels (1182). -Falschmesser u. Wucherer. - Der Verkauf zu billigerem Preis. - Verbot, Lebensmittel zur Preistreibung aufzuspeichern. - Die Ausfuhr von Lebensmitteln aus Palästina (1183). - Verbot des Zwischenhandels mit Lebensmitteln in Palästina. - Das Sinken der Warenpreise. -- Man darf Palästina nur bei einer wirklichen Hungersnot verlassen (1184). — Boâz u. Manoaḥ. — Das Verlassen des Jisraéllands. - Namen einiger in der Schrift beim Namen nicht genannten Personen. - Dauer der Einsperrung Abrahams (1185). - Der Todestag Abrahams. — Die Teurung. — Einige sonderbare Ereignisse (1186). - Mahlon u. Kiljon. - Die

Nachkommen der Ruth (1187). — Das abgelagerte Getreide (1188).

6. Abschnitt. I. Wenn die verkauften Früchte nicht wachsen. - Der auf Irrtum beruhende Verkauf. - Wann man sich nach der Mehrheit richte (1189). - Die Mehrheit hinsichtlich der Heirat. - Wenn der verkaufte Sklave als Dieb od. der Regierung verschrieben befunden wird. - Der Fund eines Kalbs neben einer getöteten Kuh (1190). — Der Fund eines toten Tiers neben einem anderen. — Die Präsumtion (1191). — Der Ersatz, wenn die gekauften Früchte nicht wachsen. - Gartengewächse (1192). - Wenn ein Lieferant das übernommene Gastmahl verdirbt. — II. Die Abfälle beim Verkauf von Früchten.-Kahmige Fässer beim Verkauf von Wein (1193). - Das Sieben der Früchte. — Die Entfernung der Mischfrucht. — Das Verbot des Erlaubten wegen des Verbotenen (1194). -Der Schuldschein, in welchem die Zahlung von Wucher sich befindet. – Die Uebervorteilung (1195). - Die leeren Bäume bei der Bepflanzung eines Felds. — Der Verkauf eines Weinkellers (1196). — Verschiedene Unterschiede hinsichtlich der Weinlieferung (1197). - Der Segenspruch über verdorbene Speisen. - Die Untersuchung des Weins hinsichtlich der Hebe. - Geruch u. Geschmack beim Wein (1198). - Wenn ein Zweifel besteht, wann der Wein sauer geworden ist. - Der Segenspruch über Rauschtrank (1199). - Wie stark der Wein sein muss. - Der Lauerwein. - Hefe von Hebe (1200). - Die Empfänglichkeit der Speisen für die levit. Unreinheit. — Der Tagessegen über den Wein (1201). — Der hierfür ungeeignete Wein (1202). — III. Wenn der verkaufte Wein sauer geworden ist. - Der Prahlsüchtige (1203). - Wenn jemand Wein zum Ausschenken erhält u. er sauer wird. - IV. Die Mindestgrösse von verschiedenen Bauten (1204). — Der Bräutigam wohne nicht bei den Schwiegereltern. - Der Saal (1205). - Die Grösse des Tempels. - Die Kerubim (1206). - Die Stellung derselben im Tempel. - V. Wenn jemand zu seiner Zisterne durch ein fremdes Haus gehen muss. -VI. Wenn jemand zu seinem Garten durch einen fremden gehen muss (1207). - Der Verkauf eines Berieselungsgrabens. — Der Wassergraben an der Grenze eines fremden Gebiets. - VII. Die Sperrung

eines durch sein Feld laufenden öffentlichen Wegs.

— Die Breite verschiedener Wege (1208). — Ob
man sich selbst Recht verschaffen darf. — Wodurch ein Weg in den Besitz des Publikums übergeht (1209). — Der Verkauf eines Familiengrabs
(1210). — Die Aufstellungen u. Niedersetzungen
beim Leichenbegängnis. — Wenn dies unterlassen
wird. — VIII. Die Errichtung eines Familiengrabs
(1211). — Die Nischen der Gruft (1212). — Die Auffindung von Leichen auf einem Feld (1213). —
Wenn ein Weinberg in Abständen von weniger als
4 Ellen bepflanzt ist (1214).

7. Abschnitt. I. Der Verkauf einer Korfläche Ackerland. — Die Weihung eines Felds (1215). — Die Felsen auf einem verkauften Feld (1216). -II. Der Verkauf eines Felds mit Angabe der Grösse (1217). — Der Ueberschuss von 9 Kab (1218). — III, r. Zwei einander widersprechende Fassungen der Bedingung (1219). - Der Rücktritt während des Messens des gekauften Getreides. — III,2. Angabe des Flächeninhalts beim Verkauf eines Felds (1220). — Der Irrtum um ein Sechstel. — Das Los bei der Teilung (1221). - Wenn 2 Brüder die Erbschaft geteilt haben u. ein 3. Bruder gekommen ist. - Wenn ein Gläubiger die Schuld des Vaters von einem der Brüder einzieht (1222). - Die Meinungsverschiedenheit bei der Schätzung (1223). -IV. Der Verkauf eines halben Felds. — Der grosse u. der kleine Graben (1224). -

8. Abschnitt. I. Erblasser u. Erben (1225). -"Nächster" u. "Verwandter" in der Schrift (1226). -Der Uebergang des Erbbesitzes von einem Stamm zum anderen (1227). - Die Verderbtheit wird dem Verdorbenen angehängt. — Man schliesse sich stets dem Guten an (1228). - Puțiél. - Die meisten Söhne gleichen den Brüdern ihrer Mutter. — Man verrichte die verächtlichste Arbeit, um nicht der Mitmenschen bedürftig zu sein (1229). - Die Erbberechtigung der Tochter (1230). - Die Erbschaft der Mutter (1231). - Der Schluss vom Leichteren auf das Schwerere (1232). - Belege aus der Schrift, dass der Vater der Tochter hinsichtlich der Beerbung der Mutter vorgehe. — Die Beerbung der Frau durch den Ehemann (1233). - Die Verminderung u. Hinzufügung bei der Schriftauslegung (1234). - Der Uebergang durch den Sohn u. der Tehny is direct des Element 1.355. Ob der Themain and des Ingu whitehoode cibt (12.36)

Die Verhaudung über die Lebschaft muss tags zutrinde (12 m. – Wann der Abschluss perfekt wird. – Der Mine under Sohn erben das Vermogen die Lean meht nach dem Tod (1238). – H. Die Reihenfolge der Erbberechtigten (1239) – Der Strott wischen den Pharisaern in den Saddukaern hinsichtlich der Erbberechtigung der Tochter (1240).

Der Stamm Burjamin, Sohn u Schuler 1241. David u. Joab — Die Armut 1242 — Das Vorrecht mancher Verwandten hinsichtlich der Erb schaft. - III. Die Töchter des Celophhad. - Die Verteilung des Jisraéllands (1243). - Die Murrenden u die Rotte Qorahs (1244). - Jeder erhielt einen Anteil = Der Stamm Joseph (1245). --Jehosua u. Kaleb (1246). — Die Erbschaftsanteile der Tochter des Celophhad (1247). Der Abschnitt von der Erbschaft. - Der Abschnitt vom Holzsammler. - Ob das Jisraelland bei der Verteilung als ersessen galt (1248). - Ob man einen Schüler in Gegenwart seines Lehrers Ehrung erweise. -Die Weisheit der Töchter des Çelophhad. - Wie wählerisch sie bei ihrer Verheiratung waren. -Die späte Heirat beeinträchtigt die Geburtsfähigkeit (1249). - Die Geburt der Jokhebed. - In welchen Fällen man sich nach dem Alter u. in welchen man sich nach der Weisheit richte (1250). - Gesetze für die Auszügler aus Aegypten u. Gesetze für die Dauer (1251). - Die Auflösung von Gelübden. — Das Schlachten ausserhalb des Tempelhofs (1252). — Der Sabbath u. die Festtage. — Der 15. Ab u. der Versöhnungstag (1253). - Die historischen Ereignisse des 15. Ab. - Beginn der Abnahme der Sonne. - Sieben Generationen, die die Welt umfassen (1254). — Die Steppenwanderer. — Ob das Jisraélland an die Stämme od. an die einzelnen Personen verteilt wurde (1255). - Art der Verteilung. - Die Auslosung. - Die Verteilung in der zukünftigen Welt (1256). - Die Herauszahlung für die bessren Anteile. - Die Früchte Palästinas. - IV. Sohn u. Tochter hinsichtlich der Erbschaft (1257). - Die Einsetzung eines Universalerben (1258). - Der Erstgeburtsanteil (1259). -Weshalb Jaqob die Erstgeburt Reuben abgenommen u Joseph gegeben hat (1260). -- Leah u. Rațiel,

 Die Brautwerbung J\(\text{aqobs}\) (1261).
 Anzahl der Emzugler in Aegypten. Der Stamm Joseph (1262). — Wovon der Erstgeborene doppelten Anteil erhält (1263). - Der Wertzuwachs der hinterlassenen Güter (1264). — Der doppelte Anteil vom hinterlassenen Darlehn (1265). - Der doppelte Anteil von den Zinsen (1266). - Die Erbschaft der Grossmutter (1267). — Der Protest gegen die Meliorirung der hinterlassenen Güter. - Wenn der Erstgeborene einen einfachen Anteil genommen hat (1268). — V.r. Die Enterbung u. die ungleichmässige Verteilung der Hinterlassenschaft (1269). - Wer als Erstgeborener gilt (1270). — Der Geschlechtslose u. der Zwitter (1271). - Zweifel hinsichtlich des Erstgeborenen (1272). - Wenn ein Vater in der Aussage hinsichtlich seines Sohns sich widerspricht (1273). — Das Zeugnis von Verwandten. — Wenn ein Zeuge nach der Wahrnehmung unzulässig geworden ist (1274). Die Einsetzung der Frau zur Miterbin. - Der Streit über die Bezahlung einer Schuld (1275). — Die Urkunde über die Schenkung der Hinterlassenschaft (1276). - Schenkung u. Vererbung (1277). - Die Unterbrechung zwischen 2 Sätzen (1278). — V, 2. Die Einsetzung eines unrechtmässigen Erben (1279). — Die Einsetzung eines rechtmässigen Erben zum Universalerben (1280). — Die Folgerung einer Halakha (1281). - Die Erbschaft der Morgengabe (1282). — Der Unterhalt der Töchter (1283). — Die Verschreibung des Vermögens an die Frau (1284). - Wenn ein Gläubiger die der Frau verschriebenen Güter wegnimmt (1285). - Wenn jemand sein Vermögen seinen Kindern u. etwas Grundbesitz seiner Frau verschreibt. - Die Beteiligung der Frau an der Erbschaft (1286). - Die Verteilung des Vermögens an Frau u. Kinder (1287). - Der Unterhalt der Frau von der Hinterlassenschaft (1288). - V,3. Wenn jemand sein Vermögen anderen verschreibt u. seine Kinder enterbt. - Der Sohn des Joseph b. Joêzer (1289). - Die Enterbung von ungeratenen Kindern (1290). — Die Schüler Hillels. - Die Weisheit des R. Johanan b. Zakkaj. -VI, r. Die Anerkennung als Sohn od. Bruder (1291) - Ob jemand beglaubt ist, wenn er sagt, seine Frau sei von ihm geschieden (1292). - Aussagen eines Sterbenskranken hinsichtlich der Leviratsehe

seiner Frau (1293). - VI,2. Die Auffindung von testamentarischen Bestimmungen bei einem Toten (1294). - Wenn ein Sterbenskranker eine Bestimmung niederschreiben lassen will u. stirbt (1295). - VII,1. Das Testament eines Gesunden. - Wenn jemand sein Vermögen seinen Kindern bei Lebzeiten verschrieben hat (1296). - Der Zueignungsschein (1297). - Wenn der Sohn die ihm bei Lebzeiten des Vaters verschriebenen Güter verkauft (1298). - Wenn jemand einem seine Güter vermacht mit der Bestimmung, dass sie nach seinem Tod einem anderen zufallen sollen (1299). - Die bedingte Schenkung. - Der Besitz der Früchte (1300). - Der gemeinsame Ertrag. - Die Schenkung mit der Bedingung der Rückgabe (1301). -Der Protest des Beschenkten gegen die Schenkung (1302). - Die Schenkung von Geldbeträgen an mehrere Personen. - Die Deutung der überflüssigen Worte (1303). — VII,2. Der Niessbrauch der einem Sohn verschriebenen Güter (1304). — VII,3—VIII. Erwachsene u. unerwachsene Kinder hinsichtlich der Erbschaft. - Die bessere Kleidung des ältesten Sohns auf gemeinsame Kosten (1305). - Ob der Ehemann bezügl. des Vermögens seiner Frau als Erbe od. Käufer gilt. - Der Unterhalt der Witwe vom Vermögen des Verstorbenen (1306). - Güter, die im Jobeljahr zum ursprünglichen Besitzer nicht zurückkehren (1307). -

9. Abschnitt. I. Söhne u. Töchter bei der Hinterlassung eines grossen, bezw. eines kleinen Vermögens (1308). — Die Reduzirung des hinterlassenen Vermögens durch Verpflichtungen (1309). — II. Ob der Geschlechtslose hinsichtlich der Erbschaft zu den Söhnen od. den Töchtern gehört. - Das Geschenk an das noch nicht geborene Kind (1310). -Ob ein Sohn od. eine Tochter zu bevorzugen ist (1311). - Der Unterhalt von Söhnen u. Töchtern. - Die Zueignung an einen Embryo (1312). - Die Zueignung einer noch nicht vorhandenen Sache (1313). - Wenn man nach der Besitznahme des Vermögens eines Proselyten erfährt, dass er Erben hinterlassen habe. - Das neugeborene Kind als Erbe u. Erblasser (1314). — Das nach dem Tod des Vaters geborene Kind hinsichtlich des Erstgeburtsanteils (1315). - Die Verbindung der Sache, bei welcher die Handlung nicht giltig ist, mit der Sa-

che, bei welcher die Handlung giltig ist (1316). -Die Antrauung mehrerer Frauen, unter welchen sich 2 Schwestern befinden. - Der Begriff Anteil (1317). — Die Darbringung eines "grossen" Speiseopfers. - Die Sendung von Geschenken für Töchter u. Schwiegertöchter. — Der Begriff "Kinder" (1318). — III. Die Melioration der hinterlassenen Güter durch die Frau u. die Kinder (1319). - Der Sohn erwirbt das Haus, in welchem sein Vater ihn verheiratet (1320). — IV,1. Wenn einer der an der Erbschaft beteiligten Brüder ein Amt erhält od. erkrankt (1321). — Krankheit aus Fahrlässigkeit. — IV,2. Das Hochzeitsgeschenk (1322). - Die Rückgabe des Trauungsgelds (1323). - Der Abzug der Morgengabe vom Trauungsgeld (1324). - Fünf Dinge hinsichtlich des Hochzeitsgeschenks (1325). — Die Gegenleistung beim Hochzeitsgeschenk. — Der Reichtum der Gelehrsamkeit (1326). - Gute 'u. böse Tage. – Das Missgeschick des Armen. – V. Die Rückforderung der Brautgeschenke (1327). - Die Wertzunahme der Brautgeschenke (1328). - Norm, welche Geschenke bei nicht erfolgter Hochzeit zurückzugeben sind (1329). - VI. Die Verschreibung eines Sterbenskranken. - Die Mutmassung (1330). - Die Schenkung eines Sterbenskranken in der Schrift (1331). — Das Testament Ahitophels. — Der Einfluss der Winde auf die Ernte (1332). -Das Wetter am Neujahrstag. — Die Fassung der Bestimmung eines Sterbenskranken (1333). - Wenn er einem den Baum u. einem anderen die Früchte geschenkt hat (1334). — Der Rücktritt bei seiner Genesung. - Die Verteilung der Güter an mehrere Personen (1335). — Der Rücktritt nach erfolgter Weihung oder Freigabe seines Vermögens (1336). - Ausdrücke der Schenkung u. Vererbung. - Das Zugeständnis eines Sterbenskranken (1337). — Wenn ein Sterbenskranker soviel zurückbehält, als er zum Leben nötig hat (1338). — Das kleinste Quantum. - Ob Sklaven Mobilien oder Immobilien gleichen (1339). - Die Schenkung seines Vermögens an seinen Sklaven. - Fünf Fälle, bei welchen die Verschenkung des ganzen Vermögens erforderlich ist (1340). — Aufzählung von Dingen, die "Güter" genannt werden (1341). - Die Verschenkung des Vermögens zum Zweck der Hinterziehung (1342). - Die Wiederrufung der Schenkung eines Ster-

benskranken bei seiner Genesung - Die Verschen kun, in Personen hinteremander (1343). Der Rucktott wenn die Schenkung wegen des Sterbens erfolgt war. Die Schenkung eines Teils der Guter eines Sterbenden (1344) - Die Uebergabe eines Scheide oder Freilassungsbriefs nach dem Tod. Schenkung und Zueignung in einer Ur kunde (131). Ein Testament hebt ein anderes auf Die Schenkung an 2 Personen (1347). Der Ausdruck 'bei Lebzeiten" in der Schenkung eines Sterbenskranken (1348). - Wenn es von einer Schenkungsurkunde zweifelhaft ist, ob sie von einem Sterbenden od. einem Gesunden ausgestellt worden ist. Die Ebene im Sommer u. im Winter hinsichtlich mancher Gesetze (1349). - Ob ein Schein, der als echt anerkannt wird, beglaubigt werden muss Der Beweisantritt (1350). Die körperliche Untersuchung eines Toten. Die Pubertätsmerkmale (1351). - Wenn die Zeugen ihre Unterschriften als ungiltig erklären. Der Kläger hat den Beweis anzutreten (1352). - Mit welchem Alter ein Minderjähriger das hinterlassene Vermögen verkaufen darf (1353). — Die Merkmale eines Kastraten (1354). Der Verkauf durch einen verständigen Minderjährigen. — Die Zeugenaussage eines solchen (1355). - Weshalb der Verkauf eines Minderjährigen ungiltig ist. - Bei welcher Gelegenheit eine Untersuchung der Pubertätszeichen erforderlich ist (1356). - VII,1. Die mündliche Verteilung seines Vermögens. - Die Erwerbung durch den Empfänger. -Dornen im Weinberg (1357). - VII,2. Die mündliche Bestimmung eines Sterbenskranken am Sabbath. - Die Erwerbung für einen Minderjährigen (1358). - VIII. Wenn Vater u. Sohn verunglücken u. ein Zweifel hinsichtlich der Erbschaft besteht. - Die Einziehung einer mündlichen u. schriftlichen Schuld (1359). - Vor- u. nachdadirte Scheine. -Die Verpfändung der zu kaufenden Güter (1360). — Der Ersatz für die Melioration. — IX—X. Wenn Mann u. Frau od. Sohn u. Mutter verunglücken u. ein Zweifel hinsichtlich der Erbschaft besteht (1361).

Wenn ein Sohn bei Lebzeiten seines Vaters Güter desselben verkauft (1362). — Einige schwierige Fälle im Zivilrecht (1363). — Das Zeugnis eines Verwandten. — Ob ein Sohn seine Mutter nach seinem Tod beerbt (1364). — Der Uebergang des

Vermögens durch einen Ehemann u. einen Sohn.

— Der Zweifel über den Mitverkauf eines Grundstucks (1365). — Der Kläger hat den Beweis anzutreten. —

10. Abschnitt. I-II,1. Die einfache u. die gefaltete Urkunde (1366). - Ursprung der gefalteten Urkunde in der Schrift (1367). - Grund der Einführung dieser Urkunde. - Die Unterschriften der Zeugen (1368). - Fälschungen bei der gefalteten Urkunde (1369). - Die Rasur auf einer Urkunde (1370). - Die Entfernung der Zeugenunterschriften vom Text (1371). - Der Raum zwischen den Zeilen. - Die Entfernung der gerichtlichen Beglaubigung (1372). — Text und Unterschriften auf einer Rasur (1373). - Untersuchung der Rasur. — Das Datum der Urkunden (1374). — Das Archontendatum. — Dauer des Nazirats. — Der Häuseraussatz (1375). - Die Unterhaltung über einen Abwesenden. - Drei verbreitete Sünden (1376). — II,2. Der unvollständige Schein. — Wenn im Schein Widersprüche sich befinden (1377). - Die Vereinigung eines mündlichen u. schriftlichen Zeugen. - Die Vereinigung von Zeugenaussagen vor 2 Gerichten (1378). - Die Vereinigung von Richtern verschiedener Gerichtskollegien. - Die Aufnahme R. Jirmejas ins Lehrhaus. -- Die Nennung von Münzen ohne Zahlangabe (1379). - Denari u. Denarin. - Die nachträgliche Darbringung von Opfern (1380). - Fehlende Buchstaben in einer Stelle des Schuldscheins. - Vorsicht beim Niederschreiben seines Namens (1381). - Fälle von Urkundenfälschungen (1382). — III. Welche Urkunden auf Antrag einer Partei u. welche nur auf Antrag beider Parteien geschrieben werden. - Vorsicht bei der Ausstellung von Scheidebriefen u. Quittungen über die Morgengabe (1383). - Ob man seine Aussage widerrufen kann. - Ein Gelehrter betrachtet keine Frauen (1384). - Wahlurkunden. - Die sedomitische Sitte (1385). - V. Die Rückgabe eines deponirten Schuldscheins, wenn der Schuldrest nicht bezahlt wird. - VI,1. Wenn ein Schuldschein vernichtet wird (1386). - Der zerrissene Schuldschein. - Die Ausstellung eines neuen Scheins, wenn man das Original verliert (1387). - Die Garantieklausel im Kaufschein (1388). -Die Quittung an Stelle des Scheins. - Schuldscheine u. Kaufscheine (1389). - Die Verantwortlichkeit des Vermittlers. - Die Rückgabe der Schenkungsurkunde. - Die Erwerbung von Schriftstücken durch Uebergabe. - Schein u. Ersitzung (1390). -Die Urkunde ohne Zeugenunterschriften (1391). — Der Streit zwischen Gläubiger u. Schuldner über den Besitz des Schuldscheins. - Der Beweis einer unnötigen Behauptung (1392). - VI,2. Ob bei der Bezahlung eines Teils der Schuld die Rückgabe des Schuldscheins gegen die Ausstellung eines neuen beansprucht werden kann (1393). - Wenn das Datum des Scheins auf einen Sabbath fällt (1394). - Der Schuldner ist Sklave des Gläubigers. - Die vor- u. nachdatirten Schuldscheine (1395). - Bestimmungen hinsichtlich eines nachdatirten Scheins. - Bestimmungen, die Schreiber von Scheinen zu beobachten haben (1396). — Der Umtausch von Schuldscheinen auf kleinere od. grössere. - VII,r. Die Hinterlassung einer zum Privatgebrauch bestimmten Anstalt. - Zwei Personen gleichen Namens in derselben Stadt (1397). - Der Schuldschein ohne Nennung des Gläubigers. - Die Berücksichtigung des Verlierens eines Scheins (1398). - Die Erwerbung von Schriftstücken durch Ueber-

gabe (1399). - Das Schreiben eines Schuldscheins in Abwesenheit des Gläubigers. - VII,2. Wenn einer unter einer Anzahl von Schuldscheinen bezahlt ist (1400). — VII,3. Der Bürge. — Die Bürgschaft für die Morgengabe (1401). - Die Haftpflicht des Bürgen (1402). — Die Bürgschaft u. die Schuldübernahme (1403). — Der Bürge für Waisen. — Die Bürgschaft gegenüber einem Nichtjuden (1404). -Bürgschaft u. Schuldübernahme bei der Morgengabe (1405). - Die Anerkennung von Schulden durch einen Sterbenskranken (1406). - Wenn die Waisen behaupten, der Vater habe die Anerkennung zurückgezogen. - VIII. Das schriftliche u. das mündliche Darlehn (1407). — Die Bürgschaft unter den Zeugenunterschriften. - Das Studium des Zivilrechts. - Die Haftpflicht des Schuldners (1408). — Die Einziehung einer mündlichen Schuld von Waisen - Der selbst verschuldete Tod (1409). — Drei mangelhafte Scheidebriefe. — In welchem Fall die Zeugenunterschriften sich auch auf die Bürgschaft beziehen (1410). — Die Unterschrift der Zeugen unter einer nebensächlichen Bemerkung in einem Scheidebrief. - Der vom Gericht gestellte Bürge (1411).

מככת בבא קמא Erste Pforte

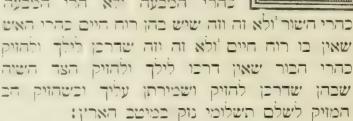

S GIEBT VIER HAUPTARTEN VON SCHÄDIGUNGEN: DURCH DAS RIND, DURCH DIE GRU-

DE DURCH DH. ABWEIDUNG [MABÊH] UND DURCH DAS FELER. DIE EIGENHEIT DES 3 RINDS GLEICHT NICHT DER DER ABWEI-DUNG, UND DIE EIGENHEIT DER ABWEI-DUNG GLEICHT NICHT DER EIGENHEIT DES RINDS: DIE EIGENHEIT DIESER BEIDEN, GLEICHT NICHT DER EIGENHEIT DES FEU-ERS, IN WELCHEM KEIN LEBENDER GEIST

והמבעה וההבער כהרי המבעה ילא הרי המבעה

גמרא. 'מדקתני אבות מכלל דאיכא תולדות IN WELCHEN EIN LEBENDER GEIST IST, וו עולדותיהן כיוצא בהן או לאו כיוצא בהן גבי שבת הולדותיהן כיוצא בהן או לאו כיוצא בהן בייב. - M 3 | מדקתי | 3 M - בייב.

IST; UND DIE EIGENHEIT DIESER [DREI], DIE SICH BEWEGEN UND SCHADEN ANRICHTEN, GLEICHT NICHT DER EIGENHEIT DER GRUBE, DIE SICH NICHT BEWEGT UND SCHA-DEN ANRICHTET. DAS GEMEINSAME BEI IHNEN IST, DASS ES IHRE ART IST, SCHA-DEN ANZURICHTEN, UND DEREN BEWACHUNG DIR OBLIEGT, UND WENN SIE SCHADEN ANGERICHTET HABEN, SO IST DER SCHÄDIGER VERPFLICHTET, DEN SCHADEN MIT DEM Besten seines Grundbesitzes zu ersetzen.

GEMARA. Wenn er von Hauptarten lehrt, so giebt es wol auch Unterarten, gleichen nun die Unterarten diesen selbst oder gleichen sie ihnen nicht? Beim Sab-

1. Wörtl. Väter; als solche werden diejenigen Fälle aufgezählt, die im bezüglichen Schriftabschnitt (Ex. Kapp. 21 u. 22) besonders erwähnt werden; analoge Fälle werden von diesen abgeleitet. Nach der weiter folgenden Erklärung, der von einem Tier aus Bosheit angerichtete Schaden, besonders durch Hornstoss; cf. Ex. 21,35 ff. Vgl. jed. weit. S. 4 Z. 16 ff. 3. Die jemand auf öffentlichem Gebiet gräbt, wodurch Schaden angerichtet wird; cf. Ex. 21,33. 4. Dass unter מבעה die Abweidung eines fremden Ackerfelds durch ein Vieh (cf. Ex. 22,4) zu verstehen ist, unterliegt keinem Zweifel, dennoch wird weiter im T. eine Ansicht angeführt, nach welcher darunter der von einem Menschen angerichtete Schaden zu verstehen ist. Diese ganz falsche Erklärung kommt daher, weil eine Rezension unsrer Mišnah tatsächlich והאדם hatte (cf. weit. S. 12 Z. 1). מבעה ist höchstwahrscheinlich eine absichtliche Kürzung von מבעיר, damit man es nicht mit הבער verwechsle; übrigens hat der Sam.-Hebr. יבעה (Var. יבעי) neben יבער. 5. Cf. Ex. 22,5. 6. Dh. der Schädigung durch das Rind, ebenso weiter. 7. Dh. der Eigentümer, der Urheber des Schadens. 8. Cf. Ex. 22,4. 9. Wörtl. Kinder od. Abstammende; gemeint sind analoge, in der Schrift nicht besond. genannte Fälle.

הנן "אבות מלאבות ארבעים חסר אחת אבות מכלל ⁶⁹⁴⁷⁰ 733960 הפי, 25 תולדות תולדותיהן ביוצא בהן לא שנא אב חטאת ולא שנא תולדה חטאת לא שנא אב סקילה ולא שנא תולדה סקילה ומאי'איכא בין אב לתולדה 5 נפקא מינה 'דאילו עביד שתי אבות בחדי הדדי אי נמי שתי תולדות בהדי הדדי מהייב אכל הדא וחדא ואילו עביד אב ותולדה דידיה לא מחייב אלא חדא "ולרבי אליעזר "דמחייב אתולדה במקום" אב "אמאי קרי ליה אב ואמאי קרי לה תולדה ^{Ker.16a} 10 הך דהוה במשכן חשיבא קרי ליה אב "דלא הוי במשבן"חשיבא קרי לה תולדה גבי טומאות תנן "אבות "הטומאות השרץ והשכבת זרע "וטמא מת "Col.b תולדותיהן לאו כיוצא בהן דאילו אב מטמא אדם וכלים "ואילו "תולדה אוכלין ומשקין "מטמא אדם יש מהן bestelt in folgendem: wenn man zwei בלים לא "מטמא הכא מאי אמר רב פפא יש מהן כיוצא בהן ויש מהן לאו כיוצא בהן: תנו רכנן שלשה אבות נאמרו בשור הקרן וחשן והרגל קרן מנלן דתנו רבנן °כי יגח אין נגיחה אלא בקרן 52.21,28 ישנאמר "ויעש לו צדקיה בן "כנענה קרני ברול ^{(Reg. 22, 11} מושבר בה אמר ה' באלה תננה את ארם ונו' ואומר ausübt, so ist man nur einmal schuldig. בכור שורו הדר לו וקרני ראם קרניו (בהם עמים 00.33.17 ינגה] מאי ואומר וכי תימא "דברי תורה מדברי אומר ונגה]

7 מיהייב תרתי + M 6דאי M 5 שנא בין M 4 M תרתי אב ותול' דידיה אאב מיחייב אתולדה לא מיחייב VM דמהייב...אב 9 M מאי קרי לה אב ומאי M 13 ה P 12 א + M 11 + B ותולדה וי V מטמאין. א 15 תולדות P תולדות B 14 וכן הוא אומר " P 17 כנענית. M 16 מממאה

bathgesetz wird gelehrt, es gebe neununddreissig Hauptarbeiten, und aus [dem Ausdruck] Hauptarbeiten wird gefolgert, dass es auch abstammende gebe, und die abstammenden gleichen diesen selbst, denn wie wegen einer Hauptarbeit ein Sündopfer dargebracht" wird, ebenso wird auch wegen einer abstammenden ein Sündopfer dargebracht, und wie auf eine Hauptarbeit die Steinigung gesetzt"ist, ebenso ist auch auf eine abstammende die Steinigung gesetzt. Welchen Unterschied giebt es demnach zwischen einer Hauptarbeit und einer abstammenden? - Der Unterschied Hauptarbeiten oder zwei abstammende ausübt, so ist man wegen jeder besonders schuldig, wenn man aber eine Hauptarbeit und die dazu gehörende abstammende Weshalb heisst die eine Hauptarbeit und die andere abstammende nach R. Eliêzer, nach welchem man wegen der abstammenden und der Hauptarbeit besonders

schuldig ist ? - Die beim Bau der Stifts-

hütte von Bedeutung war¹³, heisst Haupt-

arbeit, und die beim Bau der Stiftshütte

nicht von Bedeutung war, heisst abstammende. — Beim Gesetz von der Unreinheit wird gelehrt: Hauptunreinheiten sind: das Kriechtier, der Samentropfen und der an einem Toten Verunreinigte; bei diesen gleichen die abstammenden nicht ihnen selbst, denn eine Hauptunreinheit macht auch Menschen und Geräte unrein, während die abstammenden nur Speisen und Getränke unrein machen, nicht aber Menschen und Geräte. Wie ist es nun hierbei? R. Papa erwiderte: Bei manchen gleichen sie ihnen und bei manchen gleichen sie ihnen nicht.

Die Rabbanan lehrten: Drei Hauptarten von Schädigungen giebt es beim Rind: durch das Horn, durch den Zahn und durch den Fuss. - Woher dies vom Horn? Es wird gelehrt: 15 Wenn es stossen wird, und unter "stossen" ist nur das Stossen mit dem Horn zu verstehen, denn es heisst: 10 Da machte sich Çidqijah, der Sohn Kenanas, eiserne Hörner und sprach: So spricht der Herr: Mit diesen wirst du Aram niederstossen &c. Ferner heisst es: 17 Hoheit umgiebt seinen erstgeborenen Stier, wie eines Wildochsen sind seine Hörner, mit ihnen stösst er Völker nieder. — Wozu ist das "ferner" nötig? — Man könnte einwenden, Worte des Gesetzbuchs könne man nicht durch Worte der

^{10.} Wenn man sie versehentlich ausgeübt hat. 11. Wenn vorsätzlich. 13. So nach unsrem Text; nach Cod. M: die beim wenn man sie gleichzeitig ausgeübt hat. Bau der Stiftshütte zur Anwendung kam, ist bedeutend u. heisst Hauptarbeit usw. 16. 15. Ex. 21,28. Berührung mit den genannten Hauptunreinheiten unrein wurden. 17. Dt. 33,17. 18. Der Beleg durch einen 2. Schriftvers. iReg. 22,11.

Le sometimente auditor, achierat es auch Many and the way of the state o In the dome cine Misleaune, die 14 13 mur un Andentung, h. unter be en der Son ein mit dem Horn in der felten : Andready, man Konnte einwenden, our Albamber is habe weather ungewarnt uml gewarnt unter chieden nur hinachthali des losen , hinsichtlich des angeto heret es auch some amprehi somen

Welches ist die Unterart der Hornschaffrung? Am men, Beissen, Sichmoderlegen und Ausschlagen. Das Stosensen heist ja deshalb Hauptart, weil es in der Schrift heisst: Henn vorsen wird, anch vom Amennen heisst es ja: Henn un comen ama'? Hier ist unter "anrennen" das Niederstossen zu verstehen, denn es wird gelehrt. Er beginnt mit sween und

ווגוין: תולדה דקרן מאי היא נגיפה נשיכה רביצה ובעיטה מאי שנא נגיחה דקרי לה אב דבתים כי ינח נגיפה נמי "כתיב כי ינק האי נגיפה נגיחה היא דתניא"פתה בנגיפה וסיים בנגיהה לומר כך זו avadirenen ther gelte es stets als gewarmt, היא נגיפה זו היא נגיחה מאי שנא גבי אדם דכתים היא כי ינה ומאי שנא גבי בהמה דכתים כי יניק אדם דאית ליח מולא כתיב כי יגה בהמה דרית לה מזלא בתיב כי יגוף ומלתא אגב אורחיה קבישביי רן דמועד לאדם הוי פועד לבחמה ומועד לבחמה לא הוי מועד לאדם נשיכה תולדה דשן היא רא שן יש הנאה להזיקה הא אין הנאה להזיקה רביצה יבעימה תולדה דרגל היא לא רגל הזיקה פצוי הני אין הזיקן מצוי אלא תולדותיהן לאו ביוצא בהן דאמר רב פפא אהייא אילימא אהני מאי שנא קרן דכוונתו 17 M בעיא גילוי 18 M תמה למועדת 19 M הכתי ביי ההיא 20 M כי יגוף פתה הכתוב בנג. schliesst mit anrennen", um dir zu sagen, anrennen und stossen sei dasselbe. -Weshalb wird bei einem Menschen" [der Ausdruck] stossen und bei einem Vielt [der Ausdruck] anrennen gebraucht? - Ein Mensch hat einen Schutzgeist²⁷, daher heisst es bei ihm stossen", ein Vieh hat keinen Schutzgeist, daher heisst es bei ihm anrennen. Beiläufig lehrt er uns folgendes: wenn es hinsichtlich eines Menschen gewarnt ist, so gilt es auch hinsichtlich eines Tiers als gewarnt, und wenn es hinsichtlich eines Tiers gewarnt ist, so gilt es hinsichtlich eines Menschen nicht als gewarnt. - Das Beissen ist ja eine Unterart der Zahnschädigung!? - Nein, bei der Zahnschädigung hat [das Tier] durch die Schädigung einen Genuss, bei diesem aber hat es durch die Schädigung keinen Genuss. - Das Sichniederlegen und das Aus-

קבלה לא ילפינן תא שבינ בביר שידו הדד די יהאי

מילף "הוא נילוי מילתא בעלמא הוא דנויהה בקרן

הוא אלא מהו דתימא כי פריג ההמנא כין תם

למועד הני מילי בתלושה אבר במחיברת אימא

כולה מועדת היא תא שמע בכור שירו הדר רי

dein Eigentum und die Bewachung liegt dir ob, ebenso ist auch bei diesen die Ab-19. Die Propheten u. Hagiographen. 20. Die ersten 2 oder 3 Male hat der Eigentümer für die Hornschädigung seines Rinds nur die Hälfte des Schadens zu ersetzen, erst zum 3. oder 4. Mal gilt er als gewarnt u. muss den Schaden vollständig ersetzen; cf. Ex. 21,35 ff. 21. Horns, von dem der zuerst angezogene Schriftvers spricht; dh. wenn das Rind ein Horn in den Mund nimmt und damit stösst; bei einem solchen ganz ungewöhnlichen Fall rechtfertigt sich der Ersatz der Hälfte des Schadens. 22. Der T. spricht stets vom schädigenden Tier: es ist gewarnt, bezw. ungewarnt, es bezahlt einen ganzen od. halben Schaden usw. Der Kürze wegen habe ich, wo eine Umschreibung zu schleppend wäre, diese Redeweise beibehalten. 23. Dieser Schriftvers spricht von einem angewachsenen Horn. Auf zerbrechliche Dinge, um sie zu zerbrechen. 25. Cf. Ex. 21,35,36. 26. Wenn ein Rind einen Menschen niederstösst; cf. Ex. 21,28ff. 27. Nach RŠJ. Verstand, sich zu schützen. Durch Zielen mit dem Horn. 29. Wörtl. der Schaden kommt oft vor, da das Tier stets geht, dies

schlagen sind ja Unterarten der Fußschädigung!? - Nein, die Fußschädigung ist eine Fahrlässigkeit"; diese aber sind keine Fahrlässigkeiten. — Worauf bezieht sich demnach die Erklärung R. Papas, dass nämlich bei manchen die Unterarten nicht den Hauptarten gleichen? - Wollte man sagen, auf diese, so sind sie ja nicht verschieden: bei der Hornschädigung ist die Absicht der Schädigung vorhanden, es ist

להזיק וממוגך ושמירתו עליך הני גמי כוונתן להזיק וממונך ושמירתן עליך אלא תולדה דקרן כקרן 'וכי קאמר רב פפא"אשן ורגל: שן ורגל היכא כתיכי "דתניא 'ושלח וח הרגל וכן הוא אומר 'משלחי רגל 22.4 ב השנר והחמור ובער זו חשן וכן חוא אומר "כאשר 1865.14.10 השנר והחמור ובער זו חשן א יבער הנחל עד תבו: אבר בר ושלה זו הרגל וכן 60.3 הוא אובר בשלהי הגל השיר וההביד שנבא דבתב רהמנא משלחי רגל השור וההמור הא לאו הכי במאי מוקמת לה אי קרן כתיב אי שן כתיב איצטריך יבלקא דערך אמינא אידי ואידי אשן והא דמבליא schädigung, denn es heisst: "Die den Fuss קרנא הא דלא מכליא קרנא "קמשמנ לן וחשתא דאוקיבנא ארגל שן דלא בכליא קרנא בנדן דומיא דרגל בדו רגל לא שנא בכליא קרנא ילא שנא לא בכלית קרנת תה שן לת שנת בכלית קרנת ולת בו שנא לא מבליא קרנא: אבר מה יבער זי השן 15 ובן הוא אובר "כאשר יבער הגלל עד תמו בעבא "הוא דכתב רחמנא כאשר יבער הגלל עד תמו הא לאו חכי במאי אוקימנא לח "אי קרן כתיב אי רגל כתיב "איצטריך "סלקא דעתך אמינא אידי ואידי ארגל מהא בשלח שלוחי "קמשמע לן Rinder und der Esel schicken; worauf wür-

M 22 מהו דתימא

מב מוהי הא בשרחה שלוחי הא

sicht der Schädigung vorhanden, es ist dein Eigentum und die Bewachung liegt dir ob!? Vielmehr, die Unterarten der Hornschädigung gleichen dieser, und die Erklärung R. Papas bezieht sich auf Zahnund Fußschädigung.

Wo befinden sich Zahn- und Fussschädigung in der Schrift? - Es wird gelehrt: "Und heraufschickt, das ist die Fussder Rinder und der Esel schicken: "und abweiden lässt, das ist die Zahnschädigung, denn es heisst:" Wie es abweidet der Zahn". bis es ganz aus ist.

Der Meister sagte: Und herautschick:, das ist die Fußschädigung, und ebenso heisst es: Die den Fuss der Rinder und der Esel schicken. Also nur weil der Allbarmherzige geschrieben hat: Die den Fuss der dest du es denn sonst bezogen haben, wenn auf die Hornschädigung, so befindet sich diese ja in der Schrift, und wenn auf

die Zahnschädigung, so befindet sich ja auch diese in der Schrift!? - Dies ist nötig, man könnte glauben, beides beziehe sich auf die Zahnschädigung, nur spreche das eine von dem Fall, wenn es von Grund aus vernichtet34 wird, und das andere, wenn es nicht von Grund aus vernichtet wird; daher ist es nötig. - Woher wissen wir es nun, wo du dies auf die Fußschädigung bezogen hast, von der Zahnschädigung in dem Fall, wenn es von Grund aus nicht vernichtet wird? — Ebenso wie bei der Fussschädigung, wie es bei der Fußschädigung einerlei ist, ob es von Grund aus vernichtet wird oder nicht35, ebenso ist es auch bei der Zahnschädigung einerlei, ob es von Grund aus vernichtet wird oder nicht.

אתולדה דשן 121 אתולדה דשן

דאזרא ממילא.

קמ ל P 24 מאן דאמר אידי

Der Meister sagte: Und abweiden lässt, das ist die Zahnschädigung, und so heisst es: Wie es abweidet der Zahn, bis es ganz aus ist. Also nur, weil der Allbarmherzige geschrieben hat: Wie es abweidet der Zahn, bis es ganz aus ist; worauf würdest du es denn sonst bezogen haben, wenn auf die Hornschädigung, so befindet sich diese ja in der Schrift, und wenn auf die Fußschädigung, so befindet sich ja diese ebenfalls in der Schrift!? - Dies ist nötig, man könnte glauben, beides beziehe sich auf die Fussschädigung, nur spreche das eine von dem Fall, wenn es von selbst hinaufgegangen ist, und das andere, wenn [der Eigentümer] es hinaufgetrieben hat, so lehrt er uns.

31. Jes. 32,20. 30. Ex. 22,4. entspricht aber nicht ganz dem Sinn. 33. So nach t.scher Auslegung; abgeleitet wird das W. 552 (in der Bedeutung Zahn) v. אל blos, nackt, kahl (machen), da die Zähne zuweilen aufgedeckt u. zuweilen von den Lippen bedeckt sind; nach and. Erkl. vom aram. 552 Stein (v. 552 rollen, wälzen', besond. Marmor, da die Zähne das Aussehen des Marmors haben; nach einer dritten Erkl. vom biblischen 552 Kot, Mist, da die Zähne 34. Wenn es nicht mehr nachwächst. die Speisen in Mist verwandeln. dieser der Ausdruck יבער (vollständig vernichten) nicht gebraucht wird.

Woller with a will be man, we did a and die Zahmichadkennie besogen hied, von der Enßschadigung in dem Dall, wenn es von what himaurgegangen ist? - Ehense wie me de Labracia ain une, wie es bei dei calmenations; emerly est, ob er es hin aungerwieben het oder e von selbst hin autom norn 14, chenso ist es auch bei der Luttschudigung einerlei, ob er es hinaufgegangen ist. Sollte doch der Allharmhur ige mu una herantschackt geschrieben lithen, und nicht und abweiden lass:, denn [im ersten] ist sowol die Fußschädigung als auch die Zahnschädigung einbe- i griffen, die Fußschädigung, denn es heisst: Pre den Frass der ismder und der Esel schickens die Zahnschädigung, denn es heisst: 'Den who der here cerde ich aut sie schicken!?

so würde ich nur entweder das eine oder das andere verstanden haben; entweder die Fußschädigung, die eine Fahrlässigkeit ist, oder die Zahnschädigung, durch welche [das Tier] einen Genuss hat. Merke, sie

stehen ja beide in gleichem Verhältnis, so müssten doch beide entnommen werden, da du nicht weisst, welche auszuscheiden sei!? - Es ist dennoch nötig, man könnte glauben, nur wenn er [das Tier] hinaufgetrieben hat, nicht aber, wenn es selbst hinaufgegangen ist, so lehrt er uns.

Welches ist die Unterart der Zahnschädigung? - Wenn [das Tier] aus Behaglichkeit sich an die Wand reibt³⁰ oder aus Behaglichkeit Früchte beschmutzt. — Das Kennzeichen der Zahnschädigung ist: es hat durch den Schaden einen Genuss, es ist dein Eigentum und die Bewachung liegt dir ob, dies ist ja auch bei diesen der Fall: es hat durch den Schaden einen Genuss, es ist dein Eigentum und dessen Bewachung liegt dir ob!? - Vielmehr, die Unterarten der Zahnschädigung gleichen der Zahnschädigung, und die Erklärung R. Papas bezieht sich auf die Unterarten von Fußschädigung.

Welches ist die Unterart der Fußschädigung? — Wenn es im Gehen einen Schaden mit dem Körper anrichtet, oder mit dem Haar, oder mit dem Futtersack, den es aufhat, oder mit der Kandare, die es im Mund hat, oder mit der Schelle, die es am Hals hat. -- Das Kennzeichen der Fußschädigung ist: der Schaden geschieht aus Fahrlässigkeit, es ist dein Eigentum und die Bewachung liegt dir ob, auch bei diesen ist dies ja der Fall: der Schaden geschieht aus Fahrlässigkeit, es ist dein Eigentum und dessen Bewachung liegt dir ob!? - Vielmehr, die Unterart der Fussschädigung gleicht der Fußschädigung, und die Erklärung R. Papas bezieht sich auf die Grubenschädigung.

וחשתא"דאוקי אשן רגל דאולה בבילא בנרן דיביא דשן מה שן לא שנא שלחה 'שרוהי לא שנא דאור ממילא אף רגל לא שנא שלחה שרוחי רא שנא אזלה ממילא ולכתוב רחמנא ושילה ולא בעי וביער סשמע רגל ומשמע שן משמע רגל דכתים בשרחי .00.32,20 הבתיב ישן בחבית סוביע שן דכתיב ישן בחבית בחבית אשלח כם אי לאו קרא יתירה הוי אכינא או הא אי הא או רגל דהזיקו מצוי או שן דיש הנאה יהזיקי מכדי שקולין הן ויבאו שניהם דהי פנייהו מפקת " אמניה מפקת מצטריך סלקא דעתך אמינא"הני בירי היכי דשרה בו sugernelen hat oder es von selbst hin- היכי דשרה בירי היכי אצטריך שלוחי אבל אזלא ממילא לא קמשמע לן: תורדה דשן מאי היא נתחככה בכותל להגאתה ומינפה פירות להנאתה מאי שנא שן דיש הנאה ההזיקו וממונך ושמירתו עליך הני נמי יש הנאה ההזיקן וממונך ושמירתן עליך אלא תולדה דשן כשן יבי קאמר רב פפא אתולדה דרגל: תולדה דרגל מאי מילוכה בשערה הויקה בנופה דרך הילוכה בשערה הרך הילוכה בשליף שעליה "בפרומביא שבפיה בווג שבצואהה מאי שנא רגל דהזיקו מצוי וממונך ושמירתו עליך - Wenn nicht der überflüssige Schriftvers, 20 אליך אלא עליך ושמירתן עליך מצוי "וממונך ושמירתן עליך אלא תולדה דרגל כרגל וכי קאמר רב פפא אתולדה מיחיה 1' 27 אריבא - זריבא M 28 אוקימנא M 26

א להזיקה (ולפעמים גם להלן) 33 M באוכף שעליה מאי M

32 הם M 31 הם M 30

^{36.} Da bei dieser der Ausdruck ושלח (heraufschicken) nicht gebraucht wird. 38. Das Wort ובער. 39. Und dadurch Schaden anrichtet.

דבור: תולדה דבור מאי ניהו אילימא אב עשרה ותולדה תשעה לא תשעה כתיבי ולא עשרה כתיבי הא לא קשיא 'וחמת יהיה לו אמר רהמנא וקים להו 21.36 לרכנן עשרה עבדן מיתה תשעה"נויקין עבדי מיתה ז לא עבדי פוף פוף זה אב למיתה וזה אב לנוקין אלא "מאבנו כבינו ומשאו שחניהן ברשות הרבים והזיקו היכי דמי אי דאפקרינה: בין לרב "בין לשמואל היינו בור 'ואי דלא אפקרינהו אי לשמואל Colb דאמר "כולם מבורו למדנו היינו בור ואי לרב דאמר "80.60280 שבא בור שכן breiten] den Tod und eine von neun nur תחילת "נשייתו לנוק"וממונך ושמירתו ניליך הני נמי תחילת עשייתן לנוק "וממונך ושמירתן עליך אלא תולדה דכור כבור"כי קאמר רב פפא אתולדה דמבעה "מאי ניהו אי לשמואל דאמר מבעה"וו שן הא 13 אוקימנא תולדה דשן כשן אי לרב דאמר מכנה זה אדם כאי אבות ומאי תולדות אית ביה וכי תימא אב ניעור תולדה ישן "וחתנן 'אדם מועד לעולם בין \$590.72 ער בין ישן אלא אכיחו וניעו היכי דמי אי בהדי דאולי קמוקי כהו "הוה אי כתר דנייה כין לרכ כין ben, so gelten sie ja sowol nach Rabh als לשמואל היינו בור אלא תולדה דמבעה כמבעה וכי קאמר רב פפא אתולדה דאש: תולדה דאש מאי ניהו אילימא אבנו כבינו ומשאו שהניהן בראש גנו 38 | אבנו | B 37 אבנו | 36 M אבנו - M 35 אבנו - M 35 עשייתה + M 40 | ממונא | M 39 | חולדה דמבעה P א הוא. M 43 המינא M הוא. M 41 הוא. M 41 הוא.

Welches ist die Unterart der Grubenschädigung, wollte man sagen, Hauptart heisse eine Grube von zehn [Handbreiten] und Unterart heisse eine von neun, so wird ja in der Schrift weder von neun noch von zehn gesprochen!? - Dies ist kein Einwand, der Allbarmherzige sagt: "Und das tote so!! ihm gehören, und den Rabbanan war es bekannt, dass [eine Grube] von zehn [Handeine Beschädigung und nicht den Tod herbeiführe. - Aber schliesslich ist ja die eine Hauptart hinsichtlich des Todes und die andere Hauptart hinsichtlich der Beschädigung!? Vielmehr, wenn jemand einen Stein, ein Messer oder ein Gepäckstück auf öffentlichem Gebiet hingelegt hat und sie einen Schaden angerichtet haben. - In weichem Fall, hat er den Besitz aufgegeauch nach Semuél als Grube, hat er den Besitz nicht aufgegeben, so gelten sie ja nach Semuél, welcher sagt, dass solche Fälle von der Grubenschädigung gefolgert werden, als Grube, und nach Rabh, welcher sagt, dass solche Fälle von der Schä-

digung durch ein Rind gefolgert werden, als Rind. Das Kennzeichen der Grube ist: sie ist von anfang an geeignet, Schaden anzurichten, ist dein Eigentum und die Bewachung liegt dir ob, ebenso sind auch solche von anfang an geeignet, Schaden anzurichten, sind dein Eigentum und die Bewachung liegt dir ob!? - Vielmehr, die Unterart der Grubenschädigung gleicht dieser, und die Erklärung R. Papas bezieht sich auf die Unterart von mabêh. — Was ist darunter zu verstehen, wenn nach Semuél, welcher sagt, darunter sei die Zahnschädigung zu verstehen, so sagten wir ja, die Unterart der Zahnschädigung gleiche dieser, und wenn nach Rabh, welcher sagt, darunter sei ein von einem Menschen angerichteter Schaden zu verstehen, - was heisst bei ihm Hauptart und was heisst bei ihm Unterart!? Wolltest du sagen, Hauptart heisse sie, wenn er sie wachend angerichtet hat, und Unterart, wenn schlafend, so wird ja gelehrt, dass ein Mensch stets als gewarnt gelte, einerlei ob wachend oder schlafend! - Vielmehr, dies bezieht sich auf Schleim und Speichel". - In welchem Fall, haben sie den Schaden im Flug angerichtet, so geschah dies ja durch seine Kraft, und wenn, nachdem sie einen Ruhepunkt erreicht haben, so gelten sie ja sowol nach Rabh als auch nach Semuél als Grube!? — Vielmehr, die Unterart von mabêh gleicht diesem, und die Erklärung R. Papas bezieht sich auf die Feuerschädigung.

Welches ist die Unterart der Feuerschädigung, wollte man sagen der Fall, wenn jemand einen Stein, ein Messer oder ein Gepäckstück auf der Spitze seines

^{40.} Ex. 21,36.

^{41.} Wenn man mit diesen Exkreten Schaden angerichtet hat.

Harles languing but and se durch einen as solution wind heraligetallen and und Schallen angestehtet linben, unt welche Water feature at den Schaden im Flug singerelier - gleichen sie in der Fener-- hadigung border benerschadigung wirkt and andere knatt unt, es ist dem Eigenuni unt die Rewachung legt dit ob, ebenar unte auc'i har diesen eine andere Kraft was hung hegt die obl? Vielmehr, die Unternit der Leuerschadigung gleicht dieare und die Frklarung R. Papas bezieht molt auf die Eußschädigung. Die Fussart der Lußschadigung dieser selbst glei-Cie's Bei der halben Entschädigung für emen Schaden durch Steinehen , bezüglich deren eine Ueberlieferung vorhanden ist.

"ונפלו ברוח מצויה והויקו היכי דכי אי בהדי דאולו קא מוקי היינו אש מאי שנא אש דכה אחר "מעורב בה "וממונך ושמיהתו עליך הני נני בה אחר מעורב בהן וממונך ושמירתן עליך ארא תירהה דאש כאש כי קאמר רב פפא אתורדה דרגר רגר הא אוקימנא תולדה דרגל ברגל בחצי נוק צרירית דהלכתא נכירי לה ואכאי קרי לה תירחת דרגר לשלם כן העלייה והא מבעיא בעי רבא דבעי רבא דוצי נוק צרורות בינופו בישלם או בין דוירייה בישים מונו, ה מונו לרב מבעיא ליה לרב פפא פשישא ליה רבא שוב Be- ש לרבא מבעיא ליה לרב פפא דמבעיא ליה אמאי קרי לה תולדה דרגל לפימרה ברשות הרבים: הניבעה יהרבער ביי: ניאי ניבעה רב אמר מבעה זה אדם ושמואל אמר מבעה זה חשן רב אמר מבנה זה אדם דבתיב אמר שמר schiedrenne, wir sagten ja, dass die Unter- המציון בעיו משמאל אמר בקר תם לילה אם תבעיון בעיו משמאל אמר 01.1.0 מבנה זה חשן דבתים איך נהפשו נשו נבני בצפני: מאי משמע בדמתרגם רב יוסף איכדין איתבריש ארא מטיע בה M 46 מסייע בה ארא M 45

א במאי M 50 א מאר א 1 M 48 מאר א 150 M מאר

הרכתא קרי M 51 דשן הוא דמתרגם. Weshall heisst sie eine Unterart der Fußschädigung"? - Hinsichtlich der persönlichen Haftbarkeit". - Aber dies war ja Raba fraglich, denn Raba fragte, ob die halbe Entschädigung für einen Schaden durch Steinchen, dinglich oder persönlich zu zahlen sei!? - Raba war es fraglich, R. Papa war es entschieden. -- Weshalb nennt er es nach Raba, dem es fraglich war, Unterart der Fußschädigung? - Weil man nicht ersatzpflichtig ist, wenn dies auf öffentlichem Gebiet geschah".

DURCH DIE ABWEIDUNG [MABÊH] UND DURCH DAS FEUER &c. Was heisst mabêh? - Rabh sagte, darunter sei ein Mensch zu verstehen; Semuél sagte, darunter sei die Zahnschädigung zu verstehen. Rabh sagte, darunter sei ein Mensch zu verstehen, denn es heisst: Der Wächter spricht: Der Morgen ist gekommen, aber auch die Nacht [kommt], wenn ihr fragen wollt, so fragt [beajuso]. Semuél sagt, unter mabêh sei die Zahnschädigung zu verstehen, denn es heisst: Wie ist Esav durchsucht, seine Verborgenheiten entblösst [nibil]. - Wieso geht dies hieraus hervor? - Nach der L'ebersetzung R. Josephs: Wie ist Esav durchsucht, seine Verborgenheiten ent-

^{3.} Worm der Eigentumer rechnen sollte. 43. Wenn beim Laufen des Rinds Steinchen abprallen u. Schaden anrichten.

44. Dass in einem solchen Fall der Eigentümer nur die Hälfte des Schadens zu entrichten hat. Diese Zahlung ist jed. eine richtige Geldzahlung u. keine Geldbusse, als welche jede Zahlung, die dem Schaden nicht entspricht, gilt. Diese Schädigung ist eine Unterart der Fussschädigung. 45. Wo ja die Zahlung der der Hornschädigung gleicht. 46. Bei der Hornschädigung haftet der Eigentümer nur dinglich, dh. mit dem Wert des Rinds, das den Schaden angerichtet hat; das Tier wird verkauft u. der Geschädigte erhält die Hälfte des Erlöses, auch wenn das getötete Rind bedeutend mehr wert war. Bei allen anderen Schädigungsarten haftet der Eigentümer persönlich. wahrscheinlich von aug schätzen, taxiren, nach Schätzung; die Erklärung des T.s (weit. Fol. 16b) mit (ident. mit 2002) ist sprachl. unzuteffend. 47. Für die Fußschädigung ist der Eigentümer nur dann verantwortlich, wenn der Schaden im Gebiet des Geschädigten angerichtet worden ist. Der von einem Menschen angerichtete Schaden. 49. Jes. 21,12. 50. Hier wird bei Menschen der Ausdruck von gebraucht. 51. Ob. 1,6. 52. Der Fragende kannte wahrscheinl, die Bedeutung des W.s מנה nicht, od. aber er leitetete es von מנים durchsuchen ab.

כשו אתגלין "משמרות ורב מאי שכמא לא אמר כשמואל אמר לך מי קתני נבעה ושמואל מאי מעמא לא אמר כרב אמר לך מי קתני בועה מבדי קראי לא כמר דייקי ולא כמר דייקי רב מאי טעמא ^{89,136} לא אמר כשמואל שור וכל מילי דשור ושמואל erwidern: es heisst ja nicht boêh⁵⁵. — Mer-במי הוא תנא ליה שור אמר רב יחודה תנא שור לקרנו ומבנה לשינו וחבי קמבר לא ראי הקרן שאין הנאה לחויקי בראי השן שיש הנאה לחויקה ולא ראי חשן שאין בוונתו לחזיק בראי הקרן 1.44 שבוונתו להזיק ולאו קל והומר הוא ומה שן שאין lehrt von der Schädigung durch ein Rind כוונתו לחזיק חייב קרן שכוונתו לחזיק לא כל שכן איצטריך כלקא דעתך אמינא מידי דהוה אעבד ואמה עכד ואמה לאו אף על גב דכווגתן להזיק אפילו הכי פטירי "חכא נכי לא שנא אביר רב אשי אטו שמא יקניטנו ¹³ erwiderte: Unter Rind ist die Hornschä-רבו וילך וידליק גדישו של חבירו ונמצא זה מהייב את רבו מאח"מנה בכל יום אלא פריך הכי לא ראי הקרן שכוונתו לחזיק כראי חשן שאין כוונתו לחזיק ולא ראי חשן שיש הנאה להזיקו כראי הקרן שאין הנאה שיריה בשחזיק חב המויק לאתויי gleicht nicht der Eigenheit der Zahnschä-- אמר לך + M אמר לך + M הכא... B 52 שנא | 55 M פעמים.

blösst`. - Weshalb erklärt Rabh nicht wie Semuél? Er kann dir erwidern: es heisst ja nicht nibêh'. Weshalb erklärt Semuél nicht wie Rabh? Er kann dir ke, aus diesen Schriftversen ist ja weder die Ansicht des einen noch die Ansicht des anderen zu entnehmen, weshalb nun erklärt Rabh nicht wie Semuél!? und darunter ist alles, was dazu gehört, einbegriffen. - Gegen Semuél ist ja nun einzuwenden: er lehrte ja bereits von der Schädigung durch ein Rind!? R. Jehuda digung und unter Abweidung ist die Zahnschädigung zu verstehen. Er meint es wie folgt: die Eigenheit der Hornschädigung, bei welcher [das Tier] keinen Genuss hat, digung, bei welcher es einen Genuss hat, und die Eigenheit der Zahnschädigung, bei welcher [das Tier] nicht die Absicht

der Schädigung hat, gleicht nicht der Eigenheit der Hornschädigung, bei welcher es die Absicht der Schädigung hat⁵⁰. — Ist etwa nicht das eine vom anderen durch [einen Schluss vom] Leichteren auf das Schwerere zu entnehmen: wenn man wegen der Zahnschädigung, bei der [das Tier] nicht die Absicht der Schädigung hat, ersatzpflichtig ist, um wieviel mehr wegen der Hornschädigung, bei der es die Absicht der Schädigung hat!? - Dies ist nötig, denn man könnte glauben, hierbei verhalte es sich ebenso wie bei einem Sklaven und einer Magd, für die man nicht ersatzpflichtig"ist, obgleich sie die Absicht der Schädigung haben. R. Asi entgegnete: Bei einem Sklaven und einer Magd ist ja ein sehr gewichtiger Grund vorhanden: wenn ihn sein Herr erzürnt, könnte er gehen und die Tenne eines anderen in Brand stecken und seinen Herrn zu einer Ersatzleistung von hundert Minen täglich bringen!? - Vielmehr, er meint es wie folgt: die Eigenheit der Hornschädigung, bei der [das Tier] die Absicht der Schädigung hat, gleicht nicht der Eigenheit der Zahnschädigung, bei der es nicht die Absicht der Schädigung hat, und die Eigenheit der Zahnschädigung, bei der es einen Genuss hat, gleicht nicht der Eigenheit der Hornschädigung, bei der es keinen Genuss hat. — Weshalb lässt er die Fußschädigung fort!? - [Die Worte:] wenn sie Schaden angerichtet haben, so ist der Schädiger

^{53.} מבעה, verwandt mit בנה (aus בנה hervorbrechen) heisst also das Entblösste, darunter ist der Zahn zu verstehen, der zuweilen verhüllt u. zuweilen entblösst ist. Auf die Wertlosigkeit beider Belege hinzudeuten ist kaum nötig; va hat (besond, im Aram.) die Bedeutung abweiden, abraffen; vgl. ob. S. 3 54. Auf den Zahn, der entblösst wird, würde die Niphalform passen, nicht aber die Hiphîlform. 55. Im Qal; der Hiphîl bezeichnet die Handlung, die man einen ande-56. Die Schrift muss daher beide Fälle lehren, da man einen vom anderen ren ausüben lässt. 57. Wenn sie Schaden angerichtet haben. nicht folgern könnte.

a spilichter while on the Luffa hadigung and - salte or an dock annimical-lieb leb ren Andruchy erlaarte Raba, unter Rind en the subolintrounce and unter Abwer chino a che valim chaligning ai ver te mer la memi e une migt die Eigenheit the Fullschmungung die eine Fahrlassig ber in eight nicht der Zahnschaligung. and and I have relient 1st, and die Ei-ברשות הגיוק והאדב וליתני ברישא בנוקי פפין haliging, bei der [das a ברשות הגיוק והאדב וליתני Ther court Comes ieut, gleicht nicht der 14th Francing, bei der es keinen Genuss linta - Weshallo lasse et die Hornschädi-, in parti Die Worte: wenn sie Schulen ingerichtet haben, so ist der התובה בארב שהיים בארב את הכופר ולא ראי האדם שהיים בארבונה או Schweger verpflichtet, schliessen die Hornschaligung ein Sollte er sie doch ausalmekheh lehren" - Er spricht nur von solchen, die von vornherein als gewarnt gelten, nicht aber von solchen, die zuerst 20 אורחיה הוא ושמירתן ניליך אדם שמירת גופו ניליו ungewarnt und erst spiter gewarnt sind

Weshalb erklärt Semuél nicht wie Rabb? Er kann dir erwidern: wieso kann man sagen, darunter sei ein Mensch

רגל וליתנייה בהדיא אלא אכיר רבא הנא שיי להגלו ובבנה לשינו וחבי קאבר לא ראי הדנד שהזיקה בצוי בראי השן שאין הזיקה בציי ירא ראי חשן שיש הנאה להזיקו בראי הרגר שאין הנאה להזיקו וקרן מאי שייריה בשהזיק הב המזיך האתויי קרן וליתנייה בהדיא בביינדין ביתהיתון كالمدامة وليادرن ويورك والمالية برا المادور والمادار באי שינמא לא אמר ברב אמר לך אי ברקא דינהך אדם הא קתני סיפא שור המיקד ושיר המייק אדם בסיפא אמר לך דב ההיא למחשביה בהדי מיעדין הוא דאתא מאי לא הכי הכי קאמר רא ראי חשור שמשרם את הכופר כראי האדם שאין דברים בראי חשור שאין בי ארבעה דברים חצד השות שבתן שהובן לחויק שור דובו לחויק בביקה ומועד דרכו להזיק ביון דאייעד אורהית הוא אדם דובו לדווק בשן חשו דובו לדווק ביון דביים יפשים

בסיפא...רב M 58 ממננו 57 אור בסיפא...רב M = 60 אורב מאי רא ראי ורא ראי M = -1 B 59 שאינו הייב בארב: B 61 - ובי. M ושמירתן עליך 60 .;; м 63 т -; м

zu verstehen, von diesem wird ja in der folgenden [Mišnah] gelehrt: das gewarnte Rind, das Rind des Schädigers im Gebiet des Beschädigten und der Mensch". -Sollte er doch auch von diesem in der ersten [Mišnah] lehren!? - Er spricht nur von der Schädigung durch das Eigentum, nicht aber von der persönlich angerichteten Schädigung. - Gegen Rabh ist ja somit einzuwenden, vom Menschen spricht er ja in der folgenden Mišnah!? - Rabh kann dir erwidern: in dieser wird er nur mit den Gewarnten aufgezählt". — Wie ist nach ihm die Verschiedenheit der Eigenheiten zu erklären? - Wie folgt: die Eigenheit des Rinds, wegen dessen Schädigung Lösegeld gezahlt wird, gleicht nicht der Eigenheit des Menschen, für dessen Schädigung kein Lösegeld gezahlt wird, und die Eigenheit des Menschen, der die vier Dinge" zahlen muss, gleicht nicht der Eigenheit des Rinds, für den die vier Dinge nicht gezahlt werden. - Das Gemeinsame bei ihnen ist, dass es ihre Art ist, Schaden anzurichten; ist es denn die Art eines Rinds, Schaden anzurichten!? Bei einem gewarnten. - Ist es denn die Art eines gewarnten, Schaden anzurichten!? - Da eine Warnung stattgefunden hat, so ist dies seine Art. - Ist es denn die Art eines Menschen, Schaden anzurichten!? - Bei einem Schlafenden. - Ist es denn die Art eines Schlafenden, Schaden anzurichten!? - Da er sich einzieht und ausstreckt, so ist dies seine Art. - «Und die Bewachung liegt dir ob;» ein Mensch hat sich ja selbst

^{58.} Bei welchen der Eigentümer auch das 1. Mal den ganzen Schaden ersetzen muss. Beim 3. od. 4. Mal; cf. Ex. 21,36. 60. Weiter Fol. 15b. 61. Der von diesen angerichtete Schaden muss vollständig ersetzt werden. 62. Dass er den ganzen Schaden ersetzen muss. Falls es einen Menschen getötet hat; cf. Ex. 21,30. 64. Wenn jemand einen Menschen verwundet, so hat er neben der eigentlichen Entschädigung noch 4 andere Zahlungen zu leisten: Schmerzensgeld,

הוא ולטעמיך הא דתני קרנא ארבעה אבות נזיקין ואדם אהד מהן אדם שמירת גופו עליו הוא אלא כדאמר ליה רבי אכהו לתנא תני אדם שמירת גופו עליו הכא נמי תני"אדם שמירת גופו עליו מתקיף Col.b לה רב מרי ואימא מבעה זה המים בדבתים בקדח ב-61.65. אש חמסים מים תבעה אש מי כתיב מים נבעו תבעה אש כתיב מתקיף לה רב זביד ואימא מבעה זה האש דכי כתים תבקה כאש הוא דכתים אי הכי מאי המבעה וההבער וכי תימא פרושי קמפרש "אי שור דאית ebenso lese man auch hier hinsichtlich ביה תרתי אי הכי לא זה וזה שיש בהן רוה היים "אש מאי רוח חיים אית ביה ותו מאי כחרי האש: רני רבי אושעיא שלשה עשר אבות נזיקין מושר שומר מרני רבי אושעיא חנם והשואל נושא שכר והשוכר נוק צער ורפוי שכת ובושת וארבעה "דמתניתין הא תליפר ותנא דידן siindet. Feuer das Wasser aufwallen macht מאי שעמא לא תני חני בשלמא לשמואל בנוקי "ממון קמיירי בנזקי גופו לא קמיירי אלא לרב ליתני תנא אדם וכל מילי דאדם ולרבי אושעיא נמי הא תני ליה אדם תרי גווני אדם תנא אדם דאויק 20 אדם ותנא אדם דאזיק שור אי חכי שור נמי ליתני אטו אש מי M 66 ושמירת ארב׳ M 65 ושמירת M 64 הן 69 זה דתבן - B 68 רב BP 67 אית ביה ר ח

zu bewachen!? Oarna lehrte, dass es vier Hauptarten von Schädigungen gebe, zu welchen er auch die Schädigung durch einen Menschen mitzählt, somit ist ja auch nach deiner Auffassung einzuwenden: der Mensch hat sich selbst zu bewachen!? Vielmehr, wie R. Abahu zu einem Jünger gesagt hat, man lese hinsichtlich des Menschen: er hat sich inacht zu nehmen, des Menschen: er hat sich inacht zu nehmen. R. Mari wandte ein: Vielleicht ist unter mabêh das Wasser zu verstehen, denn es heisst: Wie das Feuer Reisig an-[tibèh]"!? Heisst es denn: wie Wasser aufwallt, es heisst ja: Feuer aufwallen⁰⁷ macht. R. Zebid wandte ein: Vielleicht ist unter mabêh das Feuer zu verstehen, denn [das Wort] aufwallen bezieht sich ja auf Feuer!?— Wieso hiesse es demnach: mabêh und Feuer!? Wolltest du erwidern, dies sei eine Erklärung, so wären es ja nicht vier, sondern drei!? Wolltest du erwidern,

in "Rind" seien zwei Schädigungen enthalten, wieso heisst es weiter: und die Eigenheit der beiden, in welchen ein lebender Geist vorhanden ist, ist denn im Feuer ein lebender Geist vorhanden!? Und was heisst ferner: gleicht nicht der Eigenheit des Feuers!?

70 א דא ש וקתני אדם דא א.

R. Ošâja lehrte: Es giebt dreizehn Hauptarten von Schädigungen: der unbezahlte Hüter[∞], der Entleiher, der bezahlte Hüter, der Mieter, die Entschädigung⁻⁷, das Schmerzensgeld, das Kurgeld, das Versäumnisgeld, das Beschämungsgeld" und die vier unsrer Mišnah, das sind also dreizehn. — Weshalb zählt der Autor unsrer Mišnah diese nicht mit? Allerdings ist nach Semuél zu erklären, er spreche nur von der Schädigung durch das Eigentum, nicht aber von der Schädigung durch die eigne Person, nach Rabh aber sollte er sie doch mitzählen!? — Er lehrt von der Schädigung durch einen Menschen, und darunter ist alles einbegriffen, was dazu gehört. — Gegen R. Ošâja ist ja einzuwenden: er lehrte ja bereits von der Schädigung durch einen Menschen!? - Er lehrt von zweierlei Schädigungen durch einen Menschen: wenn ein Mensch einen Menschen beschädigt, und wenn ein Mensch ein Rind beschädigt⁷². — Demnach sollte er doch auch von zweierlei Schädigungen eines

66. Ein dem W. Kurkosten, Versäumniskosten u. Beschämungsgeld. 65. Jes. 64,1. verwandter Ausdruck wird also auch beim Wasser gebraucht. 67. Das W. הבעה bezieht 68. Zahnschädigung u. Fußschädigung; Hornschädigung wird nicht mitgezählt, weil bei dieser ein Unterschied zwischen gewarnt u. ungewarnt besteht. ihm anvertraute Tier abhanden od. zu Schaden gekommen ist; auch die hier aufgezählten Schädigungen werden im bezüglichen Abschnitt Ex. 21-22 genannt. 70. Wenn jemand einen Menschen 72. Dh. Vermögenschaden u. Körperschaden. 71. Cf. ob. N. 64. verwundet.

Rombalahren avenn ein Rind em Rind bea hailes, um! venn om Rind einen Menwhen he changed - We say dies denn the an Lanward many by the allerdings hmerchrieb eine Menichen, denn wenn er em kind be c'hodret he alilt er nur den 1; a. and wenn er einen Menschen beach aing, bombit er noch die vier Dinge, ber omen Rind rit e ju aber einerlei ob נוממין והאונס והמפתה (ומוציא שם רץ והמממא שב היא והממוא והאונס והמפתה ומוציא שם רץ והמממא dhet, in boulon Fillen ist ja nur cintache Linselnahgung in ahlen. Aber die Fälle vom unbe ahlten Hüter, dem Entleiher, dem be ablien Huter und dem Mieter sind י. Schadigungen, die ein Mensch an einem במי הא תנא ליה שומר הגם והשואל תני במונא שומר הגם והשואל הני Rind begeht, and er lehrt sie dennoch!? La Johnt von Schädigungen, die man mit den Händen anrichtet, und von Schädigungen, die von selbst kommen.

R. Hija lehrte: Es giebt vierundzwansig Hauptarten von Schädigungen; die Zahlung des Doppelten⁷, die Zahlung des תרי גווני שור ליתני שור דאזיק שור ישיר דאזיק אדם תאי מאי בשלמא אדם דאזיק שור נוק הוא דמשלם אדם דאזיק אדם משלם ארבעה דברים אלא שור מה לי שור דאזיק שיר מה די שור דאויק אדם אידי ואידי נוק הוא דמשלם והא שיפר חנם והשואל נושא שכר והשוכר דאדם דאזיק שיר הוא וקתני תני הזיקא דבידים וקתני הזיקא דמכירא: תני רבי חייא עשרים וארבעה אבות נויקן תשריבי כפל ותשלומי ארכעה וחמשה הגנב הגורן ועדים והמדמע והמנסך והני תליסר הא עשרים יארבע ורבי אושניא מאי מעמא לא תני הני בממונא קפיירי בקנסא לא קפיירי גנב וגולן דפפונא היא ליתני"הא קתני ליה שומר חנם והשואל ורכי הייא דאתא לידיה בהיתירא וקתני ממונא דאתא לידיה Fol.5 באיסורא עדים זוממין דממונא הוא ליתני סבר לה ברבי נקיבא דאמר אין משלמין על פי עצמן אי

ניש והשוכר M 73 וריתני שור 32 M הייב באר B 71 הבד M 76 יהמו M 75 הן א 74 והמו VM 77 וארבעה 18 M תנא.

Vier- und Fünffachen¹⁵, Diebstahl⁷⁶, Raub, das als falsch überführte Zeugnis⁷⁷, Notzucht", Verführung™, die falsche Beschuldigung™, die Verunreinigung™, die Vermischung", die Libation" und jene dreizehn, das sind also vierundzwanzig. - Weshalb zählt R. Ošâja diese nicht mit? — Er spricht nur von richtigen Geldzahlungen, nicht aber von Busszahlungen83. — Bei Raub und Diebstahl84handelt es sich ja um eine Geldzahlung, so sollte er sie doch mitzählen!? - Er lehrte bereits vom unbezahlten Hüter und dem Entleiher. — Gegen R. Hija ist ja nun einzuwenden, er lehrte ja bereits vom unbezahlten Hüter und dem Entleiher!? - Er lehrt von dem Fall, wenn das Gut in seinen Besitz auf erlaubte Weise, und von dem Fall, wenn es in seinen Besitz auf unerlaubte Weise gekommen ist. - Bei den überführten Falschzeugen handelt es sich ja um eine richtige Geldzahlung, somit sollte er doch von diesen lehren!? -Er ist der Ansicht R. Aqibas, welcher sagt, dass die überführten Falschzeugen bei ei-

^{73.} Durch nicht ausreichende Bewachung. 74. Das ein Dieb zu zahlen hat; cf. Ex. 22,3. 75. Das ein Dieb zu zahlen hat, falls er das gestohlene Vieh geschlachtet od. verkauft hat; cf. Ex. 21,37. 76. Wenn der Dieb den Diebstahl freiwillig eingesteht, so zahlt er nur den einfachen Ersatz. Die als falsch überführten Zeugen haben an den Beschuldigten das zu zahlen, was sie ihm durch ihr Zeugnis an Schaden zufügen konnten; cf. Dt. 19,19. 78. Der Verführer u. Notzüchter hat an den Vater der Geschändeten 50 Seqel zu zahlen; cf. Ex. 22,16 u. Dt. 22,29. 79. Der Defloration gegen seine Frau; er hat an den Vater der Frau 100 Šeqel zu zahlen; cf. Dt. 22,19. levitische Verunreinigung lev. heilger Speisen, wodurch man sie genussunfähig macht. tisch heiliger mit profanen Speisen; letztere werden dadurch minderwertig, da sie nur von einem Priester gegessen werden dürfen. 82. Wenn man fremden Wein den Götzen spendet, wodurch man ihn zum Genuss verboten macht. 83. Als Geldzahlungen gelten nur solche, die dem Schaden entsprechen; ausgenommen sind natürl. auch Zahlungen, bei welchen eine bestimmte Summe festgesetzt ist. 84. Wenn der Dieb den Diebstahl freiwillig eingesteht, in welchem Fall er nur den einfachen Ersatz zu leisten hat. 85. Wenn diese fälschlich behaupten, das ihnen anvertraute Vieh sei Dieben od. Räubern in die Hände gefallen, so werden sie selbst als solche behandelt.

כבר ליה ברבי עקיבא ליתני תרי גווני שור ליתני שור דאזיק שור וליתני שור דאזיק אדם דתנן רבי \$3.35642 עקיבא אומר אף תם שחבל באדם משלם במותר נוק שלם הא תבריה רבי עקיבא לגויזיה דתניא רבי 60.42 5 עקיבא אומר יכול את תם שחבל באדם ישלם מן העלייה "תלמוד לומר יעשה לו מגופו משלם ואינו "יים משלם מן העלייה האונס והמפתה והמוציא שם רע דממונא הוא ליתני מה נפשך אי נוק תנא ליה אי צער תנא ליה אי בשת תנא ליה אי פגם היינו ווס dens vollständig bezahlt werden !? R. המשמא והמדמע והמנסך דממונא הוא ליתני מה נפשך אי "היוק שאינו ניכר שמיה היוק הא תנא 611.53 ליה נזק אי³¹ היזק שאינו ניכר לא שמיה היזק הוה ליה ליה נזק אי ליה קנכא ובקנסא לא קמיירי לימא קכבר רבי הייא בניה ליה קנכא ו היוק שאינו ניבר לא שמיה היוק דאי שמיה היוק הא תנא ליה נוק"תנא היוקא דמינברא ותנא היוקא דלא מינברא בשלמא לתנא דידן תנא מניינא למעוטי דרבי אושעיא ורכי אושעיא תנא מניינא ⁶ למעומי דרבי הייא אלא"מניינא דרבי הייא למעומי handelt es sich ja um eine Geldzahlung, במו למעומי מבור ומפנל וליתני בשלמא מפנל בזק + M 79 היוק — M 81 אי...ליה — M 80 - אי...ליה לא לעולם שמיה היוק + M 82 — M 83 שאין

B 84 מוסר.

nem freiwilligen Geständnis nicht zu zahlen brauchen'. Wenn er der Ansicht R. Âgibas ist, so sollte er doch zwei Arten von Schädigungen durch ein Rind lehren: wenn ein Rind ein Rind beschädigt, und wenn ein Rind einen Menschen beschädigt; denn es wird gelehrt: R. Aqiba sagt, auch wenn ein nichtgewarntes einen Menschen verwundet hat, muss der Mehrwert des Scha-Aqiba hat bereits seinen Kolben zerschlagen", denn es wird gelehrt: R. Âgiba sagte, man könnte glauben, dass wenn ein nichtgewarntes [Rind] einen Menschen verwundet hat, die Haftbarkeit eine persönliche sei, so heisst es: 'soll mit ihm verfahren werden, die Haftbarkeit ist nur dinglich und nicht persönlich. — Bei der Notzucht, Verführung und falschen Beschuldigung so sollte er sie doch mitzählen^o!? — Woran du auch denkst: wenn die Entschädigung", so lehrt er dies ja, wenn das Schmerzensgeld, so lehrt er dies ja, wenn das Beschä-

mungsgeld, so lehrt er dies ja, und wenn die Entwertung¹², so ist dies ja ebenfalls eine Entschädigung; es bleibt also nur das Bussgeld zurück, und von Bussgeldern spricht er nicht. — Bei der Verunreinigung, Vermischung und Libation handelt es sich ja um eine Geldzahlung, so sollte er sie doch mitzählen!? — Wie du es nimmst: wird der unbemerkbare Schaden als Schaden betrachtet, so lehrt er ja schon vom Schadenersatz, wird der unbemerkbare Schaden nicht als Schaden betrachtet, so ist ja die Entschädigung eine Busse, und von Bussgeldern spricht er nicht. — Man müsste also sagen, R. Hija ist der Ansicht, der unbemerkbare Schaden werde nicht als Schaden betrachtet, denn wenn man sagen wollte, er werde als Schaden betrachtet, so lehrt er ja bereits von der Entschädigung. — Er lehrt vom bemerkbaren Schaden und er lehrt vom unbemerkbaren Schaden. - Einleuchtend ist es, dass der Autor unsrer Mišnah die Zahl angiebt, denn er will damit, das, was R. Ošâja lehrte, ausschliessen, ebenso giebt auch R. Ošâja die Zahl an, denn er will damit das, was R. Hija lehrte, ausschliessen, was aber will R. Hija mit der Angabe der Zahl ausschliessen? — Damit schliesst er die Denunziation und die Untauglichmachung

כובייבא

^{86.} Diese Vergünstigung findet nur bei Bussgeldern statt. 87. Diese Stelle handelt von dem Fall, wenn ein Mensch ein Rind u. das Rind den Menschen verwundet hat, u. die Verwundung des Menschen bedeutender ist; der Ueberschuss muss nach Râ. vollständig u. nach seinem Kontradiktor nur halb bezahlt werden. 88. Dh. die von ihm vertretene Ansicht abgeschwächt. Ex. 21,31. 90. Ausser der in der Schrift genannten Bezahlung sind dieserhalb noch andere 91. Wie bei jeder anderen Verwundung. 92. Da eine Deflo-Zahlungen zu leisten. rirte weniger wert ist als eine Virginäre. 93. Wenn man dadurch jemandem einen Schaden zufügt. 94. Eines Privatopfers durch den opfernden Priester; dies geschieht dadurch, wenn er es nicht für den Zweck darbringt, wofür es bestimmt ist.

au Allerdin the Untanglichmachung. diene se sawhemont son technologiem, wes hall above exhib or night size Demun attion mid! Ambres on the Demandation, bei sler es such mur um Worte hambelt, und concerned soft algorithm durable Wester spright er mohr - Amerikal der talehon Beschn's digmig handelt es sich ja shenfalls om Worte, armosh tilly er ton dieser's Bergheren an er der Worten auch eine : Handland geoclotion - Li spricht ja ther and a much abermlaten Zengnis. und bei diesem handelt es sich ja um Worte olmo Handlung!? Dieses neunt der All-לה יוה שיש בהן היה חיים: באי קאפר אפר רב בל dadurch בי באי באי באים ביום היים בהן היה שיש בהן היה חיים: kome Handlung ausgeübt wird, denn es herst Su - was our willen, and or Amount the area around earlier Der Autor unsier Misrah spricht von Hauptarten, donn cs giebt auch Unterarten, wenn aber 20 למיפרך מה לבולהו שבן מועדין מתחילתן ולציאן R Hija und R. Oslija von Hauptarten sprechen, so giebt es denmach auch Unterarten, welche sind nun die Unterarten? R. Abahu erwiderte: Sie gleichen alle den Hauptarten, indem für diese mit dem Besten bezahlt werden muss. — Woher dies? — Man folgere dies aus [den Worten] statt, John. mien und Geid .

בקדשים לא קמיירי אלא מסור מאי שנמא הא תני שאני מסור דדיבורא וכדיבורא לא קביירי יחא מוציא שם הני דדיבורא הוא וקתני דיבורא דאית ביה מעשה הוא והא עדים ווכפין דדיבורא דריה ביה מעשה הוא וקתני חתם אף על גב דרית ביה פיושות מנישה החמנא קרייה מנישה דבתיב יישיתם די כאשר זמם לעשות לאחיו בשלמא לתנא דידן תנא אבות מכלל דאיכא תולדות ארא ררבי הייא ירבי אושעיא אבות מכלל דאיכא תולדות תידותיהן מאי ניהו אמר רבי אבהו כולן כאבית לשלם מבינוב מאי שנמא אתיא תהת נתינה ישים כסו: דא הדי השור בהרו המבעה: מאי קאמר אמר דב וביד משמיה דרבא הכי קאמר לכתוב רחמנא חדא ותיתי אידך מיניה הדר אמר הדא מהדא לא אתיא: "דא משרשיא "משמיה דרכא הכי קאמר רכתוב רחמנא cellb תרתי ותיתי אידך מינייהו הדר אמר הדא מתרתי לא אתי: אמר רבא וכולהו כי שדית בור ביניהי אתיא 'כולהו כמה הצד לכר מקרן משים דאיכא דאמר אדרבה קרן עדיפא שכוונתו להזיק אפירו п м 87 т В 86 אליתני בדיבורא לא M 85 00 משמיה דרבא M 89 בולהו במה ין א להצד השוה שבהן שכן א 91 ולמה דארימא ריה קרן M שכן כוונתה להזיק אדרכה קרן עדיפא אפי קרן אתיא.

DIE EIGENHEIT DES RINDS GLEICHT NICHT DER EIGENHEIT DER ABWEIDUNG. Was sagt er damit? R. Zebid erwiderte im Namen Rabas: Er meint es wie folgt: Sollte doch der Allbarmherzige nur das eine geschrieben haben, und ich würde das andere von diesem gefolgert haben, und hierzu sagt er, dass man das eine vom anderen nicht folgern könne.

Und die Eigenheit dieser beiden, in welchen ein lebender Geist vor-HANDEN IST. Was sagt er damit? R. Mešaršeja erwiderte im Namen Rabas: Er meint es wie folgt: Sollte doch der Allbarmherzige zwei geschrieben haben, und ich würde das andere von diesen gefolgert haben, und hierzu sagt er, dass man das eine auch von zweien nicht folgern könne.

Raba sagte: Aus Schädigung durch eine Grube und noch einer anderen Hauptart könnte man alle anderen durch einen Syllogismus folgern, nur nicht die Schädigung durch das Horn, weil man entgegnen kann: jene gelten mit dem ersten Mal als gewarnt". Und nach demjenigen, welcher sagt, die Hornschädigung sei im Gegenteil noch bedeutender, weil bei dieser die Absicht der Schädigung vorhanden ist, ist

^{95.} Die Vollziehung des Beischlafs. 96. Dt. 19,19. 97. Falls er mit Grundbesitz bezahlt; cf. Ex. 22,4. 98. Diese 4 Worte werden in der Schrift bei den 4 in der Mišnah genannten Schädigungen gebraucht (Ex. 21,32,34,36 u. 22,4), u. ebenso wird je eines von diesen auch bei den übrigen, von RH. u. RO. genannten Schädigungen gebraucht. 99. Während bei der Hornschädigung bis zum 3. Mal nur die Hälfte des Schadens zu ersetzen ist.

קרן נמי אתיא אלא למאי חלכתא כתבינהו רחמנא "להלכותיהן קרן לחלק בין תמה למועדת שן ורגל לפוטרן ברשות הרבים כור לפטור כו את הכלים ולרבי יהודה דמהייב על נוקי כלים בבור לפטור 1280536 בו את האדם אדם לחייבו בארבעה דברים אש לפטור"בו את השמון ולרבי יהודה דמהייב על נזקי שמון באש"לאתויי מאי לאתויי ליחכה נירו וככסכה Fol.6 אבניו: הצד השוח שבהן: לאתויי מאי אמר אביי לאתויי אבנו סכינו ומשאו שהניהן בראש גגו ונפלו ים בהוי דקא אולי קא von der Entschädigung für Geräte zu be-מזקי היינו אש מאי שנא אש דכה אהר מעורב בו"וממונך"ושמירתו עליך חני נמי כה אחר מעורב בהן וממונך ושמירתן עליך ואלא בתר דנייחי אי דאפקרינחו בין לרב בין לשמואל היינו בור מאי שנא בור שכן תחילת "נשייתו לנוק" ומפונך ושפירתו עליך"הני נמי תחילת עשייתן לנזק"וממונך ושמירתן יליך 'אלא דלא אפקרינהו לשמואל דאמר בולם ^{925 מם} מכורו למדנו היינו בור לעולם דמפקרינהו ולמ דמו לבור מה לבור שכן אין כח אהר מעורב בו תאמר שם הוביה מה החור welchem man bei einer Feuerschädigung + אמר רבא + M פה (וכן כמה פעמים לחלן) אמר רבא + M 92

94 א בארניי מאי של 95 א וממונא (וכן ההדן)

דאמר בולן משורו למדנו חיינו שור.

- M 99 ישיתן P 98 הכא P 97

אי ברב - M 3 אי ברב M 1

auch die Hornschädigung zu folgern. Zu welchem Zweck hat sie der Allbarmherzige dennach geschrieben? - Wegen der ihnen besonders eignen Lehren: die Hornschädigung, um zwischen gewarnt und nicht gewarnt zu unterscheiden, die Zahnschädigung und die Fußschädigung, um sie auf öffentlichem Gebiet vom Ersatz¹⁰⁰ zu befreien, die Grubenschädigung, um sie freien . — Nach R. Jehuda aber, nach welchem man bei einer Grubenschädigung auch für Geräte ersatzpflichtig ist? — Um die Beschädigung eines Menschen 102 vom Ersatz zu befreien. [Die Schädigung durch] einen Menschen, um ihn zur Zahlung der vier Dinge zu verpflichten; die Feuerschädigung, um vom Ersatz des Verborgenen zu befreien. — Nach R. Jehuda aber, nach auch für das Verborgene ersatzpflichtig ist? — Um den Fall einzuschliessen, wenn es einen Acker angebrannt oder Steine angesengt hat.

DAS GEMEINSAME BEI IHNEN IST. Was schliesst dies ein? Abajje erwiderte: Dies schliesst den Fall ein, wenn man einen Stein, ein Messer oder ein Gepäckstück auf der Spitze des Dachs hingelegt hat und sie durch einen gewöhnlichen Wind herabgefallen sind und Schaden angerichtet haben. - In welchem Fall, haben sie den Schaden im Flug angerichtet, so ist es ja ebenso wie beim Feuer: beim Feuer wirkt eine fremde Kraft mit, es ist dein Eigentum und die Bewachung liegt dir ob, ebenso wirkt auch bei diesen eine fremde Kraft mit, sie sind dein Eigentum und die Bewachung liegt dir ob; und wenn nachdem sie einen Ruhepunkt erreicht haben, so gelten sie ja, wenn man den Besitz aufgegeben hat, sowol nach Rabh als auch nach Semuél, als Grube: eine Grube ist von anfang an geeignet, Schaden anzurichten, (ist dein Eigentum) und die Bewachung liegt dir ob, ebenso sind auch diese von anfang an geeignet, Schaden anzurichten, (sind dein Eigentum) und die Bewachung liegt dir ob, und wenn man den Besitz nicht aufgegeben hat, nach Semuél, welcher sagt, man folgere solche Fälle von der Grubenschädigung, als Grube!? -- Tatsächlich, wenn man den Besitz aufgegeben hat, sie gleichen aber nicht einer Grube: bei einer Grube wirkt keine andere Kraft mit, während bei diesen eine andere Kraft mitwirkt; es ist aber vom Feuer zu repliziren [wenn man duplizirt:] wol beim Feuer, weil es seine

ושמירתן P

יבובוובן:

100. Für diese Schädigungen ist der Eigentümer nur dann haftbar, wenn sie im Gebiet des Beschä-101. Da sie nur durch Verschulden einer 3. Person hineingeraten digten angerichtet worden sind. 102. Der vorsichtig sein sollte. 103. Wenn zBs. in der eingeäscherten Tenne Wertgegenstände versteckt waren, so braucht der Schädiger für diese keinen Ersatz zu leisten; cf. weit. Fol. 61a. 104. Obgleich eine solche Schädigung ganz ungewöhnlich ist. 105. Bei diesem wirkt eine andere

Art ist acle not upoweren and Schaden anomeliten so est von der Grube su remarken and the Rophlation wiederholt and. Rathe ork arte. Dies schliebst eine teralie em, die unter den Fussen der Menwhen and der Troje ambergetrieben wird ".

In welchem Fall, hat man den Besitz am, egeben, so gleicht ja eine solehe sowol mach Rabh als auch nach Semuél eirechenct, Schuden anzurichten, und die Rowachung liegt dir ob, chenso ist auch eme solche von anlang an geeignet, Schaden anzurichten, und die Bewachung liegt dh ob, und hat man den Besitz nicht auf- היכי דמי אי בהדי דקאזלי מזקי כהו תוא היכי דמי אי בהדי דקאזלי מזקי כהו gegeben, so gleicht ja eine solche nach Senme', welcher sagt, dass man solche Fälle von der Grubenschädigung entnehme, einer Tatsächlich, wenn man den Besitz aufgegeben hat, sie gleicht aber 20 אפקרינהו 'לשמואל דאמר כולם מבורו למדנו היינו nicht einer Grube: bei einer Grube hat es la seine Tat veranlasst, während es bei dieser nicht seine Tat veranlasst hat; es ist aber von der Schädigung durch ein

שכן דרכו לילך ולחזיק בור תוכיה וחזר הדין רבא שמר לאתויי בור המתגלגל ברגלי אדם יברגלי בחמה היכי דמי אי דאפקרינה: כין לרכ כין לשמואל היינו בור 'מאי שנא בור שכן תחילת עשייתו לנוק ושמירתו עליך הני נמי תחילת עשייתן לנזק ושמירתן עליך 'אלא דלא אפקרינהו 'לשמואל דאמר כילם מבורו למדנו היינו בור 'לעולם דאפקרינהו ולא דמי לבור מה לבור שבן מעשיו גרמו לו תאמר בהני שאין מעשיו גרמו לו שור יוכיח מה לשור שכן דרכו חבר Crube, eme Grube ist von anlang an הילך ולהזיק בור תוביה וחזר הדין לא ראי זה בראי שי מו אווי מווי בור תוביה וחזר הדין לא ראי זה בראי מס של ה רב אדא בר אהבה אפר לאתויי הא דתניא כל אלו שאמרו פותקין ביבותיהן וגורפין מערותיהן בימות החמה אין להם רשות בימות הגשמים יש לחם רשות אף על פי שברשות אם הזיקו הייבים אלא בתר דנייה היכי דמי אי דאפקרינהו בין לרב בין לשמואל היינו בור מאי שנא כור דתהילת צשייתו לנזק וממונך ושמירתו עליך חני נמי תחילת עשייתן לנזק וממונך ושמירתן עליך אלא דלא 6 | שמירתה עליך הכי נמי P 5 | שמירתה עליך הכי נמי M 4

M 8 אין די שיש להם רשות אם M M

היכי...דניים V 9 עשייתה. P עשייתן לנזק ומטונך ושמירתן.

Rind¹⁰⁰ zu repliziren; [wenn man duplizirt:] wol beim Rind, weil es seine Art ist, zu gehen und Schaden anzurichten, so ist von der Grube zu repliziren; und die Replikation wiederholt sich; die Eigenheit der einen gleicht nicht der Eigenheit der anderen™&c. R. Ada b. Aliaba sagte: Dies schliesst folgende Lehre ein: In allen diesen Fällen, von welchen sie es gesagt haben, zum Beispiel, dass das Oeffnen der Rinnen und das Ausbaggern der Kanäle"im Sommer verboten und in der Regenzeit erlaubt" sei, ist man, obgleich man dazu befugt ist, wenn dadurch Schaden angerichtet wurde, zur Entschädigung verpflichtet. - In welchem Fall, ist der Schaden im Flug angerichtet worden, so geschieht dies ja direkt durch ihn selbst, und wenn nachdem [der Schmutz] einen Ruhepunkt erreicht hat, so gleicht er ja, wenn man den Besitz aufgegeben hat, sowol nach Rabh als auch nach Semuél einer Grube: eine Grube ist von anfang an zur Schädigung geeignet, (ist dein Eigentum) und die Bewachung liegt dir ob, ebenso ist auch dieser von anfang an zur Schädigung geeignet, (ist dein Eigen-

Kraft mit, dennoch ist der Eigentümer für den Schaden haftbar. 106. Auch diese ist unbeweglich, dennoch ist der Eigentümer haftbar. 107. So dass schliesslich die in der Mišnah genannte, ihnen gemeinsame Eigenheit inbetracht zu ziehen ist, und diese ist auch bei den in Rede ste-108. Wenn man zBs. ein Hindernis auf die Strasse legt u. dieses henden Fällen zu finden. nicht an Ort u. Stelle, sondern erst nachdem er durch Menschen od. Tiere fortgetrieben wurde, Schaden angerichtet hat. 109. Der Eigentümer ist für die Schädigung desselben haftbar, obgleich sie nicht durch seine Tat geschah. 110. Dass man Hindernisse auf die Strasse werfen dürfe. Und den Schmutz auf die Strasse werfen. 112. Da die Strassen ohnehin schmutzig sind.

tum) und die Bewachung liegt dir ob, und wenn man den Besitz 'nicht aufgegeben hat, nach Semuél, welcher sagt, dass man solche Fälle von der Grubenschädigung

Talmud Bd. VI

בורילעולם האפקרינהו ולא דמי לבור מה לבור שכן שלא ברשות תאמר בהני דברשות "שור יוכיה מה Colb לשור שכן דרכו לילך ולחזיק בור תוכיה וחזר הדין רבינא אמר לאתויי הא דתנן הכותל והאילן שנפלו להייש aber geschah es mit Befugnis; es ist aber לקוץ את האילן ולסתור את הכותל ונפלו בתוך הזמן והזיקו פטור לאחר הזמן הייב היכי דמי אי "דאפקרה בין לרב בין לשמואל היינו בור מאי שנא בור "דהזיקא מצוי "וממונך ושמירתו עליך הני עליך 'אי דלא אפקרינהן מצוי מצוי מצוי 'ושמירתן עליך 'אי דלא אפקרינהן zu repliziren; und die Replikation wieder-לשמואל דאמר כולם מבורו למדנו היינו בור לעולם דאפקרינהו ולא דמי לבור מה לבור שכן תהילת עשייתו לנזק תאמר בהני שאין תחילת עשייתן לנזק שור יוכיה מה לשור שכן דרכו לילך ולחזיק יחב המויק הב המויק: "הב ist [der Eigentümer] von einer Entschädi-המזיק חייב המזיק מיבעי ליה אמר רב יהודה"אמר רב האי תנא "ירושלמאה הוא דתני לישנא קלילא: לשלם תשלומי נזק: "תנו רבנן "מיטב שדהו ומיטב הפס.59 לשלם ברמו ישלם מימב שדהו של ניוק ומימב ברמו של 22.4 und Schaden angerichtet haben, frei, und schaden angerichtet haben, frei, und הכתוב אלא לגבות לנזקין מן העידית וקל והומר לחקדש "ורבי ישמעאל אכל שמינה משלם שמינה \parallel וממונך - B א 12 שכן הזיקי - M א 11 וממונך - M א 10 - M א״ר - M א״ר - M א״ר + M א״ר + M א״ר + M א״ר א ירושלמא. B ירושלמי P הנא א ירושלמי א 16

folgere, einer Grube!? - Tatsächlich, wenn man den Besitz aufgegeben hat, sie gleichen aber nicht einer Grube; eine Grube ist ohne Befugnis errichtet worden, hierbei von der Schädigung durch ein Rind zu repliziren; [wenn man duplizirt:] wol beim Rind, weil es seine Art ist, zu gehen und Schaden anzurichten, so ist von der Grube holt sich 107. Rabina sagte: Dies schliesst folgende Lehre ein: Wenn eine Wand oder ein Baum auf öffentliches Gebiet gefallen sind und Schaden angerichtet haben, so gung frei. Hatte man ihm eine Frist zum Niederhauen des Baums oder zur Niederreissung der Wand bestimmt, so ist er wenn sie innerhalb dieser Frist gefallen wenn nach Ablauf dieser Frist, schuldig. — In welchem Fall, hat er den Besitz aufgegeben, so gleichen sie ja sowol nach Rabh als auch nach Seumél einer Grube, bei einer Grube ist eine Schädigung gewöhnlich,

(sie ist dein Eigentum) und die Bewachung liegt dir ob, ebenso ist auch bei diesen eine Schädigung gewöhnlich, und die Bewachung liegt dir ob, und hat er den Besitz nicht aufgegeben, so gleichen sie nach Semuél, welcher sagt, dass solche Fälle von der Grubenschädigung zu folgern sind, einer Grube!? - Tatsächlich, wenn er den Besitz aufgegeben hat, sie gleichen aber nicht einer Grube; eine Grube ist mit der Errichtung zur Schädigung geeignet, diese aber nicht; es ist aber von der Schädigung durch ein Rind zu repliziren; [wenn man aber duplizirt:] es ist die Art eines Rinds umherzugehen und Schaden anzurichten, so ist von der Grube zu repliziren; und die Replikation wiederholt sich 107.

Wenn sie Schaden angerichtet haben, so ist der Schädiger verpflichtet [HAB]. Wieso heisst es hab, es sollte ja heissen hajab¹¹? R. Jehuda erwiderte im Namen Rabhs: Dieser Autor ist Jerušalemite und gebraucht eine verkürzte Ausdrucksweise.

DEN SCHADEN ZU ERSETZEN. Die Rabbanan lehrten: "Das Beste seines Felds und seines Weinbergs soll er bezahlen, das Beste des Felds des Geschädigten und das Beste des Weinbergs des Geschädigten 115 - Worte R. Jišmâéls. R. Aqiba sagt, die Schrift will damit nur sagen, dass Schädigungen mit dem Guten ver bezahlen sind; und um so mehr gilt dies vom Geheiligten. - Nach R. Jišmâél müsste also wenn [das Vieh]

^{113.} Diese ist die gewöhnlichere Form, obzwar auch die Form an häufig vorkommt. 115. Wenn das Tier ein Beet im Feld abgefressen hat, so muss der Eigentümer soviel bezahlen, wieviel das beste Beet des Geschädigten wert ist. 116. Wenn sie mit Grundstücken bezahlt werden. Der T. teilt den Grundbesitz in 3 Klassen: Gutes, Mittelmässiges und Schlechtes; Ausführlicheres folgt weiter.

our butes [Herr] verselor hat, our our lettes logalit worden, and wenn es ein mageres you what hat, elientally fur our tetter be ablt xamen' R Lib b Abm erwidence: Hier with you from Lall 21 problem, wenn es emp von den Beeten verschrt hat, und mon meht were, ob ein mageres oder ein ictione muss dann fur ein fettes bezählt werden Raba entgegnete: Wenn man wüssware dann nur tur ein mageres zu bezählen, wenn man nun nicht weiss, ob es ein mageres oder ein tettes verzehrt hat, sollte [man doch sagen:] wer von seinem Genostreten? Vielmehr, erklärte R. Aha b. Jâqob hier handelt es von dem Fall, wenn das Unte des Geschädigten dem Schlechten des Schädigers gleicht, und zwar besteht ihr sicht, man schätze das [Gute] des Geschädigten, während R. Âqiba der Ansicht ist, dass man das des Schädigers schätze". Was ist der Grund R. Jišmâéls? - Unten"8 wird [das Wort] Feld gebraucht und oben"9 wird [das Wort] Feld gebraucht, wie nun unter Feld, das oben gebraucht wird, das des Geschädigten zu verstehen ist, ebenso ist auch unter Feld, das unten gebraucht

אכל כחושה משלם שמינה אמר רב אידי כד אבין הכא במאי עסקינן כנון שאכל ערונה בין הערונות ולא ידעינן אי בחושה אכל אי שמינה אכל דמשרם "שמינה אמר רבא ומה אילו ידעינן דכחישה אכל לא משלם אלא כחושה השתא דלא ידעינן אי כחושה אכל אי שמינה אכל משלם שמינה המיציא מחבירו עליו הראיה אלא אמר רב אחא בר יעקב חכא במאי עסקינן כנון שחיתה עידית דניוק כזיבורית דמזיק ובהא "פליגי רבי ישמעאל כבר ברניזק שיימינן ורבי עקיבא סבר בדמזיק שיימינן שיימינן ורבי עקיבא סבר בדמזיק שיימינן ורבי עקיבא מאי שעמא דרבי ישמעאל"נאמר שדה למטה"ונאמר שדה למעלה מה שדה' האמור למעלה דניזק אף שדה האמור לפטה דניזק ורבי עקיבא"מיטב שדהו ופיטב כרמו ישלם דהאיך דקא משלם ורכי ישמעאל אהני sen au tordern hat, muss den Beweis an- הוני גזרה שוה "בדקאמינא an- הוני גזרה שוה ואהני קרא אהני גזרה שוה "בדקאמינא מו אהני קרא כגון דאית ליה למזיק עידית וזיבורית ועידית לניזק "וזיבורית דמזיק לא שויא כעידית דניוק "דמשלם ליה ממימב דידיה דלא מצי אמר ליה תא את גבי מזיבורית אלא גבי ממישב: רבי Streit in folgendem: R. Jišmâél ist der An- 20 נקיבא אומר לא בא הכתוב אלא לגבות לניזקין מן העידית וקל וחומר להקדש מאי קל וחומר להקדש אילימא "דנגה תורא דידן לתורא דהקדש שור הקדש אלא שור הקדש אלא "Ex.21,35" שור של הקדש אלא "Bq.378"

אי...שמיה — M איר השתא ומה א״ר השתא ומה M 18 22 | אכל | M באמרה, וגאמרה M בי M בי M אכל אכל א קמפלגי דר׳ שיימינן מ ט דר ע + M 23 ואינו שוה זיב M 25 אית קרא דאי קרא אה' קרא אינו M 24 רמש ...דידיה | א בים ביתא | M 26 מון דמון .דנגחיה. M 28

wird, das des Geschädigten zu verstehen. - Und R. Aqiba? - Das Beste seines Feld und das Beste seines Weinbergs soll er bezahlen, dessen, der bezahlt. - Und R. Jišmâél? Man berücksichtige die Wortanalogie und man berücksichtige den Schriftvers; man berücksichtige die Wortanalogie, wie ich bereits erklärt habe, und man berücksichtige den Schriftvers, in dem Fall, wenn der Schädiger Gutes und Schlechtes besitzt, und der Geschädigte ebenfalls Gutes besitzt, und das Schlechte des Schädigers nicht soviel wert ist, wie das Gute des Geschädigten; er muss ihm dann von seinem Guten bezahlen; er kann ihm nicht das Schlechte zuweisen, vielmehr kann jener vom Guten verlangen.

«R. Aqiba sagt, die Schrift will damit nur sagen, dass Schädigungen mit dem Guten zu bezahlen sind, und um so mehr gilt dies vom Geheiligten.» Wie sind hier [die Worte:] und um so mehr gilt dies vom Geheiligten, zu verstehen; wollte man sagen, wenn ein uns gehörendes Rind ein dem Heiligtum gehörendes Rind niedergestossen hat, so sagt ja der Allbarmherzige: 120 das Rind seines Genossen, nicht aber

^{117.} Sie stimmen überein, dass er nur den Wert der Schädigung zu bezahlen hat, sie streiten nur womit er zu zahlen hat, ob mit dem Guten des Schädigers od. des Geschädigten. Absatz des Schriftverses Ex. 22,4. 119. Im 1. Absatz des genannten Schriftverses. 120 Ex. 21,35.

"לאומר חרי עלי מנה לבדק הבית דאתי גובר ושקיל מעידית לא יהא אלא בעל הוב ובעל הוב בבינונית 5017 וכי תימא סבר רבי עקיבא כל בעל חוב"נמי בעידית איכא למיפרך מה לבעל הוב שכן יפה כהו בנזקין תאמר בהקדש שהורע כחו בנזקין לעולם דנגה תורא דידן לתורא דהקדש ודקא קשיא לך" שור רעהו אמר רחמנא 'ולא שור של הקדש רבי עקיבא סבר לה ברבי שמעון בן מנסיא דתניא רבי מנקיבא שמעון בן מנסיא אומר שור של הקדש שנגה שור הדיום שנגה שור של הדיום פטור שור של הדיום שנגה שור של הדיום שנגה שור של 10 halte ebenfalls vom Guten, so ist zu ent-חקדש בין תם כין מועד משלם נוק שלם אי הכי רבי ישמעאל ורבי עקיבא ממאי דבעידית דניזק וזיבורית דמזיק פליגי דלמא דכולי עלמא בדניזק שייבינן והכא בפלונתא דדבי שבינין בן בנביא ורבנן المراب المراب المال المال المالية المالية المالية ורבי ישמעאל סבר כרבנן אם כן מאי לא כא הכתוב ועוד באו קל וחיבר "לחקדש ועוד 'אבר רב אשי הניא בדודיא ביניב שודה יביים בחבי ישום בינים אידום אינים שדהו של ניזק ומימב כרמו של ניזק דברי רבי של מויק שרהו "של מים שדהו "של מויק widern,] R. Âqiba sei der Ansicht des R. ומיטב כרמו של מזיק: רמי ליה אביי לרבא כתיב מיטב שדהו ומיטב כרמו ישלם מיטב אין מידי אחרינא לא והתניא ישיב לחבות שוה בכל יאפיתי א סובין לא קשיא כאן מדעתו כאן בעד כדהו אמר בייי עיד' או דאמר ון 30 M א דינו M או דיניה בעיד' א M או או דאמר און 10 M או דאמר און או או אויי 35 Km - B 34 Fm - M 33 7 - M 32 .a w - M 36 ישרם...כרמו -- M

das Rind des Heiligtums; wollte man sagen, wenn jemand für den Reparaturfonds des Tempels eine Mine gelobt hat, dass nämlich der Schatzmeister kommen und vom Guten einfordern könne, so kann dieser ja nicht bevorzugter sein als ein Gläubiger, und der Gläubiger erhält vom Mittelmässigen. Wolltest du erwidern, R. Âqiba sei der Ansicht, jeder andere Gläubiger ergegnen: wol jeder andere Gläubiger, weil er122 auch bei Schädigungen bevorzugt wird, während das Heiligtum bei Schädigungen im Nachteil ist!? Tatsächlich, wenn ein uns gehörendes Rind ein dem Heiligtum gehörendes Rind niedergestossen hat, wenn du aber einwendest, der Allbarmherzige sage: das Rind seines Genossen, nicht aber das Rind des Heiligtums, [so ist zu er-Simôn b. Menasja, denn es wird gelehrt: R. Simôn b. Menasja sagte: Wenn das Rind des Heiligtums das Rind eines Gemeinen niedergestossen hat, so ist es ersatzfrei, wenn aber das Rind eines Gemeinen das Rind des Heiligtums niedergestossen hat, so muss er sowol gewarnt als auch ungewarnt den ganzen Schaden ersetzen¹²³.—

Woher weisst du demnach, dass R. Jišmâél und R. Âqiba über [den Fall streiten, wenn] das Gute des Geschädigten [nicht dem] Schlechten des Schädigers [entspricht], vielleicht sind beide der Ansicht, dass man nach dem des Geschädigten schätze, und führen vielmehr den Streit des R. Simôn b. Menasja und der Rabbanan: R. Âgiba ist der Ansicht des R. Šimôn b. Menasja und R. Jišmâél ist der Ansicht der Rabbanan¹²!? — Wieso hiesse es demnach: die Schrift will damit, und wieso hiesse es ferner: und um so mehr beim Geheiligten!? Und ferner sagte R. Aši, es gebe eine ausdrückliche Lehre: Das Beste seines Felds und das Beste seines Weinbergs soll er bezahlen, das Beste des Felds des Geschädigten und das Beste des Weinbergs des Geschädigten - Worte R. Jišmâéls; R. Aqiba sagt, das Beste des Felds des Schädigers und das Beste des Weinbergs des Schädigers.

Abajje wies Raba auf einen Widerspruch hin: Es heisst: das Beste seines Felds und das Beste seines Weinbergs soll er bezahlen, also nur mit dem Besten, nicht aber mit etwas anderem, und dem widersprechend wird gelehrt: 125 Soll er ersetzen, dies schliesst alles ein, was Geld wert ist, sogar Kleie!? — Dies ist kein Widerspruch, das eine, wenn er freiwillig [bezahlt], das andere, wenn durch Zwangsmittel. Ula,

^{121.} Der Schädiger ist dann ersatzfrei. 122. Ein Laie. 123. Das in der Schrift bestimmte Gesetz gilt nur für Laien gegen Laien. 124. RJ. normirt dieses Gesetz nur für Laien, RÂ. aber bezieht es auch auf das Geheiligte u. zwar nach RŠ.

Solor R. Home sacto. Dies sat auch an bestepen dens or heurically of an ables, also flureit Zwang smittel. Abajjo sprach su thin Moiest as alome all be slidt wenden, by felten in per pe nerwillig!? Violinchit. se Alages of the mach care: Lehre des Missters of realizent to wini general. Wenns gemanni Hanser, Josher und Weinhopen from a und komo Gelegenheit tinwhat has an Halto evalueight Hierzu warf der Mid-ter tolmende Frage aut: in welchen: Pall, amil Grundstücke allgemein billion rewarden and some chentalls, so ... I'm man i'nn doch auch mehr verabrei- i where down Committeeler and ja allgemein Jelloog a worden, und sind Grundstücke allocation with billiger geworden, nur seine allein, weil er nach Geld herumsucht, Und der Meister erklärte: hier wird von dem IIII gesmochen, wenn Grundstücke im Nisan teuer und im Tisri billig"sind; joder andere wartet mit dem Verkauf bis Nism, dieser aber muss, da er Geld nötig hat, zum jetzigen Preis verkaufen; bis zur

'עולא בריה דרב עילאי דיקא נמי דבתים ישרם בעל כרחו"אמר ליה אביי מי כתיב ישיהם ישהם "בתים מדעתי משמע אלא אמר אביי בדמר דתניא חרי שהיו לו בתים שדות וכרבים יאיני ביצא למוכרן מאכילין אותו מעשר עני עד בהצה יהיי בה מר היכי דמי"אי הוול ארנתא דבורי נדמא ידידיה נמי זל בחדייהו אפילו מובא נמי ליספי ליה דהא זול דכולי עלמא נמי אלא "דאוקיה ארעתא דביהי עלמא ודידיה איידי דעייל ונפיק אוזי זר ארעיה מולו פורתא"נפי לא ליספו ליה ואפר פר עלה"רא m union אפילו פורתא"נפי לא ליספו ליה ואפר פר עלה"רא m union אפילו צריכא דביומי ניסן יקרא ארעתא וביומי תשרי"ור ארעתא דכולי עלמא נטרי עד ניכן ומוכני יהאי היאיד ואצטריכא ליה זווי וכין כדהשתא עד פלנא אירהיה לביול מפי לאי אורחיה לביול וחבא נכי גבי נוקין דיניה בעידית"אמר ליה איהו הב לי בינינית מפי פורתא אמר ליה אי שקלת כדינך שקיל בדהשתא ואי לא"שקיל ביוקרא דלקמיה מתקוף לה רב אחא בר יעקב אם כן הורעת כהן של נוקין אצל בינונית וזיבורית דרחמנא אמר"ממימב ואת אמרת מבינונית יויבורית נפי לא אלא אפר רב אהא בר ינקב אי פי אר verabreichen", פי אי אר אפר רב אהא בר ינקב אי מיכא לדמויי לבעל הוב מדמינן ליה בעל היב דיניה M 39 : VP 38 בתיב ו 40 27 - M 37 M אילימא דזול ! דאייקור M 42 אייקור — M 41 האייקור — M 41 ורא וכ ע M אל מון דביומי M אל M אל וכ ע ימי M 43 עקיר M 48 א שקיר M 148 מעירית M 148 א מעירית B 46

Hälfte pflegt der Preis zu sinken, mehr aber nicht. Ebenso auch hier bei der Entschädigung: gesetzlich hat er vom Guten zu erhalten, wenn er aber [vom Schädiger] ein grösseres Quantum vom Mittelmässigen verlangt, so kann dieser ihm erwidern: wenn du von dem nimmst, was dir gesetzlich zukommt, so erhältst du es zum jetzigen Wert, wenn aber von anderem, dann nur zum später steigenden Wert¹³². R. Aha b. Jâqob wandte ein: Demnach hast du ja die Geschädigten hinsichtlich des Mittelmässigen und Schlechten benachteiligt: der Allbarmherzige sagte, er erhalte vom Guten", und du sagst, dass er nicht einmal vom Mittelmässigen und vom Schlechten erhalte ?? Vielmehr, sagte R. Aha b. Jâqob, ist es, wenn man einen Vergleich finden will, mit einem Gläubiger zu vergleichen: der Gläubiger erhält gesetzlich vom Mittelmässigen", wenn er aber [vom Schuldner] ein grösseres Quantum vom Schlechten

126. Rabba b. Nahmani, Lehrer u. Pflegevater Abajjes. 127. Wodurch er in Not gerät. 128. Wer 200 Zuz (ca. 130 Mk.) besitzt, erhält nichts vom Armenzehnt; besitzt er weniger, so darf ihm mit einem Mal sogar der höchste Betrag verabreicht werden. Hier wird von dem Fall gesprochen, wenn jemand für mindestens 200 Z. Immobilien besitzt, und da diese höchstens bis zur Hälfte im Preis sinken können, so erhält er bis 100 Z. vom Armenzehnt. 129. Somit besitzt er keine 200 Z. 130. Da er tatsächlich 200 Z. besitzt. 131. Da sie im laufenden Jahr nicht mehr bestellt wer-132. Die Schriftverse widersprechen einander nicht; ein Schriftvers lehrt, dass der Schädiger dem Geschägigten mit "Gutem" zahlen müsse, der andere lehrt, dass wenn der Geschädigte anderes verlangt, er dies nur zu dem in einer anderen Jahreszeit steigenden Preis beanspruchen könne. 133. Zum gegenwärtigen Preis. 134. Falls er für seine Schuld Grundbesitz erhält u. der Schuldner Gutes, Mittelmässiges u. Schlechtes besitzt.

בבינונית"ואי אמר ליה הב לי זיבורית מפי פורתא אמר ליה אי שקלת כדינך שקול כדחשתא ואי לא שקול כי יוקרא דלקמיה מתקוף לה רב אהא בריה דרב איקא אם כן נעלת דלת בפני לוין דאמר ליה הילו הוו לי זוזי הוה שקלי בדהשתא השתא דזווא גבך אשקול כיוקרא דלקמיה אלא אמר רב אהא בריה דרב איקא אי איכא לדמויי לכתובת אשה מדמינן"דהא כתובת אשה דינה בזיבורית ואי אמרה ליה איהי הב Git.48 לי בינונית בציר פורתא אמר לה אי שקלת כדינך 10 "שקול כדחשתא ואי לא"שקלי ביוקרא דלקמיה מכל מקום קשיא אמר רבא כל דיהיב ליה ממיטב"ליתיב ליה והא מיטב שדהו כתיב אלא כי אתא רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע מבי רב פרשוה כל מילי מיטב הוא דאי לא מזדבן "חכא מזדבן במתא אהריתי זו לכר מארעא דליתיב ליה ממיטב כי היכי דלקפוץ finden will, mit der Morgengabe der Frau בעא מינית רב שמואל בר אבא עלה זבינא: "מאקרוניא מרבי אבא כשהן שמין בשלו הן שמין "מאקרוניא או "בשל עולם "חן שמין אליבא דרבי ישמעאל לא תבעי לך דאמר בדניזק שיימינן כי תבעי לך אליבא ihr erwidern: wenn du von dem nimmst, מימב שדהו מימב שיימינן מאי מימב שדהו אמר רחמנא למעומי"דניזק או דלמא"למעומי דעלמא ממר אמר ליח רחמנא אמר מיטב שדהו ואת אמרת בשל עולם הן שמין איתיביה אין לו אלא עידית כולם גובין מן העידית בינונית כולם גובין בינונית יבורית היו לו עידית ובינונית בינונית בולם גובין 15 derspruch bestehen!? Raba erwiderte: Was

שקלת P 51 אשקל M 50 שקלת M 49 דווזי || 33 M לה כתובת || 34 M שקילי || 55 M יהיב ਅਨੂੰ M 61 M 60 דיריה m 59 הש ה. + מן ה. + M 62

verlangt, so kann dieser zu ihm sagen: wenn du von dem nimmst, was dir gesetzlich zukommt, so erhältst du es zum jetzigen Wert, wenn aber von anderem, dann nur zum später steigenden Wert. R. Aha, Sohn R. Iqas, wandte ein: Demnach hast du ja vor den Geldbedürftigen die Tür abgeschlossen; jener würde zu ihm sagen: Wenn ich das Geld hätte, würde ich [das Grundstück zum jetzigen Wert erhalten haben, jetzt aber, wo du das Geld hast, muss ich es zum höheren Wert von später nehmen!? Vielmehr, sagte R. Aha, Sohn R. Iqas, ist es, wenn man einen Vergleich zu vergleichen: gesetzlich erhält die Frau ihre Morgengabe vom Schlechten, wenn sie aber von ihm ein kleineres Ouantum vom Mittelmässigen verlangt, so kann er was dir gesetzlich zukommt, so erhältst du es zum jetzigen Wert, wenn aber von anderem, dann nur zum später steigenden Wert. — Allenfalls aber bleibt ja der Wier ihm giebt, muss vom Besten sein 136. — Es heisst ja aber: das Beste seines Felds!? Vielmehr, als R. Papa und R. Hona, Sohn R. Jehošuâs, aus dem Lehrhaus kamen, erklärten sie es: Jeder Gegenstand gilt

als Bestes, denn wenn er hier nicht verkauft wird, wird er in einer anderen Stadt verkauft, mit Ausnahme von Grundbesitz, davon muss er ihm vom Besten geben, damit sich leicht Käufer finden.

R. Semuél b. Abba aus Agronja fragte R. Abba: Richtet man sich bei der Schätzung nach seinem [Grundbesitz]¹³⁷oder nach dem der ganzen Welt? Nach R. Jišmâél ist dies nicht fraglich, denn er sagt, dass man [den Grundbesitz] des Geschädigten schätze, fraglich ist es nur nach R. Âgiba, welcher sagt, dass man den des Schädigers schätze; wollte der Allbarmherzige mit [den Worten:] das Beste seines Felds, nur das des Geschädigten ausschliessen, oder auch das der ganzen Welt? Dieser erwiderte ihm: Der Allbarmherzige sagt: das Beste seines Felds, und du willst sagen, dass man sich bei der Schätzung nach dem der ganzen Welt richte. Er wandte gegen ihn ein: Besitzt er nur Gutes, so erhalten alle ihre Forderung vom Guten; Mittelmässiges, so erhalten alle ihre Forderung vom Mittelmässigen; Schlechtes, so erhalten alle ihre

^{135.} Zwischen den beiden Schriftversen, ob. S. 20 Z. 21 136. Jed. kann er ihm mit jedem 137. Der Grundbesitz des Schädigers wird in 3 Klassen geteilt, u. er muss Wertgegenstand zahlen. ihm von seinem Guten geben, auch wenn sein Schlechtes qualitativ dem gleicht, was sonst als Gutes gilt.

אה M 67

ובהא קא מפרגי

bundernne som Schlechten Beat, t. er Gutes, Mindunsige, and Schlechtes, so er halten Genelicative flue Forderung vom Conton, C. Julia er vom Mitte mar anen und die Fran die Morgemente vom Schlechten. Bart ir Gute und Mittelma ages, se erhalten Geschadigte vom Guten, und calaninger and the Frau thre Morgengabe vom Mittelmassipen Besitzt er Mittelmäsno und Schlechtes, so erhalten Geschä-16 digte und Glaubiger vom Mittelmässigen und die Frau ihre Morgengabe vom Schlechten Besitzt er Cutes und Schlechtes, so erhalten Geschädigte vom Guten und Gläubiger und die Frau ihre Morgengabe vom a Schlechten, Im Mittelfall heisst es also, dass wenn er Mittelmässiges und Schlechtes besitzt, Geschädigte und Gläubiger vom Mittelmissigen und die Frau ihre Morgengabe vom Schlechten erhalte; wenn man 20 nun sagen wollte, dass man sieh bei der Schat ung nach seinem [Besitz] richte, so sollte doch sein Mittelmässiges als Gutes betrachtet und die Gläubiger auf das Schlechte verwiesen werden!? Hier handelt es von dem Fall, wenn er auch Gutes besass und es verkauft hat. Ebenso erklärte R. Hisda: wenn er auch Gutes besass und es verkauft hat. Dies ist auch

וזיבורית נזקין בעידית ובעל הוב בבינונית וכתיבת אשה בזיבורית עידית ובינונית נזקין בעידית בעל חוב וכתובת אשה בבינונית בינונית וזיבורית נוקין ובעד הוכ בבינונית וכתובת אשה בזיבורית עידית וזיבורית נזקין בעידית יבעל חוב וכתובת אשה בזיכורית קתני"מיהא"מציעתא בינונית וזיבורית נוקין יבעל חוב בבינונית וכתובת אשה בזיבורית ואי אמרת בשלו הן שמין תעשה בינינית שלו בעידית ויההה בעל חוב אצל זיבורית הכא במאי עסקינן כנון שהיתה לו עידית ומכרה "וכן אמר רב הכדא בנון שהיתה לו עידית ומכרה הכי גמי מסתברא מדקתני אחריתי בינונית וזיבורית נזקון כבינונית בעל חיב וכתוכת אשה בזיבורית קשיין אהדדי אלא לאי שמע מינה כאן שהיתה לו עידית ומכרה כאן שלא היתה לו עידית ומכרה"ואי בעית אימא אידי ואידי שלא היתה לו עידית ומכרה ולא קשיא הא דשויא בינונית שלו כעידית דעלמא "וכאן דלא שויא בינונית שלו כעידית דעלמא ואיבעית אימא "אידי ואידי כגון שהיתה בינונית שלו "כבינונית דעלמא וחכא בהא פליגי מר סבר בשלו הן שמין ומר סבר בשל עולם הן שמין "רבינא אמר בדעולא פליגי "דאמר עולא דבר תורה בעל הוב בזיבורית שנאמר Bb.115b מוציא אליך בחוין תעמד והאיש אשר אתה נשה בו יוציא אליך את העבום החוצה מה דרכו של"אדם להוציא"להוין M 66 מציעא 165 א וכן...ומכרה 163 M 63 לא אידי. 🗸 רב אשי אמר או א כשהיתה לו עידית ומכרה

או א כגון M 68

רב ינאי P 70

einleuchtend, denn ein Anderes lehrt, dass wenn er Mittelmässiges und Schlechtes besitzt, Geschädigte vom Mittelmässigen und Gläubiger und die Frau ihre Morgengabe vom Schlechten erhalten; die Lehren widersprechen ja einander? - wahrscheinlich spricht die eine Lehre von dem Fall, wenn er Gutes besass und es verkauft hat, und die andere von dem Fall, wenn er Gutes überhaupt nicht hatte. Wenn du willst, sage ich: beide sprechen von dem Fall, wenn er Gutes überhaupt nicht hatte, dennoch besteht hier kein Widerspruch, denn die eine Lehre 138 spricht von dem Fall, wenn sein Mittelmässiges dem Guten der ganzen Welt entspricht, und die andere, wenn sein Mittelmässiges dem Guten der ganzen Welt nicht entspricht. Wenn du aber willst sage ich: beide sprechen von dem Fall, wenn sein Mittelmässiges dem Mittelmässigen der ganzen Welt entspricht, und ihr Streit besteht in folgendem: nach der einen richtet man sich bei der Schätzung nach dem seinigen und nach der anderen richtet man sich bei der Schätzung nach dem der ganzen Welt. Rabina erklärte: Sie streiten über die Lehre Ûlas, denn Ûla sagte: Nach der Gesetzlehre hat der Gläubiger vom Schlechten zu erhalten, denn es heisst: 139 Draussen sollst du stehen bleiben, und der Mann, von dem du zu fordern hast, soll dir das Pfand herausbringen, und man pflegt ja das Schlechteste unter seinen Geräten herauszubringen, nur bestimmten sie, dass ein

M 69 ענידית דערניא

208 M 71

פחות שבכלים ומה מעם אמרו בעל חוב בבינונית "כדי שלא תנעול דלת כפני לוין מר אית ליה תקנתא דעולא ומר לית ליה"תקנתא דעולא: 'תנו בישה רבגן "מכר לאחד או לשלשה בגי אדם "כאחד כולן לובין מן hält nichts von der Bestimmung Ûlas". האהרון אין לו גובה משלפניו אין לו גובה משלפני פניו "מכרן לאחד היכי דמי אילימא בבת אחת חשתא לשלשה "דאיכא למימר חד מינייהו קדים אמרת כולן נכנסו תחת הבעלים מכרן לאחד"מיכעיא אלא פשיטא בזה אחר זה "ומאי שנא שלשה דכל חד וחד אמר ליה הנהתי לך מקום לגבות ממנו "האי נמי אכל חד וחד לימא ליה הנחתי לך מקום לגבות במנו חבא במאי עסקינן כגון שלקח עידית באהרונה וכן אמר רב ששת כנון שלקח עידית באחרונה אי חכי ליתו כולהו וליגכו מעידית משום דאמר להו אי שתקיתו ושקליתו "בדינייכו שקליתו ואי לא מהדרנא "שטרא דזיבורית למריה "ושקליתו בולבו מזיבורית אי חבי בנוקין נמי נימא חבי אלא מסס הכא "במאי עסקינן ביתמי דלאו בני פרעון נינהו מכרן \mathbf{M} 75 א דעולא \mathbf{M} 75 א מכרן \mathbf{M} 73 מכרן \mathbf{M} 73 בני אדם + M 78 + האי + M 77 ארת M 76 באחת M 81 בכת אחת | 0 M 80 | בכת אחת | 1 M 79 | בכת אחת השתא נמי – M 82 מווכורות כי דיני – M 83 – דיה ד א אוליתו בולבו ושקל מויב' _{וו} 85 M ביתמי עבקי.

Gläubiger vom Mittelmässigen erhalte aus dem Grund, um vor den Geldbedürftigen die Tür nicht zu verschliessen. Die eine hält von der Bestimmung Ülas, die andere

Die Rabbanan lehrten: Hat er an einen oder an dreien |gleichzeitig verkauft142, so treten sie alle an die Stelle des sfrüheren] Eigentümers', wenn aber nach ein-10 ander, so erhalten sie alle ihre Forderung vom letzten144; reicht seines nicht, so haftet der vorletzte, reicht auch seines nicht, so haftet der vorvorletzte. Wie ist [der Fall: wenn er alles an einen verkauft hat. 15 zu verstehen, wollte man sagen, gleichzeitig, - wenn sogar, falls er sie an dreien verkauft hat, wo doch einer dem anderen vorging, alle an Stelle des [früheren] Eigentümers treten, um wieviel mehr, wenn er sie an einen verkauft hat; wahrscheinlich also nach einander 145. Bei drei Personen gilt dies 40 wol aus dem Grund, weil jeder [früherel sagen kann: ich habe dir etwas zurückgelassen, wovon du deine Forderung einziehen konntest, ebenso sollte doch auch

einer zu jedem sagen können: ich habe dir etwas zurückgelassen, wovon du deine Forderung einziehen konntest147!? -- Hier wird von dem Fall gesprochen, wenn er das Gute zuletzt gekauft hat. Und ebenso erklärte auch R. Sešeth, wenn er das Gute zuletzt gekauft hat. - Demnach sollten sie doch alle kommen und ihre Forderungen vom Guten einziehen!? - Er kann zu ihnen sagen: wenn ihr zufrieden seid mit dem, was euch gesetzlich zukommt, so ist es recht, wenn aber nicht, so gebe ich den Kaufschein des Schlechten dem Eigentümer zurück, sodann würdet ihr alle vom Schlechten erhalten⁴⁸. — Demnach sollte er dies auch dem Geschädigten sagen können⁴⁹? Wahrscheinlich handelt es hier von Waisen, die nicht zahlungspflichtig sind; somit

140. Der Autor der 2. Lehre steht auf dem Standpunkt der Gesetzlehre, dass der Gläubiger vom Schlechten erhalte, auch wenn der Schuldner alle 3 Qualitäten besitzt. 141. Einer, der einen Geschädigten, einen Gläubiger u. eine Frau für ihre Morgengabe zu befriedigen hat. 142. Alle 3 Qualitäten seines Grundbesitzes. 143. Der Schuldner haftet mit seinen Immobilien; wenn er diese veräussert, so bleiben sie, je nach ihrer Qualität, belastet. Der Käufer des Guten hat somit den Geschädigten, der des Mittelmässigen den Gläubiger, u. der des Schlechten die Witwe zu befriedigen. 144. Auch wenn der letzte Käufer nur eine Qualität erhalten hat, gemäss der oben (S. 22 Z. 23 ff.) zitirten Lehre. Tagen. 146. Dass sich die Fordernden an den letzten Käufer zu halten haben. 147. Es wird angenommen, es handle hier von dem Fall, wenn er das Schlechte zuletzt gekauft hat, somit sollte er alle Forderer auf das Schlechte verweisen können. 148. Die Forderer haben auf die verkauften Immobilien keine Ansprüche, wenn der Schuldner solche noch besitzt. 149. Dass er sich mit Mittelmässigem zufrieden gebe, wozu braucht er ihm vom Guten zu geben. 150. Wenn der Schuldner nach dem Verkauf gestorben ist; die Waisen haften nicht für ihren Vater, u. wenn der Käufer ihnen die gekauften Grundstücke zurückgibt, so ist es ebenso, als würden sie solche für ihr eignes Geld anderweitig erworben haben.

abliegen ihm die Verpthehtungen de Ver Lauter umi er kann die nicht accu.

Vielmein (der Kaufer) kann zu ihnen Typen die Gelehrten huben ja die Bestummum, days man leane Fordering von Verk unten Cintern omfordern könne, wenn tree verlamien sind, nur in meinem Intere se gytroffen, ich ver ichte auf diese Bestimming Dies nach Raba, denn Raba auf die vom den Gelehrten für ihn getronene Pestumung, wie zum Beispiel in diesem l'all, man auf ihn höre. Was heisst in diesem Fall? Dies bezieht na sagte, eine Frau könne zu ihrem Ehemann sagen, sie wolle weder Unterhalt noch arbeiten

Entschieden ist es, dass wenn der Käuverkauft und das Gute für sich behalten hat, alle kommen und ihre Forderungen vom Guten einziehen, denn dieses ist das letzte, und Mittelmässiges und Schlechtes hat er nicht, als dass er zu ihnen sagen könnte, sie mögen ihre Forderungen vom Mittelmässigen und vom Schlechten einziehen, denn er verzichte auf die fürsorg-

13 1 1814

למיכיר הכי אלא משום דאכור להו שעכא מאי המור רבנן" אין נפרעין מנכסין משועבדים במקים שיש בני חורין משום תקנתא דידי אנא בהא ים האימי הקנתא לא ניחא לי"כדרכא דאמר רבא כל האימיר אנה. אל האימיר אי אפשי בתקנת הכמים 'כגון זו שומין לי מאי משה אישה אישה ברון זו כדרב הונא דאפור ויב הונא יכולה אישה שתאמר לבעלה איני ניזונית ואיני עושה: פשימא מכר לוקה בינונית וזיבורית ושייר עידית לפניו "ליתו כולהו וליגבו מעידית דהא אהרונה היא מיא emand sagt, or verzichte מיליתו בולהו וליגבו מעידית דהא ובינונית וזיכורית "ליתנהו גביה דמצי לפיפר להו גבו מבינונית "וזיבורית דלא ניהא לי בתקנתא דרבנן"אבל מכר עידית ושייר בינונית וזיבורית מאי סבר"אביי למימר אתו כולהו גבו מעידית אמר ליה siell ant die Lehre R. Honas, denn R. Ho- ירבא "מה מכר "ראשון לשני כל זכות שתבא לידו או אריים מבר "רבא "מה מכר "ראשון לשני כל זכות שתבא לידו וכיון דאילו "אתו גבי לוקח ראשון מצי אגבי להו מבינונית וזיבורית "ואף על פי דכי זבני בינונית וזיבורית אכתי עידית כני חורין הואי ואין נפרעין 61.480 מנכסים משועבדים "כל זמן דאיכא בני חורין ביצי ופר להו לא ניחא לי בהאי 'תקנתא לוקה שני נמי מי Schlechte שני נמי מי להו לא ניחא לי בהאי 'תקנתא לוקה שני נמי מי מצי אמר להו'גבו מבינונית וזיבורית דכי זבין לוקה ורין | 1 + M 88 | אין...חורין | 1 + M 86 | אין -- M 86 | אין -- M 86 אזלי כולהו גבו מעיד דאהרונית M 90 אמר רב + M 89

לו P 97 אתא 98 M אע"ג דכי זבניה לביני 99

M במקום שיש נכסים בני 100 M למימר להו גבו מבינונית

וזיבורית דלא ניחא B 1 תקנה P 2 גבי ביני.

ושיעכודא "דיליה עליה דידיה רביא הלכך ליכא

liche Bestimmung der Gelehrten; wie ist es aber, wenn er das Gute verkauft und das Mittelmässige und das Schlechte behalten hat189? Abajje wollte sagen, dass sie alle kommen und ihre Forderungen vom Guten einziehen, da sprach Raba zu ihm: Wenn der erste sie dem zweiten verkauft, verkauft er ihm auch alle Rechte, die mit diesen verbunden sind; wenn sie nun zum ersten Käufer gekommen 150 wären, so könnte er sie mit ihrer Forderung auf das Mittelmässige und das Schlechte verweisen, obgleich beim Verkauf des Mittelmässigen und des Schlechten das Gute noch frei war und man keine Forderung von verkauften Gütern einziehen kann, wenn noch freie verhanden sind, denn er könnte sagen, er verzichte auf diese fürsorgliche Bestimmung, ebenso kann sie auch der zweite Käufer mit ihrer Forderung auf das Mittelmässige und das Schlechte verweisen, denn der zweite hat es vom ersten nur unter

^{152.} Die Forderer sind also nicht berechtigt, ihre Forderungen vom zu-151. Dem Käufer. letzt Verkauften zu verlangen. 153. Die Bestimmung, dass die Frau für den Mann arbeiten müsse n. von ihm Alimentation zu beanspruchen habe, trafen die Weisen im Interesse der Frau, sie ist daher wenn sie Privatvermögen besitzt, berechtigt, darauf zu verzichten. 154. Der das Gute zuletzt ge-155. Die Frage ist, ob die Forderer sich an den 1. Käufer zu halten haben, da er die Grundstücke direkt von ihrem Schuldner hat, oder er zu ihnen sagen könne, er bestehe auf die Bestimmung der Weisen, dass der Schuldner stets mit seinem letzten Grundstück haftet, das in diesem Fall das Gute war u. sich jetzt im Besitz des 2. Käufers befindet. 156. Als das Grundstück noch in seinem Besitz war.

שני 'אדעתא דכל וכותא דהוה ליה לראשון 'בגוה ובין: "אמר רבא ראובן שמכר כל שדותיו לשמעון והלך "אמר רבא שמעון ומכר שדה אחת ללוי ובא בעל חוב דראובן רצה מזה גובה רצה מזה גובה ולא אמרן אלא דובן בינונית אבל זכן עידית וזיבורית לא דאמר ליה להכי בייקי וזבני עידית וזיבורית ארעא דלא הזיא לך ואפילו זבן בינונית נמי לא אמרן אלא דלא שייר בינונית דבוותיה "דלא מצי אמר ליה הנהתי לך מקום לגבי שמעון אבל שייר בינוגית דכוותיה גבי שמעון 'לא ממנו: "אמר אביי ראובן שמכר שדה לשמעון Bm.148 באחריות ואתא בעל חוב דראיבן וטרק משמעון דינא הוא דאזיל ראובן ומשתעי דינא בהדיה ולא מצי אמר ליה לאו בעל דברים דידי את דאמר ליה יאי מפקת מיניה עלי הדר ואיכא דאמרי אפילו gekauft hat, gilt dies nur von dem Fall, שלא באחריות גמי דאמר ליה לא ניהא לי דתהוי לשמעון תרעומות עלי: "ואמר אביי ראובן שמכר ^{681,930} שדה לשמעון שלא באהריות ויצאו עליה עסיקין 1909 עד שלא החזיק בה יכול לחזור בו משהחזיק בה 20 אין יכול לחזור בו מאי מעמא דאמר ליה הייתא "דקטרי סברת וקבלת מאימת"הואי חזקה מכי דייש אמצרי"ודוקא שלא באהריות אבל באחריות לא ואיכא ארעא בכל " M בגויה או דאתו ליה בגוה לבתר האידנא M 3 שרהי וובני ארעא - M 6 - דלא...מקום ל M 5 ל ג מיניה ד 8 M וקטרוף ליה מיניה דינא 9 M 12 מהזיק M 11 א דקטירי M 10 M דמפקת - ודוקא...לא.

der Bedingung gekauft, dass er es mit allen Rechten des ersten erwerbe¹⁵.

Raba sagte: Wenn Reúben alle seine Felder an Simôn und Simon ein Feld an Levi verkauft hat, so kann der Gläubiger Reúbens seine Forderung nach Belieben von dem einen oder dem anderen einziehen. Dies nur dann, wenn er Mittelmässiges gekauft hat, nicht aber wenn Gutes oder ונבי מיניה דמצי אמר ליה הנחתי לך מקום לנבות Schlechtes, denn er kann zu ihm sagen: ich habe aus dem Grund gerade Gutes und Schlechtes gekauft, weil diese Grundstücke sind, auf welche du kein Anrecht hast. Und auch wenn er Mittelmässiges wenn er weiter kein Mittelmässiges zurückgelassen hat, und er somit zum Gläubiger nicht sagen kann, er habe für ihn noch bei Simôn zurückgelassen, wenn er aber Mittelmässiges bei Simôn zurückgelassen hat, so kann der Gläubiger von ihm nichts einziehen, denn er kann zu ihm sagen: Ich habe für dich noch zurückgelassen, wovon du deine Schuld einziehen kannst

> Abajje sagte: Wenn Reúben ein Feld an Simôn unter Garantie verkauft, und darauf ein Gläubiger Reúbens es von Simôn

wegnehmen will, so hat Reúben das Recht, gegen ihn einen Prozess anhängig™zu machen; [der Gläubiger] kann zu ihm nicht sagen: du bist nicht mein Prozessgegner", denn er kann ihm erwidern: wenn du es von ihm wegnimmst, so wendet er sich an mich. Manche sagen, dies gelte auch von dem Eall, wenn ohne Garantie, denn er kann zu ihm sagen: es ist mir nicht angenehm, dass Simôn gegen mich Groll hege.

Ferner sagte Abajje: Wenn Reúben ein Feld an Šimôn ohne Garantie verkauft hat und darauf Leute auftreten, die Ansprüche auf dasselbe erheben, so kann [der Käufer], bevor er es in Besitz genommen, zurücktreten, und wenn er es bereits in Besitz genommen, nicht mehr zurücktreten, denn jener kann zu ihm sagen: du hast einen verknoteten Schlauch gekauft. — Wodurch geschieht die Besitznahme? — Wenn er an der Grenze umhertritt¹⁰³. Dies jedoch nur dann, wenn er es ohne Garantie gekauft hat, nicht aber wenn unter Garantie104. Manche sagen, auch wenn unter Garan-

157. Sie haben sich also an den ersten Käufer zu halten. 158. Der 2. Käufer. wenn ein Gläubiger es ihm wegnimmt, er es ihm ersetzen werde. 160. Wenn er, der Verkäufer, irgendwelche Forderungen od. Ansprüche an seinen Gläubiger hat, so kann er ihm einen Prozess anhängen u. dadurch die sofortige Subhastation des verkauften Grundstücks inhibiren. 161. In dieser Sache, da das Grundstück auf das er Anrecht hat, nicht mehr in seinem Besitz ist. 162. Ohne den Inhalt zu kennen (zu deutsch: die Katze im Sack); nach Rist. zSt. ein Schlauch voll Wind (richt. Rauch), in den Parallelstellen: ein Schlauch voll Knoten. 163. Nach MAIMONIDES (Jad, הלכות מכירה Kap. 19 § 2: wenn er das Grenzzeichen schleift, das gekaufte Feld mit seinem alten Grundbesitz vereinigt; nach andrer Erklärung: wenn er ein Grenzzeichen errichtet; sprachlich sind diese Erklärungen nicht zu billigen. 164. In

tie, denn pler Verkanter! kann zu ihm saoon Wenn lu mir die Subhastationsui-Lumby loverest, leaste which r Ersatz

R. Homeerkhate Entweder Geld oder Conto R Naliman wamilte gegen R. Hona : one and a room of the soldiesst alles em, was Gold wert ist, sogar Kleic? Dies sprieht von dem Fall, wenn er nichts anderes hat Wenn er nichts anderes" könnte glauben, man sage zu ihm; geh, bemülie dich, dies zu verkaufen, und besorge ihm Geld, so lehrt er uns.

R Asi sagte: Geld ist ebenso wie te man sagen, hinsichtlich des Guten", so ist dies ja dasselbe, was R. Hona bereits gesagt hat!? Vielmehr, hinsichtlich des Falls, wenn zwei Brüder geteilt "haben und res Geld genommen hat und darauf ein Gläubiger gekommen ist und ihm die Grundstücke abgenommen hat; dieser erhält dann vom anderen die Hälfte des Bargelds".-Selbstverständlich, ist denn der eine ein Sohn und der andere nicht!? Manche repliziren entgegengesetzt: der andere kann

דאמרי אפילו באחריות גמי דאמר ליה אהוי מירפך ואשלם לך: רב הונא אמר "או בסף או כימב בכת שיה ככת איתיביה רב נהמן לרב הונא ישיב לרבות שיה ככת 'אפילו סובין הכא במאי עסקינן בדלית ליה אי דלית ליה פשיטא מהו דתימא אמריגן ליה זיל מרה "זבין ואייתי "ליה כסף קמשמע לן: אמר רב אכי כספים חרי חן בקרקע למאי חלכתא אילימא לענין מיטב היינו דרב הונא אלא לשני אהים שחלקו ונשל אחד קרקע ואחד "כספים ובא בעל הוב ונשל hat, ist thes ja solbstverständlich? Man ייקרקנ דאויל האי ושקיל פלגא "בכספים בהדיה יי פשיטא האי ברא והאי לאו ברא איכא דאמרי אדרבה לאידך גיפא"דאמר ליה להכי שקלי כספים דאי מגנבי לא משתלמנא מינך ולחכי שקלת"ארעא דאי מטרפא לא "משתלמת לך מידי מינאי אלא "לשני אחים שחלקו ובא בעל חוב ונטל חלקו של " In welcher Beziehung, woll- לשני אחים שחלקו ובא בעל חוב ונטל אחד מהן והא אמרה רב אכי הדא זימנא דאיתמר האחים שחלקו ובא בעל חוב ונטל חלקו של אחד מהוים "מחלקו של אחד מהן רב אמר בשלה מחלוקת ושמואל אמר ויתר ורב אפי אמר נומל רביע בקרקע ורביע במעות 844.484 der eine Grundstücke, und der andere ba- 20 שחלקו שחלקו "קסבר האחים שחלקו מר בטלה מחלוקת "קסבר האחים שחלקו " כיורשים "הוו ושמואל "אמר ויתר קסבר האהים + M 18 | ליה | P 17 א״ם | 16 | א״ם | 16 א דבין | P 17 לי. א״ם | נטל 19 ל " M 20 דכספים בהדי דהאיך פשי 12 M 20 לטל מסתברא 22 א קרקע דאי מטרפת לא מישתלמת מינאי + M 25 משתלמנא (P משתלמי) B 24 לאחין B 23 קסבר 26 M דמו 27 M סבר כלקוחות דמו וכלוקח.

ja sagen: ich habe Bargeld genommen mit der Billigung, dass wenn sie gestohlen würden, ich keine Entschädigung von dir verlange, und du hast Grundstücke genommen, mit der Billigung, dass wenn sie weggenommen würden, du von mir keine Entschädigung verlangst? - Vielmehr hinsichtlich des Falls, wenn zwei Brüder geteilt haben und darauf ein Gläubiger"den Anteil des einen weggenommen hat". -Dies sagte ja R. Asi bereits einmal, denn es wird gelehrt: Wenn Brüder geteilt haben und darauf ein Gläubiger gekommen ist und den Anteil des einen weggenommen hat, so ist, wie Rabh sagt, die Teilung aufgehoben"; Semuél sagt, er hat eingegebüsst; R. Asi sagt, er erhält ein Viertel in Grundstücken und 175 ein Viertel in Bargeld ersetzt. Rabh sagt, die Teilung sei aufgehoben, denn er ist der Ansicht, Brüder, die geteilt haben, gelten [noch] als Erben; Semuél ist der Ansicht, er hat eingebüsst,

diesem Fall kann er auch nach der Besitznahme zurücktreten. 165. Diese Erklärung bezieht sich auf den Widerspruch, auf den oben (S. 20 Z. 21) hingewiesen wurde. 166. Ex. 21,34. 168. Dass eine Schädigung auch mit Geld ersetzt werden kann. Weder Geld noch Grundbesitz. 169. Die Hinterlassenschaft ihres Vaters. 170. Ihres Vaters. 171. Der Besitzer des Gelds haftet für die Schuld des Vaters gleich dem der Grundstücke. 172. Der andere braucht ihm nicht die Hälfte der zurückleibenden Grundstücke zu geben, sondern kann ihm auch bares Geld herauszahlen. Sie teilen dann den Rest. 174. Dessen Anteil vom Gläubiger weggenommen wurde. 175. Dh. oder ein Viertel der ganzen Hinterlassenschaft, also die Hälfte der Erbschaft; nach dieser Ansicht kann also die Auszahlung sowol in Grundstücken als auch in Geld erfolgen. Nach einer anderen Erklärung Rsj.s: ein Viertel [der Erbschaft] in Grundstücken und ein Viertel in Geld.

ברוך הוא:

שחלקו לקוחות וכלוקה שלא באחריות "דמי ורב אסי"אמר נוטל רביע בקרקע ירביע במעות מספקא ליח אי ביורשין דמו אי ברקוחות דמו חלבך נוטל רביע בקרקע ורביע במעות "אלא מאי הרי הן בקרקע לענין מיטב אי הכי הייני דרב הינא אימא וכן אמר רב אסי: אמר רבי זירא אמר רב הונא כמצוה עד שליש מאי שליש מילימא שליתי ביתו מיתו ליה תלתא מצותא ליתיב לבוליה ביתיה אלא אמר רבי זירא"בחידור מצוה עד שליש במצוה בעי רב אשי שליש מלניו או שליש מלבר תיקו במערבא אמרי משמיה דרבי שליש מלבר תיקו במערבא אמרי משמיה דרבי זירא עד שליש משלי מכאן יאירך משל הקדוש

ל שחבתי בשמירתי הכשרתי את נוקי הכשרתי (נ.)
במקצת נוקי הבתי כתשלימי נוקי בחבשר כל
נוקו נכסים שאין בהן מעילה נכסים שהן של בני
ברית נכסים המיידדים "יבכל מקים היין מרשית
"המיוחדת למזיק ורשות הניוק והמזיק כשהזיק חב
המזיק לשלם תשלומי נוק במיטב הארץ:

לכידא. תנו רכנן כל שחכתי בשמירתי הכשרתי את נוקו כיצד שור ובור שמכרן לחרש שומה וקמן והזיקו הייב לשלם מה שאין כן באש שומה דמי | M 28 — אמר...במעות | M 29 לעולם לענין M 30 שילו מתרמי | M 31 לחידור | P 32 נוקו M 33 ובכ ב P 34 ה ל M 35

denn er ist der Ansicht, Brüder, die geteilt haben, gelten als Käufer, und zwar als Käufer ohne Garantie; und R. Asi ist der Ansicht, er erhalte ein Viertel in Grundstücken und ein Viertel in Bargeld, denn ihm ist es zweifelhaft, ob sie als Erben oder als Käufer gelten, daher erhält er ein Viertel in Grundstücken und ein Viertel in Bargeld!? — Vielmehr, es gleicht Grundstücken, hinsichtlich des Guten. — Demnach ist es ja dasselbe, was bereits R. Hona gesagt hat!? — Lies: und ebenso sagte auch R. Asi.

R. Zera sagte im Namen R. Honas:
Bei gottgefälligen Handlungen [gehe man]
bis zu einem Drittel. Was ist hier unter
Drittel zu verstehen, wollte man sagen,
ein Drittel seines Vermögens, so müsste
man demnach, wenn einem drei gottgefällige Handlungen zur Hand kommen,
ein ganzes Vermögen opfern!? Vielmehr
erklärte R. Zera, für die Verschönerung
der gottgefälligen Handlung gebe man ein
Drittel mehr aus. R. Asi fragte: Ein Drittel
einschliesslich oder ein Drittel ausschliesslich. Die Frage bleibt dahingestellt.

Im Westen sagten sie im Namen R. Zeras: Bis zu einem Drittel giebt man vom seinigen, was dem übersteigt, giebt man von dem des Heiligen, gebenedeiet sei er¹⁸⁰.

ENN MIR DIE BEWACHUNG OBLIEGT, SO HABE ICH DEN SCHADEN VERSCHULDET DET; HABE ICH DEN SCHADEN ZUM TEIL VERSCHULDET, SO BIN ICH EBENSO ERSATZPFLICHTIG, ALS HÄTTE ICH DEN GANZEN SCHADEN VERSCHULDET. [DIES GILT] VON GÜTERN, BEI WELCHEN KEINE VERUNTREUUNG 181 STATTFINDET, VON GÜTERN VON BUNDESGENOSSEN, VON GÜTERN, DEREN EIGENTÜMER LEGITIMIRT SIND, ÜBERALL, NUR NICHT 182 AUF EINEM GEBIET, AUF DEM NUR DER SCHÄDIGER ZUTRITT HAT, UND DAS DEM GESCHÄDIGTEN UND DEM SCHÄDIGER GEMEINSAM GEHÖRT. WENN SCHADEN ANGERICHTET WORDEN IST, SO IST DER SCHÄDIGER VERPFLICHTET, DEN SCHADEN MIT DEM BESTEN SEINES GRUNDBESITZES ZU ERSETZEN.

GEMARA. Die Rabbanan lehrten: Wenn mir die Bewachung obliegt, so habe ich den Schaden verschuldet; zum Beispiel: wenn man ein Rind oder eine Grube einem Tauben, einem Blödsinnigen oder einem Minderjährigen anvertraut hat und sie Schaden angerichtet haben, so ist man zur Ersatzleistung verpflichtet; dies gilt

176. Wenn der Gläubiger des Verkäufers ihm das gekaufte Grundstück wegnimmt, so hat er es eingebüsst.

177. Bezüglich der Kosten.

178. Beim Kauf eines liturgischen Gegenstands gebe man für ein schönes Exemplar bis zu einem Drittel des gewöhnlichen Preises mehr aus.

179. Des Mehrs, also die Hälfte des gewöhnlichen Preises.

180. Dh. Gott giebt es ihm noch auf dieser Welt zurück.

181. Gott gegenüber; diese findet bei geheiligten Dingen statt; wenn ein Unbefugter von solchen geniesst, so hat er ein Veruntreuungsopfer darzubringen; cf Lev. 5,14 ff.

182. Wenn der Schaden angerichtet worden ist.

abor meht vom Feuer - In welchem Eall, wellte man agon, wenn die Rind angebunden and the Crub suggion it it, und dement grach and beam bouch eine Kohle .

womit not down der eine Pall anders al der miler. Wollte man agen, in dem Pally wenn the Rind lose und die Grube afforest, and dement predhend is im Fener: em Damme, wiese ist e min beim Lemer muler, d. her g, et sei ersatztrei, יירבי ואזלא נירבי מעמיא עמיא ואזלא וירבי וואזלא נירבי אוויין אוויין לה Res Lagis sagtis ja im Namen Hizqijas, dass dies nur von dem Fall gelte, wenn man ihm eine Kohle anvertraut und er sic angement hat, wenn aber eine lodernde Flamme, sei man ersatzpilichtig, weil eine is Schidigung sicher ist? Tatsächlich, wenn dis Rind angebunden und die Grube zugedeckt ist, und dem entsprechend beim Feuer: eine Kohle, wenn du aber ders sei als der andere, so ist zu erwidern: ein Rind pflegt sich loszureissen, [die Ueberdeckung] einer Grube pflegt zusammenzufallen, dagegen pflegt eine Kohle, je länger man sie liegen lässt, desto eher

במאי עסקינן אילימא בשור קשור וביר מביכה דכוותה "גכי אש גהלת מאי שנא הכא ומאי שנא הכא אלא בשור מותר ובור מגולה דכוותה גבי אש שלתבת מה שאין כן באש דפמור והא אמר ריש לקיש בשמיה דהוקיה לא שנו אלא שמכר די נחרת וליבה אבל "שלהבת היים מאי מעמא החא יבר דווקא לעוד בשור קשור יבי ביבים וובי בי גבי אש נחלת ודקא אכרת כאי שנא הבא יכאי שנא הכא שור הרכיה לנתוקי כור הרכיה לנתירי יוחנן דאמר אפילו מכר לו שלהבת נמי פמור דבוותה הכא בשור מותר ובור מגולה מאי שנא הבא ומאי שנא הכא התם צבתא דחרש קא גרים "הכא רא צכתא דהרש קא גרים: תנו רבגן הומה בשיר "מבבור הומר בבור מבשור הומר בשיר מבביר שחשור משלם את חכופר "והיים בשלשים של עבד נגמר דינו אסור בהנאה ודרכו לילך ולחזיק מה שאין כן בבור חומר בבור מבשור שהבור תהילת עשייתו לנזק "ומועד מתחילתו מה שאין כן בשור einwendest, womit denn der eine Fall an- יחומר בשור מבאש חומר באש מבשור חומר בשור בשור מבאש הומר באש מבשור חומר מבאש שחשור משלם "כופר וחייב בשלשים של + M א מוסר || P א שמוסר || M א || P מכר לו M 40 בור (?) היא לעולם M 41 ואזלא M 40 מכר לו תכא...גרים 13 P מבור 144 M ושלשים 15 M ומועדת

מתחילתה (וכן כ״ף להלן) 146 M את הכופר ושלשים.

auszugehen'85. - Welchen Unterschied giebt es zwischen diesen Fällen nach R. Johanan, welcher sagt, dass man frei sei, auch wenn man ihm eine Flamme anvertraut hat, und es hier dem entsprechend von dem Fall handelt, wenn das Rind lose und die Grube offen ist!? - In dem einen Fall hat die Beteiligung des Tauben 186 veranlasst, in dem anderen Fall hat nicht die Beteiligung des Tauben es veranlasst.

Die Rabbanan lehrten: Beim Rind187ist es strenger als bei der Grube und bei der Grube ist es strenger als beim Rind. Beim Rind ist es strenger als bei der Grube, denn wegen der Rindschädigung zahlt man Lösegeld 188 und die dreissig [Seqel] für einen Sklaven¹⁸⁹, ist es abgeurteilt worden, so ist seine Nutzniessung¹⁹⁰verboten, und es ist seine Art, zu gehen und Schaden anzurichten, was bei der Grube nicht der Fall ist. Bei der Grube ist es strenger als beim Rind, denn die Grube ist von anfang an geeignet, Schaden anzurichten, und es gilt bei dieser von anfang an als gewarnt¹⁹¹, was beim Rind nicht der Fall ist. Beim Rind ist es strenger als beim Feuer und beim Feuer ist es strenger als beim Rind. Beim Rind ist es strenger als beim Feuer, denn wegen der Rindschädigung zahlt man Lösegeld und die dreissig [Seqel] für

^{183.} Die nur dann Schaden anrichten kann, wenn sie angefacht wird. 184. Dass wer einem geistig Minderwertigen Feuer anvertraut, u. dieses Schaden angerichtet hat, ersatzfrei sei. Rind und Grube ist auch ohne Betätigung des Bewachenden eine Schädigung zu gewärtigen, nicht aber 186. Das Feuer kann nur dann Schaden anrichten, wenn der Bewachende damit etwas 187. Dh. bei der böswilligen Schädigung durch ein Rind, ebenso weiter. 188. Wenn es wiederholt einen Menschen getötet hat; cf. Ex. 21,30. 189. Cf. Ex. 21,32. 190. Cf. Ex. 21,28. 191. Dh. der Eigentümer muss schon beim 1. Mal den vollständigen Ersatz leisten.

עבד נגמר דינו אסור בחנאה מסרו לחרש שומה וקמן חייב מה שאין כן באש יחומר באש מבשור שהאש מועדת מתחילתה "מה שאין כן בשור הומר באש מבבור וחומר בבור מבאש חומר בבור "שתחילת עשייתו לנזק מסרו לחרש שומה וקמן חייב מה שאין כן באש הומר באש "שהאש דרכה Ba. 43b לילך ולהזיק ומועדת לאכול בין דבר הראוי לה ובין דבר שאינו ראוי לה מה שאין כן כבור וליתני "הומר בשור מבבור שהשור חייב בו את הכלים ים שאין כן כבור הא מני רבי יהודה היא "דמחייב ger als bei der Grube und bei der Grube על נזקי כלים בבור "אי רבי יהודה אימא סיפא חומר באש"שהאש דרכה לילך ולחזיק"ומועד לאכול בין דבר הראוי לה ובין דבר שאינו ראוי לה כמה שאין כן כבור דבר הראוי לה מאי נינהו עצים"דבר שאין ראוי לה מאי נינהו כלים מה שאין כן כבור אי רבי יהודה הא אמרת מהייב היה רבי יהודה על נזקי כלים בבור אלא לעולם רבנן היא 'ותנא Tan.130148 ושיור מאי שיור דהאי שיור שיור ממון איבעית 134840 אימא לעולם רבי יהודה "ודבר שאין ראוי לה לאו פיים אימא לעולם אפני לאתויי ליחבה נירו וכככבה 20 bei diesem als gewarnt hinsichtlich der אבניו מתקיף לה רב אשי ליתני הומר בשור מחשור ^{621,1584,30} הייב בו שור פסולי המוקדשין מה שאין כן בבור ^{Max. 216} יבר שאין לה ובין דבר אוי לה ובין דבר אין + M) אין אין רבר אין + P 47 ראוי לה) B 49 ל מכאש. M מכאש שהבור תחילת עשייתו \parallel אי ריי + M אי ריי + B 51 אי ריי + B 51

M 156 מה...בבור M 55 מה...בבור M 54

einen Sklaven, ist es abgeurteilt worden, so ist seine Nutzniessung verboten, hat man es einem Tauben, Blödsinnigen oder Minderjährigen anvertraut, so ist man ersatzpflichtig, was beim Feuer nicht der Fall ist. Beim Feuer ist es strenger als beim Rind, denn beim Feuer gilt es von anfang an als gewarnt, was beim Rind nicht der Fall ist. Beim Feuer ist es strenist es strenger als beim Feuer. Bei der Grube ist es strenger, denn sie ist von anfang an geeignet, Schaden anzurichten, und wenn man sie einem Tauben, Blödsinnigen oder Minderjährigen anvertraut hat, ist man ersatzpflichtig, was beim Feuer nicht der Fall ist. Beim Feuer ist es strenger, denn das Feuer pflegt sich zu bewegen und Schaden anzurichten, und es gilt Verzehrung von Dingen, die dafür geeignet und die dafür ungeeignet sind, was bei der Grube nicht der Fall ist. - Sollte er doch auch lehren, beim Rind sei es strenger als bei der Grube, denn beim Rind ist man auch für Geräte ersatzpflichtig, was bei der Grube nicht der Fall ist 193!?

Hier ist die Ansicht R. Jehudas vertreten, nach welchem man bei der Grube auch für Geräte ersatzpflichtig ist. - Wie ist demnach, wenn hier die Ansicht R. Jehudas vertreten ist, der Schlußsatz zu erklären: beim Feuer ist es strenger, denn das Feuer pflegt sich zu bewegen und Schaden anzurichten, und es gilt bei diesem als gewarnt hinsichtlich der Verzehrung von Dingen, die dafür geeignet und die dafür ungeeignet sind, was bei der Grube nicht der Fall ist; was dafür geeignet ist, ist wol Holz, und was dafür nicht geeignet ist, sind wol Geräte, und bei der Grube ist dies nicht der Fall; wieso kann hier nun die Ansicht R. Jehudas vertreten sein, du sagtest ja, nach R. Jehuda sei man bei der Grube auch für Geräte ersatzpflichtig!? - Vielmehr, tatsächlich ist hier die Ansicht der Rabbanan vertreten, nur lehrt er manches und lässt manches zurück. — Was lässt er noch ausserdem zurück? — Er lässt noch das Verborgene var urück. Wenn du aber willst, sage ich: tatsächlich ist hier die Ansicht R. Jehudas vertreten, nur sind unter "dafür ungeeignet" nicht Geräte zu verstehen, sondern das Anbrennen eines Ackers oder das Ansengen von Steinen. R. Asi wandte ein: Sollte er doch auch lehren: strenger ist es beim Rind, denn beim Rind ist man für ein geheiligt ge-

+ M 57 + אנא.

^{192.} Dh. der Eigentümer ist ersatzpflichtig. 193. Wenn in diese Geräte hineingeraten u. 194. Wenn das Feuer eine Tenne vernichtet, in welcher zerbrechen, so ist der Eigentümer ersatzfrei. Wertgegenstände verborgen waren, so ist der Eigentümer für diese nicht ersatzpflichtig; auch in dieser Beziehung ist es bei den anderen Schädigungen srtenger als bei der Feuerschädigung.

we sent und untauglich gewordenes Rind er it pflichtig, wie hei der Cambe nicht der Pall, 1983 Allerdings konnte man, wenn die annimmst, hier sei die Ansicht der Rabbinian vertreten, sagen, da er jene forthøst, he se er auch dies fort, was alie: a st cr. wenn man annimmt, hier sei da Annehi R Jehudes vertreten, noch auswerdem fort? Er lässt das Zertreten Zertreten eines Ackertelds, so ist dies ohne Bedeutung, denn er lehrt ja: es ist seine Art, zu gehen und Schaden anzurichten.

HARL TOH DEN SCHADEN ZUM TEIL be ich den Schaden zum Teil verschuldet so bin ich ebenso ersatzpflichtig, als hätte, ich den ganzen Schaden verschuldet. Zum Beispiel: wenn jemand eine Grube von neun [Handbreiten] gegraben und darauf ein anderer sie auf zehn ergänzt hat, so ist der zweite ersatzpflichtig *. Also nicht nach der Ansicht Rabbis, denn es wird gelehrt: Wenn jemand eine Grube von neun

אי אמרת בשלמא רבנן היא איידי דשייר הך שייר נמי הך אלא אי אמרת רבי יהודה מאי שייר דהאי שייר שייר דש בנירו אי משום דש בנירו לאי שיורא הוא דהתנא שכן דרכו לילך ולהזיק: חכשרתי במקצת נוקו: תנו רבנן הכשרתי מקצת נזקו חבתי בתשלומי נזקו כהכשר כל נזקן כיצד "החופר בור תשנה ובא אחר והשליבי לנשרה השיה האחרון הייב ודלא כרבי דתניא החופר ביר תשיה וכא אחר "וחשלימו לעשרה אחרון הייב רבי אומר eme Ackerfelds fort Wenn nur das יי פפא אחר שניהם לנזקין רב פפא אמר למיתה ודברי הכל "איכא דאמרי לימא דלא כרבי אמר רב פפא למיתה ודברי הכל מתקיף לה רבי זירא ותו ליכא והא איכא "מסר שורו להמשה בני אדם ופשנ בו אחד מהן והזיק חייב היכי דמי אילימא דבלאו איהו לא"הוה מינמר פשימא"דאיהו וHar הוה בינמר פשימא דאיהו אילימא דבלאו איהו לא"הוה מינמר פשימא דאיהו קעביד אלא דבלאו איהו נמי מינמר מאי קעביד מתקיף לה רב ששת והא איכא מרבה "בחבילה Col.b היכי דמי "אי דבלאו איהו לא "אולא פשימא אלא דבלאו איהו"אולא מאי קעביד מתקיף לה רב פפא והא איכא הא דתניא המשה שישבו על ספסל אחדים

> M 60 וחשלימה P 59 M 58 החופר...חייב - M 63 הוה M 62 הוה M 61 66 | הוה + M 65 | בחבילות M 64 | דאיהו קעב׳ - אחד. + M + אחד.

[Handbreiten] gegraben und ein anderer sie auf zehn ergänzt hat, so ist der zweite ersatzpflichtig. Rabbi sagt: der zweite für eine tötliche Verletzung, beide für eine Beschädigung : R. Papa erwiderte: Hier wird von einer tötlichen Verletzung gesprochen, also nach aller Ansicht. Manche lesen: Etwa nicht nach der Ansicht Rabbis? R. Papa erwiderte: Hier wird von einer tötlichen Verletzung gesprochen, also nach aller Ansicht. R. Zera wandte ein: Weiter nichts? es giebt ja noch folgenden Fall: wenn jemand sein Rind fünf Menschen anvertraut, und es durch Verschulden des einen Schaden angerichtet hat, so ist er ersatzpflichtig- In welchem Fall, wollte man sagen, wenn es ohne ihn nicht bewacht werden konnte, so ist es ja. selbstverständlich, er hat es ja veranlasst, und wenn es auch ohne ihn bewacht werden konnte, so hat er ja nichts getan!? R. Sešeth wandte ein: Es giebt ja noch den Fall, wenn jemand Holz hinzufügt !? In welchem Fall, wenn [das Feuer] sich ohne ihn nicht ausgedehnt haben würde, so ist es ja selbstverständlich, und wenn es sich auch ohne ihn ausgedehnt haben würde, so hat er ja nichts getan!? R. Papa wandte ein: Es giebt ja noch den Fall folgender Lehre: Wenn fünf Personen auf einer Bank sitzen, ohne sie zu

^{195.} Das vom Eigentümer ausgelöst worden ist; einem solchen haftet auch nach der Auslösung ein leichter Grad von Heiligkeit an (cf. Bek. 15a), u. aus der Schrift wird eruirt, dass wenn es in eine Grube fällt, der Eigentümer derselben nicht ersatzpflichtig sei. 196. Wenn das Rind dies aus Bosheit tut und somit als Hornschädigung gilt; bei einer Grube ist die Beschädigung von Grundstücken ausge-197. Bei welcher Tiefe die Verletzung tötlich ist; cf. S. 8 Z. 3 ff. ein Tier hineinfällt und verletzt wird, einerlei ob tötlich oder nicht. 199. Da es sich eine solche auch bei 9 Handbreiten zugezogen haben würde. 200. Zu einem Scheiterhaufen, wodurch das Feuer vergrössert wurde u. den niedergebrannten Gegenstand erfassen konnte.

ולא שברוהו ובא אהד "וישב עליו ושברו האחרון חייב ואמר רב פפא כגון פפא בר אכא היכי דמי אילימא דבלאו איהו לא"איתבר פשיטא אלא דבלאו איתו נמי "איתבר מאי קעביד סוף סוף מתניתא חיכא "מתרצת לא צריכא "דבלאו איהו "הוי מיתבר בתרי שעי והשתא איתבר בחדא שעה דאמרי ליה אי לאו את הוי יתבינן "מפי פורתא"וקיימינן ולימא להו אי לאו אתון בדידי לא הוה מיתבר"לא צריכא"דבהדי"דסמיך כהו תכר"פשימא מהו דתימא יבופו דמי קמשמע לן "דכחו "die angezogene Lehre erklären!? — Sie "דכל היכא דגופו תבר כחו נמי תבר ותו ליכא והא איכא הא דתניא חכוהו עשרה בני אדם בעשר 1266 מקלות בין בבת אחת בין בזה אחר זה ומת כולן פטורין רבי יהודה כן בתירה 'אומר בזה אחר זה האחרון הייב מפני שקירב את מיתתו בקטלא לא nicht du, würden wir noch ein wenig ge-קמיירי ואיבעית אימא בפלוגתא לא קמיירי ולא והא אוקימנן דלא כרבי דלא כרבי וכרבנן מוקמינן כרבי יהודה בן בתירה ולא כרבגן לא מוקמינן: חבתי בתשלומי נזקו: חבתי בנזקו לא קתני אלא מלמד "שהבעלים משפלין בנבילה מנא הני בילי 84.1585 מלמד אמר רבי אמי דאמר קרא מכה נפש בהמה ישלמנה 34.78

P) מתרצא B 70 מית' M 69 מתרצא — M 68 M 73 + M 72 + M 71 + M 71 + M 71 + M 71 + M 73 + Mברל H 75 (וקיימין P וקיימין B 74 78 בשימא - M 77 בשימא מיסמך בהו - M 76 M 80 דבל...נמי תבר. א רכחו " P 79 כגופא M zerbrechen, und darauf noch einer kommt, sich auf diese setzt und sie zerbricht, so ist dieser ersatzpflichtig. R. Papa bemerkte: Wie zum Beispiel Papa b. Abba201. - In welchem Fall, wollte man sagen, wenn sie ohne ihn nicht zerbrochen worden wäre, so ist es ja selbstverständlich, und wenn sie auch ohne ihn zerbrochen worden wäre, so hat er ja nichts getan!? — Wie willst du nun spricht von dem Fall, wenn sie ohne ihn in zwei Stunden zerbrochen worden wäre, und nun in einer Stunde zerbrochen worden ist; jene können zu ihm sagen: wenn sessen haben und aufgestanden sein. — Sollte er doch zu ihnen sagen: wenn ihr nicht mit mir gesessen haben würdet, würde sie nicht zerbrochen worden sein!? auf sie 'stützte. - Selbstverständlich "?!? -Man könnte glauben, die Kraft204 gleiche nicht dem Körper, so lehrt er uns, dass die Kraft dem Körper selbst gleiche denn wenn jemand etwas mit seinem Körper zerbricht, geschieht es ja durch seine Kraft. -Weiter nichts? es giebt ja noch den Fall

folgender Lehre: Wenn zehn Personen einen mit zehn Stöcken geschlagen haben, einerlei ob mit einem Mal oder nach einander, und er gestorben ist, so sind sie alle frei205; R. Jehuda b. Bethera sagt, wenn nach einander, so ist der letzte schuldig, weil er seinen Tod beschleunigt hat. - Von der Todesstrafe spricht er nicht. Wenn du willst, sage ich: von Fällen, über welche ein Streit besteht, spricht er nicht. — Wir sagten ja aber, hier sei nicht die Ansicht Rabbis vertreten!? — Wir erklären wol, dass eine Lehre nicht die Ansicht Rabbis, sondern die der Rabbanan vertrete, nicht aber, dass sie die Ansicht des R. Jehuda b. Bethera und nicht die der Rabbanan vertrete²⁰⁰.

SO BIN ICH EBENSO ERSATZPFLICHTIG. Es heisst nicht: für den Schaden verantwortlich, sondern: ersatzpflichtig²⁰⁷, somit lehrt hier die Mišnah dasselbe, was die Rabbanan gelehrt haben: Den Ersatz des Schadens, dies lehrt, dass der Eigentümer sich mit dem Aas zu befassen hat208. - Woher dies? R. Ami erwiderte: Die Schrift sagt: 209 Wer ein Tier erschlägt, muss es bezahlen, und man lese nicht jesalmena [be-

^{201.} Der sehr beleibt war. 202. Die anderen Leute, so dass sie nicht aufstehen konnten. 204. Er hat die Bank nicht mit seinem 203. Dass er auch in diesem Fall ersatzpflichtig ist. Körper berührt, sondern sie durch die von ihm ausgehende Kraft zerbrochen. 205. Von der תשלומין 207. 206. Bei einem Streit wird nach der Mehrheit entschieden. v. v. ganz, vollständig machen, ersetzen, das Fehlende ergänzen; dh. der Geschädigte erhält das getötete Tier u. den Betrag, um welchen das tote weniger wert ist als das lebende. Zahlung nehmen. 209. Lev. 24,18.

e), andern william in his ware.). R. Katon community are human. Wenn c. seems a new in column or see on that, the to Leer con branche or will be be oblen m [a] un Wert de zerresenen muss r: un aura, un das Zerrissene brancht er nichts u be ablen. Hrojna entnimmt dies aus tologondent. I ad dus tote / Yest / sub i kin .auch in der Schule Hyggas gelehrt: / nd וו שביהא שביהא משום דרא שביהא מכה בהמה ישלמנה משום דרא Take a treet all thus therex, dem Geschlädigten Du sagst, dem Geschädigten, vielleicht ist dem nicht so, sondern dem Schädiger? Ich will dir sagen, dem ware ja auch so. Was heisst: dem wäre המשום לא ואי אשמועיגן און המת יהיה לו משום ה auch so? Abajie erwiderte: Wenn man sagen wollte, das Aas behalte der Schädiger, so sollte doch der Albarmherzige geschrieben haben: 'en Rina var em Rind, und me sall iam scheren, so heisst dies: dem Geschädigten. Und [alle Schriftverse sind] nötig; würde der Allbarmherzige nur geschrieben haben: Wer ein Tier erschlägt,

Tam., y

אל תקרי ישלמנה אלא ישלינינה רב בהנא אבר מחכא אם מרף ימרף יביאחו עד המרפה לא ישרם עד מרפה ישלם מרפה עצמה לא ישלם הזקיה אמר מהכא "והמת יהיה לו לניזק וכן תנא דבי הודיה והמת יהיה לו לניוק אתה אומר לניוק אי איני אלא למזיק אמרת לא כך היה מאי לא כך היה אמר אביי אי סלקא דעתך נבילה דמזיק הייא המת ליכתוב רחמנא שור תחת שור ולישתיק והמת יהיה לו למה לי שמע מינה לניוק וצריכא דאי אבל מרפה דשכיהא אימא לא"צריכא ואי אשכיעינן מרפה משום דממילא אבל מכה בחמה דבידים אימא לא ואי אשמועינן הני תרתי הא משום דלא שכיחא והא משום דממילא אבל |ו|המת יהיה לו דשביהא "דממוניה קא מזיק אבל "הכא דבגופא מזיק אימא לא צריכא אמר ליה רב כהנא "לרב אלא טעמא דכתב רחמנא [ו|חמת יחיה לו הא לאו חכי הוח אמינא "נבילה דמזיק הויא השתא "אי אית ליה

עביר M 83 צריבא M 82 ר ישמעאל M 81 B 84 דממונא (P דממוני) | 185 M הנך דגופיה קמזיק

muss es bezahlen, [so könnte man glauben,] weil dies nicht oft vorkommt, nicht aber gilt dies von einem Zerrissenen, das öfter vorkommt, daher ist dies nötig; würde er uns dies nur vom Zerrissenen gelehrt haben, [so könnte man glauben,] weil es von selbst gekommen ist, nicht aber, wenn man ein Tier mit den Händen erschlägt; würde er nur die beiden gelehrt haben, [so könnte man glauben,] in dem einen Fall, weil es nicht oft vorkommt, und in dem anderen Fall, weil es von selbst gekommen ist, nicht aber in dem Fall, von dem es heisst, dass das tote ihm gehöre", der öfter vorkommt und bei dem es [gleichsam] mit den Händen 19 geschieht; würde er nur den Fall, von dem es heisst, dass das tote ihm gehöre, gelehrt haben, so könnte man glauben, weil sein Eigentum den Schaden angerichtet hat, nicht aber in dem Fall, wenn er den Schaden persönlich anrichtet; daher sind alle nötig. R. Kahana sprach zu Rabh: Also nur aus dem Grund, weil der Allbarmherzige geschrieben hat: und das tote soll ihm gehören, sonst aber würde ich geglaubt haben, dass der Schädiger das Aas behalten müsse, - wenn er sogar viele Aeser in Zahlung geben kann, denn der Meister sagte: soll er ersetzen, dies schliesse alles ein, was Geld wert ist, selbst

210. Er zahlt dem Eigentümer den Minderwert heraus. 211. Ex. 22,12. W. 7 (Zeuge) wird 7 (bis) gelesen u. der Schriftvers wie folgt konstruirt: wenn es (von einem wilden Tier) zerrissen wird, so bringe er es bis, sc. zum Wert des lebenden, durch Zahlung des Minder-213. Ex. 21,34. werts. 214. Ib. V. 36. 215. Wenn der Schädiger für das Rind bezahlt, so ist es ja klar, dass das Aas ihm gehört. 216. Dass jemand ein Tier mit Händen erschlägt, u. wegen der Seltenheit des Falls ist bei diesem nicht so sehr verschärft worden. Dass das Tier zerrissen worden ist, ohne Betätigung des Hüters, daher wurde in diesem Fall erleichtert. 218. Bei der Rinderschädigung. 219. Sein Rind, für das er verantwortlich ist, hat dies absichtlich getan.

לרבות שוה כסף "ואפילו סובין דידיה מבעיא לא נצרכא"אלא לפחת נכילה: לימא פחת נכילה תנאי היא דתניא אם טרף יטרף יכיא הון עד "יביא עדים Fol.11a שנטרפה כאונס ופטור אכא שאול אומר יכיא יעדורה לבית דין "מאי לאו בהא קמיפלני דמר סבר "verminderung des Aases Tannaím" streiten, פחת נבילה דניוק הוי ומר סבר דמויק הוי לא "דכולי עלמא דניזק וחכא בטורח נבילה קמיפלגי והתניא אחרים אומרים מניין "שעל בעל חבור להעלות שור מבורו תלמוד לומר בסף ישיב לבעליו 5021.34 יו מורח נבילה היכי לרבא האי טורה נבילה היכי klärte: Er bringe das Aas"aufs Gericht. Ihr דמי אילימא דבבירא שויא זווא ואגודא שויא ארבע כי"טרה בדנפשיה"טרה"אמר ליה לא צריכא דבבירא שויא זוזא ואגודא "נמי שויא זוזא ומי איכא כי האי גוונא אין "דהא אמרי אינשי כשורא במתא בזווא בשורא בדברא בזווא: "אמר שמואל אין שמין לא ^{649,6} לגנב ולא לגזלן אלא לנזקין ואני אומר אה לשואל ואבא מודה לי איבעיא להו 'הכי קאמר אך לשואל שמין ואכא מודה לי או דלמא 'הכי קאמר ואני אומר B 92 איתא לנבילה מיבעי | 19 M אלא | 90 M 90 עדורה. M ארורה ארורה שמיה + M 93 ארורה או דכר שמיה א לעולם פ״ן דניזק הויא והכא 🍴 95 M לבה״ב שחייב M 94 98 אלא דבבירא M 97 אלא דבבירא + M 96 להעלות 2 אני אומר אף M 1 אני אומר אף 99

Kleie, um wieviel mehr sein eignes!? ----Dies ist wegen der Wertverminderung des Aases "nötig.

Es ist anzunehmen, dass über die Wertdenn es wird gelehrt: Wenn es terrissen wird, so bringe er Zeugen; er bringe Zeugen, dass es unverschuldet zerrissen worden ist, und er ist ersatzfrei. Abba-Saúl er-Streit besteht wahrscheinlich in folgendem: einer ist der Ansicht, der Geschädigte habe die Wertverminderung des Aases zu tragen, während der andere der Ansicht ist, der 5 Schädiger habe sie zu tragen". - Nein, alle sind der Ansicht, der Geschädigte habe sie zu tragen, und sie streiten vielmehr darüber, wer sich mit dem Aas zu befassen hat. Es wird nämlich gelehrt: Manche sagen: Woher, dass der Eigentümer der Grube das Aas aus seiner Grube hervorholen müsse? - es heisst:225 Geld soll er dem Eigentümer ersetzen und das tote. Abajje sprach zu Raba: Von welchem Fall wird hier hinsichtlich

der Befassung mit dem Aas gesprochen, wollte man sagen, wenn es in der Grube einen Zuz²²⁰wert ist und am Ufer vier, so bemüht er sich ja für sich selbst!? Dieser erwiderte: In dem Fall, wenn es in der Grube einen Zuz und am Ufer ebenfalls einen Zuz wert ist. - Ist dies denn möglich!? - Freilich, die Leute pflegen zu sagen: ein Balken kostet in der Stadt einen Zuz und ein Balken kostet im Wald einen Zuz.

- m — m — M

Šemuél sagte: Man schätze227 weder beim Diebstahl noch beim Raub, sondern bei Schädigungen; ich aber sage, auch beim Entliehenen, und Abba pflichtet mir bei. Sie fragten: Meint er es: auch beim Entliehenen schätze man, und Abba pflichtet

220. Das tote Tier bleibt im Besitz des Eigentümers, u. wenn der Wert des Aases von der Verendung bis zur Zahlung sich vermindert, so erleidet er den Schaden. 221. Benennung der Gelehrten während der Abfassungszeit der Mišnah, bes. Autor einer Mišnalehre. 222. Die Lesart des im Text gebrauchten Worts schwankt; die La. unseres Textes wird von עדר fehlen, vermindert sein abgeleitet, das Verminderte, das tote Tier; ארורה (v. ארור verfluchen, verwünschen), das Verwünschte, wird nach den Tosaphisten das Aas deshalb genannt, weil es ohne Segenspruch, der beim rituellen Schlachten eines Tiers gesprochen wird, verendet ist. Wenn man die Bezugnahme auf zu berücksichtigt, so scheint ערודה der neueren Ausgaben, abzuleiten von ערער zerreissen, zerteilen, am wahrscheinlichsten; Arukh liest עדוורה unverkennbar aus עדוורה. Hingewiesen sei noch, dass manche das עדוורה wie עדוורה lesen u. darin das lat. cadaver finden; cf. המניד Jg. vj p. 141. 223. Nach der 2. Ansicht wird das Aas erst bei der Gerichtsverhandlung geschätzt, die Wertverminderung durch die Verendung hat also der 225. Ex 21,34. 224. Für den Transport zu sorgen. Schädiger zu tra en. 227. Wenn der gestohlene Gegenstand beim Kleine Silbermünze; cf. Bd. vij S. 727 N. 162. Dieb, bezw. Räuber od. Entleiher beschädigt wird, so schätzt das Gericht nicht den Minderwert, dh. der Bestohlene braucht den beschädigten Gegenstand nicht in Zahlung zu nehmen, vielmehr kann er den vollständigen Ersatz verlangen.

mir bet, miss alses telt sage auch beim Ratheliener schalte man makir and Aldra pricing mir be Komm and tore Kinst hele broand sine Ax: con sinem the money and colored, she do en darant you touth him sprach thesar an ilim; ech and breakle ilm one guto Ast; while se huerans, days man meht schiltze - Im ca jenta. P. Kalama and R. A i sprachen dar uit in Rabbi est so das Gesetz? und er in Two g. demn a hast lucraus au schliessen, un simm wol hatze. Es wurde gelehrt: Ula sagte un Namen R Eleazars, man sabilit e beim Diebstahl und beim Raub; R. Papa sagte, man schätze nicht. Die Ha- is d.lm ist, man schätze nicht beim Diebstahl und beim Raub, wol aber schätze man beim Englichenen, nach R. Kahana und R. Asi.

Ferner sagte Ûla im Namen R. Eleâzars: Wenn eine Eihaut zum Teil an ei-20 nem Tag und zum Teil am folgenden Tag hervorgekommen ist, so beginnt die Zählung [der Unreinheitstage] mit dem ersten Tag Raba sprach zu ihm: Du glaubst wol, dies sei erschwerend, dies ist aber eine Erschwerung, die auf eine Erleichterung herauskommt, denn auch ihre Reinheit

"8.06" דההוא גברא דשאיל נרגא מחבריה תברה אתא לקמית דרב אמר ליה זיל שלים ליה נרגא בעריא שמע מינה אין שמין אדרבה מדאמרי היה רב כהנא ורב אסי לרב דינא הכי ושתיק שמע מינה שמין איתכר אמר עולא אכר רבי אלעזר שבין לונב ורנולן רב פפי אטר אין שטין וחרבתא אין שטין לא לננב ולא לגולן אבל לשואל שמין כדרב בהנא ורב אבי: ואמר עולא אמר רבי אלעזר שליא שיצתה בקצתה ביום ראשון ומקצתה ביום שני מינין הה מן הראשון אמר ליה רבא מה דעתך להומרא הומרא דאתי לידי קולא הוא דקא פטחרת לה מראשון אלא אמר רבא להוש הוששת 'מימנא לא ממניא אלא לשני מאי קמשמע לן דאין מקצת שליא בלא ולד תנינא יוויצי אוליא שיצתה מקצתה אסורה באכילה סימן ילד באשה סימן ולד בבחמה"אי ממתניתין הוה אמינא "ריש מקצת שליא בלא ולד וגזירה מקצתה אמו colb כולה "קמשמע לן: ואמר עולא אמר רבי ארעזר בכור שנטרף בתוך שלשים יום אין פודין אותו וכן תני רמי בר המא מתוך שנאמר "פדה תפדה יכול " אתו.18.16 המול בר המא אפילו נטרף כתוך שלשים יום תלמוד רומר אך יציל ומה ל רך ורא לרב דינא הוא שם אש אדרבה מרא ל M 3 דינא הוא ושתק M 4 לא...לגזלן V1' 5 לו מיום ראשון ' P 7 - רבא א M 8 התא בעית למיתן יניי מחרה אלא P 9 ממניא. M ומניינא לא מניא אלא משני P 9 אלא איצטריך איצטריך + M 11 אוכולה סינין ולד באשה סינין ולד וו בנברק. M 13 78 - M 12

אף לשואל אין שמין ואבא מודה לי תא שמין

Zählung aber beginne man erst mit dem zweiten. — Er lehrt uns also, dass es keinen Teil der Eihaut ohne Geburt gebe, — dies wurde ja bereits gelehrt: Eine Eihaut, die zum Teil hervorgekommen war, ist zum Genuss verboten; diese ist ein Kennzeichen der Geburt sowol bei einem Weib als auch bei einem Tier!? — Wenn wir nur die Misnah hätten, so könnte man glauben, dass ein Teil der Eihaut auch ohne Geburt hervorkommen könne, nur wurde dies bei einem Teil bestimmt mit Rücksicht auf die ganze, so lehrt er uns.

Ferner sagte Ûla im Namen R. Eleâzars: Wenn ein erstgeborenes Kind innerhalb dreissig Tagen³⁴auf den Tod verletzt³⁵wird, so braucht man es nicht auszulösen. Ebenso lehrte auch Rami b. Hama: Aus den Worten:³⁰auslösen sollst du, könnte man schliessen, auch wenn es auf den Tod verletzt wurde, so heisst es: nur, und dies ist ausschliessend:

228. Par excellence-Benennung des R. Abba, vollständig: der grosse Abba.

229. Entscheidung eines Gesetzes, besonders in einem Streitfall.

230. Die Wöchnerin ist 7, bezw. 14 Tage nach der Geburt unrein (cf. Lev. 12, 1 ff.) selbst wenn sie nur eine Eihaut ausgestossen hat.

231. Sie gilt schon am 1. Tag als unrein, jed. wird dieser Tag nicht mitgezählt.

232. Bei einem Tier, das geschlachtet wird.

233. Das Verbot des Genusses.

234. Für das erstgeborene männliche Kind muss, wenn es ein Alter von 30 Tagen erreicht, an den Priester ein Lösegeld gezahlt werden; cf. Ex. 13,13 u. Num. 18,15,16.

235. Dh. durch Unfall stirbt, also lebensfähig war; bei einem natürlichen Tod ist dies selbstverständlich.

236. Num. 18,15.

ואמר עולא אמר רבי אלעזר בחמה נסה בשנים נקנית במשיכה והא אנן תנן במסירה הוא דאמה כי האי תנא דתניא והכמים אומרים זו וזו במשיכה רבי שבינון אובר זו זוו בהגבהה: ואבר נולא אבר 5 רבי אלעזר האחין שחלקו מה שעליהן שמין ומה שעל"בניהן ובנותיהן אין שבין אמר"רב פפא פעמים את מה שעליהן אין שמין משכחת לה כגדול אהי דניהא להו דלשתמעון מיליה: ואמר עולא אמר רבי אלעור שומר שמכר לשומר פטור ילא מיבעיא שומר מברתו עלייה לשבירתו âzars: Wenn Brüder [die Erbschaft] teilen, אלא אפיל: שומה שבר שמכר לשומר הנם"דהשתא גרועי גרעיה לשמירתו נמי פטור שהרי מסר לבן דעת 'רבא אבר שובר שמכר לשובר הייב ילא בין מיבעיא שומר שכר שמסר לשומר חגם דגרועי גרעיה לשמירתו אלא אפילי שימר הגם שמסר לשומר שכר חייב"דאמר ליה את מהימנת לי בשכועה האי לא מהימן לי בשבועה: ואמר עולא אמר רבי אלעור "הלכתא גובין מן העבדים אמר ליה רב נחמן לעולא אמר רבי אלעזר אפילו מיתמי לא מיניה אפילו מגלימא דעל כתפיה הכא במאי 20 âzars: Wenn ein Hüter [das anvertraute עסקינן "שעשאו אפותיקי כדרכא "דאמר רבא עשה "נסקינן" עבדו אפותיקי ומכרו בעל חוב גובה הימני "שורו M 16 " בשיהם ועל בני ועל בנות " 15 M דבא " 16 M 14 דהשתא...נמי 17 M מים אמר 18 M הרכה 10 שדהי. P 21 בגון P 21 שדהי. M

Ferner sagte Ûla im Namen R. Eleâzars: Ein Grossvieh wird durch das Ansichziehen erworben. Wir haben ja aber gelernt: durch die Uebergabe !? Er ist der Ansicht des Autors folgender Lehre: Die Weisen sagen: beide durch das Ansichziehen; R. Simôn sagt, beide durch das Hochheben*.

Ferner sagte Üla im Namen R. Eleso schätze man das, was sie anhaben", nicht aber das, was ihre Söhne und ihre Töchter anhaben. R. Papa sagte: Zuweilen kann es vorkommen, dass auch das, was sie selbst anhaben, nicht geschätzt wird, und zwar ist dies beim ältesten der Brüder der Fall; es ist ihnen lieb, dass seine Worte respektirt werden.

Ferner sagte Üla im Namen R. Ele-Tier] einem anderen Hüter übergeben hat, so ist er ersatzfrei "; und nicht nur, wenn es ein unbezahlter Hüter einem Lohnhüter übergeben und somit die Bewachung verbessert hat, sondern auch wenn ein Lohnhüter es einem unbezahlten Hüter

übergeben und somit die Bewachung verschlechtert hat, ist er ersatzfrei, denn er hat es ja einem vernünftigen Menschen übergeben. Raba aber sagt, wenn ein Hüter [das anvertraute Tier] einem anderen Hüter übergeben hat, sei er ersatzpflichtig"; und nicht nur, wenn ein Lohnhüter es einem unbezahlten Hüter übergeben und somit die Bewachung verschlechtert hat, sondern auch wenn ein unbezahlter Hüter es einem Lohnhüter übergeben hat, ist er ersatzpflichtig, denn [der Eigentümer] kann zu ihm sagen: dir traue ich auf einen Eid, ihm traue ich auf einen Eid nicht.

Ferner sagte Ûla im Namen R. Eleâzars: Die Halakha ist, man kann [eine Schuld auch von Sklaven245einziehen. R. Nahman sprach zu Üla: Sagte es R. Eleâzar auch hinsichtlich Waisen24? - Nein, nur von ihm24 selbst. - Ihm selbst kann man ja auch das Gewand von der Schulter [ziehen]!? — Hier handelt es von dem Fall, wenn er sie verhypothezirt248 hat. Dies nach Raba, denn Raba sagte: hat jemand seinen Sklaven verhypothezirt und ihn darauf verkauft, so kann der Gläubiger ihn ein-

^{237.} Sobald der Verkäufer dem Käufer die Leine übergibt, an der das Tier geführt wird. 240. Wenn diese Kleidungsstücke zur Gross- und Kleinvieh. 239. Cf. Qid. 25b. Hinterlassenschaft gehören. 241. Man belästigt sie nicht, dieserhalb vor Gericht zu erscheinen; die Eltern dagegen müssen ja ohnehin erscheinen. 242. Wenn er wertvollere Kleidungs-" 244. In Fällen, stücke anhat. 243. Da er die Geschäfte der Erben zu vertreten hat. 245. Dh. als Pfandobjekt: der Gläubiger wegen welcher er selbst ersatzfrei wäre; cf. Ex. 22,6 ff. 246. Wenn der Schuldner gestorben ist u. kann dem Schuldner seine Sklaven wegnehmen. 247. Dem Schuldner. 248. Und zwar, wenn die Sklaven den Erben zugefallen sind. er sie darauf verkauft hat; der Gläubiger kann sie dem Käufer wegnehmen.

ichen, wenn aber sein Rind', und es darauf verkauft hat, so kann es der Gläubiger nicht einziehen Weshalb? Bei dem einen spricht es sich herum, beim anderen spricht es sich nicht herum. Als jener hinausging, sprach Ula: So sagte R. Eleazar: auch von Waisen. Darauf sprach R. Nahman: Ula wollte mir ausweichen. Einst creignete sich so ein Fall in Nehardea, da liessen die Richter von Nehardea einziehen ; ebenso creignete sich so ein Fall in Pumbeditha, da liess R. Hana b. Bizna einziehen. Da sprach R. Nahman zu ihnen: Geht und widerruft es, sonst lasse ich eure Paläste pfänden. Darauf sprach Raba zu 🕞 R. Nahman: Da ist Ula, da ist R. Eleâzar, da sind die Richter von Nehardea und da ist R. Hana b. Bizna , wessen Ansicht ist nun der Meister!? Dieser erwiderte ihm: Ich kenne folgende Lehre des Abimi: Das Prozbul 'hat Geltung Grundstücken' 'ge-

אפותיקי ומכרו אין כעל חוב גובה הימנו מאי מעמא דום הא אית ליה קלא והא לית ליה קלא לכתר דנפק אמר לחו 'עולא הכי אמר רבי אלעזר אפילו מיתמי אטר רב נחמן "אשתמיטתן עולא הוה עובדא בנהרדעא ואנבו דייני דנהרדעא "הוה עובדא בפומבדיתא 'ואנביה רב הנא בר ביזנא אמר להו רב נהמן זילי אחדורו ואי לא"מנביגן לבו לאפרנייבי אמר ליח רבא לרב נחמן הא עולא הא רבי אלעור הא דייני דנהרדינא' והא רב הנא בר ביונא מר במאן סבירא ריה אבר ליה אנא מתניתא ידענא דתני אביפי ייו פרוובול חל על הקרקע ואינו חל על העבדים מטלטלין נקנין עם חקרקע ואינן נקנין עם חעבדים: ליפא בתנאי מכר לו עבדים וקרקעות החזיק בעבדים לא קנה קרקעות בקרקעות לא קנה עבדים קרקעות ומשלטלון החזיק "בקרקע קנה משלטלון במשלטלין לא קנה קרקע עכדים ומטלטלין ההזיק בעבדים לא קנה משלשלין במשלשלין לא קנה עבדים 'והתניא 24 * עולא B 23 אשתמטין. M אישתמיטן M 22 + M 27 מגבינא M 26 אואגבי M 25 א מגבינא M 25 א M אואגבי M א אואגבי מינייכו י P 28 הא אמר רב 29 M בקרקעות P 28 מינייכו ותניא אידך החזיק.

genüber, nicht aber Sklaven gegenüber; Mobilien werden mit Grundstücken miterworben⁵⁶, nicht aber mit Sklaven²⁵⁷.

Es ist anzunehmen, dass hierüber folgende Tannaím streiten: Hat er ihm Sklaven und Grundstücke verkauft, so hat [der Käufer], wenn er die Sklaven in Besitz genommen hat, dadurch die Grundstücke nicht erworben, und wenn die Grundstücke, dadurch die Sklaven nicht erworben; wenn Grundstücke und Mobilien, so hat er, wenn er die Grundstücke in Besitz genommen hat, auch die Mobilien erworben, und wenn die Mobilien, die Grundstücke nicht erworben; wenn Sklaven und Mobilien, so hat er, wenn er die Sklaven in Besitz genommen hat, die Mobilien nicht erworben, und wenn die Mobilien, die Sklaven nicht erworben. Dagegen lehrt ein

250. Der Sklave erzählt es überall 249. Die La. שרהו unseres Textes ist wol ein Lapsus. somit sollte es der Käufer wissen. 251. R. Nahman. 252. Die Sklaven von den 253. Die sämtlich der Ansicht sind, dass der Gläubiger Sklaven auch von Waisen 254. Nach biblischem Gesetz verfällt im letzten Jahr des Septenniums, im einziehen könne. sog. Erlassjahr (שנת השמשה), jede Geldforderung (cf. Dt. 15,2 ff.), u. da dies zur Folge hatte, dass niemand gegen Ende des Septenniums Geld verborgen wollte, so führte Hillel folgenden Schutz vor dem Verfall ein: Der Gläubiger begiebt sich vor Eintritt des Erlassjahrs aufs Gericht u. schreibt eine Art Protest nieder, der von den Richtern unterzeichnet wird; durch dieses Schriftstück, Prozbul genannt, wird die Schuld quasi dem Gericht zedirt und gilt als bereits eingeklagt; .cf. Bd. i S. 278 Z. 21 ff. Die Etymologie dieses W.s ist nicht ganz klar; die Ableitung Levys (NHWB. iv 106) von προς βουλή, vor dem Rat. wird von KRAUSS (Gr. u lat. Lehnwört, i p. 272) nicht mit Unrecht verworfen; aber auch seine Erkl. ist nicht befriedigend; viell. von προσ-βάλλω (od. προσ βολή), auf jemanden schieben, aufwälzen, dh. die Schuld dem Gericht zediren. 255. Wenn der Schuldner Grundstücke besitzt, auch wenn sie die ganze Schuld nicht decken; cf. Bd. i S. 278 Z. 30 ff. 256. Wenn jemand Mobilien und Immobilien kauft, so erwirbt er erstere sobald er letztere in Besitz genommen hat. gelten Sklaven rechtlich als Mobilien, sie können also durch den Gläubiger von den Waisen nicht eingezogen werden.

החזיק בעבדים קנח מטלטלין מאי לאו בחא קמפלגי דמר סבר 31 'gan כמקרקעי דמי ומר סבר 3150° gan קמפלגי עבדים "כמטלטלין דמי אמר רב איקא בריה דרב אמי דכולי עלמא"עבדא כמקרקעי דמי והדתניא פ קנה שפיר והדתניא לא קנה בעינן "קרקע דומיא דערים 35 בצורות 36 ביהודה דלא ניידי 77 דתנן "נכסים 1914.263 שאין לחם אחריות נקנין עם נכסים שיש לחם אחריות בכסף בשטר ובחזקה מנהני מילי אמר הזקיה דאמר קרא "ויתן לחם אביהם מתנות רבות 10hc.21.3 דאמרי אמר רב איקא בריה דרב אידי דכולי עלמא "עכדא כמטלטלין דמי וחדתניא לא קנה שפיר הא דתניא קנה בעודן עליו וכי עודן עליו מאי הוי חצר מהלכת היא וחצר מהלכת לא קנה וכי תימא ה בעומד והא אמר רבא כל שאילו מחלך לא קנה עומד ויושב לא קנח וחלכתא בכפות וחתניא"חחזיק בקרקע קנה עבדים התם בעומדין "בתוכה "מכלה דהאי לא קנה כשאין עומדין בתוכה הניהא להך לישנא דאמר רב איקא בריה דרב אמי עבדי אלא להך לישנא דאמר"נעבדא כמקרקעי דמי למה לי עומדין בתוכה הא אמר שמואל מכר לו עשר לפ.673 שדות בעשר מדינות כיון שהחזיק באחת מהן קנה B 33 עבדי (וכן להלן) א מטלטלי (וכן להלן) א 31 M 31 עבדים \parallel 36 \parallel 35 \parallel קרי \parallel 35 \parallel אשר + M 34 \parallel אשר עבדי $\parallel 40 \, \mathrm{M} - \mathrm{mir} \parallel 11 \, \mathrm{P}$ בתוכו $\parallel 42 \, \mathrm{M} - \mathrm{m}$ מכלל...בתוכה.

Anderes, dass wenn er die Sklaven in Besitz genommen, er auch die Mobilien erworben habe. Wahrscheinlich besteht ihr Streit in folgendem: nach der einen Lehre gelten Sklaven als Grundstücke, und nach der anderen gelten Sklaven als Mobilien. R. Iqa, Sohn R. Amis, erwiderte: Beide sind der Ansicht, Sklaven gelten als Grundstücke; eine lehrt, dass er erwor-יו וכסף ווהב ומגדנים עם ערים בצורות "ביהודה איבא ben" hat, was ja einleuchtend ist, und die andere lehrt, dass er nicht erworben hat, denn es müssen solche Grundstücke sein, die den befestigten Städten in Jehuda gleichen, die nicht beweglich sind; denn es wird gelehrt: Güter, die keine Garantie bieten²⁵⁰, werden mit Gütern, die eine Garantie bieten", miterworben durch Geldzahlung. Schein und Besitznahme200, und Hizqija erklärte, dies werde aus folgendem Schriftvers entnommen: "Und ihr Vater hatte ihnen נפטלטלי דמי היינו דאי עומדין בתוכה אין אי לא לא grosse Geschenke gemacht an Silber und Gold und Kleinodien nebst befestigten Studten in Jehuda. Manche lesen: R. Iqa, Sohn R. Idis, erwiderte: Beide sind der Ansicht, Sklaven gelten als Mobilien; eine lehrt, dass er nicht erworben hat, was ja einleuchtend ist, und die andere, welche lehrt, dass er erworben hat, spricht von dem Fall, wenn sie sich an ihm203befinden. — Was ist denn dabei, dass sie sich an ihm befinden, er gilt ja als beweglicher Hof, und durch einen beweglichen Hof kann man ja nichts erwerben²⁰⁴!? Wolltest du erwidern: wenn er steht, so sagte ja Raba, dass wer nicht gehend erwirbt, auch stehend und sitzend nicht erwerbe!? - Die Halakha ist: wenn er gefesselt ist. - Es wird Ja aber auch gelehrt, dass wenn er die Grundstücke in Besitz genommen hat, er auch die Sklaven erworben habe 205!? - In dem Fall, wenn sie sich in diesen befinden. — Demnach spricht die andere Lehre, nach welcher er sie nicht miterworben hat, von dem Fall, wenn sie sich nicht in diesen befinden, einleuchtend ist dies zwar nach der Lesart, nach welcher R. Iqa, Sohn R. Amis, gesagt hat, Sklaven gelten als Mobilien, somit werden sie nur dann miterworben, wenn sie sich in diesen befinden, sonst aber nicht, wozu aber brauchen sie nach der Lesart, nach welcher er gesagt hat, Sklaven gelten als Grundstücke, sich in diesen zu befinden, Semuél sagte ja, dass wenn jemand einem zehn Felder in zehn verschiedenen Ländern verkauft, dieser alle erworben habe, sobald er eines in Besitz genommen hat!? — Wozu

258. Die Mobilien durch Besitznahme der Sklaven. 259. Mobilien, bezw. Immobilien. 260. Während zur Erwerbung von Mobilien allein das Ansichziehen erforderlich ist. 262. Im Text by mit, durch, er liess sie die genannten Gegenstände durch Besitznahme der befestigten 264. Mobilien, die sich in einem solchen befinden. 263. Dem Sklaven. 265. Während es oben (S. 37 Z.14) heisst, dass sie in einem solchen Fall nicht miterworben werden.

ור ש.

bearedon stemack distury Authorouge solbet nach der Lesay mach welcher Sklaven als Malalman gotten, nich m diesen an hefinder we weet to one as make but semment at any largedten? The nitratials of saron, bus sich bender ulen Mulition verhalte es sich anders als bei sich nicht bewea milan, e ten se yorhalt e such audi be: sich he a miler Crimbanicen and a be to noh bewegende Grundstücke, willrend der amo Inhallein Complex ist

VON GUIDIN, BUT WITCHE, KLEYF VERTARRITING STATISTICS &C. Also mir wenn keine Veruntreuting stattfindet, is wol aber können sie geheiligt sein, nach we'c'iom Autor? R. Johanan erwiderte: Hier ist die Ansicht R. Jose des Galiläers vertreten, welcher sagt, Minderheiliges sei Besitz des Eigentümers'; denn es wird ge chrt: Und sich einer Verantreuung gegen den Herrn schuldig mach, dies schliesst das Minderheilige ein, das sein Eigentum"ist

Worte R. Jose des Galiläers. nach vertritt die Lehre, dass wenn [ein

Priester] mit seinem Anteil²⁷², einerlei ob von Hochheiligem oder von Minderheiligem, sich eine Frau²⁷³antraute, die Trauung ungiltig sei, nicht die Ansicht R. Jose des Galiläers? - Du kannst auch sagen, dass sie die Ansicht R. Jose des Galiläers vertrete, denn R. Jose der Galiläer sagt dies" nur von einem lebenden [Opfertier], hinsichtlich eines geschlachteten aber giebt auch R. Jose der Galiläer zu²⁷⁵, denn [die Priester] erhalten es vom Tisch Gottes²⁷⁰. — Ist er denn dieser Ansicht²⁷⁴hinsichtlich eines lebenden, es wird ja gelehrt: Die Erstgeburt277 darf [der Priester] gebrechenfrei lebendig und gebrechenbehaftet lebendig und geschlachtet verkaufen, ferner darf er sich damit eine Frau antrauen. Hierzu sagte R. Nahman im Namen des Rabba b. Abuha, dies gelte nur von einer Erstgeburt in der Jetzzeit, denn da sie zur

265. Wenn man durch die Besitznahme der Grundstücke auch die Mobilien erwerben will. 266. Dh. man kann auch annehmen, dass Sklaven als Grundstücke gelten, dennoch besteht hier kein Wider-267. Deshalb erwirbt man durch die Besitznahme des einen Grundstücks auch alle übrigen, obgleich sie sich in anderen Ländern befinden. 268. ZBs. Minderheiliges, derentwegen kein Veruntreuungsopfer dargebracht wird. 269. Und nicht Gottes, somit hat bei diesem das Entschädi-270. Lev. 5,21. gungsgesetz statt. 271. Des Besitzers; bei diesem hat das Lev. 5,21 ff. ge nannte Gesetz statt, das auf Geheiligtes nicht anwendbar ist. 272. Den er von den Opfern erhält. 273. Die Trauung erfolgt, wenn der Mann der Frau einen Wertgegenstand vor Zeugen zu diesem Behuf überreicht. 274. Dass das Minderheilige als Privatbesitz gilt. 275. Dass solches kein Privatbesitz ist. 276. Solange das Tier lebt, ist der Eigentümer für das Opfer persönlich haftbar, nach dem Schlachten ist die Heiligkeit auf das Tier übertragen. 277. Das erstgeborene eines jeden Tiers muss an einen Priester verschenkt werden, u. gehört zur Klasse der Minderheiligen; cf. Ex. 13,12 ff. u. Num. 18,15 ff.

בולן וליטעמיך לחך לישנא דאמר"עבדא בממרמרין יי מס דמי למה לי עומד בתובה הא קיימא רן דרא בעינן צבורין אלא מאי אית לך לפימר שאני בשרשרי דניידי"ממשלשלון דלא ניידי הכא נפי שאני פקרקעי דניידי ממקרקעי דהא ניידי עבדא מקרקעי הנייד הוא התם"סדנא דארעא חד היא: נכסים שאיי בהם מעילה ובו': מעילה חוא דלית בהו הא מקדש יאריכא קדשי מאן תנא אמר רבי יותנן בקדשים קרים יאריכא דרבי יוםי הגדילי דאמר ממון בעלים הוא דתניא ומעלה מעל בהי לרבות קדשים קלים שהן ממיני Planen rolco als ומעלה מעל בהי לרבות קדשים קלים שהן ממיני מבל רברי רבי יובי הגלילי והתנן המקדש בהלקי בין בקדשי קדשים בין בקדשים קלים אינה ניקודשת לימא דלא כרבי יוםי הגלילי אפילו תיצא רבי יוםי הגלילי כי אבר רבי יוסי הגלילי מחיים אכל לאחר ישחיטה "אפילו רבי יוסי הגלילי מודה דבי קא וב' vel.Brt.2 משלחן גבוח קא זכו ומהיים מי אמר והתנן בבור ובו..... מוכרין אותו תם הי"ולא שהום וכעל מום הי ושהום ומקדשין בו את האשה ואמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה לא שנו אלא בכור בזמן הזה דכיון דלא אפילו תימא עבדי M 45 B 44 ממטלטלי 1722 B 43 במקרקעי דמי שאני M 46 הכא B 47 מקר דניידי. M M 52 אפי...מודה ד M 50 M 150 אפי...מודה ד M 50

הזי להקרבה אית לה: "לכחנים זכייה "כנוייהו אכל בומן שבית המקדש קיים דחזי להקרבה"לא ואיתיביה רבא לרב נחמן ומעלה מעל בה' לרבות קדשים קלים שהן ממונו דברי רבי יוסי הגלילי ומשני רבינא בבבור בהוצה לארץ ואליבא דרבי שמעין דאמר אם באו תמימים יקרבו אם באו אין לכתחילה ב-Temu86200 לא ואם איתא "דכי אמר רבי יוםי הגלילי ממונו הוא מהיים לישני הא רבי יוםי הגלילי הא רבנן Fol.13 "אמר ליה מתנות כהונה קאמרת שאני מתנות "ומעלת מעל בה' לרבות קדשים קלים שחם ממונו 195.21 דברי רבי יוסי הגלילי בן עזאי אומר לרבות "את השלמים אבא "יוסי בן דוסתאי אומר לא אמר בן עזאי אלא "בבכור בלבד: אמר מר בן עזאי אומר יוםי מאי אילימא למעוטי sind, von vornherein aber nicht. Wenn בכור השתא ומה שלמים שמעונים סמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק אמרת "ממון בעלים הוא בכור מבעיא אלא אמר רבי יוחנן למעומי מעשר כדתניא בבבור נאמר °לא תפדה ונמכר תם הי "ובעל מום Bak.31632ª לא ינאל ואינו נמבר לא 20 des Galiläers und die andere vertrete die חי ולא שחום לא תם ולא בעל מום רבינא מתני לה אסיפא אכא יוסי בן דוסתאי אומר לא אמר בן עזאי אלא בבבור בלבד למעוטי מאי אילימא למעוטי לית להו לכהנים + M 55 א בגויה M 54 רבה' P 53 - M 57 הבי...מחיים — M 56 אל א ל 100 א דבהנים בי 100 M את ה V 58 500 M 61 64 אימ סטוני היא 63 ≥ M 62 ובני ...ושוום.

Opferung nicht geeignet ist, so haben die Priester Besitzrecht darauf, nicht aber zur Zeit, wenn der Tempel besteht, wo sie zur Opferung geeignet ist. Darauf wandte Ra-5 ba gegen R. Nahman ein: Und sich einer Veruntreuung gegen den Herrn schuldig macht, dies schliesst Minderheiliges ein, das sein Eigentum ist Worte R. Jose des Galiläers. Und Rabina erwiderte, er spreche יבוה קא ובו משלחן נבוה קא ובו: von einer Erstgeburt aus dem Ausland , und zwar nach R. Šimôn, welcher sagt. dass wenn solche gebrechenfrei eingeliefert worden sind, sie dargebracht werden; also nur dann, wenn sie eingeliefert worden man nun sagen wollte, R. Jose der Galiläer sei dieser Ansicht²⁷⁴hinsichtlich lebender, so sollte er ihm doch erwidert haben, die eine Lehre vertrete die Ansicht R. Jose Ansicht der Rabbanan 280!? (Er erwiderte:) Von den Priestergeschenken ist nichts zu beweisen, bei diesen verhält es sich anders, da sie vom Tisch Gottes erworben werden.

Der Text. Und sich einer Veruntreuung gegen den Herrn schuldig macht, dies schliesst Minderheiliges ein, das sein Eigentum ist — Worte R. Jose des Galiläers. Ben-Âzaj

sagt, dies schliesse [nur] das Friedensopfer ein. Abba Jose b. Dostaj sagte: Ben-Âzaj spricht nur von der Erstgeburt.

Der Meister sagte: Ben-Azaj sagt, dies schliesse [nur] das Friedensopfer ein. Was schliesst dies aus, wollte man sagen, dies schliesse die Erstgeburt aus, - wenn sogar das Friedensopfer, bei dem das Anstemmen²⁸², das Trankopfer, und das Schwingen von Brust und Schenkel erforderlich sind, Eigentum des Besitzers ist, um wieviel mehr die Erstgeburt!? Vielmehr, sagte R. Johanan, dies schliesst den Zehnt aus. Es wird nämlich gelehrt: Von der Erstgeburt heisst es:25 Es soll nicht ausgelöst werden, sie darf gebrechenfrei lebendig und gebrechenbehaftet lebendig und geschlachtet verkauft werden, vom Zehnt heisst es: "Es soll nicht umgetauscht werden, er darf weder lebendig noch geschlachtet, weder gebrechenfrei noch gebrechenbehaftet verkauft werden. Rabina bezieht dies auf den Schlußsatz: Abba Jose b. Dostaj sagte: Ben-Âzaj spricht nur von der Erstgeburt. Was schliesst dies aus, wollte man sagen, dies schliesse das

278. Zur Zeit, wenn der Tempel besteht, denn nur dann hat das Gesetz Lev. 5,21 ff. statt. 280. Und da er ihm nicht demgemäss erwiderte, so ist zu schliessen, dass Ausserhalb Palästinas. auch RJ. der Ansicht ist, dass die Erstgeburt als Eigentum Gottes gilt. 281. Die Erstgeburt gehört zu den priesterlichen Abgaben (Priestergeschenke) und ist durch das bereits bestehende Gesetz geheiligt, während andere minderheilige Opfer, zBs. das Friedensopfer (cf. Lev. 3, 1 ff. uö.) erst durch die Bestimmung des Eigentümers geheiligt werden. 282. Die Hände auf den Kopf des Opfers. Cf. Lev. 7,29 ff. 284. Vom Viehbestand; cf. Lev. 27,32 ff. 285. Num. 18,17.

Pricarmanile and wente sogar die Erst genuit die com Mutterfolle au schedigt ist, com i pontinue on um wieyed molir das Pruslensunder! E. Johanan orwiderte! Dies schlieset den Zelint aus. Es wird nam hen gelehre Ven der Bretgebaut heist es: and the second and are don, see don't ge are dientrer lebende, und gebrechenbehaltet lebendy and we blacktet verkautt wer smark, sake, et dant weder lebendig noch geschlachter, weijer gebrechentrei noch gebrechenbehaltet verkauft werden. ler sagte ja aber: nur von der Erstgelant" Dies ist ein Einwand.

Raba erklärte: Unter Güter, bei wel chen Leine Veruntreuung stattfindet sind solche zu verstehen, bei welchen das Geseta von der Veruntreuung nicht augewandt wird, das sind nämlich solche, die einem Laien gehören. Sollte er doch lehren: die eines Laien!? Dies ist ein Einwand.

R. Abba sagte: Wenn ein Friedens opfertier Schaden angerichtet hat, so kann

1.

שלפים השותא וכון בבור שוקווים ביום ביים ש שלמים מבניא אמר דבי יוהנן למינים ביעם בירנים בבבור נאנד לא הפדה ונכני הם הי יבעל נים הי יישרוב בבינשר באובי לא ייאר יאוני בייבי בא דיי ולא שחום לא תם ולא בעל נים הא בבכיר ביבה المالات المالات المالات المالات المالات المالات المالات المالات "נכפים שאין בהן דין מעילה ימאי נינהי ההדיים וליתני דחדיום קשיא: אבר רבי אבא שיפים Parane de la constante de la c אימורין לנבוה כלקי לא צריכא לניבה מבשרן בנגד מי אול אול אול אין לנבוה כלקי לא צריכא לניבה מבשרן בנגד מי אוליים איבורים אליבא דכאן אי אריבא דרבגן פשיבא הא אמרי בי ליבא לאשרליני נודאי או בישרלנו בידואי מהאי משתלם מהאי איבנית אימא דבי נהן איבניהת איכא רבנן איבעית אינא רבנן דני פימי בתרי ניפי יו אבל בחד נופא מצר אמר ליה מבל היכא דביינן משתלמנא איבעית אימא דבי נתן התם הוא" דאמד ליה בעל שור לבעל הבור אנא הוראי בבייך אשבהריה מאי דלית לי לאשתלומי מהיאך משתלימנא

> בבור M 67 אלא + M 66 אמרת + M 65 M 71 בכס M 70 מאן ל 70 M בא 17 M 68 א אימוריהן M 72 פשי כנגד אימוריהן אימוריהן פשי אית אית לי האי דאית לי M 74 מאי דאית לי לאישתלומי מהאי מישתלימנא ו ^י P 76 ליה.

man den Schaden von seinem Fleisch einfordern, nicht aber von den Opferteilen. Selbstverständlich, die Opferteile werden ja Gott dargebracht!? Dies ist wegen des Fleisches im Wert der Opferteile nötig". Nach wessen Ansicht, wenn nach den Rabbanan, so ist es ja selbstverständlich, denn sie sagen ja, dass wenn das eine" den Schaden nicht deckt, das Fehlende nicht vom anderen eingezogen werde, und wenn nach R. Nathan, so sagt er ja, dass wenn das eine den Schaden nicht deckt, das Fehlende vom anderen eingezogen werde!? — Wenn du willst, sage ich, nach der des R. Nathan, und wenn du willst sage ich, nach der der Rabbanan. Wenn du willst, sage ich, nach der der Rabbanan, denn sie sagen dies nur von zwei getrennten Körpern, während bei einem Körper [der Geschädigte] sagen kann: ich fordere ein von dem, was mir gefällt293. Wenn du willst, sage ich, nach der des R. Nathan, denn er ist dieser Ansicht nur in jenem Fall, weil der Eigentümer des [getöteten] Rinds zum Eigentümer der Grube sagen kann: ich habe mein Rind in deiner Grube gefunden, was ich von jenem nicht erhalten kann, fordere ich von dir, hierbei

287. Sc. des Heiligen. 288. Bei einer Hornschädigung, für die der Eigentümer nur dinglich (cf. ob. S. 9 N. 46) haftet. 289. Das Eigentum des Besitzers bleibt. 290. Man könnte sonst glauben, der Geschädigte erhalte den auf seinen Teil entfallenen Wert der Opferteile vom dem Schädiger zukommenden Fleisch. 291. Sie streiten über den Fall, wenn ein Rind böswillig ein anderes in eine Grube gestossen hat; der Eigentümer des Rinds hat nur ein Viertel, und wenn er gewarnt war, die Hälfte des Schadens zu ersetzen, da die Grube beim Tod mitgewirkt hat; die andere Hälfte des ihm zukommenden Ersatzes hat der Geschädigte nach der einen Ansicht verloren u. nach der anderen Ansicht vom Eigentümer der Grube zu beanspruchen. 292 Dass der Beteiligte für das Fehlende nicht haft-293. Nur vom Fleisch.

מינך "אכל הכא מי מצי אמר בשר אזיק אימורין colb לא אזיק: "אמר רבא תודה שהזיקה גובה מבשרה ואינו גובה מלחמה לחם פשימא סיפא איצמריך ליה "ניזק אוכל בשר"מתכפר מביא לחם הא נמי פשיטא המשירא דובה הוא לימא Schaden angerichtet hat, so kann die Ent-ליה את אכלת בשר ואנא אייתי להם קמשמע לן דלחם היוכא דבעלים הוא: נכסים שהי של בני ברית: למעוטי מאי"אי למעוטי דנכרי הא קתני "לה לקמן "שור של ישראל שנגה שור של נכרי יים ים Schlußsatz: der Geschädigte isst das פטור תנא והדר מפרש: נכסים המיוחדין: למקוטי מאי אמר רב יהודה למעומי "זה אומר שורך הזיק "ווה אומר שורך הזיק הא "תני לקמן "היו שנים 18.35" רודפין אהר אחד זה אומר שורך הזיק וזה אומר שורך הזיק שניהם פטורין תני והדר מפרש במתניתא 15 תנא פרט 'לנכסי הפקר היכי דמי אילימא דנגה 1801 תורא דידן לתורא דהפקר מאן תבע ליה אלא דנגה תורא דהפקר לתורא דידן ליזיל וליתיה °כשקדם רוכה בו אחר רבינא אביר למעוטי ננה ואחר כך הקדיש ננה ואחר כך הפקיר תניא נמי חכי "יתר על כן 1440. 20 אמר רבי יהודה אפילו נגח ואהר כך הקדיש נגח ואחר כך הפקיר פטור שנאמר והועד בכעליו והמית 29 ב-15 אר אר בקתני כיפא + TS אר הקתני כיפא א 78 היה -'- M 77 83 P. ... - M 82 W M S1 1 + B 80

ומי קתני לה לקמן M 85

aber kann er ja nicht sagen, dass nur das Fleisch den Schaden angerichtet habe und nicht die Opferteile.

Raba sagte: Wenn ein Dankopfertier schädigung nur vom Fleisch eingezogen werden, nicht aber vom dazu gehörenden Opferbrot. — Von dem Opferbrot ist dies ja selbstverständlich ?? - Nötig ist der Fleisch 305 und, der die Sühne erhält, bringt das Opferbrot dar. — Auch dies ist ja selbstverständlich!? - Man könnte glauben, dass er, da das Opferbrot die Accomodirung des Schlachtopfers bildet, zu ihm sagen könne: du isst das Fleisch und ich soll das Opferbrot darbringen!? So lehrt er uns, dass das Opferbrot Pflicht des Eigentümers sei ...

VON GÜTERN VON BUNDESGENOSSEN. Was schliesst dies aus, wenn das Eigentum von Nichtjuden, so lehrt er ja weiter, dass wenn ein Rind eines Jisraéliten ein Rind eines Nichtjuden niedergestossen hat, er ersatzfrei sei!? — Zuerst lehrt er es [allgemein], nachher erörtert er es.

VON GÜTERN, DEREN EIGENTÜMER LEGITIMIRT SIND. Was schliesst dies aus? R. Jehuda erwiderte: Dies schliesst den Fall aus, wenn einer sagt, dein Rind hat den Schaden angerichtet, und der andere sagt: dein Rind hat den Schaden angerichtet. — Dies lehrt er ja weiter: wenn zwei [Rinder] eines verfolgt haben, und der eine [Eigentümer] sagt: dein Rind hat den Schaden angerichtet, und der andere sagt: dein Rind hat den Schaden angerichtet, so sind beide frei!? - Zuerst lehrt er es [allgemein], nachher erörtert er es. In einer Barajtha wird gelehrt: dies schliesse herrenloses Gut aus. - In welchem Fall, wollte man sagen, wenn ein uns gehörendes Rind ein herrenloses Rind niedergestossen hat, so ist ja niemand da, der [Ersatz] fordern könnte, und wenn ein herrenloses Rind ein uns gehörendes niedergestossen hat, so kann man ja gehen und sich dieses holen!? - Wenn ein anderer zuvorgekommen ist und es sich angeeignet hat. Rabina erklärte: Dies schliesst den Fall aus, wenn es gestossen hat und darauf dem Heiligtum geweiht wurde, wenn es gestossen hat und darauf dessen Besitz aufgegeben wurde. Uebereinstimmend damit wird auch gelehrt: Noch mehr sagte R. Jehuda: selbst wenn es gestossen und [der Eigentümer] es darauf dem Heiligtum geweiht hat, oder es gestossen und [der Eigentümer] darauf dessen Besitz aufgegeben hat, ist er frei, denn es heisst: Und dies seinem Eigentümer angewigt wird, und es

אהר M אהר M ואהר M

B 86 בשקי " - 1 בגה...הקריש.

294. Dieses war ja nicht an der Schädigung beteiligt. 295. Natürlich, wenn es vorschriftsmässig 296. Ohne Rücksicht darauf, geschlachtet worden ist u. die Opferteile dargebracht worden sind. 297. Ex. 21,29. wer vom Fleisch geniesst.

98 M מזיק לעלמא.

rese libraries or not weam day Toteu and the Variabring our Ceaselit unter exnem Bestrer erfolgen - Is denn hierten die Amyreanne under ertunderliene film Woo-LE PRINCIPAL NAME OF THE PRINCIPAL SPINS Then I can der Amerikanel' See visitmelie inn wenn das Poten de Vorfullrung on Coriclit and die Abuvislung trate, sim in Best er erforten

THE WEST DES SCHADING ZURRED GAL Worker malim - en kann was hat doin kind and moment Gebiet, it such it?

(IND DAY DITE CITSCHADIGHAN IND HAL SCHAMOLD CHMINSAM GEHÖRT ROG Hada angre an Namen Abimis: In cinem gemon unen Hot sind sie tur Zahnschäarguing and LuB chadigung ersatzpflichtig. und [the Misnah] ist wie tolgt zu kondem nur der Schädiger Zutritt hat, da ist er hei; und wenn es dem Geschädigten und dem Schädiger gemeinsam gehört, so ist der Schädiger verpflichtet &c. R. Elei u aber sagte: Sie sind für Zahnschädigung und Eußschädigung ersatzirei, und [die Misnah] ist wie folgt zu konstruiren:

איש "נד שתהא פיתה והנכדה בדין שין באחד זונמר הדין "לא בעינן "הא השור יכקל בנמר דין הוא דכתיב אלא אימא עד שתהא ביתה והעבידה בדין ונכר דין שוין באחד: היין בירשיה הביידרה למזוק: דאמר ליה תורך ברשותי מאי בעי: ירשית הניוק והכיויק: אביד רב הסדא אביד אביבי הבי השותפין הדיב בה על השן זער הרגל יהבי האני היי מרשות המיוחדת למויק דפטור ורשות הניוק והמייק בשהויק חב הכויק ורבי אלינה אבר פביר יר השן זעל הרגל והבי קאבר הוין ברשות הבייהדת רבויק א Alla ביורן ברשות הבייהדת הבייק א ורשות הניוק וחביוק"נבי פטור וכשחויק חב חביויק "לאתויי קרן הניהא לשפואל אלא לרב דאפר תנא שור וכל מילי דשור"חב המיוק לאתייי מאי ראתייי הא דתני רבנן כשהזיק הב המזיק להביא שימי חנם וחשואל נושא שכר וחשוכר "שהזיקה בחמה ברשותן תם משלם חצי נוק ומועד משלם נוק שלם נפרצה בלילה או שפרצות לסמין והזיקה פמיר: אמר מר כשחזיק הב המזיק להביא שימר הגם והשואל נושא שבר והשובר היכי דבי איליבא strumen, nur nicht auf einem Gebiet, auf מול ליבא ליה ליבא ליה אוניה תורא דמשאיל לתורא דשואל ליבא ליה ליה אוניה הווא באוקיה תורא דמשאיל לתורא בשואל ליבא ליה של היה אוניה באוקיה הווא באוניה אוניה א אילו"אזיק בעלמא בעית לשלומי את חשתא דאזקית M פטר כה על P 91 המיוחד 92 M הפטור 93 M בשלמא לשמואל ניחא אלא M 94 M - - לאתויי מאי ייצתה | B 97 שהוזקה | M 96 ייצתה | M 95

nur nicht auf einem Gebiet, auf dem nur der Schädiger Zutritt hat, und das dem Geschädigten und dem Schädiger gemeinsam gehört, da ist er ersatzfrei; und [der Satz: wenn Schaden angerichtet worden ist, so ist der Schädiger verpflichtet, schliesst die Hornschädigung ein. - Einleuchtend ist dies nach Semuél²⁰⁹, was aber schliesst dieser Satz ein nach Rabh, welcher sagt, dass unter Rind alle Schädigungen des Rinds zu verstehen sind!? - Dies schliesst folgende Lehre der Rabbanan ein: Wenn Schaden angerichtet worden ist, so ist der Schädiger verpflichtet, dies schliesst den Fall ein, wenn ein Vieh im Gebiet des unbezahlten Hüters, des Entleihers, des Lohnhüters oder des Mieters Schaden angerichtet hat; ungewarnt muss die Hälfte und gewarnt muss der ganze Schaden ersetzt werden; ist es nachts ausgebrochenoder haben es Räuber durch Einbruch [befreit] und hat es einen Schaden angerichtet, so ist er frei.

Der Meister sagte: Wenn Schaden angerichtet worden ist, so ist der Schädiger verpflichtet, dies schliesst den Fall ein, wenn ein Vieh im Gebiet des unbezahlten Hüters, des Entleihers, des Lohnhüters oder des Mieters Schaden angerichtet hat. In welchem Fall, wollte man sagen, wenn das Rind des Verleihers das Rind des Entleihers beschädigt hat, so sollte doch [der Eigentümer] zu ihm sagen: wenn es anderweitig Schaden angerichtet hätte, so müsstest du bezahlen, wieso soll ich nun

298. Die Besitzer des Hofs, wenn ein Tier des einen dem anderen Schaden zugefügt hat. 299. Nach welchem unter "Rind" nur die Fusschädigung zu verstehen ist; cf. ob. S. 11 Z. 1.

לתורא דידך "בעינא לשלומי 'אלא 'ראזקיה תורא דשואל לתורא דמשאיל לימא ליה אילו איתוק מנלמא בנית לשלומי 'כוליה תורא השתא 'דאוקיה תורא דידך פלגא ניזקא הוא דמשלמת לי לעולם ז דאוקיה תורא דמשאיל לתורא דשואל והכא במאי נסקינן 'שקבל ניליו שמירת גופו "ולא קבל ניליו 14 Fol 14 שמירת נוקיו אי חכי אימא סיפא נפרצח בלילח או שפרצות לכטים ויצתה והזיקה פטור הא ביום חיים הא לא קבל עליו שמירת נוקיו הכי קאמר ים לבל עליו שמירת נוקיו 'חייב נפרצה בלילה או des Verleihers das Rind des Entleihers be-שפרצוה לסטים וחזיקה פטור איני והא תני רב יוסף הצר השותפים והפונדק הייב בהן על השן ועל הרגל תיובתא דרבי אלעזר אמר לך רבי אלעזר ותסברא 'מתניתא 'לא פליגי והתגיא "ארבעה כללות ונשו והיה רבי שמעון בן אלעור אומר בנוקין כל שהוא nommen hat³™. - Wie ist demnach der רשות לגיוק ולא למזיק הייב בכל "דמזיק ולא לניזק פטור "מכל לזה ולזה כגון חצר השותפים והבקעה פטור בה על חשן ועל הרגל על הנגיהה ועל הנגיפה ועל הנשיכה ועל הרביצה ועל הבעימה בוק שלם לא לוה satzpflichtig, wenn dies tags geschieht, ולא לזה כגון חצר שאינו של שניהם חייב "בו על חשן ועל הרגל על הנגיחה ועל הנשיכה ועל הנגיפה ועל הרביצה ועל הבעיטה תם משלם חצי נוק"מועד משלם נזק שלם קתני מיחת חצר חשותפין והבקעה יבי תניא אהדדי כי תניא nommen hat, so ist er ersatzpflichtig; ist אנא P 2 לך P 2 ראוקי + M אנא + M 99 6 שלי נזקא דכולי 1 M 2 ביום 1 M לי נזקא דכולי 1 M 2 ביום 1 M לי נזקא דכולי 1 B 2 ריצתה 1 M דמתנית 2 B 2 פי M 12 1 + M 11 M למזיק 10 M מן חכל

bezahlen, wenn es dein Rind beschädigt hat!? Und wenn das Rind des Entleihers das Rind des Verleihers beschädigt hat, so sollte er doch zu ihm sagen: wenn es anderweitig beschädigt worden wäre, so müsstest du mir das ganze Rind bezahlen, und wenn dein Rind es beschädigt hat, willst du mir nur die Hälfte des Schadens bezahlen? - Tatsächlich, wenn das Rind schädigt hat, nur wird hier von dem Fall gesprochen, wenn er die Verantwortung für seinen Körper, nicht aber die Verantwortung für seine Schädigungen über-Schlußsatz zu erklären: ist es nachts ausgebrochen oder haben es Räuber durch Einbruch [befreit] und hat es Schaden angerichtet, so ist er frei; demnach ist er erer hat ja keine Verantwortung für seine Schädigungen übernommen!? Er meint es wie folgt: wenn er aber die Verantwortung für seine Schädigungen überes nachts ausgebrochen oder haben es Räuber durch Einbruch [befreit] und hat es Schaden angerichtet, so ist er ersatzfrei. -- Dem ist ja aber nicht so, R. Joseph lehrte ja, dass man in einem ge-

meinsamen Hof und einem Wirtshaus für Zahnschädigung und Fußschädigung ersatzpflichtig sei; dies ist ja eine Widerlegung der Ansicht R. Eleâzars!? -- R. Eleâzar kann dir erwidern: Glaubst du, dass hierüber nicht Barajthalehren streiten, es wird ja gelehrt: Vier Regeln normirte R. Simôn b. Eleâzar hinsichtlich der Schädigung: wenn in das Gebiet nur der Geschädigte und nicht der Schädiger Zutritt hat, so ist er vollständig ersatzpflichtig; wenn nur der Schädiger und nicht der Geschädigte, so ist er vollständig ersatzfrei; wenn beide, zum Beispiel ein gemeinsamer Hof oder eine Weide, so ist er wegen der Zahnschädigung und der Fussschädigung ersatzfrei, und wegen des Stossens, Anrennens, Beissens, Sichniederlegens und Ausschlagens bezahlt er ungewarnt die Hälfte des Schadens und gewarnt den ganzen Schaden; wenn beide nicht, zum Beispiel ein Hof, der beiden nicht gehört, so ist er wegen der Zahnschädigung und der Fußschädigung ersatzpflichtig, und wegen des Stossens, Beissens, Anrennens, Sichniederlegens und Ausschlagens zahlt er ungewarnt die Hälfte des Schadens und gewarnt den ganzen Schaden. Hier heisst es also, dass er auf einem gemeinschaftlichen Hof und einer Weide wegen der

בה | 13 M קשיין.

caling hadryon, and bullschangene irei set - Inc. Lebren, water quechen perimanner Die Labre sprecht von dem Fall, wenn the Har holden our Veringing stein, sesol for Venette so and the Rooder and die des R. Jaseph spracht von dem Rad, wenn danva acc Hot mir nu brushte sur Vermorning weld, wellt aber für Rinder, in welchen Lall er lun icht ich der Zahnchangang as Grint des Geschädigten aut Dies ist meh ar beweisen, in der einen wind er noben Wirtshaus und in der anderen wird er neben Weide genannt; selme s. Inerius R. Zera wandte ein: Es herest ja toma und einer tremden teld ab . a coler hoe, und wenn [der Hot] ihm für Primeire au Vertügung steht, so ist dies in meht der Lall? Abaije erwiderte ihm: Da er ihm tur Rinder nicht zur Verfügung Almaus Diplite sprach zu Rabina: Wenn unn diese Lehren gegen einander nicht streiten, so ist anzunehmen, dass auch die Amoruer nicht streiten. Dieser erwiderte: Allerdings, wenn man aber annehmen will, dass sie wol streiten, so besteht ihr Streit in der Frage R. Zeras und der Antwort Abajjes'".

ההיא בהצר מיוחדת לוה ולוה בין לפירות בין לשוורים "ההיא דרב יוסף בהצר מיוחדת לפירות ואינה ביוחדת לשוורים "דלגבי שן הויא לה הצר הגיוק דיקא נבי דקתני הכא דומיא דפונדק"וקתני התם דומיא דבקעה שמע מינה מתקוף לה רבי זירא כיון דמייהדת פירות הא בעינן ובער בשדה אחר יליכא אביר ליה אביי כיון דאינה מיוחדת לשוורים שדה אחר קרינא ביה אכר ליה רב מחמ כדיפתי לרבינא ליכא מדטתנייתא לא 'פליגי אמוראי גבי לא פליגי אבר ליה אין ואם תמצא לומר פליגי בקושיא דרבי זירא ... "ובפירוקא דאביי פליגי: גופא ארבעה בללית היה רבי שמעון כן אלעזר אומר בנזקין כל שחיא רשות לניזק ולא למזיק הייב בכל על חבל לא קתני אלא מו הוא בבל "בכולי נוק בני רבי מרפון היא דאמיר "משונה קרן בחצר הניוק נוק שלם בשרם איבא סיפא לא לזה ולא לזה בגון הצר שאיני של שניהם "הייב בה על השן ועל הרגל מאי לא לוה ולא לוה איליכוא לא לוח "ולא לוח כלל אלא דאחר וחא בעינא ובער כשדה אחר וליכא אלא פשיטא לא stellt. so gleicht er einem fremden Feld. R- 20 לזה ולא לזה אלא דחד וקתני"סיפא תם משום הצי נזק "ומועד משלם נזק שלם אתאן לרבנן דאמרי משונה קרן בחצר הניזק חצי נזק הוא דמשלם רישא רכי טרפון וסיפא רבנן אין"דהא אמר ליה וחכא M ודר י 14 M דלגבי...הניזק M 14 וחכא M 13 M 18 פריגן P 17 מר מתנייתא P 17 פריגן P 16 $M \, 21$ בבן $M \, 20$ משונה $M \, 19$ הייב...הרגל M 22 ברל M 23 סיפא .דאמר M 25 ומועד...שלם

Der Text. Vier Regeln normirte R. Simôn b. Eleâzar hinsichtlich der Schädigung: wenn in das Gebiet nur den Geschädigte und nicht der Schädiger Zutritt hat, so ist er vollständig ersatzpflichtig. Es heisst nicht: für alles ersatzpflichtig, sondern: vollständig ersatzpflichtig, nämlich für den ganzen Schaden, also nach der Ansicht R. Tryphons, welcher sagt, dass man für die Hornschädigung im Gebiet des Geschädigten den ganzen Ersatz leisten müsse, wie ist nun demnach der Schlußsatz zu erklären: wenn beide nicht, zum Beispiel ein Hof, der beiden nicht gehört, so ist er für die Zahnschädigung und die Fußschädigung ersatzpflichtig; wie ist nun das "beide nicht" zu verstehen, wollte man sagen, weder der eine noch der andere, sondern ein fremder, so heisst es ja: und auf einem fremden Feld abweiden lässt, was hierbei nicht der Fall ist; wahrscheinlich also: beide nicht, sondern einer von ihnen, und es heisst weiter, dass ungewarnt die Hälfte des Schadens und gewarnt der ganze Schaden bezahlt werden müsse, also nach den Rabbanan, welche sagen, daß für die Hornschädigung auch im Gebiet des Geschädigten nur die Hälfte des Schadens zu bezahlen sei; der eine Fall vertritt also die Ansicht R. Tryphons und der andere die

^{301.} In welches nur Früchte u. keine Rinder hineingebracht werden. 302. Ex. 22,4. Hisda u. R. Eleâzar, erster spricht von dem Fall, wenn der Hof dem Schädiger für Rinder nicht zur Verfügung steht, u. der andere spricht von dem Fall, wenn er ihm auch für Rinder zur Verfügung steht. RH. ist der Ansicht A.s, dass ein Hof, der nur für Früchte und nicht für Rinder bestimmt ist, als fremdes

שמואל לרב יהודה "שינגא שבוק מתניתין ותא 68.363.80 "אבתראי רישא רבי מרפון וסיפא רבנן רבינא משמיה דרבא אמר כולה רבי מרפון היא ומאי לא לזה ולא לזה לא לזה ולא לזה לפירות אלא 5 דחד לזה ולזה לשוורים דלגבי שן הויא לה"חצר הניזק "לגבי קרן הויא לה "רשות הרכים אי חכי ארבעה שלשה הוו אמר רב נחמן בר יצחק שלשה מסום כללות בארבע מקומות:

ום ככף"שוה כסף בפני בית דין יעל פי עדים ונוון בני הורין"בני ברית יהנישים בכלל הנוק יהניוק והכיויק בתשתיבין:

[גמרא.] מאי שום כסף אמר רב יהודה שום זה לא יהא אלא בככף תנינא להא דתנו רבגן 'פרח יישי שהזיקה טלית וטלית שהזיקה פרה אין אומרים תצא שבין איתה בדבים: drei P.R. Nahman b. Jiçhaq erwiderte: Prei ישות בבף: דתנו רבון שות בכה בלבד שאין בית דין נוקקין אלא לנכסים שיש להן אחריות אבל אם כדם ניוכן ותפס"משלשלין בית דין גובין לו מחן: אמר בור שודו ככם מלמד שאין בית דין נוכפון אלא אפר "רבה משמע משמע אמר "רבה לוכפים שיש להן אחריות מאי משמע אפר "רבה" DER בר עולא דבר השוח כל ככת כאי ניהו דבר שאין לו אונאה עבדים ושטרות נמי אין להן אונאה אלא

ברן ב M 28 בין ב M 27 או בתר או 26 אבר M 31 בככים M 30 אבר אם M 29

der Rabbanan!? Allerdings, so sagte auch Semuél zu R. Jehuda: Scharfsinniger, lass die Mišnah305 und folge mir: der erste Fall vertritt die Ansicht R. Tryphons und der andere die der Rabbanan. Rabina im Namen Rabas erklärte: Das Ganze vertritt die Ansicht R. Tryphons, denn die Worte "beide nicht" sind zu verstehen: beide nicht für Früchte, sondern nur einer, beide aber 10 für Rinder; hinsichtlich der Zahnschädigung gilt er als Hof des Geschädigten und hinsichtlich der Hornschädigung gilt er als öffentliches Gebiet. - Wieso sind es demnach vier [Regeln], es sind ja nur Regeln vier Gebiete betreffend.

ELDSCHÄTZUNG GELDWERT, VOR GERICHT, DURCH AUSSAGE VON ZEU-GEN, DIE FREIE UND BUNDESGENOSSEN SCHÄDIGUNG EINBEGRIFFEN. DER GE-SCHÄDIGTE UND DER SCHÄDIGER TRAGEN GEMEINSAM DEN SCHADEN.

GEMARA. Was heisst: Geldschätzung? R. Jehuda erwiderte: Die Schätzung erfolgt nur nach dem Geldwert308. Eine Misnah lehrt also dasselbe, was die Rabbanan lehrten: Wenn eine Kuh ein Gewand und das Gewand die Kuh beschädigt hat, so sage man nicht, die Beschädigung der Kuh sei durch die des Gewands und die des Gewands sei durch die der Kuh ausgeglichen, sondern man schätze die Beschädigungen nach ihrem Geldwert¹⁰⁰.

GELDWERT. Die Rabbanan lehrten nämlich: Geldwert, dies lehrt, dass das Gericht nur dann exekutiv einschreitet, wenn [der Schädiger] Güter, die eine Garantie "gewähren, besitzt; wenn aber der Geschädigte zuvorgekommen ist und Mobilien eingehascht hat, so lässt ihn das Gericht auch von diesen einfordern.

Der Meister sagte: Geldwert, dies lehrt, dass das Gericht nur dann exekutiv einschreitet, wenn [der Schädiger] Güter, die eine Garantie gewähren, besitzt. Wieso geht dies hieraus hervor? Rabba b. Ula erwiderte: Dinge, die alles Geld wert sind. — Das sind also Dinge, bei welchen keine Uebervorteilung "stattfindet, — auch bei Sklaven und Schuldscheinen findet ja keine Uebervorteilung statt!? Vielmehr, erklärte

Gebiet gilt, während RE. der Ansicht RZ.s ist, dass ein solcher Hof nicht als fremdes Gebiet gilt. 305. Dh. bemühe dich nicht, sie nach einem Autor zu erklären. 306. Der letzte Fall müsste ja ausscheiden: hinsichtlich der Zahnschädigung ist er im ersten u. hinsichtlich der Hornschädigung ist 307. Diese Mišnah enthält die Quintessenz verschiedener, das Schädier im dritten einbegriffen. gungsgesetz betreffender Lehren u. wird weiter im T. ausführlich erläutert. 308. Es wird nicht event. Schaden gegen Schaden verrechnet, vielmehr wird jeder Schaden nach seinem Geldwert berechnet. 309. Der minder Beschädigte muss dem anderen die Differenz herauszahlen. 310. Dh. Grundbesitz. 311. Wenn jemand beim Kauf oder Verkauf eines Gegenstands um ein Sechstel des Werts übervorteilt wird, so muss ihm dieser Betrag zurückerstattet werden, wenn um mehr als ein Sechstel, so kann

Rabba b Ul. Dinne, the durch Gold or worken werden. Sharron und Schuld schong werden ja elements dies i Gest erworden? As mela, erkarie R. My Gold were might alim bares to M, withrent alles numbers have Could by

R. Johnsto S. Hemano wies R. Hona, Salin R. Johannie, uni omen Wider pruch un 10 hussi Coldwert, und die Johrt, dass wenn [der Schndiger] Cinter, die eine Cia rantic gewähren, besit it, und dem widersprechend wind gelehrt: Sell er erse en, dies schliesst alles ein, was Geld wert ist, selbst Kleic's Hier wird von Waisen gesprochen. Wie ist, wenn hier von Waisen gesprochen wird, der Schlußsatz a ciklinen wenn aber der Geschädigte uvorgekommen ist und Mobilien eingehascht hat, so lässt ihn das Gericht von o diesen eintordern; wieso lässt ihn, wenn hier con Waisen gesprochen wird, das Gericht con diesen einfordern? Wie Raba im

אמר"רכה בר עולא דבר הנקנה בכסף עבדים ישמרית נמי נקנין בכסף אלא אמר רב אשי שיה כסס ילא בכן ווני ביווו בכן נינוויי יביי ליוו ביוור ביוויי בר חיננא לרב הונא בריה דרב יהושי תנא שיה כסק מלמד שאין בית דין נזקקין אלא לנכפים שיש בינים להן אחריות והתניא ישיב לרבות שוה כבל יאפירי סובין הבא במאי נסקיגן ביתמי אי ביתמי אימא סיפא' אם קדם ניזק ותפס "מטרטרין בית דין ניבין לו מהן אי ביתפי אמאי בית דין ניבין לי מהן מה כדאמר רבא אמר רב נחמן שתפס מהיים הכא נמי ש cornelit nur dannes of ure einschreite. שמי הכא נמים מהיים הכא נמי שתפם מחיים: בפני בית דון: פרט למיכד נכסיי "ואחר כך הולך לכית דין שמין מינה לוה ומבר נכסיו ואחר כך בא לכית דין אין בית דין ניכין לי מהן אלא 'פרט לבית דין הדיוטות: על פי עדים: פרט למודה בקנם ואחר כך באו עדים שהוא פטור הניהא "מודה לכאן דאמר מודה בקנם ואחר כך כאו נדים פמיר ארא רביאן דאכיר בודה בקנם ואחר כך באו עדים הייב באי דות איכא למימר סיפא איצטריך ליה בני הורין ובני ברית כני הורין למעוטי עבדים בני ברית למעוטי גיים יצריכא דאי אשמעינן עבד משום דאין לו 'יחם אכל גוי דיש לו

M 35 אם M 34 אם M 32 אבר M 32 אם 32 והוא 36 M ובא לבית 37 M אמר רבא א ד נדמן 36 M: דפטור 39 M מודה...עדים.

Namen R. Nahmans erklärt hat: wenn er sie bei Lebzeiten eingehascht hat, ebenso ist auch hier zu erklären: wenn er sie bei Lebzeiten"eingehascht hat.

VOR GERICHT. Ausgenommen, wenn er seine Güter verkauft und dann vor Gericht erscheint". Hieraus wäre also zu entnehmen, dass wenn jemand Geld borgt, darauf seine Güter verkauft und dann vor dem Gericht erscheint, das Gericht von diesen nicht einfordern lasse"? - Vielmehr, ausgenommen ist das Laiengericht".

DURCH AUSSAGE VON ZEUGEN. Ausgenommen, wenn jemand die Busszahlung freiwillig eingesteht und erst nachher Zeugen kommen, er ist dann frei. - Einleuchtend ist dies nach demjenigen, welcher sagt, dass wenn jemand eine Busszahlung freiwillig eingesteht und darauf Zeugen kommen, er frei sei, wie ist es aber nach demjenigen, welcher sagt, dass wenn jemand eine Busszahlung freiwillig eingesteht und darauf Zeugen kommen, er schuldig sei, zu erklären!? - Nötig ist der Schlusssatz: Freie und Bundesgenossen. Freie, dies schliesst Sklaven aus; Bundesgenossen, dies schliesst Nichtjuden aus. Und beides ist nötig; würde er es nur von Sklaven gelehrt haben, [so könnte man glauben,] weil [ein Sklave] keine Legitimität besitzt, nicht aber gelte dies von einem Nichtjuden, der eine Legitimität besitzt; und wenn er dies nur von einem Nichtjuden gelehrt haben würde, [so könnte man glau-

er vom Kauf, bezw. Verkauf zurücktreten; dises Gesetz hat bei Grundstücken nicht statt. mobilien, während Mobilien durch das Ansichziehen erworben werden. 313. Da es von Ort zu Ort transportirt werden kann; cf. ob. S. 22 Z. 12 ff. 314. Ex. 21,34. 315. Des Schädigers, u. bei Mobilien wird angenommen, dass sie sie nachher erworben haben. 316. Des Schädigers. 317. Die Käufer sind nicht haftbar. 318. Während gesetzlich die Käufer wol haftbar sind. In anderen Fällen bilden auch 3 Laien ein Gerichtskollegium, bei Verhandlungen in Bussgeldsachen aber müssen es autorisirte Richter sein.

Pes. 43° לא"ואי אשמעינן גוי משום ְדלא שייך "Pes. 43° במצות אבל עבד דשייך במצות אימא לא צריכא: 504.204 והנשים בכלל (הנוק): מנהני מילי "אמר רב יהודה Kid.o5a אמר רב וכן תנא דבי רבי ישמינאל אמר קרא "איש או שאו או אמר 5 אשה כי יישו מכל המאת השוה הכתוב אשה לאיש ו-50. לכל נונשין שבתורה דבי דבי מלינור תנא "ו|אלה המשפטים אשר תשים לפניהם השוה הכתוב אשה 29.00 לאיש לכל דינין שבתורה דבי חזקיה "ורבי יוסי הגלילי תנא אפר קרא והפית איש או אשה חשוה הכתוב אשה לאיש לכל ביתות שבתורה וצריבי דאי אשמעינן קמייתא התם הוא דהם רהמנא עלה כי היכי דתהוי לה כפרה אכל דינין איש דכר משא ומתן "אין אשה לא ואי אשמעינן דינין כי היכי דתיהוי לה היותא אכל "כפרה איש דכר" מצוה נו אין משה "דלאו בת "מצוה לא "וא" אשמעינן הני תרתי "הכא משום כפרה והכא משום היותא אבל לענין קטלא איש דבר"מצוח לשלם כופר אשח לא ומי משמקינן"כופר משום דמיכת מיכוד נשמח מכל הני תרתי דליכא איבוד נשמה אימא לא צריכא: אתמר פלנא נוקא "רב wurde gelehrt: Die Schrift sagt:" Und ei-ישמעאל בן יעקב M 42 או בימעטו או או או תנא אמר קרא אלה – 43 אל ודבי רבי – 44 אל – הוא - M איש P 46 מצות M 47 רלאו M 45 איש M 45 ב"ם $\parallel 48 + \mathrm{M}$ איבוד נשמה אבל $+ \mathrm{M}$ ב"ם משום M 49 הנך תרתי דליכא איכוד נשמה אימא לא צריכא דהכא כפרת וחכא היותא " 50 M לענין קטלא משום דאיבוד נשמה הם רחמנא עלה אבל אידך לא " 51 M פלגי (וכן להלן).

ben,] weil er an den Geboten keinen Anteil hat, nicht aber gilt dies von einem Sklaven, der Anteil an den Geboten hat; daher ist beides nötig.

Frauen sind im [Gesetz von] der SCHÄDIGUNG EINBEGRIFFEN. Woher dies? R. Jehuda erwiderte im Namen Rabhs und ebenso wurde es auch in der Schule R. Jišmâéls gelehrt: Die Schrift sagt Wenn ein Mann oder ein Weib irgend eine Sünde begeht, die Schrift hat also das Weib dem Mann hinsichtlich aller Strafgesetze in der Gesetzlehre gleichgestellt. In der Schule R. Eleâzars wurde gelehrt: "Folgendes sind die Rechtssatzungen, die du ihnen vorlegen sollst, die Schrift hat das Weib dem Mann hinsichtlich aller Zivilgesetze in der Gesetzlehre gleichgestellt. In der Schule Hizqijas und R. Jose des Galiläers nen Mann oder ein Weib tötet, die Schrift hat also das Weib dem Mann hinsichtlich aller Todesarten in der Gesetzlehre gleichgestellt. Und [alle diese Schriftverse] sind nötig. Würde er uns nur den ersten gelehrt haben, [so könnte man glauben,] dies gelte nur diesbezüglich323, weil es der Allbarmherzige geschont hat, damit es eine

Sühne erlange, während das Zivilgesetz nur für den Mann gelte, der Handel treibt, nicht aber für das Weib. Würde er es uns nur hinsichtlich der Zivilgesetze gelehrt haben, [so könnte man glauben,] damit für ihren Lebensunterhalt gesorgt sei, das Gesetz von der Sühne aber gelte nur für den Mann, der zu allen Geboten verpflichtet ist, nicht aber für das Weib, das nicht zu allen Geboten verpflichtet324ist. Würde er es uns nur bezüglich dieser beiden gelehrt haben, [so könnte man glauben,] an der einen Stelle, damit es Sühne erlange, und an der anderen Stelle, damit für seinen Lebensunterhalt gesorgt sei, bei der Tötung aber zahle man Lösegeld nur für den Mann, der zu allen Geboten verpflichtet325 ist, nicht aber für das Weib. Würde er es uns nur vom Lösegeld gelehrt haben, [so könnte man glauben,] weil es sich hierbei um die Einbüssung des Lebens handelt, nicht aber gelte dies von jenen beiden, bei welchen es sich nicht um die Einbüssung des Lebens handelt; daher sind alle nötig.

DER GESCHÄDIGTE UND DER SCHÄDIGER TRAGEN GEMEINSAM DEN SCHADEN. ES wurde gelehrt: Die Zahlung des halben Schadens ist, wie R. Papa sagt, eine Ent-

321. Ex. 21,1. 322. Ib. V. 29. 324. Frauen sind nur den Verboten sichtlich der Opfer wegen Uebertretung der Strafgesetze. u. den von einer bestimmten Zeit nicht abhängigen Geboten unterworfen. 325. Der also durch 326. Für die Rinderschädigung, die Tötung von der Ausübung der Gebote entrissen wurde. ungewarnt.

achadigung und wie R. Hono, Solin R. Jehnoua - ag' cuio Rus - R Papa - agt, pie ser eine Partseltaligung, denn er ist der Ansielit. Rimies and alliemein meht als box wint men hen mut allte fact Enventumer) eigentheit den van en Schieden besalden, um hat ihn der Allbarnherige geshout dame Rind nechmelitigewarnt worden ust R Home Sohn R Jehosnas, sagt. au ser eine Busse, denn er ist der Ansicht, i Rinder sind allgemein als bewacht anzuwhen a sumit branchte er eigentlich über-Raupt melits in be ablen, nur hat ihm der Albarmher ige eine Busse auferlegt, da-

- Es wird gelehrt: Der Geschädigte und der Schidiger tragen gemeinsam den Schaden, allerdings ist der Geschädigte am Schaden beteiligt nach demjenigen, weldens sei eine Entschädigung, wieso aber nach demjenigen, welcher sagt, die halbe Entschädigung sei eine Busse; wenn er sogar ihm nicht Zukommendes erhält, wieso ist er am Schaden beteiligt!? - Dies be-

פפא אמר ממינא רב הונא בריה דרב יהישי, אמר הנבא רב פפא אמר ממונא קכבר כתם שוורים לאי בחוקת שימור קייבי וכדין היא דבעי רשריפי ביריה והחבנא הוא דחם עליה' דאכתיה לא אייעד תוריה רב הינא בריה דרב יהושני אניר קנכא קכבר כתם שיורים בחוקת שימוד קיימי ובדין הוא דרא לשלם בדל ייהובנא הוא דקנסיה כי חיכי 'דלנטריה לתירית תנן הניור והכיוק בתשלופין בשלכא לכאן דאכר פלנא נוקא ממונא היינו דשייך ניוק בתשלומין אלא למאן דאמר פלנא נוקא קנסא חשתא דלאו דידיה שקיל בתשליבין "איתיה לא נצרבא אלא לפחת נבילה פחת נבילה הא תנא ליה רישא תשלומי נוק מיבוד שהבעיים בשפלין בנבילה הדא בתם וחדא בביינד וצריבא דאי אשמעינן תם משום דאכתי לא איינד אבל מועד "אימא לא ואי אשמעינן מועד משים דקא soll בועד "מיעד אימא לא ואי אשמעינן מועד משים דקא משלם בוליה אבל תם אימא לא צריכא תא שמע מה ים בין תם לבועד שחתם משלם חצי נוק בגופו וביעד משלם נוק שלם כן הכלייה ואם איתא ליתני נכי הא תם אינו בשלם על פי עצמו מועד משלם על פי ther sagt, die Zahlung des halben Scha- שייר שייר הצי שייר לוא ושייר מאי שייר דהאי שייר הצי יונא ושייר מאי שייר בהאי

> א דלישלם כוליה || 33 M ל משום 🕴 54 P דנמרי 🖟 M במרי 🧗 א תניגא תשלומי | 15 M היינו טעמא דלא מטפל + M היינו טעמא דלא מטפל מזיק בנבירה 15 M -- דאייעד 158 מטפר ניזק ארא + M = 10 שהתם. + M = 10 א שהתם.

zieht sich auf die Wertverminderung des Aases331. — Von der Wertverminderung des Aases lehrte er ja schon früher: Schadenersatz, dies lehrt, dass der Eigentümer sich mit dem Aas zu befassen hat!? - Das eine spricht von einem ungewarnten und das andere spricht von einem gewarnten. Und beides ist nötig; würde er es nur von einem ungewarnten gelehrt haben, [so könnte man glauben,] weil es noch nicht gewarnt worden ist, nicht aber gelte dies von einem gewarnten; und wenn er dies von einem gewarnten gelehrt haben würde, [so könnte man glauben,] weil er den ganzen Schaden zu bezahlen hat, nicht aber gelte dies von einem ungewarnten; daher ist beides nötig. - Komm und höre: Welchen Unterschied giebt es zwischen einem ungewarnten und einem gewarnten? - Für einen ungewarnten wird die Hälfte des Schadens und zwar dinglich bezahlt, und für einen gewarnten wird der ganze Schaden und zwar persönlich bezahlt; wenn nun dem so34wäre, so sollte er doch auch folgenden [Unterschied] lehren: für einen ungewarnten braucht man bei einem freiwilligen Geständnis nicht zu bezahlen35, und für einen gewarnten muss man auch bei einem freiwilligen Geständnis bezahlen!? - Manches lehrt er und manches lässt er zurück. - Was lässt er noch ausserdem zurück? - Die Zahlung der Hälfte des

^{327.} Als solche gilt jede Zahlung, die dem Schaden nicht entspricht. 328. Durch Selbstzucht, dh. sie sind bösartig u. es ist Pflicht des Eigentümers, sie zu bewachen. 329. Cf. S. 5 330. Cf. N. 328. mut. mut. 331. Die der Geschädigte zu tragen hat (cf. ob. S. 34 N. 220); die Busse, die ihm zuerkannt wurde, erhält er nicht vollständig. 332. Deshalb muss der Geschädigte wenigstens die Wertverminderung des Cadavers tragen. 333. Cf. S. 9 N. 46. 334. Dass die Zahlung des halben Schadens eine Busse sei. 335. Cf. ob. S. 47 Z. 15.

כופר אי כישום הני כופר לאו שיורא הוא הא כיני المرك المركزة תא שמני המית שורי את פלוני או שורו של פלוני Colb הרי זה משלם על פי עצמו מאי לאו בתם לא 1944 5 במועד אבל תם מאי הכי נמי דאין משלם על פי ישלים אל דובי אודוני ביפש היביה שורי את יבדי של פלוני אין משלם על פי עצמו לפלוג וליתני בדידיה במה דברים אמורים כמועד אכל כתם אינו משלם על פי עצמו כולה במועד קמיירי תא שמע זה הכלל 10 כל המשלם יותר"על מה שחזיק אינו משלם על פי נצמו כאי לאו הא פחות "מכה שהזיק משלם לא הא כמה שהזיק משלם אבל"פחות מאי הכי נמי דלא משלם "אי הכי אדתני זה הכלל כל המשלם יותר "על מה שהזיק אינו משלם על פי ישהויק בכה שהוים בכה שהוים lehrt er demnach im Schlußsatz, [dass wenn דמשמע פחות ומשמע יותר תיובתא והלכתא פלגא נוקא קנפא "תיובתא והלבתא אין" פניכא כאי הויא אוויא נוקא תיובתא משום דלא קתני בני שחזיק לא פכיקא ליה כיון דאיכא חצי נזק צרורות דהלכתא גמירא לה ירמרות הוא משום הכי לא קתני: והשתא דאמרת nen Unterschied machen: dies gilt nur von פלגא נזקא קנסא האי כלבא דאכל אימרי ושונרא + ע 63 ע ממה שהזי + V 63 ממה שהזי + M 62 ממה M 61 M 66 ממאי קא הוי M 64 עיף עצמו M 64 וממונא הוא לא ססיקא ליה והש. M 67

Lösegelds¹³⁰. Wenn nur die Zahlung der Hälfte des Lösegelds, so ist dies ohne Bedeutung, denn hier ist die Ansicht R. Jose des Galiläers vertreten, welcher sagt, für das ungewarnte müsse die Hälfte des Lösegelds gezahlt werden. Komm und höre: [Spricht jemand:] mein Rind hat jenen getötet, oder: das Rind von jenem, so muss er trotz des freiwilligen Geständnisses bezahlen; wahrscheinlich [spricht er] von einem ungewarnten!? Nein, von einem gewarnten. - Für ein ungewarntes braucht man also bei einem freiwilligen Geständnis nichts zu bezahlen, wozu er sagt: mein Rind hat den Sklaven von jenem getötet, er wegen des freiwilligen Geständnisses nichts zu bezahlen"brauche, sollte er doch beim ersten Fall selbst eieinem gewarnten, für ein ungewarntes aber braucht man bei einem freiwilligen Geständnis nichts zu bezahlen!? Das ganze spricht von einem gewarnten 358. --Komm und höre: Die Regel hierbei ist:

wer mehr bezahlt als wie er Schaden angerichtet hat, braucht bei einem freiwilligen Geständnis nichts339zu bezahlen; wenn aber weniger, so muss er wol bezahlen349!? Nein, wenn soviel, wie er Schaden angerichtet hat, muss er wol bezahlen. — Wenn aber weniger, so braucht er nichts zu bezahlen, wieso heisst es demnach: die Regel hierbei ist: wer mehr bezahlen muss als wie er Schaden angerichtet hat, braucht bei einem freiwilligen Geständnis nichts zu bezahlen, es müsste ja heissen: die Regel hierbei ist: wer nicht soviel bezahlt, wie er Schaden angerichtet hat, worunter sowol weniger als auch mehr zu verstehen sein würde!? — Dies ist eine Widerlegung. Die Halakha ist: die Zahlung des halben Schadens ist eine Busse. — Die Halakha, wo dies widerlegt wurde!? - Freilich; widerlegt wurde dies ja nur deshalb, weil es nicht heisst: wie er Schaden angerichtet hat, dies wäre aber nicht stichhaltig, denn von der halben Entschädigung für einen durch Steinchen³⁴¹angerichteten Schaden nicht haben wir ja eine Ueberlieferung, dass diese eine Geldzahlung sei. Deshalb lehrte er demgemäss.

היף ליוה

Da du nun ausgeführt hast, dass die halbe Entschädigung eine Busse sei, so kann, wenn ein Hund ein Lamm oder wenn eine Katze ein Huhn gefressen hat, da

^{336.} Der gewarnte Eigentümer eines Rinds, das einen Menschen getötet hat, muss an die Erben Lösegeld zahlen; ungewarnt sollte er eigentlich die Hälfte des Lösegelds zahlen, was aber nicht der Fall 337. Die 30 Seqel (cf. Ex. 21,32); jede in der Schrift festgesetzte Zahlung ist eine Busse, da bei dieser der Wert der Schädigung nicht berücksichtigt wird. 338. Er führt deshalb keinen 339. Weil eine solche Zahlung, die dem Schaden Unterschied hinsichtlich eines ungewarnten an. 340. Demnach ist die Zahlung des halben Schadens eine richnicht entspricht, eine Busse ist. tige Entschädigung u. keine Busse. 341. Cf. ob. S. 9 NN. 43 u. 44.

dies crass Ungewohnliche 550, m Rabyle nien datur keim Entsch einzung ernocklaus weeden. Dies gilt pelant nur con grossen. but hemen also bet die, etwo Grwolinhelies. Hat plor to chalintel alway cinachas he and earling might absonousien. Wenn pler to obadigue die Persetung eme. First tia ome klaye in Palestina verlangt, so wind that eme soldie lestgesetet; und wenn jeler Schadiger] nicht lungeht, so w wird er in den Barm getan. Auf jeden Fall wind ee in den Bann getiin, bis er das schädigende Tier abgeschafft hat. Dies wegen emur Lohr R Nathans, denn es wird ge-John R Nuthan sagte: Woher, dass man to in seiner Haus Leinen bösen Hund halten und Leine schadhufte Leiter aufstellen durie es heisst: Du sollst nicht Blutschuld and dein Hines laten.

S GIERT FÜNF FÄLLE DES NICHTGE-WARNTSEINS UND FÜNF FÄLLE DES

דאכלה תרנגולא משונה הוא ולא מנבינן ככבר וחני מילי ברברבי אבל בוומרי אורחידו הוא ואיוופס יא מפקינן מיניה ואי אמר קבונו לי זיבנא דאורינא לארין דישראל קבעינן ליה ואי לא אזיל בשבתינן ליה וכין כך וכין כך משמינונן ליה עד דמכלין הוייא מה בא בדרבי נתן דתניא רבי נחן איבר בין שלא ינדל אדם כלב דני בתוך ביתו ואל יעכיד כולם בעיין בתוך ביתו' תלמוד לומד לא תשים דמים בבייוך: משה מיעדת הבהמה אינה מיעדת (iv.) בהמה אינה מיעדת לא לינוח ולא ילינוף ולא ליניך ילא לרבוין ורא לבעום 'השן' פיעד לאכול את הראיו לה הרגה פיעדת לישבור בדרך הולוכה ושור הביעד ושור הביין ברשית הניוק והאדם "הואב והארי והרוב והנמר והברדלם והנחש הרי אלו ביועדין רבי אלעזר איביר בובין שהן בני תרבות אינן מועדין והנהיש מועד לעולם: גברא. מדקתני דישון מונדת ליובול בבלל דבווצר דוביון ניבקיבן וכיובנו בדביד אינוד ביינדה M 68 תרנגולי רברבי משוי הוא ולא משלם זלא מנבי בי בבבל פא M 69 ב 70 M אזמניה ניהליה לדינא לארין ישר מומנינן — M 69 ליה B 71 לארעא דייטי 72 M שנאי 73 VM מועדת 76 ות למימרא. 122 M 75 אליעזר M 74

Gewarntseins. Ein Vieh gilt als nichtgewarnt hinsichtlich des Stossens, des Anrinnens, des Beissens, des Sichniederlegens und des Ausschlagens. Bei der Zahnschädigung gilt es als gewarnt hinsichtlich des Fressens geeigneter Dinge; bei der Fußschädigung gilt es als gewarnt hinsichtlich des Zerbrechens im Gehen; das gewarnte Rind, das Rind des Schädigers im Gebiet des Geschädigten und der Mensch Ein Wolf, ein Löwe, ein Bär, ein Leopard, ein Panther und eine Schlange gelten stets als gewarnt; eine Schlange aber gilt stets als gewarnt; eine Schlange aber gilt stets als gewarnt.

GEMARA. Wenn gelehrt wird, bei der Zahnschädigung gelte es als gewarnt, so spricht er ja wahrscheinlich von dem Fall, wenn die Schädigung im Gebiet des Ge-

342. Die ungewöhnliche Schädigung, dh. die das Tier nicht aus Fahrlässigkeit (Fußschädigung) oder Genußsucht (Zahnschädigung), sondern aus Böswilligkeit anrichtet, gehört zur Klasse der Hornschädigung; der Eigentümer hat ungewarnt die Hälfte des Schadens zu entrichten, u. zwar ist diese Zahlung 343. Für Bussgeldsachen sind nur autorisirte Richter zuständig, u. ausserhalb Palästinas findet keine Autorisation statt; cf. Bd. vij S. 132 Z. 1 ff. 344. Lämmern oder Hühnern. 345. Das dem Schädiger gehört. 346. Dt. 22,8. 347. Wörtl. fromm, unschuldig, ein Tier, das nicht als bösartig bekannt ist; wenn es aus Bosheit auf eine der fünf hier aufgezählten Arten, die jedoch zur selben Klasse (קרן Hornschädigung) gehören, einen Schaden anrichtet, so hat der Eigentümer nur die Hälfte des Schadens zu ersetzen; wenn es eine solche Schädigung 3mal wiederholt hat u. der Eigentümer gewarnt worden ist, so gilt es als berüchtigt, wörtl. gewarnt u. der Eigentümer hat den ganzen Schaden zu ersetzen. Hinsichtlich der Schädigungen, die nicht aus Bosheit geschahen, sondern aus Fahrlässigkeit (ביל Fußschädigung) u. Genußsucht (שין Zahnschädigung), gilt das Tier stets als "gewarnt", dh. der Eigentümer hat schon das 1. Mal den ganzen Schaden zu ersetzen. Im T. heisst die Schädigung, für welche der Eigentümer die Hälfte zu ersetzen hat, "ungewarnt", u. die er vollständig zu ersetzen hat, "gewarnt". 348. Auf zerbrechliche Dinge, um sie zu beschädigen. fünf Fällen ist die vollständige Entschädigung zu leisten. 350. Dh. der Eigentümer muss den ganzen Schaden ersetzen, da es ihre Eigenschaft ist, böswillige Schädigungen anzurichten.

משלם בולוה אבל חצי נוק משלמת מני רבנן היא דאמרי משונה קרן בחצר הניוק חצי נוק הוא מינוג דמשלם אימא סיפא שור המועד ושור המזיק ברשות הניוק והאדם אתאן לרבי שרפון דאמר משונה קרן ייים... בחצר הניום נום שלם הוא דמשום רישא רבנן וסיפא רבי מרפון אין דחאמר ליה שמואל לרב יהודה שיננא שבוק בתניתין התא אבתהאי הישא דבון יביפא רבי שרפון "רבי אלעזר" משמיה דרב אמר "כולה רבי 60.16 מרפון היא "רישא בחצר המיוחדת לפירות לאחד אי בהן זלוח לשורים דלובי שן הויא לה הצל Schädigers im Gebiet des Geschädigten und הניזק ולגבי קרן הויא"רשות הרכים אמר רב כחנא אמריתה לשמעתא קמיה דרב וביד מנהרדעא ואמר לי מי מצית מוקמת לח"כולה כרבי מרפון חקתני חשן מועדת לאכול את הראוי לה ראוי לה אין משונה בי מרפון האמר משונה Ansicht der Rabbanan und der Schlußsatz קרן בחצר הניוק נוק שלם משלם אלא לעולם רבנן היא והסורי מחסרא וחכי קתני המשה תמין הן ואם הועדו המשתן מועדין ושן ורגל מועדין מתחילתן "והיכן העדתן בחצר הניזק מתקיף לה ייברנא הא קתני לקמן שור המויק ברשות הניוק 🗝 כיצד אי אמרת בשלמא איירי בה"משום חבי קתני כיצד אלא אי אמרת לא איירי בה מאי כיצד אלא - M 79 משונה...הניזק - M 78 קרן - M 77 82 ן משריר M 81 והביע בחצר — M 80 והביע הוא ד M 85 | 1 + P 84 לרישא M 83 א לרישא + M קרן M 86 ב וזה וזה שור המועד " S7 M היינו דקתני.

schädigten 'geschieht, und er lehrt, das Vieh gelte nicht als gewarnt, das heisst, es braucht nicht der ganze Schaden ersetzt zu werden, sondern nur die Hälfte, also nach den Rabbanan, welche sagen, dass für die Hornschädigung im Gebiet des Geschädigten nur die Hälfte des Schadens zu ersetzen sei, wie ist demnach der Schlußsatz zu erklären: das gewarnte Rind, das Rind des der Mensch, also nach R. Tryphon, welcher sagt, dass für die Hornschädigung im Gebiet des Geschädigten der ganze Schaden zu ersetzen sei; der Anfangsatz vertritt also die die des R. Tryphon!? — Allerdings, so sagte auch Semuél zu R. Jehuda: Scharfsinniger, lass die Mišnah und folge mir, der Anfangsatz vertritt die Ansicht der Rabbanan und der Schlußsatz die des R. Tryphon. R. Eleâzar im Namen Rabhs erklärte: Das ganze vertritt die Ansicht R. Tryphons, denn der Anfangsatz spricht von einem Hof, der nur einem von ihnen 552 für Früchte und beiden für Rinder zur Verfügung steht; hinsichtlich der Zahnschädigung gilt er als Hof des

Geschädigten und hinsichtlich der Hornschädigung als öffentliches Gebiet. R. Kahana sagte: Ich trug diese Lehre vor R. Zebid aus Nehardea vor, da sprach er zu mir: Wieso kannst du erklären, dass die ganze [Mišnah] die Ansicht R. Tryphons vertrete, es heisst ja, dass es bei der Zahnschädigung als gewarnt gelte hinsichtlich des Fressens geeigneter Dinge, also nur hinsichtlich geeigneter Dinge, nicht aber hinsichtlich ungeeigneter Dinge, und R. Tryphon sagt ja, dass für das Ungewöhnliche, wie die Hornschädigung, im Gebiet des Geschädigten der ganze Schaden ersetzt werden "müsse!? Vielmehr, tatsächlich ist hier die Ansicht der Rabbanan vertreten, nur ist [die Mišnah] lückenhaft und wie folgt zu verstehen: es giebt fünf Fälle des Ungewarntseins, bei Warnung aber gehören sie zu den Gewarnten354; hinsichtlich der Zahnschädigung und der Fußschädigung aber gilt es von vornherein als gewarnt, und zwar nur im Gebiet des Geschädigten. Rabina wandte ein: Weiter355wird ja erklärt, auf welche Weise dies beim Rind des Schädigers im Gebiet des Geschädigten erfolge; erklärlich sind nun [die Worte] "auf welche Weise", wenn du sagst, er spreche davon, welche Bedeutung aber haben [die Worte] "auf welche Weise", wenn du sagst, er spreche davon nicht!? Vielmehr, er-

351. Nur in diesem Fall ist man für die Zahnschädigung ersatzpflichtig. 352. Dem Be-353. Wenn das Tier zum Essen ungeeignete Dinge frisst, so geschieht dies aus Böswilligkeit u. gehört somit zur Klasse der Hornschädigung. 354. Dh. es muss der ganze Schaden ersetzt werden; die 5 Fälle des Gewarntseins, von welchen die Mišnah spricht, sind nicht die weiter aufgezählten, sondern die vorher genannten im Fall der Warnung; die weiterfolgenden gehören eben-355. Wo die falls zur Klasse der Gewarnten, dh. es muss der ganze Schaden ersetzt werden. fünf Fälle des Gewarntseins erklärt werden.

Liarre Rabins, (dir Milnah) on thekeningt and or wie fulgi so verstolien - grebt fint Palls des Ungewarnteens her Warning aber policien as se den Gewarnten hinmehtlich am Zahnselnaligung und der I'ußa hadipung the oilt as you vorulierem als powarnt: due est das [Cres 75 your] powarnten Rund heangach de Rund de Schudiger im cromet des cas doubeten lentelit ein haman Burner grobt or norb andere Tiere. die alama als gewarnt gelten, ein Wolf. em Lowe, em Bar, em Panther, ein Leopard and one Schlange Ibonso wird auch geeint I's piela mar Lalle des Ungewarntsam, her Warming aber gehören sie zu den Gewarmen, hin sichtlich der Zahnschädigung und der Enß chinligung aber gilt es von somherem als gewarm: das ist das [Gesetz des Schidigers im Gebiet des Geschädigten besteht ein Streit zwischen R. Tryphon und den Rabbanan. Ferner giebt es noch andere Tiere, die ebenso als gewarnt gelten: ein Wolt, ein Löwe, ein Bär, ein Leopard, ein : Panther und eine Schlange. Manche erheben hierans einen Einwand: Es wird gelehrt es gebe fünf Fälle des Ungewarntseins und fünf Fälle des Gewarntseins; giebt es denn weiter keine mehr, zu diesen gehören ja

אביר רבינא חכורי בחכרא וחבי קרני הכינה רביב הן ואם הועדו המשתן מועדין ושן יהנד מיידין מתחילתן ווהו שור הבועד ושיר הבויך ברשית הניובן ביהלוקת רבי שרפין ורבגן ייש ביידים אוריב יהנחש תניא נכי הכי המשה תכין הן יאם היקדי עוביינינן ביינדין ישן נויבי ביינדין ביתוריתן المام רכי שרפון ורבגן ויש מועדין אחרים ביוצא בארי הואב והארי הדוב והנכור והברדים יהנהט איבא ש Rabs ש איבא ברדים והנכור והברדים יהנהט איבא שואם למו למו הארי הדוב דרבי לה בירבא תכן הבשה תבים יהבשה ביקדם ברי בינו ווארבו וווארב אווו ביוווי ביוווי ביוווי אברי יווי יונוש יבשני "אנו ובינא ווניף בונו יוני קתני המשה תמים הן ואם היעדו המשתן מיעדין הביוק ברשות הניוק בההוקת רבי ביתון יהבון ביים ביינדין אהרים ביינא באלי הואב יהואב יהוארי ההיב יות ווברדים ודברוש: יות רבין: אבר יבי ארנור לא שנו אלא פכון נדידים אכל פכין קטנים voint gowaruten Rind; bezüglich des Rinds מינדת מועדת מבייע ליה הבחמה מועדת אירהיה הוא לימא מבייע ליה הבחמה "לחלך כדוכה ולשבר ולפעך את האדם ואת חבהבה "ואת הכלים דלמא מן הצד איכא דאמרי אמר רבי אלעור לא תיכא פבין גדולים הוא דלאי אורהיה אבל פכין קטנים אורחיה הוא אלא אפילו פכין קשנים נכי לאו אורדוד הוא כיתיבי ולביקד את м 91 чт - м 90 1 P 89 1 '- B 88 אמר 93 ואס...ירבגן M 92 ישבר ולשבר M 95 בדר ולשבר M 95 די P 94 מועד ו 97 ות כו התם מן.

auch ein Wolf, ein Löwe, ein Bär, ein Leopard, ein Panther und eine Schlange!? Und Rabina erklärte, [die Mišnah] sei lückenhaft und sei wie folgt zu verstehen: es giebt fünf Fälle des Ungewarntseins, bei Warnung aber gehören diese fünf zu den Gewarnten; hinsichtlich der Zahnschädigung und der Fußschädigung gilt es von vornherein als gewarnt; das ist das [Gesetz vom] gewarnten Rind; bezüglich des Rinds des Schädigers im Gebiet des Geschädigten besteht ein Streit zwischen R. Tryphon und den Rabbanan. Ferner giebt es noch andere Tiere, die ebenso als gewarnt gelten: ein Wolf, ein Löwe, ein Bär, ein Leopard, ein Panther und eine Schlange.

DES SICHNIEDERLEGENS. R. Eleâzar sagte: Dies gilt nur von grossen Krügen, bei kleinen aber ist dies die gewöhnliche Art. Ihm wäre eine Stütze zu erbringen: Ein Tier gilt als gewarnt, wenn es im gewöhnlichen Gehen etwas zerbricht oder einen Menschen, ein Tier oder Geräte zerdrückt. - Vielleicht seitwärts358. Manche lesen: R. Eleâzar sagte: Man glaube nicht dass dies nur bei grossen Krügen etwas Ungewöhnliches sei, bei kleinen aber sei es etwas Gewöhnliches, vielmehr ist dies auch bei kleinen etwas Ungewöhnliches. Man wandte ein: Oder einen Menschen, ein Tier

^{356.} Dh. für deren Schädigung der vollständige Ersatz zu leisten ist. 357. Dass ein Tier sich auf solche niederlegt, es geschah also nicht aus Böswilligkeit. 358. Nur in diesem Fall gilt dies als Fahrlässigkeit, wenn das Tier sich aber auf ein Gefäss hinlegt, so ist dies eine Bosheit.

האדם ואת הבחמה ואת הבלים אמר רבי אלעזר דלמא מן הצד איכא דרמי לה מירמא תנן ולא לרבוין והתניא"ולמעך את האדם ואת הבחמה ואת חכלים אמר רכי אלעזר לא קשיא כאן בפכין גדולים ברדלם בפנין קטנים: הואכ והארי וכוי: מאי ברדלם gelehrt: einen Menschen, ein Tier oder Ge-אמר רב יהודה "נפרוא מאי "נפרוא אמר רב יוסף אפא מיתיבי רבי מאיר אומר את הצבוע רבי אלעזו" אומר אף הנחש ואמר רב יוסף צבוע זו אפא לא קשיא כאן בצבוע זכר כאן בצבוע נקיבה 10 דתניא צבוע זכר לאחר שבע שנים 'נעשה עמלק: יטלף לאחר שבין שנים נישה ירפד ירפד לאחר 'שבע שנים נעשה קימוש קימוש לאחר שבע שנים נעשה חוח הוח לאחר שבע שנים נעשה שד שדרו של אדם לאחר 'שבע שנים נעשה נחש וחני מילי מצבוע "רבי אלעזר אומר את הנחש והא אנן תנן Col.b הצבוע רבי אלעזר אומר בזמן שהן 'בני תרבות אינן מועדים והנחש מועד לעולם תני נחש: אמר שמואל ארי ברשות הרבים דרם ואכל פטור טרף ואכל חייב יה ליה למידרם הוה ליה lich gelehrt: Die männliche Hyäne verwan-M 2 | יהודה M 1 עפריא | M 99 אר״א M 98 עשר M 3 | נעשה נקבה V + נקבה + V + נעשה נקבה (אחר שבע שנים און - בני - M $_{0}$ ברס...אורחיה - M $_{0}$

oder Geräte zerdrückt!? R. Eleâzar erwiderte: Vielleicht seitwärts. Manche weisen auf einen Widerspruch hin: Es wird gelehrt: des Sichniederlegens, und dem entsprechend wird räte zu zerdrücken!? R. Eleâzar erwiderte: Dies ist kein Widerspruch, die eine Lehre spricht von grossen und die andere spricht von kleinen Krügen.

EIN WOLF, EIN LÖWE &C. Was ist Bardalis"? R. Jehuda erwiderte: Naphraza". — Was ist Naphraza!? R. Joseph erwiderte: Apa301. Man wandte ein: R. Meir sagt, auch die Hväne; R. Eleâzar sagt, auch die Schlantisch mit Apa? — Das ist kein Widerspruch, unter der einen [Benennung] ist eine männliche Hväne, und unter der anderen ist eine weibliche Hyäne zu verstehen. Es wird nämdelt303 sich nach sieben Jahren in eine Fledermaus; die Fledermaus verwandelt sich nach sieben Jahren in einen Ârpad364; der Arpad verwandelt sich nach sieben Jahren

in einen Kimos verwandelt sich nach sieben Jahren in eine Schlange die Schlange verwandelt sich nach sieben Jahren in ein Gespenst. Das Rückgrat des Menschen verwandelt sich nach sieben Jahren in eine Schlange; dies jedoch nur dann, wenn er sich beim [Segenspruch] "Wir danken" nicht zu verbeugen pflegte.

Der Meister sagte: R. Meir sagt, auch die Hyäne; R. Eleâzar sagt, auch 308 die Schlange. Wir haben ja aber gelernt, R. Eleâzar sagt, wenn sie gezähmt sind, gelten sie nicht als gewarnt, und nur die Schlange gelte immer als gewarnt!?—Lies: Die Schlange³⁰⁰.

Semuêl sagte: Wenn ein Löwe auf öffentlichem Gebiet [die Beute] packt und frisst³⁷⁰, so ist [der Eigentümer] ersatzfrei, wenn er sie aber zerreisst³⁷¹und frisst, so ist

359. Πάρδαλις, das in der Mišnah gebrauchte Wort für Panther. 360. Wahrscheinlicher ist die La. יפריא v. syr. בו laufen, springen, rennen. 361. พรห verkürzt v. พระพ, syr. Hyäne. 362. Eigentl. das Vielfarbige, wegen ihrer Streifen und Flecke. 363. Ueber die Sagen, die im Altertum von der Hyäne im Umlauf waren, vgl. SACHS, Beiträge i. p. 154. scheinlich das syr. ערברא die Holz- oder Ringeltaube (Columba palumbus L.). Jonathan übersetzt 365. Die Etymologie dieses Worts. (Arukh hat קימוס, der jer. T. in einer Parallelstelle קמקמה) ist ganz dunkel; an צגעומה, eine Art Antilopentier, ist kaum zu denken. Wie aus dem Zusammenhang hervorgeht, ist darunter ein schlangen- oder eidechsenartiges Tier zu verstehen, also wahrscheinl. vom gr. צמעמו, an der Erde, am Boden gehen; viell. verstümmelt aus סימולום od. כימולום zαμαιλέων. Die Schreibweise σται ist vermutlich eine auf Missverständnis beruhende Ballhornisirung, der das nachfolgende mm (cf. Jes. 34,13), übrig. ebenfalls ein Schreibfehler, zugrunde liegt. nach der Parallelstelle im jer. T. (אויא verkürzt v. חויא); ein Dorn (אויה in der bibl. Bed.) kann hier wol 367. Der vorletzte Segenspruch des sog. Achtzehngebets, bei dem man sich verbeugen muss; cf. Bd. I S. 105 Z. 14 ff. 368. Aus dem Ausdruck "auch" ist zu entnehmen, dass dies auch von den übrigen, in der angezogenen Lehre genannten Tieren gelte. 369. Das W. "auch" ist zu streichen, somit gilt dies nur von der Schlange. 370. Während sie noch lebt. 371. Zuerst tötet.

at creatipilleling. Wenn at the parkt and free dynamical [there is prontumed] are sate treatment - a co- onic Art or John Bout Janeupsa kon. ar tar a solution als worm (on Violi) I ruch to other kamuter tribut, somit on dies Zahnacleudigung auf affemskelena Chelaet, wegen walelner man erestetne jet, dagegren aber ist da com an nicht ann Ar Dem. nach ist das Zerreissen nicht seine Art, es heard he about the contract strate and to the other two graffe. Sur the come lunger. Und warge the war lawrence ? - Nur tür some Lowinnen - I mi willle vone Hohlen An the scine Höhlen. Normal cine Lagerstitten. Es wird ja aber gelchit: Und ebenso muss, wenn ein Ther in don Hor des Geschädigten hinein. gegangen ist und da ein Vieh zerrissen und Ficisch getressen hat, der ganze Scha- מוק מנופי ימועד 'אלא שהתם משלם הצי מוק מנופי ימועד בישלם נוק שלם ביי מוק מנופי ימועד בישלם נוק שלם ביי den ersetet werden !? Hier handelt es von dem Fall, wenn es zur Verwahrung zer-Es heisst ja: gefressen!? rissen hat. Wenn es sich überlegt und sofort gefressen hut. Woher weiss man dies?? Ferner kann dies ju auch bei der Lehre Semuéls der Fall sein!? R. Nahman b. Jighaq erwiderte: Hier

במו שאכלת פירות ויוקות דהוי ליה שן בישית ארבובים וכנות בול האי אינונים בוא ביבים טיי דטריפה לאו אורהיה הוא והכתיב אדי הן בדה בדי גרתיו בשביל גירותיו ומחנק לרבאתיי בשביר of series about passed about the printer of motory הרבובים היום בינים בינים וודובים בין ווים הדבים בינים הובר הובוק ברבה הוברו ואברה בשר בשר בובר שרם הכא במאי עסקינן שטרפה להניה הא אברה קתני בשנמלכה ואכלה מנא ידעיגן ועוד דשמואל ביני דלבי הובי הוא אבר רב ברבין בי בווק הביהין ברני שבופח להניה או דוכה ואבלה כשרבית נוק הנה בינות אמנה בינות המונה בינות מנים בינה יאליכא דרבי אלעזר דאמר לאו אורחיה אי הבי 'אפילו דרכה נמי ליחייב אלא דרבינא לאי אשביאר אתבר אלא אבתניתא כי תני בתניתא בארים למישואים אות משומו בעוד בארים תרבות ואליבא דרבי אלעזר דאמר לאי אירהיה אי הכי הצי נוק בעי לשלומי דאייעד אי הכי "מאי האי דקתני לה גבי תולדה דשן גבי תילדה דקרן בעי למיתנייה קשיא:

גמרא. כאי עלייה אמר רבי אלעזר במעולה M 10 יי 9 M משלמת א דטרף M 8 13 8m - M 12 ודרסה M 11 חוה אלא אמר אדקתני M 14 ארא כי תניא מתני בארי M 878.

wird von zwei verschiedenen Fällen gelehrt: wenn es zerrissen hat, zur Verwahrung, oder wenn es angepackt und sofort gefressen hat, so muss der ganze Schaden ersetzt werden. Rabina erklärte, Semuél spricht von einem gezähmten Löwen und zwar nach der Ansicht R. Eleâzars, welcher sagt, es sei nicht seine Art370. — Demnach sollte man doch ersatzpflichtig sein, auch wenn er angepackt hat!? - Vielmehr, die Erklärung Rabinas bezieht sich nicht auf die Lehre Semuéls, sondern auf die angezogene Barajtha; diese spricht von einem gezähmten Löwen, und zwar nach der Ansicht R. Eleâzars, welcher sagt, es sei nicht seine Art. - Demnach sollte doch nur die Hälfte des Schadens ersetzt werden"? -- Wenn es gewarnt ist. - Wieso lehrt er es demnach bei den Unterarten von Zahnschädigung, es sollte doch bei den Unterarten der Hornschädigung gelehrt werden!? - Dies ist ein Einwand-

ELCHEN Unterschied giebt es zwischen einem ungewarnten und einem GEWARNTEN!? -- FÜR EIN UNGEWARNTES IST MAN FÜR DIE HÄLFTE DES SCHA-DENS UND DENGLICH HAFTBAR, UND FÜR EIN GEWARNTES IST MAN FÜR DEN GANZEN SCHADEN UND PERSÖNLICH HAFTBAR³⁷⁸.

GEMARA. Wass heisst âlija³⁷? R. Eleâzar erwiderte: Das beste³⁷seiner Güter, denn so

372. Dies gilt also als Hornschädigung, für welche man auf öffentlichem Gebiet bis zur Hälfte ersatzpflichtig ist. 373. Neh. 2,13. 374. Er selbst frisst seine Beute ohne sie vorher zu zer-375. Demnach ist dies ja die gewöhnliche Art. 376. Schaden anzurichten. 377. Da dies bei ihm als Hornschädigung gilt. 378. Cf. ob. S. 9 N. 46. 379. Möglicherשבנבסיו וכן הוא אומר וישכב חוקיהו עם אבתיו 1000.32.33 "ויקברהו במעלה קברי בני דוד ואמר רבי אלעזר במעלה אצל מעולים שבמשפחה ומאן נינהו דוד ושלמה: 'ויקברהו "בקברתיו אשר ברה לו בעיר דוד (וגו') 16.14 וישכבהו במשכב אשר מלא בשמים וזנים מאי בשמים וזנים רבי אלעזר אמר"זיני זיני"רבי שמואל בר נחמני אמר בשמים שכל המריח בהן בא לידי זימה: "כי Jor.18,22

כרו שוחה ללכדני (ו)פחים ממנו לרגלי רבי אלעזר אמר שחשדוהו מזונה רבי שמואל בר נהמני אמר

מזונה היינו דכתיב °כי שוחה עמוקה זונה אלא Pn.23,27 למאן דאמר שחשדותו מאשת איש מאי שותה אמו אשת איש מי נפקא מכלל זונה בשלמא למאן דאמר

"שהשדוהו מאשת איש היינו דכתיב [: |אתה ה' ^{18.23}. ישחשדותו מזונה מאי למות"שהשליכותו לכאר מימ:

אר בעת מאי דכתיב "יהיו מכשלים לפניך בעת Bb.9b" דרש רבא מאי דכתיב אפך עשה בהם אמר ירמיה לפני הקדוש ברוך הוא רבונו של עולם אפילו"בשעה שעושין צדקה הכשילם בבני אדם שאינם מחוגנים כדי שלא יקבלו עליהן שכר: "וכבוד עשו לו במותו"מלמד שהושיבו ישיבה מותו":

על קברו פליגי בה רבי נתן ורבנן חד אמר שלשה וחד אמר שבעה"ואמרי לה שלשים: תנו רבנן וכבוד Foli7 עשו לו במותו"זה הזקיה מלך יהודה שיצאו לפניו

M 17 איקברו אותו במע" קברי בית דוד ואר"א אצל " 17 M 16 בקברו אשר מלא בו״ז מרוקחים מאי זנים | 18 M זני זני 22 אונה VM 21 שחש - M 20 אונה P 19 שהטילוהו | M בזמן שהן עושין צד' לפניך הכש' || M M אמר רבא שהוש' M 25 M וחד אמר M 24 לחזקי. M 24

es heisst: 385 Du aber, Herr, kennst alle ihre totbringenden Pläne wider mich, was aber sind es für totbringende Pläne nach demjenigen, welcher erklärt, sie verdächtigten ihn [des Verkehrs mit einer Hure!? — Sie warfen ihn in eine Lehmgrube³⁸⁷.

Raba trug vor: Es heisst: Sie sollen vor dir straucheln, zur Zeit deines Zorns handle wider sie. Jirmeja sprach vor dem Heiligen, gebenedeiet sei er: Herr der Welt, selbst zur Zeit, wenn sie Liebeswerke ausüben, lass sie durch unwürdige Leute straucheln, damit sie dafür keine Belohnung erhalten.

³⁹Und viel Ehre erwies man ihm bei seinem Tod; dies lehrt, dass sie ein Kollegium³⁰auf sein Grab setzten. Hierüber streiten R. Nathan und die Rabbanan; nach der einen Ansicht drei Tage, nach der anderen, sieben; manche sagen, dreissig.

Die Rabbanan lehrten: Und viel Ehre erwies man ihm bei seinem Tod; dies bezieht sich auf Hizqija, den König von Jehuda, vor dem sechsunddreissigtausend Personen

weise ist עליה tatsächlich von איל hoch sein abzuleiten u. entspricht dem syr. עליותא das Vorzügliche. 382. נים von זנים buhlen, huren abgeleitet. 380. ii Chr. 32,33. 381. Jer. 16,14. 385. Jer. 18,23. 386. Worauf die Todes-383. Jer. 18,22. 384. Pr. 23,27. strafe gesetzt ist. 387. Cf. Jer. 38,6 ff. 388. Jer. 18,23. 389. iiChr. 32,33.

390. Von Jüngern, die das Gesetz studirten.

heisst es: "Und Hizgija legte sich zu seinen Vätern, und man begrub ihn am Aufstieg [mala] zu den Gräbern der Nachkommen Davids, und R. Eleâzar erklärte [das Wort] mala: bei den Vorzüglichsten [meûlim] der Familie, das sind nämlich David und Selomo.

381 Und man begrub ihn in seiner Grabstätte, die er sich in der Stadt Davids hatte graben lassen; und man legte ihn auf ein Lager, das שהשדוהו מאשת איש בשלמא למאן דאמר "שהשדוהו מאשת איש בשלמא למאן דאמר "שהשדוהו מות Sorten. מות במולמא למאן דאמר "שהשדוהו מאשת איש בשלמא למאן דאמר "שהשדוהו מות Sorten." R. Eleâzar erklärte: Mit verschiedenen Gewürzsorten. R. Semûél b. Nahamani erklärte: Wer daran riecht, kommt zur Unzucht".

Denn eine Grube haben sie gegraben, ז דאמר בל נצתם עלי לפות אלא לפאן השונה is mich zu fangen, und Schlingen für meine Füsse gelegt. R. Eleâzar erklärte: Sie verdächtigten ihn [des Verkehrs mit] einer Hure. R. Semûél b. Nahmani erklärte: Sie verdächtigten ihn [des Verkehrs mit] einer Ehefrau. 20 Einleuchtend ist die Ansicht desjenigen,

welcher sagt, sie verdächtigten ihn [des Verkehrs mit einer Hure, denn es heisst: Eine tiefe Grube ist die Hure, wieso aber geht dies aus [dem Wort] Grube hervor nach ברי רבי יהודה אלף הלוצי כתף דברי רבי יהודה demjenigen, welcher erklärt, sie verdächtigten ihn [des Verkehrs mit] einer Ehefrau!? — Ist etwa eine [solche] Ehefrau nicht eine Hure? - Einleuchtend ist die Ansicht des-Jenigen, welcher erklärt, sie verdächtigten ihn [des Verkehrs mit] einer Ehefrau³⁸⁶, denn

mit outbloomer Schulter Jurragen. - Worte li Jehndas R Nelsenja sprach su dime the good of med on Alabelt Violinchia. see soften om Grassmolle aut some Baline umbancachen. Die socher gehoten, was durin ge melien steht. Jetit fün wir die ja channelle? Wir halen sie wol hervor, legen as aber meht him. Weim die aber willet sage all an legen sie meh hin, sagen aber nicht: Lelmlien &c

Rulda b. Bar Hana er fahlte: Einst ging all mit R. Johanan und wollte ihn inbetreft dreser Sache betragen, er aber trat gerade m em Abort em. Als er herauskam, fragte placs thu, et abet antwortete nicht eher als i lus er die Hande gewaschen, die Tephil-Im angelegt und den Segenspruch gesprochen hatte Alsdann sprach er: Wir sagen anch: er hat gehalten &c., wir sagen aber nicht, er hat gelehrt. Der Meister sagte ta aber, das Gesetzesstudium sei sehr bedeutend, denn dies bringt zur Handlung '.

Das ist kein Einwand, dies gilt vom Lernen, jenes gilt vom Lehren'.

R. Johanan sagte im Namen des R. Simon b. Johaj: Es heisst: 'Heil euch, die für illenthalben an den Gewässern säet, und den Fuss der Rinder und der Esel frei schweifen

3 .

אמר ליה רבי נחמיה והרא לפני אהאב עשי די בן אלא שהניהו כפר תורה על משתו ואמרי קיים זה מה שכתוב בזה והאידנא נמי עבדינן הבי אפיקי 'מפקינן אנוחי לא'מנחינן ואיבעית איטא אניתי נבי מנחינן קיים לא אמרינן: אמר רבה בר בר הנה הוה אוילנא בהדיה דרבי יוהגן לבשאל שביירא בי הוה"עייל לבית הככא והוה בעינא מיניה מירתא לא פשים לן עד דמשי ידיה ומנה תפילין ימברך וההר אמר לן אפילו קיים אמריגן לימד לא אמריגן והאמר מר גדול תלמוד תורה שהתלמוד מביא לידי מעשה 🖟 יניא לא קשיא הא למינמר הא לאנמורי: אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי מאי דכתיכ "אשריכם זרעי על כל מים משלחי רגל חשור מים משלחי בגל חשור והחמור כל העוסק בתורה ובנביוות חסדים זיכה לנחלת שני שבשים שנאמר אשריכם זרעי ואין וריעה אלא צדקה שנאמר זרעו לכם לצדקה וקצרו 🗝 יוריעה אלא לפי הסד ואין מים אלא תורה שנאמר הוי כל צמא לכו למים "וזוכה לנחלת שני שבטים זוכח לכילה כיוסף דכתיב בן פרת יוסף | וגו" | בנות יששבר בתיב יששבר לנחלת יששבר דבתיב יששבר חמר גרם איכא דאמרי אויביו גופלין לפניו כיוסף דכתיב "בחם עמים ינגה יהדו אפסי ארץ וזוכה B 28 לו 129 M שהושיבו ישראל + מלך ישראל + M 27 33 עבדינא P 31 מפקינא P 32 מנחינא P 30

משלחי רגל השור והחמור זוכה לנחלה כיופף שנא' בכור M 38 שורו הדר לו וזוכה לנחלה כישש 39 M ואיבא. B אית (P אי). lasst; wer sich mit der Gesetzeskunde und Liebeswerken befasst, dem ist es beschieden, in den Erbbesitz zweier Stämme wzu gelangen, denn es heisst: Heil euch, die ihr säet, unter "säen" sind Liebeswerke zu verstehen, denn es heisst: 397 Lasst Liebeswerke eure Aussat sein, und Liebe werdet ihr ernten, und unter "Wasser" ist die Gesetzeskunde zu verstehen, denn es heisst: 398 Auf, ihr Durstigen alle, kommt herbei zum Wasser. Ihm ist es beschieden, in den Erbbesitz zweier Stämme zu gelangen; ihm ist ein Thronhimmel beschieden, wie Joseph, denn es heisst: 399 Ein junger Fruchtbaum ist Joseph &c. Schösslinge ranken empor über die Mauer. 400 Ihm ist ferner der Erbbesitz des Jissakhar beschieden, denn es heisst: 1 issakhar ist ein starkknochiger Esel. Manche erklären: Seine Feinde fallen vor ihm, wie vor Joseph, denn es heisst:402 Mit ihnen wird er Völker niederstossen, all-

ארא ונפיק ואתא M כי הוה אזלינן בתריה 34 V 34 נפיק ואתא ומשי אשרי זורעי M 36 אשרי זורעי אשרי זורעי

391. Anlässlich des Todes des nächsten Verwandten, eines Lehrers oder eines bedeutenden Manns muss man als Zeichen der Trauer das Gewand an der Schulter einreissen. 392. Cf. Bd. vij S. 393. Demnach ist die Handlung, dh. Ausübung der Vorschriften der Gesetzlehre, bedeutender als das Gesetzesstudium. 394. Das Lehren ist bedeutender. 396. Od. Stammesväter, nämlich Jissakhar u. Joseph; ersterer wird (Gen. 49,14) mit einem Esel u. letzterer (Dt. 33,17) mit einem Rind verglichen. 397. Hos. 10,12. 399. Gen. 49,22. 400. Nach Rsj. ist כילה (Thronhimmel) dasselbe was שור (Mauer, Wand), was allerdings nicht sehr einleuchtend ist; wie aus Cod. M zu ersehen, wird es wol ursprünglich statt לכולה geheissen haben. 401. Gen. 49,14. 402. Dt. 33,17.

zumal die Enden der Erde. Ferner ist ihm Einsicht gleich Jissakhar beschieden, denn

לכינה כיששכר דכתים ו[מ]כני יששכר יודעי בינה 3 1900 לעתים לדעת מה יעשה ישראל : es heisst: "Und von den Nachkommen Jissakhars solche, die Einsicht hatten in die Zeiten, so dass sie wussten, was Jisraél tun solle.

ZWEITER ABSCHNITT

יצד הרגל מיעדת לשבר בדרך חליכה הבהמה מיעדת להלך כדרכה ילשבר היתה מבעשת מיעדת להלך כדרכה ילשבר היתה מבעשת הכלים משלם חצי נזק 'דרסה על הכלי ישברתי '" מופל 'על כלי ושברו על הראשון משלם נזק שלם ועל האחרון משלם חצי נזק התרנגולין מועדין להלך ועל האחרון משלם חצי נזק התרנגולין מועדין להלך בדרכן ולשבר היה 'דליל קשור ברגליו או שהיה בדרכן ומשבר את הכלים משלם חצי נזק:

SO IST NUR DIE HÄLFTE DES SCHADENS ZU ERSETZEN. WENN ES AUF EIN GEFÄSS GETRETEN UND ES ZERBROCHEN, UND [EIN STÜCK VON DIESEM] AUF EIN ANDERES AB
15 GEPRALLT IST UND ES ZERBROCHEN HAT,

על אחר ושבר בישרס M 3 ארי הלי על אחר ושבר בישרס M 1 ארי אחר אחר אחר א B 5 א ותנא M 4 ארי א B 5 א וותנא א M

FUSSSCHÄDIGUNG ALS GEWARNT HINSICHTLICH DES ZERBRECHENS IM GEHEN?
DAS VIEH GILT ALS GEWARNT, NUR WENN
ES ETWAS IM GEWÖHNLICHEN GEHEN ZERBRICHT, WENN ES ABER AUSSCHLÄGT ODER
WENN STEINCHEN VON UNTER SEINEN FÜSSEN ABPRALLEN UND GEFÄSSE ZERBRECHEN,
SO IST NUR DIE HÄLFTE DES SCHADENS ZU
ERSETZEN. WENN ES AUF EIN GEFÄSS GETRETEN UND ES ZERBROCHEN, UND [EIN
STÜCK VON DIESEM] AUF EIN ANDERES ABGEPRALLT IST UND ES ZERBROCHEN HAT,
SO IST FÜR DAS ERSTE DER GANZE SCHADEN UND FÜR DAS ZWEITE DIE HÄLFTE DES
SCHADENS ZU ERSETZEN. HÜHNER GELTEN

ALS GEWARNT, WENN SIE IM GEWÖHNLICHEN GEHEN ETWAS ZERBRECHEN; WENN EINE SCHNUR AM FUSS [EINES HUHNS] ANGEBUNDEN WAR, ODER WENN ES UMHERGESPRUNGEN IST UND DADURCH GEFÄSSE ZERBROCHEN HAT, SO IST NUR DIE HÄLFTE DES SCHADENS ZU ERSETZEN.

GEMARA. Rabina sprach zu Raba: Fußschädigung ist ja dasselbe was Schädigung eines Viehs⁴!? Dieser erwiderte: Er spricht von den Hauptarten und er spricht von den Unterarten [der Schädigung]⁵. — In der folgenden Mišnah heisst es: bei der Zahnschädigung gilt es als gewarnt, das Vieh gilt als gewarnt; wo wird nun hier von Hauptarten und von Unterarten gesprochen⁶!? Da erwiderte ihm dieser scherzweise und sprach: Ich habe die eine Lehre erklärt, erkläre du die andere. — Wie ist es

403. iChr. 12,33.

1. Dh. muss der ganze Schaden ersetzt werden.

2. Dies gehört zur Klasse der Hornschädigung.

3. Eigentl. aufwirbeln, von Müll durch das Umherspringen; cf. tBq. i,1.

4. In der Mišnah wird zuerst von der Fußschädigung gesprochen, u. darauf heisst es: das Vieh gilt als gewarnt.

5. Die nachher aufgezählten Fälle sind Unterarten der Fußschädigung.

6. Die Spezialfälle, die da aufgezählt werden, gehören zur Hauptart der Zahnschädigung.

nun doch an erklären? R. Val erwalerte For spriedit von der Katurschadigung sines. Piers and or springly van der Calmechadicourt other Viele Man county nambels grantium that we have to force of a look her the second of the narrown View noth above your extremy They, we telled any time, does under Viele andrelse for einbegritten et

- Demusch -allie er duch das andere - uudgert, at thin lieber. Demnach sollte or dock and an der ersten Mismah die, vas in der Selnitt meht ausbrucklich geschriehan white morst februarity. Was ist dies un em hany and, dort sind beide Hauptarten, und was er durch einen Schluss fol-, it, it ihm licher, sollte er aber hier die Haunt at Jassen und die Unterart lehien's Wenn du aber willst, sage ich: da er er auch mit dieser

Die Rabbanan lehrten: Ein Vielt gilt als gewarnt, wenn es im gewöhnlichen Gehen etwas erbricht, und zwar: wenn ein Viel in das Gebiet des Geschädigten hin-

שני חדא וטעמא מאי אמר רב אשי תנא שן החדה ייים וכתני שן דבהמה סלקא דעקך אמינא ישלה את בעירה כתיב בהמה אין היה לא קא משמע דן "אוש" "דהיה בכלל בחמה אי וחבי הא מבעי היה המיתני ברישא "האי דאתיא ליה כדרשא הביבא ליה אי מוני הבי רישא נפי ליתני ההיא דלא בתיבא ברישא הכי השתא התם אידי ואידי אכות נינהי הך דאתיא ליה מדרשא הכיכא ליה הכא שביק אב יתני תולדה איבעית אימא איידי דכליק בדגר פתה ברגל: תנו רבנן" בהמה מועדת להלך בדרכה ילשבר m seldus מיוחד למובל בהמה מועדת להלך בדרכה כיצד בחמה שנכנסה לחצר הניוק והזיקה בניפה דרך הלוכה ובשערה דרך הלוכה באובה שעליה ובשלים שעליה ובפרוניביא שכפיה ובויג שבציארה וחמור במשאו"משלם נוק שלם סומסום אומד צרורות וחזיר שהיה נובר כאשפה והזיק משלם נוק שלם וו חזיק פשיטא אלא איפא התיו והזיק כשלם נוק שלם צרורות מאן דבר שמיחו חבורי מחברא והכי קתני צרורות כי אורחייהו"חצי נוק וחויר שהיה נובר באשפה והתיו והזיק משלם חצי נוק סומכום mit der Fußschädigung schliesst', beginnt מומר צרורות והזיר שהיה נובר באשפה והתיז שו אומר צרורות והזיר שהיה נובר באשפה יוחזיק משלם נזק שלם: "תנו רבגן תרנגולין שהיו מפריחין ממקום למקום ושכרו כלים בכנפיהן 'משלם

м о пя P 8 528 - 1- M 7 ההיא 10 M + ה 11 M משלמון ותניא B 9 מרגל 17 - M 12

eingeht und da im Gehen Schaden anrichtet mit dem Körper oder mit dem Haar oder mit dem Sattel, den es aufhat, oder mit dem Futtersack, den es aufhat, oder mit der Kandare, die es im Mund hat, oder mit der Schelle, die es am Hals hat, oder ein Esel mit der Last, so ist der ganze Schaden zu ersetzen. Symmachos sagt, wenn durch [abprallendel Steinchen oder wenn durch das Wühlen eines Schweins in einem Misthaufen ein Schaden angerichtet worden ist, so ist der ganze Schaden zu ersetzen. - Wenn Schaden angerichtet worden ist, so ist dies ja selbstverständlich!? — Lies: wenn es [Müll] spritzt und Schaden anrichtet, so ist der ganze Schaden zu ersetzen. — Wer spricht hier von Steinchen"? - Diese Lehre ist lückenhaft und muss wie folgt lauten: wenn Steinchen auf gewöhnliche Weise abprallen, oder wenn ein Schwein in einem Misthaufen wühlt und durch Spritzen [von Müll] einen Schaden anrichtet, so ist die Hälfte des Schadens zu ersetzen. Symmachos sagt, wenn [das Tier] durch abprallende Steinchen Schaden anrichtet, oder wenn ein Schwein in einem Misthaufen wühlt und durch das Spritzen [von Müll] Schaden anrichtet, so ist der ganze Schaden zu ersetzen.

Die Rabbanan lehrten: Wenn Hühner von Ort zu Ort umherflattern und mit den

8. Die Zahnschädigung durch ein Vieh, von der in der Schrift gesprochen 9. Er lehrt daher die in der Schrift nicht ausdrücklich genannte Zahnschädigung durch wird. 10. Die Unterarten der Fußschädigung. ein Tier zuerst. 11. In der 2. Mišnah, bei der Zahnschädigung. 12. Den vorigen Abschnitt, ob. S. 51 Z. 11 13. Und lehrt erst nachher die von dieser durch Analogie abgeleiteten Fälle. 14. Nach der Konstruktion der augezogenen Lehre streitet S. gegen den ersten Autor, während dieser von der Schädigung durch abprallende Steinchen überhaupt nicht spricht.

Flügeln Geräte zerbrechen, so ist der ganze

Schaden zu ersetzen, wenn aber mit dem

Wind der Flügel, so ist die Hälfte des

Schadens zu ersetzen. Symmachos sagt, der

Hühner auf Teig oder auf Früchten um-

herhüpfen, und sie beschmutzen oder zer-

picken, so ist der ganze Schaden zu ersetzen: haben sie Müll oder Geröll aufgewirbelt,

Symmachos sagt, der ganze Schaden. Ein

Anderes lehrt: Wenn ein Hahn von Ort

zu Ort umherflattert und durch den

Wind seiner Flügel Geräte zerbricht, so

נזק שלם ברוח שבכנפיהן משלמין הצי נזק סומכוס אומר נזק שלם תניא אידך תרנגולין שהיו מהדסין על גבי עיסה ועל גבי פירות וטינפו או ניקרו "משלם נזק שלם העלו עפר "או צרורות משלמין ק מומכוס אומר נזק שלם תניא אידך תרנגול ganze Schaden. Hin Anderes lehrt: Wenn שהיה מפריח ממקום למקום ויצתה רוח מתחת כנפיו"ושיבר את הכלים משלם הצי נזק כתמא ברבגן אמר רבא בשלמא סומכוס קסבר כחו כגופו דמי אלא רבנן אי כנופו דמי כוליה נוק בעי"לשלם יואי לאו כנופו דמי חצי נוק נמי לא die Hälfte des Schadens zu ersetzen. אמר רבא לעולם כגופו דמי "וחצי נזק צרורות 🕬 חלכתא גמירי לה: אמר רבא כל שבזב ממא בנוקין משלם נזק שלם כל שבזב טחור בנזקין משלם חצי נזק ורבא צרורות אתא לאשמועינן לא ירבא ענלה מושכת בקרון קא משמע לן תניא ist die Hälfte des Schadens zu ersetzen. כותיה דרבא בחמה מועדת לשכר בדרך הלוכה כיצד בהמה שנכנסה לחצר הניזק והזיקה "בגופה • דרך הלוכה ובשערה דרך הלוכה באוכף שעליה ובשליף שעליה ובפרומביא שבפיה ובזוג שבצוארה תנו רבנן תרנגולים שחיו מחששין בחבל דלי ונפסק

Also eine anonyme Lehre's nach der Ansicht der Rabbanan. Raba sprach: Symmachos ist wol der Ansicht, die Kraft gleiche dem Körper ** selbst, welcher Ansicht aber sind משלם נוק שלם: die Rabbanan, gleicht sie dem Körper selbst, so sollte doch der ganze Schaden zu ersetzen sein, gleicht sie nicht dem Körper שיברה | M 15 לשלומי B 14 | לשלומי + 1 M 13 רבא. — M 17 | לש' — M 16 selbst, so sollte doch auch nicht die Hälfte des Schadens zu ersetzen sein!? Darauf sagte Raba: Tatsächlich gleicht sie dem Körper selbst, nur giebt es hinsichtlich der abprallenden Steinchen eine überlieferte Lehre17. Raba sagte: In Fällen, in welchen der Flussbehaftete¹⁸verunreinigend¹⁹ist, muss der

ganze Schaden ersetzt werden20, und in welchen der Flussbehaftete nicht verunreinigend"ist, ist die Hälfte des Schadens zu ersetzen. - Will uns Raba etwa das Gesetz von den Steinchen lehren!? - Nein, Raba lehrt uns den Fall, wenn ein Rind an einem Wagen" zieht. Uebereinstimmend mit Raba wird auch gelehrt: Ein Vieh gilt als gewarnt, wenn es etwas im Gehen zerbricht, und zwar: wenn ein Vieh in das Gebiet des Geschädigten hineingeht und im Gehen Schaden anrichtet mit dem Körper oder mit dem Haar oder mit dem Sattel, den es aufhat, oder mit dem Futtersack, den es aufhat, oder mit der Kandare, die es im Mund hat, oder mit der Schelle, die es am Hals hat, oder ein Esel mit der Last, oder wenn ein Rind an einem Wagen zieht, so ist der ganze Schaden zu ersetzen.

Die Rabbanan lehrten: Wenn Hühner an den Strick eines Eimers picken und der Strick durchreisst, und der Eimer zerbricht, so ist der ganze Schaden zu ersetzen.

^{15.} Nach welcher in der Regel entschieden wird. 16. Dh. die indirekt begangene Schädigung, wenn nämlich der Körper des Schädigers mit dem beschädigten Gegenstand nicht in Berührung kam, gleicht der direkten, mit dem Körper selbst begangenen Schädigung. 17. Dass nur die 18. Cf. Lev. 15,2 ff. Hälfte des Schadens zu ersetzen sei. 19. Wenn er jemand direkt 20. Wenn ein Tier direkt mit seinem Körper einen Schaden anrichtet. Wenn er auf jemand einen Gegenstand wirft. 22. Wenn ein Flussbehafteter sich im Wagen befindet, so sind die Gegenstände, über welche der Wagen geht, unrein; in einem solchen Fall ist auch der ganze Schaden zu ersetzen.

Kaha magte Wie pries wenu es auf em cond tritt ofme as an exhibition, and diese much coner anderen Stelle rolls und serbruda hat man suit mich dem Anlang in melitin aunt gelter die au den Schiedigame in mitalem Larger, oder richtet man alab maeli utem Zerbrechen des Genits, somit gehair die au Schadigung durch Steinchen - The 14 ja aus emer Lehre Rabbas venn un and em Gerat von der Dachspitze her liwing und om anderer es [im Flug] mit einem Stock zerbricht, dieser frei sei, denn wir sassen, er habe ein zerbrochenes Gerat Lerbrochen ? Rabba war es ent iselneden, Raba aber ist es fraglich. Komm und höre. Hinsichtlich des Springens gilt es nicht als gewarnt; manche sagen, es gelte wol als gewarnt. Hier ist ja wol nicht das durch das Springen; wahrscheinlich besteht ilm Streit in folgendem: nach der einen Ansicht hat man sich nach dem Anfang zu richten und nach der anderen Ansieht nach dem Zerbrechen des Geräts. Nein, wenn es Steinehen gespritzt hat, und zwar führen

החבל ונשבר חדלי משלמין נזק שלם: בעי רבא דרסה על כלי ולא שכרתו ונתגלגל לפקים אחר ינשכר מהו כתר מעיקרא אולינא וגיפיה היא אי דלמא כתר תכר מנא אולינא וצרורות נינהי תפשים יייי ליה מדרכה דאמר רבה זרק כלי מראש הנג יבא אהר ושברו במקל פטור"דאמרינן ליה מנא תבירא תבר לרבה פשישא"ליה לרבא מבעיא ליה 'תא שביין הידום אינו מועד ויש אומרים הרי זה מיעד הידים סלכא דעתך אלא לאו הידם והתיו וכהא קמפלני יוו entachenden, denn Rabba lehrte, dass ווי בכר בתר מעיקרא אזלינן ומר כבר בתר בתר מעיקרא Fol.18 מנא אולינן לא בחתיו צהורות ובפלוגתא דכימבום ורבנן קפיפלני תא שמץ תרנגולין שחיו מהמטין בחבל דלי ונפסק החבל ונשבר הדלי משלמין נזק שלם שמע מינה בתר מעיקרא אזלינן תרגמא אחבל והא חבל משונה הוא דמאוים בלישה והא נשבר 'דלי קתני אלא "סומבום היא דאמר צרידות נוק שלם משלם אי סומכום אימא סיפא ניתו ממנו שבר ונפל על כלי אחר ושברה על הראשון משלם נוק שלם ועל האחרון משלם הצי נוק ואי סומכום Springen gemeint, sondern das Fortrollen ש מי אית ליה חצי נוק וכי תיפא שאנו ליה לכימכום יים בין נוק כהו לכה כהו ואלא הא דבעי רב אשי כה כהו לכומכום ככהו דמי או לאו ככהו דמי תפשום ליה דלאו ככהו דמי אלא לאו רבגן היא

אי - M 20 היה P 19 או אהא מנא M אווא מנא B 21 הידום - P 22 הבל משונה הוא (ופעית). V דמתווס, $_{
m C}$ בזק. $_{
m M}$ במאום $_{
m C}$ $_{
m M}$ במאום $_{
m C}$ $_{
m C}$ $_{
m C}$ הא מני

sie denselben Streit wie Symmachos und die Rabbanan28. - Komm und höre: Wenn Hühner an den Strick eines Eimers picken und der Strick durchreisst und der Eimer zerbricht, so ist der ganze Schaden zu ersetzen; hieraus ist also zu schliessen, dass man sich nach dem Anfang zu richten habe. - Dies"ist auf den Strick zu beziehen. - Hinsichtlich des Stricks ist dies ja ungewöhnlich³⁰!? - Wenn er mit Teig beklebt ist³¹. - Es heisst ja: und der Eimer zerbricht!? - Vielmehr, hier ist die Ansicht des Symmachos vertreten, welcher sagt, dass für die Schädigung durch Steinchen der ganze Schaden zu ersetzen sei. - Wie ist, wenn hier die Ansicht des Symmachos vertreten ist, der Schlußsatz zu erklären: wenn ein Stück von diesem abprallt und auf ein anderes Gerät fällt und es zerbricht, so ist für das erste der ganze Schaden und für das zweite die Hälfte zu ersetzen. Symmachos hält ja nichts von der Zahlung der Hälfte des Schadens!? Wolltest du erwidern, Symmachos unterscheide zwischen der direkten und der indirekten [Schädigung durch] die Kraft, wieso fragte demnach R. Aši, ob nach Symmachos die indirekte [Schädigung durch] die Kraft der direkten gleiche, hieraus wäre ja zu entscheiden, dass sie der direkten nicht gleiche!? Wahrscheinlich ist hier die Ansicht

^{23.} Durch indirekte Kraft. 24. Demnach richte man sich nach dem Beginn des Werfens. 25. Von Hühnern, wodurch Schaden angerichtet wird. 26. Die direkte Schädigung durch das Springen, wegen welcher der ganze Schaden zu ersetzen wäre. 27. Das Gerät mit dem Körper 28. Ob. S. 59 Z. 14 29. Die Zahlung des ganzen Schadens. nicht berührt hat. 30. Die Beschädigung des Stricks kann ja nur in böswilliger Absicht erfolgt sein, somit gehört dies zur Klasse der Hornschädigung, für die nur die Hälfte des Schadens zu ersetzen ist. 31. Das Huhn wollte den Teig abpicken u. nicht den Strick beschädigen.

שמין מינה בתר מעיקרא אולינן אמר רב ביבי בר אביי דקאזיל מיניה": "בעי רבא הצי נוק 6.03 צהורות כנופו משלם או"כעליית משלם כנופו משלם דלא אשכחן חצי נוק דמשלם מעלייה או דלמא מעלייה משלם דלא אשכהן כאורחיה דמשלם "מ מעפיה תא שמע הידום אינו מועד ויש אומרים הרי זה מועד הידום סלקא דעתך אלא"לאו"הידם והתיז ובדות קמיפלני מאן דממר מינו מועד קבבר מנופו משלם ומאן דאמר מועד קכבר מעלייה משלם לא "בפלונתא דסומכוס ורכנן קביפלני תא שמע הכלב" שנשל הררה וחלך לגדיש ואכל"החררה והדליק את הגדיש על החררה משלם נזק שלם ועל הגדיש משלם חצי נוק"מאי מעמא לאו משום דהויא להו צרורות ותני עלה"משלם הצי נזק מגופו ותסברא מו לרכי" אלעזר נוק שלם מנופיה מי אשכהן אלא כגון דשני "בהא" נחלת ורבי "אלעזר סבר לה כרבי ברפון דאמר משונה כרן בהצר הניוק נוק שלם משלם 194.63. ולא היא מאי טעמא מוקמת לה כרבי טרפון משום נזק שלם רבי "אלעזר סבר "בסומכום דאמר צרורות בוק שלב משלב וכבר לה ברבי יהודה דאמר צד chem es als gewarnt gilt, ist der Schaden תמות במקומה עומדת וכי קתני"מגופו אצד תמות

מן העלייי ן M 27 מיניה + B 26 1 + M 25 + M את אימא M 28 די אליעזר אוי נזק שלם. 🔾 מאי...צרורות 🕂 M 31 אריעזר דאמר ניש ניש מגו M אייעזר דאמר ניש ניש מגו M M 37 ארייייר M 36 ב + B 35 12 בגהלת . P 38 מגופה. - m⁽⁴ -1.

der Rabbanan vertreten, somit ist hieraus zu entnehmen, dass man sich nach dem Beginn" zu richten habe. R. Bebaj b. Abbajje entgegnete: Wenn er durch ihn geschoben wird3.

Raba fragte: Ist der Ersatz des halben Schadens dinglich oder persönlich zu zahlen? Ist er dinglich zu zahlen, da wir keinen Fall finden, in welchem der halbe Schaden persönlich gezahlt wird, oder ist er persönlich zu 10 zahlen, da wir keinen Fall finden, in welchem eine auf gewöhnliche Weise erfolgte Schädigung³⁸dinglich bezahlt wird? — Komm und höre: Beim Hüpfen gilt es nicht als gewarnt, manche sagen, es gelte wol als gewarnt. Hier ist ja wol nicht das Hüpfen gemeint, sondern das Spritzen durch das Hüpfen; wahrscheinlich besteht der Streit in folgendem: nach welchem es nicht als gewarnt gilt, ist der Schaden dinglich zu ersetzen, und nach welpersönlich zu ersetzen. - Nein, sie führen denselben Streit wie Symmachos und die Rabbanan³⁶. — Komm und höre: Wenn ein Hund einen Kohlenkuchen erhascht hat und damit zu einer Tenne gelaufen ist und den Kuchen aufgefressen und die Tenne in Brand gesteckt hat, so ist für den Kuchen der gan-

ze Schaden und für die Tenne die Hälfte zu ersetzen. Wahrscheinlich doch, weil dies als [Schädigung durch] Steinchen betrachtet wird; und hierzu wird gelehrt, dass die Hälfte des Schadens nur dinglich zu zahlen sei. — Glaubst du, R. Eleâzar sagt ja, dass der ganze Schaden zu ersetzen sei, und wo finden wir, dass ein solcher dinglich bezahlt wird!? Vielmehr handelt es von dem Fall, wenn er mit der Kohle ungewöhnlich verfahren ist und R. Eleâzar ist der Ansicht R. Tryphons, welcher sagt, dass für die ungewöhnliche Hornschädigung im Gebiet des Geschädigten der ganze Schaden zu ersetzen sei. — Dies ist aber nichts. Du erklärst diese Lehre nach R. Tryphon nur wegen des Ersatzes des ganzen Schadens - R. Eleâzar ist der Ansicht des Symmachos, dass wegen der Schädigung durch Steinchen der ganze Schaden zu ersetzen sei, und ferner ist er der Ansicht R. Jehudas, dass die eine Hälfte beim ursprünglichen Zustand³⁹ bestehen bleibt, und die Lehre, dass die Zahlung dinglich zu erfolgen hat, bezieht sich

^{33.} Hier wird nicht von dem Fall gesprochen, wenn der Eimer 32. Der Schädigung. durch das Reissen des Stricks fortrollt u. zerbricht, sondern, wenn ihn das Huhn mit seinem Körper stos-34. Cf. ob. S. 9 N. 146 35. Dh. nicht aus Bosheit. 37. Er hat die Tenne nicht mit seinem Ob der halbe od. der ganze Schaden zu ersetzen ist. 38. Somit gehört dies zur Klasse der Hornschädigung. Körper berührt. die Hornschädigung ist bei Warnung zwar der vollständige Ersatz zu leisten, jedoch haftet der Eigentümer für die eine Hälfte nur dinglich, wie beim ersten Mal; dasselbe gilt auch von der vollständigen Ersatzleistung für die Schädigung durch Steinchen nach Symmachos.

aut diese Halfo i Sama, Salar R. Alae. sprach in Robinso R. Johnsly of pedicort Anarcht mir linouelit leironas Falls, wenn es shore tale improvement and erat machiner als a marat vilt, est er at wa die er An in lit auch misichtlich eine Lab, wenn es von vorn John as governt alt'? Vicinoli, die Warte R. Fleigar, dass der ganze Schaden an ersetzen sei, be ichen sich ant den Fall, Streit besteht also in folgendem: einer ist der Ansicht, bei [der Schädigung durch] Steinehen gehe es eine Warnung', und der undere ist der Ansicht, bei [der Schädigung durch Steinchen gebe es keine Warnung-

Wieso tragte Raba demnach, ob es bei lder Schädigung durch Steinchen eine Warnung gebe oder nicht, nach den Rabbanan giebt es keine Warnung und nach Raba kann dir erwidern: ich fragte es nach den Rabbanan, die gegen Symmachos streiten, während hierbei'sowol die Rabbanan als auch R. Eleâzar der Ansicht des Symmachos sind, welcher sagt, dass wegen [der Schädigung durch] Steinehen der gan-

דשמעת ליה לרבי יהודה בתם ונעשה ביעד בביעד מתחילתו מי שמעת ליה אלא כי קאמר רבי ארעור colb נוק שלם בנון דאיינד ובהא קביפרני כר סבר יש העדאה לצרורות ומר סבר אין העדאה רצרירית אלא הא דבעי רבא יש העדאה לצרירות אי אין העדאה לצרורות "אי לרבגן אין העדאה לצרירית אי לרבי"אלעזר יש העדאה לצרורות אמר לך רפא בי מבעיא לי לדידי אליבא דרבגן דפליגי עליה המומכום 'אבל הכא בין לרבנן בין ררבי ארעזר שרונור ilur ש ארעזר ארעזר בין לרבנן בין ררבי ארעזר בסומכום סבירא להו דאמר"צרורות נזק שלם משלם ומעמא מאי אמור רבנן חצי נוק דשני ולא אייעד ובפלונתא דרבי טרפון ורבגן קביפלגי אניור דשנינת ליח לרכי טרפון נוק שלם מגופו מי שמעת ליח אין מהיכא מייתי לה מקרן 'ברשות הרבים דיו לבא מן הדין להיות כנדון "והא רבי שיפון רית פובריך כל לית ליח"דיו היכא דמפריך כל והימר היכא דלא מפריך כל והומד אית ליה דיו: "גיפא בעי רבא יש העדאה לצרורות או אין העדאה R. Eleizar giebt es wol eine Warnung!? מצרורות לקרן מדמינן ליה או דלפא תולדה דרגל מי הוא תא שמע הידום אינו מועד ויש אומרים הרי V 41 M 40 98 P סמי, על סמי, פפא ברדרא אני ואייעד או דלא שני ואייעד או 43 מתחילה M 42 של -'- מה לחלן מגופו אף כאן מגופו -'- M 48 M 50 בא מה ד + M דיו 13 M גופא.

אמר ליה רב "סמא בריה דרב 'אשי ליבינא איניי

ze Schaden zu ersetzen sei, und nur deshalb ist nach den Rabbanan nur die Hälfte des Schadens zu ersetzen, weil es auf ungewöhnliche Weise erfolgt ist und keine Warnung stattgefunden hat; sie führen also denselben Streit wie R. Tryphon und die Rabbanan". - R. Tryphon ist allerdings der Ansicht, dass der ganze Schaden zu ersetzen sei, ist er aber etwa der Ansicht, dass dies dinglich zu erfolgen habe? --Freilich, dies' folgert er ja von der Hornschädigung auf öffentlichem Gebiet, und es genügt, wenn das Gefolgerte dem gleicht, wovon es gefolgert wird. — R. Tryphon hält ja aber nichts von [der Regel] "es genügt"!? - Nur dann hält er nichts von [der Regel] "es genügt", wenn dadurch [der Schluss vom] Leichteren auf das Strengere widerlegt werden würde, wenn aber dadurch [der Schluss] vom Leichteren auf das Strengere nicht widerlegt wird, hält er wol von [der Regel] "es genügt".

Der Text. Raba fragte: Giebt es bei [der Schädigung durch] Steinchen eine Warnung" oder nicht; ist sie mit der Hornschädigung zu vergleichen oder aber sagen wir, sie ist eine Unterart der Fußschädigung? — Komm und höre: Beim Springen* gilt es nicht als gewarnt, manche sagen, es gelte wol als gewarnt; hier ist wol unter

^{40.} Bei der Hornschädigung, da für die eine Hälfte die ursprüngliche Bestimmung (dingliche Haftbarkeit) bestehen bleibt. 41. Wenn sich dies 3mal wiederholt, so ist der ganze Schaden zu ersetzen. 42. In dem Fall, wenn ein Hund eine Tenne in Brand gesteckt hat. 43. Und somit zur Hornschädigung gehört. 44. Ob für die Hornschädigung im Gebiet des Geschädigten der ganze Schaden od. die Hälfte zu ersetzen sei. 45. Dass für die Hornschädigung im Gebiet des Ge-Schädigten der ganze Schaden zu ersetzen sei; cf. weit. Fol. 24 b. 46. Dh. die Folgerung, um welche es sich hier handelt. 47. Ob beim 3. Mal der ganze Schaden zu ersetzen sei. 48. Von Hühnern.

זה מועד הידום פלקא דעתך אלא "חידם והתיז מאי לאו כגון דעבד "תלתא זימני ובהא קמיפלגי מר סבר יש העדאה ומר סבר דאין העדאה לא בחד זימנא ובפלוגתא דסומכום ורבנן קמיפלגי תא 5 שמע בהמה שהמילה גללים לעיסה רב יהודה אומר משלם נזק שלם ורבי"אלעזר אומר חצי נזק מאי לאו כגון דעבד"תלתא זימני ובהא קמיפלגי מר סבר יש העדאה ומר סבר אין העדאה לא בהד זימנא ובפלוגתא דסומכוס ורבנן קמיפלגי "והא רב יהודה הוא דדחיק ליה עלמא ולימא רב יהודה höre: Wenn ein Vieh Kot auf Teig wirft, הלכה כסומכום ולימא רבי "אלעזר הלכה כרבנן גללים אצטריכא ליח סלקא דעתך אמינא הואיל ובתר גופיה גרירין כגופיה דמי קא משמע לן תא שמע 'דתני רמי בר יהזקאל תרנגול שהושים ראשו 24000 הואר בלי ובובית ותקע בו ושברו משלם נוק שלם holung, und ihr Streit besteht in folgen-יואמר רב יוסף אמרי בי רב סוס שצנף וחמור ⁶ שנער ושיבר את הכלים משלם הצי נזק מאי לאו בגון דעבד תלתא זימני "ובהא קמיפלגי מר סבר 60.19 יש העדאה ומר סבר אין העדאה לא בהד זמנא 20 ובפלוגתא דסומכום ורבנן קמיפלגי והא משונה הוא דאית ביה בזרני: בעי רב אשי יש שנוי לצרורות לרביע נזק או אין שנוי לצרורות לרביע נזק תפשום ליח מדרבא דבעי רבא יש העדאה לצרורות או אין העדאה לצרורות מכלל דאין שנוי דלמא רכא זרי ו -- ארי ו 53 --- ארי ו + אימא. + M 52 גללים הא.

Springen das Spritzen durch das Springen zu verstehen; wahrscheinlich doch bei einer dreimaligen Wiederholung, und ihr Streit besteht in folgendem: nach der einen Ansicht giebt es hierbei eine Warnung und nach der anderen Ansicht giebt es hierbei keine Warnung. — Nein, beim ersten Mal, und sie führen denselben Streit wie Symmachos und die Rabbanan28.- Komm und so ist, wie R. Jehuda sagt, der ganze Schaden, und wie R. Eleâzar sagt, die Hälfte des Schadens zu ersetzen; wahrscheinlich doch bei einer dreimaligen Wiederdem: nach der einen Ansicht giebt es hierbei eine Warnung und nach der anderen Ansicht giebt es hierbei keine Warnung. - Nein, beim ersten Mal, und sie führen denselben Streit wie Symmachos und die Rabbanan. — Dies ist ja aber ungewöhnlich !? — Wenn es ihm Not tat so. — Sollte doch R. Jehuda sagen, die Halakha sei nach Symmachos, und R. Eleâzar, die Halakha sei nach den Rabbanan zu entscheiden!? — Den Fall vom Kotwerfen besonders zu lehren ist nötig; man könnte glauben,

dass dies, da er vom Körper kommt, als eine mit dem Körper angerichtete Schädigung gelte, so lehrt er uns. - Komm und höre: Rami b. Jehezqel lehrte: Wenn ein Hahn den Kopf in ein Glasgefäss steckt und da hineinkräht und es zerbrichtst, so ist der ganze Schaden zu ersetzen. Hierzu sagte R. Joseph: In der Schule Rabhs sagten sie aber, dass wenn ein Pferd durch das Wiehern oder ein Esel durch das Schreien ein Gefäss zerbricht, die Hälfte des Schadens zu ersetzen sei; wahrscheinlich doch bei einer dreimaligen Wiederholung, und ihr Streit besteht in folgendem: nach der einen Ansicht giebt es hierbei eine Warnung und nach der anderen Ansicht giebtes hierbei keine Warnung. — Nein, beim ersten Mal, und sie führen denselben Streit wie Symmachos und die Rabbanan. — Dies ist ja ungewöhnlich!? — Wenn sich darin Samenkörner befinden.

R. Aši fragte: Wird bei [der Schädigung durch] Steinchen das Ungewöhnliche⁵² berücksichtigt, hinsichtlich der Zahlung eines Viertels des Schadens, oder nicht? — Dies sollte doch aus der Frage Rabas zu entscheiden sein. Raba fragte, ob es bei der Schädigung durch Steinchen eine Warnung gebe oder nicht, demnach wird hierbei das Ungewöhnliche nicht berücksichtigt⁵⁵. — Vielleicht fragte es Raba nur in dieser Vor-

^{49.} Es geschah also aus Bosheit u. ist somit eine Unterart der Hornschädigung. geschah also nicht in böswilliger Absicht. Die Erkl. RsJ.s (wenn es nicht genügend Raum hatte) ist nicht einleuchtend. Der Ausdruck דחק לה מילתא od. דחק לה מילתא kommt auch an anderen Stellen in trop. Be-51. Durch den Luftdruck. 52. Wenn es in böswilliger Absicht geschah. 53. Sonst konnte ja eine Warnung, dh. der Ersatz des ganzen Schadens, überhaupt nicht stattfinden.

an draing wenn enterlanden wird, das l'in gewolimliche werde niehr berneksieldingt, to ode, outrata Warne eath express all platest suler night - The Praye blothe dalungemells

P. Varrante Cherelit mich Symmachos die is haltzung durchi mürekte Kraft der Schadigung durch; duckte Kraft oder meint Erkenn er die überlieferte Lehre an and be ashe to any dia (Schadigung durch) militelae keun oder eil ennt er sie überhaupt meht an. Die Franc bleiht dahingestellt.

WESS IS ABBUILDERSCHLÄGT, ODER WENT SURVOIRS VON UNTER SLINEN FÜS-SIX ATPLATEIN IND CITTS I ZERERECHEN, SO IS. NOR DIE HALLIE DES SCHADENS Lu Lusur, IN Sie fragten: Meint er es wie pligt wenn es ausschlägt und durch das Ausschlagen Schaden anrichtet, oder wenn es auf gewöhnliche Weise durch Steinehen Schadens zu ersetzen, also nach den Rabbanan oder aber wie folgt wenn es ausschlägt und durch das Ausschlagen Schaden anrichtet, oder infolge des Ausschlagens durch Steinehen Schaden anrichtet, so ist die Hälfte des Schadens zu ersetzen, wenn

יו שהעדאה או אין העדאה תיקו: בעי דב אשי בה בהו לסומכום בכחו דמי או לא מי נמיר הרבה ינוקי לה בבה בהו או דיניא לא נייי היבו בייר תיקו: הותה מבעשת או שהוי צרירת מנהוי מידת רגליה ושברה את הבלים משלם הצי נוך: איבייא לחו היכי קאמר היתה מבנשת והייקה בבינישה או צרורות כאורחייתו 'משלם חצי נוק ורבנן היא אי דלמא היתה מבנטת והויקה בביניטה אי צרידית מחמת ביעום משלם חצי נוק הא כי אירחיה ייו משלם נוק שלם ומני סומכום הוא מא שמין בישים דרכה כל הכלי ושבחתו ונפל השבר כל כלי אחר ושברו על הראשון משלם נוק שלם ועל האחרון חצי נוק ואי סומכום מי אית ליה חצי נוק וכי תימא ראשון ראשון לחתוח ושני שני לחתוח ו ושאני ליה לסומכום בין כחו לכה כהי אלא הא דבני רב אשי כה כהו לסומכום ככהו דמי או לאן ככחו דמי תפשוט ליה דלאו ככהו דמי דב אשי ברבנן מוכן לה ובני לה חבי היתה שבנטת וחזיקה ביעום רביע נזק ויש שנוי או דלמא היתה מבעשת והזיקה כביעומה או צרורות מחמת ביעומ הצי נזק ה״ך — M ה״ך לא תיקו | M 55 — M 60 וסומי M 59 ע"י ביע" M 58 משלם ליה V 61 20 M א תפי · M 63 מסיפא

aber auf gewöhnliche Weise, so ist der ganze Schaden zu ersetzen, also nach Symmachos? - Komm und höre, dies ist aus dem Schlußsatz zu entnehmen: Wenn es auf ein Gefäss getreten und es zerbrochen hat, und ein Stück von diesem auf ein anderes abgeprallt ist und dieses zerbrochen hat, so ist für das erste der ganze Schaden und für das zweite die Hälfte zu ersetzen, und nach Symmachos wird ja nicht die Hälfte des Schadens gezahlt. Wolltest du erwidern, unter erstes sei das erste durch das Zurückprallen und unter zweites sei das zweite durch das Zurückprallen zerbrochene⁵⁵ zu verstehen, und zwar mache Symmachos einen Unterschied zwischen der [Schädigung durch] direkte Kraft und der [Schädigung durch] indirekte Kraft, wieso fragte nun R. Aši, ob nach Symmachos die indirekte Kraft der direkten gleiche oder nicht, hieraus wäre ja zu entscheiden, dass sie dieser nicht gleiche. — R. Aši erklärt diese Lehre nach den Rabbanan und fragt⁵⁰ wie folgt: [ist zu verstehen:] wenn es ausschlägt und durch das Ausschlagen Schaden anrichtet, oder wenn es auf gewöhnliche Weise Schaden durch Steinchen anrichtet, so ist die Hälfte des Schadens zu ersetzen, wenn aber durch Ausschlagen, nur ein Viertel des Schadens, da hierbei das Ungewöhnliche berücksichtigt wird, oder aber: wenn es ausschlägt und durch das Ausschlagen Schaden anrichtet, oder infolge des Ausschlagens Schaden durch Steinchen anrichtet, so ist die Hälfte des Schadens zu ersetzen, da hierbei das Ungewöhnliche

Talmud Bd. VI

^{54.} Dass für die Schädigung durch Steinchen, dh. wenn es nicht direkt mit dem Körper geschieht, nur die Hälfte des Schadens zu ersetzen sei. 55. Wenn ein Stück vom 2. Gefäss abprallt u. ein 3. zerbricht. 56. Cf. ob. S. 64 Z. 21 ff.

ואין שינוי תיקו: בעי"מיניה רבי אבא בר ממל מרבי אמי ואמרי לה מרבי הייא בר אבא היתה סמרבי אמי מחלכת כמקום שאי אפשר לה אלא אם כן מנתות ובעטת והתיזה"והזיקה מחו כיון דאי אפשר לה אורחיה הוא או דלמא השתא מיהא מחמת ביעום קמנתזה צרורות תיקו: בעא מיניה רבי ירמיה מרכי זירא היתה מהלכת ברשות הרכים "ובעשה והתיזה "והזיקה מהו לקרן מדמינן ליה וחייבת או דלמא תולדה דרגל הוא ופטורה אמר ליה מסתברא תולדה sagen wir, es hat die Steinchen durch das דרגל הוא התיוה ברשות הרבים והזיקה ברשות היחיד מהו אמר ליח עקירה אין כאן הנחה יש כאן איתיביה היתה מהלכת בדרך והתיזה "בין ברשות היהיד בין ברשות הרבים חייב מאי לאו התיזה כרשות הרכים והזיקה ברשות הרכים לא התיזה ברשות הרבים והזיקה ברשות היחיד והאמרת עקירה אין כאן הנהה זש כאן אמר ליה הדרי בי איתיביה "דרכה על הכלי ושברתו ונפל חשבר על "178 כלי אחר ושברו על הראשון משלם נזק שלם ועל האחרון משלם חצי נוק ותני עלת כמה דברים 20 אמורים כרשות הניזק אבל ברשות הרבים על הראשון פשורה ועל האהרון חייבת מאי לאו התיזה ברשות הרבים והזיקה ברשות הרבים לא התיזה ברשות הרבים והזיקה ברשות היחיד והאמרת עקירה אין כאן הנחה יש כאן אמר ליה הדרי בי 25 איני והאמר רבי יוחנן אין חצי נוק הלוק לא 25

מרבי...אבא

M 65

והזיקה. + M 68 בע" ו הזיקה.

מיני - M 64

והו M 66

nicht berücksichtigt wird? - Die Frage bleibt dahingestellt.

R. Abba b. Mamal fragte R. Ami, nach anderen, R. Hija b. Abba: Wie ist es, wenn es auf einer Stelle geht, wo das Spritzen unvermeidlich ist, und es ausschlägt und spritzt und Schaden anrichtet? Ist es, da es nicht anders möglich ist, als gewöhnliche Schädigung zu betrachten, oder aber Ausschlagen gespritzt? — Die Frage bleibt dahingestellt.

R. Jirmeja fragte R. Zera: Wie ist es, wenn es auf öffentlichem Gebiet geht und ausschlägt und Steinchen spritzt und Schaden anrichtet? Ist dies mit der Hornschädigung zu vergleichen und ist [der Eigentümer] ersatzpflichtig, oder aber gilt dies als Unterart der Fußschädigung und ist [der Eigentümer frei? Dieser erwiderte ihm: Es ist einleuchtend, dass dies als Unterart der Fußschädigung gilt. — Wie ist es, wenn es auf öffentlichem Gebiet gespritzt und auf Privatgebiet Schaden angerichtet hat? Dieser erwiderte: Wenn kein Fortnehmen vorhanden ist, wie sollte es ein Hinlegen geben⁵⁸!? Er wandte gegen ihn ein: Wenn es auf einem Weg geht und Steinchen spritzt,

einerlei ob auf Privatgebiet oder auf öffentlichem Gebiet, so ist [der Eigentümer] ersatzpflichtig; wahrscheinlich doch, wenn es auf öffentlichem Gebiet spritzt und auf öffentlichem Gebiet Schaden anrichtet!? - Nein, wenn es auf öffentlichem Gebiet spritzt und auf Privatgebiet Schaden anrichtet. - Du sagtest ja aber: wenn kein Fortnehmen vorhanden ist, wie sollte es ein Hinlegen geben!? Dieser erwiderte: Ich bin davon abgekommen. Er wandte ferner gegen ihn ein: Wenn es auf ein Gefäss getreten und es zerbrochen hat und ein Bruchstück auf ein anderes Gefäss gefallen ist und dieses zerbrochen hat, so ist für das erste der ganze Schaden und für das zweite die Hälfte zu ersetzen, und hierzu wird gelehrt: dies nur, wenn es im Gebiet des Geschädigten geschieht, wenn aber auf öffentlichem Gebiet, so ist er für das erste ersatzfrei und für das zweite ersatzpflichtig; wahrscheinlich doch, wenn es auf öffentlichem Gebiet gespritzt und auf öffentlichem Gebiet Schaden angerichtet hat!? - Nein, wenn es auf öffentlichem Gebiet gespritzt und auf Privatgebiet Schaden angerichtet hat. - Du sagtest ja aber: wenn kein Fortnehmen vorhanden ist, wie sollte es ein Hinlegen geben!? Dieser erwiderte: Ich bin davon abgekommen. — Dem ist ja aber nicht so, R. Johanan sagte ja, dass es bei der halben Entschädigung keinen Unterschied gebe zwischen Privat-

57. Für welche man ersatzpflichtig ist, nur wenn sie auf öffentlichem Gebiet erfolgt. Aufspritzen der Steinchen erfolgte an einer Stelle, da der Eigentümer nicht ersatzpflichtig ist.

, chief and atentichem Gebiet, waln schein hel doch, wenn es auf offentlichem Gebiet cesprit it find auf offent fieliem Gebiet Schaden angenehtet hat? Nem, wenn es auf outenthelicin Gebiet gesprift und auf Privariednet Schuden angerichtet hat. Du agtest ja aber wenn kein Fortnehmen vorhanden ist, wie sollte es ein Hinlegen geben! Dieser erwiderte: Ich bin davon abgekommen. Wenn du aber willst, sage 10 ich: R. Johanan spricht von der Hornschädigung

R Jehuda der Fürst und R. Osâja sassen an der Pforte R. Jehudas, da warf ist es, wenn es mit dem Schwanz gewedelt hat? Der andere erwiderte: Sollte denn [der Eigentümer den Schwanz in der Hand haltend hinter ihm einhergehen!? Dies ist cinzuwenden: sollte denn [der Eigentümer] das Horn haltend neben ihm einhergehen!? - Was ist dies für ein Vergleich, die Hornschädigung ist ungewöhnlich, dies aber ist gewöhnlich". -- Wenn dies gewöhnlich ist, so giebt es ja diesbezüglich nichts zu fragen!? - Er fragte bezüglich des übermässigen Wedelns.

לרשות היחיד ולא לרשות הרבים מאי לאי התיזה ברשות הרבים והזיקה ברשות הרבים לא התיזה ברשות הרבים והזיקה ברשות היהיד והאמרת עקירה אין כאן הנחה יש כאן אמר ליה הדרי בי איבעית אימא כי אמר רבי יוחנן אקרן: יתיב רבי יחידה נשיאה ורבי אושעיא אקילעא דרבי יהודה נפק מילתא מבינייהו כשכשה בזנבה מהו אמר ליה אידך וכי יאחזנה בזנכה וילך אי הכי קרן נמי נימא וכי יאחזנה בקרן וילך הכי השתא קרן לאו אורחיה הא אורחיה וכי מאחר דאורחיה מאי מבניא ליה כשכוש יתירא "מבעיא ליה: בעי רב עינא כשכשה באמתה מהו מי אמריגן מידי דהוה אקרן קרן לאו יצרא קתקוף ליה הכא גמי לא שנא או דלמא קרן כוונתו להזיק הא אין "כוונתו להזיק ciner von ihnen folgende Frage auf: Wie אמר : אמר בדרבן להלך בדרבן ולשבר : התרנגולין מועדין להלך בדרבן ולשבר : רב הונא לא שנו אלא שנקשר מאליו אבל קשרו אדם חייב נקשר מאליו מאן חייב אילימא בעל הדליל היכי דמי אי דאצנעיה אנום הוא ואי לא אצנעיה פושע הוא אלא הייב בעל תרנגול מאי ja auch hinsichtlich der Hornschädigung 20 איש בור יפתח איש בור בלא "דכתיב [ו]כי יפתח איש בור בוליה נזק דלא דכתיב מור בור חצי נזק נמי איש בור ולא שור האי נזק נמי איש בור ולא שור בור"אלא מתניתין בדאדייה אדויי "וכי אתמר דרכ + M א הוא + M א הוא + M א הוא + M הוא + M הוא

m B 74 כוונתה m M 73 באמתא m H 73 ביונתה m H 72ו. - P 77 $\|$ אמר רחמנא] $\|$ VM 76 $\|$ רכתי - V 75

R. Êna fragte: Wie ist es, wenn es mit dem Glied gewedelt hat? Sagen wir es verhalte sich hierbei ebenso wie bei der Hornschädigung: bei der Hornschädigung ist es ein Triebszwang und hierbei ebenfalls, oder aber: bei der Hornschädigung ist die Absicht der Schädigung vorhanden, hierbei aber nicht? - Die Frage bleibt dahingestellt

HÜHNER GELTEN ALS GEWARNT, WENN SIE IM GEWÖHNLICHEN GEHEN ETWAS ZER-BRECHEN. R. Hona sagte: Dies gilt nur von dem Fall, wenn sie sich von selbst angeknotet hat, wenn sie aber ein Mensch angeknotet hat, so ist dieser ersatzpflichtig. — Wer ist ersatzpflichtig, wenn sie sich von selbst angeknotet hat, wollte man sagen, der Eigentümer der Schnur, — in welchem Fall, hatte er sie verwahrt, so ist dies ja ein Missgeschick, hatte er sie nicht verwahrt, so ist es ja sein Verschulden, und wollte man sagen, der Eigentümer des Hahns sei ersatzpflichtig, für den ganzen Schaden wol deshalb nicht, weil es heisst: 2wenn jemand eine Grube öffnet, nicht aber, wenn ein Rind eine Grube öffnet, ebenso sollte man ja auch hinsichtlich des halben Schadens sagen, nur wenn ein Mensch eine Grube öffnet, nicht aber, wenn ein Rind eine Grube öffnet!? - Vielmehr, die Mišnah spricht von dem Fall, wenn es [die Schnur] geworfen hat, und die Erklärung R. Honas bezieht sich auf eine andere Lehre: Ist es eine

^{59.} Und dadurch Schaden angerichtet hat. 60. Es ist eine Schädigung, die nicht aus Bosheit erfolgt, mit der der Eigentümer zu rechnen hat. 61. Die weiter folgende Lehre von dem Fall, wenn ein Huhn mit einer an seinem Fuss befindlichen Schnur Schaden angerichtet hat. 62. Ex. 21,33.

הונא בערמא אתמר דליל הפקר אמר רב הונא נקש מאליו פטור קשרו אדם הייב משום מאי חייב אמר רב הונא בר מנוח משום בורו המתגלגל ברגלי של אדם וברגלי בחמה:

מעדת לאכול את הראיו לה הבחמה III מועדת לאכול פירות יורקות אכלה כבות או פלים משלם הצי נזק במה דברים אמירים ברשית הניזק אבל ברשות הרבים פטור ואם נהנית משלמת מה שנהנית ביצד משלמת מה שנהנית אכלה מתוך הרחבה משלמת מה שנהנית מצדי הרחבה משלמת מה שהזיקה מפתח ההנית משלמת מה שהזיקה:

הראוי לה כיצד בהמה שנכנסה להצר הניזק ואכלה
הראוי לה כיצד בהמה שנכנסה להצר הניזק ואכלה
משלם נוק שלם 'וכן היה שנכנסה לחצר הניזק 10.100
משלם נוק שלם 'וכן היה שנכנסה לחצר הניזק 10.100
ומרפה בהמה ואכלה בשר משלם נוק שלם ופרה
שאכתה שעורין והמור שאכל כרשינין וכלב שלקק
את השמן והזיר שאכל התיכה של בשר משלמין
מלם אמר רב 'פפא השתא דאמרת כן מידי
דלאו אורחיה ואכלה ליה על ידי הדהק שמיה 200,760 משלם נוק שלם: ההוא המרא דאכל נהמא ופרסיה
משלם נוק שלם: ההוא המרא דאכל נהמא ופרסיה
לסלא חייביה רב "יהודה לשלם נוק שלם אנהמא
מינא 1 7 M מרמא אנהמא ניש.

herrenlose Schnur, so ist, wie R. Hona sagt, wenn sie sich von selbst angeknotet hat, niemand ersatzpflichtig, hat sie ihm jemand angeknotet, so ist dieser ersatzpflichtig. Wegen welcher Schädigung ist er ersatzpflichtig? R. Hona b. Manoah erwiderte: Wegen einer unter den Füssen von Menschen und Tieren treibenden Grube".

N WELCHEM FALL GILT ES BEI DER ZAHNSCHÄDIGUNG ALS GEWARNT HIN-SICHTLICH DES ESSENS GEEIGNETER DINGE? - EIN VIEH GILT ALS GEWARNT, WENN ES FRÜCHTE ODER KRÄUTER GEFRESSEN HAT; HAT ES ABER KLEIDUNGSSTÜCKE ODER GE-RÄTE GEFRESSEN, SO IST DIE HÄLFTE DES SCHADENS ZU ERSETZEN'. DIES NUR, WENN ES IM GEBIET DES GESCHÄDIGTEN GESCHAH, WENN ABER AUF ÖFFENTLICHEM GEBIET, SO IST [DER EIGENTÜMER] ERSATZFREI; HAT ES DABEI EINEN GENUSS GEHART, SO IST DER GENUSS ZU BEZAHLEN". IN WEL-CHEM FALL IST NUR DER GENUSS ZU BE-ZAHLEN? — HAT ES ETWAS AUS DER MITTE DES MARKTPLATZES GEFRESSEN, SO IST NUR DER GENUSS ZU BEZAHLEN, HAT ES ETWAS

VON DEN SEITEN DES MARKTPLATZES GEFRESSEN, SO IST DER SCHADEN ZU ERSETZEN; HAT ES ETWAS VOM EINGANG DES LADENS GEFRESSEN, SO IST NUR DER GENUSS ZU BEZAHLEN, WENN AUS DEM INNERN DES LADENS, SO IST DER SCHADEN ZU ERSETZEN.

GEMARA. Die Rabbanan lehrten: Bei der Zahnschädigung gilt es als gewarnt hinsichtlich des Fressens geeigneter Dinge; zum Beispiel: wenn ein Vieh in das Gebiet des Geschädigten hineingeht und da geeignete Dinge frisst oder geeignete Getränke trinkt, so ist der ganze Schaden zu ersetzen. Ebenso ist, wenn ein Tier in das Gebiet des Geschädigten hineingeht und ein Vieh zerreisst und das Fleisch frisst, der ganze Schaden zu ersetzen. Wenn eine Kuh Gerste oder ein Esel Wicken gefressen oder ein Hund Oel geleckt oder ein Schwein ein Stück Fleisch gefressen hat, so ist der ganze Schaden zu ersetzen. R. Papa sagte: Da wir nun sagen, dass alles, was [das Tier] für gewöhnlich nicht zu fressen pflegt, wol aber im Notfall, als zum Essen geeignet gilt, so ist, wenn eine Katze Datteln oder ein Esel Fische gefressen hat, der ganze Schaden zu ersetzen.

Einst frass ein Esel Brot und zerbrach den Korb. Da entschied R. Jehuda, dass für das Brot der ganze Schaden und für den Korb die Hälfte zu ersetzen sei. — Weshalb

^{63.} Dh. zu welcher Klasse gehört diese Schädigungsart.
64. Wenn man ein Hindernis auf die Strasse legt u. es fortgetrieben wird u. Schaden anrichtet; dies gehört zur Grubenschädigung.
65. Solche Dinge kann es nur aus Bosheit gefressen haben, somit gehört dies zur Hornschädigung.
66. Der Eigentümer hat zwar nicht den Schaden zu ersetzen, wol aber das, was er an Futter erspart hat.
67. Diese sind Privatgebiet.
68. Syr. **Diese zerbrechen, zerspalten; nach einer and. Erkl. Rsj.s: zerkaute.

denn wenn a some all od. Drot or free ou, ment of meanth come Art, den korb meter breaken - In both moral [the Broth ge me in and machine iden korbl, erbrochen - Is a dear some Art Brot [in tre sen]. ich sell am einen Widersprüch hinweren: hat as Brot. Eusele oder gekochte Spei en nefocient de l'infinite de Schadens and the second of the second o emem Vicit's Nem, von emem Wild, Lin Wild priogt to Fleisch [u tressen]? Wenn e gebraten ist Wenn dir willst, sage ich Ihrer wird von einem Husch gesprochen. Wenn du aber willst, sage ich: tatsächlich von einem Vich, wenn es aber vom Tisch u petros in hat

Hampt bemerkte eine Ziege Rüben auf מכלה פטורה עפדה ואכלה הייבת פאי שנא הרכה לבין הוא עפדה נפי אורחיה הוא אפר רבא בקופצת: בעי"רבי זירא פתגלגל פהו חיבי דפי בעי"רבי זירא פתגלגל פהו חיבי דפי בעי"רבי זירא פתגלגל פהו חיבי דפי בעין דקייפא עפיר ברשות היהיד וקא פתגלגל ואתי שפע דתני מושות היהיד לרשות הרבים פאי תא שפע דתני פרשות היהיד לרשות הרבים פאי תא שפע דתני פחות denn da es ihre Art ist, die Rüben zu רבי הייא פשוי פקצתו בפנים ופקצתו בהוין אכלה בחוין פפורה פאי לאו"פתגלגל אווים אוויבת אכלה בחוין פפורה פאי לאו"פתגלגל אווים אוויבת אכלה בחוין פפורה פאי לאו"פתגלגל אווים אוויבת אכלה בחוין פפורה פאי לאו"פתגלגל אווים א

Ilpha sagte: Wenn das Vieh sich auf öffentlichem Gebiet befindet und den Hals ausstreckt und von dem, was sich auf einem

ואסלא הצי נוק ואמאי ביון דמורחיה לפיכל נהמא אורחיה נכי לפלוסי סלא דאכל והדה פרים יפת אורחות הוא ורכינהי אברה פת ובשר יתבשיר בישלם הצי נוק "מאי לאו בבחבה לא בהיה היה בשר אודהוה הוא דביטוי ואיבייה איניא בטביא ואיבעית איביא לעילם בבחבה ובפתירא ההוא Fol.20 ברתא דהוא ליפתא אפימא דדנא טריך כליק אכרה לליפתא ותבריה לדנא הייביה רבא אליפתא ואדנא נוק שלם מאי שנכא כיון דאורהיה למיכל ליפרא מודודון נביר "לשרובר ולבישלק: אביד ארלפא בדבדו ברשית הרבים ופשמה צומרה ומכלה ביל נבי הברתה חייבת כאי טעפא גבי הברתה בהצר הגיון דבי ליכא מכיינ ליה היתה קופתי מופשרת "אהיריי ופשטה צוארה ואכלה מכני הייבת בדאמי דבא בקיפצת חבא נמי בקיפצת והיכא אתמר דרכא אהא דאבר דבי אושניא בחבוד ברשות דרבים הלכה ואכלה פטורה עכדה ואכלה הייבת כאי שנא הרכה דאורהיה הוא עמדה נמי אורהיה הוא אמר רכא בקופצת: בעי"רבי זירא מתנלגל מה: היבי דמי מרשות היהיד לרשות הרבים מאי תא שמע דתני רבי הייא משוי מקצתו בפנים ומקצתו בהוין אבהה בפנים חייבת אכלח בחוץ פסורה מאי לאו מתגלגל אם לכלומי M S4 כואי... א נמי 83 וג M 87 רבא M 86 ממנו M 85 ולמיםק . אפרי. M SS

anderen Vieh befindet, frisst, so ist der Schaden zu ersetzen, weil der Rücken des anderen als Gebiet des Geschädigten gilt. Ihm wäre eine Stütze zu erbringen: Wenn jemand ein Bündel auf dem Rücken trägt und ein Vieh den Hals ausstreckt und davon frisst, so ist der Schaden zu ersetzen. — Wie Raba erklärt hat, wenn es hinaufgesprungen ist, ebenso handelt es auch hier von dem Fall, wenn es hinaufgesprungen ist. — Worauf bezieht sich die Erklärung Rabas? — Auf folgende Lehre R. Ošâjas: Wenn ein Vieh auf öffentlichem Gebiet im Gehen etwas frisst, so ist [der Eigentümer] ersatzfrei, wenn es aber stehen bleibt, so ist er ersatzpflichtig, und [auf den Einwand,] wenn es seine Art ist im Gehen zu fressen, sei es ja auch seine Art, stehen zu bleiben und zu fressen, erwiderte Raba: wenn es hinaufgesprungen ist.

R. Zera fragte: Wie ist es, wenn es heranschleppt? Wenn zum Beispiel eine Garbe sich auf Privatgebiet befindet, und es sie aus dem Privatgebiet nach öffentlichem Gebiet heranschleppt. — Komm und höre: R. Hija lehrte: Wenn sich die Ladung zum Teil innerhalb und zum Teil ausserhalb befindet, so ist [der Eigentümer], wenn es davon innerhalb gefressen hat, ersatzpflichtig, und wenn ausserhalb, ersatzfrei; wahrscheinlich doch, wenn es diese herangeschleppt hat. — Erkläre: er ist für das, was

^{69.} Da dies infolge des Fressens geschah.

70. Dies ist ungewöhnlich und gehört zur Hornschädigung.

71. Und da dies ungewöhnlich ist, so gilt dies als Hornschädigung, für die man auf öffentlichem Gebiet ersatzpflichtig ist.

72. Den Gegenstand, den es auffrisst.

73. Ein Sack mit Getreide.

74. Des Gebiets des Eigentümers.

ואתי"אימא אכלה על מה שבפנים חייבת על מה שבחוין פטורה איבעית אימא כי קאמר רכי חייא בפתילה דאספסתא: אכלה כסות וכו': אהייא אמר רב אכולהו מאי טעמא "כל המשנה ובא אחר 60.246 שנה בו פטור ושמואל אמר לא שנו אלא פירות Bund Gras . וירקות אכל כסות וכלים חייבת וכן אמר ריש לקיש אכולהו ואזרא ריש לקיש לשעמיה °דאמר ריש 10.24 ה לקיש שתי פרות כרשות הרבים אחת רבוצה ואחת מהלכת בעמה מהלכת ברבוצה פמורה רבוצה מו במהלכת הייבת ורבי יוחנן אמר לא שנו אלא פירות an ihm verfährt, so ist dieser frei, Šemuél וירקות אבל כסות וכלים חייבת לימא רבי יוחנן לית ליח דריש לקיש אפילו בשתי פרות לא לעולם "אית ליה כסות עבדי אינשי דמנחי גלימי ומתפחי "אבל בהמה לאו"אורהה: ואם נהנית משלמת [וכוי]: te ebenfalls, dass sich dies auf alles be-בזול תניא כוותיה דרכה תניא כוותיה דרכא תניא בזול בוותיה"דרבה רבי שמעון בן יוחי אמר"אין משלמת אלא דמי עמיר בלבד תניא כוותיח"דרבא אם נחנית משלמת מה שנהנית כיצד אכלה קב או קביים ים ארם אלא "אומרים תשלם דמיהן אלא" liegenden einen Fusstritt versetzt hat, so ist רוצה"לחאכיל לבחמתו דבר הראוי לה אף על פי שאינו רגיל לפיכך אכלה חטין או 'דבר הרע לה

אבל \bigcirc M אבל \bigcirc M אבל \bigcirc H אימא לך \bigcirc B 89 אמר רבא דמי עמיר רבה אמר M 93 אורחיה P 92 M 96 דרבה מינו מש¹ם M 95 אבאז M 94 בהני || P 97 אומי[דים?] לשלם. V אומי לו שלם || P 98 ים לה פטור. M 1 ליתן ל M 99 ליתן לה פטור. אומר'

wol anzunehmen, R. Johanan sei nicht der Ansicht des Reš-Laqis auch hinsichtlich der zwei Kühe? - Nein, hinsichtlich dieses Falls ist er wol seiner Ansicht; Kleidungsstücke pflegt man abzulegen, um auszuruhen⁷⁹, bei einem Vieh aber ist dies⁸⁰nicht die gewöhnliche Art.

HAT ES DABEI EINEN GENUSS GEHABT, SO IST ZU &C. BEZAHLEN. Wieviel? Rabba sagte, den Betrag einer Heugarbe⁸¹. Raba sagte, den billigsten Preis für Gerste. Es gibt eine Lehre übereinstimmend mit Rabba und es gibt eine Lehre übereinstimmend mit Raba. Es gibt eine Lehre übereinstimmend mit Rabba: R. Simôn b. Johaj sagt, es sei nur der Betrag für eine Heugarbe zu bezahlen. Es gibt eine Lehre übereinstimmend mit Raba: Wenn es einen Genuss hatte, so ist der Genuss zu bezahlen; zum Beispiel: wenn es einen Kab oder zwei Kab gefressen hat, sage man nicht, dass der Betrag dafür ersetzt werde, sondern man schätze, wieviel ein Mensch auszugeben geneigt ist, um seinem Vieh etwas Geeignetes zur Fütterung vorzulegen, obgleich er gewöhnlich dies nicht zu tun pflegt. Daher sist, wenn es Weizen oder sonst etwas Unzuträgli-

75. Ohne Unterschied, wo es es gefressen hat. 76. Der sich auf beiden Gebieten befindet, nicht aber von dem Fall, wenn es den Gegenstand aus Privatgebiet nach öffentlichem Gebiet schleppt. 77. Dass wenn der Schaden auf öffentlichem Gebiet angerichtet worden ist, der Eigentümer frei sei. 78. Da der Geschädigte nicht berechtigt war, Kleidungsstücke u. Geräte auf der Strasse liegen zu lassen, so ist der Eigentümer des Tiers, das sie beschädigt hat, frei, obgleich diese Schädigung zur Klasse der Hornschädigung gehört. 79. Der Geschädigte hat also nicht verkehrt gehandelt. 81. Da der Eigentümer für sein Vieh das billigste Futter wählen Sich auf die Strasse hinzulegen. 82. Da nur der Nutzen zu bezahlen ist.

sich innerhalb befunden hat', ersatzpflichtig, und für das, was sich ausserhalb befunden hat, ersatzfrei. Wenn du aber willst, sage ich: R. Hija spricht von einem langen

HAT ES KLEIDUNGSSTÜCKE GEFRESSEN &c. Worauf bezieht sich dies !? Rabh sagt, dies beziehe sich auf alles, denn wenn jemand ungehörig handelt und ein anderer ebenso aber sagt, dies beziehe sich nur auf Früchte und Kräuter, wenn es aber Kleidungsstücke und Geräte [gefressen hat], so ist [der Eigentümer ersatzpflichtig. Reš-Lagiš sagziehe. Reš-Laqiš vertritt hierbei seine Ansicht, denn Reš-Laqiš sagte: Wenn von zwei Kühen auf öffentlichem Gebiet eine liegt und die andere geht, und die gehende der [der Eigentümer] ersatzfrei, wenn die liegende der gehenden, so ist er ersatzpflichtig. R. Johanan sagte, dies bezieht sich nur auf Früchte und Kräuter, wenn es aber Kleidungsstücke und Geräte [gefressen hat], so ist [der Eigentümer] ersatzpflichtig. Es wäre

che gone on hat, kem Er at u leisten. Hada prael: a Rami o Hama, Wes halloware: iiu abonda nicht bei uns im Lehrham? I wunden unter uns chone Dinge enutert Die er fragte. Was sind es für schone Dunge / Jener erwiderte: Braucht derjemge, der im Gehoft seines Michsten ohne des en Wissen wohnt, ihm Miete zu zahlen der meht? In welchem Fall, wollte man werden und der Benutzer keine Miete zu zahlen pilogt, so hat ja weder der eine einen Nutzen noch der andere einen Schaden, und wenn das Gehöft nicht vermietet zu werden hat ja der eine einen Nutzen und der andere einen Schaden. - In dem Fall, wenn das Gehöft nicht vermietet zu werden und der Benutzer Miete zu zahlen pflegt; kann er zu gefügt, oder aber kann der andere sagen: du hast einen Nutzen gehabt? Dieser erwiderte: Dies ist ja eine ausdrückliche Mišnah. Welche Misnah? Jener entgegnete: Wenn du mir einen Dienst leistest'. Da nahm er sein Gewand und legte es ihm zurecht. Da sprach er: Hat es dabei einen Genuss gehabt, so ist der Genuss zu bezahlen. Raba sprach: Wie fühlt und merkt ein

"פטורה: אמר ליה רב חסדא לרמי בר חמא רא הוית גבן באורתא בתחומא דאיבעיא לן כילי מעלייתא 'אמר מאי מילי מעלייתא 'אמר ליח הדר בחצר חבירו שלא מדעתו צריך להעלות לו שבר או 'אין צריך היכי דמי אילימא כחצר דלא קייבא לאגרא וגברא דלא עביד למיגר זה לא נהנה וזה לא חסר "אלא בחצר דקיימא לאגרא וגברא דעביד למינר זה נהנה וזה חסר "לא צריכא כחצר דלא קיימא לאגרא וגברא דעביד למיגר מאי מצי אמר agen, wenn das Gehöft nicht vermietet zu יי איתהנית אמר הא מצי אמר הא מצי אמר הא איתהנית coll אמר ליה מתניתין "היא"מאי מתניתין אמר ליה לכי תשמש לי שקל סודריה כרך ליה אמר ליה "אם נהנית"משלמת מה שנהנית אמר רכא כמה לא חלי ולא מרגיש גברא דמריה סייניה דאף על und der Benutzer Miete zu zahlen pflegt, so ש זה נהנה האי זה מוניה מיניה האי זה נהנה וזה חסר והאי זה נהנה וזה לא הסר הוא ורמי בר חמא סתם פירות ברשות הרבים אפקורי מפקר להו "תנן המקיף "חבירו משלש רוחותיו וגדר את הראשונה ואת השניה ואת השלישית אין מחייבין ilim sagen, ich habe dir keinen Schaden zu- מינה זה שמע מינה שמע מינה אותו הא רביעית מחייבין אותו שמע נהנה וזה לא הכר חייב שאני התם דאמר ליה את גרמת לי הקיפא יתירא"תא שמע אמר רבי יוסי אם עמד ניקף וגדר את הרביעית מגלגלין עליו את M 3 אמאי + M 2 אמר M 4 איבעיא לכו

אבעיא לכו מאי מתני׳ איבעיא לן M 8 אבעיא לו מאי איבעיא לן איה איבעיא לן

+ משלם + M 14 משלם + M 13 משלם P מתני זה

M 5 לא היכי M 6 הוא

B 10 הי מתנ׳

נתנה וזה ל ח 15 M + את

Mensch nicht, wenn ihm der Herr hilft! Obgleich dieser Fall dem der Misnah garnicht ähnlich ist, so akzeptirte er es dennoch. In dem einen Fall hat der eine einen Nutzen und der andere einen Schaden, in dem anderen Fall aber hat der eine einen Nutzen und der andere keinen Schaden. - Und R. Rami b. Hama!? - Wenn man Früchte auf öffentlichem Gebiet liegen lässt, so hat man wahrscheinlich den Besitz derselben aufgegeben. - Es wird gelehrt: Wenn jemand am Grundstück seines Genossen von drei Seiten anliegt und einen Zaun an der einen, an der zweiten und an der dritten Seite errichtet⁸⁰, so verpflichtet man jenen nicht⁸⁷; demnach verpflichtet man ihn wol, wenn auch an der vierten Seite; hieraus ist also zu schliessen, dass wenn der eine einen Nutzen und der andere keinen Schaden hat, er ersatzpflichtig sei. - Anders ist es hierbei, denn er kann zu ihm sagen: du hast mir eine überflüssige Umzäunung verursacht⁸⁸. - Komm und höre: R. Jose sagte: wenn der, der umgeben ist, sich aufmacht und auch an der vierten Seite einen Zaun errichtet, so wird ihm alles auferlegt87; also nur

7 M מי |אמריכן אמר

בינתא. + M 16

12 הא מתני משלמת M 11

^{83.} Wörtl. Gebiet, sc. der Gesetzeskunde; viell. in der gewöhnl. Bedeutung: in unserem Bezirk, um im Lehrhaus erscheinen zu können. 84. Da ihm genügend Räume unentgeltlich zu Gebot stehen-85. Sc. so sage ich es dir. 86. Zum Schutz seiner Grundstücke, wodurch aber auch das in der Mitte liegende Grundstück umzäunt wird. 87. Zu den Kosten der Umzäunung beizutragen. 88. Die inneren Zäune.

חבל שעמא דגדר ניקף הא"מקוף פשור שמע מינה זה נהנה וזה לא/הסר פטור שאני התם דאמר ליה לדידי סגי לי בנטירה בר זוזא תא שמע "הבית ^{Bm.117} והעלייה של שנים שנפלו אמר בעל העלייה לבעל בונה"בית ויושב"בה עד שיתן לו יציאותיו יציאותיו "הוא דמחייב ליח בעל חבית הא שכרו לא שמע מינה זה נהנה וזה לא חסר פטור שאני התם דביתא לעלייה משתעבד תא שמע רבי יהודה אומר אף יוה הדר"בחצר חבירו שלא מדעתו צריך להעלות לו שכר שמע מינה זה נהנה וזה לא הסר הייב שאני התם משום "שחרוריתא דאשייתא שלחוה"בי רבי אמי אמר וכי מה עשה לו "ומה הסרו "ומה הזיקו "רבי הייא בר אבא אמר "נתיישב בדבר Git.63b 15 הדר שלחוה קביה דרבי הייא בר אבא אמר בוליה בניה בי האי שלחו לי ואזלי אילו "אשכחי בה מעמא "לא שלחנא להו: אתמר רב כהנא אמר רבי יוחנן אינו צריך להעלות לו שבר רבי אבהו אמר רבי יוחנן צריך להעלות לו שכר אמר"רב פפא הא דרבי 20 אבהו לאו בפירוש אתמר אלא מכללא אתמר דתנן 20 נמל אבן או קורה של הקדש הרי זה לא מעל _{Bm.99}6 נתנה לחבירו הוא מעל וחבירו לא מעל בנאה ^{Mei,196} "לתוך ביתו הרי זה לא מעל עד שידור "תהתיו" את ה | 19 M בתוכו | 4 M בתוכו יבתוך של חבי M 22 אין שכרו M 21 של חבי M 20 m M 24 $m \parallel$ שיחרתא דאשיתא m M שחריתא. P 23 שלהו " M 28 בל הבי שלהו ליה 29 אשבהינן " M 28 שלהו בשוח. M 33 בתוך 33 M בתוך 33 א תהתיה בשוח.

dann, wenn der, der umgeben ist, den Zaun errichtet, wenn aber der, der umgiebt, so ist er frei; hieraus ist also zu schliessen, dass wenn der eine einen Nutzen und der andere הבית לבנות והוא אינו רוצה הרי בעל העלייה skeinen Schaden hat, er ersatzfrei sei. - Anders ist es hierbei, denn er kann zu ihm sagen: mir genügt auch eine Umzäunung für einen Zuz⁸. - Komm und höre: Wenn Haus und Söller, die zweien gehören, eingestürzt sind, und als der Eigentümer des Söllers den Eigentümer des Hauses zur Wiederherstellung auffordert, dieser es verweigert, so ist der Eigentümer des Söllers berechtigt, das Haus zu bauen und darin zu wohnen, bis ihm jener seine Auslagen erstattet hat; jener muss ihm also die Auslagen erstatten, ohne ihm den Mietslohn abzuziehen. Hieraus ist also zu schliessen, dass wenn der eine einen Nutzen und der andere keinen Schaden hat, er ersatzfrei sei. - Anders ist es hierbei, wo das Haus für den Söller unentbehrlich ist[®]. — Komm und höre: R. Jehuda sagte: Auch wer im Gehöft seines Nächsten ohne dessen Wissen wohnt, muss diesem Miete zahlen; hieraus ist also zu schliessen, dass wenn der eine einen Nutzen und der andere keinen Schaden hat, er ersatzpflichtig sei. – Anders ist es hierbei, wegen der Schwärzung der Wände". Sie

liessen R. Ami befragen, da erwiderte er: Was tat er ihm, was hat jener verloren und welchen Schaden hatte er!? R. Hija b. Abba erwiderte: wir wollen darüber nachdenken. Als sie darauf R. Hija b. Abba wiederum befragten, erwiderte er: So oft fragen sie mich; würde ich denn, wenn ich darüber etwas wüsste, es ihnen etwa nicht mitgeteilt haben!?

Es wurde gelehrt: R. Kahana sagte im Namen R. Johanans, er brauche ihm keine Miete zu zahlen, R. Abahu sagte im Namen R. Johanans, er müsse ihm Miete zahlen. R. Papa sagte: Das, was R. Abahu sagte, hörte er nicht ausdrücklich, sondern er folgerte es aus einem Schluss. Es wird nämlich gelehrt: Wenn jemand sich einen dem Heiligtum gehörigen Stein oder Balken aneignet, so hat er keine Veruntreuung begangen; gab er ihn seinem Nächsten, so hat er eine Veruntreuung begangen, sein Nächster aber nicht; wenn er ihn in sein Haus einbaut, so hat er erst dann eine Veruntreuung begangen, wenn er in diesem im Wert einer Peruta gewohnt hat. Hierzu sagte Semuél, nur

^{89.} Er braucht daher nicht zu den Kosten eines teuren Zauns beizutragen. das Haus dem Söller verpflichtet ist, es muss diesen tragen. 91. Somit hat der Eigentümer einen Schaden; wenn aber kein Schaden vorliegt, zBs. bei einem alten Haus, so ist kein Ersatz zu leisten. 93. Kleinste Kupfermünze; cf. Bd. vij S. 25 N. 208. 92. Cf. ob. S. 28 N. 181.

seem at the and in Odfining and Lake ge egi hat Daraut on te R Abaliu, der von it; Johanau sass om Namen Schunels, literme see in entuchmen dass wenn jornand im Cerbott semes Nachsten ohne dessen Wissen solint, er ilim Miete sahlen musse Darauf hwie, jener la gaubte et schweige des halli, weil er ilmi beiptichte, dass war es doer nicht, sondern er beachtete ihn nicht Heiligtum ist es ohne Wissen chenso wie beremem Profunen mit Wissen

R. Abba h. Zabda hess Mari b. Mar sagen Frage R. Hona, ob einer, der im Gehoft seines Nachsten ohne dessen Wissen iwehnt, diesem Miete zahlen müsse oder meht Inzwischen kehrte die Seele R. Honas ut Ruhe ein. Darauf sprach Rabba, der Sohn R. Honas, zu ihm: Mein Vater sagte te zu zahlen, und wenn jemand ein Haus von Reúben mietet, müsse er Simôn Miete . ahlen. Was hat Simôn damit zu tun!? Et meint es wie folgt: stellt es sich heraus, dass das Haus Simôn gehört, so muss er thm Miete zahlen. Beides !? Das eine, wenn das Haus zum Vermieten bestimmt ist, und das andere, wenn das Haus nicht zum Vermieten bestimmt ist. Ebenso wurde auch gelehrt: R. Hija b. Abin sagte im Namen Rabhs, nach anderen sagte es R. Hija

ים אין שות פרוטה ואנה שנואל והוא שהניהה ני ב ארובה ניתיב רבי אבהי קביה דרבי ייהגן י־אפיר "משמיה דשמואל ואת אונות הדר בחצר הבירי שרא פדעתו צריך לחערות רו שבר ישתן ריה איוו כבר בדשתנים בידון ליה ולא היא אישנים משנה ביה בדרבה דאפר בה הקדש שרא ברנת בהדיום בדנת דבי : שלה ליה רבי אבא ר "זכדא למרי בר מר בעי מיניה מרב הונא הדר בהצד חבירו שלא בדניהו צריך ההנית הי שבר אי רא הונא הכי אמר אכא בשמיה הכב אינו צדיך להיילית לו שבר וושובר בית בואובן ביניה שבר לשבינו שמעון מאי עבידתיה חבי קאמר נמצא הבית שר שמעון מעלה 'לו שכר תרתי הא דקיימא לאגרא הא דלא קייבוא לאגרא אתכר נכי אכר רבי הייא בר אבין אכר רב ואכרי לה אכר רבי הייא בר אבין אמר רב הונא הדר בהצר הביתו שלא מדעתי אינו צריך להעלות לו שבר והשיבר בית ביבני הניר מעלה שבר לבעלים בעלים מאי עבידתייה: וח Namen Rabbs, er brauche ihm keine Mie- מעלין להן שבר תרתי שבר מרתי מעלין "הא דקיימא לאגרא הא דרא קיימא לאגרא: 'אמר רב סהורה אמר רב הונא אמר רב הדר בהצר חבירו שלא מדעתו אין צריך להעלות לי שבר מראישתיק M 35 א שמעתא | 1 - P 33 א מראישתיק - P 33 ליה אדויי אודי א 36 M - הוא ד 37 M כדרבא דאמר

רבא . 38 M רבא בר 39 M מהו אדהכי 18 40

שבר לבע" א 46 הרא דקיי ראגן וחרא א 45 שבר לבע" שבר לבע"

אמר...לה M 42

אמר רבה ∥ 47 − א״ר.

שכר לשמען תרתי הדא דקיי לאני והדא דלא M 41

מעלה M 44 מעלה M 43

b. Abin im Namen R. Honas: Wenn jemand im Gehöft seines Nächsten ohne dessen Wissen wohnt, so braucht er ihm keine Miete zu zahlen, und wenn jemand ein Haus von den Stadtleuten mietet, so muss er dem Eigentümer Miete zahlen. Was hat der Eigentümer damit zu tun!? - Er meint es wie folgt: findet sich ein Eigentümer ein, so muss er ihm Miete zahlen. - Beides!? - Das eine, wenn es zum Vermieten bestimmt ist, und das andere, wenn es nicht zum Vermieten bestimmt ist.

R. Sehora sagte im Namen R. Honas im Namen Rabhs: Wenn jemand im Gehöft seines Nächsten ohne dessen Wissen wohnt, so braucht er ihm keine Miete zu zahlen, weil es heisst: "Verwüstung zertrümmert das Tor". Mar b. R. Asi sagte: Ich habe

1- 4 14 Y

^{94.} Keine Transformation vorgenommen hat, denn dadurch würde er den Balken erworben haben. 95. Aus der Lehre, dass er durch das Wohnen im Haus eine Veruntreuung begangen habe. Die Gor bekannt it Die Wirm hat hier den weiteren Begriff Zustimmung, Einwilligung 97. Sc. soll er gesagt haben; nach der 1. Lehre braucht man dem Eigentümer, dem die Benutzung seines Grundstücks unbekannt ist, keine Miete zu zahlen, nach der 2. hingegen muss man sie ihm wol zahlen. 99. Ein unbewohntes, sich selbst überlassenes Grundstück verfällt u. wird zerstört; die Bewohnung desselben gilt also als Entschädigung für den Eigentümer.

אשי לדידי הזי"ליה ומנגה כי תורא רב יוכף"אמר ביתא" מיתבא יתיב ניאי ביניהו איכא בינייהו דקא משתמש ביה בציבי ותיבוא: ההוא וברא דבנה מפרנא מקילקלונא דיוני מנביה רב נהבן האפרניה בינוה היבוא קבבר דב נודני הדו בחצה חבירו שלא מדעתו צריך להעלות לו שכר ההוא מעיקרא "קרמנאי הזו דיירי ביה ויהבי לחו ליתמי דבר מועם "אמר ליה זיל פייסינהו ליתמי ולא אשגח "אגביה רב נחמן לאפדניה מיניה: כיצד ושמואל Nahman wäre also der Ansicht, dass wenn משלמת מה שנהנית וכוי: אמר רב ובמהזרת ושמואל אמר אפילו מחזרת גמי פטור ולשמואל חיכי משכחת לה דמחייב כגון דשבקתה לרחבה ואזלה וקמה בצידי רחבה ואיכא דמתני"להא שמעתא באפי נפשה מהורת רב אמר הייבת ישמיאל אמר פמורה ולשמואל משלמת מה שהזיקה היכי משכחת לה R. Nahman forderte ihn auf, die Waisen zu "דמחייבא כגון דשבקה לרחבה ואולה וקמה בצידי רחבה מתיב רב נחמן בר יצחק מפתח החנות משלמת כה שנהנה היבי בשבהה לה בשימא במחזרת וקאמר "מה שנהנית מה שנהנית אין מה בקרן זוית איכא דאמרי מחזרת כולי עלמא לא פליני דחייבת כי פליגי במקצה מקום מרשותו לרשות הרבים וחכי אתמר אמר רב לא שנו אלא الماليان المراج والمراد والمال المال المال المال المالية איתימא M 50 אירימא רב הונא + M 49 איריתבא P 48

אגבהיה P 53 אגבהיה M 51 איל ר"ן זיל P 53 אגבהיה M 51 + M אלה + M אלה + מתוך החני - M אלה + מתוך החני

מש מה שהזיקה מפתה החגות - B 57 - מר. M – משלמת

ihn™gesehen, er stösst wie ein Rind. R. Joseph erklärte: Ein bewohntes Haus erhält sich 101. – Welchen Unterschied giebt es zwischen ihnen"? Ein Unterschied besteht zwischen ihnen hinsichtlich des Falls, wenn er 103 es für Holz und Stroh verwendet.

Einst baute jemand ein Haus auf einem Misthaufen, der Waisen gehörte; da liess R. Nahman das Haus von ihm wegnehmen. R. jemand im Gehöft seines Nächsten ohne dessen Wissen wohnt, er ihm Miete zahlen müsse? — Da hatten früher andere 104 gewohnt, die den Waisen eine Kleinigkeit zahlten, und befriedigen, als dieser aber auf ihn nicht achtete, liess er ihm das Haus wegnehmen.

IN WELCHEM FALL IST NUR DER GE-NUSS ZU BEZAHLEN &c. Rabh sagte, auch שהויקה לא הוא מיתיב לה והוא בפרק לה דקייבא wenn es [den Kopf] umwendet™; Šemuél aber sagte, wenn es [den Kopf] umwendet. sei er frei. - In welchem Fall ist nach Šemuél der Schaden zu ersetzen? - Wenn es die Strasse verlassen und auf den Bürgersteig gegangen ist. Manche lehren dies als besondere Lehre für sich: Wenn es [den Kopf] umwendet, so ist der Schaden, wie Rabh sagt, zu ersetzen, und wie Semuél sagt, nicht zu ersetzen. — In welchem Fall kann es

nach Semuél stattfinden, dass der angerichtete Schaden zu ersetzen sei? - Wenn es die Strasse verlassen und auf den Bürgersteig gegangen ist. R. Nahman b. Jichaq wandte ein: Wenn vom Eingang des Ladens, so ist der Genuss zu bezahlen; dies kann doch natürlich nur dann stattfinden, wenn es [den Kopf] umwendet, und er lehrt. dass der Genuss zu bezahlen sei, also nur der Genuss, nicht aber der Schaden!? Er fragte dies und er beantwortete es auch: Wenn [die Tür] sich in einer Ecke befindet. Manche sagen, über den Fall, wenn es [den Kopf] umwendet, streitet niemand, ob der Schaden zu ersetzen sei, sie streiten nur über den Fall, wenn jemand einen Teil von seinem Gebiet zum öffentlichen Gebiet107zugefügt hat, und zwar lautet die Lehre wie folgt: Rabh sagte, dies gelte nur von dem Fall, wenn es [den Kopf] umwendet, wenn

158 איתמר הכי. M

100. Das W. שאיה ist nach der Auffassung des T.s Name eines Dämons, der die leeren Häuser zertrümmert. 101. Die Bewohner sorgen für die Instandhaltung. 102. Den beiden 103. Wer hier gemeint ist, geht aus dem T. nicht hervor, darunter kann sowol der Eigentümer als auch der Bewohner gemeint sein; im 1. Fall würde hier nur die 2. Erklärung u. im 2. Fall würde nur die 1. Erklärung inbetracht kommen. 104. So nach Cod. M; unser Text hat קרמנאי, wahrscheinl. Eigenname: Leute aus Carmania. 105. Wenn das Tier selbst sich auf öffentlichem Gebiet befindet u. den Kopf nach privatem Gebiet hinüberstreckt u. etwas frisst, sei der 106. Einer Querstrasse; wenn das Tier durch die Strasse geht, gelangt es Schaden zu ersetzen. mit dem Kopf in die Tür, ohne ihn hinüberstrecken zu müssen. 107. Und da Früchte liegen lässt.

pener aber error Tell you sinem Celliet sum offentlichen Cahier wegingt hat, so ist er ersoretren Semuelt alex sagete, anch wenn tone: entan Tei Von einem Gebret um affortichen Gehart agefret hat sei der Schaden in crust on he ware an unchmen, the stoud or ton Lall stretten wenn jemand eme Grade unt Sim in eignen Gebiet gräbt; Rahli welcher agt, er set ersattner, ist der Anstolit, man der im die Grubenschädi- W jame am er nem Gebiet er a pflichtig Semuch welcher supt, or ser creat phichtig. ist der Ansicht, man sei für die Grubenschäoligung om elgnem Gebiet ersatztrei. - Kabh kann du entgegnen sonst bin auch ich der u Ansieht, man sei un die Grubenschädignn, ant eignen: Gebiet ersatzfrei, hierbei ist es aber anders weil jener sagen kann, du bist nicht berechtigt, deine Früchte nahe dem direntlichen Gebiet hinzulegen, und מבר ובער בשרה אחר ולא ברשות חמייק ברשית שו [mich tur] mein Rind ersatzpflichtig zu machen Und auch Semuél kann dir erwidern: sonst bin auch ich der Ansicht, man sei für die Grubenschädigung auf eignem Gebiet ersatzflichtig, denn bei einer Grube kann man annehmen, es habe sie nicht gesehen, ist aber etwa bei den Früchten anzunehmen, es habe sie nicht gesehen, es hat sie ja wol geschen!?

שונה בינה בינה הבינה בינה בונה בונה בינה לישות הרבים הייבת ליניא בבור בישותי הניביי المراجع المراج היות בות בוב בוב אותו בל בות ביותו במורי במורי במורים במורים monday our manner motors pa ofter mother Hand will pleasers thereby in justice that weren בהרוא ביב בתחיבי בותב בבתרוא ביב איבא בהיב באו אונינות אנא פינית בי איבא ינייבי באי ארניתוה הא הוו להו : ריבא ביחורת הנאי היא דוננית מבודו בידן הוחבה בידים ביד שנהביד "ורבי יהודה "רבי יוסי ורבי "אליעזר אומרים אין דרכה לאכול אלא להרך רבי ייםי הייני הנא קניא אלא מחודת איכא בינייהו תנא קמא סבר מחודת בה שהויקה לא דכולי ניכמא בהורת אי ברב אי בשביאל ווכא בביני בשוו אוד כא ביפים בי

9 אמר משמואל אמר הייב לימא ווא אמר אמר אמר M סיים א min M 63 אמר M 62 אמר אמר M 61 אדעתאי M 66 אדעתאי — M 65 אדעתאי M 64 אליייר M 68 א אליייר אליייר אליייר אייר אליייר אוייר יר ארינ 17 M אר האר 17 אר ארין 17 אר ארין 17 ארי שהזוקה. | דר ם כבר מצדי הרחבה משלמת מה שהזיקה כגון דשבקה לרחבה ואזלה וקמת בעדי רחבה אכל מהזרת פטורה ור יהודה זר יוכי זר א כברי אפי מהזרת הייבת שאין דרכה לאכול אלא להלך] לא | M 74 בהא קא מפלי | 75 M -- ובער אבל מתוך הרחבה משלמת מה שהזיקה [. M 76

Es wäre anzunehmen, dass über den Fall, wenn es den Kopf umwendet, Tannaím streiten, denn es wird gelehrt: Hat es etwas von der Mitte des Marktplatzes gefressen, so ist der Genuss zu bezahlen, wenn von der Seite des Marktplatzes, so ist der Schaden zu ersetzen - Worte R. Meirs und R. Jehudas; R. Jose und R. Eliêzer sagen, es hat nicht zu fressen, sondern zu gehen. R. Jose sagt ja eigentlich dasselbe, was der erste Autor, — wahrscheinlich streiten sie über den Fall, wenn es [den Kopf] umwendet; der erste Autor ist der Ansicht, auch wenn es den Kopf umwendet, sei der Genuss zu bezahlen, während R. Jose der Ansicht ist, es sei der Schaden zu ersetzen. — Nein, hinsichtlich des Falls, wenn es den Kopf umwendet, sind alle entweder der Ansicht Rablis oder der Ausicht Semuéls, hier aber streiten sie über den Begriff des Abweidens eines frem den Felds; einer erklärt: 109 und abweiden lässt auf einem fremden Feld, nicht aber auf öffentlichem Gebiet", der andere aber erklärt: und abweiden lässt auf einem fremden Feld, nicht aber auf dem Gebiet des Schädigers". - Wenn im Gebiet des Schädigers, so kann er ja zu ihm sagen: wie kommen deine Früchte in mein Gebiet"!?

^{108.} Weil das fremde Vieh da Zutritt hat. Fall keine Entschädigung zu zahlen ist. Schriftvers nötig.

^{109.} Ex. 22,4. 110. In welchem 111. Dies ist selbstverständlich u. hierfür ist kein

חמויק לימא פירך ברשותי מאי בעי אלא דאילפא אני מי ורבי אושניא איכא בינייה: :

כלב והגדי שקפצי מראש הגג ישברי את [[11] חבלים משלם נוק שלם מפני שהן מיעדין הברב שנשל" דררה והלך" לגדיש אכל"החררה והדליק "81.3 "הגדיש על החררה משלם נזק שלם ועל הגדיש משלם חצי נוק:

גמרא. מעמא דקפצו הא נפלו "פטור אלמא קסבר תחילתו כפשינה וסופו באונס פטור תניא ים חברי שקפצו מראש הנג ושברו NE GEGANGEN IST UND DEN KUCHEN GE-את הכלים "משלם נזק שלם נפלו פטורין הניחא למאן דאמר "תחילתו בפשיעה וכופו באונם פשור באמר אלא למאן דאמר הייב מאי איכא למימר "כגון 650 דמקרבי כלים לובי כותל דכי קפצי"בקפיצה לא 15 נפלי עלייהו ואפילו תחילתו בפשיעה ליכא אמר רב זביד משמיה דרבא פעמים שאפילו נפלו נמי "חיים משכחת לה בכותל רעוע"מאי ניהו דאבעי ליה לאסוקי העתא דנפיל ארחי כוף סוף לא נפיל ארחי ונפול אינהו תחילתו בפשיעה וסופו באונס 20 הוא לא צריבא בכותל צר: תנו רבנן הכלב והנדי שדלגו מכטה למעלה פטורין מלמעלה למטה הייבין אדם ותרנגול שדלנו בין מלמעלה למטה בין מלמטה

את ה H 79 ברשותי פירך את 78 M משלמין א 79 P 77 את אות פטורין 83 אל בטורין 83 אל אות פטורין 83 אל M אות אורין אות אורין אות אורין אות אוריין אוריין אוריין אוריי תייבין M א א לבראי קסצי ואסי M א א חייבין M א א הייבין M א א הייבין ארעתיה M 87 .D D M 88 ואמאי דאיב M 86

Vielmehr, sie streiten über die Lehren von Ilpha und R. Ošâja".

ENN EIN HUND ODER EIN ZICKLEIN von der Spitze des Dachs herab-5 GESPRUNGEN ICT UND GERÄTE ZERBROCHEN HAT, SO IST DER GANZE SCHADEN ZU ER-SETZEN, WEIL SIE ALS GEWARNT GELTEN. WENN EIN HUND EINEN KOHLENKUCHEN ERHASCHT HAT UND DAMIT ZU EINER TEN-FRESSEN UND DIE TENNE IN BRAND GE-STECKT HAT, SO IST FÜR DEN KUCHEN DER GANZE SCHADEN UND FÜR DIE TENNE DIE HÄLFTE ZU ERSETZEN.

GEMARA. Also nur dann, wenn sie herabgesprungen sind, wenn sie aber herabgefallen sind, so ist kein Ersatz zu leisten. er ist also der Ansicht, dass wenn die Schädigung mit Verschulden begonnen"und mit einem Missgeschick geendet hat, man ersatzfrei sei. Ebenso wird auch gelehrt: Wenn ein Hund oder ein Zicklein von der Spitze eines Dachs herabgesprungen sind und Geräte zerbrochen haben, so ist der ganze Schaden zu ersetzen; sind sie herabgefallen, so ist kein Ersatz zu leisten. Einleuchtend

ist dies nach demjenigen, welcher sagt, dass wenn die Schädigung mit Verschulden begonnen und durch ein Missgeschick geendet hat, man ersatzfrei sei, wie ist dies aber zu erklären nach demjenigen, welcher sagt, man sei ersatzpflichtig!? - In dem Fall, wenn die Geräte sich ganz nahe an der Wand befunden haben, so dass beim Herabspringen sie auf diese nicht fallen würden, somit geschah sogar der Beginn nicht durch Verschulden. R. Zebid sagte im Namen Rabas: Zuweilen kann es vorkommen, dass man ersatzpflichtig sei, auch wenn sie herabgefallen sind, wenn nämlich die Wand" schadhaft ist. - Wol aus dem Grund, weil man damit rechnen sollte, es könnte ein Ziegelstein herabfallen, aber in Wirklichkeit ist ja kein Ziegelstein herabgefallen, sondern diese selbst, somit geschah ja der Beginn mit Verschulden und das Ende durch ein Missgeschick!? - In dem Fall, wenn die Wand eng ist".

Die Rabbanan lehrten: Wenn ein Hund oder ein Zicklein von unten nach oben gesprungen"sind, so ist [der Eigentümer] ersatzfrein, wenn aber von oben nach unten, so ist er ersatzpflichtig; wenn aber ein Mensch oder ein Hahn gesprungen sind, einerlei ob von oben nach unten oder von unten nach oben, so ist er ersatzpflichtig.

^{112.} Cf. ob. S. 69 Z. 10 ff. 113. Die Schädigung erfolgte indirekt, wie bei der Schädigung durch abprallende Steinchen, ob. S. 28 Z. 5 114. Der Eigentümer sollte damit rechnen, dass sie herabspringen u. die unten befindlichen Geräte zerbrechen würden. 115. Gemeint ist wahr-116. Er sollte auch mit dem Herabfallen des Tiers rechnen. scheinlich das Dachgeländer. 118. Weil er mit einem solchen ganz ungewöhnlichen 117. Und Schaden angerichtet haben. Fall nicht zu rechnen brauchte.

The wird juralist golehrt, dans wenn sitt Union oder ein Ziellem gesprangen suid, emerlet als yen, shen much unten oder on union mach oben [der Lagentumer] er at man and the first transfer of the Wenn except verlehm Wer gesenah em Hund hupand and an Zakem kletternd hall by or arminach or other '? vom Uran, des gan en Schauens und ver-

WEXNELL HEND ERHASCHE HAT ES wurde gelehrt. R. Johanan sagt, das Feuer gilt als Pieil., Res-Lagis sagte, das Feuer gilt als Eigentum Weshalb ist Res-Laars nicht derselben Ansicht wie R. Johanan? Er kann dir erwidern: ein Pfeil bewegt sich durch seine Kraft, dieses aber hewegt sich nicht durch seine Kraft. Ansicht wie Res-Lagis? Er kann dir erwidern: das Eigentum ist greifbar, dieses aber ist nicht greifbar. — Es wird gelehrt: wenn ein Hund einen Kohlenhuchen erhascht hat &c.; einleuchtend ist dies nun nach demjenigen, welcher sagt, das Feuer

Fol.22 למעלה הייבין ' והתניא הברב יהודי שדריי בין מלמילה למינה בין מילמים למילה פנייין הריבא רב פפא דאפיך מיפך בלבא בוקורא וגדיא בבדיבא אי הכי אכאי פטורים פטיר בנוק ישרם ידיבין -118 1171 127 1278 1 1212 2727 1712 1712 אשו בשום הצו וריש לקיש אבר אשי בשים ביניני הריש לקוש כאר מנכוא לא אמר ברבי יידנן אבי הך חציו מכחו קאולי האי לא מכחי קאור ירבי יוודנן ביאי בינים לא אבר בריש רקיש אבי ד ממונא אית ביה ממשא הא לית ביה ממשא תכן ה-Scha- הין ממשא הא לית ביה ממשא הא הבוב שנבו הודה בי בשלמת לכתן דתכי משי משום חציו חציו דכוב הוא אוא למאן דאני אשו משום ממונו האי אש לאו ניבוני דבני בדב היא אבר לך ריש לקיש חבא בנאי נסקינן דאדייה אדורי דינל ההרה משלם נוק שלם ועל מקים נהלת בישלם חצי נוק ועל גדיש בולח פבוד ורבי ייזבן "דאנחת אנוחי על הרוה ועד מקום נחלת משום נוק שלם וכל הגדיש משלם הצי נוק תא שבכ ינמל מינון פשתן ועבר ברשות הדבים נבנסה פשתני en cul חבירה בעל גמל חייב "חניה הנוני נרי מבחיין חנוני חיים רבי יהודה אימר "כנר חנוכה פמור א (בזק שלם] א P 90 פטורה א 91 M פטורין 🕂 M א פטורין א אשר M 94 אשר M 93 אשר | M 92 98 | בולו + M 97 | דגחה P 96 | הגד' כולו M 95

ו. M אם היתה נר של הנוכה]. P 99 ואם -- M gelte als Pfeil, denn dieses gilt hierbei als Pfeil des Hunds, nach demjenigen aber, welcher sagt, das Feuer gelte als Eigentum, [ist ja einzuwenden,] das Feuer ist ja nicht das Eigentum des Hundebesitzers!? - Reš-Laqiš kann dir erwidern: hier handelt es von dem Fall, wenn er [die Kohle] hingeworfen hat; für den Kuchen ist der ganze Schaden, für die Stelle der Kohle ist die Hälfte zu ersetzen und für die ganze Tenne ist er ganz frei. R. Johanan aber erklärt: wenn er sie hingelegt hat; für den Kuchen und für den Platz der Kohle ist der ganze Schaden und für die ganze Tenne die Hälfte zu ersetzen. Komm und höre: Wenn ein mit Flachs beladenes Kamel durch das öffentliche Gebiet geht und der Flachs in einen Laden hineinragt und sich an der Leuchte des Ladenbesitzers entzündet und das ganze Gebäude in Brand steckt, so ist der Eigentümer des Kamels ersatzpflichtig; hatte aber der Ladenbesitzer seine Leuchte draussen hinausgestellt, so ist der Ladenbesitzer ersatzpflichtig; R. Jehuda sagt, wenn es eine Hanukaleuchte ist, so ist er ersetzfrei. Einleuch-

119. Das Ungewöhnliche gehört ja zur Hornschädigung, für die die Hälfte zu ersetzen ist. Es ist ebenso als würde der Eigentümer selbst einen Pfeil abschiessen u. einen Schaden anrichten. 121. Nicht er selbst, sondern sein Eigentum hat den Schaden angerichtet; demnach wäre man frei, wenn man mit einer fremden Kohle Schaden angerichtet hat. 122. Des Schädigers. Weil dies ungewöhnlich ist u. somit als Hornschädigung gilt, od. aber weil die Schädigung indirekt geschah u. der Schädigung durch abprallende Steinchen gleicht. 124. An den Abenden des Hanukafestes (cf. Bd. i S. 365 Z. 20 ff.) wird eine brennende Leuchte an die Tür hingestellt; ausführl. a. a. O. Z. 125. Der Ladenbesitzer, weil er mit der Aufstellung der Leuchte an der Tür eine vorschriftsmässige Handlung begangen hat.

בשלמא למאן דאמר אשו משום חציו הציו דגמל הוא אלא למאן דאמר משום 'ממונו האי אש לאו ממונא דבעל גמל הוא אמר לך ריש לקיש הבא במאי עסקינן במסכסכת כל הבירה כולה אי הכי אימא סיפא אם הניה הנוני נרו מבחוץ הנוני הייב ואי במסכסכת אמאי הייב בשעמדה 'עמדה וסכסכה כל שכן דחנוני פטור ובעל גמל חייב אמר רב הונא בר מנוח משמיה דרב איקא הכא במאי עסקיגן כגון שעמדה להטיל מימיה "רישא בעל גמל Colo מוני ליה לאפושי בטעינה כיפא הנוני der Schlußsatz zu erklären: hatte der La-חייב דלא איבעי ליח לאנוחי נרו מאבראי תא שמץ 80.430610 את הגדיש והיה גדי כפות לו ועבד סמוך 80.430610 לו ונשרף עמו חייב עבד כפות לו וגדי סמוך לו ונשרף עמו פטור בשלמא למאן דאמר אשו משום שום משום הכי פטור "אלא למאן דאמר אשו משום - Wenn es stehen geblieben ist. — Wenn ממונו אמאי פטור אילו קטל תוריה עבדא "הכי נמי דלא מיחייב אמר לך רבי שמעון בן לקיש הכא במאי עסקינן 'כשהצית בגופו של עכד"דקם ליה בדרבה מיניה אי הכי מאי למימרא לא צריכא מבנירה את הבנירה את הבנירה R. Hona b. Manoah erwiderte im Namen

אהא M ממונא VP ומסכסכת עמדה ומסכסכת M אהא VP 1 בריה דרבא | M 5 בטוענא כולי האי סיפא | M 4 בריה דרבא דתנן | M 6 + דקם ליה בדרבה מיניה | M 6 אשו א מי לא 🦞 9 M כגון שהצית 🕠 VP 10 דקים. M 8

tend ist dies nun nach demjenigen, welcher sagt, das Feuer gelte als Pfeil, denn dieses gilt hierbei als Pfeil des Kamels, nach demjenigen aber, welcher sagt, es gelte als sein Eigentum, [ist ja einzuwenden,] das Feuer ist ja nicht Eigentum des Kamelbesitzers!? - Reš-Laqiš kann dir erwidern: hier handelt es von dem Fall, wenn es das ganze Gebäude ansteckt¹²⁶. — Wie ist demnach denbesitzer seine Leuchte draussen hingestellt, so ist der Ladenbesitzer ersatzpflichtig; weshalb ist er nun ersatzpflichtig, wenn es das ganze Gebäude angesteckt hat127!? es stehen geblieben ist und das ganze Gebäude angesteckt hat, so sollte ja um so mehr der Ladenbesitzer ersatzfrei und der Eigentümer des Kamels ersatzpflichtig sein!? R. Iqas: In dem Fall, wenn es stehen geblieben ist, um Wasser abzuschlagen 128. Im ersten Fall ist der Eigentümer des Kamels ersatzpflichtig, weil er ihm nicht so viel

Ladung auflegen sollte, im zweiten Fall ist der Ladenbesitzer ersatzpflichtig, weil er seine Leuchte nicht draussen hinstellen sollte. — Komm und höre: Wenn jemand eine Tenne in Brand gesteckt hat und daneben ein gebundenes Zicklein und ein Sklave sich befunden haben, und mit dieser verbrannt worden sind, so ist er ersatzpflichtig129; wenn aber ein gebundener Sklave und ein Zicklein sich daneben befunden haben und mit dieser verbrannt worden sind, so ist er frei¹³⁰. Einleuchtend ist es nun, dass er frei ist, nach demjenigen, welcher sagt, das Feuer gelte als Pfeil, weshalb aber ist er frei nach demjenigen, welcher sagt, das Feuer gelte als Eigentum, wäre er denn, wenn sein Rind den Sklaven getötet hätte, nicht ersatzpflichtig¹³¹!? — R. Šimôn b. Laqiš kann dir erwidern: hier handelt es von dem Fall, wenn er das Feuer mit dem Körper des Sklaven angezündet hat, er verfällt somit der strengeren Strafe¹³². – Wozu braucht dies demnach gelehrt zu werden!? – In dem Fall, wenn das Zicklein einem und der Sklave einem anderen gehört¹³³. Komm und höre: Wer durch einen Tauben, Blödsinnigen oder Minderjährigen einen Brand stiftet,

126. Wenn es im Vorübergehen allmälig das ganze Gebäude in Brand steckt, das ganze gilt also als Ort der Kohle (ob. S. 77 Z. 15), der durch das Tier direkt beschädigt wurde, wenn sich aber das Feuer von selbst ausdehnt, so ist man, wenn das Feuer nicht ihm gehört, nicht ersatzpflichtig. Der Schaden wurde ja hauptsächlich durch das Kamel verursacht. 128. Den Besitzer des Kamels trifft keine Schuld. 129. Für die Tenne u. für das Zicklein; wegen des Sklaven trifft ihn keine Strafe, da dieser fortlaufen konnte. 130. Wenn jemand durch eine Handlung 2 Strafen verfällt, so wird an ihm nur die strengere vollzogen; in diesem Fall verfällt er wegen des Sklaven der Todesstrafe u. ist von einer Geldentschädigung frei. 131. Für den Sklaven; cf. Ex. 21,32. Er hat ihn also mit den eignen Händen getötet. 133. Auch in einem solchen Fall verfällt er nur der einen Strafe.

on usaling being memorialishen Gericht und ביד הרש שומה וקמן פמור מדיני אדם והיים בדיני שבים בשלמת למתן דתמה משי בשים הציי הציי aramar ham himmhechen Gericht, han דהרש הוא אלא לבאן דאבר אשו בשום בביני han break its the nun mach demicrigen, אילו בכה שותו לחדש שומה וקמן חבי נכי דרא sucher and, do Fener gells all Pieri, מיחיים הא אתמה ניחה אמה היש לקיש משמיה donn anches et a un Pfeil de Tanben, דהוקיה לא שנו אלא"כשמסר לו נחלת וליכה אבר wellalle arer men deprempen, welcher and the Length of Engentum, ware מסר לו שרחבת הייב מאי מעמא"כרי היזיקא ייבי יוחגן אכיר אפילו שלחבת פטור 'קסבר צבתא דהרש ar etw. mehl er dydlichtig, wenn et ein Rind omen Tarben, Blod innigen oder קא נדים לא כודיים כד דביבר ליה ניווא בירתא Mindersolitgion autvertrant hidrel? Hier-ושונא אבור רבא קרא ובתנותא ביביין ליה ליבי יוחנן קרא דכתים כי תצא אש תצא מעצמה ישים ar wind he goldhit. Re Lagi sagte im Namen Historias, dies seite nur von dem הבבניה את הבניהה שמני כינה אשו בשום הביי מרניתא בתניתא בתה הבתוב בנוקי בכינ: יביים Fol.23 all wenn er ihm eine Kohle anvertraut und die er sie angefacht hat, wenn aber בנוקי נופו "לומה לך אשו משום חציו אבר הבא קשיא ליה לאביי למאן דאמר אשו משום הציו ממון שוווי אווי מודי למאן דאמר אשו משום הציו ממון שמון שמון אוויי am Schalen sicher ist. R. Johanan aber באש דפשר החמנא חיכי משכחת הח וניחא ליח בנון שנפלה דליקה לאותו הצר ונפלה גדר שלא מחמת ayte, auch wenn eine Flamme, sei er ersatzfrei, er ist nämlich der Ansicht, die Be-דליקת והלכה"וחדליקה והזיקה בהצר אחרת"דהתם teiligung des Tauben habe es verursacht; כלו ליה חציו אי הכי לענין גלוי נמי כלו ליה ersatspiliehtig ist er nur dann, wenn er ihm 20 הציו אית ליח משום הציו מים הציו אלא לפאן דאית ליח משום הציו אית ליח יים אים אוני אלא לפאן Holy, Spane und eine Kerze anvertraut-وده مساع ماداد المادا الماداد الماداد الماداد الماد الماد الماد الماداد المادا Rahu sagte: Es giebt einen Schriftvers דהתם שורו הוא ולא טפה באפיה וכי מאחר דמאן und eine Lehre als Stütze für R. Johanan. דאית ליה משום חציו אית ליה גמי משום ממונו Einen Schriftvers, denn es heisst: Henn כאי בינייהו איכא בינייהו לחייבו בארבנה דברים: ele deser masiriale, von selbst ausbricht, se ארי הזיקא] ארי הא בארי הזיקא] ארי הזיקא] M 12 the dir. ceitier den brand verursacht hat, M 15 | M 14 | Gen M 13 רא אשו משום הציו - M 16 The Schuley reserve. hieraus ist also zu ארתה M 20 שם אשו 20 Trac (M 18 schliessen, dass das Feuer als Pfeil gilt. הצ' ונפל 21 M – והד 22 M י פטור 23 M בלאי Eine Lehre, denn es wird gelehrt: Die Schrift beginnt mit der Schädigung durch sein Eigentum und schliesst mit der Schädigung durch seine eigne Person, um dir zu sagen, das Feuer gelte als Pfeil. Raba sagte: Abajje warf folgende Frage auf: In welchem Fall kann man nach demjenigen, welcher sagt, das Feuer gelte als Pfeil, wegen des Verborgenen bei der Feuerschädigung frei sein? Er selbst erklärte es auch: Wenn das Feuer in einem Gehöft entstanden ist und ein Zaun'37nicht infolge des Feuers eingestürzt ist, wodurch das Feuer sich ausgedehnt und in einem anderen Gehöft Schaden angerichtet hat; da hatten schon seine Pfeile aufgehört¹³⁸. – Demnach hatten ja auch hinsichtlich des Nichtverborgenen seine Pfeile aufgehört 191? - Vielmehr, nach demjenigen, nach welchem es als Pfeil gilt, gilt es auch als Eigentum, und zwar wenn er den Zaun herstellen konnte und es unterlassen hat; es ist ebenso als würde er sein Rind nicht eingesperrt haben. - Wenn es nun nach demjenigen, nach welchem es als Pfeil gilt, auch als Eigentum gilt, welchen Unterschied gibt es zwischen ihnen!? - Ein Unterschied besteht zwischen ihnen hinsichtlich der vier Dinge140.

134. Ex. 22,5. 135. Er heisst trotzdem Urheber des Schadens. 136. Cf. ob. S. 16 Z. 6. 137. Durch den das Feuer lokalisirt war. 138. Die direkt verursachte Schädigung reichte nur bis zum Zaun. 139. Und sollte ersatzfrei sein. 140. Cf. ob. S. 11 N. 64; für die Schädigung durch sein Eigentum werden diese nicht gezahlt, wol aber für die Schä-

M 30 1 1 — M 29

7 M 32

על"החררה משלם בון: מאן הייב בעל כלב וליחייב "נמי בעל גחלת בששימר גחלתו אי בששימר גחלתו מאי בעי כלב התם בשהתר אמר רב מרי בריה דרב כחנא זאת אומרת מתם דלתות חתורות הן אצל שלמא בגריש דעלמא – Wenn er seine Kohle verwahrt hatte. – הא בעינן "וביער בשדה אחר וליכא לא צריכא ^{6×22},4 דאכלה כנדיש דבעל הרוה תפשום דפי פרה בהצר כהצר הניזק דמי דאי כחצר המזיק דמי לימא ליה מאי בעי רפתך בפומא דכלבאי דאיבעיא להו פי פרה אברת הבייק דבי"ואי אברת Hunden gegenüber als einbruchsfähig gel-בחצר המזיק דמי שן דהייב רהמנא היכי משכחת לה אמר רב מרי בריה דרב כהנא כגון שנתחככת בכותל להנאתה ומנפה פירות להנא כה מדקה לה מד וימרא ודוא בנינא באשר יבנה הנהל נד הנכי וריכא רבינא 'Reg. 14 '0 ימר דשם צלמי רב אשי אפר דפבעי פכועי תא שמע is ist!? In dem Fall, wenn er ihn in der שיכה בו"את הכלב שיכה כו"את הנחש פסור מאן Syn,740 פטור משסח פטור וחייב בעל כלב ואי אמרת"כחצר המזיק דמי ליכא ליה כאי בני ידך בפומיה דבלבאי אימא פטור אף משכה ואיבעית אימא דאפקיה לניביה בו"את הנחש רבי יהודה 20 sagen wollte, als das Gebiet des Schädi-מחייב וחכמים פוטרים "ואמר רב אהא" בר יעקב 15.78° 122 M 25 מהדיים M 24 727902 B 26

מר כה' M בר כה'

את ה — M 31

SO IST FÜR DEN KUCHEN &C. ZU ER-SETZEN. Ersatzpflichtig ist wol der Eigentümer des Hunds, sollte doch auch der Eigentümer der Kohle ersatzpflichtig sein "!? Wenn er sie verwahrt hatte, wie konnte sie der Hund erreichen!? Wenn er eingebrochen ist. R. Mari, Sohn R. Kahanas, sagte: Dies besagt, dass gewöhnliche Türen ten¹⁴. Wo soll er ihn gefressen haben, wollte man sagen, in einer fremden Tenne, so heisst es ja: "und auf einem fremden Feld abweiden lässt, was hierbei nicht der Fall Tenne des Eigentümers des Kuchens gefressen hat. - Hieraus wäre also zu entnehmen, dass das Maul der Kuhlfals Gebiet des Geschädigten gilt, denn wenn man gers, so kann er ja zu ihm sagen: was hat dein Kuchen im Maul meines Hunds zu suchen!? Sie fragten nämlich, ob das Maul der Kuh als Gebiet des Geschädigten oder als Gebiet des Schädigers gelte. — In wel-

chem Fall kann der Ersatz für die Zahnschädigung, von dem der Allbarmherzige spricht, stattfinden, wenn du sagen wolltest, es gelte als Gebiet des Schädigers!? R. Mari, Sohn R. Kahanas, erwiderte: Wenn es sich aus Behagen an eine Wand reibt 140 oder aus Behagen Früchte beschmutzt. Mar-Zutra wandte ein: Es heisst ja: 147 Wie es abweidet der Zahn, bis es ganz aus ist, was hierbei nicht der Fall ist!? - Rabina erwiderte: Wenn es Gemälde verwischt hat. R. Asi erwiderte: Wenn es sie ganz vernichtet hat. Komm und höre: Hat jemand auf einen einen Hund oder eine Schlange gehetzt, so ist er frei; frei ist also der Aufhetzende, während der Hundebesitzer strafbar ist; wenn man nun sagen wollte, es gelte als Gebiet des Schädigers, so kann er ja zu ihm sagen: was hat deine Hand im Maul meines Hunds zu suchen!? — Lies: so ist auch der Aufhetzende frei. Wenn du aber willst, sage ich: wenn er die Eckzähne hervorstreckte und ihn biss149. - Komm und höre: Hat jemand einen von einer Schlange beissen lassen, so ist er nach R. Jehuda strafbar und nach den Weisen straffrei; hierzu sagte R. Alia b. Jâqob: es ist zu erklären, dass nach R. Je-

M הכי מאי M

דפצע פצועי . ב״י. — M 33

141. Denn nach beider Ansicht ist man für die Feuerschädigung digung durch die eigne Person. 142. Sonst wäre der Hundebesitzer überhaupt nicht verantwortlich. als Eigentümer ersatzpflichtig. 144. Im Feld des Geschädigten. 145. Die im Gebiet des Geschädig-143. Ex. 22,4. 146. Und sie beschädigt; Schädigungen dieser Art gehören zur Klasse der ten etwas frisst. 147. iReg. 14,10; aus diesem Vers wird oben (S. 6 Z. 5) Zahnschädigung; cf. ob. S. 7 Z. 11 ff. gefolgert, dass die angezogene Schriftstelle von der Zahnschädigung spricht. 148. Nach unserer Lesart richt mos mit Komm. des RIL) von me schreiten, treten, wenn es die Früchte zertreten 149. סרט kratzen, krallen; wenn das Tier die Hand nicht hat; nach Cod. M von yub zerspalten. ins Maul bekam.

huda die Schlange ihr Gift zwischen den Zähnen hat, daher wird der Beissenlassende durch das Schwert hingerichtet, während die Schlange trei ist, nach den Weisen aber scheidet die Schlange das Gift von selbst 5 aus, daher wird die Schlange durch Steinigung getötet, während der Beissenlassende frei ist Wenn man nun sagen wollte, das Maul der Kuh gelte als Gebiet des Schädigers, so sollte er doch zu ihm sagen: מאי בעית מאי לימא ליה מאי בעית שורו נמי לימא ליה מאי בעית was hat deine Hand im Maul meiner Schlange zu suchen!? Hinsichtlich der Tötung sagen wir dies nicht. Woher entnimmst du dies? - Es wird gelehrt: Wenn jemand unbefugt in den Hof des Ei- שו משכחת משכחת בארעיה ואי"נדר שן דהייב רחמנא היכי משכחת gentümers eingetreten ist und das Rind des Eigentümers ihn niedergestossen hat, und er gestorben ist, so wird das Rind gesteinigt und der Eigentümer ist vom Lösegeld befreit. Wol aus dem Grund's, weil er zu 20 ihm sagen kann: was hast du in meinem Gebiet zu suchen, ebenso sollte er doch auch hinsichtlich des Rinds sagen können: was hast du in meinem Gebiet zu suchen!? Vielmehr sagen wir dies hinsichtlich der Tötung nicht.

Die Ziegen des Be-Tarbu fügten R. Joseph Schaden zu. Da sprach er zu Abajje: Geh, sage dem Eigentümer derselben,

כשתימצי לומר לדברי רבי יהודה ארם נהש בין שיניו"הוא עומד לפיכך מכיש בסייף ונחש פטיר לדברי חכמים ארם נחש מעצמו מקיא לפיכך נחש בסקילה ומכיש פטור ואי אמרת פי פרה כחצר "המזיק דמי"לימא ליה מאי בעי ידך בפומא דחיוואי לענין קטלא לא אמרינן ומנא תימרא דתניא הנכנם לחצר בעל הכית שלא כרשות ונגחו שורו של בעל הבית ומת חשור בסקילה ובעלים פטורים מן הכופר "בעלים פטורין מן הכופר מאי טעמא דאמר ליה ברשותי אלא לענין קטלא לא אמרינן: הנהו עיזי דבי תרבו דהוו מפסדי ליה לרב יוסף אמר ליה לאביי זיל אימא להו למרייהו דליצנעינהו אמר ליה אמאי איזיל דאי אזילנא אמרי לי לנדור מר גדירא לה"כשחתרה אי נמי דנפיל"גודא בליליא: מבריז "רב יוסף ואיתימא רבה דסלקין לעילא ודנחתין "לתחתאה הני עיזי דשוקא"דמפסדי מתרינן במרייהו תרי ותלתא זמנין אי "ציית ציית ואי לא אמרין ליה"תיב אמסחתא וקבל זוזך:

יזהו תם "ואיזהו מועד מועד "בל שהעידו בו ניים ניים ביו בו שלשה ימים ותם משיהוור בו שלשה ימים דברי רבי יהודה רבי מאיר אומר מועד שהעידו בו שלשה

אמאי + נחש אמאי + M 36 P 35 הגיזק הוא בסקילה || 37 M [איהו] מאי || 38 M גדרי || 39 M אורי 42 רבה ואית' ר"י M 41 גדרא M 40 משכחת לה דמפי M 44 צייתי צייתי M 43 M תא תיב מייתיגן טבחא ושחטינהו ואמריגן ליה תא וקבל בל. B 46 ואיזו B 46

dass er sie einsperre. Dieser erwiderte ihm: Zu welchem Zweck sollte ich denn gehen, wenn ich zu ihm komme, so erwidert er mir: der Meister möge sein Grundstück umzäunen. Wieso kann, wenn ein Zaun vorhanden ist, die Zahnschädigung, von der der Allbarmherzige spricht, stattfinden!? -- Wenn [das Tier] eingebrochen oder wenn der Zaun nachts eingefallen ist.

R. Joseph, nach anderen, Rabba, liess bei allen, die nach oben hinaufstiegen und nach unten hinabstiegen, bekannt machen: Wenn die auf dem Markt sich umhertreibenden Ziegen Schaden anrichten, so warne man deren Eigentümer zwei- oder dreimal; wenn er gehorcht, so ist es recht, wenn aber nicht, so sage man ihm, dass er in die Fleischhalle gehe und sich sein Geld hole.

ELCHES [RIND] GILT ALS GEWARNT UND WELCHES GILT ALS UNGEWARNT? - ALS GEWARNT GILT ES, WENN [DER EIGENTÜMER] AN DREI TAGEN GEWARNT WOR-DEN IST, UND ALS UNGEWARNT GILT ES WIEDER, SOBALD ES DREI TAGE DAS [STOS-SEN] UNTERLASSEN HAT - WORTE R. JEHUDAS; R. MEÍR SAGT, ALS GEWARNT GELTE ES, SOBALD [DER EIGENTÜMER] DREIMAL GEWARNT WORDEN IST, UND ALS UNGEWARNT

150. Das Eindringen des Gifts erfolgt ohne Tätigkeit der Schlange, es ist also ebenso, als würde er ihn mit einer Waffe getötet haben. 151. Des Tiers. 152. Braucht der Eigentümer kein Lösegeld zu zahlen. 153. Von Babylonien nach Palästina, das höher lag, bezw. umgekehrt.

Talmud Bd. VI

פעמים ותם"כל שיהו התינוקות ממשמשין בו"ואינו נוגח: גמרא. מאי טעמא דרבי יהודה אמר אביי

תמול הד מתמול תרי שלשום תלתא ולא ישמרנן 21.36 בעליו אתאן לנגיחה רביעית רבא אכר תכול"מתכול חד"שלשום תרי ולא ישמרנו האידנא היים ורכי מאיר כאי בינכא דתניא אמר רבי מאיר ריחק נגיהותיו Fol.24 חייב קירב נגיהותיו לא כל שבן אמרו ליה זבה 86,280

תוכיח שהיחקה ראיותיה ממאה קרכה ראיותיה בהורה אבר להן הרי הוא אובר וואת תהיה בפאתו 2.15.3

ממאי דהאי וזאת למעומי זכה מראיות אימא למעומי זב מימים "אמר קרא "והוב את זובו לוכר ולנקבה 10.v.33 מקיש זכר לנקבה מה נקבה כימים אף זכר בימים ולקיש נקבה לזכר מה זכר בראיות אף נקבה בראיות בראיות ממעם ראיות קאי בראיות ממעם ימים: תנו רבגן איזהו מועד כל שהעידו בו שלשה ימים ותם"שיהו התינוקות ממשמשין כו"ואינו נינה דברי רבי יוסי רבי שמעון אומר מועד כל שהעידו בו

שהתני [ל] M 48 181 M 49 50 וג קרא וה ק + M המול שלשום חוא לא יש' + M המא רמא א לא סד ד - 33 M -- למעם נק מראיות ולרבות זכר בימים - 54 שהתינ׳ ; 55 M ⊖ וא״ן. M

gemacht. - Woher, dass [das Wort] wie folgt die Beobachtungen bei der Flussbehafteten ausschliesst, vielleicht schliesst es die Tage beim Flussbehafteten aus¹⁰!? — Die Schrift sagt: "Und wer einen Fluss hat, ob Mann oder Weib, er vergleicht also den Mann mit dem Weib: wie es beim Weib von den Tagen abhängt, ebenso hängt es beim Mann auch von den Tagen ab. - Sollte man doch das Weib mit dem Mann vergleichen: wie es beim Mann von den Beobachtungen abhängt, ebenso hängt es beim Weib auch von den Beobachtungen ab!? - Dies schliesst der Allbarmherzige durch [das Wort] wie folgt aus. — Was veranlasst dich dazu ?? — Es ist einleuch-

herumtasten und es nicht stösst - Worte R. Joses, R. Simôn sagt, gewarnt heisse es, wenn [der Eigentümer] dreimal gewarnt worden ist; von drei Tagen sprechen sie nur hinsichtlich des Rücktritts164.

GELTE ES WIEDER, WENN KINDER AN IHM HERUMTASTEN UND ES NICHT STÖSST.

GEMARA. Was ist der Grund R. Jehudas? Abbajje erklärte: "Gestern, einmal, von 5 gestern, zweimal, vorgestern, dreimal, und der Eigentümer es nicht bewacht hat, dies bezieht sich auf das vierte Mal des Stossens. Raba erklärte: Von gestern, einmal, vorgestern, zweimal, und es nicht bewacht, jetzt, alsdann ist ים בימים ואת הוב בראיות ואת הובה בימים er ersatzpflichtig. — Was ist der Grund R. Meirs? - Es wird gelehrt: R. Meir sprach: Wenn man ersatzpflichtig ist, falls es in grösseren Zwischenräumen"stösst, um wieviel mehr, wenn in kleineren Zwischenräu-מכתברא. קאי men. Sie entgegneten ihm: Von der Flussbehafteten sist das Entgegengesetzte zu entnehmen: bemerkt sie [Blutfluss] in grösseren¹55Zwischenräumen, so ist sie unrein, wenn aber in kleineren, so ist sie rein. Er erwiderte ימים אלא לחזרת ihnen: es heisst: "Und mit seiner Unreinheit infolge des Flusses verhalt es sich wie folgt, die Schrift hat es also beim Flussbehafteten von den Beobachtungen 158 und bei der Flussbehafteten von den Tagen 159 abhängig tend, dass, wenn er von Beobachtungen spricht, er Beobachtungen ausschliesst, sollte er etwa, wenn er von Beobachtungen spricht, Tage ausschliessen!? Die Rabbanan lehrten: Welches heisst gewarnt? — wenn [der Eigentümer] an drei

155. An 3 Tagen. 156. Cf. Lev. 15,19 ff. 157. Lev. 158. Er ist unrein, sobald er 3mal Blutfluss beobachtet hat. 159. Sie ist unrein, sobald sie ihn an 3 Tagen beobachtet hat.

160. Dass er nur bei einer 3maligen Wiederholung des Blutflusses unrein ist, während das Weib sowol bei einer 3maligen als auch bei einer 3tägigen Wiederholung unrein ist. 161. Lev. 15,37. 162. Aus welchem gefolgert wird, dass dies nur vom Mann gelte. 163. Aus dem einen Schriftvers die Ausschliessung des Weibs hinsichtlich der Beobachtungen u. aus den anderen die Einschliessung des Manns hinsichtlich der Tage zu eruiren, man könnte ja ebensogut entgegengesetzt eruiren. 164. Wenn es 3 Tage das Stossen unterlassen hat, gilt es wieder als ungewarnt.

Tagen gewarnt worden ist, und als ungewarnt gilt es wieder, wenn Kinder an ihm

E Nahman agte im Namen de R And to Alphoe Due Halakin, est hinsicht he'n des Conwarnten nach & Jehuda en ent scheden well k Jose dun begelichtet, und die Habikha ist nach R Meir hinsichtlich de Ungewarmen au ent cheiden, weit R. Jose ihm hoiptichtet Raba sprach zu R. Nahman Der Meister konnte au ebensogut sayen, die Halakha sei nach R. Meir hin sichtlich des Gewarnten zu entscheiden, n weil R Simon alm beipilichtet und die Halakha sei lansiehtlich des Ungewarnten nach K Jehuda zu entscheiden, weil R. Simon ihm beipilichtet!: Dieser erwiderte: denn k Jose hat seinen Grund .

Sie nagten: Erfolgt die dreitägliche Warnung, von der hier gesprochen wird, für das Rind oder für den Eigentümer? - In welcher Beziehung ist dies von Bedeutung?

Wenn drei Zeugenpartien an einem Tag gekommen sind; wenn du sagst, die Warnung erfolge für das Rind, so ist die Warnung giltig", wenn du aber sagst, sie erfolge für den Eigentümer, so ist sie nicht giltig, denn er kann sagen: sie zeigten es mir ja erst jetzt an¹⁰⁷; wie ist es nun? —

בלבד: אמר רב נחמן אמר רב אדא בר אחבה הלכה כרבי יהודה במועד שהרי רבי יוכי בירה רי יהובה ברבי מאוד ברם שהרי רבי ייבי בייה א אמר ליה רבא לרב נחמן ולימא מר הרבה ברבי ביוור בביוקד שודר רבי שניקון ניודו היי דובו בובי יחודה בתם שהרי רבי שנינין נידה די אני מורא ליה אנא כרכי ייסי סבירא לי דרבי ייסי ניבייה: 01 670 מיה אנא כרכי ייסי ניבייה: הנדא או ליינידי נברא לכאי נפקא כינה דאתי תלתא ביתי כהדי בהד ייביא אי אבידת היינידי ענות הנות ואו מבוע בונינו בבות נא ביות ב בינה אנה השתא הוא דקביבהדו כי ביאי הא שביי אין חשור נקשה מועד עד שיעידו בו בפני בערים יבפני בית דין הנידו בי בפני בית דין ישלא בפני Ich halte mich an die Ansicht R. Joses, איני נעשה דין איני נעשה בפני בעלים ושרא בפני בית דין איני נעשה איני בעלים בועד עד שיעידו בו בפני בית דין ובפני בעדים העידוהו שנים כראשונה ושנים בשניה ושנים בשלישות חרי כאן שלש עדיות והן עדות אחת לחזמה נמצאת כת ראשונה זוממת הרי כאן שתי עדיות והוא פטור והן פטורים נמצאת כת שנייהים הכמת הדי כאן נדות אחת והוא פמור והן פמירים נמצאת כת שלישית זוממת כולן הייכין ועל זה באפר 'ועשיתם לו כאשר זמם וגו' אי אפרת לייעודי תורא שפיר "אלא אי אמרת"לייעודי גברא לימרו Col.b

> אמר M אמר M אמר א אויעודי M אמר M אמר M אמר M אמר M 59 העידוהו בפני שנים M 61 אר + M 60 2 שלמא לאייעודי. M 62

Komm und höre: Das Rind gilt nur dann als gewarnt, wenn die Warnung in Gegenwart des Eigentümers und des Gerichts erfolgt; erfolgte sie in Gegenwart des Gerichts und nicht in Gegenwart des Eigentümers, oder in Gegenwart des Eigentümers und nicht in Gegenwart des Gerichts, so gilt es nicht als gewarnt; nur wenn sie vor Gericht und vor dem Eigentümer erfolgt. Haben zwei [Zeugen] über das erste Mal, zwei über das zweite Mal und zwei über das dritte Mal bekundet, so sind es drei von einander getrennte Aussagen, die aber hinsichtlich der Alibiüberführung zusammen gehören; wird die erste Partie überführt, so bleiben zwei Warnungen zurück, er™ist frei und sie™sind ebenfalls frei; wird auch die zweite Partie überführt, so bleibt eine Warnung zurück, er ist frei und sie sind ebenfalls frei; wird auch die dritte überführt, so sind sie alle schuldig; dieserhalb heisst es: 171 So sollt ihr mit ihm tun, wie er gedacht hat &c. Einleuchtend ist dies nun, wenn du sagst, die Warnung erfolge für das Rind, wenn du aber sagen wolltest, sie erfolge für den Eigentümer¹⁷², so sollten doch die ersten

165. Die Lesart της, der Gesetzeskundige (νομικός) seines Volks, ist nicht zurückzuweisen, obgleich alle Erklärer ing lesen. 166. Da sie es an 3 verschiedenen Tagen beobachtet haben. Er muss an 3 Tagen gewarnt werden. 168. Wenn die Zeugen überführt werden, dass sie zu Zeit, in der sie ihre Beobachtung gemacht haben wollen, überhaupt nicht zur Stelle waren, so verfallen sie der Strafe, die sie durch ihr Zeugnis herbeiführen wollten. 169. Der Eigentümer. Die überführten Zeugen, die allein den Ersatz des ganzen Schadens nicht veranlassen konnten. 171 Dt. 19,19. 172. Er muss also an 3 Tagen gewarnt werden.

הנך קמאי אנן מי"הוה"ידעינן דבתר"תלתא יומי "אתו חני ומייעדי ליה אמר רב אשי אמריתה לשמעתא קמיה דרב כהנא"ולייעודי תורא מי ניחא "ולימרו" הנך בתראי אנן "מנא ידעינן דכל דקאי בי 5 דינא לאסהודי "בתורא קאתו "אנן לחיובי גברא פלגא נוקא"אתינן⁶⁰דקמרמזי רמוזי רב אשי אמר syn.860 כשבאו רצופים °רבינא אמר במכירין בעל השור 80.418 ואין מכירין את השור אלא היכי מייעדי ליה דאמרי "תורא נגחנא אית לך בבקרך איבעי יי לך לנטורי לכוליה בקרא: אבעיא להו המשסה כלב של חבירו בחבירו מחו משסה ודאי פטור בעל כלב מאי מי"אמרינן מצי אמר ליח"אנא מאי "עבידנא ליה או דלמא אמרינן ליה כיון דידעת "בכלבך דמשםי ליה ומשתםי לא אבעי לך"לאשהוייה אמר "רבי זירא תא שמן ותם "שיהו התינוקות R. Aši erklärte: Wenn sie zusammen ge-ממשמשין בו ואינו נוגח הא נוגה הייב אמר אביי מי קתני נגח חייב דלמא הא נגה לא הוי תם ובההיא נגיחה לא מחייב תא שמע "שיסה בו"את 69.230 הכלב שיסה בו נחש פטור מאי לאו פטור משסה 20 וחייב בעל כלב לא אימא פטור אף משסה: אמר רבא אם תמצי לומר המשסה כלבו של הבירו בחבירו חייב שיסהו הוא בעצמו פטור מאי טעמא "כל המשנה ובא אחר ושינה כו פטור אמר ליה "פקר רב פפא לרבא"אתמר משמיה דריש לקיש כוותיך

68 אחריני | 1 B 67 + ואמר לי. M ולאייעודי | 1 + M 66 P 71 בהאי תורא M 69 מי M 70 בהאי תורא H + M אנא + V + M אלא + M אלא + M אנא + M אנא + M אנא + M אנא אמר - M 75 ליה | VM 75 ליה | אמר + M 74 יבידגן. M עבדי לך יו 78 M ביה P 77 אבא -דמשסו | 1 79 M לשהוייה | 10 M רב תיש | 1 M או שהתינ' | M 82 אי | 33 M אי | M 83 הכי.

Raba sagte: Selbst wenn du sagen wolltest, dass wenn jemand einen fremden Hund auf seinen Nächsten letzt, er vehrlich sei, ist er, wenn jemand ihn auf sich selbst reizt, frei; denn wenn jemand ungebührlich handelt und ein anderer ebenso mit ihm verfährt, so ist dieser frei. R. Papa sprach zu Raba: Im Namen des Reš-Laqiš wurde übereinstimmend mit dir gelehrt, denn Reš-Laqiš sagte: Wenn von

Sie fragten: Wie ist es, wenn jemand ידעינא + M 65 ידעינא P 64 - M 63 - הוה es wieder, wenn Kinder an ihm herumtasten und es nicht stösst; wenn es aber wol stösst, so ist demnach [der Eigentümer] schuldig. Abajje entgegnete: Heisst es denn: wenn es stösst, so ist [der Eigentümer] schuldig, vielleicht gilt es, wenn es stösst, nicht mehr als ungewarnt, jedoch ist [der Eigentümer] wegen dieses Stossens nicht schuldig.

[Zeugen] sagen können, wieso konnten wir wissen, dass nach drei Tagen diese kommen und warnen werden 173!? R. Aši sprach: Ich trug diese Lehre R. Kahana vor, [da sprach er zu mir: Ist dies denn erklärlich, auch wenn man sagen wollte, die Warnung erfolge für das Rind, die letzten [Zeugen] sollten doch sagen können: wieso sollten wir denn annehmen, dass jeder, der vor Gericht erscheint, über dieses Rind Zeugnis ablegen will, wir sind nur dazu erschienen, um diesen Eigentümer zur Zahlung der Hälfte des Schadens zu veranlassen!? Wenn sie einander zugewinkt haben. kommen sind. Rabina erklärte: Wenn sie den Eigentümer kannten, nicht aber das Rind selbst¹⁷⁴. — Wieso konnte demnach die Warnung erfolgen!? — Wenn sie sagten: du hast ein stössiges Rind unter deinem Vieh, du solltest dein ganzes Vieh bewachen.

einen fremden Hund auf seinen Nächsten hetzt; der Aufhetzende ist entschieden frei¹⁷⁵, wie steht es aber mit dem Eigentümer des Hunds; kann er sagen: ich habe ja nichts getan, oder aber sage man zu ihm: da du von deinem Hund weisst, dass wenn man ihn aufhetzt, er sich aufhetzen lässt, so solltest du ihn nicht halten? R. Zera erwiderte: Komm und höre: Als ungewarnt gilt - Komm und höre: Hat jemand auf einen einen Hund oder eine Schlange gehetzt, so ist er frei; wahrscheinlich ist der Aufhetzende frei und der Eigentümer des Hunds schuldig. — Nein, lies: so ist auch der Aufhetzende frei.

^{173.} Die ersteren Partien müssten also, wenn alle überführt werden, vom Ersatz des ganzen Scha-174. Und da für ein Ungewarntes der Ersatz nur dinglich geleistet wird, dens frei bleiben. so ist es erwiesen, dass sie die 3malige Warnung bekunden wollten. 175. Da er die Schädi-176. Der Eigentümer des Hunds. gung nur veranlasst hat.

zwer Kuhen auf der Strasse die eine liegt und die andere geht und die gehende der liegenden einen Fusstritt versetzt hat, so ist sie frei , wenn aber die liegende der gehenden, so ist sie schuldig Dieser erwi- \$ derte ihm. In diesem Fall, wurde ich sagen, dass sie schuldig sei, denn die andere kann au ihr sagen du hast zwar das Recht, uber mich zu gehen, du hast aber nicht das Recht, mir einen Fusstritt zu versetzen. ישהוא שהקל על השן ועל הרגל ברישות הרבים שהוא N WELCHEM FALL GILT DIES VOM RIND DES SCHÄDIGERS IM GEBIET DES GESCHÄDIGTEN? HAT ES AUF ÖF-FENTLICHEM GEBIET GESTOSSEN, ANGE-RANNT, GEBISSEN, SICH NIEDERGELEGT 15 ODER AUSGESCHLAGEN, SO IST DIE HÄLFTE DES SCHADENS ZU ERSETZEN; WENN ABER IM GEBIET DES GESCHÄDIGTEN, SO IST, WIE R. TRYPHON SAGT, DER GANZE SCHADEN, UND WIE DIE WEISEN SAGEN, DIE HÄLF-20 TE ZU ERSETZEN. R. TRYPHON SPRACH ZU IHNEN: WENN BEI DER ZAHNSCHÄDIGUNG UND DER FUBSCHÄDIGUNG, BEI WELCHEN ES AUF ÖFFENTLICHEM GEBIET SO WEIT ER-LEICHTERT WORDEN IST, FÜR DIESE ÜBER-

"דאמר ריש לקיש שתי פרות ברשות הרבים אהת רבוצה ואחת מהלכת"ובעטה מהלכת כרבוצה פטורה רכוצה במהלכת חייכת אמר ליה אנא בההיא חיובי מחייבנא"דאמרינן ליה כי אית לך רשותא לסגויי עלי לבעוטי בי לית לך רשותא:

ור המזיק ברשות הניזק ביצר נגה נגף נישך רבין בעם ברשות הרבים משלם חצי נוק ישלם וחכמים אומר נוק יבי שרפון אומר נוק שלם וחכמים "סצי מומרים "חצי נזק אמר לחם רבי שרפון ומה"במקום פטור החמיר עליהן ברשות הניוק לשלם נוק שלם מקום שהחמיר על הקרן "ברשות הרבים לשלם חצי נזק אינו דין שנחמיר"עליו ברשות הניוק לשלם נוק שלם אמרו לו דיו לבא מן הדין להיית בנדון מה ברשות הרבים חצי נזק אף ברשות הניזק חצי Fol.26 נוק אמר להם"אף"אני לא אדון קרן מקרן אני אדוו קרן "מרגל ומה במקום שהקל על"השן ועל הרגל ברשות הרבים החמיר בקרן מקום שהחמיר על השן ועל הרגל ברשות הניזק אינו דין שנחמיר בקרן אמרו לו דיו לבא מן הדין להיות בנדון מה ברשות הרבים חצי נוק אף ברשות הניוק חצי נוק:

P 85 ראמר. M דאמרה לה ו 186 + אם M 87 שה ף P 89 ברה ר P 89 עליה M 90 M 93 ורגל M 92 אני – P 91 עליו ברש + M 95 עליו ברש M 94

HAUPT NICHTS ZU ERSETZEN, IM GEBIET DES GESCHÄDIGTEN ERSCHWERT WORDEN IST, DASS FÜR SIE DER GANZE SCHADEN ZU ERSETZEN IST, UM WIEVIEL MEHR MUSS BEI DER HORNSCHÄDIGUNG, BEI DER ES AUF ÖFFENTLICHEM GEBIET ERSCHWERT WORDEN IST, DIE HÄLFTE DES SCHADENS ZU ERSETZEN, IM GEBIET DES GESCHÄDIG-TEN ERSCHWERT WERDEN, DASS DAFÜR DER GANZE SCHADEN ZU ERSETZEN SEI!? SIE ERWIDERTEN IHM: ES GENÜGT, WENN DAS GEFOLGERTE DEM GLEICHT, WOVON ES GEFOLGERT WIRD; WIE NUN AUF ÖFFENTLICHEM GEBIET NUR DIE HÄLFTE DES SCHADENS ZU ERSETZEN IST, EBENSO IST AUCH IM GEBIET DES GESCHÄDIGTEN NUR DIE HÄLFTE DES SCHADENS ZU ERSETZEN. ER ENTGEGNETE IHNEN: ICH FOLGERE NICHT DIE HORNSCHÄDIGUNG VON DER HORNSCHÄDIGUNG 179, SONDERN DIE HORN-SCHÄDIGUNG VON DER FUßSCHÄDIGUNG: WENN ES IN EINEM FALL, BEI WELCHEM ES HINSICHTLICH DER ZAHNSCHÄDIGUNG UND DER FUßschädigung erleichtert WORDEN IST, NÄMLICH AUF ÖFFENTLICHEM GEBIET, HINSICHTLICH DER HORNSCHÄDI-GUNG ERSCHWERT WORDEN IST, UM WIEVIEL MEHR MUSS ES IN EINEM FALL, IN WELCHEM ES HINSICHTLICH DER ZAHNSCHÄDIGUNG UND DER FUßSCHÄDIGUNG ER-SCHWERT WORDEN IST, NÄMLICH IM GEBIET DES GESCHÄDIGTEN, HINSICHTLICH DER HORNSCHÄDIGUNG ERSCHWERT WERDEN. JENE ERWIDERTEN IHM: ES GENÜGT, WENN DAS GEFOLGERTE DEM GLEICHT, WOVON ES GEFOLGERT¹⁸⁰ WIRD; WIE AUF ÖF-FENTLICHEM GEBIET NUR DIE HÄLFTE DES SCHADENS ZU ERSETZEN IST, EBENSO IST

liche Dinge u. sie beschädigt. schädigung auf öffentlichem Gebiet. Form der Schluss gefolgert wird.

^{177.} Weil die andere nicht das Recht hat, auf der Strasse zu liegen. 178. Auf zerbrech-179. Dh. die Hornschädigung auf Privatgebiet von der Horn-180. Es kommt auf dasselbe heraus, gleichviel in welcher

גמרא. ורבי טרפון לית ליה דיו והא דיו דאורייתא הוא "דתניא מדין כל וחומר ביצד "ויאמר Bo.1118 ה' אל משה. ואביה ירק ירק בפניה הלא תכלם 12.14 את שבעת ימים קל והומר לשכינה ארבעה עשר יום 5 אלא דיו לבא כן חדין לחיות כנדון בי לית ליח הפנוס דיו היכא דמפריך כל וחומר היכא דלא מפריך כל וחומר אית ליה דיו התם שבעה דשכינה לא כתיכי אתא כל וחומר אייתי ארכסר אתא דיו אפיק שבעה ואוקי שבעה אבל הכא הצי נזק כתיב ואתא קל אי דרשת דיו"אפריך ליה קל וחומר ורבגן שבעה דשכינה כתיבי "תסגר שבעת ימים ורבי טרפון Nm.12,14 ההיא 'תסגר דדרשיגן דיו 'הוא ורבגן כתיב קרא אחרינא "ותסגר מרים ורבי מרפון ההוא דאפילו 15.v.15 בעלמא דרשינן דיו 'ולא תאמר הכא 'משום כבודו של משה אבל בעלמא לא קא משמע לן: אמר ליה רב פפא לאביי והא האי תנא דלא דריש דיו ואף על גב דלא מפריך כל והומר דתניא כרי כוב מניין ודין הוא "ומה מהור במהור ממא בממא ממא במהור אורייקא -: אורייקא -: M 97 323 M 98 99 M אפקיה ואיפרך קל M 1 -- דכת 20 3 תכגר של M 3 בא מה ד יהיות כנד ורכנן (M הוא B 6 אות בי M 5 שלא

AUCH IM GEBIET DES GESCHÄDIGTEN NUR DIE HÄLFTE DES SCHADENS ZU ERSETZEN.

GEMARA, Hält denn R. Tryphon nichts von [der Regel] "es genügt", diese Regel stammt ja aus der Gesetzlehre; denn es wird gelehrt: Ein Beispiel für [den Schluss vom Leichteren auf das Schwerere: Da sprach der Herr zu Moseh: Würde sie sich nicht sieben Tage schämen müssen: man sollte מלם שלם החרינא ונעשה נוק שלם nun vom Leichteren auf das Schwerere folgern, dass wegen [der Beleidigung] der Gottheit dies vierzehn Tage währen sollte, aber es genügt, wenn das Gefolgerte dem gleicht, wovon es gefolgert wird 182. -- Nur in dem Fall, wenn dadurch der [Schluss vom Leichteren auf das Schwerere widerlegt wird, hält er nichts von der Regel "es genügt", wenn aber [der Schluss vom] Leichteren auf das Schwerere nicht widerlegt wird, hält er wol von dieser Regel. In diesem Fall ist ja von den sieben Tagen wegen [Beleidigung] der Gottheit nichts geschrieben, durch [einen Schluss vom]

Leichteren auf das Schwerere werden vierzehn Tage gefolgert, darauf werden durch [die Regel] "es genügt" sieben ausgeschlossen, so dass es bei sieben bestehen bleibt; in unserem Fall aber befindet sich ja die [Zahlung der] Hälfte des Schadens in der Schrift und durch [einen Schluss vom] Leichteren auf das Schwerere soll die zweite Hälfte des Schadens gefolgert werden, so dass es zusammen den ganzen Schaden ausmacht; wenn du nun [die Regel] "es genügt" anwendest, so wird dadurch [der Schluss vom Leichteren auf das Strengere widerlegt. — Und die Rabbanan!? — Die sieben Tage wegen [der Beleidigung] der Gottheit befinden sich ebenfalls in der Schrift: Sie soll siehen Tage eingeschlossen werden. — Und R. Tryphon!? — Dies lehrt eben die Anwendung [der Regel] "es genügt". — Und die Rabbanan!? — Es giebt noch einen zweiten Schriftvers: 184 und Mirjam wurde eingeschlossen. — Und R. Tryphon!? .— Dies besagt, dass [die Regel] "es genügt" auch anderweitig anzuwenden sei; man könnte nämlich glauben, nur hierbei wegen der Ehrung Mošehs185, anderweitig aber nicht, so lehrt er uns.

R. Papa sprach zu Abajje: Folgender Autor hält ja nichts von [der Regel] "es genügt" auch in dem Fall, wenn dadurch [der Schluss vom] Leichteren auf das Schwerere nicht widerlegt wird; denn es wird gelehrt: Woher dies vom Samentropfen eines Flussbehafteten? - dies ist aus einem Schluss zu folgern: wenn das, was bei einem Reinen rein¹⁸⁷ist, bei einem Unreinen¹⁸⁸unrein ist, um wieviel mehr ist das, was

^{182.} Also nicht mehr als 7 Tage. gefolgert haben, dass wegen der Beleidigung der Gottheit 14 Tage einzuschliessen sei. 185. Sei dies auch hinsichtlich der Gottheit auf sieben Tage beschränkt worden. 186. Dass es durch Berühren u. Tragen verunreinigend ist. 187. Der Speichel. Flussbehafteten; cf. Lev. Kap. 15.

her smem Remon unrem to, her emem tiecencer unrest and with emberration of was known kinchester Dornhung als auch hin schulch de Tragen Weshalb nun man sallre die iv segen, durch [den Schlus vom] Louktoper auf das Schwerere et das Bewilliam communities and und direct fills Reand a general see day Transm aut ucipación Wolter da erwidern, hinsichtlich der Reinhrums aus [der Schlus vom] Landinger and day Schwerere night notig, da e berdiesem meht leichter sein kann .a her emem Remen, so ist er dennoch nong man kounte namlich glauben, die Schnitworte backlinks Higgins besagen, is das dies um von einer Person gelte, bei dor like Umeinheit] durch das Begegnis veraniasst wird, ausgenommen aber ist dieser, bei dem dies nicht durch das Be-מכוקו: אמר ליה רב אהא מדפתי לרבינא והא פר מער ליה רב אהא מדפתי לרבינא והא פרוקו: אמר ליה רב אהא מדפתי לרבינא והא was anderes, daher ist er nötig. Heisst es denn: und nichts anderes ??

Wer ist der Autor, welcher sagt, dass der Samentropfen des Flussbehafteten durch das Tragen verunreinigend sei, doch wol weder R. Elièzer noch R. Jehošuâ; denn es wird gelehrt: Der Samentropfen des

אינו דין שיהא שמא בשמא וקא מייתי לה בין בובו בב המונו ואמאו המונו אובו בב המוני למנין אדוני דיי האפוקי בישא יבי תיבא לביין אנבורות בן יוניבו דבא ניני היבות היים אינביים בנבות בליבו מכונות בילוד בינו בניב ביי יייביי בנום לו יצא וה שאון קרון נודם הי אשא הו אחר נרם לו קא משמין הן מידי דבר אחר ברובן ובאן תנא דשבינת לוה דאבר שבבת ורי של וב משמת במשת לת דבי מליינה ידת דבי ידישי Process 1841 1000 2 1000 21 per 12 22 22 102 102 1000 בבישא דברי בבי אליינה ובני ודישי איבי אד משמת במשת לפי שתי אפשר בלא צהציהי זיבה 'עד באן הא קאמה רבי יהושני התם ארא שאי אפשר ברא צחצותי ויבה הא לאי הבי רא ארא האי תנא הוא דתנן למעלה מהן זיבי של זב ורוכו ושכבת ורעי ובימי הגליו ודם חנדה משמאין בין בביני בין במשא ודימא הבא במי לפי שאי אפשר בלא צחצותי ויבה אם כן לתנייה גבי זיבי מאי שנא דקתני לה נכי רוקו"אלא משום דאתי האי תנא לא דריש דיו ואף על גב דלא מפריך כין ודין הוא ומה פכין במת מניין ודין הוא ומה פכין פכין יהוא ומה פכין

P 8 וקאמר M למשא 9 דין הוא שיהא M 7 ולא + B 10 דתניא M 12 במגע ו + M 11 77 · M 14 13 מטמאה במגע אבל לא במשא M משום דא א הו בלא M משום דא א הו בלא M בלא M אפי רי לק אלא דאי .המה המה M 18

Flussbehafteten ist verunreinigend durch Berührung, nicht aber durch Tragen -Worte R. Eliêzers; R. Jehošuâ sagt, auch durch das Tragen, weil es nicht möglich ist, dass sich dabei keine Flusstropfen befinden. R. Jehošuâ ist dieser Ansicht nur deshalb, weil es nicht möglich ist, dass sich dabei keine Flusstropfen befinden, sonst aber nicht - Vielmehr, es ist der Autor folgender Lehre: Noch höher steht 103 der Fluss des Flussbehafteten, sein Speichel, sein Samenerguss und sein Harn und das Blut der Menstruirenden; diese sind verunreinigend sowol durch Berühren als auch durch Tragen. - Vielleicht auch hierbei aus dem Grund, weil es nicht möglich ist, dass sich dabei keine Flusstropfen befinden!? - So sollte er [den Samenerguss] neben Fluss nennen, wenn er ihn aber neben Speichel nennt, so ist dies wol aus dem Grund, weil er vom Speichel gefolgert wird194.

R. Aha aus Diphte sprach zu Rabina: Folgender Autor hält ja nichts von [der Regel] es genügt" auch in dem Fall, wenn dadurch [der Schluss vom] Leichteren auf das Schwerere nicht widerlegt wird; denn es wird gelehrt: Woher, dass eine Matte durch einen Leichnam [verunreinigungsfähig] ist? - dies ist durch einen Schluss zu folgern: wenn kleine Krüglein, die durch einen Flussbehafteten nicht verunreini-

^{189.} Der Samenerguss. 190. Dt. 23,11. 191. Aus den Schriftworten ist vielmehr zu entnehmen, dass dies sowol von einem Reinen als auch von einem Flussbehafteten gilt. Der eigentliche Samen desselben ist nicht verunreinigend. 193. Hinsichtlich der Unreinheit. 194. Dh. die Unreinheit desselben von der Unreinheit des Speichels.

קטנים שטהורים בזב"מטמא במת מפין"שמטמא בזב אינו דין "שיטמא "במת וקמייתי לה בין לטומאת ערב בין לטומאת שבעה ואמאי אימא אהני קל וחומר לשומאת ערב ואהני דיו לאפוקי שומאת שבעה אמר ליה כבר רמא ניהליה רב"נחמן בר זכריה לאביי"ואמר ליה"אביי תנא "ממפין בשרין מייתי לה והכי קאמר מפין בשרין מניין ודין הוא ומה פכין קטנים שמהורים בזב ממאין בשרץ מפין שממא בזב אינו דין שיהא ממא בשרין אלא מפין נגד ועור בשרין ונאמר "בנד מניין נאמר "בנד ועור בשרין ונאמר "בנד מניין נאמר בשרין ונאמר "בנד מניין נאמר "בנד מניין ונאמר מניין וניין ונאמר מניין ונאמר מניין וניין וניי ועור במת מה בגד ועור האמור בשרץ מפץ ממא בו אף בגד ועור האמור במת מפין ממא בו "מופנה דאי לא מופנה איכא למפרך מה לשרין "Sab.64" שכן מטמא בכעדשה תאמר במת שאין מטמא בכערשה אלא בכזית לאיי אפנויי מופנה מכדי שרין אתקש לשכבת זרע דכתיב או איש אשר תצא 22.4 וגו׳ וכתיב ליה "או איש אשר יגע בכל שרין וכתיב 10.4.5 ביה בשכבת זרע "וכל בגד וכל עור אשר יהיה 15.17 עליו שכבת זרע בגד ועור דכתב רחמנא"בשרץ אחד הוא הניהא למאן דאמר "מופנה מצד אחד אחד הוא למידין ואין משיבין "שפיר אלא למאן דאמר "למידין 10.20% 19 M ממאין 20 M שממא 21 M [באהל המת] " M 22 בחומי. $26 \parallel$ מ - M $25 \parallel$ אביי + M $23 \parallel$ פחמי + M $23 \parallel$ בחמי + P

. שפיר M 29 בשרין M 27 מפני M 27 מפני M 27 מפני M

gungsfähig sind, durch einen Leichnam verunreinigungsfähig sind, um wieviel mehr ist eine Matte, die durch einen Flussbehafteten verunreinigungsfähig ist, durch einen Leichnam verunreinigungsfähig; dies bezieht sich sowol auf die Unreinheit bis zum Abend105 als auch auf die Unreinheit für sieben Tage. Weshalb nun, man sollte doch sagen, aus [dem Schluss vom] Leichbis zum Abend zu entnehmen und durch [die Regel] "es genügt" sollte die Unreinheit für sieben Tage ausgeschlossen werden. Dieser erwiderte: Dies unterbreitete 15 bereits R. Nehumi b. Zakharja dem Abajje, und Abajje erwiderte ihm: Der Autor folgert dies von einer Matte durch ein Kriechtier, und zwar wie folgt: woher, dass eine Matte durch ein Kriechtier verunrei-מצד מינה לאפנויי ואכתי מופנה מצד nigungsfähig ist? -- dies ist durch einen Schluss zu folgern: wenn kleine Krüglein, die durch einen Flussbehafteten nicht verunreinigungsfähig sind, durch ein Kriechtier verunreinigungsfähig sind, um wieviel mehr ist eine Matte, die durch einen Samenflussbehafteten verunreinigungsfähig ist, durch ein Kriechtier verunreinigungsfähig. Woher wissen wir dies von einer Matte durch einen Leichnam? - bei einem Kriechtier wird von Gewand und Fell¹⁹⁶gesprochen und ebenso wird bei einem Leichnam von Gewand und Fell¹ gesprochen, wie nun beim Kriechtier neben Gewand und Fell auch eine Matte verunreinigungsfähig ist, ebenso ist auch beim Leichnam neben Gewand und Fell auch eine Matte verunreinigungsfähig. Und dies vist entbehrlich, denn wenn es nicht entbehrlich wäre, könnte man widerlegen: wol¹⁰⁸durch ein Kriechtier, weil dieses schon in Linsengrösse verunreinigend ist, während ein Leichnam nicht in Linsengrösse, sondern erst in Olivengrösse verunreinigend ist. Aber es ist entbehrlich: merke, das Kriechtier wird ja mit dem Samenerguss verglichen, denn es heisst: "ein Mann, der [Samen] ausgestossen hat &c. und darauf folgt: oder wer irgend ein Kriechtier berührt, und da es schon beim Samenerguss heisst:201 Und alles Gewand und alles Fell, an dem Samenfluss sich befindet, wozu braucht nun der Allbarmherzige beim Kriechtier wiederum Gewand und Fell zu nennen? Es ist also entbehrlich. — Es ist ja aber nur an der einen Stelle entbehrlich; einleuchtend ist dies allerdings nach demjenigen, welcher sagt, dass man aus einer nur an einer Stelle entbehrlichen Wortanalogie einen unwiderlegbaren Schluss folgern könne, wie ist es aber nach demjeni-

195. Wie dies bei einem leichteren Grad von Verunreinigung der Fall ist. 197. Die Worte Gewand u. Fell. Wenn aus 2 gleichen Wörtern ein Schluss 11,32 u. Num. 31,20. durch Wortanalogie gefolgert werden soll, so müssen sie an der bezüglichen Stelle auch entbehrlich sein, sonst ist der Schluss event. widerlegbar. 198. Ist eine Matte verunreinigungsfähig. 200. Ib. V. 5. 201. Ib. 15,17. 202. Wenn von den beiden Wörtern, Lev. 22,4.

Source - Benny Leadmann 12 has chose nalls enrichtliche merke, der Londmant wird ta mit dom Samotorona verz lichen, demi on house. Her such about them devices Property of the second Photography and the control of the c schon beim Sammerguss her av 1/h sam and a most time for Allerin. increase them Landmann Greward and Doll an avanual Es of also and liter. und omit in heiden Stellen enthehrlich general aut, man corgicielle sie wer, The arms of the large of the Bestimmungen, wie i be abar and demjengen u erkliron, wolcher sor, man vergleiche sie in jour Be einme !! Raba erwiderte. Die Salvette says: - se to perfor, with the care and the Continuous die von

son on cristians, writter sugh she man

this swar folgers, abor auch widerageo

ובשיבין כיאו איבא לבינה דבית נבי אפנייי ביפוד מכדי בות אתקש לשכבת ודע דבתיב יהניוע בבר בירא נפש או ארש אשר הצא ביבי יי יבהיב مراد ساما المراد والمراد المراد المرا שבבת זרי בנד וייד דבתב הדניא בנה הביה ארא בינות לבאן דאבר דון בינה יאידי באדרא ארא בנינון בולה בלו בנינו בנינו בולה אובון ייים אבר ביים בדיבום בדבבבי איף דיצא אבר דיצא ו The state of the s والمراد والم المراد والمراد المراد ال small in the second meson meson often the second of the se masses we are no construction and the second of the construction and a second of the construction of the construction and a second of the construction of the construc Kanlanelatend at the mach demicangen, פ דישית אחר ייא בישית אחר אבר קרא ובער בשרה אחר ייא בישית אוויב אבר קרא world in the many consider may a man to 1501'50 Acce with four the man and a same wife count Peter E. '51 22 more more and more point for New New 1218 אלא חצי נוק בוקל וחובה ביקון יבוד קרן שברשית שבי משבי 30 א הייבת M בייבת M 29 27002 M 34 77 M 33 M 32 X 3 X X M 35

einem Leichnam herrühren, währen nicht weniger als sieben Tage.

Sollte doch durch [einen Schluss vom] Leichteren auf das Schwerere gefolgert werden, dass man für die Zahnschädigung und die Fußschädigung auf öffentlichem Gebiet ersatzpflichtig sei: wenn man für die Hornschädigung, für die auf dem Gebiet des Geschädigten nur die Hälfte des Schadens zu ersetzen ist, auf öffentlichem Gebiet ersatzpflichtig ist, um wieviel mehr ist man für die Zahnschädigung und die Fußschädigung, für die auf dem Gebiet des Geschädigten der ganze Schaden zu ersetzen ist, auf öffentlichem Gebiet ersatzpflichtig!? - Die Schrift sagt: 207 und auf einem fremden Feld abweiden lässt, nicht aber auf öffentlichem Gebiet. Sprechen wir denn von der ganzen Entschädigung, wir sprechen ja nur von der Hälfte²⁰!? — Die Schrift sagt: Sie sollen den Erlös teilen, nur den Erlös von diesem20, nicht aber den Erlös von einem anderen. - Sollte doch [durch einen Schluss] vom Schwereren auf das Leichtere gefolgert werden, dass für die Zahnschädigung und die Fußschädigung im Gebiet des Geschädigten nur die Hälfte des Schadens zu ersetzen sei: wenn für die Hornschädigung, für die

die als Wortanalogie verwandt werden, nur das eine entbehrlich ist. 203. Wenn ein Gesetz von einem anderen, in der Gesetzlehre ausdrücklich genannten Gesetz gefolgert wird, so gleicht es ihm nach der einen Ansicht in jeder Hinsicht, nach der anderen aber wird nur die Hauptsache, das Gesetz selbst gefolgert, während hinsichtlich der für dieses Gesetz geltenden Bestimmungen dieses in die logisch passende Klasse eingereiht wird. 204. Demnach währt die Unreinheit einer Matte durch einen Leichnam 7 Tage, obgleich das Gesetz von der Unreinheit derselben von der Unreinheit durch ein Kriechtier gefolgert wird, die nur 1 Tag währt. 205. Woher ist zu entnehmen, dass die Unreinheit einer Matte durch einen Leichnam 7 Tage währt; von der Unreinheit durch ein Kriechtier kann nur die eintägige Unreinheit gefolgert werden, da diese nur 1 Tag währt. 206. Num. 31,24. 208. Der angezogene Schriftvers sollte nur den Ersatz des vollständigen Schadens auf öffentlichem Gebiet ausschliessen. 209. Ex. 21,35. 210. Dem durch das Horn schädigenden Rind.

הרכים הייכת כרשות הניוק מינה משלמת אלא חצי נזק שן ורגל שברשות הרבים פטורה אינו דין שברשות חניוק "משום חצי נוק אמר קרא ישום 2000. תשלומין "מעליא ולא תחא קרן "ברשות הרבים חייב מקל וחומר ומח שן ורגד שברשות חניוק נוק שלם ברשות הרבים פמורה קרן שברשות הניזק חצי נזק אינו דין שברשות הרבים פמורה אמר רבי יוחגן "אמר קרא יחצון אין הצי נוק הלוק לא 80.196 the state open estates and the little made mediane to the miles דברים הייב בכופר אדם שחייב "בארבעה דברים Mosel and the second mount of the man to the second of the magan mosso sompo mosso sono Jones opmos mossos "בארבנקה דברים מקד והימיד ימה אדם שאיני אינו דין "שיהא הייב"בארבעה דברים 'אמר קרא 84.338 איש בעביתו ולא שוד בעביתון איבעיא להי דנר ישי والمستقدة والمنافقة والمستقدة والمستقدمة والمستقدم وال כופר מי אמרינן מידי דהוה אקרן קרן כיון דעכד תרי he are from months from manual, and mind 12:12 18 181 2011 12:12 12 822 18 82E. 41 2000 M 40 22082 P 30 M 43 = ======= N= ===== N M 42 אם כיפר יישת

man auch auf öffentlichem Gebiet ersatzpflichtig ist, im Gebiet des Geschädigten nur die Hälfte des Schadens zu ersetzen ist, um wieviel mehr ist für die Zahnschädigung und die Fußschädigung, für die man auf öffentlichem Gebiet nicht ersatzpflichtig ist, im Gebiet des Geschädigten nur die Hälfte des Schadens zu erersetzen!? Die Schrift sagt: soll er erm s-wen, einen richtigen Ersatz. Sollte doch [durch einen Schluss] vom Schwereren auf das Leichtere gefolgert werden, dass man für die Hornschädigung auf öffentlichem Gebiet nicht ersatzpflichtig sei: wenn man für die Zahnschädigung und die Fußschädigung, für die im Gebiet des Geschädigten der ganze Schaden zu setzen ist, auf öffentlichem Gebiet nicht ersatzpflichtig ist, um wieviel weniger ist man für die Hornschädigung, für die im Gebiet des Geschädigten nur die Hälfte des Schadens zu ersetzen ist, auf öffentlichem Gebiet ersatzfrei!? R. Johanan erwiderte: Die Schrift sagt:200 sollen sie teilen, bei der Teilung ist es einerlei ob auf

Gebiet oder auf Privatgebiet. — Sollte doch [durch einen Schluss] vom Leichteren auf das Schwerere gefolgert werden, dass für [den Totschlag durch] einen Menschen Lösegeld zu zahlen sei: wenn für ein Rind, für das die vier Dinge nicht zu zahlen sind, Lösegeld zu zahlen ist, um wieviel mehr ist für [den Totschlag durch] einen Menschen, der die vier Dinge zu zahlen hat, Lösegeld zu zahlen!? — Die Schrift sagt: Als ihm auferlegt wird, nur für diesen, nicht aber für [den Totschlag durch] einen Menschen. — Sollte doch durch [einen Schluss vom] Leichteren auf das Schwerere gefolgert werden, dass für die Schädigung durch] einen Menschen, für dessen [Totschlag] kein Lösegeld zu zahlen ist, die vier Dinge zu zahlen sind, um wieviel mehr sind für [die Schädigung durch] ein Rind, für dessen [Totschlag] Lösegeld zu zahlen ist, die vier Dinge zu zahlen!? — Die Schrift sagt: "jemand seinem Mitmenschen, nicht aber, wenn ein Rind einem Menschen.

Sie fragten: Ist das Lösegeld auch in dem Fall zu zahlen, wenn ein Tier ein Kind im Gebiet des Geschädigten durch Fußschädigung getötet hat? Sagen wir, es verhalte sich hierbei ebenso wie bei der Hornschädigung: sobald die Hornschädigung sich zwei- oder dreimal wiederholt, so gilt sie als gewöhnlich und es muss das Lösegeld gezahlt werden, ebenso auch hierbei, oder aber: bei der Hornschädigung ist die Absicht der Schädigung vorhanden, hierbei aber nicht. — Komm und höre:

^{211.} Wegen der Schädigung eines Menschen; cf. ob. S. 12 Z. 14.

Menschen tötet.

213. Ex. 21,30.

214. Eines Menschen.

216. Aus Fahrlässigkeit, ohne Absicht.

Weam emant win Rind unbelogt in da-Carlot omes anderer hinningeless ht und se then I is commune mederate to sen und getaker had, or not one Rund on alcangen und the sea I communer man, ob sewarnt oder unicovavni, nas volistaminos Lovezeld bewith the West of Tryphon Woher ent niminit num R. Tryphian [the Zahlung des] collection by a Large with the circumge warn-R. Jose des Guillard, dass nämlich auf mentichem Gebiet im ein ungewarntes die Hillite des Laregolds in Julien sei, und er to gert es durch [emen Schluss vom] Lewhiteren aut das Schwerere von der Fuss- to schahpung, demnach muss für die Eussschlahlung das Lösegeld gezahlt werden. R Suni aus Nehardea entgegnete: Der Antor tolgert dies von der gewöhnlichen Fußschidligung Es ist ja einzuwenden: משן בימא את עין הבירי ישיבר את הכלים wol bei der Vermögensschädigung, weil diese auch bei der Feuerschädigung vorkommt!? Vom Verborgenen ! Wol beim Verborgenen, weil es bei der Grubenschädigung vorkommt? Von Geräten*.

Wol bei Geräten, weil es bei der Feuerschädigung vorkommt!? - Von verborgenen Geräten. - Wol bei verborgenen Ge-

räten, weil es bei der Schädigung durch einen Menschen vorkommt!? Wahrscheinlich folgert er es vom Lösegeld für die Fußschädigung, somit ist hieraus zu entnehmen, dass für die Fußschädigung Lösegeld zu zahlen sei; schliesse hieraus. R. Aha aus Diphte sprach zu Rabina: Es ist auch einleuchtend, dass für die Fußschädigung Lösegeld zu zahlen sei, denn wenn man sagen wollte, für die Fußschädigung sei kein Lösegeld zu zahlen, und der Autor folgere es von der gewöhnlichen Fussschädigung', so ist ja einzuwenden: wol bei der Vermögensschädigung, weil sie bei der Fussschädigung vorkommt". Wahrscheinlich also folgert er es vom Lösegeld für die Fussschädigung, somit ist für die Fußschädigung das Lösegeld zu zahlen; schliesse hieraus.

IN Mensch gilt stets als gewarnt, ob unvorsätzlich oder vorsätzlich, ob wachend oder schlafend. Hat er das Auge seines Nächsten geblendet ODER DESSEN GERÄTE ZERBROCHEN, SO MUSS ER DEN GANZEN SCHADEN ERSETZEN.

GEMARA. Er lehrt von der Blendung eines Auges in derselben Weise wie vom

217. Dh. von der Fußschädigung des Verborgenen; bei der Feuerschädigung ist man für das Verborgene ersatzfrei. 218. Dh. von der Fußschädigung von Geräten; bei der Grubenschädigung ist man für Geräte nicht ersatzpflichtig. 219. Bei der es sich nicht um die Tötung eines Menschen 220. Nicht aber das Lösegeld.

לחזיק תא שמע חבנים שיתו לחצר בער חבית שלא ברשות ונגחו לבעל חבית ומת חשיר בסקירה יביניני בין הנו בין ביניך בשנה ביבי ייים בין רבי לוכן לופי שלם ברם לובי בים ופים ופים יבו בה הבאר בישום דבבר ליון ברבי יוםי הוכירי בישום אל אווהיא ביים וול ביבו לושור הבייו בייוני בייוני יהיה בי בהוא ביבה בהים מבינ מהוא מהוא בינה ביהון בנהודלא ענא בנולין בוני בייתי לה ייבריב ביי المادان المادي المادة والمادة والمادة المادة ישנו בבור מברים כה לברים שישנן באש מברים Ansicht in בירים שישנן באש מבונים בוה לבלים מבונים שישון באדם ארא שבון בינה בכופר דרגל בייתי לה ארבא איבא مات المال ال לרבונא הבי נפי פפתברא דאיבא ביפר ברנד דאי סלקא דעתך ליכא כופר ברגל ותנא מנוקין דרגר היינו לנו לפנול הנו נהולו בנני הבל יחול בני אלא לאו שמע מינה מכופר דרגר מייתי לה אלמא איכא כופר ברגל שמן בינה :

יים בין ביויד בין שוגג בין ביויד בין ער בי

משלם נוק שלם:

גכירא. קתני סימא את נין חבירו דומיא

M 46 בושום M 45 ארנוא... ברגד. :- וניה רגד שברה ר פטורה נון הכופר בחצר הכיוק משלם כופר שלם קרן שברה ר הצי כופר אינו דין שישים בחצר הניזק כופר שלם M 48 דרגר 149 M מדפתי \parallel 51 \parallel תאמר בכופר M 50 שאינו ברגל] | M 52 שאינו ברגל]

דשובר את הבים בה התם נוק אין ארביוה הברים לא אף "סימא את עין הבירו נזק אין ארבעה דברים לא "כנא הני מילי אמר חזקיה "כובן תנא דבי 601.0 חוקות אבר קרא פצין תחת פצין לחייבי עד חשונג פצין כמזיד ועל האונם כרצון האי מבעי ליה ליתן צער במקום נזק אם כן לכתוב קרא פצע"בפצע מאי مع من المراد معدود مدود من المراد و المراد מונחת לו בחיקו ולא חביר בה"ועמד ונפלה לענין المحاص المعاملة المحاودة والمحاص المحاص المان المحاص المان المحاص לענין עבד פלונתא דרבן שמעון בן גמליאל ורבנן דתניא "חרי שהיה רבו רופא"ואמר לו כחול עיני 101.240 foresto cambien immedien mondiento audoso and mondien modestones להרות רבן שמעון בן גמליאל אומר 'ושהתה עד 21.26 ב the process of the control control of the control o المن المناه معموم معمومة ومما المناهم معمودة المعمودة المناهدة الم גלות הייב"דאמר קרא בשנגה מכלל דתוה ליה Nm. 25.11 service and the last incidents on the following forms we will all the last of the first of the following forms of the first of the following forms of the first o לננין נבד פלונתא דרבן שמנין בן גמליאל ורבגן male of error endocen comente mano entimes entimes of entimes of 712 122 NO 11 53 2025 P 57 500 M 56 7 27 7 2 31 55 מאר Mon א P 50 ביייים -- M 58 אין every mure want warrant wallance with on our Rausered II 01 .500 P 62

Zerbrechen von Geräten, wie nun dieserhalb nur der Schaden zu ersetzen ist, nicht aber die vier Dinge, ebenso ist auch, wenn jemand [unvorsätzlich] das Auge seines Nächsten blendet, nur der Schaden zu ersetzen, nicht aber die vier Dinge. - Woher dies ? Hizoija erwiderte, und ebenso wurde es in der Schule Hizgijas gelehrt: Die Schrift sagt: S Die von Strehenunde, und dies besagt, dass man unvorsätzlich wie vorsätzlich und absichtslos wie absichtlich schuldig ist. - Hieraus wird ja aber gefolgert, dass neben der Entschädigung auch Schmerzensgeld zu zahlen sei!? - Es könnte ja heissen: Stichwunde um Stichwunde, wenn es aber statt Stichwunde heisst, so ist hieraus beides zu entnehmen.

Rabba sagte: Wenn jemand einen Stein im Schoss hatte ohne es gemerkt zu haben, und als er aufgestanden dieser herabgefallen ist. so ist er hinsichtlich der Entschädigung schuldig, hinsichtlich der vier Dinge frei, hinsichtlich des Sabbathgesetzes [frei], da die Gesetzlehre nur die bezweckte Arbeit²⁷verboten hat, hin-

sichtlich der Verbannung frei, und hinsichtlich eines Sklaven besteht ein Streit zwischen R. Simôn b. Gamaliél und den Rabbanan. Es wird nämlich gelehrt: Wenn der Dienstherr Arzt ist und [der Sklave] ihn bittet, ihm das Auge zu schminken, und jener es blendet, oder ihm einen Zahn zu reinigen, und er ihn ausbricht, so hat er seinen Herrn angeführt und zieht in Freiheit. R. Šimôm b. Gamaliél sagt: Dud es unbrauchbar macht, nur wenn er beabsichtigt hat, es unbrauchbar zu machen. Wenn er es gewusst, aber vergessen hat, und als er aufgestanden dieser herabgefallen ist, so ist er hinsichtlich der Entschädigung schuldig, hinsichtlich der vier Dinge frei, hinsichtlich der Verbannung schuldig, denn die Schrift sagt: Dinge frei, hinsichtlich der Verbannung schuldig, denn die Schrift sagt: Sabbathgesetzes frei, und hinsichtlich eines Sklaven besteht der Streit zwischen R. Simôn b. Gamaliél und den Rabbanan. Wenn er die Absicht hatte, ihn zwei [Ellen]

221. Dass ein Mensch auch unvorsätzlich ersatzpflichtig sei. 222. Ex. 21,25. Diese Partikel wird durch ein besonderes Wort, während erstere durch einen Buchstaben ausgedrückt wird. 224. Wenn der Stein einen Schaden angerichtet hat. 225. Wenn durch ihn ein Mensch zu Schaden gekommen ist. 226. Falls er dadurch den Šabbath entweiht hat, wenn zBs. der Stein aus einem Gebiet in ein anderes gefallen ist. 227. Wenn die Unvorsätzlichkeit darin bestand, indem man glaubte, die Arbeit sei erlaubt, od. wenn man nicht wusste, dass es Sabbath ist; wenn man aber die verbotene Arbeit überhaupt nicht bézweckt hat, so ist man frei. 228. Wenn er dadurch einen Menschen getötet hat; cf. Num. 35,15 ff. Dies gilt nicht einmal als unvorsätzliche Tötung, da er überhaupt nicht wusste, dass er einen Stein im Schoss hat. 229. Wenn er dadurch seinem Sklaven einen Zahn od. ein Auge ausgeschlagen hat; geschieht dies absichtlich, so erlangt der Sklave seine Freiheit; cf. Ex. 21,26. 230. Ex. 21,26. 231. Dass er einen Stein im Schoss hat. 232. Num. 35,11.

on writen and the grantley lid a life er times british des Europhadiquing schuldig house belock they your Prince they have no he's his highlighterness of their the non-the terror and a supported by historial in the Verbramuno, eagl or Albaymberrage management of the latest and the latest property of the latest prope wastern soll and let growers a hat and linear prach care schere ask stole de signi o same from R. same in the name had same don Decoman. Werm or die Moscitt datte titt rier if you in arrive and acht governor half - i | - himseld | der fait-chiatemite samulia insociuncio dei con Dunce net, announced soluting as an innu relations are seem to done generality tal. energy and it was a bridge on a dear night annon anno le marco de allamano herestrese out of the state o

den memmen et i hen weiten wollden mit ven er i hen weiten wolland adde warren begenne breiten. Hole me Schenn actoin der Streit witen Worden ven del mit den Malaלענין ארבעה דברים פטור לענין שבת מראכת מדשבת I'V , Early well monon member the war to the com demis , and when it is consider or were for some with the same day to the same of the same the many many to the second to the many that we are the many to the many the many that the many that the many the many that the many the sould be seen that the state in the and the manner of the state of the man to th were self i seems whomas in months and house and a series when the control of the are men in a man is a men in the line of the the second of th and the contract of the property of the contract of the contra bleared areas were and how one will sold work we will the course of the way to be a first the second we come to the company of the compan with the same of the control of the And the second of the second o we are a to me a place for the me of the me of the me of the me cover account conte ourse document operate feature on a miser מול אברת הדה כני לוול אד היול בי החומב חומהים 25. J. 25. K. J. J. 20. 25. J. 01. 25. K. J. 00

where the same $M(\omega) = g = M(\omega)$

1 30

m m , m 135 [; 7]

Ferner sagte Rabba: Wenn jemand ein Gerät von der Spitze eines Dachs herabgeworfen und ein anderer es [im Flug] mit einem Stock zerschlagen hat, so ist dieser ersatzfrei, denn er hat ein zerbrochenes Gerät zerschlagen 35.

Ferner sagte Rabba: Wenn jemand von der Spitze eines Dachs ein Gerät herabgeworfen und ein anderer die unten liegenden Kissen und Polster fortgenommen hat, oder wenn er selbst sich beeilt und sie fortgenommen hat, so ist er frei, denn zur Zeit des Werfens waren seine Pfeile abgeschnitten⁵⁰.

Ferner sagte Rabba: [Ueber den Fall,] wenn jemand ein Kind von der Spitze eines Dachs herabgeworfen und ein anderer es mit einem Schwert aufgefangen hat, besteht ein Streit zwischen R. Jehuda b. Bethera und den Rabbanan; denn es wird gelehrt: Wenn zehn Personen einen mit zehn Stöcken erschlagen haben, einerlei ob gleichzeitig oder nacheinander, so sind sie alle frei; R. Jehuda b. Bethera sagt, wenn nacheinander, sei der letzte schuldig, weil er seinen Tod beschleunigt hat. Wenn ein Rind gekommen ist und es mit seinen Hörnern aufgenommen hat, so besteht hierüber ein Streit zwischen R. Jišmâél, dem Sohn des R. Johanan b. Beroqa, und den Rabbanan; denn es wird gelehrt: So zahle er ein Lösegeld für seine Person, den Wert des Geschä-

^{233.} Das Werfen von 4 Ellen ist am Š. verboten.

234. Nach einer Erklärung RsJ.s gilt dieser Fall nicht als vorsätzlicher Totschlag, vielmehr muss der Totschläger in die Verbannung; nach einer anderen Erklärung ist dieser Fall auch vom Gesetz betreffend die Verbannung ausgeschlossen.

235. Das Gerät würde beim Herabfallen zerbrochen worden sein.

236. Sie würden das Ziel nicht erreicht haben; das Herabwerfen würde dem Gerät nicht geschadet haben.

237.

ניוק רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקא אומר דמי מזיק: "ואמר רבה נפל מראש הגג ונתקע 154,060 באשה הייב בארבעה דברים וביבמתו לא קנה הייב בנוק בצער בריפוי בשבת אבל בשת לא 81.86 דתנן "אינו חייב על הבשת עד שיהא מתבוין: ואמר רבה נפל"מראש הגג ברוח שאינה מצויה וחזיק ובייש חייב על חנזק ופטור "בארבעה דברים ברוח מצויה "וחזיק ובייש חייב בארבעה דברים ופטור על הבשת ואם נתחפך חייב אף על הכשת 10 דתניא ממשמע שנאמר "ושלהה ידה איני יודע 10 שהחזיקה מה תלמוד לומר והחזיקה "לומר לך ביון "שנתכוין לחזיק אף על פי שלא נתכוין לבייש": Bg.35a ואמר רבה הניה לו גחלת על לבו ומת פטור על בגדו ונשרף חייב אמר רבא תרוייהו תננהי "על 15 לבו "דתנן "כבש עליו לתוך האור או לתוך המים 15 ואינו יכול לעלות משם ומת חייב דהפו לתוך האור או לתוך המים ויכול לעלות משם ומת פמור בגדו "דתנן" קדע את בכותי שבר את כדי חייב על מנת 2019 לפטור פטור: בעי"רבה הניח נחלת על לב עבדו 20 מהו "כגופו דמי או "כממונו דמי אם תמצא לומר באשה $75~\mathrm{M}$ זבער ורו ש $75~\mathrm{M}$ מין הגג M ה אר א מאר – M 78 מאר ביה א 170 מאר א 170 מאר א 170 מאר א 170 מאר - M S1 P 83 בתניא MP 82 א -- הייב דו אומר P 85 בפותו + M 84

רבא M 87 למי אמרינן] עבדו M 88 בכסותו.

digten; R. Jišmâél, Sohn des R. Johanan b. Beroqa, sagt, den Wert des Schädigers \(\).

Ferner sagte Rabba: Wenn jemand von einem Dach herabgefallen und in einem Weib stecken geblieben²³⁹ist, so ist er zur Zahlung der vier Dinge verpflichtet; ist es seine Schwägerin²⁴⁰, so hat er sie dadurch nicht erworben²⁴¹. Er ist verpflichtet zur Zahlung der Entschädigung, des Schmerzensgelds, des Kurgelds und des Versäumnisgelds, nicht aber des Beschämungsgelds, denn es wird gelehrt, zur Zahlung des Beschämungsgelds sei man nur dann verpflichtet, wenn man die Tat beabsichtigt hat.

Ferner sagte Rabba: Wenn jemand infolge eines ungewöhnlichen Winds von der Spitze eines Dachs herabgefallen ist und jemand beschädigt und beschämt hat, so ist er zur Entschädigung verpflichtet und frei von den vier Dingen; wenn aber infolge eines gewöhnlichen Winds und jemand beschädigt und beschämt hat, so ist er zur Zahlung der vier Dinge242 mit Ausnahme des Beschämungsgelds verpflichtet;

hat er sich 243 umgedreht, so ist er auch zur Zahlung des Beschämungsgelds verpflichtet. Denn es wird gelehrt: Schon aus den Worten:24 und ihre Hand ausstreckt, ist ja das Anfassen zu entnehmen, wozu heisst es: und anfasst? - dies besagt, auch wenn man nur die Absicht der Schädigung und nicht die Absicht der Beschämung hatte⁴⁵.

דתניא

Ferner sagte Rabba: Wenn jemand einem eine Kohle aufs Herz gelegt hat und dieser infolgedessen gestorben ist, so ist er frei; wenn aber auf ein Gewand und es verbrannt worden ist, so ist er schuldig. Raba sagte: Beides haben wir gelernt. Hinsichtlich des Herzens, denn es wird gelehrt: Wenn jemand einen ins Feuer oder ins Wasser gedrückt hat, so dass er nicht herauskommen konnte und gestorben ist, so ist er strafbar, wenn er ihn aber ins Feuer oder ins Wasser hineingestossen hat, und er herauskommen konnte und gestorben ist246, so ist er frei. Hinsichtlich des Gewands, denn es wird gelehrt: [Spricht jemand:] Zerreisse mein Gewand, zerbrich meinen Krug, so ist er247ersatzpflichtig; [sagte er aber:] und sollst ersatzfrei sein, so ist er ersatzfrei.

Rabba fragte: wie ist es, wenn jemand eine Kohle auf das Herz eines Sklaven gelegt hat; gilt er als Person oder als Wertobjekt? Und wenn du entscheidest, er gelte

238. In diesem Fall war der Geschädigte nichts wert, da er schon beim Fallen als tot zu betrach-239. Wenn auf der Erde ein Weib lag u. er so fiel, dass er beim Niederschlagen den ten war. 240. Deren Mann kinderlos starb u. er sie infolgedessen ehelichen muss; cf. Beischlaf vollzog. 241. Die Frau wird durch den Beischlaf erworben, nur wenn man den Beischlaf zu 242. Da er mit einem solchen Wind rechnen sollte. vollziehen beabsichtigt hat. 245. Sei man zur Zahlung des Im Fallen, zu seinem eignen Schutz. 244. Dt. 25,11. 246. Da er nicht herausgekommen ist. 247. Wenn Beschämungsgelds verpflichtet. 248. Da der Sklave Vernunft hat u. sie entfernen sollte. er es tut.

King - Spine entraine at the Unit Shinge nor or Person one ideal - Wesnesquite

M 89

DRITTER ABSCHNITT

White me about a Kano and on-MAC THE RESIDENCE OF THE PROPERTY OF THE PROPE THE RESERVE OF THE PARTY OF THE SERVE OF THE SERVE Z III south to the contract of He'r some is the A. Abbett, har he shell The Court of St. Det. English T. CISCUÄDICI NO THREE RESTREET

TARA Er leginnt mit Krug und admin at any las hallanso wird such John Wenn der eine mit seinem Foss and by mile and seinen Rakon kommt des underen sorbricht, so ist er ersatzireit hier beginnt er mit. Fasst und schliesst mit King, Ferner wird gelehrt: Wenn der eine mit seinem Fass Wein und der amicre mit seinem Krug Honig kommt, und das Honigfass platzt und der eine seinen Wein ausschüttet und den Honig des

sachen nicht nach der Majorität richte.

manie and the Desart design and who was 400 menon mere and dem when deriver and seems

and the second of the second o

THE THE THE PROPERTY NO. 111 17212 NO. الما المادة ما المادة ما المادة من المادة ما المادة median minimum minimum second combo in the minimum constitution of the color minimum color minimum constitution of the color minimum color allow man occasion on the first on will be and Plantin ledante des and marted more model leads The fine from our few wounds whom our few forms and der Kring des einen in dem Balken o St. St. 77 77 8277 8277 8278 87 77 77 מוס ילבות הבינת בה: דרובות ויד ברי הובצ אדר ונתקל בה ושברה פשר: אמאי פביר איביני M(3) in M(2) by a ming agreement M(4)א לתוכה M 5 [ראיכא דוכתא] דכדא M 4 א ופייניבא דקר: א M א יפיא דיה. א M א ייפא דיה. anderen in [sein Fass] rettet, so hat er nur seinen Lohn' zu beanspruchen; hier beginnt er ebenfalls mit "Krug" und schliesst mit "Fass"!? R. Papa erwiderte: Krug und Fass sind dasselbe'. -- In welcher Beziehung ist dies von Bedeutung? -- Bezüglich des Kaufs und Verkaufs'. - In welchem Fall, wenn in einer Ortschaft, in der man einen Krug nicht Fass und ein Fass nicht Krug nennt, so werden sie ja nicht so benannt!? - In dem Fall, wenn die meisten einen Krug Krug und ein Fass Fass nennen, manche aber auch ein Fass Krug und einen Krug Fass nennen; man könnte glauben, dass man sich nach der Majorität richte, so lehrt er uns, dass man sich bei Geld-

UND EIN ANDERER GEKOMMEN, AN DIESEM GESTRAUCHELT IST UND IHN ZERBRO-CHEN HAT, SO IST ER ERSATZFREI. Weshalb ist er ersatzfrei, er sollte doch beim Gehen

^{1.} Und keinen Ersatz für den ausgeschütteten Wein. 2. Im Sprachgebrauch der Mišnah. 3. Wenn jemand einem ein Fass verkauft hat, so ist er berechtigt, ihm einen Krug zu geben.

ליה לעיוני ומיול אמרי "בבי רב משמיה דרב בממלא רשות הרבים כילה חביות שמואל אמר באפילה שנו רבי יוחנן אמר בקרן זוית אמר רב פפא לא דיקא מתניתין אלא"או כשמואל"או כרבי יוחנן דאי כרב מאי אריא נתקל אפילו שבר נמי "אמר רב 80.288 זביד משמיה דרבא הוא הדין דאפילו שבר והאי דקתני נתקל"איידי דבעי למתני סיפא ואם הוזק בה בעל חבית חייב בנזקו דדוקא נתקל אכל שבר "לא מאי מעמא הוא ראזיק אנפשיה"קתני רישא מבר אמר לרב אשי "הבי אמרי cheln gelehrt zu werden, dies gilt ja auch במערבא משמיח דרבי"עולא לפי שאין דרכן של בני אדם להתכונן כדרכים הוה עובדא כנהרדעא וחייב שמואל בפומבדיתא והייב"רבה בשלמא שמואל כשמעתיה אלא"רבה לימא כשמואל סבירא ליה"אמר said a massimum count down loadson, loads 1000 24 10 איבעי ליה לעיוני ומיזל: שלח ליה רב הסרא server mades and estimate manage and codes days "ולסנוקרת שלש עשרה לפנדא דמרא ולקופינא דמרא מאי שלה ליה"הסרא חסרא קנסא קא מנבית בבבל מיבא דייבות היבי היה שלה לים er es [vorsätzlich] zerbrochen hat, da er "דההוא גרגותא דבי תרי דכל יומא "הוח דלי הד מינייהו"אתא חד קא דלי ביומא דלא דיליה אמר ליה יומא דידי הוא לא אשנה ביה שקל פנרא 21912 M 11

'8 M 10 9 א דבי. M בי יהוק + M 13 + להכי + M 12 B 16 אלעאי, אליעזר VV אלעאי M 15 רבי עצרי M 18 בריי סילן + M 17 א לסינו M א ולסטקרת P 20 א לסינו B 19 הואי 254 - NI 21 ביחת + M 22 717 P 24 F w € M 37. P 25 .518 M

aufpassen!? In der Schule Rabhs erklärten sie im Namen Rablis, wenn er die ganze Strasse mit Fässern ausfüllt. Semuél erklärte, hier werde von dem Fall gelehrt, wenn es dunkel war. R. Johanan erklärte: wenn es in einem Winkel steht. R. Papa sagte: Die Mišnah ist nur entweder nach Semuél oder nach R. Johanan zu erklären, denn nach Rabh braucht dies ja nicht vom Strauvon dem Fall, wenn er es [vorsätzlich] zerbrochen hat. R. Zebid entgegnete im Namen Rabas: Dies gilt auch von dem Fall, wenn er es [vorsätzlich] zerbrochen hat, da er aber im Schlußsatz lehren will, dass wenn er sich daran beschädigt hat, der Eigentümer des Fasses zur Entschädigung verpflichtet sei, was nur von dem Fall gilt, wenn er gestrauchelt ist, nicht aber, wenn sich den Schaden selbst zugefügt hat, so lehrt er auch im Anfangsatz von dem Fall, wenn er gestrauchelt ist. R. Abba sprach zu R. Aši: Im Westen erklärten sie im Namen Ulas: weil es nicht die Art der Menschen ist, sich auf den Strassen umzusehen'. Einst ereignete sich so ein Fall in Nehardeâ, da verurteilte ihn Semuél, in Pumbeditha, da verurteilte ihn Rabba. Allerdings urteilte Semuél nach seiner Ansicht, aber ist auch Rabba der Ansicht Semuéls? R.

Papa erwiderte: Es war an der Ecke einer Oelpresse, und da jener dazu befugt war, so hatte dieser beim Gehen aufzupassen.

R. Hisda liess R. Nahman fragen: Sie bestimmten, dass für einen Kniestoss drei für einen Fusstritt fünf und für einen Faustschlag dreizehn [Selâ] zu zahlen seien; wieviel ist nun für einen Schlag mit dem Stiel einer Schaufel oder mit der Schaufel selbst zu zahlen? Dieser liess ihm antworten: Hisda, Hisda, willst du etwa Bussgelder in Babylonien, einziehen!? Erzähle mir aber, wie die Sache sich zugetragen hat. Jener liess ihm mitteilen: Zwei Teilhaber hatten eine gemeinschaftliche Zisterne und jeder von ihnen schöpfte aus dieser Tag um Tag. Einst kam einer von ihnen und schöpfte an einem Tag, an dem er nicht befugt war; der andere sprach zu ihm: heute ist mein Tag, er aber achtete nicht darauf; da nahm jener einen Schaufelstiel und schlug ihn

^{4.} Richt. Ecke, der Vorübergehende konnte es beim Einbiegen nicht bemerken. der Zerbrechende ersatzfrei ist, da der Eigentümer die Strasse versperrt hat. 6. Palästina, westlich 7. Der Zerbrechende ist daher in jedem Fall ersatzfrei. von Babylonien. 9. Es war üblich, die Krüge auf der Strasse, vor der Mühle, Strauchelnden zur Ersatzleistung. hinzustellen. 10. Nach Rsj. Schlag mit dem Sattel eines Esels.

damir I mant graderte or thin Ri durite ihm sogar hundert Schläge mit dem Schutrelation versetaen. Und achot nach demicmont, we clear that our Menich durie meht and allow Right verselation at dies er coupt, com Scholen conhect. Its winder namhra golcher I' Johnste agt, em Mensch dirte meht seh seller Keelit verschaften; R Nalman aut, ein Men eh duite wol den virneyt, me die der Ansieht, dass em Mersch sich elbit Recht verschaften dunte, sie streiten nur über den Fall, wenn kom Schaden vorliegt R. Jehuda sagt, man cinte meht sich selbst Recht verschaffen i denn de kein Schaden vorliegt, so wende man sich an den Richter, R. Nahman sagt, man durte wol sich selbst Recht verschafien, denn da man das Recht dazu hat, so Kahuna wandte ein: Ben-Bag-Bag sagte: Gehe nicht unbefugt in den Hof deines Vächsten, um das Deinige zu nehmen, damit du ihm nicht als Dieb erscheinst; schlage ihm vielmehr die Zähne aus, und sage zu ihm: ich nehme das Meinige. Dieser erwiderte: Behalte es für dich; Ben-Bag-Bag ist einzelner und die Rabbanan strei-

דמרא מחייה אמר ליה מאה פנדי בפנדא למהייה אפילו למאן דאמר לא נביד איניש דינא לנפשית במקום "פסידא" עביד איניש דינא לנפשיה דאתמר רב יהודה אמר לא נביד איניש דינא לנפשיה רב נהמן אמר עביד איניש דינא לנפשיה היבא דאיבא פסידא כולי עלמא לא פליני דעביד איניש דינא לנפשיה כי פליגי היכא דליכא פסידא רב יהידה אמר לא נכיד איניש דינא לנפשיה דכיון דליכא פסידא ליזיל קמיה דיינא רב נחמן אמר עביד איניש מולה sells: Redh verschauen Wenn Scha- מתים רב מרה מתים לגפשיה דכיון"דכדין עכיד לא מרה מתים רב אים היים אולים או בחנא 'בן בג בג אומר אל תכנם לחצר חברך ליצור את שלך שלא ברשות"שמא תראה עליו כנגב אלא שבור את שיניו ואמור לו שלי אני נומד אמר לו ופליגי רבנן עריה הוא ופליגי רבנן עריה הוא ופליגי רבנן עריה "רכינא אמר' מאי שבור את שיניו בדין אי הכי ואמור לו ואומרים לו מיבעי ליה "שרי אני נימל שלו הוא נוטל מיבעי ליה"קשיא תא שמע שיר שעלה על גב חבירו להורגו ובא בעל התהתון ושמט את שלו ונפל עליון ומת פטור מאי לאו braucht man sich nicht zu bemühen. R- מועד דליכא בתם דאיבא פכידא לא בתם דאיבא אי הכי אימא סיפא דהפו לעליון ומת חייב ואי בתם אמאי הייב שהיה לו לשמשו ולא שמשו תא שמע הממלא הצר הבירו כדי יין וכדי שמן בעל החצר משבר ויוצא משבר ונכנם אמר רב נחמן בר במקום + M ב שפיר עבר 1 M ב + M בא + M בא + M בליכא + M בי דאיבא פסידא] 30 M דדינא קעביד א ל רא מצינא דאטרה M 34 רבי ינאי B 33 רבי ינאי M 34 M 35 מאי 35 M תני אומרים לו ישלש לו הוא M 36 תני שלו ה"ץ תא M 37 בית הלל משבר.

ten gegen ihn. Rabina erklärte: Unter "schlage ihm die Zähne aus" ist zu verstehen: verklage ihn. - Wieso heisst es demnach: sprich zu ihm, es sollte doch heissen: sie" sollen zu ihm sprechen; und wieso heisst es: ich nehme das Meinige, es sollte ja heissen: er nimmt das Seinige!? - Dies ist ein Einwand. - Komm und höre: Wenn ein Rind sich auf ein anderes stürzt, um es zu töten, und der Eigentümer des unteren herankommt und seines hervorzieht und das obere herabfällt und getötet wird, so ist er frei; hier wird ja wahrscheinlich von einem gewarnten gesprochen, wo kein Schaden vorliegt"? - Nein, von einem ungewarnten, wo ein Schaden vorliegt. -Wie ist demnach der Schlußsatz zu erklären: wenn er aber das obere hinabstösst und es getötet wird, so ist er ersatzpflichtig; weshalb ist er ersatzpflichtig, wenn hier von einem ungewarnten gesprochen wird"!? - Er sollte nur seines hervorziehen und hat dies nicht getan. - Komm und höre: Wenn jemand den Hof seines Nächsten mit Wein- und Oelkrügen füllt, so darf sie der Eigentümer des Hofs zerbrechen und hinausgehen, zerbrechen und hineingehen? R. Nahman b. Jichaq erwiderte: Zerbrechen

^{11.} Falls er bis zu der gerichtlichen Entscheidung warten würde. 12. Falls der Besitzer es nicht herausgeben will. 13. Diesen Einwand, dh. er ist belanglos. 15. Da der Eigentümer des Schädigers den vollständigen Schaden zu ersetzen hat. 16. Wenn sein Rind getötet wird, hat er ja die Hälfte des Schadens zu tragen.

יצחק משכר ויוצא לבית דין משכר ונכנס לחביא זכיותיו תא שמע מניין לנרצע שכלו "לו ימיו ורבו מסרהב בו לצאת"וחבל"ועשה בו חבורה"שהוא פטור תלמוד לומה "לא תקחו כופר (יגיי) לשוב לא תקחו 135.32 mm כופר לשב חכא במאי עסקינן בעבדא גנבא עד האידנא לא גנב וחשתא גנב "עד האידנא הוח "אימתיה דרביה" עליה חשתא לית ליה אימתא דרביה"עליה רב נחמן בר יצחק אמר בעבד שמסר הו רבו שפחה בנקנית עד המדגא היתירא והשתא איכורא תא שנין המניה את חבד ברשות הרבים וכא אחר ונתקל כח ושכחה פשור שעמא דנתקל בה הא שברה הייב אמר רב זביד משמיה דרבא הוא הדין אפילו שברה והאי דקתני נתקל"איידי דקבעי למיתני סיפא אם הוזק"בעל הבית חייב בנזקו ידרוקא נתקל אכל שבר לא דהוא אזיק נפשיה seinem Herrn, jetzt hat er keine Furcht קתני רישא נתקל תא שמע "וקצתה את כפה ממון 25,12 ה מאי לאו בשאינה יכולה להציל על ידי דבר אהר לא"שיכולה להציל על ידי דבר אחר אבל אינה יכולה להציל"על ידי דבר אחר פטורה אי הבי ארתני כיפא ושלחה ידה פרט לשליה בית דין — Komm und höre: Wenn jemand einen ליפלוג וליתגי בדידה כמה דברים אמורים בשיכולה

בו + M 40 אויבו יוצא + M 39 א בו + M 38 אין שפטור אים M אין אין + M אין + M אין אימתא M און M אין אימתא m P~47 בה +~M~46 משום M~45 בה -~M~44דווקא אדתני רישא ושלחה. + M או פטורה אדתני רישא ושלחה.

strauchelt ist und ihn zerbrochen hat, so ist er ersatzfrei; also nur, wenn er gestrauchelt ist, wenn er ihn aber [vorsätzlich] zerbrochen hat, so ist er ersatzpflichtig²⁵. — R. Zebid erwiderte im Namen Rabas: Dies gilt auch von dem Fall, wenn er ihn [vorsätzlich] zerbrochen hat, da er aber im Schlusssatz lehren will, dass wenn er sich daran beschädigt hat, der Eigentümer des Fasses zur Entschädigung verpflichtet sei, was nur von dem Fall gilt, wenn er gestrauchelt ist, nicht aber, wenn er es [vorsätzlich] zerbrochen hat, da er sich den Schaden selbst zugefügt hat, so lehrt er auch im Anfangsatz von dem Fall, wenn er gestrauchelt ist. — Komm und höre: 20 So sollst du ihr die Hand abhauen, eine Geldstrafe; wahrscheinlich doch, wenn sie kein anderes Rettungsmittel²⁷ hat!? — Nein, wenn sie ein anderes Rettungsmittel hat. - Sie ist also frei, wenn sie ein anderes Rettungsmittel hat, wozu lehrt er demnach im Schlußsatz: und ihre Hand ausstreckt, ausgenommen ist der Gerichtsvollstrecker28, sollte er doch bei ihr selbst einen Unterschied machen: dies gilt nur von dem Fall, wenn sie ein anderes Rettungsmittel hat, wenn

und hinausgehen, um sich aufs Gericht zu begeben, zerbrechen und hineingehen, um seine Rechtsbeweise zu holen¹⁷. — Komm und höre: Woher, dass wenn jemand seinem angebohrten¹8 [Sklaven], dessen Zeit abgelaufen ist10, den er fortzugehen auffordert und dieser sich weigert, eine Verletzung beigebracht hat, er frei sei? — es heisst 'Thr so''t bein Losegeld nehmen &c. dass er s heimkehre, ihr sollt für den Heimkehrenden kein Lösegeld nehmen ?? - Hier handelt es von einem diebischen Sklaven". — Bis jetzt hat er nicht gestohlen und jetzt stiehlt er!? — Bis jetzt hatte er Furcht vor vor seinem Herrn. R. Nahman b. Jichaq erklärte: Wenn ihm sein Herr eine kenaânitsche Magd gab; bis jetzt war sie ihm erlaubt, von jetzt ab ist sie ihm verboten24. Krug auf öffentlichem Gebiet hingelegt hat und ein anderer gekommen, an diesem ge-

^{17.} Falls der Eigentümer der Krüge Ansprüche auf den Hof erhebt. eines jisraélitischen Sklaven darf 6 Jahre nicht übersteigen; wenn er nach Ablauf dieser Frist den Dienst nicht verlassen will, so wird ihm bei Gericht das Ohr angebohrt, u. er muss dann für immer Sklave bleiben; cf. Ex. 21,5 f. 19. Wenn das Jobeljahr heranreicht. 20. Num. 35,32. 22. Man darf also sich selbst Recht verschaffen, obgleich Den Sklaven, der heimkehren soll. 24. Der Herr darf 23. Der dem Eigentümer Schaden zufügt. kein Schaden vorliegt. ihn also aus diesem Grund züchtigen, u. nicht weil er sich selbst Recht verschaffen darf. Nach den obigen Erklärungen S. 96 Z. 1 ff.) wird hier von dem Fall gesprochen, wenn der Krug dem Passanten hinderlich war, demnach darf man sich selbst kein Recht verschaffen. 27. Der angezogene Schriftvers spricht von dem Fall, wenn eine Frau ihrem Mann zu Hilfe eilt u. seinen 28. Der wegen der Beschämung des Angeklagten straflos ist. Gegner unsittlich anfasst.

on abor com anders - Resumpanincel has so for the tree! Due mount or another dies gelf nor you don't fall, seem on eman deres forming mirrol has wenn as sher been ambered Restangemented lear, condending ihre Hand einem Gerichtsvollstrecker und Komm und höre: Wenn ein öttentlicher Weg sich durch sein Feld hinzieht, und er diesen abschafft und einen מחושים או der Soke ereichter, so bleibt וברך עקלתון רב משרשיא אמר בניתן הם דרך היה bleibt ופיקום או אמר בניתן der neuerrichtete bestehen und den alten erhalt er meht, wenn man nun sagen wollto em Monsein dunte sich selbst Recht verschauen, so sollte er doch einen Knüttel nehmen um' sich [am Weg] niedersetzen !? : R Zebul erwiderte im Namen Rabas: Hierhar ist berucksichtigt worden, er könnte ilmon einen krummen Weg geben, R. Mesarseja erklärte: Wenn er ihnen einen kruman der Seite gilt als gekrümmt, denn er 1st nahe für die einen und weit für die anderen. – Weshalb erhält er demnach seinen nicht zurück, sollte er doch zu ihnen sagen: da habt ihr den eurigen und gebt mir den meinigen!? - Wegen der Lehre R. Jehudas, denn R. Jehuda sagte, ein Landstrich, von dem das Publikum Besitz genommen hat, darf nicht zerstört werden.

לחציל על ידי דבר אחר אבר אינה יביתה ההציר כל ידי דבר אהה פטורה הבי נני קאני בנה דברים אמורים בשיכולה לחציל כל ידי דבר אחר אבל אינה יבולה להציל יני ידי דבר אהר בנינה ידה בשליה בית דין ופטורה תא שבינ הדי שהיתה דרך הרבים עוברת בתיך שדהי נמלה ינתן להם בן הצד בה שנתן נתן ושלי לא הניך יאי אכרת עביד איניש דינא לנפשיה לנקים פורא יריתיב " אנר רב וביד נישמית דרכא נוירה שנא יהן ההם נקלתון דב אשי אפר בל בן חצד דוך נקדתון הוא קרובה לוה וההוקה לוה או הבי אבאי שרי רא المام المام المام المامين المامية الما רבים אכור דקלקה הא שבין ביל הבית שהניה פאה מצד אחד וכאו עניים ונטלו מצד אחר זה חה פאה ואי אמרת עביד איניש דינא רנפשיה אמאי זה וזה פאה לנקום פזרא וליתים אמר רבא מאי זה וזה פאה"לפוטרן מן המעשר כדתניא המפקיר men Weg gibt. R. Asi erklärte: Jeder Weg 20 את ברבו וחשבים בבקר ובצרי הייב בפרט ובעירלות Hol.134b יובשבחה ובפאה ופטור מן המעשר:

> [1,2] ברו ברשית הרבים יהוהלק אהר בפיום או שלקה בחרסית חייב רבי יהודה

איפר בפתביין חייב באיני פתבוין פשיר: לח VP 51 בעשה ידה כשב ד ופטורה] הן M 50

54 א בשמיה דרבא 33 M מה שנתן (נתן רימא M π≥ VP 57 על אוע בדרכיה VM 50 ין דקתני וו היר דקתני

Komm und höre: Wenn der Eigentümer den Eckenlass" auf der einen Seite zurückgelassen hat und die Armen gekommen sind und ihn von der anderen Seite genommen haben, so gehört beides zum Eckenlass; wieso gehört nun, wenn man sagen wollte, ein Mensch dürfe sich selbst Recht verschaffen, beides zum Eckenlass, sollte er doch einen Knüttel nehmen und sich niedersetzen!? Raba erwiderte: Beides gehört insofern zum Eckenlass, als sie nicht verzehntet"zu werden brauchen. Es wird nämlich gelehrt: Wenn jemand den Besitz seines Weinbergs aufgiebt und sich früh aufmacht und ihn abwinzert, so ist er verpflichtet zur [Zurücklassung des] Abfalls, der Nachlese, des Vergessenen34 und des Eckenlasses und frei von der Verzehntung.

ENN EINEM EIN KRUG AUF ÖFFENTLICHEM GEBIET ZERBROCHEN WURDE UND JE-MAND DURCH DAS WASSER AUSGLEITET ODER AN EINER SCHERBE ZU SCHADEN KOMMT, SO IST ER [ZUR ENTSCHÄDIGUNG] VERPFLICHTET. R. JEHUDA SAGT, MIT ABSICHT SEI ER [ZUR ENTSCHÄDIGUNG] VERPFLICHTET, OHNE ABSICHT SEI ER FREI.

29. Wenn der neuerrichtete bestehen bleibt, so ist ja der Tausch giltig. 31. Da der Tausch überhaupt nicht giltig ist.

32. An der Ecke eines jeden Felds muss ein Stück der Ernte für die Armen zurückgelassen werden; cf. Lev. 23,22 u. hierzu Bd. i S. 241 Z. 6 ff. 33. Cf. Num. 18,21 ff. 34. Diese gehören sonst den Armen; cf. Bd. i S. 247 Z. 19 ff.

גמרא. אמר רב יהודה אמר רב לא שנו אלא 30,48 שמינפו כליו במים "אבל חוא עצמו פטור קרקע כונס עולם הזיקתו כי אמריתה קמיה דשמואל אמר לי מכדי אבנו וסכינו ומשאו מבורו למדנו"וכולן אני קורא בחן שור ולא אדם חמור ולא כלים"וחני מילי לענין קטלא אבל לענין נוקין אדם חייב וכלים פטורין ורב הני מילי היכא דאפקרינהו אבל היכא דלא אפקרינהו ממונו הוא מתיב רב אושעיא ונפל 21,33 שמה שור או חמור שור ולא אדם חמור ולא כלים 10 מכאן אמרו "נפל לתוכו שור וכליו ונשתברו המור 10,520 וכליו ונתקרעו הייב על הבחמה ופשור על הכלים הא למה זה דומה לאבנו וסכינו ומשאו שהניהן ברשות הרבים וחזיקו"אדרכה מה דומה לזה מבעי לית אלא"מאי דומה לזה אבנו"סכינו ומשאו שהניהן בו ברשות הרבים והזיקו לפיכך "אם המיה צלוהיתו באבן הייב רישא קשיא לרב וסיפא קשיא לשמואל ולטעמיך תיקשי לך היא גופא"קשיא רישא"פטור וסיפא "חייב "אלא רב מתרץ למעמיה ושמיאל מתרץ למעמיה רב מתרץ למעמיה במה דברים מורים כשתפקירן אבל לא הפקירן הייב לפיכך aufgegeren hat, so gelten sie als sein Ei-הטיה צלוחיתו כאבן חייב ושמואל מתרין למעמיה השתא דאמרת אבנו סכינו ומשאו כבורו דמי לרבי דומה M 60 י ו — M 59 א למה זה דומה M בכולן M 58 $_1 + B$ 62 מה M 61 M 63 דומה לזה M 66 אמרת — M 65 M 64

GEMARA. R. Jehuda sagte im Namen Rabhs: Dies gilt nur von dem Fall, wenn seine Kleider durch das Wasser beschmutzt worden sind, hat er sich aber selbst [beschädigt], so ist jener frei, denn herrenlose Erde hat ihn beschädigt35. Als ich dies aber Šemuél vortrug, sprach er zu mir: Merke, die Schädigung durch einen Stein, ein Messer oder ein Gepäck wird ja von der Grubenschädigung gefolgert, und obgleich es von diesen heisst:"ein Rind, aber kein Mensch, ein Est, aber keine Geräte, so gilt dies nur hinsichtlich eines Todesfalls, bei Schädigungen aber ist man für die [Beschädigung] eines Menschen ersatzpflichtig und für die von Geräten ersatzfrei. - Und Rabh!? - Dies gilt nur von dem Fall, wenn man den Besitz"aufgegeben hat, wenn man aber den Besitz nicht gentum. R. Ošâja wandte ein:"Und ein Rind oder ein Esel hineinfallt, ein Rind, aber kein Mensch, ein Esel, aber keine Geräte; hieraus folgerten sie, dass wenn ein Rind samt seinem Joch sin eine Grubel gefallen ist und es zerbrochen wurde, oder

ein Esel samt seinem Geschirr und es zerrissen wurde, [der Eigentümer] für das Vieh ersatzpflichtig und für die Geräte ersatzfrei ist. Womit ist dies zu vergleichen? mit dem Fall, wenn jemand einen Stein, ein Messer oder ein Gepäck auf öffentlichem Gebiet niedergelegt hat und sie Schaden angerichtet haben. - Im Gegenteil, es sollte ja heissen: was gleicht dem³⁸!? — Vielmehr, was gleicht dem? — der Fall, wenn jemand einen Stein, ein Messer oder ein Gepäck auf öffentlichem Gebiet niedergelegt hat und sie Schaden angerichtet haben. Daher ist er, wenn jemand sein Gefäss an seinem Stein zerschlagen hat, schuldig. Der Anfangsatz³⁰ widerspricht der Ansicht Rabhs und der Schlußsatz widerspricht der Ansicht Semuéls!? — Auch nach deiner Auffassung widerspricht sich ja diese Lehre selbst: im Anfangsatz heisst es, dass er ersatzfrei sei, und im Schlußsatz heisst es, dass er ersatzpflichtig sei. Vielmehr erklärt sie Rabh nach seiner Ansicht und Semuél nach seiner Ansicht. Rabh erklärt sie nach seiner Ansicht: dies gilt nur von dem Fall, wenn er deren Besitz aufgegeben hat, wenn er ihn aber nicht aufgegeben hat, so ist er ersatzpflichtig; daher ist er, wenn jemand an seinem Stein sein Gefäss zerschlagen hat, ersatzpflichtig. Semuél aber erklärt sie nach seiner Ansicht: da du nun sagst, dass ein Stein, ein

^{35.} Er hat die Beschädigung nur veranlasst. 36. Ex. 21,33. 37. Des die Schädi-38. Die Grubenschädigung befindet sich ausdrücklich in gung verursachenden Hindernisses. der Schrift, nicht aber die Schädigung durch ein Hindernis. 39. In welchem es heisst, dass 40. Nach welchem der Eigentümer des Steins ersatzpflichtig das Hindernis als Grube gelte. ist, wenn jemand an diesem ein Gerät zerbrochen hat.

Moseco and ray torpack she torals archen, an at a made R. Johnda, much welchen: man her der Grübenschadigung auch für co ato consolidating and wone semand an some Stein som Gebes ses lilagen hat, ereataphichtiz

K Eleman agree the put nur von dem ball, wenn a durch det Stein ge trauchelt at und ach am Stem veretat hat, wenn mu jen an Ston berietet hat, so ist ider Landrennier, men And micht nach R. Nailian" Manche Jesen, R. Eleazar sagte: Man age meht, das er nur dann ersatzmichig sa, wenn er um Stein gestrau- D their ist und sich am Stein verletzt hat, aber nor, wenn er durch den Boden gestrauche't ist umi sich am Stein verletzt hat, vielmeln ist er ersatzpilichtig, auch wenn er Stein verlet i hat. Also nach R. Nathan.

R JUHUDA SAGT, MIT ABSICHT SEI ER [JUR ENTSCHÄDIGUNG] VERPFLICHTET &C. Was heisst: mit Absieht? Raba erwiderte: Wenn er beabsichtigt hat, [den Krug] von der Schulter abzusetzen. Abajje sprach zu

ספ. שאי יהודה דמחיים על נוקי בלים בבור יפיבך המיח צלוהיתו באבן הייב: אמר רבי אלעור לא שני ארא שנתקל באבן ונשות באבן אבל נתקל בקדוני ונשים -100 באבן פשור כשאן דלא ברבי נתן איכא דאמרי אמר רבי אלעור לא תימא"בנתקל באבן ונשיף באבן חיא דמחיים אבל נתקל בקרקע ונשוף כאבן פטור ארא אפילו נתקל בקרקן ונשוף באבן הייב במאן כיבי נתן: רבי יהודה אומר במתבוין היוב (יבי : היבי דכי פתכוין אמר רכה במתכוין להורידה למשה מכתיפו אמר ליה אביי מכלל דמהייב רבי מאיר matchelt ist מכתיפו אמר ליה אביי מכלל דמהייב רבי מאיר אפילו נפשרה"אמר ליה אין מחייב' היה רבי מאיר אונם החבנת אונה בידו אמאי אנום הוא יאונם החבנת ANG 273 01.22.26 פטריה דכתיב ולנערה לא תעשה דבר יכי תימא הני כיתי לענין קשלא אכל לענין נזקין הייב והא מבס תניא נשברה כדו ולא"סלקו"נפרה גמלו ולא העמידה 29 רבי מאיר מחייב בחזיקן וחכמים אומרים פעור מדיני אדם והייב בדיני שמים ומודים הכמים לרבי מאיר באבנו סכינו ומשאו שהניהן בראש גגו ונפלי ברוח מצויה יהזיקו שהוא הייב ומודה רבי מאיר am Boden gestrauchelt ist und sich am ילרבנן במעלה קנקנין על הגג על בנת לנגבן ונפלו מ ברוח שאינה מצויה והזיקו שהוא פטור אלא אמר אביי בתרתי פליגי פליגי בשעת נפילה ופריגי לאהר יה האני משתרם מהאי האישתרומי מהאי משתרם מהאי הין M 67

71 איה - M 70 א בדון א 69 א בדון - M 68 א היה א 68 73 א ההכמים. B 72 גפל גמ ולא העמידו ihm: Demnach wäre er nach R. Meír ersatzpflichtig, selbst wenn er sich ablöst ?? Dieser erwiderte: Freilich, nach R. Meir ist er ersatzpflichtig, selbst wenn ihm der Henkel in der Hand bleibt. — Weshalb denn, dies ist ja ein Missgeschick und bei einem Missgeschick ist man ja nach der Gesetzlehre frei, denn es heisst: "Dem Mädchen aber sollst du nichts tun!? Wolltest du erwidern, dies gelte nur von der Todesstrafe, bei Schädigungen aber sei man schuldig, so wird ja gelehrt: Wenn einem sein Krug zerbrochen wird und er [die Scherben] nicht fortschafft, oder einem sein Esel stürzt und er ihn nicht aufrichtet, so ist er für den dadurch entstehenden Schaden nach R. Meir ersatzpilichtig; die Weisen sagen, er sei dem menschlichen Gericht gegenüber

ביון דרא מצי למותבע לבעל קרקע דרה ר הוא רדיים בעל האכן

der Spitze des Dachs hingelegt hat und sie durch einen gewöhnlichen Wind herabgefallen sind und Schaden angerichtet haben, er schuldig sei. Ferner pflichtet R. Meir den Weisen bei, dass wenn jemand Krüge aufs Dach gebracht hat, um sie zu trocknen, und sie infolge eines ungewöhnlichen Winds herabgefallen sind und Schaden angerichtet haben, er frei sei!? Vielmehr, erklärte Abajje, streiten sie über zwei Dinge: sie streiten über den Fall, wenn der Schaden beim Fallen angerichtet wor-

frei und dem himmlischen Gericht gegenüber schuldig. Jedoch pflichten die Weisen R. Meir bei, dass wenn jemand einen Stein, ein Messer oder ein Gepäckstück auf

^{41.} Nach diesem ist, wenn 2 Faktoren einen Schaden anrichten, einer für den anderen verantwortlich; ebenso müsste auch hier der Eigentümer des Steins ersatzpflichtig sein, da dieser an der Schädigung mit dem herrenlosen Boden beteiligt war. 42. Der hierbei erschwerender ist. Vom Henkel, od. von selbst auseinanderplatzt, dh. ganz ohne Zutun des Besitzers. 44. Dt. 22,26.

נפילה פליני בשעת נפילה בנתקל פושע מר סבר נתקל פושע הוא ומר מבר נתקל לאו פושע הוא הוא נמר מבר נתקל לאו פושע הוא מר מבר מהקל לאו פושע הוא מה "נתקל". פליני לאחר נפילה במפקיר נזקיו מר סבר מפקיר נזקיו חייב ומר סבר פמור וממאי מדקתני תרתי 5 הוחלק אחד במים או שלקה"בחרסיה היינו הך אלא לאו הכי קאמר הוחלק אחד במים בשעת נפילה או שלקח"בחרסיה לאחר נפילה ומדמתניתין בתרתי ברייתא גמי בתרתי בשלמא כדו משכחת לה"או בשעת נפילה"או לאחר נפילה אלא גמלו בשלמא שעת לה"במפקיר נבלתו אלא בשעת der Ansicht, man sei, wenn man den Be-נפילה היכי משכחת לה אמר רב אחא"בגון דעברה במיא דרך שרעתא דנהרא היכי דמי אי דאיכא דרכא אחרינא פושע הוא ואי דליכא דרכא אחרינא אנום הוא אלא משכחת לה דאתקיל"ואתקילה ביה ינמלא מפקיר נוקיו מאי מתכוין איכא אמר רב den: und jemand durch das Wasser aus-יוסף במתכוין לזכות בחרסיה "וכן אמר"רב אשי במתכוין לזכות בחרסיה רבי אלעזר אמר בשעת נפילת מחלוקת אבל לאחר נפילח מאי דברי חכל פטור והא איכא רבי מאיר דמחייב אלא מאי דברי בשעת בשעת הכל רבנן דפטרי אלא מאי בשעת Fallen4°, oder an einer Scherbe zu Schaden נפילה אף בשעת נפילה וקמשמע לן כדאביי "ורבי Col.b יוחנן אמר לאחר נפילח מחלוקת אבל בשינת נפילח

לא תימא מתניתין רבי מאיר היא דאמר נתקל" B 74 בהרסית 75 M בין, ובין 176 M כמפ נכלתו M 78 בריה דרב איקא כגון שהעבירה במים בשרעתא M 77 ובחרכות איתו] איתו M 79 איתו (בחרכות +-)

מאי דברי הכל פטור וחא מדקאמר רבי יוחנן לקמן

den ist, und über den Fall, wenn er nachher angerichtet worden ist. Wenn beim Fallen, ob nämlich das Straucheln ein Verschulden ist; einer ist der Ansicht, das Straucheln sei ein Verschulden, während der andere der Ansicht ist, das Straucheln sei kein Verschulden. Wenn nachher, sie streiten über die Besitzaufgabe eines schädigenden Gegenstands⁴⁵; einer ist sitz eines schädigenden Gegenstands aufgiebt, schuldig, und der andere ist der Ansicht, man sei frei. — Woher dies? — Aus dem, dass hier zwei Fälle gelehrt wergleitet oder an einer Scherbe zu Schaden kommt; eigentlich ist dies ja dasselbe? wahrscheinlich meint er es wie folgt: und jemand durch das Wasser ausgleitet beim kommt, nachher. — Wenn nun die Mišnah von beiden Fällen spricht, so spricht ja auch die Barajtha von beiden Fällen, allerdings kann bei einem Krug eine Schädigung sowol beim Fallen als auch nachher vorkommen, bei einem Kamel aber kann dies wol nachher vorkommen, wenn er nämlich den Besitz des Aases aufgegeben

עני. או פושע. M אפי לרבנן לאו פושע. V או רבסי. P רבסי. V או hat, wieso aber beim Fallen"!? R. Alia erwiderte: Wenn er ihn über einen vom Wasser überschwemmten abschüssigen Weg geführt hat. — In welchem Fall, ist ein anderer Weg vorhanden, so ist es ja ein Verschulden, ist kein anderer Weg vorhanden, so ist dies ja ein Missgeschick!? - Vielmehr, dies kann in dem Fall vorkommen, wenn er selbst gestrauchelt ist und das Kamel durch ihn. — Welche Absicht⁴⁸ kann gemeint sein, wenn er den Besitz des schädigenden Gegenstands aufgiebt? R. Joseph erwiderte: Wenn er die Absicht der Besitzergreifung der Scherben hatte. Ebenso erklärte auch R. Aši, wenn er die Absicht der Besitzergreifung der Scherben hatte. R. Eleâzar erklärte: Sie streiten über den Fall, wenn der Schaden beim Fallen angerichtet worden ist. — Und wenn nachher? sollte er etwa nach aller Ansicht frei sein, so ist er ja nach R. Meir ersatzpflichtig, und wenn etwa nach aller Ansicht ersatzpflichtig, so ist er ja nach den Rabbanan frei!? - Vielmehr, unter "beim Fallen" ist zu verstehen: auch wenn beim Fallen; er pflichtet also der Erklärung Abajjes bei. R. Johanan erklärte: Sie streiten über den Fall, wenn der Schaden nachher angerichtet worden ist. - Und wenn beim Fallen? sollte er etwa nach aller Ansicht frei sein, so ist er ja, da R. Johanan weiter erklärt, man sage nicht, die Mišnah vertrete die Ansicht R. Meirs, welcher sagt, das Straucheln sei ein Verschulden,

^{45.} Dieser hat ja wahrscheinlich den Besitz der Scherben von seinem Krug aufgegeben. Des Krugs. 48. Von der RJ. in der Mišnah spricht. 47. Er kann ja nicht dafür.

and I Meir contophishing, and woon stars mach aller Amacht erattspflichter as or or a da k lohonon weiter exhalt, man size nicht, die Michaele vertrete die Angula R. Morrawoldha: satisfa Suanchein er im Verschildung nach ihr Rab January fresh Victoria, falgondes feliat er and nor hierber oft er, wenu er den It is to both information the generation of within first world the som Missey which ist, in anderer Lallen aber, by man, auch weun man den Baie de challgenden Gegensamls angions, whilling

F. umde geleint. Ueber den Fall, משום רבי"ישמעאל שני דברים אינן ברשיתי של של Cegenstand אינן ברשיתי של אווי הברים אינן ברשיתי של anigibt, stroiten R Johanan und R. Eledeut, nacholer Ansicht des einen ist man ersurpthehtig und nach der Ansicht des anderen ist man ersatzfrei. Es wäre anzu-מבהן אחר חייב בנוקו ואמר רבי אלעור לא שנו מים molimien, dass derjenige, nach welchem man יבהן אחר חייב בנוקו ואמר רבי אלעור לא ersatzpflich ig ist, der Ansicht R. Meirs ist, und derjenige, nach welchem man ersatzfrei ist, der Ansicht der Rabbanan ist. Nach R Meir streiten sie überhaupt nicht, sie streiten nur nach den Rabbanan; derjenige, nach welchem man ersatzfrei ist, ist entschieden der Ansicht der Rabbanan, aber auch derjenige, nach welchem man ersatz-

פושע הוא מכלל דרבי כאיר מהייב ארא כאי דברי חבל חייב והא פדקאמה רבי ייהגן דקפן דא תיפא מתנותון רבי מאור הוא דאמר נתקר פישי הוא מכלל דפטרי רכנן אלא הא קא משבין דן דמפקיד נוקיו דהכא הוא דפטרי רבנן דאנים היא אבר מפקור נוקו דיילמא מהויבי: איתני מפקיר נוקיי רבי יותנן וובי אלעור חד אפר חייב יהד אפי פטור ליכא כאן דמחייב כרבי כאיר יכאן דפטר כרכנן אליבא דרבי מאיד בידי ניכא דא פריני בי פליני אליבא דרכנן כאן דפטר כרכנן יצאן דברים אכר לך אנא דאכרי אפילי לרבנן עד כאן דא פטרי רבנן 'אלא "מפקיר נוקני דחכא משים דאנים הוא אבל בפקור נוקו דעלביא מהייבי תכתיים Pes.60 דרבי אנינה היא דאכה הייב דאני רבי ארינה אדם ונשמן הבתוב באלו הן ברשותו ואלי הן ביר ברשות הרבים וחבין משש שעות ולניצלת תסתיים "יבי אבר רבי אלעה הבי"והא אבר רבי אלעד מיפכא דתנן ההיפך את הגלל בישות הרבים והיוק אלא שנתכוין לוכות "כהן אכל לא נתכוין לזכית בהן פטור אלמא מפקור נוקון פטיר אמר רב אדא בר אחבה שהחזירה למקימה אמר רבינא משל דרב P 84 מהייבי. M הייב M 85 P S3 מתניתא דמחייב | M 86 ש אמר...לרבנן || M 87 אלא || 88

 \bigcirc M א פועון א שמעון א M 90 א הייב M 89 א ב + B

VP 92

דאמר חייב ור י אמר פמור

שעות 1 93 M ברוא M 95 החופך M 94

לרשות || M 96 בה. pflichtig ist, kann dir erwidern: meine Ansicht gilt selbst nach den Rabbanan, denn auch nach den Rabbanan ist er nur in diesem Fall der Besitzaufgabe des schädigenden Gegenstands frei, weil es ein Missgeschick ist, in anderen Fällen der Besitzaufgabe des schädigenden Gegenstands aber ist man auch nach ihrer Ansicht ersatzpflichtig. Es ist ein Beweis zu erbringen, dass R. Eleâzar es ist, welcher sagt, man sei ersatzpflichtig, denn R. Eleâzar sagte im Namen R. Jišmâéls: Zwei Dinge sind nicht im Besitz des Menchsen und die Schrift machte [ihn verantwortlich] als wären sie in seinem Besitz, und zwar: eine Grube auf öffentlichem Gebiet und Gesäuertes von der sechsten Stunde ab; schliesse hieraus. — Kann R. Eleâzar dies denn gesagt haben, R. Eleâzar lehrte ja entgegengesetzt, denn es wird gelehrt, dass wenn jemand Dung auf öffentlichem Gebiet umwühlt und einer dadurch zu Schaden gekommen ist, er zur Entschädigung verpflichtet sei, und hierzu sagte R. Eleâzar, dies gelte nur von dem Fall, wenn er die Absicht hatte, davon Besitz zu ergreifen, wenn er aber nicht die Absicht hatte, davon Besitz zu ergreifen, sei er frei; demnach ist derjenige, der den Besitz des schädigenden Gegenstands aufgiebt, frei!? R. Ada b. Ahaba erwiderte: Wenn er ihn zurück auf die frühere Stelle hingelegt hat. Rabina sagte: Nach der Er-

^{49.} Wenn man vorsätzlich ein Hindernis auf die Strasse wirft. 50. Am Vorabend des Pesalifestes; die Nutzniessung desselben ist verboten, es gilt also als nicht vorhanden, dennoch ist der Eigentümer strafbar, wenn er es in seinem Besitz behält.

אדא בר אהבה למה הדבר דומה למוצא בור מגולה וכסהו והזר וגילהו"אמר ליה מר זומרא בריה דרב מרי לרבינא"מי דמי התם לא אסתלק להו מעשה ראשון הכא אסתלק להו מעשה ראשון הא לא דמי ה אלא למוצא בור"מנולה 'ושממה וחזר והפרה דאסתלקו להו מעשה ראשון וקיימא לה ברשותו אלא אמר רב אשי כשהפכה 'לפהות משלשה ומאי דוחקיה דרבי אלעזר 'לאוקמיה כנון שהפכה 'לפחות משלשה ומעמא דכי נתכוין לזכות בה 'הא אין מתכוין לזכות נב דלא משלשה ואף על גב דלא gleichen mit dem Fall, wenn jemand eine נתכוין לזכית כה 'חיים אמר רבא מתניתין קשיתיה מאי אריא 'הפך לתני 'הגביה אלא שמע מינה כל הפך למטה "משלשה הוא ומדרבי אלעזר אמר הייב רבי יוחנן אמר פמור ומי אמר רכי יוחנן הכי והא תנן המצניע את הקיין ואת הזכוכית והנודר "נדרו יום הנו בקוצים וגדר שנפל לרשות הרבים והוזק בהן אחר חייב בנזקו ואמר רבי יוחגן לא שנו אלא במפריח אבל במצמצם פטור מצמצם מאי טעמא פטור לאו משום דהויא ליה בור ברשותו מכלל דהיובא דבור לעולם אימא לך מפקיר נזקיו פטור "ומצמצם מאי מעמא פטור משום דאתמר עלה אמר רב אחא בריה דרב איקא לפי שאין דרכן של בני אדם להתחכך בכתלים ומי אמר רבי יוחנן הכי והא אמר P 1 הפורה M 99 ממאי התם P 98 (דפטור + 1 M 97 וטמנה M 2 ברשותיה (דשני) ולחייב בהזיקא ארא M 2 רמטה 4 M לאוקמה למתני כגון 5 M אין ואי לא לא 6 + M 9 הייב M 8 א דתני M 8 א מגביה M 10 בפחות M 10 א 10 א 10 א 10 בפחות M 10 בור ברשותו אבר כור ברה ר פטור] ומצמן אמאי פמור הא איתמר.

klärung des R. Ada b. Ahaba ist dies mit dem Fall zu vergleichen, wenn jemand eine offene Grube findet, sie zudeckt und wieder aufdeckt. Mar-Zutra, Sohn R. Maris, sprach zu Rabina: Ist es denn gleich, in dem einen Fall war ja die Arbeit des ersten fortgeschafft worden, in dem anderen Fall aber war die Arbeit des ersten nicht fortgeschafft worden!? Dies ist vielmehr zu veroffene Grube findet, sie zuschüttet und wieder aufgräbt; die Tätigkeit des ersten ist fortgeschafft worden und sie befindet sich in seinem Besitz. Vielmehr, erklärte R. Aši, wenn er ihn in je weniger als drei [Handbreiten umgewühlt hat. Was zwingt nun R. Eleâzar zu erklären, wenn er ihn in je weniger als drei [Handbreiten] umgewühlt hat, und zwar nur dann, wenn er מבקיר נוקיו הייב לא die Absicht hatte, ihn zu erwerben, nicht aber, wenn er nicht die Absicht hatte, ihn zu erwerben, sollte er doch erklären, wenn mehr als drei [Handbreiten] und zwar sei er, auch wenn er nicht die Absicht hatte, ihn zu erwerben, [zur Entschädigung] verpflichtet!? Raba erwiderte: Ihm war die Mišnah auffallend: warum heisst es: umgewühlt, sollte es doch heissen: aufgehoben? wahrscheinlich ist unter "umwühlen"

zu verstehen: weniger als drei [Handbreiten]. — Wenn nun R. Eleâzar derjenige ist, welcher sagt, er sei ersatzpflichtig, so ist ja R. Johanan derjenige, welcher sagt, er sei ersatzfrei, — kann denn R. Johanan dies gesagt haben, es wird ja gelehrt, dass wenn jemand Dornen oder Glas verwahrt oder einen Zaun aus Dornen hergerichtet hat oder wenn seine Wand auf öffentliches Gebiet gefallen ist und ein anderer dadurch zu Schaden gekommen ist, er zur Entschädigung verpflichtet sei, und hierzu sagte R. Johanan, dies gelte nur von dem Fall, wenn er sie⁵²vorstehen liess, wenn er sie aber hineingedrückt hat, sei er frei; wenn er sie hineingedrückt hat, ist er wol aus dem Grund frei, weil dies eine Grube auf eignem Gebiet ist, demnach ist man für die Grubenschädigung nur auf öffentlichem Gebiet ersatzpflichtig; somit ist man, auch wenn man den Besitz des schädigenden Gegenstands aufgibt, ersatzpflichtig!? - Nein, tatsächlich ist man, kann ich dir erwidern, wenn man den Besitz des schädigenden Gegenstands aufgibt, frei, nur ist man, wenn man sie hineindrückt hat, deshalb frei, weil, wie hierzu im Namen R. Ahas, Sohns R. Iqas, gelehrt wurde, es nicht die Art der Leute ist, sich an die Wände zu reiben⁵³. — Kann R. Johanan

^{51.} Ein solches Umwühlen gilt nicht als Tätigkeit.

^{52.} Die zum Zaun verwandten Dornen.

^{53.} Der Beschädigte trägt selbst die Schuld.

thes done pessed hides, or sight his the Halakha = i nach emer anonymen Lebre or correctionies, and one soldie lebit is des wern temand one Crube aut offent Robert Gebort programme but and can Rund oder ein Esel in diese hineingefallen und veryment sat, or organizationing see? And mela tarachich ist R. Johanan degenige, welcher age of arter at princing Wenn mm R Johann agt, er er er satzpflichtig, ic ment on to 1 contractions, we cher sagt, are or architer, and done unlerspreahend santo pe R. Eleman im Namen R. Jismae's Se ' Dis ist Lem Widerspruch, dus ore andere im Namen seines Lehrers

WORKNI HANN WASSIR ALL ÖHENT. MAN THERE A COUNTY I AUSCUSCHETTELL HAT JAN LINER DARAN ZU SCHADEN GEKOM-VARIPLICATIVE WINN JEMAND DORNEN ODER GLAS VERWAHRT ODER EINEN ZAUN AUS DORNEN HERGESTELLE HAT ODER MENN HIM FINE WAND AUF ÖFFENTLI-CHI'S GENILL GEFALLEN IST UND ANDERE DARAN ZU SCHADEN GEROMMEN SIND, SO IST ER ZUR ENTSCHÄDIGUNG VERPFLICHTET.

ترامان المراج والمراج والمراع الرال براني المان المان المان المان المان المان المان المان הניב רבי אלינו אבר פבור והאבר יבי ארייי סוגם בינים דבי ישבינאל בי לא קשיא הא דידיה הא והרביה:

14/ 15 111. 5.511 L. B. 5. 5. 5. 101 הייב בנוקן הפצניע את הריון יאת היפיבית المالية المرابية المستون معدد المستون المراد المالية المراجعة المناسبة المناسبة

--- ----- Wall on Na -- -- -- ---בהם אבר בונו הבה בהב בהב ביהם on more half fine has now here no may will مد الما الما المام the sagle of in somem eighen Namen, a Nint Error 7 202 8777 7772 in the second contract of the second of the second المراجع المراج את הקין וכין: אפר רבי ייהגן רא שני ארא MEN INT, SO INTER KUR ENTSCHÄDIGUNG OF THE NEED NEED NEED NE NE TEETE TEN TIPET בינו יום דרי ומיון בי ומיון דרים שר הוא ביני מיום 728 Р 14 т. В. 877 - М 13 гг. М 12 בר M 17 את ה א 10 שבעין M 15 את ה M יהות בהן אחר הייב בנותי 19 M שנט 10 M רא דת ב (אי בדת ב) תרתי | M 21 | יצריבין | B 22 יש רחם רשות ב 23 M שוש לחן רשות M 23 אר ינקב שם מצמעם מעמעם מים. מעמעם מים.

GEMARA. Rabh sagte: Dies gilt nur von dem Fall, wenn er seine Kleider mit dem Wasser beschmutzt hat, wenn er sich aber selbst [verletzt] hat, so ist er ersatzfrei, denn herrenlose Erde hat ihn beschädigt. R. Hona sprach zu Rabh: Sollte es doch als ihm gehörender Schmutz gelten en Du glaubst wol, wenn das Wasser nicht geschwunden ist, nein, wenn das Wasser geschwunden ist. - Wozu braucht beides58 [gelehrt zu werden]!? - Das eine spricht vom Sommer, das andere spricht von der Regenzeit". Es wird nämlich gelehrt: In allen diesen Fällen, von welchen sie es gesagt haben, zum Beispiel, dass das Oeffnen der Rinnen und das Ausbaggern der Kanäle [nur] im Sommer verboten ist, ist man dennoch auch in der Regenzeit, obgleich man dann dazu befugt ist, wenn dadurch Schaden angerichtet worden ist, zur Entschädigung verpflichtet.

WENN JEMAND DORNEN &C. VERWAHRT HAT. R. Johanan sagte: Dies gilt nur von dem Fall, wenn er sie hervorstehen liess, nicht aber, wenn er sie hineingedrückt hat. -Weshalb ist er dann frei? R. Aha, Sohn R. Iqas, erwiderte: Weil es nicht die Art der

^{54.} Cf. ob. S. 103 Z. 14 ff. 55. Er selbst ist der Ansicht, dass man in einem solchen Fall ersatzfrei sei. 56. Da die Erde mit dem ihm gehörenden Wasser vermengt worden ist. 57. Und kein Schmutz mehr vorhanden ist; die Schädigung erfolgte nur durch die herrenlose Erde. 58. Diese u. die vorige Mišnah (ob. S. 99 Z. 22 ff.), die beide auf die Beschädigung der Kleider 59. Während welcher die Verunreinigung der Strassen nicht verboten ist. Dass man schadenbringende Dinge auf die Strasse werfen dürfe.

להתחכך בכתלים: תנו רבגן "המצניע קוצותיו 184.2 וזכוביותיו"לתוך כותל של חבירו ובא בעל כותל וסתר"כותלו ונפל לרשות הרבים וחזיכו חייב חמצניע אמר רבי יוהנן לא "שנו אלא בכותל רעוע אבל בבותל בריא חביניין פבור והייב ביל הבותל אבר רבינא ואת אומרת המכסה בורו בדליו של חבירו ובא בעל דלי ונטל "דליו הייב בעל הבור פשיטא מתו דתימא התם הוא דלא היי ידע ליה דלודעיה אבל הכא"דידע ליה הוה ליה לאודועיה קא משמע יו מצניעין הידים הראשונים היו מצניעין Wand, wenn es aber eine gute Wand ist, קוצותיהן ווכיביותיהן בתוך שהיתיהן וביצביקין להן שלשה מפחים כדי שרא"ינכב המהרישה רב ששת שדי להו בנורא רבא שדי להו בדגלת: אמר רב יהודה האי מאן דבעי"למהוי הסידא לקיים מילי דנזיקין"רבא

מוצבים ליבלים וקשו לרשות הרבים ליבלים ונוון והווק בהן אחר חייב בנוקי יכל הקודם בהן וכה רבן שמעין בן גמליאל אימר כל המקלקלין ברשות הרבים והזיקו חייבין לשלם וכל הקודם בהן יבה החופך את הגלל ברשות הרבים והווק בהן אחר jenem Fall, wo er ihn nicht kannte⁶³, und חייב בנוקו:

גמרא. לימא מתניתין דלא כרבי יהודה

אמרו M בתוך כותלו || 72 M את כותלו ונפלו || 28 M אמרו M בתוך א ורבעד בותל דא ידע המצביע ולא M 30 רא → M 29 P 31 | אבל אבל חזיקך ולהכי פטור ב״ך] אבל ליה של איבעי ליה לאוד [ולחיים בעל דרי] קם ל m B~36 רבינא M m 35 , מבעי P m 34 $m _{H}$ א m M~33את P 37 לרשות א 1 את P 37 לרשות. Menschen ist, sich an die Wände zu reiben.

Die Rabbanan lehrten: Wenn jemand seine Dornen und sein Glas in die Wand eines anderen gesteckt, und als darauf der Eigentümer der Wand diese niedergerissen hat, diese auf öffentliches Gebiet gefallen sind und Schaden angerichtet haben, so ist der Verwahrende ersatzpflichtig. R. Johanan sagte: Dies gilt nur von einer schadhaften so ist der Verwahrende ersatzfrei und der Eigentümer der Wand ersatzpflichtig. Rabina sagte: Hieraus ist zu entnehmen, dass wenn jemand seine Grube mit einem frem-וה בילי דברבות: den Deckel zudeckt und darauf der Eigentümer des Deckels kommt und seinen Dekkel fortnimmt, der Eigentümer der Grube ersatzpflichtig sei". — Selbstverständlich!? — Man könnte glauben, dies gelte nur von es ihm nicht mitteilen konnte, hierbei aber, wo er ihn kannte, sollte er es ihm mitteilen64, so lehrt er uns.

Die Rabbanan lehrten: Die früheren Frommen pflegten ihre Dornen und ihre Glasscherben auf ihren Feldern zu verstecken; sie vergruben sie drei Handbreiten tief, damit sie den Pflug nicht hindern.

R. Sešeth pflegte sie ins Feuer zu werfen; Raba pflegte sie in den Tigris zu werfen. R. Jehuda sagte: Wer ein Frommer sein will, halte die Gesetze von den Schädigungen. Raba sagte: Die Vorschriften [des Traktats "Sprüche] der Väter". Manche sagen, die Vorschriften [des Traktats] von den Segensprüchen[®].

ENN JEMAND STROH UND STOPPELN ZUR VERDÜNGERUNG AUF ÖFFENTLICHES GEBIET HINAUSBRINGT UND EINER DADURCH ZU SCHADEN KOMMT, SO IST ER ZUR ENTSCHÄDIGUNG VERPFLICHTET, UND WER ZUVORKOMMT, ERWIRBT SIE. R. SIMÔN B. GAMALIÉL SAGT: WER SCHADENANRICHTENDE DINGE AUF ÖFFENTLICHES GEBIET BRINGT, IST, WENN DIESE SCHADEN ANGERICHTET HABEN, ZUR ENTSCHÄDIGUNG VER-PFLICHTET, UND WER ZUVORKOMMT, ERWIRBT SIE. WENN JEMAND RINDERKOT AUF ÖFFENTLICHEM GERIET UMWÜHLT, UND EINER DARAN ZU SCHADEN KOMMT, SO IST ER ZUR ENTSCHÄDIGUNG VERPFLICHTET.

GEMARA. Es wäre anzunehmen, dass unsere Mišnah nicht die Ansicht R. Jehu-

^{61.} Da er mit dem Niederreissen der Wand nicht zu rechnen brauchte. 62. Hierbei verhält es sich ebenso wie bei einer schadhaften Wand: der Eigentümer der Grube sollte damit rechnen, dass der Eigentümer seinen Deckel fortnehmen werde. 63. Der Eigentümer der Wand weiss nicht, wer die Dornen in seine Wand gesteckt hat. 64. Dass er seinen Deckel fortnimmt. 65. Dieser Traktat spricht von den Pflichten des Menschen seinen Mitmenschen gegenüber. Man geniesse nichts ohne Segenspruch.

and serinit dennies and goldin R Je huda agte zur zeit der Dungan tuhr dart mon amon Dunger aut offentholies Gebiet austulicen und ihm dier ig Tare lang auf hanten demit er unter den Lussen der Memoline und der Tiere erneben werde, Lenn muter die er Veranset, ung hat Jeho and do Land verei'm. Du kannst auch super dan sie die Ansieht R. Jehudas vortice, donn and R Jehuda gibt zu, d. wern Schalen angenehtet worden ist, er our Larryhalrgung verpflichtet sei -Example after goldhit, R. Johnda sagt, wenn es eme Hannkaleuchte war, sei er lich woch belingt durch das Gericht? Nem beingt durch das Gebot'. Es wird auch gelehrt R. Jehuda sagt, war es eine Hanukaleuchte, so ist er frei, weil er durch hore: In allen Fällen, von welchen sie gesagt hal en, man dürfe schadenanrichtende Dinge auf öffentliches Gebiet bringen, ist man, wenn diese Schaden angerichtet haben, zur Entschädigung verpflichtet, nach R. Jehuda aber frei!? R. Nahman erwi-

Bq. 81¢ מוצאת זכלים ארם העולה רבי יהודה אומר בשעת הוצאת זכלים ארם מוציא זכלו לרשות הרכים וצוכרו כל שרשים יים בדי שיחא נישות ברגלי אדם וברגלי בחבת שני מנת כן הנחיל יהושק את הארץ אפילו תיכא רבי יהודה ביודה רבי יהודה שאם הזיק בישים כה שהויק והתנן רבי יהודה אוכר בנר הנובה פביר מפני שחוא ברשות מאי לא: משום וישויו בית דין לא משום רשות כצוה דתניא ובי יהודה אינד בנד דוניבוד בייור ביבר שווים דייור בינוד ביי בייור ב שאמרו בותרין לקלקל ברשות הרבים אם הזוקי הייבין לשלם ורבי יהודה פובה אביר רב נחבין בתניתין שלא בשנת הוצאת ובלים ורבי יהיהה היא דב אשי זכה : אמר רב בין בנופן בין בשבהן וועירי אמי frei, weil er dazu befugt war; wahrschein- בשבחן אבל לא בנופן במאי קמיפלני רב סבר בד בשבחן אבל לא קנסו גופן"משום שבהן ווגירי כבר לא קנכו גיפן משום שבהן תנן החופך את הכלל ברשות הרבים והוזק בהן אחר חייב בנזקו ואילו כל הקידם"זכה לא קתני תנא"לרישא והוא הדין לסיפא והא תני des Gebot dazu hetugt war. – Komm und שלה משום גול כי קתני אסורין משום גול כי קתני אסורין "אכולה מתניתין קאי לאותו שקדם ווכה והא לא קתני חכי דתניא תמוציא תכנו וקשו לרשות הרכים הישראל M 39 אבר או 41 א רשות דמצוה M 40 משום M 43 משום B 47 אכורתו תכן והא M 46 5 . דתנן. P דתנ

derte: Unsere Misnah spricht von dem Fall, wenn ausser der Zeit der Dungausfuhr, und vertritt somit die Ansicht R. Jehudas. R. Asi erwiderte: Unsere Misnah spricht nur von Stroh und Stoppeln, weil sie nämlich ausgleiten machen⁷.

UND WER ZUVORKOMMT, ERWIRBT SIE. Rabh sagte, sowol sie selbst als auch den Mehrwert¹¹; Zeêri aber sagte, nur den Mehrwert, aber nicht sie selbst¹². — Worin besteht ihr Streit? - Rabh ist der Ansicht, die Massregelung erstrecke sich wegen des Grundwerts auch auf den Mehrwert, während Zeeri der Ansicht ist die Massregelung wegen des Grundwerts erstrecke sich nicht auf den Mehrwert. - Es wird gelehrt: Wenn jemand Rinderkot auf öffentlichem Gebiet umwühlt und einer daran zu Schaden kommt, so ist er zur Entschädigung verpflichtet; es heisst aber nicht, dass wer zuvorkommt, ihn erwerbe!? Er lehrt dies im Anfangsatz, und dies bezieht sich auch auf den Schlußsatz. — Hierzu wird ja aber gelehrt, dass er als Raub verboten sei⁷!? - Was gelehrt wird, dass er als Raub verboten sei, bezieht sich auf die ganze Mišnah, und zwar gilt dies von demjenigen, der es sich angeeignet hat14. - Aber es giebt ja eine anders lautende Lehre: Wenn jemand Stroh und Stoppeln auf öffentli-

^{66.} Cf. ob. S. 77 Z. 19 ff. 67. Und aus diesem Grund sollte er auch hierbei frei sein. 68. Cf. S. 77. N. 124. 69. Die Leuchte draussen hinzustellen. 70. Dagegen spricht RJ. von Dung u. Kot, die für die Passanten weniger gefährlich sind. 71. Wenn die Stoppeln bereits in Dung verwandelt worden sind. 72. Der Erwerbende muss dem Eigentümer den Wert 73. Fremden Personen; niemand darf davon Besitz nehmen. der Stoppeln ersetzen. Es ist sein rechtmässiges Eigentum.

לובלים וחווק בהן אחר הייב בנוקו וכל הקודם בהן זכה"וההופך את הגלל לרשות הרבים והוזק בהן אחר חייב ואכור משום גול אניר רב נחמן בר יצחק גלל"קרמית דבר שיש בו שבח קנסו גופו משום שבחו דבר שאין בו שבח לא קנמו: איבעיא להו المراج المراج المراجع או לכי מייתי שבחא קנסינן תא שמע מדקאיירינן גלל"ותסברא כי איירינן גלל מיקמי דלשני רב נחמן Bm.72° אותו אותו 10 haq erwiderte: Vom Rinderkot ist nichts ואינו גובה לא את הקרן ולא את הרבית דברי רבי מאיר וחכמים אומרים גובה את הקרן אבל לא את הרבית לימא רב דאמר כרבי מאיר וזעירי דאמר כרבנן אמר לך רב אנא דאמרי אפילו לרכנן ינד באן לא קאמרי רבגן התב אלא קרן נד בהתירא ständen, bei welchen kein Mehrwert vor-אבל הכא קרן גופא קמזיק וזעירי אמר לך אנא דאמרי אפילו לרבי מאיר עד כאן לא קאמר רבי ביאור דונב אוא דביינת בדובה דייד ליה באור אבל הבא מי יימר דמזיק: לימא כהני תנאי המוציא מהר בהן ישו לרשות הרבים לובלים והווק בהן משו לרשות הרבים לובלים והווק בהן מאהר die Massregelung wegen des Mehrwerts חייב בנזקו וכל הקודם בהן זכה ואסורין משום גזל רבן שמעון בן גמליאל אומר כל המקלקלין ברשות הרבים והזיקו חייכין לשלם וכל הקודם בהן זכה א בנזקו ואסורה M 49 אל בותר משום גול + B 48 אתבן ן 51 M כיא גלל + M דמשני M 52 מי 33 M שיש 34 מי 33 מי כל זו ההנידא הוא אבל | P 56 | אחר.

ches Gebiet hinausbringt und jemand daran zu Schaden kommt, so ist er zur Entschädigung verpflichtet; wer zuvorkommt, hat sie erworben, [und sie sind nicht als Raub verboten und wenn jemand Rinderkot auf öffentlichem Gebiet umwühlt, und einer an diesem zu Schaden kommt, so ist er [zur Entschädigung] verpflichtet und er ist als Raub verboten!? R. Nahman b. Jiçeinzuwenden; bei Gegenständen, bei denen ein Mehrwert vorhanden ist, haben sie die Massregelung wegen des Mehrwerts auf diese selbst ausgedehnt, und bei Gegenhanden ist, haben sie diese Massregelung nicht angeordnet.

Sie fragten: Tritt die Massregelung nach demjenigen, welcher sagt, sie haben auf diese selbst ausgedehnt, sofort ein, oder erst wenn ein Mehrwert vorhanden ist? — Komm und höre: es wurde ja vom Rinderkot ein Einwand erhoben⁷⁵. — Glaubst du? der Einwand vom Rinderkot wurde erhoben bevor es R. Nahman erklärt hat, nachdem aber R. Nahman es erklärt hat, ist

vom Rinderkot überhaupt kein Einwand zu erheben.

Es wäre anzunehmen, dass hierüber folgende Tannaim streiten: Wenn ein Schuldschein [die Zahlung von] Zinsen enthält, so massregelt man [den Gläubiger] und er erhält weder das Kapital noch die Zinsen - Worte R. Meirs; die Weisen sagen, er erhalte das Kapital, nicht aber die Zinsen. Rabh wäre also der Ansicht R. Meirs und Zeêri der Ansicht der Rabbanan. - Rabh kann dir erwidern: meine Ansicht gilt auch nach den Rabbanan, denn die Rabbanan sind ihrer Ansicht nur in jenem Fall, wo mit dem Kapital selbst kein Verbot verbunden ist, während hierbei das Kapital selbst den Schaden anrichtet. Und Zeeri kann dir ebenfalls erwidern: meine Ansicht gilt auch nach R. Meir, denn R. Meir vertritt seine Ansicht nur in jenem Fall, wo das Verbot schon beim Schreiben geschehen ist, während es hierbei überhaupt nicht ausgemacht ist, dass ein Schaden angerichtet werden würde.

Es wäre anzunehmen, dass sie den Streit folgender Tannaím führen: Wenn jemand Stroh und Stoppeln zur Verdüngerung auf öffentliches Gebiet hinausbringt und einer daran zu Schaden kommt, so ist er zur Entschädigung verpflichtet; wer zuvorkommt, erwirbt sie, und sie sind als Raub verboten. R. Simôn b. Gamaliél sagt, wenn jemand schadenanrichtende Dinge auf öffentliches Gebiet bringt und diese Schaden anrich-

75. Bei diesem ist ja ein Mehrwert überhaupt nicht vorhanden, demnach tritt die Massregelung sofort ein. 76. Dass die Massregelung sich nur auf Dinge erstreckt, bei welchen ein Mehrwert 77. Des Schuldscheins. vorhanden ist.

ton, so let et sur lines hadigung verptliche ber, wer surrucksmint, sewartt sie, mit soul melit as Raub verbaters Diese Lehre a attrograche such is sufficie smoot based exdoes see anymicommi, so creerby, and darmi licest se dom se de Rauli verbotou sould! Walter bemisels meint you so to tole (we sur-relegant, emoght sig ther Mehr. - rt, und as and wegen Raubs verboton. ale the und lineau agt R. Simon b complied the year resolvement such in arthur cwarls. Nach Zebri streiten hierallege on the len Tannahy, treiten se and mad Root - Robb kum dir ciwidern: alle sind der Ansicht, die Massre- ניתקל השני בראשון הראשון הראשון הראשון ונפל ונתקל השני בראשון goling woom in Melityerts erstrecke sich auch auf diese selbst, und sie streiten vielment, of more much dieser Halakha auch ant funds to worde namich gelehrt: R שהוה לו לעמוד ילא עמד כב נהמן בר יצהק אמר אמו הוא אל לומוד לו לעמוד ילא עמד בב נהמן בר יצהק אמר אמר או אל הוא Halaliba, man entscheide aber nicht demromiss, R. Ada I. Allaba sagte, so ist die Hajakha und man entscheide auch demgemis Dem ist ju aber nicht so, R. Hom. ciklare ja Gerstengraupen als Freigut und chanso crkllirte R. Ada b. Ahaba Dattellimber as l'ieigut; allerdings entschied R. Ada b. Ahaba nach seiner Ansicht, aber

יביותרון בישום נול הוא ניפא השיי איים בישים הקודם בהן ובה ואסירין בישים גול אלא לא האי הבי المرادة والمرابع المراد الماد المادة בני אניפן ואנא נכן התכנו כן נהביאר בההב תנאי היא לוב בי ליבא תנאי היא אבר די ב בביני לביני ביני ביניין ביניין ביניין ביניין ביניין ביניין are with fired and addless deplaced in second color 1/2/ == 1200 = 251 1201 == 120 231 12 131 12 1315. דב אחבה אפקר כריקיבתא בשרכיא רב ארא בר Fol.31 אורבה בשביינות אוא בן הינא היבה הדים · 111 | 10 m 1101

المراجع المراج

גמרא, אמר רבי יוחנן לא תימא מתניתין רבי באיר היא דאבר נתקל פישי היא יהייב ארא المتان والمان المان الما المروي درويل در المال در دروي المال در دروي وري الماليات والما والمال المال المال المال المال الماليات الما الما المالية الما משין יבני דובית אותין נשבדו דובית בקידו פניי B 58 וחדר קאניר אנוריי, M יחדר 3 202 7023 M 61 8 8 27 10 M 8 27 39 מבי M 63 בתקה M 62 ----

R. Hona, sollte er zurückgetreten sein? — [Die Eigentümer] waren gewarnt worden. ENN . WIT TÖPTER HINTER EINANDER GEHEN UND DER ERSTE STRAUCHELT UND JUNEAULT UND DER ZWEITE DURCH DEN ERSTEN STRAUCHELT, SO IST DER ERSTE ZUR ENTSCHÄDIGUNG DES ZWEITEN VERPFLICHTET.

GEMARA, R. Johanan sagte: Man sage nicht, dass unsere Mišnah die Ansicht R. Meirs vertrete, welcher sagt, das Straucheln sei ein Verschulden, und er sei dieserhalb [zur Entschädigung] verpflichtet, vielmehr ist er hierbei auch nach den Rabbanan, welche sagen, dies sei ein Missgeschick und man sei dieserhalb frei, hierbei schuldig, weil er aufstehen sollte und dies unterlassen hat. R. Nahman b. Jichaq sagte: Du kannst auch erklären, wenn er nicht aufstehen konnte, denn er sollte den anderen warnen und tat dies nicht. R. Johanan aber sagt, wenn er nicht aufstehen konnte, so konnte er auch nicht warnen, weil er aufgeregt war. - Es wird gelehrt: Ging der Eigentümer des Balkens voran, und der Eigentümer des Fasses hinter ihm,

78. RS. sagt ausdrücklich, dass die Massregelung sich auch auf den Grundwert erstrecke. Von rechtswegen erstreckt sich die Massregelung auch auf den Grundwert, wenn jemand aber bei Gericht anfragt, ob er davon Besitz ergreifen solle, so wird er darauf hingewiesen, dass es fremdes Gut sei. 80. Die jemand auf die Strasse zum Trocknen gelegt hatte u. für die Passanten hindernd waren. 81. Manche Codices haben סליקותא, bezw. סליקותא, ein duftendes Kraut; jed. ganz unwahrscheinlich. 82. Sie achteten nicht auf die wiederholte Warnung

ואם עמד בעל קורה חייב מאי לאו שעמד לכתף דאורחיה הוא וקתני הייב דהוה ליה להזהיר לא בשעמד לפוש אכל עמד לכתק מאי פמור אדתני סיפא ואם אמר לו לבעל חבית עמוד פטור לפלוג "וליתני בדידה כמה דברים אמורים כשעמד לפוש אבל עמד לכתף פטור הא קא משמע לן דאף על גב דעמד לפוש כי°קאמר לו לבעל חבית עמוד פטור תא שמע הקדרין והזגנין שהיו מהלכין זה אחר זה נתקל הראשון ונפל"ונתקל השני בראשון והשלישי בשני 10 Demnach ist er ersatzfrei, wenn er stehen מחמת ראשון נפלו ראשון חייב בנזקי כולם ואם הזחירו זה את זה פטורין מאי לאו שלא היה להן לעמוד לא שהיה להן לעמוד אבל לא חיה להם לעמוד מאי"פטור אי הכי אדתני סיפא אם הזהירו זה את זה"פטור לפלוג"וליתני בדידה במה דברים אמורים שהיה להן לעמוד אבל לא חיה להן לעמוד פטורין הא קא משמע לן דאף על גב דהיה להן לעמוד כי הזהירו זה את זה פטורין: אמר רכא ראשון חייב בנוקי שני בין בנוקי גופו בין בנוקי עם בנוקי שלישי בנוקי נופו אבל לא zu legen, so ist er ersatzfrei!? — Er lehrt בנזקי ממונו"מה נפשך אי נתקל פושע הוא שני נמי ליחייב אי נתקל לאו פושע הוא"אפילו ראשון נמי ליפטר "ראשון ודאי פושע הוא שני אגופו נמי מהייב דהוה לו לעמוד ולא עמד אממונו פטור

ובתקל – P 67 אמר M 66 ונתקל – M 65 71 שמה B 70 וליתני B 70 ממה א 68 M 68 אפי. — M

und zerbrach das Fass am Balken, so ist er ersatzfrei, wenn aber der Eigentümer des Balkens stehen geblieben ist, so ist er ersatzpflichtig; wahrscheinlich doch, wenn er stehen geblieben ist, um die Last zurechtzulegen, was ja üblich ist, und er lehrt, dass er ersatzpflichtig sei; wol deshalb, weil er warnen sollte!? - Nein, wenn er stehen geblieben ist, um auszuruhen83. geblieben ist, um die Last zurecht zu legen, wozu lehrt er nun im Schlußsatz, dass wenn er dem Eigentümer des Fasses zugerufen hat, dass er stehen bleibe, er ersatzfrei sei, sollte er doch in diesem Fall selbst einen Unterschied machen: dies gilt nur von dem Fall, wenn er stehen geblieben ist, um auszuruhen, wenn er aber stehen geblieben ist, um die Last zurecht uns folgendes: selbst wenn er stehen geblieben ist, um auszuruhen, ist er ersatzfrei, wenn er dem Eigentümer des Fasses zugerufen hat, dass er stehen bleibe. — Komm und höre: Wenn Töpfer oder Glaser hinter einander gehen und der vordere strauchelt und hinfällt und der zweite am ersten und

der dritte am zweiten, so muss der erste den Schaden des zweiten und der zweite den Schaden des dritten ersetzen; sind sie beide über den ersten gefallen, so muss der erste den Schaden beider ersetzen; haben sie einander gewarnt, so sind sie ersatzfrei; wahrscheinlich doch, wenn sie nicht aufstehen konnten!? - Nein, wenn sie aufstehen konnten. — Demnach sind sie ersatzfrei, wenn sie nicht aufstehen konnten, wozu lehrt er nun im Schlußsatz, dass wenn sie einander gewarnt haben, sie ersatzfrei sind, sollte er doch in diesem Fall selbst einen Unterschied machen: dies gilt nur von dem Fall, wenn sie aufstehen konnten, wenn sie aber nicht aufstehen konnten, so sind sie ersatzfrei!? - Er lehrt uns folgendes: selbst wenn sie aufstehen konnten, sind sie ersatzfrei, wenn sie einander gewarnt haben.

Raba sagte: Der erste muss dem zweiten ersetzen sowol die Schädigung seines Körpers als auch die Schädigung seines Vermögens, und der zweite muss dem dritten ersetzen nur die Schädigung seines Körpers, nicht aber die Schädigung seines Vermögens. — Welcher Ansicht bist du, ist das Straucheln ein Verschulden, so sollte auch der zweite ersatzpflichtig sein, ist das Straucheln kein Verschulden, so sollte auch der erste ersatzfrei sein!? Beim ersten ist dies entschieden ein Verschulden, der zweite aber muss nur für die Körperschädigung Ersatz leisten, weil er aufstehen sollte und dies unterlassen hat, nicht aber für die Vermögensschädigung, weil er sagen

^{83.} Da er nicht befugt war, dies auf der Strasse zu tun, so ist er für den Schaden verantwortlich. 84. Wenn er nicht zugerufen hat.

den sind".

carm er hale dies Grube mehl gegraben. Man wandte ein Sie und alle er abpilulung für alte Korperschahrung, nicht aber tur do Vermoven chaligung wahra hembleh slach auch der er te'' Nem, and reflect the Escheraton alle? R Ann b Almbu erwaerte Alle Geschäduring. Was not due introine Enviderung, or thruch at [the Wort] alle, wenn du ליה בור ולא מצינו בור שחייב בו את הברים ש היים בו את הברים שו בור ולא מצינו בור שחיים בו את הברים שו in her heast e. ille, wenn du sagst, an ar liem er ten, es sollte doch heissen: die Grechaligten' Vielmehr, erklärte Raba, der erste muss an den zweiten Ersatz lei-שהחקן כלים בכלים: אמר מר אם מחמת ראשון als יישהחקן כלים בכלים: אמר מר אם מחמת ראשון auch nu seine Vermögensschädigung, und der weite muss an den dritten Ersatz leisten nur un die Schädigung seines Kör-meht finden, das bei der Grubenschädigung für Geräte Ersatz zu leisten sei. Einleuchtend ist dies nach Semuél, welcher sagt, jedes Hindernis gelte als Grube, wie ist es aber nach Rabh zu erklären, welcher sagt, nur wenn man den Besitz aufgegeben hat, sonst aber nicht!? Tatsächlich, wie wir vorhin erklärt haben, wenn du aber einwendest, sie sollten alle ersatzpflichtig sein, so erklärte es R. Ada b. Minjomi

דאמר ליה האי בירא לאי אנא בריתיה מיתיבי כונו הייבון ניל נולי ניפן ופתירין נית נולי היייני מאי לאו אפילו ראשון לא לבר מראשון והא ביים קתני אמר רב אדא בר אהבה כולן הניוקין האי מאי אי אמרת בשלמא אפילו ראשון היינו דקתני בירן אבא או אבוני בבב הנואחול האי בינו בינה בוני וביני אלא אמר רבא ראשון הייב בין בנוקי ניפי דשני בין בנוקי מכונו דשני ושני חייב בנוקי שרישי בנוקי נופו אבר לא בנוקי ממונו מאי מונמא דהוה אלא הניהא לשמואל דאמה כל תקלה בור היא אלא Bq.3b63 לרב דאמר אי אפקריה אין אי לא לא מאי איבא למימה לעולם בדאמה מעיקרא ודקשיא לך בילן הייבין תרגמא רב אדא בר"מניומי קמיה דרבינא נפלו ראשון הייב בנוקי כולם מחמת ראשון היכי מפיל רב פפא אמר" דפסקה לאורהיה כשלדא רב Bo.32º זביד אמר כחומרא"דכמיותא:

להלך ולוה רשית להלך היה בעל "קירה ראשיו ובעל חבית אחרון ונשברה חבית בקורה פטיר בעל הקורה ואם עמד בעל קירה הייב ואם אמר ⁴ Fol.32 איה ראשון נמי פטור לימא ליה האי בירא לאו אנא + M 72 כריתיה ראשון מנפשיה נפל הלכך לדברי חכל חייב M 76 בכוקי שני 17 M 75 בכוקי שני 17 M בשלמא ממונא קמפקיר ליה אלא גופו מי מפקיר ליה לעורם כדאמריכן מעוקרא ודקקש א לך אמאי חייבין כנזקי גופן ופטירין בנזקי ממונן] הרגמא 80 M אהבה 81 M דפסקיה לאורחא - א דסמוותא + B 83 + דסמוותא + B 83 א דסמוותא + B 83 א דסמוותא vor Rabina, es handle von dem Fall, wenn die Geräte an den Geräten zerbrochen wor-

Der Meister sagte: Sind sie beide über den ersten gefallen, so muss der erste den Schaden beider ersetzen. Wieso kann [der letzte] über den ersten fallen!? R. Papa erwiderte: Wenn er über dem Weg liegt wie ein Kadaver. R. Zebid erklärte: Wie ein Stab der Blinden³⁷.

ENN DER EINE MIT SEINEM FASS KOMMT UND DER ANDERE MIT SEINEM BAL-KEN UND DER KRUG DES EINEN AM BALKEN DES ANDEREN ZERBRICHT, SO IST ER ERSATZFREI, DENN DER EINE IST EBENSO WIE DER ANDERE ZU GEHEN BERECHTIGT. Wenn der Eigentümer des Balkens vorangeht und der Eigentümer des FASSES HINTER IHM, UND DAS FASS AM BALKEN ZERBRICHT, SO IST DER EIGEN-TÜMER DES BALKENS ERSATZFREI; WAR ABER DER EIGENTÜMER DES BALKENS STE-HEN GEBLIEBEN, SO IST ER ERSATZPFLICHTIG; WENN ER ABER DEM EIGENTÜMER

^{85.} Er hat die Schädigung nicht verursacht. 86. Nur die Geräte gelten als Grube, die Schädigungen durch den Körper gelten als mit den Händen angerichtet. 87. Mit dem der Mande den Weg meh berden Seiten untersucht

"לבעל חבית עמוד פשור היה בעל חבית ראשון ובעל קורה אהרון נשברה חבית בקורה חייב ואם עמד בעל חבית פטור ואם אמר"לבעל קורה עמוד חייב וכן וה בא בנהו ווה"בפשתנו:

[גמרא.] בעא מיניה רבה בר נתן מרב הונא המזיק את אשתו בתשמיש הממה מהו כיון דברשות קעביד פטור או דלמא איבעי ליה לעיוני אמר ליה תניתוה שלזה רשות להלך ולזה רשות להלך אמר רבא קל וחומר ומה יער שזה לרשותו נכנס וזה 10 MER DES BALKENS ZUGERUFEN HAT, DASS לרשותו נכנס נעשה כמי שנכנס לרשות חבירו "וחייב זה שלרשות חבירו נכנם לא כל שכן אלא הא כתני שלות רשות לחלך ולוח רשות לחלך התם תרוייהו כחדדי נינהו הכא איהו קעביד מעשה והיא לא וחכתיב "ונכרתו חנפשות חעשת מקרב עמם 18.29 בו הנאה לתרוייהו אית לחו"איהו מעשה הוא דקעביד: היה בעל קורה ראשון כי : 'אמר ריש לקיש שתי "50.20024 פרות ברשות הרבים אהת רבוצה ואחת מהלכת 77.11.2 113.2 113.2 113.2 7.11.2 11.11. חייבת לימא מסייע ליה היה בעל קורה ראשון 20 ובעל חבית אחרון נשברה חבית בקורה פטור ואם עמד בעל קורה חייב והא הכא דכרכוצה במחלכת דמי וקתני חייב ותסברא הא[®]סייעי בעיא לא מסתייא

הולה M 87 . אב + M 86 15 + M 85 מעשה איהו דקעביד | M 89 סיועי בעיא סברא הוא דאמרה M לה דרבעא ברה ד בעוםי נמי מבעטא אלא אי קשוא הא נמי.

verhält es sich ebenso, als würde er in ein fremdes Gebiet eingetreten sein, und er ist schuldig, um wieviel mehr hierbei, wo er in ein fremdes Gebiet eingedrungen ist[®]. — Er lehrt ja aber: denn der eine ist ebenso wie der andere zu gehen berechtigt!? — In diesem Fall gleichen sie einander in ihrer Tätigkeit, hierbei⁹¹ aber übt ja er nur die Handlung aus, sie aber nicht. — Es heisst ja aber: ⁹²So sollen die Seelen, die die s⁹³ tun, mitten aus ihrem Volk weggetilgt werden!? — Den Genuss haben allerdings beide, die Handlung aber übt er nur aus.

STEHEN BLEIBE, SO IST ER ERSATZFREI. Wenn der Eigentümer des Fasses vor-ANGEHT UND DER EIGENTÜMER DES BAL-5 KENS HINTER IHM UND DAS FASS AM BAL-KEN ZERBRICHT, SO IST ER ERSATZPFLICH-TIG; WAR ABER DER EIGENTÜMER DES FASSES STEHEN GEBLIEBEN, SO IST ER ER-SATZFREI; WENN ER ABER DEM EIGENTÜ-ER STEHEN BLEIBE, SO IST ER ERSATZ-PFLICHTIG. EBENSO VERHÄLT ES SICH AUCH, WENN DER EINE MIT SEINER LEUCHTE UND

DER ANDERE MIT SEINEM FLACHS KOMMT.

DES FASSES ZUGERUFEN HAT, DASS ER

GEMARA. Rabba b. Nathan fragte R. Hona: Wie ist es, wenn jemand seine Frau beim Beischlaf beschädigt? Ist er ersatzfrei, da er die Handlung mit Befugnis ausgeübt hat, oder aber, sollte er sich inachtnehmen? Dieser erwiderte: Ihr habt es gelernt: denn der eine ist ebenso wie der andere zu gehen berechtigt88. Raba entgegnete: Dies ist durch einen Schluss vom Leichteren auf das Schwerere zu entscheiden: in einem Wald befindet sieh ja sowol der eine als auch der andere in einem ihm zur Verfügung stehenden Gebiet, dennoch

Wenn der Eigentümer des Balkens vorangeht &c. Res-Lagis sagte: Wenn von zwei Kühen auf öffentlichem Gebiet die eine liegt und die andere geht, und die gehende der liegenden einen Fusstritt versetzt, so ist [der Eigentümer] frei, wenn aber die liegende der gehenden, so ist er ersatzpflichtig. Ihm wäre eine Stütze zu erbringen: Wenn der Eigentümer des Balkens vorangeht und der Eigentümer des Fasses hinter ihm und das Fass am Balken zerbricht, so ist er ersatzfrei; wenn aber der Eigentümer des Balkens stehen geblieben war, so ist er ersatzpflichtig; dieser Fall gleicht ja dem Fall, wenn die liegende der gehenden [einen Fusstritt versetzt], und er lehrt, dass er ersatzpflichtig ist. — Glaubst du, dass dies einer Stütze bedarf?

^{88.} Da er dazu befugt ist, braucht er sich nicht inacht zu nehmen. 89. Beim Gesetz vom unvorsätzlichen Totschlag ist der Fall gewählt, wenn 2 Personen in einen Wald kommen, um Holz zu fällen u. das Beil des einen abgleitet u. den anderen tötet; cf. Dt. 19,5. 90. Man ist also schuldig, obgleich man zur Ausübung der Handlung, durch welche der Schaden angerichtet worden ist, befugt war. 92. Lev. 18,29. 91. Beim Beischlaf. 93. Unzucht treiben; dies bezieht sich auf beide Teile.

Abor Jan She or Mi nad just meht um keine statu sondern og å em lønwami at entnohmen; nur in dem Lall, wonn sie ilm caren Puratrut vor et." hat, wenn jene der for the city von sich collect be chadred hat, so ist sie frei, und die Misnah lehrt, dass wenn the Schadroung you sollist enige treton bit, or creat prichting soi - Die Mismili spricht von dem Fall, wenn er wie aber wird von dem Fall gesprochen, wenn sie un der Seite 'iogt, jene sollte daher auf der anderen Seite gehen - Vielmehr, der Schlußsatz der Misnah ist eine Stütze für Res Lugis, es wird gelehrt: wenn der Ei- הנירא, בתניתין דלא כאיבי בן יהידה דתניא ו gentumer des l'asses vorangelit und der Eigentumer des Balkens hinter ihm und das Fass um Balken zerbricht, so ist er ersatzpilichtig, war aber der Eigentümer satzirei: dies gleicht ja dem Fall, wenn die gehende der liegenden seinen Fusstritt versetztl, und er lehrt, dass er frei sei. Die Misnah spricht von dem Fall, wenn bei aber kann jene zu dieser sagen: zugegeben, dass du befugt bist, über mich zu gehen, du bist aber nicht befugt, mir einen Fusstritt zu versetzen.

ENN zwei auf öffentlichem Gebiet

. . . .

GEHEN, ODER DER EINE LÄUFT UND DER ANDERE GEHT, ODER BEIDE LAUFEN, UND EINER DURCH DEN ANDEREN BESCHÄDIGT WIRD, SO IST ER FREI.

GEMARA. Unsere Mišnah vertritt also nicht die Ansicht des Isi b. Jehuda, denn es wird gelehrt: Isi b. Jehuda sagt, der Laufende sei ersatzpflichtig, weil dies ungehörig ist; jedoch giebt Isi zu, dass er in der Dämmerzeit am Vorabend des Sabbaths"frei sei, weil er zum Laufen befugt war. R. Johanan sagte: Die Halakha ist nach Isi b. Jehuda zu entscheiden. - Kann R. Johanan dies denn gesagt haben, R. Johanan sagte ja, die Halakha sei nach der anonymen Lehre zu entscheiden, und eine solche lehrt ja, dass wenn der eine läuft, und der andere geht oder wenn beide laufen, sie frei seien!? - Unsere Mišnah spricht von der Dämmerzeit am Vorabend des Sabbaths. — Woher dies? — Er lehrt: oder wenn beide laufen, so sind sie frei; wozu ist dies denn nötig, wenn er sogar falls einer läuft und der andere geht, frei ist, um wieviel mehr, wenn beide laufen? Vielmehr meint er es wie folgt: wenn einer läuft und der andere geht, so ist er frei, dies jedoch nur in der Dämmerzeit am Vorabend des Sabbaths, alltags aber ist er, wenn einer läuft und der andere

94. Wenn er eilt, Vorbereitungen für den Sabbath zu treffen.

דלא מסייעי אלא מקשה גמי קשיא מעמא דבעמה הא הוזקה ממילא "פשור והא מתניתין דממירא מובחני חייב פתניתין דפכקה לאירהא בשלדא הבא בגון דרבעה בחד גיכא איבעי לה לסניי באידה ניסא אלא סיפא"דמתניתין מסיינ ליה לריש דריש . דקתני היה בעל חבית ראשון ובעל קורה אחרון נשברה חבית בקירה חייב ואם עמד בער הבית פטור וחא הכא דכמהלכת ברבוצה דמי יקתני פטיר מתניתין דבי אורחיה קא מכני הבא אמרה לה נהי em Kadaver aber dem Weg hegt, hierbei בי"לית לך משות לכנייי ערי לבעיםי בי"לית לך משות אומים שות לכנייי ערי לבעיםי רשותא:

> ויו הנים שהיו מהלבין ברשית הרבים אחד רין ואהד בהלך א' שהי שניהם רצין יהויקו וה את זה שניהם פטורין:

איכי כן יהודה אומה רין חייב מפני שהוא משונה ינודה איכי בעוב שבת בין השנישות שהיא פנוי: מפני שרין ברשות אמר רבי יוחנן הרבה באיכי בן المالية المن المن المن المنافئة المنافئة المنافئة المنافئة des Fasses stehen geblieben, so ist er er- 20 א משנה ותנן אהד רין ואהד מחלך או פר משנה נתנן אהד רין ואהד מחלך או שהרי שניהם רצין פטירין מתניתין בערב שבת בין וושבישות בבאר בוקוני או שוווי שנוום הבין 'פטורין הא תו לכה לי השתא אחד רין ואחד מחלך פבור שניחם רצין מבינית אלא חבי קאמר אחד

> '871 M 92 איכא גיכא בהאי גיכא M 91 מסייני היה הרישא דר ה היה P 93 אמר היה. M מצי אמרה נהי 94 אל מי אית לך – 95 א וחדוקו זה את זה פטו" א ל רי מתני ישניהן M 98 בין ש משניהן M 96 או בין ש משניהן M 96 רצין בחול פטורין: א ס.

שבת בין השמשות אבל בהול אחד דין ואחד מחלך חייב שניהם רצין אפילו בחול פמורין: אמר מה ומודה איכי בערב שבת בין השמשות שהוא פטור מפני שרץ ברשות"בערב שבת מאי ברשות איכא כדרבי הנינא דאמר רבי הנינא בואו ונצא ^{601,109} לקראת כוח 'מוכתא ואמרי לח לקראת שבת כוח מלכתא רבי ינאי 'מתעטף וקאי ואמר בואי כלה בואי כלה:

בובקע ברשית הרבים יחויק ברשית היחיד [[וי] ברשית הוחוד יהווק ברשות הרבים ברשות הוחוד והווק ברשית הוהוד אהר היוב:

ברבות ונדיבת דתי הנות הובבון ברשות אבל 'מרשות הרבים לרשות היהיד דלא שכיחי 7:27 2:27 7:272 837 81 87 828 2:27 15 Brant. والمراب المراجعة المرابعة المر מושות הוחד לושות הבבה הבשית נביד אושוני לא ואי תנא הנך תרתי 'הא משום דשכיהי רבים הוא בישים דשות בישים אבר בישים דודוד בישים 20 GEBIET SCHADEN ANRICHTET, ODER IN איבות לת ברובת: הבן רבבן הובנב הדבירו של נגר שלא ברשות ונתזה בקצת ומפחה "צל פניו ומת פשור ואם בכנם ברשות הייב מאי הייב אבר רבי יוכי בי דונינא דויב בארבייו דביים יכניי שמין דומה ליער יער זה לרשותו נכנס würde er nur den Fall gelehrt haben, wenn

3 בע"ש ו VM 1 מלכה 1 M 2 הוה - M 99 + M א מבקע ברה״ר והזיק ברה״י + M מבקע ברה״ר והזיק ברה״י - M geht, ersatzpflichtig, wenn aber beide laufen, so ist er auch alltags frei.

Der Meister sagte: Jedoch giebt Isi zu, dass er in der Dämmerzeit am Vorabend des Sabbaths frei sei, weil er zum Laufen befugt war. Welche Befugnis giebt es denn am Vorabend des Sabbaths? - Dies ist nach R. Hanina [zu erklären], denn R. Hanina pflegte zu sagen: Kommt, wir wolwlen der Königin Braut entgegen gehen. Manche sagen: der Königin Braut Sabbath entgegen gehen. R. Jannaj pflegte sich einzuhüllen, stehen zu bleiben und zu sprechen: Komm Braut, komm

ENN JEMAND [HOLZ] AUF ÖFFENTLI-CHEM GEBIET SPALTET UND IN PRI-VATGEBIET SCHADEN ANRICHTET, ODER IN PRIVATGEBIET UND AUF ÖFFENTLICHEM PRIVATGEBIET, UND IN EINEM ANDEREN PRIVATGEBIET SCHADEN ANRICHTET, SO IST ER ERSATZPFLICHTIG.

GEMARA. Und [alle Fälle] sind nötig.

jemand auf Privatgebiet [Holz] spaltet und auf öffentlichem Gebiet Schaden anrichtet, מרה״ר לרח״ מרח״ לרח״ר 🕴 6 🕂 לו. [so könnte man glauben,] weil da ein grosses Publikum verkehrt⁹, nicht aber, wenn von einem öffentlichen Gebiet aus nach einem Privatgebiet, wo kein grosses Publikum verkehrt. Würde er nur den Fall gelehrt haben, wenn von einem öffentlichen Gebiet nach einem Privatgebiet, [so könnte man glauben,] weil dies von vornherein unbefugterweise geschah, nicht aber, wenn von einem Privatgebiet aus nach einem öffentlichen Gebiet, wo er dies mit Befugnis tat. Würde er nur diese beiden Fälle gelehrt haben, [so könnte man glauben,] in dem einen Fall, weil da ein grosses Publikum verkehrt, und in dem anderen Fall, weil es unbefugterweise geschah, nicht aber wenn aus einem Privatgebiet nach einem anderen Privatgebiet, wo kein grosses Publikum verkehrt und es von vornherein mit Befugnis geschah. Daher [sind alle Fälle] nötig.

Die Rabbanan lehrten: Wenn jemand unbefugt in den Laden eines Tischlers eintritt und ein Span abprallt und ihm ins Gesicht schlägt und er stirbt, so ist dieser frei; ist er aber mit Befugnis eingetreten, so ist er schuldig. — Was ist er schuldig? R. Jose b. Hanina erwiderte: Er ist [zur Zahlung der] vier Dinge verpflichtet und frei von der Verbannung⁹⁸; dies gleicht nämlich nicht dem Fall vom Wald⁸⁹; bei einem Wald tritt sowol der eine als auch der andere in ein ihm zur Verfügung stehendes Gebiet ein,

^{95.} Am Vorabend des Šabbaths. 96. Er sollte daher beim Spalten aufpassen, dass keine Späne hinüberspringen. 97. Wenn er nur beschädigt wurde. 98. Falls er getötet wurde.

salvent as inglet us ein nendes Gebier emperious, est. Rabs spracht 1 = 15t to pin School can be observed and day is inverse. au lalgerin an einen Male tritt je sowol der rme als anon der anneve am erjene Verunhaving our dennach ist e obeited als words piner and some Versilla sung emcontrolor on and er mars in die Verbannang um wreyel mehr die er, auf ten at Vielinchi, critarie Raba, unter frei von der Verbannung ist an verstehen, für ilm ist die Verbannung mehr ausreichend, and der Caund des R. Jose b. Hanina ist, emer Vorsat lichkeit gleichkommt. Raba wandte ein Wenn er ihm einen Schlag mehr gegeben hat und dieser gestorben ist, so wind er dieserhalb verbannt; dies ist ja Vorsit liehkeit gleichkommt, denn er sollte daran denken, dass ein Mensch infolge eines Schlags sterben könne, dennoch lehrt er, dass er verbannt werde!? R. Simi aus Zählen geirrt hat. Da versetzte ihm Raba einen Schlag mit seiner Sandale und sprach zu ihm: Zählt er denn, es wird ja gelehrt: Der oberste der Richter liest [den Schriftabschnitt] vor, der zweite zählt und der

ווה לרשותו נכנס זה לרשות הבירו נכנס אמר רבא דר וחובר ובה יער זה לדעתו נבנם וזה לדעתי נבנם נעשה בביי שנכנם לדיות חבירו ונורה זה שרדיות חבירי נבנב לא כל שכן אלא אפר רבא פאר פטור פורית דרא סגי ליה בגלות וחיינו ביניא דרבי יובי בר דנינא משום דהוה ליה שונג קרוב לביוד בתיב דבא הוסיף לו רצועה 'אחת וכת הרי זה ניהה על ידי והא הכא דשונג קרוב לביוד הוא דאיבני אכיקי אדנתיה דבייתי אינשי בחדא הצינה יהתני הדי זה גולה אמר רב שימי מנהרדעא דמעי במנינא er le mille and re empetre in אין במנינא דמעי במנינא וווי או היו או מו מפה ליה רבא בסנדליה אבר ליה אני היא כני והתניא ידול שבדינין קורא יחשני בינה יהשרישי אומר הכהו "אלא אמר רב שיבי בנהרד"א דבנה "א.א" דיינא גופיה מיתיבי הזורק את האבן ירשות הרבים well dies eine Unversitzlichkeit ist, die הרג הרי זה גולה זהא הכא דשונג כרוב יבודר הוא דאיבעי ליה אכוקי אדעתיה דברשית הרבים ים שכיהי אינשי וקתני חרי זה גולה אמר רב שמיאל בר יצחק בכותר את כותלו איבני ליה ניוני בכיתר בלילה בלילה נמי איבני ליה ניוני בכותר את ביתרי chentalls eine Unvorsätzlichkeit, die einer מיום לאשפה האי אשפה היכי דמי אי דשכיהי מיום לאשפה האי אשפה היכי דמי אי דשכיהי "רבים מזיד הוא ואי לא שכיהי "רבים אנום הוא אמר רב פפא באשפה הנישויה להפנות בלילה ואינה עשויה להפנות ביום ואיכא דמיקרי ויתיב"מזיד לא הוי דהא אינה עשויה להפנות כיום אנום נבי לא Nehardel erwiderte: Wenn er sich beim בי משמיה פפא משמיה בפא הוי דהא איכא דמיקדי ויתים רב פפא M 9 א וו רבה 727 P 7 M 10 מהת 13 אלא...נינהרדעא M 12 S M 11

רב 14 הא 15 את בותלו

+ M 18 בה | B 17 + B 17 בה + M 16

dritte spricht: schlage!? Vielmehr, erklärte R. Simi aus Nehardeâ, wenn der Richter selbst sich geirrt hat. Man wandte ein: Wenn jemand einen Stein auf öffentliches Gebiet geworfen und damit einen getötet hat, so wird er verbannt; dies ist ja eine Unvorsätzlichkeit, die einer Vorsätzlichkeit gleichkommt, denn er sollte doch daran denken, dass auf öffentlichem Gebiet Menschen vorhanden sind, und er lehrt, dass er verbannt werde!? R. Semuel b. Jiçhaq erwiderte: Wenn dies beim Niederreissen einer Wand geschah¹⁰⁰. — So sollte er doch aufpassen!? — Wenn er sie nachts niederreisst. — Nachts sollte er ja ebenfalls aufpassen!? — Wenn er die Wand tags niederreisst und sie auf einen Schuttplatz wirft. - Von welchem Schuttplatz wird hier gesprochen, verkehrt da ein Publikum, so ist dies ja Vorsätzlichkeit, verkehrt da kein Publikum, so ist dies ja ein Missgeschick!? R. Papa erwiderte: Wenn der Schuttplatz bestimmt ist, dass man da nachts abtrete und nicht tags, nur kommt es vor, dass mancher da auch tags abtritt; Vorsätzlichkeit ist es nun nicht, da er nicht dazu bestimmt ist, dass man da tags abtrete, ein Missgeschick ist dies ebenfalls nicht, da es vorkommt, dass mancher da auch tags abtritt. R. Papa im Namen Rabas bezieht dies auf den

דרבא מתני לה ארישא הנכנס להנותו של נגר שלא ברשות ונתזה "לו בקעת וטפחה לו על פניו ומת פטור אמר רבי יוסי בר חנינא חייב בארבעה דברים ופשור מגלות מאן דמתני לה"אסיפא כל שכן מורשא ומאן דמתני לה ארישא אבל אסיפא כיון דברשות חייב גלות ומי חייב גלות והתניא הנכנם לחנותו של נפח"ונתזה ניצוצות ומפחה לו על פניו ומת פטור ואפילו נכנס ברשות חכא"במאי עסקינן כשוליא דנפחי שוליא דנפחי למקמלא קאי כשרכו ברהב בו לצאת ואינו ייצא ומשום דרבו gen, der dies auf den Anfangsatz bezieht, בו לצאת למיקמריה קאי כסבור יצא אי חבי אחר נמי מחר לית ליה אימתא דרביה האי אית ליה Fol.33 אימתא דרביה רב זביד משמיה דרבא מתני לה אהא ומצא פרם לממציא את עצמו מכאן אמר Bt.19.5 15 רבי אליעזר בן יעקב מי שיצתה אבן מתחת ידו והוציא חלח את ראשו וקיבלה "פטור "אמר רבי יוסי בר הנינא פטור מגלות וחייב בארכנה דברים מאן דמתני לה אהא כל שכן אקמייתא ומאן דמתני לח אקמייתא אבל אחא פטור לגמרי: תנו רבנן פועלים שבאו לתבוע שבהן מבעל הבית ונגהן שוהו של בעל הבית"ומת פטור אחרים אומרים רשאין פועלין לתבוע שכרן מבעל הבית היכי דמי אי דשכיה במתא מאי מעמא דאחרים אי¹⁰דשכיה בבית מאי מעמא דתנא קמא לא צריכא בגברא דשכיה ולא

21 ארישא אבל אכיפא חייב גלות ומאן M דמתני לה אסיפא אבל ארישא פטור מגלות והתניא ¹¹ במתני לה ונתזו נצ' וטפחו || 33 M בשויליא דנפחא שויליא דנפהא M 26 אלעזר P 25 מסרב M 24 אלעזר P 25 מקטליה קאי ן ומת הרי זה | M 27 מאי פטור פטור מגלות והייב בד״ד + ונשבן ברבו של בה ב. B 29 M שנכנסו M 28 M ומתו – 30 M בשוקא – 31 M דרא שבוה בשוקא מאי.

Anfangsatz: Wenn jemund unbefugt in den Laden eines Tischlers eintritt und ein Span abprallt und ihm ins Gesicht schlägt und er stirbt, so ist er frei. Hierzu sagte R. Jose b. Hanina: Er ist [zur Zahlung der] vier Dinge verpflichtet und frei von der Verbannung. Nach demjenigen, der dies auf den Schlußsatz bezieht, gilt dies um so mehr vom Anfangsatz, und nach demjenigilt dies nicht vom Schlußsatz, denn da jener mit Befugnis eingetreten ist, so muss er in die Verbannung. — Muss er denn in die Verbannung, es wird ja gelehrt, dass wenn jemand in den Laden eines Schmieds eintritt und Funken sprühen und ihm ins Gesicht schlagen und er stirbt, dieser frei sei, selbst wenn er mit Befugnis eingetreten war!? - Hier wird von einem Schmiedelehrling gesprochen. — Ist denn ein Schmiedelehrling dem Tod freigegeben!? — Wenn sein Meister ihn zum Hinausgehen auffordert und er dies nicht tut. -- Und wenn ihn sein Meister zum Hinausgehen auffordert, ist er dem Tod freigegeben!? - Wenn er glaubt, er sei hinausgegangen. - Demnach sollte dies auch von einem anderen gelten!? — Ein anderer fürchtet den Meister nicht, dieser aber fürchtet den Meister. R. Zebid im Namen Rabas bezieht dies auf folgende Lehre:

102 Und treffen wird, ausgenommen ist der Fall, wenn er sich selbst treffen lässt. Hieraus folgert R. Eliêzer b. Jâqob, dass wenn nachdem der Stein aus seiner Hand gefahren war, jener seinen Kopf hervorgestreckt hat und getroffen wurde, er frei sei. Hierzu sagte R. Jose b. Hanina: Er ist frei von der Verbannung und verpflichtet [zur Zahlung der] vier Dinge. Nach demjenigen, der dies hierauf bezieht, gilt dies um so mehr von den früheren Lehren und nach demjenigen, der dies auf die früheren Lehren bezieht, ist er hierbei ganz frei.

Die Rabbanan lehrten: Wenn Lohnarbeiter beim Eigentümer eintreten, um ihren Lohn zu verlangen, und das Rind des Eigentümers sie niederstösst und tötet, so ist er ersatzfrei. Andere sagen, die Lohnarbeiter haben das Recht, ihren Lohn vom Eigentümer zu verlangen. - In welchem Fall, ist er in der Stadt zu treffen, was ist der Grund der anderen, und ist er nur daheim zu treffen, was ist der Grund des ersten Autors!? — In dem Fall, wenn der Mann manchesmal anzutreffen ist und manches-

^{101.} Dass er frei ist von der Verbannung. einer Schädigung die 4 Dinge zu zahlen hat.

mal mean, and als he an der Tur rieten, er ilmen sawol cryolerte, meh der einen Anarela house fawor emtreten, and made der and ren Anal ht hebat rawolf stehen bleihan it great eine Lehre übereinstimmend mit dom, wolcher agt, jawol her se stetun herben, denn es wind gelehrt. Wenn em Lehmarleiter aum Engentumer eingetreton ist, um semen Lohn zu verlangen, und das Rind des Engentumers ihn ge-m stowen oder dessen Hund ihn gebissen hat, bo ist er hei, auch wenn er zum Eintieten berngt war Weshalb ist er demnach trei' walnscheinlich in dem Fall, wenn כו an der Tur geruten und jener ihm er- וי עקיבא ירבי עקיבא במיתר הצי נוק 'רבי עקיבא 80.5042b willert hut Jawol'; lucraus ist also zu entnehmen, dass jawol' stehen bleiben heisse. ENN ZWELUNGEWARNTE RINDER EIN-ANDER VERLETZT HABEN, SO IST FÜR באדם תם משלם חצי נוק ומועד נוק שלם רבי DIE 20 באדם תם משלם חצי נוק ומועד נוק שלם רבי HÄLFTE ZU ERSETZEN; SIND BEIDE GE-WARNT, SO IST DIE ÜBERSTEIGENDE SCHÄ-DIGUNG VOLLSTÄNDIG ZU ERSETZEN; IST LINES UNGEWARNT UND DAS ANDERE GE-WARNT, SO IST, WENN DAS GEWARNTE DAS

שכיח"וקרי אבכא ואמר להו אין מר סבר אין כייד תא משמע ומר סבר אין קום אדוכתך משמע תניא כמאן דאמר אין קום אדוכתך משמע דתניא פועד שנכנם לתבוע שכרו מבעל הבית וננחי שירי שר בעל הבית"או נשבו כלבו פטור אף על פי שנכנם ברשות אמאי פטור אלא לאו דקרי אבבא ואכי ליה אין ושמע מינה אין קום אדוכתך משמע:

[viii] בשורין תמין שחבלו זה את זה משרמיי במותר חצי נוק שניהם כיועדין כישלפין בבייתר מוק שלם אחד תם ואחד מיעד מיעד בתם משתם במותר נוק שלם תם במועד משלם במיתר חצי נוק וכן שני אנשים שחבלו זה בזה משלמין במיתר ניק שלם אדם במועד ומועד באדם משלם במותר נוק שלם אדם בתם ותם באדם אדם בתם משלם במיתר נוק איניר אף תם שחבל באדם משלם במיתר נוק שרם: גמרא. תנו רבנן במשפט הוה יעשה לו כמשפט שור בשור כך משפט שור באדם מה שור בשור תם משלם חצי נוק ומועד נוק שלם אף שור נקיכא אומר כמשפט הזה כתהתון ולא בעליון יכול"משלם מן העלייה תלמוד לומר יעשה לו

ונשכו M 34 אדוכתא M 33 ונשכו M 32 וקרא אבבא ואמרי ליה ו 33 אדובתא שניהן -- M 37 ישל בה'ב PM 36 בה'ב -- שניהן -- M 35 ישלם. M 39 שלם + M 38

UNGEWARNTE [MEHR VERLETZT HAT], DIE ÜBERSTEIGENDE SCHÄDIGUNG VOLLSTÄNDIG, UND WENN DAS UNGEWARNTE DAS GEWARNTE, DIE HÄLFTE ZU ERSETZEN. EBENSO IST, WENN ZWEI MENSCHEN EINANDER VERLETZEN, DIE ÜBERSTEIGENDE SCHÄDIGUNG VOLLSTÄNDIG ZU ERSETZEN. WENN EIN MENSCH EIN GEWARNTES RIND UND DAS GEWARNTE RIND DEN MENSCHEN VERLETZT, SO IST DIE ÜBERSTEIGENDE SCHÄDI-GUNG VOLLSTÄNDIG ZU ERSETZEN. WENN EIN MENSCH EIN UNGEWARNTES RIND UND DAS UNGEWARNTE RIND DEN MENSCHEN VERLETZT, SO IST, WENN DER MENSCH DAS UNGEWARNTE RIND [MEHR VERLETZT HAT], DIE ÜBERSTEIGENDE SCHÄDIGUNG VOLL-STÄNDIG, UND WENN DAS UNGEWARNTE RIND DEN MENSCHEN, DIE HÄLFTE ZU ER-SETZEN. R. AQIBA SAGT, AUCH WENN DAS UNGEWARNTE RIND DEN MENSCHEN MEHR VERLETZT HAT, SEI DIE ÜBERSTEIGENDE SCHÄDIGUNG VOLLSTÄNDIG ZU ERSETZEN.

GEMARA. Die Rabbanan lehrten: Nach diesem Recht soll mit ihm verfahren werden, nach demselben Recht, wie bei der Schädigung eines Rinds durch ein Rind verfahren wird, ist auch bei der Schädigung eines Menschen durch ein Rind zu verfahren; wie die von einem Rind einem Rind zugefügte Schädigung ungewarnt zur Hälfte und gewarnt vollständig zu ersetzen ist, ebenso ist auch die von einem Rind einem Menschen zugefügte Schädigung ungewarnt zur Hälfte und gewarnt vollständig zu ersetzen. R. Aqiba erklärte: Nach diesem Recht, nach dem später106 genannten und nicht nach dem vorher genannten; man könnte nun glauben, [der Eigentümer] sei persönlich

104. Um wieviel das eine mehr beschädigt wurde. 105. Ex. 21,31. 106. Vorher wird vom ungewarnten u. nachher vom gewarnten gesprochen.

מגופו משלם ואינו משלם מן העלייה ורבנן"זה למה לי לפוטרו מארכנה דברים ורבי נקיבא לפוטרו מארבעה דברים מנא ליה נפקא ליה "מאיש כי יתן 24.19 מום בעמיתו "איש בעמיתו ולא שור בעמיתו ורבגן Bq.26a אי מההיא הוה אמינא צער לחודיה אבל ריפוי ושבת אימא"ליתן ליה קא משמע לן:

וֹנגון ישוה מנה שנגח שור שוה מאתים ואין [ixi] הנבולה יפה כלום נוטל את השור:

גמרא, מתניתין מני רבי נקיבא היא דתניא יושם השור בבית דין דברי רבי ישמעאל רבי Mensch seinem Mitmenschen, nicht aber, עקיבא אומר "הוחלם חשור במאי קמיפלגי רבי ישמעאל סבר בעל חוב הוא ווווי הוא דמסיק ליה 80.34866 ורבי עקיבא סבר שותפי נינהו וקמיפלגי בהאי קרא 'ומכרו את חשור ההי וחצו את ככפו רבי 34.21.35 ישמינאל סבר לבי דינא קבוחר החבנא ורבי נקיבא כבר לניוק ומויק מוחר לחו רחמנא מאי בינייחו הקדישו ניוק איכא בינייהו": בנא ביניה רבא מרב נחמן מברו מיוק לרבי ישמעאל מחו ביון דאמר רבי ישמינאל בעל הוב הוא ווווי הוא דמסיק

כל כמיניה אמר ליה אינו מכור והתניא מכרו מכור "חוזר וגובהו וכי מאחר שחוזר וגובהו למח מכור בנזק + M $_4$ 1 האי זה מאי עברי ליה כדי לפוטרו + M $_4$ 0

sere Mišnah? — Die des R. Âqiba, denn es wird gelehrt: Das [schädigende] Rind muss שלם $\parallel 42$ יוחלט $\parallel 43$ ליה ± 43 ליה נמי איר יוחגן בחקרישו ניזק קמפלגי || 45 \pm איל. bei Gericht geschätzt werden Worte R. Jišmâéls; R. Âqiba sagt, das Rind fällt ihm zu. — Worin besteht ihr Streit? — R. Jišmâél ist der Ansicht, er gelte als Gläubiger und habe Geld von ihm zu for-

dern, während R. Âqiba der Ansicht ist, sie gelten als Teilhaber¹¹³. Sie streiten also über folgenden Schriftvers: 114 So sollen sie das lebende Rind verkaufen und den Erlös teilen. R. Jišmâél erklärt, der Allbarmherzige befehle dies dem Gericht, und R. Âqiba erklärt, der Allbarmherzige befehle dies dem Geschädigten und dem Schädiger. - Welchen Unterschied giebt es zwischen ihnen? - Ein Unterschied besteht zwischen ihnen in dem Fall, wenn es der Geschädigte dem Heiligtum geweiht hat¹¹⁵.

Raba fragte R. Nahman: Wie ist es nach R. Jišmâél, wenn es der Schädiger verkauft hat? Ist der Verkauf giltig, da ja R. Jišmâél sagt, [der Geschädigte] gelte nur als Gläubiger und habe nur Geld von ihm zu fordern, oder aber ist er dazu nicht berechtigt, da der Geschädigte darauf Anspruch hat? Dieser erwiderte: Der Verkauf ist ungiltig. — Es wird ja aber gelehrt, dass wenn er es verkauft hat, der Verkauf giltig sei!? — Er kann es [dem Käufer] wegnehmen. — Welchen Zweck hat der Verkauf, wenn er es ihm wieder wegnehmen kann!? — Hinsichtlich des Pflügens . —

107. Nach diesem Recht, nicht aber nach dem für die Schädigung eines Menschen durch einen Menschen geltenden Recht. 108. Lev. 24,19. 109. Diese sind wirkliche Entschädi-110. Die M. hat 100 Zuz. 111. Hier wird von dem Fall gesprochen, wenn 112. Der Geder Schädiger die Hälfte des Geschädigten wert ist u. das Aas nichts wert ist. 113. In dem Fall, wenn beide Rinder denselben Wert haben. 115. Nach RA. ist der Geschädigte (falls das schädigende Rind die Hälfte wert ist) unbeschränkter Eigentümer u. die Weihung ist giltig. 116. Wenn der Käufer inzwischen das

haftbar, so heisst es: soll mit ihm verfahren werden, er ist für die Zahlung nur dinglich haftbar und nicht persönlich. — Wozu heisst es nach den Rabbanan: nach diesem? - Um ihn von den vier Dingen zu befreien.". — Woher entnimmt nun R. Âgiba, dass er von den vier Dingen frei ist? - Er folgert dies aus: 18 Henn jemand seinem Mitmenschen einen Leibesschaden zufügt, nur wenn ein wenn ein Rind einem Menschen. - Und die Rabbanan!? Aus diesem Schriftvers würde man nur entnehmen, dass das Schmerzensgeld [wegfalle], wol aber sei Kurgeld 15 und Versäumnisgeld zu zahlen, so lehrt er uns.

ENN EIN RIND IM WERT EINER MI-NE" EIN RIND IM WERT VON ZWEI-HUNDERT [ZUZ] NIEDERGESTOSSEN HAT UND Collo לאה מכור או דלמא כיון דמשעכד ליה לניוק לאו das Aas NICHTS WERT IST, SO ERHÄLT DER GESCHÄDIGTE DAS GANZE RIND.

GEMARA. Wessen Ansicht vertritt un-

Hieraus water demanach au entrustamen, das-- and lemand Codd horey, and some Stable then serboulf, das Gericht as plent Klinball = suchus Amlars na = lucrus. dienic es un cheneu, as which es es flim terlesportisaire linken Robe sugie ja dor, or wenn smand and skayen verhyputheors and ilm verkano, der Claus bagar that from it are a synchrica conne. יקיבא היא דאמר היהלם השיר יהקדישי מיקדש שו של ליווער מותו אוווער היהלם השיר יהקדישי מיקדש שו של אוווער היא החוו and mail = verlaure dur Graubiger es [dem I, mace probable we enclimen Learne'? - Panen St. iven was definite werl die chekannt ra, chenso ra es anob hierbei bekannt. donn occes gern and hat, so ist es also matages Elm. lekannt

R. Talupin, b. Mairaba lehrte vor R. Topin. Hot c. es terkannt, so ist der Ver-Land ungding, but et es dom Heiligtum geweiht, so ist die Weihung giltig. — Wer 20 שעשה עשוי משעמד בדין מכרו אינו מכור הקדישו all reverlant haben, wollte man sagen, der Schädiger, so vertritt ja die Lehre, dass wenn er es verkautt hat, der Verkaut ungiltig sei, die Ansicht R. Agibas, welcher sagt, dass das Rind [dem Geschädigten]

בירונים שביל ביבון ביון יביבר ביברים ביים נובין לו מחם שאני התם דבנאן דישא אפיתידי المات הוב נובד דובני לבד באו בלבה בהום בהום ביות הוא נבי ביין דנבה ביין איר בייה דרוביו בנדונא קוו לידו וני יב הודים אבי בייביא والمرابع وال בבו ביון מיניבון ביוני ביוני און ביים ואין אראו ליבי שנייאל דאור בייי בייי ווייי בייי אוראו 11. The said with 120 200 1200 1200 11.10 يادار المرابع والمرابع والمراب المسامة حديد مادون بدين والأوس برساء فيوردون and a second sources and the former found المالية والمالية والم and the party of t כלום קדמו בעלי חובות והגביהו בין הב עד שלא M 49 228 M 48 .878 11 50 הא האמר משם חשור בב ה

zufalle, und die Lehre, dass wenn er es geweiht hat, die Weihung giltig sei, die Ansicht R. Jišmâéls, welcher sagt, das Rind müsse bei Gericht geschätzt werden!? Wollte man sagen, der Geschädigte, so vertritt ja die Lehre, dass wenn er es verkauft hat, der Verkauf ungiltig sei, die Ansicht R. Jismâéls, und die Lehre, dass wenn er es geweiht hat, die Weihung giltig sei, die Ansicht R. Âqibas!? - Tatsächlich der Schädiger, und zwar nach beider Ansicht; hat er es verkauft, so ist der Verkauf ungiltig selbst nach R. Jišmâél, da der Geschädigte darauf Anspruch hat; hat er es geweiht, so ist die Weihung giltig, selbst nach R. Âqiba, wegen der Lehre R. Abahus, denn R. Abahu sagte, es sei zu berücksichtigen, dass man nicht sage, Geweihtes könne unausgelöst entheiligt werden ...

Die Rabbanan lehrten: Wenn ein ungewarntes Rind Schaden angerichtet hat, so ist, wenn es vor der Gerichtsverhandlung verkauft worden ist, der Verkauf giltig, geweiltt worden ist, die Weihung giltig, geschlachtet oder verschenkt worden ist, die Handlung giltig; wenn es aber nach der Gerichtsverhandlung verkauft worden ist, der Verkauf ungiltig, geweiht worden ist, die Weihung ungiltig, geschlachtet oder verschenkt worden ist, die Handlung ungiltig. Wenn Gläubiger zuvorgekommen sind und es weggenommen haben, so ist, einerlei ob die Schuld früher datirt als die Schä-

Rind zur Arbeit verwandt hat, so braucht er dem Geschädigten keine Vergütung zu zahlen. Während das Gesetz entgegengesetzt lautet. 118. Der Sklave erzählt es überall, der Käufer sollte es daher wissen. 119. Und daher ist auch die Verhypothezirung bekannt. Viel. T. aus dem Westen. 121. Der Geschädigte muss dem Heiligtum eine Kleinigkeit als Lösegeld herauszahlen.

הזיק בין הזיק עד שלא הב לא עשו ולא כלום
לפי שאין משתלם אלא מגופו מועד שהזיק בין
שעמד בדין בין שלא עמד בדין מכרו מכזר הקדישו
מזקדש שהטו ונתנו במתנה מה שעשה עשוי קדמו
בעלי הובות והגביהו בין הב עד שלא הזיק בין
הזיק עד שלא הב מה שעשה עשוי לפי"שאין
משתלם אלא מן העלייה: אמר מר מכרו מכזר
לרדיא הקדישו מוקדש משום דרבי אבהו שהטו
ונתנו במתנה מה שעשה עשוי ליתי ולשתלם מבשריה
ונתנו במתנה מה שעשה עשוי ליתי ולשתלם מבשריה

מכרו את השור מכל מקום אמר רב שיזבי לא 102.35 נצרכא אלא לפחת שחיטה אמר רב הונא בריה דרב יהושע זאת אומרת המזיק שעבידו של הבירו 64.46 פטור פשיטא מהו דתימא התם הוא דאמר ליה לא הכרתיך ולא מידי "דאמר ריה זיקא בערמא הוא דשקלי מינך אבל בעלמא "ליחייב קא משמע לן הא

נמי רבה אמרה "דאמר רבה השורף שמרותיו של 180-88 הבירו פטור מהו דתימא התם הוא דאמר ליה ניירא בעלמא קלאי מינך אבל "היכא דהפר בה בורות שיחין ומערות ליהייב קא משמע לן דהא הכא כמאן דהפר בה בורות שיחין ומערות דמי וקאמר מה שעשה עשוי: קדמו בעלי הובות והגביהו בין הב עד שלא הזיק בין הזיק עד שלא חב לא בין הב עד שלא הזיק בין הזיק אד שהמות א שהמשתרם אין משתרם בין הביא שהמות א שהמות [אמאי] במתנה מה שעשה עשוי לרדיא אלא שהמות א שחמו [אמאי] לשתלם בין 53 א ביוכא דוסריה.

digung oder die Schädigung früher datirt als die Schuld, ihr Eingreifen erfolglos, weil der Ersatz dinglich zu erfolgen hat. Wenn ein gewarntes Rind Schaden angerichtet hat, so ist, einerlei ob vor der Gerichtsverhandlung oder nachher, wenn es verkauft worden ist, der Verkauf giltig, wenn es geweiht worden ist, die Weihung giltig, wenn es geschlachtet oder verschenkt worden ist, die Handlung giltig. Wenn Gläubiger zuvorgekommen sind und es weggenommen haben, so ist, einerlei ob die Schuld früher datirt als die Schädigung, oder die Schädigung früher datirt als die 15 Schuld, ihr Eingreifen giltig, weil der Ersatz persönlich zu erfolgen hat.

Der Meister sagte: Wenn es verkauft worden ist, der Verkauf giltig, hinsichtlich des Pflügens¹². Geweiht worden ist, so ist die Weihung giltig, wegen der Lehre R. Abahus². Geschlachtet oder verschenkt worden ist, die Handlung giltig. Sollte er doch kommen und die Entschädigung vom Fleisch einziehen!? Es wird nämlich gelehrt:¹²⁴Lebenden, ich weiss dies nur von dem Fall, wenn es noch lebt, woher dies von dem Fall, wenn er es geschlachtet hat? —

es heisst: *** so sollen sie das Rind verkaufen, auf jeden Fall. R. Sezbi erwiderte: Dies bezieht sich auf die Wertverminderung durch das Schlachten R. Jehošuâs, sagte: Hieraus ist zu entnehmen, dass wenn jemand das, was einem anderen eine Sicherheit bietet, beschädigt, er frei sei. — Selbstverständlich *** — Man könnte glauben, dies gelte nur von jenem Fall, weil er zu ihm sagen kann, er habe ihm nichts weiter als einen Hauch abgenommen, in anderen Fällen aber sei er ersatzpflichtig, so lehrt er uns. — Aber auch dies hat ja bereits Rabba gesagt, denn Rabba sagte, dass wenn jemand die Schuldscheine eines anderen verbrennt, er ersatzfrei sei!? — Man könnte glauben, dies gelte nur von diesem Fall, weil er zu ihm sagen kann, er habe ihm nur ein Stück Papier verbrannt, wenn er aber ein Grundstück durch Graben von Gruben, Graben und Höhlen zerstört, sei er ersatzpflichtig, so lehrt er uns. Dies sit ja ebenso, als würde man ein Grundstück durch Graben von Gruben, Graben und Höhlen zerstören, und er lehrt, dass die Handlung giltig sei.

Wenn Gläubiger zuvorgekommen sind und es weggenommen haben, so ist, einerlei ob die Schuld früher datirt als die Schädigung oder die Schädigung früher datirt

122. Der Geschädigte kann es dem Käufer wegnehmen; jedoch braucht ihm dieser keine Vergütung für die Benutzung zur Arbeit zu zahlen.

123. Cf. ob. S. 119 Z. 17 u. N. 121.

124. Ex. 21,35.

125. Diese hat der Geschädigte zu tragen.

126. Dass dies hieraus hervorgehe.

127. Den Lebensfaden des Tiers, durch das Schlachten, vom Körper selbst fehlt nichts.

128. Das Schlachten, das am Körper kenntlich ist.

the due Schuld, das Longrotton criolplas, wal dur la at einstell uterfolgen hat. Allerding wenn die Schadigung truber dann als die Schuld, der Go chiedigte ist dann vorherechtist, wenn aber die Schuld , malier daturt alle die Schädigung, ist ju der Cautheer vorbarechtigt, and selbst wenn and Schalugung truber datirt als die Schuld,

der Glaubiger ist ihm ja zuvorgekomdass wenn ein späterer Gläubiger zuvorge-Lommon ist und etwas eingehascht hat, dies enolglos sei !? Nein, tatsächlich, Lann ich dir erwidern, ist das Einhaschen von Erfolg, anders ist es aber in diesem i Fall, denn [der Geschädigte] kann zu ihm sagen auch wenn es in deinem Besitz wäre, wurde ich es dir abgenommen haben, denn vom Rind, das den Schaden angerichtet hat, ziehe ich Ersatz ein.

Die Rabbanan lehrten: Wenn ein Rind im Wert von zweihundert [Zuz] ein Rind im Wert von zweihundert [Zuz] gestossen und es im Wert von fünfzig Zuz verletzt hat und dieses darauf [an Wert] zugenommen und auf vierhundert Zuz gestiegen ist,

כשה ולא כלום לפי שאין משתלם איא מנופו בשלמא חזיק עד שלא חב ניוקין קדמו אכל חב Fol.34 עד שלא הזיק בעל הוב קדים ואפילו הזיק עד שלא חב"בעל חוב קדים" שמע מינה בעל חיב Art. 10dd מאוחר שקדם וגבה מה שגבה לא גבה לא לעולם אימא לך מה שגבה גבה ושאני התם דאמר ליה אילו גבך הוה לא מינך הוה גבי ליה דהאי תורא דאוקן מיניה משתלמנא: תנו רבנן שור שוה מאתים שנגח שור שוה מאתים וחבל בו בהמשים יוו ושבה' ועמד על ארבע מאות זוו שארמלא לא פו entnehmen, היו ושבה' ועמד על ארבע מאות זוו שארמלא הזיקו היה עומד על שמנה מאות זוז נותן בשעת חנוק כחש כשנת העמדה בדין שבה מזיק נותן לו כשעת הנזק כחש"כשעת העמדה בדין: אמר מה שבח מזיק נותן לו "כשעת חנוק מני רבי ישמעאל שהיא דאמר בעל הוב הוא וזוזי הוא דמסיק ליה אימא סיפא כחש כשעת העמדה בדין אתאן לרכי עקיבא דאמר שותפי נינהו רישא רבי ישמקאל וכיפא רכי עקיכא לא כולה רבי עקיבא היא והכא במאי עסקינן בשפיטמו אי כשפיטמו אימא רישא שבה ועמד על ארבע מאות זוז נותן לו כשעת הנזק אי 🖭

> M = 61 + מי ביון דתפשיה M = 60 + M = 60 + M = 60ניזק ועמד בד M 62 ביזק נותן לו - M 63 ביזק נותן לו 67 במיק בותן לו | B 65 לון לו | M 66 לון לו | M 64 M בשפטמו (ומדכיפא בשפטמו רישא נמי בשפטמו) אי כשפט M M 68 [חבר בו בחמש זוז ושבח] ניזק ועמר.

wenn es aber nicht beschädigt worden wäre, würde es [vielleicht] auf achthundert Zuz gestiegen sein, so ist die Entschädigung nach dem Zustand zur Zeit der Schädigung'vzu zahlen; hat es abgenommen, so ist sie nach dem Zustand zur Zeit der Gerichtsverhandlung zu zahlen. Hat der Schädiger [an Wert] zugenommen, so ist die Entschädigung nach dem Zustand zur Zeit der Schädigung zu zahlen; hat er abgenommen, so ist sie nach dem Zustand zur Zeit der Gerichtsverhandlung zu zahlen.

Der Meister sagte: Hat der Schädiger [an Wert] zugenommen, so ist die Entschädigung nach dem Zustand zur Zeit der Schädigung zu zahlen. Also nach R. Jišmåél, welcher sagt, der [Geschädigte] gelte als Gläubiger und habe eine Geldforderung, wie ist nun der Schlußsatz zu erklären: hat er abgenommen, so ist sie nach dem Zustand zur Zeit der Gerichtsverhandlung zu zahlen, also nach R. Âqiba, welcher sagt, sie gelten als Teilhaber. Der Anfangsatz nach R. Jišmâél und der Schlusssatz nach R. Âqiba!? — Nein, das ganze vertritt die Ansicht R. Âqibas, denn hier wird von dem Fall gesprochen, wenn er es gemästet hat. - Wie ist, wenn er es gemästet hat, der Anfangsatz zu erklären: und dieses darauf [an Wert] zugenommen hat und auf vierhundert Zuz gestiegen ist, so ist die Entschädigung nach dem Zustand zur Zeit der Schädigung zu zahlen; ist dies denn von dem Fall, wenn er es

^{129.} Während hierüber (Ket. 94a) ein Streit besteht. 130. Der Geschädigte hat 25 Z. zu beanspruchen; weder kann er unter Berufung, das Rind würde um 400 Z. gestiegen sein, mehr verlangen, noch kann der Schädiger unter Berufung, der Geschädigte habe keinen Schaden erlitten, diese Entschädigung ablehnen. 131. Der Gewinn kommt daher nur dem Schädiger zugute.

כשפיטמו צריכא למימר אמר רב פפא רישא משכחת לה בין דפטמה פטומי בין דשבהא ממילא ואצטריך "לאשמועינן דהיכא"דשבהא ממילא נותן לו כשעת הנזק סיפא לא משכחת לה אלא כשפטמו"כהש "כשעת העמדה בדין כחש מהמת מאי אילימא "דבחשא מחמת מלאכה לימא ליה את מכחשת ואנא יהיבנא"אמר רב אשי דכחש מהמת מכה דאמר ליה קרנא דתורך קבירא ביה:

שנגה שיר שיה מאתים ואין 19.41 המכולה יפה כלים אמר רבי מאיר על זה נאמר 'ומכרו את השיר ההי והצו את כספי אמר 12.52 לו רבי יהודה וכן הלכה קיימת ומכרו את השור החי והצו את כספו ולא קיימת 'וגם את המת יהצון יוי

ואיזה זה"שור שוה מאתים שנגח שור שוה מאתים יהנבילה יפה המשים זיו שוה ניטל דצי החי יהצי המת וזה נוטל חצי החי וחצי המת:

שות מאתים והנבילה יפה המשים זוז זה נומל הצי den Sch שוה מאתים והנבילה יפה המשים זוז זה נומל הצי ihm sag ihm החי והצי המת וזה נומל הצי ההי וחצי המת וזהו an ihm. 20 שור האמור בתירה דברי רבי יהודה רבי מאיר אומר אין זה שור האמור בתורה אירא שיר שוה מאתים ואין הנבילה יפה מאתים על זה נאמר ומכרו את השור ההי זהצו את VON ZM כפני אלא מה אני מקיים ונם את המת יהצון פהת SEN HAY

, אמר מרן M 71 אמר מרן M 70 אמר M 69 אמר M 71 אמר M 72 איזה שור M 73 איזה שור M 75 איזה שור M 76 איזה M

gemästet hat, zu lehren nötig!? R. Papa erwiderte: Der Anfangsatz spricht sowol von dem Fall, wenn er es gemästet hat, als auch von dem Fall, wenn es von selbst [an Wert] zugenommen hat, und zu lehren ist es nötig, dass wenn es von selbst [an Wert] zugenommen hat, die Entschädigung nach dem Zustand zur Zeit der Schädigung zu zahlen sei; der Schlußsatz dagegen spricht 10 nur von dem Fall, wenn er es gemästet hat. Hat es abgenommen, so ist sie nach dem Zustand zur Zeit der Gerichtsverhandlung zu zahlen.» Wodurch soll es abgenommen haben, wenn durch Arbeit, so sollte er doch zu ihm sagen: du verursachst die Abmagerung und ich soll dafür bezahlen!? R. Aši erwiderte: Wenn es durch den Schlag abgemagert ist; er kann zu ihm sagen: das Horn deines Rinds zehrt

ENN EIN RIND IM WERT VON ZWEIHUNDERT [ZUZ] EIN RIND IM WERT
VON ZWEIHUNDERT [ZUZ] NIEDERGESTOSSEN HAT UND DAS AAS NICHTS WERT IST,
SO HEISST ES HIERÜBER, WIE R. MEÍR
SAGT: So sollen sie das lebende Rind verkaufen und den Erlos teilen. R. Jehuda sprach
zu ihm: So ist zwar die Halakha, aber

HIERBEI TRITT NUR EIN [DIE VORSCHRIFT:] So sollen sie das lebende Rind verkaufen und den Erlös teilen, nicht aber [die Vorschrift:] und auch den des toten sollen sie teilen. Dies bezieht sich vielmehr auf den Fall, wenn ein Rind im Wert von zweihundert [Zuz] ein Rind im Wert von zweihundert [Zuz] niedergestossen hat und das Aas fünfzig Zuz wert ist; der eine erhält die Hälfte des lebenden und die Hälfte des toten, und der andere erhält die Hälfte des lebenden und die Hälfte des toten.

GEMARA. Die Rabbanan lehrten: Wenn ein Rind im Wert von zweihundert [Zuz] ein Rind im Wert von zweihundert [Zuz] niedergestossen hat und das Aas fünfzig Zuz wert ist, so erhält der eine die Hälfte des lebenden und die Hälfte des toten und der andere erhält ebenfalls die Hälfte des lebenden und die Hälfte des toten; dies ist der Fall vom Rind, von welchem in der Gesetzlehre gesprochen wird — Worte R. Jehudas; R. Meir sagt, dies sei nicht der Fall vom Rind, von dem in der Gesetzlehre gesprochen wird, vielmehr ist es der Fall, wenn ein Rind im Wert von zweihundert [Zuz] ein Rind im Wert von zweihundert [Zuz] niedergestossen hat und das Aas nichts wert ist; hierüber heisst es: So sollen sie das lebende Rind verkaufen und den Erlös teilen, und [die Worte:] und auch den des toten sollen sie teilen, bedeuten: den Minderwert,

den is dure our Tad schutter but, tellen the paint Related to Delander - Mexico, nowas nach R. Mais als auch moch B Jeanda erliött je der sam hunderstaufundes aude und der and - hundertführung wansde blinds we close butter which glin a sum swiaction thursty Males envisioned than Unionwhich testels switchen theor himselybeh der Werre-rminderung de Aase R. Merrest examinadorumo de Anoco de trajeca waltirend R. Jehmaner An Jehrne der Schadiger linbe The Hame to Wests examilerante dos Auses on tracen. Vegje sprach en ihm: Demmach eighte could be the conach R. Johnston her shom throow uniter strenger ist als bei emm Gewanten Ir Walltest du sigen, them as ancheo, wie auch gelehrt wird: R. Johnda sagt, für ein Ungewarntes sei man are tembelity and for ein Gewarntes erat in a so ist R Johnda dieser Ansicht um hinsichtlich der Bewachung, was er aus Solumiversen entnimmt, ist er dieser Ansicht etwa auch hinsichdich der Entschädigung's Dem widersprechend wird ja ge-Jehrt: R. Jehuda sagte: Man könnte glaubon, dass wenn ein Rind im Wert einer Mine ein Rind im Wert von fünf Selâ'

المراالة والال والوا حال ودوه ود دو دو دور יארי ביבה ביתובי ביבהל בואה באה אבי בבינה מושרים יותושות שינים מושים ביושיי היושים המושיים המושים יון פוני בבינו אינא בנייני בי באיי ביני ביני ودرا الرائل الله ورد والمال حد عدد در ورورة والم وروال المرود وروا المرود المرود والمرودة 11: 12: Nicol 20 1:00:10 1:01 27: 17:17 27: Col.b المادين والمراجع المراجع والمادا المراجع المرا المالة والمالة والمالة المالة ברה שהווכן הב הבל לא בר שבן ארא אבר בב בוונן שבו נבידו איבא ביניון יויים ביניון and the prosect that contract the man will some יהודה השתא האבותה הם החביא ייייה הבייה -----1 21 211 1111 211 . List 111 1 211 211. 1111 211 אבר ווכן בכני בווק נשבר שווו נשבר יאיני בירים בייים בירים בייים בייים בייים בייים בייים ביייים ביייים 7.25 M 70 5 M 78 177 M "23" 77 וצ P און הרגן. ונו יהרגן "8: M 82 בבי פריני אבר = == M 85 7:27 M 84 83 M 83 אבר. M פרגני. B 87 722 17: M 86

niedergestossen hat und das Aas einen Selâ wert ist, der eine die Hälfte des lebenden und die Hälfte des toten und der andere die Hälfte des lebenden und die Hälfte des toten erhalte, so ist zu erwidern: ist die Warnung zur Erschwerung oder zur Erleichterung gelehrt worden? - doch wol zur Erschwerung, wenn nun beim Gewarnten nur soviel zu bezahlen ist, wieviel der Schaden beträgt, um wieviel mehr beim leichteren Ungewarnten. Vielmehr, erklärte R. Johanan, besteht ein Unterschied zwischen ihnen hinsichtlich der Wertzunahme des Aases; nach der einen Ansicht gehört sie dem Geschädigten und nach der anderen Ansicht gehört sie ihm nur zur Hälfte. Das ist es, was R. Jehuda erörtert: da du nun sagst, dass der Allbarmherzige den Schädiger geschont hat, indem er ihm [die Hälfte] der Wertzunahme zugesprochen hat, so könnte man glauben, dass wenn ein Rind im Wert von fünf Sela ein Rind im Wert einer Mine niedergestossen hat und das Aas fünfzig Zuz wert ist, der eine die Hälfte des lebenden und die Hälfte des toten erhalte und der andere die Hälfte des lebenden und die Hälfte des toten erhalte, so ist zu erwidern: wo ist zu finden, dass der Schädiger einen Gewinn erhalte, dass dieser einen Gewinn erhalten sollte!? Ferner heisst es:137 so soll er ersetzen, der Eigentümer hat zu ersetzen und nicht zu erhalten. —

^{133.} Dh. sie teilen den Verlust. Geschädigten; cf. ob. S. 32 Z. 21 ff. 136. Die Mine hat 25 Selâ.

^{134.} Bei einem Gewarnten bleibt das Aas im Besitz des 135. Bei mangelhafter Bewachung; cf. weit. fol. 45 b. 137. Ex. 21,36.

מאי ואומר וכי תימא הני מילי היכא "דאיכא
פסידא לניזק אבל היכא"דליכא פסידא לניזק כגון
שור שוה המש סלעים שנגח שור שוה חמש סלעים
"והנבילה יפה שלשים זוז שקיל נמי מזיק בשבחא
"ואומר שלם ישלם בעלים משלמין ואין בעלים
נוטלין אמר ליה רב אחא בר תחליפא לרבא אם
כן מצינו לרבי יהודה תם משלם יותר מהצי נזק
והתורה אמרה "ומכרו את השור ההי והצו את כספו 20.21.35
"אית ליה לרבי יהודה פחת שפחתה מיתה מחצין
רבי יהודה לזה נוטל הצי ההי והצי המת וזה נוטל
הצי החי והצי המת אם כן נכתוב קרא" ואת המת

שור על מעשה שורו ופטור על מעשה אינו על מעשה אינו וחייב על מעשה שר וחייב על מעשה עצמי שורו שבייש פטיר יהוא שבייש חייב שורו שסימא את עין עבדו והפיל את שינו חייב שירו שסימא את עין עבדו והפיל את שינו חייב שירו שחבל באביו ובאמו חייב והיא שחבל באביו "ובאמי שחבל באביו ובאמו חייב והיא שחבל באביו "ובאמי שחדליק את הגדיש בשבת חייב והיא שהדליק את הגדיש בשבת פטיר מפני שהוא מתחייב בנפשו:

גמרא. תני רבי אבחו קמיה דרבי יוחגן כל המקלקלין פטורין חוין מחובל ומבעיר אמר ליה 188 באית ליה 189 M דרית ליה 190 M ועמרה על שו דשקיל מיניה מזיק 191 M לכך נאמר שלם 192 M (+ ספק (?) וחיכי דמי כגון שור שוה ג' שהזיק שור שוה מ הנבילה יפה ב'] | 193 M והמת || 94 B 4 כיצד || 195 B אמו 196 M שנדון בנפ׳.

Wozu ist das "ferner" nötig? - Man könnte glauben, dies gelte nur von dem Fall, wo der Geschädigte einen Schaden erleidet, wenn aber der Geschädigte keinen Schaden erleidet, wenn zum Beispiel ein Rind im Wert von fünf Selâ ein Rind im Wert von fünf Selâ niedergestossen hat und das Aas dreissig Zuz wert ist, so erhalte auch der Schädiger von der Wertzunahme, so heisst es: so soll er ersetzen, der Eigentümer hat zu ersetzen und nicht zu erhalten. R. Alia b. Tahlipha sprach zu Raba: Demnach ergiebt es sich ja nach R. Jehuda, dass für ein Ungewarntes mehr als die Hälfte™zu ersetzen ist, während doch die Gesetzlehre sagt: so sollen sie das lebende Rind verkaufen und den Erlös teilen!? — R. Jehuda ist der Ansicht, die Wertverminderung, die durch den Tod eingetreten ist, wird vom Erlös des lebenden geteilt. — Woher entnimmt er dies? - Aus: und auch den des toten sollen sie teilen. - Aus diesem entnimmt ja R. Jehuda, dass der eine die Hälfte vom lebenden und die Hälfte vom toten erhalte und der andere die Hälfte vom lebenden und die Hälfte vom toten erhalte!? — Es könnte ja heissen: und den des toten, wenn es aber auch heisst, so ist beides zu entnehmen.

WENN MAN SIE SELBST BEGEHT, FREI, UND WEGEN MANCHER IST MAN, WENN SIE SEIN RIND BEGEHT, FREI, UND WENN MAN SIE SELBST BEGEHT, SCHULDIG. WENN SEIN RIND JEMAND BESCHÄMT, SO IST MAN FREI, WENN MAN ABER SELBST JEMAND BESCHÄMT, SO IST MAN SCHULDIG; WENN SEIN RIND DAS AUGE SEINES SKLAVEN BLENDET ODER IHM EINEN ZAHN AUSSCHLÄGT, SO IST MAN FREI, WENN MAN ABER SELBST SEINEM SKLAVEN EIN AUGE BLENDET ODER IHM EINEN ZAHN AUSSCHLÄGT, SO IST MAN SCHULDIG. WENN SEIN RIND SEINEN VATER ODER SEINE MUTTER VERLETZT, SO IST MAN SCHULDIG, WENN MAN ABER SELBST SEINEN VATER ODER SEINE MUTTER VERLETZT, SO IST MAN FREI; WENN SEIN RIND EINE TENNE AM ŠABBATH IN BRAND STECKT, SO IST MAN SCHULDIG, WENN MAN ABER SELBST EINE TENNE AM ŠABBATH IN BRAND STECKT, SO IST MAN FREI, WEIL MAN DAS LEBEN VERWIRKT HAT.

GEMARA. R. Abahu lehrte vor R. Johanan: Wegen jeder verderbenden [Arbeit am Šabbath] ist man efrei, ausgenommen ist die Verletzung und die Brandstiftung.

^{138.} Wenn der Schädiger mehr wert ist.

139. Er erhält nicht mehr als die Hälfte.

140. Man muss den Sklaven freilassen.

141. Dies bezieht sich auf die 2 letzten Fälle; wegen der Todesstrafe, die auf diese Handlungen gesetzt ist, ist man von der Geldentschädigung frei.

142. Nur die Arbeit, durch welche ein Nutzen erzielt wird, ist strafbar.

The words down on them; Geb and leave dies transcent dies las von des Verietrong and the Brandstillung nagemis pestrr sorden and some man anuclimen wolfte, dies set well griebt) wonden, se hate a delt es som since harbering senn min das Brief für sinen Bund nörig Jur. und son siner Resentatiffung, wenn man die Anche mitig hat __ I adri michre Wenn steckt, so ist er schuldig, wenn man aber - bet sine Team and Subbath in Brand gooks so but man free es wird von flime adhar greeddaurend gereint wie von seinem Rand and do Rand on Asche night braughts a chemical militaries such von ihm selbst, wenn er die Asche nicht braucht, und er white das man frei sei, weil man das Lehen verwirkt hat? - Nein, es handelt von semem Rimi wie von ihm selbst: wie er so a lot die Asche brancht, ebenso handelt es auch von seinem Rind, wenn es die Asche braucht. Wie kann dies bei einem Rind der Fall sein!? R. Ivja erwiderte: Hier handelt es von einem schlauen Rind, das ein Jucken am Rücken hatte, und es wollte etwas verbrennen, um sich in der Asche wälzen zu können. - Woher weiss

באי היני לברא הוכר ייבביים אינה ביני אינה היכצי רופר משנה היכר בצריך לכרבי פבעיר יווי דיים ביות שורה או היים שיים ביים ביים הא היים אים אים היים היים אים אים Fol.35 אוים בנה בינה בינה בינה בינה בהם אינו والمراجعة المراجعة ال לודו את שורו דיבין ליון שירי דיבי בייני הוא אמר ביה דב אייא הכא במאי נסקינן בשיר פדד שעלתה לי נשיכה"בנבי זקא בעי רמקלייה ואינגדר בו Tenue am Sabbath in Brand שעלתה לי נשיכה"בנבי זקא בעי רמקלייה בקוטמא ומנא ידעינן דלבתר דקלייה קמנגדר בבובבא יבי איבא כי האי נוונא אין דינויא ניבא דהוה ביה רב פפא 'דהות כיבין דיה הינביה נייד ופתקוד לנוייתא ישתי שיביא יאיתני 'אמרוה דבני קמיה דרב פפא מי מצית אמרת שירי דומיא דיריה והא כתני שורו שבייש פטוד והוא שבייש הייב שורו דומיא דידיה 'נתכוין לבייש היכי משכחת יי פו לדו בנון שנובון לוויך "דאבר בר נובין לוויך אה על פי שלא נתכוון לבייש דבא אפי פתניתין בשוננ יכן תנא דבי חוקיה דתנא דבי חוקיה מביני בי מכה אדם ומכה בחמה מה מכה בחמה וא הרקת בו בון שונג "בון פווד בון מתביין לשאין מתביין בין דרך ירידה לדרך עלייה לפוטרי בבין ארא mi M 97 ₩522...277 ○ M 96 יתו בייבון היה הוכנה עד M 1 7:22:52 M 99 M 4 2002 73 M 3 אברד B 2 דאמר...דמיים וברתנא. M קתני בין בעי ראפרי ובין B 5 רא בעי ראפרו ורגא רבי דוקיה היא דהנא 🛈 10 למויר.

man dies? - Wenn es sich nach der Verbrennung in der Asche gewälzt hat. -Gibt es denn soiche? Freilich, so hatte einst ein Rind des R. Papa Zahnschmerzen, da ging es und öffnete den Bottich, trank vom Bier und genas. Als die Jünger dies R. Papa vortrugen, sprach er zu ihnen: Wieso kann man sagen, dass es hier hinsichtlich eines Rinds von einem ebensolchen Fall, wie hinsichtlich eines Menschen handle, es wird ja gelehrt, dass wenn sein Rind jemand beschämt, man frei sei, und wenn man selbst jemand beschämt, man schuldig sei; wieso kann es nun bei einem Rind vorkommen, dass es gleich einem Menschen die Absicht hat, jemand zu beschämen ? Wenn es die Absicht der Schädigung hatte, denn der Meister sagte, wenn es nur die Absicht der Schädigung hatte, wenn auch nicht die Absicht der Beschämung". Raba erklärte: Die Mišnah spricht von dem Fall, wenn es unvorsatzlich geschehen ist, und zwar nach einem Autor der Schule Hizgijas; denn ein Autor aus der Schule Hizqijas lehrte: Wer einen Menschen erschlägt und wer ein Tier er Wheet, wie beim Erschlagen eines Tiers zwischen Unvorsätzlichkeit und Vorsätzlichkeit, zwischen Absichtlichkeit und Absichtslosigkeit, zwischen Herunterschlagen und Heraufschlagen nicht unterschieden wird, um ihn von einer Entschädigung

^{143.} Wenn dies also nutzbringend ist. 144. Wegen der Beschämung ist man nur bei Absicht schuldig. 145. Sc. sei er schuldig. 146. Und zwar, wenn man die Asche nicht nötig hat. 147. Lev. 24,21. 148. Beim Ausholen; cf. Bd. vij S. 537 Z. 15 ff.

לחייבו ממון אף מכה אדם לא תחלוק בו בין שוגג למזיד בין מתכוין לשאין מתכוין בין דרך ירידה לדרך עלייה להייבו ממון אלא לפוטרו ממון אמרו ליה רבגן לרבא מי מצית מוקמת לה בשוגג והא מפני שנדון בנפשו קתני הכי קאמר 'כיון דבמזיד נדון בנפשו "הקא בעי לאפרו"בשוגג פמור:

ור שהיה רודף אחר שיר אהר"יהוזק זה אימר ix שורך הזיק וזה אימר לא כי אלא בסלע לקה המוציא מחבירו עליי הראיה היי שנים רידפים אחר 5.130 אחד זה איצר שורך הזוק וזה איצר שורך הזוק "שניהם פטורים "אם היו שניהם של איש אחד מ.com שניהם חייבין היה אחד גדול ואחד קשן הניוק אומר גדול הזיק והמזיק אומר לא כי אלא קטן הזיק אחד תם ואחד מועד הניזק אומר מועד הזיק והמזיק אומר 15 לא כי אלא תם הזיק המוציא מחבירו עליו הראיה היו"הניזקין שנים אחד גדול ואחד קטן והמזיקין שנים אחד גדול ואחד קטן הניזק אומר גדול הזיק את הנדול יקטן את הקטן יהניוין איניר הא בי אהא קמן את הגדול יגדיל את הקמן אחד תם יאחד 20 ביינד הניוק אוביר ביינד הויק את הגדיל יתב את הקטן יהטויק אימר הא כי אלא תם את הגדיה 7 M - בין אונס דרצון אונס היכי דבמז 10 B — השתא. M השתא והיכי דמי. זו דק ב האפרו 75 M 13 E8 M 12 והזיק P 11 4 4 4 6 6 W

zu befreien, vielmehr ist er [in jedem Fall] zur Entschädigung verpflichtet, ebenso wird auch beim Erschlagen eines Menschen zwischen Unvorsätzlichkeit und Vorsätzlichkeit, zwischen Absichtlichkeit und Absichtslosigkeit, zwischen Herunterschlagen und Heraufschlagen nicht unterschieden, um ihn zu einer Entschädigung zu verpflichten, vielmehr ist er sin jedem Falll von einer Entschädigung frei. Die Jünger sprachen zu Raba: Wieso kannst du dies auf den Fall beziehen, wenn es unvorsätzlich geschah, es heisst ja: weil man das Leben verwirkt hat!? — Er meint es wie folgt: da man, wenn es vorsätzlich geschieht und man die Asche nötig hat, das Leben verwirkt, so ist man auch unvorsätzlich

ENN EIN RIND EIN ANDERES VERFOLGT UND DIESES VERLETZT WIRD,
UND DARAUF [DER EIGENTÜMER] DESSELBEN SAGT: DEIN RIND HAT ES VERLETZT,
UND DER ANDERE SAGT: NEIN DOCH, ES
HAT SICH AN EINEM STEIN VERLETZT, SO
MUSS DERJENIGE, DER VOM ANDEREN ZU

FORDERN HAT, DEN BEWEIS ANTRETEN. WENN ZWEI RINDER EINES VERFOLGT HABEN UND DARAUF [DER EIGENTÜMER] DES EINEN SAGT: DEIN RIND HAT ES VERLETZT, UND DER DES ANDEREN SAGT: DEIN RIND HAT ES VERLETZT, SO SIND BEIDE ERSATZ-FREI; GEHÖREN SIE BEIDE EINEM EIGENTÜMER, SO IST ER FÜR BEIDE ERSATZ-PFLICHTIG. WENN EINES EIN GROSSES UND DAS ANDERE EIN KLEINES IST UND DER Geschädigte sagt: das große hat es verletzt, und der Schädiger sagt: NEIN DOCH, DAS KLEINE 152 HAT ES VERLETZT, ODER WENN EINES UNGEWARNT UND DAS ANDERE GEWARNT IST, UND DER GESCHÄDIGTE SAGT: DAS GEWARNTE HAT ES VERLETZT, UND DER SCHÄDIGER SAGT: NEIN DOCH, DAS UNGEWARNTE¹⁵² HAT ES VER-LETZT, SO MUSS DERJENIGE, DER VOM ANDEREN ZU FORDERN HAT, DEN BEWEIS AN-TRETEN. WENN ES ZWEI GESCHÄDIGTE, EIN GROSSES UND EIN KLEINES, UND ZWEI Schädiger, ein großes und ein kleines, sind, und der Geschädigte sagt: das GROSSE HAT DAS GROSSE UND DAS KLEINE HAT DAS KLEINE VERLETZT, UND DER Schädiger sagt: nein doch, das kleine hat das große und das große hat DAS KLEINE VERLETZT, ODER WENN EINES UNGEWARNT UND DAS ANDERE GEWARNT IST, UND DER GESCHÄDIGTE SAGT: DAS GEWARNTE HAT DAS GROSSE UND DAS UNGEWARNTE HAT DAS KLEINE VERLETZT, UND DER SCHÄDIGER SAGT: NEIN DOCH, DAS UNGEWARNTE HAT DAS GROSSE UND DAS GEWARNTE HAT DAS KLEINE VER-

אלא (P 14 שניי ניזקין אחר.

^{149.} In einem Fall, in welchem man bei Vorsätzlichkeit wegen der Todesstrafe von einer Geldentschädigung frei wäre, ist man auch bei Unvorsätzlichkeit von der Geldentschädigung frei, obgleich der eigentliche Grund, die Todesstrafe, nicht vorhanden ist.

150. Von einer Geldentschädigung.

151. Nicht bei der Verfolgung.

152. Der Ersatz hat nur dinglich zu erfolgen.

Liver, or but - made your, our your as-DERCE OF FORTHER HAT, DES BEWELL AS

GEMARA, E. Hua b. Abba shote Dre Kongan des Symmachos streiten sesten In done or sor, der Betrag, beauglich de en am Zwend alwahet, werde geteilt 16 Alila le Manial prach a R Hija b. Abba Sagto S minuclios dies auch von Introduce The er erwiderte ilmit Jawol, Symmetric sagte thes much von dem Eall, wenn e benle mit Sicherheit behaupten.

Woher, dass unsere Misnah von dem helaunten? Es heisst: und [der Eigenimmerl desselben sagt: dein Rind hat es verlet te und der andere sagt: nein doch. R. Pana wandte ein: Wenn der Anfangsatz Sieherheit behaupten, so spricht ja auch der Schlußsatz von dem Fall, wenn es beide mit Sicherheit behaupten, wie ist demnach der Schlußsatz zu erklären: wenn eines

ומועד את הקשן המוציא מחבירי עדיי הראיה: הכרא. אבר רבי הייא בר אבא הריינים ייריי מות מושר בכפר הירדין על סומכום דאמר ממון המושר בכפר הירדין Bu.464 שמר ליה רבי אבא בר מכל לרבי הייא בר אבא אבר Bb.1474 במבום אפילו ברי וברי אמה אין אמר ביבום מין אמר ביבובים אפילו ברי וברי וטטאי דטתניתין בברי וברי היא דקתני וה אומר שורך הזיק וזה אומר לא כי מתקים לה רב פפא מדרישא ברי וברי סיפא גמי בדי יבדי אימא סיפא חיה אחד גדול ואחד קטן ניוק אימי dem fall, wenn es bade unt Sicherheit mar אויק אחד שלא קפן הזיק אחד אומר לא כי אלא קפן הזיק אחד שלא הויק אומר לא כי אלא המן הזיק אחד שלא הויק אומר לא כי אלא המן הויק אחד שלא הויק אומר לא כי אלא המן הויק אחד שלא הויק אומר לא כי אלא המן הויק אחד שלא הויק אומר לא כי אלא המן הויק אחד שלא הויק אומר לא כי אלא המן הויק אחד שלא הויק אומר לא כי אלא המן הויק אומר לא הויק אומר לא כי אלא המן הויק אומר לא כי אלא המן הויק אומר לא כי אלא המן הויק אומר לא בי אלא המן הויק אומר לא כי אלא המן הויק אומר לא כי אלא המן הויק אומר לא המויק אומר לא המויק אומר לא המויק אומר לא המויק אומר לא כי אלא המויק אומר לא המויק אומר תם ואחד פועד 'ניוק אומר פועד חזיק וחפויק איפי לא כי אלא תם חזיק המוציא מחבירו עליו הראיה הא לא מייתי ראיה שקיל כדאמר מייק נימא תהוי תיובתא דרכה כר נתן דאמר מעני המים והודה לו בשעורים פטור אלא בברי ושמא דקאמר Sicherheit ה דקאמר אווא בברי אלא בברי ושמא ברי מאן דקאמר שמא מאן אי ניצא דקאמר ניוכ ברי וקאמר מזיק שמא אכתי לימא תהני תייבתא דרבה בר נתן "לא דקאמר ניזק שמא וקאמר מויק כרי ומדסיפא ניוק שמא ומייק ברי דישא "נמי ניוק שמא ומויק בהי 'ואמר סומכום אפילו שמא ומויק בהי 'ואמר סומכום אפילו שמא נמויק בהי 'ואמר סומכום אפילו שמא בהא דאיצטריך לאשמועינן דלא לא סיפא ניוק

 π M 17 זה...הזיק M 10 אומרת B 15 אלא B אלא In והמזיק M אלא M 21 במי P 20 ומי אמר 22 M [הולקין] דאתא ר ה לאשמועינן דרא ארא ביפא. ein grosses und das andere ein kleines ist und der Geschädigte sagt: das grosse hat es verletzt, und der Schädiger sagt: nein doch, das kleine hat es verletzt, oder wenn eines ungewarnt und das andere gewarnt ist, und der Geschädigte sagt: das gewarnte hat es verletzt, und der Schädiger sagt nein doch, das ungewarnte hat es verletzt, so muss derjenige, der vom anderen zu fordern hat, den Beweis antreten; wenn er aber den Beweis nicht antritt, so erhält er gemäss der Behauptung des Schädigers; somit wäre dies eine Widerlegung der Lehre des Rabba b. Nathan, welcher sagt, dass wenn er von ihm Weizen fordert, und dieser ihm Gerste eingesteht, er frei sei¹⁵⁵!? Wollte man sagen, wenn der eine "sicher" und der andere "vielleicht" sagt, - wer sagt nun "sicher" und wer "vielleicht", wenn der Geschädigte "sicher" und der Schädiger "vielleicht" sagt, so wäre dies doch noch immer eine Widerlegung der Lehre R. Nathans!? - Nein, wenn der Geschädigte "vielleicht" und der Schädiger "sicher" sagt. - Wenn nun der Schlußsatz von dem Fall spricht, wenn der Geschädigte "vielleicht" und der Schädiger "sicher" sagt, so spricht ja doch wahrscheinlich auch der Anfangsatz von dem Fall, wenn der Geschädigte "vielleicht" und der Schädiger "sicher" sagt; ist denn Symmachos seiner Ansicht auch hinsichtlich dieses Falls, dass es nötig wäre zu lehren, dass dem nicht so sei 156!? - Nein, der

^{153.} Dagegen heisst es in unsrer Mišnah, dass der Kläger den Beweis anzutreten habe. Vielleicht sagt es S. nur von dem Fall, wenn beide, Kläger u. Beklagter, über den strittigen Betrag im 155. Nach RbN. sollte der Schädiger überhaupt frei sein, da der Geschä-Ungewissen sind. digte hinsichtlich des grossen, bezw. des gewarnten den Beweis nicht antritt, u. hinsichtlich des kleinen, bezw. des ungewarnten überhaupt keine Forderung stellt. 156. In einem solchen Fall muss ja selbstverständlich der Kläger den Beweis antreten.

שמא ומזיק ברי רישא ניזק ברי ומזיק שמא והא לא דמיא רישא לסיפא"אמרי ברי ושמא שמא וברי חד מילתא היא ברי וברי שמא וברי תרי מילי נינהו: גופא אמר רכה כר נתן טענו הטין והודה לו שתי היינא מעני שעני שעני משמע לן תנינא מעני שעני שעני שעני שעני שעני 1 und der Schädiger "vielleicht" sagt. — חטין והודה לו בשעורין פטור אי מחתם הוה אמינא פטור מדמי חטין וחייב כדמי שעורין קא משמע לן"דפשור לגמרי תגן היו הגיוקין שנים אחד גדול ואחד קטן וכו׳ הא לא מייתי ראיה שקיל 10 כדקאמר מזיק אמאי חטין ושעורים נינהו ראוי לימול ואין לו והתניא הרי זה משתלם"על הקמן מן הגדול ולגדול מן הקטן דתפס תנן היה אחד תם ואחד מועד הניוק אומר מועד הויק את הגדול ותם את הקטן והמזיק אומר לא כי אלא תם את הנדול לא בייתי ראיה שקיל כדקאמר בייק ואמאי הבין ושעורין נינהו "ראוי ליטול ואין לו והתניא הרי זה Fol.36 משתתם לקבן כן חבועד ולנחול בן התב"דתפם: הני שניהם של איש אחד שניהם הייבים: "אמר ליה 20 רבא מפרזיקא לרב אשי שמין מינה שיורים תמים שהזיקו רצה מזה גובה רצה מזה גובה הכא במאי עסקיגן במועדין אי במועדין אימא סיפא היה אהד גדול ואחד קטן הניוק אומר גדול הויק וחמייק דפטור לגמי | 1 24 לקטן — M 23 אמרינן P 22 שני. + M 27 א + P 26 m + M 25

Schlußsatz spricht von dem Fall, wenn der Geschädigte "vielleicht" und der Schädiger "sicher" sagt, und der Anfangsatz von dem Fall, wenn der Geschädigte "sicher" Der Anfangsatz gleicht ja aber nicht dem Schlußsatz!? - Ich will dir sagen, "sicher" und "vielleicht" ist dasselbe wie "vielleicht" und "sicher", dagegen sind "sicher" und "sicher" und "vielleicht" und "sicher" zwei verschiedene Fälle.

Der Text. Rabba b. Nathan sagte: Wenn jemand von einem Weizen fordert und dieser ihm Gerste eingesteht, so ist er frei. המציא מחבירו עליי הראיה הא — Was erzählt er uns da, dies wird ja ausdrücklich gelehrt: wenn er von ihm Weizen fordert und dieser ihm Gerste eingesteht, so ist er frei!? — Aus dieser Lehre wäre zu entnehmen, er sei frei von der Zahlung für Weizen, sei aber verpflichtet zur Zahlung für Gerste, so lehrt er uns, dass er ganz und gar frei sei. - Es wird gelehrt: Sind es zwei Geschädigte, ein grosses und ein kleines &c. Wenn er aber keinen Beweis antritt, so erhält er gemäss der Behauptung des Schädigers; weshalb

nun, dies gleicht ja dem Fall von Weizen und Gerste!? - Er würde erhalten, erhält aber nichts157. — Es wird ja aber gelehrt, dass er Ersatz erhält für das kleine vom grossen und für das grosse vom kleinen 157!? - Wenn er eingehascht hat. - Es wird gelehrt: Wenn eines ungewarnt und das andere gewarnt ist, und der Geschädigte sagt: das gewarnte hat das grosse und das ungewarnte hat das kleine verletzt, und der Schädiger sagt: nein doch, das ungewarnte hat das grosse und das gewarnte hat das kleine verletzt, so muss derjenige, der vom anderen zu fordern hat, den Beweis antreten. Wenn er aber keinen Beweis antritt, so erhält er gemäss der Behauptung des Schädigers; weshalb nun, dies gleicht ja dem Fall von Weizen und Gerste!? — Er würde erhalten, erhält aber nichts¹⁵⁷. — Es wird ja aber gelehrt, dass er Ersatz erhält für das kleine vom gewarnten und für das grosse vom ungewarnten 157. — Wenn er eingehascht hat.

GEHÖREN SIE BEIDE EINEM EIGENTÜMER, SO IST ER FÜR BEIDE ERSATZPFLICH-TIG. Raba aus Parziqa sprach zu R. Aši: Hieraus wäre also zu entnehmen, dass wenn [zwei] ungewarnte Rinder zusammen einen Schaden angerichtet haben, [der Geschädigte] seinen Schaden nach Belieben von dem einen oder von dem anderen einfordern könne. - Hier wird von gewarnten gesprochen. - Wie ist, wenn hier von gewarnten gesprochen wird, der Schlußsatz zu erklären: wenn eines ein grosses und das andere ein kleines ist, und der Geschädigte sagt: das grosse hat es verletzt und der Schädiger

sign num doch das klome hat es verietat, so mus dergenige, der vom anderen su dordern hat den Beweis antreren Welcher Untersolved besteld für ihn denn, wenn man agen wallte, hier worde con powarn ten ge prochen, er mu s ihm praut jeden I II den vollen Betra; für das Rind eraction! Dieser crysderte Der Schlußsatz spricht von ungewarnten und der Anlangsat pricht von gewarnten. R. Aha der io Greis sprach ar R. Asi: Wieso heisst es, wenn hier von gewarnten gesprochen wird,

אומר לא כי אלא קטן הזיק המוציא מחבירי ייריי הראיה אי במועדין מאי נפקא ליה מיניה כית כית דמי תורא מעליא בעי לשלומי אמר ליה כיפא בתמין ורישא במועדין אמר ליה רב אחא כבא לרב אשי אי במועדין חייבין הייב גברא מבעי ליה ותו מאי שניהם אלא לעילם בתמין ירבי יאיתנהי 80 נקיבא היא דאמר שותפין נינהו ומעמא דאיתנהי לתרוייהו דלא מצי מדהי ליה אכל ליתנהי לתרייהי מצי אמר ליה זיל אייתי ראיה דהאי תורא אורך ואשלם לך:

אלא כיפא. M 28

sie sind ersatzpflichtig, es sollte ja heissen: so ist er ersatzpflichtig!? Und wieso heisst es ferner: beide : Vielmehr, tatsächlich wird hier von ungewarnten gesprochen, und hier ist die Ansicht R. Âqibas vertreten, welcher sagt, sie gelten als Teilhaber, somit gilt dies nur von dem Fall, wenn beide vorhanden sind und [der Schädiger] ihn nicht zurückweisen kann, wenn aber nicht beide vorhanden sind, so kann er zu ihm sagen: Geh und tritt den Beweis an, dass dieses den Schaden angerichtet hat, so werde ich dir bezahlen.

VIERTER ABSCHNITT

ENN EIN RIND VIER ODER FÜNF RIN-DER HINTEREINANDER NIEDERGESTOS-SEN HAT, SO ERHÄLT ZUERST DER LETZT-GESCHÄDIGTE ERSATZ, BLEIBT ETWAS ZU-RÜCK, SO ERHÄLT ES DER VORLETZTE, BLEIBT 15 שוה מאתים שנגח לשור שוה מאתים ואין הנבילה ETWAS ZURÜCK, SOERHÄLT ES DER VORVOR-LETZTE, DER LETZTERE IST IMMER IM VOR-TEIL - WORTE R. MEÍRS. R. ŠIMÔN SAGT,

ור שנגח ארבעה וחמשה שוורים זה אחר זה ישלם לאחרון שבהם ואם יש בו מותר יחזיר לשלפניו ואם יש בו מותר יחזיר לשלפני פניו והאחרון אחרון נשכר דברי רבי מאיר רבי שמעון אומר שור יפה כלום זה נוטל מנה וזה נוטל מנה חזר ונגח שור אחר שוה מאתים האחרון נוטל מנה ושלפניו זה

WENN EIN RIND IM WERT VON ZWEIHUNDERT [ZUZ] EIN RIND IM WERT VON ZWEI-HUNDERT [ZUZ] NIEDERGESTOSSEN HAT, UND DAS AAS NICHTS WERT IST, SO ERHÄLT DER EINE EINE MINE UND DER ANDERE' EINE MINE; HAT ES WIEDERUM EIN RIND IM WERT VON ZWEIHUNDERT [ZUZ] NIEDERGESTOSSEN, SO ERHÄLT DER LETZTE EINE

159. Die Rinder; die wörtl. Uebersetzung dieser Misnastelle lautet: so sind beide [Rinder] ersatzpflichtig; cf. S. 5 N. 22. 160. Am schädigenden Rind; wenn dieses abhanden kommt, so hat der Geschädigte den Ersatz eingebüsst. 161. Das vorhandene Rind. 1. Der Schädiger u. der Geschädigte.

Talmud 84, VI

ניטל חמשים זוו יוה ניטל המשים זוו הור ינגה שור אחר שיה מאתים האחרין נישל מנה ושלפני המשים ווו ושנים הראשונים דינר והב:

בונית בוניתו בני בין בים ואונים וויים ודלא ברבי נקבא או ברבי ישבינאל דאמר בילי אביר הבות בינה האר אחות אותון בשבר האשון השנין בשבר בבני ליה אי ברבי נקיבא דאמר הנורא יי COLD : 1327. היות בי בי ביותר הוויד ביותר לבולם בביני ליה אבר רבא ליידם בדבי ישבינאל المركب المركب المركب والمراج المراجل المالما المالما Store Real, the sound stone contra contra sens עסקיגן בגון "שתפסו ניזק לגבות הימנו ונעשה עליו כשומר שכר לנוקין אי הכי יש בו מותר יהזיר לשלפניו יחזיר "לבעלים מבעי ליה אמר רבינא הכי one evaluation which same in missed on seed mile same I'll בי אתא רבין אמר רבי יוחנן משום פשיעת שומרין אימא סיפא רבי שמעון אומר שור שוח מאתים שננח שור שוח מאתים ואין הנכילה יפה כלום שות מאתים האחרון נוטל מנה ושלפניו "זה נוטל שוה בארכם האהרן נובד בנה ישרפני נובד הבשים זוז ושנים הראשונים דינר והב אתאן לרבי נקיבא 25 דאמר "תורא דשותפי הוא רישא רבי ישמעאל וסיפא רבי ניקובא אברי אין דהא אבר כיה שביאל לרב יוודה שונוא שבוק בתנותין יתא בתראי רישא רבי ישמעאל וסיפא רבי עקיבא "אתמר נמי

> אמרי מתבי במאי דלא " M 2 שיתפי בינהי האי 1 M ב או בי מותר יחור ל או או חבי ראשיי ב או ב אמרי P 6 שתפשו א לבעליו M 8 בעליו – M 7 מה בה עד דיברי זהב M 10 12 M 9 בינהו בחאי תורא דכבירא די (?) דישא ביניהי 17 13 V 13 הקדישו בוק איכא בינייהו

MINE, UND DIE BEIDEN ERSTEN JE FÜNFZIG ZUZ: HAT ES WIEDERUM EINES IM WERT VON ZWEIHUNDERT [ZUZ] NIEDERGESTOS-SEN, SO ERHÄLT DER LETZTE EINE MINE, DER VORLETZTE FÜNFZIG ZUZ UND DIE BEI-DEN ERSTEN JE EINEN GOLDBENAR.

GEMARA. Unsere Mišnah vertritt weder die Ansicht R. Jišmâéls noch die Ansicht R. Aqibas; nach R. Jišmâél, welcher sagt, sie gelten als Gläubiger, sollte doch nicht der spätere, sondern der frühere im Vorteil sein, und nach R. Aqiba, welcher sagt, es gelte als Rind von Teilhabern, sollte doch nicht der vorige blos vom Ueberschuss erhalten, sondern alle gleichmässig!? Raba erwiderte: Tatsächlich ist hier die Ansicht R. Jismâels vertreten, welcher sagt, sie gelten als Gläubiger, wenn du aber einwendest, es sollte nicht der spätere, sondern stets der frühere im Vorteil sein, [so ist zu erwidern,] hier handle es von dem Fall, wenn es der [Zuerstgeschädigte] eingehascht hat, und somit ein Lohnhüter hinsichtlich der Schädigungen geworden ist. - Wieso heisst es demnach, dass wenn etwas übrig bleibt, es der vorletzte erhalte, der Eigentümer sollte es doch erhalten!? Rabina erwiderte: Er meint es wie folgt: wenn der Schaden übersteigt, so erhält es der vorherige. Ebenso erklärte auch Rabin, als er kam, im Namen R. Johanans: Hier wurde das Gesetz von der Fahrlässigkeit des Hüters berührt. Du hast sie also R. Jišmâél addizirt, wie ist

demnach der Schlußsatz zu erklären: R.

Simôn sagt, wenn ein Rind im Wert von zweihundert [Zuz] ein Rind im Wert von zweihundert [Zuz] niedergestossen hat, und das Aas nichts wert ist, so erhält der eine eine Mine und der andere eine Mine; hat es wiederum ein Rind im Wert von zweihundert [Zuz] niedergestossen, so erhält der letzte eine Mine und die beiden ersten je fünfzig Zuz; hat es wiederum ein Rind im Wert von zweihundert [Zuz] niedergestossen, so erhält der letzte eine Mine, der vorletzte fünfzig Zuz, und die beiden ersten je einen Golddenar; dies vertritt also die Ansicht R. Aqibas, welcher sagt, es gelte als Rind von Teilhabern; der Anfangsatz nach R. Jišmâél und der Schlußsatz nach R. Âqiba!? - Freilich, so sagte auch Semuél zu R. Jehuda: Scharfsinniger, lass die Mišnah und folge mir, der Anfangsatz nach R. Jišmâél und der Schlußsatz nach R. Aqiba

^{2.} Der Schädiger u. der Zuerstgeschädigte.

^{3.} Die Geschädigten.

^{4.} Dann 5. Der

der 2. u. dann der 3. usw.; jeder ist für die Schädigung des späteren verantwortlich. für die Schädigung nicht mehr verantwortlich ist.

^{6.} Des früheren dem des späteren.

The words and a griefict: R. Johann saggetan Unterchied bestellt switchen filmen hinsiabilide des fails, wenn es des tassolio digto done Hemigtam associat har

Days and address Wenn Jemand ser mem Nachelou samen Stor Versatzt, so hat or an inn cinen sale in schien B Jehmia tags In: Namen II. June the Colliners, eme Mine Time voice are jemend onem Nach atten cinen Stove, da bies R. Tobija ben Marting R Tough trayen let in dieser Labracon termina Se a cour em Provinsed Sola commercial the almost widern the hant expoternt Und die beiden er fon erladten er einen Golddenar, wenn i man aum agen wollte, der Autor spreche von omem Provin rel Selà, so sollte er dies ibeh fortset en his um Betrag von zwölf [Ih mit] und einem Schi Jener entgegnete: math Art cines Hausirers fortialren!? Wie Weiht es nun damit? Sie entschieden dies ins dem, was R. Jehuda im Namen Rabbs sagte: Ueberall, wo in der Gesetzlehre von Geld gesprochen wird, ist tvrische Währung gemeint, und wo davon bei den Gelehrten gesprochen wird, ist Provin-

אמר רבי יוחנן הקדישו ניוק איכא בינייחין תנן מותב התוקע ההבירו נותן רו כדע רבי יהיהה איניר 80.00 משום רבי יוסי הכלידי בנה ההוא ברא דיקן "להבריה שלחות רב שוביה בר ביתנה לקפיה דרב ייםת בהין צורי תנן או פרין בידינה תנן אבר דיה "רבירנות ושנים ההאשונים דינר יהוב יאי בייא" דנות תני תנא בתי בדינה נפיני נותני ני הריבר יוובלין אבור ליון הנא כי היברא היהני ייייר ביאי יווניף היי ניהה בשבוה בהא דאני דב יהיהה אבי דב المراجعة الم דווות הוא לא בנינא נתביה ליניים הדר אמר ליה בתביה ניהולי איויל ואברי בוה נפשאי אפר ביה ב تردين التربية عن عاد تربي تابي تابي التا التا التا التا التابية הכא אגן יד עניים אגן דאמר רב יהודה אמר שמיאר Fol.37 יתומים אינן צריכין פרוזבול וכן תני דמי בר חמא كالمدادي المدا جداده فيداده نيا المدروال والما דינו אביהן של יתומים היו: הגן בישא תיין ביה לודהוא נבוא אתא לקביה דוב הינא אבי דיה זיל הם ליה פלגא דומא חוה ליה זמא מכא בעי למיתבה ש Sollto der Autor etwa mit seiner Lehre בעי למיתבה בעי ליה מיניה פלגא דוווא לא הוה משתקיל ליה תקנ ליה אחרינא ויהביה נהליה":

> M 14 ליה לחב שלחה רב מובי בים קמיה ארבינא M 15 בשרים M 18 אטו 17 אייבר P 10 אטו 18 אייבר היוד ודיתני הדר פשמוה 19 VM האמור M 20 ביובי אל חוה נקים (?) הוא מאכא בעו די למיתבא M 21 א שקיל מיניה תקע 23 בוריה]. M 22

zial-Währung gemeint. Darauf sprach jener Mann: Da es nur ein halber Zuz ist, so verzichte ich darauf; mag er es den Armen geben. Später aber sagte er: Soll er es mir geben, ich will mich damit kuriren lassen. Da sprach R. Joseph zu ihm: Die Armen haben es bereits erworben; und obgleich hier keine Armen anwesend sind, so sind wir Vertreter derselben. R. Jehuda sagte nämlich im Namen Semuéls, Waisen brauchen keines Prozbuls". Ebenso lehrte auch Rami b. Hama: Waisen brauchen keines Prozbuls, denn R. Gamaliél und sein Gerichtskollegium sind¹die Väter der Waisen.

Einst versetzte der böse Hanan jemand einen Faustschlag. Als er darauf vor R. Hona erschien, sprach dieser zu ihm: Geh und zahle ihm einen halben Zuz. Da gab er jenem einen abgescheuerten Zuz, den er besass, und verlangte von ihm, dass er ihm einen halben Zuz herauszahle; jener aber lehnte die Annahme ab. Da versetzte er ihm einen zweiten Faustschlag und gab ihn ihm.

^{7.} Dieser ganze Passus gehört nicht hierher u. ist nach RsJ. zu streichen. 8. Ersterer hat den achtfachen Wert des letzteren; dies gilt auch von anderen Münzen. 9. Falls angenommen wird, dass der Autor tyrische Geldwährung habe, so ist zu erklären, er spieche nur von ganzen Münzen, u. setzt daher das von ihm angezogene Beispiel nur bis zum Betrag eines Denars fort; wenn aber angenommen wird, er habe Provinzialwährung, so rechnet er auch mit geteilten Münzen (der Denar hat 31/4 Z., u. es ist nicht klar, weshalb er das angeführte Beispiel nicht fortsetzt. war Armenvorsteher. 11. Um ihre ausstehenden Schulden vor Verfall im Erlassjahr zu schützen; cf. ob. S. 37 N. 254. 12. Das Wort אָד, das in manchen Codices fehlt, ist zu streichen; jedes Gerichtskollegium gilt als Vertreter der Waisen, RG. wird deshalb genannt, weil er das Prozbul einführte.

ור שהוא מועד למינו ואינו מועד לשאינו מינו [ii] מועד לאדם ואינו מיער לבהמה מועד לקטנים ואינו מועד לגדולים "את שהוא מועד לו משלם נזק שלם "ואת שאינו מועד לו משלם חצי נוק אמרו לפני רבי יהודה הרי זה מועד לשבתית ואיני מועד "לחול אמר להם לשבתות "משלם נזק שלם לימות החול°משלם חצי נוק אימתי הוא תם משיחוור בי שלשה ימי שבתות:

נכרא. אתפר רב זביד אפר ואינו פועד תנן ו רב פפא אמר אינו מועד תנן רב זביד אמר ואינו WARNT IST, DIE HÄLFTE ZU ERSETZEN. SIE מועד תנן הא"כתמא הוי מועד רב פפא אמר אינו מועד תנן דסתמא לא הוי מועד רב זביד דייק מסיפא רב פפא דייק מרישא רב זביד דייק מסיפא דקתני מועד לקשנים ואינו מועד לגדולים אי אמרת בשלמא ואינו מועד הא סתמיה הוי מועד הא IHNEN: Für den Am Šabbath Angerich-קא משמע לן דאפילו מקטנים לגדולים גמי מסתמא הוי מועד אלא אי אמרת אינו מועד קתני סתכא לא הוי מועד השתא יש לומר מקטנים לקטנים "דעלמא כתמא לא הוי מועד מקטנים לגדולים 20 צריכא למימר דלא הוי מועד ורב פפא אמר לך אצטריך כלקא דעתך אמינא הואיל ופרין כיה בההוא מינא פרין ביה לא שנא גדולים דידיה ולא שנא קטנים דידיה קא משמע לן דלא הוי מועד רב פפא דייק מרישא דקתני מועד לאדם אינו

ולמין שאינו M 25 אמרו הכמים | רמין שהוא M 24 M 28 אמר (מהו) אמר M 27 לו דר י M 26 29 M סתמיה (וכן להלן) תנן (ולפעמים M 30 ישלם נם להלן) או 31 (ב ומגדורים לגדורים].

ENN EIN RIND GEWARNT IST HINsichtlich seiner Art, nicht aber HINSICHTLICH EINER FREMDEN ART, HIN-SICHTLICH MENSCHEN, NICHT ABER HIN-SICHTLICH TIERE, HINSICHTLICH KLEINER, NICHT ABER HINSICHTLICH GROSSER, SO IST FÜR DAS, HINSICHTLICH DESSEN ES GE-WARNT IST, DER GANZE SCHADEN, UND FÜR DAS, HINSICHTLICH DESSEN ES NICHT GE-RICHTETEN AN R. JEHUDA DIE FRAGE: WIE IST ES, WENN ES HINSICHTLICH DER ŠAB-BATHE GEWARNT IST UND NICHT HINSICHT-LICH DER WOCHENTAGE? ER ERWIDERTE TETEN SCHADEN IST DER VOLLSTÄNIDGE ERSATZ UND FÜR DEN WOCHENTAGS AN-GERICHTETEN IST DIE HÄLFTE ZU ZAHLEN. WANN GILT ES WIEDER ALS NICHT GE-WARNT? — WENN ES AN DREI ŠABBATHEN ZURÜCKGETRETEN IST14.

GEMARA. Es wurde gelehrt: R. Zebid liest: nicht aber gewarnt ist, R. Papa liest: so gilt es nicht als gewarnt". R. Zebid liest: nicht aber gewarnt ist, wenn dies" aber unbekannt ist, so gilt es als gewarnt; R. Papa liest: so gilt es nicht als gewarnt. wenn dies ounbekannt ist, so gilt es nicht als gewarnt. R. Zebid eruirt es aus dem

Schlußsatz und R. Papa eruirt es aus dem Anfangsatz. R. Zebid eruirt dies aus dem Schlußsatz, denn es heisst: wenn hinsichtlich kleiner, nicht aber hinsichtlich grosser; einleuchtend ist es nun, wenn du sagst, es heisse: nicht aber gewarnt ist, wenn dies aber unbekannt ist, so gelte es als gewarnt, demnach lehrt er uns, dass selbst, wenn es nur hinsichtlich kleiner gewarnt ist, es, wenn dies unbekannt ist, hinsichtlich grosser dennoch als gewarnt gelte; wenn man aber sagen wollte, es heisse: so gilt es nicht als gewarnt, und somit, wenn dies unbekannt ist, nicht als gewarnt gelte, wozu braucht gelehrt zu werden, dass wenn es hinsichtlich kleiner gewarnt ist, es hinsichtlich grosser nicht als gewarnt gilt, wo es sogar hinsichtlich kleiner einer anderen Art nicht als gewarnt gilt!? - Und R. Papa!? - Er kann dir erwidern: dies ist nötig; man könnte glauben, dass man, da es für diese Art gewarnt ist, zwischen grossen und kleinen nicht unterscheide, so lehrt er uns, dass es nicht als gewarnt gelte. R. Papa eruirt dies aus dem Anfangsatz, denn es wird gelehrt: wenn-es gewarnt

^{13.} Wenn es nur am Šabbath stösst. 14. Wenn es Gelegenheit zu stossen hatte u. dies 15. Ueber die Lesart der Nachsätze in der Misnah herrschte ein Zweifel; nach der 2. Lesart lautete die Misnah wie folgt: wenn ein Rind gewarnt ist hinsichtlich seiner Art, so gilt es 16. Ob es auch Tiere anderer Art stösst. nicht als gewarnt hinsichtlich einer fremden Art usw.

est himsichtlich Men eben, so gilt es nicht are new unt hinsicht wir Tiere, einleuchtend oft es nun, wenn du sagst, es heisse: to git as meht als gewarnt, wenn dies unbekannt ist gift es also nicht als gewarnt, er lehrt um somit, dass elbst wenn es hinsichtlich Menschen gewarnt ist, es hinsichtlich Tiere, wenn es unbekannt ist, meht als gewarnt gelte; wenn du aber wenn es aber unbekannt ist, gelte es als gewarnt, wozu braucht gelehrt zu werden, dass wenn es hinsichtlich Menschen gewarnt ist, es auch hinsichtlich Tiere als gewarnt golte, wo es sogar, wenn es hin- 13 sichtlich Tiere gewarnt ist, auch hinsichtlich [anderer] Tiere als gewarnt gilt"!? -Und R. Zebid!? — Er kann dir erwidern: der Anfangsatz bezieht sich auf den Fall, wenn es zurückgetreten ist; wenn es zum 20 Beispiel sowol hinsichtlich Menschen als auch hinsichtlich Tiere gewarnt war, und hinsichtlich Tiere zurückgetreten ist, wenn es nämlich dreimal an einem Tier gestanden und es nicht gestossen hat; man könnte glauben, dass der Rücktritt hinsichtlich Tiere ohne Bedeutung sei, da es hinsicht-

מועד לבחמה אי אמרת בשלמא אינו מועד תנן סתמא לא הוי מועד הא קא משמע לן דאפילו מאדם לכחמה נמי סתמא לא הוי פועד אלא אי אמרת ואינו מועד קתני הא סתמא הוי מועד חשתא יש לומר מבהמה לבחמה סתמא הוי מועד מאדם לבחמה צריכא למימר דהוי מועד ורב זביד אמר לך רישא אחזרה קאי כגון דהוה מועד האדם ומועד "לבחמה והדר ביה מבחמה דקאי גבי בחמה תלתא זימני ולא נגה מהו דתימא "כיון דלא הדר ביה sagest, es heisse: nicht aber gewarnt ist, וויא קא משמע לן מאדם הזרה"דבהמה לאו הזרה היא קא משמע לן דחזרה דבהמה "מיהא חזרה היא מיתיבי כומכוס מומר מועד לאדם מועד לבחמה מקל והומר ומה לאדם מועד לבחמה לא כל שכן מכלל דתנא קמא אינו מועד קאמר אמר לך רב זביד סומכוס"אחזרה קאי והכי קאמר ליה לתנא קמא דקאמרת חזרה דבהמה חזרה היא חזרה דבהמה לאו חזרה היא מקל וחומר"מאדם ומה מאדם לא קא"מהדר ביה מכחמה לא כל שכן אמר רב אשי תא שמע אמרו "לפני רבי יהודה הרי זה מועד לשבתות ואינו מועד לימות החול אמר להן"לשבתות משלם נזק שלם לימות החול משלם חצי נזק אי אמרת בשלמא ואינו מועד קתני שיולי"הוא דקא משיילי"והוא נמי קמהדר להו אלא אי אמרת אינו מועד קתני אנמי מבחמה ראו M 34 במה M 33 במה M 32 M 37 | מיהא | 36 M + נמי (M 35 א הדר P 39 לפניו M 38 P 40 לשבת . 1 + VM 42

lich Menschen nicht zurückgetreten ist, so lehrt er uns, dass der Rücktritt hinsichtlich Tiere allein als Rücktritt gelte. Man wandte ein: Symmachos sagt, wenn es hinsichtlich Menschen gewarnt ist, so gilt es auch hinsichtlich Tiere als gewarnt, und zwar ist dies [durch einen Schluss] vom Leichteren auf das Schwerere zu folgern: wenn es hinsichtlich eines Menschen gewarnt ist, um wieviel mehr gilt es als gewarnt hinsichtlich eines Tiers; demnach ist ja der erste Autor der Ansicht, dass es'8 nicht als gewarnt gelte!? - R. Zebid kann dir erwidern: Symmachos spricht vom Rücktritt, und zwar spricht er zum ersten Autor wie folgt: du sagst, der Rücktritt hinsichtlich eines Tiers gelte als Rücktritt, nein, er gilt nicht als Rücktritt, und zwar ist dies [durch einen Schluss] vom Leichteren auf das Schwerere zu folgern: wenn es hinsichtlich Menschen nicht zurückgetreten ist, wie sollte es hinsichtlich Tiere zurückgetreten sein. R. Asi sprach: Komm und höre: Sie richteten an R. Jehuda folgende Frage: Wie ist es, wenn es hinsichtlich der Sabbathe gewarnt ist und nicht hinsichtlich der Wochentage? Er erwiderte ihnen: Für den am Sabbath angerichteten Schaden ist der vollständige Ersatz und für den wochentags angerichteten ist die Hälfte zu zahlen. Einleuchtend ist dies, wenn du sagst, es heisse: nicht aber gewarnt ist, denn sie richteten an ihn eine Frage und er gab ihnen eine Antwort; wenn du aber sagst, es heisse: so gilt es nicht als gewarnt, so belehrten sie ihn ja,

אגמורי"הוא דקא "מגמרי ליה ותו איהו מאי קא מחדר לחו אמר"רב אשי מרישא נמי דיקא"דקתני את שמועד לו משלם נוק שלם ואת שאינו מועד לו "משלם חצי נוק אי אמרת בשלמא ואינו מועד 5 קתני פרושי קא מפרש לה אלא אי אמרת אינו מועד קתגי פסקה"מאי תו את שמועד לו משלם נוק שלם ואת שאינו מועד לו משלם חצי נוק עד השתא לא אשמעינן "דהתם משלם חצי נזק ומועד משלם נזק שלם ואם תימצי לומר נמי איתא לדרב פפא נגח שור חמור וגמל נעשה מועד לכל: תנו רבנן ראה שור נגח שור לא נגח שור נגה שור לא נגה שור נגח שור לא נגה נעשה מועד לסירוגין לשוורים: תנו רבנן ראה שור נגה חמור לא נגה סום נגח גמל לא נגח פרד נגח ערוד לא נגח נעשה מועד לסירוגין לכל: איבעיא להו נגה "שור שור ביות ושור חמור וגמל מהו האי שור בתרא בתר שוורים שדינן ליה ואכתי לשוורים הוא דאייעד "למידי אחרינא לא אייעד או דלמא האי שור בתרא בתר חמור וגמל שדינן ליה ואיינד ליה לכולהו מיני 20 Und selbst wenn du die Ansicht R. Papas מור וגמל שור שור°ושור מהו האי שור קמא בתר 20 Und selbst wenn du die Ansicht R. חמור וגמל שדינן ליה ואייעד ליה"לכולהו מיני או דילמא בתר שוורים שדינן ליה ואכתי לשוורים הוא דאייעד°למינא אחרינא לא אייעד שבת שכת ושכת אחד כשכת ושני כשכת מחו הא שכת "כתרייתא בתר שבת הוא דשדינן ליה ואכתי לשבת הוא -- M א רבינא. B ר' ינאי א 45 M א 44 P 43 מגמר להו דסתמיה לא הוי +] M 47 — VP 46 1 —P 50 M 48 דתם . 49 למינא M 48 M 52 לשאר מיני 33 M בתרא בתר שבתות שדינן ליה לשבתות הוא.

und welchen Sinn hat ferner seine Antwort, die er ihnen gab!? Rabina sagte: Dies ist auch aus dem Anfangsatz zu entnehmen: denn es heisst: so ist für das, hinsichtlich dessen es gewarnt ist, der ganze Schaden, und für das, hinsichtlich dessen es nicht gewarnt ist, die Hälfte zu ersetzen; einleuchtend ist es nun, wenn du sagst, es heisse: nicht aber gewarnt ist, dies wäre also die Erklärung, wenn du aber sagst, es heisse: so gilt es nicht als gewarnt, so ist ja die Lehre abgeschlossen, wieso heisst es nun weiter: so ist für das, hinsichtlich dessen es gewarnt ist, der ganze Schaden und für das, hinsichtlich dessen es nicht gewarnt ist, die Hälfte zu ersetzen; wussten wir etwa bis jetzt nicht, dass für das ungewarnte die Hälfte und für das gewarnte der ganze Schaden zu ersetzen ist!? anerkennen wolltest, gilt es, wenn es ein Rind, einen Esel und ein Kamel niedergestossen hat, als gewarnt hinsichtlich aller Arten.

Die Rabbanan lehrten: Wenn es ein Rind gesehen und es gestossen und eines gesehen und es nicht gestossen, eines gesehen und es gestossen und eines gesehen und es nicht gestossen, eines gesehen und es gestossen und eines gesehen und es

nicht gestossen hat, so gilt es als gewarnt, überspringend Rinder zu stossen.

Die Rabbanan lehrten: Wenn es ein Rind gesehen und es gestossen, einen Esel und ihn nicht gestossen, ein Pferd und es gestossen, ein Kamel und es nicht gestossen, ein Maultier und es gestossen, einen Waldesel und ihn nicht gestossen hat, so gilt es als gewarnt, überspringend alle Arten zu stossen.

Sie fragten: Wie ist es, wenn es drei Rinder, einen Esel und ein Kamel hintereinander niedergestossen hat; gehört das letzte Rind zu den Rindern, somit gilt es als gewarnt nur hinsichtlich Rinder, nicht aber hinsichtlich anderer Arten, oder aber gehört das letzte Rind zum Esel und zum Kamel, somit gilt es als gewarnt hinsichtlich aller Arten? Wie ist es ferner, wenn einen Esel, ein Kamel und drei Rinder; gehört das erste Rind zum Esel und zum Kamel, somit gilt es als gewarnt hinsichtlich aller Arten, oder aber gehört es zu den Rindern, somit gilt es als gewarnt nur hinsichtlich Rinder, nicht aber hinsichtlich anderer Arten? Wie ist es ferner, wenn an drei Sabbathen und am [darauffolgenden] Sonntag und Montag; gehört der letzte Sabbath zu den Sabbathen, somit gilt es als gewarnt nur hinsichtlich der Sabbathe, meht aber hubbelitieh der Wochentage, oder their chart or min Sount ig und aim Montag, and get comit als gewarnt hinappared that Trace Wie is to lerner, wenn an Danner day, am Freitag und an drei Sabbathen vehart der erste Sabbath zum Donner too and am Preitag, somit gilt e als a wiim Inmichtlich aller Tage, oder aller gehert der er te Sabbath zu den Sabswirthelt der Subbuthe? Di Frage bleibt daling tells

Cober den Lall, wenn ein Rind am imm clinten des einen Monats, am sechchuten des folgenden Monats gestossen hat, hestellt ein Streit zwischen Rabh und Semmel; denn es wurde gelehrt: Hat feine Fran Menstruabbutl gemerkt am fünfzehnanderen Monats und am siebzehnten des folgenden Monats, so hat sie, wie Rabh sugt, eine regelmässige Periode, und Semuol sagt nur dann, wenn die Ueberspringung sich dreimal wiederholt hat.

Raba sagte: Wenn es beim Hören cines Posaunenschalls gestossen und dies zweimal wiederholt hat, so gilt es als gewarnt, bei einem Posaunenschall zu stos-

sen. -- Selbstverständlich!? -- Man könnte glauben, beim ersten Posaunenschall geschah dies nur infolge des Erschreckens, so lehrt er uns.

EVENN EIN EINEM JISRAÉLITEN GEHÖRIGES RIND EIN DEM HEILIGTUM GEHÖRIGES, ODER WENN EIN DEM HEILIGTUM GEHÖRIGES EIN EINEM JISRAÉLITEN GEHÖRIGES NIEDERGESTOSSEN HAT, SO IST KEIN ERSATZ ZU ZAHLEN, DENN ES HEISST: "das Rind seines Nächsten, nicht aber das Rind des Heiligtums. Wenn das Rind eines JISRAÉLITEN DAS RIND EINES NICHTJUDEN NIEDERGESTOSSEN HAT, SO IST ER ERSATZ-FREI; WENN ABER DAS RIND EINES NICHTJUDEN DAS RIND EINES JISRAÉLITEN NIEDERGESTOSSEN HAT, SO HAT ER, OB GEWARNT ODER UNGEWARNT, DEN VOLLSTÄN-DIGEN SCHADEN ZU ERSETZEN.

GEMARA. Unsere Mišnah vertritt also nicht die Ansicht des R. Simôn b. Menasja, denn es wird gelehrt: Wenn ein einem Profanen gehöriges Rind ein dem Heiligtum gehöriges, oder wenn ein dem Heiligtum gehöriges ein einem Profanen gehöriges niedergestossen hat, so ist kein Ersatz zu zahlen, denn es heisst: das Rind seines Nächsten, nicht aber das Rind des Heiligtums. R. Simôn b. Menasja sagt: Wenn ein dem Heiligtum gehöriges Rind ein einem Profanen gehöriges niedergestossen

דאייעד ליפות החול לא אייעד או דילפא בתר אחד בשבת ושני בשבת שדינן ליה ואיינה ליה לכולי יימא חבשה בשבת וערב שבת ושבת שבת ושבת כהו הא שבת קבייתא בתר הכשה בשבת וערב שבת שדינן ליה ואייעד לבולהו יובי אי דילמא הא שבת קמייתא בתר שבתות הוא דשדינן ליה ולשבתות הוא דאיינד תיקי: כנה שיר יים הבשה נשר בהודש זה יום ששה נשר בחודש זה ויים שבנה נשה בהודש זה פינוא הרב ישביאל is them, somit gift is als rewarmt nur him- איים זה ייים מו המשה עשר בהידש זה ייים או איים אוא דאתמר ראתה יום המשה עשר בהידש זה ייים או חוו שיוון ביי דוון ביי היים שביין ביין ביין רב אבר קבעה לה וכת ושבואל אבר עד שתשלש where we may some week the way with וננה קיל שופר וננה נקשה מיקד לשופרות פשימא מהנ התימא הך שופר קמא סיומא בעלמא הוא am sieb- הוא בעלמא ביומא ביומא ביומא ביומא דנקטיה קא בשבינ לן:

וווון בין ישל ישראל שנגח ישיר של הקדים ישל מוווים בשיר שנגח לישור של הדיים פטיר שנאמר יייר דעדו ישה שה ההדוש ישיר הייי Be.130 ten des emen Monats, am sechzehnten des 20 שנגה לשור של נברי פשיר ושל נברי שנגה לשור ישה משראה בין תם בין מיעד משרם נוק שהם:

> المراجعة الم דרניא שור של הדרוב שננה של הקדש של הקדש שננה שור של הדיים פשור שנאמר שיה عاد المراجع ال אינה שור של דוקדש שנגו שור של דודים בניי

M 57 M 56 נבי נבי נדה בי האי גונא ושור של . - 158 M ישראל.

"ושל הדיום שנגח שור של הקדש בין תם בין מועד משלם נזק שלם אמרי מאי קא סבר רבי שמעון "אי רעהו דוקא"אפילו של הדיום שנגה של הקדש ליפטר ואי רעהו לאו דוקא"אפילו דהקדש נמי כי נגה דהדיום ליהייב וכי תימא לעולם קסבר רעהו דוקא ומיהו דהדיום כי נגח דהקדש חיינו טעמא דמיהייב משום דקא מייתי ליה מקל וחומר דחדיום ומה חדיום"שנגה של חדיום חייב כי נגה דתקדש לא כל שכן דמיחייב דיו לכא מן חדין 10 להיות כנדון מה להלן תם הצי נזק הכא נמי"חצי נזק אלא אמר ריש לקיש הכל היו בכלל נזק שלם כשפרט לך הכתוב רעהו גבי תם רעהו הוא דתם משלם חצי נזק מכלל החקדש בין תם בין מועד משלם נזק שלם דאם כן "נכתוב קרא להאי רעהו 1388 15 גבי מועד: שור של ישראל שנגח שור של נכרי פטור: אמרי מה נפשך אי רעהו דוקא דנכרי כי נגה דישראל "ליפטר ואי רעהו לאו דוקא אפילו דישראל כי נגה דנכרי נהייב אמר רבי אכהו אמר קרא 'עמד וימדד ארין ראה ויתר גוים ראה שבע פוא-ימד קיימו שלא קיימו שליהם בני נה ביון שלא קיימו 20 [durch einen Schluss] vom Leichteren auf והתיר ממונן לישראל רבי יוחנן אמר מהכא הופיק 00.33,2

60 M דהד כי נגח דהקדיש נמי ריפ 1 1 + M 59 + M 63 בי נגה דהדיום M 62 אפני M 61 של 1 א נכתביה להאי | B 65 ממה י B 66 + נמי 1 64 אותן התיר. М

hat, so ist kein Ersatz zu zahlen, wenn aber ein einem Profanen gehöriges Rind ein dem Heiligtum gehöriges niedergestossen hat, so ist, ob gewarnt oder ungewarnt, der ganze Schaden zu ersetzen. - Welcher Ansicht ist R. Simôn, nimmt er [das Wort] Nächsten genau, so sollte doch auch, wenn ein einem Profanen gehöriges ein dem Heiligtum gehöriges niedergestossen hat, kein Ersatz zu zahlen sein, und wenn er [das Wort] Nächsten nicht genau nimmt, so sollte doch auch, wenn ein dem Heiligtum gehöriges ein einem Profanen gehöriges niedergestossen hat, Ersatz zu zahlen sein!? Wolltest du erwidern, er nehme [das Wort] Nächsten genau, nur ist, wenn ein einem Profanen gehöriges ein dem Heiligtum gehöriges niedergestossen hat, deshalb Ersatz zu zahlen, weil er dies das Schwerere, von dem eines Profanen, folgert: wenn man ersatzpflichtig ist, falls ein einem Profanen gehöriges ein einem Profanen gehöriges niedergestossen hat, um wieviel mehr ist man ersatzpflichtig, wenn

es ein dem Heiligtum gehöriges niedergestossen hat, [so ist zu entgegnen:] es genügt, wenn das, was gefolgert wird, dem gleicht, wovon es gefolgert wird, wie nun bei jenem für das ungewarnte die Hälfte zu ersetzen ist, ebenso sollte auch bei diesem nur die Hälfte ersetzt werden!? Vielmehr, erklärte Reš-Laqiš, alle waren im Ersatz des vollständigen Schadens einbegriffen", und wenn die Schrift beim ungewarnten hervorhebt, dass dies nur vom Nächsten gelte, so besagt dies, dass nur bei der Schädigung des Nächsten für das ungewarnte die Hälfte zu ersetzen sei, während beim Geheiligten sowol für das ungewarnte als auch für das gewarnte der vollständige Schaden zu ersetzen ist, denn sonst sollte doch [das Wort] Nächsten beim gewarnten gebraucht werden²³.

WENN DAS RIND EINES JISRAÉLITEN DAS RIND EINES NICHTJUDEN NIEDERGE-STOSSEN HAT, SO IST ER ERSATZFREI. Wie du es nimmst: ist [das Wort] Nächsten genau zu nehmen, so sollte doch, auch wenn das Rind eines Nichtjuden das Rind eines Jisraéliten niedergestossen hat, kein Ersatz zu zahlen sein, und wenn [das Wort] Nächsten nicht genau zu nehmen ist, so sollte doch, auch wenn das Rind eines Jisraéliten das Rind eines Nichtjuden niedergestossen hat, Ersatz zu zahlen sein!? R. Abahu erwiderte: Die Schrift sagt: "Er trat auf und die Erde wankte, er sah und löste die Völker; er sah, dass die Noachiden die sieben Gebote25, die sie auf sich nahmen, nicht hielten, da trat er auf und gab ihr Vermögen den Jisraéliten frei. R. Johanan entnimmt dies aus fol-

^{22.} Da beim gewarnten das W. "Nächsten" nicht gebraucht wird. Schädigung des Heiligtums bleibt es also bei der ursprünglichen Bestimmung. 25. Cf. Bd. vij S. 240 Z. 1 ff.

^{23.} Hinsichtlich der 24. Hab. 3,6.

Berg Paran gab er ihr Vermögen den Jisrac'iten hei

Ebenso wird auch gelehrt: Wenn das Rind eines Jistaéliten das eines Nichtjuden medergestossen hat, so ist er ersatzfrei, und wenn das Rind eines Nichtjuden das Rind eines listacliten niedergestossen hat, so muss er, ob gewarnt oder ungewarnt, den vollständigen Schaden ersetzen. Denn es ימה ראה שבע מצות שנצטוו 'עליהן בני נח יי heisst: In that and und die Inde wanite, er sad und lesse due Volker. Ferner heisst es: Er erschien com Berg Paran. Wozu ist das "ferner" nötig? — Man könnte glauben, [der wavi e, sei zu verwenden für die Lehren des R. Mathna und des R. Joseph, so komm und höre: Er erschien vom Berg Paran, am Berg Paran gab er ihr Vermögen den Jis-R. Mathnas? — R. Mathna lehrte: Er stand aut und die Erde wankte, er sah und löste die Veller; was sah er? - er sah, dass die Noachiden die sieben Gebote, die ihnen auferauf und verjagte sie aus ihrem Land. -Wieso ist es erwiesen, dass vajater [löste] die Bedeutung "verjagen" hat? — Hier heisst es: vajater Gojim, und dort heisst es: lenater

מהר פארן מפארן הופיע ממוגם לישראל: תניא נמי הכי שור של ישראל שנגח שור של נכרי פטור"שור של נכרי שנגח שור של ישראל בין תב בין מועד משלם נזק שלם שנאמר עמד וימדד ארין ראה ויתר גוים ואומר הופיע מהר פארן מאי ואומר וכי תימא האי עמד וימדד ארץ מבעי ליה לכדרב מתנה "וכדרב יוסף תא שמע הופיע מהר פארן מפארן הופיע ממוגן לישראל מאי דרב מתנה דאמר רב מתנה עמד וימדד ארץ ראה ויתר גוים ולא קיימום עמד ותגלה אותם מעל אדמתם ומאי משמן דהאי ויתר לישנא דאגלויי הוא כתיב הבא ויתר גוים וכתים התם "לנתר בהן על הארץ" ומתרגמינן שוואו לקפצא בחון על ארעא מאי דרב יוסף דאמר רב Schriftvers]: Da stand er auf und die Erde וה ראה ביים בה ויתר גוים בה ויתר גוים בה ראה Schriftvers ראה שבע מצות שקיבלו עליחם בני נח ולא קיימום יפונו והתירן להם איתגורי "אתגור אם כן "מצינו חומא נשכר אמר מר בריח "דרבנא לומר שאפילו מקיימין אותן אין מקבלין עליהן שכר"זלא "וחתניא איה מקרימין אותן אין מקבלין בקריהן raéliten frei. Was ist dies für eine Lehre 20 בתורה נוי ועוכק בתורה שאפילו נוי ועוכק שהוא ככהן גדול תלמוד לומר 'אשר יעשה אתם "ניום אתם" ניום אתם האדם והי בהם "לא נאמר כהנים ולוים וישראלים אלא אדם הא למדת שאפילו גוי ועוסק בתורה חרי הוא ככהן גדול אמרי אין מקבלים עליהן שכר legt worden waren, nicht hielten, da stand er 25 במצווה ועושה אלא כמי שאינו מצווה ועושה

של של של M הלכדרב א 70 א ולכדרב M און M הפארן...לישי M ה B 73 ומתרגם שליהן — M 72 || מ״ר M 71 — עליהן — M 71 77 | היה היה מיתיבי M איתגר M 75 | היה איתגר B 74 שהרי הוא | B 78 כולו״י ל״ן. M

bahen al haarec, was übersetzt wird: damit auf der Erde zu hüpfen28. - Was ist dies für eine Lehre R. Josephs? - R. Joseph lehrte: Er stand auf und die Erde wankte, er sah und löste die Völker; was sah er? - er sah, dass die Noachiden die sieben Gebote, die sie auf sich genommen hatten, nicht hielten, da stand er auf und befreite sie davon. - Das wäre ja ein Gewinn für sie, somit ergibt es sich ja, dass der Sünder Gewinn erlange!? Mar, der Sohn Rabinas, erwiderte: Dies besagt, dass sie, auch wenn sie sie halten, keine Belohnung dafür bekommen. - Etwa nicht, es wird ja gelehrt: R. Meir sagte: Woher, dass selbst ein Nichtjude, der sich mit der Gesetzlehre befasst, dem Hochpriester gleiche? — es heisst:29 Der Mensch, der nach ihnen handelt, wird durch sie leben; es heisst nicht: Priester, Leviten und Jisraéliten, sondern: der Mensch; dies lehrt dich, dass selbst ein Nichtjude, der sich mit der Gesetzlehre befasst, dem Hochpriester gleiche!? - Ich will dir sagen, sie erhalten keine Belohnung gleich dem, dem es geboten ist, und es hält, sondern gleich dem, dem es nicht geboten ist und es hält. R. Hanina sagte nämlich: Bedeutender ist der, dem es ge-

Talmud Bd, Vt 18

^{27.} Das W. הופיע wird in der weiteren Bedeutung aufgefasst: entblössen, blosslegen, er machte ihr Vermögen schutzlos. 28. Sich fortbewegen. Lev. 18,5.

דאבר דבי דוניבא בדול דוניבוד ייבי דבי הבאד שלא בלוון וע שווי לב יבר יבר הוא היום בינון assessment information and many management assessment 5 להם דקדקנו בכל תורתכם ואמת הוא חוין מדבר זה שאתם אומרים שור של ישראל שנגה שור של נכרי פטור"ושל נכרי שננח"שור של ישראל בין תם مرا دراد مسلم دام ساع دار دوس ادر دران דוקא אפילו דנכרי כי נגה דישראל ליפטר ואי ייבור דינו יובר אינו וייבר אינו לחיים ודבר זה אין אנו מודינים אותו למלכות: רב שמואל בר יהודה שכיבא ליה"ברתיה אמרו ליה רבנן לעולא קום ניזל נינחמיה אמר להו מאי אית elect earlie how historica chiaran haring and ex The transfer of the transfer o אול הוא"לחודיה"נביה אמר ליה ויאמר ה' אל משה 2.20 אל תצר את מואב ואל תתגר בם מלחמה ובי"מה עלה על דעתו של משה לעשות מלחמה שרא ברשות אלא נשא משה קל והומר בעצמו"אמר ומה 20 מדינים שלא באו אלא"לניוור את מואב אמרה תורה צרור את המדינים וחמית|ם| אותם מיאבים עצמם מואים לא כל שכן אמר לו הקדוש ברוך הוא לא כשעלתה על דעתך°עלתה על דעתי שתי פרידות טובות יש לי להוציא מהן רות המואביה ונקמה הקמונית יוהלא דברים קל והומר ומה בשביל שתי פרידות doch auch, wenn das eines Jisraéliten das מובות הם הקדוש ברוך הוא על שתי אומות"גדולות

·2 I' 80 7121173 B 81 77 - M 79 M S4 . === + M 82 B 83 SS ברתא P SO ברתא B S7 היה P So of while Book and B 80 2007 177 Ni у то ту то М 92 ול הנביה פתר יאמר ייאמר ידוא דב קו M 90 - " .853

boten ist, und es hält, als der, dem es nicht geboten ist, und es hält.

Die Rabbanan lehrten: Einst sandte die ruchlose Regierung zwei Feldherren zu den Weisen Jisraéls, [und ersuchten sie,] sie das Gesetz zu lehren; sie studirten es einmal und zweimal und dreimal. Als sie sich von ihnen verabschiedeten, sprachen sie zu ihnen: Wir haben euer ganzes Ge-Wahrheit beruhend, mit Ausnahme der einen Sache, dass ihr nämlich sagt, dass wenn das Rind eines Jisraéliten das Rind eines Nichtjuden niedergestossen hat, er Nichtjuden das Rind eines Jisraéliten niedergestossen hat, er, ob ungewarnt oder gewarnt, den vollständigen Schaden ersetzen müsse. Wie man es nimmt: ist [das Wort Nächsten genau zu nehmen, so sollte doch auch, wenn das eines Nichtjuden das eines Jisraéliten niedergestossen hat, kein Ersatz zu zahlen sein, und ist [das Wort] Nächsten nicht genau zu nehmen, so sollte eines Nichtjuden niedergestossen hat, Ersatz zu zahlen sein. Diese Sache wollen wir der Regierung nicht mitteilen.

R. Semuel b. Jehuda war eine Tochter gestorben; da sprachen die Rabbanen zu Ula: Auf, wir wollen gehen und ihn trösten. Dieser erwiderte ihnen: Was soll ein Trost der Babylonier, der ja eine Gotteslästerung ist? Denn sie pflegen zu sagen:

was ist dagegen zu tun; als ob sie es getan hätten, wenn ihnen etwas möglich wäre. Darauf ging er allein zu ihm hin. Da sprach er zu ihm: "Und der Herr sprach zu Mošeh: Befehde die Moabiter nicht und lasse dich in keinen Krieg mit ihnen ein; sollte es etwa Mošeh in den Sinn gekommen sein, ohne Erlaubnis einen Krieg zu unternehmen? Moseh eruirte vielmehr [einen Schluss vom] Leichteren auf das Schwerere, indem er sagte: wenn die Gesetzlehre hinsichtlich der Midjaniten, die Moab nur zu Hilfe gekommen waren, sagt: 31 Befehde die Midjaniten und schlage sie, um wieviel mehr gilt dies von den Moabitern selbst. Darauf sprach der Heilige, gebenedeiet sei er, zu ihm: Nicht wie du denkst, denke ich; zwei schöne Tauben habe ich von ihnen hervorgehen zu lassen: die Moabiterin Ruth und die Amoniterin Naâma. Nun ist hieraus [cin Schluss] vom Leichteren auf das Schwerere zu folgern: wenn der Heilige, gebenedeiet sei er, zweier Tauben wegen zwei grosse Nationen verschont und

sie meht er tort hat, um wieviel mehr wurde die Tochter de Meisters, wenn sie wurder und geengnet eene en ware, dass im etwas cutes em tamme, am Leben ge-Illerian sein

R. Him b. Abbit some im Namen R. Johannus. Der Heilige, gebenedoret sei ei, ver un t Lemem Ge chipt seinen Lohn, moht amma don Lohn für eine schöne ונבן אל תצרם ועל תתגר בם כלל דאפילו אנגריא (ihren to ציבין אל תצרם ועל תתגר בם כלל דאפילו אנגריא Solm Monte, enher sprach der Heitige, gobonedent ser er, u Mosch: Befeule dir Meador with and line about in and Kees mit amen en, nur in einen Krieg sollte er sieh mit ilmen nicht einlassen, wol abera durite er ihnen Frondienst auferlegen; die jimgere aber namte [ilnen Solm] Ben-Ami, daher sprach der Heilige, gebenedeiet sei er, a Mosch: car wan do n die Sake der ושל בותי שנגה שור של ישראל בין תם בין מועד שמל שול nicht mad 20 ישל בותי שנגה שור של ישראל בין תם בין מועד week man, may maken, night einmal Frondienst sollst du ihnen auferlegen.

Ferner sagte R. Hija b. Abba im Namen des R. Jehosuâ b. Korha: Man beeile sich stets zu einer guten Handlung; denn als Belohnung für die eine Nacht,

ולא החריבן בתו של רבי אם כשרה היא יראייה הוא הצאת כמנה דבר שוב על אחת כמה יבמה אבר רבי הייא בה אבר רבי הייא בה אבא אבר רבי יודגן אין הקדוש בהיך הוא ביקפה שבה בר בריה אפילו שבר שיחה נאה דאילו בבילה דקאביה י מבואב אבר לו הקדוש בחוך הוא לבישה אר הצד את ביאב יאל תתנד בם מלחמה מלחמה היא דרא הא אננדיא יביד בהו ציירה דקאביה בן יביי والمار مادة براد الماراني حدد المام بريون دام دور מונים לא תקביד בתנ: ואמר דבי הייא בר אבא אמר I a light a little in the minutes before the light of the minutes and the light of the minutes and the light of the minutes and the light of the lig מצוח שבשביל לילח אחת שקדמתה בכירה רצעירה הובים ישה בינים בינים בינים בינים או הובינים אוני בינים אני בינים אונים בינים אונים בינים אונים דונרוג ל יוב יובן שור של שניון שי של בותר בבור ושל בותר שנתו שור של השל השל ה משלם הצי נוק וכועד משלם נוק שלם רבי כאיר אוכר שור של ושראל שננה שור של בותי פביר משלם נוק שלם למימוא דסבר רבי מאיר בותים של או ברל או הות דון היבינור בל דובונבים הבאים בירם בירם מחורים רכי יהודה משמא מפני שהן גרים ושוקים מבין הגוים מהורים מבין ישראל ומבין הכותים 90 IN ההמנא אל M 1 80 ול האניה הצאת

.[] dans | M 3 128 M 2 welche die ältere der jüngern zuvorgekommen war, ward es ihr beschieden, ihr vier Generationen in Jisraél³⁵ zuvorzukommen: Ôbed, Jišaj, David und Šelomoh, die jüngere erst mit Rehabeâm³⁰, denn es heisst: ³⁷ Und seine Mutter hiess Naâma die Amoniterin.

Die Rabbanan lehrten: Wenn das Rind eines Jisraéliten das Rind eines Samaritaners niedergestossen hat, so ist er ersatzfrei, und wenn das Rind eines Samaritaners das Rind eines Jisraéliten niedergestossen hat, so muss er ungewarnt die Hälfte und gewarnt den ganzen Schaden ersetzen. R. Meir sagt: Wenn das Rind eines Jisraéliten das Rind eines Samaritaners niedergestossen hat, so ist er ersatzfrei, und wenn das Rind eines Samaritaners das Rind eines Jisraéliten niedergestossen hat, so muss er, ob ungewarnt oder gewarnt, den vollständigen Schaden ersetzen. Demnach wäre R. Meir der Ansicht, die Samaritaner seien Löwen-Proselyten38, ich will auf einen Widerspruch hinweisen: Alle Blutflecke39, die aus Reqem40 kommen, sind [levitisch] nicht verunreinigend, nach R. Jehuda aber verunreinigend, weil sie "irrende Proselyten sind; die von Nichtjuden herrühren, sind nicht ver-

^{32.} Tochter Lots; cf. Gen. 19,30 ff. 33. Dh. vom Vater. 34. Dh. Sohn meines Volks. 35. Wahrscheinl. zur Königswürde in Jisraél; cf. Bd. vij S. 1097 N. 54. 36. Dem Enkel Davids. 37. iReg. 14,21. 38. Die sich gegen ihren Willen, nur aus Furcht vor den Löwen (cf. iiReg. 17, 25) zum Judentum bekehrt haben; sie gelten daher als Nichtjuden. 39. Von welchen angenommen wird, dass sie von Menstrualblut herrühren; dies ist nach der Gesetzlehre nur bei Jisraélitinnen levitisch verunreinigend, nicht aber bei Nichtjüdinnen. 40. Die meisten Einwohner dieser Stadt waren Nichtjuden. 41. Die meisten Einwohner.

רבי מאיר משמא וחכמים מטחרין שלא נחשדו ישראל על כתמיהן אלמא קסבר רבי מאיר כותים גרי אמת הם אמר רבי אבהו קנם הוא שקנם רבי מאיר בממונם שלא יטמעו בהם מתיב רבי זירא אמורת ועל פינות שיש להם קנם הבא על הממורת ועל Blutflecke nicht verdächtig sind⁴. Dem-הנתינה ועל הכותית ואי סלקא דעתך קנס רבי מאיר בממונם הכא נמי נקנום כדי שלא יממעו בהן אכר אביי כדי שלא יהא הומא נשכר ונתביה 501.39 לעניים אמר רב מרי משום דהוי 'ממון שאין לו

ור של פקח שנגח שור של חרש שיטה יקטן Iv. חייב ושל הרש שוטה וקטן שנגח שור של פקח פמור שור של חרש שומה וקמן שנגה בית דין מעמידין להן אפוטרופוס ומעידין "להן בפני te, R. Meir habe ihnen inbetreff ihres Ver- והגדיל te, R. Meir habe ihnen inbetreff ihres Ver-הקשן "חזר לתמותו דברי רבי מאיר רבי יוסי אומר הרי הוא בחזקתו שור "האצטרין אינו חייב מיתה שנאמר °כי יגח ולא שיגיחוהו: Ex. 21, 28

גמרא. הא מפא קשיא אמרת שיר של הרש שומה וקמן שונה שור פבור אלמא אין derte: Damit der Sünder nicht gewinne". ישר M 4 7.228 871 -- I M 6 היב ביה M 5 למיתב לעניי] מנה מעם M 7 תוזר | 10 M האיצטרין, וכן לחלן. V האסטדין.

unreinigend, die von Jisraéliten und Samaritanern herrühren, sind nach R. Meir verunreinigend, und nach den Weisen nicht verunreinigend, weil sie hinsichtlich ihrer nach ist R. Meir der Ansicht, dass die Samaritaner wirkliche Proselyten sind!? R. Abahu erwiderte: R. Meir hat ihnen inbetreff ihres Vermögens eine Massregelung ו תובעים 10 auferlegt, damit man sich nicht mit ihnen [geschlechtlich] vermische. R. Zera wandte ein: Folgende Mädchen erhalten Bussgeld": die Bastardin", die Nethina"und die Samaritanerin; wenn man nun sagen wollmögens eine Massregelung auferlegt, so sollte man ihnen auch hierbei eine Massregelung auferlegen⁴⁶, auf dass man sich mit ihnen nicht vermische!? Abajje erwi-- Sollte er es doch den Armen geben!? R. Mari erwiderte: Es wäre dann eine Zahlung, die keine Forderer hat⁴.

ENN DAS RIND EINES VOLLSINNIGFN DAS RIND EINES TAUBEN, BLÖDSINNIGEN ODER MINDERJÄHRIGEN NIEDERGESTOSSEN HAT, SO IST ER ERSATZPFLICHTIG, UND WENN DAS RIND EINES TAUBEN, BLÖDSINNIGEN ODER MINDERJÄHRIGEN DAS RIND FINES VOLLSINNIGEN NIEDERGESTOSSEN HAT, SO IST ER ERSATZFREI⁵⁰. WENN DAS RIND EINES TAUREN, BLÖDSINNIGEN ODER MINDERJÄHRIGEN GESTOSSEN HAT, SO STELLT IHNEN DAS GERICHT EINEN VORMUND UND MAN RICHTET DIE WARNUNG AN DEN VORMUND⁵¹. WENN DER TAUBE HÖREND, DER BLÖDSINNIGE VERSTÄNDIG UND DEN MINDERJÄHRIGE VOLLJÄHRIG GEWORDEN IST, SO GILT ES ZURÜCK ALS UNGE-WARNT - WORTE R. MEÍRS; R. JOSE SAGT, ES VERBLEIBE BEI SEINEM FRÜHEREN ZUSTAND. DER KAMPFSTIER⁵² WIRD NICHT ZUM TOD VERURTEILT, DENN ES HEISST: ⁵³wenn stossen wird, NICHT ABER, WENN MAN IHN ZUM STOSSEN ANHÄLT.

GEMARA. Dies widerspricht sich ja selbst: zuerst heisst es, dass wenn das Rind eines Tauben, Blödsinnigen oder Minderjährigen gestossen hat, dieser ersatzfrei sei,

42. Sie lassen menstrualblutbeschmutzte Kleidungsstücke nicht umhertreiben; diese Flecke rühren also wahrscheinlich nicht von Menstrualblut her. 43. Wenn sie genotzüchtigt werden; cf. Dt. 44. Bastard (ממוד) heisst der durch einen verbotenen Beischlaf Erzeugte; cf. Jab. 49 a. 45. Abkömmling der Gibôniten (Jos. 9,21 ff.); cf. Bd. vij S. 215 N. 28. 46. Dass sie kein Bussgeld erhalten. 47. Durch das Ersparen der Busszahlung. 48. Niemand würde diese Zahlung einklagen können; wenn irgend ein Armer dies etwa tun wollte, so könnte er ihn damit abwei-49. Das W. פקח wird als Ggs. zu taub, blind od. blöde sen, er wolle sie einem anderen geben. 50. Wenn das Rind ungewarnt ist. gebraucht, gemeint ist der Vollsinnige. Haftbarkeit für das ungewarnte Rind ist nur eine dingliche, u. das bewegliche Gut der hier genannten Personen ist nicht pfändbar, dagegen ist die Haftbarkeit für das gewarnte eine persönliche, sie haften also mit ihren Immobilien. 52. Eigentlich das Stadion-Rind, Platz, wo die Stierkämpfe veranstaltet wurden; cf. Bd. vij S. 858 N. 392. 53. Ex. 21,28.

demnach wird ihnen kein Vormund gestellt, um einen dingliehen Ersatz für das ungewarnte einzuziehen, dagegen heisst es um Schlinßsatz, dass wenn das Rind eines Tauben, Blödsinnigen oder Minderjährigen gestossen hat, das Gericht ihnen einen Vormund stelle und man die Warnung an den Vormund richte; demnach stellt man ihnen emen Vormund, um für das ungewarnte eiciwiderte: Er meint es wie folgt: wenn sie sich aber als stössig erweisen, so stellt man ihnen einen Vormund und man richtet die Warnung an den Vormund; sie sind somit gewarnt, so dass wenn es wiederum stösst, וחנן אדרבי יוחנן אדרבי יוחני אדרבי יוחני אדרבי יוחני אדרבי יוחני אדרבי יוחני אדרבי אדרבי יוחני אדרבי die Zahlung persönlich zu erfolgen hat. — Wet hat die persönliche Zahlung zu leisten? R. Johanan sagte, die Waisen, R. Jose b. Hanina sagte, der Vormund. - Kann R. sagte ja im Namen R. Asis, dass das Vermögen der Waisen nur dann angegriffen werden dürfe, wenn Zinsen daran zehrenund R. Johanan erklärte: entweder wenn ein zinsentragender Schuldschein oder wenn בוכבום הכי הוא בתמותו עד שינידו בו בבני פו die Morgengabe einer Frau zu bezahlen ist, wegen des Unterhalts"!? Wende es um: R. Johanan sagte, der Vormund, R. Jose b. R. Hanina sagte, die Waisen. Raba entgegnete: Weil R. Johanan sich in einem Wider-

מעמידין אפוטרופום לתם לנכות מנופו אימא סיפא שור של הרש שומה וקמן שנגה בית דין מעמידין לחם אפוטרופום ומעידין לחם כפני אפיטריפים אלמא מעמידין "לחם אפוטרופום לתם לנבות מנופי אמר רבה הכי קתני ואם הוחוקי ננחנין מעמידין לחם אפוטרופום ומעידין "לחם כפני אפוטריפים ומשויגן להו מועד דכי הדר וגגח לשלם מעלייה מעליית מאן רבי יוחגן אמר מעליית יתומים רבי יוסי כה הגינא אמה מעליית אפיטהופים ומי אמה נוקקין לנכסי יתומין אלא אם כן רבית אוכלת בהן ורבי יוחנן אמר או לשמר שיש בו רבית או לכתובת אשה משום מזוני איפוך רבי יוחנן אמר מעליית "אפיטרופין רכי יוסי בר הנינא אמר מעליית יתומין משוית ליה לרכי יוסי כר הנינא טועה והא רכי אינפי בר הנינא דיינא הוא ונהית לעופקיה דדינא Bu 53ª אינפי בר הנינא דיינא אלא לעולם לא תיפוך ומזיק שאני"רבי יוחנן אמר מעליית יתומים דאי אמרת מעליית אפוטרופוס Johanan dies denn gesagt haben, R. Jehuda ביירית מכר ביירינא אפר בר הנינא אפר ביירית מבר ביירית מב אפוטהופום וחוורן ונפרעון מן הותומים לכי גדלי: וטינטידים"להן אפונותופין לתם לנבות כנופי תנאי היא דתניא שיר שנתהרשו בעליו ושנשתפו בעליו ושחוכו בעודי לבדינת חים יחודה בן נקובא אמר הבעלים והכמים אומרים מעמידין להן אפימרופין ומעידין בתן בפני אפוטרופין נתפקח חחרש נשתפה 14 אפוטרופסין B 13 אפוטרופסין B 12 אפוטרופסין — M 11 אומר M ובהא קמיפלגי | P 15 נקוסה | 16 M אומר + M

spruch befindet, willst du R. Jose b. Hanina als Irrenden hinstellen!? R. Jose b. Hanina war Richter und ist in Rechtssachen gründlich. Vielmehr, tatsächlich wende man es nicht um, denn bei Schädigungen verhält es sich anders. R. Johanan sagt, vom Vermögen der Waisen, denn wenn man sagen wollte, vom Vermögen des Vormunds, so würde es jeder ablehnen. R. Jose b. Hanina sagt, vom Vermögen des Vormunds, und sobald die Waisen grossjährig sind, lassen sie es sich von diesen zurückzahlen.

Darüber, ob man ihnen⁵⁰ einen Vormund stellt, um wegen des ungewarnten einen dinglichen Ersatz einzuziehen, streiten Tannaím; denn es wird gelehrt: Wenn der Eigentümer eines Rinds taub oder blödsinnig geworden oder nach überseeischen Ländern verreist ist, so bleibt es, wie Jehuda b. Neqosa im Namen des Symmachos sagt, ungewarnt; die Warnung muss an die Eigentümer gerichtet werden; die Weisen sagen, man stelle ihnen einen Vormund und richte die Warnung an den Vormund. Wurde der Taube hörend, der Blödsinnige verständig, der Minderjährige volljährig oder kehrte

^{54.} Solange der Witwe die Morgengabe nicht ausgezahlt wird, müssen ihr die Erben Alimente zahlen. In anderen Fällen ist das Vermögen der minderjährigen Waisen unantastbar, die Gläubiger müssen bis zur Grossjährigkeit derselben warten. 56. Den 55. Das Amt eines Vormunds. hier genannten nicht vollsinnigen Personen.

יהודה בן ^זנקופא "אמר סומכום "חזר לתמותו עד שיעידו בו בפני בעלים רבי יוסי אמר חרי הוא בחזקתו"אמרו מאי הרי הוא בתמותו דקאמר סומכום 5 אילימא דלא מייעד כלל הא מדקתני סיפא °הזר לתמותו מכלל דאייעד אלא מאי הרי הוא בתמותו הרי הוא בתמימותו דלא מהסרינן ליה אלמא אין מעמידין אפומרופום לתם לגבות מגופו וחכמים אומרים מעמידין להן אפוטרופוס ומעידין להן בפני יו אפוטרופום לתם לגבות werden, so sagt er ja im Schlußsatz: so gilt מגופו וסיפא במאי קמיפלגי "רשות משנה איכא ^{60.568} בינייתו סומכוס סבר רשות משנה ורכי יוסי סבר רשות אינה משנה: תנו רכנן שור הרש שומה וקטן"שנגחו רבי יעקב משלם חצי נזק רבי יעקב יעקב אומר משלם ihm nichts abkommen; demnach stellt man חצי נוק"במאי עסקינן אי בתם פשימא דכולי עלמא נמי חצי נזק הוא דמשלם ואי במועד אי דעבדי ליה שמירה כלל כלל לא בעי לשלומי ואי דלא עבדי ליה שמירה כוליה נזק בעי שלומי אמר יכבדי עסקינן דעבדי לעולם במועד והכא במאי עסקינן דעבדי Warnung an den Vormund; demnach stellt "שמירה פחותה ולא עבדי ליה שמירה מעולה ורבי יעקב "סבר לה כרבי יהודה דאמר צד תמות 182450 יעקב במקומה עומדת וסבר לה כרבי יהודה דאמר מועד 25 סגי ליה בשמירה פחותה "וסבר לה"ברבנן דאמרי אמר + M אמרי + M אמרי + M אמר + M אמר + M אמר + M אמר רבינא + M 22 אריי | M 21 אמרי + M 20 אמרי + אמרי + M 25 + M 24 רבה (P רבה (P רבה VM 23 תם לא כגי לית בשמירה פרותה - 26 M במאן דאמר.

השוטה והגדיל הקטן ובאו בעליו ממדינת הים

der Eigentümer aus den überseeischen Ländern zurück, so gilt es, wie Jehuda b. Neqosa im Namen des Symmachos sagt, zurück als ungewarnt; die Warnung muss an die Eigentümer gerichtet werden. R. Jose sagt, es verbleibe bei seinem Zustand. Wie ist das, was Symmachos sagt, es verbleibe ungewarnt, zu verstehen; wollte man sagen, es könne überhaupt nicht gewarnt es zurück als ungewarnt, demnach galt es vorher als gewarnt; wahrscheinlich ist unter ungewarnt zu verstehen, es verbleibe bei seiner Vollständigkeit⁵⁷, man lässt von ihnen keinen Vormund, um wegen des Ungewarnten eine dingliche Zahlung einzuziehen; die Weisen aber sagen, man stelle ihnen einen Vormund und man richte die man ihnen einen Vormund, um wegen des ungewarnten einen dinglichen Ersatz einzuziehen. — Worin besteht ihr Streit im Schlußsatz? - Sie streiten, ob durch den Besitzwechselseine Aenderungseintritt, Symmachos ist der Ansicht, durch den Besitzwechsel trete eine Aenderung ein, während R. Jose der Ansicht ist, durch den Besitzwechsel trete keine Aenderung ein.

Die Rabbanan lehrten: Wenn das Rind eines Tauben, Blödsinnigen oder Minderjährigen gestossen hat, so ersetzt R. Jâqob die Hälfte des Schadens. — Was hat R. Jâqob getan!? — Lies vielmehr: R. Jâqob sagt, es sei die Hälfte des Schadens zu ersetzen. — Von welchem wird hier gesprochen, wenn von einem ungewarnten, so ist dies ja selbstverständlich, jeder andere hat ja ebenfalls nur die Hälfte des Schadens zu ersetzen, und wenn von einem gewarnten, so sollte doch, wenn es bewacht worden o ist, überhaupt nichts zu ersetzen, und wenn es nicht bewacht worden ist, der ganze Schaden zu ersetzen sein!? Raba erwiderte: Tatsächlich von einem gewarnten, nur wird hier von dem Fall gesprochen, wenn ihm eine leichte Bewachung zuteil wurde, aber keine gediegene. R. Jâqob ist der Ansicht R. Jehudas, welcher sagt, dass die eine Hälfte beim ursprünglichen Zustand bestehen bleibe, ferner ist er der Ansicht R. Jehudas, welcher sagt, dass für das ungewarnte eine leichte Bewachung genüge^e, und ferner ist er der Ansicht der Rabbanan, welche sagen, man stelle ihnen einen

57. חמות gleich ממם v. מחת ganz, vollständig bleiben; die sonst dingliche Zahlung wird von diesem 58. Das Rind kam aus dem Besitz des Vormunds in den Besitz des Eigen-59. Im Zustand des Rinds hinsichtlich der Warnung. 60. Der Schaden braucht aus 61. Der vollständigen Entschädigung für die diesem Grund nicht vollständig ersetzt zu werden. 62. Es ist also die eine Hälfte, die Schädigung eines gewarnten Rinds; cf. ob. S. 62 N. 39.

Vocanoid, um für das ungewarnte sinen dinguishen Resats emanualion Abajic speak so that Strotten is crea nicht, esoyand in a cobelett. We'ren than Educationness יהידה פירש דבי יעקב ויאביי דאביר פריני בביאי שי משתיולה ושמחלל ויות משחולל מי מוחה state of last, excit much by helling the Ereatt. ar achier, P. Faola age, es at the Ratte - schalleng by restand Raliba is Pla. rewniterity R. Lupoly estimate day was R בהרא דאורי רבי יהיהה כבר בינבידין יהן אביבריפין שואין וווויא שווויא בדר בינבידין יהן אביבריפין שואין works (Sam) mader and Vage. wrigher legtly in seatted wor? - I's lann dir or heroen, hier wind come entent gowernten segracion, una evar, weum es uberna der Voueln. It Jehady in der einen Himselft and steelers reger ilm in der ameren l'enemète et ist des Ansicht R. Jenuda in der otten Hinsicht, dass näut-לן רבי ינקב הבינבייהין חדן אפיבריפין הדב היביה בייתר היום del he ame Hillie beim ursprünglichen היוביה And all steller being unit streiter gegen ihn in der anderen Hinsicht, denn R. Jehuda ist der Ansicht, man stelle ihnen einen Vermund aum für das ungewarnte emen dinglichen Ersatz einzugehen, wih-

בינידין אפינונפים ליכם לינים היים אורים אורים المتاء الما تارون المادين المادين الماد الماد الماد الماد الماد المادين المادي The state of the state of the state of the Line has diene state often hand de work south مرا ورود المال من المال ورا حاله حدد ومد المال حاله المال المالة processing reason as page or paragrams as a principle or the page of the page in a long it and in the man when a prosect construction in the first carrier - 2 1/2 5 - 4/2 - 5/4 - 1/2 1/2 1/2 1/2 1/2 5-500 mount with morted double bedunes bedunes double where is touch wind he will have hall hand made any alle worden in R. Liquis . The Tay To Tay of The Name of Foldo and the second manager second make and feat manager of the second comments to the second contraction of the second in the same asserts or the form of the same below as A man of off. I man is the land and a long of the second among makes without former mother town and a will a subset $M = 10^{-1}$ אלה כוותיה B מחייב $M = 10^{-1}$ אלה כוותיה $M = 10^{-1}$ בחדא , 30 M שלהן B 31 אפוטרופוס M 30 בחדא , רבי 33 איניר אפינורפים התם הגבות בינופי M 33 אדיניר בביר M 35 א נדאג..ביגופי 73 וא בביר M 35

rend R. Jâqob der Ansicht ist, man stelle ihnen keinen und es sei nur die Hälfte des gewarnten" zu ersetzen. R. Alia b. Abajje sprach zu Rabina: Erklärlich ist dies nach Abajje, welcher sagt, sie streiten, weshalb aber wird es, nach Raba, welcher sagt, sie streiten nicht, auf ein gewarntes bezogen, sollte es doch auf ein ungewarntes bezogen werden, und zwar, entweder nach R. Jehuda, wenn ihm eine leichte Bewachung zuteil wurde und keine gediegene, oder nach R. Eliêzer b. Jâgob, wenn ihm überhaupt keine Bewachung zuteil wurde!? Denn es wird gelehrt: R. Eliêzer b. Jâgob sagte: Sowol bei einem ungewarnten als auch bei einem gewarnten ist man, wenn man ihnen eine leichte Bewachung angedeihen liess, ersatzfrei. Demnach lehrt uns R. Jâqob, dass man ihnen einen Vormund stelle, um für das ungewarnte einen dinglichen Ersatz einzuziehen!? Jener erwiderte: Er lehrt eines, aus welchem gleichzeitig zwei Dinge zu entnehmen sind67. Rabina erklärte: Sie streiten, ob durch

für das ungewarnte zu zahlen wäre, zu ersetzen, während die 2. Hälfte fortfällt, da für das gewarnte Rind 63. Die eine Hälfte muss daher ersetzt werden; für das eine leichte Bewachung ausreichend ist. ungewarnte ist eine leichte Bewachung nicht ausreichend. 64. R. Jâqob u. R. Jehuda. Von einem ungewarnten kann hier überhaupt nicht die Rede sein, da nach der einen Ansicht der vollständige Schaden zu ersetzen ist, von einem leicht bewachten gewarnten ebenfalls nicht, da nach R. Jeh. die leichte Bewachung ausreichend u. somit nur die Hälfte des Schadens zu ersetzen ist. des Gewarntseins; für den vollst. Ersatz wegen des gewarnten ist man zur Hälfte nur dinglich haftbar, u. bei den in Rede stehenden nicht vollsinnigen Personen fällt diese Hälfte fort. Erklärung, es werde hier von einem gewarnten gesprochen, ist zu entnehmen, dass R. Jâqob bezüglich zweier Lehren der Ansicht R. Jehudas ist.

טעמא רבינא אמר רשות משנה איכא בינייהו כגון דהוה מועד ונתפקח ההרש ונשתפה השוטה והגדיל הקטן רבי יהודה סבר הרי הוא בחזקתו"רכי יעקב סבר רשות משנה: תנו רבנן אפוטרופסים משלמין מן העלייה ואין משלמין כופר מאן תנא כופרא 80.410 כפרה ויתמי לאו בני כפרה נינהו אמר רב הסדא רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה היא דתניא ונתן פדין נפשו דמי ניוק רבי ישמעאל Bq,278 בנו של רבי יוחנן בן ברוקא אומר דמי מזיק מאי "בנו של 10 לאו "תנאי היא דרבנן סברי כופרא ממונא" הוא ורבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקא סבר כופרא כפרה אמר רב פפא לא דכולי עלמא כופרא כפרה"הוא והכא בהא קמיפלגי רכגן סברי בדניוק שיימינן ורבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקא סבר בדמזיק שיימינן מאי טעמא דרכנן נאמרה "שיתה למטח ונאמרה "שיתה למעלה מה להלן בדניזק אף כאן בדניזק ורבי ישמעאל בנו של רבי יוחגן בן ברוקא סבר ונתן פדיון נפשו כתיב ורבנן אין פדיון נפשו כתיב מיהו כי שיימינן בדניוק שיימינן: "משבח ליה רבא לרב נהמן בדרב אחא בר יעקב דאדם גדול הוא אמר ליה"לכשיבא לידך חביאתו לידי כי אתא לגביה "אמר ליה בעי מינאי מילתא בעא מיניה שור של שני שותפין כיצד משלמין כופר"משלם האי כופר והאי כופר כופר

- M א א הוא – M הוא הרב' $\|$ B א הוא – הוא + M א א הוא M אלא הכא M 43 השתה M 42 משתבה M 41 M 46 שור M 45 שור M 44 שור M 44 לישלם. + M 47

den Besitzwechsel eine Aenderung eintritt; wenn nämlich, nachdem es gewarnt worden ist, der Taube hörend, der Blödsinnige verständig und der Minderjährige volljährig geworden ist 8. R. Jehuda ist der Ansicht, es verbleibe bei seinem früheren Zustand, während R. Jagob der Ansicht ist, durch den Besitzwechsel trete eine Aenderung ein.

Die Rabbanan lehrten: Vormünder haften persönlich und bezahlen kein Lösegeld. — Wer ist der Autor, welcher sagt, das Lösegeld sei eine Sühne, und Waisen haben keine Sühne zu zahlen? R. Hisda 15 erwiderte: Das ist R. Jišmâél, der Sohn des R. Johanan b. Beroga; denn es wird gelehrt: "So soll er das Lösegeld seiner Person geben, den Wert des Geschädigten; R. Jišmâél, der Sohn des R. Johanan b. Be-20 roqa, sagt, den Wert des Schädigers. Ihr Streit besteht wahrscheinlich in folgendem: die Rabbanan sind der Ansicht, das Lösegeld sei eine Entschädigung, während R. Jišmâél, der Sohn des R. Johanan b. Be-ימר המנא ולא שני בופרין האי הצי בופר 25 roga, der Ansicht ist, das Lösegeld sei eine Sühne. R. Papa erwiderte: Nein; beide sind der Ansicht, das Lösegeld sei eine Sühne, und ihr Streit besteht vielmehr in folgendem: die Rabbanan sind der Ansicht, man

schätze den Wert des Geschädigten⁷⁰, während R. Jismâel, der Sohn des R. Johanan b. Beroga, der Ansicht ist, man schätze den Wert des Schädigers⁷⁰. — Was ist der Grund der Rabbanan? — [Der Ausdruck] auferlegen wird unten gebraucht und [der Ausdruck] auferlegen wird oben" gebraucht, wie nun hier vom Beschädigten gesprochen wird, ebenso wird auch dort vom Beschädigten gesprochen. R. Jišmâél, der Sohn des R. Johanan b. Beroqa, aber erklärt, es heisst: so soll er das Lösegeld seiner Person geben. - Und die Rabbanan!? - Freilich heisst es, dass er das Lösegeld seiner Person gebe, die Schätzung aber erfolgt nach dem Wert des Geschädigten.

Raba lobte R. Nahman vor R. Aha b. Jâqob, dass er ein bedeutender Mann sei. Da sprach er zu ihm: Wenn du ihn triffst, so bringe ihn zu mir. Als er zu ihm kam, sprach er zu ihm: Richte eine Rechtsfrage an mich. Da richtete er an ihn folgende Frage: Wie ist, wenn das Rind zwei Teilhabern gehört, das Lösegeld zu zahlen? Sollte sowol der eine als auch der andere das Lösegeld zahlen, so spricht ja der Allbarmherzige von einem Lösegeld und nicht von zwei Lösegeldern, und sollte der eine die Hälfte des Lösegelds zahlen und der andere ebenfalls die Hälfte

^{68.} Und das Rind aus dem Besitz des Vormunds in den ihrigen übergegangen ist. 70. Den Wert desselben als Sklave. 71. Beim Lösegeld, Ex. 21,30. 21,30. 72. Bei der verletzten Frau, Ex. 21,22.

des Locgelds, so spricht ja der Allbarmhar nu von einem vollständigen Lösegeld umi nicht von einem halben Lösegeld. Walmend er darüber nachdachte, fragte er rim terner. Es wird gelehrt, dass diejeni-Jen, die Schätzgehubde" schulden, gepländet', und die Sundopter und Schuldopfer schulden, nicht geptlindet werden; wie verhilt es sich mit dem, der das Lösegeld soludier? Gleicht es, da es ebenfalls eine 10 Suhme ist, Sünd- und Schuldopfern, somit mmmt er es damit streng und er braucht meht gepfändet zu werden, oder gilt es, da er es seinem Genossen gibt und nicht Gott, als Geldzahlung, somit nimmt er is es damit nicht streng und muss gepfändet werden; oder auch: da er nicht selbst gesündigt hat, sondern sein Eigentum, so nimmt er es damit nicht streng und muss daher gepfändet werden? Da rief jener: מי מה אי הם מין בלגא נוקא ינימא ליה אי הם מין Lass mich, ich habe noch mit der ersten Lingel zu tun'.

Die Rabbanan lehrten: Wenn jemand [ein Rind] als ungewarnt geliehen hat und es sich herausstellt, dass es gewarnt ist, so hat der Eigentümer die Hälfte des Schadens und der Entleiher die Hälfte des

והאי חצי כופר כופר שלם אמר רחמנא ולא חצי בופר אדיתיב וקא מעיין בה אמר ליה תגן הייבי ערכין ממשכנין אותן חייבי המאות ואשמות אין ממשכנין אותן חייבי כופרין מאי כיון דכפרה הוא 'כחמאת ואשם דמי מחמר חמיר עילויה ולא כעי משכוניה או דלמא כיון דלהבריה"הוא דכעי מיתבא ליה ממונא הוא ולא לגבוה הוא ולא המיר עליה ובעי משכוניה אי נמי כיון דהוא לא המא וממוניה הוא דאויק"לא חמיר מילתא עילויה ובעי משכוניה אמר ליה שבקן אסתגר בקמייתא: תנו רבגן שארו בחוקת תם ונמצא מועד בעלים משלמין חצי נוק ושואל משלם חצי נוק הועד כבית שואל והחזירו לבעלים בעלים משלמין חצי נזק ושואל פטור מכלום: אמר מר שאלו בחוקת תם ונמצא מועד בעלים משלמין חצי נוק ושואל חצי נוק ואמאי ליכא ליה תורא שאילי אריא לא שאילי אכר רכא הכא במאי עסקינן שהכיר בו שהוא נגהן ונימא ליה תם שאילי מועד לא שאילי משום דאמר ליה כוף סוף אי תם הוה פרנא נוקא בעית שלומי المال المالية מותם לאו תורא בעית"שלומי לדידי ונימא ליח" אם תם הוה מודינא ומפטרינא ואפילו למאן דאמר "פלגא

M 48 בעי למיתבא ליה ולא לגביה M בחפאות ואשמות M 47 ממונא הוא 49 M ולא אחמירא עילויה P) ארב B 50 לאו + M 52 בגון + M 51 (כגון + M 54 אי. את + M 54 לשלי לי לדידי + 55 אי. M 53

Schadens zu ersetzen; ist es im Besitz des Entleihers gewarnt und dem Eigentümer zurückgegeben worden, so hat der Eigentümer die Hälfte des Schadens zu ersetzen und der Entleiher ist ersatzfrei.

Der Meister sagte: Wenn jemand ein Rind als ungewarnt geliehen hat und es sich herausstellt, dass es gewarnt ist, so hat der Eigentümer die Hälfte des Schadens und der Entleiher die Hälfte des Schadens zu ersetzen. Weshalb denn, sollte er doch zu ihm sagen: ich habe ein Rind geliehen und keinen Löwen⁷⁰!? Raba erwiderte: Hier wird von dem Fall gesprochen, wenn er gewusst hat, dass es stössig ist. - Sollte er doch zu ihm sagen: ich habe ein ungewarntes geliehen und kein gewarntes!? - Jener kann ihm erwidern: schliesslich müsstest du doch, auch wenn es ungewarnt wäre, die Hälfte des Schadens ersetzen, bezahle auch jetzt die Hälfte des Schadens. - Sollte er doch zu ihm sagen: wenn es ungewarnt wäre, könnte die Zahlung dinglich erfolgen!? Jener kann ihm erwidern: schliesslich müsstest du mir doch mein Rind ersetzen. - Sollte er doch zu ihm sagen: wenn es ungewarnt wäre, so würde ich [die Schädigung] freiwillig eingestanden haben und frei gewesen sein"!?

73. Cf. Lev. Kap. 27. 74. Durch den Schatzmeister des Tempels, falls sie nicht sofort 75. Die Etp.form אסתגר (clausus, cohibitus est) gibt hier einen klaren u. deutlichen Sinn, u. es liegt kein Grund vor, die aus dem Griechischen abzuleitende La. des Arukh איסתניד schwach, kraftlos, zu bevorzugen. 76. Er sollte überhaupt nichts zu zahlen brauchen. Zahlung, die dem Schaden nicht entspricht, ist eine Busse, u. wenn man eine Handlung, auf welche die

Tam o Bo +

נוקא ממונא נימא לית אי תם הוה הוה מעריקנא ליה לאגמא אלא הכא במאי עסקינן כגון "דאקדים בי דינא ותפסיה אי חכי בעלים אמאי משלמים חצי נזק נימא ליה אתפסתיה לתוראי בידא"מאן דלא מצינא לאשתעויי דינא בהדיה משום דאמר المراجعة المراجعة المستمامة المراجعة ال יות ביינים ואין בים בים היה מצור בישים איניאה משתלמי הניחא היכא דאית ליה נכסי היכא דלית היכא דמשתעבדנא לדידך הכי נמי משתעבדנא "להאיך מדרבי נתן דתניא "רבי נתן אומר מנין לנושה "להאיך בהבירו מנה וחבירו בהבירו מנין "שמוציאין מזה המוסים ונותנים לוה תלמוד לומר "ונתן לאשר אשם לו: 5.5.mm חצי נזק ושואל פטור מכלום סיפא רשות משנת יי רישא רשות אינה משנה אמר רבי יוהנן תברא מי ששנה זו לא שנה זו "רבה אמר מדרישא רשות אינה משנה סיפא גמי רשות אינה משנה וסיפא יינו מעמא משום דאמר ליה לאו כל כמינך ihm erwidern: schliesslich warst du doch דמייעדת ליה לתוראי רב פפא אמר מדסיפא רשות משנה רישא נמי רשות משנה ורישא היינו מעמא "משום דכל מקום שחולך שם בעליו עליו: שור האצטרין אינו חייב מיתה [וכוי]: איבעיא להו מהו אן א דקדים ב ד ותפשיה א 1 57 בדריד M 56 בדריד M 56 n! | M (0) | M (1) | N ת רבא : M המשום ד. M

Und selbst nach demjenigen, welcher sagt, der halbe Schadenersatz sei eine Geldentschädigung, kann er ja zu ihm sagen: wenn es ungewarnt wäre, würde ich es aufs Feld entweichen lassen haben⁷⁸!? — Vielmehr, hier handelt es von dem Fall, wenn das Gericht zuvorgekommen ist und es eingehascht hat. Weshalb braucht demnach der Eigentümer die אבר ליה כים מאי איכא למימר משום דאמר ליה כי Hälfte des Schadens zu ersetzen, sollte er doch [zum Entleiher] sagen: du hast mein Rind einhaschen lassen von einem, mit dem ich keinen Prozess führen kann!? Er kann ihm erwidern: wenn ich es dir auch zurückgegeben hätte, würde man es הועד בבית שואל וההוירו לבעלים בעלים משלמין dir doch abgenommen haben. Sollte er doch zu ihm sagen: wenn du es mir zurückgegeben hättest, würde ich es aufs Feld entweichen lassen haben!? — Er kann persönlich haftbar. — Allerdings in dem Fall, wenn er Grundstücke besitzt, wie ist es aber in dem Fall, wenn er keine Grundstücke besitzt, zu erklären!? — Er kann ihm erwidern: wie ich dir gegenüber haftbar bin, so bin ich auch ihm gegenüber haftbar. Dies nach einer Lehre

R. Nathans; denn es wird gelehrt: R. Nathan sagte: Woher, dass wenn jemand von seinem Genossen eine Mine zu fordern hat, und dieser von einem anderen, man sie vom anderen abnimmt und jenem gibt? — es heisst: 80 soll er es dem geben, dem ar Schuie zukommi.

«Ist es im Besitz des Entleihers gewarnt und dem Eigentümer zurückgegeben worden, so hat der Eigentümer die Hälfte des Schadens zu ersetzen und der Entleiher ist ersatzfrei.» Nach dem Schlußsatz tritt durch den Besitzwechsel eine Aenderung ein und nach dem Anfangsatz tritt durch den Besitzwechsel keine Aenderung ein!? R Johanan erwiderte: Geteilt, wer das eine lehrte, lehrte das andere nicht. Rabba erklärte: Wenn nach dem Anfangsatz durch den Besitzwechsel keine Aenderung eintritt, so tritt auch nach dem Schlußsatz durch den Besitzwechsel keine Aenderung ein, der Schlußsatz aber ist zu begründen, weil er zu ihm sagen kann: du hast nicht das Recht, mein Rind gewarnt zu machen. R. Papa erklärte: Wenn nach dem Schlusssatz durch den Besitzwechsel eine Aenderung eintritt, so tritt auch nach dem Anfangsatz durch den Besitzwechsel eine Aenderung ein, der Anfangsatz aber ist zu begründen, weil es, wo es auch hinkommt, den Namen des Eigentümers trägt81.

DER KAMPFSTIER WIRD NICHT ZUM TOD VERURTEILT &C. Sie fragten: Wie ver-

Zahlung einer Geldbusse gesetzt ist, freiwillig eingesteht, so ist man von der Zahlung derselben frei. 78. Und da die Haftbarkeit nur dinglich wäre, so brauchte er keinen Ersatz zu leisten. Geschädigten. 80. Num. 5,7. 81. Es ist also gar kein Besitzwechsel eingetreten.

halt e ach mit chient stellen inneichtlich de Astar - Saudi sage or so taugsteh, Semme says or or unroughth Rubb sagt. tr - tamonda denn - i la datu gesommon worden. Semnel shot, et set un ranglich, wed mit thin eine Stinde began com wonten is Min windle on. Lan / = , ansgenommen at das bestialisch beschlatende rates beschlatente, row den Arm --- o, appendimen ist d. golsendienstlich sunchaten - > >/, angechommen ist dus (Na den Grotzendienst) i scruite, wan , - - - A, an a mammen ist day atoestge le Simon 2019 Wenn schon vom le solutionation to sprochen wird, we'll wird comit for a mean preclient und seine om the agest grapmeten with word wird commedikanden gebroch n. 🛀 ven es kom buselil memign i medhis are gilire div er home I sager mehr older und fram dosand the second of the second o and an lenden verfeicht er die durch Avang a migra. The mit her treiwilligen, hann stassigen abor een gescht er die durch Avang chaque Tot nicht mit der freiwiiligen; wegen des stössigen ist Lösegeld zu

לנבי בובה דב אביר בשר ישביאל אביר פביל דב אבר בשר אנים דוא ישביאל אניר בסיר דרי ניבד ב יוברות ביתובי בן הבחבות הוציא את הריבין יאת מוציבון בון דובים הוציצו אינ הוציבו בין הוציון בין הוציון את הביקצה יבן הצאן להיציא את הבינה אבר רבי 127 278 2 779 1217 1217 1800 7717 600 when my line of the many of messes for most more marie and a marie ale appoint of the and the property of the second management of the mineral management of Hora was a fell by horse we have weeke bearings our same tending how weren the house I man my my land of the most or and offered · lende now, nowem win olin near meader rich olon me of the comment of the mean property of the me of the property of the mean of the property of the mean of the comments of th of the me we do to the me the material winds to me to وسهودس مدس بدو بدارس به بدو م در بدوس مدسودها and an account of the second second second second and the second where men to the wills them while here werested the a second and second to a second and second and second second second יאט דין יבודם שישי יבובט אח - 11 04 בנונה ויש בנינה שאין ברובין (6) או לכוח נאטר כינה יאה לאנה בנה בנה בלה בובה הבני הומה בי אוכב בבני ביים בוני ישה בו אונה ברצון רא 60 B 60 יו 1 10 ICT 69 זה דכמאן דקשות הוא דמי רבא.

zahlen, wegen des beschlafenden ist kein Lösegeld zu zahlen; daher muss vom beschlafenden und vom stössigen besonders gelehrt werden. Hier wird also gelehrt, dass beim beschlafenden die durch Zwang erfolgte Tat der freiwilligen gleiche und beim stössigen die durch Zwang erfolgte Tat der freiwilligen nicht gleiche; wahrscheinlich doch hinsichtlich der Opferung. Dies ist auch einleuchtend, denn wieso heisst es, wenn man sagen wollte, hinsichtlich der Opferung, dass er beim stössigen die durch Zwang erfolgte Tat mit der freiwilligen nicht vergleiche, hierbei wird ja weder von Zwang noch von freiem Willen gesprochen; wahrscheinlich also hinsichtlich der Hinrichtung.

Der Meister sagte: Für das stössige ist Lösegeld zu zahlen und für das beschlafende ist kein Lösegeld zu zahlen. In welchem Fall, wollte man sagen, wenn es jemand durch die Beschlafung getötet hat, so ist es ja kein Unterschied, ob es mit dem Horn oder durch die Beschlafung getötet hat, und wollte man sagen, wenn es jemand beschlafen und nicht getötet hat, so ist ja das Lösegeld deshalb nicht zu zahlen, weil es nicht getötet hat!? Abbajje erwiderte: Tatsächlich, wenn es durch die Beschlafung nicht getötet hat, [die Beschlafene] aber vor Gericht gebracht und hingerichtet wurde; man könnte glauben, es sei ebenso, als würde es sie direkt ge-

^{82.} Ob es als Opfer tauglich ist; ein gewöhnliches Rind ist, wenn es einen Menschen getötet hat, als Opfer untauglich.
83. Lev. 1,2.
84. Beide werden ja durch Steinigung hingerichtet.
85. Es ist also zur Opferung tauglich.
86. Der Ausdruck er vergleicht (eigentl. macht) ist zu verstehen, dies sei in der Schrift angedeutet.

במאן דקטלה דמי קא משמע לן רכא אמר לעולם Fol 41 הרבעה וקטלה ודקא קשיא לך מה לי קטלה בקרנים מה לי קטלה ברביעה קרן כוונתו להזיק"האי כוונתי להנאת עצמו הוא במאי"פליגי "ברגל שדרסה על "54.26 לבי תינוק בהצר הניזק לאביי משלם כופר לרבא לא משלם כופר תניא כוותיה דרב שור האיצטדין אינו הייב מיתה וכשר לגבי מזבה מפני שהוא במעושה:

וה שנגה את האדם ומת מועד משלם כופר וו מועד משלם כופר וו מועד משלם בופר ווה"ווה הייבין מיתה וכן בבן וכן כבת נגח עבד או אמה ניתן שלשים "מלעים בין שהוא יפה "מאה "מנה ובין שאיני יפה אלא דינר"אחד:

גמרא. וכי מאחר דמתם קטלינן ליה מועד היכי משכחת לה אמר"רבה הכא במאי עסקינן כגון שאמדוהו לשלשה בני אדם רב אשי אמר אומדנא לאו כלום הוא אלא הכא במאי עסקינן כגון שסיכן לשלשה בני אדם רב זביד אמר כגון שסיכן לשלשה בני אדם רב זביד אמר כגון שחרג שלשה בהמות ומועד לבחמה הוי מועד לאדם לגוים הוי מועד לישראל אלא אמר רבי שמעון בן לקיש כגון שהרג שלשה בני אדם מרפה ומועד למרפה הוי מועד לשלם אלא אמר רב פפא דקמל למרפה הוי מועד לשלם אלא אמר רב פפא דקמל וערק לאגמא רב אחא בריה וערק לאגמא דקמל וערק לאגמא רב אחא בריה

+ רביעה אין כוונתו להזיק] M 70 קמפלגי + רביעה אין כוונתו להזיק] P 74 קמפלגי + P 72 מנה מהם (?) ובין + M 78 מהובים M 75 מהובים M 75 מהובים + בר אשי.

tötet haben, so lehrt er uns. Raba erklärte: Tatsächlich, wenn es durch die Beschlafung getötet hat, wenn du aber einwendest, es sei ja einerlei, ob es mit dem Horn oder durch die Beschlafung getötet hat, [so ist zu erwidern:] wenn mit dem Horn, so hatte es die Absicht der Schädigung, während es hierbei nur die Absicht des Genusses hatte. Worin besteht ihr 10 Streit? Sie streiten über den Fall, wenn ein Tier ein Kind im Hof des Geschädigten zertreten hat; nach Abajje muss Lösegeld gezahlt werden, nach Raba braucht kein Lösegeld gezahlt zu werden⁸⁷. Uebereinstimmend mit Rabh wird auch gelehrt: Ein Kampfstier wird nicht zum Tod verurteilt, auch ist er für den Altar tauglich, weil es ebenso ist, als würde die Tat mit ihm begangen worden sein.

ENN EIN RIND EINEN MENSCHEN NIEDERGESTOSSEN HAT UND DIESER GESTORBEN IST, SO IST, WENN ES GEWARNT IST, LÖSEGELD ZU ZAHLEN, UND WENN ES UNGEWARNT IST, KEIN LÖSEGELD ZU ZAHLEN; IN BEIDEN FÄLLEN MUSS ES GETÖTET WERDEN. DIES GILT AUCH VON EINEM SOHN UND EINER TOCHTER. HAT ES EINEN SKLAVEN ODER EINE MAGD NIEDER-

GESTOSSEN, SO MUSS DER [EIGENTÜMER] DREISSIG SELÂ BEZAHLEN EINERLEI, OB SIE HUNDERT MINEN ODER NUR EINEN DENAR WERT SIND.

GEMARA. Wieso kann es gewarnt werden, wenn es schon ungewarnt getötet wird? Rabba erwiderte: In dem Fall, wenn man es auf drei Menschen geschätzt hat. R. Asi erklärte: Die Schätzung ist nicht massgebend, vielmehr kann dies in dem Fall vorkommen, wenn es drei Menschen in Lebensgefahr gebracht hat. R. Zebid erklärte: Wenn es drei Tiere getötet hat. — Gilt es denn, wenn es hinsichtlich Tiere gewarnt ist, als gewarnt auch hinsichtlich Menschen!? Vielmehr, erklärte R. Šimi, wenn es drei Nichtjuden getötet hat. — Gilt es denn, wenn es hinsichtlich Nichtjuden gewarnt ist, als gewarnt auch hinsichtlich Jisraéliten!? Vielmehr, erklärte R. Šimôn b. Laqiš, wenn es drei auf den Tod verletzte Menschen getötet hat ". — Gilt es denn, wenn es hinsichtlich auf den Tod Verletzter gewarnt ist, als gewarnt auch hinsichtlich Lebensfähiger!? Vielmehr, erklärte R. Papa, wenn es getötet hat und aufs Feld entwichen ist, getötet hat und aufs Feld entwichen ist. R. Aha, Sohn R. Iqas,

^{87.} Da es nicht die Absicht der Schädigung hatte.

88. Dh. minderjährige Kinder, mit Anlehnung an Ex. 21,31.

89. Wenn es 3 Menschen verfolgt u. sie sich geflüchtet haben; das Gericht nimmt an, dass es sie getötet haben würde.

90. Erst beim Niederstossen des letzten starben auch die 2 ersteren.

91. Wegen solcher wird es nicht hingerichtet, da diese nicht lebensfähig waren.

erklarte Wenn die Zeugen, die die er ten congon als I al a h engen überfuhrt haben, at Intoh engen übernihrt worden sind.

banfoutend at they wonn man ag n wollte, die Wanning erfolge wegen des Rma, , wenn man aler sagen width, die Warming ortolge wegen des Lipontumers, me hann er nesament ich wusse micht !!

Wan as belanden, das a pole mal, wenn in Rind opstossen hat, dahei wur m Rahme erkliche Wenn sie den Ligentumet de Rinds kennen, mehr aber das Rimi solut - Was konnte er dann tun?

Sie konnen 'n ihm sagen: Du hast em totages Rind in deiner Herde und e sollier dome game Heide bewachen.

IN MIDIN FALLEN MUSS ES GETÖTET writin x &c Die Rabbanan Jehrten: Wenn es Invisse In Rand off , event, to werden, so weiss ich ja, dass es Aas ist und das Aas nicht gegessen werden darf, wozu in isst es weiter: est des l'éiseit dans nicht Men? damit sagt dir die Schrift, dass wenn man es nach der Aburteilung geschlachtet hat, es dennoch zum מובא"הנפיק ליה איכור אכילה ואיכור הנאה בקרא Essen verboten ist. Ich weiss dies nur vom Essen, woher dies von der Nutzniessung? es heisst: ner år Besitt r åes Rinds ist

wieso geht dies hieraus hervor?

- Simôn b. Zoma erklärte: Als wenn je-

דרב איקא אמר כנון שחוומי זוממי זוממין הניהא אי לייעודי תורא בעינן שפיר "אלא אי לייעידי גברא בעינן מימר אמר ליה לא הוה ידענא בגון דאמרי כל איכת דקטיל תוריה גביה היה קאי "רבינא אמר במבירין את בעל חשור ואין מבירין את חשור מאי הוה ליה למעבד משום דאמרי ליה תורא ננחנא אית לך כבקרך איבעי לך נמורי כילי בקרך: יוה ווה חייבין מיתה ובוי: 'תנו רבגן ממשמע שנאמר סקל יסקל חשור איני יודע שנבירה היא ונבילה אסורה באכילה מה תלמוד לומר לא יאכר את בשרו מגיד לך הכתוב שאם שהמו לאחר שנובר דינו אכור באכילה אין לי אלא באכילה בהנאה מנין תלמוד לומר |ו|בעל השור נקי מאי משמע שמעון כן וומא אומר כאדם שאומר לחכירו יצא איש פלוני נקי מנכסוי ואין לו כחם הנאה של ברום"ובמאי דלא יאכל את בשהו להיכא דשהבי אחר שנוכר דינו שאכור באכילה איבא דהיכא רשחבו למחר שנגבר דינו שרי במכירה הומ והמי רא יאכל את כשרו להיכא דכקליה מסקל האסיר בהנאה הוא בדרבי אבה: דאמר רבי אבה: אמר רבי אלעור כל מקום שנאמר לא יאכל לא תאכד לא תאכלו אחד איכור אכילה ואחד איכור הנאה במשמע עד שיפרט כך הכתוב בדרך שפרט כך בנבילה לגר בנתינה ולגוי במבירה אמרי הגי מילי

וצי אמר לא M 81 מצי אמר לא ישטיר | P 80 | אלא — M 79 ראני בא M S3 ממאי דהאי בא P S2 אבור באבירה M 84 M 86 אר ארעד אינוא היכא אינוא אים M אים M 88 אם מכתוב M S7 ני ות מהך קרא.

mand zu seinem Genossen spricht: Jener ist seines Vermögens frei, ohne aus diesem irgend welchen Nutzen zu haben. - Woher, dass [der Schriftvers:] und das Fleisch darf nicht gegessen werden, darauf deutet, dass wenn man es nach der Aburteilung geschlachtet hat, es zum Essen verboten sei, vielleicht ist es tatsächlich, wenn man es nach der Aburteilung geschlachtet hat, zum Essen erlaubt, und [der Schriftvers:] und das Fleisch darf nicht gegessen werden, deutet darauf, dass wenn es gesteinigt worden ist, es zur Nutzniessung verboten sei, und zwar nach einer Lehre R. Abahus, denn R. Abahu sagte im Namen R. Eleâzars, dass überall wo es: es darf nicht gegessen werden, du darfst es nicht essen, oder: ihr dürft es nicht essen heisst, sowol das Verbot des Essens als auch das Verbot der Nutzniessung zu verstehen sei, es sei denn, dass die Schrift [das Entgegengesetzte] ausdrücklich hervorhebt, wie sie hinsichtlich des Aases hervorgehoben hat, dass man es einem Fremdling schenke und einem Nichtjuden verkaufe!? - Ich will dir sagen, dies nur, wenn das Verbot

^{92.} Und dadurch die Hinrichtung desselben verhindert haben. 93. Cf. ob. S. 83 Z. 8 ff. 94. Der Eigentümer muss an 3 verschiedenen Tagen gewarnt werden, während er in diesem Fall die Bestätigung aller 3 Warnungen gleichzeitig erfährt. 95. Erst zum 3. Mal wurde das Rind erkannt; es konnte daher wegen der ersten Male nicht hingerichtet werden. 96. Ex. 21,28.

מלא יאכל אבל חכא דאיסור אכילה מסקל יסקל נפקא אי כלקא דעתך האי לא יאכל את בשרו מיכור הנאה הוא נכתוב רחמנא לא יחנה אי נמי לא יאכל את בשרו למה לי דאף על גב דעבדיה בנין "בשה דשהפיה "פתקות לה כד ווכדא איכא הני מילי "היכא דבדק צור ושהט בו דעבדיה מסילי כעין סקילה אכל היכא דשהמיה בסכין לא אמרי אבו כבין בתיבא באירייתא ודוגן דשודם בביר ב יד בצור ובקנה שהיטתו כשירה והשתא דנפקא ליה איסור אכילה ואיסור הנאה מלא יאכל את בשרו בעל חשור נקי למה לי להנאת עורו דסלקא "דעתך אמינא בשרו הוא דאסור בהנאה אבל עורו נשתרי בהנאה קא משמע לן בעל חשור נקי ולהנך תנאי דמפקי ליה להאי בעל השור נקי לדרשא אחרינא כדבעינן למימר קמן הנאת עורו מנא לחו נפקא להו מאת כשרו את המפל לכשרו מאי ניהו עורו והאי תנא "את לא דריש כדתניא "שמעון העמסוני ואמרי לה נחמיה העמסוני היה דורש כל אתין שבתורה כיון שהגיע "לאת ה" אלהיך תירא במנו בירש אמרו לו תלמידיו רבי כל אתין שדרשת מה schlachtet hat!? — Ich will dir sagen, wird תהא עליהן אמר להם כשם שקבלתי שכר על הדרישה כך"קבלתי שכר על הפרישה. עד שבא רבי עקיבא וליכד את הו אלתוך תירא לרכות תומידי הכמים: תנו רבנן ובעל השור נקי רבי אליעזר אומר נקי - N 92 19 ול האיכור 728

des Essens und das Verbot der Nutzniessung aus [den Worten:] es soll nicht gegessen werden, entnommen werden, hierbei aber wird das Verbot des Essens entnommen aus [den Worten:] soil gestelaigt werden; wenn man sagen wollte, [die Worte:] das Fleisch soll nicht gegessen werden, deuten auf das Verbot der Nutzniessung, so sollte doch der Allbarmherzige geschrieben haben: es 10 soll davon nicht genossen werden, oder: es soll nicht gegessen werden, wenn es aber heisst: das Fleisch, so heisst dies, selbst wenn man es zu Fleisch gemacht, nämlich geschlachtet hat. Mar-Zutra wandte ein: Vielleicht gilt dies nur von dem Fall, wenn man einen Stein untersucht und es damit geschlachtet hat, mit diesem also wie beim Schlachten verfahren ist, nicht aber, wenn man es mit einem Messer gedenn in der Gesetzlehre überhaupt von einem Messer gesprochen, es wird ja gelehrt, dass wenn jemand mit einer Handsichel, einem Stein oder einem Rohr schlachtet, das Schlachten tauglich sei.

12 N 11 05 8777 P 94 7128 - B 93 Wozu sind nun, wo du sowol das Verbot des Essens als auch das Verbot der Nutzniessung aus: das Fleisch soll nicht gegessen werden, entnimmst, [die Worte:] und der Eigentümer des Rinds ist frei, nötig!? - Wegen der Nutzniessung des Fells; man könnte glauben, nur das Fleisch sei zur Nutzniessung verboten, das Fell aber sei zur Nutzniessung erlaubt, so heisst es: und der Eigentümer des Rinds ist frei. — Woher aber entnehmen jene Tannaim, die [die Worte:] und der Eigentümer des Rinds ist frei, zu einer anderen Schriftforschung verwenden, wie wir weiter sehen werden, das Verbot der Nutzniessung des Fells? - Sie entnehmen dies aus: das [eth] Fleisch soll nicht gegessen werden, das, was dem Fleisch beigegeben ist, nämlich das Fell. - Folgender Tanna aber verwendet das eth nicht zur Forschung; denn es wird gelehrt: Simôn Îmsoni, nach anderen, Nehemja Îmsoni, interpretirte sämtliche eth in der Gesetzlehre. Als er zum [Schriftvers:] den seth Herrn, deinen Gott, sollst du fürchten, herankam, zog er sich vzurück. Da sprachen seine Schüler zu ihm: Meister, was soll aus allen Forschungen, die du aus eth eruirt hast, werden!? Dieser erwiderte: Wie ich einen Lohn für die Forschung zu gewärtigen hätte, so habe ich auch einen Lohn für die Zurückziehung zu gewärtigen. Als aber R. Aqiba kam, legte er es aus: Den Herrn, deinen Gott, sollst du fürchten, dies schliesst die Schrift-

Die Rabbanan lehrten: Und der Eigentümer des Rinds ist frei; R. Elièzer erklärte:

^{97.} Die Partikel את ist hier überflüssig. überall einen ähnlichen Gegenstand einschliessen

ול ינידאי.

ha ast trait som påre Kaldungj der Halftede I gehl K Apba prach a ihm. Or to at that je aberhaupt nur dinglich on other on, an brings of doch auto Cornelit und seller es skunt bezählen 2 6 10ieser transfere din. Column di von um. dioss oft on comm spreshe, das gotines a rden mus, seh spreshe you chiera Pall senn the Potonic time have entern embernen Zen-רנפרים וחרג בן קיימא הי אמר ריה ברישא רב - thabundet בישא ברישא אוווי אמר היה מישא בישא היי אמר היה מישא היישא ה and Wear on the numer offst, see stadie je cine trenville emegatandene him himny ha na des Anticht, das - o i romo some tha Americ Elet: רברבי שקיל זימיי שקיל רב מביוני משמית דרבא .. Agher alaubst ברבי שקיל זימיי שקיל המ any year and the act you cinem procles. day fumous entre section times and springle consequent Vall, we are so and can Tier redelimit mer depublicationer his oder intotel but the ani one Pehlgeburt und umen i. Burthingen getötet het. We'che Raymer mo g b er ihm zuerst? R. Kaland im a men Rubis sagte, die von der Visicht gub er ihm zuerst; R. Tabjomi im Namen Rabus sagte, die von der straflosen] Tötung gab er ihm zuerst. R. Ka-

מחצי כופר אמר לו רבי עקיבא וחרא הוא עצמי און בישתלם אלא בנים הביאהי לבית דין יישלם שחיים כיתה אין דיני אלא בשהפית את האדם על פי עד אחד או על פי בעלים על פי בעלים שודה בקנם הוא קכבר ביפרא כפרה תניא אידה אביר הו רבי אליעור נקיבא כך אני בעינוך שריני الما المالية والمال المال والمال المراه والمالية المراجعة الم Personal and will despuis and beautiful them the Secondary and the most in med to be made account ded can a man בין ביונא ביינה היבון אובי ביניין אויים ביי 7202 277 12 237 77. WW 7727 7022 Nove 7 Fol 42 אמר חמית אמר לית ברישא משל לעיד ששירת amme massed between among a minosed may and mayou שרו זישרי ושקיל וברבין תניא אידך בעל חשיי mode manua dema deserva em la mila dema der der שנה בי נקיבא הדי היא איכר "ו'בי ינצי אנשים - listacliten מיכר היא איכר "ו'בי ינצי אנשים - אנשים - או היא היא היא יבו דינון הבשים היוש בידיים אלו בישוא השור בבייי היבה אונה בב היה בנים בנים אביה אביבה בלקא דניקן אבינא אנשים ילא שיירים ההוכין 707 IN 07 magin massa in massin manage 1 90 min M 68 2 -2222 M 1

hana im Namen Rabas sagte, die von der Absicht gab er ihm zuerst, denn dies ist mit dem Fall zu vergleichen, wenn jemand Fische aus dem Meer fängt; findet er grosse, so nimmt er sie, findet er kleine, so nimmt er sie. R. Tabjomi im Namen Rabas sagte, die von der [straflosen] Tötung gab er ihm zuerst; dies ist mit dem Fall zu vergleichen, wenn jemand Fische aus dem Meer fängt, findet er kleine, so nimmt er sie, findet er grosse, so wirft er die kleinen fort und nimmt die grossen.

Ein Anderes lehrt: Und der Eigentümer des Rinds ist frei; R. Jose der Galiläer erklärte: Er ist frei von der Entschädigung für die Kinder¹⁰⁸. R. Äqiba sprach zu ihm: Es heisst ja bereits: Wenn Männer streiten und ein [schwangeres] Weib stossen, Männer und nicht Rinder!? — R. Aqiba hat ja Recht!? R. Ula, Sohn R. Idis, erwiderte: Dies ist nötig, man könnte glauben, Männer, nicht aber Rinder, die Männern glei-

100. Da für das gewarnte Lösegeld zu zahlen ist, so müsste für das ungewarnte die Hälfte zu zahlen sein, wie bei der Vermögensschädigung. 101. Für die Schädigung des ungewarnten Rinds. 102. Und da das Rind zur Nutzniessung verboten u. die Haftbarkeit des Eigentümers keine persönliche ist, so ist der Eigentümer ersatzfrei. 103. Wenn die Tötung des Rinds aus formellen Gründen nicht erfolgen kann u. die Nutzniessung desselben somit nicht verboten ist. bei einem freiwilligen Geständnis überhaupt nicht zu zahlen ist. 105. In solchen Fällen wird das Rind nicht hingerichtet. 106. Der T. nimmt an, dass er ihm beide Antworten gab. Die 2. Erwiderung, wenn es nicht beabsichtigt hat, die betreffende Person zu töten. 108. Wenn es eine Frau gestossen u. sie abortirt hat; wenn dies durch einen Menschen geschieht, so hat er für die Kinder eine Entschädigung zu zahlen; cf. Ex. 21,22. 109. Ex. 21,22.

לאנשים מה אנשים מועדין אף שוורים מועדין הא תם מחייב כתב רחמנא בעל השור נקי דפטור אמר 'רבא "יציבא בארעה וניורא בשמי שמיא אלא ^{60,9} אמר רבא איצטריך סלקא דעתך אמינא אנשים ולא הרומין לאנשים מה אנשים מועדין אף herzige: und der Eigentümer des Rinds ist שוורים מועדין 'וקל וחומר לתמין 'דפטור הדר כתב רהמנא בעל חשור נקי תם פשור ומועד היים אמר ליה אביי אלא מעתה גבי בושת גמי נימא הכי אנשים ולא שוורים הדומין לאנשים מה אנשים הימר לתמין דפשירי könnte glauben, Männer, nicht aber Rin-הדר כתב רחמנא בעל השור נקי תם פטור ומועד חייב וכי תימא חכי נמי "אי חכי ליתני בעל חשור נקי רבי יוםי הגלילי אומר פמור מדמי ולדות ומבושת אלא אביי ורבא דאמרי תרוייהו אנשים אין אבון באשה יינשי יש אבון באשה לא יינשי ולא שוורים דאת על גב דיש אסון יענשו הדר כתב רחמנא בעל חשור נקי דפטור מתקיף לה רב אדא בר אחבה אטו באסון תליא מילתא בכוונה תליא מילתא אלא אמר רב אדא בר אחבה אנשים בבב מי באשה אכון באשה מיי פי שיש אכון באשה 20 mung™ebenso folgern: Männer, nicht aber יענשו "כי נתכוונו לאשה עצמה לא יענשו ולא שוורים דאפילו נתכוונו לאשה"עצמה יענשו כתב החמנא בעל חשור נקי דפטירי וכן כי אתא רב "הגי מדרומא אתא ואייתי מתניתא בידיה כוותיה

-- M 6 P 4 ਜਾ⁵ - M 3 באשה B 9 בי B 9 באשה М 7 п 8 M במי יינה M וו M הגא.

chen, wie nämlich Männer als gewarnt gelten, ebenso auch Rinder, die gewarnt sind, für ein ungewarntes aber sei man ersatzpflichtig, daher schrieb der Allbarmfrei, dass er frei ist. Raba sprach: Der Einheimische auf der Erde und der Fremde in den höchsten Himmeln¹⁰⁹! Vielmehr, erklärte Raba, dies ist deshalb nötig, man der, die Männern gleichen, wie Männer als gewarnt gelten, ebenso auch Rinder, die gewarnt sind, und um so mehr sollte man wegen ungewarnter frei sein, daher schrieb der Allbarmherzige: und der Eigeneümer des Rinds ist frei, wegen des ungewarnten ist er frei und wegen des gewarnten ist er schuldig. Abajje sprach zu ihm: Demnach sollte man doch hinsichtlich der Beschä-Rinder, die Männern gleichen, wie Männer als gewarnt gelten, ebenso auch Rinder, die gewarnt sind, und um so mehr sollte man wegen ungewarnter frei sein, daher schrieb der Allbarmherzige: und der Eigentioner des Rinds ist fivi, wegen des ungewarnten ist er frei und wegen des gewarnten ist er schuldig!? Wolltest du sa-

gen, dem sei auch so, so sollte er doch lehren: der Eigentümer des Rinds ist frei, R. Jose der Galiläer erklärte, er ist frei von der Entschädigung für die Kinder und für die Beschämung!? - Vielmehr, Abajje und Raba erklärten beide: Männer, diese haben, wenn das Weib keinen Schaden"nimmt, eine Busse zu zahlen, wenn aber das Weib einen Schaden nimmt, keine Busse"zu zahlen, nicht aber Rinder, wegen dieser sollte, auch wenn es einen Schaden nimmt, eine Busse gezahlt werden; darauf schreibt der Allbarmherzige: der Eigentümer des Rinds ist frei, er ist davon frei. R. Ada b. Ahaba wandte ein: Hängt es denn vom Schaden ab, es hängt ja von der Absicht ab!? Vielmehr, erklärte R. Ada b. Ahaba: Männer, nur diese müssen eine Busse zahlen, wenn sie auf einander gezielt haben, auch wenn das Weib einen Schaden nimmt, wenn sie aber auf das Weib selbst gezielt haben, so zahlen sie keine Busse", nicht aber Rinder, wegen dieser sollte eine Busse gezahlt werden, auch wenn sie auf das Weib selbst gezielt haben; daher schreibt der Allbarmherzige: der Eigentümer des Rinds ist frei, er ist davon frei. Ebenso brachte R. Hagi, als er aus Daroma" kam,

^{109.} Dies ist ja ganz unlogisch. 110. Aus dem angezogenen Schriftvers (Ex. 21,22) wird gefolgert, dass wenn ein Rind jemand beschämt, der Eigentümer ersatzfrei sei. 111. Am Leben; cf. Ex. 21,22,23. 112. Da sie der Todesstrafe verfallen. 113. Da sie nicht beabsichtigt haben, die Frau zu töten, so sind sie von der Todesstrafe frei (cf. Bd. vij S. 334 Z. 16 ff.) u. somit zur 114. Viell. aus dem Süden; cf. Bd. i S. 630 N. 1. Entschädigung verpflichtet.

eme Lehre unt, übereinstimmend mit R. Ada b Ahaba.

Ein Anderes iehrt: Und der legentumer and Konay at 10 4, R. Aqiba erklärte: Er ist frei von einem Ersatz für einen Sklaven. 5 Sollte doch R. Aqiba sich selbst erwidern: Der Ersatz ist ja nur dinglich zu zahlen, bringe es auts Gericht und soll er es damit bezahlen ? R. Semuel b. R. Jichaq erwimen ist und es geschlachtet hat; man könnte glauben, dass von diesem Ersatz einzuziehen sei, so lehrt er uns, dass man aus ihm, da es getötet werden muss, keinen Ersatz einziehen könne, auch wenn es geschlach- 15 tet worden ist. - Demnach ist ja nach R. Elièzer ebenfalls zu erklären: wenn er zuvorgekommen ist und es geschlachtet hat '? Dem ist auch so, nur dachte er: rung, die er mir sagen kann. - Sollte ihm R. Eliêzer doch geantwortet haben: wenn er zuvorgekommen ist und es geschlachtet hat!? Er kann dir erwidern: zielt und einen Menschen getötet hat, braucht ja das Rind überhaupt nicht getötet zu werden, somit könnte man glauben, er sei schuldig, daher ist ein Schriftvers nötig, um dies auszuschliessen, hierbei aber, wo es getötet werden muss, ist

דרב אדא כר אהבה: תניא אידך בעל השור נקי רבי עקיבא אומר נקי מדמי עבד "ונימא רבי עקיבא כסו.6 לנפשיה "והלא עצמו אין משתלם אלא מגופו הביאהו לבית דין וישלם לך אמר רב שמואל בר "רב יצחק"שקדם"בעליו"ושחטו"מהו דתימא לישתלם מיניה קא משמע לן הואיל ובר קטלא הוא אף על גב דשחשיה לא לישתלם מיניה אי הכי לרבי "אליעזר נמי"שקדם ושחטו"הכי נמי וסבר דלמא אית ליה טעמא אחרינא דעדיף מהאי ונימא ליה derte: Wenn der Eigentümer zuvorgekom- 10 אמר שקדם ושחשו אמר לישני לישני ליה שקדם ושחשו אמר לך התם הוא דנתכוון להרוג את הבהמה והרג את האדם דשור לאו בר קשלא הוא כלל דסלקא דעתך אמינא ניחייב אצטריך קרא למעוטי אכל הכא דמעיקרא בר קטלא הוה לא צריך קרא"אף על גב דשחטיה ולרכי עקיבא נמי ודאי הכי 'הוה אלא אמר רב"אסי האי מילתא"מפי דגברא רבה שמיע לי ומנו רבי יוסי ברבי חנינא סלקא דעתך אמינא הואיל "ואמר רבי נקיבא אף תם שחבל באדם משלם במותר נזק שלם משתלם נמי"מעלייה כתב vielleicht hat er eine noch bessre Erklä-20 זירא לרב זירא לרב יזירא בעל השור נקי אמר ליה רבי זירא לרב יבי "והא תבריה רבי עקיבא לגזיזיה דתניא רבי 80.50 עקיבא אומר יכול ישלם מן העלייה תלמוד לומר כמשפט הזה יעשה לו מגופו משלם ואינו משלם באינו משלם מן העלייה אלא אמר רבא אצמריך סלקא"דעתך in jenem Fall, wenn es auf ein Tiere g- 25 אמינא הואיל ומחמירני בעבד יותר מבן הורין שבן חורין יפה סלע נותן סלע שלשים נותן שלשים

5 - B 13 27 - M 12 בע' על V 15 שחטוהו - M 16 שחטוהו V 15 בע' בע' $m P \, 23 \, \parallel \,$ מפירקיה $m M \, 22 \, \parallel \,$ אשי $m V \, 21 \, \parallel \,$ הוא $m M \, 20 \,$ ר. דפטור. + M 25 דמי עבד + B 24

kein Schriftvers nötig, auch nicht wegen des Falls, wenn er zuvorgekommen ist und es geschlachtet hat. — Dies ist ja tatsächlich gegen R. Aqiba einzuwenden!? R. Asi erwiderte: Folgende Erklärung hörte ich aus dem Mund eines bedeutenden Manns, das ist nämlich R. Jose b. Hanina: da R. Âqiba der Ansicht ist, dass die von einem ungewarnten Rind einem Menschen zugefügte Mehrbeschädigung vollständig zu ersetzen ist, so könnte man glauben, dass diese Zahlung persönlich zu erfolgen habe, daher schrieb der Allbarmherzige: und der Eigentümer des Rinds ist frei. R. Zera sprach zu R. Asi: R. Aqiba hat ja seinen Kolben zerbrochen"; denn es wird gelehrt: R. Aqiba sagte: Man könnte glauben, dass diese Zahlung eine persönliche sei, so heisst es: Nach diesem Recht soll mit ihm verfahren werden, die Haftbarkeit ist nur dinglich und nicht persönlich. Vielmehr, erklärte Raba, ist dies deshalb nötig; man könnte glauben, dass, da es bei einem Sklaven strenger ist als bei einem Freien, denn für einen Freien ist, wenn er einen Selâ wert war, ein Selâ, und wenn er dreissig Selâ wert war, drei-

^{115.} Derselbe Einwand, den ob. (S. 151 Z. 2 ff.) RÂ. gegen R. Eleâzar gerichtet hat. 116. Wieso richtete nun RA. gegen ihn den Einwand. 118. Für 117. Cf. ob. S. 117 Z. 8 ff. einen Sklaven. 119. Dh. seine Lehre eingeschränkt. 120. Ex. 21,31.

ועבד יפה סלע נותן שלשים משתלם נמי"מן העלייה כתב רחמנא בעל השור נקי תניא כוותיה דרבא 21,28 בעל חשור נקי רבי עקיבא אומר נקי מדמי עבד והלא דין הוא הואיל וחייב בעבד וחייב בבן חורין 5 מה כשחייב בבן חורין חלקת בו בין תם למועד אף כשחייב בעבד נחלק בו בין תם למועד ועוד קל וחומר ומה בן חורין שנותן כל שוויו חלקת בו בין תם למועד עבד שאינו נותן אלא שלשים אינו דין שנחלוק כו כין תם למועד לא מחמירני בעבד יותר מבן הורין שבן הורין יפה סלע נותן סלע oner Analogie zu schliessen: [der Eigen-"שלשים נותן שלשים ועבד יפה סלע נותן שלשים" יכול יהא חייב תלמוד לומר בעל השור נקי נקי מדמי עכד: תנו רכנן והמית איש או אשה אמר פרתם רבי עקיבא וכי מה בא זה ללמדנו"אם לחייב על האשה כאיש הרי כבר נאמר °כי ינח שור את איש 3.v.28 או את אשה אלא להקיש אשה לאיש מה איש נזקיו ליורשיו אף אשה נזקיה ליורשיה וסבר רבי את.27.11 עקיבא לא ירית לה בעל והתניא "וירש אתה מכאן 8b.111 שהבעל יורש "את אשתו דברי רבי עקיבא אמר ים אלא ככופר הואיל Schwereren auf das Leichtere zu folgern: ואין משתלם אלא לאחר מיתה "והוה ליה ראוי "ואין 1260 ואין משתלם אלא לאחר מיתה חבעל נוטל בראוי כבמוחזק מאי מעמא אמר קרא נהמית איש או אשה השור יסקל וגם בעליו יומת ^{22,30}

M 28 אם – P 27 שלשי נותן שלשי – M 26

אותה דב' | B 29 - ר"ע ' M 30 ...

ssig zu zahlen, während für einen Sklaven, auch wenn er nur einen Selâ wert war, dreissig Selâ zu zahlen sind, die Haftbarkeit" persönlich sei, daher schrieb der Allbarmherzige: und der Eigentümer des Rinds ist frei. Uebereinstimmend mit Raba wird auch gelehrt: Und der Eigentümer des Rinds ist frei; R. Âgiba erklärte: Er ist frei vom Ersatz für einen Sklaven. Dies ist aus eitümer] ist wegen eines Sklaven schuldig und er ist wegen eines Freien schuldig, wie bei der Haftbarkeit wegen eines Freien zwischen einem ungewarnten und einem gewarnten unterschieden wird, ebenso ist auch bei der Haftbarkeit wegen eines Sklaven zwischen einem ungewarnten und einem gewarnten zu unterscheiden; ferner ist dies auch [durch einen Schluss] vom wenn hinsichtlich eines Freien, für den der ganze Wert zu ersetzen ist, zwischen einem ungewarnten und einem gewarnten unterschieden wird, um wieviel mehr ist hinsichtlich eines Sklaven, für den nur dreissig [Selâ] zu zahlen sind, zwischen ei-

nem ungewarnten und einem gewarnten zu unterscheiden. Nein, bei einem Sklaven ist es strenger als bei einem Freien: für einen Freien ist, wenn er einen Selâ wert war, nur ein Selâ, und wenn er dreissig wert war, dreissig zu zahlen, für einen Sklaven aber ist, auch wenn er nur einen Selâ wert ist, dreissig Selâ zu zahlen; man könnte daher glauben, er sei für diesen ersatzpflichtig, daher heisst es: und der Eigentümer des Rinds ist frei, er ist frei vom Ersatz für einen Sklaven.

Die Rabbanan lehrten: "Und einen Mann oder ein Weib tötet. R. Agiba sprach: Was will er uns damit lehren? wenn etwa, dass man wegen eines Weibs ebenso schuldig sei wie wegen eines Manns, so heisst es ja bereits: 122 Wenn ein Rind einen Mann oder ein Weib stösst; vielmehr, dass man das Weib mit dem Mann vergleiche: wie die Entschädigung für einen Mann seinen' Erben gehört, ebenso gehört auch die Entschädigung für ein Weib dessen Erben23. — Demnach wäre R. Âqiba der Ansicht, der Ehemann beerbe [sein Weib] nicht dem widersprechend wird ja aber gelehrt: "Le erbe sie, dies lehrt, dass der Ehemann sein Weib beerbe125 - Worte R. Aqibas!? Reš-Laqiš erwiderte: R. Âqiba sagte dies nur vom Lösegeld, weil dieses erst nach dem Tod zahlbar ist und somit nur Eventualbesitz ist, und der Ehemann erhält nicht vom Eventualbesitz wie vom wirklichen Besitz. - Weshalb? - Die Schrift sagt:10 Und einen Mann oder ein Weib tötet, so soll das Rind gesteinigt werden und auch der

erklären 132.

resolution sall news y contribute on Lese ala miterley and Ist R Aqiba dieser Ansieht etwa nicht auch hinsiehtlich der Schadigungen, es wird ja gelehrt: Wenn mand eine Frau geschlagen und sie aborturt hat, so muss er die Entschädigung und das Schmerzensgeld an die Frau und den Ersatz für die Kinder an den Ehemann ahlen; ist kein Ehemann vorhan-I rau nicht mehr vorhanden, so zahlt er an thre Erben; ist sie freigelassene Sklavin oder Proselvtin, so hat er es erworben !? Rabba erwiderte: Wenn sie geschieden ist. sie geschieden ist. Die Geschiedene sollte ja auch am Ersatz für die Kinder beteiligt sein!? R. Papa erwiderte: Die Gesetzlehre hat den Ersatz für die Kinder sie unehelich beschlafen hat. Wo dies?

Die Schrift sagt: "Wie sie ihm der ברמי P 35 קאמרינן M 34 שקל. Flomann des Weibs auferlegt. Sollte doch Rabba erklären: wenn sie "Geld eingefordert haben, und R. Nahman: wenn sie Grundbesitz eingefordert haben; denn Rabba sagte: haben sie "Grundbesitz eingefordert, so erhält er", haben sie Geld eingefordert, so erhält er nicht, und R. Nahman sagte: haben sie Geld eingefordert, so erhält er, haben sie Grundbesitz eingefordert, so erhält er nicht. — Ich will dir sagen, dies nur nach der Lehre der occidentalischen Schule nach der Ansicht der Rabbanan, während sie es hier nach der Ansicht Rabbis

R. Simôn b. Laqiš sagte: Wenn ein Rind ohne Absicht einen Sklaven getötet hat, so ist [der Eigentümer] frei von der Zahlung der dreissig Segel, denn es heisst: Dreissig Segel Silber soll er an den Eigentümer zahlen und das Rind soll gesteinigt werden; wenn das Rind zu steinigen ist, muss der Eigentümer die dreissig Segel zahlen, und wenn das Rind nicht zu steinigen ist, braucht auch der Eigentümer die dreissig Segel nicht zu zahlen.

Rabba sagte: Wenn ein Rind einen Freien ohne Absicht getötet hat, so braucht [der Eigentümer] das Lösegeld nicht zu zahlen, denn es heisst: Das Rind soll gesteinigt werden und auch der Eigentümer soll sterben; wenn ihm ein Lösegeld auferlegt wird; wenn das Rind zu steinigen ist, muss der Eigentümer das Lösegeld zahlen, und wenn

127. Da diese keine Erben haben, so ist ihr Nachlass Freigut, wer zuvorkommt, erwirbt ihn. 129. Die Richter vom Schädiger der Frau; das Geld, bezw. die Grundstücke gelten nach der einen od. anderen Ansicht nach der weiter folgenden Lehre als Eventualvermögen, das der Ehemann nicht erbt, somit braucht die angezogene Lehre nicht auf den Fall bezogen zu werden, wenn die Frau nachher geschieden wurde. 130. Die Erben nach dem Tod des Vaters. 131. Der Erstgeborene einen doppelten Anteil; einen solchen erhält er nur vom wirklich vorhandenen u. nicht vom Eventualvermögen. 132. Cf. Bb. fol. 124 a. 133. Ex. 21,32.

"(ו)אם כופר יושת עליו ובנזקין לא אמר רבי עקיבא והתניא הכה את האשה ויצאו ילדיה נותן נזק וצער לאשה ודמי ולדות לבעל אין הבעל נותן ליורשיו אין האשה "נותן ליורשיה היתה שפחה וכן הבתחררה או גיורת וכה אמר רבה בגרושה וכן אמר רב נחמן בגרושה "אמרי גרושה נמי תפלוג בדמי ולדות אמר רב פפא התורה זכתה דמי ולדות לבעל אפילו כא עליה כזנות מאי שעמא אמר קרא כאשר ישית עליו בעל האשה ונוקמה לרבה בגין ° 5.21.22 den. so zahlt er an seine Erben; ist die יי דאמר קרקע שנבו בנון שנבו בנון שנבו קרקע דאמר מעות 'ולרב נחמן בנון שנבו קרקע רבה גבו קרקע יש לו גבו מעות אין רו ורב נחמן אמר גבו מעות יש לו גבו קרקע אין לו אמרי הני מילו לבני מערבא אליכא דרבגן כי"קאמרי חבא כרבי: אמר רבי שמעון כן לקיש שור שהמית את Ebenso erklärte auch R. Nahman: wenn שכלים שנאמר שנאמר משלשים שקלים שנאמר העבד שלא בכוונה פמור משלשים שקלים בכק שלשים שקלים יתן לאדניו וחשור יסקל כל בל זמן שהשור בסקילה הבעלים משלמין שלשים שקלים אין השור בסקילה אין הבעלים משלמין שלשים שקלים: אמר רבה שור שהמית כן חורין שלא dem Mann zugesprochen, selbst wenn er ביליו בעליו השור יבקל וגם בעליו שנאמר השור יבקל וגם בעליו שנאמר השור יבקל וגם בעליו יומת (ו)אם כופר יושת עליו כל זמן שהשור בסקילה ותפרוג נמי אשה B 32 והדר B 32 נותנת 33 אשה

בעלים משלמין כופר אין השור בסקילה אין בעלים משלמין כופר איתיביה אביי °המית שורי את פלוני 69,156 או שורו של פלוני הרי זה משלם על פי עצמו מאי לאו כופר לא דמים אי דמים אימא סיפא ז tötet, oder: das Rind von jenem, so muss המית שורי את עבדו של פלוני אינו משלם על פי עצמו ואי דמים אמאי לא אמר ליה יכילנא לשנויי לך רישא דמים וסיפא קנם מיהו שנויא דהיקא לא לא המים ללך רישא דמים וסיפא ה משנינא לך° אידי ואידי דמים 'מיהו כן חורין דמשלם Colb כופר על פי עצמו והיכי דמי דאי אתו "סהדי יו מועד אי תב" הוה אי מועד וואסהידו ביה דקטל ולא ידעי אי תב"הוה אי מועד liche Entschädigung יים der Schlußsatz zu "הוה ואמר מריה דמועד הוא דמשלם כופר על פי עצמו היכא דליכא עדים משלם דמים גבי עבד שאינו משלם קנם על פי עצמו והיכי דמי דאי אתו "נעדים ואסהידו בית דקטל ולא ידעי אי תם מועד הוא מועד מועד מועד מועד מועד מועד מועד הוא לא ne gewöhnliche Entschädigung!? Dieser er-משתלם קנם על פי עצמו חיכא דליכא עדים"לא משלם דמים מתיב רב שמואל בר רב יצחק כל שהייב בבן חורין חייב בעבד בין בכופר בין במיתה כופר בעבד מי איכא אלא לאו דמים איכא דאמרי חוא מותיב לה וחוא מפרק לה איכא דאמרי אמר ליה "רבה חכי קתני כל שחייב ככן חורין בכוונה על פי עדים כופר חייב בעבד"קנס"וכל שחייב בבן או א דמים . 37 M עדים אסה ביה דאמרי קטר M או א דמים אוא P הוא M אוא M אוא M אוא P אוא א דעינן M אוא M אוא M אוא ולא ידעינן

+ בכונה עים + M + + בכונה עים + M + בכונה עים + M

das Rind nicht zu steinigen ist, braucht auch der Eigentümer das Lösegeld nicht zu zahlen. Abajje wandte gegen ihn ein: Spricht jemand: mein Rind hat jenen geer trotz des freiwilligen Geständnisses bezahlen; wahrscheinlich doch das Lösegeld14!? - Nein, eine gewöhnliche Entschädigung. - Wie ist, wenn eine gewöhnerklären: [spricht er:] mein Rind hat den Sklaven von jenem getötet, so braucht er wegen des freiwilligen Geständnisses nichts zu bezahlen; weshalb denn nicht, wenn eiwiderte ihm: Ich könnte dir erwidern, der Anfangsatz spreche von der Entschädigung und der Schlußsatz spreche von der Busszahlung, nur will ich dir keine gesuchte Antwort geben; beide sprechen vielmehr von der Entschädigung, nur sist hierbei folgender Grund zu berücksichtigen:] wegen eines Freien, wegen dessen bei freiwilligem Geständnis das Lösegeld gezahlt werden muss, wenn nämlich Zeugen gekommen sind und bekundet haben, dass es getötet hat, nur

wussten sie nicht ob es ungewarnt oder gewarnt war, und der Eigentümer freiwillig angibt, dass es gewarnt war, in welchem Fall er, trotz des freiwilligen Geständnisses das Lösegeld zahlen muss, ist, wenn keine Zeugen vorhanden sind, eine Entschädigung zu zahlen, wegen eines Sklaven aber, wegen dessen bei freiwilligem Geständnis die Geldbusse nicht zu zahlen ist, wenn nämlich Zeugen gekommen sind und bekundet haben, dass es getötet hat, nur wussten sie nicht, ob es ungewarnt oder gewarnt war, und der Eigentümer freiwillig angibt, dass es gewarnt war, in welchem Fall die Geldbusse wegen des freiwilligen Geständnisses nicht zu zahlen ist, ist, wenn keine Zeugen vorhanden sind, keine Entschädigung zu zahlen. R. Semuél b. R. Jichaq wandte ein: In jedem Fall, in welchem er wegen eines Freien schuldig ist, ist er auch wegen eines Sklaven schuldig, dies gilt sowol hinsichtlich des Lösegelds als auch hinsichtlich des Todes136, und da es bei einem Sklaven kein Lösegeld gibt, so ist ja wahrscheinlich eine Entschädigung gemeint!? Manche sagen, er richtete den Einwand und er selbst erklärte es auch, und manche sagen, Rabba erwiderte ihm: Er meint es wie folgt: in einem Fall, in welchem er wegen eines Freien schuldig ist, das Lösegeld, wenn es nämlich mit Absicht geschah und Zeugen vorhanden sind, ist er wegen eines Sklaven die Geldbusse 197 schuldig, und in

ארים P 43 וו עדים

^{134.} Und in diesem Fall wird das Rind nicht getötet. 135. Dh. wenn man sagen wollte, dass in einem Fall, wenn die in der Gesetzlehre vorgeschriebene Zahlung fortfällt, eine Entschädigung 137. Die 30 Šegel. zu zahlen sei. 136. Des Rinds.

emem Fall, in welchem er wegen eines Freien schuldig ist, eine Entschädigung, venn es namlich ohne Absieht veschah umi Zeugen vorhanden und, ist er auch wegen eines Sklaven, wenn es ohne Ab- . neht geschah und Zeugen vorhanden ind, eine Entschädigung schuldig. Raba sprach an dim. Demmach sollte doch auch im die unbealtsichtigte Fenerschildigung, wenn cung 'u ahlen sein!? Woher entnimmt Raba, dass keine zu zahlen ist? Wollte man sagen, aus folgender Lehre: wenn sieh daneben ein gebundenes Zicklein und ein verbrannt sind, so ist er ersatzpflichtig; wenn aber ein gebundener Sklave und ein Zicklein und mit dieser verbrannt sind, so ist er ersatzfrei, so sagte ja Reš-Laqiš, es handle von dem Fall, wenn er das Feuer 20 לא ידעינן תיקו: כי אתא רב דימי אמר רבי "לא ידעינן תיקו: כי אתא mit dem Körper des Sklaven angezündet hat, weil er nämlich der strengeren Strafe verfällt. Wollte man sagen, aus folgender Lehre: beim Feuer ist es strenger als bei der Grube, denn das Feuer gilt als gewarnt hinsichtlich der Verzehrung geeig-

חורין שלא בכוונה על פי עדים דמים חייב בעבד שלא בכוונה על פי עדים דמים אמר ליה רבא אי הכי אשו"שלא בכוונה על פי עדים נשלם דמים מושלם אילימא בדתנן היה לרבא דלא משלם אילימא מדתנן היה גדי כפות לו ועבד סמוך לו ונשרף עמו חייב עבד כפות לו וגדי סמוך לו ונשרף עמו פשיר האמר ריש לכיש כגון שהצית בגופו של עבד דקם ליה בדרבה "סונה ואלא מהא דתניא הומר באש מבבור שהאש מועדת לאכול כין דכר הראוי לה כין דכר שאין Rengen vorhanden sind, eine Entschädi- האני לת מה שאין כן בכור ואילו שהאש משלמת ה שלא בכוונה "דמים מה שאין כן בכור לא קתני אסנוסא דלמא תנא ושייר אלא רכא גופיה אבעיי מבעיא מבעיי ליה אשו שלא בכוונה מי משלם דמים או לא מי אמרינן גבי שור הוא דבכוונה משלם כופר שלא בבוונה משלם דמים אבל אשו דבכוונה לא משלם מו dieser המונה משלם דמים אבל אשו דבכוונה לא בופר שלא בכוונה גמי לא משלם דמים או דלמא כיון דגבי שורו שלא בכוונה אף על גב דליכא כופר משלם דמים גבי אשו גמי אף על גב דבכוונה לא משלם כופר שלא בכוונה מיחת משלם דמים יוחנן כופר מה תלמוד לומר "אם"בופר לרבות כופר ביים כופר שלא בכוונה ככופר ככוונה אמר ליה אביי אלא מעתה עבד"אם עבד נמי לרכות עבד שלא בכוונה כעבד בכוונה וכי תימא הכי נמי והאמר ריש לקיש 1 - B 46 P 45 ימי - M 44 B 48 נמי מה תיל אם עבד לרבות. רפר - P

neter Dinge und ungeeigneter Dinge, was bei der Grube nicht der Fall ist; es heisst aber nicht: beim Feuer ist der Schaden auch bei Absichtslosigkeit zu ersetzen, was bei der Grube nicht der Fall ist, [so ist zu erwidern:] manches lehrt er und manches lässt er fort!? Vielmehr, Raba selbst war dies fraglich: ist für die absichtslose Feuerschädigung eine Entschädigung zu zahlen oder nicht; sagen wir, dass nur bei der Rinderschädigung, für die bei Absichtlichkeit das Lösegeld zu zahlen ist, bei Absichtslosigkeit eine Entschädigung zu zahlen ist, bei der Feuerschädigung aber, für die bei Absichtlichkeit kein Lösegeld zu zahlen ist, sei auch bei Absichtslosigkeit keine Entschädigung zu zahlen, oder aber ist, da bei der absichtslosen Rinderschädigung, obgleich das Lösegeld fortfällt, eine Entschädigung zu zahlen ist, auch bei der absichtslosen Feuerschädigung, obgleich für diese bei Absichtlichkeit kein Lösegeld zu zahlen ist, eine Entschädigung zu zahlen? Wir wissen dies nicht; die Frage bleibt dahingestellt.

Als R. Dimi kam, sagte er im Namen R. Johanans: Lösegeld, wozu heisst es: wenn ein Lösegeld? - dies schliesst das Lösegeld bei Absichtslosigkeit ein, das ebenso zu zahlen ist, wie bei Absichtlichkeit. Abajje sprach zu ihm: Demnach könnte man auch auslegen: 39 Sklaven, wozu heisst es: wenn einen Sklaven? - dies schliesst die absichtslose [Tötung] eines Sklaven ein, die der absichtlichen gleicht!? Wolltest du sagen, dem sei auch so, so sagte ja Reš-Laqiš, dass wenn ein Rind einen Skla-

שור שהמית את העבד שלא בכוונה פמור משלשים זוח שקלים אמר ליה °גברא אגברא קא רמית: כי אתא \$1,6°25° שקלים אמר ליה רבין אמר רבי יוחנן עבד מה תלמוד לומר אם עבד 60.250 לרכות עבד שלא בכוונה כעבד בכוונה ולריש לקיש 5 נמי נימא מדעבד אם עבד לא דריש כופר אם כופר "נמי לא דריש"אמרי לא עבד אם עבד לא דריש כופר אם כופר דריש ומאי שנא"עבד אם עבד לא כתיב במקום תשלומין כופר אם כופר כתיב במקום תשלומין: וכן כבן או כבת: תנו רבנן "או כן ינח ב.ב... והלא דין בת ינה לחייב על הקטנים כנדולים והלא דין Laqiš wären also, da er [die Worte] wenn הוא הואיל והייב אדם כאדם והייב שור כאדם מה כשחייב אדם באדם לא "שנא בין קטנים לגדולים אף כשחייב שור באדם לא תחלוק בו בין קטנים לגדולים ועוד קל והומר הוא ומה אדם באדם שלא עשה כו קטנים כגדולים חייב בו על הקטנים כגדולים "שור באדם שעשה בו קטנים כגדולים 601.44 אינו דין שחייב"על הקטנים כגדולים לא אם אמרת אדם באדם שכן חייב בארבעה דברים תאמר"בשור שאינו חייב בארבעה דברים תלמוד לומר "או בן בניבום ינח או בת ינה להייב על הקטנים בגדולים ואין 20 der Zahlung¹⁴¹. לי אלא "במועדין בתם מנין"דין הוא הואיל וחייב אמרי — אמרי — M 50 ר במי - M 49 בופר בתיב M 51 בתשלו עבד לך בתשלומין 52 M הילקתה בו בין 53

שור באדם שאינו 55 מועד M

ven ohne Absicht getötet hat, die dreissig Segel nicht zu zahlen sind!? Dieser erwiderte ihm: Du weisest auf einen Widerspruch zwischen zwei Personen hin¹⁴⁷?

Als Rabin kam, sagte er im Namen R. Johanans: Einen Sklaven, wozu heisst es wenn einen Sklaven? — dies schliesst die absichtslose [Tötung] eines Sklaven ein, die der absichtlichen gleicht. einen Sklaven nicht auslegt", auch [die Worte] wenn ein Lösegeld nicht auszulegen? Nein, [die Worte] wenn einen Sklaven legt er nicht aus, [die Worte] wenn ein Lösegeld s legt er wol aus. — Weshalb die Unterscheidung? - [Die Worte] wenn einen Sklaven stehen nicht neben [der Vorschrift von] der Zahlung143, [die Worte] wenn ein Lösegetd stehen neben [der Vorschrift von]

DASSELBE GILT AUCH VON EIMEM SOHN UND EINER TOCHTER. Die Rabbanan lehrten:12 Wenn es einen Sohn stösst oder eine Tochter stösst, dies besagt, dass man wegen Unerwachsener wie wegen Erwach-

sener schuldig sei. Dies wäre eigentlich durch eine Analogie zu schliessen: wenn ein Mensch einen Menschen [tötet], ist er schuldig, und ebenso ist man auch, wenn ein Tier einen Menschen [tötet], schuldig, wie nun, wenn ein Mensch einen Menschen [tötet], zwischen Unerwachsenen und Erwachsenen nicht unterschieden wird, ebenso ist auch, wenn ein Tier einen Menschen [tötet], zwischen Unerwachsenen und Erwachsenen nicht zu unterscheiden. Ferner wäre dies auch [durch einen Schluss] vom Leichteren auf das Schwerere zu folgern: wenn man wegen [der Tötung] eines Menschen durch einen Menschen, bei dem Unerwachsene Erwachsenen 145 nicht gleichen, wegen Unerwachsener ebenso wie wegen Erwachsener schuldig ist, um wieviel mehr ist man wegen [der Tötung] eines Menschen durch ein Rind, bei dem Unerwachsene Erwachsenen gleichen, wegen Unerwachsener wie wegen Erwachsener schuldig. Aber nein, wenn dies von [der Tötung] eines Menschen durch einen Menschen gilt, der zur [Zahlung der] vier Dinge verpflichtet ist, sollte dies auch von [der Tötung] eines Menschen durch ein Rind gelten, für welches die vier Dinge nicht zu zahlen sind!? Daher heisst es: wenn es einen Sohn stösst oder eine Tochter stösst, dass man nämlich wegen Unerwachsener wie wegen Erwachsener schuldig sei. Ich weiss dies nun von gewarnten, woher dies von ungewarnten? - dies ist durch Analogie

12 + M .1 + M 56

^{140.} Er streitet gegen Reš-Laqiš. 141. Nach welchem bei Absichtslosigkeit die 30 Segel nicht zu zahlen sind. 142. Das W. אם als Einschliessung. 143. Dieser Schriftvers ist an u. für sich nötig, um die Unterscheidung zwischen einem Freien u. einem Sklaven zu lehren. Dieser Schriftvers lehrt die Zahlung des Lösegelds. 145. Als Täter; der Minderjährige ist wegen des Totschlags nicht strafbar.

zu schliessen man ist wegen Mann oder Weib schuldig und man ist wegen Sohn oder Tochter schuldig, wie bei der Schuld wegen Mann oder Weib zwischen ungewarnt und gewarnt nicht unterschieden 5 wird, chenso ist bei der Schuld wegen Sahn oder Tochter zwischen ungewarnt und gewarnt nicht zu unterscheiden, Ferner ist dies [durch einen Schluss] vom בן המצות תלמוד לומר או בן ינה או בת ינה ינה valdas Schwerere zu tolgern: יינה או בת ינה או בת ינה יום wenn bei Mann oder Weib, die hinsichtlich der Schädigungen im Nachteil"sind, awischen ungewarnt und gewarnt nicht unterschieden wird, um wieviel mehr ist bei Sohn oder Tochter, die hinsichtlich der 15 Schädigungen im Vorteil sind, zwischen ungewarnt und gewarnt nicht zu unterscheiden. Es ist aber zu entgegnen: kann man denn eine Erschwerung beim Leichteren vom Schwereren folgern: wenn es 20 הכי בר קשלא הוא בשלמא התם דחזא "ירוקא" beim strengeren gewarnten erschwert worden ist, sollte es auch beim leichteren ungewarnten erschwert werden!? Ferner: wenn dies von Mann oder Weib gilt, die den Geboten unterworfen sind, sollte dies auch

באיש ואשה וחייב בבן וכת מה כשחייב באיש ואשה לא חלקת בו בין תם למועד אף כשחייב כבן וכת לא תחלוק בו בין תם למועד ועוד קל וחומר מה איש ואשה "שכן הורע כהם בנזקין לא חלקת"בו בין תם למועד בן ובת שיפה כחם בנזקין אינו דין שלא תחלוק כהן בין תם למועד אמרת וכי דנין קל"מחמור להחמיר עליו אם החמיר במועד החמור תחמיר בתם הקל "ועוד אם אמרת באיש ואשה שכן הייבין במצות תאמר ככן וכת שפמורין "נגיחה"בתם נגיחה כמועד נגיחה למיתה נגיחה נגיחה לנזקין:

ווין אור שהיה מתחבך בכוחל ונפל על האדם נתביין להרוג את הבהמה והרג את האדם לנכרי

והרג"בן ישראל לנפלים והרג"בן קיימא פטור: גמרא. אמר שמואל פטור ממיתה וחייב בכיפר ורב אמר פטור מזה ומזה ואמאי הא תם הוא פורות בדאמר רב במועד ליפול על בני אדם בבורות הכא נמי במועד להתחכך על בני אדם בכתלים אי ונפל אלא הכא מאי איכא למימר הכא נמי במתחכך בכותל להנאתו ומנא ידעינן דבתר דנפל קא מתחבך

M 60 ים P 59 מהומי M 58 שהורע M 57 M 63 את + M 62 לא אם , 61 M לתם כג למיעד

von Sohn oder Tochter gelten, die den Geboten nicht unterworfen sind!? Daher heisst es: wenn es einen Sohn stösst oder eine Tochter stösst, ein "stossen" deutet auf das ungewarnte und ein "stossen" auf das gewarnte, ein "stossen" auf die Tötung und ein "stossen" auf die Schädigung 147.

ENN EIN RIND SICH AN EINER WAND GERIEBEN HAT UND DIESE AUF EINEN MENSCHEN GEFALLEN IST, ODER WENN ES AUF EIN TIER GEZIELT UND EINEN MENSCHEN GETÖTET HAT, ODER AUF EINEN NICHTJUDEN, UND EINEN JISRAÉLITEN GETÖTET HAT, ODER AUF EINE FEHLGEBURT UND EINEN LEBENSFÄHIGEN GETÖTET HAT, SO IST ES FREI.

GEMARA, Semuél sagte, frei von der Todesstrafe, [der Eigentümer] ist aber zur Zahlung des Lösegelds verpflichtet; Rabh aber sagte, frei von dem einen als auch von dem anderen. — Weshalb denn, es ist ja ungewarnt¹⁴!? — Wie Rabh erklärt hat, wenn es gewöhnt ist, in Gruben auf Menschen 149zu fallen, ebenso auch hierbei, wenn es gewöhnt ist, sich an den Wänden reibend diese auf Menschen zu werfen. — Demnach muss es ja auch getötet werden; allerdings ist jene Stelle zu erklären, wenn es Kräuter gesehen hat und auf diese gestürzt ist, wie ist es aber hier zu erklären!? - Hier handelt es ebenfalls von dem Fall, wenn es sich zur Behaglichkeit an der Wand gerieben hat190. — Woher weiss man dies? — Wenn es sich nach dem Einsturz weiter an dieser

^{146.} Wenn sie Schädigungen angerichtet haben; Erwachsene sind ersatzpflichtig, Unerwachsene sind nicht ersatzpflichtig. 147. Das W. "stossen" ist in diesem Vers einmal überflüssig. Er sollte somit vom Lösegeld frei sein. 149. Cf. weit. S. 175 Z. 1 ff. 150. Es hatte nicht die Absicht der Schädigung.

ביה "ואכתי צרורות נינהו אמר רב מרי בריה דרב Colb כהנא דקאזיל מיניה מיניה תניא כוותיה דשמואל ותיובתא דרב °יש חייב במיתה ובכופר ויש חייב 180.4 בכופר ופטור "ממיתה ויש חייב במיתה ופטור מן "הכופר ויש פטור מזה ומזה הא כיצד מועד בכוונה חייב במיתה ובכופר מועד שלא בכוונה חייב בכופר ופטור"מן המיתה תם בכוונה חייב במיתה ופטור "מכופר תם שלא בכוונה פטור מזה ומזה והנזקין שלא בכונה רבי יהודה מחייב ורבי שמעון פומר ים מאי טעמא דרבי יהודה יליף מכופרו מה כופרו שלא sichtlich des Lösegelds und frei hinsicht-בכונה חייב אף הנזקין נמי שלא בכוונה הייב ורבי שמעון יליף מקטליה דשור מה קטליה שלא בכוונה פטור אף נוקין שלא בכוונה פטור ורבי יהודה נמי נילף מקמליה דנין תשלומין מתשלומין ואין דנין תשלומין ממיתה ורבי שמעון גמי גילף מכופרו דנין חיוביה דשור מהיוביה דשור לאפוקי כופר דחיוביה דבעלים הוא: נתכוין להרוג את הבחמה והרג את האדם [וכוי] פטור: הא נתכוין להרוג את זה והרג את זה חייב מתניתין דלא כרבי שמעון 20 דתניא רבי שמעון אומר אפילו נתכוין להרוג את זה והרג את זה פטור מאי טעמא דרבי שמעון דאמר קרא °השור יסקל וגם בעליו יומת °כמיתת בעלים פארא Syn. 150798 65 ממיתה 8 B 64 ה $^{-1}$ P 63 ממיתה 8 M 62

gerieben hat. — Dies gilt ja aber als Schädigung durch Steinchen 154? R. Mari, Sohn R. Kahanas, erwiderte: Wenn es sie nach und nach hinaufgestürzt1sehat. Es gibt eine Lehre zur Bestätigung der Ansicht Šemuéls und zur Widerlegung der Ansicht Rabhs: In manchen Fällen ist man schuldig hinsichtlich des Todes und hinsichtlich des Lösegelds, in manchen ist man schuldig hinlich des Todes, in manchen ist man schuldig hinsichtlich des Todes und frei hinsichtlich des Lösegelds, und in manchen ist man frei hinsichtlich beider. Und zwar: wenn gewarnt und mit Absicht, so ist man sowol hinsichtlich des Todes als auch hinsichtlich des Lösegelds schuldig, wenn gewarnt und ohne Absicht, so ist man hinsichtlich des Lösegelds schuldig und hinsichtlich des Todes frei, wenn ungewarnt und mit Absicht, so ist man hinsichtlich des Todes schuldig und hinsichtlich des Lösegelds frei, wenn ungewarnt und ohne Absicht, so ist man hinsichtlich beider frei. Für Vermögensschädigungen ohne Absicht ist man nach

R. Jehuda ersatzpflichtig und nach R. Simôn ersatzfrei. — Was ist der Grund R. Jehudas? — Er folgert dies vom Lösegeld wie man zum Lösegeld verpflichtet ist; auch wenn es ohne Absicht geschah, ebenso ist man auch zur Entschädigung verpflichtet, auch wenn es ohne Absicht geschah. - Und R. Simôn? - Er folgert dies von der Tötung des Rinds: wie es von der Tötung frei ist, wenn es ohne Absicht geschah, ebenso ist man auch von der Entschädigung frei, wenn es ohne Absicht geschah. - Sollte es doch auch R. Jehuda von der Tötung desselben folgern!? - Man folgere eine Zahlung von einer Zahlung, nicht aber eine Zahlung von der Tötung. - Sollte es doch auch R. Simôn vom Lösegeld folgern!? - Man folgere die Strafbarkeit des Rinds¹³³von der Strafbarkeit des Rinds, während das Lösegeld Pflicht des Eigentümers ist154.

M מן הכופר.

Wenn es auf ein Tier gezielt und einen Menschen getötet hat &c. so ist es frei. Demnach ist es schuldig, wenn es in der Absicht den einen zu töten einen anderen getötet hat, somit vertritt unsere Mišnah nicht die Ansicht des R. Šimôn, denn es wird gelehrt: R. Šimôn sagt, selbst wenn es beabsichtigt hat, den einen zu töten, und einen anderen getötet hat, sei es frei. — Was ist der Grund R. Šimôns? — Die Schrift sagt: 55 Das Rind soll gesteinigt und auch der Eigentümer soll

^{151.} Die Schädigung ist nicht mit dem Körper selbst, sondern indirekt angerichtet worden. Als die Wand den Beschädigten berührte, stand sie noch in Berührung mit dem Rind, so dass die beiden Körper durch die Wand verbunden waren; die Schädigung ist also keine indirekte. Haftbarkeit für die Schädigung desselben. 154. Es wird als Sühne für den Eigentümer gezahlt. 155. Ex. 21,29.

do Humbhung de Rind sociele des Hinendiane de Lacentumers. war der laggertumer nur dann (atratical ist), wenters and he introffende Person insuch list, chemes anole des Rimb nus senn es any die betreffenia Person gesielt hat, Walter this year Edgenhamer solbst ?

the solvent age to be a multi-ment and , mir wenn er auf ihm begle't the Murlo meganners in der Solmo R. Lannays orlanten sie, dies schlies. st der bal an wenn man einen Stem time mount - In welchem Fall, wollte em harmat send, so ist or ju schon aus cam Canno Inc., wei die meisten Nichtjuden sind, und wenn es Heltte gegen Halm, 1st. so ist in cin Zweifel bei Todesstrutsachen er eichterná zu entscheiden? In dem Fall, wenn es neun Jsraéliten und ein Nichtinde, die meisten also Iisraélitin sindt da ein Nichtjude unter ihnen sich befindet, so gilt er als festsitzend, und bei Festsitzendem gilt es stets als Hälfte gegen Hälfte, und ein Zweifel bei Todesstrafsachen ist erleichternd zu entscheiden.

T. mus Balv

כך מיתת חשור מה בעלים עד דמיביין ליה אם المرا المراجع المراجع الما المراجع الم יו בארבו בלנו ואבב בן ובב ייבון ייב בהרוביה בן والما المال ינאר פרט לוורק אבן לני דוכי דני איריבא דאיכא משינה ביים ואוה היינות ברונים היים היים היים ניים נינוני או נכי פינא ופינא בפין נפשיה יווין לא צריבא דאיבא תשיה ישראלים יאחד ניי דאה .: 11-1 11 21/12 102 1223 2020 End 12322 2: 20 בינייהו חיה ליה קבוע וכל קבוע בבחצה על בהצה - warm we conden the Rabbanan בינייהו חיה ליה קבוע וכל קבוע ידבר וכפק נפשות החקל:

וויון מיה האשה ישיר הותימים שיר האפישרופים שיר המדבר שיר ההקדש שיר הגד שמת יאיו ن ، داسه الماره ماله سادسان دروسان سد ، دارند שור המדבר שיר ההקדש שיר הגר שכת פשירין ו inan sagen, wenn r neun Nichtjuden und ישיר המדבר שיר ההקדש שיר הגר בי הביתה לפי שאין להם בעלים:

> الا الله الله الله الله المال المالة المالة المالة الله ------ ---- DISTELLENT TO TOTAL TO THE TOTAL ישות וווקדש שור דונו שבות יאון כי יישיי ובי expense son moderate our second excessed on solve modern הודה בילים אמר רב הונא פומר היה רבי יהודה אפילי בנון ויבבים ווקדים ניון ידבון דופקי הניאי ברקונו ונוני שור הנדבר ושור הוכי שבונ ואין M 69 P 68 minia P 67 тэээт Р 66 V 72 -87m P 71 מיחת M 70 P 74 (1997) - M 73 2 733 האפונירופין שור...ליה. -- M 75

AS RIND EINER FRAU, DAS RIND VON WAISEN, DAS RIND EINES VORMUNDS, DAS RIND DER WÜSTE, DAS RIND DES HEILIGTUMS UND DAS RIND EINES PRO-SELYTEN, DER OHNE ERBEN GESTORBEN IST, UNTERLIEGEN DER TODESSTRAFE. R. JEhuda sagt, das Rind der Wüste, das Rind des Heiligtums und das Rind EINES PROSELYTEN, DER OHNE ERBEN GESTORBEN IST, UNTERLIEGEN NICHT DER Todesstrafe, weil sie keine Eigentümer haben.

GEMARA. Die Rabbanan lehrten: Siebenmal kommt [das Wort] Rind vor on dies schliesst ein das Rind einer Frau, das Rind von Waisen, das Rind eines Vormunds, das Rind der Wüste, das Rind des Heiligtums und das Rind eines Proselyten, der ohne Erben gestorben ist. R. Jehuda sagt, das Rind der Wüste, das Rind des Heiligtums und das Rind eines Proselyten, der ohne Erben gestorben ist, sind von der Todesstrafe frei, weil sie keine Eigentümer haben. R. Hona sagte: Nach R. Jehuda ist es frei, auch wenn es gestossen und erst nachher dem Heiligtum geweiht, gestossen und erst nachher dessen Besitz aufgegeben worden ist. - Woher dies? -Weil er hier ein Doppeltes lehrt: das Rind der Wüste und das Rind eines Prose-

^{156.} Dt. 19,11. 157. Nach welchen man strafbar ist, auch wenn man auf eine andere Person gezielt hat. 158. In einen Haufen von Menschen, Juden u. Nichtjuden. Bei beweglichen Dingen ist die Majorität ausschlaggebend, nicht aber bei unbeweglichen; cf. Bd. vij S. 160. Im Abschnitt von der Tötung eines Menschen; Ex. 21,28 ff.

לו יורשין שור הגר שמת מאי ניהו דכיון דאין
לו יורשין הוח ליה שור הפקר היינו שיר המדבר
היינו שור הגר שמת ואין לו יורשין אלא לאו הא
קא משמע לן דאפילו נגח ולכסוף הקדיש נגה
ולכסות הפקיר שמע מינה תניא נמי חכי יתר על 20100
כן אמר רבי יהודה אפילו נגה ולכסוף הקדיש נגה
ולכסוף הפקיר פטור שנאמר והועד בכעליו [ונו] 202021
והמית עד שתהא מיתה והעמדה בדין שוין כאחד
וגמר דין לא בעינן והא השור יסקל"גמר דין הוא
וגמר דין לא בעינן והא מיתה והעמדה בדין וגמר

מוקרש שחשו בשרו אסיר יאם עד שלא נגמר מוקרישי בעליי אינו [עינ] מוקרש שחשו בשרו אסיר יאם עד שלא נגמר דינו הקדישי בעליי מיקדש יאם שהשי בשרו מותר:
"מסרי לשימר הנם ילשיאל לנישא שכר ילשיכר ממכם נכנסו תחת הבעלים מיעד משלם נוק שלם ותם משלם הצי נוק:

גמרא. תנו רבנן שור שהמית עד שלא נגמר 60.45
דינו מכרו מכיר הקדישו מיקדש שהטו בשרו מיתר 60.45
בינו מכרו שומר לכית בעליו מוחזר משנגמר דינו
מכרו אינו מכור הקדישו אינו מוקדש שהטו בשרו
אסור החזירו שומר לבית בעליו אינו מוחזר "רבי 60.50 אסור החזירו שומר לבית בעליו אינו מוחזר "לבעליו
יעקב אומר אף משנגמר דינו החזירו שומר "לבעליו
מוחזר לימא בהא קמיפלגי דרכנן ככרי אין אומרין
מוחזר לימא בהא קמיפלגי דרכנן ככרי אין אומרין
176 א בגמר " 77 M + ואם | 178 + ויצא והזיק

lyten, der ohne Erben gestorben ist; das Rind eines verstorbenen Proselvten ist also, da es keine Erben hat, besitzlos, somit ist ja ein Rind der Wüste dasselbe, was ein Rind eines Proselvten, der ohne Erben gestorben ist, wahrscheinlich will er uns folgendes lehren: selbst wenn es gestossen und nachher dem Heiligtum geweiht, gestossen und nachher dessen Besitz aufge-10 geben worden ist. Schliesse hieraus. Ebenso wird auch gelehrt: Noch mehr sagte R. Jehuda: selbst wenn es gestossen und nachher dem Heiligtum geweiht, gestossen und nachher dessen Besitz aufgegeben worden ist, ist es frei, denn es heisst: Und es seinem Eigentumer angeweigt wird &c. und es einen Menschen tötet, nur wenn das Töten und die Vorführung vor Gericht unter einem Besitzer erfolgen. Ist denn hierbei die Aburteilung nicht erforderlich, [die Worte:] und das Rind soll gesteinigt werden, sprechen ja von der Aburteilung!? - Sage vielmehr: nur wenn das Töten, die Vorführung vor Gericht und die Aburteilung unter einem Besitzer erfolgen.

ENN FIN RIND ZUR STEINIGUNG AB-GEFÜHRT WIRD UND DER EIGENTÜ-

MER ES DEM HEILIGTUM WEIHT, SO IST DIE WEIHUNG UNGILTIG; HAT ER ES GESCHLACHTET. SO IST DAS FLEISCH VERBOTEN; WENN ABER VOR DER URTEILSFÄLLUNG, SO IST, WENN ER ES DEM HEILIGTUM GEWEIHT HAT, DIE WEIHUNG GILTIG, UND WENN ER ES GESCHLACHTET HAT, DAS FLEISCH ERLAUBT. HAT JEMAND
[SEIN RIND] EINEM UNBEZAHLTEN HÜTER, EINEM ENTLEIHER, EINEM LOHNHÜTER
ODER EINEM MIETER ANVERTRAUT, SO TRETEN SIE AN DIE STELLE DES EIGENTÜMERS; SIE HABEN¹⁰¹, WENN ES GEWARNT IST, DEN GANZEN SCHADEN, UND WENN ES
UNGEWARNT IST, DIE HÄLFTE ZU ERSETZEN.

GEMARA. Die Rabbanan lehrten: Wenn ein Rind getötet hat, so ist, wenn es vor der Aburteilung verkauft worden ist, der Verkauf giltig, geweiht worden ist, die Weihung giltig. geschlachtet worden ist, das Fleisch erlaubt, vom Hüter dem Eigentümer zurückgegeben worden ist, die Rückgabe giltig; wenn aber nach der Aburteilung, so ist, wenn es verkauft worden ist, der Verkauf ungiltig, wenn es geweiht worden ist, die Weihung ungiltig, wenn es geschlachtet worden ist, das Fleisch verboten, und wenn es vom Hüter dem Eigentümer zurückgegeben worden ist, die Rückgabe ungiltig. R. Jâqob sagt, auch wenn es der Hüter dem Eigentümer nach der Aburteilung zurückgegeben hat, sei die Rückgabe giltig. Es wäre also anzunehmen, dass ihr Streit in Folgendem bestehe: die Rabbanan sind der Ansicht, man

forme in Nut me may verbotem Dinese alone Ligentinies meht on Vertugung aellen wahrend R. Lajob der Ausicht ist, m in Lamine than an Nathane time verbotime Dingo in Verticing Stellen Rabba entroznar Alle and der Ansicht, man Lami in Antanie une verbotene Dinus we' in Vithean, collen, denn sonst wurden in er humsichtlich des Gesäuerten שלא בפניו "דאמר ליה כיף כיף כיף מיגמר הנו גמרי hier strei- שלא בפניו "דאמר ליה כיף כיף כיף מיגמר הנו גמרי ton are vielmelu, ob man das Rind in amer Mwesenheit aburteilen könne: die Rabonium und der Ansieht, man könne es Rind nur in seiner Anwesenheit aburteilen, somit kann [der Eigentümer] sa- is gen, wenn du es mit zurückgegeben hätust, an wurde ich es auts Feld entweichen Jassen haben, du aber hast mein Rind einum an spolietert, mit dem ich keinen Pro-היכי דמי אי דנמריה אפילו כולהו נמי "ריפמרן er articler מיני דמי אי דנמריה אפילו כולהו נמי "ריפמרן er s ridhon kann: R. Jäqob aber ist der Ansieht, man könne das Rind auch in seiner Alowesenheit aburteilen, somit kann [der Hüter] sagen, schliesslich würde es d ch abgeurteilt worden sein. Was ist C.: Grund der Rabbanan? Das Rind sell - s; by a content and anche soin biggers mer and sooke, der Aburteilung des Eigentümers gleicht auch die Aburteilung des

באיסורי הנאה הרי שלך לפניך ורכי יעקב סבה אומרין באיסורי הנאה חרי שלך לפניך אמר רכה דכולי עלמא אומרין באיסורי הנאה הרי שלך לפניך דאם כן"נפלוג לענין חמין בפסח אלא הכא בגומרין דינו של שור שלא בפניו קמיפלגי דרבגן כברי אין גוכורין דינו של שור "אלא בפניו דאכיר ליה אי אחדרתיה נחלי הוה מערקנא ליה לאגמא השתא אתפשתיה לתוראי בידא דרא יכילנא לאשתעויי דינא בהדיה ורבי יעקב סבר ניבירין דיני של שיר יייביו לדינא מאי בעכא דרבגן השור יבקל יום מילהו יומת כמיתת הבעלים כך מיתת חשיר מה מית השיר מה בנילים בפניחם את שור בפניו ורבי יניקב בשרכיא בעלים בני טענה נינהו אלא שור בר טענתא היא: מברו לשומר הנם ולשואל בוי: תני רבנן ארבעה נכנסו תחת הבעלים ואלו הן שומר הגם וחשואל נושא שבר וחשובר חרגו תכין נחרגין ופטורין כן הכופר מועדין נהרגין ומשלמין את הכיפר והייכין להחזיר דבי שיר לבעליו חוין משומר הגם אמרי "אי דלא נטריה אפילו שומר הגם ניהייב אמרי הכא במאי עסקינן דנמריה שמירה פהותה ולא נפריה שמירה מעולה שומר חגם כלתה"לו שמירתו הנך לא כלתה שמירתן אמרי כמאן אי"כרכי מאיר

27 P. אבר M 80 וא אל הפלגו (רבנן) בחמין אלא M 81 שלא 33 א דמאן דלא מצינא 84 א ום כ מינ M 82 א שלא 31 א א דמאן דלא מצינא B S7 ביפטרי. '1 היפטריה M S6 77 83 M 89 M 88 1 -

Rinds, wie dies beim Eigentümer nur in seiner Anwesenheit erfolgen kann, ebenso auch beim Rind, nur in seiner Anwesenheit. - Und R. Jâqob? - Allerdings beim Eigentümer, weil er sich verteidigen kann, kann aber etwa das Rind sich verteidigen?

HAT JEMAND [SEIN RIND] EINEM UNBEZAHLTEN HÜTER, ENTLEIHER &C. AN-VERTRAUT. Die Rabbanan lehrten: Vier treten an Stelle des Eigentümers, und zwar: der unbezahlte Hüter, der Entleiher, der Lohnhüter und der Mieter; hat es ungewarnt getötet, so wird es hingerichtet und sie sind vom Lösegeld frei, wenn gewarnt, so wird es hingerichtet und sie sind zur Zahlung des Lösegelds verpflichtet; sie müssen aber dem Eigentümer den Wert des Rinds ersetzen, mit Ausnahme des unbezahlten Hüters. - In welchem Fall, ist es bewacht worden, so sollten sie ja alle frei sein, und ist es nicht bewacht worden, so sollte ja auch ein unbezahlter Hüter ersatspflichtig sein!? - Ich will dir sagen, hier handelt es von dem Fall, wenn ihm eine leichte Bewachung zuteil wurde und keine gediegene; der unbezahlte Hüter hat damit seiner Pflicht der Bewachung genügt, die übrigen aber haben damit ihrer Pflicht der Bewachung nicht genügt. - Nach wessen

162. Die im Besitz des Entleihers äusserlich unverändert, aber zur Nutzniessung verboten worden 163. Wenn jemand vor dem Pesahfest Gesäuertes geborgt hat, das durch das inzwischen eingetretene Pesahfest für immer zur Nutzniessung verboten worden ist. Dies gleicht nicht dem in Rede stehenden Fall, da das Verbot der Nutzniessung von selbst eingetreten ist.

כמו משומר הנם דמי ליתני חוין משומר "דאמר" באמר "שומר הנם דמי ליתני חוין משומר "דאמר" חנם והשוכר ואי"כרבי יהודה דאמר שוכר כנושא שכר דמי ניתני חוץ משומר חנם וכולן"במועדין פטורין לענין כופר אמר רב הונא "בר חיננא הא מני רבי אליעזר היא דאמר אין אלו שמירה אלא סכין ולענין שוכר סבר לה כרכי יהודה"דאמר שוכר כנושא שכר דמי אביי אמר לעולם "כרבי מאיר ובדמחליף רבה בר אבוה ותני "שוכר כיצד משלם 800938 ובדמחליף רבי מאיר אומר כשומר שכר רבי יחודה אומר כשומר חנם: אמר רבי אלעזר מכר שורו לשומר חנם הזיק חייב הוזק פטור אמרי היכי דמי אי דקביל עליה שמירת נזקיו אפילו הוזק גמי ליהייב ואי דלא קביל עליה שמירת נזקיו אפילו הזיק נמי ליפטר אמר "רבח"לעולם שקיבל עליו שמירת נזקיו והכא במאי עסקינן כנון שהכיר בו שהוא ננחן וסתמא דמילתא דלא אזיל איהו ומזיק אהריני קביל עליח דאתי אחריני ומזקי ליח לדידיה לא אסיק אדעתיה:

יברו בעליו במופרה ונעל בפניו כראוי ויצא [ix.2] הזיק אחד תם ואחד מועד הייב דברי רבי והזיק אחד ה מאיר °רבי יהודה אומר תם חייב ומועד פטור שנאמר מאיר ולא ושמרנו בעליו ושמור הוא זה רבי אליעזר אומר אין לו שמירה אלא סכין:

גמרא. מאי טעמא דרבי מאיר קסבר "סתם 69.159

würden.

P 93 אליייר P 92 שביכא M 91 ב״ר חנינא רבא (P רבא B 95 הבא (P רבי P רבי P רבי P רבי P רבי לשמירה - M 96 לעולם...נזקיו ו.

Ansicht, wenn nach R. Meir, welcher sagt, der Mieter gleiche dem unbezahlten Hüter, so sollte er doch lehren: mit Ausnahme des Lohnhüters und des Mieters, und wenn nach R. Jehuda, welcher sagt, der Mieter gleiche dem Lohnhüter, so sollte, er doch lehren: mit Ausnahme des unbezahlten Hüters, und alle sind sie bei einem gewarnten frei vom Lösegeld¹⁰⁴!? R. 10 Hona b. Henana erwiderte: Hier ist die Ansicht R. Eliêzers vertreten, welcher sagt für dieses gebe es keine andere Bewachung als das Messer165, und hinsichtlich des Mieters ist er der Ansicht R. Jehudas, welcher sagt, der Mieter gleiche dem Lohnhüter. Abajje erklärte: Tatsächlich nach der des R. Meir, und zwar nach der Umwechslung des Rabba b. Abuha, welcher lehrte: der Mieter ist ersatzpflichtig nach R. Meir, 20 gleich einem Lohnhüter, und nach R. Jehuda, gleich einem unbezahlten Hüter.

hat, so ist dieser, wenn es Schaden angerichtet hat, ersatzpflichtig, und wenn es beschädigt worden ist, ersatzfrei. — In welchem Fall, hat er die Bewachung vor Schädigungen übernommen, so sollte er doch ersatzpflichtig sein, auch wenn es beschädigt worden ist, und hat er die Bewachung vor Schädigungen nicht übernommen, so sollte er doch frei sein, auch wenn es Schaden angerichtet hat!? Rabba erwiderte: Tatsächlich, wenn er die Bewachung vor Schädigungen übernommen hat, nur handelt es hier von dem Fall, wenn er von diesem wusste, dass es stössig ist; er hat daher die voraussetzlich nötige Bewachung übernommen, dass es nämlich nicht hingehe und andere beschädige, er dachte aber nicht daran, dass andere es beschädigen

R. Eleâzar sagte: Wenn jemand sein

Rind einem unbezahlten Hüter anvertraut

AT ES DER EIGENTÜMER MIT DEM HALFTER ANGEBUNDEN UND VOR IHM [DIE Tür] gehörig ** Abgeschlossen, und es dennoch herausgekommen ist und SCHADEN ANGERICHTET HAT, SO IST ER, OB GEWARNT ODER UNGEWARNT, ERSATZ-PFLICHTIG - WORTE R. MEÍRS; R. JEHUDA SAGT, WEGEN EINES UNGEWARNTEN SEI ER ERSATZPFLICHTIG UND WEGEN EINES GEWARNTEN SEI ER NICHT ERSATZ-PFLICHTIG, DENN ES HEISST:107 und sein Eigentümer es nicht bewacht, und dies ist eine AUSREICHENDE BEWACHUNG. R. ELIÊZER SAGT, FÜR DIESES GEBE ES KEINE ANDERE Bewachung als das Messer¹⁰⁵.

GEMARA. Was ist der Grund R. Meirs? - Er ist der Ansicht, Rinder sind allge-

164. RJ. ist der Ansicht, dass für das gewarnte eine leichte Bewachung ausreiche; cf. weit. Z. 21. 165. Es muss geschlachtet werden. 166. Worunter eine leichte Bewachung zu verstehen ist. 167. Ex. 21,36.

mem melu als bewacht ansuschen, und der Allbarmher que aust de dailb, dass man im da mirewir ne ersat pllichtig ei, da nut man ihm eme leichte Bewachung angedeilien la se, und darant sagt der Allbarmher ige benn gewarnten: and or or and the second of the dieses cine redregene Bewichung erforderlich ist; und or tolger: vom gewarnten auf das unge-א muce durch [den Ausdruck] או אין אין לא ישברני מולא ישברני או למועד הא פיעם רחפנא ולא ישברני או das אין למועד הא פיעם רחפנא ולא ישברני ber beiden gebraucht wird. R. Jehuda aber ist der Ansicht, Rinder sind allgemein als Lewacht anzusehen, dennoch sagt der Allbarmher ige, dass man für das ungewarnte ersatzpiliehtig sei, damit man ihm eine בבר לה כרבי יהודה דאמר מועד כשמירה פהותה הוא לה כרבי יהודה דאמר מועד כשמירה gediegene Bewachung angedeihen lasse, und wenn der Allbarnsherzige darauf beim gewarmen sagt: ... et es nicht leveucit, dass nämlich für dieses eine gediegene Bewachung erforderlich sei, so ist dies 20 אליבא דרבי מאיר האמר אחד אליבא דמאן אי אליבא דרבי מאיר האמר eine Einschliessung nach einer Einschliessung, und eine Einschliessung nach eim Einschliessung ist ausschliessend; damit schliesst die Schrift die gediegene Be-

שוורים לאו בחזקת שימור קיימי ואמר החמנא תם ניהייב דניבעי ליה שמירה פהותה הדר אמר רחמנא ולא ישמרנו "גבי מועד דנבעי "ריה שבירה שנולה ויליף 'נגיחה לתם נגיחה למועד רבי יהודה סבר כתם שוורים בחזקת שימור קיימי אמר החמנא תם נשלם דניבעי ליה שמירה מעולה הדר אמר רהמנא ולא ישמרנו גבי מועד דנעביד ליה שמירה מעולה מני הוי ריבוי אהר ריבוי ואין ריבוי אהר ריבוי אלא למעם מיעם הכתוב לשמירה מעולה 'וכי תימא נגיהה לזה ולא לאחר 'והא מיבעי ליה ללאו אם כן נכתוב רחמנא ולא ישמור מאי ולא ישמרנו לזה ולא לאחר: תניא רבי אליעזר כן יעקב אומר אחד תם ואחד מועד ששמרו שמירה פחותה פטור מאי טעמא סגי ליה 'ויליף נגיחה לתם ונגיחה למועד אמר רב פטר רבי יהודה אלא צד מהבה לא פטר רבי יהודה אלא צד העדאה שבו אבל צד תמות במקומה עומדת: אמר רב מועד לקרן ימין אינו מועד לקרן שמאל אמרי תם ואחד מועד שמירה מעולה בעי אי אליבא 99 בנבעיה. א דנעביד (וכן להלן) 1' 98 בי 1' 97 M 2 אבי מוער M 1 מיעטה P 100 איה P ליה P ונגיחה M 4 אמרי. wachung aus. Wolltest du sagen, man folgere vom gewarnten auf das ungewarnte 170 durch [den Ausdruck] stossen, das bei beiden gebraucht wird, so hat der Allbarm-

herzige bei diesem eingeschränkt: und es nicht bewacht, nur dieses, aber kein anderes. Dies ist ja aber an und für sich nötig!? — Die Schrift könnte ja sagen: und nicht bewacht, wenn sie aber sagt: und es nicht bewacht, so heisst dies: nur dieses, aber kein anderes.

Es wird gelehrt: R. Eliêzer b. Jâgob sagte: Sowol bei einem ungewarnten als auch bei einem gewarnten Rind ist man ersatzfrei, wenn man ihm eine leichte Bewachung angedeihen liess. — Weshalb? — Er ist der Ansicht R. Jehudas, welcher sagt, dass für das gewarnte eine leichte Bewachung ausreiche, und er folgert vom gewarnten auf das ungewarnte durch [den Ausdruck] stossen, das bei beiden gebraucht wird. R. Ada b. Ahaba sagte: Nach R. Jehuda ist er freimur für die eine Hälfte des Gewarntseins beim ursprünglichen Zustand verbleibt.

Rabh sagte: Wenn es gewarnt ist hinsichtlich des rechten Horns¹⁷³, so gilt es nicht als gewarnt hinsichtlich des linken Horns. - Nach wessen Ansicht¹⁷⁴, wenn nach der des R. Meir, so sagt er ja, dass sowol für das ungewarnte als auch für das gewarnte eine gediegene Bewachung erforderlich sei, und wenn nach R. Jehuda,

168. Sie sind bösartig u. müssen bewacht werden. 169. Dass auch für dieses eine gediegene Bewachung erforderlich ist. 170. Dass auch für dieses eine leichte Bewachung ausreiche. Wegen der Schädigung eines nicht gediegen bewachten gewarnten Rinds. 172. Cf. S. 62 N. 39 173. Wenn es nur mit diesem stösst. 174. Es wird angenommen, dass dies nicht hinsichtlich der Zahlung gelehrt wird, da dies selbstverständlich wäre (cf. ob. S. 132 Z. 1 ff.), sondern hinsicht. lich der Bewachung.

דרבי יהודה מאי אריא קרן שמאל אפילו בימין נמי אית ביה צד תמות ואית ביה צד מועדת אמרי לעולם 'כרכי יהודה ולא סבירא ליה דרב אדא כר אחבה וחא קא משמע לן דכי האי גוונא Fol.46 משבהת ביה צד תמות ומועדת אכל מועד לנמרי vorhanden"!? Ich will dir sagen, tat-לא משכחת ביה צד תמות כלל: רבי אליעור אופר אין לו שפירה אלא כבין (בוי): אפר רבה באי בעבות דרבי אליעור דמכר קרא ולא ישמרנו 129 במי שוב אין לו "שמירה לזה אמר ליה אביי אלא מעתה דבתוב ולא יבבנו נבי שוב אין לו ביביי לוה ובי 33 תימא הכי נמי"והתנן כסהו כראוי ונפל לתוכו שור 80.522 או חמור ומת פמור אלא אמר אביי היינו מעמיה דרבי אליעזר כדתניא °רבי נתן אומר מניין שלא Ket. 41b ינדל אדם כלב רני בתוך ביתו יאל ייציד כורם נייני בתוך ביתו שנאמר ולא תשים דמים בביתך: ES KEINE ANDERE BEWACHUNG ALS DAS הוא המשברת B ס א וחבי קאמר בחוג חוא המשברת M 5

M/10 - M/0 M/0 M/0 M/7

ו מתניא P בין והתניא

. R P 13 - 5 M 12

so braucht dies ja nicht vom linken Horn gelehrt zu werden, auch beim rechten selbst ist ja eine Hälfte des Ungewarntseins und eine Hälfte des Gewarntseins sächlich nach der des R. Jehuda, nur hält er nichts von der Lehre des R. Ada b. Ahaba, und zwar lehrt er uns folgendes: nur in einem solchen Fall ist bei ihm ei-10 ne Hälfte des Ungewarntseins und eine Hälfte des Gewarntseins zu finden, bei einem vollständig gewarnten aber ist keine Hälfte des Ungewarntseins zu finden.

R. Eliêzer sagt, für dieses gebe Messer. Raba sagte: Was ist der Grund R. Eliêzers? die Schrift sagt: und et s nicht bewicht, für dieses gibt es keine Bewachung mehr. Abajje sprach zu ihm: Es

heisst ja auch: "und es nicht zudeckt, ist etwa auch hierbei zu erklären, für die [Grubel gebe es kein Zudecken mehr!? Wolltest du sagen, dem sei auch so, so wird ja gelehrt, dass wenn man sie in geeigneter Weise zugedeckt hat und ein Rind oder ein Esel in diese gefallen und verendet ist, man ersatzfrei sei!? Vielmehr, erklärte Abajje, ist die Ansicht R. Eliêzers mit folgender Lehre zu begründen: R. Nathan sagte: Woher, dass man in seinem Haus keinen bösen Hund halten und keine schadhafte Leiter aufstellen dürfe? - es heisst: 177 Du sollst nicht Blutschuld auf dein Haus laden.

FUENFTER ABSCHNITT

היים בא היים היים היים בא היים ילדה בשרב הצי נון לפרה ירביי נון לידד יב יאי הושב היים מציבו היים הדוב בפרה אי

FINN EIN RIND EINE KUH NIEDER-GESTOSSEN HAT UND THRE GEBURT SICH AN THRER SEITE [TOT] BEFINDET, UND MAN NICHT WEISS, OB SIE VOR DEM STOSSEN ODER NACH DEM STOSSEN GE-

WORFEN HAT, SO IST FÜR DIE KUH DIE HÄLFTE DES SCHADENS UND FÜR DIE GE-BURT EIN VIERTEL DES SCHADENS ZU ERSETZEN; EBENSOTIST, WENN EINE KUH EIN RIND NIEDERGESTOSSEN HAT UND IHRE GEBURT SICH AN IHRER SEITE BEFINDET

175. Cf. ob. S. 165 Z. 18. 176. Ex. 21,33. tragt der Schädiger die Schuld auch am Tod der Geburt. 177. Dt. 22,8.

1. In diesem Fall

DVD MAY SHOP WELLS, OF SHEVOR DEM Samuel on the Man Showshill of MODELLE MAN YOU HE KEEP BUT HARTIE Mr. Schaus vo UND YOY BUT GIM PT IIV A BUTH DIE SCHADIA - LIVER HILL

GEMARA, R. Jehnda sagte im Namen Samuel. Due ist die Ansieht des Symamelio, welcher met, des ein Betrag, beauglich de en em zweitel obwaltet, ge em Hauptgrundsat im Recht, dass der jelige der vom anderen in fordern hat, den Beweis antreten müsse. Weshalb nemit er ihn einen Hauptgrundsatz (im Recha? Selbst in dem Fall, wenn der i. Geschidigte sieher und der Schädiger violeicht sigt, muss derjesige, der vom amderen zu fordern hat, den Beweis antieten Oder auch wegen der folgenden em Rind verkauft hat und es sieh herausstellt, dass es stösag ist, so ist der Kauf, wit Rubh sagt, ein auf Irrtum berühender; Semuel aber sagt, er könne zu ihm sagen, er habe es ihm zum Schlachten verkauft

Weshalb denn, sollte man sieh doch danach richten, ob es ein Mann ist, der zum Pilligen zu kaufen pflegt, oder es ein Mann ist, der zum Schlachten zu kaufen pflegt!?

משתלם חצי נזק מן הפרה ורביע נזק מן הילה: גכרא. אמר רב יהודה אמר שמואל זו דברי סמר ממון המושל בספק הולקין אבר ממון המושל בספק הולקין אבר מושומה חכמים אומרים זה כלל גדול בדין המיציא מהבירי ערין הראיה למה לי למימר זה כלל גדול כדין אצטריך דאפילו ניוק אומר ברי וכוויק אימר שביא הביציא מהבירו עליו הראיה אי נכי לבי הא ייני 80 דאתמר המוכר שור לחבירו ונכצא ננהן רב אניר הדי זה מקה מעות ושמואל אמר יכול שיאמר לו שואמר לי and werde, the Michael abort sagen, es sei או מי "שחיםה מכרתיו לך 'אמאי וניחזי אי גברא דובין ירדיא 'אי גברא דזכין לנכסתא לא צריכא בגברא דובין להא ולהא ונהזי אי דמי רדיא לרדיא אי דבי נכסתא לנכסתא לא צריכא דאוקיר בשרא מוסטוקאי בדבי דדיא "אברי ואי דיכא לאשתלובי מיניה לישקליה לתורא בזוזי דאמרי אנשי ממרי רשוותך פארי אפרן לא צריכא דאיכא לאשתרובי ביניה רב אמר חרי זה מקח טעות זיל בתר הובא ירובא 'דאינשי לרדיא "חוא "דובני ושמואל אמר Lehre: Wenn jemund an seinen Genossen 20 ייבול שיאבר לו לשחיםה מברתיו לך ולא אזליגן בתר הובא כי אוליגן כתר רובא באיסורא אבר "בבבונא לא "אולינן בתר רובא הפוציא מחבירו עלין הראיה תניא נכי חכי שור שננה את הפרה

ידוע אם עד שלא נגחה ילדה אם משנגהה ילדה

М 3 - המוציא...הראיה - M 2 228 M 1 הנבבבית M 5 לרידיא + M 4 אכואי. "ל אבירי ו א במאי נפקא מינה דטירהא M 6 דאיתנהו לזוזי לישקל לזוזין אי דליתנהן לזוזי לישק או 10 דאית או זו דאיני 10 M הוא ד M 13 יכול...רובא M 12 יכול P 11 אדי ב ד B 15 אזרי ב ד M 14

In dem Fall, wenn es ein Mann ist, - Sollte man sich doch danach richten: der zu beiden Zwecken zu kaufen pflegt. hat er ihm den Preis eines Pflugrinds gezahlt, so hat er es zum Pflügen gekauft hat er ihm den Preis eines Schlachtrinds gezahlt, so hat er es zum Schlachten ge-In dem Fall, wenn der Fleischpreis gestiegen ist und [ein Schlachtrind] im selben Preis wie ein Pflugrind steht. - Sollte er doch, wenn er sein Geld nicht zurückerhält, für sein Geld das Rind einbehalten', denn man pflegt ja zu sagen: von deinem Schuldner nimm auch Kleie in Zahlung!? - In dem Fall, wenn er es von ihm erhalten kann. Rabh sagt, der Verkauf beruhe auf einem Irrtum, denn man richte sich nach der Majorität, und die Majorität kauft zum Pflügen. Semuél aber sagt, er könne zu ihm sagen, er habe es ihm zum Schlachten verkauft, und man richte sich nicht nach der Majorität. Nur bei rituellen Dingen richte man sich nach der Majorität, nicht aber in Zivilsachen, vielmehr muss derjenige, der vom anderen zu fordern hat, den Beweis antreten. Ebenso wird auch gelehrt: Wenn ein Rind eine Kuh niedergestossen hat und ihre Geburt sich an ihrer Seite befindet,

^{2.} In diesem Fall war die Geburt am Stossen beteiligt. 3. Hier wird natürl. von einem ungewarnten Rind gesprochen, für dessen Schädigung der Eigentümer nur dinglich haftbar ist. In the Suitable mind denselved West reprisenting

ונמצא עוברה בצדה ואינו"יודע אם עד שלא נגחה ילדה אם משנגהה ילדה משלם חצי נזק לפרה ורביע נזק לולד דברי סומכום וחכמים אומרים המוציא מחבירו עליו הראיה: אמר רבי שמואל 5 בר נחמני "מניין לחמוציא מחבירו עליו חראיה שנאמר מי בעל דברים ינש אליחב יניש ראיה ב בעל אליהם מתקיף לה רב אשי הא "למה לי קרא סברא הוא דכאים ליה"כיבא אויל לבי אכיא אלא קרא المالية والمرادة والمرادة والمرادة المرادة الم תחלה שנאמר מי בעל דברים יגש אליחם יגיש יים ארות אורה בוורי בינים בינים שנוקן לנובי תחלה יהיכי דמי "דקא וילי נכסיה: יכי פרה שנגרה את השור [ובוי]: חצי נזק ורביע נזק"פלנא נזקא אמר אביי הצי נזק אחד מארבעה בנזק"רביע נזק אחד משמנה בנזק ואי פרה וולד דחד נינהו הכי נמי דמצי אמר ליה לכעל פרה ממה נפשך הצי נזק הב לי "אלא לא צריכא דפרה דחד וולד דחד דאמר ליה לבעל פרח פרה דידך אזיקתן הב לי "ראות דאות לך שיתפי אוא דקדים תבייה לביי made los masses manuels want men meden minum min לי איכא דאמרי אף על גב דקדים תבעיה לבעל אנא דשותפא אית לי אמר רבא אמו אחר מארבעה 10 אריבע B וא מוע אר מבע M ווא מאיבא M ווי משפיה אוא דאצעריך דאפר M 21 ביי פשפיה M 20 II. TIS בידתיה אין בידתיה + M 23 אי עבידתיה + M 22 האים אלא M 26 אים דא T אים באים אלא M 25 : · B 24 יטותפינ

Fol. 46b

und man nicht weiss, ob sie vor dem Stossen oder nach dem Stossen geworfen hat, so ist für die Kuh die Hälfte des Schadens und für die Geburt ein Viertel des Schadens zu ersetzen - Worte des Symmachos; die Weisen aber sagen, wer vom anderen zu fordern hat, müsse den Beweis

R. Semuél b. Nahmani sagte: Woher, ממר רבה בר אבוה מניין שאין נוקקין אלא לתובנ dass derjenige, der vom anderen zu fordern hat, den Beweis antreten müsse? es heisst: Her eine Recause die hat, mag vir si hinner: er lege ihnen seinen Beweis vor. R. Aši wandte ein: Wozu ist hierfür הוא דבעי שליבי בולי נוקא נכי הבעא פאי עבודתוה ein Schriftvers nötig, dies ist ja selbstverständlich, wer Schmerzen hat, geht zum Arzt!? -- Vielmehr, der Schriftvers ist wegen einer Lehre R. Nahmans im Namen R. Abuhas nötig; denn R. Nahman sagte ימי נמי פרה תחלה הכי נמי im Namen R. Abuhas: Woher, dass das Gericht zuerst für den Kläger einschreitet? - Es heisst: Wer einer Rechtssache hat. mag vor sie hintreten, er trete mit seiner Klage vor sie hin. Die Nehardeenser sagten: Zuweilen kann es vorkommen, dass ברה תהלה מצי מרחי ליה דאמר ליה מידע ידעי das Gericht zuerst für den Beklagten eintritt, und zwar wenn der Gegenstand im Preis fallen kann.

> EBENSO IST, WENN EINE KUH EIN RIND NIEDERGESTOSSEN HAT &C. Die Hälfte des Schadens und ein Viertel des

Schadens, er hat ja nur die Hälfte des Schadens zu ersetzen, wieso drei Viertel!? Abajje erwiderte: Unter Hälfte ist ein Viertel des ganzen Schadens und unter Viertel ist ein Achtel des ganzen Schadens zu verstehen3. - Wenn die Kuh und die Geburt einem gehören, so kann er ja zum Eigentümer derselben sagen: wie es sich auch verhält, hast du mir ja die Hälfte des Schadens zu ersetzen!? - Vielmehr, in dem Fall, wenn die Kuh einem und die Geburt einem anderen gehört'. - Wenn er aber zuerst den Eigentümer der Kuh verklagt, so kann er ja zu ihm sagen: deine Kuh hat mir Schaden zugefügt, beweise du, dass du einen Mitbeteiligten hast!? -Vielmehr, wenn er zuerst den Eigentümer des Kalbs verklagt hat, somit kann jener sagen, du hast selbst bekundet, dass ich einen Mitbeteiligten habe. Manche sagen, selbst wenn er zuerst den Eigentümer der Kuh verklagt, könne dieser ihn abweisen und zu ihm sprechen: ich weiss, dass ich einen Mitbeteiligten habe". Raba entgeg-

^{6.} Wenn der Beklagte Widerklage erhebt. 7. Wenn der Kläger im Besitz eines dem Beklagten gehörigen Gegenstands ist, den dieser günstig verkaufen kann, u. jener ihn nicht 8. Die Hälfte, bezw. ein Viertel des ihm zukommenden Ersatzes. zahlt nur die Hälfte des vom Geschädigten zu beanspruchenden Ersatzes. 10. Der Kläger hat

note Spricht et donn von einem Viertel uni inem Ashrol de Schidens, er spricht ne von der Halite und einem Viertel de-Schulen II Volumbii, orbifirte Raba, han dolt e has whileh can dom Pall, wenn die Kuh und die Grinnt einem gehören, er meint e .d.; wie folgt at die Kuh vorlandon, o joht a die Hälfte des Schadens von der Kuh ein, ist die Kuh nicht mehr vinhanden, so aight er ein Viertel des Schadens von der Geburt" ein. Also nur deshalb, weil man nicht weiss, ob die Geburt beim Sto sen beteiligt war, wenn man aber weiss, dass die Geburt beim הוא בריה דרבא לרב אשי ואי דינא הוא ליבחים הוא ליבחים הוא בריה דרבא לרב אשי ואי דינא הוא ליבחים הוא בריה בריה דרבא לרב אשי ואי דינא הוא ליבחים Schadens auch von der Geburt allein einuziehen. Raba vertritt hierbei also seine Ansicht; denn Raba sagte: wenn eine Kuh Schaden angerichtet hat, so kann man Ersatz von der Geburt einziehen, weil sie zu 20 ihrem Körper gehörte, wenn aber eine Henne Schaden angerichtet hat, so kann man vom Ei keinen Ersatz einziehen, weil es etwas Gesondertes ist.

כנזק ואחד משמנה בגזק קתני חצי נזק ורביע נזק קתני אלא אמר רבא לעולם בפרה וולד דחד והכי קאמרינן היתה לפרה משתלם חצי נזק מפרה 'ריתה לפרה' ופרה משתלם רביע נזק מולד מעמא דלא ידעינן אי הוה ווד בחדה כי ננחה אי לא הזה אכל אי פשימא לן דהוה ולד בהדה כי נגחה משתלם כוליה חצי נוק מולד רבא לטעמיה דאמר רבא פרה שהזיקה נובה מולדה מאי טעמא גופה היא תרנגולת שהזיקה אינו גובה מביצתה מאי מעמא פירשא בעלמא הוא: ואמר רבא אין שמין לפרה בפני עצמה יי ולולד בפני עצמו אלא שמין לולד על נב פרה שאם אי אתה אומר כן נמצא אתה מכהיש את המזיק וכן אתה מוצא בקוטע יד עכדו של חבירו ובן אתה מוצא במזיק שדה של חבירו אמר ליה דב בזיק משום דאמר ליה פרה מעברתא אזיקתך פר.ז מעכרתא שיימנא לך: פשימא פרה דחד וולד דחד פיטמא לבעל פרה נפחא מאי רב פפא אמר לבעל פרח רב אחא"בריה דרב איקא אמר חולקין והלכתא הולקין:

וויו בעל הבית שהכנים קדרותיו לחצר בעל הבית שלא ברשות"ושברם בהמתו של בעל הבית פטור

בר׳ דר א M 29 18 P 28 איתה V 27 B 30 ושברה. M ושברתו.

Ferner sagte Raba: Man schätze nicht den Wert der Kuh besonders und den Wert der Geburt besonders, vielmehr schlage man den Wert der Geburt auf die Kuh" auf; denn wenn man nicht so verfahren wollte, würde man ja den Schädiger benachteiligen. Ebenso verhält es sich in dem Fall, wenn jemand die Hand eines fremden Sklaven abhaut', und ebenso auch in dem Fall, wenn jemand ein fremdes Feld beschädigt". R. Aha, Sohn Rabas, sprach zu R. Aši: Wenn so das Gesetz ist, so soll doch der Schädiger benachteiligt werden ?? - Weil dieser zu ihm sagen kann: eine trächtige Kuh habe ich dir beschädigtund als trächtige Kuh will ich sie dir [bei der Entschädigung] einschätzen.

Selbstverständlich ist es, dass wenn die Kuh einem und die Geburt einem andcren gehört, die Fettleibigkeit'6 dem Eigentümer der Kuh gehört, wie verhält es sich aber mit dem Leibesumfang'? R. Papa sagte, er gehöre dem Eigentümer der Kuh, R. Aha, Sohn R. Iqas, sagte, sie teilen ihn. Die Halakha ist, sie teilen ihn.

ENN EIN TÖPFER SEINE TÖPFE IN EINEN FREMDEN HOF OHNE BEFUGNIS HINEINGEBRACHT, UND DAS VIEH DES EIGENTÜMERS SIE ZERBROCHEN HAT, SO

das Entgegengesetzte zu beweisen. 11. Da die Haftbarkeit nur eine dingliche ist. 12. Man schätze (in dem Fall, wenn die Kuh die Beschädigte ist,) den Wert einer trächtigen Kuh. Man schätze nicht, wieviel jemand für die Erlaubnis, die Hand seines Sklaven abzuhauen, verlangen würde, sondern, um wieviel ein Sklave ohne Hand weniger wert ist. 14. Man schätze nicht, wieviel das beschädigte Beet wert ist, sondern um wieviel nun das Feld weniger wert ist. teilung des Schädigers ist ja kein Grund zur Benachteiligung des Geschädigten. 16. Der Mehrwert der Kuh wegen der Fettleibigkeit infolge der Geburt. 17. Die Kuh sieht durch die Geburt dicker aus; dazu trägt auch die Geburt bei.

ואם הווקה בהן בעל הקדרות חייב ואם הכנים ברשות בעל "חצר חייב הכנים פירותיו לחצר בעל הבית שלא ברשות ואכלתן בהמתו של בעל הבית פטור ואם הוזקה בהן בעל הפירות חייב ואם הכנים הכנים שורו לחצר בעל וויין 5 BRACHT HAT, SO IST DER EIGENTÜMER DES הבית שלא ברשות ונגחו שורו של בעל הבית אים וס "שנשבו בלבו של בעל הבית פטור נגח הוא שורו" של בעל הבית חייב נפל לבורו והבאיש"מימיו חייב היה אביו או בנו לתוכו משלם את הכופר "ואם Bq.500 ומר בכולו החצר חייב רבי אומר בכולו HAT, SO IST ER ERSATZFREI; WENN ES ABER אינו חייב עד שיקבל עליו "לשמור:

גמרא. מעמא "שלא ברשות "הא ברשות לא מיחייב בעל קדירות בנזקי בחמתו דבעל חצר ולא אמרינן קבולי קביל בעל קדירות נמירותא דבהמת ים בעל חצר מני רבי היא דאמר כל בכתמא לאו DER EIGENTÜMER DES HOFS ERSATSPFLICH-קביל עליה נטירותא אימא סיפא אם הכנים ברשות בעל הצר חייב אתאן לרבנן דאמרי בסתמא נמי קבולי קביל עליה נטירותא ותו רבי אומר בכולן אינו חייב עד שיקבל עליו בעל הבית לשמור מר רבי וירא רבנן אמר רבי וירא פיפא רבי ומציעתא רבנן אמר רבי וירא 20 GEBISSEN HAT, SO IST ER ERSATZFREI; הברא מי ששנה זו לא שנה זו°רבא אמר כולה 🖫 רבנן היא וברשות שמירת קדירות קבל עליו בעל w — M 31 п + В 30 M 33 лм — M 32 דחייב בעל +] M 35 בעל הבית | VM 34 + ד קדרות אם הוזקה בהם בהמתו של בה ב רישא +] M 36 וסיפא רבי ומציעתא רבגן].

IST ER ERSATZFREI; HAT ES SICH AN DIE-SEN BESCHÄDIGT, SO IST DER EIGENTÜ-MER DER TÖPFE ERSATZPFLICHTIG; WENN ER SIE ABER MIT BEFUGNIS HINEINGE-HOFS ERSATZPFLICHTIG. WENN JEMAND SEINE FRÜCHTE UNBEFUGT IN EINEN FREMDEN HOF HINEINGEBRACHT UND DAS VIEH DES EIGENTÜMERS SIE GEFRESSEN DURCH DIESE ZU SCHADEN GEKOMMEN IST, SO IST DER EIGENTÜMER DER FRÜCHTE ER-SATZPFLICHTIG; WENN ER SIE ABER MIT BEFUGNIS HINEINGEBRACHT HAT, SO IST TIG. WENN JEMAND SEIN RIND IN EINEN FREMDEN HOF UNBEFUGT HINEINGEBRACHT UND DAS RIND DES EIGENTÜMERS ES NIEDERGESTOSSEN ODER DESSEN HUND ES WENN ES ABER DAS RIND DES EIGENTÜ-MERS NIEDERGESTOSSEN HAT, SO IST ER ERSATZPFLICHTIG; WENN ES IN SEINEN BRUNNEN18 GEFALLEN IST UND DAS WAS-SER VERSTUNKEN HAT, SO IST ER ER-SATZPFLICHTIG. WENN SICH DA19 SEIN

VATER ODER SEIN SOHN BEFUNDEN HABEN, SO MUSS ER DAS LÖSEGELD ZAHLEN; HAT ER ES MIT BEFUGNIS HINEINGEBRACHT, SO IST DER EIGENTÜMER DES HOFS ERSATZPFLICHTIG²⁰. RABBI SAGT, IN ALLEN DIESEN FÄLLEN SEI ER NUR DANN ER SATZPFLICHTIG, WENN ER DESSEN BEWACHUNG ÜBERNOMMEN HAT".

GEMARA. Also nur wenn ohne Befugnis, wenn aber mit Befugnis, so ist der Eigentümer der Töpfe für die Beschädigung des Viehs des Eigentümers des Hofs nicht verantwortlich, und wir sagen nicht, der Eigentümer der Töpfe habe die Bewachung des Viehs des Eigentümers des Hofs übernommen; also nach Rabbi, welcher sagt, dass man stillschweigend die Bewachung nicht übernommen habe; wie ist nun der Schlußsatz zu erklären: hat er es mit Befugnis hineingebracht, so ist der Eigentümer des Hofs ersatzpflichtig; also nach den Rabbanan, welche sagen, dass man stillschweigend die Bewachung übernommen habe; ferner heisst es weiter: Rabbi sagt, in allen diesen Fällen sei er nur dann ersatzpflichtig, wenn er dessen Bewachung übernommen hat. Der Anfangsatz und der Schlußsatz nach Rabbi und der Mittelsatz nach den Rabbanan!? R. Zera erklärte: Geteilt, wer das eine lehrte, iehrte das andere nicht. Raba erklärte: Das ganze vertritt die Ansicht der Rabbanan; wenn mit Befugnis, so hat der Eigentümer des Hofs die Bewachung der

^{18.} Für Brunnen u. Grube wird im Text dasselbe Wort gebraucht, was für die Folge zu merken 19. In der Grube, u. das Rind auf sie gefallen ist u. sie getötet hat. 21. Mit der Erlaubnis hat er keine Verdas Rind, wenn es in der Grube zu Schaden kommt. antwortung übernommen.

Topic ubernommen, und selbst wenn sie durch den Wimi zerbrochen werden

Wenn lemand sline Prüchte in LIMIN TERMINEN HOP HINFINGERRACHT &C Rabh sagte Dies gilt nur von dem Fall, a wenn es durch diese ausgeglitten ist, wenn es lie aber geliessen hat', so ist er er atzner, weil es sie nicht zu fressen brauchte. R Seseth sprach: Ich glaube, dass Rabh gesagt hat; denn es wird gelehrt, dass wenn remand einem fremden Vieh Gift verabreicht, er dem menschlichen Gericht gegenüber frei und dem himmlischen Gericht vom Gift, das ein Tier nicht zu fressen pf'egt, wenn aber Früchte', die es zu fressen pilegt, so ist er auch dem menschlichen Gericht gegenüber schuldig; weshalb

Ich will dir sagen, auch wenn Früchte, ist er dem menschlichen Gericht gegenüber frei, nur will er uns lehren, dass selbst, wenn er ihm Gift, das es nicht zu fressen pflegt, verabreicht hat, er dem himmlischen Gericht gegenüber schuldig sei. Wenn du "ber willst, sage ich: mit Gift ist Aphrazta" gemeint, das ebenfalls eine Frucht ist. Man

החצר ואפילו "נשכרו כרוח: הכנים פירותיי החצר בעל הבית [וכוי]: אמר רב לא שנו אלא שהוחלקה שלא בהן אבל אכלה פטור מאי טעמא הוה לה שלא תאכל אמר רב ששת אמינא כי "ניים ושכיב רב "אמר להא שמעתא דתניא "הנותן כם המות לפני " בהמת חבירו פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים סם המות הוא דלא עבידא דאכלה אכר פירות דעבידא דאכלה בדיני אדם נמי מיהייב"ואמאי הויא לה שלא תאכל אמרי הוא הדין אפילו פירות נמי diese Lehre schlummernd oder schlafend המות שם המיני אדם והא קמשמע לן דאפילו סם המות ש נמי דלא עבידא דאכלה חייב בדיני שמים ואיבעית אימא כם המות"נמי באפרותא"דהיינו פירי מיתיבי האשה שנכנסה לטחון חטים אצל בעל הבית שלא ברשות ואכלתן בהמתו של בעל הבית פטור"אם gegenüber schuldig sei; dies gilt also nur היוקה חייכת ואמאי נימא "היה לה שלא תאכל מו "אמרי ומי עדיפא ממתניתין דאוקימנא שהוהלקה בהן"ודקא ארי לה מאי קארי לה אמר לך בשלמא מתניתין קתני אם הוזקה בהן "שהוחלקה בהן הוא אכל הכא קתני אם הוזקה ולא קתני בהן אכילה nun, sollte es sie nicht getressen hal en!? מוא דקתני ואידך אמר לך לא שנא תא שמע מיי הכנים שורו לחצר בעל הבית שלא ברשות ואכל הטין והתריז ומת פטור ואם הכנים ברשות"בעל

נשברין M 37 אמרה M 39 גאני M 38 רה"ף O M 42 | נמי | - M 41 | ואמאי...תאכל M אנה. M 45 הוה. M + דיה B 44 1 - M 43 תוח' הוא אבל הכא לא קתני כהן אלא היזקה ימשמע הווקה M .ה הם M 49

wandte ein: Wenn eine Frau unbefugt in ein fremdes Haus gekommen ist, um Weizen zu mahlen, und das Vieh des Eigentümers ihn gefressen hat so ist er ersatzfrei, und wenn es zu Schaden gekommen ist, so ist jene ersatzpflichtig; weshalb nun, sollte man doch sagen: sollte es ihn nicht gefressen haben!? - Ich will dir sagen, ist diese Lehre denn bedeutender als unsre Mišnah, die wir erklärt haben: wenn es an diesen ausgeglitten ist!? - Was dachte sich denn der Fragende? - Er kann dir erwidern: in unsrer Mišnah heisst es: durch diese zu Schaden gekommen, [was zu erklären ist:] wenn es an diesen ausgeglitten ist, hier aber heisst es: und zu Schaden gekommen ist, es heisst aber nicht durch diese, wahrscheinlich durch das Fressen. - Und jener!? - Er kann dir erwidern: es ist einerlei. - Komm und höre: Wenn jemand sein Rind unbefugt in einen fremden Hof hineingebracht und dieses da Weizen gefressen und den Durchfall bekommen hat und verendet ist, so ist der Eigentümer ersatzfrei; wenn er es aber mit Befugnis hineingebracht hat, so ist

^{22.} Ist er ersatzpflichtig. Der Eigentümer des Hofs übernimmt mit der Erteilung der Erlaubnis auch die Verantwortung, dagegen übernimmt der Eigentümer der Töpfe mit der Einholung der Erlaubnis keine Verantwortung. 23. Und dadurch zu Schaden gekommen ist. Tier schädlich sind. 25. Var. ארוסחא, nach der Erkl. RsJ.s, ein Kraut, das bei Tieren giftartige Wirkung hat; näheres lässt sich nicht feststellen.

החצר הייב ואמאי°הוה ליה שלא יאכל אמר רבא ברשות אשלא ברשות קרמית ברשות שמירת שורי קבל עליו ואפילו יחנק את עצמו: איבעיא להו היכא דקביל עליה נטירותא מהו דנפשיה "הוא ה דקביל עליה "או דלמא אפילו נמירותא דעלמא 5 קביל עליה תא שמע התני רב יהודה בר סימון בנזקין דבי קרנא הכנים פירותיו לחצר בעל הבית שלא ברשות ובא שור ממקום אחר ואכלן פטור ואם הכנים ברשות חייב מאן פשור ומאן חייב לאו ו פטור בעל הצר "והייב בעל הצר" אמרי לא פטור בעל השור והייב בעל השור ואי בעל השור "מאי 601.48 ברשות ומאי שלא ברשות איכא אמרי ברשות הויא הה שן ברשות חניוק ושן ברשות הניוק חייבת שלא ברשות הויא לה שן ברשות הרבים ושן ברשות הרבים פמורה תא שמע הכנים שורו לחצר בעל הבית שלא ברשות ובא שור ממקום אחר ונגחו פטור ואם הכנים ברשות חייב מאן פטור ומאן חייב לאו פטור בעל חצר והייב בעל הצר לא פטור בעל השור וחייב בעל השור אי הכי מאי רבי מרפון היא דאמר משונה קרן בחצר הניוק Bo.148 ·· נזק שלם משלם ברשות הויא לה קרן בחצר הניזק ומשלם נזק שלם שלא ברשות הויא לה קרן ברשות — M 52 שנים א ליה M 51 נימא ליה + M 50 בחנק מעצבו

אבל דעלמא לא קביל עליה א״ד נטי׳ דעלמא M 53

- אמרי אמרי - M אמרי - V אמרי - V אמרי אמרי

.8"א — M 57 א"א 🔾 M

der Eigentümer des Hois ersatzpflichtig; weshalb nun, sollte es ihn nicht gefressen haben!? Raba erwiderte: Du weisest auf einen Widerspruch hin zwischen einem Fall, wenn es mit Befugnis und einem Fall, wenn es ohne Befugnis geschah! wenn mit Befugnis, so hat erdie Bewachung des Rinds übernommen, und selbst wenn es erstickt ist.

Sie fragten: Wie ist es, wenn er die Bewachung übernommen hat; hat er nur die eigne Ueberwachung oder auch die allgemeine Ueberwachung übernommen? Komm und höre: R. Jehuda b. Simon lehrte im Traktat von der Schädigung der Schule Qarnas: Wenn jemand unbefugt seine Früchte in einen fremden Hof hineingebracht und ein fremdes Rind gekommen ist und sie gefressen hat, so ist er ברשות ומאי שלא ברשות "איבא אמרי הא מני ersatzfrei; wenn er sie aber mit Befugnis hineingebracht hat, so ist er ersatzpflichtig; wer ist nun ersatzfrei, beziehungsweise ersatzpflichtig? wahrscheinlich doch der Eigentümer des Hofs (ersatzfrei, beziehungsweise ersatzpflichtig). — Nein, ersatzfrei, beziehungsweise ersatzpflichtig ist der Eigentümer des Rinds. — Wieso wird hier, wenn

sich dies auf den Eigentümer des Rinds bezieht, zwischen befugt und unbefugt unterschieden!? - Ich will dir sagen, wenn mit Befugnis, so gilt dies als Zahnschädigung im Gebiet des Geschädigten, und für die Zahnschädigung im Gebiet des Geschädigten ist man ersatzpflichtig, wenn aber ohne Befugnis, so gilt dies als Zahnschädigung auf öffentlichem Gebiet, und wegen der Zahnschädigung auf öffentlichem Gebiet ist man ersatzfrei. - Komm und höre: Wenn jemand sein Rind ohne Befugnis in einen fremden Hof hineingebracht hat und ein fremdes Rind gekommen ist und es niedergestossen hat, so ist er ersatzfrei; wenn er es aber mit Befugnis hineingebracht hat, so ist er ersatzpflichtig; wer ist nun ersatzfrei, beziehungsweise ersatzpflichtig, wahrscheinlich doch der Eigentümer des Hofs (ersatzfrei, beziehungsweise ersatzpflichtig). - Nein, ersatzfrei, beziehungsweise ersatzpflichtig ist der Eigentümer des Rinds. - Wieso wird demnach zwischen befugt und unbefugt unterschieden!? - Ich will dir sagen, hier ist die Ansicht R. Tryphons vertreten, welcher sagt, dass für die ungewöhnliche Hornschädigung im Gebiet des Geschädigten der ganze Schaden zu ersetzen sei; wenn mit Befugnis, so gilt dies als Hornschädigung im Gebiet des Geschädigten und ist der ganze Schaden zu ersetzen, wenn aber ohne Befugnis, so gilt dies als Hornschädigung auf öffentlichem Gebiet und

^{26.} Er ist verantwortlich, selbst wenn das Tier ganz von selbst verendet ist. vor seinem eignen Tier zu schützen.

og mur die Halffe des Schadens zu er-(C (1)

First kam eme I ran in ein fremdes Haus, um da urbacken, da kam die Ziege des Hausherm, tres den Teig, erhaankte und verendete. De vermiteille de Raba, den Wert der Ziege zu ersetlen. Es ware a so anzunchmen, dass er gegen Rabh greater, denn Rabb sagte, [das Tier] sollinander nicht; in jenem Fall, wo es ohne benignis geschah, hat er die Bewachung archt übernommen, in diesem Fall, wo es mit Befugnis geschah, hat sie die Bewa-Fall anders als der Fall folgender Lehre: Wenn eine Frau unbefugt in ein fremdes Haus eingetreten ist, um Weizen zu mahen, und das Vieh des Eigentümers ihn gefressen hat, so ist er ersatzfrei; kam es . dadurch zu Schaden, so ist sie ersatzpflichtig; also nur dann, wenn ohne Beingnis, wenn aber mit Befugnis, so ist sie ersatzfrei!? - Ich will dir sagen, beim Mahlen von Weizen sind keine Keuschheitsrücksichten zu nehmen, somit braucht der Eigentümer des Hofs diesen nicht zu verlassen, und ihm liegt die Bewachung ob, beim Backen aber sind Keuschheits-

הרבים ולא משלמא אלא חצי נזק: ההיא איתתא דעלתא למיפא בההוא ביתא אתא ברהא דמריה הביתא אכלה ללישא חביל ומית חייבה רבא לשלומי דמי ברחא לימא פליגא'אדרב דאמר רב הויא לה שלא תאכל ממרי הכי השתא התם שלא ברשית לא כביל עליה נטירותא הכא ברשות כביר עליה נמירותא ומאי שנא מהאשה שנכנכה למחון המין אצל בעל הבית שלא ברשות ואכלתן בחמתו של בעל הבית פטור ואם הוזקה חייבת טעמא שלא ברשות הא ברשות פטור "אמרי למהון המים כיון Die Pälle gleichen יו ברשות המור "אמרי למהון המים כיון דלא בעיא צניעותא מידי לא"בעי מסלקי מרוותא דחצר נפשייתו "ועליה דידיה רמי נטירותא "למיפא ביון דבעיא היא צניעותא "מרוותא דחצר "מסלקי נפשייהו הלכך עלה דידה רמיא נטירותא: הכנים שורו לחצר בעל הבית: אמר רבא הכנים שורו לוואר Womit ist dieser שורו אמר רבא הכנים שורו אמר הבית: לחצר בעל הבית שלא ברשות וחפר כה בורות שיחין ומערות בעל השור חייב בנזקי חצר ובעל חצר חייב בנזקי הבור "אף על גב "דאמר מר "כי יכרה Ex.21,33 מור בור "להאיך שור בור"חכא כיון דאית ליח"להאיך למלוייה ולא קא מלייה כמאן דכרייה"דמי: ואמר רכא הכנים "שורו לחצר בעל הבית שלא ברשות והזיק את בעל הבית או בעל הבית הוזק בו חייב רבץ פטור ומשום דרבץ פטור אמר רב פפא מאי רבין שהרביין גללים ונטנפו כליו של בעל הבית

דרבא ··· דרבא ··· א 59 728 M 60 אמי M 62 מכל מרואתא 63 M ועילוי דידתו M 🔾 אמי 65 M כלוקי כלקי מרואתא דחצר נפש אכל -- B 64 או עליה דהאיך 168 M 67 הבא P 66 מסלקים ר. P 70 שור. M איהו דמי אמר רבה M 69

rücksichten²⁹ zu nehmen und der Eigentümer des Hofs verlässt diesen, daher liegt ihr die Bewachung ob.

WENN JEMAND SEIN RIND IN EINEN FREMDEN HOF HINEINGEBRACHT HAT. Raba sagte: Wenn jemand sein Rind in einen fremden Hof ohne Befugnis hineingebracht und dieses da Gruben, Graben und Höhlen gegraben hat, so ist der Eigentümer des Rinds verantwortlich für die Beschädigung des Hofs, und der Eigentümer des Hofs ist verantwortlich für die Schädigungen der Grube, obgleich der Meister gesagt hat:30 Wenn jemand eine Grube gräbt, nicht aber, wenn ein Rind eine Grube gräbt; denn da er sie zustopfen sollte und dies unterlassen hat, so ist es ebenso als hätte er sie selbst gegraben.

Ferner sagte Raba: Wenn jemand ohne Befugnis sein Rind in einen fremden Hof gebracht und es den Eigentümer beschädigt hat oder der Eigentümer durch dasselbe zu Schaden gekommen ist, so ist er ersatzpflichtig; hat es sich hingelegt", so ist er ersatzfrei. - Sollte er denn deshalb frei sein, weil es sich hingelegt hat3?? R. Papa erwiderte: Unter hingelegt ist zu verstehen, wenn es Mist geworfen3und der

29. Sie muss die Arme entblössen. 28. Des Tiers des Eigentümers. 30. Ex. 21,33. Und dadurch Schaden angerichtet od. verursacht.

32. Dh. weil die Schädigung durch das Hinlegen geschehen ist; cf. S. 5 Z. 6 ff. 33. Für "hinlegen" u. "werfen" wird im Text dasselbe Wort gebraucht.

דהויא גללים כור ולא מצינו כור שחייב בו את הכלים הניחא לשמואל "דאמר כל תקלה בור הוא 180.280 mad אלא לרב דאמר עד דמפקר ליח מאי איכא למימר "אמרי כתם "גללים אפקורי מפקיר להו: ואמר"רבא "5".27.1680 5 נכנם לחצר בעל הבית שלא ברשות וחזיק את בעל הבית או בעל הבית הוזק בו חייב הזיקו בעל הבית פטור אמר רב פפא לא אמרן אלא דלא הוה ידע ביה אבל הוה ידע ביה"הזיקו בעל הבית חייב מאי טעמא משום דאמר ליה נהי דאית לך רשותא ים אודו למעמייהו אודו למעמייהו אודו למעמייהו sagen, allgemein wird der Besitz des Mis-Col.b איתימא רב פפא "שניהם ברשות או מוח דאמר רבא ואיתימא

שניהם שלא ברשות הזיקו זה את זה חייבין הוזקו זה בזה פטורין טעמא דשניהם ברשות או שניהם שלא ברשות אבל אחד ברשות ואחד שלא ברשית מימיו חייב: אמר רבא לא שנו אלא שהבאיש בשעת נפילה אבל לאחר נפילה פטור מאי טעמא הוי שור בור ומים כלים ולא מצינו בור שחייב בו את הכלים הניחא לשמואל דאמר "כל תקלה בור 80.28031" למימר אלא אי אתמר הכי אתמר אמר רבא לא שנו אלא שהבאיש מנופו אבל הבאיש מריחו פמור מאי טעמא גרמא בעלמא חוא וגרמא "בעלמא לא מיחייב: היה אביו או בנו לתוכו משלם את הכופר:

אפי + M 73 רבה MP 72 אפרי - M 71 ות לאפוקיה לאזוקיה 🏅 75 M בנזקין פטור: M anderen, R. Papa, sagte, dass wenn sich da beide mit Befugnis oder beide ohne Be-

Eigentümer daran seine Kleider beschmutzt hat; der Mist gilt als Grube und wir finden nicht, dass man bei der Grubenschädigung für Geräte ersatzpflichtig sei. Einleuchtend ist dies nach Semuél, welcher sagt, jedes Hindernis gelte als Grube, wie ist es aber nach Rabh, welcher sagt, nur wenn man dessen Besitz aufgegeben hat, zu erklären!? - Ich will dir tes aufgegeben.

Ferner sagte Raba: Wenn jemand ohne Befugnis in einen fremden Hof eingetreten ist und den Eigentümer beschädigt הבאיש נפל לבור והבאיש hat oder der Eigentümer durch ihn beschädigt worden ist, so ist er ersatzpflichtig; hat der Eigentümer ihn beschädigt. so ist er ersatzfrei. R. Papa sagte: Dies nur, wenn er ihn nicht bemerkt hat, wenn פה איכא לרב דאמר עד דמפקר ליה מאי aber bemerkt hat, so ist der Eigentümer, wenn er ihn beschädigt hat, ersatzpflichtig, weil jener zu ihm sagen kann zugegeben, dass du das Recht hast, mich hinauszuweisen, du hast aber nicht das Recht, mich zu beschädigen. Sie vertreten hierbei ihre Ansichten. Denn Raba, nach fugnis befinden, sie, wenn sie einander beschädigt haben, ersatzpflichtig, und wenn sie durch einander beschädigt wurden, ersatzfrei sind; also nur wenn beide mit Befugnis oder beide ohne Befugnis, wenn aber einer mit Befugnis und der andere ohne Befugnis, so ist der Befugte ersatzfrei und der Unbefugte ersatzpflichtig.

WENN ES IN SEINEN BRUNNEN GEFALLEN IST UND DAS WASSER VERSTUNKEN HAT, SO IST ER ERSATZPFLICHTIG. Raba sagte: Dies nur, wenn es es beim Fallen verstunken hat, wenn aber nachher, so ist er ersatzfrei. - Weshalb? - Das Rind gilt als Grube und das Wasser als Gerät, und wir finden nicht, dass man bei der Grubenschädigung für Geräte ersatzpflichtig sei35. — Einleuchtend ist dies nach Šemuél, welcher sagt, jedes Hindernis gelte als Grube, wie ist es aber nach Rabh zu erklären, welcher sagt, nur wenn man dessen Besitz aufgegeben hat!? — Vielmehr, wenn dies gelehrt worden ist, so wird es wie folgt lauten: Raba sagte: Dies gilt nur von dem Fall, wenn es es durch den Körper selbst verstunken hat, wenn aber durch den Geruch, so ist er ersatzfrei. — Weshalb? — Dies ist nur eine Veranlassung³⁰, und wegen einer Veranlassung ist man nicht ersatzpflichtig.

WENN SICH DA SEIN VATER ODER SEIN SOHN BEFUNDEN HABEN, SO MUSS ER

^{34.} In jedem Fall, jedoch nur dann, wenn es ohne Absicht geschah. 35. Wenn aber beim Fallen, so ist dies eine direkt mit dem Körper angerichtete Schädigung. 36. Das Rind hat das Wasser nicht mit seinem Körper beschädigt, sondern die Beschädigung nur verursacht.

M 76

na Losnorra Anria Weshalb denn, es at a unice ent's Ribb erwiderte. Hier and contain fall responding wenn co Property of an Combat and Menselmen su alten - Demnach min es p. hingorichor werden! R. Joseph erwiderte. Aenn is kanter ge chen und ach auf die e gedurch hat Semuel erkarte. Hier at die an alle Rollose als Califor vertreten, Ham de Le golds en cablen Ula er-Mars. Hier at die Ansicht R. Jose des claimant vertreten, and swar nach R. Tryphon, welcher agt the tur die Horn-Indigung im Gebet des Geschädigten is er gan e Schaden zu ersetzen sei, und America ist hierbei auch das ganze Löse-...d u zahlen. Erklärlich ist es nach Lia, dass er es von dem Fall lehrt, wenn den hat, weshalb aber lehrt er dies nach Semuel von einem Vater oder Sohn, dies gilt ja auch von einem Fremden!? - Er chrt das gewöhnlichere.

ורייב ב ח דא"ל אני אשמרנו הא בטרטה B 85 HAT ER ES MIT BEFUGNIS HINEINGE-BRACHT, SO IST DER EIGENTÜMER DES HOFS ERSATZPFLICHTIG &C. Es wurde ge. lehrt: Rabh sagte, die Halakha sei nach dem ersten Autor zu entscheiden, Semuél sagte, die Halakha sei nach Rabbi zu entscheiden.

Die Rabbanan lehrten: [Sagte er zu ihm:] Bringe dein Rind herein und bewache es, so ist, wenn es Schaden angerichtet hat, dieser ersatzpflichtig, und wenn es beschädigt worden ist, jener ersatzfrei; wenn aber: bringe dein Rind herein und ich werde es bewachen, so ist, wenn es beschädigt worden ist, jener ersatzpflichtig, und wenn es Schaden angerichtet hat, dieser ersatzfrei. - Dies widerspricht sich ja selbst; zuerst heisst es, [dass wenn er gesagt hat:] bringe dein Rind herein und bewache es, er, wenn es Schaden angerichtet hat, ersatzpflichtig, und wenn es beschädigt worden ist, jener ersatzfrei sei; also nur wenn er gesagt hat, dass er es bewache, ist der Eigentümer des Rinds ersatzpflichtig und der Eigentümer des Hofs ersatzfrei, wenn er aber nichts gesagt hat, so ist der Eigentümer des Hofs ersatz pflichtig und der Eigentümer des Rinds ersatzfrei; demnach hat er stillschweigend die Bewachung übernommen; im Schlußsatz aber heisst es, dass wenn er gesagt hat: bringe dein Rind herein und ich werde es bewachen, er, wenn es beschädigt worden ist, ersatzpflichtig, und wenn es Schaden angerichtet hat, ersatzfrei sei; also nur wenn er gesagt hat, dass er es bewachen werde, ist der Eigentümer des

37. Schon beim 1. Mal. Hinsichtlich der gewöhnlichen Hornschädigung wurde oben (S. 148 Z. 15 ff.: erklärt: wenn das Rind jedesmal nach dem Stossen entflohen ist; wenn es aber in eine Grube gefallen 1st, so ist dies nicht möglich. 38. In einem solchen Fall, wo es nicht aus Bosheit geschah, wird das Rind nicht hingerichtet. 39. Diese befinden sich in ihrem eignen Gebiet.

יאמר הא תם הוא "אמר רב במועד ליפול על בני 80.44 אדם בבורות"עסקינן אי הכי בר קטלא הוא אמר רב יוסף דחוא ירוקא ונפל שמואל אמר הא מני רבי יוסי הגלילי היא דאמר תם משלם חצי ביפר טולא אמר רבי יוסי הגלילי היא"דאמר כרכי מדפון דאמר קרן בחצר הניזק נזק שלם משרם הכא נמי כופר שלם משלם בשלמא לעולא היינו דקתני היה אביו או כנו לתוכו אלא לשמואל מאי איריא אביו או בנו אפילו אחר נמי "אורחא דמילתא קתני: wolche: aut fur dis nugewinte sei die יאם הכנים ברשית בעל חצר חייב [בר]: איתמר "אם הכנים ברשית בעל חצר חייב בר רב"אמר"הלכתא כתנא קמא ושמואל אמר הלכתא ברבי: תנו רבגן בנום שורך ושמרו הזוק הייב הוזק פטור כנום שורך ואני אשמרנו הוזק הייב הזיק פטור הא נופא קשיא אמרת כנום שורך ישמרו הזיק הייב הוזק פטור טעמא דאמר ליה שמרו דחייב בעל השור ופטור בעל חצר הא כתמא הייב בעל חצר ופטור בעל חשור "דבסתמא מקבל עליה נמירותא אימא סיפא כנום שורך ואני אשמרנו הוזק הייב הזיק פטור טעמא "דאמר ליה אני

עםק 17 M וסבר לה כר P 7S או שהיה

אלמא מסתמא קביל עליה נטירותא מני + M רבגן היא דאמרי מסתמא קביל עליה M 84 דפטור בה ש

82 אונא א דונא P 80 וונא P 80

הא סתמא הייב בעל השור ופטור בעל חצר "דבסתמא לא מקבל עליה נטירותא אתאן לרבי רושא בעל חבית "רישא נטירותא בעל חבית "רישא רבנן וסיפא רבי אמר רבי אלעזר תברא מי ששנה זו לא שנה זו מר כולה רבנן היא איידי des Hofs ersatzfrei; demnach hat er still-דנסיב רישא שמרו "תנא סיפא ואני אשמרנו רב פפא אמר כולה רבי היא וסבר לה כרבי מרפון דאמר קרן בחצר הניוק נוק שלם משלם הלכך אמר ליה שמרו לא"אקני ליה מקום בחצר והויא ליה קרן ים לא nommen hat. Der Anfangsatz nach den בחצר הניזק וקרן בהצר הניזק משלם נזק שלם לא אמר ליח שמרו אקנויי אקני ליח מקום בחצר והויא ליה הצר השותפין וקרן"בהצר השותפין אינו משלם אלא חצי נוק:

שהיה מתכיין לחבירו והכה את האשה [א] ייצאו ילדיה פטיר מדמי ולדית ואדם שהיה מתכוין לחבירו והכה את האשה ויצאו ילדיה משלם דמי ולדות כיצד משלם דמי ולדות שמין את האשה כמה "היא יפה עד שלא ילדה וכמה "היא יפה משילדה אמר רבן שמעון בן גמליאל "אם כן 601.49 20 משהאשה יולדת⁴משבחת אלא שמין את הולדית במה הן יפין "ונותן לבעל ואם אין לה בעל"ניתן ליורשיו היתה שפחה ונשתחררה או גיורת פטור: גמרא. מעמא דמתכוין להכירו הא מתכוין או עליו בה ב לשבור או 87 86 M אלמא מסתמא לא קביל רישא | B 88 + לשמור | M 89 + רישא רבגן וכיפא פקני B 91 מקני M 90 מקני M 90 היתה M 93 " ברשות הרבים אינו M 92

היא 95 M ונותנין " 96 M נותנין.

Hofs ersatzpflichtig und der Eigentümer des Rinds ersatzfrei, wenn er aber nichts gesagt hat, so ist der Eigentümer des Rinds ersatzpflichtig und der Eigentümer schweigend die Bewachung nicht übernommen; dies vertritt also die Ansicht Rabbis, welcher sagt, nur wenn der Eigentümer des Hofes die Bewachung über-Rabbanan und der Schlußsatz nach Rabbi!? R. Eleâzar erwiderte: Geteilt, wer das eine lehrte, lehrte das andere nicht. Raba erklärte: Das ganze vertritt die Ansicht der 15 Rabbanan, da er aber im Anfangsatz lehrt. und bewache es, so lehrt er im Schlußsatz: und ich werde es bewachen. R. Papa erklärte: Das ganze vertritt die Ansicht Rabbis, nur ist er der Ansicht R. Tryphons, welcher sagt, dass für die Hornschädigung im Gebiet des Geschädigten der ganze Schaden zu ersetzen sei; wenn er zu ihm gesagt hat, dass er es bewache, so hat er ihm keinen Platz in seinem Hof abgetreten, somit gilt dies als Hornschädigung im Gebiet des Geschädigten, und für die Hornschädigung im Gebiet des Geschädigten ist der ganze Schaden zu ersetzen;

wenn er ihm aber nicht gesagt hat, dass er es bewache, so hat er ihm einen Platz, in seinem Hof abgetreten, somit gilt dies als Hornschädigung im Gebiet von Teilhabern, und für die Hornschädigung im Gebiet von Teilhabern ist nur die Hälfte zu ersetzen".

ENN EIN RIND AUF EIN ANDERES GEZIELT UND EIN WEIB GESTOSSEN HAT UND IHM DIE KINDER ABGEGANGEN SIND, SO IST KEIN ERSATZ FÜR DIE KINDER ZU ZAHLEN; WENN ABER EIN MENSCH AUF EINEN ANDEREN GEZIELT UND EIN WEIB GE-STOSSEN HAT UND IHM DIE KINDER ABGEGANGEN SIND, SO HAT ER DEN ERSATZ FÜR DIE KINDER ZU ZAHLEN. AUF WELCHE WEISE ERFOLGT DER ERSATZ FÜR DIE KINDER? - MAN SCHÄTZE DAS WEIB WIEVIEL ES VOR DER GEBURT WERT WAR UND WIEVIEL ES NACH DER GEBURT WERT IST. R. ŠIMÔN B. GAMALIÉL SPRACH: WIE-SO DIES, DAS WEIB NIMMT JA NACH DER GEBURT AN WERT ZU"!? MAN SCHÄTZE VIELMEHR, WIEVIEL DIE KINDER WERT WÄREN, UND DIES MUSS ER DEM EHEMANN ERSETZEN. HAT ES KEINEN EHEMANN, SO ZAHLT ER AN SEINE ERBEN, IST ES EINE FREIGELASSENE SKLAVIN ODER EINE PROSELYTIN, SO IST ER ERSATZFREI".

GEMARA. Also nur, wenn es auf ein anderes gezielt hat, wenn aber auf das

^{40.} Wenn er ihm nichts gesagt hat, so ist nur die Hälfte des Schadens zu ersetzen. Wegen der überstandenen Lebensgefahr. 42. Da der Schwängerer keine rechtmässigen Erben hat, so ist ihr Nachlass Freigut, u. wer zuvorkommt, erwirbt ihn.

Wells eller, o et der Er at dur die Kinder au alten dies ware also eine Widertocume der Lehre des R. Ada b. Ahaba, ornin R. Ada b. Aliaba sayte, dass auch, sonn das Rind auf des Weib selbst gework hat, kem Broat im die Kinder zu millen er R. Ada a Aliaba kann dir whern aich wenn es aut das Weib selbst gezielt hat, ist kein Ersatz für die Kinder u alden, da er aber im Schluss- m sax von dem Fall Jehren will, wenn ein Menseli auf einen anderen gezielt hat. weil auch die Schrift von einem solchen I Il spricht o chrt er auch im Anfangsat von dem Fall, wenn ein Rind auf ein i: mileres gezielt hat

F Papa sagte. Wenn ein Rind eine Sk avin niedergestossen hat und ihr die kinde: abgegangen sind, so ist der Wert der Kinder zu ersetzen, da es nichts wei-20 ter als eine Esolin beschädigt hat, denn die Schrift sagt: Heroer hier mie fint dem Molk [âm], das einem Esel gleicht.

ALE WELCHE WEISE ERFOLGT DER ELESATZ FÜR DIE KINDER. Wieso [nur] der 25 Ersatz für die Kinder, es sollte ja heissen: [nurd] den Mehrwert wegen der Kinder. [2] — Das meint er auch: auf welche Weise citolgt der Ersatz für die Kinder und den Mehrwert wegen der Kinder? — man chätze, wieviel das Weib vor der Geburt wert war und wieviel es nach der Geburt wert ist.

לאשה משלם דמי ולדות לימא תהוי תיובתא דרב "אדא בר אהבה 'דאמר"רב אדא בר אהבה שוירים "שנתכוונו לאשה "נמי פטורים מדמי ולדות אמר לך רב אדא כר אהכה הוא הדין דאפילו נתכוינו ראשה נמי פטורים 'מדמי ולדות והא דקתני שור יינות בתכין לחבירו איידי דקא בני לפיתנא ביפא אדם שהוה בתכיין לחביה ההבי בתיב קיא הרבי רישא נפי שיה שהיה מתכיין החביריו אבי רב פפא שור שנגח את השפחה ויצאו ילדיה משלם דמי ירדות מאי שעמא חמרתא בערמא היא האוד הובידה בין הובידה בין הב בבר יבי ארך הבארה הפיניים יובניו בינד כישלם דבי ילדיון יביי ידורה בידור מ ירדות מובעי ליח חבי נמי קאמה ביצד משלם דמי מדות ושבה ולדות שמין את האשה כמה היא יפה עד שלא ילדה וכמה היא יפה משילדה: אמר הבן שבעין בן גפליאל אם בי בישהאשה יידה בישבדת: כאי קאמר אניר רבה חבי קאמר יבי אשה משבחת קודם שתלד והלא אשה משבחת ראחר שתלד יותר מקודם שתלד אלא שמין את הולדות ונותנין לבעל "תניא נבי הכי וכי אשה בשבחת קודם שתלד יותר מואחר שתלד יהלא אשה משבחת לאחר שתלד זותר מקודם שתלד אלא שמין את הילדות ונותנין לבניל רבא אמר חבי כתני וכי אשה לבי שיילדת משבחת יאין לעצמה בשבח ילדות כלום אלא שמון את הילדות ונותנין לבעל ושבח ולדות חולקין תניא נמי הכי

מני M 99 כמי M 99 פמור M 2 א M 2 מדמי ולדי M M 3 מעברתא. M 2 פמור M 2 אמרי האי דמי ולדות די ושבה M 3 מעב הוא M 4 אמרי האי דמי ולדות די ושבה M 5 משום רגמיר אמר M 6 יותר מלאחר שתלד M 7 M - משום רגמיר הייתה M 8 תבה אמר היק וכי למי שהאשה יילדת משב... בורקין תניא כוותיה דרבא ת דְ דרבה ת דְ דרבא ארשב ג ובי אשה משבחת קידם...ונות לבעל תיך דרבה ארשביג וכי אשה.

R. Simôn B. Gamaliél sprach: Wieso dies, das Weib nimmt ja nach der Geburt an Wert zu. Was meint er damit? Rabba erwiderte: Er meint es wie folgt: das Weib ist ja nicht vor der Geburt mehr wert, sondern nach der Geburt mehr als vor der Geburt⁶; vielmehr schätze man den Wert der Kinder und zahle ihn an den Ehemann. Ebenso wird auch gelehrt: Ein Weib ist ja nicht vor der Geburt mehr wert als nach der Geburt, sondern nach der Geburt mehr als vor der Geburt; vielmehr schätze man den Wert der Kinder und zahle ihn an den Ehemann. Raba erklärte: Er meint es wie folgt: das Weib nimmt ja nicht nur für den, dem sie gebiert, an Wert zu, ohne selbst etwas vom Mehrwert wegen der Kinder zu haben; vielmehr schätze man den Wert der Kinder und zahle ihn an den Ehemann, und den Mehrwert wegen der Kinder teilen sie. Ebenso wird auch gelehrt: R. Šimôn

^{43.} Cf. Ex. 21,22.

44. Dies ist eine gewöhnliche Vermögensschädigung, auf die der oben angeführte Schluss nicht anwendbar ist.

45. Gen. 22,5.

46. Die Frau sieht schwanger voller u. kräftiger aus.

47. Da es vor der Geburt in Lebensgefahr schwebt.

אמר רבן שמעון בן גמליאל וכי אשה למי שיולדת משכחת ואין לעצמה בשבח ולדות כלום אלא שמין נוק בפני עצמו וצער בפני עצמו ושמין את הודדית ונותנין לבעל ושבה ולדות חולקין קשיא דרבן שמעון בן גמליאל אדרבן שמעון בן גמליאל לא קשיא כאן במבכרת כאן בשאינה מבכרת ורכנן דאמרי שבח ולדות נמי לבעל מאי מעמא "כדתנן ממשמע שנאמר 'ויצאו ילדיה איני יודע' שהיא הרה בני ממשמע מה תלמוד לומר חרה לומר כך שכח הריון לבעל ורבן שמעון בן נמליאל האי הרה מאי "הריש ביה liél befindet sich ja demnach in einem Wi-מבעי ליה לבדתניא רבי אליעור בן יעקב אומר"לעולם אינו הייב עד שיכנה כנגד בית ההדיון אמר רב פפא לא תימא כנגד בית הדיון ממש אלא כל היכא דסליק 'ביה שיחמא לולד לאפוקי יד ורגל בו "דלא: היתה שפחה ינשתחררה אי גיורת פשיר: אמר רבה לא שנו אלא שהבל בה בהיי הגר ומת הגר ֿדכיון דהבל בה בחיי הגר זכה בהו גר וכיון דמת הגר זכה כהו מן הגר אכל הבל כה לאהר מיתת הגר"זכיא לה איהי בנוייהו ומיחייב לשלומי יפלה לדידהי אמר רב חסדא gesprochen wird, wozu heisst es schwange-צררי נינהו"וזכיא כהו אלא איתיה לבעל זכה ליה רחמנא ליתיה לבעל לא"מיתיבי הכה את האשה 85,420 ויצאו ילדיה נותן נזק וצער לאשה ודמי ולדות עביד M 11 שהיתה הרה אלא מה | 11 M עביד M 9 ליה מב 12 M - לעו 13 א דיה 14 M דרא יכה אר P ו P וכה ביון...גר | 16 M וכה אר רכיון...גר | 17 P וכה אר רכיון...גר | אר אר חובר רכיון...גר | איהו 18 M דוכיה בהו איתיה ' 19 M + זכה ליה רחמנא.

b. Gamaliél sagte: das Weib nimmt ja nicht nur für den, dem sie gebiert, an Wert zu, ohne selbst etwas vom Mehrwert wegen der Kinder zu haben; vielmehr schätze man den Schaden besonders und die Schmerzen besonders, ferner schätze man den Wert der Kinder und zahle ihn an den Ehemann, und den Mehrwert wegen der Kinder teilen sie. R. Simôn b. Gamaderspruch mit sich selbst*? - Das ist kein Widerspruch, das eine spricht von einer Erstgebärenden, das andere spricht von keiner Erstgebärenden". Was ist der Grund der Rabbanan, welche sagen, auch der Mehrwert wegen der Kinder gehöre dem Ehemann? - Wie gelehrt wird: Wenn es heisst:50 und ihr die Kinder abgehen, so weiss ich ja, dass von einer Schwangeren re? -- um dir zu sagen, dass der Mehrwert wegen der Schwangerschaft dem Ehemann gehöre. - Wofür verwendet R. Šimôn b. Gamaliél [das Wort] schwangere?

Dies verwendet er für folgende Lehre: R. Eliêzer b. Jâqob sagte: er ist nur dann ersatzpflichtig, wenn er sie gegen die Ge-

burtstelle gestossen hat. R. Papa sagte: Man glaube nicht, genau gegen die Geburtstelle, sondern, wenn dadurch die Geburt Schaden nehmen kann, nicht aber wenn gegen die Hand oder gegen den Fuss.

IST ES EINE FREIGELASSENE SKLAVIN ODER EINE PROSELYTIN, SO IST ER ER-SATZFREI. Rabba sagte: Dies wurde von dem Fall gelehrt, wenn er sie bei Lebzeiten des Proselyten gestossen hat und der Proselyt darauf gestorben ist, denn da er sie bei Lebzeiten des Proselyten gestossen hat, so hat der Proselyt [die Entschädigung] erworben, und sobald der Proselyt stirbt, erwirbt er sie von diesem; wenn er sie aber nach dem Tod des Proselyten gestossen hat, so bleibt sie ihr Eigentum und er muss sie an sie zahlen. R. Hisda sprach: Herr deiner, sind denn die Kinder ein Wertstück, das man erwerben kann!? Vielmehr, ist der Ehemann vorhanden, so hat sie ihm der Allbarmherzige zugesprochen, ist der Ehemann nicht vorhanden, so ist dies nicht der Falls. Man wandte ein: Wenn jemand ein Weib geschlagen hat und ihm die Kinder abgegangen sind, so hat er die Entschädigung und das Schmerzensgeld an das Weib und den Wert der Kinder an den Ehemann zu

^{48.} An einer Stelle lehrt er, dass ein Weib nach der Geburt mehr wert ist, u. an der andern spricht er von einem Mehrwert wegen der Kinder, wonach es vor der Geburt mehr wert ist. 49. Erstere ist vor der Geburt weniger wert, da ihre Geburt eine sehr schwere ist u. daher in Lebensgefahr schwebt, letztere ist vor der Geburt mehr wert. 50. Ex. 21,22. 51. Es ist also niemand da, der diese Entschädigung einfordern könnte.

widen ist kein Liiemann vorhanden, so mall et e un seme l'iben, it dis Weib meht mehr vorhanden, so zahlt er es an de en Erhen, war es eine freigelassene Allaym oder ome Proselvim, so hat er es a or yorben ? Ich will dir sagen, ist diese I bre denn bedeutender als more Misnah beine Inden wir out den Fall bezogen. onn er sie bei Lebreiten des Proselyten marben ist, oben o ist meh diese auf den Fall zu beziehen, wenn er sie bei Lebzeiun der Prosekten gestossen hat und der Prosella darant gestorben ist. Wenn du the Proselvten, nur 'ese man; so hat es erworben. Es wäre anzunehmen, dass mentar folgende Tannami streiten: Wenn om Proselvten gemartet und geschwängert worden ist und « mand sie bei Lebzeiten des Proselvten stösst", so hat er den Ersatz für die Kinder un den Proseitten zu zahlen; wenn dur nach dem Tou des Proselvten, so ist er, wie das Eine lehrt, ersatzpflichtig, und wie das Andere lehrt, ersatzfrei; wahr-

לבעל אין הבעל נותן ליורשיו אין האשה נותן ליורשיה היתה שפחה ונשתחררה אי גיירת וכה אמרי ומי עדיפא ממתניתין דאיקימנא שחבל בה בחיי הגר ומת הגר הכא גמי שהכל כה בחיי הגד ומת הגד ואיבעית אימא לאחד מיתת הגד מוסף יתני וכתה: ליבא בתנאי בת ישראל שנשאת אנד ונתניברה ממני וחבל בה בחיי הגד ניתן דביי ילדית לנד לאחר בייתת הגד תני חדא הייב יתני הדא פסיר כיאי לאי תנאי נינהי לרבה ידאי תנאי היא' לרב חכרא" מי לימא תנאי היא רא קשיא הא הא פי tor en hat mid der Proselyt darauf ge- היא' לרב רבנן הא דבן שבינון בן נבליאל אי דבן שבינון בן נמליאל מאי איריא לאחר מיתה אפילו מחיים נמי אית לה פלנא מהיים אית לה פלנא לאחר מיתה בי וואיבה בי אנון אנו אנהא בלההאני ביבה עניליאל כאן בשבה ילדות באן בדבי ילדות אברי Tod מביי אוואן sage ich tatsächlich nach dem Tod בישבה ולדית למשנים דני ילדות ימדיבן שנייין בן נמליאל לישמע לרבנן אמרי לא שבה ילדית mener our diposit dans bear allessed and benedonin יידא יייבא ידוד ביייודו אי זביא בהי בביים אדיי 8127 M 22 8127 P 21 ראדר בחוג ו מי M 24 אידד + B 23 ; אידד נאן M כאן M כאן ברי כאי בשי א א הא יהא כשי הא רשב : יהא רבני אי רשב ג...אית הה מחיים פרגא האש כיהה אמיי הה א מחיי 29 min M in B 28 121 P 27 2 min

scheinlich streiten hierüber Tannaím. Nach Rabba besteht hier entschieden ein Streit" von Tannaim, muss aber auch nach R. Hisda erklärt werden, dass hier ein Streit von Tannaim bestehe? - Nein, das eine nach den Rabbanan und das andere nach R. Šimôn b. Gamaliél. – Nach R. Šimôn b. Gamaliél braucht dies ja nicht von nach dem Tod gelehrt zu werden, auch bei Lebzeiten erhält sie ja die Hälfte!? - Bei Lebzeiten erhält sie nur die Hälfte, nach dem Tod aber erhält sie das ganze. Wenn du aber willst, sage ich: beide vertreten die Ansicht des R. Simôn b. Gamaliél, nur spricht die eine Lehre vom Mehrwert wegen der Kinder und die andere vom Ersatz für die Kinder. - Vom Mehrwert wegen der Kinder sollte man doch folgern auf den Ersatz für die Kinder¹⁰, und von R. Simôn b. Gamaliél sollte man doch folgern auf die Rabbanan⁵!? - Nein, am Mehrwert wegen der Kinder ist sie beteiligt, daher erwirbt sie ihn [nachher] vollständig, am Ersatz für die Kinder ist sie nicht beteiligt, daher erwirbt sie ihn nicht.

R. Jeba der Greis fragte R. Nahman: Wie ist es, wenn jemand von den Schuld-

52. Da es dann Freigut ist. 53. Und ihr die Kinder abgehen. die Lehre, nach welcher er frei ist, nicht mit seiner Ansicht in Uebereinstimmung bringen. Die Lehre, nach welcher er ersatzpflichtig ist, spricht vom Ersatz für den Mehrwert wegen der Kinder, u. zwar vertritt sie die Ansicht des RS., nach welchem das Weib daran beteiligt ist; den Ersatz für die Kinder braucht er aber nicht zu bezahlen. 56. Wenn sie nach RS. die ihm zukommende Hälfte des Mehrwerts wegen der Kinder erbt, so erbt sie ja nach ihm wahrscheinlich auch den Ersatz für die 57. Da sie ihn auch nach ihrer Ansicht beerbt, denn ihr Streit besteht nur darin, ob sie bei Lebzeiten beteiligt ist, nicht aber, ob sie ihn nach dem Tod beerbt.

של גר מהו מאן דמחזיק בשטרא "אדעתא דארעא הוא דמחזיק ובארעא הא לא אחזיק ושמרא גמי לא קנה דלאו דעתיה אשטרא או דלמא דעתיה"נמי אשטרא אמר ליה "עני מורי "וכי לצור על פי שמרא פרס מות מותר ליה לצור ולצור: אבר ליה לצור ולצור: אבר מות genommen, und auch den Schuldschein "רבה משכונו של ישראל ביד גר ומת הגר ובא ישראל אחר והחזיק בו מוציאין אותו מידו מאי מעמא כיון דמית ליה גר פקע ליה שעבודיה משכונו של גר ביד ישראל ומת הגר ובא ישראל פות את קנה בנגד מעיתיו ווה קנה את in einer Flasche nötig[™]!? Jener entgegnete: השאר ואמאי תקני ליה חצירו ההאמר רבי יוםי 10241184 בר חנינא חצרו של אדם קונה לו שלא מדעתו אמרי הכא במאי עסקינן דליתיה כל היכא דאיתא לדידית דאי בעי"מקנא"קניא ליה הצירו כל היכא יה מצי קני הציה: und darauf ein anderer Jisraélit gekommen נמי לא קניא"וחלכתא"דליתנהו בחצירו דלא קנה: הופר בור ברשות היחיד ופתחו לרשות הרבים (און או ברשות הרבים ופתחו לרשות היחיד "ברשות היחיד ופתחו לרשות היחיד אחר חייב:

גמרא. תנו רבנן החופר בור ברשות היהיד ופתחו לרשות הרבים"חייב וזהו בור האמור בתורה דברי רבי ישמעאל רבי עקיבא אומר הפקיר רשותו 33 בה , P אדעתיה ש 13 אדעתיה ש 13 P מי ש 13 M מי ש 13 B בי בה , B בי B מי + B א קני קני קניא ליה נמי חצי + M א + א קני קניא ליה נמי חצי + B לדידיה ' P 36 למקנא | P 37 M + ליה B 38 דליתיה. M דליתנהו בחצר: (P 39 לרש | M + או + B 40 ברה״ר ופתחו לרה״י. scheinen eines Proselvten Besitz ergreift? Wer vom Schuldschein Besitz nimmt, tut dies um das Grundstück zu erwerben, und das Grundstück hat er ja nicht in Besitz erwirbt er nicht, da er dies nicht bezweckt hat, oder bezweckte er auch den Erwerb des Schuldscheins? Dieser erwiderte: Sage, Meister, hat er ihn denn zum Verstopfen Freilich, zum Verstopfen.

Rabba sagte: Wenn das Pfand eines Jisraéliten sich im Besitz eines Proselvten befunden hat und der Proselvt gestorben ist, und es in Besitz genommen hat, so wird es ihm abgenommen, weil mit dem Tod des Proselyten sein Anrecht darauf aufgehoben worden ist. Wenn das Pfand eines Pro-20 selyten sich im Besitz eines Jisraéliten befunden hat und der Proselyt gestorben ist, und darauf ein anderer Jisraélit gekommen und es in Besitz genommen hat, so hat der eine an diesem den Wert seines Betrags und der andere erwirbt den Rest. — Weshalb denn, sollte es ihm doch sein

Hof erwerben, denn R. Jose b. Hanina sagte, der Hof eines Menschen erwerbe für ilin, auch wenn er es nicht weiss ?? - Ich will dir sagen, hier wird von dem Fall gesprochen, wenn er nicht anwesend ist; wenn er anwesend ist, er also, wenn er es wollte, es erwerben könnte, erwirbt es auch sein Hof für ihn, wenn er aber nicht anwesend ist, er also, wenn er es auch wollte, nicht erwerben könnte, erwirbt es auch sein Hof nicht für ihn. Die Halakha ist: wenn es sich nicht in seinem Hof befunden hat; er erwirbt es daher nicht

ENN JEMAND EINE GRUBE AUF PRIVATGEBIET GRÄBT UND SIE NACH ÖFFENT-LICHEM GEBIET HIN ÖFFNET, ODER AUF ÖFFENTLICHEM GEBIET UND SIE NACH PRIVATGEBIET HIN ÖFFNET, ODER AUF PRIVATGEBIET UND SIE NACH EINEM ANDEREN PRIVATGEBIET HIN ÖFFNET, SO IST ER ERSATZPFLICHTIG.

GEMARA. Die Rabbanan lehrten: Wenn jemand eine Grube auf Privatgebiet gräbt und sie nach öffentlichem Gebiet hin öffnet, so ist er ersatzpflichtig; das ist die Grube, von der in der Gesetzlehre gesprochen wird — Worte R. Jišmâéls; R. Âqiba sagt, wenn man den Besitz des Gebiets und nicht den der Grube aufgegeben hat,

^{58.} Nach seinem Tod. 59. Auf welches der Schuldschein ausgestellt ist. sollte er nur den Erwerb des Schuldscheins bezweckt haben. 61. Es geht dann zurück in den Besitz des Eigentümers über. 62. Der Gläubiger. 63. Wenn sich in diesem ein herrenloser Gegenstand befindet; ebenso sollte in diesem Fall der erste Besitzer das Pfand erwerben. Das Pfand. 65. Die Grube ist also sein richtiges Eigentum u. befindet sich auf öffentlichem Gebiet.

dis sei die Grube, von der in der Gesetzother gesprochen wird. Rabbu sagte. Nicmand streitet, ob man wegen einer Grube and offentlichem Gebiet ersatzpilichtig sei, denn die Schrift sagten en policie febre i respectively of the great, and da man, wenn man wegen des Oellnens ersatzpllichtig ist, um so mehr wegen des Grabens ersat pillichtig ist, so besagt dies, dass er verantwortlich ist; sie streiten nur über eine Grube auf eignem Gebiet, R. Aqiba ist der Ansicht, man sei auch für eine Grube auf eignem Gebiet verantwortlich, denn es heisst: der Engenmaner der Grade, 15 בים נמי חייב דבתיב כי יפתח וכי יכרה 'אם להרבים נמי חייב דבתיב כי der Allbarmherzige spricht also von einer Grube, die Eigentümer hat; R. Jišmâél aber ist der Ansicht, darunter sei der Eigentümer'des Hindernisses zu verstehen.

Grube, von der in der Gesetzlehre gesprochen wird, die R. Aqiba gebraucht, zu verstehen". Dies ist die Grube, mit der die Schrift hinsichtlich der Bezahlung beginnt. R. Joseph sagte: Niemand streitet, ob man wegen einer Grube auf Privatgebiet ersatzpflichtig sei, denn der Allbarmherzige sagt: der Eigentümer der Grube, er

ולא הפקיר כורו זהו כור האמור כתורה אמר רבה בבור ברשות הרבים כולי עלמא לא פליגי דמיהייב יי מאי פעמא אמר קרא 'כי יפתח וכי יכרה 'אם על פתיחה חייב על כרייה לא כל שכן אלא שעל עסקי פתיחה ועל עסקי כרייה באה לו לא נחלקו אלא בבור ברשותו רבי עקיבא סבר בור ברשותו נמי חייב דכתיב בעל חבור כבור דאית ליה בעלים קאמר רחמנא ורבי ישמעאל"סבר בעל התקלה אלא מאי זהו בור האמור בתורה דקאמר רבי נקיבא nur wegen des Oeffnens und des Grabens ורב שפתח בו הכתוב תחלה לתשלומין ורב יורב שפתח בו הכתוב תחלה לתשלומין ורב יוכף אמר בבור ברשות היחיד כולי עלמא לא פליגי דמהייב מאי טעמא בעל הבור אמר רהמנא "ראית ליה בעלים עסקינן כי פליגי בבור ברשות הרבים רבי ישמעאל סבר "בור ברשות "על פתיחה חייב"על כרייה לא כל שכן אלא שעל עסקי פתיחה"ועל עסקי כרייה באה לו ורבי עקיבא הנהו מיצרך צריכי דאי כתב רחמנא כי יפתח הוה אמינא פותח הוא דסגי ליה בכסוי "בורה לא Wie sind nun [die Worte:] das ist die 20 סגי ליה בכסוי עד דמאים ליה ואי כתב רחמנא כי יכרה הוה אמינא כרייה הוא דבעי כסוי משום דעבר מעשה אבל פותח דלא עבד מעשה אימא "כסוי נמי לא בעי קא משמע לן ואלא מאי זהו בור האמור כתורה דקאמר רבי ישמעאל זהו בור

אלא דקאמר הוא הקלה הוא דקאמר אלא M 41 בור...דכתיב M 44 פותח M 43 בבור -;- B אבל + M 47 שעל אבל M 46 אבל M 45 אפר. + אפר.

spricht also von einer Grube, die einen Eigentümer hat; sie streiten nur über eine Grube auf öffentlichem Gebiet; R. Jišmâél ist der Ansicht, man sei auch wegen einer Grube auf öffentlichem Gebiet ersatzpflichtig, denn es heisst: wenn jemand [eine Grule] öffnet oder gräbt, und da man, wenn man wegen des Oeffnens ersatzpflichtig ist, um so mehr wegen des Grabens ersatzpflichtig ist, so besagt dies, dass er nur wegen des Oeffnens und des Grabens verantwortlich ist; R. Âgiba aber sagt, beides sei nötig. Würde es der Allbarmherzige nur vom Oeffnen geschrieben haben, so könnte man glauben, dass nur beim Oeffnen das Zudecken genüge, wenn man aber eine gegraben hat, genüge das Zudecken nicht, vielmehr müsse man sie zuschütten; und wenn es der Allbarmherzige nur vom Graben geschrieben hätte, so könnte man glauben, dass man sie nur dann zudecken müsse, wenn man sie selbst gegraben, weil man eine Handlung ausgeübt hat, wenn man aber eine geöffnet, also keine Handlung ausgeübt hat, brauche man sie nicht einmal zuzudecken, so lehrt er uns. - Wie sind nun [die Worte:] das ist die Grube, von der in der Gesetzlehre gesprochen wird, die R. Jišmâél gebraucht, zu verstehen"? - Dies ist die Grube, mit der die

^{66.} Ex. 21,33. 67. Obgleich die Grube nicht sein Eigentum ist. 68. Ex. 21,34. 69. Dh. der Urheber. 70. RJ. schliesst die des RÂ. aus, dagegen kann RÂ. die des RJ. nicht ausschliessen, da von einer Grube auf öffentlichem Gebiet nach aller Ansicht in der Schrift gesprochen 71. Cf. Note 70 mut. mut.

שפתה בו הכתוב תהלה לנזקין מיתיבי ההופר בור ברשות הרבים ופתחו לרשות היחיד פטור ואף על פי שאינו רשאי לעשות כן לפי שאין עושין חלל תחת רשות הרכים "ההופר כורות שיחין ומערות 5 ברשות היחיד ופתחו לרשות הרבים חייב והחופר בורות ברשות היחיד הסמוכה לרשות הרבים כגון אלו החופרים לאושין פמור ורכי יוסי בר יהודה מחייב עד שיעשה מהיצה עשרה או עד שירהיק ממקום דריסת רגלי אדם וממקום דריסת רגלי הא לאו בהמה מפחים מעמא דלאושין הא לאו chem Gebiet hin öffnet, so ist er ersatz-לאושין חייב הא מני בשלמא לרבה רישא רבי ישמעאל וסיפא רבי עקיבא אלא לרב יוסת בשלמא סיפא דברי חבל אלא רישא מני לא רבי ישמעאל ולא רבי עקיבא אמר לך רב יוסף כולה דברי הכל 15 היא ורישא שלא הפקיר לא רשותו ולא בורו אמר "רב אשי השתא דאוקימתא לרב יוסף "לדברי הכל לרבה גמי לא תוקמה כתנאי מדרישא רכי ישמעאל סופא גמי רכי ישמעאל ומעמא דראישין הא לאו לאושין חייב"כגון דארווח "ארווהי לרשות הרבים שית החוד ובתחו לבשית wenn es zu einem Fundament geschieht, הרבים חייב ברשות היהיד הסמוכה לרשות הרבים פטור בשלמא לרבה כולה רבי ישמעאל היא אלא לרב יוסף בשלמא רישא רבי ישמעאל אלא סיפא מני לא רבי ישמעאל ולא רבי עקיבא אמר לך בחופר לאושין ודברי הכל: "תני רבגן הפר יפתח 1805 אביי M אביי - M אביי - M אביי ו M כדברי M 51

ביה. + M 53 ל ביה. - M 52

Schrift hinsichtlich der Bezahlung beginnt. Man wandte ein: Wenn jemand eine Grube auf öffentlichem Gebiet gräbt und sie nach Privatgebiet hin öffnet, so ist er ersatzfrei, obgleich man dies nicht tun darf, denn es ist verboten, unter öffentlichem Gebiet eine Höhle zu graben. Wenn jemand Gruben, Graben und Höhlen auf Privatgebiet gräbt und sie nach öffentlipflichtig. Wenn jemand eine Grube gräbt auf Privatgebiet, das an öffentliches Gebiet anstösst, wie es zum Beispiel beim Graben von Fundamenten geschieht, so ist er ersatzfrei, nach R. Jose b. Jehuda ersatzpflichtig, es sei denn, dass er einen zehn [Handbreiten] hohen Zaun errichtet oder vier Handbreiten von der Stelle, da Menschen oder Tiere gehen, eingerückt hat. Also nur, sonst aber ist er ersatzpflichtig. Nach wessen Ansicht, allerdings vertritt nach Rabba der Anfangsatz die Ansicht R. Jišmâels und der Schlußsatz die des R. Âgiba; nach R Joseph aber ist zwar der Schlußsatz nach aller Ansicht zu erklären, der Anfangsatz aber vertritt ja weder die Ansicht R. Jišmâéls noch die des R. Âqiba!? — R. Jo-

seph kann dir erwidern: das ganze ist nach aller Ansicht zu erklären, denn der Anfangsatz spricht von dem Fall, wenn er weder den Besitz seines Gebiets noch den seiner Grube aufgegeben hat". R. Asi sagte: Da du sie nach R. Joseph nun nach aller Ansicht erklärt hast, so braucht sie auch nach Rabba nicht verschiedenen Tannaím addizirt zu werden; wenn der Anfangsatz die Ansicht R. Jišmâéls vertritt, so vertritt auch der Schlußsatz die Ansicht R. Jismâels, denn hier handelt es von dem Fall, wenn er das öffentliche Gebiet erweitert³³hat, daher ist er nur dann [frei], wenn dies zu einem Fundament geschah, wenn aber nicht, so ist er ersatzpflichtig. Man wandte ein: Wenn jemand eine Grube auf Privatgebiet gräbt und sie nach öffentlichem Gebiet hin öffnet, so ist er ersatzpflichtig; wenn aber auf Privatgebiet, das an öffentliches Gebiet anstösst, so ist er ersatzfrei. Einleuchtend ist es nun nach Rabba, denn das ganze vertritt die Ansicht R. Jišmâéls, nach R. Joseph aber vertritt zwar der Anfangsatz die Ansicht R. Jišmâéls, der Schlußsatz aber vertritt ja weder die Ansicht R. Jišmâéls noch die des R. Âqiba!? - Er kann dir erwidern: wenn er sie zu einem Fundament gräbt, also nach aller Ansicht.

Die Rabbanan lehrten: Wenn jemand [einen Brunnen] gegraben oder geöffnet und

^{72.} Es ist sein Gebiet, in dem er dazu befugt ist. 73. Wenn er die Stelle, auf welcher er die Grube gegraben, zum öffentlichen Gebiet arrondirt hat; er hat also die Grube auf öffentlichem Gebiet gegraben.

din dem Publikum übergeben hat, so ist ar cisaufter wenn er der einen gegraben a i r geoffnet und ihn dem Publikum nicht illurgeben hat, e ist er er atspillehtig. So numete e meh Nehoma der Brunnengräder zu muchen, er grub eder öhnete sie ' und übergab sie dem Publikum. Als die Weisen davon hörten, sprachen sie: Diecr hat diese Halakha gehalten. Diese und weiter keine" Sage: auch diese של רהלים נזדמן לי וזקן אחד מנהיגו אמרו מורה של רהלים נזדמן לי וזקן אחד מנהיגו אמרו Haakha

Die Rabbanan lehrten: Einst tiel die Tochter Nehoma des Brunnengräbers in einen grossen Brunnen. Da teilte man es R Hanina b Dosa mit'. In der ersten שלמד שהקדוש ברוך הוא מדקדק עם סביביו אפילי מ Stunde sprach er zu ihnen: Friede, in der zweiten sprach er zu ihnen: Friede, in der dritten sprach er zu ihnen: sie ist bereits heraufgekommen. Als man sie darauf nagsie: Ein männliches Schaf, das von einem Greis geführt wurde, kam zu mir helan. Darauf sprachen sie zu ihm: Bist du denn ein Prophet? Er erwiderte ihnen: Ich bin weder ein Prophet noch Sohn eines Pro- 25 מכקל מה מתה מפני מה אתה מכקל pheten, aber ich sagte mir wie folgt: sollte denn an einem Werk, mit dem dieser Fromme sich abmüht, sein Kind verunglücken. R. Alia sagte: Dennoch starb seine Tochter vor Durst. Es heisst nämlich: Rings um ihn sturmt es genealtig, dies lehrt, dass es der Heilige, gebenedeiet sei

ימכר לרבים פטור חפר ופתח ילא מכר לרכים חייב וכן מנהגו של נחוניא חופר "בורית שיהין 'ומערות שהיה הופר"ופותה ומיכר לרכים וכששמעו חכמים בדבר אמרו קיים זה הלכה זו הלכה זו ותו ים יים לא אלא אימא אף הלכה זו: 'תנו רבנן מעשה בבתו של נחוניא חופר שיחין שנפלח לבור"גדול באו והודיעו"את רבי הנינא בן דוסא שעה ראשינה אמר להם שלום שניה אמר להם שלום שלישית 'אמר להם עלתה אמרו לה"מי"העלך אמרה להם לי נביא אתה אמר להם לא נביא אנכי ולא כן נביא אנכי אלא כך אמרתי דבר שאותו צדיק מצמער בו יכשל בו זרעו אמר"רבי אחא את על פי בן 'מתה בתו בצמא שנאמר 'וסביכיו 'נשערה מאד מום השערה רבי"נהוניא אמר מהכא אל נערץ בסוד קדשים רכה ונורא על כל סביביו: אמר רבי הנינא כל האימר הקדוש ברוך הוא ותרן הוא יותרו הייו שנאמר °הצור תמים פעלו כי כל ^{01.32,4} te, wer sie heraufgebracht habe, erwide te 20 שמואל רבי שמואל הוגא ואיתימא רבי שמואל ** דרכיו משפט: "אמר רבי הנא ואיתימא רבי שמואל בר נחמני מאי דכתיב "ארך אפים ולא כתיב ארך ב. Ex.34,6 אף ארך אפים לצדיקים ולרשעים: תנו רבנן לא יסקל אדם מרשותו לרשות הרבים"מעשה באדם "802 אחד שהיה מכקל מרשותו לרשות הרבים ומצאו מרשות שאינה שלך לרשות שלך לגלג עליו לימים

ומסר P המע P מען אומסר M בור M 55 M 154 אל הלכה...זו M 58 הלכה...זו M 62 58 M 61 n → M 60 n → M 70 בתי P 63 העלוך A 64 ת ר חייא P 63 מת בני P 66 נסערה M 67 דנינא P 66 יהייתרו

er, mit seiner Umgebung haargenau nimmt. R. Nellonja entnimmt dies aus folgendem: " iett ist schrecklich im Rat der Heiligen und furchbar für alle, die ihn umgeben

R. Hanina sagte: Wer da sagt, der Heilige, gebenedeiet sei er, sei übersehend, dessen Leben werde übersehen, denn es heisst: Er ist ein Fels, vollkommen ist sein Tun, denn Recht sind alle seine Wege.

R. Hana, nach anderen, R. Semuél b. Nahmani, sagte: Es heisst: Langmutig bei den Lornen, es heisst aber nicht: langmütig im Zorn, er ist langmütig Frommen und Frevlern gegenüber.

Die Rabbanan lehrten: Man soll nicht Steine aus seinem Gebiet nach öffentlichem Gebiet wegräumen. Einst räumte ein Mann Steine aus seinem Gebiet nach öffentlichem Gebiet. Da kam ein Frommer heran und sprach zu ihm: Wicht, weshalb räumst du die Steine aus einem Gebiet, das dir nicht gehört, in ein Gebiet, das dir gehört!? Da

^{75.} Damit er für sie bete. 76. Ps. 50,3. 74. Brunnen für die Wallfahrer. Das W. נשערה (stürmen) wird von שער Haar abgeleitet. 78. Ps. 89,8. 79. Dt. 32,4. 80. Ex. 34,6. 81. อารม, im Dual.

נצרך"למכור שדהו והיה מהלך כאותו רשות הרבים ונכשל באותן אבנים אמר יפה אמר לי אותו חסיד מפני מה אתה מסקל מרשות שאינה שלך לרשית שלך:

או חמור חייב אחד החופר בור שיח ומערה מה בור ^{80.01a} הריצין ונעיצין חייב אם כן למה נאמר בור °מה בור ^{80.45a} שיש בו כדי להמית עשרה מפחים אף כל שיש בו כדי להמית עשרה טפחים היו פחותין מעשרה 10 טפחים ונפל לתוכו שיר או חמור ומת פטור ואם הווק בו חייב:

גמרא. "אמר רב בור שחייבה עליו תורה ביים להבלו ולא לחכטו אלמא קסבר"חבטה קרקע עולם הוא דמזקא ליה ושמואל אמר להבלו וכל שכן התורח העידה על הכור ואפילו מלא ספוגין של צמר מאי בינייהו איכא בינייהו דעבד גובה ברשות הרבים לרב" אגובה לא מיחייב לשמואל אגובה נמי מיחיים מאי טעמא דרב דאמר קרא ונפל עד שיפול בן למה נאמר בור מה בור שיש בו כדי להמית עשרה מפחים את כל שיש בו כדי להמית עשרה טפחים בשלמא לשמואל אף כל לאתויי גובה אלא לרב אף כל לאתויי מאי לאתויי הריצין ונעיצין - חייב - M אותו אדם ומכר את שדי - M 72 אותו אדם ומכר את שדי א״ת — M 74 הכטה — M וכן M אגובהה (וכן M 75 ושמי אניר ונפל. M 76 לקמן)

lachte er über ihn. Nach Verlauf von Tagen geriet der Mann in die Notlage, sein Feld zu verkaufen, und als er darauf in jener Strasse ging, strauchelte er an diesen זרבר בור ברשות הרבים ונפל לתובו שור [27] 5 Steinen. Da sprach er: Jener Fromme hatte Recht, als er zu mir sprach: weshalb räumst du die Steine aus einem Gebiet, das dir nicht gehört, in ein Gebiet, das dir gehört.

ENN JEMAND EINE GRUBE AUF ÖF-FENTLICHEM GEBIET GEGRABEN HAT UND EIN RIND ODER EIN ESEL IN DIESE GEFALLEN IST, SO IST ER ERSATZPFLICH-TIG. ER IST SCHULDIG, EINERLEI OB ER יולא להבלו הבלו המכור לחבטו המכור לחבטו המרה תורה ולא להבלו להבלו הבלו המרה תורה ולא להבלו LE, EINE VERTIEFUNG ODER EINE RINNE GEGRABEN HAT. WESHALB WIRD DEMNACH VON EINER GRUBE GESPROCHEN? — WIE EINE GRUBE ZEHN HANDBREITEN TIEF יולשמואל ונפל כל דהו משמע תנן אם 20 IST UND GEEIGNET IST DEN TOD HERBEI ZUFÜHREN, EBENSO AUCH ALLES ANDERE, WENN ES ZEHN HANDBREITEN TIEF 1ST UND GEEIGNET IST, DEN TOD HERBEIZU-FÜHREN. WENN SIE WENIGER ALS ZEHN HANDBREITEN TIEF SIND UND EIN RIND ODER EIN ESEL DA HINEINGEFALLEN UND VERENDET SIND, SO IST ER ERSATZFREI;

WURDEN SIE BESCHÄDIGT, SO SIND ER ERSATZPFLICHTIG.

GEMARA. Rabh sagte: bei der Grube hat ihn die Gesetzlehre ersatzpflichtig gemacht nur für die Stickluft, nicht aber für den Schlag; er ist der Ansicht, die Schädigung durch den Schlag kommt von der herrenlosen Erde; Semuél aber sagt: für die Stickluft und um so mehr für den Schlag. Wenn man aber glauben wollte, die Gesetzlehre habe ihn nur für den Schlag und nicht für die Stickluft ersatzpflichtig gemacht, so hat sie bekundet, dass dies auch von einer Grube gelte, die mit Wollflocken gefüllt ist83. - Welchen Unterschied gibt es zwischen ihnen? - Ein Unterschied besteht zwischen ihnen hinsichtlich des Falls, wenn man eine Anhöhe auf öffentlichem Gebiet errichtet hat; nach Rabh ist man wegen der Anhöhe nicht ersatzpflichtig, nach Semuél ist man auch wegen der Anhöhe ersatzpflichtig. - Was ist der Grund Rabhs? - Die Schrift sagt: 4 und hineinfällt, nur wenn es hineinfällt. — Und Semuél? — Und hineinfällt, jede Art des Fallens. — Es wird gelehrt: Weshalb wird demnach von einer Grube gesprochen? - wie eine Grube zehn Handbreiten tief ist und geeignet ist, den Tod herbeizuführen, ebenso auch alles andere, wenn es zehn Handbreiten tief ist und geeignet ist, den Tod herbeizuführen; allerdings schliessen nach Semuél [die Worte] "alles andere" eine Anhöhe ein, was aber schliessen nach Rabh [die Worte] "alles andere" ein!? Sie schliessen Vertiefungen und Rinnen ein. -- Ver-

^{82.} Erstere kommt von selbst, den letzteren dagegen hat der Eigentümer herbeigeführt. Die Schrift spricht von einer Grube allgemein. 84. Ex. 21,33.

tiefungen und Rinnen werden ja austruckhen gelehrt" - Zuerst lehrt er allvemein, nachher nennt er sie besonders.

Woon brancher de alle besonders ge-do et es nur von det Grube gelehrt halien, so konnte man glauben, nur bei einur solchen ist bei einer Tiefe von zehn [Handbreiten] Stickluft vorhanden, weil sie klein and rund ist, ein Graben aber habe ואי תנא חריצין הוה אמינא חריצין עשרה הוא "יואי תנא חריצין הוה אמינא lei zehn Handbreiten keine Stickluft; würde er es mir von einem Graben gelehrt huben, so könnte man glauben, nur ein traben habe bei zehn [Handbreiten] Sticklutt, weil er klein ist, eine Höhle aber, die is ausgetieft ist, habe bei zehn [Handbreiten] keine Stickluft; würde er es nur von einer Höhle gelehrt haben, so könnte man glauben, nur eine Höhle habe bei zehn [Handbreiten) Stickluft, weil sie überdeckt ist, 20 מרפיה מריה מרפיה מריה מרפיה ולאריתא דדלאי שהמיה מריה מרפיה רב נחמן Vertiefungen aber, die nicht überdeckt sind, haben bei zehn [Handbreiten] keine Stickluft; würde er es nur von Vertiefungen gelehrt haben, so könnte man glauben, nur Vertiefungen haben bei zehn [Handbreiten! Stickluft, weil sie oben nicht breiter sind als unten, Rinnen aber, die oben breiter sind als unten, haben bei zehn [Handbreiten keine Stickluft; daher sind sie alle

הריצין ונעיצין בחדיא קתני להו תני והדר מפרש והני כולהו דקתני למה לי צריכא דאי תנא כור היה אמינא"עשרה הוא דאית ביה הבלא משום דקטין וכריכא אכל שיה דאריך אימא בעשרה לית ביה הכלא בית הבלא משום דקטין אבל מערה"דמרבעא אימא בעשרה לית כה הכלא"ואי תני מערה הוה אמינא מערה"הוא דאית כה הכלא משום דמטללא אכל חריצין דלא מטללי אימא בעשרה לית"בה הבלא דאית כהו הבלא משום "דלית כהו רויהא פלעיל שפי מתתאי אבל נעיצין דרויחי מלעיל שפי מתתאי אימא בעשרה לית בהו הבלא קא משמע לן תנן היו פחותין מעשרה מפחים ונפל לתוכו שור או חמור ומת פטור ואם הוזק בו חייב נפל לתוכו שור או חמור ומת פטור מאי טעמא לאו משום דלית ביה חבמה לא משום דלית ביה הבלא אי הכי אם הוזק בו הייב הא לית ביה הבלא אמרי אין "הכלא למיתה ויש"הכלא לנזקין: ההוא תורא אמר רב נחמן אי שקל מריה דהאי תורא קבא דקמחא ואזל תנא בי מדרשא אם"שהה מעת לעת "כשירה לא אפסדיה לתוריה דשוה כמה "קבי אלמא קסבר רב נחמן יש חבמה בפחות מעשרה איתיביה

בעשרה + B 81 אימא בעש דמרבעא לית ביה P 80 M 84 | דלית בה רויחי. M דלא רויחי | P 83 M 82 הבל B 87 שהתה M 86 + ושחטה M 85 לתורא יבי. M 88

nötig. - Es wird gelehrt: Wenn sie weniger als zehn Handbreiten tief sind und ein Rind oder ein Esel da hineingefallen und verendet sind, so ist er ersatzfrei; wurden sie beschädigt, so ist er ersatzpflichtig; wenn da ein Rind oder ein Esel hineingefallen und verendet ist, so ist er ja wah scheinlich deshalb ersatzfrei, weil kein [genügender] Schlag vorhanden ist!? — Nein, weil sie keine Stickluft haben⁸⁵. — Wieso ist er demnach, wenn sie sich beschädigt haben, ersatzpflichtig, sie haben ja keine Stickluft!? - Ich will dir sagen, sie haben nicht genügend Stickluft für den Tod wol aber genügend für eine Beschädigung.

Einst fiel ein Rind in eine Bewässerungsgrube", und der Eigentümer schlachtete es. Da erklärte es R. Nahman als rituell ungeniessbar. Darauf sprach R. Nahman: Wenn der Eigentümer dieses Rinds einen Kab Mehl genommen hätte und ins Lehrhaus gegangen wäre, um zu lernen, dass wenn es vierundzwanzig Stunden gelebt hat, es rituell geniessbar sei, so würde er sein Rind, das viele Kab wert war, nicht verloren haben. R. Nahman ist also der Ansicht, auch bei weniger als zehn [Hand-

^{85.} Und um so weniger kann in dieser ein totbringender Schlag herbeigeführt werden. Dass אריתא eine Aramäisirung des hebr. יאור ist, liegt klar auf der Hand; es ist kaum begreiflich, wieso es Levy (NHWB. i p. 175) aus dem Griechischen ableitet. 87. Als Proviant. Nach einem Sturz.

רבא לרב נחמן היו פהותין מעשרה מפחים ונפל לתוכו שור או המור ומת פטור מאי טעמא לאו משום דלית ביה הבטה" לא משום דלית ביה הבלא 601.61 אי הכי"הוזק בו היים הא לית ביה הבלא "אמרי הסקילה היה נבוה שתי קומות "ותני עלה וקומה שלו הרי כאן שלש "ואי סלקא "דעתך יש הבטה בפחות מעשרה למה לי כולי האי"ולמעמיך נעביד עשרה אלא °כרב נהמן דאמר רב נחמן אמר רבה הפה לרעך במוך ברור לו heisst es demnach, dass wenn sie beschä-מיתה יפה אי הכי"נגבה מפי משום דמינוול איתיכיה 1453-650 "בי יפל הנפל ממנו ממנו ולא "בתוכו כיצד היתה 22,8 רשות הרבים גבוה ממנו"ינשרה מפהים ונפל"מתוכה לתוכו פטור עמוקה ממנו עשרה מפחים ונפר מתובו לתוכה חייב ואי כלקא דעתך יש הבטה aber um eine Schädigung herbeizuführen. בפחות מעשרה למה לי עשרה אמר ליה שאני בית דכל פחות מעשרה לאו בית הוא אי הכי השתא גמי דהוי 'מאכראי עשרה דל מיניה תקרה ומעזיבה מגואי לא הוי עשרה 'אלא כגון דהוי מבראי נשרה codrei; wozu ist nun eine solche Höhe nö-B אמרי. M 90 אמרי. H אמרי. H + אמרי. H + אמרי. אמר ליה אין | M 91 | ות״ע | 92 + קומות M 95 (מעשרה בחות מעשרה + M 94 דעתא P 93 כר"ן דן 96 M ניגבחה | 97 M לתוכו | 98 M ע"ט -מתוכה 🔒 P 1 מבראי 🖟 B 2 אל כגון דחק. - M 99

breiten ['werde ein [tötlicher] Schlag herbeigeführt. Raba wandte gegen R. Nahman ein: Wenn sie weniger als zehn Handbreiten tief sind und ein Rind oder ein so ist er ersatzfrei; wahrscheinlich doch, weil in solchen kein [genügender] Schlag vorhanden ist!? - Nein, weil in solchen keine Stickluft vorhanden ist. - Wieso digt worden sind, er ersatzpflichtig sei, solche haben ja keine Stickluft!? Ich will dir sagen, sie haben nicht genügend Stickluft, um den Tod herbeizuführen, wol Er wandte ferner gegen ihn ein: Der Steinigungsraum war zwei Mann hoch", und hierzu wird gelehrt, zu diesen komme noch seine eigene Höhe hinzu, das sind also tig, wenn man sagen wollte, auch bei weniger als zehn [Handbreiten] werde ein [tötlicher Schlag herbeigeführt!? - Auch nach deiner Ansicht ist ja einzuwenden: sollte man ihn zehn [Handbreiten] hoch gemacht haben!? Vielmehr ist dies nach R. Nahman

zu erklären; denn R. Nahmann sagte im Namen des Rabba b. Abuha: Die Schrift sagt: Du sollst deinen Nächsten lieben wie dich selbst, wähle für ihn einen leichten Tod". - Dennach sollte man ihn noch höher errichtet haben!? - Er würde verunstaltet werden. Er wandte ferner gegen ihn ein: Wenn jemand von diesem heruntertallen sollte, nicht aber in dieses. Wenn nämlich die Strasse zehn Handbreiten höher ist, so dass man aus dieser auf [das Dach] fallen kann, so ist er frei95, wenn sie aber zehn Handbreiten tiefer ist, so dass man [vom Dach] auf diese fallen kann, so ist er verpflichtet. Wozu sind nun zehn [Handbreiten] erforderlich, wenn man sagen wollte, auch bei weniger als zehn werde ein [tötlicher] Schlag herbeigeführt!? Dieser erwiderte: Anders ist es bei einem Haus, denn weniger als zehn [Handbreiten] ist es kein Haus mehr. - Demnach ist es ja auch jetzt keines, denn wenn es auch draussen zehn [Handbreiten] hoch ist, von innen aber sind es ja keine zehn, da das Gebälk und der Estrich abzuziehen sind!? - Wenn er es von innen ausgetieft hat. - Demnach kann es doch auch wenn es von aussen keine zehn [Handbreiten] hat, von

^{89.} Diese Gruben waren 6 Handbreiten tief. 90. Der Delinquent wurde von dieser Anhöhe hinabgestossen; cf. Bd. vij S. 189 Z. 11 ff. 91. Lev. 19,18. 92. Dass er beim Niederschlagen tot liegen bleibe. 93. Dt. 22,8. 94. Einem Haus, dessen Dach kein 95 Der Hausbesitzer braucht kein Geländer am Rand der Strasse zu errichten, damit man nicht auf das Haus falle. 96. Bei einem solchen findet die Verpflichtung zu einem Geländer überhaupt nicht statt, da die Schrift nur von einem "Haus" spricht. 97. Selbst wenn es 10 Handbreiten hoch ist.

innen zehn haben, wenn er es nämlich noch melu ausgetien hat!? Vielmehr, folgendes ist der Grund R. Nahmans: vom Burch des Rinds bis zur Erde sind vier Handbreiten, die Bewässerungsgrube hat se hs Handbreiten, das sind also zehn, es cryibt sich some, dass der Niederschlag von einer Höhe von zehn [Handbreiten] erfolgt Wieso heisst es demnach in unsrer Misuali: wie eine Grube zehn Handbreiten io tief ist und geeignet ist, den Tod herbeiminhien, chenso auch alles andere, wenn es relan Handbreiten tief ist und geeignet ist den Tod herbeizuführen, auch sechs gen, die Misnah spricht von dem Fall. wenn es in die Grube hinein ar elt.

THENN EINE GRUBE ZWEI TEILHABERN MA GEHÖRT UND DER EINE VORÜBERGEHT UND SIF NICHT ZUDECKT UND DER ANDERE 20 I III NEALLS VORÜBERGEHT UND SIE NICHT TUDECKT, SO IST DER ANDERE ERSATZ-L. HCHTIG.

Grand Wieso kann eine Grube zwei Teilhabern gehören; allerdings kann es nach R. Âqiba, welcher sagt, man sei für eine Grube auf eignem Gebiet ersatzpflichtig, vorkommen, wenn nämlich der Hof samt der Grube beiden gehörte und sie משכחת לה דהוי מגואי עשרה כגון דהק כה מפי ארא היינו טעמא דרב נחמן סבר מבריכא דתורא לארעא ככה הוי ארבעה אריתא דדלאי כבה הוי שיתא הא עשרה אישתכח דכי 'קא מחכם מעשרה הוא דקא מחכם אלא מתניתין דקתני מה כזר שהוא כדי להמית עשרה מפחים את כל שיש בו כדי להמית עשרה מפחים 'כשיתא גמי סגיא 'אמרי מתניתין דאיגנדר "לכור:

וויי ולי של שני שותפין עבר עליו הראשין ילא בסחו וחשני ולא כסחו חשני חייב': גמרא. אמרי בור של שני שותפין היכי משכחת לה הניחא אי סבירא לן כרבי עקיבא יים אמר בור ברשותו חייב 'משכחת לה בחצר של שניהם וכור של שניהם והפקירו רשותן ולא הפקירו sind ja ausreichend!? — Ich will dir sa- יהיכי היכי מור מור לן בור ברשותו פטור היכי משכחת לה דחיים עליה כרשות הרבים "ברשות הרבים בור של שני שותפין היכי משכחת לה אי דשוו שליח תרוייהו ואמרי ליח זיל כרי לן יאול ברה להו "אין שליח לדבר עכירה ואי דכרה האי פורה האי ברה האי חמשה והאי חמשה נכתלקו להו מעשה ראשון הניחא לרכי"לנוקין משכחת לה אלא לרכי למיתה והרבנן בין למיתה בין לנזקין היכי משכחת לה אמר רבי יוחנן כנון שנקרו שניהן חיליא בבת אחת"וחשלימוה לעשרה מאי רבי ומאי רבגן דתגיא

> M המבט בעשרה קא M א + M א מהבט בעשרה M 3 V אמרי V איגנרורי V איגנרורי V שני + M ϕ נרפסה כאן המשנה דלקמן נב עא עד: ומת דייב 🛚 🛚 M י B 11 ביר ברה ר B 10 - עליה – B 10 והשלימו. B 12

den Besitz des Hofs nicht aber den der Grube aufgegeben haben; wenn wir aber annehmen, man sei für eine Grube auf eignem Gebiet nicht verantwortlich, so kann man ja nur für eine auf öffentlichem Gebiet verantwortlich sein, wieso kann nun eine Grube auf öffentlichem Gebiet zwei Besitzer haben? Wenn sie einen Boten beauftragt haben, für sie eine Grube zu graben und er dies getan hat, so giebt es ja keinen Boten für eine verbotene Handlung'; und wenn der eine fünf und der andere fünf [Handbreiten] gegraben hat, so ist ja die Tätigkeit des ersteren aufgehoben worden; dies kann zwar nach Rabbi hinsichtlich der Schädigung vorkommen, wieso aber kann dies nach Rabbi hinsichtlich des Tods und nach den Rabbanan sowol hinsichtlich des Tods als auch hinsichtlich der Schädigung vorkommen!? R. Johanan erwiderte: Wenn sie zusammen den [letzten] Erdklumpen herausgenommen und sie auf zehn [Handbreiten] ergänzt haben. Was ist das für [ein Streit zwischen Rabbi und den Rabbanan? - Es wird gelehrt: Wenn jemand eine Grube

97. Wenn das Tier liegend hineingefallen ist; in diesem Fall ist nur eine 10 Handbreiten tiefe Grube tötlich. 98. Wenn jemand einen anderen beauftragt, eine verbotene Handlung zu begehen, u. er es tut, so ist dieser strafbar u. nicht der Beauftragende. 99. Der in einem solchen Fall für eine nicht tötliche Schädigung beide verantwortlich macht.

"אחד ההופר בור תשעה ובא אחר והשלימה לעשרה "Ba.'0 האחרון הייכ רכי אומר אחר אחרון למיתה ואחר שניהם לנזקין מאי טעמא דרכנן דאמר קרא °כי יפתח וכי 1.21.33 יכרה "אם על פתיחה הייב על כרייה לא כל שבן 80.49600 "ורבי אמר לך הנהו מיצרך צריכי כדאמרינן ורכנן נמי מיצרך צריכי אלא היינו טעמא דרכנן אמר קרא כי יכרה איש בור אחד ולא שנים ורכי החוא מבעי ליה ים יברה איש בור והיא שור בור ורבון הרי איים ים ים יממאי וממאי בתב האי בתב האי בתב האי וממאי 10 so mehr wegen des Grabens ersatzpflich דלחיובי בתרא דלמא לחיובי קמא לא סלקא"דעתך דאמר קרא "וחמת יהיה ל: ההוא דקא נכיד מיתה EL.21,34 והאי והמת יהיה לו מבעי ליה לכדרכא "דאמר "1546.00 רבא שור פסולי המוקדשין שנפל לבור פטור ממילא שמעת מינה דבההוא דעבד מיתה עסקינן: תנו רבנן אחד החופר בור עשרה וכא אחר והשרימה לעשרים ובא אחר וחשלימה לשלשים כולן הייכין ורמינהי אחד החופר כור עשרה וכא אחר וכייד י אבר אחרון הייב "לימא הא רבי הא רבנן אבר שוים 20 einer und nicht zwei. — Und Rabbi!? — 16 בור M 15 בור 1 M 13 בור 1 M 13

von neun [Handbreiten] gegraben und ein anderer gekommen und sie auf zehn ergänzt hat, so ist der andere ersatzpflichtig. Rabbi sagt, der andere bei einem Todes-המשון בורה שכילק מעשה ראשון s fall, und beide bei einer Schädigung. --Was ist der Grund der Rabbanan? - Die Schrift sagt: "Wenn jemand [eine Grube] offnet oder gran, und da man, wenn man wegen des Oessnens ersatzpflichtig ist, um tig ist, so schliesst dies den Fall ein, wenn einer das Graben des anderen fortsetzt, er hat dadurch die Tätigkeit des ersteren aufgehoben. - Und Rabbi!? - Er kann dir יהיה לו במי שהמת שלו אמרי ולאו erwidern: dies ist nötig, wie wir bereits gesagt haben 101. Auch nach den Rabbanan ist es ja dieserhalb nötig!? - Vielmehr, folgendes ist der Grund der Rabbanan: die Schrift sagt: wenn jemand eine Grube grält, Hieraus entnimmt er folgendes: wenn je-רעתא 17 מי שהמת שלו יצא זה שאין המת שלו וראי. P mand in timbe grant, nicht aber wenn ein Rind eine Grube gräbt. - Und die Rabbanan!? - [Die Worte] jemand eine Grube kommen zweimal vor. — Und Rabbi!? — Da sie bei dem einen 102 gebraucht werden, so werden sie auch beim anderen 102 gebraucht. - Woher, dass dies darauf hindeutet, dass der andere ersatzpflichtig ist, vielleicht darauf, dass der erste ersatzpflichtig ist!? - Dies ist nicht einleuchtend, denn die Schrift sagt: und das tote soll ihm gehören, dem, der den Tod herbeigeführt hat. - Aber [die Worte:] und das tote soll ihm gehören, sind ja für eine Lehre Rabas nötig; denn Raba sagte, dass wenn ein für das Heiligtum unbrauchbar gewordenes Rindin eine Grube gefallen ist, der Eigentümer ersatzfrei sei, denn es heisst: und das tote sotl ihm gehören, nur wenn das tote ihm [unbeschränkt] gehört - Ich will dir sagen, es ist ja auch selbstverständlich, dass hier von dem gesprochen wird, der den Tod herbeigeführt

Die Rabbanan lehrten: Wenn jemand eine Grube von zehn [Handbreiten] gegraben und darauf ein anderer gekommen ist und sie auf zwanzig ergänzt und darauf ein dritter und sie auf dreissig ergänzt hat, so sind sie alle ersatzpflichtig. - Ich will auf einen Widerspruch hinweisen: Wenn jemand eine Grube von zehn [Handbreiten] gegraben und ein anderer gekommen ist und sie ausgekalkt und angestrichen' hat, so ist der andere ersatzpflichtig. Es wäre also anzunehmen, dass die eine Lehre die Ansicht Rabbis und die andere die der Rabbanan ver-

101. Cf. ob. S. 181 Z. 3 ff. 102. Beim Graben, bezw. Oeffnen. 103. ZBs. ein Erstgeborenes od. ein Opfertier, das ein Gebrechen bekommen hat. ist bei einem solchen nicht der Fall, man darf es zBs. nicht den Hunden vorwerfen. 106. Dadurch wurde die Grube enger u. die Luft Es ist also beides zu entnehmen. schlechter.

הבלא].

mti R Zolnd ervidorte Beide vertre con go die Angeln der Rubbanan, denn the Eubhanan and der Angieht, dass der let to schulche ser non in dem ball, wenn our cone die den Tad harheimhrende Tie-s is most gogration hat, wenn abor der er 'e die den Tod herheitilhrende Tiete ar er dan hat, geben auch die Rabbanan on class after ersal philiphing sind. After Jum Fall vom Auslalken und Austreichen hat ja der erste die den Tod herbeimirrende Trete gegralien, dennoch lehrt er, dass der 'etzte ersatzpilichtig sei!? -Ich will dir sagen, diese spricht von dem Fall, wenn sie nicht genügend Stickluft אבניו אבנין אבנין בעי רבא מם "מפה וכילק אבנין בעי רבא hatte, um den Tod herbeizuführen, und der andere die den Tod herbeiführende Stickluft hinzugefügt hat Manche lesen: R. Zebid erwiderte: Beide vertreten die Ansicht Rabbis; die eine, welche lehrt, dass alle 20 מינמא כל מפח דמיא כתרי דיבשה דמי איבעיא ersatzpflichtig seien, stimmt ja, und die andere, welche lehrt, dass der letzte ersatzpflichtig sei, spricht von dem Fall, wenn die Stickluft weder den Tod noch eine Beschädigung herbeiführen konnte, und der andere Stickluft hinzugefügt hat sowol für den Tod als auch für eine Schädigung.

רב זכיד הא והא רכנן עד כאן לא קאפרי רבנן אחרון הייב אלא היכא דלא עבד קמא שיעור מיתה אבל היכא דעבד קמא שיעור מיתה אפילי רבנן מודו דכולן חייכין והא פייד וכייד דקא עבד קמא שיעור מיתה וקתני אחרון חייב"אמרי חתב שלא היה "בו הבל למיתה ובא אהר והיכית בה הבל למיתה איכא דאמרי אמר רב זביד הא והא רבי הך דקתני כולן חייכין שפיר הא דקתני אהרין חיים כגון שלא היה בו הבל לא למיתה ירא לנזקין וכא אחר והוסיף כו חבל בין לפיתה בין יו לנזקין: אמר רבא הניח אבן על פי הבור והשלימה לעשרה באנו למחלוקת רבי ורבגן פשיטא מהו דתימא למטה הוא דהבלא דידיה קא קטיל ליה אבל למעלה"דלא הבלא דידיה קא קטיל"אימא לא מהו מי אמריגן מאי דעבד שקליה או דלמא נכתלקו מעשה ראשון וקמה ליה כוליה"ברשותיה תיקו: אמר רבה כר כר חנה אמר "שמואל כר מרתא בור שמונה ומהן שני מפחים מים הייב מאי להו בור תשעה ומהן מפח אחד מים מהו מי אמרינן כיון דלא נפישי מיא לית ביה הבלא או דלמא כיון דעמיק טפי אית ביה הבלא"בור שבעה -- M 21 רלאו M 20 בה M 19 אמרי רב + M 24 בירא + M 23 שפחו M 22 יצחק בר ביה לית ביה +] M 25 את"ל כיון דלא נפישן מיא לית ביה

Raba sagte: Wenn jemand einen Stein vor eine Grube hingelegt und sie dadurch auf zehn [Handbreiten] ergänzt hat, so haben wir den Streit zwischen Rabbi und den Rabbanan. - Selbstverständlich!? -Man könnte glauben, nur wenn er sie von unten erweitert, wo also die von ihm herbeigeführte Stickluft den Tod verursacht hat, nicht aber wenn von oben, wo die nicht von ihm herbeigeführte Stickluft den Tod verursacht hat, so lehrt er uns.

Raba fragte: Wie ist es, wenn er seine Handbreite verstopft oder seine Steine fortgenommen '7hat; sagen wir, er hat das, was er zugefügt, fortgenommen, oder aber sagen wir, die Tätigkeit des ersten ist aufgehoben und sie befindet sich nun vollständig in seinem Besitz? - Die Frage bleibt dahingestellt.

Rabba b. Bar-Hana sagte im Namen des Semuél b. Martha: Wenn die Grube acht Handbreiten tief ist und zwei mit Wasser gefüllt sind, so ist er ersatzpflichtig, weil eine Handbreite Wasser zwei [Handbreiten] Luft entspricht. Sie fragten: Wie ist es, wenn die Grube neun [Handbreiten] tief und eine mit Wasser gefüllt ist; sagen wir das Wasser habe, da es wenig ist, keine Stickluft, oder aber ist, da sie tiefer ist, genügend Stickluft vorhanden? Wie ist es ferner, wenn die Grube sieben Handbreiten tief ist und drei mit Wasser gefüllt sind; hat sie genügend Stick-

^{107.} Wenn jemand eine Grube von 9 Handbreiten um eine Handbreite tiefer gegraben, oder am Rand einen eine Handbreite hohen Stein hingelegt u. nachher diese Handbreite verstopft, bezw. den Stein entfernt hat.

ומהן שלשה טפחים מים מהו מי אמרינן כיון דנפישי מים מפי אית ביה הכלא או דלמא כיון דלא עמקא לית ביה הבלא תיקו: בעא מיניה רב שיובי מרכה הרחיבה מהו אמר ליה הרי מיעם 5 הבלא אמר ליה אדרבה הרי קירב הזיקא אלא אמר רב אשי ניחזי אנן אי בחבלא מיית הרי מיעם הכלא אי בהכמא מיית הרי קירב הזיקא איכא דאמרי אמר רב אשי ניהוי אנן אי מהחיא ניסא נפל חרי קירב הזיקא ואי מאידך ניסא נפל הרי מיעם הבלא: איתמר בור שעומקה ברחבה mehr, erklärte R. Aši, wir sehen nun, ist רבה ורב יוסף דאמרי תרוייהו משמיה "דרבה בר בר חנה דאמר משמיה דרבי מני חד אמר לעולם יש בה הבל עד שיהא רהבה יתר על עומקה וחד אמר לעולם אין כה הכל עד שיתא עומקה יתר יל החבה: עבר על" הראשון ולא בסחי: וראשון is te: Wir sehen nun, ist es von dieser Seite מאימת מופטר רכה ורכ יוכף דאמרי תרוייהו משמיה דרבה בר בר הנה דאמר משמיה דרבי מני חד אמר משמנוחו משתמש והד אמר משימכור לו דליו כתנאי המדלה מים מן הכור ובא הבירו ואמר 20 לו חנח לי ואני אדלה "מים כיון שהניהו משתמש פמור רבי אליעזר כן יעקב אומר"משימסור לו דליו במאי קמיפלגי רבי אליעזר בן יעקב סבר יש כרירה האי מדידיה כא ממלא והאי מדידיה כא פמלא ורבגן סברי אין ברודה אמר רבינא יאודו 25 לטינמיית: דתנן "חשותפין שנדרי הנאה זה מזה 25 אכורין ליכנם לחצר רבי אליעזר כן יעקב אומר זה נכנם לתוך שלו וזה נכנם לתוך שלו במאי קא מיפלני רבי אליעזר בן יעקב כבר יש ברירה האי אר דרבי נתן דד M 26 - M 28 M 27 = 1:2

luft, da mehr Wasser vorhanden ist, oder hat sie nicht genügend Stickluft, da sie nicht tief genug ist? - Die Fragen bleiben dahingestellt.

R. Sezbi fragte Rabba: Wie ist es, wenn jemand [eine Grube] verbreitert hat? Dieser erwiderte: Er hat die Stickluft vermindert. Jener entgegnete: Im Gegenteil, er hat ja die Schädigung genähert!? Vieles infolge der Stickluft verendet, so hat er diese ja vermindert, ist es infolge des Schlags verendet, so hat er ja die Schädigung genähert. Manche lesen: R. Aši sag hineingefallen, so hat er ja die Schädigung genähert, ist es von der anderen Seite hineingefallen, so hat er ja die Stickluft vermindert.

Es wurde gelehrt: Hinsichtlich einer Grube, die ebenso tief wie breit ist, streiten Rabba und R. Joseph im Namen des Rabba b. Bar-Hana im Namen R. Manis; einer sagt, [eine Grube] habe nur dann keine Stickluft, wenn sie breiter ist als tief; der andere sagt, sie habe nur dann Stickluft, wenn sie tiefer ist als breit¹⁰⁰.

UND DER EINE VORÜBERGEHT UND SIE NICHT ZUDECKT. Wann hört die Verantwortung des ersten auf? Rabba und R. Joseph erklärten es beide im Namen des

Rabba b. Bar-Hana im Namen R. Manis; einer sagt, sobald er [den anderen die Grube] benutzend zurücklässt; der andere sagt, sobald er ihm den Deckel übergibt. Nach den folgenden Tannaim: Wenn jemand Wasser aus einem Brunnen schöpft und ein anderer herankommt und zu ihm spricht: lass mich, ich will Wasser aus dem Brunnen schöpfen, so ist jener, sobald er diesen bei der Benutzung zurückliess, nicht mehr verantwortlich; R. Eliêzer b. Jâqob sagt, sobald er ihm den Deckel übergeben hat. - Worin besteht ihr Streit? - R. Eliêzer b. Jâqob ist der Ansicht, es gebe eine ideelle Sonderung, somit schöpft der eine seines und der andere seines, während die Rabbanan der Ansicht sind, es gebe keine ideelle Sonderung. Rabina sagte: Sie vertreten hierbei ihre Ansichten, denn es wird gelehrt: Wenn Gesellschafter gelobt haben, von einander nichts zu geniessen, so dürfen sie nicht in einen ihnen gemeinsam gehörenden Hof eintreten: R. Eliêzer b. Jâgob sagt, der eine trete in den seinigen und der andere trete in den seinigen ein. Auch hierbei besteht ihr Streit in folgendem: R. Eliêzer b. Jâqob ist der Ansicht, es gebe eine ideelle Sonderung, so-

108. Wo er sie erweitert hat. 109. Nach der 1. Ansicht hat eine solche Stickluft, nach der 2. nicht. 110. Obgleich materiell die Grube nicht geteilt werden kann.

mat tritt der eine in das ihm gehörige und der andere in das ihm gehörige ein, während die Rabbanan der Ansieht sind, es a be keine meelle Sonderung

R Eleha: sigter Wenn jemand seinem s Nachsten einen Brunnen verkauft, so hat ihn dieser erworben, solald er ihm den Decke' übergeben hat - In welchem Fall, wenn durch Geld", so sollte er ihn doch durch das Geld erwerhen, und wenn durch הוק וקני וכיון שמסר לו מפתח במאן דאמר ליה מיוק וקני וכיון שמסר לו die Besitzmahme, so sollte er ihn doch durch die Besitznahme erwerb n'? Tatsächlich, wenn durch Besitznahme; er mosste aber zu ihm sagen: geh, nimm ihn in Besitz und erwirb ihn, und sobald er ihm den Deckel במאן משכוכית כמאן דמסר לו"משכוכית כמאן והיון דמסר לו"משכוכית כמאן übergeben hat, so ist es ebenso, als hätte er zu ihm gesagt: geh, nimm ihn in Besitz und erwirb ihn.

R. Jehošuâ b Levi sagte: Wenn jemand seinem Nächsten ein Haus verkauft, 20 איין ובא השני ומצאו מנולה ולא ניין הראשון ובא השני ומצאו מנולה ולא so hat dieser es erworben, sobald er ihm den Schlüssel übergeben hat. - In welchem Fall, wenn durch Geld, so sollte er es doch durch das Geld erwerben, und wenn durch Besitznahme, so sollte er es

doch durch die Besitznahme erwerben!? — Tatsächlich, wenn durch die Besitznahme, er müsste aber zu ihm sagen: geh, nimm es in Besitz und erwirb es, und sobald er ihm den Schlüssel übergeben hat, so ist es ebenso, als hätte er zu ihm gesagt: geh. nimm es in Besitz und erwirb es.

Reš-Laqiš sagte im Namen R. Jannajs: Wenn jemand seinem Nächsten eine Herde verkauft, so hat sie dieser erworben, sobald er ihm den Leiter "übergeben hat. — In welchem Fall, wenn durch das Ansichziehen", so sollte er sie doch durch das Ansichziehen erwerben, und wenn durch Uebergabe", so sollte er sie doch durch die Uebergabe erwerben!? Tatsächlich, wenn durch das Ansichziehen, er müsste aber zu ihm sagen: geh, ziehe sie an dich und erwirb sie, und sobald er ihm den Leiter übergeben hat, so ist es ebenso, als hätte er zu ihm gesagt: geh, ziehe sie an dich und erwirb sie. - Was ist unter Leiter zu verstehen? - Hier erklärten sie: die Schelle"; R. Jâqob erklärte: der Bock, der an der Spitze der Herde geht. -So trug einst ein Galiläer vor R. Hisda vor: Wenn der Hirt der Herde zürnt, blendet er den Leithammel.

ENN DER EINE [DIE GRUBE] ZUGEDECKT HATTE, UND DARAUF DER ZWEITE GEKOMMEN IST UND SIE OFFEN GEFUNDEN UND NICHT ZUGEDECKT HAT, SO IST DER ZWEITE ERSATZPFLICHTIG. WENN ER SIE GEHÖRIG ZUGEDECKT HAT UND

111. Immobilien werden erworben durch Zahlung, Verkaufsurkunde oder Besitznahme. Die Erklärung folgt weiter; etymol. wahrscheinl. v. משך ziehen, leiten abzuleiten. 113. Dadurch werden Mobilien erworben. 114. Des Hirten zum Zusammenklingeln der Herde. 115. viell. Wanderer, Wanderprediger.

'לדנפשיה"עייל והאי"לדנפשיה"עייל ורכנן כברי אין ברירה: אמר רבי אלעזר המוכר בור להבירו ביין שמסר לו דליו קנה היכי דמי אי בככפא ליקני בכספא אי בחזקה ליקני בחזקה לעולם בחזקה ובעי למימר ליה לך חזק וקני וכיון שמסר לו דליו במאן ראמר לו לך חזק וקני דמי: אמר רבי יהושע בן לוי המוכר בית להבירו כיון שמסר לו מפתח קנה היכי דמי אי בכספא ליקני בכספא אי בחזקה איקני בחזקה לעולם בחזקה ובעי לפיפר ליה לך לך חזק וקני דמי: אמר ריש לקיש משום רבי ינאי המוכר עדר לחבירו כיון שמסר לו'משכוכית קנה היכי דמי אי במשיכה ליקני במשיכה אי במסירה ליקני במסירה לעולם במשיכה ובעי למימר דאמר "לך משוך וקני דמי מאי משכוכית חכא תרנמו "קרקשתא רבי יעקב אומר עיזא דאזלא "בריש עדרא כדדרש החיא גלילאה עליה דרב חסדא

בד רגיז רעיא על ענא עביד"לנגדא סמותא: בסהו השני חייב 'כסהו כראיי ונפל לתוכו

משכובית M 30 קא + M 29 \mathbf{M} כרכשתא \mathbf{M} 33 ברישא כדרש \mathbf{M} 31 ריה \mathbf{M} 32 ליה \mathbf{M} 31 יברגיז M 35 בדרגיז P 34

שור או חמור ומת פטור לא כסהו כראוי ונפל לתוכו שור או חמור ימת חייב נפל לפניו מקול הכרייה חייב לאחריו מקול הכרייה פטור 'נפל לתוכו 80.280 שור וכליו ונשתברו המור וכליו ונתקרעו חייב על שוטה וקטן חייב בן או בת עבד או אמה פטור:

גמרא. וראשון עד אימת מיפטר אמר רב בכדי שידע ושמואל אמר בכדי שיודיעוהו "ורבי יוחנן אמר בכדי שיודיעוהו וישכור פועלים ויכרות חמור ומת פשור: "כיון דכסהו כראוי היכי נפל אמר רבי יצחק בר בר חנה "שהתליע מתוכו: איבעיא להו כסהו כסוי שיכול לעמוד "לפני שוורים ואין יכול לעמוד בפני גמלים ואתו גמלים וארעוה ואתו גמלים פושע הוא ואי דלא שכיחי גמלים אנום הוא לא צריכא דאתו לפרקים מי אמרינן כיון דאתיין לפרקים פושע הוא "דאיבעי ליה אסוקי אדעתיה או דלמא"כיון דהשתא מיהת ליכא"אנום המור ומת פטור היכי דמי אילימא כראוי לשוורים "וכראוי לגמלים חיכי נפול אלא לאן כראוי לשוורים

M 39 בגון + M 38 + M 37 + P 36

ריון - M 41 ריון - M 40 ריון - M 40

RIND ODER EIN ESEL IN DIESE HINEIN-GEFALLEN UND VERENDET IST, SO IST ER ERSATZFREI, WENN ER SIE ABER NICHT GE-HÖRIG ZUGEDECKT HAT UND EIN RIND סספר שור חרש נפל לחוכו שור חרש 5 ODER EIN ESEL IN DIESE GEFALLEN UND VERENDET IST, SO IST ER ERSATZPFLICH-TIG. IST [EIN RIND] DURCH DAS GERÄUSCH DES GRABENS" VORWÄRTS HINEINGEFAL-LEN, SO IST ER ERSATZPFLICHTIG, WENN יום וינסנו : כסהו בראוי ונפל לתוכו שור או ABER RÜCKWÄRTS, SO IST ER ERSATZFREI. WENN DA EIN RIND SAMT SEINEM JOCH HINEINGEFALLEN UND DIESES ZERBRO-CHEN WORDEN IST, ODER EIN ESEL SAMT SEINEM GESCHIRR UND DIESES ZERRISSEN יהיבי דמי אי דשביהי worden ist, so ist er für das Vieh er-SATZPFLICHTIG, UND FÜR DIE GERÄTE ER-SATZFREI. FIEL DA EIN TAUBES, BLÖDES ODER JUNGES RIND HINEIN, SO IST ER ER-SATZPFLICHTIG; WENN EIN SOHN ODER בותו מכן בפהו בראוי ונפל לתוכו שור או EINE TOCHTER", EIN SKLAVE ODER EINE SKLAVIN, SO IST ER ERSATZFREI.

GEMARA. Wie lange bleibt der erste ersatzfrei¹¹⁸? Rablı sagte, bis er es¹¹⁹erfährt. Semuél sagte, bis man es ihm mitteilt". R. Johanan sagte, bis man es ihm mitteilt

und er Arbeiter mieten, Zedern fällen und sie zudecken kann".

ולגמלים. M 42

Wenn er sie gehörig zugedeckt hat und ein Rind oder ein Esel in DIESE HINEINGEFALLEN UND VERENDET IST, SO IST ER ERSATZFREI. Wieso können sie, wenn er sie gehörig zugedeckt hat, hineinfallen!? R. Jichaq b. Bar-Hana erwiderte: Wenn [der Deckel] von innen wurmstichig wurde.

Sie fragten: Wie ist es, wenn er sie zugedeckt hat mit einem Deckel, der vor Rindern und nicht vor Kamelen Stand halten kann, und Kamele gekommen sind und ihn beschädigt haben und darauf Rinder gekommen und hineingefallen sind"? Ich will dir sagen, in welchem Fall, sind da Kamele vorhanden, so ist es ja ein Verschulden 123, und sind da keine Kamele vorhanden, so ist es ja ein Missgeschick. - In dem Fall, wenn sie da manchesmal kommen; sagen wir, dies sei ein Verschulden, da sie da manchesmal kommen, und er daran denken sollte, oder aber ist dies ein Missgeschick, da dann keine vorhanden waren? - Komm und höre: Wenn er sie gehörig zugedeckt hat und ein Rind oder ein Esel hineingefallen und verendet ist, so ist er ersatzfrei; in welchem Fall, wollte man sagen, gehörig für Rinder und für Kamele, so könnten sie ja nicht hineinfallen; wahrscheinlich doch gehörig für Rinder und nicht gehörig für Kamele; ferner: sind da Kamele vorhan-

^{116.} Wenn die Grube bereits vorhanden war u. jemand in dieser herumgräbt. ob. S. 148 N. 88. 118. Wenn er seinen Mitinhaber an der Grube zurücklässt. 119. Dass 120. Obgleich er es selbst nicht gesehen hat. die Grube offen ist. Ablauf dieser Frist ist er verantwortlich. 122. Für Rinder war der Deckel ausreichend. Er sollte damit rechnen, dass Kamele den Deckel beschädigen od. hineinfallen können.

den, wiese ist er dann frei, dies ist ja em Verschulden, sind da Leine Kainele vorhanden, so ist es ja elbstverståndlich, da dies ein Missgeschiek ist; wahrscheinlich duch, wenn sie da manchesmal kommen; a wonn namlich Kamele gekommen sind und den Deckell beschädigt haben und darauf Rinder gekommen und hineingefallen sind; er lehit also, dass er ersatzfrei sei, dem nach gilt dies, da dann keine vorhanden ולא כראוי לנמלים "פשיטא צריכא למימר דחייב waren, als Missgeschiek Ich will dir sagen, tatsächlich gehörig sowol für Rinder als auch für Kamele, wenn du aber emwondest, wieso sind sie hineingefallen, so erklärte R. Jighaq b. Bar-Hana: wenn 15 [d]: Deckell von innen wurmstichig wurde Komm und höre: Wenn er sie aber nicht gehörig zugedeckt hat und ein Rind oder ein Esel in diese hineingefallen und verendet ist, so ist er ersatzpflichtig; in שי פושע פרקים פושע לברקים לא איכעיא לן דכיון דאתיין לפרקים פושע welchem Fall, wollte man sagen, nicht gehörig sowol für Rinder als auch für Kamolo, so ist dies ja selbstverständlich und es braucht nicht gelehrt zu werden, dass gehörig für Rinder und nicht gehörig für Kamele; ferner: sind da Kamele vorhanden, so ist es ja ein Verschulden, und sind da keine Kamele vorhanden, so ist

ירא בראוי לנמלים ואי דשכיחי נמרים אמאי (Collb פטור פושני הוא ואי דלא שכיחי גמלים פשימא אנום הוא אלא לאו דאתיין לפרקים ואתו נכילים 'וארעוה ואתו שוורים ונפלו ביה וקתני פטור אלמא ביין דהשתא ליכא אנום הוא "אמרי לא לעולם כראוי"לשוורים וכראוי לנמלים ודקא קשיא לך היכי נפול"אמר רבי יצחק כר בר חנה שהתלינ מתוכו תא שמע לא כסחו בראוי ונפל לתובו שור או חמיר ומת חייב חיכי דמי אילימא לא כראוי לשוורים אלא"כראוי לשוורים ולא כראוי לגמלים היבי דמי אי דשכיחי גמלים פושנ הוא ואי דלא שכיחי גמלים אנום הוא אלא לאו דאתיין לפרקים ואתו נמלים וארעוהו ואתו שוורים ונפלו כיה וקתני הייב אלמא כיון דאתיין לפרקים פושע הוא דאיבעי ליה אסוקי אדעתיה "לעולם כראוי לשוורים ולא כראוי לגמלים ושכיחי גמלים ודקא קשיא לך פושל הוא איידי דנסיב רישא כסהו כראוי נסיב סיפא נמי לא כסהו כראוי איכא דאמרי הא"נמי הוא דאיבעי ליה אסוקי אדעתיה כי איבעי לן חכי הוא דאיבעיא לן כסהו כסוי שיכול לעמוד כפני שוורים ואינו יכול לעמוד בפני גמלים ושכיחי גמלים והתליע מתוכו מהו מי אמריגן מגו דהוי er ersatzpflichtig sei; wahrscheinlich also יה או לענין התלעה או לענין התלעה או פושע מלים הוי פושע נמי לענין התלעה או עלה לגמ ולשוי M 44 אתמר עלה M 43 M 45 ×⁴ - M 47 אר + B 46 M 48 פשיטא — יננין. M 49 אניין.

dies ja ein Missgeschick; wahrscheinlich also, wenn sie da manchesmal kommen; wenn nämlich Kamele gekommen sind und [den Deckel] beschädigt haben und darauf Rinder gekommen und hineingefallen sind; er lehrt also, dass er ersatzpflichtig sei, demnach gilt dies, da sie manchesmal kommen, als Verschulden, weil er daran denken sollte. - Tatsächlich, gehörig nur für Rinder und nicht für Kamele, und zwar, wenn da Kamele vorhanden sind, wenn du aber einwendest, dies ist ja ein Verschulden, [so ist zu erwidern:] da er im Anfangsatz von dem Fall lehrt, wenn er sie gehörig zugedeckt hat, so lehrt er auch im Schlußsatz von dem Fall, wenn er sie nicht gehörig zugedeckt hat. Manche sage: Bezüglich dieses Falls ist es überhaupt nicht fraglich, denn da [Kamele] manchesmal kommen, so ist dies ein Verschulden, da er damit rechnen sollte; die Frage lautet vielmehr wie folgt: wie ist es, wenn er [die Grubel zugedeckt hat mit einem Deckel, der vor Rindern und nicht vor Kamelen Stand halten kann, und da Kamele vorhanden sind, dieser aber von innen wurmstichig geworden ist; sagen wir, dass dies, da es hinsichtlich der Kamele als Verschulden gelten würde, auch hinsichtlich der Wurmstiche als Verschulden gilt, oder

Tam d Box

^{124.} Er lehrt diesen Fall nur als Ggs. zum vorangehenden, obgleich er selbstverständlich ist. 125. Der Schaden wurde nicht durch die Kamele verursacht.

דלמא לא אמריגן מגו תא שמע כסהו כראוי ונפל לתוכו שור או חמור ומת פטור ואתמר עלה אמר רבי יצחק בר בר חנה שחתליץ מתובו היכי דמי אילימא כראוי לשוורים וכראוי לגמלים והתליט שימא דפמור מאי הוה ליה למעבד אלא und hierzu wird gelehrt, R. Jichag b. Bar-לאו כראוי לשוורים ולא כראוי לגמלים ושכיחי גמלים והתליע מתוכו וקתני פטור אלמא לא אמריגן מגו דהוי פושע לענין גמלים הוי פושע לענין התלעה לא לעולם כראוי לגמלים וכראוי לשוורים והתליע מתוכו ודקא קשיא לך כי התליע (der Deckel) von innen wurmstichig wur-מאי הוה ליה למיעבד מהו דתימא איבעי ליה למיזל ומנקש עליה קא משמע לן תא שמע לא כסהו כראוי ונפל להוכו שור או חמור ומת חייב היכי דמי אילימא לא כראוי לשוורים ולא כראוי 15 לגמלים "צריכא למימר דחייב אלא לאו כראוי לשוורים ולא כראוי לגמלים ואי דשכיחי גמלים "פושע הוא ואי דלא שכיהי גמלים"אנום הוא אלא לאו דשכיחי גמלים והתליע מתוכו וקתני חייב אלמא אמרינן מגו דהוי פושע לענין גמלים הוי "פושע 20 als Verschulden hinsichtlich der Wurm-כראוי לגמלים ושכיחי גמלים ואתו גמלים וארעוה ואתו שוורים ונפלו ביה ודקא קשיא לך פשיטא פושע הוא איידי דנסיב רישא ככהו בראוי נסיב סיפא נמי לא כסחו תא שמע 'נפל לתוכו שיר 80.540

+ M 53 אמאי + גמי.

sagen wir dies nicht? - Komm und höre: Wenn er sie gehörig zugedeckt hat und ein Rind oder ein Esel in diese hineingefallen und verendet ist, so ist er ersatzfrei, Hana erklärte: wenn [der Deckel] von innen wurmstichig wurde; in welchem Fall, wollte man sagen, gehörig sowol für Rinder als auch für Kamele, so ist es ja, wenn de, selbstverständlich, dass er frei ist, was kann er denn dafür; wahrscheinlich also gehörig für Rinder und nicht gehörig für Kamele, und zwar wenn Kamele da vorhanden sind und [der Deckel] von innen wurmstichig wurde, und er lehrt, dass er ersatzfrei sei; hieraus also, dass wir nicht sagen, da dies hinsichtlich Kamele als Verschulden gelten würde, so gilt dies auch stiche. - Nein, tatsächlich gehörig sowol für Kamele als auch für Rinder, und zwar, wenn [der Deckel] von innen wurmstichig wurde, wenn du aber einwendest, er könne ja nicht dafür, dass er wurmstichig wurde, [so ist zu erwidern:] man könnte glauben, er müsste hingehen und ihn untersuchen¹²⁷,

so lehrt er uns. - Komm und höre: Wenn er sie aber nicht gehörig zugedeckt hat und ein Rind oder ein Esel in diese hineingefallen und verendet ist, so ist er ersatzpflichtig; in welchem Fall, wollte man sagen, nicht gehörig, weder für Rinder noch für Kamele, so ist es ja nicht nötig zu lehren, dass er ersatzpflichtig ist; wahrscheinlich doch gehörig für Rinder und nicht gehörig für Kamele; ferner: sind da Kamele vorhanden, so ist es ja ein Verschulden, und sind da keine Kamele vorhanden, so ist es ja ein Missgeschick; wahrscheinlich also, wenn da Kamele vorhanden sind und [der Deckel] von innen wurmstichig wurde, und er lehrt, dass er ersatzpflichtig sei; hieraus also, dass wir sagen, da dies hinsichtlich Kamele als Verschulden gelten würde, so gilt es auch als Verschulden hinsichtlich der Wurmstiche. - Nein, tatsächlich gehörig für Rinder und nicht gehörig für Kamele, und da Kamele vorhanden sind, und zwar, wenn Kamele gekommen sind und [den Deckel beschädigt haben, und darauf Rinder gekommen und hinein gefallen sind; wenn du aber einwendest, dies sei ja selbstverständlich, da es ein Verschulden ist, [so ist zu erwidern: da er im Anfangsatz von dem Fall lehrt, wenn er sie gehörig zugedeckt hat, so lehrt er im Schlußsatz von dem Fall, wenn er sie nicht gehörig zugedeckt hat". - Komm und höre: Ist da ein taubes, blödes, kleines, blindes oder

^{126.} Eigentl. sagen wir nicht "weil"; cf. Bd. iij S. 18 N. 91. klopfen.

^{127.} Wörtl. und darauf

nachts gehendes kind hinemgefallen, so at er ersatzpflichtig, wenn aber ein vollanniges am Tag, so ist er ersatzfrei, weshalb nun, man soilte doch sagen, da dies Werschulden gelten würde hinstehtlich taiber, so gilt dies als Verschulden auch linsiehtlich vollsinniger, hieraus ist also zu entnehmen, dass wir dies nicht sagen; chlicese hieraus

Se Rabh sagte Unter vorwärts ist zu verstehen, wenn aufs Gesicht, und unter rückwärts, wenn auf den Rücken; in Lenlen Fällen, wenn es in die Grube getallen ist. Rabb vertritt hierbei seine An- ואי בחבמא מית חבמא דידך הוא"רבה אמר הבא מות הבמא מית חבמא sicht, denn Rabh sagte, dass ihn die Gesetzlehre bei der Grubenschädigung nur für die Stickluft verantwortlich gemacht habe, und nicht für den Schlag. Semuél sigte: Wenn es in die Grube gefallen ist, 20 so ist er ersatzpflichtig, einerlei ob aufs Gesicht oder auf den Rücken. Samuél vertritt hierbei seine Ansicht, denn er sagte, [man sei verantwortlich] für die Stickluft und um so mehr für den Schlag. Frei ist man, wenn es durch das Geräusch des Grabens rückwärts gefallen ist, nur in dem Fall, wenn es durch die Grube

הרש שומה וקמן סומא ומהלך בלילה הייב פקח "ומהלך ביום פשור ואמאי נימא מדהוי פישי ליננין הרש חוי נמי פושנ לענין פקה אלא לאי שמע מינה"לא אמרינן מגו שמע מינה: נפל לפניי כי: אמר רב לפניו לפניו ממש לאחריי "לאחריו ממש יוה ווה בבור רב לשינמיה דאמר רב ביר שהייבה עליו תורה להכלו ולא להכטו ושמואר אמר כבור בין "מלפניו בין "מלאחריו הייב שמואל רשעמיה דאמר להבלו וכל שכן להכמו אלא היכי דמי לאחריו מקול הכרייה דפטור כנון דנתקל כביר 18T ES VORWARTS HINEINGEFALLEN 10 לאחריו ונפל לאחורי חבור חוץ לבור "איתיביה בביר בין לפניו בין לאחריו חייב תיובתא דרב אמר רב חכדא מודה רב בבור ברשותו דחייב משום דאמר ריה ממה נפשך אי בהבלא מית הבלא דידך הוא במאי עסקינן במתחפך דנפל אאפיה ואתחפיך' ינפל אנביה דהבלא דאהני כיה אהני כיה רב יוכף אמר חכא בנוקי בור"כשור עסקינן מאי ניהו שהבאיש את מימיו דלא שנא לפניו ולא שנא לאחריו מיחייב תני רב' חנניה לכיועי לרב 'ונפל עד שיפול דרך נפילה מכאן אמרו נפל לפניו מקול הכרייה הייב לאחריו מקול חכריית פטור וזה וזה בבור: אמר מר נפל לפניו מקול חכרייה חייב ואמאי נימא

M 57 אהרנו B 56 אהרנו P 55 אהרנו M 54 רב || M 60 מיתיבי M 59 הכא — M 58 רבא P 62 ' וגפל. M + מאי בין לפניו בין לאחריו חייב כגון P 61 רנינא. M 64 בשור M 63 חנינא. — ו

gestrauchelt und hinter der Grube ausserhalb derselben gefallen ist. Man wandte ein: Wenn in die Grube, so ist er ersatzpflichtig, ob vorwärts oder rückwärts!? Dies ist eine Widerlegung der Ansicht Rabhs. R. Hisda erwiderte: Rabh gibt zu, dass man ersatzpflichtig sei, wenn die Grube sich auf eignem Gebiet befindet, da [der Geschädigte] zu ihm sagen kann: wie du es auch nimmst: ist es durch die Stickluft verendet, so gehört sie ja dir, ist es durch den Schlag verendet, so gehört er ja ebenfalls dir. Rabba erklärte: Hier wird von dem Fall gesprochen, wenn es sich umgedreht hat; wenn es zuerst aufs Gesicht gefallen und sich dann umgedreht und auf den Rücken aufgeschlagen ist. Die Wirkung der Stickluft bleibt bestehen. R. Joseph erklärte: Hier wird von der Beschädigung des Brunnens durch das Rind gesprochen, wenn es nämlich das Wasser verstunken hat; [der Eigentümer] ist ersatzpflichtig, einerlei ob es vorwärts oder rückwärts gefallen ist. R. Hananja zitirte eine Lehre als Stütze für Rabh." Und hineinfällt, nur wenn es auf gewöhnliche Art gefallen ist; hieraus folgerten sie, dass wenn es durch das Geräusch des Grabens vorwärts gefallen ist, er ersatzpflichtig, und wenn rückwärts, er ersatzfrei sei; in beiden Fällen, wenn es in die Grube gefallen ist.

Der Meister sagte: Wenn es durch das Geräusch des Grabens vorwärts gefal-128. Wenn das Tier aufs Gesicht hineinfällt, so erstickt es, nicht aber, wenn auf den Rücken. 129. Ex. 21,33.

כרייה גרם ליה אמר רב שימי בר אשי הא מני רבי נתן היא דאמר בעל הבור הזיקא קא עביד "וכל היכא דלא אפשר לאשתלומי מהאי משתלם 130,00 מהאי דתניא שור שדחף את הבירו לבור בעל ים בעל הבור פשור "רבי נהן איבר בעל her sagt, der Eigentümer der Grube ha-חשור משלם מחצה וכעל חבור משלם מחצה והתניא רבי נתן אומר בעל חכור משלם שלשה חלקים ובעל חשור רביע לא קשיא הא כתם הא במועד ובתם מאי קסבר"אי קסבר האי כוליה הזיקא עבד משלם פלגא ואי קסבר האי פלגא"הזיקא עבד והאי פלגא "הזיקא עבד בעל הבור משלם פלגא ובעל השור רביע ואידך "ריבעא "מפכיד אמר רבא רבי השור רביע נתן דיינא הוא ונחית לעומקא דדינא לעולם קא עבד ודקא קשיא לך לשלם האי פלגא והאי פלגא משום דאמר ליה"בעל השור לבעל הבור שותפותאי מאי אהניא לי איבעית אימא לעולם קסבר האי פלגא "הזיקא עכד והאי פלגא "הזיקא עכד ודקא בעל חבור משלם פלגא ובעל השור משלם 20 Einwand, das eine spricht von einem un-רביע ואידך ריבעא"נפסיד משום דאמר ליה בעל 130 אבין השור לבעל הבור "אנא תוראי בבירך אשכחיתיה "את קטלתיה מאי דאית לי לאשתלומי מהאיך $fordsymbol{M}$ 67 א ר' נתן + M 66 לורה. א + F א פול + M 66 א פורה. א + P 70 ביוקא + P 68 א ביוקא + P 68 א פופרור + P 68 א שותפתך מאי אהני ליה שותפתאי דקא משתרמא M 71 פלגא אלא תכותאי ושותפתאי מאי אחניא ליה איבעית - 72 אנא M 74 ריבעא M 73 ות לישלם בה ב פר את קטל. M 75

len ist, er ersatzpflichtig sei. Weshalb denn, er" kann ja sagen: der Grabende hat dies veranlasst!? R. Šimi b. Aši erwiderte: Hier ist die Ansicht R. Nathans vertreten, welbe den Schaden angerichtet, und wenn von dem einen kein Ersatz einzuziehen ist, so ziehe man ihn vom anderen ein ". Es wird nämlich gelehrt: Wenn ein Rind ים פלגא והאי משלם פלגא והאי כוליה הזיקא עבד האי משלם פלגא והאי ein auderes in eine Grube hineingestossen hat, so ist der Eigentümer des Rinds ersatzpflichtig und der Eigentümer der Grube ersatzfrei; R. Nathan sagt, der Eigentümer des Rinds bezahle die Hälfte und der Eigentümer der Grube bezahle die נכליה הזיקא נכד והאי כוליה הזיקא Hälfte. — Es wird ja aber gelehrt: R. Nathan sagt, der Eigentümer der Grube bezahle drei Viertel und der Eigentümer des Rinds bezahle ein Viertel!? - Das ist kein gewarnten132 und das andere spricht von einem gewarnten. - Welcher Ansicht ist er hinsichtlich des ungewarnten? Ist er der Ansicht, jeder habe den ganzen Schaden angerichtet, so sollte doch jeder die Hälfte ersetzen, und ist er der Ansicht, jeder habe die Hälfte des Schadens angerichtet, so sollte doch der Eigentümer der Grube die Hälfte und der Eigentümer des

Rinds ein Viertel ersetzen und jener ein Viertel verlieren!? Raba erwiderte: R. Nathan war Richter und war in Rechtssachen gründlich; tatsächlich ist er der Ansicht, jeder habe den ganzen Schaden angerichtet, wenn du aber einwendest, so sollte doch jeder die Hälfte des Schadens ersetzen, [so ist zu erwidern:] der Eigentümer des Rinds kann zum Eigentümer der Grube sagen: was nützt mir nun die Beteiligung 133!? Wenn du willst, sage ich: tatsächlich ist er der Ansicht, jeder habe die Hälfte des Schadens angerichtet, wenn du aber einwendest, so sollte doch der Eigentümer der Grube die Hälfte und der Eigentümer des Rinds ein Viertel ersetzen und jener ein Viertel verlieren, [so ist zu erwidern:] weil der Eigentümer des Rinds zum Eigentümer der Grube sagen kann: ich habe mein Rind in deiner Grube gefunden und du hast es getötet; das, was ich von jenem einziehen kann, ziehe ich

^{130.} Der Eigentümer der Grube. Hier wird von dem Fall gesprochen, wenn ein Fremder u. nicht der Eigentümer in der Grube egegraben hat. Auch der Grabende sollte ersatzfrei sein, da er durch das Geräusch die Schädigung nur verursacht hat. 131. Wenn der Grabende ersatzfrei ist, so muss der Eigentümer der Grube den Schaden ersetzen.

132. Der Eigentümer des Rinds müsste sonst die Hälfte des Schadens ersetzen, u. da er einen Mitbeteiligten hat, so zahlt er nur die Hälfte davon, ein Viertel. 133. Auch wenn sein Rind selbständig den Schaden angerichtet hätte, brauchte er nur die Hälfte des Schadens zu ersetzen.

sith, and was ich von jenem nicht einvirner kann, siehe ich van da sen-

Rala sagte. Wenn journal emen Stein as der Mundaue oner Grube lungslegt I amil am Land go minen and an diean gestrauchelt and in die Grube gefaller i t, so haben an den Streft zwischen. M. Nathan aml den Rabbanan, Schotconstanding? - Man Lounte e auben, dies tunne des Grube cum Eigentunier des Rind say a kanni deni Pand sange e getotet haben, auch wenn name Grube meht verhanden witte, withremi hierhei der Ei-Grube sagen kann; wenn nicht deine Grua. wurdt mein Stein üb thaupt nichts gefan haben, denn wenn es an diesem gestraueheit wäre, würde es sieh wieder aufgerichtet haben, so lehrt er uns, dass die- 20 ביני יהדות אדם חייב ושור ובור פנורין הענין בופר ser ihm erwidern könne: wenn nicht dein Stein, wurde es nicht in die Grube gefallen sein.

בשתלבנת מאי דרית די האשתרובי מהאיך משתלמנא ממך: אמר רבא הניה אבן ער פי הבור ובא שור ונתקה כה ונפר בביר באני רבודייקת רבי נתן ורבגן פשימא מחו דתימא חתם היא דאמר בעל חבור לבעל חשיר אי לאי בירא דידי תירא דידך הוה קשיל ליה אבל הבא ניצי אניה ביה בעל אבן לבעל הבור אי דאו בירא דודך אבנא דידי באי הוה עבדא אי היה ביידי בה חות נפל וקצו קא משמע לן דאמר ריח אי ראו מס אבן לא הוה נפיל לבירא: איתבר שיר ישיר השיר der hiven- הישור איתבר איר איתבר שיר ישיר הוה נפיל לבירא: בכידי המיקדשין שנגה "ומאי ניהו שור בכיר ירא בדיק ליה אביי אמר משלם הצי נוק רבינא אמר משרם רבין נוק הא והא כתם הא כרכנן והא כרבי בהן איבנית אימא הא והא כרכנן הא בתם הא בפועד איכא דאפרי אביי אפר הצי נזק רבינא Eigentumer der וה אביר אביי אפר הצי נזק רבינא ארור כוליה נוק הא והא כמועד הא כרכנן והא ברבי נתן איבעית אימא הא והא כרבי נתן הא במועד והא בתם: אמר רכא שור ואדם שדהפו תבור לענין נוקין כולן חייבין לענין ארבעה דברים

מבירא M 77

וניאי...דיה

M .: B 70

פמור. P פמו'.

Es wurde gelehrt: Wenn ein gewöhnliches Rind und ein für das Heiligtum unbrauchbar gewordenes Rind"zusammen ein anderes niedergestossen haben, so ist, wie Abajje sagt, die Hälfte des Schadens, und wie Rabina sagt, ein Viertel des Schadens zu ersetzen. Beide sprechen sie von einem ungewarnten, denn einer ist der Ansicht der Rabbanan¹³⁵und der andere ist der Ansicht R. Nathans 136. Wenn du aber willst, sage ich: beide sind sie der Ansicht der Rabbanan, denn einer spricht von einem ungewarnten und der andere spricht von einem gewarnten. Manche lesen: so ist wie Abajje sagt, die Hälfte des Schadens, und wie Rabina sagt, der ganze Schaden zu ersetzen. Beide sprechen sie von einem gewarnten, denn der eine ist der Ansicht der Rabbanan und der andere ist der Ansicht R. Nathans. Wenn du aber willst, sage ich: beide sind sie der Ansicht R. Nathans, denn

[11 m 78

В 81 кал М 80

Raba sagte: Wenn ein Rind und ein Mensch zusammen jemand in eine Grube gestossen haben, so sind hinsichtlich der Schädigung alle schuldig, hinsichtlich der vier Dinge und des Ersatzes für die Kinder"ist der Mensch schuldig und [die Eigentümer des Rinds und der Grube frei, hinsichtlich des Lösegelds und der dreissig

der eine spricht von einem gewarnten und der andere von einem ungewarnten.

134. ZBs. ein erstgeborenes Rind, das mit einem Gebrechen behaftet u. somit als Opfer untauglich ist; wenn ein solches Schaden anrichtet, so ist kein Ersatz zu zahlen. Der in Cod. M fehlende Satz ist eine spätere nicht in den T. gehörende Interpolation. 135. Der Eigentümer des profanen Rinds braucht, da er einen Mitbeteiligten hat, nur die Hälfte, also ein Viertel des Schadens zu ersetzen; den Rest verliert der Geschädigte. 136. Der Geschädigte braucht nichts zu verlieren, da der eine Beteiligte für den anderen verantwortlich ist. 137. Der Mensch, der Eigentümer der Grube u. der Eigentümer des Rinds. 138. Wenn sie dadurch einen Menschen beschädigt haben; cf. ob. S. 12 Z 14. 139. Wenn sie eine Frau hineingestossen haben u. ihr die Kinder abgegangen sind.

ושלשים של עבד שור הייב אדם ובור פטורים לענין כלים ושור פסולי המוקדשין אדם ושור הייבין ובור פטור מאי טעמא "אמר קרא "וחמת יהיה לו 80.513543 כמי שהמת שלו יצא זה שאין המת שלו למימרא ליה לרבא הוא מבעיא בעי ליה לרבא tum unbrauchbar gewordenen Rinds ist der דבעי רבא שור פסולי המוקדשין שנפל לבור מהו האי והמת יהיה לו כמי שהמת שלו יצא זה שאין המת שלו או דלמא והמת יהיה לו 'לבעלים ממפלין 2010 או בנבילה הוא דאתא בתר דבעיא הדר פשטה אלא בעלים משפלין כנבילה מנא ליה נפקא ליה מן והמת יהיה לו דשור מאי הזית דוהמת יהיה לו דשור מפקת ליה לבעלים ממפלין בנבילה והמת יהיה לו דבור מפקת ליה למי שהמת שלו איפוך אנא מסתברא "פטור גבי בור הואיל ופטר בו את הכלים אדרבה "פטור גבי שור שכן פטר בו חצי fragte: Wie ist es, wenn ein für das Hei-נוק בוליה נוק מיחת לא אשבהן: נפל לתובי שיר וכלני ונשתברו כי : מתניתין דלא כרבי יהודה דתניא "רבי יהודה מהייב על נוקי כלים בבור מאי מעמא 50.60.50 דרבנן דאמר קרא 'ונפל שמה שור או המור שור ילא 33 21 33 שרם המור ולא כלים ורבי יהודה או לרבות את הכלים das tote ihm [unbeschränkt] gehört, aus-ורכנן" או מבעי ליה להלק ורבי יהודה לחלק מינפל 501.54 "נפקא ורבנן ונפל טובא משמע אימא ונפל כלל נפקא. M נפקא P 84 אי בפקא. M 83 אסיירא או 82 דחד משמע ורבנן.

[Segel] für einen Sklaven ist [der Eigentümer des Rinds schuldig und der Mensch und [der Eigentümer] der Grube frei, und hinsichtlich Geräte und eines für das Heilig-Mensch und [der Eigentümer] des Rinds ersatzpflichtig und der der Grube ersatzfrei.

Aus welchem Grund? - Die Schrift sagt: und das tote so!! ihm reheren, nur wenn 10 das tote ihm [unbeschränkt] gehört, ausgenommen ist dieses, wo das tote nicht zu seiner Verfügung steht . Demnach wäre dies Raba entschieden, aber in Wirklichkeit war ihm dies ja fraglich; denn Raba ligtum unbrauchbar gewordenes Rind in eine Grube gefallen ist; deuten [die Worte: und das tote soil ihm gehoren, darauf hin, dass dies nur von dem Fall gelte, wenn genommen ist dieses, wo das tote ihm nicht [unbeschränkt] gehört, oder aber deuten [die Worte:] und das tote sol. ihm gehören, darauf hin, dass der Eigentümer das Aas behalten müsse? — Nachdem er es ge-

fragt hatte, entschied er es. - Woher entnimmt er demnach, dass der Eigentümer das Aas behalten müsse? - Dies folgert er aus [den Worten]: das tote soll ihm gehören, die bei der Schädigung durch ein Rind gebraucht werden. — Was veranlasst dich nun, aus [den Worten:] und das tote soll ihm gehören, die bei der Schädigung durch ein Rind gebraucht werden, zu entnehmen, dass der Eigentümer das Aas behalten müsse, und aus [den Worten:] und das tote soll ihm gehören, die bei der Grubenschädigung gebraucht werden, zu entnehmen, dass dies nur von dem Fall gelte, wenn das tote ihm [unbeschränkt] gehört, vielleicht entgegengesetzt!? - Es ist einleuchtend, dass man bei der Grubenschädigung frei ist, da man bei dieser auch wegen Geräte frei ist. - Im Gegenteil, man sollte doch bei der Schädigung durch ein Rind frei sein, da man bei dieser auch von der Hälfte des Ersatzes frei ist!? - Wir finden es aber nicht vom ganzen Ersatz.

WENN DA EIN RIND SAMT SEINEM JOCH HINEINGEFALLEN UND DIESES ZER-BROCHEN WORDEN IST &C. Unsre Mišnah vertritt also nicht die Ansicht R. Jehudas; denn es wird gelehrt: nach R. Jehuda ist man auch bei der Grubenschädigung für Geräte ersatzpflichtig. — Was ist der Grund der Rabbanan? — Die Schrift sagt: 145 und da ein Rind oder ein Esel hineinfällt, ein Rind, aber kein Mensch, ein Esel, aber keine Geräte. — Und R. Jehuda? — Das oder schliesst Geräte ein. — Und die Rabbanan? - Das oder dient als Teilung. - Und R. Jehuda? - Die Teilung geht aus [dem Wort] hineinfällt whervor. - Und die Rabbanan? - Unter hineinfällt können auch

mehrere verammen venten. Vielleicht ther lege money wie folgt aust to pe addy concrett, and Admi and a spesall und wenn auf eine Generalisteung ei as specialization foirt, a enthalt das Gemedic nur du, was das Spozielle neunt, also nor Rend and L. of anderes aber nicht!?

Ich will die sigen, weller tolor, ar hisenlamer der treube valle, die ist General burung time specialisinung und mirant eme Generalismany folgt, o richte man sich mich dem Speziellen wie das posiell Genannte etwas Lebendes ist, eben aber: wie das speziell Genannte ein Gegenstand ist, dessen Aas durch Berühren und flurch Tragen [levitisch] verunreinigend ist, chenso auch jedes andere, dessen Aas durch gend ist, Geflügel aber nicht!? Wenn dem so wäre, so sollte doch der Allbarmherzige nur das eine speziell genannt haben. Welches sollte er genannt haben. wenn nur das Rind, so könnte man glau-

שור והמור פרט כלל ופרט אין בבדל ארא כה שבפרט שור וחמור אין מידי אחרינא לא אמרי בנל הבור ישלם חזר וכלל כלל ופרט וכלר אי אתה דן אלא כנין הפרט מה הפרט מפירש בנירי היים את כל בעלי היים "אי מה הפרט מפירט דבר שנבלתה משמאה במני ובנישא או כל דבר שנבלתה משמאה במגן ובמשא אבר קופית רא אם כן נכתוב החמנא חד פרשא הי נכתוב אי כתב יניר הוה אמינא קרב לגבי מובח און שאינו קרב בי מזבה לא ואי כתב החמנא המיר היה אמינא eine ה אמינא המיר החמנא המיר החמנא ביום לא ואי כתב החמנא המיר היה אמינא קדיים בבבורה אין שאין קדוש בבבורה לא אלא אביר קרא והמת יהיה לו כל דבר מיתה בין לרבגן דקא בבינבי להו לבלים ובין לרבי יהודה דקא מרבי להי מברים ברים בני מיתה נינהו אמרי שבירתן זו היא so auch alles andere was lebt. Vielleicht is נילוב תורה עליו תורה להבלו מוש שייבה עליו תורה להבלו מיים צייתון ולרב דאמר בור שחייבה עליו תורה ולא לחבטו בין לרבגן כין לרבי יהודה כלים בגי הברא נינהו אמרי בחדתי דמיפקעי מהברא האי והמת ים והיה כו מבעי ליה לכדרכא דאמר רבא שור פסולי המוקדשין שנפל לכור פטור שנאמר והמת יהיה לו Berühren und durch Tragen verunreini- 20 אלב שלו יצא זה שאין הפת שלו יצא זה שאין הפת אמר קרא "כסף ישים לבעליו"לרבות כל דאית ליח בעלים אי הכי אפילו כלים ואדם נמי אמר קרא שור ולא אדם חמור ולא כלים ולרבי יהודה דקא וא שנבלתו MI 86 י רחמינא א אר א אר אריינא א אריינא ארב'. — M 89 הממעטי כלים א 88 M ארב'. ben, nur das, was auf dem Altar dargebracht wird, nicht aber das, was nicht auf

dem Altar dargebracht wird; und wenn nur den Esel, so könnte man glauben, nur das, was als Erstgeborenes geheiligt ist, nicht aber das, was nicht als Erstgeborenes geheiligt ist. - Vielmehr, die Schrift sagt: und das tote soll ihm gehören, alles was tötlich ist. - Sind denn, sowol nach den Rabbanan, die Geräte ausschliessen, als auch nach R. Jehuda, der Geräte einschliesst, diese tötlich 18? - Ich will dir sagen, ihr Zerbrechen ist ihr Tod. - Sind denn nach der Ansicht Rabhs, dass die Gesetzlehre bei der Grubenschädigung nur für die Stickluft und nicht für den Schlag verantwortlich gemacht habe, ob nach den Rabbanan oder nach R. Jehuda, diese durch Stickluft beschädigungsfähig!? - Ich will dir sagen, neue Gefässe, die durch die Luft platzen. - Aber [die Worte] und das tote soll ihm gehören, sind ja für folgende Lehre Rabas nötig, denn Raba sagte: Wenn ein für das Heiligtum untauglich gewordenes Rind in eine Grube gefallen ist, so ist der Eigentümer frei, denn es heisst: und das tote soll ikm gehören, nur wenn das tote ihm [unbeschränkt] gehört, ausgenommen ist dieses, wo das tote nicht zu seiner Verfügung steht!? - Vielmehr, die Schrift sagt: Geld soll er dem Eigentümer ersetzen, alles was einen Eigentümer hat. - Demnach sollte dies doch auch von Geräten und Menschen gelten!? - Die Schrift sagt: Rind, nicht aber ein Mensch, Esel, nicht aber Geräte. - Allerdings schliesst nach R. Je-

145. In der Schrift wird oft eine Singularform statt einer Pluralform gebraucht; cf. Ex. 36,1, Dt. 13,3, iSam. 17,34. 146. Was als Opfer brauchbar ist, also nur reine Tiere. 148. Wozu ist nach den Rabbanan ein Schriftvers nötig, um diese auszuschliessen, n. wieso kann sie RJ. einschliessen.

מרבי להו לכלים בשלמא שור ממעט ביה אדם אלא חמור מאי ממעט ביה °אלא אמר רבא חמור 8m.278 דבור לרבי יהודה ושה דאבידה לדברי הכל קשיא: נפל לתוכו שור הרש שוטה וקטן חייב: מאי שור שור של שוטה שור של הרש שוטה וקטן אילימא שור של הרש שוטה שום 5 [des Worts] Esel bei der Grubenschädigung שור של קטן הא שור של פקה פמור אמר רבי יוהנן שור'°שהוא חרש שור'°שהוא שומה שור'°שהוא קמן הא "שור שהוא פקח פטור אמר רבי ירמיה לא מבעיא קאמר לא מבעיא שור"שהוא פקה דחייב אבל שור יספנותו גרמה לו"ספנותו גרמה 10 Junges Rind Hinein, so ist er ersatz-לו וליפטר קא משמע לן אמר ליה רב אהא"לרבינא והתניא נפל לתוכו"בר דעת פטור מאי לאו שור"בר דעת אמר ליה לא אדם "אלא מעתה אדם בן דעת הוא דפטור הא לאו בן דעת"הוא דחייב שור ולא בן דעת מין בן דעת אמר nach wegen des Rinds eines Vollsinnigen ליה והתניא נפל לתוכו שור בן דעת פטור אלא אמר רבא "שור והוא הרש שור והוא שומה שור והוא קטן דוקא אכל שור והוא פקה פטור מאי מעמא דבעי ליה עיוני ומיזל תניא נמי הכי "נפל 8q.620 יברילה וכחלך בלילה derte: Hinsichtlich eines vollsinnigen Rinds חייב פקח"ומהלך ביום פטור:

הד 'שור ואחד כל 'בהמה לנפילת הבור [ניי] ולהפרשת הר כיני ולתשלומי כפל 'ולהשבת

שוטה וקטן הא של פקח M 90 שטותו גרמה לו + M 93 שור ש — M 92 т з -- М 96 дз М 95 י- מדפתי M 94 אדם ובן M 98 אדם ובן M 97 לעולם M 100 ביום + ולהשיב. M 2

huda, nach welchem Geräte einbegriffen sind, [das Wort] Rind einen Menschen aus, was aber schliesst [das Wort] [ise! aus!? Vielmehr erklärte Raba, die Bedeutung bleibt nach R. Jehuda und die des Worts Schaf beim Gesetz vom Verlorenen bleibt nach aller Ansicht unerklärt.

FIEL DA EIN TAUBES, BLÖDES ODER PFLICHTIG. Wie ist dies zu verstehen, wollte man sagen, das Rind eines Tauben, oder das Rind eines Blödsinnigen oder das Rind eines Minderjährigen¹⁵⁰, so wäre man demersatzfrei!? R. Johanan erwiderte: Ein taubes Rind, ein blödes Rind oder ein junges Rind. — Demnach wäre man wegen eines vollsinnigen Rinds frei!? R. Jirmeja erwibraucht überhaupt nicht gelehrt zu werden, dass man ersatzpflichtig sei, man könnte aber glauben, dass bei einem tauben, blöden oder jungen Rind dies die Taubheit, beziehungsweise die Kleinheit veranlasst habe und man ersatzfrei sei, so lehrt er uns. R. Aha sprach zu Rabina: Es wird ja aber gelehrt, dass wenn ein Verständiger in diese gefallen ist, man ersatzfrei sei; wahrscheinlich doch ein verständiges Rind!? Die-

ser erwiderte: Nein, ein Mensch. — Demnach ist man nur wegen eines verständigen Menschen frei, wegen eines unverständigen aber schuldig, es heisst ja: ein Rind, nicht aber ein Mensch!? — Vielmehr, unter verständig ist ein verständiges Geschöpf¹⁵¹ zu verstehen. Jener entgegnete: Es wird ja aber gelehrt, dass wenn ein verständiges Rind in diese hineingefallen ist, man ersatzfrei sei!? Vielmehr, erklärte Raba, nur für ein taubes Rind, nur für ein blödes Rind, nur für ein kleines Rind, für ein vollsinniges Rind aber ist man nicht ersatzpflichtig, weil es beim Gehen aufpassen sollte. Ebenso wird auch gelehrt: Ist in diese ein taubes, blödes, junges, blindes oder nachts gehendes Rind hineingefallen, so ist er ersatzpflichtig, wenn aber am Tag, so ist er ersatzfrei.

INERLEI OB EIN RIND ODER IRGEND EIN ANDERES TIER, [SIE GLEICHEN EIN-ander] HINSICHTLICH DES FALLENS IN EINE GRUBE, DER ENTFERNUNG VOM BERG SINAJ'S DER ZAHLUNG DES DOPPELTEN'53, DER WIEDERERLANGUNG DES VERLORE-

149. Cf. Dt. 22,1; die Worte dieses Schriftverses mit Ausnahme des genannten werden Bm. 27 a 150. Nach der Konstruktion des hebräischen Misnatexts ist auch dieser Sinn zulässig. 151. Dh. ein Mensch, auch wenn er nicht vollsinnig ist. 152. Bei der Gesetzgebung; cf. Ex. 153. Wenn sie gestohlen werden, cf. ib. 22,6.

Tampa Bur

S. S. DER ESTRADO TO THE MAUL SCHOOLS ANS THE GAPTUNG MISCHUNG UND DER SAME ALTHUM. UND BASSLIFT OF FAUCH YON FIREM WHID INDIENT GIFT. WESHALD HELST IN DIMNACH: " " " " Ind " yen on Schrift tom C. WOHNIGHTN STRICHT

GIMARA. Hinsichtlich des Fallens in eme Grube, denn es heisst sea ulter Ventumer hat, wie au bereits erklärt habon Hinsichtlich der Futfernung vom Herg Sman, denn es heisst 110 con Mensch. and the contribution is entitled in, das Wild ist jum Ausdruck) Vieh einbegrif- הלא בהמתך וכל בהמתך וכל בהמתך הלא שירך והמורך וכל בהמתך יהלא שירן המורך וכל בהמתך שירן וכל בהמתך יהלא שירן בהמתך יהלא שירן המורך וכל בהמתך יהלא שירן בהמתך וכל בהמתך יהלא שירן בהמתך וכל בהמתך יהלא שירן בהמתך וכל בהמתך וכל בהמתך וכל בהמתך שירן בהמתך וכל בהמתך בהמתך וכל במתך וכל במ ten, und das er schliesst Geflügel ein. Hinschtlich der Zahlung des Doppelten, wie wir erklärt haben: Ber de ant einem be-- www. s. kev., alles, wobei ein Eigentunusverbrechen begangen wird. Hinsicht- 200 lich der Wiedererlangung des Verlorenen denn es heisst: Vit pidem certarenen Geannun deres braders. Hinsichtlich der Entladung ist dies von der Sabbathruhe

durch [das Wort] Esel¹⁰⁵zu folgern. Hinsichtlich des Maulschliessens ist dies von der Sabhathruhe durch [Jas Wort] Rend zu folgern. Hinsichtlich der Gattungsmischung ist dies, soweit es das Pflügen betrifft, von der Sabbathruhe durch [das Wort] Rind, und soweit es die Kreuzung betrifft, von der Sabbathruhe durch [das Wort] Vieh zu folgern. - Woher dies'"bei der Sabbathruhe!? - Es wird gelehrt: R. Jose sagte im Namen R. Jišmâéls: Im ersten Dekalog 108 heisst es: 109 Dein Sklave, deine Magd und dein Vieh, und im zweiten Dekalog "heisst es: "dein Rind, dein Esel und all dein Vieh; das Rind und der Esel sind ja [im Ausdruck] Vieh einbegriffen, weshalb wurden sie besonders hervorgehoben? - um dir zu sagen: wie an dieser Stelle das Wild und das Geflügel dem Rind und dem Esel gleichen, ebenso gleicht das Wild und das Geflügel dem Rind und dem Esel auch in jeder anderen Stelle. - Vielleicht aber [deduzire man also: das Wort] Vielt im ersten Dekalog ist eine Generalisirung und [die Worte] Rind und Esel im zweiten Dekalog sind eine Spezialisirung, und wenn auf cine Generalisirung eine Spezialisirung folgt, so umfasst die Generalisirung nur das,

was die Spezialisirung nennt also nur Rind und Esel, anderes aber nicht!? - Ich will 154. Cf. Dt. 22,1 ff. 155. Wenn ein Tier unter der Last zusammenbricht, so muss man dem Eigentümer bei der Entladung behilflich sein; cf. Ex. 23,5. 156. Dies ist beim Dreschen verboten; cf. Dt. 25,4. 157. Verboten ist sowol die Kreuzung (Lev. 19,19) als auch das Zusammenspannen verschiedener Arten bei der Arbeit (Dt. 22,10). 158. Auch Tiere dürfen am Sabbath nicht zur Arbeit verwendet werden; cf. Ex. 20,10, Dt. 5,14. 159. Diese sind im Orient die verbreitetsten Haustiere. 160. Ex. 21,34. 161. Cf. ob. S. 199 Z. 21 ff. 162. 163. Ib. 22,8. 164. Dt. 22,3. 165. Dieses Wort wird bei beiden Gesetzen gebraucht u. deutet an, dass in dieser Beziehung beide Gesetze einander gleichen. Das Zusammenspannen bei der Arbeit. 167. Dass das Gesetz sich auch auf andere Tiere erstreckt. 168. Ex. 20,2 ff. 169. Ex. 20,10. 170. Dt. 5,6 ff. 171. Dt. 5,14.

ועוף כייצא בהן אם כי למה נאמר שור אי דמור אלא שדבר הבתים בהיוה: יי הונית ליה בעלים כדאמרן להפרשת הר סיני אם ברבה אם איש לא יחיה והיה בכלל בהבה הייא אם לרבית את העופות לתשלומי כפר כדאמריגן עד בל דבר פשני בלל בל דבר פשינה להשבת אבידה ילבל אבדת אחוך לפריקה ילות חמור הכייר כישבת יים לחסימה יליף שור משכת לכלאים אי בראים או בראים אי נומי alles, was Ei. יי פראים אי בראים אי איים שור משכת לכלאים אי דהרישה ילים שור שור משבת אי כלאים ההרבעה ילים בחבותך בחבות ועבי שבת בנין דוניא בי יובי אונה בישים יבי ישבינאה בבייה יים בראישונות נאבר (י)יבדך יאבתך יבהביק יבדביות שור וחמור בכלל כל בחמה היו ולמה יצאו לומר לד מה שור וחמור 'האמור כאן היה יעוף בייצא בהן את כל היה ועוף כיוצא בהן אימא בהמה דדכרות הראשונות כלל שורך וחמורך ידברות

האחרונות פרט כלל ופרט אין בכלל אלא מה

שבפרט שור וחמור אין מידי אחרינא לא אמרי

ת בהמתר M 8 בהמתר M 7

בתיב - B 4 ו - M 3

השיב או 5

אבידה לפריקה 'לחסימה 'לכלאים ולשבת יכן דוה

וכל בהמתך "דדברות האחרונות חזר וכלל כדל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט מה הפרט מפורש בעלי חיים את כל בעלי חיים ואימא מח הפרט מפורש דבר שנבלתו מטמא במגן ובמשא את כל דבר שנבלתו משמא במינן ובמשא אבל 634.63 עופות לא אמרי אם כן נכתוב החמנא חד פרטא הי נכתוב רהמנא אי כתב רחמנא שור הוה אמינא קרב לגבי מובה אין שאינו קרב לגבי מובח לא "ואי כתב רחמנא המור הוה אמינא קדוש ובל שאין קדוש בבכורה לא "אלא וכל Gegenstand ist, dessen Aas durch Berühren בהמתך ריבויא הוא וכל היכא "רכתב רחמנא כל רבויא הוא והא גבי מעשר דכתיב כל וקא דרשינן ליה בכלל ופרט דתניא ונתת[ה] הככת 50.270 בבר אשר תאוח נפשך בלל בבקר ובצאן [ו]ביין 80.630 ובכל אשר תשאלך נפשך הזר wenn dem so wäre, so sollte doch der All-וכלל כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט מה הפרט מפורש פרי מפרי וגידולי קרקע אף כל פרי מפרי וגידולי קרקע אמרי בכל כללא כל "ריבויא" איבעית אימא כל נמי כללא הוא מיהו מכתב ליה למכתב dargebracht wird, nicht aber, was auf dem ובהמתך כדכתים בדברות הראשונות וכתב [ו]כל בהמתך שמע מינה ריבויא "השתא דאמרת כל ריבויא הוא בהמתך דדברות הראשונות"ושור והמיר דדברות האהרונות למה לי אמרי שור לאגמורי שיר שור להסימה המור לאגמורי המור המור לפריכה דרב' האחר' – B 10 לתב החמנא המור M 9 כתב החמנא שור ! א דכתיב כל + B M 15 שורך וחמורך. 817 - М 14 11212

dir sagen, [die Worte] und a'! dein Vielt im zweiten Dekalog sind eine Generalisirung, und wenn auf eine Generalisirung eine Spezialisirung und darauf wiederum eine 5 Generalisirung folgt, so ist alles einbegriffen, was dem Speziellen gleicht; wie das speziell Genannte etwas Lebendes ist, ebenso auch alles andere, was lebend ist. - Vielleicht aber: wie das speziell Genannte ein und Tragen [levitisch] verunreinigend ist, ebenso auch alles andere, dessen Aas durch Berühren und Tragen verunreinigend ist. Geflügel aber nicht!? Ich will dir sagen, barmherzige nur eines speziell genannt haben. Welches sollte er genannt haben, wenn nur das Rind, so könnte man glauben, nur das, was auf dem Altar Altar nicht dargebracht wird, und wenn nur den Esel, so könnte man glauben, nur das, was als Erstgeborenes geheiligt ist, nicht aber, was als Erstgeborenes nicht geheiligt ist. - Vielmehr, [das Wort] all (dein Vieh) ist einschliessend. Ist denn [das Wort] all immer einschliessend, auch beim Zehnt heisst es ja al', und dennoch wird da [die Regel von der]

Generalisirung und der Spezialisirung deduzirt; denn es wird gelehrt: 172 Und verwende dus Geld jur alles, will du bezeinret, generell, Rinder, Schafe, Wein und Rauschtrank, speziell, und alles, wonach du Verlangen hast, wiederum generell, und wenn auf eine Generalisirung eine Spezialisirung und darauf wiederum eine Generalisirung folgt, so ist alles einbegriffen, was dem Speziellen gleicht, wie das speziell Genannte eine Frucht aus Frucht'ist und seine Nahrung aus dem Boden zieht, ebenso auch alles andere, was eine Frucht aus Frucht ist und seine Nahrung aus dem Boden zieht!? Ich will dir sagen, für alles ist für den angezogenen Schluss zu verwenden, all ist ein schliessend. Wenn du willst sage ich: all ist ebenfalls für den angezogenen Schluss zu verwenden, hierbei aber ist es einschliessend; es sollte ja heissen: und dein Vieh, wie im ersten Dekalog, wenn es aber all dein Vieh heisst, so ist zu entnehmen, dass es einschliessend ist. - Wozu sind nun, wo du ausgeführt hast, dass das all einschliessend sei, [die Worte] Vieh im ersten Dekalog und Rind und Esel im zweiten Dekalog nötig!? - Ich will dir sagen, [das Wort] Rind, um dadurch hiervon auf das Maulschliessen'74 folgern zu können, [das Wort] Esel, um dadurch hiervon auf die Entladung folgern zu können, und [das Wort] Vieh um dadurch hiervon auf die

^{172.} Dt. 14,26. 173. Animalien u. Vegetabilien, die durch Befruchtung entstehen u. Früchte 175. Cf. ob. S. 201 Z. 8. hervorbringen. 174. Cf. ob. S. 201 Z. 9.

Gattungsmischung befrein zu konnen. Demnach will wide auch einem Menhun verboten our e shrend doch gelehrt and, dans am Mensels unt allen [Tieren] walerty: I'm l'apantier wei a dies zu er-Tanen, das ist numbeh R. Aha b. Juqob: The Schrift agt. Pools den Solary und arm Maya ... h all rathen, ich habe sie Aur in andrer Besiehung.

R Hamma b. Agil tragte R. Hija b. Abba Weshall kommt im ersten Dekalog [das Wort] : " nicht vor und im zweiten wol? Dieser erwiderte: Anstatt dass du mich is dies tragst, frage mich lieber ob in diesem [das Wort] Workommt oder nicht; denn ich weiss nicht, ob in diesem [das Wort] gut vorkomme oder nicht. Wende dich an b. Levi zu verkehren pflegte, der in der Agada bewandert war. Als er darauf zu diesem kam, sprach er zu ihm: Von ihm hörte ich es nicht, aber Semuél b. Nahum, Bruder der Mutter des R. Aha b. Hanina, manche sagen, Vater der Mutter des R. Aliaj b. Hanina, erklärte es mir wie folgt: weil sie *später zerbrochen werden sollten. - Was ist denn dabei, dass sie später zer-

brochen werden sollten!? R. Asi erwiderte: Es würde, behüte und bewahre, das Gute bei Jisraél aufgehört haben.

אהא ברי 23 M אדי

אמרי + M 25

R. Jehošuâ sagte: Wenn jemand [den Buchstaben] Teth im Traum sieht, so ist dies ein gutes Zeichen für ihn. - Aus welchem Grund, wollte man sagen, weil dies gutes heisse¹⁸¹, so heisst es ja auch: 182 Mit einem Besen¹⁸³ der Vernichtung hinwegfegen!? — Wir sprechen von einem Teth184. — Vielleicht [heisst dies:] 185 //r Unflat186 klebt an ihren Säumen!? — Wir sprechen von einem Teth und einem Beth¹⁸⁷. — Vielleicht [heisst dies:]188 Ihre Tore sind in die Erde gesunken189]? - Vielmehr, weil die Schrift mit diesem das Gute begonnen hat, denn von am Anfang 190 bis 191 da sah Gott, dass das Licht [gut war], kommt kein Teth vor 192.

176. Cf. ob. S. 201 2. 11. 177. Mit einem Tier zusammen eine Last zu ziehen, da beim Šabbathgesetz auch von Menschen gesprochen wird. 179. Cf. Dt. 178. Dt. 5,14. 5,16 u. hierzu Ex. 20,12. 180. Die ersten Bundestafeln; cf. Ex. 33,19. 181. Das Teth ist der erste Buchstabe des W.s am gut, Gutes. 182. Jes. 14,23. 183. Dieser, 184. Während im angezogenen einen Fluch enthaltende Schriftvers beginnt mit einem Teth. Schriftvers mehrere Teth vorkommen. 185. Thr. 1,9. 186. Auch dieser Schriftvers beginnt mit einem Teth. 187. Dies kann nur an, gutes, heissen. 188. Thr. 2,9. 190. Beginn der hl. Schrift Die ersten beiden Buchstaben dieses Schriftverses sind Teth u. Beth. 191. Gen. 1,4. 192. Dh. das erste Wort, das in der Schrift mit einem Teth beginnt, ist das W. מוב

בחמתך לאנמורי בהמתך בהמתך לכלאים אי הכי אבילו אדם"ליתפר אלמא תנן אדם מותר עם כירן אומא אבילו אדם מותר עם כירן מבר בפונאי ידעי מער"רב פפא "פפונאי ידעי מעמא Q.d.360 דהא מילתא ומנו רב אהא בר יעקב אמר קרא אומצים and anarohon darfel? R. Papa er- אמען ינוח עבדך ואמתך כמוך להנחה הקשתיו ילא יילא ביי לדכר אחר: שאל רבי חנינא כן נכיל את רבי חייא בר אבא מפני מה בדברות הראשונית לא בהם בחם בוב ובדברות האחרונות "נאמר בהם 60.56 טוב אמר לו עד שאתה שואלני"אם נאמר בהם unsightlich des Ruhens verglichen, nicht שוב אם לאו שאיני יודע אם נאמר בהן מוב אם מוב אם לאו לאו כלך אצל רבי תנהום כר הנילאי שהיה רגיל אצל רבי יהושע כן לוי "שהיה כקי כאגדה אזל רגביה אמר ליה ממנו לא שמעתי אלא כך אמר לי שמואל"כר נחום אחי אמו של"רכי"אחא ברכי הנינא ואמרי לה "אבי אמו של "רבי אחי ברבי חנינא הואיל וסופן להשתבר וכי סופן להשתבר מאי הוי אמר רב אשי הם ושלום פסקה מוכה מישראל: אמר רבי יהושע "הרואה טית בחלומו סימן יפה לו מאי טעמא אילימא משום דכתיב מוב R. Tanhum b. Hanilaj, der bei R. Jehošuâ 20 קמר מית השמר "חד מית במטאטי השמר "חד מית קא 18. 14.46 אימא "וטאט[א]תיה במטאטי השמר "חד מית קא ממאתה בשוליה מית כית קאמרינן "הוה מית בית קאמרינן" מבעו בארין שעריה "אלא הואיל ופתה בו 0.2.9 הכתוב לטובה תחילה"שמבראשית עד "וירא אלהים יהושע בן ואמר רבי יהושע בן מית: האור לא כתיב טית: בהם אמר בהם B 18 במי 17 א בא + M 16 20 שה ב M 19 פוב שאלני. M אם...לאו ש

M 22 בר B 21

יי ובן לוי + M 24

M - אלא 27 M דמברי 28 M כי טוב לא.

לוי הרואה הספד בחלומו חכו עליו "מן חשמים יפראוה: הני בידי בבתבא: וכן חוה יעיף ביוצא בהן וכו: אמר ריש לקוש כאן שנה רבי 'תרנגול יא טוום ופכיוני ביאים וה בוה פשיבא אמר "לכ ווניבא בינים דובי בדדי דודי בדו דתיבאיביין חד הוא קא בשבין לן: אבר שמואל אווז באווי ואוון הדו הוא הבר כלאים זה בזה מתקיף לה רבא בר רב הגן כאי טעכא איליכא משום דהאי אריך "קועיה והאי ווטר קיניה אוא בינתה נמוא פרסא ונמלא מיינא 10 דהאי אלים קועיה והאי קטין קועיה הכי נמי דהוו כלאים זה בזה אלא אמר אביי זה ביציו מבחוץ ווה ביציו מכפנים רב פפא אמר"הא מעונה חרא ביעתא בשיחלא והא טעונה כמה ביעתא בשיחלא: אמר רבי ירמיה אמר ריש לקיש המרביע שני מינים מבים לוקה מאי מעמא אמר רב"אדא בר אהבה 15 משביה דעולא אתיא למינהו למינהו מיכשה: בעי החברה הכנוחונ בניוע ושיבומע מהו מי אמרינן ביון 598 -.. דעיוא לא"נחית בים ושיבוטא לא כליק ליבשה לא כלום עביד או דלמא"חשתא מיחת קא מנחיג מתקות לה רבינא אלא מעתה היבר המה ושעורה "בידו וורע הטה בארץ ושקורה בהוצה לארץ הכי נמי דמהייב אמרי הכי השתא התם ארץ מקום חזוכא "הוצה לאדין לא מקום היובא הכא אידי ואידי היובא היא:

M 29 מה"ש : M 30 ר' חנינא M 31 חד מינא M 29 מה"ש : M 33 חד מינא M 32 חד מוטר קאקיה והאי זוטר קאקיה M 34 האי טעינה הדא בב"ש והאי טעינה כמה ביעי M 34 ארא בר אדא משמ M 36 נרתה ריב M 37 הא M 27 ארא בידו M 38 M בידו M 39 חוא M 38 ארץ

Ferner sagte R. Jehošuâ b. Levi: Wenn jemand Trauerfeier im Traum sieht, so hat man ihn im Himmel geschont und erlöst. Dies nur, wenn man es geschrieben 'sieht.

DASSELBE GILT AUCH VON EINEM WILD UND EINEM GEFLÜGEL &c. Res-Laqis sagte: Hier lehrte Rabbi, dass ein Hahn, ein Pfau und ein Fasan zusammen als Gattungsmischung gelten — Selbstverständlich!? — R. Habiba erwiderte: Da sie zusammen aufwachsen, so könnte man glauben, sie gelten als eine Gattung, so lehrt er uns.

Šemuél sagte: Eine Gans und eine wilde Gans sind zusammen Gattungsmischung. Raba b. R. Hanan wandte ein: Wenn etwa aus dem Grund, weil die eine einen langen Hals und die andere einen kurzen Hals hat, so wären ja auch das persische Kamel und das arabische Kamel zusammen Gattungsmischung, denn das eine hat einen starken Hals und das andere hat einen dünnen Hals!? Vielmehr, erklärte Abajje, beim einen befinden sich die Hoden von aussen, beim anderen befinden sie sich von innen. R. Papa erklärte: Die eine hat nur ein Ei im Eierstock, die andere hat mehrere Eier im Eierstock.

R. Jirmeja sagte im Namen des Reš-Laqiš: Wenn jemand zwei Gattungen See-

tiere mit einander kreuzt, so erhält er Geisselhiebe. — Aus welchem Grund? R. Ada b. Ahaba erwiderte: Man folgere hinsichtlich dieser von den Festland[tieren] durch das bei beiden gebrauchte [Wort] Art^{197} .

Rehaba fragte: Wie ist es, wenn man eine Ziege und eine Meerbutte zusammen [einen Wagen] ziehen lässt? sagen wir, dass dies, da weder die Ziege ins Wasser hinabsteigt noch die Meerbutte aufs Festland heraufkommt, nichts ist, oder aber, er lässt sie ja zusammen anziehen? Rabina wandte ein: Demnach müsste man auch strafbar sein, wenn man ein Weizenkorn und ein Gerstenkorn in die Hand nimmt und das Weizenkorn im Jisraélland und das Gerstenkorn ausserhalb des Lands säet!? — Ich will dir sagen, in diesem Fall ist es im Jisraélland strafbar, ausserhalb des Lands aber nicht, in jenem Fall aber ist es ja auf beiden Stellen strafbar.

^{193.} Das W. הספר (Trauerfeier) besteht aus den Silben on schonen u. [ה] erlösen. 194. Das geschriebene Wort, nicht etwa eine wirkliche Trauerfeier. 195. Auch bei diesen hat das Verbot der Kreuzung statt. 196. Dem Gänserich. 197. Cf. Gen. 1,21,25. Das in der Schrift genannte Verbot, bei dem eine Bestrafung nicht genannt ist, wird mit Geisselhieben bestraft. 198. Das Verbot der Mischung erstreckt sich auch auf Pflanzungen; cf. Lev. 19,19.

SECHSTER ABSCHNITT

MINN HMAND KLEINVIEHEN DEN STALL ME HINDINGIPRACHT UND DIE TÜR GE-HORIG AUGI SCHLOSSEN UND ES HERAUSGE-ROMMEN IST UND SCHADEN ANGERICHTET בחמה או שמסרה להרש שימה וקמן ייצאה והויקה ER SIE 5 הויקה יוצאה וקמן ייצאה והויקה ALI A NACHE GEHÖRIG ARGESCHLOSSEN UND IS HERAUSGEKOMMEN IST UND SCHADEN ANGERICHTET HAT, SO IST ER ERSATZ-(FLICHTIG; WENN ES NACHTS AUSGEBRO-CHEN IST ODER RÄUBER EINGEBROCHEN 10 בירות גמירים אכלה שמעון אומר אכלה פירות גמירים SIND UND ES HERAUSGEKOMMEN IST UND SCHADEN ANGERICHTET HAT, SO IST ER ER-SATZEREI; HABEN ES DIE RÄUBER HERAUS-GEFÜHRT, SO SIND DIE RÄUBER ERSATZ-שאינה יכולה לעמור ברוח מצויה זהו שלא בראוי: PFLICHTIG . WENN ER ES DER SONNENHITZE ה AUSGESETZT ODER EINEM TAUBEN, BLÖD-SINNIGEN ODER MINDERJÄHRIGEN ANVER-

מאה ייצאה בפניה בראיי ייצאה Col.b יהזיקה פטיר לא נעל בפניה כראיי ייצאה והזיקה חייב נפרצה בלילה או שפרצוה לכטים ייצאה ונין והזיקה פטור הוציאוה לכטים 'לכטים חייבין: הניחה חייב מסרה לרועה נכנס רועה תחתיו נפלה לגינה ונהנית משלמת מה שנהנית ירדה בדרבה והזיקה משלמת מה שהזיקה ביצד משלמת מה שהזיקה שמין בית כאה כאותה שדה כמה היתה יפה וכמה משלמת פירות גמורים אם כאה כאה אם כאתים

נפרא. תנו רבנן איזהו בראוי ואיזהו שלא כראוי דלת שיכולה לעמוד ברוח מצויה זהו כראוי אמר רבי מני בר פטיש מאן תנא מועד דסני ליה .a -- B 2

TRAUT UND ES FORTGELAUFEN IST UND SCHADEN ANGERICHTET HAT, SO IST ER ERSATZPFLICHTIG. HAT ER ES EINEM HIRTEN ANVERTRAUT, SO TRITT DER HIRT AN SEINE STELLE'. WENN ES IN EINEN GARTEN GEFALLEN IST' UND EINEN NUTZEN GE-HABT HAT, SO IST DER NUTZEN ZU BEZAHLEN; WENN ES ABER AUF GEWÖHNLICHE Weise hinabgestiegen ist und Schaden angerichtet hat, so ist der Schaden zu ersetzen. Auf welche Weise ist der Schaden zu ersetzen⁴? — man schätzt DIESE SEAHFLÄCHE' IM FELD, WIEVIEL SIE FRÜHER WERT WAR UND WIEVIEL SIE JETZT WERT IST. R. SIMÔN SAGT, WENN ES REIFE FRÜCHTE GEFRESSEN HAT, SO IST FÜR REIFE FRÜCHTE ZU BEZAHLEN; WENN ES EINE SEAH GEFRESSEN HAT, SO IST EINE SEAH, UND WENN ZWEI SEAH, [SO SIND] ZWEI SEAH [ZU ERSETZEN].

Unitatia. Die Rabbanan lehrten: Was heisst gehörig und was heisst nicht gehörig? wenn die Tür vor einem gewöhnlichen Wind standhalten kann, so heisst dies gehörig, und wenn sie vor einem gewöhnlichen Wind nicht standhalten kann, so heisst dies nicht gehörig.

R. Mani b. Paptiš sagte: Wer ist der Autor, welcher sagt, dass für ein Gewarn-

^{1.} Es befindet sich im Besitz der Räuber. 2. Hinsichtlich der Verantwortung für angerichteten Schaden. 3. Aus einem höher gelegenen Ort. 4. Dh. wie der Schaden berechnet wird. 5. Ein Stück Feld, auf welchem man eine Seah Aussaat säen kann.

בשמירה פהותה רבי יהודה היא דתנן "קשרו בעליו מפני 60.450000 במוסירה ונעל 'לפניו בראוי ויצא והזיק אחד תם ואחד מועד הייב דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר תם חייב מועד פטור ישנאמר ולא ישמרנו בעליו 21,36 תם אלא סכין אפילו תימא רבי מאיר שאני שן ורגל דהתורה מיעטה כשמירתן דאמר רבי אלעזר ואמרי לה במתניתא תנא ארבעה דברים התורה מיעמה בשמירתן ואלו הן בור ואש שן ורגל בור דכתיב [ו|כי יפתה איש בור או כי יכרה איש 33. ... בור ולא יכסנו הא כסהו פטור אש דכתיב "שלם בבור ישלם המבעיר את הבערה עד דעביד כעין מבעיר שן דכתיב "ובער בשדה אחר עד דעביד בעין ובער ⁶⁴ רגל דכתיב ושלח עד דעביד כעין ושלח ותניא ני ושלה זה הרגל וכן הוא אומר 'משלהי רגל השיר 15 ser. פני 32.20 והחמור ובער זה חשן וכן הוא אומר "כאשר יבער יאפר ו הגלל עד תמו שעמא דעביד כעין ושלה ובער הא לא עביד לא אמר 'רבה מתניתין גמי דיקא דקתני צאן מכדי בשור קא "עסקינן ואתי ניתני שור מאי בשמירתן "משום"דצאן קרן לא בתיבא בה שן ורגל M 5 | 1 - P 4 | שנא'...זה M 3 | בפניו M 2 ישי בר אשי M 7 אין...כבין 🔘 M 6 עסיק B 10 + לאו. M + לישנא אחרינא לאו B 9 א עסיק

tes eine leichte Bewachung' ausreiche? das ist R. Jehuda, denn es wird gelehrt: wenn es der Eigentümer mit dem Halfter angebunden und vor ihm [die Tür] gehö-לו שמירה 'הריעור אומר 'אליעור אומר ' rig abgeschlossen hat, und es dennoch herausgekommen ist und Schaden angerichtet hat, so ist er, ob gewarnt oder ungewarnt, ersatzpflichtig - Worte R. Meirs; R. Jehuda sagt, wegen eines ungewarnten sei er 10 ersatzpflichtig, und wegen eines gewarnten sei er ersatzfrei, denn es heisst: 'und sein Eigentümer es nicht bewacht, und dies ist eine Bewachung. R. Eliêzer sagt, für dieses gebe es keine andere Bewachung als das Mes-- Du kannst auch sagen, dass es R. Meir ist, denn bei der Zahnschädigung und der Fußschädigung ist es anders, da die Gesetzlehre ihre Bewachung erleichtert hat. R. Eleâzar sagte nämlich, und nach ande-ישנא דקתני צאן לאו משום דהתורה מיעמה ren wurde es in einer Barajtha gelehrt: Bei vier Dingen hat die Gesetzlehre die Bewachung erleichtert, und zwar: bei der Grubenschädigung, bei der Feuerschädigung, bei der Zahnschädigung und bei der Fussschädigung. Bei der Grubenschädigung, denn es heisst: Wenn jemand eine Grube

offnet oder eine Grube gräbt und sie nicht zudeckt; wenn er sie aber zugedeckt" hat, so ist er ersatzfrei. Bei der Feuerschädigung, denn es heisst: "So soll der, der den Brand angestiftet hat, bezahlen; nur wenn er nach Art eines Brandstifters verfahren" ist. Bei der Zahnschädigung, denn es heisst: "Und in einem fremden Feld abweiden lässt; nur wenn es so geschehen ist, als hätte er die Abweidung selbst veranlasst. Bei der Fussschädigung, denn es heisst: und heraufschickt; nur wenn es so geschehen ist, als hätte er es direkt heraufgeschickt. Ferner wird auch gelehrt: Und heraufschickt, das ist die Fußschädigung, denn es heisst: "Die den Fuss der Rinder und der Esel schicken; und abweiden lässt, das ist die Zahnschädigung, denn es heisst: 3 Wie es abweidet der Zahn, bis es ganz aus ist. Also nur wenn es so geschehen ist, als hätte er es selbst heraufgeschickt und selbst abweiden lassen, sonst aber nicht. Rabba sagte: Dies ist auch aus unsrer Mišnah zu entnehmen, denn diese lehrt dies vom Kleinvieh, und da bis jetzt von einem Rind gesprochen wird und nun vom Kleinvieh die Rede ist, so geschieht dies wahrscheinlich aus dem Grund, weil die Schrift die Bewachung desselben erleichtert hat, und bei diesem kann nicht von der Hornschädigung die Rede sein, sondern von der Zahnschädigung und der Fußschädigung; er lehrt uns also von

דכאן.

^{6.} Die Misnah spricht von der Zahnschädigung u. der Fußschädigung, hinsichtlich deren das Vieh von vornherein als gewarnt gilt, dh. der ganze Schaden ersetzt werden muss. 7. Eine solche ist unter der Bezeichnung "gehörig" zu verstehen. 8. Ex. 21,36. 9. Ib. V. 33. 12. Durch grobe Fahrlässigkeit. Er braucht sie nicht zu verschütten. 11. Ex. 22,5. 14. Jes. 32,20. 15. iReg. 14,10. 13. Ex. 22,4.

the en , die von vornheren als gewant gollon

I s wind peleling R. John in scott Wegen vier Handlungen my men dem gun dinalian Cericht to enuber her und more hummili when Gericht gogenuler schule this, and war wenn amand einen Zaun ym dom Vich seine Nachsten niederroust, wenn jemand das Halmgetreide bregt, wenn jem and Falsehzengen mietet, die für ihn Zeugnis ablegen sollen, und wenn jemand für seinen Nächsten Zeugm. ablegen kann und dies unterlässt.

nen Zaun vor dem Vich seines Nächsten niederreisst; in welchem Fall, ist es eine gute Wand, so sollte er doch auch dem menschlichen Gericht gegenüber schuldig sein !? Vielmehr, wenn es eine schadhaf- צי בדיני אדם והייב בדיני אדם והייב בדיני te Wand ist.

Der Meister sagte: Wenn jemand das Halmgetreide seines Nächsten gegen das

Feuer biegt; in welchem Fall, wollte man sagen, wenn es dieses dann durch einen gewöhnlichen Wind erreichen kann, so sollte er doch auch dem menschlichen Gericht gegenüber schuldig sein!? Vielmehr, wenn es dieses dann nur durch einen gewöhnlichen Wind erreichen kann. R. Asi erklärte: Hier wird vom Verbergen gesprochen, wenn er es zum Verborgenen bei einer Feuerschädigung gemacht hat".

B 12

Der Meister sagte: Wenn jemand Falschzeugen mietet, die für ihn Zeugnis ablegen sollen; in welchem Fall, wollte man sagen, für sich selbst, so wird er ja zur Zahlung verurteilt" und somit auch dem menschlichen Gericht gegenüber schuldig!? - Vielmehr, wenn für seinen Nächsten.

«Wenn jemand für seinen Nächsten Zeugnis ablegen kann und dies unterlässt;» in welchem Fall, wollte man sagen, wenn es zwei3 sind, so ist es ja selbstverständlich, dies befindet sich ja in der Gesetzlehre: Wenn er nicht sagt, so ladet er Sünde auf sich!? — Vielmehr, wenn er allein ist25. Weiter keine26 mehr, es gibt ja noch folgendes: Wenn jemand das Entsündigungswasser oder die Entsündigungskuh zur Benutzung

16. Dass eine leichte Bewachung ausreiche. 17. Und das Vieh fortläuft. dass es vom Feuer erfasst werden kann. 19. Für die Wand; für das Vieh ist er nicht haftbar, da er das Fortlaufen nur veranlasst hat. 20. Die zum Niederreissen bestimmt ist. Wenn er das Getreide in der Nähe eines Feuers zugedeckt hat; der Eigentümer erhält dann keinen Ersatz; cf. S. 16 N. 103. 22. Wenn es sich herausstellt, dass es Falschzeugen sind. Wenn ausser ihm noch ein 2. Zeuge vorhanden ist. Das Zeugnis zweier Zeugen ist bei einem Prozess ausschliggebend u. führt eine Verurteilung bezw. Freisprechung herbei; wenn einer seine Aussage unterlässt, so fügt er dem dadurch betroffenen Prozessführenden einen direkten Schaden zu. 25. Ein einzelner Zeuge kann nicht die Verurteilung des Beklagten herbeiführen, jedoch wird ihm ein Eid auferlegt; es ist anzunehmen, dass er die Schuld eingestanden haben würde. 26. Handlungen, derentwegen man dem menschlichen Gericht gegenüber frei u. dem himmlischen Gericht gegenüber schuldig ist. 27. Cf. Num. 19,2 ff.

דברים העושה אותן פטור מדיני אדם והיים בדיני שמים ואלו הן הפורץ גדר בפני בהכית הבירו והבופה קמתו של חבירו בפני הדליקה והשוכר עדי שקר להעיד והיודע עדות לחבירו ואינו בעיד ל:: אמר מר הפורין גדר בפני בהמת הכירו היכי דמי אילימא בכותה בריא בדיני אדם גפי ניהיים אלא ביתל ריבוני אבר כור הבופה קניתו של הבירי semes Mahsten gegen das Fener heran- הוה ביה דמיא דמיא דמיא ליה ברוה הדליקה חיבי דמי אילימא דמטיא ליה ברוה הו מצויה בדיני אדם נמי ניהייב אלא דממיא כהוה שאינה מצויה ורכ אשי אמר מניון אתנר ניטים דשויה מכון באש: אכר כר "וחשובר עדי שקר היכי דמי אילימא לנפשיה ממונא בעי שלומי ובדיני Der Meister sagte: Wenn jemand ei- והיודע עדות "יוהיודע לחבריה: "ארם נפי ניהייב אלא לחבריה: להבירו ואינו מעיד לו במאי עסקינן אירימא בבי תרי פשיטא דאורייתא הוא "אם לא יגיד ונשא כינו אלא בחד ותו ליכא והאיכא (סימן העישה בסב ושליה חבירו "נשבר) העושה מלאבה במי

הוא דכתיב בה וקא משמע ון דשן ורגל דמועדין

מושני שבין מינה: תניא "אפר רבי יהושני ארבניה

שו ר דמעיקרא מועדין נינהו ש M 11 בבאר. MP 14 בבאר + M 13

שמים והאיכא "הנותן סם"המות כפני בהמת חבירו "89.47 פטור מדיני אדם וחייב כדיני שמים והאיכא 'השולה את הבערה ביד חרש שומה וקמן פמור 6.5% מדיני אדם וחייב בדיני שמים והאיכא [°]המבעית ⁴¹⁶ שמים זוריב בדיני שמים s verabreicht, so ist er dem menschlichen והאיבא נשברה כדו "ברשות הרבים ולא כוקה מהאיבא נפלה נכלו ולא הנכידה רבי כאיר כהייב בהייקן והכמים אומרים פמור "בדיני אדם והייב בדיני שמים אין "מיהא איכא טוכא והני אצטריכא ליה ים בדיני שמים נמי לא ליחייב קמשמע schaden anrichtet, so ist er dem menschli-לן הפורין גדר בפני בחמת חבירו מהו דתימא ביון "דלמסתריה קאי מה עביד בדיני שמים"נמי לא ליהייב קא משמי לן הביפה קמתו של הבירו "נמי מהו דתימא לימא מי "הוה ידענא דאתיא רוח מו שאינה מצויה ובדיני שמים נמי לא ליחיים קא משמע לן ולרב אשי דאמר"נמי שמון אתמר מחי דתימא"אנא כסויי כסיתיה ניהלך וכדיני שמים נמי לא ליהייב קא משמע לן והשובר עדי שקר 20.420 "נמי מהו דתימא לימא" דברי הרב ודברי התלמיד Syn.29° חברי פי שופעין ובדיני שפים נפי לא ריהייב קא nach R. Meir für den dadurch angerichte-משמע לן והיודע עדות לחבירו ואינו מעיד לו מהו דתימא °מי יימר דכי הוה אתינא מסהדינא 25 כית הוה בודה דלמא הוה משתבע לשקרא ובדיני אנ M או M ברה״ר - M או B או B או - P או - P או M או שנבל 18 M מרוני 19 M שנבל 18 M מרוני 19 M שנבל + M 23 יימר דהוה אתיא M 22 P 21 דלמסתריא 26 במי + B 25 (ליה + H M 24 – ליה אמר ליה] 🖐 .[a:5] 825 1 M

verwendet, so ist er dem menschlichen Gericht gegenüber frei und dem himmlischen Gericht gegenüber schuldig. Ferner: wenn jemand einem Vieh seines Nächsten Gift Gericht gegenüber frei und dem himmlischen Gericht gegenüber schuldig. Ferner: wenn jemand durch einen Tauben, Blödsinnigen oder Minderjährigen einen Feuerchen Gericht gegenüber frei und dem himmlischen Gericht gegenüber schuldig. Ferner: wenn jemand seinen Nächsten erschreckt, so ist er dem menschlichen Gericht gegenüber frei und dem himmlischen Gericht gegenüber schuldig. Ferner: wenn einem ein Krug auf der Strasse zerbricht und er ihn nicht fortschafft, oder einem sein Kamel stürzt und er es nicht aufrichtet, so ist er ten Schaden verantwortlich, die Weisen sagen, er sei dem menschlichen Gericht gegenüber frei und dem himmlischen Gericht gegenüber schuldig. - Freilich gibt es viele solcher Handlungen, diese aber müssen besonders gelehrt werden; man könnte nämlich glauben, dass man wegen dieser nicht einmal dem himmlischen Gericht ge-

genüber schuldig sei, so lehrt er uns. Bezüglich des Niederreissens eines Zauns vor dem Vieh seines Nächsten könnte man glauben, da dieser zum Niederreissen bestimmt ist, so hat er nichts [Unrechtes] getan, und sei auch dem himmlischen Gericht gegenüber frei, so lehrt er uns. Bezüglich des Heranbiegens des Halmgetreides seines Nächsten könnte man glauben, dass er, da er zu jenem sagen kann, er habe nicht gewusst, dass ein ungewöhnlicher Wind kommen werde28, nicht einmal dem himmlischen Gericht gegenüber schuldig sei, so lehrt er uns. Und nach R. Aši, welcher erklärt, hier werde von dem Fall gelehrt, wenn er es verborgen hat, könnte man glauben, er könne zu ihm sagen, er habe es nur zugedeckt, und sei somit nicht einmal dem himmlischen Gericht gegenüber schuldig, so lehrt er uns. Hinsichtlich des Mietens von Falschzeugen könnte man glauben, dass er, da er sagen kann, man habe auf die Worte des Meisters eher als auf die Worte des Schülers zu achten", auch dem himmlischen Gericht gegenüber nicht schuldig sei, so lehrt er uns. Und hinsichtlich der Unterlassung einer Zeugenaussage für seinen Nächsten könnte man glauben, dass er, da er sagen kann, es sei nicht ausgemacht, dass jener wegen seiner Zeugenaussage ein Geständnis abgelegt haben würde, er würde vielleicht falsch geschworen haben, nicht ein-

^{28.} Und das Feuer auf das Getreide treiben. 29. Dh. die Zeugen sollten nicht auf ihn, sondern auf das Gebot Gottes, kein falsches Zeugnis abzulegen, hören.

mal dem Junius ellen Gerielit regenüber schuldle at a lebit er una

W XX E. MEHRS AL GLIRROCHEN IST only Rather transforms see &c half, and the nur wenn exducingemadier hat Denmade it erersatzpflichthe wenn committed in engelnochen hat; ist e cine ynte Wand, a collte er doch nicht ersatzublichtig sein, selbst wenn es nicht "ואפילו לא התרה וכי איתכר דרבה אכיפא איתפר ים nichts da- יו אפילו לא התרה וכי איתפר דרבה אכיפא איתפר יו the, and ist as eine schadhafte Wand, so so te er doch nicht nei sein, auch wenn es durchgebrochen hat, es hat ja mit einem Vaschulden begonnen und mit einem Missgoschick geendet? Erklärlich wäre es aller- וכופו באונס קא משמע לן דכולה פשיעה היא מאי 15 מופו באונס קא dines nach demjenigen, welcher sagt, dass w un es mit einem Verschulden begonnen und mit einem Missgeschiek geendet hat, num ersatzirei sei, wie ist es aber nach demjonigen, welcher sagt, dass wenn es mit ei- 20 nem Verschulden begonnen und mit einem Missgeschick geendet hat, man ersatzpflichtig sei, zu erklären!? Vielmehr, unsre Mišnah spricht von einer guten Wand, und zwar auch wenn es nicht durchgebrochen hat, und die Lehre Rabbas bezieht sich auf

שמים נמי לא ליחיים קא משמע לן: נפרצה ברירה או שפרצוה לכשים כו : אמר רבה והוא שהתרה אבל לא התרה מאי הייב היכי דמי אילימא בבותל בריא כי לא חתרה "אמאי חייב מאי הוה ליה למעבד אלא בכותל רעוע כי חתרה אכאי פטיר ס תחלתו בפשינה וכופו באונס הוא הניהא לכאן דאמר החלתו בפשיעה וסופו באונס פמור ארא ארא למאן דאמר "תחילתו בפשיעה וסיפו באונם חייב מאי איכא לכימר אלא מתניתין בכותר בריא הניחה בחמה או שמכרה להרש שומה וקמן ויצתה והזיקה חייב אמר רבה ואפילו התרה לא מבנייא היכא דלא התרה דכולה בפשינה הוא אלא אפילי 'חתרה נמי"מהו דתימא הויא לה תהילתו בפשינה טעמא "דאמר ליה מידע ידעת דכיון דשבקתה מצדקא דאית לה למיעכד עבדא ונפקא: Man.418 מוסס הוציאוה לכשים 'לכשים חייבין: פשישא כיון דאפקיה "קיימא לה ברשותייהו לכל מילי לא צריכא דקמו לה באפה כי הא דאמר רכה אמר רב מתנה "אמר רב המעמיד בהמת הכירו על קמת הכירו הייב מעמיד פשיטא לא צריכא דקם לה באפה אמר"ליה תחילתו...באונכ M 28 אי מאי M 27 מאי מאי M 32 היכא ד - 31 M () מהו...היא + M (30

דאל ון 33 M קמה | M 34 א״ר ון 35 M להו

(V) ליה) ר״ו הכבישה. den Schlußsatz: wenn er es der Sonnenhitze ausgesetzt oder einem Tauben, Blödsinnigen oder Minderjährigen anvertraut hat, und es fortgelaufen ist und Schaden angerichtet hat, so ist er ersatzpflichtig; hierzu sagte Rabba: selbst wenn es durchgebrochen hat; selbstverständlich ist dies von dem Fall, wenn es nicht durchgebrochen hat, wo es ganz durch sein Verschulden geschehen ist, aber dies gilt auch von dem Fall, wenn es durchgebrochen hat; man könnte glauben, dies heisse mit Verschulden begonnen und mit einem Missgeschick geendet, so lehrt er uns, dass dies ein vollständiges Verschulden sei, weil jener zu ihm sagen kann: du solltest wissen, dass wenn du es der Sonnenhitze aussetzest, es alle Mittel³¹ anwenden wird, um zu entweichen.

HABEN ES DIE RÄUBER HERAUSGEFÜHRT, SO SIND DIE RÄUBER ERSATZPFLICH-TIG. Selbstverständlich, wenn sie es herausgeführt haben, so befindet es sich ja in jeder Hinsicht in ihrem Besitz³²!? — In dem Fall, wenn sie sich vor dieses nur hingestellt haben. So sagte Rabba im Namen R. Mathnas im Namen Rabhs: Wenn jemand ein fremdes Vieh auf fremdes Getreide hinstellt, so ist er ersatzpflichtig, und da dies vom Hinstellen selbstverständlich ist, so ist dies auf den Fall zu beziehen, wenn er sich vor dieses hingestellt hat³⁴. Abajje sprach zu R. Joseph: Du hast es

^{30.} Die Wand, nicht aber, wenn die Wand von selbst eingestürzt ist. 31. Nach FLEI-SCHER (bei Levy, NHWB. ij S. 210) richt. מצרקא, pers. Mittel, Hilfsmittel, Gegenmittel. Die Ableitung vom hebr. צדק verdient kaum Beachtung. 32. Ein Tier wird durch das Ansichziehen erworben. 33. Und es dadurch aus dem Stall hinausdrängt, ohne es berührt zu haben. 34. Und das Tier auf das fremde Feld hinaufgedrängt wurde.

אביי לרב יוסף חכישה אמרת לן ולסמים נמי "דהבישוה: מסרה לרועה נכנס הרועה כו': אמרי תחתיו דמאן אילימא תחתיו דבעל בחמה תנינא חדא זמנא "מסרו לשומר חנם ולשואל לנושא שכר באפ "ולשוכר כולן נכנסו תחת הבעלים אלא תחתיו דשומר ושומר קמא אפטר ליה לגמרי לימא תיהוי תיובתא דרבא 'דאמר רבא שומר שמסר לשומר ה.360 תיובתא חייב אמר לך רבא מאי מסרו לרועה"לברזיליה דאורחיה דרועה למימסר לברזיליה איכא דאמרי ים מכרה לרועה ולא קתני מכרה לאחר Hat er es einem unentgeltlichen Hüter, ei-שמע מינה מאי "מסרה לרועה "מסר רועה לברזיליה דאורחיה דרועה למימסר לברזיליה אבל לאחר לא לימא מסייע ליה לרבא דאמר רבא שומר שמסר לשומר הייב אמרי לא דלמא אורחא דמילתא קתני אפר אפר אבידה רבה אפר "שומר אבידה רבה אפר erste Hüter ganz frei ist, so wäre dies ja כשומר הגם דמי רב ייכן אמר בשומר שבר דמי המו רבה אמר כשומר הנם דמי מאי הנאה קא מטי ליה רב יוסף אמר כשומר שכר דמי בחהיא הנאה דלא "בעיא למיתבי ליה ריפתא לעניא הוי "שומר שכר איכא "דמפרשי הכי רב יוסף אמר כשומר dern, darunter ist der Fall zu verstehen, שכר דמי כיון דרחמנא שעבדית בעל כורחיה חלכך כשומר שכר דמי (סימן החזירה לעולם השב חייא דקתני + M א א דהכבישוה P א פר והשוכר + M א א דקתני P א פר דקתני מסרה לרועה | P 39 מסר ש 40 M בקתני מסר לרועה

דפריש. M 43 בריש.

uns erklärt: wenn er ihm einen Schlag versetzt35 hat, ebenso ist auch hinsichtlich der Räuber zu erklären, wenn sie ihm einen Schlag versetzt haben.

HAT ER ES EINEM HIRTEN ANVER-TRAUT, SO TRITT DER HIRT AN SEINE STELLE &c. An wessen Stelle, wollte man sagen, an Stelle des Eigentümers des Viehs, so wurde dies ja bereits einmal gelehrt: nem Entleiher, einem Lohnhüter oder einem Mieter anvertraut, so treten sie alle an die Stelle des Eigentümers; wollte man sagen, an Stelle des Hüters, so dass der eine Widerlegung der Ansicht Rabas, denn Raba sagte, dass wenn ein Hüter es einem anderen Hüter anvertraut hat, er ersatzpflichtig sei? - Raba kann dir erwiwenn der Hirt es seinem Hütejungen anvertraut hat, denn es ist die Art der Hirten, [das Vieh] ihren Hütejungen anzuvertrauen. Manche lesen: Da er es von dem Fall lehrt, wenn er es einem Hirten anvertraut hat, und nicht von dem Fall, wenn irgend

einem anderen, so ist ja darunter der Fall zu verstehen, wenn es der Hirt seinem Hütejungen anvertraut hat, und zwar aus dem Grund, weil es die Art der Hirte ist, [das Vieh] ihren Hütejungen anzuvertrauen, nicht aber, wenn er es irgend einem anderen anvertraut hat, somit wäre dies eine Stütze für Raba, denn Raba sagte, dass wenn ein Hüter [das Vieh] einem anderen Hüter anvertraut hat, er ersatzpflichtig sei. - Ich will dir sagen, nein, vielleicht lehrt er nur das gewöhnliche, während es tatsächlich auch von einem anderen gilt.

שני למיתב רפתא M 41

Es wurde gelehrt: Der Hüter eines Funds30 gleicht, wie Rabba sagt, einem unbezahlten Hüter, und wie R. Joseph sagt, einem Lohnhüter. Rabba sagt, er gleiche einem unbezahlten Hüter, denn er hat ja davon keinen Nutzen; R. Joseph sagt, er gleiche einem Lohnhüter, denn für den Nutzen, dass er nicht nötig hat, einem Armen Brot zu verabreichen⁶, gilt er als Lohnhüter. Manche erklären es wie folgt: R. Joseph sagt, er gleiche einem Lohnhüter, denn da der Allbarmherzige ihn dazu gegen seinen Willen verpflichtet hat, so gleicht er einem Lohnhüter R. Joseph wandte ge-

^{35.} Wenn er das Tier nicht angefasst und hinaufgeführt, sondern hinaufgetrieben hat. Die Mišnah lehrt, dass das Tier sogar dadurch in ihren Besitz übergeht. 37. Wenn der Hüter das Vieh einem Hirten anvertraut hat; in diesem Fall wird der Hüter ganz ausgeschaltet u. der Eigentümer hat etwaige Ansprüche an den Hirten zu stellen. 38. Statt ברוילית hat Ârukh richt. כרוילא syr. Führer, Leiter der Herde. 39. Wer einen Gegenstand findet u. ihn in seinem Besitz behält. 40. Wer sich mit einer gottgefälligen Handlung befasst, ist von jeder anderen befreit; dieser braucht daher keine Almosen zu spenden. 41. Der es ebenfalls nicht freiwillig tut.

אן דעייה במתא דעייה 17 און

שביתו B

שכיה במתא] דלא עייל ונפיק [במתא] ולא חזי

ול M ביתנ M 51

gen Rabbocom Hat er e auf eme Stelle chricht, d. der Eigentamer! es sehen Lann, as brancht er neh damit nicht mehr au beha en, jut e ve toblen worden oder abbanden gebammen, so ist er verantwort- ' hole Unter gestelden oder abhanden gecommen ist jo wahrscheinlich der Fall zu verstehen, wenn ex mis seiner Wohnung gestalilen worden oder abhanden gellommen שבית דעייל ונפיק דלא חזי"לה ונגנבה או אברה שבית כא Stelle, da er es zu- שבית דעייל ונפיק דלא חזי"לה ונגנבה או אברה emologebracht hat Er lehrt ja aber, dass er sich damit nicht mehr zu befassen brauelek Dieser erwiderte: Hier wird von dem ball gesprochen, wenn er es um die Mitspricht er von zwei Fällen: wenn er es murgens zurückgebracht hat nach einer Stolle, da [der Eigentümer] es sehen kann, so braucht er, da dieser dann ein und aus geht und es daher bemerken muss, sich הנם חנם מינה בשומר מנה משתמרת שמע מינה בשומר חנם geht und es daher bemerken damit nicht mehr zu befassen; wenn er es aber mittags nach einer Stelle gebracht hat, wo er es zwar sehen kann, so ist er, da dieser dann nicht ein und aus geht und es daher nicht bemerkt, wenn es gestohlen worden oder abhanden gekommen ist, verantwortlich. Er wandte ferner gegen ihn ein: Er'ist solange verantwortlich, bis er

אמרת נשבר שכר) איתיביה רב יוסף לרבה החזירה "Fol.67" אמרת נשבר שכר) למקום שיראנה אינו חייב למפל בה נגנבה אי אבדה חייב באהריותה פאי 'נגנבה אי אבדה לאו נגנכה "מביתו ואבדה "מכיתו לא ממקים שהחזירה והא קתני אינו חייב ליטפל בה אפר ליה הכא במאי עסקינן כנין שהחזירה בצהרים יתרתי קתני והכי קתני החזידה שחרית רמקים שיראנה 'ושכיה דעייל ונפיק וחזי 'לה איני הייב ריטפל בה ההזירה בצהרים למקים שיראנה דרא מו חייב באחריותה איתיביה "לעילם היא חייב עד שיחזירנה לרשותו מאי לעולם לאו אפילו "לביתו שמע מינה כשומר שכר דמי אמר ליה מודינא לד "פנילי היים דכיון "דנקטי להו ניגרא ברייתא בעי tag reit artickgebracht hat, und zwar 15 חשב מיבות היביה רבה לרב יוכם השב tag reit artickgebracht hat, und zwar 15 אין לי אלא "בביתו לנינתו ולהורבתו מנין תלמוד לומר תשיכם מכל מקום "מאי לגינתו ולהורכתי "אילימא לגינתו המשתמרת ולחורכתו המשתמרת היינו ביתו אלא פשיטא לגינתו שאינה משתמרת דמי אמר ליח לעולם לגינתו המשתמרת ולהורבתו המשתכרת ודקא קשיא לך היינו ביתו הא קא משמע לן דלא בעיגן דעת בעלים בדרבי ארעזר הרוכם P 46 בג או אב M 45

7 P 48

אי M 52 האי

היכי דמי. es nach seinem Gebiet zurückgebracht hat; unter "solange" ist ja wahrscheinlich zu verstehen, selbst wenn es aus seinem Haus [fortgekommen] ist. Hieraus ist also zu entnehmen, dass er einem Lohnhüter gleiche!? Dieser erwiderte: Hinsichtlich eines lebenden Wesens pflichte ich dir bei¹⁷, denn da es am Fortlaufen gewöhnt ist, so ist eine besondere Bewachung erforderlich. Rabba wandte gegen R. Joseph ein: "Zurückbringen, ich weiss dies nur von seinem Haus⁵⁰, woher dies von seinem Garten und seiner Ruine⁵? — es heisst: sollst du zurückbringen, überall. Was für ein Garten oder eine Ruine ist hier gemeint, wollte man sagen, ein bewachter Garten oder eine bewachte Ruine, so sind diese ja dasselbe, was ein Haus, wahrscheinlich also ein unbewachter Garten und eine unbewachte Ruine; hieraus also, dass er einem unbezahlten Hüter gleiche!? Jener erwiderte: Tatsächlich ein bewachter Garten und eine bewachte Ruine, wenn du aber einwendest, diese sind ja dasselbe, was ein Haus, so ist zu erwidern:] er lehre uns damit, dass keine Inkenntnissetzung des Eigentümers nötig sei.

N 49

ירי. M 50 ביתי.

- M 53

46. Der Finder eines verlorenen Tiers.

lassen darf.

^{42.} Der Finder das gefundene Vieh. Morgens ist jeder gewöhnlich zuhause.

^{43.} Demnach gilt er als Lohnhüter.

^{45.} Mittags befindet sich jeder gewöhnlich auf dem Feld. 47. Dass der Aufbewahrende verantwortlich ist.

Er ist also aus diesem Grund verantwortlich, nicht aber, weil er als Lohnhüter gilt. 49. Dt. 22,1. 50. Dass der Finder es in das Haus des Eigentümers zu bringen hat. 51. Dass er es da zurück-

"דאמר רבי אלעזר הכל צריכין דעת בעלים הוין 8m.310 "מהשבת אכידה שהרי ריבתה"בו תורה השבות הרבה אמר ליה"אביי לרב יוסף ואת לא תסברא דשומר אבידה כשומר חנם דמי והא "אמר רבי 60°60 ה לו מענת גנב die Gesetzlehre hat hierbei viele [Arten der] הייא בר אבא אמר רבי יוחנן המוען מענת גנב באבידה משלם תשלומי כפל ואי סלקא דעתך "שומר שכר חוי אמאי משלם תשלומי כפל קרנא בעי שלומי אמר ליה הכא במאי עסקינן כגון שמוען שענת"לסטים מזויין אמר ליה""לסטים מזויין גזלן sm.22°96 ים הוא אמר ליה שאני אומר "לכמים מוויין "כיון che, R. Hija b. Abba sagte ja im Namen דמיטמר™מאינשי גנב הוא איתיביה "לא אם אמרת פוס בשומר חנם שכן משלם תשלומי כפל תאמר בשומר שכר שאינו משלם תשלומי כפל ואי סלקא דעתך°לסטים מזויין גנב הוא נמצא "בשומר שכר שלם תשלומי כפל במוען מענת לכמים מזויין man sagen wollte, er gleiche einem be-אמר ליח הכי קאמר לא אם אמרת בשומר חנם שבן משלם תשלומי כפל בכל מענותיו תאמר בשומר שבר שאינו משלם תשלומי כפל אלא בטוען טענת "לסטים מזויין איתיביה "ונשבר או מת "אין לי אלא "לסטים מזויין איתיביה "ונשבר או מת "אין לי שבורה ומתה גניבה ואבידה מניין אמרת כל והומר bewaffneter Wegelagerer habe es ihm weg-

57 אביי ל P 56 בו -- M 55 מהשב M 54 שטענו B 59 ליסטים M 58 ליסטים + M .2 - M 61

Dies nach R. Eleâzar, denn R. Eleâzar sagte: Ueberall^sist eine Inkenntnissetzung des Eigentümers nötig, ausser bei der Zustellung eines verlorenen Gegenstands, denn Zustellung einbegriffen. Abajje sprach zu R. Joseph: Wieso bist du nicht der Ansicht, dass der Hüter eines verlorenen Gegenstands einem unbezahlten Hüter glei-R. Johanans, dass wenn jemand bei einem verlorenen Gegenstand den Einwand des Diebstahls macht, er das Doppelte zu ersetzen habe; wieso muss er nun, wenn zahlten Hüter, das Doppelte bezahlen, er brauchte ja nur den Grundwert zu ersetzen⁵!? Dieser erwiderte: Hier wird von dem Fall gesprochen, wenn er behauptet, ein genommen⁵⁰. Jener entgegnete: Ein bewaffneter Wegelagerer gilt ja als Räuber⁵!?Dieser erwiderte: Ich bin der Ansicht, ein be-

waffneter Wegelagerer gilt, da er sich vor Menschen hütet, als Dieb. Er wandte gegen ihn ein: Nein⁵⁸, wenn dies von einem unbezahlten Hüter gilt, der das Doppelte zahlen muss, sollte dies auch von einem Lohnhüter gelten, der das Doppelte nicht zu zahlen braucht^s!? Wenn man nun sagen wollte, ein bewaffneter Wegelagerer gelte als Dieb, so kann es ja vorkommen, dass auch der Lohnhüter das Doppelte zu zahlen hat, wenn er nämlich behauptet, ein bewaffneter Wegelagerer habe es ihm weggenommen!? Dieser erwiderte: Er meint es wie folgt: nein, wenn dies von einem unbezahlten Hüter gilt, der wegen aller seiner Behauptungen das Doppelte zahlen muss, sollte dies auch von einem Lohnhüter gelten, der das Doppelte nur dann zahlen muss, wenn er behauptet, ein bewaffneter Wegelagerer habe es ihm weggenommen? Er wandte ferner gegen ihn ein: "Und gebrochen wird oder verendet; ich weiss dies nur von dem Fall, wenn es gebrochen wird oder verendet⁶¹, woher dies von dem Fall, wenn es gestohlen wird oder abhanden kommt? — dies ist [durch einen

^{52.} Wenn ein Hüter, Entleiher od. Dieb einen in ihrem Besitz befindlichen Gegenstand dem Eigen-53. Wenn der Finder behauptet, tümer zustellen; widrigenfalls sie für diesen verantwortlich sind. der gefundene Gegenstand sei ihm gestohlen worden. 54. Dasselbe, was event. der Dieb an 55. Als Lohnhüter müsste er, selbst wenn der Gegenstand den Eigentümer zu zahlen hätte. wirklich gestohlen worden wäre, den Wert ersetzen, u. da er durch seine falsche Behauptung nichts gewinnen könnte, so brauchte er auch das Doppelte nicht zu zahlen, sondern nur den einfachen Ersatz. 56. In diesem Fall brauchte er auch als Lohnhüter an den Eigentümer keinen Ersatz zu zahlen; er hat also an den Eigentümer das zu zahlen, was event. der bewaffnete Wegelagerer an ihn zu zahlen hätte. 57. Ein solcher hat nicht das Doppelte, sondern den einfachen Ersatz zu bezahlen. einer nicht näher bezeichneten Lehre. 59. Falls er behauptet, der anvertraute Gegenstand 60. Ex. 22,13. 61. Dass der Entleiher in einem solchen sei ihm gestohlen worden. Fall ersatzpflichtig ist.

Selilie I vom Leichteren unt die Schwerene an folgern wenn ein Lohnhuter, der, won es schrochen und oder verendet, malit er at pflichtly at, er atzpillehtig ist, wenn es gestehlen und oder abhanden Lammt, um wieviel mehr ist der Entleiher, ne: ersat prichtig ist, wenn es gebrochen wind oder verendet, enat priichtig, wenn e gestolien wird oder abhanden kommt. on. Schwerere, der nicht zu widerlegen ist. Vicso ist dieser Schluss, wenn man sagen wollte, der bewaftnete Wegelagerer gelte ar, Dieb, nicht zu widerlegen, es ist ja zu ischauptet, ein bewaffneter Wegelagerer Labe es ihm weggenommen, das Doppelte bezahlen muss?? Dieser erwiderte: Jener Autor ist der Ansicht, der Grundwert ohne Ihm wäre eine Stütze zu erbringen: Wenn jemand von seinem Nächsten eine Kuh gemietet hat und sie gestohlen worden ist, und dieser sagt, er wolle lieber bezahlen und keinen Eid leisten, so ist, wenn der Dieb darauf gefunden wird, das Doppelte an den Mieter zu zahlen. Sie addizirten es

ומה שומר שכר שפטר כו שבורה ומתה הייב "בנגיבה ואבידה שואל שהייב"בשבורה ומתה איני דין שחיים בגניבה ואכידה וזהו כל והומר שאין כליו תשובה ואי סלקא דנתך לסטים מזויין נוב הוא אמאי אין עליו תשובה איכא למיפרך מה רשומר שכר שכן משלם תשלומי כפל במוען מענת לסטים מזויין אמר ליה קסבר האי תנא פרנא בלא שבועה עדיפא מכפלא בשבועה ליכא ספים בכיין ליה השוכר פרה מחביהו ונגנבה ואמר חלה Locs ist [cin Schluss] vom Leichteren auf יי בניצא הנכב ואהר כך נפצא הנכב משלם ואיני נשבע ואהר כך נפצא הנכב משלם תשלומי כפל לשוכר סכרוה כרבי יהודה דאמר שוכר כנושא שכר דמי ומדקתני ואמר הריני משלם ואיני נשבע מכלל דאי בעי פטר 'ליה נפשיה בשבועה היכי דמי"כגון דקא מעין מענת לסמים מזויין וקתני "ואחר כך נמצא הגנב משלם תשלומי מי erwidern: wol der Lohnhüter, der, wenn er מויין וקתני "ואחר כך נמצא הגנב כפל לשוכר שמע מינה "לסטים מוזין גנב הוא 84.450 מכרי מי סברת כרבי יהודה דאמר "שוכר כנושא שבר "דמי דלמא כרבי מאיר "סבירא ליה דאמר שוכר כשומר הנם"דמי איבעית אימא כדמחליף רבה Eid ist mehr als das Doppelte gegen Eid's. 20 משלם רבי מאיר אומר משלם רבי מאיר אומר 130 בר אבוה ותני שוכר כיצד משלם רבי מאיר אומר 20 ממום 3030 בר כשומר שכר רבי יהודה אומר כשומר חנם רבי זירא אמר הכא במאי עסקינן בטוען טענת"לסטים מזויין ונמצא"לכטים שאינו מזויין: נפלה לגינה ונהנית M 63 א בו גניבה + M 62 בו שבי M 61 א הלה M 60 כגון 65 M - ל- כיפא 66 M דמי M 64 775 רלמא - 10 M - ס ל - 10 M איכא דאמרי כר י כרמהרית.

R. Jehuda, welcher sagt, der Mieter gleiche einem Lohnhüter, und da es heisst: und er sagt, er wolle lieber bezahlen und nicht schwören, so kann er sich ja durch den Eid [von der Zahlung] befreien, doch wol in dem Fall, wenn er behauptet, ein bewaffneter Wegelagerer habe es ihm weggenommen65, und da er weiter lehrt, dass wenn der Dieb gefunden wird, das Doppelte an den Mieter zu zahlen sei, so ist zu schliessen, dass der bewaffnete Wegelagerer als Dieb gelte. - Ich will dir sagen, du glaubst, dass hier die Ansicht R. Jehudas vertreten ist, welcher sagt, der Mieter gleiche einem Lohnhüter, vielleicht ist hier die Ansicht R. Meirs vertreten, welcher sagt, der Mieter gleiche einem unbezahlten Hüter⁶⁶. Wenn du aber willst, sage ich: wie es Rabba b. Abuha umgewechselt und gelehrt hat: der Mieter ist ersatzpflichtig, wie R. Meir sagt, gleich einem Lohnhüter, und wie R. Jehuda sagt, gleich einem unbezahlten Hüter. R. Zera erklärte: Hier wird von dem Fall gesprochen, wenn er behauptet, ein bewaffneter Wegelagerer habe es ihm weggenommen, und es sich herausstellt, dass es ein unbewaffneter Wegelagerer war".

^{62.} Der Entleiher aber nicht, da er in einem solchen Fall ersatzpflichtig wäre. 63. Der Entleiher ist auf jeden Fall ersatzpflichtig, der Lohnhüter aber nicht; die Zahlung des Doppelten ist sachlich keine Erschwerung, da diese nur dann erfolgt, wenn er einen Meineid geleistet hat; der Eid würde ihn ganz befreit haben, u. die Zahlung des Doppelten erfolgt nur wegen des Meineids. Die Jünger, die diesen Beweis erbringen wollten. 65. Der Lohnhüter ist für einen Diebstahl ersatzpflichtig. 66. Und ist somit auch für einen gewöhnlichen Diebstahl nicht ersatzpflichtig. 67. Ein solcher gilt als Dieb, der Mieter muss daher das Doppelte bezahlen.

משלמת מה שנהנית: אמר רב בנחבמה אכל אכלה אפילו"מה שנחנית אינה משלמת לימא רב לטעמיה "דאמר רב היה לה שלא תאכל אמרי הכי השתא "ה.18 אימור דאמר רב התם היה לה שלא תאכל היכא דאיתוקא היא דמצי אמר"ליה מריה דפירי לא משלמנא חיה לה שלא תאכל לאזוקי היא אהריני דפטירה לשלומי מי אמר אלא "לא מבעיא קאמר 1.68% לא מבעיא "אכלה דמשלמת מה שנהנית אכל "נחבטת אימא מבריח ארי מנכסי חבירו" הוא ימה ab. 63° שנהנית נמי לא משלם קא משמע לן ואימא הכי נמי"מבריה ארי מנכסי הבירו"מדעתו הוא האי לאי מדעתו אי נמי מבריח ארי מנכסי חבירו לית ליה פסידא האי אית ליה פסידא היכי נפל רב כהנא אמר שחוחלקה במימי רגליה רבא אמר "שדהפתה" הברתה שבו שהוחלקה במימי des Ersatzes, wenn es anderen Schaden zu-רגליה "ומאן דאמר "שהוהלקה במימי רגליה אביי דהפתח הברתה"פשעה ומשלמת מה שהזיקה דאמר ליה °איבעי לך עבורי הדא הדא: אמר רב כהנא לא 195° שנו אלא באותה ערוגה אבל מערוגה לערוגה משלמת מה שהויקה ורבי יוהגן אמר אבילו מערוגה לערוגה לערוגה מהויקה ורבי יוהגן אמר אבילו מערוגה לערוגה לערוגה ואפילו כל היום כולו עד שתצא ותהזור"לדעת אמר m M 71 ליה m - M 70 m M משלמי א 69 m M 69 73 במברות אין במברות B 72 היכא ד + אמרין M אמרין אמרין אמרין M אמרין + M אמרין אמרין אמרין הוא — M האי שלא מדעתיה הוא אי P 76 שהחריקה אד T T מהחריקה P 20 מכרותיה P 80 פגון P 79 מכרותיה א + 18 M 82 M פשיעה היא ומש" M

WENN ES IN EINEN GARTEN GEFAL-LEN IST UND EINEN NUTZEN GEHABT HAT. SO IST DER NUTZEN ZU BEZAHLEN. Rabh sagte: Nur hinsichtlich des Schlags". --Wenn aber durch dass Fressen, so braucht nicht einmal der Nutzen bezahlt zu werden, somit vertritt Rabh hierbei seine Ansicht, denn Rabh sagte: es braucht nicht gefressen zu haben. Wieso dies, nur in dem Fall, wenn es dadurch zu Schaden gekommen ist', sagt Rabh, der Eigentümer der Früchte brauche keinen Ersatz zu leisten, da es sie nicht gefressen haben sollte, sagte er dies etwa auch hinsichtlich gefügt hat!? - Vielmehr, dies ist selbstverständlich: selbstverständlich ist, wenn durch das Fressen, der Nutzen zu bezahlen, man könnte aber glauben, dass wenn hinsichtlich einen Löwen vom Besitz eines anderen? fortjagt, und es sei nicht einmal der Nutzen zu bezahlen, so lehrt er uns. - Vielleicht ist dem auch so!? - Beim Fortjagen eines Löwen vom Besitz eines anderen geschieht es freiwillig, hierbei aber geschieht es nicht freiwillig. Oder aber: beim Fort-

jagen eines Löwen vom Besitz eines anderen hat er keinen Schaden", hierbei aber hat er einen Schaden. — Wieso ist es hineingefallen?? R. Kahana erklärte: wenn es durch den eignen Harn ausgeglitten ist37; Raba erklärte: wenn ein anderes [Tier] es hineingestossen hat. Nach demjenigen, welcher erklärt, wenn ein anderes es hineingestossen hat, gilt dies um so mehr von dem Fall, wenn es durch den eignen Harn ausgeglitten ist, und nach demjenigen, welcher erklärt, wenn es durch den eignen Harn ausgeglitten ist, ist, wenn ein anderes es hineingestossen hat, da dies ein Verschulden ist, der ganze Schaden zu ersetzen, denn er kann sagen: du solltest sie einzeln hinüberführen.

R. Kahana sagte: Dies gilt nur von dem einen Beet74, wenn es aber von einem. Beet nach einem anderen geht, so ist der Schaden zu ersetzen. R. Johanan aber sagte: Selbst wenn es von einem Beet nach einem anderen geht, und sogar den ganzen Tag⁷⁵; erst wenn es herausgekommen und mit dessen⁷⁰Wissen zurück hineingegangen

^{68.} Wenn der Nutzen darin bestand, dass es auf Pflanzen gefallen u. dadurch der Schlag gemildert wurde, wodurch diese beschädigt wurden. 69. Cf. ob. S. 171 Z. 2 ff. 70. Auch hierbei bestand der Nutzen in der Abwendung einer Schädigung. 71. Durch die Abwendung des Schadens vom anderen. 72. Wenn durch ein Verschulden des Eigentümers, so müsste er ja ersatzpflichtig sein. 73. Der Eigentümer konnte daran nicht denken. 74. Auf welches es gefallen ist; wenn es dieses 75. Da es unfreiwillig in den Garten gekombeschädigt hat, so ist nur der Nutzen zu bezahlen. men ist, so braucht der angerichtete Schaden nicht ersetzt zu werden. 76. Des Eigentümers.

ter & Rapa sagte Man sage nicht wenn comme description in a surge commentant mit dessen William suritek himanio annion of sundern wettn at previous but, dame es terransprienumen und mehr gewisse har lass se saturk himeingouragen say denn shor kamo seach alors dies entual wero-- land is miner him

WEAR OF YORD AUT OFWOOM LORE A THE HISKORY OF THEIR SCHOOL THE ENGINEER LE HAT SO LET DUR SOCHERON RULESCORES R Jimmers 1903. to War at es wenn es aut gewöhnliche Were himbge hogen ist und mit seinem Erichtwar er Schaden angenichtet hat? Yada man, m., en, weicher sagt, dass wenn mu emem Verschulden begonnen und unt einem Missgeschiek geendet hat, man should sei, ist dies nicht fraglich, fragagt, dess wenn es mit einem Verschulden degonnen und mit einem Missgeschiek geendet hat, man frei sei. Sagen wir, dass er, da es mit einem Verschulden begonnen und mit einem Missgeschick geendet hat, frei sei; oder aber sagen wir, dass dies als

רב פפא לא תימא עד שתצא לדעת ותחויר דדעת ארא כיון שיצתה לדעת אף על פי שחורה שרא דדינת כאי ביניא דאני ליה ביון דילפא בר איניה דמשתמשא להתם החשא: ירדה בדרבה ורייד משלמת מה שהזיקה: בעי רבי ירמיה ירדה בדרבד מנש ז והויקה במי לידה מהו אליבא דמאן דאמר תדרתי כפשינה וסופו באונס הייב לא תיבני לך כי תיבעי יבר אליבא דבאן דאמר ההלתי בפשיעה יכיפי באינם פטור מאי מי אמרינן כיון דתחלתי בפשיקה יבים: באונם פטיר או דלמא הבא בילה בפשינה הוא דכיון דקא הוי דקריכא לה למידה איכעי ליה Coll לנבודה ולאסטמורי בנוה תיקו: ביצד כישרבית ביה שהויקה יבי : כנא הני כילי אכר רב בתנה דאניר מל מל משמין על נב שדה אחר מלמד ששמין על נב שדה אחר האי יבער בשדה אחר מבעי ליה לאפוכי רשות הרבים אם כן לכתים רחמנא וכער בשדה הבירו אי נפי"שדה אהר פאי בשדה אחר ששפין כל גב שדה אחר ואימא בוליה לחבי היא דאתא לאפוקי רשות הרכים מגלן אם כן לכתכיה החמנא הבר תשלומין מימב שדהו ומימב ברמו ישלם ה heh ist es mur mach demjenigen, welcher הישלומין מימב שדהו ומימב בשרה אחר למה לי דבתביה רחמנא גבי ובער שמע מינה תרתי היכי שיימינן אמר רבי יוסי בר עמי M 85 ביון ד א 85 M הכא גמי – V 83 הכא גמי אררת M 87 ארדת M 86 אדרת 88 M יבער בשרה שו אחר - 98 M - מרמה.

vollstängiges Verschulden gelte, denn als er sah, dass es kurz vor der Geburt war, sollte er es bewachen und beobachten? — Die Frage bleibt dahingestellt.

AUF WELCHE WEISE IST DER SCHADEN ZU ERSETZEN &C. Woher dies ? R. Mathua erwiderte: Die Schrift sagt: "und in einem fremden Feld abweiden lässt, dies lehrt, dass die Schätzung nach dem fremden Feld zu erfolgen habe⁸. — Aus [den Worten:] und in einem fremden Feld abweiden lässt, wird ja aber der Ausschluss des öffentlichen Gebiets entnommen 19:? - Es könnte ja heissen: und das Feld seines Nächsten abweiden lässt, oder: ein fremdes Feld, wenn es aber heisst: in einem fremden Feld, so bedeutet dies, dass man das ganze Feld schätze. - Vielleicht deutet es nur darauf, woher ist nun der Ausschluss des öffentlichen Gebiets zu entnehmen? — So würde es ja der Allbarmherzige neben bezahlen geschrieben haben: das beste seines Felds und das beste seines · Weinbergs soll er bezahlen für das fremde Feld, wenn es aber neben abweiden steht, so ist hieraus beides zu entnehmen. — Wie erfolgt die Schätzung? R. Jose b. Hanina

^{77.} Ist der angerichtete Schaden zu ersetzen. 78. Dass es in diesem Feld zu fressen 79. Eine gewöhnliche Bewachung ist nicht mehr ausreichend. 80. Wenn es da niedergekommen ist; der Eigentümer konnte es nicht wissen.

81. Der Eigentümer musste es auf jeden Fall bewachen, da er damit rechnen sollte, dass es durch das Fressen Schaden anrichten 82. Dass man sich beim Ersatz nicht nach dem Wert des beschädigten Objekts, sondern nach dem Minderwert des Zurückbleibenden zu richten habe. 83. Ex. 22,4. wieviel das Feld billiger geworden ist.

85. Dass für die Zahnschädigung auf öffentlichem Gebiet Letter the second second

חנינא כאה כששים כאין רבי ינאי אמר תרקב בששים תרקבים חזקיה אמר קלה בששים קלחים מיתיבי אכלה קב או קביים אין אומרים תשלם דמיהן אלא רואין אותה כאילו היא ערוגה קטנה ים בשנים: nen Kab oder zwei Kab gefressen, so sage תנו רבנן אין שמין קב מפני שמשביהו ולא בית כור מפני שפוגמו מאי קאמר אמר רב פפא הכי קאמר אין שמין קב בששים קבים מפני שמשביח מזיק ולא כור בששים כורין מפני שפוגם מזיק ים מתקיף לה רב הונא בר מנוה האי ולא בית בור mfach. ולא כור מבעי ליה אלא אפר רב הוגא בר כנוח משמיה דרב אחא בריה דרב איקא הכי קתני אין שמין קב בפני עצמו מפני שמשביח ניזק ולא קב בבית כור מפני שפוגם ניזק אלא בששים: ההוא נברא דקין קשבא מחבריה אתא לקמיה דריש גלותא hen? R. Papa erwiderte: Er meint es wie אמר ליה לדידי הזי לי ותלתא"תאלאתא בקינא הוו קיימי והוו שוו מאה זוזי זיל הב ליה תלתין ותלתא ותילתא אמר גבי ריש גלותא דדאין דינא דפרכאה למה לי אתא לקמיה דרב נחמן אמר ליה בששים יאמרו בנוקי ממונו יאמרו בנוקי den würde. R. Hona b. Manoah wandte ein: גופו אמר ליח אביי"לרבא בנזקי גופו מאי דעתיך דתניא המבכיר כרמו של חבירו סמדר רואין אותו כמה "יפה קודם לכן וכמה "הוא יפה "לאחר מכאן ואילו בששים לא קתני אטו גבי בהמתו גמי מי 92 אויכא דאמרי תלת אין 1 M M 90 אויכא דאמרי תלת א 1 M 90 + M - איה + B 94 ליה - M 93 אורה. M

erklärte: eine Seah bei sechzig Seah". R Jannaj erklärte: ein Trikab bei sechzig Trikab. Hizqija erklärte: einen Stengel bei sechzig Stengeln". Man wandte ein: Hat es eiman nicht, dass der richtige Wert vzu ersetzen sei, vielmehr betrachte man es als kleines Beet und schätze dessen Wert; wahrscheinlich doch einzeln!? - Nein, sechzig-

Die Rabbanan lehrten: Man schätze nicht einen Kab, weil man ihn bevorteilt. auch nicht eine ganze Korfläche", weil man ihn benachteiligt. — Wie ist dies zu verstefolgt: man schätze nicht einen Kab bei sechzig Kab, weil der Schädiger bevorteilt werden würde, auch nicht einen Kor bei sechzig Kor, weil der Schädiger benachteiligt"wer-Wieso heisst es demnach Korfläche, es sollte ja heissen: Kor!? Vielmehr, erklärte R. Hona b. Manoah im Namen des R. Aha, Sohns R. Igas, meint er es wie folgt: man schätze nicht einen einzelnen Kab, weil der Geschädigte bevorteilt werden würde, auch nicht einen Kab bei einer Korfläche, weil

.P 96 מאהר. ייא B 95 der Geschädigte benachteiligt[®]werden würde, sondern sechzigfach.

Einst fällte jemand eine fremde Dattelpalme. Als er darauf vor den Exiliarchen kam, sprach dieser: Ich sah sie früher, es waren drei in einer Reihe und waren hundert Zuz wert; geh, bezahle ihm dreiunddreissig und ein Drittel [Zuz]. Da sprach jener: Was soll ich beim Exiliarchen, der nach persischem Gesetz Recht spricht! Darauf kam er vor R. Nahman; da entschied dieser: sechzigfach. Raba sprach zu ihm: Wenn sie dies von der durch sein Eigentum angerichteten Schädigung gesagt haben, sollte es auch von einer persönlich angerichteten Schädigung gelten!? Abajje erwiderte Raba: Hinsichtlich der persönlich angerichteten Schädigung stützest du dich wol auf die Lehre, dass wenn jemand die unreifen Früchte eines fremden Weinbergs abgelesen hat, man ihn° schätze, wieviel er vorher wert war und wieviel er nachher wert ist, und es heisst nicht: sechzigfach, so wird ja desgleichen auch hinsichtlich eines Tiers

^{86.} Eine Seahfläche ist im Verhältnis bedeutend teurer als 60 Seah, u. um dem Schädiger entgegenzukommen, wird nicht der Wert einer Seah geschätzt, sondern der Minderwert einer Fläche von 60 Seah durch die Zerstörung einer Seah. 87. Hohlmass von 3 Kab Inhalt. Quantum, das das Tier gefressen hat, wird mit 60 multiplizirt u. der sechzigste Teil des Werts bezahlt. 89. Wieviel ein solches Quantum kosten würde. 90. 1 Kor = 180 Kab. 60 Kor grosses Feld leidet sehr durch die Zerstörung eines Kor. 92. Wenn man sagen wollte, es handle von dem Fall, wenn das Tier einen Kor Getreide gefressen hat. 93. Bei solch einem 94. Den Weinberg. grossen Quantum hat ein einzelner Kab ganz geringen Wert.

ar lebert that even Rue abrobusen, no i.i. wie R. Jose in N. men der Beschingerichtor in Jermalem agt, im das cimalnige Kar aver Silbar tucke und für da zwei-Junge van Saheranele zu ersetzen; hat e heranwacharule Getreide getressen, so wint os, wie R to e der Gairlaer sagt, nach dem Zurücklicher den geschlitzt, die Weion sagen, man schatze, wievel [das Feld] vorher wert war und wieviel es nachher 10 דברים אכורים בזמן שאכלה לולבי נפנים ויחורי wert ist Hat e. Traubenblüten gefressen, to be mighte in in sie, wie R. Jeho'n'i soot, als Jum Winzern tertige Trauben: die Weisen agen, man schitze ilm, wieviel er vorher wert war und wieviel er nachher wert ist. R. 15 הכא נמי בששים: אמר אביי רבי יוסי הגלילי ורבי Simon b. Jehuda sagte im Namen R. Sim ör. Dies gilt nur von dem Fall, wenn es de Ranken von Weinstöcken und Zweige von Feigenbäumen gefressen hat, wenn es aber umeite Feigen oder unreife Trauben genessen hat, so werden sie als zum Wincon fertige Trauben betrachtet. Hier lehrt er also: die Weisen sagen, man schätze ihn, wieviel er früher wert war und wieviel er אמרינן מאי טעמא המוציא מחבירו עליו הראיה sech- 25 אמרינן מאי טעמא המוציא מחבירו עליו הראיה zigiach!? Du musst also erklären: sechzigtach, ebenso ist auch dort sechzigfach zu virstehen.

Abajie sagte: R. Jose der Galiläer und R. Jišmâél lehrten dasselbe. R. Jose der Galillier, das was wir bereits angeführt haben, und R. Jišmâél lehrte es in folgendem: Das

אלא תניא כי האי נוונא דתניא קטמה נטיקה רבי ייםי אומר גוזרי גזרות שבירושלים אומרים נמינה בת שנתה שתי כסף בת שתי שנים ארבעה כסם אכלה חזיז רבי יוסי הגלילי אומר ניהון בכישוייר שבו וחכמים אומרים רואין "אותו כמה היה יפה FOIL5 וכמה "היא יפה "אכלה סמדר רבי יהושע אומר רואין"אותן כאילו" הן ענכים 'עומדות ליבצר וחבמים אומרים רואין 'כמה 'היתה יפה וכמה 'היא יפה רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון במה תאנים אכל אכלה פגים או בוסר רואין אותן כאילי ענבים עומדות ליכצר קתני מיחת וחכמים אומדים רואין אותן כמה 'היתה יפה וכמה 'היא יפה ולא קתני בששים אלא מאי אית לך למימר בששים ישמעאל אמרו דבר אחד רבי יוסי הגלילי הא ראמהן רבי ישמעאל התניא מיטב שדהי ומיטב כרמו ישלם מימב שדחו של ניזק ומימב כרמו של ניזק דברי רבי ישמעאל רבי עקיבא אומר לא בא הכתוב אלא לנבות לניוקין כן העידית וקל והומר .. לחקדש ולא תימא כרב אידי בר אבין דאמר רב אידי בר אבין כנון שאכלה ערונה בין הערונות ולא ידעינן אי כחושה הואי אי שמינה הואי [°]דאמר קום שלים שמינה במיטב ראיכא השתא דהכי לא אלא במיטב דלקמיה ומאי ניהו כי האיך דסלים: אמר מר רבי שמעון בן יחודה אומר משום רבי שמעון במה דברים אמורים שאכלה לולבי גפנים

M 99 ארזו M 98 B 97 אותה כמה היתה $M \ 4$ אותו $M \ 3$ אותו $M \ 2$ אותו $P \ 1$ דאי. + M 7 ואמרינן M 6 ואמרינן אותו MP 5

beste seines Felds und das beste seines Weinbergs soll er bezahlen, das beste des Felds des Geschädigten und das beste des Weinbergs des Geschädigten - Worte R. Jišmâéls; R. Aqiba sagt, die Schrift will damit nur sagen, dass Schädigungen mit Gutem"zu bezahlen sind; und um so mehr gilt dies vom Geheiligten¹⁰⁰. Und man erkläre es nicht, wie R. Idi b. Abin es erklärt hat, wenn es nämlich eines unter den Beeten verzehrt hat und man nicht weiss, ob es ein mageres oder ein fettes war, dass er dann Ersatz für das Gute, das er jetzt hat, verlangen könne, denn dem ist nicht so, da derjenige, der von seinem Nächsten zu fordern hat, den Beweis antreten muss; vielmehr meint er damit, dass er ihm das bezahlen müsse, was es später wert gewesen wäre.

Der Meister sagte: R. Simôn b. Jehuda sagte im Namen R. Simôns: Dies gilt nur von dem Fall, wenn es Ranken von Weinstöcken und Zweige von Feigenbäu-

^{95.} Es ist das zu ersetzen, was die nichtabgefressenen Beete bringen. wert des Gartens geschätzt wird.

^{96.} Dass der Minder-

ויהורי תאנים הא פמדר רואין אותן כאילו ענבים עומדות ליכצר איכא סיפא אכלה פגים או בוסר הוא דרואין אותן כאלו ענבים עומדות ליבצר הא כמדר רואין אותן כמה "היא יפה וכמה היתה יפה ז אמר רבינא כרוך ותני במה דברים אמורים בזמן Trauben gefressen hat, so betrachte man שאכלה לולבי גפנים ויחורי תאנים אכל אכלה סמדר פגין או בוסר רואין אותן כאילו ענבים עומדות ליבצר אי הכי רבי שמעון"בן יהודה היינו רבי יהושנ איבא בינייהו בהש ניפנא ולא מסיימי שביים מסיימי ומסיימי מאן תנא דחייש לבחש bina erwiderte: Korrigire es und lies wie גופנא רבי שמעון כן יהודה היא דתניא "רבי 392 ה Named in the case of the second second and the second מונה מינו בישום הה ההנים ניפני יובני ביוני תהת בעלה אמרו לו אינו דומה נבעלת ברצון 15 לנבעלת באונס: אמר אביי הני תנאי ורבי שמעון בן יהודה אמרו דבר אחד רבי שמעון בן יהודה הא דאמרן הני תנאי מאי היא דתניא רבי יוסי אוכר "נכי חוה כן יואי איכר יכי בוונת "כאן דאמר "נכי חיה כל שכן "נכי מזונות ומאן דאמר ¹³ אתתא ליה אתתא ליה אתתא ¹³ צני מונות אבל ¹³נכי חיה לא דאמר ליה אתתא ¹³ es דידי פקיחא היא"ולא מבעיא"חיה: רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע עבוד עוברא כוותיה דרב אבל אכלה פגין או בוסר רואין אותן כאלו ענבים עימדית -- M 8 לכצור הא גופא קשיא אמרת במה דברים [] שאבלה לולבי גפנים ויחורי תאנים 9 M היתה יפה וכמה היא M 10 ב"י P 10 P 15 : - P

men gefressen hat; demnach sind Blülen als zum Winzern fertige Früchte zu betrachten; wie ist demnach der Schlußsatz zu erklären: wenn es unreife Feigen oder unreife sie als zum Winzern fertige Trauben; demnach schätze man, wenn es Blüten [gefressen hat], wieviel [der Garten] vorher wert war und wieviel er nachher wert ist!? Pafolgt: Dies gilt nur von dem Fall, wenn es Ranken von Weinstöcken und Zweige von Feigenbäumen gefressen hat, wenn es aber Blüten, unreife Feigen oder unreife Trauben gefressen hat, so betrachte man sie als zum Winzern fertige Trauben. — Demnach sagte ja R. Simôn b. Jehuda dasselbe, was R. Jehošuâ!? - Ein Unterschied besteht zwischen ihnen hinsichtlich der ist aber nicht bekannt 102. Abajje sagte: Es ist sehr wol bekannt, denn der Autor, der die Kraftverminderung der Weinstöcke berücksichtigt, ist R. Simôn b. Jehuda; es wird nämlich gelehrt: R. Simôn b. Jehuda sagt im Namen des R. Simôn b. Menasja, der Notzüchter brauche kein Schmerzens-

geld' zu zahlen, weil sie diese Schmerzen später bei ihrem Ehemann gehabt haben würde. Man erwiderte ihm: Die freiwillige Beschlafung ist nicht mit der gewaltsamen zu vergleichen.

Abajje sagte: Jene Autoren und R. Šimôn b. Jehuda lehrten dasselbe. R. Šimôn b. Jehuda lehrte das, was wir bereits angeführt haben, welche aber sind jene Autoren? - Es wird gelehrt: R. Jose sagt: abzüglich der Hebamme; Ben-Azaj sagt: abzüglich der Pflege". Nach demjenigen, welcher sagt: abzüglich der Hebamme, ist um so mehr die Pflege abzuziehen, und nach demjenigen, welcher sagt, abzüglich der Pflege, ist die Hebamme nicht abzuziehen, denn er kann sagen: meine Frau ist erfahren und braucht keine Hebamme.

R. Papa und R. Hona, Sohn R. Jehošuâs, trafen eine Entscheidung nach R.

^{101.} Durch die Entfernung der Zweige od. der Blüten wird der Baum geschont; der Wert dieser Schonung ist nach der einen Ansicht vom Ersatz abzuziehen. 102. Wer der einen u. wer der 103. Wer einen anderen verletzt, hat an diesen ausser der Entschädigung noch andere Zahlungen zu leisten (cf. S. 12 Z. 14), zu welchen auch das Schmerzensgeld gehört; auch die Notzucht gilt als Körperverletzung. 104. Er ist also der Ansicht, dass der durch die 105. Dies ist von Schädigung erzielte Gewinn von der Entschädigung abgezogen werde. der Entschädigung abzuziehen, die derjenige, der ein Weib gestossen u. dieses abortirt hat, zahlen muss, da dadurch die Kosten für eine Hebamme u. die Pflege während des Wochenbetts erspart worden sind.

Nahman sech ighich. Eine andere Leart If Tapa und K. Hona, Sohn R. Jehomas solutaten eine Dattelpulme mach dem Werr conv. Stucks Roden Die Halakha in himsighthuli onto gransaschen Dattel-1 me nach : Papa und R Hora, dem Sohn U Johnson and lansabilielt einer persiwhen Ditte paine meh dem Exiliarchen in enterlieden

Solinho an and stand and dem Marktplatz von Nehardel. Du truten ihn die Leute des Explanshen and sprachen zu ihm: Weshalb trägst du so'che Schuhe? Er erwiderte ihnen: Ich tranere um Jerusalem. Jene ה לתו והא"לאו תמרי שקל מיניה אמרו ליה אימא לן entregneten ihm: Bist du etwa so bedeutold, um Jerosalem zu trauern? Und da sic glaubten, er tue dies aus Ueberhebung, nahmen sie ihn mit und sperrten ihn ein. tonder Mann. Diese erwiderten ihm: Wie sollen wir dies feststellen? Er erwiderte ilmen: Entweder richtet ihr eine Rechtsfrage an mich oder ich richte eine Rechts-Frage du. Darauf fragte er sie: Was muss der bezahlen, der Dattelblüten abschneidet"? Sie erwiderten ihm: Er muss den Wert

B 21 איל משלם ם אם - M 20 ויכזר. M 23 M 22 לא הוו תמרי אמרו der Dattelblüten bezahlen. -- Aus diesen werden ja Datteln!? -- So bezahle er den Wert von Datteln. Er entgegnete ihnen: Er hat ihm ja keine Datteln abgenommen!? Da sprachen sie zu ihm: So sage du es uns. Er erwiderte ihnen: Sechzigfach. Sie sprachen zu ihm: Wer ist deiner Ansicht? Er erwiderte: Semuél lebt noch und sein Gerichtshof besteht noch. Da schickten sie zu Semuél hin, und er erwiderte ihnen: er hat recht: sechzigfach. Alsdann entliessen sie ihn.

М 10 8 1 18

R. Simôn sagt, wenn es reife Früchte gefressen hat &c. Weshalb? — Wenn der Allbarmherzige sagt:"und auf einem fremden Feld abweiden lässt, und daraus gefolgert wird, dass die Schätzung nach dem Wert des ganzen Felds zu erfolgen habe, so bezieht sich dies nur auf solche [Früchte] die das Feld brauchen, solche aber, die das Feld nicht mehr brauchen, sind vollständig zu ersetzen.

R. Hona b. Hija sagte im Namen des R. Jirmeja b. Abba: Rabh traf eine Entscheidung nach R. Meir und setzte eine Halakha fest nach R. Simôn. Er traf eine Entscheidung nach R. Meír, denn es wird gelehrt: Wenn er einen "geschrieben und

106. Um wieviel der Boden durch die Beschädigung der Dattelpalme entwertet worden ist. Eine solche ist wertvoller u. muss besonders geschätzt werden. 108. Das Tragen solcher galt als Zeichen der Trauer. 109. Von einer fremden Dattelpalme. 110. Ex. 22,4. 111. Einen Verkaufsschein auf ein Grundstück.

נחמן בששים לישנא אחרינא רב פפא ורב הונא בריה דרב יהישנ שמו דיקלא אגב קטינא דארעא והלכתא כוותיה דרב פפא ורב הינא בריה דרב יהושנ בדקלא הארמאה והלבתא כוותיה דריש מום גלותא בדקלא פרסאה: "אליעזר זעירא היה סיים coll מסאני אוכפי וקאי בשוקא דנהרדעא אשכחוהי דכי ריש גלותא ואמרי ליה מאי שנא הני מסאני אמר להו דקא מאכילנא אירושלם אמרו ליה את חשיכת לאיתאבולי אירושלם סכור יותרא"הוה אתיוה והכשוה אמר להו גברא רבא אנא אמרו ליה מנא ידעינן פו אמר להו גברא רבא אנא אמרו ליה מנא ידעינן אמר להו אי אתון בעו בינאי מילתא או אנא אבעי מינייכו מילתא אמרו ליה בעי את אמר להו האי מאן דקין כופרא"מאי משלם אמרו ליה משלם דמי כופרא והא הוו תמרי"אלא משלם דמי תמרי אמר את אמר להו בששים אמרו ליה מאן"אמר בוותיך אמר להו הא שמואל חי ובית דינו קיים שדרו קמיה דשמואל אמר להו שפיר קאמר לכו בששים ושבקוהו: רבי שמעון אימר אכלה פירות גמורים בי : Da sprach er zu ihnen: Ich bin ein bedeu- 20 אחר כשרה אחר בשרה הא דאמר רהמנא "ובער כשרה אחר בשרה אחר במנא" מלמד ששמון על גב השדה הגי מילי מידי דצריך 89.1 לשדה הני כיון דלא צריכי לשדה בעינייהו בעי שלומי: אמר רב הונא בר חייא אמר רבי ירמיה בר אבא דן רב כרבי מאיר ופסק הלכתא כרבי frage an euch. Da sprachen sie zu ihm: 25 לראשון ולא בתב לראשון ולא אינו דן רב כרבי מאיר דתניא בתב לראשון ולא

ארעזר M 17

חתמה לו לשני והתמה לו אבדה כתובתה דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר יכולה היא שתאמר נחת רוה עשיתי לבעלי אתם מה לכם עלי ופסק הלכתא כרבי שמעון כי הא דתנן רבי שמעון אומר אכלה פירות גמורין משלמת פירות גמורין אם סאה סאה אם כאתים כאתים:

מנדיים בתוך ישדה חבירי שלא ברשית וויון ואכלתן בהמתי של בעל השדה פשיר ואם הווקה בהן בעל הגריש חייב ואם הגדיש ברשות

גבירא. לימא "תנן "דלא כרבי דאי כרבי "הא "יף ד אמר"עד שיקבל עליו בעל הבית לשמור אמר רב "8m.8i" פפא הכא בנפר כי דרף ניסקינן דכיון דאמר ליה עייל וגדוש עייל ואנטר"לך הוא:

"בדיני אדם יחיים בדיני שמים שלח ביד מהפנים פקח הפקח חייב אחד הביא את האור ואחד הביא את העצים המביא את העצים חייב אחד הביא את העצים ואחד הביא את האור המביא את האור חיים בא אחר 20 וליבה המלבה חייב ליבתה הריח כילן פמירון:

גפרא. 'אמר ריש לקיש משמיה דחוקיה לא יניייני שנו אלא שמסר לו נחלת וליכח אכל מסר די אסתמא — מתמא שבידן איני - M 26 אנד P 24 חייב ו M 27 לה קא"ל הוא 🍴 28 M מדיני. sie ihn nicht unterzeichnet hat, und darauf einen zweiten und sie ihn unterzeichnet hat, so hat sie ihre Morgengabe eingebüsst

Worte R. Meirs; R. Jehuda sagt, sie könne sagen ich wollte nur meinem Mann einen Gefallen erweisen, was habe ich mit euch zu tun!? Er setzte eine Halakha fest nach R. Simôn, nämlich die der folgenden Lehre: R. Simon sagt, wenn es reife Früch-בעל השרה חייב: te gefressen hat, so ist für reife Früchte zu bezahlen; wenn es eine Seah [gefressen hat, so ist eine Seah, und wenn zwei Seah, so sind zwei Seah [zu ersetzen].

ENN JEMAND UNBEFUGT IN EINEM fremben Feld Geschobert, IND DAS VIEH DES EIGENTÜMERS DES FELDS [DAS GETREIDE] GEFRESSEN HAT, SO IST ER ERSATZFREI; IST ES DADURCH ZU SCHA-DEN GEKOMMEN, SO IST DER EIGENTÜMER DES SCHOBERS ERSATZPFLICHTIG; HAT ER DA MIT BEFUGNIS GESCHOBERT, SO IST DER EIGENTÜMER DES FELDS ERSATZ-PFLICHTIG.

> GEMARA. Unser Autor wäre also nicht der Ansicht Rabbis, denn Rabbi sagt ja

nur wenn der Eigentümer die Bewachung übernommen hat"5. R. Papa erwiderte: Hier wird vom Schoberwächter gesprochen, denn sobald dieser zu ihm gesagt hat, dass er hineingehe und da schobere, so ist es ebenso als hätte er zu ihm gesagt: gehe hinein und ich werde es bewachen.

ENN JEMAND DURCH EINEN TAUBEN, BLÖDSINNIGEN ODER MINDERJÄHRIGEN EINEN BRAND ANSTIFTET", SO IST ER DEM MENSCHLICHEN GERICHT GEGENÜBER FREI UND DEM HIMMLISCHEN GERICHT GEGENÜBER SCHULDIG; WENN ABER DURCH EI-MEN VOLLSINNIGEN, SO IST DER VOLLSINNIGE SCHULDIG. WENN EINER DAS FEUER UND EIN ZWEITER DAS HOLZ GEHOLT HAT, SO IST DERJENIGE, DER DAS HOLZ GEHOLT HAT, SCHULDIG; WENN EINER DAS HOLZ UND EIN ZWEITER DAS FEUER GEHOLT HAT, SO IST DERJENIGE, DER DAS FEUER GEHOLT HAT, SCHULDIG; WENN DARAUF EIN AN-DERER GEKOMMEN IST UND [DAS FEUER] ANGEFACHT HAT, SO IST, DER ES ANGEFACHT HAT, SCHULDIG; HAT ES DER WIND ANGEFACHT, SO SIND SIE ALLE FREI.

GEMARA. Reš-Laqiš sagte im Namen Hizqijas, dies gelte nur von dem Fall, wenn er ihm eine Kohle übergeben und dieser sie angefacht hat, wenn er ihm aber eine

112. Seine Ehefrau, die wegen ihrer Morgengabe auf das Feld Ansprüche hat. ihrer Unterschrift auf ihre Ansprüche verzichtet hat; sie kann nicht sagen, sie habe ihre Unterzeichnung nicht ernst genommen u. wollte nur ihrem Ehemann einen Gefallen erweisen, denn wenn dem so wäre, würde sie es auch das 1. Mal getan haben. 114. Zu den Käufern. Schädigung seines Viehs ersatzpflichtig, selbst wenn er dem Geschädigten die Erlaubnis zur Benutzung seines Hofs erteilt hat. 116. Wenn er ihnen Feuer anvertraut u. diese einen Feuerschaden anrichten.

Comme where it is how to us or schulding wert some Handling or your acht but, R. Language apar lands, alost wenn er ihm rule Planime all egelier had ser or free andoest hat; whileling set or nut dann, wenn or dun Hall Spans and Penersons aberwhen hat, in the em tall hat e entachies der eine Partibeit verminieht.

TOTAL STATE THRE VOLLSTANGLE SCHULom &c R Sulmun b Jighaq agte: Wer Thus, itest, hat night unrecht, und wer mb., heat, but night unrecht Wer 'libu' - wer "niba" in a hat nicht unrecht, denn es heisst: er and the second publication lapped

HAT IS DER WIND ANGELACHT, SO ten: Wenn er und der Wind es angefacht haben, so ist er, wenn sein Anfachen allein ausgereicht haben würde, schuldig, wenn ther nicht, frei Weshalb denn, sollte es doch hierbei ebenso sein, wie bei dem Fall, wenn jemand mit Hilfe des Winds worfelt"!? Abajje erwiderte: Hier wird von dem

Brand angestiftet hat, bezahlen.

Wenn er es nur angehaucht"hat. R. Aši erklärte: Das Worfeln mit Hilfe des Winds gilt nur hinsichtlich des Sabbathgesetzes¹²⁶, weil die Gesetzlehre die bezweckte Arbeit verboten hat, hierbei aber gilt dies nur als Verursachung, und bei der Schädigung ist man wegen der Verursachung frei. TO ENN TEMAND EINEN BRAND ANSTIFTET UND DIESER HOLZ, STEINE ODER ERDE VERZEHRT, SO IST ER ERSATZPFLICHTIG, DENN ES HEISST: Wenn Feuer ausbricht

Fall gesprochen, wenn er von der einen Seite und der Wind von einer anderen Seite es angefacht haben 123. Raba erklärte: Wenn er das Anfachen mit einem gewöhnlichen Wind begonnen und ein ungewöhnlicher Wind es vollendet hat¹²⁴. R. Zera erklärte:

GEMARA, Raba sagte: Dass der Allbarmherzige von Dornen, Tenne und Halmgetreide spricht, ist deshalb nötig. Würde er es nur von Dornen geschrieben haben, so

und Dornen erfasst, und eine Tenne oder Halmgetreide verzehrt wird, so muss der, der den

117. Das im Misnatext gebrauchte Wort für "anfachen". 118. Ex. 3,2. 119. Das W. ליבה ist also von der Wurzel לחב ist also von der Wurzel לחב flammen, glühen, brennen abzuleiten. 120. Jes. 57,19. 121. Das W. ניבה wird von נכא reden, sprechen abgeleitet, wegen des knisterndern Geräusches, wie auch der T. von summenden od. sprechenden Kohlen (לוחשות גחלים) spricht. 122. Am Šabbath; in einem solchen Fall ist er strafbar. 123. Er hat also beim Anfachen des Winds nicht mit-124. Er brauchte damit nicht zu rechnen. 125. Dies gilt überhaupt nicht 126. Als selbständige Tätigkeit. 127. Ex. 22,5.

ייובן אבר אפילו מכר לו שודבת בניי ניאי אוניי צבתא דחדש גרבי לו ולא ביחייב עד שיניםים די Fol.60 ביווא "סלתא שרנא דההוא ידאי ביישה דידיה גרמו: שלח ביד פקח הפקח חייב יביי: אמר רב יצי ישלח ביד פקח הפקח חייב יביי: נחמן בר יצחק מאן דתני ליבה לא משתבש ומאן דתני ניכה לא משתבש מאן דתני ליכה לא משתבש במודבתיב ברבת אש ומאן דתני ניכה לא משתבש פירים: לבתה הרוה בורא ניב שפתים: לבתה הרוה בורי פטיריי: תנו רבנן' ליבה וליבתה הדוה אם יש בלבייו בדי יי אואנוס / אואו וואואות בווה איאו משנים לרבותה הייב ואם לאו פטור אמאי ליהיי בוירה ורוח מסיינתו אמר אביי הכא במאי נסקינן כגון שליכה מצד אחד וליבתי הרוה מצד אחר רבא אכר כנון שליבה בהוח מצייה ולבתי ההוח בהוח שאינה מצויה רבי זירא אמר כגון דצמרה צמורי שו heisst: שאינה מצויה רבי זירא אמר כגון דצמרה צמורי שו הבי אשי אפר כי אפרינן זורה ורוח פסייעתו חני אפרינו הני אפרינו הני

שהחבת חייב מאי מעכא מעשיי קא נהבי הייבי

אבל חכא גרמא בעלמא וגרמא בנוקין פמור: וביין וביים ינולה את הבערה ואבלה עצים אי אבנים אין עפר הייב שנאמר "בי תצא איש ימצאה וehr- 20 אין שנאמר בי שנאמר בי תצא איש ימצאה בי באה בייב שנאמר קצים ונאכל גדיש או הקמה או השרה שלם ישלם : המבעיר את הבערה

מילי לענין שבת "דמלאכת מחשבת אסרה תירה מירה

גמרא. אמר רבא למה לי "דכתב רחמנא קוצים גדיש קמה ושדה צריכי דאי כתב רחמנא עד דמסיר ליה גוואזא סילתא P 32 לבת B 33 הוא וצ'. M דכתיב קוצ'.

קוצים הוה אמינא קוצים הוא דחייב רחמנא משום דשכיה אש גבייהו ושביח דפשע אבל גדיש דלא שכיח אש גבייהו ולא שביה דפשע אימא לא יאי כתב רחמנא גדיש הוה אמינא גדיש "הייב רחמנא ז ist, nicht aber für eine Tenne, die nicht aber für eine Tenne, die nicht "מימא לא קמה למה לי מה קמה בגלוי אה כל בנלוי ולרבי יהודה "דמחיים אנוקי ממון כאש כמה " 155 למה לי לרבות כל בעלי "קומה ורבגן לרבות כל בעלי קימה מנא להו נפקא להו מאו הקמה ודבי יהודה או מבעי ליה לחלק ורבנן לחלק מנא להו נפקא להו מאו השדה ורבי יהודה "אידי דכתב "60.60.3. רחמנא או הקמה כתב "יאו השדה שדה למה לי לאתויי לחבה גירו וסכסכה אבניו ולכתוב רחמנא שדה ולא בעי הנך"צריכא דאי כתב רחמנא שדה 15 הוה אמינא מה שבשדה אין מידי אהרינא לא "קא משמע לן: אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן אין פורענות באה לעולם אלא בזמן שהרשעים בעולם ואינה מתחלת אלא מן הצדיקים תחלה שנאמר כי תצא אש ומצאה קצים אימתי יוצאה בומן שקוצים מצוין לה ואינה מתחלת tig ist!? — Um alles einzuschliessen, was אלא מן הצדיקים תחלה שנאמר ונאכל נדיש"ואכל גדיש לא נאמר אלא ונאכל "גדיש שנאכל" גדיש בבר: תאני רב יוכף מאי דכתים "ואתם לא תצאו בבר: איש מפתח ביתו עד בקר כיון שניתן רשות למשחית א במה ודרבנן M 37 אוא - הוא ד M 36 א קמה ודרבנן או א א הוא ד מנא להו 18 M 39 במי 19 M 39 צריכא ד שהעצים M 41 שהעצים — M

könnte man glauben, der Allbarmherzige habe nur für Dornen ersatzpflichtig gemacht, weil sie oft dem Feuer ausgesetzt sind und man diesen gegenüber fahrlässig oft einem Feuer ausgesetzt ist und der gegenüber man nicht fahrlässig ist; würde er es nur von einer Tenne geschrieben haben, so könnte man glauben, der Allbarmherzige habe nur für eine Tenne ersatzpflichtig gemacht, weil der Schaden bedeutend ist, nicht aber für Dornen, bei welchen der Schaden unbedeutend ist; und von Halmgetreide spricht er deshalb: wie das Halmgetreide aufgedeckt ist, ebenso auch alles andere, was aufgedeckt ist 128. - Wozu wird Halmgetreide nach R. Jehuda genannt, nach welchem man bei der Feuerschädigung auch für das Verborgene ersatzpflichhoch steht". - Woher wissen die Rabbanan, alles, was hoch steht, einzuschliessen!? - Sie entnehmen dies aus: oder Halmgetreide. Und R. Jehuda!? Das oder dient als Trennung". Woher wissen die Rabbanan, dass dies zu trennen ist? - Sie entnehmen dies aus: oder ein Feld. - Und R. Jehuda!? - Da es heisst: oder Halmge-

treide, so heisst es auch: oder ein Feld. - Wozu wird das Feld genannt? - Dies schliesst den Fall ein, wenn es einen Acker angesengt oder Steine angebrannt hat". — Sollte doch der Allbarmherzige nur das Feld und nicht jene genannt haben!? — Sie sind nötig; wenn der Allbarmherzige nur das Feld genannt hätte, so könnte man glauben, dies gelte nur von Erzeugnissen des Felds, nicht aber von anderem, so lehrt

גריש. — M 43

R. Semuél b. Nahmani sagte im Namen R. Jonathans: Ein Strafgericht kommt über die Welt nur zur Zeit, wenn Frevler in dieser vorhanden sind, jedoch fängt es mit den Gerechten an, denn es heisst: Wenn Feuer ausbricht und Dornen erfasst, das Feuer bricht nur dann aus, wenn Dornen vorhanden sind; es fängt mit den Gerechten an, denn es heisst: und eine Tenne verzehrt wird, es heisst nicht: und eine Tenne verzehrt, sondern: und eine Tenne verzehrt wird, die der Verzehrung schon anheimgefallen war.

R. Joseph lehrte: Es heisst: 32 Keiner von euch soll bis morgens früh zur Tür seiner

129. Selbst wenn es am Boden haftet (Bäume udgl.), denn aus dem 128. Cf. S. 16 N. 103. W. Tenne könnte man schliessen, nur Dinge, die vom Boden getrennt sind. Halmgetreide heisst im hebr. Text Stehendes. 130. Damit man nicht auslege, man sei nur dann ersatzpflichtig, 131. Man ist ersatzpflichtig, wenn alles, was in der Schrift genannt wird, verbrannt worden ist. auch wenn eine radikale Vernichtung ausgeschlossen ist. 132. Ex. 12,22.

Worsenge do Freihor offert worder ist, after chede er nicht worden Gerechten und Freihern und nicht nicht er nicht eine heit ein mit den Gerechten ab, een eine beist worden werden Rijoseph; auch mie noch, eine wente Rijoseph; auch mie noch, eine sehen in und 'Da eine Wolten in den Gerechten er heit.' Da ein Abapa in ihm Da ein eine Wolten in den eine Rijoseph;

R Johnda agte nu Namer Rabbe: Stor John man he Sommuschein ein und mine her Sommerschein tert, denn es herest: www.man.ad. de man jew 1948 au Jacob no Manage

In Raidan, in Christ: Ist eine Seuthe in der Stadt, so halte deine Schritte
unich derne e heisst: winner ack ench sold

i the Manner heisst es: Manner mein Volk,

i the mer heisst es: Manner die Tür

i the mer heisst es: Traussen

ii man Name dinner den Gemuchern

Wozu ist das "ferner"

nötig? Mann könnte glauben, dies gelte

nur nachts, nicht aber tags, so heisst es:

Wolan, mein Volk, geh in deine Kammern und schliesse die Tür hinter dir zu. Ferner könnte man glauben, dies gelte nur von dem Fall, wenn innen kein Schrecken vorhanden ist, wenn aber auch innen ein Schrecken vorhanden ist, sei es besser in Gesellschaft von Menschen zu verbringen, so heisst es: Praussen rafft das Schwert dahin und in den Gemächern der Schrecken, obgleich auch in den Gemächern Schrecken herrscht, — aber draussen rafft das Schwert dahin. Raba verstopfte zur Zeit der Seuche die Fenster, denn es heisst: Denn der Tod ist in unsere Fenster emporgestiegen.

Die Rabbanan lehrten: Ist Hungersnot in der Stadt, so zerstreue deine Schritte¹¹³, denn es heisst: ¹⁴³ Und es kam Hungersnot ins Land, da zog Abram nach Miçrajim hinab und liess sich da nieder. Ferner heisst es: ¹⁴⁴ Wenn wir beschliessen, in die Stadt zu gehen, so werden wir dort, da in dieser Hungersnot herrscht, sterben. — Wozu ist das "ferner" nötig? — Man könnte glauben, dies gelte nur von dem Fall, wenn da ¹⁴⁵keine Lebensgefahr vorliegt, nicht aber, wenn da Lebensgefahr vorliegt, so heisst es: ¹⁴⁴ So lasst

133. Ez. 21,8. 134. Dass sie gleich bei Beginn des Strafgerichts hingerafft werden, damit sie es nicht zuzusehen brauchen. 135. Jes. 57,1. 136. Bevor sie eintritt. 137. Wörtl. bei dem, von dem es heisst, dass es gut sei; cf. Gen. 1,4. Dh. man reise nicht nachts, vielmehr trete man die Reise morgens an u. breche sie abends ab. 138. Jes. 26,20. 139. Dt. 32,25. 140. In der Wohnung. 141. Jer. 9,20. 142. Dh. wandre aus. 143. Gen. 12,10. 144. iiReg. 7,4. 145. In der Ortschaft, nach welcher man wegen der Hungersnot auswandern soll.

אינו מכחין בין "צדיקים לרשעים ולא עיד ארא שמתהיל מן הצדיקים תחלה שנאמר והברתי ממך צדיק ורשינ בבי רב יוסף כולי האי נביי לאין דיביין ים אביר ליה אביי טיבותא היא לנבייהי דבתים בי ביפני הרנה נאסק הצדיק: אביר רב יהיהה אביר יים יבני מדם יבני מדם בבי מיבא בבי מיב שנאמר ואתם לא תצאו איש מפתה ביתי עד والمرود دور دورا لما وردار دور دورول الدارد ואתם לא תצאו איש מפתח בותו עד בקר ואומר יבי בא בחדריך יכנר דלתיך בידד ואוביר ביתון תשבל הרב ומהדרים איניה מאי ואיניה ובי תימא הני פילי בליליא אבל ביממא לא תא שבינ بالم وقد الما الماليات الماليات الماليات الماليات الماليات בילי"דליבא איבה בנואי אבל היבא דאיבא איבה מנואי כי נפיק יתיב ביני אינשי בציותא בירכא מפי מעלי תא שמע מחוץ תשבל חרב ומחדרים איכה את על גב דמוורים מיכה מודין השבי בה יובא ביידן התהא הוי כבר כוי דבתים כי ייהה בית בחווניני תנו רבון העם בעור ביו הניך ביין הייוני בינה הייון וייון בייון הייון הייוני ביניים בייון מומר אם אכרני נבוא העיר והרעב בעיר ומתנו שם מאי ואומר וכי תימא הני מילי היכא דליכא ספק נפשות אכל היכא דאיכא ספק נפשות יאומר לד עמי בא בחדריך M 45 צדיק לרשע M 44

יתיב M אדיק לרשע M 45 אומיר די עמי בא בחדריך M 44 אפנור דיתיך בעדך M 46 אפנור דיתיך בעלמא M 49 אפנותרב M 48 עלמא M 49 אפנותרב M 48 רבא...בחלונינו.

לא תא שמע 'לכו ונפלה אל מהנה אדם אם יהינו המנו המפחי נהיה: תנו רבנן דבר בעיר אל יהלך אדם באמצע הדרך מפני שמלאך המות מהלך באמצע"הדרכים דכיון דיהיכא ליה רשותא מסני להדיא שלום בעיר אל יהלך "בצדי דרבים דביון דלית ליה רשותא Mitte der Srasse, weil der Todesengel in מחבי חבויי ומכני: תנו רבנן דבר בעיד אל יבנכ אדם"יחיד לבית הכנסת' שמלאך המות מפקיד שם כליו"ותני מילי היכא דלא קרו ביה דרדקי ולא מצלו ביה עשרה: תנו רבנן כלבים בוכים מלאך מות בא לעיר כלבים משחקים אליהו°בא לעיר coda er keine Freiheit hat, so schleicht er והני מילי דלית כהו נקיבה: "יתיב רב אמי ירב אסי"קמיה דרכי יצחק נפחא מר אמר ליה לימא מר שמעתתא ומר אמר ליה לימא מר אגדתא פתה למימר אגדתא ולא שביק"מר פתח למימר שמעתתא מבין למב משל לכם משל למה da seine Geräte verwahrt. Dies jedoch nur הדבר דומה לאדם שיש לו שתי נשים אחת ילדה ואחת זקינה ילדה פלקשת לו לבנית זקינה פלקשת לו שחורות נמצא קרה מכאן ומכאן אמר להן אי הכי אימא לכו מילתא דשויא לתרוייכי 'כי תצא-20-30 ישלם המבעיר מעאה קוצים תצא מעצמה שלם ישלם המבעיר wimmern, so ist der Todesengel in der את הבערה"אמר הקדוש ברוך הוא אני הציתי אש בציון שנאמר "ויצת אש בציון ותאכל יכודיתיה יו או ואני עתיד לבנותה באש שנאמר "ואני אחיה לה 2ch.2,9 [נאם ה'] הומת אש סביב ולכבוד אהיה בתוכה שלם ישלם המבעיר את הבערה אמר הקדוש ברוך °3 25 הוא עלי לשלם את הבערה שהבערתי שמעתתא M 53 אדם + M 52 אדם + אדם M 51 יפקיד א מפני - M הפני + M המכמש יפקיד + M המכני M 58 אקילעא דבי ר״י א B 56 אקילעא דבי ר״י + B 56 כליו B 61 אלא - M 60 אמר...הבי M 59 - אלא ירישלים M 62 בירישלים את הבערה שהבערתי - 10 M שלם...שהבערתי. B 63

uns in das Lager Arams himiberlaufen, lassen sie uns am Leben, so bleiben wir leben

Die Rabbanan lehrten: Ist eine Seuche in der Stadt, so gehe man nicht in der der Mitte der Strassen umhergeht, denn da ihm Freiheit gegeben ist, so geht er öffentlich; ist Friede in der Stadt, so gehe man nicht an den Seiten der Strasse, denn im Verborgenen.

Die Rabbanan lehrten: Ist eine Seuche in der Stadt, so gehe man nicht einzeln in ein Bethaus", weil der Todesengel dann, wenn daselbst keine Schulkinder die Schrift lesen und keine Zehn das Gebet verrichten.

Die Rabbanan lehrten: Wenn Hunde Stadt eingetroffen, wenn Hunde lustig sind, so ist Elijahu in der Stadt eingetroffen. Dies jedoch nur dann, wenn sich keine Hündin unter ihnen befindet.

R. Ami und R. Asi sassen vor R. Jiçhaq dem Schmied; der eine bat ihn, Halakha vorzutragen, und der andere bat ihn, Agada' vorzutragen. Wollte er eine Agada beginnen, so liess es der eine nicht, wollte er eine Halakha beginnen, so liess es der andere nicht. Da sprach er zu ihnen: Ich will euch ein Gleichnis sagen; dies ist zu

vergleichen mit einem Mann, der zwei Weiber hat, eine junge und eine alte; die junge zupft ihm die weissen Haare aus und die alte zupft ihm die schwarzen Haare aus; schliesslich ist er kahl von der einen Seite und kahl von der anderen Seite. Darauf sprach er zu ihnen: Ich will euch etwas vortragen, wass euch beiden gefallen wird. Henn ein Feuer ausbricht und Dornen erfasst; ausbricht, von selbst; so muss der, der das Feuer angestiftet hat, bezahlen; der Heilige, gebenedeiet sei er, sprach: Ich habe in Çijon ein Feuer angezündet, wie es heisst:148 Er zündete ein Feuer in Çijon an, das ihre Grundfesten verzehrte; und ich werde es dereinst mit Feuer wieder aufbauen, wie es heisst:140 Und ich werde ihm, Spruch des Herrn, ringsum als feurige Mauer dienen und mich herrlich in ihm erzeigen. So soll der, der das Feuer angestiftet hat, bezahlen, der Heilige, gebenedeiet sei er, sprach: Ich habe zu bezahlen für das Feuer, das ich augestiftet habe. Eine Halakha: die Schrift beginnt mit der Schädigung durch sein

146. Die Bethäuser befanden sich ausserhalb der Stadt. sowie die diese betreffenden Erzählungen, Sagen, Anekdoten usw.

147. Ethische Schriftauslegung 148. Thr. 4,11. 149. Zach. 2,9.

קרא אחרינא.

Vermoren und althorst mit der person't chen Schildigune , um du ju agen, dass one Benerschadigung als Pietl gelte-

Edg Someon proceeding we exercit Lander, are the ar Hill relien on in the The state of the s n v. Phillips van sind Shiptien Wasser ans dem The winners, they was him to the Lee out and Let Selve

Namen & Nahmans Er betragte sie hin welntheb des Verhargenen bei der Fenerschädigung , ob nach K Jehuda eder nach den le Johanan en entscheiden sei, und sie ent-Philister hatten sich in Jisraéliten gehörenden Tennen versteckt, und er fragte sie, di man sich mit dem Vermögen seines Nachsten retten dürfe. Sie liessen ihm ermögen seines Nächsten zu retten, du aber bist König, und kannst dir daher einen Weg brechen, ohne dass dieh jemand hindern darf. Die Rabbanan, nach anderen, ren da Jisraéliten gehörende Gerstentennen und Philistern gehörende Linsentennen, und er fragte sie, ob man die Gerstentennen der Jisraéliten nehmen darf, um davon dem Vieh vorzuwerfen, und mit den Linsentennen der Philister bezahlen. Sie liessen ihm erwidern: Der Frewler gibt das

ינו מי פתח הבתוב בנוקי ממינו וכיים בנוקי גיפי דיני ים רד ייאפר פי משום חציו: " ויתאיה דוד ייאפר פי ישקני כים מכור כות לחם אשר בשניר ייבקני שלשת הנברים במהנה פלשתים וישאבי מים מביה בית לחם אשר בשער (נגוי) מאי קא מבעיא ליה s dem s בית לחם אשר בשער (נגוי) מאי קא אמר דבא אמר דב נחמן ממון באש קא מביניא ים ליח אי כרבי יחודה אי כרכנן ופשטו ליה מאי דפשמו ליה"רב הונא אמר גדישים דשעורים דישראל היי דהו משמר פושתים בהי וקא מיבייא היה שלה להציל עצמו בממון הבירו שלהו ליה אסיר מו Raba crwiderte im מי אוניל עצמו בממון הבירו שלהו ליה מת החציל עצמו בממון חבירו אבל אתה מלך אתה יפורין לעשות דרך ואין מוחין בידך ורבגן ואיתימא רבה בר מרי אמרו גדישים דשעורין דישראל הוו וגדישין דעדשים דפלשתים וקא מיבעיא להו מהו schieden es ihm R. Hona erklärte: Die בים ליטול גדישין של שנירין דישראל ליתן לפני בהמתו על מנת לשלם גדישין של עדשים דפלשתים שלחו ליה "חבל ישיב רשני גולה ישלם אף על פי שנזילה משלם רשנ הוא אבל אתה מלך אתה ופורין לעשות לך דרך ואין מוחין בידך בשלמא widern: Es ist verboten, sieh mit dem Ver- מאן דאמר לאחלופי היינו דכתים חד קרא ותחי או אינו לאחלופי היינו דכתים חד קרא שם חלקת חשדה מלאים עדשים וכתיב 'הד קרא יתהי חלקת חשדה מלאה שעורים אלא למאן דאמר למקלי מאי איבעיא להו להני תרי קראי אמר לך דהוו גמי גדישים דעדשים דישראל דהוו מישמרו בהו פלשתים בשלמא למאן דאמר למקלי Es wa- בי למקלי בשלמא למאן דאמר למקלי ארה בר M 66 אר אר , — M 65 M 67 יהודה (V + אמר רבן ששת גדושים דישר סד M ממחין B 69 ומלך פורין B 68 -1 M 74 הוו - M 73 אמר P 72 B 71 בידו הוו 75 M ליתן גדישין דשעורין לפני 5 B 78 רפלשתים משלם M 77 א שהוא משלם

l'fand suriick, er erstattet das Geraubte; obgleich er das Geraubte erstattet, so ist er dennoch ein Frevler; du aber bist König, und kannst dir daher einen Weg brechen, ohne dass dich jemand hindern darf. - Einleuchtend ist es nach demjenigen, welcher erklärt, er wollte tauschen, dass der eine Schriftvers lautet:158 Dort war ein Stück Feld voll Linsen, und ein anderer Schriftvers lautet: 159 Da war ein Stück Feld voll Gerste; wie sind aber diese zwei Schriftverse zu erklären nach demjenigen, welcher sagt, er wollte sie verbrennen!? — Er kann dir erwidern: die Philister hatten sich auch in Jisraéliten gehörenden Linsentennen versteckt. — Einleuchtend ist es nach demjeni-

150. Zuerst wird von der Schädigung durch das Feuer gesprochen, auch wenn es von selbst entsteht, nachher aber wird vom Eigentümer als Brandstifter gesprochen. 151. Cf. ob. S. 77 Z. 5ff. 152. iiSam. 23,15,16. 153. Diese ganze Stelle wird vom T. bildlich aufgefasst; unter שער Tor, Pforte wird die Gerichtsstätte verstanden (cf. Bd. vij S. 56 N. 407) u. der T. nimmt an, dass David an das hohe Gericht eine Rechtsfrage richtete. 154. Seine Leute sollen beim Krieg gegen die Philister eine jüdische Tenne, in welcher sich Wertgegenstände befanden, in Brand gesteckt haben. Wörtl. sie entschieden, was sie entschieden; dh. die Entscheidung ist nicht bekannt. Tennen in Brand stecken. 157. Ez. 33,15. 158. iiSam. **23**,11. 159. iChr. 11,13.

29

מיינו דכתיב "ויתיצב בתוך החלקה ויצילה אלא "San. מיינו דכתיב למאן דאמר לאחלופי מאי ויצילה דלא שבק לחו לאחלופי בשלמא"חני תרתי היינו דכתיב תרי קראי הלא למאן דאמר שמון כאש קמיבעיא ליה מאי Folial מאי מאי מאי אליה "ליה "קראי אמר לך שמון "וחדא מהגך קא מיבעי "ליה" קראי אמר לד מיבעיא ליה בשלמא למאן דאמר הגי תרתי הייני דכתיב "ולא אכה דוד לשתותם"אמר כיון דאיכא 📆 איכורא לא"ניהא לי אלא למאן דאמר ממון כאים קא מיבעיא ליח"מכדי גמרא הוא דשלחי ליה מאי ים אמרינהו משמייהו אמר דוד לשתותם דלא אמרינהו משמייהו אמר hinsichtlich des Verborgenen bei der Feuer-כך מקובלני מבית דינו של שמואל הרמתי כל המוסר עצמו "למות על דברי תורה אין "אומרים דבר הלכה משמו⁶⁰ויסך אתם לה' בשלמא למאן דאמר הני תרתי "משום דעכד לשם שמים אלא ים מאן באש מאי ייבך אותם להי klärungen der Schriftvers:" David dier wede-דאמרינהו משמא דגמרא:

נדר שהוא נבוה ארבע אמית אי דרך נגוון הרבים או נהר פטור:

תמרא. והתניא עברה גדר שהוא גבוה ארבע שיב אמר רב "פפא "תנא דידן קא חשיב 20 bei der Feuerschädigung, handelte es sich מלמעלה לממה שש אמות פטור חמש אמות פטוד עד ארבע אמות פטור תנא ברא מלמטה למעלה קא חשיב שתי אמות חייב שלש אמות חייב עד א במד P 81 הו קרא B 9 א - לדני + M 80 תרי M 83 ייבאים M 84 אמר - אמר בעינא אלא 186 מכדי 18 M המיתה אומר - 10 או הה 90 או הה - 10 אומר - משום

gen, welcher sagt, er wollte sie verbrennen, dass es heisst: aufs field and recovered, welche Rettung aber ist hier zu verstehen, nach demjenigen, welcher sagt, er wollte tauschen!? Er liess nicht tauschen. - Erklärlich sind diese zwei Schriftverse' nach diesen beiden Erklärungen, worauf aber deuten sie nach demjenigen, welcher erklärt, er habe sie schädigung befragt!? - Er kann dir erwidern: er befragte sie hinsichtlich des Verborgenen und noch einer dieser Fragen. - Einleuchtend ist nach diesen beiden Erte es nicht trinken, denn er sagte: da daran ein Verbot haftet", so will ich es nicht; nach demjenigen aber, welcher erklärt, er befragte sie hinsichtlich des Verborgenen ja nur um eine Belehrung, was heisst nun: David wollte es nicht trinken!? Dass man sie nicht in ihrem Namen sage. Er sprach: Aus dem Lehrhaus Šemuéls aus Rama ist es mir also überliefert: wer sich für Worte der Gesetzlehre dem Tod preisgibt, in dessen Namen sage man keine Halakha. — "3Und er goss es aus vor dem Herrn; erklär-

lich ist dies nach den beiden Erklärungen, denn er tat dies um des Himmels willen, was aber heisst: und er goss es aus vor dem Herrn, nach demjenigen, welcher erklärt: er befragte sie hinsichtlich des Verborgenen bei der Feuerschädigung!? — Er sagte es im Namen der Lehre¹⁰⁵.

ST [DAS FEUER] ÜBER EINE VIER ELLEN HOHE WAND GESTIEGEN ODER ÜBER EINEN ÖFFENTLICHEN WEG ODER ÜBER EINEN STROM, SO IST [DER EIGENTÜMER] ERSATZFREI.

GEMARA. Es wird ja aber gelehrt, dass wenn es über eine vier Ellen hohe Wand gestiegen ist, er ersatzpflichtig sei!? R. Papa erwiderte: Unser Autor zählt von oben nach unten: bei sechs Ellen "ist er ersatzfrei, bei fünf Ellen ist er ersatzfrei, bis vier Ellen ist er ersatzfrei; der Autor der Barajtha aber zählt von unten nach oben: bei zwei Ellen ist er ersatzpflichtig, bei drei Ellen ist er ersatzpflichtig, bis vier Ellen ist er ersatzpflichtig 168.

160. iiSam. 23,12. 161. Er unterliess dies, nachdem er erfahren hatte, dass es verboten sei, sich mit fremdem Vermögen zu retten. 162. Vom Linsen- bezw. Gerstenfeld. 164. Da es für jeden anderen verboten ist.

165. Dh. nicht in ihrem Namen. 167. Sc. einer Entfernung von. 166. Vom Herd des Feuers. 168. Nach unsrer Mišnah inklusive, nach der Barajtha exklusive.

Rahii ayti Di wa si oesagt ha en, dass er ber vier Ellen frer sei, gilt auch von einem Beld vol' Dornen R. l'apa dete Wenn es von der Spitze der Dornen bis nach oben vier Ellen sind. Robh sigte, dies gelte nur von dem Fall, wenn [die Flamme] nach oben lodert . wenn aber nach der Seite , so ist er ersatzpflichtig, selbst wenn es hundert El-כמן תנא אמר רבא רבי אליעזר היא "דתניא רבי מו Mišnah מאן תנא אמר רבא רבי אליעזר היא "דתניא רבי שו מו breche nur von dem Fall, wenn es nach dia Seite neigt, wenn es aber nach oben lodert, so ist er ersatzfrei, auch bei der Meinsten [Entlernung]. Uebereinstimmend mit Rabh wird gelehrt: Dies gilt nur von ביה מיא אין "אבל לית ביה מיא לא: תנן התם מים מיום שווים ביה מיא אין "אבל לית ביה מיא לא: dem Fall, wenn es nach oben lodert, wenn es aber nach der Seite neigt und Holz sich da befindet, so ist er ersatzpflichtig, selbst wenn es hundert Mil sind; ist es über einen acht Ellen breiten Strom oder Teich 20 באן דאמר מקום שמי 'נשמים שוללין 'שם כל שכן בל שכן 20 gelangt, so ist er ersatzfrei.

Oeffentlichen Weg. Wer ist der Autor [dieser Lehre]? Raba erwiderte: Es ist R. Eliêzer, denn es wird gelehrt: R. Eliêzer sagt, sechzehn Ellen, die Weite eines öffentlichen Wegs.

ODER EINEN STROM. Rabh erklärte,

einen wirklichen Strom, Semuél erklärte,

einen Bewässerungsteich. Nach demjenigen, welcher erklärt, einen wirklichen Strom, selbst wenn da kein Wasser vorhanden ist, und nach demjenigen, welcher erklärt, einen Bewässerungsteich, nur dann, wenn da Wasser vorhanden ist, nicht aber, wenn da kein Wasser vorhanden ist.

Dort wird gelehrt: Folgendes gilt als Trennung hinsichtlich des Eckenlasses¹⁷⁸: der Fluss, der Teich, der Privatweg und der öffentliche Weg. Was heisst Teich ?? R. Jehuda erklärte im Namen Semuéls: Eine Stelle, da sich das Regenwasser ansammelt. R. Bebaj im Namen R. Johanans erklärte: Ein Wasserstrom, der nach beiden Ufern Berieselungen verteilt. Nach demjenigen, welcher erklärt: eine Stelle, da sich das Regenwasser ansammelt, gilt dies um so mehr von einem Wasserstrom, nach demjenigen aber, welcher erklärt: ein Wasserstrom, gilt eine Stelle, da sich das Regenwasser ansammelt, nicht als Trennung, denn diese heissen nur Erdvertiefungen.

168. Wenn das Feuer durch eine 4 Ellen hohe Wand getrennt war. 169. Wo das Feuer genugend Nahrung findet 170. Nach unsrer I.a v. - sich ergiessen, strömen, sprudeln; manche Codices haben בקרחת v. קרח brennen. 171. Eigentl. wenn es sich beugt, neigt. Dies scheint sich auf den Fall zu beziehen, wenn das Feuer durch einen breiten Weg od. Strom getrennt ist; Cod. M hat sogar מיל, das auf eine Wand durchaus nicht anwendbar ist. 173. Bei der Ernte muss der Eckenlass (cf. Lev. 23,22) auf jedem Teil zurückgelassen werden. 174. Die Frage betrifft die Etymologie des Worts. 175. Eigentlich Raub, Beute.

ארבן אמות חייב: אמר רבא ארבן אמות שאמרו "דפטור אפילו כשדה קוצים אמר רב פפא ומשפת קוצים ולמעלה ארבע אמות אמר רב לא שנו אלא בקולחת אבל בנכפפת"אפילו עד מאה"אמה חייב ושמואל אמר מתניתין בנכפפת אכל בקילחת"אפילו כל שהוא פטור תניא כוותיה דרב במה דברים אמורים בקולחת אבל בנכספת ועצים מצויין לח אפילו עד מאה מיל חייב עברה נחר אי שלולית שהם רחכים שמנה אמות פמור: דרך הרכים: אליעזר אומר שש עשרה אמות כדרך רשות הרבים "פמור: אי נהר: רב אמר נהר ממש ושמואל אמר אריתא דדלאי מאן דאמר נהר ממש את על גב"דליכא מיא ומאן דאמר אריתא דדלאי אי אית ואלו מפסיקין לפאה הנחל והשלולית ודרך היחיד 86.55 ודרך הרבים מאי שלולית אמר רב יהודה אמר שמואל מקום שמי 'גשמים שוללין 'שם רב ביבי אמר רבי יוחגן 'אמת חמים שמחלקת שלל לאגפיה אמת המים 'ומאן דאמר אמת המים אבל מקום COLD שמי 'נשמים שוללין 'שם לא מפסקי 'הנהו ' באנני דארעא מקרו:

 \mathbf{M} מיל \mathbf{M} אפי \mathbf{M} אפי \mathbf{M} 93 מיל \mathbf{M} רפטור אפיי — M 92 98 אפי - M 97 " דתנן B 96 אפי - M 95 \pm M אי לא לא M א \pm M אי לא א M דלית ביה מיא ${f M}$ שם ${f M}$ מקום שאמת המים מתחלקת ${f M}$ 3 ין שמתהלקת שלל לאגפיה ון B 5 יד ון M 6 נגאני.

scheiden.

בודליק בתוך שלו עד כמה תעבור הדליקה [w.4] רבי אלעזר בן עזריה אומר רואין אותו באילו הוא באמצע בית כור רבי אליעזר אומר שש עשרה אמות כדרך רשות הרבים רבי עקיבא אומר חמשים אמה רבי שמעון אימר שלם ושלם המבעיר את 22.00 הבערה הכל לפי הדליקה:

גמרא. ולית ליה לרבי שמעון שיעורא בדליקה והתנן לא יעמיד אדם תנור בתוך חבית אלא אם 1500.00 כן יש על גבו גובה ארבע אמות הת מעמידו בעלייה"עד שיהא תחתיו מעזיכה שלשה טפחים ובכירה מפח ואם חזיק משלם מה שהזיק רבי שמעון אומר לא "נאמרו שיעורין הללו אלא שאם הזיק פטור מלשלם אמר רב נחמן אמר רבה בר אכוח"חכל לפי"גובה חדליקה אמר רב יוסף אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כרבי שמעון וכן 15 einen Backofen in einem Haus nur dann "אמר רב נחמן אמר שמואל הלכה כרבי שמעון: מה הנדוש והיו בו בלים והלקו רבי [] יהורה אומר "ישלם "מה שבתוכו וחכמים אומרים אינו משלם אלא גדיש של חטין או"של ישעורין היה גדי כפות לו ועבד סמוך לו ונשרף עמי handen ist; für einen Kochherd genügt חייב עבד כפות לו וגדי סמוך לו ונשרף עמו פטור ומודים חכמים לרבי יהודה במדליק את הבירה שהוא משלם כל מה שבתוכה שכן דרך בני אדם

9 וג ארייור 8 וע איתה כאילו היא M 12 אם יש תה M 11 אמרו כל השעורון M 10 אכיר + M אמר רב אמר רב אובהה של דליקה + M אור + בריש. + M 17 ל + M 16

רבה B 15 משלם Jehudas im Namen Semuéls: Die Halakha ist nach R. Šimôn zu entscheiden. Ebenso sagte auch R. Nahman im Namen Semuéls: Die Halakha ist nach R. Simôn zu ent-

tet, so hat er den Schaden zu ersetzen¹⁷⁰. R. Simôn sagt, diese Masse sind nur des-להניח בבתים: halb bestimmt worden, damit er frei sei, wenn Schaden angerichtet worden ist!? R. Nahman erwiderte im Namen des Rabba b. Abuha: Alles nach dem Umfang des Feuers R. Joseph sagte im Namen R.

ENN JEMAND EINE TENNE IN BRAND GESTECKT HAT UND GERÄTE SICH IN DIESER BEFUNDEN HABEN UND VERBRANNT WORDEN SIND, SO HAT ER, WIE R. JEHUDA SAGT, FÜR ALLES, WAS DARIN WAR, ERSATZ ZU LEISTEN; DIE WEISEN SAGEN, ER HABE NUR FÜR EINE TENNE WEIZEN ODER GERSTE ERSATZ ZU LEISTEN. WENN SICH DANEBEN EIN GEBUNDENES ZICKLEIN UND EIN SKLAVE BEFUNDEN HABEN UND MIT DIESER VER-BRANNT WORDEN SIND, SO IST ER ERSATZPFLICHTIG; WENN ABER EIN GEBUNDENER Sklave und ein Zicklein daneben sich befunden haben und mit dieser ver-BRANNT WORDEN SIND, SO IST ER ERSATZFREI¹⁸⁷. DIE WEISEN PFLICHTEN JEDOCH R. JEHUDA BEI, DASS WENN JEMAND EIN WOHNHAUS182IN BRAND STECKT, ER FÜR ALLES, WAS DARIN WAR, BEZAHLEN MÜSSE, DENN ES IST DIE GEPFLOGENHEIT DER LEUTE, SOLCHE DINGE IN DEN HÄUSERN NIEDERZULEGEN.

176. Es darf die Hälfte einer solchen Fläche nicht überschreiten. 177. Ex. 22,5. Dies wäre zu verstehen, dass man nach RS. auf jeden Fall ersatzpflichtig sei. 179. Obgleich diese Vorschriften beobachtet worden sind. 180. Je grösser das Feuer ist, um so grösser muss die Entfernung sein; bei Einhaltung derselben ist man ersatzfrei. 181. Weil man der strengeren Strafe, der Todesstrafe wegen der Tötung des Sklaven, verfällt. 182. Eigentl. Burg, Kastell, Palast, auch Häuserkomplex.

IE WEIT DARF DIE FLAMME REICHEN, WENN JEMAND EIN FEUER AUF SEI-NEM EIGNEN GEBIET ANZÜNDET? R. ELEÂ-ZAR B. ÂZARJA SAGT, MAN BETRACHTE ES, 5 ALS BEFÄNDE ES SICH IN DER MITTE EI-NER KORFLÄCHE¹⁷⁶; R. ELIÊZER SAGT, SECH-ZEHN ELLEN, DIE WEITE EINES ÖFFENTLI-CHEN WEGS; R. ÂQIBA SAGT, FÜNFZIG EL-LEN. R. SIMÔN SAGT: So soll der, der das 10 Finer an restittet hat, betailen, ALLES NACH DER BESCHAFFENHEIT DES FEUERS. GEMARA. Gibt es denn nach R. Si-

môn bei der Feuerschädigung kein festge-

setztes Mass¹⁷⁸, es wird ja gelehrt: Man darf

aufstellen, wenn darüber vier Ellen sfreier

Raum vorhanden ist; in einem Oberge-

mach nur dann, wenn unten ein Estrich

[in der Stärke] von drei Handbreiten vor-

eine Handbreite; hat er Schaden angerich-

GEMARA, R Kahana sagte: Sie streiten nur über den Fall, wenn jemand Feuer in seinem Gebiet anlegt, und es fortschreitet und etwas auf fremdem Gebiet verschrt, nach R Jehuda ist er bei der Feuer- 5 schädigung für das Verborgene ersatzptlichtig, und nach den Rabbanan ersatzfrei; wean aber jomand in fremdem Gebiet Feuer anlegt, so muss er nach aller Ausicht für alles, was darin war, bezahlen. Raba sprach zu מיל הבירו דברי הבל משלם כל מה שהיה בתיבו מי מים ihm: Woon 'chrt er demnach im Schausssate, dass wenn jemand ein Wohnhaus in Brand gesteckt, die Weisen R. Jehuda beipflichten, dass für alles, was sich in diesem בל מה שבתוכו ואפילו ארנקי ורבנן סברי כלים befunden hat, zu bezahlen sei, weil es die בל מה Gepflogenheit der Leute ist, solche Dinge in den Wohnungen niederzulegen, sollte er doch hinsichtlich des ersten Falls selbst einen Unterschied machen: dies gilt nur von dem Fall, wenn man das Feuer in eignem 20 אימרים אינו משלם אלא גדיש של השין או גדיש Gebiet angelegt und es fortgeschritten ist und etwas auf fremdem Gebiet verzehrt hat, wenn man es aber auf fremdem Gebiet angelegt hat, so sind alle der Ansicht, dass für alles, was darin war, zu bezahlen sei!? 25 ומודה רבי יהודה לחכמים במשאיל מקום לחבירו Vielmehr, erklärte Raba, streiten sie über beide Fälle; sie streiten über den Fall, wenn er das Feuer in eignem Gebiet angelegt und es fortgeschritten ist und etwas auf

נברא. אמר רב בחנא מחלוקת במדליק בתוך שלו והלכה"ואכלה בתוך של הבירו דרבי יהודה מהייב של מנוקי שמון באש ורכגן פטרי אבל במדליק בתוך של חבירו דברי חבל משלם כל מה שבתיבו אבר ליה יבא אי הכי אדתני כיפא מודים חכמים לרבי יהודה במדלים את הבירה שמשים כל מה שבתיבה שבן דוך בני אדם יהניה בבתים לפליג וליתני בדירה בנה דברים אנינים בנדליק ביוך של الماتا الماتا والما المالة المات والمات والمات ארא אפר רבא בתהתי פליני פליני בפדליק בתוך وراد المراد والمراد والمراد المراد المراد والالماد מהייב אממון באש ורבגן סכרי לא מחייב ופליגי נמי במדליק"בשל חבירו דרבי יחודה סבר משלם שדרכן להטמין בגדיש כגון מוריגין וכלי בקר הוא דבשהם כלים שאין דרכן לחשמין בגדיש לא משלם: תנו רבנן המדליק את חנדיש והיו בו כלים ודלקו רבי יהודה אומר משלם כל מה"שהיה בתוכו והכמים של שעורין ורואין מקים כלים כאילו הוא מלא הכואה במה דברים אמורים במדליק בתוך שלו יהלכה ודלקה בתוך של הכירו אכל מדליק בתוך של חבירו"דברי הכל משלם כל מה שהיה בתוכו

ורבנן אממון ורבנן M 19 ודלקה M 18 מה אדרהים ותני סיפא ליפלוג וליתני במה M 21 P 22 אפליגי שבתוכו M 24 שבתוכו M 23 лл — M 26

fremdem Gebiet verzehrt hat, nach R. Jehuda ist er bei der Feuerschädigung für das Verborgene ersatzpflichtig und nach den Rabbanan ist er nicht ersatzpflichtig; ferner streiten sie über den Fall, wenn er das Feuer in einem fremden Gebiet angelegt hat, nach R. Jehuda muss er für alles bezahlen, was sich darin befunden hat selbst für einen Geldbeutel, während die Rabbanan der Ansicht sind, dass er nur für Geräte, die man in einer Tenne aufzubewahren pflegt, zum Beispiel Dreschwalzen und Rindergeschirr, ersatzpflichtig sei, nicht aber für Geräte, die man in einer Tenne nicht aufzubewahren pflegt.

Die Rabbanan lehrten: Wenn jemand eine Tenne in Brand gesteckt hat und in dieser sich Geräte befunden haben und verbrannt worden sind, so ist, wie R. Jehuda sagt, für alles zu bezahlen, was sich darin befunden hat; die Weisen sagen, es sei nur für eine Tenne voll Weizen oder eine Tenne voll Gerste zu bezahlen, und zwar betrachte man den Raum, in welchem die Geräte sich befunden haben, als wäre er voll mit Getreide. Dies gilt nur von dem Fall, wenn er das Feuer auf eignem Gebiet angelegt und es fortgeschritten ist und auf fremdem Gebiet etwas verbrannt hat, wenn er es aber auf fremdem Gebiet angelegt hat, so ist, wie alle übereinstimmen, für alles, was darin war, zu bezahlen. Auch pflichtet R. Jehuda den Weisen bei, dass

להגדיש"גדיש והגדיש והממין "שאינו משלם אלא דמי גדיש בלבד להגדיש חמין והגדיש שעורי שעורין והגדיש המין חמין וחיפן בשעורין שעורין היפן בחשים שאינו משלם אלא דמי שעורין בלבה: 5 אמר רבא הנותן דינר זהב לאשה ואמר לה הזהרי בו של כסף הוא "הזיקתו משלמת דינר זהב משום דאמר לה מאי הוה ליך "נבי דאוקתיה פשעה בו משלמת של כסף דאמרה ליה נטירותא דכספא קבילי עלי "נטירותא דדהבא לא קבילי עלי אמר יו בדרבא מתניתו לה sie mit Gerste überdeckt, oder eine Ger-אנן ממתניתא"פשימא לן המין וחיפן בשעורין שעורין וחיפן בהטין אינו משלם אלא דמי שעורין בלבד אלמא אמר ליה נטירותא דשערי "קבילי עלי "תכא נמי אמרה לית נמירותא דדהבא לא קבילי עלי: ולא ידענא einen Golddenar übergibt und zu ihr spricht: מאי היא אמר שמואל ולא ידע אבא מאי שמינ ליה לרבי יהודה דמחייב על נזקי ממון באש עשו תקנת נגזל באשו: בעי אמימר עשו תקנת נגזל במסור או לא אליבא דמאן דאמר לא"דיינינן דינא ינינון אלא ביינינן אלא ביינינן אלא מבעי לך"דמסירות נמי לא דיינינן אלא digen; wenn sie aber daran eine Fahrläs-כי תבעי לך אליבא דמאן דאמר דיינינן דינא דגרמי

ע מזיקתה V 28 שאין B 27 אר גדיים M 26 29 נטיר 31 אתמ...לה M_{30} א גביה M M פששינן M 33 עלאי קבולית דהיטי לא קבילית עלאי M 37 דיינין P 36 מר P 35 תכא...עלי M דמם'...אלא.

wenn jemand seinem Nächsten einen Raum zur Errichtung einer Tenne geborgt, und dieser da eine Tenne errichtet und Wertgegenstände aufbewahrt hat, er™nur den Wert einer Tenne, und wenn um eine Weizentenne zu errichten, und dieser da eine Gerstentenne errichtet, oder um eine Gerstentenne zu errichten und dieser eine Weizentenne errichtet, oder eine Weizentenne und stentenne und sie mit Weizen überdeckt hat, er nur den Wert von Gerste zu ersetzen habe.

Raba sagte: Wenn jemand einer Frau Sei behutsam damit, es ist aus Silber, so hat sie, wenn sie es beschädigt hat, einen Golddenar zu ersetzen, weil er zu ihr sagen kann: wie kommst du dazu, es zu beschäsigkeit begangen hat 184, so hat sie nur einen Silberdenar zu ersetzen, weil sie sagen kann, sie habe nur die Bewachung von Silber übernommen, nicht aber die Bewachung von Gold. R. Mordekhaj sprach zu R. Aši: Ihr lehrt dies im Namen Rabas, wir entneh-

men es aus folgender Lehre: oder eine Weizentenne und sie mit Gerste überdeckt hat, oder eine Gerstentenne und sie mit Weizen überdeckt hat, so hat er nur den Wert von Gerste zu ersetzen; hieraus also, dass er zu ihm sagen könne, er habe nur die Bewachung von Gerste übernommen, ebenso kann auch sie zu ihm sagen, sie habe nicht die Bewachung von Gold übernommen.

Rabh sagte: Ich hörte etwas inbetreff der Lehre R. Jehudas und weiss nicht, was es ist. Semuél sprach zu ihm: Wieso weiss Abba¹⁸⁵nicht, was er inbetreff der Lehre R. Jehudas gehört hat; dass man nach ihm bei der Feuerschädigung für das Verborgene ersatzpilichtig ist, ist eine Bestimmung, die sie hierbei getroffen haben, wie beim Beraubten186.

Amemar fragte: Haben sie auch beim Angeber187 eine ebensolche Bestimmung getroffen wie beim Beraubten oder nicht? Nach demjenigen, welcher sagt, die Veranlassung gelte nicht als wirkliche Schädigung, ist dies überhaupt nicht fraglich, denn das Angeben gilt ebenfalls nicht als solche, fraglich ist es nur nach demjenigen, welcher sagt, die Veranlassung gelte als wirkliche Schädigung; haben sie beim Ange-

^{183.} Wenn sie durch sein Verschulden verbrannt wurde. 184. Und er abhanden gekom-186. Der Beraubte hat einen Eid zu leisten 185. Eigentlicher Name Rabhs. u. erhält Ersatz (cf. Bd. vij S. 772 Z. 11 ff., ebenso hat auch der durch Brand Geschädigte einen Eid zu 187. Der jemand durch Denunziation bei einer Regierungsbehörde 188. Zu einer Vermögensschädigung; wörtl. man richte in Veranlassungssachen.

ber dieselbe Bestimmung getroffen wie benn Beranbten, dass er nämlich schwöre und [Er atz] erhalte, oder nicht? Die Frage bleibt dahingestellt

seines Nichsten mit dem Fuss und warf ihn ins Meer; daraut kam der Eigentümer und sugte; so und so viel hatte ich darin. Da suss R. Asi und dachte darüber nach, sei. Da sprach Rabina zu R. Aha, dem Sohn Rabus, nach anderen, R. Aha, Sohn Rabas, zu R. Asi: Dies ist ja aus un rer Misnah zu entnehmen; denn es wird gedass wenn jemand ein Wohnhaus in Brand steckt, er fur alles, was sich in diesem befunden hat, zu bezihlen habe, denn es ist die Gepflogenheit der Leute, solche Dinge widerte ihm: Wenn er Geld verlangt hätte, so wäre dem auch so, wie ist es aber in dem Fall, wenn er Perlen verlangt; pflegt man Perlen in einem Geldkasten aufzubewahren oder nicht? Die Frage bleibt dahingestellt.

R. Jemar fragte R. Aši: Wie ist es, wenn er behauptet, er habe einen silber-

reicher Mann, der einen silbernen Becher besitzen kann, oder ein glaubwürdiger Mann, dem andere einen solchen in Verwahrung gegeben haben können, so schwört er und erhält [Ersatz], wenn aber nicht, so ist er nicht beglaubt.

וקטעין M 40

אלא לא צריכא דקא M 42

R. Ada, Sohn R. Ivjas, fragte R. Aši: Was ist der Unterschied zwischen einem Räuber und einem Gewalttäter 191? Dieser erwiderte: Ein Gewalttäter zahlt den Ersatz 101, ein Räuber zahlt den Ersatz nicht. Jener entgegnete: Wieso nennst du ihn, wenn er den Ersatz zahlt, einen Gewalttäter, R. Hona sagte ja: wenn man ihn hängt und er verkauft¹⁹, so ist der Verkauf giltig!? — Das ist kein Widerspruch; das eine, wenn er sagt, er sei einverstanden, das andere, wenn er nicht sagt, er sei einverstanden.

ENN EIN FUNKE VON UNTER DEM HAMMER HERVORGEKOMMEN IST UND SCHADEN ANGERICHTET HAT, SO IST ER ERSATZPFLICHTIG. WENN EIN MIT FLACHS BE-LADENES KAMEL DURCH ÖFFENTLICHES GEBIET GEHT UND DER FLACHS IN EINEN Laden hineinragt und sich an der Leuchte des Ladenbesitzers entzün-

שוניתא מאי מי מנהי אינשי מרגניתא בכספתא ש entscheiden מתניתא מי מנהי אינשי מרגניתא lchrt: die Weisen pflichten R. Jehuda bei, היא בריה בר מיניה: אמר ליה רב 'אדא בריה או in ihren Häusern niederzulegen'6. Dieser er- 20

צשו תקנת נגזל"במסור"דמשתבע ושקיר או לא תיקו: ההוא גברא דבשש בכספתא דחבריה שדייה בנהרא אתא מריה"ואמר הכי והכי הוה לי בנוה יתים רב אשי וקא"מעיין ביה כי האי נוינא מאי אמר ליה רבינא Einst stiess jemand einen Geldkasten בריה דרבא נאמרי לה רב אחא בריה דרבא אוא בריה דרבא ואמרי לה רב אחא לרב אשי לאו היינו מתניתין התנן ומודים חכמים לרכי יהודה במדליק את חבירה שמשלם כר מה שבתיכי שכן דרך כני אדם לחניה ככתים אמר ליה אי דקא שיין זיוי חבי נמי חבא במאי נסקינן דקא שנין ישר לה לוכן: אמר ליה רב יימר לרב אשי 'מנין במא"דכספא בבירה מאי אמר ליה חזינא אי איניש 'אמיד הוא דאית ליה ככא דככפא אי נמי איניש מהימנא הוא המפקדי אינשי נכיה משתבע ושקיל דרב אניא לדב אשי כה בין נולן לחמכן אמר ליה המסן יחיב דמי גולן לא יחיב דמי אמר ליה אי משום יהוב דבי המכן קדית ליה והאצר רב הינא תלוה וזבין זביניה זביני לא קשיא הא דאמר רוצה אני

> הא דלא אמר רוצה אני: שיצא מתחת הפטיש"והזיק, חייב גמל שהיה טעון פשתן ועבר ברשות הרבים ונכנם פשתנו מוצים תוך החנות ידלקו בנרו של הנוני והדליק את הבירה

> > דמש׳ ושקיל – M 39

הכי הוה M 41 מיבעיא דיה כי

P 45 באי א ידעיכן M 44 טענו א M 43 באי א א ידעיכן בבירה P 47 דאמיד. M - אמיד...איניש M 46 + אבא + M אבא + M שהיה ייצא + M אבא + M אבא + M אבא + M אבא nen Becher in seiner Wohnung gehabt? Dieser erwiderte: Wir sehen, ist er ein

189. Ueber die Höhe des Schadens. 190. Ebenso pflegt man Geld in einem Geldkasten 191. Im talmudischen Schrifttum. 192. Für den wider Willen abgenomaufzubewahren. 193. Wenn man jemand zum Verkauf eines Gegenstands zwingt. menen Gegenstand.

בעל גמל הייב הניח הניני נרו מבחיין ההניני חייב רבי יחודה אימר בנר חנוכה פטיר:

במרא. 'אמר רבינא משמיה דרבא שמע מינה יוב יום מדרכי יהודה נר חנוכה מצוח להניחה בתוך עשרה אמר הבי שמרה מעשרה למעלה בעתך למעלה מעשרה אמאי אמר רבי sen Hingestellt, so ist der Ladenbe-יהודה"נר הנוכה פטור לימא ליה הוה"ליה לאנוחה למעלה מנמל ורוכבו אלא לאו שמע מינה מצוה להניהה כתוך עשרה אמרי לא לעולם אימא לך אפילו לפעלה פעשרה פאי אפרת"אבעי לך לאנוחה יסיק בורי מנכל מוכבו ביון דבמצוה קא עסיק בורי Rabas: Aus der Lehre R. Jehudas ist zu האי לא אטרחות רכון: אמר רב כהוא דפש רב יי נתן בר מנומי משמיה דובי תנהום נד הנוכה שהניחה למעלה מעשרים אמה פסולה כסוכה : 1222

= - M 52 15 זול אמרת אפי למינ -- NI 53 + M 54 לימא ליה. DET UND DAS GANZE GEBÄUDE IN BRAND STECKT, SO IST DER EIGENTÜMER DES KA-MELS ERSATZPFLICHTIG; HATTE ABER DER LADENBESITZER SEINE LEUCHTE DRAUS-SITZER ERSATZPFLICHTIG. R. JEHUDA SAGT, WENN ES EINE HANUKALEUCHTE IST, SO IST ER ERSATZFREI.

GEMARA. Rabina sagte im Namen entnehmen, dass es Gebot sei, die Hanukaleuchte innerhalb zehn [Handbreiten] hinzustellen, denn wenn man sagen wollte, oberhalb von zehn Handbreiten, wieso sagt R. Jehuda, dass er, wenn es eine Hanukaleuchte ist, frei sei, sollte jener

doch zu ihm sagen: du solltest sie oberhalb des Kamels und seines Reiters hinstellen!? Hieraus ist also zu schliessen, dass es Gebot sei, sie innerhalb von zehn [Handbreiten hinzustellen. — Ich will dir sagen, nein, tatsächlich, kann ich dir erwidern, kann man sie auch oberhalb zehn [Handbreiten] hinstellen, wenn du aber einwendest, er sollte sie oberhalb des Kamels und seines Reiters hinstellen, [so ist zu erwidern:] da er sich mit einer gottgefälligen Handlung befasst, so haben ihn die Rabbanan nicht weiter belästigt105.

R. Kahana sagte: R. Nathan b. Minjomi trug im Namem R. Tanhums vor, dass wenn man eine Hanukaleuchte oberhalb zwanzig Ellen hingestellt hat, dies ungiltig sei, ebenso wie bei einer Festhütte oder einem Durchgang of.

SIEBENTER ABSCHNITT

בשלימי כשל ממדת תשלימי הדה מדה מדת בשלימי בשל ממדת תשלימי בשל ממדת תשלימי ארבעה וחמשה שמדת תשלומי כפל נוהגת בין בדבר שיש כי היה היים יבי בדבר שאין בי רוח חיים ומדת תשלומי ארבעה וחמשה אינה נוהגת

LUNG DES DOPPELTEN ALS DIE ZAH-LUNG DES VIER- UND DES FÜNFFACHEN', DENN DIE ZAHLUNG DES DOPPELTEN FIN-DET STATT SOWOL BEI DINGEN, DIE EINEN

LEBENSGEIST HABEN, ALS AUCH BEI DINGEN, DIE KEINEN LEBENSGEIST HABEN, WÄHREND DIE ZAHLUNG DES VIER- UND DES FÜNFFACHEN NUR BEI RIND UND SCHAF

193. Cf. S. 77 N. 124. 194. Vom Fussboden. 195. Beim Hinstellen derselben besondere Beobachtungen zu treffen. 196. Cf. Bd. iij S. 3 Z. 1 ff. 197. Zur Errichtung eines gemeinsamen Gebiets hinsichtlich des Šabbatgesetzes; cf. Bd. ij S. 3 N. 1; beide dürfen die Höhe von 20 Ellen nicht übersteigen. 1. Wegen des Diebstahls; cf. Ex. 21,37 u. 22,8.

STATISTINGS, HINN IS HISSEL HOME IN want to know our en some smeat waters WER YOM DIEB SCIENT, ZAHLI DAS DOPPELTE NICHT, UND WEE DAS VOM DIER GESTOHLENE 6 SCHLACHTLE ODER VERKAUFT, ZAHLT DAS VIER- UND DAS FÜNTEACHE NICHT.

GEMARA. Er lehrt also nicht, dass die Zahlung des Doppelten sowol bei ei-משלם תשלומי כפל מבה ימכר משלם תשלומי מen Dich als auch bei einem, der den השלומי משלם בשלם בשלומי כפל Lanwand des Diebstahls macht, stattfindet, wihrend die Zahlung des Vier- und des Eunstachen nur bei einem Dieb stattfindet, des ware also eine Stütze für R. Hija b. men R. Johanans, dass wenn jemand hinsichtlich eines Depositums den Einwand des Diebstahls macht, er das Doppelte, und wenn er es geschlachtet oder verkauft hat, das Vier- und das Fünffache zahlen 20 בנין הפרט מפורש דבר המטלטל וגופו müsse. Manche lesen: Ist dies eine Stütze für R. Hija b. Abba, denn R. Hija b. Abba sagte im Namen R. Johanans, dass wenn jemand hinsichtlich eines Depositums den Doppelte, und wenn er es geschlachtet oder verkauft hat, das Vier- und das Fünffache bezahlen müsse? - Heisst es denn: es gibt keinen anderen Unterschied als? es heisst ja: mehr Anwendung findet, manches lehrt er und manches lässt er zurück.

ישיר ושה בלבד שנאכיר כי תנב איש שיר אי שה ושבחי אי ניברו וגיי אין הגינב אחר הגנב משלם תשלומי כפל ולא השיבח ילא המיבר אחר הגנב בישלם תשלופי ארבעה וחפישה:

גברא, ואילי בדת תשליבי כפל נודגת בין בנוב בין בשיען שענת נוב ימדת תשליבי ארבעה וחמשה אינה נוחגת אלא בגנב בלבד לא קתני יי שנשיים ליה לרבי הייא בר אבא האפר רבי הייא ב" אבא אמר רבי יוחנן המינן מענת גנב בפקרון ארבעה והמשה איבא דאמרי לימא מסיינ ליה לרבי חייא בר אבא דאמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן השוען שענת גנב בפקדון משלם תשלומי כפל מבה ומכר משלם תשלומי ארבעה שמדת תשלומי כפל נוהגת בי : מנא :ישייר: הני מילי דתנו רבגן "על כל דבר פשע כלל על שור על חמור על שה (ו)על שלמה פרמ על כל אבידה חזר וכלל כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא ממון אך כל דבר המשלשל וגופו ממון יצאו "מאו ממון יצאו קרקעות שאינן משלשלין יצאו עבדים שהוקשו לקרקעות יצאו שמרות שאף על פי שממלמלין אין נופן ממון יצא הקדש רעהו 'כתיב אי מה הפרט Einwand des Diebstahls macht, er das 25 ל במני ובמשא תם כל פורש דבר שנבלתו משמאה במני ובמשא תם כל דבר שנבלתו מטמאה במגע ובמשא אבל עופות לא ומי מצית אמרת הכי והא שלמה כתיב אמרי אנן

> בר P 3 – הייא בר ארי + M 2 אמר רחמנא ולא של הקדש ואימא מה B 5 מטמא M 4 VP 6 מטמא.

DIE ZAHLUNG DES DOPPELTEN FINDET STATT &c. Woher dies? — Die Rabbanan lehrten: Bei jedem Eigentumsvergehen, generell, ein Rind, ein Esel, ein Schaf oder ein Gewand, speziell, und alles, was abhanden kommt, wiederum generell, dies ist also eine Generalisirung, Spezialisirung und Generalisirung, wobei du dich nach dem Speziellen zu richten hast, wie das speziell Genannte beweglich und selbst Geld ist, ebenso auch alles andere, was beweglich und selbst Geld ist; ausgenommen sind also Grundstücke, die nicht beweglich sind, ausgenommen sind Sklaven, die Grundstücken gleichen, ausgenommen sind Schuldscheine, die, obgleich beweglich, nicht selbst Geld sind, ausgenommen ist Heiligengut, denn es heisst: seinem Nächsten. -Vielleicht aber: wie das speziell Genannte ein Gegenstand ist, dessen Aas durch Berühren und Tragen [levitisch] verunreinigend ist, ebenso auch alles andere, dessen Aas durch Berühren und Tragen verunreinigend ist, Geflügel aber nicht!? - Wieso kannst du dies sagen, es heisst ja: Gewand!? - Wir sprechen von den lebenden

^{3.} Den gestohlenen Gegenstand. anvertrauten Gegenstand, den er selbst unterschlagen hat.

^{4.} Von einem ihm zur Aufbewahrung

^{5.} Ex. 22,8.

בבעלי היים קאמרינן אימא "בבעלי היים דבר שנבלת: מממאה במנע ובמשא אין דבר שאין נבלתו מממאה במגע ובמשא לא 'דהא כל הד והד 'כלל ופרט 161.63 באפי נפשיה דרשיגן ליה אכל קופות לא אם כן 5 נכתוב החמנא חד שרשא חי נכתיב החמנא אי כתב רחמנא שור הות אמינא קרב לגבי מזבה אין שאין קרב לגבי מזבה לא ואי כתב רחמנא חמור הוה אכינא קדוש בבבורה אין שאין קדוש בבבורה לא אמרי אם כן נכתוב רחמנא שור וחמור שה למה לי ישבין מינה לאתויי עופות האיני עופות יאימא באתייי עופות " nur eines speziell genannt haben. מהורים דומיא דשה דמטמאי בגדים אבית הבלינה אבל עופות ממאים דלית כהו מומאה דלא"מממאי בגדים אבית הכלינה לא כל ריבויא הוא וכל היכא דכתבי כל ריבויא הוא והא גבי מעשר דכתיב הווים מותר בבל הובי להווים ולא הרשינן להו בבל התנים אונים הווים אונים התנים ה הכסף בכל אשר תאוה נפשך כלל בכקר וכצאן 89.540 [ו]ביין וכשכר פרט ובכל אשר תשאלך נפשך חזר וכלל כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט מה הפרט מפורש פרי מפרי וגידולי קרקע אף כל barmherzige nur Esel und Rind genannt och richt genannt "הוא ואיבעית אימא כל"כללא הוא מיהו כל דהכא ריבויא הוא מכדי כתיב מעיקרא כלל ופרט וכל: דכתים כי יתן איש אל רעהו כלל ככף או כלים הבים

: 12 - M 8 7 cc 7 28 1728 M 9 וו M מטמא נבלתן לא : ש"ם — M 10 + M 14 + הוא - M 13 + נמי.

Dingen; vielleicht gilt dies bei lebenden Dingen nur von solchen, deren Aas durch Berühren und Tragen verunreinigend ist, nicht aber von solchen, deren Aas durch Berühren und Tragen nicht verunreinigend ist, denn jeden speziell genannten Gegenstand legen wir ja besonders aus; dies gilt demnach nicht vom Geflügel!? dem so wäre, so sollte der Allbarmherzige ches sollte der Allbarmherzige genannt haben, wenn nur das Rind, so könnte man glauben, nur das, was auf dem Altar dargebracht wird, nicht aber das, was auf dem den Esel, so könnte man glauben, nur das, was als Erstgeborenes heilig ist, nicht aber das, was als Erstgeborenes nicht heilig ist. - Ich will dir sagen, sollte doch der Allhaben, wozu heisst es Schaf? - doch wol um auch Geflügel einzuschliessen. - Vielleicht ist nur reines Geflügel einbegriffen, das einem Schaf gleicht, indem es ebenfalls beim Herabschlucken° die Kleider [levitisch verunreinigt, nicht aber unreines

Geflügel, bei dem das Gesetz von der Verunreinigung' nicht stattfindet, und das beim Herabschlucken die Kleider nicht verunreinigt!? - [Das Wort] alles ist einschliessend. - Ist denn [das Wort] alles überall einschliessend, auch beim Zehnt heisst es ja alles, und dennoch wird da [die Regel von der] Generalisirung und Spezialisirung deduzirt; denn es wird gelehrt: 'Und verwende das Geld für alles, was du begehrst, generell, Rinder, Schafe, Wein und Rauschtrank, speziell, und alles, wonach du Verlangen hast, wiederum generell, und wenn auf eine Generalisirung eine Spezialisirung und wiederum eine Generalisirung folgt, so ist alles einbegriffen, was dem Speziellen gleicht; wie das Spezielle eine Frucht aus Frucht[™]ist und seine Nahrung aus dem Boden zieht, ebenso auch alles andere, was eine Frucht aus Frucht ist und seine Nahrung aus dem Boden zieht!? - Ich will dir sagen, für alles ist für den angezogenen Schluss zu verwenden, alles ist einschliessend. Wenn du aber willst, sage ich: alles ist ebenfalls für den angezogenen Schluss zu verwenden, hierbei aber ist es einschliessend. Merke, eine Generalisirung, Spezialisirung und Generalisirung ist ja schon vorhanden, denn es heisst: "Wenn jemand seinem Nächsten gibt, generell, Geld oder

^{6.} Beim Herabschlucken von Aas reiner Tiere wird die Unreinheit auch auf die Kleider über-7. Als Aas; diese sind vielmehr an u. für sich als unreine Tiere verboten, u. auf das Verbotene kann ein weiteres Verbot nicht übertragen werden; cf. Hol. fol. 100b. schluss erstreckt sich auch auf unreines Geflügel. 9. Dt. 14,26. 10. Cf. ob. S. 202 N. 173. 11. Ex. 22,6.

Grade, spezziell, A. Charabara, wiederum generell; wenn man nun sagen wollte, [die Wortel by redem by number gehen seien chenfalls für eine Generalisirung und Spezialisirung zu verwenden, so sollte doch der מעומי 'קרקע ' 'בר הני פרטי למה לי חד למעומי 'קרקע ' Allbarmherzige diese Spezialisirung bei jeuer Generalisirung und Spezialisirung schreiben, wozu stehen [die Wor'e] bei jedem Figentions, ergelien [besonders], wahrscheinlich also als Einschliessung. Wozu 10 sind nun, wo du ausgeführt hast, dass das o av einschliessend sei, alle diese Spezialisirungen nötig!! Die eine schliesst Grundstücke aus, die eine schliesst Sklaven aus, die eine schliesst Schuldscheine והעדים מעידים אותו שגנבו משלם תשלומי והעדים מעידים אותו שגנבו aus, Gewand schliesst ungezeichnete Dinge' aus, und [die Worte:] alles, was abhana n i row, sind wegen der Lehre des R. Hija b. Abba nötig, denn R. Hija b. Abba sagte im Namen R. Johanans, dass wenn jemand 20 תשלומי כפל "אבל שלא בשבועה אינו משלם hinsichtlich eines abhanden gekommenen Gegenstands³den Einwand des Diebstahls macht, er das Doppelte zu zahlen habe, denn es heisst: "Alles, was abhanden kommt, in dem er spricht.

פרט לשמר הדר וכלל ואי סלקא דעתך האי על כל דבר פשני נמי לכלל ופרט הוא דאתא נכתוב רחמנא לחני פרטי גבי האיך כלל ופרט על כל דבר פשע למה לי שמע מינה ריבויא היא השתא דאמרת כל והד לבינומי עבדים וחד למעומי שמרות שלמה למעומי דבר שאינו מכויים על כל אבידה לכדרבי הייא בר אבא האמר רבי הייא בר אבא אמר רבי מסס ייחנן המוען מענת גנב באבידה משלם תשלימי בפל שנאפר על כל אבידה אשר יאמר: תנן התם היכן פקדוני אמר"לו אבד משביעך אני ואמר אמן והעדים מעידים אותו שאכלו משלם את הקרן 'הודה על פי עצמו משלם קרן והומש ואשם היכן פקדוני אמר לו נגנב משביעך אני ואמר אמן כפל "הודה מעצמו משלם קרן והומש ואשם קתני מיהא "בשוען שענת גנב דמשלם תשלומי כפל אכל "בטוען טענת אבד לא משלם תשלומי כפל ואפילו מוען מענת גנב בשבועה הוא דמשלם ים השלומי כפל מנהגי מילי דתנו רבגן "אם ימצא הגנב במוען מענת גנב הכתוב מדבר אתה אומר א קרקעות M 17

אוא - הוא M 16 דטוען ט ג הוא דמש M 20 ואם הודה מעצמו M 19 .528 e M 22 מוען M 21

Dort wird gelehrt: [Sprach er zu ihm:15]

Wo ist mein Depositum, und erwiderte jener: es ist verloren gegangen, und als er zu ihm sprach: ich beschwöre dich, er Amen¹⁰ sagte, und Zeugen bekunden, dass er es verzehrt hat, so muss er den Grundwert bezahlen; gesteht er es von selbst ein, so muss er den Grundwert und das Fünftel'bezahlen und ein Schuldopfer darbringen. [Sprach er zu ihm:] wo ist mein Depositum, und erwiderte jener: es ist gestohlen worden, und als er zu ihm sprach: ich beschwöre dich, er Amen sagte, und Zeugen bekunden, dass er es selbst gestohlen hat, so muss er das Doppelte"zahlen; gesteht er es von selbst ein, so muss er den Grundwert und das Fünftel bezahlen und ein Schuldopfer darbringen. Hier wird also gelehrt, dass nur wenn er den Einwand des Diebstahls macht, er das Doppelte zahlen müsse, nicht aber, wenn er den Einwand des Abhandenkommens macht; und selbst wenn er den Einwand des Diebstahls macht, zahlt er nur dann das Doppelte, wenn er einen Eid geleistet hat, nicht aber, wenn er keinen Eid geleistet hat. Woher dies? - Die Rabbanan lehrten: Wenn der Dieb gefunden wird, die Schrift²⁰ spricht von [einem Depositär], der den

^{12.} Wenn der Eigentümer am Gegenstand keine besonderen Kennzeichen hat, in diesem Fall wird das Doppelte nicht gezahlt. 13. Den er gefunden u. dem Eigentümer nicht zurückgegeben hat. 15. Der Deponent zum Depositär. 16. Wenn jemand auf einen Schwur Amen sagt, so ist es ebenso, als hätte er den Eid selbst geschworen. 17. Das wegen jeder Veruntreuung an den Eigentümer gezahlt werden muss; cf. Lev. 5,24. 18. Wenn er fälschlich den Einwand des Diebstahls macht, so gilt er selbst als Dieb, obgleich der Gegenstand nicht widerrecht-20. Die an dieser Stelle lehrt, dass lich in seinen Besitz gekommen ist. 19. Ex. 22,6. derjenige, bei dem das Depositum gefunden wird, das Doppelte zu zahlen habe.

בשוען שענת גוב או אינו אלא בגוב עצמו כשהוא אומר אם"לא ימצא הגוב בטוען טענת גוב הכתוב מדבר תניא אידך אם ימצא הגנב בגנב עצמו הכתוב מדבר אתה אומר בגנב עצמו או אינו אלא במוקן מקנה נוב בשהוא אומר אם לא ימצא הנוב Dieb"? -- wenn es weiter heisst: wann der הדר בינים בינה הנב אביד הוא בה אני בקיים אה ימצא דונב בננב עצמי דברוב מדבר דבירי עלמא מיחת אם לא ימצא הגנב בטוען טענת גנב בתיב באי משבין אבד הבא אם לא יכצא בבה שאבי יפנדן דבשבונה ישלם שנים"ומנדן דבשבונה 10 den wird, die Schrift spricht von einem דתניא "ונקרב בעל הבית אל האלהים"לשבועה בעל הבית אתה אומר לשבועה או אינו אלא לדין נאמר שליחות יד למטה ונאמר שליחות יד למעלה "מה להלן "לשבועה אף כאן "לשבועה בשלמא למאן במיקן מקנת נוב חייני דבתיבי es weiter heisst: avenn fer Dieb nicht gefici-תרי קראי אלא למאן דאמר תרוייהו בטוען טענת גנב תרי קראי למה לי "אמרי חד למעומי מענת "אבד ולמאן דאמר חד בננב וחד בטוען טענת ננב דלא מייתר למעומי מענת אכד מנא ליה מנגב einen wirklichen Dieb zu beziehen. Alle במעם מענת נגב"דמיעם

ש -- M 24 מצא הגנב ישלם הוי (הרי?) בטוען א M 23 יב יתר ה תחו ביי M בייבועה P בייבועת ה תחוי ביי M ביי ביי P ממאי שניהם אם לא שלח ידו במלאכת רעהו | 128 M בשב' | 129 רמעים. P 31 אבירה דלא ולמאן א P 31 דמעים.

Einwand des Diebstahls macht. Du sagst von [einem Depositär], der den Einwand des Diebstahls macht, vielleicht ist dem nicht so, sondern von einem wirklichen Pież nieże gejwalen wird, so ist zu entnehmen, dass sie von [einem Depositär], der den Einwand des Diebstahls macht, spricht. Ein Anderes lehrt: Henn der Dieb gefuwirklichen Dieb. Du sagst, von einem wirklichen Dieb, vielleicht ist dem nicht so, sondern von [einem Depositär], der den Einwand des Diebstahls erhebt? - wenn den wird, so ist ja schon von seinem Depositär, der den Einwand des Diebstahls macht, gesprochen, somit ist [der Schriftvers:] wenn der Dieb gehunden wird, auf stimmen überein, dass [der Schriftvers:] wenn der Die's nicht gefunden wird, von [einem Depositär], der den Einwand des Diebstahls macht, spricht, woraus geht

dies hervor? Raba erwiderte: Wenn nicht gefunden wird, nämlich wie er behauptet, sondern dass er selbst es gestohlen hat, so soll er das Doppelte zahlen. - Woher, dass nur wenn er geschworen hat? - Es wird gelehrt: 350 soll der Eigentümer vor die Richter treten, zum Schwören. Du sagst, zum Schwören, vielleicht ist dem nicht so. sondern zur Verhandlung²⁴? — unten²⁵wird von Vergreifung²⁰gesprochen und oben²⁷wird von Vergreifung gesprochen, wie dort²⁸ zum Schwören, ebenso auch hier zum Schwören. - Allerdings sind beide Schriftverse nötig nach demjenigen, welcher sagt, einer spreche von einem wirklichen Dieb und der andere von [einem Depositär], der den Einwand des Diebstahls macht, wozu aber sind beide Schriftverse nötig nach demjenigen, welcher sagt, beide sprechen von [einem Depositär], der den Einwand des Diebstahls macht!? - Ich will dir sagen, einer schliesst den Einwand des Abhandenkommens aus. - Woher weiss dies derjenige, welcher sagt, einer spreche von einem wirklichen Dieb, und der andere von [einem Depositär], der den Einwand des Diebstahls macht, nach welchem also kein Schriftvers überflüssig ist, den Einwand des Abhandenkommens auszuschliessen!? - Aus: der Dieb30. - Wofür verwendet derjenige, welcher sagt, beide sprechen von [einem Depositär], der den Einwand des

^{21.} Nur ein soicher hat das Doppelte zu zahlen, nicht aber ein Depositär, der fälschlich den 22. Weiter wird erklärt, dass dieser Schriftvers von einem sol-Einwand des Diebstahls macht. chen spricht. 23. Ex. 22,7. 24. Zur Verurteilung, auch ohne Schwur. Lohnhüter, Ex. 22,10. 26. An fremdem Eigentum. 27. Beim unbezahlten Hüter, Ex. 22,7. 28. Beim Lohnhüter, von dem es ausdrücklich heisst, dass er vor die Richter trete u. schwöre. Wenn der Depositär fälschlich behauptet, das Depositum sei ihm abhanden gekommen, so braucht er das Doppelte nicht zu zahlen, selbst wenn er seine Behauptung beschworen hat. 30. Nur wer den Einwand des Diebstahls macht, gleicht einem Dieb.

Diebstahls macht, und einer der den Einwand des Abhandenkommens ausschliesst, [die Worte] and Meete Er kann dir erwidern, dies ist fin die Lehre des R. Hija b Abb. im Namen R Johanans nötig; denn a R Hija b Abba sagte im Namen R. Johanans, dass wenn jemand hinsiehtlich eines Depositums den Einwand des Diebstahls macht, er das Doppelte, und wenn er es geschlachtet oder verkauft hat, das Vier מַנֶת ננב שׁפור אלא למאן דאמר תרויהו במונן מ und das Fünffache zahlen müsse. Woher weiss nun derjenige, welcher sagt, einer spreche von einem wirklichen Dieb und der andere von [einem Depositär], der den chem also [die Worte:] der Dieb den Einwand des Abhandenkommens ausschliessen, die Lehre des R. Hija b. Abba!? kann dir erwidern: dies ist aus einer Vergleichung zu entnehmen, und ein Schluss 20 הקדוש בבבורה אף כל דבר הקדוש בבבורה אף כל דבר הקדוש בבבורה אף בל דבר הקדוש בל דבר הקדוש בבבורה אף בל דבר הקדוש בל דבר הק durch Vergleichung ist nicht zu widerlegen. Einleuchtend ist die Ansicht desjenigen, welcher sagt, einer spreche von einem wirklichen Dieb und der andere von [einem Depositär], der den Einwand des Diebstahls macht, woher aber weiss dies

ליה טוען טענת אבד נגב הגגב מאי דריש ביה אמר כך מבעי ליה לכדרכי הייא כר אבא אמר יין או רבי יוחנן דאמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחגן הטוען טענת נגב בפקדון משלם תשלומי כפל מכח ומכר משלם תשלומי ארבעה והמשה' למאן דאמר חד בגנב וחד בטוען טענת גנב דהאי גנב הונב אפקיה למעוטי טענת אבד דרבי הייא בר מבא כנא ליה אכה לך הקישא הוא ואין בשיבין כד הקישא בשלמא למאן דאמר חד בננב וחד במינן שענת גנב גנב עצמו מנא ליה ובי תימא ליתי בקד והימה ביבווין בוננת גנב דיו לבא כן הדין להיות בנהון מה לחרן בשבונה את כאן בשבונה נפקא יסו שליה בדתנא דבי חוקיה דתנא דבי חוקיה יאמר שור וגנבה והכל ככלל אילו כך הייתי אומר מה הפרט שר Einwand des Diebstahls macht, nach wel- מנבה והכל ככלל אילו כך הייתי אומר מה מפירש קרב לנבי מוכח אף כל קרב לנבי מובח כוח ונוסף יש לך לחביא שה בשהוא אומר שה חדי שה אמור הא מה אני מקיים גניכה לרבות כל דבר יאמר שור שה נגניבה והכל בכלל אילו כך הייתי אומר מה הפרט בה יש לך להביא חמוד כשהוא אומר חמור הרי חמיר אמור חא מה אני מקיים גניבה לרבות כל דבר יאמר שור' וחמור שה וגניבה והכל בכלל אילו 1 + M 33 m 34 ההיקש משלם ת״ך — M 32 + M 36 ארא אלא מהכא עצמו מהכא אלא M 35 ושה חמור וגניבה. M 37

derjenige, welcher sagt, beide sprechen von [einem Depositär], der den Einwand des Diebstahls macht, von einem wirklichen Dieb? Wolltest du erwidern, es sei durch einen Schluss vom Leichteren auf das Schwerere, von einem, der den Einwand des Diebstahls macht, zu folgern, so kann es ja beim Gefolgerten nicht strenger sein als bei dem, wovon gefolgert wird, wie bei diesem, nur wenn er geschworen hat¹⁴, ebenso auch bei jenem, nur wenn er geschworen hat. - Er folgert dies aus einer Lehre der Schule Hizqijas, denn in der Schule Hizqijas wurde gelehrt: Sollte doch nur Rind und Diebstahl stehen und alles andere wäre mit einbegriffen? Dann könnte man auslegen: wie das speziell Genannte auf dem Altar dargebracht wird, ebenso auch alles andere, was auf dem Altar dargebracht wird; einzuschliessen wäre also noch das Schaf, wenn aber auch Schaf steht, so schliesst [das Wort] Diebstahl alles andere ein. Sollte doch nur Rind, Schaf und Diebstahl stehen, und alles andere wäre einbegriffen? Dann könnte man auslegen: wie das speziell Genannte als Erstgeborenes geheiligt ist, ebenso auch alles andere, was als Erstgeborenes geheiligt ist; einzuschliessen wäre also noch der Esel, wenn aber auch Esel steht, so schliesst [das Wort] Diebstahl alles andere ein. Sollte doch nur Rind, Esel, Schaf und Diebstahl stehen und alles andere wäre einbegriffen? Dann könnte man auslegen: wie das speziell Ge-

^{31.} Dies folgert er aus dem W. הגנב. sitär, der den Einwand des Diebstahls macht. Nur dann hat er das Doppelte zu zahlen.

^{32.} Zwischen einem wirklichen Dieb u. einem Depo-33. Er braucht hierfür keinen Schriftvers.

בך הייתי אימר מה הפרט מפורש בעלי היים את כל בעלי חיים מה יש לך לחביא שאר בעלי היים כשהוא אומר חיים הרי חיים אמור הא מה אני ביים בנובה לרבית כל דבר ו אבר בר הבינה "וכי תימא אילו נאמר קאמר אילו נאמר שיד פרט ונגיבה כול פרט וכור נעשה כדל מוכים על הפרט ואיתרבו להו כל מילו "אלא כדכתיב קאמרי הפרט מפורש הוה ליה גניבה כלל ושור פרט כלל ופרט אין בכלל אלא מה שבפרט שור אין מידי אחרינא לא אמר רבא תנא אחיים לא סמיך ליה וכלל ופרט וכלל קאמר "ליה והא לא דמי כללא אל הוא Rind ware ja dann eine Spezialisirung und דכי האי גוונא דריש כללי ופרטי וותי קא קשיא ליה אם המצא תמצא למה לי יאמר שור יניבה והיים והכל בכלל אילו כן הייתי אומר מה הפרט מפורש דבר הקרב לגבי מובח את כל הקרב לגבי שה חרי שה כשהוא אומר שה יש להביא שה כשהוא begriffen!? Wolltest du sagen, er meine es שה אמור הא מה אני מקיים גניכה לרכות כל דבר יאמר גניבה ושור ושה וחיים והכל בכלל אילו כן הייתי אומר מה הפרט מפורש דבר הקדוש בבכורה את כל דבר הקדוש בבכורה מה יש לך לתביא יבי...קאמר M 39 721231...12 M 38 M 40 שור ליה שור M 41 מית ממעט ביה + וכ״ת אילו נאמר גניבה ושור כדכתיב קאמריגן אלו נאמר גניבה שר או או 144 M ומי מצית מרבית ביה ו $ightarrow {
m M}/43$ 85 - - B 47 M 46 NF M 45 M בכרדי כי ה ג דריש וחבי קשיא

nannte ein Lebewesen ist, ebenso auch alles andere, was ein Lebewesen ist; einzuschliessen wären noch alle anderen Lebewesen, wenn es aber local heisst, und somit alle Lebewesen einbegriffen sind, so וגניבה "מי כתיב שור וגניבה גניבה ושור הוא דכתיב schliesst [das Wort] Diebstahl alles andere

Der Meister sagte: Sollte doch nur Rind und Diebstahl stehen; heisst es denn מו בבלל "או בה Rind und Diebstahl, es heisst ja Diebstahl und Rind34!? Wolltest du sagen, er meine es, wenn es hiesse: wenn es Rind und Diebstah! hiesse, wieso könnte er dann deduziren: wenn das speeziell Genannte &c. Diebstahl eine Generalisirung, und wenn auf eine Spezialisirung eine Generalisirung folgt, gilt die Generalisirung als Ergänzung zur Spezialisirung und alles ist einauch wie es geschrieben steht: Diebstahl und Rind, wieso kann er deduziren: wie das speziell Genannte &c. Diebstahl ist ja eine Generalisirung und Rind eine Spezialisirung, und wenn auf eine Generalisirung eine Spezialisirung folgt, so umfasst die Generalisirung nur das, was die Spezialisirung, also nur das Rind und nichts anderes!? Raba erwiderte: Der Autor stützt sich auf [das Wort] lebend35; dies ist also

eine Generalisirung, Spezialisirung und Generalisirung. Die zweite Generalisirung gleicht ja aber nicht der ersten ?!? - In der Schule R. Jišmâéls wurde gelehrt, dass auch in einem solchen Fall [die Regel von der] Generalisirung und Spezialisirung anzuwenden sei. Fraglich ist es ihm, wozu es heisst: wenn (finden wird; sollte doch nur Rind, Diebstahl und lebend stehen und alles andre wäre einbegriffen? Dann könnte man auslegen: wie das speziell Genannte auf dem Altar dargebracht wird, ebenso auch alles andere, was auf dem Altar dargebracht wird; einzuschliessen wäre also noch das Schaf, wenn aber auch Schaf steht, so schliesst Diebstahl alles andere ein. Sollte doch nur Diebstahl, Rind, Schaf und lebend stehen und alles andere wäre einbegriffen? Dann könnte man auslegen: wie das speziell Genannte als Erstgeborenes heilig ist, ebenso auch alles andere, was als Erstgeborenes heilig ist; einzuschliessen wäre noch der Esel, wenn aber auch Esel steht, so

^{34.} Wenn die Spezialisirung auf die Generalisirung folgt, so gilt dies als Einschränkung u. alles 35. Das weiter folgt. 36. Durch die 2. Generalisirung sind andre ist ausgeschlossen. 37. Die 2. spricht nur von Lebewesen. auch andere Dinge einbegriffen. finitiv wird nach der hebr. Satzkonstruktion oft mit dem erforderlichen Verb verbunden; der T. verwendet ihn oft für eine exegetische Auslegung; auch hier gilt er als besondere Generalisirung.

schliesst Month alles andere ein Sollte doch bewer, Arry Solar, As and are no stehen und alles andere wäre einbeguffen? Dann konnte man auslegen: wie das speziell Genannte ein Lebewesen ist, a ebenso auch alles andere, was ein Lebewesen ist; einzuschliessen wären noch andere Lebewesen, wenn es aber Ab. nd heisst, o schliesst Ale Will alles andere ein. Wozu

Dies ist ja demmach wirklich fraglich? Es ist a widerlegen: dass alles einbegriften ist, wird ja aus der letzten Generalisining enthonomen, und diese selbst wird durch [das Wort] Was a ausgedrückt; was a nützt nun [die Deduktion durch] Generalisirung, Spezialisirung und Generalisirung; wenn etwa um alles andere einzuschliessen, so heisst es ja 15974, also nur Lebeauch heissen: Levy ze unden wird. Die beiden Generalisirungen stehen ja aber ncheneinander!? Rabina erwiderte: Im Westen sagen sie, dass überall, wo die beiden man die Spezialisirung zwischen beide schiebe [und die Deduktion durch] Generalisirung und Spezialisirung anwende, somit schiebe man [das Wort] Rind zwischen aden und genunden; was sollte dies nun einschliessen, wenn etwa Lebewesen, so geht dies ja aus lebend hervor, wahrscheinlich also Dinge, die keine Lebewesen sind;

תמור "הרי חמור אמור הא מה אני מקיים גניבה לרבות כל דבר יאמר גניבה ושור ושה וחמור וחיים והכל בכלל אילו כן הייתי אומר מה הפרט מפורש בעלי חיים אם כל בעלי חיים מה יש לך לחביא שאר בעלי היים כשהוא אומר חיים חרי היים אמור הא מה אני מקיים גניכה לרבות כל דבר אם המצא colb תמצא למה לי אי הכי שפיר קשיא ליה"משום דאית ליה פירכא לרבות כל דבר מהיכא קמייתי ליה מבלל בתרא כללא נופיה היים כתיב ביה כלל הברם וכלל מאי קא מהני ליה אי לאתויי כל דכר or ?beisst es mini שמשום מחוש אוויים וכלל הא היים כתיב בעלי היים אין מידי אחרינא לא משים חבר איצטרוך אם המצא אמרי והא שני sen.54 משל בילות דסמיבי אחדרי נינהו אמר רבינא בדאמורי בבינרבא בה בקום שאתה בוצא שני בללות הסמוכים זה לזה השל פרש כיניהם ודוגם ככלל ופרם שדי שור בין המצא לתמצא לאתויי מאי אי לאתויי בעלי היים מהיים נפקא אלא לאתויי דבר שאין בעלי חיים ודרוש הכי מה הפרט מפורש דבר המשלשל הגופו ממון את כל דבר המשלשל וגופו wesen, anderes aber nicht; daher muss es 20 ממון ותו שרי חמור בין המצא לתמצא לאתויי מאי אי לאתייי דבר שאין בעלי חיים משור נפקא ארא לאתויי דבר מסויים אי הכי שה למה לי אלא ריבה ומיעט וריבה הוא כדתנא דבי רבי ישמעאל "אוסה" במים שני פעמים במים שני פעמים המים שני פעמים Generalisirungen nebeneinander stehen, בה בכל ופרט אלא 'ריבה ומיעם וריבה ריבה אין זה ככל ופרט אלא 'ריבה ומיעם וריבה היבה היבה אין זה הכל מאי רבי רבי כל מילי אי הכי כל הני פרטי למה לי חד למעומי קרקע וחד למעומי עבדים וחד אמרי דאית ליה M אומר רמור - 13 א לתנא אמרי דאית ליה B 50 פירכא דאך כופוך מאי קאחני ליה אי לאתויי כד שאין כה רכות כ ד מהיים א אי M 53 מעצא איים א א החדדי ביה הא כ ה כתוב M 54 M כל נקום M 55 M כל נקום ליכות כד מחיים ודאייתי לה מכלל בתרא כללא בתרא דיים כתיב

75 M ריבויי ומיעומי.

man deduzire also wie folgt: wie das speziell Genannte beweglich und selbst Geld ist, ebenso auch alles andere, was beweglich und selbst Geld ist. Ferner schiebe man [das Wort] Esel zwischen finden und gefunden; was sollte dies einschliessen, wenn etwa Dinge, die keine Lebewesen sind, so geht dies ja schon aus Rind hervor, vielmehr schliesst dies gekennzeichnete Dinge ein. - Wozu ist demnach [das Wort] Schaf nötig? - Hierbei ist vielmehr [die Regel von der] Einschliessung, Ausschliessung und Einschliessung anzuwenden; dies nach einer Lehre der Schule R. Jišmâéls, denn in der Schule R. Jišmâéls wurde gelehrt: Es heisst zweimal im Wasser, dies ist nicht eine Generalisirung und Spezialisirung, sondern eine Einschliessung, Ausschliessung und Einschliessung, wonach alles einzuschliesen ist, ein geschlossen sind also alle Dinge. - Wozu sind demnach alle jene Spezialisirungen nötig!? — Eine schliesst Grundstücke aus, eine schliesst Sklaven aus, eine schliesst

^{39.} Die Worte finden, gefunden. 40. Lev. 11,9. 41. In einem solchen Fall, wenn beide generalisirende, bezw. einschliessende Wörter nebeneinander stehen.

למעומי שמרות גניכה וחיים לכדרב דאמר אחייה לקרן בעין שגנב ולמאן דאמר חד בגנב וחד במוען מענת גנב וגנב עצמו נפקא ליה מאם ימצא הגנב האי אם המצא תמצא מאי דריש ביה מבעי ליה 6 לבדרבא בר אהילאי דאמר רבא בר אהילאי מאי 58,753 טעמא דרב דאמר מודה בקנם ואחר כך כאו עדים פטור דכתים אם המצא תמצא אם המצא בעדים תמצא בדיינים פרט למרשיע את עצמו ולמאן דאמר תרוייהו בטוען טענת גנב "דהאי אם המצא יצמו מביק ליה לנגב עצמו מרשיע עצמו hinsichtlich des wirklichen Diebs aus [dem ליה 'מאשר ירשיקן אלהים ולא המרשיק את עצמי 22.8 ליה ולמאן דאמר חד בגנב וחד במוען מענת גנב"דאייתי ליה מהמצא תמצא למרשיע את עצמו האי אשר ירשיען מאי דריש ביה אמר לך ההוא מבעי ליה למודה בקנם "דפטור ומאן דאמר תרוייהו בטוען טענת גנב קסבר מודה בקנם ואחר כך באו עדים חייב ולמאן דאמר חד בגנב וחד בטוען טענת ננב דנפקא ליה גנב מהתם בשלמא אם המצא תמצא לבדרבא בר אחילאי "אכל כל הני פרטי למח לי Seb. 198 ברתנא דבי רבי ישמעאל דתנא דבי רבי ישמעאל הנא דבי רבי ישמעאל ממין 20 finden gefunden, finden, durch Zeugen, ge-כל פרשה שנאמרה ונשנית לא נשנית אלא"לדבר שנתחדש בה ואימא ננב עצמו בשבועה לא פלקא אם B 59 מגלן M 60 דאייתר ליה אם המצא M 58 858 M 62 M 61 - וא ד באו ינדים

Schuldscheine aus, und [die Worte] Diehstahl und lebend sind wegen der Lehre Rabhs nötig, denn er sagte, dass man sich hinsichtlich des Grundersatzes nach dem Wert beim Stehlen richte'. Wofür verwendet derjenige, welcher sagt, einer spreche von einem wirklichen Dieb und der andere von [einem Depositär], der den Ein wand des Diebstahls macht, der es also Schriftvers: wenn der Dieb gefunden wird, folgert, [die Worte] finden gefunden? Diese verwendet er für eine Lehre des Raba b. Ahilaj, denn Raba b. Ahilaj sagte: der Grund Rabhs, welcher sagt, dass wenn jemand eine Handlung, auf welche eine Geldbusse gesetzt ist, freiwillig eingestanden hat und darauf Zeugen gekommen sind, er frei sei, sei der, weil es heisst: funden, durch die Richter, ausgenommen ist der Fall, wenn jemand sich selbst beschuldigt. — Woher weiss es nun derjenige, welcher sagt, beide sprechen von seinem Depositär, der den Einwand des Diebstahls macht, nach welchem [die Worte] finden

gefunden auf einen wirklichen Dieb hindeuten, von einem, der sich selbst beschuldigt? - Aus: "den die Richter schuldig sprechen, nicht aber, wenn er sich selbst beschuldigt. - Wofür verwendet derjenige, welcher sagt, einer spreche von einem wirklichen Dieb und der andere von [einem Depositär], der den Einwand des Diebstahls macht, nach welchem also [die Worte] fnden gefunden auf den Fall deuten, wenn jemand sich selbst anschuldigt, [die Worte:] den schuldig sprechen!? - Er kann dir erwidern: diese deuten darauf, dass wenn jemand eine Handlung, auf welche eine Geldbusse gesetzt ist, freiwillig eingesteht", er frei sei. Derjenige aber, welcher sagt, beide sprechen von [einem Depositär], der den Einwand des Diebstahls macht, ist der Ansicht, dass wenn jemand eine Handlung, auf welche eine Geldbusse gesetzt ist, freiwillig eingesteht und darauf Zeugen kommen, er schuldig sei. - Nach demjenigen aber, welcher sagt, einer spreche von einem wirklichen Dieb und einer von seinem Depositär, der den Einwand des Diebstahls macht, nach welchem es hinsichtlich eines Diebs aus jenem Schriftvers entnommen wird, sind allerdings [die Worte finden gefunden wegen der Lehre des Raba b. Ahilaj nötig, wozu aber sind alle jene Spezialisirungen nötig? - Wegen einer Lehre der Schule R. Jišmâéls, denn in der Schule R. Jismâels wurde gelehrt: wenn ein Abschnitt, der schon vorhanden ist, wiederholt wird, so wurde er nur wegen einer in diesem vorkommenden Neuerung wiederholt. - Vielleicht [zahlt] auch ein wirklicher Dieb nur wenn er geschwo-

^{42.} Wörtl. man lasse den Grundersatz lebend, wie beim Diebstahl. 43. Ex. 22,8. 44. Und auch nachher keine Zeugen gekommen sind.

on hat! Dies ist meht einleuchtend, denn es avra velche R Jaqob sagt: : ohne Schwin Du mort ohne Schwitt, vielleicht ist dem nielit ie soudem nut wenn er geschworen hat? - ech will dir sagen: dem wäre March so Was heisste dem wäre ja anch at Abaje erwiderte. Sollte doch der Allbarmherage nicht geschrieben haben, und man wurde dies [durch einen Schluss] vom Leichteren auf das Schwerere, von (cinem Depositär), der den Einwand des Diebstahls macht, gefolgert haben: wenn die Schrift von [einem Depositär], der den 15 Einwand des Diebstahls macht, in dessen Besitz der Gegenstand auf erlaubte Weise gekommen ist, sagt, dass er das Doppelte bezahlen müsse um wieviel mehr ein wirklicher Dieb, in dessen Besitz der Gegen- 20 אנה המר בעום אפרי מעוב אפרי בעום האנה בעון שנוב אפרי בעום האנה האנא stand auf verbotene Weise gekommen ist; wenn nun der Allbarmherzige auch von einem wirklichen Dieb sagt, dass er das Doppelte bezahlen müsse, so lehrt dies, dass dies auch ohne Schwur zu erfolgen habe. Sind denn [die Worte] jinden, geronaen hierfür zu verwenden, sie sind ja

דיידן דרניא בי יייב איני שנים ישים שלא בשבייה ארהו אינר שרא בשבינה אי איני ארא בשבינה אברה בא בך היה מאי לא בך היה אבר אביי לא הביב מנים שנים בינו ילית בינו לווני ביני מונים בונו ונוב יבון בינו בינו בינו הבינו ובוויו אינו ליבון NIN NIINII 1521 27 12 ELEN NI 1711 מורוד לא בי שבן ארא שנים ישרב דברב הדכנא בנב ינבי לבו לי האבירי שלא בשבינו יוואי אם הניצא להכי הוא הארא הא ביבין ליה לבריניא לוב אין די ארא ידו גע הצירו וקרפיפו מנין תרמידה müsse, וי Fol.65 אינים בא בינה בה אבה אבה בא בה בה בה היים ולי אין יונינו היבוא או הבנו מיים מוצא ברעו ברשבי קרא בשינה בשי יושים יושים וובשון בשיו المرادا والمراد والمرا יהיים אמאי קאמר דהמנא היים בנניבה אהייה פושבים כן אבי ההא שבייהא הרניא בדישה The file of the service of the servi משימו און שבול הוא שמים שבינה האו הובודשה المستاح والمستاح والمستامة والماراة المساد والمارا שגנב התם נמי משום דאמרינן ליה מה לי קמלה בולה כה לי קשלה פלנא כי קאטר דב בניקרא לט M ל ל דשני קרא בדיבוריה אם המצא או היבתוב תמצא ש ב מון בען בען מען שנוב אמסה אר מאי M 67 אמרה. אמר מש האני מש ה אמרה. אמרה אמרה. אמרה אמרה.

für folgende Lehre nötig: 45 Hand, ich weiss dies nur von seiner Hand 46, woher dies von seinem Dach, Hof oder Lagerplatz'? - es heisst finden, gefunden, in jedem Fall!? -Es könnte ja heissen finden, finden oder gefunden, gefunden, wenn aber die Schrift verschiedene Ausdrücke gebraucht, so ist hieraus beides zu entnehmen.

Der Text. Rabh sagte: Hinsichtlich des Grundersatzes richte man sich nach dem Wert beim Stehlen und hinsichtlich der Zahlung des Doppelten, des Vier- und des Fünffachen nach dem Wert bei der Gerichtsverhandlung. Was ist der Grund Rablis? - Die Schrift gebraucht beim Diebstahl [den Ausdruck] lebend, man lasse den Grundersatz in seinem Zustand beim Stehlen leben. R. Sešeth sagte: Ich glaube, dass Rabh diese Lehre schlummernd oder schlafend gesagt hat, denn es wird gelehrt: Wenn es mager war und fett geworden ist, so hat er die Zahlung des Doppelten, des Vier- und des Fünffachen nach dem Wert beim Stehlen zu leisten. - Ich will dir sagen: weil er sagen kann: ich mäste es und du solltest den Gewinn erhalten⁵⁹? — Komm und höre: Wenn es fett war und mager geworden ist, so hat er die Zahlung des Doppelten, des Vier- und des Fünffachen nach dem Wert beim Stehlen zu leisten!? — Hierbei ebenfalls, weil man zu ihm sagen kann, es sei einer-

^{45.} Ex. 22,3. 46. Wenn er den Gegenstand mit der Hand gestohlen hat. 47. Wenn er ein fremdes Tier da hineingetrieben hat. 48. Das gestohlene Tier beim Stehlen. Dieb zum Bestohlenen. 50. Hier wird von dem Fall gesprochen, wenn es der Dieb gemästet hat, während Rabh von dem Fall spricht, wenn der Preis gestiegen ist.

ווולא הוא דקאמר חיכי דמי אירימא דמעיקרא שניא זווא וובסוף שניא אובעה זווא קרן בעין שננם לימא פריגא דרב אדרכה דאמר רבה האי באן דנול חביתא דחמרא מחבריה מעיקרא שייא זווא הברה או שתייה man sagen, wenn es früher einen Zuz wert משלם ארבעה איתבר ממילא משלם זוזא אמרי כי קאמר רב כגון דמעיקרא שויא ארבעה ולבסוף שויא זוזא קרן כעין שגנב תשלומי כפל ותשלומי ארבעה וחמשה כשעת העמדה בדין תני "רבי ^{80,106a} פענת גנב Rabba sagte, dass wenn jemand von sei-בפקדון ונשבע והודה ובאו עדים אם עד שלא באו עדים חודה משלם קרן וחומש ואשם ואם משבאו עדים הודה משלם תשלומי כפל ואשם והומשו עולה לו בכפילו דברי רבי יעקב "והכמים Col.b שמתלם בראש והמשתיו ממון המשתלם בראש 15 wenn es von selbst zerbrochen ist, einen מוסיף חומש ממון שאין משתלם בראש אין מוסיף 20.5,24 הומש רבי שמעון בן יוחאי אומר אין חומש ואשם משתלם בניקום שיש כפר קתני מיחת חומשו עירח לו בכפילו "דברי רבי יעקב היכי דמי אילימא 20 דמעיקרא שויא ארבעה ולבסוף שויא ארבעה הומשו עולה לו בכפילו כפילא ארבעה והומשא זוזא אלא לאו "דמעיקרא "שויא ארבעה ולבסוף שויא זוזא דכפילא זווא וחומשיה זווא"אלמא קרן כעין שגנב תשלומי כפל ותשלומי ארבעה והמשה כשעת – M אדרבא דא רבא B 72 אווי. B 70 אדרבא אווי רב. M 74 אי שת' או תב' P 73 תבריה. או אי שה' או תב' - M א הנינא $^{\prime}$ $^{\prime}$ משת מין $^{\prime}$ M א הר $^{\prime}$ דר B וקתני חומשו M 79 -100 + M = 78בגון + M 77 עולה לו בכפילו שם קרן.

lei, ob er es vollständig oder zum Teil getötet hat, während Rabh von dem Fall spricht, wenn es teurer oder billiger geworden ist. In welchem Fall, wollte war und später vier Zuz wert ist, und er also auch in diesem Fall den Grundersatz nach dem Wert beim Stehlen zahlen muss, demnach streitet Rabh gegen Rabba, denn nem Genossen ein Fass geraubt hat, das einen Zuz wert war und später auf vier Zuz gestiegen ist, er, wenn er es zerbrochen oder ausgetrunken hat, vier Zuz und Zuz bezahlen müsse? – Ich will dir sagen, die Lehre Rabhs bezieht sich auf den Fall, wenn es früher vier Zuz wert war und später einen Zuz wert ist; den Grundersatz muss er nach dem Wert beim Stehlen und die Zahlung des Doppelten, des Vier- und des Fünffachen nach dem Wert bei der Gerichtsverhandlung leisten. R. Hananja zitirte eine Lehre als Stütze für Rabh: Wenn jemand hinsichtlich eines Depositums den Einwand des Diebstahls gemacht und dies beschworen und darauf ein Geständnis abgelegt hat, aber auch Zeugen gegen ihn aufgetreten sind, so muss er,

wenn er das Geständnis vor dem Auftreten der Zeugen abgelegt hat, den Grundersatz und das Fünftel bezahlen und ein Schuldopfer darbringen; wenn er aber das Geständnis nach dem Auftreten der Zeugen abgelegt hat, so muss er das Doppelte bezahlen und ein Schuldopfer darbringen, und für das Fünftel wird ihm das Doppelte angerechnet — Worte R. Jâqobs. Die Weisen sagen: 53 den Wert und ein Fünftel, wenn der Wert gezahlt wird, ist auch das Fünftel zu zahlen, wenn nicht der Wert gezahlt wird, ist auch das Fünftel nicht zu zahlen. R. Simôn b. Johaj sagt, wenn das Doppelte gezahlt wird, ist weder das Fünftel zu zahlen, noch das Schuldopfer darzubringen. Hier heisst es also, dass nach R. Jâqob für das Fünftel das Doppelte angerechnet werde; in welchem Fall, wollte man sagen, wenn es früher vier Zuz wert war und später vier Zuz wert ist, wieso kann für das Fünftel das Doppelte angerechnet werden, das Doppelte⁵⁴ beträgt ja vier Zuz und das Fünftel einen Zuz; wahrscheinlich also, wenn es früher vier Zuz wert war und später einen Zuz wert ist, wo sowol das Doppelte als auch das Fünftel je einen Zuz betragen; hieraus also, dass man sich beim Grundersatz⁵⁵nach dem Wert beim Stehlen und bei der Zahlung

^{51.} Wenn das Tier durch seine Schuld abgemagert ist. 52. Cf. Bm. fol. 43a. 54. Exclus. Grundersatz. 55. Nach welchem das Fünftel berechnet wird.

des Doppeiten, des Vier und des Fünftachen nach dem Wert bei der Gerichtsverhandlung richte Raba erwiderte: Tatsuchheh, wenn es traher vier Zuz wert war und auch spater vier wert ist, wenn du aber einwendest, das Doppelte betrage vier und das l'unite' dagegen nur einen Zuz, (so ist a cawidern:) hier werde von dem Fall gesprochen, wenn er viermal geschwolehre hat durch [den Ausdruck] wine I vat-" incluere Funttel zu einer Grundzahlung vorgeschrieben .

Der Meister sagte: Die Weisen sagen: לאפסיקי בין ממון גבוה לממון הדיום הלכך אתא wenn der Wert האום הלכך אתא אווו אינו שמון גבוה לממון הדיום הלכך gezahlt wird, ist auch das Fünftel zu zahlen, wenn nicht der Wert gezahlt wird, ist auch das Fünftel nicht zu zahlen. Wol aber ist das Schuldopfer darzubringen, das Fünfwar ein I untrel, demnach sollte er doch auch das Schuldopfer nicht darbringen, denn es heisst: den Wert und ein Fünttel und ein Schuldopier!? Die Rabbanan können dir erwidern: [die Partikel] ein teilt den Schriftvers. Und R. Simôn b. Johaj!? — Das

das und dient daher als Verbindung.

הנמדה כדין אמר רכא לעולם דמעיקרא שויא ארבעה וחשתא נכי שויא ארבעה ודקא קשיא כפילא ארבעה והומשיה זווא הכא במאי עסקינן בגון שנשבע וחור ונשבע ארבע פעמים והודה והתורה משום אמרה [| המשתיו התורה ריבתה המישיות הרבה מ בקרן אחת: אמר מר וחכמים אומרים בראשו והפישתיו ככון הפשתלם בראש כוסיף הופש ככון שאין משתלם בראש אין מוסים חומש אבל אשם כייתי כאי שנא חופש דלא משלם דכתים בראשו והמישתיו אשם נפי לא'משלם דהא כתיב בראשו und eingestanden hat, und die Gesetz- המישתיו אשם נפי לא'משלם וחכישתיו ואת אשמי אכרי לך רבנן את פסקיה קרא ורבי שמעון בן יוהאי ואת ערביה קרא ורבגן אמרי לך לא ליכתוב ההמנא לא ויו ולא את ורבי שמעון כן יוחמי אמר לך את לא סגיא דלא כתב מפוש ויו ערביה קרא: אמר רבי אילעא גנב מלה ונעשה איל ענל ונעשה שור נעשה שינוי בידו וקנאו מבה ומכר שלו הוא טובה שלו הוא מוכר איתיביה רבי הנינא לרבי אילעא גנב שלה ונעשה איל עגל ונעשה tel wol deshalb nicht, weil es heisst: den Wert 20 ארבעה וחמשה ארבעה בפל ותשלומי ארבעה שור משלם תשלומי בפל בעין שגנב ואי סלקא דעתך קנייה בשינוי אמאי משלם שלו הוא מוכח שלו הוא מוכר"אמר ליה וחמש התורה ריב M 81 לקרן אחד 33 אמר אמר אמר + אמר

קונה 88 M אל ו. und (ein) verbindet ihn⁵⁰. — Und die Rabbanan!? — Sie können dir erwidern: sollte doch der Allbarmherzige weder das und noch das ein geschrieben haben. - Und R. Simôn b. Johaj!? — Er kann dir erwidern: [die Partikel] ein konnte nicht fortgelassen werden, da sie die Zahlung an Gott^ovon der Zahlung an einen Profanen trennt

P 86 אליינ

אירו(?) כתב רה את ואו

R. Ileâ sagte: Wenn jemand ein Lamm gestohlen hat und es in seinem Besitz ein Widder geworden ist, oder ein Kalb und es in seinem Besitz ein Rind geworden ist, so ist die Veränderung in seinem Besitz eingetreten und er hat sie erworben; wenn er sie darauf geschlachtet oder verkauft hat, so hat er das seinige geschlachtet oder verkauft. R. Hanina wandte gegen R. Ileâ ein: Wenn jemand ein Lamm gestohlen hat und es ein Widder geworden ist, ein Kalb und es ein Rind geworden ist, so hat er das Doppelte, das Vier- und das Fünffache nach dem Zustand beim Stehlen zu zahlen; wieso braucht er dies nun zu zahlen, wenn man sagen wollte, er habe sie durch die Veränderung erworben, er hat ja das seinige geschlachtet und das seinige verkauft!? Dieser erwiderte: Wenn du etwa sagen wolltest, er habe sie

או בשיכוי הוא MI 87

56. In der angezogenen Schriftstelle wird anstatt des Singulars ein Plural (המשתח) gebraucht. 57. Wenn das Vergehen bei einem u. demselben Objekt wiederholt wurde. 58. Die Akkusativpartikel את befindet sich vor אשם, nicht aber vor חמישתי, die Zahlung des Fünftels ist vom Grundersatz abhängig, nicht aber die Darbringung des Schuldopfers. 59. Durch das Verbindungs-Vav vor אשם 60. Die Darbringung wird ausgedrückt, dass auch das Schuldopfer vom Grundersatz abhängig ist. 61. Er braucht also das Vier-, bezw. Fünffache nicht zu zahlen. des Opfers.

וארא מאי שינוי לא קני אמאי משרם כנין שננב לשלב"כי חשתא אפר ליח כי חשתא חיינו פעפא דלא משלם משום דאמר ליה תורא גנבי ממך דיכרא גנבי ממך אמר ליח החמנא ניצלן מחאי דעתא 1840 ב החבות בתקוף מדעתא דידך בתקוף nete: Nach dem jetzigen Zustand braucht לה רבי זירא וניקנינהו בשינוי חשם אמר רבא שור בן יומי קרוי שור איל בן יומי קרוי איל שור בן יובי קדוי שור דכתיב 'שור או בשב או כי ביובי ב יולד איל כן יומו קרוי איל דכתיב ואילי צאנך לא 1.38 הפ שול אכל מכל אכל מכלתי אילים הוא דלא אכל מכל אכל אל לאו widerte: Der Allbarmherzige schütze uns שמע מינה איל בן יומו קרוי איל מכל מקום קשיא אבר רב ששת הא כני בית שכאי היא דאברי 186. כ שובור בביקונו יינו בני דונים בדן בדן באתננה חימין "יועשאן סולת זיתים "יועשאן שמן מותר ותני הדא אסור ותני הדא מותר מותר 15 יואמר דב יוכה הני נירון דמאכפורק בית שמאי אוסרין ובית הלל מתירין מאי טעמא דבית שמאי דכתיב גם לרבות שינוייהם ובית הלל"הם ולא Fol.66 שינוייהם וכית שמאי ההוא הם ולא והדותיהם 20 הוא דאתא וכית חלל תרתי שמעית מינה הם ורא שינויהם הם ולא ולהותיהם ובית הלל הכתים גם "גם לבית חלל קשיא עד כאן לא פליגי אלא דמר 199 M בשיכוי לא קנייה 90 M בהשתא הייכו תא כב אכל שמע 92 M עומד דתנוא 93 M ועשאתן עניהם M 96 אין אספורק M 95 אין שניהם P 94 M 98 יבי + M 97

durch die Veränderung nicht erworben, so sollte er doch die Zahlung nicht nach dem Zustand beim Stehlen, sondern nach dem jetzigen Zustand leisten'? Jener entgegdie Zahlung deshalb nicht zu erfolgen, weil er zu ihm sagen kann: habe ich von dir etwa ein Rind gestohlen, habe ich von dir etwa einen Widder gestohlen!? Dieser ervor einer solchen Ansicht! Jener entgegnete: Im Gegenteil, der Allbarmherzige schütze uns vor deiner Ansicht! R. Zera wandte ein: Sollte er sie doch durch die Veränderung des Namens erwerben⁴!? Raba erwiderte: Das einen Tag alte Rind heisst Rind und der einen Tag alte Widder heisst Widder. Das einen Tag alte Rind heisst Rind, denn es heisst: "Hem ein Rind oder ein Lamm oder ein Zickl.in geboren wird; ein einen Tag alter Widder heisst Widder, denn es heisst:"Und Widder aus deiner Herde habe ich nicht gegessen; hat er etwa nur Widder nicht gegessen und Lämmer wol? wahrscheinlich wird auch ein einen Tag alter Widder Widder genannt. -- Allenfalls ist dies ja ein Einwand ?? R. Sešeth erwiderte: Hier ist die Ansicht der Schule Sammajs vertreten, dass [der Gegenstand] trotz der Veränderung im ursprünglichen Besitz verbleibe und er ihn dadurch nicht erwerbe. Denn es wird gelehrt: Wenn jemand seiner Hurel Weizen als Lohn gegeben und sie daraus Mehl, Oliven und sie daraus Oel, oder Trauben und sie daraus Wein gemacht hat, so sind sie, wie das Eine lehrt, verboten⁶⁰, und wie das Andere lehrt, erlaubt; und hierzu sagte R. Joseph, Gorjon aus Asporag lehrte, nach der Schule Sammajs seien sie verboten und nach der Schule Hillels seien sie erlaubt. - Was ist der Grund der Schule Sammajs? — Es heisst: "auch, dies schliesst auch ihre Umgestaltungen ein. - Und die Schule Hillels!? - Diesen nicht aber ihre Umgestaltungen.

— Und die Schule Sammajs!? — Diese, nicht aber die Geburt¹² derselben. — Und die Schule Hillels!? - Hieraus ist beides zu entnehmen: diese, nicht aber ihre Umgestaltungen, diese, nicht aber die Geburt derselben. — Wie erklärt die Schule Hillels das auch!? - Das auch bleibt nach der Schule Hillels unerklärt. - Der Streit

^{62.} Da die Veränderung unter dem Besitz des Eigentümers eingetreten ist. das zu ersetzen, was er gestohlen hat. 64. Selbst wenn die körperliche Veränderung nicht als solche anerkannt werden sollte, da sie von selbst eingetreten ist. 65. Lev. 22,27. 66. Gen. 31, 38. 67. Gegen R. Ileâ, nach welchem der Dieb das Tier durch diese Aenderung erwirbt. 68. In dessen Besitz die Veränderung eingetreten ist. 69. Zur Verwendung für den Tempel; cf. Dt. 23,19. 70. Dt. 23,19. 71. Das הם ist wahrscheinl. das Suffix des W.s שניהם im genannten Schriftvers. 72. Wenn er ihr lebende Tiere als Lohn gegeben hat.

ralelit min so weit, indem nach der einen Angele der Gevenstand durch die Veronder und exworben wird, und nach der anan an Analoht nicht, hinsichtlich der Zahanno aber and alle der Ansicht, dass sie made dom traheren Wert zu erfolgen habe, dem: er lehrt, dass er das Doppe te, das Vierund das Funttache nach dem Wert beim Swiden a Jahlen habe, somit wire dies Robb sagte, der Grundersatz sei nach dem West beim Stehlen und das Doppelte, das Vier- und das Fünifache nach dem Wert bei der Gerichtsverhandlung zu zahlen? Kaba erwiderte: Lämmer zahlt er nach בירה לאו ביון דמייאש מרה מינה מקמי דתיתי dem nüheren Zustand, Geld aber nach dem ictzigen Wert.

Rabba sagte: Dass [cin Gegenstand] durch die Veränderung erworben wird, betindet sich in der Schrift und in der Leh- מכר ימק אפר יאוש היבן ניקני מפני תקנת השבים ורב יוסף אפר יאוש הי ie. in der Schrift: So soll et das Geraubte. on et a "mei" bet, word elerstation; word heisst es: was or grandt hat? wenn im selben Zustand, wie er es geraubt hat, so erstatte er es zurück, wenn aber nicht, so ersetze er den Wert in Geld. Eine Lehre:

סבר שיניי קינה ימי כבר אין שיניי קינה אבר ליכנין שליניי בדבייניקור בישרם דקוני בישלם תשליני כפל יתשריבי ארבונה וחבשה בנין שינב ריבא תיהני תיובתא דוב דאני וב קדן ביין שינב בישרם רשהיביי בבר ירשהיביי ארביון יוובישון בשני הויביון בדין אבר רבא בראום בדניים דנים בשר יבשיי: בינים אביה ביני קינה בריבא והנינא בריבא וחשיב באל את הנולה אשר נול בון הלכוד ליכו אשר נול אם בול אם والمرابع المالية والمالية والمالية والمالية والمالية المالية ا פוני אווים לצים ינשאן ברים צמר ינשאן בנדים אווים אווי איני בא המשרם בשנית הזכויהה אי נבי לא הכפיק היתני הי יוד שצבין פבוד איבא שיניי קינה יאיש אברי רבנן דניקני ביהי לא ידיינן אי דאורייתא אי דיבנן אי דאורייתא בידי דהנה אביצא אבידה ביצא فردروا فأدر فردا الماه وتذر حاذرا لمتدويهم وروا فادر فردا אלבית קני או דלכית לא דכית למבידה מבידה הוא דבי אתאי דידיה בהתירא אתאי דידיה אבד האי כיון דבאיסירא אתיא לידיה מדרבנן הוא דאמור יאיני קינה ואפיהי כהרבון איתיביה דב ייסף הדבה ינול דור ינול הבין יינול הבבה אונה לו ההר ינול Bq.96b

M 2 בי בי כי שיכני לא קבי B 1 בי שיכני לא א בשר בשר בשיקרא P 4 שתודן M 3 ידענא 7 M מריה מונה קני היה או M 6 B 8 אתיא 9 M משום | 10 M + כדי.

Wenn jemand Holz geraubt und daraus Geräte angefertigt, oder Wolle und daraus Kleider angefertigt hat, so hat der Ersatz nach dem Zustand beim Rauben zu erfolgen. Ferner auch: Hat er sie ihm" vor dem Färben nicht gegeben, so braucht er es nicht mehr70. Hieraus also, dass [der Gegenstand] durch die Veränderung erworben wird. Durch die Lossagung⁷⁷, sagten die Gelehrten, wird er erworben, jedoch wissen wir nicht, ob nach der Gesetzlehre oder nur rabbanitisch. Ob nach der Gesetzlehre, wie bei einem Fund; einen Fund erwirbt [der Finder], wenn der Eigentümer sich davon losgesagt hat, bevor er in seine Hand gekommen ist, ebenso erwirbt auch [ein Dieb]⁷⁸ sobald der Eigentümer sich davon losgesagt hat; (er erwirbt ihn also;) oder aber ist dies mit einem Fund nicht zu vergleichen, ein Fund ist auf erlaubte Weise in [des Finders] Besitz gekommen, [das Gestohlene] aber ist auf verbotene Weise in [des Diebs] Besitz gekommen, und nur aus Fürsorge für die Bussfertigen haben die Rabbanan bestimmt, dass er den Gegenstand erwerbe⁷⁹. R. Joseph aber sagt, durch die Lossagung erwerbe er ihn nicht, nicht einmal rabbanitisch. R. Joseph wandte gegen Rabba ein: Wenn jemand Gesäuertes geraubt hat und das Pesahfest vorüber ist, so kann er [zum Eigentümer] sagen: da hast du das

^{73.} Falls der Dieb für das gestohlene Vieh ein anderes ersetzt. 74. Lev. 5.23. Erstlingsschur, dem Priester; cf. Dt. 18,4.

76. Da der Eigentümer sie durch die Veränderung erworben hat. 77. Wenn der Besitzer die Hoffnung auf Widererlangung des Gegenstands aufgegeben hat. 78. Den gestohlenen Gegenstand. 79. Er kann dem Eigentümer nur den Wert ersetzen u. braucht nicht den gestohlenen Gegenstand selbst aufzutreiben. 80. Es ist dann

Deinige. Jener hat ja, sobald die Zeit, an

der es verboten wird, heranreicht, sich si-

cher davon losgesagt, wieso kann er nun,

wenn man sagen wollte, [der Gegenstand]

ihm sagen: da hast du das deinige, er

müsste ihm doch einen richtigen Ersatz

zahlen!? Dieser erwiderte: Ich spreche nur von dem Fall, wenn der eine sich davon

hierbei aber hat sich zwar der eine davon

losgesagt, der andere aber wollte es nicht erwerben'. Abajje wandte gegen Rabba

ein: Sein Opier, nicht aber das geraubte;

in welchem Fall, wollte man sagen, vor

לפניך"וחאי כיון דמטא עידן איסורא ודאי מייאש ואי סלקא דעתך"יאוש קנה אמאי אומר לו הרי שלך לפניך דמי מעליא בעי שלומי ליח אמר ליח כי קאמינא אנא זה מתייאש וזה רוצה לקנות האי איתיביה אביי s werde durch die Lossagung erworben, zu "לרבה קרבנו ולא הגזול היכי דמי אילימא לפני בים יאיש למה לי קרא פשימא אלא לאו לאחר יאוש שמע מינה יאוש לא קני אמר ליח רבא ולימעמיך הא דתניא "משכבו ולא הנזול היכי דמי אילימא 15.5 mil. 5 ורבול נפרא ונבדיה משכב מי איבא למאן דאמר lossagt und der andere es erwerben will, שינוי מעשה לא קני אלא מאי אית לך למימר דנזל משכב החבריה הכא גמי הגזל קרבן החבריה איתיביה אביי לרב יוכף "עורות של בעל חבית מחשבה ".... משמאתן ושל נכדן אין מחשבה"משמאתן של נגב 15 מחשבה משמאון של גולן אין מחשבה משמאון רבי שמעון אומר חילות הדברים של גולן מחשבה משמאתן ושל גנב אין מחשבה משמאתן לפי שלא נתייאשו הבעלים ושמע מינה יאוש קנה אמר ליה הכא במאי עסקינן כגון שקיצען מתקיף לה"רבה

לרבא 15 M כיפא דקתני הראמטמ P 16 וכן לחלן) M אוצבה (וכן לחלן) M 18 רבא ב״ר חנין ן

der Lossagung, so ist dies ja selbstverständlich, wozu ist hierfür ein Schriftvers nötig; wahrscheinlich also nach der Lossagung, somit ist hieraus zu entnehmen, בר רב חנן והלא "עיצבא שנו כאן ועיצבא"אינה dass man durch die Lossagung nicht erwerbe!? Raba sprach zu ihm: Es wird ge-א קניא M 12 871 M 11 אוא + M 13 lehrt: Sein Lager, nicht aber das geraubte; nach deiner Auffassung [wäre auch hierbei einzuwenden:] in welchem Fall, wollte man sagen, wenn er Wolle geraubt und daraus ein Lager gefertigt hat, so gibt es ja keinen, welcher sagt, dass man [einen Gegenstand durch durch eine Handlung erfolgte Veränderung nicht erwerbe; du musst also erklären, wenn er ein fremdes Lager geraubt hat, ebenso auch hier, wenn er ein fremdes Opfer⁸⁴geraubt hat. Abajje wandte gegen R. Joseph ein: Felle eines Privatmanns werden durch die Bestimmung verunreinigungsfähig, die eines Gerbers werden durch die Bestimmung nicht verunreinigungsfähig; die eines Diebs werden durch die Bestimmung verunreinigungsfähig; die eines Räubers werden durch die Bestimmung nicht verunreinigungsfähig. R. Šimôn sagt, umgekehrt: die eines Räubers werden durch die Bestimmung verunreinigungsfähig, und die eines Diebs werden durch die Bestimmung nicht verunreinigungsfähig, weil der Eigentümer sich davon nicht losgesagt hat. Hieraus ist also zu entnehmen, dass [ein Gegenstand] durch die Lossagung erworben werde⁸!? Dieser erwiderte: Hier handelt es von dem Fall, wenn er sie beschnitten⁸⁷hat. Rabba b. R. Hanan wandte ein: Hier wird ja von einer Speisedecke gesprochen, und bei einer Speisedecke ist ja das Beschneiden nicht erforder-

zur Nutzniessung verboten. 81. Da er davon keinen Gebrauch machen kann. 84. Wenn schon der Eigentümer das Tier als Opfer geweiht hat; in diesem Fall 83. Lev. 15,5. erwirbt es der Räuber auch durch die Lossagung nicht, da es Eigentum Gottes ist. durch den Gedanken, dh. wenn der Eigentümer der Felle, die ohne weitere Bearbeitung zur Benutzung verwandt werden können, im Gedanken bestimmt hat, sie zu einem bestimmten Behuf zu verwenden; sie gelten dann als fertige Gebrauchsgegenstände; ein Händler dagegen kann eine solche Bestimmung nicht treffen, da er nicht weiss, zu welchem Behuf der Käufer es verwenden werde. Jeder Gegenstand wird erst dann levitisch verunreinigungsfähig, wenn er vollständig fertig ist. 86. Nach dem ersten Autor gibt der Bestohlene die Hoffnung auf Wiedererlangung auf, da er den Dieb nicht kennt, nicht aber der 87. Mit diesen also auch eine Veränderung vorgenommen hat. Beraubte, der den Räuber kennt.

heh ? Es wird namlich gelehrt: Jeder Gegenstand, an dem keine Arbeit mehr fehit, wird durch die Be timmung verunteinigungstaling, and an dem noch eine Arbeit tehlt, wind durch die Bestimmung nicht verunreinigungsfähig, mit Ausnahme der Speisedecke Vielmehr, sagte Raba, diesen Einwand hielt Rabba dem R. Joseph zweinadwannig Jahre vor, und erst als R. Joseph du Ducktion antrat, erklärte er es: die Aenderung durch den Namen gleicht der Acnderung durch eine Handlung; die Aenderung durch eine Handlung gilt aus dem Grund als solche, weil es vorher Holz und sich hierbei auch bei der Aenderung des Nan ens: vorher hiess es Fell und nachher heisst es Decke. Aber auch bei sder Lehre vom] Balken ist ja eine Veränderung des Namens vorhanden, denn vorher heisst er Klotz und nachher heisst er Balken, dennoch wird gelehrt, dass man für einen geraubten, in einem Palast eingebauten Balken nur den Wert zu beanspruchen°ha-

צריכה קיצוע דתנן כל מקום שאין חסרון מלאכה בחשבה בשכאתו יש הכרון בראבה אין בחשבה שש משמאתו הנין כין היניצבא ארא אמר דבא האי ירא' איפרקה עד דיתיב רב יים: ברישא יפרקה יוני דושם בשני בינשון דבי שניי בישון ביני בייבא הדתם ביידה נצים השתא ביים שיניי השם ביני ביניה ליה ביה נשבא יהשונו אביין יודי בריש דאיכא שיניי השם דמייקרא בשייא וחשתא מברכא יתנן על דברים דגוול שבאי בבידה שניבר ו דביי ביפני תקנת השבים טעכא ביפני תקנת השבים הא לאי דבי דודר בעיניה אמר דב יוכה מדיש Fol.61 שבי נירו דתניא צרנית חבית אלו המלטטין והנכים אלו הברישות רבי וורא אבר שינוי ההיור לבריית: nachher Gerät heisst, ebenso verhält es והי שינוי 'ישינוי השם שאינו היוד בשיני השם לא היי שינוי 'ישינוי השם שאינו היוד הוה الماري الماري الماري والماري والماري الماري וחשתא צינירא ותניא צינור שחקקו ולבסוף קבעי ورود المراد المارا المارا المارا المارا المارا والمارا المارا

> א קשו בה בון רבה M 21 מתם M 24 השתא קדו דיה אברויד והרי מאריש M 23 דמעיקרא - 125 איבא שינוי חשם מבאריש או 20 שאני בואריש ששביו עליו דתנינא M 27 אם המלמוסין או 28 ...ישיבויי... M 31 .מבן. MP 32

be, als Fürsorge für die Bussfertigen; also nur aus Fürsorge für die Bussfertigen, sonst aber müsste er ihn in seiner ursprünglichen Beschaffenheit zurückgeben!? R. Joseph erwiderte: Ein Balken behält seinen Namen; denn es wird gelehrt: ⁹Das Rippenwerk des Hauses, das sind die Füllungen", die Träger, das sind die Balken". R. Zera erklärte: Wenn der Gegenstand zurück in seine ursprüngliche Beschaffenheit umgewandelt werden kann, so gilt die blosse Aenderung des Namens nicht als Veränderung. - Gilt denn die Aenderung des Namens, selbst wenn der Gegenstand nicht zurück in seine ursprüngliche Beschaffenheit verwandelt werden kann, als Veränderung, eine Rinne heisst ja vorher Holzscheit und nachher Rinne, dennoch wird gelehrt, dass wenn man sie zuerst durchbohrt und nachher eingesetzt" hat, sie das Tauchbad untauglich, und dass wenn man sie zuerst eingesetzt und nach-

88. Das Fell gilt auch unbeschnitten als fertiger Gebrauchsgegenstand. 89. Diese ist ver-90. Durch die Lossagung allein erwirbt unreinigungsfähig, auch wenn sie nicht beschnitten ist. es der Dieb nicht. 91. Wenn er für einen Bau verwandt wird. 92. Der Räuber braucht den Balken nicht aus dem Gebäude zu reissen, um den Geschädigten zu befriedigen. 95. Sie heissen also "Balken" sowol vor ihrer Verwendung zu einem 94. Der Fenster u. Luken. Bau als auch nachher. Nach dem aram. Sprachgebrauch verhält es sich entgegengesetzt: aus der angezogenen Lehre wird bewiesen, dass sie auch nach ihrer Bearbeitung u. Verwendung denselben Namen tragen wie vorher. 96. Wie dies bei einem Balken der Fall ist. 97. Das rituelle Tauchbad muss aus Quellwasser bestehen; giesst od. leitet man in dasselbe 3 Log geschöpftes Wasser, so ist es untauglich; hier wird von dem Fall gesprochen, wenn an der Seite des Bads sich eine Rinne befindet, durch welche geschöpftes Wasser eindringt; wenn die Rinne vor dem Einsetzen durchbohrt war, so giltsie als Gerät u. es ist ebenso, als würde man mit einem Gefäss Wasser in das Bad gegossen haben; wenn sie aber als einfaches Stück Holz eingesetzt u. nachher durchbort wurde, so ist es ebenso, als würde man ein Loch in die Erde gebohrt haben.

הבקוה ימי מבות שיני חשם פילתמ היא מפילו קבעי ילבסוף הקקי נפי ליפסל שאני שאיבה 80.660 דמדרבגן היא אי הכי אפילו"דרישא נמי התם איכא תורת כלי עליו בתלוש"הכא אין תורת כלי עליו בתלוש ביתובי הגוב יהגולן יהאנם הקדישן הקדש הבדיש ותרובותן תרובות יבישורון בישר אברי דותם איבא שינוי חשם"מעיקרא מיבלא וחשתא תרומה הקדש ביניקרא הירין והשתא הקדש: אבר דב הכדא אמר רבי יונתן מניין לשינוי שהוא קונה שנאמר בה להשיב את הגולה בה תלפיד ליפר אשר גול אם 10.5 23 ביי השיב את הגולה בה תלפיד ליפר אשר גול אם 10.5 23 ביי השיב בעין שגול יחזיר ואם לאו דמים בעלמא"בעי שלומי המי משר כול פיבעי לבעיבי נול מביי שמיני פיבית מה חומש על גזל אביו אם כן ניכתוב רחמנא והשיב"את בריבורים מת הבינה משר בון הבד לי בינו מי ישמע מינה תרתי ואיכא דאמרי אמר רב הסרא אמר stimmt, so ist es giltig "? -- Ich will dir רבי יונתן מניין לשנוי °שאינו קונה שנאמר והשיב 1840 את הגוילה מכל מקום והא כתים אשר גול ההיא ביבוני ליה על נוילי שלי ביבים הובש יאין ביבים ביהם חומש על גזל אביו: אמר נולא מניין ליאוש שאינו את ההירה את ההירה so her heisst es Geheiligtes. נוול דופיא דפסה פה פכח דרית היה תקנהא כלל 5.30° בין בוול דלית ליה תקנתא הא שבר אשני ייאים בין שנת אהר יאיש הבא אבר בהבא קרבני יהא הנייר פקובני יבא במי M 35 אבא במי M 34 7 M 33 N2.N 7 NIT - M 38 122 - M 37 בונישר דרומה היינים הי ביינים בהיינים או 40 - M 39 אשר גול למה M 42 מיי ליה B 41 מער בור שם . . . M 43

her durchbohrt hat, sie das Tauchbad nicht untauglich mache; wenn man nun sagen wollte, die Aenderung des Namens sei von Bedeutung, so sollte sie es doch untauglich machen, auch wenn man sie zuerst eingesetzt und nachher durchbohrt hat !? Anders ist es beim Gesetz vom Geschöpften, das nur rabbanitisch ist. Demnach sollte dies auch vom ersten Fall gelten!? In diesem Fall gilt es getrennt als Gerät, im anderen aber gilt es getrennt nicht als Gerät. Man wandte ein: Wenn ein Dieb, ein Räuber oder ein Gewalttäter etwas als Geheiligtes, als Hebe oder als Zehnt besagen, hier ist eine Aenderung des Namens vorhanden, denn vorher hiess es Unverzehntetes und nachher heisst es Verzehntetes, vorher hiess es Profanes und nach-

R. Hisda sagte im Namen R. Jonathans: Woher dass ein Gegenstand durch die Veränderung erworben wird? - es heisst: So soll er das Geraubte, das er geraubt hat, zurückerstatten; wozu heisst es: das er geraudt hat? wenn im selben Zustand, wie er es geraubt hat, so statte er es zurück, wenn aber nicht, so ersetze er nur den Wert. - Aber [aus den Worten:] das

er geraubt hat, wird ja die durch seinen Vater begangene Beraubung ausgeschlossen, dass nämlich wegen der durch seinen Vater begangenen Beraubung das Fünftel nicht gezahlt werde!? - Der Allbarmherzige könnte ja schreiben: so soll er seinen Raub zurückerstatten, wenn es aber heisst: das er geraubt hat, so ist beides zu entnehmen. Manche lesen: R. Hisda sagte im Namen R. Jonathans: Woher, dass ein Gegenstand durch die Veränderung nicht erworben wird? - es heisst: so soll er das Geraubte zurückerstatten, auf jeden Fall. - Es heisst ja aber: das er geraubt hat!? -Dies besagt, dass er nur wegen seines eignen Raubs das Fünftel zufügen müsse, nicht aber wegen des Raubs seines Vaters.

Üla sagte: Woher, dass man einen Gegenstand durch die Lossagung nicht erwerbe? — es heisst:105 Ihr bringt Geraubtes und Lahmes und Krankes herbei; Geraubtes gleich Lahmem: wie es für das Lahme kein Mittel mehr gibt, ebenso gibt es auch für das Geraubte kein Mittel mehr o, einerlei ob vor der Lossagung oder nach der

98. Da das Stück Holz nach dem Durchbohren Rinne heisst u. somit ein Gefäss ist. Tauchbad wird daher in einem solchen Fall nicht untauglich. 100. Bevor es eingesetzt worden ist. 101. Die priesterl. Abgaben, die von Feld- u. Baumfrüchten abzuheben sind. 102. Cf. Bd. i S. 253 N. 8. 103. Doch wol deshalb, weil der Dieb die Früchte durch die Lossagung des Eigentümers erworben hat. 104. Lev. 5,23. 105. Mal. 1,13. 106. Es bleibt verboten, da

Los arung Ruba entiminint dies aus folgendem ' was wa, night aber das Ceraubte, wann, wollte man sagen, vor der Losagung soud die ja selbstverständlich, won ist hiertur em Schottvers nötig, wahr schonlich also nach der Lossagung, somit is: Internus an enthehmen, dass ein Gegenstand durch die Lossagung nicht erworben wenie, schlasse luciaus Aber Raba selbst on a mos Opin peraubt hat? Wenn di will sage ich er it davon abgehommin, und winn du wilst, sage ich: eines davan sagte k Papa

DI - PUNHALL XXC Weshab demis 1 to min doch durch (dis Worth & Evon Sabbahgesetz legern: wie es bei dies in anch von W d und Cataigel glit, cherso gill es hurbar anch von Wild und Gelli- מיב מרי להו ומבה להו ומבה להו ומבה בתיב מי gel!? Raha erwiderte: Die Schrift wiederholtzvenne Radical Lamm, dies gilt nur von Rind und Lamm, nicht aber von etwas anderen Ich will dir sagen, wo ist dies üi illüssig, wollte man sagen, im Schlußsatz, denn der Allbarmherzige sollte schreiben: Wenn jemand ein Rind oder ein Schul stiehlt und es schlachtet oder verkauft,

איבת איריכות לפני יתוש פשיכת לכיה לי קרת אלא לאו לאחר יאוש ושמון מינה יאוש לא קני שמע מינת והא רבא הוא דאמר דגול קרבן דחבריה איבנית אינא הדה ביה ואיבנית אינא הד ניניהי רב פפא אברה: ובידה השלוני ארבעה יחבישה יבייי "יאביאי נירם שור שור בשבת בה לחלן חיה ועים בייצא בהן אף כאן היה ועוף ביוצא בהן אבר רבא אבר בינים שור ישור ישור שני בינים שיר ושה און בידי אהרינא לא אכרי הי בייתר איליכא שיר ושה דביפא בייתר דניכתוב ההמנא בי יננב שיר jemand שיר ושה דביפא בייתר דניכתוב ההמנא בי יננב ישור או שוד ובברו ורביר הבשר בקר ישים החוני יארבן צאן החתיו אי כתב החבינא הכי היה אבינא בעי שלומי תשעה לכל אחד ואחד וכי תימא הא כתים תהתיו תהתיו חד תחתיו בייתר ההוא מיבעי ליה להרשה אהרינא דתניא יכול גנב שור שיה מנה 10 ליה להרשה אהרינא דתניא יכול גנב שור שיה מנה 10 ליה להרשה אהרינא ישלם תחתנו בנודין תלבוד לוכור החתיו תחתיו אלא שור ושה דרישא מייתר דנבתוב רחבנא בי יננב איש ושכחו ומכרו המשה בקד ישלם תחת

השור וארבן צאן תחת השה אי כתב ההמנא הבי

לחד ואימא עד דגניב תרוייהו ומזבין להו ומכרו

כתיב לחד ואימא הוה אמינא עד דגנים תרי ומבה

חד ומזבין חד או מכרו כתיב ואכתי הוה אמינא

עד דגנים תרוייהו ומכח חד ומשייר חד או מזכין

אמרי ונילף M 44

איש + M 45

איתורי מייתר אע ג דכתיב האי M 47 חד והד M 50 המשה + M 49 או שה + M 48 המשה החתיו מיבעי M 52 הוה...ואימא m M 51 so soll er dafür fünf Rinder und dafür vier Schafe bezahlen, so könnte man, wenn es der Allbarmherzige so geschrieben hätte, glauben, man müsse für jedes neun bezahlen. Wolltest du erwidern, es heisse zweimal dafür und eines sei überflüssig¹⁰⁰, so ist dieses für eine andere Schriftforschung nötig, denn es wird gelehrt: Man könnte glauben, dass wenn er ein Rind im Wert von einer Mine gestohlen hat, er den Ersatz mit krepierenden zahlen hönne, so heisst es: zweimal dafür!? — Vielmehr, [die Worte] Rind und Lamm sind im Anfangsatz überflüssig, denn der Allbarmherzige könnte ja schreiben: Wenn jemand etwas stiehlt und es schlachtet oder es verkauft, so soll er fünf Rinder für ein Rind und vier Schafe für ein Schaf bezahlen. — Würde der Allbarmherzige so geschrieben haben, so könnte man glauben, nur wenn er beide

es nicht in seinen Besitz übergeht. 107. Nachdem das Tier vom Eigentümer als Opfer geweiht worden war; cf. ob. S. 246 Z. 8 ff. 108. Das sowol beim Gesetz vom Diebstahl als auch beim Sabbathgesetz gebraucht wird u. für einen Schluss durch Wortanalogie zu verwenden ist. deute somit darauf, dass dies nur von Rind u. Schaf gelte.

stiehlt und sie schlachtet. - Es heisst: und es schlachtet, eines. - Vielleicht, nur wenn er beide stiehlt und sie verkauft!? - Es heisst: und es verkauft, eines. - Man könnte vielleicht glauben, nur wenn er beide stiehlt und eines schlachtet und eines verkauft!? - Es heisst: oder es verkauft. - Aber immerhin könnte man doch glauben, nur wenn er beide gestohlen und eines schlachtet und das andere zurück-

הד ומשיים הד אלא שור דכופא ושה דרישא בייתר والمراجع المراجع المرا חמשה בקר ישום תחתי וארבן צאן תחת חשה שנה הסיפא ושה הרישא למה לי שמע מינה שיי בנות אין בידי אחרינא לא: אין הניב אדר הנים s könnte ja schreiben: Wenn jemand ein Rind משלם תשלומי כפל: אמר רב לא שנו אלא לפני יאוש אבל לאחר יאוש קנאו נוב ראשון ונוב שני בישלב השליבי כפל לננב האשון "אבר דב ששר יבו אמינא כי "ניים ושכים רב "אמרה להא שמעתא חבה מכני מה אמר תורה מבה nötig? — schliesse hieraus, dass dies nur ומכר משלם תשלומי ארבעה והמשה מפני שנשתרש Fol.68 ביין איבית אביר יאיש בי איביל איביל איבית אבהם אלא לאדר יאיש יאי בלבא דיירך יאיש בני אבאי משלם תשלובי ארבונה יחבשה שדי הוא ביבה שלי אבר מבני שבנה בהבא הבא יותוא מוכר אמרי בראמי בוא יותוא מוכר אמרי בראמי הבא שבנה בהבא הבא הבא נמי מפני ששנה כחמא תא שמע "ומכהו או מכרו מה 61.21,37 טביהה שאינה חוזרת אה מכירה שאינה הוזרת אימת אילימא לפני יאוש אמאי אינה הוורת אלא לאחר יאוש ואי סלקא דעתך קנייה אמאי משלם ספר מובר שלו הוא טובה שלו הוא מובר oder im Schlummer gesagt hat. Denn es כדאמר רב נחמן פרט לשחקנח"לשלשים יום הכא נמי פרט לשחקנה°לשלשים יום מיתיכי גנב ובא אחר וגנבו"חראשון משלם תשלומי כפל"וחשני אינו משלם אלא קרן כלבד גנכ ומכר ובא אחר וגנבו

אני M 54 אני

דעתא P 57

. 122" M 61 7

אמר B 55

M 56

M 59

lässt, oder eines verkauft und das andere zurücklässt!? Vielmehr, das kind im Schlußsatz und das Schol im Anfangsatz ist überflüssig, denn der Allbarmherzige stiehlt und es schlachtet oder verkauft, so soll er dafur funt Rinder bezahlen und vier Schafe für eis Schaf, wozu ist nun das Rind im Schlußsatz und das Schaf im Anfangsatz von Rind und Schaf gilt, nicht aber von etwas anderem.

WER VOM DIEB STIEHLT, ZAHLT DAS DOPPELTE NICHT. Rabh sagte: Dies nur aber hat es der erste Dieb erworben, und der zweite Dieb hat an den ersten das Doppelte zu zahlen. R. Sešeth sprach: Ich glaube, dass Rabh diese Lehre im Schlaf wird gelehrt: R. Âqiba sagte: Weshalb hat die Gesetzlehre gesagt, dass wenn er es geschlachtet oder verkauft hat, er das Vieroder das Fünffache bezahlen müsse? — weil er sich in die Sünde eingewurzelt hat¹¹⁰. Wann, wollte man sagen, vor der Lossagung, so ist ja keine Einwurzelung vor-

handen, wahrscheinlich also nach der Lossagung. Wieso braucht er nun, wenn man sagen wollte, er habe es durch die Lossagung erworben, das Vier- und das Fünffache zu zahlen, er hat ja das seinige geschlachtet, das seinige verkauft!? - Ich will dir sagen, wie Raba erklärt hat: weil er die Sünde wiederholt hat, ebenso auch hierbei: weil er die Sünde wiederholt hat. - Komm und höre: Und es schlachtet oder verkauft, wie das Schlachten nicht mehr rückgängig gemacht werden kann, ebenso auch wenn der Verkauf unwiderruflich ist". Wann, wollte man sagen, vor der Lossagung, wieso ist er dann unwiderruflich", wahrscheinlich also nach der Lossagung; wieso braucht er nun, wenn du sagen wolltest, er habe es erworben, das Vier- und das Fünffache zu bezahlen, er hat ja das seinige geschlachtet, das seinige verkauft!? - Wie R. Nahman erklärt" hat: ausgenommen der Fall, wenn er es auf dreissig Tage verkauft hat, ebenso auch hierbei: ausgenommen der Fall, wenn er es auf dreissig Tage verkauft hat. Man wandte ein: Wenn jemand etwas gestohlen und ein anderer gekommen ist und es von ihm gestohlen hat, so hat der erste das Doppelte und der zweite nur den Grundwert" zu bezahlen. Wenn jemand etwas gestohlen und es verkauft und ein anderer gekommen ist und es gestohlen hat, so hat der

או מכרו M 53

משתרש בהמא אלא

M 00 15

^{110.} Die Sünde hat Wurzeln geschlagen, dh. er hat das Gestohlene bereits erworben. 112. Dh. wenn er giltig ist. 113. Der Verkauf ist ja ungiltig, Ausdruck "eingewurzelt". da es nicht sein Eigentum ist. 114. Den Ausdruck "unwiderruflich". 115. An den ersten Dieb.

erste das Vier- und das Fünttache und der andere das Doppelte u zahlen Wenn jemand ctwas gestolden und es geschlachtet und ein anderer gekommen ist und es von ihm gestohien hit, so hat der erste das Vier und das Firmtache und der zweite hat nicht das Doppeite, sondern nur den Grundwert zu be ahlen. Im Mittelsatz wird also gelehrt, dass wenn jemand etwas gestohlen und verkauft und darauf ein anderer es gestohlen hat, der erste das Vierund das Fünttache und der zweite das Doppelte bezählen misse. Wann, wollte man sagen, vor der Lossagung, wieso braucht der zweite das Doppelte zu zahlen, es gibt ja niemand, welcher sagt, dass etwas durch die Ortsveränderung ohne Lossagung erworben werden könne, wahrscheinlich also nach der Lossagung; weshalb braucht er nun, die Lossagung, das Vier- und das Fünf fache zu zahlen, er hat ja das seinige verkauft!? Ferner heisst es im Anfangsatz dass wenn jemand etwas gestohlen und gestohlen hat, der erste das Doppelte und der zweite nur den Grundwert bezahlen müsse; merke, wir sprechen ja von dem

הראשון משלם תשלומי ארבעה וחמשה וחשני משלם תשלומי כפל גוב ומבה ובא אחר וגובי "הראשון משלם תשלומי ארבעה והמשה וחשני איני משלם תשלומי כפל אלא קרן כלכד קתני מיהא בצינתא ננב ומכר יבא אחר וננבו הראשון בישלם. רשלימי ארבקה ודנישה ודשני בישלם הנשלימי בבי איבת איליבא לפני יאיש שני אבאי משלם תשייבי בפל שינוי רשות בלא יאוש פי איכא לפאן דאפר דקני אלא פשיטא לאחר יאוש ואי כלקא דניתך יאוש קנה אבאי בשלם תשלומי ארבנה והבשה 10 דידיה הוא דובין ותו דקתני רישא נוב ובא אהר ינובו ראשון משלם תשלומי כפל וחשני אין משלם אלא קרן מכדי לאחר יאיש קיימינן ואי סלקא דעתך יאוש קני שני אמאי אינו משלם אלא קרן אלא לאו שמע מינה יאוש לא קני וקשיא לרב אמר 15 רבא ותסברא הא מתרצתא היא אלא דקתני סיפא גנב ומבח ובא אחר וגנבי ראשון משלם תשלומי ארבעה וחמשה ושני אינו משלם אלא קרן ומי איכא למאן דאמר שינוי מעשה לא קני אלא לעולם כולה wenn du sagen wolltest, er erwerbe es durch 20 לפני יאוש ואיפוך סיפא למציקתא ומציקתא לסיפא ואימא חבי גנב ומכר ובא אחר וגנבו חראשון משלם תשלומי ארבעה וחמשה וחשני אינו משלם אלא קרן"דשינוי רשות בלא יאוש לא קני גנב ומבח ובא אחר וגנכו הראשון משלם תשלומי ארבעה וחמשה ein anderer gekommen ist und es von ihm 25 מעשה בשינוי מעשה כפל דקנייה בשינוי מעשה ושני $\parallel 63$ קנה יאוש. M קנה ראשון -P 62

הלא קנייה בשינוי מעשה גנב. M 65 ל 54 ע קאמרינן

Fall, wenn es nach der Lossagung geschehen ist und wenn du sagen wolltest, dass man es dadurch erwerbe, weshalb braucht der zweite nur den Grundwert zu zahlen!? Hieraus ist vielmehr zu schliessen, dass man durch die Lossagung nichts erwerbe; dies ist also ein Einwand gegen Rabh. Raba erwiderte: Glaubst du etwa, dass diese Lehre eine korrekte ist, im Schlußsatz lehrt er, dass wenn jemand gestohlen und es geschlachtet und darauf ein anderer gekommen und es gestohlen hat, der erste das Vier- und das Fünffache und der zweite nur den Grundwert zu bezahlen habe; gibt es denn jemand, welcher sagt, dass man es durch eine durch eine Handlung erfolgte Veränderung nicht erwerbe? Vielmehr spricht das ganze von dem Fall, wenn es vor der Lossagung geschehen ist, und zwar wende man den Schlußsatz mit dem Mittelsatz und den Mittelsatz mit dem Schlußsatz um und lese wie folgt: wenn jemand etwas gestohlen und verkauft und ein anderer gekommen ist und es gestohlen hat, so hat der erste das Vier- und das Fünffache und der zweite nur den Grundwert zu bezahlen, denn durch die Ortsveränderung ohne Lossagung kann man nichts erwerben. Wenn jemand etwas gestohlen und geschlachtet und darauf ein anderer gekommen ist und es gestohlen hat, so hat der erste das Vier- und das Fünffache und der zweite das Doppelte zu bezahlen, weil jener es durch die durch eine Handlung erfolgte Veränderung erworben hat. R. Papa erklärte: Tatsächlich wende

^{116.} An den Käufer.

רב פפא אכר לעולם לא תיפוך סיפא בית שפאי 650.00 היא דאמרי שינוי°במקומה עומד אי הכי קשיא "רישא ומציעתא לרב אמר רב זביד לעולם כולה ביני יוני בניים יונים בינים שני יונים שני יונים אונים וונים אונים וונים אונים 5 בלוקה ולא נתייאשו בגנב דהוי ליה יאוש ושינוי רשות ולא תוכא כשום דבעיבן יאוש ושינוי רשית אלא אפילו ביאוש לחודיה נמי קני"נבי גנב אלא "דלא משכחת"דמשלמי תרוייהו גנב ראשון וגנב שני אלא בחבי: איתמר המובר לפני יאוש רב נחמן 10 אמר הייב רב ששת אמר פטור רב נחמן אמר הייב "ומכרו אמר רחמנא והא זבין לא שנא לפני יאוש לא שנא לאחר יאוש רב ששת אמר פמור"חיוביה לאחר יאוש הוא"דאהנו מכשיו אבל לפני יאוש דלא"אהנו מעשיו לא מיחייב"דומיא דטביחה בעינן דאהנו מעשיו אמר רב ששת מנא אמינא לה דתניא אמר רבי עקיבא מפני מה אמרה תורה מבה ומכר משלם ארבעה והמשה מפני שנשתרש בהמא אימת אילימא לפני יאוש מי איכא נשתרש"אלא לאו לאחר יאוש"חוא אמר רבא מפני ששנח בחמא kommen, dass beide, der erste Dieb und 20 kommen, dass beide, der erste Dieb und את מכירה שאינה הוזרת אימת אילימא לפני יאוש אמאי אינה הוורת אלא ראחר יאיט ושמין מינה היוכא לאחר יאוש הוא תרגמה רב נחמן פרט לשחקנה לו לשלשים יום: יאה רבי אלעור כבר הייביה

M במקומו M 66 ישא ו M 68 לאחר -- M 67 M 71 שיום ד - M 70 לגון + M 69 75 M 73 zww - M 72 * N 74 P 76 דאהני, דומיא דטביחה בעינן + M 75 מברו 8275 - M 78 NI 77 .x4 - N 80

man sie nicht um, denn im Schlußsatz ist die Ansicht der Schule Sammajs vertreten, nach welcher [der Gegenstand trotz der] Veränderung in seinem ursprünglichen Besitz verbleibe. - Demnach ist ja aus dem Anfangsatz und dem Mittel atz ein Einwand gegen Rabh zu erheben!? R. Zebid erwiderte: Tatsächlich spricht das ganze von dem Fall, wenn es vor der Lossagung geschehen ist, denn hier handelt es von dem Fall, wenn der Eigentümer sich davon losgesagt hat, erst wenn es zum Käufer kam, nicht aber als es noch beim Dieb" war; hier liegt also Lossagung und Ortsveränderung vor. Man glaube aber nicht, dass Lossagung und Ortsveränderung erforderlich seien, vielmehr erwirbt es der Dieb auch durch Lossagung allein, nur kann es nicht anders als in einem solchen Fall vorder zweite Dieb, bezahlen müssen.

Es wurde gelehrt: Wenn er es vor der Lossagung verkauft hat, so ist er, wie R. Nahman segt, schuldig, und wie R. Scšeth sagt, frei. R. Nahman sagt, er sei schuldig, denn der Allbarmherzige sagt: und es verkauft, und dieser hat es ja verkauft, einerlei ob vor der Lossagung oder nach der Lossagung. R. Sešeth sagt, er sei frei, da seine Schuld erst nach der Lossa-

gung beginnt, wo seine Handlung von Wirkung ist, nicht aber vor der Lossagung, wo seine Handlung nicht von Wirkung" ist, denn [der Verkauf] muss dem Schlachten gleichen, wobei seine Handlung von Wirkung ist. R. Sešeth sprach: Woher entnehme ich dies? — es wird gelehrt: R. Âqiba sagte: die Gesetzlehre sagt deshalb, dass wenn er es geschlachtet oder verkauft hat, er das Vier- und das Fünffache zahlen müsse, weil er sich in die Sünde eingewurzelt hat; wann, wollte man sagen, vor der Lossagung, so ist ja keine Einwurzelung vorhanden, wahrscheinlich also nach der Lossagung. Raba erwiderte: Weil er die Sünde wiederholt hat. — Komm und höre: Und es schlachtet oder verkauft, wie das Schlachten nicht mehr rückgängig gemacht werden kann, ebenso auch wenn der Verkauf unwiderruflich ist; wann, wollte man sagen, vor der Lossagung, wieso ist er unwiderruflich, wahrscheinlich also nach der Lossagung; somit ist hieraus zu schliessen, dass die Schuld erst nach der Lossagung beginnt!? R. Nahman erwiderte: Dies schliesst den Fall aus, wenn er es auf dreissig Tage verkauft hat. Auch R. Eleâzar ist der Ansicht, dass die Verpflichtung erst

^{117.} Der erste Dieb muss das 4- u. 5fache zahlen, da es beim Verkauf dem Eigentümer gehörte. 118. Da der Verkauf ungiltig ist.

n h d i Lossiquing lieginne, denn R r ne s maries et an beweisen dass bei e em 1 auch) gewöhnlich Lossagung a si commissionage de Geselvelire . . was a congreshment ode: valent by er das Vier- und das Fünfment of the hold in the sich and sich d von nicht losg, sagt? wahrand the holimen whear, dass bei earem gramma vorlege. Vielleicht aber, be commencer sold davon meht lesge sig hie ? - Ich wildr sagen, d'es ist many enjeuchtend, der Verkaud ist mit den Sen old in zu vergleichen, wie beim Schrauten's we Han long von Erfolg ist el mu uch der Verkauf von Erfolg sein und vor der Loss gung ist er ja nicht von Ertolg. Vielleicht aber, nur wenn gesagt hat? Ich will dir sagen, dies ist nicht einleuchtend, [der Verkauf] gleicht dem Schlachten; wie es beim Schlachten sofort erfolgt, ebenso erfolgt es auch beim Verkauf sofort . R. Johanan sprach zu ihm: Vom Personendiebstahl ist [das Entgegengesetztel zu entnehmen: hierbei ist

בתבי שבתם למחר יאוש הוא דאמר רבי אלעזר תדע שבתם גניבה יאוש בעלים הוא שהרי אמרה תירה מבח ומבר משלם תשלומי ארבעה וחמשה ודלמא לא איימש אלא לאו משום דאמרינן כתם נניבה יאוש בעלים היא ודלביא אף על גב דרא אראש. אמרי לא סלקא דניתך דוביא דטב הה מה בב הה "דאהנו בינשו את בבורה דאהני בינשי ואי רפני יאוש כאי אהנו ודרכא דשבקיניה דא אם אברי לא כלקא דנתך דומיא דטביהה מה שביחה לאלתר אם בבירה לאלתר אבר ליה רבי יוהני נניבה בנפש des hit ומשבה לאלתר אבר ליה רבי יוהני נניבה בנפשה תוכות שאין יאוש בעדים וחייב מבול דיבר רבי יוחנן לפני יאוש חייב לאחר יאוש כאי רבי יוחנן אכור דווים ורויש היקיש אכר פכונד רבי דיונן אניי חייב היוביה בין לפני יאיש בין נאחד יאיש דים media prate home secolor desta manche moste mother secolar היבות קנה ושלו היא ביכה ושלו הוא כוכד א תיבוה المالية בשלם השליבי כבל ואינו משלם השלימי ארבנה וותשו והמשה איבת אילימא לפני יאוש מי קדוש ו איש man gehört hat, dass er sich davon los- מי יקדיש את ביתו קדש אפר רחפנא "פה ביתו מאס ביתו פרי יקדיש את ביתו אפר החבנא אנומא "שלו את כל שלו אלא פשימא לאחר יאוש ומעמא התקדיש הוא דאיני משלם תשלומי ארבעה והמשה דכי קא טבה דהקדש קא טבה אכל לא הקדיש "מבח משלם תשלומי ארבעה וחמשה ואי סלקא נמי. ש א במי. 1728 - M 81 בעיכן M 82

איכא - מעשיו איכא - M 84

א ברשיה: M 88 M ברשיה: M 87

keine Lossagung des Eigentümers vorhanden¹²¹, dennoch ist er schuldig. — Demnach wäre R. Johanan der Ansicht, er sei vor der Lossagung schuldig; wie ist es nach der Lossagung? — R. Johanan sagt, er sei schuldig, Reš-Laqiš sagt, er sei frei. R. Johanan sagt, er sei schuldig, denn die Verpflichtung besteht sowol vor der Lossagung als auch nach der Lossagung; Reš-Laqiš sagt, er sei frei, denn die Verpflichtung besteht nur vor der Lossagung, nach der Lossagung aber hat er es erworben, er schlachtet dann das seinige und verkauft das seinige. R. Johanan wandte gegen Reš-Laqiš ein: Wenn jemand etwas gestohlen, dem Heiligtum geweiht und geschlachtet hat, so hat er das Doppelte zu zahlen, nicht aber das Vier- und das Fünffache; wann, wollte man sagen, vor der Lossagung, so ist es ja dann nicht heilig, denn der Allbarmherzige sagt: Wenn jemand sein Haus dem Heiligtum weiht, wie sein Haus sein Eigen-

מואיש P 85 P

119. Auch in diesem Fall muss er das 4- u. 5fache zahlen. 120. Auch wenn man vom Eigentümer gar keine Aeusserung gehört hat. 121. Der Gestohlene gibt sich selbst nicht auf-122. Lev. 27,14.

tum ist, ebenso auch alles andere, wenn es sein Eigentum ist; wahrscheinlich also nach der Lossagung, dennoch braucht er, nur wenn er es dem Heiligtum geweiht hat, das Vier- und das Fünffache nicht zu zahlen, weil er dann das des Heiligtums schlachtet, wenn er es aber dem Heiligtum nicht geweiht hat, muss er, wenn er es geschlachtet hat, das Vier- und das Fünffache zahlen; weshalb braucht er es nun

דעתך יאוש קונה אמאי משלם שלו הוא שובה שלו הוא מובר אמר ליה הבא במאי נסקינן בנין 200.000 ישוקדישווו ביל ביל ביל ביל ביל בילים ווואביר בילים ייהנן נול ילא נתייאשי הבנילים שניהן אינן יבילין יווקרים ווו לפי שמינו שלו וווו לפי שמינו ברשיני אמרי הוא דאמר כצנועין דתנן הצנועין מניהין את יששא המעות ואוברים כל הנלקט מוה יהא בהילר על המעות האלו והרי חזרה קרן לבעלים כשעמד בדין היכי דמי אי דאמרי"צא תן לו מאי איריא הקדיש ¹⁰ אפילו לא הקדיש נמי°לא ליהייביה "דאמר רבא צא ¹⁰⁶⁸ תן לו טבח ומכר פטור מאי טעמא כיון דפסקוה למילתיה ומבה ומבר הוה ליה גולן וגולן אינו משלם תשלומי ארבעה והמשה "הייב אתה ליתן לו מבה 60.69 ומכר משלם תשלומי ארבעה וחמשה מאי שעמא ביון דלא פסקה מילתא אכתי גנב הוא לא צריכא ב.52. דאמרי לית חייב אתה ליתן לו: גופא "אמר רבי ההמה" יוחנן נזל ולא נתייאשו הבעלים שניהם אינן יכולים להקדיש וה לפי שאינו שלי ווה לפי שאינו ברשורי וכי אכר רכי יותן חכי והאכר רכי יותנן הלכה יישוי Besitz des Eigentümers über¹²⁰!? — Nach בקווות אדמה כיפנא כי אדמה מה אדמה איכא ואומר P 90 M 92 ליה + M 91 M 89 קנה שלו אינו משלם תשלומי או"ח חייב אתה + M 93 - לא ליחי M 94 ליתן לו וטו״ם משלם תשלומי או״ח צא תן לו טעמא מאי מוש | 95 M חייב מוש כמה דלא פסיקא | -97 M כימנה באדמה.

zu zahlen, wenn du sagen wolltest, man erwerbe es durch die Lossagung, er hat ja das seinige geschlachtet, das seinige verkauft!? Dieser erwiderte: Hier wird von dem Fall gesprochen, wenn es der Eigentümer im Besitz des Diebs dem Heiligtum geweiht hat". -- Ist denn die Heiligung giltig, R. Johanan sagte ja, dass wenn jemand etwas geraubt und der Eigentümer sich davon nicht losgesagt hat, beide es nicht dem Heiligtum weihen können, der eine, weil es nicht sein Eigentum ist, und der andere, weil es nicht in seinem Besitz ist!? — Ich will dir sagen, er ist der An-15 sicht der Strengfrommen; denn es wird gelehrt: die Strengfrommen hinterlegten das Geld agten: was hier gesammelt worden ist, sei durch dieses Geld ausgelöst'. - Der Grundwert geht ja zurück in den der Verurteilung . In welchem Fall wenn sie zu ihm gesagt haben: geh und gib es ihm zurück, so hängt dies ja nicht von der Weihung ab, auch wenn er es nicht geweiht hat, sollte er ja ebenfalls frei sein!? Denn Raba sagte: [wenn sie gesagt haben:]

geh und gib es ihm zurück, so ist er, wenn er es geschlachtet oder verkauft hat, frei, denn damit ist die Sache erledigt, und beim Schlachten oder Verkaufen gilt er als Räuber, und ein Räuber zahlt nicht das Vier- und das Fünffache; wenn aber: du bist verpflichtet, es ihm zurückzugeben, so muss er, wenn er es geschlachtet oder verkauft hat, das Vier- und das Fünffache zahlen, denn da die Sache noch nicht erledigt ist, so gilt er noch als Dieb. - In dem Fall, wenn sie zu ihm gesagt haben: du bist verpflichtet, es ihm zurückzugeben.

Der Text. R. Johanan sagte: Wenn jemand etwas geraubt und der Eigentümer sich davon nicht losgesagt hat, so können es beide dem Heiligtum nicht weihen, der eine, weil es nicht sein Eigentum ist, und der andere, weil es nicht in seinem Besitz ist. - Kann R. Johanan dies denn gesagt haben, R. Johanan sagte ja, die Halakha sei nach einer anonymen Lehre zu entscheiden, und eine solche lehrt: Den vierjährigen Weinberg kennzeichnet man mit Erdschollen; dies bedeutet nämlich, dass er der Erde gleicht: wie von der Erde ein Nutzen zu haben ist, ebenso ist auch

^{123.} Natürl. wenn sich der Eigentümer davon nicht losgesagt hat. 124. Hier wird von einem vierjährigen Garten gesprochen, dessen Früchte man unausgelöst nicht essen darf cf. Lev. 19,23 ff.); damit aber Fremde, die es nicht wissen, davon nicht essen, werden solche Gärten gekennzeichnet. diesen konnte also der Eigentümer die Früchte auslösen, obgleich sie nicht mehr in seinem Besitz waren. 126. Wenn die Weihung giltig ist, so geht ja der Gegenstand zurück in den Besitz des Eigentümers über u. der Dieb braucht das Doppelte nicht zu zahlen. 127. Wenn die Weihung durch den Eigentümer erst dann erfolgt ist. 128. Die Richter. 129. Von der Zahlung des 4- u. 5fachen.

you die em, wenn man ihn ausföst, ein Novem a halor Das Ungeweihte [kenneichnot man mit Scherben; dies bedeu ter numleh, das er einer Scheibe gleicht: we contemer Scherbe kem Nutzen zu haben ist, chenso ist anch von diesem kem Nur en au haben Grabstatten Jkennzeich net mant mit kalk, weil er weiss ist wie knochen; man löscht ihn und gresst ihn hamm, damit er noch weisser werde. R. Smon b Gamaliel sagte: Dies nur im Sid entialit, well sie dann Freigut sind, in den übrigen Jahren des Septenniums aber Lasse man den Frey'er fressen, dass er ster-Celd und sprechen: was hier gesammelt were in ist, sei durch dieses Geld ausgelöst. Wolkest du erwidern, der Autor der Lehre von den Strengfrommen sei R. Simôn b. von einer anonymen Lehre eines einzelnen gesagt, so sagte ja Rabba b. Bar-Hana im Numen R. Johanans, dass überall, wo R. Simon b. Gamaliél etwas in einer Mišnah den sei, ausser bei [den Lehren] vom Bürgen, vom Ereignis in Çajdan und vom nachträglichen Beweis!? Ich will dir sagen, lies nicht: alles, was hier gesammelt worden ist, sondern: was hier gesammelt werden wird1,2. - Kann R. Johanan dies

المالا ال בינון ישי לי יון בוויבי בינים בוויבי בינו וויבים שאין הנאה כינה אף האי דרית ביה הנאה כיניה العا برساده مسا مالاه الله مركب و المساالة ودرور الما المالا المالات المالات المالك المالكات والمالات אבל בשאה שבין ווקיבור השני האווי אבו الرادار دورارا الا المادان والمادات عد المادات מוד בודיל על הבענה הולי ובי הניצא באן הני יהידאה לא אבר יהאבר רבה בר בר חנה אבר רבי יוונן כל בלום שמנה דבן שמעון בן נבריאל בנישב בנישב הובה בנות ביות בינים ובידו היאודו ארונה אברי לא תיבא כל הנלקט פוה אלא איכא בל המתלקט מזה ומי אמר רכי יוהגן הכי והאמר as ב המתלקט מזה ומי אמר רכי יוהגן הכי והאמר das ב המתלקט מזה ומי אמר יבי יודגן צניכין ורבי דיכא אפרו דבר אחד ירבי ישחרית היכו ברכש דתניא רבי יחודה איבה שחרית בער הבות עוכד ואומר כל שילקמו עניים היום יהא הזפקה רבי דוכא אימה העיתותי עוב אימה בה שרקבו עניים יהא הפקר איפוך דרבי יהודה לרבי 19 Gamaliél, und R. Johanan habe dies nicht שרקבו עניים יהא הפקר איפוך דרבי דוכא ורכי דוכא לרכי יהודה אמאי אפכת מתניתא אפכה לרבי יוחנן ואימא צנונין ורבי יהודה אמרו דבר אחד אמרי לא סגיא דלא"מתחפבת מתניתא דבהא"מתניתין קתני דאית ליה לרבי יהודה ברירה lehrt, die Halakha nach ihm zu entschei- ברירת ליה ברירת ליה בעלמא דלית ליה בעלמא 98 M כרם מיפרקא ואיתחנויי מינה הוא ושל 90 M סימנה ז דרית ביה הנאה אף P 2 מיניה M 1

- כמי M 4 מיניה א M 5 מימנה החיור בעצ

אמבי , M 11 , היים , M 10 היים , M 9

יייה M 14 מתביתא V 13

denn gesagt haben, R. Johanan sagte ja: die Strengfrommen und R. Dosa lehrten dasselbe, und R. Dosa sagte ja: gesammelt worden ist!? Denn es wird gelehrt: R. Jehuda sagt, morgens trete der Eigentümer vor und spreche: alles, was die Armen heute sammeln'33werden, sei Freigut; R. Dosa sagt, abends spreche er: alles, was die Armen gesammelt haben, sei Freigut!? - Wende es um, R. Jehuda mit R. Dosa und R. Dosa mit R. Jehuda. — Wozu brauchst du diese Lehre umzuwenden, wende doch den Ausspruch R. Johanans um und lies: die Strengfrommen und R. Jehuda lehrten dasselbe!? — Ich will dir sagen, es geht nicht anders, als diese Lehre umzuwenden, denn in dieser wird gelehrt, dass es nach R. Jehuda eine ideelle Sonderung gebe, während wir doch aus einer anderen Stelle wissen, dass es nach R. Jehuda keine ideelle Sonderung gebe; denn es wird gelehrt: Wenn jemand von Samaritanern

130. Früchte der ersten 3 Jahre; cf. Lev. 19,23 ff. 131. Der fremde Gärten plündert. 132. Bei der Auslösung befinden sich die Früchte noch im Besitz des Eigentümers. bei der Ernte zurückbleibende Aehren gehören den Armen, 3 zusammenliegende gehören dem Eigentümer; da aber manche Arme dieses Gesetz nicht kennen, so gibt der Eigentümer, um sie vor der An-134. Da der Eigentümer das, was die eignung fremden Guts zu schützen, diese Erklärung ab. Armen sammeln werden, also materiell noch nicht gesondert ist, als Freigut erklären kann.

'רתגן הלוקה יון מכין הכותים אומר שני לוגין שאני ^{cold} עתיד להפריש הרי הן תרומה עשרה מעשר ראשון תשעה מעשר שני ומיחל ושותה מיד דברי רבי מאיר "רבי יהודה ורבי יוכי ורבי שמעון אוברין אברי כול שני סוף אמאי קא אפכת לה למתניתין משים דקשיא דרבי יהודה אדרכי יהודה"השתא נמי קשיא דרכי יוחנן אדרבי יוחנן דאמרת לרבי יוחנן לא תימא כל הנלקט אלא אימא כל המתלקט אלמא אית ליה ברירה והא מפא רבי יוחנן לית ליח ברירה דאנול רב אפי אנור רבי שיים 10 יוחגן האחין שחלקו לקוחות הן ומחוירין זה לזה ביובל אלא לעולם כל הנלקט"ורבי יוהנן סתמא אהרינא אשכח דתנן "אין הגונב אהר הגנב משלם תשלומי ^{60.62} בפל"ממאי בשלמא לגנב ראשון לא משלם "וגנב"בפל" מבית האיש"ולא מבית הגנב אלא לבעלים נשלם אלא לאו"שמע מינה זה לפי שאינו שלו וזה לפי שאינו ברשותו ומאי חזית דאזיל בתר"ההוא סתמא ליעביד כי האי סתמא"דצנועין משום דמסייע ליה קרא "ואיש כי יקדיש את ביתו קדש לח' מח ביתו 11,27,14 gr. eq. (מח ברשותו אף כל ברשותו: אמר אביי אי לאו דאמר יותנן צנועין ורבי דוסא אמרו דבר אחד הוה sie als Käufer gelten und im Jobeljahr ein-אמינא צנועין אית להו דרבי דוסא ורבי דיסא לית ליה דצנועין צנועין אית להו דרבי דוסא ומה בגנב "עבדו רבנן תקנתא עניים צריכא למימר רבי דומא לית ליח דצנועין עניים הוא דעבדו להו רבנן תקנתא אמר רבא אמר רבון הקנתא: אמר רבא 25 dass wer vom Dieb stiehlt, das Doppelte

78 - M 17 יבי בינכי P 16 א דהביא M 15 + אין הטובה + M אין הטובה + M אין הטובה + M אין הטובה ', '7 M 18 ומוכר אה"ג משלם תשלומי אר' וחמשה + M 21 אמר רחמנא מהיא B 23 משום שאינה ברשותו M 22 עבדי בי האי גונא עניים. M 25

Wein kauft, so spreche er: zwei Log", die ich absondern werde, sollen als Hebe, zehn als erster Zehnt und neun als zweiter Zehnt bestimmt sein; diesen lasse ; er [in Geld] eingetauscht sein und darf sofort trinken - Worte R. Meirs; R. Jehuda, R. Jose und R. Simôn verbieten es. -Du hast ja die Lehre deshalb umgewendet, weil sich sonst R. Jehuda in einem Widerspruch befinden würde, jetzt aber befindet sich ja R. Johanan in einem Widerspruch: du sagtest, dass man nach R. Johanan nicht lese: was gesammelt worden ist, sondern: was gesammelt werden wird, 15 demnach gibt es nach ihm eine ideelle Sonderung, während es [gemäss einer anderen Lehrel nach ihm keine ideelle Sonderung gibt, denn R. Asi sagte im Namen R. Johanans, dass wenn Brüder geteilt haben, ander zurückerstatten müssen!? mehr, tatsächlich lese man: was gesammelt worden ist, R. Johanan aber fand eine andere anonyme Lehre; denn es wird gelehrt, nicht zu zahlen brauche; weshalb denn nicht, allerdings braucht er es an den ersten Dieb nicht zu zahlen, denn es heisst: ¹⁸und es aus dem Haus des Betreffenden gestohlen wird, nicht aber, wenn aus dem

Haus des Diebs, an den Eigentümer aber sollte er es doch zahlen; wahrscheinlich an den einen nicht, weil es nicht sein Eigentum ist, und an den anderen nicht, weil es nicht in seinem Besitz war. — Was veranlasst dich, zu erklären, dass er sich auf diese anonyme Lehre stützt, vielleicht auf die von den Strengfrommen!? — Weil diese durch einen Schriftvers unterstützt wird, denn es heisst: 130 Wenn jemand sein Haus dem Heiligtum weiht; wie sein Haus sich in seinem Besitz befindet, ebenso auch alles andere, wenn es sich in seinem Besitz befindet.

Abajje sagte: Wenn R. Johanan nicht gesagt hätte, dass die Strengfrommen und R. Dosa dasselbe lehren, würde ich gesagt haben, die Strengfrommen sind der Ansicht R. Dosas, R. Dosa aber nicht der der Strengfrommen. Die Strengfrommen sind der Ansicht R. Dosas: wenn die Rabbanan für einen Dieb eine Fürsorge getroffen haben, um wieviel mehr für die Armen; R. Dosa aber ist nicht der Ansicht der Strengfrommen, denn für die Armen haben die Rabbanan eine Fürsorge getroffen, für

135. Kurz vor Eintritt des Šabbaths, wo keine Zeit mehr vorhanden ist, die priesterlichen Abgaben abzusondern; am Sabbath ist dies verboten. 136. Von hundert. 137. Den immobilen Nachlass ihres Vaters, dieser kann für immer nicht geteilt werden. 138. Ex. 22,6. 139. Lev. 27,14. 140. Der Früchte aus einem fremden Garten stiehlt.

einen Dieb aber haben sie keine Fürsorge getroffen.

Raba sagte Wenn R. Johanan nicht gesagt hätte, dass die Strengfrommen und R. Dosa dasselbe lehren, würde ich gesagt haben, der Autor der Lehre von den Strengtrommen sei R. Meir. R. Meir sagte, der Zehnt sei Eigentum Gottes, dennoch hat ihn der Allbarmherzige hinsichtlich der übergehen lassen, denn es heisst: "Henn jemana einen leil seines Zehnts einlost, so hat er em Frantiel des Betrags zuzufugen; der Allbarmherzige nennt ihn seinen Zehnt heh des vierjährigen Weinbergs folgere man es durch [das Wort] heilig vom Zehnt: hierbei heisst es: 'heilig für eine Dankfeier, und beim Zehnt heisst es: 18 Ille Zehnten Herrn geheiligt; wie der Allbarmherzige den Zehnt, beim dem [das Wort] heilig gebraucht wird, obgleich er Eigentum Gottes ist, hinsichtlich der Auslösung in den Besitz [des der Allbarmherzige den vierjährigen Weinberg, bei dem [das Wort] heilig gebraucht wird, obgleich er nicht sein Eigentum ist hinsichtlich der Auslösung in seinen Besitz übergehen. Aber nur diesen, der selbst

אי לאו דאמר רבי יוהגן צנועין ורבי דוסא אמרו דבר אחד חוה אמינא מאן תנא צנועין רבי מאיר היא לאו אמר רבי מאיר מעשר ממון גבוה הוא ואפילו חבי לענין פדייה אוקמיה רחמנא ברשותיה דבתיב ואם נאל ינאל איש ממעשרו המשיתו יכף ז עריי קרייה רחמנא מעשרו ומוסיף חומש ברם רבעי יוו נבי נבר קדש קדש ממעשר כתיב הכא 'קדש הלולים יכתים גבי מעשר | וכל מעשר | הארין מזרע הארין מנו הנין להי הוא קדש מה קדש דכתים גבי Auslösung in den Besitz [des Eigentümers] מישר אף על גב דממון גביה הוא לענין פרייה מי ארוביה החמנא ברשותיה"חאי קדש נמי דבתיב נפי כרם רבעי אף על גב דלאו ממון דידיה הוא רנין אחולי אוקמיה רחמנא ברשותיה"דהא כי איתיה ברשיתיה נפי"הא לאו דידיה הוא"והא מצי und er muss ein Fünftel zufügen. Hinsicht- בחיר מצי מחיל אבל גבי לקם ביון זו דרבונא דידיה"בי איתיה ברשותיה הוא דמצי מפקר ריה כי ליתיה ברשותיה לא מצי מפקר ליה: אמר בינא אי לאו דאמר רבי ייחנן צנועין ורבי דוסא אברו דבר אחד הוה אמינא מאן תנא צנועין רבי vom Boden, von der Saatfrucht, sind für den 20 בים היבי דלא תקשי כתם משנה לרבי יהגן ורכי יוחגן 'ככתם יחידאה לא אמר: "אמרי נחדקי לא כתבינן "אורכתא אמטלטלי אמר רב אשי לאמימר מאי מעמא אמר ליה משום דרבי ייחנן 'דאמר רבי יוחנן נול ולא נתייאשו הבעלים "שניהם אינן יבולין להקדיש זה לפי"שאינו שלו ווה 25 Eigentümers | übergehen liess, ebenso liess שניהם אינן יבולין להקדיש זה לפי"שאינו שלו

> + M ברם רבעי גפר + B 27 + אף + M 20 אף ברם M 20 תא דאע ג דראו מכון דידית הוא לענין פדיה אוקמא רחמגא ברשותיה האני ג הליתא ברשותיה מצי מחיל (M 29 - הא . יקא מש"ה מצי מחיל — M 31 אוקא M 30 + M 32 $^{\rm P}$ שאינה. $^{\rm P}$ אדרכתא $^{\rm P}$ 35 שאינה.

wenn er in seinem Besitz ist, nicht ihm gehört und den er dennoch auslösen kann, kann er auslösen, die Nachlese aber, die sein Eigentum ist, kann er nur dann preisgeben, wenn sie sich in seinem Besitz befindet, nicht aber, wenn sie sich nicht in seinem Besitz befindet.

Rabina sagte: Wenn R. Johanan nicht gesagt hätte, dass die Strengfrommen und R. Dosa dasselbe lehren, würde ich gesagt haben, der Autor der Lehre von den Strengfrommen sei R. Dosa, damit nicht aus einer anonymen Lehre ein Einwand gegen ihn zu erheben"sei, denn nach der anonymen Lehre eines einzelnen entschied er nicht140.

Die Nehardeenser sagten: Man schreibe keine Vollmacht'" auf Mobilien. R. Asi sprach zu Amemar: Aus welchem Grund? Dieser erwiderte: Wegen der Lehre R. Johanans; denn R. Johanan sagte, dass wenn jemand etwas geraubt und der Eigentümer sich davon nicht losgesagt hat, beide es dem Heiligtum nicht weihen können, der

^{142.} Ib. 19,24. 141. Lev. 27,31. 143. Ib. 27,30. 144. Hinsichtlich welcher R. Dosa lehrt, dass man sie preisgeben könne, auch wenn sie nicht in seinem Besitz ist. 145. Cf. ob. S. 254 Z. 19 ff. 146. Wenn der Autor dieser Lehre R. Dosa ist, also ein einzelner, so ist aus dieser gegen ihn kein Einwand zu erheben. 147. Falls der Kläger einen anderen mit der Klageführung betrauen will.

לפי שאינו ברשותו איכא דאמרי אמרי נהרדעי לא כתבינן"אורכתא אמטלטלי דכפריה"טעמא דכפריה דמיהוי כשיקרא אכל לא כפריה כתבינן: ואמרי נהרדעי"אורכתא דלא כתיב כיה זיל דון ווכי ואפיק לופשך לית ביה מששא מאי מעכא משום דאמר lien, die [der Beklagte] ableugnet. Also nur ליה האיך לאו בעל דברים דידי את אמר אביי ואי כתיב ביה למהצה לשליש ולרביע מיגו דמשתעי דינא"אפלגא משתעי דינא אכולה אמר אמימר אי תפס לא מפקינן מיניה רב אשי אמר כיון"דכתב ייה כל דמתעני מן דינא קבילית עלי שליה שויה Vollmacht, in der es nicht heisst: geh, pro-ואיכא דאמר שותפא שויה למאי נפקא מינה למיתפס פלגא והלכתא שליח שויה:

נב על פי שנים וטבח ומכר על פיהם או על זווו פי שנים אחרים משלם תשלומי ארבעה יחמשה ישבה גנב ומכר לעבידה זרה גנב" ein Drittel oder ein Viertel, so kann er, da ביום הכפורים גנב משל אביו וטבח ומבר ואחר כך מת אביו גנב וטבח ואחר כך הקדיש משלם תשלומי ארבעה וחמשה גנב ומבח"לרפית או לכלכים השיחט "ונמצאת טריפה השוחט חילין בעורה משלם תשלימי

ע דכפ M 37 בל אדרכתא M 36 בל ארכתא – M 35 משתעי לכולה | B 38 דכתביה (P דכתבי). M דכתי ליה כל דמיתענית מן דינא עלי הדר שליח || 39 M ומכר || דמיתענית מן דינא עלי הדר שליח

לרפואה | P 41 ונמצאו | M 42 בשנים.

eine, weil es nicht sein Eigentum ist, der andere, weil es nicht in seinem Besitz"ist. Manche lesen: Die Nehardeenser sagten: Man schreibe keine Vollmacht auf Mobiwenn er sie ableugnet, weil dies den Anschein einer Lüge' hat, wenn er sie aber nicht ableugnet, so schreibe man wol.

Ferner sagten die Nehardeenser: Eine zessire, gewinne und ziehe für dich ein, hat keinen Wert, weil jener sagen kann: du bist nicht mein Prozessgegner. Abajje sagte: Wenn es in dieser aber heisst: die Hälfte'; er mit ihm wegen der Hälfte zu prozessiren berechtigt ist, dies auch wegen des Ganzen. Amemar sagte: Hat er etwas eingehascht, so wird es ihm nicht abgenommen". מארבעה וחמשה רבי שמעין פיטר בשני ארו: R. Aši sagte: Sobald er ihm geschrieben hat: ich nehme auf mich alles, was das Gericht bestimmen wird, so hat er ihn zum Boten's gemacht. Manche sagen, er habe ihn zum Mitbeteiligten gemacht. - Worin be-

steht der Unterschied? - Ob er die Hälfte einhaschen könne. Die Halakha ist, er habe ihn zum Boten gemacht.

ENN zwei [Zeugen] den Diebstahl bekunden und diese oder zwei andere das Schlachten oder den Verkauf bekunden, so muss er das Vier- und das FÜNFFACHE ZAHLEN". WENN JEMAND [EIN VIEH] GESTOHLEN UND ES AM ŠABBATH VER-KAUFT, GESTOHLEN UND ES FÜR DEN-GÖTZENDIENST VERKAUFT, GESTOHLEN UND ES AM VERSÖHNUNGSTAG GESCHLACHTET HAT, ODER VON SEINEM VATER GESTOHLEN UND ES GESCHLACHTET ODER VERKAUFT HAT UND SEIN VATER DARAUF GESTORBEN IST, ODER GESTOHLEN UND ES GESCHLACHTET UND ES DARAUF DEM HEILIGTUM GEWEIHT HAT, SO MUSS ER DAS VIER- UND DAS FÜNFFACHE ZAHLEN. WENN JEMAND GESTOHLEN UND ES ZU HEILZWECKEN ODER FÜR HUNDE GESCHLACHTET HAT, ODER HAT ES SICH NACH DEM SCHLACHTEN HERAUSGESTELLT, DASS ES INNERLICH VERLETZT'55WAR, ODER WENN ER PROFANES IM TEMPELHOF GESCHLACHTET HAT, SO MUSS ER DAS VIER- UND DAS FÜNFFACHE ZAHLEN. R. SIMÔN BEFREIT IHN DAVON IN DIESEN BEIDEN FÄLLEN.

^{148.} Aus diesem Grund kann auch der Mandant dem Mandatar den einzuklagenden Gegenstand nicht überweisen. 149. Er überträgt ihm die Einziehung eines Gegenstands, den er gar nicht besitzt. 150. Dass er dem Mandatar diesen Teil abtritt, während der Rest für ihn zurückbleibe. Mandatar für den einzuklagenden Gegenstand. 152. Auch wenn der genannte Passus in der Voll-153. Ein solcher ist zum Einhaschen nicht berechtigt. machtsurkunde fehlt. ein Grossvieh stiehlt u. es schlachtet od. verkauft, muss das Fünffache, u. wer ein Kleinvich stiehlt u. es schlachtet od. verkauft, muss das Vierfache ersetzen; cf. Ex. 21,37. Die hier genannten Handlungen sind zwar (abgesehen vom Diebstahl) verboten, jedoch ist auf diese keine peinliche Strafe gesetzt, die ihn von der Geldstrafe befreit haben würde. 155. Und der Genuss derselben somit verboten ist; cf. Bd. vij S. 23 N. 173.

GEMARA. Es ware also anzunehmen, dass unsre Misnah nicht die Ansicht R. Agibas vertritt, denn R. Agiba sagt ja: one Saire, nicht aber eine halbe Sache Es wird nämlich ge'ehrt: R. Jose erzählte: Als mein Vater Halaphta zu R. Johanan b. Nuri kam, um bei ihm das Gesetz zu studiren manche lesen: R. Johanan b. Nuri zu meinem Vater Halaphta - fragte er ihn: Wie ist es, wenn zwei [Zeugen] bekun- יימא רבי עקיבא מי לא מודה רבי עקיבא בשנים den, dass er es das erste Jahr im Besitz hatte, zwei, dass er es das zweite Jahr im Besitz hatte, und zwei, dass er es das dritte Jahr im Besitz hatte? Dieser erwiderte: Dies ist eine giltige Besitznahme. Jener הא צריכי לעדי טביחה דבר קרינא ביה ורבנן האי catgegnete: Auch ich bin dieser Ansicht, R. Aqiba aber streitet dagegen, denn R. Âgiba sagte: eine Sache, nicht aber eine halbe Sache. Abajje erwiderte: Du kannst auch sagen, dass hier die Ansicht R. Aqi- 20 קשנה היא: גנב"ומכר בשבת משכה אמרי קשנה היא: גנב"ומכר bas vertreten ist, denn auch R. Aqiba gibt ja zu hinsichtlich des Falls, wenn zwei die Trauung und zwei die Beschlafung bekunden; denn da die Zeugen der Trauung der

[גמרא.] לימא מתניתין דלא כרבי עקיבא ייס דאי רבי עקיבא האמר 'דבר ולא חצי דבר דתניא "אמר רבי יוםי כשהלך אבא הלפתא אצל רבי יוהנן ממר הבי יוהנן בן נורי ללמוד תורה ואמרי לה רבי יוהנן בן נורי מנה אבא הלפתא אמר לו הרי שאכלה שנה colle ראשונה כפני שנים שניה בפני שנים שלישית כפני שנים מהו אמר לו הרי זו חזקה אמר לו אף אני אומר כן אלא שרכי עקיבא חולק בדבר "שהיה רבי מהיה רבי יקובא אומר דבר ולא הצי דבר אמר אביי אפילו אומרים קידש ושנים אומרים בעל דאת על גב דעדי ביאה צריכי לעדי קדושין כיון דעדי קדושין לא צריכי לעדי ביאה דבר קרינא ביה הכא נמי את על נב דעדי מביחה צריכי לעדי גניכה כיון דעדי גניכה מומר אחד אומר למעושי מאי "למעושי אחד אומר 'אחד כגבה ואחד אומר"אחד ככריסה האי הצי רבר וחצי עדות הוא אלא למעומי שנים אומרים "אחד בגבה ושנים אומרים"אחד בכריסה"הגי אמרי [יבי]: והתניא פטור אמר רמי בר המא כי תניא ההיא דפטור באומר לו עקוין"לי תאינתי ותיקני לי

אחת של - אחת של - אחת של - אחת M אל - אחת M אויהיא ו ותקנה. M אינה אינה אינה או ותקנה. B 47 אינה או ותקנה. Zeugen der Beschlafung nicht nötig haben, so heisst dies, obgleich die Zeugen der Beschlafung der Zeugen der Trauung nötig haben, eine ganze Sache. Ebenso heisst es auch hierbei, da die Zeugen des Diebstahls die Zeugen des Schlachtens nicht brauchen, eine ganze Sache, obgleich die Zeugen des Schlachtens die Zeugen des Diebstahls brauchen". — Wie erklären die Rabbanan die Einschränkung: eine Sache, nicht aber eine halbe Sache!? - Dies schliesst den Fall aus, wenn einer das Vorhandensein eines [Haars] auf der Rückenseite und der andere das Vorhandensein eines [Haars] auf der Bauchseite" bekundet. — Dies ist ja eine halbe Sache und ein halbes Zeugnis': ? - Vielmehr, dies schliesst den Fall aus, wenn zwei das Vorhandensein eines [Haars] auf der Rückenseite und zwei das Vorhandensein eines [Haars] auf der Bauchseite bekunden; die einen bekunden, dass [das Kind] minderjährig ist

und die anderen bekunden, dass es minderjährig ist.

WENN JEMAND [EIN VIEH] GESTOHLEN UND ES AM SABBATH VERKAUFT HAT &C. Es wird ja aber gelehrt, er sei frei!? Rami b Hama erwiderte: Die Lehre, dass er frei sei, bezieht sich auf den Fall, wenn [der Käufer] zu ihm gesagt hat: pflücke dir

157. Das Zeugnis ist nur dann von Giltigkeit, wenn alle Zeugen die ganze Hand-158. Wenn jemand lung gesehen haben, nicht aber wenn ein Teil die Hälfte u. ein Teil die andere Hälfte. ein Grundstück 3 Jahre in seinem Besitz hat, so gilt es als erwiesen, dass es ihm gehört. das Zeugnis giltig ist. 160. In einer späteren Zeit; die Frau gilt dann als verheiratet. 162. Die Zeugen können nicht wissen, ob die durch die Trauung allein gilt sie als Ehefrau. 163. Der Diebstahl allein ist eine verbotene Handlung, nicht aber Beschlafung auch legitim war. 164. Zwei Haare an intimer Stelle des Körpers sind ein Zeichen das Schlachten od. der Verkauf. 165. Die Aussage eines einzelnen Zeugen ist ja überder Geschlechtsreife, also der Volljährigkeit. haupt ungiltig.

وب الروما الما الما الما الما الما الما المام ما المام Still for a source mountain money was man consider מבנים במ המו מינו מינו מינו מינו ומינו באומר לו זרוק גניבותיך לחצרי ותיקני לי גניבותיך כמאן כרבי עקיבא דאמר קלימה כמי שהינהה والمراب المراب ا שבת לא מחייב עד דממיא לארעא באומר לא תיקני לי גניבותיך עד שתנוח רבא אמר לעולם ברבי בר הבי ארנן אברה דודה יאברי בא ייר חמרינן ליה מכן בדינא מי אמרינן ליה nach R. Âqiba, welcher sagt: ist es aufge-קום הב לה אתנן אלא אף על גב דבי קא תבעה ליה בדינא לא אמרינן ליה זיל הב לה ביון"דבי יהיב לה הוי אתנן הבא נמי אף על גב דלענין תשלומין"כי תבע בדינא קמן לא אמרינן ליה זיל דיו הבי ביון דקא מקני ליה בחבי הויא והוא setzes erst dann strafbar ist, wenn es den ייותו נוב יותר ביים הביים יותר ואורי אונים נחי דקטלא ליכא מלקות מיהא איכא "וקיימא לן אינו ביונים ביינים אבר הוא ביינים בייני ביינים דאמר "לוקה ומשלם אי רבי מאיר אפילו מבח האמר" בשבת ובי תימא לוקה ומשלם אית ליה מת 20 b. Hama erklärt hat, denn die Gesetzlehre ומשלם לית ליח ולא והתניא גנב ומבה בשבת גנב ומכח לעבודה זרה גנב שור הנסקל ומכה: משלם "ארבעה והמשה דברי רבי מאיר והכמים אי או בי הבין אי או או בי הבין M בי הבין או או או בי הבין או או או בי הבין או M 53 אמאי - M 52 + ומכר + 1 אמאי + M 51 ליה קמן בדינא השלומי. + M 55 + השלומי. והא קיימא Zahlung verurteilen würde, wenn er ihn ihr gezahlt hat, als Hurenlohn; ebenso ist

Feigen von meinem Feigenbaum und verkaufe mir dafür den Diebstahl. Ich will dir sagen, wenn er ihn verklagen würde, würde man ihn ja nicht zur Zahlung verurteilen, da er sein Leben verwirkt hat, somit ist ja auch der Verkauf ungiltig!? -Vielmehr, erklärte R. Papa, wenn er zu ihm gesagt hat: wirf den Diebstahl in meinen Hof und lass mich ihn erwerben . — Also nommen¹⁶⁸, so ist es ebenso als läge es; denn nach den Rabbanan erwirbt er es, sobald es den Luftraum seines Hofs erreicht, während jener hinsichtlich des Sabbathge-Boden berührt !! Wenn er zu ihm gesagt hat: Lass mich den Gegenstand erwerben erst wenn er den Boden berührt hat. Raba erklärte: Tatsächlich wie Rami hat den Hurenlohn verboten170, selbst in dem Fall, wenn jemand seine Mutter beschlafen hat, den man, wenn sie ihn verklagen würde, nicht zur Zahlung verurteilen'" würde; er gilt also, obgleich man ihn, wenn sie ihn verklagen würde, nicht zur auch hierbei, obgleich man ihn, wenn er ihn verklagen würde, nicht zur Zahlung verurteilen würde, wenn er ihn dadurch verkauft hat, der Verkauf giltig.

GESTOHLEN UND ES AM VERSÖHNUNGSTAG GESCHLACHTET HAT &C. Ich will dir sagen, weshalb denn, zugegeben, dass darauf nicht die Todesstrafe gesetzt ist, aber Geisselhiebe sind ja darauf gesetzt, und es ist uns bekannt, dass man nicht der Geisselung und der Zahlung verfallen könne!? - Ich will dir sagen, hier ist die Ansicht R. Meirs vertreten, welcher sagt, man könne wol der Geisselung und der Zahlung verfallen. - Nach R. Meir sollte dies doch auch von dem Fall gelten, wenn er es am Sabbath geschlachtet hat; wolltest du erwidern, er sei wol der Ansicht, dass man der Geisselung und der Zahlung verfallen könne, nicht aber, dass man der Todesstrafe und der Zahlung verfallen könne, so wird ja gelehrt, dass wenn jemand [ein Viehl gestohlen und es am Sabbath geschlachtet, gestohlen und es für den Götzendienst geschlachtet, ein zu steinigendes Rind gestohlen und es geschlachtet hat, er

166. Und da auf die Entweihung des Šabbaths die Todesstrafe gesetzt ist, so ist er von der Geld-167. Der Verkauf ist giltig u. der Dieb verfällt wegen Entweihung des S.s (durch die Transportation aus einem Gebiet nach einem anderen) der Todesstrafe. 168. Sobald der Gegenstand in den Luftraum des Käufers gelangt, geht er in seinen Besitz über, noch bevor er auf die Erde niederschlägt; nach RÅ. gilt dies auch hinsichtlich des Šabbathgesetzes. 169. Während die Halakha 170. Für Tempelzwecke; cf. Dt. 23,19. nach der Majorität, den Rabbanan, zu entscheiden ist. 171. Da er wegen Blutschande der Todesstrafe verfällt.

u ich R. Meh das Vier und das Fünffache ahlen müsse und nach den Weisen frei ei? - leh will dir sagen, abgeschen von dieser, denn hierzu wurde gelehrt: R Jâgob sagte im Namen R. Johanans, manche esen R Jumen sigte im Namen des R. Simón b. Lagra, R. Abin, R. Heâ und das gan e Ko legium sagten im Namen R. Johanans, hier werde von dem Fall gesproschlachten liess". Sollte denn, wenn der eine die Sunde begeht, der andere schuldig sein? Raba erwiderte: Anders ist es hierbei, denn die Schrift sagt: "Und es schlachligung eines anderen erfolgt, ebenso auch wenn das Schlachten mit Beteiligung eines anderen erfolgt ist. In der Schule R. Jišmiels wurde gelehrt, das oder schliesse ei-חפת בשונג יאכל במזיד לא יאכל דברי רבי מאיר שער שנה שונג יאכל במזיד לא יאכל דברי רבי מאיר שונג יאכל במזיד לא יאכל de gelehrt, das statt' schliesse einen Boten ein. Mar-Zutra wandte ein: Gibt es denn einen Fall, wegen dessen man, wenn man es selbst ausübt, nicht schuldig, und wenn man ist? R. Asi erwiderte ihm: Da geschieht dies nicht, weil er nicht schuldig ist, sondern weil er der strengeren Strafe verfällt.

פוטרין אמרי בר מינה דההיא דהא אתמר עירה אמר רבי יעקב אמר רבי יוחגן ואמרי לה אמר רבי ירפיה אמר רבי שמעון בן לקיש"דבי אבין ורבי 'אלנא וכל חבירתא"משמיה דרכי יוחנן "אפרי בטובה כל ידי אחר וכי זה חיטא וזה מתהיים אמר רבא שאני הכא דאמר קרא "וטבחו (א)ו סברו 'מה בכירה על ידי אחר את טביחה על ידי אחר דבי רבי ישמעאל תנא או לרכית את השליה דבי חזקיה מושרא תהת לרבות את השליח מתקוף לה כי זוטרא chen, wenn er es durch einen anderen שנה לא מיהייב ועביד איהו לא מיהייב ועביד יו שליה ומיחיים אמר ליה רב אשי התם לאו משום דרמ ביהייב הוא אלא"דקם ליה בדובה מיניה ואי במובה כל ידי אהר כאי מנכא דרבנן דפטרי אמרי באן הכבים רבי שמעון "דאמר "שחיטה שאינה ראניה לא שבה שחיטה אמרי בשלמא עבודה זרה זרה Betei- החוד באורה אמרי בשלמא עבודה זרה זרה או שבה שחיטה אמרי בשלמא ב ישור הנסכל שהיטה שאינה ראויה היא אלא שבת שהימה ראויה היא דתנן 'השוחט כשבת וכיום הבפורים אף על פי שמתחיים בנפשו שחיטתו כשירה אמרי סבר לה כרכי יוחגן הסגדלר דתגן "המבשל רבי יהודה אומר כשונו יאכל במוצאי שבת במזיד לא יאכל עולמית רבי יוחגן הסנדלר אומר בשוגג יאכל לכוצאי שבת לאחרים ולא לו במזיד לא יאכל צולמית לא לו ולא לאחרים מאי שעמא דרבי יוחנן es durch einen Boten ausüben lässt, schuldig בי נשיאה דבי נשיאה בי מייא אפיתחא דבי נשיאה אילא M 58 אילא + M 57 אמר...ירמיה אמר

אכירי

מובח M 61

רבי. P 64

M 60 בולהו - M 50

היא + M 63 היא + M 62

- Weshalb ist er, wenn er es durch einen anderen schlachten liess, nach den Rabbanan frei!? - Ich will dir sagen, mit Rabbanan ist R. Simon gemeint, welcher sagt, das ungiltige Schlachten gelte nicht als Schlachten. Ich will dir sagen, allerdings ist das Schlachten für den Götzendienst und das eines zu steinigenden Rinds ein ungiltiges Schlachten, aber das Schlachten am Sabbath ist ja giltig, denn es wird gelehrt, dass wenn jemand am Sabbath oder am Versöhnungstag schlachtet, das Schlachten, obgleich er sein Leben verwirkt hat, giltig sei!? - Ich will dir sagen, er ist der Ansicht R. Johanan des Schusters; denn es wird gelehrt: Wenn jemand unvorsätzlich am Sabbath gekocht hat, so darf er es¹⁷ essen, wenn vorsätzlich, so darf er es nicht¹⁷⁸ essen - Worte R. Meirs; R. Jehuda sagt, wenn unvorsätzlich, so darf er es am Ausgang des Sabbaths essen, wenn vorsätzlich, so darf er es niemals essen; R. Johanan der Schuster sagt, wenn unvorsätzlich, so dürfen es andere am Ausgang des Sabbaths essen, er selbst aber nicht, wenn vorsätzlich, so darf man es niemals essen, weder er selbst noch andere 179. – Was ist der Grund R. Johanan des Schusters? – Wie R. Hija an der Pforte des Hauses des Fürsten vorgetragen hat:10 Ihr sollt den Sab-

172. Nur in diesem Fall muss der Dieb die Geldstrafe zahlen. 173. Ex. 21,37. Käufers. 175. Im angezogenen Schriftvers, Ex. 21,37. 176. Wenn er selber es am Sabbath 177. Wenn das Tier auch geschlachtet zum Genuss verboten ist. schlachtet. selben Tag. 179. Und dasselbe gilt auch vom Schlachten. 180. Ex. 31,14.

"ושמרתם את השבת כי קדש היא לכם מה קדש 11.31.14 אסור באכילה אף מעשה שבת"אסורין באכילה אי מה קדש אסור בהנאה אף מעשה שבת אסור בהנאה תלמוד לומר לכם שלכם יהא יכול אפילו בשוגג שמרתי לך ש sollte doch, wie das Geheiligte zur Nutz-ולא בשוגג: פליגי בה רב אחא ורבינא הד אמר מעשה שבת דאורייתא וחד אמר מעשה שבת דרכנן מאן דאמר באורייתא כדאמרן ומאן דאמר ברבנן אמר קרא קדש°הוא הוא קדש "ואין מעשיו קדש"הוא אמר נפרי פטרי ממו "להכי פטרי מו unvorsätzlich, so heisst es:"מיפר ווה entweiht. רבנן אלא למאן דאמר דרבנן אמאי פטרי רבנן "אשארא אינבודה זרה ושור הנסקל"ורבי מאיר אמאי מחייב שוחם לעבודה זרה כיון דשחם בה פורתא אסרה אידך מיסורי הנאה הוא ולא דפריה קא _{(Ket.34a} במר פנמר בנמר מבח אמר רבא במר בנמר פו einer sagt, das am Sabbath Zubereitete sei זביחת הוא עובדת שור הנסקל איסורי הנאה"נינהו לאו דמריה קא טבח"ולאו דידיה קא טבח אמר "רבא הכא במאי עסקינן כגון שמסרו לשומר וחזיק בבית שומר והועד בבית שומר"ורבי מאיר סבר לח מכרבי יעקב וסבר לה כרבי שמעון סבר לה כרבי לה כרבי שמעון סבר לה כרבי לה כרבי מעון סבר לה כרבי מישון סבר לה כרבי יעקב דאמר "אף משנגמר דינו החזירו שומר לבעלים הני יעקב דאמר אף מוחזר וסכר לה כרכי שמעון דאמר "דכר הגורם 80.88 פי

א היא היא M 66 מעשה שבת + M 65 אכור M 64 קרש ולא מעשה שבת קדש ה 67 M + אמרי כי קא פטרי רבנן M 68 M כי קשהים איסורי - M 68 רבנן רבנן M 68 רבנן הנאה לאו דמריה M 70 הוא 71 M ולאו...מבח ארבה | B 73 + ונגמר דינו בבית שומר. M 72 וכ״ד כב״ש וגנבו גנב מבית שומר. bath beobachten, denn er soll euch heilig sein, wie das Geheiligte nicht gegessen werden darf, ebenso ist auch das am Sabbath Zubereitete zum Essen verboten. - Demnach niessung verboten ist, auch das am Sabbath Zubereitete zur Nutzniessung verboten sein!? - Es heisst: euch, es soll euch gehören. Man könnte glauben, auch wenn soll sterben, ich habe es dir nur von der Vorsätzlichkeit gesagt, nicht aber von der Unvorsätzlichkeit.

Hierüber streiten R. Aha und Rabina; nach der Gesetzlehre, und der andere sagt, es sei nur rabbanitisch [verboten]. Einer sagt, nach der Gesetzlehre, wie wir bereits erklärt haben; der andere sagt, nur rabbaselbst ist heilig, nicht aber seine Erzeugnisse. — Erklärlich ist es nach demjenigen, welcher sagt, nach der Gesetzlehre, dass er's nach den Rabbanan frei sist, weshalb aber ist er nach den Rabbanan frei nach demjenigen, welcher sagt, rabbanitisch!? -Dies bezieht sich auf das übrige, auf das Schlachten für den Götzendienst und eines

zu steinigenden Rinds. - Wieso ist er nach R. Meir schuldig, wenn er es für den Götzendienst geschlachtet hat, sobald er es ein wenig angeschlachtet hat, hat er es ja verboten gemacht, somit schlachtet er ja weder des Eigentümers noch das seinige"3!? Paba erwiderte: Wenn er sagt, er wolle ihm mit der Beendigung des Schlachtens dienen. - Das zu steinigende Rind ist ja zur Nutzniessung verboten, somit schlachtet er ja weder des Eigentümers noch das seinige!? Raba erwiderte: Hier wird von dem Fall gesprochen, wenn es einem Hüter anvertraut worden war und es im Besitz des Hüters Schaden angerichtet hat und im Besitz des Hüters gewarnt worden ist, und R. Meir ist der Ansicht R. Jagobs und der Ansicht R. Simons; er ist der Ansicht R. Jagobs, welcher sagt, dass wenn der Hüter es dem Eigentümer nach der Aburteilung zurückgegeben hat, die Rückgabe giltig sei, und er ist der Ansicht R. Šimôns, welcher sagt, was Geld verursacht'85, gelte als Geld. Es wird nämlich ge-

^{181.} Der Dieb, der das gestohlene Vieh am Šabbath geschlachtet hat. 182. Da das Schlachten 183. Hinsichtlich der Zahlung des 4- u. 5fachen muss das Vieh während des ganzen Schlachtens dem Eigentümer gehören. 184. Cf. ob. S. 162 Z. 18 ff. 185. Wenn das corpus delicti objektiv nichts wert ist, für den Kläger aber Geldwert hat; dies ist zBs. beim in Rede stehenden Rind der Fall: an u. für sich ist es nichts wert, da es nach der Aburteilung zur Nutzniessung verboten ist, der Hüter aber kann es dem Eigentümer zur Verfügung stellen u. sich dadurch vom Ersatz befreien.

lehrt: R. Simon sagt, wegen Opfer, für die der Eigentümer verantwortlich ist, sei er" schuldig, hieraus also, dass das, was Geld verursacht, als Geld gilt. R. Kahana sagte: Ich trug diese Lehre R. Zebid aus Nehardea vor, [da sprach er zu mir:] Wieso kannst du diese Mišnah R. Meir und nicht R. Simon addiziren, im Schlußsatz heisst es ja, dass er nach R. Simôn in diesen beiden tet er hinsichtlich der ganzen übrigen Misnah bei!? Dieser erwiderte: Nein, er pflichtet bei nur hinsichtlich des Schlachtens und Verkaufens zu Heilzwecken und für Hunde.

ODER VON SEINEM VATER GESTOHLEN UND ES GESCHLACHTET ODER VERKAUFT &c. Raba fragte R. Nahman: Wie ist es, wenn jemand ein Rind zweier Teilhaber nem eingestanden hat? Der Allbarmherzige sagt: funt Rinder, nicht aber fünf halbe Rinder, oder aber: der Allbarmherzige sagt: iunf Rinder, und auch fünf halbe Rinder. fünf Rinder, nicht aber fünf halbe Rinder. Er wandte gegen ihn ein: Wenn er von seinem Vater gestohlen und es geschlachtet oder verkauft hat und sein Vater darauf gestorben ist, so muss er das Vier- und das

לממון כממון דמי דתנן רבי שמעון אומר קדשים שחייב באחריותן חייב אלמא דבר הנורם לממון בממון דמי אמר רב כהנא אמריתא לשמעתא קמיה דרב זביד מנהרדעא מי מצית מוקמת מתניתין כרכי מאיר ולא כרבי שמעון והא קתני סיפא רבי שמעון י פוטר בשני אלו"מכלל דבכולה מתניתין מודה אמר ליה"לא מכלל דמודה בטבח ומכר לרפואה"ולכלבים: נכב משל אביו וטבח ומכר וכ": בעא מיניה רבא מרב נחמן גנב שור של שני שותפין ומבחו והודה Fällen frei sei, wahrscheinlich doch pflich- יים לאחד מהן מהו "חמשה בקר אמר רחמנא ולא המשה יים לאחד מהן מהו "חמשה בקר אמר רחמנא ולא המשה יים לאחד מהן מהו הצאי בקר או דלמא המשה בקר אמר רחמנא ואפילו חמשה חצאי בקר אמר ליה חמשה בקר אמר רחמנא ולא המשה חצאי בקר איתיביה גנב משל אביו ומבח ומכר ואחר כך מת אכיו משלם תשלומי ארבעה והמשה והא הכא כיון דמת אכיו"כמו שקדם 15 והודה לאחד מהן דמי וקתני משלם תשלומי ארבעה וחמשה אמר ליה הכא במאי עסקיגן כגון שעמד: אכיו בדין אבל לא עמד בדין מאי אינו משלם תשלומי ארבעה וחמשה אי הכי אדתני סיפא גנב gestohlen und geschlachtet und dies ei- 20 משל אביו ומת "ואחר כך מבח ומכר"אינו משלם תשלומי ארבעה וחמשה ניפלוג"בדידה במה דברים אמורים כשעמד בדין אבל לא עמד בדין אינו משלם תשלומי ארבעה וחמשה אמר ליה"הכי נמי איידי דנסיב רישא גנב משל אביו ומבח ומכר ואחר כך Dieser erwiderte: Der Allbarmherzige sagt: 25 מת אביו נסיב סיפא נמי נגב משל אביו ומת אביו

> ים אלו לאפוקי M 75 מי קתני ר״ש פוטר בשני אלו לאפוקי + M 74 לרפואה ולכלבים דלא פליג M 76 זכה ליה במנתא דנפשיה וכמו שהודה 🍴 77 M לאביו בב"ד וא"ך מת אביו דמחייב לו לאביו אבל \ M 79 אביו + M 79 לאביו אבל \ אין. + M 81 אין. + M 80 אין.

Fünffache zahlen. Dies gleicht ja, da der Vater gestorben ist, dem Fall, wenn er zuvorgekommen ist und es einem von ihnen eingestanden hat, und er lehrt, dass er das Vier- und das Fünffache zahlen müsse!? Dieser erwiderte: Hier wird von dem Fall gesprochen, wenn der Vater bereits vor Gericht gestanden hat. - Demnach braucht er, wenn der Vater nicht vor Gericht gestanden hat, das Vier- und das Fünffache nicht zu zahlen, weshalb lehrt er demnach im Schlußsatz, dass wenn er von seinem Vater gestohlen hat und dieser gestorben ist und er es nachher geschlachtet oder verkauft hat, er das Vier- und das Fünffache nicht zu zahlen brauche, sollte er doch im ersten Fall selbst einen Unterschied machen: dies gilt nur von dem Fall, wenn er vor Gericht gestanden hat, wenn er aber nicht vor Gericht gestanden hat, so braucht er das Vierund das Fünffache nicht zu zahlen!? Dieser erwiderte: Dem ist auch so, da er aber im Anfangsatz lehrt von dem Fall, wenn er von seinem Vater gestohlen und es geschlachtet oder verkauft hat und der Vater nachher gestorben ist, so lehrt er im Schlußsatz von dem Fall, wenn er von seinem Vater gestohlen und dieser gestorben

^{186.} Der Dieb hinsichtlich der Zahlung des Doppelten. 187. In einem solchen Fall ist er von der Geldstrafe frei; es fragt sich nun, ob sich dies auch auf den 2., dem er es nicht eingestanden hat, erstreckt. 188. Da er ebenfalls erbberechtigt ist u. die Brüder nur Teilhaber sind.

ואחר כך מבה ומכר לצפרא אמר ליה המשה בקד אמר רחמנא ואפילו חמשה חצאי בקר והאי דרא אמרי לך באורתא דלא אבלי בשרא דתורא ואלא 170.72 מאי שנא רישא ומאי שנא סיפא אמר ליה רישא זא כרינא ביה ימבהו כולו באיכורא כיפא לא כרינא sagte ich es dir deshalb nicht, weil ich בוה ושבהו כולו באיכות: השוהש ינמצאת שריפה יבוי אבר ליה רב"הביבי" מהוונאה לרב אשי שבי הובי מינה "אינה לשחיטה אלא לבסוף דאי ישנה לשחיטה מתחילה ועד פוף כיון דשחט כה פורתא אפרה בריה כא בבריה כא מבה אפר ליה רב"חונא בריה בא בריה בא מבה אפר ליה רב"חונא בריה מו ves heisst es: und es schlachtet, das ganze דרבא כי קא מחייב אחחוא פורתא אמר ליח רב אשי לא "תידהי ושבהו כולי בנינן וליכא אלא קשיון אמר ליה הכי אמר רב "גמדא משמיה דרבא כנון ששחם בנבר כימנין בהנין ונמרן בפנים איכא ו דמתני לה אהא "אמר רבי שמעין משום דרבי היא כבא אינה לשהיבה אלא לבכים ורבי יוהבן אבי ישנה לשהישה מתחילה ועד סוף אמר היה רב "הביבי מהוזנאה לרב אשי לימא קכבר רבי יוהני הולין שנשחשו בעורה לאו דאוריותא דאי בדקו לפול לאו דמרה קא מבה אמר ליה רב אהא כריה דרב:. כי קא מהייב"נמי אההיא פורתא"אמר ליה רב אני לא תידחיה וטכה: כולי בעינן וליכא ארא קשיא אמר ליה הבי אמר רב נמדא משמיה דרבא בי ב.. אהא | M 85 + קמחייב M 84 אהא | 185 + קמחייב M 82 אהא | אהא | 185 + קמחייב

אינה 90 M נמי 10 M קברייב M 92 בי קא מדיינ.

א תרחייה B 87 גמרא M 86

א מעום || 89 M ריש לקיים M 88

ist und er es nachher geschlachtet oder verkauft hat. Am folgenden Morgen sprach er zu ihm: Der Allbarmherzige sagt: fünf Rinder, auch fünf halbe Rinder; gestern kein Rindfleisch gegessen hatte". - Welchen Unterschied gibt es demnach "zwischen dem Anfangsatz und dem Schlußsatz? Die ser erwiderte: Hinsichtlich des Anfangsatim Zustand des Verbots, hinsichtlich des Schlußsatzes heisst es nicht: und es schlachtet, das ganze im Zustand des Verbots.

ODER HAT ES SICH NACH DEM SCHLACHTEN HERAUSGESTELLT, DASS ES INNERLICH VERLETZT WAR &C. R. Habibi Mehoznaáh sprach zu R. Aši: Hieraus ist zu entnehmen, dass das Schlachten erst mit der Beendigung seine Giltigkeit erlan-bis zum Schluss Giltigkeit hätte, so würde er es ja, sobald er [das Tier] ein wenig angeschlachtet hat, verboten gemacht, und somit nicht des Eigentümers geschlach-יבינים בחייב בנין ששחם בקצת ביפנין בחיין ונפרן בביני tet haben. R. Hona, Sohn Rabas, erwiderte ihm: Er ist eben wegen dieses Wenigen schuldig. R. Aši sprach zu ihm: Weise ihn nicht ab; una es schlachtet, erforderlich ist das vollständige [Schlachten], was hierbei nicht der Fall ist. - Dies ist ja ein Einwand!? Er erwiderte: R. Gamda erklärte es im Namen Rabas wie folgt: wenn er einen Teil der Halsgefässe ausserhalb durchschnitten und [das Schlachten] innerhalb beendet hat. Manche beziehen dies auf folgende Lehre: R. Simôn sagte im Namen R. Levi des Greien: Das Schlachten erlangt Giltigkeit erst bei Beendigung. R. Johanan aber sagt, das Schlachten habe Giltigkeit von Anfang bis zum Schluss. R. Habibi Mehoznaáh sprach zu R. Aši: R. Johanan wäre also der Ansicht, das Verbot des Schlachtens von Profanem im Tempelhof sei nicht aus der Gesetzlehre, denn wenn man sagen wollte, es sei aus der Gesetzlehre, so hat er ja, sobald er [63] [das Tier] ein wenig angeschlachtet hat, es verboten gemacht und somit nicht des Eigentümers geschlachtet. R. Aha, Sohn Rabas, erwiderte ihm: Er ist eben wegen dieses Wenigen schuldig. R. Aši sprach zu ihm: Weise ihn nicht ab; und es schlachtet, erforderlich ist das ganze Schlachten, was hierbei nicht der Fall ist. — Dies ist ja ein Einwand!? Dieser erwiderte: R. Gamda erklärte es im Namen Rabas wie folgt: schuldig ist er in dem Fall, wenn er einen Teil der Halsgefässe ausserhalb durchschnitten und [das Schlachten] innerhalb beendet hat.

189. Dh. ich habe darüber nicht gut nachgedacht. 190. Er sollte doch auch in dem Fall, wenn der Vater vorher gestorben ist, an die Brüder die Hälfte zahlen. 191. Aus der Lehre, dass wenn der Dieb Profanes im Tempel geschlachtet, es somit verboten gemacht hat, er das 4- u. 5fache 193. Der Dieb. 192. Des Tempels. zahlen müsse.

ENN ANTI [ZLUGEN] DEN DIERSTAHL UND DIESELEFN AUCH DAS SCHLACH-TEN ODER DEN VERKALF BEKUNDET HA-HEN UND ALS FAISCHAFUGEN ÜBERFÜHRT'" WORDEN SIND, SO HABEN SIE ALLES ZU LIZAHILIN, WENN ZWEI DEN DIEBSTAHL UND ZWIT ANDERE DAS SCHLACHTEN ODER DEN VERKAUF BERUNDET HABEN, UND BEI-DE PARTIEN ALS FALSCHZEUGEN ÜBER-המדא. איתמר "עד זומם אביי אמר למפרע הוא DIE וויא. איתמר "עד זומם אביי אמר למפרע הוא DIE ומדא. איתמר TRSTERFN DAS DOPPELTE UND DIE LETZ-TEREN DAS DREIFACHE; WURDEN NUR DIE LETZTEKEN ALS FALSCHZEUGEN ÜBER-FÜHRT, SO BEZAHLT ER DAS DOPPELTE VON DEN LETZTEREN ÜBERFÜHRT, SO IST DAS ZWEITE ZEUGNIS UNGILTIG"; WURDE EINER VON DEN ERSTEREN ÜBERFÜHRT, SO IST DAS GANZE ZEUGNIS UNGILTIG, DENN KANN AUCH NICHTS GESCHLACHTET ODER VERKAUFT WORDEN SEIN.

GEMARA. Es wurde gelehrt: Der über-רא: B 82 רא: + M 81 83 M האח זומם führte Falschzeuge ist, wie Abajje sagt, יוממין אמר לך אמר לך M 87 והכא M 86 .кее В 89 איבא בינייהו 188 M לה ל דאמי rückwirkend", und wie Raba sagt, von jetzt ab unfähig. Abajje sagt, er sei rückwirkend unfähig, denn seit der Zeit seiner Bekundung ist er ein Frevler, und die Gesetzlehre sagt¹⁹, dass man den Frevler nicht als Zeuge zulasse. Raba sagt, er sei von nun ab unfähig, denn das Gesetz vom überführten Falschzeugen ist ein Novum - es sind zwei gegen zwei, und was veraulasst dich, auf diese zu hören, höre auf jene somit tritt auch die Wirkung erst mit der Zeit des Novums ein. Manche sagen, Raba sei ebenfalls der Ansicht Abajjes, dass nämlich der Falschzeuge rückwirkend unfähig sei, nur will Raba einer Schädigung der Käufer vorbeugen - Welchen Unterschied gibt es zwischen ihnen? - Ein Unterschied besteht zwischen ihnen, wenn zwei [Zeugen] den einen und zwei den anderen überführt haben; oder auch, wenn sie sie wegen Raubs als unfähig erklärt haben. Die Begründung, es sei ein Novum, ist hierbei nicht angebracht, die Begründung, wegen der Schädigung der Käufer, ist hierbei wol angebracht. R. Jirmeja aus Diphte sagte: R. Papi traf eine Entscheidung nach Raba. R. Aši sagte: Die

וווון שנים על פי שנים ישבח ומכר על פיהן ונמצאי ווממים משלמין הכל גנב על פי שנים ושבח ומבר על פי שנים אחרים אלו ואלו נמצאו זיממין הראשונים משלמין תשלומי בפל' והאחרונים משלמין תשלומי שלשה נמצאו אחרונים זיממין היא משלם חשלומי כפל והן משלמין תשלומי שלשה אחד מן "אחרונים זוממין בטלה עדות שניה אחד מן הראשינים "וומם בטלה כל הערות שאם אין גניבה אין טביחה ואין מכירה:

נפסל רבא אמר מכאן ולחבא הוא נפסל אביי אמר למפרע הוא נפסל מההוא שעתא דאכהיד הוה ליה רשע והתורה אמרה אל תשת רשע עד רבא אמר מכאן ולהכא הוא נפסל"עד זומם חידוש הוא דהא AND DIESE DAS DREIFACHE; WURDE EINER 15 תרי ותרי נינהו מאי חזית דציית להני ציית להני הלכך אין לך בו אלא משעת הידוש ואילך איכא דאמרי רבא נמי כאביי סבירא ליה דאמר למפרע בסידא נפסל"והכא היינו טעמיה דרבא "משום פסידא 601.73 דלקוחות מאי בינייהו האסהידו ביה תרי לחד ותרי להד WENN NICHTS GESTOHLEN WORDEN IST, SO 20 שי נמי דפסלינהו בנולנותא"להך לישנא דאמרת משום 20 עובר וואר בסלינהו בנולנותא"להך חידוש ליכא להך לישנא דאמרת משום פסידא דלקוחות איכא אמר רבי ירמיה מדפתי עבד רב"פפי עובדא

194. Wenn andere Zeugen bekunden, dass sie zur Zeit, in der sie ihre Beobachtung gemacht haben wollen, nicht zur Stelle waren (cf. Bd. vij S. 527 Z. 21 ff.); sie verfallen dann der Strafe, die sie dem Beschuldigten zugedacht haben; wenn nur ihre Aussage als falsch hingestellt wird, so ist zwar ihr Zeugnis ungiltig, sie gelten aber nicht als überführte Falschzeugen u. verfallen dieser Strafe nicht. 195. Der Dieb bezahlt das Doppelte u. die letzten Zeugen haben nichts zu zahlen. 196. Seit der Ueberführung bis zur Bekundung. 197. Nach dem Wortlaut des Texts soll der folgende Satz eine Schriftstelle sein, was aber nicht der Fall ist; ein Vergleich mit der Parallelstelle Syn. 27 a (Bd. vij S. 105 Z. 11 ff.) zeigt, dass hier die eigentliche Schriftstelle (Dt. 23,1) ausgefallen u. nur die Erklärung zurück-198. Dennoch ist für das Gericht die Aussage der letzten Zeugen massgebend. 199. Damit die inzwischen von den Zeugen unterzeichneten Kaufscheine ihre Giltigkeit nicht verlieren. 200. Dies ist kein Novum mehr, da es 4 gegen 2 sind. 201. Ein Räuber ist als Zeuge unzulässig.

armud Bd.√

souther women toward with south on toward women man has the commence of the state of the medians of the state of the s scorder states media por morte mente arteres es ومدوود مدود والمستعدد والمستعدد المستعدد والمستعدد والمس ومعوده ومعودهم وده معهومهم معوده وده معودهم معوده والمارات المارات الم והוומו על הטביחה ואי כלקא דעתך למפרע הוא the mass missing the star of the mass of the mass of the mass of the start of the mass of "למפרע דכי אסהדו אמביחה פסולין הוו אמאי משלמין אטביחה אמרי הכא במאי עסקינן כנון The state of the s mande on my bearing the soft and a process and a second estimate fraues medante transier state con esterior the man of the state of the sta agama cocasa ama principale of ama contama amazera com שבשלה מקצתה במלה כולה הוומו wegen des Schlachtens zu bezahlen, sobald על המביחה הוא משלם תשלומי כפל והן משלמין תשלומי שלשה אמר רבי יוסי במה דברים אמורים בשתי עדיות אכל בעדות אחת עדות שבשלח moment offers made or among after men merch much and 1700 1000 7000 1000 1000 1000 Note 15 1711 20 כתות בעדות אחת ככת אחת כזה אחר זה ואמר רבי יוסי בעדות אחת כבת אחת בזה אחר זה כי מסחדי אגניכה וחדר מסחדי אמכיחה כי מתומי יאוש (שלא מדעת), עד [זומה], להי [חעומר מאליו], קדושין (* [שלא נמסרו לביאה], גלוי [דעת בגימין], מומר [האוכל נבילות להכעים].

M 92 - M 91 "287 "2 2577 M 90 M 95 ... M 94 ::::::: - M 93 רבופרני א בתי עדים בעדית. M ייס בעדית. M ייס בעדית. 22:22 "2:18

Halakha ist nach Abajje zu entscheiden. Die Halakha ist bei M.H. CGM nach Abajje zu entscheiden. Es wird gelehrt: Wenn zwei den Diebstahl und dieselben auch das Schlachten oder den Verkauf bekundet haben und als Falschzeugen überführt worden sind, so müssen sie alles bezahlen; wahrscheinlich doch, wenn sie zuerst den Diebstahl und darauf das Schlachten belich des Diebstahls und darauf hinsichtlich des Schlachtens überführt worden sind; wieso brauchen sie nun, wenn man sagen wollte, sie werden rückwirkend unfähig, sie hinsichtlich des Diebstahls überführt worden sind, stellte es sich ja heraus, dass sie rückwirkend hinsichtlich des Schlachtens unfähig waren ?? - Ich will dir sagen, hier wird von dem Fall gesprochen, wenn sie zuerst hinsichtlich des Schlachtens überlührt worden sind. — Aber wenn sie später hinsichtlich des Diebstahls überführt werden, stellt es sich ja heraus, dass als sie das Schlachten bekundet haben, sie rückwirkend unfähig waren, weshalb brauchen sie nun wegen des Schlachtens zu bezahlen!? Die Halakha ist, wenn sie ihre Bekundungen gleichzeitig abgelegt haben und uberführt worden sind.

Es wäre anzunehmen, dass hierüber Tannaim streiten: Wenn zwei den Diebstahl und dieselben auch das Schlachten bekundet haben, und darauf hinsichtlich des Diebstahls als Falschzeugen überführt worden sind, so ist das Zeugnis, das zum Teil ungiltig geworden ist, vollständig ungiltig; sind sie hinsichtlich des Schlachtens als Falschzeugen überführt worden, so muss er das Doppelte und sie das Dreifache zahlen. R. Jose sagte: Dies gilt nur von zwei Zeugnissen, wenn es aber ein Zeugnis ist, so ist ein Zeugnis, das zum Teil ungiltig geworden ist, vollständig ungiltig. Was ist nun unter zwei Zeugnissen und unter einem Zeugnis zu verstehen; wollte man sagen, unter zwei Zeugnissen seien zwei Zeugenpartien und unter einem Zeugnis sei eine Zeugenpartie, die nacheinander ihre Zeugnisse abgelegt hat, zu verstehen, woher entnimmt nun R. Jose, dass in einem solchen Fall, wenn es eine Zeugenpartie ist, die ihre Bekundungen hintereinander ablegt, wenn sie zuerst hinsichtlich des Diebstahls und später hinsichtlich des Schlachtens bekundet, und darauf hinsichtlich des Schlachtens als Falschzeugen, überführt werden, das Zeugnis, das zum Teil

202. Anfangsbuchstaben der Stichworte von 6 Rechtsstreitigkeiten zwischen A. u. R., zu welchen 203. Das Zeugnis war ja ungiltig. 204. Dass das 1. Zeugnis bestehen bleibe u. der Dieb das Doppelte zu zahlen habe.

ungiltig ist, collatindic ungiltic sei und sic אמביחה עדות שבמלה מקצתה במלה כולה ואיתומו להו אנניבה פהיכא תיתי הך אלא לאי בשתי auch binsichtlich des Diebstahls als über-עדיות בעדות אחת בעין שתי עדיות ופאי נינהו fuhrt gelten 3 Wahr chemlich also ist un כת אחת בזה אחר זה אכל בעדות אחת"בבת אחת ter zwer Zengni sen, eine Zeugenpartie, die לא וסברוה דכולי עלמא תוך כדי דיבור בדיבור א zweien gleicht, ur verstehen, wenn es näm-דמי מאי לאו בהא קמיפלני דרבנן סברי מכאן lich eine Zeurenpartie ist, die ihre Bekundungen nach einander ablegt, nicht aber, יההבא היא נפסל וכיון דמההיא שנתא קא מיתומי אמביחה דקא ביתופי איתוים אנניבה דלא כיתוכי wenn es eine Zengenpartie ist, die ihre Bekundungen gleichteitig ablegt. Sie glanb-לא איתוום רבי יוםי כבד למפרין הוא נפסל וביון ten, dass alle der Ansicht sind, was inner- ידמיד כי אכתידו הוא דמיבכלי כי איתומו להניין halb der zeit, während welcher man einen אמביחה איתומו להי נמי אנניבה דהא תוך כדי Satz aussprechen kann, gesprochen wird, דיביד בדיבור דבי אברי אי תוך בדי דיבור בדיבור gelte als ein Satz, somit besteht wahr-דבי דבולי כלמא 'למפרע הוא נפסל אלא הכא בתוך scheinlich ihr Streit in folgendem: die Rab-בדי דיבור בדיביר דמי קא מיפלני רבגן סברי תוך banan sind der Ansicht, er sei von jetzt הוכי יוסי סבר תוך מו banan sind der Ansicht, er sei von jetzt הוכים כבר לאו בדיבור דמי ורבי יוסי סבר תוך מו ab unfähig, somit gelten sie nur hinsicht-כדי דיבור כדיבור דמי וסבר רבי יוסי תיך כדי lich des Schlachtens, bezüglich dessen sie דיבור כדיבור דמי והתגן 'חרי זו תמורת עולה überführt worden sind, als überführt, hin-תמורת שלמים הרי זו תמורת עולה דברי רבי sichtlich des Diebstahls aber, bezüglich des-מאיר רבי יוסי אימר "אם לכך נתכוון מתחילה sen sie nicht überführt worden sind, gelten 20 הואיל ואי אפשר לקרות שני שמות כאחד דבריו sie nicht als überführt. R. Jose aber ist der קיימין ואם אמר תמורת עולה ונמלך ואמר תמורת Ansicht, er sei auch rückwirkend unfähig; א מכת א שבטלה מקצתה M 98 בכת אחת כב א עדות שבטלה מקצתה M 98 mit der Bekundung waren sie sofort un-בשלה כולה וכבר 1 M הוה M 2 למפסלי 3 M רבי P 6 ז ק M 5 ק פליגי ד M 4 fähig, und wenn sie später hinsichtlich des Schlachtens überführt werden, gelten sie auch hinsichtlich des Diebstahls als überführt, denn das, was innerhalb der Zeit, während welcher man einen Satz aussprechen kann, gesprochen wird, gilt als ein Satz²⁰⁸. — Ich will dir sagen, wenn das, was innerhalb der Zeit, während welcher man einen Satz aussprechen kann, ausgesprochen wird, als ein Satz gälte, so wären alle der Ansicht, dass er rückwirkend untauglich ist, hierbei aber streiten sie ob das, was innerhalb der Zeit, während welcher ein Satz ausgesprochen werden kann, gesprochen wird, als ein Satz gilt; die Rabbanan sind der Ansicht, was innerhalb der Zeit, während welcher man einen Satz aussprechen kann, gesprochen wird, gilt nicht als ein Satz", während R. Jose der Ansicht ist, was innerhalb der Zeit, während welcher man einen Satz aussprechen kann, gesprochen wird, gilt als ein Satz. - Ist denn R. Jose der Ansicht, was innerhalb der Zeit, während welcher man einen Satz aussprechen kann, gesprochen wird, gelte als ein Satz, es wird ja gelehrt: [Spricht jemand:] dieses [Vieh] sei eingetauscht für ein Brandopfer, für ein Friedensopfer, so gilt es als Brandopfer²¹⁰ — Worte R. Meirs; R. Jose sagt: wenn er dies von vornherein im Sinn hatte, so sind, da man nicht zwei Namen gleichzeitig aussprechen kann, seine Worte giltig wenn er aber, nachdem er "eingetauscht für ein Brandopfer" gesagt hatte, sich besonnen

205. In einem solchen Fall müsste ja das Zeugnis hinsichtlich des Diebstahls bestehen bleiben.
206. Dh. wenn zwischen den beiden Aussagen keine längere Pause eingetreten war.
207. Der überführte Falschzeuge.
208. Die Unfähigkeit reicht rückwirkend seit der Ueberführung bis zur Bekundung, u. beide Bekundungen gehören zusammen.
209. Die Ueberführung der einen Aussage hat keinen Einfluss auf die andere.
210. Die erste Bestimmung behält ihre Giltigkeit.
211. Man warte bis das Tier ein Gebrechen bekommt u. zur Opferung untauglich wird, alsdann verkaufe man es u. verwende den Erlös für beide Opferarten.

שלמים חרי זו תמורת עולה והוינן בה נמלך פשיטא ואמר רב פפא נמלך כתוך כדי דיכוד קאמרינן אמרי תרי תוך כדי דיכור חוי חד כדי שאילת תלמיד לרב וחד כדי שאילת הרב לתלמיד כי לית ליח 5 לרבי יוסי כדי שאילת תלמיד לרב שלום עליך רבי "ומרי דנפיש כדי שאילת הרב לתלמיד שלום עליך אית ליה: אמר רבא עדים שהוכחשו ולבסוף הוזמו נהרגין "דהכחשה תחילת הזמה היא אלא שלא יפוא נגמרת אמר רבא מנא אמינא לח "דתניא" מעידני יייייי את שינו והפיל את שינו (kann; eine, während welcher ein Schüler שהרי הרב אומר כן ונמצאו זוממין משלמין דמי עין לעבד חיכי דמי אילימא כדקתני דליכא כת אחרינא משלמין דמי עין לעבד בתר דמפקי ליה לחירות"דמי עינו קבעי שלומי ועוד דמי כוליה 15 עבד"לרב בעי לשלומי ועוד שהרי הרב אומר כן "הרב מי ניחא ליה אלא לאו כגון דאתו"בי תרי ואמרי הפיל את שינו סימא את נייני דבני מיתיב ליה"הרב דמי עינו ואתו בי תרי מציעאי ואמרי "עינו והדר שינו דלא בעי למיתב ליה אלא דמי 20 שינו דקא מכחשי ליח קמאי למציקאי וחיינו שחרי חרב אומר כן דניחא ליח במאי דקאמרי וקתני ומרי M איש איש איש M 7 בעיד אני על איש M 7

M 12 | בעי שלומי ליה לרב | M 10 - M 10 הרב 📗 P 13 בתרי 📗 14 שימא את עינו והפיל את —

שינו דבעי למיתב ליה דמי 15 M הני ונמצאי.

und "eingetauscht für ein Friedensopfer" gesagt hat, so gilt es als Brandopfer, und auf unseren Einwand, wenn er sich besonnen hat, so ist dies ja selbstversändlich, erwiderte R. Papa, wenn er sich innerhalb der Zeit, während welcher man einen Satz aussprechen kann, besonnen hat!? - Ich will dir sagen, es gibt zwei Arten Zeit, während welcher man einen Satz sprechen seinen Lehrer begrüssen kann, und eine, während welcher ein Lehrer seinen Schüler begrüssen kann; was in der längeren Zeit, während welcher ein Schüler seinen Lehrer begrüsst: Friede mit dir, mein Lehrer und Meister, gesprochen wird, gilt nach R. Jose nicht [als ein Satz], was aber in der kürzeren Zeit, während welcher ein Lehrer seinen Schüler begrüssen kann: Friede mit dir, gesprochen wird, gilt nach ihm [als ein Satzl.

Raba sagte: Wenn Zeugen zuerst widersprochen213 und nachher als Falschzeugen überführt worden sind, so werden sie hingerichtet", denn die Widersprechung ist

der Beginn der Ueberführung, nur war sie nicht zuende geführt worden. Raba sprach: Woher entnehme ich dies? — aus folgender Lehre: [Sagten sie:] wir bekunden, dass jener seinem Sklaven ein Auge geblendet und einen Zahn ausgeschlagen hat, denn sein Herr sagte es, und wurden sie darauf als Falschzeugen überführt, so müssen sie an den Sklaven den Ersatz für das Auge zahlen. In welchem Fall, wollte man sagen, wie gelehrt wird, wenn keine zweite Zeugenpartie"vorhanden ist, wieso müssen sie an den Sklaven den Ersatz für das Auge zahlen, wo sie ihn in Freiheit bringen wollten; ferner sollten sie doch an den Herrn den ganzen Wert des Sklaven zahlen; und wieso heisst es ferner: denn sein Herr sagte es, ist dies denn dem Herrn enwünscht!? Wahrscheinlich also, wenn vorher zwei gekommen waren und bekundet hatten, dass er ihm einen Zahn ausgeschlagen und ein Auge geblendet hat, wonach der Eigentümer den Ersatz für das Auge zu zahlen218 hätte, und darauf zwei andere gekommen sind und bekundet haben: zuerst das Auge und nachher den Zahn, wonach er ihm nur Ersatz für einen Zahn zu zahlen hat, die ersten also die anderen widersprechen, und deshalb heisst es: denn sein Herr sagte es, denn ihm ist diese Aussage erwünscht, und es heisst, dass wenn die mittleren als Falschzeugen überführt werden, sie an den

^{212.} Dass die Bestimmung nicht mehr widerrufen werden kann. 213. Cf. ob. S. 265 N. 194. 214. Falls sie durch ihre Aussage jemand mit der Todesstrafe belasten; entsprechend auch bei jeder an-125. Man sage also nicht, die Ueberführung habe eine ungiltige Zeugenaussage deren Aussage. 216. Der Sklave muss wegen des Auges freigelassen werden u. hat ausserdem Schadenbetroffen. 217. Die sie hinsichtlich der ganzen Aussage überführt. ersatz für den Zahn zu beanspruchen. 218 An den Sklaven, der wegen des Zahns als Freier galt. 219. Durch eine 3. Zeugenpartie.

Sklaven den Er at tür das Auge zu zahlen haben. Theraus also, dass die Widersprechung der Beginn der Ubbertuhrung ist Abajje sprach au ihm: Nem, wenn ste das Entgegenge etzte bekunden und jene ds Falkelizengen übertühren - Woher lies? Da der Schlußsatz von entgegengesetzter Bekundung und Ueberführung spricht, so spricht auch der Anfangsatz von führung; denn im Schußsatz wird gelehrt: [Sagten sie:] wir bekunden, dass jener seinem Sklaven einen Zahn ausgeschlagen und ein Auge geblendet hat, denn der Sklave leugen überführt, so müssen sie an den Herrn den Ersatz für das Auge zahlen. In welchem Fall, wollte man sagen, wenn die letzteren die Verletzung überhaupt abstreiganzen Ersatz für den Sklaven zahlen; wahrscheinlich also, wenn sie die Verletzungen bestätigen und nur das Entgegengesetzte bekunden". Von welchem Fall spricht diese Lehre, haben die letzteren die Tat in eine spätere Zeit versetzt, so sollten jene doch an den Herrn den Wert des

"ונמצאו זוממין "משלמין דמי עין לעבד שמע מינה הכחשה תחילת הזמה היא אמר "אביי הא דאפבינהו "ואומינהו ממאי מדכיפא במיפך והומה רישא נמי במיפך והזמה דקתני סיפא מעידני את איש פלוני שהפיל את שן עבהו וכימא את עיני. שהרי העבד אומר כן ונמצאו זוממין משלמין דמי עין לרב היכי דמי אי דלא קא מודו לתו בתראי בחבלא כלל דמי כוליה עבד לרב בעי שלומי ליה אלא פשיטא דקא מודו"כולהו בחכלא ודקא אפכיגן entgegengesetzter Bekundung und Ueber- היבי דמי אהורי אהורי הני בתראי אכתיים " דמי עבד"לרב בעי שלומי דכי מחייבי ליח לגברא אכתי נברא לא: בר היובא הוא אלא דקא מקדמי קדומי הני כתראי ואי דלא עמד בדין אכתי דמי בוליה נבד"לרב בעי שלומי ליה דאכתי גברא היה agte es, und werden sie darauf als Falsch- ביחיב אלא דעמד בדין אמר ליה רב אחא בייחים דרכ איקא לרב אשי דוקיא דרבא מהיכא איליצא מרישא רישא"מי קא מתכחשי מציעאי כיון דאי לא מתומי כהדותא כוותייהו קא קיימא דדינא כוותייהו פסקינן דיש בכלל מאתים מנה חלכך קמאי הוא ten, so müssten jene ja an den Herrn den 20 דקא מתבחשי מצינאי לא מתבחשי מידי אמר ליח רבא סבר מדרישא"בשלש כיתות סיפא נמי בשלש

M 18 מצא + B משלמין. + B משלמין P 10 מצא בחבלא הוו להו בחבלא אולימא דלא מורו להו בחבלא - P 19 12 M בחבלה דאפכינהו ואזמינהו רישא גמי דאפכינהו ואזמינהו M 24 הני בתי M 23 הני בתי - B 22 , גמי מי איתא להכחשה הא קמה לה עדות + M בי + M בי הרבא + M בי הרבא .השלשה VP 26

Sklaven zahlen, denn als sie ihn zahlungspflichtig machen wollten, war er ja noch nicht zahlungspflichtig. - Wenn sie die Tat in eine frühere Zeit versetzen. - Wenn er aber vor Gericht noch nicht erschienen war, so sollten sie doch an den Herrn den ganzen Wert des Sklaven zahlen, denn er war ja dann zur Zahlung nicht verpflichtet222!? — Vielmehr, wenn er bereits vor Gericht erschienen war. R. Aha, Sohn R. Iqas, sprach zu R. Aši: Woher entnimmt Raba seinen Beweis, wollte man sagen, aus dem Anfangsatz, so kann ja in diesem Fall die mittelste Zeugenpartie nicht widersprochen werden, denn wenn sie nicht als Falschzeugen überführt werden, wird ja ihre Bekundung anerkannt, denn das Urteil wird nach ihrer Ausage23gefällt, da in zwei Minen eine Mine enthalten ist; somit wurden ja die ersten widersprochen, und nicht die mittleren!? Dieser erwiderte: Raba ist der Ansicht, da der Anfangsatz von drei Partien spricht, spreche auch der Schlußsatz von drei Partien, und er entnimmt ihn aus

^{220.} Hier wird von dem Fall gesprochen, wenn es zusammen 2 Zeugenpartien sind u. die anderen die ersten als Falschzeugen überführen, jedoch auch bekunden, dass an einem anderen Tag das Ereignis sich zwar zugetragen, aber in entgegengesetzter Reihenfolge: zuerst schlug er ihm einen Zahn aus u. nachher blendete er ihm ein Auge. 221. Und sie ausserdem hinsichtlich des Tags überführen. 222. Die Freilassung wegen des Auges od. Zahns ist eine Busse, u. wenn der Herr es freiwillig eingesteht, 223. Wenn sie sich in Widerspruch mit der ersten Zeugenpartie befinden. ist er davon befreit. 224. Nach ihrer Aussage hat der Eigentümer den Ersatz für einen Zahn zu zahlen, der weniger beträgt als der Ersatz für ein Auge. Im Uebrigen ist diese Begründung nicht ganz verständlich u. fehlt auch in manchen Codices.

"ודיים מסיפא"כנון דאתו בי תרי"ואמרי הפיל את שינו וסימא"עיני ופסקיניה לדינא אפימייהי יאת: בי תרי אחריני ואכרי סיכא את קינו וחפיל את שינו דקא מכחשי להו להני קמאי ונמצאו זיממין הכחשה שותי בלקא דעתך חבחשה urteilt worden war, und darauf zwei andere לאו תחילת הזמה היא אמאי משלמי הא אתכחשו לחו מעיקרא אלא שמע מינה הבחשה תהידת הומה היא ואכיי אמר לך בשלמא רישא לא סגי"דלא שלש כיתות שהרי"קתני הרב אומר כן אלא סיפא שלש ביתות שחרי חנבד איבד בן נבד worden sind, so müssen sie den Wert des כל דהו מימר אמר דניהא ליה דניפוק להירות מתקיף לה רבי זירא אימא סימא את כינו "ניפוק מסום בעינו הפיל את שינו ניפוק בשינו סימא את עינו והפיל את שינו"ניפוק בעינו ושינו אמר"אביי עליך المائية والمال المال الم שינו ולא תחת שינו ועינו אמר רב אידי בר אבין אף אנן גמי תנינא גנב על פי שנים ומכח ומכר על פיחם ונמצאו ויממין משלמין לי את חבל מאי לאו דהעידו על הגניכה והזרו והעידו על הטכיהה ²⁰ והוזמו על הגניבה°וחזרו והוזמו על המביחה והא כיון שהוזמו על הגניבה לגבי מביחה הוו לה: מוכחשין וקתני משלמין לו את חבל ואי פלקא "דעתך הכחשה לאו תחילת הזמה היא אטביחה אמאי משלמין אלא לאו שמע מינה הכחשה תחילת

דאמרי P 29 בתות P 28 באון P 29 דאמרי + M 27 את עינו הוה ופסק׳ לפומייהו דינא 🤚 P 31 דעתא + M 35 ערפוק VP 34 ערפוק - M 33 א דלאו א וא ד עה ב והני ביין P 37 דעהא. M 36

dem Schlußsatz: wenn zwei gekommen waren und bekundet hatten, dass er ihm einen Zahn ausgeschlagen und ein Auge geblendet hat, und er auf ihre Aussage hin vergekommen sind und bekundet haben, dass er ihm ein Auge geblendet und einen Zahn ausgeschlagen hat, diese also den ersten widersprechen, und jene auch überführt Auges an den Herrn zahlen. Weshalb müssen sie es nun zahlen, wenn man sagen wollte, die Widersprechung sei nicht Beginn der Ueberführung, sie sind ja vorher widersprochen worden"? Vielmehr ist hieraus zu schliessen, dass die Widersprechung Beginn der Ueberführung sei. — Und Abajje!? - Er kann dir erwidern: Allerdings muss der Anfangsatz erklärt werden, wenn es drei Zeugenpartien sind, weil es heisst denn der Herr sagte227es, wozu aber braucht der Schlußsatz erklärt zu werden, wenn es drei Zeugenpartien sind, wenn etwa, weil es heisst: denn der Sklave sagte es, so sagt er es ja auf jeden Fall, denn er wünscht ja Freiheit zu erlangen!? R. Zera wandte ein: Vielleicht aber: wenn er ihm ein Auge geblendet hat, so wird er freigelassen wegen

seines Auges, wenn er ihm einen Zahn ausgeschlagen hat, so wird er freigelassen wegen seines Zahns, und wenn er ihm ein Auge geblendet und einen Zahn ausgeschlagen hat, so werde er freigelassen wegen seines Auges und Zahns ?? - Abajje erwiderte: Dieserhalb sagt die Schrift:20 für das Auge, nicht aber für das Auge und den Zahn, für den Zahn, nicht aber für den Zahn und das Auge. R. Idi b. Abin sagte: Auch wir haben dies gelernt: Wenn zwei den Diebstahl und dieselben auch das Schlachten oder den Verkauf bekundet haben und als Falschzeugen überführt worden sind, so haben sie alles zu bezahlen; wahrscheinlich doch, wenn sie zuerst den Diebstahl und nachher das Schlachten bekundet haben und darauf zuerst hinsichtlich des Diebstahls und nachher hinsichtlich des Schlachtens überführt worden sind. Sobald sie hinsichtlich des Diebstahls überführt worden sind, gelten sie ja als widersprochen hinsichtlich des Schlachtens, und er lehrt, dass sie alles zu bezahlen haben; wieso brauchen sie nun, wenn man sagen wollte, die Widersprechung gelte nicht als Beginn der Ueberführung, wegen des Schlachtens zu bezahlen²²⁰. Vielmehr ist hieraus zu schliessen, dass die Widersprechung Beginn der Ueberführung ist. - Ich will

225. Durch eine 3. Zeugenpartie. 226. Ihr Zeugnis war also ungiltig. erklärt werden, dass vorher eine Zeugenpartie ein für ihn noch ungünstigeres Zeugnis abgelegt hatte. 228. Ohne für die 2. Verletzung eine Entschädigung zu erhalten. 229. Ex. 21,26. gestohlen zu haben, kann er nicht geschlachtet haben.

dir sagen, hier wird von dem Fall gesprochen, wenn sie werst hinsiehtlich des Selfachtens ubertulut worden sind. Hieraber bestulit anch folgender Streit. Ueber and an angent water prochen und nach has also aller worden sind, streiten K. Jominimum IC I lleaving einer sigt, sie weiden himoenelitet, der andere sigt, sie wercommein how crichtet. Es ist in beweisen, הוא דאמר אין נהרגין תסתיים לוכן תרי ותרי אופ welcher sagt, sie הוא דאמר אין נהרגין תסתיים לוכן תרי werden mehr hangerichtet, denn R. Eleâzar saute, cl. - went Zengen in einer Todesstratsache wider prochen werden sind, sie Geissellande erhalten. We shalb erhalten sie כשלוכי ארבעה והמשה גוב ושבח בשבת גוב ישבת אום woll- והחשה גוב ושבח בשבת גוב ישבת אום אומים ארבעה והמשה גוב ושבח ti. R. Elemar sei der Ansicht, sie werden hingenelitet, dies würe ja ein Verbot, auf welches eine Verwarnung auf Todesstrafe durch das Gericht gesetzt ist, und wegen cines Verhors, aut welches eine Verwar- 20 משליפי ארבעה וחמשה"שאין הייב באחרייתם פטיר: nung auf Todesstrafe durch das Gericht gesetzt ist, erhält man keine Geisselhiebe. Vielmehr ist hieraus zu schliessen, dass R. D'eâzar es ist, welcher sagt, sie werden nicht Inngerichtet. Schliesse hieraus. Weshalb Geisselhiebe, es sind ja zwei ge-

הוכה היא אכירי הכא במאי עסקינן כנון שהווכי כל הטביחה תחילה ובפלוגתא עדים שחובחשי ותבבות הווכי רבי יוחנן ורבי אלעור חד אפר נהרגין וחד אבר אין נהרגין תכתיים דרכי אלעזר הוא דאבר אין נחרנין דאמר רבי אלעזר עדים שהוכחשי בנפש הוקין ואי סלקא"דעתך רבי אלעזר הוא דאמר ביותר בחרנין אמאי לוקין הוה ליה לאו שניתן לאזהרת ביתת בית דין "וכל לאו שניתן לאזהרת מיתת בית הון דין אין דיקון עליו אלא לאו שמע מינה רבי אלעור נינהו כיאי הזית דסמכת אהני סמוך אהני אמר אביי בבא הרוג ברגליו:

ואו הצולב על פי שנים וטבח ומכר על פי עד אחד אי על פי עצמי משלם תשלימי כפל ואינו משלם לעבודה זרה גוב משל אביו ומת אביו ואחר כך טבה ימבר ונב ידורים יאור כך שבח ומבר בישים תשלימי כפל יאיני משלם תשלומי ארבעה וחמשה משלם מחייב באחריותם משלם "רבי שמעון אומר קדשים שחייב באחריותם משלם המדא. נה פי נד אחד פשיטא"אמרי הא בשבינ הן נה פי נצבו דוביא דנה פי עד אחד מה על פי אחד כי אתי"עד אחד מצמרק בחדיה ושאינו M 40 ושאינו M 39 און האינו pa2 M 38 M 44 מאי B 43 מאי P 42 M 41

gen zwei 1911? Abajje erwiderte: Wenn der [angeblich] Erschlagene mit den Füssen herankommt

ENN zwei [Zeugen] den Diebstahl bekunden und einer das Schlachten ODER DEN VERKAUF BEKUNDET, ODER ER SELBST DIES EINGESTEHT, SO MUSS ER DAS DOPPELTE, NICHT ABER DAS VIER- UND DAS FÜNFFACHE ZAHLEN. WENN JEMAND [EIN VIEH] GESTOHLEN UND ES AM SABBATH GESCHLACHTET, GESTOHLEN UND ES FÜR DEN GÖTZENDIENST GESCHLACHTET, VON SEINEM VATER GESTOHLEN UND NACHDEM SEIN VATER GESTORBEN IST, ES GESCHLACHTET ODER VERKAUFT, GESTOHLEN, ES DEM Heiligtum geweiht und geschlachtet oder verkauft hat, so muss er das Doppelte, nicht aber das Vier- und das Fünffache zahlen. R. Simôn sagt, WEGEN OPFER, FÜR WELCHE [DER EIGENTÜMER] VERANTWORTLICH IST, IST DAS VIER-UND DAS FÜNFFACHE ZU ZAHLEN, UND FÜR DIE ER NICHT VERANTWORTLICH IST, IST ES NICHT ZU ZAHLEN.

GEMARA. Von einem einzelnen Zeugen ist es ja selbstverständlich 231? — Ich will dir sagen, folgendes lehrt er uns: das eigne Geständnis gleicht der Bekundung eines einzelnen Zeugen; wie die Aussage eines einzelnen Zeugen mit der eines später auftretenden zweiten Zeugen vereinigt wird und [der Angeklagte] sodann schuldig

^{231.} Weshalb sollte man der 2. Zeugenpartie mehr Glauben schenken; die Bestimmung der Gesetzlehre gilt nur von überführten Falschzeugen. 232. Wenn die 2. Zeugenpartie ihre Aussage durch Tatsachen beweist. 233. Dass er eine Verurteilung nicht herbeiführen kann.

מיחייב "על פי עצמו נמי כי אתו עדים מיחייב לאפוקי מדרב"הונא אמר רב דאמר רב הונא אמר רב °מודה בקנם ואחר כך כאו עדים פטור: גופא 140 מ אמר רב הונא אמר רב מודה בקנם ואחר כך כאו לרב הונא מעשה denn R. Hona sagte im Namen Rabhs, ברבן גמליאל שסימא את עין טבי עבדו והיה שמה שמחה גדולה מצאו לרבי יהושע אמר לו"אי אתה יודע שטבי עבדי יצא לחירות אמר לו"למה אמר לו שסמיתי את עינו אמר לו אין בדבריך כלום 10 שכבר אין"לו עדים הא יש לו עדים חייב ושמעינן מינה מודה בקנם ואחר כך באו עדים חייב אמר ליה שאני רבן גמליאל דלא בפני בית דין אודי והא רבי יהושע אב בית דין הוה "שלא בבית דין 501.75 הזה קאי והתניא אמר לו אין בדבריך כלום שכבר שבבר שבבר הוא הוא הוא הוא הוא לאו תנאי הוא האר תנא דאמר שבבר wandte gegen R. Hona ein: Einst blendete אין לך עדים סבר מודה בקנם ואהר כך באו עדים חייב והאי תנא "דאמר שכבר הודית סבר מודה בקנם ואחר כך כאו עדים פטור לא דכולי עלמא מודה בקנס ואחר כך כאו עדים פמור וכהא קמיפלגי 20 האי תנא דאמר שכבר אין לך עדים סבר הוין לבית דין הוה והך תנא דאמר שכבר הודית סכר בבית דין הוה: איתמר מודה בקנס ואחר כך כאו עדים יהושע + M 47 אף אף א אר א"ר א"ר + M 45 אף + M 45 75 M 49 ממה M 48 דאמר P 50 אמרי | 52 M והכא בהא.

ist, ebenso ist er auch schuldig, wenn er ein Geständnis abgelegt hat und darauf Zeugen gekommen sind. Dies schliesst die Lehre des R. Hona im Namen Rabhs aus; dass wenn jemand eine Handlung, auf welche eine Geldbusse gesetzt ist, freiwillig eingesteht und darauf Zeugen gekommen sind, er frei sei.

Der Text. R. Hona sagte im Namen Rabhs: Wenn jemand eine Handlung, auf welche eine Geldbusse gesetzt ist, freiwillig eingestanden hat und darauf Zeugen gekommen sind, so ist er frei. R. Hisda R. Gamaliél ein Auge seines Sklaven Tabi und er war darüber überaus erfreut234. Als er darauf R. Jehošuâ traf, sprach er zu ihm: Weisst du schon, dass mein Sklave Tabi freigelassen worden ist? Dieser fragte: Weshalb? Jener erwiderte: Ich habe ihm ein Auge geblendet. Dieser entgegnete: Das Ereignis ist ohne Bedeutung, denn er hat ja keine Zeugen. Demnach wäre er schuldig, wenn Zeugen vorhanden

wären; somit ist hieraus zu entnehmen, dass wenn jemand eine Handlung, auf welche eine Busse gesetzt ist, freiwillig eingestanden hat und darauf Zeugen gekommen sind, er schuldig sei!? Dieser erwiderte: Anders verhielt es sich bei R. Gamaliél, er hatte es nicht vor Gericht eingestanden. — R. Jehošuâ war ja aber Gerichtspräsident!? — Es geschah nicht auf dem Gericht. — Es wird ja aber gelehrt: Dieser entgegnete: Das Ereignis ist ohne Bedeutung, denn du hast es selbst eingestanden; wahrscheinlich streiten hierüber Tannaím; der Autor, welcher begründet: er hat keine Zeugen, ist der Ansicht, dass wenn jemand eine Handlung, auf welche eine Busse gesetzt ist, freiwillig eingestanden hat und darauf Zeugen gekommen sind, er schuldig sei, und der Autor, welcher begründet: du hast es selbst eingestanden, ist der Ansicht, dass wenn jemand eine Handlung, auf welche eine Busse gesetzt ist, freiwillig eingestanden hat und darauf Zeugen gekommen sind, er frei sei. - Nein, alle sind der Ansicht, dass wenn jemand eine Handlung, auf welche eine Busse gesetzt ist, freiwillig eingestanden hat und darauf Zeugen gekommen sind, er frei sei, nur streiten sie in folgendem; der Autor, welcher begründet: er hat keine Zeugen, nimmt an, es geschah ausserhalb des Gerichts, und der Autor, welcher begründet: du hast es freiwillig eingestanden, nimmt an, es geschah auf dem Gericht

Es wurde gelehrt: Wenn jemand eine Handlung, auf welche eine Busse gesetzt ist, freiwillig eingestanden hat und darauf Zeugen gekommen sind, so ist er, wie Rabh

^{234.} Dieser Sklave war sehr tugendhaft (cf. Bd. i S. 58 Z. 16 ff.) u. sein Herr RG. wollte ihn gern freilassen, was aber nach jüdischem Gesetz verboten ist.

say, frei, und wie Semuel sagt, schuldig. R. Ja b Ahilaj agte Was ist der Grund Rabber [c heis] when, durch Zeugen, James, durch das Gericht, ausgenommen ist der ball, wenn jemand sich sellist an churdigt, wo u ist dies nun nötig, die gehr in hervor aus: den die Gerrent hieraus ist daher zu entnehmen, dass wenn jemand eine Handwillig eingestunden hat, und darauf Zeugen gekommen sind, er frei sei. Und Semuell' Er kann dir erwidern: Dies ist weger eines wirklichen Diebs nötig, nach der gegen Semuél ein: Wenn er, als er die Zeugen herankommen sah, sagte: ich habe es gestolien, jedoch nicht geschlachtet oder verkauft, so braucht er nur den te: Hier wird von dem Fall gesprochen, wenn die Zeugen umgekehrt sind'. Wenn es aber im Schlußsatz heisst: R. Eleazar b. R. Simôn sagt: sollen die Zeugen kommen und Zeugnis ablegen, so ist ja der erste Autor der Ansicht, dass dies nicht

שפות אמר פטור ושמואל אמר הייב אמר דבא בר ינצא אהילאי כאי שעכא דרב אם הכצא בעדים תכצא שיים בדייבון פרט למרשיין את נצבי למה לי ברושה ירשיין נפקא אלא שמין בינה בידה בקנם יאחר בן באי עדים פטור ישמיאל אמר לך ההיא מבעי פ בין הנוב עצמי בדתנא דבי הוקוה אירוביה דב ירובי באון ביאבי בישיבשייים בידי האים האים אינים פרים אבל לא מבחתי ידא מכרתי איני משים אוא קרן אמר ליה הכא במאי נכקינן כנין שהורו נדים לאחמריהם יהא בדתני כיפא רבי ארינה ברבי שבינים iung, aut wolche eine But-se gesetzt ist, irei- ימחמריהם יהא בדתני כיפא רבי ארינה אימר יבוא: עדים ייעידו מכדל דתנא קמא כבר רא מנות לבו המונה באו מבונו מבונו בבי המונה בבי המנו דקאי בוודי אנא דאפרי ברבי אלעור ברבי שבעון לשביות ודתר תבתי הית לרב בי ליבית הנתי הית Lehre der Schule Hizgijas. Rabh wandte הבר להבי אבירו להבי אלייר ברבי או אמר לה הב אנא דאמרי אפירו להבי אלייר ברבי או שבינון יוד באן לא קאבו ובי אלינור ברבי שבינן דותם אלא כשום דקא מודי מחמת ביניתותא דנדים אבר הכא דמודה מיצמו מפילו רבי אלעוד ברבי שמעון מודה: אמר רב המנונא מסתברא מילתיה דרב באומר נובתי ובאו נדים שנוב פטור שחרי חייב 20 Dieser erwider- 20 באומר נובתי ובאו נדים שנוב נצמו בקרן אבל אמר לא נובתי ובא: נדים שנוב וחור ואמר מכחתי ומכרתי וכאו עדים שמכח ומכר → M 54 + אמר קרא + M 53 אמר קרא + M 52 + אמנא מבעי + M או + M המצא תמצא מבעי + M האי M 60 א בר P 59 בר M 58 בר א - שמואל א 60 א בר א ה שמת עצמו. M 62 אלא | הוא דקמודי + M 61 - אלא --

der Fall sei210!? Semuél erwiderte ihm: Sagt etwa nicht R. Eleazar b. R. Simôn ebenso wie ich, ich bin der Ansicht des R. Eleâzar b. R. Šimôn. - Nach Semuél besteht hierüber entschieden ein Streit von Tannaim, muss aber auch nach Rabh erklärt werden, dass hierüber Tannaím streiten? — Rabh kann dir erwidern: meine Ansicht gilt auch nach R. Eleâzar b. R. Simôn, denn Eleâzar b. R. Simôn sagt es" nur von dem Fall, wenn er das Geständnis aus Angst vor den Zeugen abgelegt hat, hierbei aber, wo er das Geständnis freiwillig abgelegt hat, pflichtet auch R. Eleâzar b. R. Simôn bei.

R. Hamnuna sagte: Die Ansicht Rabhs ist einleuchtend in dem Fall, wenn er eingestanden hat, dass er gestohlen hat und darauf Zeugen bekunden, dass er gestohlen hat; er ist dann frei, da er sich hinsichtlich des Grundwerts beschuldigt213 hat; wenn er aber gesagt hat, er habe nicht gestohlen, und als darauf Zeugen bekundet haben, dass er gestohlen hat, er eingestanden hat, es auch geschlachtet oder verkauft zu haben, und darauf Zeugen bekunden, dass er es geschlachtet oder verkauft hat, so ist er schuldig, da er sich ganz befreien24 wollte. Raba sagte: Ich habe

^{235.} Ex. 22,3. 236. Ib. V. 8. 237. Cf. ob. S. 235 Z. 21 ff. 238. Selbst wenn Zeugen bekunden, dass er es wol geschlachtet hat. 239. Wenn sie überhaupt kein Zeugnis gegen ihn abgelegt haben. 240. Er sei frei, selbst wenn die Zeugen gegen ihn aussagen. kann nicht erklären, dass der erste Autor der hier angezogenen Lehre seiner Ansicht ist, da dieser seine Ansicht sogar von dem Fall lehrt, wenn er das Geständnis aus Furcht vor den Zeugen abgelegt hat. 242. Dass er schuldig sei. 243. Diesen hat er auf jeden Fall zu zahlen; infolge des Geständnisses hat er also eine Zahlung zu leisten. 244. Er hat durch das Geständnis nichts zu verlieren.

חיים שהרי פטר עצמו מכלום אמר רבא 'קפחרינה' לסבי דבי הב דהא הבן נמליאל פוטר עצמי מבלים הוה"וקאמר ליה רב הסדא לרב הונא ולא קא משני ליה" איתמה נמי אמה רבי הייא בר אבא אמר הבי שמנב פטור שחרי הייב Es wurde auch gelehrt: R. Hija b. Abba יוור ביון אבל ארד לא נוב באו נודם שנב יוור ואמר מכחתי ומכרתי וכאו עדים שמכח ומכר חייב 19127 100 27 72N 21722 125 722 1770 المرام والمرام المرام ا תשלומי כפל ואינו משלם תשלומי ארבעה וחמשה לבוד לי דונני ננב כל פי שנים ליתני ננב ישבו כל פי "אחד או כל פי כצבו אינו בישום ארא הדדן ארא פו ילאו הוא קבשבין הן נוב נה פי שנים ושבה נה פי 15 עד אחד או על פי עצמו הוא דלא"מחייב עצמו בקרן"הוא דאמרינן על"פי עצמו דומיא דעל פי עד אחד מה על פי עד אחד כי אתי"עד אחד מצטרה בחדיה מיחייב על פי עצמו נמי כי אתו עדים מיחייב אבל גנב ומבח ומכר על פי עד אחד או על פי 20 עצמו דחייב עצמו בקרן לא אמרינן על פי עצמו דומיא דעל פי עד אחד ברייתא דתניא ראה עדים שממשמשון ובאון יאמר ננבתי אבל לא מבחתי ולא מברתי אינו משלם אלא קדן למה לו לביתנא ואבר B 63 קפהתי

א וקא מותיב ליה ון 65 M + הבי M 64 B אבל M 67 אנבתי M 68 א דתני. B – דתני. M 66 מתניתין דתנן גנב | 69 M הכי ליתני | 70 VM + ומכר א א מרן גנב ני פי שנים הה אלא בדע היים 17 M 71 א קרן גנב ני פי שנים הה אלא הוא וו 17.71 פי 75 M אדר בהדוה מצטרה ומדויב אר ע"ה עצ" בי 76

die Greise der Schule Rabhs' besiegt: R. Gamaliél hatte sich ja ganz befreit, und dennoch erwiderte, als R. Hisda dem R. Hona dies vorhieit, dieser ihm nichts. sagte im Namen R. Johanans: Wenn er gesagt hat, dass er gestohlen hat, und darauf Zeugen bekunden, dass er gestohlen hat, so ist er frei, da er sieh hinsichtlich aber gesagt hat, dass er nicht gestohlen hat, und als darauf Zeugen bekundet haben, dass er gestohlen hat, er eingestanden hat, es auch geschlachtet oder verkauft zu haben, und darauf Zeugen bekunden, dass er es geschlachtet oder verkauft hat, so ist er schuldig, weil er sich ganz befreien wollte. R. Aši sagte: Dies ist auch aus einer Mišnah und einer Barajtha zu entnehmen. Aus einer Mišnah, denn es wird gelehrt: Wenn zwei [Zeugen] den Diebstahl bekunden und einer das Schlachten oder den Verkauf bekundet oder er selbst es eingesteht, so muss er das Doppelte, nicht aber das Vier- und das Fünffache zahlen, und da er lehren könnte: wenn ein Zeuge den Diebstahl und das Schlachten bekundet oder er selbst es eingesteht, er nur den Grundwert zu ersetzen habe und den-

noch von dem Fall lehrt, wenn zwei den Diebstahl bekunden, so will er uns damit wahrscheinlich folgendes lehren: nur wenn zwei den Diebstahl bekunden und einer das Schlachten bekundet oder er selbst es eingesteht, er sich also hinsichtlich des Grundwerts nicht beschuldigt hat, sagen wir, dass das eigne Bekenntnis der Aussage eines einzelnen Zeugen gleicht, wie nämlich die Aussage eines einzelnen Zeugen mit der Aussage eines später auftretenden Zeugen vereinigt wird und er schuldig ist, ebenso ist er auch bei einem freiwilligen Geständnis schuldig, wenn später Zeugen kommen; wenn aber ein einzelner Zeuge den Diebstahl und das Schlachten oder den Verkauf bekundet, oder er selbst dies eingesteht, er sich also hinsichtich des Grundwerts selbst beschuldigt, sagen wir nicht, dass das eigne Geständnis der Bekundung eines einzelnen Zeugen gleicht . Aus einer Barajtha, denn es wird gelehrt: Wenn er, als er die Zeugen herankommen sah, sagte: ich habe gestohlen, jedoch nicht geschlachtet oder verkauft, so hat er nur den Grundwert zu bezahlen; und da er nicht lehrt: ich habe gestohlen oder geschlachtet oder verkauft, sondern: ich habe ge-

^{245.} Darunter ist R. Hamnuna zu verstehen; cf. Bd. vij S. 60 Z. 20. 246. Cf. ob. S. 272 Z. 5 ff. Es ist also einerlei, ob er sich durch das Geständnis materiell belastet od. nicht. 247. Er ist frei, selbst wenn später Zeugen gegen ihn aussagen.

stolijen, jedoch meht geschlachtet und verkanit, so will er uns damit tolgendes lehren mur wenn er gesart hat, er habe ge-Mobien, er sich aus hansichtlich des Grundwert, be chuidigt bat, ist er frei wenn er aber ge art 'tat, er habe nicht gestohlen, und als darant zeugen bekundet haben, dass er gestolien habe, er eingestanden hat, dass er es geseblachtet oder verkauft hat, und daram Zeugen bekunden, dass er וווא תשלומי מרבעה"ולא תשלומי ארבעה"ולא השלומי es geschlachtet oder verkauft hat, er sich also hinsicht'ich des Grundwerts nicht beschuldigt hat, so ist er schuldig. Hieraus also, dass das Gest'indnis hinsichtlich des Schlachtens nicht als Geständnis gilt. Ich will dir sagen, nein, dies selbst lehrt er uns: wenn er gesagt hat, er habe es gestohlen, so ist er, selbst wenn er gesagt hat, er habe es nicht geschlachtet oder verkault, und Zeugen bekunden, dass er es משלומי שלשה אלא מילתא אהריתי איבא בינייהו יים geschlachtet oder verkauft hat, frei, denn der Allbarmherzige spricht von der Zahlung des Fünffachen, nicht aber von der Zahlung des Vierfachen, auch nicht von der Zahlung des Dreifachen".

Es wäre anzunehmen, dass hierüber folgende Tannaim streiten: Wenn zwei bekundet haben, dass er es gestohlen hat, und zwei, dass er es geschlachtet oder ver-

גנבתי אבל לא שבחתי ולא מברתי ניתני או גנבתי או שבחתי ומכרתי אלא הא קמשמע לן טעמא דאמר גנבתי הוא דהייב עצמו בקרן דפטור אבל אמר לא ננכתי וכאו עדים שננב והור ואמר מבחתי ומכרתי וכאו עדים שמבה ומכר דלא הייכ עצמו בקרן הייב אלמא הודאה דטביחה לאו הודאה היא 'אמרי לא היא גופה קמשמע לן דכיון דאמר גנבתי את על גב דאמר לא מבחתי ולא מברתי ובאו עדים שמבה וככר פטור כאי טעפא תשלומי"המשה אמר לימא בתנאי היו שנים מעידין שנגב והיו שנים מעידים אותו שטבה ומבר הוזמו עדי גניבה עדות שבטלה מקצתה בטלה כולה הוזמו עדי טביהה הוא משלם תשלומי כפל והן משלמין תשלומי שלשה משום סומכום אמרו הן משלמין תשלומי כפל והוא 15 משלם תשלומי שלשה לפר ושנים לאיל אהייא קאי סימכום אילימא ארישא לית ליה לסומכום נדות שבטלה מקצתה בטלה כולה ואלא אסיפא שפיר קאמרי רבנן הוא משלם תשלומי כפל והם משלמין כנון דאתו כי תרי אמרי ליה ננכת אמר להו אין גנבתי ומבחתי ומברתי מיהו לא בפניכם גנבתי "ואייתי סחדי "אומינחו דלא באפייחו ננב ואייתי בעל הבית סהדי"ואסהיהו ביה הגנב וטבח ומכר או אר אל או מב פעור אלא לאו הא M 81 2278 B 80 ולא היא היא גופה ארבעה - M 83 אותן שונם ושנים אחרים מעידון - M 83 אני באר נאר באר באר באר נאר M S4

kauft hat, und darauf die Zeugen des Diebstahls als Falschzeugen überführt worden sind, so ist das Zeugnis, das zum Teil ungiltig wird, vollständig nichtig; wenn aber die Zeugen des Schlachtens als Falschzeugen überführt worden sind, so muss er das Doppelte und diese das Dreifache zahlen. Im Namen des Symmachos sagten sie, diese müssen das Doppelte und er muss das Dreifache für einen Farren und das Doppelte für einen Widder zahlen. Worauf bezieht sich Symmachos, wollte man sagen, auf den Anfangsatz, wieso hält denn Symmachos nichts davon, dass ein Zeugnis, das zum Teil ungiltig geworden ist, vollständig ungiltig sei; wollte man sagen, auf den Schlußsatz, so haben ja die Rabbanan recht, indem sie sagen, dass er das Doppelte und sie das Dreifache zu zahlen haben!? Wahrscheinlich streiten sie über einen ganz anderen Fall; wenn nämlich zwei gekommen sind und zu ihm gesprochen haben: du hast gestohlen, und er erwidert hat: freilich habe ich gestohlen und geschlachtet oder verkauft, jedoch nicht in eurer Gegenwart, und er Zeugen herbeigebracht hat, die sie überführt haben, dass er nicht in ihrer Gegenwart gestohlen hat, und der Eigentümer Zeugen herbeigebracht hat, die bekundet haben, dass er gestohlen

248. Also hinsichtlich des 4- u. 5fachen kein freiwilliges Geständnis abgelegt hat. nach Abzug des Doppelersatzes entstehen würden.

249. Die

ואם ביה.

M 86

المارا المار الماران المراه الماران ال ما المال الم דהודאה דגניבה מהמת עדים הוא דקא מורה זרים קפאי דאומינהו לאו הודאה"והנך נדים קפאי דאומינהו s lich des Diebstahls wegen der Zeugen er-opened the track and were there are not police medica time to a medical of the moderate actions thereis שאי אתה"יכולה לחזימה קמיפלגי כגון דאתו"סהדי ימבר יחבוני יחבוני ואמר ליח בונת יחבר יחבר יחבר יחבר יחבר יחבר יחברתי יחברתי des Diebstahls wegen der Zeugen erfolgt מיחו לא כפניכם גנבתי אלא בפני פלוני ופלוני ואייתי פהדי ואומינהו דלא באפייהו גנב ואתו⁸ Some area mass moom med emember broken grown קמיפלגי דרבגן סברי הויא לה עדות שאי אתה יכול איזה אל המינה ליבי הוא יאש הודי לבי המינה nen Farren und das Doppelte für einen עדות וסומכום סבר עדות שאי אתה יכול לחזימה הויא עדות והא קיימא לן כס דעדות שאי אתה יכול נפא אויא עדות הוא קיימא לן כס העדות שאי אתה יכול נפול נפול ב ביוור איד אביד היים יבוד היים אידו אים היים היים באיזה יום באיזה שנה°דליכא לעדות כלל אבל والمرابع والمرابع والمرابع المرابع الم Fol.76 ביושר יבי ביו היינים ביינים היינים אולים היינים ביינים היינים ביינים ביינים ביינים ביינים ביינים ביינים דכפל: גנב והקדיש ואחר כך טבח ומכר כו': א הודאה | 89 M היא והנך + M 88 VP 87 ופטורה M 91 אמר...איקא - M 90 אמר...איקא י 91 M 91 יכול א 93 עיבול א 193 N בי תרי ואמי VM 92 77 8277 M 90 M 77 877 M 95 כלל , 197 M לחו תוך כיון דקא מודי אין גנבתי קרן 30 IE mingier.

und geschlachtet oder verkauft hat. Sie streiten über das Geständnis hinsichtlich des Schlachtens; die Rabbanan sind der Ansicht, obgleich das Geständnis hinsichtfolgt ist, gilt das Geständnis hinsichtlich des Schlachtens dennoch als Geständnis und er ist frei, während Symmachos der Ansicht ist, da das Geständnis hinsichtlich ist, so ist das Geständnis hinsichtlich des Schlachtens kein Geständnis, daher müssen die ersten Zeugen, die er überführt hat, das Doppelte und er das Dreifache für ei-Widder zahlen. R. Aha, Sohn R. Iqas, erwiderte: Nein, alle sind der Ansicht, das Geständnis hinsichtlich des Schlachtens gelte nicht als Geständnis, sie streiten vielführende Zeugnis; wenn nämlich Zeugen gekommen sind und zu ihm gesprochen haben: du hast gestohlen, und er ihnen erwidert hat: freilich habe ich gestohlen und geschlachtet oder verkauft, jedoch nicht in eurer Gegenwart, sondern vor jenem und jenem, und er Zeugen gebracht und sie überführt, dass er nicht in ihrer Gegenwart gestohlen hat, und darauf andere Zeugen

gekommen sind und bekundet haben, dass er gestohlen und geschlachtet oder verkauft hat; ihr Streit besteht also in folgendem: die Rabbanan sind der Ansicht, dies sei ein Zeugnis, das nicht als falsch überführt werden kann²⁵⁰, und ein Zeugnis, das nicht als falsch überführt werden kann, gelte nicht als Zeugnis, während Symmachos der Ansicht ist, dass ein Zeugnis, das nicht überführt werden kann, als Zeugnis gelte⁵⁵. — Es ist uns doch aber bekannt, dass ein nicht als falsch zu überführendes Zeugnis nicht als Zeugnis gelte!? - Dies nur, wenn [die Zeugen] Tag und Stunde nicht anzugeben wissen 32, wo gar kein Zeugnis vorhanden ist, hierbei aber wird es ja noch unterstützt²⁵³.

Der Meister sagte: Diese müssen das Doppelte zahlen. Wenn er gesteht, dass er gestohlen hat, so hat er ja den Grundwert zu bezahlen254!? R. Eleâzar erwiderte im Namen Rabhs: Lies: die Ergänzung zum Doppelten²⁵⁵.

GESTOHLEN, ES DEM HEILIGTUM GEWEIHT UND GESCHLACHTET ODER VERKAUFT

250. Da er es vorher selbst eingestanden hat. 251. Die ersten als falsch überführten Zeugen haben daher anstelle des Diebs das Doppelte u. der Dieb hat wegen der anderen Zeugen das 3- bezw. 2fache zu zahlen. 252. Die Zeugen schrecken vor einer falschen Aussage nicht zurück, da man 253. Durch das Geständnis. 254. Die Zeugen sollten nur die Busse, sie nicht überführen kann. 255. Den Grundersatz dagegen zahlt der Dieb. abzüglich des Grundersatzes zahlen.

it a Ke leh will dir sagen, illerdings nt er wegen der Schinehten nicht schuland the crodes Henjotums und nicht des Ban manner be churchtet hat, allte er aber woren der Weilnum schuldig sem, denn es ist pa canorle, ob er es einem Proguen oder dem Himme' verkanti! Hier ist die Americk & Symons verticion, welcher sugt, Optor, an seelche der Ligentumer verantgentumers. Wenn über der Schlußsatz die Ansicht R. Simons lehrt, so vertritt ja der Annangsatz nicht die Ansicht R. Simons': Vie'mehr, hier wird von Minderholligem gesprochen und zwar nach R. Jose dam Gallläer, welcher sagt, Minderheiliges sei Gut des Eigentümers, und es befindet sich in seinem Besitz. -- Wenn es aber Hochheiliges ist, so hat er also das lehrte er demnach vorher, dass wenn er gestohlen, geschlachtet und dem Heiligtum geweiht hat, er das Vier- und das Fünffache zahlen müsse, sollte er doch in dem chen: dies gilt nur von Minderheiligem, bei Hochheiligem aber ist das Vier- und das Fünffache zu zahlen!? - Vielmehr, tatsächlich gibt es keinen Unterschied zwischen Hochheiligem und Minderheiligem,

אנירי בשלניא אטביחה לא ניחייב דבי קא טבה דהקדש קא טבה ולא דמריה קא טבה אלא אהקדש تاريخ الماريخ בייום בישוק היא איד וייצט יבי יבי אוד באחריותן ברשותיה דבריה קייני הא נידשיפא יבי المساوا سايم الماس والمراس الماس مودوات المروس דאמר קדשים קרים ממון בעלים הוא וברשיתיה מהבישה אדתני רישא נגב ושבה ואחר כך הקדישים Esita des Ei- הקדישים בשנם השלוני מרבנה הובשה ליפתו היהוני בדוה والما المرابع والمال والمال المرابع والمال والمالية כדשים כשלם תשלוכי ארבוה והמשה אלא ליינם לא שנא קדשי קדשים ולא שנא קדשים קלים المراهدي المرا المرا الماليان الماليان المالية المالية المالية المالية משנים בנו לודים ביניה הנוא דומים בינשים דשבעון בכהו לשבים בעיקוא הנוא דשבעון יודערא דעבעון: רבי שבען אינד ובי: 1221 בדר דכבר דבי שבינין מה לי מברו להדיים צוה לי מכה: לשמים איפכא מיבעי ליה קדשים 20 zahlen, wozu מה לי מכה: לשמים איפכא מיבעי ליה קדשים 20 צוה לי שחיים באחריותן פטור דאכתי לא נפק מרשותית כדשים שאינו חיים באחריותן חיים דמפקי ליח מרשותיה אמרי רבי שמעון אמילתא אחריתי קאי והכי קתני אין הגונב אחר הגנב משלם"תשלומי einen Fall selbst einen Unterschied ma- מרבעה וחמשה וכן נינב הקדש מבית בעלים פטור ארבעה וחמשה וכן נינב הקדש מבית בעלים 2 א קיימי ואכתי לא נפיק r Pi אכתי ברש 4 M הייב אדתני M 3 ברשותה הא

B 6 תודא. א – דשמעין... בוד...רשביים דראובן B S הורא דראובן M 9 דנפוק מרש B 7 ים M 11 אי תשלומי כפל ולא מו ב אדר הנגב משלם - 11 M ה. wenn du aber einwendest, es sei ja einerlei, ob er es einem Profanen oder dem Himmel verkauft hat, [so ist zu erwidern:] wenn er es einem Profanen verkauft hat, so war

dem Himmel verkauft, so war es vorher ein Rind Simôns und später ist es ebenfalls ein Rind Simôns²⁵

R. Simôn sagt &c. Zugegeben, dass R. Simôn der Ansicht ist, es sei einerlei, ob er es einem Profanen oder dem Himmel verkauft hat, aber immerhin müsste es sich ja entgegengesetzt verhalten: wegen Opfer, für die [der Eigentümer] verantwortlich ist, sollte er frei sein, weil es noch nicht aus seinem Besitz gekommen war²⁵⁸, und wegen Opfer, für die er nicht verantwortlich ist, sollte er schuldig sein, da er es aus seinem Besitz herausgebracht hat!? - Ich will dir sagen, R. Simôn bezieht sich auf einen ganz anderen Fall, und zwar muss es wie folgt heissen: Wer vom Dieb stiehlt, zahlt das Vier- und das Fünffache nicht, und ebenso ist auch derjenige frei, der Geheiligtes aus dem Haus des Eigentümers stiehlt, denn es heisst:

es vorher ein Rind Reúbens und nachher ist es ein Rind Simôns, wenn er es aber

256. Es verbleibt im Besitz des Diebs. 258. Der Verkauf ist somit ungiltig. Eigentümer geheiligtes Vieh gestohlen hat.

257. Das Opfer trägt den Namen des Spenders. 259. Er spricht von dem Fall, wenn der Dieb ein vom

מאי שנימא הנב מבות האיש ולא מבות הקדש 22.6 רבי שבינון אינה קדשים שהייב באחריותן הייב "מאי שעמא קרונא ביה הנוב מבות האיש מבדי שמעינן ליח לרכי שמעון "דאמר שחימה שאינה י 🙉 📭 ישריטה שהיטה שהיטה שהיטה ז ist er schuldig, weil auf diese zu beziehen ראניה הוא כי אתא רב דיבי אמר רבי יוהגן בשוחם תמימים מבפנים לשם"בעלים וחרי חזרח קרן לבעלים אמר רבי יצחק בר אבין שנשפך חדם כי אתא רבין אמר רבי יוחנן בשיחט תפיפים בפנים שלא רשם נסוג בעלים מכר בשיהם בעלי ביבין בחרין נוס Schlachten, auch bei Opfern ist ja das תהי בה רבי אלעזר לרבי יוהנן"שהימה מתרת והלא זריקה מתרת לריש לקיש"שהיטה מתרת והלא פדייה מתרת אישתמימתיה הא"דרבי שמעון "כל העומד פקוף פתרת לורוק כורוק דמי וכל העומד לפדות בפדיי דבי יש נותר שהוא בבבא הבי שמעון אומר יש נותר שהוא בבבא geht ja dann zurück in den Besitz des Ei-מומאת אוכלין ויש נותר שאינו מטמא טומאת אוכלין כיצד לן לפני וריקה איני מטמא טימאת אוכלין"לאהר זריקה משמא שומאת אוכלין וקיימא לן "עד שלא נראה אמר"לו מאי היא דלא הויא שהות halb nicht im Namen des Eigentümers מביום למזרקיה דשהמיה סמוך לשקיעת החמה יאיני מטמא טומאת אוכלין משנראה לזריקה לן דהויא אינו הייב באהריותן פטיר דרא B און מייב באהריותן פטיר דרא - M און בייר דרא קרינן ביה וגונב מבית האיש. זג האמר רש שהישה 14 M יבי או 16 בעריהן M 16 קדישים...דיא B 18 --- כל העומה לורוק בורוק דמי דו זו דאני ד 19 אכן לאם עד שלא כראה דוריקה דן אינו משמא שומאת 19 אובדין עד שלא נראה הזריקה מאי היא B 20 מאי הפני זריקה קמים שנראה ליריקה לאחר וריקה לאדר שנראה רוריקה אן 22 אן V 21 קודם שנראה לזריקה לן מאי היא ואינו...אוכלין B 23 לאחר שנראה.

und es aus dem Haus des Betreffenden gesichler vira, nicht aber aus dem Besitz des Heiligtums; R. Simôn sagt, wegen Opfer, für die [der Eigentümer] ersatzpflichtig ist, ist: und es aus dem Besitz des Betreffenden gestohlen wird. Merke, wir wissen ja von R. Simôn, dass er der Ansicht ist, das untaugliche Schlachten gelte nicht als Schlachten untauglich ?!? Als R. Dimi kam, erklärte er im Namen R. Johanans: Wenn er gebrechenfreie Opfer innerhalbarim Namen des Eigentümers schlachtet. - Es gentümers über!? R. Jichaq b. Abin erwiderte: Wenn das Blut ausgegossen wurde. Als Rabin kam, erklärte er im Namen R. Johanans: Wenn er gebrechenfreie innerschlachtet. Reš-Lagiš erklärte: Wenn er gebrechenbehaftete ausserhalb schlachtet. R. Eleâzar staunte darüber: gegen R. Johanan [ist einzuwenden:] es wird ja nicht durch das Schlachten, sondern durch das Sprengen tauglich, und gegen Reš-Laqiš [ist einzuwenden:] es wird ja nicht durch das Schlachten, sondern durch die Auslösung²⁰⁷erlaubt!? Ihm war entgangen das, was

R. Simôn gesagt hat: wenn es zum Sprengen bereit steht, so ist es ebenso als würde es gesprengt worden sein, und wenn es zur Auslösung bereit steht, so ist es ebenso als wäre es ausgelöst worden. Denn es wird gelehrt: R. Simôn sagte: es gibt Zurückgebliebenes²⁰⁰, das als Speise verunreinigungsfähig²⁰⁰ist, und es gibt Zurückgebliebenes, das nicht als Speise verunreinigungsfähig ist, und zwar: ist es vor dem [Blut]sprengen über Nacht stehen geblieben, so ist es nicht als Speise verunreinigungsfähig270, wenn aber nach dem Sprengen, so ist es als Speise verunreinigungsfähig; und es ist uns bekannt, dass er vom Geeignetsein27 spricht; wenn es kurz vor Sonnenuntergang geschlachtet272worden ist, am Tag also keine Zeit zum Sprengen mehr vorhanden war, so ist es nicht als Speise verunreinigungsfähig, wenn es aber, nachdem

260. Ex. 22,6. 261. Da solche innerhalb des Tempelhofs geschlachtet werden müssen. 262. Des Tempelhofs. 263. Wenn er es im Namen des Eigentümers schlachtet. auf den Altar gesprengt werden muss; das Opfer ist dann untauglich. 265. Das Schlachten ist tauglich, das Opfer kommt aber dem Eigentümer nicht zugute. 266. Solche dürfen ausserhalb des Tempelhofs geschlachtet werden. 267. Des gebrechenbehafteten Opfertiers. vom Opferfleisch über die für das Essen desselben bestimmte Frist hinaus zurückbleibt, ist zur Nutz-269. Zur Nutzniessung verbotene Speisen sind nicht als Speisen verunreinigungs-270. Da es nicht zum Essen erlaubt war. 271. Zum Sprengen. wird von Opfern gesprochen, die nur am Tag des Schlachtens gegessen werden dürfen.

c zum Sprengen geeienet war, über Nacht tehen geblieben ist, wenn nämlich am Pag Zeit zum Sprengen vorhanden war, to 1st es als Speise verunreinigungstähig; hieraus also, dass wenn es zum Sprengen pergnet ist, es als gesprengt gilt. Wenn es am Auslösung geeignet ist, so gilt es als ausgelöst, denn es wird gelehrt: R. Simon sagt, die [rote] Kuh ist als Speise der Befähigung Ind, und Res-Laqis erklärte, R. Simôn sei der Ansicht, die [rote] Kuh könne noch dann ausgelöst werden, wenn sie sich bereits auf ihrem Herrichtungsplatz befindet; hieraus also, dass 15 wenn es zur Auslösung geeignet ist, es als ausgelöst gilt. - Erk'ärlich ist es, dass R. Johanan nicht so erklärt, wie R. Simôn b. Lagis, denn er will die Misnah auch auf Gebrechenfreie beziehen, weshalb aber er- 20 ארבנה והמשה מאי לאו רבי שמנון היא אלמא klärt Res-Lagis nicht wie R. Johanan? -Er kann dir erwidern: es heisst: "und es schlachtet oder verkauft, wenn der Verkauf stattfinden kann, kann auch das Schlachten stattfinden, und wenn der Verkauf nicht stattfinden kann, findet auch das

שהות ביום למורקיה"מטמא טומאת אוכלין אלמא כל העימד לזהוק כזרוק דמי וכל העומד לפדות לפרוי דכי דתניא רבי שמעון אומר פרה משמא|הן מומאת אוכלין הואיל והיתה לה שעת הכושר ואמר ריש לקיש אומר היה רבי שמעון פרה נפדית על א נבי בינרבתה אלמא כל העומד לפרות בפרוי דבי בשלמא רבי יוהגן לא אמר ברבי שמעון בן הקיש דקא בני לאוקמה למתניתין אפילו בתמימין אלא ריש לקיש מאי שעמא לא אמר כרכי יוחנן אמר verunreinigung stähig, weil sie eine Zeit איתיה במכירה איתיה במכירה לך ומכחו ומכרו כל היכא דאיתיה במכירה איתיה בטביהה וכל היכא דליתיה במבירה"ליתיה בטביהה והני קדשים הואיל דכי מזבין קדשים לא הויא מכירה ליתנהו במביחה: ואזדו למעמייהו דאתמר המוכר מריפה לדכרי רבי שמעון רבי יוהגן אמר חייב וריש לקיש אמר פטור רכי יוהגן אמר חייב את כל גב דליתיה בשביחה איתיה בשבירה וריש לכיש אמר פטור ביון דליתיה בטביחה ליתיה במכירה איתיביה רבי יוחנן לרבי שמעון בן לקיש גנב כלאים ומבחה מריפה ומברה משלם תשלומי את על גב דליתיה בטביהה איתיה במבירה אמר ליה לא רבנן אי רבנן טריפה במכירה איתה"בוביחה ליתה ואלא מאי רבי שמעון כלאים במכיהה איתה - M 25 M = 24 מממא מ א M = 23 קרא ממבי M = 23ביתיה...הואיל M בטביהה.

Schlachten nicht statt, und da bei [gebrechenfreien] Opfern, wenn man sie verkauft, der Verkauf ungiltig ist, so findet bei diesen auch das Schlachten nicht statt.

Sie richten sich hierbei277nach den von ihnen vertretenen Ansichten, denn es wurde gelehrt: Wenn er ein auf den Tod verletztes [gestohlenes Vieh] verkauft, so ist er nach R. Simôn²⁷⁸, wie R. Johanan sagt, schuldig, und wie Reš-Laqiš sagt, frei. R. Johanan sagt, er sei schuldig, denn obgleich bei einem solchen das Schlachten nicht stattfinden kann, so findet bei ihm der Verkauf dennoch statt; Reš-Laqiš sagt, er sei frei, denn da bei einem solchen das Schlachten nicht stattfindet, so findet bei ihm auch der Verkauf nicht statt. R. Johanan wandte gegen Reš-Laqiš ein: Wenn jemand ein Mischlingtier gestohlen und es geschlachtet oder ein auf den Tod verletztes und es verkauft hat, so muss er das Vier- und das Fünffache zahlen; wahrscheinlich nach R. Simôn; hieraus also, dass es, obgleich zum Schlachten ungeeignet, zum Verkauf geeignet ist!? Dieser erwiderte: Nein, nach den Rabbanan²⁷⁾. — Findet denn nach den Rabbanan beim auf den Tod verletzten nur der Verkauf und nicht auch das Schlachten statt!? - Findet denn nach R. Simôn beim Mischlingtier nur das Schlachten und nicht der Verkauf statt!? Du musst also erklären, er lehre es

^{274.} Zum Genuss, nämlich nach dem Schlachten. 273. Cf. Num. 19,2 ff. gilt also als zum Essen geeignet, obgleich sie effektiv nicht ausgelöst worden ist. 276. Ex. 21,37. 277. Ob es nötig ist, dass beides stattfinden können müsse. 278. Nach dessen Ansicht der Dieb wegen des Schlachtens frei ist. 279. Nach welchen er zur Zahlung des 4- u. 5fachen verpflichtet ist, auch wenn er es geschlachtet hat.

... 11 40

במבירה ליתה אלא תנא מביחה יהיא חדין למבירה 1111-15 1111 Note: 1115-15 Note: 155 155-15 Note: ורבי יוחנן אמר לך האי מאי אי אמרת בשלמא ביאים איזה התנא בריבה ההדא הייא יייבש בה בור אוא אי אביר דבין בן בורו ווינונים ביו בור ביוון וחמשה קשיא כלאים"שה כתיב "ואמר רכא זה בנה אב 780 -כל מקום שנאמר שה אינו אלא להוציא את הכלאים שאני הכא דאמר קרא או לרכות את הכלאים וכל La rent 272 272 in the Right No. 7227 No er auch hinsichtlich des Mischingtiers The same mediation han han not history of and son of והכא מענייניה דקרא"הכא גבי גניכה דכתיב שור 😘 🕽 או שה"שאי אתה יכול להוציא"כלאים מביניהם"או The state of the s דנונה לוד ביינה ברונים ביולים אין ביינה היא היינה היינה ביולים ביולים ביולים היינה ביינה 17. 18. 2012 W 200 27. 27. 27. 27. 27. יכול להוציא "כלאים מביניהם"ונרבי מדסיפא למעם. רישא נמי למעם אדרכה מדרישא לרכות סיפא נמי Now street horassed wath the that the want melian electrolia as are the errores and additional איצטריך למעומי נדמה אלא אי אמרת לרבות"תרי المناجي المالي المالي المالية אלא הא דאמר רבא זה בנה אב כל מקום שנאמר 82'8 - M 27 במי במי במי במי במי 827 M 31 8277 877 2227 18 877 M 30 2.22. II of ~ ~ ~ N 33 הבתוב שיר - 10 M ברביות - 17 M הייני

المرات ال

vom Schlachten und ebenso gilt dies vom Verkauf, ebenso ist auch nach den Rabbanan zu erklären, er lehre dies vom Verkauf und ebenso gilt dies vom Schlachten!? = Und R. Johanan!? Er kann dir erwidern: was ist dies für eine Entgegnung], allerdings ist nach R. Simôn zu erklären, da er hinsichtlich des auf den Tod verletzten nur einen Fall lehrt, so lehrt nur einen Fall, wenn man aber sagen wollte, nach den Rabbanan, so sollte er es doch zusammen lehren: wenn jemand ein Mischingtier oder ein auf den Tod verletztes gestohlen und geschiachtet oder verkauft hat, so muss er dass Vier- und das Fünffache zahlen. - Dies ist ein Einwand. — Wieso ein Mischlingtier, es heisst ja Solar und Raba sagte, dass dies als Hauptnorm dafür diene, dass [das Wort] Schaf überall das Mischlingtier ausschliesse!? Anders ist es hierbei, die Schrift sagt oder, und dies schliesst das Mischlingtier ein. - Ist denn das oder überall einschliessend, es wird ja geiehrt: him Rind eder ein Lamm, ausgenommen ist das Mischlingtier, oder eine Ziege, ausgenommen ist das Abnorme ??! Raba erwiderte:

Hier mit Bezugnahme auf den Inhalt des Schriftverses und dort mit Bezugnahme auf den Inhalt des Schriftverses. Hier, beim Diebstahl, wo es Rind oder Schaf heisst, aus welchen keine Mischlinge hervorgebracht werden können28, ist das oder einschliessend, bei den Opfern aber, wo es Lamm oder Ziege heisst, aus welchen Mischlinge hervorgebracht werden können, ist das oder ausschliessend. — Aber auch bei den Opfern heisst es ja Rind oder Lamm, aus welchen Mischlinge nicht hervorgebracht werden können, sollte es doch hier einschliessend sein!? - Da das zweite [oder]281 ausschliessend ist, so ist auch das erste ausschliessend. — Im Gegenteil, da das erste einschliessend ist, so sollte auch das zweite einschliessend sein!? - Was ist dies [für ein Einwand], allerdings sind, wenn es ausschliessend ist, zwei Ausschliessungen nötig, denn obgleich der Mischling ausgeschlossen worden ist, muss auch das Abnorme ausgeschlossen werden 15, wozu aber sind, wenn man sagen wollte, es sei einschliessend, zwei Einschliessungen nötig, wenn der Mischling eingeschlossen ist, um wieviel mehr gilt dies vom Abnormen!? - Worauf bezieht sich demnach die Lehre Rabas, dies sei eine Hauptnorm, dass [das Wort] Schaf überall Mischlinge ausschlies-

280. Das W. Schaf in Lev. 22,28; cf. Hol. 78b. 281. Lev. 22,27. 282. Wörtl. Aehnliche, das einer anderen Tiergattung ähnlich ist. 283. Solche können durch Kreuzung von Klein- mit Grossvieh nicht erzielt werden. 284. Diese Schriftstelle lautet: Rind oder Lamm oder Ziege. könnte glauben, ein solches sei tauglich, da es von einem Elternpaar derselben Gattung erzeugt worden ist.

se, wenn elwa ant das Opter, so heist es ja bei diesem ausdrucklich: Zum an Lamm, an genommen sind also Mischlinge; wenn elwa auf den Zehnt , so ist dies ja durch [das Worth : von den Opfern zu folgern, und wenn etwa auf das Erstgeborene, so ist dies ja durch [das Wort] ge haver vom Zehnt zu tolgern; oder auch: wenn das Almorme ausgeschlossen ist, denn פא heisst: מתיר בבראים מפני שהיא שה למאי הרבתא הלמוא, ואינות אווי או מואים מפני שהיא שה למאי הרבתא ה nur wenn das Rind und das Erstgeborene das Aussehen eines Rinds haben, um wieviel mehr der Mischling!? Vielmehr, die Lehre Rabas bezieht sieh auf das Erstlehrt: Man darf weder mit einem Kalb, noch mit einem Wild, noch mit einem geschlachteten, noch mit einem innerlich verlet ten [Tier], noch mit einem Mischling, noch mit einem Tragelaphentier auslö- מו בן יונה מאי פי אפריגן שם עולה קביל עילויה שו עולה מוצוס sen'. Worauf bezieht sie sich nach R. Eleâzar, der es mit einem Mischling erlaubt, wie gelehrt wird: R. Eleazar erlaubt es mit einem Mischling, weil er

שה אינו אלא להוציא את הכלאים למאי הרבתא ישיה אי לקדשים בהדיא כתיב בהו""שיר או בשב פרט לכלאים אי למעשר תחת תחת ילים מקדשים אי לבבור הנברה הנברה ילית ממנישר אי נמי נדבה יו מברת לא דבתיב "אך בביר שור עד שיחא היא י שיר ובבורו שור כלאים מבעיא אלא כי איתמר "ברבא ריננין פטר חמיר"בדתנן "אין פודין לא בינגר ולא בהיה ולא בשהישה ולא בשריפה ולא בכלאים ורא בביי ולרכי אלעור דטתיר בכלאים דתנן רבי אביד לך רבי אלעור בי איתמר דרבא לממא שנילד בין המהוד וייבורו כין המכא ודלא כדבי יהישי דאי רבי יהושן משה כשבים ושה עזים נפקא ליה יי עד שידא אביי כבש יאמי כבשה ושהיהה משמאה geborene eines Esels, denn es wird ge- מקלום ברבים לן דאינבר מקלום ברבים colle שבינון: בני רבא הרי נילי ניולה והפריש שור ובא אוור ינב בי בנו ננב נפשון בבבש לרבון ביותר העוף לרבי אלעזר בן עזריה התנן הרי עלי עולה יביא כבש רבי אלעזה בן עזריה אומר"יביא תור שור...לכלאים M 42 בככור M 41 ≥ M 43 בן פרה P 44 אריעור בן 45 M 46 בן פרה P 44 יביא 15 M מאי...עילויה. M 50

als Schaf gilt!? - R. Eleâzar kann dir erwidern: die Lehre Rabas bezieht sich auf ein unreines Tier, das von einem unreinen gezeugt und von einem reinen geworfen wurde' Also nicht nach R. Jehošuâ, denn R. Jehošuâ entnimmt dies aus [den Worten junges Schaf und junge Ziege, nur wenn der Vater ein Schaf und die Mutter ein Schaf ist. - Kann denn ein reines [Tier] von einem unreinen geschwängert werden!? - Freilich, denn es ist uns bekannt, dass nach R. Simôn [ein reines Tier] von einem Einhufer204trächtig werden könne.

Raba fragte: Wie ist es, [wenn jemand gesagt hat,] er nehme auf sich, ein Brandopfer darzubringen, und ein Rind reservirt hat, und einer gekommen ist und es gestohlen hat; kann der Dieb sich nach den Rabbanan mit einem Lamm und nach R. Eleâzar b. Azarja mit einem Geflügel-Brandopfer entledigen? Denn es wird gelehrt: [Sagte jemand,] er nehme auf sich, ein Brandopfer darzubringen, so kann er ein Lamm darbringen; R. Eleâzar b. Âzarja sagt, auch eine Turteltaube oder eine junge Taube. Sagen wir, er habe auf sich ein Brandopfer dem Namen nach 200 genommen,

286. Der vom Vieh zu entrichten ist; cf. Lev. 27,32. 287. Die Untauglichkeit des Mischlings. 288. Das bei beiden (cf. Lev. 22,27 u. ib. 27,32) gebraucht wird u. darauf deutet, dass beide Gesetze in dieser Beziehung einander gleichen. 289. Das sowol beim Gesetz von der Erstgeburt (Ex. 13,12) als auch beim Zehnt (Lev. 27,32) gebraucht wird. 290. Num. 18,17. 291. Mischling, von Vieh u. Wild erzeugt; cf. Bd. i S. 317 Z. 9 ff. 292. Die Erstgeburt eines Esels wird ausgelöst u. der Erlös gehört dem Priester; cf. Ex. 13,13. 293. Dass solches zum Genuss verboten ist; auch bei diesem Gesetz (Dt. 14,4 ff.) wird das W. Schaf gebraucht. 294. Ein solches Tier gilt als unrein; cf. Lev. 11,3 ff. 295. Als solches kann ein Rind, ein Lamm als auch eine Taube dargebracht 296. Der Dieb braucht also nur ein Brandopfer, ein als solches geeignetes werden; cf. Lev. Kap. 1. Tier, zu ersetzen.

או דלמא"מצי אמר ליה אנא מצוה מן המובהר "בעינא למיעבד"חדר פשט גנב פטר עצמו בכבש לרבנן בעולת העוף לרבי אלעזר בן עזריה רב אהא בריה "דרב איקא פתני לה בהדיא אפר רבא הדי שור ובא אחר וענב: פטר עצפי den Rabbanan und mit einem Geflügel-בכבש לרבנן ובעולת העוף לרבי אלעזר בן עזריה: לדן חוץ"באדה מבאה שבו או שהולה לי בי וואן שותפות השוחט ינתנבלה בידו הניחר יהמעקר משלם תשלומי כפל יאינו משלם תשלומי ארבעה

גמרא, מאי חוין מאחד ממאה שבו אמר רב חוץ "מדבר הניתר "עמו בשחיטה ולוי אמר חוץ מגיוותיה וכן תניא במתניתא חוון מגיוותיה מיתיבי "מכרה"חוץ מידה הוין מרגלה חוין מקרגה חוין המשה רבי b. Azarja entledigen. אומר דבר המעכב בשחימה אינו משלם תשלומי ארבעה וחמשה "ושאינו מעכב כשחימה משלם תשלומי ארבעה וחמשה רבי שמעון בן אלעור אומר חוין מקרנה אינו משלם תשלומי ארבעה והמשה בשלכא בשלכה המשה בשלכה SEINER HAND AAS GEWORDEN "IST, ODER ללוי כתנא קמא אלא לרב כמאן אמרי רב דאמר כי האי תנא דתניא רבי שמעון בן אלעזר אומר "מכרה חוץ פידה וחוץ מרגלה אינו משלם תשלומי ארבעה וחמשה חוץ מקרנה חוץ מגיוותיה משלם 25 תשלומי ארבנה וחמשה במאי קמיפלני תנא קמא

בתר האיבעיא + B 53 בעינן P 52 מצי - M 51 דרבא אמר הה P 56 האתר M 55 M 54 פשמה רדבר P 58 ו השוחש...בפל ו M 57 00 M תני דוי במתניתיה VP 61 מכרו מקרנה – 63 א –- ושאינו...ודמשה

oder aber kann [der Eigentümer] erwidern, er wolle das Gebot auf das Allervorzüglichste ausüben? Später entschied er es: Der Dieb kann sich mit einem Lamm nach Brandopfer nach R. Eleâzar b. Âzarja entledigen. R. Aha, Sohn R. Iqas, lehrte es ausdrücklich: Raba sagte: [Wenn jemand gesagt hat,] er nehme auf sich, ein Brand-יותמשה: opfer darzubringen, und ein Rind reservirt hat, und darauf einer gekommen ist und es gestohlen hat, so kann dieser sich mit einem Lamm nach den Rabbanan und mit einem Geflügel-Brandopfer nach R. Eleâzar

> ENN ER ES"MIT AUSNAHME DES HUNDERTSTEN TEILS VERKAUFT HAT, ODER WAR ER MAM BESITZ BETEILIGT, ODER WENN ER ES GESCHLACHTET UND ES IN WENN ER ES GEMETZELT ODER IHM DIE HALSGEFÄSSE AUSGERISSEN HAT, SO MUSS ER DAS DOPPELTE, NICHT ABER DAS VIER-UND DAS FÜNFFACHE ZAHLEN300.

GEMARA. Was heisst: mit Ausnahme des hundertsten Teils? Rabh erklärte: Mit Ausnahme eines Teils, der durch das Schlachten [zum Genuss] erlaubt wird3 '. Levi erklärte: Mit Ausnahme der Wolle. Ebenso wurde auch in einer Barajtha ge-

lehrt: mit Ausnahme der Wolle. Man wandte ein: Hat er es mit Ausnahme eines Vorderfusses, eines Hinterfusses, eines Horns oder der Wolle verkauft, so braucht er das Vier- und das Fünffache nicht zu zahlen. Rabbi sagt, wenn das Schlachten davon abhängt²⁰³, so zahlt er nicht das Vier- und das Fünffache, und wenn das Schlachten nicht davon abhängt, so muss er das Vier- und das Fünffache zahlen. R. Simôn b. Eleâzar sagt, wenn mit Ausnahme des Horns, so zahlt er nicht das Vier- und das Fünffache, wenn mit Ausnahme der Wolle, so zahlt er das Vierund das Fünffache. Allerdings ist Levi der Ansicht des ersten Autors, wessen Ansicht aber ist Rabh!? - Ich will dir sagen, Rabh ist der Ansicht des Autors der folgenden Lehre: R. Simôn b. Eleâzar sagt, hat er es mit Ausnahme des Vorder- oder des Hinterfusses verkauft, so hat er das Vier- und das Fünffache nicht zu zahlen, wenn mit Ausnahme eines Horns oder mit Ausnahme der Wolle, so muss er das Vier- und das Fünffache zahlen. - Worin besteht ihr Streit? - Der erste Autor erklärt: und

^{297.} Das gestohlene Vieh. 298. Vor dem Stehlen. 299. Wenn das Schlachten nicht 300. In den ersten Fällen, weil der Verkauf sich nicht auf das vollvorschriftsmässig erfolgt ist. ständige Vieh erstreckt, in den letzten Fällen, weil dies überhaupt kein Schlachten heisst. 301. Fleisch u. Eingeweide, nicht aber Fell, Wolle, Hörner udgl. 302. Wenn es ein Körperteil ist, von dem

as a holder, vallstandig, oder as cereautt, vollständig, Rabbi dagegen erklärt: und es ser a fire, alles, wovon das Schlachten abhängt, ausgeschlossen ist das, wovon das Schlachten nicht abhängt, der es verkauft, dies gleicht dem Schlachten; R. Simôn b. Eleazar ist der Ansicht, das Horn, das nicht zum Abschneiden bestimmt ist, heisst Zurückgelassenes, und er braucht das Vier-Haar, das zum Abschneiden bestimmt ist, heisst nicht Zurückgelassenes, und er muss das Vier- und das Fünffache zahlen. Und der andere Autor der Lehre des R. Simôn die Hinterfüsse, für die das Schlachten erforderlich ist, heissen Zurückgelassenes, und er braucht das Vier- und das Fünffache nicht zu zahlen, die Hörner und das Haar, für die das Schlachten nicht erforderlich ist, heissen nicht Zurückgelassenes.

R. Simôn b. Eleâzar befindet sich ja mit sich selbst in einem Widerspruch!? Zwei Autoren streiten über die Ansicht des R. Simôn b. Eleâzar.

Die Rabbanan lehrten: Wenn jemand ein verstümmeltes, ein lahmes oder ein blindes [Tier] stiehlt, und ebenso, wenn jemand das Tier von Teilhabern stiehlt, so

משמם כבר "ושבחו כולו בעינן ומברו כולו בעינן ורבי סבר וטבחו מידי דהוי בטביחה לאפוקי מידי דלא הויא בטביחה ומכרו דומיא דטביחה ורבי שמעון כן אלעזר סבר קרנא דלא למגזא קיימא הוי שיור ואינו משלם תשלום ארבעה והמשה גיזותיה דלמיגז קיימי "לא הוי שיור ומשלם תשלום ארבעה וחמשה ואידך תנא דבי רבי שמעון בן אלעזר סבר "ידיו ורגליו דצריכי טביחה הוי שיור ולא משלם"תשלום ארבעה והמשה קרניה וניזותיה דלא' צריכי שכיחה לא הוי und das Fünffache nicht zu zahlen, das ישיור קשיא דרבי שמעון בן אלעזר אדרבי שמעון שיור בן אלעזר תרי תנאי ואליבא דרבי שמעון בן אלעזר: שתנו רבנן 'הגונב"הקיטעת ואת החינרת ואת הסומא וכן הגונב בהמת השותפין חייב ושותפים שגנבו פטורים והתניא "שותפין שגנבו"חייבין אמר רב נחמן \$ """ b. Eleâzar ist der Ansicht, die Vorder- und הא כשותף שגנב מחבירו כאן בשותף א שננב מעלמא איתיביה' רבא לרב נחמן יכול שותף שגנב"מחבירו ושותפין שגנבו יהו חייבין תלמוד לומר ושבחו כולו "בעינן וליכא אלא אמר רב נחמן לא קשיא כאן כשותף שמכח"בדעת חבירו כאן כשותף שמבה שלא בדעת הבירו: בעי רבי ירמיה מכרה חוץ משלשים"יום חוץ ממלאכתה הוץ מעוברה מהו אליבא דמאן דאמר "עובר ירך אמו הוא לא תבעי אינו אינו א 66 M משלם תשלומי אונו א 65 Ten מידי דצריך מביחה אינו משלם M 68 M 70 מידי דל ין מביחה משלם תשלומי או״ח קשיא

P 74 חייב P 73 + M 72

 $^{-1}$ B 77 בעינן - M 76 מעצמו M 75

יום. א יום מהו חוץ ממל מהו חוץ.

ist er schuldig; wenn aber Teilhaber gestohlen haben, so sind sie frei. - Es wird ja aber gelehrt, dass wenn Teilhaber gestohlen haben, sie schuldig sind!? R. Nahman erwiderte: Das ist kein Widerspruch, die eine Lehre spricht von einem Teilhaber, der von seinem Mitbeteiligten gestohlen hat, und die andere spricht von Teilhabern, die von Fremden gestohlen haben. Raba wandte gegen R. Nahman ein: Man könnte glauben, dass wenn ein Teilhaber von seinem Mitbeteiligten und wenn Teilhaber anderwärts gestohlen haben, sie schuldig seien, so heisst es: und es schlachtet, es muss vollständig geschehen, was hierbei nicht der Fall ist!? Vielmehr, erklärte R. Nahman, dies ist kein Widerspruch, die eine spricht von einem Teilhaber, der mit Zustimmung seines Mitbeteiligten gestohlen hat, die andere spricht von einem Teilhaber, der ohne Zustimmung seines Mitbeteiligten gestohlen hat.

R. Jirmeja fragte: Wie ist es, wenn er es mit Vorbehalt von dreissig Tagen³⁰⁵, mit Vorbehalt der Arbeitsleistung^{1,7}, mit Vorbehalt der Geburt³⁰⁷ verkauft hat? Nach demjenigen, welcher sagt, die Geburt gelte als Glied der Mutter, ist dies nicht frag-

die Lebensfähigkeit, also die rituelle Geniessbarkeit des Tiers abhängt. dürfen. 304. In diesem Fall ist er frei, da der verbotene Verkauf sich nur auf einen Teil des Diebstahls erstreckt. 306. Wenn 305. Dass es ihm noch 30 Tage zur Verfügung stehe. 307 Wenn der Käufer es nicht schlachtet, so soll der Ertrag für die Arbeit dem Verkäufer gehören. das Vieh trächtig ist.

צריכה P 71

לך דהא שייר בה כי תבעי לך אליכא דמאן דאמר "דעובר לאו ירך אמו"מאי מימר אמרינן כיון דמחיבה בה הוי שיור או דרכים ביון דרכיברים בינה קאף מא הוי שיור איבא דאפרי ביון דלאו ירך אפי הוא הא הור שינה או דלמא ביין דצריך לאישתהיי בחדה dieser haftet, als Zurückgelassenes gelte, בשודיםה כמאן דשייה בניפה דבי הניקי בני דב הא לא זבין או דלמא מה דובין הא לא שייר תיקו: תנו רבון נוב ונתן המחר יבוד נוב ינדן המחר ... דהולים גוב והקריש גוב והקריש גוב והקרים גוב והחלים גוב והחלים גוב יהחלים גוב יהחלים גוב יהחלים גוב ינהן פונה gilt es, da es nur durch das Schlachten במתנה "נוב ופרץ חובו גוב ופרץ בהקופי גוב ישהה פבלונות"בבית חמיו כשלם תשלומי אדבעה וחמשה מאי קמשמע לן אשמעינן דישא נוב ונהן לאחר וטבה דיש שליה לדבר עבירה אף על גב דבכל פא מו התורה בולה "אין שליה לדבר עבירה הכא יש es gestohlen, verstümmelt und verkauft שליה לדבר עבירה מאי טעמא "וטבהו ומכרו מה 🏎 מבירה דלא אפשר דלאו על ידי אחר את מביחה על ידי אחר מחייב כיפא אשמעינן גגב וחקדיש "מה לי מכרו לחדיום מה לי מכרו רשמים:

ימבר היין פרשיתם (ב.ב. ברשות הבעלים ושבה 'פבר היין פרשיתם (ב.ב. ביין פרשיתם (ב.ב. או שגנב חיין מרשיתם ישבח ימכר ברשיתם או שגנב וטבח ומכר חוץ מרשותם משלם תשלומי ארבעה וחמשה אבל גנב וטבח ומכר ברשותם פטור:

222 - M 81 אי...אמו — M 80 האי...אמו — M 79 אנב ופ"ח | 83 M לחמיו 34 M או ניבר: — M או ניבר: .: 22 P 87 נמי | B 86 ואשמעיגן סיפא + M 85

es verschenkt, gestohlen und damit eine Geldschuld bezahlt, gestohlen und damit eine Warenschuld bezahlt, gestohlen und es seinen Schwiegereltern als Geschenk übersandt hat, so muss er das Vier- und das Fünffache zahlen. — Was neues lehrt er uns damit!? - Im Anfangsatz: wenn er es gestohlen, einem anderen gegeben und dieser es geschlachtet hat, lehrt er uns, dass es einen Boten für eine verbotene Handlung gebe; obgleich es hinsichtlich der ganzen Gesetzlehre als Grundsatz gilt, dass es für eine verbotene Handlung keinen Boten gebe, so gibt es hierbei wol einen Boten für die verbotene Handlung, denn es heisst: und es schlachtet oder verkauft, wie der Verkauf ohne Beteiligung eines anderen nicht möglich ist, ebenso ist er auch wegen des Schlachtens mit Beteiligung eines anderen schuldig. Im Schlußsatz lehrt er uns den Fall, wenn er gestohlen und es dem Heiligtum geweiht hat, dass es nämlich einerlei sei, ob er es einem Profanen oder dem Himmel verkauft hat.

TWENN ER ES IM GEBIET DES EIGENTÜMERS GESTOHLEN UND AUSSERHALB SEINES GEBIETS GESCHLACHTET ODER VERKAUFT, ODER AUSSERHALB SEINES GEBIETS GESTOHLEN UND INNERHALB SEINES GEBIETS GESCHLACHTET ODER VERKAUFT, ODER AUSSERHALB SEINES GEBIETS GESTOHLEN UND GESCHLACHTET ODER VERKAUFT HAT, SO MUSS ER DAS VIER- UND DAS FÜNFFACHE ZAHLEN; WENN ER ES ABER INNERHALB SEINES GEBIETS GESTOHLEN UND GESCHLACHTET ODER VERKAUFT HAT, SO IST ER

lich, denn er hat ja etwas zurückgelassen, iraglich ist es nur nach demjenigen, welcher sagt, die Geburt gelte nicht als Glied der Mutter. Sagen wir, dass es, da es an oder aber gilt es, da es später getrennt wird, nicht als Zurückgelassenes? Manche lesen: Gilt es, da es kein Glied der Mutter ist, nicht als Zurückgelassenes, oder aber derselben [zum Genuss] erlaubt wird, als Zurückgelassenes? — Die Frage bleibt dahingestellt.

R. Papa fragte: Wie ist es, wenn er hat? Sagen wir, er hat ja nicht das verkauft, was er gestohlen hat, oder aber, er hat ja von dem, was er verkauft hat, nichts zurückgelassen? — Die Frage bleibt dahin-

Die Rabbanan lehrten: Wenn er es

gestohlen, einem anderen gegeben und die-

ser es geschlachtet, gestohlen, es einem anderen gegeben und dieser es verkauft hat,

gestohlen und es dem Heiligtum geweiht, gestohlen und es auf Borg verkauft, gestohlen und es eingetauscht, gestohlen und

TRILL WINN IS MIN HERANMENT IN CHERT THE FIGURE MERS MIRENDET IST. SO IS THE MAIN WINN IN IS ADDRESSORIE CHOOLS HAT, ODER WISSLESS MEHDENTR is vis how Gilling the Light Units a HERALS G. 1994 X HAD, ALL ALAND 1 187, SO 187 TR SCHILLIO WINN THE IS MUN YUSLÖ-SUNCE SUNTS TREFORMENT NEW SOUNS, MI-NIM GLÄUMGER, EINEM UNBEZAHLTEN HUTTER, ODER HINEM MIETER GEGEBEN HAT, UND US, ALS DIESER ES AN SICH ZIE-HEN WOLLTE, IM GEBIET DES EIGENTÜ-MERS VERENDIT IST, SO IST ER FREI; WENN DR US ABER HOCHGEHOBEN HAT, 15 ODER WENN ES NACHDEM ER ES AUS DEM GEBHIT DES EIGENTÜMERS HERAUSGEZO-GEN HAT, VERENDET IST, SO IST DER DIEB SCHULDIG.

השבור ובחוקה כך שבירות נקנית בככן בשמר sie 20 בשמר ובחוקה כך שבירות נקנית בככן das Ansichziehen auch bei den Hütern angeordnet oder nicht? R. Jemar erwiderte: Komm und höre: Wenn er es zur Auslösung seines erstgeborenen Sohns, einem Gläubiger, einem unbezahlten Hüter, einem Entleiher, einem Lohnhüter oder ei-

מור בישבו יוצא יכת ברשית הבעלים פטיר הגביהי אן דוביאו מרשית בעלים ימה דיוב נחני בבבירית The Manage therent Did when The same the same ילימיבר ידוד ביישר ביישר ביישר ביישרה ביייר ביידר الما المالية ا

المراد ال المراجع المراج - In house planner and advance and point of בשומרין אמר ליה לא נגב"הא תנא ליה רישא תנא היבה בינה היות היותר בינה בינה שינה בינה שובר אבר ליה רב אשי לא תדחייה כזה לי גגב בינים היות שונה כין לי גוב שונה בינים היות בינים אלא לאו שומה ושמע מינה תיקנו משיכה בשומרין שמוני מינה "אותמר נמי אמר רבי אועור בדוך שתיקנו משיבה ביקוחות כך תיקנו משיכת בשימרין תניא נמי חכי כדרך שתיקנו משיכה כלקוחות כך תיקני בשיכה בשומרין וכשם שהקהקין נקנית בבם

> דקרקע: אמר רכי אלעזר ראותו שהשמין בהורשין ש או רשות או רשות או רשות או רכושא M 89 בושא או רכושא או רכושא אבב + M 92 הוין - M 91 90 M + ייוצא שמואל ב״ר יצחק. M 94 שמואל ב״ר יצחק. M 93

משלשלי בני ששרא נינהו אמר רב"חסדא שכירות

Collb ובחוקה שבירות דמאי אילימא "שבירות דמשלטלין

nem Mieter gegeben hat und es, als diese es an sich ziehen wollten, im Gebiet des Eigentümers verendet ist, so ist er frei; wahrscheinlich doch der Hüter³¹⁰, somit ist hieraus zu schliessen, dass sie auch bei den Hütern das Ansichziehen angeordnet haben. Jener entgegnete: Nein, der Dieb. - Dies lehrt er ja schon im Anfangsatz? -Er lehrt von einem Dieb, der es aus dem Haus des Eigentümers stiehlt, und von einem Dieb, der es aus dem Haus des Hüters stiehlt. R. Aši sprach zu ihm: Weise ihn nicht ab, es ist ja einerlei, ob der Dieb es aus dem Haus des Hüters oder der Dieb es aus dem Haus des Eigentümers stiehlt. Vielmehr wird hier vom Hüter gesprochen, und man schliesse hieraus, dass sie bei den Hütern das Ansichziehen angeordnet haben; schliesse hieraus. Es wurde auch gelehrt: R. Eleâzar sagte: Wie sie das Ansichziehen bei Käufern angeordnet haben, so haben sie das Ansichziehen auch bei den Hütern angeordnet. Desgleichen wird auch gelehrt: Wie sie das Ansichziehen bei Käufern angeordnet haben, so haben sie das Ansichziehen auch bei den Hütern angeordnet, und wie Grundstücke durch Geld, [Verkaufs]schein und Besitznahme erworben werden, ebenso werden sie auch beim Mieten durch Geld, Schein und Besitznahme erworben. - Bei welchem Mieten, wenn beim Mieten von Mobilien, so werden ja solche nicht durch einen Schein erworben!? R. Hisda erwiderte: Bein Mieten von Grundstücken.

R. Eleâzar sagte: Wenn man ihn gesehen hat, wie er sich in einem Gebüsch

^{308.} Da er es durch das Hochheben, bezw. durch die 307. Da er es nicht erworben hat. Transportation erworben hat. 309. Dass sie erst dann für das anvertraute Vieh verantwortlich sind. 310. Wenn er es an sich ziehen wollte.

יאבו השבה השבים אבנה הבשה הבשה אבני הוא לא משך אמר רב הכדא שהבישה בביל"אברי וביון דומודו בולן דוא ביון דקא במברי בביידו לובי נגב הוא ואלא גולן היכי דפי אפר רבי אבהו בגין בנוהו בן יחידע שנאפר "יינול את החנית פיד המצרי ויהרגהו בהניתו רבי יוחגן אמר כנון בעלי ראשי ההרים ויגולו [את] כל אשר יעבר עליהם בדרך ורבי אבהי כאי בעכא לא אבר בהאי אבר ורבי איטמורי לא גולני נינהו ורבי R. Abahu erwiderte: Zum Beispiel Bena-יוחנן הא דקא משמרי דלא ניחזינהו אינשי וניערקו מניהו: שאלו תלמידה את רבן החנן בן זכאי מפני מה ההמירה תורה בננב יותר מנולן אמר להן זה השוה כבוד עבד לכבוד קונו וזה לא השוה 15 כבוד עבד לכבוד קונו כביכול עשה עין של בשה כאילו אינה הואה ואוון של כשה כאילו אינה "שומנה שנאמר "הוי המנמיקים מהו לכתר נצה 20.75 mg ונו וכתיב "ניאמרו לא יראה יה ולא יבין אלהי 1989 ינקב ובתיב "כי (אברו) עוב הו את הארץ (כי) אין פ.פ.ב [ה] הואה: הניא אמר רבי מאיר משלו משל משום רבן גמליאל למה הדבר דומה לשני בני אדם שחיי בעיר מועשו משתה אחד זימן את בני העיר ורא זימן את בני המלך ואחד לא זימן את בני העיר ולא את בני הפלך איזה פחן עונשו מרובה הוי אופר יבני הכיר ולא זיפן את בני הכיר: אמר רבי מאור בא וראה כמה גדול כה של מראבה שור שבישלו ממלאכתו חמשה שה שלא בישלו אמרי | 96 M מטמר : P 97 הדרד

+ B 1 אהת + M 100 אומעת B 99

versteckt und da geschlachtet oder verkauft hat, so muss er das Vier- und das Fünffache zahlen. - Weshalb denn, er hat es ja nicht an sich gezogen!? R. Hisda erwiderte: Wenn er es mit einem Stock angetrieben hat. - Wenn man ihn gesehen hat, so gilt er ja als Räuber!? - Da er sich vor ihnen versteckt hat, so gilt er als Dieb. - Wer gilt demnach als Räuber? jahu, der Sohn Jehojadâs, von dem es heisst: Er raubte den Speer aus der Hand des Migri und erschlug ihn mit seinem Speer. R. Johanan erklärte: Zum Beispiel die Leute von Sekhem, wie es heisst:313 Die Bürger von Sekhem stifteten auf den Höhen der Berge Wegelagerer gegen ihn auf, und sie beraubten jeden, der auf dem Weg an ihnen vorbeizog. - Weshalb entnimmt es R. Aba-20 hu nicht aus diesem Schriftvers? - Er kann dir erwidern: da sie sich verborgen hielten, so gelten sie nicht als Räuber. Und R. Johanan!? - Sie hielten sich verborgen nur aus dem Grund, damit die Leu-

Die Schüler fragten R. Johanan b. Zakkaj: Weshalb hat es die Schrift mit einem Dieb strenger genommen als mit einem Räuber? Dieser erwiderte ihnen: Der eine verglich die Achtung des Dieners mit

זיבון der Achtung des Herrn, der andere verglich nicht die Achtung des Dieners314 mit der Achtung des Herrn. Er tat so, als - wenn man so sagen kann - sehe das Auge des Unteren³¹⁵nicht, oder höre das Ohr des Unteren nicht; wie es heisst:³¹⁰ Wehe denen, die ihre Plane vor dem Herrn tief verbergen &c. Ferner heisst es: 317 Sie sagten: der Herr sieht es nicht und der Gott Jagobs merkt es nicht. Ferner heisst es:318 Sie denken, der Herr hat das Land verlassen, Gott sieht es nicht.

מבגזלן

עובש. M 2

Es wird gelehrt: R. Meir sagte: Im Namen R. Gamaliels sagten sie ein Gleichnis, womit dies zu vergleichen ist. Einst waren zwei Leute in einer Stadt, die ein Gastmahl veranstalteten; einer lud die Bürger der Stadt ein, aber nicht die Söhne des Königs, und der andere lud weder die Bürger der Stadt noch die Söhne des Königs; wer verdient eine grössere Strafe? - doch wol der, der die Bürger der Stadt, und nicht die Söhne des Königs lud.

R. Meir sagte: Komm und sieh, wie gross die Bedeutung der Arbeit ist; für ein Rind, das er von der Arbeit gestört hat, muss er fünf, und für ein Schaf, das er

^{311.} Ein im Wald weidendes Vieh. 312. iiSam. 23,21. 313. Jud. 9,25. schämte od. fürchtete sich vor Menschen, nicht aber vor Gott. 315. Euphemistisch für Höchsten: 316. Jes. 29,15. 317. Ps. 94,7. 318. Ez. 9,9.

meht von der Arbeit gestört hat, muss er ana Jahlen, R. Johanan b Zalakaj sagte: Komm und sich, wie bedeutend die Elire der Menschen ist, für ein Rind, das zu Luss ging, muss er fünt, für ein Schaf aber, das er auf der Schufter trug, muss er vier zahlen

AN DARK KEIN KIRINAH IM JISKA-EL HILLYD TCHIEN, WOLVER DARK MAN ES IN STRIED UND IN DEN STEPPEN III DES JISRAFLLANDS. MAN DARF IN JERU-SALEM KLINE HÜHNER ZÜCHTEN, WEGEN DER HEILIGEN OPIER; PRIESTER DÜR-FEN DIES IM GANZEN JISRAÉLLAND NICHT, אכל מגדלין במדבר שביתודה ובמדבר שבספר עכי או Reinheit. Nir- אבל מגדלין במדבר שביתודה ובמדבר שבספר עכי GENDS DARF MAN SCHWEINE ZÜCHTLN. Man darf keinen Hund Großziehln, ES SEL DENN, DASS ER AN EINER KETTE GEFESSELT IST. MAN DARF KEINE TAUBEN-SCHLINGEN LEGEN, ES SEI DENN, DREISSIG 20 RISTERN VON EINER BEWOHNTEN GE-GEND .

GEMARA. Die Rabbanan lehrten: Man darf im Jisraélland kein Kleinvich züchten, wol aber dart man dies in den Wäldern של נימץ לא נימץ לא נימא שלו ליה תלתין יומין לא נימא ש des Jisraéllands; in Svrien sogar in bewohnten Gegenden, und selbstverständlich im Ausland. Ein Anderes lehrt: Man darf im Jisraelland kein Kleinvieh züchten, wol aber in den Steppen von Judäa und in den gleich sie gesagt haben, dass man kein

Steppen der Grenze von Akko. Aber ob-M 19 יומין י 20 M יומין. Kleinvieh züchten dürfe, so ist es dennoch erlaubt, Grossvieh zu züchten, weil man der Gemeinde nur dann eine erschwerende Bestimmung auferlegt, wenn die Majorität derselben sie ertragen³²⁴ kann. Kleinvieh kann man aus dem Ausland importiren, Grossvieh kann man nicht aus dem Ausland importiren. Und obgleich sie gesagt haben, dass man kein Kleinvieh züchten dürfe, so darf man solches dennoch dreissig Tage vor dem Fest oder vor einem Hochzeitsmahl für seinen Sohn halten, nur darf man das letzte keine dreissig Tage³²⁵halten. Man könnte nämlich glauben, dass man, da es vom Kauf bis zum Fest keine dreissig Tage sind, es auch nachher bis

319. Aus Schonung der Gärten u. Felder. 320. Weil sie im Mist herumwühlen u. levitisch veruureinigende Knochen von Leichen aufwühlen können. 321. Ein Ris hat ca. 266 Ellen; cf. Bd. ij S. 944 N. 74. 322. Damit keine fremden Tauben eingefangen werden. 323. Diese Stadt lag an der äussersten Grenze des Jisraéllands. Statt מפר עכו ist viell. בפר עכו lesen, da dieser Name im T. sehr oft vorkommt (cf. Bd. iij S. 482 Z. 14 ff.); übrig. haben manche Codices כפר עמאוקו bezw. כ עמאוקו 324. Das Grossvieh ist zur Arbeitsleistung unentbehrlich. 325. Mit dem Ablauf des Festes erlischt die Frist, obgleich man das zuletzt gekaufte Vieh erst wenige Tage hat.

zum Vollwerden von dreissig Tagen halten dürfe; vielmehr darf man es, sobald das

מפראכתו ארבייה אמר רבי יוחגן בן וכאי בא יראה בבוד נדול בבוד דבריות שור שודך בוניי דבשה שה שהרביבו על בתיפו 'ארבעה:

וויין בינדלין בהמה דקה בארין ישראל אבר בוצבו בבונה בהובונות הב אנו והבונה און בינדהן תרניילן בירושלים ניפני הקדשים ירא בהנים בארין ושראל ניפנו המהרית אין מנדיין הזיריי בב הלום בא הבין אים אני נובוב אין הוב ב תיה קשיר בשלשלת אין פירסון נישובים ליינים אלא אם כן היה החיק מי הישים שלשים רים:

المد الله الما الما الماليا المالية בארין ישראר אבל מגדלין בהורשין שבארין ישראל בניבון מביני בינים יאו ביני בינים בינים אובנים תניא אידך אין מנדלין בחמה דקה באדין ישראל ואת צל פי שאמרו אין מגדלין בחמה דקה אבל בעדלין בחמה גבה לפי "שאין גוורין גוירה על הצבור אלא אם כן רוב צבור "יכולין לעכוד בה "בחמה דקה אפשר לחביא מהוצה לארן בחמה נבה אי אפשר להביא מהוצה לארון "ואף עד פי משחה הוא מבדלין בהמה דקה אבל משחה הוא קודם לרגל שלשים יום וקודם משתה כנו שלשים יום וכלכד שלא ישהה את האחרונה שלשים יום דכלקא דעתך אמינא דאי נפק ליח רגל ומכי זבנה תלתין משרא שרי ליה לשהויי אלא כיון דגפק ליה

M 6 ייבארין M 5 בו M 4 2278 P 3 125 P 7 יבשבין M 9 א התרובות M S במדברות שביה ובמדברות שבכפר עמיקון ואף P 11 יכול מרן M 14 ייארין -- M 13 אם שהכהמה M 12 ים בהן או 16 ਲਾਜ = 15 M 17

דנה לא בבני ליה לשהיי "והבבה לוקה ושוום Fol.80 לוקה "ושוחה ובלבד שלא ישהה הענונה שבהן שלשים יום: "שאלי תלמידיו את רבן גמליאל מהן 8 18 לגדל אמר להן מותר"והתנן אין מגדלין אלא הכי الما الماد ا שלא תצא ותרעה בעדר אלא קושרה בכרעי הממה: "תנו רבנן מעשה בהסיד אהד שהיה גונה מלבן לבו לבו לבו ושאלו לרופאים ואמרו אין דו הקנה עד שינק הדב "רותה משהרית לשהרית והביאו"לו עז וקשרו לו 10 בכרעי המטה והיה יונק ממנה משחרית לשחרית לימים נכנסו חביריו לכקרו כיון שראו אותה העז קשורה בכרעי המטה חזרו לאהוריהם ואמרו[®]לסטים מזויין בביתו של זה ואנו נכנסין אצלו ישבו ובדקו ולא מצאו בו אלא אותו קון של איתה הקו ואם 15 הוא בשעת מיתתו אמר יודע אני שאין בי עון אלא"עון אותה העז שעברתי על דברי חברי: אמר רבי"ישמעאל מבעלי בתים שבגליל"העליון הין בית אבא ומפני מה הרבו"שהיו מרעין בהורשין ודנין דיני ממונות ביחיד ואף על פי שהיו להם הורשים ברין דרך לכתיהם שדה קמנה היתה ומעבירין דרך holte man ihm eine Ziege, die man an den 'תנו רבנן רועה שעשה תשובה אין מהייבין פ אותו למכור מיד אלא מוכר על יד על יד'וכן גר שנפלו לו כלבים וחזירים"ברשותו אין מחייבין אותו למכור מיד אלא מוכר על יד על יד וכן מי שנדר היקח מיבין אותו בארץ ישראל אין מהייבין אותו merkten, kehrten sie um und sprachen: -, 1 - M 23 את + M 22 ושוחט P 21 לעו M 26 אין לעו P 25 אין לעו M 24 אין M 24 של של M 28 בלבד + M 27 B 00 לסטים

M 30 שמעון שוורי V 29 אותו העו שחורי אותו העו שהורי

B 33 רעליון 13 M 32 מפני א 33 וכן - H 33 העליון

בירושתו. זו מאבי אין " 34 M בית וריקה.

Fest verstrichen ist, nicht mehr halten. Ein Schlächter darf fortwährend kaufen und schlachten, kaufen und halten", jedoch darf er das einzeln Zurückbleibende327keine dreissig Tage halten.

Die Schüler fragten R. Gamaliél: Darf man [ein Kleinvieh] züchten? Er erwiderte ihnen: Es ist erlaubt. Es wird ja abei gelehrt, dass man nicht züchten dürfe? Vielmehr, sie fragten wie folgt: darf man halten? Er erwiderte ihnen: es ist erlaubt, nur darf man es nicht hinauslassen, um mit der Herde zu weiden, vielmehr binde man es an den Fuss des Bettes.

Die Rabbanan lehrten: Einst war ein Frommer, der an Brustschmerzen litt, und als man die Aerzte befragte, sagten sie, es gebe für ihn kein anderes Mittel, als dass er jeden Morgen warme Milch sauge. Da Fuss seines Bettes band, und er saugte von dieser jeden Morgen. Eines Tags besuchten ihn seine Kollegen, und als sie die am Fuss seines Bettes angebundene Ziege be-Ein bewaffneter Räuber befindet sich in diesem Haus, und wir sollen zu im hineingehen!? Darauf liessen sie sich nieder und untersuchten [seine Handlungen]; sie fanden aber keine andere Sünde an ihm haften, als die Sünde mit dieser Ziege. Auch

er sprach bei seinem Hinscheiden: Ich weiss, dass an mir keine andere Sünde haftet, als die Sünde mit jener Ziege, indem ich die Worte meiner Kollegen übertreten habe.

R. Jišmâél sagte: Meine Vorfahren gehörten zu den Hausbesitzern von Obergaliläa, und diese sind nur deshalb zerstört worden, weil sie ihr [Kleinvieh] in den Wäldern weiden liessen und in Geldsachen328 vor einzelnen Richtern verhandelten. Sie hatten zwar Wälder in der Nähe ihrer Wohnungen, aber dazwischen lag ein kleines [fremdes] Feld und sie liessen [das Vieh] über dasselbe gehen.

Die Rabbanan lehrten: Wenn ein Hirt Busse tut, so verpflichtet man ihn nicht, [seinen Viehbestand] sofort zu verkaufen, vielmehr kann er ihn nach und nach verkaufen. Ebenso verpflichtet man einen Proselvten, dem Hunde und Schweine als Erbschaft zugefallen sind, nicht, diese sofort zu verkaufen, vielmehr kann er sie nach und nach verkaufen. Ebenso verpflichtet man einen, der gelobt hat, im Jisraélland ein Haus zu kaufen, oder eine Frau zu nehmen, nicht, es sofort zu tun, sondern

^{326.} Bis zum Markttag; die La. שוחש, ist wahrscheinl. ein Druckfehler. 327. Von der letzten 328. Die vor ein Dreimännergericht gehören; cf. Bd. vij S. 3 Z. 1 ff.

his er Passende gefunden hat Einst etconnete es neh, dass cine Fran, die ihr Solm sehr largerte, autsprang und schwor: keinen, der her inkommt, wei e ich ab; da drängten sich unwundige Leute an sie her- 5 an. Als die Sache vor die Weisen kam, sprachen sie: Diese dachte nur an einen tur sie würdigen. Wie sie gesagt haben, dass man kein kleines Vieh züchten dürfe, so sagten sie auch, dass man kein kleines איבא דאפרי "חרוא דקפיני שקיה הריא ביני ביני Wild halten dürte. R. Simon sagt, man darf Dorfhunde, Katzen, Affen und Heckenwiesel halten, weil sie das Haus säubern. Welche heissen Heckenwiesel!? R. Jehuda erwiderte: Das Sarçatier ; manche lesen: 15 das Harzatier ; dessen Schenkel sind dünn und es hält sich zwischen den Rosenhekken auf. - Welches heisst sonst Kriechtier? Dessen Schenkel kurz sind.

R. Jehuda sagte im Namen Rablis: 20 Wir verhalten uns in Babylonien hinsichtlich des Kleinviehs wie im Jisraelland. R. Ada b. Ahaba sprach zu R. Hona: Wie verhält es sich mit deinem? Dieser erwiderte: Meines hütet Hoba'. Jener sprach: 25 Will Hoba ihre Kinder begraben"? Während der ganzen Lebensdauer des R. Ada b. Ahaba erhielten sich R. Hona keine Kinder von der Hoba. Manche lesen: R. Hona sagte (im Namen Rabhs): Seitdem Rabh nach Babylonien gekommen ist, verhalten wir uns in Babylonien hinsichtlich des Kleinviehs wie im Jisraélland.

Rabh, Semuél und R. Asi gingen einst zu einem Beschneidungsfest, manche sa-

באשה אחת שחיה כנה מיצר לה וקפצה ונשבעה כל כיו שיכא איני מחזירתו וקפצו עליה בני אדם שאינן מהוונין וכשבא הדבר אצל הכמים אמרו לא נתבוונה זו אלא לחגון לה בשם שאמרי אין מנדלין בהמה דקה כך אמרו אין מגדלין חיה דקה רבי "שמעון" אומר מגדלין כלבים"כופרין וחתולים וקופין והולדות סנאים מפני שעשויים לנקר את הבית מאי הולדות סנאים אמר רב יהודה שרצא הרצא חרדיני מאי שרצא דמתתאי שקיה: אמר רב"יהידה אפר רב עשינו עצמנו בבבל בארץ ישראל לבחמה דקה "אמר ליה רב אדא בר אהבה לרב הונא דידך באי אמר ליה דידן קא מינמרא להו"הובה אמר ליה 'היכה תקברינהו לבנה כולהו שניה דרב אדא בר אחבה לא אקיים זרקא לרב הונא מחובה איכא דאמרי אמר רב הונא"אמר רב עשינו עצמנו בכבל פארין ישראל לבחמה דקה °מכי אתא רב לבבל: רב ושמואל ורב אפי איקלעו לבי שבוע הבן ואמרי לה לבי ישוע הבן רב לא עייל קמיה דשמואל מטואל לא עייל קמיה דרב אסי רב אסי לא עייל coll קמיה דרב אמרי מאן נתרה נתרה שמואל וניתי רב ורב אסי ונתרה רב או רב אסי רב מילתא בעלמא הוא דעבד ליה לשמואל משום ההוא מעשה דלטייה אדבריה"רב עליה אדהכי והכי אתא שונרא קטעיה לידא דינוקא נפק רב ודרש התול מותר להורגו ואכור לקיימו ואין בו משום גזל ואין בו משום השב אבידה לבעלים וכיון דאמרת מותר להורגו עלי א 37 שבא דבר M 36

ריקה מיד עד שימצא את ההוגנת לו ימעשה

בופריים M 40 בופריים --- M 39 השמעאר B 38 אר V 42 ארצא M 44 1 - B 43 א הוצא M 41 דידן M 46 חיבה מחיבה M 47 שמ וכיפרח אם וכיפרח שמ וכיפרח M 49 7 % M 48 M 50

gen, zu einem Geburtsfest. Rabh trat nicht vor Semuél ein, Semuél trat nicht vor R. Asi ein und R. Asi trat nicht vor Rabh ein. Da überlegten sie, wer später eintrete - Semuél bleibe zurück. Rabh und R. Asi sollen zuerst eintreten, und zwar einer von beiden nachher. Rabh tat dies nur aus Zuvorkommenheit gegen Semuél332, denn wegen jenes Ereignisses, wo er einmal einen Fluch über ihn ausgesprochen³³³hatte, ordnete er sich ihm unter. Währenddessen kam eine Katze und biss dem Kind eine Hand ab. Darauf trug Rabh vor: Eine Katze darf man töten, aber nicht halten; bei dieser hat das Verbot des Raubs und das Gebot des Wiederbringens eines verlorenen Gegenstands zum Eigentümer nicht statt. - Wenn es schon heisst,

330. Die 332. Der

^{329.} Dieser Name lässt sich nicht feststellen; in der Lesart schwankt der T. selber. 331. Dass sie, statt die Kinder zu erziehen, sich mit den Tieren abgibt. 333. Cf. Bd. i S. 575 Z. 2. der jüngste unter ihnen war.

eccional monory food o mono constant monte o an empe blod איסורא ליכא "לקמשמע לן אמרי וכיון דאמרת אין merican masses and early and annex after me masses and in the me i אבידה לבעלים אמר רבינא לעורו מיתיבי רבי educates stated present separat models may ple ou sociedoss וקופין וחולדות כנאים מפני שעשויין לנקר את הבית לא קשיא הא כאוכמא הא בהיורא והא מעשה Posse mem lenden un leduche mem mom leduche men מבעיא בעיא ליה רבינא דבעי רבינא אוכמא בר היורא מהו כי קמבעיא ליה לרכינא באוכמא בר bina erwiderte: Das Fell. Man wandte ein: חיורא כר אוכמא מעשה דרב "באוכמא בר חיורא المادي المادا المادات אחא כר פפא משום רבי אכא בר פפא משום רבי אינה בר בינו יותר בר אבור בר אבור בר בינו משום רבי חייא כר פפא משום רבי אחא כר פפא ואמרי לה אמר רבי אבא כר פפא משום רבי אחא --- Contain NES -= Nesses --- --- ---- NES ---החיכוך בשכת ודלת הנגעלת לא במחרה תפתח והלוקה בית בארץ ישראל כותבין עליו אונו אפילו 2 בשבת מיתיכי "ושאר "פורעניות המתרגשות ובאות Tan.14° "על הצבור כגון היכוך הגב זכוב צירעה ויתוש ושילוח נחשים ועקרבים לא חיו מתריעין אלא צועקים לא קשיא כאן בלח כאן ביבש"דאמר רבי יהושני בן לוי "שחין שהביא הקדוש ברוך הוא ניל פסג או בשנים שנאמר 'ויהי מבחוין ויבש מבפנים שנאמר 'ויהי aber mit einer schwarzen, Tochter einer (ה)שחין אבעבעת פרח באדם ובבחמה ודלת הננעלת לא במהרה תפתח"מאי היא מר זומרא אמר"םמיכה

אברי M 52 מותר להור׳ בב ה אברי – M 51 M 56 בל מעי 55 א לעילם כגון 54 א בל מעי .- .- м 58 пр м 57

dass es gestattet sei, sie za töten, wozu heisst es weiter, dass es verboten sei, sie zu halten!? Man könnte glauben, es sei nur erlaubt, sie zu töten, jedoch nicht ver-5 boten. [sie zu halten,] so lehrt er uns. Wenn es schon heisst, dass bei dieser das Verbot des Raubs nicht statt habe, wozu heisst es weiter, dass man sie dem Eigentümer nicht wiederzubringen brauche!? Ra-R. Simôn b. Eleâzar sagte: Man darf Dorfhunde, Katzen, Affen und Heckenwiesel halten, weil sie das Haus säubern!? — Das ist kein Einwand, das eine gilt von einer schwarzen, das andere gilt von einer weissen334. Beim Ereignis mit Rabh war es ja aber eine schwarze!? Es war eine schwarze, Tochter einer weissen. — Aber hinsichtlich einer solchen fragte ja Rabina, denn Rabina fragte, wie es sich denn mit einer schwarzen, Tochter einer weissen, verhalte!? — Rabina fragte hinsichtlich einer schwarzen, Tochter einer weissen, Tochter einer schwarzen, das Ereignis mit Rahb geschah

R. Abba b. Papa im Namen des R. Ada b. Papa, manche sagen: R. Abba b. Papa sagte im Namen des R. Hija b. Papa im Namen des R. Alia b. Papa, und manche sagen: R. Abba b. Papa sagte im Namen des R. Aha b. Papa im Namen des R. Hanina b. Papa: Man darf am Sabbath wegen der Krätze lärmblasen. Die Tür, die geschlossen ist, wird nicht so schnell geöffnet. Wenn jemand im Jisraélland ein Haus kauft, so schreibe man ihm den Verkaufsschein selbst am Sabbath. Man wandte ein: Wegen anderer Plagen, die über die Gemeinde hereinbrechen, zum Beispiel Krätze, Heuschrecken, Fliegen, Hornisse, Mücken und Aufreizungen von Schlangen und Skorpionen, pflegt man nicht lärm zu blasen, sondern zu flehen335!? - Das ist kein Einwand, das eine gilt von feuchter, das andere gilt von trockner330. Denn R. Jehošuâ sagte: Die Krätze, die der Heilige, gebenedeiet sei er, über die Miçrijim gebracht hatte, war feucht von aussen und trocken" von innen, denn es heisst: 138 Und es entstand aufbrechender Grind und Blattern an Menschen und Tieren. - Was heisst: die Tür, die geschlossen ist, wird nicht so schnell geöffnet? Mar-Zutra erklärte: Die Ordination339. R. Aši erklärte: Wem es schlecht

weissen, Tochter einer weissen.

R. Aha b. Papa sagte im Namen des

334. Eine solche ist bösartig. 335. Ersteres geschieht durch öffentliche Veranstaltungen, letzteres durch Einzelgebete. 336. Diese ist schmerzhafter. 337. Lästig u. schmerzhaft. 339. Wer sie einmal nicht erhalten hat, erhält sie so leicht nicht mehr. 338. Ex. 9,10.

poly, domegant es mulit so schied out R. Tha ans Diplite ork line Dem gelit es memals gut Die ist aber nichts, R. Aha aus Diplite spright nin von ich selbst. Wenn jemand em Haus im Jisraelland kauft, so 5 seinerbt man ihmeden Verkantsschein selbst am Sabhath Wie ist dies möglich!? Vielmeln, wie Raba dort erklärt hat, man sige cinem Nichtjuden und er tue dies, ebenso sage man es auch hierbei einem 10 Nichtjuden, und er tue dies. Und obgleich es des Foiems wegen auch verboten ist, einen Nichtjuden zu beauttragen, so haben die Rabbanan dies dennoch nicht verboten,

R. Semuel b. Nahami sagte im Namen R. Jonathans: Wenn jemand eine Stadt im Jisraelland kauft, so nötigt man ihn, einen Weg an allen vier Seiten zu errichten, wegen der Kolonisirung des Jisraél- מפסיג ועולה מפסיג ועלה מפסיג של התרכים והתועה בין הברמים מפסיג ועולה lands.

Die Rabbanan lehrten: Zehn Bestimmungen traf Jehošuâ : dass man [das Vieh in fremden] Wäldern weiden darf; dass man Holz in [fremden] Feldern sammeln darf; das man Gras überall sammeln darf, nur nicht auf einem Bockshornkleefeld;

dass man überall Zweige abschneiden darf, mit Ausnahme von Olivenreisern; dass die Bürger der Stadt aus einer neu entspringenden Quelle schöpfen dürfen; dass man in das Meer von Tiberjas Netze auswerfen darf, nur darf man keine Reusen legen und den Schiffen hinderlich sein; dass man hinter einem Zaun seine Notdurft verrichten darf, selbst auf einem Feld voll Safran; dass man bis zum zweiten Regenfall auf den Freistegen343gehen darf; dass man wegen der Unebenheiten344der Wege auf den Seiten der Wege³⁴⁵gehen darf; dass wenn jemand in Weinbergen umherirrt, er teilen und hinaufschreiten, teilen und hinabschreiten darf; und dass ein Pflichttoter seinen Platz erwerbe³⁴⁷.

Dass man [das Vieh in fremden] Wäldern weiden darf. R. Papa sagte: Dies gilt nur von einem kleinen [Vieh] in einem grossen [Wald], ein kleines in einem kleinen, ein grosses in einem grossen, und um so mehr ein grosses in einem kleinen ist verboten.

Dass man Holz in [fremden] Feldern sammeln darf. Dies gilt nur von Dornen

340. Manche Verrichtungen am Sabbath, die zwar gesetzlich erlaubt sind, sind rabbanitisch wegen der Sabbathfeier verboten worden. 341. Es soll den Jisraéliten der Erwerb von Grundbesitz im Jisraélland möglichst erleichtert werden. 343. Wahrscheinl. 342. Bei der Aufteilung Palästinas. Privatwege auf fremden Feldern. 344. Wörtl. Pflöcke. 345. Die schon zu den privaten Feldern gehören. 346. Die Weinranken; er darf unbeschränkt einen Weg suchen, selbst wenn er dadurch die Weinstöcke beschädigt. 347. Er werde auf der Stelle, da er gefunden wird, bestattet.

רב אשי אבר כל הפריעון לו לא בנהרה בשיבין לי דב אחמ בדיפתי אמר לעולם אין בשיבין די ירא היא רב אהא בדיפתי בילתא דנפשיה היא באכב יונילו בינ באנו יחראי בינכו ייביי איני אביני בשבת בשבת ביניא דינין ארא ביאבי רבא הובל מיני ביין וובא נבי מיני מיני ביין ביין יאה על גב "דאבירה לגוי שבית היא בשים ישיב אבין ישראל לא נודו ביה דבון: אבר דבי שבואל בר בובנו אבר בבי יונתן הקולה ליני באריו ייתראק ביפין איתי ליקח לה דרך בארבין היהותוה ביטים ישים ארון ישראל: תנו רבגן קשרה תנאין התנה Fol.81 ידושי שידו בריין בדורשין יבילקטין יצים בשדותיהם יכילקטים נישבים כבל מיקים חוין מתלתן יקיטבים נבוניות בבל ביקים היין בינופיות של זית ובינין wegen der Kolonisirung des Jisraéllands בתחילה בני העיר מסתפקין ממנו ימחבין ווי ימחבין הייצא בתחילה בני העיר מסתפקין ממנו ימחבין בינוד של טבריא ובלבד שלא יפרים קלין יייניד את הכפינה ונפנין לאחירי הנהר ואפילו בשדה ביליאה כרכום ומהלכים בשבילי הרשות עד שתרד רביעה שניה ומכתלקין לצידי הדרכים מפני יתידות ייירד ומת מצוה קונה מקומו: שיהו מרעין בהורשין אמר רב פפא לא אמרן אלא דקה בנסה אכל דקה בדקה ונסה בנסה לא וכל שכן נכה בדקה דלא: ימלקטין נצים משדותוהם לא אמרן אלא בהיומי

1'60 דערא סדן קאמר M משום מדן קאמר . P 64 בגסה. M 63 משדה תדתן וקום׳ נפיעה

ביינו ישות בשנה אין בייני האשבים בא ייוון בא אכון אין בבוובין אבל בתיישין לא יאפירי במחוברין לא אמרן אלא "בלח אכל ביכשים לא ובלבד שלא ישרש: ומלקטין עשבים בכל מקום ה הוין משדה תלתן לביברא דתלתן בעלה לה עשבים ורמינהי "תלתן"שעלת "עם מיני עשבים אין מחייבין אות אוחו לעקור אמר רבי ירמיה לא קשיא כאן לזרע والمرابع المرابع المرا מעלי לה דכי קיימי ביני עשבים מירכבא איבעית הוא הכתן דלבהמה דכיון דלבהמה הוא 10 nur nich tauf einem Bockshornkleefeld. Dem-דורעה עשבים נמי מבעי "לה ומנא ידעינן אמר רב פפא"שאריה משארי לאדם לא שאריה משארי לבחמה: וקוממין נטיעה בכל מקום חוין מגרופיות של זות פורש רבו הנחום ורבי בריים בשים יקן ושמר כל המינית כן מובי של מין ילע בן היוה של אילן מן הדש שאינו עושה פירות ולא מן ישן מונות ליותו בנותה בולה בנות בונות או נותום Coll morders morders and man who means to me to be בני היוצא תהילה בני הייני היוצא תהילה בני הייני היוצא תהילה בני הייני היוצא תהילה בני הייני מסתפקין ממנו אמר רבה בר רב הונא ונותן לו דמים ולית הלכתא כוותיה: ומהכין בימה של מבריא ובלבד שלא יפרום קלע ויעמיד את הספינה"אבל

שעלתה B 67 מעלי , B 67 שעלתה M 65 משרא משרא שריא משרא מנא M 71 בעי לה ודבהמה מנא לשראי לאדם לא שדיא משראי לשראי המחמה - 73 IC נדים M 76 ה \pm M 75 האים M 74 מריים אבל..ובנובנורות.

und Disteln, nicht aber anderes Holz. Auch von Dornen und Disteln gilt dies nur, wenn sie am Boden haften, nicht aber, wenn sie abgehauen sind. Auch von am Boden haftenden gilt dies nur, wenn sie noch feucht sind, nicht aber, wenn sie trocken sind; auch darf man sie nicht ent-

Dass man Gras überall sammeln darf, nach ist das Gras für Bockshornklee vorteilhaft, ich will auf einen Widerspruch hinweisen: Wenn unter Bockshornklee allerlei Gras hervorsprosst, so verpflichtet man ihn te: Dies ist kein Widerspruch, das eine, wenn es zur Aussaat und das andere, wenn es zum Gebrauch bestimmt ist; wenn zur Aussaat, so ist das Gras schädlich, weil es brauch, so ist es vorteilhaft, weil es sich auf das Gras lagert. Wenn du willst, sage ich: das eine, wenn es für Menschen, das andere, wenn es für Vieh bestimmt ist; wenn es für das Vieh gesäet wird, wird auch das Gras verwendet. Woher weiss man es? R. Papa erwiderte: In Beeten ist es für Menschen, ohne Beete ist es für das Vieh bestimmt.

Dass man überall Zweige abschneiden darf, mit Ausnahme von Olivenreisern. R. Tanhum und R. Barjas erklärten im Namen eines Greises: Von einem Olivenbaum in der Grösse eines Eies; von Sträuchern und Weinstöcken vom Knotenpunkt ab; von allen anderen Bäumen von der dichten Stelle, nicht aber von der Spitze; von einem neuen, der keine Früchte trägt, nicht aber von einem alten, der Früchte trägt; von einer Stelle, die von der Sonne nicht beschienen wird, nicht aber von einer Stelle, die von der Sonne beschienen wird, denn es heisst:351 Mit dem Köstlichsten, was die Sonne hervorbringt

Dass die Bürger der Stadt aus einer neu entspringenden Quelle schöpfen dürfen. Raba b. R. Hona sagte: Sie müssen ihm aber Ersatz zahlen. Die Halakha ist aber nicht nach ihm zu entscheiden.

Dass man in das Meer von Tiberjas Netze auswerfen darf, nur darf man keine Reusen legen und den Schiffen hinderlich sein. Man darf aber mit Netzen und Fischergarnen fischen.

^{348.} Der Eigentümer braucht sie. 349. Man darf auf seinem Feld 2erlei Saaten weder säen noch wachsen lassen; das unter dem Bockshornklee wachsende Gras braucht man nicht zu entfernen, da man dies später ohnehin tun wird, weil es für den Klee schädlich ist. 350. Wörtl. der Stengel 351. Dt. 33,14.

The Rabbanan Johnton: Anfangs hatten the Stämme unter einander vereinbart, dass niemand Reuser anslegen dürfe und den Schitfen hinderlich sein, wol aber sei es erlaubt, mit Net en und Eischgarnen zu fi- s

Die Rabbanan lehrten: Das Meer von Tiberjas beland sich im Gebiet Naphtalis, und ausserdem erhielt er noch einen Landstrich auf der Sindseite; damit geht in Erfüllung, was geschrieben steht: Bleer und Standa Willer of March 16 .

Es wind gelchit: R. Simon b. Eleazar sagte: Was sich lose auf den Bergen betand , gehörte allen Stämmen gemeinsam, ה אל בר יעקב אמר בר אתא בר יעקב לא und was am Boden haftete, gehörte dem betreffenden Stamm. Du hast keinen Stamm in Jisraél, der nicht Berg und Tal, Hochland und Tiefland hatte, denn es heisst: דידן אפילו כול קשי לה: "מסלקן לצידי הדרכים Gebirge der 20 דידן אפילו כול קשי לה: Emeries and a allen ihren Nachbarn, in der Steppe, and dom Grebinge, in der Niederung, im Hochland und an der Meereskuste &c. Dies findest du auch bei den Kenaânitern, Perisitern, und Emoritern vor ihnen, denn es 25 heisst: und n allen ihren Nachbarn, demnach hatten es anch ihre Nachbarn.

Dass man hinter einem Zaun seine Notdurft verrichten darf, selbst auf einem Feld voll Safran, R. Aha b. Jâqob sagte: Dies besagt, dass man von diesem eine Scholle nehmen dürfe. R. Hisda sagte: Selbst am Sabbath. Mar-Zutra der Fromme nahm und gab es zurück. Auch sagte er

ייצד הוא ברשתות ובמבמרות: דנו רבנן בראשינה הרנו שבטים זה עם זה שלא יפרים קלינה ויענייד את חטפינה אבל צד היא ברשתות יבמכמרית: תני רבגן ימה של שבריה בחלקי של נפתלי חיתה ירא עוד אלא שנטל מלא חבל חדם בדריפה דקיים בה שנאמר ים ודתום ירשה: תניא יבי שמקון בן מלכור אינה תרושין שבהדים בחוקת כל השבטים הן עימדים ומחיכרים בחוקת איתי השכם "יאין לך בל שבם נשכם פישראל שאין לו בהד וכשפרה ובנוב יבנימק שנאמר 'פנו וסעו לבם (יבאו) (אר) הור האניר ואל כל שבנו בניכה בהר בשפלה ובננב ביוים ביניים אתה מיצא בבינים ביה באמריים שלפניהם שנאמר יאל כל שכניו אלמא שבני דבי דויי ינפנין לאחודי דנדד ואפילי בשדה בצרכת אלא ליטיל היפנו צרור אמר רב חסדא ואפילו בשבת כר זוטרא הסידא שקיל וסחדר ואבר ליה לשביניה לכחר זיל שירקיה: ומחלכין בשבילי הרשות עד שתרד הביעה שניה אמר רב פפא והאי ביפני יתידות הדרבים שמואל ורב יהודה הוו שקלי ואולי באורחא חוח מסתלק שמואל לצידי הדרבים אמר ליה רב יהודה תנאין שהתנה יהושע אפילו בבבל אמר ליה שאני אומר אפילו בחוצה לארין": רבי ורבי חייא הוו שקלי ואולי באורחא אסתלקו לצידי הדרכים הוה קא מפסיע ואזיל רבי יהודה בן "קנוכא" קפייהו אמר ליה רבי לרבי חייא פי הוא וה שמראה" נדולה בפניני אמר ליה רבי חייא שמא

מיש' M 77 קלע | 78 אחד ואחד מיש' M 77

M = 82 שהיא M = 81 ישהיא M = 80-!- M 85 ומכתלקון M 84 וקמכתלק לצידי M 83

איתמר נמי אמר רבה בר רב אדא אמר || תנאים שהתנה יהושע

קבויהו 89 M בגדולתו.

אפי בכבל ושמואל אמר אפי בחו ל - M 80 דרכים ניפסע

M 88

zu seinem Diener, dass er am folgenden Tag hingehe und [diese Stelle] glattstreiche. Dass man bis zum zweiten Regenfall auf den Freistegen gehen darf. R. Papa sagte: Für unsre [Felder] ist dies schädlich, selbst wenn nur der Tau herniedergefallen war.

Dass man wegen der Unebenheiten der Wege auf den Seiten der Wege gehen darf. Semuél und R. Jehuda gingen einst auf dem Weg; da bog Semuél nach der Seite des Wegs ab. Da sprach R. Jehuda zu ihm: Gelten denn die Bestimmungen, die Jehošuâ getroffen hat, auch für Babylonien? Dieser erwiderte: Ich bin der Ansicht, auch für das Ausland.

Rabbi und R. Hija gingen einst auf dem Weg und bogen nach der Seite des Wegs ab, und vor ihnen ging springend R. Jehuda b. Qenosa355. Da sprach Rabbi zu R. Hija: Wer ist es, der vor uns so gross tut? R. Hija erwiderte: Das ist

353. Bei der Eroberung Palästinas. 354. Dt. 1,7. Codices haben richt. Negosa. 356. Indem er von der Erlaubnis, auf der Seite des Wegs zu gehen, keinen Gebrauch macht.

"רבי יהודה בן קנוסא תלמידי הוא וכל מעשיו לשם שמים כי כמו לגביה חזייה אמר ליה אי לא: יהודה בן "קנוסא את גזרתינהו לשקך בניזרא דפרזלא: התועה בין הכרמים"מפסיג ויורד מפסיג ועולה תנו פריבון "הווארו הוביר בין הברבים ביבבים הוארות" ובים מפסיג ויורד עד שמעלהו לעיר או לדרך וכן הוא שתונה בין הכרפים פפסיג ונילה פפסיג וווד נד "שיעלה לעיר או לדרך מאי וכן מהו דתימא הכירו הוא דידי, להיכא מסלק דניפסוג אכל הוא דלא ידי קמשמע לן הא דאורייתא הוא דתניא "חשבת גופו \$90.73 מניין תלמוד לומר "והשבתו דאורייתא"הוא דקאי 22.22 מניין בי מיצרי אתא הוא תקין דמפסיג ועולה מפסיג ויורד: ומת מצוה קנה מקומו ורמינהי "המוצא פנותר 15 מת מוטל באיסרטיא מפנהו לימין "איסרטיא או לשמאל"איסרטיא שדה בור ושדה ניר מפנהו לשדה בור שדה ניר ושדה ורץ מפנהו לשדה ניר היו שתיהן בורות שתיהן נירות שתיהן זרועות מפנהו למקום שירצה אמר רב ביבי במוטל כל הביצר ירבה ילכל מקום שירצה: Man könnte glauben, nur wenn man ei-'אמרי עשרה הני הד כרי הויין מהלכין בשבירי הרשות שלמה אמרה כדתניא יהרי שכלו פירותיו מן השדה ואינו מניה בני אדם ליכנם בתוך שדהו מה הבריות אומרות עליו מה הנאה יש לפלני ומה ופ זו תרבודה הוא שבר M 91 מפ ויורד 93 M את 94 שעילה 95 – הוא || M 96 קא מסיק ליה דמפסיג - M 97 ניהדר מיהדר M 1 איכרטא I' 99 הוא דקאי M 98 M 4 רישות M 3 רישות + M 2

wahrscheinlich mein Schüler R. Jehuda b. Oenosa; alle seine Handlungen geschehen im Namen des Himmels. Als sie ihn erreichten und erkannten, sprach er zu ihm: Wenn du nicht Jehuda b. Qenosa wärest, würde ich dir die Füsse mit einer eisernen Säge abgesägt haben.

Dass wer in Weinbergen umherirat, teilen und hinabschreiten, teilen und hin-הובה בי מיצרי ההדרה נהדר בי מיצרי aufschreiten darf. Die Rabbanan lehrten: Wenn jemand seinen Nächsten in Weinbergen umherirren sieht, so darf er teilen und hinaufschreiten, teilen und hinabschreiten, bis er ihn in die Stadt oder auf den Weg bringt. Ebenso darf man, wenn man selber in Weinbergen umherirrt, teilen und hinaufschreiten, teilen und hinabschreiten, bis man in die Stadt oder auf den Weg -- Was soll das "ebenso" ? nen anderen führt, man also weiss, wo man zu gehen hat, wenn man aber selber irrt, man also nicht weiss, wo man zu gehen hat", schreite man nicht, sondern gehe am Rand, so lehrt er uns. - Dies ist ja ein Gebot der Gesetzlehre, denn es wird gelehrt: Woher dies vom Verlust des es heisst: "du sollst ihn361 zu-Körpers"? rückbringen!? - Nach der Gesetzlehre soll dies längs dem Rand302 geschehen, darauf

kam er und ordnete an, dass man teile und hinaufschreite, teile und hinabschreite.

15 + M 6

Dass ein Pflichttoter seinen Platz erwerbe. Ich will auf einen Widerspruch hinweisen: Wenn jemand einen Toten auf der Landstrasse liegen findet, so lege er ihn rechts oder links der Landstrasse; [befindet sich auf der einen Seite] ein brachliegendes und [auf der anderen] ein Ackerfeld, so lege er ihn auf das brachliegende Feld; wenn ein Acker- und ein Saatfeld, so lege er ihn auf das Ackerfeld; sind beide brachliegende, beide Acker- oder beide Saatfelder, so lege er ihn nach Belieben!? R. Bebaj erwiderte: Wenn er auf der [ganzen Breite der] Landstrasse liegt, und da er entfernt werden muss, so entferne man ihn nach Belieben.

Wieso sind es zehn, es sind ja elf!? - [Die Erlaubnis] auf Freistegen zu gehen ist von Selomoh bestimmt worden, denn es wird gelehrt: Wenn auf seinem Feld keine Früchte mehr vorhanden sind und er dennoch keinen Menschen über sein Feld gehen lässt, so sprechen die Leute über ihn: Was für einen Nutzen hat die-

^{357.} Wenn dies für einen anderen erlaubt ist, so ist es ja auch für sich selbst erlaubt. durch man den Weinberg ohne sicheren Zweck noch mehr beschädigt. 359. Dass man nicht nur ein verlaufenes Tier seinem Eigentümer zustelle, sondern auch einen Irrenden auf den richtigen Weg bringen muss. 360. Dt. 22,2. 362. Des Weinbergs, damit 361. Einen Irrenden. man ihn nicht beschädige.

ser Mann cavon une velchen Schoden winden die Leute dam sufficent I das dan majohr die Schrifte Warm die ein Cauter som county has their main amon to like internumber. Hence or down to the Solarity: Woomaln our camer sum camer in which num rinen Schlechten nentiett - Freuich. es live at all ments of the second with the me 1-17 - Li solo el el - - Jeun el //

pa moch das, who ke beinted ground but. denn es wird gelehrt. P. Johnson vag et Zur Zeit der Dungsastahr dart man seinen langer auf öhentliche. Gelact austithren and ihm dressig Tage lang auf a häuten mann er uvter den Füssen der Menschen und der Tiere zertreten werde, denn unter dieser Bestimmung hat Jehosua das Land vererbelt Ferner gibt es noch das, was R. Jismac', Sohn des R. Johanan 20 778 7787 7787 778 778 778 778 778 b. Beroga, gesagt hat, denn es wird gelehet: k. Jismôčk Sehn des R. Johanan b. Beroga, sagte: Es ist eine Gerichtsverordnung, dass einer in das Feld eines anderen einsteigen und da einen Ast abhanen darf בי יהישני בן לוי נשרה בי וקן אחד וכנו רבי יהישני בן לוי נשרה בי um seinen Bienenstock zu retten; er muss ilum aber den Wert des Astes bezahlen. Ferner ist es eine Gerichtsverordnung, dass der eine seinen Wein ausgiesse, um den Honig seines Nächsten zu retten, und vom Honig

were medical andels measure office on menders medical medical in the man of not morning town the min when Not a seed a seed as forces of an as as as as as and levels found touched ours underested and when modern with the man series with the man forman manner the med (3) and the Co. (4) the manager on the contract of the med (1) are consideration many economic appears among expense of many part of the first of the same of A The same of the second of the same of the second of the in the saw you are placed one though the was no fordoor from the man of the wild will married and men more amore constitution of the men will be a first the men to we have a select and the place promotes and the select the select and the select the select and the select the select and the יינה בינ בינ אונה אונה און בבה אנו הבינה אוני as men to as advers med a proper median property and the second of من المال المال المال المالي المالي المالي المالي المال 12 12.95 12 12.15 13.27 12 12. 18.12.12 12. E01.85 والمرام وروا والمام المرام والمرام والمام والمام לישראל את הארין אלא באן תנא נשרה תנאין שור נכון ווישן בין ווישן בין יויו ווישן און ווישן בין הווישן كرو يرون المرابع الماليان الما Party of the state 8 M בחיות 9 M · · דבתיב א רבון B 12 ביתר שהה הבירו - 1 M 11 אמרן M אמרן אמרן אמרן B 13 בינצר או M 14 אמרן בריים. P 17 10 אברום ור בריים אבירו

des anderen lasse er sich seinen Wein ersetzen. Ferner ist es eine Gerichtsverordnung, dass der eine sein Holz auslade, um den Flachs des anderen aufzuladen, und vom Flachs des anderen lasse er sich den Wert seines Holzes ersetzen, denn unter dieser Bestimmung hat Jehošuâ das Land vererbt. — Von Lehren einzelner sprechen wir nicht. — Aber als Rabin kam, sagte er ja im Namen R. Johanans: Sowol von einem hinüberneigenden Baum366 als auch von einem nahestehenden Baum366 bringe man³⁰⁷und lese [den Abschnitt³⁰⁸]denn unter dieser Bestimmung hat Jehošuâ das Land vererbt!? - Vielmehr, der Autor der Lehre von den zehn Bestimmungen ist R. Jehošuâ b. Levi³⁴⁹. R. Gebiha aus Be-Kethil lehrte es ausdrücklich: R. Tanhum und R. Barjas lehrten im Namen eines Greises, das ist nämlich R. Jehošuâ b. Levi: Zehn Verordnungen traf Jehošuâ.

^{363.} Pr. 3,27. 364. Von Jehošuâ herrührende Bestimmungen. 365. Wenn ein ihm gehörender Bienenschwarm sich auf den Ast eines fremden Baums festgesetzt hat u. diesen nicht ver-366. Wenn die Krone des Baums in ein fremdes Feld hinüberneigt, od. wenn er sich auf der Grenze eines fremden Felds befindet. 267. Die Erstlinge in den Tempel; cf. Dt. 26,2 ff. Dies gilt nur von einem solchen Fall, nicht aber, wenn der Baum sich auf wirklich fremdem Gebiet befindet; cf. Bd. i S. 315 Z. 1 ff. 368. Cf, Dt. 26,5 ff. 369. Gegen den RJ. streitet.

שקורין במנחה בשבת וקורין בשני ובחמישי ודנין والمراد والمرا שום בנוב שבת ושתהא אשה משכמת יאיפה ושתהא אשה הונרת בסינו ישתהא אשה הופפת و الماسيل الموال المعلمة المالية المعلمة المعل לבעלי קריון: "שיהו קיראין במנחה בשבת משים Paris apprenting again to the transmit and the same תוקן והא מעוקרא הוה מיתקנא דתניא יידבי שלשת 6016 22 ימים במדכר ולא מצאו מים דורשי רשומות אמרו ביים אלא הור כל צבא לכי יוס aufstehe und backe; dass das Weib einen למים כיון שהלכו שלשת ימים בלא תורה גלאו 🗝 🗝 עמדו נביאים שביניהם ותיקנו להם שיהו קורין בשבת ומפסיקין באחד בשבת וקורין בשני ומפסיקין "שלישי ורביעי וקורין בחמישי ומפסיקין"ערב שבת הוקנו דוד נבוא הנותא פסיקי אי נבי דלתא יברי תלתא פסוקי כנגד כחנים דיים יישראלים אתא הוא "תקין תלתא גברי ועשרה פסוקי "כנגד עשרה בשלנין: 220 ודנין בשני ובחמישי דשכיחי דאתו למקרא בסיפרא: ישידה אוכלין שום בעוב שבת בשם עונה דברוב 'אשר פרזו יתן בעתו 'ואמר רב יתודה יאיתימא ביים רב נחמן ומיתיפא רב כחנא ואיתיפא רבי יוחנן וח המשמש מטתו מערב שבת לערב שבת: תנו רבנן 7202 :: -- M 10 ישקורון M 17 ≥ -- M 18

Zehn Verordnungen traf Ezra: dass man am Sabbath beim Vespergebet aus der Schrift rezitire; dass man am Montag und am Donnerstag aus der Schrift rezitire; dass man am Montag und am Donnerstag Gerichtssitzung abhalte; dass man am Donnerstag [die Kleider] wasche; dass man am Vorabend des Šabbaths Knoblauch esse; dass das Weib morgens früh Anstandsrock trage; dass das Weib sich vorher kämme und erst dann bade309; dass Gewürzkrämer in den Städten umherziehen; und endlich ordnete er das Unter-בלא תירה בעיקרא ימים בלא תירה בעיקרא 15 tauchen für Samenergussbehaftete an. Dass man am Sabbath beim Vespergebet aus der Schrift rezitire; wegen der Eckensitzer370. Dass man am Montag und am Donnerstag aus der Schrift rezitire. Hat dies ישיהו מכבסין בחמישי בשבת משום כבוד שבת: denn Ezra angeordnet, dies ist ja eine frühere Bestimmung, denn es wird gelehrt: 3rt Ind sie wanderten drei Tage in der Wüste und janden kein Wasser; die Schriftausleger erklärten: unter Wasser ist die Gesetzes-משבין ומשהין ימצהיל בשום בשבין בשום לעברי בשום לשבין ומשהין ימצהיל kunde zu verstehen, denn es heisst: ".luf. ihr Durstigen alle, kommt herbei zum Wasser; als sie drei Tage ohne Gesetzeskunde

ויקן. B 20 gingen, erschlafften sie, da standen die Propheten unter ihnen auf und verordneten, dass man am Sabbath aus der Schrift rezitire und am Sonntag unterbreche, am Montag rezitire und am Dienstag und am Mittwoch unterbreche, am Donnerstag rezitire und am Freitag unterbreche, damit sie nicht drei Tage ohne Gesetzeskunde übernachten!? - Früher war [das Lesen von] drei Schriftversen durch eine Person oder drei Schriftversen durch drei Personen, entsprechend Priester, Leviten und Jisraéliten angeordnet worden, darauf kam er und verordnete drei Personen und zehn Schriftverse, entsprechend den zehn Müssiggängern373. Dass man am Montag und am Donnerstag Gerichtssitzung abhalte; weil dann das Publikum zur Rezitation der Schrift anwesend ist. Dass man am Donnerstag [die Kleider] wasche; zu Ehren des Sabbaths. Dass man am Vorabend des Šabbaths Knoblauch esse; wegen der Beiwohnung, denn es heisst: 374 der seine Frucht bringt zu seiner Zeit, und hierzu sagte R. Jehuda, nach anderen, R. Nahman, nach anderen, R. Kahana, nach anderen, R. Johanan, darunter sei derjenige zu verstehen, der die Bettpflicht von Freitag zu Freitag verrichtet.

Die Rabbanan lehrten: Fünf Eigenschaften besitzt der Knoblauch: er sät-

^{369.} Wenn es das rituelle Tauchbad nimmt. 370. Bezeichnung der ungebildeten Leute, die sich nicht mit der Gesetzlehre befassen, sondern müssig od. handeltreibend an den Strassenecken aufhalten (cf. Bd. i S. 104 N. 1). 371. Ex. 15,22. 372. Jes. 55,1. 373. Leute, die sich jeder gesellschaftlichen Beschäftigung entsagen u. sich ausschliesslich mit Gemeinde- u. Synagogalangelegenhei-374. Ps. 1,3. ten befassen.

tipi, et etwarmt, et erhaltert das Gesieht, er vermelnt den Samen und er tötet die Wurmer in den Fingeweiden. Manche sagen, er erweckt die Liebe und ent ternt die Fitersacht

Dass d's Weib morgens früh aufstehe und bucke, damit Brot für die Armen vorting sei Dass das Weib einen Anstandsrock trage, aus Keuschheit. Dass das Weib sich vorher klamme und erst dann bade. Dies בעירות משום תבשיםי נשים השום אולים מהורץ בעירות משום תבשיםי נשים י beimdet ich ja in der Gesetzlehre, denn es wird gelehrt: I am Im In Hasser maer, es darf nichts den Leib vom Wasser trennen ; der Lew, das, was zum Leib gehört, das ist nämlich das Haar!? Ich 15 will dir sagen, nach der Gesetzlehre muss nur beobachtet werden, dass nicht manche [Haare] zusammengeknotet bleiben, oder dass nicht seine Stelle beschmutzt sei, was als Trennung gilt, darauf kam er 20 הרץ שנות וודין שהיו בימות נביאים הראשונים und verordnete das Kämmen. Dass Gewürzkrämer in den Städten umherziehen; wegen der Schönheitsmittel für die Frauen, damit sie ihren Männern nicht hässlich erscheinen. Endlich ordnete er das Untertauchen für Samenergussbehaftete an. Dies befindet sich ja in der Gesetzlehre, denn es heisst: Wenn jemandem der Same entzeht, so soll er seinen Leib im Wasser ba-

שנים ומרכה הוהן והוהג בנים שבבני מיים ייש איברים בבנים אחבה ומיציא את הקנאה: ישתהא אשה משכנות ואופה כדי שתהא פת מצייה לעניים: משוד הינות בבינו בינים בניניתא: ישינהא אשה היפפת ישובלת דאורייתא היא דתניא יההין את בשתו בבים שלא יהא דבר הוצין בין בשתי אנינו באנינות בלינה בנהה מבובה או נה היות בידי בשים הציצה ואתא איהי תקין הפיפה: حريب المراد المر יים קדיין דאורייתא היא דבתים ואיש בי תצא ממני שבבת זרץ ורדון את בשתו בכים דאירייתא הוא לתרובה וקדשים אתא הוא תקון אפילו הדברי תירה: קשרה דברים נאברו בירושלים אין הבית הלום בה יאון בביאה נינה נחפה ואינה בנשיה ניד הנדחת ואינה פשפאה בננקים ואין פוציאין בה יוין ונוונבראות ואין נישין בה אשפתות 'ואין עישין בה כבשינות יאין עישין בה גנות ופרדסות ואין מגדלים בה תרנגולין ואין מלינין בה את המת אין חבית חלום כה דכתים וקם חבית |אשר בעיר| אשר לו חמה לצמותת לקנה אתו להרתא וקפבה הא נחלקה יהישלים לשבמים ואינה מביאה קילה

M 23 בטבירה דאור הוא P 22 את ה -- M 21 M 25 שלום. V מאום. B מאום. א מיתוום M 24 บหม P 27 מינה VM 26 M 2S 5777 עא נתחלקה VM 29 ופרדכים דוין מגנת שחיתה M 30 י וכואן בוקני דה.

den!? - Nach der Gesetzlehre ist dies nur zum Genuss von Hebe und Geheiligtem erforderlich, darauf kam er und bestimmte dies auch für Worte der Gesetzlehre³⁷⁶.

Zehn Dinge wurden von Jerušalem gelehrt: ein Haus verfällt³⁷⁹in diesem nicht; es bringt nicht das das Genick zu brechende Kalb380; es wird keine abtrünnige Stadt³⁸¹; in ihm ist der Häuseraussatz³⁸²nicht verunreinigend; es dürfen da keine Vorsprünge und Balkone hervorragen; man errichte da keine Misthaufen; man errichte da keine Kalköfen; man errichte da keine Gemüse- und Obstgärten, mit Ausnahme der Rosengärten, die sich da seit der Zeit der ersten Propheten befinden; man züchte da keine Hühner; und man lasse da keine Leiche übernachten. Ein Haus verfällt in diesem nicht, denn es heisst: 383 So wird das Haus, das in einer ummauerten Stadt liegt, dem Käufer und seinen Nachkommen bestätigt, und [der Autor] ist der Ansicht, Jerušalem ist nicht an die Stämme verteilt worden. Es bringt nicht das

376. Durch einen am Körper haftenden Gegenstand od. Schmutz. 15,16. 378. Dass der Samenergussbehaftete vor dem Untertauchen sich mit solchen nicht befassen 379. Falls der Verkäufer es am Schluss des Jahrs nicht eingelöst hat; cf. Lev. 25,29 ff. 380. Das eine Stadt, in deren Nähe ein Erschlagener gefunden wird, darzubringen hat; cf. Dt. 21,1 ff. 381. Wenn es sich zum Götzendienst verleiten lässt; cf. Dt. 13,13ff. 382. Cf. Lev. 14,34 ff. 383. Lev. 25,30.

יוובה דברב בי יבצא הדל באדבה אשה היי בינ אלחיך נתן לך לרשתה וירושלים דא נחלקה משכטים ואינה נעשית עוד חנדחת דכתוב 'עפיף מש וירושלים לא "נחדקה דשבשים 'ואינה פשמאה ל בנית ארץ אחותבם ניתתי נינע צרינת בבית ארץ אחותבם נים salem ist nicht an die Stämme verteilt וירושלים לא בתחוקה השבשים יאין מיציאין בה זיוין ונוווטראות "מפני אחד הטומאה ומשום דלא ליתזקו עולי רגלים ואין עושין כה אשפתות משום "שקצים ואין עושין בה כבשונות משום קומרא ואין בה תרננולין משים"קדשים ואין מדינין בה את המת בברא: אין בנדדיי דוירים בכל מקים: רני רבפן ייני כשצרו בית חשמונאי זה כל זה היה הנוקנים מבפנים ואריסטובלום מבחוץ ובכל יום חיו משלשים לחם בקופה דינרין והיו מעלין להן תמידים היה שם זקן Balkone hervorragen, damit sie nicht hin-אחד שחוה בכיר בהכבת יוונית אמר ההם כל יבין שעוסקון בעבודה אין נמסרים בידכם למחר שילשלו "דינרין בקופה והעלו להם חזיר כיון שהגיע להצי ההומה נעין צפרניו בחומה ³⁰ונודעזעה ארין ישראל באותה פרסה באות פרסה באות פרסה באות פרסה באות פרסה באות פרסה באות פרסה באותה ברסה באותה ברסה באותה שנה אמרו ארור"האיש שינדל הזירים וארור"האדם שילמד את בנו חכמת יוונית ועל אותה שעה שנינו "מנשח שבא עומר "מגנות "חצריפין ושתי הוחב עולי || עולי אין דלא ליתוי בה עולי || VM 31 משום אהל אין דלא ליתוי בה עולי שרצים M 33 P 36 מלכי | 35 א מלכי | 4 34 + M 34 אורק: M 38 מבחוין וארים: מבפנים 38 M + רחן ילי...פרסה P 39 ונודעונע P 39

das Genick zu brechende Kalb, denn es heisst:" Winn els Erschligener gefinien wird auf dem Mill, im Land, das der Herr, dein Gett, dir zum Besitzum verlebit, und Jeruworden. Es wird nicht abtrünnige Stadt, denn es heisst:" ieiner Stade, und Jerušalem ist nicht an die Stämme verteilt worden. In ihm ist der Häuseraussatz nicht ver-יאין מנדרין משים בירהא יאין מנדרין an ingend einem Hans im Land, das ihr zueigen habt, ein Aussatzmal entstehen, und Jerušalem wurde nicht an die Stämme verteilt. Es dürfen da keine Vorsprünge und sichtlich der Verunreinigung als Zelt dienen, und damit die Wallfahrer nicht an diesen zu Schaden kommen. Man errichte da keine Misthaufen; wegen des Geöfen; wegen des Rauchs. Man errichte da keine Gemüse- und Obstgärten; wegen des Gestanks¹⁸. Man züchte da keine Hühner; wegen der heiligen Opfer389. Man lasse da keine Leiche übernachten; dies ist eine Ueberlieferung".

NIRGENDS DARF MAN SCHWEINE ZÜCH-

במרים. P 43 מגמות ער M 42 TEN. Die Rabbanan lehrten: Als die Hasmonäer einander bekämpften, befand sich Hyrkanos ausserhalb und Aristobulos innerhalb. Täglich liessen sie ihnen 302 Denare in einem Korb herab und zogen dafür [Vieh für] das tägliche Opfer herauf. Da sprach ein Greis, der sich unter [den Belagernden] befand und in der griechischen Weisheit kundig war, zu ihnen: Solange sie den Opferdienst üben, werden sie nicht in eure Hände geraten. Am folgenden Tag liessen sie ihnen wiederum Denare in einem Korb herab, zogen aber ein Schwein herauf. Als es die Mitte der Mauer erreicht hatte, steckte es die Klauen in die Mauer und das Jisraélland wurde vierhundert Parasangen zu vierhundert Parasangen erschüttert. In jener Stunde taten sie den Spruch: Verflucht sei der Mann, der Schweine züchtet, und verflucht sei der Mensch. der seinen Sohn die griechische Weisheit lehrt. Auf diese Zeit bezieht sich das, was wir gelernt haben, dass einst die Webegarbe 303 aus den Laubengärten und die zwei Brote³⁰⁴aus dem Tal Ên-Sokher geholt wurden³⁰⁵.

385. Ib. 13,13. 386. Lev. 14,34. 387. Wenn sich auf der Erde ein levitisch verunreinigender Gegenstand befindet, so gilt der über diesem hervorragende Vorsprung als Zelt, u. wer sich unter diesem befindet, ist unrein. 388. Durch das Düngen derselben. Hühner würden levit. unreine Dinge aufwühlen. 390. Der Grund ist unbekannt. Mauer Jerušalems; so richtig nach Cod. M; die Lesart unseres Textes ist falsch. 392. Die Belagerten den Belagernden. 393. Cf. Lev. 23,10. 394. Cf. ib. V. 17. 395. Die Felder um Jerušalem waren durch den Krieg zerstört worden u. sie mussten aus fernen Ortschaften geholt werden.

La denn die machische Weishart verbo tor e ami a noichit Rabbi egte Wozu 14 am fra alland die sensche Sprache nötig, entweder die Heiligen-prache oder die gradheala Sprachel berner sagte R. Jo- 3 se Worm ist in Bahylonien die aramäische Syriche notig, entweder die Heiligensprac'h oder die persische Sprache!? Ich will dir sagen, die griechische Sprache ist etwas anderes und die griechische Weis- D heit ist etwas anderes. Ist denn die griechische Weisheit verboten, R. Jehuda sagte ja im Namen Semuels im Namen des R. Simôn b. Gamaliél: [Es heisst:] Them they be meiner Somewerk, une alle 15ar mener Sani; tausend Kinder befanden sich in meinem Vaterhaus, von denen fünfhundert die griechische Weisheit lernten, und von diesen zurückgeblieben in Asja!? — Ich will dir sagen, anders verhielt es sich mit dem Haus R. Gamaliéls, das der Regierung nahe stand. Denn es wird gelehrt: Das Komischneiden des Haars ist eine heidnische Sitte. Ptolomäus, dem Sohn Reúbens, haben sie das Komischneiden des Haars erlaubt, weil er der Regierung nahe stand. Dem Haus R. Gamaliéls haben sie erlaubt, sich mit der griechischen Weisheit zu befassen, weil es der Regierung nahe stand.

בבקית כין בובר: וחבבת יוונית בי אבורא יהתניא רבי בארין ישראל לשין בירבי לבוה או לשין הוכל אני לשין הקדש או לשון יוונית "ואמר רבי יוסי בבר לשין ארכי לכה או לשון הקדש או לשון פרכי אכורי לישון יויני לחוד חבבית יוונית לחוד וחבבית יוונית ביי אכירא והאכיר רב יהודה אכיר שכואל כשים רבן ישבייון בן נביליאל, ייוני יווילע ענפישי הבי בנית יידי אלת ילדים היו בבית אבא המש מאות מהם לכדו הכמת יוונית ולא נשתייד מהם אלא אני באן ביב באנה הבה אבה אבה האני ביו ובן נביליאל שחון קרובים לפלבות וכדתניא חביםפר קיבי הרי זה בדרבי האבירי אבניים בי האיבן הדיוהי ל: לספר קומי מפני שהוא קרוב למלכות "של בית רבן גמליאל התירו לחם לספר בחבמת יוונית מפני שקרובים לבילכות : לא יגדל אדם את הכלב"אלא אם כן קשיר בשלשלאות כוי: תנו רבנן לא ינדל אדם את הכלב אלא אם כן קשור בשלשלת אכל מנדל הוא בעיר הסמוכה לספר 'וקושרו ביום ומתירו בלילה: תניא רבי אליטור הגדול אומר "המנדל בובים במנדל חזירים למאי נפקא מינה למיקם"יליה 20 sind nur ich hier und meines Bruders Sohn ביבים במנדל חזירים למאי נפקא מינה בארור: "אמר רב יוסף בר מניומי אמר רב נחמן 6.450 בבל כעיר הסמוכה לספר דמי תרגמה גהרדעא: י דריש רבי דוכתאי דמן בירי "ובנחה יאמר שובה מורה רכבות אלפי ישראל "ללמדך שאין שכינה שורה M 46 + מאי דכתיב + M 45 אר יוסף בכבל M 44 למדן B 47 למדו תורה חמש מאות כאן ו המס' קומו M 50 מכר המס' קומו אמרי -- M 49 M 52 קומו משום דקל ם הוה אבטורמום. א אבטליום בר אלא...בו' 55 M ביום קושרו M 54 M 57 מגדלי כלב׳ כמגדלי חזיר׳ M 56 ובלילה מתירו

MAN DARF KEINEN HUND HALTEN, ES SEI DENN, DASS ER AN EINER KETTE GEFESSELT IST. Die Rabbanan lehrten: Man darf keinen Hund halten, es sei denn, dass er an einer Kette gefesselt ist, wol aber darf man einen in einer an der Grenze liegenden Stadt halten, und zwar binde man ihn am Tag an und lasse ihn nachts los.

Es wird gelehrt: R. Eliêzer der Grosse sagte: Wenn jemand Hunde grosszieht, so ist es ebenso, als ziehe er Schweine gross. — In welcher Beziehung ist dies von Bedeutung? -- Dass er den Fluch³⁹⁹auf sich lädt.

R. Joseph b. Minjomi sagte im Namen R. Nahmans: Babylonien gleicht einer an der Grenze liegenden Stadt. Dies wird auf Nehardeâ bezogen.

R. Dostaj aus Biri trug vor: "Und wenn sie sich niederliess, sprach er: Kehre wieder, o Herr, zu den Myriaden und Tausenden Jisraéls. Dies lehrt dich, dass die Gottheit auf weniger als zwei Tausend und zwei Myriaden nicht ruht. Wenn nun einer fehlt

עליה P 58 דוסתאה.

^{397.} Eine bei den Nichtjuden übliche Art Tonsur (gewöhnl. vom gr. 20µ1) Haar abgeleitet), die daher bei den Juden verpönt war. 399. Cf. ob. S. 298 Z. 21. Num. 10,36.

"ל"פחות משני אלפים ושני רבבות הסר"אחת וחיתה אשה"עוברה ביניהם וראויה להשלים ונבה בה כלב והפילה נכצא וה נום השכינה שתמתוק בישוא: ההיא איתתא דעלת למיפא בההוא ביתא נבה בה ⁶³⁰ ישקירי שיניה מיניה מיניה לא תיכתפי מיניה שקירי Jisraéliten entzogen wird. ניביה אמרה ליה שקילה"מיבותיה דההוא גברא egl. Sab. בשריא אחיודי בבר נד ידד: אין פירבין ניטבין ריינים ומי אולי כולי האי והתנן מרחיקין את שנו השובך מן העיר המשים אמה אמר אביי מישני ימים מליא ומישם מכא"כרכייהו בחמשים אמה מליא ומישם oerwiderte ihm: Deine Gefälligkeit ist auf שלשים רים ותו לא והתניא בישוב אפילו מאה היה ביוום בר יבו ובוי ביוום אין היים successor observed mentions of masses assessed and איבעית אימא בדגוי ואיבעית אימא בדתפקר ואיבעית

-N-0" -- B 59 00 M -- מישראל פונה אדת הוו ישראל רס B ס2 אדד M ס1 מעברת M שני אלפים ושני רבבות שתכרק שתכרק M 04 השקירון נוכוה ושקירון מופרוה אמ ל B מיבותיך ושדיא של M עם מידו ביידו

du willst, sage ich: wenn sie ihm selbst gehören 404.

und eine schwangere Frau vorhanden ist, die die Zahl voll machen könnte, und ein Hund sie anbellt und sie fehlgebiert, so veranlasst dieser, dass die Gottheit den

Einst kam ein Weib in ein Haus, um zu backen, und ein Hund bellte es an; da sprach der Herr zu ihm: Aengstige dich nicht vor ihm, er hat keine Zähne! Dieses Dornen geworfen; die Geburt hat sich bereits bewegt.

MAN DARF KEINE TAUBENSCHLINGEN

AUSWERFEN &c. Fliegen sie denn so weit, בדיריה: es wird ja gelehrt, dass man eine Taubenhecke fünfzig Ellen von der Stadt entfernen müsse!? Abajje erwiderte: Sie fliegen auch weiter, Futter suchen sie aber nur innerhalb fünizig Ellen. - Fliegen sie denn nur bis dreissig Ris, es wird ja gelehrt, dass man in einer bewohnten Gegend nicht einmal in einer Entfernung von hundert Mil [Taubenschlingen] auswerfen dürfe!? R. Joseph erklärte: Wenn die Gegend mit Weinbergen bebaut⁶⁰²ist. Rabba erklärte: Wenn Taubenhecken sich da befinden. - Sollte es doch schon wegen der Taubenhecken selbst verboten sein 1919!? - Wenn du willst, sage ich: wenn sie einem Nichtjuden gehören; wenn du willst, sage ich: wenn sie herrenlos sind; und wenn

ACHTER ABSCHNITT

ביבורי הייב עליי בישים דבישה דברים למ בנוק בצער בריפי בשבת יבישת: בנוק ביצד אותו. + M 1

TER SEINEN NÄCHSTEN VERWUNDET, 💆 HAT FÜNF ZAHLUNGEN' ZU LEISTEN: SCHADENERSATZ, SCHMERZENSGELD, KUR-KOSTEN, VERSÄUMNISGELD UND BESCHÄ-MUNGSGELD. SCHADENERSATZ: WENN ER

IHM EIN AUGE GEBLENDET, EINE HAND ABGEHAUEN, ODER EINEN FUSS GEBROCHEN HAT, SO BETRACHTE MAN IHN ALS EINEN AUF DEM MARKT ZU VERKAUFENDEN SKLAVEN

401. Damit die Tauben die Gärten u. Felder um die Stadt nicht beschädigen. fliegen sie auch weiter. 403. Damit man nicht fremde Tauben einfange. 404. Es ist daher 1. Falls die nur auf die in der Umgegend befindlichen fremden Tauben Rücksicht zu nehmen. Momente hierzu vorhanden sind; wörtl.: so ist er wegen fünf Dinge [Momente] schuldig.

UND MAN SCHATZE, WHIVHE FR VORHER WERT WAR UND WHATELER JETZT WERT IST. SCHMERZENSGELDT WENN ER THY MIT EINEM SPHSS ODER TINEM NAGEL GI-BRANNT HAT, WINN A'CH NUR ALL DEM 5 FINGERNAGEL, TINER STELLE, AN DER KEI-NE WUNDI ZURÜCKBLEIBT, SO SCHÄTZE MAN, WHIVIEL FIN MENSCH SEINESGLEI-CHIN VERLANGEN WÜRDF, WENN ER SICH LIESSE. KURKOSTEN: WENN FR HIN VER-LETZT HAT, SO MUSS IR HIN HEILEN LAS-SEN. IST WILDES FLEISCH ENTSTANDEN, SO IST ER, WENN INFOLGE DER VERWUN-מכה אדם ומכה בחמה מה מכה בהמה לתשלומין DUNG, SCHULDIG, UND WENN NICHT IN- 15 FOLGE DER VERWUNDUNG, FREI; WENN DIE WUNDE HEILT UND AUFBRICHT, HEILT UND AUFBRICHT, SO MUSS ER IHN HEILEN LASSEN; WAR SIE VOLLSTÄNDIG GEHEILT, SO BRAUCHT ER IHN NICHT MEHR HEILEN 20 יומה לכנה נמכה ישלמנה ומכה ארב יומה של 100 איליבא ונוכה בהמה ישלמנה ומכה ZU LASSEN. VERSÄUMNISGELD: MAN BE-TRACHTE IHN ALS GURKENWÄCHTER', DENN DEN WERT DER HAND ODER DES FUSSES HAT ER IHM JA BEREITS BEZAHLT. BE-SCHÄMUNGSGELD: NACH DER STELLUNG DES BESCHÄMENDEN UND DES BESCHÄM-TEN.

איתי באילו היא עבד נמבר בשיק ושמין כמה היה יפה יכמה הוא יפה: צער בואו '(או) בשפיר אי בביסביר ואפילו על ציפירנו מקום שאינו עישה חבירה איבדין כבה אדם ביוצא בזה ריצה ליבול להיית רופיי הכהי חייב לרפאיתי עלה בי 172 77232 צברום אם מחמת חמבה חייב שלא מחמת חמבה פשיר חייתה ינכתרה 'חייתה ינסתרה חייב לרפאיתי בותנו בל הנבנו את בנב בנפאונו: .. Y .. LIE. איתי באילי הוא שיפיר קישיאין שבבר נהן לי דפי FINEM SOLCHEN SCHMERZ UNTERZIEHEN in מידי ידפי הנקין בישת הכל לפי המבייש והמתבייש: היו ובביין. אבאי יין החת יין אבר הדבינא איבא דין ביביש לא סלקא דינתך דתניא יביד ביביא את ניני מכניא את ניני קטנ את ידי מקטינ את ידי שיבר את דגל: "משבר את דגל: תלמוד לימר אה מבה אדם לתשלומין יאם נפשך לומר הדי הוא יאיבר (ולא תקהו כפר לנפש רצה אשר הוא רשק למות לנפש הוצה אי אתה לוקה כופר אכל אתה מכה כופר לראשי אברים שאין הוורין" הי מכה ההוא בקטלא כתים אלא מחכא מכה נפש בחמה ישלמנה "נפש תחת נפש וסמיך ליה "ואיש כי יתן מום בעמותו כאשר עשה כן יעשה לו האי לאו P 4 לרפאותה _ M 3 א נקטע M 7 ו נשבר M 8 נשבר 6 M נסמא אמרי \pm M 11 אשר...רמות M 10 \pm P 9 וכתיב ואיש. M 12

GEMARA. Weshalb denn, der Allbarmherzige sagt ja: 'Auge um Auge, vielleicht wirklich das Auge!? - Dies ist nicht einleuchtend, denn es wird gelehrt: Man könnte glauben, dass wenn jemand einem ein Auge geblendet, man ihm ein Auge blende, einem eine Hand abgehauen hat, man ihm eine Hand abhaue, einem einen Fuss gebrochen hat, man ihm einen Fuss breche, so heisst es: Wer einen Menschen schlägt, und: wer ein Vieh erschlägt; wie auf das Erschlagen eines Viehs eine Geldzahlung gesetzt ist, ebenso ist auch auf das Schlagen eines Menschen eine Geldzahlung gesetzt. Wenn du aber dagegen einwenden willst, so heisst es: 'Ihr dürft kein Lösegeld annehmen für das Leben eines Mörders, der des Todes schuldig ist, für das Leben eines Mörders darf man kein Lösegeld annehmen, wol aber darf man für nicht nachwachsende Gliedmassen Lösegeld annehmen. — Welcher [Schriftvers vom] Schlagen ist hier gemeint, wollte man sagen: "Wer ein Vieh erschlägt, hat es zu ersetzen; wer einen Menschen erschlägt, soll getötet werden, so spricht ja dieser von der Tötung!? - Vielmehr, folgender: 'Wer ein Viel erschlägt, hat es zu ersetzen; Leben um Leben, und darauf folgt: 10 Wenn jemand seinem Nächsten einen Leibesschaden zufügt, dem soll man tun wie er getan hat. - In diesem heisst es ja nicht: schlägt!? - Wir meinen [den

^{2.} Von derselben körperlichen Konstitution. 3. Es wird ihm nur das Versäumnisgeld einer solchen Tätigkeit zugesprochen, die er als Krüppel ausüben könnte. 4. Ex. 21,24. seinem Nächsten eine Verletzung beibringt, dem soll eine ebensolche Verletzung beigebracht werden. 6. Die Erkl. folgt weiter. 7. Num. 35,31. 8. Lev. 24,21. 9. Ib. V. 18. 10. Ib. V. 19.

מכה הוא"הכאה הכאה"קאמרינן"והא כתיב ואיש 1.24.17 בי יכון כל נפש מום ביות יומת במתון ממאי דבניבון איבא בניתה נביש לא בלקא דנתך הדא דהא איתקש לבכה בחמה ישלמנה יעיד בתוב בורון בושי ון בים בואם ביון בים וויום מיבון בינין יבוצי אם נפשך הייבו הו קומים ויינים מאי חזית דילפת ממכה בחמה "לילף ממכה אדם אמרי דנין ניזקין מניזקין ואין דנין ניזקין ממיתה אדרכה דנין אדם מאדם ואין דנין אדם מבהמה שים לוביר הבי הוא איבר וולא אים 10 den er einem anderen augeligt, soll ihm בע-תקדו כפר לנפש רצה אשר הוא רשי למות כי יות יותר לבים הינה אי אותר היקה בים אבר אתה לוקה כופר לראשי אברים שאינן הוורין והאי לא תקחו כופר לנפש רוצה למעומי ראשי אכרים הוא דאתא האי מבעי ליה דאמר ההמנא לא תעביד ביה תרתי לא תשקיל מינות ממון ותקמריה האי "מכדי רשעתו נפקא" רשעה אחת אתה מחייבו ואי אתה מהייבו משתי רשעיות ואכתי מבעי ליה בקאמר מוא אתה רחמנא לא תשקול ממון ותפטריה אם כן לכתוב רוצח למה לי"שמע מינה לנפש רוצה אי אתה לוקה כופר אבל אתה לוקח כופר לראשי אברים שאינן ונאמרה הכאה באדם אנן אנור M 14 אנן + M 13 הכאה בבהמה מה הכאה האמורה בבהמה לתשלונין אף הכאה האמורה באדם לתשלומין הא למדת כי כתיב B 15 + מה הכאה...באדם לתשלומין או 16 M בעמיתו כן ינתן לו שמע יי 17 M הכי קא , 18 M לילף...אמרי 19 M דקאמר תנא ואם – 12 M בנין אדם מאדם ואין דנין אדם מבחמה + M 23 \parallel ממונא מיניה \parallel 22 \parallel ליה משום M 21 בלב זה ממונא מיניה ותב אבר דמאי קאמר M 24 כושום אלא לאו. + M 26

Begriff] schlagen". — Es heisst ja aber: Wenn jemand irgend einen Menschen erschlägt, so soller geför a worden !? - Eine Geldentschädigung. - Woher, dass hier eine Geldentschädigung gemeint ist, vielleicht wirklich die Tötung!? - Dies ist nicht einleuchtend; erstens wird es mit dem Erschlagen eines Tiers verglichen, und ferner heisst es darauf: Derselbe Leibesschaden, gefügt werden, und hieraus ist zu entnehmen, dass eine Geldentschädigung ge-Was heisst: wenn du aber meint sei. einwenden willst? - Dem Autor ist noch 15 folgendes fraglich: was veranlasst dich, dies vom Erschlagen eines Viehs zu entnehmen, man sollte es doch vom Erschlagen eines Menschen entnehmen !? - Ich will dir sagen, man folgere hinsichtlich der ים למיר היא רשי לבית לנפש Schädigung von der Schädigung, nicht aber hinsichtlich der Schädigung von der Tötung. — Im Gegenteil, man sollte doch hinsichtlich [der Schädigung] eines Menschen von [der Tötung] eines Menschen, nicht aber hinsichtlich [der Schädigung] eines Menschen von [der Tötung] eines Viehs folgern!? Deshalb sagt er: wenn du dagegen einwenden willst, so heisst es: Ihr dürft kein Lösegeld nehmen für das Leben eines Mörders, der des Todes schuldig ist, denn er

soll getötet werden; für das Leben eines Mörders darf man kein Lösegeld nehmen, wol aber darf man für nicht nachwachsende Gliedmassen Lösegeld nehmen. — Deutet denn [der Schriftvers:] Ihr dürft kein Lösegeld nehmen für das Leben eines Mörders, auf die Ausschliessung von Gliedmassen¹⁷, dieser deutet ja darauf, dass man über ihn nicht zwei [Strafen], Geldzahlung und Todesstrafe, verhänge!? — Dies geht hervor aus: "entsprechend seinem Frevel, du kannst ihn nur gemäss eines Frevels verurteilen, nicht aber gemäss zweier Frevel. - Aber dies deutet ja darauf, dass man von ihm nicht eine Geldzahlung nehme und ihn befreie!? — Der Allbarmherzige könnte ja schreiben: ihr dürft kein Lösegeld nehmen für den, der des Todes schuldig ist, wenn es aber auch heisst: für das Leben eines Mörders, so deutet dies: für das Leben eines Mörders darf man kein Lösegeld nehmen, wol aber darf man für nicht nach-

^{11.} Im 2. Schriftvers wird zwar der Ausdruck schlagen nicht gebraucht, wol aber vom Schlagen 12. Lev. 24,17. 13. Der T. versteht unter erschlagen u. töten im angezogenen Schriftvers das Erschlagen, bezw. Töten eines einzelnen Glieds, da es darauf heisst: Auge um 14. Lev. 24,20. Auge; vom Mord wird an anderen Schriftstellen gesprochen. Bestrafung für die Verwundung eines Menschen. 16. Worauf eine peinliche Strafe gesetzt ist. 18, Dt. 25,2. 17. Von der gleichmässigen Bestrafung.

wachsende Gliedmassen Lösegeld nehmen. Wozu ist min wo es heisst: a comp seen in selection aux, [die Deduktion aus dem Worth and a " nötig!" Aus die em Schrittvers würde man entnehmen können, dass man ihm entweder das Auge ausschlage oder von ihm Ersatz für das Auge nehme, daher folgert er es vom [Ersehlagen] eines Viehs: wie für ein Vieh eine auch für [die Verwundung] eines Menschen eine Geidentschädigung zu zahlen.

Es wird gelehrt: R Dostaj b. Jehuda sagte: Angrana Ang, eine Geldentschädigung. Du sagst, eine Geldentschädigung, 15 vielleicht ist dem nicht so, sondern wirklich das Auge? - Ich will dir sagen, wie könnte man in dem Fall, wenn das Auge des einen gross und das Auge des anderen k'ein ist, aufrecht erhalten [die Wor-20 קים בזה עין מקים בזה עין tel die er nie die gel? Wolltest du erwidern, in einem solchen Fall nehme man von ihm eine Geldentschädigung, so sagt ja die Gesetzlehre: Einer ei Recht soll für euch gelten, das Recht soll für euch alle gleichmässig sein!? - Was ist dies für ein Einwand, vielleicht sagt der Allbarmherzige also: das Augenlicht hat er jenem genommen, und das Augenlicht soll ihm genommen

חוזרין וכי מאחר דכתיב לא תקחו כופר מכה מכה למה לי אמרי אי מהאי הוה אמינא אי בני ניני ביתוב ואי ביני דבי יינו ניתוב קבשבין די בבדבה מה מבה בחמה לתשלומין את מבה אדם לתשיימין: תניא רבי דוכתאי בן יהודה אומה נין תחת נין ביבין אתה אומד כיפון או איני אלא עין כיביש אמרת הרי שהיתה עינו של וה נדולה ועינו של וה קטנה היאך אני כירא ביה נין תחת נין ובי תיביא בה משפם בי האי"שקיל מיניה ממונא התורה אמרה "משפם" Geldentschädigung zu zahlen ist ebenso ist יהיה לכם משפט השוה לכילכם אכרי מאי יהיה לכם משפט השוה לכילכם אכרי מאי אי קישיא דלכא נהורא שקיל כיניה נהורא אכר החכנא 2 1.184 בישקים כיניה דאי לא תיכא הכי קבן שהרג את المران الدان بحاليات دور المناحل المحر كالمران المان התנידה אמרה "משפט אחד יחיה לכם משפט חשיה לבורכם אלא נשכח שקול מיניה נשכה אכר החכנא ביניה ביניה הבא נבי נהיוא שקי ביניה נהווא אמר רחמנא נשקול מיניה: תניא"אידך רבי שמעון בן יוחי אומר עין תחת עין ממון אתה אומר ממון או אינו אלא נין ממש"הרי שהיה סומא וסימא בודת נין ודתורה אביה בשבם אחד יהיה לב בשפט חשוה לכולכם אבורי כאי קישיא דלמא היכא דאפשר אפשר היכא דלא אפשר לא אפשר ופטרינן ליה דאי לא תימא הכי מרפה שהרג את חשלם ליתיב ליה M 29 אי מההיא און 28 א ליתיב ליה M 27 י בדר דובא און 30 קמ ל מכה מבחמה ייבולבם מאי M 33 בכולכם מאי -:- M 32 ...י קבין... 34 הגדול ו 35 M בכולכם אמר התמנא אלא 35 הגדול ו ה B 39 בירא M 38

werden; denn wieso könnte man, wenn du nicht so erklären wolltest, wenn ein Kleiner einen Grossen oder ein Grosser einen Kleinen getötet hat, diesen töten, die Gesetzlehre sagt ja: Einerlei Recht soll für euch gelten, das Recht soll für euch alle gleichmässig sein!? Du musst also erklären: er hat jenem das Leben genommen, und das Leben soll ihm genommen werden, ebenso auch hierbei: er hat jenem das Augenlicht genommen, und das Augenlicht soll ihm genommen werden.

Ein Anderes lehrt: R. Simôn b. Johaj sagte: Auge um Auge, eine Geldentschädigung. Du sagst, eine Geldentschädigung, vielleicht ist dem nicht so, sondern wirklich das Auge? - Wie könnte man in dem Fall, wenn ein Blinder einen geblendet, ein Verstümmelter einen verstümmelt oder ein Lahmer einen lahm gemacht hat, aufrecht erhalten [die Worte] Auge um Auge, und die Gesetzlehre sagt: Einerlei Recht soll für euch gelten, das Recht soll für euch alle gleichmässig sein!? - Ich will dir sagen, was ist dies für ein Einwand, vielleicht nur, wenn dies2 möglich ist, nicht aber wenn es nicht möglich ist, man befreie ihn dann ganz. Was ist denn, wenn du nicht so erklären wolltest, mit einem auf den Tod Verletzten, der einen Gesun-

^{19.} Woraus gefolgert wird, dass wegen einer körperlichen Verletzung wol eine Geldentschädigung 20. Dh. dem Schädiger eine ebensolche Verletzung zufüge. genommen werde. 22. Die Bestrafung des Schuldigen.

מאי עבדינן דיה אלא היכא דאפשר אפשר היכא דרא אפשר לא אפשר ופטרינן ליה: ישמעאר תנא אמר קרא 'כן ינתן בו ואין נתינה בי ב ארא בבין ארא ביירה באשר יהן בים באדם הבי. פיני דבה אות אהרי דבי יבי ישניאר קרא ירידא הרשי בבדי בדים יאיש בי יהן בים בעבידי באשרים المالة ال ממון כאשר יתן מום באדם למה לי 'איידי דבעי 180.512 בי רבי הניתן 10 fiigt, ist etwa auch hier eine Geldzahlung מיד ליד ומאי ניהו ממון אלא מעתה "רגל ברגל מ Nº 10-10 11 11 11 12 12 12 12 12 12 12 12 12 דרשי מכדי בתיב' ועשית ם לו באשר זמם לעשות 19. לאחור או כוקא דינדן ממש יד ביד למה לי שניי יד בריב יד בריב למה לי אידי דבתים יד ביד מינה פמון הגל ברגל למה לי אידי דבתים יד ביד ביד בריב יד ביד ברב בבי היה ברורו אבי איבה אידה אידה דבי חוקיה דתנא דבי חוקיה עין כחת עין נפשי תחת נפש ילא נפש זעין תחת ען יאי כוקא דעתי ממש וימנין דמשכהת הה יין ינפש תהת יין הבהדי ברמא ברמא ברמא ברמא ליח 'נפקא ביה נשמתיה ומאי קישיא דרמא ביה נשמתיה ומאי קישיא דרמא Da er weiter בינד אמדינן ליה אי בצי בקבל עבדינן"יאי הא מצי מקבל לא עבדינן "ואי אמדינן דמצי מקבל ינברינן ביה ונפק הוחוה אי ביית הימות בי הא תגן גבי מלקות אמדוהו ומת תחת ידו פמור: 8202 127 878 817 7727 87 NI 4() הביד שיש בי ברנבה בשים או או העינות נשים M 42 11.212 12.12 Will.

den ermordet hat, zu tun!? Du musst also sagen, nur wenn es möglich ist, nicht aber, wenn es nicht möglich ist, vielmehr befreie man ihn dann ganz.

In der Schule R. Jismâels wurde gelehrt: Die Schrift sagt: sell ihm zugefugt werden, und unter zufügen ist eine Geldzahlung zu verstehen. — Es heisst ja auch: Der Leibesschaden, der einem anderen zuzu verstehen!? - Ich will dir sagen, in der Schule R. Jismâéls deduziren sie es aus der Ueberflüssigkeit des Schriftverses; es heisst ja schon: Herr iem ma seinem Nachso un, wie er getan hat, wenn es aber auch heisst: soil that sugrephy: werden, so ist darunter eine Geldzahlung zu verstehen. -Wozu heisst es: Der Leibesschuden, den er schreiben will: soll than rugetigt werden, so schreibt er auch: Der Leibesschaden, den er einem anderen zufügt.

In der Schule R. Hijas wurde gelehrt: Die Schrift sagt: Hand um Hand, was aus einer Hand in die andere gegeben wird, 44 M - ביה ל4 M ביה יביי האמדנוהי. nämlich eine Geldzahlung. - Demnach wären auch [die Worte] Fuss um Fuss ebenso auszulegen!? - Ich will dir sagen, in der Schule R. Hijas deduziren sie es aus der Ueberflüssigkeit des Schriftverses; es heisst ja schon:25 So sollt ihr ihm das antun, was er seinem Bruder tun wollte, wozu heisst es: Hand um Hand, wenn man sagen wollte, dies sei wörtlich aufzufassen? Vielmehr schliesse man hieraus, dass darunter eine Geldzahlung zu verstehen sei. - Wozu heisst es: Fuss um Fuss? - Da es heisst: Hand um Hand, so heisst es auch: Fuss um

Abajje sagte: Dies ist aus einer Lehre der Schule Hizqijas zu entnehmen, denn in der Schule Hizqijas lehrten sie: "Auge um Auge, Leben um Leben, nicht aber Leben und Auge um Auge; wenn man nun sagen wollte, dies sei wörtlich zu verstehen, so kann es ja vorkommen, dass für ein Auge Auge und Leben bezahlt werden, denn es kann ja vorkommen, dass er durch die Blendung das Leben verliert!? - Was ist dies für ein Einwand, vielleicht schätze man ihn vorher; wenn er es aushalten kann, so vollstrecke man es an ihm, und wenn er es nicht aushalten kann, so vollstrecke man es an ihm nicht; wenn man ihn aber geschätzt hat, dass er es aushalten könne, und man es an ihm vollstreckt hat, und er dennoch gestorben ist, so ist nichts dabei, denn auch hinsichtlich der Geisselung wird gelehrt, dass wenn man ihn geschätzt hat und er unter der Hand [des Gerichtsdieners] gestorben ist, er frei sei.

^{23.} Der Hebräer gebraucht für "zufügen" das W. "geben", also was gegeben wird: eine Geldzahlung. 24. Dt. 19,21. 25. Ib. V. 19. 26. Ex. 21,24.

R reliid im Namen Raba erklaite: The Schritt act with anic and william ar es ist neben der bat chädigung auch Schmer, en weld an Jahlen, wenn man nun samm wollte, die ei wortlich zu verstehen, so sunde ju auch die er Schmerzen haben was ener Schmerzen gehabt hat!?

Was ist die für ein Einwand, mancher Mensch ist empfindlich und hat mehr Schmer en, and mancher ist unempfindlich i und hat weniger Schmerzen, und dies lehrt, dass die Ditterenz herauszuzahlen sei.

R. Papa im Namen Rabas sagte: Die Schrift sagt: and er soil view heilen lassen, es sind neben der Entschädigung auch Kur- 15 kosten zu zahlen; wenn man nun sagen wollte, dies sei wörtlich zu verstehen, so benötigt ja auch dieser der Heilung, wie jener der Heilung benötigte!? Was ist dies für ein Einwand, vielleicht heilt das 20 Eleisch des einen schnell und das des anderen langsam, und dies lehrt, dass die Differenz herauszuzahlen sei.

R. Aši erklärte: Dies ist durch [das Rind gebraucht wird; hierbei heisst es: .luge um Auge, und dort heisst es:"Er sell verahlen ein Rind um ein Rind, wie dort ei-

Wort] um zu folgern, das auch bei einem 25 אית ליה דמי אלא אמר רב אשי לומר שאין שמין יפי + M 48 | א רבה א 47 א א רבה א P 46 בפש - M 50 איניש - M 49 11 + M 51 אלעזר M 54 דכולהו. צ' 53 ne Geldzahlung gemeint ist, ebenso ist auch hierbei eine Geldzahlung gemeint. — Was veranlasst dich, dies vom um, das bei einem Rind gebraucht wird, zu folgern, sollte man es doch folgern vom um, das bei einem Menschen gebraucht wird, denn es heisst: "Leben um Leben, wie es dort wörtlich zu verstehen ist, ebenso ist es auch hierbei wörtlich zu verstehen!? - Ich will dir sagen, man folgere hinsichtlich der Schädigung von der Schädigung, nicht aber hinsichtlich der Schädigung von der Tötung. — Im Gegenteil, man sollte doch hinsichtlich [der Schädigung] eines Menschen von [der Tötung eines Menschen, nicht aber hinsichtlich [der Schädigung] eines Menschen von [der Schädigung] eines Viehs folgern!? — Vielmehr, erklärte R. Aši, ist dies zu entnehmen aus: weil er sie geschwächt hat, man folgere also hinsichtlich eines Menschen

von einem Menschen und hinsichtlich der Schädigung von der Schädigung. Es wird gelehrt: R. Eliêzer sagte: Auge um Auge, wörtlich. - Wörtlich, wie ist dies denn möglich, hält denn R. Eliêzer nichts von den Lehren aller jener Autoren!? Rabba erwiderte: Dies besagt, dass man ihn nicht nach dem Wert eines Sklaven schätze. Abajje sprach zu ihm: Etwa nach dem Wert eines Freien, ein Freier hat ja keinen Geldwert!? Vielmehr, erklärte R. Aši, besagt dies, dass man nicht den

בב וביד בישמית "דרבא אמר אמר קרא פענן תחת פציי ליתן צייר במקום נוק ואי סלקא דינהך כבים בי היבי דלהאי הוי ליה צערא להאי נבי אית ליה צירת וכתי קישית דלכת מיכא מיניש דכפנק מית ביה בנות נפי ומיבא מיניש דלמ בפנק ילית ליה 13.55 LONE 114 1515 1515 8553 11.52 11.52 בינין דב פפא בישביה היבא אבה יאר הפט בה יונים ייבא ריתן הפואה במקים נוק יאי בלקא דיידן בינים כי הוכי ההאי בין אכייא האי נכי ביי אכיין בושה ביבבן אבינו איבון בביב בות אנה איבא יאיבא דלא כליק בשפיה הייא למאי נפקא מינה תחת תחת משור בתיב חבא נין תחת נין ובתיב والمراج والمرا אל כאן כמון מאי הזית דילפת תחת תחת משור ייי נילד תחת תחת מאדם דבתיב 'ונתת הן נפש תחת נפש כה להלן 'מכיש את כאן 'מפש" אמרי דנין נוקין בינוקין ואין דנין נוקן מבייתה אדרבה דנין אדם מאדם ומין דנין אדם מבחמה אלא "אמר רב אשי במדה משר ננה יליה ליה מדם מאדם ונייקין ودرادان دوره در المرداد المات دارا دار دار ביבוש כיבוש כלקא דנותך רבי"אלינור ליות ליח"כבל דוני הנאו אבר הבה לונה שאין שניין אותו בעבד אמר ליה אביי אלא כמאן כבן הורין בן חורין מי

Beschädigten, sondern den Schädiger schätze.

^{27.} Ib. V. 25. 28. Ib. V. 19. 31. Dt. 22,29. 29. Ib. V. 36. 30. Ib. V. 23. 32. Im hebr. Text ebenfalls durch ann (um) ausgedrückt.

المارو والما والماري المارا المارا والمارا والمارا والمارا בונולא מנו בלכנו בוב פפא בנ ההנומה מבו לחו זילו שומו ליה ארבעה דברים אמר ליה רבא והא אנן הבשה תנן אבר לוה לבר בנוק קאמינא ם אמר ליה אביי והא³⁵המור הוא וחמור אינו משלם אלא נזק אמר לחו זילו, שומו ליה נזקיה והא amondation and all north mendalousty and leading כעבדא אמר להו אכוה דינוקא "לא בעינא דזילא ביה בילתא אבהו ליה יהא קא בחייבת ליה לינוקא תורא דאלם ידיה דינוקא אתא לקמיה דרבא אמר לחו זילו שייפוחו כעבדא אפרו ליח"והא פר הוא דאמר כל הנישום כעבד אין גובין אותו בבבל"אמר להו לא צריכא דאי תפס רבא למעמיה דאמר רבא נזקי אדם באדם ונזקי אדם בשור אין גוכין אותו בבבל מאי שנא נוקי אדם באדם ונוקי אדם בשור דלא אלהים בעינן וליכא נזקי שור בשור ושור באדם נמי אלחים בעינן וליכא אלא מאי מום

20 שנא שור בשור ושור באדם דשליחותייהו קא עבדינן מידי דהוה אהודאות והלואות אדם באדם ואדם בשור גמי שליחותייהו קא עבדינן מידי דהוח אונוראות וודואות אברי כי קא נבדינן שלידותיהו במידי דקים לן בגויה במידי דלא קים לן בגויה לא

M 57 שור הוא ושור M 56 מנזקיה. P מנזקיה. M 55 ובעבדא חוא לא בעינא משים דוילא בי 38 אל ארבגן לרבא | M 60 ונזקי שור א + M 59 - קא.

Fall, wenn er etwas eingehascht34hat. Raba vertritt hierbei seine Ansicht, denn Raba sagte, dass für die Schädigung eines Rinds durch ein Rind und eines Rinds durch einen Menschen in Babylonien Ersatz eingefordert werden könne, und für die Schädigung eines Menschen durch einen Menschen und eines Menschen durch ein Rind in Babylonien kein Ersatz eingefordert werden könne. - Für die Schädigung eines Menschen durch einen Menschen und die eines Menschen durch ein Rind wol deshalb nicht, weil dazu [autorisirte] Richter erforderlich sind, die da nicht vorhanden³⁵ sind, — auch hinsichtlich der Schädigung eines Rinds durch ein Rind und eines Rinds durch einen Menschen sind ja [autorisirte] Richter erforderlich, die da nicht vorhanden sind!? Wollte man sagen, für die Schädigung eines Rinds durch ein Rind und die eines Rinds durch einen Menschen deshalb, weil wir sie hierbei vertreten, wie dies auch bei Geständnissen und Darlehnen der Fall³⁰ ist, so sollten wir sie ja auch hinsichtlich der Schädigung eines Menschen durch einen Menschen und

33. Wenn es sich nicht um einen festgesetzten Betrag handelt; ausführl. weiter. soll die Entschädigung durch Schätzung festgestellt werden; einfordern kann er sie nur dann, wenn er etwas vom Schädiger eingehascht hat. 35. In Babylonien werden keine Richter autorisirt; cf. Bd. vij S. 45 Z. 10 ff. 36. Bei diesem sind von rechtswegen autorisirte Richter nötig, jedoch wurde aus besonderen Gründen bestimmt, dass auch Laienrichter zuständig sein sollen; cf. Bd. vij S. 5 Z. 22 ff.

Ich will dir sagen, nur in einer Sache, die wir genau kennen, vertreten wir sie, nicht

Einst biss ein Esel einem Kind die Hand ab. Als die Sache vor R. Papa b. Šemuél kam, sprach er: Geht, schätzt ihm die vier Dinge. Raba sprach zu ihm: Wir haben ja von fünf gelernt!? Dieser erwiderte: Ich meine es ausser dem Schadenersatz. Abajje sprach zu ihm: Es ist ja ein Esel, und für einen Esel ist ja nur der Schadenersatz zu zahlen!? Er erwiderte: יאמר להו לכי גדיל מפייסנא ליה מדידי: ההוא Geht, schätzt ihm nur den Schadenersatz. - Er muss ja nach dem Wert eines Sklaven geschätzt werden!? Er erwiderte: Geht, schätzt ihn nach dem Wert eines Sklaven. Da sprach der Vater des Kinds: Ich ישור באדם נובין אותו בבבל verzichte darauf, dies passt mir nicht. Jene sprachen zu ihm: Du bist es ja dem Kind schuldig! Er erwiderte ihnen: Wenn es gross wird, werde ich es vom Meinigen beiriedigen.

Einst zerbiss ein Rind einem Kind die

Hand. Als die Sache vor Raba kam, sprach er: Geht, schätzt ihn nach dem Wert eines Sklaven. Sie sprachen zu ihm: Der Meister selbst sagte ja, dass wenn die Schätzung nach dem Wert eines Sklaven³³erfolgt, der Betrag in Babylonien nicht eingefordert werden könne!? Er erwiderte ihnen: In dem eines Menschen durch ein Rind vertreten, wie bei Geständnissen und bei Darlehnen!? —

all i in einer Sacht, the wir moht seenau kennen - Andribe, der Schildheume er ne Rinds durch em Rind und der eines Rimis dimili einen Monschen wissen wir es et mehr berau, vielmehr richten wir un danneh, u welchen Preis em Rind and dem Markt verkauft wird, chenso sollte man sich auch bei der Schädigung eines Monselon dinch einen Mensehen und eines Menschen durch ein Rind danach rich- יחבי מכרי מכרי שליחותייהו אברי מכרי חבי בושת "ופנב דשביה נעביד שליחותייהו אברי חבי ten, um welchen Preis em Skiuve auf dem Marke verkanit wird? Ferner sollten wir sie doch vertreten bei der Zahlung des Donne ten und des Vier- und Fünflachen, die testgesetzt sind ? Ich will dir sa- to gen, nur bei einem wirklichen Geldersatz vertieter wir sie, nicht aber bei Buss-Ahlungen Sollte man sie doch beim Ersatz für die Schädigung eines Menschen durch einen Menschen, der ja ein Geld- 20 ביון דלית ביה הסרון בים לא עבדינן שליחותייהו ersatz ist, vertreten!? - Nur bei Dingen, die oft vorkommen, vertreten wir sie, bei der Schädieung eines Menschen durch einen Menschen aber, die nicht oft vorkommt, vertreten wir sie nicht. Aber die Beschämung kommt ja oft vor, sollte man sie dich hierhei vertreten!' - Ich will dir sagen, dem ist auch so, denn R.

Till access access and a said and an approx contains יור ביני ימו ביורים ביורים ביורי ביני מביים וניי عراد المالية مالية مالية المالية المال المستادة والمراد والمر ביו הרבונה בינות בינות בלבה אל הבינות ייליהורות אדם באדם דממינא הוא ניכד ברודיתיהו בין אוויבטין אירייבין ודייריים וויבטין איריים אירים איריים איריים איריים איריים איריים איריים איריים איריים אירים איריים איריים איריים באדם דרא שביחא לא עבדינן שרידותיידי הדי בבי דהת רב פפת תובי מרבין כתה זיי רבישה יהוא ליתיה להוב פפא השלה ליה וב הכדא להב נהמן ושלה לוה הסדא הסדא קנסא קא מנבית בבבר ארא בי נבדינן שריהותיהו בבילתא דשביהא יאית ביה הכרין כים אכל מילתא דשכיהא ילית כיה חסרון כים אי נמי"מילתא דלא שכיחא ואית ביה דוברון בים לא נבדינן שריהורודו הוכך אדם באדם את כל גב דאות ביה הסתון כים כיון דלא שביהא און יבדינן שליהותיהו בישר או יל יב דשביהא ושור בשור גובין בבבל והאמר "רבא שור שהזיק אין גובין אותו בבבל דאזיק מאן אילימא דאזיק אדם באי אריא שיר דאוין אדם אפירי אדב דאוין אדם

אמרינן B 64 היכא מורבני H 63 אמרינן 1 B 64 היכא מורבני H 62 M 67 ובא בודבני B 66 درا الر درود درد 1 n + M 70 אין דהא M 69 המבם — M 68 No No. 25 No. 2 - 115 2 28 71 72 TER MET

Papa liess vierhundert Zuz wegen einer Beschämung einfordern. - Aber es wird ja nicht nach R. Papa entschieden, denn als R. Hisda R. Nahman befragte", liess er ihm erwidern: Hisda, Hisda, willst du etwa in Babylonien Busszahlungen einfordern lassen!? - Vielmehr, nur wenn es oft vorkommt und eine Vermögensschädigung vorliegt, vertreten wir sie, wenn es aber oft vorkommt und keine Vermögensschädigung vorliegt, oder wenn es nicht oft vorkommt und eine Vermögensschädigung vorliegt, vertreten wir sie nicht. Daher vertreten wir sie bei der Schädigung eines Menschen durch einen Menschen nicht, da, obgleich eine Vermögensschädigung vorhanden ist, es nicht oft vorkommt, und bei der Beschämung ebenfalls nicht, da, obgleich es oft vorkommt, keine Vermögensschädigung vorhanden ist. - Kann denn für die Schädigung eines Rinds durch ein Rind in Babylonien Ersatz eingefordert werden, Raba sagte ja, dass wenn ein Rind beschädigt hat, in Babylonien kein Ersatz eingefordert werden könne; wen soll es beschädigt haben, wollte man sagen einen Menschen, so braucht dies doch nicht von der Beschädigung eines Menschen durch ein Rind gelehrt zu werden, auch wenn ein Mensch einen Menschen

^{37.} Wie zum Beispiel hierbei, wo der Betrag zuerst durch Schätzung festgestellt werden muss. 38. Es handelt sich also um einen bestimmten Betrag, den Wert des Marktpreises. 39. Während es bekannt ist, dass babylonische Richter für Busszahlungen nicht zuständig sind. 40. Cf. ob. S. 96 Z. 16 ff.

נמי אין גובין אותו ככבל אלא פשיטא דאזיק שור "וכחני אין ניבין אותי בבבל אמרי התם בתם הכא במועד והאמר "רבה אין מועד בבבל "אמרי דאייעד התם ואייתוח להכא והא מילתא דלא שכיחא היא יחותייהו satz eingefordert werden könne!? — Ich דאתו רבנן דחתם ויינדוח הכא סוף סוף מילתא דלא שביהא היא"ואת אמרת מילתא דלא שביהא Par andia on hall and manages codado hay ha משתהם מאן הנא אמה בדו בן ניואי היא התניא רבי אומר כויה נאמרה תחילה בן נואי אומר הכורה נאמרה תחילה במאי קא מיפלגי רבי סבר כויה דלית"בה חבורה משמע כתב רהמנא חבורה לגלויי 12: No No 22 198 7727 772 7737 7727 773 15 gekommen sind und es als gewarnt er-עואי סבר כויה דאית^{יכ}בה חבורה משמע כתב רחמנא חבורה לגלויי עלה דבויה דלית "בה חבורה" מתקיף II me work our Readers Readers and the interest of the second sec נאמרה תחילה סבר כויה דאית"בה הבורה משמע בה דלית בה לגלויי עלה דבויה דלית בה Zahn- und der Fußschädigung, hinsichtlich חבורה בן עואי אובי חבורה באבירה תהילה כבר M 77 אבי B 76 '28 - M 75 אין דאתו רבנן דהתם ואייניהוהו אין דאתו רבנן דהתם ואייניהוהו אין דאתו רבנן דהתם ואייניהוהו אר ביה VP 81 ביה B 80 ואת...שכיהא M 79 אי WM 83 אי VM 82 + היא.

beschädigt hat, kann ja kein Ersatz in Babylonien eingefordert werden; wahrscheinlich also, wenn es ein Rind beschädigt hat. und er lehrt, dass in Babylonien kein Erwill dir sagen, dort wird von einem ungewarnten" und hier von einem gewarnten" gesprochen". -- Rabba sagte ja aber, in Babylonien gebe es keine Warnung"!? ער שלא במקום נוק Wenn es dort"gewarnt worden und nach hier gebracht worden ist. - Dies ist ja aber ungewöhnlich, und du sagtest ja, dass bei Ungewöhnlichem wir sie nicht vertreten!? - Wenn die Rabbanan"von dort herklärt haben. — Aber immerhin ist ja auch dies ungewöhnlich, und du sagtest ja, dass bei Ungewöhnlichem wir sie nicht vertreten!? - Vielmehr, Raba spricht von der welcher es von vornherein als gewarnt gilt".

SCHMERZENSGELD: WENN ER IHN MIT

EINEM SPIESS ODER EINEM NAGEL GE-

BRANNT HAT &C. Wer ist der Autor, welcher sagt, das Schmerzensgeld sei auch dann zu zahlen, wenn kein Schadenersatz zu zahlen ist? Rabba erwiderte: Es ist Ben-Âzaj, denn es wird gelehrt: Rabbi sagt, vom Brandstich werde zuerst gesprochen, Ben-Âzaj sagt, von der Wunde werde zuerst gesprochen. Ihr Streit besteht wahrscheinlich in folgendem: Rabbi ist der Ansicht, unter Brandstich ist eine Verletzung ohne Wunde zu verstehen, daher schrieb der Allbarmherzige weiter Wunde, um zu erklären, dass dies nur von einem Brandstich mit einer Wunde gelte, nicht aber von einem Brandstich ohne Wunde, während Ben-Âzaj der Ansicht ist, unter Brandstich sei eine Verletzung mit Wunde zu verstehen, daher schrieb der Allbarmherzige weiter Wunde, um anzudeuten, dass hier unter Brandstich eine Verletzung ohne Wunde⁴⁸ zu verstehen sei. R. Papa wandte ein: Im Gegenteil, das Entgegengesetzte ist ja einleuchtend. Rabbi sagt, zuerst werde vom Brandstich gesprochen, denn er ist der Ansicht, unter Brandstich sei eine Verletzung mit Wunde zu verstehen, daher schrieb der Allbarmherzige Wunde, um anzudeuten, dass hier unter Brandstich eine Verletzung ohne Wunde zu verstehen sei, während Ben-Azaj sagt, von Wunde werde zuerst gesprochen, denn er ist der An-

^{41.} Cf. ob. S. 51 N. 347. 42. Der Ersatz für die Schädigung des ungewarnten Rinds (cf. S. 5 N. 21) ist eine Busszahlung, da er dem Schaden nicht entspricht, u. eine solche kann in Babylonien nicht eingefordert werden, dagegen ist der Ersatz für die Schädigung eines gewarnten eine wirkliche 43. Da ungewarnt keine Verurteilung erfolgen kann. 46. Nur für eine solche ist in Babylonien Ersatz zu zahlen, nicht 45. Dh. autorisirte Richter. aber für eine aus Bosheit erfolgte Schädigung. 47. Cf. Ex. 21,25. 48. Man ist also wegen eines Brandstichs ohne Wunde schuldig, obgleich in einem solchen Fall nur Schmerzensgeld u. kein Schadenersatz zu zahlen ist.

sieht, unter Brandstich sei eine Verletzung ohne Wunde zu verstehen, daher schrieb der Allharmheitzige Warre, um anrudeuten, dass dies nur von einem Brandstich mit Wonde gelte, nicht aber von einem ohne Wun- 5 de; sie stüt en sich auf den Schluss'. Oder auch: alle sind der Ansicht, unter Brandstich sei sowol eine Verletung mit Wunde als auch eine ohne Wunde zu verstehen, und sie streiten hier vielmehr über 10 [eine Schriftstelle, in der] die Generalisirung und die Spezialisirung von einander entfernt'sind. Rabbi ist der Ausicht, in einem solchen Fall werde die Regel von der ungewandt, während Ben-Azaj der Ansicht ist, in einem so'chen Fall werde die Regel von der Generalisirung und der Spezialisirung wol angewandt; und [das Wort] Wands deutet nach Rabbi auf den Mehrbetrag !

MAN SCHÄTZE, WIEVIEL BIN MENSCH SEINESGLEICHEN VERLANGEN WÜRDE &C. Wie wird das Schmerzensgeld ausser dem

Schadenersatz geschätzt⁵? Der Vater Semuéls erwiderte: Man schätze, wieviel jemand verlangen würde, wenn er sich eine Hand abhauen liesse. - Dafür ist ja nicht Schmerzensgeld allein zu zahlen, sondern alle fünf Dinge!? Ferner, ist denn von einem Toren zu sprechen⁵⁶? — Vielmehr, wenn er sich eine abgestorbene Hand⁵⁷abhauen liesse. — Auch für eine abgestorbene Hand ist ja nicht nur Schmerzensgeld, sondern Schmerzensgeld und Beschämungsgeld zu zahlen, denn es ist ja für einen beschämend, wenn man etwas von seinem Fleisch nimmt, um es den Hunden vorzuwerfen!? - Man schätze, wieviel jemand verlangen würde, wenn er sich eine Hand, die der Regierung verschrieben sist, statt mit einer Salbes, mit einem Schwert abhauen liesse. - Aber auch in einem solchen Fall würde ja niemand etwas nehmen und sich

Schmerzen zufügen lassen!? - Vielmehr, man schätze, wieviel jemand zahlen würde, wenn man ihm eine Hand, die der Regierung verschrieben ist, statt mit einem

49. Des angezogenen Schriftverses, der den Anfang erklärt. Nach dieser Auslegung vertritt die Mišnah die Ansicht Rabbis, was wahrscheinlicher ist, da er Redaktor derselben ist. der Schrift auf eine Generalisirung eine Spezialisirung folgt, so gilt letztere als Einschränkung: die Generalisirung umfasst nur das, was die Spezialisirung nennt. 51. Das spezialisirende W. Wunde. worunter nur eine Verletzung mit Wunde zu verstehen ist, folgt nicht unmittelbar auf das generalisirende W. Brandstich, worunter eine Verletzung mit als auch ohne Wunde zu verstehen ist. ist also wegen einer Verletzung ohne Wunde, wo also ein Schadenersatz nicht vorhanden ist, schuldig. 53. Nach welchem das W. Brandstich auf jede Art Verletzung deutet. 54. Der für eine Verletzung mit Wunde zu zahlen ist. 55. Mit der Zahlung des Schadenersatzes ist er ja zur Entfernung des 56. Kein vernünftiger Mensch würde sich für Bezahlung eine Hand abhauen 57. Die zum Gebrauch nicht mehr verwendbar ist. 58. Wenn er dazu verurteilt worden ist. 59. Die ihm keine Schmerzen verursachen würde.

בויה דלית בה חבורה משמע כתב רחמנא חבורה לגלייי עלה דכויה דאית"כה חבורה אין אי לא לא "ואניבקנא קיימי אי נמי דכולי עלמא בויה בין דאית כה הכירה כין דלית כה חכורה משמע והכא 20 הכלל יפרט חמרוחקים זה כיוה קמפלני רבי סבר אין דנין אותו בכלל ופרט וכן עזאי סבר דנין אותי בבלל יפרט וכי תימא חבורה לרבי למה לי לדמים יתרים: אימרין כמה אדם כייצא בזה רוצה לישיל יכ": צער במקום נזק היכי שיימינן אמר אבוה דשבייאל אומדין כמה אדם הוצה לישול לקשוע לו ידו לא צער לחודיה הוא הא כולתו חמשה דברים "איכא ועוד בשופטני עסקינן אלא לקטוע ידו הקמועה ידו הקטועה נמי לא צער לחודיה איכא "הא צער ובושת איבא דכסיפא ליה מילתא למשקל "בבשריה למשרייה לכלבים אלא אומדין כמה אדם מוcht ומות במריה למשרייה לכלבים אלא אומדין כמה אדם " ריצה לקטוע לו ידו המוכתב למלכות בין כם לסייף "אכרי הכא נמי לא שקיל ומצער נפשיה אלא אומדין כמה אדם רוצה ליתן לקטוע לו ידו המוכתב P 85 | ומר כות מילתא נקט ומר כוף מילתא נקט | M 84 הא -- M 87 א לקבוע לו ידו א B 86 א ו ועה לקטוע לו ידו קטועה לקטוע לו אלא א M 88 ב ו' 00 ילו ידו קטועה נמי לאו צער לתודיה צער ! P 89 האי + B 91 מבשרו (P מבשר). M מבש ומישרי B 90 92 אכתי כיון דנפיש צעריה לא שקיל אלא בין סייף.

למלכות בין סיית לסם האי לישול ליתן "מבעי ליח אמר רב הונא בריה דרב יהושע ליטול"וה מזה מח שנתן"וה: רפוי הכהו חייב לרפאותו [וכוי]: תנו המבה איני חייב היפאיתי יאיני חייב היהן הי דבי 2012 1221 2212 28 228 2218 221 22 222 morning and on any moon and one heart אומרים שבתו ורפואתו כל שחייב בשבת חייב The same comment of the same and the same of the דיתבי וקאמרי הכא במבה ניתנה לאנד קמיפלני רבנן סברי מכה ניתנה לאנד ורבי יהודה סבר מכה לא ניתנה לאגד ריפוי דתנא ביה קרא מיהייב שבת מכה לא ניתנה לאנד ריפוי גמי לא מיחייב "אלא דכולי עלמא מכה ניתנה לאנד ולא ניתנה לאנד יתירה רבי יהודה סבר כיון דלא ניתנה לאגד יתירה ריפוי דתנא כיה קרא מיחיים שבת דלא תנא ביה בריפוי אשבת גמי מיחייב דאיתקש לריפוי ורבי יהודה 'סבר שבת לא מיחייב 'דמעמיה רחמנא רק ורבנן רק לשלא מחמת המכה הוא דאתא ולרבנן בתראי דאמוני כל שחייב בשבת היים בריפוי וכל

יבר שאינו או 195 או בר שאינו — M 94 אמר M פוא אמר M 93 ---- N 03 5- N 07 827 NI 00 M = 2 - P = 1 בריפוי - M איתק - M איתק - M איתק .בשם מחד או 4 אשבת M 3

Schwert mit einer Salbe abnehmen würde. - Wieso heisst es demnach verlangen, es sollte ja heissen zahlen!? R. Hona, Sohn R. Jehošuās, erwiderte: Man verlan-שבתי שלת מהבת s ge von diesem, was jener zahlen würde.

KURKOSTEN: WENN ER IHN GESCHLA-GEN HAT, SO MUSS ER IHN HEILEN LASSEN &c. Die Rabbanan lehrten: Ist infolge des Schlags wildes Fleisch angewachsen, und die ים בייבו מינו הייב בריפוי במאי Wunde aufgebrochen, so muss er ihn heilen lassen und ihm Versäumnisgeld zahlen; wenn nicht infolge des Schlags, so braucht er ihn weder heilen zu lassen noch ihm Versäumnisgeld zu zahlen. R. Jehuda sagt, auch wenn infolge des Schlags, brauche er דלא תנא ביה קרא לא מיהייב ואמינא להו אנא אי ihn nur heilen zu lassen, nicht aber ihm Versäumnisgeld zu zahlen. Die Weisen sagen: Versäumnisgeld und Kurkosten, wer Versäumnisgeld zahlen muss, hat auch Kur-ביה כרו "כיון דתנא ביה קרא לא מיהייב ורכנן סברי "כיון דתנא ביה קרא לא מיהייב ורכנן סברי "כיון דתנא ביה קרא kosten zu zahlen, und wer kein Versäumnisgeld zahlen muss, braucht auch keine Kurkosten zu zahlen. - Worin besteht ihr Streit? Rabba erwiderte: Ich traf die Jünger im Lehrhaus sitzen und diese sagten, sie streiten, ob die Wunde verbunden werden dürse: die Rabbanan sind der Ansicht, die Wunde dürfe verbunden werden, während R. Jehuda der Ansicht ist, die Wun-

de dürfe nicht verbunden werden; zu den Kurkosten, die die Schrift wiederholt hat, ist er verpflichtet, zum Versäumnisgeld, das die Schrift nicht wiederholt hat, ist er nicht verpflichtet. Da sprach ich zu ihnen: wenn die Wunde nicht verbunden werden dürfte, so wäre er auch zu den Kurkosten nicht verpilichtet, vielmehr sind alle der Ansicht, die Wunde dürfe verbunden werden, jedoch nicht übermässig. R. Jehuda ist der Ansicht, da sie nicht übermässig verbunden werden darf, so ist er nur zu den Kurkosten, die die Schrift wiederholt hat, verpflichtet, nicht aber zum Versäumnisgeld, das die Schrift nicht wiederholt hat, während die Rabbanan der Ansicht sind, da die Schrift die Kurkosten wiederholt hat, so ist er auch zum Versäumnisgeld verpflichtet, da es mit den Kurkosten verglichen wird. — Und R. Jehuda!? — Er ist der Ausicht, zum Versäumnisgeld sei er nicht verpflichtet, weil es der Allbarmherzige durch [das Wort] nur ausgeschlossen hat. - Und die Rabbanan!? -Das nur schliesst den Fall aus, wenn es nicht infolge der Wunde eingetreten ist. -Wozu braucht nach den letzten Rabbanan", welche sagen, wer Versäumnisgeld zahlen

^{60.} Dem Schädiger. 61. Das Verbinden lindert den Schmerz, jedoch hat dies zur Folge dass durch die Hitze wildes Fleisch anwächst. 62. Der erste Autor der angezogenen Lehre. 63. Der Verletzte tut dies auf eiene Gefahr. 64. Die Schrift gebraucht den Ausdruck רפא ירפא 65. Vor dem W. 1755; cf. Ex. 21,19. heilen soll er heilen lassen. 66. Dem 3. Autor der angezogenen Lehre.

muss, habe auch Kurkosten zu zahlen, und wer kein Versäumnisgeld zahlen muss, brauche auch keine Kurkosten zu zahlen, die Schrift die Kurkosten zweimal zu wiederholen? Dies ist wegen einer Lehre der Schule R. Jismacls nötig, denn in der Schule R. Jismâels wurde gelehrt: Und heilen soll er ihn hellen lassen, hieraus, dass der Arzt zum Heilen befugt ist.

wenn infolge der Wunde wildes Fleisch angewachsen und die Wunde aufgebrochen ist, er ihn heilen lassen und ihm das Versäumnisgeld zahlen müsse? es heisst: Nio sell er ihm die Versaumnis berahlen und דרי שנבר על דברי רופא ואכל דבש או כל ביני או מו מיני שנבר על דברי רופא herlen sell er ihn hellen) lassen. Man könnte nun glauben, auch wenn nicht infolge der Wunde, so heisst es nuc. R. Jose b. Jehuda sagt, auch wenn infolge der Wunde, sei er frei, denn es heisst mor. Manche 20 ארבא מרכא כאריה דבית עלי באריא ארבא erklären, auch wenn infolge der Wunde, sei er frei, vollständig, nach der Ansicht der letzten Rabbanan, und manche erklären, auch wenn infolge der Wunde sei er frei, vom Versäumnisgeld, jedoch zu den 25 נפשאי אמר ליה פשעת בנפשך ושקלת מינאי"מפי Kurkosten verpflichtet, nach der Ansicht seines Vaters.

Der Meister sagte: Man könnte glauben, auch wenn nicht infolge der Wunde, so heisst es nur. Ist denn, wenn nicht in-

שאיני חייב בשבת אינו הייב בריפוי ריפוי דתנא ביה קרא למה לי מיבעי ריה לכדתנא דבי רבי ישביינאל דתנוא דבי רבי ישביינאל אומר ורפא ירפא מבאן שניתן רשות לרופא לרפאות: תנו רבנן בנין שאם ילו כי צמחים מחמת המכח ינכתרה י המבה שהייב להפאיתי יהייב ליתן לי שבתי תלביד איהה ניבו הבוני ניבו אבני אבני לני הצבה בן bendered many on a line of the property and the plant אבור אב בודבה הבבה בביר שנאבר דק אובא Die Rabbanan lehrten: Woher, dass יי ברבון בתראי ברבון בתראי ברבון בתרא המבה במיר הנברה במיר לנברי ברבון ימיבא דמברי אך בדבר דבבד בשבת ידורב אבה נבוא בובו בה בה בה ונבובו אהב נבוב מחמת המכה תלמוד לומר רק שלא מחמת המכה ביני קרא אביר ביאי שלא בחבית המבה בדתניא ביתיקון ביפני שוביש וכל ביני ביתיקון קשין לביבון והעלה מכתו גרגותגי יכול יהא הייב לרפאותו תלמוד לימו הק באו נהגותנו אמר אביו נאתה בריכתא מאי אסותיה אהלא וקירא וקלבא ואי אמר יאי אביר ליה בייתינא אכיא דבינן בבינן אביר ליה אסיא דכיגן בניגן מגן שוה ואי אכר כייתינא לך אסיא 'רחיקא אמר ליח אסיא 'רחיקא עינא עוירא ואי אמר ליה האיך הב לי לדידי ואנא מכינא

> ו דאמר P 6 ס זג שבא רק דתנ ...אומר M S IN CTH מריפוי וכרבגן בתראי וא ד פטיר משבת M 7 M 11 שמיני דבש P 10 בעיא מאי 1 9 שלא אית לי אדם אל אדם כמגן שוי ואי M 12 נאתא כרביתא א בייתינא 13 P דריקא וו 14 M מפי.

folge der Wunde, hierfür ein Schriftvers nötig!? - Ich will dir sagen, darunter ist der Fall folgender Lehre zu verstehen: Man könnte glauben, dass wenn [der Verletzte] die Verordnung des Arztes übertreten und Honig oder verschiedene Arten Süssigkeiten gegessen, Honig und alle Arten Süssigkeiten sind nämlich für eine Wunde schädlich, und die Wunde Gargutni hervorgebracht hat, jener verpflichtet sei, ihn heilen zu lassen, so heisst es nur. — Was ist Gargutni? Abajje erwiderte: Wildes Fleisch?. - Welches Mittel gibt es dagegen? - Aloe, Wachs und Harz. Wenn [der Schädiger] zu ihm sagt: Ich will dein Arzt sein, so kann er ihm erwidern: Du kommst mir wie ein lauernder Löwe vor. Wenn er zu ihm sagt: Ich will einen Arzt für umsonst holen, so kann er ihm erwidern: ein Arzt für umsonst ist umsonst. Wenn er zu ihm sagt: ich will einen Arzt aus der Ferne holen, so kann er ihm erwidern: ein Arzt aus der Ferne ist ein blindes Auge. Wenn [der Verletzte] dagegen zu ihm spricht: zahle an mich und ich will mich selbst kuriren lassen, so kann jener ihm erwidern: du wirst gegen dich selbst fahrlässig sein und von mir

^{67.} Ex. 21,19. 68. Cf. S. 238 N. 38. 69. Man fasse die Heilung nicht als Eingriff in die göttliche Fügung auf. 70. Zur Erkl. dieses Worts cf. המגיר Jg. x No. 29. 71. Der weniger Honorar verlangt.

ואי אבר ליח קיון לי בקון אבר דיח כל שכן דבשינת בנבשף יקיי די שיים דוביוקי הנא יבירן Lene and modes opions spinned man menoral strong processing משמית דרכא אמר קדא 'פצין הדה פצין היהן אמרה בנו בבינים ביני היום ביני היום היום בינים שיני בינים בינים ואונם כרצון אם כן נכתוב קרא פצ" בפצ"מאי בני דהת פנין שנין בינה דרתי כד בפו ביינים דרבא אמר אמר קרא ורפא ירפא ליתן רפואה "דתנא דבי רבי ישמעאל ורפא ירפא מכאן שניתנה רשות לרופא לרפאות אם כן נכתוב קרא ורופא ירפא"שמע מינה ליתן רפואה במקום נזק ואכתי מבעי ליה לכדאמהן למיתני ביה קרא בריפוי"אם כן ליכא קרא או רפא דפא או ידפא ידפא כאי ורפא ירפא שמע מינה "ליתן רפיאה במקים נוק מכלל דמשכחת להו"שלא במקום נזק"שלא במקום נזק היכי משכחת להו צער כדקתני "צער כוואו בשפוד או במסמר ואפילו על צפורני מקום שאיני עושה הבורה ריפוי דהוה כאיב ליח מידי וכליק מוריה לבישריה דצריך 20 ausser dem Schadenersatz muss er auch לאותבי ליה סמא"ואנקוטיה גוונא דבישריה שבת דהדקיה באינהרונא ובטליה בושת הרק ליה באפיה: שבת רואין אותו כאילו הוא שומר קישואין: תנו רבנן שבת הואין אותו כאילו היא שוכה קישיאין M 15 לחיים על חשוגג כמוזיד ועל האונס 55 = p M 16 שמע | P 17 רתניא. M -- דתנא דריי | P 17 שמע...נזק || 19 M ניכתוב קרא ירפא || 20 M כולהו מכלל || איתיב ליה M 23 צער 23 M איתיב ליה + M 21 ם ח לאסוקי שפור ואהדריה לביש דבעי לאיתיביה היה סניא אחרינא לאנק׳ " B 24 לאנק׳.

Ersatz verlangen. Wenn er zu ihm sagt: Gib mir einen Pauschalbetrag, so kann er ihm erwidern: so wirst du erst recht fahrlässig sein und mich wird man schädigen-5 des Rind nennen.

Es wird gelehrt: Dies alles ist ausser dem Schadenersatz zu zahlen. dies? R. Zebid erklärte im Namen Rabas: Die Schrift sagt: Stickwunds seite Stickwur-10 de, ausser dem Schadenersatz muss er ihm auch Schmerzensgeld zahlen. — Aber dies deutet ja darauf, dass man unvorsätzlich wie vorsätzlich und absichtslos wie absichtlich schuldig sei!? - Es könnte ja s heissen: Stichwunde um Stichwunde, wenn es aber heisst: Stichwunde statt"Stichwunde, so ist beides zu entnehmen. R. Papa erklärte im Namen Rabas: Die Schrift sagt: und heilen soll er ihn (heilen, lassen, Kurkosten zahlen. --- Dies ist ja aber wegen der Lehre R. Jišmâéls nötig, denn in der Schule R. Jišmâéls wurde gelehrt: Und heilen soll er ihn (heilen) lassen, hieraus, dass der Arzt zum Heilen befugt ist!? - Es könnte ja heissen: und der Arzt soll ihn heilen; vielmehr ist hieraus zu entnehmen, dass ausser dem Schadenersatz auch Kurkosten zu zahlen seien. - Aber immerhin ist dies ja deshalb nötig, weil die Schrift

die Heilung wiederholen will, wie wir bereits gesagt³haben!? — Die Schrift könnte ja sagen entweder heilen heilen, oder heilen lassen, heilen lassen, wenn es aber heisst: und heilen soll er heilen lassen, so ist hieraus zu entnehmen, dass ausser dem Schadenersatz auch die Kurkosten zu zahlen seien. — Demnach sind diese⁷⁰zu zahlen, auch wenn kein Schadenersatz zu zahlen ist, wie kann dies vorkommen? - Schmerzensgeld, wie gelehrt wird: wenn er ihn mit einem Spiess oder mit einem Nagel gebrannt hat, selbst auf dem Fingernagel, einer Stelle, da keine Wunde entsteht. Kurgeld: wenn er eine Wunde hatte und diese geschwunden ist, und dieser ihn mit einer ätzenden Salbe bestrichen hat, wodurch das Fleisch blass wurde; er muss ihm dann eine Salbe verschaffen, um die ursprüngliche Farbe des Fleisches herzustellen. Versäumnisgeld: wenn er ihn in eine Kammer eingesperrt und ihn [von der Arbeit] zurückgehalten hat. Beschämungsgeld: wenn er ihm ins Gesicht gespuckt hat.

VERSÄUMNISGELD: MAN BETRACHTE IHN ALS GURKENWÄCHTER. Die Rabbanan lehrten: Versäumnisgeld: man betrachte ihn als Gurkenwächter. Wenn man aber

^{74.} Im Text wird die 1. Partikel 72. Um vom Kurgeld zu sparen. 73. Ex. 21,25. durch ein Präfix, die 2. dagegen durch ein besonderes Wort ausgedrückt. 75. Ob. S. 310 Z. 19ff. 76. Die übrigen Zahlungen ausser dem Schadenersatz.

petan denn wenn der Mann ge und ware, wurde er nicht den Lohn eines Gurkenwurde er nicht den Lohn eines Gurkenwarhters erhälten lichen, sondern er würde Wasser getrogen und [einen höheren].
Lehn erhälten lichen, oder Günge besorgt
und [einen höheren] Lohn erhalten haben,
[so ist zu erwidern:] dem Recht ist wol
Genüge getan, denn er hat ihm ja den
Wert der Hand oler des Fusses bezahlt.

Raba sagte: Wenn jemand einem eine Hand abgehauer hat, so ersetze er ihm den Wert der Hand und das Versäumnisgeld zahle er ihm als Gurkenwächter'; wenn jemand einem einen Fuss gebrochen mit hat, so ersetze er ihm den Wert des Fusses und das Versäumnisgeld zahle er ihm als Pförtner wenn jemand einem ein Auge geblendet hat, so zahle er ihm den Wert des Auges und das Versäumnisgeld wahle er ihm als Handmahler; wenn jemand einen taub gemacht hat, so muss er ihm seinen ganzen Wert ersetzen.

Raba fragte: Wie ist es, wenn jemand einem eine Hand abgehauen und man es nicht geschätzt", einen Fuss gebrochen und man es nicht geschätzt, ein Auge geblendet und man es nicht geschätzt, und ihn nachher taub gemacht hat? Sagen wir, da man es früher nicht geschätzt hat, so

יאב תאנים לקתה נידת הדין דבי ניתפה דאי נברא and leads named loom advessed and seem leads the איבינו הובינה בינות הוו הוה הווה בינות בינות איביני ورود المرا برا بالدور ويوا بر المرا برود دور seem elemes some him exeles well this sem مالا تدارم ودول الما تدوره دور المال دارد در المال المال مالال היא שיבר את הבתה בינא את ייני ניתן די דבי Time sold how with a will their seems sold The Name of the said the said the said the المراد وروا المراد المر ביין דרא אבירות בחד איברנא בניא ליה יידיב ליה דכי ביליה בהדי הדדי אי דלכא הדא הדא אכדינן יייובינן לידו נפקא מינידו דבני למיתב לידו צני יבישר דבל הדא נהדא נהד הנון ניבי ישר לבו הדא נהדא לא יהבינן ליה דביין דקא יהיב ליה דמי כיליה כמאן דקשליה דמי יהא יהיב ליה דמי المراجع المراج יים דבו לבי בער השים האם תיבצי ליבי ביין ידיון אבורות בא יווב ביון בני בניון בוורי ווודי אמדוהו מהו מי אמרינן כיון דאמדוהו הדא הדא many makes the season to the man makes and والمرابع المرابع المرا M 33 ביות ביו ביות אף אר M 32 יהיב M 36 ביה M 35 יהיב M 34 היב 217 87 17287 M 30 87 M 38 2 22 M 37

ריה הא קא ידיב - 10 או -- בהדי דדי

schätze man es nur einmal und er zahle ihm seinen ganzen Wert, oder aber schätze man [jede Verletzung] besonders und er zahle es ihm. Ein Unterschied besteht darin, ob er ihm für jede besonders Schmerzensgeld und Beschämungsgeld zahlen muss. Schadenersatz, Kurkosten und Versäumnisgeld braucht er ihm allerdings nicht besonders zu zahlen, denn da er ihm seinen ganzen Wert ersetzen muss, so ist es ja ebenso als hätte er ihn getötet, und er hat ihm ja seinen ganzen Wert ersetzt, aber Schmerzensgeld und Beschämungsgeld muss er ihm vielleicht besonders zahlen, da er Schmerzen und Beschämung besonders erlitt. Und wenn du entscheidest, dass er ihm, da es früher nicht geschätzt wurde, nur einmal zu ersetzen brauche, [so ist noch fraglich,] wie es denn sei, wenn man es früher geschätzt hat; sagen wir, dass er, da es besonders geschätzt wurde, ihm auch besonders zahlen müsse, oder aber braucht er, da [die Entschädigung] noch nicht erledigt ist, ihm nur einmal zu zahlen? — Die Frage bleibt dahingestellt.

N2 - NI 41

Rabba fragte: Wie ist es, wenn er durch die Versäumnis minderwertig wird? Wenn

^{77.} Eine Leistung, die er auch ohne Hand verrichten kann. 78. Da er zu nichts mehr zu gebrauchen ist. 79. Wenn er zur Zahlung noch nicht verurteilt worden ist. 80. Nur wegen der Versäumnis, nicht aber dauernd.

المراجع المراج when the common manus of a stook around and one one Now Illy 1 19 10 most bearing lord and of action legio and Fol.86 N. NII and a liber and a second bacame bacame 5 و الما المالة ال stand from parte sacra mater de amo mesera checase mer | "רבא החורש את אביו נהרג לפי שאי אפשר"להרישה NIN TITINE TO THE NEED NEED THE NIE TO HEN Nächsten am Versöhnungstag verwun-المراد والمرادة والمرادة والمرادة والمرادة والمرادة והינו בניין "אמרי הבא במאי נפקינן בנין שבבי كالمالية والتلا ولارت دولاه دولاد والمال الاللام المالية מל דווון מוקד בי בוביידביים מחוי נוני ארישא ולא מחור מחני קרמופני בושת אין לך בושת נדול מוח ומילתא דבעיא ליה"לרבה פשימא ליה לאביי להך ניסא ולרבא לחך ניכא דאתמר "חכחו על ידו 1,420 וצמתה וכופה לחזור אביי אמר נותן לו שבת נדולה מו דמי אכר אינו נותן לו אלא דמי aber, dass wenn jemand seinen Vater taub לעבד ושבת קטנה לרב רבא אמר הכל ינתן לעבד וילקח בהן קרקע"וחרב אוכל פירות"פשיטא פיחת אמר אביי תיש המכה את אביו ואת אמן 142 אמן את אביו ואת אמן M 44 המכה את אכיו ואת אמו ולא עשה כהן חבורה M 43 - וצמתה ידו – M 46 אמרי – M 46 ברא...הבורה

אלא הכא M 49 בה B 47 אלא הכא B 47 יביא M 52 בעי אחורי בוובי ארישות 15 M 51 ברבא יברי של M אמר אביי M 54 ברי של M 53 M 59 יהוא M 58 יהוא – M 57 אביי אבר B 56 - פשיטא.

er ihm zum Beispiel auf die Hand geschlagen hat und sie angeschwollen ist, später aber wieder heilt; braucht er ihm nichts zu geben, da sie später heilt, oder aber, vorläufig hat er ihn ja minderwertig gemacht? - Komm und höre: Wenn jemand seinen Vater oder seine Mutter schlägt, ohne ihnen eine Verletzung beigebracht zu haben, oder wenn jemand seidet, so ist er zu allem verpflichtet. "Keine Verletzung beigebracht", wahrscheinlich doch in dem Fall, wenn er ihm auf die Hand geschlagen hat und sie später wieder heilt; und er lehrt, dass er zu allem verpflichtet sei. - Ich will dir sagen, hier wird von dem Fall gesprochen, wenn er ihn taub gemacht und ihm keine Verletzung beigebracht hat. - Raba sagte ja macht, er hingerichtet werde, weil eine Täubung nicht ohne Verletzung möglich ist, denn ein Tropfen Blutes fiel ihm ins Ohr!? - Vielmehr, hier wird von dem Fall gesprochen, wenn er ihn rasirt hat. -Wenn er ihn rasirt hat, so wächst ja [das Haar wieder, und das fragte er ja!? -Ich will dir sagen, hier wird von dem Fall gesprochen, wenn er ihn mit Enthaarungssalbe bestrichen hat und [das Haar] nicht wieder wächst. Schmerzen, wenn er Wunden am Kopf und dadurch Schmerzen

hat; Heilung, denn es muss geheilt werden; Versäumnis, wenn er in den Schenken tanzt und mit dem Kopf Figuren ausführt, was er wegen der Wunden nicht kann⁸²; Beschämung, du hast ja keine grössere Beschämung als diese. Das, was Rabba fraglich war, war Abajje nach der einen Seite und Raba nach der anderen Seite entschieden. Denn es wurde gelehrt: Wenn jemand einen auf die Hand geschlagen und sie angeschwollen ist und später wieder heilt, so muss er, wie Abajje sagt, ihm das grosse Versäumnisgeld und das kleine Versäumnisgeld ersetzen; Raba sagt, er zahle ihm nur das tägliche Versäumnisgeld.

Es wurde gelehrt: Wenn jemand einem fremden jüdischen Sklaven eine Hand abschlägt, so muss er, wie Abajje sagt, das grosse Versäumnisgeld an den Sklaven und das kleine Versäumnisgeld an seinen Herrn zahlen; Raba sagt, alles sei an den Sklaven zu zahlen, und dafür kaufe er ein Grundstück und der Herr nutz-

^{81.} Den 5 Zahlungen. 82. Wenn er Possenreisser ist u. dadurch in der Ausübung seines Berufs gestört wird. Die oben angegebene Schätzung (als Gurkenwächter udgl.) gilt nur von einem Meuschen, der keinen festen Beruf hat. 83. Die eigentliche Entschädigung.

mese es Einig sind sie, das alle dem Sklaven) gehört, in dem F.d', wenn er sich gogenüber minderwertig geworden ist, nicht aber seinem Herrn gegenüber, wenn er ihm zum Beispiel die Ohrenspitze oder die Nasenspitze abgeschnitten hat, über den Fall aber, wenn er auch seinem Herrn gegenüber minderwertig geworden ist, besteht der Streit zwischen Abajje und Raba.

LUNG DIS BESCHÄMENDEN UND DES BE-SCHÄMTEN Unsere Misnah vertritt weder die Ansicht des R. Meir noch die des R. Jehuda, sondern die des R. Simôn; denn es wird gelehrt: Jeden betrachte man als בושת אלא לאי רבי שמעון היא אפילו תימא רבי בושת אלא לאי רבי שמעון היא אפילו תימא Freien, der sein Vermögen verloren hat, denn er ist ein Sohn von Abraham, Jiçhag und Jagob Worte R. Meirs; R. Jehuda sagt, den Grossen nach seiner Grösse und den Kleinen nach seiner Kleinheit; מתניתין רבי מתניתין רבי ילא שנא הכי אלא מחוורתא מתניתין רבי R. Simôn sagt, Reiche betrachte man als Freie, die ihr Vermögen verloren haben, und Arme als niedriger Stehende. Wessen Ansicht vertritt sie nun, wenn die des R. Meir, so lehrt sie ja, dass man sich nach 25 רבי מאיר ולא רבי יהודה ולא רבי שמעון קא der Stellung des Beschämenden und Beschämten richte, während nach R. Meir alle einander gleichen; wenn die des R. Jehuda, so lehrt ja die Mišnah, dass wenn jemand einen Blinden beschämt, er schuldig sei, während R. Jehuda sagt, dass es bei einem Blinden keine Beschämung gebe; wahrscheinlich also die des R. Simon. — Du kannst auch sagen, dass sie die des R. Jehuda vertrete, denn R. Jehuda sagt

לריש אוניה או לריש נחיריה "חכל לעצמו פיחת אצל רבו פלונתא דאביי ורבא: בישת הבל לפי המבייש והמתבייש: מני מתניתין את רבי מאיר ילא רבי יהודה אלא רבי שמעון היא דתכן יבילן ترادا الاردا والارد الما ودر المادام الماداد ودوورا ישון בני אבות בוויף בוציו בבי ישו ישו ובי בווים איניים וביי مساولي المراجع بره داران الماكا بالكار والمال الماكار ورو و المراجع المراجع و المراجع المراج הורין שירדו מנכסיהם עניים כפהותין שבהן מני יי BESCHÄMUNGSGELD, NACH DER STEL- יי שבהן שבהן שבהן הורין השתא אי רבי פאיר ביתנותין קרני חבל לפי المالا مساوم والمالية والمالية والمالية والمالية المالية المالية المالية والمالية وا בינהו יאי רבי יחודה מתניונין קתני המבייש את הסומא הייב ואילו רבי יהודה אומר סומא אין לו יהודה כי אפר רכי יהודה כומא אין לו בושת לבשקל מיניה אבל למיתבא ליה יהבינן ליה והא מדקתני כיפא המבייש את הישן חייב וישן 'שבייש פטור ולא קתני סומא שבייש פטור מכלל"דלא שנא שמעון היא: מאן תנא להא דתנו רבגן נתכוון לבייש את הקטן ובייש את הגדול נותן לגדול דמי בושתי של קטן לבייש את הנכד ובייש את כן חורין נותן לכן חורין דמי בושתו של עבד מני לא סלקא "דינתך קשן קשן בנכסים גדול גדול בנכסים M 60 עצמו פיחת אצל רבו ואצל עצמו לא פיחת פלוגי

1' 64 אומר + M 63 אומר 1' 61 אומר 1' 61

66 M דסומא לא

אצל עצמו ואצל רבו לא פיחת היכי דמי דפסקיה

wenn ein Blinder jemand beschämt, er frei sei, demnach ist es ja einerlei, ob so oder so!? — Am richtigsten ist es vielmehr, dass unsre Mišnah die Ansicht R. Simôns vertritt. Wer ist der Autor folgender Lehre der Rabbanan: Wenn jemand in der Absicht einen Kleinen zu beschämen, einen Grossen beschämt hat, so muss er an ihn das Beschämungsgeld für einen Kleinen zahlen; wenn er in der Absicht einen Sklaven zu beschämen, einen Freien beschämt hat, so muss er an ihn das Beschämungsgeld für einen Sklaven zahlen; wessen nun, weder die des R. Meir, noch die des R. Jehuda, noch die des R. Simôn? Er shat es verstanden, unter Kleinen sei ein Kleiner hinsichtlich seines Vermögens, und unter Grossen sei ein Grosser hinsichtlich seines Vermögens zu verstehen; wenn die des R. Meir, so sagt er ja,

nur insofern, dass es bei einem Blinden keine Beschämung gebe, als dass er [kein Beschämungsgeld] zu zahlen brauche, an ihn aber ist es wol zu zahlen. — Wenn es aber im Schlußsatz heisst, dass wenn jemand einen Schlafenden beschämt, er schuldig sei, und wenn ein Schlafender jemand beschämt, er frei sei, und nicht gelehrt wird, dass

. P 67 דעתה.

שמבייש 65 M ו- ו

^{84.} Hinsichtlich der Beschämung.

^{85.} Der diese Frage aufgeworfen hat.

יאי יבי כאים הואבי ביוון בודי וודרי ביני יאי 80% down the women solding and and and وروي وروي وروي وروي الما وروي وروي وروي יה דבתום ואים יי ידי כדי יי ביאי ביהם היה וחחויקה במבשיו עד שיתכוון לו"לעולם רכי יחודה וכי קאמר רכי יהודה אין לעכדים בושת למיתבא לחו אבל למישם שיימינן בהו ואי בעית אימא mener new por more on astern that house entitle the same as the man of a man between meson we are meson as the section as the sec ממש וקטן בר בושת הוא אין כדאמר רב פפא דמיכלמו ליה ומיכלם הכא נמי "דמיכלמו ליה כונה

את הרשן בייב יישי שבייש פשיר נפל מיינו הגג והזוק ובייש חייב על הנזק ופטור על הבושת"עד שיהא מתכוין:

תנו רבנן ביישו ערום הייב ואינו גמרא. הייב ואינו דומה ביישו כבית המרחץ לביישו בשוק: אמר מר ביישו ערום חייב ערום בר בושת הוא אמר רב פפא מאי ערום דאתא זיקא "כרכינחו למאניה ואתא הוא דלינהו מפי וביישיה ביישו M 69 אפילו תימא ר״י כי אמר א 68 M אר + M 67 שנא' ושלהה ידה והחזיקה במבושיו לעולם אינו חייב באדם + V M 70 ודלינהו. על הבושת

dass alle einander gleichen: wenn die des R. Jehuda, so sagt er ja, dass es bei Sklaven keine Beschämung gebe, und wenn die des R. Simôn, so sagt er ja, dass wenn jemand in der Absicht einen zu beschämen, einen anderen beschänd hat, er frei sei, weil dies mit dem Mord zu vergleichen sei, wie man wegen des Mords nur dann schuldig ist, wenn man auf den Betreffenden gezielt hat, denn es heissti und er inn eg mer met im eier de, nur wenn er auf ihn gezielt hat, ebenso auch wegen der Beschämung, nur wenn er auf ihn gezielt hat, denn es heisst: "und sie ihre Hand ווצן בייבים אינים הא בייבים האינים אינים ווא מואפטרים ווא מואפטרים ווא מואפטרים וואינים את הערב אינים את הערבה sie es auf ihn abgesehen hat. Tatsächlich R. Jehuda, denn R. Jehuda sagt, dass es bei einem Sklaven keine Beschämung gebe nur insofern, als dass man an ihn kein [Beschämungsgeld] zu zahlen brauche, durch ihn schätzen8 aber kann man wol. Wenn du aber willst, sage ich: tatsächlich R. Meir, denn unter Grossen ist nicht ein Grosser hinsichtlich seines Vermögens und unter Kleinen ist nicht ein Kleiner hinsichtlich seines Vermögens zu verstehen, vielmehr ist unter Grossen ein Erwachse-

ner und unter Kleinen ein Minderjähriger zu verstehen. - Gibt es denn bei einem Minderjährigen eine Beschämung? - Freilich, wie R. Papa erklärt hat, falls er sich schämt, wenn man ihn beschämt, ebenso auch hierbei, falls er sich schämt, wenn man ihn beschämt.

TYPENN JEMAND EINEN NACKTEN BESCHÄMT, EINEN BLINDEN BESCHÄMT ODER EINEN SCHLAFENDEN BESCHÄMT, SO IST ER SCHULDIG; WENN ABER EIN SCHLA-FENDER JEMAND BESCHÄMT, SO IST ER FREI. WENN JEMAND VON EINEM DACH HERAB-GEFALLEN IST UND EINEN BESCHÄDIGT UND BESCHÄMT HAT, SO IST ER WEGEN DER BESCHÄDIGUNG SCHULDIG UND WEGEN DER BESCHÄMUNG FREI; NUR WENN ER ES BE-ABSICHTIGT HAT.

GEMARA. Die Rabbanan lehrten: Wenn jemand einen Nackten beschämt, so ist er schuldig, jedoch ist die Beschämung eines Nackten nicht mit der Beschämung eines Angekleideten zu vergleichen; wenn jemand einen in einer Badeanstalt beschämt, so ist er schuldig, jedoch ist die Beschämung in einer Badeanstalt nicht mit der Beschämung auf der Strasse zu vergleichen.

Der Meister sagte: Wenn jemand einen Nackten beschämt, so ist er schuldig. Ist ein Nackter denn beschämungsfähig!? R. Papa erwiderte: Unter nackt ist zu verstehen, wenn ein Wind ihm die Kleider hochgehoben und jener sie noch mehr

^{86.} Dt. 19,11. 87. Ib. 25,11. 88. Wieviel er für eine solche Beschämung verlangen 89. Hier wird von der Beschämung durch Entblössung des Körpers gesprochen.

hochgehoben und ihn beschämt hat. Wenn jemand einen in einer Badeanstalt Leschant, so of er almidige lst man denn in einer Badean tolt be chamnings-Librate R. Papa erwiderte: Wenn er ihn am Uter de Pur e beschand hat.

R. Abba b Mama magter Wie ist es, wenn jorrand einen Schildenden beschämt hat und dieser gestorhen ist? Was ist thin de maghelie it. Zebid erwiderte: Fol- io mare von ser une ver ser ever ser gendes ist ihm maglicht erfolgt dies wegen ac- Schangenihi's, und dieser ist ja tot und schaut sich nicht, oder erfolgt dies wegen der Schindung und er hat ihn ja geschämiet? Komm und höre: R. Meir sagt, hei einem Tauben und Minderjährigen gehe es eine Beschämung, bei einem B'ödsinnigen gebe es keine Beschämung. Ein enchtend ist dies hinsichtlich eines Minderjährigen, wenn du sagst, es erfolge 20 אבא בישים בישת דבני משפחה מפילו מילא ביאי משום בישת דבני משפחה מפילו wegen der Schändung, wenn du aber sagst, wegen des Schamgefühls, so ist ja bei einem Minderjährigen keine Beschämung vorhanden!? Wenn etwa wegen der Schändung, so sollte dies auch von einem Blödsinnigen gelten? Ich will dir sagen, es gibt ja keine grössere Schande als blödsinnig zu sein. Aber immerhin ist ja hieraus zu entnehmen, dass dies wegen der Schändung erfolge, denn wenn wegen

בביד הובודון הוים בית הובידון בר בישת היא אבר דב פפא שביישו כל גב הנהר: בני רבי אבא الما المارين ا אבר דב וביד חבי קבבעיא ליה משים כיכיפא היא Total North of NECES Les Days Low now Well בה ביאום הבו להבוע מו ביבו אום הבי הוב אים אים الله المرابع الله المرابع المرابع المرابع المرابع المرابع المرابع Sinks with some school Reminds morney horance with אי אכירת כישום כיכופא קטן בד כישת היא ארא דבישים וילידא הוא דיא בישים ביביפא קבן כד יבון בנו אבים ביי ביבוני היו יביבים יב בצא אניי דובי maked from them when the warmen man historial בידו או דיבש בישו בשבו האו האו או היי المراجع المراج בשלמו כשום בישת בשפחה הייני דקרני קבן אלא المراد والمراد والمراد والمراد المراد שומה גפי שומה אין לך בושת גדולה פיוו פכל בקום ניפשום דמשום בושת משפחה דאי משום ביסופא קשן בה ביסיפא היא אמה הב פפא אין דמיכלמן ליה ומיכלם והתניא רבי "אומר הרש יש + M 73 איר איר - P 72 איר + M 71 איר + M 71 אין כדאמר MI 74 בושת הוא אין כדאמר רבי מושפי הוא והא אית להו כיסופא ת ש רבי M 76 77 M כיכופא דבני משפי הוא היינו אוניר תו ק יש להן אר קטן לאו M 80 מינה B 79 הוא -ן- הוא א -ן- מינה 18 IK + מאיר. בר בושת הוא ארוף דמים

des Schamgefühls, so ist dies ja bei einem Minderjährigen nicht der Fall!? — Wie R. Papa erklärt hat, falls er sich schämt, wenn man ihn beschämt, ebenso auch hierbei, falls er sich schämt, wenn man ihn beschämt. R. Papa sagte: Die Frage lautete wie folgt: Erfolgt dies wegen seiner Beschämung und er ist ja tot, oder erfolgt dies wegen Beschämung der Familie? - Komm und höre: Bei einem Tauben und einem Minderjährigen gibt es eine Beschämung, bei einem Blödsinnigen gibt es keine Beschämung. Einleuchtend ist dies von einem Minderjährigen, wenn du sagst, dies erfolge wegen der Beschämung der Familie, wenn du aber sagst, wegen seiner Beschämung, so ist dies ja bei einem Minderjährigen nicht der Fall. - Wenn etwa wegen der Beschämung der Familie, so sollte dies auch von einem Blödsinnigen gelten? - Es gibt ja keine grössere Schande als blödsinnig zu sein. — Allenfalls ist ja aber hieraus zu entnehmen, dass dies wegen der Beschämung der Familie erfolge, denn wenn wegen seiner Beschämung, so ist dies ja bei einem Minderjährigen nicht der Fall. R. Papa erwiderte: Falls er sich schämt, wenn man ihn beschämt. Es wird auch gelehrt: Rabbi sagte: Bei einem Tauben gibt es eine

^{90.} Die Entschädigung für eine Beschämung.

ה בושת שומה אין הו בושת קמן פנמים יש הי מון ביבים היי יביבים להי ביבים דמיכלמו ליח ולא מיכלם: המבייש את הסומא ובוי: מתניתין דלא כרבי יהודה דתניא רבי יהודה אומר זכן היה רבי יהודה 5 falls er sich schämt, wenn man ihn be-מחייבי גליות ומחייבי מלקיות ומחייבי מיתות בית און מאי פערים מערים והודה גמר במר עיניך עיניך מערים Ned. 87b ווממין מה התם סומין לא אף הכא סימין לא מהייבי גליות דתניא °בלא ראות פרט לסומא דברי רבי 125,23 mm.35,23 יהודה רבי מאיר אומר לרכות את הסומא מאי 10 R. Jehudas, denn es wird gelehrt: R. Je-מעמא דרבי יהודה אמר לך "ואשר יבא את רעהו 5,19,5 ביער לחטב עצים ואפילו סומא"כתב רחמנא בלא ראות למעושי ורבי מאיר כתב רחמנא בלא ראות تراداته الالال لللحائ يتسم لمادلا برادوده المو تودودة יאר מיעום אחר מיעום אלא לרבות 15 das Gericht. — Was ist der Grund R. Je-ורבי יהודה ההוא בבלי דעת פרט למתכוין הוא דאתא "חייבי ביתות בות דין אתיא רוצה רוצה מחייבי גליות חייבי מלקיות אתיא רשין רשין מחייבי מיתות בית דין: תניא אידך רבי יהידה אומר כומא אין לו בושת "וכן היה רבי יחודה פוטהי בכל דינים 187 שבתורה מאי שעמא דרבי יהודה אמר קרא ושפטי 25.24 העדה בין המכח ובין גואל חדם על המשפטים האלה כל שישנו במכה"ונואל הדם ישנו במשפטים M 85 בושה P 83 דמיכרס M 84 יכן + M 82

אתא בלא ראות ומיעטו זר ב בתוב בל ר ובתוב M 89

. B 91 בנואל

Beschämung, bei einem Blödsinnigen gibt es keine Beschämung, bei einem Minderjährigen gibt es manchesmal eine Beschämung und manchesmal nicht; das eine, schämt, das andere, falls er sich nicht schämt, wenn man ihn beschämt.

EINEN BLINDEN BESCHÄMT &c. Unsere Mišnah vertritt also nicht die Ansicht huda sagt, bei einem Blinden gebe es keine Beschämung. Ebenso befreit ihn R. Jehuda von der Geisselstrafe°, von der Verbannung und von der Todesstrafe durch hudas? — Er folgert dies durch [das Wort] Auge" von den überführten Falschzeugen", wie bei diesen Blinde ausgeschlossen sind, ebenso sind auch hierbei Blinde ausge-20 schlossen. Von der Verhannung, denn es wird gelehrt: Ohne es zu sehen, ausgenommen der Blinde - Worte R. Jehudas; R. Meir sagt, dies schliesse den Blinden ein. - Was ist der Grund R. Jehudas? - Er kann dir erwidern: Wenn einer mit seinem Nächsten in den Wald geht, um Holz zu fällen, auch ein Blinder, und wenn der All-

barmherzige darauf schreibt: ohne es zu sehen, so ist dies ausschliessend. - Und R. Meir!? - Der Allbarmherzige schreibt: ohne es zu sehen, ausschliessend, und er schreibt: "oline es zu merken, ebenfalls ausschliessend, dies ist also eine Ausschliessung hinter einer Ausschliessung, und eine Ausschliessung hinter einer Ausschliessung ist einschliessend. - Und R. Jehuda!? - [Die Worte] ohne es zu merken schliessen die Vorsätzlichkeit aus. Von der Todesstrafe durch das Gericht, denn dies ist durch [das Wort] Mörder[∞] von der Verbannung zu entnehmen. Von der Geisselstrafe, denn dies ist durch [das Wort] Frevler¹⁰⁰von der Todesstrafe zu entnehmen.

מה ג

90 ות מחייבי

Ein Anderes lehrt: R. Jehuda sagt, bei einem Blinden gebe es keine Beschämung, und ebenso befreit ihn R. Jehuda von allen Gesetzen der Gesetzlehre. -Was ist der Grund R. Jehudas? - Die Schrift sagt: 101 So soll die Gemeinde nach diesen Rechtssatzungen zwischen dem Totschläger und dem Bluträcher entscheiden; bei wem das Gesetz vom Totschläger und Bluträcher statt hat, haben auch diese Rechts-

^{91.} Wegen Ausübung einer in der Gesetzlehre verbotenen Handlung. unvorsätzlichen Totschlags; cf. Num. 35,10 ff. u. Dt. 19,4 ff. 93. Das bei beiden hier angezogenen Gesetzen (cf. Dt. 19,21 u. ib. 25,12) gebraucht wird u. darauf deutet, dass beide Gesetze einander gleichen. 94. Cf. ob. S. 265 N. 194. 95. Ein Blinder ist als Zeuge unzulässig, da er die Handlung nicht gesehen haben kann. 96. Num. 35,23. 97. Dt. 19,5. 98. Ib. V. 4. 99. Dieses Wort wird sowol beim Gesetz von der Verbannung (Num. 35,11) als auch beim Gesetz von der Todesstrafe (ib. V. 31) gebraucht. 100. Das sowol bei der Todesstrafe (Num. 35,31) als auch bei der Geisselstrafe (Dt. 25,2) gebraucht wird. 101. Num. 35,24.

sammen statt, and hei dem das Gesetz vom Totschläger und Bluträcher nicht statt hat, haben auch diese Rechtssatzun gen nicht datt

Ein Anderes lehrt R Jehuda sage, bei einem Blinden gebe es keine Beschimune, and chenso betreit ihn R Johnda von allen in der Geleichte genammen Geboten, P. Sisa, Sohn R. Idu, sagte: Was ist der Grund R. Jehudas? - die Schrift sagt: The will de Gerore, Genete who Region to no en, wer den Rechtssatzungen unterworten ist, ist auch den Geboten und Gesetzen unterworten, und wer den Rechtssatrunger nicht unterworfen ist, ist auch 15 den Ceboten und Gesetzen nicht unter-

R. Joseph sagte: Früher sagte ich: wenn mir jemand sagt, die Halakha sei nach R. Johnda zu entscheiden, welcher מו בניבן ברבירו ביים הפירים דיים בנילן החים: ביים הבפירים ביים החים: sagt, der Blinde sei von den Geboten befreit, so gebe ich den Jüngern ein Fest, weil ich die Gebote halte, obgleich ich dazu nicht verpflichtet bin; nachdem ich aber das, was R. Hanina gesagt hat, ge-25 hört habe, dass nämlich derjenige, dem es geboten ist und es hält, bedeutender sei als derjenige, dem es nicht geboten ist und es hält, gebe ich, wenn mir jemand

בל מונו בנבה ובניאל הוב אינו בנישבים: תניא אידך רכי יהודה אינור כיניא אין לי בישת ובן דודו דבי ידודון פיבוי ביבי ביציו האביריות المراجعة الم בירות הייבי ווונו איני ביו הייבי היים הייבים ביים שניים المالية المراجعة من المالية المنافعة ال La coura boutset mous elected took after again and Parties of the most in it was been millione million Sims fortunated fear Product after county forces fearer Partie and from the constant former mount in the parties ورودون ومادر سودورون سوورون سودورون المرود ا والمراد المراد ا المرادي ورود المرادي المرادي المرادي المرادي المرادية אית לי אנדא מפינ

ווו משום היכיר באדם ניבשיר שהאדם בישים נוק צער ריפי שבת יבישת ומשלם דמי יהדית ושיר אינו משדם אדא נוק ופשיר מדמי ילדות: המבה את אביי ואת אביי ולא נשה בהן הבירה ינבר היוב בבול היין בון השבת בונין שהיא שני בילן בייבי בעבר בנעני של אחרים דייב בבילן רבי Syn. 80 ואן יהודה איניר אין לעבדים בישת: "הרש שימה וקמן פגיעהן רעה החיבל כהן חייב והם שחבלו באחרים פטורין העכד ואשה פגיעהן רעה החיבל בהם חייב M 95 - M 94 220mm M 93 א שבתורה M 92 ארשתא מוצ השתא 90 וג דאנינא דא 71 100 יותר -- יותר אר ה אר ה אר ה אר ה 3 והחובל. אביו ואכונ M 2 ו יו בי מפקדינן

sagt, die Halakha sei nicht nach R. Jehuda zu entscheiden, den Jüngern ein Fest, denn wenn es mir geboten ist, erhalte ich eine grössere Belohnung.

N FOLGENDER HINSICHT IST ES BEI EINEM MENSCHEN STRENGER ALS BEI EINEM RIND: EIN MENSCH HAT ZU ZAHLEN SCHADENERSATZ, KURKOSTEN, SCHMER-ZENSGELD, VERSÄUMNISGELD, BESCHÄMUNGSGELD UND ERSATZ FÜR DIE KIN-DER 103, FÜR EIN RIND IST NUR SCHADENERSATZ ZU ZAHLEN, AUCH KEIN ERSATZ FÜR DIE KINDER. WER SEINEN VATER ODER SEINE MUTTER SCHLÄGT, OHNE IHNEN EI-NE VERWUNDUNG BEIZUBRINGEN, ODER WER SEINEN NÄCHSTEN AM VERSÖHNUNGS-TAG VERWUNDET, IST ZU ALLEN [ZAHLUNGEN] VERPFLICHTET. WER EINEN JÜDI-SCHEN SKLAVEN VERWUNDET, IST ZU ALLEM VERPFLICHTET, MIT AUSNAHME DES VERSÄUMNISGELDS, WENN ER IHM GEHÖRT. WER EINEN FREMDEN KENAÂNITISCHEN Sklaven verwundet, ist zu allem verpflichtet; R. Jehuda sagt, Sklaven ERHALTEN KEIN BESCHÄMUNGSGELD. DER ZUSAMMENSTOSS MIT EINEM TAUBEN, BLÖD-SINNIGEN UND MINDERJÄHRIGEN IST BÖSE: WENN JEMAND SIE VERWUNDET, SO IST ER SCHULDIG, WENN SIE ABER JEMAND VERWUNDEN, SO SIND SIE FREI. DER ZUSAM-MENSTOSS MIT EINEM SKLAVEN UND EINEM [VERHEIRATETEN] WEIB IST BÖSE: WENN JEMAMD SIE VERWUNDET, SO IST ER SCHULDIG, WENN SIE ABER JEMAND VER-

והם שחבלו באחרים פטורין אבל משלמין לאחר זמן "נתגרשה האשה נשתחרר העבד הייבי לשלב: פויני "המכה אביו יאמי יעשה בהן חבורה יהחובל בחבירים בשבת פשור מכילן מפני שהיא נדין בנפשי יהדובה 5 בעבד כנעני שלו פטור מכולן:

תבירא. בנא ביניה רבי אליניר ביב ההיבר בבת קשנה של אהרים הבלה למי מי אמרינן ביין דאקני ליה רהמנא שבה נעירים לאב הבלה נמי דאבוה הוי פאי בעכא ההא אפחתה בככפה אי יאר אובר ליה דאכני אות ביינונא שבה בערים הוא דאקני ליה דהבנא דאר EIGNEN בני לממכר לח למוכח שחון מצי מכר אבל הבלה כיון דאי בעי מתחבל בח לא פצי חביל לא קנייח ליה רחמנא "אמר ליה לא ובתה התורה לאב אלא Coll ליה שבח נעורים כלבד איתיכית החיכל כעכד עברי ישהיא שלי אבר בכולן הנין בין השבת בובין שהיא שלי אבר jähriges Mädchen verwundet, wem gehört אביר ביודה רב בשבת דבישה ידיה יד שייר ביריה דאבוה הוי איתיביה החובל בבנו גדול יתן לו מיד בבנו קשן יעשה לו סגולה החובל בבתו קשנה פשור ולא עוד אלא"אחרים שחבלו בה חייבין ליתן לאביה יהכא נכי בשכת יכבני גדול יתן לו ביד ירפינהי ne Verwundung, da dadurch sein Wert ver-החובל בבניו ובבנותיו של אחרים גדולים יתן להם מיד קטנים יעשה לחם סגולה בבניו ובכנותיו שלו

שנידון בנם החובר B 5 אלעור M 4 כים 7 M לאב דאי בעי למועיברת לבינול ונווכה 8 M : ל-, 9 זג מחבר בה לא ניצי חביל בה רא אקני ליה - 10 זג ה | 11 M + אפילו | P 12 הכי. WUNDEN, SO SIND SIE FREI; SPÄTER ABER MÜSSEN SIE BEZAHLEN, DENN WENN DAS WEIB GESCHIEDEN UND DER SKLAVE FREI WIRD, SIND SIE ZUR BEZAHLUNG VER-PFLICHTET. WER SEINEN VATER ODER SEI-NE MUTTER SCHLÄGT UND HINEN EINE VERWUNDUNG BEIBRINGT, ODER WER SEI-NEN NÄCHSTEN AM SABBATH VERWUNDET, IST VON ALLEM FREI, WEIL ER SEIN LEBEN KENAÂNITISCHEN SKLAVEN VERWUNDET, IST VON ALLEM FREI.

GEMARA, R. Eleâzar fragte Rabh: Wie ist es, wenn jemand ein fremdes minder-[der Ersatz für] die Verwundung? Sagen wir, da der Allbarmherzige dem Vater den Gewinn seiner Jugend szuerkannt hat, so gehört dem Vater auch der Ersatz für seimindert worden oist, oder aber hat ihm der Allbarmherzige nur den Gewinn seiner Jugend zuerkannt, weil er, wenn er es wollte, es einem Krätzebehafteten ausliefern könnte, nicht aber den Ersatz für seine Verwundung, weil er, wenn er es verwun-

den wollte, dies nicht dürfte? Dieser erwiderte: Die Gesetzlehre hat dem Vater nur den Gewinn seiner Jugend zuerkannt. Er wandte gegen ihn ein: Wer einen jüdischen Sklaven verwundet, ist zu allem verpflichtet, mit Ausnahme des Versäumnisgelds, wenn er ihm gehört"!? Abajje erwiderte: Rabh gibt zu, dass das Versäumnisgeld bis zu ihrer Mannbarkeit dem Vater gehört. Er wandte gegen ihn ein: Wenn jemand seinen erwachsenen Sohn verwundet, so zahle er ihm [die Entschädigung] sofort, wenn aber seinen minderjährigen Sohn, so schaffe er ihm etwas Liebes an; wenn jemand seine minderjährige Tochter verwundet, so ist er frei; und noch mehr: wenn andere sie verwundet haben, so müssen sie [die Entschädigung] an den Vater zahlen!? - Hier wird ebenfalls vom Versäumnisgeld gesprochen.

Muss er denn, wenn seinen erwachsenen Sohn, ihm [die Entschädigung] sofort zahlen, ich will auf einen Widerspruch hinweisen: Wenn jemand fremde erwachsene Söhne oder Töchter verwundet, so zahle er ihnen [die Entschädigung] sofort, wenn minderjährige, so schaffe er ihnen etwas Liebes an; wenn aber seine eigne Söhne oder Töchter, so ist er frei!? -- Ich will dir sagen, das ist kein Einwand, das

104. Auf diese Handlung ist die Todesstrafe gesetzt u. er verfällt nur der strengeren Strafe. 105. Ihm gehört das Trauungsgeld, das der Ehemann zu zahlen hat, ebenso auch das Strafgeld für Notzucht, Verführung u. falsche Beschuldigung; cf. Ex. 22,16, Dt. 22,19,29. 107. Weil der Ertrag seiner Arbeit ihm gehört; dasselbe sollte auch von einer haben würde. 108. Od. Schönes, Kostbares; dieses Wort ist rein biblisch; die Ableitung vom Griechischen (cf. המניד Jg. x No. 29) verdient kaum Beachtung.

eme, wenn sie an seinem Tisch speisen, das andere, wenn sie nicht an seinem Tisch speisen. Du hast also die erste Lehre am den Fall bezogen, wenn sie nicht an seinem Tisch speisen, wie ist demnach der 5 Schlußsatz zu erklären; wenn jemand seine minderjährige Tochter verwundet, so ist er frei; und noch mehr: wenn andere sie verwundet haben, so müssen sie [die Entschädigung | an ihren Vater zahlen; sie א לא מבר במאכל עמך במאכל עמך במאכל אינון " שונה לא ישור בי שוב לו עמך עמך במאכל ב sollten sie doch an sie zahlen, da sie es zu ihrem Lebensunterhalt nötig hat?? Und selbst nach demjenigen, welcher sagt, der Herr könne zu seinem Sklaven sagen: arbeite für mich, ohne dass ich dir Unter- וה קמרי כי קא מחרי כי קא לאביהם בעי למיתבי 'אמרי כי קא halt gebe, gilt dies nur von einem kenaânitischen Sklaven, weil er zu ihm sagen kann: arbeite den ganzen Tag, und abends gehe betteln und iss, nicht aber von einem jüdischen Sklaven, von dem es heisst: 20 התם קפיד והא קפיד להו לא קפיד והא התם da es ihm weel bei dir ist, bei dir beim Essen und bei dir beim Trinken, und um wieviel weniger gilt dies von einer Tochter!? Wie Raba, Sohn R. Ülas, erklärt hat, dies beziehe sich auf den Ueberschuss, ebenso bezieht es sich auch hierbei auf den Ueberschuss". Du hast also die andere Lehre auf den Fall bezogen, wenn sie an seinem Tisch speisen, wieso soll er

פמור אמרי לא קשיא כאן "בשסמובים כל שלחנו באן "כשאין סמוכין על שלחנו במאי אוקימתא לקמייתא בשאין סמובין על שלחנו אי חבי אימא סיפא החובל בבתו הקטנה פטור ולא קוד אלא "אחרים שחבלו בה הייבין ליתן לאביה לדידה בעי י למיתב לה דבעיא "מזוני ואפילו למאן דאמר "יבול הרב לומר לעבד עשה עמי ואיני זגך הני מילי בנבד בגעני דאמר ליה עביד עבידתא בולי יומא ילאורתא זיל סחר ואכול אכל עבד עכרי דכתיב בה "כל שכן בתו 'כדאמר רבא בריה דרב עולא לא נצרכה אלא להעדפה הכא נמי לא נצרכה אלא להעדפה במאי אוקימתא לבתרייתא בסמובין על שלחנו "גדולים יתן להם מיד קטנים יעשה להם קפיד במידי דקא חסר במידי דאתא מעלמא לא קפיד והא מציאה דמעלמא קאתי להו וקא קפיד אמרי רווחא דקאתי להו מעלמא"ולית להו צערא דגופייהו בגווה קפיד אכל חכלה דאית להו צערא דאית לה צערא דנופא ומעלמא קאתי לה וקא קפיד דקתני ולא עוד אלא אפילו אחרים שחבלו בח הייבין ליתן לאביה"אמרי התם דגברא קפדנא הוא

בישאין P 14 ות בסמובין M 13 1 + M 17 B 15 בשאין 16 א למיכל מזוני דאפי M 20 ביה 19 וב ש בתו דלא כדאמר רבה M 18 של אכיהן אי הכי 1 M 21 בהו ממונא 22 M 21 M 25 דרי לו P 24 להו M 23 מציאה דקאתיא בגופי.

demnach, wenn sie erwachsen sind, [die Entschädigung] ihnen sofort zahlen, und wenn sie minderjährig sind, ihnen etwas Liebes anschaffen, er sollte sie ja an ihren Vater zahlen"? - Ich will dir sagen, er nimmt es genau nur mit dem, was ihm kosten" würde, nicht aber mit dem, was sie von anderer Seite erhalten". — Auch einen Fund erhalten sie ja von anderer Seite, dennoch nimmt er es damit genau"?? - Ich will dir sagen, mit dem, was sie von anderer Seite und ohne körperliche Schmerzen erhalten, nimmt er es genau, bei der [Entschädigung für eine] Verletzung aber, durch welche sie körperliche Schmerzen hatten, und die sie von anderer Seite erhalten, nimmt er es nicht genau. - In [der zweiten Lehre] heisst es ja aber, dass wenn fremde sie verletzen, [die Entschädigung] an den Vater zu zahlen sei, und in diesem Fall hatte sie ja körperliche Schmerzen, und [der Gewinn] kommt von anderer Seite!? - Ich will dir sagen, da handelt es sich um einen gei-

109. Bei ihm wohnen; in diesem Fall braucht er ihm keine Entschädigung zu zahlen. 110. Dt. 112. Da sie 111. Wenn die Entschädigung die Kosten des Unterhalts übersteigt. von ihm Unterhalt erhalten, aus welchem Grund er frei ist, wenn er selber sie verletzt hat. braucht ihnen keine Entschädigung zu zahlen, wenn er sie verletzt hat, da sie von ihm Unterhalt erhalten. 114. Er beansprucht nicht die Entschädigung, die andere an sie zu zahlen haben. 115. Ein Fund erwachsener Kinder gehört dem Vater, wenn sie bei ihm speisen; cf. Bm. 12b.

לדו ביניביא בפיד דובא דיאו נבדא קבדנא דוא דווא פטיבין יו ישלוני בי קא קביד במידי דוא חסר"ליה במידי דאתי להו מעלמא לא קפיד: 'מאי 186,520 אמר דיקלא דאכיל מיניה תמרי: וכן אמר ריש ורבי יוחגן אטר אפילו פציעה פציעה סלקא דעתך שובים אינו בים אוניבותם אין בניים אני בים אים אוני ווספא אבל פציעה דלא אבה בספט ההתה בכספא ווה halten. MAN TO SEE MAN CONTRACT OF PARK MAN THE MAN CONTRACT NA בפניה "ואפחתה מכפפא: החובל בעבד בנעני של אחרים חייב ובו: °מאי מעמא דרבי יהודה אמר 88.mg סרא "כי ינצו אנשים יחדו איש ואחיו כמי שיש ה25,11 N.11 1118 197 1118 32 1880 25 821 11118 17 19 במצות אלא מעתה לרבי יהודה זוממי עבד לא ידוונו דבתוב ועשיתם הי במשה וכם הישות פייי ביותר מושה ביוני שמות ביו ביוני מים ביוני מים ביוני דור בקובן בכל ביקום אלא בינון הבנן עבר מיקשי דך גר מרכות אפרי וופעפיך תיקשי דך גר auch R. Eliêzer fragte ja nur hinsicht-. Please delle same, has son hill pall sand שבאווך אלא בינוו לובנן יווא יבד בשם לידות אל בה ממונא במידי דלא חבר בה לא 27 ראי P 26

אלעזר | עובה בר ר״ש. M אלעזר | 129 אלעזר B אלעזר | 120 אלעזר B אלעזר | 120 אלעזר

דהא אין סמוכין על שלחנו אפילו בבידי דאתי

zigen Menschen, denn sie speisen ja auch nicht an seinem Tisch, und ein solcher nimmt es genau auch mit dem, was sie von anderer Seite erhalten, hier aber hanschen, denn sie speisen ja an seinem Tisch, und ein solcher nimmt es genau nur mit dem, was ihm kosten würde, nicht aber mit dem, was sie von anderer Seite er-

Was ist unter "Liebes" zu verstehen? R. Hisda erklärte: Eine Gesetzrolle. Rabba b. R. Hona erklärte: Eine Dattelpalme, von der er die Datteln essen kann.

Ebenso sagte auch Reš-Laqiš, die Gesetzlehre habe dem Vater nur den Gewinn der Jugend zuerkannt. R. Johanan aber sagt, selbst [die Entschädigung für] eine Verletzung¹¹⁶. - Wieso für eine Verletzung, lich einer Verwundung, durch welche ihr Wert vermindert" wurde, nicht aber hinsichtlich einer Verletzung, durch welche ihr Wert nicht vermindert wurde!? R. Jose b. Hanina erwiderte: Wenn jemand ihr das

Gesicht verletzt hat, und somit ihr Wert vermindert wurde.

WER EINEN FREMDEN KENAÂNITISCHEN SKLAVEN VERWUNDET &C. Was ist der Grund R. Jehudas? - Die Schrift sagt: 118 Wenn Männer mit einander raufen, einer mit seinem Bruder; nur wer eine Brüderschaft hat, ausgenommen ist ein Sklave, der keine Brüderschaft hat ... Und die Rabbanan!? — Er gilt als Bruder hinsichtlich der Gebote¹²⁰. — Demnach sollten doch nach R. Jehuda die hinsichtlich eines Sklaven überführten Falschzeugen inicht hingerichtet werden, denn es heisst: 22 So sollt ihr ihm das tun, was er seinem Bruder zu tun gedacht hat"?!? Raba erwiderte im Namen des R. Sešeth: Die Schrift sagt: Du sollst das Böse aus deiner Mitte hinwegtilgen, in jedem Fall124. - Sollte demnach125 nach den Rabbanan ein Sklave auch zur Königswürde geeignet sein!? - Ich will dir sagen, auch nach deiner Auffassung wäre dies ja hinsichtlich eines Proselyten¹²⁰nach aller Ansicht fraglich; vielmehr [ist zu erklären: die Schrift sagt:127 aus der Mitte deiner Brüder, von den besten deiner Brüder. -- Sollte demnach is nach den Rabbanan ein Sklave als Zeuge zulässig sein, denn es

116 Durch welche sie Schmerzen hat, der Vater aber keinen Schaden erleidet. der Vater, wenn er sie als Magd verkaufen will, einen Schaden erleidet. 118. Dt. 25,11. den Jisraéliten, da er in die Gemeinde nicht aufgenommen werden darf; nach einer anderen Erklärung: weil ihm die Blutschande nicht verboten ist. 120. Der Gesetzlehre, zu welchen er teilweise ebenfalls verpflichtet ist. 121. Die gegen einen Sklaven falsches Zeugnis abgelegt haben u. seine Verurteilung zum Tod herbeiführen wollten. 122. Dt. 19,19. 123. Während in Wirklichkeit in diesem Gesetz auch ein Sklave einbegriffen ist; cf. Bd. vij S. 544 Z. 8 ff. 124. Die Falschzeugen werden wegen der falschen Aussage bestraft, ohne Unterschied, wer dadurch betroffen wird. 125. Dass er 127. Dt. 17,15. als Mitbruder gilt; cf. Dt. 17,15. 126. Der nach aller Ansicht als Mitbruder gilt.

horself masser, same em has mouter l'en-.... An I'm regers som a Brader ans geand 'The envidence Him ichtlich des Zeugnisses ist es fameli einen Schluss vom Leichteren auf das Schwerere, von einem Weib, in folgern: wenn das Weib, das geeignet ist, in die Gemeinde aufgenommen u werden, als Zeuge unzulässig ist, um wievie' mehr ist ein Sklave, der nicht gecignet ist, in die Gemeinde aufgenommen מבה משנה שבן איגן בכל המצות ופכולין ש zu werden, als Zenge unzulässig [Erwidert man:] wol das Weib, weil es für die Beschneidung nicht geeignet ist, während ein Sklave für die Beschneidung geeignet ist, so ist vom Minderjährigen ein Gegen- i beweis zu erbringen; er ist für die Beschneidung geeignet, und dennoch als Zeuge unzulässig. [Erwidert man:] wol der Minderjährige, weil er den Geboten nicht unterworfen ist, während ein Sklave den Geboten פל בניהם מאי בנים שמין מינה"דלא יומתו על פי פי unterworfen ist, so ist vom Weib ein Gegenbeweis zu erbringen: es ist den Geboten unterworfen, dennoch als Zeuge unzulässig. Und die Replikation wiederholt sich; die Eigenheit des einen gleicht nicht der Eigenheit des anderen und die Eigenheit des

דכתים |ו|חנה עד שקר העד שקר ענה באחיו אמר עולא "אתיא "עדות בקל והומר מאשה ומה אשה שהיא ראויה לכא בקהל פסולה ליידות ייבד שאינו ראיי לבא בקהל אינו דין שפסול לעדות כה יאשה שכן אינה' ראויה למילה תאמר בעבד שהיא الماده بردونيا شحا واحدال بموسود حدوليا احديم بردادالا מה לקבון שאינו במצות תאמר בנכד שהוא במצות אשה תוכיה "שישנה במצות ופכולה לעדות וחוד הדין לא ראי זה בראי זה ולא ראי זה בראי זה להניד אה אני אביא את הנבד שאיני בבל המצות יבור לווניד ביון לווצד ווענון שבום שבן אינו איש תאמר בעבד שהוא איש אלא תיתי מעולן מה הנולן שבן בינשוי נרבו לו המפה בנבד שמין ביישיו נרביו לו אלא תותי בינודן ובודד בידוך פר בריה דרבינא אמר אמר קרא "לא יופתו אבות על בנים לא יומתו על פי אבות שאין להם היים בנים דאי כלכא דעתך בדאמריגן לא יומתו אבות על בנים בעדות בנים לבתוב רחמנא לא יומתו אבות אכות שאין להם חיים פנים אלא מעתה ובנים לא יומתו על אכות הכי גמי לא יומתו על פי בנים עדות -- M 32 עדות לא מצית אמרת 📜 B 31 M 36 יניתא פכול M 34 במילה ישהוא MI 35

ישהיא | 1 38 M שאינן | 38 M - ד.

anderen gleicht nicht der Eigenheit des einen; das Gemeinsame bei ihnen ist: sie sind nicht allen Geboten unterworfen und sie sind als Zeugen unzulässig, ebenso ist auch der Sklave, der nicht allen Geboten unterworfen ist, als Zeuge unzulässig. - Vielleicht aber ist das Gemeinsame bei ihnen, dass sie kein Mann sind, während ein Sklave ein Mann ist!? - Vielmehr, dies ist vom Räuber" zu entnehmen. - Wol ein Räuber, weil bei diesem seine Handlung es veranlasst hat, während bei einem Sklaven es nicht seine Handlung veranlasst hat!? — Vielmehr, dies ist von einem Räuber und einem von jenen zu entnehmen. Mar, Sohn Rabinas, erklärte: Die Schrift sagt:12 Es solten nicht Väter getötet werden wegen der Kinder, es soll niemand getötet werden durch Väter133, die keine legitimen Kinder haben. Denn wenn man sagen wollte, dies sei so zu verstehen, wie wir anderweitig erklärt"haben: es sollen nicht Väter getötet werden wegen der Kinder, durch das Zeugnis der Kinder, so sollte doch der Allbarmherzige geschrieben haben: es sollen nicht Väter getötet werden wegen ihrer Kinder, wenn es aber der Kinder heisst, so besagt dies, dass niemand getötet werden soll durch Väter, die keine legitimen Kinder haben. — Es heisst ja auch: und Kinder sollen nicht getötet werden wegen der Väter, demnach wäre ebenfalls

^{129.} Das Weib u. der Sklave sind nur den Verboten u. den von einer be-128. Ib. 19,18. stimmten Zeit nicht abhängigen Geboten unterworfen. 130. Der als Zeuge unzulässig ist, obgleich er in die Gemeinde aufgenommen werden darf.

131. Einem Weib od. einem Minderjährigen. Diese sind als Zeugen unzulässig, weil sie nicht alle Gebote beobachten (das Weib u. der Minderjährige, weil 133. Dh. durch sie dazu nicht verpflichtet sind), ebenso auch der Sklave. 132. Dt. 24,16. deren Zeugenaussage. 134. Cf. Bd. vij S. 108 Z. 21 ff.

שאין לחם חיים אבות אלא נה חבי נפי דפכול לעדות אברי חבי חשתא גד נהי דאין לו היים יביניה יבינו יוש לו הוים לאפוקי יבה דונין לי חיים לא למעלה ולא למטה דאי כלקא דעתך גר ين كاديار ياداد المراجع الما المادي ا בניהם "לכדאמריגן לא יומתו בעדות בנים ונכתוב רחמנא ובנים לא יומתו על אכות דשמעת מינה No seals mould mound more and sell him said יומתו על פי בנים שאין להם חיים אבות ועבד Medical promise more on soil moved in praise with the sollen المراد المراد المرد المر שודא בבוד לידית אוא בדבתב הובנא דא ייבתי אבות על בנים דמשמע לא יומתו על פי אבות שאין"לו חיים בנים שמע מינה עכד שאין לו חיים לא למעלה ולא למטה הוא דפסול לעדות אבל גר المراجع المراج הבתים החבונו בינים את בינים אניתו ביתוחם ביתוחם לי דכתב רחמנא ובנים לא יומתו על אבות דמשמע מידי מונה שאין להם היים אבות "מידי durch Aussage der Väter getötet werden, דכתב"לא יומתו אכות על בנים כתב נמי ובנים לא יומתו על אכות: חרש שומה יקמן פגיעתן רעה: אימיה דרב שמואל בר אבא"מהגרוניא"הות נסיבא ליה לרבי אבא"כתבתינהו לנכסי לרב שמואל בר coll מבא בר שבואל בר שבואל בר אבא ברה בתר דשביבא אול רב שבואל בר אבא 25 teren auf das Schwerere, vom Proselyten, קמיה°דרבי ירמיה בר אבא אוקמיה בנכסי אזל רבי אבא אמרה"למילתא קמיה דרב"הושעיא אזל רב 528 M 40 122 -- M 41 ירת: M 43 א דמשמע דא יונדתו אבית בעדות M 42 Em M 44 82277 --- M 46 אי הבי M 45 77 P 49 777 P 48 אקרוקניא M 47 M 51 277 M 50

zu erklären: es soll niemand getötet werden durch Kinder, die keinen legitimen Vater haben, somit wäre auch ein Proselvt als Zeuge unzulässig!? - Ich will dir sagen, dies ist nichts; ein Proselvt hat zwar aufsteigend keine Legitimität, wol aber absteigend, ein Sklave dagegen hat eine Legitimität weder aufsteigend noch absteigend. Wenn man nämlich sagen wollte, auch ein Proselyt sei als Zeuge unzulässig, נפקא ליה בקל וחומר מגר ומה גר דלמעלה הוא so sollte doch der Allbarmherzige geschrieben haben: es sollen nicht Voter wegen ihrer Kirder getalt werden, und zwar nach unsrer anderweitigen Erklärung: es soll niemand 15 getötet werden durch Zeugenaussage seiner Kinder, und ferner sollte er geschrieben haben: und Kinder sollen nicht getötet werden wegen der Vater, woraus beides zu entnehmen wäre: erstens, dass Kinder nicht und zweitens, dass niemand getötet werde durch Kinder, die keine legitimen Väter haben, und hinsichtlich eines Sklaven würde man es [durch einen Schluss] vom Leichgefolgert haben: wenn ein Proselyt, der nur aufsteigend keine Legitimität hat, wol aber absteigend, als Zeuge unzulässig ist, um wieviel mehr ist ein Sklave, der weder aufsteigend noch absteigend Legitimität hat, als Zeuge unzulässig; wenn nun der Allbarmherzige geschrieben hat: es

collen nicht Vater wegen der Kinder getötet werden, was zu verstehen ist, es soll niemand durch Väter, die keine legitimen Kinder haben, getötet werden, so ist zu entnehmen, dass nur ein Sklave, der weder aufsteigend noch absteigend Legitimität hat, als Zeuge unzulässig ist, ein Proselyt aber, ist, da er absteigend Legitimität hat, als Zeuge zulässig. Wenn du aber einwenden wolltest, der Allbarmherzige sollte ja geschrieben haben: Kinder sollen nicht getötet werden wegen ihrer Väter, und da er schreibt: Kinder sollen nicht getötet werden wegen der Väter, so sei dies zu verstehen: es soll niemand getötet werden durch Kinder, die keine legitimen Väter haben, [so ist zu erwidern:] da es heisst: es sollen nicht Väter getötet werden wegen der Kinder, so heisst es auch: und Kinder sollen nicht getötet werden wegen der Väter.

DER ZUSAMMENSTOSS MIT EINEM TAUBEN, BLÖDSINNIGEN UND MINDERJÄHRIGEN IST BÖSE. Die Mutter des R. Semuél b. Abba aus Hagronja, die an R. Abba verheiratet war, verschrieb ihr Vermögen ihrem Sohn R. Semuél b. Abba. Nachdem sie gestorben war, ging R. Semuél b. Abba zu R. Jirmeja b. Abba und setzte ihn in den Besitz des Vermögens. Da ging R. Abba und trug diese Sache R. Hošâja vor, und

harant trug R Hoslin dies R. Jehuda vor. Da sprach dieser in ihm: Folgendes sagte Semnel wenn eine bir ar bei Lebzeiten ihres Ehemanns ihre Nie sbrandighter verkauft hat und gestorben ist, so lann der Ehe- a mann sie von den Kantorn wegnehmen Vs. man dies R. Jirmen b. Abba cizählte, rwiderte er. Ich kenne tolgende Lehre: Wenn semand seine Güter nach seinem der Sohn nicht verkauten, weil sie sich im Besit des Vater belinden, und der Vater kann sie chentalls nicht verkaufen, weil sie dem Sohn verschrieben sind; hat sie der Vater verkantt, so bleben sie verkauft bis u n seinem Tod, hat sie der Sohn verkauft, so erhält der Käufer nichts bis zum Tod des Vaters. Sobald aber der Vater stirbt, erhält sie der Käuter auch in dem Fall, wenn der Sohn bei Lebzeiten des Vaters 20 gestorben ist, und sie somit in den Besitz des Sohns überhaupt nicht gekommen sind; nämlich nach R. Simôn b. Laqis, welcher sagt, der Käufer erwerbe sie, einerlei ob der Sohn bei Lebzeiten des Vaters gestorben ist, und sie somit in den Besitz des

הושנית מנודה קביה דרב יהודה אבר ליה הבי אבר שניאל הואשה שנבר בבבר בבני האוד האיים ביוי יברה הבנה ביציא ביד הלקוהות אבריה קביה דרבי ירמיה בר אבא אמר להו אנא מתניתא ידיננא المان المان والمان والمان المان الما ما المراجع الم ما المام الم ביית אב ביות אית ליון ללוקה ואה כל כב דבית Tod semem Sohn verschieht, so kann sie שמקין בן שמקין בו לידי חבן ברבי שמקין בן או בהיי אב דלא אתו לידי חבן ברבי אלה באוד יותב ובה הים איני אל ביוי הואב היה אתי לידיה דבן לא שנא בת האב בהיי הבן דאת: عرادا دار خود براد المردد دود ادا درد ادر יבית חבן בחיי המב רבי יוחגן מכיר לא קנה ליקה שימות האב וכי ביית אב אית ליה ללוקה דלא בת הבן בחיי האב דאתי לידי הבן אבל בת הבן בחיי האב דלא אתי לידיה דבן כי מיית אב נמי לית ריה ללוקה אלמא קא ככר קנין פירות בקנין הנוף דבי יבי ובין לא דידיד ובין יבי שבינין בן לקיש אינר קבון היקון בי קוני בוניונין בבי וובן אין יי לינות עוד שיבית הואב בי ביית אב ביודת אית ברש לקוש - B 54 ביהא B 53 ביה M (m) п B 58 הא בי NI 57 المنا بدا ببانك

Sohns nicht gekommen sind, oder der Vater bei Lebzeiten des Sohns gestorben ist, und sie somit in den Besitz des Sohns gekommen sind; denn es wird gelehrt: Wenn sie der Sohn bei Lebzeiten des Vaters verkauft hat und der Sohn bei Lebzeiten des Vaters gestorben ist, so hat sie, wie R. Johanan sagt, der Käufer nicht erworben, denn das, was die Mišnah lehrt, dass wenn sie der Sohn verkauft hat, der Käufer sie vor dem Tod des Vaters nicht erwerbe, wol aber erwerbe er sie sobald der Vater gestorben ist, bezieht sich auf den Fall, wenn der Sohn nicht bei Lebzeiten des Vaters gestorben ist, sie also in den Besitz des Sohns gekommen waren, wenn aber der Sohn bei Lebzeiten des Vaters gestorben ist, sie also nicht in den Besitz des Sohns gekommen waren, erwirbt sie der Käufer auch nicht nach dem Tod des Vaters. Er ist demnach der Ansicht, der Besitz der Früchte¹³⁷ gleiche dem Besitz des Kapitals, somit hat [der Sohn] beim Verkauf nicht das seinige verkauft. R. Simôn b. Laqis sagt, der Käufer habe sie erworben, denn das, was die Misnah lehrt, dass wenn der Sohn sie verkauft hat, der Käufer sie vor dem Tod des Vaters nicht erwerbe, wol aber erwerbe er sie, sobald der Vater gestorben ist, bezieht sich sowol auf

^{135.} Diejenigen Güter, die die Frau als Mitgift in die Ehe bringt u. ihr Eigentum verbleiben (dos non aestimata), während der Ehemann die Nutzniessung erhält. Etymologisch wird das W. מינת vom aramrupfen, melken abgeleitet, eigentl. Rupfgüter; nach einer anderen Erklärung ist das Wort eine Abbreviatur von: marito licet usufructum gaudere (MLUG). 136. Weil er der rechtmässige Erbe der Frau ist u. den Käufern vorgeht. RSbA. konnte also bei Lebzeiten des Vaters die Erbschaft seiner Mutter nicht antreten. 137. Die dem Vater gehören.

ליה "ללוקה לא שנא לא מת חבן בהיי האב דאתי לידיה דבן ולא שנא מת חבן בחיי האב דלא אתי לידיה דבן קנה ליקה אלבא קסבר קנין פירות לאי בקבון דונות דבי וכי קא ובין דידיה קא יבין יאנן 5 השתא בין רבי ירמיה בר אבא ובין רב יהודה כרבי שמעון בן לקיש סבירא להו וקאמר רבי ירמיה בר אבא אי סלקא דעתך קנין פירות כקנין הגוף דמי כי מיית "אב ומיית חבן "אמאי אית ליה ללוקה כי יקא ובין האי לאו דידיה קא ובין אלא לאו שמע 10 מינה קנין פירות לאו כקנין הגוף דמי אחדרוה לקמיה דרב יהודה אמר להו הכי אמר שמואל זו אינה דומה למשנתנו מאי שעמא אמר רב יוסת "בשלמא אי תני איפכא מכותב נכסיו לאביו "איכא למפשט מינה דקנין פירות לאו כקנין חגוף דמי זומים דראוי לבנו"משום דראוי Früchte gleiche dem Besitz des Kapitals, ליורשו הוא אמר ליה אביי אמו ברא ירית אבא אכא לא ירית ברא אלא לאברוהינהו לנכסי מבריה קא אתי הכא נמי לאכרוחינהו לנכסי מאחוה אתי אלא מאי אינה דומה למשנתנו משום תקנת אושא מים בר הנינא באישא התקיני האשה 20 zu schliessen, dass der Besitz der Früchte שבברה בנכסי בהוג בהיי בערה ומתה הבער ביציא מיד הלקוחות אמר רב אידי בר אבין את אגן נמי תנינא מעידים אנו כאיש פלוני שגירש את אשתו ונתן "כתובתה "והרי היא "תחתיו ומשמשתו ונמצאו 1889

— M 60 – ללוקה ובין רב ירמי M 61 אב ומיית + B 63 אב ומיית + B 63 אב ומיית אר אבין הא דאו M 64 מכר הכן בחיי האב בש' + M 67 לאחר מותו + M 66 לאחר מותו בש' + M 68 אחר מושנ בילמא " א M 68 לה אחר מושנ בילמא א א ה . את בת M 70

den Fall, wenn der Sohn bei Lebzeiten des Vaters nicht gestorben ist, sie also in den Besitz des Sohns gekommen waren, als auch auf den Fall, wenn der Sohn bei Lebzeiten des Vaters gestorben ist, sie also nicht in den Besitz des Sohns gekommen waren. Er ist demnach der Ansicht, der Besitz der Früchte gleiche nicht dem Besitz des Kapitals, somit hat [der Sohn] beim Verkauf das seinige verkauft. Sowol R. Jirmeja b. Abba als auch R. Jehuda sind der Ansicht des R. Simôn b. Lagiš, und R. Jirmeja b. Abba sagte: wieso erhält sie, wenn man sagen wollte, der Besitz der der Käufer, wenn der Vater gestorben ist und der Sohn [bei seinen Lebzeiten] gestorben war, er hatte ja beim Verkauf nicht das seinige verkauft; vielmehr ist hieraus nicht dem Besitz des Kapitals gleiche. Als man dies R. Jehuda erzählte, erwiderte er: Folgendes sagte Semuél: dies gleicht nicht unsrer Mišnah. - Wieso? R. Joseph er-שובתה ארא בובת widerte: Würde es umgekehrt geheissen haben: wenn jemand seine Güter seinem Vater verschreibt, so könnte man hieraus entnehmen, dass der Besitz der Früchte nicht dem Besitz des Kapitals gleiche, da es aber heisst: wenn jemand seine Güter seinem Sohn verschreibt, so erfolgt dies 131

nur aus dem Grund, weil er bestimmt ist, ihn zu beerben. Abajje sprach zu ihm: Beerbt etwa nur ein Sohn seinen Vater, nicht aber ein Vater seinen Sohn; vielmehr tat er dies, nur um seine Söhne von seinen Gütern fern zu halten, ebenso tat es auch jener, nur um die Brüder von den Gütern fern zu halten. — Was heisst demnach: dies gleicht nicht unsrer Misnah? - Wegen der Bestimmung von Usa139. R. Jose b. Hanina sagte nämlich: in Uša haben sie bestimmt, dass wenn eine Frau bei Lebzeiten ihres Ehemanns Niessbrauchgüter verkauft hat und darauf gestorben ist, der Ehemann sie den Käufern abnehmen könne. R. Idi b. Abin sagte: Auch wir haben demgemäss gelernt: [sagten sie:] wir bekunden, dass jener sich von seiner Frau scheiden liess und ihr ihre Morgengabe ausgezahlt hat, während sie sich noch bei ihm befindet und ihn bedient¹⁴⁰, und werden sie als Falschzeugen überführt, so sage man nicht, dass sie ihr die ganze Morgengabe zu bezahlen haben, sondern nur

^{138.} Dass der Käufer die Güter erwirbt, auch wenn sie nicht in den Besitz des Sohns gekommen 139. Sitz des Synedriums nach der Zerstörung des Tempels, woselbst viele Institutionen augeordnet worden sind. 140. In diesem Fall ist es nicht ausgemacht, dass sie durch die Aussage einen Schaden erleidet, da sie früher sterben kann.

den dafür zu erhaltenden Dank . - Wicviel beträgt dies! Man schätze, wieviel remand geben wurde für [das Guthaben threr! Morgengabe, [die er nur dann erhalt,] wenn sie verwitwet oder geschieden s wird, während, wenn sie stiebt, ihr Ehemann sie beerbt. Wieso beerbt sie nun ihr Ehemann, wenn man sagen wollte, die Bestimmung von Usa habe keine Giltigkeit, sie kann ja ihre Morgengabe voll- שלמן מינך אמר רב שלמן מינך אמר הב שלמן הוה שקיל מינך אמר הב שלמן הוא הנאה בעל הוה שקיל מינך אמר הב שלמן הוא הנאה בעל הוה שקיל מינך אמר הב שלמן הוא הוא המאחם בעל הוה שקיל מינך אמר הב שלמן הוא המאחם בעל הוא המאחם בעל הוא המאחם בעל הוא הוא המאחם בעל הוא הוא המאחם בעל הוא המאחם ständig verkaufen. Abajje erwiderte: Wenn sie dies hinsichtlich der Niessbrauchgüter bestimmt haben, sollte dies auch von den Eisernen-Bestand-Gütern gelten?

Danks sprechen, so wollen wir darüber auch etwas sagen: Der dafür zu erhaltende Dank gehört der Frau, denn wenn man sagen wollte, er gehöre dem Ehemann, so sollten doch die Zeugen zu ihr sagen: wir 20 הבא הדלית לה אלא הדלית לה הבא würden dir ja keinen Schaden zugefügt haben, denn wenn du den Dank verkauien wolltest, würde es ja dein Ehemann erhalten haben. R. Salman erwiderte: Wegen der Vermögenserweiterung¹⁴. Raba sagte: Die Halakha ist, der dafür zu er-

אמות הנאת כתובתה איזהו טובת הנאת כתובתה אומדין כמה אדם רוצה ליתן בכתובה של זו שאם נתארמרה או נתנרשה ואם מתה יירשנה בעלה ואי סרקא דעתך ליתא לתקנת אושא אמאי יירשנה בעידה תובין כתובתה לנסרי אמר אביי אם אמרו בנכסי מלוג יאמרו בנכסי צאן בחול: אמר אביי מיבת הנאה הואיל ואתא לידן נימא בה מילתא שובת הנאה לאשה הויא דאי סלקא דעתך לבעל הויא לימרו לה עדים מאי אפסדינך אי הות מוכנת לה משום דאיכא רווה כיתא אמר רבא הלכתא שיבת הנאה לאשה ואין הבעל אוכל פירות מאי שעמא שו שו פירא תקינו ליה רבנן פירא דפירא לא תקינו ליה רבון: כי אתא רב פפא ורב חונא בריח דוב יחושין מבי רב אברי תנינא לתקנת אושא הקבד והאשה Wert des ה אינד לתקנת אושא הקבד והאשה Abajje sagte: Da wir vom Wert des פניעתן רעה החובל בהן חייב והם שחבלו באחרים פטירין ואי סלקא דעתך ליתא לתקנת אושא תובין נכסי מלוג ותתן ליה ולמעמיך גהי גמי האיתיה לתקנת אושא ולא מצי מובנה לנמרי תובין לנכסי נפי דלית לה ותובין בתובתה בשובת הנאה ותתן ילית הא כני רבי מאיר היא דאמר "אפור לו לאדם

> קנין פירות P 71 הנאה כתובה M 72 בין פירות P 71 איזו היא אד את כמי בטובת M 74 ראו כקנין הגוף דמי ו P 73 כתובה אבל משלמין לאחר זמן + M 76 M 75 ביה מיניה 77 ות ו- מאי אית לך למימר אד 17 ות + לגמרי.

haltende Dank gehöre der Frau und der Ehemann erhält den Niessbrauch nicht¹⁴⁰. - Weshalb? - Die Rabbanan haben ihm die Früchte zuerkannt, nicht aber die Früchte der Früchte.

Als R. Papa und R. Hona, Sohn R. Jehošuâs, aus dem Lehrhaus kamen, sagten sie: Die Bestimmung von Uša wird auch in einer Mišnah gelehrt: Der Zusammenstoss mit einem Sklaven und einer [verheirateten] Frau ist böse: wenn jemand sie verwundet, so ist er schuldig, wenn sie aber jemand verwunden, so sind sie frei; wenn man nun sagen wollte, die Bestimmung von Uša habe keine Giltigkeit, so sollte sie doch ihre Niessbrauchgüter verkaufen und ihm bezahlen. - Auch wenn die Bestimmung von Uša Giltigkeit hat und sie sie nicht vollständig verkaufen kann, ist ja nach deiner Auffassung einzuwenden: sie kann sie ja um den Dank verkaufen und ihm bezahlen!? Du musst also erklären: wenn sie keine hat, ebenso erkläre auch ich: wenn sie keine hat. - Sollte sie doch [das Guthaben] ihrer Morgengabe um einen Dank verkaufen und ihm bezahlen!? - Hier ist die Ansicht R. Meirs vertreten, welcher

^{141.} Dh. eine ganz winzige Entschädigung nach der weiter folgenden Schätzung. der Käufer also sein Geld verliert. 143. Eigentl. Güter des eisernen Viehbestands; diejenigen von der Frau in die Ehe mitgebrachten Güter, die geschätzt u. vollständig in den Besitz des Ehemanns übergehen (dos aestimata); wenn die Frau geschieden od. verwitwet wird, so erhält sie den Wert bei der l'ebergabe, einerlei ob sie dann mehr od. weniger wert sind. 144. Cf. ob. S. 326 Z. 23 ff. wenn es der Ehemann erhält, hat die Frau einen Nutzen, da sie es für den Haushalt verwenden kann. 146. Von der dem Dank entsprechenden minimalen Entschädigung.

שישהא את אשתו אפילו שעה אחת בלא כתוכה "ושעמא מאי כדי שלא תהא קלה בעיניו להוציאה הכא לא מגרש לה דאי מגרש לה אתו הגך דובני גבו לה לכתובתה מיניה אלא מוכת הנאה מילי נינהו ומילי לא"משתעבדא אלמא לא מילי דמודבני בדינהי נינהי אלא משום דשמואל האמר שמואל 1888 המוכר שטר חוב לחבירו וחור ומחלו מחול ואפילון יורש מוחל אמרי זבוני זבין ותתן ליח ואי מחלה ליה לגבי בעל תמחלה "אמרי כל לגבי בעל ודאי מחלה "ליה "ואפסדיניה לההוא בידים לא "אפסדינהו nur in Worten, und auf Worte kann [der וכי תימא זבינא ניהליה לההוא דחבלה ביה בטובת הנאה "דאי מחלה לגבי בעל לא"קא מפסיד"דהשתא מנאה נמי לא מידי קא"יחבה ליה סוף סוף כל לגבי בניר ודאי מהלה ואטרוהי בי דינא בכדי לא מטרחינן שהבלה בבעלה לא הא דתניא וכן היא שהבלה בבעלה לא muél sagte, dass wenn jemand seinem הפסידה כתובתה אמאי "תזבנינה ניהליה לכתובתה "בטובת הנאה בהא הבלא דאי מהלה לגבי בניד ליכא פסידא הא ודאי רבי מאיר היא דאמר אסור אור ליכא לאדם שישהא את אשתו אפילו שעה אחת בלא בניניו מאי כדי שלא תהא קלה בניניו soll sie sie doch zunächst verkaufen und להוציאה הכא מגרש לה וגבי"ליה בהבליה מינה "השתא נמי מגרש"לה וגבי"ליה בחבליה מינה כנון דנפיש כתובתה "דמשום החוא פורתא לא מפסיד טובא ואי דנפישא כתובתה מכתובה דאורייתא נוקמא

מידי טעמא אלא כדי M 79 עבדי VM 80 משתעבדי א - אמרי אר דיה M S2 B 84 ואפבודי או 33 א א מפסדינן ליה וכית תובניה + M 85 בינא + קא M S8 ביה ודא מידי M S7 בא יהיבנא רא הפסידה כתובתה תובניה B 90 בכניה M 91 T' P 93 לה הבלה B 92 ה ה רמשום...דמורייתא.

sagt, man dürfe seine Frau auch nicht ei-Stunde ohne Morgengabe halten. Doch wol aus dem Grund, damit es ihm nicht leicht falle, sich von ihr scheiden zu las-5 sen, - in diesem Fall aber kann er sich ja von ihr nicht scheiden lassen, denn wenn er sich von ihr scheiden lässt, so kommen die Käufer und verlangen von ihm die Morgengabe!? - Vielmehr, der Dank besteht Verletzte] keinen Anspruch erheben. - Wieso denn nicht, es sind ja Worte, die um Denare verkauft werden können !? Vielmehr, wegen der Lehre Semuéls, denn Se-Nächsten einen Schuldschein verkauft und darauf [auf die Schuld] verzichtet hat, der Verzicht giltig sei, und selbst der Erbe könne verzichten¹⁴⁸. — Ich will dir sagen, ihm bezahlen, und wenn sie später darauf zugunsten des Ehemanns verzichten will, so soll sie es!? - Ich will dir sagen, zugunsten des Ehemanns verzichtet sie entschieden, und [dem Käufer] einen Schaden mit Händen zufügen, darf man nicht. Wolltest du einwenden: sie soll sie dem Verletzten um einen Dank verkaufen, der, wenn sie auch zugunsten des Ehemanns verzichten sollte, keinen Schaden erleiden würde, da er auch sonst nichts erhält, [so

ist zu erwidern:] zugunsten des Ehemanns verzichtet sie entschieden, und wir belästigen das Gericht nicht umsonst. - Wieso wird demnach gelehrt, dass wenn sie ihren Ehemann verletzt hat, sie ihre Morgengabe nicht verloren habe, sollte sie ihm doch wegen dieser Verletzung ihre Morgengabe um einen Dank verkaufen, und wenn sie darauf zugunsten des Ehemanns verzichtet, so erleidet er keinen Schaden!? -Hier ist entschieden die Ansicht R. Meirs vertreten, welcher sagt, man dürfe seine Frau auch nicht eine Stunde ohne Morgengabe halten. Der Grund ist, damit es ihm nicht leicht falle, sich von ihr scheiden zu lassen, und in diesem Fall würde er sich von ihr scheiden lassen und sie wegen seiner Verletzung einfordern. -Auch jetzt kann er sich ja von ihr scheiden lassen und sie wegen seiner Verletzung einfordern!? - Wenn ihre Morgengabe mehr beträgt, und wegen des wenigen wird er nicht viel verlieren wollen. - Sollte sie doch, wenn ihre Morgengabe den gesetzlich vorgeschriebenen Betrag "übersteigt, diese auf den gesetzlich vorge-

147. Sie erhält ja dafür eine wirkliche Zahlung. 148. Ebenso kann auch die Frau auf ihre Morgengabe verzichten. 149. Wenn sie die Morgengabe nicht verkaufen kann. für eine Jungfrau 200 u. für eine Witwe 100 Zuz beträgt.

schriebenen Betrieg a schränken und den Leberselmss wegen einer Verletzung ver-"...men" Wenn sie den veset lich vorgeschniebenen Betrag nicht übersteigt; wenn die Verlet ung [heispielsweise] vier Zuz be- , magt, und wegen vier Zuz wird er nicht annund wanzig [Schi] verlieren wollen. Es wird ja über gelehrt; wie sie [die Morgengabel, o 'ange sie bei ihm ist, nicht keinen Verlust zu erleiden; es kann ja aber vorkommen, dass sie wol einen Verlust u erkeiden hat, wenn nämlich ihre Morgengabe den gesetzlich festgesetzten Schlußsatz bezieht sieh auf die Morgengabe der männlichen Söhne; diese Lehre lautet also wie folgt: wie sie, wenn sie ihre Morgengabe an einen fremden ver-Söhne nicht verloren hat, weil sie dies nur aus Geldnot getan hat, ebenso hat sie, wenn sie ihre Morgengabe an ihren Ehemann verkauft, die Morgengabe der männ-

אברבד דאייונא יאידן הובנה בודיה הביבא בנון דלא נפישא בתובתה בבתיבה דאורייתא דהיי הבריה ארבנה ויוי דבישים ארבנה ויוי "א מפסיד יייניטרים יחמשה אלא הא דתניא בשם שלא תמבוד והיא תחתו: כך לא תפסיד וחיא תחתיו והא ויביבין בשבה לה דניפבדא והובי דבי בנין דנפישא בהנבהה ביבתובה דמורייתא מביר רבא ביפא מתמן לבתובת בנין דברין ווכי קוני בשם שווניברת בריבתוו לאחדים לא הפסידה בתיבת בנין דברין באי ביננא מני היא דאנכוה כך מוברת בתובתה לבעלה לא auch שוא לבעלה בעובתה בעובתה לבעלה לא הפכידה בתבת בנין דברין ביאי בינים זווי היא דאנסוה: לימא תקנת אישא תנאי היא דתני חדא ניבדי בילוג יוצאין בשן ינין לאשה אבל לא לאיש ירביא אידך לא לאיש זיא לאשה בברוה דבילי Betrag übersteigt!? Raba erwiderte: Der ה לאו בקנין חנוף דבי באי לאו שווי באי לאו בקנין הנוף דבי באי לאו או בהא קא מיפרגי דמאן דאמר לאשה לית ליה תקנת אושא וכאן דאמר לא לאיש ולא לאשה אות לוה תקנת אושא לא דכולי עלמא אית להו תקנת אושא אלא כאן קודם תקנה כאן לאחר תקנה ואי בעית kauft, die Morgengabe der männlichen מיבא אידי ואידי לאחר תקנה ואית להו תקנת ש אושא אלא למאן דאמר לאשה ולא לאיש מאי דורות המין ושחרור Fol.90 ביניא בדרבא דאמר רבא הקדש חבין ושחרור אר בגון M 95

אר הוא ד M 97 96 M קאמר ובן להלן). M כדרבה דא' רבה (וכן להלן).

lichen Kinder nicht verloren, weil sie dies nur aus Geldnot getan hat 153.

Es wäre anzunehmen, dass über die Bestimmung von Uša Tannaím streiten; das Eine lehrt nämlich, dass Niessbrauch Sklaven 154 der Frau gegenüber durch Zahn und Auge 155 frei werden, nicht aber dem Ehemann 150 gegenüber, während ein Anderes lehrt, weder dem Ehemann gegenüber noch der Frau gegenüber. Sie glaubten, alle seien der Ansicht, der Besitz der Früchte gleiche nicht dem Besitz des Kapitals, demnach besteht ihr Streit wahrscheinlich in folgendem: derjenige, welcher sagt, der Frau gegenüber, hält nichts von der Bestimmung von Uša³⁵⁷, und derjenige, welcher sagt, weder dem Ehemann noch der Frau gegenüber, hält wol von der Bestimmung von Uša¹⁵⁸. — Nein, beide halten sie von der Bestimmung von Uša, nur wurde die eine Lehre vor der Bestimmung und die andere nach der Bestimmung gelehrt. Wenn du aber willst, sage ich: beide nach der Bestimmung, auch halten sie beide von der Bestimmung von Uša, nur berücksichtigt derjenige, welcher sagt, nur der Frau gegenüber und nicht dem Ehemann gegenüber, die Lehre Rabas, denn Raba sagte:

^{151.} Durch Ersatz für angerichteten Schaden. 152. Der Mann muss der Frau in die Morgengaben-Urkunde schreiben, dass ihre männlichen Kinder (wenn er mehrere Frauen besitzt) ihre Morgengabe erben sollen. 153. Aus diesem Grund können auch die Söhne der anderen Frau nicht sagen, der Vater habe die Morgengabe geerbt. 154. Sklaven, die zum Niessbrauchvermögen der Frau gehören. 155. Durch Ausschlagen von Zahn oder Auge; cf. Ex. 21,26 f. 156. Wenn er ihm einen Zahn ausgeschlagen hat, da er nicht sein Eigentum ist. Sklave ist unbeschränktes Eigentum der Frau. 158. Der Sklave ist weder Eigentum des Manns, da er nur auf dessen Dienstleistung Anspruch hat, noch Eigentum der Frau, da sie ihn nicht verkaufen kann.

מפקיעין מידי שיעכוד לימא דרבא תנאי היא לא דכולי עלמא אית להו דרבא "וחבא אלמוה רבנן לשיעבודא דבעל ואיבעית אימא 'דכולי עלמא לית להו להני תנאי תקנת אושא והכא בקנין פירות 5 כקנין הגוף דמי קמיפלגי וכפלוגתא דהני תנאי דתניא "חמוכר עבדו לאחר ופסק עמו על מנת 80.50 שישמשנו שלשים יום רבי מאיר אומר ראשון ישני בדין יום או יומים מפני שהוא תחתיו 'קסכר קנין פירות כקנין הגוף דמי רבי יהודה אומר שני ישנו יום או יומים מפני שהוא ככפו 'קסבר קנין mehr, ob der Besitz der Früchte dem Be-פירות לאו כקנין הנוף דמי רבי יוסי אומר שניהם ישנן בדין יום או יומים זה מפני שהיא תהתיו וזה מפני שהוא כספו מספקא ליה 'קנין פירות אי בקנין הגוף דמי אי לאו כקנין תגוף דמי וספק נפשות יום יום אונן בדין יום ווא ihm vereinbart hat, dass er noch dreissig או יומים זה לפי שאינו תהתיו וזה לפי שאינו 🕬 👊 כספו אמר רבא מאי טעמא דרבי אליעזר אמר קרא --יכי כספו הוא כספו המיוחד לו במאן אולא האים 🕫 "דאמר אמימר איש ואשה שמברו בנכסי מלוג לא 85.50° משו ולא כלום כמאן כרבי מליעור מאן תנא לחא der Besitz der Früchte gleiche dem Besitz דתנו רבנן מי שהציו עבד והציו בן חורין וכן עכד של שני שותפין אין יוצאין בראשי אברים שאינן M 2 אלמוה M 1 להני תנאי לית להו תקנת M 99

+ M 3 שני אינו ברין יום או יומים מפני שאינו תחתיו + +

.ח שא ה. M 6

ראשון אינו בדין יום או יומים מפני שאינו כספו

אלעזר M 5

Heiligung[™], Säuerung[™]und Befreiung[™]heben das Anrecht auf. - Demnach wäre anzunehmen, dass über die Lehre Rabas Tannaim streiten? - Nein, alle halten sie von der Lehre Rabas, hierbei aber haben die Rabbanan das Anrecht des Ehemanns¹⁶² gestärkt. Wenn du aber willst, sage ich: jene Autoren halten beide nichts von der Bestimmung von Uša und sie streiten vielsitz des Kapitals gleiche, und zwar führen sie denselben Streit wie die Autoren folgender Lehre: Wenn jemand seinen Sklaven an einen Fremden verkauft und mit Tage in seinen Diensten stehe, so hat, wie R. Meir sagt, beim ersten das Gesetz von einem oder zwei Tagen 163 statt, weil er in seinem Besitz ist; er ist also der Ansicht, des Kapitals. R. Jehuda sagt, beim zweiten habe das Gesetz von einem oder zwei Tagen statt, weil er sein Eigentum ist; er ist also der Ansicht, der Besitz der Früchte gleiche nicht dem Besitz des Kapitals. R. Jose sagt, bei beiden habe das Gesetz

ישכן von einem oder zwei Tagen statt, bei dem einen, weil er in seinem Besitz ist, und beim anderen, weil er sein Eigentum ist; ihm ist es zweifelhaft, ob der Besitz der Früchte dem Besitz des Kapitals gleiche oder nicht, und in einem Zweifel bei Todesstrafsachen"ist es erleichternd zu entscheiden. R. Eliêzer sagt, bei beiden habe das Gesetz von einem oder zwei Tagen nicht statt, bei dem einen, weil er sich nicht in seinem Besitz befindet, und beim anderen, weil er nicht sein Eigentum ist. Raba sagte: Was ist der Grund R. Eliêzers? — die Schrift sagt: odenn er ist sein Eigentum, nur wenn er sein unbeschränktes Eigentum ist. - Wessen Ansicht vertritt folgende Lehre Amemars: wenn der Ehemann oder die Frau Niessbrauchgüter verkauft haben, so ist ihre Handlung ohne Erfolg? — die des R. Eliêzer. — Wessen Ansicht vertritt folgende Lehre der Rabbanan: Ein Halbsklave und ein Sklave von Teilhabern wird wegen nicht nachwach-

130 Vonn der Besitzer das verpfändete Vielt als Opter weiltt. 160. Wenn ein Nichtjude e nom herein: in the another c. Ex. '2.15ff., 13.6ff., Dt. 16,3ff.) Geld geborgt hat u. das Pesahfest eingetreten ist; das Gesäuerte wird dann zur Nutzniessung verboten, da das Anrecht des Nichtjuden nfgehoben wird u. es als Eigentum des Jisraéliten gilt. 161. Wenn der Besitzer den verpfändeten Sklaven freilässt. Hierbei wird also durch die Freilassung des Sklaven das Anrecht des Ehemanns auf seine Dienstleistung aufgehoben. 162. Nur dem Ehemann gegenüber wird durch die Freilassung das Anrecht nicht aufgehoben. 163. Wenn der Eigentümer seinen Sklaven übermässig züchtigt u dieser 1 od. 2 Tage am Leben bleibt u. dann stirbt, so ist er frei; wenn aber ein Fremder einen Sklaven übermässig züchtigt, so ist er strafbar, auch wenn der Tod erst nach langer Zeit eintritt; cf. Ex. 21,21. 164. Auf die Tötung eines Sklaven ist die Todesstrafe gesetzt.

senden Gliedmassen nicht frei? R. Mordekahi sprach zu R. Asi: Im Namen Rabas sagten sie, sie vertrete die Ansicht R. Eliézers; R. Elièzer sagte, nur wenn er sein unbeschränktes Eigentum ist, ebenso auch « hierbei, nur wenn er sein unbeschränktes Eigentum ist.

WWENN JEMAND SEINEM NÄCHSTEN EI-NEN STOSS VERSETZT, SO HAT FR AN SAGT IM NAMEN R. JOSE DES GALILÄERS: EINE MINE, HAT ER IHM EINEN BACKEN-STREICH VERSETZT, SO HAT ER AN IHN ZWEIHUNDERT ZUZ ZU ZAHLEN; WENN MIT DER RÜCKSEITE DER HAND, SO HAT ER AN IHN VIERHUNDERT ZUZ ZU ZAHLEN. HAT ER IHM DAS OHR VERLETZT, DAS HAAR GERISSEN, NACH IHM GESPUCKT, SO DASS DER SPEICHEL IHN GETROFFEN HAT, בי הייבים "והקוצין נטיעיתיי אך על פי שאינו רשאי 20 בי הייבים "והקוצין נטיעיתיי אך על פי שאינו רשאי FRAU DAS HAUPT AUF DER STRASSE ENT-BLÖSST, SO HAT ER VIERHUNDERT ZUZ ZU ZAHLEN. DIE REGEL HIERBEI IST: MAN RICHTE SICH STETS NACH SEINER WÜRDE". R. AQIBA SAGT, AUCH DIE AERMSTEN IN JISRAÉL BETRACHTE MAN ALS FREIE, DIE IHR VERMÖGEN VERLOREN HABEN, DENN

משמיה דרבא רבי 'אליעוד היא מי לא אמר רבי 'אלינור ככפו המיוחד לו הבא גמי נכדו המיוחד יון ומו וכים הוקע לחבירו ניתן די ברע רבי יהודה איפיר משום רבי ייםי הגלולי מנה סטרי ניתן לי ביאתים זוו לאחר ידו ניתן די ארבע ביאית זוו צרם באוני תלש בשערו הקק וחגיע בו ריקי חעביר שליתי ביביני פרע ראש האשה בשוק ניתן לי ארבע ניאית יון וה הבלה חבל בבי יבי אביר רבי יקובא אפילי THN EINEN SELA ZU ZAHLEN; R. JEHUDA יעניים שבישראל "ריאין איתם באילו הם בני חירון יי שירדי בנובביהם שהם בני אברהם יצחק יועקב יביעשה באחר שפרע ראש האשה בשוק באת לפנו רבי עקיבא וחייבו ליתן לה ארבע מאית זוו אמר לי רבי תן לי זמן ונתן לו זמן שמרה עומדת על פתח חצרה ישבר את הבד בפניה יבי באיםר שמן גילתה את 15 ראשה והותה משפחת ימנחת ידה על ראשה העמוד "עריה עדים ובא לפני רבי עקיבא אמר לו"לוו אני נותן ארבע מאות זיז אמר לי לא אמרת כלום"החובל בעצמי אף על פי שאינו רשאי פטורייאחרים שחבלו פשור"אחרים"חייבין: גברא. איבעיא להו מנה צורי תנן או מנה מדינה תנן תא שמע דההוא גברא דתקע ליה להבריה אתא לקמיה דרבי יהודה נשיאה אמר ליה M 10 אמרינן | 8 M לאו | 9 M + את | 10 M 7 1 + M 13 ש + M 12 רבי + M 11 עותיו. + M ביוצא בו הקוצץ הקוצץ + M א בי הקוצץ נטיעותיו.

הזורין אפר ליה רב מרדכי לרב אשי הכי אמרי

SIE SIND SÖHNE VON ABRAHAM, JICHAQ UND JÂQOB. EINST ENTBLÖSSTE JEMAND EINER FRAU DAS HAUPT AUF DER STRASSE; DA KAM SIE VOR R. ÂQIBA UND ER VERURTEILTE IHN, AN SIE VIERHUNDERT ZUZ ZU ZAHLEN. DA SPRACH ER: MEISTER, GEWÄHRE MIR EINE FRIST. DA GEWÄHRTE ER IHM EINE FRIST. DARAUF BEOBACHTE-TE ER SIE VOR DER TÜR IHRES HOFS UND ZERBRACH VOR IHR EINEN KRUG, IN WELCHEM SICH UNGEFÄHR FÜR EINEN ASSAR OEL BEFAND. DA ENTBLÖSSTE SIE IHR HAUPT, NAHM DAS OEL MIT DER HAND AUF UND BESTRICH SICH DAS HAUPTHAAR. DIES LIESS ER DURCH ZEUGEN FESTSTELLEN, TRAT VOR R. ÂQIBA UND SPRACH ZU IHM: AN DIESE SOLL ICH VIERHUNDERT ZUZ ZAHLEN!? ER ERWIDERTE IHM: DEI-NE WORTE SIND BELANGLOS; WENN JEMAND SICH SELBST EINE VERLETZUNG BEI-BRINGT, SO IST ER, OBGLEICH ER DIES NICHT DARF, FREI, WENN ABER ANDERE IHM EINE VERLETZUNG BEIBRINGEN, SO SIND SIE SCHULDIG. WENN JEMAND SEINE EIGNEN SETZLINGE ABHAUT, SO IST ER, OBGLEICH ER ES NICHT DARF, FREI, WENN ABER AN-DERE DIES TUN, SO SIND SIE SCHULDIG.

GEMARA. Sie fragten: Wird hier von einer tyrischen Mine oder von einer Provinzial-Mine ogesprochen? — Komm und höre: Einst versetzte jemand seinem Nächsten einen Stoss, und als er darauf vor R. Jehuda den Fürsten trat, sprach er zu

^{166.} Die ihm einer seiner Eigentümer zerstört. 167. Nach anderen Erklärungen: einen Schlag 168. Die hier aufgezählten Taxen gelten nicht für jedermann. 169. Die sich wegen eines bischen Oels auf der Strasse das Haupt entblösst. 170. Cf. ob. S. 131 N. 8.

הא אנא הא רבי יובר הגלילי "הב ליה מנה צורי שמק בינה כנה צורי תנן שמק מינה מאי הא אנא הא רבי יוםי הנלילי אילימא הבי קאמה ליה הא אנא דחזיתך והא רבי יוסי הגלילי דאמר מנה צורי יול הב ליה בנה צורי למיפרא דנד נקשה דיין se hieraus. Was heisst: da bin ich, da והתניא "סנהדרין שראי "אחד שחרג את הנפש 250 בקצתן נקשו נקדם ובקצתן נקשו דיינין דברי הבי ברפון רבי נקיבא איפר בודם עדים הם ואין עד 160 ב נעשה דיין עד כאן לא קאמר רבי מרפון אלא מונעשה ידבקצתן נישו ליינין אבל עד יידים ומקצתן נישו דיינין אבל עד יידים אבל עד יידים ומקצתן נישו דיינין אבל עד יידים יידים ומקצתן נישו דיינין אבל עד יידים יידים ומקצתן נישו דיינין אבל עד יידים אוויידים אווידים אוויידים אווידים אוויידים אוויידים אוויידים אוויידים אוויידים אוויידים אווידים אוויידים אווידים אוויידים אוויידים אוויידים אוויידים אוויידים אוויידים אווידים אווידים אוויידים אווידים אוויידים אוויידים אוויידים אוו נעשה' דיין לא "קאמר כי תניא חהיא כגון "שראו בלילה דלא לבינבד דינא נינהי ואיביית איבא הכי קאמר ליח הא אנא דכבירא"רי ברבי יוםי הנלידי דאמר בנה צודי והא בחדי דמכחדי כך זיל חב ליה ו מנה צורי וכבר וכי נקובא דאין עד בעשה דיין והתניא והכח איש את העתו באכן או באנדף שנים שמעון התימני אומר מה אגרוף מיוחד שמסור ^{80,912} לעדה ולעדים את כל שמסור לעדה ולעדים פרט "לשיצתה מתהת"יד העדים אמר לו רבי עקיבא יבה הבהו שיודנין "כמה הבהו ועל nur, dass ein Teil als Zeugen und ein Teil מוני בפני בית דין הבהו שיודנין "כמה הבהו ועל מה הכהו אם על שוקו"א: ציפר נפשו ועוד הרי שדחף את הכירו°מראש הגג או מראש הבירה'ימת

ייל או א דיל א 17 M בירי – M אול אורי + M אול אורי 2 - M 18 שראוהו M 21 אימר - M 20 איטר אירון א בסנהדרין + M 19 - M 24 איה P 23 א בני מעבר M 22 א בני מעבר M 26 א בני מעבר M 26 ראבן שיני M 25 א בני מעבר M 26 ראבן שיני M 25 במה הכי או על ... 29 M אם על צין הכהו ועור 29 ... מרח"ג או " 31 M 🕂 ונפל.

ihm: Da bin ich, da ist R. Jose der Galiläer; zahle ihm eine tyrische Mine. Hieraus ist also zu entnehmen, dass hier von einer tyrischen Mine gelehrt werde; schliesist R. Jose der Galiläer? Wollte man sagen, er meinte es wie folgt: da bin ich, der es gesehen hat, und da ist R. Jose der Galiläer, welcher sagt, es sei eine tvne tyrische Mine; demnach kann ein Zeuge Richter sein, dagegen wird gelehrt, dass wenn das Synedrium gesehen hat, wie jemand einen Menschen getötet hat, nach der Ansicht R. Tryphons ein Teil als Zeugen und ein Teil als Richter fungire, und nach der Ansicht R. Âgibas alle als Zeugen fungiren und ein Zeuge nicht Richter sein könne. R. Tryphon sagt also als Richter fungire, er sagt aber nicht, dass ein Zeuge Richter sein könne!? - Diese Lehre bezieht sich auf den Fall, wenn sie es nachts gesehen haben, wo kein Gericht abgehalten werden kann'i. Wenn du aber willst, sage ich: er meinte es wie folgt: da bin ich, der ich der Ansicht R. Jose des Galiläers bin, welcher sagt, es sei

eine tyrische Mine zu zahlen, und da sind Zeugen, die gegen dich aussagen, geh, zahle an ihn eine tyrische Mine. - Ist denn R. Âqiba der Ansicht, ein Zeuge könne nicht Richter sein, es wird ja gelehrt: 172 Und seinen Nächsten mit einem Stein oder der Faust schlägt. Simon der Temanite sagte: wie die Faust dem Kollegium178 und den Zeugen vorgelegt werden kann¹⁷⁴, ebenso auch alles andere¹⁷⁵, wenn es dem Kollegium und den Zeugen vorgelegt werden kann; ausgenommen ist der Fall, wenn [der Gegenstand] unter der Hand der Zeugen fortgekommen "ist. R. Âqiba sprach zu ihm: Hat er ihn denn vor Gericht geschlagen, dass man wissen könnte, wie stark er ihn geschlagen, und auf welche Stelle er ihn geschlagen hat, ob auf den Schenkel oder auf den Lebenspunkt'"? Ferner: wenn jemand einen von der Spitze des Dachs cder von der Spitze einer Burg hinabgestossen hat und er gestorben ist, - geht das

171. Die Gerichtssitzung kann erst am folgenden Tag stattfinden (cf. Bd. vij S. 129 Z. 15ff.) u. das Urteil auf Grund des Zeugenverhörs u. nicht der eignen Wahrnehmung erfolgen. 173. Den Richtern. 174. Um zu prüfen, ob der Schlag geeignet war, die Verletzung herbeizuführen, od. sie infolge der körperlichen Schwäche des Verletzten herbeigeführt worden ist. ihn mit irgend einem Gegenstand geschlagen hat. 176. Wenn die Zeugen den Gegenstand gesehen haben, er aber den Richtern nicht vorgelegt werden kann. 177. Auch wenn der Gegenstand dem Gericht vorgelegt wird, kann nicht festgestellt werden, ob die Verletzung durch den Schlag od. durch die körperliche Schwäche herbeigeführt worden ist.

Gericht un Burg oder geht die Burg zum Genehr ? Ferner wenn sie eingestürzt ist, sollte man sie wieder autbauen !? Vielmehr, wie die Fanst den Zeugen vorgelegt werden kann, ebenso auch alles andere, wenn es den Zeugen vorgelegen hat, ausgenommen ist der Fa'l, wenn der Stein unter der Hand des Schlägers fortgekommen ist. Hier heisst es also: R. Aqiba ישהמית והזיק דנין אותו דיני ממונות והיורין ודנין מדנין מרווי ממונות והיורין ודנין מדנות והיורין ודנין אותו דיני ממונות והיורין ודנין אותו richt geschlagen, dass man wissen könnte, wie stark er ihn geschlagen hat; wenn er ihn aber in ihrer Gegenwart geschlagen hat, so können sie Zeugen und Richter sein!? Er sagte es nur nach der Ansicht Simon des Temaniten, während er selbst nicht dieser Ansicht ist.

Die Rabbanan lehrten: Wenn ein ungewarntes Rind jemand getötet und Schaverurteilt, nicht aber zur Geldentschädigung, wenn aber ein gewarntes jemand getötet und Schaden angerichtet hat, so wird es zuerst zur Geldentschädigung und nachher zum Tod verurteilt; ist es zuerst zum Tod verurteilt worden, so wird es nicht mehr zur Geldentschädigung verurteilt. - Was ist denn dabei, dass es zuerst zum Tod verurteilt worden ist, sollte man es doch nachher zur Geldentschädigung verurteilen!? Raba erwiderte: Ich

בית דין הולכין אצל בירה או בירה הילכת אצל בית דין ועוד אם נפלה הוור ובונה אלא מה אנהוף מיוחד" שהוא מסור לעדים את כל שהוא מסור לעדים פרט' לכשיצתה אבן מתחת ידו של מכה פטיר קתני מיהת אמר לו רבי נקיבא וכי בפני בית דין הבהי שיודינין כמה הבהי הא הבהו בפניהם עד נעשה דיין לדבריו דרבי שביצון התיבוני קאבי וליה לא סבירא ליה: תנו רבנן שור תם שחבית והויק דנין מותו דיני נפשות ואין דנין אותו דיני ממונית מועד אותי דיני נפשות קדמי ודנוהו דיני נפשות אין החורין ודנין אותו דיני ממונות וכי קדמו ודניהו דיני נפשות מאי הוי ליחדר ולידייניה נמי ממונות אמר רבא אשבחתינהו לרבנן דבי רב דיתבי וקאמרי הא בני רבי שמקון התימני היא דאמר מה אנרוף ופוס ביותר שמסיר לעדה ולעדים אלמא בעיגן איבדנא דבי דינא"וחא כיון דומר דיניה לקשלא לא משהינן ליה לאומדנא דבי דינא ולא מעניגן לדיניה ואמינא להו אנא אפילו תימא רבי נקיבא הכא במאי den angerichtet hat, so wird es zum Tod 20 יפקינן כנון שברה"אי ברה כי לא דנוהו דיני נפשות היכי דיינינא ליה דיני ממונות"בלא בעלים דקביל סהדי וברה סוף סוף מהיכא משתלם מרידיא אי הכי תם 'נדייניה דיני ממינות "ברישא ונשתלם

וא"ת ב"ד הולכין אצל בירה גפן חוזר ובונה אותה או אינו M 32 רוזר ובונה אותה אלא M 33 שמסור M 34 לשיצ' מכלל דעד נעשה M 36 מכלל דעד נעשה M 35 א דיבי ממו M 38 א דיבי ממו M 37 7 M 39 והאי M והאי אף כל שמכור לעדה ולעדים -- א -- א 40 השור א בעל השור א בעל השור B 42 השור B 42 2 מרידיא M 47 בל ב M 46 בל א M 45 ינידייניה דן ונקטייה אמר.

traf die Jünger der Schule Rabhs, die dasassen und sagten: hier ist die Ansicht R. Simôn des Temaniten vertreten, welcher sagt: wie die Faust dem Kollegium und den Zeugen vorgelegt werden kann; hieraus also, dass eine Schätzung durch das Gericht erforderlich ist, und da dieses zum Tod verurteilt worden ist, so wird es nicht mehr zur Schätzung zurückgehalten und in seiner Sache wird nicht mehr verhandelt. Da sprach ich zu ihnen: Man kann auch sagen, dass hier R. Âqiba vertreten ist, denn es wird von dem Fall gesprochen, wenn [der Eigentümer] entflohen ist 183. - Wenn er entflohen ist, kann man ihn ja zur Geldentschädigung nicht verurteilen, auch wenn [das Rind] nicht zum Tod verurteilt worden ist!? - Wenn er das Zeugenverhör angehört hat und entflohen ist184. - Wovon sollte denn die Zahlung eingezogen werden!? — Vom Ertrag des Pflügens¹⁸⁵. — Demnach sollte man doch auch

178. Das Gesetz hat das Gericht zu einem Lokaltermin nicht verpflichtet. müssen sich vielmehr auf die Wahrnehmung der Zeugen verlassen. 180. Wenn ihn auch die Zeugen 181. Cf. ob. S. 5 N. 22. 182. Da der Eigentümer nur dinglich haftbar ist. nicht gesehen haben. 183. In seiner Abwesenheit kann er nicht verurteilt werden. 184. Und keine Immobilien besitzt. 185. Das Rind wird zur Arbeit vermietet, bis der Betrag des Schadens aufgebracht ist, alsdann wird es getötet.

מרידיא והדר נדייניה דיני נפשות אמר רב מרי בריה דרב כהנא זאת אומרת רידייא עלייה דמרה הוא: איבעיא להו יש אופד לנוקין או אין אופד לנוקין מי אמרינן "לקשלא הוא דאמדינן בחבי נפקא נשמה 5 בחבי לא נפקא נשמה אבל לנוקין כל דהו או דלמא לא שנא תא שמע מה בור"שיש בו כדי דחמית ה, עשרה מפחים את כל שיש בו כדי להמית עשרה מפחים חיו פחותין מעשרה מפחים ונפל לתוכו שור או חמור ומת פטור הוזק בו חייב מאי לאו ממטה ישרה משבה משבה ותכי קאמר משבה ועד עשרה Sagen wir, dass nur bei der Tötung ge-מיתה ליכא נזקין איכא אלמא לנזקין כל דהו שמע מינה אין אומדין לנזקין לא ממעלה למטה קא חשיב וחכי קאמר עשרה מיתה איכא פחות מעשרה "פורתא נזקין איבא מיתה ליכא ולעולם אימא לך יש אומד לנוקין וכל מידי ומידי כי היכי"דמיתוקה schied? — Komm und höre: Wie eine Gru-ביה בעיגן תא שמע "חכהו על עינו "וסימאו על שמע ביה בעיגן הא אזנו וחירשו עבד יוצא בהן לחירות כנגד כינו ואינו רואה כנגד אזנו ואינו שומע אין עבד יוצא בהן לחירות מאי מעמא לאו משום דבעינן אומדנא ושמע מינה יש אומדנא לנוקין לא משום דאמרינן "הוא 20 zuführen. Wenn sie weniger als zehn Hand-דאבעית נפשיה כדתניא המבעית את חבירו פטור 80,564 מדיני אדם וחייב בדיני שמים כיצד תקע באזנו וחירשו פטור אהזו ותקע באזגו והירשו הייב תא

א בקטלא בחני נפיק נשמה ובחני לא נפיק M 48 שהוא כדי | 150 M מיתה ליכא נזק׳ איכא ואימא M 51 וסימאה ע א וחרשה M 52 דמיתזק ביה תא איהו דבעית. M 54

Schädigung; hieraus also, dass für eine Schädigung das wenigste ausreiche; demnach ist keine Schätzung erforderlich. - Nein, er rechnet von oben nach unten und meint es wie folgt: bei zehn Handbreiten erfolgt der Tod, bei etwas weniger erfolgt eine Schädigung, nicht aber der Tod; man kann also sagen, dass auch bei Schädigungen eine Schätzung erforderlich sei, und bei jeder Schädigung ist das hierfür nötige Mass erforderlich. - Komm und höre: Wenn jemand einen Sklaven aufs Auge geschlagen und ihn blind gemacht oder aufs Ohr und ihn taub gemacht hat, so wird er dieserhalb frei gelassen; wenn aber gegen das Auge und er nicht sehen, gegen das Ohr und er nicht hören kann, so wird er dieserhalb nicht freigelassen; wahrscheinlich doch, weil eine Schätzung erforderlich bit; hieraus also, dass bei Schädigungen eine Schätzung erforderlich ist. - Nein, weil wir sagen, er hat es selbst verschuldet'88. Es wird nämlich gelehrt: wenn jemand seinen Nächsten erschrickt'80, so ist er dem menschlichen Gericht gegenüber frei und dem himmlischen Gericht gegenüber schuldig; und zwar, wenn er ihm ins Ohr hineingeblasen und ihn taub gemacht hat, so ist er frei, wenn er aber das Ohr angefasst, hineingeblasen und ihn taub gemacht hat, so ist er schuldig. - Komm und höre: Hinsichtlich der fünf Dinge

186. Für das ungewarnte haftet der Eigentümer nicht persönlich. 187. Man schätzt, dass im letzten Fall der Schlag für eine Schädigung nicht ausreiche, u. sie nur durch einen unglücklichen Zufall 188. Eigentl. erschrocken ist, dh. die Verletzung ist infolge des Erschreckens eingetreten, was nicht Schuld des Verletzenden ist. 189. Durch ein plötzliches Hineinblasen ins Ohr.

das ungewarnte zuerst zur Geldentschädigung verurteilen und Zahlung vom Ertrag des Pflügens einziehen und es nachher zum Tod aburteilen!? R. Mari, Sohn R. Kahanas, erwiderte: Dies besagt eben, dass der Ertrag des Pflügens Eigentum des Besitzers ist se.

Sie fragten: Ist auch bei Schädigungen eine Schätzung erforderlich oder nicht? schätzt wird, in dem einen Fall verliert er das Leben, in dem anderen Fall nicht, während eine Schädigung in jedem Fall erfolgt, oder gibt es hierbei keinen Unterbe zehn Handbreiten tief und geeignet ist, den Tod herbeizuführen, ebenso auch alles andere, wenn es zehn Handbreiten tief und geeignet ist, den Tod herbeibreiten tief sind und ein Rind oder ein Esel da hineingefallen und verendet ist. so ist er frei; wurden sie beschädigt, so ist er ersatzpflichtig. Er rechnet ja wahrscheinlich von unten nach oben und meint es wie folgt: von einer Handbreite bis zehn erfolgt nicht der Tod, wol aber eine

schatze man ihn und er zahle sie ihm sotort; Kurkosten und Versäumnis bis zu seiner Genesung. Wenn man ihn geschätzt und die Krankheit sich länger hingezogen hat, so erhält er nur das, was ihm zuge- 5 sprochen wurde, wenn man ihn geschätzt hat und er früher genesen ist, so erhält er alles, was ihm zugesprochen wurde; hieraus ist also zu schliessen, dass bei Schä-- Ob man die Person schätzt, vie lange

sie infolge des Schlags krank sein muss, ist uns nicht fraglich, fraglich ist uns nur, ob man den Gegenstand schätzt, ob er nicht. - Komm und höre: Simôn der Temanite sagte: wie die Faust dem Kollegium und den Zeugen vorgelegt werden kann, ebenso auch alles andere, wenn es dem Kollegium und den Zeugen vorgelegt 20 werden kann; hieraus also, dass bei Schädigungen eine Schätzung erforderlich ist; schliesse hieraus.

Der Meister sagte: Wenn man ihn gehält er alles, was ihm zugesprochen wurde. Dies ist eine Stütze für Raba, denn Raba sagte: Wenn man jemand [Entschädigung] für den ganzen Tag zugebilligt hat und er in der Mitte des Tags genesen ist und Arbeit verrichtet hat, so erhält er [die Ent-

שמע המשה דברים אומדין אותו ונותנין לו מיד "ריפוי ושכת עד שיתרפא אמדוחו וחיה פתנונה והולך אין נותנין לו אלא כמו שאמדוהו אמדוהו ותבריא נותנין לו כל מה שאמרוהו שבע בינה יש אומד לנוקין למימד גברא כמה"ליקצר מ(י)הא מכה במה לא מקצר לא קא מבעיא לן דודאי אמדינן בי קא מבעיא דן למימד הפצא אי עביד האי נוקא או לא כאי הא שבונ שבונון התיבני אימר בה אגרות מיוחד שמסור לעדת ולעדים את כל"מיוחד digungen eine Schätzung erforderlich ist. משכבר לעדה ולעדים "שמע מינה יש אימד רנוקין ה שמע מינה: אמר מר אמדוהו והבריא ניתנין לו בל מה שאמדוהו מסייע ליה לרבא דאמר רבא האי מאן דאמדותו לכולי יומא ואיתפח"לפלגא דיימא וקא עבוד עבודתא יחבינן ליח דכולי יומא מן שמיא eine Schädigung herbeiführen kann oder 15 ביא דרהמי עליה: בקק והגיע בו הרוק והעביר בי׳: אמר רב פפא לא שנו אלא בו אבל"בבנדו לא וניהוי בי בייש בדברים אמרי במערבא משמיה דרבי יוסי בר אכין זאת אומרת ביישו בדברים פמור מכלום: הכל לפי כבודו [וכוי]: איבעיא להו"תנא קמא רקולא "קאמר או לחומרא קאמר לקולא" קאמר דאיבא עני דלא בעי למשקל בולי האי או דלמא להומרא קאמר דאיכא עשיר דבעי למיתב לית טפי תא שמע מדקאמר רבי עקיבא אפילו עניים שבישראל רואין אותן כאילו הן בני הורין שירדו מנכסיהם schätzt hat und er früher genesen ist, so er- 25 שמם מינה תנא מינה מינה מינה שמע מינה תנא

> אמדוהו ו ריפוי...אמדוהו ו נזק וצער --- M 55 מתנוה. M מתנוונה M 58 מיקצר 59 M -- מיוחד פרט לשיצתה אכן מתחת ידי עדים שהוא פטור והא - M 60 127 -- M 62 חכא שבת וריפוי בתיבא 1 M בפלי מיישו M 65 ביישו P 64 בנגדו M 63 משמיא הוא דרחימו הבן. M 67 M 60 הכל לפי ככודו לקו

schädigung] für den ganzen Tag, denn im Himmel erbarmte man sich seiner.

NACH IHM GESPUCKT, SO DASS DER SPEICHEL IHN GETROFFEN HAT &C. ABGEZO-GEN. R. Papa sagte: Dies nur, wenn er ihn selbst, nicht aber wenn er sein Gewand getroffen hat. - Sollte es doch ebenso sein, als hätte er ihn durch Worte beschämt!? — Im Westen sagten sie im Namen des R. Jose b. Abin, dies besage eben, dass wenn jemand einen durch Worte beschämt, er frei sei.

Stets nach seiner Würde &c. Sie fragten: Ist der erste Autor erleichternder oder erschwerender Ansicht? Ist er erleichternder Ansicht, dass nämlich mancher Arme nicht soviel zu beanspruchen hat¹⁹¹, oder ist er erschwerender Ansicht, dass nämlich mancher Reiche mehr zu beanspruchen hat 101? - Komm und höre: R. Âqiba sagt, auch die Aermsten in Jisraél betrachte man als Freie, die ihr Vermögen verloren haben, denn sie sind Söhne von Abraham, Jichaq und Jâqob; schliesse hieraus, dass der erste Autor erleichternder Ansicht ist; schliesse hieraus.

^{190.} Den Verletzten. Mindestbeträge.

^{191.} Und die in der Misnah genannten Taxen sind Höchst- bezw.

קבא לקולא קאבר שבינ בינה: יביניטה באחר שפרע ראש האשה [יכי]: ומי יהבינן זמן והאמר רבי הנינא אין ניתנין ומן לחבלות כי לא יחבינן ליה ובן לחבלה החסריה ממינא אבל לבישת דלא ישביה עיבור על פתה הצירה יכון והתניא אכר לו רבי עקיבא צללת בבים אדירים והצלית הרם בידך אדם רשאי לחבל בעצמו אמר רבא לא קשיא כאן בחכלה כאן בכושת וס על פי שאינו רשאי פטיר חכי קאמר ליח לא מבעיא wol. בושת דמדב דשמי לבייש את כצבי אלא אפילי הבלח דאין אדם רשאי לחבל בעצמו אחרים שחבלו בי הייבין יאין אדב דשמי להבל בנצבי יהרניא °יכול נשבע להרע ^מבעצמו ולא הרע "יהא פטור ° תלמוד לומר "לחרע או להימיב מה המבה רשות 54.54 אף הרעה רשות אביא נשבע להרע "בעצמו ולא הרע"אמר שמואל באשב בתענית דכוותה גבי הרעת אחרים לחשיכם בתענית אחרים מי "מותיב להו בתעניתא אין"דמחדק לחו באנדרונא והתניא איזהו שלא מת ביותי אלא ביותי אלא Beschämung . Unserc Misnah spricht תנאי היא דאיכא למאן דאמר אין אדם רשאי לחבל בעצמו ואיכא מאן דאמר אדם רשאי לחבל בעצמו מאן תנא דשמעת ליה דאמר אין אדם רשאי לחבל בעצמו אילימא האי תנא הוא דתניא "ואך את 60.9.5

ע יותנן | M 69 ליה | W 70 – דלה״ם V 68

ירבל M קיימינן וקת קיימינן וקת M 72 אין די שאין אדם רשאי החבר M 71 - M א יכול 173 בינול 173 א הכי 173 הכי 173 הכי

אינדרונא אינדרונא אינדרונא אינדרונא באינדרונא אינדרונא אינדרונא

EINST ENTBLÖSSTE JEMAND EINER FRAU DAS HAUPT AUF DER STRASSE &C. Gewährt man denn eine Frist, R. Hanina sagte ja, dass man bei Verletzungen kei-יהבינו יהבינו ז ne Frist gewähre!? Nur bei Verletzungen, die eine Vermögenschädigung zur Folge haben, gewähre man keine Frist, bei Beschämungen aber, die keine Vermögensschädigung zur Folge haben, gewähre

Darauf beobachtete er sie vor der TÜR IHRES HOFS &c. Es wird ja aber gelehrt: R. Aqiba sprach zu ihm: Du bist in reissendes Wasser getaucht und hast ei-15 ne Scherbe in deiner Hand heraufgeholt 192; ein Mensch darf sich selbst eine Verletzung beibringen!? Raba erwiderte: Dies ist kein Einwand, das eine spricht von einer Verletzung, das andere spricht von einer ja aber von einer Beschämung, und er lehrt: wenn jemand sich selbst verletzt, so ist er, obgleich er dies nicht darf, frei!? -Er sprach zu ihm wie folgt: selbstver-מיד אומר אומר ארש רבי אלעור אומר ständlich ist dies von der Beschämung, da ein Mensch sich beschämen darf, aber dies 194 gilt auch von der Verwundung, obgleich man sich selbst nicht verwunden darf; wenn aber ein Fremder einen verwundet, so ist er schuldig. - Ist es denn verboten,

sich selbst eine Verwundung beizubringen, es wird ja gelehrt: Man könnte glauben, dass wenn jemand geschworen hat, sich selber Böses zuzufügen, und es unterlassen hat, er frei sei, so heisst es: 195 Böses oder Gutes zu tun, wie das Gute freigestellt ist, ebenso auch wenn das Böse freigestellt ist; ich schliesse den Fall ein, wenn jemand geschworen hat, sich selber Böses zuzufügen, und dies unterlassen hat!? Šemuél erwiderte: Im Fasten zu verweilen¹⁹⁰. — Dementsprechend ist unter: anderen Böses zuzufügen, zu verstehen, sie im Fasten verweilen lassen, wieso kann man andere im Fasten verweilen lassen!? - Freilich, wenn er sie in einer Kammer einschliesst. - Es wird ja aber gelehrt: Was heisst: Böses für andere? - ich will jenen schlagen, ihm das Gehirn spalten!? - Vielmehr, hierüber streiten Tannaím, einer ist der Ansicht, man dürfe sich selbst keine Verletzung beibringen und einer ist der Ansicht, man dürfe sich selber wol eine Verletzung beibringen. - Wer ist der Autor, welcher sagt, ein Mensch dürfe sich selber keine Verletzung beibringen, wollte man sagen, es sei der Autor folgender Lehre: Euer eign s Blut aber will ich rachen. R. Eleâzar

שתרשות בידו

שמעתי. <u>- שמעתי</u>. א 78

192. Dh. deine ganze Mühe war umsonst. 193. Ersteres ist verboten, letzteres ist erlaubt. 195. Lev. 5,4. 194. Dass er frei ist. 196. Dies ist unter "Böses" zu verstehen; sich eine Verletzung beibringen, ist verboten. 197. Gen. 9,5.

erklärte ich werde ener eignes Blut von euch se'bst fordern, vielleicht ist es bei der Totung anders Vielmeln, es ist der Autor fo'gender Lehre: Man darf über einen Toten das Gewand zerreissen und dies gilt nicht als heidnische Sitte, R. Eleazar sagte: ich horte, dass wenn jemand über einen Toten die Gewänder mehr als nötig zerreisst, er [das Verbot:] du sollst nicht dies von [einer Schädigung des] Körpers.

Vielleicht verhält es sich bei Gewändem anders, weil der Verlust bleibend "ist. So nanute R. Johanan seine Kleider: meine Achtung. Und wenn R. Hisda zwischen הני רבה בר בר הנא קפיה דרב שורי הרגת שורי Dornen und Disteln ging, hob er seine Kleider hoch, indem er sprach: jene genesen, diese genesen nicht!? Vielmehr, es ist der Autor folgender Lehre: R. Eleâzar ha-Qappar Beribbi sagte: Es heisst:" Und 20 העומד לקציצה אי הכי מאי קא מעין ליה דאמר schatte ihm Sühne datur, dass er sich an der Seele vergangen hat; an wessen Seele hat er sich denn vergangen? - indem er "sich den Weingenuss entzogen hat; nun ist vom Leichteren auf das Schwerere fein Schluss] zu folgern: wenn derjenige, der sich die Entziehung des Weingenusses auferlegt, Sünder heisst, um wieviel mehr derjenige, der sich die Entziehung jeglichen Genusses auferlegt²⁰⁴.

נפשותיכם אדרש את דמכם ודלמא קמלא שאני אלא האי תנא הוא דתניא מקרעין על המת ורא מדרבי האמורי אמר רבי אלעור שמעתי שהמקרע כל המה יותר מדאי לוקה משום כל תשחית וכל שכן גופו ודלמא בגדים שאני דפסידא דלא חדה הוא כי הא דרבי יוחנן קרי למאני מכבדותי ורב חסרא כד חוה מסגי ביני היומי "והגא מדלי להו משו למאני אמר זה מעלה ארוכה וזה אינו מעלה ארובה אלא האי תנא הוא דתניא אמר רבי אלעזר zerstören, begehe ; und um so mehr gilt שמשר המא מאשר הופר כרבי מה תלמוד לומר וכפר עלה מאשר המא שו zerstören, begehe ; und um so mehr gilt שמשר המא יפין כל הנפש וכי באיזה נפש המא זה אלא שציער עצמר מן היין והלא דברים קל וחומר ומה זה שלא ציער ציביו אלא מן היין נקרא חומא המצער עצמו מכל דבר על אחת כמה וכמה: הקוצין נשיעותיו (וכוי): נטיעותי קצצת אתה אמרת לי להורגו אתה אמרת לי לקוצצו פטור אמר ליח אם כן לא שבקת חיי לברייתא כל כמיניה אמר ליה איסמייה אמר ליה לא תתרגם מתניתך כשור העומד להריגה ובאילן ליה אנא בעינא למיעבד הא מצוה "דתניא ושפך וכפה[ו] מי ששפך יכפה ומעשה באחד"ששחם וקדם הבירו וכסה וחייבו רבן גמליאל ליתן לו עשרה ור ח אליעזר בן יעקב M 80 להו למאניה מכבדותיי ור ח M 79 18 M והיגי הוה מד' ליה B 82 למאניה א"ך M 85 ברבי 184 אן בלבר M 86 לכל ברייתא M 87 אל M 89 - 5 - M 88

4.3

WENN JEMAND SEINE EIGNEN SETZLINGE ABHAUT &C. Rabba b. Bar-Hana lehrte vor Rabh: [Spricht jemand zu einem:] du hast mein Rind getötet, meine Setzlinge abgehauen, [und erwidert dieser:] du beauftragtest mich, es zu töten, du beauftragtest mich, sie abzuhauen, so ist er frei. Da sprach dieser zu ihm: Demnach gewährst du ja niemandem das Leben²⁰⁵; er ist nicht beglaubt. Jener fragte: Soll ich [diese Lehre] streichen? Dieser erwiderte: Nein, beziehe deine Lehre auf einen Fall, wenn das Rind zur Tötung oder der Setzling zum Abhauen bestimmt war²⁰. – Was verlangt er demnach von ihm!? - Er kann zu ihm sagen: ich wollte selber dieses Gebot ausüben. Es wird nämlich gelehrt: 207 So soll er ausschütten &c. und zudecken, wer es ausgeschüttet[∞]hat, soll es auch zudecken. Einst ereignete es sich, dass jemand geschlachtet und ein anderer ihm zuvorgekommen ist und [das Blut] zugedeckt hat; da verurteilte ihn R. Gamaliél, an jenen zehn Goldstücke zu zahlen²⁰.

198. Im Text: so erhält er Geisselhiebe wegen des Verbots etc. 199. Während eine körperliche Schädigung später heilt. 200. Er schonte die Kleider auf Kosten des Körpers, da die körperlichen Verletzungen von selbst heilen. 201. Cf. Bd. i S. 595 N. 3. 202. Num. 6,11, Narziräer; cf. Num. 6,2 ff. 204. Sich durch Fasten zu kasteien. 205. Jeder Schädiger könnte sagen, der Geschädigte habe ihn dazu beauftragt. 206. Nach Vorschrift der Gesetzlehre, zBs. ein zu steinigendes Rind od. ein götzendienstlich verehrter Baum. 207. Lev. 17,13. Blut eines geschlachteten Wilds. 209. Weil er ihn um die Ausübung eines Gebots gebracht hat.

זהובים: אמר רב דיקלא דמען קבא אסור למקצציה מיתיבי "במה יהא בזית ולא"יקצצנו רובן שאני 860.26a זיתים דחשיבי אמר רבי חנינא לא שכיב שיבחה ברי אלא דקין תאינתא בלא זמנה אמר רבינא ואם חיה מעולה בדמים מותר תניא נמי חבי רק עין 20.20.00 אשר תדע זה אילן מאכל כי לא עין מאכל הוא זה אילן סרק וכי מאחר שסופו לרבות כל דבר מה תלמוד לומר כי לא כין מאכר לחקדים סרק למאכל יבול אפילו מעולה בדמים תלמוד לומר רק: שמואל 192 פו שנים בהו מעים בהו אריביה תמרי אכיל מעים בהו מעמא sagte: Wenn er aber einen bedeutenden דהמרא אמר ליה מאי האי אמר ליה ביני נופני קיימי אמר מכחשי בחמרא כולי האי למחר אייתי לי מקורייהו: רב הסדא הזא "תחלי בי גופני אמר ליה לאריסיה "עקרינהו נופני קני דקלי דקלי לא

על פי שהוא נותן לי אין נמחל לי עד נוען שיבקש ממנו שנאמר ועתה השב אשת וגוי 20.7 ומנין שאם לא מחל לו שחוא אכורי שנאמר ייתפלל דיים אברהם אל האלחים וירפא אלחים את אבימלך יגוי ישבר את "עינו קטע את 'עינו קטע את 'ידי שבר את "רגלי sei. Man könnte glauben, auch wenn er" את "רגלי חייב על מנת לפטור חייב 'קרע את'°כסותו שבר את יה... בדו הויב על כינת לפטיר פטיר עשה כן לאיש פליני os על מנת לפטור חייב בין בגופו בין בממונו:

בארעא M 91 שיבחת M. שיבחת B 90 יקצצו B 89 B 95 איל א B 94 איל + M 93 איני B 92 ידי | B 98 רגלי | B 97 כסותי | B 98 כדי.

Sie entkräften zu sehr die Weinstöcke; bringe mir morgen die Wurzel derselben 214. R. Hisda bemerkte einst Palmbäume zwischen seinen Weinstöcken; da sprach er

zu seinem Pächter: Entwurzle sie; für Weinstöcke215erhält man Palmbäume, für Palmbäume aber erhält man keine Weinstöcke.

BGLEICH ER IHM EINE [ENTSCHÄDIGUNG] ZAHLT, SO WIRD IHM DENNOCH NICHT EHER VERGEBEN, ALS BIS ER IHM ABBITTE GELEISTET HAT, DENN ES HEISST: 210 So gib nun das Weib zurück &c. Woher, dass wenn dieser ihm nicht verziehen hat, ER GRAUSAM HEISSE? — ES HEISST: 217 Da betete Abraham zu Gott, und Gott heilte den Abimelekh &c. Wenn jemand einen aufgefordert hat, ihm das Auge zu blenden, DIE HAND ABZUHAUEN, DEN FUSS ZU BRECHEN, SO IST ER218 SCHULDIG; [SAGTE ER:] UND SOLLST FREI SEIN, SO IST ER DENNOCH SCHULDIG. [WENN JEMAND EINEN AUFGE-FORDERT HAT], IHM SEIN GEWAND ZU ZERREISSEN, IHM SEINEN KRUG ZU ZERBRECHEN, SO IST ER SCHULDIG; [SAGTE ER:] UND SOLLST FREI SEIN, SO IST ER FREI. [WENN JEMAND EINEN AUFGEFORDERT HAT], DIES EINEM ANDEREN ZU TUN, MIT DER BEDIN-GUNG, DASS ER FREI SEI, SO IST ER SCHULDIG, EINERLEI OB [DIE SCHÄDIGUNG] SEINEN Leib oder sein Vermögen betrifft.

210. Als Nutzholz 213. Der Fruchtbaum, als Holz. 215. Für den Ertrag derselben.

211. Dt. 20,20.

212. Wenn ein Baum gefällt werden muss. 214. Um sich zu überzeugen, dass er sie tatsächlich entwurzelt hat.

216. Gen. 20,7.

217. Ib. V. 17.

218. Wenn er

dieser Aufforderung nachgekommen ist.

Rabh sagte: Eine Dattelpalme, die einen Kab [Früchte] trägt, darf man nicht abhauen. Man wandte ein: Wieviel muss ein Olivenbaum tragen, um ihn nicht ab-5 hauen zu dürfen? -- einen Viertel[kab]!? --Anders verhält es sich bei Oliven, die wertvoll sind. R. Hanina sagte: Mein Sohn Sibha starb nur deshalb, weil er einen Feigenbaum vorzeitig gefällt hat. Rabina Wert hat, so ist es erlaubt. Ebenso wird auch gelehrt:"Nur ein Baum, von dem du weisst, darunter ist ein Baum mit essbaren Früchten zu verstehen; dass er keine ess-יו גופני: baren Früchte trägt, darunter ist ein leerer Baum zu verstehen. Wozu heisst es nun: dass er keine essbaren Früchte trägt, wo ja später alles eingeschlossen wird? - dass ein leerer einem Fruchtbaum vorzuziehen einen höheren Wert hat, so heisst es nur.

> Einst brachte der Pächter Semuéls ihm Datteln, und als er sie ass, merkte er an ihnen Weingeschmack. Da fragte er ihn: Wie kommt dies? Jener erwiderte: Sie stehen zwischen Weinstöcken. Da sprach er:

GEMARA, Die Rabbanan lehrten: Dies alles, wovon sie sprechen, ist nur eine Entschädigung für die Beschämung, die Kränkung aber wird ihm, selbst wenn er alle nabatüschen Widder der Welt dargebracht hat, nicht eher verziehen, als bis er ihm Abbitte geleistet hat, denn es heisst: So no nan dem Mann sein Weib uruck, denn er ist em Propiet, und er soil fur dich beten.

Weib zurückgegeben werden, einem anderen aber nicht!? R. Semuél b. Nahmani erwiderte im Namen R. Jonathans: So gib dem Mann sein Weib urück, auf jeden Fall, und deine Einwendung: wirst du denn Un- 15 schuldige umbringen, er hat doch selbst zu mir zesagt sie ist meine Schwester, und auch sie hat in mir gesagt: er ist mein Bruder, [ist nichts, denn er ist ein Prophet, und lernte dies aus deinem Verhalten. Fragt man ei- 20 אמר ביצתה: אמילה בימלך לא המילה ביצתה: אמר של בית אבימלך לא המילה nen Fremden, der in eine Stadt kommt, ob er zu essen oder zu trinken wünsche, oder über die Angelegenheiten seines Weibs, ob es sein Weib oder seine Schwester werde, wenn er etwas lernen sollte und es nicht gelernt hat.

Denn verschlossen, verschlossen hatte der 1+M ממך +M ממך +M ממך לעל -- M 6 Herr. R. Eleâzar sagte: Welche sind diese ה. B 9 ושלש M 8 הת באיש ב M 7 ושלש B 9 ה. zwei Verschliessungen? - eine beim Mann, den Samenabgang, und zwei beim Weib, den Samenabgang und die Geburt. In einer Barajtha wurde gelehrt: Zwei beim Mann, den Samenabgang und die kleine [Notdurft], und drei beim Weib, den Samenabgang, die kleine [Notdurft] und die Geburt. Rabina erklärte: Drei beim Mann, den Samenabgang, die kleine [Notdurft] und die Entleerung, und vier beim Weib, den Samenabgang, die Geburt, die kleine [Notdurft] und die Entleerung.

Jeden Muttermund. In der Schule R. Jannajs sagten sie: Selbst eine Henne legte im Haus Abimelekhs nicht ihr Ei.

Raba sprach zu Rabba b. Mari: Woher ist zu entnehmen das, was die Rabbanan gesagt haben: wenn jemand etwas für seinen Nächsten bittet, und er selbst dieser Sache bedarf, so wird er zuerst erhört? Dieser erwiderte: Es heisst: 23 Und der Herr wendete das Geschick Ijobs, als er für seine Freunde betete. Jener entgegnete: Du entnimmst dies hieraus, ich entnehme es aus folgendem:"4Da betete Abraham zu Gott, und Gott heilte den Abimelekh, sein Weib und seine Mägde &c. und darauf heisst es:225 Und

219. Die oben genannten Entschädigungen wegen der Beschämung. 221. Aus diesen Fragen hatte er geschlossen, dass ihm Gefahr drohe, wenn er die Wahrheit erzählte. 222. Gen. 20,18. 223. Ij. 42,10. 224. Gen. 20,17. 225. Ib. 21,1.

וברדא. תנו רבנן כל אלו שאמרו דמי בושתו אכל צערו אפילו הביא כל אילי נביות שבעולם אין נמחל לו עד שיבקש ממנו שנאמר השב אשת 60.20 מש האיש כי נביא הוא 'ויתפלל בעדך "דאשת נביא בני אהדורי אשת אחר לא בני אהדורי אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן חשב אשת האיש מכל מקום ודקא אמרת הגוי גם צדיק תהרג הלא הוא אמר לי אחתי היא והיא גם היא אמרה אחי הוא נביא הוא וכבר לימד אכסנאי שבא לעיר על Sollte denn nur einem Propheten sein שואלין אותו או כל כסקי שכילה ושתיה שואלין אותו או כל אשתו שואלין אותו אשתך היא אהותך היא מכאן יי לבן נה שנהרג שהיה לו ללמוד ולא למד: כי עצר |עצר | ה' אמר רבי אלעזר שתי עצירות חללו למה אחת באיש שכבת זרנ שתים באשה שכבת זרנ ולידה במתניתא תנא שתים באיש שכבת זרץ וקטנים 'שלשה באשה שכבת זרע וקטנים ולידה רבינא אמר שלש באיש שכבת זרע וקטנים ופי מכעת ארבעה באשה שכבת זרע ולידה וקמנים ופי "המבעת: בעד כל רחם אמרי דבי רבי ינאי אפילו ליה רבא לרבה בר מרי מנא הא מילתא דאמור רבנן כל המבקש רחמים על חבירו והוא צריך לאותו שב הוא נענה תהילה אמר ליה דכתיב וה' שב את שבות איוב בהתפללו בעד רעהו אמר ליה את אל האלהים וירפא אלהים את אבימלך [ו|את אשתו

> אלא אשת נביא הוא M 1 ' ועתה שנא' ועתה שנא אשת נביא אוא M אים m Mלמד M 5 אם אשתו היא או אחותו היא

ואמחותיו [וגו'] וכתיב "וה' פקד את שרה כאשר 1920 אמר ונו באשר אמר אברחם אל אבימלך: אמר ליה רבא לרבה בד מדי מנא הא מילתא דאמרי מינשי בחדי הוצא לכן כרבא אמר ליה דכתיב ילמה תריבו אלי כלכם פשנתם כי נאם ה אמר פוצים זי ילמה תריבו אלי כלכם פשנתם כי נאם ה אמר פוצים. ליה את אמרת מהתם ואנא אמינא מהכא עד אנה ב-יסף المراجع المراج בר ברו בתוב ובקצה אחון הקה חבשה אנשים בין ביאן נינדו דובעדו מבי לידו דובי מבי ידובי ואים אמר ליה למילתיה הוא דאיבפל דאמר רבי שמיאר: ב المالية المراد والمراد المر دور درا ورد وروم المال بردادا كر الادا ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר היו עצמותיו יבקש משה יבקש עד שבא משה יבקש ri: Es heisst: "Und einen Teil von seinen Brü-ובונות אמר בביני בביני ימים מים מוצה בינות בינותה "שיודה יהודה מיד שמע [ה׳] קול יהודה על איבריה לשפא לא הוו קא מסקי למתיבתא דרקיע ואל עמו זה תביאני לא היה ידע מאי קאמרי רכנן וומשקל בליק ליה כל לא היה כליק ליה falls zweimal genannt!? Dieser erwiderte: שמעתתא אליבא דהלכתא "ועזר מצריו תהיה: אמר ליה רבא דרכה בר מדי מנא הא מידתא דאפרי אינשי בתר כניא אורא כניותא אפר דיה 🌣 דונן "נשורם בביאין בבירים בקוניה של וובצ מופח בכלי "נצרים שה ערבה קרופה aass seiner Mannen wenig wurden. Und dies

אנשים M אנשים אנשים M 10 12 אלו הנכפרין בשמות והאיבא יחודה כי איכפר למידתוה יליהן M 14 שההה יהודה שנא יואת ליהודה M 13 ליה + M 16 למישקל ולמישרה + M 15 שמע 17 אמור רבנן בתר או 18 א נסרים.

der Herr gedachte der Sara, wie er gesprochen hatte &c., wie Abraham über Abimelekh gesprochen hatte.

Ferner sprach Raba zu Rabba b. Ma-Leute zu sagen pflegen: mit dem Unkraut leidet der Koh!? Dieser erwiderte: Es heisst: Warung laude tilhe wielen mich? Her sei halle von wir kögefallen. Spruch des Herrn. Jener ימותן שהיכפלו בשמית, יהידה נכי איכפודי מיכפל מיכפלו בשמית, יהידה נכי איכפודי מיכפל ich entnehme es aus folgendem: Mie lange wollt ihr euch weigern, meine Gebote und meine Lehren zu beobachten.

> Ferner sprach Raba zu Rabba b. Madern, funi Mann, nahm er; wer waren diese fünf? Dieser erwiderte: R. Johanan sagte, es waren die fünf, deren Namen zweimal genannt werden". Jehuda wird ja eben-Jehuda wird aus einem besonderen Grund zweimal genannt. R. Semuél b. Nahmani sagte nämlich im Namen R. Jonathans: Es heisst: Es lebe Renden und sterbe nicht, über Jehuda. Die ganzen vierzig Jahre, während welcher die Jisraéliten in der Steppe verweilten, wackelten die Gebeine Jehudas im Sarg herum, bis Mošeh gekommen war und für sie um Erbarmen gefleht

hatte; er sprach nämlich vor ihm: Herr der Welt, Jehuda ist es ja, der Reúben veranlasst hat, seine Sünde zu bekennen. Er sprach: Erhöre, Herr, das Rufen Jehudas, da setzten sich seine Gebeine zusammen; man liess ihn aber nicht in das himmlische Kollegium hinein. [Darauf sprach er:] 233 Zu seinem Volk bringe ihn. Er verstand aber nicht, was die Rabbanan sprachen, um sich mit ihnen unterhalten zu können. [Da sprach Mošeh: Seine Hände seien kräftig. Noch aber vermochte er nicht, die Entscheidung einer Lehre zu eruiren, [da sprach Mošeh:] Und sei ihm Hilfe gegenüber seinen Bedrängern.

Ferner sprach Raba zu Rabba b. Mari: Woher ist zu entnehmen das, was die Leute zu sagen pflegen: dem Armen folgt die Armut? Dieser erwiderte: Es wird gelehrt: Die Reichen brachten sie sie goldenen und silbernen Körben, die Armen aber in aus abgeschälten Weidenruten geflochtenen Körben und überreichten den Priestern die Körbe²³⁵

^{226.} Jer. 2,29. 227. Ex. 16,28. 228. Gen. 47,2. 229. Im Segen Mosis, Dt. 33,6ff. Diese waren die Schwächsten u. Joseph stellte sie Pareô deshalb vor, damit er seine Brüder nicht für den Heeresdienst verwende. 230. Der der stärkste war. 231. Dt. 33,6. 232. Als Jehuda seine Sünde bekannte (cf. Gen. 38,26), bekannte auch Reuben seine Sünde (cf. Gen. 35,22). 234. Die Erstlingsfrüchte; cf. Dt. 26,2 ff. 235. Während die Reichen ihre Körbe zurück erhielten.

samt den Erst'ingen Jener entgegnete: Du entnimmst es hieraus, ich aber entnehme es aus tolgendem was a secondary and TELL OWEREN

Ferner sprach Raba ju Rabba b Me-11. Wohen ist zu entnehmen das, war die Rabhanun gesagt haben; iss trühmorgen, im Sommer wegen der Hitze und im Winter wegen der Kälte? Ferner sagen die Leute, Seehrig Länter können den nicht einholen, der feulimorgens gegessen hat? - Its heisst: Sie wer en dielt hang ru und where was ever and Give with Some recorder sie mad pro . Jener entgegnete: Du entnimm t es hieraus, ich entnehme es aus o tolgendem: Da selection Process, them Gett, urch, das ist das Semâ und das tägliche Gebet, on ever a rate ville one don Haser segrer, das ist Brot mit Salz und ein Krug Wasser. Dann gilt: לים לכו היה דבתים "ניאמר שו היו לים מברה אמר ליה דבתים "ניאמר שי היו היים ברך קדים אמרה אמר ליה Kearlier was a iver Mrt. noternan. Ferner wird gelehrt: Unter Krankheit ist die Galle zu verstehen, und zwar heisst sie deshalb Krankheit, weil sie dreiundachtzig Krankheiten ausgesetzt ist; [das Wort] בר ברי בנא הא בילתא דאברי אינשי שיתין תכלי Krankheit hat nämlich diesen Zahlenwert; diese alle vertreibt Brot mit Salz und ein Krug Wasser in der Frühe.

. אבר. זו 24 Ferner sprach Raba zu Rabba b. Mari: Woher ist zu entnehmen das, was die Rabbanan gesagt haben: wenn dich dein Genosse einen Esel nennt, so lege dir einen Sattel auf? Dieser erwiderte: Es heisst: ²⁴²Und er sprach: Hagar, Magd Sarajs, woher kommst du und wohin gehst du? Da erwiderte sie: Ich fliehe vor meiner Gebieterin Saraj²⁴³.

Ferner sprach Raba zu Rabba b. Mari: Woher ist zu entnehmen das, was die Leute zu sagen pflegen: den Makel, der dir anhaftet, sage vorher selber24? Dieser erwiderte: Es heisst:245 Da sprach er: Ich bin ein Knecht Abrahams.

Ferner sprach Raba zu Rabba b. Mari: Woher ist zu entnehmen das, was die Leute zu sagen pflegen: gebückt geht die Ente, ihre Augen aber schweifen umher? Dieser erwiderte: Es heisst: Wenn der Herr meinem Herrn woltun wird, so denke an deine Sklavin.

Ferner sprach Raba zu Rabba b. Mari: Woher ist zu entnehmen das, was die Leute zu sagen pflegen: sechzigfachen Schmerz empfindet der Zahn, der einen an-

237. Nicht genug, dass er unrein ist, sondern er muss dies auch jedem mit-236. Lev. 13,45. 238. Jes. 49,10. 239. Ex. 23,25. 240. Cf. Bd. vij S. 402 N. 190. Zahlenwert des W.s מחלה beträgt 83. 243. Er nannte sie Magd, u. sie 242. Gen. 16,8. 245. Gen. 24,34. nannte Sarah ihre Gebieterin. 244. Bevor ihn ein anderer sagt. 246. iSam. 25,31.

הכרים והבבורים נותנים לבחנים אכיר ליה את אכורת ברתם נאנא אבינא מהכא ומכא מבא ברתם Col.b אביר ליה רבא לרבה בר בדי בנא הא בירתא ביונים ביונים ביונים ביונים ביינים ביפני הונים ביינים ביינ מפני הצינה ואמהי אינשי שיהין ההימי ההים והא ארי יביני אין בינבר בין דבריב יוא יריבי יא הבא נבא בבן החבר החברה אבר ביה את אברי בדותם ואנא אבינא בדובא ונבדום את הי אודים יי בנינו שביל נינפלון יבול אצון בובן יאני ביבול ا، قد تدريد الأدرام من تدر دري الادراء الارداء בחלה בקבך יהניא בחלה זו ביהו ויבה בקרא المرابع المراب المراجعة المراجعة المراجعة المراجعة المراجعة المراجعة and in the land the work of the man were מנא הא פילתא דאפור רבגן חברך קרייך חברא وروا المراجع ا שבחת שני אי מוח באת ואנה תלכי ותאמר מפני and the state of t ביי בנת הת בילתת דתברי מינשי בילתת ננתה ניבד מברחם מנבי: מביר ליח ובמ לרבה בר כרי בים בנא הא בילתא דאברי אינשי שפיל ואויל בר אוווא וציניה בשייפי אמר ליה דבתים יחשים הי לאדני ווברת |את| אמתך: אמר ליה רבא לרבה מטייה לכבא דקל הבריה שמץ ולא אכל אמר ליה ש היהם...מחלה ש M 20 א בה קדים M 23 מוש הנבר דבת M 22

ורפתיב ולי אני עבדך ולצדוק הכהן ולבניהו בן 126 Reg. 1,26 יהוידע ולשלמה"אחיו לא קרא אמר ליה את אמרת מהתם ואנא אמינא מהכא ויבאה יצחק האהלה 60.24.67 שרה אמו ויקה את רבקה ותהי לו לאשה ויאהבה 10.25.1 אחרי אמו וכתיב"בתריה ויסף אברהם 10.25.1 ויקה אשה ושמת קמורה: אמר ליה רבא לרבה בר מרי מנא הא מילתא דאמרי אינשי המרא דמריה מיבותא לשקייה "אמר ליה דכתיב "וסמכת את ידך "Mm.27, מיבותא לשקייה עליו למען ישמעו(ן ויראון) כל עדת בני ישראל ים משה פים משה בי מבק משה בין נון מלא רוח חבמה כי פמך משה 10 reann sie lieb; und Jichag tröstete sich über את ידיו עליו וישמעו אליו (כל) בני ישראל ונו": אמר ליה רבא לרבה בר מרי מנא הא מילתא דאמרי אינשי כלכא בכפניה גללי מבלע "דכתיב "נפש שבעה "הכוז נפת ונפש רעבה כל מר מתוק: 19.27.7 מילתא מילתא בר מרי מנא הא מילתא is ri: Woher ist zu entnehmen das, was die דאמרי אינשי מטייל ואזיל דיקלא בישא גבי קינא דשרכי אמר ליה דבר זה"כתוב בתורה שנוי בנביאים ומשולש בכתובים ותנן במתניתין ותנינא בברייתא בתוב בתורה "דכתיב וילך עשו אל ישמעאל שנוי 60.28.9 בנביאים "דבתיב ויתלקטו אל יפתח אנשים רקים 20 se Gemeinde Jisrael ihm gehorsam sei und ויהיו עמו ומשולש בבתובים דבתיב "כל עוף למינו 84.13.15 ישכון ובני אדם לדומה לו תנן במתניתין "כל המחובר אפנים לטמא ממא "כל המחובר לשהור מהור "ותנינא בברייתא רבי אליעזר אומר לא להנם הלך זרזיר 654.654 אצל עורב אלא מפני שהוא מינו: אמר ליה רבא ten ilim &c254.

M 28 למריה | B 27 | בתרי — M 26 | למריה | B 25 5/18 -M 30 ויסמוך את ידיו עליו ויצוהו אמר M 29 508 + B 31 תבוס P 32 בתיב ותניא בבר דא. M 35 M 34

Es heisst: 256 Ein Gesätligter tritt Honigseim Bittre siiss.

deren [essen] hört und nicht isst? Dieser erwiderte: Es heisst:24 Mich aber, deinen Knecht, den Priester Cadog, Benajahu, den Sohn Jehojadas, und seinen Bruder 248 Selomo lud er nicht. Jener entgegnete: Du entnimmst es hieraus, ich aber entnehme es aus folgendem: 40 Und Jichag brachte sie in das Zelt seiner Mutter Sara, und er nahm die Ribhga und sie wurde sein Weib und er ge-[den Verlust] seiner Mutter, und darauf folgt: 1braham aber nahm nochmals ein Weib, namens Qetura".

Ferner sprach Raba zu Rabba b. Ma-Leute zu sagen pflegen: der Wein gehört dem Herrn und den Dank erhält der Schenkmeister? Dieser erwiderte: Es heisst: 252 Lege ihm deine Hand auf &c. damit die ganihn fürchte. Und es heisst:203 Aber Jehošuâ, der Sohn Nuns, war mit dem Geist der Weisheit erfüllt, weil Moseh seine Hände auf ihn gelegt hatte, und alle Kinder Jisrael gehorch-

Ferner sprach Raba zu Rabba b. Mari: Woher ist zu entnehmen das, was die Leute zu sagen pflegen: in seinem Hunger verschlingt der Hund auch Kot³⁵⁵? mit Füssen, aber ein Hungriger findet alles

Ferner sprach Raba zu Rabba b. Mari: Woher ist zu entnehmen das, was die Leute zu sagen pflegen: die schlechte Dattelpalme gesellt sich den leeren Bäumen? Dieser erwiderte: Dies steht geschrieben in der Gesetzlehre, ist verzweifacht in den Propheten, verdreifacht in den Hagiographen, gelehrt in der Mišnah, und wiederholt in der Barajtha: Es steht geschrieben in der Schrift, denn es heisst:257 Da ging Esav zu Jišmael. Verzweifacht in den Propheten, denn es heisst:258 Da scharten sich um Jiphtah nichtsnutzige Leute und waren mit ihm. Verdreifacht in den Hagiographen, denn es heisst: 39 Jeder Vogel wohnt bei seiner Gattung und der Mensch hält sich zu seinesgleichen. Gelehrt in der Misnah: Was mit dem Unreinen verbunden ist, ist unrein, was mit dem Reinen verbunden ist, ist rein. Wiederholt in der Barajtha: E. Eliêzer sagte: Nicht umsonst ging der Staar zum Raben, sondern weil er zu seiner Art gehört.

247. iReg. 1,26. 248. Die La. יברך st. יברך des masor. Textes befindet sich auch in einem Codex bei DE Rossi. 249. Gen. 24,67. 250. Ib. 25,1. 251. Er beneidete Jichaq u. heiratete 254. Während in Wirklichkeit der 252. Num. 27,18,20. 253. Dt. 34,9. Geist der Weisheit ihm von Gott verliehen worden war. 255. Nach and. Erkl. auch einen Stein. 256. Pr. 27,7. 257. Gen. 28,9. 258. Jud. 11,3. 259. Sir. 13,15.

Ferner sprach Raba zu Rabba b. Mani: Woher ist 'n entnehmen das, was die Leute 'u sagen pliegen: wenn du deinen Genossen geruten hast und er dir nicht geuntworter hat, so stoss eine grosse Wand auf ihn? Dieser erwiderte: [Es heisst:] Hell n.e. auch veimigen aufe, an aber nicht rein wardest con deiner Enremment, so sollst du and term r wicht rein worden.

ri: Woher ist zu entnehmen das, was die Leute zu sagen pflegen: in einen Brunnen, aus dem du getrunken hast, wirf keinen Schmutz: Dieser erwiderte: es heisst: Veranswiene und den Lamiter, denn er ist dein Brain, and versioschene nicht den Mieri, denn er: I remeding worst du in scinem Land.

Ferner sprach Raba zu Rabba b. Mari: Woher ist zu entnehmen das, was die Leute zu sagen pflegen: wenn du die Last 20 mithebst, so hebe ich sie auch, wenn aber nicht, so hebe ich sie nicht? Dieser erwiderte: Es heisst: Da sprach Baraq zu ihr: Wern du mit mir gelist, so gelie ich, wenn an all moniches mit mir gener, so gehe ich nicht. 25

Ferner sprach Raba zu Rabba b. Mari: Woher ist zu entnehmen das, was die Leute zu sagen pflegen: als wir jung waren, waren wir Männer, jetzt aber, wo wir alt sind, sind wir Kinder? Dieser erwiderte: Zuerst heisst es: Und der Herr zog vor

ihnen her, tags in einer Wolkensäule, um ihnen den Weg zu zeigen, und nachts in einer Feuersäule, um ihnen zu leuchten. Später aber heisst es:204 Ich will meinen Engel vor dir einhergehen lassen, um dich unterwegs zu behüten.

Ferner sprach Raba zu Rabba b. Mari: Woher ist zu entnehmen das, was die Leute zu sagen pflegen: hinter einem Begüterten trage Holz nach? Dieser erwiderte: Es heisst: 505 Auch Lot, der mit Abraham ging, hatte Schafe, Rinder und Zelte.

R. Hanan sagte: Wenn jemand seinen Nächsten [bei Gott] anklagt, so wird er zuerst bestraft, denn es heisst: 266 Und Saraj sprach zu Abram: Meine Kränkung fällt dir zur Last, und es heisst:207 Und Abraham ging hin, um wegen Sara zu klagen und sie zu beweinen. Dies jedoch nur, wenn er ein irdisches Gericht hat208.

R. Jichaq sagte: Schlimmer geht es dem Ankläger als dem Angeklagten. Ebenso wird auch gelehrt: Sowol der Ankläger als auch der Angeklagte ist einbegriffen²⁰, nur wendet man sich an den Ankläger früher als an den Angeklagten.

260. Ez. 24,13. 261. Dt. 23,8. 262. Jud. 4,8. 263. Ex. 13,21. 264. Ib. 23,20. 265. Gen. 13,5. 266. Ib. 16,5. 267. Ib. 23,2. 268. Bei dem er sein Recht finden kann. 269. In der Ex. 22,22,23 angedrol.ten Strafe.

לרבה בר מרי מנא הא מילתא דאמרי אינשי קרית חברך ולא ענך רמי גודא רכא שדי ביה אמר ריה יישן שחרתיך ולא שהורת משמאתך לא תשהרי עיד: אביר ליה רבא לרבה בר בירי בנא הא בירתא דאפרי אינשי בירא דשתית פיניה לא תשדי ביה יים קרא אבור היה דבתים לא תתונב אדבי בי אחוך היא (ו) את התקב מצרי בי נה היית באדצי: אבר ליה רבא לרבה בר פרי פנא הא פילתא דאפרי אינשי אי דלית דורא דלינא ואי לא לא דלינא Ferner sprach Raba zu Rabba b. Ma- יימבר אליה ברק אם תלבי עמי שו אמר ליה דבתים ויאמר אליה ברק אם תלבי עמי שיי ארך ואם לא תלכי עבי לא אלך: אפר ליה רבא הרבה כר מרי מנא הא מילתא דאמרי אינשי כד היינן ווברי לוברי חשתא דקשישנא להודקי אבר שוש ריה מעיקרא כתיב והי חוד ופניחם יומם בעמוד ינן לנחתם חדוך ולילה בעמוד אש להאיד לחם פוסף ורבסוף בתיב חנה אנבי שלה מלאך לפניך לשבידך אמר ליה רבא לרבה בר מרי מנא הא -בייתת דאמרי אינשי בתר מדי נכסי ציבי משך מי אמר ליה דכתיב וגם ללוט ההלך עם אבר (ה)ם היה מונים צמן ובקר ואחלים: אמר רב חנן חמובר דין על הוא בינה הוא בענש החולה שנאמה "ותאמה שהי אל אברם המסי עליך וכתים 'ויבא אברהם לספד לשרה ילבבתה והני מילי דאית ליה דינא באדעא: אמר רבי יצחק אוי לו לצועק יותר בין הנצעק תניא נמי חכי אחד הצועק ואחד הנצעק במשמע אלא שבמחרין לצונק יותר מן הנצנק: יאמר רבי יצחק

אדי עילוייה M קריתיה לבר עמיתך ולא עניך דחי גירא רבא שדי עילוייה אר דכתיב יען 30 M אר דית הורא B 37 והרכתי את B את מעיקי מעיקי M את ארכת אורנא דקשישנן א M 38 אר בל א אר הוא א 43 אר אבי וא לבני וא לבני וא לבני. א לבני.

לעולם אל תחי קללת חדיום קלח בעיניך שחרי אכימלך קלל את שרה "ונתקיים בזרעה שנאמר "הנה הוא לך כפות נינים"אמר לה הואיל וכפית 20.20.10 ממני ולא גילית שהוא אישך וגרמת אלי הצער הזה יהי רצון שיהו לך"בני כסויי עינים ונתקיים בורנה דכתיב 'ויהי כי וכן יצחק ותכהין עיניו 1825 מראת: אמר רבי אבהו לעולם יהא אדם מן הנרדפין ולא"מן הרודפין שאין לך נרדף"בעופות יותר מתורים ובני יונה והכשירן הכתוב לגבי מזבה: לרבא מאי שנא רישא ומאי שנא סיפא אמר ליה רישא לפי שאין אדם מוחל על ראשי אברים אמר ליה וכי אדם מוחל על צערו דתניא חכני פצעני על מנת לפטור פטור אישתיק אמר מידי שמיע לך בנם פנם ששת משום פנם הכי אמר רב ששת משום פנם בנם selien konnte. משפחה איתמר בי אושעיא אמר משום פגם משפחה "רבא אמר משום שאין אדם מוחל על ראשי אברים שלו רבי יוחגן אפר יש הן שהוא כלאו ויש לאו שהוא כהן תניא נמי הכי "הכני פצעני על מנת את כסותי על מנת לפטור ואמר לו לאו הרי לאו שהוא כהן: שבר את "כדי קרע את כסיתי הייב:

Fol. 93a

אל תקרי M 45 שאע ף שלא נתקיימה בה נתקיימה בזר M 45 אל תקרי M 44 בסות עינים אלא כהות עינים וכתיב ויהי P 46 בניה כסויים M 50 יוסף M 49 בעולם M 48 יוסף + M 47 ימי אמר לפי M 52 בה אמר לפי - M 51 אל רושא -הכני 54 M פטור ואם א ל הן יש הן ישאין 53 M הרי הן P 55 שהוא כלאו ווש לאו שהוא כהן בדו ק א כסותו.

Ferner sagte R. Jichag: Nie soll dir der Fluch eines Gemeinen gering erscheinen, denn Abimelekh sprach einen Fluch über Sara und er ging an ihren Kindern in Erfüllung, denn es heisst: Siehe, es soll für dich eine Augenhülle sein. Er sprach nämlich zu ihr: Da du mir dies verhüllt und nicht mitgeteilt, dass er dein Ehemann ist, und mir diesen Schmerz verursacht hast, בר המא את עיני בו": אמר ליה רב"אסי בר המא את עיני בו": אמר ליה רב"אסי בר המא der blinder Eltern haben sollst; dies ging an ihren Nachkommen in Erfüllung, denn es heisst: "Als Jichag alt geworden war und seine Augen stumpf waren, dass er nicht mehr

R. Abahu sagte: Stets soll ein Mensch zu den Verfolgten und nicht zu den Verfolgern gehören; du hast unter allen Vögeln keinen, der mehr verfolgt wird als שהוא כלאו קרע Turteltauben und junge Tauben, und die Schrift hat gerade sie als tauglich für den Altardienst erklärt.

> WENN JEMAND EINEN AUFGEFORDERT HAT, IHM DAS AUGE ZU BLENDEN &C. R. Asi b. Hama sprach zu Raba: Welchen Unterschied gibt es zwischen dem ersten Fall und dem zweiten Fall? Dieser erwiderte: Im ersten Fall deshalb, weil ein Mensch niemals [die Verstümmelung] seiner Gliedmassen

verzeiht. Jener entgegnete: Man verzeiht ja auch nicht den zugefügten Schmerz, dennoch wird gelehrt, [dass wenn jemand einen aufgefordert hat,] ihn zu schlagen, oder zu verwunden, mit der Bedingung, dass er frei sei, er frei sei!? Da schwieg er. Darauf fragte er: Hast du etwas darüber gehört? Jener erwiderte: R. Šešeth erklärte: wegen der Bemakelung der Familie. Es wurde auch gelehrt: R. Ošâja sagte: Wegen der Bemakelung der Familie. Raba erklärte: Weil niemand auf seine Gliedmassen verzichtet. R. Johanan erklärte: Manches "ja" gleicht einem nein, und manches "nein" gleicht einem ja. Ebenso wird auch gelehrt: [Sprach jemand:] schlage mich, verwunde mich, [und als jener fragte,] ob unter der Bedingung frei zu sein, er "ja" erwidert hat, so gilt manches "ja" als nein. [Sprach jemand:] zerreisse mein Gewand, [und als jener fragte,] ob mit der Bedingung frei zu sein, er "nein" erwiderte, so gilt manches "nein" als ja.

IHM SEINEN KRUG ZU ZERBRECHEN, IHM SEIN GEWAND ZU ZERREISSEN, SO IST ER

270. Gen. 20,16. 271. Dh. dass sie blind werde. Die Uebersetzung blinde Kinder ist sprachlich falsch, u. damit sind auch die weitschweifigen Ausführungen einiger Kommentare hinfällig. 272. Gen. 27,1. 273. Als Opfer. 274. Diese Lehre spricht von dem Fall, wenn nicht der Verletzte gesagt hat, dass er frei sein solle, sondern wenn der Verletzende es gefragt u. der Verletzte "ja" gesagt hat.

schelldig Ich will auf einen Widerspruch hinweisen: " . vi die de cochren, nicht aber zum Verderben; an Anthrewitten, nicht aber um Zerreissen; um intiene inten, nicht aber am Verteilen an die Armen !? R. Ho- המורת לידיה בתורת א דאתא לידיה ולא קשיא הא דאתא לידיה בתורת na erwiderte: Das ist kein Widerspruch, das cine, wenn es in seine Hand gekommen war, das andere, wenn es nicht in seine Hand gekommen war. Rabba sprach zu ihm: Unter יחי 'עולי אמר ליה עניי דפומבדיתא מיקין קיין להו יים עפר- יים ist ja zu ver- יין להו stehen, wenn es in seine Hand gekommen war ?? Vielmehr, erklärte Rabba, sprechen beide von dem Fall, wenn es in seine Hand

הנפנהי "לשמר ולא לאבד לשמר ולא לקרוע לשמר ולא לחלק לעניים אמר רב "הונא לא קשיא הא דאתי לידיה הא דלא אתי לידיה אמר ליה רבה לשמר דאתי לידיה משמע אלא אמר רכה הא והא שמירה הא דאתא לידיה בתורת קרונה: ההוא ארנקא דצדקה דאתי לפומבדיתא אפקדה רב יוכף גבי ההוא נברא פשנ בה אתו ננבי ננבוה הייביה רב יוסף אמר ליה אביי והתניא לשמור ולא לחלק ולשמור הוא:

P 58 בהנא M 57

gekommen ist, dennoch besteht hier kein Widerspruch, denn das eine spricht von dem Fall, wenn es in seine Hand zum Aufbewahren gekommen ist, und das andere spricht von dem Fall, wenn es in seine Hand zum Zerreissen gekommen ist.

Einst wurde ein Almosenbeutel nach Pumbeditha gebracht und R. Joseph gab ihn einem Mann zur Verwahrung; da beging dieser eine Fahrlässigkeit und Diebe kamen und stahlen ihn. Darauf verurteilte ihn R. Joseph [Ersatz zu leisten]. Abajje sprach zu ihm: Es heisst ja: sum Aufbewahren, nicht aber zum Verteilen an die Armen!? Dieser erwiderte: Für die Armen von Pumbeditha sind bestimmte Beträge festgesetzt, dies heisst daher: zum Aufbewahren **.

NEUNTER ABSCHNITT

ENN JEMAND HOLZ GERAUBT UND צמר ועשאן כלים צמר ועשאן כגדים DARAUS GERÄTE, WOLLE UND DARAUS KLEIDER GEFERTIGT HAT, SO HAT ER DEN ZU LEISTEN'. WENN JEMAND EINE TRÄCH-TIGE KUH GERAUBT UND SIE GEWORFEN

משלם כשעת הגולה גול פרה מעוברת וילדה רחל שעונה וגזוה משלם 'רמי פרה העומדת לילד ERSATZ NACH DEM WERT BEIM RAUBEN 15 אצלו פרה ונתעברה אצלו פרה ונתעברה אצלו 60.050

 $_{
m 1}-{
m P}$ פשעת הגזילה $_{
m I}-{
m P}$ א $_{
m I}-{
m I}$ ו $_{
m I}-{
m I}$

HAT, EIN MIT WOLLE BELADENES SCHAF UND ES GESCHOREN HAT, SO HAT ER DEN WERT EINER VOR DEM WERFEN STEHENDEN KUH ODER EINES VOR DER SCHUR STEHENDEN SCHAFS ZU ERSETZEN. WENN JEMAND EINE KUH GERAUBT HAT UND SIE

276. Wenn der Depositär das Depositum zu diesem Zweck erhalten hat, so ist er frei, wenn es durch Fahrlässigkeit abhanden gekommen ist. 277. Wenn er ihm den Gegen-278. Zum Aufbewahren. stand von vornherein zu diesem Zweck übergeben hat, so ist er frei. 279. Er war Armenvorsteher. 280. Für Almosengelder ist der Depositär deshalb nicht ersatzpflichtig, weil kein Kläger legitimirt ist, dagegen galten die Armen von Pumbeditha als legitimirt, da für jeden ein bestimmter Betrag festgesetzt war.

1. Er hat nur den Ersatz zu leisten, während er den geraubten Gegenstand selbst durch die Umgestaltung erwirbt.

Talmud Bd. VI

וילדה החל ונטענה מצלי וגווה משלם כשעת הגולה 186.32 וה הבלל בל הגולנים בישלבין בשנים הגולה: 15100 11, 515 Want 2150 0001 Wast 100 0-100 00 100 0000 000 mamon ofference mores for THE PARTY TO THE PARTY TO THE REGEL من على الماليان المالية المواد المواد المواد المواد المواد المالية moses femousten do sess omes pas femous seams do odoss ومودودار سوك عادوه كادوه والماد وهوا والما والمراود والمراجع المراجع المر ווי ונשאו בגדים החדר לברייתא הוא Holz Geräte gefertigt hat, nicht aber, wenn דאי בעי כתר"ליה וכל שכן שינוי דאורייתא ותנא ברא שינוי דאורייתא קתני רב אשי אמר תנא דידן נמי שינוי דאורייתא קתני עצים ועשאן כלים בוכאני דהיינו שיפן צמר ועשאן בנדים נממי דהיינו שינוי the steel property with the property of the mand Holz geraubt und es behobelt, Stei-ליתנו לו עד שצבעו פטור לבנו ולא צבעו חייב אמר אביי לא קשיא הא רבי שמעון הא רבנן דתניא נווו שוואו וארגו אין מצטרה לבני רבי שמעון אומר אין מצטוף וחכמים אימרים מצטרה מר הא והא רבי שמעון ולא קשיא הא דנפציה spricht von einer Aenderung nach den

צמר ועש׳ בגדים אין אבל עצים ושפאן צמר וליבנן לא M 3 - אינוי דרבגן - M - שינוי - M - שינוי דרבגן - M + שינוי דרבגן א ברייתא B 0 ברייתא בלים B 0 ברייתא. א למילתיה ו B 10 ועשאן בגדים בצמר שיוי דשינוי M B 13 אין יתנא ברא א 11 בא להו ותנא ברא – 12 א 11 ישיפוי דרכנן לא קתני " 14 M דידהו צמר וריבנן מ . 🕂

BEI IHM TRÄCHTIG GEWORDEN IST UND GEWORFEN HAT, ODER EIN SCHAF UND ES BEI IHM WOLLE BEKOMMEN HAT UND ER ES GESCHOREN HAT, SO HAT ER DEN WERT HIERBEI IST: RÄUBER ERSETZEN DEN WERT ZUR ZEIT DES RAUBENS.

GEMARA. Ich will dir sagen, dies gilt also nur von dem Fall, wenn er aus dem er es nur behobelt hat, wenn er aus der Wolle Kleider gefertigt hat, nicht aber, wenn er sie nur gebleicht hat; ich will auf einen Widerspruch hinweisen: Wenn jene und sie behauen, Wolle und sie gebleicht, Flachs und ihn gereinigt hat, so muss er den Wert zur Zeit des Raubens ersetzen!? Abajje erwiderte: Unser Autor Rabbanan, die aufgehoben werden kann, und um so mehr gilt dies von einer Aenderung nach der Gesetzlehre; Holz und daraus Geräte gefertigt, behobeltes Holz, nämlich Bretter, die, wenn man sie auseinander nimmt, die ursprüngliche Form erhal-

ten; oder gesponnene Wolle und daraus Kleider gefertigt, die wenn man sie abräffelt, die ursprüngliche Form erhält, und um so mehr gilt dies von einer Aenderung nach der Gesetzlehre'; der Autor der Barajtha aagegen spricht nur von einer Aenderung nach der Gesetzlehre. R. Asi erklärte: Unser Autor spricht ebenfalls von einer Aenderung nach der Gesetzlehre, Holz und daraus Geräte gefertigt, nämlich Mörserkeulen, er hat es also behobelt. Wolle und daraus Kleider gefertigt, nämlich Filzdecken; dies ist also eine Aenderung, die nicht aufgehoben werden kann3. --Gilt denn das Bleichen als Aenderung, ich will auf einen Widerspruch hinweisen: Hat er sie ihm' vor dem Färben nicht gegeben, so braucht er es nicht mehr⁵; hat er sie nur gebleicht und nicht gefärbt, so ist er dazu verpflichtet!? Abajje erwiderte: Dies ist kein Einwand, die eine Lehre vertritt die Ansicht R. Šimôns und die andere die der Kabbanan; denn es wird gelehrt: Hat er [die Wolle] geschoren, gesponnen und gewebt, so werden sie nicht vereinigt', hat er sie nur gebleicht, so werden sie, wie R. Simôn sagt, nicht vereinigt, und wie die Weisen sagen, wol vereinigt!? Raba erklärte: Beide [Lehren] vertreten die Ansicht R. Simôns, dennoch ist dies kein Einwand, denn

^{2.} Wenn der umgestaltete Gegenstand die ursprüngliche Form nicht mehr erhalten kann. Filz lässt sich nicht mehr auseinanderzupfen. 4. Die Erstlingschur dem Priester; cf. Dt. 18,4. 5. Der Eigentümer hat sie dann durch das Färben erworben. 6. Die priesterl. Abgabe wird von der Erstlingschur nur dann entrichtet, wenn mindestens ein Quantum von 11/2 Minen vorhanden ist; wenn die Schafe einzeln geschoren, so dass dieses Quantum nicht erreicht u. die Wolle sofort verarbeitet wird, so braucht sie nicht entrichtet zu werden.

die eine spricht von dem Fall, wenn er sie er uptt hat, und die andere von dem Fall, wenn er sie gekämmt hat. R. Hija b. Abin ciklinte. Die eine spricht von dem Fall, wenn er sie nur gewaschen hat, und die s andere von dem ball, wenn er sie ausgeselfweielt hat Wenn nach R. Simôn nicht emmal das Färben als Aenderung gilt, wieso soilte das Bleichen als Aenderung gelten!? Es wird nämlich gelehrt: יהודה ישאני צבן המאיל ויבול להקבירו קל ידי ש Wenn er sie einzeln geschoren und [die Wollel gefärbt, einzeln [geschoren und die Wolle gesponnen, einzeln geschoren und die Wollel gewebt hat, so werden sie nicht vereinigt, R. Simôn b. Jehuda sagt im Na-15 men R. Simons, wenn gefärbt, so werden sie wol vereinigt!? Abajje erwiderte: Das ist kein Einwand, eine [Lehre] vertritt die Ansicht der Rabbanan nach R. Simôn, die andere vertritt die Ausicht des R. Simôn מבית הדל מתירין מאי מעמיה דבית שמאי אמר מה b. Jehuda nach R. Simôn. Raba erklärte: Tatsächlich streiten die Rabbanan nicht gegen R. Simôn b. Jehuda, denn anders verhält es sich beim Färben, da man die Farbe durch Natron entfernen kann; jene Lehre aber, welche lehrt, dass wenn er sie ihm vor dem Färben nicht gegeben hat,

נפוצי הא"דסרקיה סרוקי רבי חייא כר אבין אמר הא דהווריה "חוורי הא דכבריה כברויי השתא יש לומר צבע לרבי שמעון לא חוי שינוי ליבון חוי שינוי דתנות כוו המשון המשון וצבעו המשון האשון ושומו רחשון החשון וארגו אין מצטר, רבי שבנון בן יהודה אומר משום רבי שמעון צבעו מצמרה אכר אביי לא קשיא הא רבנן אליבא דובי שמעון הא רבי שמעון בן יהודה אליבא דרבי שמעון רבא אכר לעולם לא פליני רבגן עליה דרבי שמעין בן צפון וכי קתני חתם לא ווספיק ליותנו לו עד שצבעו פשור ואוקימנא כדברי הכל בקלא אילן דלא נבר: אמר אביי רבי שמעון בן יחודה ובית שמאי ורבי المريدان المراك בולהו סבירא להו שינוי במקומו נימד רבי שמנין בן יהודה הא דאמרן בית שמאי "דתניא נתן לה חטים באתננה"ועשאן סולת זיתים"ועשאן שמן ענבים "וצשאן יין תני חדא אסור ותניא אידך מותר ואמר דכרין בית שמאי איסרין הפאספורק בית שמאי איסרין Fol.94 יים קרא גם שניחם לרבות שינוייחם ובית חלל אמר קרא הם ולא שינוייהם וכית שמאי הא כתיב הם ההוא מיבעי ליה הם ולא ולדותיהם ובית הלל תרתי שמעת מינה הם ולא שינוייהם הם ולא - 17 מטור... P מטור - 10 מטור...

M 20 | ועשאתן M 19 | מאי היא + B 18 | הכל אמרי לך. + M 22 אמרי לך. דמן אספורק er dies nicht mehr brauche, die wir nach aller Ansicht erklärt haben, spricht von

dem Fall, wenn er sie mit Purpurfarbe gefärbt hat, die nicht entfernt werden kann. Abajje sagte: R. Šimôn b. Jehuda, die Schule Šammajs, R. Eliêzer b. Jâqob, R. Simôn b. Eleâzar und R. Jišmâél sind alle der Ansicht, dass das Umgeänderte"im ursprünglichen Besitz verbleibe. R. Simôn b. Jehuda lehrte das, was wir bereits gesagt haben. Die Schule Sammajs lehrte folgendes: Wenn jemand [einer Hure] Weizen als Lohn gegeben und sie daraus Mehl, Oliven und sie daraus Oel, Trauben und sie daraus Wein gemacht hat, so sind sie, wie das Eine lehrt, verboten¹², und wie das Andere lehrt, erlaubt. Und hierzu sagte R. Joseph, Gorjon aus Asporag lehrte, nach der Schule Sammajs seien sie verboten und nach der Schule Hillels seien sie erlaubt. — Was ist der Grund der Schule Sammajs? — Die Schrift sagt¹³auch beide, und dies schliesst ihre Umgestaltungen ein. — Und die Schule Hillels!? — Die Schrift sagt diese", nicht aber ihre Umgestaltungen. - Und die Schule Sammajs, es heisst ja diese!? — Dies bedeutet: diese, nicht aber die Geburt derselben. — Und die Schule Hillels!? - Hieraus ist beides zu entnehmen: diese, nicht aber ihre Umgestaltungen,

^{7.} Die Wolle beim Bleichen. 8. Bei der letzteren Manipulation ist die Aenderung eine radikalere. 9. Ueber die Ansicht RS.s selbst besteht ein Streit. 10. Das Bleichen ist eine radikalere Aenderung als das Färben. 11. Wenn der neue Besitzer den unrechtmässigerweise in seinen Besitz gekommenen Gegenstand umgeändert hat. 12. Zur Verwendung für den Tempel; cf. Dt. 23,19. 13. Dt. 23,19. 14. Cf. S. 244 N. 71. 15. Wenn er ihr lebende Tiere als Lohn gegeben hat.

ולדותיהם ובית חלל נמי הכתיב גם גם לבית חלל קשיא רבי אליעזר בן יעקב מאי היא דתניא רבי 50000 אליעזר בן יעקב אומר הרי שנול כאה"של חטין טהנה לשה ואפאה והפריש ממנו הלה כיצד מכרך 5 אין זה מברך אלא מנאין ועל זה נאמר בצע ברך 10.3 פ נאין ה' רבי שמעין בן אלעור מאי היא דתניא כלל "וה אמר רבי שבעין בן אלעור כל שבה שהשביה גולן ידו על העליונה רצה נוטל שבחו רצה אימר לו הרי שלך לפניך מאי קאמר אמר רב ששת הכי לפניך "דשינוי במקימו עומד"אי חבי "אפילו השביח נמי אמרי מפני תקנת השכים רבי ישמקאל מאי היא דתניא מצות פאה להפריש כן הקמה לא מים הפריש מן הקמה מפריש מן העימרים לא הפריש איי מעשר ונותן לו משום רבי ישמעאל אמרו את מפריש מן העיסה ונותן לו אמר ליה רב פפא לאביי" איכפל כל הני תנאי לאשמועינן כבית שמאי אמר ליה הכי קאמרי 'לא נחלקו בית שמאי וכית חלל בדבר ביים זה אמר רבא"ממאי דלמא עד כאן לא קאבר רבי בי שמעון בן יחודה התם אלא בצבע הואיל ויכול להעבירו על ידי צפון ועד כאן לא קאמרי בית שמאי התם אלא לגבוה משום דאימאים ועד כאן לא קאמר רבי"אליעזר בן יעקב התם אלא לענין ברכה משום 'דהוח ליה מצוה הבאה בעבירה ועד שנים 'ברכה משום 'דהוח ליה מצוה הבאה בעבירה ועד שנים 'ברכה משום 'דהוח ליה מצוה הבאה בעבירה ועד שנים 'ברכה משום 'דהוח ליה מצוה הבאה בעבירה ועד שנים 'ברכה משום 'דהוח ליה מצוה הבאה בעבירה ועד שנים 'ברכה משום 'דהוח ליה מצוה הבאה בעבירה ועד שנים 'ברכה משום 'דהוח ליה מצוה הבאה בעבירה ועד שנים 'ברכה משום 'דהוח ליה מצוה הבאה בעבירה ועד שנים 'ברכה משום 'דהוח ליה מצוה הבאה בעבירה ועד שנים 'ברכה משום 'דהוח ליה מצוה הבאה בעבירה ועד שנים 'ברכה משום 'דהוח ליה מצוה הבאה בעבירה ועד שנים 'ברכה משום 'דהוח ליה מצוה הבאה בעבירה ועד שנים 'דהוח ליה מצוה בעבירה ועד שנים 'דהוח ליה בעבירה ועד בעבירה ועד

יה - M 24 של - M 23 שריש — M 25 דקסבר שינוי M - P 27 השביחה VP 26 יבי השב M 29 בי השב ברשותא דמרה כחש – M 28 בי חשב – M 28 נמי ברשותא דמרה אשבה משום תקנת אלעור. P 32 אלעור. M 31

diese, nicht aber die Geburt derselben. -Wie erklärt die Schule Hillels das auch!? - Das auch bleibt nach der Schule Hillels unerklärt. - Wo lehrte es R. Eliêzer b. Jâgob. - In folgender Lehre: R. Eliêzer sagte: Wiese kann einer, der eine Seah Weizen geraubt, gemahlen, geknetet und gebacken und davon die Teighebe abge sondert hat, dann darüber den Segen spre-ים לו הרי שלך chen, er spricht ja keinen Segen, sondern קאמר"השביה נומל שבחו בחש אימר לו הרי שלך eine Lästerung; darüber heisst es: "Wer raubt und preist, lastert den Herrn. - Wo lehrte es R. Šimôn b. Eleâzar? — In folgender Lehre: Folgende Regel sagte R. Simôn ים מרוש מן הכרי עד שלא מרחו מחוז b. Eleâzar: Hinsichtlich jeder Besserung, die der Räuber [dem Geraubten] angedeihen liess, erhält er die Oberhand; wenn er will, erhält er den Mehrwert, wenn er will, sagt er: da hast du das deinige. Wie meint er es? R. Sešeth erwiderte: Er meint es wie folgt: ist eine Wertzunahme eingetreten, so erhält er den Mehrwert, ist eine Wertabnahme eingetreten, so sagt er: da hast du das deinige, denn das Umsitz. — Demnach sollte es doch auch von dem Fall gelten, wenn eine Wertzunahme eingetreten ist!? - Ich will dir sagen, dies ist eine Fürsorge für die Bussfertigen". --Wo lehrte es R. Jišmâél? - Es wird ge-

lehrt: Es ist Gebot, den Eckenlass²⁰von den Halmen abzusondern, hat man ihn nicht von den Halmen abgesondert, so sondere man ihn von den Garben ab, hat man ihn nicht von den Garben abgesondert, so sondere man ihn vom Getreidehaufen ab, bevor man es geworfelt hat, hat man es bereits geworfelt, so sondere man auch den Zehnt ab und gebe es ihm21. Im Namen R. Jišmâéls sagten sie, man sondere ihn auch vom Teig ab und gebe ihn ihm. R. Papa sprach zu Abajje: Haben sich denn alle diese Tannaim zusammengetan, um die Halakha nach der Schule Sammajs zu lehren? Dieser erwiderte: Ich meine es wie folgt: die Schulen Sammajs und Hillels streiten darüber nicht. Raba entgegnete: Wieso denn, vielleicht ist R. Simon b. Jehuda dieser Ansicht" nur hinsichtlich des Färbens, weil man die Farbe durch Natron entfernen kann. Und vielleicht ist die Schule Sammajs dieser Ansicht nur in jenem Fall, weil es Gott geweiht werden soll und verächtlich ist. Und vielleicht ist R. Eliêzer b. Jâgob dieser Ansicht nur hinsichtlich des Segenspruchs, weil es ein Ge-

^{16.} Cf. Bd. vij S. 18 N. 125. 17. Cf. Num. 15,20 18. Ps. 10,3. 19. Um ihnen die Rückerstattung des Geraubten zu erleichtern. 20. Cf. S. 99 N. 32. 21. Dem Armen; dagegen brauchte der Arme vorher die priesterlichen Abgaben nicht zu entrichten. 22. Dass der veränderte Gegenstand in seinem ursprünglichen Besitz verbleibe.

רבי. P 36

bot ist, das auf ein Verbot ausläuft. Und vielleicht ist R. Simon b. Eleazar dieser Ansicht nur hinsichtlich der Wertabnahme, die ausgeglichen werden kann. Und vielleicht ist R. Jismäel dieser Ansieht nur 5 hinsichtlich des Eckenlasses, weil es überflussigerweise and it was heisst. Und wenn man einwenden wollte, es sei hiervon zu tolgern', [so ist zu erwidern,] bei den Armengeschenken verhalte es sich anders, אי ותו לרבנן תעוב יתירא דכתב החמנא למה לי ותו לרבנן תעוב יתירא דכתב wie dies auch aus einer Frage R. Jonathans hervorgeht. R. Jonathan fragte nämlich: Was ist der Grund R. Jišmâéls; ist er der Ausieht, ein Gegenstand werde durch die Aenderung nicht erworben, oder aber בי שמאל אלן שמין לא לגנב ולא לגולן אלא לגוקן ist er sonst der Ansicht, ein Gegenstand werde durch die Aenderung erworben, hierbei aber deshalb nicht, weil es überflüssigerweise and liason heisst. Und wenn du entscheiden wolltest, der Grund R. Jišmâ- 20 אלא הדר אלא הדר אלא לגולן אלא לגולן אלא לנולן בהבחשה דלא els sei, weil er der Ansicht ist, ein Gegenstand werde durch die Aenderung nicht erworben, [so ist es fraglich,] wozu das überflüssige urhekiass n nötig ist; und wozu ist ferner nach den Rabbanan das überflüssige zurucklassen nötig? Dies ist wegen der folgenden Lehre nötig: Wenn je-

כאן לא קאמר רבי שמעון בן אלעזר התם אלא בהכחשה דהדר ועד כאן לא קאמר רבי ישמעאל התם אלא 'לענין פאה משום דכתים תעום יתירא וכי תימא ליגמור מיניה מתנות עניים שאני כדבעי רבי יונתן דבעי רבי יונתן מאי שעמא דרבי ישמעאל משום דקספר שינוי אינו קונה או דלמא בעלמא קסבר שינוי קונה והכא משום דכתים תעום יתירא ואם תמצי לומר שעמא דרבי ישמעאל משום דקסבר שינוי אינו קונה תעוב יתירא דכתב ההמנא למה מבעי ליה לכדתניא "המפקיר ברמו וחשבים לבקר ובצר: חייב כפרט ובעוללות ובשכחה וכפאה ופטור מן המעשר: אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה מושם כרכי שמינון כן אלינור ומי אמר שמואל חכי והאמר בשלמא לרבא דאמר כי קאמר רבי שמעון בן אלעור התם בחבחשה דחדר לא קשיא כי קאמר הלבה ברבי שמעון בן אלעור דשינוי במקומו עומד בהכחשה דחדר וכי קאמר שמואל התם אין שמין לא לגנב לאביי דאמר כי קאמר רכי שמעון כן אלעזר בהכחשה דלא חדר קאמר מאי איכא למימר אביי מתני חבי colb אמר רב יהודה אמר שמואל אמרו הלכה כרבי אמר רבי שמעון בן אלעזר וליה לא סבירא ליה: -|- M 35 דבעי רי M 34 לענין פיאה

mand den Besitz seines Weinbergs aufgegeben und sich früh aufgemacht und ihn abgewinzert hat, so ist er verpflichtet [zur Zurücklassung] des Abfalls, der Nachlese des Vergessenen und des Eckenlasses und frei von der Verzehntung.

R. Jehuda sagte im Namen Semuéls: Die Halakha ist nach R. Simôn b. Eleâzar zu entscheiden. - Kann Semuél dies denn gesagt haben, Semuél sagte ja, dass man weder beim Diebstahl noch beim Raub, sondern nur bei Schädigungen schätze"!? Allerdings ist dies nach Raba, welcher sagt, R. Simôn b. Eleâzar sage dies nur von der Wertabnahme, die ausgeglichen werden kann, kein Widerspruch, denn das, was er sagte, die Halakha sei nach R. Simôn b. Eleâzar zu entscheiden, bezieht sich auf eine Wertabnahme, die ausgeglichen werden kann, und das, was er dort sagt, man schätze weder beim Diebstahl noch beim Raub²⁷, sondern nur bei der Entschädigung, bezieht sich auf eine Wertabnahme, die nicht ausgeglichen werden kann; wie ist es aber nach Abajje, welcher sagt, R. Simôn b. Eleâzar sage es von einer nicht auszugleichenden Wertabnahme, zu erklären!? - Abajje lehrt es wie folgt: R. Jehuda sagte im Namen Semuéls: Sie sagten, die Halakha sei nach R. Simôn b. Eleâzar zu entscheiden; er selbst aber ist nicht dieser Ansicht.

^{23.} Dieses Wort kommt beim Eckenlass zweimal, Lev. 19,10 u. 23,22, vor; einmal ist es überflüssig. 24. Dass ein Gegenstand durch die Aenderung nicht erworben werde. 25. Die den Armen 26. Cf. ob. S. 34 N. 227. 27. Wonach der Dieb od. Räuber den Gegenstand durch die Aenderung erwirbt.

הייא בר אבא אמר רבי יוחנן דבר תורה גזילה הנשתנית חוזרת בעיניה שנאמר וחשיב את חגזלה 50,673 אשר גזל "ואם תאמר משנתנו "משום תקנת חשבים ומי אמר רבי יוחנן הכי"והאמר רבי יוהנן הלכה 20.00.320 בסתם משנה ותנן "לא הספיק ליתנו לו עד שצבעי s erstattet werden, denn es heisst:"So soll er פטור אמר לחו ההוא "מדרבנן ורבי ינקב שמיה לדידי מפרשא לי מיניה דרבי יוחגן"כגון שגול עצים משופין ועשאן כלים דהוה ליה שינוי החוזר לברייתו: "תנו רבנן הגולנין ומלוי"ברבית שההיירו אין מקבלין 800: שמר מהן והמקבל מהן אין רוח חכמים נוחה הימנו אמר Bussfertigen. רבי יוחנן בימי רבי נשנית משנה זו "מעשה באדם אחד שבקש לעשות תשובה אמרה לו אשתו ריקה אם אתה עושה תשובה אפילו "אבנם אינו שלך ונמנע ולא עשה תשוכה כאותה שעה אמרו הגזלנין מהם אין רוח "הכמים נוחה הימנו מיתיבי הניח 2012 מה להם אביהם מעות של רבית אף על פי שהן יודעין 5.000 שהן ⁴רבית אין חייכין להחזיר אינהו הוא דלא ⁴הא אביהם חייב להחזיר בדין הוא דאביהם נמי אינו ייב להחזיר והא דקתני בדידהו משום דקא בעי 20 hat, dies ist eine Aenderung, bei welcher למתני סיפא הניה להם אביהם פרה ושלית וכל דבר המסויים חייבין להחזיר מפני כבוד אביהם תנא רישא נמי בדידהו ומפני כבוד אביהם חייכין שאן כלים צמר + B 37 א הגוזל עצים ועשאן כלים צמר + B 37 ועשאן בגדים משלם כשעת הגזילה - 31 39 שינוי במקומו עומר | M 40 מרבנן | M 41 + כי קאמרינן גזילה המשתנת = M 42 חוזרת בעיניה אלמא שינוי במקומו עומר באחר M 45 התניא – B 44 חכמה M 43 של של אחדורי. בחייבי לאחדורי. אחדורי. אחדורי. קבובק M 46

R. Hija b. Abba sagte im Namen R. Johanans: Nach der Gesetzlehre muss ein geraubter Gegenstand, der verändert worden ist, in seinem jetzigen Zustand zurückdas Geraubte, das er geraubt hat, zurückerstatten; wenn du aber aus unsrer Mišnah einen Einwand erheben willst", [so ist zu erwidern,] dies sei eine Fürsorge für die Kann R. Johanan dies denn gesagt haben, R. Johanan sagte ja. die Halakha sei nach einer anonymen Lehre zu entscheiden, und eine solche lehrt, dass wenn er sie ihm vor dem Färben זו מלוי רביות שהחזירו אין מקבלין מהם והמקבל nicht gegeben hat, er dies nicht mehr brauche"!? Einer von den Jüngern, namens R. Jâqob, erwiderte: Mir wurde es von R. Johanan erklärt: wenn er behobeltes Holz geraubt und aus diesem Geräte gefertigt der Gegenstand seine ursprüngliche Beschaffenheit zurückerhalten kann?

> Die Rabbanan lehrten: Wenn Räuber oder Wucherer zurückerstatten wollen33, so nehme man von ihnen nichts an; und mit dem, der etwas von ihnen annimmt, sind die Weisen nicht zufrieden. R. Johanan sagte: Diese Lehre stammt aus der Zeit Rabbis³⁴. Einst wollte jemand Busse tun,

da sprach seine Frau zu ihm: Dummkopf, wenn du Busse tust, so bleibt dir auch dein Gürtel nicht zurück. Darauf unterliess er es und tat keine Busse. In jener Stunde sagten sie: Wenn Räuber und Wucherer zurückerstatten wollen, so nehme man von ihnen nichts an; und mit dem, der etwas von ihnen annimmt, sind die Weisen nicht zufrieden. Man wandte ein: Hat ihnen ihr Vater Wuchergeld hinterlassen, so brauchen sie, obgleich sie wissen, dass es Wuchergeld ist, nicht zurückzuerstatten. Also nur sie brauchen es nicht, wol aber müsste es ihr Vater zurückerstatten!? — Ihr Vater brauchte es ebenfalls nicht zurückzuerstatten, da er aber im Schlußsatz von den Kindern lehren will, dass wenn ihr Vater ihnen eine Kuh, ein Gewand oder sonst einen gekennzeichneten Gegenstand hinterlassen hat, sie ihn wegen der Ehre ihres Vaters³⁰ zurückerstatten müssen, so lehrt er auch im Anfangsatz von den Kindern. — Wieso sind sie wegen der Ehre ihres Vaters zur Rückerstattung verpflichtet, man

^{28.} Auch wenn er an Wert zugenommen hat. 29. Lev. 5,23. 30. Diese lehrt, dass er nur den Wert beim Rauben zu ersetzen habe. 31. Der Eigentümer erwirbt die Wolle durch die Aenderung, obgleich hierbei von einer Fürsorge gar keine Rede sein kann. angeführten Grund erwirbt er sie auch in dem Fall, wenn die Aenderung keine durchgreifende ist. 33. Das, was sie auf unrechtmässige Weise erworben haben. 34. Also nur eine Lehre pro präsenti, ohne dauernde Rechtskraft. 35. Die Erben, die es durch den Besitzwechsel erworben haben. 36. Jeder weiss, dass der Vater den Gegenstand geraubt hat.

sollte doch hierbei sagen. Im in horsafo ilt at a finite of the an eight thicken, mur wenn er nach den Branchen deines Volks handeli' Wie R Pinhas ciklan hat, wenn er Bu se getan hat, eben so handelt es auch hierber von dem Fall, wenn er Busse getan hat Wieso betinden sich, wenn er Busse getan hat, die Gegenstände bei ihm, er sollte die doch untekgegeben haben!?

Wenn er, beyor er un Rückgabe Zeit tand, gestorben st. Komm und höre: Ranber und Wucherer mussen, auch wenn sie einge ogen haben. Rückerstattung leisten Was haben denn Räuber einzuicher, haben sie etwas geraubt, so haben sie es la geranht, haben sie es nicht geraubt, so haben sie es ja nicht geraubt?

Lies vielmehr: Räuber, das sind nämlich Wucherer, müssen, obgleich sie bereits eingezogen haben, Rückerstattung leisten? 200

Ich will dir sagen, sie müssen Rückerstattung leisten, jedoch nehme man von ihnen nichts an. Wozu brauchen sie demnach Rückerstattung zu leisten!?

להחזיר אקרי כאן 'ונשיא בעכיך לא תאר בעישה " בי מישה עבך בדאמר רב פנחם בשעשה תשובה הבא בי "בשנישה תשובה אי נישה תשובה באי ביני גביה איבני ליה לאחדורי שלא הספיק להחויר ני שבית תא שבינ הנולנין ובילוי ברבות את ניד פי moto post of finale orien that days duding the יאר בא בנון הא בנות מתא מוכא עובובון יבאו בינו تعرفه لا الما ين على الماليان الماليان الماليان الماليان المال تركيرا برايا المرين المالية المرين المرين المالية in and in the second adviced and the second בותם יאלא לכות בווורין לצאת ידי שבים אי חבי אנהו בותו ולהו אנה אנהו בהו אוהא ביבון אוהאו יישוד בדון צובי ציבוד ואמר רב דוביא ביות שודין יבינרות אלא לא קשיא באן קודם תקנה באן לאהר תקנה והשתא דאבר רב נחבן בשאין נוילה קייבת אפירו תיבוא אידי יאודי לאחד הקבון ילא קשיא 8711 7217 77112 7822 782 77277 77112 782 Fol.95 אבנט דנוילה קיינות היא ניאי אבנט דני אבנט المرادي المرادي المرادي المرادي المرادي المرادي المرادية מודרי בוריש דנוילה קייבת הוא ותנן על הבוריש

 $^{\circ}$ M א $^{\circ}$ משמיה דרב פפא $^{\circ}$ P א בעשה $^{\circ}$ M א $^{\circ}$ מאי M 53 אפילו...תקנה ו. M 55 מיתיבי הרו 54 M אמרי Um sich dem Himmel gegenüber ihrer Pflicht zu entledigen. — Komm und höre: Für Hirten, Zolleinnehmer und Zollpächter ist die Busse schwierig"; sie erstatten an die zurück, die sie kennen!? - Ich will dir sagen, sie erstatten zurück, jedoch nehme man es von ihnen nicht an. - Wozu brauchen sie demnach Rückerstattung zu leisten!? — Um sich dem Himmel gegenüber ihrer Pflicht zu entledigen. — Wieso ist demnach ihre Busse schwierig!? Ferner heisst es im Schlußsatz: und wegen derjenigen, die sie nicht kennen, sollen sie etwas Gemeinnütziges stiften, und R. Hisda erklärte: Gruben, Brunnen und Höhlen!? - Vielmehr, das ist kein Einwand, das eine wurde vor dieser Bestimmung gelehrt und das andere wurde nach dieser Bestimmung gelehrt. — Nachdem aber R. Nahman erklärt hat, wenn das Geraubte nicht mehr vorhanden ist, kannst du auch erklären, dass beides nach dieser Bestimmung gelehrt worden ist, dennoch besteht hier kein Widerspruch, denn das eine spricht von dem Fall, wenn das Geraubte bei ihm noch vorhanden ist, und das andere, wenn das Geraubte bei ihm nicht mehr vorhanden ist. — Beim Gürtel aber handelte es sich ja um einen Gegenstand, der noch vorhanden war!? -Unter Gürtel ist der Ersatz für den Gürtel zu verstehen. — Erstreckt sich denn die Bestimmung der Rabbanan nicht auch auf Geraubtes, das noch vorhanden ist, bei einem Balken handelt es sich ja um Geraubtes, das noch vorhanden ist, und es wird gelehrt, dass man für einen geraubten, in einem Palast eingebauten Balken

^{37.} Ex. 22,27. 38. Wenn er das Gesetz beobachtet; dies gilt auch von jedem anderen. 39. Cf. Bd. iij S. 868 Z. 11 ff. 40. Auch wenn sich die widerrechtlich erworbenen Gegenstände bereits in ihrem Besitz befinden. 41. Da sie die Leute, die sie beraubt haben, nicht mehr 42. Ob. S. 350 Z. 13 ff.

הגזול שבנאו בבירה"שימול דמיו מפני תקנת חשבים שאני התם"דכיון דאיכא פסידא דבירה שויוה רכנן בדליתא: גזל פרה מעוברת וילדה וכוי: "תנו רבנן 8m.43 הגוול"רחל וגווה"וילדה משלם אותה ואת גיוותיה מילה הוורת בעיניה רבי שמעון אומר רואין אותה כאילו היא שומא אצלו בכסף איבעיא להו מאי טעמיה דרבי מאיר משום דקסבר שינוי במקומו עומד או דילמא "בעלמא שינוי קונה וחכא קנסא מכחש תא שמע 'נול בחמה 'וחוקינה עבדים וחוקינו מפחש משלם כשעת הגזילה רבי מאיר אומר בעבדים אומר לו הרי שלך לפניך"ואילו בהמה כשעת הגזילה ואי סלקא דעתך סבר רבי מאיר שינוי במקומו עומד אפילו בהמה נמי אלא לאו שמע מינה קסבר רבי מאיר שינוי קונה והכא קנסא הוא דקא קנים אמרי רבי מאיר "לדבריהם דרבנן קאמר להו לדידי שינוי "אין קונה ואפילו בהמה"נמי אלא לדידבו דאמריתו שינוי קונה אודו לי מיהת בעבדא דכמקרקעי דמי שנה נולת ואברי ליה רבנן לא נבדא יופרפני אינה נולת ואברי ליה רבנן לא נבדא יופרפני מינה נולת ואברי ליה רבנן לא נבדא יופרפני במשלשלי דמי תא שמע 'לצבוע לו אדום וצבעו 80.950

Fol. 95a

אמרי מרוש גמי כיון דטריהא ריה מירתא ^{67,86} M 57 בשאין גזילה קיימת דמי: גזל 🦠 M 58 ברה מעוברת וילדה רחל 👫 👫 שעונה גויזה וילדה וגוזה משלם B 59 ברה M 60 לעולם קסבר ר"ם שינוי | M 61 בעבדים הוא דאמר ליה דעברא במקרקעי דמי אבל בחמה כשעת הגזילה שם שינוי 🐪 62 אינו M 64 אינו VP 63 ודילמא רם לדבריהם יקר אן. M 67 א דקני M 66 א לא קנה אלא M 65

nur den Wert zu beanspruchen habe, als Fürsorge für die Bussfertigen!? — Anders ist es hierbei, da man dadurch den Palast beschädigen müsste, so haben es die Rab-לואת ולדותיה דברי רבי מאיר רבי יהודה אימר banan so behandelt, als ware er nicht mehr vorhanden.

WENN JEMAND EINE TRÄCHTIGE KUH GERAUBT UND SIE GEWORFEN HAT &C. Die Rabbanan lehrten: Wenn jemand ein Schaf הוא דקא קנים למאי נפקא מינה להיכא דכחשה geraubt, geschoren und es geworfen hat, so hat er dieses, die Schur und das Junge zu ersetzen - Worte R. Meirs. R. Jehuda sagt, er gebe das Geraubte in seinem jetzigen Zustand zurück"; R. Šimôn 5 sagt, man betrachte es, als wäre es ihm in Geld eingeschätzt worden. Sie fragten: Was ist der Grund R. Meirs, ist er der Ansicht, das Veränderte bleibe in seinem ursprünglichen Besitz, oder aber ist er durch die Veränderung erworben, nur sei es hierbei eine über ihn verhängte Massregelung⁴⁹. — In welcher Beziehung ist dies von Bedeutung? - Wenn ein Minderwert eingetreten ist. - Komm und höre: Wenn jemand ein Vieh geraubt hat und es alt geworden ist, einen Sklaven und er alt geworden ist, so hat er den

Wert beim Rauben zu ersetzen. R. Meir sagt, bei einem Sklaven könne er zu ihm sagen: da hast du das Deinige; für ein Vieh aber muss er demnach den Wert beim Rauben ersetzen; wenn man nun sagen wollte, R. Meir sei der Ansicht, das Veränderte verbleibe im ursprünglichen Besitz, so sollte dies doch auch von einem Vieh gelten. Hieraus ist also zu entnehmen, dass R. Meir der Ansicht ist, ein Gegenstand verbleibe trotz der Aenderung in seinem ursprünglichen Besitz, und in jener Lehre ist es nur eine über ihn verhängte Massregelung. - Ich will dir sagen, R. Meir sagte es nach der Ansicht der Rabbanan: nach meiner Ansicht ist durch die Aenderung überhaupt nichts zu erwerben, nicht einmal ein Vieh, aber auch ihr, die ihr sagt, ein Gegenstand werde durch die Aenderung erworben, solltet hinsichtlich Sklaven mir beipflichten, da sie Grundstücken gleichen, und Grundstücke nicht geraubt werden können⁴⁷. Hierzu erwiderten ihm die Rabbanan: nein, Sklaven gleichen Mobilien. -- Komm und höre: Sie" rot zu färben, und er sie schwarz,

^{43.} Der Räuber braucht nicht den Balken selbst aus dem Gebäude zu reissen. 44. Und ausserdem ersetze er den Mehrwert, um wieviel ein trächtiges u. mit Wolle beladenes Schaf mehr wert ist; den Betrag aber, um welchen das Kalb u. die bereits geschorene Wolle mehr wert ist, braucht er nicht zu 45. Er behalte das Schaf u. ersetze den Wert beim Rauben. 46. Damit dem Räuber der Fruchterwerb nicht zugute komme. 47. Sie bleiben immer im Besitz des rechtmässigen Eigen-48. Sc. wenn jemand einem Färber Wolle zum Färben gegeben hat.

דאיב לן כי קנים

schwarz zu farben, und er sie rot gefärbt hat, so muss er, wie R. Meir sagt, ihm den Wert der Wolle ersetzen; also nur den Wert der Wolle, nicht aber den Wert der Wolle und den Mehrwert; wenn man nun sagen wollte, R. Meir sei der Ansicht, man erwerbe den Gegenstand durch die Aenderung nicht, so müsste er ihm ja den Wert der Wolle und den Mehrwert zahlen. Hieraus ist also zu schliessen, dass R. ווי קנים ליה בי קא קנים ליה בי קא שינוי קונה והבא קנסא הוא דקא קנים ליה בי קא Meir der Ansicht ist, ein Gegenstand werde durch die Aenderung erworben, und in jener Lehre ist es nur eine über ihn verhängte Massregelung; schliesse hieraus. Manche sagen: Dies ist überhaupt nicht ומי מאין בו אחריות ובתובת אשה שאין בה הו fraglich, denn da Rabh diese Lehre umwandte und lehrte: wenn jemand eine Kuh geraubt und sie alt geworden ist, Sklaven, und sie alt geworden sind, so hat er, wie ersetzen, und die Weisen sagen, bei Sklaven könne er zu ihm sagen: da hast du das deinige, so ist R. Meir entschieden der Ansicht, ein Gegenstand werde durch die

שחור שחור וצבעו אדום רבי מאיר אומר נותן לו דמי צמרו דמי צמרו אין דמי צמרו ושבחו לא ואי סלקא דעתך סבר רבי מאיר שינוי אין קונה דמי צמרו ושכחו בעי למיתב ליה אלא לאו שמע מינה קסבר רבי מאיר שינוי קונה והכא קנסא הוא דקא מ קנים שמנן מינה איכא דאמרי הא לא איבני לן מדאפיך רב ותני גזל פרה וחזקינה עבדים והזקינו משלם כשעת הגזילה דברי רבי מאיר וחכמים אומרים בעבדים אומר לו הרי שלך לפניך ודאי לרבי מאיר איבעי לן הכי איבעי לן כי קא קגים במזיד אכל בשוגג לא קנים או דילמא אפילו בשוגג גמי קנים הא שמע חמשה גובין מן המחוררין ואלו הן פירות ושכח פירות והמקבל עליו לזון בן אשתו וכת אשתו אחריות מאן שמעת ליה דאמר "אחריות לאו טעות סופר הוא רבי מאיר וקתני פירות ושבה פירות שבה פירות היכי דמי כגון שגול שדה מחבירו ומכרה לאחר והשביחה והרי היא יוצאה מתהת ידו כשהוא גובה מנכסים בני חורין "דאתא בעל ארעא ושקיל ארעיה M 70 מיהו כי איבעי M 69

ושבה M 72 ושבה + M 71

- דאתא...ושבחיה. - M 73 Aenderung erworben, und in jener Lehre sei es nur eine über ihn verhängte Massregelung; fraglich ist nur folgendes: ist die Massregelung nur bei Vorsätzlichkeit verhängt worden, nicht aber bei Unvorsätzlichkeit, oder aber ist sie auch bei Unvorsätzlichkeit verhängt worden? - Komm und höre: Fünf [Forderungen] können nur von freien Gütern eingezogen werden, und zwar: der Fruchterwerbs, die Melioration, der Unterhalt für einen Sohn oder eine Tochter seines Weibes, zu dem er sich verpilichtet hat, eine Schuldforderung ohne Haftpflicht und die Morgengabe einer Frau ohne Haftpflicht. Der Autor, welcher sagt [das Fehlen der] Haftpflicht sei kein Irrtum des Schreibers⁵⁵, ist ja R. Meir⁵⁴, und er lehrt dies vom Fruchterwerb und der Melioration, und unter Melioration ist ja wahrscheinlich folgendes zu verstehen: wenn jemand ein Feld von seinem Nächsten geraubt und es an einen anderen verkauft und dieser es meliorirt hat; wenn es ihm abgenommen worden ist, so kann er den Grundwert von verkauften Gütern und die Melioration nur von freien Gütern ein-

49. Da die Wolle, die gefärbt objektiv mehr wert ist, dem Eigentümer gehört. jemand ein geraubtes Feld gekauft, ohne zu wissen, dass es geraubt ist, u. es meliorirt hat. sich im Besitz des Schuldners befinden. 52. Wenn jemand ein geraubtes Feld unter Haftpflicht gekauft u. es bestellt od. meliorirt hat, u. der Beraubte es ihm nachher wegnimmt, so kann der Käufer den Wert des Felds u. seine Auslagen von anderen vom Verkäufer veräusserten Grundstücken einziehen, den Fruchterwerb u. die Melioration dagegen nur von Grundstücken, die sich im Besitz des Verkäufers be-53. Wenn in einem Schuldschein der Passus fehlt, dass der Schuldner für die Schuld mit seinen Immobilien haftet, so ist dies nach einer Ansicht nur ein Fehler des Schreibers, u. die Immobilien des Schuldners sind dem Gläubiger trotzdem verpfändet; nach RM. dagegen hat der Gläubiger auf diese Haftung verzichtet u. sein Pfändungsrecht erstreckt sich nur auf Grundstücke, die sich im Besitz des Schuldners befinden. 54. Er ist also Autor dieser Lehre.

Talmud Bd. VI 4.5

ושבחיה מאי לאו"בעם הארץ דלא ידע"דקרקע נגזלת או אינה ננולת ואפילו הכי קאתי בעל קרקע ושקיל "לארעא ושבחה ושמע מינה בשונג גמי קנים אמרי לא בלוקח תלמיד חכם דידע תא שמע לצכוע לו אדום schen aus dem gemeinen Volk gesprochen, וצבעו שחור וצבעו אדום רבי מאיר אומר נותן לו דמי צמרו דמי צמרו אין דמי צמרו ושבהו לא ואי סלקא דעתך בשונג"נמי קנים דמי צמרו ושבחי בעי למיתבא ליה אלא לאו שמע מינה במזיד קנים רבי יהודה אומר בשוגנ לא קנים שמע מינה: זוילה הוורת בניניה רבי שמנון אימר רואין אותה wegnehmen; hieraus ist also zu entnehmen, באילו היא שומא אצלו בכסף"מאי בינייהו אמר רב זביד בשבח שעל גבי גזילה קמיפלגי רבי יהודה סבר דנגזל הוי ורבי שמעון סבר דגזלן הוי רב פפא אמר דכולי עלמא שבח שעל גבי גוילה דגולן הוי"כוליה יהודה ולרביע קמיפלגי רבי יהודה re: Sie48 ihm rot zu färben, und er sie סבר"גזילה חוזרת בעיניה ורכי שמעון סכר למחצה לשליש ולרכיע הוא דשקיל גולן תנן גול פרה משפים ונתעברה "וילדה רחל ונטענה אצלו ונוזה משלם כשעת הנזילה "ילדה אין לא ילדה הדרא בעינא 20 בשלמא לרב זביד דאמר שבה שעל גבי גזילה דנגוד "הוי לרבי יהודה הא מני רבי יהודה היא אלא ייה M 74 בלוקה עם 75 M אי קרקע נג' אי M 75 אי 176 M 74 + M אר' אר' א + B 78 אמ' אמ' + B 78 אמ' אמ' + B 77 אר' אר'

שבח שעל B 82 במאי קמפלגי ו B 81 בוליה | B 82 שבח שעל M 80

M 84 | אצלו + B 83 | אצלו | אצלו | אצלו אני גוילה כוליה דגזלן הוי ור"ש

מעמא דילדה הא לא ילדה בדקיימא בשלמא " S5 II היי

fordern. Der Eigentümer des Grundstücks kann also kommen und das Grundstück samt der Melioration wegnehmen. Hier wird ja wahrscheinlich von einem Mender nicht weiss, dass ein Grundstück nicht geraubt werden könne, dennoch kann der Eigentümer des Grundstücks kommen und ihm das Grundstück samt der Melioration dass die Massregelung auch bei Unvorsätzlichkeit verhängt worden ist. - Ich will dir sagen, nein, von einem gelehrten Käufer, der es weiss⁵⁵. Komm und höschwarz, schwarz zu färben, und er sie rot gefärbt hat, so muss er, wie R. Meir sagt, ihm den Wert der Wolle ersetzen; also nur den Wert der Wolle, nicht aber den Wert der Wolle und den Mehrwert; wenn man nun sagen wollte, die Massregelung sei auch bei Unvorsätzlichkeit verhängt worden, so müsste er ihm ja den Wert der Wolle und den Mehrwert ersetzen. Hieraus ist also zu schliessen, dass die Massregelung nur bei Vorsätzlichkeit verhängt worden ist, nicht aber bei Unvorsätzlichkeit; schliesse hieraus.

R. Jehuda sagt, er gebe das Geraubte in seinem jetzigen Zustand zurück; R. Simôn sagt, man betrachte es, als wäre es ihm in Geld eingeschätzt worden.» Welchen Unterschied gibt es zwischen ihnen? R. Zebid erwiderte: Sie streiten über die Wertzunahme des Geraubten"; R. Jehuda ist der Ansicht, sie gehöre dem Beraubten, während R. Simôn der Ansicht ist, sie gehöre dem Räuber. R. Papa erklärte: Alle sind der Ansicht, die Wertzunahme des Geraubten gehöre dem Räuber, und hierbei streiten sie vielmehr, ob er nur die Hälfte, ein Drittel, oder ein Viertel⁵⁷ erhalte; R. Jehuda ist der Ansicht, er gebe das Geraubte in seinem ursprünglichen Zustand" zurück, während R. Simôn der Ansicht ist, der Räuber erhalte [vom Mehrwert] nur die Hälfte, ein Drittel oder ein Viertel. - Es wird gelehrt: Wenn jemand eine Kuh geraubt und sie bei ihm trächtig geworden ist und geworfen hat, oder ein Schaf und es bei ihm Wolle bekommen und er es geschoren hat, so muss er den Wert beim Rauben ersetzen; also nur, wenn sie geworfen hat, wenn sie aber nicht geworfen hat, so muss er sie in ihrem jetzigen Zustand zurückgeben. Allerdings ist hier nach R. Zebid, welcher sagt, nach R. Jehuda gehöre der Mehrwert des Geraubten dem Beraubten, die Ansicht R. Jehudas vertreten, wessen Ansicht aber ist hier ver-

^{55.} Also nur bei Vorsätzlichkeit. 56. Wenn zBs. das Schaf beim Räuber trächtig geworden ist od. Wolle bekommen hat; der Fruchterwerb haftet also noch am geraubten Gegenstand. erhält einen Anteil gleich anderen Züchtern von fremdem Vieh, die am Fruchterwerb beteiligt sind. 58. Und der Fruchterwerb gehöre ihm vollständig.

treten nach R. Papa, welcher sagt, er gehöre dem Räuber, doch weder die des R. Jehuda noch die des R. Simon"? Papa kann dir ervidern; auch wenn sie meht geworten hat, hat et nur den Wert beim Rauben zu ersetzen, da er es aber ım Antangsatz von dem Fall lehrt, wenn sie geworten hat, so lehrt er auch im Schlußsatz von dem Fall, wenn sie geworfen hat Uebereinstimmend mit R. Papa 10 wird auch gelehrt: R. Simôn sagt, man betrachte sie, als ware es ihm in Geld eingeschützt worden; [er erhält] die Hälfte, ein Drittel oder ein Viertel.

waren, fragten wir folgendes: kann der Räuber nach R. Simôn, welcher sagt, [er erhaltel die Hälfte, ein Drittel oder ein Viertel, bei der Auszahlung mit Geld abgefunden werden, oder erhält er es vom 20 הא דמסיק ביה כשיעור ארעא ושבהא הא דלא _{Fol.96} Fleisch? Dies entschieden wir dann aus folgender Lehre, die R. Nahman im Namen Semuéls sagte: In drei Fällen wird die Melioration geschätzt und in Geld ausgezahlt, und zwar: bei [der Auszahlung des Erstgeborenen an die Brüderer, des

ירב פפא דאמר דגולן הוי "הא מני לא רבי יהודה ילא רבי שמעון אמר לך רב פפא הוא הדין אפילו רא ילדה נמי כשעת הגזילה הוא דמשלם והא דקתני ילדה איידי דנסיב רישא ילדה נסיב סיפא נמי ילדה תניא כוותיה דרב פפא רכי שמינין אומר רואין אותה כאילו היא שוכא אצלו ככסף למחצה אפר רב אשי כי הוינן בי רב רשליש ולרבינ: בהנא איבעיא לן לרבי שמעון דאמר למחצה לשליש ולרביע הוא דשקיל גולן כי מסלקיגן ליה בדמי מסלקינן ליה או דילמא מכשרא שקיל ופשמנא מהא דאמר רב נחמן אמר שמואל שלשה שמין להן השכח ומעלין אותן בדמים ואלו הן בכור לפשום ובעל חוב ללוקח ובעל חוב ליתומים אמר ליה רבינא לרב אשי מי אמר שמואל בעל הוב R. Asi sagte: Als wir bei R. Kahana בעל חוב פו שמואל בעל הוב לוקה יהיב ליה שבה והאמר שמואל בעל הוב נובה את חשבה אמר ליה לא קשיא כאן בשבה חמנין לכתפים "כאן בשבח שאין מגין לכתפים אמר ליה והא מעשים בכל יום וקא מגבי שמואל אפילו שבה המגיע לכתפים אמר ליה לא קשיא מסיק ביה "אלא כשיעור ארעא "אמר ליה 'הניהא 🕬 למאן דאמר אי אית ליח זוזי ללוקח לא מצי מסלק ריה לבעל חוב שפיר אלא למאן דאמר אי אית

> M 89 1 - B 88 א הו M 87 87 - M 86 ישבהא. + M 91 + M $\kappa^2 \kappa = M 90$ - אפי

Gläubigers an den Käufer und des Gläubigers an die Waisen. Rabina sprach zu R. Aši: Kann Semuél denn gesagt haben, der Gläubiger habe an den Käufer die Melioration herauszuzahlen, Semuél sagte ja, der Gläubiger könne auch die Melioration einziehen!? Dieser erwiderte: Das ist kein Einwand, das eine spricht von dem Fall, wenn die Melioration bis zu den Schultern^{o3} reicht, und das andere spricht von dem Fall, wenn sie nicht bis zu den Schultern reicht. Jener entgegnete: Es kommen ja täglich Fälle vor, dass Semuel auch von solcher, das bis zu den Schultern reicht, einfordern lässt!? Dieser erwiderte: Dies ist kein Widerspruch, das eine spricht von dem Fall, wenn die Schuld so viel beträgt, wie das Grundstück samt der Melioration, und das andere, wenn sie nur so viel beträgt, wie das Grundstück. Jener entgegnete: Einleuchtend ist dies nach demjenigen, welcher sagt, dass wenn der Käufer Bargeld besitzt, er den Gläubiger nicht damit abfinden könne, nach demjenigen aber, welcher sagt, dass wenn der Käufer Bargeld besitzt, er den Gläubiger damit

59. Die Ansicht R. Meirs kann in der angezogenen Misnah erst recht nicht vertreten sein, da im ersten Absatz gelehrt wird, dass der Räuber für eine trächtige Kuh zu bezahlen habe, während er nach RM. Kuh u. Kalb zu ersetzen hat. 60. Er erhält einen Anteil am Fruchterwerb. Teilung des Nachlasses erhält der Erstgeborene doppelten Anteil; wenn vor der Teilung die Güter meliorirt wurden, so sind die Kinder an der Melioration gleichbeteiligt u. der Erstgeborene muss nach Verhältnis an die übrigen herauszahlen. 62. Wenn ein Gläubiger ein Grundstück, auf das er Anspruch hat, den Käufern od. Waisen wegnimmt, so hat er ihnen die etwaige Melioration herauszuzahlen. 63. Nach der Erklärung RsJ.s: wenn das Getreide bereits bis zu den Schultern reicht, darauf hat der Gläubiger kein Anrecht mehr. Nach den Tosaphisten: wenn die Melioration durch schwere Arbeit erzielt worden ist.

ליה זווי ללוקה מצי מסלק ליה לבעל הוב לימא ליה אי הוו לי זוזי הוה מסלקינא לך מכוליה ארעא השתא הב לי גריוא דארעא שיעור שבחאי אמר ליה חבא במאי נסקינן בנון דשויה ניחליה אפותיקי המה רבא מהו אבר היה לא יהא לך פרעון אלא מוהו אבר רבא המא לה לא יהא לך פרעון אלא מוהו אבר רבא המשפה Me-גזל והשביה ומכר°וגזל ותשביה והוריש מה שהשביה מכר מה שהשביה הוריש: בעי רבא השביה לוקה מהו בתר דבעיא הדר פשמה מה מבר ראשון לשני 350 מה כל זכות שתבא לידו: בעי רבא חשביח גוי מהו יניקי מסר ליה רב אחא מדפתי לרבינא תקנתא לנוי ניקי to erhalten. ונעביד אמר ליה לא צריכא כגון דובניה לישראל סוף סוף חבא מחמת גוי חרי חוא כנוי לא צריכא בנון דנול ישראל וובנה"ביהליה והשביהה ביי והדר נוף וובנה לישראל מאי מי אמרינן כיון דמניקרא ישראל ישראל נבדי רבנן תקנתא או דלמא tion giltig. כיון "דאיכא גוי באמצע לא עבדו ליה רבנן תקנתא אמר רב פפא האי מאן דגול דיקלא תיקוו מחברית וקטליה אף על גב"דשדיא מארעא לארעא דידיה לא קני מאי שעמא מעיקרא דיקלא מיקרי ועביד גובי לא giedes Recht auf dasselbe verkauft⁴. יועביד גובי לא jedes Recht auf dasselbe verkauft⁴. קני השתא"מיהת גובי דדיקלא פיקרי גובי ועבדינהי כשורי קני כשורי רברכי ועבדינהו כשורי זומיי לא קני עבדינהו קצוצייתא 'קני: אמר רבא האי מאן דגול לוליכא "ועבדינהו הוצי קני דמעיקרא לוליכא ביא קני הוצי הוצי הוצי הוצי הוצי הופיא קני fen°!? Dieser erwiderte: In dem Fall, wenn או 94 מיבעיא ליה ליבא אמר או 93 א דמהמת גוי קאתי ליע רבכן M 96 לגוי M 95 ולבפוף ועבדי בגובי M 98 וריה לארעא דידיה M 97 ארעא דידיה ברבריה - M 2 84 - M 1 99 M במי גובי . מיקי. — M 3

abfinden könne, kann er ja zu ihm sagen: wenn ich Geld hätte, könnte ich dir ja eine Abfindung für das ganze Grundstück zahlen, gib mir jetzt wenigstens ein lioration! Dieser erwiderte: Hier wird von dem Fall gesprochen, wenn jener es ihm verhypothezirt hat, wenn er zu ihm gesagt hatte: du sollst deine Zahlung nur davon

Raba sagte: Wenn jemand [ein Feld] geraubt, es meliorirt und verkauft, geraubt, es meliorirt und vererbt hat, so ist der Verkauf oder die Vererbung der Meliora-

Raba fragte: Wie ist es, wenn es der Käufer meliorirt hat? Nachdem er es gefragt hatte, entschied er es: wenn der erste es dem zweiten verkauft hat, so hat er ihm

Raba fragte: Wie ist es, wenn ein Nichtjude es meliorirt hat? R. Aha aus Diphte sprach zu Rabina: Sollten wir denn eine Fürsorge für einen Nichtjuden trefer es weiter an einen Jisraéliten verkauft hat. - Aber immerhin gleicht ja der, der seinen Anspruch von einem Nichtjuden erworben hat, dem Nichtjuden selbst!? - In dem Fall, wenn es ein Jisraélit geraubt,

und einem Nichtjuden verkauft und dieser es meliorirt und einem Jisraéliten verkauft hat. Sagen wir, dass die Rabbanan, da der erste ein Jisraélit, und der letzte ebenfalls ein Jisraélit ist, hierbei eine Fürsorge getroffen haben, oder aber haben sie, da zwischen beiden ein Nichtjude Besitzer war, hierbei keine Fürsorge getroffen? -Die Frage bleibt dahingestellt.

R. Papa sagte: Wenn jemand von seinem Nächsten eine Dattelpalme geraubt und sie gefällt hat, so hat er sie, obgleich er sie von dessen Grundstück nach seinem eignen transportirt hat, nicht erworben, weil sie vorher Dattelpalme hiess und nachher ebenfalls Dattelpalme heisst. Wenn er aus einer Dattelpalme Klötze geschnitten hat, so hat er sie nicht erworben, denn auch nachher heissen sie Palmenklötze. Wenn er aus Klötzen Balken gefertigt hat, so hat er sie erworben; wenn aus grossen Balken kleine Balken, so hat er sie nicht erworben; hat er aus diesen Bretter geschnitten, so hat er sie erworben.

Raba sagte: Wenn jemand einen Palmenzweig geraubt und aus diesem Bast gefertigt hat, so hat er ihn erworben, denn vorher hiess er Palmenzweig und jetzt heisst er Bast. Wenn Bast, und daraus einen Wedel gefertigt hat, so hat er ihn erworben, denn

^{64.} Er hat also auch das Anrecht auf die Melioration erworben.

vorher hiess er Bast und nachher heisst er Wedel. Wenn einen Wedel und aus diesem ein Seil gefertigt hat, so hat er es nicht erworben, weil man es auseinandernehmen und daraus zurück einen Wedel 3 machen kann.

R. Papa fragte: Wie ist es, wenn die Spitze geplatzt ist? Komm und höre: R. Mathon sagte im Namen des R. Jehošuâ ze entfernt worden, so ist er untauglich; wahrscheinlich gilt dies auch von dem Fall, wenn sie geplatzt ist. Nein, anders ist es, wenn sie entfernt worden ist, denn sie höre: R. Mathon sagte im Namen des R. Jehošuâ b Levi: Ist die Spitze geplatzt, so ist es ebenso, als würde sie ganz fehlen und er ist untauglich.

nem Nächsten Lehm geraubt und daraus einen Ziegel gemacht hat, so hat er ihn nicht erworben, weil man aus diesem zurück Lehm machen kann. Wenn einen Ziegel, und daraus Lehm gemacht hat, so hat er ihn erworben, denn wenn man daraus zurück einen Ziegel macht, so ist er ja ein ganz anderer, also ein neuer Gegenstand.

Ferner sagte R. Papa: Wenn jemand von seinem Nächsten einen Barren geraubt und daraus Geld gemacht hat, so hat er

לא קני מאי טעמא דהדר סתר ליה והוי הופיא: בני רב פפא נחלקה 'התיומת מהו תא שמע דאמר 300.00 רבי מתון אמר רבי יהושע בן "לוי ניטלה התיומת coll פסול 'מאי לאו הוא הדין לנחלקה לא ניטלה שאני דהא חסר לה איכא דאמרי תא שמע דאמר רבי מתון אמר רבי יהושע בן "לוי נחלקה 'התיומת נעשה כמי שנטלה ופסול שמע מינה: אמר רב פפא האי מאן דגזל עפרא מחבריה ועבדיה לבינתא לא קני b. Levi: Ist [vom Palmenzweig] die Spit- יי מעמא דהדר משוי ליה עפרא לבינתא ועבדיה של Spit- יי מעמא דהדר משוי ליה עפרא עפרא קני מאי אמרת דלמא הדר ועביד ליה לבינתא האי לבינתא אחריתי הוא ופנים חדשות באו לכאן: ואמר רב פפא האי מאן דגזל נסכא מחבריה ועביד זוזי לא קני מאי טעמא הדר עביד"להו נסכא זוזי fehlt ja ganz. Manche lesen: Komm und ינבדינהו נסבא קני"ובי תימא הדר עביד להו זוזי זוזי 15 להו פנים חדשות באו לכאן שחמי ועבדינהו חדתי לא קני חדתי ועבדינהו"שחמי קני"וכי תימא הדר עביד פו אם להו חדתי "מידע ידיע שיחמייהו: זה הכלל כל הגולנין משלמין כשעת הגזילה: "זה הכלל לאתויי R. Papa sagte: Wenn jemand von sei- 20 מאי לאתויי הא "דאמר רבי אילעא"גנב מלה ונעשה איל עגל ונעשה שור נעשה שינוי בידו וקנאו מבח ומכר שלו הוא מוכח שלו הוא מוכר: ההוא גברא דנזל פדנא דתורי מחבריה אזל כרכ"בהו כרכא זרע בהו זרעא לסוף אהדרינהו "אתא לקמיה דרב נהמן

מניקרא הוצי והשתא חופיא חופיא'ועבדיה שרשורא

א התייאמת M 6 פזי M פזי ועבדינהו שישורא M 4 אהריתי M 8 דליהדר עביד M 9 אהריתי הא ה ל - M 7 מן M ועבדי M 11 איה M 10 מאי אמרת B 12 B 14 --- אהריני --- M 13 הדר. M -- מאי טעמא מאי אמרת הדר 16 M כל לאתויי B 15 יורע בהו זרעא כולהו ארעתיה M ארעתיה ארעתיה - 17 אר א לסוף וו 19 B למריה.

es nicht erworben, weil man daraus zurück einen Barren machen kann; wenn aber Geld, und daraus einen Barren gemacht hat, so hat er ihn erworben, denn wenn man daraus zurück Geld macht, so sind es ganz neue Gegenstände. Wenn er alte [Münzen] neu gemacht hat°, so hat er sie nicht erworben°, wenn er aber neue alt gemacht hat, so hat er sie erworben, denn wenn man sie zurück neu macht, bleibt die Dunkelheit dennoch kenntlich.

Die Regel hierbei ist: Räuber ersetzen den Wert zur Zeit des Raubens. Was schliesst diese Regel ein? - Sie schliesst folgende Lehre R. Ileas ein: Wenn jemand ein Lamm gestohlen und es ein Widder geworden ist, oder ein Kalb, und es ein Rind geworden ist, so ist die Aenderung in seinem Besitz eingetreten und er hat sie erworben; wenn er sie darauf geschlachtet oder verkauft hat, so hat er das seinige geschlachtet, das seinige verkauft⁶⁴.

Einst raubte jemand ein Paar Rinder von seinem Nächsten und pflügte und säete mit ihnen; endlich gab er sie [dem Eigentümer] zurück. Als er darauf vor R.

^{66.} Eines Palmenzweigs; die Frage ist, ob ein solcher für den Feststrauss am Hüttenfest (cf. Bd. iij S. 81 Z. 11 ff.) brauchbar ist. 62. Durch Putzen. 63. Da sie zurück alt werden. braucht dann das 4- bezw. 5fache nicht zu zahlen.

אמר להו זילו שומו "שבחא דאשבה אמר ליה רבא תורי אשבה ארעא לא אשבה אמר "מי קאמינא נשיימו "כוליה פלגא קאמינא אמר ליה סוף סוף גזילה הוא "וקא הדרא בעינא "דתנן "כל הגולנין הפספה 5 משלמין בשלת הגוילה אמר ליה לא אמינא לך כי יתיבנא בדינא לא תיכא לי מידי דאמר הונא הברין עלאי אנא ושבור מלכא אחי בדינא האי "אינש גולנא שקתיקא הוא ובעינא דאיקנסיה:

ולל בהמה והוקינה עבדים והוקיני משלם בשעת [וו] הגוולה רבו מאיר אומר בעבדים אימר לי הרי שלך לפניך גזל מטבע ונסדק פירות והרקיבו יין והחפיין משלם בשעת הגוולה משבע ינפסל תרופה 60.500 ונשמאת חמין ועבר עלני הפסח בהמה ונתעבדה בה עבירה או שנפסלה מעל גבי המובח או שהיתה יוצאה

גמרא. אמר רב פפא לא הזקינה "חזקינה ממש אלא אפילו כחשה והא אנן הזקינה תנן כחשה כנון הוקינה דלא"הדר בריא: אמר ליה מר קשישא בריה דרב הסדא לרב אשי הכי קאמרי משמיה שור נקשה שינוי בידו "וקנאו מבה ומבר שלו הוא שובה שלו הוא מובר אמר ליה לאו אמינא לך לא M 22 אמר M 21 אמר אמר M 20 אמר אמר M 20

ייחיקא – M ב אינשי P 24 אינשי M 23 M 28 מעכדה M 27 רבי P 26 שעבר ת בריאה - M א מוכר. בריאה א בריאה - M מוכר.

Nahman kam, sprach er zu ihnen: Geht, schätzt ihm den Mehrwert, den sie zugenommen haben. Da sprach Raba zu ihm: Haben etwa nur die Rinder an Wert zugenommen und nicht auch das Grundstück!? Jener erwiderte: Sagte ich denn, dass man ihm alles zuspreche, ich meine nur die Hälfte. Jener entgegnete: Schliesslich handelt es sich ja um Geraubtes, das 10 im ursprünglichen Zustand zurückerstattet werden soll, denn es wird gelehrt, dass Räuber den Wert zur Zeit des Raubens zu ersetzen haben !? Dieser erwiderte: Ich habe dir ja bereits gesagt, dass wenn ich zu Ge-ים לו הרי שלך לפניך: richt sitze, du mir nichts hineinreden sollst; unser Kollege Hona sagte über mich, dass ich und König Sapor Brüder im Rechtsprechen sind. Dieser Mann ist ein alter Räuber und ich will ihn massregeln.

ברכי יוהגן אפילו גוב טלה ונישה איל יגל ונישה 20 ENN JEMAND EIN VIEH GERAUBT HAT UND ES BEI IHM ALT GEWORDEN IST, ODER SKLAVEN UND SIE BEI IHM ALT GE-WORDEN SIND, SO HAT ER DEN WERT BEIM RAUBEN ZU ERSETZEN; R. MEÍR SAGT, BEI Sklaven könne er zu ihm sagen: da HAST DU DAS DEINIGE. WENN JEMAND EI-

NE MÜNZE GERAUBT HAT UND SIE GESPRUNGEN IST, FRÜCHTE UND SIE VERFAULT SIND, ODER WEIN UND ER SAUER GEWORDEN IST, SO HAT ER DEN WERT BEIM RAU-BEN ZU ERSETZEN; WENN ABER EINE MÜNZE, UND SIE VERRUFEN WORDEN IST, HEBE, UND SIE [LEVITISCH] UNREIN GEWORDEN IST, GESÄUERTES, UND DAS PESAHFEST IN-ZWISCHEN VERSTRICHEN⁹⁷IST, EIN VIEH, UND DAMIT EINE SÜNDE BEGANGEN WORDEN⁶⁸, oder es für den Altar untauglich geworden[∞]ist, oder es zur Steinigung ver-URTEILT WORDEN FORST, SO KANN ER ZU IHM SAGEN: DA HAST DU DAS DEINIGE.

GEMARA. R. Papa sagte: Der [Ausdruck] "alt geworden" ist nicht wörtlich zu verstehen, vielmehr gilt dies auch von dem Fall, wenn es abgemagert ist". — Wir haben es ja aber vom Altwerden gelernt!? - Wenn die Abmagerung dem Altwerden gleicht, wenn es sich nicht wieder erholt.

Mar-Qešiša, Sohn R. Hisdas, sprach zu R. Aši: Folgendes sagten sie im Namen R. Johanans: selbst wenn jemand ein Lamm gestohlen und es ein Widder geworden ist, ein Kalb, und es ein Rind geworden ist, gilt dies als bei ihm eingetretene Aenderung und er hat sie erworben; wenn er sie darauf schlachtet oder verkauft, so hat er das seinige geschlachtet, das seinige verkauft. Da sprach dieser zu ihm:

^{65.} Somit gehört ja der Mehrwert ausschliesslich dem Räuber. 67. Es ist dann zur Nutzniessung verboten. der im Civilrecht sehr kundig war. ist dann als Opfer untauglich; cf. ob. S. 147 Z. 3 ff. 70. Infolgedessen es zur Nutzniessung verboten ist. wesentliche ist.

^{66.} Benennung Šemuéls,

^{69.} Durch ein unwesentliches Gebrechen. 71. Die Aenderung also keine besonders

אי הכי הרכה. 17 אי הכי הרכה.

Habe ich dir etwa nicht gesagt, dass du die Personen nicht verwechseln sollst!? Dies wurde im Namen R. Heas gelehrt.

R. MEIR SAGT, BLI SKLAVEN KÖNNE ER ZU HIM SAGEN: DA HAST DU DAS DEINIGE, 5 R Hanina b. Evdämi sagte im Namen Rabhs: Die Halakha ist nach R. Meir zu entscheiden. Rabh lässt also die Rabbanan und entscheidet nach R. Meir!? Ich will dir sagen, eine Barajtha lehrt ent- 10 gegengesetzt. Rabh lässt also eine Mišnah und stützt sich auf eine Barajtha!? Rabh lehrt auch die Mišnah entgegengesetzt . Was veranlasst Rabh, wegen der er doch im Gegenteil wegen der Misnah die Barajtha umwenden!? Ich will dir sagen, Rabh wurde die Mišnah auch entgegengesetzt gelehrt. Wenn du willst, saer nicht um, wol aber eine wegen zwei'. Es wird nämlich gelehrt: Wenn jemand eine Kuh auf einen Esel getauscht und jene ein Junges geworfen hat, und ebenso, wenn jemand seine Magd verkauft und sie geboren hat, und der eine behauptet, es sei in seinem Besitz⁷⁵erfolgt und der an-

תחליף גברי ההוא משמיה דרבי אלעא איתמר: רבי מאיר אומר בעבדים אומר לו הרי שלך לפניך: אמר רב"חנינא בר אבדימי אמר רב הלכה כרבי מאיר ורב שביק רבנן ועביד כרבי מאיר אמרי משום דברייתא איפכא תניא"ורב שביק מתניתין ועביד כברייתא רב"מתניתין נמי איפכא תני ומאי "רוהקיה דרב דאפיך מתניתין מקמי דברייתא אדרבה ניפוך לברייתא מקמי מתניתין אמרי "רב גמי מתניתין איפכא אתניה ואי בעית אימא כי לא אפיך הרא מקמי חדא חדא מקמי תרתי אפיך יי דתניא המחלית פרה בחמור וילדה וכן המובר שפחתו וילדה זה אומר ברשותי ילדה והלה שותק זכה בה זה אומר איני יודע וזה אומר איני יודע יחלוקו זה אומר ברשותי וזה אומר ברשותי ישבע Barajtha die Mišnah umzuwenden, sollte וה שבל הנשבעין שבתורה בא שכל הנשבעין שבתורה המובר שברשותו ילדה לפי שכל הנשבעין נשבעין ולא משלמין דברי רבי מאיר וחכמים אומרים נשבעין ולא אין נשבעין לא על העבדים ולא על הקרקעות האי הלכה כרבי מאיר הלכה כרבגן מיבעי ליה הכי קאמר למאי דאפכיתו ותניתו הלכה כרבי מאיר ge ich, eine [Lehre] wegen einer wendet 20 בין דמי דמי דמי דמי דמי המקרקעי דמי המפר רב עבדא במקרקעי דמי האמר רב דניאל בר רב קטינא אמר רב התוקה בעבדו של חבירו ועשה בו מלאכה פמור ואי סלקא דעתך רם אומר כשנת + M 32 V היננא M/31המוילה והכ א [] הרי שלך לפניך B 34 מתניתא P 33 א רב מתני נמי א M 36 טעמיה P 35 איפכא

dere schweigt, so hat er es erworben; wenn der eine sagt, er wisse es nicht, und der andere ebenfalls sagt, er wisse es nicht, so teilen sie; wenn der eine sagt, es sei in seinem Besitz erfolgt und der andere sagt, es sei in seinem Besitz erfolgt, so muss der Verkäufer schwören, dass es in seinem Besitz erfolgt sei, denn in allen Fällen, wo die Gesetzlehre einen Eid auferlegt hat, muss derjenige schwören, der dadurch von der Zahlung befreit wird - Worte R. Meirs; die Weisen sagen, ein Eid sei weder wegen Sklaven noch wegen Grundstücken zu leisten." - Wieso sagt er demnach, die Halakha sie nach R. Meir zu entscheiden, er sollte ja sagen, sie sei nach den Rabbanan zu entscheiden!? — Er meint es wie folgt: nach eurer entgegengesetzten Lesart ist die Halakha nach R. Meir zu entscheiden. - Kann Rabh denn gesagt haben, Sklaven gleichen Grundstücken, R. Daniél b. R. Qattina sagte ja im Namen Rabhs, dass wenn jemand einen fremden Sklaven ergreift und ihn zur Arbeit an-

^{72.} RM. der Mišnah entspricht den Rabbanan der Barajtha. 73. Nach den Weisen könne er altgewordene Sklaven dem Eigentümer im jetzigen Zustand zur Verfügung stellen; nach seiner entgegengesetzten Lesart entscheidet er also nach den Rabbanan. 74. Auch wenn die eine eine Mišnah u. die 2 Barajthas sind; übereinstimmend mit der entgegengesetzt lehrenden Barajtha lehrt auch die folgende. 15. Im rechtlichen Sinn, ohne Rücksicht darauf, bei wem es sich zur fraglichen Zeit befunden hat. 76. Solange der Käufer für seine Behauptung nicht den Beweis antritt, bleibt es im Besitz des Verkäufers. Die Rabbanan sind also der Ansicht, dass Sklaven Grundstücken gleichen; sie können somit nicht geraubt werden u. der Räuber kann sie, wenn sie alt geworden sind, dem Eigentümer zur Verfügung stellen. 77. Da er die Mišnah umgekehrt lehrt u. tatsächlich nach den Rabbanan entscheidet.

עבדא כמקרקעי דמי אמאי פטור ברשותא דמריה קאי הכא במאי עסקינן שלא בשעת מלאכה כי הא "דשלה ליה רבי אבא³⁵למרי בר מר בעי מיניה מרב המר הונא°הדר כחצר הכירו שלא מדעתו צריך להעלות לו שבר או אין צריך להעלות לו שבר "idem Fall gesprochen, wenn es nicht zur אינו צריך להעלות לו שכר "הכי השתא בשלמא התם בין למאן דאמר ביתא מיתבא יתיב ניהא ליה בין למאן דאמר ושאיה יכת שער ניחא ליה "אלא 2012... תכא מי ניחא ליח דנכחוש עבדיה אמרי הכא נמי ניהא ליה דלא "ליכתרי עבדיה": "בי רב יוכף בר לשפשה diesem Miete zahlen müsse oder nicht, חמא הוו תקיף עכדי דאינשי דמסיק בהו זווי ועבדי בהו טלאכה אמר ליה"רבה בריה מאי שעמא עביד מר הכי אמר לית דאמר רב נחמן עבדא"נהום כריסיה לא שוי אמר ליה 'אימר דאמר רב נחמן כנון דארו יבדי מינבד נבדי בוכה בוכי בוכי בוכי מינבד נבדי מינבד נבדי מינבד נבדי מינבד נבדי מינבד נבדי אמר ליח אנא "כרב דניאל סבירא לי דאמר רב דניאל בר רב קטינא אמר רב התוקף בעבדו של חבירו ועשה בו מלאכה פטור אלמא ניהא ליה דלא ליסתרי עבדיה אמר ליה הני מילי היכא דלא מסיק מבהו זווי מר כיון דמסיק בהו זווי מיחוי כרבית auch hierbei ist es ihm lieb, dass sein דאמר רב יוסף בר מניומי אמר רב נהמן אף על פי שאמרו חדר בחצר חבירו שלא מדעתו אינ: צריך להעלות לו שכר הלוהו ודר"בחצר הבירו צריך להעלות לו שבר אמר ליה הדרי בי: איתמר התוקה מבר הב המכה אמר הב רצה מבירו ועשה בה מלאכה אמר הב רצה 25 Rabba zu ihm: Wieso tut der Meister

קרקע אינה נגזלת + M 39 בר זברא + M 38 וא"ל אין || 14 M אלמא כיון דלא קיימא לאגרא לא M 40 יהיב לית ולא מידי הן כיון דלאו לאגרא קאי לא יהיב ליח ולא מידי מי דמי ההם אי למאן 42 \pm 11 לא ליהרב ביתיה P 43 ליסתריה M 44 בי הא דריב ה הוה M 45 רבא שאר M 48 אימא B 47 נהם M 46 הא סבירא || M 50 בחצירו צר'. hält, er frei sei78; weshalb ist er frei, wenn man sagen wollte, Sklaven gleichen Grundstücken, er befindet sich ja im Besitz seines Herrn !? - Hier wird von Arbeitszeit geschehen[™]ist. So liess einst R. Abba dem Mari b. Mar sagen, dass er R. Hona frage, ob derjenige, der in einem fremden Hof ohne dessen Wissen wohnt, und dieser liess ihm erwidern, dass er keine Miete zu zahlen brauche". -- Ist es denn gleich, in jenem Fall ist es ihm ja lieb", sowol nach demjenigen, welcher begrünauch nach demjenigen, welcher begründet: 82 Verwüstung zertrümmert das Tor83, hierbei aber ist es ihm ja nicht lieb, dass sein Sklave abmagere. - Ich will dir sagen, Sklave nicht müssig gehe.

R. Joseph liess Sklaven von Leaten, die ihm Geld schuldeten, ergreifen und sie zur Arbeit anhalten. Da sprach sein Sohn dies!? Dieser erwiderte: R. Nahman sagte, ein Sklave sei nicht einmal das Brot seines Bauchs wert. Jener entgegnete: R. Nahman sagte es nur von solchen, die seinem Sklaven Daro gleichen, der sich in den Wirtshäusern herumtreibt, alle anderen Sklaven aber arbeiten ja. Dieser er-

widerte: Ich bin der Ausicht R. Daniéls, denn R. Daniél b. R. Qattina sagte im Namen Rabhs, dass wenn jemand einen fremden Sklaven ergreift und ihn zur Arbeit anhält, er frei sei; demnach ist es jedem lieb, dass sein Sklave nicht müssig gehe. Jener entgegnete: Dies nur, wenn er [vom Eigentümer] kein Geld zu fordern hat, der Meister aber hat ja von diesen Geld zu fordern, somit hat dies den Anschein des Wuchers. So sagte auch R. Joseph b. Minjomi im Namen R. Nahmans: Obgleich sie gesagt haben, dass wenn jemand in einem fremden Hof ohne dessen Wissen wohnt, er ihm keine Miete zu zahlen brauche, so muss er ihm, wenn er ihm Geld geborgt hat, dennoch Miete zahlen. Da erwiderte dieser: Ich trete zurück.

Es wurde gelehrt: Wenn jemand ein fremdes Schiff ergreift und es zur Arbeit verwendet, so kann [der Eigentümer] wie Rabh sagt, wenn er wünscht, den Miets-

^{78.} Er braucht dem Eigentümer desselben keine Entschädigung zu zahlen. 79. Grundstückes können nicht geraubt werden, sie verbleiben vielmehr im Besitz des rechtmässigen Eigentümers. Eigentümer hat durch seinen Nutzen keinen Schaden. 81. Dem Eigentümer des Hauses, dass sein Haus bewohnt sei, selbst wenn er keine Miete erhält. 82. Jes. 24,12. 83. Cf. S. 73 N. 99.

lohn, und wenn er wunscht, die Abnutzung, und wie Semuel sagt, nur die Abnutzung verlangen R. Papa sagte: Sie streiten aber nicht, der spricht von dem Fall, wenn es מות Vermieten bestimmt ist, und der an- s מול פשבע dere von dem Fall, wenn es nicht zum Vermieten bestimmt ist Wenn du willst, sage ich, beide sprechen von dem Fall, wenn es zum Vermieten bestimmt ist, nur spricht der eine von dem Fall, wenn er הרי מלכית הרי פסלתו מלכית הרי spricht der eine von dem Fall, wenn er היי bei der Besitzuahme Lohn zu zahlen beabsichtigt hat, und der andere von dem Fall, wenn er es zu rauben beabsichtigt hat.

EINE MÜNZE GERAUBT HAT UND SIE הרי תרומה ונשמאת דבי פסלתו מלכות דמי וקתני GESPRUNGEN IST &c. R. Hona sagte: [Der 15 הרי Ausdruck] "gesprungen" ist wörtlich zu verstehen, und unter "verrufen" ist zu verstestehen, wenn die Regierung sie verrufen" hat. R. Jehuda aber sagte: Wenn die Regierung sie verrufen hat, so ist dies eben- 20 מילתיה מסתברא מילתיה so, als würde sie gesprungen sein, vielmehr ist unter "verrufen" zu verstehen, wenn die eine Provinz sie verrufen hat und in der anderen Provinz noch im Verkehr ist. R. Hisda sprach zu R. Hona:

והא דעבידא לאגרא הא דנהית' ליה אדעתא דאגרא הא דנהית "ליה אדנותא דגולנותא: אמר דב הונא נסדק נסדק ממש ינסדק ויבין: נפסל פסלתו מלכות ורב יהודה אמר פסלתו מדבות נמי היינו נסדק אלא היכי דמי נפסל שפסלתו מדינה זו ויוצאה במדינה אהרת אמר ליה רב המדא פירות והרקיבו יין והחמיין דכי פסלתו מלכות דמי וקתני משלם כשעת הגזילה אמר ליה התם נשתנה שעמו וריחו הכא לא נשתנה"אמר ליה"רבא לרב יהודה לדידך דאמרת פסלתו מלכות גמי היינו נסדק אומר לו חרי שלך לפגיך אמר ליח חתם לא מינבר היזיקה הכא מינכר היזיקה: איתמר המלוה את כסום חבירו על המשבע ונפסלה המשבע"אמר רב"נותן לו מטבע היוצא באותה שעה ושמואל אמר יכול לומר דשמואל "דאית ליה אורהא "למיזל למישן אבל לית ייי ליה אורחא"לא איתיביה רבא לרב נהמן "אין מחללין + M א בותנין M 56 א רב אמר B 55 א נותנין V 54 א רבה V 54 היכא 1 M 58 במיול (M 59 + למישן. Nach deiner Erklärung, dass unter "verrufen" zu verstehen sei, wenn die Regierung sie verrufen hat, so gleicht dies ja dem Fall, wenn er Früchte geraubt hat und sie verfault sind, oder Wein, und er sauer geworden ist, und von diesen heisst es, dass

שברה נוטל רצה פחתה נוטל ושמואל אמר אינו

נוטל אלא פחתה אמר רב פפא לא פליגי הא דעבידא

לאנרא הא דלא נכידא לאנרא ואיבנית איכא הא

der Wert beim Rauben zu ersetzen sei!? Dieser erwiderte: In dem einen Fall ist der Geschmack und der Geruch verändert worden, im anderen Fall aber nicht. Raba sprach zu R. Jehuda: Nach deiner Erklärung, dass wenn die Regierung sie verrufen hat, dies ebenso sei, als wäre sie gesprungen, so gleicht dem ja auch der Fall, wenn er Hebe geraubt hat und sie unrein geworden ist87, und er lehrt, dass er zu ihm sagen könne: da hast du das deinige!? Dieser erwiderte: In dem einen Fall ist die Schädigung nicht kenntlich, in dem anderen Fall ist die Schädigung kenntlich. Es wurde gelehrt: Wenn jemand einem etwas auf eine Münze geborgt hat

und die Münze verrufen worden ist, so muss er, wie Rabh sagt, ihm eine Münze geben, die jetzt im Verkehr ist; Semuél sagt, er könne zu ihm sagen: gib sie in Majsan aus. R. Nahman sagte: Die Ansicht Semuéls ist einleuchtend in dem Fall, wenn ihn sein Weg nach Majsan führt, nicht aber, wenn dies nicht der Fall ist. Raba wandte gegen R. Nahman ein: Man darf es" nicht auslösen durch Geld, das nicht

Talmud Bd.VI

^{84.} Es wird angenommen, dass er es als Mieter benutzen wollte. 85. Wenn sie nirgends mehr angenommen wird. 86. Da sie entwertet ist. 87. Da sie ebenfalls entwertet ist. unreingewordene Hebe sieht nicht anders aus, als jedes andere Getreide, dagegen hat die verrufene Münze ein anderes Aussehen als die im Verkehr befindlichen. 89. Wenn er mit ihm vereinbart hat, ihm eine bestimmte Münze zu zahlen. 90. Wahrscheinl. die Provinz Mesena; cf. PAYNE-SMITH, Thesaurus, col. 2099. 91. Frucht vom 2. Zehnt (Dt. 14,22 ff.), wenn man es auslösen will.

על המעות שאינן יוצאות כיצד היו לו °מעות כוזביות ירושלמיות או של מלכים הראשונים אין מהללין הא של אהרונים דומיא דראשונים מחללין אמר ליה הכא במאי עסקינן"כשאין מלכיות מקפידות זו על זו היכי מצי ממטי להו דממטי לה על ידי הדחק דלא כחשי ואי משכחי קפדי תא שמע אין מחללין על מעות של כאן והן בבבל ושל בבל והן כאן של כבל זהן בכבל מחללין "חכא במאי עסקינן ישל בבל זהן men. — Demnach spricht Šemuél von dem בבבל למאי חזו חזו דובין בהו בהמה ומסיק לירושלם והתניא התקינו עיהו המעות יוצאות בירושלם מפני כך אמר רבי זירא לא קשיא כאן בומן שיד ישראל תקיפה על אומות העולם כאן מנו שיד אומות העולם תקיפה על "עצמן: תנו nach diesen nicht suchen, falls sie aber רבנן איזהו ממבע של ירושלם דוד ושלמה מצד אחד וירושלם מצד "אחד ואיזהו "משבע של אברהם "וקן וזקינה מצד אחד ובהור ובתולה מצד אחד: בשאין + B 62 בשאין P 61 קתני מיהת M 60 אין מחללין על מעות של כאן והן בכבל אע"ג דסופו למיסק להתם אי מקפ' זו על זו של בכל מחללין היכי מצי ממטי ליה M 63 דזבין בהמה ומסיק לה של בכל והם כאן אין מהלדין האמר מר התקינו שיהו כל המעות M 64 ישראל B 65 - ייי — B 68 — m 67 אהר B 66 אבינו.

im Verkehr ist; wenn man zum Beispiel kozbische^o, jerusalemische oder der ersten Könige"Münzen hat, so darf man es durch diese nicht auslösen; demnach darf man es לוו אלא בי אמר שמואל בשמלביות מקפידות durch Geld der späteren Könige, das dem der ersten Könige gleicht", auslösen"? Dieser erwiderte: Hier wird von dem Fall gesprochen, wenn es die verschiedenen Regierungen mit einander nicht genau neh-Fall, wenn die Regierungen es mit einander genau nehmen, - wieso kann er es da hinbringen !? - Wenn man es mit Mühe hinbringen kann; wenn sie nämlich finden, nehmen sie es genau". - Komm und höre: Man kann es, wenn es sich in Babylonien befindet, durch hiesiges Geld, und wenn es sich hier befindet, durch babylonisches Geld nicht auslösen, wol aber auf babylonisches, wenn es sich in Babylonien befindet "!? -- Hier wird von dem Fall gesprochen, wenn die Regierungen es mit einander genau nehmen¹⁰⁰. — Wieso kann man es demnach auf babylonisches, wenn

es sich in Babylonien befindet, wofür ist es denn zu gebrauchen!? — Man kann dafür Vieh kaufen und es nach Jerušalem bringen. — Es wird ja aber gelehrt, dass man dieserhalb angeordnet habe, dass in Jerušalem jede Münze genommen werde ?? R. Zera erwiderte: Das ist kein Einwand, das eine, wenn die Jisraéliten die weltlichen Völker beherrschen, das andere, wenn die weltlichen Völker sich selber beherrschen.

Die Rabbanan lehrten: Welche ist eine jerušalemische Münze? - David und Selomo auf der einen Seite und Jerušalem 103 auf der anderen Seite. Welche ist eine Abraham-Münze? - ein Greis und eine Greisin auf der einen Seite, ein Jüngling und eine Jungfrau auf der anderen Seite104.

^{92.} Wahrscheinlich Bar-Kochba (Koziba)-Münzen; identisch mit diesen sind jedenfalls auch die in der Tosephta erwähnten ממבעות מרוד (Revolutionsmünzen). Diese Münzen sind wahrscheinl, nach der Niederwerfung des Bar-Kochba-Aufstands seitens der römischen Regierung verrufen worden. 93. Nach der Erkl. Rsj.s gehören כוזביות ירושלמיות zusammen; vgl. auch Zuckermann, talmud. Münzen u. Gewichte p. 14. 95. Wenn es in manchen Provinzen noch im Verkehr ist. 94. Die nicht mehr im Verkehr sind. 96. Auch wenn ihn sein Weg nicht in die betreffende Provinz führt. 97. Wenn die Ausfuhr verboten ist. 98. Die Münzen werden da konfiszirt. 99. Man darf es also durch palästinensisches Geld nicht auslösen, obgleich der Eigentümer nach Jerusalem geht. 100. Wenn an der Grenze nach den ver-101. Während es oben heisst, dass man es in Palästina auf babyrufenen Münzen gesucht wird. lonische nicht dürfe. 102. Euphemistisch für: die Jisraéliten. 103. Die Münzen tragen diese Aufschriften. Auf manchen der in neuerer Zeit aufgefundenen jüd. Münzen (Šeqel) befinden sich die Buchstaben 70, die von den Numismatikern verschieden erklärt werden; möglicherweise sollen diese Buchstaben nach t.scher Auslegung שלמה דוד heissen. 104. Diese sollen Abraham u. Sara, Jichaq u. Ribaah sein.

Raba fragte R. Hisda. Wie ist es, wenn jem und seinem Nächsten auf eine Münze geborgt hat, und sie vergrössert worden ist? Dieser erwiderte: Er gebe ihm eine Münze, die jett im Verkehr ist. Jener ent- 5 gegnete Selbst wie ein Sieb ? Dieser erwiderte Jawol, Jener fragte: Und selbst wie eine Trita? Dieser erwiderte: Jawol. Die Früchte sind ja billiger geworden !? intolge der Münze billiger geworden, so wird es ihm abgezogen, und ist deren Preis gefallen, so wird es ihm nicht abgezogen. [Die Münze] ist ja aber als Metall im Wert gestiegen!? Vielmehr, man 15 verfahre wie R. Papa und R. Hona, Sohn R. Jehosuâs; sie befragten einen arabischen Münzbeamten und fanden eine Differenz von zehn zu acht

de Münze in das grosse Meer wirft, so ist er ersatzfrei, weil er zu ihm sagen kann: da liegt sie, wenn du willst, hole sie dir. Dies nur, wenn das Wasser klar ist, so dass man sie sehen kann, nicht aber, wenn בה למעמיה "דאמר רבה הרשו לאבין נהרג פא להירות רבה למעמיה "דאמר רבה הרשו לאבין נהרג es trübe ist und man sie nicht sehen kann. Ferner nur dann, wenn er sie hineingestossen hat, wenn er sie aber mit der Hand

מחסריה ומיהייב מת׳ || 77 M וחרשה. angefasst hat, so hat er sie geraubt und muss sie wieder zustellen. Raba wandte ein: Man darf es nicht auslösen durch Geld, das man nicht im Besitz hat; zum Beispiel, wenn man Geld in einer Burg oder auf dem Königsberg hat, oder wenn sein Geldbeutel ins Meer gefallen ist, so darf man es durch dieses nicht auslösen!? Rabba erwiderte: Anders verhält es sich beim Zehnt, da man [das Geld] bei der Hand haben muss, denn es heisst:"Nimm das Geld in deine Hand, was hierbei nicht der Fall ist.

Ferner sagte Rabba: Wenn jemand eine fremde Münze verwischt, so ist er frei, denn er hat ja nichts getan". Dies jedoch nur, wenn er sie mit einem Hammer glatt geschlagen hat, wenn er sie aber mit einer Feile abgefeilt hat, so hat er sie vermindert. Raba wandte ein: Hat jemand seinen Sklaven auf das Auge geschlagen und ihn blind, oder aufs Ohr und ihn taub gemacht hat, so wird er dadurch frei; wenn aber gegen das Auge und er nicht sieht, oder gegen das Ohr und er nicht hört, so wird er dadurch nicht freiⁿ³!? — Rabba vertritt hierbei seine Ansicht, denn Rabba

105. Wenn sie nachher in grösserer Form geprägt wird. 106. Wenn die Münze in dieser 107. Hohlmass, nach RsJ. 1/4 Kab; cf. Bd. iij S. 252 N. 94. 108. Da Grösse geprägt wird. 110. Das man für die neue Münze mehr Früchte erhält. 109. Die Differenz zogen sie ab. man nicht erreichen kann. 111. Dt. 14,25. 112. Er hat die Münze nicht reduzirt. 113. Auch wenn er den Sklaven aufs Ohr geschlagen hat, ist keine Beschädigung wahrzunehmen, dennoch wird der Sklave freigelassen.

בעא מיניה רכא מדרב חסדא המלוה את הבירו על המטבע והוסיפו עליו מהו אמר לו נותן לו משבע היוצא באותה שעה אמר ליה ואפילו כי נפיא אמר ליה אין אמר ליה אפילו כי תרטיא אמר ליה אין והא קא זילן פירי אמר רב אשי הזיגן אי 1988 מחמת מיבעא זיל מנביגן ליח ואי מחמת תרעא זיל לא מנכינן ליה והא קא שבה לענין נסכא אלא כי הא דרב פפא ורב הונא בריה דרב יהושי יכדי קובדא בזוזי דאגרדמים טיינא עד נשרה בתכניא: R. Asi crwiderte: Wir sehen nun, sind sie שמר לים חנדול פמר של חבירו לים חנדול מאי טעמא אמר הא מנח קמך אי בעית שקליה והני מילי בצלולין דקא חזי ליה אבל נכורין דלא קהזי ליה לא והני מילי דאדייה אדויי אבל שקליה בידיה מיגול גוליה השבה בעי מיעבד מתיב רבא אין כהללין על מעות שאינן ברשותו כיצד היו לו מעות בקסטרא או בהר המלך או שנפל כיסו לים הגדול אין מחללין אמר רבה שאני לענין מעשר ייי רבעינן מצוי בידך דרחמנא אמר וצרת הכסף בידך וליכא: ואמר רבה השף מטבע של הבירו פטור Rabba sagte: Wenn jemand eine frem- 20 מאי מעמא דהא לא "עבד ולא מידי והני מילי

> + M 72 | ייילין | 17 M 71 | שיער B 70 אמרב | VM 69 M 75 | מרים וטרסיה P 74 | מקרנס׳ וטרסיה M 73

> דמחייה בקורנסא וטרשיה אבל "שייפא בשופינא

אזנו"וחרשו עבד יוצא בהן לחירות כנגד עינו ואינו

רואה כנגד אזנו ואינו שומע אין עבד יוצא בהן

מהורי"הסריה מתיב רבא הכהו על עינו וסמאה על

שאי אפשר לחרישה כלא חכורה מפתא דדמא נפרת ליה באוניה: ואמר רבה הצורב אוון פהנו של חבירו פטיר מאי טעמא פרה כדקיימא קיימא דרא כבד ולא מידי "כולהו שוורים לאו לגבי מובה פנים יים ברובי ברובי ברובי מולים הוא מהואה ברובי במי המולו ברובי המולו המולו ברובי המולו המולו המולו המולו המולו ה השאת פשור בדיני אדם והייב בדיני שמים בהאכה הוא דלא מינכר היזיקה אכל צורם דמינכר היזיקה הכי נמי דמחיים בדיני אדם אמרי"הוא חדין דאפילו צרם פטור והא קא משמין לן דאפילו מלאכה דלא נאפר רבה השורן: יאפר בהו אפר היים בדיני שפים: יאפר רבה השורן: יאפר היים בדיני שפים: יאפר רבה השורן: שבורו של חבירו פבור"דאמר ליה ניירא כלאי בינך מתקים לה רמי בה המא היבי דמי אי דאיכא מום מחדי דידני מאי חוח בשנורא ליכתנו ליה שנורא מעליא ואי דליכא כחדי אנן מנא ידעינן אמר רבא במאמינו אמר רב דימי בר"הינוא הא דרבה "s über frei und dem himmlischen Gericht בודויקור ורבי שבעין וובנן וויא לובי שבעין דאבי والمال والمراب والمرابع المرابع المراب المال المرام والما وها المال والمال المالاد المالادام ال לה רב הונא בריה דרב יהושע אימר דשמעת ליה 320,320 שעיקרו ממון כדרבה דאמר רבה גזל חמין לפני הפסח ובא אחר ושרפו במועד פטור שהכל מצווים עליו לבערו לאחר הפסח מחלוקת רבי שמעון ורבנן לרבי שמעון דאמר דבר הגורם לממון כממון דמי 25 חיים לרבנן דאמרי דבר הגורם לממון לאו במבון я M S1 1 — В S0 8 M 79 7 + В 78 הא קט ל B 82 צורם M 83 שטרותוו ${
m M}$ שישא ${
m M}$

sagte, dass wenn jemand seinen Vater taub gemacht hat, er hingerichtet werde, weil Taubheit ohne Verletzung nicht möglich ist, denn ein Tropfen Bluts fiel ihm ins

Ferner sagte Rabba: Wenn jemand einer fremden Kuh das Ohr verletzt, so ist er frei, denn die Kuh existirt ja wie vorher, so dass er ihr eigentlich nichts ge-Altar bestimmt. Raba wandte ein: Wenn jemand das Entsündigungswasser oder die Entsündigungskuh"zur Arbeit verwendet, so ist er dem menschlichen Gericht gegengegenüber schuldig. Dies gilt also nur von der Arbeitsverwendung, weil der Schaden nicht kenntlich ist, wenn er aber das Ohr verletzt, wo der Schaden kenntlich ist, ist über schuldig!? - Ich will dir sagen, auch wenn er ihr das Ohr verletzt hat, ist er frei, nur will er folgendes lehren: selbst wegen der Arbeitsverwendung, die nicht kenntlich ist, ist er dem himmlischen Gericht gegenüber schuldig. Ferner sagte Rabba: Wenn jemand

fremde Schuldscheine verbrennt, so ist er

88 IK · · 778. 7 --- M 87 frei, weil er sagen kann: ich habe dir nur Papier verbrannt. Rami b. Hama wandte ein: In welchem Fall, sind Zeugen vorhanden, die den Inhalt des Schuldscheins kennen, so sollte man ihm doch einen neuen Schuldschein schreiben, und sind keine Zeugen vorhanden, woher wissen wir dies"!? Raba erwiderte: Wenn er ihm glaubt. R. Dimi b. Henana sagte: Ueber die Lehre Rabbas besteht ein Streit zwischen R. Simôn und den Rabbanan; nach R. Simôn, welcher sagt, was Geld verursacht", gelte als Geld, ist er ersatzpflichtig, und nach den Rabbanan, welche sagen, was Geld verursacht, gelte nicht als Geld, ist er nicht ersatzpflichtig. R. Hona, Sohn R. Jehošuâs, wandte ein: R. Simôn ist ja nur in dem Fall, wenn der Gegenstand an und für sich Geldwert hat, der Ansicht, dass das, was Geld verursacht, als Geld gelte, wie zum Beispiel bei der Lehre Rabbas, denn Rabba sagte: wenn jemand Gesäuertes vor dem Pesahfest geraubt und ein anderer es am Pesahfest verbrannt hat, so ist er frei, weil es jedem geboten ist, es vernichten; wenn aber nach dem Pesahfest, so besteht hierüber ein Streit zwischen R. Šimôn und den Rabbanan; nach R. Šimôn, welcher sagt, was Geld verursacht, gelte als Geld, ist er ersatzpflichtig, und nach den Rabbanan, welche sagen, was

^{114.} Auf die Körperverletzung der Eltern ist die Todesstrafe gesetzt. 115. Eine solche Verjetzung macht das Vieh zur Opferung ungeeignet. 116. Cf. Num. 19,2 ff. 117. Welchen Inhalts das verbrannte Papier war. 118. Cf. S. 262 N. 185.

Geld verm sacht, gelte nicht als Geld, ist er frei; sagte er dies etwa auch von einem Gegenstand, der an und für sich keinen Geldwert hat? Amemai sagte: Nach demgenigen, nach welchem man für die Veran- 5 lassung eines Schadens ersatzpflichtig ist, hat er den Betrag des Schuldscheins ou cisetzen, und nach demjenigen, nach welchem man wegen der Veranlassung eines Schadens nicht ersatzpflichtig ist, hat 10 er nur den Wert des Papiers zu ersetzen. Einst ereignete sich ein solcher Fall, da zwang Raphram den R. Aši Ersatz zu leisten, wie für einen Balken zu einem Bildwerk

GLSÄUERTES UND DAS PESAHFEST VER-STRICHEN IST &C., SO KANN ER ZU IHM SAGEN: DA HAST DU DAS DEINIGE. Wer ist der Autor, welcher sagt, dass man zur gentümerl zur Verfügung stellen könne? R. Hisda erwiderte: Es ist R. Jâgob, denn es wird gelehrt: Wenn ein Rind getötet hat, so ist, wenn es vor der Aburteilung verkauft worden ist, der Verkauf giltig,

אמימר מאן דדאין דינא דגרמי מגבי ביה דמי שטרא מעליא ומאן דלא דאין דינא דגרמי מגבי ביה דמי ניירא בעלמא הוה עובדא וכפייה רפרם לרב אשי "יאגבי ביה כי כשורא לצלמא: חמין ועבר על" הפסה ויכוין אומר לו הרי שלך לפנוך: מאן תנא אומרין באיסורי הנאה הרי שלך לפניך אמר רב חסדא רבי ינקב היא דתניא שור שהמית עד שלא נגבר דינו מכרו מכור חקדישו מוקדש שחטו בשרו ביותר ההזירו שומר לבעליו מוחזר משנגמר דינו מכרו אינו מכור הקדישו אינו מוקדש שחמו משרו אסור החזירו שומר לבעליו אינו מוחזר רבי אינקב אומר "את משנגמר דינו החזירו שומר לבעליו Bg.464 מוחזר מאי לאו בהא קמיפלגי דרבי יעקב סבר אומרין באיסורי הנאה הרי שלך לפניך ורבנן סברי 15 אין אומרין באיסורי הנאה הרי שלך לפניך אמר ליה רבה לא דכולי עלמא"אמריגן באיסורי הנאה הרי שלך לפניך דאם כן נפלגו בחמין בפסח אלא אמר "רבה הבא בגומרין דינו של שור שלא בפניו Nutzniessung verbotene Dinge [dem Ei-20 של שור של שור אין גומרין דינו של שור אין מיפלגי רכנן סברי אין גומרין דינו של שלא בפניו "דאמר ליה אי אייתיתיה ניחליה הוה מעריקנא ליה לאגמא השתא מסרתיה ביד מאן ארבא M 90 98 M ואגבייה כי כשר לצלמיה סברי אומרין - P 92 - ד. M דמצי א ל אי הוה איתיה ניהלי.

אכיר ממון בדבר שאין עיקרו ממון מי אפרינן אפיר אפירינן אפיר

geweiht worden ist, die Weihung giltig, geschlachtet worden ist, das Fleisch erlaubt, vom Hüter dem Eigentümer zurückgegeben worden ist, die Rückgabe giltig; wenn aber nach der Aburteilung, so ist, wenn es verkauft worden ist, der Verkauf ungiltig, geweiht worden ist, die Weihung ungiltig, geschlachtet worden ist, das Fleisch verboten, vom Hüter dem Eigentümer zurückgegeben worden ist, die Rückgabe ungiltig. R. Jâqob sagt, auch wenn es der Hüter dem Eigentümer nach der Aburteilung zurückgegeben hat, sei die Rückgabe giltig. Ihr Streit besteht wahrscheinlich in folgendem: R. Jâgob ist der Ansicht, man könne zur Nutzniessung verbotene Dinge [dem Eigentümer] zur Verfügung stellen, während die Rabbanan der Ansicht sind, man könne zur Nutzniessung verbotene Dinge [dem Eigentümer] nicht zur Verfügung stellen. Rabba erwiderte ihm: Nein, alle sind der Ansicht, man könne zur Nutzniessung verbotene Dinge [dem Eigentümer] zur Verfügung stellen, denn sonst würden sie ja hinsichtlich des Gesäuerten am Pesahfest¹²³ gestritten haben, vielmehr, sagte Rabba, streiten sie hierbei, ob man das Rind in seiner Abwesenheit aburteilen könne. Die Rabbanan sind der Ansicht, man könne das Rind in seiner Abwesenheit nicht aburteilen, somit kann [der Eigentümer] sagen: wenn du es mir zurückgegeben hättest, würde ich es aufs Feld entweichen lassen haben, nun aber

^{119.} Unter Veranlassung (גרמי) ist eine mittelbare Schädigung zu verstehen, die durch die Handlung selbst erfolgt, wie zBs. beim Verbrennen fremder Schuldscheine, während unter Verursachung (ברס) eine kausative Handlung zu verstehen ist, durch welche später eine Schädigung erfolgt ist, wie zBs. ob. S. 221 Z. 1 ff. 120. Er soll in seiner Jugend einen fremden Schuldschein verbrannt haben. 121. Stehende Redensart für vollständige Zahlung, ohne jeden Abzug, wie man auch zu einem Bildwerk 122. Die man erhalten hat, als sie zur Nutzniessung noch erlaubt den besten Balken aussucht. 123. Cf. S. 163 N. 163. waren.

דלא מצינא לאישתעויי דינא בחדיה ורבי יעקב סבר גומרין דינו של שור שלא בפניו דאמר ליה "מאי עבדי ליה": אשכחיה רב חסדא לרבה בר שמואל אמר ליה תנית מידי באיסורי הנאה אמר ז ליח אין תנינא וחשיב את הגולה מה תלמוד לומר 5.6.23 אשר גול יחויר בעין שגול מכאן אמרו גול ממבע 6781128 ונפסל פירות והרקיבו "יין והחמיין תרומה ונטמאת חמץ "ועבר עליו הפסח בהמה ונעבדה בה עבירה ושור עד שלא נגמר דינו אומר לו הרי שלך לפניך נמר דינו אין שמעת ליה דאמר עד שלא נגמר דינו אין Werbotenen? Dieser erwiderte: Jawol, fol-משנגמר דינו לא רבנן וקתני המין ועבר עליו הפסה אומר לו חרי שלך לפניך "אמר ליח אי משבחת מפנים להו לא תימא להו ולא מידי: פירות והרקיבו אומר לו הרי שלך לפניך והתגן פירות והרקיבו משלם כשעת הגזילה אמר רב פפא °כאן שהרקיבו כולן כאן שהרקיבו מקצתן:

תן לאומנין לתקן וקלקלו חייבין לשלם נתן לחרש [[|| שידה תיבה ומגדל לתקן וקלקל חייב לשלם והבנאי שקיבל עליו לסתור את הכותל ושיבר האבנים מצד אחר פטור ואם מחמת המכה חייב:

אנא א B 94 ליה דינא שלא + M 93 אנא א אנא א א פוף סוף חוה גמרי ליה דינא בפניו. א + אין תנינא עבדינן ליה (?) ס״ם מיגמר הוה גמרי M 97 ו - P 96 איו״ה M 95 ו היו״ה אליה לריניה שם לרבגן נמי אומרים באיסורי הגאה הרי שלך לפניך והאגן תגן פירות " 198 M + לק " 199 ושהוזק. B או שהזיקו. hast du mein Rind einem ausgeliefert, mit dem ich keinen Prozess führen kann; R. Jâgob aber ist der Ansicht, man könne das Rind auch in seiner Abwesenheit aburteilen, somit kann [der Hüter] sagen: ich habe ihm nichts getan".

R. Hisda traf einst Rabba b. Semuél und fragte ihn: Hast du etwas gelernt über [das Gesetz vom] zur Nutzniessung gendes habe ich gelernt: So soll er zurückerstatten das Geraubte, wozu heisst es: dis er geraubt hat? - im selben Zustand, wie er es geraubt hat. Hieraus folgerten sie, dass wenn jemand eine Münze geraubt hat und sie verrufen worden ist, Früchte, und sie verfault sind, Wein, und er sauer geworden ist, Hebe, und sie unrein geworden ist, Gesäuertes, und das Pesahfest ver-יבל מצר זה חויב לשלם היה סותר מצר זה ונבל strichen ist, ein Vieh, und mit ihm eine Sünde begangen worden ist, oder ein Rind bevor es abgeurteilt worden 120 ist, so kann er zu ihm sagen: da hast du das deinige. Diejenigen, welche sagen, nur bevor es abgeurteilt worden ist, nicht aber nachdem es abgeurteilt worden ist, sind ja die Rab-

banan und er lehrt, dass wenn er Gesäuertes [geraubt hat] und das Pesalifest verstrichen ist, er es ihm zur Verfügung stellen 127könne. Da sprach jener: Wenn du sie 128 triffst, so sage es ihnen nicht129.

«Früchte, und sie verfault sind &c. so kann er zu ihm sagen: da hast du das deinige. Es wird ja aber gelehrt, dass wenn er Früchte [geraubt hat] und sie verfault sind, er den Wert beim Rauben ersetzen müsse!? R. Papa erwiderte: Das eine, wenn sie vollständig verfault sind, das andere, wenn sie teilweise verfault sind.

ENN JEMAND HANDWERKERN ETWAS ZUR REPARATUR GEGEBEN HAT UND SIE ES VERDORBEN HABEN, SO SIND SIE ERSATZPFLICHTIG. WENN JEMAND EINEM SCHREINER EINEN KASTEN, EINE TRUHE ODER EINEN SCHREIN¹³⁰ZUR REPARATUR GE-GEBEN UND ER SIE VERDORBEN HAT, SO IST ER ERSATZPFLICHTIG. WENN EIN BAU-UNTERNEHMER ÜBERNOMMEN HAT, EINE WAND NIEDERZUREISSEN UND ER DIE STEI-NE ZERBROCHEN ODER SONST EINEN SCHADEN ANGFRICHTET HAT, SO IST ER ERSATZ-PFLICHTIG. WENN ER SIE AUF DER EINEN SEITE NIEDERGERISSEN HAT UND SIE NACH EINER ANDEREN SEITE GEFALLEN IST, SO IST ER FREI; WENN ABER INFOLGE EINES SCHLAGS, SO IST ER ERSATZPFLICHTIG.

^{124.} Zu seiner Aburteilung nichts beigetragen. 125. Lev. 5,23. 126. Und inzwischen abgeurteilt, also zur Nutzniessung verboten worden ist. 127. Demnach sind die Rabbanan ebenfalls der Ansicht, dass man zur Nutzniessung Verbotenes dem Eigentümer zur Verfügung stellen könne. 129. Dies widerspricht der obigen Erklärung RH.s, nach welcher die Rabbanan der Ansicht sind, man könne zur Nutzniessung verbotene Dinge dem Eigentümer nicht zur Verfügung 130. Eigentl. Turm, turmförmiger Schrein.

GEMARA, R. Asi sagte: Dies gilt nur von dem Fall, wenn er einem Schreiner einen Kasten, eine Truhe oder einen Schrein gegeben hat, um einen Nagel hincinzuschlagen und sie zerbrochen hat, wenn er aber einem Schreiner Holz gegeben hat, um einen Kasten, eine Truhe oder einen Schrein anzutertigen, und er daraus einen getertigt hat, und sie zerbrochen hat, so ist er fiei, weil der Handwerker den Mehrwert des Gegenstands erwirbt. Es wird gelehrt: Wenn jemand Handwerkern etwas gegeben hat und sie es verdorben haben, ושלא תאבר רישא שידה תיבה ומגדל אבל עצים לא so sind sie ersatzpflichtig; wahrscheinlich doch, wenn er ihnen Holz gegeben hat!? Nein, einen Kasten, eine Truhe oder einen Schrein. - Wenn er aber im Schlusssatz von einem Kasten, einer Truhe und 20 דאיבא שבהא ושמע מינה אומן קונה בשבה כלי einem Schrein lehrt, so spricht ja wahrscheinlich der Anfangsatz vom Holz!? — Ich will dir sagen, dies ist eine Erklärung: wenn jemand Handwerkern etwas zur Reparatur gegeben hat und sie es verdorben

גבירא. אמר רב אםי לא שנו אלא שנתן לחרש שידה תיכה ומגדל לנעין כהן מספר ונעין בהן 'מסמר ושיברן אבל נתן לחרש עצים לעשות שידה תיבה ומגדל ועשה מהן שידה תיבה ומגדל schlagen, und er einen Nagel hineinge- השיבהן פשור מאי שינמא אומן קונה בשבה כלי תכן נתן לאומנין 'וקלקלו הייבין לשלם מאי לאו דיהיב להו עצים לא שידה תיבה ומגדל הא מדקתני ביפא שידה תיבה ומגדל מכלל דרישא עצים אמרי פרושי קא מפרש לה כיצד נתן לאומנון לתקן וקלקלו Rasten, cine Truhe oder einen Schrein an- הייבין לשלם כגון שנתן לחרש שידה תיבה ומגדל הייבין לשלם כגון שנתן לחרש הכי נכי מכתברא דכיצד קתני דאי סלקא דעתך רישא עצים השתא אשמעינן עצים הייבין לשלם ולא אמרינן אומן קונה בשבה כלים שידה תיבה ומגדל בבניא אי כשום הא לא איריא תנא סיפא לגלויי רישא תנא כיפא שידה תיבה ומגדל מכלל דרישא נצים 180,100 הכי חייב לשלם לימא מסייע ליה הגותן צמר Fol.85 לצבינ 'והקדיהו יורה נותן לו דמי צמרו דמי צמרו אין דמי צמרו ושבחו לא 'לאו שחקדיחו לאחר נפילח אמר שמואל הכא במאי עסקינן כגון שהקדיהו יואין דו אלא + M 3 מהן דו אלא - M 2 M 1 ל M - ואפי הבי הלתקו — M 4 דמי עצים בלבד P 8 1 + B 7 חייבין לשלם או אבי קתני M 9 תנא עצים דמחייב לשלם 10 M + מאי.

haben, so sind sie ersatzpflichtig, wenn er zum Beispiel einem Schreiner einen Kasten, eine Truhe oder einen Schrein gegeben hat. Es ist auch einleuchtend, dass dies ein Beispiel ist, denn wenn man sagen wollte, der Anfangsatz spreche vom Holz, so wäre dies ja, wenn er sogar in dem Fall, wenn er Holz erhalten hat, ersatzpflichtig ist, und wir nicht sagen, der Handwerker erwerbe den Mehrwert des Gegenstands, von einem Kasten, einer Truhe und einem Schrein selbstverständlich!? - Wenn nur das, so ist dies kein Beweis, er lehrt den Schlußsatz zur Auslegung des Anfangsatzes: man könnte glauben, der Anfangsatz spreche von einem Kasten, einer Truhe oder einem Schrein, nicht aber gelte dies von dem Fall, wenn er ihm Holz gegeben hat, daher lehrt er im Schlußsatz von einem Kasten, einer Truhe und einem Schrein, damit man den Anfangsatz auf den Fall beziehe, wenn er ihm Holz gegeben hat, dennoch ist er ersatzpflichtig. Ihm wäre eine Stütze zu erbringen: Wenn jemand einem Färber Wolle übergeben und der Kessel¹³²sie verbrannt¹³³hat, so hat er ihm den Wert der Wolle zu ersetzen; also nur den Wert der Wolle, nicht aber den Wert der Wolle und den Mehrwert; wahrscheinlich doch in dem Fall, wenn sie nach dem Hineinwerfen verbrannt worden ist, wo schon ein Mehrwert vorhanden war, somit ist hieraus zu entnehmen, dass der Handwerker den Mehrwert des Gegenstands erwerbe. Semuél erwiderte: Hier wird von dem Fall gesprochen, wenn sie

^{131.} Nur das ihm übergebene Rohmaterial oder der reparaturbedürftige Gegenstand ist Eigentum des Auftraggebers, der Mehrwert nach der Anfertigung, bezw. die Reparatur ist bis zur Ablieferung Eigentum des Handwerkers u. er gilt seinem Auftraggeber gegenüber als Verkäufer. ohne Schuld des Färbers. 133. Der Hiph. des W.s קדה heisst nicht verbrennen im gewöhnl.

בשעת נפילה דליכא שבחא "אכל הקדיחו לאחר נפילה מאי נותן לו דמי צמרו ושבחו לימא שמואל לית ליה דרב אסי אמר לך שמואל הכא במאי עסקינן כגון דצמר וסמנין דבעל הבית "וצבע אגר ידיה הוא דשקיל אי הכי נותן לו דמי צמרו וכמנין der Wolle und den Mehrwert ersetzen, so-מיבעי ליה אלא שמואל דחויי קא מדחי ליה ™תא שמע "הנותן שליתו לאומן גמרו והודיעו אפילו מכאן 120 Bm. 112 ועד עשרה ימים אינו עובר עליו משום לא תלין נתנה 19.18 לו בחצי היום כיון ששקעה עליו החמה עובר עליו משום כל תלין ואי סלקא דעתך אומן קונה בשבה כלי"אמאי עובר משום בל תלין אמר רב מרי בריה דרב כהנא בגרדא דסרבלא דליכא שבהא סוף סוף למאי יהבה נהליה לרכוכי כיון דרככיה היינו שבהא לא צריכא דאגריה לבימשי בימשא במעתא מניקרא דלא הכירות ולמאי דכליק אדעתין מעיקרא דלא mehr, Šemuél wollte dies¹³⁵nur zurückwei-אגריה לביטשי מסייע ליה לרב ששת דבעו מיניה מרב ששת "קבלנות עובר עליו משום בל תלין או 1120 מרב אינו עובר ואמר להו רב ששת עובר לימא דרב ששת פליגא "אדרב אסי אמר "שמואל בר אחא פירים 20 bot:] שירים לי שירים "bot:] שירים לי שירים "bot:] שירים לי שירים "bot:] שירים "o.48" בשליהא לימא כתנאי נזמין וטבעות ואקדש לך כיון שעשאן מקודשת אומן קונה בשבח כלי M 12 אומן קונה בשבח לי M 11 ליה מיתיבי הנותן א 14 + השתא זבוני קא מזבין ליה M מיתיבי הנותן א 14 + M מיתיבי א M א 15 ביהליה 17 לימא + M א 15 ביהליה

שמי בר אבא · 18 M בריכא שבהא.

im Hineinwerfen verbrannt worden ist, wo ein Mehrwert nicht vorhanden war. - Demnach muss er, wenn sie nach dem Hineinwerfen verbrannt worden ist, ihm den Wert mit wäre anzunehmen, dass Šemuél nichts von der Lehre R. Asis halte. - Semuél kann erklären, hier werde von dem Fall gesprochen, wenn die Wolle und die Farben dem Eigentümer gehören, und der Färber nur den Lohn für seine Arbeit zu erhalten hat. – Demnach müsste es ja heissen, dass er ihm den Wert der Wolle und der Farben zu ersetzen habe!? - Vielsen. - Komm und höre: Wenn jemand einem Handwerker ein Gewand übergeben und dieser es angefertigt und ihm dies mitgeteilt hat, so begeht er nicht [das Verwenn er noch zehn Tage verstreichen blässt; hat er es ihm abgeliefert, so begeht er, sobald die Sonne untergeht, das Verbot des Uebernachtenlassens; wieso begeht er nun das Verbot des Uebernachtenlassens, wenn man sagen wollte, ein Handwerker erwer-

be den Mehrwert 138!? R. Mari, Sohn R. Kahanas, erwiderte: Hier wird von einem Kleiderwalker gesprochen, bei dem gar kein Mehrwert zugekommen ist. - Wozu gab er es ihm? - Um es weich zu machen. - Wenn er es weich gemacht hat, so besteht ja darin der Mehrwert!? - In dem Fall, wenn er ihn zum Walken gemietet hat, und zwar jeden Tritt gegen besondere Belohnung; dies ist also eine Miete130. Nach unsrer früheren Auffassung aber, wenn er ihn nicht zum Walken gemietet hat, wäre dies eine Stütze für R. Šešeth. Sie fragten nämlich R. Šešeth, ob man auch einem Akkordarbeiter gegenüber das Verbot des Uebernachtenlassens übertrete oder nicht, und R. Sešeth erwiderte ihnen, dass man es übertrete. Demnach wäre anzunehmen, dass R. Šešeth¹⁴⁰gegen R. Asi streite? Šemuél b. Aha erwiderte: Er spricht von einem Briefboten 141.

Es wäre anzunehmen, dass hierüber folgende Tannaím streiten: [Spricht sie zu ihm: Fertige mir Armbänder, Nasenringe und Fingerringe, und ich will dir ange-Sinn, wie von den Lexikographen erklärt wird, sondern den Gegenstand durch die ätzende Wirkung der Ingredienzen verderben, zBs. הקריה במלה versalzen udgl. 134. Dass der Handwerker den Mehrwert erwerbe. 135. Die Stütze aus der Mišnah; damit ist aber nicht gesagt, dass er gegen RA. streite. 136. Lev. 19,13. 137. Dem Lohnarbeiter muss sein Lohn am selben Tag, vor Sonnenuntergang ausgezahlt werden. 138. Er gilt ja nicht als Arbeiter, son-139. Er ist Lohnarbeiter u. hat für jeden Tritt seinen Lohn zu erhalten; der Mehrwert geht ihn nichts an. 140. Nach welchem er als Lohnarbeiter gilt. 141. Der übernommen hat, einen Brief zuzustellen; auch dieser ist Akkordarbeiter, jedoch ist hierbei kein Mehrwert vorhanden.

traut "sein, so ist sie, wenn er sie angefertigt hat, ihm angetraut - Worte R. Meirs; die Weisen sagen, sie sei nur dann angetraut, wenn sie ein Wertstück in die Hand bekommt Was ist nun unter Wertstück zu 5 verstehen, wollte man sagen, dieses Wertstück , demnach wäre R. Meir der Ansicht, dass auch dieses Wertstück nicht nötig sei, wodurch sollte sie denn angetraut 'werden!? Vielmehr ist unter Wertstück ein anderes 10 בשבח כלי אלא הכא בישנה לשבירות מתחילה zu verstehen. Sie glaubten, dass alle der Ansicht sind, der Arbeitslohn sei vom Beginn [der Arbeit] an bis zur Beendigung derselben fällig', und dass ferner alle der Ansicht sind, die Trauung durch ein Dar- 15 דרבי מאיר סבר המקדש במלוה מקודשת ורבנן lehn sei ungiltig, somit streiten sie wahrscheinlich, ob der Handwerker den Mehrwert erwerbe; R. Meir ist der Ansicht, der Handwerker erwerbe den Mehrwert des Gegenstands, während die Rabbanan der 20 יכקינן בגון שהוסיף לה גופך משלו רבי מאיר סבר Ansicht sind, der Handwerker erwerbe den Mehrwert des Gegenstands nicht. - Nein, alle sind der Ansicht, der Handwerker erwerbe den Mehrwert nicht, und hierbei streiten sie vielmehr, ob der Arbeitslohn

דברי רבי מאיר וחכמים אומרים אינה מקודשת עד שיניין כמון לידה כאו ממון אילימא אוהנ ממון מכלל דרכי מאיר סבר אותו ממון לא אלא במאי מקדשא אלא פשישא מאי ממון ממון אחר כברוח דבילי עלמא ישנה לשבירות מתחילה ועד סוף ודבולי עלמא המקדש במלוה אינה מקודשת מאי לאו באומן קונה בשכח כלי קמיפלגי דרכי מאיר סבר אומן קונה בשבה כלי ורבגן סברי אין אומן קונה בשבח כלי לא דכולי נילמא אין אומן קונה ועד סות קא מיפלגי רבי מאיר סבר "אין לשבירות אלא לכסוף ורכנן סברי"יש לשכירות פתחילה ועד סות ואי בעית אימא דכולי עלמא ישנה לשכירות מתחילה ועד סוף וחכא במקדש במלוח קמיפלגי . מברי המקדש במלוח אינה מקודשת "רכא אמר דכולי עלמא ישנה לשכירות מתחילה ועד פוף ידכולי עלמא המקדש במלוה אינה מקודשת ודכולי עלמא אין אומן קינה בשבה כלי אלא הכא במאי מלוה ופרושה "דעתה אפרושה ורבגן סברי מלוה מושה"דעתה אמלות ובפלוגתא דחני תנאי "דתניא

 \parallel א במי \parallel 19 א ביי (V כו) א ביי + M 19 א ביי + M 18 היה. M 23 ישנה M 22 (אי P) אינה M 21

vom Beginn bis zur Beendigung fällig ist; R. Meir ist der Ansicht, der Arbeitslohn sei erst bei Beendigung fällig, während die Rabbanan der Ansicht sind, der Arbeitslohn sei vom Beginn bis zur Beendigung fällig. Wenn du aber willst, sage ich: alle sind der Ansicht, der Arbeitslohn sei vom Beginn bis zur Beendigung fällig, und hierbei streiten sie über die Trauung durch ein Darlehn; R. Meir ist der Ansicht, die Trauung durch ein Darlehn sei giltig, während die Rabbanan der Ansicht sind, die Trauung durch ein Darlehn sei ungiltig. Raba erklärte: Alle sind der Ansicht, der Arbeitslohn sei vom Beginn bis zur Beendigung fällig, ferner sind alle der Ansicht, die Trauung durch ein Darlehn sei ungiltig, ferner sind alle der Ansicht, der Handwerker erwerbe den Mehrwert nicht, und hier streiten sie vielmehr über den Fall, wenn er etwas vom seinigen zugefügt hat146. R. Meir ist der Ansicht, bei einem Darlehn und einer Peruța¹⁴⁷ denke man an die Peruța, während die Rabbanan der Ansicht sind, bei einem Darlehn und einer Peruta denke man an das Darlehn. Sie führen also denselben Streit, wie die Autoren folgender Lehre:

Talmud Bd. VI 47

^{142.} Eine Frau wird dem Mann angetraut, wenn er ihr zu diesem Zweck einen Wertgegenstand gibt; hier wird von dem Fall gesprochen, wenn sie ihm das Material zur Anfertigung eines Gegenstands gibt u. mit dem von ihm zu beanspruchenden Arbeitslohn angetraut werden will. 143. Das sie ihm zur Anfertigung gegeben hat. 144. Sie muss ja von ihm etwas erhalten. 145. Mit jedem Hammerschlag ist der entsprechende Teil des Arbeitslohns fällig u. befindet sich als Darlehn im Besitz des Auftraggebers, u. da die Trauung mit einem Darlehn ungiltig ist, so muss RM. der Ansicht sein, dass der Mehrwert Eigentum des Handwerkers sei. 146. Zum von ihr gelieferten Material. 147. Kleinste Scheidemünze; diese allein ist zur Trauung ausreichend.

בשכר שעשיתי עמך אינה מקודשת בשכר שאעשה עמך מקודשת רבי נתן אומר בשכר שאעשה עמך אינה מקודשת וכל שכן בשכר שעשיתי עמך "ורכי יהודה הנשיא אומר באמת אמרו בין כשכר שעשיתי עמך ובין בשכר שאעשה עמך אינה מקודשת ואם הוסיף לה נופך משלו מקודשת מאי איכא בין תנא קמא לרכי נתן איכא בינייהו שכירות כין רכי נתן לרבי יהודה הנשיא איכא בינייהו מלוה ופרומה: אמר שמואל מכח אומן שקלקל חייב לשלם מזיק ושחם לו מכאן למה "ליה למימר מזיק הוא פושנ הוא אי אמר מזיק הוא הוה אמינא הני מילי היכא דקא עביד בשבר אבל "חיכא דקא עביד בחנם לא קמשמע לן פושע הוא איתיביה רב המא בר גוריא הדיום חייב ואם "נותן שכר בין הדיום בין אומן חייב אמר ליה לעכר מוהך "אתא ההוא מרבנן קא מותיב ליה אמר ליה "השתא שקלת מאי דשקל חברך קאמינא לבו אנא רבי מאיר וקאמריתו לי פושע הוא נעשה כאומר לו שהום לי מכאן ושהם שא M בשא M בישא א P בישא א P בישא א M בישא א P בישא א

את שקיל כדשקה חברך מים הא דייקיתו M 29

[Sagte er:] mit dem Lohn für die Arbeit, die ich für dich verrichtet habe, so ist sie nicht angetraut, wenn aber: mit dem Lohn für die Arbeit, die ich für dich verrichten werde, so ist sie angetraut". R. Nathan sagt: [sagte er:] mit dem Lohn für die Arbeit, die ich für dich verrichten werde, so ist sie nicht angetraut, und um so weniger, [wenn er sagte:] mit dem Lohn für die Ar-לי מכאן יוא נעשה כאומר לו שחום לי מכאן beit, die ich für dich verrichtet habe. R. Jehuda der Fürst sagte: in Wirklichkeit sagten sie, sie sei nicht angetraut, einerlei ob er gesagt hat: mit dem Lohn für die Arbeit, die ich für dich verrichtet habe, ים פמור מוכלה אומן בחמה למבה וניבלה אומן פמור oder: mit dem Lohn für die Arbeit, die ich für dich verrichten werde; wenn er aber etwas zugelegt hat, so ist die Trauung giltig. Zwischen dem ersten Tanna und R. Nathan besteht ein Unterschied hinsichtlich des מוק מולי שאני אומר מויק הוא Arbeitslohns ", und zwischen R. Nathan und R. Jehuda dem Fürsten besteht ein Unterschied hinsichtlich eines Darlehns und einer Peruta¹⁵⁰.

מלישנא מזיק. Semuél sagte: Wenn ein Schlächter von Beruf etwas verdorben shat, so ist er ersatzpflichtig, denn er ist ein Schädiger, ein Verschulder; es ist ebenso, als würde man bei ihm bestellt haben, an dieser Stelle zu schlachten, und er an einer anderen Stelle geschlachtet haben. — Wozu sagt er Schädiger und Verschulder? - Würde er nur Schädiger gesagt haben, so könnte man glauben, dies gelte nur von dem Fall, wenn er es gegen Bezahlung getan hat, nicht aber, wenn er es umsonst getan hat, daher heisst es auch Verschulder. R. Hama b. Gorja wandte gegen Semuél ein: Wenn jemand einem Schlächter ein Vieh zum Schlachten gegeben und er daraus Aas gemacht is hat, so ist er, wenn er Berufsschlächter ist, frei, wenn aber ein Laie, schuldig; hat jener ihm dafür bezahlt, so ist er ersatzpflichtig, einerlei ob er Berufsschlächter oder Laie ist!? Dieser erwiderte: Möge dein Hirn trübe werden. Darauf kam ein Jünger und erhob gegen ihn denselben Einwand; da erwiderte er: Jetzt hast du das, was dein Kollege erhalten hat; ich trage euch eine Lehre nach der Ansicht R. Meirs vor, und ihr kommt mir mit den Rabbanan; weshalb beachtet ihr nicht meine Worte genau, ich sagte: er ist ein Schädiger, ein Verschulder; es ist ebenso, als würde man bei ihm bestellt haben, an dieser Stelle zu schlachten und er an einer anderen Stelle geschlachtet haben, und der Autor dieser Auffas-

אתיא P 28

148. Im 1. Fall befindet sich der Arbeitslohn bei ihr als Darlehn, u. mit einem solchen kann sie nicht angetraut werden; im 2. Fall tritt die Trauung mit der Beendigung der Arbeit ein. dem ersten Autor ist er erst bei Beendigung fällig, nach RN. dagegen bei Beginn der Arbeit, somit gilt 150. Nach RN. ist die Trauung ungiltig, auch wenn er ihr der Arbeitslohn bei ihr als Darlehn. etwas zugelegt hat, da sie hauptsächlich an das Darlehn, den Arbeitslohn, denkt. das Schlachten des ihm übergebenen Viehs aus ungenügender Vorsicht nicht rituell verlaufen ist; das Tier gilt dann als Aas und ist zum Genuss verboten.

sung ist R. Meir, welcher sagt, er habe es aut sich zu nehmen. - Welche Lehre R. Meirs ist hier gemeint, wollte man sagen, folgende: wenn der Eigentümer [das Rind] mit dem Halfter angebunden und vor ihm s [die Tür] gehörig abgeschlossen hat, und es dennoch herausgekommen ist und Schaden angerichtet hat, so ist er, ob gewarnt oder ungewarnt, wie R. Meir sagt, ersatzpflichtig, so streiten sie ja hierbei über וחבמים אומרים פמור משרי מאיר אומר הייב בנזקן וחבמים אומרים פמור מ die Bedeutung des Schriftverses!". Wollte man sagen, folgende Lehre R. Meirs: Sie rot zu färben, und er sie sehwarz, sie schwarz zu färben, und er sie rot gefärbt hat, so muss er, wie R. Meir sagt, ihm den וה בר בר חנה"עובדא הוה קמיה דרבי יוחנן בבנישתא Wert der Wolle ersetzen, so hat er sie ihm ja mit den Händen verbrannt' !? mehr, es ist folgende Lehre R. Meirs: Wenn sein Krug zerbrochen ist und er ihn nicht fortgeschafft, sein Kamel gestürzt ist und 20 ניפולין פת ניפולין פת לנחתום ועשאו פת ניפולין er es nicht aufgerichtet hat, so ist er, wie R. Meir sagt, für den Schaden' ersatzpflichtig, und wie die Weisen sagen, dem menschlichen Gericht gegenüber frei und dem himmlischen Gericht gegenüber schuldig, und es ist uns bekannt, dass sie hierbei streiten, ob das Straucheln als Fahrlässigkeit gelte¹⁵⁰.

לו מכאן מאן"אית ליה האי סברא רבי מאיר דאמר "מבעי ליה למירמי אנפשיה"הי רבי מאיר אילימא ירבי מאיר (קלין סימן) דתגן קשרו בעליו במוסירה 6...45155 ונעל בפניו כראוי ויצא והזיק בין תם בין מועד חיים דברי רבי מאיר"התם בקראי פליגי אלא הא יים רבי מאיר דתנן לצבוע לו אדום וצבעו שהור שהור וצבעו אדום רבי מאיר אומר נותן לו דמי צמרו התם בידים קלאו מיניה אלא הא רבי מאיר דתנן נשברה כדו ולא סילקה נפלה גמלו ולא העמידה מדיני אדם וחייב בדיני שמים וקיימא לן דבנתקל פושנ הוא פליגי: אמר רבה בר בר הנה אמר רכי יוחנן מכח אומן שקלקל חייב ואפילו הוא אומן כמבחי צפורי ומי אמר רבי יוחנן הכי והאמר רבה דמעון "ואמר ליה זיל אייתי ראיה דממהית לתרנגולי ואפטרך לא קשיא"כאן בחנם "כאן בשכר כי הא דאמר רבי זירא הרוצה שיתהייב לו טבה יקדים לו דינר מיתיבי המוליך חמים למחון ולא לתתן ועשאן בחמה למבה וניכלה חייב מפני שהוא כנושא שכר "אימא מפני שהוא נושא שבר: ההוא מנרומתא דאתאי לקמיה דרב טרפיה ופטריה לטבה מלשלומי

וקאמריתו לי רבנן + M 32 איבעי M 31 + אומר תם חייב ומועד פטור + M $_{34}$ $_{\parallel}$ + B $_{33}$ m M 37 $m \parallel$ אברא ההוא גברא m + M 36 יר יוחנן + P 35 + P 35 לא תימא מפני שהוא כנ״ש אלא. + M 38

Rabba b. Bar-Hana sagte im Namen R. Johanans: Wenn ein Schlächter von Beruf etwas verdorben hat, so ist er ersatzpflichtig, selbst wenn er ein Meister ist, wie die Schlächter von Sepphoris. - Kann R. Johanan dies denn gesagt haben, Rabba b. Bar-Hana erzählte ja, dass einst ein solcher Fall im Lehrhaus zu Maôn vor R. Johanan kam, und er [zum Schlächter] sprach: geh, tritt den Beweis an, dass du im Hühnerschlachten bewährt bist, sodann werde ich dich [vom Ersatz] befreien!? - Das ist kein Einwand, das eine, wenn er es umsonst, und das andere, wenn er es für Bezahlung getan hat. So sagte auch R. Zera: Wünscht jemand, dass der Schlächter ihm ersatzpflichtig sei, so gebe er ihm vorher einen Denar. Man wandte ein: Wenn jemand [einem Müller] Weizen zum Mahlen gegeben und dieser ihn nicht angefeuchtet und daraus Kleie oder Schrotkleie gemacht hat, oder Mehl zu einem Bäcker, und dieser daraus brüchiges Brot gemacht hat, oder ein Vieh zum Schlächter, und dieser daraus Aas gemacht hat, so ist er ersatzpflichtig, weil er als bezahlt gilt!? - Lies: weil er bezahlt ist.

Einst wurde ein schräg durchschnittenes Vieh's vor Rabh gebracht, da erklärte er es als ungeniessbar und befreite den Schlächter von der Ersatzleistung. Als dar-

^{152.} RM. ist dieser Ansicht nicht etwa aus dem hier angegebenen Grund, sondern weil er dies aus der Schrift herausdeutet; cf. S. 164 Z. 24 ff. 153. Sc. wenn jemand einem Färber Wolle zum Färben 154. Er hat ja vorsätzlich gegen den Auftrag gehandelt. 155. Der durch gegeben hat. dies Hindernis auf der Strasse angerichtet worden ist. 156. Cf. S. 102 Z. 1 ff. 157. Dem Vieh war beim Schlachten nicht die vorschriftsmässige Stelle am Hals durchschnitten worden.

דמי פגעו ביה רב כהנא ורב אסי בההוא גברא אמרו ליה עביד בך רב תרתי מאי תרתי אילימא תרתני לנריעותא דאיבעי ליח לאבשורי כרבי יוסי 184.000 "בר יהודה "ומרפה כרבגן ואי גמי כרכגן דאיבעי ליה היובא למבחא ומי שרי למימר כי האי גונא Nachteil, denn erstens sollte er es als ge-והתניא" לבשינא לא יאכר אני סוכה וחבידי מחייבין ונה אבל מה אעשה שחבירי רבו עלי "ועל זה נאמר "הולך רביל מגלה כוד אלא תרתי למעליותא "דלא פינים אובלך ספק איסורא ומנעך מספק גזילה: איתמר תמראה דינר לשולחני ונמצא רץ תני חדא אומן פשור הדיום חייב ותניא אידך בין אומן בין הדיום חיים אמר רב פפא כי תניא אומן פמור כגון "דנכו ואפשור דלא צרובי למינמר בלל אלא במאי שני שעו בסיכתא הדתא⁴דההיא שעתא דנפק מתותי סיכתא: חהיא איתתא"דאחזיא דינרא לרבי חייא אמר לה מעליא הוא למחר אתאי לקמיה ואמרה ליה אחזיתיה ואמרו לי בישא הוא ולא קא נפיק לי אמר ליה לרב זיל חלפיה ניחלה ובתוב אפנקבי דין עסק ביש ומאי שנא"דנכו ואיסור דפטירי משום בינמר רבי הייא נמי לאו למינמר קא dich nicht zweifelhaft Verbotenes essen las-בעי רבי הייא לפנים משורת הדין הוא דעבד "בדתני רב יוסף והודעת להם וה "בית הייהם את" הדרך זו נכולות חסדים ילכו זו ביקוד חולים בה 1100 זו קבורה את המעשה זה הדין אשר יעשון"זו לפנים מרבען איבעי שרפה כרבנן איבעי M אין טרפה כרבנן איבעי M אונא M אין מרפה ברבנן איבעי יביר ביבר ביבר א הד הבור ביבר ביבר ביבר ביבר ביבר ביבר ביבר M ענבו M בנבו M ענעך מספק M אז בנבו M אז הולך M אז מנעך מספק M אז הולך Mבדקיים ההוא שין P 40 דרויא. M דארויה 14 M ה. P 49 ידבר ואברי P אבר M 4S אפינקביך

auf R. Kahana und R. Asi diesen Mann trafen, sprachen sie zu ihm: Rabh hat dir zweierlei angetan. Was ist unter zweierlei zu verstehen, wollte man sagen, zweierlei zum niessbar erklärt haben, nach R. Jose b. Jehuda, und er hat es als ungeniessbar erklärt, nach den Rabbanan, und zweitens sollte er, wenn er schon nach den Rabbanan 10 geurteilt hat, den Schlächter ersatzpflichtig gemacht haben, - wieso ist denn eine solche Bemerkung erlaubt, es wird ja gelehrt, dass [ein Richter] beim Fortgehen "nicht sagen dürfe: ich habe für frei gestimmt 15 und meine Genossen für schuldig, was konnte ich dafür, dass meine Genossen in der Mehrheit waren, und hierüber heisse es: "Terleumder ist, wer Geheimnisse verrat!? - Vielmehr, zweierlei zum Vorteil, er hat sen, und er hat dich vor zweifelhaft Geraubtem geschützt.

Es wurde gelehrt: Wenn jemand einem Wechsler einen Denar gezeigt hat und es sich herausstellt, dass es ein schlechter ist, so ist er, wie das Eine lehrt, wenn er Fachmann ist, frei, und wenn er Laie ist, ersatzpflichtig, und wie ein Anderes lehrt, einerlei ob er Fachmann oder Laie ist, ersatzpflich-

tig. R. Papa sagte: Das, was gelehrt wird, dass ein Fachmann frei sei, bezieht sich auf einen wie Danko oder Isor¹⁰¹, die sich nicht zu vergewissern brauchen. - Worin können sie irren? - Hinsichtlich einer neuen Prägung, die gerade in jener Stunde unter dem Prägestempel hervorkam 102.

Einst zeigte eine Frau R. Hija einen Denar, und er sagte ihr, er sei gut. Am folgenden Tag kam sie zu ihm und sprach: Ich zeigte ihn vor und man sagte mir, er sei schlecht; nun kann ich ihn nicht mehr ausgeben. Da sprach er zu Rabh: Geh, tausche ihn ihr um, und schreibe in mein Notizbuch: das war ein schlechtes Geschäft. - Danko und Isor sind wol aus dem Grund frei, weil sie sich nicht zu vergewissern brauchen, auch R. Hija brauchte sich ja nicht zu vergewissern!? — R. Hija blieb innerhalb der Rechtslinie 103. So lehrte R. Joseph: 104 Und belehre sie: ihren Lebensunterhalt 105; den Weg: Liebeswerke; dass sie gehen sollen: Krankenbesuch; auf diesem: die Bestattung; das Werk: das Recht, das sie üben sollen; innerhalb der Rechtslinie.

^{158.} Des Gerichtskollegiums. 159. Per. 11,13. 160. Und er ihn auf Grund seiner Erklärung angenommen hat. 161. Zwei bekannte, besonders tüchtige Geldwechsler. 162. Und die alte, von ihnen begutachtete, verrufen worden ist; dies konnten sie nicht wissen. 165. Einen Beruf; nach verzichtete zugunsten der Frau auf sein Recht. 164. Ex. 18,20. andr. Erkl. die Gesetzeskunde.

Res-Laqis zeigte einst R. Eleâzar einen Denar, und dieser sagte ihm, er sei gut; da sprach jener: Siehe, ich verlasse mich auf dich. Dieser entgegnete: Was willst du mit dem Verlassen sagen, wenn etwa, dass, wenn er sich als schlecht herausstellen sollte, ich ihn dir umtauschen müssen werde, so bist du es ja selbst, welcher sagte, derienige, welcher lehrt, man sei für die Veranlassung ersatzpflichtig, sei השתור שיתר את השמא מה שעשה עשוי וישלם R. Meir, und dies heisst ja wahrscheinlich: es ist R. Meir, und wir entscheiden nicht nach seiner Ansicht!? Jener erwiderte: Es ist R. Meir, und wir entscheiden auch nach seiner Ansicht. Welche Lehre R. Meirs וביים אלא הא רבי מאיר דתנן המסכך נפני על או אויים אלא הא רבי מאיר דתנן המסכך נפני על אויים אויים אלא הא רבי מאיר דתנן המסכך נפני על אויים אויים אלא הא רבי מאיר דתנן המסכך נפני על אויים אויים אלא הא רבי מאיר דתנן המסכך נפני על אויים אויים אלא הא רבי מאיר דתנן המסכך נפני על אויים אויים אויים אלא הא רבי מאיר דתנן המסכך נפני על אויים א ist hier gemeint, wollte man sagen folgende Lehre R. Meirs: wenn [der Richter] eine Entscheidung getroffen und dem Unrechthabenden Recht und dem Rechthabenden Unrecht gegeben hat, oder das 20 Reine als unrein und das Unreine als rein erklärt hat, so ist seine Entscheidung giltig und er muss aus seiner Tasche Ersatz leisten, so wurde ja hierzu gelehrt: R. Ileâ sagte im Namen Rabhs, dies gelte nur von dem Fall, wenn er mit der Hand von einem genommen und dem anderen gegeben" hat. Wollte man sagen, folgende Lehre R.

משורת הדין: ריש לקיש אחוי ליה דינרא לרבי אלטור אפר פעליא הוא אפר ליה הזי דעלך קא כבבינא אמר ליה כי "סמכת עלי מאי למימרא דאי משתכה בישא בעינא לאיחלופי לך והא את היא דאמרת רבי מאיר הוא דדאין דינא דנרמי הנרמי 80,080 מאי לאו רבי מאיר ולא סבירא לן בוותיה אמר ליה לא רבי מאיר וסבירא לן כוותיה הי רבי מאיר מיוו מאילימא "רבי מאיר "(דלס"פ סימן) דתנן "דן את מה הדיין זיבה את ההייב הייב את הוכאי ביכא את מביתו הא איתמר נילה אמר רבי אילנא אמר רב והוא שנשל ונתן ביד אלא הא רבי מאור דתנן לצבון לו אדום וצבעו שחור שחור וצבעו אדום רבי כאיר אומר נותן לו דמי צמרו התם קא עביד כבי תכואתו של חבירו הרי זה קידש וחייב התם נכי קא נכיד בידים אלא הא רבי פאיר "דתנן מוצית הברב שנפרצה "אימר לו נדור נפרצה אימר לי נדור נתייאש ממנה ולא נדרה ההי זה קידש Col.b וחייב באחריותו":

צמרו צבעו כאור אם השבח יתר על היצאה א נפיק מחריפנא M 52 א נפיק מחריפנא M 51 M 55 E 277 B 54 יית ניהדית והא 53 M -יָ- הא

יין צמיר לצבע והקדיהו יורה נותן לו דמי (iv)

אבא אר אלעא והוא ה 50 M – אלא...בידים ה 57 M רם רטיבבר גפנו דתנן 158 M באדרויתו 159 M הא B סט דתניא בים אומרים של 10 M אומרים אומרים - 10 M אומרים אומרים - 10 אומרים - 10 אומרים - 10 אומרים - 10 אומרים $_{\rm CO}$ M נתן $_{\rm CO}$ B מיציאה. $_{\rm CO}$ ההוצאה.

Meirs: Sie rot zu färben, und er sie schwarz, schwarz zu färben, und er sie rot gefärbt hat, so muss er, wie R. Meir sagt, ihm den Wert der Wolle ersetzen, so hat er dies ja mit Händen getan. Wollte man sagen, folgende Lehre R. Meirs: Wenn jemand mit seinem Weinstock das Getreide eines anderen bedeckt hat, so hat er es genussunfähig'' gemacht und er ist ersatzpflichtig, so hat er es ja auch hierbei mit Händen getan!? -Vielmehr, es ist folgende Lehre R. Meirs: Wenn der Zaun eines Weinbergs™durchbrochen wurde, so fordere ihn [sein Nachbar] zur Herstellung auf, wurde er wiederum durchbrochen, so fordere er ihn wiederum zur Herstellung auf; hat er sich davon losgesagt, und ihn nicht hergestellt, so hat er es egenussunfähig gemacht und ist ersatzpflichtig. TEENN JEMAND EINEM FÄRBER WOLLE [ZUM FÄRBEN] GEGEBEN HAT UND DER KES-SEL SIE VERDORBEN HAT, SO MUSS ER IHM DEN WERT DER WOLLE ERSET-ZEN; HAT ER SIE HÄSSLICH¹⁷² GEFÄRBT, SO BRAUCHT JENER IHM, WENN DER MEHR-

166. Und ebenso wenn er zur Bekräftigung seiner Entscheidung den von ihm als unrein erklärten Gegenstand mit Unreinem berührt, bezw. den als rein erklärten mit einem reinen berührt u. dadurch auch diesen unrein gemacht hat; dies ist also keine Veranlassung, sondern eine mit Händen angerichtete 167. In unmittelbarer Nähe eines Weinbergs dürfen keine Sämereien gesäet werden, sind solche gesäet worden, so sind sie zum Genuss verboten; cf. Bd. i S. 261 Z. 12 ff. ilin von einem Saatfeld trennt. 169. Das angrenzende Getreide. 170. Hierbei hat er die 172. Durch Verwen-171. Ohne direkte Schuld des Färbers. Schädigung nur veranlasst. dung von schlechter Farbe; also durch die direkte Schuld des Färbers.

נותן לו את"היצאה ואם"היצאה יתירה על השבח נותן לו את השבח "לצבוע לו אדום וצבעו שחור 1818,850 שחור וצבעו אדום רבי מאיר אומר נותן לו דמי צמרו רבי יהודה אומר אם השבח יתר על"היצאה נותן לו את"היצאה ואם"היצאה"יתירה על השבח נותן לו את השבח:

גמרא, מאי "כאור אמר רב נחמן אמר רבה בר"בר הנה כלכום מאי כלבום אמר"רבה בר שמואל "כפרא דודי: תנו רבנן חנותן עצים לחרש לעשות Fol.101 בסא נעשה מהן ספסל ספסל ספסל ועשה מהן כסא ועשה שהן בסא ועשה מהן בסא ועשה מהן בסא ועשה מהן בסא רבי מאיר אומר נותן לו דמי עציו רבי יהודה אומר אם השבח יתר על"חיצאה נותן לו את"היצאה ואם "היצאה יתירה על השבח נותן לו את השבה ומודה רבי מאיר "אם נתן עצים לחרש לעשות מהן כמא ים בכל נאה ועשה מהן כסא בעור ספסל נאה ועשה ספסל. ז' ZEN". בעור"אם חשבה יתר על"היצאה נותן לו"דמי"היצאה ואם"חיצאה יתירה על השבה נותן לו"דכי חשבה: איבעיא להו יש שבה סמנין על הצמר או אין שבה סמנין על הצמר היכי דמי אילימא דגזל סמנין ים lappen des Kessels" ודקינחו ותרנהו וצבע בהן תיפוק ליה"משום דקננהו 20 lappen des Essels". בשינוי לא צריכא "דגול סמנין שרויין וצבע בהי מאי יש שבח סמנין על גבי צמר "דאמר ליח הב לי סמנאי דשקלתינהו או דלמא אין שבח סמנין M 68 אבוה כלבוס M 67 ענור M 66 אבוה כלבוס P 65 M 71 | מהן + M 70 | בנותן M 69 | מהן א 71 73 הא קננ׳ M 72 את בגון | 75 M – ד.

WERT MEHR BETRÄGT ALS DIE AUSLAGEN, NUR DIE AUSLAGEN, UND WENN DIE AUS-LAGEN MEHR BETRAGEN ALS DER MEHR-WERT, NUR DEN MEHRWERT ZU ERSETZEN. SIE 173 IHM ROT ZU FÄRBEN, UND ER SIE SCHWARZ, SCHWARZ ZU FÄRBEN, UND ER SIE ROT GEFÄRBT HAT, SO MUSS ER IHM, WIE R. MEÍR SAGT, DEN WERT DER WOL-LE"ERSETZEN; R. JEHUDA SAGT, BETRÄGT GEN, SO BRAUCHT JENER IHM NUR DIE AUSLAGEN, UND BETRAGEN DIE AUSLAGEN MEHR ALS DER MEHRWERT, SO BRAUCHT ER IHM NUR DEN MEHRWERT ZU ERSET-

Was heisst hässlich? R. GEMARA. Nahman erwiderte im Namen des Rabba b. Bar-Hana: Kalbus. - Was ist Kalbus? Rabba b. Semuél erwiderte: Der Scheuer-

Die Rabbanan lehrten: Wenn jemand einem Tischler Holz gegeben, um daraus einen Stuhl zu fertigen, und er daraus eine Bank gefertigt hat, oder eine Bank zu fertigen, und er daraus einen Stuhl gefertigt hat, so muss er, wie R. Meir sagt, ihm den Wert seines Holzes177 ersetzen; R.

Jehuda sagt, beträgt der Mehrwert mehr als die Auslagen, so braucht jener ihm nur die Auslagen, und betragen die Auslagen mehr als der Mehrwert, so braucht er ihm nur den Mehrwert zu ersetzen. R. Meir gibt jedoch zu, dass wenn jemand einem Tischler Holz gegeben, um daraus einen schönen Stuhl zu fertigen, und er daraus einen hässlichen Stuhl gefertigt hat, eine schöne Bank zu fertigen, und er daraus eine hässliche Bank gefertigt hat, jener, wenn der Mehrwert mehr beträgt als die Auslagen, ihm nur die Auslagen, und wenn die Auslagen mehr betragen als der Mehrwert, ihm nur den Mehrwert zu ersetzen habe.

Sie fragten: Wird der Mehrwert der Wolle durch die Farbe berücksichtigt" oder nicht? - In welchem Fall, wollte man sagen, wenn jemand Farben geraubt, sie zerstossen, aufgelöst und mit diesen gefärbt "hat, so hat er sie ja durch die Aenderung erworben. - In dem Fall, wenn er aufgelöste Farbe geraubt und mit dieser gefärbt hat; wie ist es nun, wird der Mehrwert der Wolle durch die Farbe berücksichtigt, so dass [der Beraubte] sagen kann: gib mir meine Farbe, die du von mir genommen hast,

^{173.} Sc. wenn jemand einem Färber Wolle gegeben hat. 174. Da der Färber eine ganz andere Farbe gewählt hat, so geht die Wolle durch die Aenderung in seinen Besitz über. gilt als Massregelung des Färbers, obgleich er von rechtswegen nur den Wert der Wolle zu ersetzen hätte. 176. Dh. wenn er die Wolle mit dem Bodensatz des Färbekessels gefärbt, damit den Kessel ausgewischt hat. 177. Das Holz geht durch die Aenderung in seinen Besitz über. 178. Ob das Aussehen, die abstrakte Farbe, als konkreter Wertgegenstand betrachtet wird. 179. Seine eigne Wolle.

oder aber wird der Mehrwert der Wolle durch die Farbe nicht berücksichtigt, so dass jener erwidern kann: du hast nichts bei mir? Ich will dir sagen, wieso kann er, auch wenn man annehmen wollte, der 5 Mehrwert der Wolle durch die Farbe werde nicht berücksichtigt, zu ihm sagen: du hast nichts bei mir, dieser kann ihm ja erwidern: gib mir meine Farbe, die du vernichtet hast!? - Vielmehr, nach folgender יש שבח שבח לצמר יש שבח אוכון וקא מהדר ליה ניהליה לצמר יש שבח Richtung: wird der Mehrwert der Wolle durch die Farbe nicht berücksichtigt, somit muss er diesem Ersatz" zahlen, oder aber wird der Mehrwert der Wolle durch die Farbe berücksichtigt, somit kann er 15 zu ihm sagen: da hast du sie, nimm sie dir. Womit sollte er sie denn ablösen!? - Mit Seife. - Durch Seife kann man sie ja nur entfernen, nicht aber ablösen!? - Vielmehr, hier wird von dem Fall ge- יית לך גבאי "כלום תא שמע "בגד שצבעו בקליפו בקליפו מיים לית לך גבאי "כלום תא sprochen, wenn jemand von einem Wolle und Farbe geraubt, die Wolle mit der Farbe gefärbt und ihm die Wolle zurückgegeben hat; wird der Mehrwert der Wolle durch die Farbe berücksichtigt, somit hat er ihm die Farbe und die Wolle zurückgegeben, oder wird der Mehrwert der Wolle

של גבי הצמר "דאמר ליה לית לך גבאי ולא מידי אמרי ואי אין שבח סמנין על גבי צמר מי מצי אמר ליה לית לך גבאי ולא מידי נימא ליה הב לי סמנאי דאפסדתינהו אלא להך גיסא אין שבח סמנין על גבי הצמר ובעי שלומי ליה" או דלמא יש שבה סמנין על גבי צמר ואמר ליה הא מנחי קמך שקלינהו "שקלינהו במאי שקליה בצפון צפון עבורי מיעבר השבה לא עביד אלא הכא במאי עסקינן כנון דנזל צמר וסמנין דחד וצבעיה לההוא צמר שמנין על גבי"צמר וקא מחדר ליח סמנין וצמר או דרמא אין שכח סמנין על גבי צמר וצמר מחדר ליה סמנין לא מהדר ליה אמרי תיפוק ליה דאייקר ליה"ניהליה כדמי לא צריכא דזל ציבעא ואיבעית אימא כגון שצבע בהו קופא רבינא אמר הכא במאי מסקינן כגון דצמר "דחד וסמנין "דחד וקאתי קוף וצבעיה לההוא צמר בהנך סמנין יש שבח סמנין על גבי צמר דאמר ליח חב לי סמנאי דגבך נינחו א: דלמא אין שבה סמנין על גבי צמר ואמר ליה ערלה ידלק אלמא הזותא מילתא היא אמר רבא הנאה הנראה לעינים אסרה תורה דתניא ערלים "ביות" לא יאכל "אין לי אלא איסור אכילה מנין שלא Pes. 220 אל הב + M 78 מי...מידי M 77 ואמר M 76 ואמר לי סמנאי דאפסדתינהו | M 79 במאי שקיל להו בצפון

ניה' | 82 M דצבע בהן קופה | - M 81

ולא מידי תא M 84

שם חזותא. אותא.

durch die Farbe nicht berücksichtigt, somit hat er ihm nur die Wolle und nicht die Farbe zurückgegeben? - Ich will dir sagen, es ist ja zu berücksichtigen, dass er den Wert [der Wolle] erhöht hat. — In dem Fall, wenn gefärbte [Wolle] im Preis gefallen ist. Wenn du aber willst, sage ich: wenn er damit einen Affen gefärbt™hat. Rabina erklärte: Hier wird von dem Fall gesprochen, wenn die Wolle einem und die Farbe einem anderen gehören und ein Affe¹⁰² gekommen und die Wolle mit der Farbe gefärbt hat; wird der Mehrwert der Wolle durch die Farbe berücksichtigt, somit kann er zu ihm sagen: gib mir die Farbe zurück, die ich bei dir habe, oder aber wird der Mehrwert der Wolle durch die Farbe nicht berücksichtigt, somit kann dieser erwidern: du hast bei mir nichts183. — Komm und höre: Wenn ein Gewand mit Schalen von Ungeweihtem¹⁸⁴ gefärbt worden ist, so muss es verbrannt werden; hieraus also, dass das Aussehen von Bedeutung ist. Raba erwiderte: Hierbei hat die Gesetzlehre selbst den Nutzen, der nur mit den Augen wahrzunehmen ist, verboten. Denn es wird gelehrt: 185 Sie sind ungeweiht, sie dürfen nicht gegessen werden; ich weiss also nur, dass

^{180.} Für die vernichteten Farben. 181. Der durch das Färben an Wert nicht zugenommen hat; wenn er den Affen u. die Farbe von einem geraubt hat. 182. Er selbst hat die Farben nicht verbraucht. 183. Hier wird überhaupt nicht vom Raub gesprochen, sondern wenn ein Affe, an den keine Entschädigungsansprüche gestellt werden können, fremde Wolle mit fremder Farbe gefärbt hat. 184. Baumfrüchte sind in den ersten 3 Jahren zur Nutzniessung verboten; im 4. Jahr werden sie geweiht u. erst im 5. Jahr dürfen sie unbeschränkt gegessen werden; cf. Lev. 19,23ff. 185. Lev. 19,23.

יהנה ממנו ולא יצבע"ולא ידליק בו את הנר תלמוד לומר "וערלתם ערלתו את פריו ערלים לא יאכל 19,23 לומר לרבות את כולם תא שמע בגד שצבעו בקליפי שביעית ידלק "שאני התם דאמר קרא "תחיח 67 colb בהויתה תהא: "רבא רמי תנן בגד שצבעו בקליפי ערלה ידלק אלמא חזותא מילתא היא ורמינהי רביעית דם שנבלעה בבית הבית טמא ואמרי לה Nid.62^b הבית מהור ולא פליגי הא בכלים דהוו מעיקרא הא בכלים דאתו לבסוף נבלעה בכסות "רואין אם יוצא ממנה רביעית דב שמאה worden ist, so muss es verbrannt werden. ואם לאו מהורה אמר רב כהנא מקולי רביעיות שנו כאן בדם תבוסה דרבנן: רבא רמי תנן °ממין השנו כאן "הצובעין ספיחי "סטים וקוצה יש להן שביעית" ולדמיהן שביעית יש להן ביעור ולדמיהן ביעור "עלי קנים ועלי גפנים שגיבבן בחבה על פני חשרה sol.40° לקטן לאכילה יש בהן משום קדושת שביעית לעצים אין כהן משום קדושת שביעית ומשני אמר קרא לאכלה במי שהנאתו וביעורו שוין יצאו עצים 1.25.6

אלמא הזותא + M 88 אגוזי | M 87 אלמא הזותא + B 86 אנוזי + B 80 אנוזי + B 80 אנוזי + B 80 אלמא הזותא + B 80 אווע א אווי + B 80 אנוזי + B 80 אלמא הזוא אווי + B 80 אנוזי + B 80 אלמא הזותא אווי + B 80 אלמא הזותא הצבועין | P 94 סטים | B 93 בחבא | P 94 לאכילה. sich da von früher her befinden, und das andere gilt von Geräten, die nachher hereingebracht worden sind. Ist es von einen Gewand aufgesogen worden, so ist es, wenn beim Waschen des Gewands ein Viertellog Blut herauskommen würde, unrein, wenn

nur rabbanitisch [verunreinigend] ist.

Raba wies auf einen Widerspruch hin: Es wird gelehrt: von den Farbepflanzen: Isatis und Qoça¹⁹⁵; bei diesen sowie bei ihrem Erlös hat das Gesetz vom Siebentjahr statt, ebenso hat bei diesen und bei ihrem Erlös das Gesetz von der Fortschaffung statt; demnach erstreckt sich die Heiligkeit des Siebentjahrs auch auf das Holz, und dem widersprechend wird gelehrt: wenn man Blätter von Weiden und Weinstöcken auf dem Feld aufgeschobert hat, so sind sie, falls man sie zum Essen eingesammelt hat, der Heiligkeit des Siebentjahrs unterworfen, und falls man sie als Brennholz eingesammelt hat, nicht der Heiligkeit des Siebentjahrs unterworfen!? Er erklärte es auch: die Schrift sagt: 197 zum Essen, nur wenn der Nutzen und die Vernichtung zu-

186. Die Früchte des Siebent- oder Brachjahrs sind Freigut; sie dürfen nur gegessen, aber nicht zu anderen Zwecken verwendet oder gehandelt werden; cf. Lev. 25,2 ff. 187. Lev. 25,7. einem Toten; ein solches Quantum verunreinigt levitisch, wie jedes andere Glied von einem Leichnam, alles, was sich mit ihm gemeinsam in einem Raum befindet. 189. Dh. was sich im Haus befindet; das Haus selbst ist nicht verunreinigungsfähig. 190. Nachdem das Blut schon aufgesogen war; 191. Und in einen geschlossenen Raum gebracht werden. also mehr aufgesogen haben. 193. Obgleich das Viertellog Blut am Gewand noch zu sehen ist. 194. Das Blut von einem Sterbenden, das zur Hälfte vor u. zur Hälfte nach seinem Tod abgeflossen ist; 195. Gewöhnl. mit Krapp übersetzt. 196. Sobald die Siebentjahrsfrüchte auf dem Feld nicht mehr vorhanden sind, müssen auch die Vorräte fortgeschafft werden; cf. Bd. i S. 277 Z. 9ff. 197. Lev. 25,6.

sie nicht gegessen werden dürfen, woher, dass man von ihnen keinen Nutzen haben, sie weder zum Färben noch zum Brennen in einer Leuchte verwenden darf? - es heisst: Ihr sollt sie, die Früchte, als ungeweiht verrufen, sie sind ungeweiht, sie dürfen nicht gegessen werden; dies schliesst alles ein. -Komm und höre: Wenn ein Gewand mit Schalen von Siebentjahrsfrüchten 186 gefärbt - Anders ist es hierbei, die Schrift sagt: 187 sein, sie verbleiben bei ihrem sein.

Raba wies auf einen Widerspruch hin: Es wird gelehrt, dass wenn ein Gewand הינית ורמינהי שבועית שבינית ורמינהי mit Schalen von Ungeweihtem gefärbt worden ist, es verbrannt werden müsse, demnach ist das Aussehen von Bedeutung, und dem widersprechend wird gelehrt: wenn ein Viertellog Blutissin einem Haus aufgesogen wurde, so ist das Haus "unrein; manche sagen, es sei rein. Sie streiten aber nicht, denn das eine gilt von Geräten, die aber nicht, rein 103!? R. Kahana erwiedert: Diese Lehre gehört zu den Erleichterungen hinsichtlich des Viertellogs [Bluts], denn hier wird vom Zuckungsblut¹⁹⁴gesprochen, das sammentreffen ', ausgenommen ist [die Verwendung als] Brennholz, wobei der Nutzen erst nach der Vernichtung eintritt '. Es gibt ja aber auch Fackelholz, bei dem der Nutzen und die Vernichtung zusam- 5 mentreffen? Raba erwiderte: Gewöhnlich ist das Holz zum Heizen bestimmt.

R. Kahana sagte: Ueber die gewöhnliche Bestimmung des Holzes zum Heizen besteht ein Streit von Tannaim; denn 10 אחר שוין יצאו משרה וכבוסה שהנאתן אחר es wird gelehrt: Man darf Siebentjahrsfrüchte nicht zu Einweich- oder Waschlauge benutzen; R. Jose sagt, man dürfe Siebenjahrsfrüchte zu Einweich- und Waschlauge benutzen. Was ist der Grund der ולא לאכלה לאכלה לאכלה לאכלה לאכלה ולא Rabbanan? Die Schrift sagt: zum Essen, nicht aber zu Einweichlauge, zum Essen, nicht aber zu Waschlauge. R. Jose aber erklärt: Die Schrift sagt: für euch, für alle eure Bedürfnisse. Und die Rabbanan, 20 ילא לוילוק לאכלה ולא לעשות ממנה אפיקטויוין es heisst ja für euch!? Für eure [Bedürfnissel, die dem Essen gleichen, wenn der Nutzen und die Vernichtung zusammentreffen, ausgenommen sind Einweich- und Waschlauge, bei denen der Nutzen erst 25 אמר בשלמא ממר ביוסף לאפיה אמר ביוסף לאפיה אמר בשלמא ברבי יהודה "אהדרינהו רב יוסף לאפיה אמר בשלמא nach der Vernichtung eintrifft. - Und R. Jose, es heisst ja zum Essen!? - Er kann dir erwidern: dies ist für folgende Lehre nötig: Zum Essen, nicht aber zu einem

שהנאתן אחר ביעורן והא איכא עצים דמשהן הסקה להסקה וביעורן שוין אמר רבא סתם עצים להסקה הן עומדין: אמר רב בהנא ועצים להסקה"תנאי היא דתניא "אין מוסרין פירות שביעית לא למשרה ולא לכבוסה ורבי יוסי אומר נותנין פירות שבינית לתוך המשרה ולתוך הכבוסה מאי טעמא דרבגן אמר קרא לאכלה ולא למשרה לאכלה ולא לכבוסה נרבי יוםי אומר אמר קרא לכם "לכל צרכיכם ורבגן נמי חבתים לכם"לכם דומיא דלאכלה במי שהנאתו ביעורן ורבי יוסי גמי הכתיב לאכלה אמר לך ההוא מיבעי ליה 'לכדתניא דתניא לאכלה ולא למלוגמא אתה אומר לאכלה ולא למלוגמא או אינו אלא "לאכלה ולא לכבוסה כשהוא אומר לכם הרי כבוסה ימלוגמא ומה ראית לרבות 'הכבוסה ולהוציא את המלוגמא מרכה אני את הככוסה ששוח בכל אדם ימוציא אני את המלוגמא שאינו שוה בכל אדם במאן אולא הא'דתניא לאכלה ולא למלוגמא לאכלה במאן כרכי יוסי דאי כרבגן 'איכא גמי משרח וכבוסח: ארבי יהודה אומר אם השבח כו': (סימן סב"ן) 'יתיב רב יוסף אחוריה דרבי אבא קמיה דרב הוגא ויתיב רב הונא וקאמר הלכה כרבי יהושע בן קרחה והלכח

א בכל הענין) P 96 לכביסה (ובכי ם בכל הענין) + M 95 אמרי + M אוי + 99 אמרי + אמרי + 99 אמרי + אמרי m M 3 את + m M 2 את כדתניא מלוגמא למלוגמא 1 דתנו רבנן M 4 האיכא.

Pflaster. Du erklärst: zum Essen, nicht aber zu einem Pflaster, vielleicht ist dem nicht so, sondern: zum Essen, nicht aber zu Waschlauge!? [Die Worte] für euch schliessen ja Waschlauge ein, somit sind [die Worte] zum Essen zu erklären: zum Essen, nicht aber zu einem Pflaster. - Was veranlasst dich, die Waschlauge einzuschliessen und das Pflaster auszuschliessen!? - Ich schliesse die Waschlauge ein, weil sie für jeden Menschen verwendbar ist, und ich schliesse das Pflaster aus, weil es nicht für jeden Menschen verwendbar ist201. - Wessen Ansicht vertritt folgende Lehre: Zum Essen, nicht aber zu einem Pflaster, zum Essen, nicht aber zum Sprengen, zum Essen, nicht aber daraus ein Brechmittel zu bereiten? — die des R. Jose, denn nach den Rabbanan wären ja auch Einweich- und Waschlauge mitzuzählen.

R. JEHUDA SAGT, BETRÄGT DER MEHRWERT &C. R. Joseph sass vor R. Hona hinter R. Abba, und R. Hona sass und trug vor: Die Halakha ist nach R. Jehošuâ b. Qorha und die Halakha ist nach R. Jehuda zu entscheiden. Da wandte R. Joseph das Gesicht weg und sprach: Allerdings ist es nötig zu sagen, dass die Ha-

Ta mud 80. VI

^{198.} Wie dies beim Essen der Fall ist. 199. Dagegen treten beim Färben der Nutzen u. die Vernichtung der Wurzel gleichzeitig ein. 200. Ob die Heiligkeit des Siebentjahrs sich auch auf Sträucher erstreckt, die man nicht zum Heizen, sondern zu anderen Zwecken, als Anzünde- od. Fackelholz verwendet. 201. Sondern nur für Kranke.

רבי יהושע בן קרחה אצטריך סלקא דעתך אמינא יחיד ורבים חלכה כרבים קמשמע לן הלכה כיחיד 1949. רבי יהושע בן קרהה מאי היא דתניא רבי יהושע 🔐 בן קרחה אומר מלוה בשטר אין נפרעין מהן מלוח 🖦 ז על פה נפרעין מהן מפני שהוא כמציל מידם אלא הבי הלכה כרבי יהודה למה לי מחלוקת ואחר כך כתם 🕬 היא "ומהלוקת ואחר כך סתם חלכה כסתם מהלוקת 2500 בבבא קמא "לצבוע ל: אדום וצבעו שחור שחור בבבא וצבעו אדום רבי מאיר אומר נותן לו דמי צמרו 10 רבי יהודה אומר אם השכח יתר על היצאה נותן לו את "היצאה ואם "היצאה יתירה על השבח נותן לו את השבח וסתם כבכא מציעא דתנן כל המשנה 🐩 ידו על התחתונה וכל החיזר בו ידו על התחתונה ורב הונא אצטריך סלקא דעתך אטינא אין סדר למשנה וסתם ואחר כך מחלוקת הוא ורב יוסף אי חכי כל מחלוקת ואחר כך 'סתמא נימא אין סדר למשנה וסתם ואחר כך מחלוקת היא ורב חונא כי לא אמרינן אין סדר למשנה בחדא מסכתא אבל בתרי "מסכתות אמריגן ורב יוסף כולה נזיקין חדא גבי הלכתא פסיקתא כל המשנה ידו על התהתונה וכל החוזר בו ידו על התחתונה: תנו רבנן הנותן מעות לשלוחו "ליקה "לו חמים ולקה מהם שעורים כסות שעורים ולקח"מהם המים תניא הדא אם פחתו פהתו

87 B 7 B 6 היציאה ר' יהורה הא דאמרן 🕂 М 5 8 M סתם | 9 M מסכתי תני | M 11 בהן M 10 בהן M חט׳ | 12 M בהן חטין תני.

lakha nach R. Jehošuâ b. Qorha zu entscheiden sei, denn man könnte glauben, dass bei diesem Streit zwischen einem einzelnen und einer Mehrheit die Halakha nach der Mehrheit zu entscheiden sei, so lehrt er uns, dass die Halakha nach dem einzelnen zu entscheiden sei. - Welche Lehre des R. Jehošuâ b. Qorha ist hier gemeint? — Es wird gelehrt: R. Jehošuâ b. Qorha sagt, ein Darlehn auf einen Schuldschein dürfe man von ihnen202 nicht einziehen und ein Darlehn auf Wort dürfe man von ihnen wol einziehen, weil es ebenso ist, als würde man es aus ihrer Hand ret-15 ten. – Wozu aber braucht er zu sagen, dass die Halakha nach R. Jehuda zu entscheiden sei, auf diesen Streit folgt ja eine anonyme Lehre, und wenn auf einen Streit eine anonyme Lehre folgt, so ist die בתני לה "דקתני לים מטום "דקתני לה Halakha nach der anonymen Lehre zu entscheiden!? Der Streit befindet sich in Baba-Qamma: sie ihm rot zu färben, und er sie schwarz, schwarz zu färben, und er sie rot gefärbt hat, so muss er ihm, wie R. Meir sagt, den Wert der Wolle ersetzen; R. Jehuda sagt, beträgt der Mehrwert mehr als die Auslagen, so braucht jener ihm nur

die Auslagen, und betragen die Auslagen mehr als der Mehrwert, so braucht er ihm nur den Mehrwert zu ersetzen, und darauf folgt in Baba-Meçiâ eine anonyme Lehre: wer abändert, hat die Unterhand, und wer zurücktritt, hat die Unterhand!? - Und R. Hona!? - Dies ist nötig, man könnte glauben, dass, da es in der Mišnah keine Reihenfolge gibt, hierbei der Streit auf die anonyme Lehre folge. — Und R. Joseph!? - Demnach könnte man überall, wo auf einen Streit eine anonyme Lehre folgt, sagen, in der Misnah gebe es keine Reihenfolge, und der Streit folge auf die anonyme Lehre. - Und R. Hona!? -- Nur wenn beides in einem Traktat vorkommt, sagen wir nicht: in der Misnah gebe es keine Reihenfolge, wenn es aber in zwei verschiedenen Traktaten vorkommt, sagen wir es wol. — Und R. Joseph!? — Die ganze Sektion von den Schädigungen gilt als ein Traktat. Wenn du aber willst, sage ich: weil sich diese Lehre neben einer festgesetzten Lehre befindet: wer abändert, hat die Unterhand, und wer zurücktritt, hat die Unterhand²⁰³.

Die Rabbanan lehrten: Wenn jemand seinem Boten Geld gegeben hat, um für ihn Weizen zu kaufen204, und er dafür Gerste gekauft hat, oder um Gerste zu kaufen, und er dafür Weizen gekauft hat, so ist, wie das Eine lehrt, wenn Verlust vorhanden ist, es sein Verlust, und wenn Gewinn vorhanden ist, es sein Gewinn, und

^{202.} Den Nichtjuden an ihrem Festtag; cf. Bd. vij S. 795 Z. 1 ff. 203. Diese Lehre ist auf jeden Fall entscheidend, einerlei, ob sie vor od. nach dem Streit gelehrt worden ist. Gewinn soll dann geteilt werden.

wie ein Anderes lehrt, wenn Verlust vorhanden ist, es sein Verlust, und wenn Gewinn vorhanden iet, der Gewinn zu teilen? R. Johanan erwiderte: Dies ist kein Einwand, denn die eine [Lehre] vertritt 5 die Ansieht R. Meirs, und die andere vertritt die Ansieht R. Jehudas. Die eine vertritt die Ansicht R. Meirs, welcher sagt, ein Gegenstand werde durch die Aende-die Ansicht R. Jehudas, welcher sagt, ein Gegenstand werde durch die Aenderung nicht erworben . R. Eleâzar wandte ein: Wieso denn, vielleicht ist R. Meir dieser Ansicht nur hinsichtlich eines Gegenstands, ונצמו אין לו"בבסות אשתו ולא בכסות בניו ולא der an und für sich gebraucht wird, nicht aber, wenn er zum Handel verwandt wird!? Vielmehr, sagte R. Eleâzar, vertreten beide die Ansicht R. Meirs, dennoch besteht hier kein Widerspruch, denn die eine spricht 20 רבי אבא"לא כל המקדיש נכסיו אין דעתו על בסות von dem Fall, wenn er [das Getreide] zum Essen und das andere, wenn er es zum Handel nötig hatte. Im Westen lachten sie über die Auslegung R. Johanans: wer hat, nach der Ansicht R. Jehudas, es denn dem Besitzer des Weizens mitgeteilt, dass

לן ואם הותירו הותירו לו"יתני הדא אם פהתו פהתו לו ואם הותירו הותירו לאמצין אמר רבי יוהגן לא כשיא הא רבי מאיר הא רבי יהודה הא רבי מאיר דאמר שינוי קונה והא רבי יהודה דאמר שינוי אינו קונה מתקוף לה רבי אלעזר ממאי דלמא עד כאן רא קאמר רבי מאיד אלא במידי דהזי ליה לניפיה אבל לכחורה לא אמר אלא אמר רבי אלעזר הא והא רבי מאיר ולא קשיא כאן לאכילה כאן לסהורה מחבו עלה במערבא לרבי יוחנן אליבא דרבי יחודה מתקיף לה רב שמואל בר ססרטי אי חכי אפילו חשין וחשין נמי "לא אמר רבי אבהו שאני חשין וחטין "דשליהותיה קא עביד וכי בעל הבית דמי תדע דתנן אחד המקדיש "נכסיו ואחד המעריך את בצבע שצבע לשמן ולא בסנדלים חדשים שלקחן לשמן ואמאי לימא הכא נמי מי הודיעו לצבע שיקנה צבעו לאשה אלא לאו משום דאמרינן שליהותיה קא עביד וכיד בעל הבית דמי אמר

אידך B 14 בשינוי M 15 בשינוי M 13 16 M לא קני להו בשינוי 17 M + התם מי הוריעו אמר 🕺 19 או כיון דשליהות׳ דידיה קעביד כי דבעל 🧎 את | 1 M 22 היין לימא | את + M 21 היין לימא | רשליי. B + דשליחותיה קא עביר וכיד אשתו דמי הכא P 23 נמו. M כיון דשליהות׳ דידיה קעביד כי דבעל " M 24 לא.

er seinen Weizen an den Eigentümer des Gelds abgetreten haben sollte28!? R. Semuél b. Sasrati²⁰⁰ wandte ein: Demnach sollte er es ja auch in dem Fall nicht erwerben, wenn [er ihn beauftragt hat,] Weizen [zu kaufen,] und er Weizen [gekauft hat]!? R. Abahu erwiderte: Anders ist es, wenn [er beauftragt ist,] Weizen [zu kaufen,] und er Weizen [gekauft hat], denn er handelte im Auftrag des Eigentümers und gleicht dem Eigentümer selbst. Dies ist auch zu beweisen, denn es wird gelehrt: Sowol in dem Fall, wenn jemand sein Vermögen [dem Heiligtum] weiht, als auch in dem Fall, wenn jemand die Schätzung seiner Person 210 gelobt, hat er 211 Anspruch weder auf die Gewänder seiner Frau und seiner Kinder, noch auf die für sie gefärbten Stoffe, noch auf neue für sie gekauften Sandalen; wieso nun, man sollte doch sagen: wer hat dies213 dem Färber mitgeteilt, dass er die gefärbten Stoffe der Frau abgetreten haben sollte!? Wir müssen also erklären, wer im Auftrag des Eigentümers handelt, gleicht diesem selbst. R. Abba erwiderte: Nein, [aus folgendem 'Grund:] wenn jemand sein Vermögen weiht, so erstreckt sich sein Wille nicht auf die Gewänder seiner Frau und seiner

^{205.} Der Eigentümer des Gelds ist daher am Gewinn beteiligt, jedoch nicht am Verlust, da er ihm das Geld nicht zu diesem Zweck gegeben hat. 206. In diesem Fall ist von einer Aenderung nicht zu sprechen, denn der Auftraggeber ist mit jedem Einkauf einverstanden, nur dass ein Gewinn erzielt 207. Dass der Beauftragte das Getreide für den Auftraggeber kauft. 208. Hierbei 209. So in einer bei RABBINOWICZ zitirten ist von einer Aenderung überhaupt nicht zu sprechen. 211. Der Schatzmeister des Tempelfonds, Handschrift vokalisirt. 210. Cf. Lev. Kap. 27. der ihn pfänden will. 212. Dass die noch nicht verarbeiteten Stoffe für die Frau od. die Kinder bestimmt sind.

אשתו ובניו מתקוף לה רבי זירא וכי דעתו של אדם על תפיליו "ותנן המקדיש "נכסיו מעלין "לן 1516 אדם תפילין אמר ליה אביי אין דעתו של אדם על "תפילין המקדיש נכסיו סכר מצוח קא עכידנא 200 5 ואין דעתו "של אדם על כסות אשתו וכניו משום איבה מתקוף לה רב"אושעיא והלא חייבי ערכין שנו כאן "ותנן חייבי ערכין ממשכנין אותן יכי שיים "דעתו של אדם על עצמו למשכנו אלא אמר רבי אבא כל המקדיש נכסיו נעשה כמי שהקנה להן מדה שדה הנו רכנן הלוקה שדה aber nicht auf die Gewänder seiner Frau und בשם חבירו אין כופין אותו למכור ואם אמר לו עד מנת כופין אותו למכור מאי קאמר אמר רב ששת חבי קאמר הלוקה"בשם ריש גלותא אין כופין אותו ריש גלותא למכור ואם אמר"על מנת"כופין"את ריש 15 גלותא למכור ני אמר מר הלוקח שדה בשם ריש גלותא אין כופין "אותו ריש גלותא למכור מכל" "דמקנא קניא ליה לימא פלינא דכני מערכא דאמרי וכי מי הודיעו לבעל חטין שיקנה חטין לבעל"חבית אי משום הא לא קשיא כגון דאודעיה לבעל שדה מות כופין אלא אימא סיפא על מנת כופין Kindern ihre Kleider vorher abgetreten. "אותו ריש גלותא למכור אמאי ולימא ריש גלותא לא יקרייבו בעינא ולא זילותייבו בעינא אלא אמר אביי הכי קאמר הלוקה שדה בשם חבירו אין Folica תפיליו סבר M 27 את תפיליו M 26 את תפיליו M 25 אט - M 28 שרים M 29 אדם מעריך אותי M 30 שרה מחבירו - B 31 את M 32 איתו ע 35 איתו - M 36 ;= - M 34

א המעות M 38 א דלמיקנא מיהא קני ליה האיך לימא א T בלמיקנא מיהא קני ליה

ואר ביות בלות B 40

Kinder. R. Zera wandte ein: Er erstreckt sich ja auch nicht auf seine Tephillin", dennoch wird gelehrt, dass wenn jemand sein Vermögen weiht, dazu auch seine Tephillin gehören!? Abajje erwiderte ihm: Freilich erstreckt er sich auf seine Tephillin, denn wenn jemand sein Vermögen weilt, so glaubt er damit eine gottgefällige Handlung auszuüben, er erstreckt sich seiner Kinder, wegen der Friedensstörung. R. Ošâja wandte ein: Hier wird ja von Schätzgelübden gesprochen, und hinsichtlich Schuldner von Schätzgelübden wird ja gelehrt, dass sie gepfändet werden, wünscht man denn gepfändet zu werden ?? Vielmehr, erklärte R. Abba, wenn jemand sein Vermögen geweiht hat, betrachte man es so, als hätte er seiner Frau und seinen

Die Rabbanan lehrten: Wenn jemand ein Feld im Namen eines anderen gekauft hat, so zwingt man [den Verkäufer] nicht, einen zweiten Verkaufschein zu schreiben; wenn er aber gesagt hat: unter der Bedingung, so zwingt man ihn, einen zweiten Verkaufschein zu schreiben. - Wie ist dies gemeint? R. Šešeth erwiderte: Dies ist wie folgt zu verstehen: wenn jemand

von seinem Nächsten ein Feld im Namen des Exiliarchen215gekauft hat, so zwingt man den Exiliarchen nicht, ihm einen Verkaufschein zu schreiben; wenn er aber gesagt hat: unter der Bedingung, so zwingt man den Exiliarchen, ihm einen Verkaufschein zu schreiben.

4 × 181 ± M 39

Der Meister sagte: Wenn jemand ein Feld im Namen des Exiliarchen gekauft hat, so zwingt man den Exiliarchen nicht, es ihm zu verkaufen. Demnach hat [der Käuferl es erworben, somit streitet er gegen die Gelehrten des Westens, welche sagen: wer hat dies denn dem Besitzer des Weizens mitgeteilt, dass er seinen Weizen dem Eigentümer abgetreten haben sollte210. - Wenn nur das, so ist dies kein Einwand, wenn er dies dem Eigentümer des Felds und den Zeugen mitgeteilt hat. Wie ist nun der Schlußsatz zu erklären: wenn er aber gesagt hat: unter der Bedingung, so zwingt man den Exiliarchen, ihm einen Verkaufschein zu schreiben; weshalb denn, sollte doch der Exiliarch sagen: ich wünsche weder eure Achtung noch eure Missachtung217!? Vielmehr, erklärte Abajje, meint er es wie folgt: wenn je-

213. Cf. Bd. vij S. 370 N. 105. 214. Demnach wird hierbei der Wille des Weihenden nicht berücksichtigt. 215. Um andere Leute, die etwa auf dasselbe Anspruch erheben sollten, abzu-216. Der Verkäufer konnte nicht wissen, dass der Käufer das Feld für sich kauft. 217. Mit welchem Recht kann man ihn dazu zwingen.

mand ein Feld im Namen eines anderen gekauft hat, so zwingt man den Verkäuter nicht, einen zweiten Verkaufschein zu schreiben, wenn er aber zu ihm gesagt hat: unter der Bedingung, so zwingt man den המר ליה מידע ידעת דאנא לנפשאי שקילנא"ופנהיא Verkäufer, einen zweiten Verkaufschein zu schreiben.

Der Meister sagte: Wenn jemand ein Feld im Namen eines anderen gekauft hat, so zwingt man den Verkäufer nicht, ihm נות "בופין את המוכר למכור "פשימא לא צריכא ה einen zweiten Verkaufschein zu schreiben. Selbstverständlich!? Man könnte glauben, er könne zu ihm sagen, du wusstest, dass ich es für mich selber gekauft und dies nur zur Sieherheit getan habe, ich וה מות בהנא יהב הוא wollte das Geld nicht unnütz hinauswerfen und rechnete darauf, dass du mir einen zweiten Verkaufschein schreibst, so lehrt er uns, dass jener ihm erwidern könne: ich habe mit dir ein Geschäft ab- 20 בבני מערבא דאמרי מי הודיעו לבעל הטין שיקנה geschlossen, wende dich an den, in dessen Namen du es gekauft hast, und soll er dir einen anderen Verkaufschein schreiben.

Wenn er aber zu ihm gesagt hat: unter der Bedingung, so zwingt man den Verkäufer, einen zweiten Verkaufschein zu schreiben. Selbstverständlich!? -- In dem Fall, wenn er vor ihm zu den Zeugen gesagt hat: merkt euch, ich will noch einen anderen Verkaufschein haben; man könn-

te glauben, [der Verkäufer könne] zu ihm sagen: du meintest, von dem, in dessen Namen du es gekauft hast, so lehrt er uns, dass [der Käufer] ihm erwidern könne: ich achtete deshalb darauf, es den Zeugen in deiner Gegenwart zu sagen, um zu betonen, dass ich ihn von dir wünsche.

R. Kahana gab einst Leuten Geld auf Flachs, der alsdann im Preis stieg; da verkauften ihn die Besitzer des Flachses210. Darauf kam er zu Rabh und sprach zu ihm: Was soll ich nun tun, ich will gehen und mein Geld in Empfang nehmen. Dieser erwiderte: Wenn sie beim Verkauf gesagt haben, dieser Flachs gehöre Kahana, so gehe und nimm es, wenn aber nicht, so nimm es nicht200. Wol nach der Ansicht der Gelehrten des Westens, welche sagen: wer hat dies dem Besitzer des Weizens mitgeteilt, dass er den Weizen an den Besitzer des Gelds abgetreten haben sollte21. Hatte denn R. Kahana vier gegeben und acht genommen, der Flachs an sich war ja teurer geworden, und jene hatten ihn geraubt, und es wird gelehrt, dass Räuber

218. Damit später dessen Rechtsnachfolger keinen Anspruch auf dasselbe erheben. 219. Für RK., an den sie das Geld abführen wollten. 220. Weil der Gewinn als Wucher gilt. 221. Das Geld gelangte nicht in seinen Besitz, da die Käufer nicht wussten, dass es für ihn bestimmt ist. ihn verkauft haben.

כופין את המוכר למכור זימנא אחריתי ואם אמר לו על מנת כופין את המוכר למכור: אמר מר הלוקח שדה כשם חבירו אין כופין את המוכר למכור זימנא אחריתי פשיטא מהו דתימא מצי בעלמא הוא דקבעינא וזוזי בכדי לא שדינא אלא אדעתא"דכתב ליה שטרא אחרינא"קא משמע לן דאמר ליה"עניינא עבדי לך בהדי ההוא דובנת ליה בשמיה"ויכתוב לך שמרא אהרינא ואם אמר לו על דאמר להו לסהדי קמיה דידיה הזו דשמרא אחרינא קא בעינא מהו דתימא"מצי אמר ליה אמינא שטרא מהאיך דקא שקלת בשמיה קאמרת קא משמע לן דאמר ליה להכי מרחי ואמרי "להו לעדים קמך דמינך הוא דקא בעינא: אביתנא לסוף אייקר כיתנא"זבניה מרוותיה דכיתנא אתא לקמיה דרב אמר ליה"מה אנביד איזיל אישקיל זוואי אמר ליה אי כי "קא זבני אמרי האי כיתנא דכהנא הוא זיל שקול ואי לא לא תשקול כמאן השין לבעל מעות אטו מי יהיב רב בהנא ארבע ושקיל תמני"כיתנא ממילא הוא דאייקר"מיגזל גזלוה

ו א ופנחייה | M 42 דכתבית לי | M 43 + הוה M 41 אמינא דילמא M 45 אמינא דילמא --- M 44 רגביה דהחוא דקובנת לה בשמיה לכתוב לך ש א אי הכי אימא ימכא אחריתא - א אחריתא - א זימנא אחריתא - א אחריתא - א אחריתא M אמר׳ זיל לגביה דההוא דשקלתיה בשמיה דליכתוב לך קמ ל M 49 לך באפי סהדי מינך הוא דבעינא שטרא אחרינא רב 150 M זבנות ניתלית מרוותא 151 M מה אעביד $m M~54~\parallel~$ כיתי $-
m M~53~\parallel~$ ביתי m M~52כמאן גמי דמגזל.

ותנן 'כל הגולנין משלמין כשעת הגוילה אמרי התם 200.320 ממנה הואי ולא משכיה רב כהנא לכיתנא ורב בבי למעמיה האמד"רב עושין אמנה בפירות ואין עושין 80.63 אמנה בדמים:

מוה פרוטה ונשבע לו יוליכני [17] את חבירו שוה פרוטה ונשבע לו יוליכני [17] אברון למבו לא וכן לא לבני ולא לשליבי אבר פר יפי נותן לשליח בית דין ואם מת יחזיר *ליורשיו: °נתן ואו לו את הקרן ולא נתן לו את החומש מחל לי על יים ביך לילך ENN JEMAND VON SEINEM NÄCHSTEN בקרן איני צריך לילך בחות שוה פרושה בקרן איני צריך לילך ETWAS IM WERT BINNED אחריו נתן לו את החומש ילא נתן לו את הקרן מהל לו על החומש ולא מחל לו על הקרן מחל לי על זה ועל זה חוץ משוה פרושה בקרן צריך לולך אחריי: נתן לו את הקרן ונשבע לו על החימש הרי וה איני פטיה משלם הימש עד שיתמעט הקרן משה WOL ABER DEM GERICHTSBOTEN. IST JE-פרוטה יכן בפקדון שנאמר (או) בפקדון אי בתשימה יד או בגזל או עשק את עמותי או מצא אבדה וכחש בה ונשבע "לשקר הרי זה משלם קרן וחומש ואשם":

-- M א השכא מידי רב - M א השכא מידי רב - M א השכא מידי רב אפי 1 58 M בניו ' 1 59 M הרי זה P 60 שתמעט B 61 על שקר בכסה שקרים.

den Wert beim Rauben zu ersetzen haben Ell lich will dir sagen, da war es ein Vereinbarungsgeschäft"und er hatte den Flachs nicht an sich gezogen. Rabh 5 aber vertrat hierbei seine Ansicht, dass man nämlich ein Vereinbarungsgeschäft auf Früchte, nicht aber auf Geld machen dürfe**.

RAUBT UND ES IHM ABGESCHWOREN HAT, SO MUSS ER ES IHM SELBST NACH MEDIEN ZURÜCKBRINGEN. ER DARF ES WEDER SEI-NEM SOHN NOCH SEINEM BOTEN"GEBEN, NER GESTORBEN, SO MUSS ER ES SEINEN ERBEN ZURÜCKERSTATTEN. HAT ER IHM DEN GRUNDWERT ZURÜCKERSTATTET, ABER NICHT DAS FÜNFTEL 226, ODER HAT JENER 229 AUF DEN GRUNDWERT VERZICHTET, ABER NICHT AUF DAS FÜNFTEL, ODER HAT ER AUF BEI-DES VERZICHTET, MIT AUSNAHME EINES WENIGER ALS EINE PERUTA BETRAGENDEN

Teils vom Grundwert, so braucht er es ihm nicht nachzubringen²³⁰. Hat er ihm DAS FÜNFTEL UND NICHT DEN GRUNDWERT ZURÜCKERSTATTET, ODER HAT JENER AUF DAS FÜNFTEL VERZICHTET, NICHT ABER AUF DEN GRUNDWERT, ODER HAT ER AUF BEI-DES VERZICHTET, MIT AUSNAHME EINES EINE PERUTA BETRAGENDEN TEILS VOM GRUND-WERT, SO MUSS ER ES IHM NACHBRINGEN. HAT ER IHM DEN GRUNDWERT ZURÜCK-ERSTATTET UND DAS FÜNFTEL ABGESCHWOREN²³¹, SO MUSS ER NOCH EIN FÜNFTEL VOM FÜNFTEL ZUFÜGEN, SOLANGE BIS DAS KAPITAL²³² KEINE PERUTA MEHR BETRÄGT. DASSELBE GILT AUCH VON EINEM DEPOSITUM²³³, DENN ES HEISST:²³⁴ Anvertrautes oder Hinterlegtes oder Geraubtes, oder er seinem Nächsten den Lohn vorenthalten, oder er Verlorenes gefunden und es unterschlagen und falsch geschworen hat; ER HAT DANN DEN GRUNDWERT UND EIN FÜNFTEL ZU ERSETZEN UND EIN SCHULDOPFER [DARZUBRINGEN].

223. Der Gewinn ist im Besitz RK.s eingetreten u. kann durchaus nicht als Wucher betrachtet werden, einerlei ob die Käufer es wussten oder nicht. 224. Der Käufer erwirbt den Gegenstand erst wenn er ihn an sich gezogen hat, was hierbei nicht der Fall war. Lieferanten während der Baisse Geld zur Lieferung von Getreide, während der Hausse zum gegenwärtigen Preis geben; ist diese Zeit herangereicht, so darf man von ihm nur Getreide annehmen, nicht aber Bargeld nach jetzigem Getreidepreis, weil die Rückzahlung einer höheren Geldsumme als Wuchergeschäft gilt. 226. Wenn er es nachher eingestanden hat. 227. Des Beraubten; wenn er es diesen gegeben hat u. es während des Transports abhanden gekommen ist, so trifft der Schaden den Absender. Nur nachdem der Gegenstand in den Besitz des Beraubten gekommen ist, erlangt er Sühne. 229. Nachdem er es eingestandem geraubten Betrag zugefügt werden muss; cf. Lev. 5,24. 230. Nach einer weiten Gegend, wol aber muss auch dieser Betrag zurückerstattet den hat. 231. Wenn er geschworen hat, dass er auch dieses bereits bezahlt hate. 232. Das zuletzt abgeschworene Fünftel. 233. Das der Depositär dem Deponenten ableugnet u. es be-234. Lev. 5,21,22.

GEMARA. Also nur wenn er geschworen hat, nicht aber, wenn er nicht geschworen hat, somit vertritt unsre Mišnah weder die Ansicht R. Tryphons noch die Ansicht R. Aqibas; denn es wird gelehrt: 5 Wenn jemand von einem unter fünf Personen etwas geraubt hat und nicht weiss von wem, und jeder sagt, von ihm, so lege er das Geraubte vor sie hin und entferne sich - Worte R. Tryphons. R. Aqi- היא וכי קאמר רבי עקיבא עד שישלם גזילה לכל ה ba sagt, nicht auf diese Weise entledigt er sich der Sünde, vielmehr muss er das Geraubte jedem besonders ersetzen. Wessen nun, wenn die des R. Tryphon, so sagt er ja, dass selbst, wenn er geschwo- התקינו שאם היתה' היצאה יתירה על הקרן משלם ה ren hat, er das Geraubte hinlege und sich entferne, und wenn die des R. Aqiba, so sagt er ja, dass er, selbst wenn er nicht geschworen hat, jedem besonders das Geraubte zustellen müsse!? Tatsächlich die מתיב רב הונא בר פר Tatsächlich die מתיב רב הונא des R. Âgiba, denn das, was R. Âgiba sagt, dass er das Geraubte jedem besonders zustellen müsse, bezieht sich auf den Fall, wenn er geschworen hat. Aus welchem Grund? Die Schrift sagt: "Dem soll 25 מרבי מרבי מרבי מרבי מרות מהן גול שרבי מרפון אומר er es geben, dem es zukommt, am Tag, wo er seine Schuld eingesteht. — Und R. Tryphon!? — Obgleich er geschworen hat, so haben die Rabbanan hierbei dennoch eine Fürsorge²³⁰getroffen. Denn es wird gelehrt: R. Eleâzar b. Çadoq sagte: Sie haben eine bedeutende Fürsorge getroffen: wenn die Spe-

נשבע לו אין לא נשבע לו לא מני נכרא. לא רבי שרפון ולא רבי נקיבא דתנן גזל אחד מחמשה"ואינו יודע איזה מהן וכל אחד אומר אותי גול מניה גזילה ביניהם ומסתלק דברי רבי מרפון רבי נקיבא אומר לא זו"דרך מוציאתו מידי נבירה עד שישלם גזילה לכל אחד מני אי רבי מרפון את כל גב דאישתבע אמר מניח גוילה ביניהם ומסתלק אי רבי נקיבא את על גב דלא אישתבני אמר עד שישלם גזילה לכל אחד ואחד לעולם רכי עקיבא אחר ואחר היכא"דאישתכני הוא דקאמר מאי מעמא ישו אמר קרא לאשר הוא לו יתננו ביום אשמתו ורבי שרפון את על גב "דאישתבע עבוד רבגן תקנתא דתניא רבי אלעזר "בר צדוק אומר תקנה גדולה קרן וחומש לבית דין ומביא אשמו ומתכפר לו ורבי נקיבא כי עבוד רבנן תקנתא היכא דידע למאן "נוליה דקא מחדר ליה ממונא למריה נול אחד מחמשה דלא ידע למאן גזליה דלא הדר ממונא יהודה אמר רבי שמעון בן אלעור לא נחלקו רבי טרפון ורבי עקיבא על שלקה אחד מהמשה ואינו יידע מאיזה מהן לקה שמניה דמי מקה ביניהם ומסתלק על מה נחלקו שגול אחד מחמשה בני מנוח רמי גזילה ביניהם ומסתלק ורכי עקיבא אומר

ארם + בני ארם + M 64 B 63 דתניא אתר B 67 п -- М 66 7t. -- M 05 B 74 272 B 73 7 - B 72 א דנשבנן M 68 NIT א גול דקא חדר גוולח למרוח M 76 איביט M 75 דמי. M 78 דמי. 1º 77

sen den Grundwert übersteigen, so zahle er den Grundwert und das Fünftel an das Gericht und bringe das Schuldopfer; sodann erhält er Sühne. — Und R. Aqiba!? — Die Rabbanan haben eine Fürsorge getroffen nur für den Fall, wenn er weiss, von wem er geraubt hat, so dass das Gericht diesem sein Geld zustellen kann, für den Fall aber, wenn jemand von einem unter fünf Personen geraubt hat, und nicht weiss, von wem, um ihm das Geld zustellen zu können, haben die Rabbanan keine Fürsorge getroffen. R. Hona b. Jehuda wandte ein: R. Simôn b. Eleâzar sagte: R. Tryphon und R. Aqiba streiten nicht über den Fall, wenn jemand etwas von einem unter fünf Personen gekauft hat und nicht weiss, von wem, ob er den Kaufpreis vor sie hinlegen und sich entfernen dürfe, sie streiten nur über den Fall, wenn jemand etwas von einem unter fünf Personen geraubt hat und nicht weiss, von wem. R. Tryphon sagt, er lege vor sie den Ersatz für das Geraubte hin und entferne sich, während R. Aqiba sagt, für diesen gebe es kein anderes Mittel, als an jeden be-

^{235.} Ib. V. 24. 236. Damit er es nicht jedem besonders zu ersetzen brauche. 237. Die Hauptbedingung bei der Sühne ist, dass der Beraubte sein Eigentum zurückerhält.

"אין לו תקנה עד שישלם גזילה לכל אהד ואחד ואי סלקא"דעתך"דאישתבע מה לי לקה מה לי גזל ועוד מתיב רבא מעשה בחסיד אחד שלקח"משני בני אדם ולא היה יודע מאיזה מהן לקח ובא לפני הסתלק ein: Einst kaufte ein Frommer etwas von בא לפני רבי עקיבא אמר לו אין לך תקנה עד שתשלם"לכל אחד ואחד ואי סלקא דעתך דמשתבע הסיד מי משתבע בשיקרא וכי תימא "דמשתבע וחדר הוי חכיד והא 'כל היכא דאמרינן מעשה 150 החדר רבי יהודה בן בכא או רבי יהודה מו dich. Als er darauf vor R. Âqiba kam, sprach ברבי אילעאי ורבי יהודה בן בבא ורבי יהודה"ברבי אילעאי חסידים דמעיקרא הזו אלא לעולם רבי מרפון היא ומודה רבי מרפון היכא "דאשתבן מאי טעמא דאמר קרא לאשר הוא לו יתננו ביום אשמתו ורבי עקיבא"דאמר אף על גב דלא "משתבע קנים ורבי מרפון מכדי חיכא דמשתבע לא סגיא דלא הודה מאי איריא ונשבע אפילו "בלא שבועה נמי דתניא "מודה רבי טרפון באומר לשנים גולתי "אהד 375 -מכם מנה ואיני יודע איזה מכב"נותן לזה מנה ולזה דסו אלא אמר דבא שאני Folio4 בנה "שכבר הודה מפי נצמו אלא אמר דבא שאני 20 oder R. Jehuda b. R. Ileâj gemeint, und R. מתניתין דכיון דידע למאן גזליה ואודי ליה כיון דאפשר"לאהדורי ממונא למריה"הוה ליה כמאן דאמר ליה יהיו לי בידך "חלכך נשבע את על גב דקאמר ליה יחיו לי בידך כיון דבעי כפרה לא כגי "עד + M 81 דעתא P 80 א ל תקנה M 79 א ל תקנה P 84 דעתא א א ר מקנה M 83 א ר אישת׳ וחדר הוה P 84 בן + M 82 M 87 או דגשבע דבעינן לו מאי M 86 א דאמר M 85 MM 89 הודה בלא נשבע נמי דהתניא M 88 M 92 לאהדוריה יי P 91 לאהדוריה יי M 90 ישבע. א בשבע איריה לא נשבע. 194 M פיי לידיה לא נשבע.

sonders Ersatz zu leisten. Welchen Unterschied gibt es, wenn man sagen wollte, nur wenn er geschworen hat, zwischen Kauf und Raub 38!? Ferner wandte Raba einem unter zwei Personen und wusste nicht, von wem er es gekauft hat; da kam er vor R. Tryphon und dieser sprach zu ihm: Lege den Kaufpreis vor sie hin und entferne er zu ihm: Für dich gibt es kein anderes Mittel, als an jeden besonders zu zahlen. Wieso kann man nun sagen, nur wenn er geschworen hat, der Fromme wird ja 15 nicht falsch geschworen haben!? Wolltest du erwidern, er habe zuerst geschworen und sei darauf Frommer geworden, so ist ja überall, wo etwas von einem Frommen erzählt wird, entweder R. Jehuda b. Baba Jehuda b. Baba und R. Jehuda b. R. Ileâj waren ja Fromme von vornherein!? - Vielmehr, tatsächlich vertritt sie die Ansicht R. Tryphons, und R. Tryphon gibt zu¹³⁹in dem Fall, wenn er geschworen hat, denn die Schrift sagt: Dem soll er es geben, dem es zukommt, am Tag, wo er seine Schuld eingesteht240. - Und R. Âqiba!? - Er werde bestraft²⁴, auch wenn er nicht geschworen hat. - Merke, wenn er geschworen hat,

muss er ja ein Geständnis abgelegt haben²⁴², wozu braucht dies²⁴³ nun nach R. Tryphon von dem Fall gelehrt zu werden, wenn er geschworen hat, dies gilt ja auch von dem Fall, wenn er nicht geschworen hat, denn es wird gelehrt, R. Tryphon pflichte jedoch bei, dass wenn jemand zu zweien spricht: ich habe von einem von euch eine Mine geraubt, weiss aber nicht, von wem, er an jeden eine Mine zu zahlen habe, weil er es selbst eingestanden hat "? Vielmehr, erklärte Raba, anders verhält es sich in unsrer Mišnah, wo er weiss, von wem er es geraubt und es ihm eingestanden hat; denn da er dem Eigentümer das Geld zustellen kann, so ist es ebenso, als würde dieser zu ihm gesagt haben: ich lasse es in deinem Besitz. Daher ist es, wenn er geschworen hat, und somit einer Sühne bedarf, durchaus erforderlich, dass er es ihm zustelle, trotzdem er zu ihm gesagt hat: ich lasse es in deinem Besitz:

238. Sobald er die Schuld abgeschworen hat, gilt sie als Raub. 239. Dass der Räuber das Geraubte dem Eigentümer zustellen müsse. 240. Die Schuld tritt beim Meineid ein. Gegenstand dem Eigentümer zustellen zu müssen. 242. Um Sühne zu erlangen. er das Geraubte dem Eigentümer zustellen muss. 244. Also eine vollständige Sühne erlangen will, 245. Als in dem Fall, über welchen RÂ. u. RT. streiten; die Mišnah kann auch Gott gegenüber. somit beider Ansicht vertreten.

wenn er aber nicht i schworen hat so gilt c. bei ihm a's Depositum, bis jener kommt und es holt

FR DARY IS WIDER SHINEM SOHN NOCH SHINEN BOTTN GIMEN. Es Wurde ge- 5 hit: Em vor Zengen bestellter Bote grit, wie R. Hisda sagt, als Bote; Rabba sigt, or gelte meht als Bote'. R. Hisda sugt, or gente als Bote, denn er hat des-bestellen, damit es in seinen Besitz wübergehe. Rabba sagt, er gelte nicht als Bote, denn er meinte es wie folgt: er ist ein glaubwürdiger Mann, auf den du dich verlassen kannst: wenn du willst', sende בידים מנא ידיינן אלא לאנ דיישאו לאו דיישאו בידים מנא ידיינן אלא לאו דיישאו durch ihn. - Es wird gelehrt: Wenn jemand eine Kuh verleiht und sie durch seinen Sohn, seinen Sklaven, seinen Boten oder durch einen Sohn, einen Sklaven oder Boten des Entleihers schiekt und sie ver- 20 אמרי לא פסיקא ליה שליה בית דין לא שנא נשאו מ endet, so ist er ersatzfrei. Von welchem Boten wird hier gesprochen, hat er ihn nicht vor Zeugen bestellt, so weiss man es ja nicht, wahrscheinlich also, wenn er ihn vor Zeugen bestellt hat, und er lehrt, dass [der Entleiher] frei sei; dies ist also ein Einwand gegen R. Hisda!? Wie R.

דניבר לידיה הא לא אישתבין הני נביה פקדון עד المالال فالمنافع فرق المن الما المال المال بولالما بولالما איתמה שליח שנשאו בנדים רב חסדא אמר חוי שליה רבה מבר לא הני שליה רב הכדא מבר היי שיוה להכי שוחי ואיקטיה בעדים דליקי ברשיתיה רבה אבר לא הני שליה הבי קאכר איניש בהיכינא היא אי סביבת סביך אי בנית לשהירות בידית שדר בידיה תכן השואל את הפרה ושילחה ביד בנו ביד נכדו ביד שלוחו או ביד בנו ביד נכדו ביד אי דלא 'עשה בעדים מנא ירעינן 'אלא דעשה בעדים וקתני דפטור קשיא לרב חסדא כדאמר רב חסדא בשבירו ולקיטו הכא נמי בשבירו ולקיטו תנן "לא יהן לא לבנו ולא לשלוחו האי שלוחו היכי דבי אי בעדים תרגמא רב חסדא בשכירו ולקיטו אבל שליח שעשאו בעדים מאי חבי נמי דהוי שליה אדתני ביפא אבל נותן הוא לשליה בית דין 'לפלוג וליתני ברידיה שליח שעשאו בעדים הכי נמי דהוי שליח נגול ולא שנא עשאו נולן הוי שליה פסיקא ליה שליח שעשאו בעדים דכי עשאו נגול הוא דהוי שריה כשאו גולן לא הוי שליה לא פסיקא ליה בעי P 96 מרח M 95 שידיה - M 97

דעשאו שעשאו בערים או M 3 אניתני אבל נותן הוא לשליח שעשאו בערים או

.т - - М 4

Hisda erklärt hat, es handle von einem Mietling oder Handlanger, ebenso handelt es auch hierbei von einem Mietling oder Handlanger. - Es wird gelehrt: er darf es weder seinem Sohn noch seinem Boten geben; von welchem Boten wird hier gesprochen, hat er ihn nicht vor Zeugen bestellt, so weiss man es ja nicht, wahrscheinlich also, wenn er ihn vor Zeugen bestellt hat!? R. Hisda erklärte: Hier wird von einem Mietling oder Handlanger gesprochen. - Demnach gilt ein Bote, den er vor Zeugen bestellt hat, als Bote, wozu lehrt er nun im Schlußsatz, dass er es einem Gerichtsboten übergeben dürfe, sollte er doch bei jenem selbst einen Unterschied machen: ein Bote aber, den er vor Zeugen bestellt hat, gilt wol als Bote!? - Ich will dir sagen, dies ist nicht stichhaltig; bei einem Gerichtsboten, der, einerlei ob ihn der Beraubte oder der Räuber bestellt hat, als Bote gilt, ist dies stichhaltig, bei einem vor Zeugen bestellten Boten aber, der nur dann als Bote gilt, wenn ihn der Beraub te bestellt hat, nicht aber, wenn ihn der Räuber bestellt hat, ist dies nicht stich-

246. Die Schuld also noch nicht eingetreten ist. 247. Den jemand bestellt hat, für ihn einen Wertgegenstand von einer 3. Person zu holen. 248. Wenn der Gegenstand im Besitz des Boten abhanden gekommen ist, so geht dies den Empfänger nichts an, vielmehr muss der Absender den Schaden tragen. 249. Der beauftragende Empfänger. 250. Der Absender ist dann jeder 251. Er hat ihm wol den Boten empfohlen, jedoch keine Verantwor-Verantwortung enthoben. tung übernommen. 252. Der Entleiher, in dessen Besitz sie noch nicht gekommen ist. er zum Boten bestellt worden ist.

העלוה ביד אמרי

ולאפוקי מהאי תנא דתניא רבי שמעון בן אלעזר אומר שליה בית דין שעשאו נכול ולא עשאו נולן או עשאו גזלן ושלח חלת ונטל את שלו מידו פטור " רבי יוחנן ורבי אלעור דאמרי תרוייהו שליה שנשא: 5 בעדים חוי שליח ואם תאמר משנתנו בממציא לו שליה דאמר ליה 'אית לי וווי גבי פלגיא ולא קא משדר להו איתחזי ליה דלמא איניש הוא דלא משבה לשדור ליה "אי נמי בדרב הבדא בשביר: ולקישו: אמר רב יהודה אמר שמואל אין משלהין מכוחון שליה ורבי חתומים עליה ורבי worden ist, gelte als Bote. Wenn man aber יוחנן אמר אם עדים התומים עליה משלחין אמרי לשמואל מאי תקנתא כי הא דרבי אבא הוי מסיק זוזי בדרב יוסף בר חמא אמר ליה לרב ספרא בחדי דאתית אייתינהו ניהלי כי אזל להתם אמר ליה ירבא בריה מי כתב לך התקבלתי אמר ליה לא"אי sagt hat: ich habe bei jenem Geld und er חכי זיל ברישא ויכתוב לך חתקבלתי לפוף אמר ליה אי כתב לך נמי התקבלתי לאו כלום הוא דלמא אדאתית שכיב רבי אכא ונפלו זוזי קמי יתמי והתקבלתי דרבי אבא לאו כלום הוא אמר ליה ואלא יול בקנינהו לך אנב ארקא ותא חול oder Handlanger. כתוב לן התקבלתי כי הא דרב פפא הוה מסיק 68,776

מעותיו מידו M או עשאו גזלן א - M מעותיו מידו - P או. - P או M 10 | רבה M 9 | ניהלי M 8 M 7 M 7 M 7 א ל ברושא זיל ניכתוב 11 M א ל זיל ניק ניחדך 1' 12 האר M 14 ימשימיין או 15 878 M 13 ביקניניה ליורישין.

תריסר אלפי זווי בי חוואי אקנינהו ניחליה לרב שמומל בר"אבא אנב אסיפא דביתיה כי אתא נפק

לאפיה עד"תואך: נתן לו את הקרן וכוי: אלמא

haltig. Dies schliesst also aus die Ansicht des Autors folgender Lehre: R. Šimôn b. Eleâzar sagte: Wenn der Beraubte und nicht der Räuber den Gerichtsboten bestellt hat, oder der Räuber ihn bestellt hat und jener sein Eigentum aus seiner Hand in Empfang genommen hat, so ist dieser frei. R. Johanan und R. Eleâzar sagen beide, ein Bote, der vor Zeugen bestellt aus unsrer Mišnah einen Einwand erheben wollte, so ist zu erwidern: diese spreche von dem Fall, wenn er ihm einen Boten zugewiesen hat, wenn er [zum Boten] geschickt es mir nicht, gehe zu ihm hin, vielleicht hat er niemand, durch den er es schicken könnte. Oder aber, nach der Erklärung R. Hisdas: durch einen Mietling

R. Jehuda sagte im Namen Šemuéls: Man darf kein Geld gegen ein Erkennungszeichen schicken, selbst wenn Zeugen unterzeichnet sind. R. Johanan aber sagt, יורשין ביית "משלמי ליח יורשין wenn Zeugen unterzeichnet sind, dürfe man schicken. - Welches Mittel gibt es nun nach Šemuél? — Wie in folgendem Fall. R. Abba hatte von R. Joseph b. Hama Geld zu bekommen. Da sprach er zu R. Saphra: Wenn du zu ihm kommst, bringe

es mir. Als er zu jenem kam, sprach sein Sohn Raba zu ihm: Hat er dir einen Empfangschein gegeben? Dieser erwiderte: Nein. - Wenn dem so ist, so gehe wiederum hin und soll er dir einen Empfangschein geben. Darauf sprach er zu ihm: Auch wenn er dir einen Empfangschein gegeben hätte, wäre dies nutzlos, denn bis du zurückkommst, kann R. Abba sterben und das Geld den Waisen zufallen, für die der Empfangschein R. Abbas wertlos ist. Dieser sprach: Was ist nun zu machen? - Geh, soll er es dir mittelst eines Grundstücks²⁵⁸abtreten, und schreibe du den Empfangschein. So verfuhr auch R. Papa; er hatte von den Hozäern zwölftausend Zuz zu bekommen; da trat er sie R. Semuél b. Abba mittelst seiner Stubenschwelle ab. Als dieser sich auf der Heimreise befand, ging er ihm bis Tavakh entgegen.

HAT ER IHM DAS KAPITAL ZURÜCKERSTATTET &C. Demnach gilt das Fünftel als

254. Die Erklärung, dass auch ein vom Räuber bestellter Gerichtsbote diesen der Verantwortung 255. Der Räuber ist dafür nicht mehr verantwortlich. 256. In welcher es heisst, enthebt. dass der Räuber das Geraubte einem Boten nicht anvertrauen dürfe. 257. Der Depositär darf das Depositum nicht einem Boten gegen ein Erkennungszeichen vom Deponenten ausliefern; er tut dies auf 258. Wenn jemand Immobilien und Mobilien kauft, so erwirbt er durch die Besitznahme der ersteren auch die letzteren, selbst wenn sie sich anderwärts befinden; cf. ob. S. 37 Z. 12 ff. Geldzah ung und wenn er stirbt, haben es die Erben zu zahlen, und ebenso wird auch gelehrt: Wenn jem and etwas von seinem Nächsten geraubt und es abgeschworen hat und darauf gestorben ist, so müssen die Er- 5 ben das Kapital und das Fünttel bezahlen und sind frei vom Schuldopter . Die Erben müssen also für ihren Vater das Fünftel bezahlen, somit gilt das Fünftel als Geldzahlung, und dem widersprechend wird gelehrt: 16 Ich könnte noch immer glauben, [der Sohn] brauche wegen des Raubs seines Vaters das Fünftel nicht zu zahlen, nur in dem Fall, wenn weder er noch sein Vater geschworen hat, woher dies von dem Fall, ונילה ועושק אבידה ופקדון יש תלמוד ייתיב רב זולה ועושק אבידה ופקדון יש תלמוד ייתיב wenn er und nicht sein Vater, sein Vater und nicht er, er sowol als auch sein Vater geschworen hat? es heisst: von dem er geraubt, und dem er seinen Lohn vorenthalten iat, und er hat nicht geraubt und keinen 20 בנו הומש אשבונה דידיה אמרי בשאין גוילה קיימת Lohn vorenthalten!? R. Nahman erwiderte: Dies ist kein Widerspruch, das eine, wenn er es eingestanden hat, das andere, wenn er es nicht eingestanden hat. - Wenn er es nicht eingestanden hat, braucht er ja auch den Grundwert nicht zu bezahlen!? Wolltest du erwidern, er bezahle es auch nicht, so ist ja,

"תניא נמי חבי חניול את חבירו ונשבע לו ומת יירשין משלמים קרן והומש ופטורין כין האשם"יורשין בני שלומי הומשא האבוחון הוו אלמא הומש ממונא היא וביני שלומי יורשין ורמינהי נדיין אני אומר איבתי אינו משלם הומש כל נול אביו בומן שלא בשבינ לת הות ולת מבין הות ולת מבין מבין ולת י הוא הוא ואביו מנין תלמוד לומר "אשר גול ואשר עשק והוא לא כול ולא נישק אמר רב נחמן לא קשיא כאן שהודה כאן שלא הודה אי לא הודה כדן נבי לא משלם וכי תיכא חבי נמי"דלא משלם והא"מדקא מהדר אחומש למימרא דקרן משלם ועוד תניא ונדיין אני אומה אימתי הוא משלם קרן ניל כול אביו בומן שנשבק הוא ואביו אביו ולא הוא הוא ולא אביו לא הוא ולא אביו כונין תלפוד לוכור הינא וקאמר להא שמעתא אמר ליה רבה בריה יש תלבוד קממר מר או "ישתלמו קממר מר ממר ליה יש תלמוד קאמינא "ומריבויא דקראי אמרי אלא מאי לא הודה לא הודה אביו והודה בנו ונהייב אי בשאין גזילה קיימת אפילו קרן נמי לא משלם לא צריכא דאיכא אחריות וכי איכא אהריות נכסים

ותנן נמי נתן את הקרן ונשבע על החומש הרי מוסיף הומש + B 15 על הומש אלמא הומשא ממונא הוא ו + B + 1. + אלמא... שלומי ויורשין בני שלומי דחומש דאבוהן נינהו ורמינ׳ | 17 M ווה 18 M בלם 19 מרקתני הומש B 20 אין תלמוד קאמי $_{\parallel}$ 22 $_{\parallel}$ ומריבויי קאמרי. $_{\parallel}$ 1 אין תלמוד קאמרי.

da er nur vom Fünftel spricht, zu schliessen, dass er den Grundwert wol bezahlen müsse. Ferner wird gelehrt: Ich könnte noch immer glauben, er müsse den Grundwert für den Raub seines Vaters bezahlen nur in dem Fall, wenn er und sein Vater geschworen haben, woher dies von dem Fall, wenn sein Vater und nicht er, er und nicht sein Vater, weder er noch sein Vater geschworen hat? - es heisst: Raub, Vorenthaltenes, Verlorenes und Verwahrtes, und diesbezüglich gibt es eine Lehre 2019? Als R. Hona diese Lehre vortrug, sprach sein Sohn Rabba zu ihm: Sagte der Meister: es gibt eine Lehre, oder sagte er: sie müssen bezahlt werden 203? Dieser erwiderte: Ich sagte: es gibt eine Lehre, und zwar meine ich die Einschliessungen des Schriftverses. — Ich will dir sagen, unter nicht eingestanden ist zu verstehen, wenn der Vater es nicht eingestanden hat, wol aber der Sohn. — Sollte doch der Sohn das Fünftel schuldig sein wegen seines Schwurs!? — Ich will dir sagen, wenn das Geraubte nicht mehr vorhanden war²⁰⁵. — Wenn das Geraubte nicht mehr vorhanden war, braucht er ja auch den Grundwert nicht zu

^{259.} Das nur derjenige darzubringen hat, der die Sünde begangen hat. 260. Lev. 5,23. 261. Der Vater, nachdem er falsch geschworen hatte; in diesem Fall müssen die Erben das Fünftel be-262. Die aus dieser ausführlichen Aufzählung folgert, dass das Kapital in jedem Fall 263. Im Hebräischen hören sich diese beiden Sätze (eigentl. Worte) ähnlich an zu ersetzen sei. 265. Und da er in diesem Fall 264. Die vielen Aufzählungen, die als Einschliessungen dienen. nicht ersatzpflichtig ist, so hat er, obgleich er einen Meineid geleistet hat, dieserhalb das Fünftel nicht zu zahlen.

ב בה תימא הב ב

מאי הוי מלוה על פה היא "ומלוה על פה אינו 80.42° מאי הוי מלוה על פה היא נובה לא מן היורשין ולא מן הלקוחות אמרי 6178208 בשעמד בדין אי בשעמד בדין אפילו חומש נמי 1501.105 משלם אמר רב הונא בריה דרב יהושנ לפי שאין במירת שנבוד קרקעות רבא ja nur als Darlehn auf Wort, und für ein אמר הכא במאי עסקינן כנון שהיתה "דיסקייא שר אביו מופקדת ביד אחרים קרן משלם דהא איתיה חומש לא משלם דכי אישתבע בקושמא אישתבע דהא לא הוה ידע: חוץ מפחות שוה פרושה בקרן שאין גוילה קיימת bereits vor Gericht gestanden hat, muss er ja אכל גזילה קיימת צריך לילך אחריו היישיגן שמא תייקר איכא דאמרי אמר רב פפא "לא שנא גזילה קייבות ולא שנא" שאין נזילת קייבית איני צריך לילך אחריו לשמא תייקר לא חיישינן: אמר רבא נזר 15 שלש אגודות בשלש פרומות והוזלו ועמדו על שתים מהויר לו שתים חייב להחזיר לו "אחרת ותנא " תונא "גול חמין ועבר עליו הפסח אומר לו הרי שלך לפניך מעמא דאיתיה בעיניה הא ליתיה בעיניה אף על גב דחשתא לאו ממונא"כיון דמעיקרא ממונא שלומי הכא נמי אף על גב דהשתא לא bezahlen, da er es nicht gewusst und somit

היכא דאין גזילה קיימת אבל גזילה קיימת צריך רידך אחריו ארא

M 29 5-8 M 28 E8 M 27

אדר M 24 אדר M 23

zahlen!? - In dem Fall, wenn Sicherheit gewährende Güter vorhanden sind. - Was nützt es denn, dass Sicherheit gewährende Güter vorhanden sind, diese Schuld gilt Darlehn auf Wort kann man ja weder von Erben noch von Käufern [Grundstücke] einziehen207!? — Ich will dir sagen, wenn er bereits vor Gericht gestanden hat. — Wenn er auch das Fünftel zahlen ?? R. Hona, Sohn R. Jehošuâs, erwiderte: Wegen des Leugnens eines Anspruchs auf Grundstücke "ist das Fünftel nicht zu zahlen. Raba erwiderte: Hier wird von dem Fall gesprochen, wenn der Geldbehälter seines Vaters bei anderen in Verwahrung war; den Grundwert muss er bezahlen, denn es ist ja vorhanden, das Fünftel braucht er nicht zu richtig geschworen hat.

MIT AUSNAHME EINES WENIGER ALS EINE PERUTA BETRAGENDEN TEILS VOM GRUNDWERT &C. R. Papa sagte: Dies be-

zieht sich nur auf den Fall, wenn das Geraubte nicht mehr vorhanden ist, wenn aber das Geraubte noch vorhanden ist, so muss er es ihm hinbringen, denn es ist zu berücksichtigen, es könnte im Preis steigen. Manche lesen: R. Papa sagte: Er braucht es ihm nicht hinzubringen, einerlei ob das Geraubte noch vorhanden ist oder nicht mehr vorhanden ist, denn wir berücksichtigen nicht, es könnte im Wert steigen.

Raba sagte: Wenn jemand drei Bündel im Wert von drei Peruțas geraubt hat und sie im Preis auf zwei gefallen sind, so muss er ihm, wenn er ihm zwei bereits zurückgegeben hat, auch das dritte zustellen. Und auch folgender Autor lehrt dasselbe: Wenn jemand Gesäuertes geraubt hat und das Pesahfest verstrichen ist, so kann er zu ihm sagen: da hast du das deinige. Also nur wenn es noch vorhanden ist, wenn es aber nicht mehr vorhanden ist, so muss er ihm, da es vorher Geldwert hatte, obgleich es jetzt nicht mehr Geldwert hat, dafür Ersatz leisten; ebenso muss er auch hierbei Ersatz leisten, obgleich es jetzt keine Peruta mehr wert ist.

266. Dh. Immobilien, in diesem Fall müssen sie den Raub ihres Vaters ersetzen. Das W. אהריות wird gewöhnl. vom hebr. אחר abgeleitet, hinter dem Käufer stehen; wahrscheinlich aber ist es eine Uebertragung des lat. alienatio, Veräusserung, besond. die durch einen fingirten Verkauf bewirkte Entäusserung, eine Klausel gegen die alienatio. 267. Diese Frage hat gar keinen Sinn, da der T. auf dem Standpunkt steht, dass die Erben die Raubschuld ihres Vaters wol zu bezahlen haben; sie wird 268. Nach der Verurteilung ist auch das auch samt der folgenden Antwort von Rsj. gestrichen. 269. Der Beraubte hat Anspruch nur auf Grundstücke des Erben, Fünftel eine richtige Geldschuld. denn nur wenn er solche besitzt, hat der Erbe die Raubschuld seines Vaters zu bezahlen, u. da wegen Grundstücke nicht geschworen wird (cf. Bd. vij S. 766 Z. 8 ff.) u. das Fünftel nur wegen des falschen Schwurs zu zahlen ist, so muss in diesem Fall die Zahlung des Fünftels fortfallen. 270. Obgleich es jetzt keine Peruta mehr wert ist.

Raba fragte: Wie ist es, wenn er zwei Bundel im Wert einer Peruta geraubt und eines zurückgegeben hat? Sagen wir, er besitze meht den als Raub geltenden Wert, oder aber sagen wir, er habe das Geraubte, das sich bei ihm befunden hat, nicht zurückerstattet? Später entschied er es: wenn dies nicht als Raub gilt, so st auch keine Rückerstattung vorhanden. Wenn es nicht a's Raub gilt, so ist ja wol eine Rück- היכונא נויר שנילה אחת אחת קא מבעיא ליה erstattung vorhanden!? Ich will dir sagen, er meint es wie folgt: obgleich dies nicht a's Raub gilt, so hat er dennoch das Gebot der Rückerstattung nicht ausgeübt.

eir Naziräer sieh das Haar geschoren und zwei Haare zurückgelassen hat, seine Handlung erfolglos sei; wie ist es nun, wenn er darauf eines abgeschoren und eines von se'bst ausgefallen ist? Ic. Alia aus Diphte משנתנו היא זו"דתגן חבית phi משנתנו היא זו"דתגן sprach zu Rabina: Ist es etwa Rabba fraglich, wie es denn sei, wenn er das Haar einzeln schert ??! Dieser erwiderte ihm: In dem Fall, wenn zuerst eines von selbst ausgefallen ist und er nachher das andere abgeschoren hat; sagen wir, das geeignete Quantum ist nicht mehr vorhanden, oder aber sagen wir, das Scheren sei nun un-

"שוה פרומה"בעי שלומי: בעי רבא גזל שתי אגודות בפרוטה והחזיר"לו אחת מהן מהו מי אמרינן השתא "ליכא גזילה"או דלמא הא לא "חדר גזילה דהואי נבית"הדר פשמה גזילה אין כאן השכה אין כאן אי נזילה אין כאן השכה יש כאן אמרי הכי קאמר אה על פי שנוילה אין כאן מצות חשבה אין כאן: אמר "רבה הרי אמרו נזיר שנילח ושייר שתי שנרות לא נשה ולא כלום בני רבה גילה אחת ונשרה אחת מחו אמר ליה רב אחא מדיפתי "לרבה אמר ליה לא צריכא כגון שנשר אחת מהן וגילה אחת כוי אמרינן השתא מיחת הא ליכא שינור או דלמא הא לאו נילוח הוא דמניקרא הא שייר שתי שערות וחשתא כי גילח לא הוי שתי Rabba sagte: Sie sagten, dass wenn הדר פשמה שנה אין כאן נילוה אין כאן נילוה אי שער אין כאן גילוח יש כאן חבי קאמר אף על פי ששער אין כאן מצות גילוח אין כאן: אמר רבא חרי אמרו חכית שניקבה וסתמוה שמרים הבירות בני רבא אנה דוציה בותו אבו ליה רב ייני קבו וכתביות שביים הצילות בקקה ביניות יו

ביון דמעיקרא הוי שוה פרוטה + B 31 שוא M 30 M + M 34 מיהא הא + M 33 אביה + M 33 אהת מהו M 32 אורי היה בניהה ל' 36 בתר הבינה M 35 827 B 40 827 B 39 B 38 528

giltig, denn vorher hatte er zwei Haare zurückgelassen, und später hat er die zwei Haare nicht abgeschoren? Später entschied er es: Wenn keine [zwei] Haare vorhanden sind, so ist auch das Scheren ungiltig. - Wenn keine [zwei] Haare vorhanden sind, so ist ja das Scheren wol giltig!? – Er meint es wie folgt: obgleich keine [zwei] Haare vorhanden sind, so hat er das Gebot des Scherens dennoch nicht ausgeübt.

Raba sagte: Sie sagten, dass wenn das Fass ein Loch hat und dieses mit der Hefe verstopft ist, diese einen Schutz²⁷⁰gewähre; wie ist es nun, wenn man die Hälfte verstopft hat? R. Jemar sprach zu R. Aši: Dies wird ja in einer Mišnah gelehrt: Wenn das Fass ein Loch hat und es mit Hefe verstopft ist, so gewährt diese einen Schutz; verstopft man es mit einer Weinranke, so schützt sie nur dann, wenn man es verschmiert hat; sind es zwei, so muss man es ringsum und den Raum zwischen

^{271.} Die halbe Peruta. 272. Cf. Num. 6,18. 273. Von den 2 zurückgelassenen Haaren. 274. Beim Abscheren des ersten der beiden Haare war noch das zum Scheren geeignete Quantum vorhanden, es ist nicht seine Schuld, dass das letzte von selbst ausgefallen ist. 275. Das das Haar-276. Gegen levitische Unreinheit. Hier wird von dem Fall gesprochen, schneiden ungiltig macht. wenn der Söller mit dem unter ihm liegenden Zimmer, in welchem ein levit. verunreinigender Leichnam sich befindet, durch eine Luke verbunden ist u. über diese Luke ein Fass gestülpt wird; dieses schützt den Söller vor Unreinheit; wenn das Fass aber ein Loch hat, so gewährt es keinen Schutz mehr. 277. Des Lochs, für welches eine Maximalgrösse festgesetzt ist. 278. Den Raum zwischen der Wand des Lochs u. dem Rankenpfropfen.

זמורת לחבירתה "מעמא דמרח הא לא מרח לא אמאי ותיהוי כי אנף הציה אמרי הכי השתא התם אי לא מרח לא קאי אנף הציה במידי דקאי קאי: "אמר רבא הרי אמרו "גול המין ועבר עליו הפכה "64.966 COI.b אומר לו הרי שלך לפניך בעי רבא "נשבע עליו מהו מי אמרינן כיון דאי מיננב בעי שלומי ליה "ממונא קא כפר ליה או דלמא השתא מיהת הא מנח ועפרא בעלמא הוא ולא כפר ליה ממונא מילתא דאיבניא ליה לרבא פשימא ליה לרבה דאמר רבה 10 שורי גנבת והוא אומר לא ננבתי מה מיבו אצרך שומר חגם אני עליו חייב שהרי פמר עצמו מגניבה ואבידה שומר שבר אני עליו הייב שהרי פמר עצמו משבורה ומתה שואל אני"עליו חייב שהרי פמר עצמו ממתה מחמת מלאכה"אלמא את כל גב דהא במי כיון דאי מינניב ממונא קא כפר "חשתא נמי 15 ממונא"קא כפר"חכא נמי אף על גב"דעפרא בעלמא הוא כיון דאי מיגניב בעי שלומי ליה ממונא מעליא חשתא גמי ממונא קא כפר ליה: יתיב"רבא וקאמר לחא שמעתא איתיביה רב עמרם"לרבא 'וכחש בה 5.22 --שורי ננכת והוא אומר לא was Raba fraglich war, war Rabba ent-גנבתי מה טיבו אצלך אתה מכרתו לי אתה נתתו לי במתנה אביך למכר לי אביך נתנו לי במתנה מונא מעליא + M $_46$ $_{\parallel}$ ממונא מעליא - M $_45$ עליה | 48 H אומכחש בשר מהמת מראכה | 48 M אפר

m M 52 אמעליא m M 51 דהא מנח עפרא m + M 50 ליה m + M 50 ליה

אל מברי. M 54 ברה (P לרבה M 53

beiden Ranken verschmieren. Also nur wenn er es verschmiert hat, sonst aber nicht; weshalb nun, es sollte ja ebenso sein, als hätte man die Hälfte verstopft⁻⁰!? - Es ist ja nicht gleich, in diesem Fall hält [der Pfropfen] nicht, wenn man ihn nicht verschmiert, jener aber spricht von dem Fall, wenn man die Hälfte verstopft hat und es auch hält.

Raba sagte [ferner]: Sie sagten, dass wenn jemand Gesäuertes geraubt hat und das Pesahfest verstrichen ist, er es ihm zur Verfügung stellen könne; wie ist es nun, wenn er es abgeschworen hat? Sagen wir, dass er, da wenn es gestohlen wird, er Ersatz leisten muss, einen Gegenstand von Geldwert abgeleugnet hat, oder aber, es ist ja vorhanden und gilt als Erde280, somit hat er ihm nichts abgeleugnet? Das, schieden; denn Rabba sagte: [sprach jemand zu einem: du hast mein Rind gestohlen, und erwiderte dieser: ich habe es nicht gestohlen, und als er ihn weiter fragte: wie kommt es zu dir, er ihm erwiderte, er sei unentgeltlicher Hüter desselben, so

ist er schuldig²⁸, denn er hat sich hinsichtlich des Diebstahls und Abhandenkommens²⁸² befreien wollen; [sagte er,] er sei Lohnhüter desselben, so ist er schuldig, denn er hat sich hinsichtlich des Brechens und Verendens²⁸³ befreien wollen; [sagte er,] er sei Entleiher desselben, so ist er schuldig, denn er hat sich hinsichtlich des Verendens durch die Arbeit284 befreien wollen. Hieraus also, dass, da wenn es gestohlen werden sollte, er ihm Geld ableugnen würde, es ebenso ist, als würde er ihm auch jetzt, wo es vorhanden ist, Geld abgeleugnet haben. Ebenso auch hierbei, obgleich es nur als Erde gilt, so ist es dennoch, da wenn es gestohlen werden würde, er Ersatz zahlen müsste, als hätte er ihm Geld abgeleugnet.

רבה וקאמן לה להא

Raba sass und trug diese Lehre vor; da wandte R. Amram gegen Raba ein: 285 Und es ableugnet, ausgenommen ist der Fall, wenn er die Hauptsache eingesteht. Man könnte nämlich glauben, dass wenn [jemand zu einem sprach:] du hast mein Rind gestohlen, und er ihm erwiderte: ich habe es nicht gestohlen, und als er ihn weiter fragte: wie kommt es zu dir, er ihm erwiderte: du hast es mir verkauft, du hast es mir geschenkt, dein Vater hat es mir verkauft, dein Vater hat es mir geschenkt, es

^{279.} Wahrscheinlich deshalb, weil das Verstopfen der Hälfte nicht ausreichend ist. keinen Wert, da es zur Nutzniessung verboten ist. 281. Er muss ein Schuldopfer darbringen, wenn er seine Behauptung beschworen hat u. es sich herausstellt, dass er es wirklich gestohlen habe; er hat also die Hauptsache, dass das Rind nicht ihm gehöre, vor dem Schwören eingestanden. der unentgeltliche Hüter nicht verantwortlich ist. 283. Wofür der Lohnhüter nicht verantwortlich ist. 284. In welchem Fall der Entleiher ersatzfrei ist. 285. Lev. 5,22.

ist meiner Kuh nachgelauten, es ist von seibst zu mir gekommen, ich habe es auf dem Weg umberirrend gefunden, ich bin dessen unentgeltlicher Hüter, ich bin dessen Lohnhüter, ich habe es leihweise, und es beschworen und darauf ein Geständnis abgelegt hat, er schuidig sei, so heisst es: and or about not, ausgenommen ist der Fall, wenn er die Hauptsache eingesteht? Dieser erwiderte: Gedankenloser, diese Lehre 10 spricht von dem Fall, wenn er zu ihm sagt: da hast du es, ich aber spreche von dem Fall, wenn es sich auf dem Feld betindet.

Wieso gesteht er die Hauptsache ein, wenn er zu ihm sagt: du hast es mir ver- ולא בה ולא במוצאה לא בה ולא במוצאה לא בה ולא kauft!? In dem Fall, wenn er zu ihm sagt: ich habe dir den Kaufpreis nicht bezahlt, nimm dein Rind und geh. - Wieso gesteht er die Hauptsache ein, wenn er zu ihm sagt: du hast es mir geschenkt, dein 20 Vater hat es mir geschenkt!? - Wenn er zu ihm gesagt hat: unter der Bedingung, dass ich dir einen Gefallen erweise, den ich dir nicht erwiesen habe, nimm nun dein Rind und geh. - «Ich habe es auf dem

אהר"פרתי רין מאליו בא אצלי תועה בדרך מצאתיו שומר הגם אני עליו שימר שבר אני עליו שואל אני עליו ונשבע והודה יכול יהא הייב תלפוד לוכיר וכחש כה פרט למודה בעיקר אמר ליה תדורא כי תניא ההיא דקאטר ליה הילך כי קאטינא דקיימא באום אתה מברתו לי מאי מודה בעיקר איכא לא צריכא דאמר ליה לא נתתי לך דמי שקיל תורך וזיה אתה בתתו לי אביך בתנו לי מאי מודה בעיקה איכא דאמר ליה על מנת דעבידנא לך נייה' דנפשא ורא ניבדי לך שקיל תורך וזיל תועה בדרך בצאתו היבא איבני לך לאחדוריה לי אמר אבוה דשמואל באימר שבונה אבידה מצאתי ולא הייתי יודנ שהיא שלך שאחזירנה לך: תניא אמר כן עואי שלש שבועות יון הכיר כה ולא בצוצאה בנוצאה קישמא אשתבן אימא בה ובמוצאה למאי הלבתא רב אמי אמר רבי הנינא לפטור ושמואל אמר לחיוב יובפלוגתא דהני תנאי דתניא "חמשביע עד אהד פטור ורבי אלעור בר שמעון מחיים במאי קא מיפלגי י מר סבר דבר הנורם לממון בממון דמי ומר סבר

75 ול אנא דקאי M 56 תרדא ין אביך מברן אי ין א 60 א זבינתיה ניהלן M 60 בינתיה ביהלן יבר אייבה דרא יבר M 62 דרא יבר - M 61 ודא יהבי דך 13 על בימא ליה איבי לך לאחדורי ביחלי בר בייה בפשא ברבי. B 64

Weg umherirrend gefunden.» Sollte er ihm doch erwidern: so solltest du es mir zustellen!? Der Vater Semuéls erwiderte: Wenn er zu ihm gesagt hat: ich schwöre, dass ich es gefunden und nicht gewusst habe, dass es dir gehört, um es dir zustellen zu können.

Es wird gelehrt: Ben-Âzaj sagte: Es sind drei Schwüre²⁸⁸: wenn er dieses²⁸⁷und nicht den Finder kannte, wenn er den Finder und nicht dieses kannte, wenn er weder dieses noch den Finder kannte. — Wenn er weder dieses noch den Finder kannte, so hat er ja die Wahrheit beschworen!? — Lies: dieses und den Finder. — Von welcher Bedeutung ist dies für die Halakha? R. Ami sagte im Namen R. Haninas, befreiend; Semuél sagte, verpflichtend . Sie führen denselben Streit wie die Autoren folgender Lehre: Wenn jemand einen einzelnen Zeugen beschworen hat, so ist er frei, R. Eleâzar b. Simôn sagt, schuldig. — Worin besteht ihr Streit? — Einer ist der Ansicht, was Geld verursacht, gelte als Geld, und der andere ist der Ansicht, was Geld verursacht, gelte nicht als Geld.

286. Die Lesart dieses Worts schwankt u. ebenso auch die etymol. Erklärung desselben; Cod. M. hat תרדא, wie auch unser Text an andrer Stelle; manche Codices haben תרדא, richt. wahrscheinl. אדרא syr. 287. Man berücksichtige nicht: wenn es gestohlen werden sollte, da es der Eigengeschmacklos. tümer in Empfang nehmen kann. 288. Die der Zeuge, der hinsichtlich eines verlorenen Gegenstands Zeugnis ablegen konnte, falsch geschworen haben kann. 289. Das verlorene Vieh. der einen Ansicht muss er wegen dieser Schwüre ein Schuldopfer darbringen, nach der anderen nicht 291. Der Zeuge, der falsch geschworen hat. 292. Das Zeugnis ist nur dann von Bedeutung, wenn es eine rechtliche Wirkung hat; der einzelne kann durch seine Aussage keine Verurteilung herbeiführen, wol aber wird auf Grund seiner Aussage dem Beklagten ein Eid zugeschoben. Dieser Eid erwirkt nicht direkt, wol aber verursacht er eine Geldzahlung, da angenommen wird, dass der Beklagte die Schuld eingestanden haben würde; der Zeuge hat also dem Kläger einen Geldschaden verursacht.

ורבו בבים הבים בבים בבים לאו בניבין דביי בישוד יודי בודן ידוים באובבין ידנא דונא יבוש בח לבדנו נונש אודות בנין תלבוד ליבר לא תבחשו וום בות לותי לענים בינון לת לעובש שבועד הות בדקרבי הרני דקתני בכלל דרישא דרא אשתכן דקתני lehrt dasselbe: Und es ablengnen; wir wissen סיפא ונשבע על שקר למדנו עונש אזהרה מנין תלמוד לומר לא תשקרו ומדסיפא דאשתבע רישא דלא אשתבע אמרי אידי ואידי דאשתבע כאן שהודה כאן שבאי נדים אתו נדים הייב באונפין מתיב רמי בר הייב בקרן וחומש ואשם מתיב רמי בר Wenn es aber im Schlußsatz heisst: und המא "ושכנגדו חשוד על השכועה כיצד אחד שכועת יי העדות ואחד שבועת הפקדון ואפילו שבועת שוא ואם איתא "בכפירה הוא דאיפסיל ליה אמרי הכא במאי עסקינן דקאי באנם דלאו כפידה הוא כבר ימייתינא ליה תדע hat; wir wissen also die Strafe, woher das المرابع المراب יבבקרון בביל לירות ודומנה מיבא שבינה קנה 106.106 שבועה היא דקניא"אכל כפירה לא קניא"הכא נמי דקיימא באגם ואיבעית אימא מאי שבועה קונה M 67 אינש בפירה לא שבונה מו או האיש M 65 ד ל B 69 משבועה הוא ' B 69 + ד + מכלל ד רב + M 72 איר חסדא + M 71 ומייתינן P 70 . 74 M -- 827'. אבר M 73

R. Sešeth sagte: Wenn jemand ein Depositum ableugnet, so gilt er als Räuber und ist ersatzpflichtig auch im Fall eines Missgeschicks ! Und auch folgender Autor also die Strafe, wo findet sich das Verbot? - es heisst: ihr solli nichts ableugnen; wahrscheinlich doch die Strafe wegen des Geldbetrags . - Ne.n, wegen des Schwurs. geschworen hat, so spricht ja wahrscheinlich der Anfangsatz von dem Fall, wenn er nicht geschworen hat!? Im Schlußsatz wird nämlich gelehrt: und falsch geschworen Verbot? es heisst: ihr so it nicht lügen. Wenn nun der Schlußsatz von dem Fall, spricht, wenn er geschworen hat, so spricht ja der Anfangsatz von dem Fall, wenn er nicht geschworen hat!? Ich will dir sagen, beide sprechen von dem Fall, wenn er geschworen hat, nur spricht der eine, wenn er es selbst eingestanden hat, und

der andere, wenn Zeugen gekommen sind; sind Zeugen gekommen, so ist er auch im Fall eines Missgeschicks ersatzpflichtig, hat er es selbst eingestanden, so ist er zur Zahlung des Kapitals und des Fünftels und zur Darbringung eines Schuldopfers verpfichtet. Rami b. Hama wandte ein: Der297, dessen Gegner nicht eidesfähig ist, zum Beispiel: wenn er bei einem Zeugniseid293, bei einem Depositeneid oder sogar bei einem Nichtigkeitsschwur [überführt worden ist]; wenn dem nun so200 wäre, so ist er ja schon beim Leugnen unfähig!? - Ich will dir sagen, hier wird von dem Fall gesprochen, wenn es300 sich auf dem Feld befindet; dies ist also kein Leugnen, denn er denkt: ich will mich jetzt seiner entledigen und später gehen und es ihm zustellen. Dies ist auch zu beweisen, denn R. Idi b. Abin sagte, dass wenn jemand ein Darlehn abgeleugnet hat, er als Zeuge zulässig, und wenn ein Depositum, er als Zeuge nicht zulässig sei³⁰². — Ilpha sagte ja aber, dass [das Geraubte] durch den Eid erworben³⁰³ werde, also nur durch den Eid, nicht aber durch das Leugnen!? - Ebenfalls in dem Fall, wenn es sich auf dem Feld befindet. Wenn du aber willst, sage ich: durch den Eid wird es erworben, wie in der folgenden Lehre R. Honas; R. Hona sagte näm-

293. Seit der Zeit des Leugnens, wenn Zeugen gegen ihn aufgetreten sind. ohne sein Verschulden fortgekommen ist, in welchem Fall er sonst frei wäre. 295. Lev. 19,11. 296. Auch wenn er nicht geschworen hat. 297. In der hier angezogenen Lehre werden die Fälle aufgezählt, in welchen der Kläger den Eid zu leisten hat. 298. Ueber die hier aufgezählten Eide vgl. Bd. vij S. 613 N. 1. 299. Dass er nicht erst beim Schwören, sondern schon beim Leugnen als Räuber gilt. 300. Das geraubte Vieh. 301. Und bevor er geschworen hat, Zeugen ihn überführt haben. 302. Bei einem Darlehn wird angenommen, dass er zur Zeit kein Geld hatte u. sich nur einen Aufschub verschaffen wollte, ein Depositum dagegen durfte er überhaupt nicht angreifen. 303. Wie der Fragende verstanden hat, hinsichtlich der Ersatzpflicht, dass der Depositär von dann ab als Räuber gilt u. ersatzpfichtig sei auch in Fällen, in welchen er sonst ersatzfrei wäre.

lich im Namen Rabhs, dass, [wenn jemand u seinem Nächsten gesprochen hat: ich habe bei dir eine Mine, und dieser ihm erwidert hat: du hast nicht- bei mir, und dies beschworen hat und darauf Zeugen gekommen sind, er frei sei, denn es heisst: The trouble of disser and more and The branch mains in be when, sobald der Eigentümer den Eid angenommen hat, braucht jener keinen Ersatz mehr zu leisten. האלהים אפיר כפקדון דכי בתיב braucht jener keinen Ersatz mehr zu leisten.

Der Text. R. Hona sagte im Namen Rabhs: [Wenn jemand zu seinem Nächsten gesprochen hat: | ich habe bei dir eine Mine, und dieser ihm erwidert hat: du hast nichts bei mir, und dies auch beschworen בעצמו משלם קרן וחומש ואשם אמר ליה "הכא זה משלם קרן וחומש ואשם אמר ליה hat und darauf Zeugen gekommen sind, so ist er frei, denn es heisst: Der Eigentümer soil diesen annehmen und jener braucht vichts zu bezahlen; sobald der Eigentümer den Eid angenommen hat, braucht jener 20 איבא בפל איבא בפל איבא דינתך הוין לבית דין מי איבא keinen Ersatz mehr zu leisten. Raba sagte: Die Lehre Rabhs ist einleuchtend nur hinsichtlich eines Darlehns, das zur Verausgabung bestimmt ist, aber, bei Gott, Rabh sagte es auch von einem Depositum, denn der angezogene Schriftvers spricht

והלה אומר אין לך בידי ונשבע ואחר כך כאו עדים מנו פטור שנאטר ולקח בעלמי ולא ישלם ביון שקבלו הבינים שבונה שוב אין משלם ממון: נופא אבר בב הונא אבור רב בנה לי בידך והלה אובר אין רך בידי כלום ונשבין ובאו נידים פשור שנאמר ויקה حربردا دراه دران مراحه والمراح حربات المرادا and marger Ranner Rene north coord der poores offe בנילוה דיווצאה ניתנה אבי פקדון ברשותוה דבירוה קרא בפקדון כתיב יתיב רב נחמן וקאמר לחא ייבינית איתיביה הב אהא בר ביניבי להב נהומן חיכן פקדוני אמר לו אבד משביעך אני ואמר אמן והעדים מעידים אותו שאכלו משלם את הקרן הודה בבואי נסקונן כנון דנשבני הוין לבית דין אמר ליה אי חבי אימא סיפא חיכן פקדוני אמר לו נגנב משביעך אני ואמר אמן וחנדים מנידים אותו שננבו משלם תשלומי כפל הודה מעצמו משלם קרן והומש ואשם ליה יכילנא לשנויי לך רישא הוון לבית דין וסיפא בבית דין מיהו שינויא דחיקא לא משנינא לך אידי ואידי בבית דין ולא קשיא כאן בקפין כאן בשלא P 78 במשלמין 17 א להן 77 א רבה 17 78 P 75 רב נהמן - B 79 B 81 | 5 8 M 80

בדרב הזנא דאטר רב הינא אטר רב טנה לי בידך

אלא. + M 82 | von einem Depositum. R. Nahman sass und trug diese Lehre vor; da wandte R. Aha b. Minjomi gegen R. Nahman ein: [Sprach er zu ihm:] wo ist mein Depositum, und erwiderte jener: es ist mir abhanden gekommen, und als er zu ihm sprach: ich beschwöre dich, er Amen sagte, und Zeugen bekunden, dass er es verzehrt hat, so muss er den Grundwert bezahlen; hat er es von selbst eingestanden, so muss er den Grundwert und das Fünftel bezahlen und ein Schuldopfer darbringen!? Dieser erwiderte: Hier wird von dem Fall gesprochen, wenn er ausserhalb des Gerichts geschworen hat307. Jener entgegnete: Wie ist demnach der Schlußsatz zu erklären: [Sprach er zu ihm:] wo ist mein Depositum, und erwiderte jener: es ist gestohlen worden, und als er zu ihm sprach: ich beschwöre dich, er Amen sagte, und Zeugen bekunden, dass er es selbst gestohlen hat, so muss er das Doppelte bezalilen, gesteht er es von selbst ein, so muss er den Grundwert und das. Fünftel bezahlen und ein Schuldopfer darbringen; wieso braucht er nun, wenn man sagen wollte, ausserhalb des Gerichts, das Doppelte zu zahlen!? Dieser erwiderte: Ich könnte dir erwidern: im Anfangsatz, wenn ausserhalb des Gerichts, und im Schlußsatz, wenn vor Gericht, nur will ich dir keine gesuchte Antwort geben; beide sprechen vielmehr, wenn vor Gericht, dennoch ist dies kein Einwand, denn das eine gilt von dem Fall, wenn er aufgesprungen ist³⁰⁰, und das andere gilt von dem Fall, wenn er nicht auf-

^{304.} Die ihn überführt haben. 305. Er braucht nichts mehr zu zahlen, da er durch den Eid die Mine erworben hat. 306. Ex. 22,10. 307. Ein solcher Eid besitzt nicht die Rechtskraft, vom Ersatz zu befreien. 308. Der Kläger, u. den Beklagten schwören liess; Rabh dagegen

קפין אמר ליה רמי בר המא לרב נהמן מכדי דרב לא סבירא לך משכוני נפשך אדרב למה לך אמר ליה לפרושה לדרב"דרב חבי מתרון לה למתניתין והא רב קרא קאמר אמרי קרא "לכל הנשבעין 860.450 5 שבתורה נשבעין ולא משלמין הוא דאתא ולקה בעליו ולא ישלם מי שעליו לשלם חוא נשבע מתיב רב המנונא "חשבין עליו חמשה פעמים בין בפני יים בית דין ובין שלא בפני בית דין וכפר לעליו חייב על כל אחת ואחת "ואמר רבי שמעון מה מעם רובא קפין לא מצית nen und nicht zahlen: der Eigennomer soll die-אמרת חשביע עליו קתני חוין לבית דין לא מצית אמרת בפני בית דין קתני הוא מותיב לה והוא מפרק לה לצדדין קתני השביע עליו חוין לבית דין וכבית דין קפין מתיב רכא בעל חבית שטען טענת עד שלא עדים אם עד שלא serhalb des Gerichts, und hat er jedesmal כאו עדים חודה משלם קרן וחומש ואשם ואם משבאו עדים חודה משלם תשלומי כפל ואשם והכא חוץ לבית דין וקפין לא מצית אמרת כפל קתני אלא אמר רבא כל תודה לא שנא פוען פענת אבד רב דהא מוען מינת ננב "נמי לא אמר רב דהא hierbei ist nicht zu erklären, wenn er auf-בתיב "וחתודה דבעי שלומי קרן וחומש מוען מענת יים גנב ובאו עדים נמי לא אמר רב דהא כתיב תשלימי כפל כי קאמר "כנון שמיען מענת אבד ונשבע "ילא

1 - M 86 אליי — M S5 אמרי + M S4 דבעי שלומי M 89 | במי W 88 | 1 - P 87 רב || 19 M - וליה. + M 90

gesprungen ist. Rami b. Hama sprach zu R. Nahman: Du hältst ja selbst nichts von der Lehre Rabhs, wozu brauchst du für ihn einzutreten!? Dieser erwiderte: Nach der Auslegung Rabhs ist die Mišnah so zu erklären. - Aber Rabh stützt sich ja auf einen Schriftvers!? -- Ich will dir sagen, der Schriftvers deutet darauf, dass alle, die nach der Gesetzlehre zu schwören haben, schwösen annehmen und jener braucht nichts zu zahlen, wer zu zahlen hat, soll schwören. R. Hamnuna wandte ein: Liess er ihn310fünfmal beschwören, einerlei ob vor Gericht oder ausgeleugnet, so ist er wegen jedes [Schwurs] besonders schuldig, und R. Simôn erklärte: aus dem Grund, weil er jedesmal zurücktreten und ein Geständnis ablegen "konnte; gesprungen ist, denn es heisst: liess"er ihn beschwören, ferner ist nicht zu erklären, ausserhalb des Gerichts, denn es heisst: vor Gericht!? Er erhob diesen Einwand, und er selbst erklärte es auch. Hier werden zwei verschiedene Fälle gelehrt: wenn er ihn beschwören liess, ausserhalb des Gerichts,

oder vor Gericht und er selbst aufgesprungen ist. Raba wandte ein: Wenn jemand hinsichtlich eines Depositums den Einwand des Diebstahls gemacht und dies beschworen und darauf ein Geständnis abgelegt hat, aber auch Zeugen gegen ihn aufgetreten sind, so muss er, wenn er das Geständnis vor dem Auftreten der Zeugen abgelegt hat, den Grundwert und das Fünftel bezahlen und ein Schuldopfer darbringen, wenn er aber das Geständnis nach dem Auftreten der Zeugen abgelegt hat, so muss er das Doppelte zahlen und ein Schuldopfer darbringen; hierbei kann es ja weder ausserhalb des Gerichts erfolgt sein, noch kann er selbst aufgesprungen sein, denn er hat ja das Doppelte zu zahlen313!? Vielmehr, erklärte Raba, von dem Fall, wenn er ein Geständnis abgelegt hat, sagte es Rabh nicht, einerlei ob er den Einwand des Abhanden kommens oder den Einwand des Diebstahls gemacht hat, denn es heisst: "er so." kennen, er muss dann den Grundwert und das Fünftel zahlen, ferner sagte er es auch nicht von dem Fall, wenn er den Einwand des Diebstahls gemacht hat und Zeugen gekommen sind, denn er muss dann das Doppelte zahlen. Rabh sagte es vielmehr von dem Fall, wenn er den Einwand des Abhandenkommens gemacht, es beschwo-

spricht von dem Fall, wenn die Richter ihm den Eid auferlegt haben, ein solcher befreit ihn vom Ersatz. 310. Der Deponent dem Depositär. 309. Dh. der Eid wird dem Beklagten zugeschoben. 312. Durch das Gericht. 313. Er hat es also in jedem Fall nach schuldet er ihm noch Geld. auch nach dem Schwören zu bezahlen. 314. Num. 5,7.

ren und kein Geständnis abgelegt hat und Zeugen gekommen sind. Darauf ging R. Gamda und trug dies R. Asi vor; da sprach e: zu ihm: Wenn R. Hamnuna, der ein Schüler Rabhs war, einen Einwand bezüglich 5 des Geständnisses erhoben hat, so wusste er ja wahrscheinlich, dass Rabh dies auch von dem Fall gesagt hat, wenn er ein Geständnis abgelegt hat, und du sagst, Rabh habe dies nicht gesagt von dem Fall, wenn הואיל ויכול הואיל בכול הואים בשור ואנן ניקו ניחייביה קרבן אשבועה הואיל ויכול er ein Geständnis abgelegt hat!? Darauf sprach R. Alia der Greis zu R. Aši: R. Hamnuna war folgendes fraglich: einleuchtend ist es, wenn man sagt, er sei schuldig, wenn Zeugen gekommen sind, dass ומוען מענת גוב משלם תשלומי כפל מה גוב זו מו לבל מה אום שלם השלומי כפל מה גוב er wegen der letzteren Schwüre ein Opfer darbringen muss, da er zurücktreten und ein Geständnis ablegen kann, wieso ist er aber, wenn man sagen wollte, er sei frei, wenn Zeugen gekommen sind, ein Opfer 20 בשבוקה תאמר בשוקן שקנת נגב שאין משלם wegen dieser Schwüre schuldig, weil er später zurücktreten und ein Geständnis ablegen kann, selbst wenn Zeugen gekommen wären, wäre er ja frei, und er selbst hat ja kein Geständnis abgelegt"!?

R. Hija b. Abba sagte im Namen R. Johanans: Wenn jemand hinsichtlich eines הידה וכאו עדים אול רב גמדא אמרה לשמעתא קמיה דרב אשי אמר ליה השתא ומה רב המנונא תלמידיה דרב וידץ דאמר רב הודה וקמותים הודה ואת אמרת חודה לא אמר רב"אמר ליה רב אחא מו לרב אשי רב המנונא הבי קא קשיא ליה "אי coll אמרת בשלמא נשבע כי אתו עדים מיחייב אממו ירחכי מחייביגן ליה קרבן אשבוצה בתרייתא היאיל ויכול לחזור ולהודות אלא אי אמרת כי אתו עדים פטור מי איכא מידי דאילו אתו סהדי ומסהדי כיה שש יחונה ולחודות השתא מיהת לא אודי: "אמר רבי חייא כר אכא אמר רבי יוחנן הטוען טענת נגב בפקדון משלם תשלומי כפל מבה ומכר משלם תשלומי ארבעה וחמשה הואיל וגנב משלם תשלומי שהוא משלם כפל מכח ומכר משלם תשלומי ארבעה וחמשה אך שוען שענת ננב"בפקדון כשהוא משלם תשלומי כפל מבח ומכר משלם תשלומי ארבעה והמשה 'מה לנגב שבן משלם תשלומי כפל שלא תשלומי כפל אלא בשבועה אמרי היקישא היא ואין משיבין על היקישא הניחא למאן דאמר הד בגנב וחד בטוען טענת גנב שפיר אלא למאן דאמר M 95 || הכי P 94 || אמי P 93 || הכי P 94 || אמי P 95 || אמי P 95 || אמי P 95 || אמי P 95 || אמי P 96 || אמי P 97 || אמי P 98 || אמי P 99 || אמי P 90 || אמי M 97 הא שבועה M 96 ניקום וניחייביה קר' שב' ---99 ממי שהוא רא אודי מידי ' 98 M + תשלומי

Depositums den Einwand des Diebstahls macht, so hat er das Doppelte zu ersetzen, hat er es318 geschlachtet oder verkauft, so muss er das Vier- und das Fünffache317 zahlen. Ein Dieb zahlt das Doppelte und, der den Einwand des Diebstahls macht, zahlt das Doppelte, wie nun ein Dieb, der das Doppelte zu zahlen hat, wenn er es geschlachtet oder verkauft hat, das Vier- und das Fünffache zahlen muss, ebenso muss, der den Einwand des Diebstahls macht, und das Doppelte zahlen muss, wenn er es geschlachtet oder verkauft hat, das Vier- und das Fünffache zahlen. — Wol ein Dieb, weil er das Doppelte auch ohne Schwur zahlen muss, während der, der den Einwand des Diebstahls macht, das Doppelte zahlen muss, nur wenn er geschworen hat!? - Ich will dir sagen, dies wird nur aus einer Vergleichung entnommen, und [ein Schluss aus einer] Vergleichung ist nicht zu widerlegen. - Einleuchtend ist dies nach demjenigen, welcher sagt, einer spreche von einem wirklichen Dieb, und einer spreche von einem, der den Einwand des Diebstahls macht, wie ist es aber zu erklären nach demjenigen, welcher sagt, der [Schriftvers:] wenn der Dieb gefunden wird,

איכא למיפרך. + M 1

^{315.} Nachdem er falsch geschworen hatte. 316. Er selbst hat kein Geständnis abgelegt, Zeugen können ihn zur Zahlung nicht mehr verpflichten, somit handelt es sich bei den letzteren Schwüren um leere Worte u. er sollte wegen dieser nicht schuldig sein. 317. Cf. Ex. 21,37 u. 22,8. wird überall von einem gestohlenen, bezw. verwahrten Vieh gesprochen. 319. Die beiden Schriftverse, der vom Dieb u. der vom diebischen Depositär, werden miteinander verglichen. bezüglichen Schriftverse; cf. ob. S. 235 Z. 22ff.

'האי אם ימצא הגנב ואם לא ימצא תרוייהו במוען בינות ונב כיאי איכא למיכר אמרי ונב דונב אותיביה רבי הייא בר אבא לרבי יוהנן היבן 108. שורי לנובב בשבינך מני ומכור מבן וחנדים יישאה הכא דאי אפשר לכזית כשר כלא שחימה וקתני משלם תשלומי כפל תשלומי כפל אין תשלומי ארבעה וחמשה לא'הכא במאי עסקינן כגון שאכלו נבילה ולישני ליה כגון שאכלו מריפה כרבי מאיר אוים שמים שהיםה ולישני 10 er es verzehrt hat, so hat er das Doppelte الماد المادة المادة المادة المادة المادة المادة المادة المراجعة الراسد والمراجعة المراجعة المراجعة المراجعة المراجعة תן לו דהא אמר רבא "צא תן לו טבח ומכר פמור 60.660 מאי טעמא כיון דפסקיה למילתיה וטבה ומכר הוי גולן וגולן "לא משלם תשלומי ארבעה והמשה הייב אתה ליתן לו ומבה ומכר חייב מאי מעמא כל כמה דהא פבוקא לאה ביותא אבתי נוב היא אברי וליטעמיך לישני ליח בשותף שמבח שלא מדעת - ---חבורו אלא חדא בתרי ותלתא נקב: שנת נוב ^{57863°} welcher sagt, auch das ungeeignete Schlach-באבידה משלם תשלומי כפל מאי מעמא "דכתיב °על כל אבדה אשר יאמר איתיביה רבי אבא בר \$22,8 ממל לרבי חייא בר אבא כי יתן איש אין נתינת ---איל + M 4 איל + M 3 א איל - M 2 כגון שאבלו פקועה אב + M 6 ביף + M 7 mi -- M 10 m M 9 12'N M 8

und der [Schriftvers:] wenn der Dieb nicht getunden wird, sprechen beide von einem, der den Einwand des Diebstahls macht "!?

Ich will dir sagen, aus: der Dieb. R. האלומי כפל והא איתו שאכלו משלם תשלומי כפל והא Hija b. Abba wandte gegen R. Johanan ein: [Sagte er:] wo ist mein Rind, und erwiderte jener: es ist gestohlen worden, und als er zu ihm sprach: ich beschwöre dich, er Amen sagte, und Zeugen bekunden, dass zu zahlen. Ein olivengrosses Stück Fleisch ist ja nicht ohne [das Tier] geschlachtet zu haben zu erlangen, und er lehrt, dass er das Doppelte zu zahlen habe, also nur das 15 Doppelte, nicht aber das Vier- und das Fünffache!? — Hier wird von dem Fall gesprochen, wenn er Aas* gegessen hat. Sollte er doch geantwortet haben, wenn er Terepha 'gegessen hat!? - Nach R. Meir, ten gelte als Schlachten. - Sollte er ihm doch erwidert haben, hier werde vom Kalb einer Aufgeschlitzten gesprochen!? - Nach R. Meir, welcher sagt, auch das Kalb einer Aufgeschlitzten bedarf des Schlachtens. — Sollte er ihm doch erwidert haben, wenn er bereits vor Gericht gestanden hat und

sie zu ihm gesagt haben: geh, zahle ihm Raba sagte nämlich: [sagten sie:] geh, zahle ihm, so ist er, wenn er es geschlachtet oder verkauft hat, frei, denn damit ist die Sache erledigt, und beim Schlachten oder Verkaufen ist er ein Räuber, und ein Räuber zahlt nicht das Vier- und das Fünffache; [sagten sie:] du bist verpflichtet, es ihm zurückzugeben, so ist er, wenn er es geschlachtet oder verkauft hat, schuldig, denn solange die Sache noch nicht erledigt ist, gilt er als Dieb. - Ich will dir sagen, sollte er ihm, auch nach deiner Auffassung, erwidert haben, es handle von einem Teilhaber, der es ohne Wissen seines Mitbeteiligten geschlachtet328 hat!? Vielmehr ist zu erklären, er habe eine von zwei oder drei Erklärungen herausgegriffen.

אמר קרא.

Ferner sagte R. Hija b. Abba im Namen R. Johanans: Wenn jemand hinsichtlich eines Funds den Einwand des Diebstahls macht, so muss er das Doppelte zahlen, denn es heisst: 329 von allem Abhandengekommenen, von dem er behauptet. R. Abba b. Mamal wandte gegen R. Hija b. Abba ein: Wenn ein Mann gibt, das Geben eines Min-

321. In diesem Fall fällt ja die Vergleichung fort. 322. Aus dem entbehrlichen Artikel werden alle den Diebstahl betreffenden Gesetze auch hinsichtlich eines diebischen Depositärs gefolgert. 323. Ohne es rituell geschlachtet zu haben. 324. Wenn es eine innere lebensgefährliche Verletzung hatte. in einem geschlachteten Vieh ein Junges gefunden wird, das später heranwächst, so darf dieses nach einer Ansicht (cf. Hol. 74b) ungeschlachtet gegessen werden, da es durch das Schlachten der Mutter genussfähig 326. Die Richter. 327. Nach der völligen Verurteilung des Diebs geht der gestohlene Gegenstand in seinen Besitz über u. er ist zum Schlachten od. Verkaufen befugt. 328. In diesem Fall braucht er das 4- u. das 5fache nicht zu zahlen. 329. Ex. 22,8. 330. Ib. V. 6.

derjährigen ist meht von Bedeutung . Ich weiss dies nur von dem Fall, wenn er es ihm als Minderjähriger gegeben und als Minderjähriger zurückverlangt hat, woher dies von dem Fall, wenn er es ihm a's מיהוי נפי כאבידה אפר ליה הכא בפאי עסקינן Minderjähriger gegeben und als Erwachsener zurückverlangt hat? es heisst:

The strength of before and we could ge-John Jacks, nur wenn das Geben und das Zurückverlangen durch eine gleiche מיץ באחד רב אשי אבר לא רבי אבידה קא אתיא מו Person erfolgt sind; wenn dem nun so' wäre, so sollte es doch als Verlorenes gelten!? Dieser erwiderte: Hier wird von dem Fall gesprochen, wenn er es verzehrt hat, als jener noch minderjährig war . Dem- ומק בר יוכף הייא בר יוכף דאפר רבי הייא בר יוכף nach muss er wol bezahlen, wenn jener erwachsen ist , wozu lehrt er demnach: wenn das Geben und das Zurückverlangen durch eine gleiche Person erfolgt sind, es sollte doch heissen: wenn es bein Verzeh- 20 משום כפריה והאי דלא כפריה והאי דלא כפריה משום ren und beim Zurückverlangen die gleiche Person ist? Dieser erwiderte: Lies: wenn es beim Verzehren und beim Zurückverlangen die gleiche Person ist. R. Aši erklärte: Es ist nicht gleich, das Verlorene gelangt zu ihm durch die Wirkung eines vernünftigen Menschen, dieses gelangte

כמן כלום ואין לי אלא שנתנו בשהוא קבן ותבעו בשחוא קבון נתנו בשחוא קבון ותבנו בשחוא נדור בינין תלמוד לומר "עד האלהים יבא דבר שניתם עד שתחא נתינה ותביעה שוין כאהד "ואם איתא כגון שאכלו כשהוא קטן אכל"כשהוא גדול כאי חבי נמי דמשלם אי חבי אדתנא עד שתהא נתינה ותבינה שוין כאחד ליתני עד שתהא אכילה ותכיעה שיין כאחד אמר ליה תני עד שתהא אכילה ותכיעה ביבה בן דנת והא לא אתיא מבח בן דנת: ואמר רבי הייא בה אבא אביר רבי יוחנן הטיין טינת ננב בפקדון אינו חייב עד שיכפור במקצת ויודה בבקצת כאי בעכא דאמר קרא בי היא זה ופלינא הוא כירוב פרשיות בתוב כאן וכי בתוב כי הוא זה י אכלוה היא דכתים ומאי שנא מלוה כדרכה דאמר רבה כפני כה אכוה תורה כיודה בנוקצה הבינוה ישכני הוקה אין אדם מעיו פניו בפני בעל הובו דאין אדם מעיו פניו"וכבילי בעי דלודי ליה והאי

M 14 , 1558 | M 13 | M 12 | 1 P 11 א ה 15 אמרי תני 16 א דמיא לאבידה אבידה M א א ה בכולית הוא דבעי דנכפר דיה והאי דאודי במקצת משים - 18 M בפני בעל הוכו וככולי בעי דנודי ליה והאי דלא אודי ליה אישתמומי הוא דקא מישתמים לית כבר אי מודי בכולית תפים ליח עד דחוו לי ופרענא ליה חלכך.

zu ihm nicht durch die Wirkung eines vernünftigen Menschen.

Ferner sagte R. Hija b. Abba im Namen R. Johanans: Wenn jemand hinsichtilch eines Depositums den Einwand des Diebstahls macht, so ist er nur dann schuldig, wenn er es zum Teil abgeleugnet und zum Teil eingestanden hat, denn die Schrift sagt: 332 das ist 337 es. Er streitet somit gegen R. Hija b. Joseph, denn R. Hija b. Joseph sagte, hier338 sei eine Versetzung von Schriftversen eingetreten, und [die Worte] das ist es, beziehen sich auf das Darlehn 339. — Womit ist das Darlehn anders? — Nach einer Erklärung Rabbas, denn Rabba sagte: Die Gesetzlehre sagt deshalb, dass derjenige, der einen Teil der Forderung eingesteht, schwören solle, weil es feststehend ist, dass sich ein Mensch nicht seinem Gläubiger gegenüber erkühne³⁴⁰; er möchte nämlich [die Schuld] vollständig geleugnet haben, nur leugnete er sie deshalb nicht, weil er sich dazu nicht erkühnen konnte, daher würde er sie vollständig eingestanden haben, nur leugnete er einen Teil aus dem Grund, weil er wie folgt denkt:

^{331.} Wegen seiner Forderung braucht der Depositär keinen Eid zu leisten. 333. Dass dies auch von einem Fund gelte. 334. In dem Fall, wenn der Deponent minderjährig war, gilt die Uebergabe als nicht geschehen, u. der Depositär gilt als Finder. 335. Während der Existenz des Gegenstands war kein legitimirter Kläger vorhanden. 336. Beim Zurückverlangen. 337. Also nur, wenn er ihm einen Teil zur Verfügung stellt. 338. Im in Rede stehenden Abschnitt vom Depositum. 339. Sie gehören in den Abschnitt vom Darlehn, Ex. 22,24. seine Forderung abzuleugnen, während er ihm zu Dank verpflichtet ist.

דכפר ליה במקצת סבר אי מודינא ליה בכוליה תבע לי בכוליה אישתמים לי מיהא השתא אדהוו לי זוזי ופרענא הלכך רמא רחמנא שבועה עילויה כי היכי דלודי ליה בכוליה וגבי כלוה הוא דאיבא ה למימר חכי אבל גבי פקדון מעיז ומעיז: °תני רמי 5000m. בה חמא ארבעה שימרן "צריכין בפירה במקצה מונה והודאה במקצת ואלו הן שומר הגם וחשואל נושא שבר והשוכר אמר"רכא מאי מעמא דרמי בר המא שומר חנם בהדיא כתיב ביה °כי הוא זה שומר \$22.8 10 שבר יליף נתינה נתינה משומר חגם שואל וכי 10 10 المران ال דאמר כשומר שכר היינו "כשומר שכר אי למאן דאמר כשומר חנם היינו "כשומר הנם: ואמר רבי חייא בר יוסף הטוען טענת גנכ כפקדון אינו הייב עד שישלח בו יד מאי מעמא "ונקרב בעל הבית דשה אל האלהים אם לא שלח ידו"במלאכת רעהו מכלל דאי שלח בה יד מיחייב למימרא דבשלה בה יד עסקינן אמר"רבי חייא בר אבא חכי אמר רבי יוחנן בעומדת על אבוסה שנו אמר ליה רבי זירא לרבי מבוכה "קאמר בין אבוכה "קאמר בי אבא דוקא בעומדת על אבוכה "קאמר 20 geben" vom unbezahlten Hüter; hinsiehtlich אבל שלח בה יד קנה"ושבועה לא מהניא ביה כרום או דלמא אפילו"עומדת על אבוסה קאמר אמר ליה זו לא שמעתי כיוצא בה שמעתי דאמר רבי אסי אמר רבי יוחנן המוען מענת אבד ונשבע"וחזר ומען - M $_2$ 1 $_{\parallel}$ כ - B $_2$ 0 $_{\parallel}$ רי אבא מ״ם דתני רמי $_1$ M $_2$ 19

במלאכת...מיחייב | B 22 + להו • ש 3 קאמרת ושבועה...כלום | M 25 שלח בה יר קאמרת | - M 24

wenn ich sie ihm vollständig eingestehe, so verlangt er, dass ich sie ihm sofort bezahle, ich will mich einstweilen seiner entledigen, und sobald ich Geld habe, bezahle ich ihm. Daher hat ihm der Allbarmherzige einen Eid zugeschoben, damit er [die Schuld] vollständig eingestehe. Diese Begründung ist nur bei einem Darlehn angebracht, bei einem Depositum aber erkühnt er sich wol³⁴¹.

Rami b. Hama lehrte: Bei den vier Hütern gilt das bezügliche Gesetz31 nur dann, wenn sie einen Teil geleugnet und einen Teil eingestanden haben. Folgende sind es: der unbezahlte Hüter, der Entlei-15 her, der Lohnhüter und der Mieter. Raba sagte: Was ist der Grund des Rami b. Hama? - beim unbezahlten Hüter heisst es ausdrücklich: das ist es; hinsichtlich des Lohnhüters folgert er dies durch [das Wort] des Entleihers, weil es heisst: "und wenn jemand leiht, das und verbindet dies mit dem Vorangehenden³⁴⁵; und der Mieter gilt nach demjenigen, welcher sagt, er gleiche einem Lohnhüter, als Lohnhüter, und nach demjenigen, welcher sagt, er gleiche einem unbezahlten Hüter, als unbezahlter Hüter.

Ferner sagte R. Hija b. Joseph: Wenn jemand hinsichtlich eines Depositums den Einwand des Diebstahls macht, so ist er nur dann schuldig, wenn er sich daran340 vergriffen hat, denn es heisst:347 So soll der Eigentümer vor Gott hintreten und schwören, ob er sich nicht am Eigentum des anderen vergriffen habe, demnach ist er nur dann schuldig, wenn er sich vergriffen hat. -Demnach wird hier von dem Fall gesprochen, wenn er sich daran vergriffen hat? R. Hija b. Abba sprach: R. Johanan erklärte, es werde von dem Fall gesprochen, wenn es an der Krippe steht³⁴⁸. R. Zera sprach zu R. Hija b. Abba: Meint er es, nur wenn es an der Krippe steht, wenn er sich aber daran vergriffen hat, so habe er es erworben349 und auch der Eid sei belanglos, oder aber meint er es, selbst wenn es sich an der Krippe befindet30? Dieser erwiderte: Dies hörte ich nicht, aber ähnliches hörte ich; R. Asi sagte nämlich im Namen R. Johanans, dass wenn jemand den Einwand des Abhandenkommens gemacht und es beschworen hat und darauf den Ein-

הודה. + M 26

^{341.} Da er den Gegenstand nur aus Gefälligkeit abgenommen hat u. sich dem Eigentümer nicht 342. Cf. Ex. 22,6 ff. 343. Das sowol beim unbezahlten Hüter als auch 344. Ex. 22,13. beim Lohnhüter gebraucht wird. 345. Dem Gesetz von den Hütern. 346. Vor der Eidesleistung. 347. Ex. 22,7. 348. Wenn er sich daran nicht vergriffen hat, durch Verwendung zur Arbeit udgl. 349. Er gilt von dann ab nicht mehr als Hüter, sondern als Räuber u. hat nur Ersatz zu leisten. 350. Und um so mehr, wenn er sich daran vergriffen hat, da nach RHbJ. die Schrift von diesem Fall spricht.

wand des Diebstahls gemacht und es beschworen hat und nachher Zeugen gekommen sind, er frei sei; wahrscheinlich doch aus dem Grund, weil er es durch den ersten Eid erworben hat. Dieser erwiderte: המוץ מענת אבר בפקדון ונשבע וחזר ומען מענת Nein, weil es durch den ersten Eid aus dem Besitz des Eigentümers gekommen war. Ebenso wurde auch gelehrt: R. Abin sagte im Namen R. Heas im Namen R. Johanans: Wenn jemand hinsichtlich eines האלהים אם לא שלה ידו וגד הא שלה' ידו פטיר האלהים אם לא Depositums den Einwand des Abhandenkommens gemacht und es beschworen hat und darauf den Einwand de Diebstahls gemacht und es besehworen und nachher Zengen gekommen sind, so ist er frei, weil מה מילוא מילוא ברשתי בי מילוא מילוא es durch den ersten Eid aus dem Besitz des Eigentümers gekommen war.

R. Sešeth sagte: Wenn jemand hinsichtlich eines Depositums den Einwand des Diebstahls macht, so ist er, sobald שלתא שבונה שבונה שלא הבשנ בה פטור מבפל אך שבונה er sich daran vergriffen hat, frei, denn der Allbarmherzige meint es wie folgt: So soll der Higentumer vor Gott treten und schweren, ob er sich nicht vergriften habe de., wenn er sich aber vergriffen hat, so ist er frei. R. Nahman sprach zu ihm: Es werden ihm ja drei Eide auferlegt, ein Eid,

מענת גנב ונשבע ובאו עדים פסור מאי סעמא ראו משום דקנה בשבונה ראשונה אמר ליה לא הואיל ויצא ידי בעלים בשבועה ראשונה איתמר נפי אמר רבי אבין אמר רבי אילעא אמר רבי יוהגן "ניבה ונשבין וכאו יודים פטור הואיל ויצא ידי בנלים "כשבונה ראשונה: אמר רב ששת המונן מענת גנב בפקדון כיון ששלח בי יד פמוד מאי בנכא הכי קאמר החמנא ונקרב בנה חבית אה משבילה רב נחמן וחלא שלש שבינות משבינין אית: שבונה שלא פשנתי בה שבונה שלא שלחתי בה יד שבינה שאינה ברשותי מאי לאו שבינה שיא שלהתי בה יד דומיא דשבונה שאינה ברשיתי ראיתיה ברשותיה הייב אף שבועה שלא שלחתי בה יד כי מיגליא מילתא דשלה בה יד הייב אמר ליה לא שבונה שלא שלחתי כה יד דומיא"דשלא פשעתי בה מה שבועה שלא פשעתי בה כי מיגליא שלחתי בה יד כי מיגליא מילתא דשלה בה יד בני רמי בר חמא ממון המחייבו פבור מכפל: כפל פוטרו מן החומש או דלמא שבועה המחייבתו כפל פושרתו מן חחומש חיכי דמי כגון שטען טענת M 30 222 M 29 755 M 28 M 33 דהואי M 32 ידו -- M 31

דשבונה שלא. dass er daran keine Fahrlässigkeit begangen habe, ein Eid, dass er sich daran nicht vergriffen habe, und ein Eid, dass es sich nicht in seinem Besitz befinde; der Eid, dass er sich daran nicht vergriffen habe, gleicht ja wahrscheinlich dem Eid, dass es sich nicht in seinem Besitz befinde: wie er wegen des Eids, dass es sich nicht in seinem Besitz befinde, schuldig ist, wenn es sich herausstellt, dass es sich wol in seinem Besitz befunden habe, ebenso ist er auch wegen des Eids, dass er sich daran nicht vergriffen habe, schuldig, wenn es sich herausstellt, dass er sich daran wol vergriffen habe!? Dieser erwiderte ihm: Nein, der Eid, dass er sich daran nicht vergriffen habe, gleicht dem Eid, dass er daran keine Fahrlässigkeit begangen habe: wie er beim Eid, dass er daran keine Fahrlässigkeit begangen habe, von der Zahlung des Doppelten frei ist, wenn es sich herausstellt, dass er daran wol eine Fahrlässigkeit begangen habe, ebenso ist er auch beim Eid, dass er sich daran nicht vergriffen habe, von der Zahlung des Doppelten frei, wenn es sich herausstellt, dass er sich daran wol vergriffen habe.

Rami b. Hama fragte: Wird er durch die Zahlung des Doppelten von der Zahlung des Fünftels353 befreit, oder wird er durch den zur Zahlung des Doppelten verpflichtenden Eid von der Zahlung des Fünftels354 befreit? Dies ist von Bedeutung in

^{351.} Von der Zahlung des Doppelten. 352. Mit dem 1. Eid ist die Sache für das Gericht 353. Die Zahlung des Doppelten schliesst erledigt, er schuldet dem Eigentümer keinen Eid mehr. die Zahlung des Fünftels aus; cf. ob. S. 242 Z. 15 ff. 354. Die Frage ist, ob er durch die Zahlung des Doppelten od. durch den Eid von der Zahlung des Fünftels befreit werde.

גנב ונשבע וחוד ושען שענת אבד ונשבע ובאי 10.108 יודים אקבייתא והודה "אבתרייתא באי בבין המחייבתו כפל פוטרו מן החומש "והא איחייב ליה עילויה כפילא או דלמא שבועה המהייבתו כפל 5 פוטרתו מן חחומש וחא שבועה בתרייתא הואיל בינו לו הוויבון בים בפילא בוויבון ויביוו אים אים רבא תא שמע 'אמר לאחד מן השוק היכן שורי 1000 שגנבת וחוא אומר לא גנבתי משביעך אני ואמר אמן והעדים מעידים אותו שגנבו משלם תשלומי והא הכא נידים היא דבהייבי ריה כפירא הידה מעצמו אין אבל הודה אחר עדים לא ואי סלקא דעתך שבועה המהייבתו כפל פוטרתו מן ההומש אמאי הודה אחר עדים לא מכדי הא שכועה לא קא מיחייבא ליה כפילא תחייביה חומשא אלא לאו שמע מינה ממון המחייבו כפל פומרתו מן החומש שמע מינה: בעי רבינא הומש וכפילא בתרי גברי מאי חיבי דמי כגון שמסר שורו לשני בני אדם ומענו בו מענת גנב חד נשבע והודה וחד 20 נשבע ובאו עדים מאי מי אמרינן בחד גברא קפיד החבנת דלת משלם חומשת וכפילא התי נשלם כפילת והאי "נשלם חומשא או דלמא עלויה הד ממונא יקפיד החמנא דלא נשלם כלה הומשא יפפילא יהבא בני רב פפא תרי נמי חד ממונא חוא "תיקו: אריבן היהו ביידוא אניינים יודים M 35 - אם - M אם - M אום - M אור - M או שלם M 40 הכא תרי גברי נינהו + M 39

dem Fall, wenn er zuerst den Einwand des Diebstahls gemacht und es beschworen hat und darauf den Einwand des Abhandenkommens gemacht und es beschworen hat und nachher hinsichtlich der ersten Aussage Zeugen gekommen sind und hinsichtlich der zweiten Aussage er selber ein Geständnis abgelegt hat. Wie ist es nun350, befreit ihn die Zahlung des וחומש ואשם מעצמו משלם קרן וחומש ואשם 10 Doppelten vom Fünftel, und dieser ist ja zur Zahlung des Doppelten verpflichtet, oder befreit ihn der zur Zahlung des Doppelten verpflichtende Eid vom Fünftel, und da der letzte Eid ihn nicht zur Zahlung 15 des Doppelten verpflichtet, so ist er zum Fünftel verpflichtet. Raba erwiderte: Komm und höre: Wenn jemand zu einem von der Strasse sprach: wo ist mein Rind, das du gestohlen hast, und dieser ihm erwiderte: ich habe es nicht gestohlen, und als jener zu ihm sprach: ich beschwöre dich, er Amen sagte, und Zeugen bekunden, dass er es gestohlen hat, so muss er das Doppelte zahlen; hat er es selbst eingestanden, so muss er den Grundwert und das Fünftel zahlen und ein Schuldopfer darbringen. Hierbei verpflichten ihn ja die Zeugen zur Zahlung des Doppelten, dennoch gilt dies nur

לא ידעינן. + M 43 לא ידעינן. M 42 + 54 von dem Fall, wenn er es freiwillig eingestanden hat, nicht aber, wenn nach dem Auftreten der Zeugen; weshalb gilt dies nicht, wenn man nun sagen wollte, der Eid, der ihn zur Zahlung des Doppelten verpflichtet, befreie ihn vom Fünftel in dem Fall, wenn er es nach dem Auftreten der Zeugen eingestanden hat, der Eid hat ihn ja nicht zur Zahlung des Doppelten verpflichtet, sollte er ihn zum Fünftel verpflichten. Vielmehr ist hieraus zu schliessen, dass nur die Zahlung des Doppelten ihn vom Fünftel befreie; schliesse hieraus.

Rabina fragte: Wie ist es, wenn das Fünftel und das Doppelte auf zwei Personen entfallen? Wenn nämlich jemand sein Rind zwei Personen übergeben hatte, und sie den Einwand des Diebstahls machten, der eine beschwor es und legte ein Geständnis ab, und der andere beschwor es und Zeugen gekommen355 sind. Wie ist es nun, sagen wir, dass der Allbarmherzige nur bei einer Person darauf geachtet hat, dass nicht das Fünftel und das Doppelte gezahlt werde, hierbei aber muss der eine das Doppelte und der andere das Fünftel zahlen, oder hat der Allbarmherzige darauf geachtet, dass bei einem Betrag nicht das Fünftel und das Doppelte gezahlt werde, und hierbei handelt es sich um einen Betrag. — Die Frage bleibt dahingestellt.

R. Papa fragte: Wie verhält es sich mit zwei Fünfteln oder zwei Doppelten bei

^{356.} Ob er wegen des 2. Eids das Fünftel zahlen muss od. 355. Die dies widerlegt haben. 357. Wegen des Objekts, um welches es sich handelt.

einer Per en Wenn er nämlich zuerst den Lina ad de Abhandenkommens gemacht, a bachwaren und darauf ein Geständnis alegelen, har, ned daram urückgetreten une, we do roup don Ejuwand des Abhanden- : 22222 2222 277 2772 22 282 282 282 27222 comment conacht es beschworen und ein Gestandne Algebyt hat. Oder wenn er zuerst den Flywand des Diebstahls gemacht and es he chworen hat und Zeugen gekom-חומרת ביבתה המשירה הובה לכן אחד שבינ הווא ציבור היו zurückgetreten מבין and wiederum den Einward des Diebstahls gemacht und es beschworen hat, und Zeugen gekommen sind. Wie ist es nun, sagen wir, der Allbarmherzige habe nur bestimmt, das wegen eines Objekts zwei Arten von is 85-22 755 3502 2500 102 102 1020 1025 7 dilungen nicht entrichtet werden, und Lierbei handelt es sich ja um eine Art, oder aber bestimme der Allbarmherzige, dass wegen eines Objekts zwei Zahlungen richt entrichtet werden, und auch hierbei 20 125 250 800 125 700 270 700 1250 sind es zwei Zahlungen. - Komm und höre: Raba sagte: die Gesetzlehre sagt: "und mine hundle soil en cutuyen, die Gesetzlehre Lat mehrere Fünitel' für ein Obiekt vorgeschrieben; schliesse hieraus.

Wem gehört das Doppelte, wenn der Ligentümer den Hüter aufgefordert hat und er einen Eid geleistet und darauf bezahlt hat? Abbajje sagt, es gehöre dem Deponenten. Raba sagt, es gehöre dem Depo-

dod as desire decore decore application was about decording المورود ودود و سود مورود و المار المار و المار ا المال الماليا الماليا المالية المالية المالية المالية مورة وموروسية المهدورة وروسية والله مدام ومرده المالية ביותר ביותר ביותר ביתוני בייתר בו ביינים בו ביינים Received with sincise during Residues of Read Second 21 but a sold from the company of the c age in a diversion in the motion of the form and manageric reliciones o capre la merchanopha reglación a compermente que que aparte los les les compermentes de la las mentes de la compensación de world some training prompt mixed double dolp from more مرا المالية المالية والمعالم والمالية المالية المالية المالية דאמרחיה בשבועה לא מקני ליח כפילא רבא אמר parts administrated about about the mander of the soil forth والمنافعة والم المنظومة والمنافعة والمنافعة المنافعة المنظمة المنافعة المنا Course of section of the section of the bound of the section of th the being word or west for an analysis per par and all the and o how person a massin course time at mass a share a same masses and the same of the sa content of the second management of the second management and the second management of the secon Seesburd without starts letterdy without land lessened without المرادد المادي المادة المادية المادية المادة المادة moreover their ministers of the mile actions come company (

1132 --- M 45 או והידה ודיר 16 19 אתרי מביובי אטובט B 48 אורה תרי M 47 M 52 אביי...רבא...רבא — M 51 ורה תורה M 50 - אביי...מסיפא.

sitär. Abbajje sagt, es gehöre dem Deponenten, denn da er jenen mit der Eidesleistung bemüht hat, so hat er ihm das Doppelte nicht abgetreten; Raba sagt, es gehöre dem Depositär, denn da er Ersatz geleistet hat, so hat ihm jener das Doppelte abgetreten. — Sie streiten über die Auslegung der folgenden Mišnah; es wird nämlich gelehrt: Wenn jemand seinem Nächsten Vieh oder Geräte zur Verwahrung gegeben hat und sie gestohlen worden oder abhanden gekommen sind, und dieser bezahlt hat und nicht schwören wollte, sie sagten nämlich, ein unbezahlter Hüter könne schwören und ersatzfrei sein, so muss der Dieb, wenn er gefunden wird, das Doppelte, und wenn er es geschlachtet oder verkauft hat, das Vier- und das Fünffache an den Depositär zahlen; wenn er aber geschworen hat und nicht bezahlen wollte, so muss der Dieb, wenn er gefunden wird, das Doppelte, und wenn er es geschlachtet oder verkauft hat, das Vier- und das Fünffache an den Deponenten zahlen. Abajje eruirt [seine Ansicht] aus dem Anfangsatz und Raba eruirt [seine Ansicht] aus dem Schlußsatz. Abajje eruirt [seine Ansicht] aus dem Anfangsatz, denn es heisst: und dieser bezahlt hat und nicht schwören wollte, also nur wenn er nicht schwören wollte, wenn er aber ge-

358. Lev. 5,24. 359. Cf. ob. S. 243 NN. 56 u. 57. was ihn gesetzlich vom Ersatz befreit.

360. Dass es gestohlen wurde,

לבעל הפקדון רבא דיים מסיפא נשבע ולא רבה לשלם שנכא דלא רצה לשלם הא שילם אם נד כי والمصال المسالم المالي والمالي والمالية المالية المالي סיפא אמר לך אביי הכי קתני נשבע ולא רצה عرام المرابع ا לבעל הפקדון לרכא קשיא רישא אמר לך רכא הכי קתני שילם ולא רצה לעמוד בשבועתו אלא בעלים לשומר ונשבע והוכר הגנב תבעו שומר והודה 10 תבעותו בעלים וכפה והביאו עדים "נפטר "חגוב בחודאת שומר או לא"נפטר הגוב בהודאת שומר אמר רכא אם באמת נשבע נפטר הנגב בהודאת שומר אם בשקר נשבע לא נפשר הננב בהודאת שומר: בעי רבא עמד לישבע כשקר ולא הניחוה: מו מהו תיקו רב כהנא מתני הכי רב"שביומי מתני בעי רבא נשבע לשקר מהו"תיקו: תבעוחו בעלים לשומר ושילם וחוכר הנגב תבעוהו בעלים והודה תבעו שומר וכפר והביא עדים נפמר נגב בהודאה בעלים או לא מי אמרינן מצי אמר ליה שומר and the second of the second o לכו מהכא או דלמא "מצי אמרי ליה כי היכי דאת والمراد المراد ا - מי - M 55 מי + B 54 + ה - M 53 מיר...שומר

M 56 לשקר הכי בעי M 57 שובי מתני הכי בעי M 56 ביון ד 59 M ואיסתלקיתו ה 60 M 60 מצי.

schworen hat, so muss [der Dieb], obgleich jener bezahlt hat, es an den Deponenten zahlen. Raba eruirt [seine Ansicht] aus dem Schlußsatz: er aber geschworen hat und nicht bezahlen wollte, also nur wenn er nicht bezahlen wollte, wenn er aber bezahlt hat, so muss, obgleich er geschworen hat, [der Dieb] es an den Depositär zahlen.

Gegen Abajje ist ja aus dem Schlußsatz ein Einwand zu erheben!? — Abajje kann dir erwidern, er meine es wie folgt: und er geschworen hat und nicht bezahlen wollte, nämlich vor dem Schwören, wol aber tat er dies nach dem Schwören, so muss [der Dieb] es an den Deponenten zahlen. — Gegen Raba ist ja vom Anfangsatz ein Einwand zu erheben!? — Raba kann dir erwidern, er meine es wie folgt: und er bezahlt hat und nicht bei seinem Schwur verblieben ist, sondern nachher bezahlt hat, so muss es [der Dieb] an den Depositär zahlen.

Wie ist es, wenn der Eigentümer den Hüter aufgefordert und dieser geschworen hat, und der Dieb darauf gefunden worden d ein Geständnis abgelegt hat, und später

und vom Hüter aufgefordert worden ist und ein Geständnis abgelegt hat, und später vom Eigentümer aufgefordert worden ist und es diesem ableugnet, und dieser Zeugen gebracht hat; wird der Dieb durch das dem Hüter abgelegte Geständnis frei oder nicht ? Raba erwiderte: Hat der Hüter richtig geschworen, so wird der Dieb durch das ihm abgelegte Geständnis frei, hat er falsch geschworen, so wird er durch das ihm abgelegte Geständnis nicht frei.

Raba fragte: Wie ist es, wenn [der Hüter] falsch schwören wollte und man ihn nicht zugelassen hat? — Die Frage bleibt dahingestellt. So lehrte es R. Kahana, R. Tabjomi lehrte es wie folgt: Raba fragte: Wie ist es, wenn er falsch geschworen hat? — Die Frage bleibt dahingestellt.

Wie ist es, wenn der Eigentümer den Hüter aufgefordert und dieser Ersatz geleistet hat, und darauf der Dieb, vom Eigentümer erkannt, aufgefordert worden ist und ein Geständnis abgelegt hat, und darauf, vom Hüter aufgefordert, zurückgetreten und es geleugnet hat, und dieser Zeugen gebracht hat? Wird der Dieb durch das dem Eigentümer abgelegte Geständnis frei oder nicht; sagen wir, der Hüter könne zum Eigentümer sagen: da du den Ersatz erhalten hast, so hast du damit nichts mehr zu tun³⁰⁴, oder aber kann dieser ihm erwidern: wie du mir gefällig³⁰⁵ warst, so war auch ich dir gefällig und forschte nach dem Dieb; jetzt nehme ich das meinige

^{361.} Von der Zahlung des Doppelten, wie bei jedem Geständnis hinsichtlich einer Busszahlung.
362. Da der Hüter durch die Eidesleistung vollständig ausgeschaltet wird.
363. Hinsichtlich der Darstellung des Abhandenkommens.
364. Der Dieb hat also das Doppelte an den Hüter zu zahlen.
365. Durch die Ersatzleistung, ohne dazu verpflichtet zu sein.

und nimm du das deinige - Die Frage Lieibt dahingestellt.

Es wurde gelehrt: Wenn es durch Gewa't gestohlen worden und der Dieb erkannt worden ist, so kann er, wie Abajje sigt, wenn er unbezählter Hüter ist, wenn er will, mit diesem einen Prozess führen, und wenn er will, schwören ; wenn er aber Lohnhüter ist, so muss er mit ihm einen Prozess führen und kann nicht schwören; ומשבין והא דצה ונשבין ההא במאי נבקינן בנין שקדם ונשבין והא Raba sagt, ob so oder so müsse er mit ihm einen Prozess führen und könne nicht schwören. Demnach streitet er gegen R. Hona b. Abin, denn R. Hona b. Abin liess sagen: wenn es durch Gewalt gestohlen באונם בליא ליה שמידתו או דלמא ביון בא worden und der Dieb erkannt worden ist, so kann er, wenn er unbezahlter Hüter ist, wenn er will, mit ihm einen Prozess führen, und wenn er will, schwören, wenn er aber Lohnhüter ist, so muss er mit ihm 20 בקדיני אמר לו נגנב משביעך אני יאמר אמן והעדים einen Prozess führen und kann nicht schwören. – Raba kann dir erwidern: hier wird von dem Fall gesprochen, wenn er sich beeilt und geschworen hat". - Es heisst ja aber: wenn er will, mit ihm einen Prozess führen, und wenn er will, schwören 370!?

ננבא שקלנא אנן דידן ושקלת את דידך תיקון المراجة المراج The state of the s אים יושני יות ישון ובן יותר ביותר ביותר ביותר אבר אחד זה ואחד זה נישה נכי דין יאיני נשבינ ליניא פרינא דרב הונא בר אבין דשוח רב הונא בר אבין נגנבה באונם וחוכר הנגב אם שומר הגם הוא רצה נושה נכו דון הצה נשבנ ואם שובה שבר הוא נושה ניבי דין ואינו נשביי אמר לך רבא טושה עמו דין רצה נשבע קאמר חכי קאמר רצה שומר חנם עומד בשבועתו דצה עושה עמי דין: בין היוודו בין דובונים לבין היוודות ביוודות ביוודות בין בבות שומד ומתח בפשינה מה: מי אמרינן ביון דהדרה הדרה לשמירתו⁴תיקו:

בין פקדיני אמר די אבר מישביעך אני ואמר אמן והעדים מעידים איתו שאכלי משלם" קרן יהודה מעצמו משלם קרן וחומש ואשם: בינודים אותי שנכבי בישלם תשלוביו בפל חודה ביעצביו אבישים קרן הימש ואשם: הגוול את אביי נשבע

היים B 62 ארמר M 63 ום M ושכלינו 166 א והחוירה גנב אב־בא - או 65 2778 B 64 ה את ה - M 68 או משביינבני או 67 רבית השומר הודה...ואשם. - P 69

- Er meint es wie folgt: wenn der unbezahlte Hüter will, kann er bei seinem Eid verbleiben, und wenn er will, kann er mit ihm einen Prozess führen. Rabba der Kleine fragte es wie folgt: Wie ist es, wenn es durch Gewalt gestohlen worden ist und der Dieb es in das Haus des Hüters zurückgebracht hat und es durch ein Verschulden verendet ist? Sagen wir, da es durch Gewalt gestohlen worden ist, so hat seine Hütepflicht aufgehört", oder aber ist mit der Rückgabe seine Hütepflicht wieder eingetreten. — Die Frage bleibt dahingestellt.

PRACH ER ZU EINEM: WO IST MEIN DEPOSITUM, UND ERWIDERTE DIESER: ES IST ABHANDEN GEKOMMEN, UND ALS ER ZU IHM SPRACH: ICH BESCHWÖRE DICH, ER AMEN SAGTE, UND ZEUGEN BEKUNDEN, DASS ER ES VERZEHRT HAT, SO HAT ER NUR DEN GRUNDWERT ZU ERSETZEN; HAT ER ES VON SELBST EINGESTANDEN, SO MUSS ER DEN GRUNDWERT UND DAS FÜNFTEL ZAHLEN UND EIN SCHULDOPFER DARBRINGEN. [SPRACH ER ZU IHM:] WO IST MEIN DEPOSITUM, UND ERWIDERTE DIESER: ES IST GESTOHLEN WORDEN, UND ALS ER ZU IHM SPRACH: ICH BESCHWÖRE DICH, ER AMEN SAGTE, UND ZEUGEN BEKUNDEN, DASS ER ES GESTOHLEN HAT, SO MUSS ER DAS DOP-PELTE" ZAHLEN; HAT ER ES VON SELBST EINGESTANDEN, SO MUSS ER DEN GRUND-

^{366.} Durch einen bewaffneten Räuber, in welchem Fall auch der Lohnhüter frei ist. Eigentümer kann dann den Dieb verklagen. 368. Er muss dem Eigentümer Ersatz leisten u. um zu seinem Geld zu kommen, kann er den Dieb verklagen. 369. Bevor der Dieb gefunden worden ist. 371. Er ist also ersatzfrei, obgleich es endgiltig 370. Also nachdem der Dieb gefunden worden ist. durch sein Verschulden verendet ist. 372. Er gilt dann als Dieb.

WERT UND DAS FÜNFTEL ZAHLEN UND EIN בוה יביה יה ישות איני הוא Schuldopfer darbringen. Wenn Jemand 12 mouse and she will come disting and indications which משלו אם מה יהיני בהייו ובניהי אם ניה לא יהייני " THE STATE OF THE S באים ונפרעים:

אמר רב יוכף אפילו לארנקי של ומדא. (10) 10 | 11 | 12 0 m | 1 m | 2 m m | 1 m 0 | 11 - 17 THE STATE OF THE S expenses property of the control of اللا حمد مري مورو د لا يا يرمس يول يو مري وروم عوا مد موموه موهد Many enter the party of the control בגול הגר הבתוב מדבר הדי שנול יהגר ונשבע לו BEI MEINEM commune works to have not be a considered to the constant of t contains fractions being portune and the first process accommons among the ים ארם ביני ארם ביני או דו או ארם ביני או ביני אבי M 70 78 NI 74 -- NI 73 20 18 77277 1218 - -

SEINEN VATER BERAUBT UND ES IHM AB-GESCHWOREN HAT, UND DIESER DARAUF WERT UND DAS FÜNFTEL (UND DAS SCHULD-OPFER³⁷⁴) AN DESSEN SÖHNE ODER DESSEN BRÜDER SEZAHLEN; WENN ER ABER NICHT WILL "ODER NICHTS HAT", SO BORGE ER" DIE SCHULD FEIN. WENN JEMAND ZU SEI-NEM SOHN GESPROCHEN HAT: OONAM'S DASS DU VON MIR NICHTS GENIESSEN SOLLST, SO DARF ER, WENN JENER STIRET, LEBEN UND NACH MEINEM TOD, SO DARF ER, WENN JENER STIRBT, IHN NICHT BEER-BEN: ER MUSS ES VIELMEHR AN DESSEN SÖHNE ODER DESSEN BRÜDER ABTRETEN; בו הגר ווקפן. M 75 WENN ER ABER NICHTS HAT, SO BORGE ER

UND DIE GLÄUBIGER KOMMEN UND ZIEHEN DIE SCHULD EIN382.

GEMARA, R. Joseph sagte: Selbst an den Almosenbeutel355. R. Papa sagte: Er muss dann aber sagen: das ist, was ich von meinem Vater geraubt habe. Weshalb denn, sollte er doch384 darauf zu seinen eignen Gunsten verzichten; es wird ja auch gelehrt: hat er auf den Grundwert verzichtet und nicht auf das Fünftel, demnach kann man ja darauf verzichten35!? R. Johanan erwiderte: Das ist kein Einwand, das eine nach R. Jose dem Galiläer und das andere nach R. Âqiba; denn es wird gelehrt: Went aber der Hann keinen Verwandten hat, dem er die Busse zurückerstatten könnte; gibt es denn jemand in Jisraél, der keinen Verwandten hat? - vielmehr spricht die Schrift von der Beraubung eines Proselyten; wenn nämlich jemand einen Proselyten beraubt und dies abgeschworen hat, und darauf, als er hörte, dass der Proselyt gestorben sei, das Geld und das Schuldopfer nach Jerusalem brachte und hierauf den Proselvten traf und dieser es ihm als Darlehn überliess und alsdann gestorben ist, so hat er das, was sich in seinem Besitz befindet, erworben - Worte R. Jose des Galiläers. R. Aqiba sagt, für ihn gebe es kein anderes Mittel als das

373. Wegen des freiwilligen Geständnisses braucht er das Doppelte, das eine Busszahlung ist, nicht 374. Das W. ETN, das auch in manchen Codices fehlt, ist zu streichen. er keine Söhne hat; er darf nicht einmal das behalten, was ihm als Erbschaft zufallen sollte. 376. Auf seinen Anteil verzichten. 377. Wenn er besitzlos u. auf seinen Anteil angewiesen ist. las Gebot der Rückerstattung des Geraubten ausüben zu können. 379. Vom Nachlass, soweit er 380. Eine Art Bannschwur, der betreffende Gegenstand sei ihm gegenüber Banngut; cf. Bd. vij S. 671 N. 26. 381. Da nach seinem Tod der Nachlass nicht mehr dem Vater, sondern 383. Liefere man lem Sohn gehört. 382. Vom Nachlass, soweit er an diesem beteiligt ist. las von seinem Vater Geraubte ab, falls er keine anderen Erben hinterlassen hat. 384. Falls er 385. Bei diesem Gesetz handelt es sich also nicht um den Akt der Rückerstattung, sondern dass man kein fremdes Gut behalte. 386. Num. 5,8. 387. Wenn jemand einen Proselyten beraubt hat u. dieser kinderlos gestorben ist, so fällt das Geraubte den Priestern in Jerusalem zu; vgl. weit. S. 408 Z. 13 ff. 388. Um Sühne zu erlangen.

Canadae and somem Besitz zu bringen. Nach R. Jon dem Galiller kunn man sowol sieh gegenüber is auch bremden gevenuber var jehten, und ouch R. Agiba kunn man weeks I remilen oogenmoer meh ich . Let gegennher verzichten. Nach R. Jose a Lamba com von dem Fall, wenn er es dun mehr 3' Lade'ın ülteriassen hat, nar leber i de hallevou dem hall wene er e i'un. Davielin iberles en hat, um dir al waivadana insich ? Aall zu ichrent sellet tenn et es ihm als Darehn uberias or has publicles bir ihn kein ender inte aut du Ceranble aus sinem Heath in bringen . R. Seseth wandte ein: som der den manch R. Jose der Galiläer the son field allow cliven, and am so moun winde his von Fremden ge'ten, und Recigion of the die von Gremden Jehren, das er nicht vir lehten könne, und um o so mehr würde dies von ihm selber gelbin, dies ar nicht verziehten könne! ? Vielm in critique h. Seseth, vertreten beide [1] bren] die Ansleit R. Jose des Galiläers.

אין לו תקנה עד שיוציא גוילי מתחת ידו לרבי ייםי הגלילי לא שנא לנפשיה לא שנא לאחרים מצי מחיל ולרבי נקיבא לא שנא לאחרים ילא שנא לנפשיח רא מצי מחיל וליבי ייםי הוא הדין דאפילו לא וניפי בנילוה והאי דקיני וקפן ניליי בנילוה להידינה בהי דרבי נקיבא דאפייני וקפן נליי בבילות אין די תקנה the section of the first bound one the properties of the and the state of the second states and the second states and the contract manualine actividation to when is desired her miles me mide leads momes in it is the most were more more more med by a sold and the property of 1119 111 1 100 miles والمراورة والمراورة والمراورة المراورة The second and the second along the first party costs in the was deen them to me with love moved a soften and combined man beard brough we becelves of my medices on beerd It we may I will some of a second promote promote to me to the sound (0.0) and the special medication was no so tout of miles beautiful and and discourance of the production of the contract المستعدة المودودية والما من المادة ال as my property of the first of the state of מה לכחנים: בני רבינא גול הניורת מהו "איש אמר מל זה וקפן כי בבר דד זו יקפו 11.78 ייבשי

11 (1) I'm in it is a second of the country of the

denn R. Jose der Galiläer sagt, dass er verzichten könne, nur Fremden gegenüber, nicht aber sich selber gegenüber, und nur aus dem Grund erwirbt er das, was sich in seinem Besitz befindet, weil jener es ihm als Darlehn überlassen hat. Raba erklärte: Beide vertreten die Ansicht R. Âqibas, denn R. Âqiba sagt, dass man nicht verzichten könne, nur sich selber gegenüber, einem Fremden gegenüber kann man wol verzichten. — Demnach ist R. Jose der Galiläer der Ansicht, dass man auch sich selber gegenüber verzichten könne, wieso kann es nun vorkommen, dass man den Raub eines Proselyten seinen Friester abzuliefern hat, wie es der Allbarmherzige bestimmt hat Proselyten lat und der Proselyt darauf gestorben ist und er nach dessen Tod ein Geständnis abgelegt hat; bei seinem Geständnis hat es Gott erworben und den Priestern gegeben.

Rabina fragte: Wie verhält es sich mit dem Raub einer Proselytin? Der Allbarm-

389. Dass er beim Tod des Proselyten das Geraubte erwirbt, da es in seinen Besitz übergeht u. er darauf sich selbst gegenüber verzichtet.

390. Die Lehre, dass der Beraubte verzichten könne, vertritt also die Ansicht RJ.s, u. die Lehre, dass der Erbe nicht verzichten könne, vertritt die Ansicht RÅ.s. 391. Die 1. Mišnah (ob. S. 382 Z. 7 ff.), die RJ. addizirt wird, sollte dies nicht vom Verzicht eines Fremden, sondern vom Verzicht eines Erben lehren.

392. Unsre Mišnah, die RÅ. addizirt wird, sollte dies nicht von einem Erben, sondern vom Verzicht eines Fremden lehren.

393. Der den Raub eines Proselyten in seinem Besitz hat.

394. Den beim Tod desselben der Besitzer erwirbt.

395. Cf. Num. 5,8.

396. Das Objekt ist in seinem Besitz als Raub zurückgeblieben, der an die Priester erstattet werden muss.

397. Wenn er aber bei Lebzeiten des Proselyten das Geständnis ablegt, so gilt das Objekt in seinem Besitz nicht mehr als Raub, sondern als Darlehn od. Depositum, das nach dessen Tod in seinen Besitz übergeht.

רחכנא ולא אשה או דלכא אורחיה דקרא הוא אמר ליח רב אחרן לרבינא"תא שבין דתניא איש אין לי אלא איט אטה מנין בשהוא אומר הביישב 5.5 אין Syn. 600 ביין שנים בו בו הביבוד היביד אינים ואם יותר הרין אם יש לו נואלים אם höre; es wird gelehrt: Mann, ich weiss dies לאו קבן אי אתה צריך לחוור אחריו בידוג שאין לו בואלון: "תבו רבון "לחן לכחן קנאו חשב ונתבו "לכהן שבאותו משמר אתה אומר לכהן שבאותו בשבה או מינו אלא לכל בהן שורצה בשהא אינה מלכד איל הכפרים אשר יכפר בו עליו הרי לכהן 10 man nur bei einem Mann nachforschen שבאותו משמר הכתוב מדבר: תנו רבנן הרי"שהיה والما المال المراه المالات المالات المالات المالات المالات הוא תחת ידי יהא שלי ודין הוא"אי בשל אחרים הוא זוכה בשל עצמו לא כל שכן רבי נתן אומר ברשין 15 אחר ומה דבר שאין לו חלק בו עד שיכנם ברשיתי כשיכנם לרשותו אינו יכול להוציאו מידו דבר שיש לי חלק בו עד שלא יכנס"ברשיתו בשנכנם לרשיתו איני דין דאין אחר יכול לחוציאו מידו לא אם אמרת כדבר שאין לו חלק בו שבשם שאין לו חלק בו כך אין לאחרים מיש לו הרק בו כך יש nicht so, sondern man könne es jedem be-

ער P 85 איכפר P 85 שיכפר א לכהנים M 84 שיכפר M 83 M 89 הוי אומר לכחן 87 M שמור 88 M אם M 86 אומרה בלש אהרת 90 1/2 שלא יכנס לרשותו משנכנס לרש אין אחר יכול לחוצ' מתחת ידו M 92 2 3 M 91 שאין א 94 מתהת ידו אטרו דו רא 94 M בדבר שייי herzige spricht von einem Mann, schliesst also ein Weib aus, oder aber ist dies nur die gewöhnliche Redensart der Schrift? R. Ahron erwiderte Rabina: Komm und nur von einem Mann, woher dies von einem Weib? - in [dem Wort] zurückerstatten sind ja beide399einbegriffen, wenn es aber auch Mann heisst, so besagt dies, dass müsse, ob er Verwandte hat oder nicht, bei einem Minderjährigen braucht man nicht nachzuforschen, denn es ist sicher, dass er keine Verwandten hat4-1.

Die Rabbanan lehrten: dem Herrn, dem Priester, Gott hat [das Geraubtel erworben und gab es dem Priester der jeweiligen Priesterwache 101. Du sagst, dem Priester der jeweiligen Priesterwache, vielleicht ist dem liebigen Priester geben? — es heisst: 308 Abgesehen von dem Sühnewidder, mit welchem man ihm Sühne schafft, die Schrift spricht also vom Priester der jeweiligen Priesterwache403.

Die Rabbanan lehrten: Wenn der Räuber selbst Priester ist, so darf er nicht sagen: da es für die Priester bestimmt ist und sich in meinem Besitz befindet, so will ich es behalten. Dies wäre auch durch einen Schluss zu folgern: wenn er fremdes erhält, um wieviel mehr sein eignes e. R. Nathan lehrte dies auf eine andere Weise: wenn man ihm eine Sache, an der er erst wenn sie in seinen Besitz gekommen beteiligt ist, sobald sie in seinen Besitz gekommen ist, nicht mehr abnehmen darf, um wieviel weniger darf man ihm eine Sache, an der er noch bevor sie in seinen Besitz gekommen beteiligt ist, sobald sie in seinen Besitz gekommen ist, abnehmen. Aber nein, wenn dies von einer Sache gilt, an der er nicht beteiligt ist, an der aber auch die anderen ebenso wenig beteiligt sind wie er, sollte dies auch vom Raub gelten, an dem auch die anderen ebenso wie er beteiligt sind!? Der Raub wird ihm vielmehr abgenommen und an

^{398.} Num. 5,8. 399. In diesem Schriftvers kommt der Ausdruck "zurückerstatten" 2mal vor. 400. Um ihnen das Geraubte zurückzuerstatten. 401. Man erstatte es an die Priester. Bd. vij S. 1112 N. 158. 403. Derselbe Priester erhält beides, u. das Sühneopfer kann nur durch den Priester der jeweiligen Wache dargebracht werden. 404. Dass er es wol behalten dürfe. Uebrig. ist hier die Konstruktion des Textes etwas anders (in Frageform), wäre aber in der Uebersetzung absolut 405. Den an einem Proselyten begangenen, an die Priester abgelieferten Raub, von dem jeder Priester einen Anteil erhält. 406. Das Geraubte, das sich bereits in seinem Besitz be-407. Wenn ein Priester ein Opfer spendet, so gehören das Fleisch u. die Haut ihm selbst u. die übrigen Priester der diensttuenden Priesterwache sind daran nicht beteiligt; wenn er sie aber einem anderen Priester, der vorher daran nicht beteiligt war, gegeben hat, so gehören sie diesem u. jener kann sie nicht mehr zurückverlangen. 408. Priester der diensttuenden Priesterwache.

7.77820

eme Bruder, die Priester, verteilt. Es benst ja aber: Has negered permed heligh A result ? - Hier wird von einem [witisch] unreinen Priester gesprochen'.

Ein unreiner Priester erhält ja davon " kem n Anteil !? - Vielmehr, dies ist aus id. m. Worth Pr. ver zu folgern, welche. auch beim Geset, vom Erbbesitz-Feld gebraucht wird. Denn es wird gelehrt: 1975-

em Priester ein Feld, das im Jobeljahr den Priestern zmällt, gekauft 'hat, so kann dieser nicht sagen: da er im Jobeljahr den Priestern zufällt und sich nun in meinem Besitz befindet, so behalte ich es. Dies 15 wäre auch aus einem Schluss zu folgern: wenn ich fremaes erhalte, um wieviel mehr das meinige. Daher heisst es: "Wie ein dem Penn vergalinges beld, dem Priester fallt der nicht aber gehört ihm dieses. Es wird ihm vielmehr abgenommen und an seine Brüder, die Priester, verteilt.

Die Rabbanan lehrten: Woher, dass ein Priester nach Belieben zu jeder Zeit und Stunde kommen und seine eignen Opier darbringen dürfe? es heisst: //r hann gant na h seinem Pelisben kommen und

לאחרים חלך בו אלא נויל: ייצא ביתחת ידו וביתחלק יו בלבר אחני חבחנים וחבתים 'ואיש את קדשני לי אינה ובד א בנון יובה ובבה ובנה אינה אבה הוהי דבר שיש לו חלק בו בי אית ליח אלא אתיא יבחן Them to be the second where the second to the matrice wells. ودور والمعاص معرودوروس معرض والمدال المراد والمال المراد ا malle 1 92; 1 9211 malled former and in decor about me amon Post day appear Posts and will post dance produce m, dies deutet auf das folgende: Wenn in Tittes Fritte Fritte protes auf das folgende: Wenn in Tittes Fritte Fritte protes auf das folgende: and wanted weeder mere form there is also where مهم مساسب سابس بطامه و مساط مساط ما الله المسال ما الله المسال ال 117 m 11/m = 1 g = 1 mm ig ing in manage of most I man to make a series a series and tome, mortan mortan. والمراجعة والمراجعة والمراجعة المراجعة والمراجعة والمراجعة والمراجعة المراجعة والمراجعة والمراجع فره مسال الله حري الما الله من من من المال مال The state was the state of the The transmission of the file of the property o والمهم ميرد المرو إلى الا الله المرود والموام المرودة דלא מצי עביד עבודה שליח היכי משוי אמר רב below meson as macros how not motors to prompte folder والمرادة والمودووة ووميرات والمراب المراب ال man an archeology come and by the open of the control of the land of the control M 98 אבירי M 97 אבירי B 90 71712 3I 95 771200 P 1 Z8 N 99

MA ME THE THE MAN AL S

א מודי עבר לות עי הדדק עבודה B היא. Dienst tun. Woher ferner, dass das Fleisch und die Haut ihm gehören? -- es heisst: Was irgend jemand heiligt, soll ihm gehören. Wenn er gebrechenbehaftet vist, so gebe er es einem Priester der jeweiligen Priesterwache, und das Fleisch und die Haut gehören ihm; wenn er aber alt oder krank ist, so gebe er es irgend einem beliebigen Priester, und das Fleisch und die Haut gehören den Leuten der Priesterwache". Von was für einem Greis oder Kranken wird hier gesprochen, kann er Dienst tun, so sollte ihm auch das Fleisch und die Haut gehören, und kann er keinen Dienst tun, wieso kann er dafür einen Vertreter stellen4º!? R. Papa erwiderte: Wenn er dies bei Anstrengung kann; ein solcher Dienst ist giltig, somit kann er auch einen Vertreter stellen; das Essen bei Anstrengung dagegen ist widerwärtig, und das wider-

410. Und da der Priester als Räuber das Schuldopfer darzubringen hat, so gehört das Opfer ihm, u. wem das Schuldopfer gehört, gehört auch das Geraubte. 411. Der selber das Opfer nicht darbringen darf.

412. Während es in der obigen Schlussfolgerung heisst, dass er 413. Dieses Wort wird bei beiden Gesetzen gebraucht (Lev. 27,21 u. Num. 5,8) u. deutet darauf, dass diese beiden Gesetze einander gleichen. . 414. Lev. 27,21. 415. Wenn jemand ein Erbbesitz-Feld weiht u. es nicht auslöst, so wird es verkauft, u. fällt im Jobeljahr den Priestern zu; cf. Lev. 27,16 ff. 416. Dass es sein Eigentum verbleibe. 417. Dt. 18,6,7. Dienst, die Belohnung für den Dienst. 419. Er darf kein Opfer darbringen, jedoch vom Fleisch 420. Er darf Opfer darbringen, jedoch vom Fleisch nicht essen. selbst nicht darf, so kann er dafür auch keinen Vertreter stellen.

The mostore and marks and ones best of the little of the state of the Now has the total product assession acres and acres make west fembrase stop demonstration and replaced and membrane because the second ordened colders and and the form and a made accord عوده عروسه و مدووه و من مده و عنه و من مده و مدور و and and a sole and a sole and of the first of a sole of אמינא כי הם רחמנא עליה דכהן גדול לקרובי הוא

אבל לשוויי שליח לא מצי משוי קמשמע לן: וול את הגר ונשבע לו ומת הרי זה משלם או בין בונים בבונים משמת בניבי ממוני היו לה׳ לכהן מלכר (חטאת) איל הכפורים אשר יכפר ما والمرا المراجع المر ינתן לבניו והאשם ירעה עד שיסתאב"וימכר ויפלו דמיו לנדבה: "נתן "הכסף לאנשי משמר ומת אין [ויג] הנידושין יבודני הדוב מבודם ישנאני (י) איש אשר היבודי الله السيدة بيره المعادي المسائية المنافسات ما الماء المنافسات الماء

B 9 מקריב אוכן כהן M 7 א למה הי + M 8 P 12 ליהוידב. את + M 11 וימכור P 10

wärtige Essen ist nichts; daher gehört das Fell und die Haut den Leuten der Priesterwache.

R. Seseth sagte: Wenn der Priester, NT: This Times NT The Time The Times of der das Gemeindeopfer darzubringen hat, unrein ist, so gebe er es irgend einem anderen nach Delieben, und das Eleisch und die Haut gehören den Leuten der Priesterwache. In welchem Fall, sind מו הינו הולק לאכול לערב כלקא דעתך 10 noch andere reine vorhanden, so können ja die unreinen keinen Dienst tun⁴², und sind keine reinen vorhanden, wieso gehört das Fleisch und die Haut der Priesterwache, sie sind ja unrein und dürfen Gavon המישב המישב האשם אליו האשם המישב reinen gebrechenbehafteten dieser Priester wache.

> R. Aši sagte: Wenn der Hochpriester leidtragend ist, so gebe er es423irgend ei-20 nem beliebigen Priester, und das Neisch und die Haut gehören den Leuten der Priesterwache. Was lehrt er uns da, es wurde ja bereits gelehrt, dass der leidtragende Hochpriester Opfer darbringen dürfe, je-

doch nichts dayon essen, auch erhalte er keinen Anteil, um davon abends zu essen!? - Man könnte glauben, die Vorsorge des Allbarmherzigen für den Hochpriester reiche nur so weit, dass er selber Opfer darbringen darf, er könne aber keinen Vertreter stellen, so lehrt er uns.

ENN JEMAND ETWAS VON EINEM PROSELYTEN GERAUBT UND ES IHM ABGESCHWO-REN HAT UND DIESER DARAUF GESTORBEN IST, SO MUSS ER DEN GRUNDWERT UND DAS FÜNFTEL AN DIE PRIESTER ZAHLEN UND EIN SCHULDOPFER FÜR DEN ALTAR DARBRINGEN, DENN ES HEISST: 425 Wenn aber der Mann keinen Verwandten hat, dem man die Schuld erstatten könnte, so fällt die Schuld, die zu erstatten ist, dem Herrn zu, für den Priester, abgesehen von dem Sühnewidder, mit welchem man ihm Sühne schafft. Wenn er beim Hinbringen des Geldersatzes und des Schuldopfers gestor-BEN IST, SO FÄLLT DER ERSATZ SEINEN KINDERN ZU UND DAS SCHULDOPFER LAS-SE MAN WEIDEN, BIS ES EIN GEBRECHEN BEKOMMT, ALSDANN VERKAUFE MAN ES UND DER ERLÖS FÄLLT DEM SPENDENFONDS⁴²⁰ZU. WENN ER NACH DER AUSZAHLUNG DES Gelds an die Leute der Priesterwache gestorben ist, so können es die Er-BEN IHNEN NICHT MEHR ABNEHMEN, DENN ES HEISST: 427 Was jemand dem Priester gibt, soll ihm gehoren. Wenn er das Geld an Jehojarib und das Schuldopfer an Je-

422. Das Gemeindeopfer darf durch unreine Priester, wenn keine reinen vorhanden sind, dargebracht, jedoch von diesen nicht gegessen werden; cf. Bd. ij S. 595 Z. 18. 423. Das Opfer, das er 424. Der keine Erben hat. 425. Num. 5,8. für sich darzubringen hat. 427. Num. 5,10. 428. Name der 1. bezw. 2. Priesterabteilung; cf. iChr. 24,7; die La. unsres Textes, יהוידכ, bezw. יהוידל, ist; obgleich sie sich auch in manchen Codices bei Kennicott befindet, falsch.

DATA GLOUBLY HAL, SO HAT IR SICH SEL-THE PETICHT EXPLEDIGT, WEXN ARER DAS SCHILLIOPPLE AN TEHOLARIB UND DAS CHILD AN HIDAYA, O SOLLEN ES, WENN DAS SCHULDOPTER NOCH VORHANDEN IST, & DIE MITGHIEDER VON JEDÂJA DARBRINGEN, WENN ABOR NICHT, SO MUSS ER HIN ZWEI-IT'S SCHULDOPTER DARBRINGEN; DENN WER SEINEN RAUB BRINGT, BEVOR ER SEIN SCHULDOPETR GEBRACHT, HAT SICH SEI- 10 ברייה רחמנא בשהיא אומר מלבד איל הפודים NER PELICHT ENTLEDIGT, UND WER SEIN SCHULDOPFER BRINGT, BEVOR ER SFINEN RAUB GEBRACHT, HAT SICH SEINER PFLICHT NICHT ENTLEDIGT. HAT ER NUR DEN GRUNDWERT UND NICHT DAS FÜNFTEL 15 ארכה חומש מעכב בשהיא אומר זהשים את פרבה חומש מעכב entrichtet, so ist es vom Füngtel NICHT ABHÄNGIG.

GEMARA. Die Rabbanan lehrten: Sanda, das ist den Grundwert, crstatten, das ist das Fünftel. Vielleicht ist dem nicht 20 מת אשמו הרי בממון הרי בממון המשתלם so, sondern ist unter Schuld der Widder von verstehen? - In welcher Beziehung ist dies von Bedeutung? Dies würde die Lehre Rabas ausschliessen, denn Raba sagte, dass wenn man den Proselytenraub nachts er-

יצא אשם "ליהויריב וכסף לידעיה אם קיים האשם יקריבוהו בני ידעיה ואם"לא יהויר ויביא אשם אדר שהמביא גוילו עד שלא"הביא אשמי יצא הביא אשמי עד שלא"הביא גזילו לא יצא נתן את הקרן ולא נתן את החומש אין הדימש מעכב:

הברות. תנו רבנן משם זה כתן הבישב זה חומש או אינו אלא אשם זה איל למאי נפקא מינה האפוקי מדרבא דאמר רבא בול חנד שוחורה בדידה לא יצא החוידו הצאין לא יצא כאי שעכא אשם הרי אומר אשם זה קרן תניא אירך אשם זה קרן "חבושב זה הופש או איני אלא אשם זה חיפש למאי נפקא 'מינה לאפוקי ממתניתין דתנן נתן לו את הקרן ולא נתן לו את החומש אין החימש מעכב אשמו בראשו והמישתו הוי אימר אשם זה קרן תניא אידך אשם זה קרן המושב זה חימש ובגול הגר הכתוב מדבר או אינו אלא "המושב זה בפל יבגניבת הגר הכתוב מדכר כשהוא אומר וחשיב בראש הכתוב מדבר: נופא אמר רבא גול הגר שהחזירו בלילה לא יצא החזירוהו הצאין לא יצא

1 - B 15 יביא M 14 ה : 17 P מיניה || M 18 הוי אומר בממון.

stattet hat, man sich seiner Pflicht nicht entledigt habe, und wenn man ihn geteilt erstattet hat, man sich seiner Pflicht nicht entledigt habe, weil ihn der Allbarmherzige "Schuld" nennt ". — Da es weiter heisst: abgesehen vom Sühnewidder, so muss man sagen, dass unter Schuld der Grundwert zu verstehen sei. Ein Anderes lehrt: Schuld, das ist der Grundwert, erstatten, das ist das Fünftel. Vielleicht ist dem nicht so, sondern ist unter Schuld das Fünftel zu verstehen? - In welcher Beziehung ist dies von Bedeutung? - Dies würde ausschliessen die Lehre unsrer Misnah: Hat er den Grundwert und nicht das Fünftel entrichtet, so ist es vom Fünftel nicht abhängig, und demnach würde es im Gegenteil wol vom Fünftel abhängig sein. — Da es heisst: 42 So soll er die Schuld im vollen Wert zurückerstatten und noch ein Fünftel zufügen, so muss man sagen, dass unter Schuld der Grundwert zu verstehen sei. Ein Anderes lehrt: Schuld, das ist der Grundwert, erstatten, das ist das Fünftel, und zwar spricht die Schrift vom Proselytenraub. Vielleicht ist dem nicht so, sondern ist unter erstatten das Doppelte zu verstehen und zwar spreche die Schrift von an einem Proselyten begangenen Diebstahl? Da es weiter heisst: So soll er die Schuld im vollen Wert zurückerstatten und noch ein Fünftel zufügen, so spricht die Schrift von einer Zahlung im vollen Wert⁴³.

Der Text. Raba sagte: Wenn man den Proselytenraub nachts erstattet hat, so hat man sich seiner Pflicht nicht entledigt, hat man ihn geteilt erstattet, so hat

Talmud Bd.VI

^{429.} Die Darbringung des Schuldopfers; jedoch muss er nachher auch das Fünftel entrichten. 430. Der als Schuldopfer darzubringen ist. 431. Das Schuldopfer darf nur tags dargebracht werden. 432. Num. 5,7. 433. Nur der Grundwert; in Fällen, in welchen das Doppelte gezahlt wird, ist das Fünftel nicht zu zahlen.

מאי טעמא אשם קרייה רחמנא: ואמר רבא נזל חנר שאין כו שוה פרומה לכל כהן וכהן לא יצא ידי חובתו מאי מעמא"דכתיב האשם המושב עד שיהא חשבה לכל כהן וכהן: "בעי רבא אין בו נוסוס כ למשמרת "יהויריב ויש בו "למשמרת ידעיה מהו מהו נ היכי דמי אילימא דיהביה לידעיה"במשמרת ידעיה הא אית ביה לא צריכא דיהכיה לידעיה במשמרתי "דיהוירים מאי מי אמריבן כיון דלאו כשבירתי"הוא ולא כלום הוא או דלמא כיון דלא הזי"ליה מעיקרא גול דונד בנוד נול דונד בי מברינן משם קרייה רחמנא מה אשם אין הולקין אשם כנגד אשם אז גול "אין חולקין "גול הגר כנגד גול הגר או דלמא גזל הגר ממונא הוא חדר פשטח אשם קרייה רחמנא כהנים אין חולקין גול הגר כנגד גול הגר מאי טעמא אשם קרייה רחמנא: בעי רבא כהנים בגזל הגר יורשין הוו או מקבלי מתנות הוו למאי נפקא מינה כנון "המין "שעבר עליו הפסח אי אמרת יורשין הוו הוו "מתנה קאמר רחמנא" דניתיב להו והא לא קא יים לווי בידי דעב מו בירי וויא בב ויידי בידי חכי "אם תימצי לומר מקבלי מתנה הזו הא לא ארבונים לן דוווים ביונו מבר דובים בירב לד בדיידי P ב0

M 19 בתונה בתוב ביה בני 27777 P 22 במשפור הוציקו ובו במו - M 23 הגר + M 26 ' אמר P 25 אמר M 24 M 29 | במי | B 28 | במי | B 27 | שגול - M 27 | ועבר " 30 M הא קא מורית לחון אבוחון ואי " 31 M האי עפרא בעלמא הוא ולא קיחיב ליה מידי מאי רב זירא בעי לה הכי את"ל יורשין הוו האידנא הוא דקא ירתי א"ן מקבלי מתנות הוו אמר רחמנא | P 32 דניתיה׳ | P 33 ליה | B 34 ד. + B 35 אפילו +

man sich seiner Pflicht nicht entledigt, denn die Schrift nennt ihn "Schuld".

Ferner sagte Raba: Wenn vom erstatteten Proselyteuraub auf jeden Priester" keine Peruța entfällt, so hat man sich seiner Pflicht nicht entledigt, denn es heisst: die Schuld, die zu erstauer ist; es muss auf jeden Priester eine Erstattung entfallen".

Raba fragte: Wie ist es, wenn es für ים שיחלקי בני רבא בחנים מה שיחלקי die Priesterwache Jehojarib nicht reicht, wol aber für die Priesterwache Jedâja? In welchem Fall, wollte man sagen, wenn er es an Jedâja zur Dienstzeit derselben gegeben hat, so ist es ja ausreichend!? -אבר דבא אייהם הדי יודים אברה היום אהא ברות In dem Fall, wenn er es an Jedâja zur Dienstzeit Jehojaribs gegeben hat. Sagen wir, dass die Erstattung, da sie nicht an die richtige Priesterwache erfolgt ist, ungiltig sei, oder aber gilt sie, da sie für die מתנות מקבלי מתנות andere nicht reicht, von vornherein als für Jedâja bestimmt? — Die Frage bleibt dahingestellt.

Raba fragte: Dürfen die Priester den Proselvtenraub untereinander vollständig עשר בחמות שנפלו לו עשר בחמות verteilen? Sagen wir, dass man den Proselvtenraub, da ihn der Allbarmherzige "Schuld" genannt hat, nicht vollständig verteilen dürfe, wie man auch Schuldopfer nicht vollständig verteilen darf, oder aber ist der Proselytenraub anders, da er eine Geldzahlung 437 ist? Später entschied er es: der Allbarmherzige nennt ihn "Schuld". R. Aha, Sohn Rabas, lehrte es ausdrücklich:

Raba sagte: Die Priester dürfen den Proselytenraub untereinander nicht vollständig verteilen, denn der Allbarmherzige nennt ihn "Schuld".

Raba fragte: Gelten die Priester hinsichtlich des Proselytenraubs als Erben oder als Geschenkempfänger? - In welcher Beziehung ist dies von Bedeutung? es sich um Gesäuertes, nachdem das Pesahfest verstrichen ist, handelt; wenn du sagst, sie gelten als Erben, so ist es das, was sie geerbt haben, wenn du aber sagst, sie gelten als Geschenkempfänger, so haben sie, wie der Allbarmherzige bestimmt hat, ein richtiges Geschenk zu erhalten, während dieser ihnen nichts gibt, denn es ist ja nichts weiter als Erde. R. Zeêra stellte eine andere Frage. Dies wäre nicht fraglich, auch wenn man annehmen wollte, dass sie als Geschenkempfänger gelten, denn der Allbarmherzige hat bestimmt, dass man ihnen dieses als Geschenk gebe; frag-

434. Der diensttuenden Priesterwache. 435. Der Räuber muss den Betrag aus seiner Tasche ergänzen. 436. Indem das eine Mal der eine Priester u. ein anderes Mal ein anderer den erstatteten Betrag vollständig erhält. 437. Für die die für Opfer bestehenden Bestimmungen nicht gelten.

lich ist nur der Fall, wenn [dem Priester] John Strick Vich als Proschitenraub zugefallen sind, ab er dann verpflichtet ist, von die en den Zehnt u entrichten oder nicht; gelten sie als Erben, so sagte ja der Meider, dass wenn sie [Vich] erworben Jiaben, es pflichtig sei, sohald es in das Haus gekommen 1st, eder gelten sie als Geschenkemplänger, und es wird gelehrt, dass was [der Priester] gekauft oder als Geschenk is erhalten hat, vom Blutzehnt frei sei; wie ist es nun? Komm und höre: Vierundwanzig Priestergeschenke wurden Ahron und seinen Söhnen verliehen, und alle sind sie durch die Regel von der Generalisirung הרומה הנו והמתנות הנו והמתנות sie durch die Regel von der Generalisirung הרומה und Spezialisirung "und einem Salzbündnis' verliehen worden. Wenn jemand sie erfüllt, so ist es ebenso, als würde er die Regeln von der Generalisirung und Spezialisirung und das Salzbündnis gehalten 20 TITE NICK TITE ST WT TITE TEE haben, und wenn jemand sie übertritt, so ist es ebenso, als würde er die Regeln von der Generalisirung und Spezialisirung und das Salzbündnis übertreten haben. Folgende sind es: zehn im Tempel, vier in Jerušalem

his oh account and and decided and and place and a mile of me along the series and a series of a mile of the series and a series bear a series bear a series bear a series and a series bear a series and a se menores a reso form after the little and the second monda recommendation of the state of و و الله و و الله و possible to the second of the In the second contract of the second contract meet the man with a contraction of the man and a manufacture and the man and t or processing or the control of the adjected imades, estimates and established the second presidents was the try granthin to get the working and broad get to get was a grant on me and grant on the same grants of the same grant of the same grants o משומה הה בה במשופה הא האוד לה מי הי הי מי מוני הי מי מי יו בי ו מי יו בי י התודה ואיל נזיר ועורות קדשים ועשרה בנבולין وعسروه سيده ويرسوه بالمديد مدوه مديد الماداد الأداداد كادادا الم من الدار الزار الرابات من المرابع מקבלי מתנות הוו שמע מינה: נתן את הכסף and model access that models of any access continue ליורשין מאי טעמא אדעתא דחכי לא יחב "ליח 27 E 89 M 38 F272 M 37 5-3: -'- B 40 M 41 5 - M 39 ביתבישה. 772...72 M 42 המקיים איתו באילו קיים M 43 .m 1 45 א אות וקתני מיחת 31 44

und zehn in der Provinz. Zehn im Tempel: das Vieh-Sündopfer, das Geflügel-Sündopfer, das sichere Schuldopfer, das Schwebe-Schuldopfer⁴⁴, die Schlachtungen der Gemeinde-Friedensopfer⁴⁴⁵, das Log Oel des Aussätzigen⁴⁴⁰, was von der Webegarbe⁴⁴⁷zurückbleibt, die zwei Brote⁴⁴⁷, die Schaubrote⁴⁴⁸ und das Zurückbleibende der Speiseopfer; vier in Jerušalem: die Erstgeburt, die Erstlinge40, das Abgehobene vom Dankopfer und vom Widder des Naziräers 450 und die Häute der heiligen Opfer; zehn in der Provinz: die Hebe, die Zehnthebe, die Teighebe, die Erstlingschur, die Geschenke das Lösegeld452 für einen [erstgeborenen] Sohn, die Auslösung452 der Erstgeburt eines Esels, das Erbbesitz-Feld⁴⁵³, das Banngut-Feld⁴⁵³ und der Proselytenraub. Hier wird es also Geschenk genannt; schliesse hieraus, dass sie als Geschenkempfänger gelten; schliesse hieraus.

Wenn er nach Auszahlung des Gelds an die Leute der Priesterwache &c. Abajje sagte: Hieraus ist zu entnehmen, dass die Sühne zur Hälfte durch den Ersatz erlangt werde, denn wenn dem nicht so wäre, so müsste es den Erben zu-

439. Zur Entrichtung des Blutzehnts. 440. Noch 438. Die Erben durch die Erbschaft. bevor sie die Erbschaft geteilt haben. 441. Num. 18,8 wird von den Priestergeschenken zuerst generell gesprochen, darauf werden VV. 9-18 die Geschenke speziell aufgezählt, um dann V. 19 wiederum 442. Als solches wird Num. 18,19 dieses Bündnis bezeichnet. generell besprochen zu werden. 443. Dh. die ganze Gesetzlehre, die nach diesen Regeln (cf. Bd. vij S. 511 N. 42) ausgelegt wird. 444. Cf. Bd. vij S. 661 N. 89. 445. Am Versammlungsfest; cf. Lev. 23,19 ff. 446. Cf. Lev. 14,10 ff. 450. Cf. Num. 6,17 ff. 447. Cf. ib. 23,10 ff. 448. Cf. Ex. 25,30. 449. Von den Feldfrüchten. 452. Cf. Ex. 13,11 ff. 451. Die die Priester von den geschlachteten Tieren erhalten; cf. Dt. 18,3. 453. Cf. Lev. 27,16 ff.

אלא מעתה המאת שמתו בעליה תיפוק להודין דאדעתא דחבי לא אפרשה אמרי המאת שמתי בעליה הלבתמ גמירי לה דלמיתה אולא אוא בעלה אשם שמתו בעליו ליפוק להולין דאדעתא דהכי לא פ אפרשידה אשם נפי "הרבהא נפידי הה כד שבהמאה 5 מתח באשם רונה אלא מניתה יבמה שנפלה לפני מוכה שחין תיפוק בלא חדיצה דאדעתא דהכי לא קרשור" עצמה הכם אנן סהדי המינה ניהא לה"בבר יונו יוון ברים לבים "רובר היים לקיים בים ביים ליים ביים ביים ביים יבים ארמיתב נהן את הכבף ליהייריב יבי Schuldopfer, dessen Eigentümer gestorben תנו רבנן נתן "אשם"ליהויריב וכסף לידעיה יהזיד כסק אצל אשם דברי רבי יהודה וחכמים אימרים יחודר משם מצל בכל היבי דכר מיליכא דיהיב ביי marinaja mana manamati amandereda mandemaja mende ובח בשלי ווה וכה בשלי man das Sündopfer verenden lassen muss, אמר רבא חבא במאי נבקינן דיחיב אשם יליהייב במשבותו דותוורב וכבל לידעיה במשבותו "דיתוורב רבי יהודה סבר כיון "דלאו משמרת דידעיה היא "לידעיה קנסיגן ליה הלכך יהויר כסף אצל אשם יוריב דקיבלי sie sich nicht antrauen lassen!? — Hier-אשם מקמי כסף הלכך לדידהו קנסינן להו ויהויו אשם אצל כסף תנוא אמר רכי לדברי רבי יחידה 1752m P 46

P 51 דיהוידיב P 50 את ה – M 50

יהודיב. P 54 דודי, P 54 יהודיב.

באון דוחוב רוח אשם M 53 משמרתו דודות חוא M 52

rückgegeben werden, da er es nicht dazu" gegeben hat. Demnach sollte doch ein Sündopfer, dessen Eigentümer gestorben ist, zurück profan werden, denn es ist nicht dazu"reservirt worden? -- Ich will dir sagen, hinsichtlich des Sündopfers, dessen Eigentümer gestorben ist, gibt es eine überlieferte Lehre, dass man es verenden lassen müsse. - Demnach sollte doch ein ist, zurück profan werden, denn dazu ist es nicht reservirt worden!? - Hinsichtlich des Schuldopfers besteht ebenfalls eine überlieferte Lehre, dass in Fällen, in welchen man das Schuldopfer weiden lassen müsse. - Demnach sollte doch eine Schwägerin, die einem Krätzebehafteten zugefallen ist, ohne Haliçah "ausgehen, denn dazu "hat bei sind wir Zeugen, dass sie mit jedem zufrieden wäre, denn so sagte Reš-Lagis: lieber zu zweien sitzen als verwitwet sein 450.

WENN ER DAS GELD AN JEHOJARIB &c. GEGEBEN HAT. Die Rabbanan lehrten: Wenn er das Schuldopfer an Jehojarib und das Geld an Jedâja gegeben hat, so gelangt

das Geld zum Schuldopfer Worte R. Jehudas; die Weisen sagen, das Schuldopfer gelange zum Geld. - In welchem Fall, wollte man sagen, wenn er das Schuldopfer an Jehojarib während ihrer Dienstzeit und das Geld an Jedâja während ihrer Dienstzeit gegeben hat, so sollte doch die eine das eine und die andere das andere erwerben "?!? Raba erwiderte: Hier wird von dem Fall gesprochen, wenn er das Schuldopfer an Jehojarib während ihrer Dienstzeit und das Geld an Jedaja während der Dienstzeit Jehojaribs gegeben hat. R. Jehuda ist der Ansicht, dass man Jedâja, da es nicht ihre Dienstzeit war, massregle, und das Geld gelange zum Schuldopfer, die Rabbanan aber sind der Ansicht, Jehojarib habe mit der Annahme des Schuldopfers vor dem Geldersatz rechtswidrig verfahren, daher massregle man sie, und das Schuldopier gelange zum Geld. Es wird gelehrt: Rabbi sagte: Nach der Ansicht R. Jehudas

P 49 חידוורוב

454. Dass es einfach ohne Sühne zu erlangen den Priestern zufalle. 455. Dass es ohne 456. Wenn ihr Mann kinderlos gestorben ist; cf. Dt. 25,5 ff. Sühne zu schaffen getötet werde. 457. Das Schuhabziehen, eine Zeremonie, die die kinderlose Witwe an ihrem Schwager, der sie nicht heiraten will, vor Gericht zu vollziehen hat; cf. Dt. 25,9 458. Einen Aussätzigen heiraten zu müssen. 459. Das Bestreben der Frau, geheiratet zu werden, ist so stark, dass sie mit jedem Mann zufrieden ist. 460. Die 2. Priesterwache muss das Geld an die 1. zurückzahlen. 461. Die 1. Priesterwache muss das Schuldopfer an die 2. zurückgeben. 462. Allerdings wäre nach den Weisen die Rückgabe des Schuldopfers an die 2. Priesterwache als Massregelung aufzufassen, da die 1. zur Annahme des Schuldopfers vor der Erstattung des Geraubten nicht berechtigt war, dagegen aber wäre die Ansicht RJ.s ganz unverständlich.

nacs er, wenn Jehrjadb aworgekommen ist und das Sannidopter dargebracht hat, ein andere Schmidener beingen, und Jed'un bringe e une volu mi jone des erwhat we delik in the mel'ed. I efindet loli will din ligen, solor i te denn in geby belon, a 1st a cin unranglishes Schuldnung' Unim cradity Der Hant wegen! i e wird gereing Rabie auf ee' ch der mande to Johndo mus wern das Schu'd- a press pre press were were my on here. orner in the contained in the sites Schuldopter nun Ce quangen R Jehuda ist ja aber der Apricht, dies das God zum Schnidom regions, le de spielu von dem Pall, we in the arise abgeneton and estimicht et mitt hat, er lehrt damit, dass sie damit on an ver ichtet habe Ein Anderes lehrt: 1. di sayte. Nuch der Ansicht R. Jehudas nn - vorm des Schuldopter noch vorhan-Let Sellistverständlich er ist ja dieser Ansiehtl: Dr spricht von dem Fall, wenn be de abgeneten sind und es nicht reklamut haben, man könnte glauben, sie haben danit gegen einander verzichtet, so lehrt er uns, dass es zurück zur ersten gelange66.

Wirksfinin Raub Bringt, bluck er SEIN SCHULDOPFER GEBRACHT &C. Woher

dies? Raba erwiderte: Die Schrift sagt: 467 Abgesehen vom Sühnewidder, demnach muss er den Geldersatz vorher leisten. Einer von den Jüngern sprach zu Raba: Es heisst ja auch: "Ausser dem Morgen-Brandopfer, demnach wäre auch hieraus zu entnehmen, dass die Zusatzopfer zuerst dargebracht werden, und dem widersprechend wird gelehrt: Woher, dass nichts vor dem beständigen Morgenopfer [dargebracht werden] darf? es heisst: ** Er soll darauf das Brandopfer schichten, und Raba erklärte: das Brandopfer, nämlich das zuerst dargebrachte!? Dieser erwiderte: Ich entnehme es aus: durch das er Sühne erhält, und dieser hat noch keine Sühne erhalten 171.

HAT ER NUR DEN GRUNDWERT &C. ERSTATTET. Die Rabbanan lehrten: Woher, dass, wenn er nur das Veruntreute 172 und nicht das Schuldopfer oder nur das Schuldopfer und nicht das Veruntreute gebracht hat, er sich seiner Pflicht nicht entledigt habe? es heisst:473 durch den Schuldopfer-Widder474, und es soll ihm vergeben werden. Woher ferner

463. Dies durfte diese Priesterwache auf keinen Fall, u. das Opfer ist untauglich. 464. Diese ist zur Nutzniessung erlaubt. 465. Das an Jedâja gezahlte Geld. 466. Sobald die Priesterwache Jehojarib den Dienst antritt, bringe sie das Schuldopfer dar. 467. Num. 5,8. 468. Abgesehen vom Sühnewidder, dh. bevor dieses dargebracht wird, muss das Geld erstattet werden. 469. Num. 28,23. 471. Hier wird das Imperfekt gebraucht: Sühne erhalten wird, dh. nachdem er das 472. Wenn jemand sich am Geheiligten vergriffen hat, so muss er das Verun-Geld erstattet hat. treute nebst einem Fünftel erstatten u. ein Schuldopfer darbringen; cf. Lev. 5,15 ff. 473. Lev. 5,16. 474. Unter Schuld ist der veruntreute Betrag zu verstehen; cf. ob. S. 409 Z. 6 ff.

אם קדמו בני"יהויריב והקריבי את האשם יחוור מותם אותם אוני ניתו בנוני בכני הבולינו נוכי עוקני בביה שבידן אבידי לבאי הוי אשם פסיל היא אביד בלא בינונו יוביא אבו רבי הרבה בבי יוורה אב of some of oder Kenn will note mostly goods with mount we also be to be a first of the me to be a manufacture of the second of the first of the second of t in a material to the second of 200 120 120 100 200 200 EN TITTE 12 בשבירוב דווני ידובי שיא תבעו בייון דוונינא נובייי in the second second in the second that the control of the second that alian i and investi throw towers are special through and paging of a large desires and a second of the second of th moder the trate fortuna of the resonant area to become median tree commence and the second of the second o and the property with a man and the property of the property and the property of the property م مراد المراد ال sometic in men man associated, sould arrive month an associated museus menon moral my form schools compacing from fone angeres والمرام المرام ا הרודו יבי - M 58 7718 . ובה בשרו ווה זכת בשיו קנ ר ביין דרא תבעות ידורוה דרושא שא: H M 61 ביון דלא תבעי להדרו ברישא: B 60

M27...2008 M 64 5 M 63 5 - V 62

מביין שאם הביא. או ביא הביא.

עד שלא הביא מעילתו שלא יצא תלמוד לומד באיל האשם האשם "בכבר יכול כשם שאיל ואשם מעכבים כך הוביש מעכב תלמוד לומר באיל האשם ונסלה לו איל ואשם מעכבים בהקדש ואין הומש מכבב וילמד הקדש מהדיום והדיום מהקדש הקדש מהדיום והדיום מהקדש הקדש הקדש הקדש הקדש הקדש הקדש הקדש מהדיים כה אשם דותם כן אף אשם דהכא כרן וחדיום מחקדש מה חקדש אין הומש מיכב את הדיום"נמי אין הומש מעכב:

במי. — M 67 במי. — M 66

dass, wenn er sein Schuldopfer gebracht, bevor er das Veruntreute erstattet hat, er sich seiner Pflicht nicht entledigt habe? - es heisst: durch den Schuldopfer-Widder, könnte nun glauben, wie [die Sühne] von Widder und Schuld abhängig ist, ebenso sei sie auch vom Fünftel abhängig, so heisst es: durch den Schuldopfer-Widder, und es soil ihm vergeben werden; beim Heiligen

ist sie nur vom Widder und der Schuld abhängig, nicht aber vom Fünftel. Man folgere hinsichtlich des Heiligen vom Profanen und hinsichtlich des Profanen vom Heiligen; hinsichtlich des Heiligen vom Profanen: wie bei jenem unter "Schuld" der Grundwert zu verstehen 176 ist, ebenso ist auch bei diesem unter "Schuld" der Grundwert zu verstehen; und hinsichtlich des Profanen vom Heiligen: wie es beim Heiligen nicht vom Fünftel abhängig ist, ebenso ist es auch beim Profanen nicht vom Fünftel abhängig.

ZEHNTER ABSCHNITT

ביי יונד לביים בייני דונד לביים ביינים בייני מלשלם 'ואם היה דבר שיש בי אדריית הוייבין לשלם:

דובילים ובא אוה יאבי ביבי בוו בוו בבו בידו والما والما المام לו הבילים ברשותיה דבייה כאי הגן הניה בילים וה Service and the matter material and and and דרב חסדא אמר לך רב הסדא כי 'תני ההיא לאחר יאוש: 'אם הניח לפניהם פטורין מלשלם: אמר

M 2 : M 1 8'27 B .:: 31 3 12:212 . והניה M 4

FOR ENN JEMAND ETWAS GERAUBT UND SEINEN KINDERN ZUM VERZEHREN GEGEBEN ODER ES IHNEN HINTERLASSEN HAT, SO SIND SIE ERSATZFREI; IST ES EIN SICHERHEIT GEWÄHRENDER GEGENSTAND'. SO SIND SIE ERSATZPFLICHTIG.

GEMARA, R. Hisda sagte: Wenn jemand etwas geraubt und der Eigentümer sich davon nicht losgesagt hat, und darauf ein anderer gekommen ist und es verzehrt hat, so kann jener nach Belieben von dem einen oder dem anderen [Ersatz] fordern, denn solange sich der Eigentümer

davon nicht losgesagt hat, befindet es sich in seinem Besitz'. - Es wird gelehrt: Wenn jemand etwas geraubt und es seinen Kindern zum Verzehren gegeben oder es ihnen hinterlassen hat, so sind sie ersatzfrei; dies ist also eine Widerlegung der Lehre R. Hisdas!? - R. Hisda kann dir erwidern: diese Lehre spricht nach der Lossagung.

ODER ES IHNEN HINTERLASSEN HAT, SO SIND SIE ERSATZFREI. Rami b. Hama

476. Cf. ob. S. 409 Z. 6 ff. 475. Das Schuldopfer, dh. der veruntreute Betrag. 2. Der 2. hat es also vom rechtmässigen Eigentümer geraubt. sind Immobilien zu verstehen.

sagte: Dies besagt, dass der Besitz des Erben dem Besitz des Käufers' gleiche; Raba aber sagte, der Besitz des Erben gleiche nicht dem Besitz des Käufers, hier aber werde von dem Fall gesprochen, wenn sie s es bereits verzehrt haben. Wenn es aber im Schlußsatz heisst, dass wenn es ein Eicherheit gewährender Gegenstand ist, sie ersatzpilichtig sind, demnach spricht ja auch de: Antangsatz von dem Fall, wenn das המיהן 'אלא אמר רבא כי שביבנא רבי אושניא Sicherheit noch vorhanden ist!? Raba kann dir erwidern: er meint es wie folgt: hat ihnen ihr Vater Sieherheit gewährende Güter hinterlassen, so sind sie ersatzpflich-R. Simon, darunter sei nicht ein wirklich Sicherheit gewährender Gegenstand zu verstehen, sondern wenn es ein Rind ist, mit dem er pflügt, oder ein Esel, den er antreibt, so sind sie wegen der Ehre ihres Va- 20 אהא הרמי בר חמא דרמי בר אהבה מתני"להא דרמי בר אהא ters zur Rückerstattung verpflichtet!? Vielmehr, sagte Raba, wenn ich sterbe, kommt mir R. Osaja entgegen, denn ich erkläre die Misnah nach seiner Ansicht. R. Osaja lehrte nämlich: Wenn jemand etwas geraubt 🕾 אל תקח אל תקח דבי ושאני הבא דאמר קרא אל תקח בישות לוקה דבי ושאני und seinen Kindern zum Verzehren gegeben hat, so sind sie ersatzfrei; hat er ihnen etwas Geraubtes hinterlassen und ist es noch vorhanden, so sind sie [zur Rückgabe]

מות בר הבא זאת איבות רשות יורש ברשית לוקה דבי רבא אמר רשות יורש לאו כרשות ליקה דמי יחבא במאי נסקינן בשאכלים הא מדקתני סיפא אם היה דבר שיש בו אהריות הייכון לשלם מכלל דרישא בגזילה קיימת עסקינן אמר לך רבא הבי קאמר אם חניה להם אביהם אחריות נכסים הייבין רשלם והוא כתני היה רבי לרבי שמעון בריה לא יבר שיש בו אחריות ממש אלא אפילו פרח וחייש נה הבוד וכחבר אחריו חייבין לחחזיר ניפני כביד נפיק לוותי התריצנא בתניתין בוותיה התני הבי אישניא הנוה יבאביה את בניו פטורון בישהם הניה לפניהם בוילה קייבית הייבין אין הבוילה קייבית פטורין חניה להם אביהם אחריות נכסים הייבין Aber Rabbi lehrte ja seinen Sohn ביפת פטורין ניפא אמר כר אין הגזילה קייפת פטורין ניפא תיהני תיובתא דרב הסדא אמר לך רב חסדא בי תניא החיא לאחר יאוש: אפר כור נוילה קיימת הייבין 'לשלם נימא תיהוי תיובתא דרמי בך המא אמר לך רמי בר חמא כי תניא החיא לפני יאיש 'הניה להן אביהן מעית של רבית אף על פי שיודעין שהן של רבית אין הייבין להחזיר אמר רבי כר המא זאת אומרת רשות יורש ברשות לוקח דבי רבא אמר לעולם אימא לך רשות יוויש לאו רי שמע P ס ברי שמע P ס ל אולם אימא לך M 5 לשלם 10 M לה לחא הרבא ורמי. M 9 848 verpflichtet; ist das Geraubte nicht mehr vorhanden, so sind sie davon frei; hat ihnen ihr Vater Sicherheit gewährende Güter hinterlassen, so sind sie ersatzpflichtig.

Der Meister sagte: Ist das Geraubte nicht mehr vorhanden, so sind sie davon frei. Dies wäre also eine Widerlegung der Lehre R. Hisdas? - R. Hisda kann dir erwidern: diese Lehre spricht nach der Lossagung.

Der Meister sagte: Ist das Geraubte vorhanden, so sind sie [zur Rückgabe] verpflichtet. Dies wäre also eine Widerlegung der Lehre des Rami b. Hama? - Rami b. Hama kann dir erwidern: Diese Lehre spricht vor der Lossagung. R. Ada b. Ahaba bezieht die Lehre des Rami b. Hama auf das folgende: Hat ihnen ihr Vater Wuchergeld hinterlassen, so brauchen sie, obgleich sie wissen, dass es vom Wucher herrührt, es nicht zurückzuerstatten. Hierzu sagte Rami b. Hama: Dies besagt, dass der Besitz des Erben dem Besitz des Käufers gleiche; Raba aber sagte, tatsächlich, kann ich dir sagen, gleicht der Besitz des Erben nicht dem Besitz des Käufers, hierbei aber verhält es sich anders, denn die Schrift sagt: Du darfst nicht Zins und Wucher von

^{3.} Dh. die Besitzerwerbung durch Erbschaft, wobei der Gegenstand im früheren Gebiet verbleibt, gleicht der Besitzerwerbung durch Kauf, wobei ein Wechsel des Gebiets eingetreten ist. 4. Die Erben haben den Gegenstand nicht erworben, frei sind sie nur deshalb, weil der Gegenstand nicht mehr vorhanden ist u. sie den Raub nicht verübt haben.

5. Der Erbe erwirbt es also nicht. welchen der Eigentümer auch von demjenigen, der den Gegenstand erhalten hat, Ersatz verlangen kann. 7. Da diese Lehre auf einen Fall nach der Lossagung bezogen wird, u. der Erbe es dennoch nichter wirbt. 8. Lev. 25,36.

416

מאתו נשך ותרבית"אחדה ליח כי היכי דנהי בחדך לדיריה קא ביהה ליה ההבנא"לבריה לא ביהה ליה רחמנא מאן דמתני לח אברייתא כל שכן אמתניתין באן דביתני הה אבתניתין אבל אבריתא דבי ב-בנין בשורן מישום הניה לפניהם בדילים הייבין לישלם בשנים פשורין מלשלם ואם אמרו נדולם אין אנו יודעין חשבונות שחשב אבינו עמך פטורין בשום דוצברי אין אני יידין פטורים אכר דבא הבי בערות הוויבער הוא ביידון הובאי ביידון המאף 10 אביבו יכוך ילו בים לך נביה ילא בידי פנורין הניא אידך הגוזל ומאכיל "בניו פמורין מלשלם הניח לפניחם ואכלום בין נדודים בין קשנים הייבין קשנים מי מיחייבי לא יהא אלא "דאזיק אזוקי אמר רב בין גדורים בין קטנים הייבין": "אמר רבא הניה א... ימים אביהם פרה שאולה משרבשין בה בל יבי שאלתה מתה אין הייבין באונסיה כסבורים של The soul and confined house, and sould have madely איבא הייבין לעלב הייבין ברים בהיים בהיים בהיים weil sie sagen: wir wissen nicht, welche דמתני לה ארישא ואיבא דמתני לה אמיפא מאן אבב ביד אייבים: אביבא יבשי לב איינו דו יבות M 13 M 12 777 M 11 סבירא ליה M 14 – מלשלם M 14 דאין יוד את אמרו גדולים 17 M ליה ולא ון 18 M את + את M את M אתרו גדולים ואכילת קטן מידי מששא אית ביה אמר רבא ה ק M 19 P 22 דאוזק P 21 + M 21 דאוזק P 20 .אכימא...אטיפא. M 24 הרבאו בם P 23

ihm nehmen, gib es ihm zurück, damit er es angenehm bei dir habe; dies hat der Allbarmherzige nur ihm selbst geboten, nicht aber seinem Sohn. Nach demjenigen, המא כרבא "מתני לה: תנו רבנן הנוול ומאכיל את der dies auf die Barajtha bezieht, ist dies um so mehr auf die Mišnah zu beziehen, und nach demjenigen, der dies auf die Misnah bezieht, vertritt hinsichtlich der Barajtha Rami b. Hama die Ansicht Rabas'.

Die Rabbanan lehrten: Wenn jemand etwas geraubt und seinen Kindern zum Verzehren gegeben hat, so sind sie ersatzfrei, hat er es ihnen hinterlassen, so sind sie, wenn sie erwachsen sind, ersatzpflich-בניהם ועדיין לא אברים הניה לפניהם ועדיין לא אברים אם tig, und wenn sie minderjährig sind, ersatzfrei. Wenn aber die erwachsenen sagen: wir wissen nicht, welche Rechnungen unser Vater mit dir hatte, so sind sie ersatzfrei. - Sollten sie denn deshalb ersatzfrei sein, Rechnungen unser Vater mit dir hatte!? Raba erwiderte: Er meint es wie folgt: wenn sie erwachsen sind und sagen: wir kennen die Rechnungen, die unser Vater mit dir hatte, und wissen, dass du bei ihm nichts hast, so sind sie ersatzfrei. Ein Anderes lehrt: Wenn jemand etwas geraubt und es seinen Kindern zum Verzehren ge-

geben hat, so sind sie ersatzfrei; wenn er es ihnen hinterlassen und sie es verzehrt haben, so sind sie, ob erwachsen oder minderjährig, ersatzpflichtig. — Wieso sind minderjährige ersatzpflichtig, es sollte doch nicht mehr sein, als wenn sie Schaden angerichtet haben ?? R. Papa erwiderte: Er meint es wie folgt: wenn er es ihnen hinterlassen und sie es nicht verzehrt haben, so sind sie, ob erwachsen oder minderjährig, ersatzpflichtig.

Raba sagte: Wenn ihr Vater ihnen ein geliehenes Rind hinterlassen hat, so bedienen sie sich desselben die ganze Zeit, für die es ausgeliehen war; ist es verendet, so sind sie nicht ersatzpflichtig. Wenn sie im Glauben, es gehöre ihrem Vater, es geschlachtet und verzehrt haben, so haben sie einen billigen Fleischpreis zu ersetzen. Hat ihnen ihr Vater Sicherheit gewährende Güter hinterlassen, so sind sie ersatzpflichtig. Manche beziehen dies auf den Anfangsatz und manche beziehen dies auf den Schlußsatz". Nach demjenigen, der dies auf den Anfangsatz bezieht, ist dies um so mehr auf den Schlußsatz zu beziehen, er streitet somit gegen R. Papa, und nach demjeni-

^{9.} Die Misnah kann auf den Fall bezogen werden, wenn die Erben das Geraubte bereits verzehrt haben; die Barajtha dagegen spricht von dem Fall, wenn das Wuchergeld vorhanden u. es ihnen als solches bekannt ist; in diesem Fall ist auch RbH. der Ansicht, dass die Erben es nicht erwerben. Minderjährige sind ersatzfrei, wenn sie Schaden angerichtet haben; cf. S. 319 Z. 23 ff. verendet ist, sind sie ersatzfrei, nur wenn ihr Vater ihnen keine Sicherheit gewährende Güter hinterlassen 12. Wenn sie es im Glauben, es gehöre ihrem Vater, verzehrt haben u. er ihnen Sicherheit gewährende Güter hinterlassen hat, so müssen sie den vollen Ersatz leisten.

gen, der dies auf den Schlußsatz bezieht, gilt dies nicht vom Anfangsatz, also übereinstimmend mit R. Papa. R. Papa sagte nämlich: Wenn jemand eine gestohlene Kuh am Šabbath geschlachtet hat, so ist er schuldig, denn schon bevor noch das Verbot hinsichtlich des Šabbathgesetzes eingetreten war, war er wegen des Diebstahls schuldig, wenn jemand aber eine geliehene Kuh am Šabbath geschlachtet hat, so ist er frei, denn das Verbot hinsichtlich des Šabbathgesetzes und das Verbot des Diebstahls traten gleichzeitig ein".

Die Rabbanan lehrten: "So soll er בשני בעל דין ולא והא קתני בין גדולים בין קטנים בעידף אמר מו הרי מחלוקת סומבום בעידף אמר מו הרי שמר ליה הרי מחלוקת סומבום בעידף אמר מו הרי שמר ליה הרי מחלוקת סומבום בעידף אמר מו הרי שמיעי ובא וממא לקמיה דרבי אישניא היגול מילתא "אתא וממא לקמיה דרבי אישניא היגול שמקל בעבדיו וירד לתוך שדה פפפטפח פי אישניא תינוק שתקל בעבדיו וירד לתוך שדה פפפטפח פי אישניא תינוק שתקל בעבדיו וירד לתוך שדה פפטפטח שיגדיל אלא מוציאין מידו מיד ולכשיגדיל "יביא hat, sie ersatzfrei seien, und wenn er es hinterlassen hat, sie, ob erwachsen oder שיגדיל אלא מוציאין מידו מיד ולכשיגדיל "יביא pflichtet sind. Im Namen des Symmachos sagten sie, erwachsene sind dazu verpflichtet, minderjährige sind davon frei.

Der Sohn des Schwigervaters des R. Jirmeja schloss vor R. Jirmeja die Tür"ab.

באן דמתני לה אסיפא אבל ארישא לא והייני דרב מו שפא דאמר רב פפא היתה פרה גנובה לו וטבחה בשבת היים שכבר 'חיים בגניכה קודם שיבא לידי איכור שבת היתה פרה שאולה לו ומבחה בשכת פטור שאיסור שבת ואיסיר גניכה כאין כאחד: תנו יירבנן 'והשיב את הנולה אשר נול 'מה תלמוד לומר אשר גול יחזיר בעין שנול מכאן אמרו הגוול ומאכיל את בניו "פשורין מלשלם חניח לפניהם בין גדולים בין קשנים חייבין משום סומכום אמרו גדולים הייבין קשנים פשורין: כר חמוה דרכי ירמיה שרק נלא 10 באפיה דרכי ירמיה אתא לקמיה דרכי אכין אמר שלו הוא תובע"והא"מייתינא פהדי דאחזקי ביה מלא בחיי דאבוה אמר ליה וכי מקבלין עדים "שלא כסונה בפני בעל דין ולא והא קתני בין גדולים בין קטנים חייבין אמר ליח הרי מחלוקת סומכום כצידך אמר "איכפל כולי עלמא וקאי כסומכוס"לאפקוען לדידי אדהכי איגלגל מילתא "אתא ומטא לקמיה דרבי אבהו אמר לא שמיע"לבו הא דרב יוסף בר המא אמר רבי אושעיא דאמר רב יוסף בר חמא אמר של הבירו ואמר שלי הוא אין אומרים נמתין עד שיגדיל אלא מוציאין מידו מיד ולכשיגדיל "יכיא שאלה ואי שבת באין M 25 ביירה: M 24

פטור 12 גלי B 12 A ליה מאי אעבר לך א ל ר B 27 אבין B 29 אמר ליה B 30 אנין לך סהדי B 29 אמר ליה B 30 אנין לך סחדי B 31 אמין בחיי B 31 לאפקועי ממונא B 31 ליה B 33 ליה B 34 מטאי B 34 להו B 35 אם יש לו עדים. יוכה א ר אוש תינוק B 36 אם יש לו עדים. B B 4: Er 17 beansprucht das seinige. — Ich will

Als er darauf vor R. Abin kam, sprach dieser: Er"beansprucht das seinige. — Ich will aber Zeugen bringen, dass ich es bereits bei Lebzeiten seines Vaters im Besitz hatte. Dieser erwiderte: Verhört man den Zeugen bei Abwesenheit des Beklagten"? — Etwa nicht, es wird ja gelehrt, dass sie, ob erwachsen oder minderjährig, [zur Rückerstattung] verpflichtet sind!? Dieser erwiderte: Du hast den Streit des Symmachos gleich daneben. Jener entgegnete: Hat sich denn die ganze Welt zusammengetan, zu meinen Ungunsten nach Symmachos zu entscheiden!? Währenddessen ging die Sache weiter und gelangte zu R. Abahu; da sprach er: Habt ihr denn nicht das gehört, was R. Joseph b. Hama im Namen R. Ošâjas gesagt hat? R. Joseph b. Hama sagte nämlich im Namen R. Ošâjas: wenn ein Kind seine Sklaven holt und ein fremdes Feld in Besitz nimmt, und sagt, es gehöre ihm, so sage man nicht, man warte bis es grossjährig ist, vielmehr nehme man es ihm sofort ab, und wenn es grossjährig ist,

Talmud 8d.V. 53

^{13.} Auch hinsichtlich der Strafe wegen des Diebstahls.

14. Wenn jemand sich durch eine Handlung zweier Strafen schuldig macht, so verfällt er nur der schwereren.

15. Lev. 5,2316. RJ., der auf das Haus seines Schwiegervaters Ansprüche hatte, wollte den Besitz desselben ergreifen.
17. Der Schwager RJ.s.

18. Und da der Beklagte minderjährig ist, so ist es ebenso, als wäre er nicht anwesend.

19. Nach seiner Ansicht sind minderjährige Kinder zur Rückerstattung nicht verpflichtet.
20. Die ihm Hilfe leisten. Nach andrer Erkl., wenn er sich fremde Sklaven aneignet.

21. Um dann gegen ihn einen Prozess anzustrengen.

עדים ונראה מי דמי התם"הוא דמפקינן מיניה דלא קיימא ³⁵ליה אחוקה דאבוה אבל ³⁶היכא דאית ליה הזקה"דאבוה לא: אמר רב"אשי אמר רבי שבתאי מקבלין עדים שלא כפני בעל דין תחי בה רבי יוחנן זכי מקבלין עדים שלא בפני בעל דין קיבלה מיניה aber, wenn es sich auf die Ersitzung seines רבי יוסי כר הנינא כגון שהיה הוא "חולה או עדיו חולים או שחיו עדיו מבקשין לילך למדינת חים ושלחו לו ולא כא: אמר רב יהודה אמר שמואל מקבלין עדים שלא בפני בעל דין אמר מר עוקבא הון דפתהו לים מיניה דשמואל כגון דפתהו ליה darüber: darf man denn die Zeugen in Abwe-בדיניה ושלחו ליה ולא אתא אכל לא פתחו ליה בדינא מצי אמר ליה אנא לבית דין הגדול אזילנא אי חכי כי פתחו ליה נמי"מצי אמר ליה לכית דין הנדול אזילנא אמר רבינא כגון דנקט"דיכקא מבית ישלא בפני מקיימין את השטר "שלא בפני überseeischen Ländern verreisen wollen בעל דין ורבי יוחגן אמר אין מקיימין את השמר שלא בפני בעל דין אמר ליה רב ששת "לרבי יוםי בר"אבות אסברה לך טעמיה דרבי יוהנן "אמר קרא "והועד בבעליו ולא ישמרנו אמרה תורה יבא בעל 21.29 ימין מקיימין אמר רבא הלכתא מקיימין % klagten vernehmen. Mar Ûqaba sagte: Mir את השמר שלא בפני בעל דין ואפילו עומד וצווה ואי אמר"נקיטו לי זימנא עד דמייתינא כהדי ומרענא ליה לשטרא"נקטינן ליה אי אתא אתא אי לא אתא מון הבא ביון M אין מון הוא ד M 38 – הוא ד – M 37

- M 42 יוסה M 41 - M 40 א בדיניה מצי א ל אנא לבית M 44 ריכקא M 43 אלרב יוסף בר אבא ואל רב יוסף בר M 46 אלא M 45 אכא לרב ששת אסברה B 47 אבהו M 48 - אק יהבינן. M 51 P 50 בקים n -- P 49 bringe es Zeugen und wir sehen dann". ---Ist es denn gleich, in diesem Fall nehme man es ihm ab, weil es sich nicht auf die Ersitzung seines Vaters stützen kann, nicht Vaters stützt3.

R. Aši sagte im Namen R. Šabtajs: Man darf die Zeugen in Abwesenheit des Beklagten vernehmen. R. Johanan staunte senheit des Beklagten vernehmen!? R. Jose b. Hanina empfing von ihm, [dies gelte von dem Fall,] wenn er krank ist, wenn die Zeugen krank sind, wenn die Zeugen nach oder man nach ihm geschickt und er nicht gekommen ist.

R. Jehuda sagte im Namen Šemuéls: Man darf Zeugen in Abwesenheit des Bewurde von Semuél erklärt: wenn die Verhandlung eröffnet wurde und man nach ihm geschickt und er nicht gekommen ist. Wenn aber die Verhandlung noch nicht eröffnet worden ist, so kann er sagen, er wolle sich an das oberste Gericht wenden". - Demnach kann er ja, auch wenn die Verhandlung bereits eröffnet worden ist, sagen, er wolle sich an das oberste Gericht

wenden!? Rabina erwiderte: Wenn eine Verfügung vom grossen Gericht eingetroffen ist*.

Rabh sagte: Man darf einen Schuldschein in Abwesenheit des Schuldners beglaubigen". R. Johanan aber sagte, man dürfe einen Schuldschein in Abwesenheit des Schuldners nicht beglaubigen. R. Šešeth sprach zu R. Jose b. R. Abuha: Ich will dir den Grund R. Johanans erklären, die Schrift sagt: Und es seinem Eigentümer angezeigt wird und er es nicht bewacht, die Gesetzlehre sagt damit, dass der Eigentümer des Rinds kommen und neben seinem Rind stehen¹⁸ müsse. Raba sagte: Die Halakha ist, man dürfe einen Schuldschein bei Abwesenheit des Schuldners beglaubigen, selbst wenn dieser dasteht und schreit29. Wenn er aber sagt: gewähret mir eine Frist, während welcher ich Zeugen holen und den Schuldschein entkräften werde, so gewähre man sie ihm. Wenn er dann kommt, so ist es recht, wenn er aber nicht kommt, so warte man noch einen Montag30, einen Donnerstag und einen Montag, und

^{22.} Ob er berechtigte Ansprüche auf dasselbe hat. 23. Wie es beim Schwager RJ.s der Fall 25. Dass die Verhandlung vor dem Gericht derselben 24. Cf. Bd. vij S. 127 Z. 22 ff. war. 26. Wenn die Zeugen, die den Schuldschein unterschrieben haben, verreisen Stadt stattfinden soll. wollen, so bestätigen sie vor Gericht die Authentizität ihrer Unterschriften u. das Gericht beglaubigt dies. 27. Ex. 21,29. 28. Bei der Verurteilung des Rinds, dies ist nur eine Formsache, ebenso auch die Anwesenheit des Schuldners bei der Beglaubigung der Unterschriften. 29. Wenn er behauptet, der Schuldschein sei gefälscht. 30. Diese sind Gerichtstage, cf. ob. S. 296 Z. 1.

wenn er dann nicht kommt, so schreibe man gegen ihn die Vollstreckungsurkunde mit Gewährung einer Frist von neunzig Tagen. Während der ersten dreissig Tage werden seine Güter nicht gepfändet, denn s man nehme an, dass er sich bemüht, Geld zu borgen; während der mittelsten werden seine Güter ebenfalls nicht gepfändet, denn man nehme an, dass er nichts zu borgen bekommen habe und sei bemüht, etwas zu 10 verkaufen; während der letzten werden seine Güter ebenfalls nicht gepfändet, denn man nehme an, dass der Käufer sich um Geld bemüht. Wenn er aber dann' nicht gekommen ist, so schreibe man die Ein- והיישינן שמא תכסיה וכי בתבינן אדרכתא"מודנינן weisungsurkunde auf sein Vermögen. Dies jedoch nur dann, wenn er sagt, er wolle erscheinen, wenn er aber sagt, er wolle nicht erscheinen', so schreibe man sie sofort. Ferner gilt dies nur von einem Dar- 20 ירחי שתא עד דאולא ואתייא שיירתא מבי הוואי lehn, wegen eines Depositums"aber schreibe man sie sofort. Man schreibe sie jedoch nur auf Immobilien, nicht aber auf Mobilien, weil der Gläubiger die Mobilien wegnehmen und verzehren kann, und wenn der Schuldner darauf Zeugen bringt und den Schuldschein entkräftet, so findet er nichts mehr vor, um es zurückfordern zu können. Wenn der Gläubiger aber Immobilien besitzt, schreibe man sie wol. Dies ist aber nichts; auf Mobilien wird keine

'נטרינן ליה שני וחמישי ושני אי לא אתא כתבינן 'פתיחא עלויה"תשעין יומין תלתין קמאין לא נהתינן רנכסיה "דאמרינן" קא מרח בזוזי "וניזות מציעאי נמי לא נחתינן "ליה לנכסיה "דאמרינן דלמא לא אשכה לפיזה וקא מרח ומזבין בתראי נמי לא נחתינן לנכסיה "דאמריגן "לוקח גופיה קא מרח בזוזי לא אתא בתבינן אדרכתא אניכסיה והני מילי דאמר אתינא אבל אמר לא אתינא לאלתר כתבינן והני מילי במלוח אבל "כפקדון לאלתר כתבינן וכי כתבינן אמקרקני אבל אמטלטלי לא"דלמא שמים ואכיל לחו מלוח למטלטלי וכי אתי לוח ומייתי כחדי ומרע ליה לשמרא"לא משכה מידי למיגבה ואי אית ליה מקרקעי למלוח בתבינן ולא היא אדרכתא אמטלטלי לא כתבינן אף על גב דאית ליה מקרקעי ליה והני מילי דמיקרב אבל"מירחקא לא ואי מירחק ואיכא קרובים אי גמי איכא שיירתא דאולי ואתו התם משהינן ליה תריכר ירהי שתא עד דאזלא ואתי שיירתא כי הא דרביגא שהא למר "אחא תריכר ולא היא התם איניש אלימא הוה אי הויא מטיא אדרכתא לידיה לא הוה אפשר לאפוקי מיניה אבל הכא לא נטרינן ליה אלא עד דאזיל שליהא בתלתא אתא אתא + M 53 אתא אתא ואי + M 52

פיתחא (וכן לקמן) א 55 באמר (וכן לקמן) ביתחא (וכן לקמן) א דאמר — M 59 | למיוף | M 58 למיוף | 57 + M למיוף | P) היה אמינא \pm M אפקן לאדתר בתב' ואכולוה \pm M אפקן לאדתר בתב' ואכולוה M 63 במי לא אמרן אלא אמקרקעי 4 M 62 בתבינן מ ט → M 65 י וליכא לאישתלומי מיניה ואי א 1 M 64 מיר׳ ו M 67 מרחק. P מרחק. M 66 דמר M 70 שיירא - M 69 בר אחא סמא תריי P 68 אהא בר סמא איניש M 71 וכי הוה.

Einweisungsurkunde geschrieben, selbst wenn [der Gläubiger] Immobilien besitzt, denn wir befürchten, sie könnten minderwertig werden". Wenn die Einweisungsurkunde geschrieben wird, so teilt man es ihm mit; dies jedoch nur dann, wenn er sich in der Nähe befindet, nicht aber, wenn in der Ferne. Wenn er sich aber in der Ferne befindet und Verwandte anwesend sind, oder wenn eine Karawane vorhanden ist, die da hingeht und zurückkommt, so wartet man ihm ein Jahr (von zwölf Monaten), bis die Karawane hingehen und zurückkehren kann. So gewährte auch Rabina dem Mar-Aha eine Frist von einem Jahr (von zwölf Monaten), bis eine Karawane nach Be-Hozaj hingehen und von dort zurückkehren konnte. Dies ist aber nichts; jener war ein Gewaltmensch, und wenn er die Einweisungsurkunde erhalten hätte, würde man sie von ihm nicht mehr zurückerhalten haben; sonst aber warte man nur Dienstag³⁰, an dem der Gerichtsdiener zu ihm hingehen kann, und Mitt-

^{31.} Nach Ablauf der 90 Tage. 32. Wenn er sich dem Gericht überhaupt nicht fügen will. 34. Wenn die Echtheit des Schuldscheins vom 33. An dem er sich nicht vergreifen durfte. 35. Und die Schuld nicht mehr decken. 36. Die Gerichtsver-Schuldner bestritten wird. handlung findet am Montag statt.

בשבתא "ואתא בארבקה בשבתא ולחמשא בשבתא אמר רבינא האי שלוהא דרבנן קאי בדיניה: מחימניגן ליח כבי תרי וחגי מילי לשמתא אבל לפתיחא"כיון דממונא קא מחסר ליח דקא בעי"ליח שמר הבינן אמר הבינן ebenso glaubwürdig wie zwei Personen; זכנא אפוכא דאיתתא ואפוכא דשיכבי ולא אפרן אלא דליתיה במתא אבל איתיה במתא אמרינן Foliii משבחינה: ממה היה ולמ ממרן מלמ דלמ הלים אבבא דבי דינא אבל חלים אבבא דבי דינא לא אברן אים ולא אברן אים היה בי דינא ואפרי ליה ולא אברן אים dem Schreiber eine Gebühr zahlen muss. דאתי ביומיה אכל לא אתי ביומיה לא אימא אמר רבא האי מאן דבתיב אישתלויי אשתליו עליה פתיחא על דלא אתי לדינא עד דאתי לדינא לא מקרעינן ליח 'על דלא ציית לדינא עד דציית בייתנא ביון דאמר צייתנא er in der Stadt anwesend ist, denn diese "קרעינן ליה: אמר רב חסדא קובעים זמן שני וחמישי ושני ומנא וומנא כתר ומנא"ולמחר כתכינן: רב אסי איקלע בי רב כהנא"חוא ההיא איתתא דאומנה"לדינא בפניא"ובצפרא כתיב עלה פתיחא 20 אמר ליה לא סבר לה מר להא דאמר רב חסדא קובעין זמן שני והמישי ושני אמר ליה הני מילי

- M 74 - איה לא מ"ם + M 73 אימר דא דאמרינן אימר דא B 77 אימר דא M 76 к - M 75 אמרו ריה דאמרי אשכהינהו שליהא דבי דינא ואמר. M אימר לא אשבחיה וכי ליתיה במתא נמי לא אמרן אלא דאתי ביומיה...אישתרי ואעוג דאתי ביומיה לא אמן אלא דלא הליק...דב ד לא דאמרי אימר אשכהיה ואמר רבא P 78 אמרונן 79 M הנקום יל M 82 באלתר M 81 באלתר M 80 עד – M 80 למהר לא כתבינן פיתהא רב אשי אם 83 אפום נהרא

woch, an dem er zurückkommen kann, und am Donnerstag muss er vor Gericht erscheinen.

Rabina sagte: der Gerichtsdiener ist dies jedoch nur hinsichtlich des Bannspruchs", nicht aber hinsichtlich der Vollstreckungsurkunde, durch welche er ihm einen Geldschaden zufügen kann, da er

Rabina sagte: Man kann einen Termin durch eine Frau oder durch Nachbarn mitteilen"; dies jedoch nur dann, wenn er nicht in der Stadt anwesend ist, nicht aber, wenn sagen, er habe ihn getroffen und es ihm selbst gesagt. Ferner gilt dies auch nur von dem Fall, wenn er nicht an der Tür des Gerichts vorüberzugehen hat, nicht aber, wenn er an der Tür des Gerichts vorüberzugehen hat, denn sie sagen, die Leute vom Gericht haben ihn selbst getroffen und es ihm gesagt. Ferner gilt dies nur von dem Fall, wenn er am selben Tag zurückkommt, nicht aber, wenn er nicht am selben Tag zurückkommt, denn sie können es vergessen haben.

Raba sagte: Wenn man gegen jemand א M א לדינא ולצפי. M 84 הלצפי. die Vollstreckungsurkunde geschrieben hat, weil er vor Gericht nicht erschienen ist, so zerreisst man sie nicht eher als bis er vor Gericht erschienen ist; weil er sich dem Gericht nicht gefügt hat, so zerreisst man sie nicht eher als bis er sich gefügt hat; dies ist aber nichts, sobald er gesagt hat, er wolle sich fügen, zerreisse man sie".

R. Hisda sagte: Man bestimme einen Termin auf Montag, Donnerstag"und Montag, einen Termin und einen Termin nach dem Termin, und am folgenden Tag schreibe man".

Einst kam R. Asi zu R. Kahana und sah, dass er eine Frau für den Abend zu Gericht bestellt und am folgenden Morgen gegen sie die Vollstreckungsurkunde schreiben liess. Da sprach er zu ihm: Hält denn der Meister nichts von dem, was R. Hisda gesagt hat, dass man nämlich einen Termin für Montag, Donnerstag und Montag

^{37.} Und dem Gericht mitteilen kann, dass er dem Beklagten die Vorladung zugestellt habe. 38. Wenn er die Weigerung des Beklagten, vor Gericht zu erscheinen, mitteilt. Beklagte sich weigert, der Vorladung des Gerichts Folge zu leisten, wird er in den Bann getan; erst wenn der Bann ohne Erfolg ist, wird gegen ihn ein Vollstreckungsbefehl erlassen. genommen, dass sie dem Beklagten die Ladung zum Termin mitgeteilt haben, u. wenn er nicht erschienen ist, wird über ihn der Bann gesprochen. 41. Der Gerichtsdiener. 42. Der Beklagte. er vielleicht nicht in der Lage ist, den Gläubiger sofort zu befriedigen; dagegen muss er, wenn dies wegen einer nicht Folge geleisteten Vorladung erfolgt ist, tatsächlich vor Gericht erschienen sein. er am Montag nicht erschienen ist. 45. Die Vollstreckungsurkunde.

inberaume? Dieser erwiderte: Dies nur für einen Menschen, der durch ein Hindernis nicht in der Stadt anwesend ist, diese aber, die in der Stadt anwesend und nicht erschienen ist, ist widerspenstig.

R. Jehuda sagte: Man bestimme keinen Termin auf die Tage des Nisan'und die Tage des Tisri', auch nicht auf Vorabende der Festtage oder der Sabbathe, auf Tage nach Nisan, und im Tišri auf Tage nach Tisri; am Vorabend des Sabbaths auf nach Sabbath darf man nicht bestimmen, weil man dann mit den Vorbereitungen zum Sabbath beschäftigt ist.

R. Nahman sagte: Für Hörer der Vorlesung bestimme man keinen Termin auf einen Tag des Vortrags, auch nicht für Hörer des Festvortrags auf einen Tag des Festvortrags. Wenn sie vor R. Nahman ka- 20 גבירא. תנא אבל נותן לו ידינר יונותן לו את הוא אבל נותן לו ידינר יונותן לו men, sprach er zu ihnen: Habe ich etwa die Versammlung euretwegen einberufen? Und jetzt, wo Schwindler vorhanden sind, berücksichtige man dies.

IST ES EIN SICHERHEIT GEWÄHREN-DER GEGENSTAND, SO SIND SIE ERSATZ-

PFLICHTIG. Rabbi lehrte seinen Sohn R. Simôn: Darunter ist nicht ein wirklich Sicherheit gewährender Gegenstand zu verstehen, sondern auch wenn es ein Rind zum Pflügen und ein Esel zum Antreiben ist, müssen sie sie wegen der Ehre ihres Vaters zurückerstatten. R. Kahana fragte Rabh: Wie verhält es sich mit einem Lager zum Anlehnen und einem Tisch zum Essen⁵¹? Dieser erwiderte: ⁵² Gib dem Weisen und er wird noch weiser werden53.

AN DARF NICHT WECHSELN AUF GELD AUS DER KASSE DER ZÖLLNER ODER DER TASCHE DER STEUEREINNEHMER⁵⁴; MAN DARF FERNER AUS DIESEN KEIN ALMOSEN ANNEHMEN, WOL ABER DARF MAN ES VON IHNEN IN IHRER WOHNUNG ODER AUF DEM MARKT ANNEHMEN⁵⁵.

GEMARA. Es wird gelehrt: Wol aber darf man ihm einen Denar geben und den Rest in Empfang nehmen⁵⁰.

46. Es sind Tage der Ernte u. Weinlese. 47. בלה eigentl. Braut, Bezeichnung des Vorlesungszyklus während der letzten Monate der beiden Semester. Etym. wird dieses Wort als bildliche Benennung der Gesetzlehre erklärt; viell. aber eine Verstümmelung vom griech. σχολή Schule. Bd. vij S. 41 Z. 17. 49. Kläger an den genannten Tagen. 50. Die solche Ausreden vorschützen, um nicht vor Gericht erscheinen zu müssen.

51. Es sind zwar Gegenstände, die von jedem als vom Raub herrührend erkannt werden, jedoch sind sie, da sie sich in der Wohnung befinden, nicht so sehr fremden Blicken ausgesetzt. 52. Per. 9,9. 53. Dh. dies gilt von diesen ebenso wie von jenen. 54. Das von diesen eingenommene Geld gilt als Raub. Geld, das nicht direkt von Steuern herrührt.

56. Wenn man ihm Steuern mit einer den Betrag übersteigenden Münze zahlt, so darf man sich den Rest aus seiner Kasse herauszahlen lassen.

נברא דאנים וליתיה במתא אבל "חכא ביון דאיתה במתא ולא אתיא מורדת היא: אמר רב יהודה "לא יחבינא זמנא לא ביומי ניכן ולא ביומי תשרי לא במעלי יומא טבא ולא במעלי"שבתא אבל מניסן לבתר יומי גיסן"וביומי תשרי לבתר תשרי קבעיגן מבעלי שבתא לבתר "בעלי שבתא לא קבעינן מאי שעמא בעבידתיה דשבתא שריד: אמר רב נחמן לא יחבינן זמנא לא לבני כלה בכלה ולא לבני רינהא ברינלא כי חוו אתו לקמיה דרב נחמן אמר wol aber darf man bestimmen im Nisan ילהו לדידבו בנופייבו והאידנא דאיכא רמאי חיישינן: wol aber darf man bestimmen אם היה דבר שיש בו אחריות חייב|ין| לשלם: מתני ליה רבי לרבי שמעון בריה לא דבר שיש בו אהריות ממש אלא אפילו פרה וחורש בה חמור ומהמר אהריו הייכין להחזיר מפני כבוד אכיהן בעי מיניה רב כחנא מרב ממה ומיסב עליה שולחן 15

יאים ואוכל עליו מהו אמר ליה "תן לחכם ויחכם עוד: ין פורטין לא מתיבת המוכסין ולא מכים של גבאין ואין נוטלין מהם צדקה אבל נוטל הוא מתוך ביתו או "מן השוק:

M 87 איתתא כיון. M הא כיון דיתבא בביתא ולא B 86 שבי M 89 אמר רב לא יהבינן M 89 שבי + מעלי – M 91 מעלי – מעלי – M 90 מעלי – מעלי וכי M 94 בנפינהו M 94 מתוך B 92 את ה \parallel 96 פ וו או ומחזיר.

השאר: "מוכסין והאמר שמואל דינא דמלכותא דינא יינא אמר"רב חנינא בר כחנא אמר שמואל במוכם שאין ב-1965 לו קצבה דבי רבי ינאי אמרי במוכם העומד מאליו איכא דמתני לה אהא" לא ילכש אדם כלאים אפילו 2000 5 על גבי נשרה"בדי לחבריה בו את המכם מתניתין דלא כרבי נקיבא דתניא "אסיר לחבריה את המכם רבי שמעון אומר משום רבי עקיבא מותר לחבריח את חמכם כשלמא לענין כלאים בחא קמיפלני "דמר סבר דבר שאין מתכוין מותר ומר סבר דבר שרי והאמר שמואל דינא דמלכותא דינא אמר "רב חנינא כר כחנא אמר שמואל כמוכם שאין לו קצבח דבי רבי ינאי אמרי במוכם העומד מאליו ואיכא דמתני 'אהא "נודרין להרגין ולהרמין ולמוכסין שהיא 🕬 🗠 תרומה את על פי שאינה של 'מלך ולמוכסין והאמר שמואל דינא דמלכותא דינא אמר 'רכ חנינא כר כהנא אמר שמואל במוכם שאין לו קצבה דבי רבי ינאי אמרי במוכם העומד מאליו רב אשי אמר יכול 'לזכותו בדיני ישראל זכחו ואמור לו כך דינינו בדיני אומות העולם זכהו ואמור לו כך דינכם ואם לאו באין עליו בעקיפין דברי רבי ישמעאל רבי נקובא אומה און באון ניהי בנקופין מפני קודיש בי השם ורכי נקיבא מעכא דאיבא קידוש השם הא ירבן P 98 בבי. V רב דיננא P 98 י-- B 97 M 3 בגרים לחבר׳ - 1 M 1 בו + M 2 בגרים לחבר׳ - 1 B 100 בית : M 4 ב : ל M 5 לפניך : B 6 לוכהו.

Wieso gilt dies von den Zöllnern, Semuél sagte ja, das Staatsgesetz sei Gesetz'!? R. Hanina b. Kahana erwiderte im Namen Šemuéls: Hier wird von einem Zöllner ohne Taxe gesprochen. In der Schule R. Jannajs erklärten sie: Hier wird von einem sich selbst aufwerfenden Zöllner gesprochen. Manche beziehen dies auf folgende Lehre: Man darf kein Mischgewebe 'tra-ישאין מתכוין אכור אלא להבריה בו את המכם מי gen, nicht einmal auf zehn [Gewändern], um den Zoll zu hinterziehen. Diese Mišnah vertritt nicht die Ansicht R. Âqibas, denn es wird gelehrt: Man darf dadurch den Zoll nicht hinterziehen; R. Simôn sagt im של תרומה שהיא של בית מדך את על פי שאינה של Namen R. Âqibas, man dürfe dadurch den Zoll wol hinterziehen. Allerdings besteht ihr Streit hinsichtlich des Mischgewebes in folgendem: einer ist der Ansicht, die unbezweckte Handlung"sei erlaubt, und der an-מב אתה שבאי לדין אם אתה 20 dere ist der Ansicht, die unbezweckte Handlung sei verboten, aber darf man denn den Zoll hinterziehen, Šemuél sagte ja, das Staatsgesetz sei Gesetz!? Hierzu sagte R. Hanina b. Kahana im Namen Semuéls, hier werde von einem Zöllner ohne Taxe gesprochen; in der Schule R. Jannajs erklärten sie, von einem Zöllner, der sich von selbst aufwirft. Manche beziehen dies auf das folgende: Man darf Räubern, Gewalttätern

und Zöllnern geloben, es sei Hebe , es gehöre der Regierung, obgleich es keine Hebe ist, es der Regierung nicht gehört. Wieso gilt dies von den Zöllnern, Semuél sagte ja, das Staatsgesetz sei Gesetz!? Hierzu sagte R. Hanina b. Kahana im Namen Semuéls, dies gelte von einem Zöllner ohne Taxe; in der Schule R. Jannajs erklärten sie, von einem Zöllner, der sich von selbst aufwirft. R. Asi erklärte: Dies'gilt von einem nichtjüdischen Zöllner, denn es wird gelehrt: Wenn ein Jisraélit mit einem Nichtjuden vor dir zu Gericht kommt, so sollst du, wenn du ihm nach jüdischem Gesetz Recht geben kannst, ihm Recht geben und zu jenem sagen, so sei es nach unsrem Gesetz, und wenn nach dem Gesetz der weltlichen Völker, ihm Recht geben und zu jenem sagen, so sei es nach eurem Gesetz; wenn aber nicht, so komme ihm mit einer Hinterlist - Worte R. Jišmāéls; R. Aqiba sagt, man dürfe ihm nicht mit einer Hinterlist kommen, wegen der Heiligung des Gottesnamens. Also auch R. Âqiba sagt dies nur von dem Fall, wenn eine Heiligung des Gottesnamens vorliegt, wenn aber eine Hei-

^{57.} Demnach gilt ja der Zoll nicht als Raub. 58. Der den Zoll nach Belieben erhebt u. die 59. Ein Kleidungstück aus Stoffen von Wolle u. Flachs; cf. Lev. 19,19. Leute beraubt. das Anziehen zum Tragen verbotener Kleidungstücke; so richt. nach Cod. M. 61. Die an sich 63. Cf. S. 248 N. 101. 62. Das Getreide, das sie wegnehmen wollen. man den Zöllner belügen u. ihm den Zoll hinterziehen darf.

ligung des Gottesnamens nicht vorliegt, tue man dies.

Ist denn die Beraubung eines Nichtjuden erlaubt, es wird ja gelehrt: R. Simôn sagte: Folgendes trug R. Aqiba vor, als er בול יגלום עליו תלמוד לומר "וחשב עם קנהו ידקדק ב sagte: Folgendes trug R. אינום עליו תלמוד לומר "וחשב עם קנהו ידקדק aus Zephirin kam: Woher, dass die Beraubung eines Nichtjuden verboten ist? -- es heisst: Nachdem er sich verkautt hat, soll er we eder ausgelest werden konnen; man darf sen; man könnte glauben, dass man das Lösegeld aufbausche, so heisst es: Er soll mit dem Kaufer berechnen, er soll mit dem Käufer genau abrechnen"!? R. Joseph sagte: Das ist kein Einwand, das eine gilt von בול הגוי אסור אבידתו מותרת גוילו אסור דאמר 15 Bas ist kein Einwand, das einem Nichtjuden, das andere gilt von einem Beisassproselyten°. Abajje sprach zu ihm: Sie stehen ja beide nebeneinander, [denn es wird gelehrt:] nicht nur an dich?, sondern auch an einen Proselyten, denn es 20 לאבידת הגוי שהיא מותרת שנאמר "לכל אבדת סיים .22 שנאמר "לכל אבדת שנאמר" heisst: 'einem Proselyten, und nicht an einen wirklichen Proselvten, sondern auch an einen Beisassproselyten, denn es heisst: einem

ליכא קידוש חשם באין: וגזל הגוי מי שרי והתניא אמר רבי שמעון דבר זה דרש רבי עקיבא כשבא מופירין מנין לגזל גוי שהוא אסור "תלמוד לומר אחרי נמכר גאלה תהיה לו "שלא ימשכנו ויצא coll כם קונחו אמר רב יוסף לא קשיא הא בגוי הא בנר תושב אמר ליה אביי והא תרוייהו גבי הדדי בתיבי "לא לך אלא לגר שנאמר "לגר ולא לגר צדק אלא לגר תושב שנאמר לגר תושב "משפחת גר זה אלא אמר רבא לא קשיא כאן בנזילו"כאן בהפקעת הלוואתו אמר ליה אביי עבד עברי"הפקעת הלוואתו יייי הוא רבא לשעמיה "דאמר רבא עבד עברי גופו קנוי: אמר רב ביבי בר "גידל אמר רבי שמעון חכידא חונא"מנין לנול הנוי שהוא אסור שנאמר "ואכלת "חול הונא"מנין לנול הנוי את כל העמים אשר ה' אלהיך נתן לך כזמן שהן מסורים בידך ולא בזמן שאינם מסורין בידך אבידתו מותרת דאמר רב חמא כר נוריא אמר רב מנין

B 10 עצמה + M 9 8 M שנא' מויפרין M 7 אמר + M מר אביי M 12 נמי + M 11

Beisassproselyten; unter Familie des Proselyten ist ein Nichtjude, und unter Abkömmling ist der Verkauf für den Götzendienst⁷⁴ selbst zu verstehen⁷⁵!? Vielmehr, erklärte Raba, dies ist kein Einwand, das eine gilt von seiner Beraubung und das andere gilt von der Hinterziehung seines Darlehns. Abajje sprach zu ihm: Bei einem jüdischen Sklaven ist dies ja eine Hinterziehung seines Darlehns⁷!? — Raba vertritt hierbei seine Ansicht, denn Raba sagte, ein jüdischer Sklave ist Leibeigner⁷⁸.

R. Bebaj b. Gidel sagte im Namen R. Šimôn des Frommen: Die Beraubung eines Nichtjuden ist verboten, sein Verlorenes ist erlaubt. Seine Beraubung ist verboten, denn R. Hona sagte: Woher, dass die Beraubung eines Nichtjuden verboten ist? -- es heisst: Du sollst verzehren alle die Völker, die der Herr, dein Gott, dir preisgibt, nur wenn sie dir preisgegeben sind, nicht aber, wenn sie dir nicht preisgegeben sind. Sein Verlorenes ist erlaubt, denn R. Hama b. Gorja sagte im Namen Rabhs: Woher, dass das Verlorene eines Nichtjuden erlaubt ist? — es heisst:"mit allem Verlorenen deines Bruders,

^{66.} Den Jisraéliten, der sich an einen Nichtjuden verkauft hat. 65. Lev. 25,48. muss an seinen Besitzer ein Lösegeld zahlen. 68. Lev. 25,50. 69. Man muss also dem Nichtjuden das Lösegeld bezahlen, man darf ihn also nicht berauben. 70. Den Beisassproselyten (cf. Bd. vij S. 1012 Z. 9 ff.) darf man nicht berauben. 71. Der Nichtjude u. der Beisassproselyt, in der 72. Die hier angezogene Lehre beginnt wie folgt: Wer mit Siebentjahrsfrüchten (cf. Ex. 23,11) Handel treibt, der verkauft sich schliesslich als Sklave, u. zwar nicht nur an dich, dh. einen Jisraéliten, sondern auch an usw. 73. Lev. 25,47. 74. Wahrscheinl. עקר das zu Entwurzelnde, 75. Das Lösegeld muss also auch an einen Nichtjuden gezahlt werden. direkte Beraubung desselben ist verboten, man braucht ihm aber nicht eine Schuld zu bezahlen; u. als 78. Die solche gilt auch der Zoll. 77. Er lieh ihm Geld auf seine Person, bezw. Arbeit. Hinterziehung des Lösegelds ist also direkter Raub. 79. Wenn jemand es findet, braucht er es ihm nicht zurückzugeben. 80. Dt. 7,16. 81, Ib. 22,3.

אהיך לאחיך אתה מהזיר ואי אתה מהזיר לגוי ואימא הני מילי היכא דלא אתי לידיה דלא מהייב לאהדורי™בתרה אבל היכא דאתי לידיה "דגוי אימא ליהדרה "אמר רבינא "ומצאתה דאתאי לידיה משמע ב-2320" 5 תניא רבי פנחם כן יאיר אומר במקום שיש"קידוש השם אפילו אבידתו "אסור: אמר שמואל מעותו מותרת כי הא דשמואל וכן מנוי לקנא דדהכא במד "דפרולא בארבע זווי ואבלע ליה"הד זווא רב"בהן ובן מגוי מאה ונשרים "חבייתא במאה ואבלנ ליה חד זווא אפר ליח הזי דעלך קא כפיכנא רבינא זבן דיקלא "מגוי לצלחא אמר ליח לשמעיה קדים "מייתי מעיקה דנוי מניינא ידע: רב אשי הוח קאזיל"באורחא חזא שיבשא דגופנא"בפרדיסא ותלו בה קימופי דעינבי אמר ליה לשמעיה זיל חזי אי שמע ההוא גוי דהוה יתיב בפרדיכא אמר ליה דגיי שרי אמר ליח"גוי שקיל דמי ישראל לא שקיל דמי: נופת אכר שכואל דינא דכלכיתמ דינת אכר רבת תדע דקטלי דיקלי "וגשרי גישרי ועבריגן עלייהו אמר ליה אביי ודלמא"משום"ראייאוש להו מיניהי מרייהו אמר ליה אי"לא דינא דמלכותא דינא היכי מייאשי והא לא קא עבדי כדאמר מלכא מלכא אמרינילו וקמלו מכר באני ואינהן אולו וקמלו מחד 15 M בתר (כבתר?) בר ישראל אבל м лит В 16 לגוי נמי ליהר׳ אמר רבנא - 13 B הילו² י 18 M נמי אסורה איש וטעותו | 19 M די פליוא . 20 M איש וטעותו | B 21 בהנא 🖟 B 22 חביתא. M חביאתא דחמרא בכלל מאה M 25 מייתי מעיקבא דגני " M 24 עייל ואייתי מעיקבא דגני " B 23 M בתלו לבר מפרדימא ותלו בהי M 26 איתי M 29 מיתי M מכי קאמינא אי דגוי אייתי M 28 ושרי P 30 ישקיל דמי אי דישראל הוא לא תייתי דלא דייאוש P 32 דייאוש M 31 N 33 דהדמ״ר אמאי מייאשי מרייהו מינייהו והא ישקולי M 34 מכולי באגא קא שקיל מהך א ל (?) וקטלי מהך באגא.

deinem Bruder musst du es wiederbringen, nicht aber einem Nichtjuden. - Vielleicht aber nur dann, wenn es noch nicht in seine Hand gekommen ist, er braucht es nicht zu suchen, wenn es aber in seine Hand gekommen ist, muss man es ihm wiederbringen!? Rabina erwiderte: Unter gefunden hast ist zu verstehen, wenn es in seine Hand gekommen ist. Es wird gelehrt: R. 10 Pinhas b. Jair sagte: Wo Heiligung des Gottesnamens vorliegt, ist auch sein Verlorenes verboten.

Semuél sagte: Das, um was er sich geirrt hat⁸², ist erlaubt. So kaufte Šemuél einst ייתי לי von einem Nichtjuden ein goldenes Becken בנוי נינהו אייתי ליאירי לא svon einem Nichtjuden als bronzenes für vier Zuz und übervorteilte ihn ausserdem [beim Zählen] um einen Zuz. R. Kahan kaufte einst von einem Nichtjuden hundertundzwanzig Fässer als hun-20 dert und übervorteilte ihn ausserdem [beim Zählen] um einen Zuz; er sprach zu ihm: Siehe, ich verlasse mich auf dich. Rabina kaufte einst von einem Nichtjuden eine Palme zum Zerspalten; da sprach er zu seinem Diener: Geh, hole mir von der Wurzel⁸⁵, denn der Nichtjude kennt nur die Anzahl.

> R. Aši befand sich einst auf dem Weg und sah Weinranken in einem Obstgarten, an welchen Weintrauben hingen; da sprach er zu seinem Diener: Geh und sieh zu, gehören sie einem Nichtjuden, so hole mir welche, und gehörem sie einem Jisraéliten, so hole sie nicht. Dies hörte der Nichtjude,

der im Obstgarten sass, und sprach zu ihm: Das eines Nichtjuden ist also erlaubt!? Jener erwiderte: Ein Nichtjude nimmt Bezahlung, ein Jisraélit nimmt keine Bezahlung.

Der Text. Semuél sagte: Das Staatsgesetz ist Gesetz. Raba sprach: Dies ist auch zu beweisen: sie fällen Palmen und bauen Brücken, und wir gehen über diese.60. Abajje sprach zu ihm: Vielleicht deshalb, weil die Eigentümer derselben sich von diesen losgesagt haben!? Dieser erwiderte: Wenn das Staatsgesetz nicht Gesetz wäre, so würden sie sich von diesen nicht losgesagt haben. -- Sie⁸⁷ handeln ja aber nicht nach dem Befehl des Königs, der König befiehlt, dass sie einzelne aus jedem Grundstück entnehmen sollen, und sie gehen und entnehmen sie aus einem Grundstück!? - Der Beauftragte des Königs gleicht dem König selbst, und er braucht sich nicht zu bemü-

^{82.} Wenn er sich zu seinem Nachteil geirrt hat, so braucht man ihn darauf nicht aufmerksam zu 83. So nach Cod. M u. vielen anderen; die La. unseres Textes פרזלא, eisernes, ist falsch. 84. Nach B: zusammen mit einem Nichtjuden. 85. Die besseren u. dickeren Holzscheite. gälte sonst als Raub u. die Benutzung wäre verboten. 87. Die Beamten.

hen; sie haben selbst Schuld, denn sie sollten von jedem Grundstück einen Beitrag erheben und ihm das Geld geben.

Raba sagte: Wer sich in der Tenne befindet, zahlt'die königlichen Abgaben. Dies gilt jedoch nur hinsichtlich der Beteiligten, ein Pächter aber hat seinen Pachtteil zu erhalten

Ferner sagte Raba: Ein Stadtbewohner darf wegen eines anderen Einwohners יי מתר ליקה מחם אמר מחבר בהדייהו חוין לתהום מותר ליקה מחם אמר יי gepfändet werden. Dies jedoch nur für Grundstücksteuer und Kopfsteuer des laufenden Jahrs, nicht aber des vergangenen Jahrs, denn da der König befriedigt ist, so ist es nun vorüber.

Ferner sagte Raba: Von den [nichtjüdischen Bauern innerhalb der Stadtgrenze dari man [kein Vieh] kaufen, weil sie das Vieh der Stadtleute mit dem ihrigen der Stadtgrenze befinden, darf man wol kaufen. Rabina sagte: Wenn die Eigentümer hinter ihnen einherlausen", so ist es auch von den ausserhalb wohnenden verboten.

Raba, nach anderen, R. Hona, liess bekannt machen: Die nach oben hinaufsteigen und nach unten hinabsteigen [sol-

len es wissen]: Wenn ein Jisraélit für einen Nichtjuden Zeugnis ablegen kann und vor einem nichtjüdischen Gericht gegen einen Jisraéliten, seinen Genossen, Zeugnis ablegt, so tue man ihn in den Bann. — Weshalb? — Weil sie auf Grund der Aussage eines einzelnen Zeugen Zahlung eintreiben[®]. Dies gilt daher nur von einem [Zeugen], nicht aber von zwei. Ferner gilt dies nur von einem Dorfgericht⁹⁷, nicht aber vom Staatsgerichts, denn bei diesem wird auf Grund der Aussage eines einzelnen Zeugen eben-

ארעא — B 40

ביון. אי ביון. M 49

einem angesehenen Mann verhalte, auf den sie sich wie auf zwei Zeugen verlassen; darf er das Zeugnis nicht ablegen, weil sie auf Grund seiner Aussage eine Geldzahlung eintreiben, oder darf er wol Zeugnis ablegen, da er als angesehener Mann

falls nur ein Eid zugeschoben. R. Asi sagte: Als ich bei R. Hona war, warfen wir die Frage auf, wie es sich mit

אפסיד אנפשייתו דאיבעי לתו דאינקים מכולית באני ומשקל דמי": אמר רבא מאן דמשתכח בבי דרי פרץ מנתא דמלכא וחני מילי שותפא "אבל אריכא אריסותיה הוא דקא מפיק: ואמר"ובא בר בתא אבר כתא מיעבט וחני מילי "דברלא"וברנא דהאי שתא אכל שתא דהלים הואיל ואפיים מלכא הליף: ואמר "רבא הני דדיירי דרי כתוך התהום אסור ליקה מהן מאי טעמא משום דמערבא היותא רבינא אם היו בעלים מרדפים אהריהם אפיל: הוין לתחום"אכור: מכריז רבא ואיתימא רב הוגא דכלקין רנילא ודנחתין לתתא האי בר ישראל דידע"סהדותא דגוי ואזל "ומסחיד ליה בדיני דגוים על ישראל חבריה משמתינן ליה מאי שעמא דאינהו מפק: 15 תוסף ביבונא 'אפומא דחד ולא אמרן אלא חד אבל"תרי לא וחד גמי לא אמרן אלא בדיני"דמגיסתא אבל בי דוואר אינהו נמי חד אמומתא שדו ליה: אמר בב אשי כי 'הוינא כי רב הונא איבעיא לן אדם vermischen; von denen, die sich ausserhalb 20 חשיב "דסמבי עליה כבי תרי מפקי ממונא אבימיה ילא איבעי ליה לאסהודי או דלמא כיון דאדם חשוב

איהו איהו דאפסיד אנפשיה דאי בעי תפים ליה לכורא 35

מינייהו 37 M אין מינייהו 37 א מרה 38 M רב א מרה

M 43 במי דמררי דידי בתוך M 42 במי M 41

ב B 44 רגוי ולא תבעו מיניה ואול B 44 ב

M 48 הויכן בור כהכא

אבל בודאור דא מים כד חד M 47

93 "ז בכולרא. א בכולארא וכרגא דשתא

באנא שלוחא דמלכא כמלכא ולא מרח ואינהו

88. Einzelne Bäume aus verschiedenen Grundstücken zu entnehmen. 90. Er braucht keine Abgaben zu übrigen Beteiligten; sie müssen ihm dann den Betrag ersetzen. 91. Wegen nicht bezahlter Steuern; eine solche Pfändung ist auch einem jisraélitischen entrichten. Steuereinnehmer gestattet. 92. Der Steuereinnehmer, der die Steuerpacht bereits bezahlt hat, hat den Schaden zu tragen. 93. Eigentl. Leute, die die Felder düngen. dass sie fremdes Vieh mitnehmen. 95. Die aus Babylonien nach Palästina, das höher lag, u. aus 96. Nach jüd. Gesetz kann dies nur auf Grund der Aussage Palästina nach Babylonien verkehren. zweier Zeugen erfolgen; dies gilt demnach als Raub. 97. So nach der Erklärung Rsj.s; etymologisch ist das W. מגיסתא noch nicht erklärt.

Taimud 8d. VI

חוא "לא מצי משתמים להו ומצי לאסהודי תיקו: אמר רב אשי האי כר ישראל דזכין ליה ארעא לגוי אמצרא דבר ישראל הבריה משמתינן ליה מאי מעמא אי נימא משום דינא דבר מצרא "והאמר "1000 מ סר זכין מגוי וזכין לגוי ליכא משום דינא דבר מצרא אלא "דאמרינן ליה ארבעית לי אריא אמצראי משמתינן ליה עד דקביל עליה כל אונמא דאתי מחמתיה:

מילו מוכסין את חמורו ונתנו לו חמיר אחר ווון "גולו לסטין את כסיתו ונתנו לו כסות אחרת הרי אלו שלו מפני שהבעלים מתייאשון מהן: המציר מן הנחר או מן הגיים אי מן הלסטין אם נתייאשו הבעלים הרי אלו שלו וכן נחיל של דכורים אם נתייאשו "הרי אלו שלו וכן נחיל של דכורים אם נתייאשו "הרי אלו שלו אמר רבי יוחנן בן ברוקה ניאמנת אשה אי קטן לימר מכאן יצא נחיל זה ומהרך בתוך שדה חבירו להציל את נחילו יאם הזיק משלם מה שהזיק אבל לא יקיין את סיבי על מנת ליתן את הדמים רבי ישמעאל בנו של רבי ייחנן כן בריקה אימר "קוצין זנותן" את הדמים:

נכרא. תנא אם נפל מחזיר לבעלים הראשונים
קסבר יאוש כדי לא קני ומעיקרא באיסורא אתא
לידיה ואיכא דאמרי אם כא להחזיר"יחזיר לבעלים
ראשונים מאי מעמא "יאוש כדי קני מיהו אי אמר

50 M דרא אפשר מישתמוטי להו לית לן בה ומצי 1517 דאטר.
M משום דאמרינן ליה ארבעי ליה אריא אמצר 153 M
את 154 B נמלו 155 M ומן 150 M + הבעלים
מחזיר למוכסין קסבר יך קני ואם אמר הלה אי.

ihnen nicht ausweichen kann? - Die Frage bleibt dahingestellt.

R. Aši sagte: Wenn ein Jisraélit ein Grundstück, das an das Feld eines anderen Jisraéliten grenzt, an einen Nichtjuden verkauft, so tue man ihn in den Bann. Weshalb, wollte man sagen, wegen des Grenznachbargesetzes, so sagte ja der Meister, dass beim Kauf von einem Nichtjuden und dem Verkauf an einen Nichtjuden das Grenznachbargesetz nicht statthabe!? Vielmehr, weil [der Nachbar] sagen kann: du hast einen Löwen an meiner Grenze hingelagert. Man lässt ihn solip lange im Bann, bis er die Verantwortung für jeden Schaden, der durch diesen entsteht, übernimmt.

ENN ZÖLLNER EINEM SEINEN ESEL
WEGGENOMMEN UND IHM EINEN AN20 DEREN GEGEBEN HABEN, ODER WEGELAGERER EINEM SEIN GEWAND GERAUBT UND
IHM EIN ANDERES GEGEBEN HABEN, SO
GEHÖREN DIESE IHM, WEIL DIE EIGENTÜMER SICH VON DIESEN LOSGESAGT HABEN.
WENN JEMAND ETWAS AUS EINEM STROM,
VON EINER RÄUBERBANDE ODER WEGELAGERERN RETTET, SO GEHÖRT ES IHM,
WENN DER EIGENTÜMER SICH DAVON LOS-

GESAGT HAT. DASSELBE GILT AUCH VON EINEM BIENENSCHWARM[®], WENN SICH DER EIGENTÜMER DAVON LOSGESAGT HAT, SO GEHÖRT ER IHM. R. JOHANAN B. BEROQA SAGTE: EIN WEIB UND EIN KIND[®] SIND GLAUBWÜRDIG, WENN SIE SAGEN: DIESER BIENENSCHWARM IST VON HIER AUSGEWANDERT[®]. MAN DARF IN EIN FREMDES FELD GEHEN, UM SEINEN BIENENSCHWARM EINZUFANGEN, UND WENN MAN DABEI SCHADEN ANGERICHTET HAT, SO MUSS MAN DEN SCHADEN ERSETZEN; MAN DARF ABER NICHT EINEN ZWEIG ABSCHNEIDEN UND DEN WERT ERSETZEN; R. JIŠMÂÉL, SOHN DES R. JOHANAN B. BEROQA, SAGT, MAN DÜRFE IHN WOL ABSCHNEIDEN UND DEN WERT ERSETZEN.

GEMARA. Es wird gelehrt: Wenn er angenommen hat, so gebe er sie den Eigentümern zurück. Er ist der Ansicht, durch die Lossagung allein ist nichts zu erwerben, und es ist von vornherein auf verbotene Weise in seinen Besitz gekommen. Manche lesen: Wenn er sie zurückgeben will, so gebe er sie den Eigentümern zurück. Er ist also der Ansicht, durch die Lossagung allein ist wol zu erwerben,

98. Wenn jemand ein Grundstück verkaufen will, so hat der angrenzende Nachbar das Vorkaufsrecht.

99. Der aus einem fremden Bienenstock ausgewandert ist u. sich bei ihm niedergelassen hat.

100. Die vor Gericht als Zeugen unzulässig sind.

101. Falls der Eigentümer ihn nicht aufgegeben hat, kann er ihn zurückverlangen.

102. Auf den die Bienen sich niedergelassen haben.

103. Fremde Gegenstände, die ihm die Räuber gegeben haben. Diese Lehre steht also in Widerspruch mit obiger Mišnah.

104. Und nicht dem Zöllner.

wenn er aber sagt, er wolle kein fremdes Gut, so gebe er sie den Eigentümern zu-

SO GEHÖREN DIESE IHM, WEIL DIE אדרבה איפכא מסתכרא נוים דדייני בניתי לא Bigentimer &c. R. Aši sagte: Dies gilt אדרבה איפכא מסתכרא נוים דדייני nur von einem nichtjüdischen Wegelagerer, wenn es aber ein jüdischer Wegelagerer ist, so denkt jener: morgen lade ich ihn vor Gericht'. R. Joseph wandte ein: Im Gegenteil, die Nichtjuden sprechen Recht בעל בעל בעל מיםר מייאש: "תגן התם עורות של בעל ה mit Machtmitteln, somit sagte er sich davon nicht los, die Jisraéliten aber nur mit Worten, somit sagte er sich davon los!? -Vielmehr, ist dies gelehrt worden, so wird es sich auf den Schlußsatz beziehen: wenn נולא מכר עולא מכר הבעלים אפר הבעלים אפר שלא נתייאשו הבעלים אפר iemand etwas von Truppen oder Wegelagerern rettet, nur wenn der Eigentümer sich davon losgesagt hat, sonst aber nicht; dies gilt nur von einem nichtjüdischen, weil sie mit Machtmitteln Recht sprechen, nicht 20 הבעלים מכל בתייאשו הבעלים הדי אלו שלי אמר aber von einem jüdischen Wegelagerer, denn da wir nur mit Worten Recht sprechen, so hat er sich davon losgesagt.

Dort wird gelehrt: Felle eines Privatmanns werden durch die Bestimmung verunreinigungsfähig und die eines Gerbers werden durch die Bestimmung nicht verunreinigungsfähig; die eines Räubers werden durch die Bestimmung nicht ver-

אי אפשי בממון שאינו שלי מחזיר לבעלים הראשונים: הרי אלו שלו מפני שהבעלים כי: אמר רב אשי לא שנו אלא "לסטים נוי אבל "ליסטים ישראל לא "סבר למחר נקישנא ליה בדינא מתקיף לה רב יוסף מייאש ישראל כיון דאמרי מימר מייאש אלא אי איתמר אסיפא איתמר המציל מן הנוים ומן הלכטים אם נתייאשו הבעלים"אין סתמא לא לא שנו אלא נוים משום דדייני בניתי אבל "לפטים ישראל ביון הבית מחשבה משמאתן ושל עכדן אין מחשבה מטמאתן של נזלן אין מחשבה מטמאתן ושל נגב שש מהשבה משמאתן רבי שמעון אומר הילות הדברים של נולן מחשבה משמאתן של גנב אין מחשבה מהרוכת בסתם אבל בידוץ דברי הכל יאוש קני רבה אמר בידוע גפי מחלוקת אמר ליה אביי לרבה לא תיפלוג עליה דעולא דתגן במתגיתין בוותיה רפי שלא נתייאשו הבעלים מעמא דלא נתייאשו ליה אנן לפי שאין יאוש "לבעלים" מתניגן לה תנן נטהו כיכבין הכיהו ביי בני אי רבנן קשיא נודן אי רבי שבינון קשיא נוב בשלמא לינילא דאמר בידוע "קני הכא נפי בידוע ודברי הבל אלא לרבה דאפר

ב ב שאים + M 62 הגיים M 63 הרי אלו שלו ואמר רב אסי השתא דאמרת אם נתייאשו + M 64 M 67 רבטים PB 66 בטים M 65 - M 70 - M 69 הא M 68 ' הרבה ' M 69 היא. + M 71 היא.

unreinigungsfähig und die eines Diebs werden durch die Bestimmung verunreinigungsfähig. R. Simôn sagt, umgekehrt: die eines Räubers werden durch die Bestimmung verunreinigungsfähig und die eines Diebs werden durch die Bestimmung nicht verunreinigungsfähig, weil der Eigentümer sich davon nicht losgesagt hat. Ula sagte: Sie streiten nur über den Fall, wenn man es on nicht weiss, wenn man es aber weiss, so sind alle der Ansicht, dass ein Gegenstand durch die Lossagung erworben werde. Rabba sagte, sie streiten auch über den Fall, wenn man es weiss. Abajje sprach zu Rabba: Streite nicht gegen Üla, denn es gibt eine Lehre übereinstimmend mit ihm: weil der Eigentümer sich davon nicht losgesagt hat; also nur weil er sich nicht losgesagt hat, wenn er sich aber davon losgesagt hat, so gehören sie ihm. Dieser erwiderte ihm: Wir lesen in dieser Misnah: weil es beim Eigentümer keine Lossagung gibt". - Es wird gelehrt: Wenn Zöllner einem seinen Esel weggenommen haben &c. Nach wessen Ansicht, nach den Rabbanan ist ja hinsichtlich des Räubers und nach R. Simôn ist ja hinsichtlich des Diebs" ein Einwand zu erheben!? Allerdings ist nach Ula, welcher sagt, wenn man es weiss, werde es erworben, zu erklären, hier handle

^{105.} Er hat sich also davon nicht losgesagt. 106. Dann gehört es ihm. S. 246 NN. 85 u. 86. 109. Er sagt sich 108. Ob der Eigentümer sich davon losgesagt hat: 110. Der Zöllner gilt als Räuber u. der Wegelagerer gilt als Dieb. gewöhnlich davon nicht los.

בידוע גמי מחלוקת הא מני לא רבגן ולא רכי שמעון "בלכטים מוויין ורבי שמעון היא אי הכי הריבו בולן הרי בוובי בולן המ שמע "חבב וחבולן הפ והאנם הקדשן "הקדש ותרומתן תרומה ומעשרותן 5 מנשר מני אי רבנן קשיא גולן אי רבי שמעון קשיא גנב בשלמת לעילת דתמר בידוע כני חבת נמי בידוע ודברי הכל היא אלא לרבה דאמר בידוע נמי מהלוקת הא כני לא רבגן ולא רבי שמעון הכא נמי "בלסטים מזויין ורכי שמעון היא אי הכי היינו אימא הא מתניתא – Es gibt zweierlei Räuber. Komm und רבי דוא דתניא רבי אמר בנב בנולן וכיימא לן מוס בנולן לרבי שבינון נופא דבי אימר אימר אני ננב والمال المرام المال والمال المالا المالا المال المال المال דלמת בנולן דרבי שמעון קתמר וקני תת שמע נמיו בו מוכסין הפוהו וכוי מני אי רבנן קשיא נולן אי רבי שמינון קשית גוב אי אמרת בשלמת רבי נורן דרבי שמקון קאמר וקני הא מני רבי היא משום חכי קני אלא אי אמרת כנולן דרכנן קאמר ולא קני הא מני "לא רבי ולא רבי שמעון ולא רבנן "בלסטים ebenfalls von dem Fall gesprochen, wenn מוויין ורבי שמעון היא אי הבי היינו גולן תרי גווני גולן תא שמע הגנב והגולן והאגם הקדשן הקדש הקרש - P 73 בלסטים. א הכא במאי הכא + M בלסטים B 72 75 אומר אומר אני גנב הרי הוא בגורן B 74 ברכטים

רבי + M 78 בר"ש דקני: " - 17 M + הרי הוא | 17 M 76 + רבי

- M פראי עבקינן. M 82 א הכא במאי עבקינן. M 82

מה קני M 81 ב VM 80

es ebenfalls von dem Fall, wenn man es weiss, also nach aller Ansicht, nach Rabba aber, welcher sagt, sie streiten auch über den Fall, wenn man es weiss, ist ja hier weder die Ansicht der Rabbanan noch die des R. Simôn vertreten!? Hier wird von einem bewaffneten Wegelagerer gesprochen, und zwar nach der Ansicht R. Simôns". — Demnach ist es ja ein Räuber"!? höre: Wenn ein Dieb, ein Räuber oder ein Gewalttäter etwas als Geheiligtes, als Hebe oder als Zehnt bestimmt, so ist es giltig; nach wessen Ansicht, nach den Rabbanan ist ja hinsichtlich des Räubers und nach R. Šimôn ist ja hinsichtlich des Diebs ein Einwand zu erheben!? Allerdings ist nach Ûla, welcher sagt, wenn man es weiss, werde es erworben, zu erklären, hier werde man es weiss, also nach aller Ansicht, nach Rabba aber, welcher sagt, sie streiten auch über den Fall, wenn man es weiss, ist ja hier weder die Ansicht der Rabbanan noch die des R. Simôn vertreten!? -- Hier wird ebenfalls von einem befaffneten Wegelagerer gesprochen, und zwar nach der Ansicht

R. Simôns. — Demnach ist es ja ein Räuber!? — Es gibt zweierlei Räuber. Wenn du aber willst, sage ich: Diese Lehre vertritt die Ansicht Rabbis, denn es wird gelehrt: Rabbi sagt, ein Dieb gleiche einem Räuber, und wir wissen, einem Räuber nach der Ansicht R. Šimôns114.

m M 79

אמרי הב נ.

Der Text. Rabbi sagte: Ich sage, ein Dieb gleicht einem Räuber. Sie fragten: Meint er einen Räuber nach der Ansicht der Rabbanan, er erwirbt also nicht, oder aber meint er einen Räuber nach der Ansicht R. Simôns, und er erwirbt ihn wol? - Komm und höre: Wenn Zöllner einem seinen Esel weggenommen haben &c. Nach wessen Ansicht, nach den Rabbanan ist ja hinsichtlich des Räubers und nach R. Šimôn ist ja hinsichtlich des Diebs ein Einwand zu erheben. Allerdings ist, wenn du sagst, Rabbi meine einen Räuber nach der Ansicht R. Simôns, dass er nämlich erwerbe, hier die Ansicht Rabbis vertreten, und deshalb erwirbt er es; wenn du aber sagst, er meine einen Räuber nach der Ansicht der Rabbanan, dass er nämlich nicht erwerbe, so ist ja hier weder die Ansicht Rabbis noch die Ansicht R. Simôns noch die Ansicht der Rabbanan vertreten. - Hier wird von einem bewaffneten Wegelagerer gesprochen, und zwar nach der Ansicht R. Simôns. - Demnach ist es ja ein Räuber!? - Es gibt zweierlei Räuber. - Komm und höre: Wenn ein Dieb, ein Räuber oder ein

^{111.} Der ebenfalls als Räuber gilt. 112. Dass der Beraubte sich vom geraubten Gegenstand 113. Also identisch mit Zöllner. 114. Dass auch dieser den Gegenstand wegen der Lossagung erwerbe.

Gewalttäter etwas als Geheiligtes, Hebe oder Zehnt bestimmen, so ist es giltig. Nach wessen Ansicht, nach den Rabbanan ist ja hinsichtlich des Räubers und nach R. Simon ist ja hinsichtlich des Diebs ein 5 Einwand zu erheben. Erklärlich ist dies, wenn du sagst, er meine einen Räuber nach der Ansicht R. Simôns, deshalb erwirbt er es, wessen Ansicht ist hier aber vertreten, wenn du sagst, er meine einen io Räuber nach der Ansicht der Rabbanan!? Hier wird von einem befaffneten Wegelagerer gesprochen, und zwar nach der Ansicht R. Simons. Demnech ist es ja ein Räuber? Es gibt zweierlei Räuber. R. אמר רב יהודה אמר שמואל הכא במאי עסקינן או Asi sprach zu Rabba: Dies ist aus folgender Lehre, die Rabbi seinen Sohn R. Simon lehrte, zu entnehmen: Hier ist nicht ein wirklich Sicherheit gewährender Gegenstand gemeint, sondern auch wenn es 20 נחיל של דבורים "מסיח לפי תומו הוא שאני נחיל ein Rind zum Pflügen oder ein Esel zum Antreiben ist, müssen sie zurückerstatten, wegen der Ehre ihres Vaters; also nur wegen der Ehre ihres Vaters, sonst aber nicht; hieraus ist also zu schliessen, dass Rabbi einen Räuber nach der Ansicht R. Simôns meine; schliesse hieraus.

DASSELBE GILT AUCH VON EINEM BIE-NENSCHWARM. Was heisst: dasselbe? -- Er meint es wie folgt: selbst bei einem Bienenschwarm, dessen Besitzrecht nur rabbanitisch" ist, gilt dies nur von dem Fall,

wenn der Eigentümer sich davon losgesagt hat, sonst aber nicht.

R. JOHANAN B. BEROOA SAGTE: EIN WEIB UND EIN KIND &C. Sind denn ein Weib und ein Kind zeugnisfähig!? R. Jehuda erwiderte im Namen Semuéls: Hier wird von dem Fall gesprochen, wenn die Eigentümer hinterher nachlaufen und das Weib oder das Kind harmlos erzählen, dass der Schwarm aus dieser Stelle ausgewandert sei.

R. Aši sagte: Die harmlose Aussage ist zuverlässig nur hinsichtlich einer Frau. Rabina sprach zu R. Aši: Beim Bienenschwarm handelt es sich ja ebenfalls um eine harmlose Aussage!? - Anders verhält es sich beim Bienenschwarm; dessen Besitzrecht nur rabbanitisch ist. - Etwa nicht bei einem Gesetz der Gesetzlehre, R. Jehuda erzählte ja im Namen Semuéls: Einst erzählte jemand harmlos: ich erinnere mich, als ich noch ein Kind war und auf der Schulter meines Vaters ritt, brachte man mich aus der Schule, zog mir das Hemd ab und tauchte mich unter, um abends

ותרומתן תרומה ומעשרותן מעשר מני אי רכנן קשיא נולן אי רבי שמעון קשיא ננב אי אמרת בשלמא"נולן דרבי שמעון קאמר"משום חבי קני אלא אי אמרת"נולן דרבנן מני בלסמים מזויין ורבי שמעון היא אי הכי חיינו גולן תרי גווני גולן אמר ליח"רב אשי לרבה ואוווא תא שמע "דמתני"רבי לרבי שמעון בריה לא דבר שיש בו אחריות ממש אלא אפילו פרה וחורש בה חמור ומחמר אחריו חייבין להחזיר מפני כבוד אביהן טעטא מפני כבוד אביהן הא לאו"כבוד אביהן לא שמע מינה"רבי גולן דרבי שמעון קאמר"שמע מינה: וכן נחול של דכורים: כאי וכן חכי קאמר אפילו נחיל של דבורים דקנין דרבנן הוא "אם נתייאשו הבעלים אין "אי לא לא: אמר רבי יוחנן כן ברוקה נאמנת אשה וקטן כו": אשה וקטן בני עדות נינחו כנון שהיו בעלים מרדפין אחריהם ואשה וקטן מסיחין לפי תומס "ואומרים מכאן יצא נחיל זה: אמר רב אשי אין מסיח לפי תומו כשר אלא לעדות אשה כלכד אמר ליה רבינא לרב אשי ולא והרי יישל דבורים"דקנין דרבנן הוא ודאורייתא לא "והאמר ouze רב יהודה אמר שמואל מעשה כאדם אחד שהיה מסיח לפי תומו ואומר זכורני כשאני תינוק ומורכבני על כתיפו של אכא והוציאוני מבית הספר והפשימוני

אנב כ. א רבי ב \parallel 85 א וקני הא מני רבי + B 84 + M + אנב כ + B 87 + הא. + B 86 קאמר ולא קני הא 188 M + הבינ 189 M רב לר״א היה + M 90 של א מפני M 92 בגזלן + M 91 סלקא דעתך אמינא האי כיון + B 94 דרבנן בעלמא הוא דקני ליה אפילו סתמא גמי מייאש קמ'ל. + M 97 או B 96 א סתמא לא א B 96 אומר M M ד | 98 M דתקנתא דרבנן היא אבל דאור׳ לא ולא והא׳.

^{115.} Nach der Gesetzlehre gilt ein solcher als Freigut. 116. Wenn Personen, die als Zeugen nicht zulässig sind, etwas erzählen, ohne damit eine Zeugenaussage zu bezwecken. erzählen, dass jemand gestorben sei; seine Frau gilt dann als Witwe u. darf eine neue Ehe eingehen.

את כתנתי וחטבילוני לאכול כתרומה לערב ורבי חנינא מסיים כה הכי וחבירי בדילין ממני וחיו קורין אותי יוהנן אוכל הלות והעלהו רבי לכהונה על פיו "בתרומה דרבנן ואכתי דאורייתא לא והא אפרי מכר רב הנא 'קרטיננאה ואמרי ה Grund dieser seiner Erzählung erhob ihn לה רב אהא 'קרטיננאה משתעי 'מעשה בא לפני רבי יהושני בן לוי ואמרי לה מעשה בא לפני רבי בתינוק אחד שהיה מסיח לפי תומו ואמר אני ואמי נשבינו לבין הגוים יצאתי לשאוב מים דעתי על אמי ללקום יעצים דעתי על אמי והשיאה רבי על פיו לכהונה ja im Namen des R. Hana aus Karthagene, "בשבויה הקילו: אבל לא יקוץ את סוכו [וכו']: 18.23 ה "תניא רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה 60-810 אומר תנאי בית דין הוא שיהא יורד לתוך שדה של חבירו וקוצין סוכו של חבירו להציל את נהילו ונובל דמי כוכו כיתוך נחילו של חבירו ותנאי בית דין הוא שיהא שופך יינו ומציל דובשנו של חבורו ונוטל דמי יינו מתוך דובשנו של חבירו ותנאי בית דין הוא שיהא מפרק את עציו ומוען פשתנו של הבירו ונוטל דמי עציו מתוך פשתנו של הבירו ביני בני הדי הדי הדי הדי אים מובה ויני היים בינה וווון

בעיר בעיר הייבון לי חידו בביו נדי ייציים היים לא בה הבינו שאני אומה מברן האהר יהקה זה הימני: M קרתיגנאה B 1 התם + M קרתיגנאה + M קרתיגנאה

עובדא קמיה דריב"ל וא"ל קמיה דרבי מעשה בתינוק שאני התם 4 M - אדם <math>5 M + M שאני התם את ' P 7 שום || M 8 שום || B 9 לאו.

Hebe essen zu dürfen. R. Hanina fügte noch folgenden Schluss zu: meine Genossen sonderten sich von mir ab"und nannten mich: Johanan der Kuchenesser; auf Rabbi zur Priesterschaft. - Nur hinsichtlich der rabbanitischen Hebe". -- Etwa nicht auch hinsichtlich der Gesetze der Gesetzlehre, als R. Dimi kam, erzählte er manche sagen, des R. Aha aus Karthagene, ein Ereignis, das sich vor R. Jehošuâ b. Levi, manche sagen, vor Rabbi, zugetragen hat. Einst erzählte ein Kind harmlos, dass es und seine Mutter bei Nichtjuden gefangen waren; ging es Wasser schöpfen, dachte es an seine Mutter, ging es Holz lesen, dachte es an seine Mutter; auf Grund dieser Erzählung 120 liess sie Rabbi einen Prie-ישיל מנת כן הנחיל יהישיע דישראל את הארין: ster heiraten ?? — Bei einer Gefangenen haben sie es erleichtert122.

> MAN DARF ABER NICHT EINEN ZWEIG ABSCHNEIDEN &C. Es wird gelehrt: R. Jismâél, Sohn des R. Johanan b. Beroga, sagte: Es ist eine Gerichtsverordnung, dass man in das Feld eines anderen einsteigen und einen Zweig abschneiden dürfe, um seinen

Bienenschwarm einzufangen , und vom Bienenschwarm lasse dieser sich seinen Zweig bezahlen. Ferner ist es eine Gerichtsverordnung, dass der eine seinen Wein ausgiesse, um den Honig eines anderen aufzufangen, und vom Honig des anderen lasse er sich seinen Wein bezahlen. Ferner ist es eine Gerichtsverordnung, dass der eine sein Holz auslade, um den Flachs eines anderen aufzuladen, und vom Flachs des anderen lasse er sich sein Holz bezahlen; denn unter dieser Bestimmung hat Jehošuâ das Land vererbt.

ENN JEMAND SEINE GERÄTE ODER SEINE BÜCHER IM BESITZ EINES ANDEREN ERKENNT, SO SOLL, FALLS EIN BEI IHM VERÜBTER DIEBSTAHL IN DER STADT BEKANNT GEWORDEN IST, DER KÄUFER SCHWÖREN, WIEVIEL ER DAFÜR BEZAHLT HAT, UND SEIN GELD124 ERHALTEN, WENN ABER NICHT, SO IST ER DAZU125 NICHT BERECHTIGT, DENN MAN NEHME AN, DASS ER SIE AN JEMAND VERKAUFT UND DIESER SIE VON JENEM GEKAUFT HAT.

118. Wegen des Genusses der geheiligten Speisen. 119. Nach der Zerstörung des Tempels, wo dieses Gesetz nur rabbanitisch Geltung hat. 120. Dass er seine Mutter stets beobachtete, sie also in der Gefangenschaft nicht geschändet worden ist. 121. Ein Priester darf keine Geschändete 122. Da es sich nur um einen Zweifel handelt, sie kann vielleicht heiraten; cf. Lev. 21,7. 123. Wenn er sich auf diesen Zweig niedergelassen hat. 124. Vom geschändet worden sein. Eigentümer, der die von ihm gestohlenen Gegenstände zurückerhält. 125. Die Gegenstände als gestohlen zu reklamiren.

GEMARA. Was ist denn dabei, dass ein bei ihm verübter Diebstahl in der Stadt bekannt geworden ist, man sollte doch berucksichtigen, er könnte sie verkauft und dieses Gerücht verbreitet haben' !? R. Je- משמיה בה משמיה מכיים בה משמיה ליבל שכן עילא מצא רב בהנא מסיים בה משמיה huda erwiderte im Namen Rabhs: Wenn Leute zu ihm gekommen sind und ihn angetroffen haben, wie er während der Nacht über den Diebstahl seiner Geräte wehklagte. Dies kann ja erst recht eine List ומי ספרים וליהוש ספרים וליהוש מו רבי יוהגן כנון דקאמרי נמי ספרים וליהוש מו sein!? R. Kahana fügte im Namen Rabhs noch folgenden Schluss zu: wenn in sein Haus eingebrochen worden war, und Leute, die in seinem Haus übernachteten, mit dieses verliessen, und alle sagten: dem wurden seine Geräte gestohlen. - Vielleicht waren es nur Geräte, aber keine Bücher? R. Hija b. Abba erwiderte im Nahaben: die Bücher. - Vielleicht waren es nur kleine, während er grosse reklamirt!? R. Jose b. Hanina erwiderte: Wenn sie gesagt haben: es war jenes und jenes Buch. - Vielleicht waren es alte, während er neue reklamirt!? Rabh erwiderte: Wenn andere sagen: das sind die Geräte von jenem, das sind die Bücher von jenem. - Kann Rabh dies denn gesagt haben, Rabh sagte ja, dass wenn jemand einen Einbruch verübt und Geräte mitgenommen hat, er ersatzfrei

גמרא. וכי יצא לו שם גניכה בעיר מאי הוי ליחוש דילמא "ובנינהו והוא ניהו "קא מפיק שמא"אמר רב יהודה אמר רב כנון שבאו כני אדם "בתוך ביתו ועמד והפנין בלילה ואמר נגנבו"בליו דרב כגון שהיתה מחתרת חתורה בתוך ביתו ובני אדם שלנו כתוך ביתו יצאו ואנכורקראות של כלים כל כתפיהם והכל אומרים נגנבו כליו של פלוני ודלמא כלים חוו ספרים לא חוו אמר רכי חייא בר דלמא "ווטרי וקא מנין רברבי אמר רבי יוכי בר הנינא דקאמרי ספר פלוני ופלוני ודלמא הזו נתיקי וקא בינין הדתי אמר "רב בנון דאמרי הדלו ביני של פלוני הדלי ספרי של פלוני ימי אמר רב הבי Packeten von Geräten auf den Schultern ונעל כלים ויצא פטור מאי או Spatze במתתרת ונעל כלים ויצא פטור מאי או spatze מעמא"בדמי קננהו הני מילי דקננהו בכא במחתרת דמעיקרא מכר נפשיח לקשלא אכל 'חני כיון דלא מסרי נפשייתו הקשרא לא: אמר רכא לא שנו אלא בעל חבית הנשיי למכור כליו אבל בעל הבית men R. Johanans: Wenn sie auch gesagt 20 ישאינו נשני לפבוד "כליו "לא צריך לאחדורי עליה Foliile כולי המי"ודלפת מיצטריך ליה הוי "מפר רב אשי חרי יצא לו 'שם גניבה בעיר: איתמר גנב ומכר ואחר כך הוכר הגנב רב משמיה דרבי הייא אמר הדין עם הראשון רבי יוהגן משמיה דרבי ינאי M 13 אר"י - M 12 אר"י אר"י + M 10 אר"י + M 10 ודילמא עילה M 15 - נלגו B 14 בליי + M א במין + M א במין + M א רוו + הוו + M א רוו + הוו +M 20 הכבהו דאמרי וניהוש דילמא M 19 משום דבדמי קננהי אמרי ה'ם בבא . M 22 האי כיון דלא מסר נפשוה לקטלא אלא אדעתא דמכן (7 למיכת) הוא דאתו לא אמר רב אשי לא || 33 H + ב || 4 M 24 + את || 35 H + וזכין.

sei, weil er sie durch die Einsetzung seines Lebens erworben hat !! - Nur wer einen Einbruch verübt, der sich also dem Tod preisgibt, erwirbt sie, nicht aber diese, die sich dem Tod nicht preisgegeben haben.

Raba sagte: Dies gilt nur von einem, der seine Geräte zu verkaufen pflegt, wenn es aber einer ist, der seine Geräte nicht zu verkaufen pflegt, so sind alle diese Vorbedingungen nicht nötig. - Vielleicht hatte er Geld nötig ?? R. Asi erwiderte: Der bei ihm verübte Diebstahl ist ja in der Stadt bekannt geworden".

Es wurde gelehrt: Wenn jemand etwas gestohlen und verkauft hat und der Dieb ergriffen wurde, so hat [der Eigentümer], wie Rabh im Namen R. Hijas sagt, sich an den ersten'", und wie R. Johanan im Namen R. Jannajs sagt, sich an den zweiten"

^{126.} Das Gerücht ist kein Beweis für einen bei ihm wirklich verübten Diebstahl. 127. Wenn der Bestohlene ihn in flagranti trifft, so darf er ihn töten; cf. Ex. 22,1. 128. Demnach geht der gestohlene Gegenstand in den Besitz des Diebs über u. der Verkauf ist giltig; der Bestohlene kann ihn vom Käufer nicht mehr zurückverlangen. 129. Und verkaufte sie. 130. Es ist nicht anzunehmen, dass er den Diebstahl fingirt habe. 131. An den Dieb; der Käufer braucht es ihm nur gegen Ersatz her auszugeben. 132. An den Käufer; der Eigentümer nimmt ihm den Gegenstand ab u. dieser kann den Dieb verklagen.

אמר חדין עם חשני אמר רב יוסף לא פליני כאן לפני יאוש הדין כם חשני כאן לאחר יאוש הדין נים הראשון ותרוייה: אית להו דרב חסדא "מפר 1118,08 ליה אביי ולא פליגי"הא מתנות כחונה כלפני יאוש אפר לו מכור לי מניה של פרה זו halten sie von der Lehre R. Hisdas '3'. Abajje "והיו "בה מתנות "נותן לכהן "ואינו מנכה לו מן חדמים לקח חימנו במשקל "נותנו לכתן ומנכח לו מן הדמים "ואמר רב לא שנו אלא ששקל לעצמו אבל 1848 ביי ויד הא אימיא הבינה ביי וידה הבינה יה הבינה לן ולאביי דאמר פליני במאי"פליני בדרב חסדא רב זכיד אמר "כגון שנתייאשו הבעלים כיד לוקה ולא נתייאשו ביד גנב ובהא פליגי°מר סבר יאוש ואחר כך שינוי רשות קני שינוי רשות ואחר כך יאוש דפולי עלמא לא פליגי דהדר למריה "והכא בעשו בו תקנת חשוק קמיפלגי רב משמיח דרבי חייא אמר הדין עם הראשון דינא דלוקה "דלישקול זווי מננב ולא עשו בו תקנת השוק ורבי יוחנן משום מבי יבא אדר האר ביל ולא בתייאשו הבעלים בא אדר יאבלי רצה -- M 26 מוה גובה רצה מוה גובה מיהו כי קאמר רב לאדר יאיש כי קאמר + M 29 בני יאוש - M 25 אותרי M 25 בני אוש זו VM 30 בהן B 31 נותנן. M כחונה מותן לבחן ומובה מו 33 לפני יאוש ובדרב 35 M הבין שנתיי · 31 36 משום ד' ינאי אמר הדין עם חשני כבר יאיש - 37 M ודב M 30 בינאי הדין הדין דרוקד קאמרינן - M 38 המיינית זוו בחדי גבב כבר הא.

zu halten. R. Joseph sagte: Sie streiten aber nicht, vor der Lossagung "hat er sich an den zweiten, nach der Lossagung hat er sich an den ersten zu halten; und beide sprach zu ihm: Streiten sie etwa nicht, sie streiten ja hinsichtlich der Priestergeschenke¹³⁵, und bei diesen gleicht es ja dem Fall vor der Lossagung P. Es wird nämlich ge-ו במשמע מהונה נגולות קמשמע lehrt: Wenn jemand zu seinem Nächsten gesagt hat: verkaufe mir die Eingeweide dieser Kuh, und darunter sich die Priestergeschenke befinden, so muss er 187 sie dem Priester geben und darf es jenem vom Preis ים בנלימא רב פפא אמר בנלימא זי חובר לא שנא רב פפא אמר בנלימא זי nicht abziehen; wenn er es aber nach Gewicht gekauft hat, so muss er es dem Priester geben und ziehe es jenem vom Preis ab. Hierzu sagte Rabh, dies gelte nur von dem Fall, wenn er es selbst gewogen hat, wenn es ihm aber der Schlächter zugewogen hat, so hat er138 sich an den Schlächter zu halten 139. — Lies: er kann sich auch an den Schlächter halten; man könnte nämlich glauben, die Priestergeschenke können nicht geraubt werden, so lehrt er uns. -Worüber streiten sie nach Abajje, welcher sagt, sie streiten wol? - Ueber die Lehre

R. Hisdas. R. Zebid erklärte: Hier wird von dem Fall gesprochen, wenn der Eigentümer sich davon losgesagt hat, erst als es sich bereits im Besitz des Käufers befand, nicht aber, als es sich noch im Besitz des Diebs befunden hatte; ihr Streit besteht also in folgendem: einer ist der Ansicht, durch Lossagung und darauffolgenden Gebietwechsel" wird der Gegenstand erworben, nicht aber durch Gebietwechsel und darauffolgende Lossagung, und der andere ist der Ansicht, es gebe hierbei keinen Unterschied. R. Papa erklärte: Niemand streitet, ob der Eigentümer das Gewand zurückerhält, sie streiten vielmehr, ob sich hierauf der Marktschutz¹⁸erstrecke. Rabh im Namen R. Hijas sagt, er habe sich an den ersten zu halten, nämlich der Käufer, er hat sein Geld vom Dieb zu verlangen, denn der Marktschutz erstreckt sich hierauf nicht; R. Johanan

133. Der Dieb hat es nicht erworben u. der Verkauf ist somit ungiltig. 134. Cf. ob. S. 414 Z. 12ff. 135. Die Teile vom geschlachteten Vieh, die an den Priester zu entrichten sind; cf. Dt. 18,3. 136. Da der Priester sich von diesen nicht lossagt. 137. Der Käufer. 139. R. ist also der Ansicht, dass er sich an den ersten zu halten habe, er ist demnach 140. Sie gehören dem Priester, wo sie sich auch befinden. nicht der Ansicht RH.s. dem Fall aber, wenn der Eigentümer sich davon nicht losgesagt hat, sind alle der Ansicht RH.s. 142. Vor der Lossagung; beide sind also der Ansicht RH.s. 143. Wörtl. Bestimmung od. Vorsorge des Markts, nach unsrem Recht: Schutz des guten Glaubens. Von rechtswegen dürfte der Bestohlene dem Käufer seinen Gegenstand ohne Entschädigung abnehmen können, jedoch wurde bestimmt, dass wenn der Käufer den Gegenstand auf offener Strasse gekauft hat, der Eigentümer ihm den gezahlten Preis zu ersetzen habe

im Namen R. Jannajs sagt, er habe sich an den zweiten zu halten, nämlich der Käufer, er hat sein Geld vom Eigentümer zu verlangen, denn der Marktschutz erstreckt sich hierauf wol. - Ist denn Rabh der Ansieht, dass sieh der Marktschutz hierauf nicht erstrecke, R. Hona war ja ein Schüler Rabhs, und einst creignete es sich, dass der böse Hanan ein Kleidungstück gestehlen na kam, sprach er zu jenem: Geh, löse dein Pfand aus ? Anders verhielt es sich beim bösen Hanan, denn da von ihm nichts zu erlangen war, so war es ebenso, als würde man den Dieb überhaupt nicht 15 gefunden haben. Raba sagte: Wenn es ein bekannter Dieb ist, so hat bei diesem der Marktschutz nicht statt. - Der böse Hanan war ja bekannt, dennoch wurde bei ihm der Marktschutz berücksichtigt!? — Er 20 אכיפי בר נאוי חמוה הרבינא הוה מסיק בההוא war als boshaft bekannt, nicht aber als

Es wurde gelehrt: Wenn jemand etwas gestohlen und damit eine Geldschuld bezahlt hat, gestohlen, und eine Warenschuld bezahlt hat, so hat hierbei der Marktschutz nicht statt, weil [der Eigentümer] sagen kann: nicht darauf hast du ihm geborgt.

144. Dass er ihm den gezahlten Betrag ersetze.

gegen den gleichen Wert, so hat hierbei, wie Amemar sagt, der Marktschutz nicht" statt, und wie Mar-Zutra sagt, wol statt. Die Halakha ist, hierbei hat der Marktschutz statt. Beim Verkauf eines Gegenstands für seinen richtigen Wert hat der Marktschutz statt, eines Gegenstands im Wert von hundert für zweihundert, hat der Marktschutz, wie R. Sešeth sagt, nicht statt, und wie Raba sagt, wol statt. Die Halakha ist, bei allen hat der Marktschutz statt, mit Ausnahme des Falls, wenn einer etwas gestohlen und damit eine Geldschuld, oder gestohlen, und damit eine Waren-

Abimi b. Nazi, der Schwiegervater Rabinas, hatte von jemand vier Zuz zu bekommen, da stahl dieser ein Gewand und brachte es ihm, und er lieh ihm darauf noch weitere vier Zuz. Endlich wurde der Dieb erkannt. Als er darauf vor Rabina

nicht bis auf den vollen Wert beleiht, so ist anzunehmen, dass er den Gegenstand nicht als Pfandobjekt

146. In diesen Fällen hat der Dieb entschieden nicht das Geld für den gestohlenen

יהבת ריה זוזי משב P 48 זביני P 49 בו P 47 בו P 47 אזל P 50 שוה...בהיקפו P 51 בר P 50 P 51 שוה...בהיקפו Wenn er einen Gegenstand im Wert von M הוה M הוא ארבעה זווי + M 54 + - M 53 zweihundert für hundert verpfändet hat, so דלא ליבעי למיתב׳ ולא. hat hierbei der Marktschutz statt, wenn schuld bezahlt hat140.

מבעל חבית ועשו בו תקנת חשוק וסבר רב לא עשו בו תקנת חשוק והא רב הונא תרבידיה דרב הוה וחנן בישא נגב גלימא וובנה אתא לקביה דרב הינא אמר ליה"לההוא נברא זיל שרי עבישך שאני חנן בישא ביון דליכא לאישתמיני מיניה ברא"היבר "דמי אמר רבא אם גנב מפירסם הוא לא נשי בו תקנת חשוק והא חנן בישא דבפורסם הוה ינישו מונים ושוק נוד בבייבה בביים אומים היבים und es verkauft hat, und als er vor R. Ho- יין נבר נבר נבר נבר בחובו נוב ופרע בחובו בוב ופרע מפורכם: בהיקיפו לא נשו בו תקנת חשוק דאמרי לא אדנתא سالمان المنا المان אל הבו הקבה השוק שות בשות אמימר אבי האי ישו בו תקנת חשוק כר ווטרא אמר נשו בו תקנת חשוק והוכתא נשו בו תקנת חשוק ובינא שוח בשות עשו"בו תקנת חשוק שוי מאה במאתן דב ששת אמר לא עשו בו תקנת השוק רכא אמר ישו בו תקנת וושוק ווו. בוא בביווו קשו בו תקנת والمار المار والمار ما المار ا בברא מרבנה וווי בנב בריבא אמרא ביודירו אויביו ארבינה זווי אחריני לכוף חובה הננב אתא לקפיח דרבונא אכר קבאי בנב ופרע בדובו ולא בעי למיתב א להה ג M 41 בהדי בה ב כבר עשו M 41 ההה ג

+ M 44 היביר P 43 היביר M 42

שרי שרי המפור הוא וא ל ר ה לההוא גברא זיל שרי M 45

א דאמריכן 17 את מידי דיהב לך M 46

דרבי ינאי אמר הדין גם השני דינא דרוקה דרישקול

kam, sprach dieser: Hinsichtlich der ersten heisst dies: etwas gestohlen und damit eine

145. Da man in der Regel ein Pfandobjekt

ליה ולא מידי הגך ארבעה זוזי אחריני "שקול זווך וחדר"גלימיח מתקיף לה רב כהן ודלמא גלימא בחני זוזי קמאי"יהכה ניהליה גנב ופרע כחובו גנב ופרע בחיקיפו וארבעה זוזי בתראי הימוני הימניה כי היכי החימניה מעיקרא איגלגל מילתא"ממא לקמיה דרבי אבהו אמר הלכתא כרב כהן: נרשאה גנב ספרא זכניה"לפפונאה בתמנן זווי אזל"פפונאה זכניה לבר "מחווא במאה ועשרין זווי לסוף חוכר הגנב אמר אביי ליזיל מרי דספרא ויהב ליה לבר מחווא ישקיל כפריה ואויל בר בחווא ושקיל ste Mal getraut hat!? Inzwischen ging die ארבעין מפפונאה מתקיף לה רבא השתא"לוקה מגנב עשו בו תקנת חשוק לוקח פלוקה פיבעיא אלא אמר רבא ליזיל מריה דספרא ויהיב ליה לבר"מהווא מאה ועשרין זווי ושקיל ספריה וליויל מרי דספרא

ה בא בחבות של וון יוה בא בכדו של דבש [א] נסרקה חבית של רבש ושפך זה את ייני והציל את הדבש"לתוכו אין לי אלא שברו ואם אמר פוסס "אציל את שלך ואתה נותן לי"דמי שלי חייב ליתן בנה ישלי יבה בנה ישלי וחמיר חבירו שלי יבה בנה ישלי יבה בנה ישלי יבה בנה ישלי יבה בנה ישלי חבירו מאתים והניח זה את שלו והציל את של חבירו אין לו אלא שברו ואם אמר לו"אני אציל את שלך ואתה נותן לי"את שלי חייב ליתן לי: נכ"א. ואמאי לימא ליה' מהפקירא קא וכינא

. זיל הב לה ושקול גלימא M 56 B 57 גלימי ימבאי או 59 יהם ניה' ארבעה זוזי החו ל גנב P 60 P 61 פפונא B 62 מחוואה ו ми P 63 לפפונא ≥ - M 65 N212212 P 64 ושק כפרא 75 M 68 VM 67 כחביתו - M 69 70 את שלי M 71 נהר את תמורו 73 אנא. א דמי שדי M 74 אנא.

Schuld bezahlt, somit braucht er dir nichts zu ersetzen, die anderen vier Zuz kannst du verlangen und gib das Gewand zurück. R. Kahan wandte ein: Vielleicht hat er es ihm für den ersten Betrag gegeben, das heisst also etwas gestohlen und damit eine Geldschuld, gestohlen, nud damit eine Warenschuld bezahlt, und die anderen vier Zuz traute er ihm, wie er ihm auch das er-Sache weiter und kam vor R. Abahu; da sprach er: Die Halakha ist nach R. Kahan zu entscheiden.

Einst stahl ein Narasenser ein Buch ימבפונאה ותמנן "מנרשאה: und verkaufte es an einen Papunenser für achtzig Zuz; darauf ging der Papunenser und verkaufte es an einen Mehozenser für hundertundzwanzig Zuz; endlich wurde der Dieb erkannt. Da urteilte Abajje, dass der ser achtzig Zuz zahle und sein Buch zurückerhalte, und der Mehozenser die vierzig Zuz vom Papunenser zurückerhalte. Raba wandte ein: Wenn für einen, der vom Dieb kauft, der Marktschutz gilt, um wieviel mehr gilt er für einen, der vom Käufer gekauft hat!? Vielmehr, sagte Raba, mag der Eigentümer des Buchs hundertundzwanzig Zuz an den Mehozenser zahlen und sein Buch erhalten, und alsdann kann der Eigentümer des Buchs vierzig vom

Papunenser und achtzig vom Narasenser zurückerhalten.

THENN EINER MIT SEINEM FASS WEIN UND DER ANDERE MIT SEINEM KRUG HONIG KOMMT UND DAS HONIGFASS PLATZT UND DER EINE SEINEN WEIN AUSSCHÜT-TET UND DEN HONIG IN [SEIN FASS] AUFFÄNGT, SO HAT ER NUR SEINEN LOHN ZU BEANSPRUCHEN; WENN ER ABER ZU IHM GESAGT HAT: ICH WILL DEINES RETTEN, WENN DU MIR MEINES EZAHLST, SO MUSS ER IHM DEN WEIN ERSETZEN. WENN EIN STROM SEINEN ESEL UND DEN ESEL SEINES NÄCHSTEN FORTSCHWEMMT, SEINER IST EINE MINE 47 UND DER SEINES NÄCHSTEN IST ZWEIHUNDERT ZUZ WERT, UND ER SEI-NEN LÄSST UND DEN SEINES NÄCHSTEN RETTET, SO HAT ER NUR SEINFN LOHN ZU BEANSPRUCHEN; WENN ER ABER ZU IHM GESAGT HAT: ICH WILL DEINEN RETTEN, WENN DU MIR MEINEN BEZAHLST, SO MUSS ER IHM IHN ERSETZEN.

GEMARA. Weshalb denn, er kann ja zu ihm sagen: ich habe es als herrenloses Gut erworben"? Es wird ja auch gelehrt: Wenn jemand Krüge Wein und Krüge Oel

^{147.} Die M. hat 200 Zuz. 148. Der Eigentümer des Weins sollte nicht nur den Ersatz für seinen Wein erhalten, sondern ihm sollte der ganze Honig, den der Eigentümer nicht retten konnte,

tragt und sieht, dass sie zerbrechen, so darf er nicht sagen; diese sollen als Hebe oder Zehnt gelten für Früchte, die ich daheim habe; hat er es gesagt, so sind seine Worte ungiltig . Wie R. Jirmeja erklärt hat: wenn es mit einem Kelterflechtwerk umbunden ist, ebenso ist es auch hierbei zu erklären, wenn es mit einem Kelterflechtwerk umbunden ist. Wieso sind, wenn wird ja gelehrt: wenn jemand auf dem Weg geht und Geld bei sich hat und ein Räuber ihm entgegenkommt, so darf er nicht sagen: die Früchte¹⁸¹, die ich daheim sein, wenn er es aber gesagt hat, so sind seine Worte giltig!? - Hier wird von dem Fall gesprochen, wenn er es retten kann'.

Weshalb darf er es, wenn er es retten er es nur mit Schwierigkeiten retten kann.

Darf man es denn, wenn Schaden vorliegt, von vornherein nicht sagen, es wird ja gelehrt: wenn er zehn Fässer [levitisch] unreinen, unverzehnteten [Wein] 154 hat und eines zerbrechen sieht, oder es offen 155 gestanden hat, so darf er sagen: dieses soll Zehnthebe

ומעשר על פירות שיש לי בתוך ביתי ואם אמר לא אמר כלום כדאמר רבי ירמיה כשעקל בית חבד ברוך עליה הכא נפי כשעקל בית הבד ברוך עליה ואם אמר לא אמר כלום והתניא מי שבא כדרך ומעות בידו ואנם כנגדו לא יאמר חרי פירות שיש לי בתוך ביתי מחוללים על מעות חללו ואם אמר דבריו קיינין הכא בניאי ניסקינן בשיכול להציל אי er es gesagt hat, seine Worte ungiltig, es ימיכול לחציל לבתחלה אמאי לא יאמר בשיכול הוציל להתחלה אמאי לא יאמר בשיכול הו להציל על ידי הדחק וכל היכא דאיכא הפסידא לכתחלה לא יאמר והתניא הרי שהיו לו עשר הביות של מכל ממא וראה אחת מהן שנשברה או שנתגלה אומר הרי היא תרומת מעשר על תשע habe, sollen durch dieses Geld ausgelöst הברותיה ובשמן לא ינשה כן מפני הפסד כהן אמר מ רבי ירמיה"כשעקל בית הבד כרוך עליה בשלמא שנשתברה הזיא אלא נתגלה למאי חזיא וכי תימא ייניא לוילות והתניא "מים שנתגלו הרי זה לא ישפכם ברשות הרכים ולא יובל בהן את השיש ולא kann, von vornherein nicht sagen!? -- Wenn שת בהמתו מהם את הכית ולא ישקה מהם את בהמתו של אינין בהן את הכית ולא ולא בחמת חבירו דעבר ליה במסננת כרבי נחמיה -100.00 דתניא 'מסננת יש בה משום גילוי אמר רבי נהמיה אינתי בזמן שהתחתונה מגולה אבל בזמן שהתחתונה מכיסה אף על פי שהעליונה מגולה אין בה משום f M 78 שעון f M 77 אותן f M 76 שנשתברה VM 75 בשעי f M 69 כשיכול f M 980 לו f M 81 שנשתברה B 82 שנשברה. M נשב׳ חזיא אלא נתגלתה. sein für die neun übrigen. Wenn es Oel ist, darf er es nicht, wegen der Schädigung des Priesters !? R. Jirmeja erwiderte: Wenn es mit einem Keltergeflecht umbunden ist . - Allerdings ist es noch zu gebrauchen, wenn das Fass zerbricht¹⁵⁸, wozu ist es aber zu gebrauchen, wenn es offen gestanden hat!? Wolltest du erwidern, es sei zum

פי לא תניא הרי שהיה פוען כדי יין וכדי שמן

וראה" שהן משתברות לא יאמר הרי זה תרומה

149. Sie gelten also als nichts. 150. Das Fass; der Honig konnte nicht vollständig aus-151. Vom 2. Zehnt, die man nur ausgelöst essen darf. laufen. 152. Das Geld gilt nicht als verloren. 153. Oder eine Gefährdung, wie im obigen Fall, jedoch keine vollständige Vernichtung. 154. Hier wird von einem Leviten gesprochen, der sie als Zehnt erhalten hat u. von diesen die Hebe an den Priester entrichten muss. Den unreinen Wein kann der Priester nur zum Sprengen, aber nicht zum Trinken verwenden. 155. Der Wein ist dann zum Genuss verboten, weil eine Schlange davon getrunken u. ihn vergiftet haben kann. 156. Das unreine Oel kann der Priester nur zum Brennen verwenden; der Schaden ist also sehr bedeutend. 157. Der Schaden 159. Wenn 158. Und der Inhalt nicht vollständig ausläuft. ist nicht sehr bedeutend. ein solcher sich über einem anderen Gefäss befindet.

Sprengen zu gebrauchen, so wird ja gelehrt: dass man offen gestandenes Wasser weder auf die Strasse giessen, noch damit Lehm kneten, noch damit das Zimmer sprengen, noch es seinem Vieh oder einem fremden Vieh zu trinken geben dürfe!? Man kann es durch einen Seiher laufen lassen. Dies nach R. Nehemja, denn es wird gelehrt: Der Seiher schützt nicht vor Offenstehen R. Nehemja sagte: Dies nur, wenn das untere [Gefäss] offen stand, wenn aber das untere zugedeckt ist, so ist es, selbst wenn das obere offen ist, wegen Offenstehens nicht verboten, weil das Schlangengift schwamm-

גילוי לפי שארם של נחש דומה לספוג וצף ועומד במקומו לאו איתמה נילה אמר רבי סימון אמר רבי יתושע בן לוי לא שנו אלא שלא מרקו אבל מרקו אסור התם נמי אפשר דמנה"מידי אפומא דחביתא בי תרבינן s geschüttelt hat, wenn man es aber umge-והתביא הורכין כין הכניא ניל המפא וכין המחור ניל השהוה ומן השהוה על השמא אבל לא מן השמא על השהור רבי נהמיה אומר אה מן השמא כל השמא לא ייונים לבנים אלא בשל דבוני הבא נכי בשל דבוני Rand one hoper offer one or hoper along the Range Noon on and allowed morning had harded on a north שורף בחינ בכלי יבורצי כלינ בשתים החבו בכא المرادا والما والما والماد وال יין מאום יין Unreines für Unreines dürfe nur beim De-נמי מנח ליה בבלי מאים השתא לוילות קא בני ליהן בבלי מאום קא מנה ליהן ותקלה עצמה תנאי הים דוננים חבים יים יים ליי היים היים שנטמות בית שמאי אומרים השפך הכל ובית הלל אומרים תעשה Foline העשה מבר הבי ישמינאל בר"ובי אני מבר בית ישמינאל בר"ובי אני אבריי בבית Priesters. Beim Oel wol deshalb, weil man הנישו וילון ובשוד השם דבל איבא דאמרי בישו תעשה וילות ובחדש תשפך הבל אמר לי "אין יוברנה שלישית בברנהי אם אמר לי אציל - P 80 יהיה P 82 '52" M 81 דר א B 85 ברייה P 86 ברייה P 86 הברייה.

artig ist und obenauf schwimmt. - Hierzu wird ja aber gelehrt: R. Simon sagte im Namen des R. Jehošuâ b. Levi, dies gilt nur von dem Fall, wenn man es nicht umschüttelt hat, ist es verboten : - Auch hierbei kann man etwas auf die Mündung des Fasses legen und es [langsam] durchseihen. - Darf man denn nach R. Nehemten, es wird ja gelehrt: Man darf Unreines für Unreines, Reines für Reines, Reines für Unreines, nicht aber Unreines für Reines als Hebe entrichten; R. Nehemja sagt, auch maj entrichtet werden!? Auch hier handelt es sich um Demaj.

Der Meister sagte: Wenn es Oel ist, darf er es nicht, wegen der Schädigung des es zum Brennen verwenden kann, auch Wein kann man ja zum Sprengen verwenden!? Wolltest du erwidern, das Sprengen sei keine Verwendung, so sagte ja Šemuél im Namen R. Hijas, man trinke einen Log um einen Selâ und sprenge einen Log um

zwei Selâ103!? - Hier wird von neuem gesprochen 104.- Man kann ihn ja alt werden lassen!? - Man könnte ein Versehen begehen 105!? - Auch beim Oel könnte man ja ein Versehen begehen!? - Man hebe es in einem schmutzigen Gefäss auf. - Auch den Wein kann man ja in einem schmutzigen Gefäss aufheben!? - Wieso kann man ihn, wenn man ihn zum Sprengen verwenden will, in einem schmutzigen Gefäss aufheben!?

Ueber das Versehen selbst' [streiten] Tannaim; denn es wird gelehrt: Wenn ein Fass Wein von Hebe unrein geworden ist, so muss er, wie die Schule Sammajs sagt, vollständig fortgegossen werden; die Schule Hillels sagt, er könne zum Sprengen verwendet werden. R. Jišmâél b. R. Jose sagte: Ich werde entscheiden: in der Wohnung werde er zum Sprengen verwendet, auf dem Feld muss er vollständig fortgegossen werden. Manche lesen: Alter werde zum Sprengen verwendet, neuer muss fortgegossen werden. Man erwiderte ihm: Eine dritte Ansicht ist keine Entscheidung 108.

160. Beim Seihen muss ja das Gefäss umgeneigt u. geschüttelt werden. 161. Nach dessen Ansicht die oben angezogene Lehre erklärt wird. 162. Cf. Bd. vij S. 580 N. 115; bei diesem ist anzunehmen, dass der Zehnt bereits entrichtet worden ist. 163. Man gebe für Wein zum Sprengen mehr aus als für Wein zum Trinken. 164. Der zum Sprengen nicht geeignet ist. davon trinken. 166. Ob man darauf Rücksicht nehmen muss. 167. Wo er zum Sprengen 168. Wenn 2 Personen 2 verschiedene Ansichten vertreten, u. ein andrer nicht zu verwenden ist. sich der einen Ansicht anschliesst, so ist dies eine Entscheidung, denn nunmehr sind es 2, die die eine Ansicht vertreten; wenn der 3. aber eine Ansicht für sich vertritt, die sich mit keiner der beiden deckt, so ist der Streit nur erweitert, jedoch nicht entschieden. RJ. vertritt hierbei eine Ansicht für sich, da jene von Haus u. Feld, bezw. altem und neuem nichts erwähnen.

WENN ER ABER ZU 1HM GESAGT HAT: ICH WILL DEINES RETTEN &C. Weshalb denn, sollte er doch sagen: ich wollte dich nur anführen!? Es wird ja auch gelehrt: Wenn jemand aus dem Gefängnis fortläuft und an eine Fähre herankommt und zum Fährmann spricht: nimm einen Denar und fahre mich hinüber, so hat dieser nur seinen Lohn zu verlangen. Demnach kann er

Dies gleicht vielmehr dem Schlußsatz: wenn er aber zu ihm gesagt hat: nimm diesen Denar als Lohn, und fahre mich hinüber, so muss er ihm den ganzen Lohn geben. Welchen Unterschied gibt es zwi- יהיב ליה מו בסתמא יהיב אימא אפילו בסתמא יהיב ליה schen dem Anfangsatz und dem Schlusssatz!? Rami b. Hama erwiderte: Hier wird von einem Fischer gesprochen, der beim Fischfangen (aus dem Meer) ist; er kann zu ihm sagen: du hast mich um einen Zuz 20 Fische gebracht'.

WENN EIN STROM SEINEN ESEL UND DEN ESEL SEINES NÄCHSTEN FORT-SCHWEMMT, SEINER IST EINE MINE WERT &C. Und [beide Fälle] sind nötig; würde er nur den ersten Fall gelehrt haben, [so könnte man glauben,] nur in diesem Fall"muss er ihm, wenn er es vereinbart hat, alles erset-

את שלך וכוי: אמאי ונימא ליה משטה אני כך מי לא תניא הרי שהיה בורה מבית האסורין והיתה "מעבורת לפניו אמר לו פול דינר והעבירני אין לו אלא שכרו "אלמא אמר ליה משמה אני כך הכא נמי לימא ליה משטה אני כך הא לא דמי אלא לסיפא ואם אמר לו שול דינר זה בשברך והעבירני נותן לו שכרו משלם מאי שנא רישא ומאי שנא סיפא אמר רמי כר חמא בצייד השילה דגים מן הים ואמר ליה אפסדתני כוורי בוווא: ששף נהר משירו יחמיר חבירו שלו יפה מנה ובר: וצריבא יוצריבא יוצריבא בעו וואר משלו יפה מנה ובר: דאי אשמעינן קמייתא התם הוא דכי פירש יהיכ ליה דמי כוליה משום דבידים קא פסיד אכל 'הכא דמכילא נימא אין לו אלא שכרו 'ואי אשמעינן סיפא הכא הוא דבסתמא אין לו אלא שכרו משום דממילא דמי כולה צריכא: כעא מיניה רב כהנא מרב ירד להציל ועלה שלו מאליו מהו אמר ליה משמיא "רחימו עליה כי הא דרב ספרא הוה קא אזיל בשיירתא"לוונהי החוא ארי כל"ליליא"קא שדר ליח חמרא דחד מינייהו וקא אכיל כי מטא זמניה דרב ספרא "שדר ליה חמרא ולא אכליה קדים רב ספרא "וזכת ביה אמר לית רב אהא מדיפתי לרבינא למה ליה למיזכי ביה °נהי דכי אפקריה אדעתא דאריא

> אלמא...הכא...בך M 86 מעברת M 85 - M 90 דטש M 89 מריים M 88 + M פסתמא נמי יהיב + M 92 הוא ד M 96 שרו דיה M 95 אילא B 94 לוינהו B 93 בהי ד. M 98 בעפרא - M 97 שר אן ליה חמריה

zen, weil er den Schaden mit Händen angerichtet hat, wenn er aber von selbst erfolgt ist, habe er ihm nur den Lohn zu zahlen; würde er nur den zweiten Fall gelehrt haben, [so könnte man glauben,] nur in diesem Fall braucht er ihm, wenn er es nicht vereinbart hat, nur den Lohn zu zahlen, weil der Schaden von selbst ein getreten ist, wenn er ihn aber mit Händen angerichtet hat, müsse er ihm alles ersetzen; daher sind beide nötig.

R. Kahana fragte Rabh: Wie ist es, wenn er hinabgestiegen ist, um [den Esel des anderen zu retten, und seiner von selbst heraufgekommen ist? Dieser erwiderte: Im Himmel erbarmte man sich seiner. So ereignete es sich einst, dass R. Saphra mit einer Karawane reiste, der sich ein Löwe anschloss; jede Nacht reichte ihm einer von ihnen einen Esel, den er frass; als die Reihe an R. Saphra kam, reichte er ihm ebenfalls seinen Esel, den er aber nicht frass. Da beeilte sich R. Saphra und nahm ihn in Besitz. R. Aha aus Diphte sprach zu Rabina: Wozu brauchte er ihn in Besitz zu nehmen, zugegeben dass er dem Löwen gegenüber den Besitz aufgegeben hat-

169. Braucht er ihm den Wein zu ersetzen. 170. Er hat wegen des entgangenen Gewinns den versprochenen Lohn als Entschädigung zu beanspruchen, u. um eine Entschädigung handelt es sich 171. Wenn er seinen Wein ausgiesst. 172. Der andere auch in unsrer Mišnah. hat ihm trotzdem den Ersatz seines Esels zu zahlen; der von selbst heraufgekommene Esel gilt für ihn als Fund.

אפקרית אדעתא דכולי עלמא"לא אפקרית אמר לית רב ספרא לרווחא דמילתא הוא דעבד: בעא מיניה רב ברבי ירד להציל ולא הציל מהו אבר לו וון 200.300 שאילה אין לו אלא שכהו איתיכיה השוכר את coll ימצאו ההלך ומצאו להביא כריב ודורמבקנין להולה והלך ומצאו s er hinabgestiegen ist. um [den Esel des שמת או שהבדיא נוכן לו שברו משלם אמר ליה מי דמי התם עביד שליה שליהותיה הכא לא עביד שלוה שלוהורוה: דנו רבון "שיוא שהירה בחובת ה-במדבר ועמד עליה גיים למורפה מחשבין לפי ממון ביים באין ביים באין ביים באין ביים באין ביים באין ביים Lohnarbeiter gemietet hat, um für einen לפניהם מחשבין את יפי נפשות ולא ישני ממנהנ החמרין 'רשאין החמרין להתנות שכל מי 'שיאבד וו-1800 לו המורו 'יעמיד לו חמור אחר 'בכוסיא אין מעמידין שלא בכוסיא מעמידין לו ואם אמר תנו לי ואני ילוקה אין שומטין לו 'פשיטא לא צריכא דאית ליה gleich, dieser hat seinen Auftrag erfüllt, המרא אחרינא מהו דתימא הא"קא מינטר ליה קא משמע לן"שאני נטירותא דהד מנטירותא דבי תרי": תנו רבנן "ספינה שהיתה מהלכת בים עמד עליה 18m.7 selected the experience allowers and and account processes שנה מבנהב ממון: ולא ישנה ממנהג הכפנים will, so rechne man onach dem Vermögen "ורשאין הספנים להתנות שכל מי שאכדה לו ספינה ווחים "נעמיד לו ספינה אהרת אבדה "לו בכוביא אין מעמידין שלא כבוסיא מעמידין לו"ואי פירש למקום שאין הספינות הולכין אין מעמידין "פשישא לא

ובא ומצ' מת M 1 שאבד M 3 אשמור B 7 וו בביפיי M 6 - אלא הוקדום ינותנים הי 10 אל אות דות דד דנירא דרא בשר 11 אתרי מברת 12 אתרי מברת ב وعادون ووق المستر الم المحمد وهاما وعادة = ' T 13 איביבי אים פיני די שיים B 14 אנאם 17 M ואם און M 16

te, aber für jeden anderen hatte er ihn ja nicht aufgegeben"!? Dieser erwiderte: R. Saphra tat dies nur zur Sicherheit".

Rabh fragte Rabbi: Wie ist es, wenn anderen] zu retten und ihn nicht gerettet hat? Dieser erwiderte: Auch eine Frage! er hat nur seinen Lohn zu beanspruchen. Er wandte gegen ihn ein: Wenn jemand einen Kranken Kohl oder Pflaumen zu holen, und dieser ihn tot oder gesund vorfindet", so hat er seinen vollständigen Lohn zu erhalten!? Dieser erwiderte: Es ist ja nicht jener hat seinen Auftrag nicht erfüllt.

Die Rabbanan lehrten: Wenn eine Karawane in der Wüste reist und eine Räuberbande sie überfällt und sie ausplündern und nicht nach den Seelen; wenn sie einen Führer mieten, der sie führt, so rechne man auch nach den Seelen; jedoch ändere man nicht vom Brauch der Eseltreiber¹⁷⁷. Die Eseltreiber dürfen vereinbaren, dass wenn jemand seinen Esel verliert, man ihm einen anderen stelle; ist dies durch Fahrlässigkeit geschehen, so stelle man ihm nicht, wenn ohne Fahrlässigkeit, so stelle man ihm wol. Wenn er aber sagt: gebt mir [das Geld] und ich will selbst einen kaufen, so höre man auf ihn nicht 178. — Selbstverständ-

lich!? - In dem Fall, wenn er einen anderen hat; man könnte glauben, er hat ja diesen zu bewachen, so lehrt er uns, dass die Bewachung von einem ganz anders ist als die Bewachung von zweien.

Die Rabbanan lehrten: Wenn ein auf dem Meer schwimmendes Schiff von den Wellen bedroht wird und man dieserhalb Last auswirft, so rechne man nach dem Gewicht und nicht nach dem Wert; jedoch ändere man nicht vom Brauch der Schiffer. Die Schiffer dürfen vereinbaren, dass wenn einer ein Schiff verliert, man ihm ein anderes Schiff stelle; hat er es durch Fahrlässigkeit verloren, so stelle man ihm nicht, wenn ohne Fahrlässigkeit, so stelle man ihm wol; wenn er sich nach einem Ort, da die Schiffe nicht gehen, entfernt hat, so stelle man ihm nicht. - Selbstverständlich!?

^{174.} Um jedem Zweifel zu entgehen. 173. Er blieb sein Eigentum. dass der Auftrag nunmehr zwecklos ist. 176. Wenn die Mitglieder der Karawane sich mit den Räubern geeinigt haben, an diese eine Lösesumme zu zahlen. 177. In zweifelhaften Fällen richte man sich nach dem ortsüblichen Brauch. 178. Da er an der Bewachung gleichmässig beteiligt sein muss.

- In dem Fall, wenn sie im Nisan in einer Entfernung von einem Knoten und im Tisri in einer Entfernung von zwei Knoten gehen, und er im Nisan den Weg vom Tišri sage, er habe seinen gewohnten Weg eingehalten, so lehrt er uns.

Die Rabbanan lehrten: Wenn eine Karawane in der Wüste reist und eine Räuplündert und einer es gerettet hat, so hat er es für alle gerettet; wenn er aber gesagt hat: ich rette es nur für mich, so hat er es nur für sich gerettet. In welchem Fall, war es zu retten, so sollte es doch auch im 15 Schlußsatz allen gehören", und wenn es nicht zu retten war, so sollte es doch auch im Anfangsatz ihm allein gehören 🔭 Rami b. Hama erwiderte: Hier wird von Gesellschaftern gesprochen, und in einem solchen 20 Fall ist ein Gesellschafter auch ohne Zustimmung seines Genossen zur Teilung [des Vermögens] berechtigt; sagte er es , so hat er es geteilt, sagte er es nicht, so hat er es nicht geteilt. Raba erklärte: Hier wird von einem Lohnarbeiter gesprochen, und zwar nach der Lehre Rabhs, denn Rabh sagte,

צריכא דבניסן מרחקי "חד אשלא ובתשרי מרחקי תרי אשלי וקא אזיל ביומי ניסן למקום תשרי מהו דתימא דוושיה נקים ואזיל קמשמע לן: תנו רבנן שיירא שהיתה מהלכת במדבר ועמד גיים"ומרפה genommen hat; man könnte glauben, man זעמד אחד מהן והציל הציל לאמצע ואם אמר אני ז "אציל לעצמי הציל לעצמו היכי דמי אי דיכול להציל אפילו סיפא נמי לאמצע ואי דלא יכול להציל אפילו רישא נמי לעצמו אמר רמי בר המא הכא בשותפין נסקינן וכנון זה שותת חולק שלא berbande gekommen ist und sie ausge- הבירו אמר לא אמר לא פליג רבא הבירו אמר פליג לא אמר לא אמר הכא"בפועלין עסקונן וברב דאמר רב פועל יכול לחזור כו אפילו בחצי היום וכמה דלא חדר ביה כברשותיה דבעל הבית דמי וכי הדר כיה מעמא מעמא אחרינא הוא דכתיב "כי לי בני ישראל יכדים 'ולא עבדים לעבדים רב אשי אמר"כשיכול לחציל על ידי הדחק"גלי דעתיה לעצמו לא גלי דעתיה לאָמצע:

> וניון בשונול שרה מחבירו ונטלוה מסיקין אם מכת מדינה היא אומר לו הרי שלך לפניך °אם מדינה היא אומר לו הרי מחמת הגזלן חייב להעמיד לו שדה' אחר: גמרא. אמר רב נחמן בר יצחק מאן דתני מסיקין לא משתבש ומאן דתני מציקין לא משתבש

הה ב- M 20 ורדפה M 19 אר דוכתא -- M 18 מציל ! 22 M בפועל !! 32 M הכא M ב במאי עסק בשיכול - 12 אמר לעצמו אסוחי מסחי דעתייהו מרחציר לא אמר לעצמו אני מציר וחציר רא עשה ולא כרום דרימא ליה אי אמרת לן הוח מסרן אנפשן:

ein Lohnarbeiter könne zurücktreten selbst in der Mitte des Tags, und solange er nicht zurückgetreten ist, befindet er sich im Besitz des Eigentümers188. Zurücktreten kann er aus folgendem Grund: es heisst:189 Denn die Kinder Jisraél gehören mir als Sklaven an, nicht aber sollen sie Sklaven von Sklaven sein. R. Aši erklärte: Wenn es nur mit Mühe zu retten war; hat er seine Absicht geäussert, so gehört es ihm, hat er seine Absicht nicht geäussert, so gehört es allen.

ENN JEMAND VON SEINEM NÄCHSTEN EIN FELD GERAUBT HAT UND GEWALT-TÄTER ES IHM WEGGENOMMEN HABEN, SO KANN ER, WENN DIES EINE LAND-PLAGE IST, ZU IHM SAGEN: DA HAST DU DAS DEINIGE; IST DIES ABER WEGEN DES RÄU-BERS ERFOLGT, SO MUSS ER IHM EIN ANDERES FELD ZUSTELLEN.

GEMARA. R. Nahman b. Jichaq sagte: Wer masiqin iliest, hat nicht unrecht, und wer meçiqin orliest, hat nicht unrecht. Wer meçiqin liest, hat nicht unrecht, denn es

179. Wo das Wasser der Flüsse seinen Hochstand erreicht. 180. Vom Ufer. 182. Das geplünderte Gut. 183. Jeder erhält das seinige zurück. Strick, Leine. 185. Dass das gerettete Vermögen als Freigut die Eigentümer den Besitz nicht aufgegeben haben. 187. Er wolle nur für sich retten. zu betrachten ist. 186. Wenn Verlust vorliegt. er etwas rettet, so gehört es dem Arbeitgeber; wenn er aber sagt, er rette es für sich; es tritt er damit aus dem Dienst seines Arbeitgebers aus u. das Gerettete gilt als Freigut u. gehört ihm. 189. Num. 25,55. 190. Dass er es für sich retten wolle, u. die Eigentümer dazu nichts sagten; so ist anzunehmen, dass sie sich davon losgesagt haben. 191. Das im Text gebrauchte Wort für Gewalttäter, v. pon bezw. מוש drücken, pressen abgeleitet.

N722 -- M 31

мээээ М 36

-- M 33

מאן דתני מציקין לא משתבש דכתים "במצור ובמצוק 01.28.55 ומאן דתני מסיקין לא משתכש דכתיב "יירש הצלצל ב..... ומתרגמינן יחסנינית סקאת: אם מחמת הגולן חייב: הוכי דמי אילימא דאנכוה לארעא דידיה ולא אנסוה הבת מונה אל שבינה שבינה שבינה שבינה שבינה עם בבה אם בבה מדינה היא בי אי לא לא לא צריבא דאהיי אהייי הישנא אוריבא ביות ביום וביום אוביות אוניות נוים"ואמרי ליה אהויי ארנתיה ואחוי ההוא"בחדייהו: ההוא נברא דאחוי אבריא דחטי דבי ריש גלותא משלומי והיביה רב נחמן לשלומי nommen haben, so geht dies ja hervor aus יתיב רב יוסף אחוריה דרב הונא בר הייא ויתיב רב הונא בר חייא קמיה דרב נחמן אמר ליה רב הונא בר חייא לרכ נחמן דינא או קנסא אמר ליה מתניתין היא דתנן אם מחמת חנולן חייב לחעמיד שנה הונו ואים באים אונים אונים אונים אונים אים ליה רב יוסף לרב הונא בר הייא מאי נפקא°לך בינור אי דינא אי קנפא אפר לידואי דינא נפרינן היות Remoder Provide marged contrate led leaves of marged وروا والمراجعة والمراجعة والمراجعة والمراجعة والمراجعة ووالمراجة ووالمراجعة والمراجعة ووالمراجعة والمراجعة ووالمراجعة والمراجعة ووالمراجعة والمراجعة ووالمراجعة والمراجعة ووالمراجعة ووالمراعة ووالمراجعة ووالمراجعة ووالمراجعة ووالمراجعة ووالمراجعة ووالمرا יאין הוהן אים המדבין אים הוהן אים אורן אים המדבין אים המדבי לא הוהי "לא באי שעבא לאו כשום "דקובא "יקוםא מילא בפרונן בינוד לא בייקרא בכור לחפסד ברובה היים מה $^{\circ}_{87.3c}$ האנסו לכולתו ארעתא דגולן ואנסו תא ארעא בחרייתו ותוא ארעתא או 20 ארעתא לכולתו ארעתא ב קבעי למינסיי הא 27 א'ל הרי שלך לפנ' והא לאו מכת ואחוי P 28 מדינה והייב להעמיד לו שדה אמרי ל ין

מבר מונה או או במר מונה או במר מונה במנה מונה

מיניה 32 אל הקנסא ליג מיניה התנ

אטרינן קנכא B 35 היא M 34

B 37 סברי.

heisst: "in Bedrängung und Bedrückung [macog]; und wer masigin liest, hat ebenfalls nicht unrecht, denn es heisst: " wird die Grille in Besitz nehmen, was mit sagaáh"

IST DIES ABER WEGEN DES RÄUBERS ERFOLGT, SO MUSS ER &C. In welchem Fall, wollte man sagen, wenn sie nur seine Grundstücke und keine anderen fortgedem Anfangsatz: wenn dies eine Landplage ist &c., sonst aber nicht"!? — In dem Fall, wenn er auf dieses gezeigt hat. Eine andere Lesart: Hier wird von dem Fall ge-15 sprochen, wenn Nichtjuden ihn gezwungen haben, ihnen Grundstücke zu zeigen, und er unter anderen auch auf dieses gezeigt

Einst zeigte jemand auf einen Weizen-R. Nahman kam, verurteilte er ihn, Schadenersatz zu leisten. R. Joseph sass hinter R. Hona b. Hija, und dieser sass vor R. Nahman. Da sprach R. Hona b. Hija zu R. Nahman: Ist dies rechtlich 197 oder nur eine Busse'? Dieser erwiderte: Dies wird in einer Mišnah gelehrt: ist dies aber wegen des Räubers erfolgt, so muss er ihm ein anderes Feld zustellen, und dies wird auf

den Fall bezogen, wenn er auf dieses gezeigt hat. Als er hinausging, sprach R. Joseph zu R. Hona b. Hija: Welche Bedeutung hat es für dich, ob dies rechtlich oder nur eine Busse ist? Dieser erwiderte: Wenn dies rechtlich ist, so ist hiervon [auf andere Fällel zu folgern, und wenn dies nur eine Busse ist, so ist hiervon nichts zu folgern. - Woher entnimmst du, dass von einer Busse nichts zu folgern sei? - Es wird gelehrt: Anfangs bestimmten sie es von der Verunreinigung und von der Libation; später traten sie zurück und bestimmten es auch von der Vermischung et also nur weil sie zurücktraten, sonst aber nicht wahrscheinlich deshalb, weil dies nur eine Busse, und von einer Busse nichts zu folgern ist. - Nein, anfangs waren sie der Ansicht,

Nº 2.5

193. Ib. V. 42. 194. Eigentl. der Räuber, der die Pflanzen plündert. 195. Wenn dies keine Landplage ist, muss er ihm also ein anderes Feld zustellen. wird nicht von dem Fall gesprochen, wenn er selbst das Feld geraubt hat, sondern wenn er Exekutionsbeamten od. Requisiteuren dies gezeigt hat u. sie es konfiszirt haben. 197 .Dass ein Angeber Schadenersatz zu leisten hat. 198. Die RN. aus bestimmten Gründen diesen auferlegt hat; wie zBs. ob. S. 358 Z. 5ff. 200. Dass Schadenersatz zu zahlen sei auch in Fällen, wenn die Schädigung nicht zu merken ist. 201. Fremder Speisen; cf. ob. S. 13 N. 80. 202. Cf. ib. N. 82. 204. Man würde nicht gefolgert haben, dass man dieserhalb schuldig sei, wie man auch wegen jener unsichtbarer Schädigungen schuldig ist. 205. Der Ersatz für eine unsichtbare Schädigung.

man berücksichtige nur eine grosse Schädigung, nicht aber eine kleine Schädigung, spliter aber waren sie der Ansicht, man berücksichtige auch eine kleine Schädigung.

Dem ist ja aber nicht so, der Vater R. Abins lehrte ja: Anfangs sagten sie dies nur von der Verunreinigung und der Vermischung, später traten sie zurück und bestimmten es auch von der Libation; also wahrscheinlich doch deshalb, weil von einer Busse nichts zu folgern ist!? - Nein, anfangs waren sie der Ansicht R. Abins, später aber waren sie der Ansicht R. Jirmejas. denn R. Abin sagte, dass wenn jemand einen Pfeil vier Ellen geschleudert und dieser im Flug Seidenstoffe zerrissen hat, er ersatzfrei sei, da die Fortnahme zum Zweck des Niederlegens' erfolgt ist, und er somit der Todesstrafe verfallen war. Später aber waren sie der Ansicht R. Jirmejas, denn R. Jirmeja sagte, dass er schon beim Be-

חששו להפכד מועם לא חששו ולבסוף"סבור להפסד מועט נמי חששו איני והא תני"אבוה דרבי אבין פנים בראשונה היו אומרים המשמא והמדמע הזרו לומר אף הכנסך"חזרו אין לא חזרו לא מאי טעמא לאו משום "דלא נטרינן מקנסא לא מעיקרא סברי כרכי אבין ולבסוף סברי כרבי ירמיה מעיקרא סברי כרבי אבין יוצותי דאמר רבי אבין זרק חין מתחילת ארבע"לסוף ארבע וקרע שיראין בחליכתו פטור שחרי עקירה צירך הנחה היא ומתחייב בנפשו ולבסוף סברי כרכי ירמיה nur weil sie zurücktraten, sonst aber nicht; ויים ליה ממון איהייב ליה ממון מיים משעת"קנייה משעת"קנייה איהייב ליה ממון מתחיים בנפשו לא הוי עד שעת ניסוך: רב הוגא בר יהודה איקלע לבי"אביוני אתא לקמיה דרבא אכור ליה כלום מעשה בא לידך אמר ליה ישראל שאנסוהו גוים והראה ממון חבירו כא לידי והייבתיו Anfangs waren sie der Ansicht R. Abins, ושראל מריה דתניא ישראל למריה דתניא ישראל שאנכוהו נוים והראה ממון חבירו פטור ואם"נטל ונתן ביד חייב אמר"רכה אם הראה מעצמו כנשא ונתן ביד דמי: ההוא גברא דאנסוהו גוים ואהוי

> M 39 ר אבהו ברא' M 38 2251 B 41 10 M דקנכא הוא וקנכא מקנכא לא ילפינן רא M או איביוני. 14 איביוני. 1 - M 43 הגבהה B 42 . אשט M 46 417 - M 45 "ו אבוויני, אכסני .אבא או 47

sitzerwerb [des Weins] ersatzpflichtig war, während er der Todesstrafe erst bei der Libation verfallen ist.

R. Hona b. Jehuda kam einst in die Ebjonitenstadt und besuchte Raba. Da fragte ihn dieser: Hattest du einen Rechtsfall vor? Jener erwiderte: Ich hatte folgenden Fall vor; ein Jisraélit, den Nichtjuden dazu gezwungen hatten, zeigte auf fremdes Geld, und ich verurteilte ihn. Da sprach dieser: Geh, zahle es zurück, denn es wird gelehrt, dass wenn Nichtjuden einen Jisraéliten dazu gezwungen haben und er auf fremdes Geld gezeigt hat, er frei, und wenn er es mit der Hand genommen und gegeben hat, schuldig sei. Rabba sagte: Wenn er aber freiwillig gezeigt hat, so ist es ebenso als würde er es mit der Hand genommen und gegeben haben.

206. Bei der Verunreinigung u. Libation ist der Schaden bedeutend, weil die Speisen, bezw. der Wein dann zum Genuss verboten sind, dagegen ist bei der Vermischung der Schaden nur gering, weil dadurch die Speisen nicht verboten werden, sondern nur im Preis fallen. 207. Am Sabbath, an welchem das Werfen eines Gegenstands auf eine Entfernung von 4 Ellen verboten u. mit der Todesstrafe 208. Die Transportation am Šabbath ist nur dann strafbar, wenn eine Fortnahme (des betr. Gegenstands) u. ein Niederlegen stattgefunden hat, somit sollte er in diesem Fall eigentlich für den Schaden ersatzpflichtig sein, da dieser vor der Straffälligkeit, die erst beim Niederlegen eingetreten ist, erfolgt ist, u. die Todesstrafe den Delinquenten von der Geldzahlung nur in dem Fall befreit, wenn es eine Handlung ist, durch welche er beiden Strafarten verfällt; da aber beim Werfen eines Pfeils nur die Niederlassung desselben bezweckt wird, u. die Fortnahme nur zu diesem Behuf erfolgt, so tritt die 209. Dasselbe gilt auch von der Libation: man sage Straffälligkeit schon bei der Fortnahme ein. nicht, der Libirende habe den Wein schon beim Hochheben erworben u. sei ersatzpflichtig, u. erst später, bei der Libation, trete die hierauf gesetzte Todesstrafe ein, vielmehr tritt die Todesstrafe schon beim Hochheben ein, da dies zum Zweck der Libation erfolgt ist, somit ist er wegen der gleichzeitig er-211. So nach manchen folgten Schädigung ersatzfrei. 210. Sobald er ihn hochhob. Erklärungen; viell. aber Eigenname eines Orts.

אחמרא דרב מרי"בריה דרב פנחס בריה דרב חסדא אמרו ליה דרי ואמטי בהדן דרא ואמטי בהדייהו אתא לקמיה דרב אשי "פטריניה אמרו ליה רבנן לרב אשי והתניא אם נשא ונתן ביד חייב אמר 5 "להו הני מילי היכא דלא אוקמיה עילויה "מעיקרא אבל היכא "דאוקמיה עילויה מעיקרא מיקלי קלייה איתיביה "רבי אבהו לרב אשי אמר לו אנם הושים לי פקיע עמיר זה או אשכול ענכים זה והושים לו חייב הכא במאי עסקיגן °כגון "דקאי בתרי עברי שברי הייב ישמע er ersatzpflichtig sei!? Dieser erwiderte: מינה: ההוא שותא דהוו מנצו עלה כי תרי האי אמר דידי הוא והאי אמר דידי הוא אול הר מנייהו ומסרה"לפרהננת דמלכת ממר אביי יכול לומר אנת כי מסרי דידי מסרי אמר ליה רבא וכל כמיניה יה וקאי שמתינן ליה עד דמייתי ליה וקאי Wenn ein Gewalttäter zu einem gesagt hat, בדינא: ההוא גברא דהוה בעי אהוויי אתיכנא דחבריה אתא לקמיה דרב אמר ליה לא תחוי ולא תחוי אמר ליה מהוינא ומחוינא "יתיב רב כהנא קמית דרב שמטית לקועיה "מיניה קרי רב עילויה בניך עלפו שכבו בראש כל הוצות"בתוא מכמר מה 20 Seiten eines Flusses" standen. Dies ist auch תוא זה כיון שנפל במכמר"אין מרחמין עליו אף "ממונן של ישראל כיון"שנפל ביד גוי אין מרחמין עליו אמר ליה רב"כהנא עד האידנא"הוו פרסאי דלא קפדי אשפיכות דמים "והשתא איכא יוונאי ורב פנהס בני ר"ח | M 48 פטריה | P 49 ליה M 47 M 53 מעיקי M 52 M דמוקי P 51 M מעיקי M 50 M 50 M הפרחגבנא M לפרחגני. M הפרחגבנא M הקיימי M א ליי M האובנא M האובנא M הקיימי וקאי עליה בבי דינא 57 M - חוה 58 M - מיניה פמון B 61 בתא מכי מה תא 60 M ביוב B 61 ממון

M 64 ביד אומות העולם ה 63 M 62 ברב M 62

מלכותא דיונאי הוו דלא 🖟 65 M השתא פרסאי נינהו דקפ".

Einst zeigte ein Mann, den Nichtjuden dazu gezwungen hatten, auf den Wein R. Maris, Sohns R. Pinhas', Sohns R. Hisdas. Darauf sprachen sie zu ihm: Trag ihn und komm mit uns. Da trug er ihn und ging mit ihnen. Als er hierauf vor R. Aši kam, befreite er ihn". Die Jünger sprachen zu R. Aši: Es wird ja gelehrt, dass wenn er mit der Hand genommen und gegeben hat, Dies nur wenn er ihn nicht herangeführt" hat, hierbei aber, wo er sie herangeführt hat, galt es schon von Anfang an"als verbrannt. R. Abahu wandte gegen R. Aši ein: dass er ihm dieses Garbenbündel oder diese Weinrebe reiche, und er sie ihm gereicht hat, so ist er ersatzpflichtig!? - Hier wird von dem Fall gesprochen, wenn sie an zwei zu beweisen, denn er gebraucht [den Ausdruck | "reichen" und nicht "geben"; schliesse hieraus.

Einst stritten zwei Leute über ein Netz, der eine sagte, es gehöre ihm, und der andere sagte, es gehöre ihm. Da ging einer von ihnen und lieferte es dem Prohegemon²¹⁰aus. Da urteilte Abajje: Er kann sagen, er habe das seinige ausgeliefert. Darauf sprach Raba zu ihm: Das sollte man ihm glauben!? Vielmehr, sagte Raba, tue

man ihn in den Bann, bis er vor Gericht erschienen ist.

Einst wollte jemand auf das Stroh seines Nächsten zeigen. Als er dieserhalb vor Rabh kam, sprach dieser: Du sollst es nicht, durchaus nicht zeigen. Jener erwiderte: Ich zeige es, wol zeige ich es. Da stand R. Kahana, der vor Rabh sass, auf und brach ihm den Hals. Da sprach Rabh darüber: Deine Söhne lagen verschmachtet an allen Strassenecken, wie ein Büffel im Netz; wie ein Büffel, sobald er im Netz liegt, nicht mehr geschont wird, so wird auch das Geld Jisraéls, sobald es Nichtjuden in die Hände gefallen ist, nicht mehr geschont". Darauf sprach Rabh zu ihm: Kahana, bisher waren die Griechen [an der Herrschaft], die auf Blutvergiessen nicht achteten, jetzt aber sind die Perser [an der Herrschaft], die auf Blutvergiessen achten und rufen: Mord,

213. Sondern er dem Gewalttäter das fremde Eigentum nur angegeben hat. 214. Seit der Zeit, wo die Nichtjuden den Gegenstand gesehen haben, gilt er als verbrannt, als für den Eigentümer nicht mehr existirend, u. jener hatte nicht das Eigentum des Jisraéliten getragen, sondern das der Nichtjuden. 215. Der andere könnte es allein nicht erreichen. 216. So (סרהגמונא) in manchen Codices. 217. Jes. 51,20. 218. Er hat also recht gehandelt, dass er den Angeber 219. So richtig nach fast allen anderen Codices; gemeint sind hier die Sassaniden, die der Partherherrschaft ein Ende machten u. das neupersische Reich begründeten.

Mord! Mache dich nun auf und fliehe nach dem Jisraélland und nimm auf dich, sieben Jahre gegen R. Johanan nicht zu repliziren. Als er da hinkam, traf er Reš-Laqiš an, wie er den Jüngern die Tagesvorlesung erörterte. Da sprach er zu ihnen: Wo ist Res-Lagis? Diese fragten ihn: Wozu? Er erwiderte: Dies ist einzuwenden und das ist einzuwenden, dies ist zu erwidern und das ist zu erwidern. Da meldeten sie es 10 Res-Laqis; darauf ging Res-Laqis und sprach zu R. Johanan: Ein Löwe ist aus Babylonien heraufgekommen, möge der Meister sich für die nächste Vorlesung vorbereiten. erste Reihe, vor R. Johanan; dieser trug eine Lehre vor, er aber replizirte nicht, eine zweite Lehre, und er replizirte ebenfalls nicht. [Allmälig] liess er ihn sieben Reihen hinabsteigen, bis er in die letzte Reihe kam. 20 הוה ומסרהי גביניה אמר"להו דלו לי עיני ואהוייה Da sprach R. Johanan zu Reš-Laqis: Aus dem Löwen, von dem du gesprochen hast, ist ein Fuchs geworden. Hierauf sprach [R. Kahanal: Möge es der Wille [Gottes] sein, Jahre treten, die Rabh mir auferlegt hat. Alsdann stand er auf und sprach: Mag nun der Meister von vorn anfangen. Da trug er eine Lehre vor, und jener replizirte dagegen; darauf setzte er ihn eine Reihe höher; hierauf trug er eine zweite Lehre vor, und jener replizirte wiederum. R. Johanan sass auf sieben Teppichen, und jedesmal, wenn er eine Lehre vortrug und jener dagegen

דקפדו אשפיכות דמים"ואמרי מרדין מרדין קום סק לארעא דישראל וקביל עלך דלא תקשי לרבי יוחנן שבע שנין אזל אשכחיה לריש לקיש "דיתיב וקא מסיים מתיבתא דיומא לרבנן "אמר להו ריש לקיש היכא אמרו ליה אמאי אמר להו האי קושיא והאי קושיא "חאי פירוקא והאי פירוקא "אמרו ליה לריש לקיש אול ריש לקיש אמר ליה לרבי יוחנן ארי עלה מבבל לעיין מר במתיבתא דלמחר למחר אותבוה בדרא קמא קמיה דרבי יוהנן אמר שמעתתא ולא אקשי שמעתתא ולא אקשי אנהתיה אחורי שבע דרי עד דאותביה בדרא בתרא אמר ליה רבי יוחגן לרבי שמעון בן לקיש ארי שאמרת נעשה שועל "אמר יהא רעוא"דהני שבע דרי להוו חילוף שבע שנין דאמר לי רב'קם אכרעיה אמר ליה נהדר מר Am folgenden Tag setzten sie ihn in die ברישא אמר שמנתתא ואקשי אוקמיה בדרא קמא אמר שמעתתא ואקשי רבי יוהגן הוה יתיב אשבע בסתרקי שלפי ליה הדא בסתרקא מתותיה אמר שמעתתא ואקשי ליה עד דשלפי ליה"כולהו בסתרקי מתותיה עד דיתיב על"ארעא רבי יוחנן"נברא סבא דלו ליה במכחלתא דכספא הזא"דפרטיה שפוותיה סכר אהוך קמחייך 'ביה הלש דעתיה ונח נפשיה למחר אמר להו רבי יוחנן לרבנן הזיתו "לבבלאה היכי עביד אמרו ליה דרכיה הכי על"לגבי מערתא

M 66 שולא הוה M 68 ולא הוה – M 66 א ולא הוה ירע דרול הוה אול היכא בר לקישא B 69 ו דע דרול הוה אול היכא לברא + M 72 אולו M 71 – קמיה דר"י + אר אר יוחנן M 74 מחר אר יוחנן M 73 אלמחר אר יוחנן M 73 שמעתא ואקשי אר י שמעתא ואקשי אמר ליחדר מר מרישא ... אותביה " M 76 שלפו חדא " T77 אמר... M 75 P 78 בוליה P 79 + גבי M 79 הוו - M 81 – להו דפריטן V דפריטן M 82 יברי עברי אי היכי עברי M 84 בבראי היכי עברי – M 83

replizirte", zog man ihm einen fort, bis alle Teppiche unter ihm fortgezogen waren und er auf der Erde sass. R. Johanan war ein sehr alter Mann und hatte herabhängende Augenlider; da sprach er zu ihnen: Hebt mir die Augenslider] hoch, damit ich ihn sehen kann; da hoben sie sie ihm mit einem silbernen Schminkstift hoch. [R. Kahana] hatte gespreizte Lippen, und als dieser es sah, glaubte er, er lache über ihn und grämte sich darüber; da hauchte jener seine Seele aus. Am folgenden Tag sprach R. Johanan zu den Jüngern: Habt ihr gesehen, was der Babylonier getan hat!? Diese erwiderten ihm: Das ist seine Art322. Darauf ging er zu seiner Gruft hin und sah sie von einer Schlange umringt. Da sprach er: Schlange, Schlange, öffne deinen

221. Gegen die eben vorgetragenen Lehren. 220. Dessen Lehrhaus er beziehen sollte. 222. Und dieser darauf nicht erwidern konnte. 223. Er hat auseinandergespreizte Lippen u. lachte in Wirklichkeit nicht. 224. Cod. M. hat: öffne die Tür; nach der La. unsres Textes hielt die Schlange den Schwanz im Mund u. lag wie ein Rad vor dem Eingang der Gruft.

פתח°פומיך ויכנס הרב אצל תלמיד ולא פתח יכנס חבר אצל חבר ולא פתח יכנס תלמיד אצל הרב פתח"ליה בעא רחמי "ואוקמיה אמר ליה אי הוח ידענא דדרכיה דמר הכי לא "הלשא דעתי השתא "ליתי מר בהדן אמר ליה אי מצית למיבעי רחמי "דתו לא שביבנא אזילנא"ואי לא לא אזילנא הואיל והליף שעתא הליף תייריה אוקמיה שייליה כל ספיקא דהוה ליה ופשטינהו ניהליה היינו "דאמר ששינהו רבי יוחנן דילכון אמרי דילהון היא: ההוא"דאהוי יו אממככא דרבי אבא יתיב"רבי אבהו ורבי הנינא die Art des Meisters ist, würde ich mich בר פפי זרכי יצחק נפחא זיתים רכי אילעא גבייהו סבור להיוביה מהא דתנן "דן את הדין זיכה את בספור החייב וחייב את הזכאי טימא את המהוד ומיחר 28.8 את הממא מה שעשה עשוי וישלם מכיתו אמר וליה רבי אילעא הכי אמר רב והוא ⁵שנשא ונתן gehe ich nicht; da die Stunde nun vorüber ביד אמרי ליה זיל לגבי דרבי שמעון בן אליקים ורבי אלעזר בן פדת דדייני דינא דגרמי אזל"לגבייהו חייביה ממתניתין "אם מחמת הגזלן הייב להעמיד לו ממושה שדה "אחר ואוקימנא דאחוי אחוויי: חחוא נברא מוליה מפקיד ליה כסא דכספא סליקו נגבי עילויה gehöre euch, sie gehört aber ihnen25. שקלה יהבה להו אתא לקמיה "דרבה פטריה אמר ליה אביי "האי מציל עצמו בממון הבירו הוא אלא אמר רב אשי הזינן אי 'איניש אמיד הוא אדעתא דידיה אתו ואי לא אדעתא דכספא אתו: ההוא

א דלת | 1 M 87 ליה | 188 M + עליה ואהייה — M 86 M 91 | אמר אמר לבי מררשא אמר | M 90 + הוה + M 89 עילואי של 10 בהדך איל לא מצינא השתא הואיל דהלים + דעתאי שעתא מאן הליף שייליה 93 M - גברא 94 M שנטל בוד א ל קום זיל M 96 – רגבי M 95 M 1 אחר M 99 אחר אחר אחר אחר אחר אחר איניש. — M 2 איניש. —

dung giltig und er muss aus seiner Tasche Ersatz2007leisten. Da sprach R. Ilea zu ihnen: Hierzu sagte aber Rabh, dies gelte nur von dem Fall, wenn er mit der Hand genommen und gegeben hat. Sie erwiderten ihm: Wende dich an R. Simôn b. Eljaqim und R. Eleâzar b. Pedath, nach welchen man wegen der Veranlassung 200 schuldig ist. Als er zu ihnen kam, verurteilten sie ihn, was sie aus folgender Mišnah entnahmen: ist

seinetwegen bekommen, wenn aber nicht, so sind sie wegen des Bechers gekommen.

dies aber wegen des Räubers erfolgt, so muss er ihm ein anderes Feld zustellen, und dies wird auf den Fall bezogen, wenn er auf dieses gezeigt hat. Einst wurde einem ein silberner Becher in Verwahrung gegeben, und darauf stiegen Diebe bei ihm ein; da nahm er diesen und gab ihn ihnen. Als er darauf vor Rabba kam, befreite er ihn. Abajje sprach zu ihm: Dieser rettete sich ja mit fremdem Geld!? Vielmehr, sagte R. Aši, wir sehen nun, ist es ein reicher Mann, so sind sie

Mund, damit der Lehrer zu seinem Schüler hineingehen könne. Sie öffnete ihn aber nicht. - Damit der Kollege zu seinem Kollegen hineingehen könne. Sie öffnete ihm 5 aber nicht. — Damit der Schüler zu seinem Lehrer hineingehen könne. Da öffnete sie ihn. Alsdann flehte er um Erbarmen und liess ihn auferstehen. Darauf sprach er zu ihm: Wenn ich gewusst hätte, dass dies darüber nicht gegrämt haben; nun mag der Meister zu uns kommen. Dieser erwiderte: Wenn du erflehen könntest, dass ich nicht mehr sterbe, so gehe ich, sonst aber ist, so ist sie vorüber. Dieser aber erweckte ihn und befragte ihn über alle Zweifel, die er hatte, und er entschied sie ihm. Das ist es, was R. Johanan sagte: Ich glaubte, sie

Einst zeigte jemand auf ein Seidengewand R. Abbas. Da sassen26 R. Abahu, R. Hanina b. Papi und R. Jichag der Schmied, und auch R. Ileâ sass neben ihnen. Sie glaubten, ihn verurteilen zu müssen, wie dies aus folgender Lehre hervorgeht. Wenn [ein Richter] eine Entscheidung getroffen und dem Unrechthabenden Recht und dem Rechthabenden Unrecht gegeben hat, oder das Reine als unrein und das Unreine als rein gesprochen hat, so ist seine Entschei-

^{225.} Die Babylonier sind in der Gesetzlehre kundiger als die Palästinenser. handelten über diesen Fall. 227. Obgleich die Schädigung nur durch Worte, durch die falsche Entscheidung erfolgt ist. 228. Cf. S. 373 N. 166. 229. Cf. S. 365 N. 119. hat sich also mit fremdem Geld gerettet u. ist ersatzpflichtig.

Einst wurde einem ein Beutel mit Geld zur Auslösung von Gefangenen in Verwahrung gegeben, und darauf stiegen Diebe bei ihm ein; da nahm er ihn und geb ihn ihnen. Als er darauf vor Raba kam, befreite המרא בברא לדאקדים ואסיק חמרא er ihn. Abajje sprach zu ihm: Dieser rettete sich ja mit fremdem Geld!? Dieser erwiderte: Du hast ja keine wichtigere Gefangenenauslösung als diese.

eine Fähre bevor die Leute aus dieser ausgestiegen waren, und diese drohte unterzugehen; da kam ein Mann und lenkte diese und stiess den Esel ins Wasser, worauf er ertrank. Als er darauf vor Rabba kam, be- וויב 'דאסור להציל עצמו הייב 'דאסור להציל עצמו מופן 'אבל של כל אדם הייב 'דאסור להציל עצמו מו freite er ihn. Abajje sprach zu ihm: Dieser rettete sich ja mit fremdem Geld!? Dieser erwiderte: Jener galt von Anfang an als Verfolger. Rabba²³ vertritt hierbei seine Ansicht, denn Rabba sagte: Wenn jemand ci- 20 nen verfolgt, um ihn zu töten, und sim Laufenl Gefässe zerbrochen hat, einerlei ob sie dem Verfolgten oder einem Fremden gehören, so ist er ersatzfrei, denn er hat sein Leben verschuldet"; wenn aber der Ver- 25 בל אשר ישבע "כל אשר ישבע" בעמיתו"ריבוי בפקדון מיעם "כל אשר ישבע" - 5.2" folgte [im Laufen] Gefässe zerbrochen hat, so ist er, wenn sie dem Verfolgten gehören, frei, weil ihm sein Geld nicht wertvoller sein darf als sein Leben 334, wenn sie aber Fremden gehören, so ist er ersatzpflichtig, weil es verboten ist, sich mit fremdem Geld

נברא דהוה מפקיד גביה ארנקא דפדיון שבויים סליקו גנבי עילויה שקלה יהכה ניחלייהו אתא לקמיה דרבא פטריה אמר ליה אביי והא מציל עצמו בממון חבירו הוא אמר ליה אין לך פדיון שבויים נדול מזה: למברא קמי דסליקו אינשי במברא בעי לאמבועי אתא ההוא נכרא מלח ליה לחמרא דההוא נכרא ושדייה לנהרא ומכע אתא לקמיה "דרבה פטריה אמר ליה אביי והא מציל עצמו בממון הבירו הוא Einst brachte jemand einen Esel auf ווי לבה למעמיה הוח ליבה הואי מעיקרא רודף הוח ליבה למעמיה שמר ליה 'האי מעיקרא רודף הוח ליבה למעמיה שו "דאמר 'רכה רודף שהיה רודף אהר חבירו להורגי ושיבר את הכלים בין של נרדף בין של כל אדם פטור שהרי מתחייב בנפשו ונרדף ששיבר את יייי הבלים של רודף פטור "שלא יהא ממונו חביב עליו בממון הבירו ורודף שהיה רודף אחר רודף לחציל ושבר "כלים בין של נרדף בין של כל אדם פטור ולא מן הדין אלא שאם אי אתה אומר כן אין לך אדם שמציל את חבירו מן הרודף:

ו : מפה נהר אומר לו הרי שלך לפניך: 'תנו רבנן הגוזל שדה מחבירו גמרא. ושמפה נהר הייב להעמיד לו "שדה אחר דברי רבי "אליעזר והכמים אומרים אומר לו הרי שלך לפניך במאי קא מיפלגי רבי "אליעזר דרש ריבויי ומיעומי

אנשי ממעברא בעי הסליקו אינשי ממעברא בעי M 3 למיטבע מברא דחיוה ההוא חמרא שדיוה | M 4 – האי סאט M 7 בא M 6 אבר MP 5 אר ה M 10 הא + M 9 ורבנן דרשי כללי ופרטי ר א דריש ריבויי 🕂 🔟 12 13 חיבה בפקן או בתשייד או בגול מיעט או מכל.

zu retten. Wenn aber jemand einen Verfolger verfolgt, um [den Verfolgten] zu retten, und sim Laufen Gefässe zerbrochen hat, so ist er ersatzfrei, einerlei ob sie dem Verfolgten oder einem Fremden gehören; aber nicht etwa rechtlich, sondern, wenn dem nicht so wäre, würde ja kein Mensch jemand aus den Händen des Verfolgers retten wollen. AT ESEEN STROM ÜBERSCHWEMMT, SO KANN ER ZU IHM SAGEN: DA HAST DU DAS DEINIGE.

GEMARA. Die Rabbanan lehrten: Wenn jemand von seinem Nächsten ein Feld geraubt und ein Strom es überschwemmt hat, so muss er ihm ein anderes Feld zustellen — Worte R. Eliêzers; die Weisen sagen, er könne zu ihm sagen: da hast du das deinige. — Worin besteht ihr Streit? — R. Eliêzer wendet hierbei [die hermeneutische Regel von der Einschliessung und Ausschliessung an: [es heisst:] Und er seinem Näch-

231. Der Besitzer des Esels, der Menschenleben in Gefahr brachte. 232. P hat hier הכה, was mit der Parallelstelle Bd. vij S. 315 Z. 12 übereinstimmt; auffallend ist, dass Cod. M hier überall רבא, an jener Stelle dagegen רבה hat. 233. Da jeder den Verfolger töten darf. durch die Verfolgung sein Leben preisgegeben hat (cf. N. 233), so hat er sein Eigentum erst recht preis-235. Das geraubte Feld. 236. Lev. 5,21.

עליו לשקר חזר וריבה ריכה ומיעם וריבה ריכה הכל "ומאי רבי רבי כל מילי ומאי מיעט מיעט שטרות ורבגן דרשי כללי ופרטי וכחש כלל בפקדון פרט או מכל חזר וכלל כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרש מה הפרש"דבר המישלשל וגופו ממון אף כל דבר המישלשל וגופו ממון יצאו קרקעות "שאין משלשלין יצאו עכדים שחוקשו לקוקעות יצאו שמרות שאת על פי"שמשלשלין אין גופן ממון "וחדתניא הגוזל את הפרה ושטפה נהר חייב להעמיד מובר לו מוכרים אוכר לו alisirung an: und ableugnet, generell, Ver-הרי שלך לפניך התם במאי קמיפלגי אמר"רב פפא התם במאי עסקינן כגון שגול שדה מחבירו וחיתה "פרה רבוצה "בו ושמפה נהר "דרבי אלינור למנמיה Foliii ורבנן למעמייהו:

בודל את חבירו או"שהלוה תימנו אי שהפקיד (מ) לו בישיב לא יחויר לו במדבר על מנת לצאת במדבר יחזיר לו במדבר:

גמרא. ורמינהי מלוח משתלמת בכל מקום אבידה ופקדון אין משתלמין אלא במקומן אמר אכידה ופקדון לא ניתנו ליתבע אלא במקומן: על מנת לצאת במדבר: פשיטא לא צריכא דאמר ליה

שאינו M 16 שאינו + M 15 P 17 שמטרטל. א שהן מטרטרין 18 M אלא הא דתניא אבא M 19 ואד BP אודא ד א. M 21 n≥ M 20 .הודשי M 22 ר ארני

sten ableugnet, einschliessend, Verwahrtes, ausschliessend, von allem anderen, worüber er einen falschen Eid leistet, wiederum einschliessend; also einschliessend, ausschlies-5 send und einschliessend, und dies schliesst alles ein; eingeschlossen ist somit jede Sache, ausgeschlossen sind Schuldscheine". Die Rabbanan aber wenden hierbei [die Regel von der Generalisirung und Speziwahrtes, speziell, oder von allem, wiederum generell; also eine Generalisirung, Spezialisirung und Generalisirung, wobei man sich nach dem Speziellen zu richten hat: wie 15 das Spezielle beweglich und an sich Geld ist, ebenso auch alles andere, was beweglich und an sich Geld ist; ausgenommen sind also Grundstücke, die nicht beweglich sind, ausgenommen sind Sklaven, die Grund-מכיי הכי קאמר מלוה ניתנה ליתבע בכל מקום stücken gleichen, und ausgenommen sind Schuldscheine, die, obgleich beweglich, an sich kein Geld sind. — Es wird ja aber auch gelehrt: Wenn jemand eine Kuh geraubt und ein Strom sie fortgeschwemmt hat, so muss er ihm eine andere Kuh zustellen - Worte R. Eliêzers; die Weisen

sagen, er könne zu ihm sagen: da hast du das deinige; worüber streiten sie nun hierbei ?! R. Papa erwiderte: Hier wird von dem Fall gesprochen, wenn jemand von seinem Nächsten ein Feld geraubt, auf welchem eine Kuh gelegen und ein Strom es überschwemmt hat; hierbei vertritt R. Eliêzer seine Ansicht und die Rabbanan vertreten ihre Ansicht.

ENN JEMAND ETWAS VON SEINEM NÄCHSTEN IN EINER BEWOHNTEN GEGEND GERAUBT ODER GELIEHEN ODER ZUR VERWAHRUNG ERHALTEN HAT, SO DARF ER ES IHM NICHT IN DER WÜSTE ZURÜCKGEBEN; WENN ABER MIT DER BEDINGUNG, IN DIE WÜSTE AUSZUREISEN, SO DARF ER ES IHM IN DER WÜSTE ZURÜCKGEBEN.

GEMARA. Ich will auf einen Widerspruch hinweisen: Ein Darlehn wird überall zurückerstattet, Verlorenes und Verwahrtes werden nur da, wo sie sich befinden, zurückerstattet!? Abajje erwiderte: Er meint es wie folgt: ein Darlehn darf überall zurückverlangt werden, Verlorenes und Verwahrtes dürfen nur da, wo sie sich befinden, zurückverlangt werden.

MIT DER BEDINGUNG, IN DIE WÜSTE AUSZUREISEN. Selbstverständlich²⁴²? — In

^{237.} Bei diesem Gesetz, hinsichtlich des Schwurs u. der Rückerstattung. keine Wertgegenstände sind. 239. Wo es sich also um eine bewegliche Sache handelt. aber diese nicht an sich gezogen hat; nach RE., nach welchem ein Grundstück geraubt werden kann, ging mit dem Feld auch die Kuh in seinen Besitz über (cf. S. 38 Z. 6ff.), nach den Rabb. dagegen ging weder das eine noch das andere in seinen Besitz über. 241. Nur auf Wunsch des Gläubigers. 242. Dass er es ihm, falls sie dies vereinbart haben, da zurückgeben könne.

dem Fall, wenn er zu ihm gesagt hat: ich lasse dir dies zur Verwahrung, da ich in die Wüste reise, und dieser ihm erwidert hat: ich reise ebenfalls in die Wüste, wenn ich wünschen sollte, gebe ich es dir da 5 zurück.

KYNENN JEMAND ZU SEINEM NÄCHSTEN SPRICHT: ICH HABE ETWAS VON DIR GERAUBT, GEBORGT, ODER ZUR VERWAH-ICH ES DIR ZURÜCKGEGEBEN HABE ODER NICHT, SO MUSS ER ES IHM BEZAHLEN; WENN ER ABER SAGT: ICH WEISS NICHT, OB ICH ES VON DIR GERAUBT, GEBORGT ODER ZUR VERWAHRUNG ERHALTEN HABE, 15 SO BRAUCHT ER ES NICHT ZU BEZAHLEN.

GEMARA. Es wurde gelehrt: [Wenn jemand zu einem spricht: | ich habe bei dir eine Mine, und dieser ihm erwidert, er wisse es nicht, so ist er, wie R. Hona und R. 20 Jehuda sagen, schuldig, und wie R. Nahman und R. Johanan sagen, frei. R. Hona und R. Jehuda sagen, er sei schuldig, denn von einer sicheren und einer unsicheren [Behauptung] ist die sichere ausschlaggebend; R. Nahman und R. Johanan sagen,

ליהוי "האי פקדון נכך דאנא למדבר נפיקנא ואמר ליה איהו אנא למדבר נמי בעינא למיפק אי בעינא לאהדרינהו לך התם מהדרנא לך:

וויו בו אומר לחבירו גולתיך הלויתני הפקדת אצלי ואיני יודע אם החורתי לך אם לא החורתי לך חייב לשלם אבל אם אמר לו איני יודע אם גולתיך אם הלויתני אם הפקדת אצלי "פטור מלשלם:

גמרא. "איתמר מנה לי בידך והלה אומר איני יודע "רב הונא ורב יהודה אמרי חייב ורב RUNG ERHALTEN, WEISS ABER NICHT, OB 10 המן ורכי יותנן אמרי פטור רב הונא ורב יהודה אמרי הייב כרי ושמא כרי עדיף רב נחמן ורבי יוחנן אמרי פמור "אוקי ממונא בחוקת מריה תנן אכל אם אמר לו איני יודע אם חלויתני פמור היכי דמי אילימא דלא קא תבע ליה רישא נמי דלא קא תבע ליה"אמאי חייב אלא "דקתבע ליה וקתני סיפא פטור מלשלם לא לעולם דלא קא תבע ליה ורישא בבא לצאת ידי שמים איתמר נמי אמר רבי הייא בר אכא אמר רכי יוחנן האומר לחכירו מנה לי בידך והלה אומר איני יודע חייב בבא לצאת ידי שמים:

> וויין ובים מלה מן העדר והחזירו ומת או נגנב חייב באחריותו לא ידעו בעלים לא בגניבתו

ולא בחזירתו ומנו את הצאן ושלימה היא פטור:

למדברא וא"ל M 23 וווי פק' גבך ואנא בעינא למיול למדברא וא"ל M 26 M 25 תב...פטור ין- אם לא הפקדת אצלי M 28 מלשלם. ж - м 27 пк

er sei frei, weil das Geld im Besitz des Eigentümers zu belassen ist243. — Es wird gelehrt: wenn er aber sagt: ich weiss nicht, ob ich von dir geliehen habe, so braucht er es nicht [zu bezahlen]; in welchem Fall, wollte man sagen, wenn jener von ihm nichts verlangt, somit spricht auch der Anfangsatz von dem Fall, wenn jener von ihm nichts verlangt, wieso ist er demnach schuldig!? Wahrscheinlich also, wenn jener es von ihm fordert, dennoch lehrt er im Schlußsatz, dass er es ihm nicht zu bezahlen brauche"? - Nein, tatsächlich wenn jener nichts von ihm fordert, nur spricht der Anfangsatz von dem Fall, wenn er dem Himmel gegenüber seiner Pflicht genügen"will. Es wurde auch gelehrt: R. Hija b. Aba sagte im Namen R. Johanans: Wenn jemand zu einem spricht: ich habe bei dir eine Mine, und dieser ihm erwidert: ich weiss es nicht, so muss er, wenn er dem Himmel gegenüber seine Pflicht genügen will, sie ihm bezahlen.

ENN JEMAND EIN LAMM AUS EINER HERDE GESTOHLEN UND ES ZURÜCKGE-BRACHT⁴⁰HAT, UND ES DARAUF VERENDET ODER GESTOHLEN WORDEN IST, SO IST ER DAFÜR VERANTWORTLICH²⁴⁷. WENN DER EIGENTÜMER WEDER DEN DIEBSTAHL NOCH DIE RÜCKGABE GEMERKT HAT, UND ER²⁴⁸DAS VIEH GEZÄHLT UND ES VOLLSTÄNDIG GE-FUNDEN HAT, SO IST ER FREI.

^{243.} Solange der Gläubiger keinen Beweis erbracht hat, braucht der Schuldner keine Zahlung zu 244. Obgleich jener es mit Sicherheit behauptet. 245. Rechtlich aber ist er zur 246. Und der Eigentümer vom Diebstahl, nicht aber von der Rück-Zahlung nicht verpflichtet. 247. Solange sie dem Eigentümer unbekannt ist, gilt die Rückgabe als ungiltig u. das Vieh befindet sich rechtlich im Besitz des Diebs. 248. Nach dem Diebstahl.

גברא. אמר רב לדעת צריך דעת שלא לדעת מנין פוטר וכי קתני ומנו את חצאן והיא שלימה אסיפא ושמואל אמר בין לדעת בין שלא לדעת מנין פוטר וכי קתני"והיא שלימה פטור אכולה ורכי יוחנן אומר לדעת מנין פומר שלא לדעת אפילו מנין גמי לא צריך וכי קתני ומנו את הצאן והיא שלימה ארישא רב הסדא אמר לדעת מנין פומר שלא לדעת צריך דעת וכי קתני ומנו את הצאן נהיא שריכה ארישא אכר דבא כאי פעכא דרב מום שמד רבא ימי מבר ברייתא ומי אמר רבא ייני שות und es vollständig gefunden hat, beziehen הבי והאמר רבא האי מאן °נדחוייה לחבריה דאגבה אימרא מעדרא דידיה ורמא ביה קלא ושדייה ולא יידע אי הדריה אי לא ³²הדריה ומת או נגנב הייב באחריותנו מאי לאני אה על גב דמני לא דלא מני ומי אמר רב הבי והאמר רב ההוירו לעדר שבמדבר nötig; die Worte: und er das Vieh gezählt יצא אמר רב הגן בר אבא מודה רב ברקועתא: לימא כתנאי "הגונב שלה מן העדר וכלע מן הכים בבים למקום שגנב יחזיר דברי רבי ישמעאל רבי עקיכא ומנו את הצאן והיא + B 29 הנבב אומרא מוניה וחמי ידיי או 31 P 32 חדרות ימי

GEMARA. Rabh sagte: Hat [der Eigentümer den Diebstahl gemerkt, so ist eine Inkenntnissetzung "nötig, hat er es nicht gemerkt, so wird er durch das Zählen befreit; die Worte: und er das Vieh gezählt und es vollständig gefunden hat, beziehen sich also auf den Schlußsatz²⁵⁰. Šemuél sagte: Das Zählen befreit ihn, einerlei ob jener es gemerkt hat oder nicht; die Worte: sich also auf die ganze [Mišnah25]. R. Johanan sagte: Hat er es gemerkt, so wird er durch das Zählen befreit, hat er es nicht gemerkt, so ist nicht einmal das Zählen und es vollständig gefunden hat, beziehen sich also auf den Anfangsatz. R. Hisda sagte: Hat er es gemerkt, so wird er durch das Zählen befreit, hat er es nicht gemerkt, so ist eine Inkenntnissetzung nötig; die Worte: und er das Vieh gezählt und es voll-

ständig gefunden hat, beziehen sich also auf den Anfangsatz. Raba sagte: Was ist der Grund R. Hisdas25? - weil es nun an das Fortlaufen gewöhnt ist25. - Kann Raba dies denn gesagt haben, Raba sagte ja, dass wenn jemand gesehen hat, wie einer ein Lamm aus seiner Herde hochgehoben hat, und er nach ihm eine Scholle geworfen hat, und nicht weiss, ob er es zurückgebracht hat oder nicht, und [das Lamm] verendet oder gestohlen worden ist, [der Dieb] verantwortlich sei, wahrscheinlich doch, auch wenn er [sein Vieh] gezählt hat²⁵⁴? — Nein, wenn er es nicht gezählt hat. — Kann Rabh dies denn gesagt haben, Rabh sagte ja, [der Dieb] habe sich seiner Pflicht entledigt, wenn er es nach der Herde in einer Wüste's zurückgebracht hat!? R. Hanan b. Abba erwiderte: Rabh pflichtet bei hinsichtlich eines gefleckten²³⁷.

ונגנב 33 M פטור.

Es wäre anzunehmen, dass hierüber folgende Tannaim streiten: Wenn jemand ein Lamm aus einer Herde oder einen Selâ aus einem Beutel gestohlen hat, so muss er es zurückbringen nach derselben Stelle, woher er es genommen hat - Worte R. Jišmâéls; R. Âqiba sagt, es sei eine Inkenntnissetzung des Eigentümers nötig.

249. Dass er es zurückgebracht hat; wenn er es ihm aber nicht mitgeteilt hat, so ist er verantwortlich, auch wenn der Eigentümer nachher das Vieh gezählt u. es vollzählig gefunden hat. der Eigentümer vom Diebstahl nichts wusste; nur in diesem Fall wird er durch das Zählen von der Haftbarkeit entbunden. 251. Der Anfangsatz spricht von dem Fall, wenn der Eigentümer den Diebstahl gemerkt hat, der Schlußsatz, wenn er ihn nicht gemerkt hat. 252. Die Ansichten der übrigen Autoren sind logisch begründet, dagegen ist die Ansicht RH.s ganz unlogisch: wenn der Eigentümer es nicht gemerkt hat, sollte doch eine Inkenntnissetzung von der Rückerstattung erst recht nicht erforderlich 253. Das Schaf, das einmal die Herde verlassen hatte, muss besser bewacht werden; daher muss, wenn der Eigentümer es nicht wusste, ihm dies mitgeteilt werden. 254. Er muss also dem Eigentümer die Rückgabe mitteilen, obgleich er den Diebstahl gemerkt hat. 255. Dass der Dieb nur dann entbunden werde, wenn er dem Eigentümer die Rückgabe mitteilt, oder dieser das Vieh zählt 256. Was dem Eigentümer jedenfalls unbekannt ist. u. vollständig findet. durch seine Farbe auffallenden Schafs; die Rückgabe ist sofort zu bemerken, auch wenn das Vieh nicht gezählt wird.

Sie glaubten, dass alle der Ansicht R. Jiçhags sind, welcher sagt, ein Mensch pflege beständig seinen Geldbeutel zu betasten; wahrscheinlich streiten sie über einen Scla, von dem er es wusste, und sie füh-5 ren also denselben Streit wie Rabh und Semué!, und über ein Lamm, wenn er es meht wusste, und führen denselben Streit wie R. Hisda und R. Johanan . R. Zebid erwiderte im Namen Rabas: Hinsichtlich ווי פוטר תנאי היא דתניא הגוול את חבירו וחבלים des Falls, wenn jemand etwas aus dem Besitz des Eigentümers gestohlen hat, sind alie der Ansicht R. Hisdas, sie streiten vielmehr über den Fall, wenn ein Hüter aus seinem eignen Gebiet gestohlen und ימאן דאמר לא יצא סבר מנין אינו פומר אמרי אי זי מון יומן בומר אמרי אי זי es nach der Stelle, woher er es genommen hat, zurückgebracht hat. R. Äqiba ist der Ansicht, sein Hüteamt hat aufgehört', während R. Jišmâél der Ansicht ist, sein Hüteamt hat nicht aufgehört.

Es wäre anzunehmen, dass darüber, ob ihn das Zählen befreie, folgende Tannaim streiten, denn es wird gelehrt: Wenn jemand etwas von seinem Nächsten geraubt und es ihm bei einer Abrechnung durch Ueberzählung aufgeschlagen hat203, so hat

אומר צריך דעת בעלים סברות דבולי עלמא אית ייי להו דרבי יצחק דאמר"רבי יצחק אדם עשוי למשמש בבים: בכל שנה 'מאי לאו בסלנ לדנת ובפלוגתא דרב ישמואל"לא בטלה שלא לדעת וכפלוגתא דרב חסדא ורבי יוחגן אמר רב וביד משמיה דרבא בשומר שגנב מרשות בעלים כולי עלמא לא פליגי כדרב הסדא יהכא בשומר שנוב מרשותי שיחזיר למקום שנוב קביפלגו"רכי נקיבא סבר בלתה"לו שמירתו"ורבי ישמעאל סבר לא כלתה"לו שמירתו: לימא מנין לו בהשבון תני הדא יצא יתניא אידך לא יצא סברוה דכולי עלמא אית להו דרבי יצחק דאמר אדם עשוי למשמש בכיסו בכל שעה ושעה מאי לאו בהא קמיפלגי דמאן דאמר יצא סבר מנין פוטר סבירא לן כרבי יצחק"כולי עלמא לא פליגי דמנין פושר אלא בדרבי יצחק קמיפלגי שר אית ליח דרבי יצחק ומר לית ליה דרבי יצחק ואי בעית אימא דכולי עלמא"אית לחו דרבי יצחק ולא קשיא הא "דמני ורמא ליה"בכיסיה והא "דמני "ורמא לידיה 20

אל – M 36 שעה + M 35 מרשו M מרשותיה. P א מרשותיה. M מרשי + M א מרשי מר כבר M 39 M 41 15 M 40 דכ ע מנין פוטר וחכא M 43 ימא M 42 0 21 M 46 מנה M דמנה 144 P 45 אות 144 בדרבי ורכוא. M 47 לכיכיה

er sich, wie das Eine lehrt, seiner Pflicht entledigt, und wie ein Anderes lehrt, nicht entledigt. Sie glaubten, dass alle der Ansicht R. Jichags sind, welcher sagt, ein Mensch pflege stets seinen Geldbeutel zu betasten²⁶⁴, somit besteht ihr Streit in folgendem: derjenige, welcher sagt, er habe sich seiner Pflicht entledigt, ist der Ansicht, das Zählen befreie ihn, und derjenige, welcher sagt, er habe sich nicht entledigt, ist der Ansicht, das Zählen befreie ihn nicht. — Ich will dir sagen, wenn sie der Ansicht R. Jichaqs wären, so würden sie alle übereinstimmen, dass das Zählen ihn befreie, sie streiten vielmehr über die Lehre R. Jichags, einer hält von der Lehre R. Jichags und der andere hält nichts205 von der Lehre R. Jichags. Wenn du willst, sage ich: beide sind sie der Ansicht R. Jichags, dennoch befinden sie sich nicht in Widerspruch, die eine [Lehre] spricht von dem Fall, wenn er es abgezählt und jener es in seinen Geldbeutel gelegt hat, und die andere spricht von dem Fall, wenn er es abgezählt und ihm in

^{258.} Dass er gestohlen worden war u. zurückgebracht worden ist, da man stets seinen Beutel zu betasten u. den Inhalt zu zählen pflegt. 259. Nach RJ. genügt das Zählen, übereinstimmend mit Šemuél, u. nach RÂ. muss es dem Eigentümer mitgeteilt werden, übereinstimmend mit Rabh. der Ansicht R. Johanans, dass wenn der Eigentümer vom Diebstahl nichts wusste, nicht einmal das Zählen erforderlich sei, RA. dagegen ist der Ansicht R. Hisdas, dass in einem solchen Fall die Rückgabe dem Eigentümer mitgeteilt werden müsse. 261. Wenn er dem Eigentümer sagt, das Schaf sei gestohlen 262. Er vertritt den Eigentümer nicht mehr, daher genügt es nicht, dass er es weiss, 263. Er zahlte ihm um den geraubten Betrag zuviel, sondern er muss es dem Eigentümer mitteilen. ohne dass der andere es merkte. 264. Der Beraubte merkte darauf, dass er zuviel, also den geraubten Betrag, erhalten habe. 265. Der Beraubte merkte es überhaupt nicht.

ואיבעית אימא"אידי ואידי"דמני ורמא בכיכיה הא דאית ליה זוזי אהריני בביסיה הא דלית ליה זוזי אחריני בכיסיה:

לוקחין מן הרועים צמר וחלב וגדיים ולא [גו] משימרו פירות עצים ופירות אבל לוקחון מין הנשים כלי צמר ביהידה וכלי פשתן בגליל ועגלים בשרון וכולן שאמרו "להטמין אסור ולוקחין ביצים ותרנגולון מכל מקים:

גברא. תנו דבנן אין לוקחין בן הרונים לא אבל לוקחין מחן תפורין מפני שחן שוחן ולוקחין מהן הלב ונבינה במדבר ולא בישוב ולוקהין מהן ארכנה והמשה צאן ארכנה והמשה ניזין אכל לא שתי צאן ולא שתי גיון רבי יהודה אופר בייתות לוקחין מהן מדבריות אין לוקחין מהן כללו של דבר כל שהרועה מוכר ובעל הבית מרגיש בו לוקחין מהן אין "פרגיש בו אין לוקחין מהן: לוקחין מהן ארבעה והמשה צאן "ארבעה והמשה גיוין השתא יש לומר ארבעה זבנינן המשה מיבעיא אמר רב הסדא ארבעה מעדר קטן וחמש מעדר נדול"הא נופא קשיא אמרת ארבנה והמשה צאן ארבנה והמשה ניזין ארבעה והמשה אין אבל שלש לא אימא כיפא אבל לא שתי צאן הא שלש ובנינן לא קשיא הא א דב ע אית להו דר י והא והא דמנה ורמא לביכיה ול כ הא | P 49 רמנה | 50 M השמין | 15 M + ולא M 54 ביאתו' 3 M 52 – בה ב M 52 ד' וה' גיזין 55 M ארבע מתוך חמש והמש מתוך עדר גדור ישתי ביוין.

die Hand gelegt hat. Wenn du aber willst, sage ich: beide sprechen von dem Fall, wenn er es abgezählt und jener es in seinen Geldbeutel gelegt hat, nur spricht die eine von dem Fall, wenn jener noch anderes Geld im Beutel hat, und die andere, wenn er kein anderes Geld im Beutel hat207. AN DARF VON HIRTEN KEINE WOLLE, KEINE MILCH UND KEINE BÖCKLEIN,

עמר עמר עמר פון ולא גדיים "ולא גיוין ולא תלושין של צמר UND VON FRUCHTWÄCHTERN KEIN HOLZ UND KEINE FRÜCHTE KAUFEN". VON WEI-BERN DARF MAN WOLLENE GEWÄNDER IN JUDAA, LINNENE GEWÄNDER IN GALILÄA UND KÄLBER IN SARON KAUFEN. WENN 15 DIESE ABER GESAGT HABEN, DASS MAN ES GEHEIM HALTE, SO IST ES VERBOTEN. EI-ER UND HÜHNER DARF MAN ÜBERALL KAU-

GEMARA. Die Rabbanan lehrten: Man ירב חברא מתוך המשה ואיכא דאפרי אפר מברי אפר מתוך המשה ואיכא דאפרי אפר 20 darf von Hirten weder Ziegen noch Böcklein noch Schurwolle noch Rupfwolle kaufen, wol aber darf man von ihnen genähte [Gewänder] kaufen, weil sie ihnen gehören. Milch und Käse darf man von ihnen in der Steppe kaufen, nicht aber in einer bewohnten Gegend. Man darf ferner von ihnen vier oder fünf Schafe oder Wolle von vier oder fünf Schafen kaufen, nicht aber zwei Schafe oder Wolle von zwei Schafen. R. Jehuda sagt, im Haus gezüch-

tete darf man von ihnen kaufen, in der Steppe gezüchtete darf man von ihnen nicht kaufen. Die Regel hierbei ist: wenn der Eigentümer merken kann, dass der Hirt es verkauft hat, so darf man es von ihnen kaufen, wenn er es nicht merken kann, so darf man es von ihnen nicht kaufen.

Der Meister sagte: Man darf von ihnen vier oder fünf Schafe oder Wolle von vier oder fünf Schafen kaufen. Wenn man vier kaufen darf, um wieviel mehr fünf!? R. Hisda erwiderte: Vier von fünf. Manche lesen: R. Hisda erwiderte: Vier von einer kleinen Herde, fünf von einer grossen Herde. - Dies widerspricht sich ja selbst: zuerst heisst es: vier oder fünf Schafe oder Wolle von vier oder fünf Schafen, drei aber nicht, dagegen heisst es im Schlußsatz, nicht aber zwei Schafe, demnach darf man

^{266.} Und der Empfänger legte das Geld nicht in seinen Geldbeutel, sondern in seine Kasse, u. da man diese nicht zählt, so merkte er es nicht. 267. Im 1. Fall merkte er es nicht, im 2. Fall merkte 268. Weil anzunehmen ist, dass sie es gestohlen haben. 269. Name einer Gegend (eigentl. flaches Land, Ebene: in Palästina, da, wegen der vortrefflichen Wiesen, das Vieh sehr billig war; nach andr. Erklärung: Kälber, die auf freien Plätzen weiden, die voraussetzlich nicht vom Diebstahl her-270. Selbst wenn sie vom Diebstahl herrühren, da sie sie durch die Umarbeitung erworben 271. Wo der Eigentümer sie ihnen gewöhnl. überlässt. 272. Deren Abhandenkommen der Eigentümer merken muss.

drei wol kauten!? Dies ist kein Widerspruch, das eine gilt von ietten, das andere gilt von mageren'

«R. Jehuda sagt, im Haus gezüchtete darf man von ihnen kaufen, in der Stepje 5 gezüchtete darf man von ihnen nicht kausen &c. Sie fragten: Bezieht sich R. Jehuda auf den Anfangsatz, erschwerend, oder auf den Schlußsatz, erleichternd? Bezieht er sich auf den Anfangsatz, erschwerend, יבייתות מהן ואין לוקהין מהן מדבריות ובכל מקום יי denn in diesem heisst es, dass man von ihnen vier oder fünf Schafe kaufen dürfe, und hierzu sagt er, dass dies nur von im Haus gezüchteten gelte, während man in der Steppe gezüchtete auch nicht vier oder 15 ליה הני מילי בשומר דלית ליה"בנופא fünf kausen dürfe, oder aber bezieht er sich auf den Schlußsatz, erleichternd, denn in diesem heisst es: nicht aber zwei Schafe oder Wolle von zwei Schafen, und hierzu sagt er, dass dies nur von in der Steppe 20 הנינה אבל לא מאחורי הנינה: איתמר גולן מאימת gezüchteten gelte, während man im Haus gezüchtete auch zwei kaufen dürfe? -Komm und höre: Es wird gelehrt: R. Jehuda sagt, man darf von ihnen im Haus gezüchtete, nicht aber in der Steppe gezüchtete kaufen; überall aber darf man von ihnen vier oder fünf Schafe kaufen; da er nun sagt: überall, so ist zu entnehmen, dass er sich auf den Schlußsatz beziehe erleichternd; schliesse hieraus.

בברייתא הא ככהישתא: רבי יהודה אומר בייתות לוקחין מהן מדבריות אין לוקחין מהן כו' איבעיא להו רבי יהודה "ארישא קאי ולחומרא או דלמא אסיפא קאי ולקולא ארישא קאי ולהומרא דאמר הוקחין מהן ארבעה וחמשה צאן הני מילי בייתות אבל מדבריות אפילו ארבעה וחמשה"לא או דלמא אכיפא קאי ולקולא" דאמר אכל לא שתי צאן ולא שתי גיוין הני מילי מדבריות אבל בייתות שתים נמי לוקחין תא שמע דתניא רבי יחודה אומר לוקחין הווס לוקחין מהן ארבעה והמשה צאן מדאמר בכל מקום שמע מינה אסיפא קאי ולקולא שמע מינה: ולא משומרו פירות בוי: "רב זבין שבישתא מאריסא אמר ליה אביי והא תנן ולא משומרי פירות עצים דארעא מידי אבל ארים דאית ליה בגוויה "אימא מדנפשיה קא מזבין: תנו רבנן שומרי פירות לוקחין מהן "כשהן יושבין ומוכרין והסלין לפניהם ומורמני לפניהם וכולן שאמרו השמן אסור לוקחין מהן מפתח מותר"ליקנות הימנו רב אמר עד שתהא רוב משלו ושמואל אמר אפילו מיעום שלו אורי ליה רב יהודה לאדא דיילא כדברי האומר אפילו מיעום שלו ממון מכורברב הונא ורב יהודה חד אמר מותר לאבדו

+ M 60 | ראמרי M 59 | ארישא...ולקולא - M 58 ארבע וחמש גיזין + M 62 נמי 16 ו אפי 🕂 אפי רבא M 64 בגויה אבל האי ארישא כיון דאית M 63 שהן א הזמן שהן א 67 א בזמן שה M 66 אימר M 65 יושבין ומוכרין וו VV 68 לגבות, ליהנות.

Und von Fruchtwächtern kein &c. Einst kaufte Rabh Weinranken von einem Teilpächter; da sprach Abajje zu ihm: Es wird ja gelehrt: und von Fruchtwächtern kein Holz und keine Früchte!? Dieser erwiderte: Dies gilt nur von einem Wächter der an diesen nicht beteiligt ist, bei einem Teilpächter aber, der an diesen beteiligt ist, ist anzunehmen, dass er das ihm gehörige verkauft.

Die Rabbanan lehrten: Von Fruchtwächtern darf man kaufen, wenn sie mit ihren Körben und der Wage vor sich sitzen und verkaufen; wenn sie aber sagen, dass man es geheim halte, so ist es verboten. Man darf von ihnen am Eingang des Gartens kaufen, nicht aber hinter dem Garten.

Es wurde gelehrt: Von wann an darf man von einem Räuber etwas annehmen? Rabh sagt, wenn der grössere Teil [seines Besitzes] aus eignem Vermögen besteht; Semuél sagt, selbst wenn der kleinere Teil aus eignem Vermögen besteht. R. Jehuda belehrte Ada den Amtsdiener nach der Ansicht desjenigen, welcher sagt, selbst wenn der kleinere Teil aus eignem Vermögen besteht. Ueber das Vermögen eines Angebers streiten R. Hona und R. Jehuda; einer sagt, man dürfe es mit Händen vernichten, und

^{273.} Letztere sind weniger wertvoll u. der Eigentümer beobachtet sie nicht sehr, er merkt nur das Fehlen einer grösseren Anzahl.

ביד וחד אמר אסור לאבדו ביד מאן דאמר מותר לאבדו ביד™לא יהא ממונו המור מנופו ומאן דאמר יויים אסור לאבדו דלמא הוה ליה"זרעא מעליא ובתיב יכין רשע וצדיק ילכש: רב חסדא הוה ליה ההוא מס אנפשיה "[ו]צפון לצדיק היל הומא: "כי מה תקית אנפשיה חנת כי יבצי כי"ישל אלוה נפשו "רב הונא ורב ---חסדא חד אמר נפשו"דנגול וחד אמר נפשו של גורן מאן דאמר נפשו של נגול דכתים 'כן ארחות כל יייי 10 בצע בצע את נפש בעליו יקח מאן דאמר נפשו של גולן דבתיב 'אל תגול דל כי דל הוא ואל תדכא --עני בשער כי ה' יריב ריכם וקבע את קבעיהם נפש ואידך נמי הכתיב נפש בעליו יקה מאי בעליי בעליו דהשתא ואידך נכי הכתיב וקבע את קיבעיהם 15 נפש מה שעם קאמר מה שעם וקבע את קיבעיהם משום דקבעי נפשו אמר רבי יוחנן כל הגוול את חבירו שוח פרוטח כאילו נוטל נשמתו"מטנו שנאבר כן ארחות כל בוצע כצע את נפש בעליו יקח ואומר "ואכל קצורך ולהפך [יאכלו] בניך ובנותיך ואיפר פיי ואומר "מל שאול ואל בית הדמים על אשר הבית [את] הגבענים מאי ואומר ובי תימא נפש דידיה אבר סבר | M 70 ברא מעליא ואכיל דכתיב + M 69 הוד של בנוד M 72 ישלם לה׳ ≥ 2 − M 73

" M 77 unn - M 76

M 75 מחבירו

der andere sagt, man dürfe es nicht mit Händen vernichten. Einer sagt, man dürfe es mit Händen vernichten, denn sein Vermögen darf nicht wertvoller sein als sein הריכא דהוה תקיל ויהיב תקיל ושקיל כלקיה קרא Leben"; der andere sagt, man dürfe es nicht mit Händen vernichten, denn er kann ja geratene Kinder bekommen, und es heisst: Les speichert der Frewler auf, aber der Gerechte kleidet sich.

> R. Hisda hatte einen Teilpächter, der nach Gewicht gab und nach Gewicht nahm; da schaffte er ihn ab. Darauf las er über sich: Des Sunders Vermegen ist dem Frommen vorbehalten '.

Welche Hoffnung hat der Ruchiose, was er auch erworben hat. Gott wird seine Seele wegnehmen. Hierüber streiten R. Hona und R. Hisda; einer erklärt: die Seele des Beraubten, und der andere erklärt: die Seele בני יהודה אשר שפכו דם נקי בארצ(ב) des Räubers. Einer erklärt: die Seele des Beraubten, denn es heisst: 181 Das ist die Art des nach Habe Geizenden, er nimmt die Seele seines Herrn. Der andere erklärt: die Seele des Räubers, denn es heisst: Beraube nicht den Geringen, weil er gering ist, und zermalme nicht den Elenden im Tor, denn der

Herr wird ihren Streit führen und wird die, die sie berauben, ihrer Seele berauben. - Wie erklärt dieser den Schriftvers: er nimmt die Seele seines Herrn!? - Unter "Herrn" ist der jetzige Herr²⁸³zu verstehen. — Und jener, es heisst ja: er wird die, die sie berauben, ihrer Seele berauben!? - Dies ist eine Begründung: er wird die, die sie berauben deshalb berauben, weil sie die Seele rauben.

דבשתו שאול ועל.

R. Johanan sagte: Wenn jemand von seinem Nächsten etwas im Wert einer Peruta geraubt hat, so ist es ebenso, als würde er ihm seine Seele genommen haben, denn es heisst: Das ist die Art des nach Habe Geizenden, er nimmt die Seele seines Herrn. Ferner heisst es:204 Er isst deine Ernte und dein Brot, und er verzehrt deine Söhne und deine Töchter. Ferner heisst es:285 Wegen der Gewalt der Kinder Jehuda, weil sie unschuldiges Blut in ihrem Land vergossen haben. Ferner heisst es:286 Wegen Šauls und wegen des Hauses der Blutschuld, weil er die Gibeoniten getötet hat. - Wozu ist das "ferner" nötig? - Man könnte glauben, nur seine" Seele, nicht aber die Seelen seiner

274. Und ihn selbst darf man vorsätzlich töten; cf. Bd. vij S. 885 Z. 20. 276. Der masor. Text hat das W. ישי nicht; es lässt sich nicht feststellen, ob dem T. diese La. vorgelegen hat oder es eine Erklärung des T.s ist. Die Randbemerkung, dass dieses Wort in der Parallelstelle Pes. 49b fehle, ist nicht zutreffend; in der ed. pr. ist es vorhanden, in den späteren Ausgaben wurde es aus Mangel an Gewissenhaftigkeit gestrichen. 277. Er war übermässig genau. 278. Per. 13,22. 279. Aus Freude, dass er ihn losgeworden ist. 280. Ij. 27,8. 281. Pr. 1,19. 282. Ib. 22,22,23. 283. Der es jetzt im Besitz hat, der Räuber. 284. Jer. 5,17. 286. iiSam. 21,1. 285. Jo. 4,19. 287. Des Beraubten.

Sohne und Töchter, so heisst es auch: das The server Silve and Lechter. Ferner könnte man glauben, dies gelte nur von dem Fall, wenn er keinen Ersatz 'zahlt, nicht aber, wenn er Ersatz zahlt, so heisst בידים אבל גרמא לא תא שמע אל שאול ואל בית בידים es auch: Wegen der Gewalt der Kinder Jeanda, well sie unschuhdiges Blut in chrem Land ragessa haein. Ferner könnte man glauben, nur wenn man es mit Händen tut, nicht aber wenn man es nur verursacht, הני רבנן לוקחין מן הנשים כלי צמר ביהודה וכלי מ so heisst es anch: Il ger Sauls und wegen des tions son blinseinid, to il er die Gibe-. and wir denn, dass Saul die Gibeoniten getötet hat? Allein, er mordete die Priesterstadt Nob, die sie mit והבדדץ מהן דבר מועם אבל לא דבר מרובה והבדדץ מהן דבר מועם אבל לא דבר מרובה Wasser und Speise versorgte, und dies rechnet ihm die Schrift an, als hätte er sie getotet.

VON WEIBERN DARF MAN &C. KAU-FEN. Die Rabbanan lehrten: Man darf von 20 אמתו ומוברת: רבינא איקלע"לבי בחווא אתו 20 לאשתו ומוברת: Weibern wollene Gewänder in Judäa und linnene Gewänder in Galıläa kaufen, nicht aber Wein, Oel und Mehl; auch nicht von Sklaven und von Kindern. Abba Saúl sagt, ein Weib dürfe für vier oder fünf Denar 25 והסורק שהבובם מוציא הרי אלו שלו "והסורק" (א) verkaufen, um sich ein Kopftuch anzufertigen; wenn sie aber gesagt haben, dass man es geheim halte, so ist es verboten. Almoseneinnehmer dürfen von ihnen eine Kleinigkeit annehmen, nicht aber eine be-

נפש בניו ובנותיו לא תא שמע בשר בניו ובנותיו ובי תימא הני מילי היכא דלא יהיב דמי אבל היכא דיהיב דמי לא תא שמע מחמם בני יהודה אשר שפכו דם נקי בארצ(כ)ם וכי תימא הני מילי היכא דקעביד הדמים על אשר המית את הגבעונים 'וכי היכן בצינו" שהרג שאול את הגבעונים אלא מתוך שהרג נוב עיר הכחנים שחיו מספיקין להן מים ומזון מעלה כליו הכתוב כאילו הרגן: אבל לוקחין מן הנשים: פשתן בגליל אכל לא יינות ושמנים וכלתות ולא מן העכדים ולא מן התינוקות אבא שאול אומר מוכרת אשה בארבעה וחמשה דינר כדי לעשות כפה לראשה וכולן שאכרו להממין אסור נבאי צדקה לוקחין מהן זתים במידה ושמן במידה אבל לא זיתים במועם ושמן במועם רבן שמעון בן גמליאל אומר לוקחין "מנשים זיתים" במועם בגליל העליון "שפעמים אדם בוש למכור על פתח ביתו ונותן נשי דבי מהוזא רמו קמיה כבלי ושירי קביל מינייהו אמר ליח"רבה תוספאה לרבינא והתניא גבאי צדקה מקבלין מהן דבר מועם אבל לא דבר מרובה אמר ליה הני לבני מהוזא דבר מועט נינהו:

מוציא הרי אלו של בעל הבית כובם נוטל

שהרג M 79 בעלמא + M 78 בגליל העליון 🐰 M 81 מן הנשים 🖟 B 82 במועד (P במועי) M 84 למחוזא אתו נשי בני שאדם מתבייש M 83 א ושהסורק. M 86 א רבא M 85

deutende Gabe. Die Oelpresser dürfen von ihnen Oliven und Oel nach Mass kaufen, nicht aber wenige Oliven und etwas Oel. R. Simôn b. Gamaliél sagt, man dürfe in Obergaliläa auch wenige Oliven von Weibern kaufen, weil zuweilen sich jemand schämt, es an der Tür seines Hauses zu verkaufen, er gibt es sodann seiner Frau, dass sie es verkaufe.

Einst traf Rabina²⁹in Mehoza ein; da kamen die Weiber von Mehoza und brachten ihm Halsketten und Armbänder, und er nahm sie an. Da sprach Rabba Tospaáli zu Rabina: Es wird ja gelehrt, dass Almoseneinnehmer von ihnen eine Kleinigkeit annehmen dürfen, nicht aber eine grosse Gabe!? Dieser erwiderte: Für die Einwohner von Mehoza sind diese Kleinigkeiten.

TENTE WOLLFASERN, DIE DER WÄSCHER 203 HERAUSZIEHT, GEHÖREN IHM, DIE ABER DER WALKER HERAUSZIEHT, GEHÖREN DEM EIGENTÜMER. DER WASCHER

288. Weicht vollständig vom Wortlaut des oben angezogenen Schriftverses ab. den geraubten Gegenstand. 290. Unter "Gewalttäter" ist der zu verstehen, der etwas raubt u. dafür 291. So nach der Konstruktion des Textes; nach der Erklärung Ersatz zahlt; cf. ob. S. 231 Z. 15ff. RŠJ.s: von den Frauen der Oelpresser etc. 292. Er sammelte Gaben für die Armen. 293. Beim Waschen, bezw. Walken von Gewändern u. Stoffen.

שלשה הוטין יהן שלו יתר מבן חרי אלו של בשל הבית אם חיה שחור על גבי חלבן נושל את חבל והן שלו החיים ששייר את החום כדי לתפיר כו ומשלות ישהוא "שליש על ישליש הרי אלי ישל בעל דרי אלו שלו s ER SIE ALLE BEHALTEN UND SIE GEHÖREN ובבשול של בעל הבית ואם הוה עישה אצל בעל הבית אף "הנסרות של בעל הבית:

גפירא. תנו רבנן לוקחין מוכין מן הכובם מפני שהן שלו "הכובם נומל שני חומין העליונים COLD בי יותר משלשה"הובין ולא ישיל בו יותר משלשה"הובין ולא ישיל בו יותר משלשה"הובין ולא DEM EIGENTÜMER. WAS DER TISCHLER יסרוק "חבגד לשתיו אלא לערבו ומשויחו לארכו "אבל לא לרחבו ואם כא לחשוותו עד מפח רשאי: אכר בר שני הומין והאנן תנן שלשה לא קשיא הא באלימי "הא בקטיני: ולא יסרוק "הבגד לשתיו אלא אם בגלימא הא בילימא איפכא לא קשיא הא בגלימא ההניא המבוא לא קשיא הא בגלימא הא בגלימא הא בפרבלא: "יולא ישיל בו יותר משלשה" הובין בעי רבי ירמיה 'אמטויי "ואתויי הד או דלמא אמטייי 18.636 ואתויי תרי תיקו: ומשויהו לארכו אכל לא לרהכו יהתניא איפכא לא קשיא הא בגליבא הא בהבייני: ייאיני ביבין ביבין ביבין ביבין אין היקחין בין הבידן ביבין ביבין שאיני sie gehören ihm. Er darf nicht mehr als שלו ובמקום שנחגו להיות שלו לוקחין ובכל מקום לוקחין מהן כר מלא מוכין וכסת מלאה מוכין מאי - M 89 הנסרים + B 88 הנסרים + M 87 בוטל | M 90 מפני שהן " M 91 חבין י 92 M 90 P 95 ואי בישווהו לכד B 94 או בישווהו לכד א 1 - B 93 במינני. P 97 במינני.

DARF DREI FÄDEN "ABNEHMEN UND SIE GE-HÖREN IHM, WENN ES MEHR SIND, SO GE-HÖREN SIE DEM EIGENTÜMER; SIND ES SCHWARZE AUF WEISSEM [STOFF], SO KANN IHM. WENN EINEM SCHNEIDER EIN FADEN MIT DEM MAN NÄHEN KANN, ODER EIN DREI ZU DREI [FINGERBREITEN] GROSSER FLICK ZURÜCKBLEIBT, SO GEHÖREN DIESE MIT DEM BEIL WEGBRINGT, GEHÖRT IHM, WAS ER ABER MIT DER ANT WEGBRINGT, GEHÖRT DEM EIGENTÜMER. WENN ER BEIM EIGENTÜMER ARBEITET, SO GEHÖREN SO-

GEMARA. Die Rabbanan lehrten: Man darf von einem Wäscher Wollfasern kaufen, weil sie ihm gehören. Der Wäscher darf die zwei ersten Fäden fortnehmen und drei Nahtstiche machen; ferner darf er den Stoff nicht in der Kettenrichtung, sondern in der Einschlagrichtung walken; auch darf er ihn nur der Länge nach, nicht aber der Breite nach abgraden; wenn er will, darf er bis zu einer Handbreite abgraden²⁹⁷.

Der Meister sagte: Zwei Fäden; wir haben ja aber gelernt: drei!? - Das ist kein Einwand, das eine gilt von dicken, das andere gilt von dünnen [Fäden].

«Ferner darf er den Stoff nicht in der Kettenrichtung, sondern in der Einschlagrichtung walken.» Wir haben ja aber entgegengesetzt gelernt!? — Das ist kein Einwand, das eine gilt von einem Gewand²⁹⁸, das andere gilt von einem Staatsmantel²⁹⁹.

«Er darf nicht mehr als drei Nahtstiche machen.» R. Jirmeja fragte: Gilt das Hineinstechen und das Zurückstechen als ein Nahtstich oder zwei? - Die Frage bleibt dahingestellt.

Auch darf er ihn nur der Länge nach, nicht aber der Breite nach abgraden.» Wir haben ja aber entgegengesetzt gelernt!? - Das ist kein Einwand, das eine gilt von einem Gewand, das andere gilt von einem Gürtel300.

Die Rabbanan lehrten: Man darf von einem Walker keine Wollfasern kaufen, weil sie nicht ihm gehören, wo es aber üblich ist, dass sie ihm gehören, darf man sie von ihm kaufen; überall aber darf man von ihm ein Kissen oder ein Polster voll

^{294.} Die sich an der Kante des Stoffs zum Schutz desselben befinden. 295. Dem Stoff u. Zutaten geliefert werden. 296. Beim Spannen des Stoffs werden an diesen Maschen angeheftet; diese dürfen nicht zu fest angeheftet werden, damit der Stoff nicht zu sehr gereckt werde u. an den Enden keine Unebenheiten, die der Wäscher abschneidet u. für sich behält, entstehen. abfallenden Streifen gehören ihm. 298. Zum täglichen Gebrauch, das durch das Walken in der Einschlagrichtung mehr geschont werden soll. 299. Bei dem es nicht auf die Haltbarkeit, sondern auf die Schönheit ankommt. 300. Bei einem solchen sind nur die Breitekanten zu merken u. nur diese sind abzugraden.

Wollfasern kaufen, weil er sie durch die Aenderung erworben hat.

455

Die Rabbanan lehrten: Man darf von einem Weber weder die Webereste noch das Trumm noch die Spulenreste noch die אותות לא אותות פן הצבע לא אותות של לוקחין מן הצבע לא אותות של היביו: Knäucheste kaufen, wol aber darf man von ihm ein buntes Gewand und Ketten- und Einschlagfäden, gesponnen und gewebt, kaufen. Ich will dir sagen, wenn gesponnen erlaubt ist, um wieviel mehr ge- 10 webt!? Unter gewebt sind Geflechte zu verstehen .

Die Rabbanan lehrten: Man darf von einem Färber weder Stoffmuster noch Far-לבחם איבניא להו מלא מחם וחוין למחם במלא במלא wollbüschel kaufen, wol הווין למחם במלא aber darf man von ihm ein gefärbtes Gewand, Gesponnenes und Kleidungstücke kaufen. Wenn man Gesponnenes kaufen darf, um wieviel mehr Kleidungstücke!?

zu verstehen.

Die Rabbanan lehrten: Wenn jemand einem Gärber Felle gibt, so gehört das Abgeschnittene und Abgerupfte dem Eigentümer, und was auf dem Wasser umherschwimmt, gehört diesem.

SIND ES SCHWARZE AUF WEISSEM &C. R. Jehuda sagte: Er heisst Kürzender³⁰⁴,

und das, um was er [das Gewand] kürzt, gehört ihm auch. R. Jehuda sagte: Sie werden hinsichtlich der Purpurquasten305 mitgerechnet300; aber mein Sohn Jichaq achtet darauf307.

אמר בו אמר M 5

WENN EINEM SCHNEIDER EIN FADEN &c. ZURÜCKBLEIBT. Wieviel gehört zum Nähen? R. Asi erwiderte: Die Länge der Nadel und darüber. Sie fragten: Die Länge der Nadel und eine Nadellänge darüber, oder die Länge der Nadel und etwas darüber? - Komm und höre: Es wird gelehrt: Wenn einem Schneider ein Faden, der zum Nähen nicht ausreicht, oder ein weniger als drei zu drei [Fingerbreiten] grosser Flick zurückgeblieben ist, so gehören diese, wenn der Eigentümer es damit genau nimmt, dem Eigentümer, wenn es aber der Eigentümer damit nicht genau nimmt, so gehören sie ihm. Allerdings ist er, wenn du sagst, in der Länge der Nadel und eine Nadellänge darüber, wenn er kürzer ist, zum Anheften zu gebrauchen, wozu aber ist er, wenn du sagst, in der Länge der Nadel und etwas darüber, zu gebrauchen, wenn er noch kürzer ist!? Vielmehr ist hieraus zu entnehmen, dass er die Länge

301. Obgleich zu sehen ist, dass er es aus verschiedenen Stoffen zusammengestellt hat. welchen die Wolle vorher nicht gesponnen wird. 303. Der Abfall an den Enden u. das Haar. 304. Benennung des Walkers im Aramäischen. 305. Vulgo Schaufäden, die nach biblischer Vorschrift (cf. Num. 15,38 ff. u. Dt. 22,12) an die Zipfel der Gewänder zu befestigen sind. Löcher, durch welche diese Quasten gezogen werden, müssen sich in einer bestimmten Entfernung vom Rand befinden (cf. Men. 42a), die 3 Fäden werden, wenn der Schneider sie am Gewand zurücklässt, mitgerechnet. 307. Sie nicht mitzurechnen.

טעמא קננהו בשינוי: תנו רבנן אין לוקחין מנרדי לא אירין ולא נירין ולא פונקלין ולא שיורי פקיעות אבל לוקחין מהן בגד מנומר"ערב ושתי מווי ואריג אמרי השתא מווי שקלי ארוג מבעיא מאי אריג ולא דוגמות ולא תלושים של צמר אכל לוקחין מהן בגד צבוע שווי" בגדים חשתא שווי שקיל בגדים ביבעיא מאי בגדים נמטי: תנו רבנן הנותן עורות העבדן 'חקיצועין וחתלושין חרי אלו של בעל חבית והעולה ומשמף במים הרי אלו שלו: "אם היה שחור (וכוין: אמר רב יחודה קצרא שמיה וקצרא שקיל ליה אמר רב יחודה הכל עולין למנין תכלת ויצחק ברי קפיד עלייחו: החיים ששייר את החים וכין: וכמה לתפור אמר רב אסי מלא מחט חוין מחש או דלמא מלא מחש וחוץ למחש משהו תא שמע דתניא החיים ששייר את החום פחות מכדי לתפור בו ומטלית שהיא פהותה משלש על שלש בזמן שבעל חבית מקפיד עליחן חרי אלו של בעל Unter Kleidungstücken sind Filzkleider שלו שלו שלו שלו הבית מקפיד עליהן הרי אלו שלו שלו אי אמרת בשלמא מלא מהט והוין למחט כמלא מהם פהות מכאן חזי לסיכתא אלא אי אמרת מלא מהם וחוץ למהם משהו פהות מכאן למאי חזי אלא M 99 בון הגרדי M 98 פונקנין ולא שירי פקעיות M 97 בחי שתי וארוג אמרי מווי שקרינן - 100 M שתי וערב השתא טווי שקריכן P 1 הקציעין ${
m B}$ 3 משטף חמים ${
m M}$ 2

ישיר מן החום P 4 ישיר מן החום

ט 'ו דתנא M 7 אין...שלו. 1' ט

שמע מינה מלא מהם והוין למחם כמלא מהם שמע מינה: מה שההרש בון: ורמינהי מה שההרש מוציא במעצד 'והנפסק במגירה הרי אלו של בעל הבית והיוצא מתחת "מקדה ומתחת "רחיטני והנגרר 5 במגירה הרי אלו שלו אמר רבא באתרא דתנא דידן איכא תרתי הציני לרכתי קרי לה כשיל ולזוטרתי קרי לה מעצד באתרא דתנא ברא הד הוא דאיכא וקרו לה מעצד: "ואם היה עושה אצל כוי: רבנן מסתתי אבנים אין בחם משום גול מפסגי ועודרי ירקות בומן שבעל הבית מקפיד עליהם"יש בחן משום גזל אין בעל הבית מקפיד עליהן הרי אלו שלו אמר רב יהורה כשות וחזיז אין בהם משום גול באתרא דקפדי"יש בהן משום גול אמר רבינא

15 ומתא מחסיא אתרא דקפדי הוא:

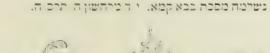
- M אלו של בה"ב + M א + M א + M א + M א + M א ואס...כו׳ | 11 M ומפסיקי | 12 M הגא ומנקשי | 13 M א ומנקשי | יש...עליהן אמר. M קפרי אמר. — einer Nadel und eine Nadellänge darüber meine; schliesse hieraus.

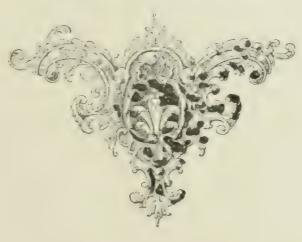
WAS DER TISCHLER &C. Ich will auf einen Widerspruch hinweisen: Was der Tischler mit dem Beil wegbringt, und was er mit der Säge wegschneidet, gehört dem Eigentümer, und was unter dem Bohrer, unter dem Hobel und unter der Säge abfällt, gehört ihm!? Raba erwiderte: In der יהיגי מנכשי זרעים מנקפי "היגי מנכשי זרעים Ortschaft unsres Autors gab es zweierlei Hackwergzeuge, das grosse hiess Axt, und das kleine hiess Beil, in der Ortschaft des Autors der Barajtha gab es nur eine Art, und diese hiess Beil".

> WENN ER &C. ARBEITET. Die Rabbanan lehrten: Bei Steinhauern gibt es keinen Raub300; beim Bestutzen von Bäumen und Weinstöcken, beim Beschneiden von

Dornen, beim Gäten von Pflanzen, beim Umsetzen von Kräutern ist [der Abfall], wenn der Eigentümer es damit genau nimmt, als Raub verboten, wenn er es aber damit nicht genau nimmt, so gehört er ihm. R. Jehuda sagte: Beim Hopfen und beim Getreidefutter gibt es keinen Raub; in Ortschaften aber, wo man es damit genau nimmt, sind sie als Raub verboten. Rabina sagte: Matha-Mehasja ist eine Ortschaft, in der man es damit genau nimmt311.

308. Worunter er aber die grössere Axt versteht. 309. Durch Aneignung des Abfalls. 310. Heranwachsendes Getreide, das als Viehfutter verwendet wird; diese haben einen ganz geringen Wert. 311. Da wurde viel Viehzucht getrieben u. Viehfutter stand hoch im Preis.

מככת בבא מציעא Mittlere Pforte

ENN ZWEI EIN GEWAND HAL-TEN UND DER EINE SAGT, ER HABE ES GEFUNDEN', UND DER ANDERE SAGT, ER HABE ES GE-FUNDEN, ODER DER EINE SAGT, DAS GAN- 5 ZE GEHÖRE IHM, UND DER ANDERE SAGT, DAS GANZE GEHÖRE IHM, SO SCHWÖRE DER EINE, DASS ER DARAN NICHT WENIGER ALS DIE HÄLFTE HABE, UND DER ANDE-RE SCHWÖRE EBENFALLS, DASS ER DARAN 10 בהמה או שהיה אחד רוכב ואחד מנהיג זה אומר NICHT WENIGER ALS DIE HÄLFTE HABE, UND SIE TEILEN ES. WENN DER EINE SAGT, DAS GANZE GEHÖRE IHM, UND DER ANDERE SAGT, DIE HÄLFTE GEHÖRE IHM, SO SCHWÖRE DER, WELCHER SAGT, DAS 15 המרא זה אומר אני מצאתיה SO SCHWÖRE DER, WELCHER SAGT, DAS 15 GANZE GEHÖRE IHM, DASS ER DARAN NICHT WENIGER ALS DREI VIERTEL HABE, UND DER, WELCHER SAGT, DIE HÄLFTE GEHÖRE IHM, SCHWÖRE, DASS ER DARAN NICHT WE-

פשחיון בשלית זה אומר אני מצאתיה וזה אומר אני מצאתיה זה אומר כולה שלי וזה אומר כולה שלי זה ישבע שאין לו בה פחות מחציה וזה ישבע שאין לו בה פחות מחציה ויחלוקו זה אומר כולה שלי וזה אומר 'חציה שלי האומר כולה שלי ישבע שאין לו בה פחות משלשה חלקים והאומר חציה שלי ישבע שאין לו בה פחות מרביע זה נוטל שלשה הלקים וזה נוטל רביע: "היו שנים רוכבין על גבי 🏢 כולה שלי וזה אומר כולה שלי זה ישבע שאין לו בה פחות מחציה 'ווה ישבע שאין לו בה פחות מחציה ויהלוקו בזמן שהן מודים או שיש להן עדים חולקין בלא שבועה:

וזה אומר אני מצאתיה זה אומר כולה שלי וזה ובומן ששניהם. M 4

NIGER ALS EIN VIERTEL HABE, ALSDANN ERHÄLT DER EINE DREI VIERTEL UND DER ANDERE EIN VIERTEL. WENN ZWEI AUF EINEM TIER REITEN, ODER DER EINE DARAUF REITET UND DER ANDERE ES FÜHRT, UND DER EINE SAGT, DAS GANZE GEHÖRE IHM, UND DER ANDERE SAGT, DAS GANZE GEHÖRE IHM, SO SCHWÖRE DER EINE, DASS ER DARAN NICHT WENIGER ALS DIE HÄLFTE HABE, UND DER ANDERE SCHWÖRE EBENFALLS, DASS ER DARAN NICHT WENIGER ALS DIE HÄLFTE HABE, UND SIE TEILEN ES. WENN SIE ES EINANDER ZUGESTEHEN ODER ZEUGEN HABEN, SO TEILEN SIE OHNE SCHWUR.

GEMARA. Wozu heisst es: der eine sagt, er habe es gefunden, und der andere sagt, er habe es gefunden, oder der eine sagt, das ganze gehöre ihm, und der an-

1. In einem Fall, in welchem der gefundene Gegenstand dem Finder gehört; davon weit. im 2. Ab-2. So nach der weiter folgenden t.schen Auslegung; diese Konstruktion der Mišnah scheint jedoch ganz falsch, viel richtiger wäre folgende: wenn zwei ein Gewand halten u. der eine sagt, er habe es gefunden, u. der andere sagt, er habe es gefunden, so muss, wenn der eine sagt, das ganze gehöre ihm, u. der andere sagt, das ganze gehöre ihm, der eine schwören usw. u. wenn der eine sagt, das ganze gehöre ihm, u. der andere sagt, die Hälfte gehöre ihm, der eine usw. Nach dieser Konstruktion, nach welcher der 1. Passus sich auf beide Fälle bezieht, sind die weiter folgenden spitzfindigen Erklärungen hinfällig u. überflüssig. 3. Wenn die Behauptung des einen der des anderen nicht widerspricht.

אומר כולה שלי ליתני חדא חדא קתני זה אומר אני מצאתיה וכולה שלי וזה אומר אני מצאתיה וכולה שלי וליתני אני מצאתיה ואנא ידענא דכולה שלי אי תנא אני מצאתיה הוה אמינא מאי מצאתיה בראיה בעלמא לידיה בראיה בעלמא der andere sagt, er habe es gefunden und קני 'תנא 'כולה שלי דבראיה לא קני ומי מצית אמרת מאי מצאתיה ראיתיה 'והא אמר 'רבנאי 130,1136 ומצאתה דאתאי לידיה משמע אין ומצאתה דקרא 📶 דאתא לידיה משמע ומיהו תנא לישנא 'דעלמא נקט ומדחזי ליה אמר אנא אשכחית ואף על גב דלא habe es gefunden, so könnte man glauben, אתאי לידיה בראיה בעלמא קני תני כולה שלי דבראיה בעלמא לא קני "לה וליתני כולה שלי ולא בעי אני מצאתיה אי תנא כולה שלי הוה אמינא בעלמא "דקתני מצאתיה בראיה בעלמא קני תנא יתירה יתירה שלי דממשנה יתירה 15 ze gehöre ihm³, dass man nämlich durch "אשמעינן דראיה לא קני ומי מצית אמרת חדא קתני והא זה וזה קתני זה אומר אני מצאתיה וזה אומר אני מצאתיה זה אומר כולה שלי וכו' אמר רב פפא ואיתימא רב"שימי בר אשי ואמרי הה פבר וצריכא במקה וכיפא במקה וממכר וצריכא eekommen ist!? — Allerdings ist in der ראי תנא מציאה הוה אמינא מציאה הוא דרכי Colb רבגן שבועה עליה "משום דמורי ואמר הבראי לאו מידי חסר בה איזל "אתפים ואתפליג בהדיה אבל + אני מצאתיה ותנא + M 6 אמר אשכחתיה M S בערמא נקים דמדהזי ריה איניש אמר אשכחתיה M 11 בי קתני מצ' בראיה קני M 10 M - M 9 ותנא 🔒 M בראיה בעלמא לא 🕴 13 אימי בר M ומנא בר

בא ואיפלוג. M אנא ואיפלוג.

dere sagt, das ganze gehöre ihm, sollte er doch nur eines lehren!? - Er lehrt auch nur eines: der eine sagt, er habe es gefunden und das ganze gehöre ihm, und das ganze gehöre ihm. - Sollte er doch lehren: er habe es gefunden, und man würde ja gewusst haben, dass das ganze ihm gehöre!? - Wenn es nur hiesse: er unter "gefunden" sei das Sehen zu verstehen, man erwerbe also [einen Fund] durch das Sehen, obgleich er nicht in seine Hand gekommen ist, so heisst es auch: das gandas blosse Sehen nichts erwerbe. - Wieso kannst du sagen, dass unter "finden" das Sehen zu verstehen sei, Rabina erklärte ja: 'gefunden hast, wenn es in seine Hand Schrift unter "gefunden" der Fall, wenn [der Gegenstand] in seine Hand gekommen ist, zu verstehen, [man könnte aber glauben,] der Autor gebrauche es in seiner volkstümlichen Bedeutung, und wenn jemand etwas sieht, so sagt er, er habe es gefunden, obgleich es noch nicht in seine Hand gekommen ist, daher heisst es auch:

das ganze gehöre ihm, dass man nämlich durch das blosse Sehen nichts erwerbe. -Sollte es doch nur heissen: das ganze gehöre ihm, und nicht: er habe es gefunden!? - Wenn es nur hiesse: das ganze gehöre ihm, so könnte man glauben, dass man sonst einen Fund durch das blosse Sehen erwerbe', daher heisst es hier: er habe es gefunden, und darauf ausserdem: das ganze gehöre ihm, um mit diesem überflüssigen Passus zu lehren, dass man durch das blosse Sehen nichts erwerbe. - Wieso kannst du sagen, er lehre nur eines, es heisst ja "der eine" und [wiederum] "der eine": der eine sagt, er habe es gefunden, und der andere sagt, er habe es gefunden, der eine sagt, das ganze gehöre ihm &c."? R. Papa, nach anderen, R. Šimi b. Aši, nach anderen, Kadis, erwiderte: der erste Fall spricht von einem Fund und der zweite Fall spricht vom Kauf und Verkauf'. Und beides ist nötig; würde er es nur von einem Fund gelehrt haben, so könnte man glauben, dass die Rabbanan ihm nur bei einem Fund einen Schwur auferlegt haben, weil er sich dies' erlaubt, indem er sagt, sein Genosse" er-

משום — M 14

^{3.} Er habe es auf vorschriftsmässige Weise erworben, nämlich zuerst aufgehoben. 6. Wenn an irgend einer Stelle in der Misnah vom Finden gesprochen wird, sei der Fall zu verstehen, wenn jemand den Fund gesehen hat, obgleich an dieser Stelle der Fall gemeint ist, wenn er den Fund aufgehoben hat.

7. Der 2. Fall ist also keine Apposition des ersten. 9. Wenn jeder sagt, der Gegenstand gehöre ihm, dh. er habe ihn gekauft. 8. Cf. Bd. ij S. 879 N. 76. 10. Sich einen fremden Gegenstand widerrechtlich aneignen zu wollen. 11. Dem der gefundene Gegenstand nichts kostet.

ende dadurch keinen Schaden, er werde uun gehen, daran anfassen und mit ihm teilen, nicht aber gelte dies vom Kauf und Verkauf, wobei er dies nicht sagen kann; wurde er dies nur vom Kauf und Verkauf; gelehrt haben, so könnte man glauben, dass ihm die Rabbanan nur hierbei einen Schwur auferlegt haben, weil er sich dies erlaubt, indem er sagt, sein Genosse zahlt den Preis, er werde ebentalls den Preis שביקת שביקת מל האמר כיצד אלו ואלו כאין לידי שביקת ה zahlen, er habe es nun nötig und wolle es erlangen, und sein Genosse mag gehen und ein anderes kaufen, nicht aber gelte dies von einem l'und, wobei er dies nicht sagen kann; daher ist beides nötig. Beim מולקן בלא שבונה ואלא מאי רבנן הא אמרי הולקן Kauf und Verkauf kann man ja sehen, von wem [der Verkäufer] das Geld erhalten hat? In dem Fall, wenn er es von beiden erhalten hat, von einem gutwillig und vom anderen gezwungen, und er nicht 20 התם דלא תפסי תרוייהו הולקין כלא שבועה הכא weiss, von wem gutwillig und von wem gezwungen.

Es wäre anzunehmen, dass unsre Misnah nicht die Ansicht des Ben-Nannos vertritt, denn Ben-Nannos sagt ja, man dürfe sie nicht einen Meineid leisten lassen. Du kannst auch sagen, dass sie wol die Ansicht des Ben-Nannos vertrete, denn dort"muss ja entschieden ein Meineid ge-

leistet werden, während es hierbei möglich ist, dass kein Meineid geleistet wird, denn sie können beide gleichzeitig [den Fund] aufgehoben haben.

Es wäre anzunehmen, das unsre Mišnah nicht die Ansicht des Symmachos vertritt, denn Symmachos sagt ja, dass ein Betrag, hinsichtlich dessen ein Zweifel obwaltet, ohne Schwur zu teilen sei. — Wenn etwa die der Rabbanan, so sagen sie ja, dass derjenige, der vom anderen zu fordern hat, den Beweis antreten müsse!? — Dies ist nichts; wenn du sagst, sie vertrete die Ansicht der Rabbanan, [so ist zu erklären,] in jenem Fall'5, wo nicht beide daran halten'0, sagen sie, dass derjenige, der vom anderen etwas fordert, den Beweis antreten müsse, hierbei aber, wo beide daran halten', müssen sie schwören und teilen; nach Symmachos aber sollten sie doch, wenn sie sogar in jenem Fall, wo nicht beide daran halten, ohne Schwur teilen, um so mehr in diesem Fall, wo beide daran halten, ohne Schwur teilen!? - Du

12. Weiter wird zwar erklärt, wenn beide den Kaufpreis gezahlt haben u. dass jedem der entsprechende Betrag herauszuzahlen sei, dennoch erleidet der rechtmässige Besitzer einen Schaden, denn wenn er den Gegenstand gekauft hat, so hat er ihn nötig.

13. Wenn beide ihre Behauptungen beschwören wollen u. nur einer recht haben kann. 14. In jenem Fall, hinsichtlich dessen Ben-Nannos dies lehrt; cf. Bd. vij S. 773 Z. 8 ff. 15. Hinsichtlich dessen S. dies lehrt; cf. ob. S. 166 Z. 16 ff. der strittige Gegenstand sich im Besitz des einen befindet. 17. Jeder also vom anderen fordert.

מקח וממכר דליכא למימר חבי אימא לא ואי תנא בקה וממכר "הוא דרמו רכנן שבועה עליה 'משום דמורי ואמר חבראי דמי קא יהיב ואנא דמי קא יהיבנא השתא דצריכא לדידי אשקליה אנא והבראי היויה לבוחה ליובן אבל בציאה דליבא לפיפר הבי . מיכמ לא צריבא מקח ומסבר ולחוי וווי במאן נקט לא צריבא דנקט מתרויהו מחד מדינתה ימחד בייל כירחיה ולא ידיננא"מי הוא מדניתיה ובי היא ביל בירחיה: לימא מתניתין דוא כבן ננם דאי שיא אפילו תימא כן נגם התם ודאי איבא שביעת שיא הבא איכא לכיכה דליכא שבונה שוא אימנה דתרוייהו בהדי הדדי"אגבהוה: לימא מתניתין דלא בברב למומד נומטי המאוד בובמום יאיד בובמים "המוציא מהבורו עליו הראיה האי מאי אי אמרת בשרבא רבנן הדכם "הרא תפסי הרויוה אבור רבנן המוציא מחבירו עליו חראיח הכא"דתרוייהו תפסי "לה בשבועה אלא אי אמרת סומבוס "חשתא ומה דתרוייהו תפסי לה לא כל שכן אפילו תימא סומכום

ולות וליובי. P ליובון M 17 ם אמינא מו ב + M וס אפירו...שוא M 19 מיחי מדע ומיחי בעל M 18 - M 22 אגבוהה P 21 מי יימר דאיכא שבו M 20 רבנן איבא (לשון האשון) דל ת תרון אם רבנן דאיבא (לשון M 23 שני) למומר החד מינייהו היא אמרי רב' המוציא – M 24 [התרוייהו תפכי לה] דאיכא למימר התרוייהו [היא] פרגי בשבי יהר מינייהו M 26 ברגי ברובא המס האיכא למימר דהר מינייהו B 25

...ем - М 29

והא כשאר דמי האי M 31

כי אמר סומכום שמא ושמא אבל כרי וברי לא אמר 'ולרבה בר רב הונא דאמר אמר סומבים אפילן 350 ברי וברי מאי איכא לטימה אפילו תימא סומכום כי אמר סומכום היכא דאיכא דררא דממונא אכל הוא ומה התם דאיכא דררא דממונא למר ואיכא דררא דממונא למר "ואיכא למימר כולה"למר ואיכא Fol.3 למימר כולה "למר אמר סומכום ממון המושל בספק הולקין כלא שבועה הכא דליכא דררא דממונא תימא סומכום שבועה זו מדרכנן היא כדרכי יוהנן דאמר רבי יוחגן "שבועה זו תקנת הכמים היא שלא יהא כל אחד ואחד הולך ותיקף בשליתו של הכירו ואומר שלי הוא: לימא מתניתין דלא ברבי יוםי במיד רכאי יוסי הא אמר"יאם כן מה הפסיד רכאי יוסי הא אמר"יאם כן מה הפסיד רכאי יוסי הא אמר"יאם כן מה הפסיד רכאי יי אלא תכל יהא מונח עד שיכא אליהו אלא מאי רבנן "כיון דאמרי רבנן השאר יהא מונה" עד שיבא אליהו הא נמי כשאר דמי דספיקא היא האי מאי אי אמרת כשלמא רבגן התם דודאי האי מנה דהד

דמר שלגי בליש M 28 דמר פלגי בליש M 27

אלא | M 30 האמרי

kannst auch sagen, dass hier die Ansicht des Symmachos vertreten ist, denn Symmachos sagt dies nur von dem Fall, wenn beide "vielleicht" sagen, nicht aber, wenn י וחומר s es beide mit Sicherheit behaupten. — Wie ist es aber zu erklären nach Rabba b. R. Hona, welcher sagt, Symmachos sage dies auch von dem Fall, wenn es beide mit Sicherheit behaupten!? - Du kannst auch ישכן אפילו היא לא כל שכן אפילו sagen, dass sie die Ansicht des Symmachos vertrete, denn Symmachos sagt dies nur von dem Fall, wenn ein Streitobjekt"vorhanden ist, nicht aber, wenn kein Streitobjekt vorhanden ist. - Dies ist ja aber nem Fall, wo sowol der eine als auch der andere um sein Eigentum streitet, wobei man annehmen muss, das ganze gehöre entweder nur dem einen oder nur dem מינייהו הוא אמרי רבנן"יהא מונה כד anderen, sagt, der Betrag hinsichtlich dessen ein Zweifel obwaltet, sei ohne Schwur zu teilen, um wieviel mehr sollte dies von unsrem Fall gelten, wo ein Streitob-

.השאר. + M 32 jekt überhaupt nicht vorhanden ist, denn es kann ja beiden gehören!? - Du kannst auch sagen, dass hier die Ansicht des Symmachos vertreten ist, denn dieser Schwur ist nur rabbanitisch. Dies nach einer Lehre R. Johanans, denn R. Johanan sagte: dieser Schwur ist eine rabbanitische Bestimmung, damit nicht jemand hingehe, ein fremdes Gewand erfasse und sage, es gehöre ihm.

Es wäre anzunehmen, dass unsre Mišnah nicht die Ansicht R. Joses vertritt, denn R. Jose sagt ja: dadurch" verliert der Betrüger nichts, vielmehr muss alles liegen bleiben, bis [der Prophet] Elijahu kommt". — Wenn etwa die der Rabbanan, so sagen sie ja, dass der Rest"liegen bleibe, bis Elijahu kommt, und dies" gleicht ja ebenfalls dem Rest, denn darüber waltet ja der Zweifel ob!? - Dies ist nichts; wenn du sagst, sie vertrete die Ansicht der Rabbanan, [so ist zu erklären,] nur in jenem Fall, wo die Mine"nur einem gehören kann, sagen die Rabbanan, dass sie liegen bleibe, bis Elijahu kommt, während hierbei, wo es beiden gehören kann, sie schwören

^{18.} Keiner von beiden kann od. will seine Behauptung beschwören. 19. In jenem Fall, hinsichtlich dessen S. dies lehrt, ist ein Streitobjekt vorhanden, dh. nur einer von beiden kann recht haben, denn die Kuh (cf. ob. S. 166 Z. 16ff.) kann nur entweder vor od. nach dem Stossen geworfen haben, hierbei dagegen können beide den Fund gleichzeitig aufgehoben haben; zur Etymol. des W.s דררא cf. Bd. vij S. 758 N. 68. RSJ. erklärt דררא דממונא mit Geldschaden, jed. sprachl. ganz unbegründet. das bekommt, was ihm entschieden gehört; cf. weit. fol. 37a. 21. Wenn 2 Personen über einen Betrag streiten, so wird er keinem von beiden ausgeliefert, sondern muss bei Gericht deponirt werden; wenn der Unrechthabende dann sieht, dass er sogar das ihm gebührende nicht erhält, so gesteht er die Wahrheit ein. 22. Nur der strittige Betrag, während das übrige, worüber kein Zweifel besteht, jedem ausgezahlt werde. 23. In unserem Fall, wenn zwei über einen Fund streiten. 24. Ueber welche sie streiten; dort streiten sie über den Fall, wenn 2 Personen einem Geld zur Verwahrung übergeben haben, einer 1 u. der andre 2 Minen, u. bei der Abholung jeder behauptet, er sei der Inhaber der 2 Minen.

und teilen müssen, nach R. Jose aber, sollte doch, wenn er sogar in jenem Fall, wo jedem eine Mine sicher gehört, der Ansicht ist, dass es' liegen bleibe, bis Elijahu kommt, um so mehr sollte es hierbei ; liegen bleiben, wo es vielleicht nur einem von ihnen gehört!? Du kannst auch sagen, dass hier die Ansicht R. Joses vertreten sei, denn in jenem Fall ist ja einer עסח ihnen entschieden ein Betrüger, wäh- וממכר מאי איכא למימר אלא מהוורתא יים וממכר מאי איכא למימר אלא rend es hierbei nicht ausgemacht ist, dass einer ein Betrüger ist, denn sie können es beide gleichzeitig aufgehoben haben. Oder auch: in jenem Fall legt R. Jose die Wahrheit eingestehe, hierbei aber erleidet er ja keinen Schaden, der ihn zu einem Geständnis verleiten könnte. Einleuchtend ist dies hinsichtlich eines Funds, wie ist es aber hinsichtlich des Kaufs und 20 הבניל חבית אנא ניבדי נכידתא נבך מאי אית לי Verkaufs zu erklären"? Am richtigsten ist vielmehr unsre vorherige Erklärung.

Sowol nach den Rabbanan als auch nach R. Jose sollte man doch in jenem לו המשים"זוז וישבע על השאר שלא תהא הוראת Fall, wenn ein Krämer etwas auf Grund בל המשים"זוז וישבע על seines Geschäftsbuchs fordert, wo es heisst, dass der eine schwöre und erhalte und der andere28 schwöre und erhalte, sagen, dass man dem Eigentümer das Geld abnehme

הכא דאיכא למימר דתרוייהו הוא"אמרי רבגן פרגי בשבונה אלא אי אמרת רבי יוסי"היא השתא ומה התם דבודאי איכא מנה למר ואיכא מנה למר אמר רבי יוסי "יהא מונה עד שיבא אליהו הכא דאיכא למימר דהד מינייהו הוא לא כל שכן אפילו תימא רבי יוסי התם ודאי איכא רמאי תכא מי יימר דאיכא רמאי אימר תרוויהו בחדי חדדי אגבהוה אי נמי התם קנים ליה" רבי יוםי לרמאי כי היכי דלודי הכא מאי פסידא אית ליה דלודי תינה מציאה בדשנין מעיקרא: בין לרבגן ובין לרבי יוסי התם נכי חנוני על פנקסו דקתני זה נשבע ונומל וזה נשבע ונוטל מאי שנא דלא אמרינן נפקיה לממונא מבעל חבית ויהא מונה עד שיבא אליהו דהא ליה הנוני לבעל הבית אנא שליחותא דידך "קא עבדינא מאי אית לי גבי שביר אף על גב דקא משתבע לי לא מהימן לי בשבועה את האמנתיה דלא אמרת לי בסחדי הב ליה ושכיר גמי אמר ליה גבי חנוני את על גב דמשתבע לי לא מהימן לי חלכך תרוייהו משתבעי ושקלי מכעל הכית: תני רבי הייא מנה לי בידך וחלה אומר אין לך בידי כלום והעדים מעידים"אותו שיש לו המשים זוז נותן פיו גדולה מהעדאת עדים מקל וחומר ותנא תונא

הכל + M 35 איר + M 34 איר - M 34 איר - M 33 P 39 עברי M 38 אמי M 38 עברי M 37 – M 36 .717 M 41 אורו M 40 und es liegen lasse bis Elijahu kommt, da ja hierbei einer entschieden ein Betrüger ist!? - Ich will dir sagen, hierbei ist folgender Grund zu berücksichtigen: der Krämer kann zum Eigentümer sagen, ich habe deinen Auftrag ausgeführt und habe

nichts mit dem Lohnarbeiter zu tun, wenn er auch schwört, glaube ich ihm nicht, du bist ja der, der ihm getraut hat, denn du hast mir nicht gesagt, dass ich ihm nur vor Zeugen gebe; und ebenso kann der Lohnarbeiter zum Eigentümer sagen, ich habe meine Arbeit bei dir verrichtet und habe nichts mit dem Krämer zu tun, auch wenn er schwört, glaube ich ihm nicht; deshalb schwören beide und erhalten [Ersatz] vom Eigentümer.

R. Hija lehrte: [Spricht jemand zu einem:] ich habe eine Mine bei dir, und erwidert dieser: du hast nichts bei mir, und Zeugen bekunden, dass er bei ihm fünfzig Zuz habe, so muss er ihm fünfzig Zuz zahlen und wegen der übrigen schwören, denn [durch einen Schluss] vom Leichteren auf das Schwerere ist zu entnehmen, dass das eigne Geständnis nicht bedeutender sein dürfe als eine Bekundung von Zeugen.

^{26.} Wenn beide den Preis bezahlt haben (ob. S. 461 Z. 7) u. ihnen 25. Der ganze Betrag. weder der Gegenstand noch der gezahlte Preis ausgeliefert wird, so erleidet der Betrüger wol einen Schaden-27. Cf. Bd. vij S. 773 Z. 8 ff. 28. Der Krämer u. der Lohnarbeiter. 29. Wenn der Schuldner einen Teil der Schuld leugnet u. einen Teil eingesteht, so muss er einen Eid leisten.

שנים אוחזין כמלית זה אומר אני מצאתיה וכוי והא הכא כיון "דתפים אנן סהדי דמאי דתפים האי דידיה הוא ומאי דתפים האי דידיה הוא וכתני ישבע מאי שלא תחא הודאת פיו נדולה מהעדאת 5 עדים מקל והומר שלא תאמר הודאת פיו היא ררמיא רחמנא שבועה עליה "בדרבה "דאמר רבה 🖘 מפני מה אמרה תורה מודה מקצת הטענה ישבע חוקה אין אדם מעיז פניו בפני בעל חובו והאי בכוליה בעי דנכפריה והא דלא כפריה משום דאין coll אדם מניו פניו"יוהאי בכוליה בני דלודי ליה והאי der sein dürfe als die Bekundung von דלא אודי"אשתמומי הוא דקא"מישתמט מיניה כבר עד דהוו לי זוזי ופרענא ליה ואמר רחמנא רמי שבועה עליה כי היכי דלודי ליה "בכוליה אכל העדאת עדים דליכא למימר הכי אימא לא קמשמע ישאין מחייבי setzlehre sagt deshalb, dass derjenige, der ממון מחייבו שבועה עדים שמהייבין אותו ממין אינו דין שמחייבין אותו שבועה ופיו אין מהייבו ממון והא הודאת בעל דין כמאה עדים דמי מאי ממון קנס"ומה פיו שאין מהייבו קנם מהייבו שבועה יבין איתי קנס איני דין שפחייבין איתי מפחייבין איתי שפחייבין איתי מפוeugnet haben, nur מפרייבין איתי שבועה מה לפיו שכן מהייכו קרכן "תאמר בעדים שאין מהייכין אותו קרכן הא לא קשיא רכי הייא ברבי מאיר סבירא ליה דאמר עדים מהייבין איתי רתפסי M 43 האי...האי M 42 הרבא דאמר M 41 P 46 ' 77 + M 45 רבא | M 44 הוא ובכוליה | M 47 [רמבי קאבר] M 48 בבוריה מישתמישא

Und der Autor unsrer Misnah lehrt dasselbe: wenn zwei ein Gewand halten und der eine sagt &c. Hierbei sind wir ja Zeugen, dass das, was der eine hält, ihm gehöre, und das, was der andere hält, ihm gehöre, und er lehrt, dass jeder schwören müsse". — Wozu ist [ein chluss] vom Leichteren auf das Schwerere dafür nötig, dass das eigne Geständnis nicht bedeuten-Zeugen³¹? - Damit man nicht sage, dass der Allbarmherzige nur bei einem Geständnis einen Schwur auferlegt habe, nach einer Lehre Rabbas, denn Rabba sagte: Die Geeinen Teil der Forderung eingesteht, schwören müsse, weil es feststehend ist, dass ein Mensch sich nicht seinem Gläubiger gegenüber erkühne; er möchte nämlich die Forleugnete er sie deshalb nicht, weil er sich dazu nicht erkühnen konnte, daher würde er sie vollständig eingestanden haben, nur tat er dies deshalb nicht, weil er einen Aufschub erzielen wollte, und dachte, sobald er Geld hat, werde er sie ihm bezahlen; daher sagte der Allbarmherzige, dass man

ihm einen Schwur auferlege, damit er sie vollständig eingestehe. Da nun dieser Grund bei einer Zeugenaussage nicht vorhanden ist, so könnte man glauben, dass dies" nicht nötig sei, so lehrt er uns [den Schluss] vom Leichteren auf das Schwerere. — Was ist dies für [ein Schluss] vom Leichteren auf das Schwerere? — Wenn das eigne Geständnis, das ihn zu einer Geldzahlung nicht verpflichtet, ihn zu einem Schwur verpflichtet, um wieviel mehr verpflichten ihn Zeugen, die ihn zu einer Geldzahlung verpflichten, zu einem Schwur- Verpflichtet ihn denn das eigne Geständniss nicht zu einer Geldzahlung, das Geständnis des Beklagten gleicht ja der Bekundung von hundert Zeugen!? - Unter Geldzahlung ist eine Busszahlung zu verstehen: wenn das eigne Geständnis, das ihn zu einer Busszahlung nicht verpflichtet, ihn zu einem Schwur verpflichtet, um wieviel mehr verpflichten ihn Zeugen, die ihn zu einer Busszahlung verpflichten, zu einem Schwur. Wol das eigne Geständnis, weil dieses ihn auch zur Darbringung eines Opfers verpflichtet, während Zeugen ihn zur Darbringung eines Opfers" nicht verpflichten können!? - Dies ist kein Einwand, R. Hija ist der Ansicht R. Meirs, der [durch einen Schluss] vom Schwereren

תאמר...קרבן. ○ М 49

^{30.} Jeder verlangt vom anderen das ganze u. hat Zeugen, dass die Hälfte ihm gehöre. nach ist ja aus einem anderen Schluss zu folgern, dass das eigne Geständnis wol bedeutender sei. 32. Ihm einen Schwur aufzuerlegen. 33. Wenn jemand eine Handlung, auf welche eine Busszahlung gesetzt ist, freiwillig eingesteht, so ist er davon frei. 34. Wenn sie bekunden, dass er eine Sünde, auf welche die Darbringung eines Opfers gesetzt ist, begangen habe, u. er ihnen widerspricht.

an das Leichtere folgert, dass Zeugen jemand our Darbringung eines Opters wol verpflichten; es wird nämlich gelehrt: Wenn wei zu einem sprechen: du hast Talg gegessen', und er sagt, er habe es nicht ge- 5 gessen, so ist er nach R. Meir schuldig" und nach den Weisen frei. R. Meir sprach: Wenn zwei [Zeugen] eine Verurteilung zur schweren Todesstrafe herbeiführen können, wieso sollten sie jemand nicht zur viel leich- שישנן שישנן בתבחשה ובהזמה תאמה בעדים שישנן teren Darbringung eines Opfers bringen!? Sie erwiderten ihm: Wenn er sagen wollte, er habe es vorsätzlich getan, wäre er ja frei. Vielmehr, wol das eigne Geständnis", weil dieses ihn zur Darbringung ei- ווא נשבע הוא שכפר הוא שכפר הוא נשבע הוא בער בעדים שעל מה שכפר הוא נשבע nes Schuldopfers verpflichtet!? - Ein Schuldopfer ist ja ebenfalls ein Opfer. Vielmehr, wol das eigne Geständnis, weil dieses ihn zum Fünftel verpflichtet!? --Dies ist kein Einwand, R. Hija ist der Ansicht R. Meirs, und wie dieser [aus ei-

קרבן מקל וחומר דתנן 'אמרו לו שנים אכלת חלב יהיא איביר לא אבלתי רבי מאיד מחייב וחבמים פינודים אמר רכי מאיר אם הכיאוהי שנים לידי ביותה חביורה לא יביאותו לידי קרבן הקל אבירי לו מה אם ירצה לומר מזיד הייתי" יפטר אלא מה לפיו שבן "מחייבו אשם" אשם היינו קרבן אלא כה לפיו שכן מחייבו חומש הא לא קשיא רבי חייא' כרבי צאיר סבירא ליח כי היכי דמחייב ליח קרבן מקד וחומר' מחייב ליה חומש מקל והומר אלא מה לפיו בחבחשה ובהזמה אלא אתיא מעד אחד ומה עד אהר שאין מחייבו ממון מחייבו שבועה עדים שמחייבין אותו ממון אינו דין שמחייבין אותו שבועה מה לעד אחר שכן על מה שהוא מעיד הוא אלא אמר רב פפא אתיא מגלגול שבועה דעד אחד מה לגלגול שבועה דעד אחד שבן שבועה גוררת שבועה תאמר בעדים דממון קא מחייבי "פיו יוכיח אמרי -- M 52 P 51 מחייב

יפמר — M 55 | [יה +] M 54 | היץ] — M 53 אלא | M 56 ליה.

nem Schluss vom Schwereren auf das Leichtere die Verpflichtung zur Darbringung eines Opfers folgert, ebenso folgert er [durch einem Schluss] vom Schwereren auf das Leichtere die Verpflichtung zur Zahlung des Fünftels. - Vielmehr, wol das eigne Geständnis, weil bei diesem das Gesetz von der Widersprechung und Ueberführung"nicht statt hat, während bei Zeugen das Gesetz von der Widersprechung und Ueberführung wol statt hat "?? - Vielmehr, dies ist von einem einzelnen Zeugen zu entnehmen: wenn ein einzelner Zeuge, der zu einer Geldzahlung nicht verpflichten kann, zu einem Schwur verpflichten kann, um wieviel mehr können zwei Zeugen, die zu einer Geldzahlung verpflichten können, zu einem Schwur verpflichten. — Bei einem einzelnen Zeugen hat ja [der Beklagte] zu schwören über das, worüber er bekundet, während er bei zwei Zeugen über das schwören soll, was er leugnet!? Vielmehr, erklärte R. Papa, dies ist vom durch einen einzelnen Zeugen zugeschobenen Schwur zu entnehmen. - Beim durch einen einzelnen Zeugen zugeschobenen Schwur erfolgt dies aus dem Grund, weil ein Schwur einen anderen nach sich zieht, während die zwei Zeugen ihn ja zu

^{35.} Unvorsätzlich, er muss also ein Opfer darbringen. 36. Zur Darbringung eines Opfers 37. Dh. wol muss er schwören, wenn er selbst einen Teil der Forderung eingesteht. 38. Wenn jemand eine Schuld abschwört u. später ein Geständnis ablegt, so muss er den Grundwert u. ein Fünftel bezahlen u. ein Schuldopfer darbringen; cf. Lev. 5,21 ff. 39. Cf. S. 265 N. 194. eine 2. Zeugenpartie der ersten belastenden widerspricht, so ist der Beklagte frei, wenn er aber ein Geständnis ablegt u. Zeugen ihm widersprechen, so ist er schuldig. 41. Ein einzelner Zeuge kann eine Verurteilung nicht herbeiführen, wol aber wird auf Grund seiner Aussage dem Beklagten ein Eid auferlegt. 42. Wenn jemand an einen 2 Forderungen hat u. der Beklagte die eine vollständig ableugnet, er also auch von der Eidesleistung frei ist, u. hinsichtlich der 2. einen Eid leisten muss, weil ein einzelner Zeuge ihn belastet, so wird ihm auch wegen jener Forderung ein Eid zugeschoben. 43. Der Beklagte muss wegen des einzelnen Zeugen schwören hinsichtlich derjenigen Forderung, auf welche die Aussage des Zeugen sich nicht erstreckt; wenn nun ein einzelner Zeuge zu einer solchen Eidesleistung verpflichten kann, so können dies um so mehr 2 Zeugen.

מה לפיו שכן אינו בהכחשה"עד אחד יוכיה שישנו בהכחשה ומחייכו שבועה מה לעד אחד שכן על מה שמעיד הוא נשבע תאמר בעדים שעל מה שכפר הוא נשבע פיו יוכיה "והור הדין לא ראי וה: שעל ידי בענה ובפירה הן כאין ונשבע אל אני אביא עדים שעל ידי מענה וכפיהה הם באין ונשבע מה להצד השוה שבהן שכן לא הוחוק כפרן תאמר בעדים "שכן הוחוק כפרן ובעדים מי הוחוק כפרן יהאפה רב אבין אפה רב הבדא הביפר אפין מפה רב הבדא הביפר מין אפה רב הבדא הביפר יו Zeuge, weil [der Beklagte] über das schwörts במלוח" כשר לעדות בפקדון פכול לעדות אלא פריך הבי בה להצד השוה שבהן שבן אינן בינות הובה 'תאמר בעדים שישנן בתורת חזמה הא לא קשיא רבי הייא תורת הובה לא פריך אלא דקאפר ותנא ליה כתדי "דלא מסיק ליה ולא מידי דאי "הוו ליה סחדי ללוח "דלא מסיק ליח ולא מידי לא "בני רבי הייא לאשתבועי הכא כי היכי דאנן סהדי °כהאי אנן סחדי בחאי ואפילו חכי משתבעי אלא כי יב בכולה | M 59 שהוחוק | M 59 + בין בכולה + M 57 האמר...הזמה ○ № 60 בים <u>+ M</u> 61 בין במקצתה גבי דר חייא — M 62 ... אדד - זו 63 אמרי רבנן דבעי ראשת מתניי M 65 אית 31 64 10 אנן כה דהאי וא ה קא משתבעי ש ב 166 מתניי לאו חייבו טעמא אלא כדר י שלא יהא וכו | אלא.

einer Geldzahlung verpflichten ?? Vom eignen Geständnis"ist ein Gegenbeweis zu erbringen. [Entgegnet man:] wel beim eignen Geständnis, weil bei diesem das Gesetz ישבה שבהן אות כראי זה כראי זה כראי זה הצד השות שבהן s von der Widersprechung nicht statt hat, so ist vom einzelnen Zeugen zu erwidern: bei diesem hat das Gesetz von der Widersprechung statt, und er verpflichtet zu einem Schwur; [entgegnet man:] wol der einzelne worüber er bekundet, während er bei zwei Zeugen über das schwören soll, was er leugnet, so ist vom eignen Geständnis ein Gegenbeweis zu erbringen; und die Re-בחרי ללוח לית התם"כבינות אית ליה כחדי ללוח לית plikation wiederholt sich. Die Eigenheit des einen gleicht nicht der Eigenheit des anderen und die Eigenheit des anderen gleicht nicht der Eigenheit des einen; das Gemeinsame bei ihnen ist, dass es sich um ein Fordern und Leugnen handelt, und [der Beklagte] muss schwören, ebenso handelt es sich auch bei zwei Zeugen, um ein Fordern und Leugnen, und er muss schwören. Das Gemeinsame bei ihnen ist ja aber auch, dass er durch diese nicht als

Lügner überführt wird, während er durch zwei Zeugen als Lügner überführt wird!? -Wird er denn durch zwei Zeugen als Lügner überführt, R. Idi b. Abin sagte ja im Namen R. Hisdas, dass wenn jemand ein Darlehn abgeleugnet hat, er als Zeuge zulässig sei, und wenn ein Depositum, er als Zeuge unzulässig sei. - Man erhebe vielmehr folgenden Einwand: das Gemeinsame bei ihnen ist, dass bei diesen das Gesetz von der Ueberführung nicht statt hat, während bei zwei Zeugen das Gesetz von der Ueberführung wol statt hat !!? - Das ist kein Einwand, R. Hija betrachtet den Einwand von der Ueberführung als bedeutungslos⁴⁹. — Vielmehr sist folgendes einzuwenden:] er sagt, unser Autor lehre dasselbe, und es ist ja nicht dasselbe; in dem einen Fall hat ja nur der Gläubiger Zeugen, der Schuldner aber hat keine Zeugen, dass jener nichts mehr zu bekommen habe, denn wenn der Schuldner Zeugen hätte, dass jener nichts mehr zu bekommen habe, so würde ihm R. Hija keinen Schwur auferlegt haben, in dem anderen Fall dagegen sind wir ja für den einen ebensogut Zeugen wie für den anderen, dennoch müssen sie schwören!? - Vielmehr, die Be-

^{44.} Nicht der einzelne Zeuge verpflichtet ihn zu dieser Eidesleistung, sondern der eine Eid zieht den anderen nach sich. 45. Wenn er einen Teil der Schuld eingesteht; er muss dann hinsichtlich des 46. Einen einzelnen Zeugen u. das eigne Geständnis. übrigen schwören. genommen, dass er durch das Leugnen nur einen Aufschub erzielen u. später bezahlen wollte; an einem Depositum dagegen durfte er sich überhaupt nicht vergreifen. 48. Wenn 2 Zeugen als Falschzeugen überführt werden, so wird ihnen die Strafe auferlegt, die sie dem Beklagten zufügen wollten (cf. Dt. 19,19), dies gilt aber nicht von einem Zeugen, da er eine Verurteilung nicht herbeiführen kann. auch die Bekundung des einzelnen Zeugen, wenn er widerlegt wird, aufgehoben wird; ob er auch der Strafe verfällt od. nicht, ist diesbezüglich gleichgiltig.

rutung auf den Autor unster Misnah be-איתמר ותנא תונא אאידך דרבי הייא איתמר דאמר רבי חייא מנה לי כידך והלה אומר אין רך כידי neht sich auf eine andere Lehre R. Hijas, ארא חמשים זוו והילך הייב "מאי שעמא הילך נמי denn R. Hije lehrte: Spricht jemand zu במודה מקצת המענה דמי ותנא תינא שנים אוחוין emenul ich habe bei dir eine Mine, und erwidert dieser: du hast bei mir nur fünf- s בשרית והא הכא ביון דתפים הילך הוא וקתני ישבע rig Zuz, da hast du sie, so ist er schul-ייב ששת אמר הולך פשור מאי שינמא ביון דאמר ריה הילך הני"ווי דקא מודי בנוייהו כמאן דנקים dig, denn auch, [wenn er sagt:] da hast du יהו מלות דמי באינך חמשים הא לא מודי הלכך sie, ist es ebenso, als würde er einen Teil der Forderung eingestanden haben; und ליכא הודאת מקצת המענה ילוב ששת קשיא der Autor unsrer Misnah lehrt dasselbe: מתניתין אמר לך רב ששת מתניתין תקנת הכמים wenn zwei ein Gewand halten, hierbei ist היא"ואידך אין תקנת חבמים היא ומיהו אי אמרת בשרמא מדאורייתא הילך הייב מתקני רבגן שבועה es ja, da der eine das Gewand hält, eben-כעין דאורייתא אלא אי אמרת מדאורייתא הילך so, als würde der andere gesagt haben: da פטור מתקני רכנן שכועה דליתא דכוותה בדאורייתא hast du es, und er lehrt, dass er schwören müsse. R. Seseth aber sagt, [wenn er sagt:] וו מיתיבי 'סלעים דינרין מלוה אומר חמש ולוה אימר מו coll da hast du es, so ist er frei, denn wenn שלש רבי שמעון בן אלעור אומר הואיל וחודה er zu ihm sagt: da hast du es, so ist es מקצת השענה ישבע 'רבי עקיבא אומר אינו אלא ebenso, als würde der Gläubiger den ein-כמשים אבידה ופטור קתני מיהת רבי שמעון בן gestandenen Betrag in der Hand haben, ארעזר אומר הואיל והודה מקצת המענה ישכע und von den anderen fünfzig gesteht er ja 20 שנמא דאמר שלש הא שתים פמור "והאי שטר שם ביכא דאמר שלש nichts ein, somit ist hier kein Geständnis דקמודי ביה"הילך הוא ושמע מינה הילך פמור לא eines Teils der Forderung vorhanden. -רעולם אימא לך שתים "חייב והאי דקתני שלש Gegen R. Sešeth ist ja aus unsrer Mišnah M 69 אנן סהדי דמאי דתפים B 68 אנן סהדי דמאי אופיס M 67 ein Einwand zu erheben!? R. Sešeth רמשים דקא מודי ליה בגוו׳ א 70 M וכדר״י ור״ה א ל אין 17 M ושמר 72 M כהילך דמי ושמע 73 H + נמי. kann dir erwidern: In unsrer Mišnah ist dies'nur eine Bestimmung der Rabbanan. — Und jener!? — Freilich ist dies eine Bestimmung der Rabbanan, aber allerdings würden die Rabbanan, wenn du sagst, er sei, [wenn er sagt:] da hast du es, nach der Gesetzlehre schuldig, hierbei einen Schwur gleich dem der Gesetzlehre angeordnet haben; würden sie aber, wenn du sagst, er sei, [wenn er sagt:] da hast du es, frei, hierbei einen Schwur angeordnet haben, wie er ähnlich nach Bestimmung der Gesetzlehre nicht vorkommt!? Man wandte ein: "Selaîm" oder "Denare", - der Gläubiger sagt: fünf, und der Schuldner sagt: drei, so muss dieser, wie R. Simôn b. Eleâzar sagt, weil er einen Teil der Forderung eingestanden hat', schwören; R. Âqiba sagt, er gelte als Ablieferer eines Funds"und sei [vom Schwur] frei. Hier wird also gelehrt, dass er nach R. Simôn b. Eleâzar schwören müsse, weil er einen Teil der Forderung eingestanden hat; dies also nur, wenn er "drei" sagt, wenn er aber "zwei" sagt, ist er demnach frei; die Anerkennung des Schuldscheins ist ja ebenso, als würde er gesagt haben: da hast du es, hieraus ist also zu entnehmen, dass wenn er sagt: da hast du es, er frei sei!? - Nein, tatsächlich, kann ich sagen, ist er schuldig, auch wenn er "zwei" sagt, nur lehrt er es

^{50.} Man sage nicht, dass derjenige Betrag, den er ihm zur Verfügung stellt, ausgeschieden werde, u. der Beklagte somit die ganze Forderung leugnet u. vom Schwur frei sei.

51. Hier wird von dem Fall gesprochen, wenn er von ihm 100 Zuz verlangt.

52. Dass jeder schwören muss; cf. ob. S. 462 Z. 12 ff.

53. Wenn es in einem Schuldschein heisst, dass A dem B Geldstücke, Selaîm od. Denare, schuldet, ohne Angabe der Anzahl; aus der Pluralform ist aber zu entnehmen, dass es mindestens 2 sind.

54. Nach dem Wortlaut des Schuldscheins können es auch nur 2 sein, hinsichtlich des 3. ist dies also einfreiwilliges Geständnis seitens des Schuldners.

55. Der Wortlaut des Schuldscheins spricht dafür, dass es nur 2 sind, denn sonst würde die Anzahl angegeben worden sein.

לאפוקי מדרבי נקיבא דאמר משים אבידה הוי ופטור קמשמע לן דמודה מקצת השענה הוי והייב אי הכי רבי שמעון כן אלעזר אימר הואיל והודה מקצת המננה ישבנ אל זה ישבנ מבני ליה אלא לעולם שתים פטיר "וחילך חייב ושאני הבא דקא מברינ ליה שבוא או נבי בשום דהה ליה שבה المرادا المرادا والمراد والمراد والمراد المراد المر בובלה אבובי ובובה בבובה ביותר אביה שונים אינו אלא כמשיב אכידה ופטור מעמא דאמר שלש בחיוך דכי שמין מינה חיוך הייב לא לעיום אימא לך שתים נמי פמור והאי דקתני שלש לאפוקי מדרבי שמעון בן אלעזר דאמר מודה מקצת המענה المالة والمولوب ما والمراح المراح والمولوب المراجع والمراجع المراجع ال 15 הכי נמי מסתברא דאי סלקא דעתך שתים חייב בשלש חובי פטר ליח רבי נקיבא האי אניוני קא מערים סבר אי אמינא שתים בעינא אשתכועי אימא שלש דאהוי כמשיב אבידה ואיפטר אלא"שמע מינה שתים נמי פטור אלא קשיא לרבי חייא שאני "התם דקא מכיין ליה שברא אי נפי משום דהוה ליה בריק מיין ליה שברא אי נפי משום דהוה ליה שמר שעבוד קרקעות ואין נשבעין על"כפירת שעבוד קרקינות בודוב בה ווברא בדיה דרב בדבין ביננ: כלים וקרקעות הודה בכלים וכפר בקרקעות "הודה בקדקעות וכפר בכלים פטור הודה מקצת קרקעות 25 פטור מקצת כלים חייב "טעמא דכלים וקרקעות ינת כפיי M 76 א מענת כפיי M 75 וה״ח ו 76 M מענת כפיי -- א 79 ביין 79 א -- א 77 --- א 77 לאו || M 80 הכא || M 81 – הודה | M 80 לאו || לאו קרקעות מיה' פטור.

deshalb von "drei", um die Ansicht R. Ägibas zurückzuweisen; dieser sagt, er gelte als Ablieferer eines Funds und sei frei, so lehrt er uns, dass er dadurch einen Teil der Forderung eingesteht und sei schuldig. - Wieso heisst es demnach: dass er nach R. Simôn b. Eleâzar schwören müsse, weil er einen Teil der Forderung eingestanden hat, es sollte ja heissen: auch dieser muss schwören"? - Vielmehr, tatsächlich ist er frei, wenn er "zwei" sagt, jedoch schuldig, wenn er sagt: da hast du es, anders aber ist es hierbei, wo der Schuldschein ihn unterstützt. Oder auch: einem Schuldschein gelten Grundstücke als Unterlage, und wegen des Leugnens einer Schuld, die durch Grundstücke gesichert ist, ist kein Schwur zu leisten. Manche erheben einen Einwand aus dem Schlußsatz: R. Funds und sei frei; dies nur, wenn er "drei" sagt, wenn er aber" zwei "sagt, ist er demnach schuldig; die Anerkennung des Schuldscheins ist ja ebenso, als würde er gesagt haben: da hast du es, somit ist hieraus zu schliessen, dass wenn er sagt: da hast du es, er schuldig sei!? Nein, tatsächlich, kann ich sagen, ist er frei, auch wenn er "zwei" sagt, nur lehrt er dies deshalb von

"drei", um die Ansicht des R. Šimôn b. Eleâzar zurückzuweisen; dieser sagt, er sei schuldig, weil er einen Teil der Schuld eingestanden hat, so lehrt er uns, dass er einem Ablieferer eines Funds gleiche und frei sei. Dies ist auch einleuchtend, denn wieso könnte er nach R. Âqiba, wenn man sagen wollte, er sei schuldig, wenn er "zwei" sagt, frei sein, wenn er "drei" sagt, dies kann ja eine List sein, denn er denkt: wenn ich "zwei" sage, so muss ich schwören, ich will lieber "drei" sagen und als Ablieferer eines Funds gelten und [vom Schwur] frei sein; vielmehr ist hieraus zu schliessen, dass er frei sei, auch wenn er "zwei" sagt. - Dies ist ja demnach eine Widerlegung der Lehre R. Hijas!? - Anders ist es hierbei, wo er durch den Schuldschein unterstützt wird. Oder auch: einem Schuldschein gelten Grundstücke als Unterlage, und wegen des Leugnens einer Schuld, die durch Grundstücke gesichert ist, ist kein Schwur zu leisten. Mar-Zutra, Sohn R. Nahmans, wandte ein: Wenn jemand von einem Geräte und Grundstücke fordert und dieser ihm die Geräte eingesteht und die Grundstücke leugnet, oder die Grundstücke eingesteht und die Geräte leugnet, so ist er frei; hat er einen Teil der Grundstücke eingestanden, so ist er frei, wenn aber einen Teil der Geräte, so ist er schuldig58. Also nur dann, wenn er von ihm Geräte und Grund-

56. Da er schwören muss, auch wenn er zwei sagt, also nichts eingesteht. 57. Er ist daher frei, wenn er zweissagt, da dies aus dem Wortlaut des Schuldscheins zu entnehmen ist. 58. Er muss einen

stücke fordert, weil man nämlich wegen Grundstücke nicht schwört, wenn aber Geräte und Geräte entsprechend Geräten und Grundstücken, wenn er nämlich zu ihm sagt: da hast du sic, so ist er schuldig; a somit ist hieraus zu entnehmen, dass er schu'dig sei, wenn er sagt: da hast du es!?

Nein, tatsächlich, kann ich sagen, ist er frei, auch wenn Geräte und Geräte, nur 'elitt er dies deshalb von Geräten und הילך היא הילך היא בל קיקנ משבונה הא בל קיקנ Grundstücken, um zu lehren, dass wenn er einen Teil der Geräte eingestanden hat, er auch wegen der Grundstücke schwören müsse. Er lehrt uns also die Verbin-Güter, die keine Sieherheit gewähren, werden mit Gütern, die Sicherheit gewähren, verbunden, um auch wegen dieser schwören zu müssen? Jene ist die Stammlehre, während es hier nur nebenbei ge- אפטוריקי אפטוריקי שמין דתני אבוה דרבי אפטוריקי lehrt wird. - Wozu ist, nach demjenigen, welcher sagt, er sei frei, wenn er sagt: da hast du es, ein Schriftvers nötig, Grundstücke vom Schwur auszuschliessen, bei

דקרקנן לאו בת שבונקה היא הא כלים וכלים דופיא דבלים וקוקעות היים היכי דמי לאי דאמר ליה הילך ושפינ מינה חילך חייב לא"לעודם איפא לך ברים וכרים נמי פשור והא דקתני כלים וקרקעות הא קמשמע לן הודה בניקצת כלים הייב אף על the same desired in the second the minutes הבכבים שאין להן אחריות את הבכבים שיש להן אחריות לישבע עליחם חבא עיקר חתם אוב נררא דובבה "ולמאן דאמר הירך פטור אמאי איצטריך קרא אכר כך "איצטריך קרא חיכא דחפר כה בורות שידון יייירות אי נבי דובא דבינני בלים וקיקיות יוודו בבלים ובבר בקוקות תא שביי דתני רבי בר המא ארבעה שומרין צריכין כפידה כמקצת ירשובר היבי דמי למו דממר לית חילך למ דממר יוה שלש פרות מכרתי לך "ימתי בולהי בפשינה יאבר לוה אותו הדא לא הני דברים מפילם והדא ביתה באנים וחדא מתח בפשינה דבנינא שלומי לך

ובלים וכלים M 84 הוא הרין דכלים וכלים M 83 היבי...הילך — M 87 | (בקרקעות | 186 M (+ כי) | 1 M 85 → M 85 M 89 בכרים והודאה בכרים - M 88 יבית להי בולהי 90 אודך . 19 M ובעינא.

Grundstücken ist es ja ebenso als würde er gesagt haben: da hast du es!? — Er kann dir erwidern: der Schriftvers ist wegen des Falls nötig, wenn er sie durch Gruben, Gräben und Höhlen zerstört hat. Oder auch wegen des Falls, wenn er von ihm Geräte und Grundstücke fordert, und dieser ihm die Geräte eingesteht und die Grundstücke leugnet⁶⁵. --- Komm und höre: Rami b. Hama lehrte: Bei den vier Hütern gilt das bezügliche Gesetz" nur dann, wenn sie einen Teil geleugnet und einen Teil eingestanden haben; folgende sind es: der unbezahlte Hüter, der Entleiher, der Lohnhüter und der Mieter. Wahrscheinlich doch in dem Fall, wenn er zu ihm sagt: da hast du es ?? - Nein, wenn jener zu ihm sagt: ich habe dir drei Rinder übergeben, die alle durch Fahrlässigkeit verendet sind", und dieser ihm erwidert: das eine habe ich niemals erhalten, das andere ist durch einen Unglücksfall und das dritte ist durch Fahrlässigkeit verendet, für dieses muss ich dir Ersatz zahlen; [er sagte also] nicht: da hast du es. — Komm und höre eine Lehre des Vaters

Eid leisten; er braucht keinen Eid zu leisten wegen der Grundstücke, einerlei ob er sie vollständig oder teilweise ableugnet, u. ebensowenig wegen der Mobilien, die er vollständig ableugnet, wol aber wegen der Mobilien, die er teilweise leugnet.

59. Die dem Gläubiger zur Verfügung stehenden Mobilien ge-60. Wenn der Kläger 2 Geräte verlangt u. der währen ihm dieselbe Sicherheit wie Immobilien. Beklagte ihm eines zur Verfügung stellt u. das andere ableugnet. 61. Dh. Mobilien. 62. Wenn er wegen der Mobilien schwören muss, so wird ihm auch ein Eid wegen der Immobilien zugeschoben, obgleich er wegen der eletzteren nicht zu schwören braucht. 63. Cf. Bd. vij S. 766 Z. 23 ff. 65. Er braucht auch in diesem Fall Grundstücke stehen dem Kläger nicht mehr zur Verfügung. nicht zu schwören, obgleich er dem Kläger nichts zur Verfügung stellt. 66. Cf. Ex. 22,6 ff. 67. Das Vieh, hinsichtlich dessen der Hüter ein Geständnis ablegt, muss ja dem Eigentümer zur Verfügung stehen, u. in diesem Fall muss der Hüter schwören. 68. Der Hüter ist also ersatzpflichtig.

"לדרבי הייא קמייתא מנה לי בידך והלה אומר אין לך בידי כלום והעדים מעידים אותי שיש"ביד: המשים זוז יכול ישבע על השאר תלמוד לומר ער 122.8 כל אבדה אשר יאמר כי הוא זה על הודאת פיו 5 אתה מהייבו ואי אתה מחייבו על העדאת עדים מתניתא קא רמית עליה דרבי הייא רבי הייא תנא הוא ופליג והא קרא קאמר "ההוא למודה מקצת יים המענה "ואכוה דרבי אפטוריקי אמר לך כתים היא וכתיב זה חד°למודה מקצת המונה וחד להעדאת וחד סקצת המענה וחד 10 gen seines eignen Geständnisses kannst ערים ירפטור ואידן הד יילמודה מקצת המענה וחד "למודה ממין המענה ואידך"מודה ממין המענה לית ליח 'סבר ליה כרבן גמליאל דתנן 'מענו חמין והודה בימי לו בשעורין פטור ורבן גמליאל מהייב: ההוא רעיא דהוו מסרי ליה כל יומא היותא בסהדי "יומא חד 600 ים לא היו לא היו לא היו דברים is ist selbst Tanna und streitet gegen diese. מעולם אתו סהדי 'אסהידו ביה דאכל תרתי מינייהו אמר רבי זירא אם איתא לדרבי חייא קמייתא משתבע אשארא אמר ליה אביי אם איתא משתבע 'וחא גזלן הוא אמר ליה שכנגדו קאמינא השתא "מנה לי בידך אין לך בידי פשור אמר רב נחמן פינה .a. 20 1 94 יכול M 93 מרברי ר M 93 אין בידו המי יכול M 92 אתא קרא להודאת מק' || M 95 אואידך תרי קראי כתיבי כתיב m M אלהוראה m M 98 m M רהוראה m M 96 אלהוראה m M 96 אלהוראה יומא מכ M ב א מהיא יומא מכ א בכ הודאה M 99 M אמרי דתרתי אכיל מינייהו M 5 משלם ו M 4 B 6 דליתא, M דלי לדר ה , B 7 בחייביה + אומר + 9 + כלום. + 8 פט' ואר"ן משבי.

des R. Aptoriqi zur Widerlegung der ersten Lehre R. Hijas. Man könnte glauben, dass wenn [jemand zu einem spricht:] ich habe bei dir eine Mine, und dieser ihm erwidert: du hast nichts bei mir, und Zeugen bekunden, dass er bei ihm fünfzig Zuz habe, er wegen der übrigen schwören müsse, so heisst es: von allem Abhandengekommenen, von dem er behauptet: das ist es; wedu ihn [zu einem Schwur] verpflichten, nicht aber wegen einer Bekundung von Zeugen. - Von einer Barajtha kannst gegen R. Hija keinen Einwand erheben, er - Jener eruirt dies ja aus einem Schriftvers!? - Dieser ist zu beziehen auf den Fall, wenn jemand einen Teil der Forderung eingesteht70. - Und der Vater des במי דתנן מהייב מהרב נחמן דתנן R. Aptoriqi!? - Er kann dir erwidern: Es heisst das und es heisst es, das eine deutet auf den Fall, wenn er einen Teil der Forderung eingesteht, und das andere deutet darauf, dass er bei einer Bekundung von Zeugen frei sei. - Und jener!? eine deutet auf das Geständnis eines Teils der Forderung und das andere deutet auf das Geständnis der Art der Forderung¹². —

Und jener!? - Nach ihm ist das Geständnis der Art der Forderung nicht nötig; er ist der Ansicht R. Gamaliéls, denn es wird gelehrt, dass wenn jemand von einem Weizen fordert, und dieser ihm Gerste eingesteht, er frei, und nach R. Gamaliél schuldig sei.

Einst war ein Hirt, dem man täglich Vieh vor Zeugen zu übergeben pflegte; eines Tags übergab man ihm solches ohne Zeugen, und später sagte er, er hätte keines erhalten; darauf kamen Zeugen und bekundeten, dass er zwei davon verzehrt habe. Da sprach R. Zera: Wenn man nach der ersten Lehre R. Hijas entscheiden wollte, müsste er wegen der übrigen schwören. Abajje sprach zu ihm: Und wenn schon, wieso sollte er wegen der übrigen schwören, er ist ja ein Räuber⁷⁵!? Jener erwiderte: Ich meine den Gegner⁴. -- Auch wenn man nicht nach der Lehre R. Hijas entscheidet, muss er ja schwören wegen einer Lehre R. Nahmans, denn es wird gelehrt, [dass wenn jemand zu einem spricht:] ich habe bei dir eine Mine, [und dieser ihm erwidert: du hast nichts bei mir, er frei sei, und hierzu sagte R. Nahman, dass

^{70.} Dass er schwören müsse, u. um so mehr, wenn Zeugen hinsichtlich eines Teils 71. Im Hebräischen ist das eine entbehrlich. 72. Wenn der Kläger der Forderung bekunden. einen Gegenstand verlangt u. der Beklagte ihm einen ganz anderen Gegenstand eingesteht, so ist er frei. 73. Der überhaupt nicht eidesfähig ist. R.H. lehrte es nur hinsichtlich eines Darlehns od. Depositums, bei welchen man annehmen kann, dass er sich durch das Leugnen nur einen Aufschub verschaffen wollte. 74. Wenn der Beklagte nicht eidesfähig ist, wird der Eid dem Kläger zugeschoben; cf. Bd. vij S. 772 Z. 4ff.

man ihm einen Verleitungseid zuschiebe!?

Der Eid R. Nahmans ist nur eine rabbanitische Massregel, und eine Massregel tür eine Massregei treffen wir nicht. - Es sollte ja schon der Umstand berücksich- אנן היתא להונה היכי מסדינן והא בתים לפני א tigt werden, dass es ein Hirt ist, und R. Jehuda sagte, der gewöhnliche Hirt sei unzullissig? - Das ist kein Einwand, das eine, wenn er sein eignes Vieh', und das andere, wenn er fremdes Vich weidet. Wie- ומי יהבינן מו יהבינה שבילה שלי ומי יהבינן מחציה ונימא שבונה שבילה שלי ומי יהבינן so dürften wir, wenn man diesen Unterschied nicht machen wollte, einem Hirten Vieh übergeben, es heisst ja: 'I k sellst vor einen Panden kein Landernis legen ? Vielmehr ist es feststehend, ein Mensch sün- וניבד שבונה זו למה אמר רבי יותן dige nicht, wenn er nichts davon hat.

SO SCHWÖRE DER LINE, DASS ER DAR-AN NICHT WENIGER ALS DIE HÄLFTE HA-BE &c. Hat er denn zu schwören über das, was er hat, oder über das, was er nicht 20 מקצת מודה מקצת הכי האי דאמר רחמנא מודה מקצת hat'? R. Hona erwiderte: Er spreche: ich schwöre, dass ich daran [Besitzrecht] habe, und zwar habe ich daran nicht weniger als die Hälfte. -- Sollte er doch schwören, dass das ganze ihm gehöre!? - Er erhält

ומשבינין אותו שבונת היסת "הרב נחמן תקנתא בים היא ותקנתא לתקנתא לא נבדינן ותיפוק ליה דתוה שליה הועה ואמר רב יהודה כתם הועה פסול לא כשיא הא דידיה הא דעלמא דאי לא תיבא הכי יניר לא תתן מבשל אלא 'חוקה אין אדם הינא ולא רי: וה ישבע שאין רי בה פחית מחציה (יבי !) כר דמית לוה משתבנן אי ניל דלות ליה משתבנן אביד בב דונא דאמר שבונה שיש לי בה יאין לי בה ייה כולה ונימא שבונה שחציה שלי פרנ ליה לייביריה השתא במי ביין ליה לדיביריה דאמי בייה יילי ילובריבם שבינה שיש לי בה ואין לי בה פחות מחציה וכי מאחר שוה תפום ועומד וזה תפום תקנת הבמים היא שלא יהא כל אחד ואחד הולך ותיקה בשליתו של חבירו ואומר שלי הוא ונימא מני דחשיד אממונא חשיד נמי אשבועתא לא אכרינן מינו דחשיד אממונא חשיד אשבועתא דאי המענה ישכע נימא מינו דחשיד אממונא חשיד אשבועתא התם אשתמוטי קא משתמיט ליה כדרבה יתרץ דאמר רב אידי בר אבין אמר רב חסדא הכוסר אלא לאו שים לא אמריכן מגו + M 11 --שיד אמכינא חשיד אשבועתא.

ja nicht das ganze. - Sollte er doch schwören, dass die Hälfte ihm gehöre!? - Er würde sich selbst widersprechen. — Auch jetzt widerspricht er sich ja!? — Er sagt: das ganze gehört mir, und nach eurer Auffassung schwöre ich, dass ich [Besitzrecht] daran habe, und zwar habe ich daran nicht weniger als die Hälfte. - Wozu ist, wo der eine daran hält und der andere ebenfalls daran hält, der Schwur überhaupt nötig!? R. Johanan erwiderte: Dieser Schwur ist eine Bestimmung der Weisen, damit nicht jemand ein fremdes Gewand anfasse und sage, es gehöre ihm. - Sollte man doch sagen: da er hinsichtlich eines Geldbetrags verdächtig ist, sei er auch hinsichtlich des Schwurs verdächtig!? - Wir sagen nicht: wenn jemand hinsichtlich eines Geldbetrags verdächtig ist, sei er auch hinsichtlich des Schwurs verdächtig. Wieso sagt, wenn dem nicht so wäre, der Allbarmherzige, dass wenn jemand einen Teil der Forderung eingesteht, er schwören müsse, man sollte doch sagen, da er hinsichtlich eines Geldbetrags verdächtig ist, sei er auch hinsichtlich des Schwurs verdächtig!? - In diesem Fall sucht er nur einen Aufschub, nach der Erklärung Rabbas. Dies ist auch zu beweisen, denn R. Idi b. Abin sagte im Namen R. Hisdas, dass wenn jemand ein Darlehn abgeleugnet hat, er als Zeuge zulässig, und wenn jemand

75. Cf. Bd. vij S. 758 N. 64. 76. Dass der Gegner schwöre. 77. Auch wenn es von ihm nicht bekannt ist, dass er sich gegen fremdes Eigentum vergangen habe. 78. Nur in diesem Fall wird angenommen, dass er sein Vieh auf fremden Feldern weidet. 79. Lev. 19,14. 80. Dieses Verbot wird bildlich aufgefasst: man soll niemandem Veranlassung zur Begehung einer Sünde geben. 81. Wenn er sagt: nicht weniger als die Hälfte, so kann dies heissen: sondern gar nichts. 83. Dass der Leugnende nicht als Räuber verdächtigt werde.

במלוח כשר לעדות בפקדון פסול לעדות אלא הא "דתני רמי כר המא ארבעה שומרין צריכין כפירה במקצת והודאה במקצת שומר הגם והשואל נישא שכר והשוכר נימא מיגו דהשיד אממונא השיד בבר משתמים כבר Lohnhüter und dem Mieter, das bezügli-משכחנא "לגנב ותפיסנא ליה אי נמי משכחנא ליה באגם ומייתינא ליה אי הכי הכופר כפקדון אמאי פסול לעדות נימא אשתמוטי קא משתמים"סבר עד דבחשנא ומשכחנא "ליה כי אמרינן הכופר בפקדון ים seien sie auch hinsichtlich des Schwurs פסול לעדות כגון דאתו כהדי ואסהידו"ביה דההיא שעתא"איתיה לפקדון "בביתיה והוה ידע"אי גפי דהות נקים ליה בידיה אלא הא "דאמר רב הונא sm.sc משביעין אותו שבועה שאינה ברשותו נימא מיני דהשיד אממונא חשיד אשכועתא התם נמי מורה ים אחת ביבתי אמר ליה רב אהא מדיבתי es ihm wiederbringen. -- Wieso ist dem-לרבינא והא קא עבר "על לאו "דלא תחמד דא תחמד לאינשי בלא דמי משמע להו "ואלא הא Fol.6 "דאמר רב נחמן משביעין אותו שבועת היכת נימא מינו דחשיד אממונא חשיד אשבועתא ותו הא שניהם נשבעין ונוטלין מבעל הבית 👓 ביתני רבי הייא שניהם נשבעין ונוטלין מבעל הבית 👓 suchen und finden!? — Die Lehre, dass נימא מיגו דחשיד אממונא חשיד אשבונתא ותי הא"ראמר רב ששת שלש שבועות משביעין אותו שני שבועה שלא פשעתי כה שבועה שלא שלחתי כח יד שבועה שאינה ברשותי נימא מיגו דהשיד

ליה א M 14 אמרי כי + M 13 + M 12M 17 אישתבע הוה + M 16 ביה — M 15 אר ביה + M 18 או 19 ביה MI 19 גביה M 22 התני ר הייא שלש. - 8 - M 21

ein Depositum abgeleugnet hat, er als Zeuge unzulässig sei. - Wieso lehrte nun Rami b. Hama, dass bei den vier Hütern, dem unbezahlten Hüter, dem Entleiher, dem che Gesetz statthabe, wenn sie einen Teil geleugnet und einen Teil eingestanden haben, man sollte doch sagen, da sie hinsichtlich eines Geldbetrags verdächtig sind, verdächtig!? - In diesem Fall sucht er ebenfalls einen Aufschub, denn er denkt, er werde den Dieb entdecken oder [das verlorene Vieh] auf der Weide finden und nach derjenige, der ein Depositum ableugnet, als Zeuge unzulässig, man sollte doch sagen, er wollte nur einen Aufschub haben, denn er denkt, er werde es herauswenn jemand ein Depositum ableugnet, er als Zeuge unzulässig ist, bezieht sich auf den Fall, wenn Zeugen gekommen sind und bekundet haben, dass um diese Zeit ממנא השיד אשבועתא אלא לא אמרינן בינן das Depositum in seinem Haus war und er es gewusst, oder dass er es in der Hand hatte. — Wieso sagte R. Hona, dass man ihm einen Schwur auferlege, ob es sich nicht in seinem Besitz befinde, man sollte

doch sagen, da er hinsichtlich eines Geldbetrags verdächtig ist, sei er auch hinsichtlich des Schwurs verdächtig!? - Hierbei erlaubt er sich dies, da er den Preis ersetzen will. R. Aha aus Diphte sprach zu Rabina: Er begeht ja das Verbot:85 du sollst nicht gelüsten!? - Darunter verstehen die Leute das Gelüsten ohne Ersatzleistung. - Wieso sagt R. Nahman, dass man ihm einen Verleitungsschwur auferlege, man sollte doch sagen, da er hinsichtlich eines Geldbetrags verdächtig ist, sei er auch hinsichtlich des Schwurs verdächtig!? Und wieso lehrte ferner R. Hija, dass beide schwören und Ersatz vom Eigentümer erhalten, man sollte doch sagen, da sie hinsichtlich eines Geldbetrags verdächtig sind, seien sie auch hinsichtlich des Schwurs verdächtig!? Und wieso sagte ferner R. Šešeth, dass man ihn drei Eide schwören lasse: dass er daran keine Fahrlässigkeit begangen habe, dass er sich daran nicht vergriffen habe, und dass es sich nicht in seinem Besitz befinde, man sollte doch sagen, da er hinsichtlich eines Geldbetrags verdächtig ist, sei er auch hinsichtlich des Schwurs verdächtig!? Vielmehr sagen wir nicht, wenn jemand hinsichtlich eines Geld-

^{84.} Einem Hüter, welcher behauptet, der verwahrte Gegenstand sei abhanden gekommen od. gestohlen worden, u. Ersatz leisten u. nicht schwören will. 85. Ex. 20,17. 86. Einem, der die ganze Forderung ableugnet u. nach der Gesetzlehre nicht zu schwören braucht. 87. Der Krämer u. der Lohnarbeiter; cf. ob. S. 463 Z. 11 u. Bd. vij S. 782 Z. 17ff. 88. Dem Hüter; cf. ob. S. 399 Z. 7ff.

betrags verdächtig ist, sei er auch hinsiehtlich des Schwurs verdächtig. Abajje erklärte: Hierbei ist berücksichtigt wor den, er könnte eine alte Forderung an ihn haben Denmach sollten sie es doch olme Schwur erhalten!? Vielmehr, es vird berücksichtigt, er hat vielleicht eine alte zweifelhafte Forderung an ihn. Sollten wir nicht sagen, wenn er aus Ungewissheit sich fremdes Geld aneignet, so 10 schwört er auch aus Ungewissheit!? R. Se-Seth, Sohn R. Idis, erwiderte: Die Leute schrecken zurück vor einem zweifelhaft falschen Schwur, nicht aber vor zweifelhaft fremdem Geld, weil man Geld zurücker- ואבל היתה שלית "יוצאת מתחת ידו של אחד מהן statten, nicht aber einen Schwur rückgängig machen kann.

R. Zera fragte: Wie ist es, wenn einer es in unsrer Gegenwart an sich gerissen hat? In welchem Fall, wenn der ביניהו האי אבר אודויי אודי לי והאי פר יהוא הדי האי אבר אודויי אודי לי andere geschwiegen hat, so hat er es ja zugegeben, und wenn er geschrieen hat, so konnte er ja nichts dagegen machen!?

In dem Fall, wenn er anfangs geschwiegen und nachher geschrieen hat, sagen wir, da er geschwiegen hat, so hat er es zugegeben, oder aber hat er, da er später geschrieen hat, damit bekundet, dass er

דהשיד אממונא חשיד אשבונתא אביי אמר היישינן שבא בולוה ישנה יש לו כליו אי חבי נשקול בלא שבוכה אלא היישינן שמא ספק מלוה ישנה יש לו יריו ולאו' אמרינן תפים ממונא מספיקא משתבני נבי במפק אמר רב"ששת בריח דרב אידי פרשי אינשי מכפק שבונה ולא פרשי מכפק ממונא מאי שנביא ביבון איתיה בחורה שבועה ליתיה בחורה: בני רבי זירא תקפה אחד בפנינו מהו היכי דמי אי דשתיק אודויי אודי ליה ואי דקא צווה כאי תוח ליח למעכד לא צריכא דשתיק מעיקרא וחדר צווה מאי מדאשתיק אודויי אודי ליה או דלמא ביון דקא צווח חשתא איגלאי מילתא דהאי דשתיק מעיקרא סבר הא קא חזו ליה רבנן אמר רב נחמן "תא שמע כמה דכרים אמורים ששניהם אדוקין כה המוציא מחבירו עליו הראיה היבי דמי אי נימא בדקתני פשיטא אלא"שתקפה אחד בפנינו לא הכא במאי עסקיגן כגון דאתו לקמן כדתפיסו לה תרוייהו ואמרינן להו זילו פלוגו ונפוק 'וחדר אתו כי תפים אמר בדמי אנרתיה ניחליה דאמריגן ליה עד השתא חשרת ליה בגולן וחשתא מוגרת ליה כלא סהדי

שישא M 24 אמרת תפים מספיקא M 23 M 28 אפשר 27 א ולבסוף צוה M 26 השתא 29 M מעיק׳ M 30 בר יצחק M M 34 | ונפקו B 33 | לאו + M 32 | אונא P 31 יי ואזול ' 35 M מינ' " 36 M בגזלנו [ואמרת אנא --אשכהן ואתא הוא ותפים בהדין והשתא.

nur deshalb geschwiegen hat, weil er dachte: die Rabbanan sehen es ja? R. Nahman erwiderte: Komm und höre: Dies⁹⁴ gilt nur von dem Fall, wenn beide daran halten, wenn aber das Gewand aus der Hand des einen gekommen ist, so muss derjenige, der vom anderen fordert, den Beweis antreten. In welchem Fall, wollte man sagen, wie gelehrt wird95, so ist es ja selbstverständlich, wahrscheinlich also, wenn es einer in unsrer Gegenwart an sich gerissen hat. - Nein, hier wird von dem Fall gesprochen, wenn sie zuerst gekommen waren, als sie es beide hielten, und wir zu ihnen gesagt haben, dass sie gehen und teilen sollen, und sie dann fortgegangen und darauf zurückgekommen sind, und es hielt es nur einer; der eine sagt, der andere habe ihm eingestanden, und der andere sagt, er habe es ihm gegen Ersatz" abgetreten. Wir sagen zu ihm: bis jetzt hattest du ihn als Räuber verdächtigt, und nun hast du es ihm ohne Zeugen⁹⁷abgetreten!? Wenn du aber willst, sage ich:

^{89.} Die er durch Gericht nicht einklagen kann, u. um sich schadlos zu halten, ergriff er seines Schuldners Gewand mit der Behauptung es gehöre ihm; wer aber verdächtig ist, sich widerrechtlich 90. Der beiden Streitenden. fremdes Gut anzueignen, ist auch verdächtig, einen Meineid zu leisten. 91. Das gefundene Gewand befindet sich nunmehr im Besitz des einen u. der andere ist Kläger. der Fund tatsächlich jenem gehöre. 93. Die Mitglieder des Gerichts. 94. Dass sie den Fund teilen. 95. Dass, als sie vor Gericht kamen, nur einer das Gewand hielt. 96. Den er aber nicht erhalten hat. 97. Und da dies ganz unwahrscheinlich ist, so muss er den Beweis antreten.

ואיבעית איפא בדקתני דאתו לקפן כי תפים לח הדימונייהו ואידך מסרך בה סרוכי ואפילו "לסומכום 18,350 ה דאמר ממון המוטל בספק חולקין בלא שבועה "מודה סומכום דסרכא לאו כלום היא: אם תמצי לומר תקפה אחד בפנינו מוציאין אותה מידו s ein Betrag, hinsichtlich dessen ein Zweifel הקדישה אינה מקודשת אם תמצי לומר תקפה אחד בפנינו אין מוציאין "אותה מידו הקדישה בלא תקפה מהו ביון דאמר מר אמירתו לנכוח כמסירתו בבי לחדיום "דמי כמאן דתקפה דמי או דלמא השתא נומיש כי יקדיש את 10 entrissen hat, man es ihm abnehme, so ist, ביתו קדש ובו׳ בית ביתו ברשית את כל ברשות כיים לאמוקי האי דוא ברשותו הא שבין דודוא בכורא אום דהוו בינצו ניהה בי הכי האי אבר דידי היא יהואי אמר דידי הוא קם הד מינייהו אקדשה פרשי מינה אושעיא לרבה כי "אזלת קמיה דרב הסדא לכפרי בעי מיניה כי אתא לסורא אמר ליה רב המנונא מתניתין היא "כפק "בכורות אחד בכור אדם ואחד פוואו בכור בהמה בין טהורים בין ממאים המוציא מחבירו sinder ones esterned edge our sider and side. Some דקוני וונוליו בווברי יניו וולאון ובי לא ונקבי אית: P 39 אית: אית: 38 אית: - M 37 רמי ון 14 M - וכתיב...דלא ברשותו – M א 40 . בכורה M 44 דבי תק. P 43

tatsächlich wie gelehrt wird, wenn nämlich, als sie vor uns kamen, es nur einer von ihnen hielt, und der andere sich nur anhing. Und selbst Symmachos, welcher sagt, obwaltet, sei oline Schwur zu teilen, gibt hierbei zu, dass das Anhängen nichts sei^{ot}.

Wenn du entscheidest, dass wenn ei-

ner es in unsrer Gegenwart dem anderen

wenn er es dem Heiligtum geweiht hat", die Weihung ungiltig; wie ist es aber, wenn du entscheidest, dass wenn einer es in unsrer Gegenwart dem anderen entris-רב הנניה ורב אושעיא וכולהו רבנן 'אמר ליה רב sen hat, man es ihm nicht abnehme, wenn einer es dem Heiligtum geweiht hat, ohne es entrissen zu haben? Ist es, da der Meister sagte, Gott gegenüber gleiche das Versprechen der Uebergabe bei einem Laien, ימלין הראיה ותני עלה אסורים בניוה ובעבודה והא ebenso, als hätte er es ihm entrissen, oder aber, einstweilen hat er es ihm ja nicht entrissen, und es heisst:"Wenn jemand sein Haus dem Heiligtum weiht &c., wie sein Haus sich in seinem Besitz befindet, ebenso auch alles andere, wenn es sich in seinem Besitz befindet, ausgenommen ist das, was sich nicht in seinem Besitz befindet? - Komm und höre: Einst stritten zwei Leute über eine Badeanstalt, der eine sagte, sie gehöre ihm, und der andere sagte, sie gehöre ihm; da weihte es der eine dem Heiligtum. Darauf mieden es' R. Hananja, R. Ošâja und alle Rabbanan. R. Ošâja sprach zu Rabba: Wenn du zu R. Hisda nach Kaphri gehst, so frage es ihn. Als er in Sura war, sprach R. Hamnuna zu ihm: Dies ist aus einer Misnah zu entnehmen: Bei einer zweifelhaften Erstgeburt, ob bei der eines Menschen oder der eines Tiers, eines reinen oder eines unreinen, muss derjenige, der vom anderen zu fordern hat104, den Beweis antreten, und hierzu wird gelehrt, dass sie zur Schur und zur Arbeit verboten sei¹⁰⁵. [Die Erstgeburt] wird ja, wenn der Priester sie eingehascht hat, ihm nicht abgenommen, denn es heisst, dass derjenige, der vom anderen fordert, den Beweis antreten müsse, dennoch ist sie, wenn er sie nicht eingehascht hat, zur Schur und zur Arbeit verboten. Rabba erwiderte ihm: Von der Heiligkeit der Erstgeburt ist nichts zu erweisen: tatsächlich, kann ich dir erwidern,

98. Er gilt daher als Kläger u. muss den Beweis antreten. 99. Ohne es entrissen zu haben. 101. Sie wollten sie als Eigentum des Heiligtums nicht mehr benutzen. erstgeborene männliche Kind muss um den Betrag von 5 Seqel, der an den Priester zu zahlen ist, ausgelöst werden (cf. Num. 18,15,16); eine vorher abortirte Missgeburt befreit in manchen Fällen von der Auslösung, in manchen Fällen dagegen ist dies zweifelhaft. 103. Wenn man nicht weiss, ob das Vieh bereits geworfen hat. Die Erstgeburt eines reinen Tiers gehört dem Priester, die eines unreinen ist durch ein reines auszulösen. 104. Wenn sie der Priester an sich gerissen hat, muss der Jisraélit den Beweis antreten, dass er davon frei sei. 105. Auch wenn sie sich noch beim Jisraéliten befinden.

wird sie dem Priester, wenn er sie eingehaselit hat, abgenommen , dennoch sind sie zur Schur und zur Arbeit verhoten, weil es bei einer Heiligkeit, die von schat kommt, anders ist R. Hananja spracii איני בידו איתי בידו איני היכק הקפי כהן אין ביציאין איתי בידו איני אווא אווא Rabba: Es gibt eine Lehre als Stude für dich: Die Zweitelhatten kommen mit in den Stall, um verzehntet zu werden; wieso kommen sie nun, wenn man sagen wollte, wenn der Priester sie eingehascht hat, וי בי היובא היא תשקה כאו בר קשירי בינהו ווי nehme man sie ihm nicht ab, in den Stall mit, es ergibt sich ja, dass [der Eigentümerl sich mit dem Geld des Priesters befreit !! Abajje sprach zu ihm: Wenn nur dies, so ist dies keine Stütze für den Mei- ביישר או בבר הייבא היא נפטר בבנין הראני ו ster, denn hier wird von dem Fall gesprochen, wenn er nur neun und dieses hat; wie du es nimmst: ist es zehntpflichtig , so ist ja die Verzehntung giltig, ist es nicht zehntptlichtig, so sind ja neun zur Verzehn- איינא בבר הדוה קדש אבר החבנא ולא שו tung nicht pflichtig . Später sagte Abajje: Das, was ich gesagt habe, ist nichts; das Zweifelhafte ist zur Verzehntung nicht" pflichtig, denn es wird gelehrt: Ist eines

באובער בנינתם אוהא כל עולבי בעל הההאון איני בייון יופיתי דבי אכינים בייום וביבורי דקרישה הבאה באליה שאני אכר ליה רב הנניה לובה תניא ייש דביביין דך "הכפיקית נכנכין ידיר יהרגעשר ואי المتال والمتال المال المالي المالي المالي المالية של בהן אבר ליה אביי אי בישים הא לא תביינה רביה הבא בביאי נבקיבן בנון דרית ליה אלא תשנה יהיא דניה נפשך אי בה הייבא היא שפיה קא בינשה הדה אבי אבי לאי בילתא היא דאביר 'דבפיקא الما المانية المال المانية الم בניבן בניון פנוורין יאי בניבון דיירך בפיבון בייד ישורי דיישר ממה נפשך דאי בר היובא הוא שפיר "דאכיר דבא כינין הראיי פישר אלא כאי אית לך בינה ידער אכור הדמנא ולא ישורי בינים Fol. הכא נכי נשורי ודאי אבר החבנא ולא נשורי כפק אמה היה הב אהא מדפתי ההבינא מאי ספיקות ישבה בורם מאו בפן פרין פטר דוני ובדרב נודמי M 47 | אמאי גם הדיר M 46 | ההתעשר M 45 מספיקא הא בני (בעי?) עשורי התכן א 48 מספיקא בני (בעי?) ישורי (אנאי פטירין) הישריה או אה כפק.

von den gezählten" zurück unter die anderen gesprungen, so sind sie alle frein; wenn man nun sagen wollte, das Zweifelhafte sei zu verzehnten, so sollten jene doch auf jeden Fall verzehntet werden: ist es zehntpflichtig, so erfolgt ja die Verzehntung zu Recht, und ist es nicht zehntpflichtig, so werden sie ja frei durch die zur Zählung geeigneten , denn Raba sagte, dass durch die zur Zählung geeigneten die anderen frei werden. Du musst also erklären, der Allbarmherzige spreche" von einem zehnten, der es entschieden ist, nicht aber von einem zweifelhaften, ebenso ist auch hierbei zu erklären, der Allbarmherzige spreche von einem zehnten, der es entschieden ist, nicht aber von einem zweifelhaften. R. Aha aus Diphte sprach zu Rabina: Von welchen Zweifelhaften wird hier gesprochen, wollte man sagen, von zweifelhaften Erstgeburten, so sagt ja der Allbarmherzige: "soll heilig sein, nicht aber, wenn es bereits geheiligt war"? - Vielmehr, das Zweifelhafte des Ausgelösten der Erstgeburt eines Esels. Dies nach R. Nahman,

106. Der Priester heisst immer Kläger u. muss den Beweis antreten. 107. Wenn jemand etwas dem Heiligtum weiht, so ist, wenn er nicht rechtmässiger Besitzer ist, die Weihung ungiltig; die Erstgeburt dagegen ist an sich heilig, einerlei in wessen Besitz sie sich befindet. 108. Hinsichtlich der 109. Bei der Absonderung des Blutzehnts; cf. Lev. 27,32ff. 110. Falls das Zweifelhafte rechtlich dem Priester gehört u. nun als Zehnt entrichtet wird. 111. Wenn das betreffende 112. Er befreit sich also in keinem Fall durch das Eigentum des Vieh dem Jisraéliten gehört. 113. In dem Fall, wenn ein Zweifel obwaltet, ob vom Schaf der Zehnt zu entrichten sei, braucht es überhaupt nicht verzehntet zu werden. 114. Bei der Verzehntung werden die Schafe aus dem Stall gelassen u. gezählt; neun gehören dem Eigentümer u. das 10. dem Priester. 115. Von der Verzehntung, da hinsichtlich eines jeden ein Zweifel obwaltet, ob es nicht zu den bereits verzehnteten 116. Beim Zählen wären die zurückgebliebenen Schafe zur Zählung geeignet. 118. Lev. 27,32. 119. Wenn es bereits durch die Erstgeburt geheiligt ist, so kann es nicht mehr durch die Verzehntung geheiligt werden. 120. Cf. ob. S. 474 N. 103.

דאמר רב נחמן אמר רבה בר אביה ישראל שיש Bakata לו עשרה ספק פטרי המור בתיך ביתו מפריש עליהן כשרה שיין ומכשרן והן שלו כאי היי כלה דמסותא תא שבין דאמר רבי חייא בר אבין הוה עיבדא בי רב הסדא ווב הסדא בי וב הינא יפשטה בוהא דאמר רבינחמן כל ממון שאינו יכול להוציאו בדיינין הקדישו אינו קדוש הא יכול להוציאו בדיינין הקדמשו קדוש את נה גב דהא אפקוד ווואבר רבי פרוב יוחנן נול ולא נתייאשו הבעלים שניהם אינם יכולין בב ישר הבי שאינה של: הה לבי ברשותו מי סברת במסותא ממלמלין עסקינן במסותא מקרקעי עסקינן דכי יכול להוציאה בדיינין ברשותיה "קיימא: תני רב תחליפא"בר מערבא קמיה דרבי אבהו שנים "אדוקים בטלית "זה נוטל עד מקום שידו 15 מגעת וזה נוטל עד מקום שידו מגעת"והשאר הולקין בשוה מחוי ליה רבי אבהו וכשבועה אלא מתניתין דקתני דפלגי בהדדי "ולא קתני זה נוטל עד מקום שידו מגעת°'היכי משכחת לה אמר רב פפא דתפיכי בברכשתא אמר רב"משרשיא שמע מינה האי מודרא לרעהו דבמאן דפסיק דמי וקני ומאי שנא מדרב חסדא "דאמר רב הסדא גם בידה ומשיחה בידו"אם יכול 1800

B 53 הי – M 52 חשם P 50 ופשטוה M 51 M אורזוין M 56 אורזוין אורזוין אורזוין אורזוין אורזוין אורזוין אורזוין אורזוין י - P ה אני מצאריה וו א אני מצן - S ד א אני ביצן 17 57 16 על אשי הילכך האי ו 62 על במאן הפכיק המי וקני היה [נקא בלוכן לב בנישור קים ביקה במא המא פא פא ביבי .[יאין] M 64

denn R. Nahman sagte im Namen des Rabba b. Abuha, dass wenn ein Jisraélit zuhause zehn Schafe, durch welche Erstgeburten von Eseln ausgelöst worden sind, hinsichtlich welcher ein Zweifel obwaltet hat, er für diese zehn Schafe absondere" und von diesen den Zehnt entrichte und sie gehören ihm. Wie bleibt es nun mit der Badeanstalt? Komm und höre: R. Hija vor R. Hisda, da wandte sich R. Hisda an R. Hona, und dieser entschied es aus folgender Lehre R. Nahmans: Wenn man einen Betrag, den man durch das Gericht nicht einklagen "kann, dem Heiligtum weiht, so ist die Weihung ungiltig. — Demnach wäre, wenn man ihn wol einklagen kann, die Heiligung giltig, obgleich man ihn noch nicht erlangt hat, und dem widersprechend sagte ja R. Johanan, dass wenn jemand etwas geraubt und der Eigentümer sich davon nicht losgesagt hat, beide es dem Heiligtum nicht weihen können, der eine, weil es nicht ihm gehört, und der andere, weil es sich nicht in seinem Besitz befindet!? Du glaubst wol, es handle sich hier um eine bewegliche Badevorrichtung, hier handelte es sich um eine unbewegliche Badeanstalt, die, wenn man sie nur durch das

Gericht einklagen kann, sich in seinem Besitz befindet¹²³.

R. Tahlipha b. Maâraba dehrte vor R. Abahu: Wenn zwei an einem Gewand halten, so erhält der eine soweit seine Hand reicht, und der andere ebenfalls soweit seine Hand reicht, und den Rest teilen sie gleichmässig. R. Abahu zeigte: und einen Eid leisten. — In unsrer Mišnah heisst es ja aber, dass sie gleichmässig teilen, und es heisst nicht, dass jeder das erhalte, soweit seine Hand reicht; in welchem Fall findet dies nun statt!? R. Papa erwiderte: Wenn sie es an den Fransen halten. R. Mešaršeja sagte: Hieraus ist zu entnehmen, dass wenn man an einem Gewand drei zu drei [Fingerbreiten anfasst¹²⁰, dies heisse: "und gab es seinem Nächsten, denn es ist ebenso, als wäre es abgeschnitten, und er erwirbt es. - Womit ist es hierbei anders als bei der Lehre R. Hisdas, denn R. Hisda sagte, dass wenn der Scheidebrief in ihrer Hand und die Schnur in seiner Hand sich befindet, sie, wenn er ihn an sich reissen kann, nicht ge-

^{121.} Damit jene zur Arbeit u. zur Schur erlaubt werden. 122. Was auch bei der strittigen Badeanstalt der Fali war. 123. Grundstücke sind stets im Besitz ihres rechtmässigen Eigentümers. 124. Nach Cod. M: aus dem Westen. 125. Hier wird jedenfalls von einem orientalischen lakenartigen Gewand gesprochen, dass sich sehr gut zerteilen lässt. 126. Wenn ein Kauf- od. Tauschgeschäft perfekt gemacht werden soll, so lässt der Verkäufer den Käufer sein Gewand anfassen (cf. Rut 4,7); ein 3 zu 3 Fingerbreiten grosses Stück Stoff ist zum Gebrauch verwendbar; cf. ob. S. 454 Z. 4. 127. Rut. 4,7. 129. An der der Scheidebrief befestigt ist. 128. Der Ehefrau bezw. des Ehemanns.

פרניתי

schieden, wenn aber nicht, wol geschieden ei' In diesem Fall ist eine Trennung ertorderlich, die nicht vorhanden ist, in jenem Fall ist eine Ueberreichung erforderlich, die wol vorhanden ist. Raba sagte: -Wenn es ein vergoldetes Gewand ist, so teilen sie es. Selbstverständlich!! In dem Fall, wenn das Gold sich in der Mitte befindet, Dies ist ja ebenfalls selbstverstandlich!? In dem Fall, wenn es einem ים נבליאל בן נבליאל בו רבי רבי רבי רבי הבי שנינין בן נבליאל nüher ist; man könnte glauben, dieser könne aum anderen sagen: teile so, so lehrt er uns, dess der andere zu ihm sagen könne: wie kommst du, so zu teilen, teile so .

Die Rabbonan lehrten: Wenn zwei ei- 15 nen Schu'dschein halten, der Gläubiger sugt: er gehört mir, ich habe ihn verloren und du hast ihn gefunden, und der Schuldner sagt, er gehörte dir, ich habe ihn aber eingelöst, so muss der Schuldschein auf sei- 20 ne Unterschriften beglaubigt werden Worte Rabbis, R. Simôn b. Gamaliél sagt, sie teilen. Ist er in die Hand eines Richters gekommen, so darf er nie präsentirt werden. R. Jose sagt, er behalte seine Giltigkeit.

לבתקו ולחביאו מצלו מינה בנודשת ואם לאו מנורשת התם בריתות בעינן וליכא הכא נתינה מהבנינן והא איכא אמר רבא אם היתה טלית מווחבת מת. דויהן פשיטא לא צריכא דקאי דהבא בי ביציי דוא נבי פשיבא לא צריבא דביקים לובי דוה ביון מים דריבוא "דאבר ליה פלונ הבי קנישנין לן דאבר ליה משוניאי הזית דפלגת הבי פליג הבין תני דבנן שנים source person from and and and and تراكيد المال المرد المال المال المال المالية المالية on newson Messie his lost dip the second will mediane are arele comment from the morele such mesopon menompopo somo migue podem medem cape migue 1747 Tr. 178 871 178 12 1011.18 Torn 12072. in the many of the state of the ofto ordered where common milesia mand and how offer some the man modern his offer some men morning מינה הוב היינים אל הייני אינה אינה אינה אינה אינה שמרא לוה"הא קאמר דפריע ורבן"שמעון בן גמליאל per also restore mense sole examine meser main and the sale was not the common man interest lead no --- Now with the state of the service West Col والمراجع والم والمراجع والمراجع والمراجع والمراجع والمراجع والمراجع والمراع 77 - M 67 2 2 2 M 60 7 = M 65 ארבי ' M 69 לרבי + M 68

Der Meister sagte: So muss der Schuldschein auf seine Unterschriften beglaubigt werden. Der Gläubiger fordert also den ganzen Betrag ein, - hält er denn nichts von unsrer Mišnah: wenn zwei ein Gewand halten &c.!? Raba erwiderte im Namen R. Nahmans: Hinsichtlich eines beglaubigten Schuldscheins sind alle der Ansicht, dass sie teilen, sie streiten nur hinsichtlich eines unbeglaubigten; Rabbi ist der Ansicht, der Schuldschein müsse, obgleich der Gläubiger zugibt ihn ausgestellt zu haben, beglaubigt werden, wenn er beglaubigt ist, so teilen sie, wenn er aber nicht beglaubigt ist, teilen sie nicht¹³⁴, da er nichts weiter als ein Stück Papier ist; denn der Gläubiger ist es, der ihn zum Schuldschein macht¹³⁵, und dieser sagt ja, dass er bezahlt¹³⁶sei; R. Simôn b. Gamaliél dagegen ist der Ansicht, wenn der Gläubiger zugibt, den Schuldschein ausgestellt zu haben, brauche er nicht beglaubigt zu werden, sie teilen also, auch wenn er nicht beglaubigt ist.

ולוה אמר M 70

«Ist er in die Hand eines Richters gekommen, so darf er nie präsentirt werden.» Womit ist denn ein Richter anders!? Raba erwiderte: Er meint es wie folgt: wenn jemand einen Schuldschein gefunden hat, der in der Hand des Richters war, wenn sich

^{130.} Da er den Scheidebrief an sich reissen kann. 131. Wenn eine gleichmässige Verteilung des Golds nur dann herauskommt, wenn es nach einer bestimmten Richtung geteilt wird. die Zeugen ihre Unterschriften bestätigen, so behält der Schuldschein seine Giltigkeit. die Unterschriften der Zeugen bei Gericht beglaubigt werden. 134. Der Gläubiger erhält nichts. 135. Da er ehensogut sagen kann, der Schuldschein sei überhaupt gefälscht. 136. Wenn aber durch die Beglaubigung die Echtheit des Schuldscheins sicher ist, so teilen sie den Inhalt wie jeden anderen Fund. 137. Der Fragende hat darunter den Fall verstanden, wenn ein Richter den Schuldschein gefunden hat.

nämlich auf diesem eine richterliche Bestä-

tigung befindet, so darf er nie präsentirt

werden; selbstverständlich gilt dies von

dem Fall, wenn sich auf diesem keine ge-

anzunehmen, er habe ihn geschrieben, uns

darauf zu borgen und habe nicht geborgt,

aber selbst wenn sich auf diesem eine gerichtliche Bestätigung befindet, gebe man

R. Jose ader sagt, er behalte seine Giltig-

keit und man berücksichtige nicht, er könne bezahlt sein. -- Berücksichtigt etwa R.

Jose nicht, er könne bezahlt sein, es wird ja gelehrt: Wenn jemand eine Morgengaben-

urkunde auf der Strasse findet, so gebe er sie, wenn der Ehemann es139 eingesteht, der

Frau zurück, wenn es aber der Ehemann

nicht eingesteht, so gebe er sie weder dem

sie noch beim Ehemann, so gebe er sie der

דכתב ביה הנפק לא יוציאי צולמית ילא מיבניא לא כתב ביה הנפק דאיכא לפימד כתב ללות ולא לוה אלא אפילו כתב"ביה הנפק דמקוים לא יחזיר דוויים לביין ובי יום אינה דור דוי בווכרי ז richtliche Bestätigung befindet, denn es ist ולא היישיגן לפירעון ולא חייש רבי יוםי לפירעון Tilled John Select Leader manual motion from the part of the יחונה לאשה אין הבעל מודה לא יחונה לא לוה will the said the said and the said the למשוד בתמכלה מי בתנישה למ יחוד למ יולא לוה "איפוך נפל ליד דיין לא יוציאו עולמית ihn nicht zurück, denn er kann bezahlt sein. דברי רבי יוסי וחכמים אומרים הרי הוא בהזקתו אי הכי קשיא דרבגן אדרבגן שמר כתובה כולה רבי יוסי"וחסורי מחסרא וחבי קתני אין חבעל מודה לא יחויר לא לזה ולא לזה במה דברים אמורים וור בינו וויים או שבתבישו אבל נידו הוד בינו יהזיר לאשה "שרבי יוסי אומר עודה תחת בעלה יהזיר לאשה נתארמלה או שנתגרשה לא יהזיר לא לזה ולא לזה זרב פפא אמר לעולם לא תיפוך רבי יוסי לדבריהם דרבנן קאמר להו לדידי אפילו ישינו לפירטוו (מי "לא חיישינו לפירטוו einen noch der anderen. R. Jose sagt, weilt לדידכו "אודו לי מיהת בעודה תחת בעלה דיהויר

M 73 - היא M 74 - דר יוכי M 75 (ואכ א) רעירם M 73 - יחזיר לאשה וM 77 - M 78 - M 79 -

Frau¹¹⁰, ist sie verwitwet oder geschieden, לאשה דלאו בת פירעון היא ואמרו ליה רבנן אימור so gebe er sie weder dem einen noch der בו P 71 בו P 71 בו P 71 בו P 71 anderen !!? - Wende [jene Lehre] um: ist er in die Hand eines Richters gekommen, so werde er nie präsentirt - Worte R. Joses; die Weisen sagen, er behalte seine Giltigkeit. — Demnach befinden sich ja die Rabbanan in einem Widerspruch - [Die Lehre von der Morgengabenurkunde vertritt vollständig die Ansicht R. Joses, und zwar ist sie lückenhaft und muss wie folgt lauten: wenn es der Ehemann nicht eingesteht, so gebe er sie weder dem einen noch der anderen zurück; dies nur, wenn sie verwitwet oder geschieden ist, wenn sie aber noch bei ihrem Ehemann verweilt, so gebe er sie der Frau, denn R. Jose ist der Ansicht, wenn sie noch bei ihrem Ehemann weilt, gebe man sie der Frau, und wenn sie verwitwet oder geschieden ist, gebe man sie weder dem einen noch der anderen. R. Papa erklärte: Tatsächlich brauchst du sie nicht umzuwenden, denn R. Jose sagte es nach der Ansicht der Rabbanan: nach meiner Ansicht berücksichtige man nicht, sie könnte bezahlt sein, selbst wenn sie verwitwet oder geschieden ist, aber auch ihr solltet mir doch zugeben, dass wenn sie noch bei ihrem Ehemann weilt, man sie ihr gebe, da die Auszahlung noch nicht fällig ist; darauf erwiderten ihm die Rabbanan, sie könnte sich Wertgegenstände"s

138. Das W. הנפק wird gewöhnl. vom syr. herausgehen, hervorgehen abgeleitet; eine Bemerkung des Gerichts, dass der Sohuldschein dem Gericht vorgelegt worden ist u. die Zeugen ihre Unterschriften bestätigt haben; nach Mussafia soll dies W. griech. Abstammung sein, jedoch bemerkt er hierzu nichts Näheres. 139. Dass er ihr die Morgengabe noch nicht bezahlt habe. niemand die Morgengabe vor der Scheidung auszahlt. 141. Weil sie bezahlt sein kann. der einen Barajtha lehren sie, dass der Schuldschein seine Giltigkeit behalte, in der anderen dagegen, dass die Urkunde nur dann der Frau ausgehändigt werde, wenn der Ehemann zugibt, ihr die Morgengabe nicht bezahlt zu haben. 143. Zur Deckung ihrer Morgengabe.

reachert haben, Rabina erklärte: Tatsächrah wande man die erste Lehre um, und der Grund der Rubbanan ist hierbei, sie kann wei Urkunden über ihre Morgengahe cilialten hahen, während R. Jose dies meht berück schligt.

R Fleatar sagte: Sie teilen nur dann, wenn beide das Formular oder beide die Nachschrift halten, wenn aber einer das Formular und der andere die Nachschrift hält. שרב ליה פלוג חבי אבר ליה פלוג חבי החד"מהו דתימא אבר ליה פלוג חבי ה so chalt der eine das I ormular und der andere die Nachschrift, R. Johanan aber sagte, sie teilen immer. Selbst wenn der eine dat Formular und der andere die Nachschrift hill, es wird ja gelehrt, dass der eine das er- ידאפר הבי שברא דאית ביה זמן כבה שי ידלית מי h. Ite, soweit seine Hand reicht, und der andere das erhalte, soweit seine Hand reicht!?

In dem Pall, wenn die Nachschrift sich in der Mitte befindet. Wozu braucht dies demunch gelehrt zu werden!? In 10 בא רבא דאמר המד לקטנים והא דאמר הבא אם Fo dem Folk wenn sie einem näher ist; man könnte glauben, er könne sagen, wir wollen so teilen, so lehrt er uns, dass der andere sugen könne, wie kommst du so zu teilen, teile so. R. Aha aus Diphte sprach in Rabina: Hat er ihn nach R. Eleazar, welcher sagt, der eine erhalte das Formular und er andere erhalte die Nachschrift, etwa zum Verkorken einer Flasche nötig15!? Die-

والمراد المال الما א ושעבייהו דרב הכא דאו משים דהיישונן רפרעין אלא משום M 78 יסידו בינעת M SO אדוקים M 79 אדוקים אדוקים M 79 M 85 בשבי או הרות ביה זמן גבי מבני הרי יהיב ראמי ליה לישטרא אוני הפסקי ליה לשטרא - האמי הכא 88 IN הה אפס 98 IN הא. ser erwiderte: den Geldwert; man berechne wieviel ein Schuldschein mit Datum und wieviel ein Schuldschein ohne Datum wert ist. Durch einen Schuldschein mit Datum können auch verkaufte Güter eingefordert werden, und durch den anderen können verkaufte Güter nicht eingefordert werden; diese Differenz hat er ihm herauszuzahlen. Und auch unter "teilen" wovon wir sprechen, ist das Geldverhältnis zu verstehen, denn wenn dem nicht so wäre, so müsste man auch, wenn zwei ein Gewand halten, dasselbe durchschneiden, und dadurch zerstört man es ja. – Das ist kein Einwand, es ist dann für Kinder zu gebrauchen. — Raba sagte, dass wenn es ein vergoldetes Gewand ist, sie es ebenfalls teilen, ist etwa auch hierbei zu verstehen, dass sie es durch-

144. Nachdem sie diese verloren hatte, kann ihr ihr Ehemann eine andere Urkunde ausgehändigt haben, es ist aber nicht zu berücksichtigen, sie könne bereits bezahlt sein. 145. Am Ende des Schuldscheins befand sich eine Nachschrift, wo das Wesentlichste desselben, die Summe der Schuld u. die Namen des Schuldners u. des Gläubigers wiederholt wurde, das Datum befand sich nur in der Nachschrift, wodurch diese an Bedeutung gewann. Wenn der Schuldschein zusammengefaltet wurde, so wurde dieses Ende nach aussen umgeschlagen, daher die Bezeichnung מודף das Entblösste, Offene. 146. Cf. ob. N. 131 mut. mut. 147. Das Papier ist ja wertlos. 148. Da man nicht wissen kann, ob sie vorher oder nachher verkauft worden sind.

schneiden, sie zerstören es ja!? - Dies ist kein Einwand, es ist für königliche Kinder zu gebrauchen. — Es wird ja aber gelehrt, dass wenn zwei auf einem Tier reiten &c.

צהרי אתפסה רבינא אמר לעולם איפוך קמייתא וטעמא דרבנן חבא משום דהיישינן לשתי בתוכות ורבי יוסי לשתי בתובות לא היישו אבר רבי אלעזר בהריקת בששניתם אדוקים בשופם ושניתם בתירף אכל אחד אדוק בטופס ואחד אדוק בתורף וה נובר מופס ווה נושל תורף ורבי יוחנן אביד לעילם הולקין ואפילו אחד אדוק בשופם ואחד אדוק בתווף וחתניא יות ניבול עד ביקום שודו בינית לא צריבא דקאי No. 22 No. No. 1212 1812 1212 18 1220 12 1212 בישביי הן דאבר היה ביאי חוית דפהנת חבי פלינ المات برا الما المال تناقي المات المات المات المات مراجع من موان المراجع نات الله المانان المانا المانا المان المان المانا المانان ביה זמן בבוה שני בשבוא דאות ביה זמן ובי ממשעבדי ואידך לא גבי ממשעבדי יהיב ליה האיך מביני ביני ויוויקי נבי ומבון יוכי ואי יא וניבי הבי שנים אוחוין בשלית הבי נבי דבהבי הא מפסרוה חיתה שלית מוזחבת חולקין חבי גמי דפלגי לח'תא אפסחות הא לא קשיא דחויא לבני מלבים והא

דפלני לח"חא אפסדות בשלמא טחורה חזיא לבשר אלא ממאח"הא אפסדות אלא לדמי הכא נמי לדמי: אמר רמי בר המא זאת אומרת °המגביה מציאה 100mm לחבירו קנח חבירו דאי סלקא דעתך לא קנה חבירו המינשה זו כמי שמונחת על גבי קרקע ווו כמי ממונחת על גבי קרקע ווו כמי aber!? Du musst also erklären, dies beziehe שמונחת על גבי קרקע ולא יקנה לא זה ולא זה אלא לאו שמין מינה המנביה מציאה להבירו קנה חבירו אמר רבא לעולם אימא לך המנביה מציאה לחבירו לא קנה חבירו וחבא היינו בייבא בינו דובי מונים לי ונוב פבור ושותפון שבוד ודיים אל ביני אל מעמא לאו משום °דאמרינן מגו דזכי לנפשיה זכי נמי לחבריה שמע מינה: אמר רבא השתא דאמרת אמרינן מגו חרש ופקח שהנביחו מציאה מתוך ליה בן דעת אלא פקח במאי קנה אלא אימא חרש קבד בקד לא קבד ובאו ביני ביני דשני הרשין בנילמת קנו התי נמי קני התי מתי מם תמצת לומד יפוחם המגביה מציאה להבירו קנה חבירו הני מילי היכא קא מגבה ליה איהו לא קני לאחריני מקני אלא

ist etwa auch hierbei zu erklären, dass sie es zerschneiden, sie zerstören es ja!? Allerdings ist bei einem reinen das Fleisch zu gebrauchen, ein unreines vernichtet man ja sich auf den Wert, ebenso ist es auch dort auf den Wert zu beziehen.

Rami b. Hama sagte: Hieraus ist zu entnehmen, dass wenn jemand für seinen אמר לשלוהו Nächsten einen Fund aufhebt, dieser ihn erworben habe; denn wenn man sagen wollte, er habe ihn nicht erworben, so sollte es doch hierbei ebenso sein, als läge sowol die eine Hälfte, als auch die andere Hälfte¹⁵⁰ הרש קנה בשלמא הרש קנה בקא בנבה ebenfalls auf der Erde, und somit sollte es weder der eine noch der andere erwerben. Vielmehr ist hieraus zu entnehmen, dass wenn jemand einen Fund für seinen Nächsten aufhebt, dieser ihn dadurch erwerbe. בירה אדעתא דחבריה האי אדעתא דידיה Raba erwiderte: Tatsächlich, kann ich sagen, erwirbt, wenn jemand für seinen Nächsten einen Fund aufhebt, ihn dieser nicht, בני. P 95 ה״ם P 94 גבי. P 93 גבי. hierbei aber erfolgt dies aus folgendem Grund: wenn er es für sich 152 erwirbt, so erwirbt er es auch für seinen Nächsten. Dies ist auch zu beweisen; wenn jemand zu seinem Boten sprach: geh und stiehl für mich, und dieser dies getan hat, so ist jener frei¹⁵³, wenn aber Gesellschafter gemeinschaftlich gestohlen 154 haben, so sind sie schuldig; doch wol deshalb, weil wir sagen: wenn er es für sich erwirbt, so erwirbt er es auch für seinen Nächsten; schliesse hieraus.

Raba sagte: Da wir nun ausgeführt haben, dass das "wenn" berücksichtigen sei, so hat, wenn ein Tauber und ein Hörender 156 zusammen einen Fund aufgehoben haben, ihn, da der Taube ihn erworben 157 hat, auch der Hörende erworben. — Allerdings hat ihn der Taube erworben, da ihn ein Verständiger für ihn aufgehoben hat, wieso aber hat ihn der Hörende erworben!? - Sage vielmehr, der Taube hat ihn erworben, der Hörende hat ihn nicht erworben. - Welches "wenn" ist hierbei zu berücksichtigen? - Wenn zwei Taube ihn erwerben können, so erwirbt ihn auch dieser. - Was ist dies [für ein Schluss], allerdings erwirbt, wenn jemand einen Fund für seinen Nächsten aufhebt, ihn dieser, weil er ihn für diesen aufgehoben hat, hierbei aber hat er ihn ja für sich selbst aufgehoben, und wenn er ihn für sich selbst nicht erwirbt, wie sollte er ihn für einen anderen erwerben!? - Sage vielmehr: da ihn der

^{149.} Aus unsrer Mišnah, nach welcher beide den Fund erworben haben. 150. Da jeder nur die Hälfte aufgehoben hat, während man einen Fund nur dann erwirbt, wenn man ihn ganz aufgehoben 151. Jeder hat das Gewand nicht nur für sich, sondern auch für die anderen aufgehoben. 152. Jeder hat das Gewand in erster Reihe für sich selbst aufgehoben. 153. Vielmehr ist der Bote strafbar, weil er den verbotenen Auftrag nicht befolgen sollte. 154. Und nur einer den gestohlenen Gegenstand heimgebracht hat.

155. Den oben angeführten Schluss: wenn jemand etwas für sich erlangen kann, könne er es auch für seinen Nächsten. 156. Cf. S. 140 N. 49. 157. Da ihn der Hörende für ihn erworben hat; der Taube kann ihn rechtlich für sich nicht erwerben; cf. Git. 59b. 158. Der Hörende.

Hörende nicht erworben hat, so hat ihn auch der Taube nicht erworben Wenn du aber einwenden wolltest: wieso ist es denn hierbei anders als bei zwei Tauben, [so ist za erwidernel bei diesen haben die Rabba- 5 nan eine Bestimmung getroffen, damit es meht au Streitigkeiten komme, hierbei aber sagt er: wenn der Hörende es nicht erwirbt, wie sollte ich es erwerben? R. Aha, Sohn R. Adas, sprach zu R. Asi: Woher ent- ממשנה יתירה שמע מינה המגביה מציאה אלא nimmt Rami b. Hama dies ', wollte man sagen, aus dem Anfangsatz: wenn zwei ein Gewand halten, so sagt ja der eine, das gante gehöre ihm, und er habe das ganze autgehoi en, und der andere sagt ebenfalls, 15 das ganze gehöre ihm und er habe das ganze aufgehoben ? Vielmehr aus dem Passus: und der eine sagt, das ganze gehöre ihm, und der andere sagt, das ganze gehöre ihm; dies ist ja nicht nötig, — viel- 20 אימא 'הבי דאהוי במשיב אבידה ואיפטר אלא מהא mehr ist aus diesem überflüssigen Passus zu entnehmen, dass wenn jemand für seinen Nächsten einen Fund aufhebt, dieser ihn erwerbe. Wir haben ja aber den Anfangsatz auf einen Fund und den Schluss- 25 ינדים חולקין בלא שבועה 'במאי אי במקח וממכר satz auf den Kauf und Verkauf bezogen!? - Vielmehr, dies ist aus dem Schlußsatz zu entnehmen: der eine sagt, das ganze gehöre ihm, und der andere sagt die Hälf-

אימא מתוך שלא קנה פקח לא קנה הרש וכי תימא מאי שנא משני הרשין דעלמא התם תקינו להו רבנן דלא "אתי לאנצויי הכא מימר אמר פקח לא קני אנא אקני אמר ליה רב אחא בריה דרב אדא לרב אשי דיוקיה דרטי כר המא מהיכא אי נימא "מרישא שנים אוחזין בשלית התם האי קאמר כולה שלי ואנא אנבהתה כולה והאי אמר כולה שלי יאנא אנבחתה כולה אלא מחא דקתני זה אומר בולה שלי וזה אומר כולה שלי הא תו למה לי ילחבירו קנה חבירו והא אוקימנא רישא במציאה יכיפא כמקח וממכר אלא מסיפא זה אומר כולה שלי וזה אומר הציה שלי הא תו למה לי אלא ממשנה יתירה 'שמץ מינה המגביה מציאה להבירו קנה הבירו וממאי דבמציאה דלמא במקח וממכר ובי תימא 'אי במקח וממכר מאי למימרא 'סלקא דעתך אמינא האי דקאמר חציה שלי להוי כמשיב אבידה וליפטר קמשמע לן דהאי איערומי קא מערים סבר אי אמינא כולה שלי בעינא אשתבועי היו שנים רוכבין על גבי בהמה הא תו למה לי אלא ממשנה יתירה 'שמע מינה המגביה מציאה לחבירו קנה חבירו ודלמא הא קמשמע לן דרוכב נמי קני אלא מכיפא בזמן שהן מודין או שיש להן

M 99 אויא M 99 אויא M 97 מהא M 96 אויא אויא א \parallel ש״ם \parallel א \parallel א \parallel הא \parallel \parallel הא \parallel \parallel \parallel הא \parallel \parallel \parallel הא \parallel \parallel הא איצטריך. + B 5 + הא תנא ליה רישא+ B 5 איצטריך. + M 4 הא תו ליל אלא לאו שם. M 7 M פלגא דאיהוי משוב M 6

te gehöre ihm; dies ist ja nicht nötig, - vielmehr ist aus diesem überflüssigen Passus zu entnehmen, dass wenn jemand für seinen Nächsten einen Fund aufhebt, dieser ihn erwerbe. — Woher, dass dies sich auf einen Fund bezieht, vielleicht auf den Kauf und Verkauf!? Wolltest du erwidern, vom Kauf und Verkauf brauche dies nicht gelehrt zu werden, [so ist es dennoch nötig:] man könnte nämlich glauben, derjenige, welcher sagt, die Hälfte gehöre ihm, gelte als Wiederbringer eines Funds[™]und sei [vom Eid] frei, so lehrt er uns, dass dies als List zu betrachten sei, denn er denkt wie folgt: wenn ich sage, das ganze gehört mir, so muss ich schwören, ich werde lieber so 102 sagen, somit als Wiederbringer eines Funds gelten und [vom Eid] frei sein!? — Dies ist vielmehr aus folgendem zu entnehmen: wenn zwei auf einem Tier reiten, dies ist ja nicht nötig, — aus dieser überflüssigen Lehre ist also zu entnehmen, dass wenn jemand für seinen Nächsten einen Fund aufhebt, dieser ihn erwerbe. — Vielleicht will er uns damit lehren, dass auch der Reiter es erwerbe 103!? — Vielmehr, aus dem Schlusssatz: wenn sie es einander zugestehen oder Zeugen haben, so teilen sie ohne Schwur; von Kauf und Verkauf braucht dies ja nicht gelehrt zu werden, wahrschein-

^{159.} Dass wenn jemand für seinen Nächsten einen Fund aufhebt, dieser ihn erwerbe. will es ja vollständig aufgehoben u. erworben haben. 161. Da er, wenn er lügen wollte, sagen könnte, 163. Obgleich er das Tier nicht antreibt. das ganze gehöre ihm. 162. Die Hälfte gehört mir.

א קבין + 1 M 12 אינו קונה. M 15

בובשות בונים בושוני בוציבשם בוצים צייום משימים צייום לנפשיה זכי נמי לחבריה: היו שנים רוכבין: אמר רב יוסף אמר לי רב יהודה "שמעית מיניה דמר 1.6 שמואל תרתי רכוב ומנחיג חד קני וחד לא קני widern: da er ihn für sich selbst erwirbt, so ולא ידענא הי מינייהו היכי דמי אילימא רכוב Sand ord manufactured memory administration in 1911. בים אים בונים וביון וון וון ווים ובים ובים ווים בינון רכוב הוא דאיכא למימר אלא רכוב בנוקום מנהיג דלמא מנהיג עדיף דאזלא מחמתיה אמר רב יוסת אמר לי רב יהודה נהזי אנן דתנן "המנהיג סופג את 🕬 הארבעים והיושב בקרון סופג את הארבעים רבי מאיר פוטר את היושב בקרון ומדאפיך שמואל ותני לחודית לא קני וכל שכן רכוב במקום מנחיג "אמר ליה אביי לרב יוסף הא זמנין סגיאין אמרת לן נחזי אנן ולא אמרת לן משמיה דרב יהודה אמר ליה "אברא"ודכרנן נמי דאמרי ליה היכי פשים מר במוכירה ואמר לי רב ושמואל דאמרי תרוייה: מוסירה "לא קני איבא דאמרי אמר ליה אביי לרב יוסף היכי פשיט מר רכוב מיושב יושב לא תפים במוסירה רכוב תפים במוסירה אמר ליה הכי תנא א שם כן נרבא...לדברית – MS M 9 878

דלרבנן + M 11

erwirbt er ihn auch für seinen Nächsten". WENN ZWEI &C. REITEN. R. Joseph sagte: R. Jehuda sagte mir, er habe von Mar Semuél zwei Dinge gehört, vom Rei-יא הם ביבר אהד בידי בוב מי היה מאי בייא ליה מאי הוא עם ישור אום מי הביב עדים החא יום מי הביב עדים החא יום מי הביב עדים החא der eine [das Tier] erwerbe und der andere nicht, er wisse aber nicht, welcher von diesen. - In welchem Fall, wollte man sagen, wenn jemand ein Tier allein reitet oder al-בקרון שמע מינה "רכוב lein führt, so gibt es ja niemand, welcher sagt, der Führende 105 erwerbe es nicht; wenn einer es nicht erwirbt, so wird er es wol vom Reitenden gesagt haben. - Vielmehr, fraglich war es ihm hinsichtlich des Falls, wenn der eine reitet und der andere es מיושב יושב לא תפים במוסירה רכוב תפים führt; ist der Reitende zu bevorzugen, da er das Tier in seiner Gewalt hat, oder ist der Führende zu bevorzugen, da es durch ihn geht? R. Joseph sagte: R. Jehuda sprach מכר רבי הלבו מוסירה בילא קני אתמר נמי אמר רבי הלבו zu mir: wir wollen dies untersuchen; es wird gelehrt: der Führende erhält die vierzig [Geisselhiebe] und der im Wagen Sit-א"ל V 14 רב יהודה V 14 ורכירנא + M 13 zende erhält die vierzig [Geisselhiebe]; R. Meir befreit den im Wagen Sitzenden 107. Da nun Semuél diese Lehre umwendet und liest: die Weisen befreien den im Wagen Sitzenden, so ist hieraus zu entnehmen, dass nach ihm der Reitende es allein nicht erwerbe, und um so weniger, wenn ausser dem Reitenden ein anderer es führt. Abajje sprach zu R. Joseph: Sehr oft sagtest du uns: wir wollen es sehen, ohne es im Namen R. Jehudas gesagt zu haben!? Dieser erwiderte: So"ist es; ich erinnere mich auch; wie ich zu ihm sagte: wieso will der Meister vom Sitzen auf das Reiten folgern, der Sitzende hält ja nicht die Zügel, während der Reitende die Zügel hält, und er erwiderte mir: Rabh und Semuél sagen beide, durch [das Halten] der Zügel erwerbe man¹⁷⁰es nicht. Manche lesen: Abajje sprach zu

lich spricht dies von einem Fund, somit ist

hieraus zu entnehmen, dass wenn jemand

für seinen Nächsten einen Fund aufhebt,

dieser ihn erwerbe. Raba aber kann dir er-

164. Nur in diesem Fall, wo jeder den Gegenstand zunächst für sich selbst aufgehoben hat, erwerben sie ihn, wenn ihn aber der Aufhebende selbst nicht erwerben wollte, erwirbt ihn auch der andere nicht. 165. Ein Tier wird durch das Anziehen erworben u. dieser hat es ja angezogen. Rind u. Esel bestehenden Gespanns; cf. Dt. 22,10. 167. Da seine Tätigkeit ganz unwesentlich ist. 168. Der dem im Wagen Sitzenden gleicht. Er addizirt diese Ansicht den Weisen, da die Halakha nach der Mehrheit entschieden wird. 169. Dass R. Jehuda es sagte. 170. Einen Fund; es ist also einerlei, ob er die Zügel hält od. nicht.

R. Joseph: Wieso kann der Meister vom Sitzen auf das Reiten folgern, der Sitzende hält ja nicht die Zügel, während der Reitende die Zügel hält!? Dieser erwiderte: Idi lehrte, dass man es durch [das Halten] der Zügel nicht erwerbe. Ebenso wurde auch gelehrt: R. Helbo sagte im Namen R. Honas: durch [das Halten] der Zügel erwerbe man nur das von seinem Nächsten erhaltene [Tier], meht aber das gefundene und das von einem Prose'vten hinterlassone Was bedeutet [das Wort] mosira [Zügel]? Raba erwiderte: Idi erl'arte es mir: a's wenn jemand etwas seinem Nächsten übergibt |masarl. Man erwirbt dadurch das von seinen Nächsten erhaltene, weil es ihm sein Nächster übergeben hat, nicht aber ein gefundenes oder von einem Prose- וכים נְדִיךְ דהא מנהיג ותפים בה קמשמין לן תא lyten hinterlassenes, weil niemand es ihm übergeben hat. Man wandte ein: Wenn zwei auf einem Tier reiten &c. Nach wessen Ausicht, nach R. Meir sollte doch, wenn der Sitzende 'es erwirbt, um so mehr der ומהרג מושך ומנהיג אין אבל רבוב לא פרשון ומהרג מושך ומנהיג אין אבל רבוב לא Reitende', wahrscheinlich also nach den Rabbanan, somit ist hieraus zu schliessen, dass der Reitende es erwerbe!? - Hier wird von dem Fall gesprochen, wenn er es mit den Füssen antreibt. Demnach heisst 20 מישבין ומנחינין בין בנכל בין בחמור איבא חד צד dies ja führen!? Es gibt zweierlei Arten von Führen; man könnte nun glauben, der Reitende sei zu bevorzugen, da er es führt und auch in seiner Gewalt hat, so lehrt er uns. - Komm und höre: Wenn zwei ein Kamel ziehen 175 oder einen Esel führen, oder der eine zieht und der andere führt, so haben sie sie auf diese Weise erworben; R.

אבר רב הונא"מוסירה מחבירו קני במציאה ובנכסי חנר לא קני מאי לשון מוסירה אמר רבא אידי אכברה לי כאדם המוסר דבר לחבירו" בשלמא" מחבירו כני דקא ניסר ליהן הבריה אלא בניציאה ובנבני סדונה ביאן קיא ביסר ליחן דיניקני ביוניבי חיון שנים הוכבין על גבי בחמה ובי מני אילימא רבי מאיר הוהה להם לה בובה היבות אינו אינו ובה אונה وروا والمرا المرا والمرا المالية المالية المالية אי דובי דוייני בינוינ דרי נייני בינדי בידו דורביא ייביי שנים שהוי בישבין בנבי ובנהינין בהמור או א שהיה אחד מישך ואחד מנהיג במדה זאת קנו רבי יהודה אומר לעולם לא קנה עד שתהא משיכה בנכול והנחנה בחבור קתני ביהת או שחיה אחד הוא הדין דאפילו רכים והא דקתני מושך ומנהיג לאפוקי מדרבי יהודה דאמר עד שתהא משיכה ביביל והנהנה בהמור קבשביי לן דאפילו איפכא נמי קני אי חבי לינרבינה: וליתנינה: שנים שחיו דלא קני איבא דאמרי בישיבה בחמור ואיבא דאמרי הנותה ביבה המיכא דבו ניב ביביפא בבידה זו קנה במדה זו למעומי מאי לאו למעומי רבוב לא למעומי איפכא אי הכי היינו רבי יהודה איכא בינייהו"צד

B 17 קנה וא ל אמר רמי בר אבא א ר הונא = M 16 P 20 בש' ב M 19 לחבירו + M 18 M 24 | במרה P 23 | רוכ' שנים P 23 | כמרה - -ואית (P ואיי). B 26 דה צד M 25

Jehuda sagt, erwerben könne man nur ein Kamel durch das Ziehen und einen Esel durch das Führen. Hier wird also gelehrt: oder der eine zieht und der andere führt, also nur durch Ziehen und Führen, nicht aber durch das Reiten!? - Dies gilt auch vom Reiten, nur lehrt er es deshalb vom Ziehen und Führen, um der Ansicht R. Jehudas entgegenzutreten; dieser sagt, ein Kamel nur durch Ziehen und einen Esel nur durch Führen, so lehrt er uns, dass man sie auch entgegengesetzt erwerbe. -Demnach sollte er es doch zusammengefasst lehren: wenn zwei ein Kamel oder einen Esel ziehen oder führen!? - Es gibt einen Fall, in welchem nicht erworben wird; manche sagen, ein Esel durch das Ziehen, und manche sagen, ein Kamel durch das Führen. Manche erheben diesen Einwand aus dem Schlußsatz: so haben sie auf diese Weise erworben; dies schliesst ja wahrscheinlich das Reiten aus!? - Nein, dies schliesst das Entgegengesetzte aus. - Demnach ist dies ja identisch mit der Ausicht R. Jehudas!? - Einen Unterschied gibt es zwischen ihnen hinsichtlich des einen Falls,

^{172.} Das Vermögen eines kinderlos verstorbenen Proselyten ist Freigut, 171. Durch Kauf. wer zuvorkommt, erwirbt es. 173. Der in einem Wagen sitzt, vor dem verschiedenartige Tiere gespannt sind; er ist dieserhalb strafbar, u. erwirbt bezw. dadurch die Tiere. wäre also ganz überflüssig. 175. Ein Kamel wird am Halfter gezogen, ein Esel dagegen von hinten angetrieben. 176. Dass man sie auf jede Weise des Fortbringens erwerbe.

BABA MEÇIÂ I,i,ij 484

in welchem (nicht) erworben wird; man-אחד דרא קנה "איכא דאמרי משיכה בחמור ואיכא che sagen, ein Esel durch das Ziehen, und manche sagen, ein Kamel durch das Füh-ואחד תפום במוסירה זה קנה חמור וזה קנה מוסירה ren. - Komm und höre: Wenn der eine ישביי בינה דבוב קני הכא נפי בננהי ביניי אי וחצי מוסירה וזה קנה חצי מוסירה בשלמא רכוב קני דקמנבה ליה כן דנת אלא תפום במוכידה במאי קני אימא זה קנה חמור וכוליה מוסירה וזה קני בובים ביון האי באי באי בציין ובים ביבום היים מביה הביה היכי היכי היכי הקא מנבה odem Fall gesprochen, wenn er es mit den ליה אדעתא דחבריה האי אדעתא דידיה קא מנכה ליה איתו כא קני לאחריני בקני אמר דב אשי יה בים היום היום בים היום בים היום בים היום והשאר לא קנה לא זה ולא זה רבי אבהו אמר יבית הואים ובתקה והחביאה אצרי die Hälfte der Zügel. -- Allerdings erwirbt והא דרכי אבהו "ברותא היא דאי לא תימא הכי מלית°ישהיא מונחת חציה על גבי קרקע וחציה על גבי עמוד ובא אחד והגביה הציה מעל גבי קרקע ובא אחר והגביה חציה מעל גבי עמוד הכי גמי und der andere erwirbt das, was er in der er und der erwirbt das, was er in der אצלו אלא הא דרכי אבהו "ברותא היא תא שמני "רבי אליעזר אומר רכוב בשדה "ומנהיג בעיר קנה" חכא גמי מנהיג ברגליו אי הכי "היינו מנהיג תרי B 28 אית (P אי) אים א 27 בה (M 26 אית P) אימא B 00 ובית 29 M בהותא 30 M שדיתה 31 M בתקה וההביאה - א א 33 א - רכיב – M 34 א - רכיב – M 32 aber hat ihn ja für sich selbst aufgehoben, und wenn er für sich selbst nicht erwirbt, wieso kann er für seinen Nächsten erwerben186]? R. Aši erwiderte: Der eine erwirbt den Esel und den Zaum und der andere erwirbt das, was er in der Hand hält, und das übrige erwirbt weder der eine noch der andere. R. Abahu erklärte: Tatsächlich, wie

Zügel hält, so hat der eine den Esel und der andere die Zügel erworben; hieraus ist also zu entnehmen, dass der Reitende [das Tier | erwerbe!? - Hier wird ebenfalls von Füssen antreibt. - Demnach sollte doch der Reitende auch die Zügel erwerben!? --Lies: der eine erwirbt den Esel und die Hälfte der Zügel und der andere erwirbt sie der Reitende, da ein Vernünftiger es178 für ihn aufgehoben hat, wodurch aber erwirbt sie der, der die Zügel hält 170!? - Lies: der eine erwirbt den Esel und die Zügel Hand hält. - Was ist dies sfür eine Erklärung], wenn man auch sagen will, dass wenn jemand einen Fund für seinen Nächsten aufhebt, dieser ihn erwerbe, so gilt dies ja nur von dem Fall, wenn er ihn für seinen Nächsten aufgehoben hat, dieser gelehrt wird, und zwar, weil er [die Zügel] an sich reissen kann. Aber die Erklärung R. Abahus ist sinnlos¹⁸³, denn wenn dem nicht so wäre, so müsste ja, wenn ein Gewand zur Hälfte auf der Erde und zur Hälfte auf einem Pfahl gelegen hat und einer gekommen ist und die auf der Erde liegende Hälfte und ein anderer gekommen ist und die auf dem Pfahl liegende Hälfte aufgehoben hat, ebenfalls es der erste erworben haben und nicht der andere, weil jener es an sich reissen konnte. Vielmehr ist die Erklärung R. Abahus sinnlos. - Komm und höre: R. Eliêzer sagte: durch das Reiten auf dem Feld und das Führen [auch] in der Stadt erwerbe man es¹⁸⁴? — Hierbei wird ebenfalls von dem Fall gesprochen, wenn er es mit den Füssen antreibt. -Demnach ist dies ja identisch mit Führen!? — Es gibt zwei Arten von Führen. — Wes-

^{177.} Eine bei RABBINOWICZ zitirte Handschrift hat richt. דלא קנה statt דקנה, da dies auf die Ansicht des ersten Autors zu beziehen ist. 178. Das zweite Ende der Zügel. 179. Er hat blos das eine Ende aufgehoben, während ein Fund nur dann erworben wird, wenn er vollständig aufgehoben wird. 180. Somit sollte ja auch der Reitende die Zügel nicht erwerben.

181. Dass der eine den Esel u.
der andere die Zügel erwerbe.

182. Der die Zügel hält.

183. Dass der eine den Esel u.
184. 185. Dass der eine den Esel u. anderen Stellen unsres Textes) vom aram. ברא er dichten, ersinnen (sc. Unwahres, Lügenhaftes); die La ברתא, sowie die Ableitung von ברא aussen, äusserlich, nach Aussen gehörig, zu verwerfen, ist falsch. 184. Ein gefundenes Tier.

halb erwirbt man es demnach nicht durch das Reiten in der Stadt!? R. Kahana erwiderte: Weil die Leute in der Stadt nicht zu reiten pilegen, R. Asi sprach zu R. Kahana: Demnach hat, wenn jemand einen Geldbeu- .. tel am Sabbath autgehoben hat, dieser ihn ebenfalls nicht erworben, weil die Leute am Sabbath einen Geldbeutel nicht aufzuheben pflegen ? Du musst also sagen, was er getan hat, ist geschehen, und er hat ihn erwor- והבירו משוך בהמה מין בני רבי אלעור האומר לחבירו משוך בהמה ben, ebenso ist auch hierbei, was er getan hat, geschehen, und er hat es erworben. -Vie'me hr, hier wird vom Kauf und Verkauf gesprochen, denn [der Verkäufer] sagte zu ihm: erwirb es aut die gewöhnliche Art, והא בשעמרה"והא בשעמרה וכי תימא בשעמרה והא הוא wie et die Leute zu erwerben pflegen. Ist es aber eine Verhelmsstrasse, so hat er es erweiben; ist es ein angeschener Mann, so hat one a symbolic ist as ein Weib, so hat פהלכת היא ולא קני אפר ליה ספינה פינה נייהא es es erv . וייה אפר ליה ספינה פינה נייהא es es erv . וייה אפר ליה so hat constant on an .

1 1. Wie ist es, wenn jemanifor our mexaction gesprochen hat: Ziehe die es Tier av dieh um die darauf befindlichen Geräte zu erwerben? — «Um 25 zu erweiner, er hat Han ja nicht er gt: erwirel: We mehr werm or see 1911 und crwirb die danmi in mühr in berdewie ist es mun, hat das Ansica i han des Tiers den Erfolg, dass die Geräte erworben werden, oder nicht? Raba sprach: Erwirbt

כוובי ביבחיג אי חבי דכוב בקיד כיאי ביקכיא לא קבי אמר רב בהנא לפי שאין דרכן של בני אדם לרבוב בניד אבר ליה דב אשי לדב בהנא אלא בניתה הוביה ארנקי בשבת שאין דרכן של בני אדם לחוביה ארנקי בשבת חבי נכי דוא קני אלא מאי דובד ניבד וקני חבא נמי מאי דניבד נכד וקני אלא בניקח וכמכה ניסקינן דאמה ליה קני בהדך שבני אדם וסט קינין 'ואי רשות הרבים הוא קני ואי אדם חשיב היא קני ואי אשה היא קניא ואי איניש זילא הוא וי לקנות כלים שנליה מהו לקנות מי אמר ליה קני אלא וקני כלים שעליה מהו מי מהניא משיכה דבהמה למקנוני כלים או לא אמר רבא"אי אמר ליה קני בחמה וקני כלים מי קני כלים חצר מחלכת יין כל שאילו מחלך לא קנח נומד ויושב לא קנח יהלבתא בכפותה אמרו ליה רב פפא ורב הונא בריה דרב יחושע לרבא אלא מעתה היה מהלך בספינה וקפצו דגים ונפלו לתוך הספינה הכי נמי "דחצר ומיא הוא דקא ממטו לה אמר ליה רבינא לרב אשי אלא מעתה היתה מהלכת ברשות הרכים זורק יה גם"לתוך היקה או לתוך קלתה"חכי גבי דלא מנרשה אמר ליה קלתה מינח נייחא ואיהי דקא מסגיא "מתותה:

א הורכ ב - 30 M אי במציאה הין דקנין ארא [הבא] יאי | M 38 | אי רה י הוא לא קנין | 38 M | אי רה י הוא א איניש תגון הוא לא קנין - B 39 בישיך בחמה זו. M תכי קאמר ליה M 41 אטו M 44 אטו M 44 המא רבא פי M 43 בכפות M 44 דרא קני M 44 בכפות M 43 רתוך הוקה . מרא M 47 איז א 146 מרא B 45

er denn die Geräte, selbst wenn jener zu ihm gesagt hat: erwirb das Vieh und erwirb die Geräte, es gilt ja als beweglicher Hof, und durch einen beweglichen Hof ist nichts zu erwerben!? Wolltest du erwidern: wenn es stehen geblieben'"ist, so kann ja, was gehend nicht erwirbt, auch stehend und sitzend nicht erwerben!? - Die Halakha ist: wenn es gefesselt war. R. Papa und R. Hona, Sohn R. Jehošuâs, sprachen zu Raba: Demnach erwirbt, wenn jemand in einem Schiff reist, und Fische in dieses gesprungen sind, sie dieser nicht, weil es als beweglicher Hof gilt!? Dieser erwiderte: Das Schiff ruht ja, und nur das Wasser unter diesem bewegt es fort. Rabina sprach zu R. Aši: Demnach ist [eine Frau], wenn sie auf der Strasse geht und [ihr Ehemann] ihr einen Scheidebrief in den Busen oder ihren Korb geworfen hat, dadurch nicht geschieden¹⁹!? Dieser erwiderte: Der Korb ruht ja, und nur [die Frau] geht.

^{185.} Wegen des Verbots der Transportation. 186. Dh. durch die Benutzung, wie es benutzt zu werden pflegt. 187. Auch durch das Reiten, da wegen des grossen Verkehrs das Reiten bequemer ist. 188. Für einen hochgestellten Mann od. ein Weib ziemt es sich nicht, ein Tier zu führen, ein niedriger Mensch reitet überall, ohne auf Lebensart Rücksicht zu nehmen. 189. Während er ihm das Tier nicht 190. Er erwerbe das Tier durch das Ansichziehen u. die Geräte beim Stehenbleiben desselben. 191. Dagegen gibt es eine Lehre (Git. 77a), dass sie in einem solchen Fall wol geschieden sei.

יד ריכב על גבי בהמה וראה את המציאה ווווו ואמר לחבירי תנה לי נשלה ואמר אני זביתי בה וכה בה אם משנתנה לי אמר אני וכיתי בה תחילה לא אמר כלום:

תכרא. תנן התם כי שליקט את הפאה ואבר יים الما المراجعة المراجع אומרים יתננה לעני הנמצא ראשון אמר עולא אמר ورد درون المراجع المراجعة المر אליעור פבר" מנו דאי בעי מפקר "נכסיה והני עני ביי 10 וחור ליה 'השתא נמי חור לית 'ומנו דובי לנפשיה בא מנו לא אמרינן אכל מעני לעני דברי הכל זכה לו "דמגו דוכי לנפשיה זכי נמי לחברית אמר ליה רב נחמן לעולא ולימא מר מעני לעני מחלוקת דהא בהמה וראה את המציאה ואמר להבירו תנה לי נמלה ואמר אני וכיתי בה וכה בה אי אכרת בשלכא מעני לעני מחלוקת"מתניתין מני רבנן היא Folio אלא אי אמרת ⁴בעשיר ועני מהלוקת אבל מעני אליעזר אמר ליה מתניתין דאמר תחילה הכי נמי אמרינן תרי מנו אין א אמרינן תרי מנו – B 4S ליה ל M 52 – משתא...ליה ליה ל M 52 – דמגו...להבריה

ENN JEMAND AUF EINEM TIER REITET UND EINEN FUND SIEHT UND ZU SEINEM NÄCHSTEN SPRICHT: REICH IHN MIR, UND DIESER IHN AUFHEBT UND SPRICHT: 5 ICH HABE IHN SELBST ERWORBEN, SO HAT ER IHN ERWORBEN; WENN ER ABER, NACH-DEM ER IHN IHM GEGEBEN HAT, ZU IHM SPRICHT: ICH HABE IHN FRÜHER ERWOR-BEN, SO SIND SEINE WORTE NICHTIG.

GEMANA. Dort wird gelehrt: Wenn jemand den Eckenlass aufliest und spricht: dies ist für jenen Armen, so hat er ihn, wie R. Eliêzer sagt, [für jenen] erworben; die Weisen sagen, er gebe ihn dem ersten Ar-יבי אצלה ותנן היה רוכב על נבי men, der sich einfindet. Üla sagte im Namen des R. Jehošuâ b. Levi: Sie streiten nur über den Fall, wenn es ein Reicher für einen Armen tut, R. Eliêzer ist der Ansicht, wenn er wollte, könnte er sein Ver-ים לעני דברי חבל וכח לו"חא מני לא רבנן ולא רבי mögen freigeben und ein Armer sein und ihn erwerben, daher erwirbt er ihn auch jetzt, und wenn er ihn für sich erwerben kann, so kann er ihn auch für einen an-מני מתני לא. M 54 מעשיר לעני א 55 M מני מתני לא. M 54 מתני לא. deren erwerben; die Rabbanan aber sind der Ansicht, einmal "wenn" berücksichtigen wir, zweimal "wenn" berücksichtigen wir nicht. Wenn es aber ein Armer für einen Armen getan hat, so sind alle der Ansicht, dass er ihn für ihn erworben habe, denn wenn er ihn für sich selber erwerben kann, so kann er ihn auch für einen anderen erwerben. R. Nahman sprach zu Üla: Der Meister kann ja sagen, dass sie [auch] über den Fall streiten, wenn es ein Armer für einen Armen getan hat; hinsichtlich eines Funds gilt ja jeder als Armer und es wird gelehrt, dass wenn jemand auf einem Vieh reitet und einen Fund sieht und zu seinem Nächsten spricht, dass er ihn ihm reiche, und dieser ihm erwidert, er habe ihn selbst erworben, er ihn erworben habe; allerdings ist, wenn du sagst, sie streiten über den Fall, wenn es ein Armer für einen Armen 105 tut, unsre Misnah die Ansicht der Rabbanan", wessen Ansicht aber vertritt sie, wenn du sagst, sie streiten über den Fall, wenn es ein Reicher für einen Armen tut, während hinsichtlich des Falls, wenn es ein Armer für einen Armen tut, alle der Ansicht sind, dass er ihn für ihn erworben habe, doch wol weder die der Rabbanan noch die des R. Eliêzer ?!? Dieser erwiderte: Unsre Mišnah spricht von dem Fall, wenn er "zuerst" gesagt bat. Dies ist

192. Der kein Armer u. zum Auflesen des Eckenlasses (cf. S. 99 N. 32) nicht berechtigt ist. ob. S. 480 N. 155 mut. mut. 194. Dh. zur Aneignung desselben berechtigt. Rabbanan sind der Ansicht, man sage zwar, was er für sich erwirbt, erwerbe er auch für einen anderen, nicht aber sage man, wenn er wollte, konnte er es erwerben. 196. Der Anfangsatz lehrt demnach, dass man das, was man für sich erwirbt, auch für einen anderen erwerbe, u. der Schlußsatz lehrt, dass man das, was man für sich nicht erworben hat, auch für einen anderen nicht erworben habe. 197. Die Misnah lehrt, dass der Aufhebende den Fund nicht für den anderen erworben habe. er den Fund überhaupt für sich aufgehoben hat; wenn jemand aber einen Gegenstand für einen anderen aufhebt, erwirbt ihn dieser.

auch einleuchtend, denn im Schlußsatz lehrt er, dass wenn er, nachdem er ihn ihm gereicht hat, sagt, er habe ihm zuerst erworben, seine Worte nichtig seien; im Schlußsatz braucht es ja nicht "zuerst" zu s החילה האכר החים לגלויי הישא סיפא לגלויי הישא סיפא האכר החילה heissen, denn auch wenn er nicht "zuerst" sagt, meint er ja zuerst?, wahrscheinlich deutet dies darauf, dass auch der Anfangsatz von dem Fall spreche, wenn er "zudies im Schlußsatz zur Erklärung des Anfangsatzes; der Schlußsatz spricht von dem Fall, wenn er "zuerst" gesagt hat, und der Anfangsatz, wenn er nicht "zuerst" gesagt hat".

R. Nahman und R. Hisda sagten beide, dass wenn jemand für seinen Nächsten einen Fund aufgehoben hat, dieser ihn nicht erworben habe, weil dies ebenso ist, als würde jemand etwas [vom Schuldner] für 20 ביה הביהו קנה הביהו להביה מציאה להביהו קנה הביהו ואם einen Gläubiger einhaschen und dadurch andere schädigen, und wenn jemand etwas [vom Schuldner] für einen Gläubiger einhascht und dadurch andere schädigt, so hat er es nicht erworben. Raba wandte gegen R. Nahman ein: Der Fund eines Lohnarbeiters gehört ihm selbst; dies nur,

מסתברא דקתני סיפא אם משנתנה לו אמר אני וביתי בה תחילה לא אביר כלום תחילה בסיפא רבה לי פשיטא את על גב דלא אמר תחילה תחירה באביר אלא לאו הא קנישני לן דישא דאני להילה מנים דיון מניה ההדילה: מני אינורי הרוידה הבנביה בציאה להביה יא קנה בירו ביאי ביניא הוי הופס לביל היב בניקים שחב במקום שחב לבעל חוב במקום שחב erst" gesagt hat. Und jener!? Er lehrt שי שי להב נחבן בציאת הבא להב נחבן בציאת הבא בייר ליצבו במה דברים אמורים בומן שאמר לי יבור בנות נכיי הודן נידו ניבו הובה לינו אמר לו נישה נמי מלאכה היום מציאת: של בניל חבית הוא "אמר ליה שאני פועל דידו ביד בעל יוות הבית הוא והאבר רב פועל יכול לחזור בו אפילו זו בחצי היום אכיר ליה כל כמה דלא ההר ביה ביה בנה הבית הוא כי ההר כיה טנכיא אחרינא היא דכתיב בי לי בני ישראל עבדים עבדי הם ולא ממר רבי חייא בר אבא אמר אמר אבא אמר תאמר משנתינו דאמר "תנה לי ולא אמר זכה לי: וו.vi) אין אה את המציאה ונפל עליה ובא אחר והחזיק בה זה שהחזיק בה זכה בה:

> ...תחילה | M 58 לאו | 50 M אף...תחילה | M 56 ש סיפא... שאני פועל M 60 בה ב שאני פועל M 59 רישא...תהילה 42 4 8 M 62 יטאני אלא P 61 יד בעד יד \ M 65 ליה \ + M 64 ליה M 65 + לו.

wenn der Arbeitgeber zu ihm gesagt hat, dass er heute bei ihm gäte oder grabe, wenn er aber zu ihm gesagt hat, dass er heute für ihn arbeite, so gehört der Fund dem Arbeitgeber!? Dieser erwiderte: Anders verhält es sich bei einem Lohnarbeiter, dessen Hand der des Arbeitgebers gleicht. Rabh sagte ja aber, dass ein Lohnarbeiter sogar in der Mitte des Tags zurücktrefen könne"!? Dieser erwiderte: So lange er nicht zurückgetreten ist, gleicht seine Hand der Hand des Arbeitgebers. Zurücktreten aber kann er aus folgendem Grund, es heisst:" Denn die Kinder Jisraél gehören mir als Sklaven an, sie sind meine Sklaven, nicht aber Sklaven von Sklaven.

R. Hija b. Abba sagte im Namen R. Johanans: Wenn jemand für seinen Nächsten einen Fund aufgehoben hat, so hat ihn dieser erworben. Wenn man aber aus unsrer Mišnah einen Einwand erheben wollte, [so ist zu erwidern,] weil er zu ihm gesagt hat: reiche ihn mir, nicht aber: erwirb ihn für mich200.

ENN JEMAND EINEN FUND SIEHT UND SICH AUF IHN WIRFT, UND EIN ANDERER KOMMT UND [DEN FUND] ERGREIFT, SO HAT IHN DER, DER IHN ERGRIFFEN HAT, ERWORBEN.

^{199.} Dass er den Gegenstand für sich aufgehoben hat, denn sonst wäre ja die Reklamation sinnlos. 200. Dennoch erwirbt er den Fund für sich selber. 201. Die übrigen Gläubiger des Schuldners. 202. Nur diese Tätigkeit verrichtet er im Auftrag des Arbeitgebers. 203. Demnach gilt ja seine Tätigkeit nicht als Eigentum des Arbeitgebers. 204. Lev. 25,55. 205. Welche lehrt, dass der Aufhebende den Fund für sich selber erworben habe. 206. Er hob ihn nicht für seinen Nächsten auf.

אמר ריש לקיש משום אכא "כהן ברדלא ארבץ אמות של אדם קונות לו בכל מקום "תקינו רבנן דלא אתי לאנצויי אמר אביי מותיב רב הייא בר יוסף, פיאה אמר רבא מותים רבי יעקב לבר אודי נויקין אמר אביי מותיב רב הייא בר יוכף die Rabbanan haben diese Bestimmung פיאה "נטל מקצת פיאה וזרק על השאר אין לו כה כלום נפל לו עליה פרס טליתו עליה מעבירין אותו הימנה וכן "בעומר שבחה ואי אמרת ארבע אמות של אדם קונות לו בכל מקום נקנו לית ארבע אמות וס דידיה הכא במאי נבקינן דלא אמר אקני ואי תקון Jâqob b. Idi habe dagegen einen Einwand רבגן כי לא אמר מאי הוי כיון דנפל גלי דעתיה דבנפילה ניהא ליה דנקני בארבע אמות לא ניהא ליה דנקני 'רב פפא אמר כי תקינו"ליה רבנן"ארבע ליה אמות בעלמא בשדה דבעל חבית לא תקינו ליה בנה בי זכה ליה החמנא בנוה כי זכה Eckenlass genommen und auf das Uebrige ליה רחמנא"לחלוכי כה ולנקוטי פיאה למיהוי הצירו לא זכה ליה רחמנא אמר רכא מותיב רבי יעקב בר אידי נזיקין ראה את המציאה ונפל לו עליה וכא אהר והחזיק כה זה שהחזיק כה זכה כה ואי מכום לו בכל מקום של אדם קונות לו בכל מקום der vergessenen Garbe". Wenn man nun נקנו ליה ארבין אמות דידיה הכא במאי עסקינן ע ברקט וכן בעי א 68 M ברקט וכן בעי + B 67 C בהנא V 66 + M 71 אא O M 70 - איה - M 69

GEMARA. Reš-Laqiš sagte im Namen des Abba-Kahan-Bardela: Die vier Ellen eines Menschen erwerben überall für ihn alles, [was sich innerhalb dieser befindet;] getroffen, um Streitigkeiten vorzubeugen. Abajje sagte, R. Hija b. Joseph habe dagegen einen Einwand [aus dem Traktat] vom Eckenlass erhoben; Raba sagte, R. [aus dem Traktat] von den Schäden "erhoben. Abajje sagte, R. Hija b. Joseph erhob dagegen einen Einwand saus dem Traktat vom Eckenlass: Hat er einen Teil vom geworfen", so gehört ihm nichts; hat er sich darauf hingeworfen oder hat er darauf sein Gewand ausgebreitet, so ziehe" man ihn herunter; dasselbe gilt auch von sagen wollte, die vier Ellen eines Menschen erwerben überall für ihn, so sollten ihn"doch seine vier Ellen für ihn erwerben!? — Hier wird von dem Fall gespro-

chen, wenn er nicht gesagt hat, er wolle dadurch erwerben. - Was ist denn dabei, wenn es die Rabbanan bestimmt haben, dass er es nicht gesagt hat!? - Da er sich hinaufgeworfen hat, so bekundete er damit, dass er nur durch das Hinauffallen erwerben wollte, nicht aber durch seine vier Ellen 210. R. Papa erwiderte: Die Rabbanan haben die Bestimmung von den vier Ellen nur auf anderem Gebiet getroffen, nicht aber auf dem Gebiet des Eigentümers; der Allbarmherzige hat ihm nur das Recht zugesprochen, auf dieses zu gehen und da den Eckenlass zu sammeln, nicht aber das Recht, es als seinen Hof anzusehen. Raba sagte, R. Jâqob b. Idi erhob dagegen einen Einwand [aus dem Traktat] von den Schäden: Wenn jemand einen Fund sieht und sich auf ihn wirft und ein anderer kommt und [den Fund] ergreift, so hat ihn der, der ihn ergriffen hat, erworben. Wenn man nun sagen wollte, die vier Ellen eines Menschen erwerben überall für ihn, so sollten ihn doch seine vier Ellen für ihn erwer-

בגוה.

^{207.} Der Mensch nimmt in seiner Ausdehnung einen Raum von 4 Ellen ein. 208. Herrenlose Gegenstände, die sich innerhalb seiner 4 Ellen befinden, sind sein Eigentum. 209. Cf. S. 99 N. 32. 210. Die 3 Traktate Baba qamma, Baba meçiâ u. Baba bathra gehören zusammen u. führen den Namen מסכת נויקין, Traktat von den Schäden. 211. Ein Armer, der den Eckenlass aufliest. 212. Damit auch dieses in seinen Besitz übergehe. 213. Er hat dadurch nichts erworben. Eigentümer für die Armen zurücklassen muss; cf. Dt. 24,19. 215. Den Eckenlass, auf den er sich hinaufgeworfen hat, selbst wenn das Hinaufwerfen an sich erfolglos ist. 216. Es ist ebenso, als würde er gesagt haben, er wolle von der Bestimmung der Rabbanan keinen Gebrauch machen. 217. Das ganz herrenlos ist. 218. Unter Hof ist ein Raum zu verstehen, der einem Menschen unbeschränkt u. nur ihm zur Verfügung steht; alles, was sich in diesem befindet, geht in seinen Besitz über. Bewegliche Sachen, die andere Gegenstände aufnehmen oder tragen (Tiere, Sklaven, Fahrzeuge), führen den Namen gehender od. beweglicher Hof.

ben' Hier wird von dem Fall gesprochen, wenn er nicht gesagt hat, er wolle dadurch erwerben Was ist denn dabei, wenn es die Rabbanan bestimmt haben, dass er es nicht gesagt hat? Da er בכל בכל והא בכל לא תקינו רבגן והא בכל ב sich hinautgeworfen hat, so bekundete er damit, dass er nur durch das Hinauffallen erwerben wollte, nicht aber durch seine vier Ellen, R. Seseth erklärte: Die Rabbanan haben diese Bestimmung getroffen nur für ידה. איתרבאי מד סבר 'חצר משום ידה. איתרבאי מר Seitengässchen, wo kein grosses Publikum verkehrt, nicht aber für eine öffentliche Strasse, wo ein grosses Publikum verkehrt'. = Es heisst ja aber überall!? -Das "über, Il" schliesst die Seiten der öffent- וז אלא ידו גנו הצירו וקרפיפו מנין תלמוד לומר "חמצא " lichen Strassen ein.

Ferner sagte Reš-Laqiš im Namen des Abba-Kahan-Bardela: Bei einer Minderjährigen hat weder das Gesetz vom Hof noch das Gesetz von den vier Ellen²⁰statt. R.

דהא אמר אקני ואי תקון רבנן כי הא אמר מאי הני כיון דנפל עליה גלי דעתיה דבנפילה ניהא ליה רנקני בארבץ אמות לא ניחא ליה דנקני רב ששת אמר כי תקינו רבנן בסמטא דלא דחקי רבים ברשות ביקום קאמר כל מקום לאתווי צידי רשות הרכים: יאמר ריש לקיש משום אבא מהן ברדלא קטנה אין לה חצר ואין לה ארבע אמות ורבי יוהגן משום רבי ינאי אמר יש לה חצר ויש לה ארבן אמות בי היכי דאית לה יד חצר נמי אית לה ומר סבר חצר משום שליחות איתרבאי וכי היכי דשליחות רית לה חצר נמי לית לה 'מי איכא מאן דאמר חצר משום שליהות איתרבאי והתניא בידו אין לי תמצא מכל מקום ואי סלקא דעתך חצר משום שליחות איתרכאי אם כן מצינו שליח לדכר עבירה וקיימא לן אין שליה לדבר עבירה אמר רבינא היכא עליה || 173 P עליה || 174 M עליה || 174 P עליה || 175 P און ד״א || 175 P א און ד״א || 175

ומ״א למאן. M 75

Johanan im Namen R. Jannajs sagte: Bei dieser hat sowol das Gesetz vom Hof als auch das Gesetz von den vier Ellen statt. - Worin besteht ihr Streit? - Einer ist der Ansicht, der Hof werde [hinsichtlich der Besitzerwerbung] als Hand betrachtet", und wie sie eine Hand hat, ebenso hat bei ihr auch das Gesetz vom Hof statt, und der andere ist der Ansicht, er werde als Vertreter223 betrachtet, und wie sie224 keinen Vertreter senden kann, so hat bei ihr auch das Gesetz vom Hof nicht statt. - Gibt es denn jemand, welcher sagt, der Hof werde [hinsichtlich der Besitzerwerbung] als Vertreter betrachtet, es wird ja gelehrt:"5 Hand, ich weiss dies nur von seiner Hand, woher dies von seinem Dach, Hof oder Lagerplatz20? - es heisst: 25 finden, gefunden, in jedem Fall. Wenn man nun sagen wollte, der Hof gelte als Vertreter, so ergibt es sich ja, dass es für eine verbotene Handlung einen Vertreter gebe, während es uns doch bekannt ist, dass es keinen Vertreter für eine verbotene Handlung gebe"!? Rabina erwiderte: Nur in dem Fall, wenn auch der Vertreter der Pflicht unterliegt,

Talmed Bd. VI

^{219.} In einer verkehrsreichen Strasse stehen einem überhaupt keine 4 Ellen zur Verfügung; an den 4 Ellen, in welchen er sich befindet, sind mehrere Personen beteiligt. 220. Hinsichtlich der Empfangnahme eines Scheidebriefs. Wenn jemand sich von seiner Frau scheiden lässt, so braucht er ihr den Scheidebrief nicht direkt in die Hand (cf. Dt. 24,1 ff.) zu geben, vielmehr genügt es, wenn er ihn in ihren Hof od. in ihre unmittelbare Nähe (4 Ellen ihrer Umgebung) wirft; ist die Frau minderjährig, so muss er ihn ihr in die Hand geben. 221. Die Schrift bestimmt, dass er ihr den Scheidebrief in die Hand gebe, u. unter Hand (ד) ist in der Schrift auch der Besitz, das Eigentum zu verstehen, dh. er hat den Scheidebrief in einen ihr gehörigen Raum gelangen zu lassen. 222. Sie hat Verständnis, einen ihr übergebenen Gegenstand zu verwahren; eine Blödsinnige dagegen kann nicht geschieden werden. 223. Die Uebergabe des Scheidebriefs kann auch durch einen Vertreter erfolgen, u. der Hof gilt ebenfalls 224. Eine Minderjährige. 225. Ex. 22,3. 226. Diese Schriftstelle spricht 227. Der Infinitiv ist übervon der Auffindung des gestohlenen Gegenstands im Besitz des Diebs. flüssig u. schliesst jede Art der Auffindung ein. 228. Wenn jemand im Auftrag eines anderen eine 229. Wenn auch verbotene Handlung begeht, so ist er selbst u. nicht der Beauftragende strafbar. ihm die Handlung verboten ist, u. da er den Auftrag nicht übernehmen durfte, so ist er u. nicht der Beauftragende schuldig.

87 - NI 83

אמרינן דאין שליח לדבר עבירה היכא דשליח בר בייבינ היא אבי בחבר דיאו בר דייבא דיא מייה בידייב שולהו אלא מעתה האומר לאשה ועבד צאו גנבו לי דלא: בני הוובא נינה הבי יבי דביהוים שוהה Peners Penerso endes Peners son moses miste durille many property of the plant and of the property of the plant of the pla אין שליה לדכר עכירה היכא דאי בעי עכיד ואי בעי לא עביד אכל חצר דבעל כורחיה מותיב בה וס ein Weib und ein Sklave sind ebenfalls מיהייב שולהו מאי בינייהו איכא בינייהו בהן דאמר ליה לישראל צא וקדש לי אשה גרושה אי נפי איש דאמר לה לאשה אקפי לי קמן להך לישנא "דאמרת כל היכא דאי בעי עביד אי בעי לא עביד לא מיחייב שולחו הכא נמי אי בעי עביד אי בעי לא נביד"לא מיחייב שולחן להך לישנא דאמרת כל חיכא דשליח לאו בר חיובא ⁸מיחייב שולחו הני נמי"כיון דלאו בני חיוכא נינהו מיחייב שולחן ומי איכא למאן דאמר חצר לאו משום ידה איתרבאי והתניא ידה אין לי אלא ידה גגה הצירה וכרפיפה בולי מכל מקום לענין גם כולי bei einem Hof aber, der ohne Willen auf-עלמא לא פליגי ⁵⁵דחצר משום ידה איתרכאי כי פליגי לענין מציאה מר סבר "ילפינן מציאה מנט Falm פליגי ומר מבר לא ילפינן מציאה מגם ואיבעית אימא - M 76 אמרה (P אמי). M 76 אמרה (P אמי). M 76 אפרי פר זוג הש מפונא הית 80 M - - בר הקתא קמיה דרבינא משמיה דרב חייא בריה דרב אויא 🖟 B 81 דאמר

TO 87 M S2 (287 P)

בישיב. א Si בישיב. - M Si

sagen wir, dass es bei einer verbotenen Handlung keinen Vertreter gebe, bei einem Hof aber, der nicht der Pflicht unterliegt, ist der Beauftragende schuldig. --Demnach ist, wenn jemand zu einem Weib oder einem Sklaven, die nicht verantwortlich sind, sagt, dass sie gehen und für ihn stehlen mögen, der Beauftragende ebenfalls verantwortlich!? - Ich will dir sagen, verantwortlich, nur haben sie nichts, um bezahlen zu können; denn es wird gelehrt, dass wenn das Weib geschieden oder der Sklave frei geworden ist, sie zur Entschä-15 digung verpflichtet sind. R. Sama erklärte: Nur in dem Fall, wenn die Ausübung der Handlung vom Willen des Vertreters abhängt, sagen wir, dass es für eine verbotene Handlung keinen Vertreter gebe, nimmt, ist der Beauftragende verantwortlich. - Welchen Unterschied gibt es zwischen ihnen? - Einen Unterschied gibt es zwischen ihnen hinsichtlich des Falls, wenn ein Priester einen Jisraéliten beauftragt hat, für ihn eine Geschiedene anzutrauen", oder wenn jemand ein Weib beauftragt hat, die Ecken des Haupthaars"33

eines Minderjährigen zu beschneiden. Nach der Erklärung, es komme darauf an, ob die Ausübung der Handlung vom Willen des Beauftragten abhänge, sind in diesen Fällen die Beauftragenden nicht schuldig, und nach der Erklärung, wenn der Beauftragte der Pflicht nicht unterliegt, sei der Beauftragende schuldig, sind auch in diesen Fällen, da [die Beauftragten] der Pflicht nicht unterliegen, die Beauftragenden schuldig. - Kann es denn jemand geben, welcher sagt, dass der Hof nicht als Hand gelte, es wird ja gelehrt:234 ihre Hand, ich weiss dies nur von ihrer Hand, woher dies von ihrem Dach, ihrem Hof und ihrem Lagerplatz235? - es heisst:234er soll geben, auf jede Art!? - Hinsichtlich eines Scheidebriefs stimmen alle überein, dass der Hof als Hand gelte, sie streiten nur hinsichtlich eines Funds; einer ist der Ansicht, man folgere hinsichtlich eines Funds vom Scheidebrief und der andere ist der Ansicht, man folgere nicht hinsichtlich eines Funds vom Scheidebrief. Wenn du willst, sage ich: bezüglich einer Minderjährigen sind alle der Ansicht, dass man hin-

^{230.} Für angerichtete Schädigungen; cf. S. 319 Z. 25 ff. 231. Der keine Geschiedene heiraten darf; cf. Lev. 21,7. 232. Die Trauung kann auch durch einen Boten erfolgen; diesem Verbot ist nur der Beauftragende u. nicht der Beauftragte unterworfen, jedoch hängt die Ausführung desselben vom Willen des Beauftragten ab. 233. Diesem Verbot (cf. Lev. 19,27) sind nur Männer unterworfen. 234. Dt. 24,1. 235. Diese Schriftstelle spricht von der Uebergabe des Scheidebriefs. die das Gesetz von der Besitzerwerbung durch einen Hof Geltung (hinsichtlich eines Scheidebriefs) hat.

whithich times Funds vom Schoidebriet ing it, sie streiten nur be uglich eines Minder dirigen, einer ist der Ansicht, man 1 Gere Innsiehtlich eines Minderjährigen dere der Ansicht ist, man folgere nicht lansichtlich eines Minderjährigen von einer Minderahrigen. Wenn du aber will t, sage ich, der eine sagte das eine, der andere sagte das andere, eline gegen einander zu וייניבד בצד שדה: יתקני ליה שדהו האבר רבי יובי או sagte das andere, eline gegen einander zu וייניבד בצד שדהו יתקני ליה streiten

ENN JI MAND ANDERE HINTER EINEM TUND HERLAUTEN SIEHT, HINTER EI-NAM GLEROCHENEN HIRSCH, HINTER TAU-SPRICHE: MEIN FILD MÖGE SIE FÜR MICH TRWITTEN, SO HAT IS SIE TÜR IHN ER-WORBEN; WENN ABER DER HIRSCH WIE GLWÖHNLICH LAUFEN ODER DIE TAUBEN TEH GIN KÖNNEN, UMD ER SPRICHT: MEIN 20 FELD MÖGE SIE FÜR MICH ERWERBEN, SO SIND SEINT WORTE NICHTIG.

GEMARA, R. Jehuda sagte im Namen Semuéls: Dies jedoch nur dann, wenn er sich neben seinem Feld befindet. -- Sollte sie doch sein Feld für ihn erwerben, denn R. Jose b. Hanina sagte, ein Hof erבבתונו ביני הבהו נון פניני בינפול בבוענו בות المال مرايد المرايد ال من المراد אבר הדא יבר אבר הדא ילא בריני:

ארר נודית שרא פרדו יאניר ובתה די שיי والما ير الله وا ما توليد من المال الماليال ترقيدال

במרא. אמר רב יהודה אמר שמואל והוא בר הנינא הצירו של אדם קינה לו שלא בדיקתו יובר ביובר הבישרכות אבל הובר שאינה בשתפרת אי עיבד בצד שדהו אין אי לא לא יבנא יודו דובר שאינה משתמתה אי עיפר בנד שרוה אני שניבור שיש לי בשדה פינים שבדוה לא יהא שבהה יביל לא יהא שבהה תלמוד ליביר ישבות ניבר בשרה בשרה [:] שבהת ולא בניר הא ניפא קשיא אמרת יכול לא יהא שכהה אלכא הוי שבחה ונסוב לה תלמודא בשרה ושבחת ולא בעיר אלמא לא הוי שכחה אלא לאו "הכי קאמר בשדה שבוה מניקהי הוי שכחה וכור ולבכות שבוה אין שכחה מאי שנמא דכיון דקאי נכה הייא ליה' הצרי

א דב ע לא ולפיכן קטן מקטנה ל א א דב ע לא B 87 ברבי B 89 התניא ש 100 הא קמ ל בשרה אי...לא -- M 88 т - м 93 г - м 92 - M 91 חצרה. P 94

werbe alles für seinen Besitzer, auch wenn er es nicht weiss!? - Dies gilt nur von einem gesicherten Hof, bei einem ungesicherten aber gilt dies nur von dem Fall, wenn er sich daneben befindet, sonst aber nicht. — Woher entnimmst du, dass bei einem ungesicherten Hof dies nur von dem Fall gelte, wenn er sich daneben befindet, sonst aber nicht? - Es wird gelehrt: Man könnte glauben, dass wenn jemand, der sich in der Stadt befindet, spricht: ich weiss, dass die Arbeiter die Garbe, die ich auf dem Feld habe, vergessen haben, sie soll aber nicht Vergessenes "sein, diese nicht Vergessenes sei, so heisst es: Wenn du eine Garbe auf dem Feld vergissest, nur wenn du sie auf dem Feld vergessen hast, nicht aber, wenn in der Stadt". Dies widerspricht sich ja selbst, zuerst heisst es: man könnte glauben, sie sei nicht Vergessenes, demnach gilt sie als Vergessenes, und darauf folgert der Talmud: nur wenn du sie auf dem Feld vergessen hast, nicht aber, wenn in der Stadt, demnach gilt sie nicht als Vergessenes!? Wahrscheinlich meint er es wie folgt: wenn er sich auf dem Feld befindet, so ist [die Garbe], wenn er sie von vornherein vergessen hatte, Vergessenes, und wenn er an sie vorher gedacht und sie nachher vergessen hat, nicht Vergessenes, denn wenn er sich daneben befindet, gilt

237. RS. lehrte es hinsichtlich eines Funds u. RJ. lehrte es hinsichtlich eines Scheidebriefs. 238. Einen herrenlosen Gegenstand, der sich auf seinem Gebiet befindet. 239. Dinge, die, wenn 240. Er also den Gegenstand bewachen kann. andere sie nicht fortnehmen, in seinem Gebiet verbleiben. 241. Die auf dem Feld vergessenen Garben (vgl. jed. Bd. i S. 246 Z. 20 ff. u. Bd. vij S. 368 Z. 2ff.) müssen für die Armen zurückgelassen werden. 242. Dt. 24,19. 243. Dh. während er sich in der Stadt befindet.

ווכתה ליה אבל בעיר אפילו זכור ולכסות שכוח הויא שכחה מאי טעמא דליתיה גביה דלזכי ליה ממאי דלמא נזירת הכתוב היא דבשדה נהוי שכחה ובעיר לא נהוי שכהה אמר קרא "לא תשוב" לקהתו 12400 ובעיר לרבות שכחת העיר האי מיבעי ליה ללאו אם כן נימא קרא לא תקחנו מאי לא תשוב"לרבות שכחת העיר ואכתי מיבעי ליה"לכדתניא "שלפניו אין שכחה ²⁰¹⁴ שלאחריו"יש שכחה שהוא בבל תשוב זה הכלל כל שהוא בבל תשוב שכחה כל שאינו בבל תשוב אינ: דרבש היהוד ליהוד האו בה השני בה השני אבר הוא ליהוד Vergessenes sei, wenn er sich auf dem Feld העיר וכן אמר עולא והוא שעומד בצד שדהו "וכן THE TEST TRANSPORT NOTE THAT THE TEST TO T אינוביו ובי אבא הייים מיים ביבן הביוא וזקנים שהיו באים כספינה אמר רבן גמליאל עישור במונה לונו בנו בנו מונים ביותר ביותר ביותר ועישור "אחר שאני עתיד למוד נתון לעקיבא בן יוסף כדי שיזכה בו לעניים ומקומו מושכר לו וכי רבי יהושע ורבי עקיבא בצד שדחו של רכן גמליאל היו עומדין אמר ליה דמי האי מרבגן כדלא גמרי 150 ה י אבר הבי אבר הבי אבר בי אתא לבורא אבר הדו הבי אבר אבר מי אבר אבר הבי אבר אבר הבי אבר אבר הבי אבר אבר אבר אבר עולא והכי אותביתיה אמר ליה ההוא מרכגן רכן גבליאל בעלבלי אנב בקרקני הקנה להן רבי יייא P 95 הקדתה 90 M שם תרתי ואכתי P 95

יש – יש אבי ידיא שעיבר בריד – אבי ידיא שעיבר בריד – M 98

ו II - אר יידגן

7172 M 2

[das Feld] als Hof, und dieser erwirbt sie für ihn; wenn er sich aber in der Stadt befindet, so gilt sie, selbst wenn er vorher an sie gedacht und sie nachher vergessen hat, als Vergessenes, denn wenn er sich nicht daneben befindet, so ist nichts vorhanden, wodurch er sie erwerben könnte. - Woher dies, vielleicht ist es eine Bestimmung der Schrift, dass sie nur dann befindet, nicht aber, wenn er sich in der Stadt befindet"!? - Die Schrift sagt: die sollse nicht umke'tren, um sie zu helen, dies schliesst das in der Stadt Vergessene ein. 15 — Dies ist ja aber als Verbot nötig!? — Die Schrift könnte ja sagen: du sollst sie nicht holen, wenn es aber heisst: du sollst nicht umkehren, so schliesst dies das in der Stadt Vergessene ein. - Aber dies ist vor ihm245liegt, ist kein Vergessenes, was hinter ihm liegt, ist Vergessenes, weil er umkehren muss247; die Regel hierbei ist: wenn er umkehren muss, so ist es Vergessenes, wenn er nicht umkehren muss, so ist es kein Vergessenes!? R. Aši erwi-

derte: Die Schrift sagt: 24 soll sie sein, dies schliesst das in der Stadt Vergessene ein. Ebenso sagte auch Ûla, nur wenn er sich neben seinem Feld befindet. Und ebenso sagte auch Rabba b. Bar-Hana, nur wenn er sich neben seinem Feld befindet. R. Abba wandte gegen Ûla ein: Einst ereignete es sich, dass R. Gamaliél und die Aeltesten zu Schiff reisten; da sprach R. Gamaliél247: Der Zehnt, den ich zu entrichten habe, sei Jehošuâ²⁴⁸gegeben, und der Platz²⁴⁹sei ihm vermietet; der andere Zehnt²⁵⁰, den ich zu entrichten habe, sei Âgiba b. Joseph251 gegeben, damit er ihn für die Armen erwerbe, und der Platz sei ihm vermietet. Befanden sich denn R. Jehošuâ und R. Âqiba neben dem Feld R. Gamaliéls!? Dieser erwiderte: Dieser Jünger scheint zu glauben, dass die Leute keine Lehre studirt haben. Als er nach Sura kam, erzählte er ihnen, das habe Ûla gesagt, und dies habe er gegen ihn eingewendet. Da erwiderte ihm ein Jünger: R. Gamaliél hatte ihnen die beweglichen Sachen mittelst der unbeweglichen abgetreten. R. Zera erkannte dies an, R. Abba erkannte

171700

244. Nach der Erklärung RSJ.s wäre demnach das W. לא in der angezogenen Barajtha zu streichen, diese müsste also lauten: man könnte glauben &c. diese wol Vergessenes sei; die Tosaphisten dagegen fassen die Frage als Einwand gegen die angezogene Barajtha auf. 245. Bei der Ernte. 246. Wenn er es holen will. 247. Er erinnerte sich, dass er zuhause Früchte zurückliess, von welchen er die priesterlichen u. Armenabgaben nicht entrichtet hatte. 248. Dieser war Priester u. befand sich mit ihm auf dem Schiff. 249. Auf welchen der Zehnt sich befindet; das Abvermieten des Platzes war deshalb nötig, damit er dadurch die auf diesem befindlichen Früchte erwerbe, da bewegliche Sachen sonst nur durch das Ansichziehen erworben werden. 250. Der Armenzehnt, der im 4. Jahr des Septenniums zu entrichten ist. 251. Er war Armenvorsteher.

dies nicht an. Raba sprach: Er hat recht, dass ir dies nicht anerkannte; hatten sie etwa nicht ein Sudarium, mitte'st dessen sie [den Zehnt] durch Tausch erweiben kennten!! Du muset also ciklären, dass s גריבה בתינה בתינה בתינה בתינה למים der Dank kein Geldersatz sei, um datür etwas durch Tausch erwerben zu können, ebenso ist auch der Dank kein Geldersata, um dahir etwas mittelst Grundstücke crwerben zu können. Dies ist aber מין אחריהן יפניקן יבני רבי הוא שדין אחריהן יפניקן יבני הבי nichts; bei den Priestergeschenken wird der Ausdruck "geben" gebraucht, dagegen ist der Tausch eine geschäftsmässige Handlung; die Uebergabe von Mobilien durch Immobilien ist eine richtige בינה איתה 'יאבר עירא והוא שעיבדת בצד ביתה שו Gabe, R. Papa erklärte: Anders verhält es sich wenn ein anderer den Besitz überträgt'. Woher entnimmst du es? - Es wird gelehrt: Wenn jemand andere hinter einem Fund herlaufen sieht &c., und hierzu בי שבן אים הצר הצר איתרבאי משום 15 Fol. sagte R. Jirme a im Namen R. Johanans, nur wenn er sie, falls er limter ihnen herläuft, erreichen kann; darauf bezugnehmend fragte R. Jirmeju, wie es sich bei einem Geschenk verhalte, und R. Abba b. Kaha-

קבלה רבי אבא לא קבלה אמר רבא שפיר נכיד ورا المانية الما المان المان المان المانية المانية בהליפין אלא בובת הנאה אינה ממון לקנית 'ממנו בחליפין חבא נבי ביבת חנאה אינה ביבין לקנית בה הניפין הוך בקה יממכר הוא מטלטלין אנב בידרי בתינה אליפתא היא רב פפא אפר דיית אחרת מקנה אותן שאני ומנא תימרא דתנן ראה איהן דצין אחר הביציאה ביי ואבר הבי יהביה אבר ייביה בבינות היאן בביה ביניה יבי אבאי ביצו לאו ביצום היינה אחרה בקנה אורן שאני المراجع المراجع المراجع المراجع المراجع المراجع المراجعة הוד ב ששת ברוד דוב אודי ונאו כן ווובר דוא ייוו יב דאירוו ביל ביווו אי יובות בצו ביווו יבטר הונהה אין אי לא לא מתנה דמדייתיה לא מיי בר ביות ביותר בים ליותר ובר בבי דווב דוות ביות מין יי בין למום מוא בפני יני מינה דונית הוא כי

M = 7 במתנה - M = 0 : P = 5 במתנה - M = 4

58 - M 8 128 72

בצד | 11 M + האי.

18 M 10 8000 M 9

na erkannte es an [und lehrte:] selbst wenn er sie, falls er hinter ihnen herläuft, nicht erreichen kann. Wahrscheinlich doch aus dem Grund, weil es anders ist, wenn ein anderer den Besitz überträgt. R. Simi sprach zu R. Papa: Bei einem Scheidebrief wird ja der Besitz von einem anderen überlassen, dennoch sagte Üla, nur wenn [die Frau] sich neben ihrem Haus oder ihrem Hof befindet257!? - Anders verhält es sich bei einem Scheidebrief, in dessen Besitz sie gegen ihren Willen gelangt. R. Sešeth, Sohn R. Idis, wandte ein: Dies ist ja eine Absurdität: wenn ein Scheidebrief, in dessen Besitz sie gegen ihren Willen gelangt, nur dann in ihren Besitz gelangt, wenn sie sich neben ihrem Haus oder ihrem Hof befindet, sonst aber nicht, um wieviel mehr ein Geschenk, das nur mit Zustimmung in seinen Besitz gelangt!? Vielmehr, erklärte R. Aši, der Hof gilt [hinsichtlich der Besitzerwerbung] als Hand, und bei dieser ist es nicht geringer als bei einem Vertreter; bei einem Scheidebrief handelt es sich um eine Benachteiligung, und benachteiligen kann man einen Menschen nur in seiner Anwesenheit, bei einem Geschenk dagegen handelt es sich um eine Bevorteilung, und bevorteilen kann man einen Menschen auch in seiner Abwesenheit.

^{251.} Cf. ob. S. 476 N. 126. 252. Den RG. als Aequivalent erhalten hatte. 253. Cf. Dt. 26,12; der Gebende hat keinen Ersatz zu beanspruchen. 254. Einen herrenlosen Gegenstand erwirbt man durch seinen Hof, nur wenn man sich daneben befindet, wenn ihm aber ein anderer den Besitz überträgt, wie in der angezogenen Erzählung, so ist dies nicht nötig. 255. Wenn die Tauben einem anderen gehören, u. er sie dem Eigentümer des Grundstücks schenkt, ob er sie nur dann erwerbe, wenn er sie erreichen kann. 256. Dass die Frage RJ.s ihre Berechtigung habe, da tatsächlich zwischen einem herrenlosen u. von einem anderen überlassenen Gegenstand zu unterscheiden sei. 257. Und ihr Ehemann ihr den Scheidebrief da hineinwirft, ist sie geschieden. 258. Des Empfängers.

בין לארם שלא בפניי ניפט האד אידן דבין אחד המציאה וכו' אמר רבי ירמיה אמר רבי יוהנן והוא שרין אחריהן ומניען "בעי רבי ירמיה במתנה היאך קבלה מיניה רבי אבא בר כהנא אף על פי שרין 5 אחריהן ואין מגיען: "בעי רבא זרק ארנקי בפתח 5 זה ויצא בפתח "אחר מהו אויר שאין סופו לנוח 23625 כמונה דמי או לא אמר ליה רב פפא לרבא ואמרי לה רב אדא בר מתנה לרבא ואמרי לה רבינא לרבא the same house some and and with the same out with 10 ומגיען ובעי רבי ירמיה במתנה היאך וקבלה מיניה רבי אבא בר כהנא במתנה אף על פי שרין אחריהן ואין מגיען אמר ליה מתגלגל קאמרת שאני מתגלגל דכמונה דמי:

ואל בין בין בין הובין ביניבין ביניבין יובי יים ביינים ויים בנינים בניאת אשתי הדי אתי שלי בניאת בנו ובתו הגדולים מציאת עבדו ושפחתו העברים מציאת אשתו שגירשה אף על פי שלא נהן "כחוכה הרי אלו שלהן:

גמרא. אמר שמואל מפני מה אמרו מציאת קטן לאביו שבשנה שמוצאה מריצה אצל אכיו ואינו מאחר בידו למימרא דסבר שמואל קמן לית ליה וכייה לנפשיה מדאורייתא והתניא השוכר את

einem Geschenk gelte dies auch von dem Fall, wenn er, falls er hinter ihnen läuft, sie nicht erreichen kann. Dieser erwiderte: Vom Sichfortbewegenden ein ist nichts zu beweisen, wenn es sich fortbewegt, so ist es ebenso als läge es.

ER Fund seines minderjährigen Sohns und seiner minderjährigen Tochter, DER FUND SEINES KENAÂNITISCHEN SKLAVEN UND SEINER KENAÂNITISCHEN MAGD, UND DER FUND SEINER FRAU GEHÖRT IHM. DER FUND EINES ERWACHSENEN SOHNS UND EINER ERWACHSENEN TOCHTER, DER FUND EINES JISRAÉLITISCHEN SKLAVEN UND EINER JISRAÉLITISCHEN MAGD, UND DER FUND EINER GESCHIEDENEN FRAU, AUCH WENN SIE IHRE MORGENGABE NOCH NICHT ERHALTEN HAT, GEHÖRT IHNEN SELBST.

GEMARA. Šemuél sagte: Weshalb sagten sie, dass der Fund eines minderjährigen Sohns seinem Vater gehöre? - weil er, wenn er etwas findet, es zu seinem Vater bringt, ohne es in seiner Hand zu behalten. — Demnach wäre Semuél der Ansicht, dass nach der Gesetzlehre ein Minderjähriger für sich nichts erwerben könne, und dem widersprechend wird gelehrt: wenn jemand einen Lohnarbeiter"mietet, so darf sein [minderjähriger] Sohn die Nachlese sammeln; wenn er aber die Hälfte, ein Drittel oder ein Viertel" erhält, so darf sein Sohn die Nachlese nicht 'sammeln; R.

259. Der Eigentümer des Raums erwirbt ihn also. 260. Dh. wenn der Gegenstand den Erd-261. Hinsichtlich des Funds seiner Frau u. seiner minderjährigen Tochter wird boden berührt. Ket. 46b der Grund angegeben. 262. Wenn er arm u. zum Sammeln der Nachlese berechtigt ist. 263. Des Ertrags, als Lohn; er ist dann nicht mehr besitzlos u. ist zum Sammeln der Nachlese nicht be-264. Weil das vom Sohn Gesammelte dem Vater gehört.

Der Text. Wenn er andere hinter einem Fund herlaufen sieht &c. R. Jirmeja sagte im Namen R. Johanans: Dies nur, wenn er sie, falls er hinter ihnen nachläuft, erreichen kann. R. Jirmeja fragte: Wie verhält es sich bei einem Geschenk? R. Abba erkannte es an [und lehrte:] auch wenn er, falls er hinter ihnen läuft, sie nicht erreichen kann.

Raba fragte: Wie ist es, wenn jemand einen Geldbeutel durch die eine Tür hineinwirft und er durch die andere Tür hinausfliegt? Ist es, wenn er im betreffenden Luftraum nicht liegen bleibt, ebenso als würde er da liegen bleiben, oder nicht? R. Papa erwiderte Raba, nach anderen erwiderte es R. Ada b. Mathna Raba, und nach anderen erwiderte es Rabina Raba: Dies lehrt ja unsre Mišnah: wenn er andere hin-20 ter einem Fund herlaufen sieht, und hierzu sagte R. Jirmeja im Namen R. Johanans, nur wenn er, falls er hinter ihnen läuft, sie erreichen kann; darauf bezugnehmend fragte R. Jirmeja, wie es sich bei mend fragte R. Jirmeja, wie es sich bei וה ואפקריה ואמר כל דבעי M 13 שוה ואפקריה ואמר כל דבעי – M 12 einem Geschenk verhalte, und R. Abba b. לה כתוכתה. M 14 לה כתוכתה. Kahana erkannte es an [und lehrte,] bei

lose engt, oh so oder so dinte ein Sohn oder eine ben die Nachiele ammein; mer u nete Samun, du Palal ha ci nach R loc a entrehenden hinlenchtend ist es min went du lacet, ein Minderfähriger . habe Bengrecht denn deminich ammelt er for sich, and tem Vater orhidt e dann von ihm, wenn du ange apst. ein hinder-Chriger habe solbit kein leitt techt, so sammelt er ja filt seinen Vater, wie o dur- וינבן יש בהן משום גוד מצבי דרכי שרום הוא ס לעוד היים בהן ten nun, wenn der Vater reich ist, sein minderlähriger Sohn oder seine Fran für ihn sommeln!: Semuel erklärt nur den Grund nusres Autors, or selbst aber ist se der Ansieht, ein Minderjähriger habe nach der Gesetzlehre Besitzrecht, es wird la gelchrit beim bund eines Tauben, Blödsinnigen oder Minderjährigen hat das Verbot des Raubens statt ", wegen der Fried- 20 בר אבא דאמר רבי הייא בר אבא אמר רבי יותנן fertigkeit; R. Jose sagt, es sei wirklicher Raub: hierzu sagte R. Hisda, wirklicher Raub, nach [rabbanitischer] Bestimmung; dies ist von Bedeutung hinsichtlich der Einziehung durch das Gericht!? Vielmehr, erklärte Abajje, hierbei verhält es sich ebenso wie in dem Fall, wenn Nachzügler [das Feld] abgesucht haben: weil die Armen

منات المالية التا المالية المالية المالية المالية المالية and more pleases willed counts and on in the יים. אי אבינו בתבא לכן אינו בינו ובינו נבהוו בי בין נייבים ביבות בין נייבים ביובים ביבים לים ובי ארא אי אברה קשן היה דיה ובייה רובשיה כי office from whom well to the same of the ready from the state of the s the man is of the man of the man of the marker and from man is the me to the man and and the median of the median meed a mee house an medica meed a pica milate died died the والمراج والمراج المراج المامة ومروده سال الماسيرة مس ومودوه سام المراه المامية Cold assembler a cold media menden mendelm beneated with a selection of the cold of the co endere the states and ender him the security 8272 32 7272 727 2782 2782 327 827 728 878 Coll the same and the same of the property and the same مناملان وبالمادى ودوارا والمدوارا وتروده المساء الووي רא גדיל גדול כבש ולא קטן קטן מכש אלא גדול שיהן אביו והו גדול: בציאת עבדו ושפחתו העברים אטתר ובניו מרקטים P 10 בניו, ובניו 17 M אמאי - M 18 אשתו ובנוו מרקטים אחריו עשור הוא שמואר M 21 אלא — M 20 P 19 P 19 P 19 ביה בתרוח B 23 דנולקט בנות בתרוח B 23 דתו.

selbst sich davon lossagen, denn sie denken, die Kinder von diesem werden es abgesucht haben²⁰. R. Ada b. Mathna sprach zu Abajje: Darf man denn einen Löwen auf seinem Feld hinlagern lassen, damit die Armen ihn sehen und fortlaufen279!? Vielmehr, erklärte Raba, hierbei haben sie Nichterwerbende Erwerbenden gleichgestellt, denn dies ist den Armen selbst lieb, damit, wenn man sie mietet, auch ihre Kinder die Nachlese sammeln dürfen. Er271 streitet somit gegen R. Hija b. Abba, denn R. Hija b. Abba sagte im Namen R. Johanans, unter "Erwachsenen" sei nicht ein wirklich Erwachsener, und unter "Minderjährigen" sei nicht ein wirklich Minderjähriger zu verstehen, vielmehr gilt auch ein Erwachsener, der am Tisch seines Vaters speist, als Minderjähriger, und ein Minderjähriger, der nicht am Tisch seines Vaters speist, als Erwachsener.

DER FUND SEINES JISRAÉLITISCHEN SKLAVEN, EINER JISRAÉLITISCHEN MAGD

^{265.} Dass der Fund eines Minderjährigen seinem Vater gehöre. 266. Wenn sie etwas finden, so gehört es ihnen u. man darf es ihnen nicht wegnehmen. 267. Von dem, der es ihnen weggenommen hat; nach RJ. kann man es deshalb einklagen, weil der Minderjährige es für seinen Vater er-268. Wenn das Feld wiederholt abgesucht wurde (cf. Bd. iij S. 420 Z. 10f.); es ist dann jedermann zum Sammeln der Nachlese berechtigt. 269. Die Frau u. die Kinder dürfen daher auch für ihren besitzenden Vater sammeln. 270. Die Armen sagen sich davon nur der Not gehorchend 271. Semuél, nach dessen Erklärung die Mišnah von einem wirklichen Minderjährigen, bezw. Grossjährigen spricht.

"אמאי לא יהא אלא פונד הרי הוא של עצמן: יותנית שניאת פועל לעצמו בפה דברים אמורים בזמן שאמר לו נכש עמי היום עדור עמי היום אבל אמר לו נישה ניבי מלאבה היום מציאתו לבניל מבר רבי הדיא בה אבר רבי הדינה אבר רבי הייא בה אבר רבי יוהנן dies nur dann, wenn [der Arbeitgeber] zu הכא בעבד נוקב מרגליות עסקינן שאין רבו רוצה לשנותו לפלאכה אהרת רכא אבר במנביה פציאה יום מיאכתו "נכקנן דב פפא אמר בנון ששכרו ללקט מציאות והיכי דמי דאקפי אנמא בכוורי: "האי האי פנוריו ישבחה היכי דמי אי דאייתי שתי שנרות מאי בניא Fund dem Arbeitgeber R. Hija b. Abba גביה ואי דלא אייתי שתי שערות אי איתיה לאב דאבוה הויא ואי דליתיה לאב תיפוק במיתת האב "ראמר ריש לקיש אמה העבריה"קנה עצמה במיתת שים האב פרשות האדון פקל והופר ולאו איתותב ריש ים בימו ביי תיהוי תיובתא לא לקיש ניפא מהאי נפי תיהוי תיובתא לא לעילב serklärte: Hier wird von dem Fall gespro-דאיתיה לאב ומאי הרי הן שלהן לאפוקי דרבה: מצואת אשתו: נירשה פשישא הכא במאי נכקינן במנורשת ואינה בגורשת "דאפר רבי זירא "אפר פנים שמואל כל מקום שאמרו הכמים מנורשת ואינה יאו רבנן מציאת אשה לבעלה כי היכי דלא תיהוי לה איבה זהכא אית לה איבה ואיבה:

עסק — M בה"ב \parallel בה"ב + M עברו לא ש עברו א דרבא דאטר M איתא M 29 קונה את עצ' M 28 איתא P 27 רבא עכד עכרי גופו קנוי שמעינן מהכא דלא: | א 130 א רבא עכד עריי גופו קנוי שמעינן מני הכא תהוי להו איבה. M 31 אמר רב׳ בר ירמיה

schliesst das "ihnen" den Herrn aus277.

&c. GEHÖRT IHNEN SELBST. Weshalb denn, sie sollten doch nicht mehr sein als ein Lohnarbeiter, und es wird gelehrt: der Fund eines Lohnarbeiters gehört ihm selbst; ihm gesagt hat, dass er heute bei ihm gäte, dass er heute bei ihm grabe, wenn er aber zu ihm gesagt hat, dass er heute bei ihm Arbeit verrichte, so gehört der erwiderte im Namen R. Johanans: Hier wird von einem Sklaven, der Perlen durchlocht, gesprochen, den sein Herr nicht für eine andere Arbeit verwenden will. Raba chen, wenn er den Fund beim Verrichten seiner Arbeit aufhebt34. R. Papa erklärte: Wenn er ihn zum Einsammeln von Fundgegenständen gemietet hat, wenn zum

Von welcher Magd wird hier gesprochen, hat sie zwei Haare bekommen, so hat sie ja nicht bei ihm zu bleiben, hat sie keine zwei Haare bekommen, so sollte, wenn sie einen Vater hat, [der Fund] ihrem Vater gehören, und wenn sie keinen Vater hat, sie durch den Tod ihres Vaters frei werden, denn Res-Laqis sagte, es sei [durch einen Schluss] vom Leichteren auf das Schwerere zu entnehmen, dass eine jüdische Magd durch den Tod ihres Vaters aus dem Besitz des Herrn in ihren eignen Besitz gelange!? - Reš-Laqiš ist ja widerlegt worden. - Es wäre also auch hieraus eine Widerlegung zu entnehmen? - Nein, tatsächlich, wenn sie einen Vater hat, nur

DER FUND EINER FRAU. Von einer Geschiedenen ist dies ja selbstverständlich!? - Hier wird von dem Fall gesprochen, wenn sie geschieden, aber nicht [effektiv] geschieden ist. R. Zera sagte nämlich im Namen Semuéls: In allen Fällen, von welchen die Weisen gesagt haben, sie sei geschieden, aber nicht [effektiv] geschieden, ist der Ehemann zu ihrem Unterhalt verpflichtet. Die Rabbanan bestimmten, dass der Fund einer Frau ihrem Ehemann gehöre, damit keine Feindschaft zwischen ihnen entstehe, zwischen diesen279 aber herrscht ja Feindschaft über Feindschaft.

^{272.} Weil darunter jede Tätigkeit, auch das Aufheben eines Funds einbegriffen ist. Sklave hob den Fund für sich selbst auf, nur hat er seinem Herrn die dadurch verabsäumte Zeit zu er-274. Der Eigentümer hat Anspruch nur auf seine Zeit, u. diese hat er nicht versäumt. 275. Dh. von herrenlosen Gegenständen. 276. An einem intimen Körperteil; dies ist ein Zeichen der Pubertät, bei deren Eintritt sie freigelassen werden muss. 277. Die Mišnah will nur lehren, dass der Fund nicht dem Herrn gehöre; er gehört aber nicht der minderjährigen Magd, sondern ihrem 278. Wenn die Scheidung noch schwebt. 279. Die sich in der Scheidung befinden.

TOOLEN Y HAAND SCHULDSCHEINE GEELN-AND DEVILLE, SO GILL IR SH, WENN IN DH SIN SICH LINE GUTER BURGSCHAFT BE-LADET, NICHT ZURÜCK, WEIL DAS GERICHT DIE SCHLID VON DIESEN EINZIEHEN WÜR-DE; WENN ABER IN DIESEN KEINE GÜTER-DURGSCHAFT VORHANDEN IST, SO GEBE ER SH ZURÜCK, WELL DAS GERICHT DIE SCHULD VON DIESEN NICHT EINZIEHT WORTE E. Murrst Die Viersen Sagen, OB SO ODER שנבי לעילם כשהיים מודה והכא הייני מעמא דהיישיגן SO GIBL ER SIE NICHT ZURÜCK, WEIL DAS GURICHA DIE SCHULD VON DIESEN EIN-ZIFILL.

GEMARA Von welchem Fall wird hier בילוה קבו לבתהילה היבי בתבינהו ניחיש שבא prochen, wollte man sagen, wenn der ה Schuldner es zugibt, so sollte er sie doch zurückgeben, auch wenn Güter-Bürgschaft sich in diesen befindet, denn jener gibt" es ja zu, wenn es aber der Schuldner nicht zugibt, so sollte er sie nicht zurückgeben, מידה ומשום שמא כתב ללות בניםן ולא לוה עד מידה ומשום שמא כתב ללות בניםן ולא לוה auch wenn Güter-Bürgschaft sich in diesen nicht befindet, denn wenn er auch die Schuld von verkauften [Gütern] nicht einziehen kann, so kann er sie doch von frei-

משרי חוב אם יש בהן אחריית נכבים לא יחוור שבית דין נפרעין ניהן אין בהן אחריות נכסים יחויר שאין בית דין נפרעין ניהן דברי רבי מאיר וחכמים אומרים בין כך ובין כך לא יחויר ביבני ישבית דין נפרעין ביהון

בביא. בבאי נבקינן איליניא בשהייב ביודה בי יש בהן אחריות נכסים אמאי לא יחויר הא מודה יאי בשאין הייב בידה כי אין בהן אחריות נכפים אכאי יחזיה נחי דלא גבי ממשעבדי מבני חדי מנבא שמא בתב ללות בניםן ולא לוה עד תשרי ואתי בנישרה לקוחות שלא כדין אי הכי כל ששיי דאתו רקבן ניחיש לחו חבי כל שבורי לא ריצי חני ריצי ארא הא דתנן כותבין שטר ללוה אף כל פי שאין ברב להות בניםן ולא לוח כד הנשרי ואדר לניבון דקיהית שלא כדין אמר דב אמי בשטדי הקנאה דהא שנביד נפשיה אי הכי מתניתין דקתני אם יש בהן אחריות נכסים לא יחויר ואוקיפנא' כשחיים תשרי ואתי למשרה לקוחות שלא כדין אמאי לא

מפני M 32 M 37 א בשאין | V 35 לתבינן | M 36 הביינ | M 34 ליה | 38 M – ואתי...אמאי.

en einziehen !!? - Tatsächlich, wenn der Schuldner es zugibt, hierbei aber ist der Umstand zu berücksichtigen, er könnte ihn im Nisan geschrieben und erst im Tišri [das Geld] geborgt haben, er würde sie dann den Käufern widerrechtlich abnehmen²⁸⁵. — Demnach sollte man dies doch auch bei jedem anderen Schuldschein, der uns vorgelegt wird, berücksichtigen!? -- Jeder andere Schuldschein ist nicht verdächtig, diese aber sind verdächtig²⁸⁰. — Es wird ja aber gelehrt, dass man dem Schuldner einen Schuldschein schreiben dürfe, auch wenn der Gläubiger nicht dabei ist, wieso darf man dies von vornherein tun, man sollte doch berücksichtigen, vielleicht schreibt er im Nisan und borgt [das Geld] erst im Tišri, und [der Gläubiger] könnte dann den Käufern ihre Grundstücke widerrechtlich abnehmen!? R. Asi erwiderte: Hier wird von Transskriptionsscheinen gesprochen; er hat sie ihm ja verpfändet. — Wieso heisst es demnach in unsrer Mišnah, die wir auf den Fall bezogen haben, wenn es der Schuldner zugibt, und zwar aus dem Grund, weil er ihn im Nisan geschrieben und erst im Tišri [das Geld] geborgt haben kann und [der Gläubiger] dem Käufer die Grundstük-

280. Dass der Schuldner für die Schuld mit seinen immobilen Gütern Bürgschaft leistet; wenn er sie nachher verkauft, so kann sie der Gläubiger bis zur Deckung der Schuld den Käufern wegnehmen. 281. Den verkauften Gütern. 282. Dass die Scheine echt u. die Schuld noch nicht bezahlt ist. 283. Wenn der Gläubiger seine Schuld von verkauften Gütern einzieht, so ist er dazu berechtigt. ob. S. 477 Z. 7 ff. 285. Da der Gläubiger erst mit der Aushändigung des Schuldbetrags auf die verkauften Grundstücke Anspruch hat. 286. Durch den Umstand, dass der Gläubiger sie verloren hat, haben sie ihre Integrität eingebüsst, u. jeder Umstand, der berücksichtigt werden kann, werde berücksichtigt. 287. Die vom Schuldner zwischen Nisan u. Tišri Grundstücke gekauft haben. 288. Wenn der Schuldner dem Gläubiger seine Güter vom Tag der Ausstellung abtritt, einerlei ob er von ihm das Geld erhält oder nicht; in diesem Fall ist der Gläubiger berechtigt, sie auf jeden Fall vom Käufer wegzunehmen.

Talmud Bd. VI

יחזיר"נחזי אי בשטר הקנאה הא שעכיד ליה נפשיה אי בשטר דלא הקנאה ליכא למיחש"דהא אמרת כי ליכא מלוה בחדיה לא כתבינן אמר ליה רב אפי אף על גב דשמרי דלאו "דהקנאה כי ליכא ליה וחיישינן דלמא אקרי וכתוב °אביי אמר עדיו ממר ליה וחיישינן דלמא בחתומיו זכין "לו ואפילו שטרי דלאו הקנאה משום דקשיא ליה"כיון דאמרת בשמרי דלאו הקנאה כי ליתיה למלוה בהדיה לא כתבינן ליכא למיחש ימצא גימי נשים 10 Obgleich man Schuldscheine ohne Trans-"ושחרורי עבדים דייתיקי מתנה ושוברים הרי זה לא יחזיר "שמא כתובים היו ונמלך עליהם שלא "ליתנם וכי נמלך עליהם מאי הוי והא אמרת עדיו בחתומיו זכין לו הני מילי היכא "דקא מטו לידיה דקתני מצא שמרי חוב אם יש בהם אחריות נכסים לא יחזיר ואוקימנא "כשחייב מודה ומשום שמא כתב ללות בניסן ולא לוה עד תשרי "בשלמא לרב אסי דאמר בשטרי אקנייתא מוקי לה"בשטרי דלאי שפריבי דאפר עדיו בחתיביי genden Einwand wenn du sagst, dass זבין לו מאי איכא למימר אמר לך אביי מתניתין היינו טעמא דהייש לפרעון ולקנוניא ולשמואל דאמר M 41 τ - B 40 τ - M 39 τ - M 38 אבש M 44 ייבא --- M 43 היה P 42 כתב ללות בניכן ולא לוה עד תשרי ולא אמרינן דילמא אקרי ושחרור M 46 שאני אומר כתובים P 45 וכתיב MP 49 ליתנה M 4S דמטי לידיה היכא דלא מטי P 47 יהאמרת עדיו בהתומיו זכין דו 🕂 M 50 ביטחייב . בראכז M 52 למתני -

ke widerrechtlich abnehmen würde, dass er, wenn sich in diesen eine Güter-Bürgschaft befindet, sie nicht zurückgebe, sollte man doch sehen: sind es Transskriptionsscheine, so hat er sie ihm ja verpfändet, und sind מלוה בהדיה לא כתבינן"מתניתין כיון דנפל אתרי es keine Transskriptionsscheine, so ist ja nichts zu berücksichtigen, denn du sagtest, dass man in Abwesenheit des Gläubigers solche nicht schreibe!? R. Asi erwiderte: skription in Abwesenheit des Gläubigers sonst nicht schreibt, so berücksichtigt unsre Mišnah dennoch, da sie verloren und dadurch verdächtig worden sind, es könnte מתניתין אלא מתניתין אלא מתניתין sich ereignet haben, dass man sie wol geschrieben hat. Abajje sagte: Die Zeugen mit ihren Unterschriften erwerben sie209für ihn, selbst wenn es Schuldscheine ohne Transskription sind. Er erhob nämlich folman Schuldscheine ohne Transskription in Abwesenheit des Gläubigers nicht schreibe, so ist auch nicht zu befürchten, es könnte sich ereignet haben, dass man wol geschrieben habe. -- Es wird gelehrt, dass wenn jemand Scheidebriefe, Befreiungsbriefe, Testamente, Schenkungsurkunden oder Quittungen findet, er sie nicht zurückgebe, weil es sein kann, dass jener sich nach dem

Schreiben überlegt hat, sie nicht auszuhändigen; was ist denn dabei, dass er sich überlegt hat, du sagst ja, die Zeugen mit ihren Unterschriften erwerben sie für ihn!? — Dies nur, wenn sie später in seine Hand gelangten, wenn sie aber nicht in seine Hand gelangten, sagen wir dies nicht. - In unsrer Mišnah wird gelehrt, dass wenn jemand Schuldscheine gefunden hat, er, wenn in diesen sich eine Güter-Bürgschaft befindet, sie nicht zurückgebe, und wir bezogen dies auf den Fall, wenn der Schuldner es zugibt, und zwar aus dem Grund, weil er sie im Nisan geschrieben und erst im Tišri [das Geld] geborgt haben kann; allerdings kann R. Asi, welcher jene Lehre²⁰² auf Schuldscheine mit Transskription bezieht, diese auf Schuldscheine ohne Transskription beziehen, wie wir bereits erklärt haben, wie ist sie aber nach Abajje, welcher erklärt, die Zeugen mit ihren Unterschriften erwerben sie für ihn, zu erklären 203!? — Abajje kann dir erwidern: unsre Mišnah berücksichtigt folgenden Umstand, sie sind vielleicht bezahlt, nur ist zwischen ihnen eine fraudulöse Verabredung getroffen worden. — Wie ist

^{289.} Die Grundstücke; sobald der Schuldschein unterschrieben ist, hat der Gläubiger Anspruch auf die Güter des Schuldners, einerlei ob dieser das Geld erhalten hat od. nicht. 290. Gegen die vorherige Erklärung. 291. Des Gläubigers. 292. Ob. S. 497 Z. 14 ff. 293. Er sollte sie doch zurückgeben, da der Gläubiger zur Einziehung der verkauften Güter berechtigt ist. 294. Zwischen dem Gläubiger u. dem Schuldner, um den Käufer zu schädigen.

es aber nach Semuél zu erklären, welcher sagt, man berucksichtige Bezahlung und fraudulöse Verabredung nicht? Allerdings kann er, wenn er der Ansicht R. Asis ist, welcher sagt, jene spreche von Schuldscheinen mit Transskription, die Misnah auf Schuldscheine ohne Transskription beziehen, wie ist es aber zu erklären, wenn er der Ansicht Abajjes ist, welcher sagt, die Zeugen mit ihren Unterschriften erwerben וימשעבדי ולא מבני הרי ובי מאחר שאיני גובה וויי מישעבדי ולא מבני הרי ובי מאחר שאיני גובה sie für ihn? Semuél bezieht die Misnah auf den Fall, wenn der Schuldner es nicht zugibt. Wieso gebe man sie demnach zurück, wenn sieh in diesen keine Güter-Bürgschaft befindet, zugegeben, dass 15 er [die Schuld] von verkauften [Gütern] nicht einziehen kann, von freien aber kann er sie ja einziehen? Semuél vertritt seine Ansicht, denn Semuél sagte, R. Meir lehre, dass wenn in einem Schuldschein die 20 דרבי מאיר סבר שמר שאין בו אחריות נכסים Güter-Bürgschatt fehlt, man [die Schuld] weder von verkauften noch von freien Gütern] einziehen könne. Wozu braucht man, wenn man sie mit diesen nicht einfordern kann, ihn zurückzugeben!? R. Na- בהב ניש בהב ניש בהב מצא שמרי הוב ויש בהב than b. Ošâja erwiderte: Der Gläubiger kann damit eine Flasche verpfropfen. Sollte er ihn doch dem Schuldner geben, der ebenfalls damit eine Flasche verpfropfen kann!? — Der Schuldner sagt ja, dies sei überhaupt nicht wahr^{∞5}.

רא חיישינן לפרעון ולקנוניא מאי איכא למימר הניחא אי סבר לה כרב אסי דאמר בשטרי הקנאה מוכן "מתניתין בשמרי דלאו הקנאה אלא אי סבר באביי דאמר עדיו בהתומיו זכין לו מאי איבא יבינה שמואל פוקי למתניתין בשאין חייב מודה אי הכי כי אין כהן אחריות נכסים אמאי יהויר נהי דלא גבי כן משנבדי מבני חרי מגבא גבי שמואל לשעמיה דאמר שמואל אומר היה רבי מאיר שבר חוב שאין בו אחריות נכסים אין נובה לא אמאי יהזיר אמר "רבי נתן בר אישעיא 'לצור על פי צלוחיתו של מלוח "ונחדריה להו ללוח לצור על כם פי צלוחיתו של לוח לות'הוא דאמר לא חיו דברים אמר רבי אלעזר מחלוקת בשאין חייב מודה. דרבי מאיר סבר שמי שאין בו אחריות נכסים אינו נובה לא"ממשעבדי ולא מבני חרי ורבגן סברי ממשעבדי הוא דלא גבי מבני הרי מגבא גבי אבל בשחיים מודה דברי הכל יחזיר ולא חיישיגן לפרעון ילקניניא ורבי יוחנן אמר מחלוקת כשחייב מודה ממשעכדי הוא דלא גבי "אבל מבני חרי "מגבא גבי ורבגן סברי ממשעבדי נמי גבי אבל כשאין חייב מודה דברי הכל לא יחזיר דחיישינן לפרעון תניא כוותיה דרכי יוהגן ותיובתא דרכי אלעזר בהדא ± + M 55 [יר וכדאמ א 54 א הבראמ שורין מנכם בני חורין M 57 M 61 מיחדר ליה M 60 27 VM 59

8232 - M 63 ר. P 64 שטר. 528 M 62

R. Eleâzar sagte: Sie streiten nur über den Fall, wenn der Schuldner es nicht zu-

gibt, R. Meir ist der Ansicht, dass man mit einem Schuldschein, in dem keine Güter-Bürgschaft vorhanden ist, weder verkaufte noch unverkaufte [Güter] einfordern könne. während die Rabbanan der Ansicht sind, man könne nur von verkauften nicht einfordern, wol aber könne man von freien einfordern; wenn es aber der Schuldner zugibt, sind alle der Ansicht, dass man sie zurückgebe, und wir berücksichtigen Bezahlung und fraudulöse Verabredung nicht. R. Johanan aber sagte: Sie streiten nur über den Fall, wenn es der Schuldner zugibt, R. Meir ist der Ansicht, dass man mit einem Schuldschein, in dem keine Güter-Bürgschaft vorhanden ist, von verkauften nicht einfordern könne, wol aber könne man mit diesem von freien einfordern, während die Rabbanan der Ansicht sind, man könne auch von verkauften einfordern; wenn aber der Schuldner es nicht zugibt, sind alle der Ansicht, dass man sie nicht zurückgebe, denn es ist zu berücksichtigen, sie können bezahlt sein. Es gibt eine Lehre übereinstimmend mit R. Johanan und zur Widerlegung R. Eleâzars in einem Punkt und zur Widerlegung Semuéls in zwei Punkten: Wenn jemand Schuldscheine, in welchen

אחריות נכסים את על פי ששניהם מודים לא יחויר לא לוח ולא לוח אין בהן אחריות נכסים בומן שחלות מודה יחויר למלוה אין הלוה מודה לא יהויר לא לוח ולא לוח דברי רבי מאיר שהיה רבי The man of the man sources success, models medicate The was make manager manager expense and manager זה "ינובין מנכסים משועבדים תיובתא דרבי אלעזר كالمال المالية علامه علامه علامه عليه ومالاط المالية to comme of a matery desired of an end to an e היישיגן לקנוניא וברייתא קתני שמר שאין בו אחריות נכסים ממשעבדי הוא דלא נבי "הא מבני הורין "מגבא גבי וקתני בין לרבי מאיר בין לרכנן לא יחזיר לא לזה ולא לזה אלמא היישינן לקנוניא והא הני תרתי "הוא "הדא. הוא דהד שכם הוא 1914 דמשום דקאמר רבי אלעזר מחלוקת בשאין חייב מודה הוא "מתרץ הכי תיובתא דשמואל בתרתי ביודו וווא דאבי שני אני אני אני ווקנאו בשיי ورسمه المعدوم موده المهدوم ودوده المهدو المرادية תכא אף על פי ששניתם מודים לא יחויר לא לוה ולא לזה אלמא חיישינן לפרעון וכל שכן הכא דלא - M 68 7212 V 67 12 M 66 בטי M 65 P 69 מנכבי בכבי M 70 ואמר הר ב והרבנן (הפרניין ולקבוניא לא חייש׳ מגבא — M 72 הא — M 71 דקא + M 74 ידקמוקי לה למתני. M 75 13 M הוויין M

Güter-Bürgschaft vorhanden ist, gefunden hat, so gebe er sie, obgleich beide es zugeben, weder dem einen noch dem anderen zurück; ist in diesen keine Güter-Bürgschaft vorhanden, so gebe er sie, wenn der Schuldner es zugibt, dem Gläubiger, und wenn der Schuldner es nicht zugibt, weder dem einen noch dem anderen zurück Worte R. Meirs, denn R. Meir ist מנכסים משועברים ולא "מנכסים מינו נובה "מנכסים משועברים ולא "מנכסים משועברים ולא "מנכסים in welchen Güter-Bürgschaft vorhanden ist, von verkauften Gütern einfordern könne, und in welchen keine Güter-Bürgschaft vorhanden ist, von freien Gütern einfordern מדים מודים אל על פי ששניהם מודים גווניא דקתני אך על פי ששניהם מודים מוד einen als auch mit dem anderen könne man von verkauften Gütern einfordern. Dies ist in einem Punkt eine Widerlegung der Ansicht R. Eleâzars, denn er sagt, dass man מובי מתניתין בשאין הייב מלכור מתניתין בשאין הייב nach R. Meir mit einem Schuldschein, in welchem keine Güter-Bürgschaft vorhanden ist, weder von verkauften noch von freien Gütern einfordern könne; ferner sagt er, dass sowol nach R. Meir als auch nach den Rabbanan Verkauf und fraudulöse Verabredung nicht zu berücksichtigen seien, während die Barajtha lehrt, dass man mit einem Schuldschein, in dem keine Güter-

Bürgschaft vorhanden ist, nur von verkauften Gütern nicht einfordern könne, wol aber könne man mit diesen von freien Gütern einfordern, und ferner lehrt sie, dass sowol nach R. Meir als auch nach den Rabbanan eine fraudulöse Verabredung zu berücksichtigen sei, denn diese lehrt, dass man sie, obgleich beide es zugeben, weder dem einen noch dem anderen zurückgebe, demnach berücksichtige man wol eine fraudulöse Verabredung. - Das sind ja zwei Punkte!? - Es ist nur ein Punkt, da es sich um eine B gründung handelt, denn da R. Eleâzar erklärt, dass sie über den Fall streiten, wenn der Schuldner es nicht zugibt, muss er es so erklären. Ferner ist dies eine Widerlegung der Ansicht Semuéls in zwei Punkten; in einem Punkt ebenso wie die des R. Eleâzar, denn er bezieht ja unsre Misnah auf den Fall, wenn es der Schuldner nicht zugibt", und ferner lehrte Semuél, dass wenn jemand Transskriptionsscheine auf der Strasse gefunden hat, er sie dem Eigentümer zurückgebe, und wir berücksichtigen nicht, sie könnten bezahlt sein; dies ist zu widerlegen, denn diese lehrt, dass selbst wenn es beide zugeben, er sie weder dem einen noch dem anderen zurückgebe, demnach berücksichtigen wir, sie könnten bezahlt sein, und um so mehr ist, wenn es der Schuldner nicht zugibt, zu berücksichtigen, sie könnten bezahlt sein.

^{296.} Dass wenn er es zugibt, der Schuldschein nach aller Ansicht dem Gläubiger zurückzugeben sei, u. dass man demnach nicht berücksichtige, sie könnten eine fraudulöse Verabredung getroffen haben. 20 Also nach der Erklärung RE.s.

Semuel sagte: Was ist der Grund der Rashuman? sie sind der Ansicht, [das rehibal der Catter Bürgschaft sei ein Irrtum des Schreibers Ruba b Ithaj sprach n R. Idi b Abin: Kunn Semuel dies deun pasagt haben, Semuel sagte pr. dasa hinrehtich der Melioration, der Besten und der barg schaft beraten werden, mits et man as ic also sagen, dass wor das eine ge-הכד ליה בתבה לך אהריות אבר ליה לא אבר ריה makere micht gewigt haben היה לא אבר ליה לא אבר היה יום ו Lami'r Das ist keir Widerspruch, das enne est von einem Schuldschein, da nien and Gold unison a hinauswirft, und and a gilt von einem Kaufschein, בי מתריות וכא בעל הוב היאים ובין אבין הוב היאים בין באתריות ובא בעל הוב היאים אבין באתריות ובא בעל הוב היאים בין ag kanta So kanfe cinst Abuha b. Ihi nen Söller von seiner Schwester, und ein schuldner lam und nahm ihn ihm weg; carauf kam er vor Semuél; da fragte ihn dieser: Hat sie dir Bürgschaft eingeschrie- מרא לי דריחיי לשבעין תדעיבת עליו ואכר אביי פl'en? Jener erwiderte: Nein. Da sprach er: So geh in Frieden. Jener entgegnete: Der Heister selbst ist es ja, welcher sagt, [das Wehlenl der Güter-Bürgsehatt sei ein Irrtum des Schreibers!? Dieser erwiderte: Dies gilt nur von einem Schuldschein, nicht aber von cinem Kaufschein, weil mancher Grundstücke auf nur einen Tag kauft.

מודה לוה דהיישינן לפרעון: אבר שביאל באי מי מינית דרבנן סברי אחריות טעות סיפר היא אני יי ליה רבא בר איתי לרב אידי בר אבין יביי נוביי ייבואל הבי ההאבר שביאל שבה שפר ישנביה יבו ריבידך ליביא ביאן דמביר הא לא מביר הא לא קשיא באן בשבר הלואה דיא יהיב אינש וווי בבדי באן בהינו נההבי בלבול אורה בוביל אינא ניינהון בי ההיא דאבוה בר איהי ובין כדיתא באחתיה אתא - North Land Mark Mark Land Read The Land אב בן זיל לשלביא אבר ליח וחא בר חוא דווביר אחדיים שנות בוצד הוא אבור ליון הנו ביילי בשבי المرابع المرابع والمرابع المرابع المرابع المرابع المرابع Lane and broken state with substance have to the مالة ورديد لدوي يداي ديون المادي المادي المادي المادي when the con the man will done when את דאמר ליח דמפקת מיניה עלי דידי חוד איבא The man worked does maderalen throse openile south مراعم المراها والمراها المراه والمراه المراه المراه والمراه وا כול לחזור בו "colb" עליה עביקין עד שלא החזיק בה "יכול לחזור בו والماليان المال والمراجعة المالية والمالية المالية المالية דקטרי סברת וקבלת באיבתי הייא הוקה כבי דייש אמר הא אמר + M 77 א דאמר הא אמר M 76 אמר הא אמר 78 M בשטרי מקה - 70 M הא דאבי בר אידי א לא ד M S1 איר מולית דראון דאויר אויר אויר אויר אויר M 80 VP 85 M 84 מפקת אי מפקת

Abajje sagte: Wenn Reúben ein Feld an Simôn unter Bürgschaft³⁰¹verkauft hat, und darauf ein Gläubiger Reubens es von diesem wegnehmen will, so hat Reuben das Recht, einen Prozess gegen ihn anhängig zu machen; [der Gläubiger] kann zu ihm nicht sagen: du bist nicht mein Prozessgegner, denn er kann ihm erwidern: wenn du es von ihm wegnimmst, so wendet er sich an mich. Manche sagen, auch wenn ohne Bürgschaft, denn er kann zu ihm sagen: es ist mir nicht angenehm, dass Simôn gegen mich Groll hege.

Ferner sagte Abajje: Wenn Reúben ein Feld ohne Bürgschaft an Simôn verkauft hat, und darauf Leute auftreten, die Ansprüche auf dasselbe erheben, so kann [der Käufer] bevor er es in Besitz genommen hat, zurücktreten, und wenn er es bereits in Besitz genommen hat, nicht mehr zurücktreten, denn jener kann zu ihm sagen: du hast einen verknoteten Schlauch gekauft. -- Wodurch geschieht die Besitznah-

298. Die der Ansicht sind, dass man mit einem Schuldschein ohne Güter-Bürgschaft auch verkaufte 299. Da niemand sein Geld riskirt, es ohne Güter-Bürgschaft zu verleihen. 300. Wenn der Schreiber den Verkaufschein niederschreibt, so muss er den Verkäufer fragen u. mit ihm beraten, ob er dem Käufer gegenüber vollständige Garantie übernimmt, für den Fall, wenn ein Gläubiger des Verkäufers ihm das Feld wegnimmt, ob er ihm auch die event. hineingesteckte Melioration ersetzt, u. ob er den Ersatz mit den besten seiner Grundstücke (cf. S. 18 N. 116) leistet. Demnach ist das Fehlen der Güter-Bürgschaft kein Irrtum des Schreibers. 301. Dass, wenn Gläubiger es ihm wegnehmen sollten, er ihm Ersatz leisten würde. 302. Falls er eine Gegenforderung an ihn hat. den Inhalt zu kennen; cf. ob. S. 26 N. 162.

אין M 88 אין אין M 88

וקתבי...קרקיית O M 90

אמצרי ומיכא דאמרי אפילו באהריות נמי דאמר ליה אהוי מרפך ואשלם לך: איתמר המוכר שדה לחבירו ונמצאת שאינה שלו רב אמר יש לו מעות ויש לו שכח ושמואל אמר מעות יש לו שכח אין לו בעו מיניה מרכ"חונא פירש לו את השבה מהי מעמא דשמואל משום דלא פירש שכהא והכא הא פירש לה או דלמא מעמיה דשמואל"ביון דלית ליה קרקע מחזי ברבית "אמר ליח "אין ולאו ורפיא בידיה "Sab.1138 איתמר אמר רב נחמן אמר שמואל מעות יש לן 65% איתמר שנמא כיון דקרקנ אין לו שכר מעותיו עומד ונומל איתיביה רבא לרב נחמן אין מוציאין לאכילת פירות בינ ולשבה קרקעות ולמזון האשה והכנות מנכסים משועבדים מפני תיקון העולם ממשעבדי הוא דרא קרקעות מאי לאו בלוקה מנזלן לא בבעל חוב אי בבעל הוב אימא רישא אין מוציאין לאכילת פירות "ואי בבעל חוב בעל חוב מי אית ליה פירי והאמר שמואל בעל חוב גובה את השבה שבה אין אבל שאי ו משום דמיחזי M 87

אר הרי M 89

ואי בב״ה M 92 פירי. — M 91

me? - Wenn er an der Grenze umhertritt304. Manche sagen, auch wenn unter Bürgschaft, denn [der Verkäufer] kann zu ihm sagen: Wenn du mir die Subhastationsurkunde 5 zeigst, leiste ich dir Ersatz.

Es wurde gelehrt: Wenn jemand seinem Nächsten ein Feld verkauft hat und es sich herausstellt, dass es nicht ihm gehörte, so hat [der Käufer], wie Rabh sagt, ישבה מין לו אך על פי שפירש לו את השבה מין לו אך על פי שפירש לו את השבה מאי das Kaufgeld und die Melioration", und wie Semuél sagt, nur das Kaufgeld und nicht die Melioration zu erhalten. Sie fragten R. Hona: Wie ist es, wenn er mit ihm hinsichtlich der Melioration vereinbart hat; הוא מבני הורין מפקינן זיקתני מיהא לשבה ist der Grund Semuéls, weil er hinsichtlich der Melioration nichts vereinbart hat, und dieser hat ja vereinbart, oder aber ist der Grund Semuéls, weil dies, da das Grundstück nicht ihm gehörte, den Anschein des Wuchers hat Dieser erwiderte "ja" und "nein"; er schwankte. Es wurde gelehrt; R. Nahman sagte im Namen Se-

muéls: Er hat nur das Kaufgeld und nicht die Melioration zu erhalten, auch wenn er hinsichtlich der Melioration eine Vereinbarung getroffen hat, denn da das Grundstück nicht [dem Verkäufer] gehörte, so erhält er es als Belohnung für sein Geld. Raba wandte gegen R. Nahman ein: Man kann von verkauften Gütern einfordern weder die verzehrten Früchte³¹⁰noch die Melioration von Grundstücken noch die Alimente für Frau und Töchter, aus Vorsorge³¹¹für die Weltordnung. Also nur von verkauften Gütern werden diese nicht eingezogen, wol aber von freien, und er lehrt dies auch von der Melioration; wahrscheinlich doch in dem Fall, wenn jemand [ein Feld] von einem Räuber gekauft hat "? - Nein, von einem Gläubiger". - Wie ist, wenn von einem Gläubiger, der Anfangsatz zu erklären: man kann einfordern &c. weder die verzehrten Früchte; wieso kann hier von einem Gläubiger aufgesprochen werden, ein Gläubiger erhält ja nichts von den Früchten, denn Semuél sagte, ein Gläubiger könne die Melioration einziehen, also

יהודה M 86

ולא רפיא

304. Cf. S. 26 N. 163. 305. Vom Verkäufer, wenn der Käufer es meliorirt hat, bevor der 306. Wenn der Verkäufer sich verpflichtet hat, ihm auch die Beraubte es ihm abgenommen hat. Melioration zu ersetzen, falls ihm das Feld abgenommen werden sollte. 307. In jenem Fall, über welchen sie streiten. 308. Von einem Kaufgeschäft kann hier nicht die Rede sein, da das Grundstück nicht dem Verkäufer gehörte; die ganze Aktion ist daher als Leihgeschäft zu betrachten, u. wenn der Käufer, dh. der Gläubiger, später vom Verkäufer, dh. dem Schuldner, mehr erhält, als er ihm gezahlt hat, so hat dies den Anschein des Wuchers. 309. Der Ersatz für die Melioration ist also nichts weiter 310. Den Ersatz für solche; die Erklärung folgt weiter. 311. Der Betrag der ersteren ist nicht zu übersehen u. Alimente für Frau u. Töchter (die der Vater bis zu ihrer Verheiratung unterhalten muss) hat jedermann zu zahlen; könnte man solche Forderungen auch von verkauften Grundstücken einziehen, so würde niemand ein Grundstück kaufen wollen. 312. Und der Beraubte es ihm samt der Melioration weggenommen hat. Aus dieser Lehre geht also hervor, dass der Käufer Ersatz für die Melioration zu beanspruchen habe. 313. Wenn jemand ein ihm gehöriges Feld verkauft u. ein Gläubiger desselben es dem Käufer weggenommen hat. 314. Hier wird auf den Fall Bezug genommen, wenn der Gläubiger des Verkäufers dem Käufer das Feld samt den Früchten abgenommen hat.

nur die Melioration, nicht aber die Früchte" Vielmehr wird hier von einem Räuber und Beraubten gesprochen, und wenn der Anlangsatz von einem Räuber und Beraubten handelt, so handelt auch der Schlußsatz von einem Räuber und Beraubten. Wieso denn, der eine von diesem und der andere von jenem. Es wird ja aber anders gelehrt: Die Melioration von Grundstücken: שייות ביצד הרי שנול שדה בחבירו והרי היא שיות ביצד הרי שנול שדה בחבירו והרי היא sten geraubt hat und es aus seiner Hand gekommen ist, so kann er bei der Ersatzforderung das Kapital von verkauften und die Melioration nur von freien Gütern einfordern. In welchem Fall, wollte man sagen, אמר רבא הכא במאי עסקיגן בגון שנול שדה מהבירו אמר רבא הכא במאי עסקיגן wie er es lehrt, von wem sollte denn ein Räuber Ersatz fordern; wahrscheinlich also, wenn jemand von seinem Nächsten ein Feld geraubt und es einem anderen verkauft und dieser es meliorirt hat "!? Dieser 20 בא נגול לגבות קרן גובה מנכסים משועבדים בא erwiderte: Du hast ja [diese Lehre] auslegen' müssen, lege sie aus, dass sie von einem Gläubiger spreche. Komm und höre: Die verzehrten Früchte: wenn jemand ein Feld von seinem Nächsten geraubt hat und es aus seiner Hand gekommen ist, so kann er bei der Ersatzforderung das Kapital von verkauften und die Früchte nur von freien

פירות לא אלא פשיטא בגוול ונגול ומדרישא בגיור ונכול סיפא נמי בנוול ונגול מידי אריא הא כדאיתא והא כדאיתא והא לא תני הכי לשכה קרקעות כיצד הרי שנול שדה מהבירו והרי היא יוצאה מתחת ידו כשהוא גובה גיבה את הקרן מנבסים משועבדים ושבח גובה מנכסים בני הורין היכי דמי אירימא בדקתני נולן מכאן ובי אלא לאו בנין שנול שדה בהבירו ומברה לאחר וחשביחה אמר ליה לאו תרוצי כא בתרצת תריין נמי בבעל חוב תא שמין לאכילת ייצאה מתחת ידו כשחוא גובה גובה את הקדן בינבסים משועבדים ופירות 'נובה מנכסים בני הורין חיכי דמי אילימא כדקתני גולן ממאן גבי אלא רא: כנון שנול שדת מחבירו ומברה לאחר והשביחת מלאה פירות ואכל את הפירות וחפר כה בורות שיחין ומערות בא נגול לנבות קרן גובה מנכמים משונכדים בא נגול לגבות פירות גובה מנכסים בני דורין רבה בר רב הונא אמר כנון שנטלוה מסיקין Folia נגול לנבות פירות גובה מנכסים בני הורין רבא לא אבר ברבה בר רב הונא הרי היא יוצאה בתהת ידי בדינא משמע ורבה בר רב הונא לא אמר כרכא הרי היא יוצאה מתחת ידו בעינא משמע רב אשי

市ら + M 95 ואת השבח מנכסי M 94 ימחב M 98 ואכלה וחפר M 97 אנבה M 96 פת"י. — M 99

Gütern einfordern. In welchem Fall, wollte man sagen, wie er es lehrt, von wem sollte denn ein Räuber Ersatz einfordern; wahrscheinlich also, wenn jemand von seinem Nächsten ein Feld geraubt und es einem anderen verkauft hat und es im Wert gestiegen318ist!? Raba erwiderte: Hier wird von dem Fall gesprochen, wenn jemand von seinem Nächsten ein Feld voll Früchte geraubt und die Früchte aufgegessen und [das Feld] durch Gruben, Graben und Höhlen zerstört hat; wenn der Beraubte das Kapital fordert, so kann er es von verkauften Gütern, und wenn er die Früchte fordert, so kann er sie nur von freien Gütern einziehen. Rabba b. R. Hona erklärte: Wenn Gewalttäter es weggenommen319haben; wenn der Beraubte das Kapital fordert, so kann er es von verkauften Gütern einziehen und wenn er die Früchte fordert, so kann er sie nur von freien Gütern einziehen. Raba erklärt nicht wie Rabba b. R. Hona, denn es heisst: und es aus seiner Hand gekommen ist, dies ist zu verstehen: durch das Gericht³⁰; und Rabba b. R. Hona erklärt nicht wie Raba, denn es heisst: und es aus seiner Hand gekommen ist, dies ist zu verstehen: vollständig³²¹. R. Aši erklärte: Er

^{315.} Der 1. Fall handelt von einem Beraubten u. der 2. von einem Gläubiger. 316. Der Käufer hat also seine Melioration vom Räuber, dem Verkäufer, zu erhalten. 317. Da der Wortlaut ganz unklar 318. Durch das Hervorbringen von Früchten. Das W. והשביחה ist hier reflexiv u. nicht transitiv. 319. Vom Räuber, er ist dann ersatzpflichtig; cf. S. 439 Z. 18ff. 320. Wenn der Beraubte den Räuber 321. Und nicht wie Raba erklärte, wenn er es durch Gruben entwertet hat.

אמר לצדדין קתני 'כגון שגול שדה מחבירו מלאה פירות ואכל את הפירות ומכר את השדה בא לוקח לגבות קרן גוכה מנכסים משועבדים בא נגזל לגבות פירות גובה מנכסים בני חורין בין לרבא בין לרבה נובה בנכסים משונבדים הכא במאי נסקינן בשנמד בדין "וחדר זבין אי חכי פירות נמי כשעמד בדין על הקרן ולא עמד בדין על הפירות ומאי פסקא פתמא דמילתא כי תבע איניש קרנא תבע ברישא לוה שמואל לרב היננא בר שילת אמליך וכתיב שופרא שבהא ופירי במאי אי בבעל חוב מי אית ליה פירי "והאמר שמואל בעל הוב גובה את השבח ^{481,801,140} שבח אין 'אכל פירות לא אלא לאו בלוקה מגזלן אמר ליה אביי וכי מותר ללות סאה בסאה במקים שיש לו קרקע אמר ליח התם חלואה הכא זכיני איבא דאמרי אמר רב יוסף "חבא במאי עסקינן כנון "שקנו מידו אמר לית אביי וכי מותר ללות כאה 68.58 והכא זביני: גופא אמר שמואל בעל חוב גובה את

א לא מרוף ממשעבדו M 2

ל IX - הבינ.

lehrt dies von beiden": wenn jemand von seinem Nächsten ein Feld voll Früchte geraubt hat und die Früchte verzehrt und das Feld verkauft hat, so kann der Käufer, wenn er das Kapital fordert, es von den בר רב הונא מלוח על פה הוא ומלוח על פה "אינו verkauften Gütern, und der Beraubte, wenn er die Früchte fordert, sie von den freien Gütern einziehen. — Aber sowol nach Raba als auch nach Rabba b. R. Hona gilt dies" יום אמר שבואן לית ליה שבהא והא אמר שמואל לוקה מגולן לית ליה שבהא והא אמר שואל לוקה מגולן לית ליה שבהא והא אמר liches Darlehn kann ja nicht von verkauften Gütern eingezogen werden!? — Hier wird von dem Fall gesprochen, wenn er bereits vor Gericht gestanden und es nachher ver-שיש לו קרקע שיש לו קרקע שיש לו קרקע אמר הבא במאי עסקינן בנין שיש לו קרקע kauft hat . Demnach sollte dies doch auch von den Früchten gelten !!! Wenn er vor Gericht gestanden hat wegen des Kapitals, nicht aber wegen der Früchte. — Weshalb diese Teilung!? - Dies ist das הלואה בתה אבר ליה התם הלואה בפקום שקנו פידו אבר ליה התם הלואה Gewöhnliche; wenn jemand eine Forderung hat, so verlangt er zunächst das Kapital. - Ist denn Semuél der Ansicht, dass wenn jemand von einem Räuber kauft, er die Melioration nicht beanspruchen könne, Še-

muél sagte ja zu R. Henana b. Šilath³²⁷, dass er sich hinsichtlich des Besten, der Melioration und der Früchte zuerst beraten³²⁸ und dann schreiben solle; wovon spricht er nun, wenn von einem Gläubiger329, so erhält er ja keine Früchte, denn Semuél sagte, ein Gläubiger könne die Melioration einziehen, also nur die Melioration, nicht aber die Früchte; wahrscheinlich doch von dem Fall, wenn jemand von einem Räuber gekauft hat330!? R. Joseph erwiderte: Hier wird von dem Fall gesprochen, wenn er331Grundstücke hat. Abajje sprach zu ihm: Darf man denn eine Seah um eine Seah³³²borgen, wenn man Grundstücke hat!? Dieser erwiderte: Da ist es ein Darlehn, hierbei aber ein Kaufgeschäft333. Manche lesen: R. Joseph erwiderte: Hier wird von dem Fall gesprochen, wenn er sie ihm sofort abgetreten hat334. — Abajje sprach zu ihm: Darf man denn eine Seah um eine Seah borgen, wenn man sie sofort betritt!? Dieser erwiderte: Da ist es ein Darlehn, hierbei aber ein Kaufgeschäft.

ו M הרי שג ש מלאה -

וה ז M 4 פירי

Der Text. Semuél sagte: Ein Gläubiger kann die Melioration einziehen. Raba

322. Beraubtem u. Käufer. 323. Das Feld, das der Beraubte ihm abgenommen hat. 325. Durch die Gerichtsverhandlung wird die Sache bekannt u. die Forderung des Beraubten. Forderung gleicht einem Darlehn auf einen Schuldschein. 326. Auch diese sollten von verkauften Gütern eingefordert werden können. 327. Er war Gerichtsschreiber. 328. Cf. ob. S. 501 N. 300. 329. Beim Niederschreiben eines Schuldscheins. 330. Wenn es sich nach dem Kauf herausstellt, dass das Feld geraubt war u. es ihm weggenommen wird. 331. Der Räuber; u. da er nicht bares Geld, sondern ein anderes Grundstück ersetzt, so hat dies nicht den Anschein des Wuchers. verboten, ein Mass Getreide gegen ein Mass Getreide zu borgen, da es später im Preis steigen kann. 333. In Form eines Darlehns ist es verboten, weil dies als Wucher gilt, in Form eines Kaufs ist es erlaubt. 334. Wenn die Melioration gleich beim Kauf mitgerechnet wurde; sie war seit dem Kauf fällig u. gilt bei der Rückzahlung nicht als Wucher. 335. Die Rückzahlung, sofort beim Borgen.

sprach: Die sist auch zu beweisen, denn der Verkäufer schreibt dem Käufer wie folgt: Ich will bestatigen, beschwichtigen, reinicomunit slubern dieses Kautobjekt, dieses selbst, die Arbeit und die Melioration, und s ich werde für dich einstehen; und der Käufer ist damit einverstanden und erkannte es an. R. Hija b. Abin sprach zu Raba: Denmach kann er bei einem Geschenk', hinsichtlich dessen dies nicht geschrieben היא יוצאה מתחת ידו בשחוא נובה נובה את הקרן ה wird, die Melioration nicht einziehen!? Dieser erwiderte: Allerdings. Ist denn die Kraft der Schenkung bedeutender als die des Verkaufs!? Dieser erwiderte: Freilich, viel bedeutender. R. Nahman sagte: Fol- ונישל את השכה מבעל הקרקע "והיצאה מבעל הוב את השכה מבעל הקרקע" gende Lehre ist eine Stütze für Meister Semuél, aber Kollege Hona bezieht sie auf ctwas Anderes. Es wird nämlich gelehrt: Wenn jemand an seinen Nächsten ein Feld verkauft hat und es aus seiner Hand ge- יביפא "דאמר שמואל בעל הוב גובה את השבח מים kommen ist, so kann er bei der Ersatzforderung das Kapital von verkauften und die Melioration nur von freien Gütern einfordern. Kollege Hona aber bezieht dies auf den Fall, wenn jemand etwas von einem Räuber gekauft³²hat. — Ein Anderes lehrt:

השבה אמר ובא תדי שכך בותב לו מיכר לליקה אנא איקום ואשפי ואדכי ואפריק וביני אירין אינין יימליהון ושבחיהון ואיקום קדביך וצבי ובינא דנן יקביל נילוחי אמר ליח רב חייא בר אבין לרבא ארא מניתה מתנה דלא כתים ליה הכי הכי נכי דרא מרות שבחא אמר ליה אין וכי יפה כה כתנה ממכר אמר ליה "אין יפה ויפה אמר רב נחמן הא מתניתא מסייע ליה למר שמואל והינא הברין מוקים יה במילי"מחריני דתניא המוכר שדה לחבירו והרי בינבנים משועבדים ושבח גובה מנכסים בני חורין והונא הברין מוקים לה במילי אחריני בלוקה מנולן תניא אידך המוכר שדה להבירו "ובא בעל הוב ישרפה כשחוא גובה אם חשבה יותר על היצאה יאם 'היצאה יתירה על השבה אין לו אלא הוצאה שינור שבה מבנל הוב והא שמואל במאי מוקים רה אי בלוקה מנולן קשיא רישא"דאמר שמואל לוקה מטולן לית ליה שבחא אי בבעל חוב קשיא רישא איבעית אימא בלוקה מגולן בגון שיש לו קרקע אי M 6 ת רבה P 9 ואירקי M 8 לרבה P 9 הכי אין 11 אותרי המוכר 12 אות השבה B 15 . השביחה + B 14 במא M 13 ○ M 17 דאמר...שבחא ○ M 16 היציאה, והיציאה 18 [+ וא א כב ח א א כדוקה מגזלן].

Wenn jemand an seinen Nächsten ein Feld verkauft und ein Gläubiger gekommen ist und es ihm weggenommen hat, so kann [der Käufer], wenn die Melioration die Ausgaben übersteigt, die Melioration vom Eigentümer des Grundstücks und die Auslagen vom Gläubiger deinziehen, und wenn die Auslagen die Melioration übersteigen, so erhält er vom Gläubiger die Auslagen nur im Wert der Melioration. Worauf bezieht Semuél dies, wenn auf den Fall, wenn es jemand von einem Räuber347 gekauft hat, so ist ja vom Anfangsatz ein Einwand gegen ihn zu erheben, denn Semuél sagt ja, dass wenn jemand [ein Feld] von einem Räuber gekauft hat, er die Melioration nicht erhalte, und wenn von einem Gläubiger, so ist ja sowol vom Anfangsatz als auch vom Schlußsatz gegen ihn ein Einwand zu erheben, denn Semuél sagte, ein Gläubiger könne die Melioration einziehen348!? — Wenn du willst sage ich: wenn jemand von einem Räuber

337. Dh. für jeden Anspruch, der erhoben werden sollte, einstehen. 336. Im Kaufschein. 338. Wenn der Verkäufer sich verpflichtet, dem Käufer die Melioration zu ersetzen, so ist ja der Gläubiger des ersteren berechtigt, es von diesem einzuziehen. 339. Der Gläubiger. 340. Wenn der Schuldner das Grundstück, auf welches der Gläubiger Anspruch hat, verschenkt hat. nach kann sie ihm der Gläubiger wegnehmen. 342. Und der Beraubte sie ihm weggenommen hat. Nur dieser kann die Melioration einziehen, weil das Feld, u. somit auch die Melioration sein Eigentum ist, nicht aber ein Gläubiger, der nur Anspruch auf das Feld hat, falls die Schuld nicht bezahlt wird. 343. Und dieser es meliorirt hat.

344. Den Betrag, um welchen diese die Auslagen 346. Dem er diese 345. Dem Verkäufer, da er seine Schuld bezahlt hat. 348. Und Auslagen erspart hat. 347. Unter «Gläubiger» wäre also der Beraubte zu verstehen. braucht die Auslagen nicht herauszuzahlen.

المراج والمراج المراجع בינות באן בשבה "הביני ביבוד ביצו בשבה האינים מנין לבובים יודא בינשים בבי ים יקא ביבי ארם אינים אין ביפרים ביינים ביינים אינים אינים דבביק בוד בשינים אבינו ישבדות הוא דום ביני בית"אלא כשיעור ארעא דיתיב לית שבחיה ומכליק ליה הניחא למאן דאמר אי אית ליח זוזי ללוקה לא מצי מסליק ליח לבעל חוב שפיר אלא למאן באהו בי אינו היון ניוף בנילו ההם הבנים ביו בבל ארנא השתא דרות לי ויוי הב לי נרבא דארנא בארעא שיעור שבחאי הכא במאי עסקינן כנון שעשאו אפותיקי דאמר ליה לא יהא לך פרעון אלא בינו חבר הו שמים שני ולקחו מבר הב בינית יש לו שבח אין לו ושמואל אמר אפילו מעות אין יון בנותי בונים בבר בבב בון יובים יונים וניבו לו וגמר ונתן לשום פקדון ונימא ליה לשום פקדון סבר לא מקבל ושמואל"סבר אדם יודע שקרקע אין לו וגמר ונתן לשום מתנח ונימא ליה לשום מתנה "דאיתמר המקדש את אחותו רב אמר מעות הוזרן ושמואל אמר מעות מתנה רב אמר מעות הוזרץ 8000 אדם יודע שאין קידושין תופסין באהותו וגמר ונתן שיעור או״ש יהיב M 20 ביון דאילו אית ליה M 19 בזוזי השתא דל"ל הב לי גרויא דארעא בהאי M 22 מעים + M באי אפותיקי] M 24 ל מעים + M 23 ארעא בר. + M 26 אמר [מעות מתנה] אדם M 25 חוזרין]

gekauft hat, und zwar, wenn er Grundstücke hat, oder wenn er es ihm sofort abgetreten hat; wenn du aber willst, sage ich: von einem Schuldner, dennoch ist dies kein Einwand, denn das eine gilt von dem Fall, wenn die Melioration bis zu den Schultern351 reicht, und das andere gilt von dem Fall, wenn sie nicht bis zu den Schultern reicht352,

Es kommen ja aber täglich Fälle vor, ם dass Semuél auch von solcher, die bis zu חוב נימא ליה "אילו הוה "לי וווי הוה מסלקינך "מכולה den Schultern reicht, einfordern lässt!? Das ist kein Einwand, das eine gilt von dem Fall, wenn die Schuld so viel beträgt, wie das Grundstück samt der Melioration, 15 und das andere, wenn sie nur so viel beträgt, wie das Grundstück; er gebe ihm die Melioration zurück und finde ihn ab. Einleuchtend ist dies nach demjenigen, welcher sagt, dass wenn der Käufer Bargeld ימנא בליני ביה הדא וימנא besitzt, er den Gläubiger damit nicht abfinden könne, nach demjenigen aber, welcher sagt, dass wenn der Käufer Bargeld besitzt, er den Gläubiger damit abfinden könne, kann er ja zu ihm sagen: wenn ich Geld hätte, könnte ich dir eine Abfindung für das ganze Grundstück zahlen, gib mir jetzt, wo ich kein Geld habe, wenigstens

ein kleines Stück Land im Wert meiner Melioration!? - Hier wird von dem Fall gesprochen, wenn jener es ihm verhypothezirt hat, wenn er zu ihm gesagt hatte: du sollst deine Zahlung nur davon erhalten.

Wenn er gewusst hatte, dass es nicht ihm303 gehört, und es dennoch gekauft hat, so hat er, wie Rabh sagt, nur das Kaufgeld und nicht die Melioration, und wie Semuél sagt, nicht einmal das Kaufgeld zu beanspruchen. - Worin besteht ihr Streit? - Rabh ist der Ansicht, wenn [der Käufer] wusste, dass das Grundstück nicht ihm gehört, so hat er ihm [das Geld] als Depositum gegeben. - Sollte er ihm doch gesagt haben, dass er es ihm als Depositum gebe!? - Er glaubte, jener werde es nicht annehmen. - Semuél dagegen ist der Ansicht, wenn [der Käufer] wusste, dass das Grundstück nicht ihm gehört, so hat er ihm [das Geld] als Geschenk gegeben. - Sollte er ihm doch gesagt haben, dass er es ihm als Geschenk gebe!? - Jener würde sich geschämt haben. - Darüber stritten sie ja bereits einmal, denn es wird gelehrt: Wenn jemand sich seine Schwester antraut354, so erhält er, wie Rabh sagt, das Geld zurück; Semuél sagt, das Geld gelte als Geschenk. Rabh sagt, er erhalte das Geld zurück, denn da jeder weiss, dass eine Trauung mit einer Schwester un-

349. Der Räuber; in diesem Fall erhält der Käufer die Melioration; cf. N. 331. 352. Erstere gilt als fertige Frucht u. der Gläubiger kann sie nicht einziehen, letztere dagegen kann er wol einziehen. 353. Das Feld dem Verkäufer. 354. Durch die Gabe eines Wertgegenstands.

giltig ser, so hat er es ilu als Depositum gegeben. Sollte er ihr doch gesagt haben, dass er es ihr als Depositum gebe!?

En dachte, sie werde es nicht annehmen Semuél sagt, das Geld gelte als Geschenk, denn da jeder weiss, dass die Trauning mit einer Schwester ungiltig sei, so hat er es ihr als Geschenk gegeben. Sollte er ihr doch gesagt haben, dass er es ihr als Geschenk gebel? - Sie würde sich שותת מות מבר אנא מיחות מבר אנא מיחות ופירות חיכי אכיל סבר אנא מיחות ש geschamt haben. [Beide Lehren] sind nötig; würde er nur jene gelehrt haben, [so könnte man glauben, Rabh sei dieser Ansicht nur hinsichtlich dieses Falls, weil man Fremden keine Geschenke macht, hinsichtlich einer Schwester dagegen pflichte er Semuél bei; würde er nur diese gelehrt haben, [so könnte man glauben,] Semuél sei dieser Ansieht nur hinsichtlich dieser בל זכות שתבא לידו מאי טעמא מר זוטרא אמר אמר Rabh בי ומרא מר שתבא לידו מאי טעמא מר זוטרא bei; daher sind beide nötig. Wieso kann er, sowol nach Rabh, welcher sagt, [das Geld] sei ein Depositum, als auch nach Semuél, welcher sagt, es sei ein Geschenk, den Besitz des Grundstücks antreten und die Früchte essen!? Er dachte, er wer-

לשום פקדון ונימא לה לשום פקדון סבר לא מקבלה מיניה ושמואל אמר מעות מתנה אדם יודן שאין קידושין תופסין באחותו וגמר ונתן לשום מתנח יניבא לה לשום מתנה כסיפא לה בילתא צריבא דאי איתבוד בהא בהא קאבר רב דלא נבדי אינשי דירבי בתבות לנובימה אבל גבי אחותו אינא בודה דיה לשבואל ואי איתבור בהך בהך קאבר שבואל אבל בהא אימא שודה ליה לרב צריכא בין לרב -אמר פקדון בין לשמואל דאמר מתנה האי לאדנא לאריינא ואינביד ואיבול בנויה כי הוכי דהוה קא כביד איהו לכי אתי מריה דארכא ווואי נהיו לרב דאמר פקדון פקדון לשמואל דאמר מתנה מתנה אבר בא הובתא יש לו בונות ויש לו שבה אם יר פי שלא פירש לו את השבה הביר בה שאינה הי שלי ולקחת מעות יש לו שבח אין לו "אחריות מעות סופר הוא בין בשטרי הלואה בין בשטרי מקח יממכר: בנא מיניה שמואל מרב הזר ולקחה מבנלים הראשונים מהו אמר ליה מה מכר לו ראשון לשני ניחא ליח" דלא נקרייה גולנא רב אשי אמר ניחא ליה דליקו בחמנותיה מאי בינייהו איכא בינייהו

מיניה אוני דיחב מתנו M 27 משום דלא עבו איני דיחב מתנו ו או לה ופירי M 31 עריכא M 30 ארייכא + M 29 ארייכא ליה M 33 | מיחת איחות להאב"ארעא אעביי בגוה + M 32 איניש דלא לאיקרוי. M 34

de den Besitz des Grundstücks antreten, es bearbeiten und [die Früchte] essen, wie jener es getan haben würde, und wenn der Eigentümer des Grundstücks kommt, so soll sein Geld ein Depositum, nach Rabh, beziehungsweise ein Geschenk, nach Semuél, sein. Raba sagte: Die Halakha siist, er hat sowol das Kaufgeld als auch die Melioration zu erhalten, auch wenn er hinsichtlich der Melioration nichts vereinbart hat; wenn er wusste, dass es nicht diesem gehört, und es trotzdem gekauft hat, so hat er das Kaufgeld zu erhalten, nicht aber die Melioration; [das Fehlen] der Güter-Bürgschaft ist ein Irrtum des Schreibers, sowol bei Schuldscheinen als auch bei Kaufscheinen.

Semuél fragte Rabh: Wie ist es, wenn er es nachher vom ersten Eigentümer gekauft hat ?? Dieser erwiderte: Wenn es der erste an den zweiten verkauft hat, so hat er ihm auch jedes eintretende Recht verkauft300. — Aus welchem Grund? Mar-Zutra erklärte, er wollte, dass man ihn nicht Räuber nenne³⁰¹; R. Aši erklärte, er wollte das ihm entgegengebrachte Vertrauen erhalten301. - Welchen Unterschied gibt es zwischen ihnen? — Ein Unterschied besteht zwischen ihnen hinsichtlich des Falls,

356. Und da er dies wol getan hat, 355. Wenn jemand ein geraubtes Feld gekauft hat. 357. Dies bezieht sich auf alle oben so hat er die ganze Aktion als Kaufgeschäft betrachtet. angeführten Streitigkeiten. 358. Das Feld dem Verkäufer. 359. Wenn der Räuber, nachdem er das Feld verkauft, es vom Beraubten gekauft hat; die Frage ist nun, ob er anstelle des ersten Figen-360. Das Recht des Räubers geht auf den Käufer tümers tritt u. es dem Käufer abnehmen könne. 361. Der Räuber hat es nur zu dem Zweck gekauft, über u. er kann es ihm nicht abnehmen. damit der Besitz dem Käufer gesichert bleibe.

דמית לוקה מאן דאמר ניהא ליה דלא לקרייה גולנא הא בית ליה ובאן דאבר ניהא ליה"דליקו בהמנותיה 1.10 בחדי כני נמי ניחא ליח"דליקו בחמנותיה פון פון קרו ליה בני לוקה נולנא אלא איכא בינייהו דמית הא מית ליה למאן דאמר ניחא ליה "דליקו בהמנותיה הכא נמי אה על גב דמית ניחא ליח דליקום בהמנותיה פוף פוף לבניה בני נולנא אלא איכא בינייהו"דיהבה במתנה מאן דאמר ניהא ליה דליקום באן דאבור ניחא ליה דלא נקריוה נוונא אבר ליה פשיטא זבנה אורתה ויהבה מאי גולינא מינך: במתנה לאו לאוקמה קמיה לוקה קא בעי נפלה ליה בירושה ירושה ממילא היא "ולאו איהו קא מרח אחריתי ואבר הואי בעינא לאוקיביה קביה ליקה בא בעי ואי לא זוזי הוא דבעי אפרועי יחבה נהריה במונה ביני בה כב אהא והבינא הה אבר בינים כירושה דהא ממילא 16חד אמר מתנה כמכר דאי - M 37 | אין ג דמית דיהן B 35 | B 35

ולאו...אכתרה | M 41 אגבייה בחובו חזינן אי איכא ארעא - M אנא הא ארעא בעינא $^{
m B}$ 43 בעינא $^{
m M}$ 42

מתנה במבר והיא מתנה בירושה מיד - 45 היא ומיד מתנה

wenn der Käufer gestorben ist; die Begründung, er wollte, dass man ihn nicht Räuber nenne, [ist nicht vorhanden,] denn dieser ist ja gestorben, wol aber die Be-יולן מאן דאבר ניהא ליה לאיניש דלא לקרייה גולן s gründung, er wollte das ihm entgegengebrachte Vertrauen erhalten, denn er wollte das ihm entgegengebrachte Vertrauen auch den Kindern gegenüber erhalten. Aber schliesslich würden ihm doch die Kin-

שליה בחבותיה בתנות der des Käufers einen Räuber nennen !? Vielmehr, ein Unterschied besteht zwischen ihnen hinsichtlich des Falls, wenn der Räuber gestorben ist; die Begründung, er wollte, dass man ihn nicht Räuber nenne, יה ארעא אי אית ליה ארעא [ist nicht vorhanden,] denn er ist ja tot, wol aber die Begründung, er wollte das ihm entgegengebrachte Vertrauen erhalten, denn er wünscht, dass auch nach seinem Tod seine Kinder das ihm entgegengebrachte יחיב ליה בתנה לא היי יהיב ליה בתנה Vertrauen erhalten. Schliesslich aber würde man ja seine Kinder Kinder eines Räubers nennen!? - Vielmehr, ein Unterschied besteht zwischen ihnen hinsichtlich des Falls, wenn er es verschenkt hat; die Begründung, er wollte das ihm entgegengebrachte Vertrauen erhalten, [ist vorhanden,]

denn auch hinsichtlich eines Geschenks wünscht er sein Vertrauen zu erhalten, die Begründung, er wollte, dass man ihn nicht Räuber nenne, sist nicht vorhanden, denn er kann sagen: was habe ich denn von dir geraubt³⁷!?

. 18721. M 46

Sicher ist es, dass wenn er3ces verkauft, vererbt oder verschenkt hat3ce, er es nicht im Besitz des Käufers lassen wollte; ist es ihm370 als Erbstück zugefallen, so ist es von selbst gekommen und er bemühte sich nicht371 darum; hat er es372 für eine Schuld eingefordert, so sehen wir: wenn jener noch andere Grundstücke hat und dieser sagte, er wolle gerade dieses haben, so wollte er es im Besitz des Käufers belassen, wenn aber nicht, so wollte er nur sein Geld einziehen. Ueber den Fall aber, wenn [der Beraubte] es ihm geschenkt hat, streiten R. Aha und Rabina; einer sagt, die Schenkung gleiche einer Erbschaft, da sie von selbst kommt, der andere sagt, die Schenkung gleiche einem Kauf, denn wenn er sich nicht um seine Gunst bemüht hätte, würde er sie ihm nicht gemacht haben; dieser hat sich also um seine Gunst bemüht, um das ihm

362. Der Käufer, den er durch den Raub geschädigt hat. 463. Des Käufers, denen der Beraubte las Feld abnehmen kann. 364. Wenn der Käufer gestorben ist, kann der Beraubte das Feld von dessen Kindern abnehmen. 365. Nachdem er das Feld vom Beraubten gekauft hat, u. dessen Kinder, die Rechtsnachfolger des Beraubten, es dem Käufer abnehmen wollen. 366. Wenn der Räuber das Feld meht verkauft, sondern verschenkt u. nachher vom Beraubten gekauft hat. 367. Der Beschenkte hat lurch ihn keinen Schaden erlitten. 368. Der Räuber, der das Feld verkauft u. es nachher vom Beraubten 369. Nachdem er es bereits einmal verkauft hat. 370. Das geraubte Feld dem Räuber. 371. Er hat nicht bekundet, dass er das Feld dem Käufer sichern wollte, somit tritt er durch die Erbschaft in die Rechte des Beraubten u. kann es dem Käufer abnehmen. 372. Vom Beraubten.

in vegengebrachte Vertrauen zu erhalten. bir wann, nehme man an, hat er dies ac an, um das ihm entgegengebrachte Veru. nen zu erhalten? R. Hona erwiderte: Hija b. Rabh sagte: Bis . ur Zustellung der Einweisungsurkunde . R. Papa sagte: Bis um Beginn der Ausbietungstage . Rami h Lama wandte em: Der Kämter kann ja בה שארש באבא בבוד לך בה שתקלה בצידתי ה Crundstück nur durch den Kautschein שתקלה בצידתי ה erworben haben, und der Kautschein ist ja nichts weiter als ein Stück Papier ? Raba erwiderte: Wenn er auf ihn vertraute; für die Betriedigung, dass er ihm nichts gesagt, sondern sich auf ihm verlassen hat, bemüh- הבא דניתיה לא כביבא דניתיה להכא לא כביבא דניתיה te er sich, es zu erwerben und trat ihm den Besitz ab. R. Seseth wandte ein: [Wenn jemand zu einem gesagt hat:] was ich von meinem Vater erbe, sei dir verkauft, was mein Netz autbringt, sei dir verkauft, so פסבא דנתיה היה ניבדא היה עיבדא sind seine Worte nichtig; wenn aber: was ich heute von meinem Vater erbe, sei dir verkauft, was mein Netz heute aufbringt, sei dir verkauft, so sind seine Worte giltig ?? Rami b. Hama sprach: Wie der Mann, so der Einwand!? Raba erwiderte: Den Mann sehe ich, den Einwand sehe ich nicht; in

dem einen Fall verliess [der Käufer] sich

darauf, in dem anderen Fall nicht; in dem einen Fall verliess er sich darauf, dass er

יחבי בוה יאוצי קניהו בי היכי היקים בהנניתיה יצד אימת ניהא ליה דליקי בחבניתיה אמר רב הינא יד שינת הניבדה בדין הייא בר רב אבר יד דביבא אדרבתא לידיה רב פפא אביר יידי דביתהלן ייבי אברותא בתקנף לה רבי בר חבא בכדי האי דיקה לה Gericht. אברותא בתקנף לה רבי בר חבא בכדי האי דיקה ארבטי אה ארבטי אהב איוא אהל שב אינב הכפא בנירבית הוא אביר ליה רבא ההוא בביתביני בודיא הנאה דיא באני ליה נידי יקא בניך יידי سا درود من المراد درود درود المراد المراد المراد المراد most hade on constitute min more solle him he would ביינין אמר דמי בד המא הא נברא והא דייבתא אבר רבא נברא קא הוינא ותייבתא לא קא הוינא מככא דעתיה דאויל מרה ומייתי ליה כי היכי דלא נקרייה נולנא הכא לא כבבא דנתיה שלהוה לקביה דרבי אבא בר ובדא אבר לחו זו אינה צריכה לפנים אבר רבא זו צריכה לפנים ורפני לפנים חבא בפיבבדיתא ואותביה אבר להו דב יובה זו אינה צריכה לפנים ואמר ליה אביי צריכה לפנים ולפני לפנים הכא סמכא דנתיה"הכא לא סמכא דנתיה

> א רב הייא אמר 49 א דמטיין M אמר M א אמר 75 M 47 м - т - M 51 אי M 50 אי האי הכא...ל כ M 55 הכא...ל כ [22 -] M 53 וטרה דאי לא טרה ומייתי קרו ליה גזרנא M 56 התם ל כ דעתוה דכי הדר בוה לא מצי למקריות גולנאן שלדיה M 60 = 222 M 59 = 3 M 58 N727 31 57

sich bemühen und es für ihn erwerben werde, damit er nicht ein Räuber heisse, in dem anderen Fall aber verliess er sich darauf nicht. Als man dies R. Abba b. Zabhda vortrug, sprach er: Dies gehört nicht in das Innere380. Raba sagte: Dies gehört in das Innere und in das Allerinnerste; in dem einen Fall verliess er sich darauf, im anderen Fall verliess er sich darauf nicht. Einst ereignete sich ein solcher Fall in Pumbeditha und es wurde dieser Einwand erhoben; da sprach R. Joseph: Dies gehört nicht in das Innere. Abajje sprach zu ihm: Dies gehört in das Innere und in das Allerinnerste; in dem einen Fall verliess er sich darauf, im anderen Fall verliess er sich darauf nicht. — Welchen Unterschied gibt es denn zwischen dem ersten und dem zwei-

^{373.} Das Feld vom Beraubten gekauft. 374. Wenn der geschädigte Käufer ihn verklagt hat; wenn er sich aber aus der Klage nichts macht u. es später kauft, so hat er dies nicht im Interesse des Käufers getan. 375. Cf. S. 419 Z. 1 ff. 376. Wenn das Gericht die Güter des Räubers öffentlich ausbietet. 377. Da das Feld nicht dem Verkäufer gehörte, so war ja das Kaufgeschäft ungiltig, demnach kann er ihm auch seine Rechte (ob. S. 507 Z. 19) nicht verkauft haben. Erbe kaun also sein Recht nicht verkaufen. 379. Es ist ein bedeutender Mann u. auch der Einwand ist nicht zu widerlegen. 380. Ins Lehrhaus; dh. die Jünger sind ausserstande, diesen 381. Es wurde nach Rabh entschieden, dass der Verkäufer alle seine Einwand zu widerlegen. Rechte verkauft habe.

ומאי שנא רישא ומאי שנא סיפא אמר רבי יוהנן סיפא"מה שאירש מאכא היום משום כבוד אבין מה שתעלה מצודתי היום משום כדי הייו: 'אמר רב Col.b הונא אמר רב האיבר לחברו שדה שאני לוקה לכשאקחנה קנויה לך מעכשיו קנה אמר דבא ביבתברא ביתוא דרב בשדה בהם אבל בשדה זו לא מי יימר דמובין לה ניהליה והאלהים אמר רב אפילו בשדה זו מכדי רב כמאן אמרה לשמעתיה כרבי מאיר דאמר אדם מקנה דבר שלא כא לעולם לאחר שתתגיירי לאחר שאשתחרר לאחר שתשתחררי לאחר שימות בעליך לאחר שיחלוון לך יבפיך לאחר שתמות אהותיך אינה מקודשת רבי מאיר אומר מקודשת"והא אשה כשדה זו דמיא ואמר רבי מאיר שבר הקנאה בשוק שמאל המוצא שבר הקנאה בשוק gemacht, dass jener es ihm verkaufen יחזירו לבעלים דאי משום דכתב ללות ולא לוח הא שנבד נפשוח ואי משום פרנון לא חיישינן לפרנון ביי דאם איתא דפרעיה מקרע הוה קרע ליה אמר רב נהמן, אבא"מן ספרי דייני דמר שמואל הוה והוינא הני "שטרי אקנייתא דמשתכחי בשוקא נחדרינהו למרייחו אמר רב עמרם אך אנן תנינא כל מעשה ---ה מה...היום — M 61 ומשום כדי M 62 — M 63 14 הא הא בידה האקנויי נפשה הא M לאדר שתמ אחני אשה רכי שרה || M 65 + ליה · M 66 פפר " M 67 שמה רכי שרה שטרי.

ten Fall"? R. Johanan erwiderte: Im zweiten Fall: was ich heute von meinem Vater erbe, erfolgt dies wegen der Ehrung "seines Vaters; was mein Netz heute aufbringen 5 wird, wegen seines Lebensunterhalts".

R. Hona sagte im Namen Rabhs: Wenn jemand zu seinem Nächsten spricht: Das Feld, das ich kaufen werde, sei, sobald ich es gekauft habe, dir von jetzt ab verkauft, אחר שאתנייר לאחר התקדשי לי לאחר שאתנייר so hat dieser es erworben. Raba sagte: Die Lehre Rabhs ist einleuchtend, wenn er von einem Feld allgemein gesprochen hat, nicht aber, wenn er von einem bestimmten Feld gesprochen hat, denn es ist ja nicht auswird. Aber, bei Gott, Rabh sagte es auch von dem Fall, wenn er von einem bestimmten Feld gesprochen hat, denn Rabh sagte seine Lehre nach R. Meir, welcher sagt, יומרי ואפרי דהוו מכרוי ואפרי 20 man könne etwas, das noch nicht auf die Welt gekommen ist, verkaufen. Es wird nämlich gelehrt: Wenn jemand zu einem Weib spricht: sei mir angetraut, wenn ich Proselvt geworden sein werde, wenn du Proselytin geworden sein wirst, wenn ich frei geworden sein werde, wenn du frei ge-

worden sein wirst, wenn dein Ehemann gestorben sein wird, wenn dein Schwager dir die Haliça erteilt haben wird, wenn deine Schwester gestorben sein wird, so ist sie nicht angetraut; R. Meir sagt, sie sei wol angetraut; bei einem Weib ist es ja ebenso, als würde er von einem bestimmten Feld³⁸⁷sprechen, und R. Meir sagt, dass sie angetraut sei.

Semuél sagte: Wenn jemand einen Schuldschein mit Transskription auf der Strasse findet, so gebe er ihn dem Eigentümer zurück; berücksichtigt man, er hat ihn vielleicht zum Borgen geschrieben und nicht geborgt, so hat er es ihm ja abgetreten, und berücksichtigt man, er könnte [die Schuld] bezahlt haben, so ist Bezahlung nicht zu berücksichtigen, denn wenn er sie bezahlt hätte, würde er [den Schein] zerrissen haben. R. Nahman sagte: Mein Vater gehörte zu den Gerichtsschreibern Meister Semuéls, ich war damals etwa sechs oder sieben Jahr und erinnere mich, dass man wie folgt ausrief: Schuldscheine mit Transskription, die auf der Strasse gefunden werden, sollen ihren Eigentümern zurückgegeben werden. R. Âmram sagte: Auch wir haben demgemäss gelernt: auch jedes andere gerichtliche Schriftstück ge-

382. Wenn der Verkäufer "heute" sagt. 383. Hier wird von dem Fall gesprochen, wenn der Vater im Sterben liegt u. der Sohn Geld zu seiner Bestattung nötig hat. bestimmt, dass er wenigstens den Fang eines Tags im Voraus verkaufen könne. 385. Der Käufer konnte sich darauf nicht verlassen, 386. Cf. S. 412 N. 457. 387. In dieser Lehre kommen Fälle vor, bei welchen der Eintritt derselben vom Willen eines anderen abhängt. inbetracht kommende Grundstück.

be man muck; denmach ist Bezahlung meht in berücksichtigen, R. Zera erwiderte ihm: Die Misnah spricht von Vollstrekkungsurkunden und Einweisungsurkunden, bei welchen es sich nicht um eine Bezahlung hundelt. Raba entgegnete: Handelt es sich denn bei diesen nicht um eine Bezahlung, die Nehardeenser sagten ja, dass die Schätzung innerhalb eines Jahrs יירות דבדינא אדעא לא בעיא לביחדר ובשים Ton will Monaten rückgängig gemacht בעיא לביחדר ובשים werden könne. Ferner sagte Amemar, er sei Nehardeenser, sei aber der Ansieht, dass die Schätzung immer rückgängig gemacht werden könne!? Vielmehr, sagte Raba, hierbei geschieht dies aus dem Grund, weil is [der Schuldner] selbst Schuld hat, denn er sollte den Schein zerreissen, oder er sollte einen anderen Schein verlangen. Rechtlieh braucht das Grundstück nicht zurückgegeben werden, und nur weil es heisst: פי מוב ללות ולא לוה אל מוד אבילו פי הובק דאיבא לפיבר בתב ללות ולא לוה אל אפילו Und soils we was riche and gut ist in den Auger ees Herre, haben die Rabbanan bestimmt, dass es zurückgegeben werde; daher gilt dies als richtiger Kauf, und es sollte ein Kaufschein geschrieben werden. Bei einem Schuldschein aber kann man nicht sagen, wenn er ihn bezahlt hätte, würde er ihn zerrissen haben, denn jener kann sich ihm entzogen haben, indem er zu ihm sagte, er habe ihn nicht bei sich, er werde

בית דין חרי זה יחויר אלמא לא חיישינן לפידעון אבר ליה רבי וירא בתניתון בשברי הלבאתא יאדרברא דיאו בני פרעון נינדו אבר רבא יהני שראי בני פרעין נינהו והא אברי נהרדני שיבא חדר עד הריכר יהדי שלא ואכר אניבר אנא בנהרדנת אנא וסבירא לי דשינוא הדר לעולם ארא אבר רבא התם הייני טעביא דאברי איהי היא דאפטיד אנפשיה דבנידנא דפרניה אבני ליה Minute Marion Danie and the Little Lander יישית הישר והבוב בייני הי היא דאביר רבנן החדר הרכך מרישא הוא דקא ובין איביי דיה המבתב שמה וביני גבי שמה חיב אם איתא דפרניה מאי איכא למימר איבעי ליח למיקרעיה לשפריה איבור אישתבושי קא משתמים לית דאבר לית לבחר יהבנא לך דחשתא ליתיה נבאי אי נבי אפשימי דכברא זייר לה: אכיר רבי אבהו אבר רבי יוהבן הבינה שבור הוב בשוק אל על פי שבונוב בו הובים לא יהוירו לבעלים לא מיבעיא היכא דלא כתוב בו ברנב בו הנפק וניאי ניהו דמקוים לא יחויר דחיישינן הפרעון איתובוה רבי ירביה לרבי אבהו כל מעשה בית דין חדי זה יחזיר אמר ליח ירמיה ברי לא כל M 69 [כל לאתויי מאי לאתויי שטרי הקנאה] אמר רבי [M 68 נהרדע | 1 10 א והלכתא שומא הדר לעולם | בהרדע אדרא M 73 ארי למרח דמרינא M 72 ישריה - למיקרע שטריה - NI 75 אלא משום אלא א דיה M 77 מאי איכא רמי אם איתא דפרען B 76 P 80 יחזיר ורא מיב M 79 78 VM 78 .; 21 M 82 - M 81

ihn ihm morgen geben, oder er kann ihn wegen der Schreibegebühr™zurückbehalten haben.

R. Abahu sagte im Namen R. Johanans: Wenn jemand einen Schuldschein auf der Strasse gefunden hat, so gebe er ihn, selbst wenn sich auf diesem eine Bestätigung befindet, dem Eigentümer nicht zurück. Selbstverständlich gebe er ihn nicht zurück, wenn sich auf diesem keine Bestätigung befindet, denn man kann annehmen, er habe ihn geschrieben, um darauf zu leihen und nicht geliehen, aber selbst wenn sich auf diesem eine Bestätigung befindet, wenn er mämlich [gerichtlich] beglaubigt ist, gebe er ihn nicht zurück, denn man berücksichtige, er kann bezahlt sein. R. Jirmeja wandte gegen R. Abahu ein: Ebenso gebe man auch jedes andere gerichtliche Schriftstück zurück!? Dieser erwiderte: Jirmeja, mein Sohn, nicht alle gerichtlichen

389. Dh. die Pfändung; wenn der Beklagte die Schuld innerhalb dieser Zeit bezahlt, so wird die Prändung aufgehoben. 390. Wenn er die Schuld bezahlt u. jener ihm die Einweisungsurkunde aus irgend einem Vorwand vorenthalten hat, so sollte er sich einen Schein geben lassen, dass er das 392. Dt. 6,18. Grundstück zurückgekauft habe. 391. Nachdem es dem Kläger zugesprochen wurde. 393. Wenn er ihm nachher die Schuld bezahlt. 394. Die der Schuldner zu entrichten hat. die auf diesem befindlichen Unterschriften der Zeugen.

מנשה בית דין שוים אלא כנון שהוחוק כפרן אמר רבא ומשום דהוחוק כפרן חדא ומנא תו לא פרני כלל אלא אמר רבא מתניתין בשמר חלמאתא ואדרבתא ובדרבי זירא: וכפרן הואיל ואתא לידן ז שבר אבר הב יוכף בר מניומי אבר המתא האמר רב יוכף בר מניומי אבר המתא האמר המושר אבר מניומי אבר המושר אבר מניומי אבר רב נחמן "אמרו לו צא תן לו 'ואמר פרעתי נאמן Folig בא כלוה לכתוב אין כותבין ונותנין לו חייב אתה ליתן לו ואמר פרעתי אינו נאמן בא מלוח לכתוב כותבין ונותנין לו רב וביד משמיה דרב נחמן אמר שור פרעתי wollen wir etwas darüber sagen. R. Joseph נאבן כא כלוה לכתוב אין בותבין וניתנין לו אלא אי איכא לפלוגי חבי הוא דאיכא לפלוגי "אמר: די צא תן לו ואמר פרעתי והעדים מעידין אותו שלא פרץ וחור ואמר פרעתי הוחוק כפרן לאיתו פכיון ייב אתה ליתן לו ואמר פרעתי והעדים מעידין werlangt der Gläubiger, dass man ihm [eine אותו שלא פרע"וחור ואפר פרעתי לא הוחוק כפרן לאותו במון מאי מעמא אשתמובי הוא קא בשתמים "מיניה סבר עד דמעיינו "בי רבנן בדיני: אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוהנן מנה לי בידך והיה שיש שית מעידים מעידים אותר אין לך בידי בלום והעדים מעידים אותו שיש nicht beglaubt; verlangt der Gläubiger, לו וחזר ואמר פרעתי הוחזק כפרן לאותו ממון כי הא דשבתאי בריה דרבי מרינום כתב לה לכלתיה איצטלא דמילתא בכתובתה וקבלה עליה אירכם כתובתה אמר להו לא היו דברים מעולם אתו כהדי ון — M 83 — M 83 א״ל B 85 ברעו א — M 84 M 89 | m' M 88 וחויא פרעי | M 87 — מים —

Schriftstücke sind gleich; in dem Fall, wenn er als Lügner festgestellt wurde. Raba entgegnete: Wenn er einmal als Lügner festgestellt wurde, bezahlt er überhaupt nicht nah spricht von Vollstreckungsurkunden und Einweisungsurkunden, wie R. Zera erklärt hat".

Da wir nun vom Lügner sprechen, so b. Minjomi sagte im Namen R. Nahmans: Wenn sie zum [Beklatgen] gesagt haben: geh, bezahle ihm, und er später sagt, er habe ihm bereits bezahlt, so ist er beglaubt; Vollstreckung schreibe, so schreibe und gebe man sie ihm nicht; wenn aber: du bist verurteilt, ihm zu bezahlen, und er später sagt, er habe ihm bereits bezahlt, so ist er dass man ihm [eine Vollstreckung] schreibe, so schreibe und gebe man sie ihm. R. Zebid im Namen R. Nahmans sagt, einerlei ob sie zu ihm gesagt haben: geh und bezahle ihm, oder: du bist verurteilt, ihm zu bezahlen, ist er, wenn er später sagt, er habe bereits bezahlt, beglaubt; verlangt der

Gläubiger, dass man ihm eine [Vollstreckung] schreibe, so schreibe und gebe man sie ihm nicht. Wenn man aber einen Unterschied machen will, so ist es folgender: wenn sie zu ihm gesagt haben: geh und bezahle ihm, und er später sagt, dass er bereits bezahlt habe, und Zeugen bekunden, dass er nicht300 bezahlt habe, und er trotzdem sagt, dass er bezahlt habe, so gilt er hinsichtlich dieses Betrags als Lügner; wenn aber: du bist verurteilt, ihm zu bezahlen, und er später sagt, er habe bereits bezahlt, und Zeugen bekunden, dass er nicht bezahlt habe, und er trotzdem sagt, dass er bereits bezahlt habe, so gilt er hinsichtlich dieses Betrags nicht als Lügner, denn er wollte nur einen Aufschub erzielen, denn er dachte, die Rabbanan werden noch über diese Sache nachdenken

Rabba b. Bar-Hana sagte im Namen R. Johanans: [Spricht jemand zu einem:] ich habe bei dir eine Mine, und erwidert dieser: du hast nichts bei mir, und Zeugen bekunden, dass er sie wol bei ihm habe, und dieser später sagt, dass er sie ihm bereits bezahlt habe, so gilt er als Lügner hinsichtlich dieses Betrags. So verschrieb einst Sabthaj. Sohn des R. Marinus, seiner Schwiegertochter ein wollenes Prachtkleid in ihrer Morgengabenurkunde und nahm dies auf sich; als sie darauf ihre Morgengabenurkunde verloren hatte, behauptete er, dies sei nicht wahr. Darauf kamen Zeugen und bekun-

^{396.} Cf. ob. S. 511 Z. 2. 397. Die Richter. 398. Zwischen diesen beiden Urteilsformeln. 399. Wenn sie bekunden, dass jener in ihrer Gegenwart Zahlung verlangt u. nicht erhalten 400. Und vielleicht zu einer anderen Ansicht kommen. 401. Die Verpflichtung. 402. Dass er es ihr verschrieben habe.

deten, dass er es ihr verschrieben hatte. Später sagte er, er habe es ihr bereits gegeben. A's er darant vor R. Hija kam, sprach dieser; du bist hinsichtlich dieses Gewands als Lugner testgestellt worden.

R Abin sagte im Namen R. Ileas im Namen R. Johanans: Wenn jemand seinem Nächsten einen Schwur schuldete und agt, er habe bereits geschworen, und Zeugen bekunden, dass et nicht geschworen habe, שנה בכית דין אנהר איתני נכי אמר הבי יום אולי und er trotzdem behauptet, bereits geschworen zu haben, so ist er hinsiehtlich dieses Schwurs als Lügner testgestellt. Als man dies R. Abahu vortrug, sprach er: Die Lehte R. Abins ist einleuchtend in dem Fail, wenn ihm der Schwur vom Gericht autcrlegt wurde, nicht aber, wenn er sich freiwillig zum Schwur verpflichtet Latte, denn es kommt vor, dass mancher sich stränbt". Daraut erzählte man dies it. Abin, da sprach er: ich sagte es ebenfalls von dem Fall, wenn er ihm vom Cericht auferlegt wurde. Ebenso wurde auch gelehrt: Wenn jemand seinem Nächster einen vom Gericht auferlegten Schwur schuldete und später sagt, er habe bereits geschworen, und Zeugen bekunden, dass er nicht geschworen habe, und er trotzdem behauptet, geschworen zu haben, so ist er hinsichtlich dieses Schwurs als Lügner festgestellt.

Tamus E.,

ואמרי אין כתב לה לפוף אמר להו פרעתיה אתא לקביה דרבי הייא אמר ליה הוחוקת כפרן לאיתה איצטראו: אבר רבי אבין אכר רבי אלינא אכר רבי ייהנן היה חייב לחבירו שבונה ואני נשבניתי 'העדים בעידון אותו שלא נשבע "וחזר ואמר נשבעתי الرازان المرازان المر שבוני אובי בוני בבוב איניה איניה אבין שבוניונים عدد الما مد الما المد المدا المدارا المدار works sails and most mounts, with and and all when men and one will height our will the مراد المراد المراد المرادة الم menor during mother water course there and demonstrate בינן ראידון עבינון אנור דבי אבי יבוי הבי הדוון عرب عرب الماري والمرابع والمرابع المرابع المرابع المرابع ייא יות הא ברוב בי הובכן אי בשום פינין יבייאיי בר הבון בא בנייחובן אבר בינו רבי יונו ליבי אוני ביבי אבי בי אביר רבי יובן הבי הא את הוא האביר בייביה come moon seeks seekings on manages moass comes owner that it is the seek and the seek seeks of the seeks of בי הרבו בנוני הניבונו אימיני משקינה אינוני ביניי ב the motion amount must mount, thanks along the דווות איות בוקום ותנן שנור חוב דביקובין פבילין 222 8 177 M 91 00 17 85777 787 אישתבע וליבא בדעתוה - M 93 1282 -1 B .85 ---אר א 11 95 ים אמרי M 94 יאר הכבוהה. M 97

R. Asi sagte im Namen R. Johanans: Wenn jemand einen Schuldschein auf der Strasse gefunden hat, in welchem eine Bestätigung und das Datum desselben Tags' sich befindet, so gebe er ihn dem Eigentümer zurück; wollte man berücksichtigen, er habe ihn vielleicht geschrieben, um zu borgen, und nicht geborgt, so befindet sich ja auf diesem eine Bestätigung, wollte man berücksichtigen, er könnte bezahlt sein, so ist eine Bezahlung am selben Tag nicht zu berücksichtigen. R. Zera sprach zu R. Asi: Kann R. Johanan dies denn gesagt haben, du selbst sagtest ja im Namen R. Johanans, dass man auf einen Schuldschein, auf den man einmal [Geld] geliehen und bezahlt hat, nicht wiederum leihen könne, weil die Bürgschaft erloschen 107 ist. Wann 108, wollte man sagen, am folgenden oder am nächstfolgenden Tag, so braucht doch nicht begründet zu werden, weil die Bürgschaft erloschen ist, es sollte doch schon aus dem Grund unzulässig sein, weil ein solcher Schuldschein vordatirt ist, und es wird gelehrt, dass vordatirte Schuldscheine ungiltig seien wahrscheinlich also am selben

403. Jener habe ihn zum Schwören aufgefordert u. dieser habe den Eid nicht geleistet. nem Versprechen sofort nachzukommen. 406. An welchem er ihn gefunden hat. 407. Bei der Bezahlung erlischt die Rechtskraft, also auch die Bürgschaft des Schuldscheins, das 2. Darlehn gilt daher als mündliche u. der Gläubiger hat rechtlich keinen Anspruch auf die inzwischen verkauften Güter des 409. Weil 408. Darf man einen solchen Schuldschein nicht zum 2. Mal benutzen. der Gläubiger die inzwischen verkauften Güter widerrechtlich einziehen könnte.

אלא לאו בייביה ארבא פרטי אינשי בייביה אמר ידוה בי כא אכינא דלא פרכי כלל "דיא שביהי אינשי דפרעי ביומיה קא אמינא רב כהנא אמר כשחיים מודה אי הכי מאי המימרא מהי התימא בשנה דקביני בודה לבופא ביה ובנא אחריתי "ולפשיטא דספרא חייש קא משמע לן 'דאם כן בייה גופיה לא שבק סבר שמעי ²בי רבנן ימפכדי הי מאי שנא מהא דתנן מצא שטרי הוב אם יש בהן 2000 ומשום שמא כתב ללות בניםן ולא לוה עד תשרי ואתא למטרף לקוחות "שרא כדין ולא אמרינן דאם כן מלוח גופיה לא שביק דאמר ליה כתוב שמרא מבינת בנתבי הבכלת הכה לבבי לבבי בי בבור ב 1 התם משום דאית ליה רווחא דקא טריה לקוחות מניםן ועד תשרי מינח ניחא ליה ולא אמר "ולא" מידי תכא "כיון דלית ליה רווהא דסוף סוף שמרא האידנא כתיב מאי איכא דקטריה לקוחות בשטר שנמחל שיעבודו לא שביק": אמר רבי חייא בר "לא אמר כלום"מאי שעמא כל מעשה בית דין כמאן משנט דנקיט שטרא בידיה דמי אמר ליה רבי חייא בר אבא לרבי יוחנן "ולא כשנתינו היא זו 'הוציאה נבי". 98 אל בית הפאוחרין בשרין 99 אל לא שביה הפרעי כא M בקביע ביופא B 3 ולפשיםי. M 1 בקביע ביופא ולפרוטה Po באך M5 אל CM4 ביייב M .:: P 9 :: M 8 :: 7: 7: 1:: 22 - B 7 M 12 | m2 M 11 | 2 5; M 10 | m28 872 -יבי M וא יבי או או או המי או או או או הבי.

Tag, demnach pflegt man wol am selben Tag zu bezahlen!? Dieser erwiderte: Sagte ich etwa, dass man überhaupt nicht bezahlt, ich sagte nur, dass man am selben Tag האי מפרע פרעיה והאי דקא אמר לא פרעהיה הואי זימפרע פרעיה והאי דקא אמר לא פרעהיה הואי דקא אמר לא פרעהיה klärte: Wenn der Schuldner es zugibt. Wozu braucht dies demnach g lehrt zu werden!? - Man könnte glauben, er habe in Wirklichkeit bezahlt, nur sagt er des-ווח מוליב מורה ואוקימנא 'כשחייב מורה o halb, er habe nicht bezahlt, weil er darauf noch einmal leihen und die Schreibegebühr sparen wolle, so lehrt er uns, dass der Gläubiger selbst dies nicht zulasse, denn er denkt, wenn die Rabbanan dies" erfahren, fügen sie mir einen Schaden zu412. -- Womit ist es hierbei anders als in der folgenden Lehre: Wenn jemand Schuldscheine gefunden hat, so gebe er sie, wenn in diesen Güter-Bürgschaft vorhanden ist, nicht בית דין אחר מעשה בית דין wenn der Schuldner es zugibt, und zwar aus dem Grund, weil zu berücksichtigen ist, er habe ihn vielleicht im Nisan geschrieben und das Geld erst im Tišri geborgt, und dann den Käufern [die Güter] widerrechtlich abnehmen würde; wir sagen also nicht, der Gläubiger selbst lasse dies nicht zu, und sage [zum Schuldner] im Tišri, dass er einen neuen Schuldschein schreibe,

da die Rabbanan es erfahren und ihm Schaden zufügen können!? — Ich will dir sagen, in diesem Fall hat er einen Vorteil, denn er kann die zwischen Nisan und Tišri verkauften Güter einziehen, somit ist er damit einverstanden und sagt dagegen nichts, in unserem Fall dagegen hat er keinen Vorteil, denn er kann ja von weiteren Käufern 14 nichts einziehen, daher lässt er die Benutzung eines Schuldscheins, mit dem der Verzicht auf die Güter-Bürgschaft verbunden ist, nicht zu.

R. Hija b. Abba sagte im Namen R. Johanans: Wenn jemand hinsichtlich gerichtlicher Bestimmungen "Einwendungen macht", so sind seine Worte nichtig, denn bei einer gerichtlichen Bestimmung ist es ebenso, als würde [der Kläger] einen Schein in der Hand haben 17. R. Hija b. Abba sagte zu R. Johanan: Dies lehrt ja bereits folgende Mišnah: Wenn sie einen Scheidebrief ohne Morgengabenurkunde vorzeigt,

410. Dass der Schuldschein nicht bezahlt ist; hinsichtlich dieses Falls sagte RJ., dass er ihn dem Gläubiger zurückgebe. 412. Indem sie den Schuldschein als ungiltig erklären. 414. Da es sich um einen Fall handelt, wenn die Ausstellung des Schuldscheins u. der Empfang des Gelds am selben Tag erfolgt sind.
415. Vom Gericht auferlegte Zahlungen, wie zBs. die Morgengabe, od. Alimente für Frau u. Töchter. bereits bezahlt, ohne dies durch Zeugen zu beweisen. treten, dass er bereits bezahlt habe.

411. Dass der Schuldschein bereits einmal benutzt, also ungiltig ist. 413. Wenn er einen vordatirten Schuld-416. Wenn er sagt, er habe sie 417. Der Beklagte hat den Beweis anzu-

so kann sie ihre Morgengabe dennoch einfordem? Dieser erwiderte: Hätte ich dir die Scherbe nicht autgehoben, so würdest du darunter die Perie nicht gefunden haben Abaije sprach: Was ist dies für eine Perle, vielleicht wird hier von Ortschaften gesprochen, in welchen keine Urkunde über die Morgengabe geschrieben wird, wo also der Scheidebrief als Urkunde über die Morgengabe gilt; in Ortschaften aber, da man ונביא בעדי "מיתת בעל למעון ולימא פרעתיה ובי וומים eine Urkunde über die Morgengabe zu schreiben pflegt, erhält sie diese nur dann, wenn sie die Urkunde vorzeigt, sonst aber nicht ? Später sagte Abajje: Das, was ich gesagt habe, ist nichts; wenn man sagen 15 wollte, hier werde von Ortschaften gesprochen, in welchen man keine Urkunde über die Morgengabe zu schreiben pflegt, in Ortschaften aber, in welchen man eine Urkunde über die Morgengabe zu schreiben pflegt, erhalte sie sie nur dann, wenn sie eine solche vorzeigt, sonst aber nicht, so könnte er ja bei einer Witwe aus der Verlobung", die [die Morgengabe] nur durch

ואין עמו כתובה גובה כתובתה אמר ליה "אי לאו דדראי לך הכפא"לא משכחת מרגניתא תותה אמר "אביי מאי מהנניתא דלמא במקים שאין בותבין בתיבה עסקיגן דגם היינו כתובתה אבל בניקום שביתבין בתובה אי נקישא כתובה גביא אי לא לא נביא ההר אבר אביי לאו כלתא היא דאברי דאי בייקא דינתך במקום שאין בותבין בתיבה ינסקינן אבר בניכום שבותבין בתובה אי נקיבא בתיבה נביא אי לא לא נביא אלמנה מן האירוסין במאי תימא חבי נמן אם כן מה הועילו הכמים בתקנתן אכר ליה כור קשישא בריה דרב הסדא לרב אשי וארמנה מן האירוסין דאית לה כתובה מגא לן 🐇 אילימא מהא דתנן נתארמלה או נתגרשה בין מן האירוסין ובין מן הגישואין גובה את הכל דלמא "היכא דבתב לה וכי תימא "מאי למימרא לאפוקי מדרבי אלעזר בן עזריה דאמר "שלא כתב לה ארא על מנת לכונסה "אצטריכא ליה דיקא נמי דקתני גובה את הכל אי אפרת בשלמא דכתב לה"היינו

ליה | 17 M + דגט היינו כתובי + M א ליה | מיתה לטעון M 19 18 M נקיטא כתובי לא אלמנה +] M 22 היכא + M 21 א דכתב לה - M 20 מן הנשואין גובה את הכל מן הארוסין בתולה גובה מאתים ואלמנה איצ' ליה M 24 משום הכי גובה. M 23

Zeugen, die den Tod des Verlobten bekunden, einfordern kann, sagen, er habe sie bereits bezahlt!? Wolltest du sagen, dem sei auch so, so haben ja die Weisen mit ihrer Bestimmung nichts genützt!? Mar-Qešiša, Sohn R. Hisdas, sprach zu R. Aši: Woher ist es überhaupt zu entnehmen, dass eine Witwe aus der Verlobung die Morgengabe erhalte, wollte man sagen, aus der Lehre, dass wenn sie verwitwet oder geschieden wird, einerlei ob nach der Verlobung oder nach der Hochzeit, sie alles 22 u erhalten habe, so bezieht sich dies vielleicht auf den Fall, wenn er sie 124 ihr geschrieben hat. Wolltest du erwidern, hinsichtlich eines solchen Falls brauche dies nicht gelehrt zu werden, [so ist zu entgegnen,] dies schliesse die Ansicht des R. Eleazar b. Azarja aus, welcher sagt, er verschrieb es ihr nur unter der Bedingung, wenn er sie heiratet. Dies ist auch zu beweisen, denn es heisst: sie erhalte alles; erklärlich sind die Worte "sie erhalte alles", falls du erklärst, wenn er sie ihr geschrieben hat427, welche Bedeutung

418. Der Ehemann kann sagen, er habe ihr die Morgengabe bereits ausgezahlt, oder er befürchte, sie werde sie mit der Urkunde ein 2. Mal einziehen. 419. Dass in Ortschaften, da man eine Urkunde über die Morgengabe zu schreiben pflegt, der Ehemann, wenn sie diese nicht vorzeigt, sagen könne, er habe sie bereits ausgezahlt. 420. Der Erbe, der an die Witwe die Morgengabe auszuzahlen hat. 421. Eigentl. der Antrauung, die der eigentl. Heirat vorangeht; auch die Verlobte erhält die Morgengabe, jedoch wird die Urkunde erst nach der Verlobung (Antrauung) geschrieben. 422. Dass auch die Verlobte die Morgengabe zu erhalten habe. 423. Sowol die nach dem Gesetz festgesetzte Morgengabe von 100 Zuz für eine Witwe u. 200 für eine Jungfrau, als auch die vom Ehemann bewilligte Erhöhung 424. Eine Urkunde über ihre Morgengabe. über diesen Betrag. 425. Die Erhöhung über den gesetzlichen Betrag; diese erhält die verwitwete Braut nicht. 426. Dass hier von dem Fall gesprochen werde, wenn er ihr eine Urkunde über die Morgengabe geschrieben hat. 427. Das W. "alles" bezieht sich auf die Erhöhung.

דקא תני נובה את הכל אלא אי אכדת דלא כתב ואלא "מדתני רב הייא בר אמי אשתו ארוסה לא 120400000 118250 84: 2508 84 801 15: 15 8050 841 15:81 سام بمست و بوده با سادا به الماد سوده با مدا به بعد در الماد . med lemovaced above man manach levelow said man arman אינו יורשה איצטריכא ליה "אלא אביי מגופה דמתניתין "קא הדר ביה דאי סוקא דעתך במקום שאין כותבין כתוכה עסקינן דגש היינו כתוכתה الداري المراه المود مع المراه المراع المراه المراع المراه المراه المراه المراه المراه المراه المراه المراه المراع المراه المراه المراه المراه المراه المراه المراه المراه المراه לשעון ולימא פרעתי וכי תימא דאמריגן ליה "אי פרעתה איבעי לך למיקרעיה "אמר לן לא שבקתן אמרה בעינא לאנסובי ביה וכי תימא אמריגן ליה איבעי לך למיקרעיה ומכתב אנביה גימא דגן דקרענוהו לא משום דניטא פסולא "הוא אלא"כי היכי דלא תגבי ביה זמנא אחריתי אמו כל דמנבי בי דינא מנבי:

גיטי נשים ושחרורי עבדים"דייתיקי מתנה וווו מיניר שאני אימיר בתיב" היו ונמלך עליהן שלא לתנן:

הוא ההד M 26 N=8 M 25 1== N232= N1 27 P 30 אם איתא דפרעי 1 29 M 29 איל M 28 בתובה ב + M 32 31 דלא תהדר ותגבי . דיאתי מתנות M 33

aber haben die Worte "sie erhalte alles", falls du erklärst, wenn er sie ihr nicht geschrieben hat, sie hat ja nur hundert, beziehungsweise zweihundert [Zuz] zu erhalten". Wollte man sagen, aus der Lehre des R. Hija b. Ami, dass [ein Priester] wegen [des Tods] seiner Verlobten nicht als Leidtragender 20 gelte und sich an ihr nicht verunreinigen dürfe439, und dass ebenso sie an ihm verunreinigen dürfe, und dass, wenn sie stirbt, er sie nicht beerbe, und wenn er stirbt, sie ihre Morgengabe erhalte, so gilt dies vielleicht nur von dem Fall, wenn er 15 sie ihr geschrieben hat!? Wolltest du erwidern, wenn er sie ihr geschrieben hat, sei dies selbstverständlich, so ist der Passus: wenn sie stirbt, er sie nicht beerbe, nötig!? — Vielmehr, Abajje trat von der Begründung der Misnah" zurück: ist denn, wenn man sagen wollte, diese spreche von Ortschaften, in welchen man keine Urkunde über die Morgengabe zu schreiben pflegt, und der Grund derselben sei, der Scheidebrief gelte als Urkunde über die Morgen-

gabe, im Scheidebrief die Zahl hundert, beziehungsweise zweihundert angegeben ?!? Wolltest du erwidern, da die Rabbanan festgesetzt haben, dass sie dies zu erhalten habe, sei es ebenso, als würde es angegeben sein, so kann er ja sagen, er habe es bereits bezahlt. Wolltest du erwidern, man entgegne ihm, wenn er es bezahlt hat, sollte er [den Scheidebrief] zerrissen haben, so kann er erwidern, sie habe dies nicht zugelassen, denn sie sagte, sie wolle ihn haben, um heiraten 32 u dürfen. Wolltest du erwidern, man entgegne ihm, er sollte ihn zerrissen und darauf geschrieben haben434, dieser Scheidebrief sei nicht deshalb zerrissen worden, weil er untauglich ist, sondern damit [die Inhaberin ihre Morgengabe] nicht wiederum einfordere, so wird ja nicht jede Forderung vor Gericht eingezogen45.

TWENN JEMAND SCHEIDEBRIEFE, FREILASSUNGSBRIEFE 450, TESTAMENTE, SCHENKUNGS-URKUNDEN ODER QUITTUNGEN GEFUNDEN HAT, SO GEBE ER SIE NICHT AB, DENN MAN NEHME AN, ER "HABE SIE GESCHRIEBEN UND SICH DARAUF ÜBERLEGT, SIE NICHT ZU GEBEN.

^{428.} Den gesetzlich festgesetzten Betrag; wenn er ihr keine Urkunde über die Morgengabe geschrieben hat, kann er ihr auch keine Erhöhung verschrieben haben. 429. Hinsichtlich des Genusses von geheiligten Speisen, deren Genuss den leidtragenden Priestern verboten ist. 430. Cf. Lev. 20,1ff. 431. Der Grund der angezogenen Misnah ist nicht, weil der Scheidebrief als Schuldschein über die Morgengabe gilt, sondern weil man von Vom Gericht auferlegten Zahlungen nicht behaupten kann, dass man sie bereits bezahit habe. 432. Er kann somit nicht als Schuldschein gelten. 433. Um zu beweisen, dass sie geschieden ist. 434. Durch das Gericht. 435. Dieser Vermerk kann nur dann von Wert sein, wenn er vom Gericht herrührt. 436. Freigelassener Sklaven. 437. Der Aussteller, der sie auch verloren hat.

GEMARA. Also nur aus dem Grund, weil er sich überlegt haben kann, sie nicht zu gehen, wenn er aber sagt, dass man sie wol aby che, so gebe man sie als, sellist much camer langeren Zeit, and dem widerspreahend wird gelehrt dass wenn jemand eman Scheidebriet , elmeitt und ihn vereren hat, dieser, wenn man ihn ofert findel anolish wenn der nehr antaug-Hele of Rabba employer Da is being a rest in a rest wire wire Widerspruch, die eine Lohne, pricht von Ortschatten, d., K. n., Wenen off ver othen , und die andere speeln von Ornschatten, de K. rawanen nicht at verhelner. Und albst in Ortschiften, de Karawanen oft in ver- or 87 18 178 178 17 17 17 17 17 17 18 1828 kehren priegen, gilt dies nur von eem bal. wenn in derse ben Studt zwei. Personen namensl Joseph bon Simon lestgestellt worden sind, denn venn man nicht so sagen wollte, whide sich he Rabba in einem Wi- 10 1222 871172 127 871 127 871 derspruch beimden. Einst wurde nämlich m Cerichtshans R. Honas em Scheidebriei geinnden, in welchem es hiess; in der Stadt Seviri, am Illuss Rakhis; da sprach R. Ho-

בנירא. שיניא"דנמלך עליהם שלא לתנן הא מאבר הני ניהנין יאפיהי ליבן ברובה והבינה הדבים בני יאבד היביני ביצאו לאדתר בשר אם לאו פסיר בונים בין ביונים בולים בולים בונים אום בים אים בים בים אים י בנבה התאו בתהונה בהנות הבונה ואב in the see comments from moderned managements wind the said that the state with some sound "אדבה דההיא ניבא דאשתבה בי דינא דיב הינא forms move on the town town and move and הבדא "יבה פיק עיין בה דראירתא בעי 'פינך יב الماري ال aline and edesia home does medered members men בון ביונים אים ביונים די ביינים בייני in it of the second to a more and in the second contraction of the second to a Note outline trades towards and were no are formation from a monomore or or more whose formation or are my to meet at any offered and an in the proof of the terminal of the second and the second of the se P 36 7 35 :: 17 -- 128 8-- 11 1:

· B 40 == P 30 == · M 38 ; M 37

. minim in and 1 1 11 בהדוא ניבא האשתכד na: Man berücksichtige, es gebe vielleicht zwei [Städte namens] Seviri. Darauf sprach R. Hisda zu Rabba: Geh, denke darüber nach, denn abends wird dich R. Hona befragen. Hierauf ging er fort, dachte darüber nach und fand folgende Lehre: oder irgend eine andere gerichtliche Urkunde findet, so gebe er sie zurück. Das Gerichtshaus R. Honas"glich ja einer Ortschaft, in der Karawanen oft zu verkehren pflegen, und Rabba entschied, dass man ihn zurückgebe. Hieraus, dass dies fnur von dem Fall gelte, wenn in der einen Stadt zwei [Personen namens] Joseph ben Simôn bekannt sind, sonst aber nicht. Rabba traf eine Entscheidung hinsichtlich eines Flachslagers"in Pumbeditha nach seiner Ausicht⁴⁹. Manche sagen, da wurde Flachs verkauft⁴⁹; obgleich also der Verkehr da gross war, denn dies war nicht festgestellt; manche sagen, da wurde Flachs geweicht; obgleich dies festgestellt war, denn der Verkehr war da nicht gross. R. Zera wies hin auf einen Widerspruch zwischen unsrer Misnah und einer Barajtha und erklärte es auch. Es wird gelehrt, dass wenn jemand einen Scheidebrief gebracht und ihn verloren hat, dieser, wenn er sofort gefunden wird, tauglich, wenn aber

^{438.} Um ihn einer Frau zuzustellen. 439. Wenn nach einer längeren Zeit; über die Dauer eines solchen Zeitraums wird Git. 27b verhandelt. 440. Weil es möglich ist, dass jemand aus einer bereits vorübergezogenen Karawane diesen Scheidebrief, in welchem zufällig die Namen stimmen, verloren 441. In diesem Fall ist der Scheidebrief, wenn er nach längerer Zeit gefunden wird, untauglich. 442. Dass der Scheidebrief untauglich sei, wenn er nach längerer Zeit gefunden wird. 443. Wenn in der Stadt, da der Scheidebrief geschrieben ist, 2 Personen desselben Namens u. Vatersnamens vorhanden 444. Da viele Menschen zu verkehren pflegten. 445. Da man einen Scheidebrief 446. Dass der Scheidebrief tauglich sei, falls da nur der Verkehr gross ist od. nur gefunden hat. 448. Dass 2 Personen desselben Namens bekannt sind. 447. Es verkehrten da viele Menschen. da 2 Personen desselben Namens waren.

לאו פכול ורמינהי מצא גם אשה בשוק בומן משה שהבעל מודה יהויר לאשה אין הבעל מודה לא יחזיר לא לזה ולא לזה "קתני מיהת בזמן שהבער מודה יחויר לאשה ואפילו לומן מרוכה ימשני באי 5 במקום שחשיירות מצויות וכאן במקים שאין חשיידית מצויות איכא דאמרי והוא שהוחזקו דלא נהדר והיינו דרבה איכא דאמרי אף על גב דלא הוחוכו לא נחדר ופליגא דרבה בשלמא רבה לא אמר כרבי זירא מתניתין אלימא ליה לאקשויי אלא רבי זירא מא מער ברבה אמר לך מי קא תני הא oerklärte, die eine [Lehre] spreche von Ort-אמר תנו נותנין ואפילו לומן מרובה דרמא הא אמר תנו נותנין ולעולם בדקיימא לן"לאלתר למאן דאם-לרבי זירא במקום שהשיירות מצויות ואף על גב שלא הוחזקו שני יוסף בן שמעון ופליגא דרבה במאי קא מיפלגי רבה סבר דקתני כל מעשה בית דין הרי זה יהזיר דאשתכה כבית דין עסקינן ובית דין "כמקום שחשיירות מצויות "והוא שהוהוקו לא יהזיר לא הוחוקו יהזיר ורבי זירא אפר לך פי קתני כל מעשה בית דין שנמצאו בבית דין כל מעשה בית דין "יחזיר קתני ולעולם דאשתכה אבראי רבי ebenso erklärt wie R. Zera, denn ein Wider-ירמיה אמר כגון דקא אמרי עדים מעולם לא התמני אלא על גם אחד של יוסף בן שמעון אי חבי מאי למימרא מהו דתימא ליהוש דלמא אתרמי שמא אמר - M אמר - M מיהת שהב״ם מיהת + M אמר + M אמר במק׳ אלמא T אלתר P 44 במק׳ P 45 במק׳ P 44 במק׳ -M 46 | יב"ש ור"ז שני יב"ש ור"ז | אפי׳ במקום שהשיירות מצויות ולא הוחז׳ שני יב"ש יחזיר | M 47 דאתו עדים ואמרי מעולם.

nicht, untauglich sei, und dem widersprechend wird gelehrt, dass wenn jemand einen Scheidebrief auf der Strasse findet, er ihn, wenn estoder Ehemann zugibt, der Frau, und wenn es der Ehemann nicht zugibt, weder ihm noch ihr abgebe; hier heisst es also, dass wenn es der Ehemann zugibt, er ihn der Frau zurückgebe, also selbst nach einer längeren Zeit!? Und er schaften, da Karawanen oft verkehren, und die andere spreche von Ortschaften, da Karawanen nicht oft verkehren. Manche sagen, dann gebe man ihn nicht zurück, nur 15 wenn dies festgestellt ist, also übereinstimmend mit Rabba, und manche sagen, dann gebe man ihn nicht zurück, auch wenn dies nicht festgestellt ist, er streitet also egen Rabba. Erklärlich ist es, dass Rabba "nicht spruch einer Mišnah ist ihm bedeutender, weshalb aber erklärt R. Zera nicht ebenso wie Rabba!? -- Er kann dir erwidern: heisst es denn, dass wenn er sagt, dass man ihn ihr gebe, man ihr ihn gebe, selbst nach einer geraumen Zeit, vielleicht gebe man ihn ihr, wenn er sagt, dass man ihn ihr gebe,

nur wenn man ihn sofort gefunden hat 154. — Worin besteht ihr Streit nach demjenigen, welcher sagt, dass nach R. Zera dies von Ortschaften gelte, wo Karawanen verkehren, auch wenn zwei [Personen namens] Joseph ben Simôn nicht bekannt sind, und er also gegen Rabba streitet? - Rabba ist der Ansicht, die Lehre, dass man gerichtliche Urkunden zurückgebe, beziehe sich auf den Fall, wenn man sie auf dem Gericht gefunden hat, und das Gericht einer Ortschaft, da Karawanen oft verkehren, und von diesem Fall heisst es, dass wenn dies festgestellt ist, man sie nicht zurückgebe, und wenn dies nicht festgestellt ist, man sie zurückgebe. R. Zera aber sagt, es heisst ja nicht: irgend eine gerichtliche Urkunde, die man auf dem Gericht gefunden hat, sondern: irgend eine gerichtliche Urkunde, und zwar, wenn man sie ausserhalb gefunden hat. R. Jirmeja erklärte: Wenn die Zeugen sagen, dass sie niemals mehr als einen Scheidebrief auf [den Namen] Joseph ben Simôn unterschrieben haben45. Wozu braucht dies demnach gelehrt zu werden!? Man könnte glauben, man berücksichtige den Zufall, dass Namen

^{449.} Dass der Scheidebrief seiner Frau gehört. 450. Der Scheidebrief ist nach ihm untauglich, auch wenn nur ein Umstand, starker Verkehr, oder Feststellung von 2 Personen desselben Namens in einer Stadt, vorhanden ist. 451. Der den Widerspruch zwischen 2 Mišnas erklärt. 452. Der den Widerspruch zwischen einer Mišnah u. einer Barajtha erklärt. 453. In unsrer Mišnah. aber nach längerer Zeit, so ist er untauglich. Die angezogene Barajtha dagegen kann nicht so ausgelegt werden, da in dieser ausdrücklich auch der Fall angeführt wird, in dem der Scheidebrief zurückzugeben ist, u. kein Unterschied gemacht wird. 455. Da viele Menschen zu verkehren pflegen. Gerichts. 457. Nur in diesem Fall gebe man ihn zurück.

und Zeugen übereinstimmen, so lehrt er uns R. Asi erkäärte: Wenn er angibt, dass sich an einem bestimmten Buchstaben ein Loch' befindet. Und nur, wenn er einen bestimmten Buchstaben angibt, nicht aber, a wenn [er sagt, dass] ein Loch sieh in diesem befindet. R. Asi war es zweitelhaft, ob Kenn eichen nach der Gesetzlehre oder nur rabbanitisch massgebend sind.

Scheidebrief im Lehrhaus; da sprach er: Wird ein Kennzeichen verlangt, so habe ich daran ein solches, wird Wiedererkennen verlangt, so erkenne ich ihn wieder. Alsdann gab man ihn ihm zurück. Darauf sprach er: Ich weiss nicht, ob man ihn mir wegen des Kennzeichens zurückgegeben hat, und sie demnach der Ausicht sind, die Kennzeichen seien nach der Gesetzlehre massgebend, oder sie ihn mir wegen der 20 לה איתי ראיה איבת כשא נישא לידך ומאי שנא Erkennung zurückgegeben haben, also nur einem Gelchrten, einem gewöhnlichen Menschen aber nicht.

Der Text. Wenn jemand einen Scheidebrief auf der Strasse gefunden hat, so gebe er ihn, wenn der Ehemann es zugibt, der Frau, und wenn der Ehemann es nicht zugibt, weder ihm noch ihr. Wieso gebe

man ihn, wenn der Ehemann es zugibt, der Frau, es ist ja zu berücksichtigen, vielleicht hat er ihn im Nisan geschrieben, um ihn ihr zu geben, und erst im Tišri gegeben, und zwischen Nisan und Tisri Früchte verkauft, und wenn sie später den im Nisan geschriebenen Scheidebrief vorzeigt, kann sie diese den Käufern widerrechtlich abnehmen!? Richtig wäre dies allerdings, nach demjenigen, welcher sagt, dass sobald der Ehemann im Auge hat, sich von ihr scheiden zu lassen, er von den Früchten nicht mehr geniessen et dürfe, wie ist es aber nach demjenigen, welcher sagt, der Ehemann dürfe bis zur Aushändigung von den Früchten geniessen, zu erklären!?

Wenn sie diese wegnehmen will, so fordere man sie auf, den Beweis anzutreten, wann der Scheidebrief in ihre Hand gelangt ist. — Womit ist es bei diesem anders, als bei einem Schuldschein; es wird gelehrt, dass wenn jemand einen Schuldschein gefunden hat, er ihn, wenn in diesem Güter-Bürgschaft vorhanden ist, nicht abgebe, und dies bezogen wir auf den Fall, wenn es der Gläubiger zugibt, und zwar aus dem Grund, weil er ihn im Nisan geschrieben und erst im Tišri [das Geld] geborgt ha-

458. Die der Verlierende an einem gefundenen Gegenstand hat; wenn der Verlierende solche angibt u. dies auch stimmt, so muss ihm der Fund zurückgegeben werden.

459. Bei Vorzeigung desselben. 460. Gebe man einen Gegenstand zurück, wenn er behauptet, ihn wiederzuerkennen. Niessbrauch-(od. Rupf-) Gütern (cf. S. 325 N. 135), die dem Ehemann gehören.

462. Die Frau ist in diesem Fall berechtigt, sie den Käufern abzunehmen. 463. Des Scheidebriefs. 464. Dass er nicht bezahlt sei.

בשביא דידים בידים קא בישביי לן דב אשי אביד כנון דקא אמר נקב שבו בצד אות פלונית ודוקא בצד אות פרונית אבר נקב בעלמא לא רב אשי מספקא ליה סימנים אי דאורייתא אי דרכנן: רכה בר בר חנה אירכס ליה גישא כי מדרשא אמר אי ביבנא אית לי בנייה אי שביקות נינא אית כי בנייה אהדרוה ניחריה אמר לא ידענא אי משים שימנא אחדרות ניחלי וקא סברי סימנין דאורייתא אי משום שביעות עינא אחדרות ניחלי ודוקא צירבא Einst verlor Rabba b. Bar-Hana einen וים אבר איניש דעלמא לא: ניפא מצא בי אבר איניש דעלמא אשה בשון בומן שהבעל מודה יחויר לאשה אין חבער מודה לא יהויר לא לוה ולא לזה בומן שהבעל מודה מיהא יחויר לאשה וליהוש שמא בתב ליתן בניסן ולא נתן "לה עד תשרי ואזל בעל ובין פירי מנימן ועד תשרי ומפקא לגימא דכתב 10 בניבן ואתיא למשרף לקיחות שלא כדין הניחא למאן דאמר "כיון שנתן עיניו הגרשה שיב אין לבעל פירות שפיר ארא למאן דאמר יש לבעל פירות עד שעת בתובה באר אובא לביבה כי אתיא לבשרה אביונן משמרי הוב התנן מצא שמרי הוב אם יש בהן אחריות נכסים לא יחזיר "ואוקימנא כשחייב מודה ומשום שמא כתב ללות בניסן ולא לוח עד תשרי

יש בו 49 M מספקני B 48 נקב עדים נקב M 47 P 52 | אוב לכו | M 51 | אוב לכו + M 50 לה ו ביהליה | P 53 + לא ל M 54 לה | M 55 לה ל M לו [לן ושקור] M 58 אתאי P 57 דאמריגן M 56 95 M -- וקשיא לן אמאי לא יחויר.

וקא טרוף לקוחות שלא כדין חתם גמי ליחדר וכי אתי למשרת נימא ליה אייתי ראיה אימת מטא שטר הוב לידך אפרי הבא גבי גט אשה"ארי ליכח ותכעה אמר האי"דהדרוה ניהלה רבנן לנימא משום דרא תענין יתיתים השתא דקא אתיא למברה תיויר ותיתי ראית אימת מטא ניטא לידה הכא גבי שטר הוב לא אתי לוקה ותבע"מדאהדרוה ניהליה רבנן לשמר הוב פשימא למאי הלכתא אחדרוה ניהליה למשרה הוא שמע מינה קמי דכנן במירתא ימקמי יבי (כבי): ישרורי עברים שמרא דידיה: שחרורי עברים (כבי): דו die Rabbanan bestimmten, dass man ihr רבנן מצא שטר שהרור בשוק בומן שהרב מודה יחזיר לעבד אין הרב מודה לא יחזיר לא לזה ולא לזה serone shortles much much much muces every שמא כתב ליתן "לו בניםן ולא נתן "לו עד תשרי יואול נכדא וקנה נכסין מניסן ועד תשרי ואויל Scheidebrief in ihre Hand gelangt ist, bei הרב וובנינהו ומפיק ליה לשחרור דכתב בניסן וקא טריף לקוחות שלא "כדין "חניהא למאן דאמר שנים זכות הוא לעכד שיוצא מתחת רכו לחירות וכאביי דאמר "עדיו בהתומיו זכין ליה שפיר אלא למאן הפאמר 20 דאמר הוב הוא לעבד שיוצא מתחת יד רבו לחירות מאי איבא למימר "דכי "אתי למטרת אמרינן ליח אייתי ראיה אימת מטא "שחרור לידך: דייתיקי מתנה וכו': °תנו רכנן מיזו היא דייתיקי דא ההא ממש

877 2000 7777 227 27 7777NT M 61 878 P 00 תקעון ותי הוא השתא ב-10 M אייד ואתבין ידורי ב-10 M P 65 בדין P 64 אמר + + M 66 תהי. P 68 יוו היא – M 67

ben kann, und [der Gläubiger inzwischen verkaufte Güter den Käufern widerrechtlich wegnehmen könnte; sollte man doch auch diesen abgeben, und wenn er solche einziehen will, ihn auffordern, den Beweis anzutreten, wann der Schuldschein in seine Hand gelangt ist!? - Ich will dir sagen, bei einem Scheidebrief kann sie der Käufer dazu auffordern, denn er kann sagen, den Scheidebrief zurückgebe, damit sie nicht ledig sitzen bleibe, wenn sie aber mit diesem [die verkauften Früchte] wegnehmen will, so trete sie den Beweis an, wann der einem Schuldschein aber fordert ihn der Käufer dazu nicht auf, denn er denkt, wenn die Rabbanan bestimmt haben, dass man ihm den Schuldschein zurückgebe, so geschah dies zu dem Zweck, damit er mit diesem [verkaufte Güter] wegnehme, und die Rabbanan wissen wahrscheinlich, dass er ihn vorher of erhalten hat.

520

FREILASSUNGSBRIEFE. Die Rabbanan lehrten: Wenn jemand einen Freilassungsbrief auf der Strasse gefunden hat, so gebe er ihn, wenn es466 der Herr zugibt, dem

Sklaven, und wenn es der Herr nicht zugibt, weder dem einen noch dem anderen. Wieso gebe er ihn, wenn es der Herr zugibt, dem Sklaven, man sollte doch berücksichtigen, vielleicht hat er ihn im Nisan geschrieben und ihn ihm erst im Tišri gegeben, und der Sklave zwischen Nisan und Tisri Güter gekauft of und der Herr sie verkauft hat, und wenn jener den im Nisan geschriebenen Freilassungsbrief vorzeigt, kann er sie den Käufern widerrechtlich abnehmen!? Richtig wäre dies allerdings nach demjenigen, welcher sagt, es sei ein Vorteil für den Sklaven, wenn er von seinem Herrn freigelassen wird, nach Abajje, welcher sagt, die Zeugen mit ihren Unterschriften besorgen es für ihn, wie ist es aber nach demjenigen, welcher sagt, es sei für den Sklaven ein Nachteil, wenn er von seinem Herrn freigelassen wird, zu erklären Herrn freigelassen der wird, zu erklären der Wenn er sie wegnehmen will, fordere man ihn auf, den Beweis anzutreten, wann der Freilassungsbrief in seine Hand gelangt ist.

TESTAMENTE, SCHENKUNGSURKUNDEN &C. Die Rabbanan lehrten: Was heisst ein Testament? - [wenn es darin heisst:] dies soll bestehen und ausgeführt werden; wenn

^{465.} Vor dem Verkauf der Güter. 466. Dass er ihn dem Sklaven gegeben hat. 468. Da man einem Menschen einen Vorteil auch in seiner dann noch dem Herrn gehören. Abwesenheit angedeihen lassen kann (cf. ob. S. 494 Z. 1), so tritt die Rechtskraft des Befreiungsbriefs bei der Unterschrift der Zeugen ein, selbst wenn der Sklave ihn nicht erhält. 469. Da er als Sklave manche Freiheiten geniesst. 470. Benachteiligen kann man einen nur in seiner Anwesenheit, somit tritt die Rechtskraft des Freilassungsbriefs erst bei der Einhändigung ein. 471. Diese Erklärung ist durchaus keine etymologische, wie fälschlich angenommen (cf. LEVY, NHWB. i 404) wird, sondern eine

er stirbt, gehören seine Güter diesem; eine Schenkungsurkunde? venn es darin heisst: von heute ab, nach meinem Tod'.

Demnach erwirbt er es nur dann, wenn es darin heisst: von heute ab, nach mei- המתנת שביב מרץ דלא קני אלא לאהר מיתה כל ה nem Tod, sonst aber nicht'!? Abajje erwischenkl erst nach dessen Tod erwirbt? wenn es darin heisst: von heute ab, nach meinem Tod. Also nur, wenn er nicht gesagt hat, dass man sie ihm gebe, wenn spruch, die eine [Lehre] spricht von einem gebe, er sie ihm gebe, spricht von einem

noch dem anderen zurückgebe!? R. Abba 20 מורים לא יחזיר לא לזה ולא לזה בבריא דלאו בר מהדר הוא דאמרינן דלמא כתבה להאי מעיקרא ואמליך ולא יחבה ליה והדר כתבה לאיניש אחרינא שי כתיי בה מהיום ולא״ם M 69 שאם...לפלוני — M 68 M 72 1 + M 71 M 70 הפותיקו' דייתקו' M 74 מההוא די"ן א 73 א יהבי לית ליה פס׳ א - - מההוא די"ן ברייתא דקתני. gen wie folgt: wenn man berücksichtigen wollte, er habe [die Urkunde] vielleicht zuerst für diesen geschrieben und sei davon abgekommen und ihm nicht gegeben, sondern eine für einen anderen geschrieben und es ihm gegeben, so tritt er ja nun von der zweiten Schenkung zurück; hat er sie jenem als Schenkung eines Gesunden gegeben, so erleidet er ja keinen Schaden, denn wenn zwei [Urkunden] vorgezeigt werden, ist die zweite giltig, da er von der ersten zurückgetreten ist; hat er es jenem als Schenkung eines Sterbenden gegeben, so hat er ja ebenfalls keinen Schaden, denn die zweite ist giltig, da er von der ersten zurückgetreten ist. Die Barajtha dagegen, welche lehrt, dass auch, wenn es beide zugeben, er sie weder dem einen noch

derte: Er meint es wie folgt: welche Schenkung eines Gesunden gleicht einer Schenkung eines Sterbenden, indem er [das Geer aber gesagt hat, dass man sie ihm gebe, gebe man sie ihm, und dem widerspre- יה ליה ליה ליה במתנת בריא יהבה ניהליה אי במתנת בריא יהבה ליה chend wird gelehrt, dass wenn jemand Testamente, Hypothekenbriefe und Schenkungsurkunden gefunden hat, er sie, obgleich beide es zugeben, weder dem einen b. Mamal erwiderte: Dies ist kein Wider-Gesunden und die andere spricht von einem Sterbenden. Unsre Mišnah, welche lehrt, dass wenn er gesagt hat, dass er sie ihm Sterbenden, der zurücktreten '70 kann; wir sa-

Talmud Bd. V

sachliche, da 1. der T. nicht gefragt haben würde: welches (איזהו) ist ein דייתיק, sondern: was (מאי) ist ein דיתיקי, wie an anderen ähnlichen Stellen, u. 2. die Erklärung gelautet haben würde: דא תהא קאי, nicht aber: Der Vorwurf sprachlicher Unkenntnis trifft also in diesem Fall nicht den T., sondern die, die ihn erheben. 472. Der Schenkende hat über das Geschenk kein Verfügungsrecht mehr, aber erst nach seinem Tod geht es in den Besitz des Beschenkten über. 473. Der Beschenkte das 474. Wenn diese Beschränkung in der Schenkungsurkunde fehlt, sollte der Beschenkte das Geschenk erst recht erwerben. 475. Dass sie echt u. rechtskräftig sind. er etwas einem schenkt u. dann zurücktritt u. es einem anderen schenkt, so ist die 2. Schenkung giltig. 477. Cf. N. 472.

dem anderen gebe, spricht von einem Gesunden, der nicht zurücktreten kann; wir sagen wie folgt: er hat sie vielleicht zuerst für diesen geschrieben und ist davon abgekommen und sie ihm nicht gegeben, und später eine für einen geschrieben und

למיקם ולהיות "שאם מת נכביו לפלוני מתנה כל שכתוב בו מחיום ולאחר מיתה "אלמא אי כתיבא מהיום ולאחר מיתה הוא דקני ואי לא לא קני אמר אביי חבי קאמר איזו היא מתנת בריא שהיא שבתוב בה מהיום ולאחר מיתה טעמא דלא אמר תנו הא אמר תנו נותנין ורמינהי מצא "דייתקאות אפותיקאות ומתנות אף על פי ששניהם מודין לא יהויר לא לזה ולא לזה אמר רבי אבא בר ממל לא קשיא הא בבריא והא בשכיב מרץ מתניתין דקתני 10 הא אמר תנו נותנין בשכיב מרע דבר מחדר הוא דאמרינן מאי איכא למימר דלמא כחבה מעיקרא להאי ואמליך ולא יחבה ניהליה והדר כתבה לאיניש אחרינא ויהכיה ניהליה"השתא קא הדר ביה"מההוא ליה פסידא דכי נפקא תרתי בתרייתא זכי דהא הדר ביה מקמייתא אי במתנת שביב מרע"נמי יהבה ניהליה לית כה פסידא דכתרייתא זכי דקא הדר ביה מקמייתא"כי קתני בברייתא אף על פי ששניהם

ויתבה ליה"השונא כא הדר ביה מההוא דיהבה ליה ופבר בחדר לא בצינא הדרנא בי איכר להו דאנא لإلى والعادان ووالماليان وولينوا حادي د الدد لد ورود المره ورود والماء ورو ورو الماد المرا المرا المادا فرادا الال تروي الماتيان الماتيان فرايا المال المان ودورها وه ودوره و ودوره و ودورها و ودور אחרינא "וקא חדרת ביה אי לא יהבתה לאיניש الماسود المال المال المالات المال والمال المالا missing and shed indicate adams, because house וביד ודוא אידי ואידי דייתקאות קא תני אוא אבי בוב און אישים ציון פופט בופט אוון און דיון בין והא בבריה מתניתין דקא אמר תנו נותנין בדידיה والما المالية المالية والمالية والمالية والمالية المالية דוות דודר ביון ביבות בי כת דוני בבדיינת או יי פי ששניהם מודים לא יהזיר לא לזה ולא לזה בבריה דאמרינן דלמא כתב אבוה להאי ואמלך ולא יהביה ניהליה וכתר "אכוה כתכ איהו לאיניש ציווים ווים היו וויש לא כא וויה ביו ביווי צי סבר מהדר לא מצינא הדרנא כי אימר להו דאבא יהבה ליה להאי ונתבו ליה כתביה וניזיל "נפקא מיניה"דהוא וכי ונפלוג בהדיה הלכך אמרינן ליה אנן האי כתבא לא יחבינן ליה להאי דדלמא מכתב לאיניש אחרינא "וקא חדרת ביה אלא אי קושמא קא אמרת דיהב ליה אבוך זיל את השתא כתיב ליה שפרא אחרינא דאי נמי לא יחבה "ליח אכוח 75 M 76 הדרבו אמריהה M 77 M 75 לאינ' | M 78 - וקא...אחרינא ניה' ניה' -- M 79 P 80 יהבה VM 83 יכי M 82 אליה M 81 רמית + M א פרייתא דקתני + M א פרייתא דקתני + M א א פרייתא דקתני אביד M 88 ונפיק 37 א ההוא וובי BM 86 אבור ליה. M 90 אבור ליה. – 30 M אבור ליה.

sie ihm gegeben", jetzt ist er nun von der zweiten Schenkung abgekommen und denkt also: zurücktreten kann ich nicht mehr, ich will daher sagen, dass ich sie diesem gegeben habe, damit man sie ihm gebe, sodann wird er sie verzeigen und sagen, er habe sie zuerst erhalten; wir sagen vielmehr zu ihm: wir geben diesem die Urkunde nicht, weil du sie vielleicht יבר מתקה יה רב מחול מחול מתקה יה וכי מתקה יה נמי מתקה יה הב ממקה יה יבר מתקה יה יבר מתקה יה יבר מתקה יה יבר מתקה יה יבר ben, sondern eine solche einem anderen gegeben hast und nun davon zurücktreten willst; wenn du einem anderen keine gegeben hast und es diesem zukom-בתראה בתראה בפרא דקפא "בתראה בתרא ובי men lassen willst, so schreibe ihm eine andere Urkunde und gib sie ihm, dann würde, wenn du eine für einen anderen geschrieben hast, jener keinen Schaden erleiden, denn er hätte sie zuerst erworben. R. Zebid wandte ein: In beiden wird ja von Testamenten gelehrt!? Vielmehr, erklärte R. Zebid, sprechen beide von einem Sterbenden, dennoch besteht hier kein Widerspruch, denn das eine spricht von ihm selbst und das andere spricht von seinem במביה לא יהבה ליה ויהבתיה את Sohn⁴⁷⁹; die Mišnah, welche lehrt, dass wenn er sagt, dass man sie ihm gebe, man sie ihm gebe, spricht von ihm selbst, der zurücktreten kann, denn wir sagen: auch wenn er eine einem anderen gegeben hat, erleidet jener keinen Schaden, denn vom ersteren und letzteren erwirbt der letztere, denn er ist ja von der ersten Schenkung zurückgetreten; und die Barajtha, welche

lehrt, selbst wenn beide es zugeben, gebe man sie weder dem einen noch dem anderen, spricht von seinem Sohn, wir sagen wie folgt: vielleicht hat sie sein Vater zuerst für diesen geschrieben und ist davon abgekommen und sie ihm nicht gegeben, und später schrieb er selbst einen für einen anderen und gab sie ihm und will jetzt zurücktreten; er denkt nun: zurücktreten kann ich nicht mehr, ich will daher sagen, dass mein Vater sie diesem gegeben hat, damit man ihm die Urkunde gebe, sodann werde ich mit ihm teilen. Daher sprechen wir zu ihm: Diese Urkunde geben wir diesem nicht, da sie vielleicht dein Vater für ihn geschrieben und ihm nicht gegeben hat, und du eine einem anderen gegeben hast und nun zurücktreten willst; wenn du die Wahrheit sagst, dass dein Vater sie ihm gegeben hat, so schreibe ihm eine andere Urkunde, damit, wenn dein Vater sie ihm nicht gegeben hat und du eine für einen anderen geschrieben hast, jener keinen Schaden erleide, denn vom ersten und letter cowirls sie der erste

Die Kabbanan lehrten: Wenn jemand eme Quittung getunden hat, so gebe er a sie, wenn die Frau es zugibt, dem Mann, und wenn die brau es nicht zugibt, weder dem einen noch der anderen. Wieso gebe er sie, wenn die Fran es zugibt, dem Mann, es ist ja vu herücksichtigen, vielleicht hat שמול יורש מחול ואפילו יורש מוחל הבית וחזר ומחלו מחול ואפילו יורש מוחל שוחל sie sie im Nisan geschrieben und erst im Tisti gegeben und zwischen Nisan und Tisri ihre Morgengabe um einen Dank verkauft, und wenn er die im Nisan geschniebene Ouittung vorzeigt, könnte er sie איי למעמיה דאמר 'עדיו בהתומיו !! den Käufern widerrechtlich wegnehmen!? Raba erwiderte: Hieraus ist eben die Giltigkeit der Lehre Semuéls zu entnehmen, denn Semuél sagte, dass wenn jemand eimen Schuldsehein an einen anderen ver- משל ששרות הרי זה יהזיר ובמה של ששרות אי אגודה של ששרות הרי זה יהזיר ובמה kauft und darauf [auf die Schuld] verzichtet, dies giltig sei, und selbst ein Erbe könne verzichten. Abajje erklärte: Du kannst

יבתבתיה את לאיניש אחרינא לית כה פסידא דקכא 1212 216 6122 1221 121 יבררת קבות ובין שהאשה מודה יחזיר לבעל אין האשה מודה לא יהויר לא לוה ולא לוה בוכן שהאשה בידה ביהת ملاال بردار بردلانه ليزين ورحل بردن ودرا درال ברנה עד רשור ואולה ובניה לבתובה בניבה הנאה والمرابع المرابع المرا אואתא למשרק לקוחות שלא כדין אכר רבא שבינ מינה איתא לדשמואל האמר שמואל המוכר שמר אביי אביב אפינו תיבוא היתיה הדשביואה הבא בבואי אברי הדו החוד מנובה יוצא ביהות יהו יבשי אבר אי משום שבה בתובה היישינן לשתי בושם ואביי "אמר חדא לשתי בתובות לא חיישינן ועוד ובין לו:

י שום איגרות שום היגרות מוון ששרי חליצה ומיאונין ושטרי בירורין וכיל מעשה בית דין הרי זה יחויר מצא בחפיסה או בדלוסקמא תבריך אנודה של שטרות שלשה קשורון זה בזה "בן שבועון

auch sagen, die Lehre Semuéls habe keine Giltigkeit, denn hier wird von dem Fall gesprochen, wenn sie die Morgengabenurkunde vorzeigt 184. Raba aber sagt, wenn nur die Morgengabenurkunde, so ist zu berücksichtigen, sie könnte sie zweimal erhalten haben. Abajje aber sagt, erstens berücksichtige man nicht, sie könnte die Morgengabenurkunde zweimal erhalten haben, zweitens hat die Quittung Rechtskraft seit ihrer Datirung. Abajje vertritt hierbei seine Ansicht, denn er sagt, die Zeugen mit ihren Unterschriften erwerben es für ihn⁴⁸⁵.

KWEENN JEMAND ABSCHÄTZUNGSURKUNDEN", ALIMENTATIONSUREUNDEN, HALIÇAURkunden", Weigerungsurkunden", Wahlurkunden oder irgend eine ande-RE GERICHTLICHE URKUNDE FINDET, SO GEBE"ER SIE AB. WENN JEMAND [SCHEINE] IN EINEM BEUTEL ODER IN EINER TASCHE ODER EINE ROLLE ODER EIN BÜNDEL Scheine gefunden hat, so gebe er sie ab. Als Bündel gelten drei, die zu-

481. In welcher eine Frau bestätigt, von ihrem Ehemann die Morgengabe erhalten zu haben. 482. Dh. für eine Kleinigkeit, weil niemand dafür viel zahlen will, da, wenn die Frau früher stirbt, der 483. Wenn sie dem Mann gegenüber auf die Morgengabe verzichtet, so Käufer sein Geld verliert. kann er sie von den Käufern wegnehmen. 484. Sie also beweist, dass sie sie nicht verkauft hat. 485. Das Vorzeigen der Morgengabenurkunde ist kein Beweis, dass sie die Morgengabe nicht verkauft hat, denn sie kann 2 Exemplare besessen haben. 486. Der Ehemann ist also berechtigt, dem Käufer die inzwischen verkaufte Morgengabe wegzunehmen; aus dieser Lehre ist daher kein Beweis für die Lehre Semuéls zu entnehmen. 487. Eine Urkunde, dass das Gericht das Vermögen des Beklagten abgeschätzt u. es dem Kläger zugesprochen hat. 488. Eine Urkunde, die den Vollzug der Zeremonie des Schuhabziehens (cf. S. 412 N. 457) bestätigt. 489. Wenn eine Minderjährige durch ihre Mutter oder ihren Bruder verheiratet wurde, so kann sie später durch eine Weigerungserklärung die Ehe annuliren; die Weigerungserklärung wird durch das Gericht bescheinigt u. auf Grund dieser Bescheinigung darf sie eine andere Ehe eingehen. 490. Wird weiter erklärt. 491. Bei diesen gerichtlichen Urkunden ist weder Ueberlegung, sie nicht auszuhändigen, noch Bezahlung zu berücksichtigen.

בן גמליאל אומר "אחד הלוה משלשה יחויר ללוה מה בן שלשה הלוון מן האחד יחויר למלוה מצא שטר בין שטרותיו ואינו יודע מה שיבי יהא מונח עד שיבא אליהו אם יש עמחן"סמפינות יעשה מה שבסמפונות: גמרא. 'מאי שטרי ברורין הכא תרנמו שטרי 1682.68 שענתא רבי ירמיה אמר זה בוהר לו אחד וזה בורר לו אחד: וכל ביעשה בית דין הרי וה יהויר: "חהיא משום ניטא דאשתכה כי דינא דרב הונא דהיה כתיב ביה בשוירי מתא דעל רכים נהרא אמר רב הונא "היישינן colb "דלאורתא בעי לה רב הונא מינך נפק דק ואשכח דתנן כל מעשה בית דין הרי זה יחזיר אמר ליה רב עמרם לרבה הוכי פשיט מר "איסורא מממינא יים אפר ליח' תרדא שמרי חליצה ופיאינין תנן פקע 300 מצא בחפיםה או אמר משום לתאי דידי פקע: בדלוםקמא: "מאי הפיסה אמר רבה כר כר חנה ינוני המת קשנה מאי דלוסקמא אמר רבה בר שמואל מליקא דסבי: תכריך של שטרות או אגודה של שלשה כרובין זה בזה וכמה היא אגודה של שמרות שלשה קשורין זה בזה שמעת מינה קשר סימן הא תני רבי הייא שלשה כרוכין זה בזה אי הכי היינו תכריך תכריך "כל הד וחד כראשה דחבריה אגורה M 94 בה + M 93 א בסמפון יעי מה שבסמפון M 92 . т т с № мл — M 95 תראדא. "ד תראדא

שמר ליה' תרדא שמרי הליצה ומיאינין תגן פקע GEMARA. Was sind Wahlurkunden? — אמר ליה' תרדא שמרי הליצה ומיאינין תגן פקע ומר Hier erklärten sie: Protokolle⁴⁶. R. Jirmeja אמר משום לתאי דידי פקע: מצא בחפיסה או erklärte: Einer wählt diesen und der anderen⁴⁷.

er fort, dachte nach und fand folgende Lehre: oder irgend eine andere gerichtliche Urkunde, so gebe er sie ab. R. Âmram sprach zu Rabba: Wieso kann der Meister hinsichtlich einer religiösen Sache von einer Zivilsache folgern!? Dieser erwiderte: Gedankenloser, da wird dies ja von Haliça- und Weigerungsurkunden gelehrt. Darauf platzte die Zedersäule des Lehrhauses. Da sagte der eine, sie sei wegen seiner Kränkung, und der andere sagte, sie sei wegen seiner Kränkung geplatzt.

IN EINEM BEUTEL ODER IN EINER TASCHE &C. GEFUNDEN HAT. Was heisst Haphisa [Beutel]? Rabba b. Bar-Hana erwiderte: Ein kleines Schläuchlein. — Was heisst Delusgema [Tasche]? Rabba b. Šemuél erwiderte: Eine Mappe der Greise⁴⁹⁷.

EINE ROLLE ODER EIN BÜNDEL SCHEINE &c. Die Rabbanan lehrten: Wieviel heissen eine Rolle? — drei auf einander gerollt. Wieviel heissen ein Bündel? — drei an einander gebunden. — Demnach wäre zu entnehmen, dass der Knoten als Kennzeichen gelte^{**}? — R. Hija lehrte, drei zusammengerollt^{**}. — Demnach ist dies ja eine Rolle? — Bei einer Rolle schliesst sich jeder [Schein] an das Ende des anderen an, bei

492. Wer den Schein bei ihm deponirt hat u. ob er zum Teil oder vollständig bezahlt ist. 493. Unter seinen Schuldscheinen, wonach der betreffende Schuldschein bezahlt sein muss. 494. Man nehme an, dass der Schuldner vergessen habe, die Quittung zu verlangen. 495. Die Anklagen u. Behauptungen der klageführenden Parteien. 496. Eine Urkunde über die Wahl eines Richters durch die Parteien; cf. Bd. vij S. 88 Z. 11 ff. 497. Eine Art Handtasche, in der die alten Leute, die nicht viel herumsuchen können, ihre Gebrauchsgegenstände aufbewahren. 498. Der Verlierende muss dem Finder die Art des Knotens angeben. 499. Nicht zusammengebunden.

einem Bündel werden sie auf einander gelegt und zusammengerollt. Er ruft'ja die Zahl aus, wozu wird dies demnach von drei gelehrt, dies sollte doch auch von zwei gelten !? Vielmehr, wie Rabina erklärt s hat, er rufe aus: Münzen, ebenso ruft er auch hierbei aus: Scheine '.

R. SIMÓN B. GAMALIEL SAGT, WENN T. EIN SCHULDNER UND DREI GLÄUBIGER SIND, SO GEBE ER SIE DEM SCHULDNER. 10 Wie kämen sie, wenn sie den Gläubigern gehörten, zusammen. Vielleicht gingen sie sie bestätigen "!? Wenn sie bestätigt sind. Vielleicht hat sie der Schreiber verloren!? Niemand lässt einen be- וב כמשחק ופכול לא מבעיא בתוב בכתב יד כופר שו stätigten [Schein] beim Schreiber liegen.

WENN ES DREI SCHULDNER UND EIN GLÄUBIGER SIND, SO GEBE ER SIE DEM Gläubiger &c. Wieso kämen sie, wenn sie den Schuldnern gehörten, zusammen. — 20 דיה תנן אם יש עמהן סמפונות יעשה מה שבבמפונות Vielleicht haben sie sie schreiben lassen 508!? - Wenn sie drei verschiedene Handschriften aufweisen. Vielleicht gingen sie sie bestätigen!? - Der Gläubiger und nicht der Schuldner bestätigt den Schein.

BEFINDEN SICH QUITTUNGEN DARUN-TER, SO RICHTE ER SICH NACH DEN QUIT-

דרמו אהרדי "וכרוכות מאי מכריז מנין מאי אריא פתלתא אפילו תרין נמי אלא כדאמר רבינא מבעא מבריו הבא נכי שטרי מכריו: רבן שמעון בן גמליאל אובר אחד הלוה משלשה יחזיר ללוה (וכו'): דאי ברכא דעתך דמלוין נינהו מאי"בעו נבי חדדי דלמא לכיומינה: "אזיל "דמקיימי דלמא מידא דספרא נפיל לא משהי איניש 'קיומיה 'בידא דספרא: שלשה של" מאחד יחויר למלוח יבון: דאי סלקא דעתך דהון נינהי כאי "בעו נבי חדדי דלכיא לכיכתבנהי "אור דבתיבי בתלת ידי בפרי ודלמא לקיימינהי "אויר 'מלוה מקיים שטריה לוה לא מקיים שטריה: אם יש עמהן 'סמפונות יעשה מה שבסמפונות: אמר רב ירמיה כר אכא אמר רב סמפון היוצא מתחת ידי מלוה אף על פי שכתוב בבתב ידו אינו אלא דמיכא לכיכר ספרא אתרמי ליה וכתב אלא אפילו כתוב בבתב ידו פכול כבר דלמא מתרמי ואתי בין השמשות וקא פרע לי דאי לא יהיבנא ליח לא יהיב לי זווי אבתוב אנא דבי אייתי לי זווי אתן בדאמר רב ספרא שנמצא בין שטרות 'קרועין 'הכא נמי "שמצאו בין שטרות 'קרועין תא שמע 'נמצא 🕬 🗀

27 P 98 בעי מאי P 98 בעי B 99 אולי בירי 1° 2 לא צריכא 1 M קיומי גבי ספרא 1° 1° בירי + M 100 דעתא M 5 מלוה מ״ש M 5 סמפון יע׳ מה P 3 שפול M 7 ואי לא V 8 פרועין M 6 10 M שנפיצא.

TUNGEN. R. Jirmeja b. Abba sagte im Namen Rabhs: Wenn eine Quittung sich beim Gläubiger befindet, so gilt dies nur als Scherz und ist ungiltig, auch wenn sie von seiner eignen Hand geschrieben ist. Selbstverständlich ist dies, wenn sie von der Hand eines Schreibers geschrieben ist, denn es ist anzunehmen, dass er gerade einen Schreiber traf und sie schreiben liess, aber auch wenn sie von seiner eignen Hand geschrieben ist, ist sie ungiltig, denn er dachte: vielleicht kommt er gerade in der Dämmerstunde und will mir bezahlen, und wenn ich ihm keine [Quittung] gebe, gibt er mir das Geld nicht; ich will sie daher schreiben, damit, wenn er es mir bringt, ich sie ihm geben kann. - Es wird gelehrt: befinden sich Quittungen darunter, so richte er sich nach den Quittungen **!? — Wie R. Saphra erklärt hat, wenn er unter zerrissenen Schuldscheinen gefunden wird, ebenso auch hierbei, wenn sie unter zerrissenen Schuld-

500. Wenn der Finder den Fund bekannt macht. 501. Wenn der Finder die Zahl der Scheine angibt, so kann der Verlierende nur die Art der Faltung als Zeichen angeben, u. dies kann er auch, wenn es nur 2 Scheine sind. 502. Der Verlierende muss die Anzahl angeben; bei 2 könnte er durch die Pluralform, ohne Angabe der Zahl, auf diese Zahl kommen. 503. Sie können sie einem gegeben haben, der sie bei Gericht bestätigen soll. 504. Der Gerichtsschreiber, der die Bestätigung schrieb. 506. Der Schreiber hat sie verloren, u. sie haben nie darauf Geld geborgt. sie bereits eingelöst wären. 508. Als er die Quittung schrieb. 509. Auch 507. Die der Schuldner noch nicht erhalten hat. wenn sie sich unter den Schuldscheinen des Gläubigers befinden. 510. Die Quittung; dies deutet Garauf, dass die Schuld bereits bezahlt ist. Nach einer anderen Erklärung: wenn sich der Schuldschein, auf welchen die Quittung sich bezieht, unter den zerrissenen Schuldscheinen befindet.

לאחד בין שטרותיו שטרו של יוסף בן שמעין פריני ששרות שניהם פרועין כדאמר רב ספרא שנמצא בין שמרות ברועין הכא נמי שנמצא בין שמרית קרועין תא שמע שבועה שלא פקדנו אבא "ושרא ייינו אמר לנו אבא"ושלא מצאנו בין שמרותיו של אבא ששמה זה פרוע אמר רב ספרא שנמצא בין שמדיה ברועין תא שמע במפון שיש עליו עדים יתקיים יה בהותמיו אימא יתקיים "מהותמיו "דשיילינן לחן Fol.21 לכהדי אי פהוע אי לא פהוע תא שבע סמפין שיש ים עליו עדים כשר מאי עדים עדי קיים חבי נמי מסתברא מדקתני סיפא ושאין עליו עדים פסול מאי אין עליו עדים אילימא דליכא עלויה "עדים כלל צריכא למימר דפסול אלא לאו עדי קיום: גופא סמפון שיש עליו עדים יתקיים בהותמין אין ביי ילו עדים וועא מתחת ידי שליש אי שיצא לאחד R. Saphra erwiderte: Wenn er zwischen zer-חיתום שברות כשר יוצא מתחת ידי שליש דהא הימניה מלוה לשליש יוצא לאחר חיתום שמרות נמי "דאי לאו דפריע לא הוה מרע ליה לשמריה: עף הותמין M 12 שבועה שלא M 11

ערים א לא פרעיה לא M א בשר בשר א 15 שר דאי לא פרעיה לא + M א א

scheinen gefunden wird. - Komm und höre: Wenn jemand unter seinen Schuldscheinen [eine Ouittung] findet, dass der Schuldschein des Joseph ben Simôn "bezahlt sei, so sind beider Schuldscheine bezahlt!? — Wie R. Saphra erklärt hat, wenn er un ter zerrissenen Schuldscheinen gefunden wird, ebenso auch hierbei, wenn sie unter zerrissenen Schuldscheinen gefunden wird. -- Komm und höre: Wir' schwören, dass unser Vater uns nicht hinterlassen hat, dass er uns nicht gesagt hat und dass wir unter seinen Schriften nicht gefunden 513 haben, dass dieser Schuldschein nicht bezahlt sei!? rissenen Schuldscheinen gefunden wird. -Komm und höre: Wenn eine Quittung von Zeugen unterschrieben ist, so müssen die Unterschriften beglaubigt werden"!? -Lies: so muss sie durch die Unterschreibenden beglaubigt werden; man frage die

Zeugen, ob [die Schuld] bezahlt ist oder nicht⁵¹⁵. — Komm und höre: Wenn eine Quittung von Zeugen unterschrieben ist, so ist sie giltig⁵¹⁰!? — Unter Zeugen sind Zeugen der Bestätigung strzu verstehen. Dies ist auch einleuchtend, denn im Schlußsatz wird gelehrt: wenn sie aber nicht von Zeugen unterschrieben ist, so ist sie ungiltig; was ist nun unter "nicht von Zeugen" zu verstehen, wollte man sagen, wenn gar keine Zeugen vorhanden sind, so braucht ja nicht gelehrt zu werden, dass sie untauglich sei, wahrscheinlich doch Zeugen der Bestätigung.

מרע.

Der Text. Wenn eine Quittung von Zeugen unterschrieben ist, so müssen die Unterschriften beglaubigt werden; wenn sie nicht von Zeugen unterschrieben ist und von einem Vertrauten vorgelegt wird, oder wenn sie sich unter den Unterschriften des Schuldscheins befindet, so ist sie giltig. Wenn sie von einem Vertrauten vorgelegt wird, weil der Gläubiger ihm traute; wenn sie sich unter den Unterschriften des Schuldscheins befindet, weil, wenn der Schuldschein nicht bezahlt wäre, er ihn nicht entwertet haben würde.

^{511.} Und er 2 Schuldner dieses Namens hat. 512. Diesen Eid müssen Waisen leisten, wenn sie ausstehende Schulden ihres Vaters einziehen wollen. 513. Demnach ist eine beim Gläubiger zurückgebliebene Quittung giltig. 514. Wenn die Quittung sich beim Gläubiger befindet, so gilt dieser Umstand, solange die Unterschriften der Zeugen nicht beglaubigt sind, als Beweis dafür, dass die Schuld nicht bezahlt ist, sind sie aber beglaubigt, so ist die Quittung giltig, obgleich sie sich beim Gläubiger befindet. 515. Wenn die Zeugen die Bezahlung nicht gesehen haben, so ist die Qittung, da sie sich beim Gläubiger befindet, ungiltig. 516. Auch wenn sie sich beim Gläubiger befindet. 517. Durch das Gericht; dies kann nur dann erfolgt sein, wenn die Schuld wirklich bezahlt worden ist. 518. Bei dem sie deponirt wurde.

ZWEITER ABSCHNITT

OLGENDE SIND DIE FUNDE, DIE IHM' GEHÖREN, UND ANDERE WIEDER, DIE ER AUSRUFEN MUSS. FOLGENDE FUNDE GE-HÖREN IHM. WENN JEMAND VERSTREUTE הרקוחין ממדינתן 'ואניצ' פשתן ולשונות של ארגמן 5 GELD, GARBEN- הרקוחין ממדינתן 'ואניצ' פשתן ולשונות של ארגמן BÜNDEL AUF ÖFFENTLICHEM GEBIET, FEI-GENKUCHEN, BÄCKERBROTE, FISCHGEBIN-DE, FLEISCHSTÜCKE, WOLLFLOCKEN, WIE SIE AUS THREM LAND' KOMMEN, FLACHS-BÜNDEL ODER PURPURSTREIFEN FINDET, יסצא פירות מפוזרין: וכמה אמר רבי יו SO GEHÖREN SIE IHM WORTE R. MEIRS. R. JEHUDA SAGT, ALLES, WORAN EINE AEN-DERUNG SICH BEFINDET, MUSS ER AUSRU-FEN; WENN ER ZUM BEISPIEL EINEN FEIGEN-מרח איניש 'ולא הדר אתי ושקיל להו אפקורי מפקר זה CHERBE VOR- יולא הדר אתי ושקיל להו אפקורי מפקר HANDEN IST, ODER EINEN LAIB BROT, IN WELCHEM GELD SICH BEFINDET, GEFUNEN HAT. R. SIMÔN B. ELEÂZAR SAGT, HANDELS-WARE' BRAUCHT MAN NICHT AUSZURUFEN.

היום להבריו אלו מציאית שלו ואלו הייב להבריו אלו מציאית שלו מצא פירות מפוזרין מעות מפוזרות כריבות שות הרבים ועגולי זיבילה ככרות של נחתום מחרוזות שול דגים וחתיבות של משר וגיזי צמר הרי אלו שלו 'דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר "כל שיש בי שינוי חייב להכריו ביצד ביצא עגול ובתוכו דרם כבר ובתובו מעות רבי שמעון בן אלעזר אומר כל כלי אנפוריא 'אין חייב להכריו:

יצחק קב בארבע אמות היכי דמי אי דרך נפילה אפילו טובא נמי ואי דרך הינוה אפילו בציר מהכי נמי לא אמר רב עוקבא בר חמא 'במכנשתא דבי דרי עסקינן קב בארבע אמות "דנפיש טרחייהו לא להו בציר מהכי שרה "וחדר אתי ושקיל להו ולא ו זע ועביצי דנ ט M 6 דנ ט + M 5 ורא...מפקר ההו או אוניש בעי רי.

GEMARA. WENN JEMAND VERSTREUTE FRÜCHTE &c. FINDET. Wieviel? R. Jichaq erwiderte: Einen Kab auf [einer Fläche von] vier Ellen°, - In welchem Fall, liegen sie nach Art des Fallens, so sollte dies' doch auch dann gelten, wenn es mehr sind', liegen sie nach Art des Hinlegens, so sollte dies auch dann nicht gelten, wenn es weniger sind? R. Ûqaba b. Hama erwiderte: Hier wird von der Sammelzeit der Tennen gesprochen; [das Einsammeln] von einem Kab auf [einer Fläche von] vier Ellen ist mühsam und niemand gibt sich der Mühe hin, umzukehren und sie zu holen, somit hat [der Eigentümer] den Besitz aufgegeben, wenn sie sich aber auf einem kleineren Raum befinden, so gibt man sich der Mühe hin, umzukehren und sie zu holen, somit hat er den Besitz nicht aufgegeben.

^{3.} Unmittelbar nach 1. Dem Finder. 2. Die eine gleichmässige Form haben. der Schur, noch nicht bearbeitet. 4. An der der Eigentümer kein besonderes Kennzeichen hat. 5. Dh. in welchem Verhältnis von Raum u. Quantum gelten sie als verstreut. 6. Zu 4 Ellen, also 16 Ellen im Quadrat; auf einem kleineren Raum gelten sie nicht als verstreut u. gehören nicht dem Finder. 7. Dass sie dem Finder gehören. 8. Da der Verlierende kein Kennzeichen an diesen hat, so hat er sich von ihnen losgesagt.

9. Es ist ersichtlich, dass sie jemand hingelegt hat u. sie auch holen will.

מפקר לחו: בעי רבי ירמיה הצי קב בשתי אמות מהו קב בארבע אמות שעמא מאי משום דנפיש מרחייהו חצי קב בשתי אמות כיון דלא נפיש טרחייהו לא מפקר להו או דלמא משום דלא חשיבי ה וחצי קב בשתי אמות כיון דלא חשיבי מפקר להו קביים בשמונה אמות מהו קב בארבע אמות טעמא מאי משום דנפיש מרחייתו וכל שכן קביים בשמונה אמות כיון דנפישא טרחייהו טפי מפקר להו או דלמא משום דלא חשיבי וקביים בשמונה אמות אמות מהו קב בארבע אמות טעמא מאי משום דלא חשיבי "ושומשמין כיון דחשיבי לא מפקר לחו או דלמא משום דנפיש טרחייהו וכל שכן שומשמין כיון דנפיש מרחייחו מפי מפקר להו קב תמרי בארבע אמות מעמא מאי משום דלא חשיבי כב תמרי בארבץ אמות קב"רמוני בארבץ אמות נמי כיון דלא חשיבי מפקר להו או דלמא משום דנפישא טרחייהו וקב תמרי בארבי, אמות וקב"רמוני בארבי, תיקו: איתמר "יאוש שלא מדעת אביי אמר לא Col.b הוי יאוש ורבא אמר הוי יאוש בדבר שיש בו סימן כולי עלמא לא פליגי דלא הוי יאוש ואף על גב

רובני. M 10 וקב שומשמי הא חשיב או M 10 ורבני.

R. Jirmeja fragte: Wie verhält es sich mit einem halben Kab auf seiner Fläche von zwei Ellen"; ist bei einem Kab auf [einer Fläche von] vier Ellen der Grund", weil [das Einsammeln] mühsam ist, somit gibt [der Eigentümer] bei einem halben Kab auf [einer Fläche von] zwei Ellen, wobei [das Einsammeln] nicht mühsam ist, den Besitz nicht auf, oder ist der Grund, ים שומשמין בארבי, א מפקר להו קב שומשמין בארבי, weil sie nicht von Wert"sind, und um so eher gibt er den Besitz eines halben Kabs auf [einer Fläche von] zwei Ellen auf, die noch weniger wert sind? Wie verhält es sich ferner mit zwei Kab auf seiner Fläche יכם "רמוני בארבע אמות פהו כארבע אמות בה"רמוני בארבע אמות פהו כב von] acht Ellen; ist bei einem Kab auf [einer Fläche von] vier Ellen der Grund, weil [das Einsammeln] mühsam ist, und um so mehr gibt er den Besitz von zwei Kab auf [einer Fläche von] acht Ellen auf, wobei מפקר להו מאי ברחייהו לא מפקר להו מאי [das Einsammeln] noch mühsamer ist, oder weil sie nicht von Wert sind, dagegen aber gibt er bei zwei Kab auf [einer Fläche von] acht Ellen den Besitz nicht auf, da sie bedeutenderen Wert haben? Wie verhält es sich ferner mit einem Kab Mohn¹³auf [einer

Fläche von] vier Ellen; ist bei einem Kab auf [einer Fläche von] vier Ellen der Grund, weil sie nicht von Wert sind, beim Mohn aber, der wertvoll ist, gibt er den Besitz nicht auf, oder ist der Grund, weil [das Einsammeln] mühsam ist, und um so mehr gibt er beim Mohn, bei dem dies noch mühsamer ist, den Besitz auf? Wie verhält es sich ferner mit einem Kab Datteln oder einem Kab Granatäpfel auf seiner Fläche von vier Ellen; ist bei einem Kab auf seiner Fläche von vier Ellen der Grund, weil sie nicht von Wert sind, und da ein Kab Datteln oder Granatäpfel auf vier Ellen ebenfalls nicht von Wert sind, so gibt er den Besitz auf, oder aber ist der Grund, weil [das Einsammeln] mühsam ist, und da dies bei einem Kab Datteln oder Granatäpfeln nicht mühsam ist, so gibt er den Besitz nicht auf? - Die Fragen bleiben dahingestellt.

Es wurde gelehrt: Die unbewusste Lossagung gilt, wie Abajje sagt, nicht als Lossagung, und wie Raba sagt, wol als Lossagung. Hinsichtlich eines Gegenstands, an welchem ein Kennzeichen vorhanden ist, sind alle der Ansicht, dass sie nicht als Lossagung gelte; und auch wenn man später15 von ihm gehört hat, dass er sich davon

^{10.} Zu 2 Ellen, also 4 Ellen im Quadrat; die verstreuten Früchte nehmen nach Verhältnis die Hälfte des festgesetzten Raums ein. 11. Weshalb der Eigentümer die Früchte nicht holt, sondern 12. Die Arbeit ist mehr wert als die Früchte. 13. Die oben angegebene den Besitz aufgibt. Norm gilt von Feldfrüchten (Getreide). 14. Wenn der Eigentümer zur Zeit des Findens den Verlust nicht kannte, aber vorauszusetzen ist, dass er, sobald er den Verlust merkt, sich davon lossagt. Der Finder erwirbt den gefundenen Gegenstand nur dann, wenn der Verlierende sich davon losgesagt, dh. die Hoff-15. Nachdem der Gegenstand in die Hand nung auf Wiedererlangung desselben aufgegeben hat. des Finders gekommen ist.

losgesagt hat, gilt dies meht als Lossagung, weil [der Gegenstand] in den Besitz files Finders] aut verbotene Weise gekommen ist, denn wenn er gewusst hätte, dass er ihn verloren hat, wurde er sich davon nicht losgesagt haben, vielmehr würde er sich gesagt haben: ich habe daran ein Kennzeichen, dieses werde ich nennen und ihn zurückerhalten. Was das Meer durch die Flut und der Strom durch das Austre- ממקנמי בבסקיו) הא שמק (סיבון פמניש ממקנמי בבסקיו) הא ten ausspült, hat der Allbarmherzige, auch wenn ein Kennzeichen daran ist, freigegeben, wie wir weiter erklären werden. Sie streiten nur über eine Sache, an der kein Kennzeichen vorhanden ist. Abajje sagt, bei בברבי יצחק דאמר אדם נשוי למשמש בכיסו בכל מ dieser gebe es keine Lossagung, denn er wusste ja nicht, dass er sie verloren hat18, während Raba sagt, bei dieser gebe es wol eine Lossagung, denn wenn er erfährt, dass er sie verloren hat, sagt er sich davon los, 20 שמע ולשונות 3 של ארגמן הרי אלו שלו ואמאי הא weil er kein Kennzeichen daran hat; somit gilt die Lossagung von jetzt ab'. Komm und höre: Verstreute Früchte; jener wusste ja nicht, dass er sie verloren hat²⁰!? — R. Uqaba b. Hama erklärte ja, dass hier von 25 בהן זהא לא ידי, דנפל מיניה אמר רבי יצחק אדם der Sammelzeit der Tennen gesprochen werde; dies ist also ein bewusster Verlust'.

Komm und höre: Verstreutes Geld gehört ihm; weshalb denn, jener wusste ja nicht, dass er es verloren hat!? - Dies ist nach R. Jichaq zu erklären; er sagte, ein Mensch pflege stets seinen Geldbeutel zu

דשמטיניה דמיאש"לסות לא הוי יאוש דכי אתא לידיה באיכורא הוא דאתא "לידיה דלבי ידע דנפר מיניה לא מיאש מימה אמר סימנא אית לי בנייה יהבנא כיבנא ושקילנא ליה בזומי של ים ובשריליתו של נחר את על גב דאית ביה סיפן החפנא שרייה 'בדבעינן למימר 'לקבון כי פליני בדבר שאין בי כיבן אביי אבר לא הוי יאוש דהא לא ידע דנפל פיניה רבא אבר הוי יאוש"דלבי ידע דנפל ביניה בייאש ביבר אבר סימנא לית לי בגויה בחשתא הוא פירות מפיזרין הא לא ידע דנפל מיניה הא אמר רב קיקבא בר חמא הכא במכנשתא דביורי יסקינן דאבידה כדעת היא 'תא שמע מעות מפווהות הרי אלו שלו אמאי הא לא ידע דנפל מיניה התם נמי שנה ושנה הכא נפי אדם נשוי למשמש בכיסו בכל שעה ושעה תא שמע עיגולי דבילה וככרות של נחתום חרי אלו שלו אמאי והא לא ידע"דנפול מיניה התם נמי אגב "דיקירי מידע ידע בהו תא לא ידע דנפול מיניה התם נמי אגב דהשיבי משמושי ממשמש בהו וכדרבי יצחק תא שמע המוצא מעות בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ובכל מקום שהרבים מצויין שם חרי אלו שלו מפני שהבעלים מתיאשין 10 M לבכות דכי 11 M - דיריה 12 P ליה כדבע למימר לקמן P 14 ל M 15 או דליאש רבא

M 25 בהו - M 24 יוקרייהו M 23 אמאי. + M 27 אמאי M 26 אמאי betasten, daher ist auch hierbei zu berücksichtigen, ein Mensch pflege stets seinen Geldbeutel zu betasten2. - Komm und höre: Feigenkuchen und Bäckerbrote gehören ihm; weshalb denn, jener wusste ja nicht, dass er sie verloren hat!? - Auch bei diesen weiss man dies, weil sie schwer sind. - Komm und höre: Purpurstreifen gehören ihm; weshalb denn, jener wusste ja nicht, dass er sie verloren hat!? - Auch diese pflegt man, da sie wertvoll sind, zu beobachten, nach der Erklärung R. Jichags. - Komm und höre: Wenn jemand Geld findet in Bet- oder Lehrhäusern oder an irgend einer anderen Stelle, wo die Menge verkehrt, so gehört es ihm, weil der Eigentümer sich davon losgesagt hat; dieser wusste ja nicht, dass er es verloren hat!?

א מצי יהיב סימנא ושקיל ליה מהשתא M 17 ביון - - M 16 הני יאוש M 19 תא...מדעת היא M 18 הני יאוש

 ${
m B}$ 22 . הכא...ושעה או 21 או בדאמר רי אדם או 21 או בדאמר רי אדם או 20

16. Dh. als eine vom Gesetz normirte. 17. Cf. S. 533 Z. 5 ff. 18. Effektiv hat keine Lossagung stattgefunden; die Eventualität, er würde sich davon losgesagt haben, wenn er den Verlust gemerkt hätte, wird nicht berücksichtigt. 19. Seit dem Verlieren. 20. Dennoch heisst es in der Mišnah, dass sie dem Finder gehören. 21. Der Eigentümer liess sie wissentlich zurück u. gab den Besitz derselben auf. 22. Er merkte den Verlust sofort; die Lossagung geschah also nicht unwissentlich.

R. Jichaq erwiderte: Ein Mensch pflegt stets seinen Geldbeutel zu betasten. —

רנפל '

עשוי למשמש בביסו בכל שעה 'תא שמע מאימתין' יי בל ארם ביותרם בלכם בשיים בו דונבישים ביות לב ביאר בבישות ואבר רבי יותנן סבי דאורי אריים one observe devous when several mosts contain contain 5 דעניים דהכא מייאשי איכא עניים בדובתא אהריתא דלא מיאשי אמרי כיון דאיכא עניים הכא הנד מעיקרא איאושי מיאש ואטרי עניים דחתם מלקטי ייליה תא שמעלי קציעות בדרך ואפילו בצד שדה איילי קציעות וכן תאנה הנומה לדרך ומצא תאנים בזיתים ובחרוכים אסור בשלמא רישא לאביי לא קשיא אגב דחשיבי "ממשמש בחו "תאנה גמי מידן ידיע דנתרא אלא סיפא לרבא קשיא דקתני בזיתים וכהרוכים אסור אמר רכי אבהו שאני זית הואי" والازادة المساور والمراد والما المساور والمراد الماد Versen and the said offe model medelin Rangen scome נמי אמר רב פפא תאנה כם נפילתה נמאכת תא المراد الدام المراد الم מות ונתן לזה "וכן ירדן שנטל מוח ונתן לזה מה Felizz ראולינן P או P בה P או P בה + M 28 P אולינן בברי M 33 בברי P 32 + דעיר אחרת + M אורת + M אורת 28 II -- 228. V 5022 min M 34 M = 38 יאני M = 37 אונים M = 37 אונים M = 40 אונים M = 41 אונים M = 40 אונים M = 41-----בו זו איבא דמימה ההא קדהי דמיאש.

Komm und höre: Von wann ab darf jedermann die Nachlese sammeln'? wenn die Nachzügler [das Feld] abgesucht haben, und auf unsre Frage, wer unter Nachzügler zu verstehen sei, erwiderte R. Johanan, Greise, die an der Krücke gehen, und Reš-Laqiš erwiderte, Sammler hinter Sammlern²⁵; weshalb nun³⁰, zugegeben, dass die Armen dieses Orts sich davon losgesagt haben, מתרות משום גול ופטורות מן aber es gibt ja Arme auch in anderen Orten, die sich davon nicht losgesagt haben!? - Ich will dir sagen, da in diesem Ort Arme vorhanden sind, so sagen sich die Armen anderer Orte von vornherein davon los, denn sie sagen, die Armen dieses Orts werden [das Feld] abgesucht haben. -Komm und höre: Wenn jemand auf dem Weg geschnittene Trockenfeigen [findet], selbst neben einem Feigentrockenfeld, oder שנטל נטל ומה שנתן נתן בשלמא גולן וירדן "דקא wenn jemand unter einem über den Weg neigenden Feigenbaum Feigen findet, so sind sie nicht als Raub verboten und frei von der Verzehntung! Oliven und Johannisbrot sind verboten. Allerdings ist vom Anfangsatz kein Einwand gegen Abajje zu erheben, denn diese"sind wertvoll und man

beobachtet sie stets, und auch von Feigen weiss man, dass sie abfallen32, vom Schlusssatz aber ist ja ein Einwand gegen die Ansicht Rabas zu erheben, denn dieser lehrt, dass Oliven und Johannisbrot verboten seien33!? R. Abahu erwiderte: Anders verhält es sich bei Oliven, da man sie am Aussehen erkennt, und auch wenn sie herabgefallen sind, weiss man, dass sie diesem oder jenem gehören34. — Demnach sollte dies doch auch vom Anfangsatz gelten ?!? R. Papa erwiderte: Eine Feige wird beim Herabfallen beschmutzt³⁰. — Komm und höre: Wenn ein Dieb etwas von einem genommen und einem anderen gegeben hat, und ebenso wenn ein Räuber etwas von einem genommen und einem anderen gegeben hat, und ebenso wenn der Jarden"etwas von einem genommen und einem anderen gegeben hat, so ist, was er genommen hat, genommen, und was er gegeben hat, gegeben³⁸. Einleuchtend ist dies hinsichtlich

23. Die nur für die Armen bestimmt ist. 24. Eigentl. die Tastenden. Feld ganz abgesucht ist, so dass die Armen sich davon lossagen. 27. Da sie nicht wissen, dass das Feld bereits abgesucht ist. 29. Sie gelten als fremdes Eigentum. sich die Früchte aneignen dürfe, obgleich er das Herabfallen nicht merkte.

31. Die getrockneten 32. Somit ist dies keine unbewusste Lossagung. weil dem Eigentümer das Herabfallen derselben unbekannt ist. diesen überhaupt nicht los, da jeder sie als sein Eigentum erkennt. man auch von diesen wissen kann, zu welchem Baum sie gehören. von herabgefallenen Feigen schon aus diesem Grund los. 38. Dieser braucht es dem Eigentümer nicht zurückzugeben.

30. In welchem es heisst, dass der Finder 33. Doch wol aus dem Grund, 34. Der Eigentümer sagt sich von 35. Von frischen Feigen, da 36. Der Eigentümer sagt sich 37. Dh. irgend ein Strom od. Fluss.

26. Gilt die Nachlese dann als

28. Da sie Freigut

25. Wenn das

eme Ranbers und des Lardens, denn [der Lincationer alice and agree wh dayon du viene aber inn pilital, emes Diebs, hat exally any a then, that or such losce is hand some I R Pape chardeners Hier with you comme confineten Were-Lacoror or mochen' Demnach ist er ju idem who and conven Rauber 1 - 1 - gibt awer Vitin Kanbe. Komm und here: Went on Strong primingent hallen, Hole in בהציר ער ידי הדהק בידפין לא איאיש אין בידפין יו Hole in Strong primingent hallen, Hole in בהציר ער ידי הדהק בידפין לא איאיש אין בידפין יו און oder Stone fortge einsemmt und auf ein Led ones anderen politically hat, to gehinron se diesen, wet der Einentinner seh davor los e agt hat, else nur, wenn er sich losgerigt his sonst mer meht? Hier i wind you dem Fill gesprochen, wenn er sie retten kunn. Wie ist demmach der Schaffsitz in orklären: wenn aber der Eigentumer biniciber läuft, so muss er sie ביובה אפאי בעידנא דתרם הא לא הוה ידע מון punnekge nen Wenn er sie retten kann, gilt מיובה אפאי בעידנא דתרם הא dies i nicht nur von dem Fall, wenn er hinte her läuft, dies gilt in auch von dem Fall, wenn er nicht hinterher läunt!? Hier wird von dem Fall gesprochen, wenn er sie nur mit Mühe retten kann: läuft er hinterher, so hat er sieh davon nicht losgesagt. Täutt er nicht hinterher, so hat er sich losgesagt. Komm und höre: Hinsichtlich welchen Falls sagten sie, dass die Absonderung der Hebe ohne Wissen [des

הוי רהי יניאש אלא ננב 'פי קא הוי ריה דניאש and a li all all along madern home as medanas divide conse opto dura, endula musso monda comise chouses No marine service of Kidney Deposite and Lange בובה אנהא בהבא אם בני בובהב הבובה אנהים בנים לנישל של שנישים שניים שנים לנישל שליות של there is in the state that and, to be will out it 825 52124 354 225 355 NY BRES SONON the pro- more and it are ween a figure and course المراجعة الم יין איבט ייון אין באי זון ביטים שיטיון באי ייויי المان وقدر تروا لادرتد درزتون والا الاد المان المان المات ودودا المرام المرام المرام والمرام ومرال دا دا دار יבו יבו אבילא האבי השיות שליה הבי הבי בבתברא דאו מלקא דניקן דלא שוויה שליה בי הייא הרוביה ההיבוד "הוא ארב בל ארב אביר מינים ביון דיה ארא דאי דאטריני ביין דיהינ הנובב ביינית יבתבי...דבירי M 44 ביאש בישרא היי יאיש להננה

אם בתייאשי הבערים

NT '327

בייה אידים

- M 54

Eigentümers giltig sei? — wenn jemand sich ohne Erlaubnis in das Feld eines anderen begibt, und da [Getreide] einsammelt und die Hebe absondert, so ist die Absonderung der Hebe, wenn [der Eigentümer] dies übel nimmt und es als Raub betrachtet, ungiltig, wenn aber nicht, giltig. Woher kann er wissen, ob der Eigentümer dies übel nimmt und es als Raub betrachtet? Wenn er, als er herankam und ihn traf, zu ihm sprach: du solltest zu den besseren [Früchten] gehen, so ist, wenn bessere vorhanden sind, die Absonderung der Hebe giltig, und wenn keine besseren vorhanden sind, ungiltige; wenn aber der Eigentümer selbst welche sammelt und hinzufügt, so ist die Absonderung der Hebe auf jeden Fall giltig. Wieso ist nun wenn bessere vorhanden sind, die Absonderung der Hebe giltig, zur Zeit der Absonderung wusste er es ja nicht!? Raba erklärte nach Abajje: Weil er ihn zum Vertreter gemacht hat. Dies ist auch einleuchtend; wieso wäre, wenn man sagen wollte, er habe ihn

ביר או און מרד הני יאוש M 30 מיר אויש און מרד הני יאוש

ה קב M 53 הוכיף M 52 או אם הוכיף M 52

nicht zum Vertreter gemacht, die Absonderung der Hebe giltig, der Allbarmherzi-

^{39.} Die Lossagung geschah also unbewusst, dennoch ist sie giltig. 40. Er wird deshalb Dieb genannt, weil er sich vor Menschen hütet; cf. S. 212 Z. 11. 41. Ein solcher Vorfall ist dem Eigentümer sofort bekannt. 42. Die Bemerkung des Eigentümers ist dann als Vorwurf zu betrachten. 43. Nach der Ansicht, die spätere Aeusserung habe keine rückwirkende Giltigkeit.

רחמנא" לרבות שלוחכם מה אתם לדעתכם אל" שלוחכם לדעתכם אלא חכא"במאי עסקינן כנין דשויה שליה ואמר ליה זיל תרום ולא אמר ליה תרום מהני וסתמיה דבעל הבית כי™תרים מבינונית הוא"תרים ואזל איהו ותרם מיפות ובא בעל הבית 5 °הוא"תרים ואזל איהו ומצאו "ואמר לו כלך אצל יפות אם נמצאו יפות מהן תרומתו תרומה ואם לאו אין תרומתו תרומה: אמימר ומר זומרא ורב אשי אקלעו לכוסתנא דמרי בר איםק אייתי"אריסיה תמרי ורמוני ושדא קמייהו שי אכלי מר זומרא לא אכל Möhnlich pflegt der Eigentümer die Hebe אתא מרי בר איםק אשכחינהו ואמר ליה לאריכיה אמאי לא אייתית להו לרבנן מהנך שפירתא אמרו ליה אמימר ורב אשי למר זומרא השתא"אמאי לא אכיל מר והתניא אם נמצאו יפות מהן תרומתו תרומה אמר להו הכי אמר רבא לא אמרו כלך אצל יפות אלא לענין תרומה בלבד "משום דמצוה הוא וניהא ליה אבל הכא °משום כסיפותא הוא דאמר הכי: תא שמע עודהו המל עליהן ושמה: הרי זה "בכי יותן נגבו אף על פי"ששמח אינן בכי בי ביון דמינדיא ממי לאו משים דלא אבריגן ביון דמינדיא 20 R. Aši in den Garten des Mari b. Isag; מילתא דהשתא ניחא ליה מניקרא נמי ניחא ליה שאני התם"דכתיב כי יתן עד שיתן אי הכי רישא 25 את שרו | 56 את במין בגון אם או במין בגון אריש הקפיותו תמ יריפני M 58 הוא - M 58 תרום M 60 אדתכי 16 M נמי דא JESSEN. ווא דעבד: M 63 מדמת כמופא הוא דעבד: בושום...דידו לט M — מעמא...דיה.... THE NAME 'N"" B 66 67 אנה קרא וכי.

ge sagt ja: "ihr. auch ihr, dies schliesst einen Vertreter ein, und wie es durch ihn selbst mit Wissen geschieht, ebenso muss es auch durch einen Vertreter mit Wissen geschehen. Vielmehr wird hier von dem Fall gesprochen, wenn er ihn zum Vertreter gemacht und ihn beauftragt hat, für ihn die Hebe abzusondern, jedoch nicht angewiesen, welche er absondern solle; gevon den mittelmässigen abzusondern, und dieser sonderte sie von den guten ab; daher ist, wenn der Eigentümer, als er herankam und ihn traf, zu ihm sprach: du solltest zu den besseren [Früchten] gehen, die Absonderung der Hebe, wenn bessere vorhanden sind, giltig, wenn aber nicht, ungiltig.

Einst kamen Amemar, Mar-Zutra und da holte sein Teilpächter Datteln und Granatäpfel und setzte ihnen vor. Amemar und R. Aši assen davon, Mar-Zutra aber ass davon nicht. Währenddessen kam Mari b. Isaq und traf sie an; da sprach er zu seinem Teilpächter: Weshalb hast du für die Gelehrten nicht von den besseren geholt!? Darauf sprachen Amemar und R. Aši zu

Mar-Zutra: Weshalb isst der Meister jetzt nicht, es wird ja gelehrt, dass wenn bessere vorhanden sind, die Absonderung der Hebe giltig sei⁴⁶!? Da erwiderte er ihnen: So sagte Raba: [die Bemerkung:] du solltest zu den besseren gehen, ist zu berücksichtigen nur hinsichtlich der Hebe, weil dies eine gottgefällige Handlung ist, und er dies auch wünscht, hierbei aber kann er dies ja aus Höflichkeit gesagt haben.

Komm und höre: Wenn sich der Tau auf diesen noch befindet und dies ihm lieb ist, so heisst dies: "wenn gegeben wird"; sind sie bereits trocken, so heisst dies, obgleich es ihm lieb war, nicht: wenn gegeben wird51. Wahrscheinlich doch aus dem Grund, weil wir nicht sagen: wenn es sich später herausstellt, dass es ihm lieb war, gelte dies auch rückwirkend ?!? - Anders ist es hierbei: es heisst: wenn jemand gibt, nur wenn er es direkt gibt⁵. — Demnach sollte dies doch auch vom ersten Fall⁵gelten!? — Dies

44. Num. 18,28. 45. Die Absonderung der Hebe. 46. Er hat damit bekundet, dass 47. Auf zum Trocknen ausgelegten Früchten, die nur der Pächter in seinem Sinn gehandelt hat. dann levitisch verunreinigungsfähig werden, wenn sie mit einer dafür geeigneten Flüssigkeit, als welche auch der Tau gilt, befeuchtet worden sind; die Befeuchtung muss jedoch zur Zufriedenheit des Eigentümers erfolgt sein. 48. Lev. 11,38. 49. Sc. Wasser auf Früchte, so sind die Früchte verunreinigungsfähig. 51. Dh. die Früchte sind dadurch nicht ver-50. Als er es erfahren hat. unreinigungsfähig. ·52. Dies sollte auch von der Lossagung gelten: sie sollte keine rückwirkende Giltigkeit haben. 53. Wenn die Befeuchtung der Früchte ohne seinen Willen geschehen ist, sind sie nicht verunreinigungsfähig. 54. Wenn er es erfahren hat, als die Früchte noch vom Tau feucht waren.

ist nach R. Papa zu erklären. R. Papa wies manlich auf einen Widerspruch hin: es heisst: a recommend, and gelesen wird es active product and; wie ist dies nun [m Uebereinstimmung zu bringen]? das s Gegebenwerden muss dem Geben gleichen, wie das Geben mit Wissen geschieht, ebenso muss auch das Gegebenwerden mit Wissen geschehen. Komm und höre: R. Johanan sagte im Namen des R. Jismâél סיבין דאית בה בינן דאית בה דיביא דהיתירא בין היתירא בין דאית בה בינן b Jehogadag: Woher, dass ein von einem Strom herangeschwemmter verlorener Gegenstand erlaubt ist? es heisst: Ebenso sense an corrairen mit seinem Esel, ebenso בבא הבי תכרי דויקא היכי אכליכן להו אבר ליה ver- 15 היו אבר להו מו הכי אכליכן להו אבר ליה מו ייני אבליכן להו אבר la en n Gegensword deines Bruders, der ihm abinorden gekommen ist, den du gefunden hast; nur wenn er ihm abhanden gekommen ist und jeder ihn finden kann, ausgenommen ist der Fall, wenn er ihm abhanden ge- מרכית ברשית הרבים הרי אלו שלי: אבר רבה שם בריכית ברשית הרבים הרי אלו שלי: kommen ist und ihn nicht jeder finden kann. Ferner gleicht das Verbotene dem Erlaubten; wie es beim Erlaubten einerlei ist, ob am Gegenstand ein Kennzeichen vorhanden ist oder nicht, ebenso ist es beim

ענבי התם בדרב פפא דרב פפא רמי בתים כי יתן יברינן כי יותן הא כיצד בעינן כי יותן דומיא דכי יהן מה יתן לדעת אף כי יותן נמי לדעת תא שמע האבר רבי יוחנן נישים רבי ישנינאל בן יחינדים מנין לאכידה ששמפה נהר שהיא מיתחת דכתים ווכן תעשה לחברו ווכן תעשה לשמלתו וכן תעשה כבר אבדת אחוך אשר תאבד שבנו ומצאתה בי שאבודה היבעו יבצויה אצל כל אדם יצאתה זי שאבודה בבנו ואינה בצויה אצל כל אדם ואיכורא יבין דרית בה כיכן שרא את איכורא בין דאית בה סיבין ובין דלות בה סיפון אסירא תיובתא דרבא תייבתא והלכתא בוותיה דאביי ביציל קנים: אמר ליה רב אחא בריח דרבא לרב אשי וכי מאחר דאיתותב ביין דאיכא שקצים ורמשים דקא אכלי להו מעיקרא פיאישי כיאש כנייהו יתכי דלאי בני כוחילה נינהו ביאי אבר ליה באנא בארצא דיתפי לא בחוקינן מהוק ועומד ממי ברכתא ממי אמר ליה אסירן: יותן דומיאדיתן מה יתן דניהא ריה M 69 אס יותן דניחא ליה מה יתן לדעת אף יותן לדעת 170 M שמעין M 74 אכורה B 73 א מורה M 72 אכורה M 71

--- M 70 ורמכים P 75 אמר אמר אכרי דויקא מים אכרי אמר

77 M ברארבת

.7128 M 78

Verbotenen einerlei, ob ein Kennzeichen daran vorhanden ist oder nicht. Dies ist eine Widerlegung der Ansicht Rabas; eine. Widerlegung. Die Halakha ist bei JAL QGM⁴⁴ nach Abajje zu entscheiden.

R. Aha, Sohn Rabas, sprach zu R. Aši: Wieso dürfen wir nun, wo Raba widerlegt worden ist, vom Wind abgeworfene Datteln essen !? Dieser erwiderte: Da Ekel- und Kriechtiere vorhanden sind, von welchen sie gefressen werden, so hat sich [der Eigentümer] von diesen von vornherein losgesagt. — Wie ist es aber, wenn sie [minderjährigen] Waisen gehören, die nicht verzichten können? Dieser erwiderte: Wir brauchen nicht jedes Grundstück als Eigentum von Waisen anzusehen. - Wie ist es aber, wenn dies bekannt ist? Wie ist es, wenn [die Palme] umzäunt ist"? Dieser erwiderte: So sind sie verboten.

GARBENBÜNDEL AUF ÖFFENTLICHEM GEBIET &C. SO GEHÖREN SIE IHM. Rabba

^{55.} Die Schreibweise im angezogenen Schriftvers ist און, aktiv, gelesen wird es אותן, passiv. Flüssigkeit auf die Früchte. 57. Wenn er von der Befeuchtung erst nachher erfährt, so sind die Früchte, selbst wenn es zu seiner Zufriedenheit geschah, nicht verunreinigungsfähig. Šimôn, wie in vielen anderen Codices; cf. Frankel, Hodegerica p. 24. 59. Der Finder darf ihn behalten. 61. Dann muss man ihn dem Eigentümer zustellen. 62. Dh. der Fall, in welchem die Aneignung des Funds dem Finder verboten ist, dem Fall, in welchem ihm dies erlaubt ist. 63. Wenn am verlorenen Gegenstand ein Kennzeichen vorhanden ist, so sind alle der Ansicht (cf. ob. S. 528 Z. 22ff.), dass wenn der Verlierende vor dem Finden den Verlust nicht merkte, die spätere Lossagung keine rückwirkende Giltigkeit habe, u. der Finder müsse den Gegenstand abliefern; dies muss somit auch von dem Fall gelten, wenn am Gegenstand kein Kennzeichen vorhanden ist. 64. Cf. S. 266 N. 202. 66. Und 65. Dem Eigentümer ist das Abfallen unbekannt u. die spätere Lossagung ist ungiltig. keine Nagetiere herankommen können.

المراجعة الم הנישור הידום הא הור כיבן הבא אבר הא שני אה "בדבר שאין בו סימן אכל בדבר שיש בו סימן הייב החבריו אלכיא קבבר "רבא בינין הישני רידום היי הנשוי לידרם רבה אמר לא הזי סימן ורבא אמר הוי סימן תגן כריכות ברשות הרבים הרי אלן שלו ترسمون الماليان وتتل فتترمه المادة لمته ماء مدون كال סימן ברשות היהיד מאי מכריז אלא לאו דאית סימן העשוי לידרם לא הוי סימן תיובתא דרבא אמר לך רבא לעולם דלית בהו סימן ודקא אמרת ברשות היהיד מאי מכריז מכריז מקום ורבה אמר בקום לא היי כיכן האיתבר בקים רבה אבר הא ברשות הרבים הרי אלו שלו ברשות היחיד "נוטל messen come menum menum com mercinicame commerce היחיד "נוטל ומכריז רכה חיכי מתרין לה ורבא חיכי "מתרון לח רבה "מתרון למעמיה בסימן ורבא "מתרון ברשות 'חרבים הרי אלו שלו 'משום 'דמדרכא ברשית Foliza היחיד "נוטל ומכריז דלא מדרסא והאלומות בין ברשות הרבים ובין ברשות היחיד"נוטל ומכריז ביון דגביהן לא מדרסא ורבא "מתרץ לטעמיה במקים 7 – M 80 – רבה אנ״ף שיש בהן М 79 77 M 83 827 M 82 בה ביבן אבר יש ביביי M 85 הייב להבריז ו P 86 מתריין א בפני עצמה M 84 םשום. -- M 87

sagte: Selbst wenn ein Kennzeichen an diesen vorhanden ist. Rabba wäre also der Ansicht, ein Kennzeichen, das zertreten werden kann, gelte nicht als Kennzeichen. Ra-שמעתא"באנפי נפשה סימן ואיבא דמתני"להא שמעתא"באנפי נפשה סימן איבא דמתני"להא שמעתא"באנפי נפשה סימן ba aber sagte, dies gelte nur, wenn kein Kennzeichen daran ist, wenn aber ein Kennzeichen daran ist, so muss er sie ausrufen. Raba ist also der Ansicht, ein Kennzeichen. das zertreten werden kann, gelte als Kennzeichen. Manche lehren dies als besondere בהו סימן וקתני ברשות הרבים הרי אלו שלו אלמא Lehre: Ein Kennzeichen, das zertreten werden kann, gilt wie Rabba sagt, nicht als Kennzeichen, und wie Raba sagt, wol als Kennzeichen. Es wird gelehrt: Garben-ברכות שמע כריבות bündel auf öffentlichem Gebiet gehören ihm, auf Privatgebiet' muss er sie ausrufen. In welchem Fall, ist an diesen kein Kennzeichen, so hat er ja auf Privatgebiet nichts auszurufen79, wahrscheinlich also, wenn an לטנמיה במקום רבה מתרץ לשנמיה בסימן בריכות diesen ein Kennzeichen vorhanden ist, und er lehrt, dass wenn er sie auf öffentlithem Gebiet [gefunden hat], sie ihm gehören, demnach gilt ein Kennzeichen, das zertreten werden kann, nicht als Kennzeichen; dies ist eine Widerlegung der Lehre Rabas!? — Raba kann dir erwidern: tatsächlich wenn an diesen kein Kennzeichen vorhanden ist. wenn du aber einwendest, was denn auszurufen sei, wenn er sie auf Privatgebiet fin-

det, [so ist zu erwidern:] er rufe den Ort aus. Rabba aber ist der Ansicht, der Ort gelte nicht als Kennzeichen. Es wird nämlich gelehrt: der Ort gilt, wie Rabba sagt, nicht als Kennzeichen, und wie Raba sagt, wol als Kennzeichen. - Komm und höre: Garbenbündel auf öffentlichem Gebiet gehören ihm, auf privatem Gebiet muss er sie ausrufen; grosse Garben muss er ob auf öffentlichem oder auf Privatgebiet ausrufen; wie erklärt dies Rabba, und wie erklärt dies Raba⁷!? - Rabba erklärt es nach seiner Ansicht: das Kennzeichen"; Raba erklärt es nach seiner Ansicht: der Ort". Rabba erklärt es nach seiner Ansicht: das Kennzeichen; Garbenbündel auf öffentlichem Gebiet gehören ihm, weil da [das Kennzeichen] zertreten wird, auf Privatgebiet muss er sie ausrufen, weil es da nicht zertreten wird; grosse Garben muss er ob auf öffentlichem Gebiet oder auf Privatgebiet ausrufen, weil man auf diesem nicht herumtritt. Raba erklärt es nach seiner Ansicht: der Ort; Garbenbündel auf öffent-

^{67.} Wenn der Gegenstand ganz klein ist u. das Kennzeichen zertreten werden kann. der Eigentümer damit rechnet u. sich auf das Kennzeichen nicht verlässt. 69. Dh. wenn er es auf Privatgebiet gefunden hat. 70. Der Verlierende kann keine Kennzeichen angeben. 71. Der Verlierende gibt als Kennzeichen den Ort an, da er sie verloren hat. 72. Welchen Unterschied gibt es zwischen grossen Garben u. kleinen Garbenbündeln. 73. Kann bei grossen Garben angegeben werden, bei kleinen aber nicht.

lakem Gebiet gehören ihm, weil sie um hergestossen werden, auf Privatgebiet muss er sie ausrulen, weil sie da nicht umherge tossen werden; grosse Garben muss et כל בתים הרי ארו שלו הא של בעל הבית היים להבריז א Privatechiet בהלים הא של בעל הבית היים להבריז אוויים להיים היים החברה ausrulen, weil sie, da ie chwer sind, nielit umb ryestersen werden Komm und here: Backerbrote gehören ihm, demnach muss er Hausbackebrote austuten: Hausbackebrote muss er wol deshalb ausmiten, weil diese gekennzeichnet sind, und man weiss, dass sie diesem oder jenem gehören, er muss sie also ausrulen, einerlei ob er sie auf öffentlichem oder auf Privatgebiet gefunden hat; hieraus also, dass ein Kennzeichen, das zertreten werden kann, als Kennzeichen gelte; dies ist also eine Widerlegung der Ansicht Rabbas!? Rabba kann dir erwidern: hierbei geschieht dies aus dem Grund, weil man auf Speisen nicht מבר תנא קמא סימן העשיי לידים לא היי מי למדים לא היי מבר תנא קמא סימן treten darî. — Es gibt ja aber Nichtjuden!?

Nichtjuden fürchten Zauberei. Es gibt ja aber Vieh und Hunde!! In Orten, wo Vieh und Hunde nicht vorhanden sind

Es wäre anzunehmen, dass sie denselben Streit führen wie die folgenden Tannaim: R. Jehuda sagt, alles, woran eine

كالماري الماري المارة برايا المراج الماري ال the profession and the property of the angular and the office In Lies And No Novamina No ander into with the the mark marks the time and with אנהוא וובהה בהה בובון בוהן אנה אני בובון عردا المام بينده ليه دينا ليستدي بيدا يجد were constructed offers coursed beddied a storm more and . 9: Partie and or and and and and Pract Place was the the manufacture of the state of the manufacture and and the second on soldier and ma, wildle madent and thousand forces man anomas moses from more semant man sociese only have now forther from pour mount on money on more and seden som comfeet from ester festives anome means ones عادم المراكب ا some more mode code some lost man mot demised this marine limited sto locate advisored adus an andle redon مرا والمراز المراجع المراجع المراجع المراجع المراز المراجع المراز المراجع المر ---- --- ---- N.W. 1---- N.W. ---- VIDAmande deserve order dama foremen diena frank medien.

מבינים ברשים הדו ביה אלי שני ביבים היינים ביבים

98 ול דא: בישים דאית - 100 M יביריין Name 1, 84 הוא בינו M הרא איבפה ההו M 00 N 777 P 05 17277 277 M 04 *****

Aenderung sich befindet, muss er ausrufen; wenn er zum Beispiel einen Feigenkuchen, in welchem eine Scherbe vorhanden ist, oder einen Laib Brot, in welchem sich Geld befindet, gefunden hat; demnach ist der erste Autor der Ansicht, dass sie ihm gehören. Sie glaubten, alle seien der Ansicht, dass das Kennzeichen, das von selbst entstehen kann, als Kennzeichen gelte, und dass man ferner auf Speisen treten dürfe, demnach streiten sie über ein Kennzeichen, das zertreten werden kann; einer ist der Ansicht, ein solches gelte nicht als Kennzeichen, und der andere ist der Ansicht, es gelte wol als Kennzeichen. R. Zebid erwiderte im Namen Rabas: Wieso muss man, wenn man sagen wollte, der erste Autor sei der Ansicht, dass das Kennzeichen, das zertreten werden kann, nicht als Kennzeichen gelte, und dass man auf Speisen treten dürfe, Hausbackebrote auf öffentlichem Gebiet ausrufen⁷!? Vielmehr, erklärte R. Zebid im Namen Rabas, sind alle der Ansicht, dass das Kennzeichen, das zertreten werden kann, als Kennzeichen gelte, und dass man ferner auf Speisen treten

^{74.} Sie bleiben nicht auf dem ursprünglichen Ort liegen. 75. Und treten aus diesem Grund nicht auf Speisen. 76. Rabba u. Raba. 77. Die Jünger, die diese Lehre auslegten. der Gegenstand an sich nicht gekennzeichnet ist u. das Kennzeichen nur in einem besonderen Umstand, der auch von selbst entstanden sein kann, besteht, wie zBs. in den hier angezogenen Fällen: es ist möglich, dass der Eigentümer das Geld in das Brot als Kennzeichen hineingelegt hat, aber möglich ist es auch, 79. Das Kenndass es durch Zutall hineingekommen ist u dies ihm überhaupt unbekannt ist. zeichen kann ja zertreten werden.

מאיליו קא מיפלגו "דתנא קמא סבר סימן הבא מאיליו לא הני סימן ורבי יהודה סבר הני סימן ורבה אמר לך דכולי עלמא סימן העשוי לידרם לא הוי סימן ואין מעבירין על האוכלין והכא בסימן הבא באילון קביפלני תנא קמא סבר לא הוי סיבן ורבי יהודה סבר הוי סימן איכא דאמרי סברוה דכולי עלמא סימן הבא מאיליו הוי סימן וסימן העשוי לידרם לא הוי סימן מאי לאו במעבירין על האוכלין קא מיפלגי דמר סבר מעבירין ומר סבר אין מעבירין תנא קמא סימן העשוי לידרם לא הוי סימן ומעבירין על האוכלין ככרות של בעל הבית ברשות הרבים אמאי "מכריו אלא אמר רב וביד משמיה דרכא דכולי עלמא "סברי סימן העשוי לידרם הוי סימן מיפלגי דתנא קמא סבר "סימן הבא מאיליו לא הוי סימן ורבי יהודה סבר הוי סימן 'ורבה אמר לך דכולי עלמא סימן העשוי לידרם לא הוי סימן ואין מעבירין על האוכלין והכא בסימן הכא מאיליו קא

Fol. 23a

"ואמר רב זביד

תנא...ור"י...סימו -- M 98 דתנא...ור״י...סימן -- М 97 99 ש סימן הבא מאיליו — איליו ורבה...ת"ק...ור"י... — M 1 אי. — M 4 | 1 — M 3 סימן | M 2 שד״ר – משד״ר

סימן ורבי יהודה סבר הוי סימן: אמר רב זביד משמיה דרבא כללא דאכידתא כיון דאמר ווי לה

משמיה דרבא הלכתא כריכות ברשות הרבים הרי

לחסרון כים מיאש ליה מינה:

dürfe, und sie streiten vielmehr über ein Kennzeichen, das von selbst entstehen kann; der erste Autor ist der Ansicht, das Kennzeichen, das von selbst entstehen kann, gelte nicht als Kennzeichen, während R. Jehuda der Ansicht ist, es gelte wol als Kennzeichen. Und Rabba kann dir erwidern: alle sind der Ansicht, dass das Kennzeichen, das zertreten werden kann, nicht als Kennzei-הבר כבר משמיה דרבא אי סלקא דעתך סבר chen gelte, und dass man ferner auf Speisen nicht treten dürfe, und sie streiten vielmehr über ein Kennzeichen, das von selbst entstehen kann; der erste Autor ist der Ansicht, ein solches gelte nicht als Kenn-ז בפילין והכא בכימן הבא מאיליו קא zeichen, während R. Jehuda der Ansicht ist, es gelte wol als Kennzeichen. Manche lesen: Sie glaubten, alle seien der Ansicht, dass das Kennzeichen, das von selbst entstehen kann, als Kennzeichen gelte, und מיפלני תנא קמא סבר סימן הבא מאיליו לא הוי 20 dass ferner das Kennzeichen, das zertreten werden kann, nicht als Kennzeichen gelte, demnach streiten sie, ob man auf Speisen treten dürfe; einer ist der Ansicht, man dürfe es, und der andere ist der Ansicht, מלו שלו ברשות היהיד 'אי דרך נפילה הרי אלו שלו ברשות היהיד 'אי דרך נפילה הרי אלו 25 man dürfe es nicht. R. Zebid erwiderte im Namen Rabas: Wieso muss man, wenn man sagen wollte, der erste Autor sei der Ansicht, dass das Kennzeichen, das zertre-

ten werden kann, nicht als Kennzeichen gelte, und dass man auf Speisen treten dürfe, Hausbackebrote auf öffentlichem Gebiet ausrufen!? Vielmehr, erklärte R. Zebid im Namen Rabas, sind alle der Ansicht, dass das Kennzeichen, das zertreten werden kann, als Kennzeichen gelte, und dass man ferner auf Speisen treten dürfe, und sie streiten vielmehr über ein Kennzeichen, das von selbst entstehen kann; der erste Autor ist der Ansicht, das Kennzeichen, das von selbst entstehen kann gelte nicht als Kennzeichen, während R. Jehuda der Ansicht ist, es gelte wol als Kennzeichen. Und Rabba kann dir erwidern: alle sind der Ansicht, das Kennzeichen, das zertreten werden kann, gelte nicht als Kennzeichen, und dass man ferner auf Speisen nicht treten dürfe, und sie streiten vielmehr über ein Kennzeichen, das von selbst entstehen kann; der erste Autor ist der Ansicht, ein Kennzeichen, das von selbst entstehen kann, gelte nicht als Kennzeichen, während R. Jehuda der Ansicht ist, es gelte wol als Kennzeichen.

R. Zebid sagte im Namen Rabas: Bei einem Verlust richte man sich nach folgender Regel: wenn er gesagt hat: Wehe, ich habe einen Geldverlust erlitten, so hat er sich davon losgesagt*.

Ferner sagte R. Zebid im Namen Rabas: Die Halakha ist: Garbenbündel auf öffentlichem Gebiet gehören ihm, auf Privatgebiet, gehören sie ihm, wenn sie nach

^{80.} Der Fund gehört dann dem Finder.

Art des l'allons liegen, wenn aber nach Art des Hinlegens, so muss er sie austuien. Dies gilt nur von dem Fall, wenn an diesen kenn eichen vorhanden ist, wenn aber an diesen em Kennzeichen vorhanden ist, so muss er sie, einerlei ob auf öllentlichem Gebiet oder auf Privatgebiet, ob nach Art des Fallens oder nach Art des Hinlegens, austuten.

doch der Knoten als Kennzeichen dienen!?

Hier wird von einem Eischerknoten gesprochen, den alle Weit bindet. Sollte doch die Anzahl als Kennzeichen dienen!? Hier wird von einer festgesetzten Anzahl ברג נשיך הייב לחבריו חביות של יין ושל שבין או gesprochen.

Sie fragten R. Seseth: Gilt das Gewicht als Kennzeichen oder nicht? R. Sešeth erwiderte ihnen: Ihr habt es gelernt: Wenn jemand ein Gerät aus Silber, Kup- 20 אמר מר חביות של יין ושל שמן ושל תבואה ושל fer, Zinn oder aus irgend einem Metall gefunden hat, so gebe er es nur dann zurück, wenn [der Verlierende] ein Kennzeichen oder das Gewicht angibt. Wenn das Gewicht als Kennzeichen gilt, so gelten auch Mass und Anzahl als Kennzeichen.

Fleischstücke &c. Weshalb denn, sollte doch das Gewicht als Kennzeichen dienen!? — Wenn es das festgesetzte Gewicht hat. - Sollte doch das Stück an

שרו אי דרך חנחה ניטל ומבריו ווה ווה בדבר אנות בי בובו אבר בובר שנת כי בובן בא ומום ב ואים ברשית הדבים ולא שנא ברשית היהוד בין דיך ביים לוביים דרך הונותו היים לייבי כסו ישר בנובן אניאי בווי בשר בינן בקביא ובייד אי דבילי עלכא דבי ביקשרי ורדוי מנין סיבן בבנינא مروده المرود ال רא היי כיכן אכיר להו רב ששת תניתוה כיצא כלי בבד וברי נוושת ובבון של אבו יבל בלי ביני בינית Eischelbinden, Weshalb denn, sollte שיבין אית או עד שיבין הווה לא יהויה עד שיתן אית או עד ביבון: יהתיבית של בשר יבון אבאי לחיי בשקרא בינין בנישקלא דשוין ותהוי התיכה נפה כינין או דדפקא או דאמכא כי לא תניא כצא התיכות דג ישל תבואה ושל נהונהות ושל זותים הדי אלי שלו הבא במאי ניסקינן בדאיכא סימנא בפסקא כי הא דרכה בר רב הונא מחתיך ליה אתלתא קרנתא דיקא נמי דקתני דומיא דדג נשוך שמע מינה: גרוגרות ושל זיתים הרי אלו שלו והא'תגן 'כדי יין וכדי שמן חייב להכריז אמר רבי זירא אמר רב "מתניתין ברשום מכלל דברייתא בפתוח"אי בפתוח אבידה מדעת היא אמר רב הושעיא במציף אביי

ב P 7 בין ברש א 1 M הינות חייב לחבריו M 5 א הכוח 9 M וליהוי B 10 מכין M 8 מיני M 11 21 P משקרות 13 M וליהוי משקל 14 M או... M 17 אינמא M 16 דאים M 15 אינמא דאים אינמ грэ м - - M 19 מתבי M 18 ביתבי --. 20 M 20

sich als gekennzeichnet dienen: ob von der Flanke⁸³ oder von der Lende!? Es wird ja auch gelehrt: Wenn jemand Fischstücke oder einen abgebissenen Fisch gefunden hat, so muss er sie ausrufen. Fässer Wein, Oel, Getreide, getrockneter Feigen und Oliven gehören ihm. — Hier wird von dem Fall gesprochen, wenn ein Kennzeichen am Stück vorhanden ist. So pflegte es Rabba b. R. Hona dreieckig zu schneiden. Dies ist auch zu beweisen, denn er lehrt von diesen benso wie von einem abgebissenen Fisch; schliesse hieraus.

Der Meister sagte: Fässer Wein, Oel, Getreide, getrockneter Feigen und Oliven gehören ihm. Es wird ja aber gelehrt, dass man Krüge Wein und Oel ausrufen müsse!? R. Zera erwiderte im Namen Rabhs: Diese Mišnah spricht von versiegelten." -Demnach spricht die Barajtha von offenen, bei offenen ist es ja ein bewusster Verlust**!? R. Ošâja erwiderte: Wenn sie verspundet sind. Abajje erwiderte: Du kannst

82. Dies ist eine Ergänzung des T.s, somit ist die Korrektur Lorjas (מנין st. 81. Der Fische. 83. So nach der La. des Arukh רפקא (st. אספר), Varr. רופקא, רפקא. שקה) überflüssig. 86. Bei dem der Biss als Kenndas er durch einen Nichtjuden sandte. 85. Von Fischstücken. 87. Nachdem der Wein abgelagert war u. eine Kostprobe entnommen wurde, wurde der Spund bestrichen u. versiegelt; jeder Lieferant hatte seinen eignen Siegel, der in dieser Beziehung 88. Offengestandener Wein ist unbrauchbar; cf. Bd. vij S. 899 N. 169. als Kennzeichen diente.

אמר אפילו תימא אידי ואידי ברשום ולא כשיא כאן קודם שנפתחו האוצרות כאן לאחר שנפתה: האוצרות"כי הא"דרב יעקב בר אבא אשכה חכיתא דחמרא לאחר שנפתחו האוצרות אתא לקמיה דאביי 5 אמר ליה זיל שקול לנפשך: בעא מיניה רב ביבי מרב נחמן מקום הוי סימן או לא הוי סימן אמר ליה תניתוה "מצא חביות של יין ושל שמן ושל תבואה ושל גרוגרות ושל זיתים הרי אלן שלו ואי סלקא דעתך דמקום חוי סימן לכרוז מקום אמר רב 10 זביד ⁴הכא במאי עסקינן ברקתא דנהרא אמר רב מרי מאי מעמא "אמרו רבגן רקתא דנהרא לא הוי סימן דאמריגן ליח כי חיכי דאתרמי לדידך אתרמי נמי לחברך "איכא דאמרי אמר רב מרי מאי שעמא אמרו רבנן מקום לא הוי סימן דאמרינן ליח כי האי מקום: ההוא גברא דאשכה כופרא כי מעצרתא אתא לקמיה דרב אמר ליה זיל שקול לנפשך הזייה דהות קא"מחסם אמר לית זיל פלוג לית להייא ברי מיניה לימא קא סבר רב מקום לא הוי סימן אמר 20 בי אבא משום יאוש בעלים נגעי בה דהוא בקרחי בית חלפי: רבי שמעון בן אלעזר וכו': מאי"אנפוריא אמר רב יהודה אמר שמואל כלים הדשים שיא שבעתן העין היכי דמי אי אית בהו סימן כי לא שבעתן העין מאי הוי אי דלית בהו סימן כי שבעת: לאהדורי לצורבא מרבנן במביעות עינא שבעתן העין 1 NY2 - NI 23 1277 P 22 בי הא ד - M 21 - M 26 אנה ואב א כ ה דאית דר הדירך אית היה נמי איכא...לחברך האי מקום | 27 M 28 מהסם 1 איכא...לחברך האי מקום

auch sagen, beide sprechen von versiegelten, dennoch besteht hier kein Widerspruch, denn die eine [Lehre] spricht von der Zeit vor Eröffnung der Kellereien und die andere spricht von der Zeit nach Eröffnung der Kellereien. So fand einst R. Jâqob b. Idi nach Eröffnung der Kellereien ein Fass Wein, und als er zu Abajje kam, sprach dieser zu ihm: Geh, behalte es für dich.

R. Bebaj fragte R. Nahman: Gilt der Ort als Kennzeichen oder nicht? Dieser erwiderte: Dies wird gelehrt: Wenn jemand Fässer Wein, Oel, getrockneter Feigen und Oliven gefunden hat, so gehören sie ihm; שברך אתרמי נמי לחברך wenn man nun sagen wollte, der Ort gelte als Kennzeichen, so sollte er sie doch wegen des Orts ausrufen! R. Zebid erwiderte: Hier wird vom Ufer des Stroms gesprochen. R. Mari sagte: Weshalb sagten die Rabbanan, dass das Ufer des Stroms nicht als Kennzeichen gelte? - weil man ihm erwidern kann: wie dies dir passirt ist, ebenso kann dies einem anderen passirt sein. Manche lesen: R. Mari sagte: מינה מינה בהו סימן "נפקא מינה Weshalb sagten die Rabbanan, dass der Ort nicht als Kennzeichen gelte? - weil man ihm erwidern kann: wie dies dir auf dieser Stelle passirt ist, ebenso kann dies da einem anderen passirt sein.

Einst fand jemand Pech in einer Kel-P 29 דקדיה | 13 M 31 בדי H 30 בדיבא ראדד ter; da kam er zu Rabh und dieser sprach zu ihm: Geh, behalte es für dich. Als er darauf bemerkte, dass er Bedenken trug, sprach er: Geh, teile es mit meinem Sohn Hija⁹⁴. — Demnach wäre Rabh der Ansicht, der Ort gelte nicht als Kennzeichen? R. Abba erwiderte: Hierbei wurde die Lossagung des Eigentümers berücksichtigt, denn er sah, dass Moos daran wucherte.

R. ŠIMÔN B. ELEÂZAR SAGT &C. Was heisst Handelsware? R. Jehuda erwiderte im Namen Semuéls: Neue Geräte, die das Auge noch nicht besichtigt hat. - In welchem Fall, ist an diesen ein Kennzeichen vorhanden, so ist ja nichts dabei, dass das Auge sie nicht besichtigt hat, ist an diesen kein Kennzeichen vorhanden, so ist ja nichts dabei, dass sie das Auge besichtigt hat!? - Tatsächlich, wenn an diesen kein Kennzeichen vorhanden ist, und zwar ist dies in der Beziehung von Bedeutung, ob man sie einem Gelehrten vermöge einer Inaugenscheinnahme zurückgebe; hat das

^{89.} Die Fässer sind noch nicht versiegelt u. wenn ein einzelner dies getan hat, so gilt dies als Kenn-91. Wo der Wein abgeladen wird; 90. An welchen der Gegenstand gefunden worden ist. eine solche, von jedem benutzte Abladestelle kann nicht als Kennzeichen angegeben werden. Verlierenden, der das Fass reklamirt. 93. An dieser Stelle ein Fass Wein verloren zu haben. Beweis dafür, dass es nicht als fremdes Eigentum zu betrachten ist. 95. Von dem man annimmt, dass er sich nicht an fremdem Eigentum vergreifen würde.

Augu es besichtigt, so kennt er es und man gebe es ihm mutek, hat das Auge es nicht besichtigt, so kennt er es nicht und man gebe es ihm nicht zurück. R. Jehuda sagte namlich im Namen Semuëls: Bei drei Dingen pllegen die Rabbanan von der Wahrheit abzuweichen: bezüglich des Traktats, des Betts und der Gastfreundschaft, und auf die Frage, in welcher Beziehung dies von Bedeutung sei, erwiderte Mar-Zu- ינריביא דהבריה אביר היינו האי דלא איבפת ליה ש tra, hinsichtlich der Rückgabe eines Funds vermöge einer Inaugenscheinnahme: wenn man von ihm weiss, dass er nur hinsichtlich dieser drei Dinge (von der Wahrheit) abweicht, gebe man es ihm zurück, und ימחרווות של קרדומות כל אלו שאמרו "אימתי מוחרווות של קרדומות כל אלו wenn er auch hinsichtlich anderer Dinge [von der Wahrheit] abweicht, gebe man es ihm nicht zurück.

Mar-Zutra dem Frommen wurde einst ein silberner Becher aus seiner Herberge יים הארי בן אלעור אובר הפציל בן הארי ובן הרוב gestohlen; darauf bemerkte er, wie ein Jünger sich die Hände wusch und sie am Gewand eines anderen abtrocknete; da sprach er: Der ist es[®]; denn er schont nicht das Eigentum seines Nächsten. Darauf band man ihn und er gestand es ein.

Es wird gelehrt: R. Simôn b. Eleâzar pflichtet bei, dass man neue Geräte, die das Auge besichtigt hat, ausrufen müsse. Folgende sind neue Geräte, die das Auge nicht

קים ליה בנוייהו ומהדרינן ליה כי לא שבערן העין לא בים ליה בנייהו ולא בודרינן ליה דאנה רב יהידה יותר ההיות בורה עיני היני הבנה יברו בבחר בבלייהן בבכבתא ובפוריא ובאישפיוא באי נפקא בינה אבר כה וונהוא לאחדורי ליה אבידתא בנבייית בינא אי ידיינן ביה דלא נישני אלא בהני תלת تراور فرول الما ترود تردود الالدود فرا ترالا ترالا ריה: בר ווטרא חסידא אנגים ליה ככא דכספא באישפיוא הזיא לההוא בר בי רב דבשי ידיה ונגיב יאנינוא דחבריה כפתיה ואודי: "תניא בידה הני יייין בן ארווה ברבים הדשום ששבעון דונין שהייב החבריו ואלו הן בלים חדשים שלא שבעתן הנין שאינו הייב לחבריו בנון בדי מחמין וצינורוות מיתרים בזמן שמצאן אחד אחד אכל מצאן שנים שנים חייב לחבריו מאי בדי "שובי ואמאי קרו ליה בדי דבר דתלו ביה מידי בד קרו ליה כי ההוא "דתנן התם "עלה אחד בבד אחד וכן היה רבי ימן הנביר ומן הברדתם ומן וומו של ים ומשלוליתו של נהר המוצא בסרשיא ובפלשיא נדולה ובכל מקום שהרבים מצויין שם הרי אלו שלו מפני שהבעלים מתיאשין מהן: איבעיא להו כי קאמר רבי שמעון ילים ליה ול - M 33 שלים ליה - M 32 שלים ליה 35 או בדבורייהו לא לא לא מהדי M 36 2. % אנמי אממי M און אפיד אממי M און אממי אממי M און אממי M 41 מורה M 40 ברבריה וראי איהו גנים כפתי אים מות בזמן M 42 שיבי ומאי M 43 דכל דתלו

א דאט להו דהתם B 45 ופלטיא.

besichtigt, die man nicht auszurufen braucht: Stangen mit Näh- oder Sticknadeln oder Bündel Aexte. Diese alle, von welchen sie sprechen, sind nur dann erlaubt[™], wenn man einzelne gefunden hat, wenn aber zwei, so muss man sie ausrufen . -- Was sind badde [Stangen]? — Stengel, denn alles, woran etwas hängt, heisst Stengel [bad], wie auch dort' gelehrt wird: ein Blatt an einem Stengel [bad]. Ferner sagte R. Simôn b. Eleâzar: Wenn jemand etwas von einem Löwen, einem Bären, einem Leoparden, einem Panther, von der Flut des Meers oder von der Ueberschwemmung des Flusses rettet, oder wenn jemand etwas auf öffentlichen Strassen, grossen Plätzen oder auf sonst einem Platz, wo das Publikum verkehrt, findet, so gehört es ihm, weil der Eigentümer sich davon losgesagt hat.

Sie fragten: Sagte es R. Simôn b. Eleâzar nur von dem Fall, wenn die Mehr-

^{96.} Wenn man einen Gelehrten fragt, ob er in diesem od. jenem Talmudtraktat kundig ist, pflegt er aus Bescheidenheit dies zu verneinen, obgleich dies nicht der Fall ist. 97. Wenn man ihn fragt, ob er dieses Bett benutzt hat, so verneint er dies, weil auf diesem Spuren von Pollution vorhanden sein können; nach der Erkl. RsJ.s: wenn man ihn fragt, ob er den Beischlaf vollzogen hat. er von jemandem Gastfreundschaft genossen hat, so erzählt er dies nicht, damit dieser nicht von anderen 99. Der den Becher gestohlen hat. Personen zu sehr in Anspruch genommen werde. 102. Cf. Bd. iij S. 122 Z. 24. 101. Da die Anzahl als Kennzeichen gilt. gehören dem Finder. 103. Dass in den oben angezogenen Fällen der Gegenstand dem Finder gehöre.

בן אלעזר ברוב גוים אבל ברוב ישראל לא או דיבא "אפילו ברוב ישראל נפי 'אמר אם תמצא ליפר 100. אפילו בחוב ישראל "נמי "פליגי רבגן כליה או דא פליני ואם תמצא לומד פליני ברוב ישראל ודאי 5 פליגי ברוב גוים פליגי או לא פליגי ואם תמצא לומר פליגי אפילו ברוב גוים הלכה כמותו או אין חלכה כמותו אם תמצא לומר חלכה כמותו "דוקא ברוב גוים או אפילו ברוב ישראל תא שמע המוצא שבו מעות בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ובכל מקום מתיאשון כהן כאן שמעת ליה דאויל בתר היבא רבי שמעון בן אלעזר שמעת מינה אפילו ברוב ישראל"נמי חכא במאי עסקינן במפוזרין אי במפוזרין מאי אריא מקום שהרבים מצויין שם "אפילו אין" הרבים מצויין שם אלא לעולם בצרורין והכא במאי יכקינן בבתי כנסיות של גוים בתי בדרשות באי איכא למימר בתי מדרשות דידן דיתבי בהו גוים חשתא דאתית לחכי בתי כנסיות גמי דידן ⁵דיתבי בהו גוים תא שמע" מצא בה אבידה אם רוב ישראל 18 שמעת ליה"דאמר אזלינן בתר רובא רבי שמעון בן אלעזר"שמעת מינה כי קאמר רבי שמעון כן אלעזר ברוב גוים אבל ברוב ישראל לא הא מני רבנן היא

· 12: - M 47 728 M 46 אס אדוקא – הוקא בריגי — P 49 728 + B 48 אי M 52 אי רבים - M 51 אי רבים ... אפי ... M 53 ישביהי או 56 יבברי או 55 לל ל צבורין שררין בה ישראל וגוים ומצא בה מציאה M 57 דאזיל " 59 M וש"ם בר"ג אמר בר"י לא אמר הא.

R. Šimôn b. Eleâzar, somit ist hieraus zu entnehmen, dass dies auch von dem Fall gelte, wenn die Mehrheit aus Jisraéliten bseteht. - Hier wird von dem Fall gesprochen, wenn es verstreut ist¹⁰⁵. — Wenn es verstreut ist, braucht es ja nicht von dem Fall gelehrt zu werden, wenn da die Menge verkehrt, dies gilt ja auch von dem Fall, wenn da die Menge nicht verkehrt!? -- Vielmehr, tatsächlich wenn es zusammengehäuft ist, nur wird hier von nichtjüdischen Versammlungshäusern gesprochen. - Wie ist dies aber hinsichtlich der Lehrhäuser zu erklären!? - Unsre Lehrhäuser, in welchen Nichtjuden weilen ". - Da du es nun so erklärst, so ist auch hinsichtlich der Versammlungshäuser zu erklären, wenn sie uns gehören und Nichtjuden da verweilen. — Komm und höre: Wenn jemand da einen verlorenen Gegenstand gefunden hat, so muss er ihn, wenn die Mehrheit aus Jisraéliten besteht, ausrufen, wenn aber aus Nichtjuden, so braucht er ihn nicht auszurufen. Derjenige, welcher sagt, dass man sich nach der Mehrheit richte, ist ja R. Šimôn b. Eleâzar, somit ist hieraus zu entnehmen, dass R. Simôn b. Eleâzar dies nur von dem Fall sagt, wenn die Mehrheit aus Nichtjuden besteht, nicht aber, wenn sie aus Jisraéliten besteht.

heit aus Jisraéliten besteht, — streiten die Rabbanan gegen ihn oder nicht? Und wenn du entscheidest, sie streiten gegen ihn, so ישהרבים מצויין שם הרי אלו שלו מפני שהבעלים יוס streiten sie entschieden hinsichtlich des Falls, wenn die Mehrheit aus Jisraéliten besteht, aber streiten sie auch hinsichtlich des Falls, wenn die Mehrheit aus Nichtjuden besteht, oder nicht? Und wenn du 15 entscheidest, sie streiten auch über den Fall, wenn die Mehrheit aus Nichtjuden bestelit, - ist die Halakha nach ihm zu entscheiden oder nicht? Und wenn du entscheidest, die Halakha sei nach ihm zu ent-20 scheiden, — nur hinsichtlich des Falls, wenn die Mehrheit aus Nichtjuden besteht, oder auch wenn sie aus Jisraéliten besteht? -Komm und höre: Wenn jemand Geld in Versammlungs- und Lehrhäusern oder an irgend einem anderen Ort, wo die Menge zu verkehren pflegt, Geld findet, so gehört es ihm, weil der Eigentümer sich davon losgesagt hat. Derjenige, welcher sagt, dass man sich nach der Mehrheit¹⁰⁴richte, ist ja

heit [der Einwohner] aus Nichtjuden be-

steht, nicht aber wenn sie aus Jisraéliten

besteht, oder sagte er es auch von dem

Fall, wenn die Mehrheit aus Jisraéliten

besteht? Und wenn du entscheidest, er sa-

ge es auch von dem Fall, wenn die Mehr-

^{104.} In der angezogenen Lehre wird es davon abhängig gemacht, ob da die Menge verkehrt. 105. In diesem Fall gehören sie dem Finder auch nach der Ansicht der Rabbanan. 106. Diese befanden sich ausserhalb der Stadt u. Nichtjuden hielten sich in diesen zur Bewachung auf.

Nom, hier ist die Ansicht der Rabbanun vertreten. Demmach wäre ja hieraus a enthelimen, dass die Rabbanan R. Simon b. Eleazar beiptlichten hinsiehtlich do. Falls, wenn die Mehrheit aus Nichtjuden besteht!? Vielmehr, tatsächlich ist bier die Ansicht des R Simôn b. Eleâzar vertreten, auch gilt dies von dem Fall, wenn die Mehrheit aus Jisraéliten besteht, mur wird hier von dem Fall gesprochen, וייתי ישראל ויהיב 'ביה בימנא ושקיל מ wenn er versteckt war . Wieso kommt er zu diesem, wenn er versteckt ist, es wird ja gelehrt, dass wenn jemand ein Gerät auf einem Misthaufen findet, er dieses, wenn es zugedeckt ist, nicht berühren dür- מבל בדוב ניים אבל בדוב ישראל לא fe, und wenn es aufgedeckt ist, mitnehme und ausrufe!? — Wie R. Papa erklärt hat, wenn der Misthaufen nicht abgeräumt zu werden pflegt und [der Eigentümer] sich überlegt hat, ihn abzuräumen, ebenso wird auch hierbei von einem Misthaufen gesprochen, der nicht abgeräumt zu werden pflegt, und [der Eigentümer] sich überlegt hat, ihn abzuräumen¹⁰⁸. Wenn du aber willst, sage ich: hier ist die Ansicht der Rabbanan ver-

תפשום מינה דמידו ליה רבנן לרבי שנינין בן المالية المالي בינו יושיה בינה ישיאה נהי הבון מצוי איני מציין אי בעיבון ביאי יכידהיה נביה הדהון ניצא من والمرون المرون المراد والمرون والمرون المرون الم בדומבר בב פפא במשפה שמינה נשויה לפנית ינייך יליה לפניתה הבא נני באשפה שאינה מינות הבנית יביה היהוד לבניתו ימובית היינות Col ביים רבנן בי קרני הן שהי איני היים היים אם האנהם ההיכתי האיצים בינים ההיכים בייני ישראל ונהן בה ביבן מותרת בשתיה למיצאה במאן المرابع المراب הנירם איבא לך רבי שמעין בן אלעור אפילו ברוב ישראל נמי"קאמר ורב אסי סבר לה כוותיה בחדא ופליג עליה בהדא וכי מאהר דאסירא בהנאה"מותרת בשים מציאה למאי הלכתא אמר רב אשי לקנקנה:

מגולה בא שמצאו מכון מאן מאר א פגולה בא M/60V = 64 עד דייתי M = 63 כים ומהדריגן ליה תא M = 62רבי ל M 67 איבירא P 66 בימטי + M 65 בימטי א בר ג אמר בר י לא אמר לעי M 69 אמר בר א אמר מייב א M 72 אפי M 71 אפר ור M 70 אפי M 70 אפי יביאי הרב.

treten, denn es heisst ja nicht, dass sie ihm gehören, es heisst ja nur, dass er ihn nicht auszurufen brauche; er lasse ihn liegen, und wenn ein Jisraélit kommt und ein Kennzeichen angibt, so erhält er ihn. - Komm und höre: R. Asi sagte: Wenn jemand ein Fass Wein in einer Stadt, die in der Mehrzahl aus Nichtjuden besteht, gefunden hat, so ist es als Fund erlaubt" und zur Nutzniessung verboten"; wenn ein Jisraélit gekommen ist und ein Kennzeichen angegeben hat, so ist es für den Finder zum Trinken" erlaubt. Doch wol nach R. Simôn b. Eleâzar", somit ist hieraus zu entnehmen, dass R. Simôn b. Eleâzar es nur von dem Fall sagt, wenn die Mehrheit aus Nichtjuden besteht, nicht aber, wenn sie aus Jisraéliten besteht. — Nein, tatsächlich, kann ich dir erwidern, sagt dies R. Simôn b. Eleâzar, auch von dem Fall, wenn die Mehrheit aus Jisraéliten besteht, nur ist R. Asi seiner Ansicht in dem einen Fall und streitet gegen ihn hinsichtlich des anderen Falls. - Zu welchem Zweck ist es als Fund erlaubt, wenn die Nutzniessung verboten ist!? R. Aši erwiderte: Wegen des Krugs115.

^{107.} Ein solcher Gegenstand gilt überhaupt nicht als Fund, u. wenn die Mehrheit der Einwohner aus Jisraéliten besteht, muss ihn der Finder ausrufen. 108. In diesem Fall muss der Finder 109. Hinsichtlich des Falls, wenn die Mehrheit aus Jisraéliten ihn mitnehmen u. ausrufen. 110. Er gehört nicht dem Finder, weil man sich nicht nach der Mehrheit richte. 111. Der Finder darf es für sich behalten. 112. Da der Wein als Libationswein (cf. Bd. vij S. 899 N. 170) gilt. 113. Es ist nun festgestellt, dass der Wein von Juden herrührt, der Finder darf ihn jedoch für sich behalten, da der Eigentümer sich davon wegen der nichtjüdischen Mehrheit losgesagt hat. 114. Da es hier heisst, dass man sich nach der Mehrheit richte. ist erlaubt, obgleich der Wein verboten ist.

ההוא נברא דאשבה ארבעה "וווי דציירי בסדינא ושדו בנהר בירן אתא לקמיה דרב יהודה אמר ליה זיל אכריז והא זומו של ים הוא שאני נהר בירן ביון דמתקיל לא מיאש והא רובה גוים נינהו שמין מינה אין חלכה כרכי שמיון כן אליור אפירי ברוב גוים שאני נהר בירן דישראל סכרו ליה וישראל ברו ליה "כיון דישראל סכרו ליה אימור מישראל נפל וכיון דישראל כרו ליה לא מיאש: רב יהודה הוה שקיל ואזיל בתריה דמר שמואל בשוקא דבי ים אמר ליה מצא כאן ארנקי מהו אמר ליה מצא כאן ארנקי מהו אמר ליה מצא הוו אמר ליה מבא ארנקי מהו אמר ליה הרי אלו שלו בא ישראל ונתן "בה סימן מהו אמר ליה חיים להחויד תרתי אמר ליח לפנים משורת בייה הדין כי הא דאבוה דשבואל אשבה הגד הברי פו במדברא ואהדרינהו למרייהו לבתר "תריפר ירהי בי שתא לפנים בישורת חדין: רבא חוד שכים יאוים בתרוח דוב נחבן בשוקא דגלדאי ואכרי לח בשיקא איי דרבנן אמר ליה מצא כאן ארנקי מהו אמר ליה חרי אלו שלו בא ישראל ונתן "בה סימן מהו אמר ליה הרי אלו שלו והלא עומד וצווח נעשה כצווה יעל ביתו שנפל ועל ספינתו שמבעה בים: ההוא 20 nicht los. דיו דשקיל בשרא"בשוקא ושדיה"בצנייתא דבי בר מריון אתא לקמיה דאביי אמר ליה זיל שקול לנפשך והא רובא דישראל נינהו שמעת מינה הלכה כרכי שמעון בן אלעזר אפילו ברוב ישראל שאני דיו בסר "שנתעלם מן ⁶⁵⁶ אמר רב בשר שנתעלם מן ⁶⁵⁶

דמתק' מיא ולא M 74 באה + M 73 P 78 + דייבוד + M 77 + א"ל + M 76 דייבוד עם בשוקא M א פשוקא M 70 א בשוקא ציבתא | M 82 + כיון.

Einst fand jemand im Fluss Biran vier Zuz, die in einem Tuch eingewickelt waren. Als er darauf vor R. Jehuda kam, sprach dieser zu ihm: Geh, rufe sie aus.

Dies ist ja gleichsam aus der Flut des Meers!? — Anders verhält es sich beim Fluss Biran, da in diesem sich Hindernisse befinden, so sagte der Eigentümer sich davon nicht los. — Die Mehrheit "besteht aus zu entnehmen, dass die Halakha nicht nach R. Simôn b. Eleâzar zu entscheiden ist, auch wenn die Mehrheit aus Nichtjuden besteht? — Anders verhält es sich beim Fluss Biran, den Jisraéliten verschliessen und Jisraéliten ausbaggern; da Jisraéliten ihn verschliessen, so hatte sie wahrscheinlich ein Jisraélit verloren, und da Jisraéliten ihn ausbaggern, so sagte er sich davon

R. Jehuda begleitete einst Mar-Semuél in der Gräupnerstrasse; da fragte er ihn: Wie ist es, wenn jemand hier einen Geldbeutel findet? Dieser erwiderte: So gehört er ihm. — Wie ist es, wenn ein Jisraélit kommt und ein Kennzeichen angibt? Dieser erwiderte: So muss er ihn zurückgeben. — Beides"? Dieser erwiderte: Innerhalb der Rechtslinie¹¹⁹. So fand einst der Vater

Semuéls Esel in der Wüste und gab sie nach einem Jahr von zwölf Monaten dem Eigentümer zurück; also innerhalb der Rechtslinie.

Raba begleitete einst R. Nahman in der Riemerstrasse, manche sagen, in der Gelehrtenstrasse; da fragte er ihn: Wie ist es, wenn jemand hier einen Geldbeutel findet? Dieser erwiderte: So gehört er ihm. - Wie ist es, wenn ein Jisraélit kommt und ein Kennzeichen angibt? Dieser erwiderte: So gehört er trotzdem ihm. - Jener steht ja und schreit!? - Es ist ebenso als wenn jemand um sein Haus, das eingefallen ist, oder um sein Schiff, das im Meer untergegangen ist, schreien würde.

Einst erhaschte ein Geier ein Stück Fleisch auf dem Markt und warf es zwischen die Steinpalmen des Bar-Marjon, und als er darau: vor Abajje kam, sprach dieser zu ihm: Geh, behalte es für dich. — Die Mehrheit besteht ja aber aus Jisraéliten, somit ist ja hieraus zu entnehmen, dass die Halakha nach R. Simôn b. Eleâzar zu entscheiden sei, auch wenn die Mehrheit aus Jisraéliten besteht? — Anders verhält es sich bei einem Geier, der der Flut des Meers gleicht ". - Rabh sagte

116. Reusen udgl. zum Zweck des Fischfangs. 117. Der Umgegend dieses Flusses. die beiden Entscheidungen widersprechen einander. 119. Er lasse es nicht auf das Recht ankommen; rechtlich ist er nicht verpflichtet, ihn dem Verlierenden zurückzugeben, jedoch tue er dies aus Moralität. 120. Der Eigentümer hatte sich bestimmt davon losgesagt.

ha aber, dass Fleisch, das aus dem Auge gekommen ist, verboten sei !! Er stand dabei und beobachtete ihn .

Einst fand R. Hanina zwischen Tibemas und Sepphoris ein geschlachtetes Böckiein, und man erlaubte es ihm. R. Ami sagte: Man crlaubte es ihm als Fund, nach R. Simon b. Eleazar, und hinsichtlich des Schlachtens nach R. Hananja, dem Sohn R. Jose des Galiläers. Es wird nämlich ge- משים שהימה רובא ישראל נינהו שמעת מינה הלבח lehrt: Wenn jemandem Böcklein oder Hühner abhanden gekommen sind, und er sie später geschlachtet findet, so sind sie nach R. Jehuda verboten, und nach R. Hananja, dem Sohn R. Jose des Galiläers, erlaubt. וברשא ואמרו ליה זיל שקול לנפשך: רבי יצחק Rabbi sagte: Die Worte R. Jehudas sind einleuchtend hinsichtlich des Falls, wenn er sie auf einem Misthaufen gefunden "hat, und die Worte R. Hananjas, Sohns R. Jose des Galiläers, wenn er sie in der Wohnung 20 שהיא כים במות שהיא מעית בבים או בים או בים במות שהיא gefunden hat. Wenn man es ihm hinsichtlich des Schlachtens erlaubt hat, so bestand ja die Mehrheit aus Jisraéliten, somit ist ja hieraus zu entnehmen, dass die Halakha nach R. Šimôn b. Eleâzar zu entscheiden בכים בכלי ומעות בכלי ומעות בכים שומא מעמא"דמצא פירות בכלי sei, auch wenn die Mehrheit aus Jisraéliten besteht? Raba erwiderte: Die Mehrheit [der Einwohner] bestand aus Nichtjuden und die Mehrheit der Schlächter aus Jisraéliten.

Einst fand R. Ami geschlachtete Tau-

ben zwischen Tiberias und Sepphoris; da kam er zu R. Asi, manche sagen, zu R. Johanan, manche sagen, ins Lehrhaus; da sprachen sie zu ihm: Geh, behalte sie für dich.

Einst fand R. Jichag der Schmied Knäule, die zu Flechtwerken verwendet werden; da kam er zu R. Johanan, manche sagen, ins Lehrhaus; da sprachen sie zu ihm: Geh, behalte sie für dich.

OLGENDES muss er ausrufen. Wenn jemand Früchte in einem Gefäss oder EIN GEFÄSS ALLEIN, GELD IN EINEM BEUTEL ODER EIN BEUTEL ALLEIN, HAU-FEN FRÜCHTE, HAUFEN GELD, DREI MÜNZEN AUFEINANDER, GARBENBÜNDEL IN EINEM PRIVATEN GEBIET, HAUSBACKEBROTE, WOLLFLOCKEN, DIE VOM HANDWERKER KOMMEN, Krüge Wein oder Krüge Oel findet, so muss er diese ausrufen.

GEMARA. Also nur wenn er Früchte in einem Gefäss oder Geld in einem Beutel gefunden hat, wenn aber ein Gefäss und Früchte daneben, einen Beutel und Geld daneben, so gehören sie ihm, somit lehrt unsre Mišnah dasselbe, was die Rabbanan lehrten: Wenn jemand ein Gefäss und daneben Früchte, einen Beutel und daneben

121. Da es möglich ist, dass es mit verbotenem verwechselt worden ist. haschen bis zum Fortwerfen. 123. Das Schlachten ist wahrscheinlich nicht nach Vorschrift ausgefallen u. sie werden fortgeworfen.

הנין אכור בעיבד ירואהו: רבי הנינא פצא נדי שהום בין שבריא לציפורי והתירותו לו אכור רבי וובי התורות לו נישום מציאה ברבי שנינין בן יולינור משום שהישה ברבי הנניא בני של רבי יוםי ינלילי דתניא ההרי שאבדו לו נדיין ותרננוליו והלך ז יביצאן שחומין רבי יחודה אוסר ורבי חנניא בני של רבי יוםי הגלילי פותיה אפר רבי נראין דברי יבי יהודה כשמצאן כאשפה ודברי רבי הנניא בני של דבר יובר הנלילי בשביצאן בבית בודהתירוהו לו ברבי שמעון בן אלעור אפילו ברוב ישראל אמר רבא הוב נוים ורוב טבחי ישראל: רבי אמי אשכח פרניות שחומות בין שבריה לציפורי אתא לקמיה דרב אכי ואמרי לה לקמיה דרבי יוהגן ואמרי לה בי נפחא אשכח קיכורא דאולי ביה אולויי אתא לקמיח הרבי יוחגן ואפרי לה בבי מהרשא ואמרו ליה זיל שקול לנפשך:

ונוו בים אלה חייב להבריו מצא פירות בבלי או בלי צבורי פירות צבורי מעות 'שלשה מטבעות זה על גב Fol. זה בריכות ברשות היחיד ובכרות של בעל הבית וגיוי יצמר הלקוחין מבית האומן "כדי יין ובדי שמן "הרי אלו חויב להבריו:

הא כלי ולפניו פירות כים ולפניו מעות חרי אלו שלו תנינא להא דתנו רבנן מצא כלי ולפניו פירות

בינא PM 84 הבינא PM 84 188 M דמירות. 22 481 - M 86 87 M 87

בים ולפניו בינות הדי אלו שלו מקצתן בבלי יבקצהן על גבי קרקע מקצתן בכים ומקצתן על גבי קרקע הייב להכריז ורמינהי מצא דבר שאין בו סימן כצד דבר שיש בו סימן הייב לחבריו בא בעל סימן ונמל זביד לא קשיא הא בכובא וכיתנא הא בצנא ופירי רב פפא אמר הוא בצנא ופירי ולא קשיא הא "דאשתייר בה מידי הא דלא אשתייר בה מידי ואיבנית אימא הא והא דלא"אשתייר בה מידי ולא אפיה "לגבי פירי ואיבעית אימא הא והא דמהדרי אפית "לגבי פירי ולא קשיא הא דאית לה איננין לצנת הת דלית לה מינין לצנת: שמעת מינה מנין חוי סימן תני וצבורי מעות: פירות": שלשה מטבעות זה על גב זה: אמר רבי יצחק מגדלאה והוא שעשויין כמגדלין תניא נמי חבר פצא פעות פפוזרות חדר אלו שלו נשייין כמגדלין חייב לחכריז ואלו חן "עשויין כמגדלין מצא מעות מפוזרות הרי אלו שלו הא משלחפי

איבי ביה פירי הא דלא אשתיירו ביה פירי ואיב׳ M 89 שתיירו ביה ולא | B 91 דמהדרי | 92 M כלפי M 90 יים שמע - M 94 במהדי הה מיל הכא קמהדי P 93 לה | M 95 + פירות מפוזרין ו | M 95 עשויין לה א שלש משבעת א עג א. 97 M שלש

Geld gefunden hat, so gehören sie ihm; befindet sich ein Teil im Gefäss und ein Teil auf der Erde, ein Teil im Beutel und ein Teil auf der Erde, so muss er sie בר שאין בו ביבן אבר ב ausrufen. Dem widersprechend wird aber gelehrt: Wenn jemand einen Gegenstand, an dem kein Kennzeichen vorhanden ist, neben einem Gegenstand, an dem ein Kennzeichen vorhanden ist, gefunden hat, so ים בדרי אפיה "לגבי פירי הא דלא מהדרי muss er sie ausrufen; wenn der Eigentümer des gekennzeichneten gekommen ist und das seinige in Empfang genommen hat, so hat dieser das nicht gekennzeichnete erworben!? R. Zebid erwiderte: Das הוי סימן תני צבור פירות שמעת מינה מקים הוי סימן תני צבור ist kein Widerspruch; die eine [Lehre] spricht von einem Kübel und Flachs124und die andere spricht von einem Korb und Früchten'. R. Papa erwiderte: Beide sprechen von einem Korb und Früchten, den-מכרה ממבעין זה על גב זה הא גופה קשיא אמרה ממבעין זה על גב זה הא גופה קשיא אמרה on die eine spricht von dem Fall, wenn etwas darin zurückgeblieben ist, und die andere von dem Fall, wenn darin nichts zurückgeblieben ist. Wenn du willst, sage ich: beide sprechen von dem Fall, wenn darin nichts zurückgeblieben ist, dennoch ist dies kein

Widerspruch, denn die eine spricht von dem Fall, wenn die Mündung den Früchten zugewendet ist, und die andere von dem Fall, wenn die Mündung nicht den Früchten zugewendet ist. Wenn du aber willst, sage ich: beide sprechen von dem Fall, wenn die Mündung den Früchten zugewendet ist, dennoch ist dies kein Widerspruch, denn die eine spricht von dem Fall, wenn der Korb einen Rand 120 hat, und die andere von dem Fall, wenn der Korb keinen Rand hat.

HAUFEN FRÜCHTE, HAUFEN GELD. Hieraus wäre also zu entnehmen, dass die Anzahl als Kennzeichen gelte¹²⁷? - Lies: einen Haufen Früchte¹²⁸. - Demnach wäre hieraus zu entnehmen, dass der Ort als Kennzeichen gelte? - Lies: Haufen Früchte¹¹⁹.

Drei Münzen aufeinander. R. Jichaq Magdalaah sagte: Dies nur, wenn sie turmartig liegen. Ebenso wird auch gelehrt: Wenn jemand verstreutes Geld gefunden hat, so gehört es ihm; liegt es turmartig, so muss er es ausrufen. Turmartig heisst es, wenn drei Münzen aufeinander liegen. Dies widerspricht sich ja selbst: zuerst heisst es, dass wenn jemand verstreutes Geld findet, es ihm gehöre, demnach muss

^{124.} Beim Umfallen des Kübels müsste ein Teil im Kübel zurückbleiben, u. wenn in diesem nichts vorhanden ist, so ist anzunehmen, dass sie nicht zusammen gehören. 125. Es ist möglich, dass beim Umfallen des Korbs die Früchte vollständig ausgeschüttet worden sind. 126. In diesem Fall müssten beim Umfallen Früchte im Korb zurückbleiben. 127. Da er sie ausrufen muss, so hat der Verlierende wahrscheinlich die Anzahl der Häufchen als Kennzeichen anzugeben. 128. Er hat als Kennzeichen den Ort anzugeben. 129. Er hat als Kennzeichen die Anzahl der Häufchen anzugeben. Hieraus ist also weder das eine noch das andere zu entscheiden.

er es ausruten, wenn sie ungleich aufeinander liegen, dagegen heisst es im Schlusssatz, dass wenn sie turmartig liegen, er sie ausruten müsse, demnach gehören sie ihm, wenn sie ungleich aufeinander liegen!? Der Autor nennt das zerstreut, was nicht turmartig liegt.

R. Hanina sagte: Dies nur, wenn es [Münzen] von drei Königen sind, wenn aber von einem König, so braucht er sie וויב לחבריו והיבי דמי דעשויין במגדלים רויחא nicht auszurufen. In welchem Fall, liegen sie turmartig, so sollte dies doch auch von dem Fall gelten, wenn sie von einem König sind, und liegen sie nicht turmartig, gelten, wenn sie von drei Königen sind!?

Vielmehr, ist dies gelehrt worden, so wird es wie folgt lauten: dies gilt, auch wenn sie von einem König sind, nur von dem Fall, wenn sie gleichsam von drei 20 קיםם ביניהן ונוטלם בבת אחת "חייב לחבריו: בעי Königen sind, (wenn sie aber richtig von einem König sind, so braucht er sie nicht auszurufen;) wenn sie nämlich turmartig liegen: die grösste [Münze] unten, die mittelgrosse auf dieser und die kleinste auf 25 הלע בשוק ומצאו הבירו ואמר לו שלי היא חדשה der mittelgrossen; es ist dann anzunehmen, dass sie jemand hingelegt hat; wenn sie aber von einem König sind, wenn sie nämlich gleichmässig gross sind, so gehören

חייב להכריז הא משלחפי שלחופי חרי אלו שלו תנא כל שאין כשויין כמנדלין מפיורות קרי להוו אמר רבי חנינא לא שנו אלא של שלשה מלכים אכל של מלך אחד אינו חייב להכריז היכי דמי אי דעשויין כמנדלין אפילו של מלך אחד גמי ואי דאין נשויין במגדלין אפילו של שלשה מלכים גמי לא אלא אי אתמר הכי אתמר "לא שנו אלא של מלך אחד בנין שלשה מלכים אבל של מלך אחד אינו תתאה ומציעא עילויה וזומא עילויה מציעא דאמריגן אנוחי אנחינהו אכל של מלך אחד דכולהו כי חדדי נינהו את על גב דמנהי אהדדי 'הרי אלו שלו אימר אתרמויי אתרמי 'ובחדי חדדי נפול ורבי יוחנן אמר so sollte dies auch nicht von dem Fall מנין מכריז מנין מכריז מנין מרה נמי מכריז מנין אפילו של מלך אחד נמי מכריז מנין מו מאי אריא תלתא אפילו תרין נמי אמר רבינא מבקא בעי רבי ירמיה כשיר מחו כשורה מהו : 17722 Bb. 1 כחצובה מהו כסולם מהו פשוט מהא חדא דאמר רב נחמן אמר "רבה בר אבוה כל שאילו מכנים לה רב אשי באבני בית קולים מהו תא שמע דתניא. מצא מעות מפוזרות הרי אלו שלו כאבני בית קולים מבאן הייב להכריז ואלו הן 'אבני בית קולים אחת מכאן ואחת מכאן ואחת על גביהן: תנו רבנן המוצא אר״ח + M 99 M 1 98 ות היכא דאין M 4 - M 3 - M 3 מלך מלך MI 2 ונפלו אהדרי 1 M הייב להכריז , P 6 רבא M 7 8 M בצידן 9 M - חייב להכי.

שלחופי חייב לחבריו אימא סיפא נשויין במגדלין

sie ihm, auch wenn sie aufeinander liegen, denn es_ist möglich, dass sie zufällig so gefallen sind. R. Johanan aber sagt, auch wenn sie von einem König sind, müsse er sie ausrufen. — Er ruft ja die Anzahl aus, weshalb wird dies nun von dreien gelehrt, dies sollte ja auch von zweien gelten 131!? Rabina erwiderte: Er ruft aus: Münzen 131.

R. Jirmeja fragte: Wie ist es, wenn sie kreisförmig, zeilenartig, dreifussartig oder leiterartig liegen? - Eines von diesen ist aus folgendem zu entscheiden. R. Nahman sagte im Namen des Rabba b. Abuha: wenn man sie zusammen mit einem Span aufheben kann, so muss er sie ausrufen¹³³.

R. Aši fragte: Wie ist es, wenn sie nach Art der Merkuriussteine 134 liegen? — Komm und höre: Es wird gelehrt: Wenn jemand verstreutes Geld findet, so gehört es ihm; liegt es nach Art der Merkuriussteine, so muss er es ausrufen. Nach Art der Merkuriussteine heisst es: eine [Münze] rechts, eine links und eine über beiden.

Die Rabbanan lehrten: Wenn jemand einen Selâ auf der Strasse gefunden hat und sein Nächster ihn trifft und zu ihm spricht: er gehört mir, er ist neu, er ist

^{131.} Der Verlierende sollte als Kennzeichen 130. Da zu ersehen ist, dass sie jemand hingelegt hat. 132. Der Verlierende muss als Kennzeichen die Anzahl angeben, u. angeben, wie sie gelegen haben. bei 2 Münzen könnte er dies aus der Pluralform, worunter wenigstens zwei zu verstehen sind, entnehmen. 133. Dies ist dann der Fall, wenn sie leiterartig aufeinander liegen. 134. Cf. Bd. vij S. 969 N. 1.

היא נירונית היא של מלך פלוני היא לא אמר בלום ולא כוד אלא אפילו שמי בתוב עליה לא אמר כלום "לפי שאין כימן למשבע "דאמרינן דרמא אפוקי אפקה ומאיניש אחרינא נפל:

א בשבילון שבשדית הרי זה לא "יגע בהן אי בשבילון שבשדית הרי זה לא "יגע בהן מצא כלי באשפה "אם מכוסה לא יגע כו"אם מגולה

المناه والمراك المراك والمراك والمرك والمرك والمرك والمرك والمراك والمراك والمراك والمراك والمراك والمراك والمراك والم - mile former and finds dans double hearted mosen double ما المام الم المال المالية والمالية والمالية المالية المالي المراجية المراجية والمراجية المراجية والمراجية الماسية المراجية المراجية وركور الان والموال وتروي الدين الاوردوال المرا وول الروال المراد و المراد المراد و المراد כל ספק הינוח לכתחילה לא יטול "ואם נטל לא יחזיר: מצא כלי באשפה מכוסה לא יגע בו מגולה والمان التعالمان المان ا ומכריו "שכן דרך אשפה לפנות אמר רב זכיד לא ביים ביים ביים און ביים און איים און איים ביים הבייאם ואם אישים אייי שבי שבים אווי און באו ב ב - M (באר P) בארד B 11 יבי - M 10 מס בניי M 14 מיה כים בניי M 13 מצא מצא M 12 מצא למותב ומשקריה הלבך 15 M ונהוי 16 M איב אר בדבר שאי – M 19 אר 19 – בדבר שאי – M 17 שברי שדרך – M 21 בכובי. ומבריה M 20

ein neronischer oder er ist von jenem König, so sind seine Worte nichtig; und noch mehr: selbst wenn sein Name auf diesem geschrieben ist, sind seine Worte nichtig, weil es bei einer Münze kein Kennzeichen gibt, denn es ist möglich, dass er sie ausgegeben und ein anderer sie verloren hat. ENN JEMAND HINTER EINER HOLZ-WAND ODER HINTER EINER STEIN-The Name of the State of the St DENE TAUBEN FINDET, SO DARF ER SIE NICHT BERÜHREN. WENN JEMAND EIH GE-RÄT AUF EINEM MISTHAUFEN FINDET, SO SOLL ER, WENN ES VERDECKT IST, ES NICHT BERÜHREN, UND WENN ES AUFGEDECKT IST, ES MITNEHMEN UND AUSRUFEN.

> GEMARA. Weshalb dies 35? — Wir nehmen an, dass sie irgend jemand verwahrt hat, und wenn er sie mitnimmt, hat der Eigentümer kein Kennzeichen an diesen; daher lasse er sie liegen, bis der Eigentümer kommt und sie holt. - Weshalb denn, sollte doch die Bindeart als Kennzeichen gelten!? R. Abba b. Zabda erwiderte im Namen Rabhs: Wenn sie an den Flügeln gebunden sind, wie sie alle Welt bindet. - Sollte doch der Ort als Kennzeichen gelten!? R. Ûqaba b. Hama erwiderte: Wenn sie umherhüpfen können. — Wenn sie um-

herhüpfen, können sie ja von anderwärts gekommen sein und sollten erlaubt sein!? -Es kann sein, dass sie von anderwärts gekommen sind, und es kann sein, dass sie jemand verwahrt hat, somit besteht hinsichtlich des Hinlegens ein Zweifel, und R. Abba b. Zabda sagte im Namen Rabhs, wenn ein Zweifel hinsichtlich des Hinlegens obwaltet, so nehme man [den Gegenstand] von vornherein nicht mit, wenn man ihn aber mitgenommen hat, so gebe man ihn nicht zurück 130.

WENN JEMAND EIN GERÄT AUF EINEM MISTHAUFEN FINDET, SO SOLL ER, WENN ES VERDECKT IST, ES NICHT BERÜHREN, UND WENN ES AUFGEDECKT IST, ES MIT-NEHMEN UND AUSRUFEN. Ich will auf einen Widerspruch hinweisen: Wenn jemand ein Gerät auf einem Misthaufen findet, so nehme er es mit und rufe es aus, weil ein Misthaufen abgeräumt zu werden pflegt!? R. Zebid erwiderte: Das ist kein Widerspruch, die eine [Lehre] spricht von Kufen und Bechern und die andere spricht von Messern und Gabeln'37. Kufen und Becher berühre er nicht, Messer und Gabeln nehme er mit und rufe aus. R. Papa erwiderte: Beide sprechen von Kufen und Bechern, dennoch besteht hier kein Widerspruch, denn die eine spricht von einem Misthau-

136. Weil der Eigentümer kein Kennzeichen angeben kann. 135. Lasse er sie liegen. 137. Erstere sind da wahrscheinlich zur Verwahrung hingelegt worden, letztere dagegen können mit dem Müll hinausgefegt worden sein.

un, der algerannt a werden pliegt, und the andere conclusiven emem Misthauten, der meht abgernunkt in werden pliegt. Ber ement Mistiranen der Speriannt zu Ver'nst ' Vie mehr, wenn er sonst nicht "bgerannt in werden pleet, und [der Eigentumer] sich überlegt hat, ihn abzuräumen - Erklärlich ist nach R. Papa die Begründung: dem ein Misthauten pflegt im abgeräumt zu werden, welche Bedeutung hat aber nach R. Zebid die Begründung: denn ein Misthauten pflegt abgeräumt zu werden !? [Dies heisst:] kleine Geräte zu werden.

ENN JEMAND ETWAS AUF EINEM STEINHAUFEN ODER IN EINER ALTEN Wand findet, so gehört es him; wenn WENN IN DER HÄLFTE NACH AUSSEN!, וווע, UND WENN IN DER HÄLFTE NACH באדרא. ע באנדרא. P 27

הייבי היים המוצי הביית באים היים היים היים איניבה היניניה לפנית אבידה בדינה הדע ארא مراجع المرادي مراجع المراجع יבין דרך אינפה לפנית חד ברים קבנים: יווון ביי בביער נישי בירי אלי ישרי בהא בביער

הבית אם היה משבירי לאחרים אפילי בתיך הבית

ور المرا ورود مرود بالمرود بالمرود المرود ال

הן אבי אביים בצביר ישראל לא בצביר לא בריבא الم المراك المراج المراج المراك المراك المراك المراك المراك المراك ייפנים של בעל הבית: אמר רב אשי סבינא בתה ptlegen auf den Misthaufen mit abgeräumt התא בתר שנציה ואלא בתניתין דקתני שו ביוברי יוודין שלי ביוצרי יופנים של ביני יובית וכחוי אי קתא לנא: אי קתא לבר אי שנציח לנא: אי שנצוה לכר מתנותין באודרא ונסבא תנא אם היה כיתל ממולא מהן הולקין פשישא לא צריכא IN EINER NEUEN WAND, SO GEHÖRT ES, 20 אישתפוכי אישתפוכי אישתפוכי הוו ניכא מהו דתימא אשתפוכי אישתפוכי M 25 5 M 24 822 - M 23 אביי M 26 וכודו נידבו אל INNEN, DEM EIGENTÜMER DES HAUSES; IST ES AN EINEN FREMDEN VERMIETET, SO GEHÖRT ES IHM , SELBST WENN ER ES INMITTEN DES HAUSES [GEFUNDEN HAT].

GEMARA. Es wird gelehrt: Weil er zu ihm"sagen kann: es stammt von den Emoritern''. — Verwahrten denn nur die Emoriter und Jisraéliten nicht!? — In dem Fall, wenn es sehr rostig ist.

Wenn in einer neuen Wand, so gehört es, wenn in der Hälfte nach außen, THM, UND WENN IN DER HÄLFTE NACH INNEN, DEM EIGENTÜMER. R. Asi sagte: Bei einem Messer richte man sich nach dem Griff und bei einem Geldbeutel nach der Nestelschnur¹⁴⁷. — Wieso heisst es demnach in unsrer Mišnah, dass wenn es sich in der Hälfte nach aussen befindet, es ihm, und wenn in der Hälfte nach innen, es dem Eigentümer des Hauses gehöre, sollte man doch sehen, ob der Griff nach innen oder nach aussen, ob die Nestelschnur nach innen oder nach aussen sich befindet!? - Die Mišnah spricht von Wollstoffen und Metallbarren. Es wird gelehrt: Wenn es die Wand vollständig ausfüllt, so teilen sie. - Selbstverständlich!? - In dem Fall, wenn [die Wand] sich nach einer Seite neigt; man könnte glauben, es habe sich gesenkt", so lehrt er uns.

138. In einem solchen Lall nehme man den gefundenen Gegenstand mit. 139. Der Eigentümer sollte daran denken. 140. Da es von diesem Umstand abhängt, ob er den Gegenstand mitnehme od. liegen lasse. 141. Nach ihnen hängt es ja nicht von der Abräumung des Misthaufens ab, sondern von der Beschaffenheit der Gegenstände, ob sie versehentlich mit hinausgefegt werden können od. nicht. 142. Wenn der Gegenstand in der Wand steckt u. die ganze Dicke derselben nicht ausfüllt. 144. Zum Eigentümer des Steinhaufens od. der alten Wand. 145. Den Ureinwohnern Palästinas vor der Ansiedelung der Jisraéliten. 146. Es ist also ersichtlich, dass es nicht dem letzten 147. Ob sich diese nach aussen od. nach innen befinden, Eigentümer des Steinhaufens gehört. woraus zu schliessen ist, ob ein Fremder od. der Eigentümer den Gegenstand in die Wand gesteckt hat. 148. Von Gegenständen, die keinen Griff haben, u. man nicht entscheiden kann, aus welcher Seite sie in die Wand gekommen sind. 149. Und habe sich ursprünglich auf der höheren Seite befunden.

קמשמע לן: אם היה משבירו לאחרים אפילו מצא בתוך הבית הרי אלו שלו: ואמאי ליזיל בתר בתרא מי לא 'תנן מעות שנמצאו לפני סוחרי בחמה לעולם ביים מעשר בחר הבית חולין ובירושלים בשאר ימות חשנה חולין בשעת הרגל הכל מעשר ואמר רבי שמעיה בה זעירא מאי מעמא הואיל ושוקן ירושיים עשוין להתכבד בכל יום ארמא אמרינן קמאי קמאי אולו וחני אחריני נינחו חבא נמי "קמא קמא אול והני דבתרא הוא אמר ריש לקיש משום בר קפרא הלכה ברבי שמעון בן אלעור 'אפילו ברוב ישראל מבי אלא אמר רב מנשיא בר יעקב בנון שעשאו פונדק לשלשה גוים רב נחמן אמר רבה בר אבוה אפילי תימא לשלשה ישראל מאי שעמא ההוא דנפל מיניה אלא הני אמרי קמייהו כמה זמני ליהדרו לי ולא הדרו לי והשתא ליהדרו אי דעתייהו לאהדורה אחררות ניחלי "ואי לא אחררות לי בדעתייהו למיגולה ואזרא רב נחמן למעמיה דאמר רב נחמן ביכא משנים הייב להחזיר מאי ביכא im Namen Bar-Qapparas: Wenn [das Haus] ההוא דנפל מיניה לא מיאש מימר אמר"מכדי איניש אחרינא לא הוה בהדאי "אלא האי נקימנא ליה ואמינא ליה"אנת הוא דשקלתיה בשלשה אינו חייב להחזיר מאי טעמא ההוא דנפל מיניה "ודאי מיאש M 29 | נימא קמאי קמאי אזלי והני אחריני נינהו אמר | M 28 מאי...מיאש | 30 M הכא בתרן אינהו הוא דחוו הכא בהרן — אי B 31 והאי דלא. M מדלא אחדרות ניחדי דעתייתו אר M אר מבדי מבדי M 33 מבדי א M 33 מבדי מבדי M 34 מושי מיאש אמר למאן דבקימנא M 35 שקלתיה משלשה ליח כל הד והד אמר לאו אנא שקלתה.

IST ES AN EINEN FREMDEN VERMIE-TET, SO GEHÖRT ES IHM, SELBST WENN ER ES INMITTEN DES HAUSES GEFUNDEN HAT. Weshalb denn, man sollte sich doch nach dem letzteren richten ::!? Es wird ja auch gelehrt. Wenn man [in Jerušalem] Geld auf dem Platz der Viehhändler findet, so ist es stets vom [zweiten] Zehnt; wenn auf dem Tempelberg, so ist es Profanes¹⁵³. מבות לשלשה ישראל שמעת בינה Was sonst in Jerušalem gefunden wird, ist während des ganzen Jahrs Profanes und während der Festzeit [zweiter] Zehnt; und R. Semâja b. Zeêra erklärte, aus dem Grund's, weil die Strassen Jerusalems täg-ים בחדי איניש אחרינא לא הוה בחדי slich gefegt zu werden pflegten. Wir sagen also, die ersteren sind fort und sie gehören dem letzteren, ebenso sollte man auch hierbei sagen, die ersten sind fort und es gehöre dem letzten ??!? Reš-Laqiš erwiderte als Herberge von drei Jisraéliten benutzt worden ist. - Hieraus wäre also zu entnehmen, dass die Halakha nach R. Simôn b. Eleâzar zu entscheiden sei auch hinsichtlich des Falls, wenn die Mehrheit aus Jisraéliten besteht? Vielmehr, erklärte R. Menasja b. Jâqob, wenn es als Herberge von drei Nichtjuden benutzt worden ist. R. Nahman erklärte im Namen des Rabba b. Abuha: Du kannst auch erklären, wenn

es drei Jisraéliten waren, denn der Verlierende hat sich davon losgesagt, weil er also dachte: ein anderer ausser diesen war ja nicht mit mir, und da ich es ihnen wiederholt gesagt habe, und sie es mir nicht zurückgegeben haben, so werden sie es mir nicht mehr zurückgeben; wenn sie es zurückgeben wollten, würden sie es längst zurückgegeben haben, und da sie es nicht zurückgegeben haben, so wollen sie es rauben. R. Nahman vertritt hierbei seine Ansicht, denn R. Nahman sagte: Wenn jemand gesehen hat, wie einer von zwei Personen einen Selâ verloren hat, so muss er ihn zurückgeben, weil derjenige, der ihn verloren, sich davon nicht losgesagt hat, denn er denkt also: ein anderer ausser diesem war nicht mit mir, ich werde ihn vornehmen und zu ihm sagen: du hast ihn genommen; wenn aber von dreien, so braucht er ihn nicht zurückzugeben, weil der Verlierende sich davon losgesagt hat, denn er

150. Es sollte dem letzten Bewohner des Hauses gehören. 151. Ob zur Zeit der Wallfahrt (während der Feste) od. ausserhalb dieser Zeit. 152. Das meiste Geld vom Ertrag des 2. Zehnts, das in Jerušalem verbraucht werden muss (cf. Dt. 14,22ff.), wurde für Friedensopfer ausgegeben. angenommen wird, dass es da seit vor dem Fest liegen geblieben ist. 154. In den übrigen Strassen. 155. Ist das zur Festzeit gefundene 2. Zehnt, u. man sage nicht, es sei von vorher liegen geblieben. 156. Da jeder Mieter die Wohnung untersucht. 157. Zur provisorischen Benutzung. 158. Cf. ob. 160. Wenn er ihn aufgehoben hat. S. 539 Z. 24 ff. 159. Dass ich es verloren habe.

donkt also: es waren zwei mit mir; wenn ich den einen vornehme, so sagt er, er habe ihn nicht genommen, und wenn ich den anderen vornehme, so sagt er, er habe ihn nicht genommen.

Raba sagte: Das, was du gesagt hast, dass wenn es drei sind, er ihn nicht zurückzugeben brauche, gilt nur von dem Fall, wenn auf jeden nicht der Wert einer Peruta entfällt, wenn aber auf jeden der ואמר רבא ראה פלע הבריה: ואמר רבא הבריה: Wert einer Peruta entfällt, so muss er ihn zurückgeben, denn sie sind vielleicht Teilhaber und sagten sich davon nicht los. Manche lesen: Raba sagte: Auch wenn es nur den Wert von zwei Perutas hat, muss הפני יאוש כל מנת להחזירה ולאחר יאוש נתכוין היו er ihn zurückgeben, denn sie sind vielleicht Teilhaber und einer von ihnen hat zu Gunsten des anderen auf seinen Teil

sehen, wie einer einen Selâ verloren hat und ihn vor der Lossagung aufgehoben hat, um ihn zu rauben, so hat er alle Gesetze103 übertreten: du sollst nicht rauben; odu sollst בער של חנוני לפני "שולחני הרי אלו שלו בין בין בין משל חנוני לפני "שולחני הרי אלו שלו בין בין משל מונו לפני "שולחני הרי אלו hen; und auch wenn er ihn nach der Lossagung zurückgibt, ist dies nur ein Geschenk, das Verbot aber, das er begangen hat, ist geschehen. Hat er ihn vor der Lossagung aufgenommen, um ihn zurückzugeben, und überlegte nach der Lossagung,

ihn zu rauben, so übertrat er das Gebot: du sollst zurückbringen. Wenn er aber gewartet, bis der Eigentümer sich losgesagt, und ihn dann aufgehoben hat, so beging er nur das Verbot: du darfst dich nicht entziehen.

Raba sagte: Wenn jemand gesehen hat, wie einem ein Zuz in Sand gefallen ist, und er ihn gefunden und an sich genommen hat, so braucht er ihn nicht zurückzugeben, weil der Verlierende sich davon losgesagt hat, selbst wenn er gesehen, wie jener ein Sieb geholt und gesiebt hat, denn jener dachte: wie ich etwas verloren habe, so kann auch ein anderer etwas verloren haben, das ich finden kann 107.

YNENN JEMAND ETWAS IN EINEM LADEN FINDET, SO GEHÖRT ES IHM; WENN ZWISCHEN DEM LADENTISCH UND DEM KRÄMER, SO GEHÖRT ES DEM KRÄMER; WENN VOR EINEM WECHSLER, SO GEHÖRT ES IHM, WENN ZWISCHEN DER WECH-

161. Der Verlierende glaubt, einer der Teilhaber habe ihn gefunden u. aus Scherz sage er dies nicht; er hat sich davon also nicht losgesagt. Wenn aber auf jeden keine Peruta entfällt, so ist er zur Rückgabe 162. Und verdächtigen einander nicht; der Finder hat ihn also vor der überhaupt nicht verpflichtet. 163. Die hierbei inbetracht kommen. 164. Lev. 19,13. Lossagung aufgehoben. 167. Dadurch hat er durchaus nicht bekundet, dass er sich davon nicht losgesagt hat

מימר אמר מבדי תרי הוו בהדאי אי נקימנא להאי אמר לא שקלתיה ואי נקיטנא להאי אמר לא שקלתיה: אמר רבא האי דאמרת בשלשה אינו הייב להחזיר לא אמרן אלא דלית ביה שוה פרושה יכל חד וחד אכל אית כיה שוה פרוטה לכל חד פ יתר חיים להחזיר מאי מעמא אימור שותפי נינהו יילא כימשו מיכא דאמרי אמר רבא את כל גב דלית ביה "אלא שוה שתי פרוטות חייב להחויר באי שכמא אימור שותפי נינהו וחד מנייהו אהולי שנפלה נשלה לפני יאוש על מנת לגוזלה עובר בבולן משום" לא תנוול ומשום חשב תשיבם ומשום לא תיכל להתעלם ואת על גב"דחזרה לאחר יאוש בתנה הוא דיהיב ליה ואיסורא דעבד עבד נמלה הנוזלה עובר משום חשב תשיבם "המתין לה עד שנתיאשו הבעלים ונמלה אינו עובר אלא משום לא תוכל להתעלם בלבד: אמר רבא האי מאן דהזי רנפול זוזי מהבריה בי חלתא ואשכחיה ושקליה לא ביהייב לאהדורי"ליה מאי טעמא ההוא דנפל מיניה פ-20 ביהייב לאהדורי"ליה מאי טעמא ההוא דנפל מיניה מיאש הוא את על גב"דהזייה דאייתי ארבלא וקא מרכל "מימר "חכי קאמר כי היכי דנפול "מינאי דידי

> הכי נפול מאיניש אחרינא ומשכחנא"מידי: צא בחנות הרי אלו שלו בין התיבה ולחנוני

שנה M 38 ולא מיאשי — M 37 - M 40 פרומה רכל חד וחד חייב - 39 M גביהו דהנך בלבר + M 43 א דאהדרי M 42 52 P 41 בויבור M 46 או בהזי או 45 ליה...הוא M 44 M 49 א מיניה נפל M 48 ביודי הבי ק - B 47 .π - M 51 סכ זו + הרי אלו

menden much competent spile sala dompeterme land desired the treests wind endance of the same of בונה אתי החלי אם בני הנונה נוחל יהבניו: בברו. ובר בי עלעור מפילי בינדון עד נבי שורהן תגן רפני שולחני הרי אלו שלו הא כי גבי שולהן דשולהני אימא סיפא בין הכסא"ולשולהני של שונחני הא על גבי שורהן שלו אלא מהא דיבא למשמין מינה ורבי אלעור הא מנא ליה אמר רבא מתניתין קשיתוה באי אהיא דתני בין הכבא לשיההני בדקתני רישא מצא בחנות "שלו אלא שמע מינה אפילו בונחין על גבי שורחן חרי אלו שלו: 'חדיקד פירות מחבירו וכו׳: אמר ריש לקיש משום רבי ינאי לא שנו אלא בלוקה מן התנר אבל בלוקה 101.27 נחמן לא שנו אלא בלוקח מן התגר אבל בלוקח מבעל הבית חייב להחזיר אמר ליה רב נחמן וכי בעל חבות בעצמי דשן אמר ליה איכמיה אמר ליה 🦠 לא תתרגם מתניתין כגון שדשן"על ידי עבדו ושפחתי

השמלה היתה בכלל כל אלי ילמה יצאת ניו "להקיש אליה ליפר לך פה שפלה פייהרת שיש בה סימנון ויש לה תובעין אף כל דבר שיש בו סימנין ויש לו תובעים חייב לחכריו:

P 55 ישר שורחבי 33 א רקה P 54 P 55 B 52 א שלו 16 או בעבריי M 60 ברורין ו – M 59 - M 63 - להק׳ אליה. P 62 אלה למה ושפחותיו SELBANK UND DEM WECHSLER, SO GEHÖRT ES DEM WECHSLER. WENN JEMAND VON SEINEM NÄCHSTEN FRÜCHTE GEKAUFT, ODER JEMAND HIM FRÜCHTE GESCHICKT HAT, UND ER DARUNTER GELD FINDET, SO GEHÖRT ES IHM; IST ES EINGEBUNDEN, SO MUSS ER ES AUSRUFEN ...

GEMARA, R. Eleazar sagte: Selbst wenn es auf der Wechselbank liegt". -ישל שולחני ליתני ליתני ליתני מצא בשולחנות Es wird gelehrt: Wenn vor dem Wechsler, so gehört es ihm; demnach gehört das, was auf der Wechselbank liegt, dem Wechsler!? - Wie ist demnach der Schlußsatz zu erklären: wenn zwischen der Wechsel-ברב להחזיר וכן תני תנא קמיה דרכ bank und dem Wechsler, so gehört es dem Wechsler, demnach gehört das, was sich auf der Wechselbank befindet, ihm!? Hieraus ist vielmehr nichts zu entnehmen. -Woher entnimmt dies R. Eleâzar? Raba יה בניכבי erwiderte: Ihm war unsre Mišnah auffallend: weshalb lehrt er: zwischen der Wechselbank und dem Wechsler, so gehört es dem Wechsler, sollte er doch lehren: auf der Wechselbank, oder: in einer Wechselstube, wie er auch im Anfangsatz lehrt: in einem Laden; vielmehr ist hieraus zu entnehmen, dass, auch wenn es auf der Wechselbank liegt, es ihm gehöre.

WENN JEMAND VON SEINEM NÄCHSTEN FRÜCHTE GEKAUFT &c. Reš-Laqiš sagte im Namen R. Jannajs: Dies nur, wenn er [die Früchte] von einem Händler 170 gekauft hat, wenn aber von einem Privatmann, so muss er es zurückgeben. Ebenso lehrte auch ein Jünger vor R. Nahman: Dies nur, wenn er sie von einem Händler gekauft hat, wenn aber von einem Privatmann, so muss er es zurückgeben. R. Nahman sprach zu ihm: Hat sie denn dieser selbst gedroschen 174? Jener sprach: Soll ich [diese Lehre] streichen? Dieser erwiderte: Nein, beziehe sie auf den Fall, wenn er [das Getreide] von seinen nichtjüdischen Sklaven und Mägden dreschen liess.

UCH DAS GEWAND WAR UNTER DIESEN'TEINBEGRIFFEN, UND NUR DESHALB WURDE ES BESONDERS 173 HERVORGEHOBEN, UM DAMIT ALLES ANDERE ZU VERGLEICHEN UND DICH ZU LEHREN: WIE DAS GEWAND SICH DADURCH AUSZEICHNET, DASS ES KENNZEI-CHEN HAT UND JEMAND VORHANDEN 174 IST, DER ES REKLAMIRT, EBENSO MUSS MAN AUCH ALLES ANDERE, WENN ES KENNZEICHEN HAT UND JEMAND VORHANDEN IST, DER ES REKLAMIRT, AUSRUFEN175.

^{168.} Wenn der Verlierende ein Kennzeichen angeben kann. 169. Gehört es dem Finder. 170. Der sie von verschiedenen Personen zusammengekauft hat. 171. Wahrscheinlich wird es einer 172. Den verlorenen Dingen, von welchen die Schrift spricht. von den Arbeitern verloren haben. 173. Cf. Dt. 22,3. 174. Es ist kein Naturprodukt, sondern muss von Menschenhänden angefertigt sein, auch wird es vom Eigentümer stets benutzt, so dass er wahrscheinlich ein Kennzeichen angeben kann. 175. Nicht aber, wenn es kein Kennzeichen hat u. der Eigentümer vermutlich den Besitz aufgegeben hat.

undiaha. Was heisst: unter diesen? Laba erwiderte: Unter: mit jegen ver uteover the process of the Members.

Raba sagte: Wozu nannte der All-המובה אבל הבור בעדים דאובה ובימנין דאיבה אימא מימא Ge- מימא ביות בעדים דאובה ובימנין דאיבה אימא wand dies ist nötig. Würde der Allbarmher ige mur Ger . e ge obrieben haben, so konnte man glauben, nur wenn Zeugen um dieses selbst oder Konnzeichen an diesem seibst vorhanden sind, wenn matter auf atte tot tot tot tot tot tot aber bei einem Esel Zeugen für den Satte oder Kennzeichen am Sattel vorhanden sind, gebe man ihn nicht zurück', daher schrieb der Allbarmherzige auch i.e., selbst wenn Kennzeichen nur am Sattel vorhan- מברי פדקתני להנ הנא לסיפנין גבי שפלה דקתני מו den sind. Wozu schrieb der Allbarmherzige Remai and Silers A. dass man selbst die Haare seines Schwanzes, und a dass man selbst seine Schur [zurückgebe].

Rind geschrieben haben, wegen der Haare seines Schwanzes, und um so mehr würde dies von der Schur des Schafs gegolten haben!? Vielmehr, erklärte Raba, die Bedeutung [des Worts] Esse bei der Grubenschädigung bleibt nach R. Jehuda, und die [des Worts] Schat beim Gesetz vom

Verlorenen bleibt nach aller Ansicht unerklärt. - Vielleicht ist dies wegen des Kots'* nötig!? - Den Besitz des Kots gibt man auf. - Vielleicht ist dies wegen der Kennzeichen nötig!? Es wurde nämlich gefragt, ob Kennzeichen nach der Gesetzlehre oder nur rabbanitisch massgebend seien, daher schrieb der Allbarmherzige [das Wort] Schaf, dass man [einen Fund] bei Angabe von Kennzeichen zurückgebe; demnach sind Kennzeichen nach der Gesetzlehre massgebend!? - Ich will dir sagen, da der Autor von den Kennzeichen in Bezug auf Gewand spricht, denn er lehrt: wie man das Gewand, das sich dadurch auszeichnet, dass es Kennzeichen hat und jemand vorhanden ist, der es reklamirt, ausrufen muss, ebenso muss man auch alles andere, wenn es Kennzeichen hat und jemand vorhanden ist, der es reklamirt, ausrufen, so ist zu schliessen, dass [das Wort] Schaf nicht wegen der Kennzeichen geschrieben worden ist.

Die Rabbanan lehrten: 170 Das abhanden gekommen ist, ausgenommen ist der Verlust eines Gegenstands, der keine Peruta wert ist. R. Jehuda sagte: Und es gefunden hast, ausgenommen ist der Verlust eines Gegenstands, der keine Peruta wert ist. - Welchen Unterschied gibt es zwischen ihnen? Abajje erwiderte: Ein Unterschied besteht

רא מהדריבן ליה ברב החביא הביה האפירי הבייר ברבר היינו ביינו היינו היינו ביינו היינו Marie Time of Lotter Long 12:0 Dotter out ENA Long ביבי מבון מונים ביבים מיניון מינים בבו יבבים אבנים בבי נון ידיניא ביניין היא דארא דאיבניא לן סימנין "דאורייתא או דרבנן כתב רחמנא אבייה בבינון ביוויון ייינון ייינון הבינון ביה שביה ביוחות שיש בה ביבנין ויש הה לבינין יבין וויב לובין שבין בנון ושוו און ביון סהוא דאתא: תנו רבנן אשר תאבד פרט לאבידה צאין בה שות ברומה רבי יהידה אימר ומצאתה יחוד שאין בה שות ברומה רבי יהידה אימר ומצאתה יחוד שאין בה פרט לאכידה שאין בה שוה פרוטה מאי בינייהו איב אבי ביי ביינים אביון איבו ביינים מבו בבא אימא M 65 אין בסימי M 64 אמר אמר בכלל מאי אמר M 63 M 67 דאם דביים M ob בכיכני אובה רא דכתב רה' 80 וה my many winky M (0) 77.75 12 B 72 87 787 8 M 71 17 NDEDDD M 70

באר בבלל בל אלו אפר רבא בברד

בל מבדת מחיך: מכור רבא לכוח לי דבתב החכינא שיר דביר שה ושכלה צדיבי דאי ברב דהביא

שבלה הוה אמינא הני ביידי בעדים דניבה יביננין

^{177.} Das verlorene Ding, dass es dem Verlierenden gehört. dies nicht beweist, dass auch der Esel dem Reklamirenden gehört. 179. Cf. S. 198 Z. 17ff. 180. Dass man sogar diesen dem Eigentümer zurückgeben müsse. 181. Dass man einen Fund dem Verlierenden zurückgeben müsse, wenn er Kennzeichen angibt; man könnte sonst glauben, nur wenn er Zeugen bringt, dass der Gegenstand ihm gehört.

ליה מאשר תאכד ומה נפקא ליה מומצאתה ולמאן דנפקא ליה מאשר תאבד האי ומצאתה מאי נכיד ליה "ההוא מיבעי ליה "לכדרבנאי דאמר רבנאי ייו ומצאתה דאתאי לידיה משמע ולמאן דנפקא ליה 5 מומצאתה האי אשר תאבד מאי עביד ליה מבני ליה לכדרבי יוחנן דאמר רבי יוהנן משום 'רכי 22000 שמעון בן "יוחי מניין לאכידה ששמפה נהר שהיא מותרת שנאמר כן תעשה לכל אבדת אחיך אשר תאבד ממנו ומצאתה מי שאבודה הימנו ומצויה אצל כל אדם ואידך "הא דרבנאי מנא ליה נפקא ליה "מומצאתה ואידך"הא דרבי יוחנן מנא ליה נפקא ליה "ממנו ואידך ממנו לא משמע ליה רבא אמר פרוטה שהוולה איכא בינייהו מאן דאמר מאשר דאמר אשר תאבד הא בעינן ומצאתה וליכא ארא פרוטה שהוקרה איכא בינייהו מאן דאמר ומצאתה איכא ומאן דאמר אשר תאבד ליכא ולמאן דאמר ומצאתה הא בעינן אשר תאבד וליכא אלא פרומה דאמר אשר תאבד איכא ומאן דאמר ומצאתה בנינן

ע לכדרבינא m V 76 החוא - M 75 אלכדרבינא - M 74

- M 79 ומכל אדם א 79 M 77 איהוצדק M 78 אומכל אדם אדם M 77 M 82 - פרוטה ש - 81 + מאשר תאבר + M 80

zwischen ihnen nur hinsichtlich der Auslegung; einer folgert dies aus: das abhanden gekommen ist, und einer folgert dies aus: und es gefunden hast. - Wofür verwendet derjenige, der es folgert aus: das abhanden gekommen ist, [die Worte] und es gefunden hast? - Diese verwendet er für die Lehre Rabinas, denn Rabina erklärte: und es gefunden hast, wenn es bereits in seine Hand מצל כל אדב יצתה זו שאבודה היפנו ואינה פצייה gekommen ist " . — Wofür verwendet derjenige, der es folgert aus: und es gefunden hast, [die Worte] das abhanden gekommen ist? - Diese verwendet er für eine Lehre R. Johanans; denn R. Johanan lehrte im Na-יליכא ולמאן האכד איכא ומאן דאמר מומצאתה ליכא ולמאן men des R. Šimôn b. Johaj: Woher, dass ein verlorener Gegenstand, den ein Strom fortgeschwemmt hat, erlaubt ist? — es heisst: Ebenso sollst du verfahren mit dem Verlorenen deines Bruders, das ihm abhanden ישהוקרה והוולה "initalian hast; nur מון מינייהו איבא בינייהו מאן 20 gekommen ist und du es gefunden hast; nur wenn es ihm abhanden gekommen ist und jeder es-finden kann, ausgenommen ist dieses, das ihm abhanden gekommen ist und es nicht jeder finden kann. - Woher entnimmt der eine die Lehre Rabinas? - Er

folgert dies aus: und es gefunden hast184. — Woher entnimmt der andere die Lehre R. Johanans? — Er entnimmt sie aus: von ihm. — Und jener!? — [Die Folgerung aus] von ihm leuchtet ihm nicht ein. Raba erklärte: Ein Hunterschied besteht zwischen ihnen hinsichtlich des Falls, wenn es vom Wert einer Peruta verloren hat; nach demjenigen, der es folgert aus: das abhanden ist, ist [dieser Wert] vorhanden, und nach demjenigen, der es folgert aus: und es gefunden 18thast, ist er nicht vorhanden. - Aber auch nach demjenigen, der es folgert aus: das abhanden gekommen ist, heisst es ja: und es gefunden hast188, was hierbei nicht der Fall ist!? - Vielmehr, ein Unterschied besteht zwischen ihnen hinsichtlich des Falls, wenn es auf den Wert einer Peruta gestiegen ist; nach demjenigen, der es folgert aus: und es gefunden hast, ist [dieser Wert] vorhanden, und nach demjenigen, der es folgert aus: das abhanden gekommen ist, ist er nicht vorhanden. - Aber auch nach demjenigen, der es folgert aus: und es gefunden hast, heisst es ja: das abhanden gekommen ist", was hierbei nicht der Fall ist!? - Vielmehr, ein Unterschied besteht zwischen ihnen hinsichtlich des Falls, wenn es den Wert einer Peruta hatte, ihn verloren und zurückerhalten hat; nach demjenigen, der es folgert aus: das abhanden gekommen ist, ist [dieser Wert] vorhanden, und nach demjenigen, der es folgert aus: und es gefunden hast, ist es erforderlich, dass

וחזרה.

^{182.} Dennoch braucht man es, wenn es einem Nichtjuden gehört, ihm nicht zuzustellen; cf. ob. S. 424 Z. 2ff. 183. Zur Aneignung für den Finder. 184. Aus der entbehrlichen Verbindungspartikel "und". 185. Vom Verlieren bis zum Finden. 186. Man hat sich also nach dem 187. Man hat sich also nach dem Wert beim Finden zu richten. Wert beim Verlieren zu richten. 188. Dh. man muss auch den Wert beim Finden berücksichtigen. 189. Cf. N. 188 mut. mut.

es [diesen Wert] vom Verlieren bis zum Finden behalt

Sie fragten Sind Kennzeichen nach der Geset Johne oder mir Labbanitisch massgebend' In welcher Beziehung ist dies von Bedeutung? Ob man einen Scheidebrief auf Grund von Kennzeichen zurückgebe. Wenn du sagst, Kennzeichen seien nach der Gesetzlehre massgebend, gebe man ihn minck, und wenn du sagst, nur rabbani- הייב להבריז תנא תובעין אצטריבא ליה כינינין tisch, so erstreckt sich die Bestimmung der Rabbanan nur auf Zivilsachen, nicht aber auf religiöse Sachen. Komm und höre: Auch das Gewand war unter diesen einbegriften, und nur deshalb wurde es be- ילא ניל מעידין אלא ניל מעידין אלא ניל בעדים תא שמע אין מעידין אלא ניל sonders hervorgehoben, um damit alles andere zu vergleichen und dieh zu lehren: wie man das Gewand, das sich dadurch auszeichnet, dass es Kennzeichen hat und jemand vorhanden ist, der es reklamirt, 20 ausrufen muss, ebenso muss man auch alles andere, wenn es Kennzeichen hat und jemand vorhanden ist, der es reklamirt, ausrufen . Der Autor spricht hauptsächlich von der Reklamation, und von den Kennzeichen spricht er ganz nebenbei. und höre: 'Es soll bei dir verbleiben, bis dein Bruder danach forscht; könnte es einem denn

ידמית בה שימה מציאה משנת אבידה ועד שנה בציאה: איבעיא להו סיפנין דאירייתא או דרבנן באר נפקא בינה 'לאחדורי גם אשה בביבנים אי אכרת דאורייתא פהדרינן ואי אפרת דרכנן כי עבוד רבנן תקנתא בממונא אבר באיסורא לא נבוד רבנן תקנתא תא שכינ" אף השמלה היתה בבדל כל אלו ילמה יצאת לחקיש אליה ולומר לך מה שמלה בייחרת שיש לח סיפנין ויש לח תובעין חייב להבריו את כל דבר שיש לו סיפנין ויש לו תובעין בדי נכבא תא שמן המור בסימני אוכז אימא" בעדי איכף תא שבע 'והיה עכך עד דרש אהיך אתו וכי תעלה על דעתך שיתנגו לו קודם"שידרשנו אלא דרשהו אם רכאי הוא"א: אינו רכאי מאי לאו פרצות פנים עם החומם את על פי שיש כימנין בנופו ובכליו שמע מינה סימנין לאו דאורייתא אמרי ניפי דארוך וגוין כליו החיישיגן לשאלה אי חיישיגן ישאלה המוד בסיבני אוכם הוכי מחדרינן "אברי אובף לא' משאלי אינשי "אובפא משום דמסקב ליח להכרא איבעית איבא כליו בחיודי ובסובקי אלא הא דתניא מצאו קשור בבים "או בארנקי ובטבעת עבוד — M 85 אכל - M 84 עבוד M 83 M 88 אליה ו הקן אליה ו 1 - P 86 ER M 89 ${
m B}/94$ אכני אוכץ ${
m M}/93$ אכני אוכץ ${
m M}/92$

שאולי. M שיילי M 75 אלא הא דמסקים להו להמרייהו אלא הא

in den Sinn kommen, dass man es ihm zurückgebe bevor er danach forscht? vielmehr forsche du ihn aus, ob er ein Betrüger ist oder nicht; wahrscheinlich doch durch Angabe von Kennzeichen. - Nein, durch Zeugen. - Komm und höre: Man kann rekognosziren on ur auf Grund des Gesichts samt der Nase, selbst wenn Kennzeichen am Körper und an den Kleidern vorhanden 194 sind; hieraus ist also zu entnehmen, dass Kennzeichen nicht nach der Gesetzlehre massgebend sind. — Ich will dir sagen, hinsichtlich des Körpers ist dies zu verstehen, ob er gross oder klein ist¹⁰⁵, und bei den Kleidern ist das Leihen zu berücksichtigen ". - Wieso gebe man, wenn das Leihen zu berücksichtigen ist, einen Esel zurück, wenn Kennzeichen am Sattel angegeben werden ?? - Ich will dir sagen, einen Sattel pflegen die Leute nicht zu leihen, weil er den Esel verwunden würde. Wenn du aber willst, sage ich: hinsichtlich der Kleider ist dies zu verstehen, ob sie weiss oder rot sind ". Es wird ja aber ge-

190. Vor Ablieferung an die Frau. 191. Dies wird also aus einem Schriftvers deduzirt. 193. Wörtl. bekunden; wenn Zeugen einen Leichnam rekognosziren u. bekunden, dass es die vermutete Person sei, damit die Witwe eine neue Ehe eingehen dürfe. 194. Diese sind nicht mass-195. Wenn sie die Identität nur auf Grund dieser Zeichen gebend u. die Frau darf nicht heiraten. 196. Dieser hat sie vielleicht von der bekunden, und dies ist kein ausreichendes Kennzeichen. 197. Er kann ja den Sattel Person, die sie durch die Kleider rekognoszirt haben wollen, geborgt. an einen Fremden verliehen haben. 198. Nicht jeder Sattel passt jedem Esel. sie nur die Identität der Farbe der Kleider bekunden können, u. dies ist kein genügendes Kennzeichen.

Ta 81.,

M 96 3277

the sees mound when early some of the second of סלקא דעתך היישינן לשאלה כי ניצאי קשיר בבים אמאי כשר ניחוש לשאלה"אמרי כים וארנקי וטבעת לא משאלי אינשי"כים וארנקי משום דמסמני ומבעת 20 משום דמזייף: לימא בתנאי "אין מעידין על חשומא 200 יאביני בן מתבאי אימר מינידין כל השימא באי course edication man lost in leaves commercial leave ofen View mills Remodented societa man demand on miscules דכולי עלמא סימנון דאורייתא והכא בשומא מצייה ישומא מצויה בבן גילו קביפהני בה סבר שימא מצויה בבן גילו היים בה שומא מצויה בבן גילו נילו קביפהני בה סבר שימא מצויה בבן גילו ומר סבר שומא אינה מצויה בבן גילו איבעית אימא דכולי נילמא שומא אינה מצויה כבן גילו והכא a contract on measure of the contract of the c control on many field control on the control of the control on the field field of the control מבר למכנין אין נשנים לחשתנות לאחר פיתה מיתה לאחר פיתה לאחר פיתה לאחר פיתה איבעית אימא דבולי עלמא שומא אינה עשייה להשתנות לאחר מיתה וסימנין דרבנן ותכא בשימא סימן מוכחק 'חוא קמיפלגי מר סבר שומא סימן מובחק חוא ומר סבר שומא לאו סימן מובחק היא: ימר רבא אם תמצי לומר בימנין "לאו דאורייתא dem: der erste Autor ist der Ansicht, Kenn-

men Maria and Maria and Maria men eine Kalle entered Har ettist, ett marten Kind steeling etteren וסומקי לימא || V 1 מהבאי, מהנאי 2 M דמר כבר סים: אומא עשויה M = 4 שומא שומא M = 3 דאור' ומ"ם סימ' דרב' M = 3and and when when you are not and you are and The Man Man Man Man was how has

lehrt, dass wenn er ihn' an einer Tasche, an einem Geldbeutel oder an einem Ring angebunden oder unter seinen Geräten gefunden hat, selbst wenn nach einer geraumen Zeit, er tauglich zei; wieso ist er tauglich, wenn man sagen wollte, das Leihen sei zu berücksichtigen, dies sollte doch hierbei berücksichtigt werden!? Ich will dir sagen, eine Tasche, einen Geldbeutel eine Tasche und einen Geldbeutel aus Aberglauben²⁰³, und einen Ring wegen Fälschun-

Es wäre auzunehmen, dass hierüber einen nicht rekognosziren auf Grund einer Warze; Eleâzar b. Mahabaj sagt, man könne wol rekognosziren auf Grund einer Warze. Ihr Streit besteht wahrscheinlich in folgenzeichen seien rabbanitisch massgebend, während Eleâzar b. Mahabaj der Ansicht ist, Kennzeichen seien auch nach der Gesetzlehre massgebend. Raba erwiderte: Alle sind sie der Ansicht, Kennzeichen seien nach der Gesetzlehre massgebend, hierbei

aber streiten sie, ob eine Warze auch bei einem Geschicksgenossen zu finden ist; einer ist der Ausicht, eine solche Warze sei auch bei einem Geschicksgenossen zu finden²⁰, und der andere ist der Ansicht, sie sei bei einem Geschicksgenossen nicht zu finden. Wenn du willst, sage ich: alle sind der Ansicht, eine solche Warze sei bei einem Geschicksgenossen nicht zu finden, und sie streiten vielmehr, ob eine Warze sich nach dem Tod verändert; einer ist der Ansicht, eine Warze verändere sich of nach dem Tod, und der andere ist der Ansicht, eine Warze verändere sich nach dem Tod nicht. Wenn du aber willst, sage ich: alle sind der Ansicht, eine Warze verändere sich nach dem Tod nicht, ferner auch, dass Kennzeichen nur rabbanitisch massgebend sind, und sie streiten vielmehr, ob eine Warze ein zuverlässiges Kennzeichen200 ist; einer ist der Ansicht, eine Warze sei ein zuverlässiges Kennzeichen, und der andere ist der Ansicht, eine Warze sei kein zuverlässiges Kennzeichen.

Raba sagte: Wieso gebe man, wenn man sagen wollte, Kennzeichen seien nicht nach der Gesetzlehre massgebend, einen verlorenen Gegenstand bei Angabe von

^{200.} Einen Scheidebrief, den der Ueberbringende vor Ablieferung an die Frau verloren hat. 201. Wenn die Identität nicht genügend erwiesen ist, ist der Scheidebrief untauglich, da er für eine an-202. Dass der Bote den Geldbeutel od. den Ring verliehen hat. dere Frau geschrieben sein kann. 203. Weil man dadurch das Glück verborgen soll. 204. Die man mit einem Siegelring begehen kann. 205. Daher nur bei Zivilsachen. 206. Der unter dem Einfluss desselben Sternbilds geboren ist, der auch denselben Charakter u. dieselben Absonderlichkeiten besitzen u. demselben Sckicksal unterworfen sein soll. 207. Somit ist sie kein massgebendes Identitätszeichen. 208. So richt. nach Cod. M. 200. Ein solches ist massgebend, selbst wenn die Bestimmung nur rabbanitisch ist.

Kennordhen urud !! Dem binder selbst ut es hen has es mu Grund von Kenncollege unickness on worde, damit, wenn er etwa verlieren. Allte, man es anoh ihm bei Angabe von Konnocchen uruckgebe . R Saphra sprach a Rain. Dart man sich deur einen Verteit mit fremdem Geld verseinmen's Areimeln, dem Eigentumer des verlorenen Gegenstands ist es lieb, dass man ihn bei Angube von Kennzeichen zu- w makgebe, er weiss, dass er keine Zeugen hat, und denkt also, niemand weis - zuver-Tassige Kennreichen anzugeben, ich aber kann auverlässige Kennzeichen angeben und ihn erhalten Wieso wird demnach is gelehrt, R. Simon b. Gamaliel sagt: wenn es ein Schuldner und diei Gläubiger sind, so gebe man sie dem Schuldner, und wenn es drei Schuldner und ein Gläubiger sind, so gebe man sie dem Glänbiger, ist es מירושני אלא דרשתי אלא ייידושני אלא דרשתי און ייידושני אלא אייידי שידושני אלא denn dem Schuldner lieb, dass man sie dem Gläubiger gebel? Dieser erwiderte: Da ist dies einleuchtend; wenn es ein Schuldner und drei Gläubiger sind, so gebe man sie dem Schuldner, denn da sie beim Schuldner zusammengekommen sind und nicht beim Gläubiger, so ist anzunehmen, dass sie der Schuldner verloren hat; wenn es drei Schuldner und ein Gläubiger sind, so gebe man sie dem Gläubiger, da sie beim Gläubiger zusammengekommen sind und

אינות בונות אונים אונים בינות בינות אונים בינות בינות בינות אבידה דבודה בביבה בי היבי ובי אבודה היה براوي المراوي والمراوي المراوي المراوي والمراوي المراوي المراو Lines The Lines and Line Hall Hall was and answer and and admin out that interesting Notes with some second sound they have some מינו בינון בינון בינון בינון היינו מינון מינו with the said and all and in the said the said the The state of some specimen with the second and hoper - on succession man - on their - court ---and the second to men't the second man and many The state of the s الما المراجعة الما المراجعة الما المراجعة المراج Name 16 15 1500 15 150 150 150 1500 1500 11/1 20 076 7116 2017 70 707 707 707 יבוני דות מו מינו דבותי לתי בבינבין שביי בינדו אני בנא אם הניצי היים ביינין דאירייתא אם תמצי לומר הא"פשים ליה סימנין דאורייתא משום דאיכא למימר "בדשנין סימנין וסימנין יניח סימנין אובא בוהדיני דבני אביר דנהדרו ארא נו בו אביר דבנן ראהדורי אביררא בסימנין 10 M בינג 11 M א ה מבחק מימים מימים מימין מיבחק M 13 בידא ביבון ביבון בורם יותבי היה בותרות אלא א 14 M -- היה תיים או 17 ליה M 16 M 20 שיתבעהי של M אם אור בניאי בסיני M 18 שם א B 22 מרשנינן. א פשטיני דסימי א B 22 כרשנינן.

nicht beim Schuldner. — Wieso wird gelehrt, dass wenn jemand eine Rolle oder ein Bündel Schuldscheine gefunden hat, er sie zurückgebe, ist es denn dem Schuldner lieb, dass man sie dem Gläubiger zuückgebe!? Vielmehr, erklärte Raba, Kennzeichen sind nach der Gesetzlehre massgebend, denn es heisst:"Es soll bei dir verbleiben, bis dein Bruder danach forschen wird; könnte es denn einem in den Sinn kommen, dass man es ihm zurückgebe bevor er danach forscht? - vielmehr forsche du ihn aus, ob er ein Betrüger ist oder nicht; wahrscheinlich doch durch Angabe von Kennzeichen; schliesse hieraus.

Raba sagte: Wenn man sagen wollte, Kennzeichen seien nach der Gesetzlehre massgebend. — «Wenn man sagen wollte,» er hat ja entschieden, dass Kennzeichen nach der Gesetzlehre massgebend seien!? - Weil zu erwidern ist, wie bereits erwidert worden ist". - Wenn Kennzeichen [angeben], so lasse man es liegen;

^{210.} Die Schuldscheine, die jemand gefunden hat; cf. ob. S. 523 Z. 20 ff. 211. Dem Gläubiger, 213. Dass die Ausforschung des Verlierenden wenn er ein Kennzeichen angibt. 212. Dt. 22,2. durch Zeugen erfolge. 214. Dies ist eine Fortsetzung der unterbrochenen Prämisse: wenn man sagen wollte etc. 215. Das gefundene Ding; er gebe es keinem von beiden.

ועדים "ינתן לבעל העדים סימנין וסימנין ועד אחד עד אחד כמאן דליתיה דמי ויניה עדי ארינה יעדי נפילה תנתן לעדי נפילה דאמרינן זבוני זבנה ומאיניש אהרינא נפל מדת ארכו ומדת רחבו תנתן 5 למדת ארכן "דמדת רחבו שעורי קא משער לה כר מכסי לת מרה וקאי ומדת ארכו לא "משתער לה מדת ארכו ימדת רחבי ומדת גמיי ינתן למדת ארבי ורהבו מדת ארכו ומדת רחבו ומדת משקלותיו ינתן למדת משקלותיו הוא אומר סימני הגם והיא אומרת ורחבו דלמא בחדי דנקים ליח חזיתיה אלא נכב יש בו בצד אות פלוני הוא אומר סימני החום והיא אומרת סימני החום ינתן לה במאי אילימא בחיורא "ובסומקא ודלמא בהדי דנקים ליה הזיתיה אלא ינתן לו מאי טעמא מידע ידעה דכל מה דאית ליה בהפיסה ° הוא דמנח ליה:

עד ביתו חיום להכריו עד כדי שודעו בי שבנייווי דברי רבי מאיר רבי יהודה אימר שלש רגרים ימים בדי שילך לביתו 20 Quadrat217 angibt, so gebe man es dem, der שלשה ויחזור שלשה ויכריז יום אחר:

גמרא. תנא^{ינ}שכני אכידה^{ינ}מאי שכני אבידה

תנתן לעדים M 24 משום דאיבא למימר האי שעורי M 23 שעיר למדת רהבו כי מכסי 🦠 25 M מצי שעורי מדת 🖟 M 26 דאריך וגוץ האמרת אין מעירין דאמרה נקב M 27 כימרי א 29 מים M 28 מידין דאמרה מדת M 28 מים 29 האמרת אין מעידין האמרה מדת מה – M 30 מה " I 31 .; N2 M 32

wenn [einer] Kennzeichen [augibt] und [der anderel Zeugen hat, so gebe man es dem, der Zeugen hat; wenn [einer] Kennzeichen angibt und [der andere] Kennzeichen [angibt und einen Zeugen [hat], so ist der einzelne Zeuge als nicht vorhanden zu betrachten und man lasse es liegen. Wenn [einer] Zeugen des Webens210 und [der anderel Zeugen des Verlierens [hat], so gebe מימני הגם ינתן לה במאי אילימא "במדת ארכן man es dem, der die Zeugen des Verlierens hat, denn wir sagen, jener hat es verkauft und dieser hat es verloren. Wenn einer die Länge und der andere die Breite angibt, so gebe man es dem, der die Länge an-במדת אומר בחפיםה והיא אומרת בהפיםה 15 gibt, denn die Breite lässt sich schätzen, wenn der Eigentümer sich in [das Gewand] hüllt, dagegen aber lässt sich die Länge nicht schätzen. Wenn einer die Länge und die Breite und der andere die Grösse im die Länge und die Breite angibt. Wenn einer die Länge und die Breite und der andere das Gewicht angibt, so gebe man es dem, der das Gewicht angibt. Wenn er die Kennzeichen des Scheidebriefs und sie²¹⁸ die Kennzeichen des Scheidebriefs angibt, so gebe man ihn ihr ". Welche [Kennzeichen], wollte man sagen, die Länge und

die Breite, so kann sie es ja gesehen haben, als er ihn hielt!? - Vielmehr: ein Loch befindet sich neben jenem Buchstaben. Wenn er die Kennzeichen des Fadens 20 und sie die Kennzeichen des Fadens angibt, so gebe man ihn ihr. - Welche, wollte man sagen, ob er weiss oder rot ist, so kann sie es ja gesehen haben, als er ihn hielt!? — Vielmehr, die Länge desselben. — Wenn er sagt: [er lag] in einem Beutel, und sie sagt: in einem Beutel, so gebe man ihn ihm, denn sie weiss, dass er alles, was er hat, in seinen Beutel legt.

TIE LANGE MUSS ER ES AUSRUFEN LASSEN? — BIS DIE NACHBARN ES ERFAHREN Worte R. Meírs; R. Jehuda sagt, drei Feste und sieben Tage nach dem LETZTEN FEST, DREI TAGE MUSS ER222 HEIMREISEN, DREI TAGE ZURÜCKKEHREN UND EINEN TAG AUSRUFEN HÖREN²²³.

GEMARA. Es wird gelehrt: Die Nachbarn des verlorenen Gegenstands. - Wer sind unter "Nachbarn des verlorenen Gegenstands" zu verstehen, wollte man sa-

^{216.} Dass er das gefundene Gewand gewebt hat. 217. Wörtl. das Gammamass, dh. die Länge u. die Breite; nach dem gr. I, das aus einer senkrechten u. wagerechten Linie besteht. Mann, bezw. die Frau. 219. Da er auf jeden Fall den Scheidebrief in Händen hatte. welchem der Scheidebrief befestigt ist. 221. An welchen die Wallfahrer in Jerušalem versammelt 222. Derjenige, der einen Verlust vermutet, falls er fern von Jerušalem wohnt. lassen; viell. dass er der Verierende sei.

ger, die Nachbarn des Eigentümers des verforenen Gegenstands, so solite er ihn doch diesem, wenn er bekannt ist, zurückgeben!?

Vielmehr, die Nachbarn des Orts, da der verlorene Gegenstand gefunden wurde.

R. JEHUDA SAGT &C. Ich will ant einen Widerspruch Innweisen: Am dritten Marhesvan beginnt man um Regen zu bitten: R Gamaliél sagt, am siebenten desselben; R. Jehosuá sagt, füntzehn Tage nach dem שני דרא שני הרא בניכן כולי האי בניקדע שני דרא (רבע) Hüttenfest, damit der letzte [Walltahrer] in Jistaél den Euphrat erreichen könne !? R. Joseph erwiderte: Das ist kein Widerspruch, das eine gilt von der Zeit des ersten Tempels und das andere gilt von der Zeit des zweiten Tempels. Während des ersten Tempels, wo die Jisraéliten zahlreich waren, wie es heisst: Johnda und Jisreel waren sehr ailireich, so massenhatt, wie der Sand am משתבהי שיירתא"דלא אולי בין ביממא ובין בליליא פי Liter des Meers, war ein solcher Zeitraum משתבהי שיירתא"דלא אולי בין ביממא ובין בליליא erforderlich; während des zweiten Tempels, wo die Jisraéliten nicht zahlreich waren, wie es heisst: Die ganze Gemeinde betruz zusammen zweiundvierzigtausendsechshunderisechtig, war ein solcher Zeitraum nicht erforderlich. Abajje sprach zu ihm: Es heisst ja: Und so wohn en die Priester und die Leviten xc. und die Torkwer und die Sanger und die Tempeldiener in ihren Stadten und gans Jisra: , und da es sich so verhielt, so ist es ja entgegengesetzt einleuchtend: wäh-

איליכא שכינים דבעל אבידה אי ידע ביה דיויר ילחדריה נחליה אלא שבני ביקים שנפצאה בי ייי ו אבידה: רבי יהודה איניר ביי: ירנינהר בשלשה בנירדישון שיאלין את הנשנים יבן ננייאל איני الما الما المالية الما לאבי לבתון הבלבה לאב אנה בהלבה בני בני בני בני בניקדש שני בניקדש האשון הנפישי ישראל ביבא יין דבריב בובי להודה וישראל ובים בהול אשר נפישי ישראל טיכא דכתים בהו כל הקחל כאחר ארבני רבוא ארפים' ושש(ה) מאית וששים לא בעינן יש בולי האי אמר ליה אביי 'והא בתיב וישבו (שב) הכהנים והלוים וגו' והשוערים והמשררים [וגו'] יבל ישראל (ישכו) בערותם וכוון דהבי היא אפכא יו בינונות בינוש המשון "דופישי ישומל בינא דבינות עלמא ומשתכחי שיירתא דאזלי בין ביממא ובין בדיליא לא בעיבן כולי האי וסני בתלתא יומי מקדש שני דלא נפישי ישראל ביבא ולא מצוות כלכא ולא בנינן בולי המי רבא אמר לא שנא במקדש ראשון ילא שנא במקדש שני לא המריחו "רכנן כאכידה ייתה כדמי: אמר רבינא שמע מינה כי מכריז

אלא ביהדריה אלא M 34 דשנמצאת B 35 שמענן בן B 38 שמענן בן B 38 שמענן בן M 30 בו יוב. א רבי...ההג א 39 שבישראר יש ביהי בה יש M 42 שכיהי בה יש M 41 א M 45 מושרש אמר בתרתא יומי אמר M 44 מגי בתרתא יומי אמר B 43 וישבו בערותם כתוב ובוון א 40 דשבורי שיירתא דמבגיין בינימא ובלילותא כגי בתלתא 47 אני מיבעי מפי רבא אניר

rend des ersten Tempels, wo die Jisraéliten zahlreich waren, war der Verkehr stark und Karawanen reisten tags und nachts, somit war ein solcher Zeitraum nicht erforderlich, vielmehr genügten drei Tage; während des zweiten Tempels dagegen, wo die Jisraéliten nicht zahlreich waren, war der Verkehr nicht stark und die Karawanen reisten nicht tags und nachts, somit war ein solcher Zeitraum erforderlich!? Raba erwiderte: Bei einem Fund haben ihn232die Rabbanan, einerlei ob beim ersten Tempel oder beim zweiten Tempel, nicht allzusehr belästigt³³.

Rabina sagte: Hieraus ist zu entnehmen, dass er "Gewand" ausrufe", denn wenn

^{224.} Eigentl. identisch mit der vorangehenden Ansicht; in den neueren Ausgaben fehlen daher die 225. Ohne vom Regen überrascht zu werden. 226. Demnach sind für Worte RJ. sagt. 227. iReg. 4,20. die Reise von Jerušalem bis zur äussersten Grenze Palästinas 15 Tage erforderlich. 228. Ezr. 2,64 u. Neh. 7,66. 229. Die La. שלש מאי statt שלש des masor. Textes, nach welchem die kursirenden T.ausgaben korrigirt sind, befindet sich auch in allen übrigen T.handschriften. 231. Dass das weniger La. unsres Textes weicht sowol von Ezr. 2,70 als auch von Neh. 7,73 ab. 233. Sie haben die zahlreiche Volk über ganz Palästina verteilt war. 232. Den Finder. 234. Dass der Finder beim Ausrufen den Gegenstand nennt, Reise daher auf 3 Tage reduzirt. den er gefunden hat.

בריבות בבריו דתי בהקא הנהד מבידתא בבריו المراد والمراد والمراد والمراد والمراد والمراد والمراد المراد الم אפילו תיטא אבידתא מכריז לא הטריהו "רבנו and the sound and own own there was a mile middle done was not made the same with the wall סתם "ואמאי לימא רגל שלישי דלא אתי לאחלופי בשני שני נבי אתיא ראחרים בראשין הא לא נאו... Visition and in missistant into one interest were duty 10 אבידה היה מבריז עליה שלשה רגלים ואחר רגל אחרון שבעת ימים כדי שילך"שלשה ויחוור שלשה I. I was I was a way of the same of the sa בימינו התקינו שיהו מכריזים בבתי כנכיות ובבתי מדרשות ומשרבו האנסים התקינו "שיהו מודיעין and the complem amount after some openedistue oderwoom אבידתא למלכא רבי "אמי אשכה אודייא דדינרי חזיית תהוא רומאה"דקא מירתת אמר ליה"זיל שקול والما والمراد والما الما المادار والمادار والمادار The state and my magnessian maken correct onto come ocus te jeder, der einen verlorenen Gegenstand מי לו אבידה נפנה לשם וכל מי שמוצא אבידה נפנה לשם זח עומד ומכריו ווה"עומד ונותן סימנין ונומלה "וור היא ששנינו צאו וראו אם נמחת אבן המוקן: ייוו - 1. 12 1.00.5 2000 E 2 21 24 1.00.11

- - B 52 2822 P 51 1 20 II 20 Main ma 11 20 אה ולימא שלישי דילמא אתי למיחלף בשני א'ה M 53 ייבנה במביי + M 55 א ביתו + M 54 $M = 10^{-1}$ שערביע השכביי יהקריביע $M = 10^{-1}$ שערבי ד $M = 10^{-1}$ אפר אים אירבי $M = 10^{-1}$ אירבי אייבי אירבי $M = 10^{-1}$ 37 60 מל ברכאה אנא ברכאה M Ol ביעין The time work in come II (14 india care את , 66 M הרי זה לא יטול והרמאי ו P 67 כימנים. ול את כיני חדי מה דא ימיד שנא.

man sagen wollte, dass er "Verlust" ausrufe, so müsste man ihm ja noch einen Tag zufügen, um seine Sachen zu untersuchen. Vielmehr ist hieraus zu entnehmen, dass er "Gewand" ausrufe; schliesse hieraus. Raba sagte: Du kannst auch sagen, dass er "Verlust" ausrufe, denn die Rabbanan haben ihn bei einem verlorenen Gegenstand nicht allzusehr belästigt .

Die Rabbanan lehrten: Am ersten Fest sage er: erstes Fest, am zweiten Fest sage er: zweites Fest, am dritten sage er nichts. — Weshalb denn, sollte er doch sagen: drittes Fest!? — Damit man es nicht mit dem zweiten verwechsle. Ebenso kann man ja das zweite mit dem ersten verwechseln!? — Es folgt ja noch das drit-

Die Rabbanan lehrten: Anfangs pfleggefunden hatte, diesen an drei Festen und sieben Tage nach dem letzten Fest auszurufen, damit [der Verlierende] drei Tage heimreise, drei Tage zurückkehre und einen Tag ausrufen höre. Nach der Zerstörung des Tempels, der baldigst, in unsren Tagen, erbaut werden möge, ordneten sie an, dass man es in den Versammlungsund Lehrhäusern ausrufe. Nachdem aber sich die Bedrücker vermehrt haben, ordneten sie an, dass man es Nachbarn und Bekannten mitteile, und dies genügt. Wer sind die Bedrücker, die sich vermehrt ha-

ben? - Die da sagen, ein Fund gehöre der Regierung. Einst fand R. Ami ein Gefäss mit Denaren, und ein Römer bemerkte, wie er ängstlich war; da sprach er zu ihm: Geh, behalte es für dich; wir sind keine Perser, welche sagen, ein Fund gehöre der Regierung.

Die Rabbanan lehrten: In Jerušalem befand sich ein Mahnstein²³⁸; wer etwas verloren hatte, kam da hin, und wer etwas gefunden hatte, kam da hin; der eine stand und rief es aus, und der andere gab die Kennzeichen an. Auf diesen bezieht sich folgende Lehre239: Geht und sehet, ob der Mahnstein zerweicht ist.

ENN JEMAND DEN VERLORENEN GEGENSTAND NENNT, ABER DIE KENNZEICHEN NICHT ANGIBT, SO GEBE MAN IHN IHM NICHT. EINEM BETRÜGER ABER GEBE MAN IHN NICHT, SELBST WENN ER DIE KENNZEICHEN ANGIBT, DENN ES HEISST:

235. Ohne den Gegenstand zu nennen. man es auch verwechselt, so ist nichts dabei. 239. Cf. Bd. iij S. 471 Z. 8ff.

236. Dem, der einen Verlust vermutet. 238. Weil an diesem über die Funde verhandelt DOMES TO STATE OF THE RESERVE OF THE

GEMARA I s wurde neicht R Jehnde mercer en a Verber auc ke Nah man angles and Cowando aus R Johnst Spot or and Verbig our deun werm man consults a run to conside are at white Betterne on bernek childen R Nahman aor, es une Coward au. and man berdelt deleting. Rearing mights scansome halfus day Sache aberlangel kemi Lag do 1 wind order). Wenn jemand de verimence Gegen anné neunt, alar éje k um eichen nicht angibt, au gebe man ihn dan nicht. Emlenchtend ist er min, wenn du susse, et mie Verinst aus, demnach Mart is uns, das, objeciels er groupt hat. da cocin Gewond soi, manes ihm, wenn er die Kenn eichen nicht angegeben hat, mehl mrückgeber ist es aber, wenn du sagsta er rute "Gewand" aus, zu lehren nötig, dass wenn der eine sagt, es sei ein Gewand, und der andere sagt, es sei ein Gewand, man es ilim, wenn er die Kenn-25 zeichen nicht angibt, nicht gebe!? R. Saphra erklürte: Tatsächlich ruit der eine "Gewand aus und der andere muss die Kennsciehen angeben, nur ist unter "lie Kenn eichen nicht angebt' zu verstehen, wenn er keine awerlässigen Kennzeichen angibt.

EINEM BETRÜGER ABER GEBE MAN

ZEICHEN ANGIBT. Die Rabbanan lehrten: Anfangs pflegte jeder, der etwas verloren hatte, die Kennzeichen anzugeben und es zu erhalten, nachdem aber die Betrüger sich mehrten, ordnete man an, dass man zu ihm spreche: Geh, bringe Zeugen, dass du kein Betrüger bist, sodann wirst du es erhalten.

Einst verlor der Vater R. Papas einen Esel und jemand fand ihn. Als er darauf vor Rabba b. R. Hona kam, sprach er zu ihm: Geh, bringe Zeugen, dass du kein Betrüger bist, sodann erhälst du ihn. Da brachte er Zeugen. Jener sprach zu ihnen: Wisst ihr von ihm, dass er ein Betrüger ist? Diese erwiderten: Jawol. Da rief er: Ich bin ein Betrüger!? Diese ferwiderten, Wir sagten, dass du kein Betrüger bist. Darauf sprach Rabba b. R. Hona: Dies ist auch einleuchtend, denn niemand bringt [Zeugen] zu seiner Belastung.

ונברון. מרכנה בב יהורה מבר מברינו נובריו Viller V. will interest in the Marie and the sale and In Minum brosses towner Minus well Mis towner The second him the street beautil herein with its 200 the wind the will all the sea and and 10% 15 Principle and on our line his will write the with the way of the second the second the second Hand, with communication low conson works how on Victoria -38. Kares 12. 25. -31 12. 5. Kares 2. 2. 38 . W. Via correct morts Vim on mirror Vindons Victors and the state of the second contract and self man estimated in a solo mel, moste low oloves or solow owell wells become The property of the contract of the property o fore our mentals makes or a man of land and mental my or or Livery No. 1. Linesold, North Line Break, Will and My and short not have not hoof to an in the in the said of the said will petter the skind בינו בינות אוני בינו ואו בינו בינו אינו אונים בינו אונון ווכנים וון וונון וונון וונון וונון וונון וונון רבה בר רב הונא מסתברא לא מייתי איניש חובתא לנפשיה:

Liet il minden die ille diele men die distante

אם רפאי היא אם איני רפאי:

240. Dt. 22,2. 241. Ein Betrüger kann zufällig die Kennzeichen desselben kennen. 242. Der Betrüger kann ebensogut zufällig wissen, dass es sich um ein Gewand handelt.

[vii,2] ישעושה ואיבל יעשה ייאכל ידבר שאין עישה יאיכל יפיבר שנאפיר יהשבתי לי ראה 1202 הואך תשיבנו לו מה יהא בדמים רבי שרפין אומר ישתמיש בהן, לפיכך אם אבדו הייב באחריותן רבי מעקיבא אימר לא ישתמים בהן לפובך אם אבדי אין בייב באדרייניי:

הברית. ולעילם "אמר רב נחבן אמר שמואל יד ענים ליים הוא נמי הובי בל דבי שניים ייני בייני ביי וובי בייני בייני בייני בייני בייני בייני משפל בהן שלשה הדשים מכאן ואילך שם דמיהן The manufacture of the same of مرادر والمراد والمراد المراد ا كاام دردد .. و حدالدا و مدال دو و دو الدر دور د مستدر والمرا المراد الم ואילך שם דמיהן ומניהן עגלים וסייהין ממפל בהן יייים ביני ביניון יאידן שם דבידון בינידן ותרנגולין וכל דבר שטיפולו מרובה משכרו מטפל בהן שלשה ימים מכאן ואילך שם דמיהן ומניהן אאווזין ותרנגולין עגלים וסייחין אעגלים וסייחין לא קשיא הא דרעיא והא דפטומא אווזין ותרנגולין אאווזין ותרננולין נמי לא קשיא הא ברברבי הא בזומרי: ושאינו עושה ואוכל: תנו רבנן והשכתו 25 לו ראה היאך תשיבנו לו "שלא יאכיל עגל לענלים וסיה לסייהין אווז"לאווזין ותרנגול לתרנגולין: מה יהא בדמים רבי טרפון אומר ישתמש וכוי: עד כאן יעשה אכל א M 87 איעשה איבל א M 86 איעשה איעשה M 85 M 90 ארי היא + M 89 ארי היא + M 88 ארי היא כדי שלא יהא מאכיל 🕴 P 91 לאוזי.

LLES, WAS ARBEITET UND ISST, LAS-SE ER ARBEITEN UND GEBE IHM ZU ESSEN; WAS NICHT ARBEITET, ABER ISST, VERKAUFE ER, DENN ES HEISST: 'du sollst es i'un zurückgeben, SORGE, DASS DU ES IHM ZURÜCKGEBEN KANNST". WAS GESCHEHE MIT DEM GELD? - R. TRYPHON SAGT, ER BENUTZE ES, DAHER IST ER, WENN ES AB-HANDEN GEKOMMEN IST, VERANTWORTLICH; יביהן ופניהן עלים יבייהין ופניהן עלים יבייהין R. AQIBA SAGT, ER BENUTZE ES NICHT, DAHER IST ER, WENN ES ABHANDEN GE-KOMMEN IST, NICHT VERANTWORTLICH.

GEMARA. Ewig? R. Nahman erwiderte im Namen Semuéls: Zwölf Monate. Ebenso wird auch gelehrt: Mit allem, was arbeitet und isst, wie zum Beispiel einem Rind oder Esel, gebe er sich zwölf Monate ab; alsdann schätze er ihren Geldwert und lege [das Geld] nieder. Mit Kälbern und Füllen פשיא עגלים וסייחין אוווין ותרנגולין gebe er sich drei Monate ab; alsdann schätze er ihren Geldwert und lege [das Geld] nieder. Mit Gänsen und Hühnern gebe er sich dreissig Tage ab, alsdann schätze er ihren Geldwert und lege [das Geld] nieder. R. Nahman b. Jichaq sagte: Eine Henne gleicht einem Grossvieh. Ebenso wird auch gelehrt: Mit einer Henne und einem Grossvieh gebe er sich zwölf Monate ab, alsdann schätze er ihren Geldwert und lege [das Geld] nieder; mit Kälbern

und Füllen gebe er sich dreissig Tage ab, alsdann schätze er ihren Geldwert und lege [das Geld] nieder. Mit Gänsen und Hühnern und allem anderen, wobei die Mühe mehr wert ist als der Lohn, gebe er sich drei Tage ab, alsdann schätze er ihren Geldwert und lege [das Geld] nieder. — Demnach besteht ja ein Widerspruch hinsichtlich Kälber und Füllen, sowie hinsichtlich Gänse und Hühner!? - Hinsichtlich Kälber und Füllen ist dies kein Widerspruch, denn die eine [Lehre] spricht von der Weidezeit²⁴⁰ und die andere spricht von der Mastzeit, und hinsichtlich Gänse und Hühner ist dies ebenfalls kein Widerspruch, denn die eine spricht von grossen247 und die andere spricht von kleinen.

WAS NICHT ARBEITET, ABER ISST. Die Rabbanan lehrten: Du sollst es ihm zurückgeben, sorge, dass du es ihm zurückgeben kannst; man darf nicht verzehren lassen ein Kalb von einem Kalb, ein Füllen von einem Füllen, eine Gans von einer Gans oder ein Hahn von einem Hahn244.

Was geschehe mit dem Geld? - R. Tryphon sagt, er benutze es &c. Sie

^{243.} Der den Fund aufbewahrt. 244. Dh. dass die Spesen den Wert nicht übersteigen. 245. Sollte er den gefundenen Gegenstand aufheben. 246. Wo die Fütterung nicht teuer ist, dann halte er sie 3 Monate. 247. Die sehr viel fressen; diese halte man nur 3 Tage.

streiten nur über den hall, wenn er es bemut t hat, wenu er es aber nicht benutzt hat, so ist er, wenn es abhanden gekommen ist, ersatzhei; dies wiae also eine Wider egung der Lehre R. Josephs, Denn es wurde gelehrt: Der Hüter eines Funds eleicht, wie Rabba sagt, einem unentgelt lichen Hüter, und wie R. Joseph sagt, einem Lohnhüter . R. Joseph kann dir erwidern: alle stimmen überein, dass er er- מביה היא יוביבה בעיבה בעיבה בעיבה בעיבה היא יוביה ה satzpiliehtig ist, wenn es gestolden worden oder abhanden gekommen ist, sie streiten uur, ob er als Entleiher hinsichtlich eines Zwangsialls gilt. R. Tryphon ist der Ansicht, die Rabbanan haben ihm die Benutung desselben erlaubt, somit gilt er als Entleiher, und R. Agiba ist der Ansicht, die Rabbanan haben ihm die Benutzung desseiben nicht erlaubt, somit gilt er nicht als Entleiher. Welche Bedeutung hat מדקנא דביון דלא ישתמש בהן לאי שואל הני 'נאינו ש denmach das von R. Âgiba gebrauchte "daher"; erklärlich ist es, wenn du sagst, sie streiten über Diebstahl und Abhandenkommen; R. Âqiba sagt, er darf es nicht benutzen, daher ist er, wenn es abhandengekommen ist, nicht ersatzpiliehtig; man könnte nämlich glauben, er gelte als Lohnhüter, nach R. Joseph, und sei für den Diebstahl und das Abhandenkommen ersatzpflichtig, so heisst es: daher, da er es nicht benutzen darf, so gilt er nicht als

nicht benutzt hat.

בשנשתמש בהן אבל רא נשתמש בהן אבל רא נשתמש בהן אם אבדו פטור לימא תיהוי תיובתא דרב ייכי בארביר שינה אבידה ויבה זמור בשינה המושי madeen made and any mode, muses modered mode was יאבידה דבילי עלמש לא פריני דהייב כי פליני באינסין דשואל רבי שופון סבר שהו ליה רבנן לאשתפישי בניינה ונונע קינו שיאן הקיינו ונכי הליכא בכנ רא שהו ליה רבנן לאשתניישי בנייהי הלכך רא היי שיאל עלייהו אי חבי לפיבך דאביר ובי עקיבא דפריני היינו דקתני רבי נקיבא אובר לא ישתביש בהן לפיבך אם אבדו אינו הייב באחריותן כיקא דינוך אבינא שיבר שבר דור בדוב יובי ובנניבדו יאבידה מחייב קא בשמין לן לפיכך השתא האבית לא ישתמש בהן שומר שבר לא הוי ולא מהייב בנניבה ואבידה אלא אי אמרת בנניבה ואבידה דבולי נילמא לא פליגי דהיים כי פליגי באינסין דשואל מאי לפיכך דרכי עקיכא חכי מכעי ריח לברנו ובי נקבא אובד לא ישתביש בהן ואא הייב באהריותן לפיכך דרבי נקיבא למה לי משום יפיכך דרכי שרפון ולפיכך דרבי שרפון למה לי הכי קאמר ביון דשהו ליה רבנן לאשתמושי בנייחו במאן דאישתמש בגוייהו דמי וחיים באחריותן והא

. שכשב B 93 אלא קאמר ר ט דחייב באהריותו אלא M 92 דמי + M 95 א דה פשר א 94 א ידמי 27 M א ביהא P 98 דייהא 99 M פיהא א 199 P פיהא 100 M האונים ש הני ב M ובאוב השואר הוא -דפרוני מאי רפיכך דקאמר ר ע הכי קבעי מיתנא 2 11 מאי רפיכך דקאמיר ר ע משום 🗼 3 חשתא , א M בהו אעיג דלא אישתמש בחו כמאן דאיש' בחו.

Lohnhüter und ist für den Diebstahl und das Abhandenkommen nicht ersatzpflichtig; welche Bedeutung aber hat das von R. Aqiba gebrauchte "daher", wenn du sagst, dass er für den Diebstahl und das Abhandenkommen nach aller Ansicht ersatzpflichtig sei, und sie nur streiten, ob er als Entleiher hinsichtlich des Zwangsfalls gelte; es sollte ja heissen: R. Aqiba sagt, er dürfe sie nicht benutzen, und ich würde ja gewusst haben, dass er, da er es nicht benutzen darf, kein Entleiher ist und somit auch nicht ersatzpflichtig ist. Wozu ist nun das von R. Âqiba gebrauchte "daher" nötig!? - Wegen des von R. Tryphon gebrauchten "daher". - Wozu ist das von R. Tryphon gebrauchte "daher" nötig ? - Er meint es wie folgt: Da die Rabbanan ihm die Benutzung erlaubt haben, so ist es ebenso, als hätte er es auch benutzt, und er ist ersatzpflichtig²⁸. — Es heisst ja aber: abhandengekommen!? — Nach der Erklä-

^{248.} Der auf jeden Fall ersatzpflichtig ist; worin sein Lohn besteht, wird ob. S. 210 Z. 15 ff. erklärt. 249. Fälle, in welchen der Lohnhüter ersatzpflichtig u. der unbezahlte ersatzfrei ist. 250. In einem 251. Aus diesem Wort solchen Fall sind beide Hüter ersatzfrei, der Entleiher aber ersatzpflichtig. ist zu entnehmen, dass man sonst glauben könnte, er sei ersatzpflichtig. 252. Selbst wenn er es

אבדו קתני כדרבה דאמר רכה נננבו בלסטים מויין ל.ol.b אבדו שמבעה כפינתו כים אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כרבי טרפין: 'כי רחכה הוה להי הנהו זווי דיתמי אתאי לקמיה דרב יוכף אמר היה 5 מהו לאשתמושי בנוייהו אמר ליה הכי אמר רב יחודה אבר שבואל הלכה כרבי ברפין אבר ליה אביי ולאו אתבר ניהה אבר רבי הובי אבר רב הינא לא שנו אלא בדפי אבידה הואיר ושרה בה אבי מעות אבידה דלא מרח בהו לא והני כמעות אכידה

מווום בינים הרא בהי אדר החשים מבינים ואם אינו יודע לקרות גוללן אבל לא ילמוד בהן בתחלה ולא יקרא אחר עמו מצא כסות מנערה الما المراجعة المراجع 15 כלי כסף וכלי נחושת משתמש בהן לצרכן אבל לא לשחקן כלי זהב וכלי וכוכית לא יגע בהן עד שיבא אליהו מצא שק או קופה וכל דבר שאין דרכו ליטול 👊 הרי זה לא ישול:

אריך בידפם אצב אניבן בדרב בדרב דרואל וויצו בי lauben. בהן אחד לשלשים יים יאם איני יודע הקריה נירן השות בבי ליון בווביו והי וה אי שארבי אים

א מוני זווי M 0 מוני זווי B 5 87 M S 7 B 7 - משכח. — M 9

rung Rabbas, denn Rabba erklärte: gestohlen, durch einen bewaffneten Räuber; abhanden gekommen, wenn das Schiff im Meer untergegangen "ist. R. Jehuda sagte im Namen Šemuéls: Die Halakha ist nach R. Tryphon zu entscheiden.

Im Besitz des Rehaba befand sich Waisengeld; da kam er zu R. Joseph und fragte ihn, ob er es benutzen dürfe. Da sprach ים אמר ליה זיל לא שכקו לי דאשרי לך: er zu ihm: So sagte R. Jehuda im Namen Semuéls: Die Halakha ist nach R. Tryphon zu entscheiden. Abajje sprach zu ihm: Hierzu wird ja gelehrt, R. Helbo sagte im Namen R. Honas, dies gelte nur vom Erlös eines verlorenen Gegenstands, weil er damit Mühe hatte, nicht aber von verlorenem Geld, womit er keine Mühe hatte; und dies gleicht ja verlorenem Geld!? Da sprach jener: Sie lassen mich nicht, es dir er-

> NENN JEMAND BÜCHER GEFUNDEN HAT, SO LESE ER IN DIESEN EINMAL IN DREASSIG TAGEN, UND WENN ER NICHT ZU LESEN VERSTEHT, SO ROLLE ER SIE; ER DARF ABER IN DIESEN NICHT ETWAS ZUM ERSTEN MAL²⁵⁰LERNEN, AUCH DARF EIN AN-DERER NICHT 11 IHM LESEN. WENN JE-

MAND EIN GEWAND GEFUNDEN HAT, SO STÄUBE ER ES EINMAL IN DREISSIG TAGEN AUS; ER BREITE ES AUS ZU DESSEN NUTZEN²⁵⁸, NICHT ABER, UM DAMIT ZU PRUNKEN. SILBERNE UND KUPFERNE GERÄTE BENUTZE ER ZU DEREN NUTZEN²⁵⁰, NICHT ABER SO, dass sie abgenutzt werden können. Goldene und gläserne Geräte darf er NICHT BERÜHREN ", BIS DER PROPHET ELIJAHU KOMMT. WENN JEMAND EINEN SACK, EIN BÜNDEL ODER SONST ETWAS, DAS ER NICHT AUFZUNEHMEN PFLEGT, GEFUNDEN HAT, SO NEHME ER ES NICHT AUF.

GEMARA Semuél sagte: Wenn jemand Tephillin201 auf der Strasse gefunden hat, so schätze er sofort deren Wert und lege [das Geld] nieder. Rabina wandte ein: Wenn jemand Bücher gefunden hat, so lese er in diesen einmal in dreissig Tagen, und wenn er nicht lesen kann, so rolle er sie; er muss sie also rollen, nicht aber den Wert schätzen und [das Geld] niederlegen!? Abajje erwiderte: Tephillin sind bei Bar-Ḥabo zu haben, Bücher aber sind nicht überall zu haben202.

Die Rabbanan lehrten: Wenn jemand von seinem Nächsten eine Gesetzrolle ge-

253. Und diese sind richtige Zwangsfälle. 254. Die Bücher bestanden nicht aus zusammengehefteten Blättern, sondern aus Rollen, was für die Folge zu merken ist. 255. Damit sie nicht 256. Da sie dadurch zu sehr abgebraucht werden. . 257. Weil jeder die Rolle zu sich zerren u. sie dadurch beschädigen könnte. 258. Um es zu lüften. sie nicht durch die Oxidation leiden. 200. Weil sie nicht oxidiren. 261. Cf. Bd. vij S. 370 262. Sie sind selten u. der Finder darf sie nicht verkaufen.

lichen hat, a darf er in nicht einem an deren feilien, er offne sie und lese darin. er dert aber meht in dieser etwas zum ersten Mallemen, aben durt ein underer nicht mit thin lesen Elienso mich, wenn jemand eine Geset rolle un Verwahrung erhalten hat: or rolle sie alle wolf Monate, öffne sie und lese davin; zum eigenen Nutzen ist dies verboten. Symmachos sagt, eine חשואל רשאיל ואין השובר השאי להשאיל ואין השובר השאי להשאיל ואין השובר השאי להשאיל ואין השובר השאי להשאיל ואין alle zwölt Monate, R. Eliezer b. Jåqob sagt, sowol die eine als auch die andere, alle zwölf Monate.

Der Meister sagte: Wenn jemand von seinem Nächsten eine Gesetzrolle geliehen שנים כל שנים או המפקיד ספר תורה אצל הבירו גוללו כל שנים או hat, so darf er sie nicht einem anderen leihen. Wieso gerade eine Gesetzrolle, dies gilt ja uich von jedem anderen Gegenstand? R. Simôn b. Laqis sagte nämlich: hier lehrte Rabbi, dass der Entleiher nicht 20 שלשים יום בישן שנים עשר חדש רבי אליעזר בן verleihen und der Mieter niel.t vermieten dürfe. Von einer Gesetzrolle ist es besonders nötig; man könnte glauben, es sei jedem lieb, dass mit seinem Geld eine gottgefällige Handlung ausgeübt werde, so מכיי ורמינהי לא יקרא פרשה וישנה ולא יקרא lehrt er uns.

«Oeffne sie und lese darin. Selbstverständlich, wozu hat er sie denn geliehen!? - Nötig ist der Schlußsatz: er darf aber nicht in dieser etwas zum ersten Mal lernen.

פיתחו וקורא בו וכלבד שלא ילביד כי רבתחלה ירא יקרא אחר עבו וכן חבפקיד ספר תורה אצר הבידי נילה כל שנים נשר חדש פותחו וקורא בי אם בשביל: פרחה אכור כיניבים אוניר בהדש שלשים יים בישן שנים ישר דודש יבי ארייוד בן ייים איבר אחד זה יאחד זה שנים ישר חדשו אבר בים דישואל בבר הנודו ביוברי יורי ווו אי ישאירני באצור האו אנוא כפר עווננ אפיני בג הינה נהי ידאמי בבי שביעון בן לקיש באן שנה בבי אין כפר תורה איצטריבא ליה מהו דתימא ניחא ליה ראיניש דתיעבד מצוה בממוניה קמשמע לן: פיתהו יקורא בו פשיבוא 'ואלא למאי 'שייליה ביניה סיפא איצטריבא ליה ובלבד שלא ילבוד בו"לבתהלה: ובן כשר חדש פותחו וקורא בו "מאי עבידתיה גביה ותו אם בשבילו פותחו אסיר הא אמרת פותחי וקורא בו חבי קאמר אם כשחוא גוללו פותחו וקורא בו מותר אם בשכילו פותחו אסור: סומכום אומר בחדש ינקב אומר אחד זה ואחד זה שנים עשר חדש רבי אליעור בן יעקב היינו תנא קמא "אלא אימא 'רבי אליניה בן ינקב אומר אחד וה ואחד וה שלשים יום: אבל לא ילמוד בי 'לבתחלה ילא יקרא אחר בו פרשה ויתרגם ולא"יפתה בו יותר משלשה דפין ולא יקראו בו שלשה בני אדם בברך אחד הא שנים אלא - M 12 ברא ניתא M 11

בי עני פיפא 14 M בי די פותדו וקורא בו M א ביתדו וקורא בו ארא M 10 ארא – M 15 M 17 יהו שלשה קורין בכרך. M 19 18 ות יקרא «Ebenso auch, wenn jemand eine Gesetzrolle zur Verwahrung erhalten hat: er rolle sie alle zwölf Monate, öffne sie und lese darin.» Wie kommt er dazu ? ?!? Ferner:

lesen dürfe!? - Er meint es wie folgt: wenn er sie beim Rollen öffnet und liest, so ist dies erlaubt, zum eigenen Nutzen aber ist dies verboten.

«Symmachos sagt, eine neue [rolle er] alle dreissig Tage, eine alte alle zwölf Monate. R. Eliêzer b. Jâgob sagt, sowol die eine als auch die andere alle zwölf Monate.» R. Eliêzer b. Jâqob sagt ja dasselbe, was der erste Autor!? — Lies: R. Eliêzer b. Jâgob sagt, sowol die eine als auch die andere alle dreissig Tage.

zum eigenen Nutzen ist dies verboten; du sagtest ja, dass er sie öffnen und darin

ER DARF ABER IN DIESEN NICHT ETWAS ZUM ERSTEN MAL LERNEN, AUCH DARF EIN ANDERER NICHT MIT IHM LESEN. Ich will auf einen Widerspruch hinweisen: Er darf in diesen nicht einen Abschnitt lesen und ihn wiederholen, auch nicht einen Abschnitt lesen und ihn übersetzen, ferner nicht mehr als drei Spalten öffnen, auch dürfen nicht drei Personen aus einem Band lesen; zwei dürfen also wol lesen!? Abajje

^{263.} Er darf sie ja nicht in seinem Interesse benutzen.

קורין אמר "אביי לא קשיא "כאן בענין אחד באן מצא כסות מנערה אחד לשלשים בשני ענינים: יום: למימרא דניעור מעלי לה והאמר רבי יוחנן מי שיש לו גרדי אומן בתוך ביתו ינער כסותו ככל לה איבעית אימא לא קשיא הא בהד והא כתרי איבעית אימא לא קשיא "הא בידא והא בחושרא איבעית אימא"לא קשיא הא"בדעמרא הא בדכיתנא: "אמר רבי יוחנן כסא דחרשין ולא כסא דפושרין 🕪 "ולא אמרן אלא בכלי מתכות אבל בכלי חרש"לית לן בה ובכלי מתכות נמי לא אמרן אלא דלא"צויין אבל דצווין לית לן בה ולא אמרן אלא דלא שדא ביה ציביא אכל שדי כיה ציביא לית לן כה: "ואמר רבי יוחנן מי שהניה לו אביו מעות "הרבה" ורוצה לאבדן ילבש "בגדי פשתן וישתמש בבלי die andere spricht von zweien 205. Wenn du זכוכית וישכור פועלין ואל ישב עמהן ילבש "בכלי פשתן בכתנא רומיתא וישתמש בכלי זכוכית"בזוגיתא חיורתא וישכור פועלים ואל ישב עמהן תרגומא בתורי דגפיש פסידייהו: שוטחה לצורכה אכל לא מאיבעיא להו לצורכה ולצורכה מאי dies ist kein Widerspruch, die eine spricht תא שמע שומחה לצורכה לצורכה אין הא לצורכו ולצורכה לא אימא סיפא אבל לא לכבודו לכבודו

M 23 בל יומא ב M 22 הא M 21 ר' אלעזר | M 20 הא M 24 הא והא בתרי את בעם את 25 בעם הא בכיתי M 26 והני מידי בכדי M 27 לאו בכדי M 28 שדא ביה ציבי ולא צווין אבל שדא ביה ציבי וצווין לית P 29 א מרבה M 31 ברי M 30 א ברי M 30 א ברי M 33 בזכוכית לכנה.

erwiderte: Dies ist kein Widerspruch, die eine [Lehre] spricht von einem Thema, und die andere spricht von zwei Themen¹⁴.

WENN JEMAND EIN GEWAND GEFUN-יום מעלי בכל יום קשי לה אחד לשלשים יום מעלי DEN HAT, SO STÄUBE ER ES EINMAL IN DREISSIG TAGEN AUS. Demnach ist das Ausstauben vorteilhaft, und dagegen sagte R. Johanan, dass derjenige, der einen tüchtigen Weber in seinem Haus hat, sein Gewand täglich ausstäube!? - Ich will dir sagen, täglich ist es schädlich, einmal in dreissig Tagen ist es vorteilhaft. Wenn du willst, sage ich: dies ist kein Widerspruch, die eine [Lehre] spricht von einem, willst, sage ich: dies ist kein Widerspruch, die eine spricht von dem Fall, wenn es mit der Hand geschieht, die andere, wenn mit einem Stock. Wenn du willst, sage ich: von einem wollenen 2000 und die andere spricht von einem linnenen [Gewand].

R. Johanan sagte: Lieber einen Zauberbecher [trinken] als einen mit lauem Wasser. Dies gilt jedoch nur von einem Metallgefäss, bei einem irdenen aber ist nichts daran. Und auch hinsichtlich eines Metallgefässes gilt dies nur von dem Fall,

wenn [das Wasser] nicht gekocht hat, wenn es aber gekocht hat, so ist nichts daran. Auch gilt dies nur von dem Fall, wenn darin kein Gewürz hineingetan worden ist, wenn aber Gewürz darin hineingetan worden ist, so ist nichts daran.

Ferner sagte R. Johanan: Wenn einem sein Vater viel Geld hinterlassen hat und er es durchbringen will, so trage er linnene Gewänder, benutze gläserne Gefässe und miete Lohnarbeiter und weile nicht bei ihnen. Er trage linnene Gewänder, aus römischen Linnen. Er benutze gläserne Gefässe, aus weissem Glass²⁰⁸. Er miete Lohnarbeiter und weile nicht bei ihnen, dies ist zu beziehen auf Ochsentreiber, die grossen Schaden anrichten".

ER BREITE ES AUS ZU DESSEN NUTZEN, NICHT ABER, UM DAMIT ZU PRUNKEN. Sie fragten: Wie ist es, wenn dies 270 zu seinem eignen und dessen Nutzen geschieht? -Komm und höre: Er breite es aus zu dessen Nutzen; also nur zu dessen Nutzen, nicht aber zu seinem eignen und zu dessen Nutzen. - Wie ist demnach der Schlusssatz zu erklären: nicht aber, um damit zu prunken; also nur um damit zu prunken ist dies ver-

^{264.} Jeder liest aus einer anderen Spalte; in diesem Fall ist eine Beschädigung der Rolle nicht zu berücksichtigen. 265. Wenn 2 Personen das Gewand ausstäuben u. zerren, so können sie es leicht 266. Wolle leidet durch das Ausstäuben, da die Fasern sich abreiben. er passe aut sie nicht auf. 268. Wahrscheinl. Kristallglas. 269. Diese schonen beim Pflügen weder die Tiere noch die Felder u. Gärten. 270. Das Ausbreiten des Gewands.

הוא הש M 42

boton, demnach ist es zu dessen und seinem eignen Nut en erlaubt Hieraus ist vielmehr nichts u entuchmen Komm und hore: Man dart es nicht au semem eignen Nutten auf ein Bett oder einen Prahl ausbreiten, wol aber dart man es zu dessen Nutzen auf ein Bett oder einen Plahl ausbreiten; hat man Besuch erhalten, so darf man es nicht auf ein Bett oder einen Plahl מתם דאמר קרא 'אשר כא עבד בה מכל מקים אי Seinem eignen Nut- אים בה מכל מקים אי מושר האשר הא השבר הרא 'אשר הא עבד בה מכל מקים אי en noch zu dessen Nutzen . Anders ist es hierbei, weil man es dadurch vernichten würde, entweder durch ein [böses] Auge oder durch Diebstahl . Komm und höre: Wenn man es in das Gespann ge- בתים עבד הוה אמינא עד דעבד בה בה ביים עבד וקריגן עבד הוה אמינא עד דעבד בה bracht und es mitgedroschen hat, so ist es tauglich; wenn aber, damit es saugen und dreschen soll, so ist es untauglich. Hierbei geschieht es ja zu dessen und zu seinem Nutzen, und er lehrt, dass es untauglich ירקבו כלי נהושת משתמש בהן בהמין אבל לא על ייל sei. Anders ist es hierbei, die Schrift sagt: mit dem noch nicht gearbehet worden ist, ohne Unterschied. — Demnach sollte dies ja auch vom Anfangsatz gelten!? — Hierbei verhält es sich wie in folgender Lehre: Hat ein Vogel auf dieser²⁷⁰gesessen,

הוא דלא הא לצורכה ולצורכי שפיר דכי אלא בהא דיבא למשמע מינה תא שמע לא ישמחנה לא יין נבי כשה ולא על נבי בינוד לצרב: אבל יששונה בין בין יין גבי בינוד לביבון נורבני לי איווים רא ישמחנה לא כל נבי ממה ולא כל נבי מנוד בין לצורבו יבין לצורבה שמני התב דניקא קדי יה אי משום עינא אי משום גנבי תא שפע 'הבניסה הבבה ורשה בשורה בשביל שונים יתווש פבירה ידא הבא דלצורבו ולצורבה היא וקתני פסורה שאני הבי מפילו רישא נכי הא לא דכיא אדא יהא יותון שבן יולידו עד בשווה לוו ליוו וב בבויוו ביאי ביכיא כדרב פפא דאמר דב פפא אי כתיב ניבד וקרינן עובד "חוה אמינא אפילו ממידא יאי איהו השתא דבתיב נבד וקרינן ניבד בניגן ניבד דיביא דנבד מה נבד דניהא ליה אף ניבד דניהא ריה: כלי כסף וכלי נחישת משתמש בהן וכוי: תנו רבנן 'המוצא כלי עין משתמש בהן "בשביל שלא ידי המוד בפני שמשחיקן כלי בסק משתמש בהן שומחה או 31 אם אין אם M און דקרי לה משום עינא בישא ונושום או 38 M אין אם אם M אין היא M 41 היא M 40

so ist sie tauglich, hat ein Männchen sie bestiegen, so ist sie untauglich²⁸⁰. — Aus welchem Grund? - Nach einer Erklärung R. Papas, denn R. Papa lehrte: Wäre sowol die Schreibweise als auch die Lesart gearbeitet worden, so würde man gesagt haben, auch wenn dies202 von selbst geschehen ist, wäre sowol die Schreibweise als auch die Lesart gearbeitet hat, so würde man gesagt haben, nur wenn [der Eigentümer] selbst es veranlasst hat, da nun die Schreibweise gearbeitet hat und die Lesart gearbeitet worden ist, so muss die geschehene Arbeit der von ihm veranlassten gleichen: wie die von ihm ver-

N22 M 43

סדי M 44

M 45

anlasste ihm erwünscht ist, ebenso muss auch die geschehene ihm erwünscht sein. Silberne und kupferne Geräte benutze er &c. Die Rabbanan lehrten: Wenn jemand Holzgeräte gefunden hat, so benutze er sie, damit sie nicht faulen; kupferne Geräte benutze er zu heissem Wasser, nicht aber auf dem Feuer, weil man sie dadurch abnutzt. Silberne Geräte benutze er zu kaltem, nicht aber zu warmem

^{271.} Da er damit Stat machen will u. dies auf jeden Fall auch zu seinem Nutzen geschieht. 272. Wenn man es vor fremden Leuten als Dekoration benutzt. 273. Seitens eines der Fremden. 274. Ein Kalb, das zur Zeremonie des Genickbrechens (cf. Dt. 21,1ff.) verwendet werden soll; dieses darf niemals zur Arbeit verwandt worden sein. 275. Nicht in der Absicht, dass es mitdreschen soll. 276. Das Hineinbringen in das Gespann. 278. In wessen Interesse es in das 277. Dt. 21,3. Gespann gebracht worden ist. 279. Der roten Kuh (cf. Num. 19,2) auf die keine Last gekommen 280. Im ersten Fall ist sie tauglich, weil der Eigentümer davon keinen Nutzen hat u. dies ihm nicht erwünscht war; dies ist auch in dem Fall zu berücksichtigen, wenn das Kalb mitgedroschen 282. Die Ver-281. Die Schreibweise ist עבר, aktiv, die Lesart dagegen שנבר, passiv. richtung der Arbeit.

בצוגן אבל לא בחבין מפני שמשחירן מגריפות יקודימות בשתבש בהן בוך אבל לא בקשה בפני שמפחותן כלי וחב וכלי זכוכית לא יגע בחן עד שיבא אליהו"כדרך שאמרו באבידה כך אמרו בפקדון אמר רב ששת בפקדון שהלכו בעליהן למדינת הים: מצא שק או קופה [וכל דכר] שאין דרכו ליטול הרי וה לא ישיר (יכי): מנחני מילי דתנו רבנן והתעלמת... פעבים שאתה בתעלם ופעבים שאי אתה בתערם זקן "ואינה לפי כבודו או"שהיתה "מלאכה שלו מרובה משל חבירו לכך נאמר והתעלמת"מהם למאי איצמריך קרא אילימא לכהן והיא בבית הקברות פשימא"האי עשה והאי לא תעשה ועשה ולא אתי עשה יההי ממונא אלא לשלו מרובה משל הבירו מדרב יתודה אמר רב נפקא האמר רב יהודה אמר רב אפס כי ילא יהיה כך אכיון שלך קודם לשל כל אדם אלא כמום לזקן ואינה לפי כבודו: "אמר"רבה הכישה הייב בה מפגם שקל קלא "ושדא בהו אמר ליה איהייבת בהו קום

אד....דא — M 46 בינמים...דא M 45 עהיה P 49 או ואינן P 48 שהיה - M 47 16 M אל קרא למאי אתא איר 31 M און יבודה M 50 האי...ועשה ו יני M 55 רבא M 54 מי M 53 דקיימן 🖁 56 M פתק.

Wasser, weil man sie dadurch schwärzt. Feuerzangen und Aexte benutze er zu Weichem, nicht aber zu Harten, weil man sie dadurch schartig macht; goldene und glä-בר המא בר המא שבידתיה נביה אמר רב אדא בר המא serne Geräte berühre er nicht, bis Elijahu kommt. Wie sie dies von einem verlorenen Gegenstand bestimmt haben, so bestimmten sie es auch von einem verwahrten. -Wie kommt er dazu sibei einem verwahr-ים שהיה בבית הקברות או שהיה ten!? R. Ada b. Hama erwiderte im Namen R. Sešeths: Wenn der Eigentümer des verwahrten Gegenstands nach überseeischen Ländern verreist ist.

WENN ER EIN SACK, EIN BÜNDEL יסורא מקבי איסורא הונ"לא דהינן איסורא בקבי ODER SONST ETWAS, DAS ER NICHT AUF-ZUNEHMEN PFLEGT, GEFUNDEN HAT, SO NEHME ER ES NICHT AUF. Woher dies? -Die Rabbanan lehrten: Und du wirst dich ihrer entziehen, zuweilen darfst du dich ent-יויי דקיימו ziehen und zuweilen darfst du dich nicht entziehen; und zwar: wenn er Priester ist und jenes sich auf einem Begräbuisplatz befindet, oder wenn er ein Greis und dies seiner Würde nicht angemessen ist, oder wenn seine eigne Beschäftigung mehr wert ist als [der Verlust] seines Nächsten, so

heisst es: du wirst dich entziehen. - Wegen welchen Falls ist dieser Schriftvers nötig; wollte man sagen, wegen eines Priesters, der sich auf einem Begräbnisplatz befindet, so ist dies ja selbstverständlich, das eine 287 ist ein Gebot und das andere 288 ist ein Gebot und Verbot¹⁸⁰, und ein Gebot kann ja nicht ein Verbot nebst einem Gebot verdrängen; und ferner kann ja eine religiöse Sache nicht wegen einer Zivilsache verdrängt werden!? Wollte man sagen, wegen des Falls, wenn seine eigne Beschäftigung mehr wert ist als [der Verlust] seines Nächsten, so geht dies ja hervor schon aus einer Lehre R. Jehudas im Namen Rabhs; denn R. Jehuda sagte im Namen Rabhs:200 Jedoch soll es keinen Armen unter dir geben, das deinige geht dem eines jeden anderen Menschen vor 201!? - Vielmehr, wegen des Falls, wenn er ein Greis und dies seiner Würde nicht angemessen ist.

Rabba sagte: Hat er es angetrieben, so ist er dazu verpflichtet. Einst bemerkte Abajje, als er vor Rabba sass, einige Ziegen stehen; da nahm er eine Erdscholle und warf nach ihnen: Darauf sprach jener zu ihm: Nun bist du verpflichtet; geh bringe sie heim.

^{283.} Diese darf er ja überhaupt nicht benutzen. 284. Dt. 22,1. 285. Das verlorene 286. Ein Priester darf einen Begräbnisplatz nicht betreten. 287. Das Wiederbringen 288. Das Nichtbetreten eines Begräbnisplatzes für einen Priester. eines verlorenen Gegenstands. 289. Ein Gebot: sich levitisch heilig zu halten, ein Verbot: sich an einem Leichnam nicht zu verunreinigen. 290. Dt. 15,4. 291. Der Schriftvers wird ausgelegt: sorge, dass die Armut dir fern bleibe. mand, der zur Rückbringung des Verlorenen nicht verpflichtet ist, ein verlaufenes Vieh. Vieh dem Eigentümer zuzustellen.

Sie tragten: Wie ist es, wenn es seine Gepflogenheit ist, diese auf dem Feld zu führen, nicht aber in der Stadt? Sagen wir, es sei em vollständiges Ruckbringen erforderlich, und da es nicht seine Gepflospenheit ist, solche in der Stadt zu führen, sei er da a nicht verpflicht i oder aber: auf dem Feld ist er da a verpflichtet, und da er dam mich verpflichtet, und da er dam mich i der Stadt verpflichtet ist, ist er auch in der Stadt verpflichtet.

Raba sagte: Was en wenn es ihm gehört, heimbrung, muss er wenn es einem Fremden och birt, mrüelemingen, und was er, wenn es ihm gehört, abhalet und auf ia ladet, muss er, wenn es einem Fremden gehört, abhalen und aufaden.

R. Jismae, b. R. Jose beland sich einst unterwegs und begegnete einem Mann, der ein Bundel Holz trug. Nachdem dieser es ביני ישמיאר ברבי ישה או איני לפי בבודו היה רבי ישמיאר abgesetzt und ausgeruht hatte, sprach er: [Hill] mir es hochheben, jener fragte: Wieviel ist es wert? Dieser erwiderte: Einen halben Zuz. Da gab er ihm einen halben Zuz und erklärte [das Holz] als Freigut. בי הולים הולים הולים הייני של הולים הייני מו Darauf nahm es dieser in Besitz. Hierauf gab ihm jener wiederum einen halben Zuz und erklärte [das Holz] als Freigut. Als er aber bemerkte, dass jener es wiederum in Besitz nehmen wolle, sprach er zu ihm: Für alle Welt habe ich den Besitz aufgegeben, für dich aber nicht. Gilt es denn in einem solchen Fall als Freigut, es wird

אהדרינהו : איבעיא להו הרכו להחויר בשדה יאין דרבו ההחוור בינור כיחו כי אבורינן השבה ביניוא ביינן וביין דלאו דוכיה לההווה בייר לא ההייב או דלמא בשהו מיהת הוא דאיהייב ליה וביין דאיחייב ליה בשדה איחייב ליה בניד היקו: אבר רבא כל שבשלו כוחורה בשל הבירו גבי כחווה וכל مرد المرام المرام المرام والمرام ورده لادرا ورده المرام والمرام والم و مدر درد الما الما الما المادم والمادام ودر ביה ההיא נברא חיה דרי פתבא דאיפי איתבינהנ ביות ביתפה מכר ביות דבי בי מכר בית בכנה שנין מו אבר דיה פלגא דוווא הב ליה פלגא דוווא נאפקהה הרבות הוו בות יווב ליון אנה הווא האום והבי הויה ההוה קא בני לביוחה לבובה בהי אבי ליה הבין בי האי נוונא וורגן בית שניאי איבים יב יבבה والمراهد المرابعة وموافة منامية والوادية والمرابعة والمر on hall introduced nearest no nation with the second אוניינים בנים בנים לונים אונים אונים בנים בנים בנים בל בירבון דוון דאולהוד יבו אינו הבי אויים אינו אינו רפנים משורת הדין היא דיכד דתני הב ייסק יווינת לום זה בות היותם את ההוק זו נבילית הכדים אשר ילבי זה ביקור חולים בה זו קבורה ארנ הבינים זה החדין משר בישון זו ביבים המודים 35 M הבעיר לאו דרבו לחדוור בשרח לא -----M 57 M 61 הייבי היהייב וביין 100 א בשהה M 59 ----מיין M 04 בתוא M 63 בתוא M 02 דר פר ז שקר פר ז יחם ריח ואפ B 05 יחים M 60 אחרינא M 69 מפקר אם לעשירים M 68 מפקר אם לעשירים M 67 M 72 מיפוק זיה דוכן M 71 מיבי M 70 וב יבא דאפי בן. M 71 אפי בן. 72 K K K 73

ja gelehrt: Die Schule Sammajs sagt, ist es nur für Arme freigegeben, so gilt es als Freigut; die Schule Hillels sagt, Freigut sei es nur dann, wenn es wie [Feldfrüchte] im Erlassjahr für arm und reich freigegeben ist!? — Vielmehr, R. Jišmâél b. R. Jose hatte es für alle Welt freigegeben, nur hielt er ihn durch leere Worte zurück. — Aber R. Jišmâél b. R. Jose war ja ein Greis und dies war seiner Würde nicht angemessen!? — R. Jišmâél b. R. Jose verblieb innerhalb der Rechtslinie; denn R. Joseph lehrte: ***Und belehre sie: ihren Lebensunterhalt**, den Weg: Liebeswerke; dass sie gehen sollen: Krankenbesuch; auf diesem: die Bestattung; das Werk: das Recht; das sie üben sollen: innerhalb der Rechtslinie.

Der Meister sagte: Dass sie gehen sollen: Krankenbesuch. Dies gehört ja zu den Liebeswerken!? — Dies ist hinsichtlich eines Geschicksgenossen³⁶⁰ nötig; der Meister

294. Dinge, wie er sie auf dem Feld gefunden hat.

295. Da oben ausgeführt worden ist, dass auch derjenige, der dazu nicht verpflichtet ist, verpflichtet wird, sobald er das verlorene Vieh nur antreibt.

296. Dh. dazu Hilfe leisten; cf. Ex. 23,5 u. Dt. 22,4; ausführl. weit. S. 576 Z. 2ff.

297. Als er ihn wiederum aufforderte, es ihm hochheben zu helfen.

298. Ex. 18,20.

299. Cf. S. 372 N. 165.

300. Cf. S. 554 N. 206.

בן נילי ניבל אחד ביששים מחליו ואפילי חבי מבניי 190 ביידו לביול לגביו בת וו קבורת דוינני גביילות חברים לא נצרבה אלא לוקן יואינו לפי בבודו אינה יישיי זו לפנים בשורת הדין דאבר רבי יודנן לא הרבה 5 ירושלים אלא על שדנו כח דין תודה אלא דיני "דמניותא לדיינו אלא אימא "שהעמידו דיניהם על sm.887" דון תורה ולא נברו לפנים בשורת הדרן:

וו היא אבידה מצא המיר א' פרה רייני און בדרך אין זי אבידה המיר יכליי הפיכ" פרה "רצה בין הכרמים הרי זו אבידה החזירה וברחה החזירה וברחה אפילו ארבעה וחמשה פעמים חייב מידורים שיאני דיים ביניה בינה בינה יום בינה יום יאמר לו תן לי כלע אלא נותן לו שברו"בפועל"בטל אם יש שם בית דוי מתנה בפני בית דוי אם איי

יום ביון אנו בי דוני באנידיון לאו אבידון דויי אמר דב יהודה הבי קאמר אי זו היא בדל אבידה ייון דום בין מצו המוד ובין בין בין אין וו אביהה ולא פיהייב בה הביר יביי הפיבים פיה B 75 1287 82172 M 77 E1227 M 70 אשר...הדין - 79 ול מפני מה דרבה M 78 מדע מדע אדא מפני שרין 80 M בפני שרין 12.00 12.00 101 יד או 22 י או 18 או בריודב עד ת דלא עבוד тер - В 85 грг М 84 מן הסדע M S3 אברינן עד השרא אב אבר אבר אבר אבר 72 M 80

sagte, ein Geschicksgenosse nehme den sechzigsten Teil seiner Krankheit ab, dennoch muss er ihn besuchen. -- Auf diesem: die Bestattung. Dies gehört ja zu den Liebeswerken!? Dies ist hinsichtlich eines Greises, dessen Würde es nicht angemessen ist, nötig . * Das vi- ichen sollen: innerhalb der Rechtslinie. R. Johanan sagte nämlich, Jerušalem sei nur deshalb 10 zerstört worden, weil sie nach dem Recht der Gesetzlehre richteten. Sollten sie denn etwa nach dem Dorfrecht richten? Vielmehr ist dies zu verstehen: sie sprachen Recht genau nach der Gesetzlehre und יחנה שלו קורם: verblieben nicht innerhalb der Rechtslinie.

> TELCHES HEISST VERLORENES? -WENN MAN EINEN ESEL ODER EINE KUH AUF DEM WEG WEIDEN ANTRIFFT, SO IST DIES KEIN VERLORENES, WENN ABER EINEN ESEL MIT UMGEKEHRTEM GESCHIRR ODER EINE KUH ZWISCHEN DEN WEINBER-GEN LAUFEN, SO IST DIES VERLORENES. WENN ER ES HEIMGEBRACHT HAT UND ES FORTGELAUFEN IST, WIEDERUM HEIMGE-BRACHT HAT UND ES FORTGELAUFEN IST, SELBST VIER- ODER FÜNFMAL, SO MUSS ER

ES WIEDERUM HEIMBRINGEN, DENN ES HEISST: 305 zurückbringen, zurückbringen sollst du. HAT ER DADURCH EINEN SELÂ VERSÄUMNIS GEHABT, SO KANN ER NICHT DEN ERSATZ DES Selâ verlangen, vielmehr hat jener ihm nur den Lohn eines müssigen Lohn-Arbeiters zu zahlen. Ist da ein Gericht vorhanden, so bedinge er sich dies VOR GERICHT AUS; IST DA KEIN GERICHT VORHANDEN, VOR DEM ER SICH DIES AUS-BEDINGEN KÖNNTE, SO GEHT DAS SEINIGE VOR.

M 88

.2 .3 83722

GEMARA. Sind denn die Dinge, von welchen wir sprachen, nicht Verlorenes!? R. Jehuda erwiderte: Er meint es wie folgt: Welches gilt allgemein als Verlorenes, mit dem er sich befassen muss? — wenn man einen Esel oder eine Kuh auf dem Weg weiden antrifft, so ist dies kein Verlorenes, und man braucht sich mit diesen nicht zu befassen, wenn aber einen Esel mit umgekehrtem Geschirr oder eine Kuh zwischen

301. Wenn er seinen kranken Geschicksgenossen besucht. 302. Auch er ist dieser Pflicht unter-303. Cod. M hat מנוכתא, ähnlich auch unser Text an anderer Stelle (ob. S. 425 Z. 17), was gewöhnl. vom syr. אבמא Schüssel, Teller abgeleitet wird (Schüsselrichter, Dorfrichter), jed. sehr unwahrscheinlich. Einleuchtender ist die La. מגייתא, die von או schneiden abzuleiten ist, ähnlich dem hebr. או התך עו dem arab. 23 schneiden, übertragen: rechtsprechen; schlichten; dh. Richter, die nicht nach einem einheitlichen Nomokanon, sondern nach Gutdünken u. Willkür richten. 304. Das verlaufene Vieh. 306. Drei Personen, die ein Laiengericht bilden. 307. Dass er die verlorene Sache nur unter der Bedingung dem Eigentümer zuführt, wenn dieser ihm den dadurch erlittenen Schaden ersetzt. 308. Woran zu erkennen ist, dass die Sache dem Eigentümer wirklich fortgekommen ist. Uebrigens ist die Frage u. somit auch die Antwort des T.s ganz überflüssig; die Mišnah erörtert hier, was bei Lebewesen als Verlorenes gilt.

den Weinbergen lanten, so ist die Verlorenes, and man mass sich mit diesen bera sen - Fwig ? R. Jehuda erwiderte im Namen Rables: Drei Tage - In welchem Fail, wenn nachts, so soilte dies doch auch von einer Stunde gelten, und wenn tags, so offic dies auch von vielen Tagen nicht gelten ? In dem ball, wenn er es trühmorgens und spatabends geschen hat; drei Tage, können sie zufällig hinausgekommen יבים זה אהר זה הרי זו אבידה ראה בים ששיבבין sein, wenn aber länger, so ist es entschieden Verlorenes. Ebenso wird auch gelehrt: Wenn jemand ein Gewand oder eine Axt ani einer Landstrasse gehinden, oder eine Kuli zwischen Weinbergen laufen angetrof- הבא במאי עיברין אי דאיבא עיברין אי דאיבא במאי עיברין בדאיכא ten hut, so ist dies Verlorenes; wenn aber ein Gewand neben einem Zaun, eine Axt neben einem Zaun oder eine Kuh zwischen den Weinbergen weiden, so ist dies kein Verlorenes: wenn aber drei Tage hinter- מונין בדרך הוא שבידה הונין בדרך אין זו אבידה הונין בדרך הוא cinander, so ist dies Verlorenes. Wenn jemand ein Gewässer heranströmen sieht, so muss er es abdämmen.

Raba sagte: Min allem Verlorenen deiver lorungs, dies schliesst den Verlust von Grundstücken ein. R. Hananja sprach zu Raba: Es gibt eine Lehre als Stütze für dich: Wenn jemand ein Gewässer heranströmen sieht, so muss er es abdämmen. Dieser erwiderte: Wenn nur das, so ist dies

keine Stütze, denn hier wird von dem Fall gesprochen, wenn da Garben vorhanden sind³¹⁰. — Wenn da Garben vorhanden sind, braucht dies ja nicht gelehrt zu werden!? — In dem Fall, wenn da Garben³¹⁷vorhanden sind, die noch des Bodens bedürfen. Man könnte glauben, da sie noch des Bodens bedürfen, gleichen sie dem Boden selbst, so lehrt er uns.

WENN MAN EINEN ESEL ODER EINE KUH &C. ANTRIFFT. Dies widerspricht sich ja selbst: zuerst heisst es, dass wenn man einen Esel oder eine Kuh auf dem Weg weiden antrifft, dies nicht Verlorenes sei; also nur, wenn sie auf dem Weg weiden, sind sie nicht Verlorenes, wenn [die Kuh] aber auf dem Weg läuft oder zwischen den Weinbergen weidet, ist sie wol Verlorenes, und dem widersprechend heisst es im Schlußsatz: wenn aber einen Esel mit umgekehrtem Geschirr oder eine Kuh zwischen den Weinbergen laufen, so ist dies Verlorenes; also nur wenn sie zwischen den Weinbergen

309. Wenn man sie längere Zeit auf dem Weg sieht, sind sie ja wahrscheinlich ebenfalls dem Eigen-311. Da niemand sein Vieh 310. Gelten sie nicht als Verlorenes. tümer verloren gegangen. nachts frei umherlaufen lässt. 312. Es ist ja üblich, das Vieh während des Tags am Weg weiden 315. Durch Ueberschwemmung. 313. Auf ein fremdes Feld. 314. Dt. 22,3. 316. Diese lehrt nur, dass er das Getreide schützen muss. 317. Dh. Getreide am Halm.

ירצה בין הכרמים הרי זו אבידה ומיחיים כה ידעיהם אמר רב יהודה אמר רב עד שלשה ימים היכי דבי אי בלילותא אפילו הדא שניתא גבי אי ביביכא אפיל: טיבא נפי לא לא צריכא דהוה הוי לה בכרבתא ובחשבתא תלתא יובי אבריבן איתרבייי אתרכי לה ונפקא טפי ודאי אבידה היא תניא נכיי והבי בצא שלית וקרום באסרשיא ופרה רצה בין הברבים הדי זו אבידה בלית בנד נהר קידום בנד יותר בין דובובון וו ואר ביבודון וים הדיוו הבינו יבאין הדי זה נידר בפניהם: אמר רבא לכל אבדת אחיך לרבות אבודת קרקי אבר ליה רב הנניה הרבא תניא דמביין לך ראה בים ששימפין וכאין הרי וה יידר בפניהם אמר ליה אי משום הא לא תבייני יייבין באו לביבורא לא צריבא דאית בה ניביין דצריכי לארצא מהו דתימא כיון דצריכי הארצא בי גופה דארעא דמיין קמשמע לן: מצא חמור ופרה (יכין: הא גופה קשיא אמרת מצא המור דרא היו אבידה הא רצה בדרך ורוצה בין הברמים הויא אבידה איבא סיפא המור וכליו הפוכים ופרה רצה בין הכרמים הרי זו אבידה 'רצה בין הברמים

М 91 газа М 90 5 5 555 92 או באיברטיא קרד 17 פרה ורצה NEES: שרה ישר + M 96 הבה M 95 94 או פרה ורועה 70 M הביבא 198 M אי 90 M בגון M = 2 דא ב עום האי M = 1 דא ב עום אוני באר דאית ביה עום עום מאי כגופה דאר דמי , 3 M ה ז אבי וחדר אמרת פרה ורצה

רצה...אבידה. — M 4

הוא דהויא אבידה הא רצה בדרך ורועה כין הכרמים יפ אין זו אבידה "אמר אביי "יניד עליו רעו תנא רועה 36,33 בדרך דלא הויא אבידה והוא הדין לרועה בין הכרמים תנא רצה בין הכרמים דהויא אבידה והוא ליתני קילתא וכל שכן המירתא ליתני רצה בדרך דחויא אבידה וכל שכן רצה בין הכרמים ולתני רועה בין הכרמים דלא הויא אבידה וכל שכן רועה בדרך אלא אמר רבא רצה ארצה לא קשיא הא דאפה "לגבי דברא הא דאפה לגבי מתא רועה ארינה נמי לא קשיא "כאן באבידת גופה "כאן באבידת קרקע כי קתני רועה בדרך לא הויא אבידה הא רועה בין הכרמים הויא אבידה באכידת קרקע וכי קתני רצה בין הכרמים הויא אבידה הא רועה בין הכרמים 'מסקבא ורועה בין הכרמים לא 'מסקבא ורועה בין הכרמים נהי דלא "מסקבא תיפוק ליה משום אבידת קרקע בדגוי ותיפוק לית משום אבידת גופה "דדלמא קטלו לה כאתרא דמתרו והדר קטלי

5 M הכי היתני

11 M ביה P 12 אהידרו. M קמודהר ודאי.

א לרברא M 6

את הא 9 M מכתקבא 10 M דאתי וקטרו M 8

läuft, ist sie Verlorenes, wenn sie aber auf dem Weg läuft oder zwischen den Weinbergen weidet, ist sie nicht Verlorenes 118!? Abajje erwiderte: Der Gefährte soll dies שלינ ריען אמר ליה 'רבא אי ⁵יגיד עליו ריען bekunden³¹º; er lehrt, dass wenn sie auf dem Weg weidet, sie nicht Verlorenes sei, und ebenso gilt dies von dem Fall, wenn sie zwischen den Weinbergen weidet, und er lehrt, dass wenn sie zwischen den Wein-10 bergen läuft, sie Verlorenes sei, und ebenso gilt dies von dem Fall, wenn sie auf dem Weg läuft. Raba sprach zu ihm: Wenn der Gefährte es bekundet, so sollte er doch das Leichtere lehren und dies würde um so יו בין גופה דרצה בין mehr vom Schwereren gelten: sollte er doch lehren, dass sie Verlorenes sei, wenn sie auf dem Weg läuft, und um so mehr würde dies von dem Fall gelten, wenn sie zwischen den Weinbergen läuft, und sollte ידו בה ידאי אתרו"בה אי אתרו"בה אי אתרו"בה ולא אודהרו בה ידאי er ferner lehren, dass sie nicht Verlorenes sei, wenn sie zwischen den Weinbergen weidet, und um so mehr würde dies von dem Fall gelten, wenn sie auf dem Weg weidet!? Vielmehr, erklärte Raba, hinsichtlich des

Laufens besteht kein Widerspruch, denn das eine gilt von dem Fall, wenn sie mit dem Gesicht zum Wald gewendet ist, und das andere gilt von dem Fall, wenn sie mit dem Gesicht zur Stadt gewendet320 ist, und hinsichtlich des Weidens besteht ebenfalls kein Widerspruch, denn das eine gilt vom Verlust ihres Körpers, und das andere gilt vom Verlust des Grundstücks. Die Lehre, dass wenn sie auf dem Weg weidet, sie nicht Verlorenes sei, wonach sie, wenn sie zwischen den Weinbergen weidet, Verlorenes sei, spricht vom Verlust des Grundstücks321, und die Lehre, dass wenn sie zwischen den Weinbergen läuft, sie Verlorenes sei, wonach sie, wenn sie zwischen den Weinbergen weidet, nicht Verlorenes sei, spricht vom Verlust ihres Körpers. Wenn sie zwischen den Weinbergen läuft, verwundet sie sich, wenn sie aber zwischen den Weinbergen weidet, verwundet sie sich nicht. - Sollte doch, wenn sie zwischen den Weinbergen weidet, obgleich sie sich nicht verwundet, der Verlust des Grundstücks berücksichtigt werden!? - Wenn es Nichtjuden gehört. - Sollte doch der Verlust ihres Körpers berücksichtigt werden, denn sie 322können sie ja töten!? — In Ortschaften, wo sie zuerst warnen und dann erst töten. - Vielleicht haben sie [den Eigentümer] bereits gewarnt!? - Wenn sie ihn gewarnt haben und er sie trotzdem nicht bewacht, so ist dies ein vorsätzlicher Verlust.

רבה P 4

למתא

^{318.} Im 1. Fall sprechen 2 Momente dafür, dass sie kein Verlorenes ist, 1. weidet sie u. 2. befindet sie sich auf dem Weg; im 2. Fall sprechen 2 Momente dafür, dass sie Verlorenes ist, da sie sowol durch das Laufen als auch durch die Weinstöcke zu Schaden kommen kann. 319. So wird der Schriftvers Ij. 36,33 aufgefasst; dh. ein Satz erklärt den anderen. 320. Wenn nur dieses eine Moment (das Laufen) zu berücksichtigen ist, so ist sie im 1. Fall Verlorenes u. im 2. nicht. 321. Wenn sie den Weinberg 322. Die Eigentümer des Weinbergs.

WINNER IS HIMMOLINGACHE HAT UND IS FORTGILAULIN ISL, WIFDERUM HILMGE-TRACHERIAL EXDES FOR FOLLAUFLY IST &C. Einer von den Jungern sprach zu Raba: Vielleicht aus who, cinmal, manhoingen Mr. M. weima' Dieser erwiderte: /wrack Time v. auch hundertmal, with ringen salls! de deutet daraut.] man könnte glauben, nur in sem Haus, woher dass auch in seinen הרבה: "שרה תשלה "אימא שלה הדא זימנא תשרה שלה הדא זימנא תשרה es heisst: הרבה: words ager sels, and überall. In welchem Fall, wird es da bewacht, so ist es ja selbstverständlich, wird es da nicht bewacht, wieso denn? Tatsächlich, wenn es da bewacht wird, nur lehrt er, dass keine ימשמע משמע משמל מאה הוכה אפילו מאה פעמים משמע הרי זמני אמר ליה הוכה אפילו מאה פעמים משמע Inkenntnissetzung des Eigentümers nötig sei. Dies nach R. Eleazar, welcher sagt, überall sei eine Inkenntnissetzung des Eigentinners nötig, nur nicht beim Wiederbringen des Verlorenen, weil die Gesetzleh- 20 די אלא בעליו עמו בעליו עמו בעליו עמו מנין תלמוד re viele [Arten des] Wiederbringens einbegriffen hat.

Portschieler, fortschielen sollst du; vielleicht tertschloven, einmal, tertschlicken sellst da, zweimal!? Dieser erwiderte: Fortschicken, auch hundertmal, tereschicken sollst du [deutet darauf: man könnte glauben, nur in dem Fall, wenn man sie zu Freigestelltem325

braucht, woher aber, dass auch in dem Fall, wenn zur Ausübung eines Gebots ?es heisst: fortschicken sollst du, in jedem Fall.

8 T T S M 15

Einer von den Jüngern sprach zu Raba: Vielleicht:"zurechtweisen, einmal, zurechtweisen sollst du, zweimal? Dieser erwiderte: Zurechtweisen, auch hundertmal, zurechtweisen sollst du [deutet darauf:] ich weiss dies nur vom Lehrer in Bezug auf seinen Schüler, woher dies auch vom Schüler in Bezug auf seinen Lehrer? - es heisst: zurechtweisen, zurechtweisen sollst du, in jedem Fall.

328 Helfen, helfen sollst au; ich weiss dies nur von dem Fall, wenn der Eigentümer339 dabei ist, woher dies von dem Fall, wenn er nicht dabei ist? - es heisst: helfen, helfen sollst du, in jedem Fall. 330 Aufrichten, aufrichten sollst du; ich weiss dies nur von dem Fall, wenn der Eigentümer dabei ist, woher dies von dem Fall, wenn er nicht dabei ist? — es heisst: aufrichten, aufrichten sollst du, in jedem Fall. — Wozu braucht dies vom Abladen und vom Aufladen besonders geschrieben zu werden? - Dies ist nötig; würde es der Allbarmherzige nur vom Abladen gelehrt haben, so könnte man glau-

324. Dt. 22,7. 323. Bei der Rückgabe eines Diebstahls, Depositums od. Darlehns. angezogene Schriftstelle schreibt vor, dass man beim Ausheben eines Nestes die Mutter fortschicken (fliegen 326. Vgl. zBs. Lev. 14,4ff. 327. Lev. 19,17. 328. Ex. 23,5. 331. Die 1. Schriftstelle spricht Lasttiers, das mit der Last nicht weiter kann. 330. Dt. 22,4. von der Hilfeleistung beim Abladen, die 2. von der Hilfeleistung beim Aufladen.

אבידה בדנת היא: החוירה יכרחה החוירה וברדה ויבין: אפר ליה ההוא מדרבנן לרבא אימא השב הדא ובנא תשובם ההי ובני אמר ליה השב אפיר: באה פעבים 'פשמין תשיבם אין לי אלא לביתי مادادات درادد دردا الازددا دردا دردد دردد בקים היכי דכי אי דכינטרא פשיטא אי דלא כינטרא אביאי ליידם דבינברא והוא קבישביי לן דרא ביינן דיית ביירים יבדרבי ארעור דאמר חבל צריבין דיית בירים היין בחשבת אבירה שהונות היב הה השבית קרי ובני אבר ליה שלה אפיל: כאה פנכים בשבינ רשיה אין די אלא לדבר הרשות לדבר בציה בנין תלמוד לומר תשלח מכל מקום: אמר ליה ההוא בדרבנן לרכא ואימא הובה הדא זיכנא תוביה תוביה אין די אלא הרב לתלמיד תלמיד לרב מנין תרביוד לוביר חובה תוביה מכל מקום: "עוב הנעובן און לי אלא בעלה עבו ישאון בעלה עבו בנון תרמיד לומר עוב תעוב מכל מקום 'חקם תקים אין הימר הקם תקים מכל מקום ולמה לי למכתב פריקה ולמה "לי למיכתב מעינה צריכי דאי כתב ההמנא

מרבנן רובא האי לנונתו ולהורבתו - 10 M בהי בהי אבי אבי M אבי אבי אבי אבי אבי ייי דחיינו ביתו שהרי ריבתה התורה - M 20 אול ההוא מרבגן לרבא אימא ב - M 23 ש M 22 (מהד פ) מדרבה (מהד פ) א 21 BP 24

טישמין M 14

פריקה הוה אמינא משום דאיכא צער בעלי היים ואיכא הסרון כים אכל מעינה"דלאו צער בעלי היים איכא ולא הסרון כים איכא אימא לא ואי אשמעינן שעינה משום דכשכר אכל פריקה דכחנם אימא לא צריכא ולרכי שמעון דאמר את שעינה בהגם מאי איבא למימר לרבי שמעון לא מסיימי קראי למה לי למכתב הני תרתי ולמה לי למכתב"אבידה צריכי דאי "בתב רחמנא הני תרתי משום "דצערא דמרה איתא צערא דידה איתא אבל אבידה דצערא דמרה ישמעינן אימא לא ואי אשמעינן Wie ist es aber nach R. Simôn zu erklären, אבידה משום דליתא למרה בחדה "אבל הני תרתי שנ "דאיתא למרה בהדה אימא לא צריבא: מות יימת " המכה אין לי אלא במיתה הכתובה כו מנין שאם אי אתה יכול להמיתו במיתה הכתובה בו שאתה ום "לרשאי לחמיתו בכל מיתה שאתה יכול לחמיתי תלמוד לומר מות יומת המכה מכל מקום: תכה אין לי אלא "בהכאה הכתובה בהן מנין שאם אי אתה יכול להמיתן בהכאה הכתובה בהן שאתה "רשאי"להכותן בכל הכאה שאתה יכול תלמוד לומר 20 תבה תבה מכל מקום: "השב תשיב אין די ארא שמשכנו ברשות ⁰בית דין משכנו שלא ברשות ⁰בית דין מנין תלמוד לומר חשב תשיב מכל מקום 'חכל 25 תחבל אין לי אלא שמשכנו ברשות משכנו שלא ברשות מנין תלמוד לומר חבל תחבל מכל מקום

אשמעינן הני M בליכא צב״ה וליכא ח״ך M בליכא צב״ה וליכא הני איכא M איכא איכא M איכא איכא M 27 שליכא א 130 M דאית למרייהו בהדייהו M 29 ממיתו 32 M במיתה 33 V במיתה 34 M ממיתב בכל מיתה שאתה יכור החביתם תדמ ידיאסדה P 35

ben, weil hierbei Tierquälerei und Geldschaden zu berücksichtigen ist, nicht aber gelte dies vom Aufladen, wobei weder Tierquälerei noch Geldschaden zu berücksichtigen ist; würde er dies nur vom Aufladen gelehrt haben, [so könnte man glauben,] weil dies gegen Entgelt erfolgt, nicht aber gelte dies vom Abladen, das unentgeltlich zu erfolgen hat; daher ist beides nötig. welcher sagt, auch das Aufladen müsse unentgeltlich erfolgen!? - Nach R. Šimôn sind die Schriftverse nicht bezeichnet³³². — Wozu braucht dies von diesen beiden und vom Verlorenen besonders geschrieben zu werden 333!? - Dies ist nötig; würde es der Allbarmherzige nur von diesen beiden geschrieben haben, [so könnte man glauben,] weil Herzleid des Eigentümers und Quälerei des Tiers vorliegt, nicht aber gelte dies vom Verlorenen, wobei nur Herzleid des Eigentümers, nicht aber Quälerei des Tiers vorliegt; würde er es nur vom Verlorenen gelehrt haben, [so könnte man glauben,] weil der Eigentümer nicht dabei ist, nicht aber gelte dies von jenen beiden, wo der Eigentümer dabei334ist; daher ist beides nötig.

Sterben, sterben soll der Totschläger; ich weiss also, dass dies durch die hierbei genannte Todesart geschehen soll, woher dass

man ihn, wenn man ihn durch die hierbei genannte Todesart nicht töten kann, durch jede mögliche Todesart töte? -- es heisst: sterben, sterben soll der Totschläger, auf jede Weise.

Erschlagen, erschlagen sollst du; ich weiss dies nur von der hierbei genannten Art des Erschlagens, woher dass man sie, wenn man sie337 durch die hierbei genannte Art des Erschlagens nicht erschlagen kann, durch jede mögliche Art des Erschlagens töte? es heisst: erschlagen, erschlagen sollst du, auf jede Weise.

³³⁸ Zurückgeben, zurückgeben sollst du; ich weiss dies nur von dem Fall, wenn er ihn mit gerichtlicher Zustimmung gepfändet hat, woher dies von dem Fall, wenn er ihn ohne gerichtliche Zustimmung gepfändet hat? - es heisst: zurückgeben, zurückgeben sollst du, in jedem Fall. 339 l'fänden, pfänden wirst du; ich weiss dies nur von dem Fall, wenn er ihn mit Erlaubnis gepfändet hat, woher dies von dem Fall, wenn er ihn ohne Erlaubnis gepfändet hat? - es heisst: pfänden, pfänden wirst du, in jedem Fall. -

^{332.} Welcher vom Abladen u. welcher vom Aufladen spricht, u. wenn nur einer geschrieben wäre, würde man ihn auf das Abiaden bezogen haben. 333. Auch beim Ab-, bezw. Aufladen handelt es sich um einen Geldverlust. 334. Er kann nach anderen Leuten sehen. 335. Num. 35,21. 336. I)t. 13,16. 337. Die Leute der abtrünnigen Stadt, von der die angezogene Schriftstelle spricht. 338. Ib. 24,13. 339. Ex. 22,25.

Wolu sind diese heiden Schriftverse nötig ' Der eine spricht von einem Taggewand und der andere von einem Nachteen and

nur von den Armen der eigenen Stadt, woher dies von den Armen einer anderen Stadt' es heisst: un n. ennen sollst du, in jedem Fall.

nur von einer grossen Gabe, woher dies von einer kleinen Gabe? es heisst: geben, seer solls du, in jedem Fall.

Benden Adaden sollst da; ich weiss dies nur von dem Fall, wenn durch ihn התכישנו לו תעבישנו לו העברנם אין נוקקין לו תעבישנו שו לו ואינו רוצה להתפרנם אין נוקקין לו תעבישנו Segen in das Haus gekommen ist, woher dies von dem Fall, wenn kein Segen durch ihn in das Haus gekommen ist? es heisst: beladen, belader sollst da, in jedem Fall. Wozu aber ist nach R. Eleâzar b. 20 בכמל מינה: אם יש שם בית דין מתנה בפניהם: Fall. Azarja, welcher sagt, man müsse ihn beschenken, nur wenn durch ihn Segen in das Haus gekommen ist, nicht aber, wenn kein Segen durch ihn in das Haus gekommen ist, [die Wiederholung des Worts] be-

'וחני תרי קראי למח לי חד לכסות יום וחד לכסית מש לילה: פתה תפתה אין לי אלא לעניי עירך לעניי ציר אחרת כינין תלמוד לומר פתח תפתה מכל מקום: "נתון תתן אין לי אלא מתנה מרובה מתנה ביינשת מנין תלבוד לובור נתון תתן מכל בקום: « ich weiss dies ביינשת מנין תלבוד לובור נתון תתן מכל בקום: היניק תעניק אין לי אלא שנתברך חבית בנדלי בינניקין לא נתברך הבית בגדלי בינין תרביד לוביר העניק תעניק מכל מקים ולרכי אלעזר כן עזריה דאמר נתבחך חבית בגדלו מעניקון לי לא נתבחך י הבית בנללו אין מעניקין העניק למה לי "דברה תורה ש callet dut ich weiss dies ויי הבית בנללו אין מעניקין העניק למה לי ברשון בני אדם: הנכט תנביטני אין די אלא שאין לו ואינו דיצח להתפרנם אמר דהמנא תן לו דרך הלואה יש לו ואינו רוצה להתפרנם מנין תלבוד לונה"תעכימנו ככל ניקום ולרבי שמעון דאמה רמה לי דברה תורה כלשון בני אדם: היה בשל מן הסלע לא יאפר לי תן לי סלע אלא נותן די שכרו א בפיעל בשל: "הנא ניתן לו שברו כפועל בשל"מאי בפוצל בשל אמר אביי כפוצל בשל של אותה מלאכה איסור ורב ספרא עביד עיסקא בהדי הדדי אול רב של א דברים ככתבם | + M 39 מעני — M 38 ותרי M 37 B 42 כלשון 15 - M 41 א בינניק M 40 (כת P) תכן B 45 שנבים - M 44 הרקי אמר

אמר. של אותה מלאכה והא לאו בטל הוא אמר.

laden nötig!? — Die Gesetzlehre gebraucht die übliche Redewendung³⁴⁷der Leute.

Borgen, borgen sollst du³⁴⁹; ich weiss, dass wenn er nichts hat und kein Almosen annehmen will, man es ihm leihweise gebe, woher dies von dem Fall, wenn er wol [Vermögen] hat und kein Almosen annehmen will? - es heisst: borgen sollst du, in jedem Fall. — Wozu ist aber nach R. Simôn b. Eleâzar, welcher sagt, dass wenn er [Vermögen] hat und kein Almosen annehmen will, man ihm nichts [leihweise] zu geben brauche, [die Wiederholung des Worts] borgen nötig!? — Die Gesetzlehre gebraucht die übliche Redewendung der Leute.

HAT ER DADURCH EINEN SELÂ VERSÄUMNIS GEHABT, SO KANN ER NICHT DEN Ersatz des Selâ verlangen, vielmehr hat jener ihm nur den Lohn eines MÜSSIGEN LOHNARBEITERS ZU ZAHLEN. Es wird gelehrt: Er hat ihm den Lohn eines müssigen Lohnarbeiters zu zahlen. — Was heisst: eines müssigen Lohnarbeiters? Abajje erwiderte: Eines Arbeiters, der sich seiner Berufsarbeit müssigt350.

IST DA EIN GERICHT VORHANDEN, SO BEDINGE ER ES SICH VOR DIESEM AUS. ISUT und R. Saphra unternahmen zusammen ein Geschäft. Darauf ging R. Saphra und

340. Dass man einem Armen das gepfändete Gewand zurückgebe, wenn er es nötig hat. 341. Dt 342. Sc. die Hand einem Armen. 343. Dt. 15,10. 344. Ib. V. 14. 345. Dh. beschenken, den fortziehenden Sklaven. 346. Dieser Umstand wird an dieser Schriftstelle als Grund angeführt. 347. Die Hinzufügung des Infinitivs ist nur Sprachgebrauch u. hat keine exegetische Bedeutung. 348. Dt. 15,8. 349. Einem verschämten Armen, der keine Almosen 350. Wieviel ein Lohnarbeiter für die leichte Arbeit des Wiederbringens eines annehmen will. Funds weniger verlangt, als für seine Berufsarbeit.

ספרא פלג "ליח בלא דעתיה דאיסור באפי "בי תרי "אתא לקמיה "דרבה בר רב הונא אמר ליה זיל אייתי תלתא דפלגת קמייהו אי נמי "תרי"מגו תלתא Fol.32 ואי נמי תרי סהדי דפלגת באפי "בי תלתא אמר ליח מגא לך הא אמר ליה דתגן אם יש שם בית דין מתנה בפניהם מאין שם בית דין בפני מי יתנה שלו קודם אמר ליה מי דמי התם"דמפיק ממונא מהאי ומותים להאי בעינן בית דין אבל הכא דידיה שקלי גילוי מילתא בעלמא הוא בתרי "סגיא ליה תדע דתנן 'אלמנה מוכרת שלא כפני בית דין "אמר בסים. ליה אביי ולאו "מי אתמר עלה אמר רב יוסף בר מניומי אמר רב נחמן מאלמנה אינה צריכה בית דין של מומחץ אבל צריכה בית דין של הדיומות: צאה ברפת אין הייב בה ברשית הרבים הייבוגו בה 'ואם היתה "בית הקברות לא ישמא לה "אם אמר לו אביו הישמא או שאמר לו אל תחזיר לא ישמע לו פרק וטען פרק וטען אפילו ארבעה וחמשה פעמים חייב שנאמר "עוב תעוב הלך יישב

אף לטעון רבי יוםי הגלילי אימר אם היה עליו יתר M 47 ליה | M 46 תרתי — M 46 אתו M 48 מגו...סהדי — M 50 דר' אבא. M דרבא אמר zx - M 52 53 M אפוקי ממונא ממר ומותיב אה או בני הדני M 54 רמר הכא אנא דידי M 55 M 58 278 M 57 123 M 56 M 59 zx M 61 z -- B 60 CNI . או הצית. 11 63

לו ואמר "הואיל ועליך מציה אם "רצינך לפריק פריד

מן התורה לפרוק אבל לא לטעון רבי שמעון אומר

teilte vor zwei Personen ohne Wissen Isurs. Als er hierauf vor Rabba b. R. Hona kam, sprach er zu ihm: Geh, hole die drei Personen, vor welchen du geteilt hast, oder auch zwei von den dreien, oder auch zwei Zeugen, dass du vor drei Personen geteilt hast. Jener sprach: Woher entnimmst du dies"? Dieser erwiderte: Es wird gelehrt: Ist da ein Gericht vorhanden, so bedinge 10 er es sich vor diesem aus, ist da aber kein Gericht vorhanden, vor dem er es sich ausbedingen könnte, so geht das Seinige vor. Jener entgegnete: Ist es denn gleich; da muss man dem einen Geld abnehmen und 15 dem anderen geben, somit ist ein Gericht erforderlich, hierbei aber habe ich ja das Meinige genommen und nur eine Bekundung ist nötig; hierfür sind auch zwei ausreichend. Dies ist auch zu beweisen, מצוה הייב מצוה הייב מצוה שנאמר עמו אם היה וקן או הולה הייב מצוה denn es wird gelehrt, dass eine Witwe ohne Hinzuziehung des Gerichts verkaufen dürfe . Abajje erwiderte ihm: Hierzu wird ja aber gelehrt: R. Joseph b. Minjomi sagte im Namen R. Nahmans: die Witwe brauche hierzu kein autorisirtes Gericht³⁴, wol aber ein Laiengericht.

INDET MAN [EIN TIER] IN EINEM STALL, SO IST MAN DAZU³⁵⁵NICHT VER-PFLICHTET, WENN AUF ÖFFENTLICHEM GE-

BIET, SO IST MAN DAZU VERPFLICHTET. BEFINDET ES SICH AUF EINER GRABSTÄTTE, SO DARF ER356 SICH DIESERHALB NICHT VERUNREINIGEN. WENN SEIN VATER ZU IHM SAGT, DASS ER SICH WOL VERUNREINIGE, ODER WENN ER ZU IHM SAGT, DASS ER ES NICHT ZURÜCKBRINGE, SO GEHORCHE ER IHM NICHT357. HAT ER ABGELADEN858 UND AUFGELADEN, ABGELADEN UND AUFGELADEN, SELBST VIER- ODER FÜNFMAL, SO IST ER DAZU NOCH IMMER VERPFLICHTET, DENN ES HEISST:350/helfen, helfen sollst du. WENN [DER EIGENTÜMER] FORTGEHT, SICH HINSETZT UND ZU IHM SPRICHT: DA DIR DIES GEBOTEN IST, SO LADE AB, WENN DU ABLADEN WILLST, SO IST ER DAVON FREI, DENN ES HEISST: mit ihm; IST JENER ABER ALT ODER KRANK, SO IST ER DAZU VER-PFLICHTET. ES IST GEBOT DER GESETZLEHRE ABLADEN, NICHT ABER AUFLADEN [ZU HELFEN]; R. SIMÔN SAGT, AUCH AUFLADEN. R. JOSE DER GALILÄER SAGT, IST [DAS TIER] ÜBERMÄSSIG BELASTET, SO BRAUCHT MAN ES NICHT, DENN ES HEISST:

351. Waren, die geschätzt werden mussten. 352. Dass hierzu 3 Personen (die ein Laiengericht bilden) erforderlich sind. 353. Den Waisen gehörige Gegenstände, zu ihrem Unterhalt. 354. Aus promovirten Mitgliedern bestehend. 355. Es dem Eigentümer zuzustellen. 356. Wenn er Priester ist, dem die Verunreinigung an einem Leichnam verboten ist. 357. Obgleich er dadurch das Gebot der Ehrung von Vater u. Mutter übertritt. 358. Wenn er einem, dessen Tier mit der Last auf dem Weg liegt, hierbei behilflich war. 359. Ex. 23,5.

The second Last, one Last, DIE ES TRA-ייות בהמאו אל נבוב בו החמובה בעוב בהמאו בהמאו 1114 1111 ישיבות הנכוד בי:

GEMARA, Raba sagte: Unter Stall, von dem sie sprechen, ist einer zu verstehen, der weder verwirrend noch bewachend ist. Nicht verwirrend, denn er lehrt, dass er da u nicht verpflichtet ist; und nicht bewachend, weil er zu lehren für nötig hält, dass man dazu nicht verpflichtet ist; denn ist, so darf er ja sogar es da hineinbringen, wenn er es ausserhalb findet, und um so mehr [zurücklassen], wenn er es darin findet. Vielmehr entnehme man hieraus, wenn er nicht bewachend ist; schliesse hieraus.

FINDET MAN [FIN TIER] IN EINEM STALL, SO IST MAN DAZU NICHT VERPFLICH-TET. R. Jichaq sagte: Dies nur, wenn es sich innerhalb des Stadtgebiets befindet. Demnach ist man, wenn man es auf öffent- 20 lichem Gebiet [findet], auch dann verpflichtet, wenn es sich innerhalb des Stadtgebiets befindet. Manche beziehen dies auf den Schlußsatz: auf öffentlichem Gebiet ist man dazu verpflichtet. R. Jighaq sagte: Dies nur, wenn es sich ausserhalb des Stadtgebiets befindet. Demnach ist man, wenn man es im Stall findet, nicht verpflichtet, auch wenn es sich ausserhalb des Stadtgebiets befindet.

הבידות אבר הבא הפת שאברו אינה בתנה ואינה משמרת אינה מתעה מדקתני איני הייב בה ואינה משמהת מהאיצמהיך למיתני איני הייב בה דאי כלכא דעתך משמרת חשתא משבה' לה אבראי בינייל לה לנואי בשבה לה בנואי בבניא אלא שבינ בינה אינה משברת שמין כינה: ביצאה ברפת איני ביום אבר דבר נבודן היות שייביות יבוד הביו wenn man sagen wollte, wenn er bewachend ייביל בתוך התחום נבי הייב עובים ואפילו בתוך התחום נבי הייב 'איבא דמתני לה אסיפא ברשות הרבים הייב בה אמר רבי יצחק והוא שעומדת חוץ לתחום מכלל דברפת אפילו 'עומדת הוין לתחום נמי איני הייב בה בית הקברות לא ישבא לה: "תני רבנן בינין בוובו בנו בו במונה וא מהההו נו הבווב בו הבווה שלא ישבינ לו שנאבר איש אבי ואביי הידאו יאת שבתתו השמהו אני הי בילבם הייבין בבבידי שנכא דכתב ההכנא את שבתתי תשכהי הא לאי הכי הוה אבינא צייתא ליה ואכאי האי נשה והאי רא תניטה ונשה ולא אתי נישה ודהי את לא תנישה יישה איצטריך סלקא דעתך אבינא הואיל והוקש ביבוד אב ואם לכבודו של מקום שנאמר כאן כבד את אכיך ואת אפך ונאפר לחלן כבד את ה' מהונך הלכך לציית ליה קמשמע לן דלא לשמע ליה:

מלא...שם M 66 אלא...שם M 65 M 69 72 - M 68 היה יה שי היה M 72 728 7:21 NI 71 58 P 70 את כיצית ליה עשה ול ת הוא ואין עשה הוחה את M 73 א המקום דכת כבד ממקום דכת כבד M 74 ר ה ונישה שה א לד M וכתיב כבד - 76 M [לציית ליה] קמ ל:.

Befindet es sich auf einer Grabstätte, so darf er sich dieserhalb NICHT VERUNREINIGEN. Die Rabbanan lehrten: Woher, dass er, wenn sein Vater zu ihm gesagt hat, dass er sich verunreinige, oder dass er es nicht zurückbringe, ihm nicht gehorche? — es heisst:362 Ihr sollt ein jeglicher seine Mutter und seinen Vater fürchten, und meine Ruhetage sollt ihr beobachten; ich bin der Herr; meine Ehrung 303 ist euch allen geboten. - Also nur aus dem Grund, weil der Allbarmherzige [die Worte] meine Ruhetage sollt ihr beobachten geschrieben hat, sonst aber würde man geglaubt haben, dass er ihm gehorche, — wieso denn, das eine ist ja ein Gebot und das andere ist ein Verbot und Gebot, und ein Gebot kann ja nicht ein Verbot nebst einem Gebot verdrängen!? - Dies ist nötig; man könnte glauben, dass er ihm wol gehorche, da die Ehrung von Vater und Mutter der Ehrung Gottes gleichgestellt worden ist, denn es heisst:360 Ehre deinen Vater und deine Mutter, und ferner heisst es:367 Ehre den Herrn mit deinem Gut, so lehrt er uns, dass er ihm nicht gehorche.

360. In welchem das Tier zum Fortlaufen veranlasst werden muss. 361. Cf. ob. S. 571 Z. 5. 362. Lev. 19,3. 364. Die Ehrung von 363. Die in der Befolgung der Gebote besteht. 366. Ex. 20,12 365. Sich nicht zu verunreinigen; cf. ob. S. 566 N. 289. Vater und Mutter. 367. Pr.3,9. u. Dt. 5,16.

מצוח מן התורה לפרוק אכל לא למעון: מאי אבל לא לטעון אילימא "אבל לא לטעון כלל "מאי שנא פריקה דכתים עוב תעום עמו מעינה גמי הכתים הקם תקים עמו אלא מצוה מן התורה לפרוק בחנם 22.4 ולא למעון בחנם אלא בשבר רבי שמעון אומר "את ב...... לשעון בחנם תנינא לחא דתנו רבנן פריקה בחנם שנינה בשבר רבי שמנין אימר זו זוו בחנם מאי טעמייה: דרכנן "דאי סלקא דעתך כרכי שמעין לכתוב רחמנא שעינה ולא בעי פריקה ואנא אמינא ומה שעינה דלית בה צער בעלי היים וליכא הסרון aber unentgeltlich aufladen [zu helfen], son-כים היים פריקה דאית כה צער בעלי היים 'וחסרין פים לא כל שכן אלא למאי הלכתא בתביה רחמנא לומר לך פריקה בחנם מעינה בשכר ורבי שמעון מאי מעמא משום דלא מסיימי קראי ³ורבנן אמאי " וה לא מסיימי קראי הכא כתיב רבין תחת משא: חתב כתיב "נפלין בדרך דרמו "מוענייהו באורהא "משמע 22.4 ורבי שמעון נופלין בדרך "אינהו"ומוענייהו עילוייהו משמע: אמר רבא 'מדברי שניהם נלמד 'צער בעלי Colb חיים דאורייתא ואפילו "רבי שמעון לא קאמר אלא משום דלא מסיימי קראי אכל מסיימי קראי דרשינן קל וחומר °משום מאי לאו משום צער בעלי היים "דרשינן דלמא משים דאיכא הסדון כים ודבי קאמה ומה מעינה דלית בה הסרון כים חייב פריקה"דאית בה הסרון כים לא כל שכן ומעינה "אין בה הסרון שבל אבל או הכתיב הקם תקים עמו ה״ק מצוה M 77 אבל אבל אבל ה״ק מצוה אי כ ד M פורק בהנם מוען 80 M זה ווה 31 M אי כ ד ור ב פר M 82 - 7 KZW: M S3 לכ ש פרוקה דכתב רה למה לי פרוקה - N 84 מ מ משים ה א בריקה אבר בייניד ביינה א פריקה אבר בייניד אבר בייניד אינתו בליל 18 אינתו ופעובייתו B 87 אינתו ופעובייתו ${
m B}$ 90 משמע ${
m M}$ 89 משמע ${
m M}$ 88 19 M לה ש נביי בעביה הדא 92 M או הא וטעונייהו משם או פושה אור מדירא בישוב דיך מה בישוב M 93 דריבא הסרון ל-9 M האיבא דכר ש-90 M ריה.

ES IST GEBOT DER GESETZLEHRE AB-LADEN, NICHT ABER AUFLADEN [ZU HELFEN]. Was heisst: nicht aber aufladen, wollte man sagen, überhaupt nicht aufzuladen, so gilt dies ja deshalb vom Abladen, weil es heisst: du sollst ihm helfen, ebenso heisst es ja hinsichtlich des Aufladens: du sollst mit ihm aufrichten!? Vielmehr, es ist Gebot der Gesetzlehre, unentgeltlich abladen, nicht dern nur gegen Entgelt; R. Simôn sagt, auch unentgeltlich aufladen. Dies stimmt also überein mit dem, was die Rabbanan gelehrt haben: Das Abladen unentgeltlich, das Aufladen gegen Entgelt. R. Simôn sagt, beides unentgeltlich. - Was ist der Grund der Rabbanan? — Nach der Ansicht R. Simôns sollte der Allbarmherzige dies nur vom Aufladen und nicht vom Abladen geschrieben haben und man würde gefolgert haben: wenn dies vom Aufladen gilt, wobei weder Tierquälerei noch Geldschaden zu berücksichtigen ist, um wieviel mehr vom Abladen, wobei Tierquälerei und Geldschaden zu berücksichtigen ist. Wenn aber der Allbarmherzige es trotzdem geschrieben hat, so lehrt dies, dass das Abladen unentgeltlich und das Aufladen gegen Entgelt zu erfolgen hat. - Und R. Simôn!? - Die Schriftverse sind nicht bezeichnet 307. — Und die Rabbanan!? Sie sind wol bezeichnet; hier heisst es: unter seiner Last liegend, und dort heisst es: auf dem Weg hingefallen, was zu verstehen ist, wenn auch die Last auf

dem Weg liegt. — Und R. Simôn!? — Unter auf dem Weg hingefallen ist zu verstehen, es und seine Last auf ihm.

Raba sagte: Aus den Worten beider lernen wir, dass die Tierquälerei [ein Verbot] der Gesetzlehre ist, denn auch R. Simôn ist seiner Ansicht nur aus dem Grund, weil die Schriftverse nicht bezeichnet sind, wenn sie aber bezeichnet wären, würden wir [den Schluss] vom Leichteren auf das Schwerere gefolgert haben; wahrscheinlich doch wegen der Tierquälerei308. — Vielleicht, weil in dem einem Fall ein Geldschaden vorliegt, und [dieser Schluss] lautet also: wenn dies vom Aufladen gilt, wobei kein Geldschaden vorliegt, um wieviel mehr vom Abladen, wobei ein Geldschaden vorliegt. - Liegt denn beim Aufladen kein Geldschaden vor, es kann ja vorkommen, dass

^{367.} Welcher vom Abladen u. welcher vom Aufladen spricht; man würde, wenn nur einer stände, ihn auf das Abladen bezogen haben. 368. Beim Abladen ist Tierquälerei zu berücksichtigen, was beim Aufladen nicht der Fall ist.

er wichrenide sen den Mirkt ver laumt oder Diebe kommen und alles was er bei sieh hat, we nehmen? Is ist zu beweisen, dass du Tierqualerei ein Verharj der Gesetzlehre ist, denn um Schinßsatz wird gelehrt: R Jose der Gaillar sagt, ist es übermässig belastet, so brancht man es nicht, denn es heisst; an army Londone Last, die es tragen kann, demnach ist der erste Au-נסו מכן לחיב בנילי היים לאי דאורייתא מסון: doch וה איז דציר בנילי היים בנילי היים לאי דאורייתא wol aus dem Caund, weil die Tierquälerei [cin Verbot] der Gesetzlehre ist . Vielleicht streiten sie über [die Auslegung der Wertel war scarer Last R. Jose ist der Ausicht, man deduzire: wher seizer Last, ei- 15 ne Last, die es tragen kann, während die Rabbanan der Ansicht sind, man deduzire dies nicht. Es ist auch zu beweisen, dass die Tierquälerei kein [Verbot] der Gesetz-בהמות אוהוב שוניא רבצין) לימא מבייני ליה בהמת gelehrt: מהמת מבייני ליה בהמת שוניא רבצין) לימא מבייני ליה wenn [der Eigentümer] fortgeht, sich hinsetzt und zu ihm spricht: da dir dies geboten ist, so lade ab, so ist er davon frei, denn es heisst: mit inm. Wenn man sagen wollte, die Tierquälerei sei [ein Verbot] der משום איבה הכי נפי מכתברא דקתני 'אם משום איבה הכי נפי מכתברא Gesetzlehre, so ist es ja einerlei, ob der Eigentümer sich daran beteiligt oder nicht!?

Tatsächlich ist die Tierquälerei [ein Verboth der Gesetzlehre, denn unter "frei" ist nicht zu verstehen, er sei ganz frei, sondern er braucht dies nicht unentgeltlich zu tun, wol aber gegen Entgelt. Der Allbarmבים כי דא עסקינן דאדהכי והכי בטיר משיקוה אי בני את ננבי ושקלי כל נוה דאיבא בהדיה ההי בנים בנים דוים דאורייתא דקתני כיפא יבי ייםי בכריבי אינור אם הוה ייליו ייתר בכישאי אין וקיה or william portion defended through the sollings or בובל דתנא קבא כבר וקיק לי ביאי ביכוא באני ביתום בבלה בינה בינה באורות בינה בינה אים المرادة المرادة المرادة المرادة المرادة المرادة المرادة المراب المراب المراب المراب المراب المراب المراب المرابي المراج والمراج المراج ا דנתר צער בעלי חיים דאורייתא מה לי איתיה مرادا المالية المالية من من المالية المالية المالية בייים ביני היים האירינות מי בברת פנוד والمار والمراد والرادا والمراد קאמר רחמנא כי איתיה למריה בחדיה עבד גביה المالا المال المالا المالا المالا المالا المالا عراب المراب المراب المرابع الم צער בעלי חיים דאירייתא משום חכי 'מטפל בח כבהמת ישראל אלא אי אמרת צער בעלי היים במוש בינונד בב בבים אומני מושמבינות ווים היתה מעונה יין נסך אין זקוק לה אי אמרת בשלמא לאו דאורייתא משום הכי אין יקוק לה אלא אי ות ק לא ות ק לא IN 98 מריבי דריש תחת משאו ות ק לא B 97 פטור ודילמא (M 3 עביד מרה בחדיה ליעבד (+ V בחנם וכי א עבד מרה בהדה ריעבר] בשכר M 4 חייב לטפל M 5 א

M 6 חייב התם 1 M סיפא היתה 18 M דרבנן.

herzige meint es also: wenn der Eigentümer sich daran beteiligt, so muss man dies unentgeltlich tun, und wenn der Eigentümer sich daran nicht beteiligt, so tue man dies gegen Entgelt; und die Tierquälerei ist tatsächlich [ein Verbot] der Gesetzlehre. Ihm wäre eine Stütze zu erbringen: Mit dem Vieh eines Nichtjuden befasse man sich ebenso wie mit dem Vieh eines Jisraéliten; allerdings muss man, wenn du sagst, sen, wie mit dem Vieh eines Jisraéliten, weshalb aber muss man, wenn du sagst, die Tierquälerei sein kein [Verbot] der Gesetzlehre, sich mit einem solchen ebenso befassen, wie mit dem Vieh eines Jisraéliten!? - Dies um Feindschaft [zu vermeiden]. Dies ist auch einleuchtend, denn es wird gelehrt, dass man, wenn es mit Libationswein³⁷²beladen ist, dies nicht brauche; erklärlich ist es, dass man es nicht braucht, wenn du sagst, dies sei kein [Verbot] der Gesetzlehre, weshalb aber braucht man es

^{369.} R. Šimôn u. die Weisen, nach welchen auch zu entscheiden ist. laut des Schriftverses wäre zu entnehmen, dass man es nicht brauche. Grund ist man dazu verpflichtet, nicht aber wegen der Tierquälerei.

^{370.} Denn aus dem Wort-371. Und nur aus diesem 372. Cf. Bd. vij S. 899 N. 170.

אמרת דאורייתא אמאי אין זקיק לה חבי קאמר ולחטעינה יון נסך אין וקוק לה תא שמע בהמת גוי ומשאוי ישראל וחדלת זאי אמרת צער בעלי חיים דאורייתא אמאי וחדלת "עזב תעזב מבעי ליח לעולם צער בעלי חיים דאורייתא התם בטעינה אי הכי איבא כיפא בהבית ישראל ומשאני ני כיב תעוב ואי במעינה אמאי עוב תעוב משום צערא דישראל אי הכי"אפילו רישא נמי רישא בהמר נוי "סיפא בחמר ישראל "מאי פסקת סתמא דמלתא בפריקה הוא דבתיבי ארא הא בני דבי יובי הביה היא דאמר צער בעלי חיים לאו דאורייתא תאיי שמינ" אוחב לפרוק ושונא למקין מצוח בשינא בדיי לכוף את יצרו ואי "סלקא דעתך צער בעלי חיים יצרו עדיף תא שמע 'שונא שאמרו שונא ישראר ' ולא שונא אומות העולם אי אמרת צער בעלי היים דאורייתא מה לי שונא ישראל ומה לי שונא אומית העולם כי כבות אשונא דקרא קאי אשינא"דמתניתא ייבד תהת 133 – חבין ולא רבצן רבין ולא עובד תהת 20 – Der Anfangsatz spricht von einem nicht-בישאו ולא בפורק הדות בישאו בישאו שיבול ליביד

תכא במאי עסק׳ בטעינה M 9 רישא נמי בחמר M 10 י הם אפים — M 11 מאי פסק אין כתמא M 12 אותבו M 15 או אותבו B 14 עזב בפריקה כתיב M 13 לפר ושונאו 10 M אמרת צער 17 M עדיפא א ה לבוף " B 18 המתניתין (P המתנית).

nicht, wenn du sagst, dies sei [ein Verbot] der Gesetzlehre!? Er meint es wie folgt: Libationswein aufladen [helfen] braucht man nicht. - Komm und höre: Wenn das ⁵ Vieh einem Nichtjuden und die Last einem Jisraéliten gehört, so unterlasse man es; weshalb unterlasse man es, wenn du sagst, die Tierquälerei sei [ein Verbot] der Gesetzlehre, man müsste ja helfen!? - Tatsäch-וויב המרות אויל הוא החדלת "ניוב המרות lich ist die Tierquälerei [ein Verbot] der Gesetzlehre, nur wird da vom Aufladen gesprochen. - Wie ist demnach der Schlusssatz zu erklären: Wenn das Vieh einem Jisraéliten und die Last einem Nichtjuden בות אבילו הבי כדי לבות את ¹⁵ gehört, so muss man helfen; weshalb muss man helfen, wenn du sagst, hier werde vom Aufladen gesprochen375?? - Wegen des Herzleids des Jisraéliten . — Dennach sollte dies auch vom Anfangsatz gelten!? jüdischen Eseltreiber und der Schlußsatz spricht von einem jisraélitischen Eseltreiber. - Wieso entscheidest du dies ?? -- Es ist das Gewöhnliche, dass jeder seinen Esel begleitet. -- [Die Worte] unterlussen und helfen370 werden ja aber hinsichtlich des Ab-

ladens gebraucht!? - Vielmehr, hier ist die Ansicht R. Jose des Galiläers vertreten, welcher sagt, die Tierquälerei sei kein [Verbot] der Gesetzlehre. - Komm und höre: Wenn man einem Freund abladen und einem Feind aufladen [zu helfen] hat, so ist es geboten dem Feind [zu helfen], um den Trieb zu beugen. Wenn man nun sagen wollte, die Tierquälerei sei [ein Verbot] der Gesetzlehre, so sollte ja das andere 377 vorgehen!? - Das Beugen des Triebs geht trotzdem vor. - Komm und höre: der Feind, von dem gesprochen wird378, ist ein jisraélitischer Feind, nicht aber ein Feind aus bot der Gesetzlehre, so ist es ja einerlei, ob es ein jisraélitischer Feind oder ein Feind aus den weltlichen Völkern ist!? - Du glaubst wol, dies beziehe sich auf den in der Schrift genannten Feind, dies bezieht sich auf den in der Barajtha 379 genannten Feind. - Komm und höre: Liegend, nicht aber wenn es zu liegen pflegtibe; liegend, nicht aber wenn es steht; unter seiner Last, nicht aber, wenn es abgeladen381 ist; unter seiner Last, eine Last, die es tragen kann. Wenn man nun sagen woll-

^{373.} Den Schaden trägt ja der Nichtjude. 374. Der da mit seinem Tier warten muss. 375. Dass, wenn der Esel einem Jisraéliten od. einem Nichtjuden gehört, auch der Eseltreiber ein Jisraélit, bezw. Nichtjude ist. 376. In der angezogenen Lehre wird auf diese Schriftworte Bezug genommen. 377. Einem Freund abladen helfen. 378. Nach der Auffassung des Fragenden: in der bezüglichen Schriftstelle, Ex. 23,5. 379. Die oben angezogen wird, in dem Fall, wenn man auch einem Freund beim Abladen zu helfen hat. 380. Wenn dies nicht durch Ermattung des Tiers erfolgt ist, sondern es seine Gewohnheit ist, sich auf dem Weg hinzulegen; der Eigentümer sollte damit rechnen. 381. Wenn die Last aufzuladen ist.

te, die Tierquallerer sei [ein Verbot] der Gesetzlehre, so ist es ja einerlei, ob es liegt oder an liegen pl'egt oder steht? Hier ist die Ansicht R. Jose des Galilläers vertreten, welcher sagt, die Tierqualerei sei » ein rabbanitisches [Verbot'. Dies ist auch einleuchtend, denn es heisst: www. seiner Last, eine Last, die es tragen kann, und derjenige, der diese Ansicht vertritt, ist R. Jose der Galiläer; schliesse hieraus. Wie- ארא בשבר מאן שמקת ליה"דאית ליה האי כברא יי so kannst du [diese Lehre] R. Jose dem Galiläer addiziren, im Schlußsatz wird ja gelehrt: amer server has, nicht aber, wenn e- abgeladen ist; was ist nun unter "nicht abgeladen" zu verstehen, wollte man sagen, 15 man brauche dann überhaupt nicht zu helieni, so heisst es ja: 'au sellst mit ihm auf-1. 11-2; vielmehr ist zu verstehen, abladen [helfen] brauche man nicht unentgeltlich, sondern gegen Entgelt, und diejeni-20 gen, die dieser Ansicht sind, sind ja die Rabbanan!? - Tatsächlich vertritt sie die Ansicht R. Jose des Galiläers, aber hinsichtlich des Aufladens vertritt sie die Ansicht der Rabbanan.

Die Rabbanan lehrten:383 Wenn du siehst; man könnte glauben, auch aus der Ferne, so heisst es: " wenn du bezegnest; unter bege, west könnte man ein wirkliches Begegnen verstehen, so heisst es: wenn du siehst;

wenn nämlich das Sehen dem Begegnen gleicht. Die Rabbanan berechneten: der siebeneinhalbte Teil eines Mil, gleich einem Ris". Es wird gelehrt: Er begleite ihn eine Parasange. Rabba b. Bar-Hana sagte: Er erhält dafür Belohnung.

NEW ON SEINEM VERLORENEN UND DEM VERLORENEN SEINES VATERS GEHT SEIN VER-LORENES VOR; VON SFINEM VERLORENEN UND DEM VERLORENEN SEINES LEHRERS GEHT SEINES VOR; VOM VERLORENEN SEINES VATERS UND DEM VERLORENEN SEINES LEHRERS GEHT DAS SEINES LEHRERS VOR, DENN SEIN VATER BRACHTE IHN IN DIESE WELT, WÄHREND SEIN LEHRER, DER IHN WEISHEIT LEHRTE, IHN IN DAS LEBEN DER ZUKÜNFTIGEN WELT BRINGT. WENN ABER SEIN VATER EIN GELEHRTER IST, SO GEHT DAS SEINES VATERS VOR. WENN SEIN VATER UND SEIN LEHRER EINE LAST TRAGEN, SO NEHME ER SIE ZUERST SEINEM LEHRER AB UND NACHHER SEINEM VATER. WENN

SEIN VATER UND SEIN LEHRER SICH IM GEFÄNGNIS BEFINDEN, SO LÖSE ER ZUERST SEINEN LEHRER UND NACHHER SEINEN VATER AUS; WENN ABER SEIN VATER EIN GE-LEHRTER IST, SO LÖSE ER ZUERST SEINEN VATER UND NACHHER SEINEN LEHRER AUS.

383. Ex. 23,5. 384. Ib. V. 4. 386. Wörtl. hüpfe od. trabe mit; weil das Tier wiederum stürzen kann. heimführen kann.

בן ואי אמרת צער בעלי היים דאורייתא כה לי ריבין ומה לי רבצן ומה לי עומד הא מני רבי יוסי הנרילי היא דאמר צער בעלי היים דרבגן חבי נמי בבתברא דקתני תחת משאו משאוי שיבול לעמוד בו מאן שמעת ליה דאית ליה האי סברא רבי יוסי הנלילי שבינ בינה ובי מצית מוקבית לה ברבי ייבי הגלילי והא קתני סיפא תחת משאו ולא מפורק באי רא כפורק איליכא לא מפורק כלל הא כתיב הקם תקים עמו אלא פשישא לא מפורק בחגם רבנן רעולם רבי יוםי הנלילי היא ובטעינה כבר לח יברבנן: תנו רבנן כי תראה יכול אפילו מיחוק תרבוד לובד כי תפני אי כי תפני יכוד פנינה בבש תלמוד לומר כי תראה"ואיזו היא ראייה שיש בה פגיעה שיערו הכמים אחד משבע ומחצה במיל יוה הוא רים הנא ומדדה עמו עד פרסה אמר רבה בר בר חנה ונוטל שבר:

וא בדתו יאברת אביי אברתי קודמת אבדתי יאכדת רבו שלו קידם אבדת אביו ואכדת בי של רבי קידמת שאביי הביא: לעילם הזה ורבו שלמדו חכמה מביאו לחיי העולם הבא ואם אביו חכם "של אביו קודמת "היה אביו ורבו נושאין משאוי מניח את של רבו ואחר כך מניח את של אביו היה אביו ורבו בבית השבי פודה את רבו ואחר כך פודה את אביי יאם אביו הכם פורה את אביו ואהר כך בי פודה את רבו:

היה ג כמי בשעינה כרבנן ס ל M 20 7 27 תנא M 23 הא כיצד ראיה M 22 הנא M 21 לשל אביו שאביו מביאו להיי העולם M 25 היה...אביו. M 27 שקול כנגד רבו אבידת אביו M 26

385. Cf. Bd. vij S. 87 N. 193.

387. Wenn er nur eines

גמתא. מגא הני מילי" אמר רב יהודה אמר יו רב אמר קרא "אפם כי לא יהיה כך אכיון שלך קודם ... לשל כל אדם"ואמר רב יהודה"אמר רב כל המקיים בעצמו כך סוף בא לידי כך: היה אביו ורבי נושאין 5 בישאוי ובוי: תנו רבנן "רבו שאמרו רבו שלמדו 2. חכמה ולא רכו שלמדו מקרא ומשנה דברי רבי במור יובר הוווד אובר בי שורב דובים דיביו ויבי יוסר אומר אפילו לא האיד ציניו אלא במשנה אחת יות הוא רבו מביר רבא בנין רב בחורה דאמברן "ניתבא ש וליסטרון שמואל קרע "מאניה עליה ההוא מרבנן 10 lehrten: Unter Lehrer, von dem sie spre-דאסברית אחד יורד לאמת השחי ואחד פותה כיון: אמר עולא תלמידי חכמים שבבבל עומדין זה מפני וה "וקורנין זה על זה ודענין אבדה במקום אביי "אינן חוזרין אלא לרבו מובחק: "בעי מיניה רב" 15 הסדא מרב הונא תלמיד וצריך לו רבו מאי אמר ליה חסדא חסדא לא צריכנא לך"את צריכת לי עד ארבעין שנין "איקפדי אחדדי ולא עיילי לגבי חדדי יתיב רב חסדא ארבעין תעניתא משום דחלש דעתיה דרב הונא "יתיב רב הונא ארבעין תעניתא בר בר איתמר רב יצחק בר Worts] Somolistron ייחשריה לרב הסרא: איתמר רב יצחק בר Worts] איתמר רב יצחק בר יוסף אמר רבי יוחנן הלכה כרבי יהודה רב אחא בר"רב הונא אמר רב ששת הלכה כרבי יוסי ומי אמר רבי יוחנן הכי והאמר רבי יוחנן הלכה כסתם ייי

Fol. 33a

; M 29 ~ N M 30 אבר קרא M 28 (בה P) רבה V 32 רבי - P 31 אביז M 33 אין מדייין 36 אין מדייין ומקריין או 35 או איל החוא M 34 M 39 - 28 M 38 קר שיחא רבו 37 א קר שיחא רבו 2171 221 31 40 אותובות בינו הוא המושה השומה צובו הבשותות M 41

GEMARA. Woher dies? R. Jehuda erwiderte im Namen Rabhs: Die Schrift sagt: 38 Jedoch sell es keinen lirmen unter dir geben, das Deinige geht dem eines jeden anderen Menschen 'vor. Ferner sagte R. Jehuda im Namen Rabhs: Wer genau danach handelt, kommt schliesslich dazu!

WENN SEIN VATER UND SEIN LEHRER EINE LAST TRAGEN &c. Die Rabbanan chen, ist ein Lehrer, der ihn Weisheit" lehrte, zu verstehen, nicht aber ein Lehrer, der ihn die Schrift und die Misnah lehrte - Worte R. Meirs. R. Jehuda sagt, von dem er den grössten Teil seines Wissens besitzt. R. Jose sagt, auch wer einem die Augen nur in einer Mišnah öffnete, heisse sein Lehrer. Raba sagte: Wie zum Beispiel R. Sehora, der mir [die Bedeutung des riss sein Gewand395 wegen eines Jüngers, der ihm [folgende Stelle] erklärt hat: mit einem [Schlüssel] musste man den Arm durchstecken und mit dem anderen öffnete man geradeaus".

Ûla sagte: Die Schriftgelehrten in Babylonien' stehen vor einander auf und zerreissen wegen einander das Gewand; bezüglich eines Verlorenen neben dem seines

Vaters beobachten sie es einem vorzüglichen Lehrer.

R. Hisda fragte R. Hona: Wie verhält es sich mit einem Schüler, dessen sein Lehrer bedarf309? Dieser erwiderte: Hisda, Hisda, ich bedarf deiner nicht, du bedarfst meiner. Vierzig Jahre waren sie auf einander böse und besuchten einander nicht. R. Hisda verweilte vierzig Tage im Fasten, weil er R. Hona betrübte und R. Hona verweilte vierzig Tage im Fasten, weil er R. Hisda verdächtigte.

Es wurde gelehrt: R. Jichaq b. Joseph sagte im Namen R. Johanans, die Halakha sie nach R. Jehuda zu entscheiden; R. Aha b. R. Hona sagte im Namen R. Sešeths, die Halakha sei nach R. Jose zu entscheiden. - Kann R. Johanan dies denn gesagt haben, R. Johanan sagte ja, die Halakha sei nach einer anonymen Lehre zu entscheiden, und eine solche lehrte ja: ein Lehrer, der ihn Weisheit lehrte ?? --

^{388.} Das sein eignes vorgehe. 389. Dt. 15,4. 390. Nach dem strikten Recht, das seinige zu bevorzugen. 391. Zur hier angedrohten Armut. 392. Die scholastische Auslegung der Mišnah, die hier schlechtweg mit Talmud (Lehre) bezeichnet wird. 393. Die biblischen Bücher. 394. Zwuoliorgov, Suppenlöffel, Kochlöffel, ein Gerät aus Löffel u. Gabel bestehend. 395. Als Zeichen 396. Eine Stelle im Traktat Middoth (Beschreibung des der Trauer über einen Verstorbenen. Tempels), die er früher nicht verstanden hatte. 397. Die einander belehren. Vorschriften unsrer Mišnah. 399. Wenn er sehr kundig ist u. sein Lehrer auch von ihm lernt. 400 Also nach R. Meir.

Unter Wersheit ut der grosse Teil seines Wiscon in versichen

Die Rabbanan Scholen, Wenn man sich mit der Schrift betit it, o ist diesetwis', aber nichts Besenderes, wenn mit der s Michall, so but dies etwas, und man erhält dans anch Bolobnung wenn aber mit dem Tamuel, o gibt es mehr. Bedeutenderes als un Laufe aber etcts cher un Mienah al um Tahnud. Die willer gricht sich ה שלכאי מאלאי ברבי אלכאי מאי בדריש רבי יהידת ברבי אלכאי ja selbst, znerst heisst est wenn aber mit dem Talmud, so gibt es nichts Bedeutenderes als dies, und nachher heisst es: laufe aber sters cher zur Misnah als zum Talmud? R. Johanan erwiderte: Diese Lehre החלמה תרמיה ששנות תרמיה שינות הרמיה אימר חני זהיה בתלמיה ist zur Zeit Rabbis entstanden; da verliess alle Welt [das Studium der] Misnah und wandte sich zum Talmud, darauf trug er ilmen vor, dass man stets eher zur Mišnah als zum Talmud laufe . Wie lautete 20 האמר מיבוים תלמוד לומר ונראה dieser Vortrag? Wie R. Jehuda b. R. Ilcaj vorgetragen hat: Es heisst: 'Verkünde reculos Vell seine Freed und dem Haus Ja-300 seine Sonden. Verkiende rieinem Volk seen Trevel, das sind die Schriftgelehrten, für die die unvorsätzlichen [Sünden] als

בשנה ותנן רכו שלכדו הכנה ניאי הכניה רוב הכניה: יונו ובנן דועם ביינו ביינו יאינו בייון בביינו "בדה וניטלין עליה שבר בתלניד אין לך ניהה المراب المرابع الماء مرابع المرابع الم הא נופה קשיא אמרת בתלמוד אין כך מדה גדורה راد المال المراد المرادي الله ما ترسمون المال حال כס התלפיד אבה הבי יוחנן ביבי הבי נשנית בישנה זו مستنا المراد المرادان المرادين المرادين المرادين المرادين المرادين mand in the man mander of the man done mandered and assert -בתיב 'הגד לעבי פשנם ולבית יעקב הטאתם הנד מיני בשנם אלו תלבידו חבנים שעננית נעשית להם בודינות ורבית יעקב חטאתם אלו עניי האדין والمراد المراد الما المالية المالية المالية المالية المالية ודיין: דרש רבי יהודה ברבי אלינאי כאי דבתיב שביני דבר הי ההרדים אל דברו אלו תלבידי בכבים |אכנו אנוכם אני בגני בלנא הואיכם אלו בנידי משנה מנדיבם אלו נימי האדין שמא בשנהתכם שמא תאמר ישראל יבושו תלמוד לומר יוב יבשו אומות דונים יבישו וישוא ביודוי

ורטיסק B 42 מתנים עליה M 43 או שאפי שגנות 160 אות שגנות 7 70 M 45 או M וא ירעורם M 49 אבד סבי ופסק סכויין M 48 דו וול יבאפי זהר ולא ישראל יבשו. M 50

vorsätzliche gelten; dem Haus Jagob seine Sünden, das sind die Leute aus dem gemeinen Volk, für die die vorsätzlichen als unvorsätzliche gelten. Das ist es, was gelehrt wird: R. Jehuda sagte: Sei vorsichtig bei der Lehre [Talmud] denn bei der Lehre gilt das Versehen als Vorsätzlichkeit.

R. Jehuda b. R. Ileaj trug vor: Es heisst 65 Höret das Wort des Herrn, ihr, die ihr vor seinem Wort erzittert, das sind die Gelehrten; eure Brüder, das sind die Schriftkundigen; eure Feinde, das sind die Misnakundigen; die euch verstossen, das sind die Leute aus dem gemeinen Volk. Man könnte glauben, ihre Hoffnung sei geschwunden, ihre Zuversicht sei dahin, so heisst es: wir werden eure Freude ansehen. Man könnte glauben, die Jisraéliten werden beschämt sein, so heisst es: sie werden zu Schanden sein, die weltlichen Völker werden zu Schanden sein, die Jisraéliten aber werden sich freuen.

402. Der die mündliche Lehre gesammelt, gesichtet u. kano-401. Wörtl. ein Mass, eine Art. misirt hat. 403. Da die Scholastik ohne genügende Kenntnis der kodifizirten Lehre zu Irrtümern 404. Jes. 58,1. 405. Ib. 66.5. 406. Der Leute aus dem gemeinen Volk. führen kann. 407. Alle, die hier genannt werden.

DRITTER ABSCHNITT

מבקד אצל הבירו בהמה אי בלים ינגבי אי שאבדו שילם ילא רצה לישבע שהרי אברי שומר חנם נשבע ויוצא נמצא הגנב משלם תשלומי כפל שבח ומכר משלם תשלומי ארבעה וחמשה למי משלם למי שחפקהון אצלו נשבע ילא רצה לשים נמצא הגנב משלם תשלומי כפל טבח ומכר משלם תשלומי ארבעה וחמשה למי 'משלם לבעל הפקדון: נמרא. למה 'ליה 'למתנא בהמה ולמה 'ליה למתנא כלים צריכי דאי תנא בחמה הוה אמינא בחמה הוא דמקני ליה כפילא משים דנפיש מירחה לעיולה ולאפוקה אבל כלים דלא נפיש טירחייהו אימא לא מקני ליה כפילא ואי תנא כלים הוה אמינא כלים הוא דקמקני ליה כפילא משום דלא נפיש כפלייהו אכל בהמה דכי מכה ומכר משים צריבא בתקוף לה דבי בר הבא והא אין אדם בינה דבר שלא בא לעולם ואפילו "לרבי מאיר דאמר אדם יי ביינה דבר ישלא בא ביינה ביינה ביין ביייה דקל דינבידי דארני אבל דבא בי ייצי דבינבא יאר דיק 2727 B 3 3 M 2 817 1 M 1

ENN JEMAND SEINEM NÄCHSTEN VIEH ODER GERÄTE ZUR VERWAHRUNG GE-GEBEN HAT UND SIE GESTOHLEN WORDEN ODER ABHANDEN GEKOMMEN SIND, UND DIESER BEZAHLT HAT UND NICHT SCHWÖ-REN WOLLTE, SIE SAGTEN NÄMLICH, EIN UNBEZAHLTER HÜTER KÖNNE SCHWÖREN UND ERSATZFREI SEIN, SO MUSS DER DIEB, WENN ER GEFUNDEN WIRD, DAS DOPPELTE, 10 UND WENN ER ES GESCHLACHTET ODER VERKAUFT HAT, DAS VIER- UND DAS FÜNF-FACHE AN DEN DEPOSITÄR ZAHLEN; WENN ER ABER GESCHWOREN HAT UND NICHT BE-ZAHLEN WOLLTE, SO MUSS DER DIEB, WENN יה כפילא לא מקני ליה כפילא בפילא ארבעה והמשה אימא לא מקני ליה כפילא 15 ER GEFUNDEN WIRD, DAS DOPPELTE, UND WENN ER ES GESCHLACHTET ODER VER-KAUFT HAT, DAS VIER- UND DAS FÜNFFA-CHE AN DEN DEPONENTEN ZAHLEN.

GEMARA. Wozu braucht dies vom Vieh und von Geräten besonders gelehrt zu werden? - Dies ist nötig; würde er es nur vom Vieh gelehrt haben, so könnte man

glauben, dass er ihm' nur bei einem Vieh das Doppelte abtritt, weil er viel Mühe hatte, es heimzuführen und zurückzubringen, bei Geräten aber, bei welchen er nicht viel Mühe hatte, tritt er ihm das Doppelte nicht ab; würde er es nur von Geräten gelehrt haben, so könnte man glauben, dass er ihm nur bei Geräten das Doppelte abtritt, weil die Mehrzahlung nicht bedeutend ist, beim Vieh aber, für welches, wenn [der Dieb] es geschlachtet oder verkauft hat, das Vier- und das Fünffache zu zahlen ist, tritt er ihm das Doppelte nicht ab; daher ist beides nötig. Rami b. Hama wandte ein: Man kann ja nicht das abtreten, was noch nicht auf die Welt gekommen ist!? Und selbst nach R. Meir, welcher sagt, man könne etwas, was noch nicht auf die Welt gekommen ist, wol abtreten, gilt dies nur von Früchten einer Dattelpalme, die entschieden kommen, hierbei aber ist es ja nicht ausgemacht, dass es gestohlen werden wird',

^{2.} Der Deponent dem Depositär, wenn dieser ihm Ersatz leistet. Abtreten des Doppelten muss ja bei der Einhändigung des Tiers erfolgen.

und wenn man auch annimmt, dass es wol gestablen wird, o i tes ja nicht ausgemacht, dass der Dieb gefunden wird, und ...uel. wenn der Dieb gehinden wird, ist es a meht an genacht, dass er bezählt, denn a er kann mein Gestandnis ablegen und frei sain? Rahu cranderte: E. 18t chenso, als wurde er an ihm ge agt haben: wann es gestohlen worden sollte und du es mir bezahlon wollen solltest, so sei dir mein Rind von ממר רבא נעשה באומר לו לבשתגנב ותרצה נתשלמני מי ictet ab abgetroten. R. Zera wandte ein: Demnach' sollte dies auch von der Schur und den lungen gelten, während doch gelehrt wird: mit Ausnahme der Schur und der Jungen!? Vielmehr, erklärte R. Zera, es ist שולם שלא שילם שלא שילם הדיני משלם אם על פי שלא שילם ebenso, als würde er gesagt haben: mit Ausnahme der Schur und der Jungen. Weshalb dieser Unterschied!? - Dies ist das Gewöhnliche; den Zuwachs, der von anderwärts kommt, pliegt man abzutreten, מחבירו ונגנבה ואמר הלה הריני משלם ואיני נשבע מחבירו ונגנבה ואמר הלה den Zuwachs, der aus dem Körper selbst kommt, pflegt man nicht abzutreten. Manche lesen: Raba sagte: Es ist ebenso, als würde er zu ihm gesagt haben: wenn es gestohlen werden sollte und du es mir bezahlen wollen solltest, so sei es dir kurz vor

والمراجع المراجع المرا medica and beat messed and ded ded mes messed אנה בנו בל בל בון ביות בי בי ביות בון בי בון בי בון הרי פרוני בנייון כך בייבישיי ביתקים לה כבי יירא אי הבי מפירן גיוותיה וולדותיה נבי מרביא הניא דיין בינותרה וולהותה אלא אבר דבי וולא בישה באנה בי הוה היוונים ויהונים והיוונים האו בביו ביות דבירתא שבחא דאתא ביניכא נביד איניש דביקני שבהא דבינים לא יביד איניש דביקני איבא האביי בנוך הנבודה קבורה לך ביני ביניה מיבא ביניה בייני ובוא אינייד ייני דייני אינייד איניידי יהא רצה לישבע (יבין: "אמר רבי הייא בר אבא אבר רבי יותנן לא שילם שילם ממש אלא ביון שילם ולא רצה לישבע שילם אין לא שילם לא איכא כיפא נשבע ולא רצה לשלם מעמא דלא רצה הא רצה את כל פי שלא שילם אלא מהא ליכא רמשמע מינה תניא בותיה דרבי יוחנן 'חשובר פרה יאחר כך נמצא הגנב משלם תשלומי כפל "לשוכר: אמר רב פפא שומר הגם כיון שאמר פשעתי מקנה ריה כפילא דאי בעי פטר נפשיה בגניבה"שומר שכר

1 '28 M 7 מידמש M 6 ה את ל דמשתכח X ז ארא 9 M מפתברא שבחא דמעלמא P 10 לכשתגנוב M 8 אבידה. + M אוים או״ח + M אוים + M אבידה. P אויים אוי״ח אניבותיך אויים אוי״ח אוי״ח אוי״ח אויים אוי״ח אויים אוי״ח אויים dem Stehlen abgetreten. — Welchen Unterschied gibt es zwischen ihnen — Den Ein-

wand R. Zeras'; oder auch, wenn es sich auf der Weide befunden hat'.

UND DIESER BEZAHLT HAT UND NICHT SCHWÖREN WOLLTE &C. R. Hija b. Abba sagte im Namen R. Johanans: Unter "bezahlt" ist nicht zu verstehen, wenn er wirklich bezahlt hat, sondern wenn er nur gesagt hat, er wolle bezahlen, auch wenn er noch nicht bezahlt hat. - Es wird gelehrt: und er bezahlt hat und nicht schwören wollte; also nur wenn er bezahlt hat, nicht aber, wenn er noch nicht bezahlt hat!? - Wie ist demnach der Schlußsatz zu erklären: wenn er aber geschworen hat und nicht bezahlen wollte, also nur wenn er nicht bezahlen wollte, wenn er aber bezahlen wollte, auch wenn er nicht bezahlt hat. Hieraus ist vielmehr nichts zu entnehmen. Uebereinstimmend mit R. Johanan wird auch gelehrt: Wenn jemand von seinem Nächsten eine Kuh gemietet hat und sie gestohlen worden ist, und dieser sagt, er wolle lieber bezahlen und keinen Eid leisten, so hat der Dieb, wenn er gefunden wird, das Doppelte an den Mieter zu zahlen.

R. Papa sagte: Sobald ein unbezahlter Hüter sagt, er habe eine Fahrlässigkeit begangen", hat jener"ihm das Doppelte abgetreten, denn wenn er wollte, könnte er sich

^{5.} Bei der Uebergabe des zu verwahrenden Tiers. 4. Von der Busszahlung. er ihm den Besitz des Tiers gleich bei der Uebergabe abtritt. 7. Auch diese sollten dem Depositär 8. Dass er ihm das eine abtritt u. das andere nicht. 9. Dieser kann nur gegen die 1. Lesart erhoben werden. 10. In diesem Fall erwirbt es der Depositär nach der 2. Lesart nicht, 11. Er ist dann ersatzpflichtig, u. dies da es sich beim Stehlen nicht in seinem Besitz befand. ist ebenso, als würde er gesagt haben, er wolle bezahlen. 12. Der Eigentümer.

כיון שאמר נגנבה מקני ליה כפילא דאי בני פמר נפשיה בשבורה ומתה שואל "שאומר הריני משלם לא מקני ליה"כפילא במאי הוה ליה למפטר נפשיה במתה מחמת מלאכה"מתה מחמת מלאכה לא שכיחא הריני משלם מקני ליה כפילא דאי בעי פטר נפשיה במתה מחמת מלאכה אמר ליה רב זביד חבי אמר אביי שואל עד שישלם מאי מעמא הואיל וכל הנאה שלו בדיבורא לא מקני ליה כפילא תניא כוותיה 10 דרב זביד השואל פרה מחבירו ונגנבה וקידם השואל ושילם ואחר כך נמצא הגנב משלם תשלומי כפל לשואל ללישנא קמא דרב פפא ודאי לא הויא תיובתא ללישנא בתרא לימא תיהוי תיובתיה אמר לך רב פפא מי אלימא ממתניתין דקתני שירם קתני קידם הכא קתני קידם מאי קידם קידם ואמר הא מדקתני גבי שוכר"אמר וגבי שואל קידם שמני מינה דוקא קתני °מידי גבי הדדי תניא "שיילינהן ® לתנאי דבי רבי חייא ודבי רבי אושעיא ואמרי"נבי הריני משלם הא קאמר הריני משלם אלא אמר ממים — M אע״ף שאמר | P 15 בפילו ו M 16 ממים M 14 אין. + M אין. P 18 שאלתינהו | 19 H אין.

durch den Einwand des Diebstahls befreien. Sobald ein Lohnhüter sagt, es sei gestohlen worden, hat jener ihm das Doppelte abgetreten, denn wenn er wollte, könnte פר ביון שאמר במי ביון שאמר s er sich durch den Einwand, es sei gebrochen worden oder verendet, befreien. Wenn aber ein Entleiher sagt, er wolle bezahlen, so hat jener ihm das Doppelte nicht abgetreten; er könnte sich befreien nur durch den Einwand, es sei durch die Arbeit verendet, und das Verenden durch die Arbeit ist selten. Manche lesen: Sobald ein Entleiher sagt, er wolle bezahlen, hat jener ihm das Doppelte ebenfalls abgetreten, denn יהתם לא שפחר מי דמי באמר הכא נמי באמר מי דמי התם לא wenn er wollte, könnte er sich durch den Einwand, es sei durch die Arbeit verendet, befreien. R. Zebid sprach zu ihm: So sagte Abajje: ein Entleiher nur dann13, wenn er bereits bezahlt hat, denn da er allein den מור ואמר איני משלם וחזר ואמר 20 ganzen Nutzen hat, so tritt jener ihm auf das blosse Wort¹⁴hin das Doppelte nicht ab. Uebereinstimmend mit R. Zebid wird gelehrt: Wenn jemand von seinem Nächsten eine Kuh geliehen und sie gestohlen wor-

den ist, und nachdem der Entleiher zuvorgekommen ist und sie bezahlt hat, der Dieb gefunden worden ist, so hat dieser das Doppelte an den Entleiher zu zahlen. Die erste Lesart R. Papas'5 widerlegt dies nicht", widerlegt dies aber die zweite Lesart R. Papas'7? - R. Papa kann dir erwidern: Diese [Lehre] ist ja nicht bedeutender als unsre Mišnah, in der es heisst: bezahlt hat, und die wir auf den Fall bezogen haben, wenn er gesagt hat, er wolle bezahlen, ebenso spricht auch diese von dem Fall, wenn er es nur gesagt hat. - Ist es denn gleich, in jener heisst es ja nicht "zuvorgekommen", in dieser aber heisst es "zuvorgekommen"!? - Unter "zuvorgekommen" ist zu verstehen, wenn er zuvorgekommen ist und es gesagt hat. - Wenn es aber beim Mieter "gesagt" und beim Entleiher "zuvorgekommen" heisst, so ist ja zu entnehmen, dass dies wörtlich zu verstehen sei!? — Sie werden ja nicht nebeneinander gelehrt. Man fragte es die Schüler der Schule R. Hijas und der Schule R. Ošajas20, und sie erwiderten, dass sie nebeneinander gelehrt worden sind.

Klar ist der Fall, wenn er zuerst gesagt hat, er wolle nicht bezahlen und dann zurückgetreten ist und gesagt hat, er wolle wol bezahlen, denn er sagte ja, er wolle bezahlen²¹; wie ist es aber, wenn er zuerst gesagt hat, er wolle bezahlen, und dann zu-

^{13.} Sc. hat er Anspruch auf das Doppelte, wenn der Dieb gefunden wird. bezahlen bereit sei. 15. Nach welcher der Entleiher das Doppelte nicht erwirbt, wenn er gesagt hat, er wolle bezahlen. 16. Da diese Lehre von dem Fall spricht, wenn der Entleiher zuvorgekommen ist u. bezahlt hat. 17. Nach welcher der Entleiher das Doppelte erwirbt, auch wenn er nur gesagt hat, er wolle bezahlen. 18. Cf. ob. S. 583 Z. 19 ff. 19. Die Lehre vom Mieter u. die Lehre vom Entleiher. 20. In diesen Schulen wurden die in den Misnakanon nicht aufgenommenen Lehren (Barajtha) gesichtet. 21. Das Doppelte ist dann event. an ihn zu zahlen.

inckretiation of find the confining wolle mehr headlien - gen wir, er ser minuckgetreaten olde aber blieb er ber einem Wort and wellle due nor abweren? Wie ast es framer wenn er polityt hat, er wolle bezah- r ten, une daraut re toroch i t, und seine Kunk, puter e ... hahen, sie wollen nicht be allien, agen wir, ie sind zurückatteten, oder aler blieben sie beim Wort ירה נייה נפשיה אבל אגן לדידן א אי דרבא "א פו ווא alweisen? אבל אגן לדידן א אי דרבא "א אי ביה נייה נפשיה אבל אגן Vacus' e nemer, went seine Kinder be-.. The hacen, Rann (der Eigentümer) zu ihn it sagen ich habe das Doppelte nur euum Vater abgetreter, weil er mir gefällig שעאלה ושילם בעלה"מאי היקו: אבר כב הינא ש gibt es שעאלה ושילם בעלה"מאי היקו: lucibilikemen Unterschiea? Wie ist es fer ner, wenn er an die Kinder"bezahlt hat; kommen de zu ihm sagen: nur unser Vater het die das Doppielte abgetreten, weil du ihm gefallig warst, wir aber nicht, oder ייני בלני היה שנה היה שנה בשני בלני הלייתני ניליי בלני היה שנה בשני בייני alar gibt es hierbel keinen Unterschied? Wie is es ierner, wenn die Kinder an die Kinder bezahlt haben? Wie ist es ferner, wenn er die Hähte bezahlt hat? Wie ist es leiner, wenn er zwei Kühe geliehen und eine von ihnen bezahlt hat"? Wie ist es ferner, wenn er von Teilhabern geliehen und

ומט הריני משרם 'וחור ואמר איני משרם מאי מי אמרינן מהדר קא הדר ביה או דלמא במלתיה קאי ידהייי 'היא דקא מדחי ליה אמר הריני משלם ימת' אמרי Ka wand was one of the despend 13% 18 185 בונים בונו אי בנמא במינוא באבינוני נינים יבונים בנא בנה היה היה הנה בנה בנה האם אבו אנים of the state of the state of the state of the state of the No. 2002 2000 Now Wy Najed IN No 521-2 Denim River Rocal of south as day sail said when they wromed wedon thou would be an entre home suffe madous ophonon observes the line such prome moore about account emploses material on place alter and Radio sky status ticker the thister חיישינן שמא עיניו נתן בה מיתיבי 'המלוה את ₪ والمرابع وال הלויתיך עליו שקל הוח שיה והלח איפר לא פי ما المرود مورد المرا المرا المرا المرا المرا المراد more man mande morpess office designing of the المواد سأوه المرافع ووالمه مودوه سود مدود وساء والما المراد M = 23 : - P = 22אר כמדהי M 21 נייד רנפים אכן דא – M 24 אמר רב.

R. Hona sagte: Es wird ihm aber ein Schwur auferlegt, dass es sich nicht in seinem Besitz befindet, denn wir befürchten, er habe vielleicht ein Auge darauf geworfen. Man wandte ein: Wenn jemand seinem Nächsten [Geld] auf ein Pfand geborgt hat und das Pfand abhanden gekommen ist, und der eine sagt: ich habe dir darauf einen Sela geborgt, und es war nur einen Seqel wert, während der andere sagt: nein, du hast mir darauf einen Selâ geborgt und es war nur einen Selâ wert, so ist er frei3; wenn aber: ich habe dir darauf einen Selâ geborgt und es war nur einen Seqel wert, während der andere sagt: nein, du hast mir darauf einen Selâ geborgt und es war drei Denare" wert, so ist er schuldig". [Sagt der eine:] du hast mir darauf einen Selâ geborgt und es war zwei wert3, während der andere sagt: nein, ich habe dir darauf

an einen bezahlt hat? Wie ist es ferner, wenn Teilhaber [das Tier] geliehen und einer von ihnen bezahlt hat? Wie ist es ferner, wenn er es von einer Frau'sgeliehen und an ihren Ehemann bezahlt hat? Wie ist es ferner, wenn eine Frau es geliehen und ihr

Ehemann bezahlt hat? — Diese Fragen bleiben dahingestellt.

^{22.} Des Eigentümers, der vor dem Diebstahl gestorben ist 21. Einen Aufschub erzielen. 23. Ob er dann die Hälfte des Doppelten erhält. 24. Ob er das Doppelte für die eine Kuh erhält. 25. Wenn es ihr Eigentum ist; nur die Nutzmessung gehört ihrem Ehemann. 26. Zur Benutzung für ihre eignen Güter. 27. Dem Hüter, der lieber bezahlen als schwören wollte. 29. 1 Selâ = 2 Šeqel, 1 Šeqel = 2 Denar (Silber). 30. Der Schuldner verwahrte Gut. hätte ihm demnach die Hälfte der Schuld zu bezahlen. 31. Der Schuldner, von der Leistung eines Eids, da er vollständig leugnet. 32. Er muss einen Eid leisten, da er einen Teil der Forderung eingestanden hat. 33. Der Gläubiger hätte ihm demnach den Ueberschuss herauszuzahlen.

לא כי אלא סלע חלויתיך עליו כלע חיה שוה פטור סלע הלויתני עליו שנים היה שוה וחלה אומר לא כי אלא כלע הלויתיך עליו המשה דינרים היה שוה חיים מי נשבע מי שהפקדון אצלו שמא ישבע זה ב ויוציא הלה את הפקדון "אחייא אילימא אסיפא 🖘 ותיפוק ליה דשבועה גבי מלוה היא דהא קא מודי מקצת המענה אלא אמר שמואל ארישא"מאי ארישא אסיפא דרישא סלע הלויתיך עליו שקל היה שוה והלה אומר לא כי אלא סלע הלויתני עליו שלשה רבנן לשתבע מלוה שמא ישכע זה ויוציא הלה את הפקדון ואם "איתא לדרב הונא כיון דמשתבע" מלוח 1.35 שאינה ברשותו היכי מצי מפיק לה אמר "רב יוסת שיש עדים שנשרפת אי הכי מהיכא מייתי לה אלא מייתי לה דמרה ומייתי לה אי הכי כי משתבני מלות גמי למרח לות וליתי בשלמא מלוה ידע מאן קא עייל ונפק בביתיה ואזיל ומרח ומייתי לה אלא לוה מי ידע מאן עייל ונפיק בביתיה דמלוה אביי מצאתיה "רב אשי אמר זה נשבע וזה נשבע וה® נשבע שאינה ברשותו וזה נשבע כמה היה שוה והבי קאמר מי נשבע תחילה מלוה נשבע תחירה שמא ישבע זה ויוציא הלה את הפקדון רב הונא תיובתא לרב הונא פלע הלויתני עליו שתים היה שוח וחלת אומר לא כי אלא סלע חדויתיך עליו אכיפא אכיפא יותנן אר יותנן ארישא אכיפא M 25 — M 28 א רבא א B 27 מלוה — M 26 דרישא

של אחר M 29 מרושא דכיפא ת ובתיה כלע. M 29

einen Selâ geborgt und es war einen Selâ wert, so ist er frei; wenn aber: du hast mir darauf einen Selâ geborgt und es war zwei wert, während der andere sagt: nein, ich habe dir darauf einen Selâ geborgt und es war fünf Denare wert, so ist er"schuldig. Wer schwört? - derjenige, bei dem das Pfand sich befindet, damit nicht, wenn jener geschworen hat, dieser das Pfand her-יאביר היה דעבונה נבי הוה היב דעבונה נבי הוה היא יאביר vorhole". Worauf bezieht sich dies", wollte man sagen, auf den Schlußsatz, so muss ja ohnehin der Gläubiger'schwören, denn er ist es ja, der einen Teil der Forderung eingesteht!? Vielmehr, erklärte Semuél, auf מהיכא כוף שיש עדים שנגנבה פיף פהיכא to den Anfangsatz, nämlich auf den Schluss des Anfangsatzes: ich habe dir darauf einen Selâ geborgt und es war nur einen Segel wert, während der andere sagt: nein, du hast mir darauf einen Selâ geborgt und es שבועה שבועה יטעון ויאמר ⁶²ילו אהר שבועה war drei Denare wert, so ist er schuldig; eigentlich sollte der Schuldner schwören, die Rabbanan aber bestimmten, dass der Gläubiger schwöre, damit nicht, wenn jener geschworen hat, dieser das Pfand hervor-בר תהליפא משמיה דרבא אמר "רישא דסיפא hole. Wieso kann nun nach der Lehre R. Honas der Gläubiger das Pfand hervorholen, er hat ja zu schwören, dass es sich nicht in seinem Besitz befindet!? R. Joseph erwiderte: Wenn Zeugen vorhanden sind, dass es verbrannt worden ist. - Wieso kann er es demnach hervorholen!? Vielmehr, erklärte R. Joseph, wenn Zeugen vorhanden sind, dass es gestohlen worden ist. - Wieso aber kann er es auch dann hervorholen? - Er kann sich Mühe geben und es herbeischaffen. - Demnach kann ja auch der Schuldner, wenn der Gläubiger geschworen hat, sich Mühe geben und es herbeischaffen? - Der Gläubiger weiss, wer in seinem Haus ein- und ausgeht, somit kann er sich Mühe geben und es herbeischaffen, der Schuldner aber weiss nicht, wer im Haus des Gläubigers ein- und ausgeht. Abajje erwiderte: Er könnte einwenden und behaupten, er habe es nach der Eidesleistung gefunden. R. Asi erklärte: Der eine schwöre und der andere schwöre ebenfalls; der eine schwöre, dass es sich nicht in seinem Besitz befinde, und der andere schwöre, wieviel es wert war; und zwar meint er es wie folgt: wer schwört zuerst? - der Gläubiger schwöre zuerst, damit nicht, wenn jener geschworen hat, dieser das Pfand hervorhole. R. Hona b. Tahlipha sagte im Namen Rabas: Der Anfang des Schlußsatzes ist eine Widerlegung der Lehre R. Honas: du

ואזיל...לה

hast mir darauf einen Selâ geborgt und es war zwei wert, während der andere sagt: nein,

^{34.} Der Gläubiger, von der Eidesleistung; cf. NN. 31 u. 32 mut. mut. mache, da mit der Möglichkeit eines Irrtums gerechnet werden muss. Pfands schwören müsse. 37. Bei dem das Pfand sich befindet.

^{35.} Und ihn meineidig 36. Dass der Besitzer des

ich habe die daram waen Sola geborgt und e war einen Sella wert, o et er trei; nach der Leine R. Honn vollte man doch dem Charbiger, da er chworen mu , dass es sich nicht in somem Beut, befinde einen s End, wieviel es wert war, zuschieben!? R. A i sprach: Ich sægte es vor R. Kahana, da crwiderte er mir: in dem Fall, wenn er ilim glaubt Sollte doch der Schuldner dem ביה בלוה (ו)סלת בגדים ישדם: ההוא נברא האפקיד פי wert יי אים: ההוא נברא החנא נברא האפקיד war!: Er kennt es nicht genau . Sollte doch auch der Gläubiger dem Schuldner glauben, dass er den Wert genau kannte!?

Er glaubt ihm nicht. We halb glaubt der Schuldner dem Gläubiger und der Gläu- ולסוף אישתכח כיפי ואיקור אמר רב נחמן הדרי biger dem Schuldner nicht? Der Schuldner denkt vom Gläubiger: The Unchuld leie ale logal nationes, und der Gläubiger denkt vom Schuldner: die . ishen sichtet die Producer nervice.

Einst gab jemand seinem Nächsten Pretiosen zur Verwahrung; als jener später seine Pretiosen zurückverlangte, erwiderte ihm dieser, er wisse nicht, wo er sie hingetan habe. Als er darauf vor R. Nahman kam, sprach dieser: Nicht wissen ist eine Fahrlässigkeit; geh und leiste ihm Ersatz. Dieser leistete aber keinen Ersatz. Da liess

סרני היה שוה פשור ואם איתא לדרב הונא כני דמשתבץ מלוה שאינה ברשותו לישתבץ נמי אנירניה שבונה כמה היה שוה אבר דב אשי אבריהה יי לשמינות קמידו דרב בהנא יאביד די יההא בניאביני المراجعة المرازية المراجعة الم בניה לא בהוכן ליה וצאי ישנא ליה דבורכן ליה רבלוה וכאי שנא כלוה דלא מהימן ריה דלוה לוה בקיים ביה בכילוה 'תמת ישרים תנחם כייה בקיים ביפי נכיה הבריה 'אמר ליה הב די 'כיפי אמר דיה לא ידינוא היכא איתבינהו אתא לקביה דוב נחבן ביאמר דיה כל דא ידענא פשיעותא היא ויד שרים רא שילם אול רב נחבן אנבוה לאפדניה ביניה כיפי למרייתו וחדרא אפדנא למרה אמר רבא היה יתיבנא קמיה דרב נחבן ופרכןן הניפקיד הוה ואנירי היה שולם ולא רצה לישבע "ולא אחדה הי ושפיה ניבד דלא אחדר לי 'מאי שנימא התם לא אטרחיה בני דינא הבא אמוחוה לבי דינא למימוא דכבר 20 רב נהמן דשומא הדר שאני התם דשומא בשינות יו הוה "דקא הוה כיפי מעיקרא "אמרי נהרדעי שומא הדר עד תריכה זההי שתא "ואפר אפיפה אנא

872 122 M 33 אמר ליה P 32 אמר ליה M 31 א״ל + M 34 יפאי י M 36 א ביפאי י + M 35 א לכוף אר א מהו א א א מהו + מהו + מהו + מהו 7 + M 37 או או דקא...נייקרא או או 10 M ההתם לא אטרה ליה לבי M 42

ihm R. Nahman sein Haus wegnehmen. Später fanden sich die Pretiosen vor und stiegen im Preis. Da sprach R. Nahman: Der Eigentümer der Pretiosen erhalte diese, und das Haus erhalte der Eigentümer desselben zurück. Raba sagte: Ich sass dann vor R. Nahman und wir hatten gerade den Abschnitt: "Wenn jemand zur Verwahrung gegeben" vor; da sprach ich zu ihm: und er bezahlt hat und nicht schwören wollte"!? Er aber antwortete mir nichts; er hatte auch recht, dass er mir nichts antwortete, denn in jenem Fall hat er ihn nicht aufs Gericht bemüht, in diesem Fall aber hat er ihn aufs Gericht bemüht". — Demnach wäre R. Nahman der Ansicht, die Schätzung könne rückgängig gemacht werden? - Anders verhielt es sich in jenem Fall, denn die Schätzung beruhte auf einem Irrtum, da die Pretiosen vorhanden waren. Die Nehardeenser sagten: Die Schätzung kann innerhalb eines Jahrs von zwölf Monsten rockgängig gemacht werden. Ferner sagte Amemar, er sei Nehardeênser und

38. Ein Eid zieht einen anderen nach sich; cf. Bd. vij S. 710 N. 50. 39. Der Schuldner dem Gläubi-40. Der Schuldner verdächtigt den Gläubiger ger, dass das Pfand sich nicht in seinem Besitz befindet. nicht, aber er nimmt an, dass er den Wert des Pfands nicht kannte. 41. Pr. 11,3. 42. Der Schuldner glaubt vom Gläubiger, er sei ein ehrlicher Mann, da es ihm gut geht, entgegengesetzt der Gläubiger vom Schuldner. 43. Es folgt dann, dass der Dieb das Doppelte an den Depositär zu zahlen habe, ebenso sollte auch in diesem Fall der Mehrwert dem Depositär gehören, da er sie dem Eigentümer bezahlt 44. Er zahlte nicht freiwillig, sondern wurde zur Zahlung verurteilt. wenn der Gepfändete nachträglich die Schuld bezahlt, erhält er das gepfändete Grundstück zurück.

"מנהרדעא אנא וסבירא לי שומא הדר לעולם ותובתא שומא הדר לעולם משום שנאמר 'ועשית ביי Topic and been and section property of the more weeks manerally men especially modern most mercan mercan sale The training that the same was a solid to the same ist. במתנה "ודאי הני מעיקרא אדעתא דארעא נהות ולאו אדעתא דוווי נחות שמו לה לאשה ואינסיבא יות הנון בונה המובונה מבובונה בבון בנה יות ה مر من المال בנכסי מלוג בחיי בעלה ומתה הבעל מוציא מיד 🟁 הלקוחות "אגביה איחו בחובו פליגי בה רב אהא colb ורבינא חד אמר הדרה וחד אמר לא הדרה מאן דאמר לא הדרה "סבר האי זביני מעליא היא דהא זביני מעלית היא והאי דמנביה בדעתיה ילא ארא לדינא מהמת כיסופא הוא דאגביה "ומאימת אכיל פירי "לכא אמר מכי מטיא אדרכתא לידיה "אביי 180.00 evenues and will made on the statement that will

Fol. 35a-35b

פרה מדבירי יהשאילה לאדר ימידון בדרבה ושבע השיבר שמחה בדרכה והשיאר מפ

במר במרדין M 45 מייבית M 44 עריפית מע M 43 - M 48 הני אדעתא - M 47 מבר...היא M 46 בבר...דונא 40 M ביקד מאימה B 50 sei der Ansicht, dass die Schätzung immer rückgängig gemacht werden könne. Die Halakha ist, die Schätzung kann immer rückgängig gemacht werden, denn es heisst: 7 u

Entschieden ist es, dass wenn man einem Gläubiger etwas zugeschätzt hat und dieser es darauf seinem Gläubiger zugeschätzt hat, man zu diesem spreche: du הדביני השנה שבינו בר הנינג באישה הדביני הוא bist nicht besser als der, von dem du es hast. Wenn er es es verkauft, vererbt oder verschenkt hat, so haben diese von vornherein den Besitz des Grundstücks angetreten und nicht den Besitz des Gelds¹⁰. Wenn man בר לא הדרה בשיה אנביה ומאן דאמר הדרה בפשיה אנביה ומאן דאמר הדרה לכבר לא 15 es einer Frau zugeschätzt hat und sie sich verheiratet hat, oder wenn man es einer Frau gepfändet hat und sie sich verheiratet hat und gestorben ist, so gilt der Ehemann hinsichtlich der Güter seiner Frau ימי אברותא: 20 als Käufer; weder braucht er sie zurückzugeben noch braucht man sie ihm zurückzugeben. Denn R. Jose b. Hanina sagte: In Usa ordneten sie an, dass wenn eine Frau bei Lebzeiten ihres Ehemanns Niessbrauchgüter verkauft hat und darauf gestorben ist, der Ehemann sie den Käufern

abnehmen könne. Ueber den Fall aber, wenn er selbst es ihm für seine Schuld überwiesen hat³, streiten R. Aha und Rabina; einer sagt, er gebe es ihm³³ zurück, und einer sagt, er gebe es ihm nicht zurück. Einer sagt, er gebe es ihm nicht zurück, denn er ist der Ansicht, dies sei ein richtiger Verkauf, da er es ihm freiwillig abgetreten hat; und einer sagt, er gebe es ihm nicht zurück, denn er ist der Ansicht, dies sei kein richtiger Verkauf, und nur aus Scham, vor Gericht zu erscheinen, habe er es ihm freiwillig abgetreten. - Von wann ab darf er die Früchte⁵⁴essen? - Raba sagt, sobald die Einweisungsurkunde⁵⁵ in seine Hand gekommen ist. Abajje sagt, die Zeugen mit ihren Unterschriften erwerben sie für ihn. Rabba sagt, sobald die Ausbietungstage zuende sind.

רבא.

ENN JEMAND VON SEINEM NÄCHSTEN EINE KUH GEMIETET UND SIE AN EINLN ANDEREN VERLIEHEN HAT, UND SIE AUF GEWÖHNLICHE WEISE VERENDET IST, SO SCHWÖRE DER MIETER, DASS SIE AUF GEWÖHNLICHE WEISE VERENDET IST, UND DER ENTLEIHER LEISTE ERSATZ AN DEN MIETER⁵⁷. R. JOSE SPRACH: WIESO KANN

47. Wenn der erste Schuldner Zahlung leistet, muss dieser ihm das gepfändete 48. Der Gläubiger das gepfändete Grundstück. Grundstück zurückgeben. es nicht zurückzugeben. 50. Cf. S. 326 N. 139. 51. Cf. S. 325 N. 135. 53. Wenn er nachher die Schuld bezahlt. u. nicht durch das Gericht. 54. Des gepfändeten 56. Die Grundstücke des Schuldners werden öffentlich Grundstücks. 55. Cf. S. 418 Z. 15 ff. versteigert; der Gläubiger kann dann überbieten. 57. In einem solchen Fall ist ein Mieter ersatzfrei u. ein Entleiher ersatzpflichtig.

THE LEW LAX CITYOTALL MACHEN MIT DER LI STANS VACHSTEN: OH KUH MUSS OUT TORE THAT PROINTIMER ZURÜCKGT-CENTS WIRDLY

C'M' R. Idi b Abin sprach zu s Abare: Merke, der Mieter erwinbt ja die Kuh durch den Eid, ollte doch der Vermieter zum Mieter saven: fort mit dir und tort mit deinem Eid; ich will mie dem Ent-derte: Du g'aubst wo', der Mieter erwerbe sie durch den Eid, er erwirbt sie beim Verendon, und der Eid dient nur zur Befriedigung des Eigentümers'.

kommen, dass der Eigentümer an den Mieter vie'e Kühe bezahlen muss, und zwar: wenn jemand von ihm [eine Kuh] auf hundert Tage gemietet und sie ihm auf neun-יוֹפ Tage gelichen, sie darauf von ihm מי בה יבי השביהה נבד בה יבי יבי לימה קני לימהי wiederum auf achtzig Tage gemietet und ilim auf siebzig Tage geliehen hat, und sie während der Leihzeit verendet ist; für jedes Leihen besonders hat er eine Kuh zu ersetzen. R. Aha aus Diphte sprach zu Rabina: Merke, es ist ja dieselbe Kuh^o, die geht und kommt, sie kommt aus der Miete und geht in die Leihe, sie kommt aus

בפרני הני עבוני אקא לצוור פרני קבולנים : المراس المراد بردوا در المادد ود الاراد المرادد المراد المراد والمراد المراد ما المراد ביים דינו בהדי שיאר אני ליה ני בברה יייבר בשבונה הוא דקא קני רה בשנה ביתה היא والمراز المراز ا אבר רבי וירא פינפים שהבנירים משלפין כמה פריה ودورا المراد المرادا المراد ال The second desired effections and select manders and select ישו האונה באוב האונה נישוק בינות בינות בינו אבר דוה וב אהא מדיפתי ליבינא מבדי ההיא פרה R. Zera sagte: Zuweilen kann es vor- וו היינה לשמיה היינה השבירות בשבירות בשבירות לשמיה לשמיה אום אום בשבירות בשבירות בשבירות לשמיה למודיה לשמיה לשמיה למיה לשמיה למיה למים למים למים למים למים למים אפקה בשאילה פיניילה לשבירית אמר ליה ומי איתא רפרה בנינא דניבות היה הבי מר בה רב אשי אבר אין הו עליהן אלא שתי פרות הדא דשאלה והדא דשכירות שים שאלה אחת היא ושום שכירות אחת מתביניתים ומיודר ליון לבירון אמי דבי ירכיון הפנכים ששניהם בהמאת 'פנכים ששניהם באשם

المام المام المرام المر

הראשונים -- M 53 71 M 52 הוא ד – M הוא ד P הוא ד + M 54 59 ות דאכר...פרה אגרה M 58 ימין P 57 מין P ...א מרא הרא M 62 מרא חרא... 163 הא דשארות קבי רה הנבורי הא דשבי ----.mrim. M 04

der Leihe und geht in die Miete!? Dieser erwiderte: Ist denn dieselbe Kuh vorhanden, um dies sagen zu können!? Mar b. R. Aši sagte: Er hat Anspruch nur auf zwei Kühe, auf die der Leihe und auf die der Miete; die der Leihe gehören zusammen und die der Miete gehören zusammen; die der Leihe erwirbt er vollständig, und die der Miete benutze er die ganze Mietszeit und gebe sie dann dem Eigentümer zurück.

R. Jirmeja sagte: Zuweilen haben beide ein Sündopfer, zuweilen haben beide

58. Dh. der Tasaz für diese 50. Vor der Lidesleistung schuldete der Mieter dem Vermieter eine Kuh, nach der Eidesleistung nicht mehr. 60. Der in einem solchen I'all ersatzpflichtig ist. 61. Cf. N. 59 mut. mut. 62. Zum Beweis, dass sie tatsächlich verendet ist. 64. Von den 90 Tagen, auf welche er sie ihm geliehen hat. an jemand vermietet hat. so kann dies weiter bis auf einen Tag fortgesetzt werden. 66. Wenn die Kuh während der Leihzeit verendet, so muss der Eigentümer, der nun Entleiher ist, dem Mieter, der nun Verleiher ist, eine andere 67. Nach der Lehre unsrer Mišnah ist, wenn die Kuh auf gewöhnliche Weise verendet, der Mieter dem Vermieter gegenüber ersatzfrei, u. der Entleiher dem Verleiher gegenüber ersatzpflichtig, selbst wenn es sich um eine u. dieselbe Kuh handelt, u. dies muss Anwendung finden auch in dem Fall, wenn der Eigentümer selber Entleiher ist. 68. Der Mieter hat eine Kuh auf 100 Tage gemietet u. der Wechsel hat sich innerhalb dieses Zeitraums abgespielt. 69. Die der Eigentümer als Entleiher ihm ersetzen muss. 70. Die der Eigentümer als Vermieter ihm zur Arbeit zur Verfügung stellen muss. 71. Der Mieter u. der Entleiher; dies bezieht sich auf den Fall der Misnah, wenn der Mieter die Kuh weiter verliehen hat. Wenn der Hüter, Mieter od. Entleiher eine falsche Angabe über die Todesart od. das Abhandenkommen des anvertrauten Tiers macht, so hat er ein Opfer darzubringen.

פעמים "שחשואל בחשאת וחשוכר באשם פעמים שהשוכר °בחמאת והשואל כאשם הא כיצד כפירת ממון אשם ביטוי שפתים הטאת פעמים ששניהם בהשאת כגון שמתה כדרכה ואמרו נאנסה שוכר"ביי ה כך ובין כך מיפשר פשור בחשאת שואל בין כך ובין כך היוכי מיחיים בחשאת פעמים ששניהם באשם כנון שנננבה ואמרו מתה מחמת מלאכה דתרויה: קא כפרי ממונא "דהא מיהייבי וקא פטרי נפשייה: שוכר בחמאת ושואל באשם כנון שמתה בדיכה מיפטר פטור חייב בחטאת שואל דמיחייב במתה כדרכה וקא פטר נפשיה במתה מהמת מלאכה באשם שוכר כאשם ושואל כחמאת כנון שנגנבת ואפרי מתה כדרכת שוכר "הוא דמיחיים בגניבה ואבידה כך וכין כך היוכי מיהייב בהטאת מאי קמשבי, הי לאפוקי מדרבי אמי "דאמר "כל שבועה שחדיינים" משכיעים אותה אין חייבין עליה משום שכונה ביטוי שנאמר או נפש כי תשבע לכטא בשפתים "אתמר שומר שמסר לשומר רב אמר פטור ורבי יוחגן אמר הייב אמר אביי לטעמיה דרב לא מבעיא

Fol. 36a

B 65 שהשוכר בחמאת והשיאל באשם B 66 באשב יהשיאר בתמאת הא B 67 בתמאת הא החא היובי כידייבי

her ein Sündopfer und der Mieter ein Schuldopfer, und zuweilen hat der Mieter ein Sündopfer und der Entleiher ein Schuldopfer darzubringen. Und zwar: wegen des Leugnens eines Geldbetrags ist ein Schuldopfer und wegen des Bekräftigungsschwurs ist ein Sündopfer darzubringen. Zuweilen haben beide ein Sündopfer darzubringen: יבין כך verendet ist und sie gesagt haben⁷⁴, sie sei durch ein Missgeschick fortgekommen; der Mieter, der in beiden Fällen ersatzfrei ist, muss ein Sündopfer, und der Entleiher, der ישיאל דבין שיאל במתה בדרכה באשם שיאל דבין in beiden Fällen ersatzpflichtig ist, muss ebenfalls ein Sündopfer darbringen. Zuweilen haben beide ein Schuldopfer darzubringen: wenn sie gestohlen worden ist und sie gesagt haben, sie sei durch die Arbeit יבי אבי: אבי: לן דלא ברבי אבי: verendet; beide leugnen einen Geldbetrag, denn sie sind ersatzpflichtig und wollten sich befreien. Der Mieter ein Sündopfer und der Entleiher ein Schuldopfer: wenn sie auf gewöhnliche Weise verendet ist und sie gesagt haben, sie sei durch die Arbeit verendet; der Mieter, der in beiden Fällen ersatzfrei ist, muss ein Sündopfer, und der Entleiher, der, wenn sie auf gewöhnliche Weise verendet, ersatzpflichtig ist, und sich durch die Behauptung, sie sei durch die Arbeit verendet, befreien wollte, muss ein Schuldopfer darbringen. Der Mieter ein Schuldopfer und der Entleiher ein Sündopfer: wenn sie gestohlen worden ist und sie gesagt haben, sie sei auf gewöhnliche Weise verendet; der Mieter, der bei Diebstahl und Abhandenkommen ersatzpflichtig ist, und sich durch die Behauptung, sie sei auf gewöhnliche Weise verendet, befreien

ein Schuldopfer, zuweilen hat der Entlei-

uns, dass man nicht nach R. Ami entscheide. Es wurde gelehrt: Wenn ein Hüter es einem anderen Hüter übergeben hat, so ist er, wie Rabh sagt, ersatzfrei", und wie R. Johanan sagt, ersatzpflichtig. Abajje sagte: Nach der Ansicht Rabhs ist dies selbstverständlich, wenn ein unbezahlter Hüter

wollte, muss ein Schuldopfer, und der Entleiher, der in beiden Fällen ersatzpflichtig ist, muss ein Sündopfer darbringen. - Was neues lehrt er uns!? - Dies schliesst aus die Lehre R. Amis, welcher sagt, dass man bei einem vom Gericht auferlegten Schwur wegen [Leistung eines falschen] Bekräftigungsschwurs nicht schuldig⁷⁵ sei, denn es heisst:" Oder wenn jemand schwort und mit dem Mund ausspricht, freiwillig; daher lehrt er

72. Falls er sich durch den falschen Schwur vom Ersatz befreien wollte; cf. Lev. 5,21 ff. vij S. 613 N. 1; falls er durch den falschen Schwur keinen Vorteil erzielen wollte, wenn er nämlich in beiden Fällen, dem wirklich eingetretenen u. dem angeblichen, ersatzfrei, bezw. ersatzpflichtig ist. des auch be i woren bate. Die Man brancht dieserhalb das Stimfonfer nicht durzhlittingen, daza ist man nur dann verpflichtet, wenn man einen solchen Schwur freiwillig geleistet hat. 77. In Fällen, in welchen er sonst frei wäre.

es einem Lohnhuter übergeben und somit the Bewachung verbessert hat, aber auch wenn em Lohnhuter es einem unbezahlten Huter übergeben und somit die Bewachung verschiechtert hat, ist er ersatzirei, denn er hat es ja einem vernünttigen Menschen übergeben. Und nach der Ansicht R Johannus ist die selbstverständlich. wenn ein Lohnhüter es einem unbezahlten Huter übergeben und somit die Be- מפרדי מרייהו גבה ההתיא בבתא יומא הד אפקדינהו הו wachung verschlechtert hat, aber auch wenn ein unbezahlter Hüter es einem Lohnhüter übergeben und somit die Bewachung verbessert hat, ist er ersatzpflichtig, weil jener sagen kann, er wünsche nicht, ה דהה כבי מנהו נבי אינהו נבי אינהו נבי אינהו נבי אינהו ובי אומי ובי אינהו ובי אומי ובי אומ dass sein Eigentum in fremde Hände gelange. R. Hisda sagte: Rabh lehrte seine Ansicht nicht ausdrücklich, vielmehr ist sie durch einen Schluss gefolgert worden. Es waren einst Gärtner, die täglich ihre ביד פקדוני ביד פקדוני ביד אים איתא ליכא ליה אין רצוני שיהא פקדוני ביד Schaufeln bei einer alten Frau zu verwahren pflegten; eines Tags verwahrten sie sie bei einem von ihnen, und als dieser einen Hochzeitstrubel vernahm, übergab er sie jener alten Frau und ging da hin. Während er ging und zurückkam, wurden die Schaufeln gestohlen. Darauf kam er vor Rabh, und dieser befreite ihn [vom Ersatz].

שומר חנם שמסר לשומר שכר דעלייי עלייה לשמירתו אלא אפילו שומר שכר שמסר לשומר חגם דנרועי ברנה לשמירתו פשיר מאי שנכא דהא מברה רבן בינה ולטיניה דובי יוחגן לא ניביניא שינים שבר מינבר לשיניר הנם דנרוני נרנה לשניורני ארא المراد المالي المراد ال בשבירני הייב דאפר ליה אין רציני שיהא פקרוני ביד אהר אכר דב הכדא הא דיב לאי בפינים מורכה מינו בבבינו בוורוני בהרוף בבי הינות בני יבי הה ביניהו שבין קלא בי הלולא נפק אול אפקרינהי לנבה דההיא כבתא אדאה ואתא אניב ביריהו אתא לקביה דרב ופטריה כאן דהוא כבר والمراجع المراجع المرا כבתא הוו מפקדי להו: יתים רבי אמי וקאמר לה ישו שבונית איתובות רבי אבא בה כמה הדבי אמי חשוכר פרה בחבירו והשאילה לאחר ומתה בהרכה ישבע השובר שכתה בהרבה וחשואל משלם לשובר אחר אמר ליה הכא במאי עסקינן בשנתנו לו"רשות הבעלים להשאיל אי הכי לבעלים בעי לשלומי "אמרו ליה לדעתיך מתיב רמי בר חמא 'המפקיד בינית אצל הבירו צררן והפשילן לאחוריו מברן לבנו דאמר חייב או 72 - דאמר חייב איתמר - אות 75 דנ נ לשמו M 74 -----M 79 · א"ג − M 78 ד + M 77 א"ג − M 76

שו ש. + M 80

Wer dies sah, glaubte: weil ein Hüter, der etwas einem anderen Hüter übergibt, ersatzfrei sei; dies war aber nicht [der Grund]; anders verhielt es sich in jenem Fall, da diese selbst sie täglich bei jener alten Frau zu verwahren pflegten⁷⁸.

R. Ami sass und trug diese Lehre vor. Da wandte R. Abba b. Mamal gegen R. Ami ein: Wenn jemand von seinem Nächsten eine Kuh gemietet und sie an einen anderen verliehen hat, und sie auf gewöhnliche Weise verendet ist, so schwöre der Mieter, dass sie auf gewöhnliche Weise verendet ist, und der Entleiher leiste Ersatz an den Mieter. Wenn dem nun so⁷⁹ wäre, so sollte er doch zu ihm[∞] sagen, er wolle nicht, dass sein Eigentum in fremde Hände gelange!? Dieser erwiderte: Hier wird von dem Fall gesprochen, wenn der Eigentümer ihm die Erlaubnis zum Verleihen erteilt hat. - Demnach müsste jener ja den Ersatz an den Eigentümer zahlen8'!? — Wenn er zu ihm gesagt hat: wenn du es willst82. Rami b. Hama wandte ein: Wenn jemand seinem Nächsten Geld zur Verwahrung gegeben und dieser es eingebunden und über den Rücken geworfen⁸³ oder es seinem minderjährigen Sohn oder

^{78.} Der oben angeführte Einwand des Eigentümers, er wolle nicht, dass sein Eigentum in fremde Hände gelange, fällt in diesem Fall fort. 79. Dass der 1. Hüter ersatzpflichtig sei, wenn er den Gegenstand einem anderen anvertraut. 80. Der Vermieter zum Mieter. 81. Da die Verleihung 83. Dies ist eine sehr leichtsinnige Art des Tragens, da es leicht gestohlen werden kann.

וכתו הקטנים ונעל בפניהם שלא כראוי הייב שלא שמר כדרך חשומרים מעמא דקטנים הא גדולים פטור אמאי נימא ליה אין רצוני שיהא פקדוני ביד אחר אמר רבא °כל המפקיד °על דעת אשתו ובניו 1.42° אחר אמר רבא היא בפקוד אביר נוודים דיקא נבי דקוני אי والمراجين المراجين ال הגדולים פטור מכלל דלאחרים לא שנא גדולים ולא שנא קשנים חייב דאם כן ליתני קשנים כתמא שמע מינה אמר רבא הלכתא שומר שמסר לשומר דגרועי נרעה לשמירתו אלא אפילו שומר חגם שמבר الماليان المالي المالي المالي المالي المالي المالية ما المرادي من المرادي المال من المادي من ما المرادية אתמר פשע כה ויצאת "לאגם ומתה כדרכה אביי משמיה דרכה אמר חייב רבא משמיה דרבה אמר פטור אביי משמיה דרבה אמר הייב כל דיינא דלא דאין כי האי דינא לאו דיינא הוא לא מבעיא למאן דאמר תחילתו בסשיעה וסופי באונס חייב דחייב אלא אפילו למאן דאמר פמור רבא משמיה דרבה אמר פטור כל דיינא דלא דאין כי האי דינא לאו דיינא הוא לא מיבעיא למאן דאמר "תחילתו בפשיעה וכופו באונם פטור דפטור. אלא אפילו למאן דאמר חייב הכא פטור מאי טעמא "

א...פטור - M 81 הא...פטור M 80 הא...פטור 28 P 84 מהמנת P 84 באגם - M 82 - דאמר' | B 86 הבלא | 87 H למבלה.

seiner minderjährigen Tochter gegeben oder es ungenügend eingeschlossen hat, so ist er ersatzpflichtig, weil er es nicht nach Art der Hüter bewacht hat; demnach ist er ersatzfrei, wenn es erwachsene sind; weshalb denn, jener kann ja sagen, er wolle nicht, dass sein Eigentum in fremde Hände gelange!? Raba erwiderte: Wer einem etwas in Verwahrung gibt, rechnet damit, dass er ייב לא מבעיא שומר שכר שמכר לשופר הנם es seiner Frau und seinen Kindern anvertraut. Die Nehardeenser sagten: Dies ist auch zu beweisen: denn es heisst: oder es seinem minderjährigen Sohn oder seiner minderjährigen Tochter gegeben hat; demnach 15 ist er ersatzfrei, wenn er es seinem erwachsenen Sohn oder seiner erwachsenen Tochter gegeben hat; wahrscheinlich ist er, wenn er es Fremden gegeben hat, ersatzpflichtig, einerlei ob es Erwachsene oder Minder-במרה במר הבלא דאכרינן הבלא דאכרינן באי מעכא הייב מאי מעכא דאכרינן הבלא דאנמא קמרה jährige sind, denn sonst würde er es doch von Minderjährigen allgemein gelehrt haben; schliesse hieraus. Raba sagte: Die Halakha ist: wenn ein Hüter etwas einem anderen Hüter übergeben hat, so ist er יהתם מה לי "הבא ומה לי "התם מלאך המות מה לי "הבא ומה לי "התם לי "התם wenn ein Lohnhüter es einem unbezahlten Hüter übergeben und somit die Bewachung verschlechtert hat, aber auch wenn ein unbezahlter Hüter es einem Lohnhüter übergeben hat, ist er ersatzpflichtig, weil jener

sagen kann: dir traue ich auf einen Eid, ihm traue ich auf einen Eid nicht. Es wurde gelehrt: Wenn er daran eine Fahrlässigkeit begangen hat und es auf die Wiese hinausgekommen sund verendet ist, so ist er, wie Abajje im Namen Rabbas sagt, ersatzpflichtig, und wie Raba im Namen Rabbas sagt, ersatzfrei. Abajje im Namen Rabbas sagt, er sei ersatzpflichtig, und ein Richter, der nicht so urteilt, ist kein Richter. Selbstverständlich ist er ersatzpflichtig nach demjenigen, welcher sagt, dass wenn es" mit einem Verschulden begonnen und mit einem Missgeschick geendet hat, man ersatzpflichtig sei, aber auch nach demjenigen, welcher sagt, man sei ersatzfrei, ist er hierbei ersatzpflichtig, denn wir nehmen an, die Wiesenluft hat es getötet. Raba im Namen Rabbas sagt, er sei ersatzfrei, und ein Richter, der nicht so urteilt, ist kein Richter. Selbstverständlich ist er ersatzfrei nach demjenigen, welcher sagt, dass wenn es mit einem Verschulden begonnen und mit einem Missgeschick geendet hat, man ersatzfrei sei, aber auch nach demjenigen, welcher sagt, man sei ersatzpflichtig, ist er hierbei ersatzfrei, denn wir sagen, für den Würgengel ist es einerlei, ob es sich da oder dort befindet. Abajje gibt aber zu, dass wenn es zum Hüter heim-

⁸⁴ Der Hüter an dem ihm anvertrauten Vieli. 85 Wo es unbewacht ist u. leicht gestohlen 86. Es ist also nicht infolge der Fahrlässigkeit umgeod. von Raubtieren gefressen werden kann. kommen. 87. Irgend ein Schaden; cf. S. 76 Z. 8ff.

: delet and verendet pt. or enablish; denn er laga heimgelehit, und man kann meht annehmen, es sei durch die Wiesenun verendet Und Kaba gibten, dass wenn ein Dieb es am der Wiese gestehlen hat and a bein Dieb verender ist, or ersaltprhehrig ser denn wenn der Wargengel es auch verschont hatte, würde es la im Besu, des Diebs verblieben sein Abalje sprach u Rabat R. Abba b. Hamat richtete ja ei- to seemen geroom color of or all and and nen Einwand gegen R. Ami, und dieser ciwiderte ihm: wenn es ihm der Eigentümer cilaubt hat, es zu verleihen nach deiner Ansieht, es sei für den Würgengel eineriei, ab es sich da oder dort befindet, sollte er ihm doch ebenfalls erwidert ha ben, es sei für den Würgengel einerlei, ob es sich da oder dort befindet!? Dieser erwiderte: Nach eurer Erklärung, [der Eigentamer könne sagen: ich will nicht, dass zo mange entaner könne sagen: ich will nicht, dass zo mange entaner könne mein Eigentum in fremde Hände gelange', ist dies einzuwenden ; nach meiner Erk'ärung aber', weil er sagen kann, dir traue ich auf einen Eid, ihm traue ich auf einen Eid nicht, ist dies nicht einzuwenden. Ramib. Hama wandte ein: Wenn er [das Vieh] aut die Spitze eines Felsen gebracht und es abgestürzt ist, so ist dies kein Missgeschick, und er ist ersatzpflichtig; demnach ist es,

about most arm moved moved down concern plan downly amondo Send claim beginning indescry beauty and line beauty more of a solution of the form of the same of the second o afores morners of our coopered ofor intoma mos to manage south mon world bestoder most berein where we will the office the sixt eventure a loped mondream making lovers an an an expense, an example of the man of a commentation of the answer of the commentation of the comment of the indicate and come and and come of the contract of the c my 11 1 1 month forms and mind a modern milegal and findoms made described and and estimated managed leader and so-positioned asserting forces and contra provide propose more desired forces 132-13 12-2 8th Teets. 23.K 19 14 14 145. 145. I'm and lemoste asser secret clost so mostic most in som of our foods were forested the after more or the second man to any the construction of the first than I had a little to the construction of the first than I will be a little to the construction of the constru 8000 60 000 660 10000 8000 10000 00 110000 000. # 00 111 11 mm | 1 11 mm | 100 mm | 111 | 100 mm | 110 mm | 1000 mm | 111 mm | 11 לרב יהודה אמרת לן משמיה דשמואל חלוק היה 8200 82.23 M 89 72772 11 15 D1812 221 72117

יווו באביני ביוורים ביינים בא מו ב אבא בר נינים

37 Ob ind wind that he will I il. wenn es auf gewöhnliche Weise verendet ist, ein Missgeschick und er ist ersatzfrei; weshalb denn, sollte jener doch sagen, die Bergluft habe es getötet, oder die Müdigkeit des Bergsteigens habe es getötet!? - Hier wird von dem Fall gesprochen, wenn er es auf einen fetten und guten Weideplatz geführt hat". - Dies sollte doch berücksichtigt werden, auch wenn es abgestürzt ist!? - Er sollte es festhalten und tat dies nicht. - Wie ist demnach der Anfangsatz zu erklären: Wenn es selber auf die Spitze eines Felsen gestiegen und abgestürzt ist, so ist dies ein Missgeschick; er sollte es doch festhalten!? -- In dem Fall, wenn es sich entwunden hat und hinaufgestiegen, entwunden hat und abgestürzt ist.

R. Jose Sprach: Wieso kann dieser ein Geschäft machen mit der Kuh &c. R. Jehuda sagte im Namen Semuéls: Die Halakha ist nach R. Jose zu entscheiden. R. Semuél b. Jehuda sprach zu R. Jehuda: Du sagtest uns, dass R. Jose auch gegen die vorherige Lehre streite; ist auch da die Halakha nach ihm zu entscheiden

88. Cf. ob. S. 591 Z. 16ff. 89. Aus diesem Grund ist der Mieter dem Vermieter gegenüber nicht ersatzpflichtig, wenn das Vieh in fremdem Besitz verendet ist; wenn aber ein Unfall eingetreten ist, wober dieser Grund nicht angebracht ist, ist er ersatzpflichtig. 90. Cf. ob. S. 591 Z. 7. 91. Da darauf zu 92. Cf. ob. S. 592 Z. 12. 93. Also im Interesse erwidern ist, der Würgengel habe überall Zutritt. 94. Wenn der Hüter den Schaden ersetzt hat u. nicht schwören wollte (ob. S. 582 des Viehs selbst. Z. 1 ff.); auch hinsichtlich dieses Falls sagte RJ., der Hüter dürfe mit dem Vermögen des Eigentümers kein Geschäft machen, vielmehr müsse der Dieb das Doppelte, bezw. Vier- u. Fünffache an den Eigentümer zahlen.

כמותו אמר ליה חלוק היה רבי יוסי אף בראשונה והלכה כמותו "אף בראשונה אתמר נמי אמר רבי אלעזר חלוק היה רבי יוםי אף בראשונה והלכה כמותו ° אף בראשונה ורבי יוהנן אמר מודה היה 5 רבי יוסי בראשונה שכבר שילם שילם אין לא שילם לא והאמר "רבי חייא בר אבא אמר רבי יוהנו לא · שילם שילם ממש אלא כיון שאמר הריני משלם אף על פי שלא שילם אימא מודה היה רבי יוםי בראשונה שכבר אמר הריני משלם:

איוה מכם אי אבי של אחד מכם הפקיד -מנה ואיני יודע איזה 'הוא נותן לזה מנה ולזה מנה שהודה מפי עצמו: "שנים שהפקידו אצל אחר זה (י מנה וזה מאתים זה אומר "שלי מאתים וזה אומר מונח עד שיבא אליהו "אמר רבי יוםי אם כן מה · הפסיד הרמאי אלא הכל יהא מונח עד שיבא אליהו: יבן שני בלים אחד יפה מנה יאחד יפה אלף זיי ודן. אומר יפה שלי וזה אומר יפה שלי נותן את הקטן ימשאר בהן ימתוך הגדיל 'ניתן דמי קטן לשני יהשאר 20 gesagt, er wolle bezahlen. יהא מינה עד שיבא אליהו אמר רבי יוםי אם כי מה הפסיד הרמאי אלא הכל יהא מינה עד שיבא אליהו:

i M 98 M 97 את בראים M 2 538 M 1 הוא 3 מאתים שלי M 3

oder nicht? Dieser erwiderte: R. Jose streitet auch gegen die vorherige, und die Halakha ist nach ihm auch hinsichtlich der vorherigen zu entscheiden. Es wurde auch gelehrt: R. Eleâzar sagte: R. Jose streitet auch gegen die vorherige Lehre, und die Halakha ist nach ihm auch hinsichtlich der vorherigen zu entscheiden. R. Johanan aber sagte: Hinsichtlich der vorherigen pflichtet יישנים גולתי "לאחד מכם מנה יאיני יידע זו R. Jose bei°s, denn er hat ja bereits bezahlt". - Also nur wenn er bereits bezahlt hat, nicht aber, wenn er noch nicht bezahlt hat, und R. Hija b. Abba sagte im Namen R. Johanans; unter "bezahlt" sei nicht zu יהא יהא מנה ולוה מנה ולוה מנה והשאר יהא verstehen, wenn er bereits bezahlt hat, sondern wenn er nur gesagt hat, er wolle bezahlen, selbst wenn er noch nicht bezahlt hat!? - Sage: Hinsichtlich der vorherigen pflichtet R. Jose bei, denn er hat ja bereits

WYENN JEMAND ZU ZWEIEN SPRICHT: ICH HABE EINEM VON EUCH EINE MINE" GERAUBT, WEISS ABER NICHT, WEM VON EUCH, ODER: DER VATER DES EINEN VON EUCH HAT MIR EINE MINE ZUR VERWAH-RUNG GEGEBEN, WEISS ABER NICHT, WES-SEN [VATER] ES WAR, SO MUSS ER JEDEM

VON IHNEN EINE MINE GEBEN, DA ER ES SELBST EINGESTEHT. WENN ZWEI EINEM [Geldbeträge] zur Verwahrung gegeben haben, einer eine Mine und der ANDERE ZWEIHUNDERT [ZUZ], UND DER EINE SAGT, DIE ZWEIHUNDERT [ZUZ] GEHÖ-REN IHM, UND DER ANDERE SAGT, DIE ZWEIHUNDERT [ZUZ] GEHÖREN IHM, SO GEBE ER JEDEM VON IHNEN EINE MINE, UND DAS ÜBRIGE BLEIBE LIEGEN, BIS [DER PRO-FHET ELIJAHU KOMMT". R. JOSE SPRACH: WAS HAT DEMNACH DER BETRÜGER VER-LOREN 1819 VIELMEHR BLEIBE ALLES LIEGEN, BIS ELIJAHU KOMMT. EBENSO AUCH, WENN ES ZWEI GERÄTE SIND, VON DENEN DAS EINE EINE MINE UND DAS ANDERE TAU-SEND ZUZ WERT IST, UND DER EINE SAGT, DAS WERTVOLLERE GEHÖRE IHM, UND DER ANDERE SAGT, DAS WERTVOLLERE GEHÖRE IHM; ER GEBE DAS KLEINERE EINEM VON IHNEN, UND AUS [DEM ERLÖS]101 DES GRÖSSEREN GEBE ER DEM ANDEREN DEN WERT DES KLEINEREN, UND DAS ÜBRIGE BLEIBE LIEGEN, BIS ELIJAHU KOMMT. R. JOSE SPRACH: WAS HAT DEMNACH DER BETRÜGER VERLOREN!? VIELMEHR BLEIBE ALLES LIEGEN, BIS ELIJAHU KOMMT.

95. Dass das Doppelte an den Mieter zu zahlen sei. 96. Bevor noch der Dieb ergriffen wurde; die Kuh ist also sein Eigentum. 97. Die von ihm nichts fordern. 99. Der alle Zweifel entscheiden wird; wahrscheinl, jedoch, damit der Betrüger die Wahrheit eingestehe od. sie sich einigen. 100. Er fühlt sich nicht veranlasst, die Wahrheit einzugestehen. 101. Wie jed. aus der weiter folgenden Auslegung des T. hervorgeht, soll das grössere zerbrochen werden, u. der andere erhält Bruchmetall im Wert des kleineren.

GEMARA. Denmach wird im Fall eines Zweitels Geld abgenommen, und wir sagen meht, da Geld verbleibe im Besitz' des Eigentumors, und dem widersprechend wird gelehrt, das wenn zwei einem [Geldbeträgel zur Verwahrung gegeben haben, einer eine Mine und der andere zweihundert [Zuz], und der eine sagt, die zweihundert [Zuz] gehören ihm, und der andere sagt, die zweihundert [Zuz] gehören ihm, er יי מנה בנה בנה בנה בנה בנה בנה איני יידינ איזה הוא נותן לזה בנה ילוה בנה ילוה jedem von ihnen eine Mine gebe, und das übrige liegen bleibe, bis Elijahu kommt!? Dieser erwiderte: Du weisest auf einen Widerspruch hin zwischen Depositum und Geraubtem¹⁴!? Beim Raub, wobei er eine ver- וימנא דאמר להו "אנתו נופייכו לא קפדיתו אהדדי 15 יימנא דאמר להו "אנתו נופייכו לא botene Handlung begangen hat, haben ihn die Rabbanan bestratt , bei einem Depositum dagegen, wobei er keine verbotene Handlung begangen hat, haben ihn die Rabbanan nicht bestraft. - Ich will auf מחמשה ואינו יודע איזה מהן גול "זה אומר איתי מול" einen Widerspruch sowol hinsiehtlich des Depositums als auch hinsichtlich des Geraubten hinweisen. Hinsichtlich des Depositums; im Anfangsatz heisst es: oder: der Vater des einen von euch hat mir eine Mine zur Verwahrung gegeben, ich weiss aber nicht, wessen [Vater] es war, so muss

אנה אנינה ביבה אניבה אנים אנים 1:2.2.1 אברינן אוקי ממונא בחוקה מרוח ירבינהי שנים שהפקידו אצל אהד זה כנה יוה כאתים זה איני שרי באתים ווה איני שלי באתים ניתן לוה נינה ירות בנה וחשמר יהמ בונה כד שיבא אליהנ אביר ריה פקדון אנול קא רמית גול דעבד איבירא קנביה יבנן פקדין דיא יכד איבורא לא קנבוה רבנן ירני פקדין אפקדון 'ורמי גול אנול פקדין אפקדין דקרני רישא או אביו של אחד ככם הפקוד אצרי כנה ייבינהי שנים שהפקידו ובוי אמר רכא רישא נקשה ביי שופקדי לי "בשני בריבור דווון ליון לבידק ביפא ניישה כבי שהפקידו לו בכרך אחד דלא היה ייה לצידק"כטן דאפקידו תנוייהו בהדי הדדי בהד אנא קפידנא ורמי נול אנול קתני חבא אמר לשנים מרתי לאחד מכם מנה"ואיני יודי, איזה מכם או אביי של אחד מכם הפקיד לי מנה ואיני יודע איזתי נותן לזה מנה ולזה מנה ורפינהי גול אהד כול וזה אומר אותי גול מניח גזילה ביניהם ומסתלק דברי רבי טרפון אלמא מספיקא לא מפקינן ממינא M 8 קני רבנן M 7 א קני רבנן M 5 ורבר ורבר אובר ר ק רבנן M 9 ורמי...רישא M 14 אנת | B 13 אנת | + M 12 בשנים | P 11 מניד. אומר אותי גול מניד. M 15 מניד.

er jedem von ihnen eine Mine geben, und dem widersprechend heisst es: wenn zwei zur Verwahrung gegeben &c. 100!? Raba erwiderte: Im Anfangsatz 107 ist es ebenso, als würde man es ihm in zwei besondern Bündeln gegeben haben, somit musste er es sich merken, im Schlußsatz dagegen ist es ebenso, als würde man es ihm in einem Bündel gegeben haben, und er brauchte es sich nicht zu merken; wenn sie es ihm nämlich beide gleichzeitig zur Verwahrung gegeben haben; er kann zu ihnen sagen: ihr selbst wart gegen einander nicht misstrauisch, wie sollte ich misstrauisch sein. -Ich will auf einen Widerspruch hinsichtlich des Geraubten hinweisen; hier heisst es, dass wenn jemand zu zweien spricht: ich habe einem von euch eine Mine geraubt, weiss aber nicht, wem von euch, oder: der Vater des einen von euch hat mir eine Mine zur Verwahrung gegeben, ich weiss aber nicht, wessen [Vater] es war, er jedem von ihnen eine Mine geben müsse, und dem widersprechend wird gelehrt, dass wenn jemand etwas von einem unter fünf Personen geraubt hat und nicht weiss, von wem, er, wie R. Tryphon sagt, das Geraubte vor sie hinlege und sich entferne; in einem Zweifel wird also kein Geld abgenommen, vielmehr lasse man das Geld im Besitz des

^{102.} Da der Kläger stets den Beweis anzutreten hat. 103. Die W.e אמר ליה geben hier keinen 104. Dh. einem Gesetz hinsichtlich des Wahr-Sinn u. fehlen tatsächlich in manchen Handschriften. guts u. einem Gesetz hinsichtlich des Geraubten. 105. Den zweifelhaften Betrag an jeden zu zahlen. 107. Wenn es ihm einer von zweien 106. Es heisst dann, dass der strittige Betrag bei ihm verbleibe. gegeben hat, einer wusste nichts vom anderen.

والمتاسية والمادي والمادي المادي المادي والمادي والمادي 111 Notice 1100 0000 1000 1000 000 1000 1000 عدم معمر معروم و عمره عمره عمره ومع معمد معمد אכר מר התם דקא בפיני היה והדה מה בייי ב "צווה מאן דאמר הלה צווה אכל שתיקה כהודאה מוס aber, wenn er seiner Pflicht dem Himmel ומאן דאמר הלה שותק שתיקה דהכא לאו כהודאה "היא פצי אביר דיה האי השדיקי דכל הד יהי דאמינא דלמא האי הוא: אמר מר מניה נוילה ביניהם ומפתלק ושקלי לה כולהו ואולי והאמר معرور من اورال الان و معر ما الورا במל לא יחויר אמר רב ספרא"ויניה: Fall gesprochen, wenn sie es von ihm forof the transaction and most of the and to make and the הדרך מוציאתו מידי נבירה נד שישלם גוילה לכל "חד וחד אלמא מספיקא מפקינן ממונא ולא אמרינן אוקים ממונא בחוקת מריה ורמינהי "נפל הכית עליו מתה ראשונה als Geständnis; יורשי הבן אומרים האם מתה ראשונה 20 das Schweigen aber gilt als Geständnis; ויורשי האם אומרים הכן מת ראשון אלו ואלו מודים שיחלוקו ואמר רבי נקיבא מודה אני בזו 27 - M 20 222 - M 19 5 M 18 M 24 אר - M 23 אר M 22 אייד M 21 אחד ואחד | M 25 יורשי...ראשון.

Eigentümers ?? Woher, dass unsre Misnah die Ansicht R. Tryphons vertritt? -Weil hierzu geiehrt wird: R. Tryphon pflichtet jedoch bei, dass wenn jemand zu zweien spricht: ich habe einem von euch eine Mine geraubt, weiss aber nicht von wem, er jedem von ihnen eine Mine gebe. Dort wird von dem Fall gesprechen, wenn sie es von ihm fordern, hier gegenüber genügen will. Dies ist auch zu beweisen, denn [die Mišnah] begründet: da er es selbst eingesteht; schliesse hieraus.

Der Meister sagte: Dort wird von dem dern. Was sagt dieser? R. Jehuda erklätte im Namen Rabhs: wenn er schweigt; R. Mathna erklärte im Namen Rabhs: Wenn er schreit". Einer erklärt, wenn er schreit, einer erklärt, wenn er schweigt, weil hierbei das Schweigen nicht als Geständnis gilt, denn er kann sagen, er habe jedem gegenüber geschwiegen, weil er glaubte, er sei es vielleicht'.

Der Meister sagte: So lege er das Geraubte vor sie hin und entferne sich. Sie nehmen es also alle"und gehen fort, dagegen sagte ja R. Abba b. Zabda im Namen Rabhs, dass wenn ein Zweifel hinsichtlich des Hinlegens"besteht, man es von vornherein nicht nehme, und wenn man es genommen hat, man es nicht zurückgebe 15!? R. Saphra erwiderte: Er lasse es liegen 110.

Abajje sprach zu Raba: Kann R. Aqiba denn gesagt haben, nicht" auf diese Weise entledige er sich seiner Sünde, vielmehr müsse er das Geraubte jedem besonders ersetzen, wonach in einem Zweifel Geld abgenommen wird, dem widersprechend wird ja gelehrt: Wenn ein Haus auf einen und seine Mutter eingestürzt ist, und die Erben des Sohns sagen, die Mutter sei zuerst gestorben, und die Erben der Mutter sagen, der Sohn sei zuerst gestorben, so stimmen alle "überein, dass sie teilen; und hierzu sagte R. Aqiba, in diesem Fall pflichte er bei, dass das Vermögen in sei-

108. Er hat also nur den Betrag zu zahlen, den er entschieden schuldet. stimmend mit unsrer Misnah. 110. Rechtlich ist er jed. dazu nicht verpflichtet. 111. Dh. wenn er jedem von ihnen die Forderung abstreitet. 112. Er hat damit durchaus nicht eingestanden, dass er jedem schuldet. 113. Sie teilen u. der wirklich Beraubte trägt den Schaden. 114. Cf. ob. S. 546 Z. 5tf. 115. Man darf den Gegenstand keinem ausliefern, von dem man nicht mit Sicherheit weiss, dass er der rechtmässige Besitzer ist. 116. Die angezogene Lehre ist nicht zu verstehen, lass er ihnen den strittigen Betrag ausliefere, sondern dass er ihn ihnen zur Verfügung stelle, u. wer den Beweis antritt, dass er der Beraubte ist, erhält ihn. 117. Schluss der ob. S. 595 Z. 19ff. angezogenen Lehre; cf. S. 383 Z. 2ff. 118. Der Sohn hat also die Mutter beerbt, wonach diese die alleinigen Erben sind. 119. Ihre Angehörigen, die sie beerben, wenn sie keine Kinder hinterlässt. Schulen Hillels u. Sammajs, die über ähnliche Fälle streiten.

שמנכפים בחזקין אפר ריה חתם שפא ושפא גזר (A Dieser erwiderte: אחד פחמינה ברי ושפא והא פתניתין דחפא אפר אפר יוו לוו אות מנה ברי ושפא והא פתניתין דחפא אפר אפר יוו לוו אות מנה יווה פבר בעת דשפא ישפא ישפא וווא אותר מנה יווה מנה בי טרפין באיפר היווה מנה וווו שוווי שוווי אותר מנה בי טרפין באיפר היווה לאי ווווי מנה ווווי מנה בי עקיבא ביי פרים בעת היוות אותר מנה בי עקיבא ביי פרים ביי לפאן פידה לאי רויבי עקיבא ביי פרים ביי לפאן פידה לאי רויבי עקיבא ביי פרים ביי לפאן פידה לאי רויבי עקיבא ביי פרינתיה ביי לפאן פידה לאי רויבי עקיבא ביי פרינתיה ביי עקיבא ביי פרים ביי לפאן פידה לאי רויבי עקיבא ביי פרינתיה ביי עקיב אותר הוא יוני ווווי אותר הוא יוני ווווי אותר מנה איני יודע הא אותר הוא יוני ווווי אותר בא רצאת הוא איני יודע הא איני יודע האיני יודע הא איני יודע האיני יודע הא איני יודע הא איני יודע הא איני יודע האיני יודע האיני יודע הא איני יודע האיני יודע איני יודע איני יודע האיני יודע האיני יודע איני יודע האיני יודע האיני יודע האיני יודע האיני יודע איני יודע האיני איני יודע האיני איניי יודע הא

Hiera wird seleint: R. Trophon pflichter her dass wenn eine mit a weien spricht: ich habe einem von eich eine Mine gerauht & Wem pflichtet er bei? doch wir seinem Streitgenossen R. Äqiba. — Woher, dass in diesem Fall beide "vielleicht" sagen? Erstens, weil es nicht heisst: von ihm verlangen, und zweitens lehrte R. Hija: und der eine sagt, er wisse es nicht, und der andere sagt, er wisse es nicht. Wir haben es ja auf den Fall bezogen, wenn er seiner Pflicht dem Himmel gegenüber genügen will".

Rabina sprach zu R. Asi: Kann Raba Turi M 30 M 30 M 29 M denn gesagt haben, dass wenn [der Depositär] es in zwei Bündeln erhält, er es sich merken müsse, Raba, nach anderen, R. Papa, sagte ja, alle stimmen überein, dass wenn zwei einem Hirten [Vieh] zur Verwahrung gegeben haben, er diese vor sie hinlege und fortgehe ser erwiderte: In dem Fall, wenn sie es in seine Herde ohne sein Wissen gebracht haben.

DAS ANDERE TAUSEND ZUZ WERT IST &c. Und beides ist nötig; würde er nur den ersten Fall gelehrt haben, [so könnte man glauben,] nur in diesem Fall vertreten die Rabbanan diese "Ansicht, weil in diesem Fall kein Schaden vorhanden ist, im anderen Fall aber, wo das grössere [Gerät] beschädigt werden muss, pflichten sie R. Jose bei; würde er nur den anderen Fall gelehrt haben, [so könnte man glauben,] nur in diesem Fall vertrete R. Jose diese Ansicht, während er in jenem Fall den Weisen beipflichte; daher ist beides nötig. — Aber R. Jose gibt ja den Schaden des Betrügers als Grund an "!? — Vielmehr, beide sind wegen der Rabbanan nötig, und zwar: nicht nur das eine, sondern auch das andere".

der streitenden Parteien kann mit Sicherheit behaupten, dass der eine od. die andere zuerst gestorben ist.

122. Jeder der 5 Personen behauptet mit Sicherheit, er sei der Beraubte.

123. Rechtlich dagegen muss stets der Fordernde den Beweis antreten.

124. Einer 1 Lamm u. der andere 2 Lämmer, u. später jeder behauptet, er habe die 2 Lämmer gegeben.

125. In diesem Fall gleicht es ja entschieden 2 Bündeln, da es leicht zu merken ist.

126. Dass jeder den kleineren Betrag erhalte u. das Uebrige liegen bleibe.

127. Wenn sie Geräte zur Verwahrung gegeben haben, in welchem Fall nach den Rabbanan das grössere Gerät zerbrochen (od. mit Verlust verkauft) werden muss.

128. Der auch bei verwahrtem Geld in Betracht zu ziehen ist; demnach ist ja dieser Fall überflüssig.

129. Der 1. Fall ist überhaupt nicht überflüssig, u. den 2. lehrt er, weil man nicht gewusst haben würde, dass die

poor fortone feetos mane man orthe environment and a consession most former education for forest day more mand from lovers contract mod mind milet demplos advocm وسوده و دس ادود بدود البردس الدوس الاوس الما المال الم modelen comment dam missel februarin motive i comment flow mode errord dodes more misses compers described and observed and of 1:1 property of the state of and in the local transfer means occur to the manner of the dering the best femine form Bourger to some observer من المراد و المراد من المراد الماد المراد ال the salvalues a strong inglient to a back a more about a both a love of the strong most four a motion on section of the المراق المراق المراق معالم مراولات والموسرة والمراق المراق المراق المراق المراقة المرا سهد مددود مرامد المداد مرام المرام ال and the second cours the second cours of the second of the and to be the state of a second octo come to address be a second for the second of the second sec being from med on to die dues and and a souse souse proces 1000000 00000 00000 poood poood pool of and of another and of another and of an الما المراد والمراد المراد الم ومواد من المراج المراج

מיבקיד פירות אצל חבירו אפילו הן "אבודיי [יי] לא יגע בהן רבן שמעון בן גמליאל אומר "מוברי בפני בית דין מפני שחוא כמשיב אבידה לבעלים: תכדא. מאי שעמא אמר רכ כחנא אדם רוצה בקב שלו "מתשעת קבים של חבירו ורב נחמן בר יצחק אמר חיישינן שמא עשאן "המפקיד תרומה ומעשר על מקום אחר מיתיבי"המפקיד פירות אצר חבירו הרי זה לא יגע בהן לפיכך בעל חבית עישה אותן תרומה ומעשר על מקום אחר בשלמא ליב מאי לפיכך°הכי קאמר חשתא דאמור רבנן לא נזבין דהיישיגן לפיכך בעל הבית עושה אותן תרומה ומעשר על מקום אחר: אמר רבה בר כר חנה אמר רבי יוחגן מחלוקת בכדי הסרוגן אכל ייתר מכדי הסרוגן דברי הכל מוכרן בבית דין אדרב נהמן כר יצחק ודאי פליגא אדרב כהנא מי לימא פליגא כי קאמר רב כחנא בכדי חסרונן "קאמר והא רוצה בקב שלו' מתשעת קבין של הבירו קאמר ניומא בעלמא מיתיבי לפיכך בעל חבית עישה אותן תרימה מכדי הסרוגן וזבנינהי וקא אכיל מבלים יותר מכדי חסרונן לא שכיח ואי משתכהי מאי מזכנינן להו וליחוש שמא נשאן בעל חבית תחומה ומעשר עד מקום אחר כי מזבנינן "נמי לכהנים בדמי תרומה אובדין הרי זה לא || 33 M ימכרם בב ד מפני השנ M 32

M 35 בעד חבית B 34

המפקיד...בהן M 37 \parallel ה״ק M 36 \parallel והא אדם ר״נ״ר

38 אל לחו בכי לכה מובנינן בדכי תרימה ולרב.

JEMAND SEINEM NÄCHSTEN FRÜCHTE ZUR VERWAHRUNG GEGE-BEN HAT, SO DARF SIE DIESER, SELBST WENN SIE ZUGRUNDE GEHEN , NICHT BE-RÜHREN. R. ŠINÔN B. GAMALIÉL SAGT, ER VERKAUFE SIE VOR GERICHT, DENN DIES IST EBENSO, ALS WÜRDE ER DEM EI-GENTÜMER VERLORENES ZURÜCKBRINGEN.

GEMARA. Weshalb? R. Kahana erwi-בר יצהק בר יצהק לפיבך אלא לרב נחמן בר יצהק derte: Einem Menschen ist ein Kab eigner [Ernte] lieber als neun Kab fremder. R. Nahman b. Jichaq erwiderte: Wir berücksichtigen, der Deponent hat sie vielleicht als Hebe "oder Zehnt" für andere [Früchte] bestimmt. Man wandte ein: Wenn jemand seinem Nächsten Früchte zur Verwahrung gegeben hat, so darf sie dieser nicht berühren; daher darf sie der Eigentümer als Hebe oder Zehnt für andere [Früchte] be-ביית אחר וליחוש דלכא חוו להו ייתר stimmen. Einleuchtend ist das "daher" nach der Erklärung R. Kahanas, welche Bedeutung aber hat das "daher" nach R. Nahman b. Jichaq :: - Er meint es wie folgt: da nun die Rabbanan bestimmt haben, dass er es nicht verkaufe, weil dies berücksichtigt wird, daher darf sie der Eigentümer [von vornherein] als Hebe oder Zehnt für andere [Früchte] bestimmen.

Rabba b. Bar-Hana sagte im Namen R. Johanans: Sie Streiten nur über den Fall, wenn das Manko das festgesetzte Mass inicht übersteigt, wenn es aber dieses Mass übersteigt, so sind alle der Ansicht, dass er sie vor Gericht verkaufe. Gegen R. Nahman b. Jichaq streitet er entschieden, aber streitet er auch gegen R. Kahana? — R. Kahana sagte es nur von dem Fall, wenn das Manko nur das festgesetzte Mass erreicht. - Er begründet ja aber, einem Menschen sei ein Kab eigner [Ernte] lieber als neun Kab fremder¹³⁶!? - Dies ist nur eine Uebertreibung. Man wandte ein: Daher darf sie der Eigentümer als Hebe oder Zehnt für andere [Früchte] bestimmen; man sollte doch berücksichtigen, vielleicht hat das Manko das festgesetzte Mass überstiegen und jener sie verkauft, und dieser würde Unverzehntetes137 essen!? - Ein Manko über das festgesetzte Mass ist ungewöhnlich. - Wenn es aber vorkommt, werden sie verkauft, - sollte man doch berücksichtigen, der Eigentümer hat sie vielleicht als Hebe oder Zehnt für andere [Früchte] bestimmt". - Sie werden auch nur an Priester verkauft, zum Preis

130. Durch Nagetiere od. Fäulnis. 131. Cf. S. 248 N. 101. 132. Cf. Bd. i S. 253 N. 8; sie dürfen also von Laien nicht gegessen werden. 133. Nach welchen dies der eigentliche Grund ist, weshalb er sie nicht verkaufen darf. 134. Cf. weit. S. 606 Z. 1 ff. 135. Nach welchem die Früchte als priesterliche Abgaben zu betrachten sind u. in keinem Fall verkauft werden dürfen. dieses Verhältnis übersteigt ja bei weitem das weiter normirte Manko. 137. Was die anderen Früchte, die er zuhause hat, nun sind. 138. Deren Genuss ist einem Laien verboten.

von Hebetruchten Sollte man sie doch mach R. Nahman b. Jighaq ebenfalls an Pricster um Preis von Heberrüchten verkauian'' - Dann streiten sie eben Rabba b. Bur-Hana ist der Ansleht, ein Manko über das פיל הבית תרומה ומעשר על מקום אחר מקמיהים te tgeschte Mass zei ungewöhnlich, und wonn es donnoch vorkommen sollte, so kann es es et much längerer Zeit vorkommen, somit hat der Elgentinmer, wenn er sie als Hele oder Zehnt für andere [l'nichte] bestimmt haben sollte, dies getan, bevor das Manko das testgesetzte Mass überstiegen het; dahe, verkame man sie, wenn das Manko das festgesetzte Mass überstiegen hat, an einen Priester zum Preis von Hebeituchten, R. Nahman b. Jighaq aber ist der Ansicht, ein Manko über das festgesetzte Mass komme wo! vor, und zwar trete dies sehr bald ein; wenn sie nun ver-בייברין לינצמן קתני מיהת פיהות וההקיבו מאי לאו מאו לאו werden und der Eigentümer, ohne מיברין לינצמן קתני מיהת פיהות וההקיבו מאי לאו dits zu wissen, sie als Hebe oder Zehnt für andere [Früchte] bestimmt", so isst er Unverzehntetes". Man wandte ein: Wenn jemand seinem Nächsten Früchte zur Verwahrung gegeben hat und sie verfaulen, Wein und er sauer wird, Oel und es ranzig wird, Honig und er verdorben wird,

מובניגן להו ולרב נחמן בר יצחק גמי נובנינהו יבהנים בדמי תרומה בהא פליגי דרבה בר בר חנה כבר יותר מכדי הסרונן לא שביה מידי וכי משתכה יבביה היא דהניא יתר מבדי המרוכן אי נביד יהו ידון להן יותר מבדי הברינן עביד לון ווכן בי תוי לחו יותר מכדי חסרונן נובנינהו לכחנים בדמי תרימה ורב נחנין בר יצחק סבר יתר מכדי הסרינן בשבה שביח וכי 'הוו להו האלתר הוא דהוו להי יאי אמרת נובנינהו וימנין דקדים ימובין להי יבי יביד להו בעל חבות החומה ומניטר על מקום אחר דא ידין דובנא וקא אכיל טבלים מיתיבי המפקוד عداد المرا المان ا דבש והדביש הדי זה לא יגין בהן דברי רבי באיר יהבפים אימרים עישה לחם תקנה ומיכרן בבית דין والمان المان ביובא בו נבאי צדקה בוכן שאין להם עניים להדק פורטין לאחרים ואין פורטין לעצמן נבאי תמחוי בומן שאין לחם עניים לחלק מוכרין לאחרים ואין אפיה: יתר מכדי הכרוגן לא כבדי הכרוגן והא יין יודבין שבן וווכאיש דבש ווודביש דיות בבדי הסרובן נינהו שאני חני כיון דקם קם שמן והבאיש כס רבש וחדביש למאי חזו שמן חזי לגלדאי דבש כס

ארתר היא ארתר היא M 41 = == M 40 121 M 39 דהויא ואי.

so berühre er sie nicht - Worte R. Meirs; die Weisen sagen, er lasse ihnen ein Mittel angedeihen und verkaufe sie vor Gericht. Wenn er sie verkauft, verkaufe er sie nur an Fremde, nicht aber an sich selber. Desgleichen dürfen Almosenverwalter, wenn keine Armen vorhanden sind, um [die Spenden] zu verteilen, nur bei Fremden einwechseln", nicht aber bei sich selber. Ebenso dürfen Verwalter des Armenkessels, wenn keine Armen vorhanden sind, an die zu verteilen, [die Speisen] nur an Fremde verkaufen, nicht aber an sich selber. Dies wird hier auch von Früchten, die verfaulen, gelehrt; wahrscheinlich doch, auch wenn das Manko das festgesetzte Mass übersteigt "?!? - Nein, bis zum festgesetzten Manko. — Dies wird ja aber auch von sauergewordenem Wein, ranzigem Oel und verdorbenem Honig gelehrt, bei welchen das Manko das festgesetzte Mass übersteigt!? - Anders verhält es sich bei diesen, da es einmal eingetreten ist, so bleibt es dabei ". - Wozu sind ranziges Oel und verdorbener Honig zu gebrauchen? -Das Oel ist für Gerber und der Honig ist für verwundete Kamele zu gebrauchen.

^{139.} Diese haben einen niedrigen Preis, da sie nur für Priester genussfähig sind. er gewöhnlich erst nach längerer Zeit tut, also nachdem die verwahrten Früchte verkauft worden sind. 141. Da die Früchte nicht mehr ihm gehören u. die Verzehntung somit ungiltig ist. Scheidemünze in Courant, wofür eine Wechselgebühr gezahlt wird. 143. Demnach ist RM. der Ansicht, dass man sie auch dann nicht verkaufe. 144. Wenn sie einmal verdorben sind, bleibt es dabei, u. der Verkauf ist dann zwecklos; Früchte dagegen können immer mehr verfaulen od. von Nage-145. Die Wunde zu bestreichen.

Linkel prilling to prince productions therefore feeling and . an and one added had an elic con added added adden and not a control for choid a consump, tooste, on session same somession second and and alle, גמליאל אומר ימכרם בבית דין מפני שהוא בנישב אבידה לבעלים: אהמר רבי"אבא ברבי ויקב אמר - 36 10000 please o con constant and man a sound and separate planedo em escasas esta meses memos ma سلسس مدوده و در ال مر من و المراهم والمسعوم والمدودة والمراهم والمدودة والمراهم والمدودة والمراهم والم mediato em escedese emenos escenos camos lestintes emede the best of the property of th me lecone checke comos emeren menne education selem ! " Al liane plosedo en conscion en mertin les ses to the side dame manima profe former former former mostiled מורידין ועד באן לא קאמרי רבגן הבא אלא אי and man put course an estate oran ete legan oran נמי דמורידין למיטרא דתרי שימי נינחו והאמר דב יהודה אמר שמואל הלכה כרכן שמעון כן נמליאל ואמר שמואל מורודין קרוב לנכבי שבוי לא: משב דהד שעמא הוא לא תרי שעמי נינהו "הכי נמי מכתברא דאמר רבא אמר רב נחמן הובה בדברי THE STATE OF THE S 31.45 Express B.44 3 - M 47 י אפי לל אבא ברבי

Die Weisen sagen, er lasse ihnen ein Mittel angedeihen und verkaufe sie vor Gericht. Welches Mittel lasse er ihnen angedeihen? R. Asi erwiderte: Die Krüge*.

Worin besteht ihr Streit? Nach der einen Ansicht haben sie einen grossen Schaden berücksichtigt und einen kleinen ¹⁴⁷nicht, und nach der anderen Ansicht haben sie auch einen kleinen Schaden berücksichtigt.

R. Šimôn b. Gamaliél sagt, er ver-KAUFE SIE VOR GERICHT, DENN DIES IST EBENSO, ALS WÜRDE ER DEM EIGENTÜMER Verlorenes zurückbringen. Es wurde gelehrt: R. Abba b. Jagob sagte im Namen R. Johanaus, die Halakha sei nach R. Simôn b. Gamaliél zu entscheiden, und Raba sagte im Namen R. Nahmans, die Halakha sei nach den Weisen zu entscheiden. Dies sagte ja R. Johanan bereits einmal, denn Rabba b. Bar-Hana sagte im Namen R. Johanans, dass überall, wo R. Simôn b. Gamaliél etwas in unsrer Mišnah lehrt, die Halakha nach ihm zu entscheiden sei, ausser bei [den Lehren] vom Bürgen, vom Ereignis in Çajdan und vom nachträglichen Beweis!? - Die Amoräer streiten über die Ansicht R. Johanans¹⁴⁸.

Aus den Worten des R. Simôn b. Gamaliél ist zu entnehmen, dass man einen Verwandten in die Güter eines Gefangenen einsetze und aus den Worten der Rabbanan ist zu entnehmen, dass man keinen Verwandten in die Güter eines Gefangenen einsetze. — Wieso denn, vielleicht vertritt R. Simôn b. Gamaliél seine Ansicht nur hierbei, wo das ganze Kapital zugrunde geht in diesem Fall aber ist auch er der Ansicht, dass man nicht einsetze. Ferner vertreten vielleicht die Rabbanan ihre Ansicht nur hierbei, entweder wegen des von R. Kahana oder wegen des von R. Nahman b. Jichaq angegebenen Grunds, in diesem Fall aber sind sie ebenfalls der Ansicht, dass man wol einsetze. — Demnach wären es zwei verschiedene Gründe dagegen sagte ja R. Jehuda im Namen Semuéls, die Halakha sei nach R. Simôn b. Gamaliél zu entscheiden, und ferner sagte Semuél, dass man einen Verwandten in die Güter eines Gefangenen einsetze, wahrscheinlich doch aus dem einen und demselben Grund verwandten einsetze, wahrscheinlich doch aus dem einen und demselben Grund verwandten Raba sagte im Namen R. Nahmans, die Halakha sei nach den Weisen zu entscheiden Raba sagte im Namen R. Nahmans, die Halakha sei nach den Weisen zu entscheiden Raba sagte im Namen R. Nahmans, die Halakha sei nach den Weisen zu entscheiden Raba sagte im Namen R. Nahmans, die Halakha sei nach den Weisen zu entscheiden Raba sagte im Namen R. Nahmans, die Halakha sei nach den Weisen zu entscheiden Raba sagte im Namen R. Nahmans, die Halakha sei nach den Weisen zu entscheiden Raba sagte im Namen R. Nahmans, die Halakha sei nach den Weisen zu entscheiden Raba sagte im Namen R. Nahmans, die Halakha sei nach den Weisen zu entscheiden Raba sagte im Namen R. Nahmans, die Halakha sei nach den Weisen zu entscheiden Raba sagte im Namen Raba sagte im Raba sagte im

146. Wenn er sie länger hält, verderben auch diese. 147. Die Rettung der verfaulten Früchte od. der Krüge. 148. Ob er dies als allgemeine Regel gesagt hat, od. nur von Fall zu Fall. 149. Dh. einen Erbberechtigten. 150. Damit sie nicht verderben. 151. Wenn die Früchte unberührt liegen bleiben. 152. Wenn jemand gefangen wird u. seine Güter brach liegen bleiben; sie leiden zwar dadurch, werden aber nicht ganz entwertet. 153. Die beim Verkauf angefaulter Früchte u. beim Einsetzen eines Verwandten in die Güter eines Gefangenen zu berücksichtigen sind. 154. Um den Eigentümer vor grösserem Verlust zu schützen.

scheiden, und terner angte R. Nahman, d. ss. man einen Verwandten in das Vermögen emes Gefangenen ein etze, demnach sind es zwei verschiedene Grunde, schliesse hier-

Es wurde gesehrt: Wenn jemand getangen worden i t, so sette man, wie Rabh sagt, keinen Verwandten in seine Güter ein, und Semuél sagt, man setze einen Verwandten in seine Citter ein. Wenn man ויי דינית בריביד מו אינית בניתר בריביד מונית אומר מונית מוניתר אומר בריביד מוניתר בריביד מוניתר אומר בריביד מוניתר בריביד מונית בריביד מוניתר בריביד מונית בריביד מוניתר בריביד מונית בריביד מונית בריביד מונית בריביד מוניתר von ihm gehört hat, dass er gestorben ist, stimmen alle überein, dass man einsetze, sie streiten nur über den Fall, wenn man nicht gehört hat, dass er gestorben ist; Rabh ist der Ansicht, man setze nicht is ein, weil er sie verderben kann, Semuél sagt, man setze wol ein, denn da der Meister gesagt hat, dass man sie ihm wie einem Teilpächter einschätze, so wird er sie micht verderben . R. Eleazar wandte ein: מביאין אותי בידו ולא כיד אלא אבילו שביל Wenn es heisst: Mein Zorn wird erglumen, and ich werde euch umbringen lassen, so weiss ich ja schon, dass die Frauen Witwen und die Kinder Waisen sind, wozu heisst es nun weiter: eure Frauen werden sein &c.? dies lehrt, dass die Frauen hei-

source source mount obsidered orders are mother Destall with the same of the court of the same with the ormen and in a production of the service of the ser or oridonness of such source to the section Property ordered and combinion of defined for footpies apon widow המה בי ההנו בב אות אמן הנונות לבהא בב אהה א by a m in soft and in the success well a pleasesse our soli ound dumle suomes dalle memos notheres contrated descent with the last one of the majore of the majore مراور مروسه مرومه و مرومه مرومه مرومه مروم مروده المرومه المتعلقا المارة المتعلق المتعلق المتعلق المتعلق المتعلقات NII 1 MM - 1 11 MM - 1 11 11 12 11 11 12 11 11 12 11 11 12 מתניתא אמר ליה דב עמרם לידך ילמבוד תנן אמר المراد ورود المراد المر בינו בוון היינו בינו ביון בוויים בינו ביון היינו אווי אינוים smarch moon combuscos they have dos them will the שביי הנאי הוא ההניא היידה הנבבר שביי אין שמבישישין יבאון יקדם יהניש יאכל הדי וה והיו

1 B 49 ימיני להן M 50 מביני להן ול P מתובו ה אלעזר אומר ממשמע B בינו איני P 51 יידע 33 M מה...וגו א 54 מבקשין דירד בנבכי ארית M 57 בדימא B 56 תנן – M 55 .FR M 60 M 59

raten wollen werden und man es ihnen nicht erlauben werde, und die Kinder den Besitz der Güter ihrer Väter antreten wollen werden und man sie nicht lassen werde"? Raba erwiderte: Dies ist zu verstehen: antreten und verkaufen. Einst ereignete sich ein solcher Fall in Nehardeâ, und R. Sešeth entschied aus dieser Lehre. Da sprach R. Âmram zu ihm: Dies ist zu verstehen: antreten und verkaufen. Jener erwiderte ihm: Du bist wahrscheinlich aus Pumbeditha, die einen Elefanten durch ein Nadelöhr bringen wollen; dies wird ja von diesen 102 ebenso wie von den Frauen 103 gelehrt, und wie es diese ganz und gar nicht dürfen, ebenso dürfen es auch jene ganz und gar nicht.

Darüber, ob man einen Verwandten in die Güter eines Gefangenen einsetze, streiten die Autoren der folgenden Lehre: Wenn jemand die Güter eines Gefangenen in Besitz genommen hat, so werden sie ihm nicht abgenommen; und noch mehr: wenn er, als er gehört, dass jener heimkehrt, sich beeilt und [die Früchte] abgepflückt hat, so hat er durch seine Geschwindigkeit Gewinn erzielt. In folgendem Fall verhält es

155. Durch übermässige Ausnutzung derselben. 156. Cf. weit. S. 602 Z. 14. 158. Da dies zu seinem eignen Schaden der Eigentümer heimkehrt u. seine Früchte reklamirt. geschehen würde. 159. Ex. 22,23. 160. Sie werden in Gefangenschaft geraten, u. die Angehörigen werden nicht wissen, ob sie am Leben od. tot sind. Nach dieser Lehre dürfen Erbberechtigte den Besitz der Güter eines Gefangenen nicht antreten. 161. An manchen Stellen im Neuen Testament (Matth. 19,24, Marc. 10,25, Luc. 18,25) wird dasselbe sprichwörtlich von einem Kamel (κάμηλος) gebraucht, wofür aber manche zauthos (Schiffstau) lesen wollen; dementsprechend wäre מילא nichts anderes als das lat. filum. 162. Von den Kindern, die den Besitz der Güter des Vaters nicht antreten dürfen, wenn es nicht sicher ist, dass er gestorben ist. 163. Die in einem solchen Fall nicht heiraten dürfen.

ונשכר ואלו הן נכסי שבויין הרי שהיה אביו או אחיו או אחד מן"המורישין"הלכו להם למדינת חים ושמעו בהן שמת חיורד לנכסי נטושים מוציאין אותו מידו ואלו הן נכסי נטושים הרי שהיה אביי או אחיו או אחד פן 'המורישין 'חלכו לחם כמדינה הים ולא שמעו בחם שמת ואמר דבן שמעון בן גמליאל שמעתי שהנטישים כשבויין חיורד לנבבי רטושים מוציאין אותו מידו ואלו הן נכסי רטושים הדי שהיה אביו או אחיו או אחד מן המודישין להו נטושים ומאי שנא הני דקרי להו רטושים נטושים דבעל כרהן דכתיב וחשביעת תשמטה 39 ונששתה" אפקעתא דמלכא רטושים דמדעתן דכתיב "אם כל כנים רששה: תנא וכולם שמין להם כאדים מאי דאשכה מיבעיא אלא ארטושים והא מוציאין אותן מידו קתני אלא אנמושים למאן אילימא רובנן הא אמרי מוציאין "אותם מידו אי רבן שמעון בן גמליאל הא אמר שמעתי שהנטושים כשבויין כשבייי בשבויין בשבויין דאין פוציאין אות: פיד: ירא Land] anwesend ist, man aber nicht weiss, "כשבויין דאילו התם זריז ונשכר ואילו הכא שיימינו ליה כארים ומאי שנא מהא דתנן "המוציא הוצאות על נכסי אשתו הוציא הרבה ואכל קימעא קימעא שמתו וקפין וידד לתוך תנהלה אמר M 62 M 65 מכי אי רבנן M 64 מכי אי רבנן M 64 אותה M 68 אותן M 65 אותן M 65 אותן M 63 אר״ם

sich wie bei Gütern von Gefangenen: wenn sein Vater, sein Bruder oder sonst ein Erblasser', in überseeische Länder ausgewandert ist und man von ihm gehört hat, 5 dass er gestorben ist. Wenn jemand die Güter eines Auswanderers in Besitz genommen hat, so werden sie ihm abgenommen; Güter eines Auswanderers heissen sie in folgendem Fall: wenn sein Vater, sein Bru-מכאן ואינו יודע להיכן הלכו מאי שנא הנך דקרי der oder sonst ein Erblasser in überseeische Länder ausgewandert ist und man von ihm nicht gehört hat, dass er gestorben ist. Hierzu sagte R. Gamaliél: ich hörte, dass Auswanderer Gefangenen gleichen. Wenn ונשבר הוי השתא זריו ונשבר הוי jemand die Güter eines Verreisten in Besitz genommen hat, so werden sie ihm abgenommen; Güter eines Verreisten heissen sie in folgendem Fall: wenn sein Vater, sein Bruder oder sonst ein Erblasser hier sim wohin er verreist ist. - Weshalb heissen jene Auswanderer und diese Verreiste 105? — Auswanderer [heissen sie], wenn es unfreiwillig geschieht, wie es heisst:"und im siebenten Jahr sollst du es brach und unbenutzt" lassen, ein Gebot des Königs; Verreiste [heis-

sen sie], wenn es freiwillig geschieht, wie es heisst: "Von Müttern und Kindern verlassen". Es wird gelehrt: Allen'71 wird es gleich einem Teilpächter eingeschätzt'72. Worauf bezieht sich dies; wollte man sagen, auf [Grundstücke von] Gefangenen, so braucht dies ja, wenn sogar das Eingehaschte sein Gewinn¹⁷³ ist, nicht von der Melioration gelehrt zu werden¹⁷⁴. — Vielmehr, auf die der Verreisten. — Er lehrt ja aber, dass man sie ihm abnehme!? - Vielmehr, auf die der Auswanderer. - Nach wessen Ansicht, wenn nach den Rabbanan, so sagen sie ja, dass man sie ihm abnehme, und wenn nach R. Simôn b. Gamaliél, so sagt er ja, er habe gehört, dass Auswanderer Gefangenen gleichen!? - Sie gleichen den Gefangenen, doch gleichen sie ihnen nicht ganz; sie gleichen ihnen, indem man sie ihm nicht abnimmt, und sie gleichen ihnen nicht ganz, denn bei diesen ist es, wenn er sich beeilt hat, sein Gewinn¹⁷³, bei jenen aber wird es ihm gleich einem Teilpächter eingeschätzt. - Womit ist es hierbei anders als bei der folgenden Lehre: Wenn jemand für die Güter seiner Frau¹⁷⁵ Ausgaben gemacht hat, so hat er, einerlei ob er viel ausgegeben und wenig eingenommen

איתן B 67 ב B 66

164. Den er beerben würde. 165. Die Frage ist wahrscheinl., welchen Unterschied es zwischen beiden gibt. 166. Ex. 23,11. 167. Hier wird dasselbe Verbum gebraucht, von dem das im Text gebrauchte Wort für "Auswanderer" abgeleitet ist. 168. Richt. eine Eigentumsrechtsentziehung, dies 169. Hos. 10,14. 170. Freiwillig; so nach t.scher Auslegung; cf. N. 167 171. Die den Besitz eines verlassenen Grundstücks antreten. 172. Wenn der Eigentümer heimkehrt, so erhält er sein Grundstück zurück, u. der provisorische Besitzer erhält für die Verwaltung u. etwaige Melioration einen Anteil gleich einem gewöhnlichen Teilpächter. 173. Cf. ob. S. 601 Z. 21. 175. Die er zu verwalten hat u. von welchen der Fruchterwerb ihm gehört.

oder wenig au regeben und viel eingenommen hat, die Ansgaben aussegeben und die Finnahmen eingenommen Dies gleicht cher der folgenden Lehre: Wonn jemand auf das Vernieren seiner minderjährigen Frau s Autwendunger, macht, so ist dies ebenso, as winde er auf das Vermögen eines Fremden Aufwendungen gemacht haben. Hierbei haben die Kabbanan, da dies unsieher er [die Güter] nicht vernachlässige, ebenso haben die Rabbanan auch in jenem Fall tur ihn eine Vorsorge getroffen, damit er sie nicht vernach'ässige.

eingeschätzt. Was schliesst das "allen" ein?

Dies schliesst folgende Lehre R. Nahmans im Namen Semuéls ein: Wenn icmand in Gefangenschaft geraten ist, so setzt, ist er freiwillig ausgewandert, so wird kein Verwandter in seine Güter eingesetzt; und in seinem eignen Namen sagte R. Nahman, der Flüchtling gleiche einem Gefangenen. Weswegen soll er geflüchtet sein,

wollte man sagen, wegen Steuern, so heisst dies ja freiwillig : Vielmehr, wenn er wegen Mords geflüchtet ist.

R. Jehuda sagte im Namen Semuéls: Wenn jemand in Gefangenschaft geraten ist und Halmgetreide zum Mähen, Weintrauben zum Ablesen, Datteln zum Abschütteln und Oliven zum Pflücken zurückgelassen hat, so tritt das Gericht in seine Güter ein und stellt einen Vormund an, der mäht, abliest, abschüttelt und pflückt; alsdann"wird ein Verwandter in seine Güter eingesetzt. - Sollte man doch einen Vormund für immer anstellen!? -- Man stellt keinen Vormund für Bärtige an.

R. Hona sagte: Man setze in die Güter eines Gefangenen keinen Minderjährigen ein, noch einen Verwandten in die Güter eines Minderjährigen, noch einen mittelbar Verwandten" in die Güter eines Minderjährigen. Man setze keinen Minderjährigen in die Güter eines Gefangenen ein, weil er sie vernachlässigen kann. Noch einen mittelbar Verwandten in die Güter eines Minderjährigen, einen Bruder mütterlicher Seite, denn da niemand es ihm wehrt, könnte er sich des Besitzes bemächtigen.

176. Wenn er stirbt od. sich von ihr scheiden lässt, ist weder der Ueberschuss herauszuzahlen, noch kann der Schaden eingezogen werden. Dies sollte auch von der Verwaltung vernachlässigter Güter gelten. 177. Da sie sich zu jeder Zeit ohne Scheidung von ihm trennen kann (cf. S. 523 N. 489); er kann daher, falls die Auslagen die Einnahmen übersteigen, gleich einem Teilpächter dies in Abzug bringen. ihm dies erwünscht wäre, würde er es selber besorgt haben. 179. Das W. "allen" schliesst also den Verwalter der Güter eines Flüchtlings ein. 180. Die Flucht war nicht so eilig u. er konnte selber 182. Obgleich einen Verwalter einsetzen. 181. Wenn die fertigen Früchte eingeerntet sind. er nicht direkt erbberechtigt ist.

הרא רפבדינה: הבא נכי תקיני ריה רבנן כי היכי 1000 500 100 5 5 10 1000 1000 10000 10231252 11with the se with the sounder that windele first common warm compared muses drawn alcondon marin total and comment and cold with ist, im ilm eme Vorsorge getrollen, damit ומבר בורה הדי היא בשביי בורה בהבת באי אולימא ביבר בינא הייני הייני אתא ביהו ניובר ניהין: Total would Transm Time Transmit Transmit Transmit Allen wird es gleich einem Teilhaber ומוצר ונודר ומוסק ואחר כך מורידין קרוב אווד אוודר ומוסק ואחר כך מורידין הבינה אביבה אבינה אבינה אבינה אבינה בינים ייבונה ما المانية المانية المانية المانية المانية المانية المانية يراك المراكبة المراكب מנובר ביבו און בורודון בונו בבבי יבבי wird ein Verwandter in seine Güter einge- מבסיד להו ילא קרוב מהמת קחוב לנכבי קמן באהי מיי באיבא ביין דלא כהי אתי לאחויקי ביהו 255 P 70 ייט ול דאר יינב אר דכרא חביציא יבירי...בארים או 73 בר יצדק או 73 בורד " × 31 75 2:75 87 B 76 827 M 74 בכבי לבין M 78 בהי M 77 א בהי

יוכל הרבה כה שהיציא היציא יבה שאכל אכל

הא לא דביא אלא להא התנן הכיציא הוצאית כל

ביין דרא במבא דערות הנוני היה בבן בי הוכי

רבו שבין ביניה בדרב הונית אין ביוויקן בנבר والما والاعتباء الماليا المرال الازالا والمال والمال والمال אבל באדף דאמא לפת לן בה ואדי דאבא נמי לא المان ביבה ביצו מבהל ביבה מבים מבים מבים מבים מבים "עישדא"קלא אית לה ולא היא לא שנא אחי דאבא ולא שנא אחי דאמא לא שנא ארעתא ולא שנא בתי. ולא שנא עביד "עימדא לא שנא לא עביד ייובא לא ביותינן והוא בבתא דוויא לה לה מרק תרתי בנתא אישתבאי איהר והדא ברתא אידך תרתי בנתא sern aber ist nichts dabei. Und auch hin-שכיבא חדא מינייהו"ושבקת ינוקא אמר אביי חיכי المراها المراه المراع المراه المراع المراه المراه المراه المراه المراه المراه المراه المراه المراع المراه ا emotivation and dimention and address often formal יינים בין בינה מין מינים מינים מינים מינים היום שבוי אמר אביי הלכך פלגא bekannt. Dies ist aber nichts; man setze יהבינא לה לאחתא ואידך פלגא מוקמינן "ליה אפושרופא לינוקא רבא אמר מנו דמוקמינן אפושרופא לפלגא מוקמינן "ליה אפוטרופא לאידך פלגא לסות שמעו דשכיבא סבתא אמר אביי תילתא יהכינן לה גידן תייתא ותילתא יהביגן ליה לינוקא ואידן תייתא kunde geschrieben oder keine geschrieben יהבינן דנקא האחתא ואידך דנקא מוקמינן היה אפוטרופא לינוקא רבא אמר מגו "דמוקים אפוטרופא לדנקא מוקמינן נמי®אפוטרופא לאידך דנקא: "מרי \mathbf{M} איטרא \mathbf{M} 80 איטרא איטרא \mathbf{M} 80 איטרא \mathbf{M} 79 א א א דיר M 84 מעבקה B 82 מרכי B 82 א א פרגא יחבינן לאחי – 85 M – ליה ": M S6 לאירך | M 87 דנקא יהב׳ ליה לאח׳

אפוטר להך דנקא 🐪 89 🔣 - אפוטר.

Raba sagte: Aus der Lehre R. Honas's ist zu entnehmen, dass man die Güter eines Minderjährigen nicht ersitzen könne", selbst wenn dieser inzwischen grossjährig geworden ist. Dies gilt nur von einem Bruder väterlicher Seite, bei einem Bruder mütterlicher Seite enter ist nichts dabei. Auch hinsichtlich eines Bruders väterlicher Seite giit dies nur von Grundstücken, bei Häusichtlich Grundstücke gilt dies nur von dem Fall, wenn er keine Teilungsurkunde geschrieben hat, wenn er aber eine Teilungsurkunde geschrieben hat, so ist dies keinen [Verwandten] ein, einerlei ob er ein Bruder väterlicher Seite oder ein Bruder mütterlicher Seite ist, ob es Grundstücke oder Häuser sind, ob er eine Teilungsur-

Einst wurde eine Greisin, die drei Töchter hatte, gefangen genommen samt einer Tochter; von den anderen beiden Töchtern starb die eine und hinterliess ein Kind. Da sprach Abajje: Was machen wir nun; setzen wir die eine Schwester in die Güter ein, so kann ja die Alte gestorben sein, und man

darf keinen Verwandten in das Vermögen eines Minderjährigen einsetzen; setzen wir das Kind in die Güter ein189, so ist es ja möglich, dass die Alte nicht gestorben ist, und man darf keinen Minderjährigen in das Vermögen eines Gefangenen einsetzen? Darauf entschied Abajje: Die eine Hälfte gebe man der einen Schwester, und in die andere Hälfte setze man einen Vormund für das Kind ein. Raba sagte: Da ein Vormund für die eine Hälfte eingesetzt wird, so wird ein Vormund auch für die andere Hälfte eingesetzt. Später erfuhr man, dass die Greisin gestorben ist. Hierauf entschied Abajje: Ein Drittel gebe man der einen Schwester, ein Drittel gebe man dem Kind, und vom letzten Drittel100 gebe man ein Sechstel101 der einen Schwester und in das andere Sechstel setze man einen Vormund für das Kind ein. Raba sagte: Da ein Vormund für das eine Sechstel eingesetzt wird, so setze man einen Vormund auch für das andere Sechstel ein.

183. Dass man einen Verwandten in die Güter eines Minderjährigen nicht einsetze; demnach darf man einen Fremden einsetzen u. man befürchte nicht, er werde nachher vom Ersitzungsrecht Gebrauch 184. Wenn jemand ein Grundstück 3 Jahre in seinem Besitz hat, so hat er es durch die Ersitzung (הוקה) erworben. 185. Dass man keinen Verwandten in das Vermögen eines Minderjährigen 186. Der nicht Erbprätendent sein kann. 187. Da die Einwohner bekunden können, dass sie dem Minderjährigen gehören. 188. Das Kind ist dann an der Erbschaft beteiligt. 189. Wenigstens zur Hälfte. 190. Das der gefangenen Tochter gehört. 191. Dh. die Hälfte.

Linst kam zu Mari b Isaq ein Bruder an Be Ho a und sprach zu ihm: Teile mit mm. Die er erwiderte Ich Lenne dieh nicht. A' sac hier air vor R. Hieda Lamen, sprach פו עו ilum, la hat recht, denn es hei ובן נבא בהתיבת זקן אבר דיה זיר אייתי בהדי בהדי וויו to other thender, it where www.m. /m. w.m., dies lehrt, dass er ohne Part fortging and mit einem Bart mrucklen Darant smach er ar jenem: Cich. bringe Zeigen, dar die sein Dinder bist mart totte tie tie tie 728 7227 Reich Jener erwiderte: Joh habe Zeugen, sie tinchton sich aber vor ihm, wei er ein mächtiger Mana ist Darant sprach er zu diesem: Geli, bringe du Zeugen, dass er nicht dein Bruder ist. Dieser entgegnete: Ist so das Recht, ה הים הצבעה התבשתה הבר בא בי בצבאר הוא הבר הבר הוא בי בצבאר הוא wer vom anderen fordert, hat ja den Beweis anzutreten? Da erwiderte er: So urteile ich für dich und jeden anderen mächtigen Mann deinesgleichen. Dieser entgegnete: Am Ende kommen Zeugen und legen kein [richti- 20 בין דבי ההג בי דבי ההג מבר להג בי דבי התב ges] Zeugnis ab! Er erwiderte: Beides' tun sie nicht. Endlich kamen Zeugen, dass er sein Bruder sei. Hierauf sprach jener: Mag er mit mir teilen auch die Wein- und Obstgärten, die er gepflanzt hat. Da sprach er: Er hat recht, denn es wird gelehrt, dass wenn jemand erwachsene und unerwachsene Kinder hinterlassen hat und die erwachsenen die Güter meliorirt haben, sie diese

בר איבק אתא ליה אחא כבי היואי אכיר ליה פרינ מיום בינו היינות בן מיון היינות בינות בינות בינות علامة الما المال المالية المال אביי הוב אים אביני דיבים יודים אי בהו יידא באנינו אני אני בנו אני בי ביוני יווני בא ביוני smooth mile not membered may with them hereall hereid בובי ביון מוון בוא מוני ביו הובי בינו מודי קידו מוני or and come described and upon and an addition of me comes comes and name constitute dem and made some as an an in the and some and some man and how mouther one assess where one are anomone and assess and extres and assess المراد والمراد Party Party and party and on Party and والمراد المراد ا יהם כארים חשתא דידיה לא יחבינן ליה אחרווה ברשיר נדות דובא לאו ברשות נדות ועד קבן דוא والارا ترويه والمراي وتروي خاجرا والماليون خاتون لارت יובי מבר להו לא בייבוה קבי דקבן הוא:

דינא B 94 אלמא P 93 היא M 92 אלמא N:N 95 אלמי. M אלמי הכרך השתא כמי אתו ומשקרי 127 90 M אייתי - 97 M אל זיל פרוג ריח פרג ---א רכא M 1 א מתיל M 98 א רמחיל M 98 717 דראו הידוח שקיה 3 א הא. M 2

auf Teilung meliorirt haben. Ebenso sagte auch Rabba, sie haben sie auf Teilung meliorirt. Abajje sprach zu ihm: Ist es denn gleich; in diesem Fall wussten die Erwachsenen von den Unerwachsenen und verzichteten darauf¹⁰⁷, hierbei aber wusste er es ja nicht, wieso sollte er verzichtet haben!? Darauf ging die Sache weiter und kam vor R. Ami: Da sprach dieser: Man ging noch weiter und sagte, dass man es ihnen gleich einem Teilpächter einschätze, wieso sollte man ihm das Seinige nicht erstatten Als man dies R. Hisda erzählte, sprach er: Ist es denn gleich, in jenem Fall tritt er ja den Besitz mit Erlaubnis an, hier aber tat er dies ohne Erlaubnis; ferner war er auch minderjährig, und man setzt keinen Verwandten in die Güter eines Minderjährigen[™]ein. Darauf berichtete man es R. Ami; da sprach er: Man sagte mir nicht, dass er minderjährig war.

193. Die Brüder dagegen hatten Bärte auch bei seinem Fortgehen; ebenso war es auch in diesem Fall begreiflich, dass er seinen jüngeren Bruder nicht erkannte. aus Furcht ebensogut falsches Zeugnis ablegen. 195. Die Wahrheit unterdrücken u. falsches Zeugnis ablegen; es ist anzunehmen, dass die Zeugen aus Furcht vor Gericht nicht erscheinen, wenn sie aber erscheinen, sagen sie die Wahrheit. 196. Er hatte die Güter meliorirt. 197. Auf ihre Ansprüche für 198. Denjenigen, die den Besitz Verwandten gehöriger Güter angetreten u. sie verdie Melioration. waltet haben; ob. S. 602 Z. 14ff. 199. Der Bruder hat also keinen Anspruch auf die Hälfte der von ihm 200. Nach gesetzlicher Vorschrift, daher kommt ihm auch die gesetzliche Bestimmung zugute, dass er als Teilpächter gelte u. seine Auslagen ersetzt erhalte. 201. Dies war ihm sogar gesetzlich verboten.

משפור פירות אצל הבירי הרי זה ייציא לי וויו חסרונות לדשון ילאירו 'תשעה: דצאי קביי קבור לישונינו וקבורו יתושונו לביו קבור קביבניו ובוריי פשרון שלש באון לכור הכל לפי הנידה והבל לפי הוכי אנה רבי ניהנו בי נירו יבי ניה אנבת להן מיות מיות אות אות ביות ביות ביות ביות ביות היות אות אות 32 -223 -11/ 2124 NAN 2012 12 Now 21/ - Kan all want was well with all all with חסרונות מפני שמותירות:

גמרא. אורו שוכא חסר אמר רבה בר"בר ייבור אנה כל יודן באירו קרים שניו יתורנ פיטרי ישלים באי לביר (יבי): יוחגן אמר רבי חייא זרע פשתן בגבעולין שנו תניא والما المراجعة مهاما الماداء المراجعة الماداء - The man is a series and a series 19 the state one one one of the second or the second of the s المتد دور المان تر المان المان المتان ما المتان ما المتان والمراا والمراد والمراد المراد والمراد مراي المراي المراهد ال comites due mitalige messes trains on models messes seem out eren med member deman dem elect ed mente men "במסתפק מהם וליהזי כמה אסתפק דלא"ידעי כמה בוש וישי שוני שוני שוני שוני ישי ושבושות יי יישור ברין הניא נבי דובי ברון ביום דווים ויישור الله المال المالة المال 11000

M ברוכו (וכן החדי) א 4 122 Killin Ka M () Kana M S (2) M L 71.73 == 1.11 אניאי א ר דייא בר אבא זריי און אר אבר...פיר היי ידיברית במה היא בל M והיי במה היא במה או א ייני או איני

MAN EXX HEMAND SEINEM NÄCHSTEN FRÜCHTE ZUR VERWAHRUNG GEGE-BEN HAT, SO ZIEHE ER IHM DAS MANKO AB; BEI WEIZEN UND REIS NEUN HALBE KAB VOM KOR, BEI GERSTE UND HIRSE NEUN KAB VOM KOR, BEI SPELT UND LEIN-SAMEN DREI SEAH VOM KOR, ALLES NACH Verhältnis des Masses, alles nach Ver-HÄLTNIS DER ZEIT²⁰⁵. R. JOHANAN B. NURI 10 SPRACH: WAS KÜMMERT DIES 200 DIE MÄUSE; SIE FRESSEN VON VIELEM UND VON WENI-GEM; ER HAT IHM VIELMEHR DAS MANKO VON NUR EINEM KOR ABZUZIEHEN. R. JE-HUDA SAGT, WENN ES EIN GROSSES MASS WAR, KÖNNE ER IHR KEIN MANKO ABZIE-HEN, WEIL SIE MEHR WERDEN.

GEMARA. Beim Reis geht ja mehr ab!? Rabba b. Bar-Hana erwiderte im Namen R. Johanans: Hier wird von geschältem 20 Reis gesprochen.

BEI SPELT UND LEINSAMEN DREI SEAH vom Kor. R. Johanan sagte im Namen R. Hijas: Dies wurde von Leinsamen mit den Stengeln gelehrt. Ebenso wird auch gelehrt: Bei Spelt, Leinsamen mit den Stengeln und ungeschältem Reis drei Seah vom Kor.

ALLES NACH VERHÄLTNIS DES MASSES &c. Es wird gelehrt: Ebensoviel für jedes weitere Kor und für jedes weitere Jahr.

R. JOHANAN B. NURI SAGTE &C. Es

wird gelehrt: Sie erwiderten R. Johanan: Viel geht ja auch verloren, viel wird ja auch verstreut208. Es wird gelehrt: Dies nur, wenn er sie mit seinen Früchten vermischt hat, wenn er ihm aber eine Ecke angewiesen⁷⁰⁷ hat, so kann er zu ihm sagen: da hast du das Deinige. - Was ist dabei, dass er sie mit seinen Früchten vermischt hat, sollte er doch sehen, wieviel es jetzt sind "?!? — Wenn er davon gebraucht hat. - Sollte er doch sehen, wieviel er verbraucht hat!? -Wenn er nicht weiss, wieviel er verbraucht hat.

R. JEHUDA SAGT, WENN ES &C. Was heisst ein "grosses" Mass? Rabba b. Bar-Hana erwiderte: Zehn Kor". Ebenso wird auch gelehrt: Was heisst ein "grosses" Mass? zehn Kor.

Ein Jünger lehrte vor R. Nahman: Dies nur, wenn jener ihm aus der Tenne"

202. Bei der Rückgebe. 203. Wis durc't Verstreuung, Mause u. Faulnis abgeht. Kor. 30 Seah, 1 S. = 6 Kab; somit 21/2, bezw. 5, bezw. 10 Prozent. 205. Dieses Quantum ist für jedes Jahr abzuziehen. 206. Das Quantum der Früchte. 207. Der Begriff "grosses" Mass wird weiter erklärt. 208. Nach Verhältnis des Quantums. 209. Und die Früchte unberührt liegen 210. Wieviel das Manko beträgt u. es ihm nach Verhältnis abziehen. 211. Ein geblieben sind. crosses Quantum wird auch mit einem grossen Ueberschuss gemessen. 212. Da mit grösserem Mass gemessen wird.

neemessen hat und dieser ihm aus der Tenne uruckgibt, wenn jener ihm aber ans der Tenne algemessen hat und dieser thm ans seinem Hausvorrat zuruckgibt, so konn er ihm kein Manko abziehen, weil es mehr war Dieser sprich zu ihm: Sprechen wir denn von Toren, die ein grosses Mass geben und ein kleines Mass zurücknchmen'? Du meinst vielleicht die Ernteeit: dies nur, wenn jener es ihm in der 10 Eintereit zugemessen hat und dieser ihm in der Erntezeit zurückgibt, wenn jener es ihm aber in der Erntezeit zugemessen hat und dieser ihm in der Regenzeit zurückgibt, so kann er ihm kein Manko abzie- 1. hen, weil es mehr ist. R. Papa sprach zu Abajie: Demnach müsste ja das Gefäss platzen !? Einst ereignete es sich, dass tatsächlich das Gefäss geplatzt ist. Wenn du aber willst, sage ich: wegen des Drucks". 20 איבעית איבעי מפי איבעית אימא R ZIEHE IHM AB EIN SECHSTEL VOM WEIN; R. JEHUDA SAGT, EIN FÜNF-TEL. BEIM OEL ZIEHE ER IHM AB DREI LOG VON HUNDERT: ANDERTHALB LOG Hefe und anderthalb Log Absorption. 25 האמר להו ארביה להו ארביה שתותי פשו להו ארביה ארביה בייבר דל תמניא שתותי פשו להו IST DAS OEL GEREINIGT, SO KANN ER IHM KEINE HEFE ABZIEHEN; SIND ES ALTE KRÜ-GE, SO KANN ER IHM KEINE ABSORPTION

אמורים שנדד לו בתוך נורנו וחחויר לו בתוך נירני אבל כדד לו בתוך גורנו וחחוזה לו בתוך ביתו אינו ייציא לי הסרינות בשני שביותירות אבר ליה יבי בתהבה הבלהו בינות בבנית בה אבות הבלה הבהה ייטא דרכיא ביכיות הנורן קאברת בכוח דברים אבירים שבדה הו בינות הנורן והחוור די בינות הנודן אבל מדד לו בימות הגורן והחזיר לו בימות הגשמים אינו יוציא לו הכחון מפני שמיתודות אמר ליה רב פפא האביי אם כן 'לפקי כדא הוה ייברא יפקי בדא איבנית אימא משום איצצא:

מ שלו שלות ליון רבי יהודה איניר חינים יוציא לו שלשה לוגין שבין לבאה לוג יבחצה שברים לוג ומחצה ברע"אם היה שבין ביויקק איני ייצא לי שמרים "אם היו קנקנים ישנים איני ייציא בבה כבי נבובנו אוהב אל עהובר ההה כה הוצל --בירו בר וניית השנה הרי וה ניקבל עליי ליג יניחצה והאהם בהההה

ולא פליגי מה כי אתריה ומה כי 1.1.53 אתריה כאתריה דכיר הפו בקירא ולא כייין טפי בישים נהגישתא הא מייצא טפי והא לא מייצא שפי: כאתריה דרב יהודה רמו ארבעים ותמני כוזי בדנא אזיל דנא בשיתא זוזי פריס"רב יהודה שיתא סטשיתא בזוזא דל תלתין ושיתא בשיתא פשו "להו

אטו | P 19 פקע | M 18 אטו א דעו א P 19 פקע א 17 היה B ביה P 23 ליה + M 22 אב M בווי רודא. א 24

ABZIEHEN. R. JEHUDA SAGT, AUCH WENN JEMAND AN SEINEN NÄCHSTEN DAS GANZE JAHR HINDURCH GEREINIGTES OEL VERKAUFT, SO MUSS DIESER ANDERTHALB LOG VON HUNDERT HEFE MITNEHMEN²¹⁷.

GEMARA. Sie streiten aber nicht; der eine spricht von seiner Ortschaft, und der andere spricht von seiner Ortschaft. In der Ortschaft des einen bestrich man [die Fässer] mit Wachs, der weniger einsaugt, und in der Ortschaft des anderen bestrich man sie mit Pech, der mehr einsaugt. Wenn du aber willst, sage ich, dies liege am Ton, in der Ortschaft des einen sog er mehr ein und in der Ortschaft des anderen sog er weniger ein.

In der Ortschaft R. Jehudas gingen achtundvierzig Becher auf ein Fass; das Fass kostete sechs Zuz, und er verkaufte sechs [Becher] für einen Zuz. Wenn man von diesen sechsunddreissig für die sechs [Zuz]218 abzieht, so bleiben es zwölf, und wenn man von diesen noch acht als Sechstel abzieht, so bleiben [als Verdienst] vier zu-

213. Wo das Getreide durch die Feuchtigkeit aufquillt. 214. Wenn man ein solches im Sommer mit Getreide füllt u. schliesst u. es in der Regenzeit stehen lässt. 215. Wenn das Gefäss geschlossen u. kein Raum? zur Ausdehnung vorhanden ist, quillt es nicht auf. 216. Bei der Rückgabe des aufbewahrten Weins, falls er ihn mit seinem eignen vermischt hatte. 217. Er ziehe ihm 11/, Log ab, weil er nicht verpflichtet war, ihm gereinigtes zu liefern, falls dies nicht ausdrücklich vereinbart worden ist. 218. Die er selbst zu zahlen hatte. 219. Das für den Wein festgesetzte Manko.

- M 32

שבואל הבשתבר אל ישתבר יותר כל שדוית איבא מבים ביות מו בובי נובים בים בים בים משומום מבים מרחיה ודמי "ברזנייתיה: אם היה שמן מזוקק "אינו :[.5.] . 1.2... ישבין והוא אי אפשר דלא ברי משנה ביובני במני ייבו יותי ויבני הביו ביו ביו ביו המאי שלא בנונפפין ביון דבונון בניין: רבי יהודה איני אף הניבר שני ניורן לחבורי בל ינייר השנה הרי וה פקבל עלי לג ימהצה שפרים לפאה (יכי): אבר ישמרים לדברי חבמים אכור לערב שמרים לדברי הבמים אכור לערב שמרים לדברי ממרים לדברי ממרים לדברי ממרים לדברי רבי יהודה מותר לערב שמרים והיינו מעמא דמקבל דאמר ליח אי בעי לערובי לך מי לא "ערבי לך השתא גמי קביל ולימא ליה אי "ערבת ליה הוח מודבן לי השתא מאי אקביד ליה לחודיה לא מודכי לי בבינל חבית "נכקנן דניהא ליה בצירא יריבא ליח מדלא ניבר לי אחורי אחרת די רבי יחידה לשניביה דיית ליה מהילה דתנן מכר לי את הצבד לא מכר "לו את הבקר מכר"לו את הבקר לא מכר ילו את הצמד רבי יהודה אומר הדמים מודיעין ידונן שאין הצמד במאתים זוו והכמים אומרים אין ע ברוניי V ברוניי B ברוניי M 25 מרוניי M 25 — M 27 ר' יוחנן - M 29 שמן - B 28 אינו...ובו'

שריבת לי הוה זבנתיה הש" M 31

עבק או 33

36 וא שוח מאתים.

М 34

rück. Aber Semuél sagte ja, dass wer verdienen will, nicht mehr als ein Sechstel verdienen dürfe22!? - Er hatte noch die Krüge und die Hefe. - Demnach ist es ja mehr als ein Sechstel!? Er hatte auch die Mühe und das Anstechen zu bezahlen.

IST ES GEREINIGTES OEL, SO KANN ER THM KEINE HEFE ABZIEHEN &c. Beim Oel ist es ja aber nicht möglich, dass es garnicht ausgepicht 222 sind. Abajje erklärte: Du kannst auch sagen, wenn sie nicht ausgepicht sind, denn wenn sie einmal vollgesogen sind, sind sie es auch .

R. Jehuda sagt: Wenn jemand an SEINEN NÄCHSTEN DAS GANZE JAHR HIN-DURCH GEREINIGTES OEL VERKAUFT, SO MUSS DIESER ANDERTHALB LOG VON HUN-DERT HEFE MITNEHMEN. Abajje sagte: ביצד אמר לו מכור לי צמדך כמאתים זוו הדבר Wenn man deduziren will, so ist aus den Worten R. Jehudas zu entnehmen, dass man die Hefe beimischen dürfe, und aus den Worten der Weisen, dass man die Hefe nicht beimischen dürfe. Nach R. Jehuda darf man die Hefe beimischen, und der [Käufer] muss sie deshalb mit [in den Kauf]

nehmen, weil der [Verkäufer] zu ihm sagen kann: wenn ich wollte, könnte ich sie dir beimischen, daher musst du sie auch jetzt mitnehmen. - Sollte er ihm doch erwidern: wenn du sie beigemischt hättest, würde ich sie mitverkauft haben, was aber soll ich damit jetzt anfangen, separat kann ich sie nicht verkaufen! - Hier wird von einem Privatmann²⁷⁵ gesprochen, dem reines lieber ist. — Sollte er ihm doch erwidern: da du es nicht beigemischt hast, so hast du darauf verzichtet!? - R. Jehuda vertritt hierbei seine Ansicht, denn er hält nichts von der Verzichtleistung. Es wird nämlich gelehrt: Hat er das Joch 220 verkauft, so hat er nicht die Rinder mitverkauft, hat er die Rinder verkauft, so hat er nicht das Joch mitverkauft. R. Jehuda sagt, der Kaufpreis entscheidet dies; wenn er zum Beispiel zu ihm gesagt hat: verkaufe mir dein Joch für zweihundert Zuz, so ist es klar, dass das Joch allein nicht zweihundert Zuz wert zist. Die Weisen aber sagen, der Kaufpreis beweise nichts zest. - Nach den

חוה עריבי

برسالدالات برد

220. So viel aber ist erlaubt, während RJ. nur die Hälfte als Verdienst zurückblieb. 221. Selbst 222. Und noch ausserdem alt sind, absorbiren sie nicht mehr. absorbiren nicht mehr. 224. Wenn jemand an seinen Nächsten Oel, ohne besondere Vereinbarung verkauft, so darf er, wenn die Hefe sich gesetzt hat, das Oel umschütteln, damit auch die Hefe mitgemessen werde. 225. Der es für seinen eignen Gebrauch kauft. 226. Unter "Joch" kann sowol das Holzgeschirr (Kummt) allein als auch das ganze Gespann (ein Paar Zugochsen) verstanden werden. 227. In einem solchen Fall hat er ihm also die Rinder mitverkauft. er von einem Joch gesprochen hat, so hat er nur das Joch gekauft, obgleich der Kaufpreis dem Wert der Rinder entspricht, denn man nehme an, dass er auf den übersteigenden Betrag verzichtet hat; RJ. dagegen hält nichts von der Verzichtleistung.

Weisen darf man die Hefe nicht beimischen, und er braucht sie aus dem Grund nicht mitzunehmen, weil er zu ihm sagen kann: wenn du sie beimischen wolltest, wäre es dir verboten, daher will ich sie auch jetzt nicht mitnehmen. R. Papa sprach zu Abaije: Im Gegenteil, das Entgegengesetzte ist ja einleuchtend: nach den Weisen darf man die Hefe beimischen, und er braucht sie aus dem Grund nicht mitzuneh- יי לפקטים מאי לפקטים מאי לפקטים הלוקה ואהד המפקיד לפקטים men, weil er sagen kann: da du sie mir nicht beigemischt hast, so hast du darauf verzichtet; nach R. Jehuda darf man die Hefe nicht beimischen, und er muss sie aus dem Grund mitnehmen, weil jener sagen הודה אומר לא אמרו שמן עבור אלא למוכר בלבד הודה אומר לא אמרו שמן עבור אלא kann: wenn ich sie beimischen wollte, dürfte ich es nicht, mitnehmen willst du sie ebenfalls nicht, sollte ich denn kaufen und verkaufen, um Kaufmann zu heissen!?

nent gleichen einander hinsichtlich des Bodensatzes. Was heisst: hinsichtlich des Bodensatzes: wollte man sagen: wie ein Käufer den Bodensatz nicht zu nehmen braucht, so brauche auch der Deponent den Bodensatz nicht zu nehmen, so sollte ja jener zu ihm sagen: was kann ich für

הדמים ראיה לדברי חכמים אסור לערב שמרים והיינו שעמא דלא מקבל דאמר ליה אי בעית לערובי מי הוה שרי לך השתא גמי לא מקבילגא אמר ליה רב פפא לאכיי אדרכה איפכא מסתברא לדברי הכבים בותר לערב שברים והיינו שעמא דלא מקבל דאמר לית מדלא ערבת לי אחולי אחלת לי לדברי רבי יהודה אסור לערב שמרים והיינו שעמא דמקבל דאבור ליה' או בנאו לערובי לא שרי לי לערובי לך מקבילי לא מקבלת "זבון וזבין תנרא איקרי: תנא אירימא כי חיכי דלוקה לא מקבל פקטים מפקיד נכי לא מקבל פקטים ולימא ליה פקטך מאי איעביד להו אלא כי היכי דמפקיד מקבל פקטים לוקה גמי מקבל פקטים ומי מקבל לוקח פקטים והתניא רבי שהרי לוקח מקבל עליו לוג ומחצה שמרים בלא פקטים לא קשיא הא דיהיב ליה זווי בתשרי וקא שקיל מיניה בניסן כי מדה דתשרי הא דיהיב ליה וווי בניסן וקא שקיל מיניה בניסן כי מדה דניסן": Es wird gelehrt: Käufer und Depo- ש בעלים לה אצל חבירו ולא יחרו לה"בעלים בעלים מקום וטלטלה "ונשברה אם מתוך ידו נשברה לצירכו חיים לצורכה פטור אם משהניחה "נשברה

בין לצירבו בין לצורבה פטור יחדו לה הבעלים מקום

M 42 אונשתברה B 41 + M 40 מקבר פקטים א

2 8

M 38

אנרובי אינרובי און 37

ביש".

deinen Bodensatz!? - Vielmehr, wie der Deponent den Bodensatz nehmen muss, so muss auch der Käufer den Bodensatz nehmen. - Braucht denn der Käufer den Bodensatz zu nehmen, es wird ja gelehrt: R. Jehuda sagte, das trübe Oel hat der Verkäufer zu tragen, denn der Käufer nimmt ja anderthalb Log Hefe ohne Bodensatz [in den Kauf]!? — Das ist kein Einwand; das eine gilt von dem Fall, wenn er ihm das Geld im Tišri gezahlt und [das Oel] im Nisan zum Preis im Tišri231 empfangen hat, und das andere gilt von dem Fall, wenn er ihm das Geld im Nisan gezahlt und [das Oel] im Nisan zum Preis von Nisan empfangen hat.

м 39

ENN JEMAND SEINEM NÄCHSTEN EIN FASS ZUR VERWAHRUNG GEGEBEN UND IHM KEINEN PLATZ BESTIMMT HAT, UND DIESER ES UMGETRAGEN HAT UND ES ZERBRO-CHEN IST, SO IST ER, WENN ES UNTER SEINER HAND ZERBROCHEN IST, FALLS DIES ZU SEI-NEM EIGNEN NUTZEN GESCHAH, ERSATZPFLICHTIG, UND FALLS ES ZU DESSEN NUTZEN GESCHAH, ERSATZFREI, UND WENN ES, NACHDEM ER ES NIEDERGELEGT HAT, ZERBROCHEN IST, ERSATZFREI, EINERLEI OB ES ZU SEINEM EIGNEN NUTZEN ODER ZU DESSEN NUTZEN GESCHAH. WENN ER IHM ABER EINEN PLATZ BESTIMMT UND DIESER ES UMGETRAGEN

229. Und da er einen Verdienst erzielen muss, so ist er berechtigt, dem Käufer die Hefe mit in 230. Wahrscheinl. aus dem lat. faecatus (v. faex, Bodensatz Hefe) gebildet; nach der Erkl. Ršj.s, die auf dem Oel schwimmenden Treberreste. 231. Wo das Oel noch nicht abgestanden u. daher billiger ist; in diesem Fall muss er den Bodensatz mitnehmen. 232. Wenn es auf der 2. Stelle besser aufgehoben ist.

Talmud Bd. VI

ושלשלה ונשברה בין מתוך ידו ובין משהניהה לצורבי חייב לצורכה פשור:

הוא כני רבי ישמעאל היא דאמר .16-53 לא בנינן דנה בנדים "דתניא הגונב שלה בן הנדר ה וכלני בין חבים למקום שננב יחומה דברי רבי ישבייאר רבי נקיבא אומר "צריך דנת בנלים אי רבי ישמינת וצוני באר איריא לא יחדו אפילו יחדו נבי לא ביבניא קאמר לא מיבעיא יחדו "דמקומה הוא אלא אפילו לא יחדו "דלאי בקיבה הוא לא בעינן דנת בנריב בין מתוך ידו בין משהניחה לצורכו חייב לצורכה פטיר אתאן לרבי עקיבא דאמר בעינן דעת בערים אי רבי עקיבא מאי איריא יחדו אפילו לא יחדו נמי לא מיבעיא קאמר לא מיבעיא לא יחדו דלאו בנינן דנית בערים רישא רבי ישמעאל וסיפא דבי עקיבא"אין "דאמר רבי יוהגן מאן דמתרגם לי הבית אליבא דחד תנא °מובלנא מאניה בתריה לכי מסותא • תרגמה "רבי יעקב בר אבא קמיה דרב "שנטלה על יבי – M 45 ביי – M 44 אה M 43

איר יוסף + M 48 רב ן M 47 איר יוסף + M 46

HAT UND ES ZERBROCHEN IST, SO IST ER, EINERLEI OB UNTER SEINER HAND ODER NACHDEM ER ES NIEDERGELEGT HAT, WENN ES ZU SEINEM EIGNEN NUTZEN GESCHAH, ERSATZPFLICHTIG, UND WENN ES ZU DESSEN NUTZEN GESCHAH, ERSATZFREI.

GEMARA. Nach wessen Ansicht? -Nach der des R. Jišmâél, welcher sagt, es sei keine Inkenntnissetzung des Eigentü-ישלטלה ונשכרה הבעלים מקום ישלטלה ונשכרה no mers notig; denn es wird gelehrt: Wenn jemand ein Lamm aus einer Herde oder einen Selâ aus einem Beutel gestohlen hat, so muss er es zurückbringen nach der Stelle, wo er es gestohlen hat — Worte R. ומקומה הוא אלא אפילו יהדו נמי דמקומה הוא אלא אפילו יהדו נמי דמקומה הוא Jišmâéls; R. Âqiba sagt, es sei eine Inkenntnissetzung des Eigentümers nötig.". - Wieso wird dies, wenn hier die Ansicht R. Jišmâéls vertreten ist, von dem Fall gelehrt, wenn er keinen [Platz] bestimmt hat, מנת לנוזלה תרגמה רבי נתן בר אכא קמיה דרב dies sollte ja auch von dem Fall gelten, wenn er [einen Platz] bestimmt hat!? -Dieser Fall ist selbstverständlich; selbstverständlich ist dies von dem Fall, wenn

er [einen Platz] bestimmt hat, es sich also235 auf seinem Platz befindet, aber auch wenn er keinen bestimmt hat, es sich also nicht auf seinem Platz befindet, ist eine Inkenntnissetzung des Eigentümers nicht nötig. - Wie ist demnach der Schlußsatz zu erklären: wenn er ihm aber einen Platz bestimmt und dieser es umgetragen hat, und es zerbrochen ist, so ist er, einerlei ob unter seiner Hand oder nachdem er es niedergelegt hat, wenn es zu seinem eignen Nutzen geschah, ersatzpflichtig, und wenn es zu dessen Nutzen geschah, ersatzfrei!? - Dieser vertritt die Ansicht R. Âqibas, welcher sagt, es sei eine Inkenntnissetzung des Eigentümers nötig. - Wieso wird dies, wenn hier die Ansicht R. Aqibas vertreten ist, von dem Fall gelehrt, wenn er [einen Platz] bestimmt hat, dies gilt ja auch von dem Fall, wenn er keinen bestimmt hat!? — Dieser Fall ist selbstverständlich; selbstverständlich ist dies von dem Fall, wenn er ihm keinen [Platz] bestimmt hat, es sich also nicht auf seinem Platz befindet, aber auch wenn er ihm seinen Platz] bestimmt hat, es sich also auf seinem Platz befindet, ist eine Inkenntnissetzung des Eigentümers nötig. - Der Anfangsatz nach R. Jišmâél und der Schlusssatz nach R. Aqiba!? — Freilich, so sagte auch R. Johanan: Wer mir [die Lehre vom] Fass nach einem Autor erklärt, dem trage ich die Kleider ins Badehaus nach. R. Jâgob b. Abba erklärte²³⁶vor Rabh: Wenn er es genommen hat, um es zu rauben²³⁷. R. Nathan

233. Wenn er den Gegenstand zurück in dessen Besitz gebracht hat; in diesem Fall ist er daher ersatzfrei, wenn das Fass zerbrochen ist, nachdem er es zurück hingestellt hat, selbst wenn er es zu seinem eignen 234. Solange er dies dem Eigentümer nicht mitgeteilt hat, ist er, wenn Nutzen fortgetragen hatte. der Gegenstand fortgekommen, verantwortlich. 235. Wenn er es zurückbringt. diese Mišnah einem Autor zu addiziren ist. 237. Und es nicht nach derselben Stelle zurückgebracht hat; im 1. Fall, wenn jener ihm keinen Platz bestimmt hat, braucht er es nicht auf den alten Platz zurückzubringen u. ist daher, wenn es zerbrochen wird, ersatzfrei, im 2. Fall, wenn jener ihm einen Platz bestimmt hat, muss er es nach dem alten Platz zurückbringen u. ist, wenn er dies unterlassen hat, ersatzpflichtig.

b Abba ciklate vor Rabh: Wenn er es genommen hat, um sich daran zu vergreifen.".

Worin besteht ihr Streit? Ob bei der Vergreitung eine Aneignung 'erforderlich sci Derjenige, welcher erklärt: um es zu rau- 5 ben, ist der Ansicht, bei der Vergreifung sei cine Aneignung erforderlich, und derjenige, welcher erklärt: um sich daran zu vergreifen, ist der Ansicht, bei der Vergreifung sei keine Aneignung erforderlich. R. Seseth מיתפר רב ולוי הד אפר שליחות יד צריבה הברון וחד מי keine Aneignung wandte ein: Heisst es denn: genommen, es heisst ja: umgetragen? Vielmehr, erklärte R. Seseth, wird hier von dem Fall gesprochen, wenn er es umgetragen hat, um mittelst diesem Tauben zu holen, und zwar ist [der יהייב והויגן בה משום דהניה מקלו ותרמילו עליה ייב והויגן בה משום דהניה מקלו Autor der Ansicht, der Entleiher ohne Erlaubnis gelte als Räuber". Die ganze Mišnah vertritt die Ansieht R. Jišmâéls, und der Schlußsatz spricht von dem Fall, wenn er es auf einen anderen Platz niedergelegt ייה אינה צריכה יד אינה שליחות יד אינה בריכה שליחות יד אינה צריכה יי hat'. Und R. Johanan!? Unter niedergelegt ist zu verstehen: auf seinen Platz²⁴³.

שנטלה על מנת לשלוח בה יד במאי קמיפלגי • בשליחות יד צריכה חסרון"מאן דאמר לגוולה קסבר שריחות יד צריכה הסרון ומאן דאמר לשלוה בה יד קסבר שליהות יד אינה צריכה חסרון מתקיף לה רב ששת מידי נפלח קתני פלפלה קתני אלא אפר רב ששת הכא במאי עסקינן בגון ששלשלה לחביא ביריה גוולות וקא סבר שואל שלא מדעת גולן הוי וכולה רבי ישמעאל היא וסיפא שהניחה במקום שאינה מקומה ורבי יוחגן הגיחה במקומה משמע: אמר שליחות יד אינה צריכה הסרון תסתיים דרב היא ראמר שליחות יד אינה צריכה הסרון דתניא רועה שהיה רועה עדרו "והניה עדרו ובא לעיר "בא זאב ומרת וכא ארי ודרם פשור חניה מקלו ותרמילו עליה חייב הא שקלינהו אמר רב נחמן אמר רבה בר אכוה אמר רב בעודן עליה וכי עודן עליה מאי הוי הא לא משכת "אמר רב שמואל בר רב יצחק אמר רב שהכישה "במקל ורצתה לפניו והא לא חסרה 1 · B 51 יחג עדרו M 50 א קמפלגי – M 49 במקל. — M 53 + 1 + B 52

Es wurde gelehrt: Rabh und Levi [streiten]; einer sagt, bei der Vergreifung244 sei eine Aneignung erforderlich, und der andere sagt, bei der Vergreifung sei keine Aneignung erforderlich. Es ist zu beweisen, dass Rabh es ist, welcher sagt, dass bei der Vergreifung keine Aneignung erforderlich sei, denn es wird gelehrt: Wenn ein Hirt, der seine Herde weidet, seine Herde verlassen hat und in die Stadt gegangen "ist, und ein Wolf gekommen ist und [ein Vieh] zerrissen, ein Löwe gekommen ist und sein Viehl erdrosselt hat, so ist er frei; hatte er aber auf dieses seinen Stab oder seine Tasche gelegt²⁴⁰, so ist er ersatzpflichtig. Und auf unsre Frage, weshalb er denn ersatzpflichtig sei, wenn er seinen Stab oder seine Tasche heraufgelegt hatte, er hat sie ja zurück heruntergenommen, erwiderte R. Nahman im Namen des Rabba b. Abuha im Namen Rabhs: wenn sie auf diesem liegen geblieben waren; [und auf die Frage,] was denn dabei sei, dass sie auf diesem liegen geblieben waren, er hatte es ja nicht an sich gezogen²⁴⁷, erwiderte R. Šemuél b. R. Jiçhaq im Namen Rabhs: wenn er es mit dem Stab geschlagen und es vor ihm gelaufen ist. Er hat ja von diesem nichts weggenommen? — vielmehr ist hieraus zu entnehmen, dass er der Ansicht ist, bei der Vergreifung sei keine Aneignung erforderlich.

238. Sich etwas davon anzueignen; es befindet sich dann in seinem Besitz u. er ist verantwortlich, 239. Ob der Hüter, wenn er sich am verwahrten Gegenselbst wenn er nichts entnommen hat. stand vergreifen wollte, nur dann für diesen verantwortlich ist, wenn er sich einen Teil von diesem an-241. Er ist daher dafür verantwortlich. 240. Um auf dieses heraufzusteigen. 242. Er hat es also überhaupt nicht zurückgebracht u. ist daher verantwortlich. 244. In welchem Fall der Hüter verantwortlich ist, auch wenn Fall müsste er nach RJ. frei sein. 245. Zu einer Zeit, während die Sache durch einen Unglücksfall fortgekommen ist; cf. Ex. 22,9ff. welcher er dazu befugt ist; cf. weit. fol. 93b. 246. Er hat das Tier dadurch benutzt u. gilt als 248. Dies ist ebenso, 247. Das Tier ist also nicht in seinen Besitz gekommen. als würde er es an sich gezogen haben.

חסרון אימא שהכהישה "במקל דיקא נמי דקתני المرابع المراب צריכה הסרון לוי סבר שליהות יד אינה צריכה חסרון מאי שעמא דלוי אמר רבי, יוחגן משום רבי יוםי בן נהוראי משונה שליחות יד האמורה בשומר שכר משליחות יד האמורה בשומר חנם "ואני אומר colb אינה משונה יומאי משונה לא תאמר שליהות יד בשומר שבר ותיתי משומר חגם ומה שומר חגם בני בינים בינים ויל בינים ויל בין די די בינים בי בתבינה: החמנא לומה לך שליחות יד אינה צדיבה חברון ואני איבר אינה משונה ברבי אלעוד דאבי דא ודא אחת היא מאי דא ודא אחת°משום דאיכא למפרך מה לשומר הגם שכן משלם תשלומי כפל במוען מענת גנב ומאן דלא פריך "כבר "קרנא בלא 15 ders. Wieso ist sie anders"? — Sollte doch שבועה עדיפא מכפילא בשבועה רבא אמר לא תאמר שליחות יד לא בשומר חנם ולא בשומר שכר ותיתי משואל ומה שואל דלדעת בעלים קא עביד שלח בה יד הייב שומר חנם ושומר שכר לא כל שכן למה נאמה חדא לימר לך שליחית יד אינה צריכה הסרון ואידך שלא תאמר דיו לבא מן הדין מדרי M 55 || 1 — M 54 M 57 | היא + M 56 אין. B 58 אין.

Fol. 41a-41b

-- Lies: wenn er es mit dem Stab abgemagert hat. Dies ist auch zu beweisen, denn er lehrt: wenn er es mit dem Stab geschlagen hat; schliesse hieraus. Wenn Rabh 5 der Ansicht ist, dass bei der Vergreifung eine Aneignung erforderlich sei, so ist ja Levi der Ansicht, dass bei der Vergreifung keine Aneignung erforderlich sei, was ist nun der Grund Levis? R. Johanan sagte ים וויב הלמי הלמים למאי הלכתא im Namen des R. Jose b. Nehoraj: Anders ist die Vergreifung, von der beim Lohnhüter gesprochen wird, als die Vergreifung, von der beim unbezahlten Hüter gesprochen251 wird; ich aber sage, sie sei nicht anbeim Lohnhüter nicht von der Vergreifung gesprochen werden und man würde es vom unbezahlten Hüter gefolgert haben: wenn ein unbezahlter Hüter, der bei 20 Diebstahl und Abhandenkommen ersatzfrei ist, verantwortlich ist, wenn er sich daran vergriffen hat, um wieviel mehr ein Lohnhüter, der bei Diebstahl und Abhandenkommen ersatzpflichtig ist; wenn es der

Allbarmherzige dennoch geschrieben hat, so besagt dies, dass [bei diesem] bei der Vergreifung keine Aneignung erforderlich sei. Ich aber sage, sie sei nicht anders; nach R. Eleâzar, welcher sagt, sie gleichen einander253. — Wieso gleichen sie einander254? - Man könnte [die Schlussfolgerung] widerlegen: wol ein unbezahlter Hüter, weil er, wenn er den Einwand des Diebstahls macht, das Doppelte bezahlen muss²⁵⁵. Derjenige aber, der von dieser Widerlegung nichts hält, ist der Ansicht, der Grundwert ohne Eid sei mehr als das Doppelte gegen Eid. Raba sagte: Sollte doch weder beim unbezahlten Hüter noch beim Lohnhüter von der Vergreifung gesprochen werden, und man würde es vom Entleiher gefolgert haben: wenn ein Entleiher, der sich daran mit Wissen des Eigentümers vergreift257, verantwortlich258ist, um wieviel mehr ein unbezahlter und ein Lohnhüter; wenn aber dennoch davon gesprochen wird, so deutet dies bei dem einen, dass bei der Vergreifung keine Aneignung erforderlich sei, und beim andren, dass man nicht sage, es genüge, wenn das Gefolgerte dem gleicht, wovon es ge-

^{249.} Durch den Schlag, vom Tier ist also etwas abgekommen, wodurch die Vergreifung erfolgt ist. 250. Der Ausdruck הבישה deutet auf einen mit Wucht geführten Schlag. 251. Ersterer ist bei einer Vergreifung verantwortlich, auch wenn er sich nichts angeeignet hat, letzterer nur dann, wenn er sich an der Sache tätlich vergriffen hat. 252. Dh. woher ist dies zu entnehmen. der bezüglichen Schriftverse überflüssig ist, wonach auch die obige Schlussfolgerung nicht deduzirt werden 254. Wozu sind beide Schriftverse nötig. 255. Wenn es sich herausstellt, dass er selber die anvertraute Sache gestohlen hat (cf. S. 233 Z. 8 ff.), u. da es in dieser Hinsicht bei ihm strenger ist, so ist dies auch hinsichtlich der Vergreifung der Fall. 256. Den der Lohnhüter zu bezahlen hat, der unentgeltliche Hüter aber nicht; der unbezahlte Hüter zahlt das Doppelte nur wegen des Mein-257. Dh. es benutzt. 258. Auch in Unglücksfällen, weil er den ganzen Nutzen hat, was auch bei der Vergreifung der Fall ist.

folgert wird: wie der Entleiher nicht verantwortlich ist, wenn der Eigentümer daher ist, chemo sind auch der unbezählte Huter und der Lohnhüter nicht verantwordlich, wenn der Eigentümer dabei ist.

Wo u brancht nach demjenigen, welcher sagt, bei der Vergreitung sei eine Aneig nung erforderlich, bei diesen beiden von der Vergreitung gesprochen zu werden? Hei dem einen, damit man nicht sage, es יעל הקשנים ינעל הקשנים ינעל אי שניברב בבני ידבתי הקשנים ינעל genuge, wenn das Gelolgerte dem gleicht, wovon es gefolgert wird, und beim anderen deutet es auf folgende Lehre: Se sell der L: moner vor die Kichter weten, zum Schwö-דכת לפיינבד אבר רבא אבר רבי יצחק אבר קרא ביה להיה לפיינבד אבר רבא אבר רבי יצחק אבר קרא ביה לפיינבד אבר רבא אבר רבי יצחק dem nicht so, sondern zur Verhandlung? urten wird von der Vergreifung gesprochen und oben wird von der Vergreifung gesprochen, wie dort zum Schwören, eben-

FINN JEMAND SEINEM NÄCHSTEN GELD ALE ZUR VERWAHRUNG GEGEBEN UND DIE-SLR ES EINGEBUNDEN UND ÜBER DEN RÜC-KEN GEWORFEN ODER SEINEM MINDERJÄH-RIGEN SOHN ODER SEINER MINDERJÄHRI-

so auch hier zum Schwören.

GEN TOCHTER GEGEBEN ODER UNGENÜGEND EINGESCHLOSSEN HAT, SO IST ER ERSATZ-PFLICHTIG, WEIL ER ES NICHT NACH ART DER HÜTER BEWACHT HAT; WENN ER ES ABER NACH ART DER HÜTER BEWACHT HAT, SO IST ER ERSATZFREI.

uelmaka. Allerdings hat er es in jenen Fällen inicht nach Art der Hüter bewacht, was aber kann er dafür in dem Fall, wenn er es eingebunden und über den Rücken geworfen hat!? Raba erwiderte im Namen R. Jichaqs: Die Schrift sagt: On sollst das Geld einbinden und in deine Hand nehmen, obgleich es eingebunden ist, musst du es in deine Hand nehmen.

Ferner sagte R. Jichaq: Stets soll ein Mensch sein Geld bei der Hand haben, denn es heisst: Du sollst das Geld einbinden und in deine Hand nehmen.

Ferner sagte R. Jichaq: Stets teile ein Mensch sein Geld in drei Teile: ein Drittel in Grundstücken, ein Drittel in Waren und ein Drittel in seiner Hand.

Ferner sagte R. Jichaq: Der Segen waltet nur in einer Sache, die dem Auge verborgen ist, denn es heisst:"Der Herr wird den Segen in deine Speicher entbieten".

In der Schule R. Jišmâéls wurde gelehrt: Der Segen waltet nur in einer Sache,

259. Cf. Ex. 22,14. 260. Ex. 22,7. 261. Zur Verurteilung, selbst wenn er nicht geschworen hat. Dies bezieht sich auf den unbezahlten Hüter, der das Depositum unterschlagen hat. 263. Beim unbezahlten Hüter, Ex. 22,7. 264. Beim Lohnhüter, bei Lohnhüter, Ex. 22,10. 265. Wenn er es unerwachsenen Kindern anvertraut dem es ausdrücklich heisst, dass er schwöre. od. ungenügend einschliesst. 266. Er hat es ja eingebunden, u. wenn es ihm gestohlen wird, so ist es nicht seine Schuld. 267. Dt. 14,25. 268. Ib. 28,8. 269. Das W. בכא (Speicher) wird von von verhüllen, verbergen abgeleitet.

הדויה בנדון בוד שיאל בבנידים פבור או שיבור المان مل جروريا يارين الحر يريده بهرازي مل يرين بره הדא שרא האבר דיו לבא בן חדין לחיית בנדון יאידן הבהתניא ונקוב בינה הבית אל האדהים רשבינה אתה אומה לשבונה או אינו אלא לדין ביינו שוייני די ביינו ביינו ווייני די היינו שיייני די הייניים די

מפקיד מעות אצר חבירי צררן יהפשידי ביבונת בביב בינה אבה ביוב האבו אבת בעובב יותב בינה בונד היים באיני באי

לביניה מה להדן לשבינה אף באן לשבינהו

דודב זביש איש הדוב אבישב 11-03: השיברים אלא בהדן והפשילן לאחורי באי היה יונים בוא לבו בבים אווי בניין הווצי יבי יוואי 772 27 726 1772 7777 7727 7828 772 בייד ישליש אום את בינוני שליש בקדק ישליש בפרביביא ושריש תחת יחון ואבר רבי יצחק אין 20 הברבה בציוה אלא בדבר הבביי בן היין שנאבה יצי הי ארוך את הברבה באכניך: הנא דבי רבי ייים יוני דבר היים היים היים ברבי שמין היים

./ארור שה: צרור M 59

שולמת בו שנאמר יצו ה' אתך את הכרכה כאסמיך: תנו רבנן ההולך למוד את גורנו אומר יהי רציי מלפניך ה' אלחינו שתשלה ברכה במנשה ידיני התחיל למוד אומר בחוך חשולה ברכה בכרי הוה הברכה מצויה לא בדבר השקול ולא בדבר המרוד ולא בדבר המנוי אלא בדבר הסמוי מן העין "שנאמר יצו ה' אתך את הכרכה באסמיך: אמר שמואל "כספים אין לחם שמירה אלא בקרקע אמר "רבא רבנן ואי שהא למוצאי שבת שיעור למקברינהו ולא קברינהו מהייב ואי צורבא מרבנן הוא"סבר דלמא מיבעי ליה זוזי לאבדלתא והאידנא דשכיהי גשושאי אין להן שמירה אלא בשמי קורה והאידנא דשכיהי פרומאי אין להם שמירה אלא ביני אורבי אמר רבא ומודה שמואל בכותל "אי נמי בין הקרנות והאידנא דשכיחי מפוחאי אין להן שמירה איא "בטפח הסמוך לקרקע או בטפח הסמוך לשמי קורה: אמר ליה רב אהא בריה דרב יוסף לרב אשי התם רבן שמעון בן גמליאל אומר כל שאין הכלב יכול לחפש אחריו ותנא כמה חפישת הכלב שלשה מפחים הכא מאי מי בעינן שלשה מפחים או לא אמר ליה התם משום ריחא בעינן שלשה מפחים וכמת אמר רפרם מסיכרא מפח: ההוא נכרא דאפקיד

Fol. 42a

שנא'...באסמיך — М 60 рк M 62 רבה P 61 יאר – M 65 אר – M 64 р п з ; к М 63

R. Aha, Sohn R. Josephs, sprach zu R. Aši: Dort wird gelehrt, dass wenn ein Trümmerhaufen auf Gesäuertes gefallen ist, es als fortgeschafft gelte, und wie R. Simôn b. Gamaliél sagt, wenn es ein Hund nicht mehr aufspüren kann, und hierzu wird gelehrt, dass das Aufspüren eines Hunds drei Handbreiten reiche; wie ist es nun hierbei; sind drei Handbreiten erforderlich oder nicht? Dieser erwiderte: Da kommt es auf den Geruch an, daher sind drei Handbreiten erforderlich, hierbei muss es nur den Augen ver-

borgen sein, somit sind keine drei Handbreiten erforderlich. - Wieviel? Raphram aus Sikhra erwiderte: Eine Handbreite.

über welche das Auge keine Gewalt hat, denn es heisst: Der Herr wird den Segen in deine Speicher entbieten.

Die Rabbanan lehrten: Wenn jemand ישאין לפי שאין seine Tenne messen geht, so spreche er: Möge es dein Wille sein, o Herr, unser Gott, dass du Segen in unsrer Hände Werk sendest. Hat er zu messen begonnen, spreche er: Gebenedeiet sei, der Segen in die-ו ומודי שמואל בערב שבת בין השמשות דלא אמרדוה sen Haufen sendet. Wenn er bereits gemessen hat und nachher den Segen spricht, so ist dies ein unnützes Gebet, weil der Segen weder in einer gewogenen noch in einer gemessenen noch in einer gezählten Sache waltet, sondern nur in einer Sache, die dem Auge verborgen ist, denn es heisst: Der Herr wird den Segen in deine Speicher entbieten.

Semuél sagte: Geld kann nur in der Erde verwahrt²⁷⁰werden. Raba sagte: Še-מבוער מפולת הרי הוא במבוער muél gibt jedoch zu, dass die Rabbanan einen am Vorabend des Sabbaths zur Dämmerzeit nicht bemüht' haben. Wenn er es aber nach Ausgang des Sabbaths solange gehalten hat, als er es vergraben konnte, שלשה משום איבסויי מעינא לא בעינן שלשה מבחיב und es nicht vergraben hat, so ist er ersatzpflichtig; ist jener"ein Gelehrter", so kann er geglaubt haben, er werde vielleicht Geld zum Unterscheidungssegen" nötig haben. Jetzt aber, wo Taster²⁷⁵vorhanden sind, kann es nur in den Höhen der Balken²⁷⁶verwahrt werden. Jetzt aber, wo Balkenbrecher vorhanden sind, kann es nur in den Balkenfugen verwahrt werden. Raba sagte: Semuél gibt zu, dass es in der Wand verwahrt werden könne. Jetzt aber, wo Wandklopfer vorhanden sind, kann es verwahrt werden nur innerhalb der Handbreite am Boden oder innerhalb der Handbreite an der Balkenhöhe.

^{270.} Wenn der Hüter dies nicht beobachtet, so ist dies eine Fahrlässigkeit u. er ist ersatzpflichtig. 271. Es noch vor Eintritt des Šabbaths zu vergraben. 272. Der Verwahrende. 273. Der auf die Ausübung der religiösen Bräuche achtet. 274. Der am Ausgang des Šabbaths beim Anzünden des Lichts über einen Becher Wein zu sprechen ist; cf. Bd. i S. 184 Z. 10ff. 275. Die den Boden mit Spiessen untersuchen. 276. Unter dem Dach. 277. Das vor dem Pesahfest fortgeschafft werden muss; cf. Ex. 13,7 u. hierzu Bd. ij S. 341 Z. 1 ff. 278. In der Erde vergraben.

Einst gab jemand seinem Nächsten Gold in Verwahrung und dieser versteckte es in einer Weidenlaube, daraut wurde es gestehlen Da entschied R. Joseph: Wenn dies auch hursichtlich des Diebstahls eine Bewachung ist, so ist es hinsichtlich der Feyergetahr dennoch eine Fahrlässigkeit, und wenn es mit einer Fahrlässigkeit begonnen und mit einem Missgeschiek geender hat, ist man ersatzpflichtig. Manche le- מינות היא זיר שלים: ההוא ברא ייו sen: Wenn dies auch hinsichtlich der Feuergetahr eine Fahrlässigkeit ist, so ist es hinsichtlich des Diebstahls dennoch eine Bewachung, und wenn es mit einer Fahr-Missigkeit begonnen und mit einem Miss- u geschiek geendet hat, ist man ersatzfrei. Die Halakha ist, wenn es mit einer Fahrlässigkeit begonnen und mit einem Missgeschick geendet hat, ist man ersatzpflichtig.

Geld zur Verwahrung; als jener darauf sein Geld zurückverlangte, erwiderte dieser, er wisse nicht, wo er es hingetan habe. Darauf kam er vor Raba; da sprach er: Nicht wissen ist eine Fahrlässigkeit; geh, leiste מכר אנא בחדי תורי אוקיפתיה שלים אפר אנא בחדי תורי אוקיפתיה Ersatz.

Einst gab jemand seinem Nächsten

Geld zur Verwahrung und dieser gab es seiner Mutter, die es in ein Kästchen legte; darauf wurde es gestohlen. Da sprach Raba: Wie sollen nun die Richter in dieser Sache urteilen? Verlangt man von ihm, dass er Ersatz leiste, so kann er erwidern, wenn jemand einem etwas in Verwahrung gibt, so rechnet er damit, dass er es seiner Frau oder seinen Kindern geben werde; verlangt man von seiner Mutter, dass sie Ersatz leiste²⁸⁰, so kann sie erwidern, er sagte ihr nicht, dass es nicht ihm gehöre, um es vergraben zu haben; sagt man zu ihm: weshalb hast du es ihr nicht gesagt, so kann er erwidern: wenn ich ihr sage, dass es mir gehört, ist sie um so vorsichtiger damit. Vielmehr, sagte Raba, er schwöre, dass er das Geld seiner Mutter gegeben habe, und seine Mutter schwöre, dass sie das Geld in das Kästchen gelegt habe und es gestohlen worden ist, sodann ist er ersatzfrei.

Einst kaufte ein Waisen-Vormund ein Rind für seine Mündel und übergab es einem Rinderhirten; dieses aber hatte weder Back- noch Schneidezähne, um fressen zu können, und es verendete. Da sprach Rami b. Hama: Wie sollen nun die Richter in dieser Sache urteilen? Verlangt man vom Vormund, dass er Ersatz leiste, so kann er erwidern, er habe es dem Rinderhirten übergeben²⁸¹; verlangt man vom Rinderhirten, dass er Ersatz leiste, so kann er erwidern, er habe es zu den anderen Rindern gebracht

279. Obgleich er es nicht vergraben hatte, da ein Dieb nicht darauf kommen kann, in einer solchen 281. Der ihm mitteilen Laube nach Geld zu suchen. 280. Weil sie es nicht vergraben hatte. sollte, dass das Vieh nicht fresse.

וווי נבי חבריה אותבינהו בצריפא דאורבני אינגיב אבר דב יוםה את על גב דלענון ננבי נבירותא היא ריינין נידא פשייניתא היא הוה 'תהילתו בפשיינה יכופו באינם חייב יאיבא דאפירי אף יכל גב דריננין נודא פשיניתא היא לענין נובי נשירותא היא ותהילתי בפשיקה יכופו באונם פטיר והילבתא תהילתי בפשיקה יביפי באונם הייב: ההוא נברא האפקיד ויוי נבי הבריה אבר ליה הב לי הואי אבר ליה לא ידינוא היבא "אותבינהי אתא לקמיה דובא אמר ליה כד דאפקיד זיוי גבי הבדיה אשלבינהו לאיביה ואיתבינה: בקרביינא ואיננים אבר רבא דוכי נדייני דייני ים רואי דינא נימא ליה לדידיה זיל שלים אפר כל חמפקיד על דעת אשתי ובניו היא מפקיד נימא בנו במנהות וכן, חבוה מהנו כמ מהנ כי בנמו היריה נינהי דאקברינהי ניכא ליה אכאי לא אפרת רה אבר כל שכן דכי אמינא לה דדידי נינהו מפי בירחרה בהו אלא אבר רבא משתבע" איהו דחנהו וווי אשרמינהו לאימיה ומשתבקא אימיה דהנהו זווי Einst gab jemand seinem Nächsten 20 אותבינתי בקרשדיתא ואינוב ופשור: התוא אפושרוא דירבי דובן להו תורא ליתבי ומבריה לבקרא לא הני ליה כבי ושיני למיכל ומית אמר רמי בר המא היכי נדיינו דייני להאי דינא נימא ליה לאפוטרופא זיל שלים אמר אנא לכקרא משרתיה נימא ליה

+ רסות + א 68 ארץ + M 67 מאיני. - M 71 איגהו P 70 69 זו אתנהיתיבהו

אוכלא שדאי ליה לא חוה"ידעינא דלא אכל מכדי בקרא שומר שכר דיתמי הוא איבעי ליה לניוני אי איבא פסידא דיתמי חבי נמי וחבא במאי עסקינן דליכא פסידא דיתמי דאשכחוה למריה דתורא ושקול 5 יתמי זוזי מיניה אלא מאן קא טעין מריה דתורא קטעין איבעי ליה "לאודוען מאי "מודעין ליה מידע ידע דמקח טעות⁴חוה בספסירא דזבן מחכא ומזבין לחכא הלכך מישתבע איהו דלא הוה ידע ומשלם בקרא דמי בשר בזול: ההוא גברא דאפקיד בשותא גבי חברית חוח ליה לדידית גמי בריא דכשיתא אמר ליה לסרסיה מהאי רמי אול רמא מאידך אמר רב עמרם היכי נדיינו דייני להאי דינא נימא ליה לדידיה זיל שלים אמר אנא אמרי ליה מהאי רמי נימא ליח לסרסיא זיל שלים אמר לא אמר לי לאיתויי ליה ולא אייתי ליה גלי אדנתיה דניהא ליה בדלא שהא "סוף סוף מאי פסידא איכא ותא קא משתרשי ליה אמר רב סמא בריה"דרבה דהוה שיכרא חלא רב אשי אמר בכיסי "ומשלם ליח דמי:

מעות אצל שולחני אם צרירי לא מערכים ישתמים בהן לפיכך אם אבדו איני דיים באחריותן מותרין ישתמים בהן לפיכך אם אבדו חיים באחריותן מצל בעל חבית בין עודי בין מותרין לא באחריותן אצל בעל חבית בין צרורין ובין מותרין לא B 71 ידעינן בעל 175 אודועי מאי מודעי בעספס 175 א קמישתרשי ריה רדידיה אפסדיה מאי פסידא ר״ס ברי׳ דרבא אמר דהוה בעל 176 אמר דרבא בין כך לא.

und ihm Futter vorgeworfen, er konnte nicht wissen, dass es nicht fresse. — Merke, der Rinderhirt ist ja ein Lohnhüter der Waisen, so sollte er doch aufpassen!? — 5 Wenn hier eine Schädigung der Waisen inbetracht käme, wäre dem auch so, hier aber handelt es sich um den Fall, wenn keine Schädigung der Waisen inbetracht kommt, denn man fand den Eigentümer des Rinds 10 und die Waisen erhielten von ihm ihr Geld."— Wer klagte denn? — Der Eigentümer des Rinds klagte, denn jener sollte es ihm mitteilen. — Was sollte jener ihm denn mitteilen er wusste is dass es ein auf Irr-

des Rinds klagte, denn jener sollte es ihm mitteilen. — Was sollte jener ihm denn mitteilen. — Was sollte jener ihm denn mitteilen, er wusste ja, dass es ein auf Irr-tum beruhendes Kaufgeschäft war!? — Es war ein Zwischenhändler, der da kauft und dort sofort weiter syverkauft. Er muss daher schwören, dass er es nicht wusste, und der Rinderhirt muss einen billigen Preis des Ereit des Ereitsches ersetzen.

Einst gab jemand seinem Nächsten Hopfen zur Verwahrung und dieser hatte ebenfalls einen Haufen Hopfen; hierauf wies er seinen Verwalter²⁸⁵an, von diesem²⁸⁰ zu nehmen, jener aber nahm vom anderen. Da sprach R. Âmram: Wie sollen nun die Richter in dieser Sache urteilen? Verlangt man von ihm, dass er Ersatz leiste, so kann

er erwidern, er habe ihn ja angewiesen von diesem zu nehmen; verlangt man vom Verwalter, dass er Ersatz leiste, so kann er ja erwidern, er sagte mir nicht, dass ich nur von diesem nehme und von jenem nicht. — Wenn jener aber so lange gesäumt hat, als er [vom Seinigen] holen konnte, und es nicht geholt hat, so hat dieser ja bekundet, dass dies ihm recht war!? — Er hatte nicht gesäumt. — Aber endlich lag ja gar kein Schaden vor, er hat ja bei ihm gegohren Propositioner R. Sama, Sohn Rabbas, erwiderte: Das Bier war sauer geworden. R. Asi erwiderte: Es war Stachelhopfen, und er hat ihm Ersatz für den Stachelhopfen zu leisten.

ENN JEMAND EINEM GELDWECHSLER GELD ZUR VERWAHRUNG GEGEBEN HAT, SO DARF DIESER ES, WENN ES EINGEBUNDEN IST, NICHT BENUTZEN, DAHER IST ER, WENN ES ABHANDEN GEKOMMEN IST, NICHT ERSATZPFLICHTIG, UND WENN ES LOSE IST, WOL BENUTZEN, DAHER IST ER, WENN ES ABHANDEN GEKOMMEN IST, ERSATZPFLICHTIG; WENN ABER EINEM PRIVATMANN, SO DARF DIESER ES, EINERLEI OB ES EINGEBUNDEN

^{282.} Da der Kauf auf Irrtum beruhte. 283. Der Vormund, an den er es verkauft hatte. 284. Er wusste es selber nicht. 285. Auch an anderer Stelle wird im T. das W. שרש besonders von einem Bierbrauer gebraucht; möglicherweise zusammenhängend mit der weiter folgenden Wurzel שרש 286. Der ihm gehörte. 287. Falls der fremde Hopfen sich in einer grösseren Entfernung befunden hatte. 288. Daraus konnte er schliessen, dass er vom fremden genommen hatte. 289. Der Eigentümer sollte Ersatz leisten. 290. Nicht genau zu nehmen; eigentl. Rauschtrank.

ODER TOST PAR, NICHT BENUTZEN, DAHER S. IR. WINN IS ABBLYDEN GEROMMEN IST, NICHT TREATMPHEIGHTIG, EIN KRÄMER GILICHI FIXIM PRIVATMAXX WORTE R MEIRS; R JEHEDA SAGT, FAN KRÄMER & GILLOHI FIXEM GILDWECHSLER.

GEMARA, Dart er es deshalb nicht benutzen, weil es eingebunden ist !? R. Asi erwiderte im Namen R. Jehudas: Wenn es eingebunden und versiegelt ist. R. Mari פפינתי בים ורב נחבן אבר נאנבו לא אבר ליה יו erwiderte: Wenn es mit einem ungewöhnlichen Knoten versehen ist. Manche lesen: R. Mari fragte: Wie ist es, wenn es mit einem ungewöhnlichen Knoten versehen ist: Die Frage bleibt dahingestellt.

UND WENN ES LOSE IST, WOL BENUT-ZEN &c. R. Hona sagte: Selbst wenn es durch ein Missgeschiek fortgekommen ist ...

Es heisst ja aber: abhanden gekommen!? - Nach der Erklärung Rabbas, denn Rab- מוכו באי איריא הוציא אפילו לא היציא נבי יים ba erklärte: Gestohlen, durch bewaffnete Räuber, abhanden gekommen, wenn sein Schiff im Meer untergegangen ist. R. Nahman aber sagte. Bei einem Missgeschick nicht. Raba sprach zu R. Nahman: Nach

ייניתים בהן לפיבך אם אבדו איני הייב באדרייה: عدد حدث المتال المتا الما المال الما الماليا المالات דניני בישילחני:

הברא. בישים דצרורין לא ישתניש בהן אבר רב אכי אבה רב יהודה בצרורין והתוכין שני רב בירי אבר בקשר בישונה איבא דאנורי ביני רב נירי בשנה בשונה ביא תיקון בייתרין משתביש בהן ביין אבר דב דונא ואפילו נאנסו והא אבדו קתני בדרבה האבר הבה נונבו בהכנין מווין אבה שנבנה רבא להב נחמן לדידך דאמרת נאנסי לא אלמא לא היי שיאל עלייהן או שיאל לא היי שיבר שבר ביני לא דוי אבור ליה בהא ביודינא לך דהואיל ברנה ברנה הוי בההוא הנאה דאי ביתרבי ליה ובינא דאית בה הווחא ובן בהו היי עלייהו שיבר ש שבר איתוכיה רב נהכן לרב הונא הבפקיד בינית אצר שילהני אם צהורן לא ישתמש בהן לפיכך אם הוציא לא בייל הנובר "ואם ביותרין ושתביש בהן לפיכך אם הוציא מיכל הנוכר ואי אמרת אפילו אבר ליח הוא הדון אף על גב דלא הוציא ואיידי התנא רישא הוציא הנא ביפא נבי הוציא:

B 80 M 79 מהני זוזי בההוא ר׳ אסי א״ר יוחנן M 78 . 18 M — נאם.

deiner Ansicht, dass er bei einem Missgeschick nicht [haftbar sei], gilt er ja nicht als Entleiher, und wenn er kein Entleiher ist, ist er ja auch kein Lohnhüter ?!!? Dieser erwiderte: Dies204 gebe ich zu, denn da er Nutzen davon hat, gewährt er einen solchen; für den Nutzen, dass er, wenn er etwas vorteilhaft kaufen kann, es damit kaufen kann, gilt er als Lohnhüter. R. Nahman wandte gegen R. Hona ein: Wenn er einem Geldwechsler Geld zur Verwahrung gegeben hat, so darf dieser es, wenn es eingebunden ist, nicht benutzen, daher hat der Schatzmeister, wenn dieser es ausgegeben hat, keine Veruntreuung begangen, und wenn es lose ist, wol benutzen, daher hat der Schatzmeister, wenn dieser es ausgegeben hat, eine Veruntreuung begangen. Wieso wird dies, wenn du sagst, auch bei einem Missgeschick²⁰⁸, von dem Fall gelehrt, wenn er es ausgegeben hat, dies sollte doch auch von dem Fall gelten, wenn er es nicht ausgegeben hat!? Dieser erwiderte: Dies gilt auch von dem Fall, wenn er es nicht ausgegeben hat, da er aber den Anfangsatz von dem Fall lehrt, wenn er es ausgegeben 200 hat, so lehrt er auch den Schlußsatz von dem Fall, wenn er es ausgegeben hat.

^{291.} Dies ist ja keine Kundgebung, dass es nicht benutzt werden soll. 292. Ist er ersatzpflichtig. 293. Demnach müsste er ja auch bei Diebstahl u. Abhandenkommen frei sein. 295. Der Schatz-294. Dass er als Lohnhüter gilt, auch wenn er das Geld nicht benutzt hat. 296. Eigentum des Heiligtums. 297. Am Geheiligten (cf. Lev. meister des Tempels. 298. Sei der Depositär ersatzpflichtig. 5,15 ff.), da der Geldwechsler es unbefugt benutzt hat. selbst wenn er es nicht benutzt hat, wonach das Depositum schon bei der Uebergabe in seinen Besitz 299. Zur Hervorhebung, dass der Schatzmeister sogar in diesem Fall keine Veruntreuung begangen habe.

יבי לדו וד בפקדון בית שמאי אומרים ילקהונו בהכר וביתר ובית הכל אומרים בשנת היצאה רבו עקיבא אומר בשעת התביעה:

אמר רבה האי מאן דגול הביראים ב דהברא בהבריה בניקרא שייא וווא השתא שיים ארבנה תבוה או שתייה בשלם ארבנה איתבי בבילא בשלם וווא באי שנבא ביון דאי איתה הדדה למרא בעינא חהיא שעתא דקא שתי לה אי דכא חשתא לא עביד לה ולא בידי אבאי קא בחייבת ליה אההיא שנתא דגולה ההיא שנתא זווא המן דשויא "תנן בית הלל אומרים כשעת הוצאה מאי כשעת הוצאה אילימא כשעת הוצאה מן העולב הגזלנין משלמין כשעת הגזילה ואי ביתר היינו כית שמאי "אלא פשימא כשנת הוצאה מכית בעלים 1. לימא "רבה דאמר כבית שמאי אמר כך רבה בית-כולי עלמא לא פליגי כי פליגי בחסר בית שמאי ברשותא דידיה הסר ובית הלל סברי שליחות יד צריכה הסרון וכי הסר ברשותא דמריה חסר אלא

יתנן...הנוילה — M 84 M 83 א רבא M 82 א לה אס בים P 80 מים M 85 M 88 877 M 87 רבא | 89 M — וכי...הסר.

ENN JEMAND SICH AN EINEM DEPO-SITUM VERGRIFFEN HAT, SO WIRD ER, WIE DIE SCHULE SAMMAIS SAGT, MIT AB-NAHME UND ZUNAHME BESTRAFT"; DIE SCHULE HILLELS SAGT, ER ERSETZE DEN WERT BEIM FORTBRINGEN; R. ÂOIBA SAGT: BEI DER FORDERUNG 1.

GEMARA, Rabba sagte: Wenn jemand von seinem Nächsten ein Fass Wein ge-מערב מיילא משרב מוא בענת הגוילה איתבר בפילא משרב מוא באי בענה מיילה מיילא משרב מוא באי בענא מערב מוא באי בענא war und später 'auf vier gestiegen ist, so muss er, wenn er es zerbrochen oder ausgetrunken hat, vier, und wenn es von selbst zerbrochen ist, einen Zuz bezahlen. Dies aus בי בחבר בי איבא לבאן דאבר והא תגן בי folgendem Grund: wenn es noch vorhanden wäre, müsste er es dem Eigentümer in natura zurückgeben, somit hat er es erst in der Stunde, wo er es ausgetrunken oder zerbrochen hat, geraubt, und es wird ge-ובי הכרו "וכי הכר שליהות יד אינה צריכה הכרון "וכי הכר lehrt, dass Räuber den Wert beim Rauben zu ersetzen haben; ist es von selbst zerbrochen, so hat er nur einen Zuz zu ersetzen, weil man ihn, da er nichts getan hat, nur für das verantwortlich machen kann, das er erhalten hat, und damals war es

nur einen Zuz wert. - Es wird gelehrt: Die Schule Hillels sagt, [er ersetze den Wert beim Fortbringen. Was ist nun unter Fortbringen zu verstehen; wollte man -agen, das Fortbringen aus der Welt³⁰⁵, und dies beziehe sich auf die Abnahme³⁰⁶, so gibt es ja niemand, der dieser Ansicht wäre, denn es wird gelehrt, dass Räuber den Wert beim Rauben zu ersetzen haben; und wenn sie sich auf die Zunahme²⁰⁷bezieht, so ist dies ja dasselbe, was die Schule Sammajs lehrt. Darunter ist also entschieden das Fortbringen aus dem Besitz des Eigentümers zu verstehen; demnach entscheidet Rabba nach der Schule Sammajs - Rabba kann dir erwidern: hinsichtlich der Zunahme streitet niemand310, sie streiten nur hinsichtlich der Abnahme; die Schule Sammajs ist der Ansicht, bei der Vergreifung sei keine Aneignung³¹¹erforderlich, somit ist die Abnahme in seinem Besitz erfolgt, und die Schule Hillels ist der Ansicht, bei der Vergreifung sei eine Aneignung erforderlich, somit ist die Abnahme im Besitz des

300. Wenn es, nachdem er sich daran vergriffen hat, an Wert abgenommen hat, so hat er den illen Wert, den es bei der Veruntreuung hatte, zu ersetzen; hat es an Wert zugenommen, so hat er den höheren Wert, den es bei der Veräusserung, bezw. beim Verbrauch hatte, zu ersetzen. 301. Dh. der 302. Er zahle den Wert, den es während der Gerichtsverhandlung hat. 303. Beim Rauben. 304. Beim Austrinken od. Zerbrechen. 305. Wo er es verbraucht hat. s beim Verbrauch im Wert gefallen war; der Räuber hat dann den niedrigeren Wert zu ersetzen. 307. Dass der Räuber dann den höheren Wert, den es beim Verbrauch hatte, zu ersetzen habe. /war in dem Fall, wenn es an Wert zugenommen hat: nach der Schule S.s hat er den Wert beim Verbrauch u. nach der Schule H.s hat er den Wert beim Rauben zu ersetzen. Halakha stets nach der Schule H.s zu entscheiden ist. 310. Alle stimmen überein, dass er den Wert beim Verbrauch zu ersetzen habe. 311. Cf. ob. S. 611 N. 239.

Eigentumers erfolgt . Demnach entscheidet Raba, welcher sagt, bei der Vergreifung sei keine Aneignung erforderlich, nach der Schule Sammajs!? Vielmehr, hier wird von dem Fall gesprochen, wenn 5 er es umgetragen hat, um Tauben zu holen , und sie streiten über einen Entleiher ohne Wissen [des Eigentümers]; die Schule Sammajs ist der Ansicht, der Entleiher ohne Wissen [des Eigentümers] sei ein הלל פברי הלל פברי הוא ליולה דנגול הוי ובית הלל Räuber, somit ist die Abnahme in seinem Besitz eingetreten, und die Schule Hillels ist der Ansicht, der Entleiher ohne Wissen [des Eigentümers] sei ein Entleiher, שמאי אומרים ילקה בחסר וביתר ובית הלל אומרים מו Besitz des Ei- וביתר וביתר ובית הלל אומרים gentümers eingetreten. Demnach entscheidet Rabba, welcher sagt, dass ein Entleiher ohne Wissen [des Eigentümers] nach den Rabbanan als Räuber gelte, nach der Schule Sammajs!? über die Wertzunahme des Geraubten, die Schule Šammajs ist der Ansicht, die Wertzunahme des Geraubten gehöre dem Beraubten, und die Schule Hillels ist der Ansicht, die Wertzunahme des Geraubten gehöre dem Räuber. Sie führen also denselben

הא דאמר רבא שליחות יד אינה צריכה הסרון לימא רבא דאמר כבית שמאי אלא חכא במאי עסקיגן בנון שמלמלה להביא עליה גיולות ובשואל שלא מדעת קא מיפלגי בית שמאי סברי שואל שלא מדעת גזלן הוי וכי חסר כרשותא דידיה חסר ובית הלל כברי "שואל שלא מדעת שואל הוי וכי חסר ברשותא דמרה חסר אלא הא "דאמר "רבה שואל שלא מדעת"לרבנן גזלן הוי לימא"רבה דאמר כבית שבאי אלא הכא בשבה "של גזילה קמיפלגי בית שבה גזילה דגזלן הוי ובפלוגתא דהני תגאי דתניא הנוזל את הרחל גווה וילדה משלם אותה ואת ניזותית ואת ולדותיה דברי רבי מאיר רבי יהודה אימר גזילה חוזרת בעיניה דיקא נמי דקתני בית בשנת הוצאה שמנן מינה: רבי נקובא אומר בשעת התכיעה: אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כרבי נקיבא ומודה רבי נקיבא במקום שיש נדים מאי מעמא דאמר קרא "לאשר הוא לו יתננו ביום אשמתו יביון דאיבא עדים מההוא שעתא"הוא דאיחייב ליה עדים מההוא שעתא"הוא דאיחייב ליה אשמה אמר ליה רבי אושעיא לרב יהודה רבי אתה אומר כן "הכי אמר רבי אסי אמר רבי יוהנן חלוק אר ברבי M 92 רבא B 91 M 95 ולא קתני בזול וביוקר א 94 + M 94 של -- M 93

Streit wie die folgenden Tannaím: Wenn jemand ein Schaf geraubt, es geschoren und es geworfen hat, so hat er dieses, die Schur und die Jungen zu ersetzen - Worte R. Meirs; R. Jehuda sagt, er gebe das Geraubte in seinem jetzigen Zustand zurück. Dies ist auch zu beweisen, denn er lehrt: so wird er, wie die Schule Sammajs sagt, mit Abnahme und Zunahme bestraft; die Schule Hillels sagt, er ersetze den Wert beim Fortbringen; schliesse hieraus.

R. ÂQIBA SAGT: BEI DER FORDERUNG. R. Jehuda sagte im Namen Semuéls: Die Halakha ist nach R. Âqiba zu entscheiden; jedoch pflichtet R. Âqiba bei317hinsichtlich des Falls, wenn Zeugen vorhanden318 sind; sein Grund ist ja, weil die Schrift sagt:319 dem soll er es geben, dem es zukommt, am Tag seiner Schuld, und wenn Zeugen vorhanden sind, so ist die Schuld von jener Stunde ab320fällig. R. Ošâja sprach zu R. Jehuda: Meister, so sagst du, R. Asi aber sagte im Namen R. Johanans, R. Âgiba streite

דקמהייבי א 96 M + אלא.

^{312.} Er hat also den niedrigeren Preis, den es beim Verbrauch hatte, zu ersetzen. Die oben angezogene Lehre, Räuber haben den Wert, den die Sache beim Rauben hatte, zu ersetzen, kommt hierbei nicht inbetracht, da hier von einem Depositär gesprochen wird, der die Sache erst beim Verbrauch raubt. 313. Er hat das in Rede stehende Fass nicht zum Verbrauch, sondern zur Benutzung als Tritt hervorgeholt. 314. Da der geraubte Gegenstand in den Besitz des Räubers übergeht. 315. Sie streiten nicht über den Fall, wenn die geraubte Sache im Preis gestiegen od. gefallen ist, sondern über den Fall, wenn sie qualitativ an Wert zugenommen od. abgenommen hat. 316. Diese Ausdrücke deuten auf die wirkliche Abnahme u. Zunahme an Wert u. nicht auf das Fallen u. Steigen im Preis. 317. Dass er den Wert 318. Wieviel der Gegenstand beim Rauben wert war. 319. Lev. beim Rauben zu ersetzen habe. 320. In der er es geraubt hat.

הוה רבי ניקיבא אפיהו במקום שיש נדים באי בינים דמבר קרא למשר הוא לו יתונו ביום משכרי בי דינת הוא דקת בחויבי היה משבהו מבי היה רבי זירא לרבי אבא בר פפא כי אזלת להתם אקי: אסולמא דצור ועוד לנבות דרבי יעקב בר אידי וביי בינים או שמיים הוד הובי יותו ווכוד ביני או היינים אני און דובדו ברבי יניובא אביר דיד דבי אבי רבי ביוון דונהו ברבי לקבע לעים ביני דיים או רב אשי שלא תאמר הני מילי היכא דליכא עדים ואיתברא לאפוקי מדרבי ישמעאל דאמר "לא בנינן דעת בעלים קא משמע לן דבעינן דעת בעלים ורכא אמר הלכה כבית חלל:

בער היים ביים אות היים אות ביים היים אות אותם ביים ----عرا المال ال את החבית ונשל הימנה רביעית ונשברה אינו משלב אלא 'רביעית הגביהה ונטל הימנה רביעית ונטברר משלם דמי כולה:

"גמרא. מנהני מילי דתנו רבנן "על כל דבר בשין בות שמאו איברים ביביד שורים עד דום ביבי כמעשה ובית חלל אומרים אינו הייב עד שישלח בו יד שנאמר "אם לא שלח ידו במלאכת רעה: المراجعة الم no missa M 08 22 M 97 M 00 שנא'...רעהו ב M 2 דמי. —

die Halakha ist nach der Schule Hillels zu entscheiden.

auch hinsichtlich des Falls, wenn Zeugen vorhanden sind, denn es heisst: a ri soll er es gebon, d'm es rahmont, un l'ag seiner Schuld, und das Gericht ist es, das die Schuld zuerkennt.

R. Zera sprach zu R. Abba b. Papa: Wenn du da hingehst, so mache einen Umweg über den Aufgang von Çor, besuche R. Jâqob b. Idi und frage ilin, ob er im ו אבל היכא דאיכא עדים לא ואי נמי דאהדרה לדוכתה Namen R. Johanans gehört habe, dass die Halakha nach R. Aqiba zu entscheiden sei, oder dass die Halakha nicht nach R. Agiba zu entscheiden sei. Dieser erwiderte: So sagte R. Johanan: die Halakha ist stets 15 nach R. Aqiba zu entscheiden. -- Was heisst stets? R. Aši erwiderte: Dass man nicht sage, dies gelte nur von dem Fall, wenn keine Zeugen vorhanden sind, nicht aber, wenn Zeugen vorhanden sind. Oder 20 auch in dem Fall, wenn er es zurück auf seine Stelle gebracht hat und es zerbrochen worden ist; dies schliesst die Ansicht R. Jišmâéls aus, welcher sagt, es sei keine Inkenntnissetzung des Eigentümers nötig, vielmehr ist eine Inkenntnissetzung des Eigentümers wol nötig. Raba aber sagt,

ENN JEMAND DIE ABSICHT HAT, SICH AN EINEM DEPOSITUM ZU VERGREIFEN, SO IST ER, WIE DIE SCHULE ŠAMMAJS SAGT, HAFTBAR³²⁴; DIE SCHULE HILLELS SAGT, ER SEI ERST DANN HAFTBAR, WENN ER SICH DARAN VERGRIFFEN HAT, DENN ES HEISST: in er sich wicht um Eize mann seines Nucleuen vorgriffen hat. Wenn er das Fass geneigt UND DARAUS EIN VIERTEL[LOG] ENTNOMMEN HAT UND ES ZERBROCHEN329 IST, SO HAT ER NUR DAS VIERTEL[LOG] 327 ZU ERSETZEN, WENN ER ES ABER AUFGEHOBEN UND DARAUS EIN VIERTEL[LOG] ENTNOMMEN HAT UND ES ZERBROCHEN IST, SO HAT ER DAS GANZE W ERSETZEN .

GEMARA. Woher dies? - Die Rabbanan lehrten: Wegen jedes Vergehens; die Schule Sammajs sagt, dies lehre, dass er wegen der Absicht wie wegen der Tat schuldig sei; die Schule Hillels sagt, er sei schuldig, nur wenn er sich wirklich vergriffen hat, denn es heisst: i er sich nicht am Eigentum seines Nächsten vergriffen hat. Die Schule Sammajs sprach zu der Schule Hillels: Es heisst ja bereits: wegen jedes Vergehens!? Die Schule Hillels

321. Nach Palästina. 322. Durch einen Unfall; auch in diesem Fall muss er den Wert bei der Forderung ersetzen, da es, solange er dies dem Eigentümer nicht mitgeteilt hat, sich in seinem Besitz 323. Cf. ob. S. 610 Z. 4ff. 324. Auch für Unfälle, für die er als Hüter nicht haftbar wäre, da es von dann ab sich in seinem Besitz befindet. 325. Ex. 22,7. 326. Später, nicht durch 327. Er hat das Fass dadurch nicht erworben u. es befindet sich im Besitz des Eigen-328. Er hat es durch das Aufheben erworben, auch ist bei der Vergreifung eine Abnahme 329. Ex. 22,8. 330. Das W. זבר im angezogenen Schriftvers wird mit Wort übersetzt: wegen jedes Worts des Vergehens, also auch wegen der Absicht.

151257 15

regulerte der Schule Sammajs: Es heisst ja Act Sheart Production Some Vacio The Worter accept today 1 7 deuten vielmehr daraut: man komnte gleuben, nur wenn er es selbst etan hat, woher dies von dem Fall, wenn er damit seinen Diener oder seinen Boten beauttragt hat? es heisst: a gev helen

ba sagte: Dies ist nur von dem Fall ge-'chrt worden, wenn es zerbrochen ist, wenn es aber sauer geworden ist, so muss er das ganze ersetzen, weil seine Pfeile 'dies erwirkt haben.

WENN ER ES ABER AUFGEHOBEN UND ENTROMMEN HAT &c. Semuél sagte: Unter "entnommen" ist nicht zu verstehen, wirklich entnommen, sondern auch wenn er es aufgehoben hat, um es daraus zu entnehmen, selbst wenn er nichts entnommen hat.

Demnach wäre Semuél der Ansicht, bei der Vergreifung sei keine Aneignung erforderlich? — Ich will dir sagen, anders verhält es sich hierbei, denn ihm ist es lieb, dass das ganze Fass als Stütze für das eine Viertel[log] diene332. R. Aši fragte: Wie ist es, wenn jemand einen Geldbeutelsaufgehoben hat, um aus

M 6

diesem einen Denar zu nehmen³³⁴; gilt dies³³⁵nur vom Wein, der sich nur mit dem übrigen Wein gut erhält, während ein Geldstück sich [auch einzeln] erhält, oder aber: anders ist die Bewachung eines ganzen Geldbeutels als die Bewachung eines einzelnen Denars³³?

Wir wissen dies nicht; die Frage bleibt dahingestellt.

331. Dh. durch seine Schuld, da ein angefangenes Fass sich nicht gut hält. Fällen ist der Hüter bei einer Vergreifung erst dann haftbar, wenn er sich einen Teil angeeignet hat, in diesem Fall aber genügt die blosse Absicht, weil angenommen wird, dass er das zu entnehmende Quantum absichtlich im Fass zurückgelassen hat, damit es sich besser halte; es ist also ebenso, als hätte er dieses Quantum effektiv entnommen u. den Rest zur Konservirung leihweise behalten. 333. Der ihm zur 334. Und nicht entnommen hat. 335. Die von S. gegebene Verwahrung übergeben wurde. 336. Da er leicht verloren gehen kann. Auslegung.

יל בל דבר פשי אמרו לחן בית הדל לבית שביאי והדא כבר נאמר אם לא שלה ידו במראבת דנהי אם בן בון הרצוך לוצו על בל דבר פשני שוביל אנן בי ארא הנא אני ליכדי וליטליהו ניבן הלניד היניה כיל כל דבה פשני המה את ההבית כי : אמה בלשים הוא נייבות אבא החובינות אלא יים אל הבי את כולה כיאי בינכא נידי דידיה היא דאהני יה: הגביהה ונטל היבנה בין אמר שמיאל לא נטל נטל בינוש אלא ביון שהוביהה לינור או עד בי שלא נטל לימא קא כבר שמואל שייהות יד שלא נטל לימא קא כבר שמואל שייהות יד שלא נטל לימא קא אינה צריכה הסרון אמרי לא שאני הכא דניהא היה דתיחוי הא חבית בילח בסים להא רביעית: בייר בב אישר הובבון איבה ביוני וויבנון דיבר בווי הפרא הוא דלא מינטר אלא אוב חמרא אבל וווא בינבר אי דוכא שאני נבירותא דארנקי בינבירותא יו דדינה לא ידעינן תיקון

410000 M 4 M 5 827 N 3

VIERTER ABSCHNITT

ווב קינה את הבסף הבכף איני קינה את הותב הנחשת קונה את הכסף יהכסף איני קינה את הנחשת מעית הרעית קינית את היפית יהיפית אינן קונות את הרעות אסימון קונה את המשבע המשבע משבע אינו קונה את המשלשלין "וה הכלל כל המטלטלים קונין זה את זה: "כאיזה צד משך הימנוןוו פירות ולא נתן לי מעות איני יפול לחזיר בי נתי הי מעות ולא משך היפני פירית יכיד לחויר כי אבד הוא עתוד "להפרע ממי שאיני עומד בדיבורי רבי שמעון אומר "כל שהכסף בידו ידו על העליונה: א ברור M 6 מדור א 15 מדור א 15 מדור M 8 9 7721 M 7 . 12 M 9 היפרנ

URCH DAS GOLD' WIRD DAS SILBER ERWORBEN', DURCH DAS SILBER WIRD DAS GOLD NICHT ERWORBEN; DURCH DAS KUPFER WIRD DAS SILBER ERWORBEN. אר אינין מינים או און איני איני קיני איני קינין איני קינין איני קינין קינין איני קינין איני קינין קינין קינין איני ERWORBEN; DURCH DAS SCHLECHTE GELD' WIRD DAS GUTE ERWORBEN, DURCH DAS GUTE WIRD DAS SCHLECHTE NICHT ERWOR-BEN; DURCH DAS ASEMON' WIRD DIE GE-ימרו למרור הפלגה PRÄGTE MÜNZE ERWORBEN, DURCH DIE GE-PRÄGTE MÜNZE WIRD DAS ASEMON NICHT ERWORBEN. DURCH BEWEGLICHE SACHEN WIRD DIE MÜNZE ERWORBEN, DURCH DIE MÜNZE WERDEN BEWEGLICHE SACHEN NICHT ERWORBEN. [DIE REGEL HIERBEI

IST: JEDE BEWEGLICHE SACHE WIRD DURCH DIE ANDERE ERWORBEN⁵. ZUM BEISPIEL: HAT [DER KÄUFER] DIE FRÜCHTE AN SICH GEZOGEN UND [DEM VERKÄUFER] DAS GELD NICHT GEGEBEN, SO KANN ER NICHT MEHR ZURÜCKTRETEN, HAT ER IHM ABER DAS GELD GEGEBEN UND DIE FRÜCHTE NICHT AN SICH GEZOGEN, SO KANN ER ZURÜCKTRETEN. SIE SAGTEN ÄBER: WER DIE LEUTE VOM ZEITALTER DER SINTFLUT UND VOM ZEITALTER DER VERWIRRUNG' BESTRAFT HAT, WIRD DEREINST AUCH DEN BESTRAFEN, DER SEIN WORT NICHT HÄLT. R. SIMÔN SAGT, WER DAS GELD IN DER HAND HABE, HAT DIE OBERHAND.

^{1.} Unter Gold, Silber u. Kupfer sind Münzen aus diesen Metallen zu verstehen. talmudischem Recht wird ein Kaufgeschäft (emptio, venditio) perfekt, wenn der Käufer die Ware empfangen (durch das Ansichziehen, משיכה) hat, das Zahlungsmittel (Geld) ist dann Eigentum des Verkäufers, auch wenn er es noch nicht empfangen hat; dagegen ist der Empfang des Zahlungsmittels für beide Kontrahenten nicht bindend: jeder kann vom Kauf zurücktreten. Wenn nun jemand Gold-, Silber- od. Kupfermünzen verkauft u. andere Münzen in Zahlung nimmt, so gilt stets das Silber als Zahlungsmittel, während die anderen Münzen Ware sind; der Grund wird weiter angegeben.

3. Verrufenes, das nicht mehr als Zahlungsmittel, sondern nur als Ware genommen wird. 4. "Ασημον ohne Abzeichen, Münzen, die nicht geprägt sind.

5. Sowol in Form eines Kaufgeschäfts, wenn ein bestimmter Preis vereinbart worden ist u. der andere ihm eine andere Sache, die ebenfalls auf ihren Geldwert geschätzt wird, gibt, als auch in Form eines Tauschgeschäfts (permutatio), wenn nur der Individualwert der beiden Sachen inbetracht gezogen wird; sobald ein Kontrahent die eine Sache erhalten hat, ist die Perfektion des Geschäfts 6. Sowol der Käufer als eingetreten u. die andere Sache ist Eigentum des anderen Kontrahenten. auch der Verkäufer. 7. Beim Turmbau zu Babel; Gen. Kap. 11. 8. Wenn der Verkäufer das Geld zuerst empfangen hat, so kann er zurücktreten, der Käufer aber nicht.

GEMARA, Rabbi lehrte seinen Sohn R Simon: Durch das Gold wird das Silber erworben. Da sprach dieser zu ihm: Meister, in deiner Jugend hast du uns gelehrt, dass durch das Silber das Gold er- 5 worben werde, und nun lehrst du uns in deinem Alter, dass durch das Gold das Silber erworben werde!! Welcher Ansicht war er in seiner Jugend und welcher Ansicht war er in seinem Alter? – In sei- וי לנבי דהבא כספא לנבי בהבא או אמרת בשלמא בספא לנבי בהבא ner Jugend war er der Ansieht, das Gold, das wertvoller ist, sei Zahlungsmittel und das Silber, das weniger wertvoll ist, sei Produkt, und durch das Produkt wird das Zahlungsmittel erworben; in seinem Alter בני "נחשא דאיתו חשים ואיתו חבין מבעיא aber war er der Ansieht, das Silber, das gangbarer ist, sei Zahlungsmittel und das Gold, das weniger gangbar ist, sei Produkt, und durch das Produkt wird das Zahlungsmittel erworben. R. Aši sagte: Die in sei- מויג דינרי מברתיה דובי הייא לכוג מייקור דינרי ner Jugend vertretene Ansicht ist einleuchtender. Es wird nämlich gelehrt: durch das Kupfer wird das Silber erworben; allerdings hat er es nötig zu lehren, dass durch das Kupfer das Silber erworben werde, wenn du sagst, das Silber sei dem Gold gegenüber Produkt, denn obgleich es dem

מתני ליה רבי לרבי שמעון בריה הזחב קונה את הכסף אמר ליה רבי שנית לנו בילדיתיך הכסף קונה את הוהב ותחוור ותשנה לנו אבוקנותיך חוחב קונה את הכסף בילדותיה באי סבר וכוקנותיה מאי סבר בילדותיה סבר דהבא דהשיב הני מבניא בבפא דלא חשיב הני פירא וקני ליה כם פירא לטבעא בזקנותיה סבר כספא דחריף הזי טבעא דהכא דלא הריף הוי פירא וקני ליה פירא לטבעא אמר רב אשי בילדותיה מסתברא מדקתני הנחשת פירא חוי חיינו דקא תני חנחשת קינה את חכסת דאק על "פי דהגבי דחבא פירא חוי לגבי "נחשא מבנית הוי אלא אי אמרת כספא לגבי דחבא מבנית הני חשתא לנכי דחכא דחשים מיניה אמרת מבניא איצטריך סלקא דעתך אמינא הני פריטי באתרא דסניי אינהו הריפי טפי מככפא אימא טבעא הוי קבשבון לן כיון דאיכא דוכתא דלא 'סגי ביה פירא היי: ואף רכי הייא מכר דהכא מבעא הוי דרב אתא לקמיה דרבי הייא אמר ליה זיל שלים לה "מבין ותקילין אי אמרת בשלמא דחבא מבעא חיי שפיר אלא אי אמרת פירא הוי הוה ליה סאה בסאה ואפיר"רב דינרי הוו ליה וכיון דהוו ליה דינרי נכשה א דינרין M 13 800 P 12 B 11 נחשת 55 M 10 שבין ותקולין 14 M -: לא.

Gold gegenüber Produkt ist, so ist es dem Kupfer gegenüber dennoch Zahlungsmittel; wenn du aber sagst, das Silber sei dem Gold gegenüber Zahlungsmittel, so ist es ja, wenn es sogar dem Gold gegenüber, das wertvoller ist, Zahlungsmittel ist, selbstverständlich dem Kupfer gegenüber, als das es wertvoller und gangbarer ist"!? - Dies ist nötig; man könnte glauben, dass die Scheidemunze, da sie in Orten, wo sie im Verkehr ist, gangbarer als Silber ist, das Zahlungsmittel sei, so lehrt er uns, dass sie, da es Orte gibt, wo sie nicht gangbar ist, Produkt sei.

Und auch R. Hija ist der Ansicht, dass Gold Zahlungsmittel sei. Rabh lieh nämlich einst [Gold]denare von der Tochter R. Hijas, und später stiegen die Denare im Preis. Als er darauf"zu R. Hija kam, sprach er zu ihm: Geh, bezahle ihr gute und vollwichtige. Einleuchtend ist dies nun, wenn du sagst, Gold sei Zahlungsmittel"; wenn du aber sagst, es sei Produkt, so heisst dies ja Seah gegen Seah borgen, und dies ist verboten13. — Rabh besass damals14 Denare, und da er Denare in seinem Besitz

^{10.} Dieser ganze Passus ist demnach 9. Wenn das eine mit dem anderen bezahlt wird. ganz überflüssig. 11. Als er sie zurückzahlen wollte; er fürchtete, dies könnte Wucher sein, da 12. Das einem schwankenden Kurswert nicht unterworfen ist, die Denare dann mehr wert waren. es sind dann nicht die Golddenare im Preis gestiegen, sondern das andere Geld ist im Preis gefallen; er hatte ihr also nicht mehr gegeben als er genommen.

13. Man darf nicht ein Mass Getreide gegen ein Mass Getreide borgen, weil es bei der Rückzahlung im Preis steigen kann, u. dies würde Wucher 14. Als er sie geborgt hatte.

באומר "לה הלויני עד שיבא כני או עד שאמצא 50 מפתח: אמר רבא האי תנא סבר דהכא מכעא הוי "דתניא פרוטה שאמרו אחד משמונה באיסר יי האיטלקי לטאי נפקא מינה לקדושי אשה איסר 📶 5 אחד מעשרים וארבעה בדינר של ככף למאי נפקא מינה למקה וממכר דינר של כסף אחד מעשרים וחמשה בדינר של זהב למאי נפקא מינה לפדיון הבן אי אמרת בשלמא מבעא הוי משער תנא במידי דקיין אלא אי אמרת פירא הוי משער תנא נמנין דמהדר ליה כהנא ווימנין trauung "einer Frau. Ein Assar ist der vier-דמוסיף ליה איהו לכהנא אלא שמע מינה מבעא הוי שמע מינה: תנן התם בית שמאי אומרים לא ז יעשה אדם סלעין דינרי זהב ובית הלל מתירין רבי יוחגן וריש לקיש הד אמר מהלוקת בסלעים על דינרין דבית שמאי סברי כספא מבעא"ודהבא פירא Bedeutung bei der Auslösung eines Sohns. וטבעא אפירא לא מחלליגן ובית חלל סברי כספא פירא "ודהבא מבעא ופירא אמכעא מחללינן אכל פירות על דינרין דברי הכל מחללינן מאי שעמא מידי דהוה אכסף לבית הלל כסף לבית הלל"אף על גב דכספא לגבי דחבא פירא הוי לגבי פירא 20 du aber sagst, es sei Produkt, so legt er bei מבעא הוי זהב נמי לבית שמאי את על גב דדהבא לגבי כספא פירא הוי לגבי פירא מבעא הוי וחד אמר אף בפירות על דינרין "מחלוקת "ולמאן דאמר + M א לו 16 ע דתנן ע 17 H א הוי 18 M א א 15 א 15 א א 15 לאו + M

hatte, so war es ebenso, als würde jemand zu seinem Nächsten sagen: borge mir bis mein Sohn gekommen ist oder ich den Schlüssel gefunden habe'.

Raba sagte: Folgender Autor ist der Ansicht, Gold sei Zahlungsmittel; denn es wird gelehrt: Die Peruta, von der sie sprechen, ist der achte Teil eines italischen Assars; dies ist von Bedeutung bei der Anundzwanzigste Teil eines Silberdenars; dies ist von Bedeutung beim Kauf und Verkauf'⁷. Ein Silberdenar ist der fünfundzwanzigste Teil eines Golddenars; dies ist von Einleuchtend ist dies nun, wenn du sagst, es sei Zahlungsmittel, denn demnach legt er bei seiner Berechnung eine Sache zugrunde, die feststehenden Wert hat, wenn seiner Berechnung eine Sache zugrunde, die steigen und fallen kann; zuweilen müsste der Priester ihm herauszahlen und zuweilen müsste er dem Priester zuzahlen. Vielmehr ist hieraus zu schliessen, dass es Zahlungsmittel sei; schliesse hieraus.

Dort wird gelehrt: Die Schule Sammajs sagt, man darf nicht Selaim auf Golddenare umtauschen¹⁹; die Schule Hillels erlaubt dies. R. Johanan und Reš-Laqiš [streiten hierüber]: einer sagt, sie streiten nur über [den Umtausch] von Selaîm auf Denare: die Schule Sammajs ist der Ansicht, Silber sei Zahlungsmittel und Gold sei Produkt, und man darf nicht Zahlungsmittel durch Produkte auslösen; die Schule Hillels aber ist der Ansicht, Silber sei Produkt und Gold sei Zahlungsmittel und Produkte durch Zahlungsmittel darf man wol auslösen. Die Früchte aber20 darf man nach aller Ansicht durch Denare auslösen, weil es sich bei diesen ebenso wie mit Silber nach der Schule Hillels verhält. Silber gegenüber Gold ist ja nach der Schule Hillels Produkt, dennoch gilt es den Früchten gegenüber als Zahlungsmittel", ebenso gilt auch das Gold nach der Schule Sammajs, obgleich das Gold dem Silber gegenüber Produkt ist, dennoch den Früchten gegenüber als Zahlungsmittel. Der andere aber sagt, sie streiten auch über

^{15.} Wenn der Borgende die geborgten Früchte zur Zeit des Borgens ebenfalls besitzt, so ist das Borgen von Mass gegen Mass erlaubt, weil sie sofort in den Besitz des Verborgenden übergehen u. in seinem Besitz im Preis steigen. 16. Eine Frau wird dem Mann angetraut, wenn er ihr zu diesem Behuf einen Wertgegenstand, der mindestens eine Peruta wert ist, gibt. 17. Wenn eine Uebervorteilung um ein Sechstel (davon weiter) vorliegt, so muss der Betrag zurückgezahlt werden. erstgeborene Sohn muss 30 Tage nach der Geburt ausgelöst werden (cf. Ex. 13,2 uö.), dh. der Vater hat einem Priester 5 biblische Šeqel 20 Silberdenare zu zahlen. 19. Wenn jemand Silbergeld (Selaîm) vom Erlös aus dem 2. Zehnt, das man nach Jerušalem bringen u. verzehren muss (cf. Dt. 14,23 ff.), besitzt, so darf er es nicht in Gold eintauschen, um den Transport zu erleichtern. 20. Die originären Früchte vom 2. Zehnt. 21. Da man Früchte durch diese auslösen darf.

lden Umtausehl der Früchte auf Denare

Weshalb stretten sie, nach demjenigen, welcher augt, sie streiten auch über [den Untauschl der Fruchte auf Denarc, über jden Umtausch von Schim auf Denare, soll- מרל רבית שבאי הדהבא רגבי בכפא פירא הני נוא א ten sie doch über [den Umtausch] der Früchto aut Denarc streiten? Wenn sie über [den Umtansch] der Früchte auf Denare streiten wurden, könnte man glauben, dies gelte nur vom Umtausch der Früchte auf Denare, ווין ארא בשיבא דינד של זהב בדינה של זהב בדינה של זהב בדינה של זהב בדינה של זהב hinsichtlich [des Umtausches] von Selaim auf Denare aber plachte die Schule Hillels der Schule Sammas hel, dass Gold gegenüber Silber Produkt sei, und man dürre nicht umtauschen, so lehrt er uns. Es ist zu bewei- מיבו לותי המיקור וויל הנבי בירא דאברינן איתו ניתי המיקור sen, dass R. Johanan es ist, welcher sagt, man dürfe nicht ausäsen. R. Johanan sagte, man dürfe nicht einen Denar gegen einen Denar borgen; was für einen Denar, wollte man sagen, einen Silberdenar gegen 20 einen Silberdenar, so gibt es ja niemand, der sagt, dass er sich selber gegenüber nicht Zahlungsmittel sei; wahrscheinlich also einen Golddenar gegen einen Golddenar. Nach wessen Ansicht, wenn nach der Schule

א: בפירות על דינדין מחלוקת אדמיפלני בסלנין من مدارد روزود حوردول شر دوردر الله الاعترود בפורות כל דינדין הוה אבינא הני בילי בפירות من دوردا المرز درمادا المن دوردا تدور بالما دون בידרינן בנשביל הי תבתים דרבי יוונן היא דאובי זאין מהדרון דאמר דבי ייהנן אסיר דרית דינר בדינר בבב בה בנושב בבב בה בנו בנו אהנים א הנהב בים יבו בשיוה בי איבא המון המנה לאי בביל היי אי בבר דול דוא אברי בבנא דוי ארא לאי בבר STATES AND STATES AND STATES AND AND AND AND sampled wolfer how somes are no health where the town bloom water and the man all melenes offeren מיות בבי לביות דיי יובי נמי מייני לימי המיינים לינו work will success to me all the san will then יות ביר בניים הייות הייות היים ביר ביר שיים אים بالمادور والماد والماد والماد الماد الماد المادود בני בשק ביות השנו לבית שנואי ליבי פריבי מורדינן לנבי דהבא מיניניא שאני פריבי בארוא מיינהו. B 23 בהדרוב B 22 כאת בכאת

יים ארים ובכן פירא חבי. M 24 Fire M

Hillels, so sagt diese ja, es sei Zahlungsmittel; wahrscheinlich also nach der Schule Sammajs; somit ist hieraus zu entnehmen, dass R. Johanan es ist, welcher sagt, man dürfe nicht auslösen. - Nein, tätsächlich, kann ich dir erwidern, ist es R. Johanan, weicher sagt, man dürfe wol auslösen, denn anders verhält es sich bei einem Darlehn; da es die Rabbanan hinsichtlich des Kaufs und Verkaufs als Produkt betrachtet haben, denn wir sagen, es ist es, das steigt und fällt, so gilt es auch bei einem Darlehn als Frucht. Dies"ist auch einleuchtend, denn als Rabin kam, sagte er im Namen R. Johanans: obgleich sie gesagt haben, dass man nicht einen Denar gegen einen Denar horgen dürfe, so ist es dennoch erlaubt, durch ihn den zweiten Zehnt auszulösen; schliesse hieraus. - Komm und höre: Wenn jemand Scheidemunze vom zweiten Zehnt auf einen Selâ einwechseln will, so wechsle er, wie die Schule Sammajs sagt, für den ganzen Selâ Scheidemünze ein; die Schule Hillels sagt, für einen Segel [nehme er] Silber, und für einen Segel [behalte er] Scheidemünze28. Wenn man nun [den zweiten Zehnt] nach der Schule Sammajs durch Scheidemünze auslösen darf²⁹, um wieviel mehr durch Gold!? - Anders verhält es sich bei der Scheidemunze, da sie in Orten, wo

^{22.} Nach der Schule Sammajs ist auch dies verboten, weil das Gold Produkt ist u. der 2. Zehnt nur durch Geld ausgelöst werden darf. 23. Die originären Früchte des 2. Zehnts, nach der Schule S.s. 24. Weil er bei der Rückgabe im Preis steigen kann, u. dies wäre Wucher. 25. Das Gold. 27. Bevor er nach Jerušalem reist, zur Erleich-RJ. es ist, welcher sagt, man dürfe wol auslösen. 28. Damit er nicht in Jerušalem, wo er Scheidemünze nötig hat, wiederum terung des Transports. eine Wechselgebühr zahlen müsse; ferner auch, damit nicht in Jer. ein Mangel an Scheidemunze eintrete. 29. Da von dem Fall gesprochen wird, wenn er Scheidemünze hat.

דסניין הריפי לישנא אחרינא אמרי לה רבי יוחנן וריש לקיש חד אמר מחלוקת בסלעין על דינרים דבית שמאי סברי "הכסף כסף ראשון ולא כסף שני ובית הלל: סברי הכסת כסה ריבה ואפילו כסף שני אכל פירות על דינרין דברי הכל מחלליגן דאכתי כסף ראשון הוא וחד אמר את בפירות על דינרין נמי מהלוכת "ולמאן דאמר סלעין על דינרין מחלוקת אדמיפלני בסלעין על דינרין"לפלוג בסלעין על סלעין אי"אפלוג בסלעין על סלעין חוח אמינא הני מילי בסלעין על לבית שמאי דדהבא לגבי כספא פירא הוי ולא מחלליגן קמשמע לן תא שמע הפורט סלע של מעשר שני בירושלים בית שמאי אומרים ככל הסלע מנות ובית חלל אומרים בשקל כסף בשקל מעות חשתא כספא לגבי פריטי מחלליגן ולא אמריגן כסף ראשיי ולא כסף שני לגבי דחבא דחשים מיניח מי אמרינן כסת ראשון ולא כסת שני אמר רבא ירושלים"קמיתבה שאני ירושלים דכתים ביה "ינתת[ה] הכסף ככל אשר תאוה נפשך כבקר וכצאן תא שמע "הפורם כרני מעות ובית חלל אומרים בשקל כסף בשקל מעית "אלא דכולי עלמא חכם: כסף ריבה ואפירו ככ: שני אלא אי איתמר "הרבי יוחנן ורבי שמעין בן בירא השירא השירא המריני M בל בירא אשירא הא מחריני א מחריני א מחריני M 29 אפרגי B 28 הפרגי B 27 אפרגי שמעינו מהני מחני שמני מחני מחני אימא | M 30 | אימא + M 32 הבי איתמר הי תרתי לישני דכ"ע כסף הכסף ריבה

sie im Verkehr ist, gangbarer ist. Eine andere Lesart. R. Johanan und Reš-Laqiš [streiten]. Einer sagt, sie streiten nur über [den Umtausch] von Selaîm auf Denare, die Schule Sammajs erklärt: das Geld, das erste Geld, nicht aber das zweite Geld31, während die Schule Hillels erklärt: das Geld, dies ist einschliessend, also auch das zweite Geld; die Früchte selber aber darf man nach aller ם בית הלל בסלעין על דינרין °מודו להו בית הלל Ansicht durch Denare auslösen, denn diese sind dann erstes Geld. Der andere aber sagt, sie streiten auch über [den Umtausch] von Früchten auf Denare32. — Weshalb streiten sie, nach demjenigen, welcher sagt, sie 15 streiten [nur] über [den Umtausch] von Selaîm auf Denare, über [den Umtausch] von Selaîm auf Denare", sollten sie doch streiten über [den Umtausch] von Selaîm auf Selaım!? — Wenn sie über [den Umtausch] עם בכל הברים בכל הברים בית שמאי אומרים בכל הברים עם von Selaîm auf Selaîm streiten würden, könnte man glauben, dies gelte nur [vom Umtauschl von Selaîm auf Selaîm, hinsichtlich [des Umtausches] von Selaîm auf Denare aber pflichte die Schule Hillels der Schule Sammajs bei, dass man nicht auslösen dürfe, weil Gold gegenüber Silber Produkt ist, so lehrt er uns. - Komm und höre: Wenn jemand in Jerusalem einen Selâ vom

zweiten Zehnt wechseln will, so nehme er, wie die Schule Sammajs sagt, für den ganzen Selâ Scheidemünze34; die Schule Hillels sagt, auch für einen Segel Silber und für einen Segel Scheidemünze. Wenn man nun Silber durch Scheidemünze auslösen darf und wir nicht sagen: nur erstes Geld, nicht aber zweites Geld, wieso sollten wir nun hinsichtlich des Golds, das wertvoller ist als dieses, sagen: nur erstes Geld und nicht zweites Geld!? Raba erwiderte: Hinsichtlich [des Umtausches] in Jerušalem ist nichts einzuwenden, denn die Schrift sagt:35 Kaufe für das Geld, was du irgend begehrst. Rinder und Schafe³⁶. — Komm und höre: Wenn jemand Scheidemünze vom zweiten Zehnt auf einen Selâ einwechseln will, so wechsle er, wie die Schule Sammajs sagt, für den ganzen Selâ Scheidemünze ein; die Schule Hillels sagt, für einen Segel [nehme er] Silber und für einen Segel [behalte er] Scheidemünze^v!? – Vielmehr, alle erklären: das Geld, dies sei einschliessend, also auch zweites Geld, wenn aber [der Streit zwischen R. Johanan und Res-Laqis gelehrt worden ist, so wird er wie folgt lauten: einer

ורשב"ל חד.

^{31.} Das Geld, durch welches der 2. Zehnt ausgelöst wurde, darf nicht wiederum 30. Dt. 14,25. auf anderes umgesetzt werden. 32. Nach der Schule S.s ist dies verboten, weil Gold als Produkt gilt. 33. Wonach der Grund der Schule S.s ist, weil ein 2. Umtausch verboten ist. 34. Damit nicht durch das häufige Wechseln zuviel Wechselgebühr verausgabt werde. 35. Dt. 14,26. 36. Die Beschränkung im Umtausch besteht nur, bevor man das Geld nach Jer. gebracht hat, in Jer. selbst kann 37. Er darf also auch ausserhalb Jer.s die Scheidemünze, man das Geld nach Belieben ausgeben. das 1. Geld, in Silber, 2. Geld, umsetzen. 38. Nach der 2. Lesart.

sagt, sie streiten nur über [den Umtausch] von Selaim auf Denare, die Schule Sammajs ist der Ansicht, man berücksichtige, er könnte dadurch die Wallfahrt hinausschieben, denn es kann vorkommen, dass er keinen vollen Denar Geld hat, und es deshalb nicht hinbringt; die Schule Hillels aber ist der Ansicht, man berücksichtige nicht, er könnte dadurch die Wallfahrt hinausschieben, denn er bringt es hin, auch ינשה אלא להך לישנא דאמרת דמדאורייתא פליני wenn er keinen vollen Denar hat '. Die Früchte aber dürfen nach aller Ausicht durch Denare ausgelöst werden, denn da sie verfaulen, hält man sie nicht lange". Der andere aber sagt, sie streiten auch über [den Umtausch] אצורתא וצורתא עבידא דכטלא תנן הזהב קינה פו der Früchte auf Denare. Erklärlich ist [der Ausdruck] umtauschen und nicht umtauschen nach der Lesart, nach welcher es nach der Gesetzlehre erlaubt und nur rabbanitisch verboten ist, nach der Lesart aber, בשלמא בדמים היינו דאמרינן דהבא פירא וכספא nach welcher sie streiten, ob es nach der Gesetzlehre erlaubt ist, sollte doch [der Ausdruck] auslösen und nicht auslösen"gebraucht werden!? Dies ist ein Einwand.

לקיש הכי איתמר חד אמר מחלוקת בסלעין על דינרין דבית שמאי סברי גזרינן "שמא ישהא עליותיו כו דזימנין דלא מלו זוזי בדינרא ולא"מסיק ובית הלל סברי לא גזריגן שמא ישהא עליותיו דכי לא מלו נמי בדינרא אסוקי מסיק להו אבל בפירות על דינרין דברי חבל מחללינן"דכיון דמרקבי לא משהי להו וחד אמר" אפילו בפירות על דינרין גמי מחלוקת בשלמא להך לישנא דאמרת דמדאורייתא משרא שרי ורכנן הוא דגזרו ביה היינו דקתני יעשה ולא מחללינן ולא מחללינן מבעי ליח קשיא: איתמר רב ולוי חד אמר מטבע נעשה חליפין וחד אמר אין משבע נעשה הליפין אמר רב פפא מאי שעמא דמאן דאמר אין מטבע נעשה חליפין משום דדעתיה את הכסף מאי לאו בחליפין "ושמע מינה ממבע נעשה חליפין לא בדמים אי חכי חוחב קונה"הכסף מחיים מבעי ליח תני הזהב מחיים הכי נמי מסתברא מדקתני סיפא חכסף אינו קונ ז את הזהב אי אמרת מבעא ומבעא פירא לא קני"אלא אי אמרת בחליפין

אף M אף מסלק א מ"ט פירות כיון א 35 M אף P 33 ושמע...חליפון M או מתחללין ולא מתחללין ווא מתחללים מתחללי דמעות איגן קונות. - דמעות איגן איגן אונות. את. את הזהב מחי \sim B 38

Es wurde gelehrt: Rabh und Levi [streiten]; einer sagt, eine Münze könne Tauschmittel⁴⁵ sein, und der andere sagt, eine Münze könne nicht Tauschmittel sein. R. Papa sagte: Was ist der Grund desjenigen, welcher sagt, eine Münze könne nicht Tauschmittel sein? - weil er sich auf die Figur stützt, und die Figur kann entwertet werden⁴⁰. — Es wird gelehrt: Durch das Gold wird das Silber erworben; wahrscheinlich doch durch Tausch, somit ist hieraus zu entnehmen, dass eine Münze Tauschmittel sein könne!? - Nein, durch Kauf. - Wieso heisst es demnach: durch das Gold wird das Silber erworben, es sollte ja heissen: das Gold verpflichte !? - Lies: das Gold verpflichtet. Dies ist auch einleuchtend; im Schlußsatz heisst es: durch das Silber wird das Gold nicht erworben; einleuchtend ist dies nun, wenn du sagst durch Zahlung, denn wir sagen, das Gold sei Produkt und das Silber sei Zahlungsmittel, und durch das Zahlungsmittel wird das Produkt nicht erworben; wenn du aber sagst, durch Tausch,

^{39.} Durch den Umtausch von kleinerem Geld in Gold. 40. Wenn einem der Transport von kleinem Geld zu lästig ist, schiebt er dies bis zum nächsten Jahr auf. 41. Da auch der Transport von Silbergeld nicht sehr beschwerlich ist. 42. Man würde sie nicht zum nächsten Jahr aufheben. 43. Nach der 2. Lesart, nach welcher das Verbot des Umtauschens auch nach der Schule S.s nur eine rabbanitische Bestimmung ist. 44. Eigentl. entweihen, entheiligen; durch die Auslösung werden die Früchte entheiligt u. die Heiligkeit haftet dem Geld an. 45. Wenn er ihm das Geld nicht in Form einer Zahlung, sondern in Form eines Tauschgeschäfts gegeben hat (cf. 622 N. 5); nach der einen Ansicht ist das Geschäft perfekt, auch wenn der eine das Geld empfangen hat. 46. Die Münze an sich ist kein Niessbrauchgegenstand, den Wert erhält sie nur durch die staatliche Autorisation, u. diese kann durch Verrufung aufgehoben werden. 47. Sc. zur Zahlung, da damit nicht gesagt werden soll, dass der Besitzer des Silbers dem anderen ein bestimmtes Silberstück, das jener erworben hat, geben muss, sondern dass er an ihn eine Zahlung zu leisten hat.

תרוייהו לקנו אחדדי ועוד תניא הכסף אינו קינה את הוהב ביצד מכר הי נשרים והמשה דינר של בבב ברוב של זוו בא בין בא בין האי המודב הבב לא קבח עד שימשוך את הזהב אי אמרת בשימא ברבים בישום דובי לא קני אלא אי אנית בושים בישום נקני "אלא מאי בדמים "אי חכי אימא רישא הוחב קונה את הכסף כיצד מכר לו דינר של זהב בעשרים והמשה"דינרין של כסף כיון שמשך את חוהב נקנה בים בכל בילים אווא אי אובע בילים בים בים אמרת בדמים האי נקנה כסף ככל מקום שהוא בתחיים נביא פיבעי לוח אפר דב אשי דעים with the same sound former would saw offer the the فرديد المر المتعالم ا The said the said and the said to the said to מינייתו מאי שעמא דאמר ליח לישנן קא בעינו. were told worken there was to his se work town ما مدود و المسلم المراجع المرا lead sides and leadly mean dead externe course 20 לרב נחמן לאר את על גב דאינהו לא עבדי חליפין אקנויי מקנו בחליפין מבעא נמי"לא שנא מיתיבי "היה עומד בגורן ואין בידו מעות אומד להבידו הרי פירות הללו נתונים לך במתנה והוור ואומר 16 ב הרי הן מהוללין על מעות שיש לי בב ת שעבה. אינו קונה את הזהב עד שימשוך אה M 40 \mathbb{D} איה \mathbb{D} דיכר א 44 בי היבי דאמר דיה דאי א 44 M מיקני בחליפין מיתיבי.

so müsste doch bei beiden das eine durch das andere erworben werden. Ferner wird auch gelehrt: Durch das Silber wird das Gold nicht erworben; zum Beispiel: wenn er ihm fünfundzwanzig Silberdenare für einen Golddenar verkauft hat, so hat er, obgleich der andere das Silber an sich gezogen hat, das Gold erst dann erworben, wenn er es an sich gezogen hat. Einleuchtend ist es nun, dass er es nicht erworben היינו דקתני נקנה ככף בכל מקום שהוא אלא אי hat, wenn du sagst, durch Kauf, wenn du aber sagst, durch Tausch, so sollte er es doch erwerben'. Wenn etwa durch Kauf, wie ist dann der Anfangsatz zu erklären: durch das Gold wird das Silber erworben; zum Beispiel: wenn er ihm einen Golddenar für fünfundzwanzig Silberdenare verkauft hat, so hat er, sobald jener das Gold an sich gezogen hat, das Silber erworben, wo es sich auch befindet. Einleuchtend ist der Ausdruck: so hat er das Silber erworben, wo es sich auch befindet, wenn du sagst, durch Tausch, wenn du aber sagst, durch Kauf, so sollte es doch nicht heissen: so hat er das Silber erworben, wo es sich auch befindet, es sollte doch heissen: jener sei verpflichtet"? R. Aši erwiderte ihm: Tatsächlich durch Kauf, nur ist unter "wo es sich auch befindet" zu verstehen: wie es sich befindet,

wie er mit ihm vereinbart hat; hat er mit ihm vereinbart, sie aus einem Beutel mit neuen Münzen zu geben, so kann er ihm nicht solche aus einem Beutel mit alten Münzen geben, auch wenn sie besser sind, denn er kann zu ihm sagen, er wolle sie alt werden lassen.

R. Papa sagte: Selbst nach demjenigen, welcher sagt, eine Münze könne nicht Tauschmittel sein, kann sie nur einen Tausch nicht veranlassen, wol aber kann sie durch Tausch erworben werden⁵⁰, weil es sich bei dieser ebenso verhält wie bei Produkten nach der Ansicht R. Nahmans⁵¹. Durch Produkte kann nach R. Nahman kein Tauschgeschäft abgeschlossen werden, dennoch werden sie durch Tausch erworben, ebenso auch eine Münze. Man wandte ein: Wenn jemand in der Tenne steht und kein Geld¹² bei sich hat³³, so spreche er zu seinem Nächsten: diese Früchte seien dir geschenkt⁵⁴. Darauf sage er: sie sollen durch das Geld, das ich zuhause habe, ausgelöst sein. Also nur,

^{48.} Da nach dieser Voraussetzung, dass die Mišnah von einem Tauschgeschäft spreche, aus dem 1. > :/ durch das Gold werde das Silber erworben, zu entnehmen wäre, dass eine Münze Tauschmittel sein 49. An ihn Zahlung zu leisten. 50. Wenn der eine Kontrahent die Münze erhalten hat, so ist das Geschäft nicht perfekt, wenn aber der andere Kontrahent den eingetauschten Gegenstand erhalten hat, so ist das Geschäft perfekt u. auch dieser hat die Münze erworben. 51. Hiervon weit. S. 633 Z. 17ff. 52. Wer Früchte vom 2. Zehnt auslöst, muss ein Fünftel des Werts zulegen; um dieses Fünftel zu sparen, kann er die Früchte durch Scheinverkauf an einen anderen abtreten. 53. Um len 2. Zehnt auszulösen. 54. Zum Schein, um das Fünftel zu sparen.

women tem Gold ber ich hat, wenn er die: Geid hat, o kann er e seinem Nächstor hugh spools who abtreten, and diese: as moles no define the first and hexorangen, an er em Fremder n. Wenu man nun saour officers Munickerne durch Tausch committee worden soller er ihm doch jelas Gold min ' eine Sudarinne abtreten und dros y le amble en ' Went er kein היתוד אופי דינדי בי היואי אקנינהי דיב שניאל מו doch ומו היואי אינינהי דיב שניאל מו doch ומיניה היואי אינינהי דיב mittels: omes Ginnal meles altreten ?? Wonn & kein Gunnel tuck hat. Er spricht paron chem, der mider Tenne steht ? in einer Tenne, die nicht ihm gehört. בנישה הדיפין איתיביה רבי אבא לעילא הרי שהיו או Ther Antor Ind. I's משקביה הבין איתיביה רבי אבא לעילא הרי erren nackten Menschen, der nichts besitzt, and chronic Vermehr ist hieraus zu schliessor, dass eine Minze durch Tausch nicht orvorben werden kerne; schliesse hieraus.

nickgetreten. R. Papa hatte nämlich zwölftausend Denare von den Hozäern zu bekommen, da trat er sie R. Semuél b. Aha mittelst einer Stubenschwelle ab. Als dieser sich auf der Heimreise befand, ging er ihm bis Tavakh entgegen.

דאין בידו מעות הא אם יש בידו מעות היקני"רהו לאידך בנישיכה 'ופריק דחכי עדיה דהיה "ריה נכרי יאר אנהנו המבה בלבעו בעניבו הבלה בנע הנו the state of the property of the property of the principle of the principle of the property of والمراي المراي ا Library Now ETM IN 1970 June 1975 Louise ofen that Town line Lien would standing there ביין יוונים אבה בביבום בובים אברים יין ביים היי יי ב פצא ההד ביה כי הוא דרב פפא הון ייה בר ארות אוב אביבא דביתיה בי ארוא נבק לאפיה and in the same of the former and a serious and ובי והביבו עותה אבה הבהם לבה בינ בינ בינים ובי אנים בינו בי בי דונה אני רבי יידון אין בינוכן with mind of the man of the most of the most of most الما يا المادر ورود المادرون المادر ا ביית ביתר ואם לאי אביר יאי ביקא דינה אין Tad auch R Papa selbst ist davon zu- 20 ביבון הויא דובא דאות היים אווה בין הויא הויא ביבון הויא בי Rada som without all said hour and

> המרבים או 50 ורפרקות M 49 ערתילאי || 53 M בי M 52 - בי ניקני להאיך M 51 ביהדיה M הל תריבר אלפי מוו הל M הל M ביהדיה M 50 איני 33 M איני 34 M ביעות 150 M דריכא...הוו.

Und ebenso sagte auch Ula, eine Münze könne nicht Tauschmittel sein. Und ebenso sagte auch R. Asi, eine Münze könne nicht Tauschmittel sein. Und ebenso sagte auch Rabba b. Bar-Hana im Namen R. Johanans, eine Münze könne nicht Tauschmittel sein. R. Abba wandte gegen Üla ein: Wenn einen seine Eseltreiber und Arbeiter auf der Strasse mahnen und er zu einem Geldwechsler spricht: gib mir für einen Denar kleines Geld, damit ich sie verpflegen kann, und du hast bei mir gut einen Denar und einen Tressis vom Geld, das ich zuhause habe, so ist dies wenn er zuhause Geld hat, erlaubt², wenn aber nicht, verboten³. Wenn man nun sagen wollte, eine Münze könne nicht Tauschmittel sein, so wäre dies ja ein Darlehn", und sollte verboten sein!? Da schwieg er. Darauf sprach jener: Vielleicht in dem Fall, wenn beide

55. Die Manipulation zur Ersparung des Fünftels ist nicht so sehr auffallend. 57. Wenn jemand einem anderen den Besitz einer Sache abtreten will, die er ihm nicht einhändigen kann, so übergibt er ihm (vgl. jed. weit. S. 632 Z. 23 ff.) einen Gegenstand, besonders ein Sudarium (daher die Bezeichnung קנין סודר, wodurch sinnbildlich die Uebergabe der Sache erfolgt. Diese Art der Uebergabe, ähnlich der Salunga (Auflassung) im altgermanischen Recht, gilt als Tauschgeschäft. 58. Der Eigentümer sollte ihm ein Stück Boden abtreten, u. damit auch das Geld (cf. S. 38 Z. 6), das er 60. Von seiner Lehre, dass eine 59. Also im Besitz eines Grundstücks ist. Münze durch Tausch erworben werden könne. 61. Die er ihm abtrat; also durch ein Grundstück u. nicht durch Tausch. 62. Nach der Auffassung des Fragenden ist dies ein Tauschgeschäft; das Geld, das er zuhause hat, geht durch den Tausch sofort in den Besitz des Wechslers über u. der Tressis ist kein Wartegeld, also kein Wucher, sondern eine Wechselgebühr. 63. Da dies als Wucher gilt. 64. Wenn das Geld nicht in den Besitz des Wechslers übergeht, so ist der Tressis Wartegeld, also Wucher.

עלייהו מבעא ואידי ואידי פירא הוו ומשום הכי נקנו בחליפין אמר ליה אין דיקא נמי דקתני יפה דינר וטריסית ולא קתני דינר יפה וטריסית שמע מינה רב אשי אמר לעולם "בפרוטטות כיון הלויני עד שיבא בני 175% heisst: gut einen Denar und einen Tressis, או עד שאמצא מפתח "תא שמע בל תנעשה דמים 28-באחר כיון שזכה זה נתחייב זה בחליפין כל הנעשה דמים באחר מאי ניהו מטבע ושמע מינה מטבני נעשה חליפין אמר רב יהודה חבי קאמר 'כל הנישום 1.6 יהכין הכי בחליפין הכי ist es hierbei ebenso, als würde er zu ihm נמי מסתברא מדקתני סיפא כיצד החליף שור בפרה או המור בשור שמע מינה "ולמאן דסליק "אדעתיה מעיקרא מטבע ⁵מאי כיצד חכי קאמר ופירי נמי עבדי חליפין כיצד החליף שור בפרה או המור כשור בירי עבדי הליפין אלא יי זיהא לרב ששת דאמר פורי עבדי הליפין אלא יי זיהא לרב ששת דאמר פורי עבדי הליפין אלא יי זיהא לרב נחמן דאמר"כלי אין אכל פירי לא עבדי חליפין מאי כיצד הכי קאמר יש דמים שהן כחליפין כיצד החליף דמי שור בפרה או דמי המור בשור מאי מעמיה דרב נחמן סבר לה כרבי יוחנן דאמר דבר פונה מעות קונות "ומפני מה אמרו משיכה קונה 20 eine Münze Tauschmittel sein könne!? R. Je-גזירה שמא יאמר לו נשרפו המיך בעלייה ומלתא א תנן א M 62 בדמים ו א 1 M 61 + לו א 62 א תנן א + B 60 נעשה חליפין + M 65 אדעתין V 64 בשר שב״ף וחמור בבשר שור | M 67 ב״א אבל ומה מעם אמרו. M 69 רמשבע א קני

ungeprägte Kupfermünzen haben, beide haben also Produkte, und diese können durch Tausch erworben werden. Dieser erwiderte: Freilich, dies ist auch zu beweisen, denn es und nicht: einen guten Denar und einen Tressis; schliesse hieraus. R. Aši erklärte: Tatsächlich wenn sie ungeprägte Kupfermünzen haben, denn da er solche besitzt, so gesagt haben: borge mir, bis mein Sohn gekommen ist, oder ich den Schlüssel gefunden habe¹⁰. — Komm und höre: Wenn etwas, was sonst Zahlungsmittel ist, zum der eine dieses erworben hat, der andere dazu verpflichtet⁶⁷. Unter Zahlungsmittel ist ja wahrscheinlich eine Münze zu verstehen, somit ist hieraus zu entnehmen, dass huda erwiderte: Er meint es wie folgt: was geschätzt wird, wenn es für etwas anderes in Zahlung gegeben wird; wenn der eine es auf Tauschweg erworben hat, so ist auch der andere dazu verpflichtet. Dies ist auch

einleuchtend, denn im Schlußsatz wird gelehrt: Zum Beispiel: wenn er einen Ochsen auf eine Kuh oder einen Esel auf einen Ochsen getauscht hat; schliesse hieraus. - Welchen Sinn hat dieses Beispiel nach der früheren Auffassung, dass hier von einer Münze gesprochen werde? - Er meint es wie folgt: auch Produkte können Tauschmittel sein; zum Beispiel: wenn er einen Ochsen auf eine Kuh oder einen Esel auf einen Ochsen getauscht hat. - Einleuchtend ist dies nach R. Sešeth, welcher sagt, Produkte können Tauschmittel sein, wie ist aber dieses Beispiel nach R. Nahman zu erklären, welcher sagt, nur ein Gerät könne Tauschmittel sein, Produkte aber nicht!? - Er meint es wie folgt: es gibt einen Kauf, der einem Tausch gleicht; zum Beispiel: wenn er die Zahlung für einen Ochsen auf eine Kuh oder die Zahlung für einen Esel auf einen Ochsen getauscht hat. - Was ist der Grund R. Nahmans !? - Er ist der Ansicht R. Johanans, welcher sagt, nach der Gesetzlehre wird [die Sache] durch die Zahlung erworben, nur deshalb bestimmten sie, dass man sie nur durch das Ansichziehen erwerbe, damit [der Verkäufer] nicht sagen könne: dein Weizen ist auf dem Boden verbrannt"; bei einer Sache, die oft vorkommt, haben die Rabbanan diese Bestimmung ge-

^{65.} Und zwar durch Kauf. 66. In einem solchen Fall darf man mehr zurückzahlen, da die Ware des Leihenden in den Besitz des Verleihenden sofort übergeht u. das Moment des Wuchers, die Vergütung für das Warten, ausscheidet. 67. Wenn jemand eine Münze auf einen anderen Gegenstand tauscht, also nicht in Form eines Kaufgeschäfts, sondern in Form eines Tauschgeschäfts, so hat er, wenn der andere die Münze erhalten hat, den Gegenstand erworben, auch wenn er ihn noch nicht erhalten 68. Dass auf diese Weise der gekaufte Gegenstand durch das Zahlungsmittel erworben wird. 69. Wenn der Käufer den gekauften Weizen bei ihm zurücklässt. 70. Man hat ihn daher im Besitz des Verkäufers belassen, damit event. der Schaden ihn treffe u. er für gute Verwahrung sorge.

trotten, bei einer Sache, die nicht oft vorkommt, haben die Rabbanan diese Bestimmung nicht getroffen. Allerdings kann Res Lagis, welcher sagt, das Ansichziehen sei ausdnücklich in der Gesetzlehre vorge- 5 schrieben, wenn er der Ansicht R. Seseths ist, sie nach R. Seseth erklären, wie aber erklärt er sie, wenn er der Ansicht R. Nahmans ist, welcher sagt, Produkte können keine Truschmittel sein, und durch Zah- 10 lungsmittel kann ja nichts erworben werden!? Er muss sie notgedrungen nach R. Seseth erklären. Es wird gelehrt: Jeder Gegenstand wird durch einen anderen erworben, und Reš-Lagiš erklärte, selbst ein נה מכני מטבע הנה אכתי מטבע הוא שומה שלכות דכני ליה בצנעא אימא אכתי מטבע הוא Beutel voll Geld durch einen Beutel voll Geld ?? R. Alia erklärte: Siegesdenare* und Nigerdenare"; die einen sind von der Regierung verrufen und die anderen nur in einzelnen Provinzen. Dies muss [von bei- 20 לאמר ליה רב אבא אמר רב הונא מכור לי באלו den gelehrt werden]; würde er es nur von den durch die Regierung verrufenen gelehrt haben, [so könnte man glauben,] weil sie nirgends gehen, während die in einer Provinz verrufenen, die in einer anderen Pro-

שדשכיהא גזרו ביה רבגן "מלתא דלא שכיהא לא גזרו ביה רבנן ולריש לקיש דאמר משיכה מפורשת מן התורה הניחא אי סבר לה כרב ששת מתרין לה ברב ששת אלא אי סבר לה ברב נחמן דאמר פירי רא עבדי חליפין ומטבע לא קני חיכי מתרין לח על ברחך כרב ששת מתרין לה תגן כל הממלמרין בונין זה את זה ואמר ריש לקיש ואפילו כים מלא מנית בכים מלא מעות "תרגמא" רב אחא בדינר אנקא יאניגרא אחד שפסלתו מלכות ואחד"שפסלתו מדינה וצריבא דאי אשמועינן פסלתו מלכות משום דלא סני כלל אכל פסלתו מדינה דסגי "ליה במדינה אחריתי אימא אכתי מטבע הוא ואין מטבע נקנה בהריפין ואי אשמועינן פסלתו מדינה "משום דלא סגי ליה לא בצנעא ולא בפרחסיא אכל פסלתו ואין מטבע נקנה בחליפין צריכא: "אמר רבה אמר רב הונא מכור לי באלו קנה "ויש לו עליו אונאה קנה את על גב דלא משך דביון דלא קפיד "קנה דכי הליפין דמי ויש לו עליו אונאה דמכור לי באלו

שם מטבע + M 71 שם מטבע אמר פירי עברי הליפין א 70 אין אמר פירי אמר M 73 אניאק׳ ואנגר׳ M 72 ר׳ אבא בדינר אניאק׳ ואנגר׳ אנים חליפין M 76 \parallel וצריכא + M 75 \parallel ליה - M 74 \parallel -אינהו גזור עלייהו משום הכי לא 🚶 177 👉 אור : M 78

vinz im Verkehr sind, als Münze gelten, und eine Münze kann nicht Tauschmittel sein; würde er es nur von den in einer Provinz verrufenen gelehrt haben, [so könnte man glauben,] weil sie da weder heimlich noch öffentlich im Verkehr sind, während die von der Regierung verrufenen, die noch heimlich im Verkehr sind, als Münze gelten, und eine Münze kann nicht Tauschmittel sein; daher ist dies von beiden nötig.

Rabba sagte im Namen R. Honas: [Sagte jemand:] verkaufe es mir dafür"; so hat er es erworben⁷⁸, und jener hat Anspruch auf Uebervorteilung⁷⁹. Er hat es erworben, obgleich er es nicht an sich gezogen hat, denn da jener darauf®nicht achtet, so gleicht dies einem Tauschgeschäft; und jener hat Anspruch auf Uebervorteilung, denn er sagte: verkaufe"es mir dafür. R. Abba aber sagte im Namen R. Honas: [Sagte jemand:] verkaufe es mir dafür, so hat er es erworben und jener hat keinen Anspruch auf Uebervorteilung.

^{71.} Wie zum Beispiel der hier inbetracht kommende Kauf, bei welchem die Zahlung auf Ware um-72. Dass auch Produkte Tauschmittel sein können. 73. Die oben angezogene getauscht wird. 74. Die aufeinander getauscht worden sind; das Tauschgeschäft ist dann giltig; demnach kann eine Münze Tauschmittel sein. 75. Statt אנקא haben manche Codices אניקי od. יייקי vom gr. vizy, Sieg; darunter sind wahrscheinl die Münzen der besiegten Länder, die von der siegenden Regierung verrufen wurden, zu verstehen. 76. Münzen, die von Pescenius Niger, dem Gegenkaiser des Septimus Severus, geprägt wurden, die nur in den von ihm beherrschten Provinzen in Kurs waren. Diese Münzarten sind kein vollwertiges Geld u. gelten als Ware. 77. Für das Geld, das er in der Hand hält, ohne ihm den Betrag anzugeben. 78. Der Käufer das Objekt, wenn jener damit ein-79. Soll heissen Entschädigung für die Uebervorteilung, falls der Betrag um ein 80. Auf die Höhe des Betrags, den er in Sechstel des Werts zu wenig ist; cf. weit. S. 642 Z. 21 ff. 81. Er hat es als Kauf betrachtet. der Hand hielt.

קנה ואין לו עליו אונאה: פשיטא דמים ואין מקפיד עליהן הא קאמרינן דקני דכחליפין דמי חריפין ומקפיד עליהן מאי אמר רב אדא בר אהכא תא שמע הרי שהיה תופש פרתו ועומד ובא חבירו ואמר הו פרתך המה החבור אני צריך יש הי חבור שאני בירן יך בירך בבירו בבי ובי ובייך בבירו בב וכך משך בעל ההמור את הפרה ולא הספיק בעל בעל תחמור את הפרה שמע מינה הליפין ומקפיד דלא קפדי אלא כל חליפין מיקפד קפדי וקנה והכא במאי נבלה באבר בינו עבי בבבו יחבי להבליו את הפרה ועדיין לא משך את הטלה דלא הוה ליה משיכה מעליא: "אמר מר מכיר לי באלו קנה 15 ויש לו עליו אונאה לימא סבר רב הזנא מטבע נעשה הליפין לא רב הונא סבר לה ברבי יידני דאמר "דכר תורה מעות קונות ומפני מה אמרי משוכה קונה גזירה שמא יאמר לו נשרפו חמיך בעליית מלתא דשכיחא גזרו ביה רבגן "ומלתא דלא men bereim met met met bereim men ente ben bemennes all er a men ampamata promos comita perior mon mon il fon הבי"מתניגן לה וכן אמר רב הונא אין משבע נקשה חליפין: במה קונין "רב אמר בכליו של קונה" רניהא אר הופא אר הופא M 81 , אבור + B 80 אר הופא אר הופא אר הופא miles 17 5, miles and men me North 11 52 miles רב אמר בכליו של קונה ולוי אמר בכליו של מקנה + M 84 .т — М 85

Klar ist es bei einem Kauf, wenn [der Verkäufer] darauf nicht achtet; wir sagten, dass dies einem Tausch gleiche und er es erworben habe; wie ist es aber bei einem Tausch, wenn er darauf achtet? R. Ada b. Ahaba erwiderte: Komm und höre: Wenn jemand seine Kuh hält und steht, und sein Nächster herankommt und spricht: wozu hältst du die Kuh? - Ich brauche ינקינן בשופשני עסקינן מאר רבא הליפין בשופשני עסקינן einen Esel. — Ich habe einen Esel, den ich dir geben will; welchen Wert hat deine Kuli? - Den oder den. Welchen Wert hat dein Esel? — Den oder den. Wenn dann der Eigentümer des Esels die Kuh an sich gezogen hat und bevor noch der Eigentümer der Kuh den Esel an sich gezogen hat, der Esel verendet ist, so hat der Eigentümer des Esels die Kuh nicht erworben⁸⁴. Hieraus ist also zu entnehmen, dass er bei einem Tauschgeschäft, bei welchem er darauf achtet, nicht erworben habe. Raba erwiderte: Wird hier etwa von Dummköpfen gesprochen, die darauf nicht achten!? Vielmehr achtet man darauf bei jedem Tauschgeschäft, und das Geschäft ist dennoch perfekt, hier aber wird von dem Fall gesprochen, wenn er zu ihm gesagt

hat: den Esel für die Kuh und ein Schaf, und dieser nur die Kuh und nicht das Schaf an sich gezogen hat; dies ist kein hinreichendes Ansichziehen.

Der Meister sagte: Verkaufe mir dafür, so hat er es erworben und jener hat Anspruch auf Uebervorteilung. Demnach wäre R. Hona der Ansicht, eine Münze könne Tauschmittel sein ?! - Nein, R. Hona ist der Ansicht R. Johanans, welcher sagt, nach der Gesetzlehre werde [die Sache] durch die Zahlung erworben, nur deshalb bestimmten sie, dass man sie nur durch das Ansichziehen erwerbe, damit [der Verkäufer] nicht sagen könne: dein Weizen ist auf dem Boden verbrannt; bei einer Sache, die oft vorkommt, haben die Rabbanan diese Bestimmung getroffen, bei einer Sache, die nicht oft vorkommt, haben die Rabbanan diese Bestimmung nicht getroffen. Mar Hona, Sohn R. Nahmans, sprach zu R. Aši: So lehrt ihr dies, wir aber lehren es wie folgt: ebenso sagte auch R. Hona, eine Münze könne nicht Tauschmittel sein⁸⁷.

Womit wird die Erwerbung vollzogen? - Rabh sagt, mit einer Sache des Erwerben-

^{82.} Auf den Geldwert des eingetauschten Gegenstands. Die Frage ist, ob dies ein Tauschgeschäft sei, bei welchem der Kauf perfekt ist, wenn nur ein Kontrahent den Gegenstand in Besitz genommen hat, od. dies ein Kaufgeschäft sei, bei dem mit der Einhändigung der Zahlung, bezw. des in Zahlung gegebenen Gegenstands der Verkauf nicht perfekt ist. 83. Und sie dann das Geschäft gemacht haben. 84. Weil in diesem Fall die Kuh Zahlungsmittel war. 85. Auf den Geldwert des zu erhaltenden 86. Da oben als Grund angegeben wird: weil dies einem Tauschgeschäft gleicht. 87. Dies braucht nicht erst deduzirt zu werden. 88. Beim Tauschgeschäft mittelst eines Sudariums ob. S. 629 N. 57).

den, weil es der Erwerbende wünscht, dass der Ucberlassende Erwerbende sei, damit er ihm den Gegenstand vollständig überlasse. Levi abei sagt, mit einer Sache des Ueberlassenden, wie wir weiter erklären werden, 5 R. Hona aus Dasquita sprach zu Raba: Nach Levi, welcher sagt, mit einer Sache des Ueberlassenden, kann er ihm ja ein Grundstück mittelst eines Gewands abtreten, demnach werden Güter, die Sicherheit יומקני ליה "ומקני ליה מקבל מיניה גמר "ומקני ליה הנאה דקא מקבל מיניה גמר gewähren, mit Gütern, die keine Sieherheit gewähren, erworben, und wir haben ja eine entgegengesetzte Lehre: Güter, die keine Sicherheit gewähren, werden mit Gütern, die Sicherheit gewähren, erworben "? יבר שלה איש (את) נעלו ונתן לרעהו בי נתן לפי אי לפי אים להיים איש (את) נעלו ונתן לרעהו בי נתן לפי אי Dieser erwiderte ihm: Wenn Levi da wäre, würde er dir Ecuerfunken aus deinem Gesicht steigen lassen; du glaubst wol, dass er es ihn mit dem Gewand erwerben lässt,

Gewand] abnimmt, tritt er es ihm ab. Hierüber streiten auch folgende Tannaím: "Nun war es dama's in Jisrae. Brauch, dass bei einer Auslosung oder einem Wechsel, um eine Sache ab uschliessen, einer seinen Schuh auszog und ihn dem anderen gab. Unter "Aus-

FDDD - M 88 אבר P 87 פאבור א יהודה מדיכקרתא M 86 18 M א דא ל אגב בההיא B 90 ואקני M אפןני 92 B דנקנין. זא הנקנין לאיקנויי במנעל. וף זו זון הכתיב lösung" ist ein Verkauf zu verstehen, denn so heisst es: "es soll nicht ausgelöst werden"; unter "Wechsel" ist ein Tausch zu verstehen, denn so heisst es: "er soll es nicht wechseln oder umtauschen. Um eine Sache abzuschliessen, einer seinen Schuh auszog und ihn dem anderen gab. Wer gab wem? - Boâz gab ihn dem Auslösenden; R. Jehuda sagt, der Auslösende gab ihn Boâz.

Es wird gelehrt: Man kann mittelst eines Geräts⁹⁷ erwerben, auch wenn es keine Peruta wert ist. R. Nahman sagte: Nur mit einem Gerät, mit Früchten aber nicht. R. Sešeth aber sagte: Auch mit Früchten. — Was ist der Grund R. Nahmans? — Die Schrift sagt Schuh, nur mit einem Schuh¹⁰⁰, nicht aber mit einer anderen Sache. — Was ist der Grund R. Sešeths? - Die Schrift sagt: um eine Sache abzuschliessen¹⁰¹. - Und R. Nahman, es heisst ja: um eine Sache abzuschliessen!? - [Die Worte] um eine Sache abzuschliessen besagen, dass der Abschluss durch einen Schuh erfolge¹⁰². — Und R. Sešeth, es heisst ja Schuh!? — R. Sešeth kann dir erwidern: wie ein Schuh etwas Ganzes

90. Dh. Immobilien durch Mobilien. 89. An manchen Stellen דיסקרתא, jed. ist Dasqarta richtiger. 91. Wenn jemand von einem Mobilien u. Immobilien gekauft u. den Besitz der letzteren durch einen Akt, durch welchen nur Immobilien u. nicht Mobilien erworben werden, angetreten hat, so hat er die ersteren 92. Dh. ins miterworben, auch wenn sie sich anderwärts befinden; entgegengesetzt aber nicht. 94. Lev. 27,20. Gesicht schlagen; nach RšJ. über dich das Anathema aussprechen. 93. Rut. 4,7. 97. Gebrauchsgegenstände, auch Kleider u. dgl. 95. Durch eine Geldzahlung. 96. Lev. 27,10. 100. Dh. einen 98. Kleinste Scheidemünze. 99. Alles, was nicht Gebrauchsgegenstand ist. Gegenstand gleich einem Schuh. 101. Dies wird ausgelegt: eine [beliebige] Sache, um etwas abzuschliessen. 102. Unter "Sache" ist die Handlung zu verstehen.

יקטן אמר ליה רב הונא מדסקרתא לרבא 'וללוי ראמר בבליו של מקנה הא קא קני ארצא אנב ביכא אם כן הוו ליה נכסים שיש להן אחריות ינקנין עם נכסים שאין להן אחריות ואנן איפכא תנן נכסים שאין לחן אחריות נקנין עם נכסים שיש רהן אחריות אבר ליח אי הזה לזי הכא היה מפיק ראפר פולסי דנארא מי סברת גלימא מקנה ליה בתנאי וואת לפנים בישראל כל הנאלה וכל התמורה רקים כל דבר שלה איש נעלו ונתן לרעהו גאולה יי בבירה יבן הוא איביר לא ינאל הבירה זו הליפין יבן דווא אומר לא ידוליפני ולא ימיר אתו לליים בל בינו נתן לנואל רבי יהודה אימר גיאל נתן לבונו: תנא קונין בבלי אף על פי שאין בו שוה פרוטה אמר רב נחמן לא שני אלא בכלי אבל בפירי לא רב ששת אמר אפילו בפירות מאי מעמא דרב נחמן für die Gefälligkeit, dass er ihm [das 20 ממר קרא נעלו נעל אין מידי אחרינא לא מאי שעמיה דרב ששת אמר קרא לקיים כל דבר "לרב נחמן נמי הכתיב לקיים כל דבר ההוא לקיים כל דבר דקניין במנעל ורב ששת נמי הבתיב נעלו

איה לקונה דלהוי ביקנה קונה כי חיבי דלנני ולקני

איה ולוי אמר בכליו של מקנה כדבעינן לפימר

אבר לך דב ששם בוד "בינו דבר דובים או בי דבר המשיים לאפוקי הצי רבין והצי אנו דרא: אנור רב שעת ברון דוב אירי באון בתבינן וויינונו morning maner amonthing house and the second morning foreign קונין במרוקא למקניא לאפוקי מדלוי דאמר בבריו שו של מקנה "קמשמן לן למקניא ולא לקנויי ביה רב פפא אמר למעומי ממבע ורב זביר ואיתימא רב אשי אמר למעומי איסורי הנאה איכא דאמרי ביה 10 אמר רב פפא למעוטי מטבע דכשר אמר רב וביד אביבים בא באינה בביני איבים הוא בו אמידיאו יאה ועם הבה בינו בינו על בהבה וביבה וליבו אסימון אמר רב מעות הניתנות בסימן לבית המרחץ no has ween not seen more or employ toll submer 15 מעות הניתנות בסימן לבית המרח"ן מכלל דאסימון לאו מעות הניתנות בסימן לבית המרחין וכי תימא פרושי "מפרש והא לא תני הכי 'מהללין מעשר שני על אסימון דברי רבי דוסא וחכמים אומרים אין מחללין ושוין שאין מחללין על מעות הניתנות אסימון פולסא ואזדא רבי יוחגן למעמית דאמר רבי יותנן רבי דוסא ורבי ישמעאל אמרו דבר אחד רכי דוסא הא דאמהן רבי ישמעאל מאי היא דתניא "וצרת חבסף בידך לרכות כל דבר הנצרר ביד דברי בב דבר ושבינאל דבי עקיבא אונה לבכיל בל בב ד B 90 מרוקא M 95 ביי M 94 מרוקא M 93

ist, chenso auch jede andere ganze Sache, nicht aber mit einem halben Granatapfel und einer halben Nuss.

R. Seseth, Sohn R. Idis, sagte: Nach שפואל דאמר שפירות דבשר לאפוקי כדשפואל דאמר שנין בפירות דבשר לאפוקי כדשפואל דאמר שי wessen Ansicht schreiben wir jetzt: mit einem Gerät, das geeignet ist, mit diesem zu erwerben? - Mit einem Gerät, dies schliesst die Ausicht R. Seseths aus, welcher sagt, man könne mittelst Früchte erwerben. Das geeignet ist, dies schliesst die Ansicht Semuéls aus, welcher sagt, man könne auch mit Dattelkernen erwerben. Zu erwerben, dies schliesst die Ansicht Levis aus, welcher sagt, mit dem Gerät des Ueberlassenden; zu erwerben, nicht aber zu überlassen. Damit, dies schliesst wie R. Papa sagt, eine Münze, und wie R. Zebid, und nach anderen, R. Aši, sagt, zur Nutzniessung verbotene Dinge aus. Manche lesen: Damit, ממר רבי יותנן פאי clies schliesst, wie R. Papa sagt, eine Münze aus. Das geeignet ist; R. Zebid, nach anderen, R. Aši, erklärte, dies schliesse zur Nutzniessung verbotene Dinge aus; wegen der Dattelkerne aber ist dies'"nicht nötig.

DURCH DAS ASEMON WIRD DIE MÜNZE ERWORBEN &c. Was ist Asemon? Rabh erwiderte: Geldstücke, die als Marken in der

Badeanstalt gegeben werden. Man wandte ein: Man darf den zweiten Zehnt nicht durch ein Asemon und durch Geldstücke, die als Marken in der Badeanstalt gegeben werden, auslösen; demnach ist Asemon kein Geldstück, das in der Badeanstalt als Marke gegeben wird!? Wolltest du erwidern, dies sei eine Erklärung¹⁰⁶, so wird ja anderslautend gelehrt: Man darf den zweiten Zehnt durch ein Asemon auslösen — Worte R. Dosas; die Weisen sagen, man dürfe dies nicht; sie stimmen aber überein, dass man ihn nicht durch Geldstücke, die als Marken in der Badeanstalt gegeben werden, auslösen dürfe!? Vielmehr, erklärte R. Johanan, Asemon ist eine ungeprägte Münze¹⁰⁷. R. Johanan vertritt hierbei seine Ansicht, denn R. Johanan sagte: R. Dosa und R. Jišmâél lehrten dasselbe. R. Dosa lehrte das, was wir eben angezogen haben, und R. Jišmâél lehrte das folgende: 108 Du sollst das Geld eingebunden in deine Hand nehmen, dies schliesst alles ein, was eingebunden und in die Hand genommen werden kann of Worte R. Jišmâéls; R. Aqiba sagt, dies schliesse alles ein, worauf eine Figur sich befindet.

^{103.} So nach der Erkl. der Kommentare, womit das Pergament, bezw. die Nähte des Pergaments geglättet werden (wahrscheinl. von glätten, reiben); nach Rsj. Gefässe aus Rinderkot. lehren, dass sie ungeeignet sind. 105. Damit er wisse, für wieviel Personen er Bäder zu bereiten habe, dazu wurden schlechte, abgebrauchte Münzen verwendet. 106. Man lese also: Asemon, nämlich Münze usw. 107. Das W. פולכא wird gewöhnl. mit dem lat. follis (kleine Münze = 1/4 Unze) identifizirt; hier bezeichnet dies aber auf jeden Fall eine ungeprägte Münze. 109. Also auch ungeprägte Münzen, übereinstimmend mit R. Dosa. 110. Das W. וצרת wird v. צור [eine Figur] bilden, machen abgeleitet.

ZUM BLISPIEL: HAT [DER KÄUFER] DIE FRUCHTE AN SICH GEZOGEN UND DEM VER-KALLER DAS GILLD NOCH NICHT GEGEBEN, SO KANNER NICHT MEHRZURÜCKTRETEN &C. R. Johanan sagte: Nach der Gesetzlehre wird המול אלא בזירה שלומי אלא בזירה בעי שלומי אלא ביר בות מאן דשרא דליקה בעי שלומי אלא בזירה [die Sache] durch das Geld erworben, nur deshalb bestimmten sie, dass sie nur durch das Ansichziehen erworben werde, weil zu berücksichtigen ist, [der Verkäufer] könnte zu ihm sagen: dein Weizen ist auf dem Boden ימכרו ממבר לעמיתך או קנה מיד עמיתך 'דבר מו verbrannt. Aber schliesslich hat ja der Brandstitter Ersatz zu leisten!? Vielmehr, es ist zu berücksichtigen, dass durch ein Unglücksfall Feuer entstehen kann. Wenn man es in seinem Besitz belässt, so setzt 15 er sein Leben ein, gibt sich Mühe und rettet es, wenn aber nicht, so setzt er sein Leben nicht ein, sieh zu bemühen und es zu retten. Res-Lagis aber sagt, das Ansichziehen sei eine ausdrückliche Vorschrift der שלמא מעות בשלמא מעות או אברת ביה אי אברת בשלמא Gesetzlehre. Was ist der Grund des Reš-Lagis? Es heisst: He in du etwas d'inem Nachsten verkaust oder aus seiner Hand kaufst; es wird erworben, wenn es aus einer Hand in die andere gekommen ist. R. Johanan 25 aber erklärt, dies schliesse Grundstücke vom Gesetz der Uebervorteilung aus. Und Res-Lagis!? Die Schrift könnte ja sagen: wenn du etwas in d'e Hand deines Nachsten verkaufst, so soilst du nicht übervorteilen, wenn

שיש עליו צורה: ביצד משך היפעו פירות ילא נתן יהי מעית אינו יכול לחוור בו וכוי: אמר רבי יוחגן דבר תורה מעות קונות "ומפני מה אמרו משיכה קונה נזירה שמא יאמר לו נשרפו חמיך בעלייה שמא תפול דליקה באונם אי מוקמת להו ברשותיה מכר נפשיה מרח ומציל ואי לא לא מכר נפשיה מהח ומציל היש לקוש אמה משיכה מפורשת מן התורה מאי שעמא דריש לקיש אמר קרא וכי חנקנה מיד ליד ורבי יוחנן אמר מיד למעומי קרקע דרית ביה אונאה וריש לקיש אם כן לכתוב קרא יכי תמכרו ממכר מיד עמיתך אל תונו או קנה למה לי שמין מינה למשיכה ורבי יוחנן או קנה מאי עביד ליה מיבעי ליה לכדתניא וכי תמכרו בכבר אל תונו אין לי אלא שנתאנה לוכה נתאנה ביבר בנין תלביוד לובר או קנה 'אל תונו וריש לקיש תרתי גמר מיניה תנן רבי שמעין אומר כל שחכסה בידו ידו על העליונה מוכר הוא דמצי הדר כיה קונות משום הכי מוכר 'מצי הדר ביה לוקה לא מצי הדר ביה אלא אי אמרת מעות אינן קונות לוקח נפי ליחדר ביח אמר לך ריש לקיש אליכא דרבי שמעון לא קאמינא כי קאמינא אליכא דרבנן בשלבא לריש לקיש היינו דאיכא בין רבי שמעון לרבנן אלא לרבי יוחנן מאי איכא בין רבי שמעון אי שדא M 97 M 98 מכם מכם M 96 가지 - H- M 2 א החביכא M 1 פפ זה מאי ביד M 3 ס זו מצי הדר או 5 דוא ד M 4 אוא ד

es aber auch heisst: oder kaufst, so deutet dies auf das Ansichziehen. — Wofür verwendet R. Johanan [die Worte] oder kaufst!? — Diese verwendet er für folgende Lehre: Wenn du etwas verkaufst, so sollst du nicht übervorteilen; ich weiss dies nur von dem Fall, wenn der Käufer übervorteilt worden ist, woher dies von dem Fall, wenn der Verkäufer übervorteilt worden ist? - es heisst: oder kaufst, so sollst du nicht übervorteilen. — Und Reš-Laqiš!? — Hieraus ist beides zu entnehmen. — Es wird gelehrt: R. Simôn sagt, wer das Geld in der Hand hat, habe die Oberhand; der Verkäufer kann also zurücktreten, der Käufer aber kann nicht zurücktreten. Einleuchtend ist es nun, dass der Verkäufer zurücktreten kann und der Käufer nicht zurücktreten kann, wenn du sagst, [die Sache] werde durch das Geld"erworben, wenn du aber sagst, sie werde durch das Geld nicht erworben, so sollte doch auch der Käufer zurücktreten können!? - Reš-Laqiš kann dir erwidern: ich sage es nicht nach R. Simôn, sondern nur nach den Rabbanan. — Allerdings gibt es nach Reš-Laqis einen Unterschied zwischen R. Simôn und den Rabbanan", welchen Unterschied aber gibt es nach R. Johanan

אנא ייבי

הבי. M 7 אי הבי.

^{113.} Da solche ewig bestehen u. niemals 111. Das gekaufte Gut. 112. Lev. 25,14. 114. Nach biblischem Gesetz. 115. Nach den Rabbanan ist zu teuer bezahlt werden können. das Ansichziehen der gekauften Sache eine biblische, nach RŠ. dagegen eine rabbanitische Bestimmung.

לרבנן איכא בינייהו דרב הסדא דאמר רב חסדא The min poly in the common the min poly to the first management of the management of בלקוחות רבי שמעון לית ליח דרב חסדא רכנן אית להו דרב חסדא תנן אבל אמרו מי שפרע מדור المراجعة الم אי אמרת בשומא מעות קינית משים חכי קאי באבל אלא או אבורת בינית אינן קינית אפאי באי באבל 'אניהו משים דברים ובדברים מי קאי באבי וחתנים רבי שמעין מומר אך עד פי שאמתו פדית א ביקום כך הלכה אבל אפרו בי שפרנ באנשי דיי המבול "ומאנשי הור הפלנה ומאנשי סדום ועמורה וממצרים "בים חוא עתיד ליפרע ממי שאינו עומד בדיבורו וחנישא בדברים לא קנה וחחווה בי אין אלא אין הוה הבמים ניהה הימני דברים ואיבא בחדייהו מעות קאי באכל דברים וליכא בהדייה: מעות לא קאי באבל: אמר רבא קרא ומתניתא מסייע ליה לריש לקיש קרא דכתיב ובחש בעמיתו מ 20 בפקדון או בתשימת יד או בגול או עשק את עמיתו תשומת יד אמר רב הסדא כגון שיחד לו כלי להלואתו עשק אמר רב חסדא כגון שיחד הי כלי לעשקו וכי אהדריה קרא כתיב "והיה כי יחטא י ואשם וחשיב את הגולה אשר גזל או את הקשק מו ברברים ים M וזכרים ים так – В 9 8 M - הכמים בהם משום אבל והתג' אר'ש || 11 M מדור " 12 M ומדור - אמר...הימנו. + B 14 + שמבעו + M 13 אמר...הימנו.

zwischen R. Simôn und den Rabbanan"? - Ein Unterschied besteht zwischen ihnen hinsichtlich der Lehre R. Hisdas, denn R. Hisda sagte: wie sie das Ansichziehen für den Verkäufer bestimmt"haben, so haben sie das Ansichziehen auch für den Käufer bestimmt. R. Simôn häit nichts von der Lehre R. Hisdas, die Rabbanan aber halten wol von der Lehre R. Hisdas. -- Es wird יבית הינה וחב אין דינה וחב קונה בלית מבית gelehrt: Sie sagten aber: wer die Leute vom Zeitalter der Sintflut bestraft hat, wird dereinst auch den bestrafen, der sein Wort nicht hält; einleuchtend ist es nun, dass er mit einem Fluch belegt wird, יי אני הימני "מניה המני שון wenn du sagst, [die gekaufte Sache] werde durch das Geld erworben, weshalb aber wird er mit einem Fluch belegt, wenn du sagst, sie werde durch das Geld nicht erworben!? — Wegen seines Worts. — Wird man denn wegen eines Worts mit einem Fluch belegt, es wird ja gelehrt: R. Simôn sagte: Wenn sie auch gesagt haben, dass durch das Gewand der Golddenar erworben werde, nicht aber das Gewand durch den Golddenar, so ist dies nur die Halakhan, sie sagten aber: wer die Leute vom Zeitalter der Sintflut, vom Zeitalter der Verwirrung, die Leute von Sedom und Amora und

die Micrijim am Meer bestraft hat, wird dereinst auch den bestrafen, der sein Wort nicht hält. Wer etwas auf Wort kauft, hat es nicht erworben; wer aber zurücktritt, an dem haben die Weisen keinen Gefallen. Hierzu sagte Raba, wir haben keine andere [Strafe], als dass die Weisen an ihm keinen Gefallen haben!? - Wegen Worte und einer Geldzahlung wird er mit einem Fluch belegt, wegen Worte ohne Geldzahlung wird er nicht mit einem Fluch belegt.

Raba sagte: Es gibt einen Schriftvers und eine Barajtha als Stütze für Reš-Laqiš. Einen Schriftvers, denn es heisst: "Und er seinem Nächsten ableugnet etwas Verwahrtes der Hinterlegtes oder er seinen Nächsten beraubt oder ihm etwas vorenthalten hat. "Hinterlegtes" erklärte R. Hisda, wenn er ihm ein Gerät für sein Darlehn bestimmt hat. "Vorenthalten" erklärte R. Hisda, wenn er ihm ein Gerät für den vorenthaltenen Betrag bestimmt hat. Bei der Widerholung der Schrift aber heisst es nur: Wenn er sich vergeht und in Schuld gerät, so soll er das, was er geraubt hat, was er zurückgehalten hat, oder

^{116.} Dh. womit begründen sie ihre Ansichten. 117. Dass er, solange der Käufer die Sache 118. Rechtlich ist dagegen nichts einzuwenden. nicht in Besitz genommen hat, zurücktreten könne. 120. Unter Hinterlegtes wird ein Darlehn verstanden, u. da man wegen des Leugnens eines Darlehns kein Opfer darzubringen hat, da ein solches zur Ausgabe bestimmt ist, so wird dies auf den Fall bezogen, wenn der Schuldner dem Gläubiger einen Gegenstand für die Schuld überwiesen hat, der also als Wahrgut gilt. 121. Lev. 5,23.

ת ב או

7 8 M 24

and the second of the authors of the appropriate list, The green vom Hinterlegten aber wird hier nicht gesprechen; wahrscheinlich doch, weil ber die em das Ansichziehen fehlt. R Papa crwiderte Raba: Vielleicht hat die Schutt dies im Vorenthaltenen einbegrif ten? Hier wird von dem Fall gesprochen, wenn er es bereits erhalten hatte und es diesem zur Verwahrung gegeben hat. Das ist ja demmach Verwahrtes!? Es gibt יהתניא אמר רבי שמעק מנין ליתן את האמהר יו zwei Arten Verwahrtes. Denmach sollte doch vom Hinterlegten ebenfalls wiederholt und auf den Fall bezogen werden, wenn er es erhalten hatte und es diesem zur Verwahrung gegeben hat!? Wenn die Schrift אבל מידי אבל מידי אבל היא דלא מהסרא משיכה אבל מידי es wiederholt hätte, so wäre dies weder ein Einwand noch eine Stütze, nun aber, wo die Schrift es nicht widerholt hat, ist dies eine Stütze für ihn". Hat es denn die Schrift vom Hinterlegten nicht wiederholt, מי לכל בעלי איפנית לא פעל עד דמשך קשיין ה es wird ja gelehrt: R. Simôn sagte: woher, dass das unten genannte "sich auch auf das oben genannte bezieht? es heisst: "oder a'es, um dessentwillen er falsch geschworen and R. Nahman sagte im Namen des Rabba b. Abuha im Namen Rabhs, dies

אשר כשק או את הפקדין אשר הפקד אתו יאילו תשונות יד לא אחדריה באי בינמא לאו בישים דבהברא בשובה אבר היה דב פפא הרבא איבא ביישק הוא דחדה קדא הכא בביאי יסקינן בנין مرد وردد المالة الماكشان والاس الماد والمال الماده ביני פקדון אי חבי תשיבת יד נבי ליחדריה וליקביה בנין שנשלו הימנו וחור והפקידו אצלו אי אחדריה קרא לא תיובתא ולא כיינתא השתא דלא אחדריה בירו ביבוני ליון ורוחומת וד בא אווניון יבא مراجعة المراجعة المراجعة الماساء الماساء الماساء לשקר ואבר רב וחבן אבר רבה בר אבוה אבר רב לבבית תשיבת יד לחישבון בחדיא ביהא לא אחרריה מיקרא ביתניתוא בינין דתניא נתנה לבין ביני ואכיר אתריתי דבוחברא בישיבה לא בינל נד דבישיך והתניא נתנה לספר מעל וספר הא בעי לממשך תספורת הכא במאי עסקינן בספר גוי דלאו בר משיכה הוא 'תניא נפי הכי נתנה לספר או לספן א קנה א פוער לא פוער לא קנה M 16 א התרוה B 19 בגון B 19 והזרו M 18 אר ש M 22 ותשומת M 21 אר ש M 26 מברן M 25

ו 27 או ברן 28 או והתניא נתנה לברן נוער

schliesse das Hinterlegte hinsichtlich der Rückgabe ein!? - Ausdrücklich aber wiederholt es die Schrift nicht. Eine Barajtha, denn es wird gelehrt: Hat jemand es einem Bademeister gegeben, so hat er eine Veruntreuung begangen¹²⁰; und hierzu sagte Rabh: nur einem Bademeister, weil hierbei kein Ansichziehen erforderlich 130 ist, wenn er es aber für etwas Anderes ausgegeben hat, so hat er erst dann eine Veruntreuung begangen, wenn er es an sich gezogen hat. - Es wird ja aber gelehrt, dass wenn er es einem Barbier gegeben hat, er eine Veruntreuung begangen habe, und bei einem Barbier muss er ja die Schere an sich ziehen ?!? - Hier wird von einem nichtjüdischen Barbier gesprochen, bei dem [die Bestimmung] des Ansichziehens nicht statt hat. Ebenso wird auch gelehrt: Hat er es einem Barbier, einem Schiffer oder sonst einem Handwerker gegeben, so hat er erst dann eine Veruntreuung begangen, wenn er es132 an sich gezogen hat. Sie widersprechen ja einander? - wahrscheinlich spricht die eine

122. Der Gläubiger hat das Gerät, da er es nicht an sich gezogen hat, nicht erworben; also übereinstimmend mit R-L. 123. Bei dem ebenfalls das Ansichziehen fehlt. 124. Man könnte es beziehen sowol auf den Fall, wenn der Gläubiger das Gerät an sich gezogen hat, als auch auf den Fall, wenn er es nicht an sich gezogen hat. 125. Da die Schrift das eine wiederholt u. das andere nicht, so muss das eine auf den Fall, wenn er es nicht an sich gezogen hat, bezogen werden. Schriftvers, in welchem die vorhergenannten Vergehen wiederholt werden. 127. Lev. 5,24. dem Heiligtum gehöriges Geldstück, unvorsätzlich.

129. Auch wenn er das Bad noch nicht benutzt 130. Das Geschäft ist bei der Uebergabe des Geldstücks abgeschlossen, wodurch die Verun-131. Um die Vereinbarung perfekt zu machen. treuung erfolgt ist. Handwerkers, wodurch die Vereinbarung perfekt wird.

133. Die beiden hier angezogenen Lehren.

אחדדי אלא לאו שמע מינה כאן בספר גוי כאן בספר ישראל "שמע מינה וכן אמר רב נחמן דכר תורה מעות קונות ובדקה לוי במתניתיה "נתנה לסיטון מעל "אלא קשיא לריש לקיש אמר לך רישם 5 לקיש הא מני רבי שמעון היא: אבל אמרו מי שפרע וכו: איתמר "אביי אמר אודועי מודעינן ליה רבא אמר מילט "לייטינן ליה אביי אמר אודועי מודעינן ליח"דכתים ונשיא בעמך לא תאר דכא אמר מילט לייטינן ליח"דכתיב בנמך בנישה מנשה בר ייבה בה הרב הייא בר ייבה מנא אמינא לה דרב הייא בר ייבה 10 Lagiš kann dir erwidern: hier ist die An-יהבו ליה זווי מפלחמ לפות מייקר פלחמ מתמ לקמוח דרבי יוחנן אמר ליח זיל הב לה: יאי לא קביל עליך מי שפרע ואי אמרת אודועי מודעינן ליה רב חייא בר יוסף בר אודועי הוא ואלא מאי מילט לייטיגן ליה רב הייא בר יוסף אתי לקבולי ינליה לשיתא דרבנן אלא רב הייא בר ייסד ניביי הוא דיהבי ליה הוא כבר 'כנגדו היא קונה ואבר לידו רבי יוונן בנוד בילי הוא קינון: ארבר ייבין רב אומר כנגדו הוא קונה ורכי יוהנן אמר כנגד 20 בולו 'קונה ביתיבי 'הנותן ערבון להבירי ואבר כו אם אני הוזר בי ערבוני מהול לך והלה "אומר אם אני "אהזור בי אכפול לך" ערבונך נתקיימו התנאים דברי רבי יוסי רבי יוסי לשעמיה דאמר אסמכתא קניא רבי יהודה אומר דיו שיקנה כנגד ערבונו אמר רכן שמעון בן נמלואל במה דברים אמורים בומן שאמר רייפין P אייפין + M אויפין + M אייפין + M 33 m' - M 35 מולט לא ליוטיבן ליה דבתי — M 34 IN 17 728 B 38 817 - B 37 יניבון -- M 30 ירבוני. P 40 קב הוד M 39

von einem nichtjüdischen und die andere von einem jisraélitischen Barbier; schliesse hieraus. Ebenso sagte auch R. Nahman, nach der Gesetzlehre werde [die Sache] durch das Geld erworben. Levi suchte nach und fand folgende Barajtha: Hat er es einem Grosshändler gegeben, so hat er eine Veruntreuung begangen". Dies wäre ja also ein Einwand gegen Reš-Laqiš!? Rešsicht R. Simôns vertreten".

SIE SAGTEN ABER: WER BESTRAFT HAT &c. Es wurde gelehrt: Abajje sagt, man teile ihm dies mit; Raba sagte: man fluche ihm. Abajje sagt, man teile es ihm mit, denn es heisst: "einem Fürsten in deinem Volk's sollst du nicht fluchen. Raba sagt, man fluche ihm, denn es heisst: in deinem Volk, nur wenn er nach den Bräuchen deines Volks handelt. Raba sagte: Dies entnehme ich aus folgendem: Einst gab man R. Hija b. Joseph Geld auf Salz, und später stieg das Salz im Preis. Als er darauf vor R. Johanan kam, sprach dieser zu ihm: Geh, liefere es ihnen, wenn aber nicht, so nimm auf dich [den Fluch:] wer bestraft hat. Wenn man nun sagen wollte, man teile es ihm mit, so brauchte es ja R. Hija b. Joseph nicht mitgeteilt zu werden ?? - Wenn man ihm etwa flucht, so wird ja R. Hija b. Joseph

nicht gekommen sein, um einen Fluch der Rabbanan auf sich zu nehmen!? Vielmehr erhielt R. Hija b. Joseph eine Anzahlung, und er glaubte, dass jene onur den Gegenwert erworben haben, und R. Johanan sagte ihm, dass sie die ganze [Bestellung] erworben haben.

Es wurde gelehrt: Bei einer Pfandzahlung wird, wie Rabh sagt, nur der Gegenwert, und wie R. Johanan sagt, die ganze [Bestellung] erworben. Man wandte ein: Wenn jemand seinem Nächsten eine Pfandzahlung gibt und zu ihm spricht: wenn ich zurücktrete, so soll die Pfandzahlung verfallen, und der andere ihm erwidert: wenn ich zurücktrete, so zahle ich dir das Doppelte deiner Pfandzahlung, so ist die Vereinbarung giltig — Worte R. Joses. R. Jose vertritt hierbei seine Ansicht, dass die Konventionalstrafe bindend sei. R. Jehuda sagt, es genüge, wenn er den Gegenwert erworben hat R. Simôn b. Gamaliél sagte: Dies nur, wenn er zu ihm gesagt hat, dass die Pfand-

134. Als Anzahlung, während dieser die bei ihm bestellten Früchte nach u. nach liefert. gleich er die ganze Bestellung erst nachher erhält. 136. Cf. ob. S. 635 Z. 24. 137. Ex. 22,27. 138. Darunter ist jeder Jisraélit einbegriffen. 139. Er war Gelehrter u. wusste es selber. 141. Wenn er zurücktritt, so soll der angezahlte Betrag verfallen. das Salz bestellt hatten. Vereinbarung, dass wenn einer der Kontrahenten sein Versprechen nicht hält, er an den anderen eine Zahlung zu leisten habe, einerlei ob dieses Versprechen einseitig od. gegenseitig ist.

. ahlung den Kauf erwirken 'solle, wenn er ihm aber ein Hans oder ein Feld für tau and Zuz verkauft und dieser ihm fünfhundert zinz angezahlt hat, so hat er es erworben und mu's ihm den Rest nachzahlen, se'hst nach vielen Jahren Dies gilt ja wahr scheinlich auch von beweglichen Sachen, dasser nämlich alles erwirbt, wenn er nichts gesagt hat ? Nein, Lewegliche Sachen בשמם דברי רבן שמקין בן נמדיאל רבי יחידה erwirbt er nicht, auch wenn er nichts ge- מישמם דברי רבן שמקין בן נמדיאל sagt hat. Welchen Unterschied gibt es Grundstücke, die man durch die Geldzahlung eftektiv erwirbt, erwirbt man vollständig, bewegliche Sachen, die man einem Fluch belegt wird, erwirbt man nicht vollständig.

Es wäre anzunehmen, dass hierüber folgende Tannaim streiten: Wenn jemand seinem Nächsten [Geld] auf ein Pfand ge- 20 מרבי יהודה הנשיא סבר כנגדו הוא קינה "לא מאי borgt hat, und das Erlassjahr eingetreten ist, so verfällt die Schuld nicht, selbst wenn [das Pfand] nur die Hälfte wert ist — Worte des R. Simôn b. Gamaliél; R. Jehuda der Fürst sagt, wenn der Wert des Pfands 25 רב"בהנא יהבו ליח זווי אכיתנא לסוף אייקר ביתנא der Schuld entspricht, verfalle sie nicht, wenn aber nicht, verfalle sie wol. Wie ist nun das "verfällt nicht" des R. Simôn b. Gamaliél zu verstehen, wollte man sagen, im entsprechenden Wert, demnach wäre R. Jehuda der Fürst der Ansicht, dass auch

לו ערבוני יקון אבל מבר לו בית או שדה באלן זוו ופרץ לו פחם חמש מאות זוו קנה ומחזיר לו את השאר אפילו לאחר כמה שנים מאי לאו הוא חדין לפטלטלין "בדפתמא קני לחו לבולחי לא משלשלין"בפתמא לא קני ומאי שנא קרקנ דבבפפא בלה קינו כומוש בלכי קינו הבינו מושנמיני נבנא בלכי ארא לקבולי "בי שפרע לא קני ליה בוליהו היבא • בתנאי המלוה את חבירו על המשבין ונבנסה "השביטה אם כל פי שאיני שוה אלא פלג אינו הנשיא אומר אם היה משכין כנגד הלואתי אינו בשבים ואם לאו משבים מאי אינו משמם דקאמר רבן שמעין בן גמליאל אילימא בנגדו מבלל דרבי • • חירות הנשיא סבר להך פלנא נמי משממ" אלא אינו משמש דקאמר רבן שמעון בן נמליאל אינו משמש בכולו ומאי משמש דקאמר רכי יחודה הנשיא "לחך פלגא דלא נקים עליה משכון ובחא קמיפלגי דרבן שמעון בן גמליאל סבר כנגד בולו הוא קונה אינו משכם דקאמר רכן שמעון כן גמליאל לחך פרנא דנקים עליה משכון מכלל דרבי יחודה הנשיא סבר להך פלגא דנקים עליה משכון גמי משמם ארא משכון דנקים למח ליח לזכרון דברים בעלמא: M 43 ו בדסת: B 42 M א דבסתמ קני כורי M 41

בנגדו דרא M 49 לימא בהא M 50 לעולם בנגדו ור י הנשיא כבר בנגדו גמי משמם ודקאמרת למאי תפים ליח לזכרון " . M הונא.

diese Hälfte verfalle, wozu hält er demnach das Pfand!? Vielmehr ist unter "nicht verfallen" des R. Simôn b. Gamaliél zu verstehen, sie verfalle gänzlich nicht, und unter "verfällt" R. Jehuda des Fürsten ist zu verstehen, die Hälfte, für die er kein Pfand hat. Ihr Streit besteht wahrscheinlich in folgendem. R. Simôn b. Gamaliél ist der Ansicht, man erwerbe'48 das ganze, und R. Jehuda der Fürst ist der Ansicht, man erwerbe nur den Gegenwert. - Nein, das "nicht verfällt" des R. Simôn b. Gamaliél bezieht sich auf die Hälfte, die durch das Pfand gedeckt ist. - Demnach wäre R. Jehuda der Fürst der Ansicht, dass auch die Hälfte, die durch das Pfand gedeckt ist, verfalle, wozu hält er denn das Pfand!? - Um die Sache in Erinnerung zu behalten.

Einst erhielt R. Kahana Geld auf Flachs, und später stieg der Flachs im

143. Wenn der Käufer es dem Verkäufer nicht als Teilzahlung, sondern als Pfand gegeben, dass er nicht zurücktreten werde. 144. Der Rest ist dann eine einfache Geldschuld. 145. Bei der Anzahlung. Hier wird natürl, nur von der moralischen Giltigkeit des Kaufgeschäfts gesprochen, rechtlich wird das Gekaufte auch durch die vollständige Zahlung nicht erworben. 146. Dh. nur moralisch, weil man 147. In welchem jede Geldforderung verfällt (cf. Dt. 15,2ff.), jedoch sein Wort nicht brechen soll. 148. Durch die Anzahlung. nicht, wenn der Gläubiger ein Pfand besitzt.

אתא לקמיה דרב אמר ליה במאי דנקימת זוזי"הב להו ואידך דברים נינהו ודברים "אין בהן משום מחוסרי אמנה דאיתמר דברים רב אמר אין בחו משום מחוסרי אמנה ורבי יוחנן אמר "יש בהם משום יני 5 מחוסרי אמנה מיתיבי רבי יוסי ברבי יהודה אימר מת תלמוד לומר °חין צדק והלא חין בכלל איפה 38, היה אלא "לומר לך שיהא הן שלך צדק ולאו שלך צדק אמר אביי ההוא שלא ידבר אחד בפה ואחר בלב מיתיבו רבי שמקון "אומר אף על פי שאמרי מכל מקום כך חלכה אכל אמרו מי שפרץ "מאנשי דור המבול ומאנשי דור הפלגה הוא עתיד ליפרע ממי שאינו עומד בדיבורו "תנאי היא דתנן מעשה 🕬 ברבי יוחנן בן מתיא שאמר לבנו צא ושכור לנו פועלים הלך ופסק להם מזונות וכשבא אצל אבין אמר לו בני אפילו אתה עושה להם כסעודת שלמה בשעתו °לא יצאת ידי חובתך עמהם שהן בני " אברהם יצהק"וישראל אלא עד שלא יתהילו במלאכה צא ואמור לחם על מנת שאין לכם עלי אלא פת וקטנית בלבד ואי סלקא דעתך דברים יש בהן משום מהוסרי אמנה היכי אמר "ליה זיל הדר בד שאני התם דפועלים גופייהו לא סמכא דעתייהו מאי מעמא מידע ידעי דעל אכוה "סמוך אי חכי" אפילו התחילו במלאכה גמי התחילו במלאכה ודאי ליה ומי אמר רבי יוחנן הכי והאמר רבה בר בר חנה אמר. רבי יוחנן האומר לחבירו מתנה אני נותן לך יכול לחזור בו יכול פשימא אלא מיתר לחזור

או שיהא M 54 מיהא M 53 לית בהו + M 52 שנאים בה הודנו בנה הודנו M 56 הל ארעור + בן ארעור + בן ארעור אניישא + M 57 סדום ועמורה וממצרים שטבעו בים הוא ונותן בדברים לא קנה וההוזר בו אין רוח חכמים נוחה הימנו $^{\circ}$ עקב B 60 אי אתה יצא $^{\circ}$ B 60 בשעתה P 58 122 M 61 .TEE B 63 ETE M 62

Preis; als er darauf vor Rabh kam, sprach dieser zu ihm: Gib ihn ihnen für den Betrag, den du erhalten hast, und hinsichtlich des übrigen sind es nur Worte, und bei Worten gibt es keinen Mangel an Treue. Es wird nämlich gelehrt: Bei Worten gibt es, wie Rabh sagt, keinen Mangel an Treue, und wie R. Johanan sagt, wol einen Mangel an Treue. Man wandte ein: R. Jose b. שלית קונה דינר זהב ואין דינר זהב קונה שלית בינה דינר זהב ואין דינר זהב קונה שלית בינה בינר זהב קונה שלית שלית בינר זהב ואין דינר זהב קונה שלית Hin, Hin ist ja in Epha einbegriffen? allein dies lehrt dich, dass dein ja [hen] und dein nein richtig sein müssen!? Abajje erwiderte: Dies besagt, dass man nicht mit 15 dem Mund anders rede als man im Herzen [denkt]. Man wandte ein: R. Simôn sagte: Wenn sie auch gesagt haben, dass durch das Gewand der Golddenar erworben werde, nicht aber das Gewand durch den Goldde-20 nar, so ist dies nur die Halakha, sie sagten aber: wer die Leute vom Zeitalter der Sintflut und die Leute vom Zeitalter der Verwirrung bestraft hat, wird dereinst auch den bestrafen, der sein Wort nicht hält!? — שבי דעתייהו אמרו מימר אמר קמיה דאבוה וניהא Hierüber streiten Tannaím, denn es wird gelehrt: Einst sprach R. Johanan b. Mathja zu seinem Sohn: Geh, miete für uns Lohnarbeiter. Da ging er hin und verabredete mit ihnen Beköstigung. Als er zu seinem Vater zurückkam, sprach er zu ihm: Mein Solm, selbst wenn du ihnen eine Mahlzeit gleich der des Selomo zu seiner Zeit bereitest, hast du dich deiner Pflicht gegen sie nicht entledigt, denn sie sind Kinder von

Abraham, Jiçhaq und Jisraél. Bevor sie noch die Arbeit aufangen, geh hin und sage ihnen: unter der Bedingung, dass ihr von mir nur Brot und Hülsenfrüchte zu beanspruchen habt. Wieso sagte er, wenn man sagen wollte, bei Worten gebe es einen Mangel an Treue, zu ihm, dass er umkehre!? - Anders verhielt es sich hierbei; die Lohnarbeiter selbst verliessen sich nicht darauf, denn sie wussten, dass es von seinem Vater abhänge. - Demnach sollte dies auch von dem Fall gelten, wenn sie mit der Arbeit bereits angefangen haben? Wenn sie mit der Arbeit bereits angefangen haben, so haben sie sich entschieden darauf verlassen, denn sie sagen sich, er habe dies seinem Vater gesagt, und dieser sei damit einverstanden. - Kann R. Johanan dies denn gesagt haben, Rabba b. Bar-Hana sagte ja im Namen R. Johanans, dass wenn jemand zu seinem Nächsten spricht: ich gebe dir ein Geschenk, er zurücktreten könne. - Selbstverständlich kann er

Vielmeln, er dart zumektreten. R. Papa crysderte: R. Johanan gibt hinsicht-In Lemesgeringingigen Geschenkszu, weil man sich darant verlisst. Dies ist auch ein-ייר בקים אהר אי אבורת בשיבא לא בצי לביההר א Namen s ביים אהר אי אבורת בשיבא לא בצי לביההר אווא אווא אווא אווא א R Johanans, dass wenn ein Jisraelit a. mem Lexiton gesagt hat: du hast bei mir em a Kor Zehnt, dieser es als Zehnthebe im an dere Fruchte bestimmen dürte. Allerdings dan er dies wenn du sagst, jener dirrie שנפרו פבנו שנפרו בדקא דניתך בגין שנפרו פבנו nicht mehr zurücktreten, wieso aber darf er dies, wenn du sagst, jener dürte zurücktreten, es kann sich ja herausstellen, dass er Unverschutetes isst ? Hier wird von dem Fall gesprochen, wenn er es bereits erhal- is ten und es ihm zur Verwahrung zurückgegeben hat. Wie ist demnach der Schlusssatz zu erklären; hat er es einem anderen Leviten gegeben, so kann dieser nur Groll שברי אמר להג הבי גמי אמר הב בבי אמר לי שבי מים לו אמר להג הבי גמי אמר הבי גמי אמר הבי גמי אמר הבי גמי אמר הבי gegen ihn hegen, wenn du sagst, es handle von dem Fall, wenn er es von ihm bereits erhalten und es ihm zur Verwahrung zurückgegeben hat, wenn er es an sich gezogen hat, so hat er ja sein Eigentum bei בהוא נברא ההוא יתיבנא ואתא ההוא נברא ihm!? Vielmehr ist hieraus zu schliessen: in dem Fall, wenn er es nicht erhalten hat; schliesse hieraus.

Einst gab jemand Geld auf Molm, und als später der Mohn im Preis stieg, traten

83237 M 70 1 nn M 69 און דא ב החוא אמרי. אמרי. M 71 iene zurück und sprachen zu ihm: Wir haben keinen Mohn; nimm dein Geld zurück. Er nahm es aber nicht und es wurde gestohlen. Darauf kamen sie zu Raba; da sprach er zu ihm: Da sie zu dir gesagt haben, dass du dein Geld zurücknehmen sollst, und du es nicht zurückgenommen hast, so sind sie selbstverständlich keine Lohnhüter, aber nicht einmal unbezahlte Hüter sind sie 15. Die Jünger sprachen zu Raba: Sie seien ja mit dem Fluch zu belegen! Er erwiderte ihnen: Dem ist auch so. R. Papi sagte: Mir erzählte Rabina, einer von den Jüngern, namens R. Taboth, manche sagen, namens R. Semuél b. Zutra, der, selbst wenn man ihm alle Schätze der Welt gegeben hätte, nicht sein Wort gebrochen haben würde, sagte ihm, dass jener Vorfall sich mit ihm selbst zugetragen habe. An jenem Tag, es war gegen Abend des Rüsttags des Sabbaths, sass ich da und ein Mann kam, trat in die Tür und fragte mich, ob ich Mohn zu verkaufen habe; ich ver-

152. Dass die Zusage bindend sei. wenn er es noch nicht abgeholt hat. 156. Der Jisraélit, der es ihm versprochen hat. durch ihre Fahrlässigkeit gestohlen worden ist.

· £ ,

בי אבר ב פפא בנונו בי יוונן בבינו בינים הבנבא דירוידו הבי נבי בברברא האבי רבי אבה: المراجعة والمراجعة المراجعة ال יי דר בידי בי דיי בשות רישיתי לריביל ביישר בן בשים הבי רשאי אלא אי אבירת בצי לביוהר ביה אבאי השאי אישתכה דקא אביד שביים הכא الما المراجا والما المراج المان المان المان المراج المراج אי בבי איבא ביפא בעני בבן ביי אבר און בי גביי ידור והפלידו אבני אכאי און הי יהיי ארא תרייבת ביין דבישבוה בביינא אית ליה נביה אלא לאי שביי عراد المراد المر ومدور والمسترون المسترون المست יאברי ליה לית לן שובשבי שקול זווך לא שקול ייים אינים אני בנביה היבא אני בייון במבני בל מבונ זוול ניוא מבנינו בא בבנים מובנ ייבר דרא דוי אלא אפילי שיניר דוב נבי לא דוי אברי ליה רבנן לרבא יהא בני לקבולי ניליה בי المراجع المراج ייה יה הב שניות בב וונים שניה ההי יבורי יובי ריה כל הללא דעלבא לא הזי קא בשבי בדיבירה בדידי הוה עובדא ההוא ייבא אפניא ים באו אבבא אבר בי אית לך שונישבי הוביני אברי מיה לא אנה לי ליהוי הובך ייוי בפקהון נבך ההא 8- -8 M 66 2 2 M 05 או 10 משבדת דה הקא 322 M 67 הביב זונו ביני הן ההבההה אונהוב בנון אתני

878: "" 82"5-

neinte dies. Da sprach er zu mir: So mag das Geld bei dir zur Verwahrung bleiben, 153. Die er an einen Priester zu entrichten hat.

155. Falls der Jisraélit sein Versprechen zurücknimmt. 157. Sie sind nicht haftbar, selbst wenn das Geld

חשבה לי אמרי ליה הא ביתא קמך אותבינהו בביתא ואיננוב אתא לקמיה דרבא אמר ליה כל הא ביתא קפך לא פיבעיא שומר שבר דלא היי אלא אפילו שימר חגם נמי לא חוי אמרי ליח יהא 'ואמר לי לא היו דברים מעילם: רבי שמעי אימר כל ש וכפף בידי ידו על העליינה (יבי'): תניא אמר רבי שמעון אימתי בזמן שהבסף והפירות ביד מוכר אבל כסת ביד מוכר ופירות ביד לוקח אינו יכול אלא מפני שדמי כספו בידו פטיטא אמר רכא חכא المراجع المراج ביד מוכד שנמא מאי תקיני רבון משיבה נותה שמא"יאמר לו נשרפו חיטיך בעלייה הכא ברשותיה דלוקה "נינהו אי נפלה דליקה באינם איהי מיה ומייתי"לה: ההוא נברא דיהיב זוזי אחמרא למוג שמע דקא בעי למנסביה דבי פרזק רופילא אמר ליח חב לי זווי לא בעינא חמרא אתא לקמיח דוב חסדא אמר ליה "כדרך שתיקנו משיכה במוכרין כך יי

אונאה ארבעה כסף מעשרים יארבעה ברם "בים לבלע שתות למקח עד מתי מותר"להחזיר עד בדי שוראה לתגר אי הקריבי הירה רבי שרפי בחיד יה א א ליה M 74 והא בעי רכב יי + B 73 א הא בעי רכב יי + M 72 יא ל אור א בספור + M 76 אור א בספור + M 75 -28 P 77 M 78 פירי מגרי דאי גמי שמא נפרה דריקה באונם דאי מידמית ליה ברשותיה מכר נפשיה שרה ומציל ההוא 90 M החזור בבדי.

denn es ist mir bereits finster geworden. Ich erwiderte ihm, mein Haus stehe zu seiner Verfügung. Da legte er es im Haus nieder und es wurde gestohlen. Darauf kam er ישברץ לרבא איבעי ליה לקבולי עליה מי שברץ vor Raba, und dieser sprach zu ihm: Wenn jemand sagt: mein Haus steht dir zur Verfügung, so ist er selbstverständlich kein Lohnhüter, aber nicht einmal ein unbezahlter Hüter ist er. Ich sprach zu ihm: Die ו לחוור בו מפני שנספו בידו "בידו ביד מוכר הוא Jünger sagten ja zu ihm, sie seien mit dem Fluch zu belegen!? Da erwiderte er mir: Dies sei nicht wahr.

> R. Simôn sagt, wer das Geld in der HAND HAT, HAT DIE OBERHAND &C. Es wird gelehrt: R. Simôn sagte: Dies nur dann, wenn das Geld und die Früchte sich in der Hand des Verkäufers befinden; wenn aber das Geld in der Hand des Verkäufers und die Früchte in der Hand des Käufers בלקוחות: משיכה בלקוחות sich befinden, so kann er nicht zurücktreten, weil jener das Geld in der Hand hat. - In seiner Hand, es ist ja in der Hand des Verkäufers!? - Vielmehr, weil jener den Gegenwert seines Gelds in der Hand hat. Selbstverständlich ?? Raba erwiderte: Hier wird von dem Fall gesprochen, wenn der Boden des Käufers an den Verkäufer vermietet war¹⁵⁹. Die Rabbanan ha-

ben das Ansichziehen deshalb angeordnet, weil zu berücksichtigen ist, [der Verkäufer] könnte sagen: dein Weizen ist auf dem Boden verbrannt; in diesem Fall aber, wenn er sich im Besitz des Käufers befindet, würde er, wenn ein Feuer entstehen sollte, sich Mühe geben und ihn retten.

Einst gab jemand Geld auf einen Esel, und als er später hörte, dass ihn der Rufulus Parziq wegnehmen wolle, sprach er: Gib mir mein Geld, ich will den Esel nicht mehr. Hierauf kam er vor R. Hisda, und dieser sprach: Wie das Ansichziehen für den Verkäufer angeordnet worden ist, so ist es auch für den Käufer angeordnet worden™. IE Uebervorteilung beträgt vier Silberlinge bei den vierundzwanzig Silberlingen des Selâ, nämlich ein Sechstel des Werts. Wie lange DARF ER ZURÜCKTRETEN? BIS ER [DIE WARE] EINEM KAUFMANN ODER EINEM VERWANDTEN GEZEIGT HABEN KANN. R. TRYPHON LEHRTE IN LUD, DIE LEBER-

158. Dass der Verkäufer nicht zurücktreten kann, da der Käufer die Früchte bereits in seinem Be-159. Er hat die Früchte rechtlich nicht erworben, da er sie nicht an sich gezogen hat, jedoch befinden sie sich in seinem Besitz. 160. Solange der Käufer das Gekaufte nicht an sich gezogen hat, kann auch er zurücktreten. 161. Wenn der Käufer um den hier genannten Betrag enachteiligt worden ist, gilt dies im Sinn des Gesetzes (cf. Lev. 25,14) als Uebervorteilung, u. der Verkäufer muss ihm den Betrag, um welchen er übervorteilt worden ist, herauszahlen; beträgt die Uebervorteilung mehr als ein Sechstel, so kann der Kauf annulirt werden, u. wenn weniger, so gilt dies überhaupt nicht als Uebervorteilung. 162. Der gekauften Ware. 163. Der übervorteilte Käufer.

VORTEHLING BETRAGE ACHT SILBERLINGE BET FINEM SPLA, NÄMLICH EIN DRITTEL DES WERTS; DA FREUTEN SICH DIE KAUF-TILTE VOX LUD. ALS ER ABER DARAUF TEHRTE, DASSS ER DEN GANZEN TAG ZU-RUCKTRUTEN DÜRFF, SPRACHEN SIE ZU THM: MAG UNS R. TRYPHON BEL UNSREM ALTEN BRAUCH LASSEN. HIERAUF KEHRTEN SIE ZUR ANSIGHT DER WEISEN ZURÜCK.

es sei ein Sechstel des Werts zu verstehen, Semuél sagt, es sei auch ein Sechstel des Preises zu verstehen. Ueber den Fall, wenn es seehs wert und für fünf, oder seehs wert und für sieben [verkauft worden] ist, is streitet niemand, ob man sich nach dem Wert richte, dies ist also eine Uebervorteilung ; sie streiten nur über den Fall, wenn es fünf wert und für sechs, oder sieben wert und für sechs [verkauft worden] ist: 20 המן לא שנו אלא לוקה אבל מובר לעולב המה ist: 20 המן nach Semuél, welcher sagt, dass man sich [auch] nach dem Preis richte, ist dies in beiden Fällen eine Uebervorteilung , und nach Rabh, welcher sagt, dass man sich nach dem Wert richte, ist, wenn es fünf wert und für sechs [verkauft worden] ist,

האנאה שמונה כסף"לסלע שליש למקה ושמחו תגרי ליך אמר להם כל היום מיתר לחזיר אמרי לי 'יניה תני רבו שרפין במקומיני וחזרו לדברו חבמים: אתמר רב אמר שתות מקח שנינו 11.2.33 ישביאל אבר שתות פעות נבי שנינו שוי שיתא בחבישא שוי שיתא בשבעה בילי עלכיא לא פריגי דבתר מקה אולינן ואונאה הויא כי פליני שוי המשא בשיתא ישוי שבעה בשיתא לשמואל דאמר בתר בינית מזריגן אידי ואידי אונאה הוי לרב דאמר בתר מקה אולינן שני המשא בשיתא בישול מקה הא GEMARA. Es wurde gelehrt: Rabh sagt, היה בישול בישול בישול בישול מקה חייא שני שבנה בשותא מחילה הניא ושמואל אמר בי אמרינן מחילה ובישול מקה היכא דליכא שתות בשני צדרים אבל היכא דאיכא שתות מצד אהד אינאה הויא תנן האונאה ארבעה כבף מעשרים יארבעה כסה לסלע שתות למקה כאי לאו דובין יייני דווים ביינורן הובין דונה ביינון ביינון מעות נמי שנינו לא דובין שוי עשרים וארבעה בנישרים כי נתאנה מוכר אימא כיפא עד מתי מותר "להחזיר בכדי שיראה לתגר או לקרובו "ואמר רב אלא דובין שוי עשרים וארבעה בעשרין ותמניא תנן הורה רבי טרפון בלוד האונאה שמונה כסף בינשרים וארבעה בסק לסלע שליש למקה מאי לאו + M 83 \parallel ו - M 82 \parallel מעשרים וארבע כסף + B 81

der Kauf aufgehoben, und wenn es sieben wert und für sechs [verkauft worden] ist, so liegt Verzicht vor. Semuél aber sagt, Verzicht und Aufhebung des Kaufs finden nur in den Fällen statt, wenn es nach beiden Seiten™kein Sechstel ist, wenn es aber an einer Seite ein Sechstel ist, so ist dies eine Uebervorteilung. - Es wird gelehrt: die Uebervorteilung beträgt vier Silberlinge bei den vierundzwanzig eines Seiâ, nämlich ein Sechstel des Werts; wahrscheinlich doch, wenn es zwanzig wert ist und er es für vierundzwanzig gekauft hat; somit ist hieraus zu entnehmen, dass darunter auch ein Sechstel des Preises zu verstehen sei!? -- Nein, wenn es vierundzwanzig wert ist und er es für zwanzig gekauft hat. - Uebervorteilt worden ist also der Verkäufer, wie ist demnach der Schlußsatz zu erklären: wie lange darf er zurücktreten? - bis er [die Ware] einem Kaufmann oder einem Verwandten gezeigt haben kann, und hierzu sagte R. Nahman, dies gelte nur vom Käufer, der Verkäufer aber dürfe immer zurücktreten179!? — Vielmehr, wenn es vierundzwanzig wert ist und er es für achtundzwanzig gekauft hat. - Es wird gelehrt: R. Tryphon lehrte in Lud, die Uebervorteilung betrage acht Silberlinge bei den vierundzwanzig eines Selâ, nämlich ein

М 80 жэлэ М 85

25 ਵੜ੍ਹ ਦੇ 18 M ਕਰ ਹਰਵੜ אמר | 88 M והאמר.

^{165.} Unter "Uebervorteilung" ist der Fall zu verstehen, wenn es sich 164. Das Verkaufte. genau um ein Sechstel handelt, in welchem Fall der Kauf giltig ist u. der Uebervorteilte den Differenz-167. Da es sich bei 166. Also ein Fünftel, bezw. Siebentel des Werts. betrag zurückerhält. 168. Auf Regressanspruch, da dies überhaupt nicht einem Kontrahenten um ein Sechstel handelt. 170. Da 169. Dh. für beide Kontrahenten. als nennenswerte Uebervorteilung zu betrachten ist. er die Ware nicht besitzt u. sie niemandem zeigen kann.

דובון שור שרתבר בנשרים ווחבקוד ושבן בינה ביבות ביות לבי שנים אל הבוד אים יום ביות מיום ביות The same with the property and the same and the same Nath other than the mother admining about model المراد ال וארבעה בתלתין ותרין תניא כיותיה דשמואל מי وووسه و مواده و المراجع من المراجع الم בשש מי נתאנה לוקה יד' לוקה על העליונה רצה אומר תן"לי מעותי או תן לי מה"שאוניתני מכר לו שוה שש בחבש כי נתאנה בינד יד בינד עם aber lehrte, dass er den ganzen Tag zu-المرابع الرا المرابع من من من المرابع المرابع المرابع "שאוניתני: איבעיא להו פחות משתות לרבנן לאלתר anomala of month molomotos them of it it is promoted from ואם תימצי לומר בכדי שיראה לתגר או יקרונו وود سوية وصده ومط سيهطوود سدده سوده سيوس مدوسة مواسد مواسوية אונאה ואילו פחות משתית קנה ומחזיר אונאה מאי תא שמע הזרו לדכרי הכמים סברוה פחות משליש לוכי מופון כפחות משתות לרכנן דמי אי אמרת בשלמא פחות משתית לרבנן בבדי שיראה 20 hat, der Käufer also übervorteilt worden ist, לתנר או לקרובו ולרבי מרפון כל חיום משום חבי → P 90 7177 VM 89 п» + M 89 27/2

Drittel des Werts; wahrscheinlich doch, wenn es sechzehn wert ist und er es für vierundzwanzig gekauft hat; somit ist hieraus zu entnehmen, dass hier auch ein Drittel des Preises zu verstehen sei!? Nein, wenn es vierundzwanzig wert ist und er es für sechzelm gekauft hat. Uebervorteilt worden ist also der Verkäufer, wie ist demnach der Schlußsatz zu erklären: als er rücktreten dürfe, und hierzu sagte R. Nahman, dies gelte nur vom Käufer, der Verkäufer aber dürfe immer zurücktreten!? Vielmehr, wenn es vierundzwanzig wert ist ים איכא בין שתות לפחות משתות איכא דאיהו und er es für zweiunddreissig gekauft hat. Uebereinstimmend mit Semuél wird auch gelehrt: Wer übervorteilt worden ist, hat die Oberhand; zum Beispiel: wenn es fünf wert ist und er es ihm für sechs verkauft

so hat der Käufer die Oberhand, er kann

nach Belieben entweder sein Geld oder den

Betrag, um welchen er übervorteilt worden

ist, zurückverlangen; wenn es sechs wert

ist und er es ilem für fünf verkauft hat, der Verkäufer also übervorteilt worden ist, so hat der Verkäufer die Oberhand, er kann nach Belieben entweder seine Ware oder den Betrag¹⁷, um welchen er übervorteilt worden ist, zurückverlangen¹⁷².

Sie fragten: Ist weniger als ein Sechstel nach den Rabbanan sofort Verzichtetes 14 oder erst, wenn er es einem Kaufmann oder einem Verwandten gezeigt haben kann? Und wenn man erwidern wollte: wenn erst nachdem er es einem Kaufmann oder einem Verwandten gezeigt haben kann, so gäbe es keinen Unterschied zwischen einem Sechstel und weniger als einem Sechstel, so gibt es folgenden: bei einem Sechstel hat er die Oberhand, er kann nach Belieben entweder zurücktreten oder beim Kauf verbleiben und den Betrag der Uebervorteilung zurückerhalten, wenn es aber weniger als ein Sechstel ist, so bleibt der Kauf bestehen und er erhält nur den Betrag der Uebervorteilung zurück; wie ist es nun? - Komm und höre: Hierauf kehrten sie zur Ansicht der Weisen zurück. Sie glaubten, dass es sich bei weniger als einem Drittel nach R. Tryphon ebenso verhalte, wie bei weniger als einem Sechstel¹⁷⁰ nach den Rabbanan. Einleuchtend ist es nun, dass sie zurückkehrten, wenn du sagst: bei weniger als einem Sechstel nach den Rabbanan nur solange, als er es einem Kaufmann oder einem Verwandten zeigen kann, nach R. Tryphon aber den ganzen Tag; weshalb aber kehrten

^{172.} Unter "Sechstel" ist also sowol ein Sechstel des Werts 171. Vom Kauf zurücktreten. als auch ein Sechstel des Preises zu verstehen. 173. Dh. die Uebervorteilung um weniger als ein 174. Er kann nicht einmal Sechstel, die im Sinn des Gesetzes nicht als Uebervorteilung gilt. 175. Somit ist zu entscheiden, dass die Verzichtleistung sofort eintrete. 176. Nach RT. gilt die Uebervorteilung um weniger als ein Drittel nicht als solche, vielmehr liegt Verzicht seitens des Uebervorteilten vor.

M 98 23 -- M 97

sie auriek, wenn dit saest, bei weniger als einem Seelistel sei es nach den Rubbanan sofort Vernehitetes, und el envo sei es nach 1. Textilion solort Verlichtetes, die Ansicht R. Tryphons war ja für sie vorteilhatter, denn des, was nach den Rabbanan Lohervorterlung ist, is: nach R Tryphon Yer ichieres? Du g'anhar wo', dass es sich bei weniger als einem Drittel nach R. als einem Sechstel nach den Rabbanan; nein, bei einem Betrag zwischen einem Seelistel und einem Drittel verhält es sich mach R Tryphon wie bei einem Sechstel nich den Kabbanan . Weshalb neuten i sie sich demnach antangs? Oder hieraus wäre zu entscheiden, dass in Fällen, in welchen man nach den Rabbanan zurücktreten kann, man dies immer tun könne; als R. Tryphon ihnen sagte, dies sei eine Uebervorteilung, freuten "sie sich, als er ihnen aber darauf sagte, den ganzen Tag, traten

הודי אלא אי אבירת פחית בישתית דיבנן לארתר משתיו בהילה ולובי בופין נבי לארתר הייא בהילה אניאי דורי בדובי נובון ניהוא דהי נובי דביאי المراجعة الم مراجع المراجع בישורים וצבוה לבבן דבי או הבי ביני short a mount of many whenders amon some much مرادي المرادي the section of and alleged the section living איבא בין שתית היתר כל שתית איבא דאירי שתית ייי יייב דוור יאורי דוך יידור בין דוור בין שניה שניה הוורים المراجعة الم man and Rein in an in a long contain think to be all 11 71 90 87 127 M 95 113 1017 1017

277 2 27

sie zurück. Womit aber freuten sie sich, wenn man sagen wollte, dass in Fällen, in welchen nach den Rabbanan der Kauf aufgehoben werden kann, man dies nur solange könne, bis man es einem Kaufmann oder einem Verwandten gezeigt haben kann? Sie freuten sich mit dem Sechstel selbst; nach R. Tryphon ist es Verzichtetes und nach den Rabbanan ist es Uebervorteilung.

Sie fragten: Kann er in Fällen, in welchen nach den Rabbanan der Kauf aufgehoben werden kann, immer zurücktreten, oder nur solange, als bis er es einem Kaufmann oder einem Verwandten gezeigt haben kann? Und wenn man erwidern wollte: wenn nur solange, als er es einem Kaufmann oder einem Verwandten gezeigt haben kann, so gäbe es keinen Unterschied zwischen einem Sechstel und mehr als einem Sechstel, so gibt es folgenden: bei einem Sechstel kann nur der Uebervorteilte zurücktreten, und bei mehr als einem Sechstel können beide zurücktreten; wie ist es nun? - Komm und höre: Hierauf kehrten sie zur Ansicht der Weisen zurück; einleuchtend ist es nun, dass sie zur Ansicht der Weisen zurückkehrten, wenn du sagst, dass in Fällen, in welchen nach den Rabbanan der Verkauf aufgehoben werden kann,

177. Die Lehre, dass der übervorteilte Käufer den ganzen Tag zurücktreten könne, bezieht sich auf den Fall, wenn er um ein ganzes Drittel übervorteilt worden ist, u. sie konnten darauf achten, die Käufer 178. Der Betrag zwischen einem Drittel u. um etwas weniger als ein Drittel zu übervorteilen. 179. Es liegt eine Uebervorteilung vor, der Kauf ist aber nicht aufgehoben. 180. Dies ist weiter Gegenstand einer Frage. 181. Eine Uebervorteilung um ein Drittel. in diesem Fall der übervorteilte Käufer nach den Rabbanan immer zurücktreten kann, nach RT. aber nur solange, als bis er die Ware einem Kaufmann od. Verwandten zeigen kann. 183. Erstens war ihr Vorteil ein sehr geringer, da der Käufer während eines ganzen Tags genügend Zeit zur Erkunsie bei einer Uebervorteilung um ein Sechstel bedeutend im Nachteil. 184. Somit ist zu entscheiden, dass er immer zurücktreten könne.

בטול מקח לרבנן בכדי שיראה לתגר או לקרובו ולרבי שרפון כל היום משום חכי הזרו אלא אי אמרת בטול מקח לרכנן לעולם חוזר אמאי חזרו בדרבי מרפון ניחא להו"מפי דקא משוי להו אונאה הלכתא 'פחות משתות נקנה מקה יותר על שתית יי בטול מקח שתות קנה ומחזיר אונאה וזה וזה בכדי שיראה לתגר או לקרובו תניא 'כותיה דרבא 'אונאה 🕬 פחות משתות נקנה מקח יתר על שתות בטל מקה שתות קנה ומהויר אונאה "דברי רבי נתן רבי יהיההי Uebervorteilung nur einen Tag und nicht הנשיא אומה יד מובר על העליונה רוצה אומר די תן לי מקחי או תן לי מה שאניתני וזה וזה בכדי שיראה לתגר או לקרובו: עד מתי מותר להחויר כוי: אמר רב נחמן "לא שנו אלא לוקח אבל מוכר לנולם הוור נימא מסיינ ליה הורו לדברי הכמים Kauf aufgehoben werden, bei einem Sechs-אי אמרת בשלמא מוכר לעולם הוזר 'משום הכי 151 הזרו אלא אי אמרת מוכר 'נמי כלוקה דמי מאי נפקא להו מינה כי היכי דעבדי ליה רבנן תקנתא ללוקח הכי נמי עבדי 'ליח רבנן תקנתא למוכר תגרי יבר המא צייה דרמי בר המא Verwandten gezeigt haben kann. Ueberein-זכין המרא ומעה אשכהיה דהוה עציב אמר ליה אמאי עציבת אמר ליה זביני המרא ומעאי אמר ---- M 2 שפי 1 M נכי הכי פהות M 99

er dies nur solange könne, bis er es einem Kaufmann oder einem Verwandten gezeigt haben kann, und nach R. Tryphon den ganzen Tag; weshalb aber kehrten sie zurück, שביה: אמר רבא שביה: אמר לא בשול מקה לא שביה: אמר רבא wenn du sagst, dass er in Fällen, in welchen nach den Rabbanan der Verkauf aufgehoben werden kann, immer zurücktreten könne; die Ansicht R. Tryphons war ja für sie vorteilhafter, denn er bestimmte für die mehr. - Aufhebung des Kaufs ist selten.

> Raba sagte: Die Halakha ist: bei weniger als einem Sechstel ist der Kauf perfekt, bei mehr als einem Sechstel kann der tel bleibt der Kauf bestehen¹⁸⁷und er muss den Betrag der Uebervorteilung zurückzahlen; in beiden Fällen kann er dies "solange, als bis er es einem Kaufmann oder einem stimmend mit Raba wird gelehrt: Beträgt die Uebervorteilung weniger als ein Sechstel, so ist der Kauf perfekt, beträgt sie mehr als ein Sechstel, so kann der Kauf aufgehoben werden, beträgt sie ein Sechstel,

so bleibt der Kauf bestehen und er muss den Betrag der Uebervorteilung zurückzahlen — Worte R. Nathans™; R. Jehuda der Fürst sagt, der Verkäufer habe die Oberhand, er kann nach Belieben entweder seine Ware oder den Betrag der Uebervorteilung zurückverlangen; in beiden Fällen solange, als bis er es einem Kaufmann oder einem Verwandten gezeigt haben kann.

Wie lange darf er zurücktreten &c. R. Nahman sagte: Dies wurde nur vom Käufer gelehrt, der Verkäufer aber darf immer zurücktreten. Ihm wäre eine Stütze zu erbringen: Hierauf kehrten sie zur Ansicht der Weisen zurück; einleuchtend ist es nun, dass sie zur Ansicht der Weisen zurückkehrten, wenn du sagst, der Verkäufer könne immer zurücktreten™; was aber ging sie das an, wenn du sagst, der Verkäufer gleiche diesbezüglich dem Käufer, wie die Rabbanan eine Vorsorge für den Käufer getroffen haben, ebenso haben sie ja eine Vorsorge auch für den Verkäufer getroffen ein? — Die Kaufleute von Lud pflegten sich nicht zu irren 102.

Einst verkaufte der Wirt des Rami b. Hama einen Esel und irrte sich; als ihn dieser darauf betrübt antraf und ihn nach dem Grund seines Betrübtseins fragte, erwiderte er ihm, er habe einen Esel verkauft und sich geirrt. Da sprach er zu ihm: Geh,

^{185.} Eine so hohe Uebervorteilung, bei welcher dies eintritt. 186. Von beiden Kontrahenten. 187. Keiner kann zurücktreten. 188. Den Betrag der Uebervorteilung zurückverlangen, bezw. vom 189. Nach dem Raba die Halakha entscheidet; cf. S. 196 Z. 13. Fristerweiterung RT.s kam nur dem Käufer zugute, nicht aber ihnen als Verkäufer. 191. Auch sie hatten ja einen Nutzen von der Fristerweiterung RT.s. 192. Sie brauchten keinen Schutz gegen Uebervorteilung.

tritt zurück. Jener erwiderte: Ich habe bereits länger gewartet, als bis ich ihn einem Kaufmann oder einem Verwandten hätte eigen können. Da sandte er ihn zu R. Nahman, und dieser sprach: Dies gilt nur vom Käufer, der Verkäufer aber kann immer zurücktreten. Weshalb? Der Käufer hat die Ware in der Hand, wohin er auch kommt, kann er sie zeigen und man kann ihm sagen, ob er sich geirrt habe oder וי אמר ליה המשא ליה המשא ברא ואבר אי "יהיבנא ליה המשא nicht; der Verkäufer aber hat die Ware nicht in der Hand, und erst wenn er eine Ware gleich der von ihm verkauften sieht, kann er wissen, ob er sich geirrt habe oder nicht.

Einst bot jemand einen Gürtel zum 15 Verkauf an; er verlangte seehs und er war nur fünf wert, wenn man ihm aber fünfeinhalb gegeben hätte, würde er genommen haben. Da kam ein Mann, der also dachte: wenn ich ihm fünfeinhalb gebe, so ist dies 20 Verzicht , ich will ihm lieber sechs geben und ihn dann verklagen. Als er darauf vor Raba kam, sprach dieser: Dies gilt nur von dem Fall, wenn man etwas von einem Kaufmann gekauft hat, wenn aber von einem Privatmann, so hat man keine Uebervorteilungsansprüche".

Einst bot jemand Pretiosen zum Verkauf an; er verlangte sechzig und sie wa-

ren fünfzig wert, wenn man ihm aber fünfundfünfzig gegeben hätte, würde er genommen haben. Da kam ein Mann, der also dachte: wenn ich ihm fünfundfünfzig gebe, so ist dies Verzicht, ich will ihm lieber sechzig geben und ihn verklagen. Als er darauf vor R. Hisda kam, sprach dieser: Dies gilt nur von dem Fall, wenn man etwas von einem Kaufmann gekauft hat, wenn aber von einem Privatmann, so hat man keine Uebervorteilungsansprüche. R. Dimi sprach zu ihm: Recht so. Ebenso sagte auch R. Eleâzar: Recht so. — Wir haben ja aber eine Lehre, dass wie es eine Uebervorteilung für einen Laien gibt, es ebenso eine Uebervorteilung für einen Kaufmann gebe, und

unter Laien ist ja wahrscheinlich ein Privatmann zu verstehen!? R. Hisda erwiderte: Bei Weisswaren"; Benutzungsgegenstände de aber, die einem lieb sind, verkauft er nur

M 15

um einen teuren Preis.

שקי די בכדי שיראה - M 6 - דנקים P 7 פעי M 5

איתרמי זבינתי קמיה דידע M 9 איתרמי זבינתי קמיה דידע — M 8

P 10 רמשה (במרי) P 11 יהבינא 12 M הוח שקיל

תשמ.

היא ליה מהי 13 M -- עליו 14 M יישר

M 17 בערייתא B 16 פפא

ייה זיל הדר כך אפר ליה הא שהאי לי יותר פכדי "שאראה לתנר או לקרובי שדריה לקמיה דרב נהמן אמר ליה לא שנו אלא לוקה אבל מוכר לעולם חוזר מאי שעמא לוקח מקחו בידו כל היכא דאזיל מחוי ריה ואמרי ליה אי טעה אי לא טעה מוכר דלא נקט מקחיה כידיה עד 'דמיתרמי ליה זכינתא בובינתיה וידע אי טעה ואי לא טעה: ההוא גברא ההוה נקט ורשכי לוכוני קרי שיתא ושויא חמשא ואי חוו יחבי ליח חמשא ופלגא חוח שקיל אתא 'הויא מהילה אתן ליה שיתא ואתבעיה לדינא אתא לקפיה דרבא אפר ליה לא שנו אלא בלוקה מן התנה אכל כלוקה מכעל הבית אין לו 'עליו אינאה: ההוא נברא דהוה נקים כיפי לובוני קרי שתין ושוי המשין ואי הוו יהבי ליה המשין והמשא הוה שקיל אתא ההוא נברא ואמר אי"יהיבנא ליה המשין והמשא הויא מחילה אתן ליה שיתין ואתבעיה לדינא אתא לקמיה דרב הסדא אמר ליה לא שנו אלא כלוקה מן התגר אבל בלוקה מן בעל הבית אין לו עליו אינאה אמר ליה רב דימי"ישר וכן אמר רבי אלעזר"ישר והא אנן תנן כשם שאונאה יהדיים כך אונאה לתגר מאן הדיום לאו בעל הבית אמר רב הסדא "בצרדייתא אבל מאני "תשמישתיה היקורי עליה לא מובין להו אי לאי בדמי יתירי:

^{193.} Nach Rsj. Seidenbänder, nach RH. Edelsteine; zur Etymologie des W.s בישר cf. LAGARDE, Seide tica i S. 62 u. Armen. Studien § 2124. 194. Auf Uebervorteilungsansprüche, da die Uebervorteilung kein Sechstel beträgt. 195. Weil jedem seine Sache lieb ist u. er verkauft sie nur zu höherem Preis; der Käufer sollte damit rechnen. 196. Dh. ein Gesetz die Uebervorteilung betreffend. Ršj. Kleidungsstücke aus Hanf; dh. Gegenstände, die gehandelt werden u. noch nicht in Gebrauch waren. Hier, sowie in den weiter folgenden Stellen wird für den Begriff Ware stets Gewand od. Kleidungsstück als Beispiel gewählt. 198. Die der Verkäufer für sich in Gebrauch hatte.

משותה הלוקה ואחד המיכר יש להן אנאה בשם או שאונאה להדיוש כך אינאה לתגר ירבי יהידה אימר "אין אונאה לתגר מי שהישל עליי ידי על העלוינה רצה איניר לי הן לו ניעיתו אי הן לי ניה ישאניתני: 5

المرواد المراب الروا الحرا المرا المناهم CC TY. במבר לנציתך אל תונו אין לי אלא שנתאנה דיקה ברמנה בובר בינן הנבוד היבר או קבר אל ריני ואיצטריך למכתב לוקה ואיצטריך למכתב מוכר אבל לוקה דלא קים ליה בובינתיה אימא לא אוהריה החבינת בלת תונו ומי בתב החבינת לוקה בשים דקא קני דאמרי אינשי ובנית קנית אבר מיכי דאבודי קא מוביד דאמרי אינשי ובין אוביד אימא יו לא אוהריה ההמנא בלא תיני צריכא: רבי יהידה איפר "תגר אין די אינאהן משום שהיא תגר אין לו אונאה אמר רב נחמן "אמר רב בתנר ספסר שנו באר בינכא בידי ידי ובינתיה בבה שיא ואהולי אהול נביה והאי הובנא הבי בשים האתרביא רב אשי אמר מאי אין לתגר אונאה אינו בתורת אונאה שאפילו פחות מכדי אונאה חוזר תניא בוותיה דרב נחבן רבי יהודה מיבר דנה מין די מינמה 18 M. הגד אין דו אוכאה (P. 10 שאיני. M. שאנברני. - את - M בו מנה"ם ד - M בי - M שהוניתני - V B 22 אין אנגאה התנה (B 23 בתנה הנא הית היה אינ 8"5. M 24

OWOL BEIM KÄUFER ALS AUCH BEIM VERKÄUFER HAT DIE UEBERVORTEI-LUNG STATT; WIE ES EINE UEBERVORTEI-LUNG FÜR EINEN LAIEN GIBT, SO GIBT ES EINE UEBERVORTEILUNG AUCH FÜR EINEN Kaufmann, R. Jehuda sagt, für einen KAUFMANN GEBE ES KEINE UEBERVORTEI-LUNG. WER ÜBERVORTEILT WORDEN IST, HAT DIE OBERHAND, ER KANN NACH BE-הבינתיה בובינתיה בובינתיה בובינתיה בובינתיה LIEBEN ENTWEDER SEIN GELD ODER DEN BETRAG, UM WELCHEN ER ÜBERVORTEILT WORDEN IST, ZURÜCKVERLANGEN.

GEMARA. Woher dies? Die Rabbanan lehrten: Wenn du etwas an deinen Nachsten verkautst, so solist du nicht übervorteilen; ich weiss dies nur von dem Fall, wenn der Käufer übervorteilt worden ist, woher dies von dem Fall, wenn der Verkäu ferübervorteilt worden ist? es heisst: od.r kaufst, so בינתא אחרית" והשתא ביהא קא חדר ביה sollst du nicht übercorteilen. Und dies musste sowol für den Käufer als auch für den Verkäufer geschrieben werden; würde es der Allbarmherzige nur für den Verkäufer geschrieben haben, so könnte man glauben, weil er seine Ware genau™kennt, nicht aber habe der Allbarmherzige dem Käufer, der die Ware nicht kennt, das Uebervorteilen

verboten; würde es der Allbarmherzige nur für den Käufer geschrieben haben, so könnte man glauben, weil er der Käufer ist, von dem die Leute zu sagen pflegen: hast du etwas gekauft, so hast du es, dem Verkäufer aber, von dem die Leute zu sagen pflegen: wer verkauft, verliert, habe der Allbarmherzige das Uebervorteilen nicht verboten; daher ist beides nötig.

R. Jehuda sagt, für einen Kaufmann gebe es keine Uebervorteilung. Weil er Kaufmann ist, hat er keine Uebervorteilungsansprüche!? R. Nahman erwiderte im Namen Rabhs: Hier wird von einem Zwischenhändler gesprochen, und zwar aus dem Grund, weil er den Wert der Ware kennt und auf [die Differenz] verzichtet hat; er hat sie nur deshalb dafür verkauft, weil sich ihm etwas anderes geboten hatte, und nun will er zurücktreten. R. Asi erklärte: Unter "für einen Kaufmann gibt es keine Uebervorteilung" ist zu verstellen, bei ihm hat das Gesetz von der Uebervorteilung bei ihm hat das Gesetz von der Uebervorteilung Anwendung, er kann zurücktreten, auch wenn die Uebervorteilung den festgesetzten Betrag nicht erreicht205. Uebereinstimmend mit R. Nahman wird gelehrt: R. Jehuda sagt, für einen Kaufmann gebe es keine Uebervorteilung, weil er sachverständig ist.

^{200.} Der Käufer muss daher vor Uebervorteilung geschützt werden. 199. Lev. 25,14. die Ware unmittelbar nach dem Kauf weiter verkauft, so dass er sich beim Verkauf nicht irren kann. 202. Unter dem Wert. 203. Er hatte Geld nötig. 204. Dass eine solche nur dann vorliegt, wenn sie ein Sechstel beträgt. 205. Weil er vom Handel lebt u. wenn er vor Uebervorteilung nicht geschützt ist, ist sein Lebensunterhalt gefährdet.

WER UBERYORTEH T WORDEN IST, HAT ou Omrkhand Sc Unsie Mishah vertritt weder die Ansicht R. Nathans noch die R Jehnda des Finisten; die des R. Nathan nicht, denn in der Misnah heisst es "nach Belieben und in der Barajtha heisst es meht nach Belieben", und die R. Jehudas des Fürsten ebenfalls nicht, denn die Misnah lehrt dies vom Käufer und die Barajtha lehrt dies vom Verkäufer!? R. Eleâzar 10 erwiderte: Wer diese [Lehre von der] Uebervorteilung gelehrt hat, weiss ich nicht. Rabba erwiderte: Tatsächlich ist es R. Nathan, nur lese man auch in der Barajtha "nach Belieben : Raba erwiderte: Tatsächlich ist שמים החבי החבה התניא האימר שמיאל האכר ברבי יהודה התניא האימר ש es R. Jehuda der Fürst, denn was er in der Misnah fortgelassen hat, ergänzt er in der Barajtha, R. Asi sagte: Dies ist auch zu beweisen; es heisst: sowol der Käufer als auch der Verkäufer, und darauf erklärt er מו מול התם אלא דידינה מלא דידינה פר אלא באביר רבי יהודה התם אלא דידינה dies nur vom Käufer; schliesse hieraus, dass er es vom Verkäufer nur fortgelassen hat; schliesse hieraus.

Es wurde gelehrt: Wenn jemand mit seinem Nächsten vereinbart: mit der Bedingung, dass du an mich keine Uebervorدر عاليات ودرد دك دم ليادموردك בשני שהוא בקיי יברן ביני בתניתין לא רבי נתן ולא רבי יחידה הנשיא אי רבי נתן מתניתין קתני רצה יברייתא רא קתני רצה אי רבי יהידה הנשיא בתניתין קתני ליקה ברייתא קתני מוכד (סימן זב רש) אמר רבי ארצור אינאה זו איני יודי בי שנאה רבה אניר מיירם רבי נתן היא יתני נבי בבריירא רצה רבא אבר לעולם רבי יהידה הנשיא היא ימאי דשייה בברניתין קא בפרש בברייתא אבר רב אשי דיקא ביי דקרני אוד דווקה ואוד דביים יבים ללוקח שמע מינה שיוריה "שייריה למוכר שמע בינה: "איתביר האיביר להבירו כיל בינת שאין לך יירי אינאה דב אבר יש לי ייליי אינאה ושבואר אבר האון בי הבין מונאה בינה אב באבר ביבה ראשה הרי את בקדשת לי יול בנית שאין לך יילי שאר בבית יעינה הדי זי ביקדשת יהנאי בבל דביי יוויו וייי יוויון איני ביב ביני יוויו יבי היים אפר כך רב אנא דאפרי אפילו ליבי יהודה יבון בורוד אבל דוכא כי ידי דבורה וייביאל אביר אנא דאנדי אפירי דרבי באיר נד באן דא קאנד יבי באיר התב אלא דוראי קא נקר אבל הבא בי ייני דקא ניקר נידי אמר דב ניגן לדידי מפרשא

> Simian M 26 222 200 M 15

teilungsansprüche hast, so hat er, wie Rabh sagt, an ihn trotzdem Uebervorteilungsansprüche, und wie Semuél sagt, keine Uebervorteilungsansprüche. — Es wäre anzunehmen, dass Rabh der Ansicht R. Meirs, und Semuél der Ansicht R. Jehudas ist. Es wird nämlich gelehrt: Wenn jemand zu einem Weib spricht: sei mir angetraut mit der Bedingung, dass du an mich keinen Anspruch auf Kost, Kleidung und Beiwohnung hast, so ist sie ihm angetraut und die Vereinbarung ist nichtig²¹¹ - Worte R. Meirs; R. Jehuda sagt, hinsichtlich der Geldsachen ist die Vereinbarung giltig. - Rabh kann dir erwidern: meine Ansicht gilt auch nach R. Jehuda, denn R. Jehuda vertritt seine Ansicht nur in diesem Fall, wo sie es weiss213 und darauf verzichtet, hierbei aber weiss er es"ja nicht, um darauf verzichten zu können. Und Semuél kann dir ebenfalls erwidern: meine Ansicht gilt auch nach R. Meir, denn R. Meir vertritt seine Ansicht nur in diesem Fall, wo er sich sofort seiner Pflicht entzieht, hierbei aber ist es ja nicht ausgemacht, dass er sich [seiner Pflicht] entzieht216. R. Ânan sagte: Mir wurde dies

206. Cf. ob. S. 646 Z. 8 ff. 207. Vielmehr lehrt er, dass der Kauf bestehen bleibe u. die Differenz zurückzuzahlen sei. 208. Nach RN. gilt dies auch vom Käufer, nach RJ. dagegen nur 210. Beim Verkauf einer 209. Dass dies auch vom Verkäufer gelte. 211. Weil diese Vereinbarung gegen die gesetzliche Bestimmung verstösst. u. Kleidung. 213. Er sagte ihr ausdrücklich, dass sie darauf keinen Anspruch habe, u. da sie einverstanden war, so hat sie darauf verzichtet. 214. Dass er ihn tatsächlich übervorteilen werde. 216. Er hat 215. Schon in der Bedingung liegt eine Aufhebung der gesetzlichen Bestimmung. nur von dem Fall gesprochen, wenn eine Uebervorteilung vorliegen sollte; der andere brauchte sich nicht übervorteilen zu lassen.

לי מיניה דמר שמואל האומר לחבירו על מנת שאין לך עלי אינאה אין לו עליו אונאה על מנה שאין בן אונאה הרי יש בו אונאה מיתיבי הנימא והנותן באמנה והאומר להבירו על מנת שאין לך פ עלי אונאה אין לו עליו אינאה לרב דאמר אנא דאמרי אפילו לרבי יהודה הא מני אמר אביי בהודהתא דב אבר בדבי באיד ושביאל דאבר בדבי יהודה רבא אכר לא קשיא כאן בכתם כאן בנפרש "דתניא במה דברים אמורים בסתם אבל במפרש יודע אני בו שאינו שוח אלא מנה על מנת שאין לך כלי מינאה אין לי כליו מינאה ובן ליקה שמבר למיכר חבין זה שאני ליכה מביך בנינה ידי אני בו ששוח מאתים על מנת שאין לך "עלי אונאה חרי זה לא יחשב את הרע כאמנה ואת היפה כשוה אלא או°יות ווה באמנה או °יוה ווה בשוה ונותן לי שבר כתף שבר גמל שבר פונדק שבר עצמו איני נומל שכבר נתן לו שברו משלם שברו משלם"מהיכא למאח:

M 30 P 29 Sun M 28 M 27 P B 32 21m 1217 11 31

von Meister Semuél wie folgt erklärt: wenn jemand zu seinem Nächsten spricht: mit der Bedingung, dass du an mich keine Uebervorteilungsansprüche hast, so hat er an ihn keine Uebervorteilungsansprüche; wenn aber: mit der Bedingung, dass dabei keine Uebervorteilungsansprüche zu erheben sind, so hat er Uebervorteilungsansprüche. Man wandte ein: Wenn jemand Geschäfte מוכר ללוקה הפין זה שאני מוכר לך במאתים 10 auf Kredit²¹⁸macht, oder zum anderen sagt: mit der Bedingung, dass du an mich keine Uebervorteilungsansprüche hast, so hat er keine Uebervorteilungsansprüche an ihn. Wessen Ansicht ist hier vertreten nach הנושא והנותן באפנה 15 Rabh, welcher sagt, seine Ansicht habe Geltung auch nach R. Jehuda!? Abajje erwiderte: Das Richtigste ist, Rabh ist der Ansicht R. Meirs und Semuél ist der Ansicht R. Jehudas. Raba erwiderte: Dies ist wenn er nichts gesagt hat, und das andere gilt von dem Fall, wenn er es ausdrücklich gesagt hat. Es wird nämlich gelehrt: Dies' nur wenn er nichts gesagt hat, wenn er es

ber gesagt hat, wenn der Verkäufer zum Käufer gesagt hat: ich weiss, dass der Gegenstand, den ich dir für zweihundert [Zuz] verkaufe, nur eine Mine wert ist, aber mit der Bedingung, dass du an mich keine Uebervorteilungsansprüche hast, so hat er an ihn keine Uebervorteilungsansprüche. Desgleichen auch, wenn der Käufer zum Verkäufer gesagt hat: ich weiss, dass der Gegenstand, den ich von dir für eine Mine kaufe, zweihundert [Zuz] wert ist, aber mit der Bedingung, dass du an mich keine Uebervorteilungsansprüche hast, so hat er an ihn keine Uebervorteilungsansprüche.

Die Rabbanan lehrten: Wenn jemand auf Kredit handelt, so darf er ihm nicht das Schlechte zum Lieferungspreis und das Gute²²zum richtigen Wert berechnen, sondern entweder beides zum Lieferungspreis oder beides zum richtigen Wert. Er ersetze ihm"den Lohn für den Träger, den Lohn für den Kamelführer und den Lohn für die Lagerung; einen Lohn für seine eigene Mülie braucht er ihm nicht zu zahlen, denn r hat ihm ja bereits einen Pauschallohn gezahlt. — Welcher ist der volle Pauschalhn? R. Papa erwiderte: Bei Weisswaren vier von hundert.

^{217.} Dies ist zu deuten: bei diesem Kauf liegt keine Uebervorteilung vor; wenn es sich dann heraustellt, dass er übervorteilt worden ist, so kann er erst recht zurücktreten. 218. Wenn jemand einem Kunden Waren liefert u. dieser sie ihm nicht sofort bezahlt, sondern ihm später den erzielten Erlös abliefert u. davon einen Prozentsatz erhält. 219. Und die hier angezogene Lehre addizirt er RJ. .20. Dass er ihn übervorteilt; wenn der andere einverstanden ist, so hat er auf seine Ansprüche verzichtet. 21. Dass der Uebervorteilte Ansprüche auf Schadloshaltung hat. 222. Wenn ein Durchschnittspreis ereinbart worden war u. manche Stücke weniger, manche aber mehr wert sind. 223. Der Lieferant lem Abnehmer.

WATEVIEL DARE VON EINEM SELÂ FEH-AAD IEN , OHNE DASS DIES ALS VEBER-North line of betrachten ist? \mathbb{R} . MILIR SAGE, VIER ASSAR , LIN ASSAR PRO ייר ביתר ביתר לההויר בברבים עד בדי שיראה Pondion, א שיראה עד ברי שיראה ביתר לההויר בברבים עד IIN PONDION PRO DENAR; R. SIMÓN SIGT: ACHT PONDION, ZWEI PONDION PRO DENAR. BIS WILLLANGE DARF MAN HIN ZURÜCK-GEBEN? IN STADTEN, BIS MAN THE EINEM ונבייא. הבינהי עד במה תהא הכלע הכוכה יו Dör- וי חבובה עד במה תהא הכלע FERN, BIS JUM VORABEND DES SABBATHS. WENN DR HIN ERKENNE, SO NEHME ER THY SELEST VACIL MONATEN MU-RICK; DOCH KANN JENER NUR GROLL GE-GEN THY HEGEN, MAN DAKE EINEN SOL- 13 CHIN OHNE BIDINKEN FÜR DEN ZWEITEN ZEHNT GEREN, DENN DIES VERRÄT NUR FIN SCHLECHTES GEMÜT

GEMARA, Ich will auf einen Widerspruch hunweisen: Wieviel muss von einem מינדון לדינה בינד שביין אינה שינות בינדינית מי Sela ichlen, dannt dies als Uebervorteilung gelte E R. Papa erwiderte: Dies ist kein Widerspruch, unser Autor rechnet von unten nach oben und der Autor der Barajtha reclinet von oben nach unten . Weshalb streiten sie hinsichtlich eines Selâ-35 und

Uebervorteilung bis zu einem Sechstel, denn die Leute pflegen zu sagen: teuer für deinen Rücken, den Wert für deinen Bauch 30, bei einem Selâ aber verzichtet man nicht, wenn er nicht geht 40 Der Text. Wieviel muss von einem Selâ fehlen, damit dies als Uebervorteilung gelte? - R. Meir sagt: vier Assar, ein Assar pro Denar; R. Jehuda sagt: vier Pondion, ein

Pondion pro Denar; R. Simôn sagt: acht Pondion, zwei Pondion pro Denar; wenn aber

mehr, so verkaufe man ihn für seinen Wert. Wieviel darf [von einer Münze] fehlen, um 225. Wenn man ihn als vollwertig ausgibt. 224. Als zulässiges Passirremedium. 227. 1 Denar (Silber) bis vier; die hier genannten Beträge gelten schon als Uebervorteilung. 228. Einen Selâ, der um den hier genannten Betrag reduzirt ist. 12 Pondion, 1 P. 2 Assar. 231. Die Zurückweisung einer 229. Der ihn verausgabt hat. 230. Wenn man ihn auslöst. 232. Hier folgen die in der Mišnah genannten Münze wegen eines unerheblichen Remediums. Beträge, dagegen ist aus dem Wortlaut der Misnah zu entnehmen, dass ein Fehlen dieser Beträge gestat-234. Von 233. Bis zu welchem Betrag, exklusive, ein Passirremedium gestattet ist. 236. Dh. welchem Betrag ab es verboten sei. 235. Welche Uebervorteilung verboten ist. 237. Nach welchem hinsichtlich einer Ware (cf. S. 642 N. 161), in der vorangehenden Mišnah. bei einem Selâ ein Remedium bis 2 Pondion, also bis zu einem Sechstel zulässig ist. Schadloshaltung. 239. Dh. für Kleidungsstücke udgl. zahle man auch über den Wert, für Genuss-240. Wenn die Münze nicht mehr für vollwertig mittel dagegen zahle man nur den äussersten Wert. genommen wird.

בה מהא"הסלע חסורה ולא יהא בה אינאה רבי ביאיר אוביר ארב" איסרית איסר הדונה יבי יהודה אימר ארבע פונדוונות פינדיון לדונר יהבי ושבישי איבר שבינה פונדוונות שנו פינדוינים דדונר: רשידני בבפרים עד ערבי שבתית אם היה ניבירה المقامة مالات المادك المامة والمتال المادد والماد مر ייריי אלא תרעובית וניתנה לביעשר שנו יאוני הישש יותט מיפט אלא טיאני

יידיה בה אינאה אבי בב בפא לא קשיא הב

בינים אין אים אים דייים דייים בינים אין ייים المراس المران المراس ال בה בינה אבי ואה אבי בהא היים אבי בינה הנונה בוא אבני אניב בנים לי מונים בנוני אונים مراي مروي المروي المروي المروي المروي مروي المروي ביו בני דות הא בודילי ניבא כי בבות ההוא הבני הביבון בינון בין אוצונים יבי ביאים איניי הביני المادين المادي = M 34 31 35 2202 1 00 + M אוה א והתניא כמה | 37 M ויהא | 38 M אור א א בדי בני א ארבני אוברית אובר הדונד הי א ארבני פונדוונות פינדויי דדונה

שנדיון. B 44 בוכדיון. M 43 nicht hinsichtlich eines Gewands33? Raba erwiderte: Der Autor der Lehre von einem Gewand ist R. Simôn M. Abajje erwiderte: Bei einem Gewand verzichtet man Bei einer

במה תיפחת ויחא רשאי לקייבה בבין נד שבי בדינה עד הובע פחות ניבן איפה אפור "ההוציאה יהור ווו לא יבברנה רא לתנה ולא לחום ולא יהו 5 בצואר בנו או בצואר בתו: אמר מר בסלע עד المام والمراجع المراجع المراجع المراجع والمراجع المراجع المر נמי רובע שקל אמר רבא דיקא נמי דקא תני רובע medamate man mode modes of the same fine אביאר די יושקה היהוא ביא אידור בשק היהוא o Sohns oder seiner Tochter. דינר דאתי משקל מסייע ליה לרבי אמי דאמר רבי אמי דינר חבא משקל מותר לקיימו דינר חבא מסלץ אסור לקיימו: פחות נכן איסר אסור "לחוציאה: מאי קאמר אמר אביי הכי קאמר פחתה כלנ יותר אפילו משהו נמי אלא אמר רבא פחתה סלע איכר לדינד אסור וסתמא ברבי ניאיר: תנן התב ברי winder manuscript one bracers from the common constitution of the common co والمراك والمراك والمراك والمراك المراك المرا הינא פחות מכן יקיין יתר עד כן יקיין דכי אמי אמר פחות ניבן יקיין יתר עד כן יקיים מיתיכי יתר ת M 47 72877 --- M 46 TS י דהוציאה T 45

דקתני - 48 או החיציאה אדא מוכרה בשיוה ירבא אפר אפיר יתר, P 51 בדי 15 ס M 40 יתר, או או P 51 יתר,

den ist, nicht halten dürfe.

sie halten zu dürfen? - bei einem Selâ bis zu einem Šeqel24, bei einem Denar bis zu einem Viertel; ist er um einen Assar geringer, so darf man ihn nicht mehr (ausgeben)242. Man darf sie weder an einen Kaufmann noch an einen Gewalttäter noch an einen Briganten verkaufen, weil sie andere damit betrügen; man durchloche ihn vielmehr und hänge ihn an den Hals seines

Der Meister sagte: Bei einem Selâ bis zu einem Segel, bei einem Denar bis zu einem Viertel. Weshalb bei einem Selâ bis zu einem Segel und bei einem Denar bis יה רבא אי הבי מכר איכר אכור "אכר ליה רבא אי הבי 15 zu einem Viertel? Abajje erwiderte: Unter Viertel, von dem er spricht, ist ein Viertel eines Seqels²⁴³ zu verstehen. Raba sagte: Dies ist auch zu beweisen, denn es heisst Viertel244, und nicht: vierten Teil; schliesse בריב פהות מבן יקין יתר על בן מאי אמר בי hieraus. - Weshalb rechnet er bei einem Denar nach Seqel? — Er lehrt uns etwas nebenbei, dass es nämlich einen Denar gibt, der aus einem Segel entstanden 245 ist. Dies ist eine Stütze für R. Ami, denn R. Ami sagte, dass man einen Denar, der aus einem Segel entstanden ist, halten dürfe, und einen Denar, der aus einem Selâ entstan-

Ist er um einen Assar geringer, so darf man ihn nicht mehr (ausgeben).» Wie ist dies zu verstehen? Abajje erwiderte: Er meint es wie folgt: ist der Selâ um einen Assar geringer als das hinsichtlich der Uebervorteilung festgesetzte Gewicht, so ist er verboten. Raba sprach zu ihm: Demnach gilt dies ja auch von einem Minimum!? Vielmehr, erklärte Raba: ist der Selâ [nur] um einen Assar pro Denar geringer, so ist er verboten²⁴⁰, also eine anonyme Lehre nach R. Meir.

Dort wird gelehrt: Wenn ein Selâ ungiltig geworden ist, und man ihn als Gewicht zugerichtet hat, so ist er verunreinigungsfähig2"; um wieviel darf er reduzirt sein, um ihn halten zu dürfen? - zwei Denare bei einem Selâ; ist er geringer, so zerschlage man ihn. - Wie ist es, wenn er grösser ist? R. Hona erwiderte: Wenn er geringer ist, zerschlage man ihn, und wenn er grösser ist, zerschlage man ihn248ebentalls. R. Ami erwiderte: Wenn er geringer ist, zerschlage man ihn, wenn er grösser :st, halte200 man ihn. Man wandte ein: Wenn aber mehr, so verkaufe man ihn für seinen

241. Also bis zur Hälfte; wenn aber mehr, so darf man die Münze nicht mehr behalten, weil man 242. Statt לקיימה, das in manchen Codices fehlt, ist sie für einen Segel ausgeben könnte. zu lesen. 243. Die Hälfte eines Denars. 244. יובין Viertelšegel, feststehende Benennung d'eser Münze, entspricht dem röm. Quinarius. 245. Durch Abnutzung. 246. Da man ihn für vollwertig ausgeben kann; wenn er aber auf die Hälfte reduzirt ist, ist dies ersichtlich u. er kann nur ils Halbstück ausgegeben werden. 247. Ein Gegenstand ist nur dann levitisch verunreinigungshig, wenn er zum Gebrauch verwendet werden kann. 248. Damit man ihn nicht als Vollmünze 249. Eine Verwechslung mit einer Vollmünze ist nicht zu befürchten.

Weit; wahrscheinlich doch, wenn er um mehr als das hinsichtlich der Uebervorteilung testgesetzte Mass reduzirt worden ist ? Nein, mehr heisst, wenn er nicht bis zum hinsichtlich der Uebervorteilung testgesetzten Mass reduzirt worden ist; man verkaute ihn dann für seinen Wert. Man wandte ein: Wieviel darf (von einer Münze) tehlen, um sie halten zu dürfen? bei ei-חברה אבר רבי אלעה ואברי לה"רב הנגא אבר מחברה במור אור אבר בי אלעה ואברי לה"רב הנגא אבר מבר מחברה אבר מחבר לה"רב lich doch, wenn er nach und nach reduzirt worden ist ? Nein, wenn er ins Feuer getallen und mit einem Mal reduzirt woiden ist.

und hänge ihn an den Hals seines Sohns oder seiner Tochter. Ich will auf einen Widerspruch hinweisen: Man darf es 'nicht zu einem Gewicht unter anderen Gewichten fen, ferner nicht durchlochen und an den Hals seines Sohns oder seiner Tochter hängen; vielmehr muss man es zerreiben, zerschmelzen, zerschlagen oder ins Salzmeer werlen!? R. Eleâzar, nach anderen, R. Hona im Namen R. Eleâzars, erwiderte: Das ist kein Einwand, das eine, wenn in der Mitte, das andere, wenn an der Seite .

BIS WIE LANGE DARF MAN HIN ZURÜCK-

GEBEN? — IN STÄDTEN, BIS MAN IHN EINEM WECHSLER GEZEIGT HABEN KANN, IN Dörfern, bis zum Vorabend des Sabbaths. Weshalb macht er bei einem Selâ einen Unterschied und bei einem Gewand nicht? Abajje erwiderte: Die Lehre von einem Gewand bezieht sich eben auf Städte. Raba erwiderte: Hinsichtlich eines Gewands ist jeder Mensch sachkundig, hinsichtlich eines Selâ aber ist nicht jeder sachkundig, vielmehr muss man ihn einem Wechsler gezeigt haben; in Städten, wo Wechsler vorhanden sind, bis man ihn einem Wechsler gezeigt haben kann, in Dörfern aber, wo kein Wechsler

vorhanden ist, bis zum Vorabend des Sabbaths, wo man zum Markt geht251.

Wenn er ihn erkennt &c. selbst nach zwölf Monaten. Wo, wenn in Städten, so sagst du ja, bis er ihn einem Geldwechsler gezeigt haben kann, und wenn in Dörfern, so sagst du ja, bis zum Vorabend des Sabbaths!? R. Hisda erwiderte: Hier ist ein Akt der Frömmigkeit gelehrt worden²⁵⁵. — Wie ist demnach der Schlußsatz zu erklären: so kann er nur Groll gegen ihn hegen; wer, wenn der Fromme, so sollte er

250. Man braucht ihn also nicht zu zerschlagen. 251. Man darf also die Vollmünze solange im Gebrauch behalten, bis sie auf eine Halbmünze reduzirt ist; demnach ist eine Verwechslung nicht zu 253. Wenn es in der Mitte durch-252. Ein übermässig reduzirtes Geldstück. locht ist, so ist es als Geldstück nicht mehr zu gebrauchen. 254. Nach der Stadt, wo man ihn einem Wechsler zeigen kann. 255. Rechtlich aber braucht er ihn nicht zurückzunehmen.

כל כן מוכרה בשויח מאי לאו שפחתה יותר מכדי אונאתה לא יתירה דאכתי לא פחתה בכדי אונאתה מיברה בשויה מיתיכי עד כמה תיפחת ויהא רשאי רקיימה בסלע עד שקל מאי לאו דפהית פורתא בורתא לא דנפיל לנורא ואפחות בחדא ויכנא: אכור ביר יקבנה ויתלנה בצואר בנו או בצואר בתו מתניבור ביו נישבה בשקל בין בשקורני ותם יוניקוד را المارين المرام والدار ورويور حدر الما المرام الم حدد المراد الما والمالية الما المالية רבי אלעור לא קשיא כאן באמצע כאן מן הצדו עד ביתו ביותר להחוויה בברבים עד שוראה לשילחני בבפרים עד ערבי שבתות: מאי שנא בסלע דבפליג יבאי שנא בשלית דלא מפליג אמר אביי כי תנן בבי בתניתין בשלית בכרבין תגן רבא אבר שלית שלית ברבין הגן רבא אבר שלית ברבין הגן הבא אבר שלית ברבין הגן הבא אבר כל איניש קום ליח בנוח סלנן ביון "דלא סני לח עד שייאה לשילהני הלכך בברכים דאיכא שולחני כד יייים ליייים בבפרים דייבים שולחני לדי ליובי שבתות דסלקין לשוקא: ואם היה מכירה אפילי herrichten, auch nicht in Bruchmetall wer- פטים עשר הדש בר: היבא אי בברבין הא שנים עשר הדש בר: היבא אי בברבין אנירן עד שיותו לשילוני אי בנפרים הוא אנירת עד ערבי שבתות אמר רב הסדא מידת הסידות " שני באן אי הבי איבא ביפא אין לו נליי אלא אל מוכרה בשיות לכני אוכא מוכרה בשיות לא 53

-פרתה בה ז עד שכל הים הנורא וחברה בה ז עד שכל אבר יחדור M 57 איים גרוטיתנו M 56 איים אור == 1' 55 $^{\circ}$ אר פתנא אר א $^{\circ}$ פתני $^{\circ}$ 00 הראו אר א $^{\circ}$ אר פתנא אר א $^{\circ}$ כד איניש קים דות בתוח אלא שרחני זולכד. זו דוא קים דית 10 11 - אפי לאדר י ב חדש מקברה הימנו ג.

תרעומת למאן אי לחסיד לא קבולי ליקבלה מיניה ולא תרעומת תיהוי ליה ואלא להאיך דקבלה מיניה ולבתר דמקבלה מיניה תרעומת תיהוי ליה הכי קאמר"הא אחר אף על פי שאין מקבלח הימנו אין הי עליו אהא הרעובות: ינותנה לפעשר שני יאיני חושש שאינו אלא נפש רעה: אמר רב פפא שמני בינה האי באן דביקים אוווי ביקדי נפש העה יהני מילי הוא דכני להנ מסיינ ליח לחוקיה דאמר הוכיה בא דפורטה פורטה בשויה בא להללה בחליה ביפה הבי כמכן לב כייבא במיים לאבר הבי קאבר הבי לאבר אבר בייבא בייבא בייבא בייבא הבייבא בייבא בייבא הבייבא בייבא בייבא הבייבא בייבא בייבא הבייבא בייבא בייב מייות בייות בשונים מותות מותות ביים הייים דסבר חוקיה דמולולינן במעשר שני והאמר חוקיה מעשר שני שאין בו שוה פרומה אומר הוא וחומשו מחולל על מעות הראשונות לפי שאי אפשר "לו יפה דתרי יפה בתירת יפה דתרי מעותיו מאי ביפה בתירת יפה דתרי 15 nur, wenn sie noch passirbar sind. Dies ist זילי לא מולולינן ביה: גופא אמר הוקיה מעשר שני שאין בו שוה פרומה אומר הוא והומשו מהולל The on which the town worther will por לצמצם מעותיו מיתיבי התרומה והביכורים הייכין: יהן נכבי בהן פיתה וחומש "ואפורים לזרים" הון נכבי בהן sehen. — Wie meint er es? — Er meint es 8222 31 (6) 1. 05 - 25 North 2 38 228 7 01 . 1'05 7 N 04 7

Fol. 52b-53a

ihn nicht zurücknehmen und keinen Groll gegen ihn hegen, und wenn der, von dem er ihn zurückgenommen hat, -- sollte er, wenn jener ihn ihm zurückgenommen hat, 5 noch Groll gegen ihn hegen!? Er meint es wie folgt: wenn einer ihn ihm aber nicht zurücknimmt, so kann er nur Groll gegen ihn hegen".

MAN DARF EINEN SOLCHEN OHNE BE-DENN DIES VERRÄT NUR EIN SCHLECHTES GEMÜT. R. Papa sagte: Hieraus ist zu entnehmen, dass wer an Münzen herumtüftelt, ein schlechtes Gemüt verrate. Dies jedoch eine Stütze für Hizqija, denn Hizqija sagte: Wechselt man ihn²⁵⁷, so wechsle man ihn nach seinem richtigen Wert , löst man durch ihn aus, so wird er als guter angewie folgt: obgleich man ihn, wenn man ihn wechselt, mit seinem richtigen Wert bewerte, dennoch wird er, wenn man durch

ihn auslöst, als guter angesehen. — Demnach wäre Hizqija der Ansicht, dass man beim zweiten Zehnt geringschätzig verfahren dürfe, und dem widersprechend sagte Hizqija, dass wenn der zweite Zehnt keine Peruța wert ist, er spreche: dieser saint seinem Fünftel sei ausgelöst durch das Geld der vorherigen [Auslösung] denn man kann [das Lösegeld] nicht auf das Genaueste bemessen204? - Unter guten ist zu verstehen: für wieviel gut"ist, denn doppelt geringschätzen darf man [den Zehnt] nicht"

Der Text. Hizgija sagte: Wenn der zweite Zehnt keine Peruta wert ist, so spreche er: dieser samt seinem Fünftel sei mitausgelöst durch das Geld der vorherigen [Auslösung]; denn man kann [das Lösegeld] nicht auf das Genaueste bemessen. Man wandte ein: Wegen der Hebe und der Erstlinge macht man sich des Todes te beziehungsweise der Zahlung des Fünftels20 schuldig; ferner sind sie Laien verboten, sie sind [unbeschränktes] Eigentum des Priesters, sie gehen unter hundertundeinem 200 auf

^{256.} Er hat nach Ablauf der Frist an ihn keine rechtlichen Ansprüche mehr. schlechten Selâ vom Erlös des 2. Zehnts. 258. Man darf es einem anderen nicht als gutes geben. 259. Den 2. Zehnt. 260. Man darf ihn auf minderwertiges Geld, also unter seinem Wert auslösen. 261. Der Eigentümer, der ihn auslösen will. 262. Das man bei der Auslösung des 2. Zehnts zuzufügen hat. 263. Das er noch in seinem Besitz hat. 264. Und da man es nicht zu niedrig bemessen will, weil man dann Verbotenes essen würde, so wird es etwas höher bemessen, und durch diesen Veberschuss soll nun der 2. Zehnt, der keine Peruta wert ist, ausgelöst sein. Demnach muss das Lösegeld den Wert sogar übersteigen. 265. Wieviel er wirklich wert ist, den Betrag, den jedermann für ihn geben würde. 266. Ihn durch minderwertiges Geld auslösen u. ausserdem dieses noch vollwertig 267. Der Feldfrüchte; cf. Dt. 26,2ff. 268. Wenn ein Unbefugter (ein Laie od. ein unreiner Priester) sie vorsätzlich gegessen hat. 269. Ausser dem Ersatz des Grundwerts, wenn ein Laie sie versehentlich gegessen hat. 270. Profaner Früchte; wenn sie nur den 1/101 Teil ausmachen, so ist das ganze auch einem Laien erlaubt; jed. muss dieser Teil an den Priester entrichtet werden.

und sie erfordern Händewaschen und Sonnenuntergang. Dies hat bei der Hebe und den Erstlingen statt, nicht aber beim /zweiten Zehnt. Aus den Worten "nicht aber beim Zehnt" ist ja zu entnehmen, dass der Zehnt sich auch in der grösseren Hälfte verliere. Nach der Lehre Hizgijas ist er ja eine Sache, die erlaubt werden kann, und eine Sache, die erlaubt werden kann, geht in auch unter tausend nicht aut!? - Woom שני בשיל ברובא ובאיזה בינשר שני שני אווי her weisst du, aus den Worten "nicht aber beim Zehnt" zu entnehmen, dass er sieh in der grösseren Hälfte verliere, vielleicht, dass er sich überhaupt nicht verlie-1el? Dies ist nicht zu entnehmen, denn er 1 lehrt ja die Erschwerungen bei der Hebe und nicht die Erleichterungen. Er lehrt ia aber, dass sie [unbeschränktes] Eigentum des Priesters sind ? Dies ist dennoch nicht einleuchtend, denn es wird ausdrücklich gelehrt, dass der zweite Zehnt in der grösseren Hälfte aufgehe, und zwar wird dies vom zweiten Zehnt gelehrt, der keine

ועולים באחד ומאה ושעינין החיצת ידים והערב שביש הדי אלו בהרוכה ובבודים כיה שאין בן במישה באי בה שאין כן במינשה לאו מכלל דמינשה במיל בריבא ואם איתא דחוקיה 'היה ליה דבר שיש לי הבינים ובה בבנ שנת הי הרובין מפיני במביב במ בשיל וממאי דמה שאין כן במעשר דבשיל בריבא דרבות לא בשול בול לא מצית אמרת הבי דלובי יריצה הומהי דתרונה קתני קילי התרומה לא קתני יהא קא תני והן נכסי כהן לא סלקא דניתך דתניא المراجعة الم ייצא יאם איתא לדחוקיה לייבד ליה לדחוקיה ינודריון ייל בינות ההאשונית דלא פריק וניתי מנשר דאית ליה"ונצמרפינהו דאורייתא ודרבנן לא ביצבות וניתי דבאי דובא אתי לאתויי ודאי וניתי שתי פרוטות ונחלל עלייהו מעשר בפרוטה ומחצה ינדר האי כל האיך יתירא בי כבות פרוטה יבוצה תפכה שתי פריבות לא פרובה תפכה פרובה וחצי פדומה לא תפכח הדר הייא ליה דאורייתא והרבנן א שני מבדה הבשה P 68 מרובא 25. 71 00 M 71 70 M 70 N (0) הבידה היה M בידה היה: B 73 אר ידרו או 72

M 75

. 7 %

517321 M 74

Peruta wert ist, und der in Jerušalem gebracht und zurück hinausgebracht worden" ist. Wenn dem nun so wäre, wie Hizqija lehrt, so sollte man doch danach verfahren: man sollte ihn das Lösegeld der vorherigen [Auslösung] mitauslösen!? — Wenn er noch nichts ausgelöst hat. - Sollte er doch anderen Zehnt, den er besitzt, holen und sie vereinigen ? - [Verbotenes] nach der Gesetzlehre kann nicht mit solchem nach rabbanitischer Bestimmung vereinigt werden - Sollte er doch dazu Demaj nehmen!? — Er könnte verleitet werden, sicher [Unverzehntetes] zu nehmen. — Sollte er doch zwei Perutas nehmen und durch diese für anderthalb Peruta Zehnt auslösen und diesen das übrige auslösen!? — Du glaubst wol, dass anderthalb Peruta zwei Peruțas erfasst™, nein, die eine Peruța erfasst die eine Peruța und die andere wird überhaupt nicht erfasst; somit bleibt das eine nach der Gesetzlehre und das andere nach den Rabbanan [verboten], und [Verbotenes] nach der Gesetzlehre kann nicht

272 Wenn man sie essen will, weil die Hände als zweitgradig unrein gelten. 273. Der Unreine erlangt, auch wenn er die Unreinheitsfrist abgewartet u. dann untergetaucht ist, völlige Reinheit erst nach Sonnenuntergang. 274. Der 2. Zehnt, der keine Peruța wert ist u. daher nicht ausgelöst werden kann. 275. Indem er durch den Ueberschuss des vorherigen Lösegelds ausgelöst wird. 276. Dies ist eine Erleichterung. 277. Der, wie weiter erklärt wird, weder gegessen noch ausgelöst werden kann. 278. Den Zehnt, der mit Profanem vermischt ist. 279. So, dass sie zusammen eine Peruta wert sind. 280. Der mit Profanem vermischte Zehnt ist, da der grösste Teil Profanes ist, nur rabbanitisch heilig. 281. Die Auslösung würde dann ungiltig sein u. das Hinzugefügte unausgelöst bleiben. 282. Feldfrüchte, die von Leuten herrühren, die hinsichtlich der Entrichtung der priesterl. Abgaben nicht glaubwürdig sind; diese müssen ebenfalls nur nach rabbanitischer Bestimmung ausgelöst werden. 283. Den in Rede stehenden mit Profanem vermischten Zehnt, im Wert einer halben Peruta. 284. Dh. die Heiligkeit verlässt die auszulösenden Früchte u. erfasst das Lösegeld. 285. Dh. die Früchte im Wert einer Peruta.

ודאורייתא ודרבגן לא מצטרפי ונייתי איסר דלמא אתי לאתויי פרוטות: ושנכנס לירושלים ויצא"ואמאי וליהדר ונעייליה בשנשמא ונפרקיה האמר רבי אלעור 366 : בינון למעשר שני שנמכא שפודין אותו 'אפירן ייי מבירושלים שנאבר "כי לא תיכל שאתו ואין שאת בני אלא אבילח שנאמר "וישא משאת מאת פניו "אלא 88.83 בלקוח בכסף מעשר שני לקוח בכסף מעשר 'נמי ליפרקיה דתנן "הלקוח בכסף מעשר שני שנממא יי יפדה כרכי יהודה דאמר יקבר אי רכי יהודה מאי איריא יצא אפילו לא יצא נמי אלא לעולם בטחור Eleâzar sagte: Woher, dass man den zwei-ומאי יצא דנפול מחיצות ""והאמר רבא "מחיצות" "דאורייתא לאכול מהיצות דרכנן לקלום וכי נודי רבנן כי איתנהו למהיצות כי ליתנהו למחיצית הא "נורו רבנן "לא פלוג רבנן"בין"איתנהו למהיצות יבין מו ליתנהו למהיצות רב חונא בר יהודה אמר רבי ששת הדא קתני מעשר שני שאין בי שוה פריבה שנבנם לירושלים ויצא אכאי ונוחדר ונקיידו דובים M TS ונעייליה וניכליה בשנט׳ ו 77 M אלא M 76 וריפרקיה דא"ר | B 80 מהיצה | B 80 לאכול דאור מדי לקלוט דרב׳ " M 81 גזור לא פלוג " M 82 ביי...ביי... למחוצות B 83 איתנהו רמה בין דיתנהו B 84 אי הבי B 85 וביבריה.

mit solchem nach rabbanitischer Bestimmung vereinigt werden. - Sollte er doch einen Assar nehmen*? Er könnte veranlasst werden, Peruțas zu nehmen.

Und der in Jerušalem gebracht und zurück hinausgebracht worden ist.» Weshalb denn, sollte er ihn doch zurückhereinbringen²⁸⁷!? — Wenn er unrein geworden ist. — Sollte er ihn doch auslösen!? Denn R. ten Zehnt sogar in Jerušalem auslösen dürfe? es heisst: "wenn du es nicht tragen kannst, und unter "tragen" ist essen zu verstehen, denn es heisst: "man trug ihnen Gerichte vor, von dem, was vor ihnen stand. Vielmehr, das, was für den Erlös vom zweiten Zehnt gekauft worden ist. Auch das, was für den Erlös vom zweiten Zehnt gekauft worden ist, kann ja ausgelöst werden, denn es wird gelehrt, dass wenn das, was für den Erlös vom zweiten Zehnt gekauft worden ist, unrein geworden ist, man

es auslöse!? — Nach R. Jehuda, welcher sagt, es müsse begraben werden. — Nach R. Jehuda gilt dies ija nicht nur von dem Fall, wenn es hinausgebracht worden ist, dies gilt ja auch von dem Fall, wenn es nicht hinausgebracht worden ist!? - Vielmehr, tatsächlich wird hier von reinem gesprochen, nur ist unter "hinausgebracht" zu verstehen, wenn die Stadtmauer eingestürzt ist²⁰². — Raba sagte ja aber, dass hinsichtlich des Essens 33 die Stadtmauer Vorschrift der Gesetzlehre und hinsichtlich der Aufnahme die Stadtmauer Bestimmung der Rabbanan sei, und die Bestimmung der Rabbanan erstreckt sich nur auf den Fall, wenn die Stadtmauer vorhanden ist, nicht aber auf den Fall, wenn sie nicht vorhanden ist295!? - Die Rabbanan haben keinen Unterschied gemacht, ob die Stadtmauer vorhanden ist oder die Stadtmauer nicht vorhanden ist. R. Hona b. Jehuda erklärte im Namen R. Sešeths: Hier wird von einem Fall gesprochen: wenn zweiter Zehnt, der keine Peruța wert ist, in Jerušalem gebracht und zurück hinausgebracht worden ist²⁹⁰. — Weshalb denn, sollte man ihn doch zurück hereinbringen!? — Wenn die Stadtmauer eingestürzt ist297. — Aber Raba sagte

286. Die der Peruta nächstfolgende Münze (ungefähr 6 od. 8 Perutas); die Heiligkeit wird dann auf die ganze Münze übertragen u. durch den Ueberschuss wird dieses Quantum Zehnt ausgelöst. ihn da samt dem beigemischten Profanen verzehren. 288. Dt. 14,24. 289. Gen. 43,34. 290. Dies ist unter Zehnt zu verstehen, von dem in der angezogenen Lehre gesprochen wird. es zum Genuss verboten ist. 292. Und da der 2. Zehnt innerhalb der Stadtmauer Jerušalems gegessen werden muss, so kann er weder gegessen noch ausgelöst werden, da er sich bereits innerhalb der 293. Des 2. Zehnts. 294. Sobald er sich innerhalb der Stadt-Mauer befunden hat. mauer befunden hat, kann er nicht mehr ausgelöst werden. 295. Man sollte ihn also in diesem aussergewöhnlichen Fall, wenn die Mauer eingestürzt ist, auslösen dürfen. 296. Die oben (S. 655 Z. 11) angeführten Fälle gehören zusammen; gegen Hizqija ist nunmehr kein Einwand zu erheben, da man den Zehnt deshalb nicht auslösen darf, weil er bereits in Jerušalem war u. nicht, weil er keine Peruța 297. Er darf nicht mehr gegessen werden.

pa, dass hinsichtlich des Essens die Stadtmauer Vorschrift der Gesetzlehre und hinsiehtlich der Aufnahme die Stadtmauer Bestimmung der Rabbanan sei, und die Bestimmung der Rabbanan erstreckt sich nur 5 auf den Fall, wenn die Stadtmauer vorhanden ist, nicht aber wenn die Stadtmauer nicht vorhanden ist!? - Die Rabbanan haben keinen Unterschied gemacht. Weshall wird dies demmach 'von dem Fall ge- אבי אבר אין בה מכר 'אין בהובישו רבי יו אבי אבר אין בו רב אבי אבר אין lehrt, wenn er keine Peruta wert ist, dies gilt ja auch von dem Fall, wenn er eine Pennta wert ist!? Dies ist selbstverständlich; selbstverständlich hat die Stadtmauer ihn autgenommen , wenn er eine [Peruța] האה ליכא בין דבהומשיה ליכא בין ליכא היין דבהומשיה ליכא בין דבהומשיה ליכא wert ist, man könnte aber glauben, dass wenn er keine wert ist, die Stadtmauer ihn nicht aufgenommen habe, so lehrt er uns.

Die Rabbanan lehrten: Wenn jemand אומה הרי עלי בעשרים ואחד "חבעלים נותנין עשרים ביו"ו, von 20 ביונים נותנין לשרים התנין אוים אוים ביונים ואחד הרי seinem Zehnt, nicht aber seinen ganzen Zehnt; ausgenommen ist der Fall, wenn der zweite Zehnt keine Peruta wert ist. Es wurde gelehrt: R. Ami sagt: wenn er nicht wert ist; R. Asi sagt: wenn das Fünftel 'nicht wert ist. R. Johanan sagt: wenn er nicht wert ist; R. Simôn b. Laqiš sagt:

wenn das Fünftel nicht wert ist. Man wandte ein: Wenn der zweite Zehnt keine Peruta wert ist, so genügt es, wenn er sagt: dieser samt dem Fünftel sei durch das Geld der vorherigen [Auslösung] mitausgelöst. Erklärlich ist [das Wort] "genügt" nach demjenigen, welcher sagt: wenn das Fünftel nicht beträgt; obgleich er selbst diesen Wert hat, so ist dies dennoch zulässig, da das Fünftel ihn nicht hat; welchen Sinn aber hat [das Wort] "genügt" nach demjenigen, welcher sagt: wenn er selber nicht wert ist 309]? — Dies ist ein Einwand.

Sie fragten: Ist das Fünftel nach innen34 oder nach aussen35 zu verstehen? Rabina erwiderte: Komm und höre: Wenn der Eigentümer zwanzig und ein anderer ebenfalls zwanzig bietet, so hat der Eigentümer das Vorrecht, weil er das Fünftel zuzufügen hat; wenn ein anderer einundzwanzig bietet, so muss307der Eigentümer sechsundzwanzig zahlen; wenn zweiundzwanzig, so muss der Eigentümer siebenundzwanzig zahlen; wenn dreiundzwanzig, so muss der Eigentümer achtundzwanzig zahlen; wenn vierundzwanzig, so muss der Eigentümer neunundzwanzig zahlen; wenn

298. Wenn man ihn schon aus dem Grund nicht essen darf, weil keine Stadtmauer vorhanden ist. 299. Dh. zur Auslösung ungeeignet gemacht. 300. Und man könne ihn noch auslösen. 303. Anders ist 302. Der Zehnt selber muss also mindestens 4 Perutas wert sein. 305. Einschliesslich es ja überhaupt nicht möglich. 304. Ausser dem zuzufügenden Fünftel. des Fünftels, also ein Viertel des Grundwerts. 306. Der dem Heiligtum etwas geweiht u. es aus-307. Auch gegen seinen Willen.

מהיצות "והאמר רבא "מהיצה "דאורייתא לאכול מהיצה דרבנן לקלום וכי גזרו רבנן כי איתנהו לבהיצות כי ליתנהו למחיצות לא גזרו רבנן לא פלוג רבגן אי הכי מאי איריא אין בו שוה פרוטה אפילו יש בו נמי לא מיבעיא קאמר לא מיבעיא יש בו דקלטן ליה מחיצות אכל אין בו אימא לא כלבו ליה בהיצות קא משמין לן: תנו רבנן 'ן אם יאר ייאל אוש בבינשרו "כבינשרו ולא בל בינשרו פרש למינשה שני שאין בו שוח פרוטה איתמה רב יותנן אמר אין בו רבי שמעין בן לקיש אמר אין בהינש: מיתובי מעשר שני שאין בו שוה פרוטה דו שיאמר הוא והוכשו בחולל על מעות הראשונות בשרבות לביתן דתבה תין בהומשי היינו דקתני דיו ייפיר אלא לכאן דאבר אין בו כאי דיו קשיא: אבלוא בני בנההא הנינו או נוההא היבו ווה רבינא תא שבינ הבעלים איבורים בעשרים וכל אדם בישרים הבילים קובין ניפני שנייכיפין היכש אבי ישנים נשרים ושנים הבניוים ביונין נשרים ישני בישרים ושרש הבילים ניתנין ישרים ושבינה בישרים ותבילום ביתנין עשרים ותשים 78 וה מחיצות א אונפרקית האניר B ונפרקית האניר M אניר

2000

a P 94

2 21

M 91

י V 90 דאורייתא ד --- M 89

M 95

M 93 אומר M 92

83

ישרים וחמש חבינלים נותנין שלשים לפי שאין מיביבין היים יל יביני של הו שים שבים היים היים היים מרבר שוני בינה ברנאי יכר הבשרה יותי שיום יוויני ודעור בדי ידבי ודעור בייוויני אייניין 5 אומר "המישיתו הומשו של קרן: מיבניא לחו הומש מעכב או אינו מעכב ארבעה בארבעה פריק main for source forther source meaning and in או דלמא ארבעה בחמשה פריק והומש מעכב אמר במים היה אמים אמים יה שיי היה את ביים ein Fünftel des Grundwerts. בדאורייתא "איתא בדרבנן הומש דלא מעכב בדאורייתא ליתא בדרבנן: לימא כתנאי נתן 'את הקרן ולא נתן 'את החומש רבי אליכזר אומר יאבל רבי יהושן אומר לא יאכל אמר רבי נראין דברי רבי ז אליעזר כשבת ודברי רבי יהושע בהול מדאמר נראין דברי רבי אליעזר בשבת מכלל "דפליגי אפילן בחוד מדאמר נראין דברי רבי יהושק בחול מכלל 'דפליני אפילו בשבת מאי לאו בהא 'סברא קמיפלני דרבי אליעור סבר חומש לא מעכב ורכי יהושע סבר חימש the service berdues anound has like and middle waster the מנכב והכא בהיישינן לפשינותא קמיפלני מר כבר אבנם M 97 ממונא אבנם – M 96 נתו M 95 12 8 m M 08

- M 4 1.825. M 3 1.252 M 7

fünfundzwanzig, so muss der Eigentümer dreissig zahlen, weil zum Uebergebot des anderen das Fünftel nicht zuzufügen ist. Schliesse hieraus, dass das Fünftel nach aussen³⁰⁸zu verstehen ist; schliesse hierhaus. Hierüber streiten folgende Tannaím: 309 So so l'er dazu sein bimtiel hinzufugen, dieses und das Fünftel sind fünf [Teile] - Worte R. Jošijas; R. Jonathan sagt: sein Fintel,

Sie fragten: Ist es vom Fünftel abhängigioder nicht; erfolgt die Auslösung von vier durch vier, wozu noch ein Fünftel zuzufügen ist, somit ist es vom Fünftel nicht abhängig, oder erfolgt die Auslösung von vier durch fünf, somit ist es vom Fünftel abhängig? Rabina erwiderte: Komm und höre: Beim Demaj³¹¹ist weder das Fünftel [zuzufügen] noch hat bei diesem die Fortschaffung statt; demnach ist der Grundwert313zu zahlen; doch wol aus folgendem Grund: die Auslösung des Grundwerts, wovon es bei nach der Gesetzlehre Pflichtigem abhängig ist, ist auch bei rabbanitisch Pflichtigem erforderlich, die Hinzufügung

des Fünftels, wovon es bei nach der Gesetzlehre Pflichtigem nicht abhängig ist, ist bei rabbanitisch Pflichtigem nicht erforderlich.

7 N 1

Es wäre anzunehmen, dass hierüber folgende Tannaim streiten: Hat er den Grundwert gezahlt und das Fünftel nicht, so darf er sie³¹⁵, wie R. Eliêzer sagt, essen, und wie R. Jehošuâ sagt, nicht essen. Rabbi sagte: Die Ansicht R. Eliêzers ist einleuchtend hinsichtlich des Sabbaths und die Ansicht R. Jehošuas ist einleuchtend hinsichtlich des Wochentags. Wenn er nun sagt, die Ansicht R. Eliêzers sei einleuchtend hinsichtlich des Sabbaths, so ist ja zu entnehmen, dass sie auch hinsichtlich des Wochentags streiten, und wenn er sagt, die Ansicht R. Jehošuâs sei einleuchtend hinsichtlich des Wochentags, so ist ja zu entnehmen dass sie auch hinsichtlich des Sabbaths streiten. Ihr Streit besteht wahrscheinlich in folgendem: R. Eliêzer ist der Ansicht, es sei vom Fünftel nicht abhängig, und R. Jehošuâ ist der Ansicht, es sei vom Fünftel wol abhängig. R. Papa erwiderte: Nein, alle sind der Ansicht, es sei vom Fünftel nicht abhängig, und sie streiten vielmehr, ob hierbei gänzliche Unter-

^{308.} Er hat 5 auf 20 zuzufügen, also 1/4 des Grundwerts = 1/5 des ganzen Lösegelds einschliessl. des 309. Lev. 27,27. 310. Ob der ausgelöste 2. Zehnt entheiligt wird, auch wenn der Eigentümer das Fünftel nicht gezahlt hat. 311. Wenn man den 2. Zehnt vom D. (cf. ob. S. 655 N. 282) auslösen will. 312. Am Schluss des 3. Jahrs des Septenniums mussten der Zehnt u. die übr. priesterl. Abgaben aus dem Haus fortgeschafft werden; cf. Dt. 26,12ff. u. hierzu Bd. i S. 304 Z. 22ff. 313. Zur Auslösung desselben; solange er nicht ausgelöst worden ist, ist der Genuss verboten. 314. Beim Demaj, von dem man nach rabbanitischer Bestimmung u. nicht nach der Gesetzlehre den Zehnt zu entrichten hat. 315. Früchte vom 2. Zehnt, die er ausgelöst hat. 316. Zu Ehren des Šabbaths, da au diesem das Fünftel nicht gezahlt u. die priesterl. Abgaben nicht abgehoben werden dürfen.

Lassung in bernel-sichtigen sei; einer ist der Ausicht, man berucksichtige gänzliche Unterlassung, und der andere ist der Ansight, man berneksichtige ganzliche Unterlassung meht

R. Johanan sagte. Alle stimmen überem, dass die Auslosung von Geheiligtem giltig sei, weil die Schut meister ihn sogar auf der Strasse mahnen - Streiten sie denn nicht auch hinsichtlich des Geheilig מי אתמר הבי אתר הבי יוהגן הבר בידים ש ten, es wird ja gelehrt: Hat er den Grundwert gezahlt und das Fünftel nicht, so ist die Auslösung, wie R. Elièzer sagt, giltig, und wie die Weisen sagen, ungiltig. Rabbi sagte: Die Ansicht R. Eliêzers ist einleuchtend שתרכת משתרכת אינה משתרכת אינה משתרכת שיתחור עד הקרקע hinsichtlich des Geheiligten und die Ansicht der Weisen ist einleuchtend hinsichtlich des Zehnts. Wenn er nun sagt, die Ansieht R. Eliézers sei einleuchtend hinsiehtlich des Geheiligten, so ist ja zu entneh- יפ להאביבין אתנדבר כיל האביבין אתנדבר ביו שיתהרל כיל men, dass sie auch hinsichtlich des Zehnts streiten, und wenn er sagt, die Ansicht der Weisen sei einleuchtend hinsichtlich des Zehnts, so ist ja zu entnehmen, dass sie auch hinsichtlich des Geheiligten streiten!?

היישיגן לפשיעותא ומר סבר לא חיישיגן לפשיעותא: אבר רבי יוחנן חבל מודים בחקדש שחילל הואיר ונוברין הובנין אותו בשוק ובחקדש לא פליני והתניא נתן את הקרן ולא נתן לו את החומש רבי אריכור אומר הילל והכבים אומרים לא הילל אמר -רבי נראין דברי רבי אלייעור בחקדש ודברי הבנים בביישר בדאביר ביאון דברי ובי אלייור בווקדש בברי דפרינ מפילי בנינשה נידקמנה נימין דברי דובנים בבינשר ביכלה דמינה: פליני מפילי בהקדש מלמ בשבת בהקדש שחיל הדא דבתיב וקראת לשבת والمراجع وال רכי כר חכא הרי אכיו חקדש אינו ביתחור כי المراجع المراجع المراجع المراجع المراجع المراجعة ארא בן הדילן הרובנא אני ינון לכדן את הקדים דבר הראוי להורת קדש הוצישה בדי שישולם שיא من المالية من المال المالية من المالية مريد دريد المالة בינות ובינות בבינות אבינו בינות אניים בינות אניים מבות הובים בנית אבר הבינא אל אנן נבי הנינה M 8 א רפליגי M 7 א יוסי M 6 א רפליגי M 7 רפליגי M 7 רפליגי M 5 וו או הבית בר M والمادور المرابع المراد المراد

10 M אגלגל מילתא לקמיה דר' יוחבן.

- Vielmehr, ist dies gesagt worden, so wird es wie folgt lauten: R. Johanan sagte: Alle stimmen hinsichtlich der Auslösung von Geheiligtem am Sabbath überein, dass sie giltig sei, einerseits, weil es heisst:321 und du nennst den Sabbath eine Wonne, und andrerseits, weil die Schatzmeister ihn auf der Strasse mahnen.

Rami b. Hama sagte: Sie sagten, dass das Geheiligte nicht durch Ackerboden ausgelöst werden könne, weil der Allbarmherzige sagt:32 er gebe das Geld, sodann gehört es ihm; darf nun das Fünftel mit Ackerboden gezahlt werden? Sie sagten, dass [der Ersatz für] die Hebe 315 nur mit profanen [Früchten] zu erfolgen habe, weil der Allbarmherzige sagt:324er soll dem Priester das Geheiligte geben, etwas, das geeignet ist, Geheiligtes zu sein; darf nun das Fünftel mit etwas, das nicht profane [Frucht] sist, gezahlt werden? Der Zehnt darf nicht durch ein Asemon ausgelöst werden, denn der Allbarmherzige sagt:30 du sollst das Geld eingebunden in deine Hand nehmen, nur etwas, worauf eine Figur³⁷sich befindet; darf nun das Fünftel mit einem Asemon gezahlt werden? Die Sache ging weiter und kam zu Raba; da sprach er: die Schrift sagt:318 dazu, dies besagt, dass das Fünftel diesem 300 selber gleiche. Rabina sagte: Auch wir haben demgemäss

^{317.} Er würde nachher das Fünftel überhaupt nicht zahlen; das Verbot ist auch nach RJ. nur eine rabbanitische Bestimmung. 318. Auch wenn der Eigentümer das Fünftel nocht nicht gezahlt hat. 319. Es ist daher nicht zu befürchten, er könnte die Zahlung des Fünftels gänzlich unterlassen. ihn die Schatzmeister des Tempels mahnen. 322. Ein solcher Schriftvers 321. Jes. 58,13. befindet sich im masor. Text nicht (cod. M. hat statt dessen den Schriftvers Lev. 27,15); cf. Tos. zu Sab. fol. 325. Geld ונתן 128a so ונתן. 323. Wenn sie ein Laie versehentlich gegessen hat. 324. Lev. 22,14. 328. Ueberall, wo von der 326. Dt. 14,24. 327. Cf. ob. S. 634 N. 110. Zahlung des Fünftels gesprochen wird. 329. Dem Lösegeld.

"הגונב תרומה ולא אכלה משלם תשלומי כפל דמי און תרומה אכלה משלם שני קרנים והומש קרן והומש בין הווילי הוקרן דמי הרובה "שביע בינה היביים בינה יווי יווי יווי אמר רבא גבי גול בתיב "וחמשתמ יסף עלמ נתנן נתן לו את הקדן ונשבע" mes conseque has beenge memora me amm secondame has an ביום וכי הומון בחות ביום ברים ברי הוימו ברים [ו] איש כי יאכל קדש בשגנה ויסף חמשיתו עליו ותנן האוכל תרומה בשונג משלם קרן וחומש אחד? בחורה מחובה הכך אחד העובה ואחד השותה selber gleiche; schliesse hieraus. מודר הנובה בבמה בשנה הובשמו הובשת החובשת אנה הבי ביותם את בבוב ברוב אה השיים יבי היאון ולא איבעויי "איבעיא לן גבי הקדש כתיב "ואם: המקדיש נין גאל את ביתו ויכף המישית ככף ערכך הומשא דהומשא לא תנן "מאי גבי תרומה "כתיב ויסף גבי "קדש גמי הא כתיב ויסף או דלמא גבי תרוכה כתוב ניסף או שקות ליה דייו דיים? ישדית לוי"ו דויכף ושדית ליח על המישית סוף סוף הוה M 14 א מר א א 13 ב - M 12 א P 11 א מר א א 10 - M א 17 הקדשות P ול מובעי א הרי הר מוסוף א P ול הקדשות M ול מובעי מובעי מאי 18 M מעמא מאי משום ד 19 M הקדע דא.

gelernt: Wenn jemand Hebe gestohlen und sie nicht verzehrt hat, so muss er das Doppelte nach dem Wert der Hebe zahlen ;; hat er sie verzehrt, so muss er zweimal den Grundwert und das Fünftel zahlen; einmal den Grundwert und das Fünftel von Profanem" und einmal den Grundwert im Wert der Hebe. Hieraus ist also zu entnehmen, dass das Fünftel diesem

Raba sagte: Hinsichtlich des Raubs heisst es: "and dazu soil er sein Finnie! hinzufügen, und es wird gelehrt, dass wenn er ihm den Grundwert bezahlt und das Fünftel abgeschworen hat, er ein Fünftel wegen ותנן נים מוסיף הומש הומשא תנן יים הומשא הנוי des Fünftels zu zahlen habe, bis der Grundwert335keine Peruta mehr wert ist. Hinsichtlich der Hebe heisst es: wenn jemand verschentlich Geheiligtes gegessen hat, so soll er ברים הבישית אה כדי בב דבי שקה dazu sein Fierfiel hinsufügen, und es wird gelehrt, dass wenn jemand versehentlich Geheiligtes gegessen hat, er den Grundwert und ein Fünftel zu bezahlen habe, und dass er, einerlei ob er es gegessen, getrunken oder sich damit geschmiert hat, ob es reine oder unreine Hebe war, das Fünftel und das Fünftel des Fünftels337 zahlen müsse. Hinsichtlich des Zehnts dagegen ist dies358 weder geschrieben noch gelehrt noch gefragt336 worden. Wie ist es nun beim Geheiligten? Hinsichtlich dessen heisst es:340 Wenn der, der sein Haus geweiht hat, es wieder ein-... r. will, so hat er ein Fünttel der Schätzungssumme zuzutügen, und es wird gelehrt, dass wenn jemand Geheiligtes auslöst, er ein Fünftel hinzufügen müsse; es wird also nur vom Fünftel und nicht vom Fünftel des Fünftels gelehrt. [Sagen wir:] bei der Hebe heisst es: soll er hinzufügen und ebenso341 heisst es auch hinsichtlich des Geheiligten: soll er hinzufügen; oder aber: hinsichtlich der Hebe heisst es: soll er hinzufügen, (vejasaph) und wenn man das Vav von vejasaph nimmt und es an hamisito [Fünftel] setzt, so entsteht daraus hamisitav [seine Fünftel342], beim Geheiligten dagegen heisst es: soll er ein Fünftel [hamisith] hinzufügen, und wenn man auch das Vav von vejasaph nimmt und es an hamisith setzt, so bleibt es immer nur hamisitho [sein Fünftel]³⁴³. —

330. Wie bei jedem anderen Diebstahl; cf. Ex. 22,6. 331. Diese hat einen bedeutend niedrigeren Wert als profane Früchte, weil sie nur von reinen Priestern gegessen werden darf. 332. Versehentlich, wenn er nicht wusste, dass die Früchte Hebe sind. 333. Da er sie gegessen u. von diesen den Nutzen profaner Früchte hatte. 334. Lev. 5,24. 335. Dh. das abgeleugnete Fünftel, das nun Grundforderung ist; cf. S. 382 Z. 14ff. 336. Lev. 22,14. 337. Wenn er das ersetzte Fünftel, das nunmehr 338. Dass ein Fünftel wegen des Fünftels zu zahlen sei. Hebe ist, gegessen hat. ist also entschieden, dass es nicht zu zahlen sei. 340. Lev. 27,15. 341. Sie gleichen also einander auch hinsichtlich der weiteren Fünftel. 342. Das doppelte ו am Schluss von המישית muss als Konsonant ausgesprochen werden, also המישיתי; in der Mehrzahl; es findet sich somit eine Andeutung in der Schrift, dass mehrere Fünftel, ein Fünftel wegen des Fünftels, zu zahlen sind. einzelne i am Schluss von המישית ist nur Vokalzeichen; es entsteht daraus המישית eine Einzahlform.

.78 M 29

Es sollte doch aber schon der Umstand entscheidend sein, dass dieses "Zweitgeheiligtes ist, und R. Jeolišuā b. Levi sagte, dass man nur um Erstgeheiligten das Fünftel hinzutuge, nicht aber zum Zweitgeheiligten!: R. Papi erwiderte Rabina: Raba itigte, ob dis bünttel als Eistgeheiligtes gelte . Wie bleibt es nun damit? R. Tabiomi erwiderte im Namen Abajjes: Die שני אין ביסים הימש אמר 'רבא מאי בעבא ביבי ש ביסים להוא און ביסים הימש אמר 'רבא מאי בעבא הוא שני אין ביסים הימש wige. 118 . Gen, sie vergleicht das Fünftel mit dem Schätzungswert; wie zum Schätungswert das Fünftel zuzufügen ist, ebenso ist auch zum Fünftel das Fünftel zuzumgen

Der Text. R. Jehošuâ b. Levi sagte: Zum Erstecheiligten muss man das Fünftel hinzufügen, nicht aber zum Zweitgeheiligten . Raba sagte: Was ist der Grund des R. Jehosua b. Levi? die Schrift sagt: "פרש לית ביה בעילה דלבא לענין היבש קאבהת "des R. Jehosua b. Levi? die Schrift sagt When der, der has thank gewin' hat, es wieder en er will, der geweiht, nicht aber, der übertragen hat350.

Ein Jünger lehrte vor R. Eleâzar: Menn es aver sum unreinen Vieh gehört, so sall es nach dem Schotzungswert ausgelost wer-

ריה המישיתו ותיפוק ליה דהוה ליה הקדש שני יאמר רבי יתושע כן לוי" אתקדש ראשון מיסים היבש על הקדש שני אין מוסיף הופש אמר ייוה רב פפי לרבינא חבי אמר רבא חומש בתחילת הקדש יבור דוה ניהד מבר רב בבויבי בשביה דמביי المرابع المراب יבבי עיבי בון בבר עובי ביביר ווובש או בבי בייון בין הייון ווייון אבין אבין ייון אבין יייון من المال الم יושיי בן ליי אבה קרא ואם הבקרים ינאר את ביתי המקדיש ילא המתפים: תני תנא קביה הובי היוד ואם בבובה הבמות במות ביות ביות באי דייה שמאה מיוחרת "שתחילתה הקדש יכילה לשמים والمراجع المراجع المراجع الما المال ביים אבי ביין בבי איינה ביים איינה ביים ביים או حريب المراجع المراجع المراجع المراجع المراجع المراجعة בנייהי לית בהו ביניהה אלא תהיות הקדש לביניבי מאי תהירת הקדש היא דאית כיה מציהה כים יברבי יהושי בן ליי אבר ליה אין הבי קאבינא אביר דיו זב אשי היבינא בוביו בינאה בהויה m 22 59 M 21 8 FDD M 25 NTT M 26 תבה 11 24 יביניבי...דקרים M 28 N27 N 7 M 27 ---

den; wie man beim unreinen Vieh, das nur Erstgeheiligtes sein kann und ganz dem Himmel⁵⁵⁴gehört, eine Veruntreuung begeht, ebenso begeht man bei allem anderen, das nur Erstgeheiligtes ist und ganz dem Himmel gehört, eine Veruntreuung. R. Eleâzar sprach zum Jünger: Allerdings schliesst [die Beschränkung] ganz dem Himmel Minderheiliges aus; da der Eigentümer an diesem einen Anteil hat, so begeht man daran keine Veruntreuung; was aber schliesst [die Beschränkung] Erstgeheiligtes aus; begeht man etwa eine Veruntreuung nur an dem, was Erstgeheiligtes ist, nicht aber an dem, was Zuletztgeheiligtes ist355!? Du sprichst vielleicht vom Fünftel355, und zwar nach R. Jehošuâ b. Levi. Dieser erwiderte: Jawol, das meine ich auch. R. Aši sprach zu Rabina: Kann denn ein unreines Vieh nur Erstgeheiligtes und nicht Zwischengehei-

^{345.} Das, worauf das Geheiligte eingetauscht worden ist. 344. Das Fünftel. es nicht ein Lösegeld des Geheiligten, also Zweitgeheiligtes, sondern eine ursprüngliche Zahlung an das Heiligtum ist. 347. Wenn man das, was man dem Heiligtum geweiht hat, auslöst. man das, worauf das ursprünglich Geweihte eingetauscht worden ist, auslöst. 349. Lev. 27,15. 350. Die Heiligkeit der ursprünglich geweihten auf eine andere Sache, wenn er sie nämlich umgetauscht 351. Lev. 27,27. 352. Im angezogenen Schriftvers heisst es nicht: wenn es ein unreines (zur Opferung ungeeignetes) Vieh ist, sondern: wenn es zum unreinen Vieh gehört, also alles, 353. Da es selbst weder als Opfer dargebracht, noch als Material zum Bau was diesem gleicht. des Tempels verwendet werden kann; es muss vielmehr ausgelöst werden, u. der Erlös gehört dem Tempel-354. Der Eigentümer ist nicht daran beteiligt, wie dies bei gespendeten Opfern reparaturfonds. der Fall ist. 356. Dass nur bei der Auslösung von solchem das 355. Durch Umtausch. Fünftel zuzufügen ist.

חקדש איתא באמצע חקדש ליתא אמר ליח לפי 25 שאינה בסוף הקדש אמר ליה רב אהא מדיפתי לרבינא באמצין הקדש מיהא איתא וליכית נכי הומש אמר ליה הרי הוא כסוף הקדש"מה סוף הקדש אינו מוסיף הומש אף אמצין הקדש אינו מיסיף היבש אנה ליה כב היבוא ברוה הוב נוני היבינו מאי הזית דמדמית ליה לסוף הקדש"נדמייה לתחילת הקדש אמר ליה מסתברא לסוף הקדש הוה ליה לדמויי שכן נתפם "מנתפם "אדרבה לתחילת הקדש المال שיש אהריו קדושה בדאמר רכא "חעולה "עולה ראשונה הכא גמי הממאה ממאה ראשונה תניא ביינון דובי יוושי בן דיי פרון יי תודג פרן שי הקדש שלית זו תחת שלית של הקדש הקדשו פרוי ווד הקדש על העליונה פרה זו בחמש סלעים תחת פרח של חקדש טלית זו בחמש סלעים תחת מלית and the state of t חומש בעל חקדש שני אין מוסיף חומש:

אונאה ארבעה כסף והטענה שתי כסף וה יהחדאה שה פריטה דמיט פריטית ה ההודאה שוה פרוטה והאשה מתקדשת בשוה פרוטה יהנהנה בשיה פריטיו מי ההרדיט מעל יהמיצא שר

- M 32 מיהו לוסיף חומש - M 30 מיהו אוסיף חומש - M 30 מד...אק...דימש - M 35 מד...אק...דימש - M 36 מד...אקריש ער דעריינית הדדש.

ligtes' sein? Dieser erwiderte: Weil es nicht Letztgeheiligtes bleiben kann. R. Alia aus Diplite sprach zu Rabina: Zwischengeheiligtes kann es ja sein, so sollte man doch das Fünftel zufügen!? Dieser erwiderte: Dieses gleicht dem Letztgeheiligten, wie beim Letztgeheiligten das Fünftel nicht hinzugefügt wird, ebenso wird auch beim Zwischengeheiligten das Fünftel nicht hinzugefügt. Mar-Zutra, Sohn R. Maris, sprach zu Rabina: Was veranlasst dich, es mit dem Letztgeheiligten zu vergleichen, vergleiche es doch mit dem Erstgeheiligten ?? Dieser erwiderte: Es ist einleuchtend, dass es mit dem Zuletztgeheiligten zu vergleichen ist, denn man vergleiche das Uebertragene mit dem Uebertragenen . Im Gegenteil, es sollte doch mit dem Erstgeheiligten verglichen werden, denn man vergleiche das, 20 dem noch Geheiligtes folgt, mit dem, dem noch Geheiligtes folgt!? - Wie Raba erklärt hat: d.s Brandorfer, das zuerst dargebrachte Brandopfer, ebenso ist auch hierbei zu erklären: das aut im, das Unreine, das zuerst [geweiht wurde]. Uebereinstimmend mit R. Jehošuâ b. Levi wird auch

gelehrt: [Sagte jemand:] diese Kuh für diese geweihte Kuh, dieses Gewand für dieses geweihte Gewand, so ist das Geheiligte ausgelöst³⁰⁵und das Heiligtum hat die Oberhand⁵⁰⁴; [sagte er:] diese Kuh im Wert von fünf Selâ für diese geweihte Kuh, dieses Gewand für fünf Selâ für dieses geweihte Gewand, so ist das Geheiligte ausgelöst³⁰⁵. Beim Erstgeheiligten ist das Fünftel zuzufügen, beim Zweitgeheiligten ist das Fünftel nicht zuzufügen.

IE Uebervorteilung beträgt vier Silberlinge³⁰⁰; die Forderung³⁰⁷Muss zwei Silberlinge und das Zugestandene eine Peruta betragen. In fünf Fällen ist der Wert einer Peruta erforderlich: beim Zugestandenen ist der Wert einer Peruta erforderlich, eine Frau wird mit dem Wert einer Peruta³⁰⁸Angetraut, wer von Geheiligtem im Wert einer Peruta genossen hat, hat eine Veruntreuung begangen, wer etwas im Wert einer Peruta gefunden hat, muss

^{357.} Es kann zwar nicht Geheiligtes bleiben, wol aber kann es Zweitgeheiligtes sein u. dann auf ein nderes umgetauscht werden. 358. Das Zwischengeheiligte. 359. Bei dessen Auslösung das I mitel zuzufügen ist. 360. Beide sind nicht selbst geweiht worden, vielmehr ist die Heiligkeit 361. Lev. 6,2. ·iner anderen Sache durch Umtausch auf diese übertragen worden. estimmte Artikel (das ה) am W. ממאה deutet, dass dies nur bei diesem Geltung hat. 363. Obgleich er bei der Auslösung den Geldwert nicht berücksichtigt hat. 364. Ist das erste mehr wert, so muss er die Differenz zuzahlen, ist es weniger wert, so erhält er nichts herausgezahlt. 365. Selbst wenn lie Preisangabe nicht stimmt. 366. Wenn die Ware einen Selâ wert ist; cf. ob. S. 643 N. 165. 367. Wegen welcher das Gericht bei einem Teilgeständnis dem Beklagten einen Eid zuschieht. 368. Den ein Mann ihr zu diesem Behuf gibt.

I - ALSKUHLY UND WIR TON STINEM NICH-TEXT FOR THE MERCHANICAL PERCHASIS. RALE, UND 15 ARGISCHWORLN HAL, MUSS IS THE SHIRL NACH MIDHA ZURICK "KINGIN

GEMARA Dies wurde in bereits einmal gelehrt die Lebervorterung beträgt vier Scherlinge hei den vierund wanzig Silberlingen emes Seil, em Scelistol des Weits?

Notig ist das folgende: die Forderung muss wei Silberlinge und dus Zugestan dene eine Peruta betragen. Aber auch dies wurde ia bereits gelehrt; beim gerichtliehen Eid muss die Forderung zwei Silperlinge und das Zugestandene eine Peruja weit sein!? Notig ist der Schlußsatz: in runt Fällen ist der Betrag einer Pereta ertorderlich.

AN BUNE FALLEN IST DER BUTRAG 11-NER PERUTA ERFORDERLICH &c. Sollte er doch auch lehren, die Uebervorteitung müsse eine Peruta betragen ?? R. Kahana erwiderte: Dies besagt eben, dass es keine Uebervorteilung um Perutas gebe . Levi aber sagt, es gebe wol eine Uebervorteilung um Perutas. Demgemäss lehrte auch Levi in seiner Barajtha: In fünf Fällen ist

عدالا عادم مساسان بالنالم ماه دارد ما المان عادات station exists comings somitions on concessor תנינא הדא זיבנא האנאה ארביה They would signed and the control and

אבייביא הביים היי האדיותי בבי ידש הבייבי יה הא נפי הנינא שבייה הדיינין הבינה ישה הור אבירביא אפים הבירב היש האיוההי ביב בינו ליונה בינות בינות היונה בינות מינה בינות בינות עוניינו הנו שיונו הבים בונים בונים ואו בינון In a management of the second with the state of None medende ododome medeste medende pero mesende المان Kinderick min middle de min pie dem len die mie a contract our construction in the contract of mosse madele person among and property of the المنازي المان مان المان sime him solo per men him misser mater sin he יור וקרני ישיבת ההיינין ישיבת ההיינין אצבייבא יי were profession of the property and the second من والمن المراب المناس المناس والمال المناسبة المال טעמא לא קתני הקדש בהולין קמיירי בקדשים לא M 30 תוכן M 38 M 42 12777 M 41 : P 40

M 44 212 212 31 43 FILTED

der Betrag einer Peruta erforderlich: bei der Uebervorteilung ist der Wert einer Peruta erforderlich, beim Zugestandenen ist der Wert einer Peruta erforderlich, bei der Antrauung ist der Wert einer Peruta erforderlich, beim Raub ist der Wert einer Peruta erforderlich, und bei der Gerichtssitzung ist der Wert einer Peruta erforderlich. — Weshalb zählt unser Autor nicht die Gerichtssitzung mit!? - Er lehrt dies vom Raub. - Er lehrt ja aber auch vom Raub und vom Verlorenen besonders!? - Diese beide sind besonders nötig. Vom Raub, dass nämlich, wenn jemand von seinem Nächsten etwas im Wert einer Peruta geraubt und es abgeschworen hat, er es ihm selbst nach Medien zurückbringen müsse; und vom Verlorenen, dass nämlich, wenn jemand etwas im Wert einer Peruta gefunden hat, er es ausrufen müsse, auch wenn es inzwischen im Wert gefallen ist. - Weshalb lehrt es Levi vom Verlorenen nicht? - Er lehrt dies vom Raub. — Er lehrt dies ja aber auch vom Raub und von der Gerichtssitzung besonders!? - Von der Gerichtssitzung muss dies besonders gelehrt werden, um die Ansicht R. Oattinas auszuschliessen, denn R. Oattina sagte: das Gericht trete zusammen auch wegen eines Betrags unter einer Peruța. — Weshalb lehrt dies Levi nicht vom Geheiligten? - Er spricht nur vom Profanen und nicht vom

^{369.} Bei einem Wertgegenstand von 6 Perutas. 370. Eine solche (cf. S. 642 N. 161) liegt 371. Wegen dieses Betrags wird nur dann vor, wenn es sich mindestens um einen Assar handelt. 372. Dass eine Peruța als Geldbetrag gilt, somit wird dieserhalb eine Gerichtssitzung abgehalten. auch eine Gerichtssitzung abgehalten.

קמיירי "אלא תנא דידן דקא מיירי בקדשים נתני מעשר בפרוטה "כמאן דאמר "אין בהומשו "פרוטה וליתני חומש מעשר בפרוטה בקרנא קא מיירי בחומש לא קא מיירי: גופא אמר רב קטינא בית 5 דין נזקקין אפילו לפחות משוח פרוטה מתיב "רבא ואת אשר המא מן הקדש ישלם "לרבות פחות" משות פרוטה להישבון לקדש אין "אבל להדיום לא אלא אי אתמר חכי אתמר אמר רב קמינא אם הווקקו בית דין לשוח פרוטה גומרין אפילו "לפחית משוח פרוטה תחילת חדין בניגן פרוטה גבר דיי לא בעיגן פרומה:

מיטה חומשון הן "אלו הן האובל תרומה II ותרומת מעשר ותרומת מעשר ותרומת מעשר של דמאי והדרה יותבנירום ניסיף היניש יחפידה נשע רבעי יניעים מו שני שלו מיבוף הימש הבודה את הקדשי מיבית דימש 'הנהנה שוה פרוטה מן ההקדש מוסיף חומש 'והנוול "את חבירו שוה פרומה ונשבע לו מוסיף חומש: גמרא. אמר כלרבא קשיא ליה לרבי אלעור תרומת מעשר "של דמאי וכי עשו הכמים היזוק הא מני רבי מאיר היא דאמר "עשו הכמים היזוק לדבריהם כשל תורה דתניא "המביא גם ממדינת - M 48 בכר + M 47 אותנא M 46 לבא -- M 50 M 52 M 51 בפחות רבה M 49 אה M 54 אה M 53 TIS T עולא | א 1 הרומת מעשר. + ותרומת מעשר.

Geheiligten. - Unser Autor aber, der vom Geheiligten wol spricht, sollte doch auch lehren, dass der Zehnt im Wert einer Peruta [ausgelöst werden könne]!? — Nach der Ansicht desjenigen, welcher sagt: wenn das Fünftel keine Peruța wert ist⁵⁷³. — Sollte er doch lehren, dass das Fünftel bei [der Auslösung] des Zehnts eine Peruta betragen müsse!? -- Er spricht nur vom Grundwert ound nicht vom Fünftel.

Der Text. R. Qattina sagte: Das Gericht tritt zusammen auch wegen eines Betrags unter einer Peruța. Raba wandte ein: "Und das, wodurch er sich am Geheiligten vergaagen hat, soll er ersetten, dies schliesst einen Betrag von weniger als einer Peruta hinsichtlich der Rückgabe ein; also nur beim Geheiligten, beim Profanen aber nicht!? -- Vielmehr, ist dies gelehrt worden, ישמאל so wird es wie folgt lauten: R. Qattina sagte: Wenn das Gericht wegen eines Betrags im Wert einer Peruta zusammengetreten ist, so beendigen sie die Verhandlung auch wegen eines Betrags unter einer Peruta³⁷⁵. Beim Beginn der Gerichtssitzung ist der Wert einer Peruta erforderlich, beim Schluss der

Gerichtssitzung ist der Wert einer Peruta nicht erforderlich.

S GIBT FÜNF FÜNFTEL, UND ZWAR: WENN JEMAND HEBE, ZEHNTHEBE, ZEHNT-HEBE VOM DEMAJ", TEIGHEBE ODER ERSTLINGE GEGESSEN HAT, SO MUSS ER EIN FÜNFTEL ZUFÜGEN; WENN JEMAND VIERJAHRSFRÜCHTE⁵⁷⁹ODER SEINEN ZWEITEN ZEHNT Auslöst, so muss er das Fünftel zufügen; wer sein Geheiligtes auslöst, muss EIN FÜNFTEL ZUFÜGEN; WER VOM GEHEILIGTEN IM WERT EINER PERUTA GENOSSEN HAT, MUSS EIN FÜNFTEL ZUFÜGEN, WER SEINEM NÄCHSTEN ETWAS IM WERT EINER PERUTA GERAUBT UND ES IHM ABGESCHWOREN HAT, MUSS EIN FÜNFTEL ZUFÜGEN.

GEMARA, Raba sagte: R. Eleâzar war es hinsichtlich der Zehnthebe vom Demaj fraglich: Haben denn die Weisen bei einer von ihnen selbst getroffenen Bestimmung eine ebensolche Verschärfung angeordnet wie bei Bestimmungen der Gesetzlehre!? R. Nahman erwiderte im Namen Semuéls: Hier ist die Ansicht R. Meirs vertreten, welcher sagt, die Weisen haben bei ihren Bestimmungen eine ebensolche Verschärfung angeordnet wie bei Bestimmungen der Gesetzlehre. Es wird nämlich gelehrt: Wenn jemand einen Scheidebrief aus überseeischen Ländern gebracht und zu ihr381

373. Cf. ob. S. 657 Z. 19. 374. Lev. 5,16. 375. Wenn der Kläger während der Verhandlung die Forderung reduzirt hat. 376. Die der Levite vom an ihn entrichteten Zehnt an den 377. Früchte, die von Leuten, die hinsichtlich der Entrichtung der Priester zu entrichten hat. priesterlichen Abgaben unglaubwürdig sind, herrühren; solche müssen nach rabbanitischer Bestimmung zum 2. Mal verzehntet werden. 378. Cf. Num. 20,21. 379. Die ausgelöst werden müssen; cf. Lev. 19,23 ff. 380. Auch bei diesen das Fünftel zufügen zu müssen. 381. Der Frau, der er es im Auftrag des Ehemanns übergeben hat.

Tammat v

nicht gesagt hat, dass er in seiner Gegenwart geschrieben und unterzeichnet worden ist, so muss er sie fortschieken und das kind ist ein Bastard' Worte R. Meirs; die Weisen sagen, das Kind sei kein Bas- 3 tard Was mache er nun? er nehme ihn ilm ab, gebe ihn ihr vor zwei Zeugen zurück und sage, er sei in seiner Gegenwart geschrieben und unterzeichnet worden. Nach R. Meir muss er sie also, weil er zu יל פסף נהושת על נהושת על נהושת על נהושת של איתו בסק על פו ihr nicht gesagt hat, dass er in seiner Gegenwart geschrieben und unterzeichnet worden ist, fortschicken und das Kind ist ein Bastard!? Freilich, R. Meir vertritt hierbei seine Ansicht, denn R. Hammuna sagte im Namen Ulas: R. Meir tat den Ausspruch: wenn jemand bei Ehescheidungen von den von den Weisen getroffenen Normen abweicht, so muss er sie fortschikken und das Kind ist ein Bastard. R. Se- 20 שמיקל פי שמיקל אין אין דו זיבן אם אמר דב יוכן אף עלא seth wandte ein: Man darf ihn auslösen Silber durch Silber, Kupfer durch Kupfer, Silber durch Kupfer und Kupfer durch Früchte; man löse aber die Früchte wieder aus" - Worte R. Meirs, die Weisen sagen, man bringe die Früchte nach Jerušalem und verzehre sie da. Darf man denn Silber

הים נתנו לה ולא אמר לה בפני נכתב ובפני נחתם יציא והולד ממזר דברי רבי מאיר וחכמים אומרים אין הולד ממזר ביצד יעשה ישלנו ממנה ויחזור ייתננו לה בפני שנים ויאמר"לה בפני נכתב ובפני נהתם ולרבי מאיר משום דלא אמר לה בפני נכתב יבפני נהתם יוציא והולד ממזר אין רבי מאיר למעמיה דאמר רב המנונא משמיה דעולא "אומר הזה רבי מאיר כל המשנה ממשבע שטבעו הכמים בניבין יוציא והולד פמור פתיב רב ששת" מהלחין נחושת ונהושת על הפירות ויהזור ויפדה את הפירות דברי דבי מאור וחבמים אומרים"יעלה פירות ויאבלו בירושלים ופי פהללינן כסף על נהושת והא תנן ברנ של בנשר שני ושל חילין שנתנרבו בביא בברי מעית ואומר כל מקום שישנה כלני של מעשר 15 שני בהילת על מעות הללו ובורר את היפה שבהן וישהדתו עליה "מפני שאמרו מחללין "אותו כסף "על נחשת כהוחק לא שיקיים כן אלא שהוזר ומחללן יל הכבה קתני מיחת מחללין מדוחק מדוחק אין רבי מאיר בפריונו מחמיר היא באכילתו דתניא לא התירו"למכור דמאי אלא לסיטון בלבד ובעל הבית בין כך יכין כך צריך לעשר דכרי רבי מאיר והכמים יביי M 58 יארביאי M 50

אורני אורני M 62 אורני ונודרו ו 1.71 W. ים אלא לאסיטון. M 64 מדוחק אלא לאסיטון. — M 63

durch Kupfer auslösen, es wird ja gelehrt, dass wenn sich einem ein Selâ vom zweiten Zehnt mit einem Selâ von Profanem vermischt hat, er für einen Selâ Scheidemünze hole und spreche: der Selâ vom zweiten Zehnt sei, wo er sich auch befindet, durch dieses Geld ausgelöst; sodann wähle er den besseren unter beiden und löse jenes durch diesen³⁸⁷aus; sie sagten nämlich, dass man in einem Notfall Silber durch Kupfer auslösen dürfe, und zwar darf es nicht dabei bleiben, vielmehr muss man es zurück durch Silber auslösen. Hier heisst es also, dass man in einem Notfall auslösen dürfe, also nur in einem Notfall, sonst aber nicht388!? R. Joseph erwiderte: Obgleich R. Meir hinsichtlich der Auslösung erleichternd ist, so ist er dennoch hinsichtlich des Essens erschwerend; denn es wird gelehrt: Demaj zu verkaufen haben sie nur einem Grosshändler erlaubt; ein Privatmann aber muss auf jeden Fall den Zehnt entrichten - Worte R. Meirs; die Weisen sagen, sowol ein Grosshändler als auch ein Privat-

382. Derjenige, der die Frau auf Grund eines solchen Scheidebriefs geheiratet hat. sie aus ihrer 2. Ehe bekommen hat. 384. Als solches gilt ein Kind, das durch einen nach der Gesetzlehre verbotenen Beischlaf gezeugt wurde (cf. Jab. 49a); in diesem Fall ist der Scheidebrief nur 385. Den 2. Zehnt vom Demaj. nach rabbanitischer Bestimmung ungiltig. sie nach Jerušalem zu bringen. 387. Der andere Selâ u. die Scheidemünze sind dann profan. 388. Dies wird vom richtigen 2. Zehnt gelehrt, dagegen erlaubt RM. die Auslösung von Silber durch Kupfer ohne weiteres; demnach ist es auch nach ihm bei rabbanitischen Bestimmungen nicht so streng 389. Der weiter verkauft; wer solche Früchte von ihm kauft, wie bei Bestimmungen der Schrift. muss von diesen den Zehnt entrichten.

אומרים אחד"הסיטון ואחד בעל הבית מוכר ישולה להבירו ונותן לו במתנה ואינו הושש מתיב רבינא הלוקח מן הנחתום מעשר מן החמה על הצוננת 8. ומן הצונגת על החמה ואפילו מדפומים הרכה "בשלמא מן הצוננת על החמה כדרבי אלעאי דאמר "פ רבי אלינאי מנון לתורם מן הרעה על היפה שתריבתי תרובה שנאמר ולא תשאי עליו השא בהריפכם את חלבו ממנו אם אינו קדש נשיאת המא למה"מכאי לתורם מן הרעה על היפה שתרומתו תרומה איא מן החיוב על הפטור ומן הפטור על החיוב אמר אבי הבי אלעה שפיה כא קשיא היה ישבייור ה שפור קא משני ליה דקשיא ליה דובי אלער ביד דבידי שמים ומשני ליה שמואל מיתת בית דין שפיר קא מותיב ליה דקאמרי אינהו מיתה ומותיב רב ששת לאו "דכתיב "לא תוכל לאכל בשעריך ולמאי דמותיב רב ששת רב יוסף שפיר קא משני ליה אלא רבינא"עד דמותיב מנהתום לסיינ ליח ודפום דברי רבי מאיר אלא מאי אית לך למימר פלטר מתרי תלתא"גברי זבין נחתום"נמי מחד גברא ארא M 67 ברי רב B 66 אפינטין M 65 - אפי | - M 70 | אפי | - M 69 אפי - M 68 אפי - M 68 ארטיתים נדתים ליכייע פלטיר - 17 M 72 857 M 71 ברי || 74 M -- נמי.

Fol. 56a

mann dürfe es ohne Bedenken verkaufen, einem anderen übersenden oder schenken. Rabina wandte ein: Wer [Demaj] von einem Bäcker kauft, darf vom Frischbackenen für das Altbackene und vom Altbakkenen für das Frischbackene den Zehnt entrichten, sogar von verschiedenartigen Formen³⁰¹. Allerdings vom Altbackenen für das Frischbackene, nach einer Lehre R. Ile-אפילו מדפוסים הרבה ליחוש דלמא אתי לאפרושי ajs; denn R. Ileaj sagte: Woher, dass die Absonderung der Hebe vom Schlechten für das Gute giltig sei? es heisst:"/hr soilt seinethalben keine Stade auf euch laden, wenn ihr das Beste davon abhebt; wenn es nicht heilig ידלמא שאני מיתת בית דין דהמירא ורב ששת לא wäre, könnte ja keine Sünde aufgeladen werden; hieraus ist also zu entnehmen, dass die Absonderung der Hebe vom Schlechten für das Gute giltig sei. Wieso aber darf man dies von verschiedenen Formen, es sollte Hebel vom Pflichtigen für das Freie und vom Freien für das Pflichtige absondern³⁹³!? Abajje sprach: R. Eleâzar hat mit seinem Einwand recht, und Semuél hat mit seiner Erwiderung unrecht. R. Eleâzar erhob einen Einwand hinsichtlich seiner Handlung, auf diel der Tod durch den Himmel

gesetzt"ist, und Semuél erwiderte ihm [mit einer Lehre hinsichtlich einer Handlung] auf welche der Tod durch das Gericht ogesetzt ist; vielleicht ist es bei seiner Handlung, auf welchel der Tod durch das Gericht gesetzt ist, anders, weil diese strenger ist. R. Sešeth hatte unrecht mit seinem Einwand, denn jene 390 sprechen von der Todesstrafe, und R. Sešeth erhob einen Einwand hinsichtlich eines gewöhnlichen Verbots, denn es heisst:307 Du darfst in deinen Städten nicht essen. Aber in anbetracht des Einwands R. Sešeths hat R. Joseph mit seiner Erwiderung recht. Rabina aber sollte doch, anstatt gegen ihn einen Einwand [aus der Lehre] vom Bäcker zu erheben, ihm eher eine Stütze aus der Lehrel vom Brothändler erbringen; denn es wird gelehrt, dass wenn jemand [Demaj] von einem Brothändler kauft, er, wie R. Meir sagt, jede Form besonders verzehnte308. Man könnte nur erklären: weil ein Brothändler von zwei drei Personen kauft, ebenso geschieht dies auch beim Bäcker, weil er von einer Person kauft. Raba

^{390.} Der en gros verkauft; cf. Bd. i S. 251 Z. 14ff. 391. Woraus zu schliessen ist, dass der Bäcker die Brote von verschiedenen Personen gekauft hat, von welchen manche den Zehnt entrichtet u. manche nicht entrichtet haben. 392. Num. 18,32. 393. Aus dieser Lehre ist zu entnehmen, dass es nach RM., der Autor derselben ist, bei rabbanitischen Bestimmungen leichter ist. 394. Der 395. Ehebruch; bei dieser Sünde ist es strenger. Genuss von Hebe für einen Laien. 396. RM. u die Weisen in der von Semuél angezogenen Lehre. 397. Dt. 12,17. 398. RM. hat also hinsichtlich des Essens auch bei einer rabbanitischen Bestimmung erschwert. 399. Dass er den Zehnt von einer Form für die andere entrichten darf.

sagte Semuél hat mit seiner Erwiderung recht; die Todesstrate ist einmal vorhanden

TEL POLGENDEN DINGEN GIBT ES KEI-אר עשליני ארבעה יהנישה שיניר הנם איני נשבע און Sklavin, א משליני ארבעה יהנישה שיניר הנם איני נשבע און SCHULDSCHLINEN, GRUNDSTÜCKEN UND GE-HILLIGHT WIGHN DIESER IST WEDER DAS DOPPLITE' NOCH DAS VIER- UND FÜNF-LACHE ZU ZARLEN; FERNER ERAUCHT WE-GIN DUSER DER UNBFZAHLTE HÜTER 10 NICHT A SCHWÖRLN UND DER LOHN-HUTER BRAUCHT NICHT ZU BEZAHLEN. R. SIMON SAGT, BEL GUHERLIGTEM, FÜR DAS [DER EMEXICHER] HAFTBAR'IST, GEBE במבר שניפו מכור וגופי קנוי יצאו ששרות שאין DAS במבר שניפו מכור וגופי קנוי יצאו ששרות שאין FR NICHT HAFTBAR IST, GEBF ES KEINE UTHERNORTHHANG, R. JEHUDA SAGT, AUCH WINN HIMAND LINE GESETZROLLE, EIN VIEW ODER EINE PERLE VERKAUET, GEBE ES HIERBEL KEINL UEBERVORTEILUNG. 20 הקדש מתקים מחוד אהין אהין אהין אהין אהין אהין אהין האין מתקים MAY ERWIDERTE THM: DIES WURDE NUR VON TENEN GELEHRT.

GEMARA. Woher dies? Die Rabbanan lehrten: Herr du eta es an deinen Nachsteater de M. Sier Maa aus der Hand deines Nuclisier Nucles, etwas, das aus einer Hand in die andere Hand kommt; ausgenommen sind Grundstücke, die nicht beweglich sind; ausgenommen sind Sklaven, die Grundהוא זכין רכא אמר שמואל שפיר קא משני "ריה שים מיתה בעולם:

וו עשולו רברים שאין להם אינאה העבדים והשטרית יהקרקעית וההקדשית אין להן תשליכיו בפל בה בל בה הוה השל בב ההה אהה כיף שהוא היום באהריותן ויש להן אינאה ישאיני חיוב באררניתן אין להן אינאה רבי יהודה איניר אף הנייבר ספר הירה בהמה ומרגדית אין להם אינאה אמרי לו

ביבוני בייתי דרוני יבני יבי הניביי בינבר לינביותך אי קנה ביד נכיותך דבר הנקנה ביד ביד יצאי קרקעית שאינן מטלטלים יצאי עבדים שהוקשי לקרקעות יצאו שבורות דבתוב וכי תמכרו יבו בבני ואון ביבן בבני ואוכן ניבון אנו בבני בניי ביין אביין וויינים ביינים ביינים ביינים ביינים יום אינאה פשישא לאפיקי מדוב בדונא דאני אין אינאה הפרוטית קמשמע לן יש אונאה לפרוטית הוא ארא ביירה דבתוב ויקה את בל ארצו בידו חבי נבי דבר ארעיה בידיה חוה נקים לה אלא pp B 77 715 M 70 877 בדי 18 א שרייב 18 א את 18 א האמר TTTT N 82 278 M 83 ידון בינים כי יינים: של ארעאה. B דבר ארעאה 18 ארעאה

stücken gleichen; und ausgenommen sind Schuldscheine, denn es heisst: wenn du etwas verkaufst, etwas, das an sich verkauft und an sich gekauft wird; ausgenommen sind Schuldscheine, die nicht an sich verkauft und an sich gekauft werden, sondern nur als Beweisstück dienen. Hieraus folgerten sie, dass wenn jemand Schuldscheine an einen Gewürzkrämer verkauft, es hierbei eine Veruntreuung gebe. — Selbstverständlich!? - Dies schliesst die Ansicht R. Kahanas aus, welcher sagt, dass es keine Veruntreuung um Perutas gebe; er lehrt uns also, dass es wol eine Veruntreuung um Peruțas gebe. Geheiligtes, denn die Schrift sagt: 400 deinen Bruder, deinen Bruder, nicht aber das Heiligtum. Rabba b. Mamal wandte ein: Ist denn überall, wo es "Hand" heisst, die wirkliche Hand zu verstehen, es heisst ja: "und er nahm sein ganzes Land aus seiner Hand, ist etwa zu verstehen, dass er sein ganzes Land in seiner

400. Es ist einerlei, ob sie durch das himmlische od. durch das irdische Gericht zu erfolgen hat; beide Sünden gleichen also einander. 401. Wenn der Schatzmeister Heiligengut verkauft, od. wenn jemand ein als Opfer geweihtes Tier, das ein Gebrechen bekommen hat, verkauft. 403. Wenn der Dieb das gestohlene Tier geschlachtet od. verkauft hat. jemand gestolden hat. 404. Wenn jemand "ein Opfer" gelobt u. ein Vieh zu diesem Behuf reservirt hat; wenn es abhanden kommt od. verendet, muss er ein anderes darbringen. 405. Wenn er ein bestimmtes Vieh als Opfer geweiht hat; wenn dieses abhanden kommt, braucht er kein anderes darzubringen. 406. Lev. 25,14. 407. Als Papier zum Einschlagen. 408. Num. 21,26.

מרשותו הכא גמי מרשותו וכל היכא דכתב ידו לאו ידו ממש הוא והתניא אם המצא תמצא בידו אין לי אלא ידו גגי חציהו וקרפיפו מנין תרמוד :: לומר אם המצא תמצא מכל מקום מעמא דכתב רהמנא אם המצא תמצא הא לאו הכי הוה אמינא כל היכא דכתב ידו יהו ממש הוא והו תניא יכן בידה אין לי אלא ידה נגה הצירה וקרפיפה מנין תלמוד לומר ונתן מכל מקום טעמא דכתב רחמנא ונתן הא לאו הכי הוה אמינא כל היכא דכתב ידי דליכא למימר הכי אלא ברשותו: בעי רבי זירא שבורות יש"לו מונמה מו מון"לו מונמה ככבר מבי רחמנא אבל לא שבירות או דלמא לא שנא אמד ליח אביי מי כתיב"ממכר לעולם ממכר סתמא כתיב זהאי נמי ביומיה מבירה היא: "בעי"רבא חמיו וזרען בקרקע "מהו יש להם אונאה או אין להם אונאה במאן דשדיין בכדא דמיין ייש להם אינאה או דלמא"בשלינהו על גב ארעא היכי דמי אילימא דאמר איהו שדאי כה שיתא ואתו סהדי ואמרי שבביו ושבנישקל ישבנין אפיל פורה בבדי אינאד חוזר אלא דאמר איהו שדאי בה כדאכני לה ואינלאי מילתא דלא שדא בה כדאבעי לה יש להם אונאה או אין להם אונאה כמאן דשדי בכדא דמיין ויש אלה || 88 M וכי תמברו לעולם ממבר אמר רחמנא והאי M 87 ביומיה | 89 M רבה בר רב חגן חטין | M 90 ש מהו M 91 בטיל ליח אגב.

Fol. 56b

Hand hielt!? Vielmehr ist sein Besitz zu verstehen, ebenso ist auch hier sein Besitz zu verstehen. - Ist etwa, wo es "Hand" heisst, nicht die wirkliche Hand zu verstehen, es wird ja gelehrt: "Wenn es in seiner Hand gefunden wird; ich weiss dies nur von seiner Hand, woher dies von seinem Dach, seinem Hof und seinem Lagerplatz40? - es heisst: finden, gefunden, in jedem Fall. בהם שאני הוא ישאני ההב Also nur weil der Allbarmherzige finden, gefunden geschrieben hat, wenn aber nicht, würde man gesagt haben, dass überall, wo es "Hand" heisst, die wirkliche Hand zu verstehen sei. Ferner wird gelehrt: 411 Er soll ihr in die Hand geben; ich weiss dies nur von ihrer Hand, woher dies von ihrem Dach, ihrem Hof und ihrem Lagerplatz"? - es heisst: er soll geben, auf jede Weise. Also nur weil der Allbarmherzige geschrie-שדא בה אלא הבשא "אור בה אלא הבשא בה אלה בי sol! geven, wenn aber nicht, würde man gesagt haben, dass überall, wo es "Hand" heisst, die wirkliche Hand zu verstehen sei. Vielmehr ist überall, wo es "Hand" heisst, die wirkliche Hand zu verstehen, nur anders ist es dort413, wo diese Auffassung nicht möglich ist; sondern nur der Besitz zu verstehen ist.

R. Zera fragte: Gibt es eine Uebervorteilung bei der Miete oder nicht: der Allbarmherzige spricht vom Verkauf aber nicht von der Miete, oder aber gibt es hierbei keinen Unterschied? Abajje sprach zu ihm: Heisst es denn, dass der Verkauf ein dauernder sein müsse, es wird ja nur vom Verkauf allgemein gesprochen, und für den betreffenden Tag gilt auch diese als Verkauf.

Raba fragte: Wie verhält es sich mit in den Boden gesäeten Weizen, gibt es bei diesem eine Uebervorteilung oder nicht: ist es ebenso als hätte er ihn in einen Krug getan, somit gibt es bei diesem eine Uebervorteilung, oder verliert er sich gegenüber dem Ackerboden "? - In welchem Fall, wollte man sagen, wenn er behauptet, er habe sechs ausgesäet, und Zeugen gekommen sind und bekundet haben, dass er nur fünf ausgesäet habe, so sagte ja Raba, dass wenn jemand nach Mass, Gewicht oder Zahl gekauft hat, er zurücktreten könne, auch wenn die Uebervorteilung das festgesetzte Mass nicht erreicht!? - Vielmehr, wenn er gesagt hat, er habe soviel ausgesäet, wieviel nötig ist, und es sich herausstellt, dass er nicht soviel ausgesäet hat, wieviel nötig ist: gibt es hierbei eine Uebervorteilung oder gibt es hierbei keine Uebervorteilung; ist es ebenso, als würde er ihn in einen Krug getan haben, somit gibt es hierbei

^{410.} Wenn der gestohlene Gegenstand nicht beim Dieb in der Hand, sondern in seinem Besitz gefunden wurde. 411. Dt. 24,1. 412. Wenn er ihr den Scheidebrief nicht in die Hand gegeben hat, sondern in einem ihr gehörenden geschlossenen Raum niedergelegt hat. oben angezogenen Schriftstelle Num. 21,26. 414. Und bei Grundstücken gibt es keine Uebervorteilung.

eine Uchervorteilung, oder verliert er sich gegenüber dem Ackerboden? Schwört man dieserhalb oder schwört man dieserhalb nicht: ist es chenso, als winde er ihn in einen Krug getan haben, somit muss man dieserhalb schwören, oder verliert er sich gegenüber dem Ackerhaden, somit schwört man dieserhalb nicht. Wird er durch die Webegarbe criaubt oder nicht? In welchem Lall, hat er gekeimt, so wird dies ja וו איניבר בערו דעריין בבדא דביא פוניבר מיניהי במאן דעריין בבדא דביא gelehrt, hat er nicht gekeimt, so wird dies na chemails gelehrt. Es wird nümlich gechit: Haben sie' vor der Daibringung der Webegarbe gekeimt, so werden sie durch die Webegarbe erlaubt, wenn aber nicht, וו רבי יונה "אמר ביטיל מקח יש לחם: so sind sie bis zur nächsten Webegarbe verboten. In dem Fall, wenn man ihn vor der Darbringung der Webegarbe gemäht und gesäct hat und darauf die Webegarbe dargebracht worden ist und er vor 20 המבר שמות מנה שהילת על שוה הקדש שוה מנה שהילת על der Darbringung nicht gekeimt hat. Darf man nun sie selbst hervorholen und essen: ist es chenso als würde man ihn in einen Krug getan haben, und er war ja durch die Webegarbe erlaubt worden, oder verliert er sich gegenüber dem Ackerboden⁴¹⁸? — Die Frage bleibt dahingestellt.

ירהם אינאה או דלמא' כטלינהו אגם ארעא 'נשבעין ... עליהן או אין נשבעין עליהן כמאן דשדיין בבדא הביין ינשביין יליהן או דלמא"בשלינהו אנב ארינא الما والما المرايد المانية المانية المانية المانية المانية דובי דבי אי דאשרוש תנינא אי דלא אשריש בנינו דבנו אם השרישי ביים לייני בינים ברוין יאם לאי אסורין עד שיבא עיפר חבא לא צריכא הבנינה יוריניה בוום לעיבר וארא ליה ניבר The state of the state of the state of the ישרינהו עומר או דלמא"במלינהו אנב ארעא תיקו: אבר רבא אבר רב הכא בני רבי אבי אינאה אין בים ביניה מקד יש לחם אי אין להן אמי הבים "נחמן הדר אמר"רב הסא פשים רבי אמי אונאה אהקדשות רבי ירטיה "אמר אקרקעות ותרוייהו בשביה דרבי ייהנן אכורו אינאה אין להם בימול ביבה יש להן כאן דאנה אהקדשות כל שכן קרקעות באן דאפר אקרקעות אבל הקדשות לא בדשפואל פריבות מחולר: תגן התם "אם היה קודש בעל מום יצא להולין וצריך לעשות לו דמים אמר רבי יותנן שיר יהו אוב או M 93 דתכן M 92

ולא...לעומר א 97 M הסדא א 96 רב א 97 M הסדא

אמר — M 99 , רב — P 98

Raba sagte im Namen R. Hasas: R. Ami fragte, ob es bei diesen"nur keine Uebervorteilung 20 gibt, wol aber eine Aufhebung des Kaufs 22, oder auch diese nicht? R. Nahman sagte: Später sagte R. Hasa, dass R. Ami entschieden habe, bei diesen gebe es nur keine Uebervorteilung, wol aber eine Aufhebung des Kaufs.

א + B 100

R. Jona sagte vom Geheiligten und R. Jirmeja sagte von Grundstücken, beide im Namen R. Johanans, dass es dabei nur keine Uebervorteilung gebe, wol aber eine Aufhebung des Kaufs. Nach demjenigen, der dies vom Geheiligten sagt, gilt dies um so mehr von Grundstücken", und nach demjenigen, der dies von Grundstücken sagt, gilt dies vom Geheiligten nicht. Dies nach Semuél, denn Semuél sagte, dass wenn man Geheiligtes im Wert einer Mine durch den Wert einer Peruta ausgelöst hat, die Auslösung giltig sei.

Dort wird gelehrt: Wenn aber das geheiligte [Vieh] gebrechenbehaftet ist, so wird es 2 profan; er muss aber den Wert ergänzen 25. R. Johanan sagt, es sei profan, nach

415. Heurige Früchte sind erst nach der Darbringung der Webegarbe (am 16. Nisan) zum Genuss erlaubt; cf. Lev. 23,10 ff. 416. Die heurigen Feldfrüchte. 417. Die Frage ist nicht, ob die Ernte von diesem Weizen erlaubt ist, sondern ob der bereits gesäete Weizen, wenn man ihn nach der Darbringung der Webegarbe zurück aus der Erde geholt hat, erlaubt ist od. nicht. 418. Und gehört also zur nächstjährigen Ernte. 419. Den in der Misnah genannten Gegenständen. 420. Dh. Rückzahlung des Betrags der Uebervorteilung, wenn diese genau ein Sechstel beträgt. 421. Wenn die Uebervorteilung ein Sechstel des Kaufwerts übersteigt. 422. Da nun Fälle, bei welchen der Kauf aufgehoben werden kann, in unsrer Misnah nicht einbegriffen sind, so ist zu folgern: wenn es bei Geheiligtem ein Irren gibt, um so mehr bei Profanem. 423. Da es beim Geheiligten kein Irren gibt. 424. Wenn der Eigentümer es auf ein anderes umgetauscht hat. 425. Falls das eingetauschte weniger wert ist.

יצא להולין דבר תורה וצריך לעשות לו דמים מדבריהם וריש לקיש אמר את צריך לעשות לי דמים 'מן התורה במאי עסקינן אילימא בכדי אונאה בהא 'לימא רוש לקוש צרוך לעשות לו דמים 'דבר הורה והתנן "אלו דברים שאין להם אונאה תקרקעית והעבדים והשטרות וההקדשות אלא "ביטול מקח בהא 'לימא רבי יוחגן צריך לעשות לו דמים מדבריחם והאמר רבי יונה אחקדשות ורבי ירמיה 'אמר אקרקעות ותרוייהו משמיה דרבי יוהגן אמרי אונאה מקח ואיפוך דרבי יוחנן לריש לקיש ודריש לקיש לרבי יוחנן במאי קמיפלגי בדשמואל דאמר שמואל הקדש שוה מנה שחיללו על שוה פרומה מחולל מר אית ליה דשמואל ומר לית ליה דשמואל איבנית אימא דכולי עלמא אית לחו דשמואל והכא בחא קמיפלגי מר סבר שהיללו אין לכתחלה לא ומר סבר אפילו לכתחלה איבעית אימא לעולם בכדי אונאה ולא תיפוך "ובדרב הסדא קמיפלגי דאמר מאי אין להם אונאה אינן בתורת אונאה "דאפילו שו לחדיום ואין רבית ואונאה להקדש מי אלימא ממתניתין דאוקימנא בתורת אונאה 'אימא הכי רבית ודין אונאה להדיום ואין רבית ודין אונאה להקדש M 4 בכדי M 3 אניר M 2 ו M מדברי תורה

- אמר ביר ד הו אול וקניפרנו בדר ד דאר - ניאי

der Gesetzlehre, und er müsse den Wert ergänzen, nach ihrer Bestimmung; Reš-Laqis aber sagt, auch den Wert ergänzen müsse er nach der Gesetzlehre. Von welchem Fall wird hier gesprochen; wollte man sagen, vom Betrag der Uebervorteilung", wieso sagt Reš-Laqiš, dass er nach der Gesetzlehre den Wert ergänzen müsse, es wird ja gelehrt: bei folgenden Dingen יש להם לעולם בביטול מקח יש להם לעולם בביטול gibt es keine Uebervorteilung: bei Grundstücken, Sklaven, Schuldscheinen und Geheiligtem; wollte man sagen, vom Betrag, bei welchem der Kauf aufgehoben wird, wieso sagt R. Johanan, dass der Wert nur nach ihrer Bestimmung ergänzt werden müsse, R. Jona sagte ja vom Geheiligten, und R. Jirmeja von Grundstücken, beide im Namen R. Johanans, dass es dabei nur keine Uebervorteilung gebe, wol aber בתוכי הבית מכדי אומה המה מיתיבי הבית מיתיבי הבית מכדי אומה המה מיתיבי הבית מיתיבי הבית מיתיבי הבית מיתיבי lich vom Betrag, bei welchem der Kauf aufgehoben ist, nur wende man R. Johanan mit Reš-Laqiš und Reš-Laqiš mit R. Johanan um". Worin besteht ihr Streit? In der Lehre Semuéls. Semuél sagte, dass wenn man Geheiligtes im Wert einer

הכי נמי רבית. B 8 B הכי נמי רבית. - M 7 Mine durch den Wert einer Peruta ausgelöst hat, die Auslösung giltig sei; einer hält von der Lehre Semuéls, der andere hält nichts von der Lehre Semuéls. Wenn du willst, sage ich: beide halten sie von der Lehre Semuéls, und ihr Streit besteht in iolgendem: einer ist der Ansicht, nur wenn er es ausgelöst hat, nicht aber dürfe man dies von vornherein, während der andere der Ansicht ist, auch von vornherein. Wenn du aber willst, sage ich: tatsächlich 132 vom Betrag der Uebervorteilung, auch wende :nan [ihre Ansichten] nicht um, und sie streiten über die Lehre R. Hisdas; dieser sagt, unter "bei diesen gibt es keine Uebervorteilung" sei zu verstehen, bei diesen habe das Gesetz der Uebervorteilung 133 nicht statt, und man könne zurücktreten, auch wenn der Betrag der Uebervorteilung nicht vorhanden ist. Man wandte ein: Es gibt Wucher und Uebervorteilung bei einem Laien, nicht aber gibt es Wucher und Uebervorteilung beim Geheiligten!? — Diese [Lehre] ist ja nicht bedeutender als unsre Mišnah, die wir auf das Gesetz von der Uebervorteilung bezogen haben, ebenso ist auch diese zu erklären: Wucher und ein Gesetz von der Uebervorteilung gibt es bei einem Laien, nicht aber gibt es Wucher und ein Gesetz von der Uebervorteilung

427. Dh. um wieviel das eingetauschte Vieh weniger wert ist als das erste. 426 Der Rabbanan. 428. Um ein Sechstel. 429. Nach R. Jona befindet sich RJ. in einem Widerspruch. sicht des einen ist dem anderen zu addiziren; RJ. ist also der Ansicht, der Wert müsse nach der Gesetzlehre ergänzt werden, da es bei Geheiligtem, wie R. Jona lehrt, ein Irren gibt. 431. Das geheiligte Vieh durch ein anderes, das weniger wert ist, auslösen. 432. Sc. spricht die oben angezogene Lehre. 433. Dieser Ansicht ist auch RL. 434. Dh. das Gesetz, dass diese, wenn sie ein Sechstel beträgt, zurückgezahlt werden müsse.

beim Geheiligten". Wieso heisst es demnach im Schlußsatz, dass es diesbezüglich beim Profanen strenger sei als beim Geheiligten? Dies bezieht sich auf Wucher. Sollte er doch ebensogut hinsichtlich » der Ucbervorteilung lehren, dass es in dieser Hinsicht beim Geheiligten strenger sei als beim Protanen!? Allerdings ist es beim Profanen strenger als beim Geheiligten nur in dieser Hinsicht, sonst aber nicht, 10 aber ist es etwa auch beim Geheiligten nur in dieser Hinsicht strenger und sonst nicht? In welchem Fall kann Wucher beim Geheiligten vorkommen; wollte man sagen, wenn der Schatzmeister hundert für i. hundertundzwanzig verborgt hat, so hat ja der Schatzmeister eine Veruntreuung begangen, und sobald er eine Veruntreuung begangen hat, ist das Geld profan und Eigentum eines Laien!? R. Hošâja erwiderte: ממן יצאי קרקעות שאיגן משלשלין יצאו עבדים Hier wird von dem Fall gesprochen, wenn jemand übernommen hat, Mehl' zum Preis von vier [Mass]' zu liefern, und der Preis auf drei festgesetzt worden sist. Es wird nämlich gelehrt, dass wenn jemand übernommen hat, Mehl zum Preis von vier zu lie-

אי הכי היינו דקתני סיפא זה חומר בהדיום מבהקדש 'ארבית ליתני נמי זה הומר בהדיום חומר מבחדרים מאונאה "בשלמא "וה ביבחקדש ותו לא אלא הקדש זה חובר ותו לא רבית דהקדש היכי דמי אילימא דאוופיה נובר ביאה בביאה ועשרים והלא מעל הגובר וכיון שמעל הנובר יצאו ביעותיו לחולין והני להי דהדיים אביר المراجع المراج רבבה ברנית בינובי וינודו בישרים בדותנים הוביבה יליו לספק סלתות מארבע ועמדו "משלש מספק בותה בישורה במעבה בושבה בותה ביותה היות הקדש על העליונה רב פפא אמר הכא באבני בנין המכורית לגובר עסקינן בדשמיאל דאמר שמואל مردن والمولا ولا تعطيمان عالما كالم الما الماماران בפר (יבי): בינחני בוילי דרונו רבגן על כל דבר בשני בדר ניר שור (:)על הביר ניר שה (:)על שלבוה ברם כל כל מבדה משר ימבי הזה וכלל כלל יפרט יבר אי אתה דן אלא בעין הפרט מה הפרט מפורש בבר הוניבים ונים מניין את בל דבר הנינים ליום: שהוקשו לקרקעות יצאו שטרות שאף על פי المالي المال المالي المالية ال

אי רבית P פי קתני דומר בחדיום מבחקדש וקתני סיפא א P אי רבית M א הכי השתא – 11 M בהריום זה חומר א"א בהקרש – 13 10 אר P א בה שקבר P 14 מה M 13 2018 M 1 ים לגובר. M ממסי לגובר. P 16

fern, und es auf drei gestiegen ist, er es zum Preis von vier, und wenn zum Preis von drei zu liefern, und es auf vier gefallen ist, er es ebenfalls zum Preis von vier liefern müsse, weil das Heiligtum immer die Oberhand hat. R. Papa erklärte: Hier wird von den dem Schatzmeister übergebenen Bausteinen 189 gesprochen. Dies nach Semuél, denn Semuél sagte, man baute mit profanen und weihte sie nachher".

WEGEN DIESER IST WEDER DAS DOPPELTE &C. ZU ZAHLEN. Woher dies? - Die Rabbanan lehrten: Bei jedem Eigentumsvergehen, generell; ein Rind, ein Esel, ein Schaf oder ein Gewand, speziell; und alles, was abhanden kommt, von dem er sagt, wiederum generell; dies ist also eine Generalisirung, Spezialisirung und Generalisirung, wobei man sich nach dem Speziellen zu richten hat; wie das speziell Genannte beweglich und selbst Geld ist, ebenso auch alles andere, was beweglich und selbst Geld ist; ausgenommen sind Grundstücke, die nicht beweglich sind, ausgenommen sind Sklaven, die Grundstücken gleichen, und ausgenommen sind Schuldscheine, die, obgleich beweglich, nicht selbst Geld sind. Heiligengut, denn es heisst: "seinem Nächsten, seinem Nächsten, nicht aber dem Heiligtum.

¹⁵⁵ Viels ehr Fann der Kassautgehoben werden, auch wenn die Uebervorteilung kein Sechstel beträgt. 436. An den Tempel, zu den Speiseopfern. 437. Für eine bestimmte Münze (einen Selâ). 438. Für einen Laien ist der Abschluss einer Lieferung vor der Festsetzung des Marktpreises verboten (cf. weit, fol. 72 b), weil der Preis steigen kann, u. wenn der Käufer für das bereits gezahlte Geld mehr erhält, 439. Wenn er solche auf Wucher verborgt hat. 440. Die Baumaterialien so ist dies Wucher. wurden erst nach der Verwendung bezahlt, damit sie profan bleiben u. die Arbeiter an diesen keine Veruntreuung am Geheiligten begehen. 441. Ex. 22,8. 442. Ib. V. 7.

ילא תשליפי ארבעה יחמשה רנהו "ולא הקדש: (יבי): פאי טעפא תשלופי ארבעה וחפשה אפר ישיבר הבב רחמנא ולא תשלומי שלשה וארבנה: אינו נשבע (ובוי): מנהני מילי דתנו רבנן בי יתו^{22.6} 2 איש אל העהי כלל כסק או כלים פרש וגגב מבית האיש חור וכלל כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא בינין הפרט מה הפרט מפורש דבר המטלטו ניפי المراجع المراجع المراجع المراجع المراجع المراجع المراجعة שאינן ביובין יצא יכדים שהיוש וייבים הקדשית אבר קרא היהו היהו ילא של הקדשי נושא שכר אינו משלם (וכוי): מנהני מילי דתנו רבנן "כי יתן איש אל רעהי כלל הביר אי שיר אי שה פרט וכל בהמה לשמר חזר וכלל כלל ופרט נו יבתה אי אתה דן ארא בעין הפרט מה הפרט בפירש דבר המשלשל ונופו ממון אף כל דבר המשלשל ונופי ממון יצאו קרקעות שאינן ממלמלין יצאו עבדים שהוקשו לקרקעות יצאו שמרות שאף על פי שמשלשלין אין ניפן ממון הקדשית אמר קרא דעהי 20 רעהו "ולא של הקדש: שומר הנם אינו נשבע (וכיי): ורמינהי "כני העיר ששלחו את שקליהן ונגנבו א: عرال والمتال والمال المال الما תחתיהן נמצאו או שהחזירום הגנבים אלו ואלו יבי ריידו M 19 82277 728 - M 18 שלא נתרמה תרומה נשבע".

NOCH DAS VIER- UND FÜNFFACHE. Weshalb? — Der Allbarmherzige spricht von der Zahlung des Vier- und Fünffachen, nicht aber von der Zahlung des Drei- und Vierfachen".

FERNER BRAUCHT WEGEN DIESER DER UNBEZAHLTE HÜTER NICHT ZU SCHWÖREN. Woher dies? - Die Rabbanan lehrten: "Wenn jemand seinem Nachsten gibt, generell; יבר בי שמשלשרן אין נים ביי יום און ביי יום Silver oder Gerate, speziell; und es aus seinem Haus gestohlen wird, wiederum generell; dies ist also eine Generalisirung, Spezialisirung und Generalisirung, wobei man sich nach dem Speziellen zu richten hat; wie das speziell Genannte beweglich und selbst Geld ist, ebenso auch alles andere, was beweglich und selbst Geld ist; ausgenommen sind Grundstücke, die nicht beweglich sind, ausgenommen sind Sklaven, die Grundstücken gleichen, und ausgenommen sind Schuldscheine, die, obgleich beweglich, nicht selbst Geld sind. Geheiligtes, denn der Allbarmherzige sagt: seinem Nachsten, seinem Nächsten, nicht aber dem Heiligtum.

> DER LOHNHÜTER BRAUCHT NICHT ZU BEZAHLEN. Woher dies? - Die Rabbanan lehrten: "Wenn jemana seinem Nachsten gibt,

generell; einen Esel, ein Rind oder ein Schaf, speziell; oder sonst ein Vieh zur Verwahrung, wiederum generell; dies ist also eine Generalisirung, Spezialisirung und Generalisirung, wobei man sich nach dem Speziellen zu richten hat; wie das speziell Genannte beweglich und selbst Geld ist, ebenso auch alles andere, was beweglich und selbst Geld ist; ausgenommen sind Grundstücke, die nicht beweglich sind, ausgenommen sind Sklaven, die Grundstücken gleichen, und ausgenommen sind Schuldscheine, die, obgleich beweglich, nicht selbst Geld sind. Geheiligtes, denn der Allbarmherzige sagt: seinem Nächsten, seinem Nächsten, nicht aber dem Heiligtum.

FERNER BRAUCHT WEGEN DIESER DER UNBEZAHLTE HÜTER NICHT ZU SCHWÖREN. Ich will auf einen Widerspruch hinweisen: Wenn die Leute der Stadt ihre Segalim" [durch Boten] sandten und sie diesen gestohlen worden oder abhanden gekommen sind, so müssen diese, falls [vom Geld]40 bereits47 etwas abgehoben worden ist, den Schatzmeistern einen Eid leisten, wenn aber nicht, so leisten sie den Leuten der Stadt einen Eid und diese müssen andere ersetzen. Wenn sie sich später eingefunden oder die Diebe sie zurückgebracht haben, so gehört beides dem Segalimfonds, ohne

442. Da der Doppelersatz, der bei der Zahlung des 4- u. 5fachen einbegriffen ist, abzuziehen ist. 443. Ex. 22,6. 444. Ib. V. 9. 445. Die Tempelsteuer; cf. Bd. iij S. 875 Z. 1 ff. Schatzkammer; cf. ib. S. 879 Z. 1 ff. 447. Bei der Gerichtsverhandlung. indässigkeit begangen haben; das Geld befindet sich dann bereits im Besitz des Heiligtums u. die Abender sind nicht mehr haftbar.

ihnen für das nächste Jahr gutgerechnet zu werden? Semuél erwiderte: Hier wird von Lohnhütern gesprochen, die schwören müssen, um ihren Lohn zu erhalten". -Wieso müssen sie demnach den Schatzmei- 5 stern einen Eid leisten, sie sollten doch den Leuten der Stadt einen Eid leisten"?? Rabba erwiderte: Sie leisten den Leuten der Stadt einen Eid in Gegenwart der Schatzmeister, damit diese sie nicht ver- ווים בר הא מני רבי שמעון היא "דאמר קדשים אבר הא מני רבי שמעון היא "דאמר קדשים dächtigen; oder auch, damit diese sie nicht fahrlässig nennen. Hier wird ja aber vom Stehlen und Abhandenkommen gesprochen, und Lohnhüter sind ja für Diebstahl und Abhandenkommen haftbar; zu- יבי אלעזר שבועה זו תקנת הכמים היא שלא יהו gegeben, dass sie nicht ersatzpflichtig sind, aber ihren Lohn sollten sie doch verlieren!? Rabba erwiderte: Gestohlen, durch bewaffnete Räuber, abhanden gekommen, wenn das Schiff im Meer untergegangen' 20 הזרכים אין נותנין לו שבר שבת לפיכך אין אחריות ist. R. Johanan erklärte: Hier ist die Ansicht R. Simôns vertreten, welcher sagt, dass es bei Geheiligtem, für welches [der Eigentümer haftbar ist, eine Uebervorteilung gebe, und man müsse wegen dessen schwören. – Erklärlich ist dies von dem Fall, wenn [vom Geld] noch nichts abge-

שקלים הם ואין עולין להם לשנה הבאה אמר שמואל הכא בנושא שכר עסקינן ונשבעין לימול שברן אי הכי נשבעין לנזברין לבני העיר מבעי ליה אמר רבה נשבעין לבני העיר במעמד גזברין כי היכי דלא נחשדינהו ואי נמי כי היכי דלא לקרו להו פושנים והא נגנבו או שאכדו קתני ושומר שבר בגניבה ואבידה חיובי מיחייב והכא "גמי נהי דשלומי לא משלמי אגרייהו מיהא לפסיד 'אמר רבה נגנבו בלסטין מזויין אבדו שטבעה ספינתו בים רבי שחיים באחריותן יש לחן אונאה ונשבעין עליהם התינה עד שלא נתרמה התרומה משנתרמה התרומה קרשים שאינו חייב באחריותן נינהו"דתניא "תורמין על האבוד ועל הגבוי ועל העתיד לגבות אלא אמר בני אדם מולולים בהקדשות: נושא שבר אינו רמי ליה רב יוסף בר חמא "לרבה תגן נושא שכר אינו משלם ורמינהי 'השוכר את הפועל לשמור את הפרה לשמור את התינוק לשמור את שבת עלוי היה שכיר שכת שכיר הדש שכיר שנה שביר שבוני נותנין לו שבר שבת לפיבך אחריות שבת עליו מאי לאו לשלם לא להפסיד שכרו אי הכי רישא דקתני"אין אחריות שכת עליו "הכי נמי M 24 | דתנן M 23 - -M 22 א רבא M 21 עריות שבת עריו + M 26 N275 P 25 8 2 לפיכך M 28 אי להפסיד.

hoben worden ist, wenn aber [vom Geld] abgehoben worden ist, ist es ja Geheiligtes, für welches er nicht haftbar ist; denn es wird gelehrt: es wird abgehoben für das Abhandengekommene, das Eingeforderte und das Einzufordernde ?!? Vielmehr, erklärte R. Eleâzar, dieser Eid ist eine Bestimmung der Weisen, damit man nicht mit dem Geheiligten leichtfertig umgehe.

DER LOHNHÜTER BRAUCHT NICHT ZU BEZAHLEN. R. Joseph b. Hama wies Rabba auf einen Widerspruch hin; hier wird gelehrt, dass der Lohnhüter nicht zu bezahlen brauche, und dem widersprechend wird gelehrt: Wenn ein Lohnarbeiter zur Bewachung der [roten] Kuh", zur Bewachung der Kinder"oder zur Bewachung der Saaten"gemietet wird, so erhält er für den Sabbath keine Belohnung, daher ist er für den Sabbath nicht verantwortlich; wenn er aber auf eine Woche, einen Monat, ein Jahr oder ein Septennium gemietet worden ist, so erhält er einen Lohn auch für den Sabbath, daher ist er auch für den Sabbath verantwortlich; wahrscheinlich doch hinsichtlich der Ersatzleistung!? — Nein, hinsichtlich des Verlustes seines Lohns. — Demnach ist im Anfangsatz, in welchem es heisst, er sei für den Sabbath nicht verantwortlich, zu verstehen, hin-

^{449.} Ersatzfrei sind sie auch ohne Eid. 450. Da diese den Transport zu bezahlen haben. 451. Durch Unglücksfälle; sie verlieren ihren Lohn nicht. 452. Dennoch müssen die Boten schwören. 454. Die 453. Dass sie nicht zur Arbeit benutzt werde u. kein Gebrechen bekomme; cf. Num. 19,2ff. den Hochpriester bei der Darbringung der roten Kuh mit dem Weihwasser zu besprengen hatten; diese mussten vor jeder levitischen Verunreinigung bewahrt werden; cf. Bd. iij S. 56 Z. 11 ff. Webegarbe u. die 2 Brote; cf. Lev. 23,10 ff.

דלהפסיד שכרו ומי אית ליה שכר"שכת והא כתני אין נותנין לו שכר שכת אשתיק אמר ליה מידי שמיע לך בהא אמר ליה הכי אמר רב ששת בשקנו מידו וכן אמר רבי יוחנן בשקנו מידו: רבי שמיניי שחייב באחריותן יש להן אונאה ושאינו auf sprach er zu ihm: Hast du etwas dar-חייב באחריותן אין להן אונאה: תני תנא קמיה דרבי יצחק"בר אבא קדשים שחיים באחריותן היים שאני קורא בהן 'בה' וכחש ושאינו חייב באהריותן: פמור שאני קורא בהן בעמיתו וכחש אמר ליה כלפי 10 לייא "איפכא מכתברא אמר ליה איסמיה אמר ריה מוסט לא חבי "קאמר קדשים שחיים באחריותן חיים דאיתרכן ככה וכחש ושאינו הייב באהרייתן פביי רבי יהודה אימר אף דאמעים מבעמיתו וכחש: המוכר ספר תירה בירגלית יבחמה אין להם אינאה: ייה חבר כפר תירה אים Jünger lehrte vor R. Jichaq b. Abba: We-לה אונאה לפי שאין קין לדמיה בחמה ומרגלית אין להם אונאה מפני שאדם רוצה לוווגן אמרו לי יהרא חבל אדם רוצה "לווגן ורבי יחודה חני חשיבי ליה וחני לא חשיבי ליח ועד כמה אמר אמימר עד כדי בתירא אומר אב הודה בן בתירא אומר מניא רבי יהודה בן בתירא אומר אב 20 ist, ist man frei, weil ich hinsichtlich die-המוכר סום וסיים וחשישום במלחמה אין להם אינאה מפני שיש בהן היי נפש:

שבת M 31 ב"א M 31 קאמר – M 29 33 את הוות אלא הא אמרו אדא את אין המוכר – M 32 אלו ור"י מ"ם הני. sichtlich des Verlustes seines Lohns; erhält er denn einen Lohn für den Sabbath, er lehrt ja, dass er für den Sabbath keinen Lohn erhalte!? Da schwieg er. Darüber gehört? Jener erwiderte: R. Šešeth erklärte: wenn er es übernommen hat. Ebenso erklärte auch R. Johanan: wenn er es übernommen hat.

R. SIMÔN SAGT, BEI GEHEILIGTEM, FÜR DAS [DER EIGENTÜMER] HAFTBAR IST, GEBE ES EINE LEBERVORTEILUNG, UND FÜR DAS ER NICHT HAFTBAR IST, GEBE ES KEINE UEBERVORTEILUNG. Ein gen des Geheiligten, für das [der Eigentümer] haftbar ist, ist man schuldig", weil ich hinsichtlich dieses lese:45° und er es Gutt ableugnet; und für das er nicht haftbar ses lese: und es ableugnet seinem Nachsten. Da sprach er zu ihm: Wohin denn, das Entgegengesetzte leuchtet ja ein' ?? Jener fragte: Soll ich [diese Lehre] streichen? Dieser erwiderte: Nein, dies ist wie folgt

zu verstehen: Wegen des Geheiligten, für das [der Eigentümer] haftbar ist, ist man schuldig, denn diese sind einbegriffen in [den Worten] und es Gott ableugnet; und für das er nicht haftbar ist, ist man frei, denn diese sind ausgeschlossen durch [die Worte] wie es ableugnet seinem Nachsten.

R. JEHUDA SAGT, AUCH WENN JEMAND EINE GESETZROLLE, EINE PERLE ODER EIN VIEH VERKAUFT, GEBE ES HIERBEI KEINE UEBERVORTEILUNG. Es wird gelehrt: R. Jehuda sagt, auch wenn jemand eine Gesetzrolle verkauft, gebe es hierbei keine Uebervorteilung, weil deren Wert unendlich ist. Bei einem Vieh und einer Perle gibt es ebenfalls keine Uebervorteilung, weil man sie paaren will. Man entgegnete ihm: Man will ja auch alles andere paaren. — Und R. Jehuda!? — Diese sind besonders wertvoll, andere Dinge aber nicht. — Bis wieviel Amemar erwiderte: Bis zu ihrem Wert. Amemar erwiderte: Bis zu ihrem Wert.

Es wird gelehrt: R. Jehuda b. Bethera sagte: Wenn jemand im Krieg ein Pferd, ein Schwert oder ein Schild verkauft, so gibt es hierbei ebenfalls keine Uebervorteilung, weil sie das Leben erhalten.

^{456.} Wörtl. abgetreten hat; wenn er sich verpflichtet hat, Ersatz zu zahlen, falls sich ein Unfall ereignen sollte, u. für diesen eventuellen Ersatz seine Güter verpfändet hat, da die mündliche Vereinbarung nicht ausreicht. 457. Einen Eid, wenn man es ableugnet u. dies beschwört. 458. Lev. 5,21. 459. Das W. ביתוח befindet sich im bezüglichen Schriftvers zwischen ביתוח u. ביתוח, so dass es auf beide bezogen werden kann; statt בעמיתו ובחש hat Cod. M richt. וכחש בעמיתו של 460. Uebereinstimmend mit der Lehre RS.s hinsichtlich der Uebervorteilung. 461. Obgleich man eigentl. frei sein sollte, da es Eigentum Gottes ist. 462. Sonst aber wäre man schuldig. 463. Welche ist bei diesen die höchstzulässige Uebervorteilung. 464. Wenn er das Doppelte gezahlt hat. 465. Das W. הטיטוב (Varr. הטיטוב, הטיטוב, ist ganz dunkel; der jer. T. hat an dessen Stelle דרים, was die übliche Erkl. Panzer, Schild, bestätigt.

TYPE IS LINE ULBERVORTEILUNG BEIM KALF UND VERKAUF GIBT, SO GIBT ES AUCH LINE KRÄNKUNG DURCH WORTE. MAN DARI NICHT NACH DEM PREIS EINER SACHE TRAGEN, WENN MAN SIE NICHT ZU 5 KAULEN BLABSICHTIGT. WENN JEMAND BUSSFERTIG IST, SO SAGE MAN NICHT ZU HIM: DENKL AN DEINE FRÜHEREN HAND-LUNGEN, WINN JEMAND VON PROSELYTEN הרי אינאת ממון אמור הא מה אני מקיים לא תונו 10 ואוא או אור ממון אמור הא מה אני מקיים לא תונו 10 ואוא הרי אינאת ממון DENKE AN DIE HANDLUNGEN DEINER VOR-FAHREN, DENN ES HEISST! Einen Fremdling with it make granken und nicht bedrucken

s. Me earen Nucl sien nicht kranken, die Schrift spricht von der Kränkung durch Worte. Du sagst, von der Kränkung durch Worte, vielleicht ist dem nicht so, sondern von der Uebervorteilung an Geld? wenn es 20 מי היא נקי אבד אם היו המרים מבקשין תבואה heisst! wenn au ewas an deinen Nachsten verkaufst oder etwas aus der Hand deines Nachsten kautst, so ist ja schon von der L'ebervorteilung an Geld gesprochen, somit deutet der Schriftvers: ihr sollt enren Nachsten nicht kranken, auf die Kränkung durch Worte. Zum Beispiel: wenn jemand bussfertig ist, so sage man nicht

גן בים שאונאה במקח וממכר כך אינאה בדברים לא יאמר לו בכמה חפין זה והיא אינו רוצה ליקה אם היה' בעל תשובה לא יאמר לי זכור מעשוך הראשינים אם הוא בן גרים לא יאמר לי זכור מעשה אביתוך שנאמר וגר לא תונה ילא תלחצנו: גברא. תנו רבנן [ו]לא"תונו איש את עביתו

באינאת דברים הכתוב מדבר אתה אומר באונאת דברים אי אינו אלא באונאת כמון בשהיא אומר וכי תמברו ממבר לעמיתך או קנה מיד עמיתך איש את עמיתו באונאת דברים הא כיצד אם היה בנל תשובה אל יאמר לו זכור מנשיך הראשונים אם היה בן גרים אל יאמר לו זכור מעשה אכותיך אם היה גר וכא ללמוד תורה אל יאמר לו פה שאבל נבילות ושריפות שקצים ורמשים בא ללמוד 15 ללמוד בא ללמוד המרופות שקצים ורמשים בא ללמוד המרופות ושריפות הורה שנאמרה מפי הנכורה אם היו יסורץ כאין עריו אם היו הלאים באין עליו או שהיה מקבר את בניו אל יאמר לו כדרך שאמרו לו הביריו לאייב הלא יראתך בסלתך תקותך ותם דרכיך זכר נא בבנו לת יתמר לחם לכן מצל פלוני "שהות כוכר תביאה ויודע בו שלא מבר"מעולם רבי יהודה אומר את לא יתלה עיניו על המקה כשעה שאין לו דמים שחרי חדבר מסור ללב וכל דבר חמסור ללב נאמר

> 28 - M 34 חונה P 37 היה M 36 12 M 35 יבא ררמור תורה שיצתה מפי השבינה M 30 ביביביו 1' 38 M 42 1222 M 41 אני הריין M או הריין 40 יטה ב תבואה + M 43 תבואה.

zu ihm: denke an deine früheren Handlungen. Wenn jemand von Proselvten abstammt, so sage man nicht zu ihm: denke an die Handlungen deiner Vorfahren. Wenn jemand Proselyt ist und das Gesetz studiren will, so sage man nicht zu ihm: ein Mund, der Aas, Terepha⁴⁷, Ekel- und Kriechtiere gegessen hat, will nun das Gesetz lernen, das aus dem Mund der Allmacht gesprochen wurde. Wenn Züchtigungen über jemand kommen, wenn Krankheiten über jemand kommen, oder wenn jemand seine Kinder begräbt, so spreche man nicht zu ihm, wie die Genossen zu Ijob gesprochen haben: 422 Ist deine Gottesfurcht nicht dein Vertrauen, und deine Hoffnung dein redlicher Weg. Bedenke doch, wer kam je schuldlos um. Wenn Eseltreiber Futter suchen, so spreche man nicht zu ihnen: geht zu jenem, er verkauft Futter, während man von jenem weiss, dass er niemals Futter verkauft hat. R. Jehuda sagte: Auch darf man, wenn man kein Geld hat, die Augen nicht auf eine Ware⁴⁷³richten. Dies alles ist dem Herzen anvertraut⁴⁷⁴, und von Dingen, die dem Herzen anvertraut sind, heisst es:400 du sollst dich vor deinem Gott fürchten.

466. Im Hebräischen wird für beide Begriffe dasselbe Wort (אונאה) gebraucht. 468. Mit 32 (in der Bibel Fremdling) wird in der t.schen Literatur der Proselyt bezeichnet. 470. Ib. V. 14. 471. Wörtl. Zerrissenes, ein nicht lebensfähiges Tier, das zum Genuss verboten ist; im weiteren Sinn jede rituell verbotene Speise. 472. Ij. 4,6,7. den Verkäufer glauben zu machen, er wolle sie kaufen. 474. Man kann ihm die böse Absicht nicht nachweisen.

בו "ויראת מאלהיך: אמר רבי יוהנן משים רבי שמעון בן יוחאי גדול אונאת דברים "מאונאת במון שזה נאמר בו ויראת מאלהיך וזה לא נאמר בי ויראת מאלחיך ורבי אלעזר אומר זה בגופו ווה בסמונו רבי שמואל בר נחמני אמר זה ניתן להישבין וזה לא ניתן להישבון: תני תנא קמיה דרב נחמן בר יצחק כל המלבין פני הבירו ברבים כאילו שופר "דמים אמר ליח שפיר קא אמרת דחזינא ליח דאזיל סומקא ואתי היורא: אמר ליה אביי לרב דאמר רבי חנינא הכל יורדין לניהנם "חוץ משרשה "הכל כלקא דעתך אלא "איכא כל היורדין "הגיהגב עולים חוון משלשה שיורדין ואין שלין "ואר: הי הבא על אשת איש והמלבין פני הבירו ברבים גב דדש ביה בשמיה: אמר רבח בר בר חנה אמר רכי יוחנן "נוה לו לאדם "שיבא על ספק אשת איש 50 ואל ילבין פני הבירו ברבים מנא לן מדדרש רבא "דדרש רבא מאי דכתים 'וכצלעי שמחי ונאספי |יכין 20 קרעו ולא דמו אמר דוד לפני הקדוש בריך היא רבונו של עולם גלוי וידוע לפניך"שאם היו מקרעים כשרי לא היה דמי שותת לארץ ולא עוד איא "אפילו בשעה שעוסקין בנגעים ואחרות איכרים רי דוד הבא על אשת איש מיתתו במה ואני אימי המלבין את פני חבירו ברבים אין לו חלק לעיים יותר | 45 M את דמו | 46 M + ועירין + M 44 איבא M איבא איבא – M איבא – M איבא - לגיהנם || M 50 || היינו + M 51 || היינו -M 54 י שובעול M 53 שאלו מקר את בש' א M 54 יבית ביבר המדביי פניי M א יבא על א א יביתה ביבר המדביי פניי א א -4 M הבא על א א

R. Johanan sagte im Namen des R. Simôn b. Johaj: Die Kränkung durch Worte ist eine schwerere [Sünde] als die Uebervorteilung an Geld, denn bei der einen heisst es: du sollst dich vor deinem Gott fürchten, und bei der anderen heisst es nicht: du sollst dich vor deinem Gott fürchten. R. Eleâzar begründete: Die eine betrifft seinen Körper und die andere nur das Ver-ים במערבא במאי זהירי אמר ליה באחוורי אפי mögen. R. Šemuél b. Nahmani begründete: Die andere kann zurückgezahlt werden, und die erste kann nicht zurückgezahlt werden.

Ein Jünger lehrte vor R. Nahman b. ים רינ לחבירו "מכנה חיינו מלבין אז על Jichaq: Wenn jemand seinen Nächsten öffentlich beschämt, so ist es ebenso, als würde er Blut vergiessen. Dieser sprach: Du hast recht; wir sehen auch, wie die Röte schwindet und die Blässe kommt.

Abajje sprach zu R. Dimi: Wovor nehmen sie sich im Westen "inacht? Dieser erwiderte: Vor der Beschämung [anderer]. R. Hanina sagte nämlich: Alle steigen ins Fegefeuer hinab, mit Ausnahme von drei-בה אבר לעולם הכא אבר בחנק "ייש לו הלק לעולם הכא אבר en. -- Alle, wie kommst du darauf!? --Vielmehr, alle, die ins Fegefeuer hinabsteigen, kommen zurück herauf, mit Ausnahme von dreien, die hinabsteigen und nicht mehr heraufkommen; folgende sind es: wer ein verheiratetes Weib beschläft, wer seinen Nächsten öffentlich beschämt, und wer seinem Nächsten einen Spottnamen beilegt. — Das Beilegen eines Spottnamens gehört ja zur Beschämung!? - Auch in dem Fall, wenn er an diesen Namen schon gewöhnt ist".

Rabba b. Bar-Hana sagte im Namen R. Johanans: Lieber beschlafe man ein zweifelhaft verheiratetes Weib, als seinen Nächsten öffentlich beschämen. - Woher dies? -Aus einem Vortrag Rabas, denn Raba trug vor: Es heisst: Aber bei meinem Sturz freuen sie sich und rotten sich wider mich zusammen &c. sie zerreissen [mich] ohne Aufhören. David strach vor dem Heiligen, gebenedeiet sei er: Herr der Welt, offenbar und bewusst ist es dir, dass, wenn sie mein Fleisch zerrissen hätten, kein Blut auf die Erde geflossen sein würde. Und noch mehr: selbst wenn sie sich mit [den Lehren] vom Aussatz und von den Bezeltungen befassten, sprachen sie zu mir: David, wodurch wird derjenige, der ein verheiratetes Weib beschlafen hat, hingerichtet? Ich erwiderte ihnen: Er wird durch Erdrosselung hingerichtet, hat aber einen Anteil an der zukünftigen Welt; wer aber seinen Nächsten öffentlich beschämt, hat keinen Anteil an der zukünftigen Welt.

^{475.} Im Gesicht des Beschämten. 476. Palästina, weil westlich von Babylonien. durch nicht mehr beschämt wird. 478. Ps. 35,15. 479. Cf. Bd. iij S. 25 N. 120; schwierigste u. komplizirteste Lehren im ganzen jud. Gesetz. 480. Womit sie auf seine Affäre mit der Bath-Sebâ (iiSam. Kap 11 anstielen wollten.

--- ---

Mar Zutra b. Tobija sagte im Namen Rabbs, nach anderen sagte es R. Hana b. Phona im Namen R. Simôn des Frommen, und nach anderen sagte es R. Johanan im איבין פני חבירו ברבים מנא לן מתמר דבתים '(י)היא א Johaj: Lieber las- איבין פני חבירו ברבים מנא לן מתמר דבתים '(י)היא se man sieh in einen Kalkolen werfen, als seinen Nächsten öffentlich beschämen. Woher dies? Von der Tamar, denn es reisste Ste anna kannangehahrt, da schickte is a man so Sh. Sprater.

R. Henana, Sohn R. Idis, sagte: Es bei st. Keiner All seinen Vachsten kranken, den der hinsichtlich der Lehre und der Gebote zu dir gehört, sollst du nicht KLinken

Rabh sagte: Stets sei man vorsichtig, seine Frau nicht zu kränken, denn da sich bei ihr leicht Thränen einstellen, ist auch [die Ahndung] ihrer Kränkung nahe.

der Tempel zerstört worden ist, sind die Tore des Gebets verschlossen worden, denn es heisst: "Auch wenn ich schreie und weh-Va. e. Weile: mein Gebet verschlossen. Aber obgleich die Tore des Gebets verschlossen sind, so sind die Tore der Thränen nicht verschlossen, denn es heisst:"Erhöre mein Geirs, a Herr, horche aut mein Wehklagen; zu meinen Thränen wirst du nicht schweigen.

הבא: ואמר מר זוטרא כר טוביה אמר רב ואמרי לה אמר רב הנא בר ביזנא אמר רבי שמעון חסידא יאברי לה אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן ייהי נוה לו לאדם שיפיל עצמו לכבשן האש ואל ביצאת והיא שלחה אל המיה: אמר רב"חננא בריה דרב אידי מאי דבתים וולא תונו איש את עפיתו "עם שאתך בתורה ובמצות אל תונהו: אמר רב דעותם יהא אדם זהיר באונאת אשתו שמתוך שרמעתה מצויה אונאתה קרובה": "אמר רבי אלעזר 10 מיים שנהרב כית המקדש ננעלו שערי תפלה שנאמר כם כי אונק ואשוע שתם תפלתי ואף על פי ששערי תפלח נגעלו שערי דמעות לא נגעלו שנאמר שמעה תפלתי ה' ושועתי האזינה (ו)אל דמעתי אל תהרש: ואמר רב כל ההולך בעצת אשתו נופל 15 בניהנם שנאמר 'רק לא היה כאחאב וגו' אמר ליה רב פפא ראביי והא אמרי אינשי איתתך גוצא גהין יתלחוש לה לא קשיא הא במילי דעלמא"והא במילי ביתא לישנא אחרינא הא במילי דשמיא "והא R. Eleazar sagte: Seit dem Tag, da 20 במירי דעלמא: אמר רב הסדא כל השערים נגעלים חיין משערי אונאה שנאמר "הנה ה' נצב על חומת אנך וכידו אנך אמר רבי אלעזר הכל "נפרע בידי שריה הוין מאונאה שנאמר ובידו אנך: אמר "רבי אכהו שלשה אין הפרגוד ננעל בפניהם"אונאה וגול אמר תב זוטי $\parallel V$ 59 הונא און V 59 הניגא. M 75 אמר רב זוטי $\parallel V$ 58 הונא און M 65 במר ע M 64 בנילו M 63

M 66 מ רבבהו אלו הן. אלו הן.

Ferner sagte Rabh: Wer nach dem Rat seines Weibs wandelt, stürzt ins Fegefeuer, denn es heisst: Es hat nicht wieder einen gleich Ahab gegeben &c485. R. Papa sprach zu Abajje: Die Leute sagen ja aberl: ist dein Weib klein, so bücke dich und flüstere ihr zu"? - Das ist kein Einwand; das eine gilt von weltlichen Angelegenheiten, und das andere gilt von häuslichen Angelegenheiten Eine andere Lesart: Das eine gilt von religiösen Angelegenheiten, und das andere gilt von weltlichen Angelegenheiten.

R. Hisda sagte: Alle Tore sind verschlossen, mit Ausnahme der Tore der Kränkung den es heisst: 49 Siehe, der Herr steht auf einer Bleilot-Mauer und ein Bleilot 190 ist in seiner Hand. R. Eleâzar sagte: Alles wird durch einen Boten geahndet, mit Ausnahme der Kränkung, denn es heisst: und ein Bleilot ist in seiner Hand491.

R. Abahu sagte: Vor drei Dingen ist der Vorhang inicht geschlossen: Kränkung,

481. Auch als sie zur Verbrennung hinausgeführt worden war, sagte sie nicht, dass sie von Jehuda, ihrem Schwiegervater, schwanger sei. 482. Thr. 3,8. 483. Ps. 39,13. 484. iReg. 21,25 486. Dh. man tue nichts, ohne seine Frau gefragt 485. Weiter folgt: den sein Weib verleitete. 487. Bei letzteren handle man nach ihrem Rat. 488. Wenn jemand sich darüber bei Gott beklagt, so wird er erhört. 489. Am. 7,7. 490. Dies wird aus der 491. Er vertraute es Aehnlichkeit des W.s אנה (Bieilot) mit dem W. אנאה (Kränkung) deduzirt. keinem anderen an. 492. Zwischen Gott u. seiner Umgebung; dh. er beobachtet sie stets persönlich.

ועכודה זרה אונאה דכתים "ובידו אנך גזל דכתים 'המם ושד ישמע כה על פני תמיד עבודה ורה דבתיב "חעם המבעיסים אתי על פני תמיד [יניי]: "אמר רב יהודה לעולם יהא אדם והיר בתבואה בתוך ביתו שאין מריבה מצויה בתוך ביתו שר אדם אלא על עסקן תבואה שנאמר חשם גביל שלום חלב חטים ישביעד אמר רב פפא חייני דאמרי אינשי כמשלם שערי מכדא נקיש ואתי תוכא בביתא ואמר רב היננא בר פפא לעולם יהא אדם אלא על עסקי תבואה שנאמר "וחיה אם זרע ישראל יונה ובתוב ווחנו נילותם וני יבתוב יודל ישיאר מאד מפני מדין: "ואמר רבי חלבו לעולם יהא אדם זהיר בכבוד אשתו שאין ברכה מצויה בתוך בית: של אדם אלא בשביל אשתו שנאמר "ולאברם חימים בעבורה "והיינו דאמר להו רבא לבני מהוזא אוקירו לנשייכו כי חיכי דתתעתרו: תנן התם התכו הוליות ונתן חול בין חוליא לחוליא רבי "אליעזר משחר והכמים משמאין "ווה הוא "תנור של נכנאי מאים בידור אניר דב ידודה אניר שניאל שוקבים בדים בנכנא זו וממאוהו תנא באותי היים חשים רבי "אליעזר כל תשובות שבעולם ולא קיבלו הימני אבר לחם אם הלבה במיתי חדיב וה ייביה ביקד חרוב במקימו באה אמה ואמרי לה ארבי באיד. אכר ברי ברים M 70 א ברי ברים אנד M 68 עלי מדין ועמלק M 72 עפי בגו ביתא אמר ר' הניכא א 72 א ועל' מדין ועמלק M 71 P 75 7 202 M 74 1 M 73 וכת וידל א תנורו 🕴 77 M שהקיפוהו הלכות בעכ אלעזר יהלך. + M 78

Raub und Götzendienst. Kränkung, denn es heisst: und ein Bleilot ist in seiner Hand; Raub, denn es heisst: 46 Gewalttat und Raub vernimmt man in ihr vor meinem Angesicht; Götzendienst, denn es heisst:"dem Volk, das mich immerfort ins Angesicht hinein zum Zorn reizt &c.

R. Jehuda sagte: Stets sei man auf der Hut, Getreide 195 im Haus zu haben, denn ישראל דלים שלא נקראו ישראל דלים Streit kommt in das Haus eines Menschen nur wegen des Getreides, denn es heisst: Fr schafft deinen Grensen Frieden, sattigt dich mit dem besten Weisen. R. Papa sagte: Das ist es, was die Leute sagen: Sobald 15 die Gerste aus dem Krug ist, klopft der Zwist an und kommt ins Haus. Ferner sagte auch R. Henana b. Papa: Stets sei man auf der Hut, Getreide im Haus zu haben, denn die Jisraéliten wurden nur 20 wegen der Getreide[not] Arme genannt, wie es heisst: 497 Und so oft die Fisraeliten gesäet haben &c. ferner: 498 und sie lagerten sich &c. ferner: 'und Jisrael verarmte sehr durch die Midjaniter.

> R. Helbo sagte: Stets sei man behutsam mit der Ehrung seiner Frau, denn der Segen waltet im Haus eines Menschen nur wegen seiner Frau, wie es heisst:" Und auch Abram tat er Gutes um ihretwillen. Das

ist es, was Raba zu den Leuten von Mehoza sagte: Ehret eure Frauen, damit ihr reich werdet.

Dort wird gelehrt: Hat man ihn so in einzelne Ringe zerschnitten und Sand zwischen die Ringe getan, so ist er nach R. Eliêzer nicht verunreinigungsfähig und nach den Weisen verunreinigungsfähig; das ist der Schlangenofen. — Weshalb [heisst er] Schlangenofen? R. Jehuda erwiderte im Namen Šemuéls: Weil man ihn mit Worten seigleich einer Schlange umringt hat. Schliesslich erklärten sie sich als verunreinigungsfähig. Es wird gelehrt: An jenem Tag machte R. Eliêzer alle Einwendungen der Welt³⁰, man nahm sie aber von ihm nicht an. Hierauf sprach er: Wenn die Halakha so ist, wie ich lehre, so mag dies dieser Johannisbrotbaum beweisen! Da rückte der Johannisbrotbaum hundert Ellen von seinem Ort fort; manche sagen:

494. Jes. 65,3. 493. Jer. 6,7. 496. Ps. 147,14. 495. Vorrat an Lebensmitteln. 498. Ib. V. 4. 499. Ib. V. 6. 500. Gen. 12,16. Ofen, der die Form eines Topfs hat, wie sie damals im Gebrauch waren; diese waren transportabel u. daher levit. verunreinigungsfähig. 502. Und oben mit Lehm bestrichen, damit er nicht auseinander-503. Da die einzelnen Teile von einander durch den Sand getrennt sind; er gilt daher als 504. Durch die vielen Kontrazerbrochenes Gerät, u. ein solches ist nicht verunreinigungsfähig. versen über denselben. 505. Die Streitgenossen RE.s, die in der Mehrheit waren. Verteidigung der von ihm vertretenen Ansicht.

vierhundert Ellen. Sie erwiderten: Man bringt keinen Beweis von einem Johannisbrotbaum, Hierauf sprach er ferner: Wenn die Halakha so ist, wie ich lehre, so mag dies dieser Wasserkanal beweisen! Da trat der Wasserkanal zurück. Sie erwiderten: Man bringt keinen Beweis von einem Wasserkanal. Hierauf sprach er ferner: Wenn die Halakha so ist, wie ich lehre, so mögen dies die Wände des Lehrhauses be- יצרה יביהו ביותר ביות weisen! Da neigten sich die Wände des Lehrhauses [und drohten] einzustürzen. Da schrie sie R. Jehošuâ an und sprach zu ihnen: Wenn die Gelehrten einander in der Halakha bekämpfen, was geht dies 15 euch an! Sie stürzten hierauf nicht ein, wegen der Ehre R. Jehošuâs, und richteten sich auch nicht gerade auf, wegen der Ehre R. Eliêzers; sie stehen noch geneigt. Darauf sprach er ferner: Wenn die Halak- 20 אריעור ושרפום באש ונמנו"עליו וברבוהו ואמרו מי ha so ist, wie ich lehre, so mag man dies aus dem Himmel beweisen! Da erscholl ein [himmlischer] Widerhall und sprach: Was habt ihr gegen R. Eliêzer; die Halakha ist stets nach ihm zu entscheiden. 25 אמר לו רבי אליעור עקיבא מה יום מיומים אמר Da stand R. Jehošuâ (auf seine Füsse) auf und sprach: Sie ist nicht im Himmel. -Was heisst: sie ist nicht im Himmel? R. Jirmeja erwiderte: Die Gesetzlehre ist bereits am Berg Sinaj verliehen worden; wir beachten diesen Widerhall nicht, da bereits vom Berg Sinaj her in der Gesetzlehre geschrieben steht: Nach der Mehrheit ist zu entscheiden. R. Nathan traf Elijahu und

אמה אמרו לו אין מביאין ראיה מן ההרוב" הור ואמר רחם אם הלכה כמותי אמת המים יוכיהו הזהו" אמת המים לאחוריהם אמרו לו אין מביאין ראיה"מאמת חמים חזר ואמר לחם אם חלכה כמותי כותלי כית המדרש יוכיהו המו כותלי בית המדרש ליפול נער בהם רבי יהושנ אמר להם אם תלמידי הכמים מנצחים זה את זה בחלכה אתם מה מיככם "לא נפרו ביפני כבודו של רכי יהושק ולא זקפי מפני בבודו של רבי אליעור ועדיין ביבין ועיבידין הוה בת קור ואכורה כוה לכם אצל רבי אליעור שהלבה בנייני בבר ניקים יכוד רבי יהישי יכל רנליו יאניר רא בשכים היא כאי לא בשכים היא אכר רבי ירביה שכבר נתנה תורה מהר סיני "אין 'אנו משגיחין כבת קול שכבר "בתבת בחר סיני בתורה אחרי רבים לחטת אשכחיה רבי נתן לאליחו אמר ליה מאי עביד קודשא בריך הוא בההיא שעתא אמר ליה "קא הייך ואמר נצהוני בני נצהוני בני אמרו 'אותו היום הביאו כל מהרות שמיהר רבי ילך ויודיעו אמר להם רבי עקיבא אני אלך "שמא ילך אדם שאינו הגון ויודיעו ונמצא מחריב את כל העילם כולו מה עשה רבי עקיבא לכש שהורים ונתעשף שחורים וישב לפניו ברחוק ארבע אמות

m M 81 אמת m M 80 אמת למקומו אמר m M 79 מן חמים וחזרו חמים למקומן אמר לחם אם כמותי חוא כותלי 28 M - תבא M 83 הור ו 84 M במותי הוא שבבר...סיני M 86 שבבר...סיני M SS נתת לנו על חום ובתוב בח אחרי M 91 באיתה שעה הביאו M 90 אוריען את העולם מה עשה לבש M 92 את העולם מה עשה לבש א של המכבה שהורין והרין מכניריו וחדר וישב לו ברחוק דא M 94 יודנו עינו דמעות א ד עקיבא.

fragte ihn, was der Heilige, gebenedeiet sei er, in dieser Stunde tat. Dieser erwiderte: Er freute sich und sprach: meine Kinder haben mich besiegt, meine Kinder haben mich besiegt. Man erzählt: an jenem Tag holten sie alle Dinge, die R. Eliêzer als rein erklärts hat, und verbrannten sie im Feuer. Alsdann stimmten sie über ihn ab und taten ihn in den Bann. Darauf fragten sie: Wer geht hin und teilt es ihm mit? Da sprach R. Âqiba: Ich will gehen, denn es könnte ein ungeeigneter Mensch hingehen und es ihm mitteilen, sodann würde er die ganze Welt zerstören. Was tat R. Âgiba? Er legte schwarze Kleider an und hüllte sich schwarz; alsdann liess er sich vor ihm in einer Entfernung von vier Ellen nieder. Da sprach R. Eliêzer zu ihm: Âgiba, was ist heute anders als sonst? Dieser erwiderte: Meister, mich dünkt, die

^{507.} I)t. 30,12. 508. Und befindet sich nicht mehr im Himmel. 510. Diesem Streit ist wahrscheinl. eine praktisch getroffene Entscheidung vorangegangen, durch welche die ganze Kontraverse hervorgerufen worden war.

לו הבי כמדומה לי "שחביריך בדילים ממך אף הוא "קרע בגדיו וחלין מנעליו ונשמט וישב על גבי קרקע "ולגו עיניו דמעות לקה העולם שליש בזיתים ושליש בחטים"ושליש בשעורים ויש אומרים אף בצק שכידי אשת טפח תנא אך גדול תית באותו היום שבבי מקום שנתן בו 'עיניו רבי אליעזר נשרת ואת רבו גמליאל חיה בא בספינה עמד 'עליו נחשול לטבני אמר כמדומה 'לי שאין זה אלא בשביל 'רבי אלינור בן הורקנום עמד על רגליו ואמר רבונו של מילם בית אבא עשיתי אלא לכבודך "שלא ירבו מחלומות בישראל נה הים מזעפו: אימא שלום דביתהו דרבי אליעזר אחתיה דרבן גמליאל חיאי מהחוא בעשה ואילך לא 'הוה שבקה ליה לרבי אליעזר למיפל בין מלא לחסר איכא דאמרי אתא עניא וקאי אכבא "אפיקא ליה ריפתא אשכחתיה דנפל על אנפיה אמרח ליה קום "קטלית "לאח אדהכי נפק שיפורא "טבית רבן גמליאל דשביב אמר לה מנא ידנת 'ננעלים הון משערי אונאח: תנו רבנן הבאנה את הגר עובר בשלשה לאוין והלוחצו עובר"בשנים מאי שנא מאנה דבתיבי שלשה לאון זור לא תינה יבי ינור אתך נה בארצבם לא תינו אתו' ולא תיני איש

217127W B 00 70 M זהנו עוניי המעיה 98 ול זין דכיין 99 M ומהצה בישר ביבש השנה או 3 שבים בישר ישבים האו 2 -- M 7 יישיתי M 6 אי M 5 אני M 4 ביר אין הית, או שבקתיה לנייםל או ואיהלת האנהי שבי ד.ג. אמר M 14 קשרתיה B 12 לאדי M 10 מבי ד.ג. אמר M 14 אבי במידו '28 M 14 25% 5 2 155 מנירו מנירו יבתים או M 18 יבתים או M 17 18.5 1.782 125.5

Kollegen haben sich von dir zurückgezogen. Da zerriss auch er seine Kleider, zog die Schuhe ab und liess sich auf die Erde nieder, und Thränen rannen aus seinen Augen. Da ward die Welt geschlagen ein Drittel an den Oliven, ein Drittel am Weizen und ein Drittel an der Gerste. Manche sagen, auch der Teig gährte unter den Händen der Frau. Es wird gelehrt: Ein יו לפניך שלא לכבודי עשיתי ולא לכביד שלא לכבודי עשיתי ולא לכביד ישיתי ולא לכביד ישיתי ולא לכביד ישיתי ולא לכביד jede Stelle, worauf R. Eliêzer seine Augen richtete, verbrannte. Auch R. Gamaliél reiste dann zu Schiff; da erhob sich eine Meereswoge und drohte ihn zu versenken. ימיהלה לה Da sprach er: Ich glaube, dass dies nur נאיהלה לה wegen des R. Eliêzer b. Hyrkanos geschieht. Hierauf stand er (auf seine Füsse) auf und sprach: Herr der Welt, offenbar und bewusst ist es dir, dass ich dies weder שערים מכית"אבי אבא כל השערים wegen meiner Ehre noch wegen der Ehre meines väterlichen Hauses getan habe, sondern wegen deiner Ehre: damit sich keine Streitigkeiten in Jisraél mehren. Da liess dass Meer von seinem Toben ab.

> Ema-Salom, die Frau R. Eliêzers, war eine Schwester R. Gamaliéls, und seit diesem Ereignis liess sie ihn nicht mehr aufs Gesicht fallen511. Eines Tags glaubte sie, es sei Neumond denn sie verwechselte zwischen einem vollzähligen und einem unvollzähligen Monat, manche erzählen, ein Armer stand vor der Tür, und sie trug

ihm Brot hinaus, da fand sie ihn, dass er aufs Gesicht gefallen war. Da sprach sie zu ihm: Stehe auf, du hast meinen Bruder getötet! Inzwischen verkündete eine Posaune aus dem Haus R. Gamaliéls, dass er gestorben sei. Er fragte sie: Woher weisst du dies? Sie erwiderte: Es ist mir aus meinem väterlichen Haus überliefert: alle Tore sind verschlossen worden, nur nicht die Tore der Kränkung.

Die Rabbanan lehrten: Wer einen Proselvten kränkt, begeht drei Verbote, und wer ihn bedrückt, begeht zwei Verbote. - Wegen der Kränkung wol deshalb, weil drei bezügliche Verbote geschrieben sind: sieinen Fremdling sollst du nicht kränken, "venn ein Fremdling in eurem Land wohnt, so sollt ihr ihn nicht kranken, und: ihr sollt

^{511.} Dies erfolgt beim Sprechen des aus Psalm 6 bestehenden sog. Tahnungebets, das 2m. l täglich mit Ausnahme von Sabbath- u. Festtagen) hergesagt wird. In diesem Gebet wird Gott um Schutz vor den Feinden u. Bestrafung derselben angerufen, u. sie fürchtete, dass sein Gebet auch in Bezug auf ihren Bruser in Erfüllung gehen werde. 512. Der erste Tag des Monats, an welchem das erwähnte Gebet nicht gesprochen wird. 513. Sie glaubte, es sei der 1. des neuen, während es in Wirklichkeit der 514 Ex. 22.20 515. Lev. 19,33. 516. Ib. 25,17. ietzte des alten Monats war.

selvt ist unter Nächsten einbegriffen, ebenso sind ja auch hinsiehtlich der Bedrückung drei bezügliche [Verbote] geschnichen im am han mehr aller, einer handen han mehr aller, werten der Ausstern und die Verbert einbegriffen ist!? Vielmehr, bei beiden sind es drei

Es wird gelehrt: R. Elièzet der Grosse 10 sagte: Weshalb hat die Gesetzlehre an sechsunddreissig Stellen, manche sagen, an sechsundvierzig Stellen, hinsichtlich eines Proselyten gewarnt, weil sein Trieb schlecht ist. Es heisst: i inen brendling 10 sollst die meht kranker und nicht hedrucken, ann brendlinge wart ihr im Land Migrajon. Hierzu wird gelehrt: R. Nathan erklärte: Einen Fehler, der dir anhaftet, wirf deinem Nächsten nicht vor. Das ist es, 20 was die Leute sagen: Wer einen Gehängten in seiner Familie hat, sagt nicht zu seinem Nächsten: hänge mir ein Fischlein auf.

AN DARF NICHT FRÜCHTE UNTER FRÜCHTE MISCHEN, AUCH NICHT NEUE UNTER NEUE, GESCHWEIGE DENN NEUE UNTER ALTE LIN WIRKLICHKEIT

את עמיתו וגד בכלל עמיתו הוא לוחצו גמי שלשה כתיכי ולא תלחצני וגד לא תלחין ולא תהיה לי בנשה יגד ככרל היא אלא אחד זה ואחד זה כשלשה: תניא רבי אליעזר הגדול אומר מפני מה הזחורה תייה כשלשים יששה מקומות ואמרי לה כארבעים יששה מקימות כגר מפני שסורו דע מאי דבתים וגר לא תינה ילא תלחצני כי גרים הייתם כארץ מערים תנינא רבי גתן אומר מום שבך אל תאמר להברך והייני דאמרי אינשי דוקוף ליה זקיפא בדייתקיה

מערכון פירות כפירית 'אפירו הדישים בדרשים מיות אמרו אין צריך רימר הדישים בישנים באמת 'אמרו ביות התירו לערב קשה ברך מפני שהיא משבירי אין נערביו שמרו יין ביון אבל ניתן לי את שמריו מין שנתערב מים ביוני לא ימכרני בדנית אלא אם כי בייעי ירא דתגר אף על פי שהודיעי שאיני אלא דרמית בי מיןים שנהגי להשיל מים ביין ישידי: דרמית בי מיןים שנהגי להשיל מים ביין ישידי: דרגר נישל מדמש גרנית יניתו לתוך פישום אחד ובלבד שלא מחמש גיתות ונותן לתוך פישום אחד ובלבד שלא

عرد المرا والما المان ال בארבין יישנית בישיש דאין בינרבין אלא אפילי · M 21 וגר בברר הוא M 20 -מאי...תלדענו 23 א תנא משום ר 71 75 .. 1/-M 25 בייברקי לא נימא דוקים M 24 יים אביי 17:20:20: 31 27 12.3% בישים 1°31 יתבון או 30 30,21,550 JI 7.1) ------71 '

MISCHEN, WEIL MAN IHN DADURCH BESSER MACHT. MAN DARF DIE WEINHEFE NICHT UNTER DEN WEIN MISCHEN, WOL ABER DARF ER IHM DIE HEFE MITGEBEN. WENN EINEM WASSER IN SEINEN WEIN BEIGEMISCHT WORDEN IST, SO DARF ER IHN NICHT IM LADEN AUSHÖKERN, ES SEI DENN, DASS ER ES [DEM KÄUFER] MITTEILT; EINEM HÄNDLER [VERKAUFE ER IHN] NICHT, SELBST WENN ER ES IHM MITTEILT, DENN DIESER [KAUFT IHN] NUR, UM DAMIT ZU BETRÜGEN. IN ORTEN, WO ES ÜBLICH IST, DEM WEIN WASSER BEIZUMISCHEN, DARF MAN DIESE. EIN HÄNDLER DARF AUS VERSCHIEDENEN TENNEN KAUFEN UND IN EINEN SPEICHER BRINGEN, AUS FÜNF KELTERN UND IN EIN FASS GIESSEN, NUR DARF ER DIE MISCHUNG NICHT BEABSICHTIGEN DEN

GEMARA. Die Rabbanan lehrten: Selbstverständlich darf man nicht beimischen, wenn die neuen vier und die alten drei [verkauft werden], aber auch wenn die neuen

^{517.} Ex. 23,19.

518. Ib. 22,24.

519. In manchen Codices fehlendie W.e ליה לחבריה wonach der Spruch richtiger lauten würde: dem sage man nicht.

520. Hinsichtlich welcher ein Verkauf bereits abgeschlossen worden ist.

521. Altes, getrocknetes Getreide istergiebiger.

522. Den man zu liefern hat.

523. Der Verkäufer dem Käufer.

524. Der zum gekauften Wein gehört.

525. Dies ist kein Betrug, da der Verkäufer es weiss.

526. St. סמום ist natürl. סמום (richt. סמום) (richt. סמום) zu lesen.

527. Bekannt machen, dass er gute Früchte verkaufe u. schlechte beimischen.

528. Mass für ein bestimmtes Geldstück.

חדשות משלש וישנות מארבע אין מערבין מפני שאדם רוצה לישנן: באמת "אמרו ביין התירו לערב קשה ברך מפני שהיא משביהי (וכי): אמר רבי אלעור עדא אמרה 'כל באמת "אמרו הלכה היא 5 אמר דב נהמן ובין הניתות שנו והאידנא דבא מערכי שלא כין הניתות אמר רכ פפא דידעי יקא מהלי רב אחא בריה דרב איקא אמר "חא מני רבי אחא היא דתניא רבי אחא מתיר בדבר הנמנס: יאני ביובבני וחביעו נון בוני אבי ניתי הי אר יחבים באי"בותן לו את שבריי דקא בודין ליה הא בדקר: סיפא לא ימכרנו בחנות אלא אם כן מודיעו ולא בנותנה את על פי שבודיני בבדל דרישא אז עד עד ב יון בירי ביה אבר בב יהודה הבי באני איי ביין דעי ארים ביין לעים שומא לשי ביינים יובין יובי וה בשר אמש אבל נותן לו את שבורו תניא נבי הבי "רבי יחודה אובר השיפה יין לחבורו הדי וה יא מייבו לביים ביין אריי ביין לביין אריי ביין אריים יבי בעם בעי לעני מינון אונים ישל לב בעי בעור אדינה אינה היה היה אינה ליה הביי איידים בבא בונוה בניבוה לא הוה בכים שדיוה ההניהא אפי ליח אביי"והא אנן תנן ולא לתנר אף על פי"שמודיעו M 35 אפילו תימא דלא ידעי M 34 בלל + M 33 10 M והתני דא ימכרני דרניין ארא אם כן בידיער B 41 שדיריעי.

drei und die alten vier [verkauft werden], ist dies verboten, weil mancher sie alt werden lassen will".

IN WIRKLICHKEIT SAGTEN SIE ABER, DASS MAN BEIM WEIN ERLAUBT HAT, SCHWEREN MIT LEICHTEM ZU MISCHEN, WEIL MAN IHN DADURCH BESSER MACHT. R. Eleâzar sagte: Dies besagt, wenn es heisst: in Wirklichkeit sagten sie, so ist מורת הישא אין מערבין בלל יבי תשא wurde nur von dem Fall gelehrt, wenn er sich noch in der Kelter befindet 531. — Jetzt werden sie ja aber auch ausserhalb der Kelter gemischt!? R. Papa erwiderte: Man weiss dies und verzeiht es. R. Aha, Sohn R. Igas, erklärte: Dies nach R. Aha, denn es wird gelehrt: R. Aha erlaubt dies bei einem Gegenstand, der gekostet wird.

MAN DARF DIE WEINHEFE NICHT UN-אין ביני הרי זה לא יברני בדנית מים ביני ביני ביני הרי או אוצרובי בדנית אין TER DEN WEIN MISCHEN, WOL ABER DARF ER IHM DIE HEFE MITGEBEN. Du sagtest ja aber im Anfangsatz, dass man überhaupt nichts beimischen dürfe!? Wolltest du erwidern, unter "darf er ihm seine Hefe mitgeben" sei zu verstehen, er teile es ihm mit, so ist ja, wenn es im Schlußsatz heisst, dass man ihn im Laden nicht aushökern dürfe, es sei denn, dass er es [dem Käufer]

mitteilt, und einem Händler nicht, selbst wenn man es ihm mitteilt, zu schliessen, dass es im Anfangsatz [verboten ist], selbst wenn man ihm es mitteilt!? R. Jehuda erwiderte: Er meint es wie folgt: man darf Hefe von gestrigem [Wein] nicht in heutigen, und von heutigem nicht in gestrigen mischen, wol aber darf er ihm seine Hefe355 beimischen. Ebenso wird auch gelehrt: R. Jehuda sagte: Wenn jemand für seinen Nächsten Wein umgiesst, so mische er nicht [Hefe] von gestrigem [Wein] in heutigen oder von heutigem in gestrigen, wol aber darf er gestrige in gestrigen und heutige in heutigen mischen.

WENN EINEM WASSER IN SEINEN WEIN BEIGEMISCHT WORDEN IST, SO DARF ER IHN NICHT IM LADEN AUSHÖKERN, ES SEI DENN, DASS ER ES [DEM KÄUFER] MITTEILT &c. Einst holte man Raba Wein aus dem Laden; darauf verdünnte er ihn und kostete ihn, er war aber nicht schmackhaft; da schickte er ihn dem Krämer zurück. Abajje sprach zu ihm: Es wird ja gelehrt, dass man ihn nicht an einen Händler verkaufen dürfe, auch wenn man es ihm mitteilt!? Dieser erwiderte: Bei meiner Mischung ist dies500

529. Für später aufheben. 530. Die Angabe eines Grunds hierfür, wonach dies ausser Zweifel u. demgemäss auch zu entscheiden ist. 531. Der Wein nimmt noch einen anderen Geschmack an, ohne dadurch zu leiden. 532. Es ist kein Betrug mehr. 533. Das Beimischen. der Käufer nicht betrogen werden kann. 535. Die zum verkauften Wein gehört. 536. Dass er mit Wasser verdünnt ist; der Käufer kann also nicht betrogen werden.

zu erkennen. Wolltest du erwidern, er kann [Wein] zutügen, ihn kräftiger machen und dann verkanten, so hat ja die Sache überhaupt kein Ende .

בא בי יהודה אופיר לא יחלק"החנוני קליית ואנוזין ז DEM ז בא בייר אופיר לא יחלק"החנוני קליית ואנוזין WILL WASSER BLIZUMISCHEN, DARF MAN Dir S. Es wird gelehrt: Die Hälfte, ein Drittel oder ein Viertel Rabh sagte: Dies wurde von dem Fall gelehrt, wenn er sich noch in der Kelter befindet.

JEHUDA SAGT, EIN KRÄMER DARF NICHT ROSTÄHREN UND NÜSSE AN DIE KINDER VERTEILEN, WEIL ER SIE DA-DURCH ANLOCKT, ZU THM ZU KOMMEN; DIE WEISEN ERLAUBEN DIES. MAN DARE NICHT נו את כיר את פולא יביר את מולא י DEN PREIS VERDERBEN; DIE WEISEN SA GLN, ER SEL ZUM GUTEN GEDACHT. MAN DART KEINT GRAUPEN AUSLESEN WOR-TE ABBA-SACLS; DIE WEISEN ERLAUBEN DIES. SIE PELICHTEN ABER BEI, DASS MAN 20 ניפחין בקרביים ואין שורין את הבשר במים כאי SIE NICHT NUR VON OBEN AUSLESEN DARF, WEIL MAN DADURCH NUR DAS AUGE BE-TRÜGT, MAN DARF WEDER MENSCHEN NOCH Tiere noch Geräte aufputzen".

שביאר שרא לצלובי דיקילי והא אנן תנן "אין ארן ביאר שרא לצלובי דיקילי והא אנן תנן "אין ארן ביאר שרא לצלובי דיקילי banan? Weil er sagen kann: ich verteile Nüsse, verteile du Pflaumen".

MAN DARF NICHT DEN PREIS VER-DERBEN; DIE WEISEN SAGEN, ER SEI ZUM GUTEN GEDACHT. Was ist der Grund der Rabbanan? Weil er den Marktpreis herabdrückt.

MAN DARF KEINE GRAUPEN AUSLESEN — WORTE ABBA-SAULS; DIE WEISEN ER-LAUBEN DIES &C. Wer sind die Weisen? — Das ist R. Aha, denn es wird gelehrt: R. Aha erlaubt dies, wenn es zu merken ist.

MAN DARF WEDER MENSCHEN [NOCH TIERE] NOCH GERÄTE AUFPUTZEN. Die Rabbanan lehrten: Man darf ein Tier nicht aufputzen⁵⁴³, die Eingeweide nicht aufblasen544, und das Fleisch nicht in Wasser weichen545. Was heisst aufputzen? - Hier erklärten sie: durch Kleienwasser549; Zeêri erklärte im Namen R. Kahanas: durch einen Striegel. Semuél erlaubte, Fransen an ein Obergewand anzubringen. R. Jehuda erlaubte, Stoffe zu glätten. Raba erlaubte, Weisszeug zu mangeln. Rabba erlaubte, Pfeile zu bemalen. R. Papa b. Semuél erlaubte, Körbe zu bemalen. -- Wir haben

538. Man darf nur 537. Man dürfte demnach einem Händler auch kein Wasser verkaufen. 540. Dies soviel beimischen, wie dies Brauch ist. 539. Unter dem Marktpreis verkaufen. 541. Vor dem Verkauf, um den Käufer zu täuschen. 542. So gilt als unlauterer Wettbewerb. 543. Wörtl. das Haar hervorstehen machen. 544. Damit sie grösser aussehen. 545. Damit es besser aussehe. 546. Das Tier wird dadurch aufgedunsen u. sieht fetter aus.

אמר ליה מזגא דידי מידע ידיע וכי תימא "דטפי ומהייליה ומזבין ליה אם כן אין לדבר פוף: מקים שנהנו להשיל פיום ביין ישילו וכ": "תנא למהצה לשריש ולרבין אמר רב"ובין הגיתות שנו:

לתוניקית מפני"שהוא מרגולן לבא אצלי וחכמים בתירון ירא יפחות את השער וחכמים אומרים וכיר לשיב לא יביר את הגריסין דברי אבא שאיל והבמים מתורין ומידים שלא וביר"מעל פי מגירה שאיני אלא בניבב את העין אין מפרכבין לא את האדם ילא את 10 יבעבע בא אין עבעים:

וברא. כאי שנכייהו דרבנן "דאמר ליה אנא מפריכנא אמנוזי ואת פליג שיסקי: ילא יפחות את השנה יהבנים אימרים וביר לשיב (יביי): מאי שינבייה: הנריבון דברי אבא ישאול וחבמים מתורון וכי: 'מאן הבבים רבי אהא דתניא רבי אהא מתיר בדבר הנראה: "אין מפרכסין לא את האדם (יכוי ילא את בברים (יבי): תנו רבנן אין משרביםין את הבהבה ואין אין כשרבישון הבא תרגמו מוא דהיורא זעירי אבר רב בהנא מוקפתא שמואל שרא "למרמא תומי יכוברא רב יהודה שרא לכסבוסי קרני "רבא שרא רבידק צרדי רכה שרא לצלופי גירי רב פפא כר

א התניא M 43 משרבי מפי א ד M 43 התניא און א א החליא M 47 שטרגילן M 40 מ M 45 א M 41 P) אמרי B 50 אמרי P 49 בעמא M 48 איניי ו P 53 היה M 52 ביד M 51 M 57 איז איז אקרב M 50 איז איז אר אר אר אר אר אונא M 55 אונא איז אונא "פעכר B 58 רכה. M ר אכא P 59 צדדי, M צדרא . אין מפר M 62 מין מפר M 61 (27 P) .827 B 64 מפרכבין לא את האדם ולא את הבהמה ולא את הברים לא קשוא הת בחדתי הא בירכן פיבים בואר אבם אודבי איידור אוד בי אוד אובי ביאר والمرا والمساور المراد والمراد with an loved miden alone alonester an lead of anon moderate ליה אשקיין מיא אול חווריה "לרישיה ולדיקניה as in a man as a second assessing leaders as an and a second "צדיק מצרה נהלין ויכא אחר תחתיו:

727 N 04 7277 22 777 8723 M 63 Frage 1 03 16 - 8: 50 16 - 8:8

ja aber eine Lehre, dass man weder Menschen noch Tiere noch Geräte aufputzen dürle!? Dies ist kein Einwand, das eine gilt von neuen, das andere gilt von alten".

Welches Aufputzen gibt es bei einem Menschen? Wie in folgendem Fall. Einst färbte sich ein alter Knecht sein Haupthaar und seinen Bart und kam zu Raba, den er bat, ihn zu kaufen. Dieser aber erwiderte ihm: Es sollen die Armen deine Hausgenossen sein. Darauf kam er zu R. Papa b. Semuél, und dieser kaufte ihn.

Eines Tags sprach er zu ihm: [Reiche mir] Wasser zum Trinken. Da ging er und wusch sich das Haupthaar und seinen Bart und sprach zu ihm: Siehe, ich bin älter als dein Vater. Da las jener über sich folgenden Schriftvers:549 Der Fromme wird aus der ger en en en wurd es hon, we ein anderer "an seine Stelle.

FUENFTER ABSCHNITT

10 AS HEISST WUCHER UND WAS HEISST وراد وراس ورده والارو والارو وي ورود المارو The second manalian meaning smeetles mootes because some חטין בשלשים דינרין אמר לו תן לי חטיי שאני 'רוצה in ill in in in ima spirite am emine, mornimoria spire יים אותי אותי M 2 אותי אותי M 1

BEREICHERUNG? WENN JEMAND EINEN SELÎ GEGEN FÜNF DENARE ODER ZWEI SEAH WEIZEN GEGEN DREI VER-BORGT; DIES IST VERBOTEN, WEIL ER WU-CHER NIMMT. BEREICHERUNG DAGEGEN HEISST ES, WENN JEMAND AN FRÜCHTEN EINEN GEWINN ERZIELT; ZUM BEISPIEL: WENN JEMAND VON EINEM WEIZEN ZUM

Preis von einem Golddenar pro Kor gekauft hat, und dies der Marktpreis WAR, UND ALS SPÄTER DER WEIZEN AUF DREISSIG [SILBER] DENAR³ GESTIEGEN WAR, ER ZU IHM SPRACH: GIB MIR MEINEN WEIZEN, DENN ICH WILL IHN VERKAUFEN UND DAFÜR Wein kaufen, und dieser ihm erwiderte: dein Weizen sei dir bei mir für DREISSIG ANGERECHNET UND DU HAST NUN BEI MIR DAFÜR WEIN, WÄHREND ER GAR KEINEN WEIN BESITZT.

^{547.} Bei alten ist dies verboten, weil man sie dann als neue verkaufen kann. 548. Spruch aus dem Traktat Sprüche der Väter (i,5); dh. er wolle keinen Sklaven halten u. lieber arme Volksgenossen durch Dienstleistungen beschäftigen.

549. Pr. 11,8.

550. Das W. אחר st. של des masor.

Textes ist wahrscheinl. eine Euphemie.

1. Bei Darlehnsgeschäften; cf. Lev. 25,36,37.

2. 1 Selâ 4 Denare. 3. 1 Golddenar 25 Silberdenare.

פו ול ההא בתיב הא.

GLMARA, Wenn et die Bereicherung da Gele allicia i, und die rabbanitische content, or a mentuchment dass nach that the explaint Machen and Bereicherung day the soun, walnead doch lunsichlich des Vandage having on a mind der Bereicherung La Naham mitte'n ver verschiedene Schriftvor voc chrisben stehnult. G'unbst duction, and a Whelm cline Bereicherung מיניה בית כית אי בתר מעיקרא אולת הדי נשך שיים או או בתר מעיקרא אולת הדי נשך שיים אולת הדי בתר מעיקרא אולת הדי בתר מעוד הדי בתר מעד the objection in other wol in dem Lall varies in weight it thin hundert [Perung' peren lumdertung wan ig geborgt hat, and antings hundert im Sechstel und spater hunderfundewan ig im Sechstel gingen, Wucher ist hierber vorhanden, denn er hat im bewachert, indem er von ihm etva genommen, das er ihm nicht gegeber hat; Bereicherung aber nicht, da er nielt's verdient, denn er hat ihm ein Seehstel gelorgt und em Seelistel zurückerhalten. In Wirklichkeit aber ist ja hierbei, wenn du dich nach dem Anfang richtest, sowol Wucher als auch Bereicherung, und wenn du dich nach dem Schluss richtest, weder Wucher noch Bereicherung vorhanden. Bereicherung ohne Wucher sollte wol in dem Fall vorliegen, wenn er ihm hundert gegen hundert geborgt hat, und anfangs hundert im Sechstel und später hundert im Fünftel gingen. Aber hierbei ist

ביבה איבי איניניניל בונינים בינות יון יון المنا المناس المناسل المناسلال المناس المناسل المناسلال المناسل المناس בירא היא והוא קראי בתיבי נשך בכה יהיבית איבה איבו דוובות ניים בות הוביה היביה איבונית בתר בתר בובות בובי בהי או באופים בתו Line Plane Life miles Prairies Learners Line Lies Will Frank Line Plants Dounces when since Prom money mand hand about marion promo hour Lon wares for the most bearing bearing men were Plante and the walk was and of some owner ورا درود المرود Place who side handing while were all 1/2 2266 Named 222 of Promote 2/13 2022. ביר ניים יידר הרבות איא אינה ביצא אי אינה בינו בין נישך ביו היבית יבין הבית ביו נישך ייון דיבון הברוב ארא דיבור נייון בשני האיין ויני רבין את בבפך לא הנין לי בנישך יבביבית יא עני אביל און ני אבא נחל בככם יייביע באיבי والمراج وروا ورواله درون والمراج المراج وروال وروال الماري المرابع שורי בבר נאני לא רשיך לאחיך תנהו יניין רבי. זו ריבית דרבנן B 5 ברי אנה והבשים או 4 ו אל יכי בצות אברת הבי יהא תרי weers within made mains 8 M - פעיקרא מאה בהנקא דראי אין דאיז M 7 בגון דאיז ידבטים ביאה יישרים ברנקא אי בתר נישיקרא אורת הרי נשר וחרי תרבות או בתר דבבים אודת לא נשך איבא ודא הרבות איבא ד א M 12 '8 M 11 7. M 10 8-- 10 או או יתרבית או 15 אירבית או 14 87 NI 13

ebenfalls, wenn du dich nach dem Anfang richtest, weder Wucher noch Bereicherung, und wenn du dich nach dem Schluss richtest, sowol Wucher als auch Bereicherung vorhanden. Vielmehr, erklärte Raba, du findest weder Wucher ohne Bereicherung noch Bereicherung ohne Wucher; die Schrift hat sie nur deshalb geteilt, damit man dieserhalb zwei Verbote begehe.

Die Rubbanan lehrten: 1. a. 2181 ihrt vielt geben dein Gold auf Wucher, und 2011 Bereicherung deine Nahrungsmittel nicht geben; ich weiss dies nur vom Wucher beim Geld und von der Bereicherung bei Nahrungsmitteln, woher dies vom Wucher bei Nahrungsmitteln? — es heisst: Wucher von Nahrungsmitteln; woher dies von der Bereicherung beim Geld? — es heisst:" Wucher von Geld, und da dies hinsichtlich des Geldwuchers nicht nötig ist, denn es heisst bereits: "du sollst deinen Bruder nicht bewuchern, so beziehe man es auf die Bereicherung beim Geld. Ich weiss dies nur vom Schuld-

^{6.} Cf. Lev. 25,37. 4. Bei einem Gelddarlehn; cf. Pr. 28,8. 5. Bei einem Kaufgeschäft. 7. Erstere bezeichnet den Verlust des Schuldners, letztere den Gewinn des Gläubigers. denars; Danake (Jarázys) ist auch Benennung dieser Münze, 1/6 eines Denars. 9. Der Vereinbarung. 10. Der Zahlung. 11. Lev. 25.37. 12. Dt. 23,20. 13. Dass er beide bezügliche Verbote begehe

לרבית כסף אין לי אלא בלוה "במלוה מנין נאמר נשך כלוה ונאמר נשך במלוה מה נשך האמור כלוה לא חלקת בו בין בכסף בין באוכל בין בנשך בין ברבית אף נשך האמור במלוח לא תחלוק בו בין בכסף בין באובל בין בנשך בין ברבית מנין לרבות כל דבר תלמוד לומר "נשך כל דבר אשר 1,20 ישך רבינא אמר לא נשך באוכל ולא רבית בכסת צריכי קרא דאי"כתיב את כספך לא תתן לו בנשך ואכלך במרכית כדקאמרת השתא דכתים את כספך חכי את כספך לא תתן לו בנשך ובמרבית ובנשך ובמרכית לא תתן אכלך "והא תנא נאמר נאמר יי קאמר חכי קאמר אילו לא נאמר קרא הייתי אומר מזרה שיה" עבשה שנאמר קרא נוזרה שיה רא" ישך דלא כתב במלוה: אמר רבא למה לי דכתב רחמנא לאו ברבית לאו בגזל לאו באונאה צריכי דאי כתב רחמנא לאו ברבית משום דחידוש הוא דאפילו בלוה אסרה רחמנא ואי כתב רחמנא "לאו בתב החבנת התי בתינתה בישים דרת ידי דבדים יים בער הא בשור בארים בארים בארים ות בתב הדבינא את 21 את בהבינא את משתא הבתיב גוי M 23 אל התן הן M 22 יבי באדר דאתיא בינ ש קדא דבה די ביידוא דאתיא בין ש M 25 82773 M 26 382 מרת וכתב הת קרא .2 387 M 27

Fol. 61a

ner", woher dies vom Gläubiger? - beim Schuldner wird [das Wort] Wucher gebraucht und beim Gläubiger wird [das Wort] Hucher gebraucht, wie nun hinsichtlich des beim Schuldner gebrauchten Wuchers zwischen Geld und Nahrungsmitteln, zwischen Wucher und Bereicherung nicht unterschieden wird, ebenso ist auch hinsichtlich des beim Gläubiger gebrauchten Wuchers zwi-ים לא תתן ובמרבית לא תתן אכלך קרי ביה schen Geld und Nahrungsmitteln, zwischen Wucher und Bereicherung nicht zu unterscheiden. Woher ist dies hinsichtlich aller anderen Dinge zu entnehmen? — es heisst: "alles andere, das man auf Wucher leihen בריך אלא גזירה שוה למה לי לנשך כל דבר אשר 15 kann. Rabina sagte: Weder hinsichtlich des Wuchers bei Nahrungsmitteln noch hinsichtlich der Bereicherung beim Geld ist ein Schriftvers nötig. Würde es geheissen haben: du darfst ihm dein Geld nicht מבא איבא איבא אבל בדהיה אבל ביהיה אבל אינאה איבא אי auf Wucher geben, wild deine Nahrungsmittel um Bereicherung wicht geben, so würde man es so ausgelegt haben, da es aber heisst: du darist ihm nicht geben dein Geld auf Wucher, und um Bereicherung deine Nahrungsmittel nicht geben, so lese man wie folgt: du darfst ihm nicht geben dein Geld auf Wu-

cher und um Bereicherung, und: auf Wucher und um Bereicherung deine Nahrungsmittel vicht geben. — Der Autor folgert dies ja aber aus einer Wortanalogie¹¹? — Er meint es wie folgt: wenn der Schriftvers nicht diesen Wortlaut hätte, würde man dies aus einer Wortanalogie gefolgert haben; da nun aber der Schriftvers diesen Wortlaut hat, so ist die Wortanalogie nicht nötig. - Wozu ist nun die Wortanalogie nötig? - Wegen des Schriftverses: Wucher von allem anderen, das man auf Wucher leihen kann, der beim Gläubiger nicht geschrieben steht¹⁸.

Raba sagte: Wozu schrieb der Allbarmherzige ein Verbot hinsichtlich des Wuchers, hinsichtlich des Raubs und hinsichtlich der Uebervorteilung besonders¹⁹? - dies ist nötig; würde der Allbarmherzige nur das Verbot hinsichtlich des Wuchers geschrieben haben, [so könnte man glauben,] weil dies ein Novum ist, denn das Verbot erstreckt sich sogar auf den Schuldner²⁰; würde der Allbarmherzige nur das Verbot des Raubs geschrieben haben, [so könnte man glauben,] weil dies durch Gewalt erfolgt, nicht aber sei die Uebervorteilung [verboten]; würde der Allbarmherzige nur das Verbot der Uebervorteilung geschrieben haben, so könnte man glauben,] weil er es nicht weiss, um verzichten zu können. — Allerdings ist eines

¹⁴ Die Hiphilform - (beissen, dh. bewuchern lassen) deutet, dass es sieh auf den Schuldner beziehe. 15. Aus dem dies auch hinsichtlich des Gläubigers entnommen werden soll. 16. Wucher beziehe sich auf Geld u. Bereicherung auf Nahrungsmittel. 17. Rabina kann ja nicht gegen den Autor einer Lehre (Barajtha) streiten. 18. Dh. dass sich dies auch auf den Gläubiger beziehe. ist ja aus ein u. demselben Grund, wegen der Beraubung eines Mitmenschen, verboten. also nicht aus dem Grund verboten, weil man seinen Mitmenschen beraubt. 21. Der Uebervorteilte.

vom anderen nicht zu tolgern, aber eines von zweien könnte ja gefolgert werden!? Welches sollte gefolgert werden? Sollte der Allbarmherzige das Verbot des Wuchers nicht geschrieben haben und man wurde es von den anderen gefolgert haben. Wol gilt dies von den anderen, weil es ohne seinen Willen erfolgt, während es beim Wucher mit seinem Willen פרוסופל". Sollte doch der Allbarmherzige פיני מכי גול אביא נול אברי הבי נבי שבן גיולו אב אני אביא נול אברי הבי das Verbot der Uebervorteilung nicht geschrieben haben und man würde es von den anderen getolgert haben. Wol gilt dies von den anderen, weil es nicht auf geschättlichem Weg erfolgt ist. Viel- w mehr, sollte der Albarmherzige das Verbot des Raubens nicht geschrieben haben und man würde es von den anderen gefolgert haben; wollte man erwidern: wol gilt dies vom Wucher, weil es ein Novum ist, so ist von der Uebervorteilung zu entgegnen'; [wollte man erwidern:] wol gilt

הדא מהרא לא אתיא תיתי הדא מתרתי הי תיתי לא לכתוב החמנא לאו ברבית ותיתי מחנך מה להנך שבן שרא מדעת תאמר ברבית דמדעתיה לא רכתוב רחמנא לאו באונאה ותיתי מחנך מה לחנך שכן אין דרך מקה וממכר בכך אלא לא לכתוב החמנא ראו בגול ותיתי מחנך דמאי פרכת מה לרבית שבן הידוש אונאה תוכיח מה לאונאה שבן שלא בי נית דרא ידע ומחיה רבית תוביה והור הדין רא רא זה בראי זה ולא ראי זה בראי זה חבר השוה المراد والمراد المراد ا שבר שבור בחדוא כתום ביה לא תנשק שבוי ה נני יאביין היבור ייליו 'בשני לאוין והיקפה ברבית יאוראנו הנובו הניו בחור נאוון בבר בנהב הולבינה מש יביניינא דשביר בתוב "לא דגובי דבתב הדוביא רבה די רבדתנית לת לתנב על מנת למיקט לת בנב ני בנד לשלם הנשלים בבי אמר ליה דב ייניה לרב אשי לאי דכתב החמנא במשקלות למח לי

B 29 אמר באונאה שכן דרך מו כו בכך דא דכת M 25 שרא מדנית ד 30 M ממון 13 M שמודו מבני ייבער הנהוד בעבור M 33 (2) Turing M 32 12227 V 35 בויבוני ליוד M 34

dies von der Uebervorteilung, weil er es nicht weiss, um verzichten zu können, so ist vom Wucher zu entgegnen²⁵; und die Replikation wiederholt sich. Die Eigenheit des einen [Verbots] gleicht nicht der Eigenheit des anderen und die Eigenheit des anderen gleicht nicht der Eigenheit des einen; das Gemeinsame bei ihnen ist, dass er ihn beraubt, somit ist auch der Raub einzubegreifen. - Ich will dir sagen, dem ist auch so. - Wozu ist nun das Verbot des Raubens nötig? - Wegen der Zurückhaltung des Arbeiterlohns¹⁰. Hinsichtlich der Zurückhaltung des Arbeiterlohns heisst es ja ausdrücklich: Der A die eines derner sond dargeigen Lohnardeiters sollst du nicht zurückhalten?? Damit man dieserhalb zwei Verbote begehe. — Sollte er es doch auf Wucher und Uebervorteilung beziehen, damit man dieserhalb zwei Verbote begehe!? - Es ist auf das Zusammengehörige zu beziehen, und dieses gehört zur [Beraubung des] Lohnarbeiters". - Wozu schrieb der Allbarmherzige: "ihr sollt nicht stehlen"? - Wegen der folgenden Lehre: Ihr"sollt nicht stehlen, um einen zu kränken, ihr sollt nicht stehlen, um das Doppelte zu zahlen. R. Jemar sprach zu R. Aši: Wozu ist das Verbot, das der Allbarmherzige hinsichtlich der Gewichte geschrieben hat, nötig ? Dieser erwiderte: Wegen des Legens

22. Und da er es ihm freiwillig gibt, so ist es erlaubt. 23. Die Uebervorteilung beim Kauf u. Verkauf ist dagegen nicht verboten, weil dem Uebervorteilten das Geschäft erwünscht ist u. er die Ueber-25. Der Bewucherte weiss dies, denvorteilung mit in den Kauf nimmt. 24. Diese ist kein Novum. noch ist es verboten. 26. Wenn das Geraubte noch gar nicht im Besitz des Beraubten war, er hat also 28. Raub u. Zurückkeinen Verlust erlitten, sondern ihm ist ein Gewinn entgangen. 27. Dt. 24,14. haltung des Arbeitslohns gehören zusammen, da es sich bei beiden um eine Beraubung handelt. 19,11. 30. Der Diebstahl ist ebenfalls aus dem Grund verboten, weil man seinen Mitmenschen beraubt, u. dies sollte aus den obengenannten Verboten gefolgert werden. 31. Andere Codices haben hier richt. den Schriftvers Lev. 19,11 u. nicht den Schriftvers Ex. 20,15, der Bd. vij S. 360 Z. 9ff. auf Menschendiebstahl bezogen wird. 32. Auch wenn man nicht die Absicht der Beraubung hat. 33. Dass man mit 34. Auch dies ist wegen der Beraubung seines Mitdiesen keine Unredlichkeit begehe; cf. Lev. 19,35. menschen verboten.

אמר ליה לטומן משקלותיו במלח היינו גול"מעלים הוא לעבור עליו משעת עשייה: "תנו רבנן "לא תעש: עיל במשפט "במשמעו במדה זו מדידת קרקנ שלא ימדוד "לאחד בימות החמה ולאחד בימות הגשמים ירתיה והלא דברים קל וחומר ומה משורה שהיא "אחד משלשים"ושלשה בלוג הקפידה עליו תורה קל והיבר לחין וחצי הין ושלישית ההין ורבינית החין ולוג וחצי לוג ורביעית הלוג": אמר רבא למה ל-"גבי ציצית יציאת מצרים במשקלות אמר הקדיש ברוך הוא אני הוא שהבחנתי במצרים בין ביפה של בבור לטיפה שאינה של בבור אני הוא שניתוד ליפרע ממי שתולה מעותיו בגוי ומלוה אותם לישראל קלא אילן בבגדו ואומר תבלת הוא: רבינא איקלנ לבורא דפרת אנו ליה דב "הנינא נסורא דפרת לרבינא יציאת מצרים דכתב רחמנא גבי "שרצים למה לי אמר ליה אבר הקדוש ברוך היא אני היא ישר הבית הבים לבים לבים לבים לבים viertel Log. בבור אנו "עתוד ליפרע ממי שמערב קובי דנים ממאון בקרבי דגים מחורון ומיבון לישראל אבר ה הרום הרושמבו להשים הרום B 36 שעל הוא מעל הוא M 35 אדת א 39 אדת P 38 אדת א 138 אדת M 37 ירובין ועובלא על אדת בבוד וכבוד M 41 בציציה או 40 2.22. VI 14 82127 M 43 ישוקל בחם או 42 או אוקל בחם או .w 877 1- M 46 במצרים -1 M 45

Fol. 61b

der Gewichte in Salz35. — Dies36ist ja richtiger Raub!? — Dies besagt, dass man das Verbot schon bei der Handlung begehe.

Die Rabbanan lehrten: 18 /hr sollt nicht במשקל שלא ישמין משקלותיו במלח ובמשורח שרא שלא ישמין משקלותיו במלח ובמשורח שרא " במשקל שלא ישמין משקלותיו במלח ובמשורח שרא laut gemäss; beim Langemass, beim Messen von Grundstücken; man darf nicht dem einen im Sommer und dem anderen'in der Regenzeit messen; beim Gewicht, man soll seine Gewichte nicht in Salz legen; beim Hoh'mass, man soll nicht schäumen lassen". Nun ist [ein Schluss] vom Leichteren auf das Schwerere zu folgern: wenn es die Gesetzlehre mit einer Mesura", die den sechs-יום שתולה במלח "ום שתולה unddreissigsten Teil eines Logs fasst, genau genommen hat, um wieviel mehr gilt dies von einem Hin, einem halben Hin, einem drittel Hin, einem viertel Hin, einem Log, einem halben Log und einem

Raba sagte: Wozu erwähnte der Allbarmherzige den Auszug aus Miçrajim beim Wucher, beim Gesetz von den Ciçith'und bei den Gewichten? der Allbarmherzige sprach: ich, der in Micrajim zwischen einem Samentropfen eines Erstgeborenen und einem Samentropfen eines

Nichterstgeborenen unterschieden habe, wird dereinst den bestrafen, der sein Geld auf den Namen eines Nichtjuden an einen Jisraéliten auf Wucher borgt, der seine Gewichte in Salz legt, und der blaugefärbte Wolle an sein Gewand hängt und sagt, es sei Purpurfarbe⁴⁵.

Einst kam Rabina in Sura am Euphrat. Da sprach R. Hanina aus Sura am Euphrat zu Rabina: Wozu hat der Allbarmherzige beim [Verbot] der Kriechtiere 40 den Auszug aus Micrajim erwähnt? Dieser erwiderte: Der Heilige, gebenedeiet sei er, sprach: ich, der zwischen einem Samentropfen eines Erstgeborenen und einem Samentropfen eines Nichterstgeborenen unterschieden habe, werde dereinst den bestrafen, der Eingeweide unreiner Fische mit Eingeweiden reiner Fische vermischt und sie

^{35.} Dadurch werden sie schwerer. 36. Wenn man solche beim Einkauf verwendet u. dadurch 37. Beim Hineinlegen, auch wenn man sie nicht benutzt hat. den Verkäufer betrügt. 39. Wenn 2 Personen ein Grundstück zu teilen haben; im Sommer ist der Meßstrick trocken u. zusammengeschrumpft, im Winter dagegen feucht u. dehnbar. 40. Beim Messen von Flüssigkeiten. 41. Das im Text gebrauchte Wort für Hohlmass (משורה) wird hier als bestimmtes Mass verstanden. Schaufäden; cf. S. 455 N. 305. 43. Aus dem ein erstgeborenes Kind entstanden ist; cf. Ex. 11,4ff. 44. Die Erstgeborenen väterlicher Seite galten als solche, auch wenn sie es mütterlicher Seite nicht waren; aur Gott allein konnte wissen, wer wirklich Erstgeborener war. 45. Od. Schneckenblutfarbe; die Schaufäden (cf. Num. 15,38ff.) mussten mit dem himmelblauen Blut einer bestimmten Schneckenart (חלמון) gefärbt sein, die wegen ihrer grossen Seltenheit sehr kostbar war. 46. Cf. Lev. 11,43 ff. 1st dann nicht zu merken.

an Jisraéliten verkauft. Jener entgegnete. Ich trage bezüglich (des Ausdrucks) he antactivat, weshalb gebraucht der Allbarmherzige hierbei [den Ausdruck]: der berautge-לשביר דבר זה שאין משמאין בשרצים בשאר אימית אימית בשרצים בשרצים Dieser erwiderte: Wegen einer א היים מאון משמאין בשרצים בשרצים בשאר אימית Lehre der Schule R. Jismâéls, denn in der Schule R. Jismäéls wurde gelehrt: Der Heilige, gebenedeiet sei er, sprach: wenn ich die Jisraéliten aus Migrajim herausgeführt sie sich nicht gleich den übrigen Völkern durch Ekeltiere verunreinigen, würde dies genügt haben. Jener sprach: Ist denn die Belohnung hierfür grösser als die der Beden Cicith und von den Gewichten? Dieser erwiderte: Wenn die Belohnung auch nicht grösser ist, so ist das Essen um so ekelhatter.

WENN JEMAND AN FRÜCHTEN EINEN GE-WINN ERZUELT; ZUM BEISPIEL: WENN JE-MAND VON EINEM WEIZEN ZUM PREIS VON EINEM GOLDDENAR PRO KOR GEKAUFT HAT &c. Ist denn das, was vorher genannt wurde, nicht Wucher? R. Abahn erwider-

te: Was vorher genannt wurde, ist es nach der Gesetzlehre⁵⁰, was von da ab folgt, ist es rabbanitisch. Ebenso sagte auch Raba: Was vorher genannt wurde, ist es nach der Gesetzlehre, was von jetzt ab folgt, ist es rabbanitisch. Von dem, was vorher genannt wurde heisst es:51 Der Frevler52 speichert auf, aber der Fromme kle. det sich53. - Gilt dies nur von diesem und anderem nicht ?? - Vielmehr, auch von dem, was vorher genannt wurde, heisst es: Der Freuler speichert auf, aber der Fromme kleidet sich. Was vorher genannt wurde, ist vereinbarter Wucher⁵⁸, was weiter folgt, ist Halbwucher⁵⁷.

R. Eleazar sagte: Vereinbarter Wucher kann durch das Gericht abgenommen werden; Halbwucher kann nicht durch das Gericht abgenommen werden. R. Johanan sagte: Auch vereinbarter Wucher kann durch das Gericht nicht abgenommen werden. R. Jichaq sagte: Was ist der Grund R. Johanans? — die Schrift sagt^{ss} Auf Wucher leiht er aus und Bereicherung nimmt er, sollte er noch leben? Er wird nicht leben, weil er alle diese Gräuel verübt hat; er ist dem Tod preisgegeben, zur Rückgabe aber nicht verpflichtet. R. Ada b. Ahaba erklärte: die Schrift sagt: Du sollst von ihm keinen Wucher und keine Bereicherung nehmen, du sollst dich vor deinem Gott fürchten; fürchten soll er, er ist aber

48. Unter "heraufgebracht" ist zu verstehen, dass Gott die Jisraéliten dadurch auf eine höhere Stufe gebracht hat. 49. Das Borgen von 4 Denaren gegen 5. 50. Wenn es beim Darlehn geschieht. 51. Ij. 27,17. 52. Cf. S. 452 N. 276. 53. Wenn der Wucherer gestorben ist, brauchen seine Erben das Wuchergeld nicht zurückzuerstatten. 54. Von dem, was nach der Gesetzlehre Wucher ist, dh. beim 55. Beim rabbanitischen Wucher sollte dies doch um so mehr der Fall sein. Bewucherte kann vom Wucherer selbst den Wucher gerichtlich zurück einklagen. 57. Wörtl. Wucherstaub, dh. im Sinn des Gesetzes kein wirklicher Wucher. 58. Ez. 18,13. 59. Lev. 25,36.

ליה אנא הבעלה קא קשיא לי כיאי שנא הכא המעלה דבתב החמנא אמר ליה לבדתנא דבי הבי משניינול דרבו דבי רבי ישביינול אניר דוקדיש בדין אים היבונה באו בות בות הוו הוות בות אבו אים אוני كالمراك مروا المراد وهام الموسودة والمراد والم יביבישקרות אבר דיה אה על גב דרא נפיש אנדייהי المراد ال hatte nur wegen der einen Tatsache, dass 10 127 128 877 7127 187 8727 77 127287 177 pros multip stand much pros stan me there is one the state of the s many secured occurs some stone and execute the ten in many edicamen meleoned monorous maken moving from ailly mention intermediates by many direct office of and one will, to some military middle days mission with motion, lower notice could know heading about money ברן יתיבית ליה והי לא יהיה את כל התעבות Pereicherung Dagegen heisst es, 20 התעבות כל התעבות או

> and the same of the same was to have a sold and M 49 77 M 48 דג ול דבת הבערה איתבי אבר אכר בטברינתי 15 ול הא דאמ 15 ול ול ר אבא או יבי א ב בעלה הה ב ההוב עיבות להבא האות ההם עברונם .727 M 55 82 M 54 27 "8 11 53

ותרבית ויראת מאלחיך למורא ניתן ולא לחשבון רבא אמר מניפיה דקרא שמיע ליה מית יומת דמין בו מים بالم والدر الماسال والمراسات ماس الماسال والمراد الماسان בי אבר בב ברבן בר כברק באר שיביא דרבי אריור דאבי בלים ווני מונן ינוך מווד ליון כי דוכי דנידי ייביבים ו יוחגן האי וחי אחיך עמך מאי עביד ליח מבעי ליח לכדתניא שנים שהיו מהלכין בדרך וכיד אחד מהן menoses miles maked mined ease ed misses, mile miles proces constitution emerces wered traced or seram wered and sed and many 10 שניהם וימותו ואל יראה אחד מהם במיתתו של and the same middle forther and forms are second معم چار بعد المعلم معمل المعلم الم מעות של רבות אף על פי שיודעים שהן של רבית ו אינן הייבין להחזירן "חא אביהן חייב להחזיר בדין הוא "דאבוחון נפי לא פיהייב להחזיר "ואיידי דקא בעי למתני סיפא הניח להן אביהם פרה ומלית וכלי דבר המסויים הייבין להחזיר מפני כבוד אביהם תנא נמי רישא בדידהו"יהני מפני בבוד אביהן מי מיחייבי פקרי באן "ונשיא בניבך לא תאר בנישה מעשה ניבך Petora vor, lieber trinken beide und ster-בדאמר רב פנחם משמיה"דרבא בשעשה תשובה הכא נמי בשעשה תשובה אי עשה תשובה מאי בעי נכיה שלא הספיק להחזיר עד שמת מיתיכי "הגולנין ומלוי on mer mis of its erando charlement amosse on mus mit, where בשנבו מיבא אי נוול נוול אי לא נוול נולנין קרית לחו --- M 5S ---: 1' 57 7"2 NT23 M 56 11 59 -- 12 -- 12 -- 12 -- 12 12 12 12 12 12 59 פטורי 10 ול אינקי דיא דאיי דייביי רקדיי J 1. קייביי דיי M הרב פפא ממ M היביית 70 M הביית אומים

Fol. 61b-62a

nicht zur Rückgabe verpflichtet. Raba erklärte: Dies ist aus jenem Schriftvers selbst zu entnehmen: */r so.! sterben, sein Blut komme über ihn; der Wucherer wird mit dem Blutvergiessenden verglichen: wie es beim Blutvergiessen keine Rückgabe gibt, ebenso gibt es auch beim Wucher keine Rückgabe. R. Nahman b. Jichaq sagte: Was ist der Grund R. Eleâzars? die Schrift sagt: tes ve akin bruder mik dir, gib es ihm zurück, damit er lebe. - Wofür verwendet R. Johanan [die Worte:] es lede dem Bruder mit d'r? Diese verwendet er für folgende Lehre: Ueber den Fall, wenn zwei Personen sich auf dem Weg befinden, und im Besitz des einen sich ein Krug Wasser befindet, und wenn beide trinken, sie beide sterben, wenn aber der eine, er eine bewohnte Gegend erreichen kann, trug Benben, als dass der eine den Tod des anderen sehe. Dann aber kam R. Agiba und lehrte: Es lebe dein Bruder mit dir, dein eignes Leben geht dem Leben deines Nächsten vor. Man wandte ein: Wenn ihr Vater ihnen Wuchergeld zurückgelassen hat, so brauchen sie, selbst wenn sie wissen, dass es vom Wucher herrührt, es nicht zurückzugeben; demnach muss es der Vater selber wol zurückgeben!? — Ihr Vater selber

braucht es ebenfalls nicht zurückzugeben, da er aber im Schlußsatz lehren will, dass wenn er ihnen eine Kuh, ein Gewand oder sonst einen gekennzeichneten Gegenstand zurückgelassen hat, sie ihn wegen der Ehre ihres Vaters⁴ zurückgeben müssen, so lehrt er es auch im Anfangsatz von diesen. - Wieso sind sie dazu wegen der Ehre ihres Vaters verpflichtet, man sollte doch hierbei sagen: Einem Fürsten in deinem Volker sollst du nicht fluchen, nur wenn er nach den Bräuchen deines Volks handelt!? - Wie R. Pinhas im Namen Rabas erklärt "hat, wenn er Busse getan hat, ebenso handelt es auch hier von dem Fall, wenn es Busse getan hat. — Wieso befinden sich, wenn er Busse getan hat, die Gegenstände bei ihm!? - Wenn er, bevor er zur Rückgabe Zeit fand, gestorben ist. Man wandte ein: Räuber und Wucherer müssen, auch wenn sie eingezogen haben[®], Rückerstattung leisten. – Was haben Räuber denn einzuziehen; haben sie etwas geraubt, so haben sie es ja geraubt, haben sie nichts geraubt, wieso heissen sie Räuber!? - Lies vielmehr: Räuber, das sind nämlich Wu-

^{60.} Dass er zur Rückgabe des Wuchers nicht verpflichtet ist. über ihn. 62. Lev. 25,36. betreffenden Gegenstands kennt. anderen Volksgenossen bezogen.

^{63.} Das nur für einen reicht.

^{61.} Da es heisst: sein Blut komme 64. Weil jeder die Herkunft des

^{65.} Den Kindern. 66. Ex. 22,27. 67. Dies wird auch auf jeden

^{68.} Cf. Bd. iij S. 868 Z. 11. 69. Das widerrechtlich erworbene Gut.

cherer, müssen, obgleich sie bereits eingerogen haben, Rückerstattung leisten!? Hieruber streiten Tannaim, denn es wird gelehrt: R. Nehemia und R. Elièzer b. Jâaab betreien den Glänbiger und den Bürgen, weil es tur diese hierbei auch ein Gebot gibt; das Gebot ist ja wahrscheinlich die Auttorderung, es zurückzugeben; demnach ist der erste Tanna der Ansicht, es sci nicht zurückzugeben. Nein, das Ge- מנבית לאי בגבוי דפי והא קא פשפק כן דשיפא bot ist, den Schuldschein zu zerreissen Welcher Ansicht ist er, ist er der Ansicht, ein Schuldschein, der zur Einlösung bereit liegt, gelte als emgelöst, so haben sie ja das Verbot bereits ausgeübt, und gilt er anicht als eingelöst, so haben sie ja nichts getan !? - Tatsächlich ist er der Ansicht, ein Schuldschein, der zur Einlösung bereit liegt, gelte nicht als eingelöst, nur lehrt er uns damit, dass auch die Verhandlung w wesent ich ist. Dies ist auch einleuchtend, denn es wird gelehrt: folgende begehen das Verbot: der Gläubiger, der Schuldner, der Bürge und die Zeugen; allerdings haben jene alle eine Handlung ausgeübt, die

אלא "איבא נזלנין "פאי ניהו מלוי "רבית אף כל פי שנבו מחזירין תנאי היא דתניא רבי נחמיה ורבי "אריטור בן ינקב פוטרין את המלוה ואת הערב מפני שיש בהן קים עשה מאי קים עשה לאי משום דאמרינן להו קומו אחדורו מכלל דתנא קמא כבר לאו בני אחדורי נינהו לא כאי קום נשח לקרינ ששרא מאי קסבר אי קסבר ששר העימד רגבות בנביי דבי והא נבדו איסורייהו ואי לאו בנביי דביי הוא לא נבוד ייא בנים לינים קבבר שבי דוניבד בירכא היא הכי נכי בסתברא דתנן ואלו ניברים בלא תעשה המלוח וחלוה הערב והעדים בשלמא בירה: נבוד בינשה אלא נדים באי נבוד אלא לאו שביי בינה דשומא בילתא היא שבין בינה: אמר רב כפרא כל שאילי בדיניהם מיציאים מיוה למלוה בדינינו מחזירין ממלוה ללוה "כל שאילו בדיניהם אין מוציאין מלוה למלוה בדינינו אין מחזירין المراي براي المريد دول محدد درك مدين المديد المريم והרי כאה בכאה דכדיניהם מוציאין מלוה למלוה בתורת פקדון אתא לידיה אביר ליה רבינא לרב 77 8 P 70 00 IC 2:8: 2:25: N.3.11

אמר העו' לגב' — M 72 שטר העו' לגב' M 71 עוצה כל M 75 $\|$ ו VM 74 ריבית קצוצה כל M 75 $\|$ ריבית קצוצה כל 77 M אתי דוה אביר. מבק ריבית אבק ריבית

Zeugen aber haben ja nichts getan? — vielmehr ist hieraus zu entnehmen, dass auch die Verhandlung wesentlich ist; schliesse hieraus⁷⁹.

R. Saphra sagte: In Fällen, in welchen es nach ihrem Recht vom Schuldner für den Gläubiger eingezogen wird, muss es nach unsrem Recht der Gläubiger dem Schuldner⁸² zurückgeben, und in Fällen, in welchen es nach ihrem Recht vom Schuldner für den Gläubiger nicht eingezogen wird, braucht es nach unsrem Recht der Gläubiger dem Schuldner nicht zurückzugeben. Abajje sprach zu R. Joseph: Ist dies denn eine [stichhaltige] Regel, beim Leihen einer Seah gegen eine Seah⁸³ wird es ja nach ihrem Recht vom Schuldner für den Gläubiger eingezogen, und nach unsrem Recht braucht es der Gläubiger dem Schuldner nicht zurückzugeben⁸!? Dieser erwiderte: Nach ihrem Recht kam es in seine Hand als Wahrgut85. Rabina sprach

70. Ob der Wucher zurückgegeben werden muss. 71. Von der Strafe wegen Uebertretung eines 72. Beim Gesetz vom Wucher. 73. Durch dessen Ausübung das Verbot aufgehoben wird, u. in einem solchen Fall ist man wegen Ausübung des Verbots nicht strafbar. 74. Das Wuchergeld. 75. Das Wuchergeld nicht zu verlangen; sie sind frei, solange das Verbot noch nicht ausgeübt worden ist, wenn aber das Wuchergeld bereits gezahlt ist, so ist es nicht zurückzuzahlen, u. Gläubiger u. Bürge sind 76. Da die Schuld durch die Immobilien des Schuldners gedeckt ist. 77. Niemand könnte der Ansicht sein, dass sie strafbar sind. 78. Schon dadurch ist das Verbot begangen worden. sind auch der Gläubiger u. der Bürge strafbar, auch wenn die Handlung, die Einziehung der Schuld, noch nicht begangen worden ist. 80. Das Wuchergeld. 81. Dem nichtjüdischen. 83. Eines Masses Getreide gegen ein Mass Getreide, dies ist als Halbdieser auf Rückgabe klagt. wucher verboten, weil das Getreide bei der Rückzahlung im Preis steigen kann. 84. Weil dies nur Halbwucher ist. 85. Nach ihrem Recht ist dies überhaupt kein Wucher, während RS. von dem spricht, was nach ihrem Recht Wucher ist.

אשי והרי משכנתא בלא נכייתא דבדיניהם מוציאין מלוה למלוה "ובדינינו אין מחזירין ממלוה ללוה oc אבר ליה אינה: בתורת וברני אתא לידייה: אלא כל שאילו בדיניהן דקאמר רב ספרא מאי אתא 5 לאשמועינן הכי אתא לאשמועינן כל שאילו בדיניהן process process of the manage of the constant manage of the process of the constant manage "ומאי ניהו ברבית קצוצה ובדרבי אלצור"בל שאילו בדיניהם אין מוציאין בדינינו אין מהזירין רבית מוקדמת רבית מאוחרת: כיצד לקח הימנו חשים المستولاد الماس الماس من المام מאי הוי"והתניא אין פיסקון על הפירות עד שיצי meson party of the property of the party of לוח אמר "רבה מתניתין בבא לחוב בדמיהן עסקינן mentale conserved the series of account of the mentale series of the ser the second division of the second sec בהם הפים אמר לו הפים יש לי שאני נותן לך צא "ועשה עלי כשער של עכשיו ואני אעלה לך כל שנים עשר חדש אסור"דלאו כאיסרו הבא לידו דמי 72 16 85 7 80 2 12 2 170 70 25 28 M 78 desire menting and other a site along the content without with the M 85 - Emm M 84 - F F TER M 83 - REF M 82 שלא כאיכה בא דידי אל א אי שלא באיכה בא דידי.

Fol. 62a- 62b

zu R. Aši: Bei einem Pfand ohne Abzug⁵⁶ wird es ja nach ihrem Recht vom Schuldner für den Gläubiger eingezogen, und nach unsrem Recht aber braucht es der Gläubiger dem Schuldner nicht zurückzugeben"!? Dieser erwiderte: Nach ihrem Recht kam es in seine Hand durch Kauf89. - Was lehrt uns R. Saphra demnach mit seiner Regel: in Fällen, in welchen es nach ihrem Recht^o!? -- Folgendes lehrt er uns: in Fällen, in welchen es nach ihrem Recht vom Schuldner für den Gläubiger eingezogen wird, muss es nach unsrem Recht der Gläubiger dem Schuldner zurückgeben, nämlich vereinbarten Wucher, nach R. Eleâzar", und in welchen es nach ihrem Recht nicht eingezogen wird, braucht er es nach unsrem Recht nicht zurückzugeben, nämlich vorangehender Wucher und nachträglicher Wucher!

ZUM BEISPIEL: WENN JEMAND VON EI-NEM WEIZEN ZUM PREIS VON EINEM GOLD-DENAR PRO KOR GEKAUFT HAT, UND DIES

DER MARKTPREIS WAR &c. Was ist denn dabei, dass er keinen Wein hat, es wird ja gelehrt, dass man vor der Festsetzung des Marktpreises keinen Lieferungskauf auf Früchte abschliessen dürfe, und dass man es wol dürfe, wenn der Marktpreis festgesetzt worden ist, denn wenn auch dieser keine hat, so hat sie ein anderer ?!? Rabba erwiderte: Unsre Mišnah spricht von dem Fall, wenn der Betrag bei ihm als Schuld zurückbleibt⁹⁵. Wie gelehrt wird: Wenn jemand von seinem Nächsten eine Mine zu erhalten hat und nach seiner Tenne kommt und zu ihm spricht: gib mir mein Geld, denn ich will dafür Weizen kaufen, und dieser ihm erwidert: ich habe Weizen, den ich dir geben will, geh, rechne es nach dem jetzigen Marktpreis um, und ich will ihn dir die ganzen zwölf Monate zu diesem Preis liefern, so ist dies verboten; dies ist nicht ebenso, als wenn er den Assar⁹⁰ erst dann⁹⁷ erhält. Abajje sprach zu ihm: Wenn aus

^{86.} Wenn jemand von einem Geld auf einen Weinberg borgt u. der Gläubiger dafür den Ertrag geniesst, ohne dies von der Schuld abzuziehen.

87. Wenn der Schuldner nach der Verpfändung 88. Da dies ebenfalls nur Halbwucher ist, weil es vorkommen kann, die Früchte genossen hat. dass der Weinberg nichts bringt. 89. Solange die Schuld nicht bezahlt ist, ist der Weinberg Eigentum des Gläubigers; die Bezahlung der Schuld gilt als Rückkauf. 90. Auf welchen Fall des Wuchers ist dies zu beziehen. · 91. Cf. ob. S. 689 Z. 16. 92. Wenn der Schuldner dem Gläubiger vorher od. nachher ein Geschenk macht u. ihm sagt, dass er es ihm für das Darlehn gebe; dies ist nach ihrem Recht nicht einklagbar, nach unsrem Recht ist dies zwar Wucher, jedoch braucht der Gläubiger es dem Schuldner nicht zurückzugeben.

93. Dem Verkäufer das Geld sofort zahlen, während er die Früchte erst später zu liefern hat; wenn der Preis steigt, so ist dies ein Wuchergeschäft. 94. Der Verkäufer kann sie zum selben Preis anderweitig kaufen; er braucht sie also nicht in seinem Besitz zu haben. 95. Der Verkäufer hat dem Käufer das Geld für den Weizen nicht zurückgegeben u. es als Zahlung für den gelieferten Wein erhalten, vielmehr ist es bei ihm als Darlehn zurückgeblieben. 96. Dh. die Zahlung. 97. Beim Kauf; es wird also zwischen einer Barzahlung u. einer Anrechnung auf eine Schuld unterschieden.

dem Grund, weil er den Assar nicht erst olann erhilt, so gilt dies ja nicht nur von dem Fall, wenn er keinen [Wein] hat, dies gilt ha auch von dem Fall, wenn er solchen hat ! Vielmehr, erk arte Abajje, unsre Mi nuh at in erklären nach einer Lehre, die R. Saphra limsichalieh des Wuchers in der Schule R. Hijas lehrte, R. Saphra lehr te nimiliele hinsicht ich de Wuchers in der Schule R Hijas: Es gibt Handlungen. die an sich erlaubt, und dennoch verhoten sind, weil sie beim Wucher als List angewandt worden können. Zum Beispielt wern jemand zu seinem Nächsten sprach: horge mir eine Mine, und dieser ihm erwiderte: eine Mine habe ich nicht, aber ich habe für eine Mine Weizen, den ich dir geben will, und nachdem er ihm den Weizen gegehen hat, er ihn ihm zurück für vierundzwanzig Seife abkauft; dies ist an sich erlanht, ledoch verboten, weil es beim Wucher als List angewandt werden kann. Ebenso wird auch hier von dem Fall gesprochen, wenn er zu ihm gesagt hat: borge mir dreissig Denare, und dieser ihm erwidert hat: dreissig Denare habe ich nicht, aber ich habe für dreissig Denare Weizen, den ich dir geben will, und nachdem er ihm für dreissig Denare Wei-

אנה בינו אבו הבאה באה באוברי בובא בינו בא איריא אין די אפירי יש די נבי אלא אבר אביי form our our mount from an orman common and a mood and and and a site of and the standing and and the many of the cold on the cold and a delement on the man and the comment of the comment of the comments of the in mention and a man our makes menine and a li ap an and from the form without miture princip the sole atmitted indicates made midle monitor moreovers of the same difference on the standard material contraction of the same of the הבין בשרשים דינרים והור ולקחם הימנו בדינר and the second of the second s of a see in mean medica meners from from the sees 2000 des - 15 3 18 20 18 20 20 20 10 10 12 12 broken has not a serious of for any makes mades and a we decoud the second of the test of the control of the second section designs and the second section designs are section designs and the second section designs and the second section designs are section designs and the שמברתום יד מבער ליה תני שמברתים ילך הרי sed a facility character includes in their meters in white me to the man we will a form and order of the form and any to the same of the sam the half we have a property of the property of the party duren in the such and broken in the mill hand domina describido de un discusso estandinario de secondados

The Man and a Man was the Mask.

Promotion to the second section of the second secon

zen gegeben hat, er sie ihm für einen Golddenar zurückgekauft hat. Wenn der Schuldner Wein hat, den er ihm für die dreissig Denare geben kann, so hat er von ihm Früchte erhalten und es ist nichts dabei, wenn er aber keinen Wein hat, so hat er von ihm entschieden Geld erhalten, und dies hat den Anschein des Wuchers. Raba sprach zu ihm: Wieso heisst es demnach: gib mir meinen Weizen, es sollte doch heissen: das Geld für meinen Weizen. — Lies: das Geld für meinen Weizen. — Den ich verkaufen will, es sollte doch heissen: den ich dir verkauft habe!? — Lies: den ich dir verkauft habe. — Dein Weizen soll dir bei mir für dreissig Denar gutgerechnet sein, vorher hatte er ja ebenfalls diesen Betrag bei ihm!? — Er meint es wie folgt: für das Geld deines Weizens, den du mir mit dreissig Denaren angerechnet hast, sollst du bei mir Wein haben, während er keinen Wein besitzt. — Es heisst ja aber: für einen Golddenar pro Kor, und dies der Marktpreis ist vielmehr, sagte Raba, wenn ich sterbe, kommt mir R. Osâja entgegen, denn ich erkläre die Mišnah nach seiner Ansicht; R. Osâja lehrte nämlich: Wenn jemand von seinem

^{98.} In der angezogenen Lehre wird von dem Fall gesprochen, wenn der Verkäufer sich in seiner Tenne befindet, also Weizen hat.

99. Um das Verbot zu umgehen.

100 Die Mine hat 25 Selâ.

101. 1 Golddenar 25 Silberdenare.

102. Wenn er trotzdem 30 D. genommen hat, so ist dies richtiger Wucher, u. wenn der Weizen inzwischen im Preis gefallen ist, so ist dies in seinem Besitz erfolgt.

שהיה נושה בהבירו מנה וחלך ועמד על נורנו ואמר "תן לי מעותי שאני רוצה ליקה כהן המין ואמר לו השין יש לי שאני נותן לך צא"ועשאן עלי בשער של צבשיו הגיע ומן חשין למכור אמר לו תן לי "המני שאני הוצה למיכה וליקה בהן יין אמה לי יש לי יין שאני נותן לך צא 'ועשאן עלי כשער של المتاسمة والما وما بالمتاملة والاتما من الله وما الما שאני 'הוצה למוכהו וליקה כן שמן אמר לו שמן יש לי שאני נותן לך צא ועשהו עלי כשער של עכשיו יבאי רקה לכה מים לי ביתר אין לי אכור זיבאי רקה לכה יש לי ביתר אין לי אכור זיבאי רקה לכה בחלואתו אמר רבא שמע מינח מדרכי אושניא المنا المام אמרינן "דלא כאיפרו הבא לידו הוא ושמע מינה ما المان الم ורבי ינאי "מה לי הן מה לי דמיהן"דאתמר רב אמר spricht er zu ihm: gib mir meinen Wein, עושין אמנה בפירות ואין עושין אמנה בדמים ורכי ינאי אמר מה לי הן ומה לי דמיהן מיתיבי כולם Man and the ment of the man and and and אי "בשמשך צריכא למימר אלא "כגון שיחד לו קרן : M 97 222 M 08 ולוקח אני בהן M 2 מוכרו ולוקה אני בו ו ונישותו M 1 א שבא באוכרו בא הידי ישניני ד א אפר רב א א א M 6

... 2 N 10

-10000 P ()

Nächsten eine Mine zu erhalten hat und nach seiner Tenne geht und zu ihm spricht: gib mir mein Geld, denn ich will dafür Weizen kaufen, und dieser ihm erwidert: 5 ich habe Weizen, den ich dir geben will, geh, rechne ihn nach dem jetzigen Marktpreis um; später, wenn die Verkaufszeit des Weizens' heranreicht, spricht er zu ihm: gib mir meinen Weizen, denn ich will ihn dieser erwidert ihm: ich habe Wein, den ich dir geben will, geh, rechne ihn nach dem jetzigen Marktpreis um; später, wenn die Verkaufszeit des Weins heranreicht¹, denn ich will ihn verkaufen und dafür Oel kaufen, und dieser erwidert ihm: ich habe Oel, das ich dir geben will, geh, rechne es nach dem jetzigen Marktpreis um. Dies יוית ושמואל אמר "הא מני רבי יהודה היא דאבד ist, wenn er sie alle"4besitzt, erlaubt, wenn aber nicht, verboten. Und unter kaufen 'ist zu verstehen, wenn er es für sein Darlehn gekauft hat. Raba sagte: Aus der Lehre R. Ošājas sind drei Dinge zu entnehmen: es ist zu entnehmen, dass man ein Dar-

lehn auf die [zu liefernden] Früchte verrechnen dürfe, und man nicht sage, es sei nicht ebenso als wenn er den Assar gleichzeitig in die Hand™erhält; es ist zu entnehmen, dass dies nur dann [erlaubt sei], wenn er sie besitzt; und es ist zu entnehmen, dass man nach R. Jannaj entscheide, welcher sagt, es gebe keinen Unterschied zwischen den [Früchten] selbst und ihrem Kaufpreis. Es wurde nämlich gelehrt: Rabh sagt, man dürfe ein Lieferungsgeschäft auf Früchte¹⁰⁷ abschliessen, nicht aber auf Geld; R. Jannaj sagt, es gebe keinen Unterschied zwischen den [Früchten] selbst und ihrem Kaufpreis108. Man wandte ein: Dies ist, wenn er sie alle besitzt, erlaubt ?? R. Hona erwiderte im Namen Rahbs: Wenn er sie an sich gezogen hat". - Braucht dies denn gelehrt zu werden von dem Fall, wenn er sie an sich gezogen hat!? — Vielmehr, wenn er ihm eine Ecke angewiesen hat. Semuél erklärte: Hier ist die Ansicht R. Jehudas vertreten, welcher sagt, es sei erlaubt, wenn

^{103.} Und der Preis dann gestiegen ist. 104. Die angebotenen Früchte. 105. Der Ausdruck, der in der Misnah gebraucht wird. 107. Wenn 106. Cf. ob. S. 692 Z. 18. der Käufer einen bestimmten Betrag gezahlt hat u. die Früchte später im Preis gestiegen sind, so darf er nur die Früchte nehmen, nicht aber Bargeld nach jetzigem Wert, weil dies als Wuchergeschäft gilt. 108. Er darf auch Bargeld nehmen, da die Früchte zur Lieferungszeit diesen Wert haben. 109. Diese Lehre spricht von dem Fall, wenn er den Weizen in Geld umrechnet (nach dem höheren Marktpreis) u. es für den Wein zahlt; demnach nimmt er für den im Voraus gezahlten Betrag Bargeld zurück. 110. Die gekauften Früchte. 111. Sie gehen dadurch in den Besitz des Käufers über; hierbei kann von einem Darlehn überhaupt nicht die Rede sein, da die Früchte Eigentum des Käufers u. in seinem Besitz im Wert gestiegen sind. 112. Er lehrt uns, dass auch dies hinsichtlich der Erwerbung von Bedeutung ist.

in cinem Fall Wucher vorliegt. Es wird namich gelehrt: Wenn jemand von seinem Nächsten eine Mine zu fordern hat und dieser ihm den Verkauf seines Felds verprindet, so ist dies, wenn der Verkäufer die Früchte isst, erlaubt, und wenn der Känter die Früchte isst, verboten ; R. Jehuda sagt, auch wenn der Känfer die Früchte isst, ist dies erlaubt '. R. Jehuda sprach: Einst verpfändete Boethos, der 10 2207 827 827 728 Sohn Zonins, den Verkauf seines Felds mit Zustimmung des R. Eleâzar b. Azarja, und der Käuter ass die Früchte. Sie erwiderten ihm: Hieraus ist nichts zu beweisen, der Verkäuter ass die Früchte und nicht der במבים אבה ההיה בהה הבה יהה ישב אין בי אביר אביר אביר ההי ההיה הבא הבא Känfer. Welchen Unterschied gibt es zwischen ihnen? Abajje erklärte: Ein Unterschied besteht zwischen ihnen hinsichtlich des Falls, wenn in einem Fall Wucher besteht zwischen ihnen hinsichtlich des zurückzuerstattenden Wuchers

728 M 13 278 P 12 Raba sagte: Da nun R. Jannaj ge-Ka W 12 Keening admirate Karanin 11 mans W 1 ריפי בחיני הא חיפי בשלו אמר P 16 מוביננא. sagt hat, es gebe keinen Unterschied zwischen den [Früchten] selbst und ihrem Kaufpreis, so sagen wir auch, es gebe keinen Unterschied zwischen ihrem Kaufpreis und den [Früchten] selbst; man darf also auf den Marktpreis ein Lieferungsgeschäft abschliessen, auch wenn [der Verkäufer] keine [Früchte] besitzt". R. Papa und R. Hona, Sohn R. Jehošuâs, wandten gegen Rabal ein: Dies ist erlaubt, wenn er sie alle besitzt, wenn aber nicht, verboten!? Dieser erwiderte: Da ist es ein Darlehn, hierbei aber ein Kauf.

Rabba und R. Joseph sagten beide: Die Rabbanan sagten deshalb, dass man auf den Marktpreis ein Lieferungsgeschäft abschliessen dürfe, auch wenn er keine [Früchte] besitzt, weil [der Käufer] zu ihm sagen kann: deine Gefälligkeit ist auf Dornen geworfen; ich habe nichts von dir, denn wenn ich Geld in der Hand hätte würde ich auch in Hini und Sili"billig gekauft haben. Abajje sprach zu R. Joseph Demnach darf man auch eine Seah gegen eine Seah borgen, weil er zu ihm sagen

113. Wenn es sich nicht um ein Darlehn, sondern um ein Kaufgeschäft handelt; wenn die Früchte bei der Lieferung im Preis steigen u. der Käufer sie abnimmt, so ist dies kein Wucher, wenn er abei Bargeld nach dem jetzigen Wert erhält, so ist dies Wucher. 114. Falls er ihm die Schuld bis zu einem vereinbarten Termin nicht bezahlt, soll das Feld an den Gläubiger für die betreffende Schuld ver 115. Da, falls er ihm das Geld zurückzahlt, dies Wucher ist. 116. Da es un sicher ist, ob er ihm das Geld zurückzahlt. 117. Auch RJ. erlaubt dies nur in dem Fall, wenn der Gläubiger ihm die Früchte ersetzt, falls er ihm die Schuld zurückzahlt; nach dem ersten Autor ist es auch in diesem Fall verboten, weil der Genuss der Früchte Wucher, u. der spätere Ersatz nur eine Rück erstattung desselben ist. 118. Wenn der Verkäufer das Geld erhalten hat, so ist es ebenso al hätte er Früchte in seinem Besitz, da er sie zu jeder Zeit erhalten kann. Pumpeditha, dem Wohnort von Rabba u. R. Joseph; dh. der Käufer, bezw. der Gläubiger hat für die Vorausbezahlung gar keine Belohnung erhalten, da er vor der Preiserhöhung die Früchte überall billiger erhalten haben würde. 120. Cf. ob. S. 691 N. 83.

צד אחד ברבית מותר דתניא חרי שחיה נושה in all july and among a masses of masses many angular איבר פורית בנותר היקה איבר פורות אפיר רבי ידודה מינה או בוכן שהריקה מינה פירית כיתר كالما المال 1191 17 05 11 151 160515 Not 120 No. 1101 בובות אובא בוניהו בא אבר הבית לבי הבים والمالية المالية المالية المالية on a distance and the media on our mid distance and moisso mas admirate admirate days am de mode amothe mas like an undustrate on solvers of par also messenses mused and seed and server housen accommon man house locam early history offers emotioned souther ward and and on colour on no who were not a sound in דאמר ליה" שקילה מיבותיה שדייה אחיזרי מאי אהנית לי"אי הזו לי זוזי בידי הוח"מובנינא בהיני ביתר ללות כאה בסאה משום דמצי אמר ליה

"שקילה שיבותיה "ושדייה אחיזרי דאמר ליה "חשי דקדחי באכלבאי אמר ליה התם הלואה הכא זביני אמר ליה"אדא בר אבא לרבא והא בעי למיתב וווי לספסירא אמר ליה דקא יהיב ליה גמי רב אשי 5 אמר זוזי דאינשי "אינהו עבדי ליה ספסירותיה: רבה ורב יוסף דאמרי תרוייהו האי מאן דיהיב זווי אתרעא הריפא צריך לאתחזויי "לבי דרי למאי אי למקנא הא לא קני אי לקבולי עליה מי שפרע כי execute Discontinues or many or may said a secured her 10 עליה מי שפרע ומאן דיהיב זוזי אתרעא "לבי תרי תלתא יהיב אי מיתחזי ליה סמכא דנתיה ואי לא more with the the same with the way with المالية דעתא אפילו אשכחיה בשוקא ואמר ליח סמכא 15 דעתיה: "אמר רב נהמן כללא דרביתא כל אנד נמר ליה אסור: "ואמר רב נחמן האי מאן דיהיב Les wills with the will him which sind יהיבנא לך המשה המשה איתנהו"גביה שרי ליתנהי "נביה אסור פשיטא לא צריכא דאית ליה אשראי כעד שיבא בני או עד שאמצא מפתח דמי קבשביי לן כיון דמהסרי גוביינא כמאן דליתנהו דמי: "ואמר או M ביקרתי M 18 B 16 שקולא מיבותיך ושרייא ' P 17 ושריין B לי באכלבא 🖟 19 M רב אדא בר אחבה — M 20 אינתו P 23 кырт В 22 гом М 21 Name 1 20 mas 1 25

kann: deine Gefälligkeit ist auf Dornen geworfen, würde denn mein Weizen im Speicher gekeimt "haben!? Dieser erwiderte: Da ist es ein Darlehn, hierbei aber ein Kauf. Ada b. Abba sprach zu Raba: Er müsste ja dem Vermittler Provision zahlen¹²²!? Dieser erwiderte: Er hat ihn ihm zu geben. R. Aši erwiderte: Das Geld eines Menschen besorgt ihm die Vermittlung".

Rabba und R. Joseph sagten beide: Wenn jemand Geld auf den ersten Marktpreis zahlt, so muss er in der Tenne erscheinen. - Wozu, wenn um dadurch zu erwerben, so erwirbt er ja nicht 126, und wenn um mit dem Fluch belegt¹²⁷zu werden, so wird er ja mit dem Fluch belegt, auch wenn er da nicht erscheint"!? Tatsächlich um mit dem Fluch belegt zu werden, denn wenn jemand Geld auf den ersten Markt-בכתא מהו דתימא ביון דאית ליה אשראי בכתא מהו דתימא ביון דאית ליה אשראי בכתא מכון Personen; wenn er da erscheint, so verlässt [der Verkäufer] sich darauf, wenn aber nicht, so kann er sagen: ich dachte, du hast schönere Früchte als meine gefunden und diese genommen. R. Aši sagte: Da du nun erklärst, weil er sich dann auf ihn verlässt,

so gilt dies auch von dem Fall, wenn er ihn auf der Strasse trifft und zu ihm sagt, er verlasse sich darauf¹²⁰.

R. Nahman sagte: Die Regel beim Wucher ist: wenn es eine Belohnung für das Warten ist, so ist es verboten.

Ferner sagte R. Nahman: Wenn jemand einem Wachshändler Geld gibt, und [das Wachs zu vier verkauft wird, und dieser zu ihm spricht: ich gebe dir fünf so ist dies, wenn er es besitzt'32, erlaubt, und wenn er es nicht besitzt, verboten. — Selbstverständlich!? — In dem Fall, wenn [der Verkäufer] Lieferanten 133 in der Stadt hat; man könnte glauben, da er solches in der Stadt zu erhalten hat, sei dies ebenso, als würde jemand gesagt haben: bis mein Sohn gekommen ist oder ich den Schlüssel gefunden habe¹³⁴, so lehrt er uns, dass es, da er es noch nicht eingefordert hat, ebenso ist, als hätte er keines.

^{121.} Viell. in der üblichen Bedeutung: verbrannt. 122. Der Käufer hat somit einen Nutzen, indem er diese Provision spart. 123. Wer gegen bar kauft, braucht keinen Vermittler. 124. Wo die Früchte noch billig sind. 125. Des Verkäufers, um das Geschäft perfekt zu machen. 126. Rechtlich erwirbt er die Früchte, nur wenn er sie an sich gezogen hat. 127. Cf. ob. S. 622 Z. 10. 128. Moralisch genügt auch die Vereinbarung. 129. Er braucht nicht gerade in der Tenne zu 130. Scheiben für eine bestimmte Münze (Zuz). 131. Später, während der Käufer ihm das Geld sofort zahlt. 132. Da das Wachs sofort in den Besitz des Käufers übergeht; er hat es ihm billiger verkauft. 133. Leute, denen er ebenfalls Geld gegeben hat, die es ihm liefern müssen. 134. In diesem Fall darf man ein Mass Getreide gegen ein Mass Getreide borgen (cf. ob. S. 691 N. 83), da das des Leihenden sofort in den Besitz des Verleihenden übergeht u. event. seines im Preis steigt.

Berner sagte R Nahman: Wenn jemand von seinem Nächsten Münzen geborgt und meln gefunden hat, so muss er, wenn es em Betrag ist, um welchen man irren kann, sie ihm zurückgeben, wenn aber nicht, a so hat er ihm ein Geschenk gemacht. Welcher heisst ein Betrag, um welchen man irren kann: R. Aha, Sohn R. Josephs, erwiderte: Zehner und Fünfer. R. Aha, Solm Rabas, sprach zu R. Asi: Wie ist es שינים מצר דיה דיבה מצר מינים אולים אונים וצר בהדיה באי אבר דיה דיבה מצרים אונים ואונים אונים אונ aber wenn es ein harter Mann ist, der keine Geschenke macht? Dieser erwiderte: Vieleicht hatte er es von ihm geraubt, und nun durch Ueberzählung aufgeschlagen. Hs wird nümlich gelehrt: Wenn jemand wish 27 7287 1287 1287 1287 1287 etwas von seinem Nächsten geraubt und es ihm bei einer Rechnung durch Ueber-Alhlung aufgeschlagen hat, so hat er sich seiner Pflicht entledigt. Wie ist es, wenn es ein von auswärts hergekommener Mann o 1777 78 7777 777 777 7777 8277 ist, mit dem er nichts zu tun hatte? Dieser erwiderte: Vielleicht hatte es ein anderer geraubt und jener zu ihm gesagt, dass wenn dieser etwas von ihm borgen sollte. er es ihm durch Ueberzählung aufschlage.

R. Kahana sagte: Einst kam ich zum Schluss eines Vortrags Rabhs und hörte, ihn von Kürbissen sprechen, wusste aber

7.5

ביה מיפינא אי בבדי שהדינה בינה ביהיב באדביים ביה נאני באי בירבה בעיביא היא דיהוב Name 22 200 11/12 22 11/10 222 11/2 202 202 בין בינו אינים בינים אינים אונים אינים בינים בינים בינים בינים אבינה בייה דובא יוני ישי יאי איניש היים אוהא בprises house were sold that wind sold had him والمراجع المراجع المرا 1220 12 12 mail 11. 12. 12. 12. 12. when the said and said of way wills words אברנ ליה בחשבון: אמר רב בהנא הוה יתיבנא house down down nothing aboutons were down't downton the san sails as was and added the times one manner sport has early where some name that בני זרתא"ואמר ליה יהבינא לך בני גרמידא"איתנהו Promotodo code hoods and ours houses and ourse and how the on close on consected and article or he server and on aidles entral officed emoral all mounts the case money was because the loss me tours the property and the property and the property of the property 8522 M. 7.1 Sanita 1, 15 2 2 2 2 1 and the state of t

Ramas II 14 Ram II 12 12- 12

רב נחמן האי מאן דאווים פשישי מחבריה ואשכה

.ск -- М 35 nicht, was er gesagt hatte. Nachdem er aufgestanden war, fragte ich sie, was Rabh von den Kürbissen gesagt habe. Da erwiderten sie mir, Rabh habe folgendes gesagt: wenn jemand einem Gärtner Geld auf Kürbisse gegeben hat, als zehn spanngrosse Kürbisse verkauft"wurden, und dieser zu ihm gesagt hat, er werde ihm ellengrosse geben, so ist dies, wenn er solche hat, erlaubt¹³⁸, wenn aber nicht, verboten. — Selbstverständlich!? - Man könnte glauben, dass dies, da sie von selber wachsen, erlaubt sei159, so lehrt er uns. - Nach wessen Ausicht? - Nach der des Autors folgender Lehre: Wenn jemand seine Ziegen melken, seine Schafe scheren oder seinen Bienenstock ausnehmen geht, und jemand trifft und zu ihm spricht: was die Melke meiner Ziegen ergibt, sei dir verkauft", was die Schur meiner Schafe ergibt, sei dir verkauft, was mein Bienenstock ergibt, sei dir verkauft, so ist dies erlaubt"; wenn er aber zu ihm spricht: dieses Quantum, das die Melke meiner Ziegen ergibt, sei dir verkauft, dieses Quantum, das die Schur meiner Ziegen ergibt, sei dir verkauft, die-

^{135.} Wenn die Summe sich durch 10 od. 5 dividiren lässt, so ist anzunehmen, dass er nach Zehnern od. Fünfern gezählt u. sich hierbei geirrt hat. 136. Einen solchen Betrag. 138. Da sie sofort in seinen Besitz übergehen; dies ist also ein bestimmtes Geldstück (einen Zuz). 140. Für kein Wuchergeschäft, sondern ein billiger Kauf. 139. Auch wenn er solche nicht hat. 141. Dies einen vereinbarten Betrag, den er ihm sofort zahlt, ohne Rücksicht auf das Ergebnis. ist ein richtiges Kaufgeschäft, da der Käufer ebensogut Schaden erleiden kann.

כך וכך מכור לך מה שכוורתי רודה בך וכך מכור לך אסור ואף על גב דממילא קא רבו כיון דליתנהו בחהיא שנתא אסור איכא דאמרי אמר רכא ביין דכמילא קא רבי שפיר דבי והתניא כך יכך אכי 5 התם לאו מיניה קא רבו דשקלי ליה להאי ואתי אחרינא "בדוכתיה הכא מיניה קא רכו "דשקלי ליה להאי"ולא אתי אחרינא"בדוכתיה: אמר אביי שרי ליה לאיניש למימר ליה לחבריה"הילך ארבעה זווי אחביתא דחמרא אי תקפה ברשותך אי יקרא"אי סו זילא ברשותי אמר ליה רב שרביא לאביי "האי קרוב durch diese", denn wenn man diese fort-ייים היות הובסה היא אים היה ביין ביין עליה"יוקרא וזולא קרוב לזה ולזה הוא:

ישכור ממנו בפחות מפני שהוא רבית: are more deducted and more and mode beauty a נחמן את על פי שאמרו חדר בחצר חבירו שלא מדעתו אינו צריך להעלות לו שכר הלוהו ודר בחצרו צריך להעלות לו שכר מאי קמשמע לן תנינא המלוה את חבירו לא ידור בחצירו הגם ולא ישכור אמינא חני מילי בחצר דקיימא לאגרא ונברא דעביד "למיגר אבל חצר דלא קיימא לאגרא וגברא דלא נביד למינר אימא לא קמשמע לן"איכא דאמרי אמר רב יוסף בר מניומי אמר רב נהמן אף על פי The state of the s

רבור דם דה חובש P 36 127 1, 38 2 72 M 37 שקרי מסך או שקיר חנד אר 1. 30 שקרי 87,000 P 43 877 B 42 with the has hadde hathe him has the will hathe

ses Quantum, das mein Bienenstock ergibt, sei dir verkauft, so ist dies verboten. Dies ist, obgleich die Vermehrung von selber geschieht, verboten, weil er es in dieser Stunde nicht hat. Manche lesen: Raba sagte: Da sie142 von selber wachsen, so ist dies erlaubt143. -- Es wird ja aber gelehrt, dass wenn er ein Quantum nennt, es verboten sei!? — Da erfolgt die Vermehrung nicht nimmt, kommen andere an deren Stelle", hierbei aber erfolgt die Vermehrung durch diese, denn wenn man diese fortnimmt, kommen an deren Stelle keine anderen ".

Abajje sagte: Man darf zu seinem Nächsten sagen: da hast du vier Zuz auf ein Fass Wein; wenn er sauer wird, so verbleibe er in deinem Besitz, wenn er aber im Preis steigt oder fällt, so verbleibe er ים ממניתין חות פפני שהוא רבית אי ממתניתין חות o in meinem Besitz. R. Serabja sprach zu Abajje: Dies ist ja nahe zum Gewinn und fern von Verlust147!? Dieser erwiderte: Da er (Steigen und) Fallen des Preises übernommen hat, so ist es für beide gleichmässig nahe.

> JEMAND SEINEM NÄCHSTEN FINN [Geld] Geborgt hat, so darf er NICHT UMSONST IN SEINEM HOF WOHNEN, AUCH NICHT UNTER PREIS MIETEN, WEIL DIES WUCHER IST.

GEMARA. R. Joseph b. Minjomi sagte im Namen R. Nahmans: Obgleich sie gesagt haben, dass wenn jemand im Hof seines Nächsten ohne dessen Wissen wohnt, er ihm keine Miete zu zahlen brauche, so muss er ihm, wenn jener ihm Geld geborgt hat, wol Miete zahlen. — Was Neues lehrt er uns da, dies wurde ja bereits gelehrt: wenn jemand seinem Nächsten [Geld] geborgt hat, so darf er nicht umsonst in seinem Hof wohnen, auch nicht unter Preis mieten, weil dies Wucher ist!? — Aus dieser Mišnah könnte man entnehmen, dies gelte nur von einem Hof, der vermietet zu werden pflegt, und einem Mann, der zu mieten pflegt, nicht aber von einem Hof, der nicht vermietet zu werden pflegt, und einem Mann, der nicht zu mieten pflegt, so lehrt er uns. Manche lesen: R. Joseph b. Minjomi sagte im Namen R. Nahmans: Digleich sie gesagt haben, dass wenn jemand im Hof seines Nächsten ohne dessen Wissen wohnt, er ihm keine Miete zu zahlen brauche, so muss er ihm aber, wenn

142. Die Kürbisse. 143. Auch wenn er zur Zeit keine grossen besitzt. bereits vorhandenen, verkauften Dinge. 145. Es ist also das Verkaufte nicht gewachsen, sondern nach dem Verkauf anderes hinzugekommen. 146. Es sind also die bereits verkauften Kürbisse 147. Dies ist nach einer weiter (fol. 70a) folgenden Lehre verboten. der Eigentümer dadurch keinen Schaden hat; cf. S. 71 Z. 1 ff.

[jener zu ihm gesagt hat:] borge mir [Geld] und wohne in meinem Hot, wol Miete zahlen Nach demjenigen, der 'geborgt hat' hest, gilt dies um so mehr von dem Fall, [wenn jener gesagt hat:] borge mir ; und nach demjenigen, der 'borge mir" liest, gilt dies nicht von dem Fall, wenn er ihm geborgt hat, denn da er es ihm von vornherein nicht in dieser Absieht geborgt hat, so ist nichts daran.

R. Joseph b. Hama liess Sklaven von Leuten, die ihm Geld schuldeten, ergreifen und sie zur Arbeit anhalten. Da sprach sein Sohn Rabba zu ihm: Wieso tut der Meister dies!? Dieser erwiderte: Ich bin ider Ansicht R. Nahmans, denn R. Nahman sagte, ein Sklave sei nicht einmal das Brot seines Bauchs wert. Jener entgegnete: R. Nahman sagte es ja nur von solchen gleich seinem Sklaven Daro, der sich in Wirts- 20 בחבריה וקא אולי הטי ארביה נריוי בזווא בשוקא häusern herumtreibt, sagte er es etwa auch von anderen Sklaven!? Dieser erwiderte: Ich bin der Ansicht des R. Daniél b. R. Oattina, der im Namen Rabhs lehrte, dass wenn jemand einen fremden Sklaven er- 22 ארבעה זווי דריביתא "בחבריה ויהיב ליה גלימא greift und ihn zur Arbeit anhält, er frei sei, weil es einem lieb ist, dass sein Sklave nicht müssig gehe. Jener entgegnete: Dies nur, wenn er von ihm nichts zu fordern hat, der Meister aber hat ja von ihnen

רי שבר מאן דאמר הלוהו כל שכן הלויני ומאן דאבר הלייני אבל הלוהו לא 'מאי שעכא ביין בבייקרא לא: אדינתא דהכי 'אוופיה לית לן בה: יב ייסה בר המא תקוף עבדי דאינשי דמסיק בהי ייוי ייביד בהי עבידתא אבר ליה 'רבה בדיה מאי מיניא נביד מה הכי אמר ליה אנא כרב נהמן מים לי דובים בנדם "נודו בדום ביום ול מים יייי אנה ליון אוביר דאבר כב נדבן בנין דארי ביה אנא כי הא דרב דניאל בר רב קטינא אכר רב ورود المرود والمرود المرود الم וו מלאכה פטור "דניהא ליה דלא נסתרי עבדיה אמר ייד דוני בייני דובא דלא בכוק ביד זיוי ביי ביין المراجع المراج مرورة المرور و والمرا المراجع والمرورة والمرورة والمرورة חברה שלא בדינה אוני בריך הדונהות הי שבר المراد المادون وراد المادون بي مود المرد الماد הדרי בין אבר אביי האי באן דביביק ויוי הריביהא יווב דון אווה וובשות בי ביבקבן ביניו אובקוו מפקינן "מיניה אידך "אוזולי הוא דקא מוזיל גביה רכא אמר חמשה "מפקינן מיניה "דמעיקרא בתורת ביבות וניה יותר ביבון ייבון הבוני הואי ביבון : ":2'8 M 47 22 2 2 M 46 5 8 728 M 11 P 51 | דארי B 50 | נהם M 49 | רבא B 48 \parallel ארבי גרויי בזוזא וי״ל המשה + M המשה + M המשה + M המשה

יל אל אידר אברונן ביתנח חוא דיחוב לחו רבא

יהערות לו שבר 'חלויגי ודור בחצרי צריך יהערות

05 M במי 57 M דבורהי 58 M במו 59 M ביה. Geld zu fordern, somit hat dies den Anschein des Wuchers. R. Jose b. Minjomi sagte nämlich im Namen R. Nahmans: obgleich sie gesagt haben, dass wenn jemand im Hof seines Nächsten ohne dessen Wissen wohnt, er ihm keine Miete zu zahlen brauche, so muss er ihm aber, wenn er ihm Geld geborgt hat und in seinem Hof wohnt, wol Miete zahlen. Dieser erwiderte: Ich trete nun zurück.

Abajje sagte: Wenn jemand von seinem Nächsten einen Zuz Wucher zu fordern hatte, und dieser ihm, als auf dem Markt vier Mass Weizen für einen Zuz verkauft wurden, dafür fünf gegeben hat, so werden ihm bei der Zurücknahme152 vier153 abgenommen, denn jener hat sie ihm nur biiliger gegeben 154. Raba aber sagte, es werden ihm fünf abgenommen, denn sie sind von Anfang an als Wucher in seine Hand gekommen. Ferner sagte Abajje: Wenn jemand von seinem Nächsten vier Zuz Wucher zu fordern hatte und dieser ihm dafür ein Gewand gegeben hat, so werden ihm bei

^{150.} Und da er ihm Verpfle-149. Da er dies vereinbart, so ist dies entschieden Wucher. 151. Er hat dem Eigentümer keinen Schaden zugefügt. gung gab, so erzielte er keinen Gewinn. 152. Der vereinbarte Wucher kann vom Bewucherten zurück eingefordert werden; cf. ob. S. 689 Z. 16 153. Die in der inbetracht kommenden Zeit einen Zuz wert waren. 154. Das überschüssige Mass gehört nicht mehr zum Wucher.

"בנייהו כי כפקינן מיניה ארבנה מפקינן מיניה גלימא לא מפקינן מיניה רבא אמר גלימא מפקינן "מיניה מאי טעמא כי היבי דרא לימהי נדיבא דמכסא וקאי, גלימא דריביתא היא: אמר רבא האי المراجع المراع "חצר דמתגרא בעשרה ואוגריה נחליה בתריכר כי حدادا درون سدون توانون الموادر المرون المرون אהוא בודבתי הרבינא יריבון היה בי אנהא הבי הדוה and the second s וקבלת:

שני ביין על השבר יאי פיבין על הפבר באי הביי צד השביר לו את"חצרו ואמר לו אם מעכשיו my the mine with me have my been admitted in the market שדהו ואמר לו אם מעכשיו אתה נותן לי הרי היא שלך באלף זוז "אם לגורן בשנים עשר מנה אסור: Plan Home alive house beson also med mentalessi medamen condition and in the most Rosses dumm home lorning water and a moto offer low day some to ence much education onto make midlement of ence הוא לך בעשר סלעים לשנה אווולי הוא דקא מוויל و عدود المساور و المساور و و المساور דקו "בה רבנן בהא מילתא ואוקמוה אקרא בשביד שנה כשנה שכירות של שנה זו אינה משתלמת - M 62 min - M 61 ו דשויא מפי כי M 60 and mean broad mother smell (1) the mean state of the בית דנותות בעום בתרובה היו מו (י) אנא וקנישרושי אוד ניעי אוד בברת ביווי ל באי. ול בער מדער בפרות יאמר - 17 M מברין - 17 M - איי איי ייבון על הביבר ביצר מולה א הייבון לא או מעוד משוי הוא דשוי הכי והא M 76 בעי למיש מעוד M 75 .12 P 78 ואכור M 77 דמי מהשתא

der Zurücknahme vier Zuz abgenommen und nicht das Gewand". Raba aber sagte, es werde ihm das Gewand abgenommen, damit man nicht sage, das Gewand, das er anhat, komme vom Wucher.

Raba sagte: Wenn jemand von seinem Nächsten zwölf Zuz Wucher zu fordern hatte und ihm dafür einen Hof, der für zehn vermietet zu werden pflegt, für zwölf ים בבתת משום דאמר ליה בבתת vermietet hat, so werden ihm bei der Zurücknahme zwölf abgenommen 156. R. Aha aus Diphte sprach zu Rabina: Sollte er doch sagen: ich vermietete ihn so, um einen Gewinn zu erzielen, jetzt aber, wo ich ישל חודש בחודש בחודש מחר ממר לו את skeinen Gewinn erziele, will ich die Miete, die mir alle Welt zahlt!? - Jener kann erwidern: du bist darauf eingegangen.

TETAN DARF AUF DEN MIETPREIS AUF-SCHLAGEN, NICHT ABER AUF DEN The New York The State of KAUFPREIS; ZUM BEISPIEL: WENN JEMAND EINEN HOF VERMIETET UND ZUM MIETER SPRICHT: WENN DU MIR DIE MIETE SO-FORT ZAHLST, SO HAST DU IHN FÜR ZEHN SELÂ JÄHRLICH, WENN ABER MONATLICH, אבר חבר ליה הוא"ואסור אכר רבא 25 SO HAST DU MIR EINEN SELÂ PRO MONAT ZU ZAHLEN, SO IST DIES ERLAUBT; WENN ABER JEMAND EIN FELD VERKAUFT UND [ZUM KÄUFER] SPRICHT: WENN DU ES MIR SOFORT BEZAHLST, SO HAST DU ES FÜR TAUSEND ZUZ, WENN ABER ZUR ERNTE-ZEIT, FÜR ZWÖLF MINEN, SO IST DIES VER-BOTEN.

> GEMARA. Welchen Unterschied gibt es zwiselien dem Anfangsatz und dem Schlußsatz¹⁵⁰? — Rabba und R. Joseph sagten beide, die Miete ist erst postnumerando

zu zahlen, und da für diesen' die Fälligkeitszeit noch nicht herangereicht ist, so ist dies"kein Wartegeld, sondern der richtige Wert, und wenn er ihm sagt, dass wenn er ihm sofort zahlt, er es ihm für zehn Selâ vermiete, so lässt er ihm billiger; im Schlusssatz aber, wo es sich um einen Kauf handelt, und er Zahlung sofort zu erhalten hat, ist dies Wartegeld und daher verboten. Raba sagte: Die Rabbanan haben über diese Sache"nachgedacht und sie auf eine Schriftstelle gestützt: wie ein Mietling von Jahr zu Jahr, die Miete dieses Jahrs ist erst im folgenden Jahr zu zahlen.

^{155.} Er hat das Gewand käuflich erworben u. der Kauf bleibt bestehen. 156. Die 12 Zuz sind Wuchergeld u. die 10 Z. Miete schuldet er ihm. 157. Für die Stundung. 158. Zwischen 159. Beim Mieten. 160. Der höhere Preis bei nachträglicher Zahlung. 161. Weshalb der Mietzins postnumerando zu zahlen ist. 162. Lev. 25,53.

WINN ABUR ZUR ERNTIZUT, FÜR ZWÖLL MINN, SO IST DILS VERBOTEN. R Nahman sagte: Der Zielverkauf ist erhaubt Kami b Hama wandte gegen R. Nahman ein; daba b Hama gegen R Nahman ein: Wenn über un Lintezeit, für zwöll Minen, so ist dies verboten? Dieser erwiderte: Da hat er dies vereinbart.

R Papa sagte Mem Zielverkaut ist emschieden erlaubt, dem mem Bier wird nicht verdorben, das Geld brauche ich ebenfals nicht, und nur aus Gealdligkeit im den Kanter tue ich dies. R. Seseth, Solm R Idis, spruch zu R. Papa Was veran, set dich, Meister, dich nach dir zu richten, nichte dich nach ihmen ; sie könnten, wehn sie das Geld hätten, zum jetzigen Protekanten, ietzt aber, wo sie kein Geld haben, müssen sie zum teuteren Preis von spat i konten.

1. Lanna sagte: Mein Zielverkauf ist entschieden erlaubt, weil es ihnen lieb ist,

dass es in meinem Besitz verbleibe, denn wo sie hinkommen, wird ihnen der Zoll erlassen und der Markt frei gemacht. Die Halakha ist nach R. Hama zu entscheiden; die Halakha ist ferner nach R. Eleâzar zu entscheiden; und die Halakha ist nach R. Jannaj zu entscheiden, welcher sagt, es gebe keinen Unterschied zwischen den [Früchten] selbst und ihrem Kaufpreis.

GELDS GIBT, UND JENER ZU IHM SPRICHT: SOBALD DU WILLST, BRINGE MIR DAS GELD UND NIMM DAS DEINIGE, SO IST DIES VERBOTEN¹⁷². WENN JEMAND EINEM [GELD] AUF SEIN FELD BORGT, UND ZU IHM SPRICHT: WENN DU ES MIR VON JETZT AB BIS NACH DREI JAHREN NICHT BEZAHLST, GEHÖRE ES MIR, SO GEHÖRT ES IHM. SO TAT BOETHOS, DER SOHN ZONINS, MIT ZUSTIMMUNG DER WEISEN.

163. Zu höherem Preis, ohne jed. anzugeben, dass er ihm die Ware bei Barzahlung billiger lassen würde. 165. Er fabrizirte Bier (Dattelwein) u. lieferte es im Herbst zum höheren 164. Beim Zielverkauf. Preis des Frühlings u. erhielt auch erst dann Zahlung; dies ist ebenso, als würde er es dann verkauft haben. 166. Es sofort liefern. 167. Den Käufern. 168. Sie zahlen mehr, weil sie kein Geld haben, 169. Er verkaufte den Händlern Waren in seiner Ortschaft, wo sie billiger waren zum höheren Preis, wie sie in anderen Ortschaften verkauft wurden, ohne von ihnen sofortige Zahlung zu erhalten; sie nahmen vielmehr die Waren auf sein Risiko, verkauften sie u. kauften für den Erlös andere Waren auf ihr Risiko. Da er das Risiko für die von ihm gekauften Waren trug, sie also sein Eigentum blieben, so begann das Darlehn erst nach dem Verkauf derselben. 170. Der Umstand, 171. Dass vollendeter Wucher zurückdass sie bei ihm gekauft haben, geschah zu ihrem Nutzen. zuzahlen sei; ob. S. 689 Z. 16. 172. Wenn der Verkäufer die Früchte geniesst, so erhält er eine Belohnung für die Stundung, wenn der Käufer die Früchte geniesst, so muss mit dem Fall gerechnet werden, dass er den Rest nicht zahlt u. der Kauf rückgängig gemacht wird, in welchem Fall die Anzahlung ein Darlehn ist, wofür er die Früchte geniesst; auf jeden Fall wird das Wuchergesetz übertreten.

אלא רשנה אחרת: "אם לנירן בשנים עשר כנה אסיר: אמר רב נחמן מרשא שרי איתיבית רמי בר המא לרב נחמן ואמרי לח רב עיקבא כר המא דרב בדבין יאם לנודן בשנים נשה בנה אכיר אבר דיה התם קין ליה הבא לא קין ליה: אמר רב פפא מרשא דודו ודאו שהי מאי מעמא שבראי דא פכיד ייי רא צריבנא אנא היא דקא יבידנא ביידנא יבי אבב ברי ידוא בדו דוים חשוני בי דוף חנון ביאי הווי ביר דקא אולת בתר דיוך ויר בתר דיוהו Il him he had a space out does our out outle an mode smoother femore somes soos our house in him house also cam elect out house his our dans outh than had not descent the ورواد وراد مراد مراد المرود والمرود والمراد والمرود وا المالية والمالية والمالية والمالية المالية الم ----

annesst dich, Meister, dich nach dir zu richten, richte dich nach ihnen ; sie könnten,
wehn sie das Geld hätten, zum jetzigen אביר הרוהי על שרהי יאפר די אם אי אתה ניתי
ער שרהי על שרהי יאפר די אם אי אתה ניתי
ער שרהי על שרהי יאפר די אם אי אתה ניתי
ער שרהי שנים הרי היא שלי מוחד לופוים:
אולי יבך היה ביתים בי זיני עישה על פי דבפים:
אולי בשנה ביתים בי זיני עישה על פי דבפים:
אולי בשנה ביתים בי זיני עישה על פי דבפים:
אולי בשנה ביתים בי זיני עישה על פי דבפים:
אולי בשנה ביתים בי זיני עישה על פי דבשיתיה.

גמרא. פי אוכל פירות רב הונא אמר מוכר אוכל פירות רב ענן אמר משלשין את הפירות ולא פליני הא דאמר ⁸לכי מייתית קני הא דאמר ⁸לכי מיותית קני מעכשיו: תני רב ספרא ברבית דבי 5 רבי חייא פעמים ששניהם מותרין פעמים ששניהם אסורין ופעמים שחמובר מותר ולוקה אסור פעמים שהלוקה מותר ומוכר אסור עני רבא בתריה פנמים ששניהם מותרין דאמר ליה קני"כשיעור זווך פעמים ששניהם אסורין דאמר ליה לכי מייתית קני מעכשיו ים ליה רבי מותר ומוקה אסור דאמר ליה רבי odu es von jetzt ab. מייתית קני פעמים שחלוקה מותר ומוכר אכור דאמר ליה קני מעכשיו וזוואי ליהוו חלואה נכך מאן תנא שניהם אסורין אמר רב הינא בריה דרב יהושע דלא כרבי יהודה דאי רבי יהודה הא אמר שדה ואמר לו לכשתרצה למוכרם לא תמכרם אלא לי בדמים הללו אסור בשוייהן מותר מאן תנא בדמים הללו אסור אמר רב הזנא בריה דרב יהושי דלא כרכי יהודה דאי רבי יהודה האמר צד אהד לכשיהיו לי מעות החזירם לי אסור לכשיהיו לך מעות אחזירם לך מותר מאן תנא אמר רב הונא M 87 . - B 80 . M 85 min . M 84 . שהמר. M 88 כנגד

GEMARA. Wer isst die Früchte ?? R. Hona sagt, der Verkäufer esse die Früchte; R. Ânan sagt, die Früchte werden deponirt. Sie streiten aber nicht; der eine spricht von dem Fall, wenn er zu ihm gesagt hat: wenn du [das Geld] bringst, so erwirbst du es173; der andere spricht von dem Fall, wenn er zu ihm gesagt hat: wenn du [das Geld] bringst, so erwirbst

R. Saphra lehrte hinsichtlich des Wuchers in der Schule R. Hijas: Zuweilen ist es'74beiden erlaubt, zuweilen ist es beiden verboten, zuweilen ist es dem Verkäufer יצד אחד ברבית מותר: משכן לו בית משכן לו בית משכן לו בית משכן לו בית משכן לו weilen ist es dem Käufer erlaubt und dem Verkäufer verboten. Raba erklärte es hinterher. Zuweilen ist es beiden erlaubt, wenn er zu ihm gesagt hat: erwirb im Betrag ישרה ואמר לו בית מכר לו בית מכר לו שדה ואמר לי deiner Zahlung; zuweilen ist es beiden verboten, wenn er zu ihm gesagt hat: wenn du [das Geld] bringst, so erwirbst du es von jetzt ab; zuweilen ist es dem Verkäufer erlaubt und dem Käufer verboten, wenn er zu ihm gesagt hat: wenn du [das Geld]

bringst, erwirbst du es; zuweilen ist es dem Käufer erlaubt und dem Verkäufer verboten, wenn er zu ihm gesagt hat: erwirb es von jetzt ab, und mein Geld verbleibe bei dir als Darlehn. — Wer lehrte, dass es beiden verboten risei? R. Hona, Sohn R. Jehošuâs, erwiderte: Es ist nicht R. Jehuda, denn R. Jehuda sagt, dass es erlaubt sei, wenn in einem Fall Wucher vorliegt¹⁷⁰.

Wenn jemand einem ein Haus oder ein Feld verpfändet, und dieser zu ihm spricht: wenn du es verkaufen willst, so verkaufe es nur mir für diesen Preis, so ist dies verboten; wenn aber: für den Wert, so ist es erlaubt. - Wer lehrte, dass es verboten sei, wenn er sagt: für diesen Preis? R. Hona, Sohn R. Jehošuâs, erwiderte: Es ist nicht R. Jehuda, denn R. Jehuda sagt, dass es erlaubt sei, wenn in einem Fall Wucher vorliegt.

Wenn jemand einem ein Haus oder ein Feld verkauft und zu ihm spricht: sobald ich Geld habe '77, gibst du es mir zurück, so ist dies verboten '78; wenn aber [der Käufer sagt:] sobald du Geld hast, gebe ich es dir zurück, so ist es erlaubt. — Wer lehrte dies? R. Hona, Sohn R. Jehošuâs, erwiderte: Es ist nicht R. Jehuda, denn

^{172.} Wenn der Käufer einen Teil des Kaufpreises gezahlt hat. 173. Bis dahin bleibt es Eigentum des Verkäufers. 174. Der Genuss der Früchte im in Rede stehenden Fall. oben angeführten Fall, dass durch die Restzahlung das Feld rückwirkend, seit dem Tag des Verkaufs, in den Besitz des Käufers übergehe. 176. Was auch hierbei der Fall ist, denn wenn der Verkäufer die Früchte geniesst u. der Kauf rückgängig wird, od. der Käufer die Früchte geniesst u. der Kauf nicht rückgängig wird, liegt kein Wucher vor. 177. Dh. die Schuld bezahle. 178. Dies ist kein richtiger Verkauf, sondern ein Leihgeschäft, wenn dann der Käufer die Früchte geniesst u. das Grundstück nachher eingelöst wird, so ist dies Wucher.

R. Jehuda sagt, dass es erlaubt sei, wenn m einem Fall Wucher vorliegt - Welchen Unterschied gibt es zwischen dem ersten und dem weiten Fall? Raba erwidorte. In, ersten Fall machte er es nicht von semen. Belieben Abhängig, im zweiten Pall muchte er es von comem Belielan abhingig

Einst verkaufte jemand an einen ein Grundstüel chine Garantie, als er daraut ייני בעלבא הוא אלא בתניתא היותו למונים בעלבי בעלבא merkte, dass dieser betrobt war, sprach er u dun. Weshalb hist du betrübt, wenn es dir weggenommen werden sollte, so ersetze ich dir mit dem Besten auch die Melioration und die Früchte. Daraut sprach Amema: Dies sind nichts weiter als leere Worte . R. Asi sprach zu Amemar: Du sagst wol aus dem Grund, dass es nichts weiter als 'cere Worte sind, weil der Käufer dies vereinbaren sollte, während es hierbei der יי ובינא ואי ליה רב אהא בדפתי לרבינא ואי אבר ליה רב אהא Verkäufer versprochen hat, [dagegen aber ist einzuwenden: die Barajtha lehrt, dass wenn [der Käufer] .agt: sobald du Geld hast, gebe ich es dir zurück, es erlaubt sei, weil der Verkäufer es sei, weil der Verkäufer es sei, weil der Verkäufer es te, und nicht der Verkäufer, sondern der

בריה דרב יהושנן דלא כרבי יהודה דאי רבי יהודה האמר צד אחד בריבית מותר מאי שנא רישא ימאי שנא ביפא אבר דבא רישא דרא אבר ליה ביניתיה סיפא דאמר ליה מדעתיה: ההוא נברא דובין ליה ארנא להבריה שלא באהריות הוייה דהיה קא נציב אמר ליה אמאי עציבת אי שרפו לה מינך מנבינא יים יבים שבחת יפידי אנד אמיני פטיני נידי בתבוא ביו אמר בינו בב אתר באוציב מנוצ אים אמים عدد كرزك المال زيردوله والمال تدري في المالية بالمالية مدار الماري الماري المراوي المراوي المراوي المراوي المراوي المراوية בינות בינה בינות אותרה ביניה בינה בינה בינים בינים משים אכן המאן אבים אנש יאכן אביה אנשי אני אני דאמר ליה מדעתיה טעמא דאמר ליה מדעתיה הא רא אמר היה מדעתיה לא אמריגן פטימי מיהי בירבון היא אנה ליה בישה בנון האבי היה מינינו ארניי ווווא שביב ביין דבינב לוו ניניא הבנינוני אנביד ואוננו אנביד ליון אניאר ביא ביינות אי קייבית דידך אנא אביד דב וביד פביני ביירי ראי פביבי בילי באי בדידה קייבא לבישדי תנאה

TO M 17227 72871 M 00 היינית בדיניתיה יות דא בעי ניתני מעים חבי אנירי P 02 ביתניתיו 77728 P 95 1822 CCR M 04 2777 / US P 96 למישדא.

Käufer es vereinbart hat, und auf unsre Frage, welchen Unterschied es zwischen dem Anfangsatz und dem Schlußsatz gebe, erwiderte Raba, der Schlußsatz spreche von dem Fall, wenn [der Käufer] es von seinem Belieben abhängig gemacht hat. Also nur, wenn er es von seinem Belieben abhängig macht, wenn er es aber nicht von seinem Belieben abhängig macht, sagen wir nicht, es seien nur leere Worte ??!? Dieser erwiderte: [Jene Erklärung] lautet: es ist ebenso, als würde er es von seinem Belieben abhängig gemacht haben¹⁸⁷.

Einst schrieb ein Sterbender einen Scheidebrief für seine Frau¹⁸⁸, und als sie ihn stöhnen und seufzen hörte, sprach sie zu ihm: Weshalb seufzest du, wenn du aufstehst, bin ich dein. Darauf entschied R. Zebid, dass dies nur leere Worte sind. R. Aha aus Diphte sprach zu Rabina: Welche Bedeutung hätte dies denn, auch wenn es keine

179. Wenn der Verkauf bestehen bleibt, so liegt hier kein Wucher vor. 180. Die Einlösung ist nicht vom Belieben des Käufers, sondern von dem des Verkäufers abhängig, somit ist dies kein Kaufgeschäft, sondern ein Leihgeschäft. 181. Der Verkäufer hat das Grundstück bedingungslos verkauft, u. nur der Käufer hat sich freiwillig bereit erklärt, ihm event. das Grundstück zurückzugeben; dies ist ein giltiges Kaufgeschäft. 182. Ihn schadlos zu halten, falls Gläubiger des Verkäufers es ihm wegnehmen sollten, u. zwar hatte er dies ausdrücklich vereinbart; cf. ob. S. 501 Z. 1ff. Grundbesitzes; cf. S. 18 N. 116. 184. Das Versprechen ist nicht bindend. 185. Dass er das Grundstück unter Vorbehalt verkaufe. 186. Wenn er es unbedingt verspricht, so ist das Versprechen 187. Selbst wenn der Käufer es mit Bestimmtheit versichert, da der Verkäufer sich dies 189. Dies vorbehalten sollte. 188. Um sie von der Leviratsehe (cf. Dt. 25,5ff.) zu befreien. ist keine Bedingung, vielmehr ist die Scheidung effektiv giltig.

בגיטא "כדידיה קיימא למשדי תנאה מהו דתימא הוא גופיה אדעתא דידה"קא גמיר ויהיב גימא קא משמע לן: הלוחו על שדהו: אמר רב הונא בשנת מתן מעות קנה הכל לאחר מתן מעות לא קנה אלא כנגד מעותיו ורב נחמן אמר אפילו לאחר מתן מעות קנה הכל עבד רב נהמן עובדא גבי ריש גלותא כשמעתיה קרעיה רב יהודה לשמריה אמר לידו היים גלורנא 'רב יחודה קריי לשכורך אבר ייה דרדקא קרניה נברא יבא קרניה הוא ביה טנמא עלמא לגבי דידי בדינא דרדקי נינהו הדר אמר רב נהמן אפילו בשעת מתן מעות לא קנה 'ולא כלום المراجعة والمراجعة والمراجعة والمراجعة المراجعة المراجعة المراجعة المراجعة المراجعة المراجعة المراجعة المراجعة ועד שלש שנים חרי היא שלי חרי היא שלו אמר 15 ליה אני אומר אסמכתא קניא ומניומי אמר "אסמכתא לא קניא ולמניומי קשיא מתניתין איבעית אימא מתניתון רבי יוכי היא דאמר אכמכתא קניא "איבעית אימא דאמר ליה "קני מעכשיו: אמרו ליהם מר ינוקא ומר קשישא בני דרב חסדא לרב אשי חבי אמרי נהרדעאי משמיה דרב נחמן 'האי אסמבתא בומניה קניא בלא ומניה לא קניא אמר 'להו 'כל מידי בזמניה קני בלא זמניה לא קני דלמא הכי 97 – בדירית...תנאה 🕺 98 א גמר ומקני ליה (לה?) קמ ל ארן קרעי | 2 M ברדקן M 1 ארן ארעי | 2 א דרדקן -M 99 - M 4 א בדינא גבי דידי בדרדקי דמו M 3 קרעוה 110 1500 115 N= 31.7 . 222 YES TO BETTE ME OF PERS

leeren Worte wären; ist denn der Scheidebrief¹⁸von ihrer Bedingung abhängig, er ist ja von seiner Bedingung abhängig : ?? -Man könnte glauben, er selber habe bei 5 der Uebergabe des Scheidebriefs [die Giltigkeit] von ihrer Bedingung abhängig gemacht, so lehrt er uns.

WENN JEMAND EINEM [GELD] AUF SEIN FELD BORGT, R. Hona sagte: Wenn " וקרעיה איכא דאמרי אמר ליה 'דרדקא קרעיה דכולי bei der Uebergabe des Gelds, so hat er alles erworben, wenn aber nach Uebergabe des Gelds, so hat er nur im Betrag seines Gelds erworben. R. Nahman aber sagte, auch wenn nach der Uebergabe des Gelds, habe er alles erworben. Einst traf R. Nahman beim Exiliarchen eine Entscheidung nach seiner Ansicht; da zerriss R. Jehuda den Schein. Darauf sprach der Exiliarch zu ihm: R. Jehuda hat deinen Schein zer-20 rissen! Dieser erwiderte: Hat ihn denn ein Kind zerrissen, ein bedeutender Mann hat ihn ja zerrissen; wahrscheinlich hat er einen Grund gehabt, ihn zu zerreissen. Manche lesen: Dieser erwiderte: Ein Kind hat es zerrissen, denn jeder gilt in Gerichtsangelegenheiten mir gegenüber als Kind". Später sagte R. Nahman: auch wenn bei der Uebergabe des Gelds habe er nichts

erworben. Raba wandte gegen R. Nahman ein: wenn du es mir von jetzt bis nach drei Jahren nicht bezahlst, gehöre es mir, so gehört es ihm 103!? Dieser erwiderte: Ich war der Ansicht, die Zusicherung sei bindend, Minjomi aber sagt, die Zusicherung sei nicht bindend's. - Gegen Minjomi ist ja aus der Mišnah ein Einwand zu erheben!? - Wenn du willst, sage ich: die Mišnah vertritt die Ansicht R. Joses, welcher sagt, die Zusicherung sei bindend; wenn du aber willst, sage ich: wenn er zu ihm gesagt hat: erwirb es von jetzt ab 100.

Mar-Januqa und Mar-Qašiša, Söhne R. Hisdas, sprachen zu R. Aši: Die Nehardeenser sagten folgendes im Namen R. Nahmans: Durch die Zusicherung erwirbt er es zur Frist'", vor der Frist aber nicht. Er entgegnete ihnen: Alles erwirbt man ja erst zur Frist und nicht vor der Frist!? Vielleicht wollt ihr folgendes sagen:

190. Die von der Ehefrau gestellten Bedingungen beim Empfang 189. Die Giltigkeit desselben. des Scheidebriefs sind ganz bedeutungslos. 191. Sc. er diese Bedingung gestellt hat. 192. RN. 193. Er hat es auf Grund der Vereinbarung erworben. 194. Wörtl. die Stütze; wenn einer der Kontrahenten dem anderen eine Zahlung od. eine Leistung verspricht, falls er seiner Ver-195. Ich bin dadurch von meiner Ansicht abgekommen u. pflichtung nicht nachkommen sollte. 2n dieser Entscheidung gelangt. 196. Falls ich es später nicht einlöse; dies ist ein richtiger Verkauf, der rückwirkend seit der Vereinbarung giltig war. 197. Eigentl. der Jüngere u. der Aeltere (vgl. jed. Tos. zu Bb.7a sv. כהר, Söhne RH.s. Dieser soll 2 Söhne gleichen Namens gehabt haben. 198. Cf. Bd. vij S. 60 Z. 14 ff. 199. Wenn die vereinbarte Frist heranreicht u. er die Schuld nicht bezahlt.

hat er ihm vor Ablant der Frist getroffen and zu thin go ago erwith', so hat er eserwurben, wenn aber mach Ablauf der Frist und a ilim ge ag erwirb o hat er es melt erworken weil er e zu ihm nur aug -Schami pessent hat Dies ist aber nichts: auch wenn mnerhalb der Frist, hat er es night erworben denn er sagte ihm nur deshalls; erwirb, damit er, wenn die Frist heranicieht, ihn nicht drange ...

R. Papa sagte. Zuweilen erwirbt er es durch die Zusicherung und zuwellen erwirbt er es dadurch nicht; wenn er ihn"4 beim Ranschtrank antrifft, so hat er es er-אפר דיה דב הינא בדיה דרב נהן דרב פא ביי א SEE מי א worker , wenn er ihn aber beim Hernm- מים דיה דב הינא suchen nach Gold amnint so hat er es nicht erworben 200. R. Aha aus Diphte sprach zu Labina: Vielleicht trinkt er nur, um seinen Kumme: 'zu vertreib n, aller vielleicht hat jemand ihm Geld versprochen? Vie'mehr, erklärte Rabina, wenn jener auf das Geld genau achtete¹⁰⁸, so hat er es entschie-

on him were works were on white בתר ומניה יאפר ליה קני לא קני פאי פעפא --- 512 Per Lon 200 - 51 12 15.20 25.20 for over more moderno otems som less ded a moderno con In will diameter down for while the is and 100 1. 10. 100000 Novie 10000 112 2000 No. 155 Ven sisses adus lines son houses such him we and amounting looking beadward summer timbe us man well to there are to menorate and the same the mone The Indian work som obsers counter with the process with home during and was bearing because during house Result with the HEE is well that which winds ידאי קני: ואמר רב פפא אף כל גב דאמור רבנן Lond Practice Proch dustings Person Por Practical דרב מרי לרבינא ואי אמר "קני למינבא מיניה קני Hall lease her demarkables how lemantale not so אין דיר במארי איז אים אים אים בין במארים ביותרים. 11 M 58 11 H 87 M 11 - 71-120 M 111

--- M 15 82778 B 14 77 87 N !!

den erworben. R. Alia aus Diplite sprach zu Rabina: Vielleicht tat er dies, damit seine Grundstücke nicht im Preis sinken!? Vielmehr, erklärte R. Papa, wenn jener auf seine Grundstücke achtet²⁰⁰, so hat er es entschieden erworben.

Ferner sagte R. Papa: Obgleich die Rabbanan gesagt haben, dass er durch die Zusicherung nicht erwerbe, so gilt es dennoch als Hypothek, um davon [seine Schuld] einzufordern". R. Hona, Sohn R. Nathans, sprach zu R. Papa: Sagte er denn zu ihm: erwirb davon den Betrag deiner Forderung!? Mar-Zutra, Sohn R. Maris, sprach zu Rabina: Auch wenn jener zu ihm gesagt hat: erwirb davon den Betrag deiner Forderung, ist dies ja schliesslich nur eine Zusicherung ist und durch die Zusicherung ist ja nichts zu erwerben!? -- Auf welchen Fall bezieht sich nun die Lehre R. Papas, dass es eine Hypothek sei? - Wenn er zu ihm gesagt hat: Du sollst nur davon Zahlung erhalten".

^{200.} Der Schuldner den Gläubiger. 201. Das verpfändete Grundstück, er wolle es nicht einlösen. 202. Weil er es nicht einlösen kann; in Wirklichkeit aber wollte er ihm den Besitz nicht 203. Also ebenfalls nur aus Scham u. nicht weil er ihm den Besitz abtreten wollte. 204. Am Tag, an welchem die Zahlung fällig ist. 205. Falls er ihm dann den Besitz abtritt; es ist ersichtlich, dass er es nicht aus Not tut, sondern aus freien Stücken. 206. Es ist ersichtlich, dass er ihm den Besitz nicht abtreten will, u. wenn er dies trotzdem tut, so tat er dies nur aus Scham, 207. Dass er das Grundstück nicht einlösen kann, u. die Abtretung geschah gegen seinen Willen. 208. Wenn der Schuldner beim Leihen einen möglichst hohen Betrag aufnahm. nicht freiwillig. so ist es wahrscheinlich, dass er daran dachte, das Grundstück nicht einzulösen. Nach der Erkl. Rsj.s: wenn er bewegliche Sachen nicht unter Preis verkauft, um das verpfändete Grundstück einlösen zu können. 209. Wenn er andere Grundstücke nicht verkauft, sogar für den richtigen Wert, so ist es ersichtlich, dass 210. Dass das Feld verfallen soll, falls er es zur Frist er das Verpfändete nicht einlösen will. 212. Er hat ihm den Besitz-211. Er erwirbt davon im Wert seiner Schuld. 213. Auch erwerb nicht unbedingt überlassen, sondern nur in dem Fall, wenn er es nicht einlöst. innerhalb der vereinbarten Frist.

יהא כך פרעון אלא מוו: ההוא גברא דובין כיה ארצא לחבריה באחריות אמר ליה אי מרפו ליה מנאי מגבית ליה מעידי עידית דאית לך אמר ליה מעידי עידית לא מנבינא לך"דבעינא למיקם קמאי אלא מגבינא לך מעידית "אחריתי דאית לי "לפות מרפוח מיניה אתא בדקא שקיל לעידי עידית סבר רב פפא למימר מעידית אמר ליה והא קיימא אמר ליח רב אחא מדפתי לרבינא ולימא ליה כי אמרי לך אנא"מגבינא לך דהוה עידי עידית קיימא"השתא שבא הוה מסיק"ביה רב כהנא זוזי אמר ליה אי לא פרענא לך ליום פלוני גבי מהאי חמרא סכר רב פפא למימר כי אמרינן אסמכתא לא קניא הני מילי בארעא דלאו"לובוני קיימא אבל חמרא כיון דלובוני לרב פפא חכי אמרינן משמיה "דרבא כל דאי לא קני אמר רב נחמן השתא דאמור רבנן אפמכתא לא קניא חדר ארצא וחדרי פירי למימרא דכבר רב נהמן מחילה בשעות לא הויא מחילה והאיתמר באו לעולם יכול לחזור כו משכאו לעולם אין יכול לחזור בו ורב נחמן אמר את משכאו לעולם יכול לחזור בו ואמר רב נחמן מודינא דאי שמים ואכיל לא "מפקינן מיניה התם זביני הכא הלואה: אמר

אהרים (P אהרים B 18 אהרים (P אהרים B 17 א 21 א מעידית דהות א 20 M מעידית דהות א 19 M ביי M ביי שוניה א 19 קמאי השתא קמה עידית || 22 M בי || P 23 הבינא P 25 מפקינא. B 24 דרבה

Einst verkaufte jemand an seinen Nächsten ein Grundstück unter Garantie", und dieser sprach zu ihm: Wenn man es mir abnehmen sollte, so leistest du mir Ersatz mit dem besten, deiner [Grundstückel. Jener erwiderte: Mit dem besten nicht, da ich es für mich behalten will, aber mit einem anderen guten, das ich habe. Später nahm man es ihm ansab, und darauf רב בר עידי עידית: רב בר kam ein Strom und zerstörte jenem das beste²¹⁰. Hierauf wollte R. Papa entscheiden: er versprach ihm gutes, und dieses ist ja vorhanden. Da sprach R. Aha aus Diphte zu Rabina: Er kann ihm ja erwi-והושני בריה רב הונא בריה דרב יהושני dern: ich habe dir gutes versprochen, als ich noch besseres hatte, jetzt aber ist das gute an Stelle des besten getreten.

Rabh b. Saba hatte von R. Kahana Geld zu erhalten; da sprach dieser zu ihm: שלא עד שלא יים אמר רב הונא עד שלא יים Wenn ich dir bis zu diesem Tag nicht bezahle, so kannst du es von diesem Wein217 einziehen. Darauf wollte R. Papa entscheiden: nur bei Grundstücken sagen wir, dass man sie durch die Zusicherung nicht erwerbe, da sie nicht zum Verkauf bestimmt sind, Wein aber, der zum Verkauf bestimmt ist, gilt als Bargeld. Da sprach R. Hona, Sohn R. Jehošuâs, zu R. Papa: Folgendes

sagten wir im Namen Rabas: wenn es218 von einem "falls"219 abhängig gemacht wird, so erwirbt er es nicht. R. Nahman sagte: Da nun die Weisen gesagt haben, dass er es durch eine Zusicherung nicht erwerbe, so muss nun das Grundstück sowol als auch die Früchte zurückgegeben werden²²⁰. — Demnach wäre R. Nahman der Ansicht, der irrtümliche Verzicht gelte nicht als Verzicht, und dem widersprechend wurde gelehrt: Wenn jemand die Früchte einer Dattelpalme an seinen Nächsten verkauft²²hat, so kann er, wie R. Hona sagt, bevor diese auf die Welt gekommen sind, zurücktreten, wenn sie aber bereits auf die Welt gekommen sind, nicht mehr zurücktreten; R. Nahman aber sagt, er könne zurücktreten, auch wenn sie bereits auf die Welt gekommen sind. Hierzu sagte R. Nahman, er pilichte bei, dass wenn [der Käufer die Früchte] bereits verzehrt hat, man sie213 ihm nicht mehr abnehmen könne"? - Da ist es ein Kaufgeschäft, hierbei aber ein Leihgeschäft"5.

^{214.} Cf. ob. S. 703 N. 182. 215. Das gekaufte Grundstück, dem Käufer. 216. Grundstück des Käufers. Der Käufer wollte dann Ersatz von den Grundstücken, die er ihm beim Kauf versprochen hatte, ler Verkäufer aber wollte ihm andere von geringerer Qualität geben, da jene nunmehr seine besten waren. 218. Das Erwerben des verpfändeten 217. Er hatte ihm einen Preis angegeben, der aber später stieg. Gegenstands. 219. Von irgend einer Bedingung. 220. Nach Ablauf der Frist. 221. Wie zum Beispiel in diesem Fall: der Schuldner, bezw. Verkäufer verzichtete auf die Früchte, weil er irrtümlich bte, der Verkauf sei giltig. 222. Noch vor der Blüte. 223. Den Ersatz für diese. gleich der Verzichtdes Verkäufers auf Irrtum beruhte, denn er wusste vorher nicht, dass er zurücktreten 225. Der Genuss der Früchte gilt als Wucher.

Raba sagte: Ich sass dann vor R. Nahman und wollte gegen ihn einen Einwand erheben aus der [Lehre vor der] Uebervorteilung, er aber merkte es und verwies mich auf [die Lehre von der] Un- אין יהן לא אין הפמאנת והשנייה והאיילינית אין יהן לא fruchtbaren Bei der Ucbervorteilung ist der Verzicht, da er irrtümlich erfolgte, kein Verzicht . Er aber verwies auf die Lehre von der Unfruchtbaren, bei der der Verzicht ebenfalls irrtümlich erfolgt ist, und יילה שמא דאישות: ההיא איתתא דאמרה ליה שמא באישות: dennoch als Verzicht gilt. Es wird nämlich gelehrt: die Weigernde , die zweitgradig [Verwandte] und die Unfruchtbare erhalten weder die Morgengabe noch die Früchte noch Unterhalt noch die abgetra- יימבני ארנא הדרה פירי באי רבית קצוצה המי הוא genen Kleider . Dies ist aber nichts; weder ist gegen ihn von der Uebervorteilung ein Einwand zu erheben noch ist die [Lehre von derl Unfruchtbaren eine Stütze für ihn. Von der Uebervorteilung ist kein Einwand gegen ihn zu erheben, denn er wuss-

ובא 'תוה יתיבנא קמיה דרב נהמן וכעי לאיתביה 1.65 מינאה ואודיק הזיתן איילונית והרי אונאה דבהירה בטעית היא ולא הויא מהילה ואודיק הזיתן איילינית הרי איילונית דמחילה בשעית היא והויא מחילה בתיבה ולא פירות ולא פיונות ולא בלאות ולא היא רא אונאה הויא תיובתיה ולא איילונית בביין דיה יא אינאה תיובתיה דלא ידע" דאיתיה אונאה דמהיל יביה ולא איילונית"מסיין ליה דניהא לה דתיפיק בשנות ובנת ונה ובין הי מבינת ביברביי מור ובן יה מביר ליה או הוו לי זווי ביהדות לה ביהלי אבר דיה את ונוולא אהי אבר רבה בר רב הונא בל את ונוולא אחו' אכר כככא דנתיה ולא גבר יייצאין בדיינין או דומא"כי אבק דבית היו ואין יצאין אמר רבה בר רב חונא מסתברא כי אבק

הניא - M 27 ובעיא דאותיביה אונאה + M 26 ביה M 30 א מכיייירי דא M 29 אד א מרייירי א M 28 אבר M 33 . אבר אם אבר M 31 אבר M 31 ינין. + M 36 + בדיינין. - M 35 | כי M 34 - m

te ja nicht, dass eine Uebervorteilung vorhanden ist, um verzichten zu können³⁴; die [Lehre von der] Unfruchtbaren ist keine Stütze für ihn, denn es ist ihr lieb, als verheiratet zu gelten²³⁵.

Einst sprach eine Frau zu einem Mann, dass er gehe und für sie Ackerboden von ihrem Verwandten kaufe; da ging er und kaufte ihn für sie. [Der Verkäufer] sprach zu ihm: Wenn ich Geld habe²³, so gibt sie es mir aber zurück. Dieser erwiderte: Du und jene²³⁷seid ja Geschwister²³⁸. Hierauf entschied Rabba b. R. Hona: Wenn jemand sagt: du und jene seid Geschwister, so hat dieser sich darauf verlassen'" und ihm das Grundstück nicht abgetreten. — Das Grundstück geht nun zurück, wie verhält es sich aber mit den Früchten: gelten sie als vereinbarter Wucher und können durch das Gericht eingefordert werden, oder aber gelten sie als Halbwucher und können nicht eingefordert werden? Rabba b. R. Hona erwiderte: Es ist einleuchtend, dass sie als Halbwucher gelten und durch das Gericht nicht eingefordert

226. Als er lehrte, dass wenn der Käufer die Früchte bereits verzehrt hat, der Verkäufer nicht mehr 227. Bei einer Uebervorteilung um ein Sechstel (cf. ob. S. 642 Z. 21 ff.) erhält zurücktreten könne. der Uebervorteilte den betreffenden Betrag zurück, obgleich der Kauf mit seiner Ermächtigung erfolgt ist, 228. Eine Minderjährige, die ihre Heirat annulirt; cf. S. 523 N. 489. er also darauf verzichtet hatte. 229. Die Heirat unter erstgradig Verwandten ist nach biblischer (cf. Lev. Kap. 18) u. unter zweitgradig Verwandten ist nach rabbanitischer Bestimmung verboten; bei den ersten ist die Trauung ungiltig, bei den zweiten ist sie giltig u. eine Scheidung ist erforderlich. 230. Nach erfolgter Scheidung. den gesetzlich vorgeschriebenen Betrag von 200 Zuz noch das freiwillig Hinzugefügte. einem ihr nach der Heirat zugefallenen Vermögen, die der Ehemann geniesst. 233. Aus ihrer Aussteuer. Bei der Unfruchtbaren erfolgt dies aus dem Grund, weil sie durch die Heirat darauf verzichtet hat, u. der Verzicht beruhte auf Irrtum. 234. Ein Verzicht ist überhaupt nicht vorhanden. 235. Schon dies allein gilt für sie als Aequivalent für ihre Mitgift u. den Fruchterwerb, der ihr später zu-236. Den Kaufbetrag zurückzahle. 237. Nach andrer Erklärung ist gefallenen Güter. 239. Dass er 238. Verwandte; dh. ihr werdet euch schon verständigen. ein Eigenname. das verkaufte Grundstück auf Wunsch zurückerhalten wird.

= 1/2 - most, ine ideales edicine office some manin souls men well exceeme extenses often com moun male Town western steer, leveled were a close townsond towns קין ליה הכא נפי לא קין ליה או דילטא התם"וביני How werend they have man were with when he had קין ליה הכא נפי לא קין ליה אמר רב פפי עבד רבינא עובדא וחשיב ואפיק פירי דלא כרכה בר דכ הנא: אמר מר בריה דרב יוסה משכיה דרכא הא משכנתא באתרא דמסלקי אכל שינור וווי פסרמנו 10 לוח אכל מפי לא מפקינן ביניה ורא בחשביני משבורת לשבורת ובדורבי אבל שינור וווי בכלביני the same a manifer of the same and a same and a same and a same and a same a sa the said wall wastern townsom south on with themselven والمساوة والمداد الاست عادة ودوه ودو الما والمساوة בו בלא זוור "מאר שניבא שלוקר בלא זוור אפוקי בינוח the state of the section of the section of the section was a section to the section of the secti is memory and colour motor one on territoria society one or more. "אמר "דבא בריח דוב יוסק משמיה דובא הא" is now that model in smaning timelen town assert ישוב אייני בובים איי אוריבוב לייבא קובורם אבווצו 20 ניכול בקיצותא הניחא לכאן דאמר קיצותא שריא -1. 11- 12- 11 1 - 12- 11 to 1282 NOW NOW NO 12 12 12 12 12 12 13 13 102 82 8 8 31 44 25 15 702 72 7280

werden können. Ebenso sagte auch Raba, sie gelten als Halbwucher und können nicht durch das Gericht eingefordert werden. Abajje fragte Raba: Wie verhält es sich mit einen: Pfand": ist dort der Grund, weil er es nicht vereinbart hat, und auch hierbei hat er es nicht vereinbart, oder aber: dort ist es ein Kaufgeschäft, hierbei aber ein Leihgeschäft. Dieser erwiderte: Dort gilt dies aus dem Grund, weil er es nicht vereinbart hat, und auch hierbei hat er es nicht vereinbart. R. Pani sagter Rabina trat eine Entscheidung gegen die Ansicht des Rabba b. R. Hona, indem er die Früchte schätzen und sie [der Käufer] abnchmen liess'.

Mar, der Sohn R. Josephs sagte im Namen Rabas: In Ortschaften, wo das verpfändete [Grundstück] zurückgegeben wird", wird es [dem Gläubiger], wenn er davon im Betrag des Darlehns genossen" hat, abgenommen; wenn er aber mehr genossen hat, wird [der Ueberschuss] ihm nicht abgenommen, und man übertrage ihn auch nicht von einem Schuldschein auf

einen anderen". Bei Waisen"aber wird es ihm, wenn er davon im Betrag der Schuld genossen hat, abgenommen, wenn er mehr genossen hat, [der Ueberschuss] abgenommen und auch von einem Schuldschein auf einen anderen übertragen. R. Aši sagte: Da du nun ausgeführt hast, dass wenn er mehr genossen hat, man es ihm nicht abnehme, so wird auch [das Grundstück] ohne Zahlung nicht abgenommen, wenn er davon im Betrag der Schuld genossen hat; das Verrechnen ohne Zahlung ist eine Rückzahlung, während dies nur Halbwucher ist, und Halbwucher kann durch das Gericht nicht zurückgefordert werden. R. Aši traf eine Entscheidung bei minderjährigen Waisen wie bei Erwachsenen.

Raba, Sohn R. Josephs, sagte im Namen Rabas: Von einem verpfändeten [Grundstück] darf man, in Ortschaften, wo es zurückgegeben wird, [die Früchte] nur gegen Abzug geniessen; ein Gelehrter aber darf sie auch gegen Abzug nicht geziessen. — Auf welche Weise darf er sie nun geniessen? — Bei Fristbestimmung 248.

-- Einleuchtend ist dies nach demjenigen, welcher sagt, die Fristbestimmung sei er-

^{340.} Wenn jemand ein Feld ohne Vereinbarung verpfändet hat u. der Gläubiger den Fruchterwerb vernossen hat.

241. In einem Fall, wo das Feld unter Vorbehalt verkauft wurde.

242. Zu eder Zeit, wenn der Schuldner die Schuld bezahlt; bis dahin geniesst der Gläubiger die Früchte, ohne ie auf die Schuld zu verrechnen.

243. Und der Schuldner nun sagt, die Schuld sei gedeckt, er oile keine Zinsen zahlen.

244. Wenn der Gläubiger noch eine andere Schuld von ihm zu erhalten int, so wird der überschüssige Betrag nicht auf diese verrechnet.

245. Wenn diese die Schuldner sind.

246. Von der Schuld.

247. Der mit der Beobachtung der gesetzlichen Vorschriften besonders behutsam sein muss.

248. Wie lange das Grundstück beim Gläubiger verbleiben soll; dies ist kein Leibgeschäft, sondern ein Kaufgeschäft auf beschränkte Zeit.

mann war it e aller madi demgemeen zu crita a wolcher sact, die Eristbestim mille of verbeach! It wurde namlich ge-John Coher the Printle tunning streiten I was me Wallie oner agt, die l'ustto a many or with accurate agr. ini sapahasanamang sarahahan Was In an I made attraction 2 West of the thin seam has sun) faure seules lels Jahr mehm shini Many yan sa she will s ich i alte Panelite als arties. Manche and thin Alms a new rethoter, the actually to a vicinity went or ale all control was placed formers 101 pin randike when Naue Ville da ale and the all and principle also laker Year of the property of the control me allen L. . m we mem ball dur ust de contra allem mich knienigen, der · ma waren bail verbier id ba'nubt sa sa i mans ni Sura ublichen Pland, wanni kan nalgi gasehnichen wird: Nach All in die er Julie geht des Grundstück alm 2 hong much.

שלא בנאל באוב עבונות מוניבות מונים לאנה אובה להו דארביר קיציתא פרינא בה רב אהא ורבינא הה 5512 Plante, Planted 252 259, 220 Plante Planted 2001. out the season of the season with the season have The same of the man of the same of the sam well offer the sail and many to colours wells that Proceedings and the Proceeded som Procedure where ecomp metrologism as a person of the person of the second of the s and in a line more more point a similar of the with off commental desiration of mention of the succession with the time and the second of the second s man is a man my pell my per in man in a series of series in a seri my the sold of the medical the man and the and the man is a second of the and and it will be and in the median of interest of interest and interest of i سار المراد المرا began assume a meson beams mere mere meson prosession med has down well and here we have do see to be and an an and a M 43 2027 878 M 17 77 M 47 72 M 7 M 51 ; B 50 8722222 529 M 49 1.4

R. Papa und R. Hona, Sohn R. Jehosuås, sagten beide: Von einem verptändeten [Grundstück] kann, in Ortschaften, wo es
zurückgegeben wird, ein Gläubiger [seine Schuld] nicht einfordern; ferner erhält der
Erstgeborene davon nicht das Doppelte, und [die Schuld] verfällt im Erlassjahr. In
Ortschaften aber, wo es nicht zurückgegeben wird, kann ein Gläubiger davon [seine
Schuld] einfordern, der Erstgeborene erhält davon das Doppelte und [die Schuld] verfällt nicht im Siebentjahr. Ferner sagte Mar-Zutra im Namen R. Papas: In Ortschaften, wo das verpfändete [Grundstück] zurückgegeben wird, gebe er ihm zurück selbst
die Datteln aus der Matte. wenn er sie aber bereits in Körbe getan seine Gefässe
erwerbe, auch wenn sie sich beim Verkäufer befinden, hat er sie erworben, auch wenn
er sie noch nicht in Körbe getan hat.

Klar ist der Fall, wenn er, in einer Ortschaft, wo es zurückgegeben wird, ge-

^{249.} Und den Wert ersetzen. 250. Die für die Leihfrist vereinbart worden sind. 251. Zum Schuldner, bezw. Veräufer; dies ist ein richtiges Kaufgeschäft u. es ist erlaubt, auch wenn die Früchte dieser Zeit das Darlehn bei Weitem übersteigen. 252. Des Gläubigers, in dessen Besitz es sich befindet, wenn dieser gestorben ist u. es seinen minderjährigen Kindern zugefallen ist. Dieses Feld war nicht Eigentum ihres Vaters, sondern er hatte nur Ansprüche auf diese; es gleicht diesbezüglich daher Mobilien; u. auf die Mobilien der Waisen haben Gläubiger keinen Anspruch. 253. Der bei der Teilung des Nachlasses doppelten Anteil erhält; cf. Dt. 21,17. 254. Gleich jeder anderen Schuld (cf. Dt. 15,1ff.), obgleich eine Schuld auf ein Pfand in der Hand des Gläubigers nicht verfällt. 255. Da das Grundstück als verkauft gilt. 256. Die unter der Dattelpalme ausgebreitet wird, damit die Datteln auf diese fallen. 257. Eigentl. hoch gehoben; er hat sie durch das Hochheben erworben. 258. Weil sie sich in seinen Matten befinden.

לא מסתלקנא הא קאמר דלא מסתלקנא אלא באתרא דלא מסלקי ואמר מסתלקנא מאי צריך למקנא מיניה או לא רב פפא אמר לא צריך למקנא מיניה רב ששת בריח דרב אידי אמר צריך למקנא מיניה והלכתא צריך למקנא מיניה: אמר איזיל ואייתי זווי לא אביל מיזיל ואשרה ואייתי זוזי לרבינא אשר אכיל ושר "זושרא" בריה דרב מרי אמר לא אכיל והלכתא לא אכיל: רב כחנא ורב "פפי ורב אשי לא אכלי בנכייתא רבינא אכיל בנכייתא אמר מר זוטרא מאי שעמא דמאן דאכיל לאו את על גב דקא אכיל"פירי טובא אמר רחמנא הקא פריק לה בארבעה זוזי הכא נמי לא שנא ומאן 11.68 דאכר "אמר לך שדת אחווה הקדש היא ורהמנא אוקמיה אפדיון הכא הלואה היא ומיחזי כרבית: משכנתא שתא למאי נפקא מינה "דאי אכיל לה שתא מצי מסלק ליה ואי לא לא מצי מסלק ליה ואמר רב אשי 'אמרו די כבי דמתא מחסיא מאיי משכנתא דשכונה גביה למאי נפקא מינה לדינא אמר רבא לית הלכתא לא כמרשי

m B 57 || אזיל m - M 56 || מאי m + M 55 || אזיל m P 54 פפא 158 M בנכ 159 מהקדש טובא קביבי א ד פריק לתו || 60 M התם לאו הלואה הכא הלואה: ארא M 61 דלים מסלק ליה ואמר.

sagt hat, er werde es nicht zurückgeben 19; er sagte ja, er werde es nicht zurückgeben"; wie ist es aber, wenn er, in einer Ortschaft, wo es nicht zurückgegeben wird, gesagt hat, er werde es zurückgeben: muss dies durch einen Akt der Erwerbung 201 erfolgen oder nicht? R. Papa sagt, es brauche nicht durch einen Akt der Erwerbung zu erfolgen; R. Sešeth, Sohn R. Idis, sagt, ים אחווה אשרה אחווה שדה אחווה erfolgen. Die Halakha ist, es müsse durch einen Akt der Erwerbung erfolgen.

Wenn er gesagt hat: ich gehe Geld holen²⁰², so darf [der Gläubiger die Früchte] מהכיא 'כתם במר לי סבי דמתא מחכיא 'כתם nicht mehr geniessen; wenn er aber gesagt hat: ich gehe mich bemühen und Geld holen, so darf sie dieser, wie Rabina sagt, geniessen, und wie Mar-Zutra, Sohn R. Maris, sagt, nicht geniessen. Die Halakha ist, יבר מצרא: o er darf sie nicht geniessen.

> R. Kahana, R. Papi und R. Aši genossen [keine Früchte] mit Abzug; Rabina genoss sie mit Abzug wol. Mar-Zutra sprach: Was ist der Grund desjenigen, welcher sie mit Abzug genoss? — weil es sich hierbei

wie beim Erbbesitzfeld204verhält; beim Erbbesitzfeld geniesst er205ja viele Früchte, dennoch sagt der Allbarmherzige, dass er es mit vier Zuz²⁰⁰auslöse, ebenso ist dies²⁰⁷auch hierbei erlaubt. Derjenige aber, der es verbietet, kann dir erwidern: bei einem Erbbesitzfeld handelt es sich um Geheiligtes, dessen Niessbrauch der Allbarmherzige von der Auslösung abhängig gemacht hat, hierbei aber ist es ein Leinhgeschäft, und es hat den Anschein des Wuchers²⁰⁸.

R. Aši sagte: Die Greise von Matha-Mehasja sagten mir, die gewöhnliche Verpfändung währt ein Jahr. In welcher Beziehung ist dies von Bedeutung? - Wenn [der Gläubiger die Früchte] ein Jahr genossen hat, so kann er ihn abfinden270, wenn aber nicht, so kanni er ihn nicht abfinden. Ferner sagte R. Aši: Die Greise von Matha-Mehasja erklärten mir, weshalb es Pfand heisst: weil es bei ihm ruht²⁷¹. — In welcher Beziehung ist dies von Bedeutung? — Hinsichtlich des Grenznachbargesetzes²⁷².

Raba sagte: Die Halakha ist nicht zu entscheiden nach dem Brauch der Papunäer

^{259.} Vor Ablauf der vereinbarten Frist. 260. Er hat durch die Zahlung das Recht auf das Grundstück erworben, einerlei ob durch Kauf od. durch Miete. 261. Da die mündliche Verein-262. Die Schuld zu bezahlen, u. gestatte nicht, dass du die barung allein nicht ausreichend ist. Früchte weiter geniessest. 263. Von verpfändeten Grundstücken. 264. Das jemand dem Heiligtum geweiht u. später auslösen will; cf. Lev. 27,16ff. 265. Der Auslösende. Jahr u. Homer; cf. Lev. 27,16. 267. Der Genuss der Früchte, wenn er sie auf die Schuld verrechnet. 268. Wenn der Gläubiger die Früchte geniesst. 269. Eines Grundstücks, wenn keine Frist vereinbart worden ist. 270. Das Grundstück einlösen. 271. Viell. sich in seiner Nachbarschaft befindet; שכן v. משכנהא v. משכנהא ruhen, niederlegen. 272. Wenn jemand ein Grundstück verkaufen will, so hat sein Nachbar das Vorkaufsrecht; der Gläubiger gilt als allernächster Nachbar.

bein in Nerkaut, noch nach dem Brauch der Achorniker bei Schuldscheinen, noch nach dem Brauch der Natsäer bei der Pacht Der Zie'verkauf der Papunäer; der Zulle kauf R. Papas . Die Schuldscheine » der Mehornder: sie schlagen den Gewinn ant das Kapita" und schreiben es in den Soludschein. Wer sagt denn, dass ein Genann vorhanden sein wirdle Mar, der Salm Amenius, sprach zu R. Asi: Mein ש הברה ביניה איבת קנאה האקנייה נהליה ההאידנא Vater tut dies, und wenn sie zu ihm kommer, glaubt er ihnen. Dieser erwiderte: Allerdings, wenn er selbst da ist, wie ist es aler, wenn er stirbt und der Schuldschein den Waisen zufällt? Dies war wie ein vom שבר ארא אם כי ארא אם ביקה בהן פירית למהצית שבר ארא אם כי Machthaber ausgehendes Verschen, und die Seele Amemars kehrte zur Ruhe ein. Die Pacht der Narsäer: sie schreiben wie folge: dieser hat an jenen sein Grundstück ver; ändet und es von ihm zurück gepachtet. Wann hat er es denn erworben, dass er es überlassen können sollte ?? Jetzt aber schreibt man wie folgt: er hat es von ihm

פפינאי ילא כשמרי מחיונאי ורא בחבירי נרשאי 'מרשי פפונאי 'כמרשי הרב פפא שמרי מחונאי דוקפי ליה להויהא אקרנא ובתבי ליה בשבורא בי ייבר דווה היותא אני ליה ני בר אנייני ליב אשי אבא נכיד הכי וכי אתי לקפיה מהימן להו אבר דיה תינה היכא דאיתיה לדידיה אי שביב א זונפל שמרא קמי יתמי מאי הוי בשנגה היוצא בידפני השלים ינה נפשיה דאמיני הכידי נרשאי דבתבי הבי משכן רוה פלניא ארניה לפרניא והדר דקא בתבי הבי קנינא כיניה שהינא בביה קידני יחדר הבדה בדי שלא תנייל דלת בפני ליין שפיר דבי ודאו ביתא היאו

ון בשווין בנינו לבידצית שבר ירא ותי בייית ورف ما مادر وهاد مادا وماددا دردونا بردوال دارد المارين المارين المارين المارين المارين المارين المارين المارين المارين والمرابع والمرابع والمسراء والمرابع والمرابع والمرابع والمرابع אירי עד ישורו בישולשין ודביר עד ישתחת שועבת: בר ב M 65 ברביתי B 63 בר ב M 64 ב- B 63 ברביתי P 62 אי שבים M 68 אהמא M 67 אי שבים M 68 אי שבים א להבריה 170 M קביבא בייביה 170 M ה יירנים P 74 ברנא מיניה בדי P 74 אין P 72

erworben und solange Zeit gehalten, und dann an ihn verpachtet; dies ist erlaubt, um vor den Leihenden die Tür nicht zu schliessen281. Dies ist aber nichts282.

AN DARF NICHT EINEN KRÄMER AUF HALBEN GEWINN 283 EINSETZEN; AUCH DARF MAN NICHT [EINEM HÄNDLER] GELD ZUM ANKAUF VON FRÜCHTEN AUF HALBEN GUVINN GEBEN, AUSSER WENN MAN IHM GLEICH EINEM LOHNARBEITER EINEN LOHN ZAHLT. MAN DARF NICHT HÜHNER AUF HALBEN GEWINN BRÜTEN²⁸⁵ LASSEN; FERNER DARF MAN NICHT KÄLBER UND FÜLLEN AUF HALBEN GEWINN EINSCHÄTZEN²⁸⁰, AUSSER WENN MAN IHM MÜHEWALTUNG UND FÜTTERUNG²⁸⁷BEZAHLT. MAN DARF ABER KÄLBER UND FÜLLEN AUF HALBEN GEWINN ZUR ZÜCHTUNG ÜBERNEHMEN BIS SIE EIN DRIT-TEL HERANGEWACHSEN ODER ESEL, BIS SIE LASTFÄHIG SIND.

273. Cf. ob. S. 701 Z. 5 ff. 274. Beim Verkauf von Waren. 275. Den Anteil am Gewinn, den der Verkäufer für sich beansprucht. 276. Die Händler. 277. Wenn sie sagten, sie hätten keinen Gewinn erzielt, zahlte er ihnen den Betrag zurück. 278. Ecc. 10,5; der ohne böse Absicht ausgesprochene Unglücksfall ging in Erfüllung. 279. Das Pachtgeld ist also nichts weiter als Wucher. W.e קניגא מיניה, die in vielen Codices fehlen, sind zu streichen. 281. Da anderenfalls niemand ein Darlehn erhalten würde. 282. Auch auf diese Weise ist es verboten, da das Pachtgeld Wucher ist Waren zu einem festen Preis vorschiessen u. mit ihm den erzielten Gewinn teilen; dies ist nach einer weiter (fol. 104b) folgenden Ausführung Wucher. 284. Da der Händler allein die Mühewaltung des Verkaufs hat u. der Geldgeber sich durch den vorgeschossenen Betrag davon befreit, so ist dies Wucher. 285. Einer liefert die Eier, für die er einen bestimmten Preis ansetzt, u. der andere lässt sie ausbrüten u. zieht die Küchlein gross; der Veberschuss wird dann geteilt. Der eingeschätzte Betrag gilt als Darlehn u. die Mühewaltung des einen für den anderen gilt als Wucher. 286. Die übergebenen Tiere werden dem Züchter in festem Geld angerechnet u. der erzielte Gewinn geteilt. 287. Auf den Anteil des anderen; beide tragen Spesen u. Mühewaltung, u. Wucher ist nicht mehr vorhanden. 288. Ohne sie in Geld einzuschätzen; das Risiko trägt einzig u. allein der Uebergebende, somit ist dies kein Leihgeschäft mehr, womit auch das Moment des Wuchers fortfällt. 289. Das Alter der Reife erreicht haben.

הנורא. יתנא בפינל בכול מאי בפינל בטלי אמר אביי כפוצל בעל של איתה מלאבה דבעלם מינה וצריכא דאי תנא חנוני הנוני הוא דסני ליה כפועל בטל משום דלא נפיש מרחיה אבל מעות والمار وروم الار وولا وأدار بوطا والما ورود المار אמינא התם הוא דבעי בפיניל במל מעום דנפיש מרחיה אכל חנוני דלא נפיש מרחיה אימא סני ליה ביהבו ניינו בל ביבו לו בבה לה הבי הבים וביים הוא שכרו בין מרובה וכין מועם דכרי רכי מאיר רבי יהודה אומר אפילו לא מבל עמו אלא בציר ולא אכל עמו אלא גרוגרת אחת זהו שכרו רכי רבנן אין שבין דא את הניים ילא את הדהים יא כל דבר שאינו עישה ואוכל למחצה רבי יוםי ברכי יחודה אומר "שמין את העזים מפני שהולבית ואת הרחלים מפני שגווזות ושימפות ומורמות ואת גיוה וחלב לא ספק לשבר נמלו ומזונו בניוח וחלב Now and a second and an along the Merica and קמא סבר לה ברבי שמעון בן יוהי דאמר נותן לו жэж...жтт M 75 — 8 л - М 74 דאפי...שכרו + P 77 + אין.

GEMARA. Es wird gelehrt: Gleich einem müssigen Lohnarbeiter. Was heisst: einem müssigen Lohnarbeiter? Abajje erwiderte: Einem Arbeiter, der sich seiner היה אימא לא כני ריה Berufsarbeit müssigt". Und [beide Fälle] sind nötig; würde er es nur von einem Krämer gelehrt haben, so könnte man glauben, nur für einen Krämer sei der Lohn eines müssigen Lohnarbeiters aus-יולא אכל עמו אלא גרוגרת אחת זהו שכרו צריבא: reichend, weil er nicht viel Mühe hat, für [einen Händler] aber, dem man Geld zum Ankauf von Früchten gibt, der viel Mühe hat, sei der Lohn eines müssigen Lohnarbeiters nicht ausreichend; würde er es nur 12 127 12 12 12 12 12 12 12 12 12 von [einem Händler], dem man Geld zum Ankauf von Früchten gibt, gelehrt haben, so könnte man glauben, nur für diesen sei der Lohn eines müssigen Lohnarbeiters erforderlich, weil er viel Mühe hat, für einen מב התרגנולת מפני שהיא קושה ואוכלת ותנא קמא Krämer aber, der nicht viel Mühe hat, sei auch eine Kleinigkeit ausreichend, wenn er bei ihm etwas in Tunke eingetaucht oder mit ihm eine getrocknete Feige gegessen hat, so sei dies sein Lohn. Daher sind [beide Fälle] nötig.

Die Rabbanan lehrten: Wieviel beträgt sein Lohn? — Ob viel oder wenig**— Worte R. Meirs. R. Jehuda sagt, wenn er bei ihm nur etwas in Tunke eingetaucht oder mit ihm eine getrocknete Feige gegessen hat, so ist dies202 sein Lohn. R. Simôn b. Johaj sagt, er muss ihm den vollständigen Lohn²⁰³bezahlen.

Die Rabbanan lehrten: Man darf weder Ziegen noch Schafe noch sonst etwas, was frisst und nichts tut, auf halben Gewinn einschätzen¹⁹⁴; R. Jose b. R. Jehuda sagt, man dürfe Ziegen einschätzen, weil sie Milch geben, Schafe, weil sie Schur-, Schwemmund Rupfwolle205 geben, eine Henne, weil sie arbeitet200 und frisst207. — Reicht denn nach dem ersten Autor die Schur und die Milch nicht als Lohn für die Mühewaltung und das Futter!? — Hinsichtlich der Schur und der Milch streitet niemand208, sie streiten nur hinsichtlich der Molke200 und der Wollreste300; der erste Autor ist der Ansicht des R. Simôn b. Johaj, welcher sagt, er müsse ihm den vollständigen Lohn vallen, und

290. Cf. S. 573 N. 350. 291. Aber immerhin muss er mit ihm einen verabreden. braucht überhaupt keinen zu vereinbaren; irgend ein Genuss, wie er ihn ihm auch ohne Aequivalent gewähren würde, gilt als Lohn. 293. Nach der oben angegebenen Norm: gleich einem müssigen Lohn-294. Jemandem zur Züchtung geben u. den Gewinn teilen, während der eingeschätzte Wert Eigentum des Uebergebenden bleibt. 295. Die Wollflocken, die sie beim Durchschreiten eines Gewässers od. eines Gestrüpps zurücklassen. 296. Eier legt. 297. Seine Mühewaltung ist kein Wucher, da er ein Aequivalent erhält. 298. Wenn der Züchter sie erhält, so ist dies nach aller Ansicht ein ausreichendes Aequivalent. 299. Wenn der Züchter nur diese erhält. 300. תותר Rest, Zurückbleibendes, ein im Syrischen bekanntes Wort (v. יתר zurückbleiben). Nach Arukh v. תתר (?), nach Ršj. v. נתר משל abfallen, nach Levy (NHWB. iv 635) v. תחוח, das untere, nach and. Erkl. תותי ריעי unter dem Kot; alles auf Unkenntnis beruhend. 301. Die Reste sind nicht ausreichend.

R Jose h R Jehnda ist der Ansicht seines Vaters, welcher sagt, dass wenn er bei ihm nur etwas in Tunke eingetaucht oder mit ihm eine getrocknete Teige gegessen hat, dies sein Lohn sei

Die Kahhanan lehrten: In Ortschaften, wo es üblich ist, einen Lohn für das Umhertragen der Tiere zu zahlen, zahle man ihm, man lindere nicht den Ortsbrauch. R. Simon b. Gamalié, sagt, man schätze das Kalb zusammen mit der Mutter, das Füllen zusammen mit der Mutter, selbst in Ortschaften, wo es üblich ist, einen Lohn für das Umhertragen der Tiere zu zahlen. — Ist denn nach R. Simon b. Gamaliél kein Lohn für die Mühewaltung und das

11282 11 22 11111 272 474 474 Thomas ---בהו אנה בותה ביה בהו הבה אנה בהבו בהו בהור ארא ברובר אחות והו שברון הני דבן בינון אינה להברנה הנינות בשני אפייהן אשה שאביה ידברה הנגורת שלו ביציב שליכי יאני הדינודה made toursess and makes mand and the sales more - side findle occorde apriles and some for indicate and سادا الما المادارة والمادة المادة الم mass manifest comesso mander applies orde mes me were the wholes of the for merica and -- 15% Found 110%, Toppi Will state בשביה היוני 1 / - w 1 - w 1 w 1 1 . 1 1 1 1 1 2 - w - w - w - 1 1 1 1 1 1 Marin Marin aller Las marin sa sin shares sa soundly heardle how how hard hear mare - - Min مرا المرا مري مراد و ورد المراد و مرد المرد المر and works are and and and the first of and William In a man with the world that I have mon when order much continues on house on neither often maps models made and a mention colors are models M. 70 M 82 82 M 81 יון בשבר ענירי ינייני א או הבי בתוב ביד אי או או 2.--

.7287 M 50 7827.

R. Nahman sagte: Die Halakha ist nach R. Jehuda zu entscheiden; die Halakha ist nach R. Jose b. Jehuda zu entscheiden; und die Halakha ist nach R. Šimôn b. Gamaliél zu entscheiden. Gegen die Söhne des R. Îliš wurde ein Schein geltend gemacht, in welchem geschrieben stand: die Hälfte am Gewinn und die Hälfte am Verlust. Da sprach Raba: R. Îliš war ein bedeutender Mann und dürfte niemand mit Verbotenem gefüttert haben; entweder [entfiel für den einen die Hälfte am Gewinn und zwei Drittel am Verlust, oder [für den anderen] die Hälfte am Verlust und zwei Drittel am Gewinn. R. Kahana sagte: Ich trug dies R. Zebid aus Nehardeâ vor, und dieser sprach zu mir: R. Îliš tauchte vielleicht bei ihm etwas in Tunke ein; R. Nahman sagte nämlich, die Halakha sei nach R. Jehuda zu entscheiden. Er erwiderte ihm: Es ist

302. Da sie bei einer Teilung die Eier auf ihr Risiko übernimmt, so ist dies ein Leiligeschält 303. Die jemand zur Züchtung auf halben Gewinn übernommen hat. 304. Wenn der Züchter mit den Jungen auch das Muttertier erhält, so werden diese von der Mutter umhergeführt u. beobachtet. 305. Wenn die Jungen allein zur Züchtung übergeben werden. 306. Der Züchter hat ja Mühe, 307. Ein Kontrakt ihres Vaters, den er mit jemandem auch wenn er das Muttertier miterhält. 308. Bei einem solchen Geschäft ist die Hälfte des vorgeschossenen Betrags abgeschlossen hatte. ein Darlehn u. die Hälfte ein Depositum, u. da der Geldnehmer die Mühewaltung allein trägt, so ist dies 310. Er erhielt also eine Entschädigung für seine Mühe-309. Dem Geldgeber. 311. Dass schon der kleinste waltung. In diesem Sinn war der aufgefundene Schein zu verstehen. Genuss als Entschädigung für die Mühewaltung gelte.

הובדות אורבה אלא שיבוה אותבה הובי בכי בכרבה דאי לא תימא הכי"למה ליה למיחשב ולמימר הלכה ייבות בייבו היונה יביבי הביות הייבי הביות אמר רב מותר שליש בשברך הרי זה מותר ושמואי limbs and a made my account more forced by mother אמר שמואל"קוצין לו דינר וסבר רב"אין קוצציו לו דינר והאמר רב ריש ענלא לפשומא מאי לאן דאמר amore of man willows for manager occupies minored unday is that seemed houses have man of mark ליה בחמה לרידיה דאמרי אינשי גביל לתורא נביר require may may some representations assemble and company "ליח לאריסיה מפטים ליה ויהיב ליה רישא באגריה and at the control of a comment of the second of a famous of a famous of a control of a famous of a fa the second contracts of the second contracts and the second contracts and the second contracts of the ליה מאליתא אמר ליה תא נפלגיה לרישא אמר to when me made middle how sold he medered in lower on many זווי דידי הוו אי לא הוה יהיבנא לך שפי פורתא מיחזי כרכית השתא שותפי אגן מאי קאמרת מרחנא מפי פורתא אמרי אינשי 'סתם אריכא לברי والمرادة والمرادين والمرادي والمرادة والمرادة المرادة المرادة רכנן חשם בחמה לחבירו עד מתי חייב למפל בה סומכום אומר באתונות שמונה נשר חדש בנידרה ות הלכה הלכה ל-4 לימא : 189 88 ול במאן דמיק קייצינן ליה M 92 – מאי M 93 בשבי 194 קייצינן ליה 1 877 --- M (1) ין או אויעור מאגר פע או זאי ער 2 B 1 82 B 100 -----זבין בהדי הדדי פליג לאליתא , M 3 + הוה V 4 William a some Repair miniming II 2 - Date

nicht gelehrt worden, dass die Halakha so sei, sondern dass sie alle 12 von derselben Ansicht ausgehen. Dies ist auch einleuchtend, denn wozu brauchte er, wenn dem nicht so wäre, bei jedem besonders die Halakha zu nennen, sollte er doch sagen, die Halakha sei nach R. Jehuda zu entscheiden, der von allen der erleichterndste ist .

Rabh sagte: [Sagt jemand:] der Ue-ים בשברך בותר בנון דאות berschuss über ein Drittel" gehöre dir als Lohn, so ist dies erlaubt. Semuél entgegnete: Wenn aber kein Ueberschuss über ein Drittel vorhanden ist, soll er leer nach Haus gehen!? Vielmehr, sagte Scmuél, muss er ihm einen Denar zusichern. Ist denn Rabh der Ansicht, er brauche ihm keinen Denar zuzusichern, Rabh sagte ja: der Kopf des Kalbs gehöre dem Züchter; wahrscheinlich doch, auch wenn er zu 20 ihm gesagt hat: der Ueberschuss über ein Drittel gehöre dir als Lohn!? Nein, wenn er zu ihm gesagt hat: entweder der Ueberschuss über ein Drittel oder der Kopf des Kalbs. Wenn du aber willst, sage ich: die Lehre Rabhs, es sei erlaubt, wenn er sagt: der Ueberschuss über ein Drittel gehöre dir als Lohn, bezieht sich auf den Fall, wenn er benfalls Vieh hat, denn die Leute pflegen zu sagen: rühre ein [Futter] tür das Rind, rühre ein für die Rinder.

R. Eleâzar aus Hagronja kaufte einst ein Vieh und gab es seinem Teilpächter zur Mast; er gab ihm dann den Kopf als Lohn und die Hälfte am Gewinn. Da sprach seine Frau zu ihm: Wenn du dich smit Feld] beteiligen würdest, würde er dir auch den Fettschwanz geben. Darauf ging er und kaufte eines mit ihm zusammen. Hierauf teilte jener mit ihm den Fettschwanz nd wollte mit ihm auch den Kopf teilen. Da sprach er zu ihm: Jetzt soll ich nicht inmal das erhalten, was ich früher bekam!? Jener erwiderte: Bis jetzt war es mein Feld, und wenn ich dir nicht etwas mehr gegeben hätte, würde es den Anschein des Wuchers gehabt haben, jetzt aber sind wir Teilhaber; wenn du aber einwendest, du st etwas mehr Mühe gehabt, so pflegen die Leute zu sagen: der Teilpächter verilichtet sich dem Grundbesitzer, für Weide zu sorgen.

Die Rabbanan lehrten: Wie lange muss derjenige, der Vieh zur Züchtung übernimmt, sich mit diesem befassen? Symmachos sagt, mit Eselinnen achtzehn Monate,

^{312.} Die von RN. genannten Tannaím (ob. S. 713 Z. 14ff.). 313. Nach ihm gilt schon der kleinste renuss als Entschädigung. 314. Vom jetzigen Wert; der Gewinn bis zu einem Drittel soll dagegen wischen dem Eigentümer u. dem Züchter gleichmässig geteilt werden. 315. Für Futter u. Mühe-316. Der Züchter. 317. In diesem Fall hat der Züchter keine besondere Mühewaltung.

Kleinvielt viernid wanzig Monate; wenn einer innerinab dieser Frist teilen wil, a lann der andere es verwehren. Ang die Muhewaltung des ersten Jahrs plealit meht der Muliewaltung des anderen Julius - Was hersst 'aber'? Vielnicht werf die Muliewaltung des ersten Jahrs meht der Muhewaltung des anderen Jahrs worcht. Ein Anderes lehrt: Wie Junge muss sich derenge, der ein Vich zur ti-Zuchtung übernimmt, nut den Jungen betis en beim kleinvich dreissig Tage, Lin Grossvich untrie Tage R. Jose sagt, benn Kleinwich drei Monate, weil bei diesem die Vinhewaltung grösser ist. Wiese i ist die Müliewaltung grösser? Weil es Lare Zahre hat Von dann ab erhålt er seine Hällte und die Hällte von der Hällte des anderen, R. Menusja b. Gada nahm einst seine Hälfte und die Hälfte der Hältte des anderen. Als er daraut vor Abaije kam, sprach dieser zu ihm: Wer hat dir geteilt? Ferner ist es ja eine Ortschaft, wo es üblich ist, [die Jungen] grosszuziehen, und es wird gelehrt, dass in Ortschaften, wo es üblich ist, sie grosszuziehen, er sie grosszichen müsse.

ישרים וארבינה חדש ואם בא לחלים ביוך וביני المالية المران المال المال الماليا المالية المالية المالية י לביפילה של שנה אחרת אבל מאי קאמר אלא ינה אחרת הניא אודן השם בחבה לחבירי כד ביתי היים בינות בדקד שומים יים בינו יים The state of the state of the state of the transfer ماتات الماسان المانات ماده ما المانات المانات ماتان مراح المراد المراد وراه المراح والإدا هم والراد 11211 The plant and leavested and endury proof morning عرا عداله المال المرافق المراه المراه المراه المراه المراه المرا المال المال المال المال المراد المراد المراد المراد المال المراد المال المراد ال יינה החבריה אתי לקביה הרב פפא אבי הייה والمراجع والمراجع المراجع المراجع والمراجع المراجع الم I so the fill film of all fill the country of the following אניון אני בון בני ון אני בון דור אני בון الما الما الما المان الم and promose and does many modes indecembles manis close ميات المانات ليام المال المال المال المال المال المال 12: 12:22 121 12:11: 2:221 12:12 12:12 12:22

תנא M S מיאי אבר דקאמר V 7 תנא V מיאי אבר דקאמר M אור אידך פלג בלא M בשרו M אור אידך פלג בלא M אבתראי דידי דקאולי מר V 13 דידיה M ינעא אבתראי דידיעי B 10 אמר ליה M T אינא בי יאינא דייי דיש,יל מבי וישביר דבי וא ל V המרא.

ein Geschäft und darauf ging der eine und teilte das Geld ohne Wissen seines Gesellschafters. Als sie hierauf vor R. Papa kamen, sprach dieser: Was ist denn dabei ? R. Nahman sagte, Geld gelte als geteilt. Im folgenden Jahr kauften sie zusammen Wein und der andere teilte ohne Wissen seines Gesellschafters. Als sie darauf vor R. Papa kamen, sprach dieser: Wer teilte dir gelte erwiderte: Ich sehe, dass der Meister für ihn geintritt! R. Papa entgegnete: In diesem Fall solltest du es ihm erst recht mitteilen. Hierauf fragte er ihn: Kann man denn das gute Geld nehmen und das fehlerhafte zurücklassen? Jener erwiderte: Nein. Da sprach er: Beim Wein aber weiss alle Welt, dass mancher schmackhaft und mancher nicht schmackhaft ist.

318. Im 2. Jahr kostet die Züchtung mehr. 319. Wenn der Züchter früher teilen will, so kann der Eigentümer des Tiers es verwehren. Nach einer 2. Erklärung Rsj.s entgegengesetzt: die Mühewaltung im 1. Jahr ist grösser, u. wenn der Eigentümer früher teilen will, so kann der Züchter es ver-320. Da er auch die Hälfte der Jungen zu erhalten hat. 321. Als Züchter der Jungen. 323. Der Züchter wird dazu angehalten u. 322. Wer bürgt dafür, dass die Teilung richtig war. erhält dafür nichts vom Anteil des anderen. 324. Dass die Teilung ohne Wissen des anderen erfolgt 326. Wer hat die Teilung beobachtet, um zu kontrolliren, ob 325. Zweier Teilhaber. 327. Den anderen Gesellschafter, dessen eigenmächtige Teilung RP. sie auch richtig erfolgt ist. 328. Wo im vorigen Jahr der andere eigenmächtig geteilt hatte; im vorigen Jahr gebilligt hatte. dieser könnte, in der Annahme, jener habe nicht richtig geteilt, sich verleiten lassen, ebenfalls nicht richtig 329. Bargeld darf somit ohne Wissen des anderen geteilt werden, Wein aber nicht.

אמר רב נחמן זוזי כמאן דפליגי דמו חני מילי מבי ושבי תקולי ותקולי אבל שבי ותקולי לא: רב הכא היה מונד יווא בפשיטא ביוניא כלו וווי דרב חביא הנא סבר מאי שנא ממרא ולא היא מרא הדרא"בניניה וידין פחתיה וווי לא הדהי בנינייה: ולא ידין פחתיה: אמר "רבא שרי ליח לאיניש למימר ליה מוברות הויך אובנה ויוי ואוופה הפינא ויוא אסרת תורה אלא רבית הכאה מלוח למלוח: ואמר רבא שרי ליה לאיניש למימר ליה להבריה שביר יהי מוני ואמר ליה"לפלוני לאוופן זווי מאי io ist aber nichts; eine Schaufel wird in na-מעמא שכר אמירה קא שקיל כי הא דאבא כי בריה דרב פפא הוה שקיל "אוגנא"דקירא מקיראי the same and the second med and waste him. 15 רביתא ניכול לא אסרה תורה אלא רבית הבאה the state of the s Membra in resolves in a second second second in internal individual and water with the said with the poor with an

שדהו ואינו הושש משום רבית: many of the last control por the last of the last of

יין בין או או בעיב M בעיב או B בין או א בעיב או B בין או B 17 ואם תמצי לומר חדרי בעינייהו מרא ידיע פחתיה זווי לא ידיע פה 5 1855 5 M 21 55 M 20 5585.825 M 10 - Non - - 11 70 Marin and and 11 7) and make a solice country of 18 ואין יכול הבירו דינבב עדיו + M 30 31 31 שברין. מפרין. מפרני[ן]

· ...sin , ohne Wucher zu befürchten.

Der Text. R. Nahman sagte: Geld gilt als geteilt; dies gilt aber nur von dem Fall, wenn es ganz aus guten oder ganz aus gewichtigen besteht330, nicht aber wenn aus guten und gewichtigen.

R. Hama vermietete [Geld], einen Zuz für eine Kupfermünze pro Tag; darauf ging sein ganzes Geld zugrunde333. Er glaubte, es sei nicht anders als eine Schaufel184; dies tura zurückgegeben und die Abnutzung ist kenntlich, Geld aber wird nicht in natura zurückgegeben und die Abnutzung ist nicht kenntlich.

Raba sagte: Man darf zu seinem Nächsten sagen: da hast du vier Zuz und borge jenem Geld; die Gesetzlehre hat nur den Wucher, der [direkt] vom Schuldner zum Gläubiger gelangt, verboten.

Ferner sagte Raba: Man darf zu seinem Nächsten sagen: da hast du vier Zuz und sage jenem, dass er mir Geld borge; er hat nur einen Lohn für die Befürwortung erhalten. So nahm Abba Mar, Sohn R. Papas, Wachsscheiben von der Wachshändlern an, und sagte zu seinem Vater, dass er ihnen Geld borge. Darauf sprachen die Jünger zu R. Papa: Der Sohn des Meisters genisst Wucher! Er erwiderte ihnen: Solchen Wucher mag er geniessen; die

lesetzlehre hat nur den Wucher, der [direkt] vom Schuldner zum Gläubiger gelangt, verboten, er aber erhielt nur einen Lohn für die Befürwortung, und dies ist erlaubt. IN DARF EINE KUH, EINEN ESEL UND ALLES, WAS FRISST UND ARBEIT VERRICH-TET, AUF TEILUNG EINSCHÄTZEN IN ORTEN, WO ES ÜBLICH IST, DIE JUNGEN ZU HILL , TEILL ER SIE, UND WO ES ÜBLICH IST, SIE GROSSZUZIEHEN, ZIEHE ER SIE ROSS. R. ŠIMÔN B. GAMALIÉL SAGT, MAN SCHÄTZE EIN KALB MIT SEINER MUTTER³³⁸ ND EIN FÜLLEN MIT SEINER MUTTER; FERNER DARF MAN AUF SEIN FELD VOR-

GEMARA. Die Rabbanan lehrten: Man darf auf sein Feld vorschiessen, ohne Wu-

330. Manche Münzen von beliebterer Prägung sind leichter passirbar bei gewöhnlicher Zahlung, manche dagegen sind schwerer u. werden bei Zahlung nach Gewicht bevorzugt. 331. Als Miete u. nicht als Darlehn. 332. Als Name einer bestimmten Münze ist משמש sonst nicht bekannt. 333. Als rafe dafür, dass er Wucher nahm; cf. weiter S. 721 Z. 4ff. 334. Dh. irgend ein Gebrauchsgegenstand, n man vermieten darf. 335. Als Belohnung. 336. Zur Züchtung auf halben Gewinn geben den Wert bei der Uebergabe in festem Geld einschätzen. 337. Nachdem sie das erforderliche Alter (ob. S. 714 Z. 21 ff.) erreicht haben. 338. Für das Kalb, bezw. Füllen braucht kein besonderer John gezahlt zu werden. 339. Wenn jemand ein Feld vermietet hat, so darf er [dem Meister] Geld zur selloration vorschiessen u. eine höhere Pacht nehmen; dies ist kein Wucher, da das Feld mehr wert ist.

cher in befurchten, wenn jemand zum Beiquel von semem Nichsten ein Feld für chir Kor Weren pro Jahr gepachtet hat, nna darant u ihm spricht gib mir zweihumbert Zu., ich will es melioriren, und ich s gole dir dann woll Kor pro Jahr, so ist dies erlanht. Man dart aber meht auf einen Liter caler unt em Schill vorschiessen. R Nahman agte im Namen des Rubbu b Abuliar Zuwerlen den man auch am einen " De De Stad De Bre Ber State Ber State De La den vorschiessen, namhch um die en mit Mid rojon in ver jeren, und auf ein Schiff, um un die e. einen Mast anzmertigen. Einen Laden mit Maleroun zu verzieren, denn die Lente vainschen dies, und er erzielt einen höheren Gesymm; einen Mast fin ein Soint, denn worm der Meit schoper ist, Innotes emen hoheren Gevenn

En Schitt dart man, vie Rabh sagt, to a Labor and Encschädigung Acrasics of Trees Trees Note Trees Note Note Note Note 12 ten R K. hand und R. Asi spiechen zu Robbi Wenn Lohn, keine Entschädigung, und vonn Entschädigung, keinen Lohn !? De solwing Rubh; R. Schoth sprach: Hat er denn nicht gehört von folgender Lehre:

פשים דבית ביצד השובה את השהה בהביה בישהה בירים המון רשנה ואומר לי תן לי מאתים זיו יאפריבנה יאני אילה דך שנים נשר בידן דשנה בינה אב און בבון בי אף בינו בין ארב בינו בא בבים 112576 5156 1158 25 157 158 1513 55 558 יים דונים לעור בון בייון שבינון לעור היים אובלבות בוב בבו מבנה ובב בבו מובה יים איים בה בינה הישור הו איים איים איים במניה אובניה מבי אווא בפין בפינוא אייניי 183 122 18 2585 5 20 28 8522 NY 112 mission and manual store expensed mule primariles min a amen down on miles endamed and more outle put me mille meliones home moint meliones them the main much multiple moderne modern williams from some the Nation Name with the same of form formation more to pay from from the

- --- 1; 15 · medicine], } } 877 TYPE M 38 88 M 37 1227 11 . יון די די ביים בים מים בים און אין בניבונת היות בידת מיבם הני . מניה.

obgleich sie gesagt haben, dass man kein eisernes Vieh von Jisraéliten, sondern nur von Nichtjuden pachten dürfe, so sagten sie dennoch, dass wenn jemand seinem Nächsten eine Kuh einschätztin, und dieser zu ihm sagt: deine Kuh sei mir mit dreissig Denar angerechnet, und ich will dir einen Selâ pro Monat [Miete] zahlen, dies erlaubt sei, weil er sie nicht in Geld umgerechnet hat!? - Hat er sie denn nicht umgerechnet!? R. Sešeth erwiderte: Er hat sie nicht für die Dauer ihres Lebens in Geld umgerechnet, sondern nach ihrem Tod36. R. Papa sagte: Die Halakha ist: Ein Schiff darf gegen Lohn und Entschädigung [vermietet werden]. Bei den Schiffern ist es Brauch, den Mietslohn beim Anziehen und die Entschädigung beim Zerbrechen zu zahlen. -- Hängt es denn vom Brauch ab ?!? -- Dieser Brauch wird auch in einer Barajtha gelehrt.

341. Und eine höhere Miete nehmer III z am hid in ten Marin od Liuchten. 342. Der Laden od. das Schiff ist dann mehr wert u. die höhere Miete ist kein Wucher. der Mieter jeden Schaden zu ersetzen hat. 344. Wenn das Schiff in Geld eingeschätzt wird u. der Mieter jeden Schaden zu ersetzen hat, so ist dies ein Leihgeschäft u. die Miete Wucher. 345. Wenn dem Pächter das Vieh in Geld eingeschätzt wird u. er nach Ablauf der Pachtzeit jedes fehlende Stück er-347. Da er, falls die Kuh nicht verendet, keinerlei Haftung setzen muss. 346. Dh. vermietet. (gegen Preissinken) übernommen hat, so ist dies kein Leihgeschäft, sondern ein richtiges Mietsgeschäft; dasselbe gilt auch hinsichtlich der Miete eines Schiffs. 348. Wörtl. Pech- (od. Teer)leute, da diese das Schiff stets mit Teer anstreichen. 349. Des Schiffs, dh. sofort beim Mieten. dies verboten ist, so kann es ja nicht durch den Brauch erlaubt werden. 351. Dass es erlaubt sei, wenn der Mieter keine andre Haftung übernommen hat, als im Fall des Verendens od. Zerbrechens Ersatz zu leisten.

מנהגא: אמר רב ענן אמר שמואל מעות של יתימים מותר להלוותן ברבית אמר ליה רב נחמן משום דיתמי נינהו ספינא להו איסורא "יתמי דאכלי"דלאו 220 ה דידתו ליזלו בתר שבקייהו אמר ליה אימא לי איזו 5 גופא דעובדא היכי הוה אמר ליה ההוא דודא דבני מה עוקבא דחוח בי מה שמואל תקיל ויחיב"ליח תקיל ושקיל⁴ליה שקיל אגרא ושקיל פחתא אי אגרא לא פחתא ואי פחתא לא אגרא אמר ליה כי הא "אפילו בדקנני גמי שרי למיעבד דהא מקבלי עלייהו בציר דמיה: מוסכא דנחשא "דכמה דמקלי נחשא בציר דמיה: erwiderte: Ein Kessel der Kinder Mar-Ûqa-אמר רבה בר שילא אמר רב הסדא ואמרי לה אמר יתומים מותר להלוותן קרוב לשכך ורחוק להפסד: mental ordered and anomalia and anomalia ordered and ג להפסד ורחוק לשכר חסיד קרוב לזה ולזה רחוק المراد والمراد المراد والمراد לרב יוסף הני זוזי דיתמי היכי "עבדינן להו אמר المان المراد والما المراد المر אמר ליח והא קא כליא קרנא אמר ליח "מר היבי 20 gebrannt wird, um so weniger ist es wert. ונקטינן "דחבא מיניה ויהבינן להו ניהליה קרוב לשבר ורחוק להפסד אבל דבר מסוים לא דלמא פקדון נינהו ואתי מריה יחיב סימנין ושקיל ליה אמר °ירב אשי תינח אי משתכח נברא דאית ליה

M 43 2000 M 42 25 M 41 20 M 40 בדוקבני ינידי דהא לא דבניה בניה לא או ב יוסף M 40 עבדתו יהו און איתבי יהו 78 M 47 M 51 ' איה + M 50 א דהבא א 1 50 M 49 א ליה M 48 באי נפסדו אלא.

R. Ânan sagte im Namen Semuéls: Geld von Waisen darf man auf Wucher verleihen. R. Nahman sprach zu ihm: Darf man sie denn, weil sie Waisen sind, mit Verbotenem füttern!? Waisen, die das geniessen, was nicht ihnen gehört, mögen zu dem gehen, der sie zurückgelassen hat. Darauf sprach er zu ihm: Erzähle mir doch, wie die Sache sich zugetragen352 hat. Jener bas befand sich bei Meister Semuél, und dieser wog ihn bei der Uebergabe und wog ihn bei der Zurücknahme; er nahm Lohn und nahm Entschädigung. Wenn Lohn, [sollte er] keine Entschädigung [nehmen], und wenn Entschädigung, keinen Lohn!? Dieser erwiderte: Dies ist auch für Bärtige erlaubt, da er die Entwertung des Kupfers trug, denn je mehr das Kupfer

Rabba b. Sila sagte im Namen R. Hisdas, nach anderen sagte es Rabba, Sohn des R. Joseph b. Hama, im Namen R. Sešeths: Waisengelder darf man verleihen הבא ברכא מי לא משתכה נברא דאית דיה הבא ברכא אי לא משתכה נברא דאית דיה הבא וחבא ברכא אי לא משתכה נברא דאית דיה הבא

> Die Rabbanan lehrten: [Eine Beteiligung] nahe zum Gewinn und fern von Verlust ist die Art eines Freylers, nahe zum Verlust und fern von Gewinn ist die Art eines Frommen, beidem gleich nahe

und beidem gleich fern ist die Art eines gewöhnlichen Menschen.

Rabba sprach zu R. Joseph: Was machen wir mit dem Geld der Waisen³⁵⁷? Dieser erwiderte: Man deponire es bei Gericht und gebe ihnen einzelne Zuz358. Jener entgegnete: Das Kapital wird ja aufgezehrt!? Dieser fragte: Wie würde es der Meister machen? Jener erwiderte: Man suche nach einem Menschen, der Bruchgold besitzt359; dieses nehme man von ihm [als Unterpfand] und gebe ihm [das Geld] zu einem Geschäft nahe Gewinn und fern von Verlust. Einen fertigen Gegenstand nehme man aber nicht, denn es ist vielleicht bei ihn nur deponirt worden, und der Eigentümer könnte kommen, ein Zeichen angeben und es wegnehmen. R. Asi sprach: Allerdings wenn sich ein Bruchgold besitzender Mensch findet, wenn aber ein Bruchgold besitzender Mensch sich nicht findet, sollte das Geld der Waisen aufgezehrt werden!?

^{352.} Er nahm an, dass dieser es von Š. nicht gehört, sondern aus irgend einer Handlung gefolgert 353. Beim Vermieten. 354. Für Erwachsene. 355. Er liess sich nur für die Abnutzung des Kessels, dh. den Verlust an Gewicht, bezahlen, nicht aber die Entwertung des Kupfers, das durch den Gebrauch entwertet wird. 356. Sich damit still an einem Geschäft beteiligen u. nur am Gewinn u. nicht am Verlust teilnehmen; dies ist anderen als Halbwucher verboten. wie verwalte man es. 358. Zu ihrem Unterhalt. 359. Das entschieden ihm gehört.

Violinia i perkante R. Va, suche man mach drein Mernehan de en Güter ruling liethe are Verticum centers, and die Vorsolution day to a telegraphic und kein Amadie mer der Rabbeman unt sich nehmen warms and man abenula ilm. [das Geld] you toggethe

LON IN THE THE PROPERTY OF The action of the birs. And birs ייבינהי הבינה לאן בריל בן הנים והוים והיים בין יים או יו וואין וואין אווי אווים והיים הואים או XI ARTHUS VICINITIES MERTING MAX THE STATE OF THE S THE HILLSON OF THE WAY OF THE MICH SON LAND BLOOM MOSTATING THE CALL MASTER DIS NOTE HOLY, JULY WITH ME WISSIN FINES I ISRAELIS . REFERENCE

REMARA. Denn. h belindet es sich mi lle de la la milingers, unel dem wideran them; who gelelit, dass wenn jemand oronos Vielt von einem Nichtjuden ge-Lochter int, er von der Erstgeburtabgabefrei sei!? Abajje erwiderte: Dies ist kein Wido prach des eine spricht von dem Fall, wenn er die Haftung für Unglücksfälle

בנובן ניבון בינה בינה אבא אבר בב אמי בינה מברא דנישפי נכסיה ינידינין ישניין דינא דאייירא and mapping our lands former fines with the : 1: --

ביבר מידור ביבר במידים ביום מישראה ביבר יו ביבר מידור ביבר בידור

interest wine the rate dance winds and was Poster mounta louressemme levelded Lower warred him blessing him routh and and account in Vines :: 5:01 Mais asan Plan Plan Noville Washing Reals Resell west with with the Real was and some and deal seconds more man moun moun eles sails how with hale but as in house housel was and house leavers mand momes prome home sails عدومه سووده مراسات موسوده الموسود مرده مسال سوده No william an esta de sul see see les de the many and many according to me man and and the -3-15 No. No. 211. 11 23 122027 2: 17[7]2 M B 56 מרה - V 55 , דקביל M 54

und Preissinken übernommen hat, und das andere spricht von dem Fall, wenn er [die Haftung] für Unglücksfälle und Preissinken nicht übernommen hat. Raba sprach zu ihm: Heisst es denn, wenn der Eigentümer [die Haftung] für Unglücksfälle und Preissinken übernommen hat, eisernes Vieh!? Und weshalb lehrt er ferner im Schlusssatz, dass man eisernes Vieh von Nichtjuden pachten dürfe, sollte er doch bei jenem selbst einen Unterschied machen: dies gilt nur von dem Fall, wenn der Eigentümer [die Haftung] für Unglücksfälle und Preissinken nicht übernommen hat. wenn er aber [die Haftung] für Unglücksfälle und Preissinken übernommen hat, so ist es erlaubt. Vielmehr, erklärte Raba, sprechen beide von dem Fall, wenn der Eigentümer [die Haftung] für Unglücksfälle und Preissinken nicht übernommen hat, nur ist er aus dem Grund von der Erstgeburtabgabe frei, weil, wenn er die Pacht nicht zahlt, der Nichtjude ihm das Vieh wegnimmt, und wenn dieser das Vieh nicht findet, er ihm die Jungen wegnimmt, somit hat der Nichtjude seine Hand in der Mitte, und wenn ein Nichtjude seine Hand in der Mitte hat, ist man von der Erstgeburtabgabe frei.

360. Auf die niemand Auspruch erhebt. 361. Zu einem Geschäft, an dessen Gewinn di Waisen beteiligt sein sollen. 362. Unter Wucher (od. Zins) ist nicht nur das übermässige, nach unsrem Recht verbotene, zu verstehen, sondern jede Vergütung für das Leihen. 363. Ein nicht-364. Nähere jüdischer Mitbürger, der die sieben noachidischen Gebote hält; cf. Bd. vij S. 240 Z. 1ff. 367. Der nicht-Erklärung folgt weiter. 365. Das eiserne Vieh. 366. Cf. Ex. 13,2.

מרבה הונו בנשך ותרבית לחונן דלים יקבצנו מאי 28.5 להוגן דלים אמר רב כגון שבור מלכא אמר רב נהמן אמר לי הונא לא נצרכה "אלא אפילו רבית דניי איתיביה רבא לרב נחמן 'לנכרי תשיך מאי תשיך אחיך דלא אחיך בחדיא כתב ביה ולאחיך לא תשיד לינבור ניליו בנשה ולא תנשה איתיביה ליין בהן ומלוין אותם ברבית וכן בגר תושב אמר רב הייא בריה דרב הנמ' לא נצרבה אלא בבדי היי בבנאוקו المراج المراجع לא ילבוד ביבעשי איבא דביתני לה להא דיב הינא אחא דתני הב יוסף אם כסף תליה את כבי את העני עמך | עמי וגוי עמי קודם עני ועשיר עני קודם المراب ال היה השנת הרוב בותו להבהל אתה שב ביותה היה Ver Vicit on soll inter 5 . will Protocol Inch sold Person inches places are and some operation and see אמר רבי יוסי בא וראה "סמיות עיניהם של מלוי come over much order and many lemon much mander The property of the property o והותמין פלוני"זה כפר באלחי ישראל": תניא רבי M 50 7 -5 '8'2 M 58 ----- /[(i() N-N 2007 FR 10 M - 1 878 1. (2) Miles The National New JI 04 and the last National No. of the прэ M 67 рк — M 66 יננייך...קודמין 77 31 69 7"5" N 68 THE LAND HOUSE MADE ALLER PARTY

Anders nicht!? Ein Volksgenosse ist in dieser Hursicht ausgeschlossen. Hinsichtlich eines Volksgenossen heisst es ja ausdrücklich: deinem Bruder sollst du kein Hucher geben !? Damit man dieserhalb ein Gebot und ein Verbot übertrete. Er wandte gegen ihn ein: Man darf von ihnen leihen und an sie verleihen auf Wuweher; dasselbe gilt auch von einem Beisassproselvten!? R. Hija, Sohn R. Honas, erwiderte: Nur soviel, wieviel man zu seinem Lebensunterhalt nötig hat. Rabina erwiderte: Hier wird von Gelehrten gesprochen. Die Rabbanan haben dies aus dem Grund angeordnet, damit man von seinen 370 Handlungen nicht lerne, und ein Gelehrter wird von seinen Handlungen nichts lernen.

Manche beziehen die Erklärung R. Honas auf folgende Lehre R. Josephs: Wenn du Geld leihst jemand aus meinem Volk, einem Armen, der bei dir wohnt; von einem aus meinem Volk und einem Nichtjuden, geht der aus meinem Volk vor; von einem Armen und einem Reichen geht der Arme vor; von deinen Armen und den Armen deiner Stadt gehen deine Armen vor; von den Armen deiner Stadt und den Armen einer anderen Stadt gehen die Armen deiner Stadt vor. (Der Meister sagte:) Von einem aus meinem Volk und einem Nichtjuden geht der aus meinem Volk vor; selbstverständlich!? R. Nahman erwiderte: Hona erklärte mir, selbst wenn einem Nichtjuden auf Wucher und einem Jisraéliten umsonst³⁷⁸.

Es wird gelehrt: R. Jose sagte: Komm und sieh, wie verblendet die Augen der Wucherer sind; wenn ein Mensch seinen Nächsten Frevler nennt, so geht er ihm bis aufs Leben; diese aber holen Zeugen, einen Schreiber, einen Kalam und Tinte und schreiben und unterzeichnen: dieser hat den Gott Jisraéls verleugnet.

^{369.} Pr. 28,8. 370. Nach der Erkl. Ršj.s: er nahm von den Juden Steuern u. Abgaben u. gab sie den Nichtjuden, die arm waren an guten Handlungen. 371. Auch das Vermögen, das man durch die Bewucherung von Nichtjuden erwirbt, geht zugrunde. 372. Dt. 23,21. 373. Cf. ob. S. 686 N. 14. 374. Demnach ist es Gebot, einem Nichtjuden Wucher zu zahlen. 375. Mehr ist rabbanitisch verboten, damit man mit ihm keine Gemeinschaft pflege. 376. Des Nichtjuden, mit dem man durch das Leihgeschäft in Verbindung tritt. 377. Ex. 22,24. 378. Geht der Jisraélit vor.

Es wird gelchrt R. Simôn b. Eleâzar sagte Ueber den, der Geld hat und es ohne Wucher verleiht, spricht die Schrift: Der seen on a me or um line give and nicht Besteena. gegen die Unseinildigen nimmt, wer so s han ven, some every micht winken. Du lernst also, dass wenn jemand [Geld] auf Wucher verleiht, sein Vermögen zugrunde geht".

Wir sehen ja aber, dass manche kein נר צדק האמור לענין מכירה וגר תושב האמור יו Geldl auf Wucher verleihen, und ihr Ver- ויי האמור הושב האמור מכירה וגר תושב mögen dennoch zugrunde geht!? R. Eleâzar erwiderte: Die einen gehen zugrunde und kommen wieder empor, die anderen gehen zugrunde und kommen nicht wieder empor".

"Warum sienst du die Treulosen an, schweigest, wenn der Frecler einen frommeren als er verschlingt. R. Hona erklärte: Einen trömmeren als er verschlingt er, einen vollkommen Frommen verschlingt er 20 האין אשה וגר קונין עבד עברי אשה לאו אורה nicht.

Es wird gelehrt: Rabbi sagte: Die Nennung des Proselvten hinsichtlich des Verkaufs und die des Beisassproselyten hinsichtlich des Wuchers verstehe ich nicht. Des Proselvten, hinsichtlich des Verkaufs,

sassproselyten; unter Familie des Proselyten ist ein Nichtjude und unter Abkömmling ist der Verkauf für den Götzendienst307selbst zu verstehen.

שמעון בן אלעזר אומר כל מי שיש לו מעות ומלוה אותם שלא ברבית עליו הכתוב אומר כספו לא נהן בנשך ושחר על נקי לא לקח עשה אלה לא ימים לעולם הא למדת' שכל המלוה ברבית נבסיו מתמושטין והא קא חזיגן דלא מוזפי ברבית וקא מתמושטין אמר רבי אלעזר חללו מתמוששין ועודין - וחללו מתמוטטין ואיגן עולין: למה תביט בוגדים תחריש כבלע רשע צדיק מסנו אמר רב הונא צדיק. ממנו כולע צדיק גמור אינו בולע: תניא רבי אומר רינין רבית איני יודין מה הוא גר צדק האמור לענין מכירה דכתיב 'וכי ימוך אחיך עמך ונמכר לך ירא לך אלא לגר שנאמר 'לגר ולא לגר צדק אלא לנר תושב שנאמר "לנר תושב" משפחת גר זה חנוי כשהוא אומר או לעקר זה הנמכר לעכודה זרה 🗈 עצמה: אמר מר ולא לך אלא לגר שנאמר לגר למימרא דגר קני עבד עברי ורמינחי אין הגר נקנה בעבד עברי ואין אשה וגר קינין עבד עברי גר לא נקנה בעבד עברי "ושב אל משפחתו" בעינן והא ליבא ארצא גר נפי גפירי דמקני קני דלא מקני לא קני אמר רב נחמן בר יצחק אינו קונה ודינו בישראל

שמרני רוביות מתמעטין א 72 קעבדי הכי ומתמעטי M 71 וה גר צדק תושב זה גר אר M 74 וו בתביביין או 73 אמר החמנא יצא גר שאין לו משפחה M 75 P 77 ברבי P 78 שיהא דינו. denn es heisst:364 Wenn dein Bruder neben dir verarmt und sich dir verkauft; nicht385 nur dir, sondern auch einem Proselyten, denn es heisst:360 einem Proselyten; und nicht nur einem wirklichen Proselvten, sondern auch einem Beisassproselvten, denn es heisst: einem Bei-

Der Meister sagte: Und nicht nur dir, sondern auch einem Proselyten, denn es heisst: einem Proselyten. Demnach kann ein Proselyt einen [jüdischen] Sklaven erwerben, und dem widersprechend wird gelehrt, dass ein Proselyt nicht als jüdischer Sklave erworben werden könne, und dass ein Weib und ein Proselyt keinen jüdischen Sklaven erwerben können!? Ein Proselvt kann nicht als jüdischer Sklave erworben werden, denn es heisst:38er soll zu seiner Familie zurückkehren, was er nicht kann. Ein Weib und ein Proselyt können keinen jüdischen Sklaven erwerben; ein Weib, weil dies unschicklich ist, und hinsichtlich eines Proselyten haben wir eine Ueberlieferung, dass wer [als Sklavel erworben werden kann, einen solchen erwerben, und wer nicht erworben werden kann, auch nicht erwerben könne. R. Nahman b. Jichaq erwiderte: Er kann nicht erwerben mit dem Recht eines Jisraéliten, wol aber kann er mit dem Recht eines Nicht-

^{379.} Ps. 15,5. 380. Eigentl. wankend ist. 381. Der angezogene Schriftvers ist zu verstehen: wer dies tut, wird nicht ewig wanken, dh. wenn er auch wanken sollte, so kommt er wieder 384. Lev. 25,39. 385. Cf. S. 423 N. 72. 382. Hab. 1,13. 383. Eines Sklaven. שקר wahrscheinl. das zu Entwurzelnde, od. auch: die Wurzel der Götzendiener. 386. Lev. 25,47. 388. Lev. 25,41.

אבל קונה ודינו בנוי התניא הנרצץ והנמכר לניי אינו עובד לא את הבן ולא את הבת: אמר מר ואין אשה וגר קונין עבד עכרי נימא דלא כרכן שמעון בן גמליאל דתניא אשה קונה "את השפחות 5 ואינה קונה את העבדים רבן שמעון בן גמליאל אומר אף קונה "את העבדים אפילו תימא רכן שמעון בן גמליאל ולא קשיא כאן בעבד עברי כאן בעבד כנעני עבד עברי צניע לה עבד כנעני פריין לה אלא הא "דתני רב יוסף ארמלתא לא תרבי Be בי רב צניע לה אלא כלבא כיון "דמיגרי בה מירתתא "אמרי כיון דכי שדיא ליה אומצא מסריך "בתראה אמרי אינשי"משום אומצא דשדיא ליה הוא דמסריך: גר תושב האמור לענין רבית "מאי היא דכתיב ובין וחי עמך אל תקה מאתו נשך ותרבית ויראת מארהיך והי אחיך עמך ורמינהי "לוין מהן ומלוין אותן ברבית וכן בגר תושב אמר רב נחמן בר יצחק מי כתיב אל תקח מאתם מאתו כתיב מישראל: תנו רבנן ינרב "ערב"דמאן אילימא"ערב"דישראל והא"תנן ארי 🖖 עוברין כלא תעשה המלוח וחלות חערב והעדים אלא° רגוי "וביון דדיניה דגוי דאזיל בתר ערבא איה:

лля — M 79 שפחות ואין אשה קונה עבדים M 78 - M 82 אמרי — M 81 B 80 דמסריך В 85 пр - М 84 אומצא שדיא ליה גר M 83 למאן B 88 ליש B 87 יירב B 87 היש B 88 תנא א B 89 (מת P) M 90 ביון דגוי דיניה הוא ראויר.

juden erwerben. Es wird nämlich gelehrt: der Angebohrte und der an einen Nichtjuden Verkaufte braucht weder dem Sohn noch der Tochter390 zu dienen.

Der Meister sagte: Ein Weib und ein Proselyt können keinen jüdischen Sklaven erwerben. Dies wäre also gegen die Ansicht des R. Šimôn b. Gamaliél, denn es wird gelehrt: ein Weib kann Mägde er-בר בי רב באושפיזא בשלמא בר werben, aber keine Sklaven; R. Simôn b. Gamaliél sagt, es könne auch Sklaven erwerben. - Du kannst auch sagen, hier sei die Ansicht des R. Simôn b. Gamaliél vertreten, dennoch ist dies kein Widerspruch, ימוך אחיך ומטה ידו עמך והחוקת בו גר ותושב denn das eine gilt von jüdischen Sklaven und das andere gilt von kenaânitischen Sklaven; ein jüdischer Sklave ist verschwiegen, ein kenaânitischer Sklave ist ausgelassen³⁹¹. — Wieso lehrte R. Joseph dem-ים אל תקח מאתו נשך ותרבית אבל אתה נעשה לי nach, dass eine Witwe keinen Hund "ziehen und keinen Jünger bei sich wohnen lassen dürfe, einleuchtend ist dies hinsichtlich eines Jüngers, weil er verschwiegen ist, weshalb aber keinen Hund, sie fürchtet ja, da sie ihn dadurch anlockt!? — Ich will dir sagen, da er ihr, wenn sie ihm ein Stückchen Fleisch zuwirft, ebenfalls nachläuft, so glauben die Leute, er laufe ihr wegen des Stückchens Fleisch nach.

Welches Bewenden hat es mit dem Beisassproselyten beim Wucher? — Es heisst: "Wenn dein Bruder verarmt, dass er sich neben dir nicht halten kann, so sollst du ihn aufrecht erhalten, einen Fremdling oder einen Beisassen, dass er neben dir lebe; du darfst nicht Wucher und Bereicherung von ihm nehmen; du sollst dich vor deinem Gott fürchten; es soll dein Bruder neben dir leben; dem widersprechend wird aber gelehrt, dass man auf Wucher von ihnen leihen und an sie verleihen dürfe!? R. Nahman b. Jichaq erwiderte: Es heisst ja nicht: du sollst von ihnen nicht nehmen, es heisst: von ihm, einem Jisraéliten.

Die Rabbanan lehrten: Du darfst von ihm keinen Wucher und keine Bereicherung nehmen, wol aber darfst du ihm Bürge sein. Wem darf man Bürge 3rd sein, wollte man sagen einem Jisraéliten, so wird ja gelehrt, dass der Gläubiger, der Schuldner, der Bürge und die Zeugen allesamt das Verbot begehen, und wenn einem Nichtjuden, so ist es ja, da nach dem nichtjüdischen Recht [der Gläubiger] sich an den Bürgen zu hal-

^{389.} Ein jüd. Sklave, der seinen Herrn nicht verlassen will, dem das Ohr angebohrt wird; cf. Ex. 21,6. 390. Seines Herrn; es wird also zwischen einem jüdischen u. einem nichtjüdischen Herrn unterschieden. 391. Einem jüd. Sklaven vertraut eine Frau sich an, daher darf sie einen solchen nicht halten, einem nichtjüdischen vertraut sie sich nicht an. 392. Da sie sich der Bestialität hingeben könnte. 394. Dh. wer ist der Gläubiger.

ten hat, dieser', der Wucher nimmt!? R. Seseth erwiderte: Wenn er auf sich genommen hat, sich dem judischen Recht zu unterwerten. Wenn er auf sich genommen "hat, sich dem jüdischen Recht zu unterwer- זשל נברי מדעת הנברי בון: תנו רבגן מלוה ישראל ten, so dart er ja auch keinen Wucher nehmen? R. Seseth erwiderte: Wenn er nur das eine und nicht das andere auf sieh genommen hat.

NICHTIUDEN MIT WISSEN DES NICHTJU-DEN &C. VERLEHIEN Die Rabbanan lehrten: Ein Jisraélit darf das Geld eines Nichtjuden mit Wissen des Nichtjuden verleihen, nicht aber mit Wissen des Jisraéliten. Zum המר רב מוניה רביתא שקיל מיניה רביתא אמר רב Beispiel: wenn ein Jisraélit, der von einem Nichtjuden Geld auf Wucher geborgt hat, es ihm zurückgeben will, und ein anderer Jisraélit ihn trifft und zu ihm spricht: gib es mir, und ich zahle dir das, was du ihm פי דתימא גיי נופיה בי עביד אדעתא דישראל "קא zahlst, so ist dies verboten; wenn er ihn aber dem Nichtjuden zugeführt hat, so ist es erlaubt. Desgleichen auch: wenn ein Nichtjude, der von einem Jisraéliten Geld auf Wucher geborgt hat, es ihm zurückgeben will, und ein anderer Jisraélit ihn trifft und zu ihm spricht: borge es mir, und ich

ניהו דקא שקיל מיניה רביתא אמר רב ששת שקיבל שליו הדון בדיני ישראל אי קיבל עליו "רדון בדיני ישראל רבית נפי לא לשקול"אפר רב ששת שקיבל נילין לזו ולא קיבל ניליו לזו: כייה ישראל בעיתיו מנותיו של נברי מדנית הנברי אבל לא מדעת ישרא! ביצד ישראל עלוה מעות מן הגוי ברבית יביקש ההחזירם לו מצאו ישראל אחר ואמר לו תנם לי ואני אעלה לך כדרך שאתה מעלה לו אסור ואם העמידו אצל גוי מותר וכן גוי שלוה מעות פעות EIN JISRAFLIT DARF DAS GELD EINES וואם העמידו אצל גוי מותר וכן גוי מישראל ברבית וביקש להחזירם לו מצאו ישראל אחר ואמר לו תנם לי ואני אעלה לך כדרך שאתה מניה לו מותר ואם העמידו אצל ישראל אסור בשלמא סיפא לחומרא אלא רישא ביון דאין שליחות חינא בר מנוח משמיה דרב אחא בריה דרב איקא חכא במאי עסקינן "כגון דאמר ליה חניהם על גבי קרקע והיפטר אי הכי מאי למיטרא אלא אטר רב פפא כגון' שנשל ונתן ביד ואכתי מאי למימרא מהו נביד ויהיב קמשמע לן רב אשי אמר כי אמרינן אין שליהות לגוי הני מילי בתרומה אכל בכל התורה כולה יש שליחות לגוי והא דרב אשי"ברותא היא מאי שנא תרומה "דלא דכתיב "אתם גם אתם

שר יש אר יש M 92 לדון בד י ממר M 96 במר M 95 אניטש M 94 דלא. — M 98 בדותא M 97 zahle dir das, was du ihn zahlst, so ist dies erlaubt; wenn er ihn aber dem Jisraéliten zugeführt hat, so ist es verboten. — Allerdings ist dies im Schlußsatz eine Erschwerung, im Anfangsatz aber ist er so ja selbst, der Wucher nimmt, da es bei einem Nichtjuden keine Vertretung gibt!? R. Hona b. Manoah erwiderte im Namen R. Ahas, Sohns R. Igas: Hier wird von dem Fall gesprochen, wenn er zu ihm gesagt hat: lege es auf die Erde und sei entbunden. -- Wozu braucht dies demnach gelehrt zu werden "? Vielmehr, erklärte R. Papa, wenn er er es mit der Hand genommen und gegeben hat. — Aber auch dies braucht ja nicht gelehrt zu werden!? — Man könnte glauben, der Nichtjude habe dies auf Veranlassung des Jisraéliten getan, so lehrt er uns. R. Aši erwiderte: Nur hinsichtlich der Hebe agen wir, dass ein Nichtjude nicht Vertreter sein könne, hinsichtlich der ganzen übrigen Gesetzlehre aber kann ein Nichtjude wol Vertreter sein. Die Erklärung R. Asis ist aber sinnlos; hinsichtlich der Hebe kann er es nicht sein, weil es heisst: "auch ihr, wie ihr Bundesgenossen

395. Der Bürge; dieser fertigt den Nichtjuden ab u. erhält den Wucher vom Jisraéliten. es verboten sei, wenn er ihn dem Jisraéliten zugeführt hat; wenn der Nichtjude ihm dann das Geld gibt, so gilt er als Vertreter des Jisraéliten, obgleich er nach der Gesetzlehre nicht Vertreter sein kann. 397. Der Jisraélit, der dem 2. Jisraéliten das Geld gibt, auch wenn er ihn dem Nichtjuden zugeführt hat. 399. Es ist ja selbstverständlich, dass der 1. Jisraélit 398. Der nichtjüdische Gläubiger zum Jisraéliten. 401. Sie (cf. Num. 18,26 ff.) für dann damit nichts mehr zu tun hat. 400. Der Nichtjude. einen Jisraéliten zu entrichten. 402. Num. 18,28.

מה אתם בני ברית אף שלוחכם "נמי בני ברית 230" שליחות 'דכל התורה 'כולה גמי מתרומה גמרינו לה אלא דרב אשי "ברותא היא איכא דאמרי אמר רכ אשי כי אמרינן אין שליחות לנוי הני מילי אינהו 5 לדידן אכל אנן לדידהו הוינא להו שליה והא דרב אשי"פרותא היא מאי שנא אינהו לדידן דלא דכתיכ אתם גם אתם לרכות "שלוחכם מה אתם בני ברית אף שלוחכם בני ברית אנן לדידחו נמי מה אתם בני ברית 'אלא הא דרב אשי "ברותא היא רבינא ליה מידי דהוה אקטן קשן לאו אף על גב דרית ליה שליחות 'אית ליה זכיה 'מדרבגן הכא נמי לא 72. שנא ולא חיא "ישראל אתי לכלל שליחות ניי לא אתי לכלל שליחות: תנו רבגן ישראל שלוה פעית שנתנייר זקפן עליו במלוה נובה את הקדן ונובה את הרבית ואם לאחר שנתנייר וקפן עליו במדוה גובה את הקרן ואינו גובה את הרבית וכן גוי שריה מעות מישראל ברבית וזקפן עליו במלוה ונתנייר 20 אם עד שלא נתנייר זקפן עליו במלוח נוכה את הקרן וגובה את הרבית אם משנתנייר זקפן עליו במלוח גובה את חקרן ואינו גובה את הרבית רבי יוסי אומר גוי שלוה מעות מישראל "ברבית בין כך ובין כך גובה את הקרן וגובה את הרבית אמר 25 רבא אמר רב "חסדא אמר רב הונא הלכה כרבי יוסי "אמר רבא מאי מעמא דרבי יוסי כדי שרא

M 3 | במי | 1 M בכל | 2 M 2 כולה | 3 M 3 - בולה | 3 M 22772 - M 5 את שלוח׳ כמותכם מה B 4 – קאמר ער שלא נתגי ! 8 M משנתגייר M 6 קטן א 7 קטן א נתגייר ברב

seid, ebenso müssen auch eure Vertreter Bundesgenossen sein, und die Vertretung hinsichtlich der ganzen Gesetzlehre wird von [der Vertretung bei] der Hebe gefolgert. Die Erklärung R. Asis ist also sinnlos. Manche lesen: R. Aši erwiderte: Ein Nichtjude kann nur für uns keine Vertretung leisten, wol aber können wir für ihn Vertretung leisten. Aber die Erklärung R. 10 Ašis ist sinnlos; er für uns kann keine Vertretung leisten, weil es heisst: auch ihr, dies schliesst einen Vertreter ein, und wie ihr Bundesgenossen seid, ebenso muss auch der Vertreter Bundesgenosse sein, desglei-ים הנוי ברבית ווקפן עליו במלוח ונתנייר אם קידם to clien sagen wir auch hinsichtlich unsrer Vertretung für ihn: wie ihr Bundesgenossen seid &c. Die Erklärung R. Ašis ist also sinnlos. Rabina erklärte: Zugegeben, dass es bei einem Nichtjuden keine Vertretung gebe, aber immerhin kann er rabbanitisch erwerben; bei diesem verhält es sich ebenso wie bei einem Minderjährigen: ein Minderjähriger kann nicht Vertreter sein, dennoch kann er rabbanitisch erwerben, ebenso auch dieser. Dies ist aber nichts; ein Jisraélit[™]erlangt später [Qualifikation zur] Vertretung, ein Nichtjude aber nicht.

Die Rabbanan lehrten: Wenn ein Jis-

raélit von einem Nichtjuden Geld auf Wu-M = 11 ממאי. M = 10 ממאי. cher geborgt und ihn zum Darlehn zugeschlagen hat, und dieser darauf Proselyt geworden ist, so kann er, wenn er ihn zum Darlehn zugeschlagen hat bevor er Proselyt geworden ist, sowol das Kapital als auch die Zinsen[™]einfordern, wenn er ihn aber zum Darlehn zugeschlagen hat nachdem er Proselvt geworden ist, so kann er nur das Kapital einfordern, nicht aber die Zinsen. Desgleichen auch: wenn ein Nichtjude von einem Jisraéliten Geld auf Wucher geborgt und ihn zum Darlehn zugeschlagen hat und jener darauf Proselyt geworden ist, so kann er, wenn er ihn zum Darlehn zugeschlagen hat bevor jener Proselvt geworden ist, sowol das Kapital als auch die Zinsen einfordern, wenn er ihn aber zum Darlehn zugeschlagen hat nachdem jener Proselyt geworden ist, so kann er nur das Kapital einfordern, nicht aber die Zinsen. R. Jose sagt, wenn ein Nichtjude von einem Jisraéliten Geld auf Wucher geborgt hat, so kann dieser, ob so oder so of, sowol das Kapital als auch die Zinsen einfordern. Raba sagte im Namen R. Hisdas im Namen R. Honas: Die Halakha ist nach R. Jose zu entscheiden. Raba sagte: Was ist der Grund R. Joses? — damit man nicht sage, dieser sei Proselyt geworden wegen des Gelds.

404. Da die Zinsen durch das Zuschlagen zum Kapital in ein 403. Dh. ein Minderjähriger. Darlehn umgewandelt werden. 405. Ob er vor dem Zuschlag od. nachher Proselyt geworden ist 406. Damit er die Zinsen nicht zu bezahlen brauche.

Die Rabbanan lehrten: Wenn in einem Schuldschein [die Zahlung von] Wucher geschrieben steht, so massregelt man [den Gläubiger] und er erhält weder das Kapital noch die Zinsen - Worte R. Meirs; שמים משום במאי קמיפלגי רבי מאיר סבר קנסינן התירא משום die Weisen sagen, er erhalte das Kapital, nicht aber die Zinsen. Worin besteht ihr Streit? R. Meir ist der Ansicht, die Massregelung erstrecke sich wegen des Verbotenen auch auf das Erlaubte, wäh- ורבי יותנן אמר יותנן אמר מאיר היא ורבי יותנן rend die Rabbanan der Ansicht sind, die Massregelung erstrecke sich nicht wegen des Verbotenen auf das Erlaubte. Dort wird gelehrt: Vordadirte Schuldscheine sind ungiltig', nachdadirte Schuldscheine היא בידי "אול קם אקנייה לבנו קטן והדר זבנה היא sind giltig. Weshalb sind vordatirte ungiltig: zugegeben, dass er seit dem ersten Datum nichts wegnehmen darf, aber seit dem zweiten Datum darf er ja wegnehmen ?? R. Simôn b. Laqiš erwiderte: Darüber be- 20 בשמר שכתבו "אינו צריך לקיימו וגובה מנכסים steht ein Streit, und zwar ist hier die Ansicht R. Meirs"vertreten. R. Johanan erwiderte: Du kannst auch sagen, dass hier

"משרו בשביל מעותיו" נתנייר זה: תנו רבגן "שטר "שכתוב בו רבית קונסין אותו ואינו גובה לא את הקרן ולא את הרבית דברי רבי מאיר וחכמים אימרים גובה את הקרן ואינו גובה את הרבית איכורא ורכגן סכרי לא קנסינן התירא משום איסורא תנן התם שטרי חוב המוקדמין פסולין והמאוחרין בשרין מוקדמין אמאי פסולין נהי דלא גבו מזמן ראשון ניגבו מזמן שני אמר רבי שמעון בן לקיש אפילן תימא רבגן גזירה שמא יגבה מזמן ראשון: ההיא נברא דמשכין ליה פרדיסא לחבריה אכלה תרת שני אמר ליה אי מזבנית "לה ניהלי מומב יאי רא כבישנא"לה לשטר משכנתא ואמינא"לקוחה ניהריה זביני "ודאי לא הוי זביני זוזי "כמלוה בשמר דמי וגובה מנכסים משועבדים או דילמא כמלוה כל פה דמו ואינו גובה מנכסים משועבדים אמר אביי ולאו היינו דרבי אסי דאמר רבי אסי מודה איה M 14 שיש M 13 בתגייר תכו M 12 שיש 14 M 12

M = 17 אזל M = 17 ודאי M = 15יאין לקיימו ו. M 19 אר --- מאי --- מאי die Ansicht der Rabbanan vertreten ist, denn dies ist eine Massregel, damit er nichts

seit dem ersten Datum einziehe".

Einst verpfändete jemand seinem Nächsten einen Obstgarten und dieser genoss ihn drei Jahre. Darauf sprach er zu jenem: Wenn du ihn mir verkaufst, so ist es recht, wenn aber nicht, so verstecke ich den Verpfändungsschein und sage, ich hätte ihn gekauft". Da ging jener und trat ihn an seinen minderjährigen Sohn ab und verkaufte ihn darauf"an diesen. Der Verkauf ist entschieden ungiltig, wie aber verhält es sich mit dem Geld": gilt es als Darlehn auf einen Schuldschein"und kann somit von verkauften Gütern"eingefordert werden, oder ist es ein mündliches Darlehn"und kann somit von verkauften Gütern nicht eingefordert werden? Abajje erwiderte: Dies ist ja aus einer Lehre R. Asis zu entscheiden, denn R. Asi sagte, dass wenn jemand zugibt den Schuldschein geschrieben zu haben, dieser nicht beglaubigt von werden braucher und die Schuld von verkauften Gütern eingefordert werden könne. Raba entgegnete

407. Der Gläubiger könnte die seit dem Datum verkauften Grundstücke widerrechtlich wegnehmen. 408. Der fälschlich im Schuldschein angegeben ist. 409. An welchem der Schuldner das Geld 410. Auf die seit diesem Datum vom Schuldner verkauften Güter hat er rechtlich 411. Dass sich die Massregelung wegen des Verbotenen auch auf das Erlaubte erstrecke 412. Es kann vorkommen, dass der Käufer die Daten nicht genau kennt u. dann dadurch Schaden erleidet. 413. Wenn jemand ein Grundstück 3 Jahre in seinem Besitz hält, so hat er es durch die Ersitzung er-414. Der Verkauf war dann ungiltig, was aber der Gläubiger, bezw. Käufer nicht wusste. 415. Die Zahlung, die der Verkäufer für den Garten erhalten u. nun zurückzuzahlen hat. 417. Die der Verkäufer nachher verer dem Käufer für das Grundstück Bürgschaft geleistet hat. 418. Da der Verkaufschein ungiltig u. ein Schuldschein nicht geschrieben worden ist. kauft hat. 420. Auch in diesem Fall gibt der Verkäufer zu, dass er Bürgschaft ge-419. Durch die Zeugen. leistet hat; das Fehlen des Schuldscheins ist belanglos.

משועבדים אמר ליח רבא מי דמי התם ניתן להכתר הכא"לא ניתן להכתב: יתיב מרימר וקאמר להא שמעתא אמר ליה רבינא למרימר אלא הא דאמר רבי יוהגן גזירה שמא יגבה מזמן ראשון נימא לא ניתן ליכתב אמר ליה הכי השתא התם נהי דלא ניתן ליכתב מזמן ראשון אבל ניתן ליכתב מומיי שני הכא לא ניתן ליכתב כלל אלא הא דתניא "לשבח קרקעות כיצד חרי שגזל שדה מחבירו"ומכרח לאחר והשביחה וחרי היא יוצאה מתחת ידו כשהיא 10 גובה גובה את הקרן מנכסים משועבדים ושבח ניבח מנכסים בני הורין נימא לא ניתן ליכתב הכי השתא התם אי למאן דאמר "ניהא ליה דלא ניקרייה גורנא אי למאן דאמר ניהא ליה"דליקום בהימנותיה מפיים ליה למריח ומוקים ליה לשטריה הכא האבריד.

פוסקון על הפירות עד שיצא השער צא השער פוסקין ואף על פי שאין דוה יש דוד היה הוא תחילה לקוצרים פוסק עמו על הגדיש "וער

עני איתיהב ליכ M 21 M 20 מי איתיהב ליכ M 20 M 420 לאיניש M 23 M 421 לאיניש M 23 M 421 אברוהי קא מברח לית טיניה au אייט לזה auשיהיה לו.

ihm: Ist es denn gleich: da"ist ja das Schreiben zulässig, hierbei aber nicht".

Meremar sass und trug diese Lehre vor; da sprach Rabina zu Meremar: Weshalb erklärt R. Johanan demnach, dies423 sei eine Vorsichtsmassregel, weil er seit dem ersten Datum" wegnehmen könnte, sollte er doch erklärt haben: weil das Schreiben nicht zulässig war ?? Dieser erwiderte: Dies ist nichts; da ist allerdings das Schreiben mit dem ersten Datum nicht zulässig, wol aber mit dem zweiten Datum, hierbei aber war das Schreiben überhaupt unzulässig". – Wieso wird demnach ge-יה: שמרא מקיים ליה: lehrt: die Melioration von Grundstücken, zum Beispiel: wenn jemand von seinem Nächsten ein Feld geraubt, es an einen anderen verkauft und dieser es meliorirt hat und es darauf aus seiner Hand gekommen49 ist, so kann dieser bei der Ersatzforderung das Kapital von den verkauften und die Melioration nur von freien Gütern 430 einfordern. Man sollte doch auch da sagen, das Schrei-

ben war unzulässig 434? — Dies ist nichts; da wird er 432 später, ob nach demjenigen, welcher er klärt: er wolle nicht, dass man ihn Räuber nenne, oder nach demjenigen, welcher erklärt: er wolle das ihm entgegengebrachte Vertrauen erhalten, den Eigentümer befriedigen und die Giltigkeit des Scheins aufrecht erhalten, hierbei aber wollte er ihm ja44 [den Garten] entziehen, wieso sollte er bezweckt haben, die Giltigkeit des Scheins zu erhalten.

MAN darf nicht ein Lieferungsgeschäft auf Früchte abschließen", BEVOR DER MARKTPREIS FESTGESETZT WORDEN IST"; IST DER MARKTPREIS FESTGESETZT WORDEN, SO DARF MAN ABSCHLIESSEN, DENN WENN DIESER KEINE HAT, SO HAT SIE EIN ANDERER 437. IST ER 438 DER ERSTE SCHNITTER, SO DARF MAN MIT IHM ÜBER DIE TENNE 49 ABSCHLIESSEN; EBENSO ÜBER DIE BUTTE WEINTRAUBEN 40, ÜBER

421. In dem angezogenen Fall, wenn der Schuldner zugibt, den Schuldschein geschrieben zu haben. 422. Das Schriftstück war ungiltig, da der Verkäufer das Grundstück vorher verschenkt hatte. ein vordatirter Schuldschein ungiltig sei. 424. Die seit dieser Zeit verkauften Güter. 425. Der Schein war von Anfang an ungiltig. 426. An welchem der Schuldner das Geld erhalten hat. 427. Das Grundstück war nicht Eigentum des Verkäufers. 428. Kann der Käufer, auch wenn ihm Bürgschaft geleistet worden ist, von verkauften Grundstücken nicht einziehen; cf. ob. S. 502 Z. 12 ff. der Beraubte es ihm durch das Gericht weggenommen hat. 430. Des Verkäufers. 431. Der Verkauf u. somit auch die Bürgschaftsleistung war ungiltig, somit sollte der Käufer nicht einmal das Grundkapital von verkauften Gütern einfordern können. 432. Der Verkäufer des geraubten Felds. 433. Cf. S. 507 Z. 21 ff. 434. Durch den ungiltigen Verkauf. 435. Und das Geld im voraus bezahlen. 436. Denn wenn die Früchte später im Preis steigen, so erhält der Käufer mehr, also 437. Der Verkäufer kann zu diesem Preis überall Früchte erhalten. 438. Der Lieferant. 439. Zu jedem beliebigen Preis, auch wenn der Marktpreis noch nicht bekannt ist; das Getreide geht, obgleich es noch gedroschen werden muss, sofort in den Besitz des Käufers über. 440. Obgleich sie noch nicht gepresst sind.

DEX KORB MIT OLIVEN", UBER TONKU-GEEN" DER TÖPFER, UND AUF KALK, WENN LE IN DEN OFFN GESENKT" IST. MAN DARF ÜBER DIE LIEFERUNG VON DÜNGER WÄH-REND DES GANZEN JAHRS ABSCHLIESSEN; > R. Jose Sagt, man dürfe über die Lie-FERUNG VON DÜNGER NUR DANN AB-SCHLIESSEN, WENN ER DÜNGER AUF DEM MISTHAUFEN HAT; DIE WEISEN ABER ER-אבי אמר רבי יוחנן אפילו "בדורמום הזה אמר ליה BIL- וים אמר ליה MAN DARF AUF DEN BIL- מי אמר רבי יוחנן אפילו "בדורמום הזה אמר ליה ש LIGEN PREIS"ABSCHLIESSEN. R. JEHUDA SAGT, AUCH WENN ER MIT IHM NICHT ZUM BILLIGEN PREIS ABGESCHLOSSEN HAT, KÖN-NE ER ZU IHM SAGEN: GIB MIR FÜR DIE-SEN ODER GIB MIR MEIN GELD ZURÜCK".

GEMARA, R. Asi sagte im Namen R. Johanans: Man darf nicht ein Lieferungsgeschäft zum Marktpreis" abschliessen. R. Zera sprach zu R. Asi: Sagte es R. Johanan auch von einem solchen Marktplatz יי לקוטות מארבע ולכל אדם משלש אין פוסקין 20 ? יי לקוטות מארבע ולכל אדם Dieser erwiderte: R. Johanan sagte es nur von kleinstädtischen Märkten, die keine festgesetzten Preise haben. In welchem Fall kann die Lehre unsrer Mišnah, man dürfe vor der Festsetzung des Marktprei-

הניביש של ענבים ועל המעשן של זיתים יעל הביצים שר יוצר ועל הסיד" מששקעו בכבשן ופיסק עמי עד הובל בל ימות השנה רבי יוסי אומר אין פיסקין עד הובר אלא אם כן היתה לו וכל באשפה יהכפים מתורים יפוסק עמו בשער הגבוה רבי יהודה איניר אף עד פי שלא פסק עמו בשער הגבוה יביל ליפיר הי די בזה או תן לי את מעותי:

נברא. אמר רבי אסי אמר רבי יוחנן אין פיסקין על שער שבשוק אמר ליה רבי זירא לרבי רא אמר רבי יוחנן אלא בשוק של ניירות דרא קביני תרנייהו ולמאן דסליק אדעתין מעיקרא דאמר יבי יוחגן אפילו"בדורמום הזה אלא מתניתין דקתני אין פוסקין על הפירות עד שיצא השער יצא השער פיסקין היכי משכחת לה מתניתין "בחימי דאכלבי פו יארבי דמשוך "תרעיהו מפי: תנו רבנן אין פוסקין ער הפירות עד שיצא השער יצא השער פובקין אף ער פי שאין לזה יש לזה היו חדשות מארבע וישנות משלש אין פוסקין עד שיצא חשער לחדש ולישן עד שיצא השער "ללקום ולמוכר: אמר רב נהמן שובל עמו על הובל M 27 משישקיענו בכב פוסק M 20. כשעי M 28 ער שיהיה לו זכל כאשפתו באסרטיון הזה א 1 M 31 באסרטיון M 30 B 35 | תרעיה | 33 M באכלבי || B 34 תרעיה + M 32 ללוקט.

ses kein Lieferungsgeschäft abschliessen, wol aber nach der Festsetzung des Marktpreises, stattfinden nach der früheren Auffassung, dass es R. Johanan auch von einem solchen Marktplatz gesagt habe!? - Die Mišnah spricht vom Weizen der Speicher und der Schiffe, deren Preise sich lange halten⁴⁰.

Die Rabbanan lehrten: Man darf kein Lieferungsgeschäft auf Früchte abschliessen bevor der Marktpreis festgesetzt worden ist; ist der Marktpreis festgesetzt worden, so darf man abschliessen, denn wenn dieser keine hat, so hat sie ein anderer. Wenn neue [Früchte] vier und alte dreiseim Preis stehen, so darf man ein Lieferungsgeschäft erst dann abschliessen, wenn der Preis für neue und für alte festgesetzt ist. Wenn [das Getreide] der Sammler mit vier und das eines jeden anderen Menschen mit drei verkauft451 wird, so darf man nur dann abschliessen, wenn der Preis für Sammler und Verkäufer festgesetzt worden ist.

^{441.} Man darf ein Verkaufsgeschäft abschliessen u. im voraus bezahlen, obgleich die Töpfe noch gar nicht angefertigt sind, da die Anfertigung in seiner Hand liegt. 442. Zum Brennen, obgleich 443. Auch in einer Jahreszeit, wo dieser nicht der Marktpreis für Kalk noch unbekannt ist. 445. Wörtl. zum hohen 444. Auch wenn er keinen vorrätig hat. zu erhalten ist. Preis (der Preis richtete sich bei Früchten nach der Höhe des Quantums für eine bestimmte Münze); dh. wenn der Preis fallen sollte, so erfolge die Lieferung zu diesem. 446. Da die Früchte bei der Zah lung nicht geliefert worden sind, so ist der Marktpreis zur Zeit der Lieferung massgebend. provisorischen Ortspreis, u. das Geld sofort bezahlen. 448. Eigentl. Renn- od. Laufplatz, der zugleich 449. Wenn grosse Ladungen eingetroffen sind u. der Verkauf der heurigen als Marktplatz diente. 450. Mass für eine bestimmte Münze. 450. Das Getreide der Sammler Früchte begonnen hat. die aus verschiedenen Feldern sammelten, war schlechter u. entsprechend billiger als das der Feldbesitzer.

פוסקין ללקוטות כשער הלקוטות אמר ליה רבא לרב נחמן מאי שנא"לקום דאי לית ליה יזיר מלמום חבריה בעל הבית נמי יזיף מלקום אמר ליה בעד חבית זילא ביה מילתא למיוף"מלקום איבעית אימא מאן דיהב זווי לבעל הבית אפירי שפירי יהיב: אמר רב ששת אמר רב הונא אין לוין על "שער שבשוק אמר ליה רב יוסף בר חמא לרב ששת ואמרי לה רב"יוםי בר אבא לרב ששת "ומי אמר רב הונא הכי והא בעי מיניה מרב הונא הני בני 10 בי רב דיזפי בתשרי ופרעי במכת שרי או אסיר אמר להו הא הימי"בהיני והא הימי בשילי אי בני זבני ופרעי "ליה מעיקרא סבר "רב הונא אין לוין כיון "דשמעה להא דאמר רב שמואל בר הייא אמר רבי אלעזר לוין אמר איהו נמי לוין: תנו רבנן המוליך חבילה ממקום למקום מצאו חביר: יאמר לו תנה לי ואני אעלה לך כדרך שמעלין לך באותי מקום ברשות מוכר מותר ברשות לוקח אסור המדיך פירות ממקום למקום מצאו חבירו ואמר ל: תגם -ואני אעלה לך "פירות שיש לי באותו מקום אם והחמרין מעלים במקום חיוקר כבמקום חזול יאיני ע א מרוקט 37 M פרות 36 M מרות B 35 בוקט ומי...הכי M 40 בחיני M 41 M 39 r= M 44 רשמעת P 43 r= M 42 M 47 28 M 46 2 -- M 45 פר בא ס.

R. Nahman sagte: Man darf mit Sammlern zum Preis der Sammler abschliessen". Raba sprach zu R. Nahman: Mit einem Sammler wol deshalb, weil, wenn er keine hat, er von einem anderen Sammler borgen kann, ebenso kann ja auch ein Besitzer von einem Sammler borgen!? Dieser erwiderte: Ein Besitzer verschmäht es, von einem Sammler zu borgen. Wenn du aber willst, sage ich: Wer einem Besitzer Geld gibt, gibt es auf gute Früchte".

R. Sešeth sagte im Namen R. Honas: Man darf nicht auf den Marktpreis borgen¹⁶³. R. Joseph b. Hama sprach zu R. Sešeth, nach anderen, R. Jose b. Abba zu R. Sešeth: Kann R. Hona dies denn gesagt haben, man fragte ja R. Hona, ob es den Jüngern erlaubt oder verboten sei, im Tišri zu borgen und im Tebeth zu bezah-יש לו פירות באותו מקום מותר ואם לאי אכיר lent, und er erwiderte: Weizen ist in Hini und Weizen ist in Šili46 zu haben; wenn sie wollen, können sie solchen kaufen und zurückzahlen 157!? — Zuerst war R. Hona der Ansicht, man dürfe nicht borgen, als er aber die Lehre des R. Semuél b. Hija im Namen R. Eleâzars hörte, dass man

wol borgen dürfe, entschied er ebenfalls, dass man borgen dürfe.

Die Rabbanan lehrten: Wenn jemand Ballen 68 aus einer Ortschaft nach einer anderen führt und sein Nächster ihn trifft und zu ihm spricht: gib sie mir und ich will dir das zahlen, was sie dir dort bringen on, so ist dies, wenn sie im Besitz des Verkäufers verbleiben, erlaubt, und wenn im Besitz des Käufers, verboten des Wenn jemand Früchte aus einer Ortschaft nach einer anderen 159 führt und sein Nächster ihn trifft und zu ihm spricht: gib sie mir und ich will dir für diese andere Früchte geben, die ich in jener Ortschaft habe, so ist dies, wenn er dort Früchte hat⁴⁰³, erlaubt, wenn aber nicht, verboten⁴⁰⁴. Eseltreiber⁴⁰⁵dürfen in einer Ortschaft, wo sie teuer sind, den Preis der Ortschaft, wo sie billig[™] sind, berechnen, ohne irgend etwas zu befürch-

^{451.} Sc. die Lieferung von Früchten. 452. Während dieser von einem Sammler nur schlechte borgen kann. 453. Nach einer Erklärung Rsj.s: Geld borgen u. später mit Früchten zum Marktpreis bezahlen; nach einer anderen E klärung: ein Mass Getreide borgen u. später, nach Festsetzung des Marktpreises, ein Mass Getreide zurückzahlen. 454. Nach der 1. Erklärung Geld, nach der 2. Erklärung 455. Zum Preis des Tišri. 456. Cf. ob. S. 695 N. 119. 457. Dies ist also erlaubt. 458. Mit Waren. 459. Wo diese zu höherem Preis verkauft werden. 460. Der Käufer bezahlt die Waren zu hoch, er hat aber den Vorteil, dass er das Geld, das er für sie erhält, bis zu einer bestimmten Zeit benutzen kann. 461. Hinsichtlich der Reisegefahr. 462. Da das Darlehn sofort bei der Uebergabe beginnt; der Verlust des Käufers ist Wucher. 463. Die dann sofort in den Besitz des anderen übergehen. 464. Weil die Rückzahlung zu höherem Preis als Leihgebühr zu betrachten ist. 465. Die Früchte u. Getreide aus Ortschaften, wo sie billig sind, nach Ortschaften, wo sie teurer verkauft 'erden, führen. 466. Sie dürfen von jemandem in einer Ortschaft, wo die Früchte teuer sind, Geld zum inkauf von Früchten in einer Ortschaft, wo diese billig sind, nehmen, u. ihm den billigen Preis berechnen.

ton' Aus welchem Grund? R. Papa erklarte: Es ist ihnen lieb, dass ihnen der Preis bekannt' wird R. Aha, Sohn R. Iqas, erklärte: Dies ist ihnen lieb, damit man ihnen billiger verkaufe" Welchen Unterschied gibt es zwischen ihnen? Ein Unterschied besteht zwischen ihnen hinsichtlich eines neuen Kautmanns?

In Sura wurden vier und in Kaphri wurden sechs verkauft; da gab Rabh den יי הניתו בוקש רבו"לעשות בנרוטאות Escltreibern Geld', für welches er die Reisegetahr übernahm, und nahm ihnen [die Früchtel mit fünf ab. Sollte er sie doch mit sechs abgenommen haben ?? Anders ist es bei einem bedeutenden Mann .

R. Asi fragte R. Johanan: Darf man dies auch bei Bruchmetall? Dieser erwiderte: R. Jismâél b. R. Jose wollte danach bei Linnenzeug verfahren, und Rabbi liess ihn nicht. Manche lesen: Rabbi wollte da- משתים שבירות דירכו עד החיא שעתא דשבירות nach bei Bruchmetall verfahren, und R. Jismâél b. R. Jose liess ihn nicht.

Bei einem Obstgarten ist dies nach Rabh verboten und nach Semuél erlaubt. Nach Rabh ist dies verboten, denn da [die Früchtel später mehr wert sind, so hat

dies den Auschein des Wartegelds; nach Semuél ist dies erlaubt, denn da eine Missernte eintreten kann, so hat dies nicht den Anschein des Wartegelds¹⁷⁶. R. Simi b. Hija sagte: Rabh pflichtet jedoch hinsichtlich Rinderzüchter⁴⁷⁷bei, weil bei diesen ein grosser Verlust erfolgen kann.

פר M פוקה.

Semuél sagte zu den Rankenabnehmern 18: Wühlt den Erdboden auf, um den Erdboden selber zu erwerben, denn sonst ist dies ein Darlehn und somit verboten. Raba sagte zu den Feldhütern 470: Geht, helfet in der Tenne mit, damit euer Lohn erst dann fällig werde, denn die Miete ist erst am Schluss 20 zahlen, und zu jener Zeit berechnen sie euch billiger481.

467. Dies gilt nicht als Wucher, obgleich sie die Reisegefahr übernommen u. dennoch keinen Nutzen 468. Darin besteht ihr Nutzen. 469. Sie wollen bei den Verkäufern als Kaufleute u. grosse haben. Abnehmer gelten, damit man an sie billiger verkaufe. 470. Den die Verkäufer nicht kennen u. dem sie wegen der einen Bestellung nicht billiger verkaufen; in diesem Fall kommt nur die 1. Begründung 471. Zum Ankauf von Früchten in der billigen Ortschaft. 472. Da er die Reisegefahr übernommen hatte, so war es ja überhaupt kein Darlehn; ausserdem ist dies nach der obigen Lehre in jedem Fall erlaubt. 473. Er muss es mit sich selber strenger nehmen. 474. Dh. bei anderen Waren ausser Früchten. 475. Die Früchte vor der Reife zu billigem Preis ankaufen. billige Preis ist aus diesem Grund angebracht. 477. Dass der Wurf des ganzen Jahrs im voraus zu billigem Preis angekauft werden dürfe. 478. Die im voraus einen billigen Preis für die später auswachsenden Ranken zahlten. Bei solchen ist eine Missernte weniger zu berücksichtigen, somit kann der niedrige Preis als Wucher betrachtet werden. 479. Die die Felder bis zur Ernte zu bewachen hatten. Das W. דמומרי in P ist Druckfehler, da Ršj. auch in dieser Ausgabe המנטרי hat, womit sich auch MAIMO-NIDES, Jad, הלי מלוה ולוה Kap. 8 § 7 deckt. 480. Der verrichteten Arbeit. 481. Diese erhielten nach

היששין מאי שנימא רב פפא אמר ניחא לחו דמנלו רה: תר"ל רב אחא בריה דרב איקא אפר "ניהא לה: דמוזלי גבייהו מאי בינייהו איכא בינייהו תגרא ההתא: בסורא אולי ארבעה "ארבעה בבפרי אולן שיתא שיתא יהיב רב זווי להמרי וקבים עליה אינכא דאורהא ושקיל כינייהו חבשא ונשקול שיתא בנא מיניה רבי אסי מרכי ארב השוב שאני: ייחנן ניהו לעשות בנהוטאות כן אפר ליה ביקש רבי ישבינאל ברבי יוסי לנשות כן בכלי פשתן ולא בן ורא הניחו רבי' ישמעאל ברבי יוסי: פרדיסא רב אכר ושמואל שדי רב אכר ביון דלקמיה שייא מפי מיתחזי כי אנד נטר ליח ושמואל שרי כיון דתני ביה תיוחא לא מיחזי כי אגר נטר ליה אמר ב שיבי בר חייא ומודי רב "בתירי דנפיש פסידייהו: 10 אבר להו שמואל להנהו דשבשי שיבשא הפובו בארעא בי היכי דקני לכו גופא דארעא ואי לא הויא לכי כחלואה ואסיר 'אפר להו רכא לחנהו דמנטרי באני "פוקו הפוכו כבי דרי כי היכי דלא אינה משתלמת אלא בסוף וההיא שעתא אחולי 20 ות אולי שיתא יהיב מרבי M 49 רב דנינא מכורא זוזי 1 M 52 מינ 1 M בגרוטאות

אכי M 54 יוחנן פרדיסא | 55 M דניהוי כמאן

א לכו לכו M 57 ובי יחבי לכו טפי פורתא א 56

רא בירוי ברבות 58 "ו דכוורי בגי

דקא מוזלי גבייבו: אמרו ליה רבגן לרבא קא אכיל מר רבית דכולי עלמא שקלי ארבעה"ומסלקי"לאריסא בניסן מר נמר לחו עד אייר ושקיל שיתא אמר "להו "אתון קא עבדיתון שלא כדין ארעא לארים להו ככמה אנא נטרנא להו עד אייר ומרווהנא להו בכמה: "רב מרי בר רחל משכן ליח ההוא גוי ביתא מ יובנה לרבא נטר תריסר ירחי שתא שקל אנר ביתא "זבנה לרבא נטר תריסר אמטי ליה לרבא אמר ליה האי דלא "אמטאי למר ימנר ביתא עד האידנא "דסתם משכנתא שתא" 10 tenden Schaden; ich aber warte ihm bis בעי גווי לסלקי לא הוח מצי מסלק לי חשתא לשקול מר אנר ביתא אמר ליה אי הוה ידינא "דהוה ממושכן ליה למר לא הוה זכיננא ליה השתא בדיניהם עבדינן לך כל אימת דלא מסלקי בזווי לא שקיל אנר ביתא"אנא נמי לא שקילנא מינד אגר ביתא עד"דמסלקנא לך בזוזי: אמר ליה רבא מברניש לרב אשי חזי מר רבנן דקא אכלי רביתא דיהבי זוזי אחמרא בתשרי ומבחרי לה כמכת אמר ליה אינהו "נמי אחמרא"קא יהבי אהלא לא"קא יהבי הוא"דקמבחרי: רבינא הוה יהיב זוזי לבני אקרא דשנוותא ושפכי ליה מפי כופיתא אתא לקמיה דיב m M~62~ומסתלקי בניסן m P~61~ ליה m + V~60~ ליה m M~59~+ V 65 + M 64 \parallel ארו הוא דקעבדיתו + M 63 \parallel אין הדר. M הדר אזר זבניה 1 66 M אייתי ריה רפר 1 P 67 גר אביתא (וטהד ה) 68 M דרא הוה מצי גוי מסרק 69 M דמשכו M 70 בדיניה עבידנ לך דכמה דלא סלקי לך בזווי א 71 M M 74 - קא M 73 - מיי M 73 - קא M 74 - קא דקמבחר נפשיה רב יהיב זוזי האקרא דשנואת ושפכי כופיתא.

Die Jünger sprachen zu Raba: Der Meister geniesst Wucher, denn alle Welt nimmt vier und fertigt den Pächter im Nisan ab, und der Meister wartet ihnen שתעבד "אי אתון מסלקיתו לחו בניסן "מפסידת: 5 bis Ijar und nimmt sechs. Er erwiderte ihnen: Ihr™seid es, die gegen das Recht verstossen; der Pächter hat Anrecht auf das Ackerfeld, und wenn ihr ihn im Nisan abfertigt, so verursacht ihr ihm einen bedeu-Ijar, und lasse ihn dadurch einen bedeutenden Gewinn erzielen⁴⁸⁵.

Einst verpfändete ein Nichtjude, R. Mari, dem Sohn der Rahel, ein Haus und 15 verkaufte es darauf an Raba. Jener wartete ein Jahr von zwölf Monaten, alsdann nahm er die Wohnungsmiete40und brachte sie Raba, indem er zu ihm sprach: Bis jetzt brachte ich dem Meister die Woh-מעיקרא דחמרא המרא החלא ההיא שעתא nungsmiete deshalb nicht, weil die gewöhnliche Verpfändung ein Jahr dauert, und wenn der Nichtjude auch wollte, könnte er mich nicht abfinden; jetzt aber mag der Meister die Wohnungsmiete nehmen. Dieser erwiderte: Wenn ich gewusst hätte, dass es an den Meister verpfändet war, so würde ich es nicht gekauft haben; jetzt nun will ich mit dir nach ihrem Recht verfahren: solange er ihn nicht abgefun-

den hat, erhält dieser von ihm keine Wohnungsmiete; ebenso will auch ich von dir keine Wohnungsmiete nehmen, solange ich dich nicht abgefunden habe.

Raba aus Barnes sprach zu R. Asi: Hat der Meister beobachtet, wie die Jünger Wucher geniessen: sie geben im Tišri Geld auf Wein und suchen sich guten im Tebet aus"? Dieser erwiderte: Sie haben Geld auf Wein und nicht auf Essig gegeben; der Wein war schon früher Wein, und der Essig war schon früher *** Essig, und später suchen sie ihn nur heraus.

Rabina gab den Leuten aus der Burg Sanvata Geld und sie gaben ihm dafür ein Krügelchen mehr. Darauf kam er vor R. Asi und fragte ihn, ob dies erlaubt sei. der vollständigen Zurichtung des Getreides eine Zugabe od. ein Quantum Getreide zu billigem Preis; dies könnte als Wartegeld, weil sie auf ihren bereits bei der Ernte fälligen Lohn bis dahin warteten, betrachtet werden; wenn sie aber auch in der Tenne mithalfen, so war der gesamte Lohn erst nachher fällig. 481. Vom Pächter seiner Felder. 482. Kor Getreide als Pachtgeld. 483. Bis dahin muss die 484. Dh. die 4 nehmen u. die Pächter zu vorzeitiger Einbringung Ernte vom Feld fortgeschafft sein. der Ernte zwingen. 485. Dies ist kein Wartegeld, sondern ein höherer Lohn für die längere Benutzung des Felds, die dem Pächter zum Nutzen gereicht. 486. Für das 2. Jahr. trug also das Risiko des Sauerwerdens, was als Wucher für die Vorausbezahlung gilt. Wein, der später sauer geworden war, trug die Keime dazu in sich schon beim Kauf u. einen solchen hatten sie nicht gekauft. 489. Auf Wein, im voraus.

Dieser erwiderte: Jawol, sie haben es dir geschenkt . Jener entgegnete: Der Boden gehort ja nicht ihnen ? Dieser erwiderte: Die Benutzung des Bodens ist von der Grundsteuer abhängig, und der König be- זווי אברגא דאינשי אברבא חזי פר הני רבנן דיהבי זווי אברגא דאינשי stimmte, dass wer die Grundsteuer bezahlt, den Boden nutzniesse.

R. Papa sprach zu Raba: Hat der Meister beobachtet, dass die Jünger den Leuten Geld zur Kopfsteuer geben und sie מעורם אחוה דרבא הוה תקיף אינשי דלא סעורם אחוה דרבא הוה תקיף אינשי דלא datür über Gebühr dienstbar machen? Dieser erwiderte: Wenn ich jetzt tot wäre, würde ich euch dies nicht gesagt haben; folgendes sagte R. Seseth: die Untertänigkeits-Urkunden von diesen liegen im Ka- והולמוד לומר ובאחיכם בני ישראל איש באחינ ומרו או הוא לומר ובאחיכם בני ישראל איש באחינ ומרו או sten des Königs, und der König bestimmte, dass wer keine Kopfsteuer zahlt, dem, der für ihn Kopfsteuer zahlt, dienstbar sei.

R. Scôram, der Bruder Rabas, ergriff רב המא הני מילי ביין כתם אבל ביין זה לא מי שי brach- ביין זה לא מי ביין בתם אבל ביין זה לא מי te sie an die Sänfte Rabas. Da sprach Raba zu ihm: Du tust recht; denn es wird gelehrt: Woher dass du, wenn du siehst, dass er sich nicht nach Gebühr beträgt, ihn dienstbar machen darist? es heisst: "The soil sie dauernd our Arbeit anhaiten, und ear: Brider; man könnte glauben, auch wenn er sich nach Gebühr beträgt, so

heisst es: und eure Brüder, die Kinder Jisraél, einer seinen Bruder &c.

אשר אמר ליה' מי שרי אמר ליה אין אהורי היא דקא מחלי גבך אמר ליה הא ארעא לאי דידהו הוא אמר ליה ארצא למסקא משעכדא ומלכא אמר מאן דיהיב מסקא ליכול ארעא: אמר ליה רב פפא ומשעברי בהו מפי אמר ליה' השתא איכי שכיכא לא אמרי לבו הא מילתא הכי אמר רב ששת מוהרקייהו דהני בשפסא דמלכא מנה ומלכא אמר מאן דלא יהים ברגא לשתעביד למאן דיהים ברגא: ביצרי ופינייל להו בנוהרקא דרבא אפר ליה רבא שפיר כא עבדת דתנינא ראית שאינו נוהג בשירה מנין שאתה רשאי לחשתעבד בו תלמוד לומר לעלם בחם תעבדו ובאחיכם יכול אפילו נותג כשורה אמר רב המא האי מאן דיהיב זוזי להבריה למיזבן ליה המרא ופשע ולא זבין ליה משלם ליה כדקא אזיל אפרוותא "דזול שפט אמר אמימר אמריתא לשמעתא קמיה דרב זביד מנהרדעא"אמר כי קאמר ייבר דמובני ליה ניחליה רב אשי אמר אפילו יין סתם נמי לא "מאי שעמא אסמכתא היא ואסמכתא לא קניא"ולרב אשי מאי שנא מהא דתנן אם אוביר כר M הבי רב פפא בר M 75 אוזורי הוא דקא מוזרי גבך M 74 השתא - M 77 מוהדקיהו דהני - M 76 יליה רב סעורים M 79 ר במפסר P 78

האסמכי M 83

R. Hama sagte: Wenn jemand seinem Nächsten Geld gegeben hat, für ihn Wein zu kauten, und dieser eine Fahrlässigkeit begangen hat und ihn für ihn nicht gekauft hat, so muss er ihm den Preis ersetzen, wie er am Hafen von Zulsaphat 195 kostet. Amemar sagte: Ich trug dies R. Zebid aus Nehardeâ vor, da sprach er zu mir: R. Hama sagte es nur von dem Fall, wenn er mit ihm von Wein allgemein gesprochen hat, nicht aber, wenn er zu ihm gesagt hat: diesen Wein; denn es ist ja nicht ausgemacht, dass man ihn ihm verkauft ". R. Aši sagte: Auch nicht, wenn er mit ihm von Wein allgemein gesprochen hat, denn dies ist nur eine Zusicherung, und durch eine Zusicherung ist nichts zu erwerben. — Womit ist es nach R. Aši hierbei anders als in folgender Lehre: wenn ich es brach liegen lassen und-nicht bearbeiten werde, so bezahle ich dir mit dem besten !!

אמר...המא – M 81

.1 - P 84

490. Da dies nicht vereinbart worden war. 491. Wenn Leute, die die Steuern für ihre Grundstücke nicht zahlen konnten, diese im Stich zu lassen gezwungen waren, so bezahlten sie die Steuern u. benutzten die Grundstücke ohne Zustimmung der Eigentümer. 492. Er zwang sie, diese zu tragen. 493. Lev. 25,46. 494. Zur Zeit, wo es zu billigem Preis verkauft wird. 495. Die Preise in diesem für den Weinhandel bedeutenden Ort waren ausschlaggebend; die La. dieses Namens ist ganz unsicher. 497. Das Versprechen, dass wenn er den 496. Der Beauftragende selbst hat sich darauf nicht verlassen. 498. Wenn ein Teilpächter das gepachtete Feld Wein für ihn nicht kauft, er ihm Ersatz leisten werde. brach liegen lässt, so hat er dem Eigentümer das zu ersetzen, was ihm sein Anteil gebracht haben würde, weil er ihm diesen Passus in den Pachtschein geschrieben hat. Ebenso sollte auch hierbei der Beauftragte ersatzpflichtig sein.

ו דמילשפט. B דמילשפט M 80

אמר כרום M S2

ולא אעביד אשלם במיטבא התם בידו 'הכא לאו 47. אמר רבא הני בי תלתא דיהבי זווי לחד בידון למובן להו מידי וזבן לחד מינייהו זבן לכולה: ולא אמרן אלא דלא צר וחתים איניש "איניש לחודים 5 אבל צר וחתים איניש איניש לחודיה למאן דובן זבן ולמאן דלא זבן לא זבן: אמר רב פפי משמיה דרבא האי סימומתא קניא למאי הלכתא רב"חביבא אמר למקניא ממש רבנן אמרי לקבולי עליה מי שפרע וחלכתא לקבולי עליח מי שפרע ובאתרא אמר רב מהוסר שתים פוסק שלש אינו פוסק ושמואל אמר בידי אדם אפילו מאה פוסק בידי שמים אפילו אחת אינו פוסק תנן פוסק עמו על חנדיש יהא מחוסר "משדא "בחמה למיבש ולמידש ומידרא כנין אפילו אהת אינו פוסק "והא מהוסר מידרא דבידי שמים הוא אפשר בנפוותא: ועל העבים של ענבים: והא מהוסר מכמר ועיולי לבי מעצרתא "למידש ולמנגד בדתני רבי הייא על הכומר של זיתים הכא נמי על הכומר של ענבים והא"מחוסרי תלת כאתרא

א לרעתיה אבל 🎚 18 M חבינא 🖟 87 M דקני ממש M אל M אבל א משרא אחמה מיובש ומידש ומידרי כגון דשרי אדמה ומיבש M 88 2 M 91 90 M האיבא מיד דבי ש אפי ומינגד || 92 M איכא תלת. — Da liegt es in seiner Hand, hierbei aber liegt es nicht in seiner Hand".

Raba sagte: Wenn drei Personen einem Geld geben, um etwas für sie zu kaufen, und er es nur für einen gekauft hat, so hat er es für alle gekauft. Dies gilt jedoch nur von dem Fall, wenn nicht jeder besonders [sein Geld] eingebunden und versiegelt hat, wenn aber jeder besonders es ים ביי: היה הוא תחלה לקוצרים: eingebunden und versiegelt hat, so hat er es für den gekauft, für den er es gekauft hat, und nicht gekauft, für den er es nicht gekauft hat.

R. Papi sagte im Namen Rabas: Durch דשרא בחמה ויבש ולשמואל דאמר בידי שמים das Siegel⁵º²erwirbt er es. — In welcher Beziehung? R. Habiba sagte, um wirklich 503 zu erwerben, die Rabbanan sagten, um auf sich den Fluch504zu nehmen. Die Halakha ist, um auf sich den Fluch zu nehmen. In Ortschaften aber, wo es üblich ist, dadurch wirklich zu erwerben, erwirbt er es.

> IST ER DER ERSTE SCHNITTER. Rabh sagte: Fehlen zweiss, so darf man abschliessen, wenn aber drei, so darf man nicht ab-

schliessen. Semuél sagte: Wenn sie odurch Menschenhände zu erfolgen haben, so darf man abschliessen, selbst wenn hundert fehlen, wenn sie aber vom Himmel abhängen, so darf man nicht abschliessen, selbst wenn nur eine fehlt 507. — Es wird gelehrt: So darf man mit ihm über die Tenne abschliessen. Es fehlen ja noch [folgende Arbeiten:] das Auswerfen in die Sonne, das Trocknen, das Dreschen und das Worfeln!? - Wenn es schon in der Sonne gelegen hat und trocken ist. - Nach Semuél aber, welcher sagt, wenn es durch Menschenhände zu erfolgen hat, dürfe man abschliessen, auch wenn hundert fehlen, und wenn es vom Himmel abhängt, dürfe man es nicht, auch wenn nur eine fehlt, [ist ja einzuwenden:] es fehlt ja das Worfeln, das vom Himmel abhängt³⁰⁸!? - Dies kann durch ein Sieb erfolgen.

UEBER DIE BUTTE WEINTRAUBEN. Es fehlt ja noch das Erwärmen⁵⁰⁹, das Hineinbringen in die Kelter, das Pressen und das Hineinleiten⁵¹⁰?? — Wie R. Hija lehrte: über die erwärmten Oliven, ebenso lese man auch hier: über die erwärmten Trauben. — Aber immerhin bleiben ja noch drei zurück!? — In Ortschaften, wo der Käufer [den Wein] hineinleitet.

^{499.} Die Bestellung des gepachteten Grundstücks. 500. Es ist ja möglich, dass man ihm keinen Wein verkauft. 501. Die gekauften Waren werden an alle gleichmässig verteilt. Händler auf das gekaufte Fass klebt, das er beim Verkäufer zurücklässt. 503. Es geht dann in seinen 504. Cf. ob. S. 622 Z. 10ff. Der Kauf ist in moralischer Besitz über u. niemand kann zurücktreten. Beziehung giltig, rechtlich aber darf er vor der Besitznahme zurücktreten. 505. Arbeiten zur vollständigen Fertigstellung der unfertigen Felderzeugnisse od. Waren. 506. Die noch fehlenden Arbeiten. 507. Im 1. Fall liegt die Vollendung in der Hand des Verkäufers. 508. Da dies vom Wind abhängt. 509. Der Trauben vor dem Pressen. 510. Des Weins in den Behälter.

UTHER DIN LORE MIT OLIVEN. ES fehlt ja noch das Erwärmen, das Hineinbringen zwischen die Pressbalken, das Pressen und das Hincinleiten!? R. Hija lehrte: über die erwärmten Oliven. Aber immerhin bleiben ja noch drei zurück!? In Ortschaften, wo der Käufer [das Oel] hinein!eitet

UIBER TONKUGELN DER TÖPFER. Wieso denn, es fehlt ja noch das Drehen, ופינוק למה לי משושקענו מאה פוסק למה לי משושקענו das Trocknen, das Hincinbringen in den Ofen, das Brennen und das Herausnehmen!? - Wenn es bereits gedreht und getrocknet ist. Aber immerlin bleiben ja noch drei zurück? In Ortschaften, wo der מון נהברותיה "כפר שיהן והברותיה לפר Käufer sie herausnimmt.

AUF KALK, WENN ER IN DEN OFEN GESENKT IST. Es fehlt ja hoch das Brennen, das Herausholen und das Löschen "?

In Ortschaften, wo ihn der Käufer מו דייתיה פמכא דייתיה פמכא דייתיה עברא אי דמיילי עברא löscht. Weshalb darf man dies nach Semuél, welcher sagt, wenn es durch Menschenhände erfolgt, dürfe man dies, auch wenn noch hundert fehlen, nur erst wenn er in den Ofen gesenkt ist!? Lies: wenn er zum Senken in den Ofen geeignet ist.

UEBER TONKUGELN DER TÖPFER. Die

aber nicht, so verliess er sich darauf nicht.

הההוא דובין הוא דנגיד: ועל המעטן של זיתים: ملاي والمادي وتروي بالمادي بالمادي المادي المادي المادي المادي תני רבי חייא על כומה של זיתים הא איכא תלת באתרא דחהוא דובין ההוא מנגיד: "על הביצים ישינה יהושה ובובה שבושה אנון ואושא . ישות בה. יארניא לנישרה ולניפק בנין דנולפפה ויבישי והא איבא תרת באתרא דההוא דובין היא דניפיק: ינד הכור בישישוענו בכבשון והא מחובר ביקוח ואפיקי יבידק באתרא דחהוא דובין ההיא דייק ילשמואל בנה אונא מתיאו נחלה בנדתו אונא ובנה או שר ביצים הנו רבנן און פוסקים על הביצים של יצר עד שיעשו דברי רבי מאור אמר רבי יוסי בבה דברים אמירים בינפר לבן אבל בינפר שחיר פיסקין אל על פי שאין לוה יש לוה אמימה יהיב ייי בבי ביניתי יפרא במאן אי ברבי מאור האבר יד שיישו אי ברבי יובי האבה אה יד פי שאין רוה יש לוה לעולם ברבי יוםי ובאתריה דאמימה ייהיב להו זיזי ואי לא לא סמכא דעתיה: ופיסק עצי על הובל כל ימות השנה: חכמים היינו תנא מבר הבו ישות הנשמים איבא בינייהון ישיםק m II - M 94 מובין ההוא מנגיד m II - P 93 ומנגד m II - M 94ים א ההוא בובין M 96 ימישרק ואפוקי כגון דמרפפן ומיבשן M (י)

80 M 78 2252 CB החיא מפיק · Rabbanan lehrten: Ueber Tonkugeln der Töpfer darf man abschliessen, erst wenn sie fertig sind - Worte R. Meirs. R. Jose sagte: Dies gilt nur von weissem Ton, über schwarzen Ton aber, wie zum Beispiel den aus Kephar-Hananja und Umgegend, aus Kephar-Sihin und Umgegend, darf man wol abschliessen512, denn wenn ihn der eine nicht hat, so hat ihn ein anderer513. Amemar gab Geld514schon wenn Erde geholt worden war. - Nach wessen Ansicht, wenn nach R. Meir, so sagt er ja: erst wenn sie gefertigt sind, und wenn nach R. Jose, so sagt er ja: wenn sie dieser nicht hat, so hat sie ein anderer Tatsächlich nach R. Jose, nur war in der Ortschaft Amemars Erde teuer: wenn jener Erde geholt hatte, so verliess er sich darauf und gab ihnen Geld, wenn

273 27 2

M 97

Man darf über die Lieferung von Dünger während des ganzen Jahrs abschliessen. Die Weisen behren ja dasselbe, was der erste Autor!? Raba erwiderte: Ein Unterschied besteht zwischen ihnen hinsichtlich der Regenzeit⁵¹⁷.

^{511.} Eigentl. das Zerreiben. 512. Auch wenn der Verkäufer keinen hat. 514. An Töpfer, zur Lieferung von Tongefässen. Verkäufer kann ihn stets bekommen u. liefern. 515. Also auch wenn noch keine Erde geholt worden ist.

516. In der Mišnah folgt weiter, dass 517. Nach dem ersten Autor ist der Abschluss auf Lieferung dies nach den Weisen erlaubt sei. von Dünger während des ganzen Jahrs erlaubt; nach RJ. nur wenn der Lieferant solchen besitzt; nach den Weisen, im Sommer, auch wenn er solchen nicht besitzt, da er ihn dann überall erhalten kann; in der Regenzeit aber nicht.

עמו °בשער הגבוה: ההוא גברא דיהיב זוזי לנדוניא דבי חמות לסוף זל נדוניא אתו לקמיה דרב פפא אמר ליה אי פסקת עמו כשער הגבוה שקיל בהשתא ואי לא שקיל כי מעיקרא אמרו ליה רבנן לרב פפא לא קנו אמר להו אנא נמי לקבולי עליה מי שפרע קא אמינא אי פסק כשער הגבוה 'מוכר קא הדר ביה מקבל עליה מוכר מי שפרע אי לא פסק 'ליקה קא הדר ביה מקבל עליה לוקה מי שפרע אמר ליה דרבי שמעון דאמרי מעות לא קנו ואפילו הכי אי פסק כשער הגבוה שקיל כדחשתא אי לא פסק שקיל כדמעיקרא דלמא רבי שמעון היא דאמר מעות קונות וכי פסק כשער הגבוה שקיל כי השתא אכל לרבנן בין פסק בין לא פסק שקיל כי השתא דדעתיה דאיניש אתרעא זילא אמר ליח "אימור דאמר רבי שמעון בחד תרעא בתרי תרעי מי אמר דאי לא תימא חכי מי שפרע בלוקח לרבי שמעון הלכה אכל אמרו 'חכמים מי שפרע כו' מאי מכל מקום לאו דלא שנא לוקח ולא שנא מוכר מקכר עליה מי שפרע אלא כי קאמר רבי שמעון בחד תרעא בתרי תרעי לא אמר אמר ליה רב אהא בריה 75 M 2 1 - M 1 B 99 כישער

MAN DARF AUF DEN BILLIGEN PREIS ABSCHLIESSEN. Einst gab jemand für seinen Schwiegervater Geld auf Aussteuer und später sank die Aussteuer im Preis; נינה ומעית מעות נינהו ומעית als sie darauf vor R. Papa kamen, sprach er zu ihm: Wenn du mit ihm vereinbart hast: zum billigen Preis, so erhältst du es zum jetzigen Preis, wenn aber nicht, so erhältst du es zum ursprünglichen Preis. יורבון היא דפליני עלים Die Jünger sprachen zu R. Papa: Wieso muss er, wenn er dies nicht vereinbart hat, den ursprünglichen Preis zahlen, er hat ja nur Geld gezahlt, und durch das Geld wird ja nichts erworben518!? Er erwi-זווי לא פסק שקיל כמעיקרא משום דקני 'להו זווי derte ihnen: Ich spreche nur vom Fluch, den er auf sich zu nehmen⁵¹⁹hat; wenn er mit ihm vereinbart hat: zum niedrigsten Preis, so ist es der Verkäufer, der zurücktritt, und er nimmt den Fluch auf sich, שפום כך wenn er dies mit ihm nicht vereinbart hat, so ist es der Käufer, der zurücktritt, und er nimmt den Fluch auf sich. Rabina sprach zu R. Papa: Woher, dass sie520 die Ansicht der Rabbanan vertritt, die gegen R. Simôn^{sa} streiten und sagen, dass durch das Geld nichts zu erwerben522 sei, und dennoch erhält er es, wenn er vereinbart hat: zum niedrig-

sten Preis, zum jetzigen [niedrigen] Preis, wenn aber nicht, zum ursprünglichen Preis, vielleicht vertritt sie die Ansicht R. Simôns, welcher sagt, durch das Geld sei zu erwerben⁵³, daher erhält er es, wenn er vereinbart hat: zum niedrigsten Preis, zum jetzigen Preis, wenn aber nicht, zum ursprünglichen Preis, weil er es nämlich durch das Geld erworben hat, nach den Rabbanan aber erhält er es, einerlei ob er dies vereinbart hat oder nicht, zum jetzigen Preis, weil jeder mit dem niedrigsten Preis rechnet²⁴!? Dieser erwiderte: R. Šimôn sagte es525 nur bei einem526 Preis, nicht aber bei zwei verschiedenen Preisen. Wenn dem nicht so wäre, so könnte ja nach R. Simôn der Käufer nicht mit dem Fluch belegt527 werden!? Wolltest du erwidern, dem sei auch so, so wird ja gelehrt: allenfalls ist dies nur die Halakha, die Weisen sagten aber: wer bestraft hat &c. unter "allenfalls" ist ja wahrscheinlich zu verstehen, dass sowol der Käufer als auch der Verkäufer mit dem Fluch belegt werde. Vielmehr sagte es R. Simôn nur bei einem Preis, nicht aber bei zwei verschiedenen Preisen. R. Aha, Sohn Rabas,

אמימר - М 4 - חמש״ף.

^{518.} Der Kauf ist ja überhaupt noch nicht perfekt u. der Käufer kann zurücktreten. lich aber kann er in jedem Fall zurücktreten. 520. Die Mišnah, weiche lehrt, dass man, um die Ware zum niedrigen Preis zu erhalten, dies vereinbaren müsse. 521. Cf. S. 622 Z. 7 ff. können also sowol der Verkäufer als auch der Käufer zurücktreten. 523. Nach ihm kann nur der Verkäufer zurücktreten, nicht aber der Käufer. 524. Denn durch die Zahlung hat er das Gekaufte nicht erworben. 526. Wenn der Preis 525. Dass der Käufer nicht zurücktreten könne. sich nicht geändert hat. 527. Wegen des Zurücktretens, da er überhaupt nicht zurücktreten darf.

sprach zu R. Asi: Es sollte doch schon der Umstand massgebend sein, dass er von vornherein nur Vertreter war!? Dieser erwiderte: Es war ein Händler, der kauft und verkauft".

AN DARF SEINEN TEILPÄCHTERN WEI-REL ZEN GEGEN WEIZEN ZUR AUSSAAT BORGEN, NICHT ABER ZUM VERZEHREN . R. Gamalièl pflegtf seinen Teilpäch-TERN WEIZEN GEGEN WEIZEN ZUR AUS- ירד אכור מאי שנא תנא דידן דלא 'קא מפלינ בין 10 איד אכור מאי שנא תנא דידן דלא SAAT ZU BORGEN, UND BERECHNETE IHNEN, EINERLEI OB DER PREIS ZUERST HOCH UND NACHHER GEFALLEN ODER ZUERST NIEDRIG UND NACHHER GESTIEGEN WAR, DEN NIEDRIGEREN PREIS; JEDOCH NICHT בסלים ליה וכי קא נהית לבציר מהכי קא נהית לבציר מהכי WEIL DIE HALAKHA SO IST, SONDERN WEIL ER ES MIT SICH SELBER STRENGER NAHM.

GEMARA. Die Rabbanan lehrten: Man darf seinen Teilpächtern Weizen gegen Weizen zur Aussaat leihen; dies nur in dem Fall, wenn er noch nicht eingetreten ist ", wenn er aber bereits eingetreten ist, so ist

דרבא לרב אשי ותיפוק ליה דשליה שוייה 'מעיקרא אמר ליה בתנרא דובין ומזבין:

תון שבולוה אדם את אריפיו חטין בחטין לזרע אבר לא לאבול שהיה רבן גמליאל מליה את אריסיו הטין בחשין לזרע ביוקר יהיולי אי בוול והיקרי נישל א מהן בשער הזול ולא מפני שהלבה בן אלא שרצה יוביניר על עצביון

בברא. תנו רבגן כלוה אדם את אריכיו הטים בחטים לזהע במה דברים אמורים שלא ירד אבל ירד ובין לא ירד ומאי שנא תנא ברא דקא משלינ בין ירד"ובין לא ירד אמר רבא רבי אידי אסברה ניחרי באתרא דתנא דידן אריסא יהיב ביזרא בין ירד ובין לא ירד כמה דלא יהים ביורא מצי באתרא דתנא כרא מרי ארעא יהיב ביזרא אי לא ירד דמצי מסליק ליה כי קא נהית לבציר מהכי קא נהית אי ירד דלא מצי מסליק ליה אסור: תנו מורבנן אומר אדם לחבירו 'חלויני בור חמין וקוצין לו

א - מעיקרא M 6 בחלו 7 M קא א בין אר P ווירד P ווירד - M א איא א א א א א א א א א א א א א

es verboten. - Weshalb macht der Autor unsrer [Mišnah] keinen Unterschied zwischen eingetreten und nicht eingetreten, während der Autor der Barajtha einen Unterschied zwischen eingetreten und nicht eingetreten macht? Raba erwiderte: R. Idi erklärte es mir: in der Ortschaft des Autors unsrer [Mišnah] hatte der Teilpächter die Aussaat zu liefern, somit konnte ihn [der Eigentümer], einerlei ob er eingetreten ist oder nicht, solange er die Aussaat nicht geliefert hat, entfernen , und wenn er dann eingetreten ist, so erfolgte dies in der Voraussetzung, dass er weniger erhalte; in der Ortschaft des Autors der Barajtha dagegen hatte der Eigentümer des Grundstücks die Aussaat zu liefern und solange [der Pächter] noch nicht eingetreten ist, konnte jener ihn entfernen; somit erfolgte der Eintritt in der Voraussetzung, dass er weniger erhalte; wenn er aber bereits eingetreten sie ihn also nicht mehr entfernen kann, ist dies verboten.

Die Rabbanan lehrten: Man darf von seinem Nächsten einen Kor Weizen borgen und mit ihm einen Preis vereinbaren; ist er im Preis gefallen, so erhält er den

528. Im in Rede stehenden Fall war der Schwiegersohn nur Vertreter seines Schwiegervaters, u. wenn dieser zurücktrat, so konnte jener nicht dafür; er sollte auch nicht mit dem Fluch belegt werden. 529. Er kaufte die Aussteuer nicht in Vertretung seines Schwiegervaters, sondern auf eigne Rechnung, um sie an seinen Schwiegervater zu verkaufen. 530. Hier wird vom Borgen eines bestimmten Masses Getreide gegen ein bestimmtes Mass gesprochen; im 2. Fall ist dies verboten, weil das Getreide im Preis steigen kann, u. dies wäre Wucher; der 1. Fall wird weiter erörtert. 531. Die Bebauung 533. Als andere Teilpächter. des Felds begonnen hat. 532. Den Pachtvertrag auflösen. die dem Brauch gemäss die Aussaat liefern; dies ist also überhaupt kein Darlehn. da er besonders gute Grundstücke besitzt, vom Brauch abgewichen ist u. es dem Pächter auferlegt hat 535. Es handelt sich also nicht um ein Darlehn, sondern um eine Vereinbarung, die der Eigentümer vor Erfüllung des Vertrags durch den Pächter zu stellen berechtigt ist. 536. Wenn nach Erfüllung des Vertrags vereinbart wird, dass der Pächter die Aussaat liefere, u. der Eigentümer sie ihm borgt, so ist dies ein richtiges Darlehn.

דמים הוזלו"נותן לו חטים הוקרו"נותן דמיהם והלא קצין אמר רב ששת הכי קאמר אם לא קצין היורי נוטל חטיו חוקרו "נותן דמיחם:

א יאטר אדם לחבירו הלויני כור השי יאניוא "אתן לך לגירן"אבל אימר לי" חלויני עד שיבא בניאי עד שאמצא מפתח יהלל איפר יכן היה הד-אינר לא הליה אשה בבר החברתה עד שהעשיה הבים שבא ניקרו השין ינביצאי באית לידי רביה:

בבידון, אבר דב הובא יש די באה דיה באה 10 באתים לוח "באתים רבי יצחק אימר אפילי יש בי סאה לוה עליה כמה כורין תני רבי הייא יביעיה לרבי יצחק שיפת יין אין לו שיפת שבין אין די הא יש לו לוח עליה כמה טיפין: יהדל איבר: אמי רב נחבן אפר שביאל חלבה"בדברי חלל ידית היבלא المرايد المراي דובטים אינודים היים סתם יפירנים סתם: איני הדי יוודה אבר שבואה בני הביה הרבים יה יהי עוברון משים בדה ומשים משקל ומשים מנין ימשים רבית: ואמר רב יהודה אמר שמואל תלמידי הכמיב ביור ביורת הוו בוון ברביר ביוני ביוני ביודי ביודים

::: M 12 7212 M 11 M 16 הדו 15 M שתנשני M 14 ---- M 18 ورشاوا 782 878 77 78 M 17 דידעי דריב׳ אסיר׳.

Weizen zurück, ist er im Preis gestiegen, so erhält er den Preis. Er hat ja einen Preis vereinbart STP. R. Šešeth erwiderte: Er meint es wie folgt: wenn er aber keinen Preis vereinbart hat, so erhält er, wenn er im Preis gefallen ist, den Weizen zurück, und wenn er im Preis gestiegen ist, den Preis.

AN DARF NICHT ZU SEINEM NÄCH-STEN SPRECHEN: BORGE MIR EINEN KOR WEIZEN UND ICH WERDE IHN DIR ZUR ERNTEZEIT ZURÜCKGEBEN, WOL ABER DARF ER ZU IHM SAGEN: BORGE MIR BIS MEIN SOHN GEKOMMEN IST ODER ICH DEN 15 SCHLÜSSEL GEFUNDEN HABE; HILLEL VER-BIETET DIES. EBENSO SAGTE HILLEL AUCH, DASS EINE FRAU IHRER GENOSSIN NUR DANN EINEN LAIB BROT BORGEN DÜRFE, WENN SIE IHN IHR IN GELD EINGESCHÄTZT THE IN THE TIE THE END END END 200 HAT, DENN ES KÖNNTE SPÄTER DER WEI-ZEN IM PREIS STEIGEN UND SIE ZU EINER BEWUCHERUNG KOMMEN.

> UEMANA. R. Hona sagte: Hat er eine Seah, so darf er eine Seah borgen, hat er zwei Seah, so darf er zwei Seah borgen. R. Jichaq aber sagte, selbst wenn er nur eine Seah hat, dürfe er daraufhin viele

Kor borgen. R. Hija lehrte folgendes als Stütze für R. Jichaq: Und er keinen Tropfen Wein hat, oder keinen Tropfen Oel⁵⁴⁰hat; demnach darf er, wenn er einen hat, daraufhin viele Tropfen borgen.

HILLEL VERBIETET DIES. R. Nahman sagte im Namen Semuéls: Die Halakha ist nach Hillel zu entscheiden. Die Halakha ist aber nicht nach ihm zu entscheiden.

EBENSO SAGTE AUCH HILLEL, DASS EINE FRAU NUR DANN BORGEN DÜRFE &C. R. Jehuda sagte im Namen Semuéls: Dies ist die Ansicht Hillels, die Weisen aber sagen, man dürfe ohne besondere Vereinbarung borgen und ohne Vereinbarung zurückzahlen.

Ferner sagte R. Jehuda im Namen Semuéls: Wenn Tischgenossen es mit einander genau nehmen, so begehen sie das Verbot des Messens, Wiegens, Zählens, Leihens und Bezahlens am Fest545, und nach der Schule Hillels auch das des Wuchers.

Ferner sagte R. Jehuda im Namen Semuéls: Schriftgelehrte dürfen einander auf Wucher borgen, denn sie wissen, dass der Wucher verboten ist, und gewähren einander

537. Es ist also ebenso als würde er Geld geborgt haben, somit sollte er, wenn der Weizen im Preis gefallen ist, ebenfalls den vereinbarten Preis zurückzahlen. 538. Wenn der Leihende solchen besitzt, 50 geht er sofort in den Besitz des Verleihenden über, er steigt dann später event. im Besitz des Verlei-539. Auf die eine Seah Getreide, die er besitzt, darf er einzelne Seah nacheinander in nbeschränkter Anzahl borgen, u. da er sie nacheinander borgen darf, so darf er dies auch zusammen. 540. In diesem Fall darf er nicht borgen. 541. Die am Sabbath od. Fest an einem Tisch speisen, aber jeder das seinige. 542. Sie verzichten nicht, wenn einer etwas von dem des anderen geniesst, sondern vollständige Rückzahlung verlangen, 543. Diese Handlungen sind an Feiertagen verboten.

nur ein Geschenk. Semuél sagte zu Abuha b Thi: Borge mir hundert Pfefferkörner tür hundertundzwanzig; und dies ist recht.

R. Jehuda sagte im Namen Rabhs: Man darf seinen Kindern und seinen Haus- המעימן מעם רבית ולאו מילתא היא' משום דאתי genossen auf Wucher borgen, um sie den Geschmack des Wuchers kosten"zu lassen. Dies ist aber keine Art, sie könnten sich daran gewöhnen.

CHIN: GÄTE [HEUTF] MIT MIR, ICH WHIL DAFÜR [MORGEN] MIT DIR GÄTEN; GRABE MIT MIR, ICH WILL DAFÜR MIT DIR GRABEN; MAN DARF ABER NICHT SAGEN: GÄTE MIT MIR, ICH WILL DAFÜR MIT DIR המברה כי ואיבר בשביל מעותוך שהיו בבלית אצלי אצלי שהיו בישביל GRABLN; GRABL MIT MIR, ICH WILL DAFÜR MIT DIR GÄTEN I ALLE TAGE DER TROCK-NEN JAHRESZEIT SIND EINS , UND ALLE TA-GE DER FEUCHTEN JAHRESZEIT SIND EINS. MAN DARE ABER NICHT ZU EINEM SAGEN: 20 תקום מפטו 'ופישים "לא תהוה שא SAGEN: 20 א תקו יפישים' בל תקה מפטו 'ופישים "לא תהוה שא האווים או PFLÜGE MIT MIR IN DER TROCKNEN JAH-RESZEIT, ICH WILL DAFÜR MIT DIR IN DER FEUCHTEN JAHRESZEIT PFLÜGEN. R. GA-MALIEL SAGT, ES GEBE AUCH EINEN VOR-BEZAHLTEN WUCHER UND EINEN NACH-TRÄGLICHEN WUCHER. ZUM BEISPIEL: WENN ER DIE ABSICHT HAT, VON IHM [GELD] ZU BORGEN, UND IHM ETWAS ÜBER-SENDET MIT DER BEMERKUNG: DAMIT DU

דרבית אסורה ומתנה הוא דיהכי אהדדי אמר ליה שמואל"לאבוה כר איהי חלויני מאה פלפלין במאה "אפר רב יהודה אפר רב ינישרין "פּלפלין ואריך: מיתר לו לאדם להלוות בגיו ובני ביתו ברבית כדי -77225

ומר אדם לחבירו נבש עמי ואנבש עמך עריר עביו יאעדור עביך ולא יאמר לו נבש עביו יאעדיר עמך עדור עמי ואנכש עמך "כל ומי גריד אחד כל ימי רביעה אחד לא יאמר לו הרוש עמי בגריד ואני SPRE- ייני רביעה אחד לא יאמר לו הרוש עמי בגריד ואני או אררים עבוך ברבועה רבן גמיליאל אימר יש רבית מיקדמת ייש רבית מאוחרת ביצד נתן עיניו להיית הימני יהיא כישלה לו ואומיר בשבול שתלינו זו הוא רבית מיקדמת לוה הופעו והחזיר לו את פעיתיי יהיה יי הוא רבות באודרת רבו שביעון איניר וש רבית הברים לא יאמר לו דע בי בא איש פליני ממקים פרען: יאלו עוברין בלא תעשה המלוה והלוה יהערב יהעדים יהכנים אינירים אף הסיפר עיברים ניטים רי בנשה יפישים (י)לא תשיבון עלוו נשך"ובושים ידפנו ביר בא תהן ביבשל ווראת ביאלהוך אני ה:

בברא. הניא רבי שמעון כן יוהי אינה כנין רנישה בחבידו מנה ואינו רגיל להקדים לו שלום M 22 ere M 21 7:287 1 20 אדת B 25 85 528 M 24 778 87- NI 23 B 27 מהוא. א היה כיש with trees mi release me wrecould essential או על בד תתן הו ועל בה רי אבר בשבול שהל.ני בונותיו М 31 85 771 М 30 ים אל הקה מאתה B בין

MIR BORGST, SO IST DIES VORBEZAHLTER WUCHER; WENN ER VON IHM GELD GEBORGT UND ES IHM ZURÜCKGEGEBEN HA'T, UND IHM NACHHER ETWAS ÜBERSENDET MIT DER Bemerkung: für dein Geld, das du bei mir ohne Nutzen hattest, so ist dies NACHTRÄGLICHER WUCHER. R. SIMÔN SAGT, ES GEBE AUCH EINEN AUS WORTEN BE-STEHENDEN WUCHER; ER DARF NÄMLICH NICHT ZU IHM SAGEN: WISSE, DASS JENER Mann aus jenem Ort angekommen ist547. Folgende begehen das Verbot: der Gläubiger, der Schuldner, der Bürge und die Zeugen; die Weisen sagen: auch DER SCHREIBER. SIE BEGEHEN FOLGENDE VERBOTE:548 du sollst nicht geben;540 du sollst von ihm nickt nehmen: du sollst ihn nicht mahnen: du sollst ihm keinen Wucher auferlegen; UND:"vor einen Blinden sollst du kein Hindernis legen; fürchte dich vor deinem Gott, ich bin der Herr.

GEMARA. Es wird gelehrt: R. Simôn b. Johaj sagte: Woher, dass wenn jemand von seinem Nächsten eine Mine zu erhalten hat, und dieser ihm sonst nicht mit dem

^{544.} Damit sie dieses Gesetz nicht übertreten. 545. Die Arbeit des anderen kann mitunter schwerer sein, u. dies wäre Wucher. 546. Man darf eine heutige Arbeitsleistung mit einer morgigen bezahlen, u. man befürchte nicht, das morgige Wetter könnte schlechter u. die dadurch erschwerte Arbeit Wucher sein. 547. Der Schuldner darf dem Gläubiger als Aequivalent für das Leihen auch keine 551. Lev. 19,14. Mitteilung machen. 548. Lev. 25,37. 549. Ib. V. 36. 550. Ex. 22,24.

שאסור לחקדים לו שלום "תלמוד לומר "נשך כל דכר 20, אשר ישך אפילו דיבור אסור: ואלו עוברין: אמר אביי מלוח עובר בכולן לוח עובר משום רא תשיך . לאחיך "ולאחיך לא תשיך "ולפני עור לא תתן מכשל" פֿ ערב והעדים אין עוברין אלא משום "לא תשימון 30 עליו נשך: תניא רבי שמעון "אומר מלוי רבית יותר ממה שמהויהים מפסידים ולא עוד אלא שמשימין משה רבינו הכם ותורתו אמת ואומרין איני היה יודע משה רבינו"שהיה ריות בדבר"לא היה ביתבי: ויודע שאין לו שאכור לעבור לפניו "תלמוד לומר לא תהיה לו כנשה "רכי אמי ורכי אכי דאמרים תרוייהו באילו דנו בשני דינין שנאמר הרכבת אניש: לראשנו באנו באש ובמים: אמר רב יהודה אמר עובר משום ולפני עור לא תתן מכשל וריש רקים אמר גורם קללה לעצמו שנאמר "תאלמנה שפתי ® שקר חדברות על צדיק עתק: אמרו ליה רבנן לרב אשי קא מקיים רבינא כל מה דאמור רבנן שלה זוזי דאתרמי לי קטינא דארעא למזבן שלח ליה נייתי מר סחדי ונכתב כתבא שלח ליח אפיל: אנא גמי שלח ליח כל שכן מר דמריד בגירסיח 'משתלי וגורם קללח"לעצמי: תנו רבנן שלשה צועקין יאינן שיהיה. B 34 שיהיה + M 33 שיהיה M 32 - M 37 чем M 36 т + M 35 וו שיש מה || 38 M לעצמו.

Gruss zuvorzukommen pflegte, er dies dann nicht dürfe? --- es heisst: Si Wucher jeder Art, was als Wucher gegeben wird, selbst ein Wort verboten.

FOLGENDE BEGEHEN. Abajje sagte: Der Gläubiger begeht sie alle, der Schuldner begeht sie alle, der Schuldner begeht folgende: "du sollst nicht deinen Bruder begeht folgende: "du sollst nicht deinen Bruder wird war in der Wucher nehmen lassen, "sdeinen Bruder sollst du nicht Wucher nehmen lassen, und: " יודע משה רבינו שהה ריוה בדבר לושה בחבירו מנה sollst du nicht Wucher nehmen lassen, und: מודע שמין לו שאסור לעבור לפניו "הלמוד לומר gen; der Bürge und die Zeugen begehen nur das Verbot: ihr sollt ihm keinen Wucher auferlegen.

Es wird gelehrt: R. Šimôn sagte: Die לראשנו באנו באש ובמים: אמר רב יהודה אמר שלא בערים Wucherer verlieren mehr als sie gewinnen "לאשנו מעות ומלוה איתן שלא בערים Wucherer verlieren mehr als sie gewinnen "לא עובר משום ולפני עור לא תתן מכשל וריש רקים Und noch mehr: sie stellen unsren Meister Mošeh als Weisen "האלמנה שפתי לוב מקרים לעמו שנאמר "תאלמנה שפתי lehre als Wahrheit "הוו ליה רבנן שלה עשרה רבנן שלה לישרר לי מר עשרה wenn unser Meister Mošeh gewusst hätte, ליה בהדי פניא דמעלי שבתא לישרר לי מר עשרה nicht geschrieben haben.

Als R. Dimi kam, sagte er: Woher, dass wenn jemand von seinem Nächsten eine Mine zu erhalten hat und weiss, dass er sie nicht hat, er an ihm nicht vorübergehen dürfe? es heisst: du sollst ihn nicht mahnen. R. Ami und R. Asi erklärten

beide: Es ist ebenso, als würde er ihn mit zwei Strafarten gerichtet haben, denn es heisst: 558 Du hast einen Menschen über unser Haupt dahinfahren lassen, ins Feuer und ins Wasser sind wir gekommen.

R. Jehuda sagte im Namen Rabhs: Wenn jemand Geld hat und es ohne Zeugen verleiht, so begeht er das Verbot: vor einen Blinden sollst du kein Hindernis legen⁵⁵⁹. Reš-Laqiš sagte: Er bringt einen Fluch über sich, denn es heisst: ⁵⁰⁰ Mögen die lügnerischen Lippen verstummen, die wider den Frommen Unrecht reden⁵⁰¹.

Die Jünger erzählten R. Aši, dass Rabina alles halte, was die Rabbanan gesagt haben. Darauf liess er ihm am Vorabend des Šabbaths sagen: Mag der Meister mir zehn Zuz übersenden, denn es hat sich mir ein Stück Ackerfeld zum Ankauf dargeboten. Dieser liess ihm erwidern: Mag der Meister Zeugen senden und einen Schuldschein schreiben. Jener entgegnete: Auch ich!? Dieser erwiderte: Der Meister erst recht, denn er ist in sein Studium vertieft und kann es vergessen; ich würde dann einen Fluch über mich bringen.

Die Rabbanan lehrten: Drei schreien und werden nicht erhört, und zwar: wer

^{552.} Dt. 23,20. 553. Cf. S. 620 N. 330 mut. mut. 554. Cf. S. 686 N. 14. 555. Dt. 23,21. 556. Da sie dieserhalb nach einer oben (S. 721 Z. 4) angeführten Lehre ihr Vermögen verlieren. 557. Dies ist eine Euphemie; zu verstehen ist das entgegengesetzte. 558. Ps. 66,12. 559. Er gibt ihm Gelegenheit, das Darlehn abzuleugnen. 560. Ps. 31,19. 561. Wenn er später sein Geld zurücktverlangt u. jener es ableugnet, so wird er selbst als Betrüger angesehen.

Geld hat und es ohne Zeugen verleiht, מי שיש לו מעות ומלוה אותן שלא מכן cinen Herrn über sieh kauft, und der, בנדים והקונה אדון לעצמו ומי שאשתי מושלת über den seine Frau herrscht. Was עליי קונה אדון לעצמו מאי היא איכא דאמרי תולה heisst: wer einen Herrn über sich kauft? נכבין בנוי איבא דאמרי הכותב נכסין לבנין כהיין

Namen eines Nichtjuden deckt", manche erklären: wer sein Vermögen bei Lebzeiten seinen Kindern verschreibt, und manche er-

Manche erklären: wer sein Geld mit dem למתא למתא בהא מתא ולא אזיל למתא איבא דאמרי דביש ליה בהא מתא ולא אזיל

.n nt + M 39

אהריתי:

klären: dem es in dieser Stadt schlecht geht und nicht nach einer anderen Stadt zieht.

SECHSTER ABSCHNITT

ENN JEMAND HANDWERKER GEMIE-TET UND EINER DEN ANDEREN GE-TÄUSCHT HAT, SO KÖNNEN SIE GEGEN EIN-ANDER NUR GROLL HEGEN'. WENN JEMAND 10 להעלות פשתנו כן המשרה וכל דבר שאבד וחורו EINEN ESELTREIBER ODER EINEN WAGEN-FÜHRER GEMIETET HAT, UM BALDACHIN-TRÄGER ODER FLÖTEN FÜR EINE BRAUT ODER FÜR EINEN TOTEN ZU BRINGEN', ODER LOHNARBEITER DEN FLACHS AUS בברא. הזהו זה בזה לא קתני אלא המען בו DER BEIZE ZU HOLEN ODER FÜR IRGEND EINEN ANDEREN ZWECK, WOBEI EIN VER-LUST [IM VERZUG] VORLIEGT, UND SIE ZU-RÜCKTRETEN, SO KANN ER, WENN IN DER

זה על זה אלא תרעונית שבר את החניר ואת הקרר לחביא 'פרייפרין וחלילים לכלה או למת ופועלין בהן מקים שאין שם אדם שוכר עליהן או מטען: השיבר את האומנין וחזרו בהן 'ידם על התחתונה ו" אם בעל הבית חוזר בו ידו על התחתונה" כל המשנה ידו על התחתונה וכל החיור בו ידו על התחתונה: אוה את זה דאשעו פועלים אחדדי היכי דמי דאמר P 3 אפיריפרין, פירייפרין VV אפיריפרין M 2 אם...התחתונה ל M 5 וכן M 6 M 4 17 .7"

ינינר את האוכנין והטעו זה את זה אין להם

ORTSCHAFT KEINE ANDEREN LEUTE ZU HABEN SIND, AUF IHRE KOSTEN SOLCHE MIETEN ODER SIE TÄUSCHEN°. WENN JEMAND HANDWERKER GEMIETET HAT UND SIE ZURÜCK-GETRETEN SIND', SO HABEN SIE DIE UNTERHAND'; IST DER EIGENTÜMER ZURÜCKGE-TRETEN, SO HAT ER DIE UNTERHAND. WER ABÄNDERT, HAT DIE UNTERHAND, UND WER ZURÜCKTRITT, HAT DIE UNTERHAND.

GEMARA. Es heisst nicht: und der eine oder der andere zurückgetreten ist", sondern: und einer den anderen getäuscht hat, wenn also die Lohnarbeiter einander

562. Um manche Gesetze zu umgehen; wenn der Nichtjude es erfährt, so kann er das Geld als sein Eigentum einklagen. 1. Ohne Anspruch auf Schadenersatz zu haben. 2. So, falls man קרר st. קדר liest, jed. in keiner der bekannten Ausgaben u. Handschriften zu finden; viell. aber ident. mit dem 3. Nach andr. Erklärung Sänftenträger (φορειαφόρος, φορείον); möglicherweise syr. קררא Läufer. von Priapus, priapische Symbole, die bei Hochzeitsfeiern gebraucht wurden, abzuleiten. Das W. הביא, das in manchen Codices fehlt, ist hier durchaus nötig, was aus dem weiter folgenden Nachsatz וכל דבר שאבר 5. Andere Leute für höheren Lohn. 4. Für den vereinbarten Lohn. 8. Wenn der 7. Während der Arbeit. 6. Ihnen eine Zulage versprechen u. nicht geben. 10. Die Preis der Arbeit sich inzwischen verändert hat. 9. Von irgend einer Vereinbarung. Arbeitnehmer haben den Arbeitgeber, bezw. der Arbeitgeber die Arbeitnehmer getäuscht.

ליה בעל הבית זיל אוגר לי פועלים ואזל איהן ואטעינהו היכי דמי אי דאמר ליה בעל הבית בארבעה ואזיל איהו אמר להו בתלתא תרנימת מאי עבידתיה סבור וקביל אי דאמר ליה בעל הבית בתלתא ואזיל איהו אמר להו בארבעה "אי דאמר להו שכרכם עלי "נתיב להו "מדידיה דתניא השוכר "ווי את הפועל לעשות בשלו והראחו בשל הבירו ניהן לו שכרו משלם וחוזר ונומל מבעל הכית מה שההנהן לא צריכא דאמר להו שכרכם על בעל הבית ולחזי בארבעה ואיכא דמתגר בתלתא דאמרו ליה אי לאו דאמרת לן בארבעה"מרחינן ומתגרינן בארבעה איבעית אימא הכא בבעל הבית עסקינן דאמרו ליה אי לאו דאמרת לן בארבעה "הוה זילא בן מילתא דאמרי ליה ביון דאמרת לן בארבקה מרחינן ייברינן לך עבידתא שפירתא וליהזי עבידתייהו "בריפקא ריפקא נמי מידע ידע"דמלי מיא ולא ידיע איבעית אימא לעולם דאמר ליה בעל הבית בארבעה ואול דאמרי ליה לית לך "אל תמנע מוב מבעליו: פשימא 327 "אי אמר ליה בעל הבית בתלתא ואזל איהו אמר "לחו בארבעה ואמרי ליה כמו שאמר בעל הבית דעתייהו אעילויא אלא "אי אמר ליה בעל הבית ואטעטוה P 7 אלא B 9 היבי דמי M 8 נותן P 13 בריד' M 12 דמיתגר P 11 בארכנ א הוה מוזלין M א הוה בוולין + M א הוה מוזלין ואד״ם בתלת נפשין ומיתגרין גבך איב' וו P 16 בדפק' דפקא ריפקא מליא איז איז P 19 איז איז P 19 ליה.

getäuscht haben; wenn nämlich der Eigentümer zu einem gesagt hat, dass er gehe und für ihn Lohnarbeiter miete, und er diese getäuscht hat. In welchem Fall: wenn der Eigentümer zu ihm vier"und er zu ihnen drei gesagt hat, so haben sie ja keinen Groll zu hegen, sie waren ja damit einverstanden, und wenn der Eigentümer zu ihm drei und er zu ihnen vier gesagt" ו פועלים היכי מיתגרי לא צריכא דאיכא "דמנר hat, so hat er"ja, wenn er zu ihnen gesagt hat, er nehme [die Auszahlung] des Lohns auf sich, an sie vom seinigen zu zahlen, denn es wird gelehrt, dass wenn jemand einen Lohnarbeiter für sich gemietet und יסקינן לאתנורי איבעית אימא לעולם בפועלים עסקינן ihm Arbeit bei einem anderen angewiesen hat, er ihm den vollständigen Lohn zu zahlen und dann vom Eigentümer den Nutzen zu erhalten habe!? - In dem Fall, wenn er zu ihnen gesagt hat, dass der Ei-יקביל בתלתא ודקאמרת כבור יקביל gentümer sie bezahlen werde. - Sollte man doch sehen, zu welchem Preis Lohnarbeiter vermietet werden!? — In dem Fall, wenn manche sich für vier und manche sich für drei vermieten; sie können zu ihm sagen: wenn du uns nicht vier gesagt hättest, würden wir uns bemüht und uns für vier vermietet haben. Wenn du willst, sage ich: hier wird von einem Eigentümer¹⁵ gesprochen, die zu ihm sagen können: wenn du uns nicht vier gesagt hättest, würden

wir es verschmäht haben, uns zu vermieten. Wenn du willst, sage ich: tatsächlich, wird hier von Lohnarbeitern gesprochen, denn sie können zu ihm sagen: da du uns vier gesagt hast, so haben wir uns bemüht und dir bessre Arbeit verrichtet. — Sollte doch ihre Arbeit geprüft werden!? - Wenn sie Graben gruben. - Auch bei Graben kann man dies ja sehen!? — Wenn sie voll Wasser sind und dies nicht festzustellen ist Wenn du aber willst, sage ich: tatsächlich, wenn der Eigentümer zu ihm vier und er zu ihnen drei gesagt hat, wenn du aber einwendest, sie seien damit einverstanden gewesen, [so ist zu erwidern,] sie können zu ihm sagen: es heisst ja: Verweigere dem Bedürftigen eine Gefälligkeit nicht".

Selbstverständlich ist es, dass wenn der Eigentümer zu ihm drei, und er zu ihnen vier gesagt hat, und sie ihm erwidert haben: wie der Eigentümer gesagt hat, sie auf den höheren Preis rechneten; wie ist es aber, wenn der Eigentümer zu

^{11.} Der Arbeiter, mit dem er die Vereinbarung getroffen hat. 12. Geldstücke zahle er als 13. Und der Arbeitgeber ihnen bei der Löhnung nur 3 zahlt. handlung geführt hat. 15. Wenn die Arbeiter selber Besitzer sind u. sich nur für höheren Lohn an andere vermieten. 17. Obgleich sie mit dem niedrigeren Preis einverstanden 16. Pr. 3,27. waren, so haben sie dennoch Veranlassung ihm zu grollen. 18. Sie nahmen an, dass der Eigen-

ihm vier und er zu ihnen drei gesagt hat, und sie erwidert haben: wie der Eigentümer gesagt hat; haben sie sieh auf seine Worte verlassen, und meinten es: wir glauben dir, dass der Eigentümer dies versproehen hat, oder aber stützten sie sich nur auf die Worte des Eigentümers? Komm und höre: [Wenn sie gesagt hat:] bringe mir meinen Scheidebrief, [und er gesagt hat: deine Frau sagte: empfange für mich שי הבי אשר הב אשר מיתא תיגרש אבר הב meinen Scheidebrief, und [der Ehemann] zu ihm gesagt hat: da hast du ihn, wie sie gesagt hat, so ist sie, wie R. Nahman im Namen des Rabba b. Abuha im Namen Rabhs sagt, nicht geschieden, selbst wenn der Scheidebrief in ihre Hand gekommen ist. Hieraus ist also zu entnehmen, dass er sich auf seine Worte verlässt, denn wenn man sagen wollte, dass er sich auf ihre Worte verlasse, so sollte sie ja geschieden sein, sobald der Scheidebrief in ihre Hand gekommen ist²². R. Aši erwiderte: Dies ist nichts; würde es entgegengesetzt geheissen haben: [wenn sie gesagt

בארבנה ואול איהו אמר להו בתלתא ואמרי כמה שאמר בעל הבית מאי אדיבורא דידיה קא סמכי דאמרי ליה מהימנת לן דהבי אמר בעל הבית או דילבא אדיבורא דבעל הבית קא סמכי תא שמע הבא לי נישי ואשתך אמרה התקבל לי נישי יהיא פ אימר הידר כמה שאמרה "אמר רב נהמן אמר רבה בר אבוה אמר רב אפילי הגיק גם לידה אינה מנורשת שמעת מינה אדיבורא דידיה קא סמיך דאי סרקא דעתך דאדיבורא דידה קא ספיך מבי השתא בשלכא אי איתכה איפבא ההקבה הי ניבי יאמרן אנידה הבא לי ניבו יויא איני הדיך ביי ביינים מיינים בייני ביינים אבאו אמיאו באוריבים ביינים ביינים בא בבין אי נבי בישוניל כם ביוון בניישת איבה מי דאריבירא דידיה כא סביך אלא התם משים דעקר ישריה לשליהיתיה לנברי דמבר ליה שליה לקבלה הוינא להולכה לא הוינא: איבעית אימא"האי תנא חורי נמי המעו קרי ליה התניא השובר את האימנין שהגיע שהגיע M 21 אע פיון שהגיע M 20 יין שהגיע אין יי

22 או אן ארן אינה מגורשת עד שיגיע גם דודה אדמא M איה M ביה א M ביה M 24 אבא M 23 M 26

hat:] empfange für mich meinen Scheidebrief, [und er gesagt hat:] deine Frau sagte: bringe mir meinen Scheidebrief, und [der Ehemann] zu ihm gesagt hat: da hast du ilin, wie sie gesagt hat, so ist sie, wie R. Nahman im Namen des Rabba b. Abuha im Namen Rabhs sagt, geschieden, sobald der Scheidebrief in seine Hand gekommen ist, so wäre zu entnehmen, dass er sich auf ihre Worte verlassen, und [würde es geheissen haben: so ist sie geschieden, sobald der Scheidebrief in ihre Hand gekommen ist, so wäre zu entnehmen, dass er sich auf seine Worte verlasse; jetzt aber²³ erfolgt dies aus dem Grund, weil er seinen Auftrag überhaupt nicht ausgeführt hat, denn er kann sagen: ich war nur Vertreter zur Empfangnahme, nicht aber zur Ueberbringung².

Wenn du aber willst, sage ich: unser Autor versteht unter "täuschen" das Zurücktreten²⁰, denn es wird auch gelehrt: Wenn jemand Handwerker gemietet hat

tümer 4 gesagt habe; wenn er die Auszahlung des versprochenen Lohns übernommen hat, so muss er aus seiner Tasche bezahlen, wenn aber nicht, so können sie nur Groll gegen ihn hegen. die geschieden werden will, zu ihrem Vertreter. Es ist nicht nötig, dass der Mann der Frau den Scheidebrief direkt übergibt, vielmehr kann er einen Vertreter bevollmächtigen, der ihn ihr übergibt, u. sie ist geschieden, sobald sie ihn erhält, oder sie bevollmächtigt einen Vertreter, der ihn für sie empfängt, u. sie ist geschieden, sobald dieser ihn erhält. 19. Dh. sei Vertreter meines Ehemanns. Frau habe diesen Ausdruck gebraucht, dh. dass er ihr Vertreter sei. 21. Des Vertreters, die Vertretung ist ungiltig, weil sie ihn dazu nicht bevollmächtigt hat. 22. Da er ihren Auftrag erfüllt hat. 23. Wo es heisst, dass sie nicht geschieden sei. 24. Selbst wenn der Ehemann sich auf die Worte der Frau gestützt haben, dh. ihn zu seinem Vertreter gemacht haben sollte, ist die Vertretung ungiltig, weil der Vertreter den Auftrag absichtlich geändert hat, da er den Scheidebrief nur in Empfang nehmen wollte, nicht aber auch hinbringen; wenn er dies später trotzdem tat, so ist dies eine eigenwillige Handlung u. !.icht eine Erfüllung des Auftrags. · 25. Fortsetzung der durch die vorangehende Frage unterbrochenen Erklärungen der Misnah. 26. Wenn Arbeitgeber u. Arbeitnehmer einander getäuscht haben.

והמעו את בעל הבית או בעל הבית המעה אותן אין להם זה על זה אלא תרעומת במה דברים אמורים שלא הלכו "אכל הלכו "חמרים ולא מצא: תבואה פועלין ומצאו שדה כשהיא לחה נותן לה: 5 שכרן משלם אבל אינו דומה הבא מעון לכא ריקן עושה מלאכה ליושב וכמל במה דברים אמורים שלא התחילו במלאכה אכל התחילו במלאכה שמיי להן מה שעשו ביצד קבלו קמה לקצור בשני פרעים קצרו חציה והניהו חציה בגד לארוג בשני כלנים 10 ארגו חציו והניהו חציו שמין להן את מה שעשו "היח יפה ששה דינרים נותן להן סלע או ינמרו מלאכתן ויטלו שני סלעים"ואם סלע נותן להם סלע רבי דוסא אומר שמין להן מה שעתיד להעשות "היה יפה ששה דינרים נותן להם שקל או ינמרו במה דברים אמורים בדבר שאין אבוד אכל בדבר האבוד שוכר עליהן או מטען כיצד מטען אומר לחן סלע קצצתי לכם כאו ושלו שתים ועד כבד. שוכר עליהן עד ארבעים וחמשים זוז במה דברים פועלים לשכור"ואמרו צא ושכור מאלו"אין לו עליהן תני תנא קמיה דרב נותן להם אלא תרעומת: שברן משלם אמר ליה חביבי"אמר אילו אנא היאי לא חוח יחיבנא להן אלא כפועל בטל ואת אמרת M 29 12 - M 28 בו המרים : M 27 M/32 אומרים לו צא P 31 אומרים או M/30-- אמר.

Fol. 76b

und sie den Eigentümer getäuscht haben, oder der Eigentümer sie getäuscht hat, so können sie gegeneinander nur Groll hegen. Dies nur, wenn sie noch nicht hingegangen sind, wenn aber die Eseltreiber hingegangen und kein Getreide vorgefunden, die Lohnarbeiter hingegangen und ein feuchtes Feld vorgefunden²⁸haben, so muss er ihnen ihren vollständigen Lohn geben; es ist jedoch nicht gleich, wenn einer beladen geht und einer leer geht, wenn einer Arbeit verrichtet und einer müssig dasitzt²⁹. Dies³⁰nur, wenn sie die Arbeit noch nicht begonnen haben, wenn sie aber die מלאכתן ויטלו שני סלעים"ואס סלע נותן להם סלע מלאכתן ויטלו שני סלעים"ואס סלע נותן להם סלע das, was sie bereits fertig haben. Zum Beispiel: wenn sie übernommen haben für zwei Selâ'das Halmgetreide zu mähen, und sie die Hälfte gemäht und die Hälfte zurück-שבור אבל יש שם פועלים לשבור אבל יש שם פועלים לשבור אבל יש שם פועלים לשבור אבל יש שם 20 gelassen haben, für zwei Selâ ein Gewand zu weben, und sie die Hälfte gewebt und die Hälfte zurückgelassen haben, so schätze man das, was sie fertig haben: ist es sechs Denar wert32, so zahle er ihnen einen Selâ", oder sie beendigen ihre Arbeit und erhalten zwei Selâ, und ist es einen Selâ wert, so zahle er ihnen einen Selâ. R.

Dosa sagt, man schätze das, was noch zu fertigen ist: ist es sechs Denar wert, so zahle er ihnen einen Segel34, oder sie beendigen ihre Arbeit und erhalten zwei Selâ, und ist es einen Selâ wert, so zahle er ihnen einen Sela. Dies gilt nur von einem Fall, wo kein Verlust [in Verzug] vorliegt, wenn aber Verlust vorliegt, so miete er [andere] auf ihre Kosten oder er täusche sie. Auf welche Weise täusche er sie? - er spreche zu ihnen: ich habe mit euch einen Selâ vereinbart, kommt nun und nehmet zwei. Bis zu welchem Preis miete er auf ihre Kosten? — bis vierzig und fünfzig Zuz. Dies nur, wenn da keine anderen Lohnarbeiter zu mieten vorhanden sind, wenn da aber andere Lohnarbeiter zu mieten vorhanden sind, und sie zu ihm sagen: geh und miete diese, so kann er nur Groll gegen sie hegen.

Ein Jünger lehrte vor Rabh: Er muss ihnen ihren vollständigen Lohn geben. Da sprach dieser zu ihm: Mein Onkel³⁵ sagte: wenn ich es wäre, würde ich ihnen nur gleich einem müssigen Lohnarbeiter gezahlt haben, und du sagst, dass er ihnen

^{28.} Also die Arbeit nicht verrichten konnten. 29. Obgleich sie 27. Zur Arbeitsstätte. auf den vollständigen Lohn Anspruch haben, so ist dennoch zu berücksichtigen, dass sie nicht gearbeitet haben; er zahle ihnen das, was ein Arbeiter für das Müssiggehen verlangen würde. 30. Dies bezieht sich auf den Beginn der Lehre, u. zwar auf Akkordarbeiter. 31. 1 Selâ 33. Für 32. Dh. wenn Arbeiter für die Beendigung der Arbeit soviel verlangen. die fertige Hälfte; der Arbeitgeber hat also einen Verlust von 2 Denar. 34. Für die fertige Arbeit, da er für die 2. Hälfte 3 Segel zu zahlen hat u. keinen Verlust zu erleiden brauche. 35. Od. mein Geliebter, Freund; gemeint ist R. Hija.

ilnen vollständigen Lohn gebe. Hierzu wird ja aber gelchrt, es' sei nicht gleich, wenn einer beladen geht und einer leer geht, wenn einer Arbeit verrichtet und einer müssig dasitzt!? Man trug ihm s den Schluss nicht vor. Manche sagen: man trug es ihm wol vor, und er sprach wie folgt: mein Onkel sagte: wenn ich es wäre, würde ich ihnen nichts gegeben haben, und du sagst: gleich einem müssigen Ar- יירה לארעיה מאורתא פסידא דבעל הבית ויהיב beiter? — Demnach ist ja hieraus ein Einwand zu erheben!? Dies ist kein Einwand, denn das eine gilt von dem Fall, wenn er das Grundstück abends" untersucht hat, und das andere gilt von dem והרא "בפלגיה דיומא "אי לא עביד "דפסיק פסידא והרא "בפלגיה דיומא" אי לא עביד Fall, wenn er das Grundstück abends nicht untersucht hat. So sagte auch Raba, dass wenn jemand Lohnarbeiter bei einem Graben gemietet und nachts ein Regen gekommen ist und ihn mit Wasser gefüllt מוכ להו אי נפי דכותה מפקד להו דקשה מינה ימי hat, dies, wenn er abends das Grundstück untersucht hat, Schaden der Lohnarbeiter, und wenn er es abends nicht untersucht hat, Schaden des Eigentümers sei, und er müsse ihnen gleich einem müssigen Lohnarbeiter zahlen.

Ferner sagte Raba: Wenn jemand Arbeiter zur Bewässerung gemietet hat und ein Regen gekommen sist, so ist dies Schaden der Lohnarbeiter, wenn aber ein Strom⁶, so ist dies Schaden des Eigentümers"und er muss ihnen gleich einem müssigen Lohnarbeiter zahlen.

Ferner sagte Raba: Wenn jemand Lohnarbeiter zur Bewässerung gemietet hat und der Teich"inmitten des Tags versagt hat, so ist dies, wenn er sonst nicht zu versagen pflegt, Schaden der Lohnarbeiter, und wenn er auch sonst zu versagen pflegt, wenn sie aus derselben Stadt sind, Schaden der Lohnarbeiter, und wenn sie nicht aus derselben Stadt sind, Schaden des Eigentümers.

Ferner sagte Raba: Wenn jemand Leute zur Verrichtung einer Arbeit gemietet' hat und die Arbeit inmitten des Tags fertig wurde, so kann er, wenn er eine leichtere oder eine ähnliche Arbeit hat, sie ihnen geben, eine schwerere aber kann er ihnen

37. Schluss der vom Jünger vorgetragenen Lehre; die Entgegnung Rabhs war also überflüssig. 38. Wenn die Arbeiter ein feuchtes Feld vorfinden, so ist dies ihr Missgeschick. 39. Gegen R. Hija, 40. Vor Beginn der Arbeit. 41. Im 1. Fall trifft den Arbeitgeber keine Schuld, im 2. Fall ist es seine Schuld u. er muss ihnen den Lohn bezahlen. 42. So dass nun-44. Darauf mehr die Bewässerung unnötig ist. 43. Ausgetreten ist u. das Feld bewässert hat. 45. Aus konnten die Arbeiter nicht kommen, wol aber sollte der Eigentümer damit rechnen. 47. Für welchem sie das Wasser schöpfen. 46. Da die Arbeiter damit nicht rechnen konnten. den ganzen Tag.

נותן להם שכהן משלם והא עלה קתני אינו דומה הבא טעון להבא ריקן "עושה מלאכה ליושב ובמל א כיימות קמיה איכא דאמרי סיימות קמית והכי באמר "חביבי" אמר אי "הואי אנא לא הוה יהיבנא "איה בלל ואת אמרת בפועל בטל אלא קשיא הך א כשיא הא דסיירה לארעיה 'מדאורתא הא דלא ביירה לארעיה מאורתא"כי הא דאמר רבא האי מאן דאגר אנירי "לרפקא ואתא מטרא "ומלי ה מיא וסאי ביירה לארעיה מאורתא "פסידא "דפועלים לא להו כפועל כשל: ואמר רבא האי מאן דאוניר אנורי לדוולא ואתא מטרא "פסידא "דפועלים אתא נחרא פסידא דבעל חבית ויהיב"להו כפועל בשל: יאמר רבא האי מאן דאיניר אנורי לדוולא ופסק הפיעלים עביד"דפסיק אי בני מתא פסידא דפועלים לאו בני מתא פסידא דבעל הבית": ואמר רבא האי מאן דאגר אגורי "לעבידתא ושלים עבידתא בפלגא דיומא אי אית"ליה עבידתא דניהא מינה M/38 מאור M/37 מאור M/36 הואי לא

כייר לארעיה מאורתא פסידא דפועלים לא סייר לארעיה מאור פסירא דבה"ב || P 39 לדפקא. M לריפקא ומליא ארעיה מיא || " דפועל " M 42 M 41 M 41 M 43 דמיילה P 40 M 46 אי -- M 45 B 44 בפלגא M 48 הוו פועלים כני ההיא מתא M 47 ואי הוו בני מתא אחריתי פסירא – M 49 ויהיב להו כפועל בטל M 50 למעבד עבידתא P 51 – ליה M 50 ינית א'ן דכוותי׳ עכדי דקשיא מינ׳ לא עבדי ונותן. 🛶 ---

לא מפקד להו ונותן להם שכרן משלם אמאי וליתיב להו כפועל בטל כי קאמר רבא "באכלושי דמחווא דאי לא עבדי הלשי: אמר מר שמין להם את מה שעשו כיצד"היה יפה ששה דינרים נותן להם כלע 5 קא סברי רבנן יד פועל על העליונה: או ינמר: מלאכתן וימלו שני סלעים פשימא לא צריכא דאייקר עבידתא ואימרו פועלים ואזל בעל חבית ופייסינחו מהו דתימא ממצו אמרי ליה כי מפייסינן אדנתא "דטפת לן אאגרא קמשמע לן דאמר להו אדעתא 10 "דשרחנא לכו באכילה ושתיה: סלץ נותן להם סרץ פשישא לא צריכא דול עכידתא "מעיקרא ואגרינהי בטפי וווא ולסוף אייקר עכידתא וקם בטפי וווא מהו דתימא אמרי ליה מפי זוזא אמרת לן מפי וווא הב לן קבשביע לן דאבר להו כי אברי לבי דוסא אומר שמין להן את מה שנתיד להינשות יתות יפת ששה דינרים נותן לחם שקל קסבר יד פייל יול התחרנה: או ינבה מלאכתן ייברי שני סלעים פשישא לא צריכא דזל עבידתא ואימר בעל 20 הבית ואזול פועלים ופייסות מהו דתימא מצי אמר להו אדעתא דבצריתו לי"מאגריי קמשמע לן דאמרי ליה אדעתא"דעבידנן לך עבידתא שפירתא: סלע נותן החם סוני פשימא אמר דב הונא בריה דרב נתן לא צריכא "דאוזילו אינהו גביה "זווא מניקרא

היה לל 'ו מצי. ול מצי M 54 יבלביאב M 53 85 17 במפונא M 56 מ בייבת דן אדען 1°57 דמפו ואמר להו בטפי !! M 60 שפאי לכו אדעתא דלא ים M 59 רברינן דר ניבורים P 62 12"73X2 V 61 -- דוול עבודתא 64 IL בעוקרא מהד ת אמר להי בעיר.

nicht geben, und er muss ihnen ihren vollständigen Lohn zahlen. - Weshalb denn, sollte er ihnen doch gleich einem müssigen Lohnarbeiter zahlen!? - Raba spricht von den Lastträgern von Mehoza die, wenn sie nichts tun, krank sind.

Der Meister sagte: So schätze man das, was sie fertig haben: wenn es zum Beispiel sechs Denare wert ist, so zahle er ihnen einen Selâ. Die Rabbanan sind der Ansicht, der Lohnarbeiter habe die Oberhand".

«Oder sie beenden ihre Arbeit und erhalten zwei Selâ. Selbstverständlich!? ים לכו השתא קים לכו: רבי In dem Fall, wenn die Arbeit im Preis gestiegen ist, die Arbeiter fortgegangen sind und der Eigentümer sie überredet hat; man könnte glauben, sie können zu ihm sagen: wir liessen uns überreden in der Voraussetzung, dass du uns mehr Lohn gibst, so lehrt er uns, dass er ihnen erwidern kann: nur dass ich für euch für Speise und Trank sorge.

«Und ist es einen Selâ wert, so zahle יריכי בציר זווא אכרית: er ihnen einen Selâ. Selbstverständlich!? - In dem Fall, wenn die Arbeit anfangs wolfeil war und er sie für einen höheren Lohn gemietet hat, und sie später im Preis gestiegen ist und einen höheren Wert erlangt hat; man könnte glauben, sie können

zu ihm sagen: du hast uns einen höheren Lohn versprochen und einen höheren Lohn hast du uns zu geben, so er lehrt uns, dass er ihnen erwidern kann: ich habe euch mehr versprochen, weil ihr sonst nicht einverstanden wäret, nun aber wart ihr einverstanden.

R. Dosa sagt, man schätze das, was noch zu fertigen ist: ist es sechs Denar wert, so zahle er ihnen einen Seqel.» Er ist der Ansicht, der Lohnarbeiter habe die Unterhand.

Oder sie beenden ihre Arbeit und erhalten zwei Selâ.» Selbstverständlich!? — In dem Fall, wenn die Arbeit im Preis gefallen, der Eigentümer zurückgetreten ist und die Lohnarbeiter ihn überredet haben; man könnte glauben, er könne zu ihnen sagen: in der Voraussetzung, dass ihr euren Lohn herabsetzet, so lehrt er uns, dass sie ihm erwidern köhnen: in der Voraussetzung, dass wir dir bessre Arbeit leisten.

«Und ist es einen Selâ wert, so zahle er ihnen einen Selâ.» Selbstverständlich!? R. Hona, Sohn R. Nathans, erwiderte: In dem Fall, wenn sie ihm von vornherein die Arbeit um einen Zuz billiger berechnet haben und sie später im Preis gefallen ist; man könnte glauben, [er könne zu ihnen sagen:] ihr habt mir einen Zuz we-

^{48.} Selbst wenn er zurückgetreten ist; cf. S. 487 Z. 15 49. Zur Arbeit umzukehren. er an andere gezahlt wird.

niger gesagt, und einen Zuz weniger will ich euch geben, so lehrt er uns, dass sie ihm erwidern können: wir sagten dir einen Zur weniger, weil du sonst nicht einverstanden wärest, nun aber warst du einver- היים ובי תימא שאני ליה לרבי דופא בין שבירות היים ובי תימא שאני ליה לרבי דופא בין שבירות Standen.

Rabh sagte: Die Halakha ist nach R. Dosa zu entscheiden. Kann Rabh dies denn gesagt haben, Rabh sagte ja, ein עבת לו מת או שאחזתי חבה דאנים כי לא אנים שבת לו מת או שאחזתי חבה דאנים כי לא אנים שבת לו Tags zurücktreten!? Wolltest du erwidern, R. Dosa unterscheide zwischen Miete und Akkord, so unterscheidet er ja nicht, denn es wird gelehrt, dass wenn jemand einen Lohnarbeiter gemietet hat, und dieser in- התחתינה בשלמא התחתינה וכל החוזר בו ידו על התחתינה בשלמא mitten des Tags gehört hat, dass ihm jemand gestorben sei, oder er von der Hitze befallen worden ist, er ihm, wenn er Tagelöhner ist, seinen Lohn, und wenn er בהדא איבעית איפא כל החוור בו ידו על התחתונה gebe. 20 בהדא איבעית איפא כל החוור בו ידו על התחתונה Nach wessen Ansicht, wenn nach den Rabbanan, so gilt dies ja nicht nur von dem Fall, wenn er gehört hat, dass ihm jemand gestorben sei, oder wenn er von der Hitze befallen worden ist, also ein Unfall eingetreten ist, sondern auch wenn kein Unfall eingetreten ist, denn sie sagen ja, der Lohnarbeiter habe die Oberhand; wahrscheinlich also nach R. Dosa, somit ist hieraus zu entnehmen, dass R. Dosa zwischen Miete und Akkord nicht unterschei-

לי בציר זווא"יהבינא לכו קמשמע לן דאמרי ליה בי"אמרנא לך בבציר זוזא דלא הוה קים לך השתא קים לך: אמר רב הלכה כרבי דוסא "ומי אמר רב ים חבי והאמר רב פועל יכול לחזור בו אפילו בחצי לקברנות ומי שאני ליה והתניא השוכר את הפיעל ייהצי היום שמע שמת לו מת או שאחותו חמה כס אם שביר הוא 'נותן לו שברו אם קבלן הוא נותן תו קברנותו מני אולימא רבגן מאי איריא שמין נבי הא אמרו רבגן יד פועל על העליונה אלא לאו רבי דוכא היא ושמץ מינה לא שאני ליה לרבי דוכא בין שכירות לקבלנית אמר רב"נחמן בר יצחק בדבר האבוד ודברי הכל "תנן כל המשנה ידו על כל המשנה ידו על התחתינה הסתם לן תנא ברבי יהודה אלא כל החוזר בו ידו על התחתונה לאתויי כאי לאו לאתויי פועל וכרכי דוסא' אלא רבי דוסא תרתי קאמר זרב סבר לה בוותיה בהדא ופליג עליה לכדתניא כל החוור בו כיצד הרי שמכר שדה לחבירו באלת זוו ונתן לו "מעות מהן מאתים זוו כומן שהמוכר הוזר כו יד לוקח על העליונה רצה אומר הו תן לי מעותי או תן לי קרקע כנגד מעותי א עבידו לי קמ ל ה 65 M בצרינן ר'ך אדעתא דלא קים M 64 רן השתא קים דן אמר P 66 ו - רבי דוכא -- דרבי דוכא בין שבירות לקבלנות | M 68 שמע...או | M 69 + ד M 70 היא M 71 פסא בדבר M 72 היא שמע כל וא א מאי M 75 אלא י M 74 אלא י 17 M א מאי M 73 כר M 77 בהתניא הרי M 76 מעות.

de!? R. Nahman b. Jichaq erwiderte: Wenn Schaden vorliegt, und zwar nach aller Ansicht. — Es wird gelehrt: Wer abändert, hat die Unterhand, und wer zurücktritt, hat die Unterhand. Allerdings ist der Passus: wer abändert, hat die Unterhand, eine anonyme Lehre⁵²nach R. Jehuda, was aber lehrt der Autor mit dem Passus: wer zurücktritt, hat die Unterhand? - dies schliesst wahrscheinlich einen Lohnarbeiters ein, nach R. Dosa!? Vielmehr, R. Dosa lehrte zwei Sachen, und Rabh ist seiner Ansicht hinsichtlich der einen, und streitet gegen ihn hinsichtlich der anderen. Wenn du aber willst, erkläre ich: wer zurücktritt, hat die Unterhand, wie in folgender Lehre: wer zurücktritt, wenn zum Beispiel jemand seinem Nächsten ein Feld für tausend Zuz verkauft hat und dieser ihm davon zweihundert Zuz gegeben hat, so hat, wenn der Verkäufer zurücktritt, der Käufer die Oberhand: er kann nach Belieben sein Geld zurückverlangen, oder Ackerboden im Wert seiner Zahlung, und

^{51.} Durch die Einstellung der Arbeit; in diesem Fall darf er nach keiner Ansicht zurücktreten. 52. Die Halakha wird stets nach der anonymen Lehre entschieden; dies lehrt also, dass die Halakha nach RJ. (cf. ob. S. 374 Z. 2ff. u. weit. S. 749 Z. 1ff.) zu entscheiden sei. 53. Dass auch dieser, wenn er zurücktritt, die Unterhand habe, gleich einem Akkordarbeiter, von dem die Mišnah am Eingang spricht.

מהיכן מגביהו מן העידית ובזמן שלוקה הוזר בו יד מוכר על העליונה רצה אומר לו הילך מעותיך"רצה אומר הולך קרקע בנגד מעותיך מהיכן מנביה: מן הזיבורית רבן שמעון בן גמליאל אומר מלמדין אותו מכרתי שדה פרונית לפלוני באלף זוו ונתן לי מחם מאתים זוו והריני נושה"בו שמונה מאות זוו קנה ומחזיר לו את השאר אפילו לאחר כמה שנים: אמר מר מהיכן מגביהו מן העידית קא סלקא דעתך יבעל יותנו בעל הוב "ותנו בעל פי io jenes Feld an diesen für tausend Zuz ver-חוב דינו בבינונית"ועוד הא ארעא דיהיב זווי אמר רב נחמן 3בר יצחק מעידית שבה ומזיבורית שבה רב™אחא בריה דרב™איקא אמר אפיקו תימא מעידית "דנכסיו"מאן דובין ארעא "באלפא זוזי אוזולי מוזיל ינכבי והוח ליח כניוק ותנן "נכבי והוח ליח כניוק ותנן חניוקין שבין. vielen Jahren. לחן בעידית: "רבן שמעון בן גמליאל אומר מלמדין אותן שלא יחורו כיצד כותב לו אני פלוני בן פליני כו' מעמא דכתב ליה הכי הא לא כתב הכי לא קני™והתניא "הנותן ערבון לחבירו ואפר לו אם אני בי אכפול לך ערבונך נתקיימו התנאין דברי רבי ⁵⁵ יוסי רבי יוסי לטעמיה דאמר אסמכתא קניא רבי יהודה אומר דיו שיקנה כנגד ערכונו אמר רכן שמעון בן נמליאל כמה דברים אמורים בומן שאבי

בהן + M 80 או הילך או M 79 אם שבנבבים אמאי הא 32 דאות מאות P 81 M 86 \parallel ב"י - M 85 \parallel ועוד...זווי - M 84 \parallel ובעל אויא 88 M שבנכסיו כל דובין M 87 + פתם P 90 באלפא זווי _{וו} B 91 נכביה. M -נכי " 92 M האיך מזיק ותנן " 93 M ורשב ג פעמא M 94 M ורמינהי של M פך של אימתי בומי.

zwar muss er es ihm vom besten gebenund wenn der Käufer zurücktritt, der Verkäufer die Oberhand: er kann ihm nach Belieben sein Geld oder Ackerboden im שלא יהורו ביצד בותב לו אני פלוני בן פליני kann er es ihm vom schlechtesten geben. R. Simôn b. Gamaliél sagt, man lehre sie, nicht zurückzutreten. Er schreibe ihm nämlich wie folgt: ich So, Sohn des So, habe kauft; er gab mir davon zweihundert Zuz und ich habe von ihm achhundert Zuz zu fordern55. Er hat es dann erworben und muss ihm den Rest nachzahlen, selbst nach

Der Meister sagte: Und zwar muss er ilim vom besten geben. Er glaubte, vom besten seines Besitzes, - er kann ja nicht mehr sein als ein Gläubiger, und es wird sigen zu erhalten habe; und ferner ist ja das Grundstück, auf welches er Geld gegeben hat, vorhanden ?!? R. Nahman b. Jichaq erwiderte: Vom besten desselben und vom schlechtesten desselben. R. Aha, Sohn R. Igas, erklärte: Du kannst auch erklären, vom besten seines Besitzes, denn wenn jemand für tausend Zuz Ackerboden kauft, so verkauft er seine eignen Grundstücke⁵⁰ billig, somit gilt er als Geschädigter, und es wird gelehrt, dass Geschädigte vom besten erhalten.

R. Simôn b. Gamaliél sagt, man lehre sie, nicht zurückzutreten. Er schreibe ihm nämlich: Ich So, Sohn des So &c.» Also nur wenn er es ihm geschrieben hat, wenn er es aber nicht geschrieben hat, erwirbt er es nicht, und dem widersprechend wird gelehrt: Wenn jemand seinem Nächsten eine Pfandzahlung gibt und zu ihm spricht: wenn ich zurücktrete, so soll die Pfandzahlung verfallen, und der andere ihm erwidert: wenn ich zurücktrete, so zahle ich dir das Doppelte, so ist die Vereinbarung giltig - Worte R. Joses. R. Jose vertritt hierbei seine Ansicht, dass die Konventionalstrafe bindend sei. R. Jehuda sagt, es genüge, wenn er im Betrag der Pfandzahlung erworben hat. R. Šimôn b. Gamaliél sagte: Dies nur, wenn er zu ihm gesagt hat, dass die Pfandzahlung den Kauf erwirken solle, wenn er ihm aber ein

54. Cf. ob. S. 22 N. 137. 55. Der restirende Betrag gilt dann als Darlehn. 56. Der den folgenden Einwand erhob. 57. Er müsste es ja von diesem Grundstück erhalten. 58. Des gekauften Grundstücks. 60. Der 59. Um diese grosse Summe auftreiben zu können. Käufer, der, wenn der Verkäufer zurücktritt, seine Güter ohne Nutzen billig verkauft hat. 61. Cf. S. 638 NN. 141 u. 142.

Polá nu tausend Zuz verkautt und dieser thin funthundert Zuz angezahlt hat, so hat er es erworben und muss ihm den Rest nachrahlen, selbst nach vielen Jahren!? Thes ist kein Widerspruch; die eine [Leh- 5 rel gilt von dem Fall, wenn [der Verkäuterl nach Geld ein- und ausgeht, und die andere, wenn er nicht nach Geld ein- und ausgeht. Raba sagte nämlich: Wenn jemand seinem Nächsten etwas verkauft hat שמוא מווא יופש ליה הד זווא וקא קייד ונפיק אווא שו und nach Geld ein- und ausgeht, so hat dieser es nicht erworben, wenn er aber nicht nach Geld ein- und ausgeht, so hat er es ciworben.

Ferner sagte Raba: Wenn jemand sei- to nem Nächsten hundert Zuz geborgt hat, und dieser ihm einzelne Zuz zurückzahlt. so ist die Rückzahrung giltig, und er kann nur Groll gegen ihn hegen und zu ihm sagen: du machst sie mir verlustig.

Einst verkaufte jemand an seinen Nächsten einen Esel und dieser blieb ihm einen Zuz schuldig: darauf ging jener bei ihm ein und aus wegen dieses Zuz. Da sass R. Aši und dachte darüber nach: wie verhält es sich hierbei', hat er ihn erwor-

ben oder nicht? R. Mordekhaj sprach zu R. Aši: Folgendes sagte Abimi aus Hagronja im Namen Rabas: ein Zuz ist ebenso wie viele Zuz, und er hat ihn nicht erworben. R. Aha, Sohn R. Josephs, sprach zu R. Aši: Wir sagten ja im Namen Rabas, dass er wol erwerbe!? Dieser erwiderte: Beziehe deine Lehre auf den Fall, wenn jemand ein Feld seiner Minderwertigkeit wegen verkauft hat.

Klar ist es, dass er, wenn jener für hundert verkaufen wollte und keinen [Käufer] fand, und deshalb für zweihundert verkauft hat, und dann nach seinem Feld ein- und ausgeht, es nicht erworben habe"; wie ist es aber, wenn er für hundert verkaufen wollte, und keinen [Käufer] fand, jedoch einen finden könnte, wenn er sich bemüht hätte, er aber sich nicht bemüht, sondern für zweihundert verkauft hat, und dann nach seinem Geld ein- und ausgeht: ist es ebenso als wenn jemand sein Feld wegen seiner Minderwertigkeit verkauft oder nicht? — Die Frage bleibt dahingestellt.

Winn Jemand einen Eseltreiber oder einen Wagenführer gemietet hat &C. AUF THRE KOSTEN MIETEN ODER SIE TÄUSCHEN. Bis zu welchem Preis kann

62. Er bekundet dadurch, dass er das Grundstück aus Geldnot verkauft hat, wenn er das Geld nicht erhalt, so is der Verkauf ungiltig. 63. Wenn er keine Zahlung geleistet hat. 66. Es ist erman sie einzeln leichter ausgibt. 65. Wo der Rest nur einen Zuz beträgt. sichtlich, dass er das Feld nur dieserhalb u. nicht aus Geldnot verkauft hat; er mahnte ihn nur darum, dannt er nicht zurücktrete. 67. Wenn der Verkäufer 100 Zuz nötig hatte u. ein Stück Ackerboden in diesem Wert verkaufen wollte. 68. Wenn er ihm den ganzen Betrag nicht bezahlt hat; es ist ersichtlich, dass er es n.r notgezwungen verkauft hat u. den Rest der Zahlung zum Ankauf eines andren Grundstücks für 100 Z. nötig hat. 69. Da er dies ohne zwingende Not tat.

אי ניבבוני ישון אבי ביבר אי ישדה באלה זיין יבתן אי מחם חמש מאות זוז קנה ומחזיר לו את השאר אפילי לאחר כמה שנים לא קשיא הא דקא נייל ונפיק אוווי הא דלא קא עייל ונפיק אזוזי דאמר רבא האי מאן דובין בידי לחבריה וקא עייל ונפיק אוווי לא קני לא קא צייל ונפיק אזוזי קני: ואפר רבא האי פאן דאיופיה מאה זווי לחבריה ופרעיה זווא זווא פרעין היי אלא דאית ליה תרעימת נביה דאמר ליה אפברתינהי בינאי: ההיא נברא דובין ליה הביא יתיב רב אשי וקא ביניון בה כי האי ניינא באי קני אל ביא בני אמר בים וב היבובי בוב את בבי אני א אביני מהנהניא בישמיה הרבא יווא בזוו דבי ירא בני אני ליה רב אהא בדיה דוב יים: לוב איני יהא אברינן בשביה הרבא קני אבר ליה תתרגם שפעתיך צים במוכר שדה: בפני הניההן פשימא בני לוביני במאח יבא אחבע יובין בבאתים ולא ליות ונפים אווי בא Lines of Lines him when seemed and of the sit אוווי ביאו כביבה שדהו בפני הייהה דבי אי לא יי תיקו: שכר את החמר ואת הקדר ובי שיכר עליהן בי הא 199 א זביב־א 199 M לא...קבי אית ליה עליה עליה על זווא עלויה יקעייל ונפיק M 1

ערות ותוב M 4 קני...קני M 3 הוא בז ד ג 1 7 B 7 18 M 6 א ביוני בניאה M 5 קני או לא קני P 9 החמור.

פר ביותן אבר רב נחבן עד בבה שובר עליהן אבר רב נחבן עד er auf ihre Kosten mieten? R. Nahman כדי שכהן איתיבוה רכא לרכ נהמן "עד ארבעים 100 והמשים זוז אמר ליה°כי תניא חהיא שכאתה חבילה לידו:

הוליבי בהר יהיליבי בבר יהיליבי בבקיה ווו בבקעה והוליבו בהר אפילו זו עשר מילין ווו עשר פילין יפתה הייב השיבר את החפיר להיריבה בהר והיליכה בבקעה אם החליקה פטיר יאם הידמה חוים להילוכה בבקנה יהיליכה בהר אם ההדיקה השוכר את החמור והבריקה או שנעשות אנגריא אומר תי דרו שיוך הפניך ביתה אי נשבדה הייב ההיביה

נבדא, כאר שנא רושא דלא קא מפלינ יבאי שמתה מהמת אויר "דאמרינן "אוירא דהר קטלה ואפרינן איורא דבקיוה קפוח רבי יוסי בר הנינא אמר כנון שמתה מהמת אובצוא "רכה אמר בנין שובישה נחש רבי הייא כר אבא אמר רבי ייהנן של בעל חבות "נקרא נולן הי רבי מאיר איימא ווי

- M 12 :- M 11 מתה מנון שבאתה M 10 M במן שמתה M 14 הוחמה B 13 . mm M 17 827 M 16 דאמרינן...דבקעה קטרה

IST ER ERSATZPFLICHTIG. WENN JEMAND EINEN ESEL GEMIETET HAT UND ER ERBLIN-DET"ODER ZUR FRONARBEIT GENOMMEN WORDEN IST, SO KANN ER ZU IHM"SAGEN: DA HAST DU DAS DEINIGE"; IST ER VERENDET ODER GEBROCHEN, SO MUSS ER IHM EINEN ANDEREN ESEL ZUSTELLEN79.

GEMARA. Weshalb macht er im Anfangsatz keinen Unterschied und im Schlußsatz wol? In der Schule R. Jannajs erklärten sie: Der Anfangsatz spricht von dem Fall, wenn er durch die Lufts verendet ist, wir sagen, die Luft des Gebirges habe ihn getötet, und wir sagen, die Luft des Tals habe ihn getötet. R. Jose b. Hanina erklärte: Wenn er durch die Mattigkeit's verendet ist. Rabba erklärte: Wenn ihn eine Schlange gebissen hat. R. Hija b. Abba erklärte im Namen R. Johanans: Hier ist die Ansicht R. Meirs vertreten, welcher sagt, dass wer den Willen des Eigentümers übertritt, Räuber heisse . — Welche Lehre R. Meirs ist hier gemeint; woll-

erwiderte: Bis zum Betrag ihres Lohns?. Raba wandte gegen R. Nahman ein: Bis vierzig und fünfzig Zuzⁿ!? Dieser erwiderte: wenn er das Bündel"in seiner Hand hat. WY ENN JEMAND EINEN ESEL GEMIETET

HAT, IHN IM GEBIRGE ZU FÜHREN, UND IHN IM TAL GEFÜHRT HAT, IM TAL בייר המעלה המעלה בא" ביים המעלה יותר בע FÜHREN, UND IHN IM GEBIRGE GEFÜHRT HAT, UND ER VERENDET IST, SO IST ER, SELBST WENN ES DA ZEHN MIL SIND UND DORT ZEHN MIL SIND, ERSATZPFLICHTIG. WENN JEMAND EINEN ESEL GEMIETET אטרי דבי רבי ינאי רישא מפליג אמרי דבי רבי ינאי הישא HAT, IHN IM GEBIRGE ZU FÜHREN, UND IHN IM TAL GEFÜHRT HAT, SO IST ER, WENN ER AUSGEGLITTEN IST, ERSATZFREI, UND WENN ER ERHITZT WORDEN IST, ER-SATZPFLICHTIG WENN ABER, IHN IM TAL FÜHRT HAT, SO IST ER, WENN ER AUSGE-GLITTEN IST, ERSATZPFLICHTIG, UND WENN ER ERHITZT WORDEN IST, ERSATZFREI; GESCHAH DIES INFOLGE DES STEIGENS, SO

^{70.} Den er an sie für die zum Teil verrichtete Arbeit zu zahlen hat; diesen Betrag kann er an die anderen Arbeiter überzahlen. 71. Also weit über diesen Betrag. 72. Das Handwerkzeug der Arbeiter; er kann ihnen alles zurückhalten, was sie bei ihm haben, event. auch ihr Eigentum. dadurch zu Schaden gekommen. 74. Weil sich dies im Gebirge erst recht ereignet haben würde. 75. Dieser Gefahr wäre er im Gebirge weniger ausgesetzt. 76. So nach der gewöhnlichen Auslegung; eine eingehende Erklärung folgt weiter. 77. Der Vermieter zum Mieter. 78. Der Mieter muss ihn erblindet benutzen, bezw. warten, bis er zurückgegeben wird. 79. Da er ihm einen Esel vermietet hat, od. er zahle ihm den Mietslohn zurück. 80. Zwischen Ausgleiten u. Erhitzen. 81. Nicht durch Unfall. 82. Der Vermieter kann dies behaupten, weil der Mieter von der Vereinbarung abgewichen ist. 83. Des Auf- bezw. Absteigens. 84. In allen diesen Fällen kann der Vermieter sagen, wenn der Mieter den vereinbarten Weg benutzt hätte, würde dies nicht eingetreten sein. für alle Unfälle verantwortlich ist, da der geraubte Gegenstand in seinen Besitz übergeht.

te man sagen, die Lehre R. Meirs vom Laber, denn es wird gelehrt: Wenn jemand einem Färber Wolle gegeben hat, sie ihm rot zu färben, und er sie schwarz, schwarz zu färben, und er sie rot gefärbt לו את השבה "ממאי דלמא לו אות השבה נותן לו את השבה למאי דלמא hat, so muss er ihm, wie R. Meir sagt, den Wert seiner Wolle ersetzen; R. Jehuda sagt, beträgt der Mehrwert mehr als die Auslagen, so braucht jener ihm nur die Auslagen, und betragen die Auslagen mehr ומובת פורים מגבת בורים אומר מגבת אומר מגבת בורים של צדקה רבי אליעזר אומר מגבת בורים als der Mehrwert, so braucht er ihm nur den Mehrwert zu ersetzen. Dagegen ist einzuwenden: vielleicht ist es hierbei anders, weil er [die Wolle] durch die Aenderung" erworben hat? Vielmehr, die Lehre R. וה אלא הא לא "יהב ליה אלא הא ציה אדעתא דמידי אהרינא לא "יהב ליה אלא הא Meirs von der Purimkollekte, denn es wird gelehrt: die Kollekte des Purims muss für [die Armen am] Purim verwandt werden, die Kollekte der Stadt muss für diese Stadt verwandt werden; man darf hierbei 20 רמיהשריה דאמרי אינשי אמר פלניא זבנינא ליה nicht sparsam sein⁸, vielmehr kaufe man Kälber', schlachte und esse sie und das Ueberbleibende kommt in die Almosenbüchse. R. Eliêzer sagt: die Purimkollekte darf nur für [das Festmahl am] Purim verwandt werden, der Arme darf dafür nicht einmal einen Senkel für seine Sandale kaufen, es sei denn, dass er sich dies in Gegenwart der Stadtleute ausbedungen hat -Worte R. Jâgobs, die er im Namen R.

רבי מאיר"דצבע דתנן הנותן צמר לצבע לצבוע לו ארים יצבעו שחור שחור וצבעו אדום רבי מאיר אימר נותן לו דמי"צמרו רבי יהודה אומר אם השכח יתר כל היצאה נותן לו את היצאה ואם היצאה שאני התם דקניא בשינוי מעשה אלא הא רבי מאיר דמנבת פורים דתניא מגבת פורים לפורים מגבת העיר יאותה העיר ואין פדקדקין בדבר אבל לוקהין את העגלים ושוחשין ואוכלים אותן והמותר יפול יפירים ואין העני רשאי ליקה מהן רצועה לסנדלו ארא אם כן התנה במעמד אנשי העיר דברי רבי יעקב שאמר משום רבי מאיר ורבן שמעון בן גמליאל ביכל דלמא התם נמי דאדעתא דפורים הוא דיהב רבי מאיר דתניא רבי שמעון בן אלעזר אומר משום רבי מאיר הנותן דינר לעני ליקח לו חלוק לא יקח בי שלית שלית לא יקח בו חלוק מפני שמעביר על דעתו של בעל הבית ודלמא שאני התם "דאתו לבושא לפלוני עניא ולא זכן ליה אי נמי זבנינא ליה גלימא ולא זבן ליה אם כן ליתני מפני החשד מאי מפני שמעביר על דעתו של בעל הבית "שמע מינה משום דשני הוא וכל המעביר על דעת של צמר P 19 M 21 היציאה B 20 דצמר M 18 m M 24 $\|$ הא - m M 23 $\|$ מעשה - m M 22 $\|$ ממאי -ודילמא שאני התם דאדע M ב M אלעזר M ב M אלעזר משום חשד א״ך M 28 יהבי M 27 דפו יהבי

.חשום דקמשני הוא: השוכר. M 29

Meirs sagte. R. Šimôn b. Gamaliél ist erleichternd. — Vielleicht auch hierbei nur aus dem Grund, weil man es ihm nur zum [Festmahl am] Purim gegeben hat, nicht aber für etwas anderes. — Vielmehr, es ist folgende Lehre R. Meirs: R. Simôn b. Eleâzar sagte im Namen R. Meirs: Wenn jemand einem Armen einen Denar gegeben hat, um dafür ein Hemd zu kaufen, so darf er dafür kein Obergewand kaufen, um ein Obergewand zu kaufen, so darf er dafür kein Hemd kaufen, weil er den Willen des Spenders übertritt. - Vielleicht ist es auch hierbei anders, weil man [den Spender] dadurch verdächtigen könnte, denn die Leute würden sagen: dieser sagte, er habe jenem Armen ein Kleidungsstück gekauft, und hat ihm keines gekauft, oder: er habe ihm ein Obergewand gekauft, und hat ihm keines gekauft!? - Wenn dem so wäre, so sollte er doch begründen: wegen der Verdächtigung, wenn es aber heisst: weil er den Willen des Spenders übertritt, so ist dies wegen der Aenderung [verboten], denn wer den Willen des Eigentümers übertritt, heisst ein Räuber.

^{87.} Die am Purimfest zu einem Festmahl für die 86. Von der Bestimmung des Eigentümers. 88. Man darf die Gaben an die Armen nicht knapp bemessen, um den Armen gesammelt wird. 89. Für den ganzen zur Verfügung Ueberschuss für andere Woltätigkeitszwecke zu verwenden. 90. Das die Armen am Purim nicht verzehren. stehenden Betrag.

בניה הבות נקרא נודן: השובר את ההביר יהבריכה (א' שנעשית אנגריא איבר דו יברי): מאי והבריכה הכא תהגיפו נהוריתא"רבא אפר"אפוקת ההוא דאבי להו"מכוקת בבילתא דמלכא ממרו ליה"בבאי בברי 5 כסף "או בשלי "דחב איכא דאמרי בשלי כסף אמר "וקטרות איכא דאמרי בטלי "דתב אמר "ישברה: אי שבילים אבינה אוביב בי דורי של בביבו אי רב לא שנו אלא באנגריא חוזרת אבל אנגריא "שאיננה הוזרת הייב להעמיד לו המור ושמואל אמר 10 בין אנגריא הוזרת בין אנגריא שאינה חוזרת אם בדרך"הליכה נישלה אומר לו הרי שלך לפניך ואם on moderne mode modes much man of the of the man medium of muses and medium שנשתשתה אומר לו הרי שלך לפניך מתה א: 15 שנעשית אנגריא הייב להעמיד לו המור בשלמא לרב לא קשיא באן באנגריא הוזרת כאן באנגריא שאינה החורת אלא לשמואל קשיא וכי תומא לשמואל נמי לא קשיא כאן"שכדרך הליכתה נימלה כאן שלא בדרך חליכתה נימלה הא מדקתני סיפא and the offer which waste down on words would להעמיד לו חמור מכלל דלתנא קמא לא שאני ליה אמר לך שמואל לאו מי איכא רבי שמעון בן אלעור M 32 א אבוקי M 31 אבוקי M 30 1, 30 77 --- M 35 Ent M 34 % P 33 שאינה || 37 M הליכתה ' 38 M בדרך הליי נים M 39 שניטרה בד"ה כאן שניטרה שלא בר"ה.

WENN JEMAND EINEN ESEL GEMIETET HAT UND ER ERBLINDET IST. Was heisst erblindet"? Hier erklärten sie: Star". Raba erklärte: Wurmkrankheit". Einst erzählte jemand, er habe Motten in den königlichen Gewändern gesehen. Da fragte man ihn: In welchen, in den silbernen oder in den goldenen"? Manche erzählen, er habe gesagt, in den silbernen, und man tötete" ihn; und manche erzählen, er habe gesagt, in den goldenen und man liess ihn frei.

ODER ER ZUR FRONARBEIT GENOM-MEN WORDEN IST, SO KANN FR ZU HHM SAGEN: DA HAST DU DAS DEINIGE. Rabh sagte: Dies gilt nur von dem Fall, wenn er nach der Fronarbeit zurückgegeben wird, wenn er aber nicht zurückgegeben wird, so muss er ihm einen anderen Esel zustellen. Semuél sagte: Einerlei ob er nach der Fron-מרכתה אומר אומר אומר אומר מסעון בן אלעור אומר אב בדרך הדיכתה 20 arbeit zurückgegeben wird oder nicht; wird er in der Reiserichtung gehalten, so kann er zu ihm sagen, da hast du das deinige, wird er nicht in der Reiserichtung gehalten, so muss er ihm einen anderen Esel zustellen. Man wandte ein: Wenn jemand einen Esel gemietet hat und er erblindet oder toll geworden ist, so kann er zu ihm sagen: da

hast du das deinige; ist er verendet oder zur Fronarbeit genommen worden, so muss er ihm einen anderen Esel zustellen. Allerdings ist dies nach Rabh kein Widerspruch, denn die eine [Lehre] spricht von dem Fall, wenn er nach der Fronarbeit zurückgegeben wird, und die andere, wenn er nicht zurückgegeben wird, nach Semuél aber besteht hier ja ein Widerspruch!? Wolltest du erwidern, nach Semuél bestehe hier ebenfalls kein Widerspruch, denn die eine spreche von dem Fall, wenn er in der Reiserichtung gehalten wird, und die andere, wenn er nicht in der Reiserichtung gehalten wird, so heisst es ja im Schlußsatz: S. Simôn b. Eleâzar sagt: wenn er in der Reiserichtung gehalten wird, so kann er zu ihm sagen: da hast du das deinige, wenn aber nicht, so muss er ihm einen anderen Esel zustellen; demnach gibt es ja nach dem ersten Autor keinen Unterschied!? - Semuél kann dir erwidern: Da ist ja R.

^{91.} Die Frage ist eine rein sprachliche, die Bedeutung des hierfür gebrauchten W.s הבריקה. gentl. Erleuchtung, entweder eine euphemistische Ausdrucksweise oder in der Bedeutung vom Blitz od. ברק ע הבריקה der demnach wire ברק ע הבריקה glanzen, wuchen abzuleiten; viell, aber denom, von בריך der 93. So nach Ršj.; nach andrer Erklärung ist אבוקת ein Aph. von בוק, also eine aram. Uebers. des hebr. הבריק. Die weiter folgende Erzählung ist so dunkel, dass aus dieser nichts zu entnehmen ist. 94. Nach RSJ. sind unter ersteren die weissen, linnenen, u. unter letzteren die bunten, wollenen zu ver-95. Weil in Linnen keine Motten kommen, er also gelogen hat. 96. Der Beamte nahm dem Reisenden den Esel ab u. benutzte ihn solange, bis er einen anderen traf, alsdann nahm er diesen u. gab jenen dem Eigentümer zurück; wenn der Beamte dieselbe Marschrichtung nimmt, so muss der Mieter einen anderen Esel mieten u. mit dem Beamten gehen, bis dieser einen anderen Esel trifft.

Simon b. E'ca ar, der chenso wie ich sagt; ich bin der Ansicht des R. Simon b. Eleazar Wenn du aber willst, sage ich: die ganze Lehre vertritt die Ansicht des R. Simon b Eleazar, und zwar ist sie lücken- s hatt und muss wie folgt lauten: Wenn jemand einen Esel gemietet hat und er erblindet oder toll geworden ist, so kann er zu ihm sagen: da hast du das deinige; ist פו עבור אוב לאו היים להעמיד לו המור ומי פוע במור במוך לאו היים להעמיד לו המור ומים ימים במוך ואם לאו worden, so muss er ihm einen anderen Esel zustellen. Dies jedoch nur, wenn er nicht in der Reiserichtung gehalten wird, wenn er aher in der Reiserichtung gehalten wird, so kann er zu ihm sagen: da hast du das dei- מי שנשתמתה חייב להעמיד לו חמור אמר רבה בי nige Worte des R. Simôn b. Eleâzar, R. Simón b. Eleázar sagte nämlich: wenn er in der Reiserichtung gehalten wird, so kann er zu ihm sagen: da hast du das deinige, wenn aber nicht, so muss er ihm einen an- 20 לאנורי אלא "תרעומת היכי דמי אי דשכיה לאנורי deren Esel zustellen. Wieso kannst du sie R. Simôn b. Eleâzar addiziren, der Anfangsatz lehrt ja, dass wenn jemand einen Esel gemietet hat, und er erblindet oder toll geworden ist, er zu ihm sagen könne: בינר ליה חמור אהר אי דאמר ליה חמור אהר אי דאמר ליה da hast du das deinige, und R. Simôn b. Eleâzar lehrt ja, dass wenn jemand einen Esel zum Reiten gemietet hat und er erblindet oder toll geworden ist, er ihm einen anderen Esel zustellen müsse!? Rabba b. R. Hona crwiderte: Anders ist es, wenn zum Reiten". R. Papa sagte: Bei Glasgefässen" verhält es sich ebenso wie beim Reiten.

דקאי בוותי אנא דאמרי ברבי שמעון בן ארעזר איבעית אימא בורה רבי שמעון בן ארעור היא וחסירי מיחסרא וחכי קתני השוכר את החמור יחבריקה או נשתשית אימר לו הדי שרך רפניך ביהה או שנישות אנגריא הייב לחינמיד לי הבייר במה דברים אמורים "שלא בדרך הליכתה נישלה אבר נישלה בדרך הליכתה אימר לי הדי שרך לפניך וו רברי רבי שמעון בן אלעור "שהיה רבי שמעון בן ארייב אימר אם בדרך היליכה נישלה אימר לי הרי השנה את החבור והבריקה או שנשתבותה אימה לו ההי שלך לפניך ואילו רבי שמעין בן איניר אבר השובר את הוצור ליבוב ליון וויבוד בר דב הונא להכוב"ייליה שאני אמר דב פפא יברי וביבית בלרבוב"עליה דביו אמר רבה בר רב הינא אבר כב השובר את ההפנה "לרבוב ניליה ובותה לו בחצי הדרך נותן לו שכרו של חצי הדרך ואין לו הדעימת מאי עבידתיה אי דלא שביה לאנורי אנרא בני למיתב ליה לנולם דלא שביח לאגורי ומשום -אמר ליה אילו בעית "למיתי עד הכא לאו אגרא בעית למיתב היכי דמי אי דאמר ליה המור סתם יש ברמיה ליקח יקח "לא צריכא בשאין בדמיה שרבי M 41 הליכתה M 40 שניטלה שלא בד ה M 39 P 42 הרי P 43 M 45 מתה M 44

יריה M 47 לרכי עליה M 47 נותן...הדרך ו אית ארעומות M מאי הרעומות B 49 אית B 48

ינגר. B הא דיים לחעמוד לו חמור. M מיגר ליה בעי

. 1 53 'N

P 51 במיתב P 50 אמאי תר ותו לא - M 50

Rabba b. R. Hona sagte im Namen Rabhs: Wenn jemand einen Esel zum Reiten gemietet hat und er inmitten des Wegs verendet ist, so hat er ihm den Lohn für den halben Tag zu zahlen und kann nur Groll gegen ihn hegen[®]. – In welchem Fall, findet er einen anderen zu mieten, wieso sollte er Groll gegen ihn hegen, und findet er keinen anderen zu mieten, so sollte jener ihm doch den Lohn zurückzahlen!? — Tatsächlich wenn er keinen anderen zu mieten findet, jener aber kann zu ihm sagen: wenn du bis hier gelangen wolltest, müsstest du ja ebenfalls Lohn zahlen. -In welchem Fall, hat er von ihm einen unbestimmten Esel gemietet, so muss er ihm ja einen anderen Esel mieten, hat er von ihm diesen Esel gemietet, so soll er, wenn er für den Erlös¹ einen anderen kaufen kann, einen anderen kaufen → In dem Fall, wenn er für den Erlös keinen anderen kaufen kann. — Wenn er für den Erlös

^{97.} Es ist lebensgefährlich, einen solchen zum Reiten zu benutzen. 98. Die leicht zerbrechlich sind. 99. Weil er ihm einen schlechten Esel vermietet hat. 100. Des verendeten Esels. 101. Gemäss der Lehre unsrer Mišnah, dass wenn der Esel verendet, der Eigentümer dem Mieter einen anderen besorgen müsse.

ליקה "אם יש בדמיה לשכור ישכור רב למעמיה דאמר "רב לא מכלינן קרנא דאתמר חשובר את החמור ומתה לו בחצי הדרך אמר רב אם יש ברמיה ליקה יקה לשכור אל ישכור ושמואל אמר אף לשכור ישכור במאי קמיפלגי רכ סבר לא מכיינן קרנא ושמואל סבר מכלינן קרנא מיתיבי "יבש האילן או נקצין שניהם אסורין בו כיצד יעשה יהכה בו קרקע והוא אוכל פירות "והא הכא כיון דכי מטי יובל קא הדרא ארעא למרה וקא כליא קרנא רב"חסרא אמר רב קטינא מנין למוכר שדהו לששים שנה שאינה הוזרת ביובל שנאמר "והארין לא תמכר 8 לצמיתת מי שאין שם יובל נצמתת יש שם ייבי אינה נצמתת יצתה זו שאף כל פי שאין שם ייבר הדרא ארנא לברה וקא בליא כרנא אלא הבא בבאי עסקינן בזמן שאין היובל נוהנ "הכא נמי מכתברא דאי כלקא דנתן בובן שחיובל נוחג ומכדינן קביי בצלחות לציבו ונשקלות אי בשים הא הא בשיני ·= M 56 = M 55 אי בדמיה א 54 אבאי בי 59 M בטיבר שרדי M 57 אראי בי 159 א בטיבר שרדי M 57 א 62 אלא - M 61 החמן M 60 אלא שנה לששים שנה א 60 אלא ודכרוני קרכא לא היישיכן ביצדחות לצובי בישום דא ל ויפניי דשימא לוח שנו בשבנתא בידשו ווכל אן זיבנין דמתרבי לוח זין יפייבנא

דיה ואבילגא ליה תרתי תלת שנון מקמי דריפשי יובר.

einen mieten kann, so soll er einen mieten!? - Rabh vertritt hierbei seine Ansicht, denn Rabh sagte, das Kapital dürfe nicht aufgezehrt werden et wurde nämlich gelehrt: Wenn jemand einen Esel gemietet hat und er inmitten des Wegs verendet ist, so kann er, wie Rabh sagt, wenn er für den Erlös einen anderen kaufen kann, einen anderen kaufen, wenn aber שנין דאטר שנין ליה לשיתין שנין דאטר nur mieten, so miete er nicht. Šemuél aber sagt, auch wenn nur mieten, miete er. Ihr Streit besteht in folgendem: Rabh ist der Ansicht, er dürfe das Kapital nicht aufzehren, während Semuél der Ansicht ist, שורן שנין כא er dürfe das Kapital wol aufzehren. Man wandte ein: Ist der Baum verdorrt oder gefällt worden, so ist er beiden verboten". Was mache er nun? - er kause dafür Ackerboden' und geniesse die Früchte. יובל אי נמי דכמו שני משכנתא מקמי יובל אי נמי דכמו Hierbei wird ja, da das Grundstück im Jobeljahr zum Eigentümer Eurückgeht, das Kapital aufgezehrt - Hier wird von dem Fall gesprochen, wenn er es auf sechzig Jahre kauft. R. Hisda sagte nämlich im Namen R. Qattinas: Woher, dass wenn jemand sein Feld auf sechzig Jahre ver-

kauft hat, dieses im Jobeljahr nicht zurück in seinen Besitz kommt? — es heisst: "die Erde darf nicht völlig verkauft werden, wenn der Verkauf, falls nicht das Jobelgesetz da wäre, ein völliger wäre, so ist er durch das Jobelgesetz nicht völlig, ausgenommen ist der Fall, wenn er auch ohne Jobelgesetz kein völliger ist. - Aber endlich geht ja nach Ablauf der sechzig Jahre das Grundstück zum Eigentümer zurück, und das Kapital ist aufgezehrt!? - Vielmehr, hier wird von der Zeit gesprochen, in der das Jobelgesetz keine Geltung hat. Dies ist auch einleuchtend, denn wenn man sagen wollte, von einer Zeit, wenn das Jobelgesetz Geltung hat, und man das Kapital aufzehren dürfe, so sollte er doch das Holz zerspalten und es verwenden. — Wenn nur das, so ist dies kein Einwand, denn es kann vorkommen, dass die Verpfändungsdauer vor Eintritt des Jobeljahrs abläuft, oder dass er ihm das

102. Da der Eigentümer dann ganz leer ausgeht. Die Lehre, dass wenn der Esel verendet, der Eigentümer dem Mieter einen anderen zustellen müsse, bezieht sich auf den Fall, wenn dies vor Antritt der Reise im Haus des Eigentümers geschehen ist; er legt dann Geld zu, kauft einen anderen u. stellt ihn dem Mieter zur Verfügung. 103. Den jemand für eine Schuld auf einen bestimmten Zeitraum verpfändet, der nach Ablauf dieses Zeitraums zurück in den Besitz des Eigentümers übergeht, nachdem der Schuldbetrag sich durch die Früchte amortisirt hat. 104. Dem Gläubiger u. dem Schuldner, ihn als Brennholz zu verwenden; durch die Aufzehrung des Kapitals durch den einen geht der andere leer aus. 105. Der nach Ablauf der vereinbarten Frist in den Besitz des Schuldners übergeht. 25,23 ff. 107. Wenn das Jobeljahr vor Ablauf dieser Frist eintritt u. der Verkäufer den für den Baum gekauften Ackerboden zurückerhält, so geht der Schuldner leer aus. 108. Das Stück Ackerboden. 109. Lev. 25,23.

Geld bezahlt und ihn vier oder fünf Jahre voi Eintritt des Jobeljahrs einlöst".

Die Rabbanan lehrten: Wenn jemand ein Schiff gemietet hat, und es inmitten des Wegs untergegangen ist, so kann er, s wie R. Nathan sagt, wenn er [den Lohn] bereits gezahlt hat, ihn nicht mehr zurückverlangen, und wenn er ihn noch nicht gezahlt hat, so braucht er ihn nicht zu zahlen. In welchem Fall, wollte man sa- וי המבינה הספינה את הספינה ופרקה The welchem Fall, wollte man sagen, wenn sie von diesem Schiff und unbestimmtem Wein [gesprochen haben], weshalb sollte er, wenn er [den Lohn] gezahlt hat, ihn nicht zurückerhalten, er kann ja sagen: gib mir das Schiff, ich will lande- יאטרה אלא אמאי אית ליה תרעומת משום רפסתא יו lande- יאטרה אלא אמאי אית ליה תרעומת renl Wein holen; wollte man sagen, wenn sie von einem unbestimmten Schiff und diesem Wein [gesprochen haben], weshalb braucht er ihn ihm, wenn er ihn noch nicht gezahlt hat, nicht zu zahlen, jener kann ja sagen: hole den" Wein, ich will dir Jein anderes] Schiff geben!? R. Papa erwiderte: Dies kann also nur in dem Fall stattfinden, wenn sie von diesem Schiff und diesem [Wein gesprochen "haben]; wenn aber von einem unbestimmten Schiff und unbestimmtem Wein, so teilen sie"5.

ליה זווי ופריק לה ארבע וחמש שנין מקמי יובל: תנו רכנו השוכר את הספינה וטבעה יה בהצי"הדרך רבי נתן אומר אם נתן לא יטול ואם לא נתן לא יתו"היבי דמי אילימא בספינה זו ויין סתם אם נתן אמאי לא יטול נימא ליה הב לי ספינתא דאנא מייתינא חמרא אלא בספינה סתם ויין זה אם לא הוו נתן "אמאי לא יתן" נימא ליה הב לי ההוא המרא ואנא מייתינא ספינתא אמר רב פפא"לא משכחת יה אלא בספינה זו ויין זה אכל בספינה סתם ייין "לה בחצי הדרך נותן לו שכרו של חצי הדרך ואין לי עליו אלא תרעומת היבי דמי אילימא דקא משכח ראטרה אמאי אית ליה תרעומת ואי דלא קא משכח לאנורה כוליה אגרא בעי"שלובי לעולם דקא משכח דכפינתא אי חכי טענתא מען ייתא הוא וממונא אית ליה נביה אלא מאי פרקה דפרקה למועניה בנויה אלא מאי תרעומת משום שינוי דעתא אי איר בי ש משום רן אמרו אמרו M 64 במאי עכקיכן איר בי ש M 63 יכם זאת אין לא יכול אמאי ולימא ליה הא המרא הבא כפינתא א נדימא דיה הא כפינה M 66 **3538** M 65 878 M 68 אי אתה מוצא ארא M 67 הבא חמרך אמר רה P 69 משכרת ל 70 M תרעומות מאי עבידתיה ואי א למיתב ליה לעוי M 72 ומשום רפסא דכפיני רד ס M 71 מענה מעלייתא היא אלא לא צריכא דאפרקיה לטעונה בגוה א ה תרעומות מאי עבידתיה נפקא מיניה לשינוי הדעת.

Die Rabbanan lehrten: Wenn jemand ein Schiff gemietet und es inmitten des Wegs ausgeladen hat, so zahle er [dem Eigentümer] den Lohn für die Hälfte des Wegs, und dieser kann gegen ihn nur Groll hegen. — In welchem Fall, wollte man sagen, wenn er es dann "anderweitig vermieten kann, weshalb sollte er Groll gegen ihn hegen, und wenn er es anderweitig nicht vermieten kann, so sollte jener ihm doch den ganzen Lohn"bezahlen!? — Tatsächlich, wenn er es anderweitig vermieten kann,

jedoch kann er Groll gegen ihn hegen, wegen der Beschädigung des Schiffs. – Demnach hat er ja eine richtige Forderung an ihn und Geld zu verlangen!? - Vielmehr, unter "ausgeladen" ist zu verstehen, wenn er Fracht in dieses abgeladen "hat. - Wieso hat dieser demnach Groll gegen ihn zu hegen!? – Wegen der geänderten Disposition¹⁰⁰;

110. So dass der Erlös auch dem Schuldner zugute kommt; dieses Verfahren ist daher zu bevorzugen; es ist aber auch erlaubt, das Kapital aufzuzehren. 111. Wenn er dieses Schiff zum Transport eines nicht näher bestimmten Weins gemietet hat. 112. Da die Miete des Schiffs nicht auf den untergegangenen Wein beschränkt worden war. 113. Der untergegangen ist; wer die Vereinbarung 114. Beide können die Vereinbarung nicht ernicht erfüllen kann, muss den Schaden erleiden. füllen, u. wer das Geld in der Hand hat, hat die Oberhand, da er zum anderen sagen kann: erfülle die 115. Der Mieter hat die Hälfte der zurückgelegten Vereinbarung, so werde auch ich dies tun. Reise zu bezahlen, da beide die Vereinbarung erfüllen können.

116. Sofort nachdem der Mieter seine Waren gelöscht hat. 117. Für die ganze Reise, für die er es gemietet hat. Umladen der Waren des 1. u. des 2. Mieters. 119. Wenn er während der Reise Fracht hinzu-120. Die gefügt hat; er muss dann für diesen Teil des Wegs den Lohn entsprechend erhöhen. Reise dauert dann länger.

נמי לאשלא יתירא: "תנו רבנן חשובר את החמור לרבוב ניליח שובר ביניח עליה בסותו"ולננותו" ובייניתיי של אותה הדרך מכאן ואילך המר מעכב עליי המר מנוח עלוו שעורים ותכן ומונותיו של איתי היים למובן המה נים לייבב ואי הלא שביה למובן ישיב נפי לא לייכב אפר רב פפא לא צריכא דשביה לפיבה ולפובן כאיינא לאוונא חבר דרביה לפערה ילפובן שוכר לאו דרכיה למטרה ולמזבן: תנו רבנן השוכר אשה"רוכב עליה איש ואשה בין גדולה ובין קטנה אפירו בייבר ואפירו בניקה השתא בניקה אביר בינברת ביבניא אבר כב פפא בינברת והיא בניקה קאמר אמר אביי שמן מינה ביניתא אכרפא תקלה

Fol. 79b-80a

יות הפרה להריש בהר הריש בביני אם ניטבר הקוקי פטיר בבקיוה ידרט באי "אם נשבר הקנקן חייב לדוש בקטנית ודש בתביאה בשנה בשני בבינות היושב ביקור הייבים ביידים

ולגינתו M 73 של - M 75 ומזונות B 74 והאי לא למטרה למיטרה אורחיה M 77 למטרה והאי לא - M 76 אורחיה למוטרה תנו 78 M ירכיב 179 M דמאי... א ובשבר P 81 בבקעה M 80 וממכר מפני. מפני. לדוש

oder auch, wegen des Mehrverbrauchs an

Die Rabbanan lehrten: Wenn jemand einen Esel zum Reiten gemietet hat, so ליני דבי אי דשביה שוכה בעכב עליו היכי דבי אי דשביה darf der Mieter auf diesen sein Gewand, seinen Schlauch und Speisen für diese Reise auflegen; alles andere kann der Eseltreiber zurückweisen. Der Eseltreiber darf auf diesen Gerste, Stroh und Speisen für י את החמור לרכוב עליה איש לא"תרכב עליה משה einen Tag legen; alles andre kann der Mieter zurückweisen. - In welchem Fall, bekommt man [unterwegs Speisen] zu kaufen, so sollte doch auch der Eseltreiber zurückweisen können, und bekommt man וממכר: למקח מינה למקח וממכר: 15 keine zu kaufen, so sollte doch auch der Mieter nicht zurückweisen können!? R. Papa erwiderte: In dem Fall, wenn man mit Mühe von Herberge zu Herberge zu kaufen bekommt; es gehört zur Gepflogenheit 20 des Eseltreibers, sich zu bemühen und zu kaufen, nicht aber gehört es zur Gepflogenheit des Mieters, sich zu bemühen und zu kaufen.

Die Rabbanan lehrten: Wenn jemand einen Esel zum Reiten für einen Mann gemietet hat, so darf auf diesem kein Weib

reiten; wenn für ein Weib, so darf auf diesem sowol ein Mann als auch ein Weib reiten, sowol ein grosses als auch ein kleines, sogar ein schwangeres und sogar ein säugendes. - Wenn dies sogar von einem säugenden gilt, so ist es ja von einem schwangeren selbstverständlich!? R. Papa erwiderte: Er meint ein schwangeres und säugendes. Abajje sagte: Hieraus ist zu entnehmen, dass das Gewicht eines Fisches von seinem Bauch abhänge". — In welcher Beziehung ist dies von Bedeutung? — Hinsichtlich des Kaufs und Verkaufs¹²³.

ENN JEMAND EINE KUH¹²ZUM PFLÜGEN IM GEBIRGE GEMIETET UND MIT IHR IM TAL GEPFLÜGT HAT, SO IST ER, WENN DIE PFLUGSCHAR ZERBRICHT, ERSATZFREI¹²⁵; WENN ABER IM TAL ZU PFLÜGEN UND IM GEBIRGE GEPFLÜGT HAT, SO IST ER, WENN DIE FLUGSCHAR ZERBRICHT, ERSATZPFLICHTIG. WENN HÜLSENFRÜCHTE ZU DRESCHEN UND GETREIDE GEDROSCHEN HAT, SO IST ER ERSATZFREI; WENN ABER GETREIDE ZU DRESCHEN UND HÜLSENFRÜCHTE GEDROSCHEN HAT, SO IST ER ERSATZPFLICHTIG, WEIL HÜLSENFRÜCHTE AUSGLEITEN MACHEN.

^{121.} Je schwerer das Schiff (das vom Ufer aus mit Stricken gezogen wurde) belastet ist, um so mehr Stricke sind nötig; der Schiffer muss sie dann unterwegs kaufen u. teuer bezahlen, während er sie, wenn der Mieter es ihm vorher gesagt hätte, vom Haus mitnehmen könnte. 122. Je grösser der Bauch, um so grösser das Gewicht. 123. Man kaufe nach Gewicht keinen Fisch mit grossem 124. Samt den Ackergeräten u. der Bedienung. 125. Dies würde im Gebirge, שס die Erde härter ist, sich erst recht ereignet haben. 126. Die La. in P: בבקעה וחרש בבקעה, ist, wie aus der weiter folgenden Frage des T.s hervorgeht, ein Druckfehler. 127. Wenn die Kuh ausgeglitten u. zu Schaden gekommen ist.

GEMARA. Wer 'ist ersatzpllichtig, wenn er nicht geändert hat? R. Papa sagt, wer den Ochsenstecken hält, sei ersatzpflichtig; R. Sisa, Sohn R. Idis, sagt, wer die Pflugschar hä't, sei ersatzpflichtig. Die Halakha ist: wer die Pflugschar hält, ist ersatzpflichtig. Wenn es aber eine felsige Stelle ist, so sind beide ersatzpllichtig".

R. Johanan sagte: Wenn jemand an seinen Nächsten eine Kuh verkauft und zu יי שיבה היא משועמבת היא משועמבת היא היא משועמבת היא היא בהיה בהיו שיבה היא ihm gesagt hat: diese Kuh ist stössig, bissig, schlägt aus und wirft sieh nieder, so ist dies, wenn sie einen dieser Fehler hat und er ihn mit den anderen mitgezählt hat, ein auf Iritum berühender Kauf; wenn aber: die- i sen Fehler und noch andere Fehler, so ist dies kem auf Iritum berühender Kauf. Desgleichen wird auch gelehrt: Wenn jemand an seinen Nächsten eine Magd verkauft und zur ihm gesagt hat: diese Magd ist מיבות על פיטאי הייב שעורים פשיר ואם פייבות על פיטאי הייב יישעורים blöde, epileptisch und verrückt, so ist dies, wenn sie einen dieser Fehler hat und er ihn mit den anderen mitgezählt hat, ein auf Irrtum berühender Kauf; wenn aber: diesen Fehler¹³²und noch andere Fehler, so ist dies kein auf Irrtum beruhender Kauf.

נברא, היכא דלא שני בה מאן משלם אמר רב פפא דנקים פרשא משלם רב שישא בריה דרב אידי אמר דנקים מנא משלם והלכתא דנקים מנא משלם ואי דוכתא דמחזקא"גונדרי תרוייהו משלמין: אמר רכי יוחנן המוכר פרה לחבירו ואמר לו פרה -וי ננחנות היא נשכנות היא בעשנות היא רבצנות היא והיה בה מום אחד וסנפו בין המומין ההי וה ביכה שעות מום זה ומום אחר אין זה מקח שעית הנים נכי הכי הכיובה שפחה לחביהו ואכי לי שבחה בים אחר וכנפו כין חמומין חדי זה מקה מעות מים זה ומים אחר אין זה מקח מקית אמר ליח רב אחא בריה דרבא לרב אשי היו בה כל המומין הללו מהו אמר ליה רב מרדכי לרב אשי הכי אמרינן בשביה דרבא היו בה כל המומין הללו אין זה מקח מעות:

את הרפיר להביא עליה הטים והביא יריה שעורים דייב תביאה והביא 'עליה תבן בינה שהנבה קשה 'למשאי להביא לה השני המו "וכמה יוסיף על משאי ויהא חייב סומכום אומר בישים רבי ביאיר פאה לגביל "שרשה רבין להבירי:

M בורונדי M בורונדי M אתמר רפ א יי M 86 אונאדרי. M בורונדי M– M 92 עליה וו 92 – M 91 מהגרונייא משמי דרבא אפין היו . פר M הביף. 777 NI 94 18222 B 93

R. Aha, Sohn Rabas, sprach zu R. Aši: Wie ist es, wenn sie alle diese Fehler hat"? R. Mordekhaj erwiderte R. Aši: Folgendes sagten wir im Namen Rabas: hat sie alle diese Fehler, so ist dies kein auf Irrtum beruhender Kauf.

NENN JEMAND EINEN ESEL GEMIETET HAT, UM MIT DIESEM WEIZEN ZU HOLEN, UND GERSTE GEHOLT HAT, SO IST ER SERSATZPFLICHTIG UM GETREIDE ZU HO-LEN, UND STROH GEHOLT HAT, SO IST ER ERSATZPFLICHTIG, WEIL DAS VOLUMEN DIE LAST BESCHWERLICH MACHT; EINEN LETHEKH 137 WEIZEN ZU HOLEN, UND EINEN LE-THEKH GERSTE 38 GEHOLT HAT, SO IST ER ERSATZFREI; WENN ER ABER DIE LAST ER-HÖHT, SO IST ER ERSATZPFLICHTIG. UM WIEVIEL MUSS ER SIE ERHÖHT¹³⁰HABEN, UM ERSATZPFLICHTIG ZU SEIN? — SYMMACHOS SAGTE IM NAMEN R. MEÍRS, UM EINE SEAH" BEI EINEM KAMEL, UM DREI KAB 157 BEI EINEM ESEL 1.º.

128 Von den Arbeitern, die beim Pflugen beschäftigt sind. 129. Von der Vereinbarung mit dem 4 igentümer; der Mieter ist in diesem Fall frei, u. die Leute der Bedienung sind verantwortlich. 130. Sowol beim Lenken des Tiers als auch beim Stechen der Pfingschar war besondere Vorsicht nötig. 131. Der Käufer sah, dass sie nicht alle diese Fehler hatte, somit fasste er die Bemerkung des Verkäufers 132. Den sie wirklich hat. 133. Und der Käufer nur wegen eines überhaupt nicht ernst auf. Fehlers zurücktreten will, indem er sagt, er habe die Verallgemeinerung nicht ernst genommen u. geglaubt, 134. Das vereinbarte Gewicht. 135. Wenn das dass ihr gerade dieser Fehler nicht anhafte. Tier zu Schaden gekommen ist. 136. Die Gerste, die spezifisch leichter ist, hat ein grösseres Volu-15 Seah, 1 S. 6 Kab. men, u. dies erhöht die Belastung des Tiers. 137. 1 Lethekh 139. Falls er das Tier zum Transport der vereinbarten gleichem Volumen von geringerem Gewicht. Getreideart benutzt hat 140. Wenn man sie zum Transport eines Lethekh gemietet hat.

גמרא. איתמר אביי אמר קשה כמשאיי תנו רבא אמר קשה למשאוי תנן אביי אמר קשה במשאיי תנן נפחא כי תקלא "ואי מוסיף שלשה קבין הייב רבא אמר קשה למשאוי תנן תקלא כי תקלא ונפחא הוי תוספת תנן להביא לתך הטים והביא לתך שעורים פטור ואם הוסיף על משאו הייב מאי לאו שלשת קבין לא סאה והא עלה קתני וכמה יוכית על משאו ויהא חייב סומכום אומר משום רבי מאיר כאה לגמל "שלשת קבין לחמור חבי קאמר היכא כמה יוסיף על משאו ויהא חייב סומכוס אומר משום רבי מאיר כאה לגמל"שלשת קבין לחמור תא שמע לחביא לתך חטים וחביא 'שש עשרה שעירים וה הייב הא שלשת קבין פטור °תרגמה אביי במחיקתא: ... 15 תנו רבנן קב לכתף "אדרים לעריבה כור לכפינה שלשת כורים לבורני גדולה': אמר מר קב לכתף אם איתא דלא מצי ביה יבר דעת הוא לשדיה אמר אביי בשחבטו לאלתר רבא אמר 'אפילו תימא בשלא חבטו לאלתר "לאגרא יתירא רב אשי אמר "הוא 20 סבור חולשא חוא 'דנקים ליה: כור לספינה שלשת M 98 שלשה B 97 שלשה M 96 וחטין שעורין ושעורין כמה || V 99 ארדיב || M 1 + למאי - ב״ר הוא - M אי דלא - M אי דלא - M אי בלא - M ממכר - ב״ר הוא M 6 אפילו...לארתר B 5 + לא צריכא אלא - M 4 כסבור ארדיב לעריבה כור לספי אר ף. 🖸 דים

GEMARA. Es wurde gelehrt: Abajje sagte, es heisse: beschwerlich wie die Last; Raba sagte, es heisse: die Last beschwerlich macht. Abajje sagte, es heisse: beschwerlich wie die Last; das Volumen gleicht dem Gewicht, und wenn er drei Kab"hinzugefügt hat, so ist er ersatzpflichtig. Raba sagt, es heisse: die Last beschwerlich macht; das Gewicht bleibt un-יהביא שעורין והביא שעירין zufügung142. - Es wird gelehrt: Einen Lethekh Weizen zu holen, und einen Lethekh Gerste geholt hat, so ist er ersatzfrei; wenn er aber die Last erhöht hat, so ist er ersatzpflichtig. Wahrscheinlich doch um drei Kab!? - Nein, um eine Seah. - Hierzu wird ja aber gelehrt: um wieviel muss er sie erhöht haben, um ersatzpflichtig zu sein? — Symmachos sagte im Namen R. Meirs, um eine Seah bei einem Kamel, um drei Kab bei einem Esel!? - Er meint es wie folgt: um wieviel muss er, falls er nicht geändert, wenn er ihn zu Weizen gemietet und Weizen geholt, zu Gerste gemietet und Gerste geholt hat, [die Last] erhöht haben, um ersatzpflichtig zu sein?

- Symmachos sagte im Namen R. Meirs, um eine Seah bei einem Kamel, um drei Kab bei einem Esel. - Komm und höre: Einen Lethekh Weizen zu holen, und sechszehn [Seah] Gerste geholt hat, so ist er ersatzpflichtig. Demnach ist er ersatzfrei, wenn drei Kab48!? Abajje erklärte: Gestrichen 144.

Die Rabbanan lehrten: Ein Kab145 bei einem Lastträger, eine Artabe146 bei einem Kahn, ein Kor bei einem Schiff, drei Kor bei einer grossen Liburne.

Der Meister sagte: Ein Kab bei einem Lastträger. Wenn er [die Last] nicht tragen konnte, so ist er ja ein Mensch mit Verstand und sollte sie ablegen!? Abajje erwiderte: Wenn sie ihn sofort niederschlug. Raba erwiderte: Du kannst auch sagen, wenn sie ihn nicht sofort niederschlug, denn er spricht von der Lohnerhöhung¹¹⁷. R. Asi erwiderte: Er kann geglaubt haben, er sei von einer Schwäche befallen worden¹⁴⁸. «Ein Kor bei einem Schiff, drei Kor bei einer grossen Liburne.» R. Papa sagte:

141. Gerste, obgleich er zum Transport des spezifisch schwereren Weizens berechtigt war. das Gewicht der Gerste dem des Weizens gleicht, so gilt das grössere Volumen als Hinzufügung, u. er ist ersatzpflichtig; wenn aber das Volumen der Gerste dem des zum Transport berechtigten Weizens gleicht, die Last also spezifisch leichter ist, so ist er bei einer Hinzufügung von 3 Kab nicht ersatzpflichtig. 143. Das Volumen gleicht also nicht dem Gewicht. 144. Ganz knapp gemessen; in diesem Fall ist er nur dann ersatzpfichtig, wenn er eine ganze Seah hinzugefügt hat. 145. Ueber das für seine Tragfähigkeit festgesetzte Mass gilt als übermässige Belastung; bei einem dadurch erfolgten Unfall ist der Urheber verantwortlich. 146. Richt. in and. Codices ארדב, persisches Getreidemass, nach Ršj. gleich 147. Für die übermässige Last u. nicht von der Verantwortlichkeit bei einem dadurch entstandenen Unfall. 148. Die später schwinden wird, u. legte sie deshalb nicht ab.

Hieraus ist zu entnehmen, dass ein gewohnliches Schiff dreissig Kor fasse". In we'cher Beziehung ist dies von Bedeutung? Beim Kauf und Verkauf".

את שלך והבא מעות שופר הנם שפור לי ALS את שלך והבא מעות שופר הנם שפור לי LOHNHÜTER; ALLE GELTEN SIE ABER, WEXN SIE GESAGT HABEN! NIMM DAS DEI-NIGE UND HOLE DAS GELD, ALS UNBE-ZAHLTE HÜTER. [SAGT JEMAND:] HÜTE MIR בישביני של עני להיות פוסק והילך עליי מפני שהיא ALS ו0 בישביני של עני להיות פוסק והילך עליי מפני שהיא Lohnhüter. [Sagte Jemand zu einem:] HÜTF DAS, UND ERWIDERTE DIESER: LEGE ES VOR MICH HIN, SO GILT ER ALS UN-BEZAHLTER HÜTER. WER EINEM AUF EIN PFAND GEBORGT HAT, GILT ALS LOHNHÜ- 15 מאיר בהחיא הנאה דקא שכיק כולי עלמא "ואניר TER . R. JEHUDA SAGT, BORGTE ER IHM GELD, SO GILT ER ALS UNBEZAHLTER HÜ-TER, BORGTE ER HIM FRÜCHTE, SO GILT ER ALS LOHNHÜTER ". ABBA-SAUL SAGT, MAN DÜRFE DAS PFAND EINES ARMEN VER- 20 לא מוכר נמי שומר שבר"שומר שמר שומר שומר ביי לא מו אווי עילויה MIETEN, UM [DIE SCHULD] ZU AMORTISIREN, DENN DIES IST EBENSO ALS LIEFERE MAN VERLORENES AB.

GEMARA. Unsre Mišnah vertritt nicht lehrt: der Mieter ist ersatzpflichtig, wie R. Meir sagt, gleich einem unbezahlten Hüter155, und wie R. Jehuda sagt, gleich ei-

בורין לבורני גדולה אמר רב פפא שמע מינה כתם ספינות כת תלתין כורין למאי נפקא מינה למקח

ואן בין ל האומנין ישומר שבר הן ובולן שאמרו שול ואשכייר לך שומר שבר שמור לי ואמר לו הנח לפני ואן שיכיר חנם: "הלוחו על הכישכון שוכיר שכר רבי יהודה אימר הלוהו מעות שומר חנם הלוהו פירית שומר שבר אבא שאול אומר 'רשאי אדם לחשביר

גפרא, לימא"מתניתין דלא כרבי מאיר דתניא שוכר כיצד משלם רבי מאיר אומר כשומר חנם רבי יהודה אומר כשומר שכר אפילו תימא רבי ליה לדידיה חוי עילויה שומר שבר אי חבי שובר נמי בההיא הנאה דקא שביק כולי עלמא ומוגר ליה לדידיה הוי עילויה שומר שכר אלא "אפילו תימא רבי מאיר בהחיא הנאה"דקא יהיב ליה מפי עסקינן דקא משוי לית טפי פורתא "אלא אפילו תימא רבי מאיר בההיא הנאה דתפיש ליה אאגריה דלא בעי למיעל ולמיפק אזוזי הוי עליה שומר שכר יאיבעית אימא 'כדמחליף רבה בר אבוה ותני שוכר

die Ansicht R. Meirs, denn es wird ge- 25 ביצד משלם רבי מאיר אומר כשומר שכר רבי יהודה שומרי M 8 מותר לאדם M 9 פוחת עליו והולך מפי B 7 \parallel א״ת ר״ם א - M א״ת ר״ם א - M א״ת ר״ם א״ת א - M א״ת ר״ם א״ת ר״ם א״ת ר״ם א ר. שכר. שני ליה ∥ 14 M אטו שו׳ מי ∥ 15 M − אלא...שכר. M אלא...שכר. nem Lohnhüter 156. – Du kannst auch sagen, dass sie die Ansicht R. Meirs vertrete, denn dafür, dass er jeden anderen überging und die Arbeit ihm überlassen hat, ist er Lohnhüter. Demnach sollte doch auch der Mieter, dafür dass [der Eigentümer] jeden anderen überging und ihm vermietete, Lohnhüter sein!? - Vielmehr, du kannst auch sagen, dass sie die Ansicht R. Meirs vertrete, denn dafür, dass er ihm etwas mehr gibt, ist er Lohnhüter. - Auch bei dem Mieter kann es sich ja um den Fall handeln, wenn er ihm etwas mehr gibt!? — Vielmehr, du kannst auch sagen, dass sie die Ansicht R. Meirs vertrete, denn dafür, dass er für seinen Lohn [ein Pfand] in der Hand hat und nicht nach seinem Geld ein- und auszugehen braucht, gilt er als Lohnhüter. Wenn du aber willst, sage ich: wie es Rabba b. Abuha umwechselt und lehrt: der Mieter ist ersatzpflichtig, wie R. Meir sagt, gleich einem Lohnhüter, und wie R. Jehuda sagt, gleich einem unbezahlten Hüter.

149. Ein Dreissigstel gilt als übermässige Hinzufügung. 150. Ein gewöhnliches Schiff muss 151. Akkordarbeiter, die den defekten Gegenstand, bezw. das Material ins Haus 152. Für das Pfand; der Lohn besteht in der Ausübung des Gebots. 153. Die Ausübung 154. Er hat einen Nutzen, denn die Früchte können bei ihm vereines Gebots gilt nicht als Lohn. 155. Der für Diebstahl u. Abhandenkommen nicht verantwortlich ist. 156. Da die Sache sich bei ihm zu seinem Nutzen befindet, obgleich er dafür bezahlt; der Handwerker gleicht diesbezüglich einem Mieter: er hält die Sache zu seinem Nutzen, erhält aber keinen Hütelohn. 157. Bein einem Akkordarbeiter kann der Lohn nicht genau bemessen werden u. er wird ein wenig nach oben abgerundet.

אומר כשומר חנם: וכולן שאמרו שול את שלך יחבא מעות שומר חנם: "תנן התם אמר לו שואל שלח יפו ושלחה ומתה הייב וכן בשעה שמחזירה אמר רפרם בר פפא אמר רב חסרא לא שנו אלא שחחוירת ס בתוך ימי שאילתה אבל לאחר ימי שאילתה פטיר מתיב רב נחמן בר פפא וכולן שאמרו מול את שלך והבא מעות שומר הגם "הא"גמרתיו שומר שכר לא 18.15 "חא הבא מעות ושול את שלך שומר שכר אבל גמרתיו מאי שומר חנם"אי חכי אדתני"וכולן שאמרן גמרתיו וכל שכן מול את שלך מול את שלך אצטרוכא ליה סלקא דעתך אמינא שומר חנם נמי לא הוי קמשמע לן איכא דאמרי אמר רב נחמן בר פפא אף אנן נמי תנינא וכולן שאמרו טול את "גמרתיו לא פול את שלך שאני: הונא"מר בר מרימר "קמיח דרבינא רמי מתניתין אחדדי ומשני الما التاليا مالاتان عام ١١٠ عان المال المالا المالا הנם והוא הדין לגמרתיו ורמינהי אמר לו שואל אימא הימא אימא שש א^רא אימא הבא P 16 אמרתי שש ארא אימא הבא P 16 רמי מתני' קמיה דרבינא ומשני. M 21

ALLE GELTEN SIE ABER, WENN SIE GE-SAGT HABEN: NIMM DAS DEINIGE UND HOLE GELD, ALS UNBEZAHLTE HÜTER. Dort wird gelehrt: Wenn der Entleiher zu ihm gesagt hat: sende sie mir, und er sie gesandt hat und sie verendet"ist, so ist er ersatzpflichtig"; dasselbe gilt auch von der Rückgabe". Raphram b. Papa sagte im Namen R. Hisdas: Dies gilt nur von dem Fall, wenn er sie ושמינן שומר חנם משמינן innerhalb der Leihzeit zurückgegeben hat, wenn aber nach Ablauf der Leihzeit, so ist er ersatzfrei". R. Nahman b. Papa wandte ein: Alle gelten sie aber, wenn sie gesagt haben: nimm das deinige und hole Geld, als ישלך והכא מעות שומר הגם מאי לאו הוא הדין unbezahlte Hüter"; demnach gelten sie, wenn sie nur gesagt haben: ich bin fertig, als Lolinhüter :: Nein, wenn: hole Geld und nimm das deinige, so gelten sie als Lohnhüter. - Weshalb lehrt er demnach, wenn sie, falls sie nur gesagt haben: ich bin fertig, als unbezahlte Hüter gelten, dass wenn sie gesagt haben: nimm das deinige

und hole Geld, sie als unbezahlte Hüter gelten, sollte er doch den Fall lehren, wenn sie gesagt haben: ich bin fertig, und selbstverständlich wäre dies von dem Fall, wenn sie gesagt haben: nimm das deinige!? - Der Fall, wenn sie gesagt haben: nimm das deinige, ist nötig; man könnte glauben, sie gelten dann nicht einmal als unbezahte Hüter¹⁰⁷, so lehrt er uns. Manche lesen: R. Nahman b. Papa sagte: Auch wir haben demgemäss gelernt: Alle gelten sie aber, wenn sie gesagt haben: nimm das deinige und hole Geld, als unbezahlte Hüter; wahrscheinlich gilt dies auch von dem Fall, wenn sie nur gesagt haben: ich bin fertig. - Nein, anders ist es, wenn er gesagt hat: nimm das deinige.

Hona Mar b. Meremar wies Rabina auf den Widerspruch zwischen diesen beiden Lehren hin und erklärte es auch. Es wird gelehrt, dass sie alle, wenn sie gesagt haben: nimm das deinige und hole Geld, als unbezahlte Hüter gelten, und dasselbe gilt wahrscheinlich auch von dem Fall, wenn sie gesagt haben: ich bin fertig", und dem widersprechend wird gelehrt, dass wenn der Entleiher zu ihm 158 ge-

158. Dem Verleiher. 159. Die Kuh, die er ihm leihen will. 160. Während der Ueberführung, bevor sie der Entleiher empfangen hat.

161. Sobald der Bote sie in seinem Auftrag in he fang nahm, ging sie in seinen Besitz über. 162. Wenn sie während der Ueberführung, bevor sie der Eigentümer empfangen hat, verendet ist; hatte der Eigentümer dies beauftragt, so ist der 163. Selbst wenn sie im Besitz des Entleiher ersatzfrei, wenn aber nicht, so ist er ersatzpflichtig. Entleihers verendet ist, da er dann nicht mehr Entleiher ist. 164. Er hat also bekundet, dass er den Gegenstand nicht mehr bewachen will. 165. Wenn er nicht bekundet hat, dass er die Sache nicht weiter bewachen will, bleibt das bisherige Verhältnis bestehen; dasselbe sollte auch hinsichtlich des Entleihers gelten. 166. Wenn er ausdrücklich bekundet hat, dass er die Sache als Pfand für seinen Arbeitslohn zurückhalten will; wenn er aber nichts bekundet, sondern nur dem Eigentümer mitteilt, dass die Sache fertig ist, so wird er unbezahlter Hüter. 167. Da er ausdrücklich bekundet hat, dass er die Sache nicht mehr in seinem Besitz haben will. 168. Wenn er dies dem Eigentümer mitteilt u. sich weiter nicht äussert, hört seine Eigenschaft als Lohnhüter auf.

sagt hat: sende sie mir, und er sie gesandt hat und sie verendet ist, er ersatzpflichtig sei, und dasselbe gelte auch von der Rückgabe !!! Und er erklärte es: Raphram b. Papa sagte im Namen R. Hisdas, dies בשומר שבר או דלמא "שומר שבר נמי לא הוי ב" gelte nur von dem Fall, wenn er sie innerhalb der Leihzeit zurückgegeben hat, wenn aber nach Ablauf der Leihzeit, so ist er frei.

keitl eines Entleihers' und ersatzpflichtig gleich einem Lohnhüter oder gilt er auch nicht als Lohnhüter? Amemar erwiderte: Es ist einleuchtend, dass er frei von [der Haftbarkeit] eines Entleihers und ersatz- ובחדי דקא אתא אתנים אתא לקפיה דרב נחפן פו pflichtig gleich einem Lohnhüter ist, denn da er einen Nutzen hatte, gewährt er einen solchen". Uebereinstimmend mit Amemar wird auch gelehrt: Wenn jemand Geräte bei einem Handwerker gekauft hat, 20 בינלים היא אמר הבעלים היא אמר וישמר שברו "ואמאי שמירה בבעלים היא אמר רב um sie seinen Schwiegereltern zu überreichen, und zu ihm gesprochen hat: wenn sie mir diese abnehmen, so bezahle ich dir den Preis, wenn aber nicht, so bezahle ich dir den Dankeswert', und sie beim Hinbringen von einem Unfall betroffen wor-

den sind, so ist er ersatzpflichtig¹⁷³, wenn aber beim Rückbringen, so ist er ersatzfrei, weil er dann nur als Lohnhüter gilt.

Einst verkaufte jemand einen Esel an seinen Nächsten und dieser sprach zu ihm: Ich will ihn nach jenem Ort hinbringen; wenn ich ihn da verkaufen kann, so ist es recht, wenn aber nicht, so gebe ich ihn dir zurück. Darauf ging er da hin und verkaufte ihn nicht, und bei der Rückkehr ereignete sich ein Unfall. Als er darauf vor R. Nahman kam, verurteilte er ihn. Rabba wandte gegen R. Nahman ein: und sie beim Hinbringen von einem Unfall betroffen worden sind, so ist er ersatzpflichtig, und wenn beim Rückbringen, so ist er ersatzfrei, weil er dann nur als Lohnhüter gilt!? Dieser erwiderte: Bei diesem gleicht das Rückbringen dem Hinbringen; dies ist einleuchtend; würde er ihn denn, wenn er Gelegenheit hätte, ihn auf der Rückkehr zu verkaufen, nicht verkauft haben?

HÜTE MIR UND ICH HÜTE DIR, SO GILT ER ALS LOHNHÜTER. Weshalb denn, dies ist ja eine Hütung im Beisein 174 des Eigentümers 175!? R. Papa erwiderte: Wenn er zu ihm

169. Nach der Auffassung des Fragenden, nach Ablauf der Leihzeit, (was der Mitteilung: ich bin fertig gleicht,) demnach hört seine Eigenschaft als Entleiher nicht auf. 170. Der auch bei einem vis major ersatzpflichtig ist. 171. Die Haftbarkeit eines Lohnhüters zu übernehmen. 172. Den Wert der Dankbarkeit der Schwiegereltern für die erwiesene Aufmerksamkeit. 173. Da er die Sachen an sich gezogen u. einen Preis vereinbart hat, so verbleiben sie in seinem Besitz, bis es sich herausstellt, 174. Der Eigentümer der gestohlenen Sache stand zur Zeit des Diebstahls dass er sie nicht kauft. im Dienst des Hüters, da er ihm seine Sache zu hüten hatte. 175. In einem solchen Fall sind alle 4 Hüter (cf. Bd. vij S. 788 Z. 1ff.) ersatzfrei.

שלח ושלחה ומתה חייב וכן"בשעה שמהזירה ומשני אמר רפרם בר פפא אמר רב חסדא לא שנו אלא "שהחויר בתוך ימי שאילתה אבל לאחר ימי שאילתה פטור: איבעיא להו פטור משואל וחייב אבר אכיכור מסתברא פסור משיאל וחייב"בשוכור שכר הואיל ונהנה מחנה הוה 'תניא כיותיה דאפימר "הליקה כלים מבית האומן"לשנהן לכית המיו ואמר לי אם בקבלין אותן כבני אני נותן לך דמיהן ואם Sie fragten: Frei von [der Haftbar- יי שבתן ונאנסו שבתן הנאח שבתן לך לפי שובת הנאח בהליכה הייב בהזירה פטור מפני שהוא כנושא שבר: חהוא נברא"רובין ליה המרא להבריה אמר ליה כא כמטינא ליה לדובתא פלוני אי מודבנא מוטב ואי לא מהדרנא ליה נהליך אול ולא אודבנא הייביה איתיביה רבה לרב נהמן נאנסו בהליכה הייב ובחזרה פטור "מפני שהוא כנושא שכר אמר ליה חזרה דהאי הליכה היא"מאי שעמא סברא הוא בהזירתו אילו אשכה לובוניה"מי לא ובנה: שמור לי ואשמור לך

בשומר B 24 בשומר M 23 בשומר P 22 M 28 | שגרן M 27 | א הנוטל M 26 | שגרן M 28 | דא"ל לחבריה הב לי חמרך איזיל איזבניה אפשר דמשכחנא למיזבן אזל לא אשכח לזבוני כי קא הדר איתנס M 29 מפני... שכר 🔐 30 M - מאי...בחזירתו 🖟 31 M אבבא דביתא מי לא מזבין ליה.

פפא דאמר ליה שמור לי היום ואשמור לך למהר: תנו רבנן שמור לי ואשמור לך חשאילני ואשאילך שמור לי ואשאילך השאילני ואשמור לך כולן נעשו שומרי שכר זה לזה ואמאי שמירה בכעלים היא זמר רב פפא דאמר ליה שמור לי היום ואשמור s mir und ich leihe dir, hüte mir und ich לך למחר: הנהו אחלויי דכל יומא הוה "אפי לה חד מינייתו ההוא יומא אמרו ליה לחד מינייהו זיל אפי לן אמר להו נמרו לי גלימאי "אדאתא פשמן בה ואגנוב אתו לקמיה דרב פפא חייבינהו אמרו אכסיף לסוף איגלאי מילתא "דחחיא שעתא שכרא הוח קא שתי חניחא למאן דאמר "פשיעה בבעלים ייים פטור "משום חבי אכסיף אלא למאן דאמר "חייב אמאי אכסיף אלא ההוא יומא לאו דידיה הוה יואמר להי לרידיה זיל אפי לן את "ואמר להי לרידיה זיל אפי לן את "ואמר להי ihnen: geh, backe für uns. Da erwiderte בההוא אגרא דקא אפינא לכו נטורו גלימאי "נד 100 דאתא אגניב"אתא לקמיה דרב פפא חייבינהו אמרו ליה רבגן לרב פפא הא"שמירה בבעלים היא אכסית לכוף איגלאי מילתא "דההיא שעתא שכרא הוה אריך וחד גוצא אריכא רכיב חמרא והוה ליה סדינא גוצא מיכסי סרבלא וקא מסגי "אכרעיה "כי מטי "לנהרא שקליה לסרבליה "אותביה עילויה המרא ושקליה לסדיניה דההוא ואיכסי כיה שמפוה מיא

אזיל חד מינייהו אפי ליח לחבריה יומא חד אמרי ליה M 32 והא פשי M 34 אדאתא — M 33 M 38 $^{\circ}$ מש"ה איכ' - M 37 $^{\circ}$ שתיה איכ' M 36 פשיעה בבעלים הייב מאי איבא למימר אלא 39 החבריה הוה וא ל בהחיא הנאה דקא אזילנא אפינא לכו נטרו לי גרימאי לא פשעו בו ואיגנוב ולאו פשיעה הואי אלא גניכה הואי אתא m M 43 $m \parallel$ גניבה m M 42 $m \parallel$ אתו m B 41 $m \parallel$ דאמר m P 40 דשיכרא אריכא באורהא אריכא החוז קאזלי באורהא אריכא אריכא — M 46 בכר׳ B 45 מכסי סדינא ורכיב חמרא גוצא אותבוה אותבוה אותבוה אותבוה M 47 אחמריה דהיאך ושקליה לסדינן איכסי מטו מיא שטפו לסדינן B 48 ואותביה עילוי.

gesagt hat: hüte du mir heute und ich hüte dir morgen.

Die Rabbanan lehrten: [Sagte jemand zu einem:] hüte mir und ich hüte dir, leihe leihe dir, leihe mir und ich hüte dir, so gelten sie gegen einander als Lohnhüter.

- Weshalb denn, dies ist ja eine Hütung im Beisein des Eigentümers!? R. Papa er-יהיא פשיעה בבעלים "היא widerte: Wenn er zu ihm gesagt hat: hüte mir heute und ich hüte dir morgen.

Einst waren Aloehändler, von denen jeder an einem bestimmten Tag buk". Eines Tags sprachen sie zu einem von er ihnen: Bewachet inzwischen mein Gewand. Als er zurückkam, hatten sie eine Fahrlässigkeit begangen, und es war gestohlen worden. Darauf kamen sie vor R. משתי: "הנהו כי תרי דהוו קא מסגו באורהא הד 20 Papa und er verurteilte sie. Die Jünger sprachen zu R. Papa: Weshalb denn, dies ist ja eine Fahrlässigkeit im Beisein des Eigentümers!? Da wurde er verlegen. Später stellte es sich heraus, dass er in jener Stunde Rauschtrank getrunken hatte .- Erklärlich ist es, dass er verlegen war, nach demjenigen, welcher sagt, man sei bei einer Fahrlässigkeit im Beisein des Eigentümers ersatzfrei, weshalb aber war er verlegen nach demjenigen, welcher sagt, man sei ersatzpflichtig!? - Vielmehr, es war nicht sein Tag, und jene sagten zu ihm, dass er für sie backe; da erwiderte er ihnen: Als Belohnung dafür, dass ich für euch backe, hütet¹⁷⁸mir mein Gewand. Als

er zurückkam, war es gestohlen vorden. Darauf kamen sie vor R. Papa und er verurteilte™sie. Die Jünger sprachen zu R. Papa: Es war ja eine Hütung im Beisein des Eigentümers!? Da wurde er verlegen. Später stellte es sich heraus, dass er in jener Stunde Rauschtrank getrunken hatte.

Einst befanden sich zwei Leute auf der Reise, einer war gross und der andere war klein; der grosse ritt auf einem Esel und hatte ein Laken, und der kleine hatte eine Kutte an und ging zu Fuss. Als sie an einen Strom herankmen, zog er seine Kutte ausit, legte sie auf den Esel und nahm das Laken des anderen und bedeckte sich damit; da schwemmte das Wasser das Laken fort. Darauf kamen

^{176.} Bereitete die Spezereien. 177. Er hatte noch nicht die Arbeit angetreten u. stand nicht 178. Sie waren also Lohnhüter. . 179. Nicht durch Fahrlässigkeit. 180. Weil sie Lohnhüter waren. 181. Damit sie sich nicht mit Wasser vollsauge.

ste vor Raba und er verurteilte ihn. Die Junger sprachen zu Raba: Weshalb denn, dies ist ja ein Leihen im Beisein 'des Eigentumers? Da wurde er verlegen. Später stellte es sich heraus, dass er ohne dessen Wis en genommen und ohne dessen Wissen hingelegt hatte.

Einst vermietete jemand seinem Nächsten einen Esel und sprach zu ihm: Geh nicht den Weg am Strom Peqod, wo Was- וברש אולי אכר ליה אביי כה לי לשקר במקים מו ser vorhanden ist, sondern geh den Weg von Naras, wo kein Wasser vorhanden ist; er aber ging den Weg am Strom Peqod und der Esel verendete. Als er zurückkam, sprach er: Ich ging zwar den Weg am יבני שובר הגם בתכמ ולא בלום אהרבה בדאבה בדאבר אווי sprach er: Ich ging zwar den Weg am Strom Pegod, aber da war kein Wasser vorhanden. Da sprach Raba: Er hat keine Ursache zu lügen, denn wenn er wollte, könnte er sagen, er sei den Weg von Naras gegangen. Abajje sprach zu ihm: מיקבר עלי בעל "חבית לשבור במאי דלבא עד שיקבר עליו Wo Zeugen vorhanden sind, sagen wir nicht, er habe keine Ursache zu lügen".

[SAGTE JEMAND ZU EINEM:] HÜTE DAS, UND ERWIDERTE DIESER: LEGE ES VOR MICH HIN, SO GILT ER ALS UNBEZAHLTER HÜTER. R. Hona sagte: Wenn er ihm erwidert hat: lege es vor dich hin, so gilt er weder als unbezahlter noch als Lohnhüter. Sie fragten: Wie ist es, wenn er nur gesagt hat: lege es hin? - Komm und höre: Hüte das, und erwiderte dieser: lege

לרבא "אכיאי שאלה בבנילים היא אבסיף לסיף אינראי ביילתא "דבלא דניתיה שקליה ובלא דניתיה "אותבוה: "חהוא נברא דאונה ליה חבורא לחבריה אבר ליה חזי לא תיזול באורחא דנהר פקוד דאיכא ביא זיל באורחא דנרש דליכא מיא אול באורחא דנהר פקוד' ומית המרא' כי אתא אמר אין באורהא דנהר פקיד אולי ומיהו ליכא מיא אמר ליה רכא י מה ליה לשקר אי בעי אמר ליה אנא באירהא הבוב ביו אוביבולו ההה בי אהים בי נובו בבים ישיבר דנבן אבר רב דונא אבר לו דונה לפניך איני לא שומה חנם ולא שימה שכה איבעיא לחנ בונה בינה ביו הוא ההבה היה היה היא היונה בי הונה רב הינא חנה לפניך הוא דאיני לא שובר הנם ולא שיבר שבר הא סתביא שיבור הגם היי אלא בהא ביבון בינות בינות בינות מונית מונית בינות בנים הנה הייב רבי אוביר בביים "איני הייב עד באן לא קאמרי דבנן דותם אלא בדובר דבת נבורי דומ יבי במבה ביון ניייל ניייל דמינטה כך במבור ליה אכל הכא שוקא לאו כר נשורי הוא אנה ותיב M 52 אבאי 15 P דבראו 1 א M שקר ובר ד אנה 1 M 49 רוי - 33 M - 1רא חוו מיא - 54 M אתא לקמיה דרבא אניר ריה אין באורדא דנ פ אזרי ורא הוו מיא אמר רבא - 55 M. דיה שר ורא ש אדרבה 1 59 M פטור עד 1 60 M הצר 10 M -- מאי לאו בהא קמפלגי דמר כבר בכתמא מקבל עליות במירותא ומוס בסתמא לא מקבל עליה נמירותא - 10 62 דבבתמא מקבר עריה נטירותא - 63 M נטירותא - M 64 ואינט - הנא \parallel 67 \parallel ר \parallel 67 \parallel הנא - M 65 es vor mich hin, so gilt er als unbezahlter Hüter; demnach ist er, wenn er dies

לבדיניה אתא לקביה דרבא הייביה אבירו ליה רבנן

nicht gesagt hat, überhaupt nichts. - Im Gegenteil, R. Hona sagte, dass wenn er erwidert hat: lege es vor dich hin, er weder als unbezahlter noch als Lohnhüter gelte, demnach gilt er, wenn er dies nicht gesagt hat, als unbezahlter Hüter!? Hieraus ist vielmehr nichts zu entnehmen. - Es wäre anzunehmen, dass hierüber Tannaim streiten: Hat er es mit Befugnis hineingebracht, so ist der Eigentümer des Hofs ersatzpflichtig. Rabbi sagt, in allen Fällen sei er nur dann ersatzpflichtig, wenn er die Bewachung übernommen hat180. – Wieso denn, vielleicht sind die Rabbanan dieser Ansicht nur hinsichtlich eines Hofs, der zur Bewachung bestimmt ist, und wenn er zu ihm gesagt hat, dass er es hineinbringe, so heisst dies: bring es hinein und ich werde es bewachen; auf der Strasse aber, die nicht zur Bewachung bestimmt ist, heisst

182. Währeid der eine das Laken anhatte, war der andere in seinem Dienst, indem er für ihn die Kutte führte. 183. Alle Welt weiss, dass da wol Wasser vorhanden ist. 184. Sein Rind in einen freuden Hof; cf. ob. S. 170 Z. 5ff. 185. Wenn sein Rind es niedergestossen hat. bei erteilte ihm der Eigentümer Erlaubnis zum Hineinbringen des Tiers in seinen Hof, u. dies gleicht dem in Rede stehenden Fall, wenn der andere nur erwidert hat: lege hin.

נמר "קאמר ליה אי נמי עד כאן לא קאמר רבי התם אלא בחצרו דלעיולי רשותא "קא בעי למשכל מיניה וכי יהיב ליה רשותא לעיולי תיב ונטר לד קאמר ליה אבל הכא"הנה ואנא מנטרנא קאמר ליה 5 דאי סלקא דעתך הנה ותיב ונטר קאמר ליה אי לאותבה רשותא בעי למשקל מיניה: הלוהו על המשבון שומר שבר: לימא מתניתין דלא כרבי אליעזר "דתניא המלוה את הבירו על המשכון ואכר: המשכון ישבע וימול מעותיו דברי רבי אליעזר"רבי 10 עקיבא אומר יכול לומר לו כלום חלויתני אלא על המשכון "אכד המשכון אכדו מעותיך אכל הריה: אלף זוז בשמר "והניה לו משכון עליהם דברי הכל אבד המשכון אבדו מעותיו אפידו תימא רבי אדיעיר ולא קשיא כאן שמשכנו בשכת' הלואתו כאן שמשננו מול בשנת "הלואתו והא אידי ואידי "הלוהו ניל auf ein Pfand geborgt hat und das Pfand המשבון קתני אלא לא קשיא כאן שחדוהו בעית כאן שהלוחו פירות והא מדקתני סיפא רבי יהידה אומר הלוהו מעות שומר חנם הלוהו פירות שימי שבר מכלל דלתנא קמא לא שני ליח כולה רבי המשכון שומר שכר כמה דברים אמורים שהליהי פירות אכל חלוהו מעות שומר הגם שרבי יהורה אומר הלוהו מעות שומר הגם הלוהו פירות שימי שבר אי הכי "קמה לה מתניתין דלא כרכי עקיבא

של בעי וא ל כי יהבי לך רשותא M 69 בעי וא ל כי יהבי לך רשותא אי ס ד התיב נטר לך קא ל אנוחי רשותא בעי מיניה M 70 M 73 אל ריע יכול אר 72 אל ריע יכול M 71 ונתן P 74 הלואתן. זג מתן מעות 75 M הוה ליה דלא.

dies: lege es hin und bewache es dir. Oder auch, Rabbi ist dieser Ansicht nur dort, bei einem Hof, weil er zum Hineinbringen der Befugnis bedurfte, und wenn jener ihm die Befugnis zum Hineinbringen erteilt hat, so heisst dies: geh und bewache es dir; hierbei aber heisst dies: lege es hin und ich werde es bewachen, denn zum Hinlegen brauchte er ja keiner Erlaubnis.

WER EINEM AUF EIN PFAND GEBORGT HAT, GILT ALS LOHNHÜTER. Es wäre anzunehmen, dass unsre Mišnah nicht die Ansicht R. Eliêzers vertritt, denn es wird gelehrt: Wenn jemand seinem Nächsten verloren gegangen ist, so muss er, wie R. Eliêzer sagt, schwören 187 und er erhält sein Geld; R. Aqiba sagt, dieser könne zu ihm sagen: du hast mir ja nur auf ein Pfand יהודה היא והכורי ביהכרא והכי קתני הלוהי עם geborgt, da nun das Pfand verloren gegangen ist, so hast du dein Geld verloren. Wenn aber jemand einem tausend Zuz auf einen Schuldschein geborgt und dieser ihm auch ein Pfand gegeben hat, so sind alle der Ansicht, dass wenn das Pfand verloren gegangen ist, er sein Geld verloren habe. - Du kannst auch sagen, dass sie die Ansicht R. Eliêzers vertrete, dennoch ist nichts einzuwenden, denn die

eine [Lehre] spricht von dem Fall, wenn er von ihm das Pfand beim Borgen und die andere spricht von dem Fall, wenn er es von ihm nicht beim Borgen genommen 180 hat — Es heisst ja aber in beiden: auf ein Pfand geborgt !? — Vielmehr, dies ist kein Einwand, denn die eine spricht von dem Fall, wenn er ihm Geld, und die andere, wenn er ihm Früchte geborgt hat. - Im Schlußsatz heisst es ja aber: R. Jehuda sagt: borgte er ihm Geld, so gilt er als unbezahlter Hüter, borgte er ihm Früchte, so gilt er als Lohnhüter; demnach gibt es ja nach dem ersten Autor keinen Unterschied!? - Die ganze Lehre vertritt die Ansicht R. Jehudas, und zwar ist sie lückenhaft und muss wie folgt lauten: wer einem auf ein Pfand geborgt hat, gilt als Lohnhüter; dies nur wenn er ihm Früchte geborgt hat, wenn er ihm Geld geborgt hat, so gilt er als unbezahlter Hüter; R. Jehuda ist nämlich der Ansicht: borgte er ihm Geld, so gilt er als unbezahlter Hüter, borgte er ihm Früchte, so gilt er als Lohnhüter. -Demnach vertritt ja unsre Mišnah nicht die Ansicht R. Aqibas''!? — Das richtigste ist

^{187.} Er ist nicht ersatzpflichtig, da er als unbezahlter Hüter gilt. 188. In diesem Fall sagt RE., dass er unbezahlter Hüter sei. 189. Sondern den Schuldner später durch das Gericht pfänden liess; in diesem Fall tat er es entschieden zu seinem Nutzen u. gilt auch nach RE. als Lohnhüter. 190. Er also das Pfand beim Borgen erhalten hat. 191. Während es bekannt ist, dass jede anonyme Lehre die Ansicht RA.s vertrete; cf. Bd. vij S. 359 Z. 7ff.

vielmehr, die Misnah vertritt nicht die Ansicht R. Eliêzers.

Es wäre anzunehmen, dass sie über den Fall, wenn das Pfand niel.t den Wert des Darlehus, also über die Lehre Semu- 5 éls, streiten. Semuél sagte nämlich: Wenn jemand seinem Nächsten tausend Zuz geborgt und dieser ihm einen Sichelstiel als Pfand gegeben hat, so sind, wenn der Sichelstiel verloren geht, die tausend Zuz והוב שקינה משכון התכברא אימור דאמר רבי יצחק verloren. Wenn das Pfand den Wert des Darlehns nicht hat, ist keiner der Ansicht Semuéls, hier aber wird von dem Fall gesprochen, wenn es den Wert des Darlehus hat, und sie streiten über die המל מבר הנב"רב יובה אבר בשומר הנב"רב יובה אבר הנב"ר Lehre R. Jichags, R. Jichags sagte nämlich: Woher, dass der Gläubiger das Pfand erwerbe?? es heisst: "Dir wird es" als Rechtschaftenheit angerechnet werden, und wenn er das Pfand nicht erwerben wür- 20 de, wäre dies ja keine Rechtschaffenheit; hieraus, dass der Gläubiger das Pfand erwerbe¹⁷. Meinst du? R. Jighaq ist dieser Ansicht nur in dem Fall, wenn er von ihm das Pfand nicht beim Borgen genommen hat, sagte er dies etwa auch von dem Fall, wenn er von ihm das Pfand

אלא מחוורתא מתניתין דלא כרבי אליעזר: לימא בדלא שוי משכון שיעור זוזי ובדשמואל קא מיפלגי בירמבר שמואל האי מאן דאוזפיה אלפא זוזי לחבריה ואנה ליה כתא דמגלא "עילוייהו אבד כתא "דמגלא אבדו אלפא זוזי "אי בדלא שוי משכון שיעיר זוזי דבילי נלפא לית להו דשמואל והכא בדשוי שיעור זווי יקא מיפלגי בדרבי יצחק דאמר רבי יצחק מגין לבייר הוב שקונה משכון שנאמר "ולך תחית צדקה אם אינו קינה משכון צדקה מנא ליה מכאן ובעל "במשכנו שלא בשנת הלואתו אבל משכנו בשנת הליאתו בי אכור אלא משכנו שלא בשנת הלואתו כילי עלמא אית להו דרבי יצחק והכא במשבנו בשנת הלואתו ובשומר אבידה קא מיפלגי דאיתמר בשימר שכר"לימא דרב ייכף תנאי היא"לא"בשומר אבידה דכולי כלמא אית להו דרב יוכף והכא כמידוד צדוך לנישבון קניפלני נוד כבר ניצודו קא יביד שהלוהו והוי שומר שבר ומי מבד לאו מצוה קא נביד שלהנאתו מתבוין והוי שומר חגם: אבא יטאיר איפר פיתר לאדם להושבור פושבינו של עני להנית פיחת והולך: אמר רב הגן בר אמי אמר דכוני אד M 78 בדרא M 77

א מביין מכאן א 18 M - דימא M 80 א מביין מכאן וובטים א M 79 M 83 במשכנו M 83 במשכנו M 82 דר ו הנאו הוא בשה דו ו 184 ה- דבוי S5 M במר אית דיה דר י ומר דית דיה דר י 80 ול בשא

beim Borgen erhalten hat!? — Vielmehr, in dem Fall, wenn er von ihm das Pfand nicht beim Borgen genommen hat, sind alle der Ansicht R. Jichaqs, sie streiten nur über den Fall, wenn er von ihm das Pfand beim Borgen genommen hat, und zwar streiten sie über den Hüter eines Funds198; es wird nämlich gelehrt: Der Hüter eines Funds gilt, wie Rabba sagt, als unbezahlter Hüter, und wie R. Joseph sagt, als Lohnhüter¹⁹⁹. — Demnach streiten Tannaím über die Ansicht R. Josephs? — Nein, hinsichtlich eines Fund-Hüters sind alle der Ansicht R. Josephs, und sie streiten vielmehr über den Fall, wenn der Gläubiger das Pfand benutzt²⁰⁰; einer ist der Ansicht, er übe durch das Borgen dennoch eine gottgefällige Handlung aus, somit gilt er als Lohnhüter; der andere ist der Ansicht, er übe dadurch keine gottgefällige Handlung aus, da er seinen eignen Nutzen bezweckt, somit gilt er als unbezahlter Hüter.

ABBA SAUL SAGT, MAN DÜRFE DAS PFAND EINES ARMEN VERMIETEN, UM DIE SCHULD ZU AMORTISIREN; R. Hanan b. Ami sagte im Namen Semuéls: Die Halakha

192. Nach RE, ist der Gläubiger für das Pfand überhaupt nicht verantwortlich, u. nach RA, hat er nur das Pfand zu ersetzen. 193. Dass es vollständig in seinen Besitz übergehe u. er dafür verant-195. Wenn man das Pfand dem Armen zur Benutzung gibt. wortlich sei. 194. Dt. 24,13. 197. Sondern ihn später pfänden liess; von diesem Fall spricht 196. Dieser Ansicht ist auch RÂ. 198. Wenn jemand einen gefundenen Gegenstand aufbewahrt, bevor die angezogene Schriftstelle. 199. Die Ausübung des Gebots ist seine Belohnung; er ihn an den Eigentümer abliefern kann. dasselbe gilt auch von dem, der ein Pfand aufbewahrt. 200. Und die Benutzung vergütet.

שבואל הלבה כאבא שאול ואב אבא שאול לא אבר אלא בברא יבבל יבודום היאיל ייפיש אנרייה: וווטר פחתייהו:

عالم مورد المال الماليات الماليات الماليات الماليات المالية المراجع المراج الد الدا الرحاد المراجعة :271. without with the san willed san sand course was יבורי הוו הוו הוו הוא ביה הוו הוו הוו הווים למימרא דסבר רבי מאיר נתקל לאו פושע הוא والمرادي والمراد والمر הנציוה רבי ביתיה ביוים בחויבן וחבבים מיבים יה מציים ביבש יודב בייה בדה יודב הינב בה SOLL.

"דבנתקה פישי פליני אבר דבי אלינור תבדה ביינ ששנה זו לא שנה זו ואתא רבי יהודה למימר שומר חנם ישבע נושא שכר ישלם האי כי דיניה והאי כי דיניה ואתא רבי אליעזר למימר אין גמרא כרכי בשלמא שומר חגם משתבנ דלא פשנ"כה ארא שומר שבר "אמאי משתבע כי לא פשע נמי שלימי ~ - M 90 אחר שה ואחר M 89 88 M במר P 91 מאיר ר' יהודה אומר ש ה ישבע נושא שכר ישלם

M 92

ותמה. M ותמיהני אם

אם P 94 פילקה

יתמיהני M 93 בתיהני

M 95 בה M 96 היכי.

ist nach Abba-Saúl zu entscheiden. Aber Abba-Saúl sagte es nur von einer Schaufel, einem Meissel und einer Axt, weil bei diesen der Gewinn bedeutend und die Abnutzung unbedeutend ist.

TWENN JEMAND EIN FASS VON EINEM ORT NACH EINEM ANDEREN UMGE-TRAGEN UND ES ZERBROCHEN HAT, EINER-LEI OB EIN UNBEZAHLTER ODER EIN LOHN-TI TON TOTA TOT TOW NOW! COME THE HÜTER, SO MUSS ER SCHWÖREN". R. ELIÊ-ZER SAGTE: FREILICH MUSS SOWOL DER EINE ALS AUCH DER ANDERE SCHWÖREN, ES WUNDERT MICH ABER, WIESO DENN DER EINE ODER DER ANDERE SCHWÖREN

GEMARA. Die Rabbanan lehrten: Wenn jemand für seinen Nächsten ein Fass von einem Ort nach einem anderen umgetragen und es zerbrochen hat, einerlei ob ein un-ישבע זה ווה לישבע bezahlter oder ein Lohnhüter, so muss er schwören - Worte R. Meirs; R. Jehuda sagt, ein unbezahlter Hüter schwöre, ein Lohnhüter bezahle. R. Eliêzer 204 sagte: Freilich muss sowol der eine als auch der andere schwören, es wundert mich aber, wieso denn der eine oder der andere schwören soll. Dem-

nach wäre R. Meir der Ansicht, das Straucheln wäre kein Verschulden, und dem widersprechend wird gelehrt: Wenn einem sein Krug zerbricht und er ihn nicht fortschafft, oder einem sein Kamel stürzt und er es nicht aufrichtet, so ist er nach R. Meir für den dadurch entstandenen Schaden verantwortlich; die Weisen sagen, er sei dem menschlichen Gericht gegenüber frei und dem himmlischen Gericht gegenüber schuldig, und es ist uns bekannt, dass sie darüber streiten, ob das Straucheln ein Verschulden sei!? R. Eleâzar erwiderte: Geteilt, wer das eine lehrte, lehrte das andere nicht. R. Jehuda aber sagt, ein unbezahlter Hüter schwöre, und ein Lohnhüter bezahle, der eine nach seiner Norm und der andere nach seiner Norm 208. Hierzu sagte R. Eliêzer: Freilich gibt es eine Ueberlieferung nach R. Meir, es wundert mich aber, wieso denn der eine oder der andere schwören soll. Allerdings kann der unbezahlte Hüter schwören, dass er daran keine Fahrlässigkeit begangen habe, was aber sollte der Lohnhüter schwören, auch wenn er daran keine Fahrlässigkeit begangen hat, muss er ja bezahlen!? Und auch bei einem unbezahlten Hüter ist dies nur

²⁰¹ Dass es nicht durch Fahrlässigkeit geschehen ist. 202. Richt [כן שמוע; cf. FRANKEL, 203. Dies ist eine überlieferte Halakha. 204. In den kursirenden Ausgaben ist dieser Passus durch Doppelpunkte getrennt, als Zitat aus der Mišnah gekennzeichnet; wie aber aus der weiter folgenden Auslegung hervorgeht, gehört er zur Barajtha; vgl. jed. den Zusatz in Cod. M. 205. Wenn der Lohnhüter sich durch einen Schwur von der Ersatzleistung befreien kann. 207. Nach dem Autor unsrer Lehre ist RM. der Ansicht, das Straucheln gelte nicht als Verschulden. 208. Der Lohnhüter ist ersatzpflichtig, weil er es auch ohne Verschulden ist; der unbezahlte dagegen ist erzatzfrei.

dann erklärlich, wenn es sich auf einer abschüssigen Stelle befunden hatte, wieso aber kann er, wenn es sich auf einer nicht abschüssigen Stelle betunden hatte, schwören, dass er daran keine Fahrlässigkeit be- 5 gangen habe ? Und auch wenn es sich auf einer abschüssigen Stelle befunden hatte, ist dies nur dann erklärlich, wenn keine Zeugen vorhanden sind, wenn aber Zeugen vorhanden sind, so müsste er doch יבא שביקה שלא בבוונה שברתיה לאתא רבי יהידה יו Zeugen holen und [nur dann] frei sein'!? Es wird nämlich gelehrt: Isi b. Jehuda sagte: Warren niemani zesehen har, so soll ein Lia beim Herri enseren danen entscheiden; wenn es aber jemand geschen hat, so muss שומר שכר אמאי משתבע כי לא פשע שומר שומר שכר אמאי משתבע כי לא er Zeugen holen und ist [nur dann] frei. R. Hija b. Abba erklärte im Namen R. Johanans: Dieser Eid ist eine Bestimmung der Weisen, denn sonst würde kein Mensch für seinen Nächsten ein Fass von einem 20 התניא איכי בן יהודה אומר אין ראה שבקת הי Ort nach einem anderen umtragen. — Was schwört er demnach24? Raba erwiderte: Ich schwöre, dass ich es ohne Absicht zerbrochen habe. R. Jehuda aber sagt, ein unbezahlter Hüter schwöre, und ein Lohnhüter bezahle, der eine nach seiner Norm und der andere nach seiner Norm. Hierzu

בני ואפילו שומר חנם נמי התינה במקום מדרון שלא במקום מדרון 'מי מצי משתבני דלא פשני אפילו במקום מדרון נמי התינה היכא דליכא ראיה אבל היכי דאיתא ראיה ניתי ראיה ונפטר דתניא איםי בן יהודה אובר אין ראה שבעת הי תחיה בין שניהם הא יש היאה יכיא ראיה ויפטר הכי הייא בר אבא אמר רבי יוחנן שבונה זו תקנת הכבים תיא שאם אי אתה אומר כן אין לך אדם המעבור דבית ירובירו נייקים לניקים דובי ביישרבי אני ימובר הנב ישבין נושא שבר ישלם הואי בדיניה יהאי בדיניה ואתא רבי אלעוד לביביר אין נברא ברבי באיר ומיחו תמיח אני אם יכולים וה ישב איש יבורים שובר דוב בשרבי שלא בשי נמי בעי שלומי ואפילו שומר חנם נמי הא תינה בבקים מדרון שלא במקום מדרון כי מצי בשתבי שרא פשינ ואפילו במקום מדרון נמי הא תינה היכא דליכא ראיה היכא דאיכא ראיה ניתי ראיה ויפטר תהיה בין שניהם הא יש רואה יביא ראיה ויפטר: ההוא גברא דהוה קא מעבר חביתא דחמרא עדים M 98 א היכי משת' ואפי M 97 מיי M 96 עדים M 96 היכא דאיכא עדים אמאי משתבע ניתי עדים ונפ" כמאן כאב י 1 ערים 2 2 ארהכיא שבועה 1 2 3 4 2 3 4 5 6 1 1 2 3 4 5 5 M 5 | לחב' | M 4 שמעב' | M 3 | לחב' M 2 משבעינן ליה " א 1 - ואתא...דתניא...ויפטר.

sagte R. Eliêzer: Freilich gibt es eine Ueberlieferung nach R. Meir, es wundert mich aber, wieso denn der eine oder der andere schwören soll. Allerdings kann der unbezahlte Hüter schwören, dass er daran keine Fahrlässigkeit begangen habe, was aber sollte der Lohnhüter schwören, auch wenn er keine Fahrlässigkeit begangen hat, muss er ja bezahlen!? Und auch bei einem unbezahlten Hüter ist dies nur dann erklärlich, wenn es sich auf einer abschüssigen Stelle befunden hatte, wieso aber kann er, wenn es sich auf einer nicht abschüssigen Stelle befunden hatte, schwören, dass er keine Fahrlässigkeit begangen habe!? Und auch wenn es sich auf einer abschüssigen Stelle befunden hatte, ist dies nur dann erklärlich, wenn keine Zeugen vorhanden sind, wenn aber Zeugen vorhanden sind, so müsste er doch Zeugen holen und [nur dann] frei sein!? Es wird nämlich gelehrt: Isi b. Jehuda sagte: Wenn es niemand gesehen hat, so soll ein Eid beim Herrn zwischen ihnen entscheiden; wenn es aber jemand gesehen hat, so muss er Zeugen holen und ist [nur dann] frei.

Einst trug jemand ein Fass um auf dem Vorplatz²¹⁵von Mehoza und zerbrach

^{210.} Es 209. Das Fass kann ohne sein Verschulden fortgerollt u. zerbrochen worden sein. 211. Und nicht durch einen Eid. kann ja nur durch sein Verschulden zerbrochen worden sein. 213. Dass er sich durch den Eid von der Ersatzleistung befreien kann; sonst aber 212. Ex. 23,9,10. 214. Wenn dies nach RM. als ist RM. der Ansicht, dass das Straucheln als Verschulden gelte. Verschulden gilt, so kann er ja nicht schwören, dass er daran keine Fahrlässigkeit begangen habe. 215. Eigentl. Vorstadt, Dorf.

בריסתקא דמהוזא ותברה בזיזא דמחוזא אתא לקמיה דרבא אמר ליה ריסתקא דמחוזא שכיחי בה אינשי זיל אייתי ראיה "ואיפטר אמר ליח רב יוסס בריה במאן כאיסי אמר ליה אין כאיסי וסבירא לו כוותיה: ההוא גברא דאמר ליה להבריה זיל זבין לי ארבע מאה דני חמרא אזל זבן "ליה לסוף אתא לקמיה אמר ליה זביני לך ארבע מאה דני המרא ותקיפו לחו אתא לקמיה דרבא אמר ליה ארבט מאה דני המרא "תקיפי קלא אית "לה למילתא זיל הוה ואיפטר אמר ליה רב יוסף בריה כמאן כאיםי אמר ליח אין כאיםי וסבירא לן כוותיה: אתקין רב חייא בר יוסף בסיכרא"חני דדרו באגרא ואיתבר נשלם פלגא"בריגלא משלם כולה מאי מעמא נפיש בר בר"חנן תברו לית חנהו שקולאי הביתא דחמרא שקל לגלימייהו "אתו אמרו לרב אמר ליה הב יהי גלימייהו אמר ליה דינא הכי אמר ליה אין "למטן תלך בדרך טובים יהיב להו גליטייהו "אמרו ליה כניי אנן ומרחינן כולא יובא וכפינן ודית לן בידי אמר ליה זיל הב"אגרייהו אמר ליה דינא הכי אמר ליח "אין "וארחות צדיקים תשמר:

S II - דיא פשייה ביד P 7 בריכקתא. M – לחבריה להו זיל אייתי סהדי דכי מזב׳ להו דחמרא הוו ופטרת B 13 בריג משלם בירה דדרו באיגרא ואית משלם - B 15 בי תרי ברגלא משלם דמי כולה רבה M 14 בריגלא משלם בולה - 16 או דנה אגר שקולאי לעיולי רביתא P 17 אתא אבר. זו אתו לקביה דרב דהמרא ותברות שקר M 18 הוו קיימי וצווחי עניי אגן מאי ניוד וניכד כודי ייפא פרדיני es an einem Vorsprung²¹⁰. Als er darauf vor Raba kam, sprach dieser zu ihm: Auf dem Vorplatz von Mehoza sind viele Leute da; geh hole Zeugen", so wirst du frei sein. Da sprach sein Sohn R. Joseph zu ihm: Also nach Isi? Dieser erwiderte: Jawol, nach Isi, und wir sind seiner Ansicht.

Einst sprach jemand zu seinem Nächsten: Geh, kaufe für mich vierhundert Fass שיתי ראיה דמעיקרא כי מובנת להו המרא מעליא Wein. Da ging er und kaufte sie für ihn. Später kam er zu ihm und sprach: Ich habe für dich vierhundert Fass Wein gekauft und sie sind sauer geworden. Als er darauf vor Raba kam, sprach er zu ihm: רבה לאונס וקרוב לפשיעה": רבה Wenn vierhundert Fass Wein sauer werden, so wird dies bekannt; geh hole Zeugen, dass der Wein, als du ihn gekauft hast, gut war, sodann wirst du frei sein. Da sprach sein Sohn R. Joseph zu ihm: Also nach Isi? Dieser erwiderte: Jawol, nach Isi, und wir sind seiner Ansicht.

> R. Hija b. Joseph ordnete in Sikhra an, dass diejenigen, die etwas mit einer Trage tragen und es zerbrechen, die Hälfte bezahlen müssen, weil es für einen zuviel und für zwei zu gering ista, somit einem Unfall und einem Verschulden gleich nahe ist, und wenn mit einer Traggabel, sie das ganze bezahlen müssen219.

ובייפיגן || 19 M + להו || 20 M - אין. Einst zerbrachen Lastträger dem Rabba b. Bar-Hana²²⁰ein Fass Wein; da nahm er ihnen ihre Gewänder weg. Als sie darauf vor Rabh kamen, sprach er zu ihm: Gib ihnen ihre Gewänder zurück. Jener entgegnete: Ist dies das Gesetz? Dieser erwiderte: Jawol, es heisst:21 Damit du auf dem Weg der Guten wandelst. Da gab er ihnen ihre Gewänder zurück. Darauf sprachen sie zu ihm: Wir sind arm und haben uns den ganzen Tag abgemüht; jetzt sind wir hungrig und haben nichts. Da sprach er zu ihm: Geh, bezahle ihnen ihren Lohn. Jener entgegnete: Ist dies das Gesetz? Dieser erwiderte: Jawol, es heisst:21 Und die Pfade der Gerechten soilst du beobuchten.

^{216.} Das W. מהווא gibt hier keinen Sinn u. fehlt tatsächlich in manchen Codices. 217. Dass es ohne Verschulden geschehen ist. 218. Die Beschaffenheit der Trage ist so, dass nur eine Person sie tragen kann; der Träger sollte aber nicht eine zu schwere Last nehmen. 219. Diese ist zum Tragen für 2 Personen bestimmt, u. es ist ein Verschulden des Trägers, wenn er sie allein trägt. richtig in manchen Codices; dieser war Weinhändler. 221. Pr. 2,20.

SIEBENTER ABSCHNITT

TENN JEMAND LOHNARBEITER GEMIE-TET HAT UND ZU IHNEN SAGT, DASS SIE FRÜH BEGINNEN UND SPÄT AUFHÖREN SOLLEN, SO KANN ER, WENN ES EIN ORT והנו בן 'מתוא שאמר לבנו צא 'שבור לנו פועלין הלך 5 IST, DA ES NICHT ÜBLICH IST, FRÜH ZU BEGINNEN UND SPÄT AUFZUHÖREN, SIE DAZU NICHT ZWINGEN. WO ES ÜBLICH IST, SIE ZU BEKÖSTIGEN, MUSS ER SIE BEKÖSTI-GEN, IHNEN ZUKOST' ZU VERABREICHEN, MUSS ER IHNEN ZUKOST VERABREICHEN. 10 להם על מנת שאין לכם עלי אלא פת וקטנית כלבר ALLES NACH DEM LANDESBRAUCH. EINST SPRACH R. JOHANAN B. MATHJA ZU SEI-NEM SOHN: GEH, MIETE FÜR UNS LOHN-ARBEITER. DA GING ER HIN UND VERAB-REDETE MIT IHNEN BEKÖSTIGUNG. ALS ER 15 אדעתא דמקדמיתו ומחשכיתו בהדאי קא משמע לן ZU SEINEM VATER ZURÜCKKAM, SPRACH DIESER ZU IHM: MEIN SOHN, SELBST WENN DU IHNEN EINE MAHLZEIT GLEICH DER DES SELOMO ZU SEINER ZEIT' BEREITEST, HAST DU DICH DEINER PFLICHT GEGEN SIE NICHT ENTLEDIGT, DENN SIE SIND KIN-

שינבר את הפועלים ואמר להם להשכים ולהעריב מקום שנהגו שלא להשבים ושלא להעריב אינו 'רשאי לכופן מקום שנהגו לזון יזון לספק במחוקה יספק 'הכל כמנהג המדינה 'מעשה ברבי ופבק 'להם מזונות ובשבא אצל אביו אמר לו בני אפילו "אם אתה עושה להם כסעודת שלמה בשעתו לא יצאת ידי חובתך עמהן שהן בני אברהם יצחק ויעקב אלא עד שלא יתחילו במלאכה צא ואמור רבן שמעון בן גמליאל אומר לא היה צריך לומר הכל כמנהג המדינה:

גמרא. פשימא לא צריכא דמפא להו אאגרייהו מהו דתימא אמר להו הא דמפאי לכו אאגרייכו דאמרו ליה האי דטפת לן אדעתא דעבדינן לך Col עבידתא שפירתא: אמר ריש לקיש פועל בכניסתו 1 M יכול M 2 + במתיקה M 3 מתיה עמהם לזון אותם וכשבי לפני אביו M 5 אלא. + M 7 אלא.

DER VON ABRAHAM, JICHAO UND JÂOOB. BEVOR SIE NOCH DIE ARBEIT ANFANGEN, GEH HIN UND SAGE IHNEN: UNTER DER BEDINGUNG, DASS IHR VON MIR NUR BROT UND HÜLSENFRÜCHTE ZU BEANSPRUCHEN HABT. R. SIMÔN B. GAMALIÉL SAGTE: ER BRAUCHTE DIES NICHT ZU SAGEN, DENN MAN RICHTE SICH BEI ALLEM NACH DEM LAN-DESBRAUCH.

GEMARA. Selbstverständlich?!? - In dem Fall, wenn er ihnen einen höheren Lohn gibt; man könnte glauben, er könne zu ihnen sagen: ich gebe euch einen höheren Lohn, damit ihr früh beginnen und spät aufhören sollt, so lehrt er uns, dass sie ihm erwidern können: du hast ihn uns deshalb erhöht, damit wir dir bessre Arbeit ver-

Reš-Laqiš sagte: Der Lohnarbeiter lasse erfolgen die Heimkehr' von seiner und

^{1.} Wörtl. Süsses, Süssigkeiten. 2. Cf. iReg. 5,2ff. 3. Dass er sie nicht zwingen kann, die Arbeit früh zu beginnen u. spät niederzulegen. 4. Aus der, bezw. zur Arbeit.

משלו ביציאתו משל בעל חבית שנאמר "תזרח חשמש יאספון ואל מעונתם ירכצון יצא אדם לפעלו ולעכדתו עדי ערב וליחזי היכי נהיגי בעיר הדשה וניחוי מהוכא קא אתו בנקוטאי איבעית איפא דאמר להי דאנדיתנ לי בפועל דאודייתא: דרש רבי וייא ואמרי לה תני רב יוסף מאי דבתים 'תשך חשך ויהי לילה בו תרפש כל היתו יער תשת חשך ייהי לילה "זה העולם הזה שדומה ללילה בו תרמש כל הותנ יער אלו רשעים שבו שדובין לדיות שביי השמש לצדיקים"ויאספון רשעים לניהנם ואל מטונתם יובהון און כך בל בדים וצדים שאין לי בדי בב. כבודו יצא אדם לפעלו יצאו צדיקים לקבל שברן יונים ל נו נים בר שוושום בניו לו נו נו נים רבי אלעור ברבי שמעין אשכח לחחיא פרחנינא דקא תפים נובר אבר דיה היבי יכלה להי דאי "כחיותא מתילי דכתיב בו תרמש כל חיתו ינד איבא דאברי ביואי קרא קאבר דיה יאיב ביברי כאריה בסוכו דלמא שקלת צדיקי ושבקת רשיני "תא אגמרך היכי תעביד עול בארבע שעי לחנותא בי הזות איניש דקא שתי הכרא נקא נקים ככא "בידוח וקא מנמנם שאול עילויה אי צורבא מרכנן הוא"וניים אקדומי קדים לגרסיה אי פועל הוא"קדים M 11 | 1 -- B 10 א ש ד ו 9 B להיה. (P להיי) ו פרהגבנא דמרכא דקא 🔋 12 M בחייתי מיתרי 🔐 13 + 🛨 א קדיבי קנרים אי M 15 ריה M 14 בידיה ה א קדומי ון 17 B 17 + ו.

das Fortgehen' von des Eigentümers [Zeit]5; denn es heisst: Wenn die Sonne aufgeht, siehen sie sich zurück und lagern sich in ihrer Behausung: der Mensch geht an sein Werk und an seine Arbeit bis zum Abend. Sollte man doch sehen, wie da der Brauch ist!? — In einer neuen Stadt. - Sollte man doch sehen, woher sie gekommen sind!? - Bei Zusammengemischten. Wenn du aber willst, ירבצון הורה השמש יאכפון ואל מעונתם ירבצון תורה sage ich: Wenn er zu ihnen gesagt hat, dass sie sich ihm als Lohnarbeiter nach der gesetzlichen Norm vermieten.

R. Zera trug vor, nach anderen lehrte es R. Joseph: Es heisst: Du wirkst Einsternis und es wird Nacht: in ihr regen sich a'le Tiere des Walds. Da wiekst Finsternis und es wird Nacht, dass ist diese Welt, die der Nacht gleicht; in ihr regen sich alle Tiere des Walds, das sind die Frevler מבר ליה ומאי אנכיד הרמנא דמלכא הוא אמר ליה ומאי אנכיד הרמנא דמלכא הוא אמר 20 derselben, die den Tieren des Walds gleichen. Wenn die Sonne aufgeht, ziehen sie sich zurück und lagern sich in ihrer Behausung; wenn die Sonne den Frommen aufgeht, so ziehen sich die Frevler ins Fegefeuer ברייא בדי דידי ביד עביד עביד עביד אי עביד ברייא בדיר דידי בידי אי עביד בייה ברייא בדיר דידי בידי דידי בידי דידי du hast keinen Frommen, der nicht eine Wohnung nach seiner Würde hätte. Der M. nsch geht an sein Werk, es gehen die Frommen, um ihren Lohn zu empfangen;

an seine Arbeit bis zum Abend, der seine Arbeit bis zum Abend' verrichtet hat.

Einst traf R. Eleâzar b. R. Šimôn einen Kriminalbeamten¹⁰, der Diebe fasste. Da sprach er zu ihm: Wie kannst du ihnen beikommen, sie sind ja den Tieren gleich!? Denn es heisst: In ihr regen sich alle Tiere des Walds. Manche sagen, er habe ihm folgende Schriftstelle angezogen: "Er lauert im Verborgenen wie ein Löwe in seinem Dickicht, Vielleicht fasst du Fromme und lässt Frevler!? Dieser erwiderte: Was soll ich denn tun, es ist ja ein Befehl des Königs. Da sprach jener: Komm, ich will dich lehren, wie du es machen sollst. Geh in der vierten Stunde in eine Schenke; wenn du jemand siehst, der Wein trinkt, einen Becher in der Hand hält und schlummert, so erkundige dich nach ihm; ist es ein Gelehrter, so ist er wahrscheinlich wegen seines Studiums früh aufgestanden; ist es ein Lohnarbeiter, so ist er wahrscheinlich früh zur Arbeit aufgestanden; ist es ein Nachtarbeiter12, so kann er Nadeln gefer-

^{5.} Er braucht nicht vor Tagesanbruch aufzustehen, um die Arbeit mit Tagesanbruch beginnen zu können, vielmehr stehe er erst mit Tagesanbruch auf u. das Hingehen zur Arbeitsstelle erfolge in der dem Eigentümer gehörenden Zeit; abends dagegen muss er bis zur Dunkelheit arbeiten u. gehe erst dann 6. Ps. 104, 22, 23. 7. Aus verschiedenen Orten mit verschiedenartigem Brauch. nachhause. 8. Ps. 104,20. 9. Bis an sein Lebensende. 10. Gewöhnl. mit Steuereinnehmer übersetzt, was an dieser Stelle nicht passend ist; sowol die richt. Lesart als auch die etymol. Erklärung des hier gebrauchten Worts ist dunkel. 11. Ps. 10,9. 12. Den man arbeiten hören sollte.

tigt haben, ist er nichts von dem, so ist es ein Dieb', und du kannst ihn fassen. Als dies beim König bekannt wurde, sprachen sie: Der Leser des Briefs mag auch der Bote sein'. Da holten sie den R. Eleâzar b. R. Simôn und bestimmten, dass er Diebe fasse. Darauf liess ihm R. Jehošuâ b. Oorha sagen: Aus Wein hervorgegangener Essig, wie lange noch wirst du das Volk unsres Gottes zur Hinrichtung aus- מצי מולא מצי הלא בתריה אזל בתריה לברוקיה ולא מצי מו liefern! Dieser liess ihm erwidern: Ich entferne ja die Dornen aus dem Weinberg. Jener liess ihm entgegnen: Mag der Besitzer des Weinbergs kommen und selber seine Dornen entfernen. Eines Tags begeg- in nete ihm ein Wäscher und nannte ihn aus Wein hervorgegangenen Essig. Da sagte er: Wenn er so frech ist, so ist er wahrscheinlich ein Freyler; hierauf befahl er, dass man ihn fasse; da fassten sie ihn. מערשא בתמון ואב ולא מכרחי כל תרבא נמי לא יו Nachdem er sich beruhigt hatte, ging er hin, um ihn auszulösen; er vermochte es aber nicht mehr. Da las er über ihn: Wer seinen Murd und seine Zunge huter, bewahrt sein Leben vor Leiden. Als man ihn hing, stand er neben dem Galgen und weinte: da sprachen sie zu ihm: Meister, lass es dir nicht leid tun; er und sein Sohn beschliefen am Versöhnungstag eine verlobte Jungfrau". Da legte er seine Hände gegen seine Eingeweide und sprach: Freut

יאי לא נגבא הוא ותפסיה אישתמין מירתא בי ברבא אכרו 'קריינא דאינרתא איהו ליהוי פרונקא אתייה לרבי אלינור ברבי שנינין וקא תפים ננבי יאויל שוח ליה רבי יהושו בן קרחה הומין בן יין עד מתי אתה מוכר עמו של אלחינו לחרינה שלה ריה קוצים אני מכלה מן הברם שלה ליה יכא בעל הברם ויכלה את קוציו יוכא חד פנן ביה ההוא ביבב קרייה הוכיין בן יין 'אמר מדחצית בילי האי שבע כינה רשיעא הוא אמר להו תפסוה תפסוה קרי עירות שבור פין ולשונו שמה מצרה נפשו וקפוה כב תותי וקיפא וקא בבי "אטרו ליח רבי אל ידע בייניך שהוא ובני בעהו נערה מאורשה ביים הכפירים הניה ידו על בני מעיו אמר שישי בני ביני שישו וכיה ספיקות שלכם כך ודאות שלכם על אהת בנה וכנה כובנה אני בכם שאין רכוה ותילקה שירטת ככם ואפילו חכי לא מייתבא דינתיה אשקיוה סמא דשינתא ועיילוה לביתא דשישא וקרעו לכריסיה הוו ניפקי ביניה דיקילי דיקילי דתרבא וביותבי כריה כל תרבא לא כריה שורייקי כוניקי מכריה דכא אה כל כב דאיכא שורייקי סומקי לא בכריוה כדי אנפשיה את בשהי ישכן לבמה ואף רבי ישבייאל וברבי יוסי מטא כי האי מינשה לידיה פגנ ביה א ער מתי אתה מוסר עמו של ארחונו להריגה אמר כדאית M 18 75 M 20 728 P 19 ביה עוית פנים בודי האי M 24 בני M 22 ומת B 23 ודאית M 21

רא בר שבי ביבשה בל 125 האפילי...לבריכיה

לא פריח.

M 20 ביומי תמוז M 28 מי M 27

אית ביה כוריקי כוביקי דכריה ... 30 אות דאית ביה כוריקי כוני

euch, meine Eingeweide, freut euch; wenn das eure Zweifelhaften sind, wie sind eure Gewissen! Ich bin dessen sicher, dass Gewürm und Geschmeiss keine Gewalt über euch haben werden. Dennoch war er nicht ganz beruhigt. Darauf gab man ihm ein Schlafmittel zu trinken, brachte ihn in ein Marmorhaus, schlitzte ihm den Leib auf und nahm aus ihm viele Körbe Fett[®]heraus; diese stellten sie im Tamuz und im Ab in die Sonne, und sie wurden nicht übelriechend. — Jedes andere Fett wird ja ebenfalls nicht übelriechend!? - Jedes andere Fett wird nicht übelriechend, aber die roten Fäserchen werden übelriechend, diese aber wurden nicht übelriechend, obgleich die roten Fäserchen darin waren. Hierauf las er über sich: Auch mein Leib ruht in Sicherheit. Auch mit R. Jišmâél b. R. Jose ereignete sich ein solcher Fall². Einst begegnete ihm

^{13.} Eine Arbeit, bei der kein Geräusch verursacht wird. 14. Der nachts auf Raub u. Diebstahl ausgeht u. tags schläft. 15. Da er dies so genau kennt, so mag er selbst dieses Amt übernehmen. 16. Wörtl. Essig, Sohn des Weins, dh. schlechter Sohn eines guten Vaters. 17. Pr. 21,23. dieses Verbrechen ist die Todesstrafe gesetzt.

19. Von denen er nicht mit Sicherheit wusste, dass sie todeswürdige Verbrecher sind. 20. Um zu untersuchen, ob sein Eingeweide vor Gewürm geschützt bleiben wird. 21. Ps. 16,9. 22. Dass er zum Verbrecherhäscher ernannt wurde.

אליהו אמר ליה עד מתי אתה מוכר עמי של אלחינו לחרינה אבר ליח באי אנביד הרבנא דביבא הוא אבר ליה אבוך ערק לאכיא את ערוק היידכיאו כי הוו מקלעי רבי ישמעאל ברבי יוםי ורבי אדמור בינייהו ולא הוה נגעה בהו אמרה להו ההיא משוונית בנים אים שובר אביו הה והיי שהיי כאיש גבורתו איכא דאמרי הכי אמרו לה אהבה "אל תען כסיל"באולתו שלא להוציא לעז על בניהם: אמר רבי יוחגן איבריה דרבי ישמעאל "כחמת בת תשע קבין אמר רב פפא איבריה דרבי יוהנן כהמת בת המשת קבין ואמרי לה בת שלשת קבין דרב 15 פפא גופית כי "דקורי דהרפנאי: אמר רבי יוהנן אנא אישתיירי משפירי ירושלים האי מאן דבעי מחוי שופרות הוכי יותנן נייתי ככא דככפא בכי בדי ונמלייה "פרצידי דרומנא סומקא ונחדר ליח בלילא דוורדא סומקא לפומיה ונותביה בין שמשא למולא 20 "ההוא והרורי בינין שיפריה דרבי יוהגן איני יהאנד מה שופרות הרב בהנא מינון שיפרות הרבי אבדי שופריה דרבי אבהו מעין שופריה דיעקב אביני שופריה דיעקב אבינו מעין שיפריה דאדם הראשין ואילו"רבי יוחנן לא קא חשיב ליה שאני רכי יוחנן M 31 ברה דעביא ואת ברה דיודקיא 32 M הגבי 133 M 31 ביני תרויהו 34 או הבי P 35 ביני תרויהו יבי ייבי -: B 37 38 ול בדכיראי B 36 באולתו דהרפניא (P ביציריא. (P פרציריא. (P פרצירי) א והנהו זהי הנפקי מיניה מעין -- M 42 מעין שפריד M 41 דרב שופרות דרב - M 43 שופרות ד.

Fol. 84a

[der Prophet] Elijahu und sprach zu ihm: Wie lange noch wirst du das Volk unsres Gottes zur Hinrichtung ausliefern!? Da erwiderte er ihm: Was soll ich tun, es ist ja ברבי שמעון בהדי הדרי הוה עייל בקרא דתורי ein Befehl des Königs. Dieser erwiderte: Dein Vater ist nach Asja geflohen, fliehe du nach Laodicea.

Wenn R. Jišmâél b. R. Jose und R. Eleâzar b. R. Simôn sich begegneten, so להורי לה והא בתיב konnte ein Rinderpaar zwischen ihnen to konnte durchgehen, ohne sie zu berühren. Einst sprach eine Matrone zu ihnen: Eure Kinder sind nicht von euch24. Da erwiderten sie ihr: Ihre sind noch grösser als unsre. - Um so mehr!? Manche sagen, sie hätten ihr folgendes erwidert: 20 Seine Kraft21 ist die eines Manns. Manche sagen, sie hätten ihr wie folgt erwidert: Die Liebe verdrängt den Leib. - Wozu antworteten sie ihr überhaupt, es heisst ja:" Antworte dem Toren nicht in seiner Narrheit!? - Damit keine üble Nachrede über ihre Kinder "hervorgebracht werde.

> R. Johanan sagte: Das Glied R. Jišmâéls war [so gross] wie ein neun Kab fassender Schlauch. R. Papa sagte: Das Glied R. Johanans war wie ein fünf Kab fassender Schlauch; manche sagen, wie ein drei Kab fassender. Das des R. Papa selbst war wie ein harpanischer Korb.

R. Johanan sagte: Ich bin von den Schönen Jerusalems übrig geblieben. Wenn jemand die Schönheit R. Johanans sehen will, so nehme er einen silbernen Becher wie er vom Juwelier kommt, und fülle ihn mit Körnern von einem roten Granatapfel, lege um die Mündung einen Kranz von roten Rosen und stelle ihn zwischen Sonne und Schatten; dieser Glanz ist etwas von der Schönheit R. Johanans. - Dem ist ja aber nicht so, der Meister sagte ja, die Schönheit R. Kahanas sei etwas von der Schönheit R. Abahus, die Schönheit R. Abahus sei etwas von der Schönheit unsres Vaters Jâqob und die Schönheit unsres Vaters Jâqob sei etwas von der Schönheit Adams, des ersten Menschen; R. Johanan wird also nicht mitgerechnet!? — Anders verhielt es sich bei R. Johanan, ihm fehlte der Schmuck des Gesichts32.

^{23.} Unter ihren Leibern, die einander berührten; so sehr beleibt waren sie. 24. Da mit solch 25. Die Leiber ihrer Frauen. einem dicken Leib die Vollziehung des Beischlafs unmöglich ist. 27. Dies wird auf das Zeugungsglied bezogen; der Beischlaf lässt sich trotz des Leibesumfangs vollziehen. 28. Pr. 26,4. 29. Unsre La. באולתו erscheint richtiger als כאולתו des masor. Textes.

30. Damit man ihre Frauen nicht des Ehebruchs verdächtige. ist mit einer Handschrift bei RABBINOVICZ בקולאי zu lesen. 32. Der Bart.

R. Johanan pflegte sich an den Toren der Tauchbäder niederzulassen, indem er sprach: Wenn die Töchter Jisraéls das Pflichtbad verlassen, so sollen sie mir begegnen, damit sie Kinder haben, die gleich mir schön und gleich mir in der Gesetzlehre kundig sind. Die Jünger sprachen zu ihm: Fürchtet sich denn der Meister nicht vor einem bösen Auge!? Er erwiderte ihnen: Ich stamme vom Samen Josephs 10 ab, über den das böse Auge keine Gewalt hatte; denn es heisst:"Ein fruchura jendes Reis ist Joseph, ein truchttragendes Reis an der Quelle 'ale ajin', und R. Abahu sagte, man lese nicht àle ajin, sondern ale ajin i [das Auge übersteigend]. R. Jose b. Hanina entnimmt dies aus folgendem: Sie mogen sich tischahnlich auf Erden vermehren; wie die Fische im Meer das Wasser bedeckt, so dass das Auge keine Macht über 20 ומאימתי גמר מלאכתן רבי יוהגן אמר משיצרפם sie hat, ebenso hat über den Samen Josephs das Auge keine Macht.

Eines Tags badete R. Johanan im Jarden; da bemerkte ilm Reš-Laqiš und sprang' ihm in den Jarden nach. Da sprach מהמן הלש ריש לקיש אתאי אחתיה קא בכיא' אמרה jener: Deine Kraft für die Gesetzeskunde. Dieser erwiderte: Deine Schönheit für Frauen. Jener entgegnete: Wenn du Busse tust, so gebe ich dir meine Schwester, die schö-

החדרת פנים לא הויא ליה: "רבי יוחנן"הוה אזיל יתיב אשערי שבילה אמר כי פלקן בנות ישראל משבילת מצוה לפגעו בי כי היכי דלהוו להו בני שפירי בוותי גמירי אורייתא כוותי אמרו ליה רבנן רא מכתפי מד מעינא בישא אמר להו אנא "מורעא רייבת קאתינא דלא שלטא ביה עינא בישא דכתיב בן פרת יוסף בן פרת עלי עין ואמר רבי אכהו אל תקרי עלי עין אלא עולי עין רבי יוסי ברבי הגינא אמר מחכא וידגו לרב בקרב הארץ מה דגים שבים בים מכסים "אותם ואין העין שולמת בהן אף זרעו של יוכת אין העין שולמת כהן: יומא חד הוה קא כהי 'רבי יוחנן בירדנא הזייה ריש לקיש "ושוור בירנא אכתריה אמר ליה הילך לאורייתא אמר ריה שופרך לנשי אמר ליה אי הדרת כך יהיבנא רך אחותי דשפירא מינאי קביל עליה בעי למיחדר ראתויי 'מאניה ולא 'מצי הדר אקרייה ואתנייה ושייה נברא רבה יומא חד חוו מפלגי בי מדרשא יד הסיית והסכין והפגיון והרומה ומגל יד ומגל קציר מאימתי מקבלין טומאה משעת גמר מלאכתן בבבשן ריש לקיש אמר משיצהצהן בסים אמר ליה לכמאה בלכמיותיה ידע אמר ליה ומאי אהנת לי התם רבי קרו לי הכא רבי קרו לי אמר ליה אהגאי לך האקרבינך תחת כנפי השכינה חלש דעתיה דרבי ליה עשה בשכיל בניי אפר לה "עזכה יתפיך (ג)אני M 46 || ר"י -- M 45 || עליתם א M 44 | סליק ויתיב M 43

אימצי אקר תנייה P 47 מאני | א 48 M אימצי אקר תנייה – יאתני 1 B 49 יד 1 M 50 דקריביתך 1 B 49 ידה. ner ist als ich. Da nahm er es an. Als er darauf zurück wollte, um seine Kleider zu holen, vermochte er es nicht mehr. Hierauf unterrichtete er ihn in der Schrift und in der Misnah und machte ihn zum bedeutenden Mann. Eines Tags stritten sie im Lehrhaus, wann ein Schwert, ein Messer, ein Dolch, eine Lanze, eine Handsichel und eine Erntesichel, die [levitisch] verunreinigungsfähig werden, sobald sie ganz fertig sind, vollständig fertig werden; R. Johanan sagte, sobald man sie im Ofen polirt hat, und Reš-Laqiš sagte, sobald man sie im Wasser gestählt hat. Da sprach jener zu ihm: Ein Räuber kennt sein Räuberhandwerkszeug. Alsdann sprach dieser zu ihm: Was nütztest du mir, dort nannte man mich Meister und hier nennt man mich ebenfalls Meister. Jener erwiderte: Ich habe dir genützt, indem ich dich unter die Fittige der Gottheit gebracht habe. Hierauf wurde R. Johanan betrübt und Res-Laqis erkrankte darüber. Da kam seine Schwester zu ihm und weinte, indem sie sprach: Tu es" meiner Kinder wegen! Dieser erwiderte: "Lass nur deine Waisen, ich will sie er-

^{34.} Gen. 49,22. 36. Der, wie weiter 33. Nach der Menstruation. 35. Ib. 48,16. 37. Da er ihn für ein schönes Weib hielt. berichtet wird, früher ein vagabundirender Räuber war. 39. Bei den Räubern, bei welchen er Führer war. 38. Zu diesen ebenso schnell heranzuspringen. 42. Für ihn beten, dass er genese. 40. Bei den Gelehrten. 41. Des RJ., die Frau des R-L. 43. Jer. 49,11.

אוונון לחון במובין מניבונני מנים בון ימקבינוי ילי תבבוה נה נבשיח דרבי שבינון בן לקיש יחוד קא בצבונה רבי הודנן בהריד ביבא אברי רבי ביאן "ליוויל ליתביה לדינתיה ביוים רבי אדינה בי 5 פדת דמהדדין שמעתתיה אזל יתיב קמיה כל מילתא דדורה מבה "דבר יוהנן מבה היה הנימ דבביינא ד אנה אני בבר בלוחא בר בלוחא בי בונו אבינא מילתא הוה מקשי לי נשרין וארבעה קושייתא ומפריקנא ליח עשרין וארבעה פרוקי וממילא"רווחא שמעתא ואת אכרת תניא דבכיין דך "אכי דא ידענא דשפיר קאמינא הוה קא אזיל וקרע מאניה וקא בכי ואמר חיכא את כר לקישא חיכא את כר לקישא °והוה קא צווח עד דשף דעתיה "כעו רכנן רחמי עליה ונה נפשיה: "ואפילו הכי לא סמך רכי יכורי ברבי שמעון אדעתיה "קביל עליה יכורי באורתא הוו בייכי ליה שיתין נבשי דצפרא נידי מתותיה שיתין משיכלי דמא וכיבא למחר עכדה ליה "דביתהו שיתין מיני לפדא ואכיל להו וברי ולא "הות שבקה ליה דביתהו למיפק לבי מדרשא כי היכי דלא לדחקות רכנן באורתא אמר לחו אחיי ורעיי בואו בצפרא אמר להו"זילו מפני בישול תורה יומא הד שמעה דביתהו אמרה ליה את קא מייתית להו עילווך כלית ממון של בית אבא"אימרדה אולה לבית נשא כליקו ואתו הנך "כפונאי עיילו ליה סימין עבדי כי נקיטי שיתין ארנקי ועבדו ליה 05 25 שיתין עבדי כי נקיטי

Fol. 84a -84b

M 31 ניתיר נפייסיה ניתביה M 52 היה היה אור רוא אדר אדעיר M 33 הניא M 53 M - רוח הישרבני M 54 M 25 M 25 M אנא דא M 55 M - וחות קעווד M 57 M 27 M 28 M - אמר דורמא דו מטי פי האי מעשה רידיה M 58 M - דבית M 60 M - דבית M 65 M שירוי M 65 M שירוי M 66 M - ואכיל M 66 M - ואכיל M 66

nahren. - Tu es wegen meiner Witwenschaft! Er erwiderte: 'Und deine Witteen mögen au, wich vertrauen. Hierauf starb R. Simôn b. Laqiš, und R. Johanan grämte sich sehr nach ihm. Da sprachen die Jünger: Wer mag zu ihm hingehen, um ihn zu beruhigen? Mag R. Eleâzar b. Pedath hingehen, denn seine Lehren sind sehr scharfsinnig. Darauf ging er zu ihm hin und setzte sich vor ihm nieder, und bei jeder Lehre, die R. Johanan vortrug, sprach er zu ihm: Es gibt eine Lehre als Stütze für dich. Da sprach er: Du willst dem Sohn Laqis' gleichen!? Wenn ich etwas vortrug, erhob er gegen mich vierundzwanzig Einwände, und ich erwiderte ihm vierundzwanzig Antworten, und dadurch wurde die Lehre erweitert; du aber sagst immerzu, es gebe eine Lehre als Stütze für mich; weiss ich denn nicht selbst, dass ich recht habe!? Hierauf ging er fort, zerriss seine Gewänder und weinte, indem er rief: Wo bist du, Sohn Laqiš', wo bist du, Sohn Laqiš'!? Er schrie solange, bis er seinen Verstand verlor. Da flehten die Jünger um Erbarmen und er starb.

Dennoch hatte sich R. Eleâzar b. R. Simôn mit seinem Gewissen nicht abgefunden", und nahm daher Züchtigungen auf sich. Abends legte man ihm sechzig" Polsterdecken unter und morgens schöpfte man unter ihm sechzig Wannen Blut und Sekrete". Am Morgen bereitete ihm seine

Frau sechzig Arten von Speisen, diese ass er und genas. Seine Frau liess ihn auch nicht ins Lehrhaus gehen, damit die Rabbanan ihn nicht drängen". Abends pflegte er zu ihnen zu sagen: Brüder und Freunde, kommt heran, und morgens pflegte er zu ihnen zu sagen: geht fort, wegen der Störung des Gesetzesstudiums. Eines Tags hörte es seine Frau, da sprach sie zu ihm: Du bringst es selbst über dich und hast bereits das Vermögen meines väterlichen Hauses durchgebracht. Da verliess sie ihn und ging zu ihren Eltern. Da kamen Schifffahrer und sandten ihm sechzig Sklaven, die sechzig Geldbeutel hielten und ihm sechzig Arten von Speisen bereiteten, die zuss. Eines Tags sprach [seine Frau] zu ihrer Tochter: Geh, erkundige dich, was

^{44.} Er fürchtete, er könnte trotz seiner Merkzeichen Unschuldige zur Hinrichtung ausgeliefert haben.
45. Die Zahl sechzig wird im T. stets als Uebertreibung gebraucht.
46. Die aus seinen Ausschlägen

47. Diese waren ihm böse, weil er manche ihrer Verwandten verhaften liess.
48. Zu den Schmerzen.
49. Nach Erkl. der Kommentare hatten sie sich in Seenot befunden u. dies gelobt.

dom Vater jetzt macht. Als sie zu ihm kam, sprach er ju ihr: Geh und sage deiner Mutter unser [Vermögen] ist grösser als thres. Da las er über sich: Sie gleicht den sie ther Nabrua, herser. Nachdem er gegessen und getrunken hatte, ging er ins Lehrhan; man brachte ihm da sechzig Arten Blut, und er erklärte sie als rein. Die Rabchen: Ist es denn möglich, dass unter diesen sich keine befindet, über welche ein Zweifel obwaltet? Da sprach er zu ihnen: Wenn ich recht habe, so sollen alle [Kinder | Knaben sein, wenn aber nicht, so soll וה ברבי אלעור ברבי שמעון לא פחות בתמני לא ein Mädchen darunter sein. Hierauf waren sie alle Knaben, und man benamste sie nach ihm Eleâzar. Es wird gelehrt: Rabbi sagte: Wie sehr hat diese Ruchlose"die Fortpflanzung in Jisraél beeinträchtigt.

Als er im Sterben lag, sprach er zu seiner Frau: Ich weiss, dass die Rabbanan mir zürnen und sich mit mir nicht nach Gebühr befassen werden; lasse mich in meinem Söller liegen und fürchte dich בהרי שיכבתה אברה לה כא בינציא דביתהו בהדי שיכבתה אברה לה nicht vor mir. R. Semuél b. Nahmani sagte: Mir erzählte die Mutter R. Jonathans, dass die Frau des R. Eleâzar b. R. Simôn ihr folgendes erzählt hat. Nicht weniger als achtzehn und nicht mehr als zweiundzwanzig Jahre liess ich ihn in seinem Söl-

לבהתה זילי בקי כאבוך מאי קא נכיד האידנא אתיא אכר לה 'זילי אכרי לאכך שלני גדול בשלחם כרי אנפשיה "היתה כאניות סוחר ממרחק תביא לחמה אכל ושתי וכרי נפק לכי מדרשא אייתו לקפיה שיתין פיני דפא פהרינהו הוה קא פרנני s פרנני אווי איני ביני דפא פהרינהו הוה קא -בנן ואמרי סלקא דעתך לית בהי חד ספק אמר יהי אם כמותי הוא יהיו כולם וכרים ואם יאו תהא נקבה אחת ביניתם חיו כולם וכרים ואכיקו להי רבי אלעזר על שמיה תניא אמר רבי במה banan aber räsonnirten über ihn und spra- היה קא ביית ורביה ביטלה רשעה זו מישראל: כי היה קא ניהא נפשיה אכר לה לדביתהו ידענא בדרבנן דרתיהי עלי ולא מיעסקי בי שפיר אוגנין בעיליתא ילא תידחלין פינאי אמר רבי שמואל בר נחמני אישתעיא לי אימיה דרבי "יונתן דאישתעיא לה כרי ולא טפי מעשרון ותרון שנין אוגניתית בעיליתא כי היה סליקנא מעינגא ליה במזייה כי הוה משתממא ביניתא ביניה הוה אתי דמא יומא חד הואי ריחשא דקא נפיק מאוניה חלש דעתאי איתהזי לי בהלכא אמר לי לא מידי הוא יומא הד שמעי 20 בזילותא דצורבא מרבגן ולא מהאי בדבעי לי בי הוו אתו בי תרי לדינא הוו קיימי אבבא אמר מר מילתיה ומר מילתיה נפיק קלא מעיליתיה ואמר איש פלוני אתה חייב איש פלוני אתה זכאי יומא הד תהא כבעלה שלא ניתן לקבורה אמרי רבגן כולי האי ודאי לאו אורה ארנא איכא דאמרי רבי + M משלכם + ההוא יומא + M 68 מעיליתאי B 72 בעיליתאי M 71 - M 76 מיוחגן | P 74 בר | P 75 במיויה M 73

מיניה | P 77 כראבעי | M 78 -- לה.

ler liegen. Wenn ich zu ihm hinaufging, untersuchte ich sein Haar, denn wenn ich eines herauszog, kam Blut hervor. Eines Tags sah ich einen Wurm aus seinem Ohr hervorkommen, da wurde ich betrübt55. Darauf erschien er mir im Traum und sprach zu mir: Es ist nichts; ich hatte eines Tags die Beschimpfung eines Gelehrten mit angehört und es nicht gebührend zurückgewiesen⁵⁰. Wenn zwei zu Gericht kamen, standen sie an der Tür; der eine trug sein Anliegen vor und der andere trug sein Anliegen vor; darauf kam eine Stimme vom Söller hervor, welche sprach: du So hast unrecht, und du So hast recht. Eines Tags zankte seine Frau mit einer Nachbarin, da sprach diese zu ihr: Möge es dir so ergehen, wie deinem Mann, der nicht zu Grab gekommen ist! Hierauf sprachen die Rabbanan. Soweit ist es sicher nicht schick-

51. Von Weibern, von welchen man nicht wusste, ob es Menstrualblut, das Weib also unrein ist, od. aus einer inneren Verletzung herrührt, das Weib also rein ist. 53. Der betreffenden Frauen. 54. Die Regierung, die ihn zum Häscher ernannt wirklich unrein ist. hatte, u. er dadurch keine Zeit fand, in diesen Fragen Entscheidungen zu treffen. Nach einer anderen Erkl. Ršj.s ist unter "Ruchlose" seine Frau zu verstehen, die ihn nicht ins Lehrhaus gehen liess. glaubte, dass seine Verwesung beginne. 56. Dies war nichts weiter als eine Bestrafung an seinem Ohr.

שמעון בן יוחאי איתהואי להו בהלמא אמר להו פרידה אחת יש לי ביניכם ואי אתם"רוצים לחביאה אצלי אזול רבנן לאיקסוקי ביה לא שכקו בני "נכברא דכל שני דהוה ניים רכי אלעזר ברבי שמעון בעיליתיה לא סליק חיה רעה למתייהו"יומא הד מעלי יומא דכיפורי הוה הוו מרידי "שדרו רבגן לבני "בירי ואסקוה לערסיה ואמטיוה למערתא דאבוה אשכהוה לעכנא דהדרא לה למערתא אמרו לה עכנא עבנא פתחי פיך ויכנס כן אצל אכיו פתח לחו: שלה רכי 10 auf seinem Söller schlummerte, kam kein ישתמש בו חול "תמן אמרין באתר דמרי ביתא תלא זייניה "בולבאי רעיאי קולתיה תלא שלה לה נהי דבתורה גדול ממני "אבל במעשים טובים מי גדול ממני שלחה ליה בתורה מיהא גדול ממך"לא ידענא ו במעשים ידענא דהוה קביל עליה יסורי בתורה מאי היא דכי הוו יתבי רבן שמעון בן גמליאל ורבי יהושע בן קרחה "אספסלי "יתבי קמייהו רבי אלעזר ברבי שמעון "ורבי אארעא מקשו ומפרקו אמרי מימיהן אנו שותים והן יושבים כל גבי ברקנ כבדי פרידה אחת יש די כיניכם ואתם מכקשים ראכדה הימני אחתות לרבי אמר לחן רבי יחושני כן קרחת מי שיש לו אב יחית ומי שאין לו אב ימות אהתוח

- עכבורא - M 81 בעיל - M 80 בעיל - M 79 M 84 שררוה P 83 שררוה M 82 בר מרוון אכ ואמני 85 V ביתוח. M בית 86 M קיברא. B בורבא רעיא בין 87 M אבר 88 M - יבתוחה ורבין | P 94 אנן.

lich. Manche erzählen, R. Simôn b. Johaj sei ihnen im Traum erschienen und habe zu ihnen gesprochen: Eine Taube habe ich unter euch, und ihr wollt sie mir nicht bringen! Darauf gingen die Rabbanan hin, um sich mit ihm zu befassen; die Bewohner von Âkhbarja liessen es aber nicht zu, denn während der ganzen Zeit, während welcher R. Eleâzar b. R. Simôn böses Tier in ihre Stadt. Eines Tags, es war der Rüsttag des Versöhnungstags, waren diese sehr beschäftigt, da teilten es die Rabbanan den Einwohnern von Biri mit, und diese legten ihn auf eine Bahre und brachten ihn zur Gruft seines Vaters; diese aber war von einer Schlange umringt; da sprachen sie zu ihr: Schlange, Schlange, öffne deinen Mund", damit der במליאל אסקינהו אמר להן רבן שמעין בן גמליאל Sohn zu seinem Vater hineinkomme. Da öffnete sie ihn.

Hierauf sandte Rabbi und liess um seine Frau werben; da liess sie ihm erwidern: Wie sollte ein Gefäss, das zu Heiligem benutzt worden ist, zu Profanem benutzt werden!? Dort pflegen sie zu sagen: An der Stelle, wo der Hausherr seine Waffen aufhängt, hängt der vagabundirende Hirt[™] seinen Wasserkrug auf. Darauf liess er ihr sagen: Zugegeben, dass er in der

Gesetzeskunde bedeutender war als ich, aber war er etwa auch an guten Werken bedeutender als ich!? Da liess sie ihm erwidern: In der Gesetzeskunde war er also bedeutender als du, was ich allerdings nicht weiss, hinsichtlich der [guten] Werke aber weiss ich es wol, denn er nahm Züchtigungen auf sich. — Welches Bewenden hat es mit seiner Grösse in der Gesetzeskunde? - Wenn R. Šimôn b. Gamaliél und R. Jehošuâ b. Qorha auf Bänken sassen, sassen R. Eleâzar b. R. Simôn und Rabbi² vor ihnen auf der Erde und replizirten und duplizirten. Darauf sprachen sie": Ihr Wasser trinken wir", und sie sitzen auf der Erde! Hierauf machte man auch ihnen Bänke und man setzte sie auf diese. Da sprach R. Simôn b. Gamaliél: Eine Taube habe 15 ich unter euch, und ihr wollt sie mir vernichten 10! Da setzten sie Rabbi hinunterº7. Darauf sprach R. Jehošuâ b. Qorha zu ihnen: Wer einen Vater

^{58.} Cf. S. 443 N. 224. 57. Ihn fortzubringen u. zu bestatten. 59. In Palästina. 60. Cf. Bd. vij S. 454 N. 605. 61. Im Lehrhaus, beim Vortrag. 62. Dieser war ein Sohn 63. Die Gelehrten, die ebenfalls auf den Bänken sassen. 64. Dh. aus ihren Disputationen lernen wir. 65. Den einzigen Sohn. 66. Beide waren noch sehr jung u. er fürchtete, man würde sie ob ihrer Gelehrsamkeit bewundern u. es könnte ihnen ein böses Auge schaden. 67. Zurück auf die Erde.

hat, soil 'chen, und wer keinen Vater hat, soll sterben? Alsdann setzten sie auch R. Ficirar b. R. Simón hinunter. Da wurde er betrübt und sprach: Ihr stellt ihn mir g'eich! Bis zu jenem Tag pflegte, wenn a Rabbi etwas vorbrachte, R. Eleâzar b. R. Simon ihn zu unterstützen, von dann ab aber pflegte, wenn Rabbi sagte: ich habe etwas einzuwenden, R. Eleâzar b. R. Simôn עם entgegnen: dies und jenes hast du ein- ייינתן הון "ואלו הן אבא "ובני בתירה ויונתן הו zuwenden, das aber ist zu erwidern; du überschüttest uns mit Haufen von gehaltlosen Einwendungen. Als Rabbi dadurch betrübt wurde, und sich bei seinem Vater beklagte, sprach dieser zu ihm: Mein Sohn, ה בני בתר דוד בני בתרה עלמא בתר דוד בני בתירה gräme dich nicht; er ist ein Löwe, Sohn eines Löwen, du aber bist ein Löwe, Sohn eines Fuchses. Das ist es, was Rabbi gesagt hat: Es gibt drei Bescheidene, und zwar: meinen Vater, die Söhne Betheras, 20 und Jonathan, den Sohn Sauls. R. Simon b. Gamaliél, wie wir bereits erzählt haben. Die Söhne Betheras, denn der Meister sagte: sie setzten ihn an die Spitze und wählten ihn zum Fürsten. Jonathan, der Sohn Sauls, 25 denn er sagte zu David: Du wirst Konig uber Jisrael sein und ich werde der zweite nach dir sein. Wieso dies, vielleicht [sagte es] Jonathan, der Sohn Sauls, weil er sah, dass sich alle Welt David zuwandte, und die Söhne Betheras, weil sie sahen, dass Hillel bedeutender war als er; R. Simôn b. Gamaliél aber war entschieden bescheiden.

7 M בעפדינא 18 M דרבי 19 P בתלתא 10 M ורמי אוול ה אוול רי M 12 לקליה נהותי מדרבי - M 14 -- נאילנ. Rabbi sagte: Lieb sind die Züchtigungen; er nahm sie auf sich dreizehn Jahre, sechs durch Blasenstein und sieben durch Scharbock; manche sagen, sieben durch Blasenstein und sechs durch Scharbock. Der Stallmeister Rabbis war reicher als der König Sapor; wenn er den Tieren Futter verabreichte, hörte man den Lärm drei Mil, und er beobachtete, es ihnen dann zu verabreichen, wenn Rabbi auf den Abort ging; dennoch übertönte seine Stimme ihren Lärm, so dass alle Seefahrer sie hören konnten. Trotzdem waren die Züchtigungen des R. Eleâzar b. R. Simôn bevorzugter, als die des Rabbi. Bei R. Eleâzar b. R. Simôn kamen sie aus Liebe und entfernten sich aus Liebe, dagegen kamen sie bei Rabbi durch ein Ereignis und entfernten sich durch ein Ereignis. — Durch welches Ereignis kamen sie? - Einst wurde ein Kalb zum Schlachten geführt; da

במי לרבי אלעזר ברבי שמעון חלש דעתיה אמר קא חשביתו ליה כוותי עד ההוא יומא כי היה אמר רבי מילתא הוה מסייע ליה רבי אלעזר ברבי שמנין מכאן ואילך כי הנה אמר רבי יש לי להשיב אבר ליה רבי "אלעור ברבי שמעון כך ובך יש לך להשיב זו היא תשובתך חשתא חיקפתנו תשובות חביתות שאין בהן ממש חלש דעתיה דרבי אתא אבר ליה לאבוה אבר ליה בני אל ירץ לך שהוא ארי בן ארי ואתה ארי בן שועל והיינו דאפר רבי בן שאול רבן שמעון בן נמליאל הא דאמרן בני בתירה דאמר מד הושיבוהו בראש ומינוהו לנשיא עריהן יונתן כן שאול דקאמר ליה לדוד ואתה תמלך יל ישראל ואני אהיה לך למשנה בכאי דלכא יונתן נבי דחזו לחלל דעדית פינייתו אלא רבן שמעון בן יבריאל ידאי הוה ענוותן: אבר רבי הביבין יכורין קבר צליה תליסר שני שות בצמירתא ושבע בצפרנא ואמרי לה שבקה בצמירתא ושית בצפרנא "אחורייריה דבי רבי הוח עתיר משבור מלכא כד חוה רבי כיכתא לחיותא הוה אויל כלא "בתלתא בילי הזה מכוין "דרמי בההיא שעתא "דעייל רבי לבית הכסא ואפילו הכי בעבר ליה קליה לקלייהו ישמעו "ליה נחותי ימא ואפילו חבי יסורי דרבי אלעזר ברבי שמעון עדיפי"מדרבי דאילו רבי אלעזר ברבי שמעון מאחבה כאו ומאחבה הלכו "דרבי על ידי מעשה כאו ועל ידי מעשה הלכו על ידי מעשה באו מאי היא דההוא עולא דהוו קא ממטו ליה ' שמעון בן ארעור 19 M אישרא P שמעון בן ארעור 19 M אישרא M 95 728 M 3 2 זו כולי עלמא אכתריה בני

וראי. B וראי ענוו הוה 5 M - אף רבי 6 M

לשחיטה אזל תליא לרישיה בכנפיה דרבי וקא בכי אמר ליה "ויל לכך נוצרת אמרי הואיל "ולא קא מרחם ליתו עליה יסורין ועל ידי מעשה הלכו "יומא חד הוה"קא כנשא אמתיה דרבי ביתא הוה שדיא בני ברבושתא"וקא בנשא להו אמר לה שבקינהו בתיב "ורחמיו על כל מעשיו אמרי הואיל "ומרחם "רחימו נרחם עליה: כולהו שני "יסורי דרבי אלעזר"לא שכיב איניש בלא³ומניה כולהו³שני יסורי דרבי לא איצטריך עלמא למיטרא "דאמר רבה בר רב שילא לאו צריך לעלמא בעו רבנן רחמי עלן ומכטלינן ליה "אפילו חבי בי חוו נקר- פוגלא ממשרא חוה כייבא בירא מליא מיא: איקלע רבי לאתריה דרבי אלעזר ברבי שמעון אמר להו יש לו כן לאותו צדיק אמרי בשמנה אתייה אסניכיה ואשלמיה לרכי שניין כן איסי בן לקוניא "אחוה דאמיה כל יומא חוה אמר "לקריותי אנא איזיל אמר ליה הכים עבדו יתך וגולתא דדהבא פרסו עלך ורבי קרו לך ואת אמרת גדל אתא יתיב במתיבתא דרבי שמעיה "לקליה אבר הא קלא דבי לקליה דרבי אליור ברבי שביי אמרו ליה בריה הוא קרי עליה פרי צדיק עין חיים ולקח נפשות חכם פרי צדיק עין חיים זה רבי יוכי הו בבי שבעין ירקה נפשית הכב 25 zog, die Lücke voll Wasser . רבי שמעון בן איסי בן לקוניא כי נח נפשיה אמשוח "למערתא דאבוה הוח הדרא לה עכנא

איני א 17 איל או 16 M אינו רחמן ליתו | 17 M א היכי – M איני – M איני דמי ד – 18 M קקיימא אמתיה וקבנשא ביתא – 10 M וקכני להו || 21 M וריהם רחמו בהדיה כולהו || 22 B M 15 2 2 - M 24 175 M 23 1237 " " Name = 127 M 27 M 20 B 28 עליה ומבשלי 1 M 20 א מרי קביד בי B 28 בירא דביא 13 M בארבק B 32 ברבי M 31 אדית (P אדו) א 31 M הקרתי 35 M בי

versteckte es den Kopf in den Rockzipfel Rabbis und weinte. Da sprach er zu ihm: Geh, dazu bist du ja erschaffen worden! Darauf sprachen sie': Weil er kein Mitleid hatte, so mögen Züchtigungen über ihn kommen. Durch welches Ereignis entfernten sie sich? - Eines Tags fegte die Magd Rabbis das Haus, und fegte junge Wiesel, die da lagen, mit fort; da sprach ים אביבר איי men erstreckt sich auf alle seine Werke. Darauf sprachen sie: Weil er Mitleid hatte, wollen wir mit ihm Mitleid haben.

Während der ganzen Schmerzensjahre ייברי שנשבחת בשנים שיברי R. Eleâzars starb kein Mensch vorzeitig; und während der ganzen Schmerzensjahre Rabbis benötigte die Welt nicht des Regens. Rabba b. R. Šila sagte nämlich: Ein Regentag ist ebenso unangenehm wie der בו בובי כובי אנא איויל אמר ליה מובי כובי כובה דא בי Tag des Gerichts. Ferner sagte Amemar: Wenn die Welt seiner nicht bedurfte, so würden die Rabbanan um Erbarmen gefleht und ihn abgeschafft haben. Dennoch war, wenn man einen Rettig aus dem Beet

> Einst kam Rabbi in die Heimatstadt des R. Eleâzar b. R. Šimôn; da fragte er: Hat dieser Fromme einen Sohn hinterlassen? Man erwiderte ihm: Er hat einen Sohn hinterlassen, und jede Hure, die sich für zwei verdingt, dingt ihn für acht. Hierauf liess er ihn holen, ordinirte ihn und übergab ihn dem R. Simôn b. Isi b. Laqonja, dem Bruder seiner Mutter. Jeden Tag sagte er, er wolle nach seinem Hei-

matsdorf zurück, dieser aber sprach zu ihm: Man machte dich zum Gelehrten, hüllte dich in ein goldenes Gewand und nennt dich Rabbi, und du sagst, du willst in dein Heimatdorf zurück! Darauf erwiderte er: Ich schwöre, dass ich damit aufhöre. Als er gross ward und in das Lehrhaus Rabbis kam und dieser seine Stimme hörte, sprach er: Dessen Stimme gleicht der des R. Eleâzar b. R. Simôn. Da erwiderte man ihm, es sei sein Sohn. Darauf las er über ihn: Die Frucht des Frommen ist ein Baum des Lebens und Seelen erwirbt ein Weiser. Die Frucht des Frommen ist ein Baum des Lebens, das ist R. Jose, Sohn des R. Eleâzar b. R. Simôn; und Seelen erwirbt ein Weiser, das ist R. Simôn b. Isi b. Laqonja. Als er gestorben war und man ihn zur Gruft seines Vaters brachte, war diese von einer Schlange umgeben. Da sprachen sie zu ihr:

^{72.} Im Himmel. 73. Ps. 145,9. 74. Trotzdem es nicht regnete, war keine Dürre eingetreten. 75. Zum Unterricht in der Gesetzeskunde. 76. Pr. 11,30.

Schlange, Schlange, öffne deinen Mund, dannt der Sohn zu seinem Vater hineinkomme. Diese aber öffnete ihn nicht, und das Volk g'aubte, dass der eine bedeuten-[himmlischer] Widerhall und sprach: Nicht weil der eine bedeutender ist als der andere, sondern weil der eine die Leiden der Höhle mitgemacht und der andere die Leiden der Höhle nicht mitgemacht hat.

Einst kam Rabbi in die Heimatstadt R. Tryphons; da fragte er: Hat dieser Fromme einen Sohn hinterlassen? Dieser pflegte nämlich seine Söhne zu begraben? Man erwiderte ihm: Einen Sohn nicht, aber einen Tochterssohn hat er hinterlassen, und jede Hure, die sich für zwei verdingt, dingt ihn für acht. Da liess er ihn holen und sprach zu ihm: Wenn du Busse tust, so gebe ich dir meine Tochter. בי תלמיד הכם ובן כני תלמיד הכם ובן בני תלמיד הכם ובן בני תלמיד הכם ובן Da tat er Busse. Manche sagen, er heiratete sie und liess sich von ihr scheiden, und manche sagen, er heiratete sie überhaupt nicht; damit man nicht sage, er habe nur ihretwegen Busse getan. Wozu בייהה זכר כבי ירביה בבאן ואילך שילה tat er dies alles!? R. Jehuda sagte im Namen Rabhs, nach anderen sagte es R. Hija b. Abba im Namen R. Johanans, und nach anderen sagte es R. Semuél b. Nah-

למערתא אמר ליה עכנא עכנא פתח פיך ויכנס כן אצר אביו לא פתהא להו כסבורים העם לומר שוה בדיר ביוה יצתה בת קול ואמרה לא מפני שוה נהול מזה אלא זה היה בצער מערה זוה לא היה בצער der sei als der andere; da ertönte ein בערה: איקלע רבי לאתריה דרבי טרפון אמר להו פ יש רי בן לאותו צדיק' שהיה מקפה את בניו אמרו הי בן אין לו בן בת יש לו וכל זונה שנשכרת בשנים שוכרתו"בשמנה אתיוה 'רקמיה אמר ליה אי הדרת כך יהיכנא לך ברתאי הדר ביה איכא דאמרי נסבה ונרשה איכא דאמרי לא נסבה כלל"כדי שלא 10 יאברי בשביל זו הזר 'זה ולמה ליח כולי האי דאמר רב יהודה אמר רב ואמרי לה אמר רבי הייא בר אבא אבר רבי יוחגן ואברי לה אבר רבי שכואל בר נדמני אמר רבי יונתן בל המלמד את בן הבירו תירה נוכה ויושב בישיכה של בינלה שנאמר "אם תשיבן לפני תעמד וכל המלמד את בן עם הארץ תורה 'אפילו הקדוש ברוך הוא גוזר גזירה! מבניהה בשביה שנאמר ואם תוציא יקר מוולל כפי תהיה: אמר רבי פרנך אמר רבי יוחנן כל שהוא שיב אין תורה פוסקת מזרעו "לעילם שנאמר "ואני יותר ברידו יוני הא ינייני בביך ובבי ורעך יניבי ורני ורנוך אבר הו בניתה ונד נולם מאי אבר הו אבר הקדוש בדוך הוא אני עוב לך בדבר וה פאי M 39 77 P 38 הו זו פתרי דרת ויב | M 42 - לקמיה | שהיה...בניו || V 41 בארבע מבי לבה או 45 מדי M 44 בדי והיב בדי 1°45 - לך. M 47 | לעולם M 46

mani im Namen R. Jonathans: Wenn jemand den Sohn eines anderen die Gesetzeskunde lehrt, so ist es ihm beschieden, im himmlischen Kollegium zu sitzen, denn es heisst: Wenn du zurückkehren machst, so werde ich dich zurückbringen, und du wirst vor rin stehen. Und wenn jemand den Sohn eines Menschen aus dem gemeinen Volk das Gesetz lehrt, so hebt der Heilige, gebenedeiet sei er, wenn er ein Verhängnis beschlossen hat, es seinetwegen auf, denn es heisst: "Und wenn du Köstliches hervorbringst aus Gemeinen. so sollst du wie mein Mund sein.

R. Parnakh sagte im Namen R. Johanans: Wenn jemand Gelehrter ist und sein Sohn Gelehrter ist und der Sohn seines Sohns Gelehrter ist, so weicht die Gesetzeskunde nicht mehr von seinen Nachkommen, denn es heisst: Und dieses mein Bund mu ihnen &c. es soll nicht weichen aus deinem Mund und aus dem Mund deiner Kinder und der Kinder deiner Kinder, sprach der Herr, von jetzt ab bis in alle Ewigkeit. — Was heisst: sprach der Herr? - Der Heilige, gebenedeiet sei er, sprach: ich bürge dir dafür. -Was heisst: von jetzt ab bis in alle Ewigkeit? R. Jirmeja erklärte: Von da ab und weiter

77. R. Šimôn b. Johaj war wegen Beleidigung der römischen Regierung von dieser verfolgt worden u. lebte mit seinem Sohn R. Eleâzar 13 Jahre in einer Höhle, wo sie sehr litten; cf. Bd. i S. 396 Z. 2f. 78. Dieser pflegte, wenn er etwas bekräftigen wollte, stets zu sagen: ich will meine Kinder begraben, 80. Jes. 59,21. wenn es nicht so ist! Vgl. zBs. Bd. i S. 354 Z. 5, S. 598 Z. 12. 79. Jer. 15,19.

רב יוסת יתיב תורה מחזרת על אכסניא שלה: ארבעין תעניתא ואקריוה לא ימושו מפיך יתיב "ארבעים תעניתא"אחריני ואקריוה לא ימושו מפיד ומפי זרעך יתים מאה"תעניתא אהריני אתא יאקריה מכאן ואילך לא צריכנא תורה מחזרת על אכסניא שלה: רבי זירא בי בלים לארעא דישראר יהני מאה תעניתא "דרשכה תלמודא בבלאה מיניה כי חיבי דלא נשרדיה יתים מאה אחרניתא דלא רשביב ויתים מאה אחריני דלא נשלוט כיה נירא דניהנם כל תלתון פומין דווד בדיק נפשיח שנד תנירא כריד ויתים בגויה ולא הוה שוטא ביה נורא יובא הד יחבו ביה רבנן עינא ואיהרבו שקיה וקרי ריה בניי מי האיש החכם ויכן את זאת ואשר דכר פי ה אליו ויגדה על מה אכדה הארץ דבר זה "אמרום.) הכמים ולא פירשותו אמרו נביאים ולא פירשותו ינד שבירשו הקדוש בהן הוא בנצי שנאבר ישיאם [ה"] על עוכם את תורתי אשר נתתי לפניהם אבי רב יהודה אמר רב שלא ברכו בתורה תהילה: אמר רב חמא מאי דכתיב °בלב נבון תנוח חכמה ובקרב: כסילים תודע בלב נבון תנוח חכמה זה"תלמיד חכם בן תלמיד חכם ובקרב כסילים תודע זה תלמיד - M 50 --- M 49 582 M 48 בישתכה תלמוריד B 52 א דישתכה. M דנשתכה תלמוריד — M 51 - ורא שמעו בקורו וגון מאי עד עובה את תורתי M 50 רבי הנינא ון P 57 תלמידי הכמי בן תרכידי הככי.

sucht die Gesetzeskunde nach ihrer Herberge.

Als R. Zera nach dem Jisraélland hinaufzog, verbrachte er hundert Tage im
Fasten, dass er den babylonischen Talmud
vergesse, damit er ihn nicht verwirre".
Hierauf verbrachte er wiederum hundert
Tage im Fasten, dass R. Eleâzar nicht bei
seinen Lebzeiten sterbe, und die Gemeindeangelegenheiten nicht auf ihn fallen. Und
hierauf verbrachte er wiederum hundert
Tage im Fasten, dass das Feuer der Hölle keine Gewalt über ihn habe. Alle dreissig Tage untersuchte er sich diesbezüglich;
er heizte einen Ofen, stieg in diesen hinein und setzte sich hin, und das Feuer

hatte keine Gewalt über ihn. Eines Tags richteten die Rabbanan ihre Augen auf ihn, und er verbrannte sich die Schenkel. Da nannte man ihn: der Kleine mit den verbrannten Schenkeln.

R. Jehuda sagte im Namen Rabhs: Es heisst: Wer ist der weise Mann, der dies begreife, und wer, zu dem der Mund des Herrn geredet, dass er es verkünde: weshalb ist das Land sugrunde gegangen? Diese Frage haben die Weisen gestellt und sie nicht beantwortet, haben die Propheten gestellt und sie nicht beantwortet, bis sie der Heilige, gebenedeiet sei er, selbst beantwortet hat, denn es heisst: 4Und der Herr sprach: weil sie das Gesetz, das ich ihnen gegeben habe, verlassen haben. R. Jehuda erklärte im Namen Rabhs: Sie sprachen bei der Rezitation der Gesetzlehre finicht den Segen vorher.

R. Hama sagte: Es heisst: Im Herzen des Verständigen ruht Weisheit, aber im Innern zur Toren gibt sie sich kund. Im Herzen des Verständigen ruht Weisheit, das ist ein Gelehrter, Sohn eines Gelehrten; aber im Innern der Toren gibt sie sich kund, das ist ein

^{80.} Dass die Gesetzeskunde in seiner Familie erhalten bleibe.

81. Im Traum.

82. Der babylonische Talmud unterscheidet sich vom jerusalemischen durch seine weitgehende, spitzfindige Scholastik u. ist beim Studium des letzteren verwirrend; cf. Bd. vij S. 93 Z. 16 ff.

83. Jer. 9,11.

84. Ib.

12.

85. Beim liturgischen Gottesdienst.

86. Pr. 14,33.

Gelehrter, Sohn eines Menschen aus dem gemeinen Volk. Üla sagte: Das ist es, was die Leute sagen: ein [cinzelner] Stater in einer Büchse klappert immer.

heisst: Klein und Gross ist dort, und der Kneed ist ver ven vinem Herry. Wissen wir denn sonst nicht, dass Klein und Gross dort ist? vielmehr: wer sich wegen Worte der Gesetzlehre auf dieser Welt klein ייתורה "תורה לא פלפלתי "תורה של עולם לא פלפלתי "תורה של הורה של עולם לא macht, wird gross in der zukünftigen Welt, und wer sich für Worte der Gesetzlehre auf dieser Welt zum Knecht macht, wird frei in der zukünftigen Welt.

tesder Gelehrten, und als er an die Gruft R. Hijas herankam, entschwand sie ihm; da wurde er betrübt und sprach: Herr der Welt, habe ich etwa nicht gleich ihm in der Gesetzeskunde disputirt!? Da ertönte 20 הומשי ופליקנא למתא ומקרינא המשה ינוקי בהמשה ein [himmlischer] Widerhall und sprach zu ihm: Du hast wol gleich ihm in der Gesetzeskunde disputirt, hast aber nicht gleich ihm die Gesetzeskunde verbreitet.

einander stritten, sprach R. Hanina zu R. Hija: Mit mir willst du streiten, wenn, behüte und bewahre, die Gesetzeskunde in Jisraél in Vergessenheit geraten sollte, sowürde ich sie durch meine scharfsinnige Disputation reassumiren. R. Hija aber erwiderte R. Hanina: Mit mir willst du streiten, ich bewirke, dass die Gesetzeskun-

חכם כן עם הארץ אמר עולא היינו דאמרי אינשי אסתירא בלגינא קיש קיש קריא אמר ליה רבי ירמיה לרבי זירא מאי דכתיב 'קטן וגדול שם הוא ינכד חפשי |מאדניון אמו"לא ידעינן דקמן וגדול R. Jirmeja sprach zu R. Zera: Es המקשק עצמו על דברי תורה אלא בל המקשק עצמו על דברי בעולם חוה נעשה גדול לעולם הכא וכל המשים עצמו בעבד על דברי תורה בעולם הזה נעשה הפשי לעולם הכא: ריש לקיש הוה מציין מערתא דרבגן בי מטא למערתיה דרבי הייא איעלמא מיניה חלש במיתו יצתה בת קול ואמרה לו תורה במותו פלפלת תירה כמותו לא ריכצת: כי הוו מינצו רכי הנינא ירבי חייא אמר ליה רבי הנינא לרבי הייא בהדי דידי קא מינצית הם ושלום אי משתכחא תורה Einst bezeichnete Reš-Laqiš die Grüf- ה חייא רבי חייא מפילפולי אמר ליה רבי חייא "לרבי חנינא בהדי דידי קא מינצית דעבדי לתורה דלא תשתכח מישראל מאי עבידנא אזילנא ושדינא ביתנא וגדילנא נישבי וציידנא טבי "ומאכילנא בשרייהו ליתמי ואריכנא מגילתא וכתבגא חמשה הומשי ומתנינא שיתא "ינוקי שיתא סדרי ואמרנא להו עד דהדרנא"ואתינא אקרו אהדדי ואתנו אהדדי יעבדי לה לתורה דלא תשתכה מישראל היינו דאמר רבי כמה גדולים מעשי "חייא אמר ליה רבי Wenn R. Hija und R. Hanina mit- 25 ישמעאל ברבי יוסי אפילו ממר אמר ליה אין אפילו מאבא אמר ליה "הם ושלום לא תהא בזאת בישראל: אמר רבי זירא אמש גראה לי רבי יוסי

> ב + M 60 שמא הו לא M 59 יר ה M 63 היה M 62 P 64 ואכירנו. M ומאכ בש ליתמי 65 M הח לחי שמעון בריה אפילו מדמר אל אין אל רי בר M 69 . איה - M 70

de in Jisraél nicht in Vergessenheit gerate. Ich tu folgendes: ich säe Flachs, flechte Schlingen und fange Hirsche; das Fleisch gebe ich den Waisen zu essen und [aus den Fellen] mache ich [Pergament]rollen, auf die ich die fünf Pentateuchbücher schreibe. Sodann gehe ich in eine Stadt, lese mit fünf Kindern die fünf Pentateuchbücher und lehre sechs Kinder die sechs Sektionen [der Misnah] und sage dann zu ihnen: Bis ich zurückkomme, leset miteinander die Schrift und lehrt einander die Misnah. Ich erwirke also, dass die Gesetzeskunde in Jisraél nicht in Vergessenheit gerate. Das ist es, was Rabbi sagte: Wie bedeutend sind die Werke Hijas! R. Jišmâél b. R. Jose sprach zu ihm: Auch [bedeutender] als die des Meisters? Dieser erwiderte: Jawol. — Auch als die meines Vaters? Dieser erwiderte: Behüte und bewahre, solches geschieht in Jisraél nicht.

R. Zera erzählte: Gestern erschien mir R. Jose b. R. Hanina und ich sprach zu

^{88.} Wahrscheinl. um an diesen zu beten; nach Rsj., damit die Priester sich an diesen nicht levitisch verunreinigen. 89. Mit jedem von ihnen eins dieser Bücher.

ברבי הנינא אמרתי לו אצל מי אתה תקון אבר לי מצל דבי יוחנן ורבי יוחנן מצל כי מצל בב ינאי ורבי ינאי אצל מי אצל רבי חנינא ורבי חנינא אצל ביר אצל רבי הייא אבותר לו ורבי יוהנן אצר ז רבי הייא לא אמר לי באתר דוקוקין "דנור "ובעורין דאשא מאן מעייל בר נפחא לתמן: אמר רב חביבא אשתעי לי רב "חביבא בר סורמקי "חזי ליח ההוא מרבנן דהוה שביה אליהו גביה"דלצפרא הוו שפירו עיניה "ולאורתא דמיין כדמיקלין בנורא אמרי ליה רכנן כי סלקי "למתיכתא דרקיע אמר די כבידהי "מצית "לאסתכולי בהו לכר מנוהרקא דרבי הייא דלא תסתכל ביה מאי סימנייהו בכולהו אזלי מלאכי כי בלקי ונחתי לבר בנוחוקא דרבי הייא דביפשיה אתו תרי "בוטיטי דנורא ומחיוה לההוא נכרא וסמינהו לעיניה למחר "אזלי "אשתחי אמערתיה אמינא מתנייתא דמר"מתנינא ואתסאי: אליהו היה שכיה במתיבתא דרבי יומא הד ריש ירהא הוה ננה אמר ליח אדאוקימנא "לאברהם "ומשי ידיה ומצרי ומגנינא ליה וכן ליצחק וכן ליעקב ולוקמינהו בהדי חדדי סברי תקפי ברחמי ומייתי ליח למשיח ביא זפניה "אפר ליה ויש דוגפתן בעודם הוה אפר ריה אביי דומי ובדו ביהים היים היים היים היים איים על בי – M 72 מוקע P 71 "..." M 73 א דאשא יבעי דניר B 75 א דאשא יבעי דניר B 74 מרביבי M 78 הביבי M 77 הואי החדוא מרב ובעורין P 76 -- M או דכפניא א 80 א דעפרא הנו דמיין 18 M 79 ונדתי M 82 אכתכל בהו P 83 בהו לאכתכ ש ב ב ונחתי M S5 ב ב ונחתי ב M S4 ראוקמא א 83 M בועטי דני מדייה רעיניה ההוא 88 M אורי אש אמע B 89 אשתמחי M 90 תכינא יאיתב - × M 93 אבישינא B 92 min -- M 91 .NU: M 94

ihm: Neben wem hast du deinen Platz? Er erwiderte mir: Neben R. Johanan. -Neben wem hat ihn R. Johanan? - Neben R. Jannaj. Neben wem hat ihn R. Jannaj? - Neben R. Hanina. - Neben wem hat ihn R. Hanina? - Neben R. Hija. Darauf sprach ich zu ihm: R. Johanan hat ihn nicht neben R. Hija? Da erwiderte er mir: Wer sollte den Schmiede-ים מאי האי ואבר לי דאברי ליה לאליהו אהני לי sohn auf einen Platz der Lichtfunken und Feuerflammen bringen?

R. Habiba sagte: Mir erzählte R. Habiba b. Surmaqi folgendes. Einst sah ich einen Jünger, den [der Prophet] Elijahu שמי אסתכלי בה 15 zu besuchen pflegte, dessen Augen, die מנאי®לאוקמי אנפשאי אסתכלי בה abends heil waren, morgens so aussahen, als wären sie im Feuer versengt. Ich fragte ihn, woher dies komme; da erwiderte er mir: Ich bat Elijahu, dass er mir die 20 Gelehrten zeige, wie sie ins himmlische Kollegium hinaufgehen. Da sprach er zu mir: Alle darfst du anschauen, den Sessel R. Hijas darfst du aber nicht anschauen. - Welches ist dessen Kennzeichen? -ארנהו גזר רבי תעניתא אהתינהו Neben allen anderen gehen Engel, wenn sie auf- und absteigen, nur nicht neben dem Sessel R. Hijas, der von selbst aufund absteigt. Ich aber konnte mich nicht enthalten und schaute ihn an. Da schlugen zwei Feuerfunken auf mich ein und blendeten mir die Augen. Am folgenden Morgen ging ich und warf mich auf seine Gruft nieder und sprach: Die Lehre des Meisters studire ich. Darauf wurde ich gesund.

Elijahu pflegte im Lehrhaus Rabbis zu verkehren. Einst verspätete er sich an einem Neumondstag und kam nicht". Hierauf fragte ihn jener: Weshalb hat der Meister sich verspätet? Dieser erwiderte: Bis ich Abraham aufgerichtet, ihm die Hände gewaschen und ihn, nachdem er gebetet, wieder niedergelegt habe, und ebenso Jichag und ebenso Jâqob —. — Sollte er sie doch gleichzeitig aufgerichtet haben!? — Ich dachte, sie könnten zu inbrünstig um Erbarmen flehen und den Messias vor der Zeit eintreffen ac-en. Alsdann fragte er ihn: Gibt es ihresgleichen in dieser Welt? Dieser erwiderte: Es gibt R. Hija und seine Söhne. Hierauf ordnete Rabbi einen Fasttag an und liess R. Hija und seine Söhne hinabsteigen". Als er dann sprach: "er lässt den Wind wehen,

^{90.} Benennung RJ.s. 91. So richtiger nach Cod. M. 92. Sc. zur gewöhnlichen Zeit. 93. Vor das Vorbetepult, das sich auf einer tieferen Stelle befindet; cf. Bd. i S. 37 Z. 5ff. aus dem 2. Segenspruch des sog. Achtzehngebets.

Togann ein Wind in wehen, als er sprach: er lasst den Regen herniederfallen, kam Regen, und als er darauf begann: 'der die Toten belebt, bewegte sich das Weltall. Da sprachen sie im Himmel: Wer hat das Geheimnis in der Welt offenbart!? Man erwiderte: Elijahu. Darauf holte man Elijahu und versetzte ihm sechzig Feuerschläge. Da verstellte er sich als feuriger Bär, lief zwischen sie"und verwirrte sie.

Semuél der Kalenderkundige war der Arzt Rabbis. Einst erkrankte Rabbi an den Augen, da sprach er zu ihm: Ich will dir eine Mixtur einträufeln. Dieser erwiderte: Das ertrage ich nicht. — Ich will sie dir אל אבינה לאחריתם: אמר רב כהנא אישתעי לי מו äusserlich bestreichen. - Das ertrage ich ebenfalls nicht. Hierauf legte er ihm ein Rohr mit einer Mixtur unter das Kopfkissen, und er genas. Alsdann bemühte sich Rabbi, ihn zu ordiniren, es gelang ihm aber 20 אבתריה ולא "אבתריה בריכתקא" דמלבא "אבתריה ולא nicht. Da sprach jener: Mag der Meister sich weiter nicht bemühen; ich sah das Buch Adams, des ersten Menschen, und in diesem steht geschrieben: Semuél der Kalenderkundige wird Weiser heissen, Rabbi aber wird er nicht heissen; durch ihn wird die Heilung Rabbis erfolgen. Rabbi[®]und R. Nahan sind die letzten [Autoren] der Mišnah; R. Aši und Rabina sind die letzten der Entscheidungs[lehrer]97. Als Merkzeichen diene dir folgender [Schriftvers:] Bis ich zu den Heiligtumern Gottes kam, acht haste auf ihr Ende".

אמר מוריד הגשם ואתא מישרא כי כשא למינור מחוה המתים רגש עלמא אמרי ברקיעא מאן גלי רזיא בעלמא אמרי אליתו אתיוה לאליהו מחיוה שתין פולכי דנורא אתא אידמי להו כדובא דנורא כל בינייתו ומרדינתו: שמואל ירחינאת אסיית דרכי הוה חדש רבי בעיניה אמר ליה אימלי לך סמא אבר דיה לא יבילנא אשמר לך משמר לא יבילנא הוה בותיב ליה בגובתא דכמני תותי בי סדיה ואיתכי הוה כא מצמעה רכי למכמכיה "ולא הוה מכתייצא מילתא אמר ליה לא לצמער מר לדידי הוי לי סיפרא דאדם הראשון וכתיב ביה שמואל ירחינאה "חכים יתקרי זרכי לא יתקרי 'ואסו 'דרכי על ידו תהא רבי ורבי נתן סוף משנה רב אשי ורבינא כוף הוראה וסימניך עד אבוא אל מקדשי 'רב חמא בר ברתיה 'דחסא רבה בר נחמני אגב שמדא נה נפשיה אכלו ביה קורצא בי מלכא 'אמרו איכא חד גברא ביהודאי דקא מבטל 'תריכר אלפי נברי בישראל ירחא בקייטא וירחא בסתוא מכרגא אשכחוה ערק "ואול מפומבדיתא "לאקרא מאקרא לאנמא ומאגמא לשחון ומשחון "לצריפא ומצריפא איקלע פריכתקא דמלכא לההוא אישפיוא "דרכה י קריבו תכא קמיח ואשקוה תרי כסי ודליוח לתכאיה

M 100 ברבי -- M 99 אותיב ליה גובתא דכמנאי -- 99 M אותיב ליה גובתא דכמנאי רבי M 3 אכוותא M 2 לרבי V 1 M 7 ההכא. ע ההכא ע ל M אמרו אמרו P 4 M 10 | א - B 9 רמלכא - M 8 ו שיש -ואו M 11 לצריפא דעינא מעריפא דעינא לאפרגא דשהי ומאפדנא דשהוי ראגמא איק החוא פריסתקא P 12 רצריכא מצריכא. B לצריפא ומצריפא לעינא דמים ומעינא דמים לפומבדיתא בפומב אשכחיה איקרע 13 M דרבה יהבו M 14 B 15 בתבא.

R. Kahana sagte: R. Hama, Sohn der Tochter des Hasa, erzählte mir, dass Rabba b. Nahmani durch eine Verfolgung gestorben sei. Man denunzirte ihn bei der Regierung, indem man berichtete, es gebe unter den Juden einen Mann, der zwölftausend Menschen von Jisraél einen Monat im Sommer und einen Monat im Winter von der Steuerzahlung abhalte. Da sandten sie nach ihm einen königlichen Beamten, der ihn aber nicht fand. Hierauf entfloh er aus Pumbeditha nach Agra, aus Aqra nach Agma, aus Agma nach Sihin und aus Sihin nach Çeripha; in Çeripha aber kehrte der königliche Beamte in dieselbe Herberge ein, in welcher Rabba sich befand. Man bereitete ihm da eine Tafel, schenkte ihm zwei Becher ein und nahm

^{95.} RH. u. seine Söhne, um sie beim Beten zu stören. 96. Weiterer Auszug aus dem ge-98. Ps. 73,17. 97. Der Autoren des babylon. Talmuds; sie schlossen ihn ab. 90. Die in diesem Schriftvers vorkommenden W.e אבינה u. אבינה erinnern an die Namen רבינא u. אשי 100. Die Leute besuchten (kontrahirt aus רב אבינא), u. ferner wird in diesem vom Ende gesprochen. seine Vorträge im Nisan u. im Tišri, u. die Steuereinnehmer trafen sie nicht zuhause an.

מקמיה הדר פרצופיה לאהורית אמרו ליה מאי געביד"ליה גברא דמלכא הוא אמר להו"קריבו תכא לקמיה ואשקיוה חד כסא "ודליה לתכא "מכמיה ולתסי עבדו ליה הכי ואתסי אמר מידע ידענא ואשכחיה אמר אולינא מהא אי מקטל קטלו להחוא גברא לא מגלינא ואי נגידו מנגדין "לי מגלינא אתיוה "לקמיה עייליה לאדרונא ומרקיה לבבא באנפיה בעא רחמי פרק אשיתא ערק ואזר ראנמא במתיבתא דרקיע "אם בחרת קודמת לשער לבן ממא ואם שער לכן קודם לבהרת מהור ספק הקדוש ברוך הוא אומר מהור וכולהו מתיבתא דרקיע אמרי ממא "אמרי מאן נוכח בנוכה רבה בר נחמני דאמר רבה שדרו שליהא בתריה לא ⁵הוה מצי מלאך המות למקרב ליח "מדלא חוח קא פסיק פומיה מגרסיה אדחבי "נשב זיקא ואווש ביני קני סבר נונדא דפרשי הוא אמר תינה נפשיה דההיא גברא ולא ימכר בידא יצאת בת קול ואמרה"אשריך רבה בר נחמני שניפד מהור ויצאתה נשמתך "במהור נפל פתקא מדקיקא "בפומבדיתא רבה בר נהמני נתבקש"בישיבה של מעלה נפקו אביי ורבא וכולחו רבנן לאיעסוקי ביה שלו ש V 18 אילו ש 17 א ודלו B ודלו. B ודלו ש M 16 P 21 | שקמיה ולתסי | 20 ₪ ליה | P 21 מקמיה — M 19 + B 23 אגידרא דדיקלא וקא גרים שמע דקמופלגי M 22 ו א ש 26 M ברא קא - M בלא - M בלא קא - M בלא קא - M בלא קא $4 \pm {
m M}$ איקא איקא אוקא אורכי בעט אורכי איי איי איי אורכי אורכי איי איי איי או M = 29 בפומי M = 31 רישיבה. M = 30

dann die Tafel fort; darauf wurde sein Gesicht nach rückwärts umgedreht. Da sprachen sie zu [Rabba]: Was machen wir nun, er ist ein königlicher Beamter!? Er erwi-ל בתריה בחיש אבתריה ל derte ihnen: Bereitet ihm wiederum eine Tafel, schenkt ihm einen Becher ein und nehmet die Tafel fort; sodann wird er genesen. Sie taten dies, und er genas. Da sprach er: Ich weiss, dass der Mann, den יתיב "אנירדא דדקולא וקא גרים קא מיפלני ich suche, hier ist. Hierauf suchte er nach ihm und fand ihn. Alsdann sprach er: Ich gehe von hier fort; sollte man mich 102 töten, so verrate ich ihn nicht, wenn man mich aber foltern sollte, so verrate ich ihn. בר נחמני אני יחיד בנגעים אני יחיד באחילות Hierauf liess er ihn holen, brachte ihn in eine Kammer und verschloss die Tür. Da flehte er um Erbarmen und es teilte sich die Grundmauer, worauf er nach einer Wiese entfloh. Hier setzte er sich auf den Stumpf Sie stritten dann im himmlischen Kollegium. Wenn der Fleck dem weissen Haar 103 voranging, so ist er 104 unrein, wenn aber das weisse Haar dem Fleck voranging, so ist er rein. Hinsichtlich des Falls, wenn es zweifelhaft ist, sagte der Heilige, gebenedeiet sei er, er sei rein, und das ganze Kollegium des Himmels sagte, er sei unrein. Sie sprachen: Wer soll es entscheiden? - Rabba b. Nahmani soll es entscheiden; denn Rabba b. Nahmani sagte,

er sei einzig hinsichtlich [der Gesetze von den] Ausschlägen, er sei einzig hinsichtlich [der Gesetze von den] Bezeltungen 105. Hierauf sandten sie einen Boten nach ihm; der Todesengel aber vermochte nicht, sich ihm zu nahen, weil sein Mund vom Studium nicht abliess. Währenddessen erhob sich ein Wind und rauschte zwischen dem Röhricht; da glaubte er, es sei eine Jägerschar, und sprach: Lieber mag meine Seele zur Ruhe einkehren, als dass ich der Hand der Regierung ausgeliefert werde! Als seine Seele zur Ruhe einkehrte, sprach er: rein, rein. Da erscholl ein [himmlischer] Widerhall und sprach: Heil dir, Rabba b. Nahmani, dein Körper ist rein, und deine Seele ist mit "rein" ausgeschieden. Hierauf fiel in Pumbeditha ein Zettel vom Himmel: Rabba b. Nahmani ist nach dem himmlischen Kollegium berufen worden. Alsdann gingen Abajje, Raba und alle Gelehrten hinaus, um sich mit ihm zu be-

^{101.} Die Ausübung gewisser Handlungen in einer geraden Zahl, besonders aber das Trinken einer geraden Anzahl von Bechern, galt als gefahrbringend, da dadurch die Dämonen Gewalt erlangten; cf. Bd. 102. Wegen der Nichtbefolgung des Befehls. 103. Kennzeichen beim Aussatz; 104. Der Aussätzige. 105. Bezeichnung des gemeinsamen Aufenthalts mit einem levitisch unreinen Gegenstand in einem überzelteten Raum; cf. Bd. iij S. 25 N. 120.

לא הוו ידעי דוכתיה אולו לאגמא חזו צפרי דמשללי

וכייבי אמרי שמע מינה התם הוא ספרוה תלתא

ייבי ותלתא לילותא נפל פתקא כל הפירש יהא

בנידוי ספדוה שבעה יומי נפל פתקא לכו לביתכם

שיינא ודריה כי רכיב גמלא מחאי גיכא דנהר

פפא ושדייה בהך גיסא אמר מאי האי אמרי דיה נה נפשיה דרבה בר נחמני אמר לפניו רבונו של

כילם כולי כלמא דידך הוא ורכה כר נהמני דידך

נה ועפא: "רבי שמעון בן חלפתא בעל בשר הוה

יומא חד"הוה המימא ליה הוה סליק ויתיב אשינא דטורא אמר לה לברתיה בתי הניפי עלי במניפא

יאני אתן ליך"כברין דנרד אדהבי"נשבא זיקא אמר

יבין הכל לאתויי מאי לאתויי באתרא דנהיגי מכרך

ריפתא ומשתה "אנפקא"דאי אמר להו" קדימו ואייתי

בן מתיא שאמר לבנו צא "שכור ובו": מעשה לסתור

"ריכה להן ומעשה נמי ברבן יוחנן בן מתיא שאמר לבנו צא שכור לנו פועלים הלך ופסק להן מזונות

וכשכא אצל אביו אמר לו בני אפילו אתה עושה

להן כסעודת שלמה בשעתו לא יצאת ידי הובתך

את רביה דרב״ן עלמא M את רביה דרב״ן עלמא B 32

+ M א פרבית ליה נה $\|$ P א - P רי - P אמאי מחרבית ליה נה

M 38 | ומיזל לדברא + M 37

במינד B 40 ממר P 39

לבו"אמרו ליה לא כל"במיניה:

כמה | 36 M נשא

אקרימו ואתו לאו כל

בונות. ÷ מוונות.

מעשה ברבן יוחנן

Lassen; sie konnten aber die Stelle nicht tinden. Da gingen sie auf die Wiese und sahen eine Stelle, an welcher Vögel standen und sie beschatteten; da sagten sie: Es scheint, dass er sich da befindet. Sie שמים ההוא יומא דנה נפשיה דלייה ועפא לההוא betrauerten ihn dann drei Tage und drei Nächte; alsdann fiel ein Zettel: Wer sich absondert, sei in den Bann getan. Nach dem sie ihn sieben Tage betrauert hatten, fiel ein Zettel: geht in Frieden nachhause. וו לעלמא ליה לעלמא מחרבת ליה לעלמא An dem Tag, an welchem seine Seele zur Ruhe einkehrte, erhob sich ein solcher Sturm, dass er einen Araber, der auf der einen Seite des Papastroms auf einem Kamel ritt, nach der anderen Seite hinüber- וברה למרי דיבי: הכל כמנהג המדינה שו mel ritt, nach der anderen Seite trug. Da fragte er, was dies zu bedeuten habe, und man erwiderte ihm, Rabba b. Nahmani sei gestorben. Da sprach er: Herr der Welt, die ganze Welt ist dein und Rabba b. Nahmani ist dein; du gehörst Rab- 20 הכורי מהפרא והכי קתני ואם פסק להן מזונות ba und Rabba gehört dir; weshalb zerstörst du denn die Welt!? Hierauf legte sich der Sturm.

R. Simôn b. Halaphta war sehr beleibt; eines Tags, es war ihm sehr heiss, 25 למימרא ויעקב למימרא יצחק ויעקב stieg er auf den Gipfel eines Bergs und setzte sich da hin; da sprach er zu seiner Tochter: Meine Tochter, fächle mir mit dem Fächer, und ich gebe dir eine Nardscheibe. Inzwischen erhob sich ein Wind;

da sprach er: Wie viele Nardscheiben gebühren deinem Herrn!

ALLES NACH DEM LANDESBRAUCH &c. Was schliesst das "alles" ein? — Dies schliesst den Brauch mancher Orte ein, hinsichtlich des Essens des Mahls und des Trinkens eines Masses; wenn er zu ihnen sagt, dass sie früher 107kommen, er wolle es ihnen holen, so können sie ihm erwidern, er sei dazu nicht berechtigt.

Ein Ereignis zur Widerlegung ?? - [Die Misnah] ist lückenhaft und muss wie folgt lauten: Wenn er mit ihnen Beköstigung vereinbart hat, so hat er ihnen eine Zulage gewährt. Einst sprach R. Johanan b. Mathja zu seinem Sohn: Geh, miete für uns Lohnarbeiter; da ging er hin und vereinbarte mit ihnen Beköstigung. Als er zu seinem Vater zurückkam, sprach dieser zu ihm: Mein Sohn, selbst wenn du ihnen eine Mahlzeit gleich der des Selomo zu seiner Zeit bereitest, hast du dich deiner Pflicht nicht entledigt, denn sie sind Kinder von Abraham, Jichaq und Jâqob. --

EINST SPRACH R. JOHANAN B. MATHJA ZU SEINEM SOHN: GEH, MIETE &C.

^{106.} Wo seine Leiche lag. 107. Dass sie die Arbeit morgens möglichst früh antreten, 108. Aus dieser Erzählung ist ja zu entnehmen, dass u. nicht bis nach dem Essen warten. 109. Da er nach dem Landesbrauch dazu man sich nicht nach dem Landesbrauch richte. nicht verpflichtet ist.

דסעודתא דאברהם "אבינו עדיפא מדשלמה והכתיב ויהי לחם שלמה ליום אחד שלשים כר סלת [ו]ששים 5.5.3 כר קמח עשרה בקר בראים ועשרים בקר רעי ומאה צאן לבד מאיל וצבי ויחמור וברברים אבוסים ואמר גוריון "בן אסטיון משמיה דרב הללו לעמילן של מבחים ורבי יצחק אמר הללו לציקי קדירה ואמר רבי יצחק אלף נשים היו לשלמה כל אחת ואחת עשתה לו בביתה כך "מאי מעמא זו סבורה שמא אצלי סועד היום וזו סבורה"אצלה סועד היום ואילו בקר רך וטוב ואמר רב יהודה אמר רב בן בקר אחד רך שנים ומוב שלשה התם תלתא תורי לתלתא גברי הכא לכל ישראל ויהודה שנאמר "יהודה וישראל רבים כחול אשר על (שפת) הים מאי ושמואל אמר"שאובסים ועומדים מאליהם ורבי יוחנן אמר מביאין תור ממרעיתו בדלא אנים ותרנגולת מאשפתה בדלא אניסא אמר רבי יוהנן מוכחר שבבהמות שור מובחר שבעופות תרגנולת אבר עצרי דלא מציא פסיא קניא: "ואל הבקר רין אכרהם אמר רב יהודה אמר רב כן כקר אחד רך שנים ומוב שלשה ואימא חד כדאמרי אינשי רכיך ומכ אם כן לכתוב"רך מוב מאי ומוב שמע מינה לדרשה רבה בר עולא ואיתימא רב הושעיא ואיתימא רב נתן ברבי הושעיא "ויתן אל הנער וימהר לעשות אמאי זו M 44 אמאי זו בר אסיטון M 43 אמאי זו - M 42 אומרת שמא אצלי יסעוד היום וזו אומרת שמא אצלי יסעוד היום ינח M 47 שמא אצלי | B 46 שאבוסים | B 45 א פטניתא B 49 המשתכהא 50 M בי ינדי ידא M 48

Demnach war die Mahlzeit unsres Vaters Abraham bedeutender als die des Selomo, dagegen heisst es ja: 100 hs belief sich der Speisebedarf Šelomos täglich auf dreissig Kor fei-5 nes Mehl, sechzig Kor gewöhnliches Mehl, zehn gemästete Rinder, zwanzig" Weiderinder und hundert Schafe, ungerechnet die Rehr, Hirsche und Damhirsche und gemästetes Geflügel. Hierzu sagte Gorjon b. Astjon im Namen ויקח בן Rabhs, jene" אברהם ויקח בן Rabhs, jene" waren nur für den Schaumteig der Köche, und R. Jichaq sagte, jene waren nur für die Topfspeise. Ferner sagte R. Jichaq: Selomo hatte tausend Weiber und jede bereitete ihm ein solches Mahl ברבורים אבוסים אמר רב שאובסים אותן בעל כרחן in ihrer Wohnung, denn die eine glaubte, er werde heute vielleicht bei ihr speisen, und die andere glaubte, er werde heute vielleicht bei ihr speisen. Bei Abraham aber heisst es:"Abraham lief zu den Rindern und מיםר "זגתא אוכמתא בי "בטניתא" rabm ein junges Rind, zart und gut, und R. Jehuda erklärte im Namen Rabhs: ein junges Rind, eines, zart, zwei, und gut, drei!? -Da waren es drei für drei Personen, dort aber war es für ganz Jisraél und Jehuda, יואימא תרי מודטוב לדרשה דך גבי לדרשה בתיב und es heisst:" Jehuda und Jisrael waren so sahlreich, wie der Sand am Ufer des Meers. — Was heisst: gemästetes Geflügel? Rabh erklärte, die man gegen ihren Willen stopft. Semuél erklärte, die dastehen und sich selbst mästen. R. Johanan erklärte, ein untätiges Rind aus der Weide und ein untätiges Huhn wom Misthaufen. R. Johanan sagte: Das beste unter dem Vieh ist das

Rind, das beste unter dem Geflügel ist das Huhn. Amemar sagte: Eine schwarze, starkleibige Henne, die sich zwischen den Keltern aufhält und über ein Rohr nicht schreiten kann".

Abraham lief zu den Rindern. R. Jehuda erklärte im Namen Rabhs: Ein junges Rind, eines, zart, zwei, und gut, drei. - Vielleicht nur eines, wie die Leute zu sagen pflegen: zart und gut!? - Demnach sollte es doch heissen: zart, gut, wenn es aber heisst: und gut, so deutet dies auf eine Auslegung. - Vielleicht [zusammen nur zwei!? — Wenn das und gut auf eine Auslegung deutet, so deutet auch das zart auf eine Auslegung. Rabba b. Üla, nach anderen, R. Hošâja, und nach anderen, R. Nathan b. R. Hošâja, wandte ein: Er gab es dem Knaben, und er eilte, es zu bereiten;

^{110.} iReg. 5,2,3. 111. Die La. ועשרים (st. ועשרים) in den kursirenden Ausgaben ist eine falsche Auflösung des abgekürzten יויש in P. 112. Die oben genannten Mehlarten. 113. Nach der Erkl. Rsj.s: der auf den Kochtopf gelegt wird u. den Schaum einsaugt. 114. Gen. 18,7. 115. iReg. 4,20. 116. Das nicht brütet. 117. Vor Fettleibigkeit.

jodes einzelne [Rind] gab er einem besonderen Knaben; er nahm Butter, Milch und an any Ama, aus et retett hat, und set te 25 August 197; was zuerst fertig wurde, brachte er ihnen zuerst. Wozu drei, eines würde ja chenialls gereicht haben!? R. Hanan b. Raba erwiderte: Um ihnen drei Zungen mit Senf vorsetzen zu können.

R. Tanhum b. Hanilaj sagte: Nie weiche ein Mensch vom Ortsbrauch ab. Als 10 Moseh in die Höhe hinaufstieg, ass er kein Brot, und als die Dienstengel unten herabstiegen, assen sie Brot. - Sie assen, wie kommst du darauf!? Sage vielmehr, sie taten so, als assen und tranken sie.

R. Jehuda sagte im Namen Rabhs: Was Abraham für die Dienstengel selber getan hat, das tat der Heilige, gebenedeiet sei er, für seine Kinder selber, und was er für sie durch einen Boten tun liess, liess בשבר הבאה בשבר השלשה זכן לשלשה זכן לשלשה בשבר הבאה der Heilige, gebenedeiet sei er, für seine Kinder durch einen Boten tun. .lbraham lief zu den Rindern, [und es heisst:]"und es erhob sich ein vom Herrn gesandter Wind. Er holte Butter. Milch. [und es heisst:] siehe, ich בשתחום למבק הנליחם כבר יצא ממנו ישמעאל: "siehe, ich בשתחום למבק הנליחם lasse euch Brot com Himmel regnen. "Und er stand neven ihnen unter dem Baum, fund es heisst: "ich siehe dort vor dir am Felsen. "Abraham ging mit ihnen, sie zu begieiten. [und es heisst:] "Gott ging vor ihnen am

Tag.—"Man soll etwas Wasser holen, [und es heisst:]"du sollst auf den Felsen schlagen, und es wird Wasser hervorsprudeln, dass das Volk trinke. Er streitet also gegen R. Hama b. R. Hanina, denn R. Hama b. R. Hanina sagte, und ebenso wurde in der Schule R. Jišmâéls gelehrt: Als Belohnung für drei Dinge wurden ihnen drei Dinge beschieden. Als Belohnung für Butter und Milch, wurde ihnen das Manna beschieden; als Belohnung dafür, dass er neben ihnen unter dem Baum stand, wurde ihnen die Wolkensäule beschieden; und als Belohnung für das bisschen Wasser, dass er ihnen holen liess, wurde ihnen der Mirjambrunnen"beschieden.

Man soll etwas Wasser bringen, dass ihr euch die Füsse wascht. R. Jannaj sagte im Namen R. Jišmâéls: Sie sprachen zu ihm: Verdächtigst du uns etwa, dass wir Araber sind, die den Staub ihrer Füsse anbeten? Bereits war von ihm Jismâél hervorgegangen127.

Da erschien ihm der Herr bei den Terebinthen Mamres, während er um die heisse-

בתרדר: אבר רבי תנחום בר חניראי לייולם אל ישנה אדם כן המנהג שהרי משה עלה למרום ולא אכר לחם מלאכי חשרת ירדו למשה ואכלו לחם אבל: כלקא דערך אלא אימא נראו כמי שאבלו ושתו: אמר רב יהודה "אמר רב כל "מה שנשה אברהם למלאכי חשהת בנצמו נשה הקדוש בהוך היא רבניו בעצמו וכל שעשה אברהם על ידי שליה ישה הקדוש בהך הוא לבנה על ידי שליה ואל הבקר הין אברהם ורוח נסנן מאת הי ניקה המאה יהרב 'הוני במשיר לכם להם כן השמים 'והוא ניבד יליהם תחת העין הנני עמד לפניך שם על הציר 15 ועון ואברחם חלך עמם לשלחם "וח" חלך לפניחם יינם יקה נא מעם מים והבית בציר ויצאי ממני בים ישתה הנש ופליגא דרבי המא ברבי הגינא דאמר רבי חמא ברבי חנינא וכן תנא דבי רבי וחלב זכו למן בשכר והוא עמד עליהם זכו לעמוד ונין בשבר יכח נא מינט מים זכו לבארה של מרים: יקה נא מעם מים ודחצי הנדיכם אמר דבי ינאי ברבי ישמעאל אמרו לו"וכי בערביים חשדתנו שהם וירא אריו הי באלני במרא והיא ישב פתה האהל

אתו כל חד וחד יתכיה לנער חד ויקה המאה וחלב

יבן הבקר אשר נישה ויתן לפניהם דקמא קמא

דבשיא אייתי לקפייהו ולפה לי תלתא תסגי בחד אמר רב חנן בר רבא בדי להאכילן שלש לשונות

ישרי P 54 אייתו בל M קצמו ממנחג המדינה שחרי M 59 พนาง M 58 : 1 - B 57 אר מה או הו עשה או הו עשה או הו עשה B 62 M 04 ביד 136 או למראבי השרת

^{119.} Num. 11,31. 120. Ex. 16,4. 121. Ib. 17,6. 122. Gen. 18,16. 124. Gen. 18,4. 125. Cf. Num. 14,14; nach der vorigen Auslegung erhielten 123. Ex. 13,21. sie dafür eine andere Belohnung. 126. Der Fels, der sie mit Wasser versorgte; cf. Bd. iij S. 432 Z. 7. 127. Der Stammvater der Araber. 128. Gen. 18,1.

כהם היום מאי כהם היום אמר רבי המא ברבי חנינא אותי היום יום שלישי של בילה של אברהם חיה וכא הקדוש ברוך הוא לשאול באברהם היציא הקדוש בתוך הוא חמה מנותיקה כדי שלא ינויה פ אותו צדיק באורחים שדריח לאליעזר למיפק"לבראי "נפק ילא אשכה אמר הא מהימנא לך הייני דאמרי תמן לית הימנותא בעבדי נפק איהו הזייה"להקדוש ברוך הוא דקאי אבבא היינו דכתיב "אל נא תעברי מעל עבדך כיון דהוא דקא אסר ושרי אמר לאי וירא "וחנה שלשה אנשים נצבים עליו וירא וירי: לקראתם מעיקרא אתו קמו עליה כי הזיוה דהוה ליה צערא אמרו לאו אורה ארעא למיקם הכא מא: נינחו שלשת אנשים מיכאל וגבריאל ורפאל מיכאר גבריאל"אזל למהפכיה לכדום והא כתיב "ויבא: שני המלאכים סדמה בערב דאזל מיכאל בהדיה לשוביה ללוט דיקא נמי"דכתים "ווחפך את הערים האל ייא כתיב ויהפכו שמע מינה מאי שנא לנבי אברהם 20 דכתיב °כן תעשה כאשר דברת ומאי שנא לנבי לים דכתיב "ויפצר כם מאד אמר רכי אלעזר" מכא " المان פת לחם וכתוב "ואל הבקד הין אברהם אפר בי אלעזר מכאן משצדיקים אומרים מעם ועושים הרבד רשנים אומרים הרבה ואפילו מעם אינם נישים 25 والمرا المرام المرامي والما المام ال כסף ולבסוף כתיב "וישמע אברחם אל עפרון וישקד לט זה מימן ביה המי рез - М 66 M 69 ਜ ਤੜਤੇ M 68 ער בתיב וירא וירין M 71 אזר P 72 אזר M 70 אזר M 70 אוריין וירא וירין M 73 M 74 אזר M 73 אזר M 75 אזר M 76 אזר M 76 אזר M 76 אזר M 76 אזר M 77 אזר M 77 אזר M 77 אזר M 77 אזר M 78 אזר M 78 אזר M 79 אור M(וכן בכל הענין) ' 76 ל שהצ " 77 M - כנלי מאכרדכ דקאמר להו פת לחם וכתים שלש כאים.

ste Tageszeit am Zelteingung sass Was heisst: um die heisseste Tageszeit? R. Hama b. R. Hanina erwiderte: Es war der dritte Tag seit der Beschneidung Abrahams, und der Heilige, gebenedeiet sei er, kam, um sich nach Abraham zu erkundigen. Der Heilige, gebenedeiet sei er, liess die Sonne aus ihrem Futteral heraustreten, damit dieser Fromme nicht durch Gäste belästigt שורה ארעא למיקם הכא ™היינו דכתיב 'וישא עינין werde. Er schickte Eliêzer draussen hinaus129; dieser ging hinaus, traf aber niemand. Da sprach er zu ihm: Ich glaube dir nicht. Das ist es, was sie dort sagen: Auf Knechte ist kein Vertrauen. Alsdann ging er ישבא לבשר את שרה רפאל שבא לרפא את אברהם 15 selber hinaus und traf den Heiligen, gebenedeiet sei er, an der Tür stehen. Darauf deutet der Schriftvers: 30 gehe doch nicht an deinem Sklaven vorüber. Als [Gott] sah, dass er [die Wunde]"verband und löste, sprach er: Es ist keine Art, hier zu stehen. Darauf deutet der [Schriftvers:]132 Als er aufblickte, da gewahrte er drei Männer vor sich stehen; und als er sie sah, lief er ihnen entgegen. Anfangs kamen sie und standen vor ihm, als sie aber merkten, dass er Schmerzen hatte, sprachen sie: Es ist keine Art, hier zu stehen. - Wer waren diese drei Männer? Mikhaél, Gabriél und Rephaél. Mikhaél kam, um Sara die Botschaft zu bringen; Rephaél kam, um Abraham zu heilen; und Gabriél kam, um Sedom zu zerstören. - Es heisst ja aber: 133 Und die beiden Engel gelangten abends nach Sedom!? - Mikhaél ging mit ihm, um Lot

zu retten. Dies ist auch zu beweisen, denn es heisst: 34 und er zerstörte jene Städte, und es heisst nicht: sie zerstörten; schliesse hieraus. — Weshalb heisst es bei Abraham: 135 tu, wie du gesagt hast, während es bei Lot heisst:130er drang inständig in sie!? R. Eleâzar erwiderte: Hieraus, dass man sich von einem Unbedeutenden nötigen lasse, nicht aber lasse man sich von einem Bedeutenden nötigen.

Es heisst: "Ich will ein Stück Brot holen, und es heisst: Und Abraham lief zu den Rindern? R. Eleâzar erklärte: Hieraus, dass die Frommen wenig versprechen und viel halten; die Frevler aber versprechen viel und halten nicht einmal wenig. — Woher dies? — Von Ephron; zuerst heisst es: Ein Stück Land von vierhundert Segel, und nachher heisst es: Und Abraham hörte auf Ephron, und Abraham wog Ephron den Kaufpreis dar, von dem

137. Ib. 18,5.

er im deinen als Knain Heths gesprochen Matte Combinator Serv. Sil er im Handel gang-May. Er nahm von ihm nur Centenarien. Es gibt nämlich [Leute], die auch den gewöhnlichen Segel Centenar nennen".

Es heisst geweindiches Mehl, und es heisst einer Med? R. Jighaq erklärte: Hieraus, dass ein Weib gegen Gäste geiziger ist als ein Mann. Es heisst: Knete und mache Kuchen, und es heisst: er holte Butter 10 778 17877 und Milel and das junge Rind; das Brot aber setzte er ihnen nicht vor. Ephrajim der Fragende, ein Schüler R. Meirs, erklärte im Namen R. Meirs: Unser Vater Abraham ass Profanes unter Beobachtung 15 der [levitischen] Reinheitsgesetze, und unsre Mutter Sara bekam an jenem Tag ihre Menstruation".

"Sie sprachen zu ihm: Wo ist dein Weib Sara? Da antwortete er ilinen: Drinnen im 20 רי עדנה אמר רב חכדא אחר שנתכלה הבשר ורבו Zelt. Dies bekundet, dass unsre Mutter Sara keusch war. R. Jehuda sagte im Namen Rabhs, nach anderen, R. Jichaq: Die Dienstengel wussten, dass unsre Mutter Sara im Zelt war, nur fragten sie deshalb, um sie 25 שינה בו שנאמר "ותצחק שרה וגו" ואדני זקן ihrem Gemahl beliebt zu machen. R. Jose b. R. Hanina erklärte: Um ihr den Kelch des Segenspruchs zu senden.

Im Namen R. Joses wurde gelehrt: Weshalb stehen Punkte über den Buch-

staben ejv¹⁴⁷[des Worts] eljv [ihm]? — die Gesetzlehre lehrt eine Lebensregel, dass man sich nach dem Wolbefinden der Hauswirtin erkundige. - Semuél sagte ja aber, dass man sich nach dem Wolbefinden eines Weibs überhaupt nicht erkundige!? - Anders ist es, wenn durch ihren Ehemann.

Nachdem ich welk geworden bin, sollte ich noch der Liebe pflegen. R. Hisda sagte: Nachdem das Fleisch welk geworden war und zahlreiche Runzeln gehabt hatte, wurde das Fleisch wieder geschmeidig, die Runzeln wurden geglättet und die Schönheit kehrte zurück.

Es heisst: "Und mein Herr ist alt, und es heisst: "und ich bin alt; der Heilige, gebenedeiet sei er, berichtete also nicht das, was sie gesprochen hatte? - In der Schule R. Jišmâéls wurde gelehrt: Bedeutend ist der Friede, dass sogar der Heilige, gebenedeiet sei er, seinetwegen [ein Wort] geändert hat; es heist: und Sara lachte in ihrem Innern

140. Anfangs wollte er überhaupt keine Zahlung nehmen. 141. Im in Rede stehenden Schriftvers, Gen. 18,6. 142. Er sagte feines Mehl, u. sie nahm gewöhnliches. 145. Gen. 18,9. 146. Damit ihm ihre Keusch-144. Das Brot war levit. unrein geworden. 147. Auf diesen Buchstaben befinden sich im masoret. Text diakritische Punkte. heit auffalle. 148. Gen. 18,12.

אברהם לעפרן את הכסף אשר דכר באזני בני חת ארבין מאות שקל (כסף) ניבר לסחר דלא שקל מיניה אלא קנמרי דאיכא "דקרו ליה לתיקרא קנטורא: כתיב קמה וכתיב סלת אמר רבי יצחק בכאן שהאשה צרה "עינה באירחים יותר מן האיש פ בתוב יושי ועשי עגות ובתיב ויקה המאה והלב יבן הבקר ואילו לחם לא אייתי לקמייהו אמר אפרים מקשאה תלמידו של רבי מאיר משמיה דרבי מאיר אברתם אכינו אוכל חולין בטהרה חיה ושרה אבנו אותו היום פירסה נדה: שרה אשתך ויאמר הנה באחל לחודיע ששרה אמנו צניקה היתה אמר רב יהודה אמר רב ואיתימא יבי יצחק יודעים היו בלאכי השרת ששרח אכנו באחל היתה אלא מאי באחל כדי לחבבה על בעלה יבי יוםי ברבי חנינא אמר כדי לשגר לח כום של ברכה: "תנא"משום רבי יוםי למה נקוד על איו שכאליו לימדה תורה דרך ארין שישאל אדם באכסניא שלו "והאמר שמואל אין שואלין כשלום אשה כלל על ידי בעלה שאני: "אחרי בלתי היתה הקבשין נתעדן הכשר ונתפששו הקבשין וחור "יופי רמקימו: כתיב ואדני זקן וכתיב ואני זקנתי דלא מותיב הקדוש מרוך הוא כדקאמרה"איהי תנא דבי רבי ישמעאל "גדול שלום שאפילו הקדוש ברוך הוא

דוכתא דקרי B 79 עיניה B 78 M קינטרי M 77 שנועה היתה כדי M 81 צנועה היתה כדי — M 80 B 82 תני | 3 M משמיה דרבי | 84 M קאמרינן: איהי. M S7 א מקב ה והקב ה 7 B 85 ובתוב ויאבר הו אל אברהב ונו ואני וקנתיו: ותאמר מי מלל לאברחם חניקה בנים שרה כמה: בנים הניקה שרה מכר רבי ליי איתו היים שיני אברחם את יצחק בנו עשה בעידה נהולה היי בי و المرادة المر ארב אים ביום ביות ואיבוים בנינו היא יים עוד אלא שעושין משתה גדול להעמיד דבריהם מה ישות אברום אביני חוד יויבין כל כדולי חודה ישיה אמנו זימנה את נשותיהם וכל אחת ואחת הכיאה "אמנו ונפתחו"דדיה כשני מעיינות והניקה את כולן ביישר הוו בונין ואוברים אם שות הבת השיבי שנה תלד אברהם בן מאה שנה יוליד מיד נהפך קלסתר פנים של יצחק ונדמה לאברהם פתחו כולם היה זקנה מאן דהוה בעי למישתעי בהדי אברהב משתעי בהדי יצחק בהדי יצחק משתעי בהדי אברהם אתא אברהם בעא רחמי והוה זקנה שנאמר "ואברהם זקן בא בימים עד יעקב לא חוח חולשאי ליוסף הנה אביך חלה עד °דאתא אלישע לא הוה דחליש ואתפה אתא אלישע בעא רחמי ואתפה שנאמר ואלישנ הלה את חליו אשר ימות בו בבדי דחלה חלי אהריתי: תנו רבנן שלשה חלאין חלה المراج المراجعة المراجعة المراجعة المراجعة المراجعة المراجعة והלא לא היה לה אלא בן אחד + M 88 .32 - M 89 גדולה M 91 – ולא...דבריהם M 90 – אמ ועריין — M 93 שני + M 92 ... של - M 94 - מאן... N787 M 95 בהדי יצחק...אברהב

&c. und mein Herr ist all, und darauf heisst es: Da sprach der Herr zu Abraham &c. und ich bin all

Und sie sprach: Her hatte je zu Abraham gesagt, dass Sara Kinder saugen wurde. Wieviel Kinder sängte denn Sara!? R. Levi erklärte: An jenem Tag, an welchem Abraham seinen Sohn Jichaq entwöhnte, veranstaltete er ein grosses Gastmahl. Da ים בשרה לא הביאה ונעשה נם בשרה räsonnirten alle Völker der Welt und sprachen: Habt ihr gesehen, dieser Greis und diese Greisin haben einen Findling von der Strasse heimgebracht, und sagen, er sei ihr Sohn, und sie veranstalten sogar ינד אברהם לא ein grosses Gastmahl, um ihre Worte zu bestätigen. Was tat nun unser Vater Abraham? — er ging und lud alle bedeutenden Leute des Zeitalters ein, und Sara lud ihre Frauen ein. Von diesen brachte ייאמר "ויאמר הולשא שנאמר 'יואמר 20 jede ihr Kind mit, ohne jedoch die Amme mitzunehmen. Da geschah ein Wunder an unsrer Mutter Sara und es öffneten sich ihre Brüste gleich zwei Quellen und sie säugte sie alle. Aber noch immer räsonnir-יבירה שנירה שנירה בשתי ידיו ואחד שנירה sie und sprachen: Wenn schon die neunzigjährige Sara geboren hat, sollte auch der hundertjährige Abraham gezeugt haben!? Sogleich verwandelte sich das Gesicht Jichaqs und glich dem des Abraham. Hierauf huben sie alle an und sprachen: 152 Abraham zeugte den Jighag.

Bis Abraham gab es keine Alterung; wer mit Abraham sprechen wollté, sprach mit lichag, und wer mit Jichag, sprechen wollte, sprach mit Abraham. Da kam Abraham und flehte um Erbarmen, da entstand die Alterung, denn es heisst:153 Abraham war alt geworden und wolbetagt. Bis Jâqob gab es keine Krankheit 154, da kam Jâqob und flehte um Erbarmen, und es entstand die Krankheit, denn es heisst: 155 Da berichtete man Joseph: dein Vater liegt krank. Bis Elišâ gab es keinen, der krank war und wieder genas, da kam Elisa flehte um Erbarmen und genas, denn es heisst: 10 Als Elisa in die Krankheit verfallen war, an der er sterben sollte, demnach war er bereits einer anderen Krankheit verfallen.

32 7321

Die Rabbanan lehrten: Dreimal erkrankte Elišâ; einmal, weil er Gehzi¹⁵⁷mit beiden Händen fortstiess; einmal, weil er Bären auf die Kinder hetzte; und einmal, infolgedessen er starb, denn es heisst: Als Elisa in die Krankheit verfallen war, an der er sterben sollte.

^{150.} Gott änderte ihren Ausdruck, damit ihr Abraham wegen dieser Bemerkung nicht böse sei. 151. Gen. 21,7. 152. Ib. 25,19. 153. Ib. 24,1. 154. Vor dem Sterben; die Menschen wurden plötzlich vom Tod ereilt. 155. Gen. 48,1. 156. iiReg. 13,14. 157. Der Busse tun wollte; cf. Bd. vij S. 479 Z. 9ff. 158. Cf. iiReg. 2,24.

BEVOR SIF NOCH DIL ARBEIT ANEAN-GIN, GEH HIN UND SAGE HINEN: UNTER DER BEDINGUNG, DASS HER VON MER NUR BROT UND HÜLSENFRÜCHTE ZU BEANSPRU-CHEN HART &C. R. Aha, Sohn R. Josephs, a tragte R. Hisda: Heisst es Brot aus Hülsenfrüchten oder Brot und Hülsenfrüchte? Dieser erwiderte: Bei Gott, das "und" ist hier so notwendig zie ein Bootshaken auf dem Labruth ".

R. SIMÔN B. GAMALIÉL SAGTE: ER BRAUCHTE DIESES NICHT ZU SAGEN, DENN MAN 'ICHTE SICH BEI ALLEM NACH DEM LANDESBRAUCH. Was schliesst das "bei allem" ein? – Dies schliesst folgende Leh- וביאכה מלאכתה מאחר שנגמרה מלאכתה בתלוש מן הקרקע מאחר שנגמרה re ein: Wenn jemand einen Lohnarbeiter gemietet und zu ihm gesagt hat: wie einem oder dem anderen der Stadtleute, so zahle er ihm den niedrigsten der [üblichen] Löhne Worte R. Jehošuâs; die Weisen בי דבר פר אובל בו אף ביל אובל בו אף בל דבר שעת גמר מלאבה פועל אובל בו אף בל sagen: den durchschnittlichen.

OLGENDE DÜRFEN NACH DER GE-SETZLEHRE ESSEN¹⁰¹: WER BEI AM BODEN HAFTENDEM, BEI DER SCHLUSSAR-BEIT ARBEITET, UND WER BEI VOM BODEN GETRENNTEM VOR DER VOLLENDUNG¹⁰³ ARBEITET, ABER NUR BEI BODENERZEUG-NISSEN. FOLGENDE DÜRFEN NICHT ESSEN:

WER BEI AM BODEN HAFTENDEM VOR DER SCHLUSSARBEIT¹⁶⁴ARBEITET, BEI VOM BODEN GETRENNTEM NACH DER SCHLUSSARBEIT¹⁰⁵, UND BEI DINGEN, DIE KEINE BODENER-ZEUGNISSE SIND 100.

GEMARA. Woher dies? - Die Rabbanan lehrten:107 Wenn du in den Weinberg deines Nächsten kommst, so magst du essen; wir wissen dies also von einem Weinberg, woher dies von allen anderen Dingen? - es ist vom Weinberg zu folgern: wie ein Weinberg sich dadurch auszeichnet, das [seine Früchte] Bodenerzeugnisse sind, und bei der Schlussarbeit darf ein Lohnarbeiter davon essen, ebenso darf ein Lohnarbeiter auch von allen anderen Bodenerzeugnissen bei der Schlussarbeit essen. - Wol gilt dies von einem Weinberg, bei dem auch das Gesetz von der Nachlese statt hat!? -Man folgere es vom stehenden Getreide. - Woher dies vom stehenden Getreide

159. Besond. Erbsenbrot. 160. Auf diesem Fluss waren viele Hindernisse u. die Schiffe konnten nur mit Hilfe von Botshaken geführt werden. 161. Von den Früchten, bei welchen sie als Taglöhner arbeiten. 162. Wenn die Früchte gepflückt werden. 163. Wie weiter erklärt wird, hinsichtlich der Entrichtung der priesterlichen Abgaben; diese erfolgt, sobald die Früchte vollständig genussfertig, bezw. eingebracht sind; cf. Bd. i S. 292 Z. 10ff. 164. Wie zBs. beim Gäten udgl. 165. Wie zBs. beim Trocknen, Sortiren udgl. 166. ZBs. bei Milchwirtschaftsarbeiten. 168. Dass man von den Früchten essen darf; dieser Schriftvers wird auf einen Lohnarbeiter bezogen. 169. Die man nicht einsammeln darf, sondern für die Armen zurücklassen muss; cf. Lev 19,10, Dt. 24,21.

חלה את הליו אשר ימות בו: אלא עד שלא יתהולי במילאבה צא ואמיר לחם על מנת שאין לכם עלי אלא פת וקשנית ביי: אמר ליה רב אהא בריה דרב יוכת לרב חסדא פת קטנית תנן או פת וקטנית תנן אמר ליה האלהים צריכא ויו כי מודדיא "דיברות: רבן שמעון בן גמליאל אימר אינו צריך הכר בבינהג המדינה: הכל לאתניי מאי לאתייי הא דינון דישיבה את הפונה יאבה הי באחד יכשנים יבי יוני ביון לי בפווות שבשביות דבי יובי יהישי וחכמים אומרים משמנין ביניחם:

וו פשי אבלין בין התורה העישה בבהיבר לקרקע בשעת גבר פלאבה ובתלוש בן הקרקע עד שלא מנמרה מהאכתו 'בדבר שגידולו פן הארין ואלי שאין וא איברים 'העישה במהובר לקרקע בשעה שאין גמר ובדבר שאין גידולו מן הארץ:

וברא. מנא הני מילי דתנו רבנן בי תבא בברם רעך ואכלת אשכהן "כרם כל מילי מנא לן נמרינן מכרם מה כרם מיוחד דבר "שגידולי קרקע שנידורי קרקע בשעת גמר מלאכה פועל אוכל בו מה לכרם שכן הייב בעוללות נמרינן מקמה קמה

א בר יוכף M 98 א חסרא 99 M דיבדות M 97 ו א דתנו רבנן חשובר M 2 הריני כאחר M 1 ה א מנדן דכת' M 5 רמעשר א M 4 מן התורה ענבים P 8 שגידוריו M 7 B 6 דכתיב כי .1 P 9

גופה מנא לן דכתיב °כי תבא בקמת רעך וקמפת 20, מלילת בידך מה לקמה שכן הייבת בהלה וממאי דהאי קמה קמה "דמיחייבא בחלה "היא דלמא כל קמה קאמר רחמנא אתיא קמה קמה כתיב הכא כי תבא בקמת רעך וכתיב התם מהחל חרמש בקמח. מה התם קמה דמיחייבא בהלה אף הכא נמי קמה דמיחייבא בחזה"איכא למיפרך מה לקמה שכן הייבת בחלה כרם יוכיח מה לכרם שכן חייב בעוללות קמה תוכיח וחזר הדין לא ראי זה כראי זה "חצד מלאכה פועל אוכל כו אף כל דבר "שנידולי קרקע בשעת גמר מלאכה פועל אוכל בו מה להצד השוה שבהן שכן יש בהן צד מובה ואתא נמי זית דאית ביה צד מובח וזית כמה הצד אתי הוא גופיה כרם איקרי דכתיב "ויבער מגדיש ועד קמה ועד כרם זית 35 אמר רב פפא כרם זית אקרי כרם סתמא לא אכרי מכל מקום קשיא"אלא אמר שמואל אמר קרא והרכש "לרבות כל בעלי חרמש והאי חרמש מיבעי ליח בשעת הרמש "אכול שלא בשעת הרמש "לא תיכול דלאו בר הרמש מנא לן אלא אמר רבי יצחק אמר יאכתי - M 12 אים - M 11 B 10 דמתהייבת M 15 שכן M 14 שכן הה כראי הה M 13 P 17 שגידורו מן הארץ M 16 שגירולו מן הקרקע

אתה אוכל M 21 אי אתה אוכל. M 20

selbst!? - Es heist: "Wenn du in das stehende Getreide deines Nächsten kommst, darfst du dir Aehren mit der Hand abreissen. -Wol gilt dies vom stehenden Getreide, weil bei diesem das Gesetz von der Teighebe rate hat!? — Woher, dass hier vom stehenden Getreide gesprochen wird, das zur Teighebe pflichtig ist, vielleicht wird hier von jedem anderen stehenden Ge-ים בהן "שבן דבר "שנידולי קרקע ובשעת נמי treide"gesprochen!? — Dies ist aus [dem Wort] stehendes Getreide zu entnehmen; hier heisst es: wenn du in das stehende Getreide deines Nachsten kommst, und dort"3 heisst es: wo man die Sichel an das stehende 15 Getreide zu legen beginnt; wie dort von zur Teighebe pflichtigem Getreide gesprochen wird, ebenso wird auch hier von zur Teighebe pflichtigem Getreide gesprochen. Erwidert man: wol gilt dies vom stehenden מואל כליך לא תתן נפקא תינה דבר הרפש Getreide weil bei diesem das Gesetz von der Teighebe statt hat, so ist vom Weinberg 174 zu erwidern, [und widerlegt man:] wol vom Weinberg, weil bei diesem das Gesetz von der Nachlese statt hat, so ist vom stehenden Getreide¹⁷⁴zu erwidern. Die Replikation wiederholt sich nun; die Ei-

genheit des einen gleicht nicht der des anderen, und die Eigenheit des anderen gleicht nicht der des einen; das Gemeinsame bei ihnen ist, dass sie Bodenerzeugnisse sind, und ein Lohnarbeiter darf davon bei der Schlussarbeit essen, ebenso darf ein Lohnarbeiter auch von allen anderen Bodenerzeugnissen bei der Schlussarbeit essen. — Aber das Gemeinsame bei ihnen ist ja auch, dass sie für den Altar verwendbar¹⁷⁵sind, somit sollten auch Oliven einbegriffen bein!? - Ist es denn nötig, Oliven durch eine Schlussfolgerung einzubegreifen, sie heissen ja selbst Weinberg¹⁷⁷, denn es heisst: 178 Er steckte Tennen, Halmgetreide und Oliven-(Wein)berge in Brand!? R. Papa erwiderte: Sie heissen wol Oliven-(Wein)berg, nicht aber schlechthin Weinberg. - Aber immerhin bleibt ja der Einwand 179 bestehen!? Vielmehr, erklärte Semuél, die Schrift sagt: 180 Aber eine Sichel, dies schliesst alles ein, was zur Sichelserntel gehört. - Aber aus [dem Wort] Sichel wird ja gefolgert, dass er nur zur Sichelzeitiessen dürfe, nicht aber ausserhalb der Sichelzeit!? - Dies ist zu entnehmen aus: aber in dein Gefäss darfst du nichts tun. -Erklärlich ist dies hinsichtlich Dinge, die zur Sichelserntel gehören, woher dies von soichen, die nicht zur Sichel[ernte] gehören!? Vielmehr, erklärte R. Jichag, die Schrift

^{170.} Dt. 23,26. 171. Cf. Num. 15,20,21. 172. Wie zBs. Hülsenfrüchte. 174. Bei dem dieses Gesetz nicht statt hat. 175. Wein zur Libation u. Getreide zu den Speiseopfern. 176. Dass ein Lohnarbeiter bei der Arbeit auch von diesen essen dürfe. 177. Das für Weinberg gebrauchte Wort כרם wird in Verbindung mit זית auch für Olivengarten gebraucht. 178. Jud. 15,5. 179. Woher dies hinsichtlich anderer Fruchtarten zu entnehmen ist. 180. Dt. 23,26. bei der Schlussarbeit.

sage of mar orderic, dies schliesst alles ein, was steht 'Du sagtest ja aber, [das Worth wirender Georgie sei auszulegen: eleich dem stehenden Getreide, das zur Teighebe pflichtig ist!? Dies nur, bevor aus [dem Wort] Sichel gefolgert worden ist, jetzt aber, wo durch [das Wort] Sich! alles einbegriffen worden ist, was zur Sichellerntel gehört, auch wenn es nicht zur Teighebe pflichtig ist, ist auch durch יין הרינו דמיצטריך אסיר היינו דמיצטריך ביי הניהא למאן דאמר 'נול גרי אסיר היינו דמיצטריך [das Wort] sichendes Getrelae alles einzuschliessen, was steht. Wozu ist nun, wo dies aus [den Worten] Mehr? und stekendes Gerreich gefolgert wird, nötig [der Schrift-עפרא: על פועל מה נפשך אוכל ופטור אף נפשו או אבל הבשו של פועל מה נפשך אוכל ופטור אף נפשו או vers: sten k. mmst? Rabba erwiderte: Wegen der aus diesem zu entnehmenden Lehren. Es wird nämlich gelehrt: Henn du kommst; hier heisst es common und dort heisst es: wenn die Sonne darüber kommt; wie die Schrift 20 dort von einem Lohnarbeiter spricht, ebenso spricht die Schrift auch hier von einem Lohnarbeiter; in den Weinberg deines Nächsten, nicht aber in den Weinberg eines Nichtjuden. -- Allerdings ist nach dem-

קרא קמה לרבות כל בעלי קמה והא אמרת קמה כמה"דמיהייבא בחלה הגי מילי מקמי דגיתי חרמש השתא דאתי הרבש איתרבי ליה כל דבר הרמש יאה על גב דלא מיחיים בחלח קמה' למה לי לתבית כל בערי קמה והשתא דנפקא לן מחרמש ימקמה כי תבא בכרם דעך למה לי אמר רבא להלביתיי בדתניא בי תבא נאמד כאן ביאה ונאמר להדן דא הביון יריי דושבש בוד הודין בפינה דבריב בידב אם כאן בפיעל הכתוב מדבר בכרם דעך ולא בכרם קרא רביישרא פוצר אלא לבאן דאבר נול ניי בירנד השרא נוידה מותרת פינל מיבניא מוקים לה כברם דינד ילא של הקדש יאכלת ולא מיצין עובים ולא ניבים ודבר אחר כנפשך בנפש של בעל חבית כך של פיעל איכל ופטור שבעך ולא אכילה גסה ואל כליך לא תתן בשעה שאתה נותן לכליו של בעל הבית אתה אוכל ובשעה שאי אתה נותן לכליו של בעל הבית אי אתה אוכל: "אמר רבי ינאי אין א הטבל מתחיים במעשר "עד שיראה פני חבית שנאמר בערתי הקדש מן הכית ורבי יוחגן אמר אפילו חצר קובעת שנאמר "ואכלו בשעריך ושבעו ורבי M 24 נמי לרבות 207027 P 22 1 - M 23 משני M 27 M 26 מנפש...הבית יבשבי B 25

jenigen, welcher sagt, der Raub eines Nichtjuden sei verboten, ein Schriftvers nötig, dass dies"einem Lohnarbeiter erlaubt sei, nach demjenigen aber, welcher sagt, der Raub eines Nichtjuden sei erlaubt, ist ja, wenn sogar der Raub erlaubt ist, um so mehr dies einem Lohnarbeiter erlaubt!? - Er legt aus: in den Weinberg deines Nächsten, nicht aber in einen des Heiligtums. — So magst du essen, nicht aber auspressen¹⁸; Heintrauben, nicht aber Weintrauben mit etwas anderem 186; nach deinem Belieben, das Belieben des Lohnarbeiters gleicht dem Belieben des Eigentümers: wie du nach deinem Belieben essen darfst und frei 167 bist, ebenso darf auch der Lohnarbeiter nach seinem Belieben essen und ist frei; bis du satt bist, nicht aber zur Uebersättigung; in dein Gefäss aber darfst du nichts tun, zur Zeit, wenn du es in das Gefäss des Eigentümers tust'8, darfst du davon essen, und wenn du es nicht in das Gefäss des Eigentümers tust, darfst du davon nicht essen.

R. Jannaj sagte: Das Unverzehntete wird erst dann zehntpflichtig, wenn es die Front des Hauses gesehen 199 hat, denn es heisst: 191 Ich habe das heilige aus dem Haus geschafft. R. Johanan sagte, selbst ein Hof'ermacht es pflichtig, denn es heisst: 30 Sie sollen es an deinen Toren essen und satt sein. - Und R. Johanan, es heisst ja: aus

^{182.} Sc. auf dem Feld. 183. Dt. 24,15. 184. Von den Früchten, bei welchen er arbeitet, 186. Was die Trauben schmackzu essen. 185. Die Weintrauben, u. die Treber fortwerfen. 187. Von der Absonderung der priesterl. Abgaben, haft macht, um recht viel essen zu können. da man dazu erst dann verpflichtet ist, wenn der Wein ganz fertig ist. 188. Dh. bei der Arbeit. 189. Getreide, selbst wenn es bereits gedroschen u. geworfelt ist. 190. Wenn es regelrecht durch die Tür in den Speicher gebracht worden ist, nicht aber wenn provisorisch durch eine Luke od. dgl 193. Dt. 26,12. 191. Dt. 26,13. 192. Wenn das Getreide in den Hof gebracht worden ist.

יוהנן נמי הא כתיב"מן הבית אמר לך הצר דומיא דבית מה בית המשתמר אף חצר המשתמרת ורבי ינאי נמי הכתיב בשעריך החוא מיבעי ליה דמנייל ליה דרך שער לאפוקי דרך גגות וקרפיפות דלא פתיב"רבי חנינא חוזאה כנפשך כך"נפשו של פוויל מה נפשך אוכל ופטור אף נפשו של פועל אוכל ופטור הא לוקה הייב מאי לאו בשדה אמר רב פפא הכא בתאנה העומדת בגינה ונופה נומה לחצר עסקינן"ולמאן דאמר לבית לבית אי הכי בעל הבית במקחו ולוקח מדאורייתא"מי מחייב והתניא מפני מה הרבו חנויות של בית הינו שלש שנים קודם ירושלים 'מפני שחעמידו דבריהם על דברי תורה 300 שהיו אומרין 'עשר תעשר ואכלת ולא מובר תביאת 1.6 אלא כנפשך למאי אתא לכדתניא" כנפשך מה נפשך אם חסמת פטור אף פועל אם חסמת פטור מתיב מר וומרא "איזהו" נורנן למעשרות בקישואים ובדריעם משיפקסו ואמר רבי אסי משינטל פיקס שלהן מאי P(30) בית א ל בי בית מה P(30) בית א ל בי בית מה P(30) בית א ל בי בית מה P(30) בית א ל בית מה P(30) בית א ל בית מה P(30) בית א ל בית מה P(30) בית מחוף בית מה P(30) בית מחוף בית מה P(30) בית מה P(3והדרועי מש פקסו מאי משיפקסו אור אכי 34 M אפין

dem Haus!? - Er kann dir erwidern: der Hof muss einem Haus gleichen, wie das Haus bewacht ist, ebenso muss es auch ein bewachter Hof sein. - Und R. Jannaj, es heisst ja: an deinen Toren!? — Dies deutet darauf, dass es durch das Tor hineingebracht sein muss, nicht aber wenn durch das Dach oder den Lagerplatz. R. Hanina der Hozäer wandte ein: Nach dei-יניי בתאנתו ולוקה ניניי בעל הבית עיניו בתאנתו ולוקה ניניי מיניו בתאנתו ולוקה ניניי בעל הבית עיניו בתאנתו ולוקה ניניי ters gleicht deinem Belieben: wie du nach deinem Belieben essen darfst und frei¹⁸⁷bist, ebenso darf auch der Lohnarbeiter nach seinem Belieben essen und ist frei; dem-יורעך ולא לוקה אלא מדרבנן וקרא אספכתא בערבא is nach ist ein Käufer verpflichtet, wahrscheinlich doch auf dem Feld ?? R. Papa erwiderte: Hier wird von einem Feigenbaum gesprochen, der in einem Garten steht, und dessen Krone in den Hof, und מבית אי משיפקסו בשדה לא משיפקסו בשדה לא משיפקסו בבית אי nach demjenigen, welcher sagt: im Haus, ins Haus, hineinragt¹⁰⁰. - Denmach sollte doch auch der Eigentümer verpflichtet sein !! - Der Eigentümer richtet seine Augen auf seinen Feigenbaum, der Käufer

dagegen richtet seine Augen auf seine Ware Ware - Ist denn ein Käufer nach der Gesetzlehre verpflichtet, es wird ja gelehrt: Weshalb sind die Läden von Beth-Hino 100 drei Jahre früher als Jerušalem zerstört worden? -- weil sie sich bei allem genau nach den Worten der Gesetzlehre richteten. Sie legten aus: du sollst den Zehnt ertrichten und sollst essen, nicht aber der Verkäufer; den Ertrag deiner Aussaat, nicht aber der Käufer!? - Vielmehr, es ist nur rabbanitisch, und der Schriftvers ist nichts weiter als eine Anlehnung. — Worauf deutet demnach das: nach deinem Belieben!? — Auf folgende Lehre: Nach deinem Belieben, wie du frei bist, wenn du dir das Maul schliessest²⁰¹, ebenso bist du auch wegen des Maulschliessens²⁰¹deines Lohnarbeiters frei. Mar-Zutra wandte ein: Was gilt als Tenne hinsichtlich des Zehnts203? — bei Gurken und Kürbissen, sobald sie verblühen, und R. Asi erklärte, wenn sie die Blüte verloren haben; wahrscheinlich doch auch im Feld!? - Nein im Haus. - Wieso heisst es

194. Wer Früchte vor ihrer vollständigen Vollendung zum Essen kauft. 195. Es wird eruirt, dass für einen Käufer die Früchte sofort beim Pflücken zehntpflichtig werden, also noch bevor sie ins Haus, bezw. in den Hof gekommen sind.

196. Die Früchte befinden sich schon beim Pflücken im Haus, bezw. im Hof u. werden sofort zehntpflichtig. 197. Zur Entrichtung der priesterl. Abgaben, wenn er einzelne Früchte pflückt, dagegen heisst es oben, dass er frei sei. befindet sich ausserhalb, letztere innerhalb. 199. Oft Hini (היני); Name einer durch ihren bedeutenden Obstbau bekannten Ortschaft in der Nähe Jerušalems; viell. identisch mit dem im NT. (Matth. 26,6, Mark. 14,3, Joh. 11,18) oft genannten Bethanien, wonach die gewöhnliche Ableitung von בית עניא falsch wäre. Eine Parallelstelle im jer. T. (Pea i,6) hat תנויות של בני חנון. 200. Von einer Sünde. 201. Beim Dreschen; bei einem Tier ist dies verboten; cf. Dt. 25,4. 202. Ihm das Essen untersagt, od. es 203. Dh. wann werden sie zehntpflichtig, beim Getreide erfolgt dies, sobald man es in die Tenne gebracht hat.

demnach: sobald sie verblühen, es sollte doch heissen: erst wenn sie verblühen!? Wenn es heissen würde: erst wenn sie verblühen, könnte man verstehen, wenn sie die Blüten vollständig verloren haben, daher heisst es: sobald sie verblühen, nämlich wenn das Abfallen beginnt. Mar-Zutra, Sohn R. Nahmans, wandte ein: Die Tenne hinsichtlich des Zehnts, dass man nämlich wegen [des Essens] von Un-10 verzehntetem schuldig ist, beginnt sobald die Zurichtung beendet ist, und die Zurichtung ist mit der Einsammlung beendet; wahrscheinlich doch auch die Einsammlung auf dem Feld? Nein, nur die Einsammlung 15 ins Haus gilt als Beendigung der Zurichtung. Wenn du aber willst, sage ich: R. Januaj spricht von Oliven und Trauben, die nicht in eine Tenne gebracht werden, bei Weizen und Gerste aber wird ausdrück- 20 בתלוש מנלן אמר קרא "קמה קמה שתי בעמים אם lich von einer Tenne gesprochen".

Wir wissen dies208 also vom am Boden Haftenden bei einem Menschen und vom vom Boden Getrennten bei einem Rind", woher dies hinsichtlich des vom Boden Ge-

הכי משיפקסו עד שיפקסו מיבעי ליה אי תנא עד שיפקסו הוה אמינא עד דגמר "לפיקוסייהו קמשמע רן משיפקסו"מכי אתחולי פיקוסייהו מתיב מר זוטרא בריח דרב נחמן גורנו למעשר לחייב עליו משום טבל משתגמר מלאכתן ואיזהו גמר מלאכתן מלאכת הכנסתן מאי לאו הכנסתן אפילו בשדה לא הכנסתן לבית זה הוא נפר מלאכתן ואיכעית אימא כי קאמר רבי ינאי בזיתים וענבים דלאו כני גורן נינהו אבל הטין ושעורין "נורן בהדיא כתיב"ביה: אשכהן אדם במהובר ושור בתלוש אדם בתלוש מנלן קל וחומר "משור ומה שור שאינו אוכל במהובר אוכל בתלוש אדם שאוכל במחובר אינו דין שאוכל בתלוש מה לשור שכן אתה מצווה על הסימתו תאמר כאדם שאי אתה מצווה על הסימתו ויהא אדם מצווה על חסיכתו מכל וחומר "משור ומה שור שאי אתה מצווה להחיותו אתה מצווה על חכימתו אדם שאתה מצווה לההיותו אינו דין שאתה מצווה על הסימתו אמר קרא 'כנפשך 'כנפשו של פועל מה 'נפשו אם חסמתו פטור את פועל אם הסמתו פטור ואלא"אדם אינו ענין לאדם במחובר תנחו ענין לאדם בתלוש

P 35 לפיקסויהו || M 36 מדמתחלן || M 37 מלאכתן... -- M 40 בהו | 39 M בהו | 38 M 38 - M 43 בן נפשו (M 42 א נפשך M 41 אדם בתרוש.

trennten bei einem Menschen? - Dies ist durch einen Schluss vom Leichteren auf das Schwerere, vom Rind, zu folgern: wenn ein Rind, das vom am Boden Haftenden zu essen nicht berechtigt ist, vom vom Boden Getrennten essen darf, um wieviel mehr darf ein Mensch, der vom am Boden Haftenden essen darf, vom vom Boden Getrennten essen. - Wol gilt dies vom Rind, weil bei ihm das Maulschliessen verboten ist, während bei einem Menschen das Maulschliessen nicht verboten ist!? durch einen Schluss vom Leichteren auf das Schwerere, vom Rind, gefolgert werden, dass das Maulschliessen auch bei einem Menschen verboten ist: wenn bei einem Rind, das zu ernähren dir nicht geboten ist, das Maulschliessen verboten ist, um wieviel mehr ist bei einem Menschen, den zu ernähren dir geboten ist, das Maulschliessen verboten!? - Die Schrift sagt: nach deinem Belieben, das Belieben des Lohnarbeiters [gleicht dem des Eigentümers]: wie du frei bist, wenn du dir das Maul schliessest, ebenso bist du auch wegen des Maulschliessens eines Lohnarbeiters frei. -Woher wissen wir dies nun hinsichtlich des vom Boden Getrennten bei einem Menschen? - Die Schrift sagt zweimal" stehendes Getreide, und da nicht [beides] auf das am Boden Haftende bei einem Menschen zu beziehen ist, so beziehe man [eines] auf das vom Boden Getrennte bei einem Menschen. R. Ami erklärte: Hinsichtlich des vom Boden

^{204.} Obgleich sie sich bereits im Haus befinden. 205. Richt. die Einbringung, wofür im Text dasselbe Wort gebraucht wird. 206. Nach welchem die Früchte zehntpflichtig sind, wenn sie ins Haus gekommen sind. 207. In der Schrift; sie sind zehntpflichtig, sobald sie aufgeschobert sind. 208. Dass der Lohnarbeiter von den Früchten, bei welchen er arbeitet, essen dürfe. 210. Im angezogenen Schriftvers Dt. 23,26. man beim Dreschen das Maul nicht schliessen darf.

רבי אמי אמר אדם בתלוש לא צריך קרא "כתים בו הבא בכדם היך מי לא עכקונן ששבה לבה יאבר רובנא ליבול שור בנודב בנים כן במדם וכות אדם שמינו מוכל בתליש מיכר בכונבי יושר היום היות היות היותר היותר היותר ביותר אתה מצווה להחיותו ויהא שור "מצווה להחיותו מקל וחומר ומה אדם שאי אתה מצווה על הסימתו אתה מצווה להחיותו שור שאתה מצווה על הסימת: אינו דין שאתה בצווה ההחייתו אבר קדא יהיי אחיך עמך אחיך ולא שור ואלא"שור במחיבר מנלן אמר קרא רעך רעך שתי פעמים אם אינו ענין לאדם במחובר תנהו ענין לשור במחובר רבינא אמר לא "אדם בתלוש ולא"שור במהובר צריכי קראי דכתיב בחסימה "דילפינן שור שור משבת "אם כן לכתוב" רחמנא לא תדוש בחסימה שור דכתב רחמנא"למה לי לאקושי חוסם לנחסם ונחסם לחוסם מה חוסם אוכל במהובר את נהסם אוכל במחובר ומה נחכם דיש מה דיש מיוחד דבר שגידולי קרקע ובשעת גמר מלאכה "פועל אוכל בו את כל שנידולי קרקע 2782 - M 45 7 -- M 44

~ M 48

827 - M 51

2-8 M 40

- NI 52

Getrennten bei einem Menschen ist überhaupt kein Schriftvers nötig; die Schrift sagt: wenn au in den Weinberg deines Nachsten kommst, und dies kann ja auch in dem Fall vorkommen, wenn er ihn zum Tragen gemietet hat, und der Allbarmherzige sagt, dass er essen dürfe. - Woher dies hinsichtlich des am Boden Haftenden bei einem Rind? - Dies ist durch einen O Schluss vom Leichteren auf das Schwerere, vom Menschen, zu folgern: wenn ein Mensch, der vom vom Boden Getrennten zu essen nicht berechtigt ist, vom am Boden Haftenden essen darf, um wieviel mehr darf ילא תחכם שור בדישו "מכדי כל מילי איתנחו " ein Rind, das vom vom Boden Getrennten essen darf, vom am Boden Haftenden essen. — Wol gilt dies von einem Menschen, weil dir geboten ist, ihn zu ernähren, während es dir nicht geboten ist, das Rind zu פאוכל בתלוש: תנו רבנן 20 ernähren!? -- Sollte doch aus einem Schluss vom Leichteren auf das Schwerere, gefolgert werden, dass es geboten ist, das Rind zu ernähren: wenn es dir geboten ist, einen Menschen, bei dem dir das Maulschliessen nicht verboten ist, zu ernähren, um wieviel mehr ist es dir geboten, das Rind,

bei dem dir das Maulschliessen verboten ist, zu ernähren!? — Die Schrift sagt: "Es soll dein Bruder mit dir leben, dein Bruder, nicht aber das Rind. - Woher wissen wir dies nun vom am Boden Haftenden beim Rind? - Die Schrift sagt zweimal200 Nächsten, und da nicht [beides] auf das am Boden Haftende bei einem Menschen zu beziehen ist, so beziehe man [eines] auf das am Boden Haftende beim Rind. Rabina erklärte: Weder hinsichtlich des vom Boden Getrennten bei einem Menschen noch hinsichtlich des am Boden Haftenden bei einem Rind ist ein Schriftvers nötig; es heisst: 213 Du sollst einem Rind beim Dreschen das Maul nicht schliessen; merke, hinsichtlich des Maulschliessen ist ja alles"einbegriffen, denn dies wird aus [dem Wort] Rind, das auch beim Sabbathgesetz gebraucht wird, gefolgert, demnach sollte doch der Allbarmherzige geschrieben haben: du sollst beim Dreschen nicht das Maul schliessen, wenn es aber Rind heisst, so will der Allbarmherzige damit den Maulschliessenden mit dem Maulgeschlossenen und las Maulgeschlossene mit dem Maulschliessenden vergleichen: wie der Maulschliessende"vom am Boden Haftenden essen darf, ebenso darf auch das Maulgeschlossene vom am Boden Haftenden essen, und wie das Maulgeschlossene vom vom Boden Getrennien essen darf, ebenso darf auch der Maulschliessende vom vom Boden Getrennten essen.

702 700 M 47

M 50

0.3

7, 8

.1 + B 53

Die Rabbanan lehrten: Dreschen, wie die [Dresch]ernte sich dadurch auszeichnet, dass sie Bodenerzeugnis ist, und ein Lohnarbeiter darf davon (bei der Schlussarbeit) essen, ebenso darf ein Lohnarbeiter von allen anderen Bodenerzeugnissen essen; ausgenommen ist das Melken, Buttern und Kisen, wobei es sieh nicht um Bodenerrengnisse handelt; hierbei darf ein Lohnarbeiter nicht essen. Wozu dies dies geht ja schon hervor aus: מפיר מידי דלאו גדולי קרקע נינהו קמשמע לן תניא מי מידי דלאו גדולי קרקע נינהו קמשמע לן תניא Remore some America Committee Dies ist notig; da [das Wort] stehendes Getraide alles, was steht, einschliesst, so könnte man glauben, es schliesse auch Dinge ein, die keine Bodenerzeugnisse sind, so lehrt er פיאל בליך לא תתן נפקא לא צריבא אף על גב uns. Ein Anderes lehrt: Pr. schen, wie das Dreschen sich dadurch auszeichnet, dass es eine Schlussarbeit ist, und ein Lohnarbeiter darf dabei essen, ebenso darf ein Lohnarbeiter auch bei anderen Schlussarbeiten es- ונגמרה מלאכתו למעשר אין בועל אוכל כו והתניא 15 למרה מלאכתו למעשר אין בועל אוכל כו והתניא sen; ausgenommen ist das Gäten bei Knoblauch und Zwiebeln, die keine Schlussarbeit ist; hierbei darf ein Lohnarbeiter nicht essen. Wozu dies, dies geht ja hervor

Dies ist wegen des Falls nötig, wenn er die kleinen unter den grossen herauszieht . Ein Anderes lehrt: Preschen, wie das Dreschen sich dadurch auszeichnet, dass dabei [die Speise] hinsichtlich der Verzehntung is nicht fertig ist, und ein Lohnarbeiter darf dabei essen, ebenso darf ein Lohnarbei-

פועל אוכל כו יצא ההולב והמחבין והמגבן שאין נידולי קרקע ואין פועל אוכל בו למה לי מכי תבא בכרם העך נפקא איצטריך כלקא דעתך אמינא הואות וכתוב קבוה לרבות כל בינלי קבוה לרבות אודך דיש מה דיש ביוחד דבר שבשנת גמר מלאבה בוער אובל בו את כל שהוא בשעת גמר מלאכה פייל איכל בו יצא המנכש בשומים ובבצלים הואיל ואין נכור כילאכה אין פועל אוכל כהם לכה לי דקא משליה קשיני מביני אליכי תניא אידך דיש מה דיש מיוחד דבר שלא נגמרה מלאכתו למעשור פועל אוכל בו אף כל שלא"נגמרה מלאכתו למעשר פועל אוכל בו יצא הבודל בתמרים ובגרוגרות הואיל הבודר בונורים ובנוננוות פונל אובל בו אנו דב פפא כי תניא ההיא בתוחלני תניא אידך דיש מה דיש ביוחד דבר שלא נגבודה בלאבתו לחלה ופוצל איבר בו את כל דבר שלא נגמרה מלאבתו לחלה aus: אוכל בו יצא חלש וחניקטה והאופה שנגנוה ייני אוכל בו יצא חלש וחניקטה והאופה שנגנוה ייני אוכל בו יצא הלש בראבתו לחלח דמין פועל מוכל בו וחלמ נגברח מלאכתו למעשר לא קשיא "בחוצה לארץ עסקינן דליכא בעשר אי חבי חלה נבי ליכא אלא לעולב P 56 לחייבו. שני פעמים + M 55 מה שני פעמים M 54

ter auch bei jeder anderen Arbeit, wobei die Speise hinsichtlich der Verzehntung nicht fertig ist, essen; ausgenommen ist das Sondern bei Datteln und Trockenfeigen, wobei diese hinsichtlich der Verzehntung fertig sind; hierbei darf ein Lohnarbeiter nicht essen. - Es wird ja aber gelehrt, dass ein Lohnarbeiter der beim Sondern von Datteln oder Oliven beschäftigt ist, dabei essen dürfe!? R. Papa erwiderte: Diese Lehre spricht von unreifen 200. Ein Anderes lehrt: Dreschen, wie das Dreschen sich dadurch auszeichnet, dass dabei [die Speise] hinsichtlich der Teighebe nicht fertig ist, und ein Lohnarbeiter darf dabei essen, ebenso darf ein Lohnarbeiter auch bei jeder anderen Arbeit, wobei [die Früchtel hinsichtlich der Teighebe nicht fertig ist, essen; ausgenommen ist das Kneten, das Formen und das Backen, wobei [die Speise] hinsichtlich der Teighebe fertig ist;

אל מון בארין כאן בחו ד M הא

der Zehnt nicht entrichtet wird. — Demnach wird ja auch die Teighebe nicht entrichtet!? Vielmehr, tatsächlich vom [Jisraél]land, dennoch ist dies kein Widerspruch, denn dies

hierbei darf ein Lohnarbeiter nicht essen. - [Die Speise] ist ja bereits hinsichtlich der Verzehntung fertig "!? — Das ist kein Einwand, hier wird vom Ausland gesprochen, wo

12717 11

בחו"ל חלה.

בגמר P 57

^{217.} Damit diese mehr Raum zum Wachsen haben. Dass der 216. Cf. ob. S. 791 Z. 17ff. Lohnarbeiter auch in einem solchen Fall nicht essen darf, könnte man aus dem angezogenen Schriftvers nicht entnehmen, weil er dies ebenfalls in das Gefäss des Eigentümers sammelt; jedoch ist dies keine 218. Dazu ist das Getreide erst nach der Einbringung pflichtig. die Früchte aneinander kleben. 220. Die noch ablagern müssen, erst dann sind sie fertig. 222. Ausserhalb Palästinas. Lohnarbeiter sollte dabei schon aus diesem Grund nicht essen dürfen.

בארון ולא כשבי שבובשו ובשבי אינים אלו ויהאם דאמר מר שבע שביבשו ושבע שחילקו נתחייבו בחלה ולא נתחייבו במעשר מידי מעשר קא גרים גמר מלאכה קא גרים אלא אמר "רבינא כרוך ותני יוברים ביון דרות ביות מבי מדוף ביות המביר בייתו المراجعة الم בייורבי בייונים בייונים בייי אובר ביי איביון לחו פועל מחו שיחבהב באור ויאכל מי הוי مان المان ال בורבון השאל ביליין יחבר בינם ביני ביי שייביי ענבים חרבה "לאכשורי גברא לא קטיבעיא לן פס כי קמיבעיא לן "לאכשורי פירא מאי תא שניע פועלין אוכלין "כראשי אומניות שלחם וכלכד שלא מיבעיא לן היכא דאיכא אשתו ובניו מאי תא שמע לא יחבחב באור ויאכל ולא "יכמיר באדמה ויאכל ולא יפריך על גבי הסלע ויאכל אבל מפריך על יד על יד ואוכל התם"משום בימול מלאכה הכי בדינ באר ביתוקי פירא איבא אי אפשר דיא ממתיק פורתא תא שמע פועלין שהיו עודרים בתאנים ונודרים בתמרים וכוצרים בענכים ומוסקין NT - M 59 with the second of the second שנגמר נילאבתן רדיה שאין פיער איכר כי 60 M אכשיי 28.5 м 64 стар - В 63 M 06 או מפריד ער גבי. AI 67 71221 1000

Fol. 89a-89b

gilt von den siehen [Ländern] die sie erobert und (den sieben, die sie) aufgeteilt haben. Der Meister sagte nämlich: in den sieben [Ländern], die sie erobert und (den sieben, die sie) aufgeteilt haben, sind sie zur Entrichtung der Teighebe verpflichtet worden, nicht aber zur Entrichtung des Zehnts. – Veranlasst dies²²³denn der Zehnt, die Schlussarbeit veranlasst dies ja!? Viel-בובי מוצי אבי בדי שוא יות הובית השקות בובים יין בדי שוא יות ביין בדי שוא יות יות mehr, erklärte Rabina, verbinde sie "und lies: Dreschen, wie das Dreschen sich dadurch auszeichnet, dass dabei [die Speise] hinsichtlich der Verzehntung und der Teighebe nicht fertig ist, und ein Lohnarbeiter יהבחבו "באור התם משום בימול מלאכה כי קא darf dabei essen, ebenso darf ein Lohnarbeiter auch bei jeder anderen Arbeit, wobei [die Speise] hinsichtlich der Verzehntung und der Teighebe nicht fertig ist, essen.

Sie fragten: Darf ein Lohnarbeiter am ברא דאי סלקא דעתך משום מתוקי פירא Feuer rösten25und essen: ist dies ebenso wie Trauben mit etwas anderem oder nicht? - Komm und höre: Der Eigentümer darf den Lohnarbeitern Wein zu trinken geben, damit sie nicht viel Trauben essen, und ebenso dürsen die Lohnarbeiter ihr Brot in Tunke tauchen, um viel Trauben essen zu können. - Hinsichtlich des Geeignetmachens der Person ist es uns nicht fraglich, fraglich ist es uns nur hinsichtlich

des Geeignetmachens der Früchte; wie ist es nun? - Komm und höre: Die Lohnarbeiter dürfen [die Trauben] an der Spitze der Reihen28essen, nur dürfen sie sie nicht am Feuer rösten. — Da ist dies wegen der Störung von der Arbeit [verboten], wir aber fragen hinsichtlich des Falls, wenn sein Weib und seine Kinder anwesend sind. - Komm und höre: Er darf nicht am Feuer rösten und essen, auch nicht in der Erde erwärmen und essen, ferner darf er nicht an einem Stein zerreiben und essen, wol aber darf er nach und nach mit der Hand zerreiben und essen. - Hier ebenfalls wegen der Störung von der Arbeit. Dies ist auch einleuchtend, denn wenn man sagen wollte, weil er die Früchte schmackhaft macht, so ist dies ja beim Zerreiben an einem Stein nicht zu berücksichtigen. — Es ist nicht gut möglich, dass sie dadurch nicht etwas schmackhafter werden. - Komm und höre: Wenn Lohnarbeiter Feigen schneiden, Datteln pflücken, Trauben winzern oder Oliven ablesen, so

^{223.} Das Recht des Lohnarbeiters, von den Früchten, bei welchen er arbeitet, zu essen. letzten beiden Lehren. 225. Die Aehren od. Früchte, damit sie schmackhafter werden. essen; dies ist dem Lohnarbeiter verboten; cf. ob. S. 491 Z. 14. 227. Dies ist entschieden erlaubt, da aus der Schrift nicht zu entnehmen ist, dass es verboten sei. 228. Sie dürfen sie an den Enden der Reihen im Weinberg aussuchen, wo sie reifer u. schmackhafter sind. sie für ihn rösten.

durten a von diesen essen und sind frei ', and the Geset chie es ihnen gestattet' hat mit Brotaber dürlen sie sie nicht esom, e-sei denn, dass sie beim Eigentümer and Frambuis nachgesucht haben; ferner 5 durt in sie sie nicht in Salz eintauchen und e on Mit Salz ist es entschieden, wie Tranben mit etwas anderem. Dan er denn nicht in Salz eintauchen und essen, dem widersprechend wird ja gelehrt: Wenn שמר אני ארישא לאי ארשא לאי ארישה לאי ארישה לאי ארישה שמר של היכי דבעי דיבול אלא לאי ארישה אפרי jemand einen Lohnarbeiter gemietet hat, um einen Olivenbaum zu graben, oder die Wurze'n zu bedecken, so darf er nicht essen, wenn er ihn aber zum Winzern, zum Pflücken oder zum Einsammeln gemietet u hat, so darf er essen und ist frei, weil die Gesetzlehre es ihm gestattet hat; hat er es vereinbart, so darf er einzelne [Früchtel essen, je zwei aber nicht ; er darf auch in Salz eintauchen und essen. Worauf be- 20 יואה על נב דנטל רשות מבעל הבית דאימביל zieht sieh dies nun, wollte man sagen, auf den Schlußsatz, so kann er sie doch, wenn er es vereinbart hat, nach Belieben essen; wahrscheinlich also auf den Anfangsatz!? Abajje erwiderte: Dies ist kein Widerspruch; die eine [Lehre] gilt vom [Jisraél]land und die andere gilt vom Ausland; im [Jisraél]-

בזיתים הרי אלו אוכלים ופטורים שהתנרה זיכתה להם בפיתם לא יאבלו ארא אם כן נמלו השות מבעל חבית ולא יספית במלח ויאכל מלח וראי בניבים ודבר אחר דמי ודא יכפות במיח ויאבר ירבינהי השובה את הפינה לעדה יהקשקש תחת المراجع المراج רהן קיצין אחת ואחת יאכל שתים שתים לא יאכל וכיפת במלח ויאבל אחייא איליניא אביפא ביין אביי דא קשיא באן באדין באן בחוצה האדין בארין קבינא ספיתא בחוצה לארין לא קבינא כפיתא אבר בנא כי איבא בידי דבארין קבינא כפידנא מדאורייתא ובחוצה לארץ"לא קבעא ספיתא ומותר לבתדילה אלא אבר רבא בין בארין בין בחוצה לארץ חדא לא קבעא ספיתא תרתי "קבעא ספיתא קצין בין ספת וכין לא ספת אחת ואחת איכל שתים שתים לא יאכל לא קצין ולא ספת אוכל שתים שתים כפת אחת אחת אוכל שתים שתים לא יאכל להו למעשר "וקבעא ספיתא ותהתו "דקבעא ספיתא בנא הן מבר הב ניתנא דמבר קרא "כי קבצם בעבוד אוכל M 69 א קיצין אחת אחת אוכל — M 68 P 72 בעני M 71 אוכל M 70 אונכל

מכא קביקא פנא דספתא קביקא מכא א דספתא קביקא מכא B 73 לי P 75 וקבעת P 76 דאיבעי.

land werden [die Früchte] durch das Eintauchen zehntpflichtig, im Ausland werden sie es durch das Eintauchen nicht. Raba sprach: Ist es denn möglich, dass sie im [Jisraéllland durch das Eintauchen pflichtig werden, nicht aber im Ausland, und [das Essen] da sogar von vornherein erlaubt ist234!? Vielmehr, erklärte Raba, werden sie, einerlei ob im [Jisraél]land oder im Ausland durch das Eintauchen einer einzelnen [Frucht] nicht zehntpflichtig, wol aber von zweien; hat er es vereinbart, so darf er sie einzeln essen, einerlei ob eingetaucht oder nicht eingetaucht, je zwei darf er aber nicht essen; hat er es nicht vereinbart und nicht eingetaucht, so darf er auch je zwei essen; hat er eingetaucht, so darf er sie nur einzeln essen, nicht aber je zwei, selbst wenn er beim Eigentümer die Erlaubnis nachgesucht hat, weil sie zehntpflichtig sind, denn sie sind es durch das Eintauchen geworden. - Woher, dass sie durch das Eintauchen von zweien zehntpflichtig werden? R. Mathna erwiderte: Die Schrift sagt:235 Er sammelte sie wie Garien auf die Tenne.

^{229.} Von der Entrichtung der priesterl. Abgaben. 230. Es ist also nicht mit Gekauftem zu 231. Von den Früchten essen zu dürfen. 232. Wenn er dies vereinbart hat, so kommt die Erlaubnis der Gesetzlehre nicht inbetracht; die Früchte gelten als gekauft, wodurch sie 233. Wo nach zehntpflichtig werden; einzelne Früchte sind in jedem Fall nicht zehntpflichtig. der Gesetzlehre der Zehnt überhaupt nicht zu entrichten ist. 234. Die rabbanitische Bestimmung muss dem biblischen Gesetz gleichen, u. da ausserhalb Palästinas der Zehnt rabbanitisch zu entrichten ist, so sollte in diesem Fall das Essen unverzehnteter, in Salz eingetauchter Früchte verboten sein. 235. Mich. 4,12.

גרנה: תנו רבנן פרות המרכסות בתבואה והדשות בתרומה "ומעשר אינו עובר משום כל תחסום אבל מפני מראית העין מביא כול מאותו המין ותולה לה בקרסולין שבפיה רבי שמעון בן יוחאי אומר מביא ם ברשינין 'ותולח לח" שחכרשינין יפות לח מן חכל ורמינהי פרות המרכסות כתכואה אינו עובר משום בל תחסום"וחדשות בתרומה"ומעשר עובר משים בל תחסום וגוי חדש בפרתו של ישראל אינו עובר משום בל תחסום וישראל חדש בפרתו של גוי עובר משום אמעשר בשלמא תרומה אתרומה לא קשיא כא: בתרומה כאן בגידולי תרומה אלא מעשר אמעשר קשוא וכי תימא מעשר אמעשר נמי לא קשוא כא: במעשה כאן בגידולי מעשה בשלבא גידולי תריבה מבל וגידולי מנשר שני הורין אלא לא קשיא הא במעשר ראשון הא במעשר שני ואיכעית אימא הא והא במעשר שני ולא קשיא הא רבי מאיר הא רבי יהודה הא רבי מאיר "דאמר מעשר "ממון גבוה הוא היכי דמי כגון שהקדימו בשבלין ⁵לרבי יהודה M ובמע" || 77 M — מאה״ם || 8 78 בטרסקלין. M בקרסטילין. V בקרצטלין | P 79 ותולו (ותולן?) | 80 M - מפני \parallel 82 \parallel מפני \parallel 18 + הא... • B 85 שני M 84 שני M 83

Fol. 89b-90a

Die Rabbanan lehrten: Bei Rindern, die Getreide stampfen oder Hebe und Zehnt dreschen, begeht man nicht das Verbot des Maulschliessens'; jedoch hänge man ihnen, wegen des Scheins", einen Haufen derselben Art an den Futterkorb²³⁹, den sie am Maul haben. R. Simôn b. Johaj sagt, man hänge ihnen Wicken an, weil Wicken ihnen zuträglicher sind als alles andere. -בל תחסום קשיא תרומה אתרומה קשיא פקשר Ich will auf einen Widerspruch hinweisen: Bei Rindern, die Getreide stampfen, begeht man nicht das Verbot des Maulschliessens; und die Hebe und Zehnt dreschen, begeht man wol das Verbot des Maul-ינידולי schliessens. Wenn ein Nichtjude mit dem Rind eines Jisraéliten drischt, so begeht dieser nicht das Verbot des Maulschliessens; wenn aber ein Jisraélit mit dem Rind eines Nichtjuden drischt, so begeht er das ישני מבון הדיים ישר באבר בישר בבון הדיים Verbot des Maulschliessens. Hier besteht ja ein Widerspruch sowol hinsichtlich der Hebe als auch hinsichtlich des Zehnts. Allerdings ist der Widerspruch hinsichtlich der Hebe nicht aufrecht zu erhalten, denn die eine [Lehre] spricht von richtiger Hebe und die andere vom Nachwuchs der

Hebe aber hinsichtlich des Zehnts besteht ja ein Widerspruch. Wolltest du erwidern, auch der Widerspruch hinsichtlich des Zehnts sei nicht aufrecht zu erhalten, denn die eine spreche vom Zehnt und die andere vom Nachwuchs des Zehnts, [so ist zu entgegnen:] allerdings ist der Nachwuchs der Hebe ebenfalls Hebe, aber der Nachwuchs des Zehnts ist ja profan. Es wird nämlich gelehrt: Der Nachwuchs von Unverzehntetem24 und der Nachwuchs vom zweiten Zehnt242 ist profan. — Vielmehr, dies ist kein Widerspruch, die eine spricht vom ersten Zehnt²⁴³und die andere spricht vom zweiten Zehnt. Wenn du aber willst, sage ich, beide sprechen vom zweiten Zehnt, dennoch besteht hier kein Widerspruch, denn die eine vertritt die Ansicht R. Meirs und die andere die des R. Jehuda. Die eine vertritt die Ansicht R. Meirs, welcher sagt, der zweite Zehnt ist Eigentum Gottes, und die andere vertritt die Ansicht R. Jehudas, welcher sagt, der zweite Zehnt ist Eigentum des Besitzers. - Wie kann dies'"vorkommen? - Wenn er zuvorgekommen und [den Zehnt] von den Halmen ent-

^{236.} Zur Bereitung von Graupen. 237. Da die Gesetzlehre nur vom Dreschen, u. zwar des einem Laien gehörenden Getreides, spricht. 238. Fremde, die es sehen, wissen nicht, dass es Hebe-239. Statt קרסולין ist mit Tosephta ed. Zuckermandel (S. 388 Z. 15) קרסטלין ::ucht od. Zehnt ist. 240. Wenn man als Hebe abgesondertes Getreide zur Aussaat benutzt hat; der Nachwuchs gilt ebenfalls als Hebe u. ist Laien verboten; cf. Bd. i S. 355 Z. 4ff. 241. Obgleich in diesem noch die dem Priester zu entrichtende Hebe enthalten ist. 242. Das vom Eigentümer entweder ausgelöst od. nur innerhalb der Stadtmauer Jerušalems gegessen werden darf. 243. Dieses gehört nicht dem Eigentumer u. das Verbot erstreckt sich darauf nicht. 244. Dass man als Zehnt abgesondertes Getreide drischt; das Getreide wird erst nach dem Dreschen zehntpflichtig.

mehtet hat, und war nach R. Jehuda . Das Essenl muss ja aber innerhalb der Studtmaner ertolgen!? Wenn er es inne:halb der Mauer von Beth-Phage 'drischt. Wenn du aber willst, sage ich: dies ist kein 3 Widerspruch, die eine spricht vom Zehnt von Gewissen und die andere spricht vom Zehnt von Demaj. Da du nun auf diese [Erklärung] gekommen bist, so ist auch der Einwand hinsiehtlich der Hebe nicht stich- וימתחת איבלת ימתחת איבלת ימתחת בעו מיניה מרב ששת היתה איבלת ימתחת haltig, denn die eine spricht von der Hebe von Gewissem und die andere spricht von der Hebe von Demaj. Allerdings gibt es Zehnt von Demaj, aber gibt es denn Hebe von Demaj, es wird ja gelehrt: ferner והבל שבין בינה בשום דבילי לה היא שבין בינה: be von Demaj, es wird ja gelehrt: ferner hat er das Bekenntnis abgeschafft und eine Bestimmung über das Demaj getroffen. Er liess nämlich das ganze jisraélitische Gebiet inspiziren und brachte in Erfahrung, dass sie nur die grosse Hebe entrichteten. 20 בפרתי של ישראל אינו עובר משום בל תחסום

Vielmehr, das ist kein Einwand, die eine spricht von der Zehnthebe von Gewissem und die andere spricht von der Zehnthebe von Demaj.

יהא בני הובה כגין שדש לפנים מחובת בית פאני איבעית אימא "לא קשיא באן במעשר ודאי באן במעשר דמאי השתא דאתית להכי תרומה אתרימה במי דא קשיא כאן בתרומת ודאי כאן בתרומת דבאי בשרבא ביישה דבאי איבא אלא תריבת דבאי ביי איבא והתניא אף הוא ביכול את הוידוי נכוד על הדבאי לפי ששלה בכל גבול ישראל וראה שלא היי בפרישין אלא תרובה נדולה בלבד ארא לא בשיא באן בתרומת מקשה ידאי באן בתרומת מקשה בהו בישום דבונלו לה הוא והא לא בינלי לה או -רבא דהויא ומצמערא והא הויא ובצמערא אמר יהו רב ששת תניתוח רבי שמנין בן יוחי אוביר מכוא ברשינין ותולה לה שהכרשינין יפות לה מן איבעיא לחו מחו שיאמר אדם לנוי חסום פרתי ודוש בה כי אמרינן כי אמרינן אמירה לגוי שבות הני בירי לענין שבת דאיסור סקילה אבל הסימה דאיסור לא: לא או דלמא לא שנא תא שמע גיי חדש בינבר הוא דלא עבר "הא איסורא איכא בדין הוא M 88 משום - - M 87 א אמינשר נמי - מינשר נמי - M Sh

.528 M 90

בא פו וו - ליבין

Man fragte R. Šešeth: Wie ist es, wenn [das Vieh] durch das Fressen den Durchfall bekommt: geschieht dies250 aus dem Grund, weil es ihm zuträglich ist, und in diesem Fall ist es ihm nicht zuträglich, oder weil es sieht und sich grämt, und auch in diesem Fall sieht es und grämt sich. R. Sešeth erwiderte: Ihr habt es gelernt: R. Simôn b. Johaj sagt, man hänge ihnen Wicken an, weil Wicken ihnen zuträglicher sind als alles andre. Schliesse hieraus, dass dies aus dem Grund geschieht, weil es ihm zuträglich ist; schliesse hieraus.

Sie fragten: Darf man zu einem Nichtjuden sagen, schliesse meinem Rind das Maul und drisch mit ihm? Sagen wir, einen Nichtjuden zu beauftragen sei verboten "nur beim Sabbathgesetz, weil es sich um ein mit der Steinigung belegtes Verbot259 handelt, während das Maulschliessen nur ein gewöhnliches Verbot200 ist, oder gibt es hierbei keinen Unterschied? -- Komm und höre: Wenn ein Nichtjude mit der Kuh eines Jisraéliten drischt, so begeht dieser nicht das Verbot des Maulschliessens; er begeht nur das Verbot

245. Ihn als solchen bestimmt. 246. Nach dessen Ansicht der 2. Zehnt Eigentum des Be-247. Jerušalems; auch ein Vieh darf man ausserhalb der Stadtmauer nicht fressen lassen. 248. Das zum Weichbild Jerušalems gehörte. 249. Getreide, von dem der Zehnt noch nicht abgesondert worden ist. 250. Cf. S. 655 N. 282. 251. Der Hochpriester Johanan; cf. Sot. fol. 48a. 252. Beim Fortschaffen des Zehnts; cf. Bd. i S. 305 Z. 9ff. 253. Dass man davon den Zehnt ent-254. Die der Eigentümer an den Priester zu entrichten hat; vom D. braucht man sie demnach nicht zu entrichten. 255. Die der Levite vom Zehnt an den Priester zu entrichten hat 256. Dass man dem Tier beim Dreschen das Maul nicht schliessen darf. 257. Der Weizen ist einem solchen Tier schädlich. 258. Cf. Bd. i S. 335 N. 6. 259. Auf die Entweihung des Sabbaths 260. Jedes Verbot der Gesetzlehre, bei welchem die ist die Todesstrafe durch Steinigung gesetzt. Bestrafung nicht angegeben ist, wird mit Geisselhieben bestraft.

"דאיסורא נמי ליכא ואיידי דתנא סיפא "דישראל" הדש בפרתו של גוי עובר "תנא רישא אינו עובר תא שמע דשלחו ליה לאבוה דשמואל הלין תורי "דגנבין ארמאי"ומגנהין יתהון מהו שלה להו הערמה 5 אתעביד בהו אערימו עלייהו ויזדבנון אמר רב פפא בני מערבא סברי לה °ברבי חידקא דאמר בני נח 550 מצווין על הסירוס וקא עברי משום ולפני עור לא תתן מכשל סבר רבא למימר ימכרו לשחימת אמר ליה אביי דיין שקנסת עליהם מכירה"בעולם פשימא ורב אשי שרי מרימר ומר זומרא ואמרי לה הנהן תרי הסידי מחלפי אחדדי: בעי רמי בר חמא הושיב לה קוין בפיה מהו הושיב לה הסימה מעלייתא היא אלא ישב לה קוין בפיה מהו הרביין לה ארי מבחוץ מהו הרביץ לה הסימה מעלייתא היא אלא רבין לה ארי מבחוין מהו העמיד "כנה מבחיין מחו היתה צמאה למים מהו פרס"לה קיטבליא על גבי דישה מהו פשום"מיהא חדא דתניא רשאי בעל פרח להרעיב פרתו כדי שתאכל מן הדישה 'הרבה ורשאי שלא תאכל מן הדישה 'הרבה שאני התם דקא אכלה 7 2 2002 ÷ M 93 7 M 92 ו אים אים M 91 M 97 אתי M 96 בעולם B 95 אתי M 94 - לה $\parallel 98$ שהא $\parallel 1 1 1 -$ הרבה. +

nicht, unerlaubt aber ist es. — Von rechtswegen ist dies nicht einmal unerlaubt, da er aber im Schlußsatz lehren will, dass wenn ein Jisraélit mit dem Rind eines Nichtjuden drischt, er das Verbot begehe, so lehrt er auch im Anfangsatz, dass er es nicht begehe. - Komm und höre: Sie richteten an den Vater Semuéls folgende Frage: wie verhält es sich mit den Rindern, die Nicht-ים אבר הבי בנו קשן מאי רב "אחר אכר יום בנו נדול כי אחר דמי בנו קשן מאי רב "אחר אכר juden stehlen" und kastriren? Er erwiderte: Mit diesen ist eine List begangen worden, überlistet jene207; sie müssen sie verkaufen. R. Papa entgegnete: Die Leute im Westen sind der Ansicht R. Hidgas, 15 welcher sagt, den Noachiden sei die Kastration verboten worden, somit begingen jene das Verbot: Vor einen Blinden sollst du kein Hindernis legen 23. Raba wollte erklären, sie müssen zum Schlachten ver-בעל הבית להתיר פקיע עמיר לפני הבהמה כדי kauft²⁰⁴werden, da sprach Abajje zu ihm: Es genügt die Massregelung, sie verkaufen zu müssen. - Es ist klar, dass ein erwachsener Sohn als Fremder 205 gilt, wie verhält es sich aber mit einem minderjährigen Sohn? R. Ahaj verbietet es und R. Aši erlaubt es. Meremar und Mar-Zutra, manche sagen, zwei andere Fromme, tauschten sie²⁰⁷miteinander.

Rami b. Hama fragte: Wie ist es, wenn man [einer Kuh] einen Dorn ins Maul²⁶⁸ steckt? — Wenn man steckt, ist dies ja ein richtiges Maulschliessen!? — Vielmehr, wie ist es, wenn ihr ein Dorn im Maul sitzt249? Wie ist es, wenn man neben ihr einen Löwen hinlagert? — Wenn man hinlagert, so ist dies ja ein richtiges Maulschliessen!? — Vielmehr, wie ist es, wenn neben ihr ein Löwe lagert? Wie ist es, wenn man draussen ihr Kalb hingestellt hat? Wie ist es, wenn sie nach Wasser dürstet? Wie ist es, wenn man eine Lederdecke auf das Dreschgetreide ausbreitet"? - Wenigstens eine [Frage] von diesen ist aus folgender Lehre zu entscheiden: Der Eigentümer der Kuh darf diese aushungern, damit sie viel vom Dreschgetreide fresse; ebenso darf der Eigentümer ein Bündel Stroh vor der Kuh lösen, damit sie nicht viel vom Dreschgetreide fresse²⁷³. - Anders verhält es sich hierbei, wo sie ja frisst²⁷⁴. Wenn du aber willst, sage ich: der

^{261.} Mit Einvernehmen des Eigentümers, dem er sie nachher zurückgibt; einem Jisraéliten ist die Kastration von Tieren verboten, u. um dieses Gesetz zu umgehen, liessen sie dies durch Nichtjuden, angeblich ohne Wissen, vollziehen. 262. Die Eigentümer. 263. Nur aus diesem Grund werden sie gemassregelt, was aber einem Nichtjuden erlaubt ist, darf man durch ihn tun lassen. die Eigentümer von der Kastration gar keinen Nutzen haben, da kastrirte Arbeitstiere wertvoller sind. 265. Hinsichtlich des Verkaufs eines solchen Tiers. 266. Es an ihn zu verkaufen. die Nichtjuden für sie kastrirt haben. 268. Beim Dreschen. 269. Ob man verpflichtet ist, ihn zu entfernen, damit sie fressen könne. 270. Und sie aus Angst nicht fressen kann. 270. Und sie aus img.
272. So, dass sie das Getreide nicht sieht. sehnt sich nach ihrem Kalb u. frisst nicht. sie dann das Getreide nicht sieht; dies gleicht dem Fall, wenn man eine Lederdecke auf das Getreide 274. Das Stroh.

Eigentümer darf für das Vieh ein Bündel Stroh vorher lösen, damit es nicht viel vom Dreschgetreide fresse".

R. Jonathan fragte R. Simaj: Wie ist es, wenn man [dem Vieh] das Maul draus- 5 אמר ברישו הוא או דלמא לא 'תרוש בהסימה אמר sen geschlossen hat: der Allbarmherzige sagt:"ein Rind beim Dreschen, und hierbei geschieht es ja nicht beim Dreschen, oder aber sagt der Allbarmherzige, dass man mit ihm nicht mit geschlossenem Maul dresche? 10 Dieser erwiderte: Dies kannst du aus deinem väterlichen Haus"lernen:" Wein und Rauschtrank sollst du nicht trinken, du und deine Sohne mit dir, wenn ihr in das Heiligtum hineingeht; ist es etwa verboten, nur beim והויא מעשה ריש לקיש אמר פטור קלא לא הוי הויא מעשה ריש לקיש אמר פטור קלא Hineingehen zu trinken, und erlaubt, vorher zu trinken und nachher hineinzugehen? der Allbarmherzige sagt ja: 200 zwischen Heiligem und Profanem zu unterscheiden181. Wie nun da zur Zeit des Eintritts die Trunkenheit ver- 20 boten ist, ebenso ist auch hierbei zur Zeit des Dreschens der Maulschluss verboten.

Die Rabbanan lehrten: Wenn jemand einer Kuh das Maul schliesst oder verschiedenartige Tiere zusammenspannt, so ist er frei; Geisselhiebe erhalten nur der Dreschende und der Antreibende.

בשולם איבעית אימא רשאי בעל הבית להתיר פקיע עמיר לפני בהמה מעיקרא כדי שלא תאכל הרבה מן הדישה: בעא מיניה רבי 'יונתן מרבי סימאי חסמה מבחוץ מהו שור בדישו אמר רהמנא והא רחמנא 'אמר ליה מבית אביך אתה לומד 'יין ושכר אל תשת אתה ובניך אתך בבואכם בבואכם הוא דאסיר הא מישתא ומיעל "שרי ולהבדיל בין הקדש ובין החל אמר רחמנא אלא 'מה התם בשעת ביאה לא תהא שכרות הכא נמי בשעת דישה לא תהא חסימה: תנו רבגן החוסם את הפרה והמזווג בכלאים פטור ואינו לוקה אלא דש ומנהיג בלבד: "איתמר חסמה בקול והנהיגה בקול רבי יוחנן אמר חייב ריש לקיש אמר פטור רבי יוחגן אמר חייב עקימת מעשה איתיביה רבי יוחנן לריש לקיש לא שאדם רשאי להמיר אלא שאם המיר מומר וסופג את הארבעים אמר ליה הא מני רבי יהודה היא דאמר 'לאו שאין בו מעשה לוקין עליו ומי מצית מוקמת לה כרבי יהודה והא קתני רישא הכל ממירין אחד האנשים ואחד הנשים והויגן בה הכל לאתויי מאי 'לאתויי יורש ודלא כרבי יהודה דאי °כרבי יהודה

+ M 5 חריש P 4 נתן M 3 בעולם - B 2 והאיכא | M 6 הכי נמי ולהב׳ ון 7 M - מ״ה M 8 ב. — M 9 בא"ר מפא - ב.

Es wurde gelehrt: Wenn jemand durch Laute das Maul schliesst"oder durch Laute antreibt²⁸⁴, so ist er, wie R. Johanan sagt, schuldig, und wie Reš-Laqiš sagt, frei. R. Johanan sagt, er sei schuldig, weil die Bewegung des Munds als Tätigkeit gilt; Reš-Laqiš sagt, er sei frei, weil Laute [hervorbringen] keine Tätigkeit ist. R. Johanan wandte gegen Reš-Laqiš ein: Nicht etwa, dass man umtauschen as darf, sondern, dass wenn jemand es getan hat, der Umtausch giltig ist, und er erhält die vierzig [Geisselhiebel"? Dieser erwiderte: Diese Lehre vertritt die Ansicht R. Jehudas, welcher sagt, dass man wegen eines Verbots, durch welches keine Handlung ausgeübt wird, Geisselhiebe erhalte. — Wieso kannst du sagen, dass sie die Ansicht R. Jehudas vertrete, im Anfangsatz heisst es ja, dass alle umtauschen können, sowol Männer als auch Weiber, und auf unsre Frage, was das "alle" einschliesse, [wurde erklärt,] dies schliesse einen Erben ein; also nicht nach R. Jehuda, denn R. Jehuda sagt ja, ein Erbe könne nicht

^{275.} Damit es sich vorher satt fresse; das Dreschgetreide aber muss offen liegen bleiben. 276. Ausserhalb der Dreschtenne u. es mit geschlossenem Maul zum Dreschen hineinführt. 277. Dt. 25,4. 278. Aus den für dein väterliches Haus geltenden Bestimmungen; er war aus einer priesterlichen Familie. 279. Lev. 10,8. 280. Ib. V. 10. 281. Dem Priester ist die Trunkenheit verboten, damit er vollsinnig den Tempeldienst verrichten könne. 282. Es ist verboten, verschiedenartige Tiere zu-283. Einem Tier beim Dreschen, indem er es anschreit u. es sammen zur Arbeit zu verwenden. zu fressen sich ängstigt. 284. Verschiedenartige Tiere. 285. Vorangehend heisst es, dass 286. Wegen des Umjeder ein zur Opferung bestimmtes Tier auf ein anderes umtauschen könne. tausches, der verboten ist; der Umtausch erfolgt durch die Bestimmung, also nur durch Worte, dennoch erhält er dieserhalb Geisselhiebe.

האפר יורש אינו "פיפר יורש אינו סופך האי תנא סבר לה בוותיה בהדא ופליג עליה בהדא: תני רבנ: החוסם את הפרה ודש בה לוקה ומשלם ארכנה קבין לפרה ושרשת קבין לחמור וחא אינו רוכה ז ומת ומינו לוקה ומשלם אמר אביי הא מני כבי מאיר היא דאמר "לוקה ומשלם רבא אמר "אתנן אסרה תורה ואפילו בא על אמו. רב פפא אמר משעת משיכה איחייב לה במזונותיה ומילקא לא לקי עד שעת חסימה: אמר רב פפא הני"בירי בעי חדא כהלכתא וחדא דלאו כהלכתא בעו מינאי מהו ללוש את העיסה בחלב ופשמי להו "לאיסורא כחלכתא דתניא "אין לשין את העיפה בחלב ואם לש כל חפת כולה אסורה מפני הרגל עבירה כיוצא כולה אסורה"עד שיסיק את התנור 'ואידך בעו פינאי מהו להכנים מין ושאינו מינו לדיר ופשטי להי לאיסורא דלאו כהלכתא "דאמר שמואל ובמנאפים עד שיראו "כדרך המנאפים ובכלאים עד שיכנים נאמר °בהמתך לא תרביע הייתי אומר לא יאחוו:

עבא – M 12 ממיד – M 11 – דבי...אבא VM 10 למיכל + M 14 אתי דתנן M 13 אתי למיכל M 13 umtauschen, ein Erbe könne nicht [die Hand stützen : Dieser Autor ist seiner Ansicht in der einen Hinsicht und streitet gegen ihn in der anderen Hinsicht.

Die Rabbanan lehrten: Wenn jemand einer Kuh das Maul schliesst und mit ihr drischt, so erhält er Geisselhiebe und muss vier Kab für eine Kuh und drei Kab für einen Esel ersetzen". - Man wird ja aber ים ינאי "דבי רב פפא בר אבא ופשטי להו לאיכורא nicht mit Geisselhieben und Todesstrafe, mit Geisselhieben und Geldzahlung258 bestraft!? Abajje erwiderte: Hier ist die Ansicht R. Meirs vertreten, welcher sagt, man werde wol mit Geisselhieben und Geld-בל הבת משין את התנור באליה ואם מש כל הבת zahlung bestraft. Raba erwiderte: Die Gesetzlehre hat den Hurenlohn verboten289, selbst in dem Fall, wenn jemand seine Mutter beschlafen200hat. R. Papa erklärte: Schon beim Ansichziehen ist er zur Füt-יבר אמי אילו בר אחדבוי בר אמי אילו cerung verpflichtet, und der Geisselstrafe verfällt er erst beim Maulschliessen 191.

R. Papa sagte über folgende Dinge befragten mich die Jünger der Schule des בכמכא || 15 M ובעו || 16 M כמנאפים. R. Papa b. Abba, und ich entschied, dass es verboten sei; in einer Sache nach der Halakha und in der anderen Sache nicht nach der Halakha. Sie fragten mich, ob man den Teig mit Milch kneten dürfe, und ich entschied ihnen, dass dies verboten sei, nach der Halakha, denn es wird gelehrt: Man darf nicht den Teig mit Milch kneten; hat man geknetet, so ist das ganze Brot verboten, damit man sich nicht an eine Uebertretung 202 gewöhne; desgleichen darf man einen Backofen nicht mit Schwanzfett schmieren 303; hat man geschmiert, so ist das ganze Brot verboten, bis man den Ofen wiederum geheizt hat. Ferner fragten sie mich, ob man Tiere verschiedener Art"zusammen in einen Stall bringen dürfe, und ich entschied ihnen, dass es verboten sei, nicht nach der Halakha, denn Semuél sagte: bei den Hurenden, wenn sie sich so behaben wie die Hurenden¹⁰⁰, bei der Kreuzung aber¹⁹⁷, wenn man [das Glied] wie den Schminkstift ins Schminkrohr hineinsteckt²⁰⁸. R. Ahadboj b. Ami wandte ein: Würde es geheissen haben:200 du sollst dein Vieh nicht begatten

286. Auf den Kopf des zu schlachtenden Opfers; cf. Lev. 1,4 uö. 287. An den Vermieter, da er zur Fütterung verpflichtet ist. 288. Wegen einer Handlung, durch welche man beiden Strafarten verfällt; der Angeschuldigte verfällt nur der schwereren Strafe. 289. Zur Verwendung für Tempelzwecke. 290. Das Verbot bleibt am Geld haften, obgleich auf die Handlung die Todesstrafe gesetzt ist u. der betreffende hingerichtet wird; ebenso muss auch in diesem Fall das ersparte Futter zurückgezahlt werden, obgleich der betreffende einer schwereren Strafe verfällt. 291. Somit sind es - verschiedene Handlungen, auf welche die beiden Strafen gesetzt sind. 292. Man könnte veranlasst werden, das Brot mit Fleisch zu essen. 293. Damit das Brot nicht kleben bleibe. männliches u. ein weibliches. 295. Wodurch man ihnen Gelegenheit zur Kreuzung gibt; cf. Lev. 296. Sie gelten als überführt, wenn die Zeugen dies bekunden, auch wenn sie die wirkliche Ineinanderschliessung der Genitalien nicht gesehen haben. 297. Ist man strafbar. blosse Zusammenführen verschiedenartiger Tiere ist nicht verboten. 299. Lev. 19,19.

insen, so könnte man verstehen, man dürfe ein Vieh nicht festhalten, wenn das Männchen es besteigt, daher heisst es: cerschiepene Abren; demnach ist bei verschiedenen Arten auch das Festhalten verboten!? - v Unter "testhalten" ist das Hineinstecken zu verstehen, nur nennt er es deshalb Festhalten, weil er einen beschönigenden Ausdruck gebrauchen will.

man sogar [das Glied] wie den Sminkstift ins Schminkrohr hineinstecken, und dies ist nicht einmal als Unzüchtigkeit zu betrachten, weil man mit seiner Arbeit beschäftigt' ist. R. Ahadboj b. Ami wandte יפשטי להו לאיכורא דלא בהלבתא משום פריצותא ein: Würde es geheissen haben: du sollst dein Vieh nicht begatten lassen, so könnte man verstehen, man dürfe ein Vieh nicht festhalten, wenn ein Männchen es besteigt, daher heisst es: verschiedene Arten; dies ist 20 גברא. מאי טעמא 'כי תכא בכרם רעך בכל also nur bei verschiedenen Arten verboten, bei derselben Art aber ist es erlaubt; bei derselben Art ist jedoch nur das Festhalten erlaubt, nicht aber das Hineinstecken!? — Unter "festhalten" ist das Hineinstecken zu verstehen, nur nennt er es deshalb Fest-

אדם הבהמה בשעה שעולה עליה וכר תלמוד לומר בלאים לאו מכלל דכלאים אחיזה"נמי לא מאי אחיזה הבנבה ואכאי קדי לה אחיזה "לישנא מעליא: "אכיר רב יהודה מין במינו מותר להכנים במבחול בשפופרת יאפירן משום פריצותא ליכא מאי טעמא בעבידתיה מריד מתיב רב אחדבוי בר אמי "אילו נאמר בחמתך לא תרבוע הייתי אומר לא יאחוז אדם את הבהמה בדי שיעלה עליה וכר תלמוד לומר כלאים כלאים היא דאסיר הא מין במינו שרי ומין במינו נמי R. Jehuda sagte: Bei derselben Art darf וו הבנסה לא כאי אחיזה הבנסה לא כאי אחיזה הבנסה לא ברי לית אחיזת לישנא מעליא: אמר רב אשי הא ביירתא בעו בינאי דבי רב נחמיה ריש גלותא בהו התכנים בין ומינו ושאינו בינו לדיר כיון דאיכא בייניה בתר מיניה גריר או דלמא "אפילו הכי לא דנבדי:

יה עושה בידיו אבל לא ברגליי ברגליי אבל לא בידיו אפילו בבתיפו הרי זה איבל רבי ייםי"ברבי יהודה אומר עד שיעשה בידיו וברגליו: מאי דעביד: רבי יוסי"ברבי יהודה אומר עד שיעשה בידיו וברגליו: מאי טעמא דרבי יוסי ברבי יהודה כי שור כה שור עד שיעשה בידיו וברגליו אף פועל 124 M 18 את הבה" כדי שיעלת M 17 בר P 22 א״ה - M 21 א רבנא M 20 אכור ניאי מידי. M 23

halten, weil er einen beschönigenden Ausdruck gebrauchen will.

R. Aši sagte: Folgendes fragten sie mich beim Exiliarchen R. Nehemja: darf man zwei Tiere derselben Art und ein drittes von einer anderen Art zusammen sin einen Stall hineinbringen: hält es sich, da dieselbe Art vorhanden ist, an seine Art, oder ist es dennoch verboten? Ich entschied ihnen, dass es verboten sei, gegen die Halakha, wegen der Unzüchtigkeit, die man dadurch begeht.

TENN ER "MIT DEN HÄNDEN, ABER NICHT MIT DEN FÜSSEN, MIT DEN FÜSSEN, ABER NICHT MIT DEN HÄNDEN, ODER AUCH NUR MIT DER SCHULTER ARBEITET, SO DARF ER ESSEN³⁰³. R. JOSE B. R. JEHUDA SAGT, NUR WENN ER MIT DEN HÄNDEN UND DEN FÜSSEN ARBEITET.

GEMARA. Aus welchem Grund? - Die Schrift sagt: wenn du in den Weinberg deines Nächsten kommst, wobei er auch arbeitet.

R. Jose B. R. Jehuda sagt, nur wenn er mit den Händen und den Füssen ARBEITET. Was ist der Grund des R. Jose b. R. Jehuda? — Gleich einem Rind³⁰⁴; wie ein Rind mit den Händen und den Füssen arbeitet, ebenso auch ein Lohnarbeiter, nur wenn er mit den Händen und den Füssen arbeitet.

^{300.} Solche Handlungen darf man sonst nicht einmal ansehen; cf. Bd. vij S. 866 Z. 15ff. 301. Und kommt dadurch nicht auf unzüchtige Gedanken. 302. Der Lohnarbeiter bei fremden Früchten. 303. Von den Früchten, bei welchen er arbeitet. 304. Dem das Maul beim Dreschen zu schliessen verboten ist, wovon gefolgert wird, dass auch der Lohnarbeiter von den Früchten, bei welchen er arbeitet, essen dürfe. 101*

עד שיעשה בידיו וברגליו: 'בעי רבה בר רב הונא 💀 דש באווזין ותרנגולים לרבי יוםי ברבי יהודה מה: בכל כהו בעינן והא איכא או דלמא בידין וברגליי בעינן והא ליכא תיקו: אמר רב נחמן אמר רכה 5 בר אבוה פועלים עד שלא הילכו שתי וערב בנת אוכלין ענבים ואין שותין יין משחילבו שתי וערב בגת אוכלין ענבים ושותין יין:

מושה בתאנים לא יאכל בענבים בענבים ואון לא יאכל בתאנים אבל מונע את עצמי עד: מלאכה אבל"משום השב אבירה לבעלים אמרו פינדיו אוכלין בהליכתן מאומן לאומן "ובחזירתן מן הגת יבחמיר בשהיא פורקת:

איבעיא להו עושה בגפן זה מחי גברא. ישיאכל בנפן אחר ממין שאתה נותן לכליו של בעל sen und Wein trinken. הבית בעינן והא איכא או דלמא ממה שאתה ניתן לבליו של בעל הבית בעינן והא ליכא "ואם תמצי לומר עושה בגפן זה "לא יאכל בגפן אחר שיר במחובר חיכי אכיל אמר רב שישא בריה דרב אידי בענבים "הא "תאנים ותאנים דומיא דתאנים וענבים אוכל ואי אמרת עושה בנפן זה אינו אוכל בנפן אחר היכי משכחת לה אמר רב שישא בריה דרב M 26 מפני א – P 24 בשתהא M 23 אי אמרת בשלמא עושה 27 אוכל בג'א שפיר אלא אי אמרת לא שור 🚶 M 28 בענבים לא יאכל בתאנים בתאנים .= + M 29 וענבים הוא דלא יאכל

Rabba b. R. Hona fragte: Wie ist es nach R. Jose b. R. Jehuda, wenn man mit Gänsen und Hühnern drischt305: ist es erforderlichion, dass [die Arbeit] mit der ganzen Kraft erfolge, was hierbei der Fall ist, oder muss sie mit den Händen und den Füssen erfolgen, was hierbei nicht der Fall ist? — Die Frage bleibt dahingestellt.

R. Nahman sagte im Namen des Rab-ישמגיע למקום יפות ואוכל וכולן לא אמרו אלא בשעה 10 ba b. Abuha: Die Arbeiter dürfen, bevor sie in der Kelter kreuz und quer gegangen sind, Trauben essen aber keinen Wein trinken; sobald sie in der Kelter kreuz und quer gegangen sind, dürfen sie Trauben es-

ENN ER BEI FEIGEN ARBEITET, SO DARF ER KEINE TRAUBEN ESSEN, UND WENN BEI TRAUBEN, SO DARF ER KEINE FEIGEN SOTESSEN; WOL ABER DARF ER SICH בתחנים לא יאכל בתחנים היה עושה בתחנים לא יאכל enthalten, BIS ER ZU EINER Stelle SCHÖNER [FRÜCHTE] KOMMT, UND VON DIESEN ESSEN. DIES ALLES BESTIMMTEN SIE NUR FÜR DIE ZEIT DER ARBEIT, OF ABER MIT BERÜCKSICHTIGUNG DER VOR-SCHRIFT, DEM EIGENTÜMER SEINEN VER-LUST ZU ERSTATTEN'50, BESTIMMTEN SIE, DASS DIE ARBEITER BEIM GEHEN VON

EINER REIHE ZUR ANDEREN ESSEN, EBENSO BEI IHRER RÜCKKEHR "AUS DER KELTER, UND EBENSO EIN ESEL, WENN ER ABGELADEN WIRD.

GEMARA. Sie fragten: Darf er, wenn er bei einem Weinstock arbeitet, von einem anderen essen: darf er es von der Art, die er in das Gefäss des Eigentümers legt", was hierbei der Fall ist, oder nur von dem, was er in das Gefäss des Eigentümers legt, was hierbei nicht der Fall ist? Und wenn du entscheidest, dass wenn er bei einem Weinstock arbeitet, er von einem anderen nicht essen dürfe, - wieso darf ein Rind vom am Boden Haftenden essen"? R. Šiša, Sohn R. Idis, erwiderte: Bei einem langen Zweig. - Komm und höre: Wenn er bei Feigen arbeitet, so darf er keine Trauben essen; demnach darf er bei Feigen und Feigen, gleich Feigen und Trauben, wol essen⁵¹²; wieso kann dies³¹⁴nun vorkommen, wenn man sagen wollte, dass wenn er bei einem Weinstock arbeitet, er von einem anderen nicht essen dürfe!? R. Siša, Sohn R.

305. Ob sich auch hierauf das Verbot, 2 verschiedenartige Tiere zusammen zur Arbeit zu verwenden (cf. Dt. 22,10), erstrecke. 306. Um das Verbot begangen zu haben. 307. Auch wenn er bei beiden zu arbeiten hat. 308. Dass er nur dann essen darf. 309. Dh. um den Eigentümer vor Verlust durch Zeitversäumnis der Arbeiter zu schützen. 310. Dem Eigentümer selbst ist dies lieber, damit sie nicht durch das Essen von der Arbeit abgehalten werden. 311. Cf. ob. S. 791 Z. 16ff. 312. Das Rind ist ja vorgespannt u. kann nicht vom Weinstock fressen, an welchem gearbeitet wird. 313. Soll heissen: wenn er bei diesen Feigen arbeitet, auch von anderen Feigen essen, was ebenso ist, als 314. Dass der Arbeiter, wenn das Verbot der würde er bei Feigen arbeiten u. Trauben essen. Mišnah nicht zu berücksichtigen wäre, von anderen Früchten essen dürfte.

Idis, erwiderte: Bei gestützten". - Komm und höre: Wol aber darf er sich enthalten, bis er zu einer Stelle schöner [Früchte] kommt, und von diesen essen; wenn man nun sagen wollte, dass wenn er bei einem 5 Weinstock arbeitet, er von einem anderen essen dürfe, so soll er doch hingehen, diese holen und essen". Da ist dies wegen der Störung von der Arbeit" [verboten], ein Fall, über welchen wir nicht fra- 10 מראורייתא לא אכיל אלמא עושה בנפן זה אינו gen; wir fragen hinsichtlich des Falls, wenn er seine Frau und seine Kinder bei sich hat". - Komm und höre: Dies alles bestimmten sie nur für die Zeit der Arbeit, aber mit Berücksichtigung der Vorschrift, ובעושה מעשה המ עושה מעשה הא עושה מעשה אכיל dem Eigentümer seinen Verlust zu erstatten, bestimmten sie, dass die Arbeiter beim Gehen von einer Reihe zur anderen essen, ebenso bei ihrer Rückkehr aus der Kelter. שתהא פורקת תנינא להא דתנו רבנן חמור ונמל Sie glaubten, dass das Gehen dem Arbei- 20 שתהא פורקת תנינא להא ten gleiche, und nur mit Berücksichtigung der Vorschrift, dem Eigentümer seinen Verlust zu erstatten, bestimmten sie, dass er essen dürfe, nach der Gesetzlehre aber darf er dann³²¹nicht essen; demnach darf er,

אידי במודלית תא שמע אבל מונע את עצמו עד שמניע למקום היפות ואוכל ואי אמרת עושה בגפן זה אוכל "בגפן אחר גיזיל וניתי וניכול התם משום בישול מלאכה "לא קא מיבעיא לן כי קא מבעיא לן היכא דאיכא אשתו וכניו מאי תא שמע וכולם לא אמרו אלא בשנת מלאכה אבל מפני השב אבידה לבעלים אמרו פועלים אוכלים בהליכתן מאומן לאומן ובחזירתן מן הגת סברוה מהלך כעושה מנשה דמי ומשום השב אבידה לבעלים הוא דאכיל אוכל בגפן אחר לא לעולם אימא לך עושה בגפן זה איכל בנפן אחר ומהלך לאו כעושה מעשה דמי איכא דאמרי סברוה"מהלך לאו כעושה מעשה דמי והיינו שעמא "דמדאורייתא לא אכיל משום דלאו מדאורייתא אלמא עושה בגפן זה אוכל בגפן אחר לא לעולם אימא לך עושה בגפן זה אינו אוכל°בגפן אחר "ומהלך כעושה מעשה דמי: ובחמור בשהיא Frog פורקת: "כשהיא פורקת מהיכן אכלה אימא עד אוכלים ממשאוי שעל גביהן ובלבד שלא ימול בידו

דכ״ע + M 32 ואלא כי M 31 ומגפן P 30 M 33 דלא אכיל.

wenn er bei einem Weinstock arbeitet, von einem anderen nicht essen. - Nein, tatsächlich, kann ich dir erwidern, darf er, wenn er bei einem Weinstock arbeitet, wol von einem anderen essen, nur gleicht das Gehen nicht dem Arbeiten322. Manche lesen: Sie glaubten, dass das Gehen dem Arbeiten nicht gleiche; er darf also nur aus dem Grund nach der Gesetzlehre nicht essen, weil es nicht dem Arbeiten gleicht, wenn er dann aber arbeitet, darf er auch nach der Gesetzlehre essen34; demnach darf er, wenn er bei einem Weinstock arbeitet, von einem anderen essen. — Nein, tatsächlich, kann ich dir erwidern, darf er, wenn er bei einem Weinstock arbeitet, von einem anderen nicht essen, und das Gehen gleicht dem Arbeiten325.

Und ebenso ein Esel, wenn er abgeladen wird. Wovon sollte er, wenn er abgeladen wird, fressen "? - Lies: bis er abgeladen wird. Die Mišnah lehrt also dasselbe, was die Rabbanan lehrten: Ein Esel und ein Kamel dürfen von dem, was sie auf dem Rücken haben, fressen, nur darf man nicht mit der Hand nehmen und ihnen zu fressen geben³²⁸.

^{315.} Wenn zBs. ein Weinstock auf einen Feigenbaum, od. umgekehrt, gestützt ist. 316. Er brauchte sich nicht einmal zu enthalten. 317. Durch das Holen. 318. Und diese es ihm 319. Die diese Entscheidung aus der angezogenen Lehre entnehmen wollten. 320. Im Interesse der Arbeit, zBs. von einem Beet zum anderen. 321. Beim Gehen; er befindet sich auf einer anderen Stelle, u. dies ist ebenso, als würde er von einem anderen Weinstock essen. nach der Gesetzlehre darf er nur zur Zeit der Arbeit essen. 323. Beim Gehen, zBs. einen Gegen-325. Er dürfte daher 324. Vom Weinstock, bei dem er nicht mehr arbeitet. 327. Ebenbeim Gehen nicht essen. 326. Die ganze Ladung wird ihm mit einem Mal abgenommen. falls im Gehen. 328. Wenn die Ladung einem Fremden gehört.

וכל פועל קישות אפילו בדינר כותבת ואפיליות בדינר רבי אלעור חסמא אימר לא יאבל פיעל יתר"על שכרו והכמים מתירין אבל מלמדין את האדם שלא יהא רעבתן ויהא סותם את הפתח בפניי:

גמרא. חכמים היינו תנא קמא איכא בינייהו "אבל מלמדין לתנא קמא לית ליה מלמדין לרבנו אית להו מלמדין איבעית אימא איכא בינייהו דרב אסי דאמר רב אסי אפילו לא שכרו אלא לבציר אשכול אחד אוכלו ואמר רב אםי אפילו לא בצר 10 אלא משכול אחד אוכלו וצריכא דאי אשמועינן הך קמייתא משום דלא איבא למיתב לכלין של בעל הבית אבל "היכא האיכא למיתב לכליו של בעל הבית אימא ליתב ברישא והדר ליכול ואי אשמנינן בהא"דאפשר לקיומי לבסיף אבל "היכא דלא אפשר בינייהו דרב דאמר רב מצאתי מגילת סתרים בי רבי הייא וכתים כה איפי כן יהודה אומר "כי תבא ינה. בכרם רעך בביאת כל אדם הבתוב מדבר "אמר רב לא שבק איםי היי לכל בריה אמר רב אשי אמריתה בסעודתם דעבדו ואכלו"ורבגן ואפילו חכי ניחא ליח לאיניש לאוגר אנורי וניקטפוה לפרדיסיה ולא ניתי

- אבל - P אבל - P אבל - M משכרו - M אבל - + משום + 8 א משום + 8 חכא. + 1 חכא + 1 א משום + 1 חכא + 1 חבא + 1 חב אמר לי אפיי. B 41 אמר לי אפיי. — B 40

ER LOHNARBEITER DARF SOGAR FÜR EINEN DENAR GURKEN AUFESSEN, SOGAR FÜR EINEN DENAR DATTELN. R. ELEÂZAR HASMA SAGT, DER LOHNARBEI-5 TER DÜRFE NICHT MEHR ESSEN ALS SEIN LOHN BETRÄGT. DIE WEISEN ERLAUBEN DIES; DOCH BELEHRE MAN EINEN MEN-SCHEN, KEIN FRESSER ZU SEIN, DENN ER WÜRDE DIE TÜR VOR SICH ABSCHLIESSEN320.

GEMARA. Die Weisen lehren ja dasselbe, was der erste Autor!? - Einen Unterschied gibt es zwischen ihnen hinsichtlich der Belehrungs30; der erste Autor hält nichts von der Belehrung, die Weisen hal-willst, sage ich: einen Unterschied gibt es zwischen ihnen hinsichtlich einer Lehre R. Asis. R. Asi sagte nämlich: selbst wenn er ihn gemietet hat, nur eine Rebe zu win-בנישין בהנא "אמר לי דלמא zern, darf er sie aufessen. Ferner sagte R. Asi: selbst wenn er nur eine Rebe gewinzert"hat, darf er sie aufessen". Und beide Lehren sind nötig; würde er nur die erste gelehrt haben, so könnte man glauben, weil nichts zurückbleibt, in das Gefäss des Ei-

gentümers zu legen333, wenn aber vorhanden ist, in das Gefäss des Eigentümers342u legen, lege er es zuerst hinein und esse nachher; und würde er nur diese gelehrt haben, so könnte man glauben, weil er später hineinlegen35kann, nicht aber, wenn er später nichts hineinlegen3sekann. Daher sind beide nötig. Wenn du aber willst, sage ich: ein Unterschied besteht zwischen ihnen hinsichtlich einer Lehre Rabhs. Rabh sagte nämlich, er habe eine Geheimrolle bei R. Hija gefunden, in welcher geschrieben stand: Isi b. Jehuda erklärte: Wenn du in den Weinberg deines Nächsten kommst, die Schrift spricht von jedem Menschen der hineinkommt, und hierzu sagte Rabh: Isi lässt keinem Menschen seinen Lebensunterhalt⁵³⁹. R. Aši sagte: Ich trug diese Lehre R. Kahana vor, und er erwiderte mir: vielleicht, dass sie für das Essen arbeiten340. — Und die Rabbanan? — Jeder mietet lieber Arbeiter, die ihm den Obstgarten pflücken, als dass alle Welt komme und ihn aufesse.

331. Wenn er für den 329. Niemand würde ihn mieten wollen. 330. Kein Fresser zu sein. ganzen Tag gemietet ist. 332. Der erste Autor hält von dieser Lehre; die Weisen aber sagen nur, im Gegensatz zu RE., dass er mehr aufessen darf, als sein Lohn beträgt, nicht aber die ganze Ernte. er die ganze Ernte aufisst, während das Essen überhaupt nur dann gestattet ist, wenn er für den Eigentümer arbeitet. 334. Im 2. Fall, wenn er eine Rebe gewinzert hat. 335. Er ist für den ganzen Tag gemietet u. arbeitet nachher, nachdem er die ganze Ernte aufgegessen hat, für den Eigentümer. 1. Fall, wo er nur eine Traube zu winzern hat. 337. Der Talmud, die sog. mündliche Lehre, durfte früher nicht niedergeschrieben werden; die niedergeschriebenen Lehren wurden heimlich verwahrt; eine Handschrift bei RABBINOVICZ hat ספרים (st. סתרים); über die Emendation סדרים vgl. Bd. i S. 331 N. 3. 338. Und nicht nur von einem Arbeiter. 339. Nach dem 1. Autor darf nur ein Arbeiter essen, nach dem 2. auch jeder andere. 340. Isi erlaubt zwar jedem in einen fremden Garten zu gehen u. von den Früchten zu essen, jedoch nur dann, wenn er dafür dem Eigentümer Dienste leistet.

807

Sie fragten: Isst der Arbeiter das seinige oder das des Himmels? — In welcher Beziehung ist dies von Bedeutung? - Wenn er sagt, dass man es seiner Frau und seinen Kindern gebe; wenn du sagst, 5 dass er das seinige esse, so gebe man es ilmen, wenn du aber sagst, er esse des Himmels, so hat der Allbarmherzige es nur ihm selbst zuerkannt, nicht aber seiner Frau und seinen Kindern. Komm und וי ארא מאי אית לך למימר החמנא זכי ליה הכא höre: Der Lohnarbeiter darf sogar für einen Denar Gurken aufessen, sogar für einen Denar Datteln. Wieso dürfte er nun, wenn du sagen wolltest, er esse das seinige, für einen Zuz essen, wenn er für ei- 15 ne Danake gemietet ist "? Auch wenn er des Himmels isst, ist ja ebenfalls einzuwenden: er ist für eine Danake gemietet und isst für einen Zuz!? Du musst also erklären, der Allbarmherzige hat es ihm משום לך לך אמרין נזירא סהור סהור פו יות משום לך לך אמרין נזירא zugesprochen, ebenso hat es ihm der Allbarmherzige auch in diesem Fall zugesprochen". - Komm und höre: R. Eleâzar Hasma sagt, der Lohnarbeiter dürfe nicht mehr essen als sein Lohn beträgt; die Weisen erlauben dies. Ihr Streit

כולי עלמא ואכלו ליה: איבעיא להו פועל משתו הוא אוכל או משל שמים הוא אוכל למאי נפקא מינה דאמר תנו לאשתי ובני אי אמרת משלו הוא אוכל יהביגן להו אלא אי אמרת משל שמים הוא אובל לדידיה זכי ליה רחמנא לאשתו ובניו לא זכי להו 'רחמנא מאי תא שמע פועל אוכל קישות ואפילו בדינר כותבת ואפילו בדינר אי אמרת משלו הוא אובל אוגיר בדנקא אכיל בזוזא ואלא מאי משל שמים הוא אוכל פות סות אוגיר בדנקא אכיל בזיוא נמי רחמנא זכי ליה תא שמע רבי אלעזר חסמא אימר לא יאכל פועל יותר על שכרו וחבמים מתירין מאי לאו בהא קמיפלגי דמר סבר משלו הוא אוכל ומר סבר משל שמים הוא אוכל לא דכולי עלמא משלו הוא אוכל והכא בכנפשך קמיפלגי מר סבר בנפשך בדבר שמוסר נפשו עליו ומר סבר כנפשך "מה נפשך אם חסמת פטור אף פועל אם חסמת פטור תא שמע נזיר שאמר תנו"לאשתו ובניו אין שומעין לו ואי אמרת משלו הוא אוכל אמאי אין שומעין לכרמא לא תקרב תא שמע פועל שאמר תנו לאשתי יבני אין שומעין לו ואי אמרת משלו הוא אוכל אמאי אין שומעין לו מאי פועל נזיר והתניא נזיר + M 44 במות M 43 במות P 42 ישאבי. M 46 אשתי ולבניי M 45 --- שאבי.

besteht wahrscheinlich in folgendem: nach der einen Ansicht isst er das seinige "und nach der anderen Ansicht isst er des Himmels. - Nein, alle sind der Ansicht, er esse das seinige, und sie streiten vielmehr über [das Wort] nach deinem Belieben, nach der einen Ansicht ist es auszulegen: soweit er sein Belieben opfert347, und nach der anderen Ansicht ist es auszulegen: nach deinem Belieben, wie du frei348 bist, wenn du dir selbst das Maul schliessest, ebenso ist man wegen des Maulschliessens des Lohnarbeiters frei. -Komm und höre: Wenn ein Naziräer gesagt hat, dass man sie seiner Frau und seinen Kindern gebe, so höre man nicht auf ihn. Weshalb höre man nicht auf ihn, wenn du sagen wolltest, er esse das seinige? - Aus dem Grund, weil man zu sagen pflegt: Weiter, weiter, Naziräer, herum, herum, nähere dich nicht dem Weinberg 354. — Komm und höre: Wenn ein Lohnarbeiter sagt, dass man sie352 seiner Frau und seinen Kindern gebe, so höre man nicht auf ihn. Weshalb höre man nicht auf ihn, wenn du sagen wolltest, er esse das seinige? - Unter Lohnarbeiter ist ein Naziräer zu verstehen. - Es

^{341.} Die Berechtigung zu essen gilt als Zulage zu seinem Lohn. 342. Dies ist ihm durch eine gesetzliche Bestimmung gewährt worden. 343. Der sechste Teil eines Zuz od. Silberdenars. 344. Die Zulage kann ja nicht den Lohn sechsfach übersteigen. 345. Ohne Rücksicht auf den eigentlichen Wert des Lohns. 346. Die Zulage darf daher den Lohn nicht übersteigen. 348. Cf. ob. S. 792 darf soviel essen, wieviel der Lohn für die Einstellung seiner Person beträgt. 349. Der sich die Enthaltung des Genusses berauschender Getränke auferlegt hat; 350. Trauben, bei welchen er arbeitet, die er aber als Naziräer nicht essen darf. 351. Dies ist nichts weiter als eine Massregelung, weil er sich zur Arbeit in einem Weinberg überhaupt nicht vermieten sollte. 352. Früchte, bei welchen er arbeitet.

והתניא פועל "מידי גבי הדדי תניין תא שמע מנין 🕾 לפועל שאמר תנו לאשתי ובני שאין שומעין לן שנאמר "ואל כליך לא תתן וכי תימא הכי נמי 25 נזיר אי הכי משום אל כליך לא תתן משום לך לה "פועל קא נסיב לה "קרא דפועל תא שמע "השוכר את הפועל לקצות בתאנים "חרי זה אוכל ופטור מן המעשר על מנת שאוכל אני ובני או "שיאכל בני בשכרי הוא אוכל ופטור ובנו "הייב אמר "רבינא משום דמיחזי כמקח תא שמע "השוכר ... את "הפועל לעשות בנטע רבעי שלו הרי אלו לא יאכלו ואם לא הודיעם פודה ומאכילן ואי אמרת משל שמים הוא אוכל אמאי פודה ומאכילן איכורא אימא סיפא נתפרסו ענוליו ינפתחו חביותיו הרי אלו לא יאכלו ואם לא הודיען מעשר ומאכילן ואי אמרת משל שמים הוא אוכל אמאי מעשר ומאכילן איסורא לא זכי להו רחמנא "וכי תימא הכא נמי מיחזי כמקח טעות אלא "נפתחו הביותיו מאי מקה + M 49 אין אין + B 47 בלשון פועל - M 46

על מנת - B 50 + אוכל ו ין M 51 ר׳ אבינא - M 52 הפוערים

wird ja aber vom Naziräer und vom Lohnarbeiter besonders gelehrt!? - Wird denn beides nebeneinander gelehrt!? - Komm und höre: Woher, dass wenn ein Lohnar-לך אמרין נוירא הוא "אין הכי נמי ואיידי דכתני beiter gesagt hat, dass man sie seiner Frau und seinen Kindern gebe, man auf ihn nicht höre? - es heisst:353 aber in dein Gefäss darfst du nichts tun. Wolltest du sagen, hier werde ebenfalls von einem Naziräer ואי אמרת משלו הוא אוכל בנו אמאי הייב gesprochen, so braucht dies ja nicht entnommen zu werden aus: aber in dein Gefäss darfst du nichts tun, sondern, weil man zu sagen pflegt: Weiter, weiter, Naziräer!? - Dem ist auch so, da er aber von die-יביהוי במקח מעות במקח מעות sem als Lohnarbeiter spricht, so führt er den Schriftvers vom Lohnarbeiter an. - Komm und höre: Wenn jemand einen Lohnarbeiter zum Feigenpressen gemietet hat, so darf dieser [von den Früch-ינוליי בשלמא נתפרבו ענוליי ten] essen und ist vom Zehnt354frei; wenn aber mit der Vereinbarung, dass er und sein Sohn davon essen, oder dass als Lohn sein Sohn davon esse, so darf er essen und ist frei, und sein Sohn ist verpflichtet355.

וכ ת- M אני הכא משום + B 54 נתפתחו + M 53 שאני הכא משום Weshalb ist sein Sohn verpflichtet, wenn man sagen wollte, er esse das seinige!? Rabina erwiderte: Weil dies den Anschein des Kaufs hat156. - Komm und höre: Wenn jemand Lohnarbeiter bei einer vierjährigen Pflanzung357 gemietet hat, so dürfen sie [von den Früchten nicht essen; hat er es358ihnen nicht mitgeteilt, so muss er sie auslösen und sie essen lassen. Weshalb braucht er nun, wenn man sagen wollte, sie essen des Himmels [die Früchte] auszulösen und sie essen zu lassen, der Allbarmherzige hat ihnen ja das Verbotene nicht zuerkannt!? - Da erfolgt dies aus dem Grund, weil es den Anschein eines auf Irrtum beruhenden Kaufs hat350. - Wie ist demnach der Schlußsatz zu erklären: Sind es auseinandergefallene Feigen und geöffnete Fässer, auseinandergefallene Feigen und geöffnete Fässer, so dürfen sie von diesen nicht essen; hat er es ihnen nicht mitgeteilt, so muss er den Zehnt entrichten und sie essen lassen. Weshalb braucht er nun, wenn man sagen wollte, sie essen des Himmels, den Zehnt zu entrichten und sie essen zu lassen, der Allbarmherzige hat ihnen ja das Verbotene nicht zuerkannt!? Wolltest du erwidern, ebenfalls aus dem Grund, weil es den Anschein eines auf Irrtum beruhenden Kaufs hat, so ist allerdings bei auseinander gefallenen Feigen der Anschein eines auf Irrtum beruhenden Kaufs302 vorhanden, wieso aber kann bei geöffneten Weinfässern ein auf Irrtum be-

^{353.} Dt. 23,25. 354. Da sie zum Pressen bestimmt sind, so gelten sie als unfertig. es ebenso ist als würde er sie gekauft haben, u. der Kauf macht die Früchte zehntpflichtig. er dies ausdrücklich vereinbart hat. 357. Baumfrüchte dürfen in den ersten 3 Jahren nicht gegessen werden, im 4. Jahr müssen sie ausgelöst werden, u. erst dann ist der Genuss erlaubt; cf. Lev. 19,23 ff. 358. Dass es Früchte des 4. Jahrs sind. 359. Wenn sie dies wüssten, würden sie sich ihm überhaupt nicht vermietet haben. 360. Die Feigen, bezw. der Wein, bei welchen die Lohnarbeiter 361. Sie waren also bereits zehntpflichtig. 362. Die Arbeiter kounten nicht wissen, dass die Feigen bereits gepresst waren u. auseinander gefallen sind.

ruhender Kauf vorliegen, sie wissen ja, dass er zehntpflichtig geworden ist 1941? R. Sešeth erwiderte: Wenn die Fässer geöffnet wurden und der Wein zurück in die Kufe [geflossen ist] . Es wird ja aber gelehrt: 5 der Wein, sobald er in die Kufe abgeflossen ist"? - Nach R. Aqiba, welcher sagt, sobald er gegohren hat; sie können zu ihm sagen: wir wussten dies nicht. - Sollte er ihnen doch erwidern: ihr solltet da- וו באתרא משלי באתרא משלי באתרא ran denken, er kann bereits gegohren haben!? - In Ortschaften, wo der Hineinleitende ihn auch gähren lässt. Nachdem aber R. Zebid b. R. Hošâja gelehrt hat: der Wein, sobald er in die Kufe hinein- ולא ניל ידי נבדו ושפחתו הקטנים ולא geleitet ist und gegohren hat, und wie R. Aqiba sagt, wenn er in Fässern abgefüllt ist, kann es auch von dem Fall handeln, wenn er nicht in die Kufe abgeflossen ist, denn sie können zu ihm sagen: wir 20 במאי נסקינן בשאין מעלה להן מוונות אי הכי wussten nicht, dass er bereits abgefüllt war. - Sollte er ihnen doch erwidern: ihr solltet daran denken, dass er bereits abgefüllt gewesen sei!? - In Ortschaften, wo der, der ihn siegelt, ihn auch abfüllt. — 25 מאי כבדו ושפחתו הכנענים בין גדולים ובין קטנים מאי Komm und höre: Man darf vereinbaren300 für sich, für seinen erwachsenen Sohn und seine erwachsene Tochter, für seinen erwachsenen Sklaven und seine erwachsene

טעות איכא מידע ידע דאיטביל להו למעשר אמר יין משירד משת"שנפתחו חביותיו לבור והתניא "יין משירד " לבור כרבי עקיבא דאמר משיקפה דאמרו ליה לא הוה ידעינן"ונימא להו איבעי לכו אסוקי אדעתייכו רלמא "מקפי באתרא דההוא "גברא דנגיד איהו מקפי והשתא דתני "רב זביד"בר "רבי הושעיא יין משירד לבור ויקפה ורבי עקיבא אומר משישלה בחביות אפילו תימא שלא "נפתחו חביותיו לבור דאמרו ליה לא הוה ידעינן דמשלי ונימא להו רההוא דשריק ההוא משלי תא שמע 'קוצין אדם על ידי עצמו על ידי בנו ובתו הגדולים על ידי ניבדו ושפחתו הגדולים ועל ידי אשתו מפני שיש בהן דעת אבל אינו קוצין לא על ידי בנו ובתו על ידי בהמתו מפני שאין בהן דעת קא סלקא דעתך במעלה להן מזונות אי אמרת בשלמא משל שמים הוא אוכל משום הכי אינו קוצין אלא אי אמרת משלו חוא אוכל קטנים נמי נקוין להו הכא גדולים נמי גדולים ידעי וקא מחלי והא "תני רבי הושניא קוצץ אדם על ידי עצמו "ועל ידי אשתו אבל לא על ידי בחמתו ועל ידי בנו ובתו הגדולים אבל לא על ידי בנו ובתו הקטנים "וקוצין על ידי שנתפתחו 17 M א דמקפ' B 50 B 58 מקפה

ועל...בהמתו || 65 M ועל. -Magd und für seine Frau, weil sie Verstand haben, nicht aber darf man vereinbaren für seinen minderjährigen Sohn und seine minderjährige Tochter, für seinen minderjährigen Sklaven und seine minderjährige Magd und für sein Vieh, weil sie keinen Verstand haben. Er hat es verstanden, wenn er ihnen Nahrung verabreicht einleuchtend ist es nun, dass er nicht vereinbaren darf, wenn du sagst, er esse des Himmels, wenn du aber sagst, er esse das seinige, so sollte er doch auch für minderjährige vereinbaren dürfen"!? - Hier wird von dem Fall gesprochen, wenn er ihnen keine Nahrung verabreicht". - Demnach sollte dies doch auch von Erwachsenen gelten!? - Erwachsene sind verständig und verzichten. - R. Hošâja lehrte ja aber, dass man für sich und seine Frau, nicht aber für sein Vieh, für seinen erwachsenen Sohn und seine erwachsene Toch-

 $P \, \, 61$ רנגיד ההוא מקפי $B \, \, 60$ ברבי ר' הוש $M \, \, 59$

רבי B 62 תנא M 63 אושי

ter, nicht aber für seinen minderjährigen Sohn und seine minderjährige Tochter, und für seinen kenaânitischen Sklaven, ob erwachsen oder minderjährig, vereinbaren dürfe. Bei-

^{364.} Die Arbeiter konnten nicht wissen, dass 363. Da er sich bereits in Fässern befindet. 366. Nach Ršj. sobald die er bereits auf Fässer gefüllt war. 365. Ist er zehntpflichtig. Kerne obenauf schwimmen. 367. Od. die Kerne abschöpft. 368. Nach Ršj. der Schaum abgeschöpft worden ist. 369. Von den Früchten nicht zu essen. 370. Der diesen Einwand 372. Da dies dann 371. Der Arbeitslohn gehört also dem Vater bezw. dem Herrn. als Zulage zum Lohn gilt, der ebenfalls ihm gehört. 373. Der Lohn gehört ihm dann nicht.

לאו אידי ואידי במעלה להן מזונות ובהא קא מיפלני דמר סבר משלו הוא אוכל ומר סבר משל שמים הוא אוכל לא דכולי עלמא משלו הוא אוכל ולא קשיא"כאן בשאין"מעלה להן מזונות וברייתא במעלה הכי קטנים נמי נקוין להו "צערייהו דכנו וכתו הקטנים לא זכי ליה רחמנא במאי אוקימתא למתניתין בשאין מעלה להן מזונות הניהא רמא: דאמר אין חרב יכול לומר לעבד עשה עמי ואיני זנך עמי ואיני זנך מאי איכא למימר אלא "אידי ואידי בשאין מעלה להן מזונות ובהא פליגי דמר סבר יכול"ומר סבר אין יכול"ורבי יוחנן דאמר יכול הרב "שביק מתניתין ועביד כברייתא אלא דכולי ניכמא משל שמים הוא אוכל ולא מצי קציין ומאי קוצין דאמר רבי "הושעיא מזונות דכוותיה גבי בחכתי תבן נקוין לה אלא בהא קמיפלגי דמר סבר משרי הוא אוכל ומר סבר משל שמים הוא אוכל:

יבי יבתי על ידי עצמו על ידי בני יבתי אדם על ידי בני יבתי הגרולים על ידי עכדו ושפחתו הגרולים עד ידי אשתו מפני שיש בהן דעת אבל אינו קיצין עד ידי בנו ובתו הקשנים ולא על ידי עבדו ישפרתי מתני P 67 מעלה M 66 P 68 צעריה דכולי עלמא בשאין | 10 M + הרב לומר לעבד הרב לומר לעבד אי הבי לר"י || M 72 + לומר לעבד עשה עמי ואיני זכך.

de Lehren sprechen ja wahrscheinlich von dem Fall, wenn er ihnen Nahrung verabreicht, und ihr Streit³⁷⁴besteht in folgendem: nach der einen Ansicht isst er das seinige, und nach der anderen Ansicht isst er des להן מזונות במאי אוקימתא במעלה להן מזונות אי Himmels. — Nein, alle sind der Ansicht, er esse das seinige, dennoch besteht zwischen ihnen kein Widerspruch, denn unsre Lehre spricht von dem Fall, wenn er ih-ישביר אלא למאן דאמר יכול הרב לומר לעבד עשה nen keine Nahrung verabreicht und die Barajtha spricht von dem Fall, wenn er ihnen Nahrung verabreicht³⁷⁵. — Du hast sie auf den Fall bezogen, wenn er ihnen Nahrung verabreicht, demnach sollte er auch 15 für minderjährige [Kinder] vereinbaren dürfen!? — Der Allbarmherzige hat ihm kein Verfügungsrecht über den Schmerz seines minderjährigen Sohns und seiner minderjährigen Tochter zugesprochen. — Du hast 20 die Mišnah auf den Fall bezogen, wenn er ihnen keine Nahrung verabreicht; einleuchtend ist dies allerdings nach demjenigen, welcher sagt, der Herr könne nicht zu seinem Sklaven sagen: arbeite für mich, ohne dass ich dir Unterhalt gebe, wie ist es aber nach demjenigen zu erklären, welcher

sagt, der Herr könne zu seinem Sklaven sagen: arbeite für mich, ohne dass ich dir Unterhalt gebe!? - Vielmehr, beide sprechen von dem Fall, wenn er ihnen keine Nahrung verabreicht, und ihr Streit besteht in folgendem: nach der einen Ansicht kann er dies und nach der anderen kann er dies nicht. - R. Johanan, welcher sagt, der Herr könne dies, lässt also die Mišnah und entscheidet nach der Barajtha!? - Vielmehr, alle sind der Ansicht, er esse des Himmels, somit kann er es370 nicht vereinbaren, und das Vereinbaren, von dem R. Hošâja spricht, ist auf die Nahrung'"zu beziehen. — Dementsprechend ist dies hinsichtlich eines Tiers auf Stroh³⁷⁸zu beziehen, — soll er dies doch!? — Vielmehr, ihr Streit besteht in folgendem: nach der einen Ansicht isst er das seinige, und nach der anderen Ansicht isst er des Himmels.

AN DARF VEREINBAREN FÜR SICH SELBER, FÜR SEINEN ERWACHSENEN SOHN UND SEINE ERWACHSENE TOCHTER, FÜR SEINEN ERWACHSENEN SKLAVEN UND SEI-NE ERWACHSENE MAGD UND FÜR SEINE FRAU, WEIL SIE VERSTAND HABEN, NICHT ABER DARF MAN VEREINBAREN FÜR SEINEN MINDERJÄHRIGEN SOHN UND SEINE MIN-DERJÄHRIGE TOCHTER, FÜR SEINEN MINDERJÄHRIGEN SKLAVEN UND SEINE MINDER-

^{374.} Hinsichtlich minderjähriger Sklaven u. Mägde. 375. Der Lohn gehört dann dem Herrn u. er kann hinsichtlich der Zulage, dh. hinsichtlich des Essens, mit dem Eigentümer eine Vereinbarung 376. Dass sie von den Früchten nicht essen sollen. 377. Der Eigentümer gibt ihnen reichlich Kost, damit sie von den wertvollen Früchten, bei welchen sie arbeiten, nicht essen. dass er dem Tier direkt das Maul schliesse, sondern dass er es mit Stroh überfüttere, damit es vom Getreide nicht fresse. 379. Zwischen der angezogenen Misnah u. der Barajtha RH.s.

JÄHRIGE MAGD UND FÜR SEIN VIEH, WEIL SIE KEINEN VERSTAND HABEN. WENN JE-MAND LOHNARBEITER BEI EINER VIERJÄH-RIGEN PFLANZUNG GEMIETET HAT, SO DÜR-FEN SIE [VON DEN FRÜCHTEN] NICHT ES- 5 שומרי פירות אוכלין מהלכת פירות אוכלין מעשר ומאבילן: "שומרי פירות אוכלין SEN; HAT ER ES IHNEN NICHT MITGETEILT, SO MUSS ER [DIE FRÜCHTE] AUSLÖSEN UND SIE ESSEN LASSEN. SIND ES AUSEINANDER GEFALLENE FEIGEN, GEÖFFNETE FÄSSER", SO DÜRFEM SIE VON DIESEN NICHT ESSEN; 10 ישבואל אמר לא שנו אלא שומרי ניתות וערימות HAT ER ES IHNEN NICHT MITGETEILT, SO MUSS ER DEN ZEHNT ENTRICHTEN UND SIE ESSEN LASSEN. FRUCHTWÄCHTER DÜRFEN ESSEN NACH DEM LANDESBRAUCH, NICHT ABER NACH DER GESETZLEHRE.

GEMARA, FRUCHTWÄCHTER. Rabh sagte: Dies"gilt nur von Gemüse- und Obstgartenwächtern³⁶, Wächter von Keltern und Getreidehaufen aber dürfen nach der Gesetzlehre essen. Er ist der Ansicht, das 20 אמאי אוכל אמר רב שימי בר אשי בעקורין שנו Hüten gleiche dem Arbeiten. Semuél aber sagte: Dies gilt nur von den Wächtern von Keltern und Getreidehaufen, Gemüseund Obstgartenwächter aber dürfen weder nach der Gesetzlehre noch nach dem Landesbrauch essen. Er ist der Ansicht, das Hüten gleiche nicht dem Arbeiten. R. Aha b. Hona wandte ein: Der die [rote] Kuh384

הקטנים ולא על ידי בהמתו מפני שאין בהן דעת: ון השובר את הפועלים לעשות בנטע רבעי שלו הרי אלי לא יאכלו אם לא הודיען פודה ומאכילן נתפרסו שניליי נתפתחו חביותיו הרי אלו לא יאכלו אם לא מדינה אבל לא מן התורה:

גברא. שומרי פירות: אמר רב לא שנו אלא שימרי ננות ופרדסין אבל שומרי גיתות וערימות אוכלין מן התורה קסבר משמר כעושה מעשה דמי אבל שומרי ננות ופרדסין אינן אוכלים לא מן התורה ולא "מהלכת מדינה קא סבר משמר לאו בעושה מעשה דמי מתיב רב אחא בר"הונא המשמר את הפרה משמא בגדים "אי אמרת משמר לאו בעושה מעשה דמי אמאי מטמא בגדים אמר רבה 15 בר עולא גזירה שמא"יזיז בה אבר מתיב רב כחגא המשמר "ארבעה וחמשה מקשאות הרי זה לא ימלא בריסו מאחד מהן אלא מכל אחד ואחד אוכל לפי השבון ואי אמרת משמר לאו כעושה מעשה דמי עקורין והלא נגמרה "מלאכתן למעשר שלא נימל פיקם שלהם אמר רב אשי כוותיה דשמואל מסתברא דתנן ואלו אוכלין מן התורה העושה במחובר לקרקע בשעת גמר מלאכה"ובתלוש כו' מכלל דאיכא דלא יזוז P 75 בח + B 74

M 79 | מלאכתו | VP 78 עקוי — M 77

bewacht¹⁸⁵, verunreinigt¹⁸⁰seine Kleider; wieso verunreinigt er nun seine Kleider, wenn man sagen wollte, das Bewachen gleiche nicht dem Arbeiten!? Rabba b. Ûla erwiderte: Dies ist eine Verschärfung, weil er an dieser ein Glied berührt haben kann. R. Kahana wandte ein: Wenn jemand vier oder fünf Gurkengärten stewacht, so darf er nicht seinen Bauch aus einem füllen, vielmehr esse er aus jedem nach Verhältnis; wieso darf er denn essen, wenn man sagen wollte, das Bewachen gleiche nicht dem Arbeiten381? R. Simi b. Aši erwiderte: Wenn sie entwurzelt sind. — Sie sind ja dann hinsichtlich der Verzehntung fertig³⁸!? — Wenn die Blüte noch nicht entfernt³⁰ ist. R. Asi sagte: Die Ansicht Semuéls ist einleuchtend, denn es wird gelehrt: Folgende dürfen nach der Gesetzlehre essen: wer bei am Boden Haftenden, bei der Schlussarbeit, arbeitet, und wer bei vom Boden Getrenntem &c. Demnach gibt es ja auch manche, die nicht nach der Gesetzlehre, sondern nur nach dem Landesbrauch

ארבע והמש

- ובת' וכ'.

^{380.} Von den Früchten, die sie bewachen. 381. Dass sie nach der Gesetzlehre nicht essen 382. Wo die Früchte noch nicht fertig sind. 383. Dass sie nach dem Landesbrauch 384. Cf. Num. 19,2ff. 385. Seit dem Schlachten bis zur Verwahrung der Asche. 386. Jeder, der sich bei der Herrichtung der roten Kuh mit dieser befasst, wird levitisch unrein samt den 387. Die verschiedenen Personen gehören. 388. Nach Šemuél, Kleidern, die er anhat. 389. Demwelcher sagt, Wächter von am Boden haftenden Früchten dürfen von diesen nicht essen. nach dürfte sie der Wächter unverzehntet nicht essen. 390. Cf. ob. S. 792 Z. 18ff.

קא אכיל מן התורה אלא"מהלכת מדינה אימא סיפא ואלו שאינן אוכלין מאי אינן אוכלין אילימא שאין אובלין מן התורה אלא"מחלכת מדינה היינן רישא אלא לאו שאין אוכלין לא מן התורה ולא "מהלכת מדינה ומאי ניהו עושה כמחובר לקרקע בשעה שאין גמר מלאכה וכל שכן שומרי גנות ופרדיכית: השואל נישא הומרים הן שומר הנם והשואל נישא שבר והשובר שימר הגם נשבע על הבר יהשואל משלם את הבל ונושא שבר והשיבר נשבעיי האבידה ואת הגניבה:

גמרא. "מאן תנא ארבעה שומרים אמר רב נחמן אמר רכה כר אכוה רכי מאיר היא אמר דה "רבא לרב נחמן מי איכא דלית ליה ארבעה שוברי וו אמר ליה חבי קאמינא"לך מאן תנא שוכר כנישא שכר רבי מאיר היא והא"רבי מאיר איפכא שמעיני ליה "דתניא שוכר כיצד משלם רבי מאיר אימי כשומר חגם רכי יהודה אומר כשומר שכר רכה ב-אכוה איפכא קתני אי הכי ארבעה שלשה נינהי שלשה: תהוא רכיא דהוה קא רכי חיותא אטדא דנהר פפא שריג חדא מינייהו ונפלת למיא אתא לקמיח "דרבה ופטריה אמר מאי הוה ליה למעכד 'הא נשר כדנשרי אינשי אמר ליה אביי אלא מעקה צל למתא בעידנא דעיילי אינשי חכי נמי"דפטיר M 83 | רבה | 18 M 81 | אך - M 82 | רבה | 18 P 80

essen dürfen³⁰¹. — Wie ist demnach der Schlußsatz zu erklären: Folgende dürfen nicht essen; was ist nun unter "nicht essen" zu verstehen, wollte man sagen, sie dürfen nach der Gesetzlehre nicht essen, sondern nach dem Landesbrauch, so wäre dies ja dasselbe, was im Anfangsatz gelehrt302 wird; wahrscheinlich also, dass sie weder nach der Gesetzlehre noch nach dem על השבויה ועל המתה ומשלמין את Landesbrauch essen dürfen, und zwar, wer bei am Boden Haftenden vor der Schlussarbeit beschäftigt ist, und um so weniger Gemüse- und Obstgartenwächter.

S GIBT VIERERLEI HÜTER 303: DER UNBEZAHLTE HÜTER, DER ENTLEIHER, DER LOHNHÜTER UND DER MIETER. DER UNBEZAHLTE HÜTER KANN IN ALLEN FÄL-LEN"SCHWÖREN; DER ENTLEIHER MUSS IN ALLEN FÄLLEN BEZAHLEN; DER LOHNHÜ-בר יצהק ארבעה שומרין ודיניהב 20 TER UND DER MIETER KÖNNEN SCHWÖREN, [WENN DAS ANVERTRAUTE VIEH] EINEN BRUCH ERLITTEN HAT, GEFANGEN GENOM-MEN ODER VERENDET IST, UND MÜSSEN BEZAHLEN BEI VERLUST UND DIEBSTAHL.

> GEMARA. Wer ist der Autor [der Lehre] von den vier Hütern? R. Nahman erwiderte im Namen des Rabba b. Abuha: Es ist R. Meir. Raba sprach zu R. Nahman: Gibt es

denn jemand, der [von der Lehre] von den vier Hütern nichts hielte? Dieser erwiderte: Ich meine es wie folgt: der Autor, welcher sagt, der Mieter gleiche einem Lohnhüter, ist R. Meir. - Wir wissen ja aber von R. Meir, dass er entgegengesetzter Ansicht ist, denn es wird gelehrt: Der Mieter ist verantwortlich, wie R. Meir sagt, gleich einem unbezahlten Hüter, und wie R. Jehuda sagt, gleich einem Lohnhüter!? - Rabba b. Abuha lehrt es entgegengesetzt. — Wieso sind es demnach vier, es sind ja nur drei34!? R. Nahman b. Jichaq erwiderte: Vier Hüter, bei welchen es dreierlei Modifikationen

דרבא || P 84 דאפטור.

Einst weidete ein Hirt Vieh am Ufer des Papaflusses; da glitt eines aus und fiel ins Wasser. Als er darauf vor Rabba kam, sprach er ihn frei, denn er sagte, er hat es so bewacht, wie es die Menschen zu bewachen pflegen, und konnte nichts dagegen machen. Abajje sprach zu ihm: Demnach ist er auch ersatzfrei, wenn er397 in die Stadt geht, zu einer Zeit, wenn die Leute zu gehen pflegen 18!? Dieser erwiderte

^{391.} Und zwar, wer bei am Boden Haftenden vor der Schlussarbeit, od. bei gänzlich fertigen Früch-392. Dies ist aus dem Anfangsatz zu entnehmen. ten arbeitet. 394. Er ist auch bei Verlust u. Diebstahl, obgleich dies bei sorgfältiger Bewachung vermieden werden könnte, ersatzfrei. 395. Auch bei einem unabwendbaren Unfall. u. der Hüter einander gleichen. 397. Der Viehhüter. 398. Und in seiner Abwesenheit ein Vieh fortgekommen ist.

Freilich. Wenn er ein wenig schläft, zur Zeit, wenn die Leute schlafen, ist er also ebenfalls ersatzfrei? Dieser erwiderte: Freilich. Er wandte gegen ihn ein: Folgendes gilt als Unglücksfall, in welchem הייב לשמור שכר חייב לשמור מתא איתיביה עד מתי שומר שכר חייב לשמור ein Lohnhüter ersatzfrei ist, zum Beispiel: Da kam ein Streitzug und raubte sie, und die Knechte erschlug er mit dem Schwert ?? Dieser erwiderte: Hier wird von Stadtwächtern "gesprochen. Er wandte gegen ומרה ומרה ומרה לעיר בא זאב ומרה ובא לעיר בא זאב ומרה ובא ihn ein: Wie weit reicht die Hütepflicht eines Lohnhüters? - bis: "Im Tag verzehrte mich die Hitze und der Frost des Nachts!? Dieser erwiderte: Hier wird ebenfalls von Stadtwächtern gesprochen. Jener יה אריה לא דשמע קל אריה בפשיעה וכופו באונס"חייב דשמע קל אריה בפשיעה וכופו באונס"חייב דשמע קל entgegnete: War denn unser Vater Jagob 103 ein Stadtwächter!? - Er sprach zu Laban: Ich habe dir eine übermässige Bewachung gewährt, gleich der der Stadtwächter. Er wandte gegen ihn ein: Wenn ein Hirt, der 20 ולא כידם חייב שומר חנם בחנם שומר שכר בשכר seine Herde weidete, diese verlassen hat und in die Stadt gegangen ist, und ein Wolf gekommen ist und [ein Vieh] zerrissen, ein Löwe gekommen ist und sein Viehl erdrosselt hat, so sage man nicht, wenn er da wäre, würde er es gerettet haben, vielmehr schätze man ihn: könnte er es retten, so ist er ersatzpflichtig, wenn aber nicht, so ist er ersatzfrei. Wahrscheinlich doch, wenn er zu einer Zeit, wenn die Leute zu gehen pflegen, gegangen ist ?? - Nein,

אמר ליה אין גנא פורתא בעידנא דגנו אינשי הכי נמי דפטור אמר ליה אין איתיביה אלו הם אונסין ו ששומר שכר פטור עליהן כגון "ותפל שבא ותקחם... ואת הנערים הכו לפי חרב אמר ליה "התם בחזני יש עד כדי הייתי ביום אכלני הרב וקרח בלילה אמר ליה התם נמי "בחזני מתא "אמר ליה אטו יעקב אבינו חזן מתא הוה דאמר ליה ללבן נמרי לך נטירותא יתירתא כחזני מתא איתיביה 'רועה שהיה ארי ודרם אין "אומרים אילו היה שם היה מציל אלא אומדין אותו אם יכול להציל חייב ואם לאו פטור מאי לאו דעל בעידנא דעיילי אינשי לא דעל בעידנא דלא עיילי אינשי אי חבי אמאי פמור ועל אי הכי אומדין אותו מאי הוה ליה למעבד היה לו לקדם ברועים ובמקלות אי הכי מאי איריא שומר שבר אפילו שומר חנם נמי דהא מר הוא דאמר שומר חנם שהיה לו לקדם ברועים ובמקלות ועד כמה עד כדי דמיהן והיכן מצינו בשומר שכר שחייב באונסין דהדר שקיל "מבעל הבית M = M אל בהזנאי דמתא א M = M אל M = M אל M = M אל M = Mm M 90 $m \parallel$ (אוי) m B 89 m B אומרים (m P אוי) m H 98 m B 10 mא ותחיי בפשיעה וסופו באונס B 91 + דמיהן. +

wenn er zu einer Zeit, wenn die Leute nicht zu gehen pflegen, gegangen ist. - Weshalb ist er demnach ersatzfrei, wenn es durch eine Fahrlässigkeit begonnen und durch ein Missgeschick geendet hat, ist man ja ersatzpflichtig¹⁰? — Wenn er die Stimme eines Löwen gehört hat und deshalb fortgegangen ist. - Wieso schätze man demnach, was sollte er denn tun"? Er sollte ihm mit anderen Hirten, mit Stöcken bewaffnet entgegentreten. - Wieso wird dies demnach von einem Lohnhüter gelehrt, dies sollte doch auch von einem unbezahlten Hüter gelten, denn der Meister ist es ja, welcher sagt, dass ein unbezahlter Hüter, der mit anderen Hirten, mit Stöcken bewaffnet [dem Löwen] entgegentreten konnte und dies nicht getan hat, ersatzpflichtig sei!? - Ein unbezahlter Hüter unentgeltlich ein Lohnhüter gegen Bezahlung. - Bis zu welchem Lohn "? - Bis zu ihrem Wert. - Wo finden wir denn, dass ein Lohnhüter, für Unfälle verantwortlich ist ?? Er erhält vom Eigentümer den Ersatz. R. Papa sprach zu Abajje: 400. Also nur ein unabwendbarer Unfall.

401. Denen die Einwohner der Stadt Leben u. Vermögen anvertrauen. 402. Gen. 31,40. 403. Vom dem der angezogene Schriftvers spricht. 404. Dennoch ist er ersatzpflichtig. 405. Falls er es nicht retten könnte. 406. Der entstandene Schaden. 407. Obgleich er es nicht retten könnte, das Tier also durch ein Missgeschick umgekommen ist, sollte er dennoch ersatzpflichtig sein, da es ebensogut durch seine Fahrlässigkeit, das Verlassen der Herde, fortkommen könnte. 408. Er war ja zum Fortgehen gezwungen. 411. Wieso 409. Er braucht keine Leute zu mieten. 410. Muss der Lohnhüter Leute mieten. sollte er in einem solchen Fall die Leute auf seine Kosten mieten.

אמר ליה רב פפא לאביי אי הכי מאי "אהני ליה מינה "לכושרא דהיותא אי נמי למרחא יתירתא רב חסדא"ורכה בר רב הונא לא סבירי להו הא"דרבה דאמרי להכי יהבי לך אגרא לנטורי לי נטירותא 5 "יתירתא: בר אדא סבולאה הוי קא מעבר חיותא אגמלא דנרש ⁵דחפה הדא לחברתה ושדיתה במיא אתא לקמית דרב פפא חייביה אמר ליה מאי הוח לי למעבד אמר ליה "אבעי לך לעבורי הדא חדא 1500 אמר ליה ידעת°ביה כבר אחתיך דמצי למעבר חדא דאשנה בהו: איבו אפקיד כיתנא בי רוניא אול "שבו שמטיה מיניה לסוף הוכר הנגב אתא לקמיה דרב נחמן הייביה לימא פליגא דרב הונא בר אבין "דשלח רב הונא בר אבין נגנבה באונם ואהר כך 15 הוכר הגנב אם שומר הגם הוא רצה נשכע רצה עושה עמו דין אם שומר שכר הוא עושה עמו דין ואינו נשבע אמר רבא התם גברי "דפרמוסקא הוו קיימי דאי 'רמי קלא הוו אתו ומצלין ליה:

אכ אחר אינו אונם שני ואבים אונם רכי [או] יהודה אומר בשעת משלחת ואבים אף ואב אחר אונס שני כלבים אינו אונס ידוע הבבלי אומר משום רבי מאיר מרוח אחת אינו אונם משתי ריהית אונם הלסטם הרי זה אונם הארי הדוב והנמר

M 91 נפקא ליה מינה לכוש׳ בפקא מינה + B 92 ורבא | M 94 מעלייתא | M 95 דחתה חדא מינייהו P 93 לחב׳ שדת׳ || M 96 ליה כבר אחת׳ דמצי לעבורי להו חדא $f{B}$ רמא. $f{B}$ P קמיה $f{B}$ M 98 שבי $f{M}$ 99 דפומסק׳ $f{B}$ B 1 רמא. Welchen Nutzen hat er"demnach davon!? — [Er erspart] die Anlernung der Tiere; oder auch die Bemühung". R. Hisda und Rabba b. R. Hona halten nichts von der Lehre Rabbas⁴¹⁵, denn er kann zu ihm⁴¹⁶ sagen: ich zahle dir deshalb Lohn, damit du ihnen eine besondere Wachsamkeit angedeihen lässt417.

Der Lastträger Bar-Ada führte einst יקמאי דקמך ולא איכא Vieh über einen Steg des Naraš; da stiess eines ein anderes ins Wasser hinein. Als er darauf vor R. Papa kam, verurteilte er ihn. Jener sprach: Was sollte ich denn tun!? Dieser erwiderte: Du solltest sie einzeln hinüberführen. Jener entgegnete: Weisst du es denn von deinem Vetter" dass er sie einzeln hinüberführen konnte!? Dieser erwiderte: Bereits haben darüber andere vor dir geklagt, und niemand ach-20 tete auf sie.

> Einst gab Ajbu bei Ronja Flachs zur Verwahrung; da kam Sabo410 und nahm ihn ihm weg. Später wurde der Dieb erkannt. Als er darauf vor R. Nahman kam, verurteilte er ihn. Es wäre also anzunehmen, dass er gegen R. Hona b. Abin streitet; denn R. Hona b. Abin liess sagen: wenn es durch Gewalt gestohlen und der Dieb

erkannt worden ist, so kann er, wenn er unbezahlter Hüter ist, wenn er will, schwören, und wenn er will, mit ihm einen Prozess führen420; wenn er aber Lohnhüter ist, so muss er mit ihm einen Prozess führen und kann nicht schwören. Raba erwiderte: Da waren Kriegsleute zugegen, und wenn er seine Stimme erhoben hätte, würden sie gekommen sein und ihn gerettet haben".

IN WOLF 122 KEIN UNGLÜCKSFALL 123, ZWEI WÖLFE SIND EIN UNGLÜCKSFALL. R. JEHUDA SAGT, ZUR ZEIT EINER WOLFSPLAGE 424GILT AUCH EIN EINZELNER WOLF ALS UNGLÜCKSFALL. ZWEI HUNDE SIND KEIN UNGLÜCKSFALL. JADDUÂ DER BABYLO-NIER SAGTE IM NAMEN R. MEÍRS: WENN SIE VON EINER SEITE [KOMMEN], SO IST DIES KEIN UNGLÜCKSFALL, WENN VON ZWEI SEITEN, SO IST DIES EIN UNGLÜCKSFALL. EIN Räuber 45 ist ein Unglücksfall. Ein Löwe, ein Bär ein Leopard, ein Panther

^{412.} Der Eigentümer des Viehs, wenn er für die Rettung desselben dessen Wert zu bezahlen hat. 413. Die Tiere kennen ihn u. sind für ihn leichter zu behandeln. 414. Nach anderen Tieren zu 415. Dass der Hüter frei sei, wenn er das Tier wie gewöhnlich bewacht hat. Eigentümer zum Hüter. 417. Wenn auch keine Fahrlässigkeit vorliegt, so ist es auch kein vis 418. Dh. Volksgenossen. 419. Nach Ršj. Name eines Räubers. 420. Dh. Ersatz 421. Er hatte also eine Fahrlässigkeit begangen. 423. Hinsichtlich der Haftbarkeit eines Lohnleisten. Ronja war ebenfalls unbezahlter Hüter. 422. Der eine Herde überfüllt u. Schaden anrichtet. hüters od. Mieters; sie waren verpflichtet ihm entgegenzutreten. 424. Cf. Bd. iij S. 486 Z. 15ff. 425. Der bewaffnet ist u. den Hüter überfällt.

UND EINE SCHLANGE SIND UNGLÜCKS-FÄLLE. DIES NUR, WENN SIE VON SELBST GEKOMMEN SIND; WENN ER [DAS VIEH] ABER NACH EINEM ORT, WO SCHAREN VON WILDEN TIEREN UND RÄUBERN VORHANDEN 5 SIND, GEFÜHRT HAT, SO IST DIES KEIN Unglücksfall. Ist [das Vieh] auf Ge-WÖHNLICHE WEISE VERENDET, SO IST DIES EIN UNGLÜCKSFALL; WENN ER ES ABER לפטים מוויין ורועה מוויין מהו מי אמרינן 'אוקי SEQUALT HAT" UND ES VERENDET IST, SO 10 לפטים מוויין ורועה מוויין מהו IST DIES KEIN UNGLÜCKSFALL. IST ES AUF DIE SPITZE EINES FELSEN GESTIEGEN "UND ABGESTÜRZT, SO IST DIES EIN UNGLÜCKS-FALL, WENN ER ES ABER AUF DIE SPITZE EINES FELSEN GEBRACHT HAT UND ES 15 כך וכך כלבי איכא בהדן ברי איכא 'בהדן ברי איכא 'בהדן ברי איכא 'בהדן ברי איכא ABGESTÜRZT IST, SO IST DIES KEIN UN-GLÜCKSFALL 129.

GEMARA. Es wird ja aber gelehrt, dass ein einzelner Wolf ein Unglücksfall sei!? R. Nahman b. Jichaq erwiderte: Dies gilt 20 להנית פטורין "משבועה ומלשלם: בל המחנה על או אולהנית פטורין "משבועה ומלשלם: von der Zeit einer Wolfsplage, und zwar nach R. Jehuda.

EIN RÄUBER IST EIN UNGLÜCKSFALL. Weshalb denn, sollte doch Mann gegen Mann treten!? Rabh erwiderte: ein bewaff-

ו M מלישבע. M 11 neter Räuber. Sie fragten: Wie ist es, wenn der Räuber bewaffnet ist und der Hirt ebenfalls bewaffnet ist: sagen wir, es müsse ein Mann gegen einen Mann treten, oder aber sagen wir, jener setzt sein Leben ein, dieser aber braucht sein Leben nicht einzusetzen? - Es ist einleuchtend, [dass wir sagen,] jener setzt sein Leben ein, dieser aber braucht sein Leben nicht einzusetzen.

Abajje fragte Raba: Wie ist es, wenn der Hirt [den Dieb] traf und zu ihm sprach: du elender Dieb, an jenem Ort befinden wir uns, so und so viel Mann sind wir, so und so viel Hunde haben wir bei uns; so und so viel Ochsenstachel haben wir, und dieser darauf gekommen ist und es ihm weggenommen hat? Dieser erwiderte: Es ist ebenso als würde er [das Vieh] nach einer Stelle, wo Scharen von Tieren und Räubern vorhanden sind, geführt haben.

IN UNBEZAHLTER HÜTER KANN VEREINBAREN, VOM SCHWUR FREI ZU SEIN, EBEN-SO AUCH EIN ENTLEIHER, VOM ERSATZ FREI ZU SEIN, UND EBENSO EIN LOHNHÜ-TER UND EIN MIETER VOM SCHWUR, BEZIEHUNGSWEISE VOM ERSATZ⁴³⁵FREI ZU SEIN. Wenn Jemand eine Vereinbarung gegen eine Bestimmung der Gesetzlehre TRIFFT, SO IST DIE VEREINBARUNG UNGILTIG, UND JEDE VEREINBARUNG, DER DIE Leistung vorangeht, ist ungiltig 134; wenn aber die Bedingung später ausge-

427. Durch Hunger, Durst od. unerträgliche Tem-426. Dh. er hat den Ueberfall verschuldet. 430. Der ihm nicht zu-428. Cf. S. 593 Z. 20. 429. Er hat den Absturz verschuldet. peratur. 431. Nach Ršj. Schleuder. 432. Der Hirt hat ihn also selbst angelockt. 434. Und ebenso auch, wenn die Bedingung überhaupt nicht ausführbar ist. jeder Vereinbarung muss die Bedingung, von der die Leistung abhängig gemacht wird, vorher, als Haupt-

והברדלם והנחש הרי אלו אונם אימתי בזמן שבאו מאליהן אבל הוליכן למקום גדודי חיה ולסטים אינו אן אונם: "מתה בדרבה הרי זה אונם סגפה ומתה אינו אינם עלתה לראשי צוקין ונפלה הרי זה אונם העלה לראשי צוקין ונפלה ומתה אינו אונם:

גמרא. והתניא 'זאכ אחד אונם אמר רב נחמן בר יצחק החיא בשעת משלחת זאכים ורבי יהודה היא: הלסטם הרי זה אונם: אמאי לוקי גברא להדי גברא 'אמר רב בלסטים מזויין איבעיא להו נברא להדי גברא או דלמא האי מסר נפשיה 'האי לא מכר נפשיה מכתברא דהאי מכר נפשיה והאי לא מסר נפשיה: אמר ליה אביי לרבא אשכחיה רועה ואמר ליה גנבא "סריא בדוכתא פלגיא יתיביגן בך וכך 'זוקתא "פסיקא לן ואזל ושקל מיניה מאי אמר ליה הרי הוליכן למקום גדודי חיה ולסטים: ואל הנה שומר חנם להיות פטור משבועה והשואל (x. להיות פטור מלשלם נושא שכר והשוכר

מה שבתוב בתורה תנאו בשל וכל תנאי שיש מעשה אוקים P 4 אור יהודה P 4 אוקים + M 3 קא + M 2 — P 7 שדי אדוכת' דפלגי יתיב' M 6 P 10 פתקו בהרן P 8 כן וכן P N זיקתא

בתחילתו תנאו בטל וכל "שאפשר לו לקיימו בסופו והתנה "עמו מתחילתו תנאו קיים:

גמרא, אמאי מתנה על מה שכתוב בתורה "הוא וכל המתנה על מה שכתוב בתורה תנאן s eine Vereinbarung gegen eine Bestimmung segen eine Bestimmung תנאו קיים °דתניא האומר לאשה הרי את מקודשת 15. 10 לי על מנת שאין ליך עלי שאר כסות ועונה הרי זן מקודשת ותנאו בטל דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר בדבר שבממון תנאו קיים ומי מצית מוקמת לה כרבי יהודה "אימא סיפא כל המתנה על מה שכתוב בתורה תנאו במל אתאן לרבי מאיר"הא לא קשיא לעולם רבי יהודה היא וסיפא בדבר שאינו של ממון אימא סיפא כל תנאי שיש "בו מנשה בתחילתו תנאו בטל מאן שמעת ליה דאית ליה הא חנניא אמר משום רבי מאיר תנאי קודם למעשה הרי זה תנאי מעשה קודם לתנאי אינו תנאי אלא כולה רבי מאיר היא ושאני הכא דמעיקרא לא שעבד נפשיה תנא"ומתנה שומר שכר להיות כשואל במאי בדברים אמר שמואל" בשקנו מידו ורבי יוהנן 20 Jehuda addiziren, im Schlußsatz heisst es אמר אפילו תימא כשלא קנו מידו בההיא הנאה דקא נפיק ליה קלא דאיניש מהימנא הוא נמיר ומשעכד נפשיה: "כל המתנה על מה שכתים בתירה

M 14 עליו בהחילתו M 13 עליו בהחילתו M 12 וכי תימא M 16 והקתני סיM 15 וכי תימא – לעולם || M 17 || בו || M 18 מתנה שו' הגם להיות B 19 בשקנו || B 20 וכל שאפ׳ לו לקיימו בסופו וכו׳. FÜHRT WERDEN KANN, UND WENN SIE VOR-HER GESTELLT WORDEN IST, SO IST DIE VEREINBARUNG GILTIG.

GEMARA. Weshalb denn 436, dies ist ja der Gesetzlehre, und eine Vereinbarung gegen eine Bestimmung der Gesetzlehre ist ja ungiltig!? - Hier ist die Ansicht R. Jehudas vertreten, welcher sagt, bei Geld-10 sachen sei die Vereinbarung giltig. Es wird nämlich gelehrt: Wenn jemand zu einem Weib spricht: sei mir angetraut mit der Bedingung, dass du an mich keinen Anspruch auf Kost, Kleidung und Bei-בבר הלפתא איש כפר מאיר דתניא אבא הלפתא איש כפר wohnung hast, so ist sie ihm angetraut und die Vereinbarung ist ungiltig437 - Worte R. Meirs; R. Jehuda sagt, hinsichtlich der Geldsachen sei die Vereinbarung giltig. - Wieso kannst du [diese Lehre] R. ja, dass eine Vereinbarung gegen eine Bestimmung der Gesetzlehre ungiltig sei, also nach R. Meír!? - Dies ist kein Einwand; tatsächlich vertritt sie die Ansicht R. Jehudas, und der Schlußsatz spricht von einer Angelegenheit, die keine Geldsache ist. — Wie ist demnach der letzte Passus

zu erklären: Jede Vereinbarung, bei der die Leistung vorangelit, ist ungiltig, und derjenige, der dieser Ansicht ist, ist ja R. Meir, denn es wird gelehrt: Abba-Halaphta aus Kephar-Hananja sagte im Namen R. Meirs: Wenn die Bedingung der Leistung vorangeht, so ist die Vereinbarung giltig, wenn aber die Leistung der Bedingung vorangeht, so ist die Vereinbarung ungiltig!? - Vielmehr, die ganze [Mišnah] vertritt die Ansicht R. Meirs, nur ist es hierbei anders, denn er hat sich von vornherein dazu nicht verpflichtet. Es wird gelehrt: Der Lohnhüter kann die Haftbarkeit eines Entleihers vereinbaren. - Wodurch, durch Worte Semuél erwiderte: Wenn er es ihm mit der Hand abgetreten hat. R. Johanan aber erklärte: Du kannst auch sagen, wenn er es ihm nicht mit der Hand abgetreten hat, denn für den Nutzen, dass er dadurch in den Ruf kommt, ein ehrlicher Mann zu sein, verpflichtet er sich ihm.

Wenn jemand eine Vereinbarung gegen eine Bestimmung der Gesetzlehre

satz, genannt werden (cf. zBs. Num. 32,29); wenn aber die Leistung zuerst, als Hauptsatz genannt wurde, so muss diese eingehalten werden, auch wenn die Bedingung nicht erfüllt worden ist. die Hüter die in der Misnah genannten Vereinbarungen treffen. 437. Weil dies einer Bestimmung der Gesetzlehre zuwiderläuft; (cf. Ex. 21,10). 438. Kost u. Kleidung. 439. Bei der Vereinbarung eines Hüters. 440. Die Verantwortlichkeit beginnt mit dem Ansichziehen der anvertrauten Sache, u. wenn er vorher diese einschränkt, so ist er überhaupt kein Hüter im Sinn der Gesetzlehre; die Vereinbarung verstösst also nicht gegen die Bestimmung derselben. 441. In allen Fällen er-442. Diese allein sind nicht bindend. satzpflichtig zu sein. 443. Durch Anfassen eines Sudariums (cf. ob. S. 629 N. 57), entsprechend unserem Handschlag.

&c. R. Tabla sagte im Namen Rabhs: Dies ist die Ansicht des R. Jehuda b. Tema, die Weisen aber sagen, die Vereinbarung sei giltig, auch wenn er später die Bedingung micht ausführen kann, und sie zuerst ge- שתעלי לרקיע על מנת שתרדי לתהום על מנת שתרדי stellt worden ist. Es wird nämlich gelehrt: Da"hast du deinen Scheidebrief unter der Bedingung, dass du in den Himmel hinaufsteigst, unter der Bedingung, dass du in den Abgrund hinabsteigst, unter der Be- 10 אפשר לו לקיימו בסופו והתנה עליו מתהילתו אינו dingung, dass du ein hundert Ellen [langes Rohr verschluckst, unter der Bedingung, dass du zu Fuss über das grosse Meer gehst, so ist, wenn die Bedingung erfüllt worden ist, die Scheidung giltig, 15 und wenn die Bedingung nicht erfüllt worden ist, die Scheidung ungiltig. R. Jehuda

תנאו בטל (וכר): אמר רב טבלא אמר רב זו דברי רבי יהודה בן תימא אבל חכמים אומרים אף על פי שאי אפשר לו לקיימו בסופו והתנה עליו מתחילתו תנאו קיים "דתניא הרי זה ניטך על מנת שתבלני קנה"של מאה אמה על מנת שתעברי את הים הגדול ברגליך נתקיים התנאי הרי זה גם לא נתקיים התנאי אינו גם רכי יהודה בן תימא אומר כזה גם כלל אמר רבי יהודה בן תימא כל שאי אלא במפלינה"וכשר אמר רב נחמן אמר רב הלכה כרבי יהודה כן תימא אמר רב נחמן בר יצחק מתניתין נמי דיקא דקתני כל שאפשר לו לקיימו בסופו והתנה עליו מתחילתו תנאו קיים הא אי אפשר לו לקיימו תנאו בטל שמע מינה:

בדברים. + M 22 מנת שתביאי קנה בן מאה

b. Tema sagt, in einem solchen Fall sei die Scheidung wol giltig. R. Jehuda b. Tema sagte eine Regel: Wenn die Bedingung später nicht erfüllt werden kann und man sie vorher gestellt, so ist dies nur Rederei und [die Scheidung] ist giltig. R. Nahman sagte im Namen Rabhs: Die Halakha ist nach R. Jehuda b. Tema zu entscheiden. R. Nahman b. Jichaq sagte: Dies ist auch aus unsrer Misnah zu entnehmen, denn diese lehrt, dass wenn die Bedingung später ausgeführt werden kann, und wenn man sie vorher gestellt hat, die Vereinbarung giltig sei; wenn man sie aber nicht ausführen kann, so ist die Vereinbarung ungiltig; schliesse hieraus"5.

ACHTER ABSCHNITT

ENN JEMAND EINE KUH ENTLIEHEN UND DEN EIGENTÜMER MIT ENTLIE-HEN ODER DEN EIGENTÜMER MIT GEMIE-TET HAT, ODER WENN ER DEN EIGENTÜ-MER ENTLIEHEN ODER GEMIETET UND 20 מישלם: שנאמר בעליו אין עמו שלם ישלם: אי שברן ומתה חייב שנאמר בעליו אין עמו שלם ישלם: NACHHER DIE KUH GEMIETET HAT UND SIE VERENDET IST, SO IST ER ERSATZFREI,

שואל את הפרה ושאל בעליה עמה או שבר בעליה עמה שאל הבעלים או שברן ואחר כך שאל את הפרה ומתה פטור שנאמר "אם בעליו עמו לא "שום אבל שאל את הפרה ואחר כך שאל את הבעלים ו M השואל את הפרה ושכר.

DENN ES HEISST: wenn aber der Eigentumer zugegen war, so braucht er es nicht zu bezahlen. WENN ER ABER ZUERST DIE KUH ENTLIEHEN UND NACHHER DEN EIGENTÜMER ENT-LIEHEN ODER GEMIETET HAT UND SIE VERENDET IST, SO IST ER ERSATZPFLICHTIG DENN ES HEISST: und der Eigentümer nicht zugegen war, so muss er es bezahlen.

445. Dies 444. Wenn der Ehemann dies zu seiner Frau bei der Uebergabe des Scheidebriefs sagt. 1. Ex. 22,14. wird anonym gelehrt, u. die Halakha wird stets nach der anonymen Lehre entschieden. 2. Obgleich der Eigentümer zur Zeit des Unfalls in seinem Dienst stand.

מדקתני סיפא ואחר כך שאל את הפרח מכלל דרישא דקתני עמה עמה ממש נמה ממש מי משכחת לה פרה במשיכה ובעלים באמירה איבעית אימא כגון דקיימא פרה בחצרו דשיאר גופך לא תשאל עד שעת משיכת פרתך: 'תגן התם ארבעה שומרים הם שומר הנם וחשואל נושא שבי והשוכר שומר חנם נשבע על חכל וחשואל משלם את הכל נושא שכר והשוכר נשבין יר השביה ואת הגניכה מנא הני מילי דתנו רבנן פרשה ראשונה נאמרה בשומר הנם שניה בשומר שכר שלישות בשואל בשלבא שלישות בשואל 'פבי־ש וכי ישאל איש מעם רעהו 'ונשבר או מת בעליו' אין עמו שלם ישלם אלא ראשונה בשומר הגם שניה בשומה שכה איפוך אנא מסתברא שניה בשיבי שכר שכן חייב °בגניכה ואכידה אדרכה ראשונה בשומר שכר שכן משלם תשלומי כפל אפיר הכי יקרנא בלא שבונה נדיפא מכפילא בשבינה דדי והשואל כל הנאה שלו והא בעיא מזוני דקיימא באגם והא בעיא "נטירה בנטר מתא ואיבעית איטא לא תימא כל הנאה שלו אלא אימא רוב הנאה M = 5 $+ CC' = 10^{-1}$ + M = 7кл + M 2 - B 7 6 אל בה גניבה

8 M נכירותא.

GEMARA. Wenn es im Schlußsatz heisst: und nachher die Kuh entliehen hat, so ist ja das "mit" im Anfangsatz zu verstehen: wirklich mit dieser zusammen, דלא מחברא משיבה איבעית אימא 'דאמר ליה אד - wieso kann dies gleichzeitig stattfinden, bei der Kuh erfolgt dies ja durch das Ansichziehen und beim Eigentümer durch die Vereinbarung!? - Wenn du willst, sage ich: wenn die Kuh im Hof des Ent-ועל השבויה ועל המתה ומשלמים את האבידה leihers gestanden hat, wo also das Ansichziehen nicht erforderlich ist; wenn du aber willst, sage ich: wenn er zu ihm gesagt hat: du sollst mir persönlich erst dann entliehen sein, wenn ich deine Kuh an mich 15 gezogen habe.

Dort wird gelehrt: Es gibt viererlei Hüter: der unbezahlte Hüter, der Entleiher, der Lohnhüter und der Mieter. Der unbezahlte Hüter kann in allen Fällen בל הנאה שלו ואינו משלם ארא schwören, der Entleiher muss in allen Fällen bezahlen, der Lohnhüter und der Mieter können schwören, wenn [das anvertraute Viehl einen Bruch erlitten hat, gefangen worden oder verendet ist, und müssen bezahlen bei Verlust oder Diebstahl. Woher dies? - Die Rabbanan lehrten: Der

erste Absatz' spricht von einem unbezahlten Hüter, der zweite von einem Lohnhüter, und der dritte von einem Entleiher. - Allerdings wird im dritten ausdrücklich von einem Entleiher gesprochen, denn es heisst: Wenn jemand von seinem Nächsten [ein Vieh] entleiht und es gebrochen wird oder verendet, und der Eigentümer nicht zugegen war, so muss er es bezahlen; woher aber, dass der erste von einem unbezahlten Hüter und der zweite von einem Lohnhüter spricht, vielleicht umgekehrt!? - Es ist einleuchtend, lass der zweite von einem Lohnhüter' spricht, denn [es heisst], dass er bei Diebstahl und Verlust ersatzpflichtig sei. - Im Gegenteil, der erste sollte von einem Lohnhüter sprechen, denn [es heisst,] dass er das Doppelte bezahlen müsse!? - Immerhin ist der Grundwert ohne Eid mehr als das Doppelte gegen Eid. Dies ist auch zu beweisen. Der Entleiher hat ja den ganzen Nutzen, und er bezahlt nur den Grundwert. - Hat lenn der Entleiher den ganzen Nutzen, ihm obliegt ja die Fütterung!? -- Wenn es auf die Wiese geht. - Ihm obliegt ja die Bewachung!? - Wenn ein städtischer Wächter vorhanden ist. Wenn du willst, sage ich: lies nicht: er hat den ganzen Nutzen, sondern: den meisten Nutzen. Wenn du aber willst, sage ich: beim Entleihen von Geräten.

222

^{3.} Der Uebergang in den Besitz des Entleihers. 4. Im Abschnitt von den Hütern, Ex. 22,6 ff. 6. Dessen Haftbarkeit eine höhere ist. 7. Wenn er behauptet, die anvertraute Sache sei ihm gestohlen worden, u. es sich herausstellt, dass er sie unterschlagen hat. Auf einen solchen Fall wird dieser Schriftvers ob. S. 235 Z. 21 ff. bezogen. 8. Da er das letztere nur dann zu zahlen hat, wenn er falsch geschworen hat u. Zeugen ihn überführt haben. 9. Er benutzt das entliehene Vieh ohne irgendwelche Gegenleistung; seine Haftbarkeit ist somit die höchste. 10. Das entliehene Vieh.

«Der Lohnhüter und der Mieter können schwören, wenn [das anvertraute Vieh] einen Bruch erlitten hat, gefangen worden oder verendet ist, und müssen bezahlen bei Verlust oder Diebstahl. Allerdings bei אבידה מנא לן דתניא אם גנב יגנב אין לי אלא פ Diebstahl, denn es heisst:" Henn es ihm gestohlen worden ist, so soll er es seinem Eigentumer be akten, woher dies vom Verlust? --Es wird gelehrt: Henn es ihm gestohlen worden ist, ich weiss dies vom Diebstahl, wo- ום משלם משלם משלם לאונם משלם שקרובה לאונם משלם של וחומר ומה נגיבה" שקרובה לאונם משלם her dies vom Verlust? es heisst gestohlen. gestohlen", in jedem Fall. Einleuchtend ist dies nach demjenigen, welcher sagt, die Gesetzlehre gebrauche nicht die übliche Redewendung der Menschen, wie ist es משבורה ומתה מה מו Redewendung der Menschen, wie ist es מייאל מנא לן ובי תימא נילף משבורה ומתה מה aber nach demjenigen zu erklären, welcher sagt, die Gesetzlehre gebrauche die übliche Redewendung der Menschen!!? - Im Westen sagten sie, dies sei durch einen שבייה עמו איבא למיפרך מה לשומר שכר שכן Schluss vom Leichteren auf das Schwerere שבייה עמו איבא למיפרך מה zu folgern: wenn er bei Diebstahl, der mehr einem Unglücksfall gleicht, Ersatz leisten muss, um wieviel mehr bei Verlust, der mehr einer Fahrlässigkeit gleicht. - Und der andere'!? - Die Schrift deutete auch das an, was man durch einen Schluss vom Leichteren auf das Schwerere folgern könnte.

שלו ואיבעית אימא בשאילת כלים: נושא שכר והשוכר 'נשבעין על השבורה ועל השבויה ועל המתה ימשלמין את האבידה ואת הגניכה בשלמא גניכה דכתים וואם גנב יגנב מעמו ישלם לבעליו אלא גניבה אכידה מנין תלמוד לומר אם גנב יגנב מכל מקום הניהא למאן דאמר לא אמרינן דברה תורה ברשון בני אדם אלא למאן דאמר "אמרינן "דברה תורה "כלשון בני אדם מאי איכא למימר אמרי אבידה שקרובה לפשיעה לא כל שכן ואידך מילתא דאתיא בקל והומר מרח וכתב לה קרא: והשואל משלם את הכל בשלמא שכורה ומתה דכתיב "וכי ישאל איש מעם רעחו ונשבר או מת אלא שבוית לשבורה ומתה שכן אונסא דסליק אדעתא הוא תאמר בשבויה שכן אונסא דלא פליק אדעתא הוא אלא נאמרה שבורה ומתה בשואל ונאמרה שבורה ימתה בשומר שבר מה להלן שבויה עמו את כאן לפטור תאמר בשואל שכן"חייב תניא רבי נתן אומר או לרבות "את שבויה האי או "מיבעי ליה לחלק דסלקא דעתך אמינא"עד דמיתברא ומתה"לא מיחייב אבורי M 10 י בשבעין...הגניבה M יו M 13 ברשון M 12 שאינה קרובה לפשיעה חייב אבידה - B 15 החיוב ארא כרן דתניא B 14

B 16 מיבעיא

«Der Entleiher muss in allen Fällen bezahlen.» Allerdings bei Brechen und Verenden, denn es heisst: Wenn jemand von seinem Nächsten sein Viehs entleiht und es gebrochen wird oder verendet; woher dies aber von der Gefangennahme? Wolltest du erwidern, dies sei vom Brechen und Verenden zu entnehmen¹⁶, [so ist zu entgegnen:] wol beim Brechen und Verenden, weil es Unfälle sind, an welche man denkt, während die Gefangennahme ein Unfall ist, an die man nicht denkt!? Vielmehr, beim Entleiher wird vom Brechen und Verenden gesprochen, und beim Lohnhüter wird vom Brechen und Verenden gesprochen, wie nun bei diesem die Gefangennahme mit dazu gehört, ebenso gehört auch bei jenem die Gefangennahme mit dazu. - Dies ist zu widerlegen: wol beim Lohnhüter, weil er dann ersatzfrei ist, während der Entleiher ersatzpflichtig sein soll'?? - Es wird gelehrt: R. Nathan sagte: Das oder 20 schliesst die Gefangennahme ein. — Das oder ist ja aber wegen der Teilung nötig, man könnte glauben, nur wenn es gebrochen wurde und verendet ist, sei er nicht ersatzpflichtig, so lehrt er uns!? Richtig wäre es' allerdings nach R. Jonathan,

P 17

את. זו את השב"

. א מיח – לא מיח

^{12.} Neben dem Imperferkt steht überflüssigerweise auch der Infinitiv 13. Die Hinzufügung des Infinitivs ist nur Sprachgebrauch u. hat keine exegetische Bedeutung. dies aus dem Infinitiv 222 folgert; dies ist ja überflüssig. 15. Ex. 22,13. 16. Wenn er in 17. Sie wird mit aufgezählt; cf. diesen Fällen ersatzpflichtig ist, so ist er es auch in jenem Fall. 18. Dies ist erklärlich, da es ein Unfall ist, an den man nicht einmal denkt. 20. Im bezüglichen einem solchen Unfall sollte nicht einmal ein Entleiher ersatzpflichtig sein. 21. Dass das W. "oder" hierfür nicht nötig sei.

קמשמע לן הניחא לרבי יונתן אלא לרבי יאשיה מאי איכא למימר "דתניא" [את] אביו ו[את] אמו (כלל) אין לי אלא אביו ואמו אביו בלא אמו אמו בלא אביו מנין תלמוד לומר "אביו קלל אמו כלל דברי ומשמע אחד "בפני עצמו "עד שיפרום לך הכתוב 2013 יהדיו אפילו תימא רבי יאשיה לחלק הכא לא צריך מאי טעמא סברא הוא מה לי "קטלה כולה מה לי "קטלה פלגא גניכה ואכידה בשואל מנא לן יכי אפשר למיטרח ואתויי הממר בגניבה ואבידה דאפשר למיטרה ואתויי אלא"כי הא "דתניא "ונשבר או מת" אין לי אלא שבורה ומתה גניבה ואכידה מנין אמרת קל והומר ומה שומר שכר שפטור משכורה :מתה חייב בגניבה ואבידה שואל שהייב בשבורה ימיה אינו דין שהייב בגניכה ואכידה "וזה הוא כל והימר: שאין עליו תשובה מאי אין עליו תשובה וכי תימא איכא למיפרך מה לשומר שכר שכן משלם תשרימי כפל בטוען טענת לסטים מזויין אפילו חכי כרנא אביי B 20 איש אשר יקלל את אביו ואת אמו אין B 19

- M 23 מתה M 22 אחר + M 21 אחר אחר תאמר...ואתויי \parallel 24 מהא \parallel 25 \perp האי תנא.

wie ist es aber nach R. Jošija zu erklären!? Es wird nämlich gelehrt:"[Wenn jemand fluchen wird] seinem Vater und seiner Mutter; ich weiss dies25nur von Vater und הבר משמע שניהם כאהר אומר הבי יונתן אומר משמע שניהם כאהר Mutter", woher dies von Vater ohne Mutter und von Mutter ohne Vater? - es heisst: seinem Vater fluchte' er, seiner Mutter fluchte er - Worte R. Jošijas. R. Jonathan sagt, [in solchen Fällen]" seien ים sowol beide zusammen als auch jeder besonders zu verstehen, es sei denn, dass die Schrift ausdrücklich "zusammen" sagt. — Du kannst es auch nach R. Jošija erklären, denn hierbei ist keine Teilung nötig; 15 dies30 ist ja selbstverständlich, da es einerlei ist, ob es vollständig oder nur zur Hälfte verendet ist". - Woher dies von Verlust und Diebstahl bei einem Entleiher? Wolltest du sagen, man folgere es ילכטים מוייין, vom Brechen und Verenden, [so ist zu erwidern: | wol32 beim Brechen und Verenden, weil es nicht möglich ist, sich zu bemühen und es zu holen, während es bei Diebstahl und Verlust möglich ist, sich zu be-

mühen und es zu holen. -- Vielmehr, wie dies in folgendem gelehrt wird: 5 Und es gebrochen wird oder verendet; ich weiss dies nur von Brechen und Verenden, woher dies von Diebstahl und Verlust? - dies ist [durch einen Schluss] vom Leichteren auf das Schwerere zu folgern: wenn ein Lohnhüter, der bei Brechen und Verenden ersatzfrei ist, bei Diebstahl und Verlust ersatzpflichtig ist, um wieviel mehr ist ein Entleiher, der bei Brechen und Verenden ersatzpflichtig ist, bei Diebstahl und Verlust ersatzpflichtig. Dies ist [ein Schluss] vom Leichteren auf das Schwerere, der nicht zu widerlegen ist. - Was heisst: nicht zu widerlegen ist"? - Man könnte glauben, es sei zu widerlegen: wol der Lohnhüter, weil er, wenn er behauptet, ein bewaffneter Wegelagerer habe es ihm weggenommen34, das Doppelte bezahlen muss; aber die Grundzahlung des Entleihers ist mehr". Wenn du aber willst, sage ich: er ist der Ansicht, der bewaffnete Wegelagerer gelte als Räuber. - Wir wissen dies also hinsichtlich des Ersatzpflichtigseins,

^{24.} Lev. 20,9. 25. Dass man dieserhalb strafbar ist. 26. Wenn er beiden Eltern flucht. 27. Am Beginn des angezogenen Schriftverses befindet sich das W. "fluchen" neben dem W. "Vater", am Schluss desselben befindet es sich neben dem W. "Mutter". 28. Wenn 2 Objekte genannt werden. 29. ZBs. Dt. 22,10. 30. Dass er ersatzpflichtig ist, auch wenn das Tier nur zu Schaden gekommen u. nicht verendet ist. 31. Man würde auch ohne Teilungspartikel nicht auslegen, dass er nur dann ersatzpflichtig sei, wenn beide Unfälle (Bruch u. Tod) eingetreten sind. 32. Sc. ist er ersatzpflichtig. 33. Demnach gibt es ja eine Widerlegung, die aber nicht stichhaltig ist. 34. Und sich herausstellt, dass er selbst es unterschlagen hat. 35. Weil er sofort bezahlen muss, während der Hüter bei einer Unterschlagung erst dann bezahlen muss, wenn er falsch geschworen u. überführt worden ist. solcher braucht nicht das Doppelte, sondern nur den einfachen Ersatz zu zahlen, u. ebenso auch der unterschlagende Hüter, der an dessen Stelle tritt. 37. Des Entleihers, wenn der Eigentümer nicht anwesend war.

woher dies hinsichtlich des Ersatzfreiseins"? Wolltest du sagen, dies sei ebenfalls vom Brechen und Verenden zu folgern, [so ist zu erwidern: wol beim Brechen und Verenden, weil es Unglücksfälle sind. — Viel- ז מר אי בבעלים פמור אף כאן"בבעלים פמור אף כאן"בבעלים mehr, dies ist vom Lohnhüter zu entnehmen". - Woher dies vom Lohnhüter selber? - Man folgere hinsichtlich der Ersatzpflicht des Lohnhüters'von der Ersatzpflicht des Entleihers": wie man dieserhalb ומתה בשבורה נמתה בשואל שחייב בשבורה ומתה תאמר בשואל ersatzfrei ist, wenn der Eigentümer zugegen ist, ebenso ist man auch wegen jener ersatzfrei, wenn der Eigentümer zugegen ist. - Wodurch ist dies zu folgern, wenn durch eine Vergleichung", so ist ja zu wi- יו מאי היו מאי דלית ליה דיו אלא למאן דלית ליה דיו מאי איכא derlegen, wie wir bereits widerlegt haben: diese sind Unglücksfälle ?- Vielmehr, die Schrift sagt: und wenn jemand entleiht; das und ist eine Hinzufügung zum vorangehenden, so dass das folgende sich auch auf das vorangehende bezieht. - Aber im-

נזלן הוא אשכחן לחיוב לפטור מנא לן וכי תימא נילף משבורה ומתה מה לשבורה ומתה שבן אונם אלא גמר משומר שכר ושומר שכר גופיה מגלן נמרי חיובא דשומר שכר מחיובא דשואל מה לחלן במה מצינו איכא למיפרך כדפרכינן שכן אונם אלא אמר קרא 'וכי ישאל 'וי"ו מוסיף על ענין ראשון וילמד עליון מתחתון ואכתי שואל משומר שכר לא נמר דאיכא למיפרך מה לשומר שכר שכן פטור אלא גניבה ואבידה "דשואל "לחיובא מנלן דגמר משומר שכר דיו לבא מן הדין לחיות כנדון מה נניכה ואכידה דשומר שכר בכעלים פטור אף גניכה ואבידה דשואל "נמי בבעלים פטור הניחא למאן למימר אלא אמר קרא וכי ישאל וי"ו מוסיף על ענין ראשון וילמד עליון מתחתון ותחתון מעליון: איתמר פשיעה בבעלים פליגי בה רב אחא ורבינא

B 28 בשואל במי + M 27 במי + M 26 במי. — M 30 א דחייב M 29

merhin ist ja vom Lohnhüter nicht auf den Entleiher zu schliessen, denn es ist einzuwenden: wol der Lohnhüter, der bei Brechen und Verenden ersatzfrei"ist, während der Entleiher bei Brechen und Verenden ersatzpflichtig ist⁴!? — Vielmehr, dass der Entleiher bei Diebstahl und Verlust ersatzpflichtig ist, wird ja vom Lohnhüter gefolgert, und es genügt, wenn das, hinsichtlich dessen gefolgert wird, dem gleicht, wovon gefolgert wird; wie nun der Lohnhüter bei Diebstahl und Verlust im Beisein des Eigentümers ersatzfrei ist, ebenso ist auch der Entleiher bei Diebstahl und Verlust im Beisein des Eigentümers ersatzfrei. - Einleuchtend ist dies nach demjenigen, welcher von [der Regel] "es genügt" "hält, wie ist es aber zu erklären nach demjenigen, der [von der Regel "es genügt" nichts hält!? - Vielmehr, die Schrift sagt: und wenn jemand entleiht; das und ist eine Hinzufügung zum vorangehenden, und man folgere hinsichtlich des vorangehenden von folgenden on hinsichtlich des folgenden vom vorangehenden.

Es wurde gelehrt: Ueber die Fahrlässigkeit im Beisein des Eigentümers" streiten R. Aha und Rabina; einer sagt, er sei ersatzpflichtig, und der andere sagt,

^{38.} Bei Anwesenheit des Eigentümers. 39. Wie dieser in einem solchen Fall ersatzfrei ist, ebenso ist auch der Entleiher ersatzfrei. 40. Verlust u. Diebstahl. 41. Brechen u. Verenden. 42. Wörtl. durch [die Regel] wie wir finden; wie dies von diesen gilt, so gilt dies auch von jenen. 43. Die Fälle, in welchen der Entleiher ersatzfrei ist. 44. Er ist daher bei Anwesenheit des Eigentümers ersatzfrei. 45. Dass er ersatzfrei ist, wenn der Eigentümer anwesend 46. Auf die Ersatzpflicht des Lohnhüters; auch er ist bei Anwesenheit des Eigentümers ersatzfrei. 47. Seine Haftpflicht ist überhaupt eine geringere. 48. Es ist also nicht zu entnehmen, dass der 49. Cf. S. 86 Entleiher bei Diebstahl u. Verlust, wenn der Eigentümer zugegen ist, ersatzfrei ist. Z. 1 ff. 51. Dass 50. Dass auch der Lohnhüter bei Anwesenheit des Eigentümers ersatzfrei ist. auch der Entleiher wegen des Verlustes u. Diebstahls bei Abwesenheit des Eigentümers ersatzpflichtig u. bei dessen Anwesenheit ersatzfrei ist. 52. Wenn der Schaden durch Fahrlässigkeit des Hüters eingetreten ist, in welchem Fall auch der unbezahlte Hüter ersatzpflichtig ist, der Eigentümer aber anwesend war, dh. in seinem Dienst stand.

הד אמר הייב והד אמר פטור מאן דאמר חייב"קסבר er sei ersatzfrei. Derjenige, welcher sagt, מקרא נדרש לפניו ולא לפני פניו הלכך אם בעליים er sei ersatzpflichtig ist der Ansicht, der עמו אשומר חגם לא כתיב ופשיעה גמי בשומר Schriftvers erstrecke sich auf das voran-שכר ובשואל לא כתיב חלכך בשומר שכר ובשיאל gehende", nicht aber auf das dem voran-5 להיוב אתיא בקל והומר משומר הגם אבל בבעלים gehenden vorangehende55; demnach bezie-לפטור"אה בשומר שבר ובשואל לא מאי טעמא בי hen sich [die Worte:] wenn aber der Eigentü-כתיב אם בעליו עמו לא ישלם אשואל ואשימר mer sugegen war, nicht auf den unbezahlten Hüter, und beim Lohnhüter und beim שבר אהגך היובי דכתים בהו בהדיא הוא"דמיכתב מאן דאמר פמור קסבר מקרא נדרש לפניו ולפני Entleiher wird von der Fahrlässigkeit nicht 10 פניו וכי כתיב אם בעליו עמו אשומר הגם גמי gesprochen; die Ersatzpflicht des Lohnhü-בתיב תנן חשיאל "הפרה"ושאל בעליה עמה חשיאל ters und des Entleihers ist [durch einen הפרה ושכר°בעליה עמה שאל בעליה או שכרן ואדר Schluss] vom Leichteren auf das Schwe-כך שאל הפרה ומתה פטור ואילו שומר הנם רא rere, vom unbezahlten Hüter, zu folgern, קתני ולטעמיך שומר שכר כי קתני אלא תנא nicht aber die Ersatzfreiheit im Beisein des Eigentümers selbst beim Lohnhüter und 1.6 מילתא "דכתיבא בהדיא קתני דאתיא מדרשא יא 1.5 קתני תא שמע שאלה ושאל בעליה עמה שברה Entleiher, denn [die Worte:] wenn aber der ושבר "בנילות ניבה" שאלה ושבר בנילוה ניבה שברה Eigentümer zugegen war, so braucht er nichts ושאל "בעליה עמה אף על פי שהבעלים עושין zu bezahlen, die beim Entleiher und beim Lohnhüter geschrieben stehen, beziehen מלאכה במקום אחר ומתח פטור סברוה הא מני יהוא דאמר שובר בשומר שבר דמי יהוא דאמר שובר בשומר שבר דמי יהוא באמר ביו יהוא ביו יהוא באמר ביו יהוא ב drücklich heisst, dass sie ersatzpflichtig" האי תנא קתני מילתא דאתיא מדרשא ואילו שיני חנם לא קתני הא מני רבי מאיר היא דאמר שיכי sind. Derjenige aber, welcher sagt, er sei ersatzfrei, ist der Ansicht, der Schriftvers כבר - M 31 21727 M 33 אין...ובשואל — M 22 erstrecke sich auf das vorangehende und ומ״ד פטור מקרא $^{\parallel}$ $^{\parallel}$ את $^{\parallel}$ $^{\parallel}$ את $^{\parallel}$ $^{\perp}$ שאר...הפרה עמה | P 38 שאלה...שכרה...עמה | P 36 יודא VP 36 auf das dem vorangehenden vorangehende, somit bezieht sich der Schriftvers: wenn aber der Eigentümer zugegen war, auch auf den unbezahlten Hüter. - Es wird gelehrt: Wenn jemand eine Kuh entliehen und den Eigentümer mit entliehen hat, eine Kuh entliehen und den Eigentümer mit gemietet hat, oder den Eigentümer entliehen oder gemietet und nachher die Kuh entliehen hat, und sie verendet ist, so ist er ersatzfrei; von einem unbezahlten Hüter aber wird dies nicht gelehrt!? - Wird dies, nach deiner Auffassung, etwa von einem Lohnhüter gelehrt!? Der Autor lehrt vielmehr nur das, was ausdrücklich in der Gesetzlehre geschrieben steht, nicht aber das, was durch eine Schriftauslegung gefolgert wird. - Komm und höre: Wenn er sie entliehen und den Eigentümer mit entliehen hat, sie gemietet und den Eigentümer mit gemietet hat, sie entliehen und den Eigentümer mit gemietet hat, sie gemietet und den Eigentümer mit entliehen hat, so ist er, wenn sie verendet ist, ersatzfrei, selbst wenn der Eigentümer die Arbeit"an einer anderen Stelle verrichtet hat. Sie glaubten, hier sei die Ansicht R. Jehudas vertreten, welcher sagt, der Mieter gleiche einem Lohnhüter; dieser Autor lehrt also auch das, was durch eine Schriftauslegung gefolgert wird, und vom unbezahlten Hüter lehrt er es nicht!? - Hier ist die Ansicht R. Meirs vertreten, welcher sagt, der Mieter gleiche

^{53.} Dass der Hüter (Entleiher) ersatzfrei sei, wenn der Eigentümer anwesend ist.

54. Auf den Lohnhüter, dass auch er in Fällen, in welchen er ersatzpflichtig ist, frei ist, wenn der Eigentümer anwesend war.

55. Den unbezahlten Hüter.

56. Dass er dann ersatzfrei ist.

57. Dh. auf den Fall, in welchem dieser ersatzpflichtig ist, die Fahrlässigkeit.

58. Bei einer Fahrlässigkeit.

59. Dh. beim ersteren geschrieben u. auf den letzteren bezogen.

60. Verlust u. Diebstahl, bzw. Brechen u. Verenden.

61. Dass auch er bei Fahrlässigkeit, wenn der Eigentümer in seinem Dienst steht, ersatzfrei sei.

62. Für den Entleiher, bezw. Mieter.

einem unbezählten Hüter; er lehrt dies also vom unbezahlten Hüter und dasselbe gilt auch vom Lohnhüter. Wenn du aber willst, sage ich: wie es Rabba b. Abuha umgekehrt lehrt: der Mieter ist ersatz- s pllichtig, wie R. Meir sagt, gleicht einem Lohnhüter, und wie R. Jehuda sagt, gleich einem unbezahlten Hüter.

R. Hamnuna sagte: Er'ist immer er-"satzptlichtig bis auf den Pall, wenn es ei- ישאלה ושבר"בעליה עמה אף על פי שהבעלים עושין ne Kuh ist und [der Eigentümer] mit ihr pflügt, oder es ein Esel ist und er ihn hinterher antreibt, und seit dem Leihen bis zum Brechen oder Verenden anwesend war. Er ist also der Ansicht, die Anwesen- יול פי פוליה עמה אך על פי אר שכר בעליה עמה אר בעליה שברה ואחר כך שכר בעליה עמה אך על פי heit des Eigentümers ist während der ganzen Zeit erforderlich. Raba wandte ein: Wenn er sie entliehen und den Eigentümer mit entliehen hat, sie gemietet und den Eigentümer mit gemietet hat, sie ge- 20 בשנת שאילה פטור וסיפא רבותא קמשמע לן דאף mietet und den Eigentümer mit entliehen hat, sie entliehen und den Eigentümer mit gemietet hat, so ist er, wenn sie verendet ist, ersatzfrei, selbst wenn der Eigentümer die Arbeit an einer anderen Stelle verrichtet hat; wahrscheinlich doch bei einer anderen Arbeit!? - Nein, bei derselben Arbeit.

כשומר חנם דמי ותנא שומר חנם והוא הדין לשומר שכר איבעית אימא כדמחליף רכח כר אכוה ותני שובר ביצד משלם רבי מאיר אומר כשומר שבר רבי יהודה אומר כשומר חנם: אמר רב המנונא לעולם הוא חייב עד שתהא פרה וחורש בה חבור ימחמר אחריה ועד"שיחיו בעלים משעת שאילה עד שנת שבורה ומתה אלמא קסבר"בעליו עמו אבולה בילתא משמע מתיב רבא שאלה ושאל בעליה עמה שברה ושכר"בעליה עמה"שברה ושאל"בעליה עמה מלאכה במקום אחר ומתה פטור מאי לאו במלאכה אחרת לא באותה מלאכה אלא מאי מקום אחר דקא מרפי ואזיל קמה והא מדסיפא על גבה הוי רישא במראכה אחרת דקתני סיפא"שאלה ואחר כך שאל שהבעלים הורשין על גבה ומתה חייב אמרי רישא יכיפא באותה מלאכה ורישא רבותא קמשמע לן וסיפא רבותא קמשמע לן רישא רבותא קמשמע לן דאף על גב דלאו על גבה"אלא באותה מלאכה כיון דהוו בעלים על גב דעל גבה כיון דלא היו בעלים בשעת שאילה הייב האי מאי אי אמרת בשלמא רישא בביאכה אחרת וסיפא כאותה מלאכה היינו רבותא

עמו אם בע' עמו M 41 שיהו B 40 אחריו M 39 P 42 בעלים אכורה מראכה ביירתא [?] הוא דכתים מתים רבה מה M עמה M 45 מברה M 44 שברה...עמה שאלה ואחר || M 46 - אלא בא"ם.

— Was heisst demnach: an einer anderen Stelle? — Wenn er vorangeht und [die Erde] auflockert. — Wenn aber der Schlußsatz von dem Fall spricht, wenn er sich neben ihr befunden hatte, so spricht ja wahrscheinlich der Anfangsatz von dem Fall, wenn er bei einer anderen Arbeit beschäftigt war!? Im Schlußsatz wird nämlich gelehrt: Wenn er sie entliehen und nachher den Eigentümer entliehen hat, gemietet und nachher den Eigentümer gemietet hat, und sie verendet ist, so ist er ersatzpflichtig, selbst wenn der Eigentümer neben ihr gepflügt hat!? - Ich will dir sagen, der Anfangsatz und der Schlußsatz sprechen beide von dem Fall, wenn er bei derselben Arbeit beschäftigt war, und zwar hebt er im Anfangsatz etwas hervor und hebt im Schlußsatz etwas hervor. Im Anfangsatz hebt er hervor, dass er, obgleich der Eigentümer sich nicht neben ihr befunden hat, sondern nur bei derselben Arbeit beschäftigt war, ersatzfrei sei, weil dieser beim Entleihen zugegen war; und im Schlußsatz hebt er hervor, dass er, obgleich der Eigentümer sich neben ihr befunden hat, ersatzpflichtig sei, weil dieser beim Entleihen nicht zugegen war. - Was soll dies; allerdings ist dies eine Hervorhebung, wenn du sagst, der Anfangsatz' spreche von einer anderen Arbeit und der Schlußsatz spreche von derselben Arbeit; wenn du aber sagst, der Anfangsatz und der

^{64.} Der Entleiher, bezw. 63. Falls ein Grund vorliegen sollte, diese Lehre RJ. zu addiziren. Mieter, auch bei Anwesenheit des Eigentümers. 65. Beim Pflügen. 66. Dieser Fall wird 68. Der 67. Der den Fall lehrt, in welchem er ersatzfrei ist. besonders hervorgehoben. Fall, in welchem er ersatzpflichtig ist.

אלא אי אמרת רישא וסיפא באותה מלאכה מאי רבותא אידי ואידי באותה מלאכה חוי "ועוד תניא ממשמע שנאמר "אם בעליו עמו לא ישלם איני יודגי יים שאם בעליו אין עמו שלם ישלם אלא "מה תלמוד היה עמו בשנת 8. לומר לך "היה עמו בשנת 8. שאילה אין צריך להיות עמו בשעת שבורה ומתה היה עמו בשעת שבורה ומתה צריך להיות עמו בשנת שאילה ותניא אידך ממשמע שנאמר בנילני אין עמו שלם ישלם איני יודע שאם בעליו עמי לא לך כיון שיצאה מרשות משאיל שעה אחת בבעלים ומתה פטור תיובתא דרב המנונא תיובתא: "אביי סבר לה כרבי יאשיה ומתרין לקראי כרבי יאשיה רבא סבר לה כרכי יונתן ומתרין לקראי כרכי יונתן אביי סבר לה כרבי יאשיה ומתרין לקראי כרבי יאשיה "דתניא בעליו אין עמו שלם ישלם מעמא דליתיה בתרויהו הא"איתא בחדא "נליתא בחדא פטור והא כתיב אם בעליו עמו לא ישלם מעמא דאיתיה בתרוייהו הא"אי "איתא בהדא "וליתא בהדא מהייב עמו בשעת שבורה ומתה היה עמו בשעת שבורה ומתה צריך להיות עמו בשעת שאילה 'רבא כבר 00. לה כרכי יונתן ומתרין"לקראי כרכי יונתן"דתניא"אם-בעליו עמו לא ישלם משמע דאיתיה בתרייהי

m M אבי- M אבי - M אבי + M אבי + M אבי + M אבי רבא...לקראי כר"י | 1 M 52 להו | 3 B 53 רבא...לקראי כר"י M 57 | והדר | 50 M איתיה | 50 M איתיה | VM 55 | איתיה VM 54 אי | 35 M בעליו אין...ברדא דייב M אי | אי 35 M בעליו אין...ברדא דייב וחדר כתיב אם בעליו...פטור חיח עמו.

Schlußsatz sprechen beide von derselben Arbeit, so ist dies ja keine Hervorhebung, in beiden war er ja bei derselben Arbeit beschäftigt!? Ferner wird gelehrt: Wenn es heisst:"wenn aber der Eigentümer zugegen war, so braucht er nichts zu bezahlen, so weiss ich ja schon, dass wenn der Eigentümer nicht zugegen war, er bezahlen müsse, wozu heisst es: veenn der Eigentümer nicht zu-ישלם אלא "מה תלמוד לומר אם בעליו נמן לימר מים לימר שלם שלם ישלם אלא "מה תלמוד לומר אם בעליו נמן לימר 10 gegen war, so muss er es bezahlen? — dies besagt, dass wenn er beim Entleihen anwesend war, er beim Brechen oder Verenden nicht anwesend gewesen zu sein braucht, und wenn er beim Brechen oder Verenden 15 anwesend war, er auch beim Entleihen anwesend gewesen sein" muss. Ferner lehrt ein Anderes: Wenn es heisst: wenn der Eigentümer nicht zugegen war, so muss er es bezahlen, so weiss ich ja schon, dass wenn פר לומר לך היה עמו בשעת שאילה אינו צריך להיית 20 er zugegen war, er nichts zu bezahlen brauche, wozu heisst es: wenn aber der Eigentümer sugegen war? - dies besagt, dass wenn zur Zeit, als es aus dem Besitz des Entleihers kam, dieser nur eine Stunde anwesend war, und sie verendet ist, er ersatzfrei sei. Dies ist eine Widerlegung der Ansicht R. Hamnunas; eine Widerlegung.

> Abajje ist der Ansicht R. Jošijas¹²und legt die Schriftverse" nach R. Jošija aus; Raba ist der Ansicht R. Jonathans und

legt die Schriftverse nach R. Jonathan aus. Abajje ist der Ansicht R. Jošijas und legt die Schriftverse nach R. Jošija aus: Wenn der Eigentümer nicht zugegen war, so soll er es besahlen; nur wenn er bei beidem" nicht zugegen war, wenn er aber bei dem einen Akt zugegen war und beim anderen nicht, so ist er ersatzfrei; ferner heisst es: wenn aber der Eigentümer zugegen war, so braucht er nichts zu bezahlen; also nur wenn er bei beidem zugegen war, wenn er aber bei einem Akt zugegen war und beim anderen nicht, so ist er ersatzpflichtig? Dies besagt, dass wenn er beim Entleihen zugegen war, er beim Brechen oder Verenden nicht zugegen gewesen zu sein braucht, und wenn er beim Brechen oder Verenden zugegen war, er auch beim Entleihen zugegen gewesen sein muss. Raba ist der Ansicht R. Jonathans und erklärt die Schriftverse nach R. Jonathan: Wenn aber der Eigentümer zugegen war, so braucht er nichts zu bezahlen; dies ist zu verstehen, er sei ersatzfrei, einerlei ob er bei beidem zugegen war oder

^{69.} Ex. 22,14. 70. Ib. V. 13. 71. Der Entleiher, bezw. der Mieter ist dann ersatzfrei, während er nach RH. nur dann ersatzfrei ist, wenn der Eigentümer während der ganzen Zeit anwesend 72. Hinsichtlich der Teilung od. der Zusammengehörigkeit zweier Objekte in einem Schriftvers. 73. Von der Ersatzpflicht u. Ersatzfreiheit des Hüters, bei Abwesenheit, bezw. Anwesenheit des Eigentü-74. Beim Entleihen u. beim Unfall.

nur bei einem Akt zugegen und beim anderen nicht zugegen war; terner heisst es: Wenn der Engentioner nicht ugegen dar, so soll er es be abler, und dies ist zu verstehen, er sei ersatzpillichtig, einerler ob er 5 bei beidem nicht zugegen war oder bei dem einem zugegen und bei dem anderen nicht zugegen war? Dies besagt, dass wenn er beim Entleihen zugegen war, er beim Brechen oder Verenden nicht zugegen ge- 10 wesen sein muss, und wenn er beim Brechen oder Verenden zugegen war, er auch beim Entleihen zugegen gewesen sein muss. Vielleicht entgegengesetzt? Es ist einleuchtend, dass das Entleihen bedeutender הוא: הוא אנינא האי אנרהיה דקרא הוא: חוא ist, denn dies bringt [das Vieh] in seinen Besitz. Im Gegenteil, das Brechen und Verenden ist bedeutender, denn ersatzpflichtig ist er ja wegen des Unfalls!? Wenn er es nicht entliehen hätte, wäre das Bre- 20 או דלמא "ממונא דאית ליה הנאה מיניה בעינן chen und Verenden bedeutungslos. Wenn nicht das Brechen und Verenden, wäre ja auch das Entleihen bedeutungslos!? Dennoch ist das Entleihen bedeutender, weil er [von dann ab] zur Fütterung verpflichtet wird. R. Aši erklärte: Die Schrift sagt: Wenn jemand etwas von seinem Nachsten entleiht, nicht aber wenn er seinen Nächsten

ימשמע נמי דכי איתיה כחדא "וליתא כחדא פטור יתני אידך בעליו אין עמי שלם ישלם משמינ דליתיה בתרוייהו "ומשמע נמי דכי איתיה בחדא יליתיה בחדא חייב לומר לך היה עמו בשעת שאלה אין צריך להיות עמו בשנת שבורה ומתה היה עבי בשעת שבורה ומתה צריך להיות עמו בשעת שארה איפיך אנא מסתברא שאלה עדיפא משום רכא מייתי לה לרשותיה אדרבה שבורה ומתה עריפא שכן חייב באונסית אי לא שאלה שבורה יבתה מאי עביד ואי לאו שבורה ומתה שאלה מאי עבוד אפילו חכי שאלה עדיפא שכן הייב במזונותיה רב אשי אמר אמר קרא 'וכי ישאל איש מעם רעהו ירא הנהו עמו שלם ישלם הא הנהו עמו פמור אי חבי בעליו אין עמו ואם בעליו עמו למה לי אי בני רמי בר חמא שאלה לרבעה מהו בדשיולי אינשי בניגן ולחבי לא שיילי אינשי או דלבא מיכמ מאי משום הנאה והאי נמי הא אית ליה הנאה שאלה ליראות כה מהו ממונא בעינן והאיכא ייכא שאלה לעשות בה פחות"מפרוטה מהו ממונא בנינן ואיכא או דלמא כל פחות מפרוטה לא כלום היא שאל שתי פרות לעשות בהן "פרוטה מהו "מי אפרינן זיל בתר שואל ומשאיל "ואיכא או דלמא מחבר M 63 ו - B 61 שוה ביו M 66 שוה א 65 M 67 ראתי היה

86 ותאיכא ממונא או.

× 5

mit [entliehen hat]; so soll er bezahlen, wenn aber sein Nächster zugegen war, so ist ei ersatzfrei¹⁵. — Wozu heisst es demnach: der Eigentümer nicht zugegen war, und: der Eigentümer zugegen war!? - Wenn nicht diese [Schriftverse], könnte man glauben, dies sei die gewöhnliche Redensart der Schrift.

Rami b. Hama fragte: Wie ist es, wenn er [die Kuh] zur Bestialität entliehen hat gilt dies nur von dem Fall, wenn er sie zu dem Zweck geborgt hat, zu dem die Leute sie zu borgen pflegen, und dazu pflegen sie die Leute nicht zu borgen, oder erfolgt dies wegen des Nutzens und auch dieser hatte einen Genuss? Wie ist es, wenn er sie entliehen hat, um mit ihr zu prunken : gilt dies vom [Entleihen eines] Wertgegenstands. was auch hierbei der Fall ist, oder nur von der Benutzung des Wertgegenstands, was hierbei nicht der Fall ist? Wie ist es, wenn er sie entliehen hat, um sie zu einer keine Peruta betragenden Arbeit zu verwenden: gilt dies vom Entleihen einer Wertsache, was auch hierbei der Fall ist, oder gilt das, was keine Peruta wert ist, als nichts? Wie ist es, wenn er zwei Kühe entliehen hat, um mit beiden eine Arbeit im Wert einer Peruța zu verrichten: sagen wir, man richte sich nach dem Entleiher und dem Verleiher, somit ist hierbei [eine Peruta] vorhanden, oder richte man sich nach den Kühen, und

^{76.} Ob er auch dann 75. Dies wird also von der Anwesenheit beim Leihen abhängig gemacht. 77. Damit er in den Ruf komme, dass er ein wolhabender Mann sei. für alle Unfälle verantwortlich ist. 78. Kleinste Scheidemünze was ebenfalls zu seinem Nutzen geschieht, da er dadurch Kredit erhält.

זיל בתר פרות וכל חדא וחדא ליכא ממונא שאר משותפין ונשאל לו אחד מהן מהו כולו בעליו בעינו והא ליכא או דלמא מההוא פלגא דידיה מיהא מיפטר שותפין ששאלו ונשאל לאחד מהן מהו כולי מיחת מיפטר שאל "מחאשה ונשאל בעלה אשה ששאלה "ונשאל לבעל מהו "קנין פירות כקנין ני: דמי או לא אמר ליה רבינא לרב אשי האומר לשלוחו צא וחשאל לי עם פרתי מהו בעליו ממש "ואיכא אמר ליה רב אחא בריה דרב אויא לרב אשי בעל פלוגתא דרבי יוהגן וריש לכיש שליה פלוגתא דרבי יונתן ורבי יאשיה בעל"פלוגתא דרבי יוהגן "וריש לקיש דאיתמר "המוכר שדהו לחביר אומר מביא ואינו קורא רבי יוחנן אומר מביא וקירא קנין פירות כקנין הגוף דמי וריש לקיש אומר מביא ואינו קורא קנין פירות לאו כקנין הנוף דמי שריד פלוגתא דרבי יונתן ורבי יאשיה דתניא האומר עד שאכא ממקום פלוני חפר לח וחפיר לח יכיי יתו מופרין תלמוד לומר "אישה"יקימנו ואישה יפרני דברי רבי יאשיה רבי יונתן אומר מצינו בכל מקום ששלוחו של אדם במותו: אמר ליה רב עיליש ריבא P 68 בעינה P 69 מן האשה ובש לו בעילה 07 M

ונשאלו בעלים לבעלה 17 M איכא P 72 פלינדי

ורשב"ל | P 74 יקימנה ואישה יפירנה.

Fol. 96a

durch keine von beiden ist dieser Wert erzielt worden? Wie ist es, wenn er sie von zwei Gesellschaftern entliehen hat und einer von ihnen sich ihm mit entliehen hat: שואל שואל בעינן וליכא או דלמא בההיא פלנא דשייליה muss es der ganze Eigentümer sein, was hierbei nicht der Fall ist, oder ist er wenigstens von seiner Hälfte frei? Wie ist es, wenn Gesellschafter entliehen und er sich einem von ihnen mit entliehen hat: muss יבעינן וליכא או דלמא "שלוהו של אדם כביתי es der ganze Entleiher sein, was hierbei nicht der Fall ist, oder sind sie wenigstens von der einen entliehenen Hälfte frei? Wie ist es, wenn er sie von einem Weib entliehen und ihr Ehemann sich ihm mit ent-זו לפירות רבי יוחנן אומר מביא וקורא ריש לבידו liehen hat? Wie ist es, wenn ein Weib sie entliehen"und er sich ihrem Ehemann mit entliehen hat: gleicht der Besitz der Früchte dem Besitz des Kapitals oder nicht? Rabina fragte R. Aši: Wie ist es, wenn je-מבאן מבאן שתהא אשתי נודרת מכאן mand zu einem Vertreter sagt: geh und entleihe dich zusammen mit meiner Kuh: gilt dies nur vom wirklichen Eigentümer, was hierbei nicht der Fall ist, oder gleicht der Vertreter eines Menschen diesem selber? R. Aha, Sohn R. Ivjas, sprach zu R. Aši: Hinsichtlich des Ehemanns besteht ein Streit zwischen R. Johanan und Reš-Laqiš, und hinsichtlich eines Vertreters be-

steht ein Streit zwischen R. Jonathan und R. Jošija. Hinsichtlich eines Ehemanns besteht ein Streit zwischen R. Johanan und Res-Laqis, denn es wird gelehrt: Wenn jemand an seinen Nächsten sein Feld zur Fruchtnutzniessung verkauft hat, so muss dieser, wie R. Johanan sagt, [die Erstlinge] darbringen 2 und [den Abschnitt] lesen 3, und wie Res-Laqis sagt, nur darbringen und nicht lesen. R. Johanan sagt, er müsse darbringen und lesen, denn der Besitz der Früchte gleicht dem Besitz des Kapitals; Res-Laqis sagt, nur darbringen und nicht lesen, denn der Besitz der Früchte gleicht nicht dem Besitz des Kapitals. Hinsichtlich eines Vertreters besteht ein Streit zwischen R. Jonathan und R. Jošija, denn es wird gelehrt: Man könnte glauben, dass wenn jemand zu einem Vormund sagt: löse alle Gelöbnisse auf, die meine Frau von jetzt ab bis ich aus jenem Ort zurückgekommen bin gelobt, sie aufgelöst sind, so heisst es: "Ihr Mann kann es gelten lassen und ihr Mann kann es auflösen – Worte R. Jošijas; R. Jonathan sagt, wir finden überall, dass der Vertreter eines Menschen ihm selbst gleiche. R. Iliš sprach zu Raba: Wie ist es, wenn jemand zu seinem Sklaven sagt: geh

^{79.} Zum Pflügen ihrer eignen Güter. ihrem Ehemann; cf. S. 325 N. 135. den Besitz des Verkäufers übergeht. in der Schrift, cf. Bd. i S. 315 Z. 1ff. bestellt. 85. Num. 30,14.

^{80.} Die Früchte von den Gütern der Frau gehören 81. Während das Feld selbst nach einigen Jahren zurück in 82. Cf. Dt. 26,2 ff. 83. Den bezüglichen Abschnitt 84. Den er vor seiner Ausreise für seine Frau u. seine Kinder

האומר לעבדו צא והשאל עם פרתי מהו תיבעי

למאן דאמר שלוחו של אדם כמותו תיבעי למאן

דאמר שלוחו של אדם אינו כמותו תיבעי למאן

דאכר שלוחו של אדם כמותו הני מילי שליה דבר

מצוה הוא אבל עבד דלאו כה פצוה לא או דלפא

אפיל: למאן דאמר אין שלוחו של אדם כמותי חני

שליה אכל עבד יד עבד ביד רבו דמיא אמר

ריה מסתברא יד עכד כיד רכן דמיאן בעי רמי בר

הוי שאלה בבעלים היא אי שוכר הוי שכירות

בבניל ב היא אלא כי קמיבעיא ליה לרמי כר המא

ראנר מינה פרה וחדר נסבה שואל "הוי או שוכר

הני שיאל הני ואתיא שאלה בבעלים מפקעא

בדקייבא קיימא ומאי שנא דאי שואל הוי דאתי

שארה בבעלים מפקעא שכורות שלא בבעלים אי

שיבר נבי הוי תיתי שכירות בבעלים "תיפוק שבירות

ום זכא בעל בנכסי אשתו שואל הוי או שוכר הוי

entleihe dich zusammen mit meiner Kuh? Dies ist traglich sowol nach demjenigen, welcher sagt, der Vertreter eines Menschen gleiche ihm selbst, als auch nach demjenigen, welcher sagt, der Vertreter eines » Menschen gleiche ihm selbst nicht. Dies ist fraglich nach demjenigen, welcher sagt, der Vertreter eines Menschen gleiche ihm selbst, denn dies gilt vielleicht nur von einem Vertreter, der den Gesetzen unterworfen ist. וי שואל אי שואל בים תורפא שבשתא ביה נפשך אי שואל nicht aber von einem Sklaven, der den Gesetzen nicht unterworfen ist'. Oder aber: auch nach demjenigen, welcher sagt, der Vertreter eines Menschen gleiche ihm selbst micht, gilt dies nur von einem Vertreter, שביהות שלא בבעלים או דלמא שוכר הוי ושבירות פו die Hand des Sklaven aber gleicht der des Herrn'. Dieser erwiderte ihm: Es ist einleuchtend, dass die Hand des Sklaven der Hand des Herrn gleiche.

mann hinsichtlich der Güter seiner Frau als Entleiher oder als Mieter"? Raba erwiderte: Entsprechend dem Scharfsinn der Irrtum; ist er Entleiher, so ist er ja Entleiher im Beisein des Eigentümers, und

שרא בבעלים אלא כי קא מיבעיא "ליח לרמי בר Rami b. Hama fragte: Gilt der Ehe- 20 הכא כגון דאגרא איהי פרה מעלמא והדר נכבה ואריבא דרבנן דאמרי "שואל משלם לשוכר לא תיבעי לך דודאי שאילה בבעלים היא כי תיבעי אלא M 77 באו M 76 75 IK - 8" $lap{1}{1}$ ותפקע שלא $lap{1}{1}$ M אוה $lap{1}{1}$ M אוה אוה $lap{1}{1}$ M אוה $lap{1}{1}$ שלא $lap{1}{1}$ ist er Mieter, so ist er ja Mieter im Beisein des Eigentümers¹⁰!? Vielmehr, Rami b. Hama fragte hinsichtlich des Falls, wenn er von ihr eine Kuh gemietet und sie nachher geheiratet hat; gilt er als Entleiher oder gilt er als Mieter? Gilt er als Entleiher, somit hat das Entleihen im Beisein des Eigentümers die Miete in Abwesenheit des Eigentümers aufgehoben", oder gilt er als Mieter, somit bleibt die Miete bestehen. - Welchen Unterschied gibt es denn hierbei; wenn er Entleiher ist, hebt das Entleihen im Beisein des Eigentümers die Miete in Abwesenheit des Eigentümers auf, ebenso sollte doch auch, wenn er Mieter ist, die Miete im Beisein des Eigentümers die Miete in Abwesenheit des Eigentümers aufheben⁹? — Vielmehr, Rami b. Hama fragte hinsichtlich des Falls, wenn sie von einem Fremden eine Kuh gemietet und sihr Ehe-

86. Der Vertreter muss hinsichtlich der Vertretung dem Beauftragenden gleichen; beim Sklaven können die Gesetze des Entleihens nicht stattfinden, da er besitzlos ist. 87. Es ist also ebenso 88. Ob er bei Unfällen für diese erals würde der Eigentümer selbst sich ihm vermietet haben. satzpflichtig ist od. nicht. 89. Die Frau ist immer bei ihm, sozusagen ihm entliehen, somit ist er auf jeden Fall ersatzfrei. 90. Durch die Heirat. 91. Er ist von dann ab für Schäden 93. Wodurch er zur nicht mehr verantwortlich. 92. Er ist also in jedem Fall ersatzfrei. 94. Wenn der Mieter die gemietete Sache weiter verliehen Mitbenutzung berechtigt worden ist. hat u. sie beim Entleiher beschädigt worden od. fortgekommen ist; cf. S. 588 Z. 21 ff. wirkliche Eigentümer nicht inbetracht kommt u. der Mieter an seine Stelle tritt; da nun die Frau als Eigentümerin gilt, so ist er ersatzfrei.

mann] sie nachher geheiratet hat; nach den Rabbanan, welche sagen, der Entleiher müsse an den Mieter bezahlen", ist dies nicht fraglich, dies ist entschieden ein Entleihen im Beisein des Eigentümers⁹⁵, fraglich ist es nur nach R. Jose, welcher sagt,

לך אליכא דרבי יוסי דאמה תחוור פרח לבעלים הראשונים מאי שואל הוי או שובר הוי אמר רבא בעל לא שואל הוי ולא שובר הוי אלא לוכח"ראשין מדרבי יוסי ברבי חנינא "דאמר רבי יוסי ברבי חנינא התקינו האשה שמכרה בנכסי מלוג כהיי her noch als Mieter, sondern als vorberech-בעלה ומתה הבעל מוציא מיד הלקוחות: בעי רמי בר חמא בעל בנכסי אשתו מי מעל אמר רבא מאן לימעול לימעול בעל "דהיתרא ניחא ליה דליקני איסורא לא ניחא ליה דליקני תימעול איחי דהיתרא ונבי לא ניחא לה דליקני ניבילו בית דין כי יכדי Niessbrauchgüter verkauft hat und darauf רבנן תקנתא ואמרו בעל לוקה הזי להיתרא"לאיסורא לא נכיד רכנן תקנתא אדא אמר רכא בנד מיל לכשיוציא מידי דהוה אמוציא מעות הקדש לחולין: איכעיא להו כחש כשר מהמת מלאכה מאי אמר מכלל דכי מתה מחמת מלאכה מהייב נימא "לאו לאוקמא בכילתא שאילתה "אלא אמר רבא לא מיבעיא כחש בשר מחמת מלאכה דפמור אלא אפילו מתה מחמת מלאכה גמי פטור דאמר ליה נרגא מחבריה איתבר אתא לקמיה דרבא אמר ליה B 82 הוי מדרבי 3 M 84 – ד איכירא ממירא אתי אלא || M 85 שמיה ואמרי לה דרב || M 85 + ליה אלא...שאילתה. — M 87

die Kuh müsse dem Eigentümer ersetzt werden; wie ist es nun, gilt er als Entleiher oder gilt er als Mieter"? Raba erwiderte: Der Ehemann gilt weder als Entleitigter Käufer, wegen einer Lehre des R. Jose b. R. Hanina; R. Jose b. R. Hanina sagte nämlich: In Uša bestimmten sie, dass wenn eine Frau bei Lebzeiten ihres Ehemanns gestorben ist, der Ehemann sie den Käufern wegnehmen könne.

Rami b. Hama fragte: Wer begeht die Veruntreuung.101, wenn der Mann die Gü-הוא שביה דרב אויא שביה ter seiner Frau [in Besitz™nimmt]. Raba מוליה ההוא פרבגן ורב הלקיה"בריה דרב אויא שביה erklärte: Wer begeht die Veruntreuung, sollte der Ehemann 103 die Veruntreuung begehen, so wollte er ja nur von Erlaubtem Besitz ergreifen, nicht aber von Verbote-ים לאו לאוקמא בכילתא שאילתה: ההוא נברא דשאיר nem; sollte sie die Veruntreuung begehen, so möchte sie ihn ja nicht einmal das Erlaubte erwerben lassen; sollte das Gericht 104 die Veruntreuung begehen, so haben ja die Rabbanan ihre Bestimmung, dass der Ehe-

mann als Käufer gelte, nur hinsichtlich des Erlaubten getroffen, nicht aber haben die Rabbanan sie hinsichtlich des Verbotenen getroffen!? Vielmehr, erklärte Raba, begeht der Ehemann die Veruntreuung, sobald er es ausgibt; ebenso wie in dem Fall, wenn jemand Geld des Heiligtums für Profanes ausgibt.

Sie fragten: Wie ist es, wenn [das Vieh] durch die Arbeit am Körper abgemagert sist? Einer von den Jüngern, Namens R. Hilqija b. R. Ivja, sprach: Demnach müsste er, wenn sie durch die Arbeit verendet, ersatzpflichtig sein!? Er kann ja zu ihm sagen, er habe es nicht dazu entliehen, um es in den Stall¹⁰⁰zu stellen!? Vielmehr, sagte Raba, selbstverständlich ist er frei, wenn es durch die Arbeit am Körper abgemagert ist, aber auch wenn sie durch die Arbeit verendet ist, ist er ersatzfrei, denn er kann zu ihm sagen, er habe es nicht entliehen, um es in den Stall zu stellen.

Einst lieh jemand eine Axt von seinem Nächsten und sie zerbrach. Als er darauf vor Raba kam, sprach er zu ihm: Geh, hole Zeugen, dass du damit nicht

^{96.} Der sich nicht bei ihm befunden hatte. 97. Der Frau gegenüber. gegenüber Verpflichtungen hat; die Frage ist, ob er bei einem vis major ersatzpflichtig od. ersatzfrei ist. 99. Bezüglich der Niessbrauchgüter seiner Frau. 100. Cf. S. 326 N. 139. 101. Darunter ist die Benutzung dem Heiligtum gehörender Dinge zu Privatzwecken u. der Genuss geheiligter Speisen (Opferfleisch, priesterliche Abgaben), der nur einem Priester erlaubt ist, durch einen Laien zu verstehen. 102. Wenn die Frau von ihrem Vater, einem Priester, Geheiligtes geerbt hat, das durch die obige Bestimmung in den Besitz des Ehemanns, dh. zur unbeschränkten Nutzniessung, übergeht; durch den Uebergang in seinen Besitz erfolgt die Veruntreuung, selbst wenn er es noch nicht benutzt hat. die Güter ohne Verfügung der Frau in seinen Besitz übergehen. 104. Da es die obige Bestimmung getroffen hat. 105. Ob der Entleiher auch dafür ersatzpflichtig ist. 106. Wahrscheinl. v. מכלה בערים בערים בערים בערים בערים בערים בערים וdent. mit dem hebr. מכלה וליא

ungewöhnlich verfahren bist, sodann bist du ersatzfrei. – Wie ist es, venn er keine Zeugen hat? - Komm und höre: Einst lich jemand eine Axt von seinem Nächsten und sie zerbrach. Als er darauf vor 5 Rabh kam, sprach er zu ihm: Geh, bezahle ihm eine gute Axt. R. Kahana und R. Asi sprachen zu Rabh: Ist dies' das Gesetz!? Da schwieg Rabh. Die Halakha ist nach R. Kahana und R. Asi zu entschei- וויבור עליה עכברי וקשלוה יתיב רב אשי וקפיבעיא den, dass er ihm die zerbrochene [Axt] zurückgebe und den Betrag bis zu einer guten herauszahle.

Einst lieh jemand einen Eimer von seinem Nächsten und er zerbrach. Als er ינבברי מובא וחביל ומית יתיב רב אשי וקא מעיין אין darauf vor R. Papa kam, sprach er zu ihm: Geh, hole Zeugen, dass du damit nicht ungewöhnlich verfahren bist, sodann bist du ersatzfrei.

nem Nächsten; da taten sich Mäuse zusammen und töteten sie. Darauf sass R. Asi und dachte darüber nach: wie ist es in einem solchen Fall; gilt dies als infolge der Arbeit verendet oder nicht ? Da sprach R. Mordekhaj zu R. Aši: Folgendes

sagte Abimi aus Hagronja im Namen Rabas: für einen Menschen, den Weiber getötet haben, gibt es kein Recht und keinen Richter". Manche erzählen: Sie hatte sich mit Mäusen überfressen, erkrankte dann und verendete. Darauf sass R. Asi und dachte darüber nach: wie ist es in einem solchen Fall? Da sprach R. Mordekhaj zu R. Aši: Folgendes sagte Abimi aus Hagronja: für einen Menschen, den Weiber getötet haben, gibt es kein Recht und keinen Richter¹¹².

Raba sagte: Wenn jemand etwas von seinem Nächsten borgen will und ersatzfrei sein möchte, so spreche er zu ihm: reiche mir einen Trunk Wasser; dies ist dann ein Entleihen samt dem Eigentümer115. Wenn dieser aber schlau ist, so erwidere er ihm: zuerst borge, nachher werde ich dir zu trinken reichen.

Raba sagte: Ein Kinderlehrer, ein Pflanzer, ein Schlächter, ein Bader und ein städtischer Barbier gelten sämtlich zur Zeit, wenn sie ihren Beruf ausüben, hin-

107. Dass in einem solchen Fall der Entleiher einen neuen Gegenstand zu bezahlen hat; bei Beschädigungen hat der Beschädigende nur den Minderwert durch die Beschädigung zu bezahlen; cf. ob. S. 32 Z. 22ff. 108. In welchem Fall der Entleiher ersatzfrei ist. 109. Er durfte sie nicht nach einer Stelle, wo so viele Mäuse vorhanden sind, bringen; ob. S. 815 Z. 2. Mann von Weibern getötet wird, so ist dies seine eigne Schuld; er sollte ihnen nicht unterliegen, selbst wenn sie in der Mehrzahl waren; ebenso war auch hierbei das Leben der Katze durch die Ueberzahl der Mäuse nicht gefährdet. 111. Wenn er durch sexuelle Unmässigkeit gestorben ist. ist seine eigne Schuld; ebenso war auch die Katze durch ihre eigne Schuld u. nicht durch Fahrlässigkeit 114. Beim Entleihen der Sache. des Entleihers verendet. 113. Bei einem Unfall. 116. So nach Ršj. MAIMONIDES (Jad, הלכות שאלה וסקרון 115. Er tritt dadurch in seinen Dienst.

זיל אייתי סהדי דלאו שנית ביה ואיפטר ואי ליכא פחדי מאי תא שמע 'דההוא גברא דשאיל נרגא מחבריה ואיתבר אתא לקמיה דרב אמר ליה זיל שלים ליה נרגא מעליא אמרו ליה רב כהנא ורב אסי לרב "דינא הכי"ושתיק רב והלכתא כרב כהנא ורב אכי דמהדר ליה תבריה וממליא ליה דמי מנא: החוא גברא דשאיל דוולא מחבריה איתבר אתא לקמיה דרב פפא אמר ליה"אייתי סהדי דלא שנית ביה ואיפטר": ההוא גברא דשאיל שוגרא מהבריה ליה כי האי גוונא מאי "כי מתה מחמת מלאכה דמי או לא אמר ליה רב מרדבי לרב אשי הבי אמר אבימי מהגרוניא משמיה דרבא גברא דנשי כטלוה לא דינא ולא דיינא איכא דאמרי אכיל בה"כי האי גוונא מאי אמר ליה רב מרדכי לרב אשי הכי אמר אכימי"מהגרוניא גברא דנשי קטלוה לא דינא ולא דיינא: אמר רבא האי מאן דבעי למישאל מידי מחבריה וליפטר נימא ליה אשקיין Einst lieh jemand eine Katze von sei- 20 מיא דהוי שאילה בבעלים ואי פקח הוא נימא ליה שאיל ברישא והדר"אשקייך: אמר רבא מקרי דרדקי שתלא מבהא ואומנא ספר מתא כולהון בעידן

אי שני בה + M 90 א זיל א 1 אי שני בה + M 88 א אואר א 1 איר א א 1 איר א א 1 איר מאי תש דהחוא גברא דשאיל נרגא וכ׳ 91 או כי...לא בה א - M כה על P 93 יכברא P 94 כה אי. M - כה ג מאי 95 M ובו׳ א ר ון 96 M אשתי.

עבידתייהו כשאילה בבעלים דמו אמרו ליה רבנו לרבא שאיל לן מר אקפיד אמר"להו לאפקועי"ממונאי קא בעיתו אדרבה "אתון שאילתון לי דאילו אנא מצי אישתמוטי לכו ממסכתא למסכתא אתון לא דכלה אינהו שאילו ליה בשאר יומי: "מרי מר בר הנינא אוגר 'כודנייתא בי הוזאי נפק לדלויי טעונה בהדייהו פשעו בה ומית אתו לקמיה דרבא הייבינהו אמרו ליח רבנן לרבא פשיעה בבעלים היא איכסית למאן דאמר "פשיעה בבעלים פטור משום הכי" איכסיק אלא לכאן דאמר יהיים אמאי איכסית לא מיפשע פשעו בה אלא איגנובי איגנוב ומתה כדרכה בי גנב 'הוי ואתו לקמיה דרבא והייכינהו אמרי דוה מילתא דלמיסר טעונה הוא דנפק:

שואל את הפרה שאלה הצי יים ישברה ווו הצי וום שאלה היום ישכרה למחר שכר אחת ושאל אחת ומתה 'המשאיל אומר שאולה מחה eine Fahrlässigkeit im Beisein des Eigen- ביום שהיתה שאולה מתה "בשעה שהיתה שאולה מ מתה והלה אימר איני יודע הייב השיבר אימר שבירה מתה ביום שהיתה שכורה מתה בשעה שהיתה

P 95 ביה P 96 ממונא 97 את הוא דשייריקי שרמיטי לי ולא ון 99 M מר בר. B מרימר M 98 בבעלים + M 3 א דלימסר P 2 בשיעה בבעלים M 1 жт — M 5 — т — M 4 P7 78 - P6 \pm ה א א משל א משכר א א פרכד. א ברכד. א א א א ברכד.

sichtlich des Entleihens als mitentliehene Eigentümer". Die Jünger sprachen zu Raba: Der Meister ist uns entliehen". Da nahm er es übel und sprach zu ihnen: Ihr שאיל להן ביומא wollt mich um mein Geld bringen; im Gegenteil, ihr seid mir entliehen, denn ich kann mit euch von einem Traktat zum anderen" übergehen, ihr aber könnt es nicht. Dies ist aber nichts; er war ihnen entlie-הניהא הוא דנפק הניהא 'הלמיסר מעונה הוא דנפק הניהא hen an den Tagen der Festvorträge", und sie waren ihm entliehen an den gewöhnlichen Tagen.

Einst vermietete Mari-Mar b. Hanina an die Hozäer einen Maulesel, und er ging מוניבה בבעלים היא איכביה לכום איניבה בבעלים היא איכביה לכום איניבה איניבה לכום איניאי innen hinaus, um mit ihnen die Last aufzuladen; da begingen sie eine Fahrlässigkeit und [der Maulesel] verendete. Als sie darauf vor Raba kamen, verurteilte er sie. Die Jünger sprachen zu Raba: Dies ist ja tümers ?? Da wurde er verlegen. Später stellte es sich heraus, dass er hinausgegangen war, um die Ladung zu überwachen¹²³. - Einleuchtend ist es, dass er verlegen war, nach demjenigen, welcher sagt, dass man bei einer Fahrlässigkeit im Beisein des Eigentümers ersatzfrei sei, wes-

halb aber war er verlegen nach demjenigen, welcher sagt, dass man ersatzpflichtig sei!? - Sie hatten keine Fahrlässigkeit begangen, sondern er war gestohlen worden und beim Dieb auf gewöhnliche Weise verendet. Als sie darauf vor Raba kamen, verurteilte"er sie. Die Jünger sprachen zu Raba: Dies ist ja ein Diebstahl im Beisein des Eigentümers!? Da wurde er verlegen. Später stellte es sich heraus, dass er hinausgegangen war, um die Ladung zu bewachen.

ENN JEMAND EINE KUH ENTLIEHEN HAT, EINEN HALBEN TAG LEIHWEISE UND EINEN HALBEN TAG ZUR MIETE, HEUTE LEIHWEISE UND MORGEN ZUR MIETE, ODER WENN ER EINE GEMIETET UND EINE ENTLIEHEN HAT, UND [EINE] VERENDET IST, UND DER VERLEIHER SAGT, DIE ENTLIEHENE SEI VERENDET, BEZIEHUNGSWEISE, SIE SEI AM TAG, AN DEM SIE ENTLIEHEN WAR, VERENDET, BEZIEHUNGSWEISE SIE SEI ZUR Zeit, an der sie entliehen war, verendet, und der andere sagt, er wisse es125 NICHT, SO IST ER ERSATZPFLICHTIG. WENN DER MIETER SAGT, DIE VERMIETETE SEI VERENDET, BEZIEHUNGSWEISE SIE SEI AM TAG, AN DEM SIE VERMIETET WAR, VEREN-

Kap. 2 § 3) u. die ihm folgenden Decisoren haben סופר, städtischer Schreiber. 117. Wenn jemand von ihnen etwas leiht. 118. Sie sind Angestellte der Stadt u. befinden sich also auch im Dienst des Entleihers. 119. Er stand als Lehrer in ihrem Dienst. 120. Zu seinem eignen Nutzen. 121. Er war dann gezwungen über ein bestimmtes Thema (die Vorschriften über das Fest, cf. Bd. vij S. 812 Z. 9ff.) 122. Er half ihnen beim Aufladen, stand also in ihrem Dienst. 123. Um aufzupassen, dass sie das Tier nicht zu sehr belasten; er half aber nicht mit. 124. Cf. S. 593 Z. 3 ff. 125. Welche Kuh, bezw. zu welcher Zeit.

DET, BEZIEHUNGSWEISE SIE SEI ZUR ZEIT, AN DER SIE VERMIETET WAR, VERENDET, UND DER ANDERE SAGT, ER WISSE ES NICHT, SO IST ER FRSATZFREI. WENN DER EINE SAGT, DIE ENTLIEHENE, UND DER ANDERE 5 אומר איני יודע חייב לימא תהוי תיובתא דרב SAGT, DIE VERMIETETE, SO MUSS DER MIE-TER SCHWÖREN, DASS DIE VE MIETETE VER-ENDET SEL WENN DER EINE SAGT, ER WIS-SE ES NICHT, UND DER ANDERE EBENFALLS

GEMARA. Hieraus wäre also zu entnehmen, dass wenn einer zu seinem Nächsten sagt: ich habe bei dir eine Mine, und dieser ihm erwidert, er wisse es nicht, er ersatzpflichtig sei; dies wäre also eine Wi- ביומא בשבירות אי נבי חד ביומא בשמילה"ופלגיה דיומא בשבירות אי נבי חד derlegung der Lehre R. Nahmans120. Es wurde nämlich gelehrt: [Wenn jemand zu einem spricht: ich habe eine Mine bei dir, und dieser ihm erwidert, er wisse es nicht, so ist er, wie R. Hona und R. Jehuda 20 לישבע משלם וסיפא בשלש דאמר ליה שלש פרות sagen, ersatzpflichtig, und wie R. Nahman und R. Johanan sagen, ersatzfrei. - Wie R. Nahman erklärt hat: wenn es zwischen ihnen zu einem Schwur kommt, ebenso ist auch hier zu erklären, wenn es zwischen 25 דשאילה היא "ומתוך שאינו יכול לישכע משלם ihnen zu einem Schwur kommt". - In welchem Fall kann es zwischen ihnen zu einem Schwur kommen? - Nach einer

שכורה מתה והלה אומר איני יודע פטור זה אימר שאולה "ווה אומר שבורה "ישבע השובר ששבורה מתה זה אומר איני יודע וזה אומר איני יודע יחלוקו: גמרא. שמעת מיניה מנה לי בידך והלה נחמן דאיתמר 'מנה לי בידך והלה אומר איני יודע ירב הונא ורב יהודה אמרי הייב רב נחמן ורכי יוחנן אמרי פטור כדאמר רב נחמן כגון שיש עסק שבונה ביניהן הכא נמי כגון שיש עסק שבועה SAGT, ER WISSE ES NICHT, SO TEILEN SIE. 10 אמר רבא "כדרבא" ביניהן היכי דמי עסק שבועה "כדרבא" האמר רבא מנה לי בידך והלה אומר אין לך בידי אלא המשים והשאר איני יודע מתוך שאינו יכול לישבע משלם משכחת לה רישא בשתים וסיפא בשלש רישא בשתים דאמר ליה שתי פרות מסרתי לך פלגיה יומא בשאילה וחד יומא בשכירות ומתו תרוייהו בנידן שאילה ואמר ליה שואל חדא אין בנידן שאילה מתה ואידך לא ידענא אי בעידן שאילה מתה"ואי בעידן שבירות מתה דמתוך שאינו יבול נתתי לך"שתים בשאילה ואחת בשכירות ומתו הני תרתי דשאילה ואמר ליה שואל אין חדא דשאילה מתה אידך לא ידענא אי דשאילה מתה ודקיימא דשכירות היא אי דשכירות מתה והא דקיימא P 11 כדרבה P 10 שתה + M 9 שי...בשכירות || 14 M ש ו || 15 M תרתי בשאילה וחדא || - אי...בשכירות

Lehre Rabas, denn Raba sagte: [Wenn jemand zu einem spricht:] ich habe bei dir eine Mine, und dieser ihm erwidert: du hast bei mir nur fünfzig Zuz und vom übrigen weiss ich nichts, so muss er, da er nicht schwören kann, bezahlen. Dies kann also dann stattfinden, wenn der erste Fall"von zwei und der zweite Fall"von drei [Kühen] spricht. Der erste Fall von zwei; wenn jener sagt: ich habe dir zwei Kühe übergeben, einen halben Tag leihweise und einen halben Tag zur Miete, oder: einen Tag leihweise und einen Tag zur Miete, und sie sind beide zur Leihzeit verendet, und der Entleiher ihm erwidert: eine ist allerdings zur Leihzeit verendet, von der anderen aber weiss ich nicht, ob sie zur Leihzeit oder zur Mietszeit verendet ist; er muss daher, da er nicht schwören bezahlen. Der zweite Fall von drei; wenn jener sagt: ich habe dir drei Kühe übergeben, zwei leihweise und eine zur Miete, und die zwei der Leihe sind verendet, und der Entleiher ihm erwidert: allerdings ist eine der Leihe verendet, von den anderen beiden weiss ich aber nicht, ob die der Leihe verendet ist und die der Miete lebt, oder die der Miete verendet ist und die der Leihe lebt; er muss, da er nicht

^{126.} RN. war Berufsrichter u. galt als Autorität in Civilsachen. 127. Wenn jemand einen Teil der Forderung eingesteht, so muss er wegen des Restes einen Eid leisten (cf. S. 464 Z. 6ff.), u. da er 128. In der Mišnah, dies in diesem Fall nicht kann, da er es nicht weiss, so muss er bezahlen. wenn es sich um eine Kuh handelt u. der Streit sich um die Zeit dreht. 130. Wozu er wegen des Zugeständnisses verpflichtet ist. schiedene Kühe erhalten hat.

"ולרמי בר חמא דאמר ארבעה שומרים צריכין כפירה" במקצת והודאה במקצת משכחת לה רישא בשלש וסיפא בארבע רישא בשלש דאמר ליה שלש פרות "נתתי לך פלגיה דיומא בשאילה ופלגיה דיומא 5 בשבירות אי נמי חד יומא בשאילה וחד יומא בשבירות ומתו שלש בולחו בעידן שאילח"ואמר ליה שואל הדא לא היו דברים מעולם וחדא אין בעידו שאילה מתה ואידך לא ידענא אי בעידן שאילה מתה ואי בעידן שכירות מתה דמתוך שאינו יכול נתתי לך שלש בשאילה הדא בשכירות ומתו הנד שלש דשאילה ואמר ליה "שואל חדא לא חיו דברים 🗈 מעולם וחדא אין דשאילה מתה ואידך לא ידענא אי דשכירות מתה "ודקיימא דשאילה "או דשאילה משלם: זה אומר שאולה וזה אימר שבורה ישבע השוכר ששכורה מתה: ואמאי מה שמענו לא הודה לו ומה שהודה לו לא מענו אמר עולא על ידי גלגול דאמר ליה אישתבני לי איזו מיהת דכדרכה דשכורה מתה: זה אומר איני יודע וזה אומר כוי: הא מני סומכום היא דאמר ממון המומל בספק ש בעי רבי אבא בר ממל שאלה בבעלים שכרה שלא בבעלים מהו מי אמרינן שאילה "לחורה + M מסרתי און 19 א היא דקיימא א + M מסרתי און 18

שאי לחודה קיימא ו P 22 לחודיה. — M 21

schwören kann, bezahlen. Nach Rami b. Hama aber, welcher sagt, dass bei den vier Hütern das bezügliche Gesetz nur dann statthabe, wenn sie einen Teil geleugnet und einen Teil eingestanden haben, kann dies dann stattfinden, wenn der erste Fall von drei und der zweite Fall von vier [Kühen] spricht. Der erste Fall von drei; wenn jener sagt: ich habe dir משלם ביפא בארבע דאמר ליה ארבע פרות drei Kühe übergeben, einen halben Tag leihweise und einen halben Tag zur Miete, oder: einen Tag leihweise und einen Tag zur Miete, und sie sind alle drei zur Leihzeit verendet, und der Entleiher ihm מתה"ודקיימא דשכירות "דמתוך שאינו יכול לישבע 15 erwidert: eine habe ich überhaupt nicht erhalten, eine ist zur Leihzeit verendet, und hinsichtlich einer weiss ich nicht, ob sie zur Leihzeit oder zur Mietszeit verendet ist; er muss, da er nicht schwören משתבע נמי בדרכה מתה מישתבע נמי kann, bezahlen. Der zweite Fall von vier; wenn jener sagt: ich habe dir vier Kühe übergeben, drei leihweise und eine zur Miete, und die drei der Leihe sind verendet, und der Entleiher ihm erwidert: eine בירות להודה קיימא או דלמא שבירות להודה קיימא או דלמא שבירות shabe ich überhaupt nicht erhalten, eine der Leihe ist verendet, und hinsichtlich der zwei übrigen weiss ich nicht, ob die der Miete verendet ist und die der Leihe lebt,

oder die der Leihe verendet ist und die der Miete lebt; er muss, da er nicht schwören kann, bezahlen.

WENN DER EINE SAGT, DIE ENTLIEHENE, UND DER ANDERE SAGT, DIE VERMIETE-TE, SO MUSS DER MIETER SCHWÖREN, DASS DIE VERMIETETE VERENDET IST. Weshalb denn, was der eine fordert, gesteht ja der andere nicht ein, und was der andere eingesteht, fordert jener nicht131? Ûla erwiderte: Durch Zuschiebung eines Eids132; er spreche zu ihm: schwöre zunächst, dass sie auf gewöhnliche Weise verendet ist, und da er schwören muss, dass sie auf gewöhnliche Weise verendet ist, so muss er auch schwören, dass die gemietete verendet ist.

Wenn der eine sagt, er wisse es nicht, und der andere sagt &c. Hier ist die Ansicht Symmachos' vertreten, welcher sagt, das Geld, bezüglich dessen ein Zweifel obwaltet, werde geteilt.

R. Abba b. Mamal fragte: Wie ist es, wenn er sie zuerst mit dem Eigentümer entliehen und nachher ohne den Eigentümer gemietet133 hat: sagen wir, die Leihe sei eine Sache für sich und die Miete sei eine Sache für sich, oder ist die Miete in

^{131.} Die gemietete Kuh, die der Beklagte eingesteht, wird vom Kläger nicht verlangt, u. in einem solchen Fall ist der Beklagte frei. 132. Wenn der Beklagte dem Kläger in einer anderen Sache einen Eid zu leisten hat, so wird ihm auch der Eid zugeschoben, den er nicht zu leisten brauchte. vor er sie noch zurückgegeben hat.

der Leihe einbegriffen, denn [bei beidem] ist er für Diebstahl und Verlust verantwortlich ? Wenn du entscheidest, die Miete sei in der Leihe einbegriffen, wie ist es, wenn er sie zuerst mit dem Eigentümer 5 gemietet und nachher ohne den Eigentümer entliehen hat: die Leihe ist in der Micte entschieden nicht enthalten", oder aber ist es, da sie zum Teil einbegriffen ist, ebenso als würde sie ganz einbegrif- ייצאלה וחזר ושכרה מהו "מי אמרינן אתיא לה fen sein? Und wenn du entscheidest, wir sagen nicht, wenn es zum Teil einbegriffen ist, so ist es ebenso als würde es ganz einbegriffen sein, wie ist es, wenn er sie zuerst mit dem Eigentümer entlichen, השיאל שלחה אמר"לו השיאל "שיאל ימתה בשיר אמר"לו השיאל שלחה אמר"לו השיאל nachher ohne den Eigentümer gemietet und sie darauf wieder entliehen" hat: wird die Leihe mit der ersteren vereinigt, oder bleiben sie durch die inzwischen erfolgte Miete getrennt? Wie ist es, wenn er sie 20 mit dem Eigentümer gemietet, nachher entliehen'"und darauf wiederum gemietet" hat: sagen wir, die Miete werde mit der ersteren vereinigt, oder bleiben sie durch die inzwischen erfolgte Leihe getrennt? -[Die Fragen] bleiben dahingestellt.

1, 2 0 00 1

בשארה מישך שייבי דהא מיהייב בגניכה ואכידה אם תמצי לומר שכירות בשאלה מישך שייכי שכרה בבעלים שאלה שלא בבעלים מהו שאלה בשבירות ייאי לא שייכא או דלמא כיון דשייכא במקצת במינו דשייבא בכולה דמי "אם תמצי לומר לא אמרינן כיון דשייכא במקצת כמאן דשייכא בכולה דבי שאלה "בבעלים ושברה "שלא בבעלים וחזר יצאלה מהו הדר אתיא לה שאלה לדוכתה או דלמא אפכיקא לה שכירות ביני וביני שכרה "בבעלים שבירות לדוכתה או דלמא אפסיקא לה שאלה ביני

שיואל את הפרה ושלחה לו ביד בנו ביד עברו ביד שלוחו או ביד בנו ביד עבדו ביד די בור בנו ביד עבדי ביד שלוחו או ביד בנך ביד עבדך ביר שלידך "או שאמר "לו המשאיל הריני בשרחה לך ביד בני ביד עבדי ביד שלוחי או ביד בנך ביד עבדך ביד שלוחך "ואמר "לו השואל שלח ישרה ומיתה הייב וכן בשעה 'שמחזירה:

ובירא. "ביד עבדו הייב "יד עבד כיד רבו"אמר

m M 24 \parallel אם...דמי m H 23 \parallel מכירה. m P שכירה. m B 22 מא M 26 שלא בבע M 25 וא"ל הן ושלחהומתה [M 29 | שלח | M 28 | ווא"ל הן ושלחהומתה | P 27 רמי. \perp א מהוא מהזירה \perp 31 א במי.

ENN JEMAND EINE KUH VERLEIHT UND SIE IHM BURCH SEINEN SOHN, SEINEN Sklaven, seinen Boten, oder durch den Sohn, den Sklaven und den Boten DES ENTLEIHERS GESCHICKT UND SIE VERENDET'39IST, SO IST [DER ENTLEIHER] ERSATZ-FREI¹⁴⁰. WENN ABER DER ENTLEIHER ZU IHM GESAGT HAT: SCHICKE SIE MIR DURCH MEI-NEN SOHN, MEINEN SKLAVEN, MEINEN BOTEN, ODER DURCH DEINEN SOHN, DEINEN SKLAVEN UND DEINEN BOTEN, ODER WENN DER VERLEIHER ZU IHM GESAGT HAT: ICH SCHICKE SIE DIR DURCH MEINEN SOHN, MEINEN SKLAVEN, MEINEN BOTEN, DEINEN SOHN, DEINEN SKLAVEN ODER DEINEN BOTEN, UND DER ENTLEIHER IHM ERWIDERT HAT: SCHICKE, UND ER SIE GESCHICKT HAT UND SIE VERENDET IST, SO IST DER ENT Leiher] ersatzpflichtig¹⁴. Dasselbe gilt auch von der Rückgabe¹⁴.

GEMARA. Wieso ist er, wenn durch seinen Sklaven, ersatzpflichtig, die Hand des Sklaven gleicht ja der Hand des Herrn "?!? Semuél erwiderte: Dies bezieht sich au:

134. Das Ansichziehen beim Entleihen erstreckt sich auch auf das sich daran anschliessende Mieten 135. Die Haftbarkeit des Entleihers ist eine grössere, somit hat sich das Ansichziehen beim Mieten auf die 137. Ohne Leihe nicht erstreckt. 136. Hinsichtlich der Haftbarkeit für Verlust u. Diebstahl. 140. Da sie 139. Während des Transports. den Eigentümer. 138. Dem Entleiher. 141. In diesem Fall geht die Kuh, sobald der Bott noch nicht in seinen Besitz gekommen war. 142. Wenn sie während des Transportsie in Empfang nimmt, in den Besitz des Entleihers über. verendet ist; hatte der Verleiher die Uebersendung beauftragt, so ging sie bei der Uebergabe an den Boter in seinen Besitz über u. der Entleiher ist ersatzfrei; wenn aber nicht, so befand sie sich noch im Besit. des Entleihers u. er ist ersatzpflichtig. 144. Es ist ebenso als würde 143. Des Eigentümers. sie sich in der Hand des Eigentümers befunden haben.

שמואל בעבד עברי דלא קני ליה גופיה רב אנ אפילו תימא בעבד כנעני נעשה כאומר ליה חביש במקל והיא תבא מיתיבי השואל "הפרה ושלחה ביד בנו "ביד שלוחו הייב ביד עבדו פטור בשלם 5 לשמואל מתניתין בעבד עברי ברייתא בעבד כנע: אלא לרב קשוא אמר לך רב לא תימא נעשה כאום ליח אלא"אימא באומר ליה חבישה במקל והיא תב דאיתמר חשאילני פרתך ואמר ליה ביד מי ואמר לי הכישה במקל "ותכא אמר רב נחמן אמר רבח ב חייב נימא מסייע ליה השאילני פרתך ואמר ליה בי מי ואמר ליח הכישה במקל והיא תכא כיון שיצא" מרשות משאיל ומתה הייב אמר רב אשי הכא במא עסקינן כגון שהיתה חצרו של שואל לפנים מהצי הכי מאי למימרא לא צריכא דאיכא נזייתא "מד דתימא לא סמכא דעתיה דלמא קיימא חתם ולו אתיא אזלא להדיא קמשמע לן דסמכא דעתיה "אמר רב הונא השואל" קורדום מחבירו בקע בו קנא אימא - M 34 ביש — M 33 את + M 32

137 א והיא תבא ר'ן אמר B 36 משרהה. M מהי 37 ו

ם מהו...קמ״ל...דעתיה | B 38 קרדום. —

einen jüdischen Sklaven, der nicht sein Leibeigner ist. Rabh erklärte: Du kannst es auch auf einen kenaânitischen Sklaven beziehen, denn es ist ebenso als würde er zu ihm gesagt haben, dass er sie mit einem Stock antreibe und sie werde selbst kommen. Man wandte ein: Wenn jemand eine Kuh verleiht und sie durch seinen Sohn oder seinen Boten schickt, so ist je-יפת משאיל ומת חרב ביון שיצאת מרשות משאיל ומת ner "ersatzpflichtig, wenn aber durch seinen Sklaven, so ist er ersatzfrei. Allerdings ist nach Semuél zu erklären, die Mišnah spreche von einem jüdischen Sklaven und die Barajtha spreche von einem kenaâni-זו של משאיל דבי "משלה לה ודאי להתם אולא א tischen Sklaven, nach Rabh aber besteht hier ja ein Widerspruch 147!? - Rabh kann dir erwidern: sage nicht: es ist ebenso als würde er zu ihm gesagt haben, dass er sie mit einem Stock antreibe, sondern: wenn er zu ihm gesagt148hat, dass er sie mit einem Stock antreibe und sie werde selbst kommen. Es wurde nämlich gelehrt: Wenn jemand zu seinem Nächsten gesagt

1at: borge mir deine Kuh, und als dieser ihn gefragt hat: durch wen, er ihm erwiiert hat: treibe sie mit einem Stock an und sie wird selbst kommen, so ist [der Enteiherl, wie R. Nahman im Namen des Rabba b. Abuha im Namen Rabhs sagt, wenn sie nachdem sie aus dem Besitz des Verleihers gekommen ist verendet, ersatzpflichtig. hm wäre eine Stütze zu erbringen: [Wenn jemand zu seinem Nächsten gesagt hat:] porge mir deine Kuh, und als dieser ihn gefragt hat: durch wen, er ihm erwidert nat: treibe sie mit einem Stock an und sie wird selbst kommen, so ist er, wenn sie achdem sie aus dem Besitz des Verleihers gekommen ist verendet, ersatzpflichtig. R. Asi entgegnete: Hier wird von dem Fall gesprochen, wenn der Hof des Entleihers entschieden hin. — Wozu braucht dies demnach gelehrt zu werden? — In dem Fall, wenn kleine Durchgänge vorhanden sind; man könnte glauben, er verlasse sich dann nicht, denn sie könnte in diese hineingehen und nicht geradeaus gehen, so lehrt er uns, dass er sich darauf wol verlasse.

R. Hona sagte: Wenn jemand von seinem Nächsten eine Axt geborgt hat, so

145. Da er ihn mit der Uebersendung beauftragt hat, so ging die Kuh, sobald sie das Gebiet des Eigentümers verlassen hat, in den Besitz des Entleihers über, einerlei ob jemand sie begleitet od. nicht. 146. Der Entleiher, wenn sie während des Transports verendet ist; hier wird von dem Fall gesprochen, wenn der Entleiher die Uebersendung beauftragt hat, 147. Hinsichtlich des Sklaven. in diesem Fall ist er ersatzpflichtig, wenn der Eigentümer sie ihm durch seinen Sklaven geschickt hat; die Barajtha dagegen spricht von dem Fall, wenn er es nicht gesagt hat, u. wenn der Eigentümer sie durch seinen Sklaven schickt, so ist es ebenso als würde er sie selbst bringen u. sie bleibt in seinem Besitz, obgleich der Entleiher die Uebersendung beauftragt hat. 149. In den Besitz des Entleihers; in diesem Fall verlässt er sich darauf u. übernimmt die Haftbarkeit mit dem Verlassen des Gebiets des Eigentümers; nicht aber in anderen Fällen, wo die Kuh sich auch verlaufen kann.

hat er sie, wenn er mit ihr gespalten hat, erworben, wenn aber nicht, so hat er sie nicht erworben. In welcher Beziehung wollte man sagen, hinsichtlich Untälle, so sollte es doch bei einer solchen nicht anders sein als bei einer Kuh, die man sofort leim Borgen erwirbt!? - Vielmehr, hinsichtlich des Rücktritts; hat er mit ihr gespalten, so kann der Verleiher nicht mehr zurücktreten, hat er mit ihr noch nicht ge- ים משקרקע נקנית בכסף וכשטר "שקרקע נקנית בכסף וכשטר ו spalten, so kann der Verleiher zurücktreten. Er streitet also gegen R. Ami, denn R. Ami sagte: Wenn jemand eine dem Heiligtum gehörende Axt verliehen hat, so hat er eine Veruntreuung"im Wert des 15 Dankes begangen, und der andere darf von vornherein mit dieser spalten. Wieso hat jener, wenn der andere es nicht erworben hat, eine Veruntreuung begangen, und wieso darf der andere mit dieser von vorn- 20 נבי חדא ליה "אנא חדא הדא הוה "מוביננא herein spalten, sollte er sie doch zurückgeben und nicht erwerben, sodann würde der andere keine Veruntreuung begehen!? Er streitet ferner gegen R. Eleâzar, denn R. Eleâzar sagte: Wie sie das Ansichziehen bei den Käufern angeordnet haben, so haben sie das Ansichziehen auch bei den Hü-

לא בקע בו לא קנאו למאי אילימא לאונסין מאי שנא פרה דמשעת שאילה אלא לחזרה בקע בו לא מצי "הדר ביה משאיל לא כקנ בו מצי משאיל הדר"ביה ופלינא דרבי אמי דאמר רבי אמי המשאיל קירדים של הקדש מעל לפי טובת הנאה שבו יהביהו מותר לבקע בו לכתחילה ואי לא קנאו אמאי מעל ואמאי הבירו מותר לבקע בו לכתחילה ניהדריה ייא ליקנייה ולא לימעול ופליגא דרבי אלעזר "דאמר -בי אלעור כדרך שתקנו משיכה בלקוחות כך תקני ובחוקה כך שכירות נקנה ככסה ובשטר ובחוקה שכירות מאי עבידתיה אמר רב הסדא שבירות" ברקע: אכר שמואל האי מאן דגזיל חביצא דתמרי "מתבירו ואית בה חמשין תמרי אגב הדדי מזדבגן בהמשין נכי הרא חדא הדא מודבנן בהמשין להדיום בשלם חמשון נכי הרא להקדש משלם המשון יריפשייהו מה שאין כן במזיק דלא משלם הומשא דאמר מר "[ו]איש כי יאכל קדש פרט למזיק מתקוף הה הב ביבי בר אביי להדיום אמאי משלם המשין להו אמר רב הונא בריה דרב יהושע שמין בית כאה באותה שדה תגן למימרא דסבר שמואל דין הדיים לאו כדין נכוה דמי והתנן 'נמל אכן או קורה תניא + B 41 | ביה | M 40 | תניא M 39 נמי הכי כשם שתקנו משיכה בלקוחות כך תקנו משיכה בשומרים 272 M 43 קס ד שבירות בחמה וכרים + M 42

tern angeordnet; und wie Grundstücke durch Geld, Schein und Besitznahme erworben werden, ebenso wird auch die Miete durch Geld, Schein und Besitznahme perfekt. -Was hat die Miete damit zu tun¹⁵⁴!? R. Hisda erwiderte: Die Miete von Grundstücken.

Semuél sagte: Wenn jemand von seinem Nächsten einen Dattelkuchen geraubt hat, in welchen fünfzig Datteln vorhanden sind, die zusammen für neunundvierzig, einzeln aber für fünfzig verkauft werden, so muss er, wenn es ein Laie ist'55, neunundvierzig, und wenn es das Heiligtum ist, fünfzig und das Fünftel¹⁵⁰bezahlen, was aber bei einem Schädiger nicht der Fall ist; dieser hat das Fünftel nicht zu bezahlen, denn der Meister sagte: 157 Wenn jemand Geheiligtes gegessen hat, nicht aber, wenn er es beschädigt hat. R. Bebaj b. Abajje wandte ein: Weshalb braucht er an einen Laien nur neunundvierzig zu bezahlen, jener kann ja zu ihm sagen: ich würde sie einzeln verkauft haben!? R. Hona, Sohn R. Jehošuâs, erwiderte: Es wird gelehrt, dass man die Seahfläche¹⁵⁸ im Feld schätze¹⁵⁹. – Demnach wäre Semuél der Ansicht, das Recht des Gemeinen gleiche nicht dem Recht des Heiligtums, dagegen wird gelehrt: Wenn jemand sich einen dem Heiligtum gehörigen Stein oder Balken an-

מזבנינא. B 45 אנא — M 44 אנא – M 44

^{151.} Er hat sie erworben u. ist für solche 150. Durch das Ansichziehen erwirbt er sie nicht. 153. Dass sie den gekauften Gegenstand dadurch verantwortlich. 152. Cf. ob. S. 828 N. 101. 154. Gemietete Mobilien werden ja durch das Ansichziehen erworben. erwerben; cf. S. 622 Z. 7ff. 158. Cf. S. 205 N. 5. 156. Cf. Lev. 5,15 ff. 155. Von dem er ihn geraubt hat. 157. Lev. 22,14. 159. Wenn ein Vieh ein Stück in einem fremden Feld abgefressen hat, so schätze man bei der Entschädi-

"מהקדש לא מעל נתנה להבירו "חוא מעל והבין לא מעל בנאה כתוך ביתו "לא מעל עד שידו תחתיה כשוה פרומה "ויתיב רבי אכהו קמיה דרב יוחנן "ויתיב וקאמר משמיה דשמואל "ואת אומר": הדר בחצר חבירו שלא מדעתו צריך להעלות -שכר אמר ליה רבי "יוחנן הדר ביה שמואל מההיא וממאי דמההיא הדר ביה "דלמא מהא הדר "לא מהחיא הדר ביה "כדרבא דאמר רבא הקדש שלא מדעת כחדיום מדעת דמי: אמר רכא הני שקירא מיודבנא"בחמש בשאר יומי מיודבנא בארבן אחדיי לית ביומא דשוקא מחדרו ליח חביתא דחמרא בשאר יומי "מהדרו ליה חמש ולא אמרן אלא דלא היה ליה המרא לזכוני אכל הזה ליה המרא לזכוני הא ברזנייתא:

מהלים פרה בחמור וילדה וכן המיכר שפדתי וילדה' זה אומר עד שלא מברתי "ווה אימר

של הקדש ה"ו לא P 47 הוא M 46 -- M 51 הייא M 50 M 49 ישמואל 22 P 54 мт — M 56 P 55 מהדרא ריה בה ילדה. + M 57

geeignet hat, so hat er keine Veruntreuung begangen; gab er ihn seinem Nächsten, so hat er eine Veruntreuung begangen, sein Nächster aber nicht; baute er ihn in sein Haus ein, so hat er eine Veruntreuung erst dann begangen, wenn er in diesem im Wert einer Peruta gewohnt hat. Hierzu sagte R. Abahu, als er vor R. Johanan sass, im Namen Semuéls; hieraus100 י דתברו הביתא דהמרא להנוואה ביומא דשוכא sei zu entnehmen, dass wenn jemand im Hof seines Nächsten ohne dessen Wissen wohnt, er Miete zahlen müsse R. R. Johanan erwiderte ihm, dass Semuél davon zurückgetreten sei". - Woher, dass er von זי מירחיה ודמי ליה לובוני ומנכי ליה אגר מירחיה ודמי dieser Lehre zurückgetreten ist, vielleicht ist er von jener Lehre zurückgetreten!? — Nein, von dieser ist er zurückgetreten. Dies nach Raba, denn Raba sagte, beim Heiligtum sei es ohne Wissen ebenso wie bei einem Profanen mit Wissen¹⁰⁵.

Raba sagte: Wenn Lastträger einem Krämer ein Fass Wein zerbrochen haben, das an einem Markttag für fünf und an

einem gewöhnlichen Tag für vier verkauft zu werden pflegt, so können sie, wenn sie es ihm zum Markttag zurückgeben, ein Fass Wein zurückgeben, wenn aber an späteren Tagen, so müssen sie ihm fünf bezahlen. Dies nur, wenn er keinen anderen Wein zu verkaufen hatte, wenn er aber anderen Wein zu verkaufen hatte, so sollte er diesen verkaufen. Auch ziehe er ihm die Mühe107 und das Anstichgeld108 ab.

ENN JEMAND EINE KUH AUF EINEN ESEL GETAUSCHT109UND SIE GEWORFEN HAT, ODER WENN JEMAND EINE MAGD VERKAUFT UND SIE GEBOREN HAT, UND DER EINE SAGT, [DIES SEI ERFOLGT] BEVOR ER SIE VERKAUFT HAT, UND DER ANDERE SAGT, NACHDEM ER SIE GEKAUFT 170 HAT, SO TEILEN SIE. WENN [DER VERKÄUFER] ZWEI SKLA-

gung nicht den Wert des aufgefressenen Getreides, sondern den Schaden, dh. um wieviel die betreffende Seahfläche an Wert verloren hat; cf. S. 205 Z. 8ff. 160. Aus der Lehre, dass er durch das Wohnen eine Veruntreuung begangen habe, obgleich dadurch keine Veränderung an der Sache entstanden ist. 161. Hierüber besteht ein Streit; cf. S. 71 Z. 1 ff. 162. Er folgert also eine Lehre hinsichtlich eines Laien von einer Lehre hinsichtlich des Heiligtums. 163. Nach dieser Konstruktion brauchen die Worte איל די יותנן nicht gestrichen zu werden. 164. Er sagt dies hinsichtlich eines Laien nicht. 165. Richt. Zustimmung, Einwilligung, da dies Gott bekannt ist; dh. Gott protestirt materiell gegen die Veruntreuung nicht, vielmehr tritt in jedem Fall das diesbezügliche Gesetz in Kraft. 166. Und ihm nicht verkauft hat. 167. Die er beim Verkauf gehabt haben würde. 168. Das Anstechen der Tonfässer musste durch kundige Handwerker erfolgen. Nach einer anderen Erklärung RšJ.s hatten manche Codices כרונייתא, der Lohn für den Ausrufer, Reklamekosten. 169. Bei einem Kaufgeschäft erwirbt der Käufer die Sache erst, wenn er sie an sich gezogen hat (cf. S. 622 N. 2), u. in diesem Fall könnte der Käufer sehen, ob die Kuh bereits geworfen hat; ein Tauschgeschäft aber wird perfekt, sobald einer der Kontrahenten die Sache an sich gezogen hat, u. in diesem Fall braucht die Kuh beim Tausch nicht zugegen gewesen zu sein. 170. Sie streiten also über den Besitz des Kalbs, bezw. des Kinds.

VIN HAT, EINEN GROSSEN UND EINEN KLEI-NEN, EBENSO AUCH ZWEI FELDER, EIN GROS-SES UND EIN KLEINES, UND DER KÄUFER SAGT, ER HABE DEN GROSSEN GEKAUFT, UND DER ANDERE SAGT, ER WISSE ES NICHT, 5 SO HAT ER DEN GROSSEN ERWORBEN. WENN DER VERKÄUFER SAGT, ER HABE DEN KLEI-NEN VERKAUFT, UND DER ANDERE SAGT, ER WISSE ES NICHT, SO GEHÖRT IHM NUR DER KLEINE. WENN DER EINE SAGT, DEN 10 אמר רבי חייא בר אבין אמר שמואל בעומדת באנם GROSSEN, UND DER ANDERE SAGT, DEN KLEI-NEN, SO SCHWÖRE DER VERKÄUFER, DASS ER DEN KLEINEN VERKAUFT HABE. WENN DER EINE SAGT, ER WISSE ES NICHT, UND DER ANDERE EBENFALLS SAGT, ER WISSE 15 בברי וברי מי אמר רבה בר רב הונא אין ES NICHT, SO TEILEN SIE.

GEMARA. Weshalb teilen sie, sollte man doch berücksichtigen, in wessen Besitz er sich befindet, der andere ist dann Kläger und muss den Beweis antreten!? 20 איני יודע יחלוקו בשלמא לרבא מדסיפא שמא ושמא R. Hija b. Abin erwiderte im Namen Semuéls: Wenn [die Kuh] sich"auf dem Feld befindet, und eine Magd, wenn sie sich in der Strassenecke"befindet. -- Sollte man sie doch in dem Besitz des ersten Eigentümers belassen, der andere ist dann Kläger und muss den Beweis antreten!? -

משלקחתי החלוקו היו לו שני עבדים אחד גדול ואחד קטו וכן שתי שדות אחת גדולה ואחת קטנה הליקח אימר גדול לקחתי והלה אומר איני יודע זכה בגדול המובר אומר קשן מברתי והלה אומר איני יודע אין לו אלא קשן זה אומר גדול וזה אומר קשן ישבע המוכר שהקשן מבר זה אומר איני יודע וזה אומיר איני יודע יחלוקו:

אמאי יחלוקו וליהזי ברשות דמאן בפרא. קיימא וליהוי אידך המוציא מחבירו עליו הראיה שפחה נמי "דקיימא בסימטא ונוקמא אחזקת דמרא קמא וליהוי אידך המוציא מחבירו עליו הראיה הא מני סומכום היא דאמר ממון חמוטל בספק חולקין בלא שבונה אימור דאמר סומכום "בשמא ושמא" אמר סומכום אפילו"בברי וברי רבא אמר לעולם כי אמר כומכום שמא ושמא אבל ברי וברי לא אמר ותני זה אומר שמא עד שלא מכרתי וזה אומר שמא משלקחתי תנן זה אומר איני יודע וזה אומר רישא נמי שמא ושמא אלא לרבה בר הב הונא דאמר אין אמר סומכום אפילו ברי וברי השתא ברי וברי אמר"יחלוקו שמא ושמא מיבעיא אי משום הא לא איריא תנא סיפא לגלויי רישא שלא תאמר

□ **→** M 59 בל"ש -- M 58 M 00 בעומדת יחלוקו. — M 60

Hier ist die Ansicht Symmachos' vertreten, welcher sagt, das Geld, hinsichtlich dessen ein Zweifel obwaltet, werde ohne Schwur geteilt. - Symmachos sagt es ja nur von dem Fall, wenn beide "vielleicht" sagen, sagt er es etwa auch von dem Fall, wenn es beide mit Sicherheit behaupten"4!? Rabba, Sohn R. Honas, erwiderte: Freilich, Symmachos sagte es auch von dem Fall, wenn es beide mit Sicherheit behaupten. Raba erklärte: Tatsächlich sagte es Symmachos nur von dem Fall, wenn beide "vielleicht" sagen, nicht aber, wenn es beide mit Sicherheit behaupten, nur lese man hier: und der eine sagt, dies sei vielleicht [erfolgt], bevor er sie verkauft hat, und der andere sagt, vielleicht, nachdem er sie gekauft hat. - Es wird gelehrt: Wenn der eine sagt, er wisse es nicht, und der andere ebenfalls sagt, er wisse es nicht, so teilen sie. Allerdings spricht nach Raba, wenn der Schlußsatz von dem Fall handelt, wenn beide "vielleicht" sagen, auch der Anfangsatz von dem Fall, wenn beide "vielleicht" sagen; wozu aber braucht nach Rabba b. R. Hona, nach welchem Symmachos es auch von dem Fall sagt, wenn es beide mit Sicherheit behaupten, wenn dies 175 sogar von dem Fall gilt, wenn es beide mit Sicherheit behaupten, von dem Fall gelehrt zu werden, wenn beide "vielleicht" sagen!? - Wenn nur das, so ist dies kein Einwand, er lehrt den Schlusssatz zur Erklärung des Anfangsatzes; damit man nicht glaube, der Anfangsatz spre-

^{171.} Zur Zeit des Streits. 172. Wo der Sklaven- und Viehmarkt abgehalten wird. 175. Dass ner kann seine Behauptung beschwören. 174. Von welchem Fall unsre Mišnah spricht. sie ohne Schwur teilen.

רישא שמא ושמא אבל ברי וברי לא תנא סיפא שמא ושמא מכלל דרישא כרי וברי ואפילו הכי יהלוקו תנן זה אומר גדול וזה אומר קטן ישבט המוכר שקטן מכר כשלמא לרכא דאמר כי אמר ם סומבום שמא ושמא אבל ברי וברי לא אמר משום חכי ישבע אלא לרבה בר רב הונא דאמר אין אמר סומכום אפילו ברי וברי אמאי ישבע מוכר יהלוקו מיבעי ליה מודה סומכום היכא דאיכא שבועה" דאורייתא בדבעינן למימר לקמן: היו לו שני עבדים לא הודה לו ומה שהודה לו לא מענו ועוד הילך הוא ועוד אין נשבעין על העבדים אמר רכ בטיעני "דמי דמי עבד גדול דמי עבד קטן דמי שדה גדורה דמי שדה קטנה ושמואל אמר בטוענו "כסות עבר קטנה "כסות מה שטענו לא הודה לו ומה שהירה 1.0 לו לא טענו כדאמר רב פפא "בדיילפי הכא נמי בדיילפי קשיא ליה לרבי הושעיא מידי כסות קתני°

מיב ליה M 62 מיב ליה M 62 מיב M 61

46 M דמים. V - דמי 65 M - בבות 66 V בדריפי.

che von dem Fall, wenn beide "vielleicht" sagen, nicht aber, wenn es beide mit Sicherheit behaupten, lehrt er im Schlußsatz den Fall, wenn beide "vielleicht" sagen, woraus man schliesse, dass der Anfangsatz von dem Fall spricht, wenn es beide mit Sicherheit behaupten, und dennoch teilen sie. - Es wird gelehrt: Wenn der eine sagt, den grossen, und der andere sagt, ישבע מה שבעני מה ישבע מה ישבע מה ישבע מה ישבע מה ישבע מה שבעני (יבון) י אמאי ישבע מה שבעני den kleinen, so schwöre der Verkäufer, dass er den kleinen verkauft habe. Allerdings schwöre er nach Raba, welcher sagt, Symmachos sage es nur von dem Fall, wenn beide "vielleicht" sagen, nicht aber, ישרה גדולה עומרי שדה נדולה עומרי שדה נדולה עומרי שדה weshalb aber schwöre der Verkäufer nach Rabba b. R. Hona, welcher sagt, Symmachos sage es auch von dem Fall, wenn es beide mit Sicherheit behaupten, sie sollten ja teilen!? — Symmachos pflichtet hinsichtlich des Falls bei170, wenn ein Schwur

nach der Gesetzlehre zu leisten ist, wie wir weiter erklären werden 177.

WENN [DER VERKÄUFER] ZWEI SKLAVEN HAT, EINEN GROSSEN UND EINEN KLEI-NEN &c. Weshalb muss er schwören, was der eine fordert, gesteht ja der andere nicht ein, und was der andere eingesteht, fordert ja jener nicht 178!? Ferner heisst dies ja: da hast du es¹⁷⁹!? Und ferner schwört man ja nicht wegen Sklaven!? Rabh erwiderte: Wenn er von ihm das Geld'sofordert: das Geld für einen grossen Sklaven, und [der andere eingesteht] das Geld für einen kleinen Sklaven, das Geld für ein grosses Feld, und [der andere eingesteht] das Geld für ein kleines Feld. Semuél erklärte: Wenn er von ihm das Gewand eines grossen Sklaven fordert, und [der andere eingesteht] das Gewand eines kleinen Sklaven, die Garben eines grossen Felds, und [der andere eingesteht] die Garben eines kleinen Felds. — Bei einem Gewand ist es ja ebenso: was der eine fordert, gesteht der andere nicht ein, und was der andere eingesteht, fordert jener nicht"? - Wie R. Papa erklärt hat: wenn es noch angeheftet ist, ebenso ist auch hier zu erklären, wenn es noch angeheftet ist. R. Hošâja wandte ein: Wird hier denn von einem Gewand gelehrt, es wird ja von einem Sklaven gelehrt!? Vielmehr, erklärte

176. Dass er einen Eid leisten müsse. 177. Dass in diesem Fall der Schwur nach der Gesetzlehre zu leisten ist. 178. Er gesteht ihm einen kleinen Sklaven, bezw. ein kleines Feld ein, die der Kläger überhaupt nicht verlangt; in einem solchen Fall braucht der Beklagte nicht einmal zu schwören. 179. Der kleine Sklave, bezw. das kleine Feld steht dem Kläger zur Verfügung. Der Beklagte ist nach der Schrift nur dann zur Eidesleistung verpflichtet, wenn er einen Teil der Forderung eingesteht, nicht aber wenn er sie vollständig ableugnet (cf. S. 464 Z. 6ff); wenn nun der Beklagte dem Kläger den eingestandenen Teil sofort zur Verfügung stellt, so scheidet dieser Teil von der Klage aus u. es ist ebenso als würde der Beklagte die ganze Forderung leugnen; in einem solchen Fall ist er daher nach einer Ansicht 180. Wenn er ihm Geld zum Ankauf eines Sklaven, bezw. eines Felds von der Eidesleistung frei. gegeben hat. 181. Was er ihm eingesteht, ist ein ganz anderes Gewand u. nicht im geforderten 182. Ein Stück Kleiderstoff, das noch vom ganzen Stück nicht abgetrennt ist; das kleinere ist also im grösseren enthalten.

R. Hosaja, wenn er von ihm einen Sklaven samt seinem Gewand oder ein Feld samt den Garben fordert". - Aber immer noch ist ja hinsichtlich des Gewands einzuwenden: was der eine fordert, gesteht הנכסים שאין להן אחריות שאין להן אחריות "לאשמועינן תנינא "זוקקין" הנכסים שאין להן אחריות der andere nicht ein, und was der andere eingesteht, fordert jener nicht!? R. Papa erwiderte: Wenn es noch angeheftet ist. R. Seseth wandte ein: Will er uns etwa die Verbindung "lehren, dies wurde ja be- שנו המים והודה" שעורים פטור "רבן גמליאל מהייב שנו המים והודה" שעורים reits gelehrt: Güter, die keine Sieherheit" gewähren, werden mit Gütern, die eine Sicherheit gewähren verbunden, auch wegen dieser schwören zu müssen? Vielmehr, erklärte R. Sešeth, hier ist die Ansicht R. בעברים אומר לו הרי שלך לפניך הא לא קשיא Meirs vertreten, welcher sagt, ein Sklave gleiche beweglichen Sachen. - Aber immer noch ist ja einzuwenden: was der eine fordert, gesteht der andere nicht ein, und was der andere eingesteht, fordert je- 20 אל לא לא אקרקע אבל אקרקע אבל אקרקע אבל אקרקע אבל אקרקע לא ner nicht!? - Er ist der Ansicht R. Gamaliéls, denn es wird gelehrt: Wenn er von ihm Weizen fordert, und der andere ihm Gerste eingesteht, so ist er frei, und nach R. Gamaliél schuldig. - Aber im-

עבד קתני אלא אמר רבי הושעיא כגון שמענו עבד בכסותו ושדה בעומריה ואכתי כסות מה שטענו לא הודה לו ומה שהודה "לו לא מענו אמר רב פפא בדיילפי קשיא ליה לרב ששת זוקקין אתא את הנכסים שיש להן אחריות לישבע עליהן אלא אמר רב ששת הא מני רבי מאיר היא דאמר עבדא במטלטלין דמי ואכתי מה שטענו לא הודה לו ומה שהורה לו לא טענו סבר לה כרבן גמליאל "דתנן אכתי הילך הוא אמר רבא עבדא דקטעא לידיה ושרה שהפר בה בורות שיחין ומערות והא רבי מאיר איפכא שמעינן ליה דתנן °גזל בהמה והזקינה עבדים והזקינו משלם כשעת הנזילה רבי מאיר אומר כדמחלית רכה כר אכוה ותני רבי מאיר אומר משלם כשנת הנוילה וחכמים אומרים אומר לו בעבדים הרי שלך לפניך אלא ממאי דסבר רבי מאיר מקשינן קרקע לעבד מח עבד נשבעין אף קרקע נשבעין פלקא דעתך דתניא המחליף פרה בחמור וילדה וכן המוכר שפחתו וילדה זה אומר ברשותי "וזה שותק לו V 67 בדליפי. M בדלפי (ובפנים הראשון חסר

כל הענין בטעות) | M 68 - הנכסים...אחריות | M 69

+ לו ב M 70 און M 71 ילדה והלה שוי. mer noch heisst dies ja: da hast du es!? Raba erwiderte: Bei einem Sklaven, wenn er ihm die Hand abgehauen hat, bei einem Feld, wenn er in diesem Gruben, Graben und Höhlen gegraben hat187. — Aber wir wissen ja von R. Meir, dass er entgegengesetzter Ansicht ist, denn es wird gelehrt: Wenn jemand ein Vieh geraubt hat und es bei ihm alt geworden ist, oder Sklaven und sie bei ihm alt geworden sind, so hat er den Wert beim Rauben zu ersetzen; R. Meir sagt, bei Sklaven könne er zu ihm sagen: da hast du das deinige188!? - Dies ist kein Einwand, Rabba b. Abuha wendete es um und lehrte es wie folgt: R. Meir sagt, er habe den Wert beim Rauben zu ersetzen, die Weisen sagen, bei Sklaven könne er zu ihm sagen: da hast du das deinige. - Woher ist demnach zu entnehmen, dass R. Meir der Ansicht ist, dass Grundstücke mit Sklaven zu vergleichen sind, wie man wegen eines Sklaven schwören muss, ebenso muss man auch wegen Grundstücke schwören, vielleicht braucht man nur wegen eines Sklaven zu schwören, nicht aber wegen Grundstücke!? - Dies ist nicht einleuchtend, denn es wird gelehrt: Wenn jemand eine Kuh auf einen Esel getauscht und sie geworfen hat, oder wenn jemand eine Magd verkauft und sie geboren hat, und der eine sagt,

dies sei in seinem Besitz erfolgt, und der andere schweigt, so hat jener es erworben;

^{183.} Und da er wegen des Gewands schwören muss, so wird ihm auch ein Schwur wegen des Sklaven auferlegt; cf. S. 465 N. 42. 184. Der Immobilien, wegen welcher man nicht zu schwören braucht, mit den Mobilien, hinsichtlich des Schwurs. 185. Bewegliche Sachen. 186. Grundstücke, zu welcher nach einer Ansicht auch Sklaven gehören. 187. Das Geforderte ist nicht mehr vorhanden. 188. Weil sie Grundstücken gleichen, u. solche nicht gerauht werden können, da sie immer im Besitz des Eigentümers verbleiben.

זכה זה אומר איני יודע וזה אומר איני יודע יהרוקו זה אומר ברשותי וזה אומר ברשותי ישבע המוכר שברשותו ילדה לפי "שכל הנשבעין שבתורה נשבעין יי ולא משלמין דברי רבי מאיר וחכמים אומרים אין 5 נשבעין לא על העבדים ולא על הקרקעות לאי מכלל דרבי מאיר סכר נשבעין ממאי דלמא כשם קאמרו ליה כי היכי דאודית לן בקרקעות אודי לן מי בעבדים תדע התנן רבי מאיר אומר יש דברים ""נמי בעבדים תדע שחן כקרקע ואינן כקרקע ואין חכמים מודים לי כיצד עשר גפנים טעונות מסרתי לך והלה אימר "אינן אלא חמש רבי מאיר מחייב וחכמים אומרים כל המהובר לקרקע חרי הוא בקרקע ואמר רכי יוםי בר הגינא "ענבים העומדות ליכצר איכא בינייהי דמר סבר כבצורות דמיין ומר סבר "לאו כבצורות דמיין אלא לעולם בדרכי הושעיא ודקשיא לך ווקקין איצטריך סלקא דעתך אמינא כסות עבד כעבר דמי עומרי שדה כשדה דמי קמשמע לן: זה אימי איני יודע וזה אומר איני יודע יחלוקו הא מני סומכום היא דאמר ממון המומל בספק הולקין אימא כיפא שברשותו ילדה "ולרבה בר רב הונא דאמר אין אמר סומכום אפילו ברי וברי אמאי ישבע "מוכר יחלומן מודה סומכוס היכא דאיכא שבועה דאורייתא

"ודקטעה לידה כדרבא: M 75 אינה כבעו P 74 אינו VP 73 אינו ימי -- M 72 כדרב אוש' $\| \; P \; 76 \; \|$ האמר סומכוס יחיקו $M \; 77 \; \|$ האמר סומכוס יחיקו מודה || B 78 + מיבעיא || 79 M כגון דקטע לידי וכרובא. Boden haftet, gleiche dem Boden vo. Hierzu sagte R. Jose b. Hanina: Sie streiten über Trauben, die reif zum Ablesen sind; der eine sagt, sie gelten als abgelesen, und der andere sagt, sie gelten nicht als abgelesen¹⁹¹. - Vielmehr, tatsächlich ist nach R. Hošâja zu erklären, wenn du aber einwendest, wozu die Lehre von der Verbindung [nötig seil, so ist sie deshalb nötig; man könnte glauben, das Gewand des Sklaven gleiche dem Sklaven selbst, die Garben des Felds gleichen dem Feld 192 selbst, so lehrt er uns.

Wenn der eine sagt, er wisse es nicht, und der andere ebenfalls sagt, er wisse es nicht, so teilen sie.» Dies vertritt also die Ansicht Symmachos', welcher sagt, das Geld, bezüglich dessen ein Zweifel obwaltet, werde geteilt; wie ist demnach der Schlußsatz zu erklären: wenn der eine sagt, in seinem Besitz, und der andere ebenfalls sagt, in seinem Besitz, so schwöre der Verkäufer, dass sie in seinem Besitz geboren hat. Wieso soll nach Rabba b. R. Hona, welcher sagt, Symmachos sage dies auch von dem Fall, wenn es beide mit Sicherheit behaupten, der Verkäufer schwören, sie sollten ja teilen!? - Symmachos pflichtet bei in dem Fall, wenn ein Eid nach der Gesetzlehre zu leisten ist, wenn er ihr nämlich die Hand abgehauen'4hat, nach der Erklärung Rabas195.

wenn der eine sagt, er wisse es nicht, und der andere ebenfalls sagt, er wisse es nicht, so teilen sie; wenn der eine sagt, in seinem Besitz, und der andere ebenfalls sagt, in seinem Besitz, so schwöre der Verkäufer, dass sie in seinem Besitz geboren hat, denn in allen Fällen, wo die Gesetzlehre einen Eid auferlegt hat, muss derjenige schwören, der durch den Eid von 10 der Zahlung befreit wird - Worte R. Meirs; die Weisen sagen, ein Eid sei weder wegen Sklaven noch wegen Grundstücke zu leisten. Demnach ist R. Meir der Ansicht, man schwöre wol. - Wieso, 15 vielleicht sagten sie zu ihm: ebenso wie; wie du uns hinsichtlich Grundstücke beipflichtest's, ebenso pflichte uns auch hinsichtlich Sklaven bei. Dies ist auch zu beweisen, denn es wird gelehrt: R. Meir sag-ישבע המובר ברשותי וזה אומר ברשותי ישבע המובר te: Es gibt Dinge, die Grundstücken gleichen, und diesen dennoch nicht gleich sind; die Weisen aber stimmen ihm nicht bei. Zum Beispiel: [sagt der eine:] ich habe dir zehn beladene Weinstöcke übergeben, und erwidert der andere: es waren nur fünf, so muss er, wie R. Meir sagt, [schwören]; die Weisen aber sagen, was am

^{189.} Dass man wegen dieser nicht schwöre. 190. Und da man wegen Grundstücke nicht zu schwören braucht, so braucht er auch wegen dieser nicht zu schwören. 191. Wenn sie aber des Bodens brauchen, so gelten sie nach aller Ansicht als Grundstücke. 192. Sie gehören zusammen u. man braucht wegen dieser nicht zu schwören. 193. Dass der Beklagte schwöre. 194. Er kann ihm das Geforderte nicht mehr zur Verfügung stellen, u. da er einen Teil der Forderung eingesteht, denn die Magd u. das Kind gehören zusammen, so hat er den Eid nach der Gesetzlehre zu leisten. 195. Ob. S. 839 Z. 11.

TWENN JEMAND SEINE OLIVENBÄUME ZUM ABHOLZEN VERKAUFT HAT, UND SIE [FRÜCHTE] TRAGEN, DIE WENIGER ALS EIN VIERTEL[LOG OEL] VON DER SEAH ERGEBEN, SO GEHÖREN SIE DEM EIGEN- 5 TÜMER DER OLIVENBÄUME'S; WENN SIE ABER MEHR ALS EIN VIERTEL LOG VON DER SEAH ERGEBEN, UND DER EINE SAGT, SEI-NE OLIVENBÄUME HABEN ES'HERVORGE-BRACHT, UND DER ANDERE SAGT, SEIN BO- ויא קפרי אינשי רביעית קפרי אינשי אמר רבי אום אמר רבי DEN HABE ES HERVORGEBRACHT, SO TEI-LEN SIE. WENN EINEM EIN STROM SEINE OLIVENBÄUME FORTGERISSEN UND SIE IN DAS FELD SEINES NÄCHSTEN VERSETZT HAT, UND DER EINE SAGT, SEINE OLIVEN- 15 בתוך שלש מי הוה אכלת ולימא ליה אי אנא נטני BÄUME HABEN ES HERVORGEBRACHT, UND DER ANDERE SAGT, SEIN BODEN HABE ES HERVORGEBRACHT, SO TEILEN SIE.

GEMARA. Von welchem Fall wird hier gesprochen, hat er zu ihm gesagt, dass er 20 נטעי לאחר שלש מי לא הוה אכילנא ליה כוליה sie sofort abholze, so sollte es doch, auch wenn sie weniger als ein Viertel[log] ergeben, dem Eigentümer des Bodens gehören,

יו בשומר זיתיו לעצים ועשו פחות מרביעית רכאה הרי אלו של בעל הזיתים עשו רביעית לכאה זה אינור זיתו גדלו וזה אומר ארצי גדלה יחליקו שמף נהר זיתיו ונתנם לתוך שדה חבירו זה אומר זיקו גדלי וזה אומר ארצי גדלה יחלוקו:

גמרא. היכי דמי אי דאמר ליה קוין לאלתר אפילו פחות מרביעית נמי לבעל הקרקע אי דאמר ריה כל אימת דבעית קוץ אפילו רביעית גמי לבעל זיתים לא צריכא דאמר ליה סתמא פחות מרביעית בן פזי ורביעית שאמרו חוין מן ההוצאה: שטף נהר זיתיו: אמר עולא "אמר ריש לקיש לא שנו אלא שנעקרו בנושיהן ולאחר שלש אבל בתוך שלש הכל של בעל הזיתים דאמר ליה אי את נטעת לאחר שלש הוה אכילנא ליה כוליה השתא קאכלת פלנא בחדאי אלא כי אתא רבין אמר ריש לקיש רא שנו אלא שנעקרו כגושיהן ובתוך שלש אבל לאחר שלש חכל לבעל הקרקע דאמר ליה אי אנא ולימא ליה אי את נטעת בתוך שלש לא הוה אכלת

.ל משום רשב"ל. M 80

und wenn er zu ihm gesagt hat, dass er sie dann abholze, wenn es ihm beliebt, so sollten sie doch dem Eigentümer der Olivenbäume gehören, auch wenn sie ein Viertel-[log] ergeben!? - In dem Fall, wenn er ihm nichts gesagt hat; bei [einem Quantum] weniger als einem Viertel[log] nimmt man es nicht genau, bei einem Viertel[log] nimmt man es genau. R. Simôn b. Pazi sagte: Das Viertel[log], von dem sie sprechen, ist zu verstehen, ausser den Auslagen 198.

WENN EINEM EIN STROM SEINE OLIVENBÄUME FORTGERISSEN HAT. Üla sagte im Namen des Res-Laqis: Dies wurde nur von dem Fall gelehrt, wenn sie mit der Wurzelerde fortgerissen wurden, und nach drei Jahren, innerhalb der drei Jahre aber gehört alles dem Eigentümer der Olivenbäume, denn er kann zum anderen sagen: auch wenn du selber solche gepflanzt hättest, dürftest du sie innerhalb der drei Jahre nicht essen. - Jener kann ihm ja aber erwidern: wenn ich solche gepflanzt hätte, so würde nach drei Jahren alles mir gehört haben, nun aber teilst du mit mir!? - Vielmehr, als Rabin kam, sagte er im Namen des Reš-Laqiš: Dies gilt nur von dem Fall, wenn sie mit der Wurzelerde fortgerissen wurden, und innerhalb der drei Jahre, nach drei Jahren aber gehört alles dem Eigentümer des Bodens, denn er kann zum anderen sagen: wenn ich selber solche gepflanzt hätte, so würde nach drei Jahren alles mir gehört haben. -Jener kann ihm ja aber erwidern: wenn du solche gepflanzt hättest, so dürftest du in-

^{196.} Dem Käufer, da der Verkäufer auf eine solche Kleinigkeit verzichten muss. u. das Oel. 198. Wenn dieses Quantum nach Abzug sämtlicher Unkosten (Pflücken, Pressen udgl.) zu-199. In diesem Fall dürfen die Früchte schon im 1. Jahr gegessen werden (cf. Bd. i S. 311 Z. 7 ff.); wenn aber Bäume ohne Wurzelerde umgepflanzt werden, so gelten sie als neu gepflanzt, u. die Früchte der ersten 3 Jahre dürfen nicht gegessen werden; cf. Lev. 19,23. 200. Seit der Umpflanzung, wo der Eigentümer des Grundstücks von der Wurzelerde des Eigentümers der Bäume keinen Nutzen mehr hat

השתא קא אכלת פלגא בהדאי משום דאמר ליה אי אנא נטעי הוה קטיני וזרענא תחותייהו כילקא וירקא: תנא"אמר הלה זיתיי אני נוטל"אין שומעין לו מאי מעמא אמר רבי יוחנן משום ישוב ארין ישראל אמר רבי ירמיה כגון דא צריכא רבה: תנן ter diesen Mangold und Kräuter pflanzen™. התם רבי יהודה אומר "המקבל שדה אבותיו מן הגוי מעשר ונותן לו סברוה מאי שדה אבותיו"ארץ ישראל ואמאי קרו לה שדה אכותיו שדה אכרהם יצחק ויעקב וקסבר "אין קנין לגוי בארין ישראל להפקיע מיד מעשר ומקבל כחוכר דמי מה חוכר בין עבד ובין לא עבד בעי עשורי ומיתן ליה דכי פורע הוכתו דמי אף מקבל נמי כי פורע הובתי דמי "מעשר ונותן לו אמר ליח רב כהנא לרב פפי ואמרי "לה לרב זכיד אלא הא דתניא רבי יהודה לו מאי אירוא מציק אפילו אין מציק נמי ארא לעולם "יש קנין לנוי בארין ישראל להפקיע מיד מעשר ומקבל לאו כחובר דמי ומאי שדה אכותיי שדה אבותיו ממש ולדידיה הוא דקנסוה רבנן דאיידי דעלמא לא ולדידיה מאי מעמא קנסוח רבנן אמר שרה + M 83 \parallel אין - P 82 \parallel שרה + M 81

nerhalb der drei Jahre nichts essen, nun aber teilst du mit mir!? - Dieser kann ihm entgegnen: wenn ich solche gepflanzt hätte, wären sie klein, und ich könnte un-

Es wird gelehrt: Wenn der eine sagt, er wolle seine Olivenbäume zurückhaben, so höre man nicht auf ihn. - Weshalb? R. Johanan erwiderte: Wegen der Bebau-10 ung des Jisraéllands202. R. Jirmeja sagte: So etwas muss seinen Meister haben²⁰³.

Dort wird gelehrt: R. Jehuda sagte: Wenn jemand von einem Nichtjuden ein Feld seiner Vorfahren in Quotenpacht über-יניתן ממציק גוי מעשר וניתן nommen hat, so muss er zuerst den Zehnt entrichten204 und ihm nachher [seinen Anteill geben. Sie205 haben unter "Feld seiner Vorfahren" ein Feld im Jisraélland verstanden, und zwar heisst es deshalb "Feld seiner יילויה מפי "ואזיל מקבל לה אבל איניש Vorfahren", weil es ein Feld von Abraham, Jichaq und Jâqob ist, demnach ist er der Ansicht, dass ein Nichtjude im Jisraélland kein [Grundbesitz] erwerben könne, um es

ליה B 85 עליה. P 84 der Verzehntung zu entziehen, und dass ferner der Quotenpächter einem Ganzpächter gleiche, wie ein Ganzpächter den Zehnt entrichten und ihm geben muss, einerlei ob er [das Feld] bestellt hat oder nicht, denn es ist ebenso als würde er eine Schuld**bezahlen, ebenso ist es auch bei einem Quotenpächter, als würde er eine Schuld bezahlen, somit muss er zuerst den Zehnt entrichten und ihm nachher herauszahlen. R. Kahana sprach zu R. Papa, nach anderen, zu R. Zebid: Es wird gelehrt: R. Jehuda sagt: wenn emand von einem nichtjüdischen Gewalttäter das Feld seiner Vorfahren in Pacht übernommen hat, so muss er zuerst den Zehnt entrichten und ihm nachher seinen Anteil geben. Weshalb wird dies demnach von einem Gewalttäter gelehrt, dies gilt ja auch von einem, der nicht Gewalttäter ist!? Vielmehr, tatsächlich kann ein Nichtjude [Grundbesitz] im Jisraélland erwerben, um es der Verzehntung zu entziehen, auch gleicht ein Quotenpächter nicht einem Ganzpächter, nur ist unter "Feld seiner Vorfahren" ein Feld seiner wirklichen Vorfahren zu verstehen; ihn 10 haben die Rabbanan gemassregelt", denn da es"ihm lieb ist, nimmt er es in Pacht, auch wenn er mehr zahlen muss, einen anderen aber nicht. - Weshalb haben ihn die Rabbanan gemassregelt?

^{201.} Der Boden unter den Bäumen wäre unbeschattet, u. er könnte ihn für andere Pflanzungen ausnutzen. 202. Die Bäume dürfen nicht mehr entwurzelt werden. 203. Eine solche Lehre ist nur dann anzuerkennen, wenn sie von einer bekannten Autorität herrührt. 204. So dass er von seinem Teil auch den Zehnt für den Teil des Nichtjuden zu entrichten hat. 205. Die Gelehrten, die diese Lehre vortrugen. 206. Den Vorfahren der Jisraéliten. 207. Die Früchte, die er ihm als Pachtgeld zahlt. 208. Die Früchte, die er dem nichtjüdischen Besitzer des Felds gibt, gelten für ihn nicht als Ertrag seines Felds, sondern als Schuldzahlung. 209. Der sich das Feld durch Gewalt angeeignet hat. 210. Den Nachkommen des ursprünglichen Besitzers. Zehnt auch für den Anteil des Nichtjuden zu zahlen. 212. Das gepachtete Feld. 213. Durch die Entrichtung des Zehnts für den Nichtjuden.

R. Johanan erwiderte: Damit [das Feld] in seiner Hand gesichert"bleibe. R. Jirmeja sagte: So etwas muss seinen Meister haben.

Es wurde gelehrt: Wenn jemand das Feld seines Nächsten ohne dessen Erlaub- 5 nis bezogen und es [mit Bäumen] bepflanzt hat, so schätze man, wie Rabh sagt, den Wert", und er hat die Unterhand"; Semuél aber sagt, man schätze, wieviel jemand für die Bepflanzung eines solchen Felds וס לכוף לכוף לכוף אמר ליה לא בעינא לכוף zahlen" würde. R. Papa sagte: Sie streiten nicht, der eine spricht von einem Feld, das zur Bepflanzung geeignet ist, und der andere spricht von einem Feld, das zur Bepflanzung nicht geeignet ist. Die An- 15 שימטין לו מיתיבי לו מיתיבי לו רב ששת אמר אין שומטין לו sicht Rabhs wurde aber nicht ausdrücklich gelehrt, vielmehr wurde sie aus einem Schluss gefolgert. Einst kam ein solcher Fall vor Rabh, da sprach er zu ihm: Geh, schätze es"ihm. Dieser erwiderte: Ich wün- 20 בבן שמעון בן נמליאל אומר בית שמאי אומרים sche es nicht. Darauf sprach er zu ihm: Geh, schätze es ihm, und er soll die Unterhand haben. Dieser erwiderte: Ich wünsche es nicht. Später sah er, dass dieser [das Feld] umzäunt und es bewacht hat; da sprach er zu ihm: Du hast nun be-

רבי יותנן כדי שתהא ברה בידו אמר רבי ירמיה בנון דא צריכא רבה: "איתמר היורד לתוך שדה חבירו ונטעה שלא ברשות אמר רב שמין לו וידו כל התחתונה ושמואל אמר אומדין כמה אדם רוצה ריתן בשדה זו לנוטעה אמר רב פפא ולא פליני כאן בשרה העשויה ליטע כאן בשרה שאינה עשויה ליטע והא דרב 'לאו בפירוש איתמר אלא מכללא איתמר דההוא דאתא לקמיה דרב אמר ליה זיל שום ליה אמר ליה לא בעינא אמר ליה זיל שום הזייה דגדרה וקא מנטר לה אמר ליה גלית אדעתיך דניחא לך זיל שום ליה וידו על העליונה: איתמר היורד לתוך חורבתו של חבירו ובנאה שלא ברשותו יאמר לו עציי ואבניי אני נוטל "רב נחמן אמר רבן שמעון בן גמליאל אומר בית שמאי אומרים שומעין לו ובית הלל אומרים"אין שומעין לו לימא רב נהמן דאמר כבית שמאי הוא דאמר כי האי תנא דתניא שומעין לו דברי רבי שמעון בן אלעזר שומעין לו ובית הלל אומרים אין שומעין לו מאי הני עלה אמר רבי יעקב אמר רבי יוהנן בבית שומעין לו בשדה אין שומעין לו בשדה מאי מעמא שומעין לו או אין שומעין + M 87 אמר...בעינא אמר M 86

- אין. kundet, dass es dir wol erwünscht ist; geh, schätze es ihm, und er soll nun die Oberhand haben.

Es wurde gelehrt: Wenn jemand die Ruine seines Nächsten ohne dessen Erlaubnis bezogen und sie renovirt hat, und zu ihm darauf" sagt, er wolle sein Holz und seine Steine mitnehmen, so höre man, wie R. Nahman sagt, auf ihn; R. Sešeth sagt, man höre auf ihn nicht. Man wandte ein: R. Simôn b. Gamaliél sagte: die Schule Sammajs sagt, man höre auf ihn, und die Schule Hillels sagt, man höre auf ihn nicht: demnach wäre R. Nahman der Ansicht der Schule Sammajs"!? - Er hält mit dem Autor folgender Lehre: Man höre auf ihn - Worte des R. Simôn b. Eleâzar; R. Simôn b. Gamaliél sagte: die Schule Sammajs sagt, man höre auf ihn, und die Schule Hillels sagt, man höre auf ihn nicht". — Wie bleibt es damit"? R. Jâqob erwiderte im Namen R. Johanans: Bei einem Haus höre man auf ihn, bei einem Feld höre man auf ihn nicht. Weshalb [nicht] bei einem Feld? — Wegen der Bebauung des Jisraéllands.

^{214.} Damit er sich bestrebe, es dem Nichtjuden abzukaufen. 215. Um wieviel der Wert des Felds durch die Baumbepflanzung gestiegen ist; diesen Betrag hat der Besitzer des Felds an den Pflanzer 216. Wenn der Mehrwert mehr beträgt als die Auslagen, so hat der Bepflanzende nur die Auslagen, u. wenn die Auslagen mehr betragen, so hat er nur den Mehrwert zu beanspruchen 217. Diesen Betrag hat der Eigentümer des Felds an den anderen zu zahlen. den Beflanzenden den Mehrwert. 219. Die Bepflanzung des Felds. 221. Während die Halakha nach der Schule Hillels entschieden wird. 223. Ob er seine Bauist der Ansicht des RŠbE., welcher sagt, dass darüber kein Streit bestehe. materialien, bezw. seine Pflanzungen zurücknehmen dürfe.

משום ישוב ארץ ישראל איכא דאמרי משום כחשא דארעא מאי בינייהו איכא בינייהו"בחוצה לארין: מיטכור בית לחבירו בימות הגשמים אינו יכול וני להוציאו מן החג ועד הפסח בימות החמה שלשים יום ובברבים אחד ימות החמה ואחר ימות 5 Auslands ". הגשמים שנים עשר חדש ובחנויות אחד עיירית ואדר כרבים שנים עשר חדש רבן שמעון בן גמליאל אימר חנות של נחתומים ושל צבעים שלש שנים:

בברא. מאי שנא יכות הגשמים "דכי אגר" הנשמים ימות החמה גמי דכי אנר איניש ביתא "לכולהו ימות החמה אגר אלא בימות הגשמים היינו שעמא "דלא שכיה ביתא למינר אימא סיפא בכרכים אחד ימות החמה"ואהד ימות הנשמים שנים הגשמים מפיק ליה ואמאי הא לא שכיה ביתא למינר אמר רב יהודה "להודיע קתני והכי קאמר המשכיר בית לחבירו סתם אין יכול להוציאו בימות הגשמים מחג ועד הפסח אלא אם כן הודיעו שלשים "וכשאמרו שנים עשר חדש לא אמרו אלא להודיעי וכשם שמשכיר צריך להודיע כך שוכר צריך לחודיע "דאמר ליה אי אודעתן הוה מרחנא ומותיבנא ביה איניש מעליא אמר רב אסי אם נכנס יום אחד 25 בימות הגשמים אינו יכול להוציאו מן ההג עד הפסח והא אנן שלשים יום"קאמרינן הכי קאמר אם ביתא לכולהו M ביתא ביה ג אגר לכורהו. M ביתא לכולהו B 92 ביתא לכולהו יה ג אגר ביה ה נמי כי אגר ו' P 93 לכוליה ש 94 M משום || M 95 || אמאי דכי מלו || M 96 להודיעו || M 95 יום | 89 M – דאמר...מעליא | 8P 99 קאמר. V תגן.

Manche erklären: Wegen der Abmagerung des Bodens". - Welchen Unterschied gibt es zwischen ihnen? - Ein Unterschied zwischen ihnen besteht hinsichtlich des

ENN JEMAND SEINEM NÄCHSTEM IN DER REGENZEIT EIN HAUS VERMIE-TET HAT, SO KANN ER IHN VOM [HÜT-TEN FEST BIS ZUM PESAHFEST" NICHT HIN-ומר ביתא לכולהו ימות הנשמים אנר ביתא לכולהו ימות AUSSETZEN; IM SOMMER NACH DREISSIG TAGEN. IN GROSSSTÄDTEN 228 SOWOL IM SOM-MER ALS AUCH IN DER REGENZEIT ERST NACH ZWÖLF MONATEN. BEI KAUFLÄDEN SOWOL IN KLEINEN STÄDTEN ALS AUCH ישר הדש "ואילו מלו ליה יומי שכירות בימית 15 IN GROSSSTÄDTEN ERST NACH ZWÖLF Mo-NATEN. R. ŠIMÔN B. GAMALIÉL SAGT, BEI BÄCKERLÄDEN UND FÄRBERLÄDEN NACH DREI JAHREN.

GEMARA. In der Regenzeit wol²⁰des-יום מעיקרא הניא נמי הכי כשאמרו שלשים halb, weil, wenn jemand in der Regenzeit eine Wohnung mietet, er sie für die ganze Regenzeit mietet, ebenso mietet man ja auch im Sommer eine Wohnung für den ganzen Sommer!? - Vielmehr, in der Regenzeit aus dem Grund, weil man in der Regenzeit nicht leicht eine Wohnung zu mieten findet. - Wie ist demnach der Schlußsatz zu erklären: In Großstädten sowol im Sommer als auch in der Regenzeit erst nach zwölf Monaten. Wenn nun die Mietszeit in der Regenzeit abläuft, so kann

er ihn hinaussetzen; wieso denn, er findet ja keine Wohnung zu mieten!? R. Jehuda erwiderte: Gelehrt wird, dass er es ihm kündigen muss; er meint es wie folgt: wenn jemand seinem Nächsten ein Haus ohne Vereinbarung vermietet hat, so kann er ihn in der Regenzeit vom [Hütten]fest bis zum Pesahfest nicht hinaussetzen, es sei denn, dass er es ihm dreissig Tage vorher gekündigt hat. Ebenso wird auch gelehrt: Wenn sie von dreissig [Tagen] und von zwölf Monaten sprechen, so bezieht sich dies auf die Kündigung; und wie der Vermieter kündigen muss, ebenso muss auch der Mieter kündigen, denn jener kann zu ihm sagen: wenn du es mir mitgeteilt hättest, so würde ich mich bemüht und einen anständigen Menschen hineingesetzt haben. R. Asi sagte: Wenn nur ein Tag in die Regenzeit hineinragt, so kann er ihn vom [Hütten]fest bis zum Pesahfest nicht mehr hinaussetzen. — Wir sagten ja: dreissig Tage!? - Er meint es wie folgt: wenn von diesen dreissig Tagen ein Tag in die Re-

^{225.} Die bereits durch die Baumpflanzung eingetreten ist. 226. Nach der 2. Erklärung ist dies auch ausserhalb Palästinas verboten. 227. Vom Beginn bis zum Ablauf des Winters. Wohnungen noch schwerer zu haben sind. 229. Kann der Vermieter den Mieter nicht hinaussetzen. 230. Ueber die Dauer des Mietskontrakts. 231. Vor Beginn des Winters.

genzeit"hineinragt, so kann er ihn vom [Hütten]fest bis zum Pesahfest nicht mehr hinaussetzen. R. Hona sagte: Wenn er aber den [Miets]preis steigern will, so darf er dies. R. Nahman sprach zu ihm: Dies" 5 heisst also, jemand am Hodensack festhalten, damit er sein Gewand zurücklasse!? -In dem Fall, wenn Häuser im Preis gestiegen sind".

ihm" sein Haus eingestürzt ist, er zu ihm" sagen kann: du bist nicht bevorzugter als ich"; wenn jener es verkauft, vererbt oder verschenkt hat, so kann [der Mieter] sagen: du bist nicht bevorzugter als dein בשבילא אמר רב הונא "בריה דרב יהושע באשר פו Rechtsvorgänger"; wenn er seinen Sohn verheiratet so sehe man: konnte er es ihm mitteilen, so sollte er es ihm mitteilen, wenn aber nicht, so kann er zu ihm sagen: du bist nicht bevorzugter als ich".

Einst kaufte jemand einen Kahn mit Wein und fand keinen Platz, um ihn unterzubringen. Da fragte er eine Frau, ob sie ihm einen Platz zu vermieten habe; diese erwiderte: nein. Da ging er mit ihr eine Trauung ein, und sie gab ihm einen Platz, ihn unterzubringen. Hierauf ging er nachhaus, schrieb ihr einen Scheidebrief

נכנס יום אחד בימות הנשמים מהני שלשים יום אינו יכול להוציאו מן החנ ועד הפסח אמר רב הונא ואם כא לרבות 'בדמים מרבה אמר ליה רב יו פנחמן האי"לנקטיה בכובסיה דלשבקיה לגלימא לא צריכא דאייקור בתי: פשיטא נפל ליה ביתא אמר ליה לא טדיפת מינאי 'זבניה 'או אורתיה 'או יהביה במתנה אמר ליה לא עדיפת מגברא דאתית מיניה בלליה לבריה חזינן אי 'הוה אפשר לאודועיה איבעי ליה לאודוניה ואי לא אמר ליה לא עדיפת מינאי: Selbstverständlich ist es, dass wenn וההוא נברא דובן ארבא דחמרא לא אשכח "דובתא ההוא נברא דובן ארבא דחמרא לא לאותוביה אמר לה לההיא איתתא אית לך דוכתא לאונורי אמרה ליה לא 'אזל קדשה יהבה ליה דוכתא 'לנייליה אזל לביתיה כתב לה גיטא שדר לה אזלא איהי "אגרא שקולאי מיניה וביה אפיקתיה ואותביה נישה כן יעשה לו גמולו ישוב בראשו לא מיבעיא הצר דלא קיימא לאגרא אלא אפילו חצר דקיימא לאנרא אמרה ליה לכולי עלמא גיחא לי לאוגורי ולך לא ניחא לי "דדמית עלי כי אריא ארבא: רבן שמעון בן גמליאל אומר "של נחתומים ושל צבעין 20 שלש שנים: תנא מפני שהקיפן מרובה:

וו שמיר בית לחבירו המשכיר חייב בדלת בנגר ובמנעול ובכל דבר "שמעשה אומן אבל

ו א ברמיה במיה M 2 נקטיה לכובי דלשבקי לגלימיה הוא לא B 1 M זבנה או אורתי M או M או M M זבנה או אורתי M אורתי M 9 אתא לביתיה P 6 אזא M 8 אתא לביתיה P 6 -- P 11 בריה דר י -- M 10 אגירי מיניה שהוא מעשה. M 12

und sandte ihn ihr. Da mietete sie sofort Lastträger und liess [den Wein] hinausbringen und auf die Strasse setzen. R. Hona, Sohn R. Jehošuâs, sagte:42 Wie er getan hat, so verfahre man mit ihm, die Vergeltung komme über sein Haupt. Selbstverständlich 16, wenn der Hof nicht zu vermieten ist, aber auch wenn er zu vermieten ist, kann sie zu ihm sagen: jedem anderen will ich ihn vermieten, dir aber will ich ihn nicht vermieten, denn du kommst mir wie ein lauernder Löwe vor244.

R. ŠIMÔN B. GAMALIÉL SAGT, BEI BÄCKERLÄDEN UND FÄRBERLÄDEN NACH DREI JAHREN. Es wird gelehrt: Weil sie auf lange Zeit kreditiren245.

ENN JEMAND AN SEINEN NÄCHSTEN EIN HAUS VERMIETET HAT, SO IST DER VER-MIETER [ZUR ANFERTIGUNG VON] TÜR, RIEGEL, SCHLOSS UND ALLEM ANDEREN, WAS EINE HANDWERKERARBEIT IST, VERPFLICHTET; WAS ABER KEINE HANDWERKER-

232. Wenn für die Kündigung nur 29 Tage zurückbleiben. 233. Die Erlaubnis, den Mietspreis 236. Dem zu erhöhen. 234. Er braucht keinen Verlust zu erleiden. 235. Dem Vermieter. 237. Er kann den Mieter beim Ablauf der Mietszeit hinaussetzen, um die Wohnung für sich 238. Der Vermieter das vermietete Haus. zu benutzen. 239. Der Verkäufer, bezw. Erblasser; auch er kann den Mieter nicht hinaussetzen. 240. Und das Haus für diesen nötig hat. diesem Fall kann er ihn hinaussetzen. 242. Dieser im biblischen Stil gehaltene Ausspruch scheint aus einem uns nicht mehr bekannten Spruchbuch angezogen zu sein; der 1. Absatz kann jedoch auch aus 244. Dh. gegen dich habe ich Lev. 24,19 entnommen sein. 243. Sc. war sie dazu berechtigt. 245. Der Mieter hat eine längere Zeit nötig, um seine ausstehenden Schulden einzuziehen. דבר שאינו מעשה אומן השוכר עושהו הוכל של בעל הבית ואין לשוכר אלא היוצא מן התנזר ומו הכירים בלבר:

גמרא. תנו רבנן המשכיר בית לחבירו" משכיר 5 חייב להעמיד לו דלתות לפתוח לו חלונות לחוק לו תקרה לסמוך לו קורה"שוכר חייב לעשות לו סולם לעשות לו מעקה לעשות לו מרוב ולהטיד את גגו בעו מיניה מרב ששת מזוזה על מי מזוזה האמר רב"משרשיא מזוזה חובת הדר היא אלא מקום מזוזה אומן השוכר עושהו והאי נמי לאו מעשה אומן הוא אפשר"הוא "בגובתא דקניא: תנו רגגן "המשכיר בית לחבירו על השוכר לעשות לו מיוזה וכשהוא יוצא לא יטלנה בידו ויוצא"ומגוי נומלה בידו ויוצא בניו מעשה לסתור אמר רב ששת ארישא: הוכר של בעל הבית ואין לשוכר אלא היוצא מן התנור ומן "הכירים בלבד: במאי עסקינן אילימא בהצר דאגיר ליה לשוכר ותורי דשוכר אמאי של בער הבית אלא בהצר דלא אגירא"לשוכר ותורי דמשכיר פשיטא לא צריכא בחצו דמשכיר ותורי דאתו מעלמא קמו בה מסייע ליה לרבי יוסי ברבי הנינא "דאמר רבי יוסי ברבי חנינא הצרו של אדם קונה לו שלא מדעתו מיתיבי אם אמר כל מציאות

M 16 | ששת M 15 | י + B 14 | ששת - M 13 לה בגוב׳ P 17 ובגוי P 18 הכירה ליה || 20 M לחצרי היום תוכה || P 21 לו הצרו.

nehme er sie mit der Hand ab und ziehe aus. Einst nahm sie jemand mit der Hand ab und zog aus; darauf begrub er sein Weib und seine beiden Kinder. - Eine Erzäh-

ARBEIT IST, MUSS DER MIETER MACHEN. DER MIST GEHÖRT DEM HAUSBESITZER, DEM MIETER GEHÖRT NUR DAS, WAS VOM OFEN UND VOM HERD KOMMT.

GEMARA. Die Rabbanan lehrten: Wenn jemand an seinen Nächsten ein Haus vermietet hat, so ist der Vermieter verpflichtet, Türen einzusetzen, Fenster zu öffnen, die Tragbalken zu befestigen und Stütz-יבר שאין מעשה balken zu setzen; der Mieter muss eine Leiter, ein Geländer und eine Dachrinne anfertigen und das Dach ausschmieren. Sie fragten R. Sešeth: Wem obliegt die Pflicht der Mezuza"? - Hinsichtlich der Mezuza ישתו ושני sagte ja R. Mešaršeja, sie sei Pflicht des Bewohners!? — Vielmehr, wem obliegt der Raum²⁴⁸für die Mezuza? R. Sešeth erwiderte ihnen: Ihr habt es gelernt: was aber keine Handwerkerarbeit ist, muss der Miete: ____ und dies ist ebenfalls keine Handwerkerarbeit, denn dafür genügt ein Röhrchen²⁴⁹.

Die Rabbanan lehrten: Wenn jemand an seinen Nächsten ein Haus vermietet בים תקנה "לי הצרי לא אמר כלום hat, so muss der Mieter eine Mezuza anbringen, und wenn er auszieht, so darf er sie nicht mit der Hand abnehmen und ausziehen; wenn es ein250 Nichtjude ist, so lung zur Widerlegung!? R. Seseth erwiderte: Dies bezieht sich auf den Anfangsatz.

DER MIST GEHÖRT DEM HAUSBESITZER; DEM MIETER GEHÖRT NUR DAS, WAS AUS DEM OFEN UND DEM HERD KOMMT. Von welchem Fall wird hier gesprochen, wollte man sagen, wenn der Hof an den Mieter mitvermietet ist und die Rinder ebenfalls dem Mieter gehören, weshalb gehört er dann dem Hausbesitzer, und wollte man sagen, wenn der Hof nicht an den Mieter mitvermietet ist, und die Rinder dem Vermieter gehören, so ist dies ja selbstverständlich!? — In dem Fall, wenn der Hof dem Vermieter gehört und fremde Rinder in diesem stehen. Dies wäre eine Stütze für R. Jose b. R. Hanina, denn R. Jose b. R. Hanina sagte, der Hof eines Menschen erwerbe für ihn ohne sein Wissen. Man wandte ein: Wenn jemand gesagt hat: mein Hof erwerbe für nich jeden Fund¹³, der heute in diesen kommen wird, so hat er nichts¹³gesagt. Weshalb

^{246.} Auf dem Dach, wenn es benutzt wird. 247. Cf. Bd. vij S. 303 N. 101. nineingelegt u. befestigt wird. 249. In das die M. hineingelegt u. an den Pfosten befestigt wird. 250. Der Hausbesitzer. 251. Der Besitz des Mistes wird gewöhnlich vom Besitzer der Tiere aufgegeben 1. der Vermieter erwirbt ihn durch seinen Hof. 252. Alles, was in diesen kommt. ierrenlose Gegenstände. 254. Dh. seine Worte haben keine Geltung u. die hineingekommenen Jegenstände werden dadurch nicht sein Eigentum.

hat er nichts gesagt, wenn dem so wäre, wie R. Jose b. R. Hanina lehrt, dass nämlich der Hof eines Menschen für ihn ohne sein Wissen erwerben könne!? - Hier wird von einem unbewachten Hof gesprochen. שמינה משתמרת כי יצא לו שם מציאה זאי בחצר שאינה משתמרת כי יצא לו

Wie ist demnach der Schlußsatz zu erklären: Ist in der Stadt bekannt geworden, dass bei ihm ein Fund vorhanden ist, so sind seine Worte giltig; was ist denn dabei, dass in der Stadt bekannt gewor- והבית ואם איתא להא דרבי יוסי ברבי חנינא דאמר מ den ist, dass bei ihm ein Fund vorhanden ist, wenn es ein unbewachter Hof ist!? Wenn es in der Stadt bekannt ist, dass bei ihm ein Fund vorhanden ist, so ziehen sich die Leute davon zurück, und der וה זרק ארנקי בפתח זרק ארנקי בפתח וה לה"דבעי רבא זרק ארנקי בפתח זה Hof gilt als bewacht. Man wandte ein: Der Mist, der aus dem Ofen oder aus dem Herd kommt und der aus der Luft eingesammelt wird", gehört ihm", und der sich ישבחצר הרי אלו של בעל הבית אמר רב אשי זאת פא stall und im Hof befindet, gehört dem 20 שבחצר הרי אלו של בעל הבית אמר רב אשי זאת Hausbesitzer. Wieso gehört nun, wenn dem so wäre, wie R. Jose b. R. Hanina lehrt, dass der Hof eines Menschen für ihn ohne sein Wissen erwerbe, der aus der Luft eingesammelte ihm, es ist ja die Luft seines

"ואם איתא להא דאמר רבי יוסי"ברבי חנינא הצרו של אדם קונה לו שלא מדעתו אמאי לא אמר כלום הכא במאי עסקינן בחצר שאינה משתמרת אי הכי אימא סיפא יצא לו שם מציאה בעיר דבריו קיימין בעיר מאי הוי כיון דיצא לו שם מציאה בעיר מיבדל בדילי אינשי מינה והויא לה כחצר המשתמרת מיתיבי זבל היוצא מן התנור ומן הכירים והקולם מן האויר הרי אלו שלו ושברפת"ושבחצר של בעל הצרו של אדם קונה לו שלא מדעתו קולם "מאויר אמאי הרי הוא שלו אויר הצרו הוא אמר אביי במדביה כלי כשולי פרה רבא אמר אויר שאין סופו לנוח לאו כמונח דמי ומי פשימא ליה לרבא והא ויצאתה בפתח"זה מהו" אויר שאין סופו לנוח כמונח דמי או לאו כמונח דמי התם לא מיפסק ולא מידי הכא מיפסק כלי ושברפת ושבחצר הרי אלו של בעל חבית תרתי אמר אביי חבי קאמר ושברפת אימרת המשכיר הצירו סתם לא השכיר רפת שבה מיתיבי "יוני שובך ויוני עלייה הייבות בשילוח

M 25 ו 1 -- P 24 בר P 23 מן האויר הרי אלו שלו 1 26 אחר + רבא 27 אחר אפקרה ואמר כל היכא דבעי ניזכי ביה. + M 28

Hofs ?!? Abajje erwiderte: Wenn er ein Gefäss an das Körperende der Kuh befestigt'. Raba erklärte: Was nicht im Luftraum liegen bleibt, gilt nicht als niedergelegt". - Ist dies Raba denn entschieden, dies ist ihm ja fraglich; Raba fragte nämlich, wie es denn sei, wenn jemand einen Geldbeutel durch die eine Tür geworfen und er durch die andere hinausgeflogen eist; ob der Gegenstand, der im Luftraum nicht liegen bleibt, als niedergelegt gilt oder nicht? - Da ist [die Sache von der Luft] nicht getrennt, hierbei aber ist sie durch das Gefäss getrennt. — «Der aus dem Stall und aus dem Hof gehört dem Hausbesitzer. Beides Abajje erwiderte: Er meint es wie folgt: der aus dem Stall im Hof gehört dem Hausbesitzer. R. Asi sagte: Hieraus ist zu entnehmen, dass wenn jemand einen Hof ohne besondere Vereinbarung vermietet hat, er den in diesem befindlichen Stall nicht mitvermietet hat. Man wandte ein: Bei Tauben aus dem Schlag und dem Söller hat das Gesetz vom Fliegenlassen statt, auch sind sie [fremden] als Raub

256. Wenn 255. Der keine Bewachung gewährt; der Eigentümer selber verlässt sich darauf nicht. er ein Gefäss unter dem Vieh hält u. den Mist auffängt. 257. Dem Mieter des Hauses. bald der Mist in die Luft des Hofs kommt, bevor er in das Gefäss des Mieters gelangt, müsste er in den Besitz des Hofbesitzers übergehen. 259. So dass der Mist sofort nach dem Wurf aufgefangen wird. 260. Und da in diesem Fall der Mist von einem anderen aufgefangen wird bevor er den Boden des Hof besitzers berührt, so wird er auch durch den Luftraum desselben nicht erworben. Eigentümer des Raums, durch welchen der vom Eigentümer freigegebene Beutel geflogen ist, diesen er-262. Dies braucht ja nicht von beiden Räumen gelehrt zu werden; wenn dies von letzterem gilt, zu welchem auch der Mieter Zutritt hat, so gilt dies ja selbstverständlich vom ersteren. 264. Der Mutter eines Vogelnestes; 263. Keine richt. Haustauben, da sie das Futter selber suchen. cf. Dt. 22,6,7.

ואסורות בגזל מפני דרכי שלום ואם איתא להא דאמר רבי יוסי "ברבי חנינא חצרו של אדם קונה לו שלא מדעתו קרי כאן 'כי יקרא פרט למזומן אמר רבא ביצה ביציאת רובה הוא דאיחייבה לה בשילוח ומיקנא לא "קניא עד דנפלה לחצרו וכי קתני חייבות בשילוח מקמי דתיפול להצירו אי הכי אמאי אסורות משום גזל אאמן ואיבעית אימא לעולם אביצים ומדנפיק רובה דעתיה עילוה"וחשתא דאמר רב יהודה אמר רב אסור לזכות בכיצים כל האם והדר את הכנים תקח לך אפילו תימא דנפלה "לה לחצרו כל היכא דאיהו מצי זכי ליה חצרו זכיא ליה וכל היכא דאיהו לא מצי זכי "ליה חצרו נמי לא זכיא ליה אי הכי"אסורות בגזל מפני דרכי שלום בעי שלוחה "בקטן דלאו בר שילוח הוא קטן בר דרכי שלום הוא הכי קאמר אביו של קטן הייב להחזיר לו מפני דרכי שלום:

משכיר בית לחבירו לשנה נתעברה השנה וו נתעברה לשוכר השכיר לו לחדשים נתעברה השנה נתעברה למשביר 'מעשה בציפורי באחד ששבר " - M קני לה עד - M 30 ה P 31 לה. M 29 ליה א 32 M ליה + M 33 ליה א 34 אמאי 34 M ליה

צריכא דשלחה קטן קטן בר ד"ש.

verboten, wegen des Friedens. Wenn nun dem so wäre, wie R. Jose b. R. Hanina lehrt, dass nämlich der Hof eines Menschen für ihn ohne sein Wissen erwerbe, so sollte doch hierauf bezogen werden der Schriftvers:"5wenn sich trifft, ausgenommen das, was bereit gehalten wird201? Raba erwiderte: Sobald die grössere Hälfte des Eies hervorkommt, tritt das Gebot des Fliegen-ומן שהאם רובצת עליהם שנאמר "שלח תשלח את lassens ein, die Erwerbung aber erst dann, wenn es in den Hof gefallen ist, und die Lehre, dass hierbei das Gebot des Fliegenlassens statt habe, erstreckt sich auf die Zeit bevor es in den Hof gefallen ist. — שלחה הא אי דלא שלחה הא Weshalb sind sie demnach207[fremden] als Raub verboten!? — Dies bezieht sich auf die Mutter258. Wenn du aber willst, sage ich: tatsächlich auf die Eier, denn sobald die grössere Hälfte hervorgekommen ist, 20 rechnet er darauf200. Nachdem aber R. Jehuda im Namen Rabhs erklärt hat, man dürfe sich die Eier nicht aneignen, solange die Mutter auf diesen sitzt, denn es heisst: 270 lasse die Mutter fliegen, und nachher: und

die Jungen behalte für dich, ist dies auch auf den Fall zu beziehen, wenn sie vollständig in seinen Hof gekommen sind, denn in dem Fall, wenn er selbst sie erwerben kann, erwirbt sie auch sein Hof für ihn, und wenn er selbst sie nicht erwerben kann, erwirbt sie auch sein Hof nicht für ihn271. — Wieso sind sie demnach [fremden] des Friedens wegen als Raub verboten, — hat er sie fliegen lassen, so ist dies ja richtiger Raub", und hat er sie nicht fliegen lassen, so muss er dies ja tun²⁷³!? — Hier wird von einem Minderjährigen gesprochen, der zum Fliegenlassen nicht verpflichtet ist. - Ist denn ein Minderjähriger zur Erhaltung des Friedens verpflichtet!? - Er meint es wie folgt: der Vater des Minderjährigen muss sie zurückgeben, wegen des Friedens.

ENN JEMAND AN SEINEN NÄCHSTEN EIN HAUS JÄHRLICH VERMIETET HAT, SO IST, WENN DAS JAHR SCHALTJAHR'74 GEWORDEN IST, DIES ZUGUNSTEN DES MIETERS ERFOLGT; HAT ER ES IHM MONATLICH VERMIETET, SO IST, WENN DAS JAHR SCHALT-JAHR GEWORDEN IST, DIES ZUGUNSTEN DES VERMIETERS ERFOLGT. EINST MIETETE JE-MAND IN SEPPHORIS VON SEINEM NÄCHSTEN EIN BADEHAUS FÜR ZWÖLF GOLD[DENAR]

^{266.} Dieses Gesetz gilt nur von herrenlosen Vögeln, nicht aber von solchen, die Eigentümer haben, u. auch diese sollten Eigentum des Hausbesitzers sein. 267. Wenn sie dem Hausbesitzer nicht gehören. 268. Diese gilt als sein Eigentum, da sie ihr Nest in seinem Gebiet 269. Und obgleich sie noch nicht sein richtiges Eigentum sind, so sind sie fremden dennoch 270. Dt. 22,7. verboten, wegen des Friedens. 271. Und der Eigentümer erwirbt sie nicht, 272. Da sie beim Fortsliegen der Mutter durch den Hof in solange die Mutter auf ihnen sitzt. den Besitz des Eigentümers gelangen. 273. Das Verbot des Raubs kommt dann überhaupt nicht 274. Das Schaltjahr (nach jüd. Zeitrechnung, nach dem Mondzyklus) hat einen Monat mehr, also 13 Monate; dies wurde früher nicht im voraus berechnet, sondern während des Jahrs selbst unter Berücksichtigung verschiedener Umstände festgestellt; cf. Bd. vij S. 35 Z. 19 ff.

FÜR DAS JAHR, EINEN GOLDDENAR FÜR DEN MONAT. ALS DIE SACHE VOR R. SI-MÔN B. GAMALIÉL UND R. JOSE KAM, SAG-TEN SIE, DASS SIE [DIE MIETE FÜR] DEN SCHALTMONAT TEILEN.

GEMARA, Ein Ereignis zur Widerlegung!? [Die Mišnah] ist lückenhaft und muss wie folgt lauten: wenn er aber gesagt hat: zwölf Golddenar für das Jahr, einen Golddenar für den Monat, so teilen אבר רב אי הואי התם הוה יהיבנא ליה בוליה שו אבר רב אי הואי התם הוה יהיבנא sie. Einst ereignete es sich auch in Sepphoris, dass jemand von seinem Nächsten ein Badehaus für zwölf Golddenar für das Jahr, einen Golddenar für den Monat gemietet hat, und als die Sache vor R. Si- וז יכקינן הדש יכקינן הדש יכקינן אמר בבא באמצע הדש יכקינן môn b. Gamaliél und R. Jose kam, sagten sie, dass sie [die Miete für] den Schaltmonat teilen. Rabh sagte: Wenn ich dort wäre, so würde ich sie ganz dem Vermieter zugesprochen haben. Er lehrt uns 20 בכאה אחרונה כור בשלשים כאה בסלע אני מוכר also, dass die letzte Fassung ausschlaggebend sei, und dies sagte ja Rabh bereits einmal? R. Hona sagte nämlich: In der Schule Rablis lehrten sie, dass [wenn jemand gesagt hat: ich zahlel einen Stater, hundert Maâh, er hundert Maâh, und wenn:

מרחץ מהבירו בשנים עשר "זהב לשנה "מדינר זהב לחרש יבא מעשה לפני רבן שמעין בן גמליאל ולפני רבי ייכי יאמרו יחלוקו את חדש העיבור:

מעשה לכתור חכורי מחכרא והכי 5 כתני ואם אמר לו בשנים עשר זהובים לשנה מדינר זהב לחדש יחלוקו ומעשה נמי בציפורי באחד ששבר מרחין מחבירו כשנים עשר זהובים לשנה "מדינר יחב רחדש ובא מעשה לפני רבן שמעון בן גמליאל ולפני רבי יוסי ואמרו יחלוקו את חדש העיבור רמשביר מאי קא משמע לן תפום לשון אחרון הא אמרה רב חדא זימנא דאמר רב הונא אמרי בי רב אסתירא מאה מעי מאה מעי מאה מעי אסתירא אסתירא אי מחתם חוה אמינא פרושי קא מפרש אבל בא בתחלת חדש כוליה למשכיר בא בסוף חדש בוליה לשובר "מי אמר שמואל לא אמריגן תפום לשון אחרון והא רב ושמואל דאמרי תרוייהו כור בשלשים אני מוכר לך יכול לחזור בו אפילו רך ראשון ראשון קנה התם טעמא מאי משום דתפים הכא נמי "קא תפים ורב נהמן אמר קרקע בחוקת בעליה קיימת מאי קמשמע לן תפום לשון אחרון היינו דרב אף על גב דאפיך מיפך: בעו

hundert Maâh, einen Stater, er einen Stater [zu zahlen habe]. — Wenn er nur dies lehrte, so könnte man glauben, es sei eine Erklärung²⁷⁵. Šemuél sagte: Dies gilt nur von dem Fall, wenn er in der Mitte des Monats kommt, wenn er aber am Beginn des Monats kommt, so gehört alles dem Vermieter, und wenn am Schluss des Monats, so gehört alles dem Mieter. — Ist denn Semuél nicht der Ansicht, dass die letzte Fassung ausschlaggebend sei, Rabh und Semuél sagten ja beide, dass [wenn jemand zu seinem Nächsten gesagt hat: ich verkaufe dir einen Kor [Getreide] für dreissig [Selâ], er noch bei der letzten Seah zurücktreten könne", wenn aber: ich verkaufe dir einen Kor für dreissig, einen Selâ für die Seah, so hat [der Käufer] jede einzeln erworben!? — Da erfolgt dies279aus dem Grund, weil er es bereits in seinem Besitz280hat, und auch hierbei hat er es281 in seinem Besitz. R. Nahman sagte: Das Grundstück bleibt im Besitz des Eigentümers. - Er lehrt uns also, dass die letzte Fassung ausschlaggebend sei, und das lehrte ja auch Rabh!? - Selbst wenn er es umgekehrt gesagt hat 183.

^{275.} In diesem Fall sind es überhaupt keine 2 verschiedene Fassungen, vielmehr wollte er mit dem Nachsatz hinzufügen, dass er ihm vollwertige, bezw. minderwertige Münzen (normal hat der Stater 96 Kupfermaâ), einen besonders guten Stater im Wert von 100 Maâ, bezw. schlechte Kupfermünzen, die 100 277. Vom ganzen Geim Stater gehen, geben werde. 276. Der Vermieter mit seiner Forderung. schäft; dasselbe wird erst dann perfekt, wenn er ihm die 30 Seah vollständig zugemessen hat 279. Die Erwerbung der bereits zugemessenen Masse. der Verkäufer ihm bereits zugemessen hat. 280. Und nicht aus dem Grund, weil die letzte Fassung ausschlaggebend ist. die Hälfte, die bereits abgewohnt ist, bezw. der Vermieter, die Hälfte, die noch nicht abgewohnt ist. 283. Zuerst den Monats-282. In einem solchen Fall hat der Mieter den Schaltmonat zu bezahlen. preis u. nachher den Jahrespreis.

מיניה מרבי ינאי שוכר אמר נתתי ומשכיר אומר לא נטלתי על מי להביא ראיה אימת אי בתוך זמנו תנינא אי לאחר זמנו תנינא דתנן מת האב בתוך שלשים יום בחזקת שלא נפדח עד שיכיא ראיה 5 שנפדה לאחר שלשים יום בחזקת שנפדה עד שיאמרי לו שלא נפדה לא צריכא ביומא דמשלם זמניה מי "עכיד איניש דפרע ביומא דמשלם זמניה או לא אמר להו רבי יוהגן תניתוה "שכיר"בזמנו נשבני ונוטל שכיר הוא דרמו רבנן שבועה עליה משום 10 דבעל הבית טרוד בפועליו אכל "הכא שוכר מהימן בשבועה: אמר רבא אמר רב נחמן האי מאן דאונה ליה ביתא לחבריה לעשר שנין וכתב ליה שטרא ואפר ליה נקישת חמש שנין מהימן אמר ליה רב אחא מדפתי לרבינא אלא מעתה אוזפיה מאה זווי אמר ליח חכי חשתא התם שמר לגוביינא קאי אב איתא דפרעיה איבעי ליה למכתבא אגביה אי גמי מיכתב עליה תברא אבל הכא אמר ליה האי דכתיכי לך שטרא כי היכי דלא תהזק עליה: אמר רב נהמן 20 שואל אדם בטובו לעולם אמר רב מרי ברה דבה שמואל והוא דקני מיניה אמר רב "מרי בריה דיב אר פרע איניש בוובא P 40 בשבע בובנו M 39 ברי דרב. - M 43 בריה P 42 מרי ברי דרב.

Sie fragten R. Jannaj: Wer muss den Beweis antreten, wenn der Mieter sagt, er habe [die Miete] gezahlt, und der Vermieter sagt, er habe nichts erhalten? - Wann, wenn innerhalb284der Frist, so wird dies gelehrt, und wenn nach der Frist, so wird dies ebenfalls gelehrt. Es wird nämlich gelehrt: Ist sein Vater innerhalb der dreissig Tage285 gestorben, so gilt er als nicht ausgelöst286, bis er den Beweis antritt, dass er wol ausgelöst worden ist, und wenn nach dreissig Tagen, so gilt er als ausgelöst, bis man ihm sagt, dass er nicht ausgelöst worden ist287. - In dem Fall, wenn die בשטרא ואמר ליה פרעתיך פלגא הכא נמי דמהימן Frist an diesem Tag abläuft; pflegt man an dem Tag, an dem die Frist abläuft zu bezahlen oder nicht? R. Johanan erwiderte ihnen: Ihr habt es gelernt: zur Frist¹⁸⁹ schwöre der Lohnarbeiter, und er erhält [seinen Lohn]; also nur einem Lohnarbeiter haben die Rabbanan den Eid zugeschoben, weil der Eigentümer mit seinen Arbeitern beschäftigt ist, hierbei aber wird dem Mieter auf seinen Eid geglaubt.

Raba sagte im Namen R. Nahmans: Wenn jemand seinem Nächsten ein Haus auf zehn Jahre vermietet und ihm einen Schein geschrieben hat, und später zu ihm sagt: du hast bereits fünf¹⁰¹ Jahre abgewohnt, so ist er beglaubt²⁰². R. Aha aus Diphte sprach zu Rabina: Demnach ist, wenn jemand seinem Nächsten hundert Zuz auf einen Schein geborgt hat, und dieser später sagt: ich habe dir die Hälfte bereits bezahlt, er ebenfalls beglaubt!? Dieser erwiderte: Es ist ja nicht gleich; ein Schuldschein ist zur Einforderung bestimmt, und wenn er ihm bezahlt hätte, so müsste dies auf diesem vermerkt werden, oder jener sollte ihm eine Quittung schreiben; hierbei aber kann [der Vermieter sagen: ich habe den Schein nur deshalb geschrieben, damit du [das Grundstück] nicht in Besitz nimmst293.

R. Nahman sagte: Man kann etwas für die Dauer der Brauchbarkeit auf immer borgen⁷⁴. R. Mari, Sohn der Tochter Semuéls, sprach zu ihm: Dies nur, wenn er es erworben hat. R. Mari, Sohn R. Asis, sagte: Er muss ihm aber den Stiel vzurückgeben.

284. Der Mietszins ist postnumerando zu bezahlen. 285. Nach seiner Geburt; cf. S. 624 N. 18. 296. Er hat das Lösegeld nachträglich an einen Priester zu zahlen. 287. Ebenso gilt auch hierbei der Mietszins innerhalb der Frist als nicht bezahlt u. nach Ablauf der Frist als bezahlt. 288. An dem sie 289. Wenn der Lohn fällig ist; cf. Bd. vij S. 775 Z. 1ff. 290. Und sich bei jedem nicht merken kann, ob er seinen Lohn erhalten habe od. nicht. 291. Während der Mieter sagt, er 292. Man belässt das Grundstück im Besitz des Vermieters, somit gilt wohne erst eine kürzere Zeit. er als Beklagter u. der Mieter als Kläger, der den Beweis anzutreten hat. 293. Nicht sagen kannst, dass du es gekauft hast, nicht aber, damit du Ansprüche auf 10 Jahre machst. 294. Wenn jemand eine Sache auf die Dauer der Brauchbarkeit derselben, (so nach Ršj.; vgl. jed. MAIMONIDES, Jad. הלכות שאלה ופקרון Kap. 1 § 8) geborgt hat, so darf er sie solange benutzen, bis sie unbrauchbar wird; wenn er sie früher zurückgegeben hat, so kann er sie wiederum verlangen. 295. Durch Uebergabe od. Handschlag, sonst kann der Verleiher zurücktreten. 296. Dh. die Sache, wenn sie unbrauchbar wird.

Raba sagte: Wenn jemand zu seinem Nächsten gesagt hat: borge mir eine Schaufel, in diesem Obstgarten zu graben, so darf er nur in diesem Obstgarten graben; wenn: in einem Obstgarten zu graben, so 5 אמר רב פפא האי מאן darf er in jedem beliebigen Obstgarten graben, und wenn: in meinen Obstgärten, so darf er in allen Obstgärten, die er hat, graben; er gebe ihm den Stiel zurück.

R. Papa sagte: Wenn jemand zu sei- ונפל חייב להעמיד לו ונפל חייב להעמיד לו nem Nächsten gesagt hat: borge mir diesen Brunnen, und er zusammengestürzt ist, so darf er"ihn nicht wieder aufbauen; wenn: einen Brunnen, und er zusammengestürzt wenn: einen Brunnenplatz, so kann er auf diesem Grundstück fortwährend viele Brunnen graben, bis er einen geeigneten findet. Er muss ihn aber von ihm erworben haben.

ENN JEMAND AN SEINEN NÄCHSTEN EIN HAUS VERMIETET HAT UND ES EINGESTÜRZT IST, SO MUSS ER IHM EIN ANDERES HAUS HERSTELLEN. WAR ES KLEIN, SO DARF ER ES NICHT GROSS MA-CHEN, WAR ES GROSS, SO DARF ER ES NICHT KLEIN MACHEN. BESTAND ES AUS

EINEM [RAUM], SO DARF ER DARAUS NICHT ZWEI [RÄUME] MACHEN, WAREN ES ZWEI, SO DARF ER DARAUS NICHT EINEN MACHEN. ER DARF DIE [ANZAHL DER] FENSTER WE-DER VERMINDERN NOCH VERMEHREN, ES SEI DENN, DASS BEIDE EINVERSTANDEN SIND.

GEMARA. In welchem Fall, sagte er208: dieses Haus, so ist es ja eingestürzt und fort', und sagte er: ein Haus, allgemein, weshalb darf er, wenn es aus einem Raum bestand, nicht zwei, und wenn es klein war, es nicht gross machen!? Reš-Laqiš erwiderte: Wenn er zu ihm gesagt hat: Das Haus, das ich dir vermiete, ist so und so lang. — Wozu braucht dies demnach gelehrt zu werden³⁰⁰!? Vielmehr, als Rabin kam, erklärte er im Namen des Res-Laqis: Wenn er zu ihm gesagt hat: ein solches Haus vermiete ich dir. — Aber auch dies braucht ja nicht gelehrt zu werden em Fall, wenn es am Ufer des Flusses stand; man könnte glauben, unter "ein solches" sei zu verstehen: es steht am Ufer des Flusses, so lehrt er uns.

אשי ומהדר ליה קתיה: אמר רבא האי מאן דאמר ליה לחבריה אושלן מרא"למירפק ביה האי פרדיכא "רפיק ביה ההוא פרדיסא פרדיסא "רפיק ביה כל פרדיםא דבעי פרדיםי"רפיק ואזיל כל פרדיםי דאית ראמר ליה לחבריה אושלן האי גרנותא "ונפלה לא בני לה גרגותא ונפלה בני לה בי גרגותא כרי ואזיל כמה גרגותי בארעיה עד דמתרמי ליה וצריך למיקני מיניה:

בית"היה קטן לא יעשנו גדול גדול לא יעשנו קטן אחר לא יעשנו שנים שנים לא יעשנו אחר "לא יפחות מן החלונות ולא יוסיף עליהן אלא מדעת

אזל ליה אי דאמר ליה בית סתם אחד אמאי לא יעשנו שנים "קטן אמאי לא יעשנו גדול אמר ריש לקיש דאמר ליה בית"שאני משכיר לך מדת ארכו כך וכך "אי הכי מאי למימרא אלא כי אתא רבין אמר ריש לקיש דאמר ליה בית כזה אני משכיר 20 לך ואכתי מאי למימרא לא צריכא דקאי "אנודא דנהרא מהו דתימא מאי כזה דקאי "אגודא דנהרא קא משמע לן:

 \parallel וליטעמיך + M אזדא ליה \parallel אזדא ליה + M 48 M 52 | אוה וו 15 M + ומרת רחבו כך וכך + M 50

M 47 + סתמא + P 45 + P 45

^{297.} Der Entleiher, um ihn weiter zu benutzen. 299. Der 298. Der Vermieter beim Vermieten. 300. Es ist ja selbstverständlich, dass der Mieter Vermieter braucht ihm ja kein anderes zu bauen. auf den vereinbarten, bezw. ihm gezeigten Rauminhalt bestehen kann.

NEUNTER ABSCHNITT

מקבל שדה מחבירו מקום שנהגו לקציר יקצור לעקור יעקור לחרוש אחריו יחרוש הכל כמנהג המדינה כשם שחולקין בתבואה כך חולקין בתבן ובקש כשם שחולקין ביין כך חולקין בומירית 🗓

גמרא. תנא מקום שנחגו לקצור 'אינו רשאי לעקור לעקור 'אינו רשאי לקצור ושניהם מעכבין זה על זה לקצור אינו רשאי לעקור האי אפר בעינא דתתבן לי ארעאי והאי אמר לא מצינא לעקור איני רשאי לקצור האי אפר בעינא דתינקר ארעאי והאי אמר בעינא תיבנא ושניהם מעכבין זה על זה למה לי מה מעם קאמר מה מעם לקצור אינו רשאי לעקור לעקור אינו רשאי לקצור משום דשניהם מעכבין זה על זה: לחרוש יאחריו יחרוש: פשימא מהו דתימא אמר ליה האי 'דנכישנא אדנתא דרא כריבנא לח "קמשמע לן דאיבעי ליה לפרושי ריה:

ארר ד P 3 יעקור ו P 3 ארר ד + M 2 ארר ד + M 1 א דנכשינא. M דנכיש׳ ולא | 1 M + הוא.

ENN JEMAND VON SEINEM NÄCHSTEN EIN FELD [IN PACHT] ÜBERNOMMEN HAT, SO MUSS ER, WO ES ÜBLICH IST, DIE HALME ZU MÄHEN, SIE MÄHEN, SIE ZU בקנים ושניהם מספקין את הקנים: 5 ENTWURZELN, SIE ENTWURZELN, [DAS FELD] NACHHER' ZU PFLÜGEN, ES NACHHER PFLÜ-GEN. ALLES NACH DEM LANDESBRAUCH. WIE SIE DAS GETREIDE TEILEN, SO TEI-LEN SIE AUCH STROH UND STOPPELN, UND 10 WIE SIE DEN WEIN TEILEN, SO TEILEN SIE AUCH RANKEN UND STÄBE'. BEIDE MÜSSEN DIE STÄBE LIEFERN.

GEMARA. Es wird gelehrt: Wo es üblich ist, [die Halme] zu mähen, darf er sie ז איהו ינכיש ואול איהו ינכיש הארא באתרא דלא מנכשי ואול איהו ינכיש is nicht entwurzeln, sie zu entwurzeln, darf er sie nicht mähen, und beide können dies einander verwehren. Wenn zu mähen, so darf er nicht entwurzeln, denn der eine kann sagen', er wolle, dass sein Grundstück bestoppelt5 bleibe, und der andere

kann sagen', er wolle nicht [entwurzeln']. Wenn zu entwurzeln, so darf er sie nicht mähen, denn der eine kann sagen, er wolle sein Grundstück rein haben, und der andere kann sagen, er wolle die Stoppeln haben. — Wozu heisst es, dass beide einander dies verwehren können? - Dies ist eine Begründung; aus welchem Grund darf, wenn es üblich ist, zu mähen, nicht entwurzelt werden, zu entwurzeln, nicht gemäht werden? - weil beide einander dies verwehren können.

Nachher zu pflügen, es nachher pflügen. Selbstverständlich!? — In dem Fall, wenn er in einer Ortschaft, wo es nicht üblich ist zu gäten, gegätet hat; man könnte glauben, er könne zu ihm sagen, er habe deshalb gegätet, um nicht nachpflügen zu brauchen, so lehrt er uns, dass er es ihm ausdrücklich sagen müsste.

^{1.} Nach der Ernte, damit kein Unkraut nachwachse. 2. Der Eigentümer u. der Teilpächter od. Feldhauer. 3. An welche die Reben befestigt werden. 4. Falls er auf dem Ortsbrauch des Mähens bestehen will.

5. Die Stoppeln werden später in Dung verwandelt. 6. Das 7. Falls er auf dem Ortsbrauch des Entwurzelns bestehen will. Heranwachsen des Getreides.

ALLES NACH DEM LANDESBRAUCH. Was schliesst das "alles" ein? — Dies schliesst folgende Lehre der Rabbanan ein: In Orten, wo es üblich ist, die Bäume' mit den Feldern mitzuverpachten, sind sie mit ver- 5 pachtet, und wo es üblich ist, sie nicht mitzuverpachten, sind sie nicht mitverpachtet. Selbstverständlich! In dem Fall, wenn alle Welt für ein Drittel" verpachtet, und er es für ein Viertel verpachtet hat; יס מהו דתימא מהו דתימא מהו וקיבלה בתילתא מהו man könnte glauben, er könne zu ihm sagen: ich habe es dir billiger abgegeben, in der Voraussetzung, dass du von den Bäumen nichts erhältst, so lehrt er uns,

Wo es üblich ist, sie nicht mitzuvermieten, sind sie nicht mitvermietet. Selbstverständlich!? - In dem Fall, wenn alle Welt für ein Viertel pachtet und er es für ein Drittel gepachtet hat; man könnte 20 וורנוקא דבעל הבית אריסא עביד בי יאורי: בשם glauben, er könne zu ihm sagen: ich habe dir mehr gezahlt, in der Voraussetzung, dass du mich auch [am Ertrag] der Bäume beteiligst, so lehrt er uns, dass er es ihm ausdrücklich sagen müsste.

WIE SIE DAS GETREIDE TEILEN, SO TEILEN SIE AUCH STROH UND STOPPELN. R. Joseph sagte: In Babylonien ist es üblich, dass der Feldbauer vom Stroh nichts

erhält. — In welcher Beziehung ist dies von Bedeutung? — Wenn jemand vorhanden ist, der es ihm gibt, so ist dies eine Zuvorkommenheit, und man braucht sich nach ihm nicht zu richten.

R. Joseph sagte: Die erste, die mittelste und die oberste Erdschicht"und die Dornenpfähle muss der Eigentümer und die Dornen selber der Pächter liefern. Die Regel hierbei ist: der Hauptschutz obliegt dem Eigentümer, die sorgfältige Bewachung dem Feldbauer.

Ferner sagte R. Joseph: Schaufel, Spaten, Eimer und Schlauch muss der Eigentümer liefern, und der Feldbauer muss die Graben ziehen.

Wie sie den Wein Teilen, so Teilen sie auch Ranken und Stäbe. Welche Stäbe kommen hier inbetracht!? In der Schule R. Jannajs erklärten sie: Es sind die geglätteten Stäbe, auf welche die Weinstöcke gestützt werden.

Beide müssen die Stäbe liefern. Wozu ist dies nötig!? — Dies ist eine Begründung: weshalb teilen sie die Stäbe? - weil beide die Stäbe liefern müssen.

9. Die auch ohne Mühewaltung des Pächters Obst bringen. 10. Des Ertrags, das der Quotenpächter an den Eigentümer zahlt. 11. Die neben dem Graben um das Feld aufgeworfen wird. 12. Die als Träger für den Dornenzaun dienen.

הכל במנהג המדינה: הכל לאתויי מאי לאתויי הא דתנו רבנן מקום שנהנו להשכיר אילנות על גבי קרקע משכירין מקום "שאין נהגו להשכיר 'אין משכירין מקום שנהגו להשכיר משכירין פשימא לא צריבא דכולי עלמא יהכי בתילתא ואזל איהו ויהביה בריבעא מהו דתימא "דאמר ליה האי דבצרי לך ארעתא דלא יהיבנא לך באילנות קמשמע לן דאיבעי ליה לפרושי ליה: מקום שנהגו שלא להשביר אין משכירין פשיטא לא צריכא דכולי עלמא מקבלי אמר ליה האי דמפאי לך אדעתא דיהבת לי באילגות קמשמע לן דאיבעי ליה לפרושי ליה: כשם שחולקין בתביאה כך חולקין בתבן ובקש: אמר רב יוסף בכבל נהיני דלא יהיבי תיבנא לאריסא למאי נפקא מינה dass er es ihm ausdrücklich sagen müsste. ולא גברינן יפה הוא ולא גברינן מיניה: אמר רב יוסף בוכרא ומפתא וארכבתא וקני רהיזרא דבעל הבית והיזרא גופיה דאריסא כללא דמילתא כל עיקר "כלמא דכעל הבית נטירותא יתירתא דאריםא: ואמר רב יוסף מרא וזכילא ודוולא שהולקין ביין כך חולקין בומורות ובקנים: קנים מאי כידתייהו אמרי דבי רבי ינאי קנים "המחולקין שכהן המעמידין את הגפנים: ושניהם מספקון את הקנים: למה לי מה טעם קאמר מה טעם שניהם חולקון בקנים משום דשניהם מספקון את הקנים: 25

> — м 9 э — Р 8 אילנות + M 7 אילנות אול B 11 ברמא. M כרומ B 10 דהיזרא דבה ב והיזרא שבהן מע'. B 12 המוחל׳ שבהן מע'.

מקבל שדה מחבירו והיא בית השלחין או בית האילן"יבש המעין ונקצץ האילן אינו מנכה לו מן חכורו"אם אמר לו חכור לי שדה בית השלחיו "וה או שדה בית האילן זה יבש"המעין ונקצץ האילן

גמרא. היכי דמי אילימא דיביש נהרא רבא אמאי אינו מנכה לו מן חכורו נימא ליה מכת מדינה היא אמר רב פפא"דיביש נהרא זוטא דאמר ליה °איבעי לך לאתויי בדוולא אמר רב פפא הני בין בקבלנותא מכאן ואילך דאיתא בקבלנותא ליתא בחכרנותא ודאיתא בחכרנותא ליתא בקבלנותא: אם אמר לו שבור לי שדה בית השלחין זה [וכי]: ואמאי לימא ליה שמא בעלמא אמרי לך מי לא אף על פי שאין בו אלא לתך הגיעו שלא מכר לו אלא שמא והוא"דמתקרי בית כור"כרמא אני מוכר לך אף על פי שאין בו גפנים הגיעו שלא מכר לו אלא שמא והוא"דמתקרי"כרמא פרדם אני מוכר לד 20 אף על פי שאין בו רמונים הגיעו שלא מכר לו אלא שמא והוא "דמתקרי פרדסא אלמא אמר ליה שמא בעלמא אמרי לך חכא גמי נימא ליה שמא יבשה מעין P 13 17 B 15 1 + M 14 דקרו M 19 מתניתין 19 M 17 + M 17 לה | M 20 כרם.

ENN JEMAND VON SEINEM NÄCHSTEN EIN FELD [IN PACHT] ÜBERENOMMEN HAT, UND ES EIN BEWÄSSERUNGSFELD¹³ODER EIN BAUMFELD"IST, SO KANN ER IHM, WENN לוכה לו מן חכורו: DIE QUELLE AUSGETROCKNET ODER DER Baum gefällt worden ist, nichts von DER PACHT ABZIEHEN15. WENN ER ABER GESAGT HATTE: VERPACHTE MIR DIESES BEWÄSSERUNGSFELD, ODER: DIESES BAUM-בחכרנותא משכחת לה בין בחכרנותא יo feld, so kann er ihm, wenn die Quel-LE AUSGETROCKNET ODER DER BAUM GE-FÄLLT WORDEN IST, VON DER PACHT AB-

GEMARA. In welchem Fall, wollte man מכר לד מוכר לחבירו בית כור נפר אני מוכר לד sagen, wenn der Hauptfluss¹⁰ausgetrocknet ist, weshalb kann er ihm von der Pacht nichts abziehen, er kann ja zu ihm sagen: dies ist eine Landesplage¹⁷!? R. Papa erwiderte: Wenn der kleine Fluss'ausgetrocknet ist; jener kann zu ihm sagen: du kannst [Wasser] mit einem Eimer heranholen. R. Papa sagte: Die ersten beiden Lehren 'können vorkommen sowol bei der Ganzpacht, als auch bei der Quotenpacht, die weiter folgenden aber können, wenn

sie von der Quotenpacht sprechen, nicht bei der Ganzpacht, und wenn sie von der Ganzpacht sprechen, nicht bei der Quotenpacht vorkommen.

Wenn er aber zu ihm gesagt hatte: verpachte mir dieses Bewässerungs-FELD &c. Weshalb denn, sollte er doch zu ihm sagen: ich habe dir nur die Benennung"angegeben!? Es wird ja gelehrt: Wenn jemand zu seinem Nächsten gesagt hat: er verkaufe ihm eine Korfläche Acker, so hat dieser sie erworben, selbst wenn sie nur einen Lethekh fasst; denn er hat sie ihm nur dem Namen nach verkauft; jedoch nur wenn sie Korfläche genannt wird; [sagte er:] ich verkaufe dir einen Weinberg, so hat dieser ihn erworben, auch wenn keine Weinstöcke in diesem vorhanden sind, denn er hat ihn ihm nur dem Namen nach verkauft; jedoch nur, wenn er Weinberg genannt wird; [sagte er:] ich verkaufe dir einen Obstgarten, so hat er ihn erworben, auch wenn in diesem keine Granatäpfel vorhanden sind, denn er hat ihn ihm nur dem Namen nach verkauft; jedoch nur, wenn er Obstgarten genannt wird. [Der Verkäufer] kann zu ihm also sagen, er habe nur die Benennung angegeben, ebenso sollte er auch hierbei sagen können, er habe nur die Benennung angegeben!? Semuél erwiderte: Dies ist

^{13.} Die Bewässerungsanlage ist von Einfluss auf den Pachtpreis. 14. Wenn sich im Feld auch Obstbäume befinden; auch dies ist für den Pächter von Bedeutung, da er bei diesen keine Mühewaltung hat u. am Ertrag dennoch beteiligt ist. 15. Da er beim Pachten nicht bekundet hat, dass er ihm dieserhalb mehr zahle. 16. Aus welchem die Bewässerungsanlagen des Felds gespeist 17. In einem solchen Fall kann der Pächter von der Pacht abziehen; cf. weit. S. 862 Z. 3 ff. 18. Die Bewässerungsanlage des Felds. 19. Die hier behandelte Mišnah u. die vorangehende. 20. Der Eigentümer zum Pächter. 21. Das Feld trägt diese Bezeichnung; diese Vorzüge wurden aber bei der Pacht nicht in Anrechnung gebracht.

kein Einwand, das eine gilt von dem Fall, wenn es der Verpächter zum Pächter gesagt hat, und das andere gilt von dem Fall, wenn es der Pächter zum Verpächter gesagt hat. Wenn es der Verpächter zum s Pächter gesagt hat, so meinte er es nur dem Namen nach, wenn es aber der Pächter zum Verpächter gesagt hat, so achtete er darauf. Rabina erklärte: Beides gilt von dem Fall, wenn es der Verpächter zum 10 Pächter gesagt hat; wenn es "dieses" heisst, so spricht er ja von dem Fall, wenn er sich in diesem befindet, wozu sagte er noch Bewässerungsfeld? ein Bewässerungsfeld im jetzigen Zustand.

TYPENN JEMAND VON SEINEM NÄCHSTEN EIN FELD [IN QUOTENPACHT] ÜBER-NOMMEN HAT UND ES BRACH LIEGEN LIESS, SO SCHÄTZE MAN, WIEVIEL ES BRINGEN KÖNNTE, UND DANACH ZAHLE ER IHM, DENN 20 לעשות בניהם ממזרים אמר להן הלל הזקן הביאו ER UNTERSCHRIEB IHM FOLGENDES: WENN ICH ES BRACH LIEGEN LASSE UND NICHT BEARBEITE", SO BEZAHLE ICH DIR MIT DEM BESTEN.

GEMARA. R. Meir richtete sich nach dem üblichen Wortlaut'; denn es wird gelehrt: R. Meir sagte: Wenn ich es brach liegen lasse und nicht bearbeite, so bezahle ich dir mit dem Besten. R. Jehuda richtete

בעלמא אמרי לך אמר שמואל לא קשיא הא דאמר ליה מחביר לחובר הא דאמר ליה חובר למחביר אמר ליה מחכיר לחוכר שמא "בעלמא אמר ליה אמר ליה חוכר למחכיר קפידא רבינא אמר "אידי ואידי דאמר ליה מחכיר לחוכר מדקאמר זה מכלל "דקאי בגוה עסקינן בית השלחין למה ליה למימר רקאמר ליה בית השלחין כדקיימא השתא:

מקבל שרה מחבירו והובירה "שמין אותה במה "ראויה לעשות ונותן לו שכך "כותב לו אם איביר ולא אעביר אשלם במיטבא:

גמרא. רבי מאיר היה דורש לשון הדיום דתניא רבי מאיר אומר אם אוביר ולא אעביד אשלם במיטבא רבי יהודה היה דורש לשון הדיום דתניא רבי יהודה אומר אדם מביא קרבן עשיר על אשתו וכן כל"קרבן וקרבן שהיא חייבת"שכך כותב 15 לה אחריות דאית"ליך עלי מן קדמת דנא חלל הזקן היה דורש לשון הדיום דתניא "אנשי אלכסנדריא היו מקדשין את נשותיהם ובשעת כניסתן להופה כאין אחרים וחוטפים אותם מהן וכקשו הכמים רי כתיכת אמכם הביאו לו כתובת אמן ומצא שבתוב בהן לכשתכנסי להופה הוי לי לאינתו ולא עשי בניהם ממזרים רבי יהושע בן קרחה היה דורש

דעומר M 23 א ל א ל א 22 א הא והא 23 א דעומר – M 21 בתוכה עסק: ד ל למימר שדה בית השלחין חכי קאמר ליה שדה בתב M 26 היא - M 25 אומרין M 24 M 29 הקרבנות שהיא M 28 הקרבנות שהיא M 27 אר יהודה לפיכך אם פטרה אין חייב בהן שכך הא כותבת לו וארריות ראית לי עלך מן " P 30 ליה.

sich nach dem üblichen Wortlaut, denn es wird gelehrt: R. Jehuda sagte: Der Mann muss für seine Frau das Opfer24 eines Reichen25 darbringen26, ebenso auch jedes andere Opfer, zu dem sie verpflichtet ist', denn er unterschrieb ihr folgendes: jede Verantwortung, die ich dir von früher her schulde29. Hillel der Aeltere richtete sich nach dem üblichen Wortlaut, denn es wird gelehrt: Die Leute von Alexandrien gingen mit ihren Frauen eine Trauung³⁰ein, und als sie unter den Baldachin treten sollten, kamen andere Leute und nahmen sie ihnen weg. Später wollten die Weisen die Kinder als unehelich erklären; da sprach Hillel der Aeltere zu diesen: Holt mir die Eheurkunden eurer Mütter. Als sie ihm diese brachten, fand er, dass in diesen geschrieben stand: Wenn du unter den Baldachin gekommen sein wirst, so sollst du meine Frau sein. Da erklärten sie die Kinder nicht als unehelich. R. Jehošuâ b. Qorha richtete sich nach dem üblichen Wort-

der Trauungszeremonien unter dem Baldachin (Trauhimmel), worauf unmittelbar die Begattung erfolgte.

^{22.} In erforderlichem Mass. 23. Der Bestimmungen in Urkunden u. Schriftstücken, auch wenn 24. Das sie bei manchen Gelegenheiten sie mit der gesetzlichen Vorschrift nicht übereinstimmen. nach der Schrift darzubringen verpflichtet ist. 25. Wenn er reich ist, obgleich sie besitzlos ist. 26. Manche Opfer sind gemäss dem Vermögensverhältnis des Opfernden darzubringen; cf. Bd. vij S. 613 N. 8. 27. Das sie freiwillig gespendet hat. 28. Im Ehekontrakt (כתובה). 29. Sc. übernehme ich. 30. Durch die Antrauung galt die Frau rechtlich als verheiratet, effektiv erfolgte dies erst nach Vollziehung

לשון הדיום דתניא °רבי יהושע בן קרחה אומר ג המלוה את חבירו לא ימשכננו יותר "מהובו שכך כותב לו תשלומתא דאית לך עלי כל קבל דיכי טעמא דכתב ליה הכי הא"אי לא כתב ליה הכי המשכון ומת שומטו מעל גבי בניו "אהני כתיבה d לגירעון רבי יוסי היה דורש לשון הדיום דתניא °רבי יוסי אומר מקום שנהגו לעשות כתובה מלוח: גובה מלוה לכפול גובה מחצה נהרבלאי גבו תילתא והתניא לכפול גובה מחצה לא קשיא הא דקני מיניה הא דלא קני מיניה רבינא משבה "וכתיב לברתיה אמרו ליה"נקני מיניה דמר אמר להו אי מקנא לא מיכפל אי מיכפל לא מיקנא: ההוא נברא "שלח רב אהא בריה דרב אויא לקמיה דרב אשי ארבע מאה דאינון תמני מאה או ארבע מאה זייי דאינון מאתן אמר רב אשי חזינן אי אמר הבו לה ארבע מאה זוזי דאינון תמני מאה אי אמר כתיכו אמר רב אשי חזינן אי אמר לכתובתה ארבן מאה

על חובו || אי M 33 אי – M 33 על חובו || אי – M 33 על חובו יכת M 36 במי 36 M יכת – M 34 המש לו המש לה לבר׳ || 13 H ארבנן || 18 P שלחה.

wird ja gelehrt, dass [wo es üblich ist,] zu verdoppeln, er die Hälfte einfordern könne!? - Dies ist kein Einwand, das eine gilt von dem Fall, wenn er es von ihm er worben hat, und das andere, wenn er es nicht erworben hat. Rabina verschrieb seiner Tochter einen Aufschlag; da sprachen sie zu ihm: Mag der Meister diesen erwerben lassen. Hierauf erwiderte er ihnen: Wenn eine Erwerbung, keine Verdoppelung, und wenn eine Verdoppelung, keine Erwerbung.

Einst sagte jemand, dass man für seine Tochter vierhundert Zuz Aussteuer schreibe. Darauf liess R. Aha, Sohn R. Ivjas, R. Aši fragen: Vierhundert gleich achthundert oder vierhundert gleich zweihundert'? R. Asi erwiderte: Wir sehen, sagte er: gebt ihr, so sind es vierhundert gleich achthundert, und sagte er: schreibt ihr, so sind es vierhundert gleich zweihundert. Manche lesen: R. Aši erwiderte: Wir sehen, sagte er: als Aussteuer, so sind es vierhundert gleich achthundert, sagte er: in ihre

laut, denn es wird gelehrt: R. Jehošuâ b. Qorha sagte: Wenn jemand seinem Nächsten [Geld] geborgt hat, so darf er ihn nicht höher pfänden als seine Schuld beträgt, לא "קניא והא "אמר רבי יוחגן משכנו "וחשיב לוישן denn [der Schuldner] unterschreibt ihm" folgendes: die Zahlung, die ich dir zu leisten habe, entsprechend diesem [Pfand]3. - Also nur, wenn er es ihm unterschrieben hat33, wenn er es ihm aber nicht un-ים להרובר מנבי "נמי שבהא אמר ליה רבינא למרימר מובי "נמי שבהא אמר ליה רבינא למרימר o terschrieben hat, erwirbt er es nicht, und dem widersprechend sagte ja R. Johanan, dass wenn er ihn gepfändet und das Pfand ihm zurückgegeben hat, er es sogar vom Körper seiner Kinder herabziehen dürfe³⁴!? בתובהה שוני לברתי בכתובהה Das Schreiben nützt ihm für den Fall des Minderwerts³⁵. R. Jose richtete sich nach dem üblichen Wortlaut, denn es wird gelehrt: R. Jose sagte: In Orten, wo es üblich ist, die Morgengabe zu einem Darlehn יכא דאמרי מאה זווי דאינון מאתן איכא דאמרי zu machen³⁰, fordert er sie³¹als Darlehn ein, sie zu verdoppeln38, fordert er die Hälfte ein. Die Neharbeläer liessen ein Drittel einfordern. Meremar liess auch den Aufschlag³⁹ einfordern. Rabina sprach zu Meremar: Es

^{31.} Wenn er das Pfand für kürzere Zeit zurückerhält. 32. Wenn das Pfand mehr wert ist, so kann er später einen höheren Betrag einfordern. 33. Kann der Gläubiger das Pfand zurückver-34. Der Gläubiger hatte das Pfand erworben, denn auf bewegliche Sachen, die den Waisen zufallen, hat der Gläubiger kein Anrecht; das oben angeführte Schriftstück ist demnach ganz überflüssig. 35. Wenn das Pfand an Wert verliert, so kann er den Minderwert einfordern, da im angeführten Schriftstück der Wert desselben angegeben wird. 36. Dass die Frau diese vorkommendenfalls als Darlehnschuld einfordern könne; dies wird in der Eheurkunde angegeben. 37. Der Ehemann die Aussteuer u. die Mitgift, die er vom Schwiegervater zu erhalten hat. 38. Der Betrag der Aussteuer u. der Mitgift wurde doppelt angegeben. 39. Wenn der Vater einen höheren Betrag angegeben 40. Der Schwiegersohn vom Schwiegervater. 41. Durch ein Sudarium, wodurch die Sache perfekt wird. 42. Es war eine Ortschaft, wo der Betrag doppelt angegeben wurde, u. der betreffende Mann hatte diese Summe genannt u. starb darauf.

Aussteuer [urkunde] 'so sind es vierhundert gleich zweihundert. Dies ist aber nichts; einerlei ob er "als Aussteuer" oder er "in ihre Aussteuer[urkunde]" gesagt hat, sind es immer vierhundert gleich zweihundert, 5 ausser wenn er nur gesagt hat: gebt ihr.

Einst übernahm jemand von seinem Nächsten ein Grundstück [in Pacht] und sprach: wenn ich es brach liegen lasse, so zahle ich dir tausend Zuz. Darauf liess er יון דקאמר מילתא ביון דקאמר מילתא התם לא קא נזים"הכא ביון דקאמר מילתא ein Drittel brach liegen. Da sprachen die Nehardeênser: Nach Recht muss er ihm dreihundertdreiunddreissig und ein Drittel zahlen. Raba aber sagte: Dies ist nur eine Zusicherung", und die Zusicherung ist nicht והוא נברא דקביל בהוש מרה: ההוא נברא דקביל bindend. Womit ist es nach Raba hierbei anders als in folgender Lehre: Wenn ich es brach liegen lasse und nicht bearbeite, so bezahle ich dir mit dem Besten!? — Da hat er nicht übertrieben", hierbei aber 20 קיםקא פקנא פקרון "עכוד רבנן מילתא ist es, da er mehr versprochen hat, nur eine Uebertreibung.

Einst übernahm jemand ein Grundstück [in Pacht], um es mit Mohn zu besäen; darauf besäete er es mit Weizen⁴, und

der Weizen brachte ebensoviel wie Mohn'. Hierauf wollte R. Kahana entscheiden, dass er ihm' die Abmagerung des Grundstücks abziehen könne, da sprach R. Aši zu R. Kahana: Die Leute pflegen zu sagen: Lieber mag das Grundstück und nicht der Eigentümer abmagern⁵⁰.

יבדו M 43 מבדו

Einst übernahm jemand ein Grundstück [in Pacht] um es mit Mohn zu besäen. Darauf besäte er es mit Weizen, und der Weizen brachte mehr als Mohn. Hierauf wollte Rabina entscheiden, dass er ihm' die Differenz herauszahle; da sprach R. Aha aus Diphte zu Rabina: Ist etwa der Gewinn durch ihn allein erzielt worden und nicht auch durch das Grundstück!?

Die Nehardeenser sagten: Ein Teilgeschäfts ist zur Hälfte ein Darlehn und zur Hälfte ein Depositum. Die Rabbanan haben eine Bestimmung getroffen, die sowol dem Schuldner als auch dem Gläubiger genehm ist. Da wir nun sagen, dass die Hälfte ein

43. Dass dieser Betrag in die Urkunde geschrieben werde. 44. Eigentl. Stütze, damit der andere sich auf ihn verlasse, er selbst aber nahm das Versprechen nicht ernst. 45. Mit der Ersatzleistung; die Vereinbarung wurde daher von beiden Seiten ernst genommen. 46. Durch Mohn ist ein grösserer Gewinn zu erzielen, jedoch magert er das Grundstück mehr ab. 47. Der Eigentümer erzielte also denselben Gewinn, u. ausserdem wurde das Grundstück weniger entwertet. 49. Er ziehe ihm von seinem Anteil am Ertrag das ab, was er an Ab-Pächter dem Eigentümer. nutzung des Grundstücks erspart hat. 50. Er braucht sich keinen Abzug gefallen zu lassen, obgleich er Abnutzung des Grundstücks erspart hat. 51. Der Eigentümer dem Pächter, da durch 52. Wenn jemand einem Händler Waren zum Verkauf ihn der höhere Gewinn erzielt worden ist. 53. Hinsichtlich der Haftbarübergibt u. den Wert einschätzt; der Gewinn wird nachher geteilt. keit; die Hälfte trägt der Lieferant u. die Hälfte trägt der Händler.

זיוי דאינון תמני מאה ואי אמר בכתוכתה ארבע מאה זווי דאינון מאתן ולא היא לא שנא דאמר לכתובתה ולא שנא דאמר בכתובתה ארבן מאה זוזי דאינון מאתן עד דאמר חבו לה כתמא: ההוא גברא דקבל ארצא מחבריה אמר אי מוברנא לה יהיבנא לך איפא זוזי אוביר תילתא אמרי נהרדעי דינא הוא דיהיב ליה תלת מאה ותלתין ותלתא ותילתא רבא אמר "אסמבתא היא ואסמבתא לא קניא ולרבא באי שנא מחא דתנן 'אם אוביר ולא אעביד אשלם יתירתא נוומא בעלמא הוא דקנזים: ההוא גברא רכביל ארעא לשומשמי זרעה חיטי עבדא "חיטי בשומשמי סבר רב כחנא למימר מנכי ליה כחשא דארעא אמר ליה רב אשי"לרכ כהנא אמרי אינשי ארנא לשומשמי זרנא חישי נבדא חישי שפי מן שימשמי סבר רבינא למימר יהיב ליה שבחא דביני ביני אמר ליה רב אחא מדפתי לרבינא "אמו הוא אשבה ארעא לא אשבחה: "אמרי נהרדעי האי רניהא ליה ללוה וניהא ליה למלוח"השתא דאמריגן וינו M 41 היינו P 40 היטא הכא...הוא ד

אמרי נהרדעאי השתא דאמרת פרגא מרוח M 44

ראמרי אינ תיכחוש אר' M 42 איהו אש'

ופרגא פקדון אי.

פלגא מלוח אי בעי למשתי ביח שברא "שפיר דמי רבא אמר להכי קרו ליה עיסקא דאמר ליה "כי "יהיבנא לך לאיעסוקי ביה ולא למשתי ביה שכרא אמר רב אידי בר אבין ואם מת נעשה מטלטלין 5 אצל בניו רבא אמר להכי קרו ליה עיסקא דאם מת לא יעשה מטלטלין אצל בניו: אמר רבא חדא עיסקא ותרי שטרי פסידא דמלוה 'תרי עיסקי והד שטרא פסידא דלוה: ואמר רבא האי מאן דקביר עיסקא מן חבריה ופסיד "מרה ומלייה ולא אודניה דאמר ליה לחכי מרחת "למליותיה כי היכי דלא ליקרו לך מפסיד עיסקי: "ואמר רבא הני בי תרי "דעבדי עיסקא בחדי הדדי ורווח ואמר לית הד לחבריה תא ליפלוג "אי אמר ליה אידך נרווה מפי אמר ליה רווחא לקרנא משתעבד ואי אמר ליה"הב לי פלגו רווחאי ופלגו קרנאי אמר ליה עיסקא להדדי משועבד ואי אמר לית נפלוג רווחא "ונפלוג קרנא ואי ממי לך פסידא דרינא בהדך אמר ליה"לא מורא

שתי ביה רבא 🖟 M 46 לעסוקי ביה יהיב לך ולא M 45 M 50 | בהריה P 49 | בהריה V 47 ערכינא V 47 ומלייתיה דלא נקריוך מפסיד | P 51 | בעביד P 52 | דעביד P אמר P היני משתעביד P אי...משתעביד P אוני P אמר P אוני P א א נפלוג רוו׳ ונפלוג קרנא B 57 פלגא רווחא ופינא M 56 קרנא " M 58 בהדי הדדי משתעכר " M 58 בהדי הדדי משתעכר " א.

Darlehn ist, so steht es ihm frei, diese in Rauschtrank zu vertrinken. Raba aber sagte: Es heisst deshalb Teilgeschäft, weil jener zu ihm sagen kann: Ich habe dir [die Waren] gegeben, um damit zu handeln, nicht aber, um sie in Rauschtrank zu vertrinken. R. Idi b. Abin sagte: Wenn er54 gestorben ist, so gelten [die Waren] seinen Kindern gegenüber als bewegliche Sachen". משים משים בסידא"בהדאי משים Raba aber sagte: Es heisst Teilgeschäft, und wenn er gestorben ist, gelten sie seinen Kindern gegenüber nicht als bewegliche Sachen⁵⁰.

Raba sagte: Bei einem Teilgeschäft und zwei Scheinen erleidet der Gläubiger בינא הוא דמעכב "ואי אמר ליה הב לי פלגא דרויהא נוא דמעכב ואי אמר ליה הב den Schaden⁵⁷, bei zwei Teilgeschäften und einem Schein erleidet der Schuldner den Schaden. Ferner sagte Raba: Wenn jemand mit seinem Nächsten ein Teilge-רבי תרי עדיף: 20 schäft eingegangen ist und Schaden erlitten hat, und diesen ohne es jenem mitgeteilt zu haben, ersetzt hat, so kann er von ihm nicht verlangen, dass er mit ihm zusammen den Schaden trage, denn jener kann ihm erwidern: du hast dich deshalb bemüht den Schaden zu ersetzen, damit man dich nicht einen Verlustkaufmann nenne.

Ferner sagte Raba: Wenn zwei zusammen ein Teilgeschäft übernommens und Gewinn erzielt haben, und der eine zum anderen sagt: wir wollen nun teilen, so kann der andere, wenn er sagt: wir wollen einen weiteren Gewinn erzielen, dies hindern. Wenn er sagt: zahle mir meine Hälfte des Gewinns heraus, so kann der andere ihm erwidern; der Gewinn ist dem Kapital verpfändet. Wenn er sagt: gib mir meine Hälfte des Kapitals und meine Hälfte des Gewinns, so kann er ihm erwidern: bei einem Teilgeschäft ist einer dem anderen verpfändet". Und wenn er sagt: wir wollen den Gewinn und das Kapital teilen, und wenn du Schaden erleiden solltest, so trage ich ihn mit dir, so kann er ihm erwidern: Nein, zwei haben mehr Glück.

^{55.} Auf welche der Gläubiger (da die Waren zur Hälfte ein Darlehn sind) 54. Der Händler. 56. Die Waren bleiben Eigentum des Lieferanten. kein Anrecht hat. solchen Teilgeschäft erhält gewöhnlich der Lieferant ein Drittel vom erzielten Gewinn, u. hat bei etwaigem Verlust 2 Drittel zu tragen (cf. ob. S. 713 Z. 19); wenn nun bei einer Lieferung die Waren geteilt u. 2 huldscheine ausgestellt werden, so wird, falls bei der einen Hälfte Verlust vorhanden ist, dieser durch ... Gewinn der anderen nicht gedeckt; der Lieferant hat durch die Teilung 2 Drittel vom Verlust zu tragen, während bei einer Vereinigung ein Verlust überhaupt nicht vorhanden wäre. von einem Dritten Waren zum Verkauf auf eine bestimmte Zeit übernommen haben. 59. Vor Ablauf der vereinbarten Zeit. 60. Wenn einer das Geschäft fortsetzt u. Verlust erleidet, so hat ihn der andere mit ihm zu tragen.

TO ENN JEMAND VON SEINEM NÄCHSTEN LAE EIN FELD [IN PACHT] ÜBERNOMMEN HAT UND ES NICHT AUSGÄTEN WILL, IN-DEM ER ZUM [EIGENTÜMER] SPRICHT: WAS GEHT DIES DICH AN, ICH ZAHLE DIR JA 6 בנירא. "אי אמר ליה לבתר הכי"כריבנא"לה DEINE PACHT, SO HÖRE MAN NICHT AUF IHN, WEIL DIESER IHM ERWIDERN KANN: MORGEN TRITTST DU AUS UND ES BRINGT MIR UNKRAUT HERVOR".

GEMARA Wenn er zu ihm sagt: ich 10 werde es nachher nachpflügen, so kann er ihm erwidern: ich will guten Weizen haben. Wenn er zu ihm sagt: ich will für dich Weizen auf dem Markt kaufen, so kann er ihm erwidern: ich will Weizen בי בה ברי להעמיד כרי הייב למפל בה זו Weizen שנשתה אם יש בה כדי להעמיד כרי הייב למפל aus meinem Grundstück. Und wenn er zu ihm sagt: ich will deinen Teil ausgäten, so kann er ihm erwidern: du bringst mein Grundstück in schlechten Ruf'. - Es wird ja aber gelehrt: weil es mir Unkraut her- 20 הנינא כדי שתעמוד בו הרחת איבעיא לחו vorbringt!? -- Vielmehr, weil er ihm erwidern kann: die Saatkörner, die [in die Erde] gefallen sind, bleiben darin⁴.

YO ENN JEMAND VON SEINEM NÄCHSTEN EIN FELD [IN PACHT] ÜBERNOMMEN HAT UND ES KEINEN ERTRAG BRINGT, SO MUSS ER, WENN ES SOVIEL BRINGT, DASS MAN DARAUS EINEN HAUFEN ERRICHTEN

KANN, SICH DAMIT BEFASSEN⁶⁵. R. JEHUDA SPRACH: WAS FÜR EIN MASSSTAB IST EIN HAUFEN ?? VIELMEHR, WENN ES SOVIEL BRINGT, WIEVIEL DIE AUSSAAT BETRAGEN HAT.

GEMARA. Die Rabbanan lehrten: Wenn jemand von seinem Nächsten ein Feld übernommen hat und es keinen Ertrag bringt, so muss er, wenn es soviel bringt, dass man daraus einen Haufen errichten kann, sich damit befassen, denn er unterschrieb ihm folgendes: ich will einstehen, pflügen, säen, ernten, Garben binden, dreschen, worfeln und vor dir einen Haufen" errichten; sodann kommst du und erhältst die Hälfte, und ich für meine Mühe und meine Auslagen die Hälfte. - Wieviel heisst: einen Haufen zu errichten? R. Jose b. R. Hanina erwiderte: Dass die Worfschaufel in diesem stehen kann. Sie fragten: Wie ist es, wenn die Worfschaufel an beiden Seiten" vorsteht? - Komm und höre: R. Abahu sagte, ihm sei es von R. Jose b. R. Hanina erklärt worden: wenn das Blatt die Sonne nicht sieht[™]. Es wurde gelehrt: Levi sagte:

62. Wenn er ihm die Pacht mit 61. Das Feld leidet dadurch auch bei der nächstjährigen Ernte. Getreide aus demselben Feld zahlt. 63. Wodurch es an Wert einbüsst, da andere nicht wissen können, dass es nicht ausgegätet wurde. 64. Das nachträgliche Umpflügen hat nicht die radikale Wirkung 66. Es muss ja die Grösse des 65. Der Eigentümer kann ihn dazu zwingen. 67. Das ist die letzte Arbeit beim Getreidebau u. laut Vertrag ist er Felds berücksichtigt werden. 68. Des Getreidehaufens; wenn dieser nur so gross ist, dass die in diesen gesteckte dazu verpflichtet. Schaufel zwar stehen bleibt, aber die beiden Enden des Blatts an beiden Seiten des Haufens hervorragen. 69. Der Haufe muss so gross sein, dass auch vom Schaufelblatt nichts hervorragt.

ווה מקבל שרה מחבירו ולא רצה לנבש ואמר לו מה איכפת לך"הואיל ואני נותן לך"חבירך 'אין שומעין לו מפני שיבול לומר לו למחר אתה ייצא ממנה ומעלת לפני עשבים:

אמר ליה חטי מעלייתא בעינא ואי אמר ליה זביננא לך חטי משוקא אמר ליה חטי דארעאי בעינא ואי אפר ליה מנכישנא לך שיעור מנתיך אמר ליה קא מנסבת שם רע לארעאי "והתגן מפני שמעלת לפני נשבים "אלא משום דאמר ליח"בזרא דנפל נפל: מהבל שדה מחבירו ולא עשתה אם יש בה

ברי להעמיד ברי חייב לטפל בה אמר רבי יהידה"מאי קצבה בכרי אלא אם יש"בה כדי"נפילה: גמרא. תנו רבנן המקבל שדה מחבירו ולא שכך כותב לו אנא אוקים ואניר ואזרע ואחצוד יאנמר ואדוש ואידרי ואוקים כריא קדמך ותיתי אנת ותיטול פלגא ואנא בעמלי ובנפקות ידי פלגא וכמה כדי להעמיד "בה כרי אמר רבי יוסי "ברבי היוצא מהאי גיסא להאי גיסא מאי"תא שמע אמר רבי אכהו לדידי מפרשא לי מיניה דרבי יוסי ברבי הנינא כל שאין כונם שלו רואה פני החמה איתמר

אמר ולא M 62 אחר B 61 אמר ולא M 60

כרים מפני P 63 כריכנא M 64 לך 65 M והא תנא M 68 ברז' M 67 קתני משום M 66 הנא

בה

M 71 בו M 70 ניפלה P 69 .ש. M 73

לוי אמר שלש סאים דבי רבי ינאי אמרי סאתים אמר ריש לקיש סאתים שאמרו חוץ מן ההוצאה: תנן התם "פריצי זיתים וענבים בית שמאי מטמאין ובית הלל מטחרין מאי פריצי זיתים אמר רב הוגא 5 רשעי זיתים אמר רב יוכף ומאי קראה "[ובני] פריצי עמך ינשאו להעמיד (ה)חזון רב נחמן כר יצחק אמר מהכא "והוליד כן פריץ שפך דם וכמה פריצי "זיתים רבי אלעזר אמר ארבעת קבין לקורה דבי רבי ונאי אמרי סאתים לקורה ולא פליני הא באתרא בורין "באוללא: "תנו רבנן "עלו באילן שכוחו רעי ובסוכה שכוחה רע ממא היכי דמי אילן שכוה: רנ אמרי דבי רבי ינאי כל שאין בעיקרו לחוק ריבע היכי דמי סוכה שכוחה רץ אמר ריש לקיש כי 15 שנהבאת ⁷⁵בחזיונה: תנן התם "המהלך בבית הפרס על גבי אבנים שיכול"להסים על האדם ועל הבחמה "שכוחן רע טמא "היכי דמי אדם שכוחו רע אמר ריש לקיש כל שרוכבו וארכבותיו נוקשות היכי דמי בהמה שכוחה רע אמרי דבי רבי ינאי כל 20 שרוכבה"מטילה גללים: אמרי דבי רבי ינאי לתפרה ולתפילין ארבעה קבין לתפלה מאי היא דתניא "הנושא משאוי על כתיפו והגיע זמן תפלה פהות M 77 | איתים M 76 | דמעיילן P 75 | באוולא M 74 | 177 תכן התם שמא ושהור באירן א 78 M בחיינה א 79 הכישי P 80 שכוחו ' M 81 היבי...נוקשות M 82 היה נושא.

drei Seah⁷⁰; in der Schule R. Jannajs sagten sie: zwei Seah. Reš-Laqiš sagte: Die zwei Seah, von welchen sie sprechen, sind ausser den Auslagen"zu verstehen.

Dort wird gelehrt: Die entarteten Oliven und Weintrauben sind nach der Schule Sammajs verunreinigungsfähig"und nach der Schule Hillels nicht verunreinigungsfähig. - Was heisst: entartete Oli-יל תלתא באתרא דמעיילי תלתא ven? R. Hona erwiderte: Die schlechten Oliven⁷³. R. Joseph sprach: Welcher Schriftvers deutet darauf"hin? - "Die Schlechten"5 deines Volks werden sich erheben, die Weissagung zu erfüllen. R. Nahman b. Jichaq entnimmt dies aus folgendem: Er erzeugt einen schlechten Sohn, der Blut vergiesst. -Bei welcher Qualität heissen sie schlechte Oliven? R. Eleâzar erwiderte: Bei vier Kab von einem Pressbalken⁷⁷. In der Schule R. Jannajs erklärten sie: Bei zwei Seah⁷⁸von einem Pressbalken. Sie streiten aber nicht, das eine gilt von Orten, wo ein Kor in den Preßsack kommt, und das andere gilt von Orten, wo drei Kor in den Preßsack kommen.

Die Rabbanan lehrten: Sind sie vauf einen schwachen Baum oder einen schwachen Ast gestiegen, so ist er unrein. Welcher heisst schwacher Baum? In der Schule R. Januajs erklärten sie: Wenn man in den Stamm kein Viertel[kab] eingraben kann. — Welcher heisst ein schwacher Ast? Reš-Lagiš erwiderte: Wenn man ihn umfassen kann.

Dort wird gelehrt: Wenn jemand auf einem Grabstättenacker geht über Steine, die man bewegen kann, oder über schwache Menschen, oder Tiere, so ist er unrein. - Welcher heisst ein schwacher Mensch? Reš-Laqiš erwiderte: Dessen Kniee aneinander schlagen, wenn jemand auf ihm reitet. — Welches heisst ein schwaches Vieh? In der Schule R. Jannajs erklärten sie: Das Kot wirft, wenn jemand auf ihm reitet.

In der Schule R. Jannajs sagten sie: Vier Kab⁸² hinsichtlich des Gebets und hinsichtlich der Tephillin⁸³. — Welches Bewenden hat es damit hinsichtlich des Gebets? - Es wird gelehrt: Wenn jemand eine Last auf der Schulter trägt und die Zeit des Gebets heranreicht, so lasse er sie, wenn sie keine vier Kab beträgt, nach

^{70.} Muss der Haufe fassen. 71. Dieses Quantum muss nach Abzug sämtlicher Unkosten zurückbleiben. 72. Als Speisen; nur geniessbare Speisen sind als solche verunreinigungsfähig. 73. Die als unreife Früchte absterben u. niemals reif werden. 74. Dass das in der angezogenen Mišnah gebrauchte W. בריצי die Bedeutung "schlecht" habe. 75. Hier wird 75. Dan. 11,14. dasselbe Wort gebraucht wie in der angezogenen Misnah. 76. Ez. 18,10. 77. Wenn ein 79. Ein mit Oliven gefüllter Preßsack nicht mehr als 4 Kab Oel ergibt. 78. 1 S. 6 Kab. Samenflussbehafteter, der levit. unrein ist, u. ein reiner. 80. Der reine; ein solcher Baum, bezw. Ast gibt nach u. die beiden Personen stützen einander; cf. Zab. ii,4. 81. Ein umgeackertes Feld, auf welchem Gebeine von Toten sich befinden; cf. Bd. i S. 70 N. 6. 82. Gilt als Last, die man beim täglichen Gebet nicht tragen darf. 83. Cf. Bd. vij S. 370 N. 105.

hinten herunterhängen und verrichte das Gebet; wenn sie aber vier Kab beträgt, so lege er sie auf die Erde und verrichte das Gebet. Welches Bewenden hat es damit hinsichtlich der Tephillin? – Es wird ge- משאני אכרו במשאוי של ארבעת קבין: תני רבי lehrt: Wenn jemand eine Last auf dem Kopf trägt und die Tephillin am Kopf anhat, so ist dies, wenn die Tephillin gequetscht werden, verboten, wenn aber nicht, so ist dies erlaubt. Von welcher Last spre- וס מבילין וכמה שלהן אכיר לחניה על הראש שיש בו תפילין וכמה chen sie'? von einer Last von vier Kab.

R. Hija lehrte: Wenn jemand Schmutz auf seinem Kopf hinausbringt während er die Tephillin am Kopf anhat, so lege er sie nicht beiseite, auch binde er sie nicht an מאין לבור אמר "ליה ההוא כבא "לרב חמא בריה זו מווים באין לבור אמר "ליה ההוא כבא "לרב חמא בריה זו die Lenden, weil er dadurch mit ihnen verächtlich verfährt; vielmehr binde er sie an seinen Arm an die Tephillinstelle". Im Namen R. Silas sagten sie, selbst die Hülle derselben dürfe man nicht auf den Kopf 20 בן נמליאל אומר נותן לעניים כדי נפילה וכמה legen, während man die Tephillin anhat.

Wieviel? Abajje erwiderte: Selbst ein Viertel eines Pumbeditischen Viertels.8.

R. Jehuda sagte: Was für ein Mass-STAB IST EIN HAUFEN, VIELMEHR, WENN 25 אבהו אכר רבי אלעזר ואסרי לה אכר רבי יוהנן SOVIEL VORHANDEN IST, WIEVIEL DIE AUS-SAT BETRAGEN HAT. Wieviel beträgt die Aussat? R. Ami erwiderte im Namen R. Johanans: Vier Seah auf das Kor'. In seinem eignen Namen erklärte R. Ami: Acht

Seah auf das Kor. Ein Greis sprach zu R. Hama, Sohn des Rabba b. Abuha: Ich will es dir erklären; zur Zeit R. Johanans war der Boden fett, zur Zeit R. Amis war der Boden mager.

Dort wird gelehrt: Wenn der Wind die Garben zerstreut hat³⁰, so schätze man, wieviel die Nachlese betragen könnte und gebe es den Armen. R. Simôn b. Gamaliél sagt, er gebe den Armen soviel, wie es gewöhnlich herabfällt". — Wieviel beträgt dies? — Als R. Dimi kam, erklärte er im Namen R. Eleâzars, nach anderen, im Namen R. Johanans: vier Kab vom Kor. R. Jirmeja fragte: Vom Kor Aussat oder vom Kor Ernte? Handwurf oder Rinderwurf? - Komm und höre: Als Rabin kam, sagte er im Namen R. Abahus im Namen R. Eleâzars, nach anderen, im Namen R. Johanans:

84. Dh. durch welche werden die Tephillin gequetscht. 85. Am Oberarm, wo die Hand-86. In welchen die Tephillin verwahrt werden. tephilla befestigt wird. 87. Gilt nach RS. 88. Einer Litra (Pfund). 89. Nach einer Berechnung Rsj.s, ein Feld von 75000 als Last. 90. Und sich mit der Nachlese, die für die Armen zurückgelassen werden muss, Quadratellen. 91. Bei der Ernte. 92. Wenn die Aussaat nicht mit der Hand gestreut wird, sondern mittelst eines von Rindern gezogenen durchlöcherten Kastens, so ist zur Aussaat ein grösseres Quantum nötig.

מארבעה קבין "מפשילן לאחוריו ומתפלל "ארבעת קבין מניח על גבי קרקע ומתפלל לתפילין מאי היא דתניא היה נושא משאוי על ראשו ותפילין בראשו אם היו תפילין רוצצות אסור ואם לאו מותר באיזו הייא המוציא זבל על ראשו ותפילין בראשו הרי זה לא יסלקם לצדדין ולא יקשרם במתניו מפני שהוא נוהג כהן מנהג כזיון אכל קושרם "על זרועו במקום תפילין משום"רבי שילא אמרו אפילו מטפחת אמר אביי אפילו רבעא דרבעא דפומבדיתא: "אמר רבי יהודה "ומה קצבה בברי אלא אם יש "בי כדי "נפילה: וכמה כדי "נפילה"רבי אמי אמר רבי יוהנן ארבעה כאין לכור רבי אמי "דיליה אמר שמונת ררכה כר אכוה אסברה לך בשני דרבי יוחגן הוה שמינא ארעא בשני דרכי אמי הוה כחישא ארעא: יתן התם הרוח שפיזרה את העומרין אומדים אותה כמה לקט"ראויה לעשות ונותן לעניים רבן שמעון בדי נפילה כי אתא רב דימי "אמר רבי אלעזר ואיתימא רבי יוחנן ארבעת קבין לכור בעי רבי ירמיה לכור זרע או לכור תבואה למפולת יד או למפילת שוורים תא שמע דכי אתא רכין אמר רכי 1 2 M 85 ארבעה B 84 מפשילו M 83

דבי 18 אפי 18 P בי אומר 18 B מאי אפי P = 93 בה M = 92 אמר M = 90 בה M = 90

.B 98 אבוה.

היהה + M 96 איתם P 95

יהו 194 אר המא

97 ארי ואית רא M

ארבעת קבין לכור זרע ועדיין תיבעי לך למפולת יד או למפולת שוורים תיקו:

מקבל שדה מחבירו ואכלה חגב או נשדפה אם מכת מדינה היא מנכה לו מן חכורו"אם 5 אינה מכת מדינה אין מנכה לו מן חבורו רבי יהודה אומר אם קיבלה הימנו במעות בין כך ובין כך אינו מנכה לו"מחכורו:

גמרא. היכי דמי מכת מדינה אמר רב יהודה כגון דאישדות רובא דבאגא עולא אמר כגון "שנשתדפו ים ארבע שדות מארבע רוחותיה אמר עולא "בעו 10 במערבא נשדף תלם אחד על פני כולה"מהו 'נשתייר תלם אחד על פני כולה מהו אפסיקא בירא 'מאי אספסתא"מאי זרע אחר 'מאי חיטי לגכי שעורים כזרע אחר דמי או לא כל העולם כולו בשדפון ושלי מאי תיקו: אמר ליה זרעה חימי ואזל הוא וזרעה שערי ואשתדוף רובא דבאגא ואשתדוף 'נמי הנך שערי 'דיליה מאי מי אמרינן דאמר ליה אילו זרעתה חיטי הוה נמי משתדפא או דלמא מצי אמר ליה 20 אילו זרעתה היטי הוה מקיים כי "ותגזר אמר ויקם לך מסתברא דאמר ליה אי זרעתה הימי הוה מקיים בי ותגזר אמר ויקם לך ועל דרכיך נגה אור נשתדפו כל שדותיו של מחכיר ואשתדוף נמי הא בהדייהי

מן חכורו שנשדפו ארבע שדותיו מארבע יוחו M 97 בשתייר...מהו — M 1 מאי B 100 בעאן א 100 בעאן א 99 - M 4 — דיליה. במי — M 3 מהו M 2 vier Kab vom Kor Aussat. - Aber immer noch ist es fraglich, ob Handwurf oder Rinderwurf? — Die Frage bleibt dahingestellt.

ENN JEMAND VON SEINEM NÄCHSTEN EIN FELD [IN PACHT] ÜBERNOMMEN HAT UND HEUSCHRECKEN ES ABGEFRES-SEN HABEN ODER ES VERHEERT WURDE39, SO KANN ER IHM, WENN DIES EINE LAN-DESPLAGE IST, VON DER PACHT ABZIEHEN, UND WENN ES KEINE LANDESPLAGE IST, NICHTS VON DER PACHT ABZIEHEN. R. JE-HUDA SAGT, WENN ER ES FÜR BARGELD ÜBERNOMMEN HAT, KÖNNE ER IHM OB SO ים בשרפון אי נמי כל העולם כולו בירקון ושלו בשרפון 15 ODER SO VON DER PACHT NICHTS ABZIE-HEN.

> GEMARA. Was heisst eine Landesplage? R. Jehuda erwiderte: Wenn der grösste Teil⁴der Ebene verheert worden ist. Ûla erklärte: Wenn vier Felder an den vier Seiten⁹⁵mitverheert worden sind. Im Westen fragten sie: Wie ist es, wenn nur ein Beet¹⁰ um das ganze [Feld] verheert worden ist? Wie ist es, wenn ein Beet um das ganze zurückgeblieben ist? Wie ist es, wenn es durch ein brachliegendes [Feld] getrennt ist⁹⁷? Wie ist es, wenn es von Futterfeldern

umgeben ist⁸? Wie ist es, wenn [die angrenzenden] mit einer anderen Getreideart bebaut sind®? Gilt Weizen gegenüber Gerste als andere Getreideart oder nicht? Wie ist es, wenn das der ganzen Welt durch Kornbrand und seines durch Rost oder das der ganzen Welt durch Rost und seines durch Kornbrand verheert wurde? - Diese Fragen bleiben dahingestellt.

Wie ist es, wenn er zu ihm"gesagt hat, dass er es mit Weizen bebaue, und er es mit Gerste bebaut hat, und der grösste Teil der Ebene samt seiner Gerste verheert wurde: sagen wir, dieser könne zu ihm sagen: wenn ich es mit Weizen bebaut hätte, würde es ebenfalls verheert worden sein, oder aber kann jener ihm erwidern: wenn du es mit Weizen bebaut hättest, so würde an mir in Erfüllung gegangen sein:100 Henn du aussprichst, so wird es vollbracht. - Es ist einleuchtend, dass jener ihm erwidern kann: wenn du es mit Weizen bebaut hättest, würde an mir in Erfüllung gegangen sein: Wenn du aussprichst, so wird es vollbracht, und über deinen Wegen strahlt Licht. - Wie ist es, wenn alle Felder des Verpächters verheert worden sind, und dieses ebenfalls, nicht

^{94.} Die meisten Felder. 93. Durch Kornbrand od. Sturm. 95. Des gepachteten Felds. 96. Von jedem der umliegenden Felder. 97. Wenn die direkt anschliessenden umliegenden Felder brach liegen, die übrigen aber mit verheert worden sind. 98. Die nicht mit verheert worden sind, die übrigen aber wol. 99. Der Eigentümer zum Pächter. 100. Ij. 22,28. bat um eine gute Weizenernte u. sein Gebet wäre auch erhört worden, was aber durch die Schuld des Pächters vereitelt worden ist. 102. Auch die sich in einer anderen Gegend befinden.

aber der grössere Teil der Ebene: sagen wir, dass jener ihm nichts abziehen könne, da der grössere Teil der Ebene nicht verheert worden ist, oder aber kann jener, da alle seine Grundstücke verheert worden sind, zu 5 ihm sagen: dies ist wegen deines Geschicks erfolgt, denn es sind alle deine Felder verheert worden? Es ist einleuchtend, dass dieser ihm erwidern kann: wenn dies durch mein Geschick erfolgt wäre, so würde mir וס משום אמר ליה משום מצי אמר ליה משום "בולהו ארעתיה מצי אמר ליה etwas übrig geblieben sein, wie es heisst: "Wir sind nur wenige von vielen übrig geblieben. Wie ist es, wenn sämtliche Felder des Pächters und der grössere Teil der Ebene und auch dieses Feld verheert wor- וה הוה לאישתיורי לך מידי הוה דאמר ליה אי הוה חזית לאישתיורי לך מידי den sind: sagen wir, dass er ihm abziehen könne, da der grössere Teil der Ebene verheert worden ist, oder aber kann jener, da alle seine Felder verheert worden sind, ביל את הכא נמי"דלא הוי תבואה כלל אבל"דאיכא Geschick 20 ברל את הכא נמי"דלא הוי תבואה כלל erfolgt, denn es sind alle deine Felder verheert worden? Es ist einleuchtend, dass jener zu ihm sagen kann: dies ist durch dein Geschick erfolgt. - Weshalb denn, sollte doch auch dieser ihm erwidern können: 25 איבא איבא לו מן המנין דהא לו מן המנין דהא wenn dies durch mein Geschick erfolgt wäre, so würde mir etwas übrig geblieben sein, wie es heisst: Wir sind nur wenige von vielen ubrig geblieben!? - Jener kann ihm entgegnen: wenn du würdig wärest, dass dir etwas zurückbleibe, so würde dir etwas von deinen eignen zurückgeblieben sein.

ולא אשתדוף 'רובא דכאגא מאי מי אמריגן כיון דלא אשתדות רובא דבאגא לא מנכי ליה או דלמא ביון "דאשתדוף כולהו ארעתיה מצי אמר ליה האי משום לתך דידך הוא דהא 'משתדפו כל שדותיך מכתברא דאמר ליה אי משום לתאי דידי הוה משתייר לי פורתא כדכתיב "כי נשארנו מעט מהרבה נשתדפו כל שדותיו של חוכר ואשתדוף רובא דבאגא ואשתדוף נמי הא בהדייהו מאי מי אמרינן ביון דאשתדות 'רובא דבאגא מנכי ליח או דלמא לתך דידך הוא 'דהא 'משתדפו כל שדותיך' מסתברא דאמר ליה משום לתאך הוא"אמאי הכא נמי נימא "ליה אי משום לתאי דידי הוא הוה"משייר לי פורתא "ההוה מיקיים בי (כי) נשארנו מעם מהרכה"משום משתייר לך מדנפשך מיתיבי "היתה שנת שדפון h "וירקון או שביעית או "שהיו שנים בשני אליהו אינו עולה לו מן המנין קתני שדפון וירקון דומיא דשנים כשני אליהו מה"שני אליהו דלא הוי תבואה תבואה סלקא ליח ולא "קאמרינן מכת מדינה היא אמר רב נחמן כר יצחק "שאני התם דאמר קרא במכפר שני תבואת ימכר לך שנים שיש בהן תבואה בעולם אמר ליה רב אשי לרב כהנא אלא בשרפו M 7 רוביה P 6 דאשתדיף כולהי P 5

כולהי ארעתה P 9 והא 10 M במתברא...הוא M 14 משתייר M 13 איה M 12 ו + M 11

כדכתים כי נשאר – 15 M מסתכרא דאמר – 16 M או

M אייכן + M און שהיו M און שלים כ M און ייכן און אייכן און אייכן און אייכן און אייכן און אייכן און אייכן איי

M 21 בריכא תכ' , ש 20 א -- דריכא תכ'

 $P = 23 \quad || \quad C = 20$ שאני התם ד

Man wandte ein: War es ein Jahr des Kornbrands, des Rostes oder ein Siebentjahr, oder ein Jahr gleich den Jahren zur Zeit Elijahus¹⁰⁴, so zählt es nicht mit¹⁰⁵. Er lehrt also vom Kornbrand und vom Rost gleichlautend wie von den Jahren Elijahus; wie nun in den Jahren Elijahus Getreide überhaupt nicht vorhanden war, ebenso gilt dies auch von den anderen, wenn gar kein Getreide vorhanden ist; wenn aber etwas Getreide vorhanden ist, so zählt es mit, und wir sagen nicht, dies sei eine Landesplage!? R. Nahman b. Jichaq erwiderte: Da ist es anders, die Schrift sagt: Mit Rucksicht auf die Anzahl der Erntejahre soll er dir verkaufen, Jahre, während welcher eine Ernte in der Welt vorhanden ist. R. Aši sprach zu R. Kahana: Demnach sollte doch das Siebentjahr mitzählen, denn im Ausland ist ja Getreide vorhanden!? Dieser erwiderte:

104. Hungersjahre; cf. iReg. Kap. 17. 105. Wenn jemand zur Zeit, wenn das Jobelgesetz (cf. Lev. 25,3ff.) stattfindet, ein Feld verkauft hat, so kann er es (gegen den Wunsch des Verkäufers) frühestens erst nach Ablauf von 2 Jahren einlösen, weil die Schrift in der bezüglichen Stelle von "Jahren", in der Mehrzahl, spricht. 167. Einerlei ob sie gut 106. Lev. 25,15. od. schlecht ist. 108. Ausserhalb Palästinas.

P 36 מתרחיש M 35

— M 39 пп M 38

-- M 41 -- הא...גמליאל.

תבואה "בחוצה לארץ אמר ליה שביעית "אפקעתא דמלכא היא אמר ליה מר זוטרא בריה דרב מרי לרבינא אלא מעתה"שביעית לא תעלה לו מן הגירוני אלמא תנן 'נותן"םלע ופונדיון לשנה אמר ליה שאני 5 התם דחזיא למישטחא בה פירי: אמר שמואל לא שנו אלא שזרעה וצמחה ואכלה חגב אבל לא זרנה כלל"לא דאמר ליה אילו"זרעתה הוה מיקיים בי "לא יבשו בעת רעה"ובימי רעבון ישבעו"מתיב רב ששת "רועה שהיה רועה"וחניה עדרו ובא לעיר ובא זאב ומרף ובא ארי ודרם אין אומרים אילו היה שם trocknen". היה"מציל אלא אומדין אותו אס"יכול להציל הייב ואם לאו פטור"ואמאי נימא ליה אי הוית התם הוה מיקיים בי "גם את הארי גם (את) הדוב הכה עבדך משום דאמר ליה אי הוית חזית לאיתרהושי לך דמתיון "נעיזי דובי בקרנייהו ונימא ליה "נהי דלניסא רבה לא"הוה חזינא לניסא זומא "חזינא קשיא: תני חדא 'פעם ראשונה ושניה זורעה "ושלישית אינו זורעה ותניא אידך שלישית זורעה "רביעית אינו זורעה לא קשיא "הא כרבי הא כרבן שמעון בן גמליאל הא כרבי דאמר בתרי זימני הוי חזקה הא ברבן שמעון בן גמליאל דאמר בתלתא זימני הויא יל + M 26 שבי | M 25 בעולם | 4 M 24 + לו דרעה P 28 | זרעה M 27 P 30 | בעת M 29 מיתיבי | 13 M א עדרו || 32 M יכול להציל || 33 M מיתיבי

Hinsichtlich des Siebentjahrs ist dies eine Expropriation des Königs. Mar-Zutra, der Sohn R. Maris, sprach zu Rabina: Demnach sollte doch das Siebentjahr beim Abzug" nicht mitzählen, und dem widersprechend wird gelehrt, dass er einen Selâ und einen Pondjon für das Jahr zahle!? Dieser erwiderte: Hierbei ist es anders, [das Feld] ist dann benutzbar, auf diesem Früchte zu

Semuél sagte: Dies"gilt nur von dem Fall, wenn er [das Feld] besäet hat, [das Getreidel gewachsen ist und Heuschrecken es abgefressen haben, nicht aber, wenn er ניסא הוה"לאיתרחיש לך ניסא °כרבי חנינא בן דוכא es überhaupt nicht besäet hat, denn jener kann zu ihm sagen: wenn du es besäet hättest, würde an mir in Erfüllung gegangen sein:"Sie werden in böser Zeit nicht zu Schanden werden und in Tagen der Hungers-20 not satt sein. R. Sešeth wandte ein: Wenn ein Hirt, der seine Herde weidete, diese verlassen hat und in die Stadt gegangen ist, und ein Wolf gekommen ist und [ein Viehl zerrissen, ein Löwe gekommen ist und [ein Vieh] erdrosselt hat, so sage man nicht, wenn er da wäre, würde er es gerettet haben, vielmehr schätze man ihn: könnte er es retten, so ist er ersatzpflichtig, wenn

aber nicht, so ist er ersatzfrei. Weshalb denn, jener kann ja sagen: wenn du da wärest, so würde an mir in Erfüllung gegangen sein: Auch den Löwen, auch den Bären erschlug dein Knecht!? - Dieser kann ihm erwidern: wenn du würdig wärest, dass dir ein Wunder geschehe, so würde dir ein Wunder geschehen sein, gleich dem des R. Hanina b. Dosa, dessen Ziegen Bären an den Hörnern brachten 116. - Jener kann ihm ja aber entgegnen: zugegeben, dass ich eines grossen Wunders nicht würdig wäre, aber eines kleineren Wunders wäre ich würdig!? - Dies ist ein Einwand.

היה א 34 היה +

עיזי - M 37 בהי ד - עיזי

ו M 40 רביע' א"ז – M א"ז

Das eine lehrt, er müsse es einmal und zweimal besäen", ein drittes Mal braucht er es nicht mehr zu besäen, und dagegen lehrt ein Anderes, dass er es ein drittes Mal besäen müsse, ein viertes Mal aber nicht!? — Dies ist kein Widerspruch, die eine [Lehre] nach Rabbi und die andere nach R. Simôn b. Gamaliél. Die eine nach Rabbi, welcher sagt, [eine Sache] gelte mit zweimal als feststehend, und die andere nach R. Simôn b. Gamaliél, welcher sagt, [eine Sache] gelte mit dreimal als feststehend.

^{109.} Da die Ernte in diesem Jahr verboten ist, so existirt es für das Gesetz nicht. jemand ein dem Heiligtum geweihtes Feld einlöst, so hat er eine bestimmte Summe zu zahlen, von welcher die aus dem Jobelzyklus bereits verstrichenen Jahre in Abzug gebracht werden; cf. Lev. 27,16ff. 111. Nach dieser Berechnung wird das Siebentjahr wol mitgezählt. 112. Da diesbezüglich nicht auf den Ertrag, sondern auf den Besitz des Felds Gewicht gelegt wird. 113. Dass er ihm bei einer Landesplage von der Pacht abziehen könne. 114. Ps. 37,19. 115. iSam. 17,36. 116. Cf. Bd. iij S. 502 Z. 11 ff. 117. Wenn die Ernte verheert worden ist.

Res-Lauis sagte: Dies gilt nur von dem Fall, wenn er [das Feld] besäet hat, [das Getreide] gewachsen ist und Heuschrecken es abgefressen haben, wenn er es aber besäet und nichts gewachsen ist, ביתיבי רבן שמעון בן "גמליאל משום רבי מאיר א so kann der Eigentümer des Grundstücks zu ihm sagen: säe immer weiter. Bis wann? R. Papa erwiderte: Bis zu der Zeit, wo das Siebengestirn sich über dem Haupt der Feldbauer befindet, wenn sie aus dem יחצי אב קיין הצי אב אלול וחצי תשרי הום רבי יחצי אב קיין הצי אב אלול וחצי תשרי הום רבי יחצי אב Feld kommen". Man wandte ein: R. Simôn b. Gamaliél sagte im Namen R. Meirs, und ebenso sagte auch R. Simôn b. Menasja: Die Hälfte des Tišri, Marhešvan und die Hälfte des Kislew ist Saatzeit; die יהוא נברא דקביל ארנא"למיזרנה בהו תומי מו und die Hälfte des Kislew ist Saatzeit; Hälfte des Kisley, Tebeth und die Hälfte des Sebat ist Herbst; die Hälfte des Sebat, Adar und die Hälfte des Nisan ist Winter; die Hälfte des Nisan, Ijar und die Hälfte des Sivan ist Erntezeit; die Hälf-20 te des Sivan, Tamuz und die Hälfte des Ab ist Sommer; die Hälfte des Ab, Ellul und die Hälfte des Tišri ist Spätsommer. R. Jehuda beginnt die Zählung mit dem Tišri, R. Simôn beginnt sie mit Marhešvan. Der erleichterndste"unter allen ist ja R. Simôn, und auch er geht nicht so weit"? - Das ist kein Einwand, das eine gilt von dem Fall, wenn er es zur Frühsaat, und das andere gilt von dem Fall, wenn er es zur Spätsaat übernommen hat.

חזקה: אמר ריש לקיש לא שנו אלא שזרעה וצמחה ואכלה חגב אבל זרעה ולא צמחה "אומר ליה"בעל הקרקע "זרעה לה ואזיל ועד אימת "אמר רב פפא טר דאתו אריםי מדברא וקיימא כימה ארישייהו 'אימר וכן היה רכי שמעון כן מנסיא אומר כדבריו הצי תשרי מרחשון וחצי כסליו זרע חצי כסליו טכת וחצי שכט הורך חצי שכט אדר וחצי ניסן קור חצי ניסן אייר וחצי סיון קציר חצי סיון תמוז יהידה מונה מתשרי "רבי שמעון "מונה ממרחשון" מאן מיקל בכולהו רבי שמעון"וכולי האי לא קאמר רא קשיא הא דקבלה מיניה בחרפי הא דקבלה מיניה באפלי: רבי יהודה אומר אם קבלה ממנו אנידא דנהר מלכא סכא"בזוזי איסתכר נהר מלכא כבא אתא לקמיה דרבא אמר"ליה נהר מלכא סבא רא עביד דמיםכר מכת מדינה היא זיל נכי ליה אמרו ליה רבנן לרבא הא"אנן תנן רבי יהודה אומר אם קבלה הימנו במעות בין כך וכין כך אינו מנכה לו מן הכורו אמר להו לית דחש לה לדרבי יהודה: וו מקבל שדה מחבירו"בעשרת כור חטים לשנה ולקתה נותן לו "מתוכה "היו חטיה יפות לא יאמר לו הריני לוקח מן השוק אלא נותן לו מתוכה: בל ימן B 44 בל ימן B 42 בל ימן B 42 P 47 ארעזר M 46 ארעזר – M 45 ארעזר + M א נה. ראי היה מונה + M א + M א א 18 $(2.51)^{11}$ אגודא B 52 בהוי למעבד בהו B 52 אגודא P 50 אגודא P 50 אנן P 50 בעשרה P 50 מתוכו P 50 אם.

R. JEHUDA SAGT, WENN ER ES FÜR BARGELD ÜBERNOMMEN HAT &C. Einst übernahm jemand ein Feld am Ufer des Flusses Malka-Saba für Bargeld, um auf diesem Knoblauch zu pflanzen, und darauf wurde der Fluss Malka-Saba verstopft122. Als er vor Raba kam, sprach er zu ihm: Der Fluss Malka-Saba pflegt sonst nicht verstopft zu werden, dies ist also eine Landesplage; geh, ziehe ihm von der Pacht ab. Die Jünger sprachen zu Raba: Wir haben ja gelernt: R. Jehuda sagt, wenn er es für Bargeld übernommen hat, so kann er ihm ob so oder so von der Pacht nichts abziehen!? Dieser erwiderte: Es gibt niemand, der auf die Ansicht R. Jehudas achtet.

ENN JEMAND VON SEINEM NÄCHSTEN EIN FELD FÜR ZEHN KOR WEIZEN JÄHRLICH [IN PACHT] ÜBERNOMMEN HAT, UND DIE ERNTE SCHLECHT AUSGEFALLEN IST, SO GEBE ER IHM VON DIESER; IST DER WEIZEN BESONDERS GUT, SO KANN ER ZU IHM NICHT SAGEN, ER WERDE IHM WELCHEN AUF DEM MARKT KAUFEN, VIELMEHR MUSS ER IHM VON DIESEM GEBEN.

^{120.} Er 118. Ist er zum Säen verpflichtet. 119. Nach der 9. Stunde; also im Monat Adar. 121. Sie bis Adar hinauszuschieben. schiebt die Saatzeit bis in die späteste Jahreszeit hinaus. 122. Infolgedessen der Knoblauch nicht gedeihen konnte.

גמרא. ההוא גברא דקביל ארעא לאספסתא בכורי דשערי עבדא אספסתא וחרשה וזרעה שערי "ולקו הני שערי שלחת רב הביבא מסורא דפרת לקמיה דרבינא כי האי גונא מאי "כי לקתה ניתנ עבדא ארעא שליחותא "דמרה הכא עבדא ארעא שליהותא דמרה: ההוא גברא"דקבל פרדם מחבריה בעשר דני המרא תקיף ההוא המרא סכר רכ כהנא למימר היינו מתניתין לקתה נותן לו מתוכה אמר הכא עכדא ארעא שליחותא ומודה רב אשי בעינבי "דברים ובשדה שלקתה בעומריה:

מהבל שדה מחבירו לורעה שעירים לאוו יורענה חשים חשים יורענה שעירים רבי 15 שמעון בן גמליאל אוסר חבואה "לא יורענה קטנית קשנית יורענה תבואה ורבן שמעין בן גמליאל איבר: אמר רב הסדא מאי טעמא דרבן שמעון בן גמליאל דכתיב שארית ישראל לא יכשי: עולה ולא ידברו כזב ולא ימצא בפיהם לשון תיפית ואין העני רשאי ליקה מהן רצועה לסנדלי ארא אב כן התנה במעמד אנשי העיר דברי רבי יעקב שאמר משום רבי מאיר רבן שמעון בן נמליאל מיקר אמר זי 1 א ל מתני היא לקתה M 59 אל מתני היא לקתה M 58 בתוכה M 61 דמי א ד M 62 - דמרה...דמרה P 64 רבריה. B דברים. P 63 דקבילא. M דקביל פרדיכא

ע דבדום 1 66 M מתיר. V דבדום V

GEMARA. Einst übernahm jemand ein Feld zu Viehfutter für einige Kor Gerste, und nachdem es Viehfutter gebracht hatte, pflügte er es um und säete Gerste; die לו מתוכה "רמי או לא אמר ליה מי דמי התם כא Gerste aber fiel schlecht aus. Da liess R. Habiba aus Sura am Euphrat Rabina fragen, wie es denn in diesem Fall sei: gleicht dies dem Fall, wenn die Ernte schlecht ausfällt, in welchem er ihm von derselben ים לא עברא ארנא שליהיתא geben könne, oder nicht? Dieser erwiderte: Es ist nicht gleich, in jenem Fall hat der Boden die Aufgabe des Eigentümers nicht erfüllt, hierbei aber hat der Boden die Aufgabe des Eigentümers erfüllt¹²³.

Einst übernahm jemand von seinem Nächsten einen Weinberg für zehn Fässer Wein und der Wein wurde sauer. Darauf wollte R. Kahana entscheiden, dies gleiche dem Fall unsrer Mišnah, von der Missernte, in welchem er ihm von derselben er ihm von derselben geben kann; da sprach R. Aši zu ihm: Es ist ja nicht gleich; in jenem Fall hat der Boden seine Aufgabe nicht erfüllt, hierbei aber hat der Boden seine Aufgabe erfüllt125. Jedoch pflichtet R. Aši bei hinsichtlich des Falls, wenn die Trauben wurmig oder die Garben auf dem Feld missraten sind 120.

ENN JEMAND VON SEINEM NÄCHSTEN EIN FELD [IN PACHT] ÜBERNOMMEN HAT, UM ES MIT GERSTE ZU BESÄEN, SO DARF ER ES NICHT MIT WEIZEN¹²⁷BESÄEN, WENN ABER MIT WEIZEN ZU BESÄEN, SO DARF ER ES AUCH MIT GERSTE BESÄEN; R. SIMÔN B. GAMALIÉL VERBIETET ES. WENN MIT GETREIDE ZU BESÄEN, SO DARF ER ES MICHT MIT HÜLSENFRÜCHTEN BESÄEN, WENN ABER MIT HÜLSENFRÜCHTEN ZU BESÄEN, 50 DARF ER ES AUCH MIT GETREIDE BESÄEN; R. ŠIMÔN B. GAMALIÉL VERBIETET ES.

GEMARA. Was ist der Grund des R. Simôn b. Gamaliél? — Es heisst: 129 Der Ueber-"I Jisraels wird kein Unrecht begehen noch Lüge reden; noch wird in jemands Mund eine trügerische Zunge gefunden werden¹³⁰. Man wandte ein: Die Kollekte des Purims¹³¹muss für [die Armen am] Purim verwandt werden; man darf hierbei nicht sparsam¹³ sein; der Arme darf dafür nicht einmal einen Senkel für seinen Schuh kaufen, es sei denn, dass er sich dies in Gegenwart der Stadtleute ausbedungen hat - Worte R. Jâcos die er im Namen R. Meirs sagte. R. Simôn b. Gamaliél ist erleichternd ?!? Abajje

^{122.} Dieses wird schon nach 30 Tagen gemäht. 123. Er hat das Feld zu Viehfutter gepachtet, er sollte es auch das 2. Mal damit besäen u. die zu zahlende Gerste anderweitig kaufen. gentl. Obstgarten, der aber hier nicht gemeint sein kann. 125. Die Ernte war gut ausgefallen, wenn der Wein später sauer wurde, so war dies ein Missgeschick des Pächters. Fall kann er ihm von der Pacht abziehen. 127. Dieser entzieht dem Boden mehr Kraft. 128. Ebenfalls aus dem N. 127 angegebenen Grund. 129. Zeph. 3,13. 130. Er darf von der Vereinbarung nicht abweichen, selbst wenn dies zum Vorteil des anderen geschieht. 131. Cf. S. 749 NN. 87 u. 88. 132. Der Arme darf die Gabe wol zu anderem Zweck verwenden, während hierbei RS.

erwiderte: Der Grund des R. Simôn b. Gamaliél ist nach einer Lehre des Meisters" zu erklären; der Meister sagte nämlich: Wenn es einem erwünscht ist, dass sein יורענה קטנית (ובוי): מתני ליה רב יהודה "לרבין 5 Grundstück verwüstet werde, so besäe er es ein Jahr mit Weizen und ein Jahr mit Gerste, ein Jahr der Länge nach und ein Jahr der Breite"nach. Dies jedoch nur, wenn er es nachher nicht gepflügt und dies wiederholt hat, wenn er es aber nach- וואם הוקשו גזל ואם הוקשו בהן משום גזל ואם הוקשו של גבולין יש בהן משום גזל ואם הוקשו her gepflügt und dies wiederholt hat, so schadet es nicht.

WENN MIT GETREIDE ZU BESÄEN, SO DARF ER ES NICHT MIT HÜLSENFRÜCHTEN BESÄEN &C. R. Jehuda lehrte Rabin: Wenn והנוטה לכאן "דאיתמר אילן העומד על המיצר המיצר es mit Getreide zu besäen, so darf er es auch mit Hülsenfrüchten besäen. Dieser sprach zu ihm: Wir haben ja aber gelernt: wenn mit Getreide zu besäen, so darf er es nicht mit Hülsenfrüchten besäen!? Jener erwiderte: Dies ist kein Einwand, das eine gilt für uns und das andere gilt für sie 13^.

אביי טעמא דרכן שמעון כדמר דאמר מר האי מאן דניחא ליה דתתבור ארעיה ליזרעה שתא חטי ושתא שנרי שתא שתי ושתא ערב ולא אמרן אלא דלא בריב ותני אבל כריב ותני לית לן בה: תבואה לא תבואה יזרענה קטנית"אמר ליה והא אנן תנן תבואה לא יזרענה קטנית "אמר ליה לא קשיא הא לן והא להו: אמר ליה רב יהודה"לרבין בר רב נחמן"אבין אחי הני תחלי דבי כיתנא אין בהן משום גזל לורני אפילו דבי כיתנא נמי יש בהם משום גול מאי מעמא מאי "דאפסוד אפסוד: אמר ליה רב יהודה"לרבין בר רב נחמן"אבין אהי"הני דילי דילך ידילך דילי נהוג בני מצרא אילן הנוטה לכאן לכאן אמר רב הנוטה לכאן לכאן והנוטה לכאן לכאן ישמואל אמר חולקין מיתיבי אילן העומד על המיצר יהלוקו "תיובתא דרב "תרגמא שמואל אליבא דרב "

P 67 לרב. M לר׳ אבין בר רב נחמן תבואה אל M 69 לר אבין א B 70 רבין. א א"ל אבין הני י M 73 | ראפסיד אפסיד B 72 | אפסיד M 71 M 71 רבין B 74 רבין ארי אבין אבין אחי -- M 75 -- הני M 77 קשיא לרב.

R. Jehuda sprach zu Rabin 137b. R. Nahman: Bruder Abin, bei der Kresse, die zwischen dem Flachs wächst, findet das Verbot des Raubs nicht statt; befindet sie sich an der Grenze, so findet dabei das Verbot des Raubs statt; ist sie zur Aussaat gehärtet, so findet dabei das Verbot des Raubs statt, auch wenn sie zwischen dem Flachs wächst, denn der Schaden, den sie angerichtet hat, ist bereits geschehen140.

R. Jehuda sprach zu Rabin b. R. Nahman: Bruder Abin, meine "gehören dir, und deine gehören mir. Bei den Grenznachbarn ist es üblich, dass der Baum, der sich nach dieser Seite neigt", diesem, und der sich nach jener Seite neigt, jenem gehört. Es wurde nämlich gelehrt: Wenn ein Baum sich auf der Grenze befindet, so gehört er, wie Rabh sagt, wenn er sich nach dieser Seite neigt, diesem, und wenn er sich nach jener Seite neigt, jenem; Semuél sagt, sie teilen. Man wandte ein: Wenn ein Baum sich auf der Grenze befindet, so teilen sie; dies ist ja eine Widerlegung der Ansicht

134. Die der Ansicht ist, dass die Aenderung verboten sei. 133. Rabbas, Lehrer u. Pflegevater A.s. Aenderung ist aus dem Grund verboten, weil es möglich ist, dass der Eigentümer im Vorjahr eine andere Getreideart gesäet hat; durch die Aenderung des Pächters würde der Eigentümer einen Schaden erleiden. 135. Die Babylonier; Babylonien lag niedriger als Palästina, der Boden war daher feucht u. eine Abmagerung desselben durch Hülsenfrüchte war nicht zu berücksichtigen. 136. Die Palästinenser, die eine Kraftentziehung des Bodens zu berücksichtigen hatten. 137. Kontrahirt aus R. Abin. 138. Sie ist für den Flachs schädlich u. jeder darf sie daher pflücken. 139. Ausserhalb der Flachsbeete, wo sie dem Flachs nicht mehr schadet. 140. Der Eigentümer hat durch die Entfernung keinen Nutzen 141. Dies bezieht sich auf die Früchte der Bäume, die sich auf dem äussersten Rand ihrer nebeneinander liegenden Felder befanden; die Bäume des einen schlugen Wurzel nach dem Gebiet des 142. Nach der Erkl. RšJ.s: nach dieser Seite die anderen u. zogen ihre Nahrung aus diesem. 143. Die beiden Anwohner. Wurzeln schlägt.

בממלא כל המיצר כולו אי הכי מאי למימרא לא צריכא דתלי שוניה לחד גיפא ואכתי מאי למימרא מהו דתימא "דאמר ליה פלוג הכי קמשמע לן דאמריי ליה מאי חזית דפלגת הכי פלוג הכי: אמר ליה רב דסמיכא למתא "דאמר רכי אבהו אמר רב הונא אמר: רב אסור לו לאדם שיעמוד על שדה חבירו בשיה "שעומדת בקמותיה איני והא"אשכחתנהו רבי אכא לתלמידיה דרב אמר להו מאי אמר רב בהני קראי ברוך אתה בשיר [ו]ברוך אתה בשיר so zu teilen, teile so. בבאך וברוך אתה בצאתך ואמרו ליה°חכי אמר רכ ברוך אתה בעיר שיהא ביתך סמוך לבית הכנסת ברוך אתה בשדה שיהו נכסיך קרובים לעיר ברוך אתה בבואך "שלא תמצא אשתך ספק נדה "בשית ביאתך מן הדרך בחוך אתה בצאתך שיה: צאצאי מעיך כמותך ואמר לה: רבי יוחנן לא אמר הכי אלא ברוך אתה בעיר שיהא בית הכסא סמוד" לשולחנך "אכל בית הכנסת לא ורבי יוחנן למעמיה דאמר "שכר פסיעות יש ברוך אתה בשדה שיהו 20 נכסיך משולשין שליש בתבואה שליש בזיתים ושריש בנפנים ברוך אתה בבואך וברוך אתה בצאתך שהוא יציאתך מן העולם כביאתך לעולם מה ביאתל דעים בלא השא אף יציאתך מן העולם בלא השא יאם קשיא הא דמהדר ליה שירא"ורתקא הא דלא מהדר שהיא עומי בקומתי B 79 אשכחינהו. M 78 בשקה M 81 הבי א"ר - M 80 הבי א"ר אשכחתינהו לתל׳ M \$3 שבל צים יחיו כמי M 82 שאתה בא מן אני ירי תקא, M S5 אבר...יים M 84

Rabhs!? — Šemuél erklärte es nach Rabh: wenn er die ganze Grenze ausfüllt". -Wozu braucht dies demnach gelehrt zu werden!? -- In dem Fall, wenn die Krone יהודה"לרבין בר רב נחמן אבין אחי לא תובין ארנא sich nach einer Seite neigt. — Aber wozu braucht auch dies gelehrt zu werden 145!? -Man könnte glauben, er könne zu ihm sagen: teile so, so lehrt er uns, dass der andere ihm erwidern könne: wie kommst du

> R. Jehuda sprach zu Rabin b. R. Nahman: Bruder Abin, kaufe kein Feld nahe der Stadt; R. Jehuda sagte nämlich im Namen Rabhs, man dürfe nicht neben dem 15 Feld seines Nächsten stehen, wenn [das Getreide] in den Halmen steht 140. - Dem ist ja aber nicht so, R. Abba traf einst die Schüler Rabhs, und fragte sie, was Rabh gesagt habe über folgende Schriftverse: 45 Gesegnet seist du in der Stadt und gesegnet seist du auf dem Feld, gesegnet seist du bei deinem Kommen und gesegnet seist du bei deinem Fortgehen, und sie erwiderten ihm, Rabh habe folgendes gesagt: Gesegnet seist du in der Stadt, dein Haus möge sich in der Nähe des Bethauses befinden; gesegnet seist du auf dem Feld, deine Güter mögen sich nahe der Stadt befinden"; gesegnet seist du bei

deinem Kommen, du sollst bei deinem Kommen von deiner Reise deine Frau nicht als zweifelhaft menstruirende vorfinden; gesegnet seist du bei deinem Fortgehen, deine Nachkommen mögen dir gleichen. Hierauf entgegnete er ihnen: R. Johanan legte es nicht so aus, sondern wie folgt: Gesegnet seist du in der Stadt, dass du deinen Abort nahe deines Tisches hast; er bezieht es aber nicht auf ein Bethaus, denn R. Johanan vertritt hierbei seine Ansicht, dass es eine Belohnung für die Schritte gebe. Gesegnet seist du auf dem Feld, es mögen deine Güter in drei Teilen geteilt sein, ein Drittel in Getreide, ein Drittel in Oliven und ein Drittel in Weinstöcken; gesegnet seist du bei deinem Kommen und gesegnet seist du bei deinem Fortgehen, es möge dein Fortgehen aus der Welt deinem Kommen in die Welt gleichen, wie deine Ankunft in die Welt ohne Sünde war, ebenso mag auch dein Fortgehen aus der Welt ohne Sünde sein 151. — Dies ist kein Einwand, das eine gilt von dem Fall, wenn es mit einer Mauer oder einem Zaun umgeben ist, und das andere gilt von dem Fall, wenn es nicht mit einer Mauer oder einem Zaun umgeben ist.

^{144.} Wenn die Wurzeln sich auf beiden Seiten gleichmässig befinden. 145. Wenn die Krone sich nach einer Seite neigt u. man sie quer der Grenze teilt, so ist die Teilung ebenfalls gleichmässig. 146. Weil es durch ein böses Auge leiden kann. 147. Dt. 28,3. 148. Dies ist eine Erleichterung bei der Einbringung der Ernte. 149. Ihre Aborte befanden sich damals ausserhalb der Stadt, sie waren daher oft gezwungen, sich zu verkneifen, wodurch sie sich verschiedene Krankheiten zuzogen. 150. Die man beim Gehen nach dem Bethaus zurückzulegen hat. 151. Nach der Auslegung Rabhs gilt es also als Segen, wenn man seine Güter in der Nähe der Stadt hat, während er oben entgegengesetzt lehrt.

Per Herr wird von dir jede Krankheit vernhalten; Rabh erklärte, darunter sei das [böse] Auge zu verstehen. Rabh vertritt hierbei seine Ansicht. Rabh ging nämlich einst auf einen Begräbnisplatz, tat dort, 5 was er tat und sprach darauf: neunundneunzig [sterben] durch ein [böses] Auge, und einer auf gewöhnliche Weise. Semuél erklärte, darunter sei die [schädliche] Luft zu verstehen. Semuél vertritt hierbei sei- יועואת החומם וצואת החומם וצואת אמר זו צואה דאמר מר צואת החומם וצואת יו ne Ansicht, denn Semuél sagte: alles durch die [schädliche] Luft'. Und Semuél, es gibt ja auch durch die Regierung Hingerichtete!? Wenn nicht die [schädliche] Luft, könnte man auch diesen eine Arznei 15 bereiten, und sie würden am Leben bleiben. R. Hanina erklärte, darunter sei die Kälte zu verstehen. R. Hanina sagte nämlich: Alles liegt in des Himmels Hand, mit Ausnahme von Kälte und Hitze, denn 20 הבל ונוקק לאשתו ואינו מתאוה לאשה אחרת es heisst: 'Kalte und Hitze' sind auf dem Weg des Falschen, wer seine Seele bewahrt, bleibt ihnen tern. R. Jose b. Hanina erklärte, darunter sei der Auswurf zu verstehen. Der Meister sagte nämlich: der Auswurf der Nase und der Auswurf des Ohrs sind, wenn viel, schädlich, und wenn wenig, dienlich. R. Eleâzar erklärte, darunter sei die Galle zu verstehen. Ebenso wird auch gelehrt: Unter Krankheit ist die Galle zu ver-

יליה שורא"ורתקא: "והסיר ה' ממך כל חלי אמר רב"זו עין רב למעמיה דרב סליק לבי קברי עבד מאי דעכד אמר תשעין ותשעה בעין רעה ואחד בדרך ארין ושמואל אמר זה הרוח שמואל למעמיה דאמר שמואל הכל ברוח ולשמואל הא איכא הרוגי מלכות"הנך גמי אי לאו זיקא עבדי להו סמא והיי רבי חנינא אמר זו צינה דאמר רבי חנינא הכל בידי שמים הוין מצנים פחים שנאמר צנים פחים בדרך עקש שומר נפשו ירחק מהם רבי יוסי בר האון רובן קשה ומיעוטן יפה רבי אלעזר אמר זו מרה "תניא נמי חכי "מחלה זו מרה ולמה נקרא שמה מחלה שהיא מחלה כל גופו של אדם דבר אחר מחלה ששמונים ושלשה חלאים תלוין "במרה יכולן פת שחרית במלח וקיתון של מים מכמלתן: תנו רבנן שלש עשרה דברים נאמרו בפת "שהרית פצלת מן החמה ומן הצנה ומן הזיקין ומן המזיקין ומחכימת פתי וזוכה"בדין ללמוד תורה"וללמד ודבריו נשמעין ותלמודו מתקיים בידו ואין בשרו מעלה והורגת כינה שבכני מעים ויש אומרים אף "מוציא את הקנאה ומכנים את האהבה: "אמר ליה"רבה לרכא בר מרי מנא הא מילתא דאמרי אינשי שיתין רהימי תהום ולא משו לגברא דמצפרא כרך "ואמרו רבגן רנה - M 87 או זה העין דרב סריק M 86 נמי אירו לא הוה זיקא הוו עבדי ליה סמתרי וחיי 189 M ופ M בה וכוי פת תניא...מרה שמחרה M 90 מפני שמחרה של שה וקית 92 + של בדין -- M 93 את האה' ומוציאה את M 95 מכנכת את האה' ומוציאה את 94 ארבה. אבא ארבה. M 96

stehen, und sie heisst deshalb Krankheit, weil sie den ganzen Körper des Menschen krank macht. Eine andere Erklärung: Krankheit [heisst sie deshalb], weil dreiundachtzig Krankheiten au der Galle haften. Alle diese vereitelt das Morgenbrot mit Salz und einem Krug Wasser.

Die Rabbanan lehrten: Dreizehn Dinge sagten sie vom Morgenbrot: es schützt vor Hitze, vor Kälte, vor [böser] Luft und vor Gespenstern, es macht den Einfältigen weise, er 158 obsiegt bei Gericht, er lernt das Gesetz, er lehrt es, seine Worte werden gehört, sein Studium bleibt ihm erhalten, sein Leib bringt keine Ausdünstungen hervor, er begattet sich mit seinem Weib und gelüstet zu keiner anderen, und es tötet das Ungeziefer in den Eingeweiden. Manche sagen, es entferne auch die Eifersucht und erwecke die Liebe.

Rabba fragte Raba b. Mari: Woher ist zu entnehmen das, was die Leute zu sagen pflegen: sechzig Läufer können den nicht einholen, der frühmorgens gegessen

^{153.} Er verrichtete irgend eine Tätigkeit, über welche nicht berichtet wird. 155. Pr. 154. Krankheit u. Tod kommen von dieser, die auf den Menschen individuelle Wirkung hat. 158. Der 156. Cf. Bd. vij S. 803 Z. 5ff. 157. Das W. מחלה hat diesen Zahlenwert. darauf achtet.

השכם ואכול בקיץ מפני החמה ובחורף מפני הצינה "אמר ליה דכתיב "לא ירעבו ולא יצמאו ולא יבם שרב ושמש"לא יכם שרב ושמש כיון דלא ירעבו ולא יצמאו אמר ליה את אמרת"לי מהתם ואנא אמינא [ואת מימיך] ועבדתם את ה' אלהיכם זו קריאת שמע ותפלח וברך את לחמך ואת מימיך זו פת במלה וכיתון של מים 'מכאן ואילך 'והסירתי מהלה מקרבך: אמר ליה רב יהודה לרב אחא משוחאה לא תולול 10 במישחתא דכל פורתא ופורתא הזי לכורכמא רישכא אמר ליה רב יהודה לרב אדא משוחאה ארבני אמות 'דאניגרא זלזל בהו דאנהרא לא 'תמשהנו כלל רב יהודה לטעמיה דאמר רב יהודה ארבע אמית 'דאניגרא לבני "אניגרא דאנהרא דכולי עלפא: 15 מכריז רבי אמי מלא כתפי 'נגרי בתרי עברי נהרא קוצו רב נתן בר 'הושעיא קין שיתסר 'אמהתא את: עליה בני משרוניא דפנוה"הוא סבר כרשות הרכיב ולא היא התם בעינן כולי האי הכא משום אמתיהי אשליהן הוא"כמלא כתפי ננרי סגי: רבה בר רב 20 הונא הוה ליה"ההוא אכא אנודא דנהרא אמרו ליה ניקוץ מר אמר להו"קוצו עילאי ותתאי"והדר ניכיי - M 99 איל - M 98 איל - M 97 איל - M 98 איל - M 97 M 4 לך M 3 והדר והסיר M 1 – לך M 1 נבדי B 7 אנגרא M 6 אנגרא M 5 בנדי B 7 אנגרא אוש' B 9 אמתא M 10 איהו סבר משום רח - M 8 ול ה אמתוחי אשריהו במרא בתפי P 11 – במלא M 12 ניקצו M 14 וקציינא היכי. M 13 אבא אגידא

hat? Ferner sagten die Rabbanan; iss frümorgens, im Sommer wegen der Hitze und im Winter wegen der Kälte: Dieser erwiderte: Es heisst:150 Sie werden nicht hungern זלך מהכא 'ועבדתם את ה' אלהיכם וברך את להפך und nicht dursten und Glut und Sonne werden sie nicht treffen; Glut und Sonne werden sie deshalb nicht treffen, weil sie nicht hungern und dursten werden. Jener entgegnete: Du entnimmst es hieraus, ich entnehme es aus folgendem: 160 Ihr sollt dem Herrn, eurem Gott, dienen, und er wird dein Brot und dein Wasser segnen; ihr sollt dem Herrn, eurem Gott dienen, das ist das Šemanion und das tägliche Gebet; und er wird dein Brot und dein Wasser segnen, das ist Brot mit Salz und ein Krug Wasser. Dann gilt: und ich werde Krankheit aus deiner Mitte entfernen.

> R. Jehuda sprach zu R. Ada dem Landmesser: Sei nicht fahrlässig beim Messen, denn auch jede Kleinigkeit ist szum Bepflanzen] mit Gartensafran eegeeignet. Ferner sagte R. Jehuda zu R. Ada dem Landmesser: die vier Ellen am Strom 163 brauchst du nicht genau [zu messen]; die am Fluss¹⁶⁴ miss überhaupt nicht. R. Jehuda vertrat hierbei seine Ansicht, denn R. Jehuda sagte: die vier Ellen am Strom gehören den

Besitzern des Stroms, und die am Fluss gehören aller Welt.

R. Ami liess bekannt machen: Soweit die Schultern der Schiffsführer reichen haut an beiden Seiten des Stroms nieder105. R. Nathan b. Hošâja liess sechzehn Ellen100 niederhauen; da fielen die Leute von Mašronja "über ihn her und verprügelten ihn. Er glaubte, [das Ufer] gelte als öffentliche Strasse; dies ist aber nicht der Fall; bei dieser ist soviel erforderlich, bei jener aber ist dies nur zum Ziehen der Stricke nötig, somit ist auch sein Raum ausreichend, so weit die Schultern der Schiffsführer reichen.

Rabba b. R. Hona hatte einen Wald am Ufer des Stroms; da sprachen sie zu ihm: Möge der Meister niederhauen 168. Darauf erwiderte er ihnen: Sollen die oberen und unteren [Anwohner] niederhauen, sodann werde ich ebenfalls niederhauen.".—

160. Ex. 23,25. 161. Cf. Bd. vij S. 402 N. 190. 159. Jer. 49,10. 162. Der sehr wertvoll ist u. dementsprechend auch das kleinste Stück Erdboden. 163. Dh. einem Nebenstrom, der vom Fluss über die ganze Ebene zur Bewässerung der Felder gezogen wird. Die Besitzer der anliegenden Felder mussten 4 Ellen am Ufer des Stroms freilassen, damit das Strombett nicht beschädigt werde. 164. Ein solches Ufer war nicht Eigentum der Anwohner, sondern öffentliches Gebiet. die Schiffer, die die Schiffe vom Ufer aus an Stricken zogen, das Ufer mit Bäumen bepflanzt vorfinden, die ihnen beim Ziehen der Schiffe hinderlich sind, so dürfen sie diese niederhauen, u. zwar in einer Breite, dass sie diese nicht mehr mit der Schulter berühren. 166. Dies ist die normale Breite einer öffentlichen Strasse. 167. Die Besitzer des Walds, in dem er die Bäume fällen liess. Bäume am äussersten Rand. 169. Wenn das ganze Ufer nicht frei ist, so dass die Schiffsführer auf die andere Seite gehen müssen, ist das Fällen der Bäume auf seinem Gebiet zwecklos.

Wieso tat er dies, es heisst ja: "sammelt euch und sammelt andere, und Res-Lagis erklärte: zuerst schmücke dich und nachher schmücke andere !? - Jene gehörten dem Rufulus Parziq '; er sagte: wenn dieser seine בר רב נחמן בר רבה בר רב לא 'מיסתני להו: רבה בר רב נחמן בר הויואי לא לא "מיסתני להו: fällt, so fälle ich ebenfalls, wozu aber soll ich meine fällen, wenn er seine nicht fällt; ziehen sie ihre Stricke', so nützt es ihnen, wenn aber nicht ', so nützt es ihnen nicht.

einem Schiff und sah einen Wald am Ufer des Stroms; da fragte er, wem er gehöre, und man erwiderte ihm: Rabba b. R. Hona. Da sprach er: 'Und die Oberen und Vorsteher haben zu solcher Versindigung die Hand וה בבלווא בבלווא בו אפילו מרבנן ולא אמרן אלא דלא "נפקי בבלווא uerst geboten. Hierauf sprach er zu ihnen: Haut nieder; da hauten sie nieder. Als Rabba b. R. Hona kam und sie beim Niederhauen traf, sprach er: Wer hier niederhaut, dessen Zweige mögen niedergehauen 20 העליונה עם העליונה מתקנות עם העליונה werden. Man erzählt, dass während der ganzen Lebenszeit des Rabba b. R. Hona dem Rabba b. R. Nahman keine Kinder erhalten blieben.

R. Jehuda sagte: Jeder wird zu den Stadttoren herangezogen, selbst Waisen, die Gelehrten aber nicht, weil die Gelehrten der Bewachung nicht brauchen. Zum Brunnengraben werden auch die Gelehr-

ten herangezogen; dies jedoch nur, wenn keine Massen ausziehen", nicht aber, wenn Massen vausziehen, weil die Gelehrten nicht mit den Massen mitzugehen brauchen.

ארת. V 32

R. Jehuda sagte [ferner]: Beim Ausbaggern eines Flusses müssen die unteren [Anwohner] den oberen helfen, nicht aber die oberen den unteren entgegengesetzt verhält es sich beim [Ableiten des] Regenwassers". Ebenso wird auch gelehrt: Wenn fünf Gärten mit Wasser aus einer Quelle gespeist werden und die Quelle beschädigt worden ist, so müssen sich bei der Ausbesserung alle mit dem oberen's beteiligen. Folglich muss bei der Ausbesserung der untere sich mit allen übrigen beteiligen, für sich aber ganz allein. Ebenso müssen sich, wenn fünf Höfe ihren Abfluss in einen Kanal haben,

171. Er sollte ja zuerst die seinigen fällen u. nachher andere dazu auffordern. 170. Zeph. 2,1. 172. Der auf ihn nicht geachtet haben würde. 173. Auf demselben Ufer. 174. Wenn sie auf die andere Seite gehen od. das Boot mit Rudern u. Stangen fortbewegen müssen. 176. Zu den Beiträgen zur Errichtung derselben. 177. Nach Erkl. der Kommentare: er wird durch die Gesetzlehre bewacht; cf. Pr. 6,22. 178. Dh. wenn die Einwohner der Stadt hierfür Beiträge erhe-179. Wenn die Einwohner die Brunnen selber graben; die Gelehrten ben u. Brunnenbauer mieten. brauchen sich daran nicht zu beteiligen. 180. Weil sie davon nicht nur keinen Nutzen, sondern so-181. Wenn zuviel Wasser vorhanden ist u. der Boden dadurch leidet, so wird es durch Gräben abgeleitet; wenn ein solcher Graben verstopft wird, so geschieht dies zum Nutzen der unteren Anwohner, da das Wasser dann zurückbleibt. 182. Weil auch die unteren den Nutzen haben.

אנא היכי עביד הכי והכתיב 'התקוששו וקשו 'ואמר ... ריש לקיש"קשם עצמך ואחר כך"קשם אחרים התם אבא דבי פרזק רופילא "דאי קייצו קייצנא ואי לא קייצו אמאי איקוין"דאי ממתחי להו אשלייהו מיסתגי הוה קא אזיל בארכא חוא ההוא אבא דקאי"אגודא דנהרא אמר להו דמאן אמרו ליה דרבה בר רב הונא אמר 'ויד חשרים והסגנים היתה במעל חזה ראשונה "אמר להו קוצו 'קוצו "אתא רבה בר רב הונא Einst reiste Rabba b. R. Nahman auf יאשכחיה דקיין אמר מאן קצייה תקוץ ענפיה "אשכחיה דקיין אמר מאן אמרי כולתו"שניה דרבה כר רב הונא לא אקיים לית זרעא לרבה בר רב נחמן: "אמר רב יהודה הכל לאינלי נפא ואפילו מיתמי "אכל רבנן לא מאי טעמא רבנן 'לא צריכי נטירותא לכריא דפתיא אבל לכלווא לא דרכנן לאו בני מיפק"בכלווא נינהו: אמר רב יהודה לכריא דנהרא תתאי מסייעי עילאי שילאי לא מסייעי תתאי וחילופא במיא דמימרא תניא נמי הכי חמש גנות "המסתפקות מים ממעין נמצאת התחתונה מתקנת עם כולן ומתקנת לעצמה יכן המש חצרות שהיו מקלחות מים "לביב "אחד B 16 הוה ואמר אי 17 אי ממת אשליהו B 16 B 15 קשום אגירא דנהרא מסגי להו 18 M מסגי 19 אגירא דנה אגירא אנירא א P 22 אל האי דמאן M 21 אל – M 20 קצו שני B 24 שני - M 23 אריא. M + בי בי 13 איין איין נפקא B 27 א הבלי מרבנן רבנן לא M 26 נפקא M 25 B 28 באוכלוזא בפקי בכלוזא B 29 לאוכלוזא. M נפקי בכלוזא רבנן

ראו שהיו מסתפקות P 31 לביבר

ונתקלקל הביב כולן מתקנות עם התחתונה נמצאה העליונה מתקנת עם כולן ומתקנת לעצמה: אמר שמואל האי מאן דאחזיק ברקתא דנהרא חציפא הוי סלוקי לא מסלקינן ליה והאידנא דקא כתבי פרסאי קני לך עד מלי"צוארי סוסיא מיא סלוקי נמי מסלקינן für sich aber ganz allein. ליה: אמר רב יהודה "האי מאן דאחזיק ביני אהי וביני שותפי חציפא הוי סלוקי לא מסלקינן ליה ורב נחמן אמר"נמי מסלקינן ואי משום דינא דבר מצרא לא מסלקינן ליה נהרדעי אמרי אפילו משום דינא והטוב בעיני ה': אתא אימליך ביה אפר ליה איזיל איזבון ואמר ליה"ויל זבון צריך למיקנא מיניה או לא רבינא אמר לא צריך למיקנא מיניה נהרדעי אמרי צריך למיקנא מיניה והלכתא צריך למיקנא מיניה אייקור וזול ברשותיה זבן במאה ושוי מאתן חוינא אי לכולי עלמא קא "מווילא ומובין יהיב ליה מאה ושקיל ליה ואי לא יהיב ליה מאתן ושקיל ליה זבן במאתן ושויא מאה סכור מינה מצי אמר ליה

אמר רב 35 M סלוקי מכלקיגן + B 34 צואר M 33 אר אשי השתא האמר מר צריך M 37 האי + M 36 39 M cmit. M 38 היכא דלא קנו מיניה יקר וזל

und dieser beschädigt worden ist, bei der Ausbesserung alle mit dem unteren beteiligen. Folglich muss bei der Ausbesserung der obere sich mit allen übrigen beteiligen,

Semuél sagte: Wenn jemand ein Stromufer in Besitz nimmt is, so ist dies ein Uebergriff, jedoch kann man ihn nicht entfernen. Jetzt aber, wo die Perser185 schrei-ינשית הישר שנאמר "ועשית הישר ben: erwirb bis [zu einer Tiefe,] wo das Wasser bis zum Hals der Pferde reicht¹⁵⁰, kann man ihn auch entfernen.

R. Jehuda sagte: Wenn jemand [ein Grundstück]187 zwischen Brüdern oder Ge-יהשתא דאמרת צריך למיקנא מיניה אי לא קנו מיניה 15 sellschaftern in Besitz nimmt, so ist dies ein Uebergriff, jedoch kann man ihn nicht entfernen. R. Nahman sagt, man könne ihn auch entfernen. Wegen des Gesetzes der Grenznachbarschaft¹⁸⁸ aber kann man ihn מר ליה מר קשישא onicht entfernen. Die Nehardeenser sagen, man könne ihn auch auf Grund des Gesetzes der Grenznachbarschaft entfernen, denn es heisst:189 Du sollst tun, was gut und recht ist in den Augen des Herrn.

Wie ist es, wenn er zu ihm okommt und sich mit ihm berät, indem er zu ihm sagt, er wolle gehen und es kaufen, und dieser ihm erwidert: geh, kaufe es; muss er es von ihm erwerben oder nicht? Rabina sagt, er brauche es von ihm nicht zu erwerben, die Nehardeênser sagen, er müsse es von ihm erwerben¹⁹². Die Halakha ist, dass er es von ihm erwerben muss. Da du nun ausgeführt hast, dass er es von ihm erwerben müsse, so ist, wenn er es nicht erworben hat und es 193 teurer oder billiger geworden ist, dies in seinem 194 Besitz erfolgt. Wenn er es für hundert gekauft und es zweihundert wert ist, so sehen wir: wollte er es auch jedem anderen billig verkaufen, so gebe er ihm 195 hundert und erhalte es, wenn aber nicht, so gebe er ihm zweihundert und erhalte es. Hieraus wollten sie folgern, dass wenn er es für zweihundert gekauft und es hundert wert ist, er zu ihm sagen könne: ich habe dich zur Förderung geschickt, nicht aber zum Verderben¹⁰⁰, da sprach Mar-Qešiša, der Sohn R. Hisdas, zu

^{183.} Solche Plätze waren herrenlos u. jeder, der die Grundsteuer bezahlen wollte, konnte sie in Be-184. Wenn er einen solchen Platz bebaut od. bestellt u. ihn dadurch der öffentlichen sitz nehmen. 185. Die pers. Regierung, die an Private Grundstücke am Ufer verkauft. 186. Wenn der Eigentümer, der das Grundstück, nach Bestimmung des Kaufscheins, bis tief in das Wasser hinein erworben hat, den Zaun eingezogen u. einen freien Raum zurückgelassen hat, u. jemand diesen Raum in Besitz nimmt. 187. Das die Regierung gegen Zahlung der Grundsteuer abgibt. es keine Brüder od. Gesellschafer sind, sondern einer von ihnen auf das betreffende Grundstück als Grenznachbar, der das Vorkaufsrecht hat, Ansprüche erhebt. 189. Dt. 6,18. 190. Der Kauflustige zum Nachbar des zu verkaufenden Felds. 191. Durch ein Sudarium (Handschlag). 192. Sonst kann der Grenznachbar zurücktreten. 193. Das betreffende Grundstück. 194. Des Grenznachbars; er hat event. diesen Betrag an den Käufer zurückzuzahlen. 195. Der Grenznachbar 196. Der Grenznachbar hat ihm nur den richtigen Wert zu bezahlen.

R Asi: Folgendes sagten die Nehardeênsei im Namen R. Nahmans: Bei Grundstücken gibt es keine Uebervorteilung. Wenn jemand ein Stück Boden inmitten seiner Güter verkauft hat, so sehen wir: 5 ist es besonders gut oder schlecht", so ist der Kauf giltig, wenn aber nicht, so ist dies nur eine List'. Bei einem Geschenk hat das Gesetz von der Grenznachbarschaft keine Geltung ". Amemar sagte: Wenn er ינא דבר מצרא זבן מגוי דאמר ליה "ארי אברחי סו ihm aber Garantie" geschrieben hat, so hat das Gesetz von der Grenznachbarschaft Geltung. Wenn jemand alle seine Güter" an einen verkauft, so hat das Gesetz von der Grenznachbarschaft keine Geltung. יה כבי דמתא מחסיא מאי משכנתא דשכונה גביה לי כבי דמתא מהסיא מאי משכנתא דשכונה גביה Wenn an den ursprünglichen Besitzer, so hat das Gesetz von der Grenznachbarschaft keine Geltung. Wenn jemand von einem Nichtjuden kauft oder an einen Nichtjuden verkauft, so hat das Gesetz von der 20 מויני ולקבורה מובנינן בלא אכרותא לאשה וליתמי Grenznachbarschaft keine Geltung. Wenn er von einem Nichtjuden kauft, weil er zu ihm" sagen kann: ich habe einen Löwen

בריה דרב חסדא לרב אשי הכי אמרי נהרדעי משום דרב נחמן 'אין אונאה לקרקעות זבין ליה גריוא רארעא במיצעא נכסיה חזינן אי עידית "היא אי יובורית "היא זביניה זביני 'ואי לא איערומי קא ווכורית "היא זביניה זביני וואי מערים מתנה לית כה משום דינא דבר מצרא אמר אמימר אי כתב ליה אחריות אית בה משום דינא רבר מצרא מכר כל נכסיו לאחד לית בה משום יינא דבר מצרא לבעלים הראשונים לית בה משום בינא דבר מצרא זכן מנוי וזכין לנוי לית בה משום לך"ממצרך זבין לגוי גוי"ודאי לאו בר ועשית הישר הטוב הוא שמותי "ודאי משמתינן ליה עד דמקבל בליה כל אונסי דאתי ליה מחמתיה משכנתא לית בה משום דינא דבר מצרא האמר רב אשי אמרו באי נפקא מינה לדינא דבר מצרא למכור ברחוק לנאול בקרוב ברע ולנאול ביפה לית בה משום -ינא דבר מצרא לכרגא ולמזוני ולקבורה לית בה משום דינא דבר מצרא 'דאמרי "נהרדעאי לכרגא לשותפי לית בה משום דינא דבר מצרא שכיני M 43 משמיה M 42 איא M 41 משמיה M 41 משמיה M 40

ו ממצרא B 45 - ודאי B 45 נהרדעא. von deiner Grenze verjagt, und wenn er an einen Nichtjuden verkauft, denn für einen Nichtjuden heisst es entschieden nicht: du sollst tun, was gut und recht ist 104. Man lässt ihn 205 aber solange im Bann, bis er die Verantwortung für jeden Schaden, der durch diesen entsteht, übernommen hat. Bei einem Pfand206hat das Gesetz von der Grenznachbarschaft keine Geltung. R. Asi sagte nämlich: Die Greise von Matha-Mehasja erklärten mir, es heisse deshalb Pfand, weil es bei ihm ruht", und dies sei von Bedeutung hinsichtlich des Gesetzes von der Grenznachbarschaft. Beim Verkaul eines fernliegenden [Grundstücks] zum Ankauf eines naheliegenden, eines schlechten zum Ankauf eines guten hat das Gesetz von der Grenznachbarschaft keine Geltung" Bei "Kopfsteuer, Unterhalt" und Begräbniskosten hat das Gesetz von der Grenznachbarschaft keine Geltung. Die Nehardeenser sagten nämlich: zu Kopfsteuer, Unterhalt und Begräbniskosten verkaufe man "ohne vorherige Bekanntmachung. Bei einer Frau, Waisen" und Gesellschaftern" hat das Gesetz von der Grenznachbarschaft keine

^{197.} So dass der Käufer ebenfalls Grenznachbar der übrigen Güter des Verkäufers geworden ist, ohne dass die Nachbarn es verhindern konnten. 198. Solches wird auch besonders verkauft. 200. Die Nachbarn können keine Ansprüche auf das Grundder Käufer ebenfalls Grenznachbar werde. stück erheben. 201. Für Ersatzleistung, wenn es ihm abgenommen werden sollte; in diesem Fall ist es entschieden verschleierter Kauf. 202. Die sich an verschiedenen Stellen befinden. Nachbar. 204. Dieses Gesetz obliegt dem Käufer u. nicht dem Verkäufer. 205. Den Verkäufer. שכן .v משכנתא v. שכן 206. Wenn derjenige, bei dem das Grundstück verpfändet ist, es kaufen will. ruhen, niederlegen; der Besitzer ist der nächste Nachbar. 208. Dadurch könnte eine Verzögerung entstehen u. der Verkäufer Verlust erleiden; ebenso auch in den folgenden Fällen. 209. Dh. wenn der Verkäufer das Geld zu diesen Zwecken nötig hat. 210. Der Witwe u. Waisen. wenn das Geld sofort nötig ist. 212. Diese belästigt man nicht, andere Grundstücke zu suchen 213. Die am zu verkaufenden sobald sie gekauft haben, kann der Nachbar nichts mehr machen. Grundstück beteiligt sind.

העיר ושכיני שדה שכיני העיר קודמין שכן ותלמין חכם תלמיד חכם קודם קרוב ותלמיד חכם תלמיד חכם קודם איבעיא לחו שכן וקרוב מאי תא שמני מוב שכן קרוב מאח רחוק הני זוזי שבי והני זווי והני שרי לית ביה משום דינא דבר מצרא אמר איזיל ואטרה ואייתי זוזי לא נטרינן ליה אטר אייי אייתי זוזי הזינן אי"גברא דאמיד הוא דאזיל ומייתי זוזי נטרינן ליה ואי לא לא נטרינן ליה ארצא דהר לא"מעכב אמרי דארעא ארעא דחד ודיכלי דהר מרי דארעא מצי מעכב אמרי דיקלי מרי דיקלי יא מצי מעכב אמרי דארעא ארעא לבתי וארעא לורשא ישוב עדיף ולית בה משום דינא דבר מצרא אפכיר בה אפילו תלם אחד אית בה משום דינא דבר" מצרא ואי לא לית בה משום דינא דבר מצרא הני ארבעה בני מצרני דקדים חד מינייהו וזכין וכיניה זביני ואי כולהו אתו בהדי הדדי פלגו לה"בקרנויל: מקבל שדה מחבירו לשנים מועשות לא יורענד פישתן ואין לו בקורות שקמה קיבלה הימני

Fol. 108b-109a

+ מצי + M איניש אמיד + M איניש אמיד + M איניש P 49 זביני || 50 M בקרנזול.

Geltung. Von den Nachbarn aus der Stadt und den Nachbarn vom Land haben die Nachbarn aus der Stadt den Vorzug²¹⁴. Von einem Nachbar und einem Gelehrten הני ציירי 5 hat der Gelehrte den Vorzug. Von einem Verwandten und einem Gelehrten hat der Gelehrte den Vorzug. Sie fragten: Wie verhält es sich bei einem Nachbar und einem Verwandten? — Komm und höre: 215 Besser ובתי דחד מרי ארעא מעכב אמרי בתי מרי בתי in der Ferne. Wenn das Geld des einen gangbarer ist und das Geld des andren gewichtiger ist, so hat das Gesetz von der Grenznachbarschaft keine Geltung.216. Wenn להכנים des einen eingebunden und des anderen to des einen eingebunden und des anderen lose ist, so hat das Gesetz von der Grenznachbarschaft keine Geltung. Wenn er "sagt er wolle gehen, sich bemühen und Geld holen, so warte man darauf nicht. Wenn er 20 aber sagt, er wolle gehen und Geld holen, so sehen wir: ist es ein wolhabender Mann, der gehen und Geld holen kann, so warte man darauf, wenn aber nicht, so warte man darauf nicht. Wenn der Boden 218 dem einem

und das Haus einem anderen gehört, so kann der Eigentümer des Bodens es219 dem Eicentümer des Hauses verwehren, der Eigentümer des Hauses aber kann es dem Eigentümer des Bodens nicht verwehren²²⁰. Wenn der Boden dem einen und die Palmen einem anderen gehören, so kann der Eigentümer des Bodens es dem Eigentümer der Palmen verwehren, der Eigentümer der Palmen aber kann es dem Eigentümer des Bodens nicht erwehren. Wenn einer das Grundstück zum [Bebauen von] Häusern und der andere" rum Besäen haben will, so ist die Bebauung bevorzugter, und das Gesetz von der Grenznichbarschaft hat keine Geltung. Wenn sie"durch eine Felsengrotte oder eine Baumreihe getrennt sind, so sehen wir, wenn sich auch nur ein Beet durchziehen²²lässt, so hat das Gesetz von der Grenznachbarschaft Geltung, wenn aber nicht, so hat das Gesetz von der Grenznachbarschaft keine Geltung. Wenn einer von den vier Grenznachbarn zuvor-Ekommen ist und [das Feld] gekauft hat, so ist sein Kauf giltig; wenn sie aber alle gleichzeitig kommen²²⁴, so teilen sie diagonal²²⁵.

ENN JEMAND VON SEINEM NÄCHSTEN EIN FELD AUF WENIGE JAHRE [IN PACHT] ÜBERNOMMEN HAT, SO DARF ER ES NICHT MIT FLACHS BESÄEN²²⁰, AUCH ERHÄLT

^{214.} Nach mancher Erklärung, bei einem gewöhnlichen Verkauf. 215. Pr. 27,10. Verkäufer überlasse es dem, dessen Geld ihm lieber ist, obgleich der andere Grenznachbar ist. Nachbar der auf das zu verkaufende Feld Ansprüche erhebt. 218. Auf dem das Haus sich befindet. 219. Es an einen anderen zu verkaufen, falls er selbst es kaufen will. 220. Da sein Besitzrecht nur auf bestimmte Zeit beschränkt ist. 221. Auch wenn er Grenznachbar ist. 222. Das zu verkaufende u. das angrenzende Feld. 223. Durch die beiden Felder. 224. Und Ansprüche auf das Feld machen. 225. Jeder erhält den an sein Grundstück angrenzenden vierten Teil. 226. Dieser schwächt sehr den Boden u. erst nach 7 Jahren erlangt er seine frühere Ergiebigkeit.

ER NICHTS VON DEN BALKEN DER SYKO-MOREN". HAT ER ES AUF SIEBEN JAHRE ÜBERNOMMEN, SO DARF ER ES IM ERSTEN JAHR MIT FLACHS BESÄEN, AUCH BALKEN DER SYKOMOREN [ABHAUEN]".

GEMARA. Abajje sagte, von den Balken der Sykomoren erhalte er nichts, wol aber erhalte er den Mehrwert" der Sykomoren: Raba aber sagte, er erhalte auch nicht den Mehrwert der Sykomoren. Man wand- ווי ארנא ארנא ארנא ארנא ארמא הרכא היכא מפקעא ארנא ארנא היכא היכא היכא היכא te ein: Wenn jemand von seinem Nächsten ein Feld [in Pacht] übernommen hat und die Zeit seines Austritts herangereicht ist, so schätze man ihm alles ein; wahrscheinlich doch den Mehrwert der Sykomoren!? ה שבה לאו שבה אלא לאו הפקירא הוא אלא לאו שבה בילקא וירקא ביובל הפקירא Nein, Kräuter und Mangold. Kräuter und Mangold kann er ja ausreissen und mitnehmen!? Wenn der Markttag noch nicht herangereicht ist'. Komm und höre: Wenn jemand von seinem Nächsten ein Feld [in Pacht] übernommen hat

בקירית שקמה: גנירא. אמר אביי בקורות שקמה אין לו בשבח שקמה יש לו ורבא אמר אפילו בשבח שקמה "נמי אין לו מיתיבי המקבל שדה מחבירו 6 יהניע זמנו לצאת שמין לו מאי לאו שמין לו

רשבע שנים שנה ראשונה יורענה פשתן ויש לו

בשבח שקמה לא שמין לו"ירקא וסילקא ירקא יבילקא נעקור ונשקול בדלא מטא יומא דשוקא תא שמע המקבל שדה מחבירו ותגיע שביעית שמין המקבל שדה מחבירו והגיע יובל שמין לו ואכתי ייבל מי מפקעא קבלנות לצמיתות אמר רחמנא אלא אימא הלוקח שדה מחבירו והגיע יובל שמין רי ובי תימא חכא נמי שמין לו בירקא וסילקא שקמה תרגמא אביי אליבא דרבא שאני התם דאמר קרא ויצא ממכר בית ממכר חוזר שבח אינו

שבר שקמה M 53 שבר שקמה M 52 אים M 51 ובל נצמתת + M 55 א בוי שאלולי יובל נצמתת + M 54 שמין לו ב א היים או היים אבל. אבל. אבל.

הזור ונגמר מיניה התם זביני מעליא הוא "ויובל

אפקעתא דמלכא היא: רב פפא קביל ארעא לאספסתא

und das Siebentjahr herangereicht ist, so schätze man ihm alles ein. - Kann denn das Siebentjahr [die Pacht] des Grundstücks aufheben!? — Lies vielmehr: wenn jemand von seinem Nächsten ein Feld [in Pacht] übernommen hat und das Jobeljahr iherangereicht ist, so schätze man ihm alles ein. - Aber kann denn auch das Jobeljahr die Pacht aufheben, der Allbarmherzige sagt ja: für immer³⁴!? — Lies vielmehr: wenn jemand von seinem Nächsten ein Feld gekauft hat und das Jobeljahr herangereicht ist, so schätze man ihm alles ein 1819? Wolltest du erwidern, hier seien ebenfalls Kräuter und Mangold zu verstehen, so sind ja Kräuter und Mangold im Jobeljahr Freigut²³⁰; wahrscheinlich also der Mehrwert der Sykomoren. Abajje erklärte es nach Raba: In diesem Fall ist es anders; die Schrift sagt: 337 so soll das verkaufte Haus zurückgehen, das Verkaufte geht zurück238, der Mehrwert aber geht nicht zurück²³⁹. — Sollte man doch hieraus folgern²⁴⁹!? — Hierbei ist es ein richtiger Verkauf, und das Jobeljahr ist eine Expropriation durch den König²¹.

227. Die Aeste dieser Bäume werden als Nutzholz abgehauen u. wachsen erst nach 7 Jahren wie-228. Da bei seinem Austritt der Boden wieder gekräftigt, bezw. die Aeste nachgewachsen der. 229. Um wieviel die Sykomoren während seiner Pachtzeit an Wert zugenommen haben. 230. Was während seiner Pachtzeit gewachsen ist, u. dies wird ihm herausgezahlt. 232. Nach der Auffassung des Fragenden: in zu diesem Tag werden sie welk u. verderben. 233. Od. Halljahr, in welchem verkaufte Grundstücke zuwelchem der Pachtvertrag erlischt. 234. Sc. darf das Land nicht verkauft werrück in den Besitz des ersten Eigentümers übergehen. den; ein für immer abgeschlossener Besitzwechsel (Verkauf) wird durch das Jobelgesetz aufgehoben, nicht aber ein auf beschränkte Zeit abgeschlossener (Pacht). 235. Dem Käufer wird das herausgezahlt, 236. Cf. Lev. 25,11; sie sind weder Eigentum des Verkäufers was in seinem Besitz gewachsen ist. 238. In den Besitz des ersten Eigentümers, im Jobeljahr. noch des Käufers. 237. Lev. 25,33. 240. Auch hinsichtlich des Pächters, dass 239. Dieser muss dem Käufer zurückgezahlt werden. auch ihm nach Ablauf der Pachtzeit der während dieser Zeit erfolgte Mehrwert herauszuzahlen sei. 241. Es besteht ein Gesetz, dass in diesem Jahr das gekaufte Grundstück aus dem Besitz des Käufers in קדהו בה תאלי כי קא"מסתלק אמר להו הבן ל. שבחא אמר ליה רב שישא בריה דרב אידי לרב פפא אלא מעתה דיקלא ואלים הכי נמי דבני מי שבחיה אמר ליה התם לאו אדעתא דהכי נהית דאמר בשכח שקמה יש לו אפילו תימא כרבא התם לית ליה פסידא הכא"איכא פסידא אמר ליה מאי פסדתיך ידא דאספסתא שקיל ידא דאספסתא וזיל אמר ליה אנא כורכמא רישקא רכאי אמר ליה רישקא וזיל אין לך אלא דמי עצים כלכד: רב ביבי בר אביי קביל ארעא"ואחדר ליח משוניתא קדהי ביה"זרדתא כי קא מיסתלק אמר להו הכו לי שבהאי "אמר רב פפי משום דאתיתו ממולאי אמריתו מירי פסידא הכא מאי פסידא אית לך: רב יוכת הוה ליה תהוא שתלא שכיב ושבק המשה התנוותא אמר עד האידנא הד השתא המשה עד האידנא לא"הוו סמכו אהדדי ולא מפסדו לי השתא"המשה אנא M 60 מסתלקא | 59 M בחית 10 P 58 אית ליה פסיי מאי פסיי ידא 62 M ולסלוקי ירדת שכר M P 63 ומהדר. M דהדר | M 64 ורדתא | P 65 הה. - הוו \parallel 66 - חמשה.

Einst übernahm R. Papa ein Feld sin Pachtl zu Viehfutter und es sprossten in diesem Palmbäume hervor. Als er aus diesem austreten sollte, sagte er [zum Eigen-באביי "נהיתנא במאן הכא אדעתא דהכי "נהיתנא במאן כאביי tümer], dass er ihm auch einen Anteil vom Mehrwert42gebe. Da sprach R. Šiša, Sohn R. Idis, zu R. Papa: Demnach könnte der Meister auch den Mehrwert von dickgewordenen Dattelpalmen verlangen²⁴³!? Die-יוסתלוקי עבדת שקל בורבמא ser erwiderte: In einem solchen Fall²⁴wird נלית אדנתך דלמשקל מות אוויים שקל בורבמא [das Feld] nicht dieserhalb"übernommen, ich aber habe es dieserhalb übernommen". - Also nach Abajje, welcher sagt, er sei auch am Mehrwert der Sykomoren betei-הבית אבר אבר אבר אבר אפילו רב פפא לא אבר אלא דאית ליה ligt*"? - Du kannst auch sagen, nach Raba, denn in jenem Fall"hat er keinen Schaden 49, hierbei aber hatte ich Schaden. Jener sprach: Welchen Schaden hattest du? wol den Platz des Viehfutters'50, nimm [Ersatz für] den Platz des Viehfutters und gehe. Dieser erwiderte: Ich würde da Gartensafran gepflanzt haben. Darauf sprach jener: Du hast nun bekundet, dass du mit etwas zu entfernendem gerechnet251 hast, nimm nun

deinen Safran25 und gehe; du hast nur den Ersatz für Holz zu beanspruchen.

Einst übernahm R. Bebaj b. Abajje ein Feld [in Pacht] und er errichtete ringsum eine Erhöhung, auf welcher Sperberbäume hervorsprossten. Als er aus diesem austreten sollte, sagte er [zum Eigentümer], dass er ihm den Mehrwert herauszahle. R. Papi sprach: Ihr stammt von den Verkürzten253 und redet auch verkürzte Worte; selbst R. Papa sagte es nur von dem Fall, wo ein Schaden vorliegt, welchen Schaden aber hattest du denn!?

R. Joseph hatte einen Pflanzer; dieser starb und hinterliess fünf Schwiegersöhne. Da sagte er: Bis jetzt war es einer, jetzt sind es fünf; bis jetzt verliess sich niemand den Besitz des Verkäufers zurück übergehe, und dieses Gesetz erstreckt sich aber nur auf das, was verkauft worden ist; die Vorschriften dieses Gesetzes sind daher auf die Pacht nicht zu übertragen. 242. Durch die während seiner Pachtzeit hervorgewachsenen Bäume. 243. Wenn jemand von seinem Nächsten einen Obstgarten gepachtet hat, könnte er bei seinem Austritt beanspruchen, dass der Eigentümer ihm den Betrag herauszahle, um wieviel die Bäume gewachsen u. dadurch an Wert zugenommen haben. 244. Wenn jemand einen Obstgarten wegen der Früchte pachtet. 245. Wegen des Wachsens der Bäume selbst. 246. Er übernahm das Feld wegen der Gewächse u. zu diesem gehören auch die Bäume. 247. Während mit Ausnahme von 6 Fällen (cf. ob. S. 266 Z. 2) die Halakha nach Raba entschieden wird. 248. Unsrer Mišnah, über welche A. u. R. streiten. 249. Die Bäume waren beim Pachten vorhanden u. raubten ihm nichts vom gepachteten Raum. Wofür er den Platz der Bäume nicht ausnutzen konnte. 251. Einem Gewächs, das in jedem Jahr geerntet wird, u. nicht etwa mit Bäumen, die für die Dauer bestehen bleiben. 252. Dh. du hast 253. Den Nachkomnur den Holzwert der Bäume in ihrem jetzigen Zustand zu beanspruchen. men des Priesters Éli, die im jugendlichen Alter starben (cf. iSam. 2,33); so Ršj.; vgl. auch Levy, NHWB. iij S. 48.

auf den anderen und verursachten mir keinen Schaden, jetzt sind es fünf, die sich auf einander verlassen und mir einen Schaden verursachen. Hierauf sprach er zu ihnen: Wenn ihr den euch zukommenden Mehr- הוא היא: ההוא מסתלקין להו בלא שבחא"ולאו מילתא היא: wert nehmen und austreten wollt, so ist es recht, wenn aber nicht, so entlasse ich euch ohne Mehrwert. R. Jehuda, nach anderen, R. Hona, nach anderen, R. Nahman, sagte ist, seine Erben ohne Mehrwert entlassen werden können. Dies ist aber keine Art.

Wenn ein Pflanzer sagt: wenn durch mich Schaden entsteht, so trete ich aus, und ein Schaden" entsteht, so kann er, wie וה ליה מאי קא עביד לי אמר ליה חזי מר מאי קא עביד לי אמר ליה R. Jehuda sagt, entlassen werden, ohne den Mehrwert zu erhalten; R. Kahana aber sagt, er werde entlassen und erhalte den Mehrwert. Jedoch pflichtet R. Kahana bei, dass wenn er gesagt hat: wenn durch mich 20 דלא הדר"כמותרין ועומדין דמי: ההוא שתלא דאמר Schaden entsteht, so trete ich aus, ohne den Mehrwert zu beanspruchen, er entlassen werden kann, ohne den Mehrwert zu erhalten. Raba aber sagt, dies sei nur ein Versprechen255 und das Versprechen ist nicht bindend. Womit ist es nach Raba hierbei anders als in folgender Lehre: wenn ich es brach liegen lasse und nicht bearbeite, so bezahle ich mit dem Besten 250!? - Da soll er den angerichteten Schaden³⁷ bezahlen, hierbei aber hat man ihm den

"וסמכי אהדדי ומפסדו לי אמר להו אי"שקליתו שבחייבו "ומסתלקיתו מוטב ואי לא מסליקנא לכו בלא שבחא דאמר רב יהודה ואיתימא רב "הונא ואיתימא רב נחמן האי שתלא דשכיב יורשים"דיליה שתלא דאמר להו אי מפסדינא"מסלקנא אפסיד אמר רב יהודה מסתלק בלא שבחא רב כהנא אמר "מסתלק ושקיל שבחא ומודה רב כהנא"דאי אמר אי פסידנא מסתלקנא בלא שבחא מסתלק בלא nämlich, dass wenn ein Pflanzer gestorben ווישבהא לא קניא מוא ממכתא היא "ואסמכתא לא קניא ישבהא רבא אמר אסמכתא היא יייולרבא מאי שנא מתא דתנן "אם אוביר ולא אעביד אשלם במיטבא התם מאי דאפסיד משלם הכא מאי "ראפסיד מנכיגן ליה ואידך יהביגן ליה: רוניא שתלא דרבינא הוה אפסיד סלקיה "אתא לקמיה שפיר עביד"אמר ליה הא לא התרה בי אמר ליה יילא צריכא להתרות רבא למעמיה דאמר רבא מקרי כולן שתלא מכחא ואומנא "וספר מתא כולן co "כמותרין ועומדין דמי כללא דמילתא כל פסידא להו"הבו לי שבחאי דבעינא למיסק לארעא דישראל אתא לקמיה דרב פפא בר שמואל אמר להו"הבו ליה שכחיה אמר ליה רבא איהו אשכח ארעא לא 69 ל סמכו שבחיכו מושקליתו שבחיכו מושב M 68 ל סמכו B 67 P ומסלקית || 70 M כהנא || 71 M דידיה מסלקינן || אמר היא אפסיד אפסיד M 73 אמר - M 72 אמר - M 72 מכלקינן ליה בלא א 74 שש ומסת׳ 🖟 75 M היכא ראמר מסת' בל"ש דמסלקינן ליה בלא 76 M דאשבח נישקול

> ...לי איל לא לאתרויי בעי איל לא צריכת רבא M 80 מסלקינן להו בלא התראה כולן מותרין ועומדין הן כללא M 82 שומר מותרה ועומר הוא M 82 שומו.

וניול רוניא 17 M + ולא יהיב ליה 18 M אמר

angerichteten Schaden abzuziehen und den Rest herauszuzahlen258.

Ronja, der Pflanzer Rabinas, richtete Schaden an und er entliess ihn. Darauf kam jener zu Raba und sprach zu ihm: Sehe doch der Meister, was er mir getan hat! Dieser erwiderte: Er hat dies mit Recht getan. Jener sprach: Er hat mich ja nicht gewarnt!? Dieser erwiderte: Es braucht nicht gewarnt zu werden. Raba vertrat hierbei seine Ansicht, denn Raba sagte, ein Kinderlehrer, ein Pflanzer, ein Schlächter, ein Bader und ein städtischer Barbier gelten stets als gewarnt. Die Regel hierbei ist: wenn der Schaden nicht gut zu machen ist, so gilt er259als gewarnt.

Einst sprach ein Pflanzer [zum Eigentümer:] Zahle mir meinen Mehrwert heraus, denn ich will nach dem Jisraélland gehen. Als er darauf vor R. Papa b. Semuél kam, sprach er: Gib ihm den Mehrwert. Raba sprach zu ihm: Hat etwa er

^{255.} Eigentl. 254. Wodurch der Mehrwert reduzirt wird, jedoch bleibt ein solcher zurück. 256. Cf. ob. S. 855 Z. 7 ff. Stütze; er wollte mit diesem Versprechen nur auf den anderen einwirken. 257. Durch das Brachliegen des Felds. 258. Dem Eigentümer muss der Schaden ersetzt werden, 259. Der Angestellte, der den Schaden jed. soll er sich auf Kosten des Pächters nicht bereichern. angerichtet hat.

אשבח אמר ליה אנא פלגא"דשבהא קאמינא"לר אמר ליה עד האידנא הוה שקיל בעל הבית פלגא ושתלא פלגא השתא בעי למיתב מנתא לאריםא אמר ליה ריבעא"דשבחא קאמינא סבר רב אשי דרב נחומי באתרא דשקיל שתלא פלגא "ואריסא תילתא האי שתלא "דבעי לאסתלוקי יהבינן ליה שבחא"כי היכי דלא נמטייה הפסד לבעל הבית אי אמרת בשלמא ריבעא"דהחוא דנקא שפיר אלא אי פלגא דנקא אמר ליה רב אחא בריה דרב יוכת ליב אשי ולימא ליה"אנת מנתא דילך הב ליה לאריכא ואנא מנתא דילי מאי דבעינא עבידנא ביה אמר "כי מטית"לשחיטת קדשים תא ואקשי לי: ניפא שתלא פלגא "ואריסא תילתא האי שתלא "דבני איסתלוקי יחבינן ליח שבחיח ומסלקינן ליח כי חיכי דלא ליפסוד בעל הבית: "אמר רב מניומי בריה דרב נחומי קופא סבא פלגא שמפה נהרא ריבעא: ההיא לחמש שנין אביי אמר פירא הוי רבא אמר קרנא א א פעי למיתן מנתא M 84 א דשבחא – M 83 דמסתלק שקיל ריבעא ני M 86 ארישא הוא ארישא שקיל אריבעא כי היכי דלא ניהוי ליה פסידא לבה"ב | B 88 + ומסלקיגן ליה M 90 שתלא את במנאתא דידך הב ליה מנתא M 89 1 - M 92 5 P 91

allein den Mehrwert verursacht und nicht auch der Boden!? Jener erwiderte: Ich meine die Hälfte vom Mehrwert. Dieser entgegnete: Bis jetzt erhielt der Eigentümer למימר ריבעא דוקא דאמר רב מניומי בריה die Hälfte und der Pflanzer die Hälfte, jetzt aber wird er einen Teil dem Feldbauer geben müssen. Jener erwiderte: Ich meine ein Viertel des Mehrwerts. R. Aši glaubte zu erklären: ein Viertel, nämlich ein הבית לכעל הבית ממש קא ממי ליה פסידא לכעל הבית Sechstel"; denn R. Minjomi, Sohn R. Nihumis, sagte, dass in Orten, wo der Pflanzer die Hälfte und der Feldbauer ein Drittel erhält, der Pflanzer, wenn er austreten will, vom Mehrwert erhalte, und zwar so, ישכיל באתרא דשכיל dass der Eigentümer keinen Schaden erleide. Allerdings ist dies der Fall, wenn du sagst, ein Viertel, nämlich ein Sechstel, wenn du aber sagst, ein wirkliches Viertel, so erleidet ja der Eigentümer ein hal-יביש יכש לישר שנין יכש bes Sechstel Verlust' ?? R. Aha, Sohn R. Josephs, sprach zu R. Aši: Er kann ja zu ihm²⁰³sagen: gib du dem Feldbauer deinen Teil, und ich mache mit meinem Teil, was mir beliebt²⁰⁴. Dieser erwiderte: Wenn du zum [Abschnitt vom] Schlachten der heiligen Opfer265 herankommst, so frage mich260.

Der Text. R. Minjomi, Sohn R. Nihumis, sagte: In einer Ortschaft, wo der Pflanzer die Hälfte und der Feldbauer ein Drit-

tel erhält, erhält der Pflanzer, wenn er austreten will, vom Mehrwert, und zwar so, dass der Eigentümer keinen Schaden erleide.

Ferner sagte R. Minjomi, Sohn R. Nihumis: Vom alten Weinstock 107 [erhält er] 208 die Hälfte; hat ihn der Strom fortgeschwemmt, ein Viertel²⁶.

Wenn jemand seinem Nächsten einen Obstgarten auf zehn Jahre verpfändet hat und dieser nach fünf Jahren alt geworden bist, so gelten, wie Abajje sagt, [die Stöcke] als Frucht", und wie Raba sagt, als Kapital, für [deren Erlös] Ackerland zu kaufen ist, von

260. Der Pächter erhält seine Hälfte vollständig u. der Eigentümer hat dann von seiner Hälfte einen Teil an den Feldbauer zu zahlen. 261. Gewöhnlich erhielt der Pflauzer (Quotenpächter) die Hälfte u. der Feldbauer (der keine Auslagen hatte) ein Drittel. RA. glaubte also, dass man vom vollständigen Ertrag zuerst ein Drittel für den Feldbauer abziehe u. vom Rest dem Pflanzer ein Viertel, nämlich ein Sechstel des ganzen Ertrags, auszahle. 262. Da er an den Feldbauer ein Drittel vom ganzen Ertrag zu zahlen hat; cf. N. 261. 263. Der Pflanzer zum Eigentümer. 264. Der Pflanzer 265. Abschnitt im Traktat hat ja nichts an den Feldbauer zu zahlen, da er überhaupt austritt. 266. Wahrscheinl. eine ausweichende Antwort. 267. Der keine Früchte mehr trägt u. des Holzes wegen abgehauen wird. 268. Der Pächter, der auch an den Ranken beteiligt ist; cf. S. 852 Z. 4. 269. In diesem Fall ist es ebenso, wie beim vorzeitigen Austritt des Pächters, in welchem Fall er nur ein Viertel erhält. 270. Keine Früchte mehr trägt; hier wird wahrscheinl. von einer Amortisations-Verpfändung gesprochen. 271. Sie sind als Holz zu verwenden u. der Gläubiger hat Anspruch auf sie.

welchen er die Früchte zu essen hat. Man wandte ein: Ist der Baum"verdorrt oder gefällt worden, so ist er beiden" verboten. Was mache man nun? - man verkaufe ihn auf Holz, kaufe dafür Ackerland, und er 'esse שוכל פירות אוכל פירות אלמא "וקתני ילקה בהן קרקע והוא אוכל פירות die Früchte. Hier wird ja wahrscheinlich vom Verdorren gleich dem Fällen gesprochen, wie das Fällen zur Zeit erfolgt, ebenso auch wenn das Verdorren zur Zeit erfolgt ist, und er lehrt, dass dafür Acker- יאוקמינא לההיא כגון שנפלו לה בשדה אהרת דקא "אוקמינא לההיא כגון שנפלו לה בשדה אהרת דקא land gekauft werde und er die Früchte esse; demnach gilt er als Kapital'!? Nein, vom Fällen gleich dem Verdorren, wie das Verdorren vorzeitig zu verstehen ist, ebenso ist auch das Fällen vorzeitig zu ver- יבחוקת 'אוכליהן 'והלכתא כוותיה דרב כהנא 'דאמר בהוקת' אוכליהן 'והלכתא כוותיה דרב כהנא 'דאמר בהוקת' stehen". Komm und höre: Sind ihr" alte Weinstöcke und Olivenbäume zugefallen, so verkaufe man sie auf Holz, kaufe dafür Ackerland und er "esse die Früchte"? -- Lies: und alt geworden"sind. Wenn du aber willst, sage ich: wir haben dies ja auf den Fall bezogen, wenn sie ihr auf einem fremden Feld zugefallen sind, in welchem Fall das Kapital aufgezehrt werden würde".

Wer ist beglaubt in dem Fall, wenn in einem Schein nur "Jahre" angegeben

ist, und der Gläubiger sagt, es seien drei, und der Schuldner sagt, es seien zwei gemeint, und der Gläubiger zuvorgekommen ist und die Früchte[™]aufgezehrt hat? – R. Jehuda sagt, das Grundstück liege im Besitz des Eigentümers26, und R. Kahana sagt, die Früchte befinden sich im Besitz dessen, der sie verzehrt hat. Die Halakha ist nach R. Kahana zu entscheiden, welcher sagt, die Früchte befinden sich im Besitz dessen, der sie verzehrt hat. - Es ist uns ja aber bekannt, dass die Halakha nach R. Nahman zu entscheiden sei, und dieser sagt, das Grundstück liege im Besitz des Ei-

gentümers"?? - Dort handelt es sich um eine Sache, die nicht festgestellt werden

272. Den jemand verpfändet hat; cf. S. 752 NN. 103 u. 104. 273. Dem Gläubiger u. dem 274. Der Gläubiger. 275. Wenn der Baum keine Früchte mehr trägt. Schuldner. sonst würde er dem Gläubiger gehören. 277. Bevor er alt geworden ist; an einen solchen Fall dachte der Gläubiger nicht u. rechnete auch nicht auf das Holz. 278. Einer verheirateten Frau, als 279. Ihr Ehemann, dem die Früchte der Güter seiner Frau gehören. 281. Vor der normalen Zeit. nach gelten solche als Kapital, das nicht dem Ehemann gehört. 282. Und nur aus diesem Grund muss für diese Ackerland gekauft werden; in anderen Fällen aber gehören solche dem, der auf die Früchte Anspruch hat. 283. Dass dem Gläubiger das Recht der Nutzniessung des Grundstücks auf Jahre zusteht, die Anzahl der Jahre aber nicht angegeben ist. Des 3. Jahrs, vor Ausbruch ihres Streits, so dass nunmehr der Gläubiger Beklagter ist. gilt der Gläubiger trotzdem als Kläger, der den Beweis anzutreten hat. 286. Des Gläubigers; der Schuldner ist somit Kläger u. hat den Beweis anzutreten. 287. Ob. S. 849 Z. 22, also übereinstimmend mit RJ.

יבש הוי וילקח בו קרקע והוא אוכל פירות מיתיבי "יבש האילן או נקצין שניהם אסורים בו כיצד"יעשו ימכרו לעצים וילקח בהן קרקע והוא אוכל פירות מאי לאו יבש דומיא דנקצין מה נקצין בזמנו אף יכש בזמנו קרנא הוי לא נקצין דומיא דיבש מה יבש "בלא יומנו את נקצין"בלא זמנו"תא שמע "נפלו לה גפנים וויתים זקנים ימכרו לעצים וילקח בהן קרקע והוא הכוה אוכל פירות אימא "והזקינו ואיבעית אימא לאו מי בליא קרנא: ההוא שמרא דהוה כתיב ביה שנין סתמא מלוה אמר שלש לוה אמר שתים קדים מלוה ואכלינהו לפירי מי נאמן רב יהודה אמר קרקע בחוקת בעליה 'קיימא רב כהגא אמר פירות "פירות בחוקת 'אוכליהן 'והא קיימא לן 'דהלבתא בוותיה דרב נחמן דאמר 'קרקע בחוקת בעליה טופדת התם 'מילתא דלא עבידא לאיגלויי היא הבא

M 94 א פירות ויאכל פירות ו' 94 M 93 וקתני...הוי 95 M שלא בזמנו 96 M מיתיבי נפלו אוקימנא B 98 אוקימנא ברא זמן ואיב׳ B 98 אוקימנא 99 M - - לההיא M 1 זיתים וגפנים במקום אחר עימדת 3 M קרקע בחזקת קרקע הן עומדין והלי M 7 , אוכריה M 6 + B 5 אוכריה אוכריה אוכריה לאו מילתא דעביד לאיגלויי לאזמוני תרי זימני לבי דינא לא מטרחינן איכא דאמרי התם היינו מעמא דבמילתא דעכידא לאיגלויי אבל הכא מילתא דלא עבידא לאיגלויי מלוה.

מילתא דעבידא לאיגלויי היא ואטרוחי בי דינא תרי זמני לא מטרחינן: מלוה אומר חמש לוה אומר שלש אמר ליה 'אייתי לי שטרך אמר ליה שטרא אירכם לי אמר רב יהודה מלוה נאמן "מנו דאי בני רב זביד ורב עוירא לא סבירא להו הא דרב יהודה מאי טעמא"האי"שטרא כיון דלגוביינא קאי מיזהר זהיר ביה ומיכבש הוא"דכבשיה לשטריה סבר אוכלה תרתין שנין יתירתא אמר ליה רבינא לרב אשי אלא ים מעתה "האי משכנתא דסורא דכתבי"הכי במישלם 10 kauft במישלם 10 R. Papa sprach zu R. Aši: R. Ze-שניא אילין תיפוק ארעא דא בלא כסה "היכא דכבשיה לשמר משכנתא ואמר לקוחה "היא בידי הכי נמי דמהימן"וכי מתקני רכנן מילתא דאתי בה "פסידא אמר ליה"התם תקינו ליה רבנן"דמרי ארעא יהיב טסקא מאי אמר ליה איבעי ליה למהויי לא אימחא מאי"איהו"הוא דאפסיד אנפשיה: ארים אומר למחצה ירדתי וכעל הכית אומר לשליש הורדתיו "מי נאמן רב יהודה אמר בעל הבית נאמן רב 20 נחמן אמר הכל כמנהג המדינה סכור מינה לא M 10 א מגו - M 9 אירכס איל אירכס M 8 M 13 שטר P 12 הקכבשי - M 11 שטר M 11 הקכבשי ליה סבר אוכ' תרתי תלת שנין || 14 M + בי' || 15 M וכי – M 17 בידי היא P 16 – וכי – אין דאי כביש ליה לשטר M 20 א הא תקי + B 18 לידי # 19 א הא תקי + B 18 א הא תקי $^{\circ}$ $^{\downarrow}$ $^{\downarrow}$ עסקא וכריא אמר $^{\circ}$ $^{\circ}$ מסקא וכריא

תוא | M 24 ש"ו. — M 23 — M 23

kann¹⁰⁰, hierbei aber ist es ja eine Sache, die festgestellt werden kann, und man belästige das Gericht nicht zweimal¹⁸9.

Wenn der Gläubiger fünf und der ז אמר להוחה היא בידי אמר ליה רב"פפא לרב אשי Schuldner drei"sagt, und jener, auf die Aufforderung, den Schein vorzulegen, erwidert, er habe ihn verloren, so ist, wie R. Jehuda sagt, der Gläubiger beglaubt, denn wenn er wollte, könnte er sagen, er habe es gebid und R. Avira halten nichts von der Lehre R. Jehudas; ein solcher Schein vist zur Einforderung bestimmt und man ist mit ihm behutsam; wahrscheinlich hat er יהיב טסקא וכרי כריא דלית לה"כריא ולא ihn versteckt, indem er denkt, er werde nun [das Grundstück] zwei Jahre länger geniessen. Rabina sprach zu R. Aši: Demnach ist der Gläubiger bei einer in Sura üblichen Verpfändung, wo wie folgt geschrieben wird: nach Ablauf dieser Jahre geht das Grundstück ohne Zahlung zurück193, beglaubt, wenn er den Schein versteckt und sagt, er habe es gekauft. Sollten denn die Rabbanan eine Bestimmung getroffen haben, durch welche jemand geschädigt werden kann!? Dieser erwiderte: Hierbei haben die Rabbanan bestimmt, dass

der Eigentümer des Grundstücks die Grundsteuer zahle und die Gräben 194 herrichte 293. — Wie ist es aber, wenn das Grundstück keine Gräben hat und dafür keine Grundsteuer zu zahlen ist? Dieser erwiderte: Er muss dann Verwahrung einlegen 106. — Wie ist es, wenn er keine Verwahrung eingelegt hat? - So hat er sich selber den Schaden zugefügt.

Wer ist beglaubt, wenn der Feldbauer sagt, er sei für die Hälfte [des Ertrags] eingetreten, und der Eigentümer sagt, er habe ihn für ein Drittel eingesetzt? - R. Jehuda sagt, der Eigentümer sei beglaubt, R. Nahman sagt, man richte sich stets nach dem

^{288.} Im angezogenen Fall besteht der Zweifel darin, ob man sich nach der 1. od. nach der 2. Fassung der Preisvereinbarung richte, u. von einem Beweisantritt kann überhaupt nicht die Rede sein; wenn einmal festgesetzt wird, dass man das Grundstück im Besitz des Eigentümers belasse, so kann das Urteil 289. Das richterliche Urteil, dass das Grundstück im Besitz des nicht mehr umgestossen werden. Eigentümers zu belassen u. dem Schuldner recht zu geben sei, kann später vom anderen durch Beweisantritt umgestossen werden. Damit das Gericht nicht zu einer Aufhebung des 1. Urteils komme, ist es daher richtiger, dem wirklichen Kläger, dem Schuldner, den Beweisantritt aufzuerlegen. Jahre sei ihm das Feld verpfändet, u. 3 Jahre bereits verstrichen sind. 291. Auch ein Kaufschein braucht nur 3 Jahre aufbewahrt zu werden. 292. Für die Aufbewahrung eines Kaufscheins sind allerdings nur 3 Jahre festgesetzt, da man vom Käufer nicht verlangen kann, dass er ihn ewig aufbewahre, ein Schuldschein aber muss die ganze Schuldzeit aufbewahrt werden. 293. In dem Besitz des Eigentümers; die Schuld wird durch den Genuss der Früchte amortisirt. 294. Um das Feld. 295. Dies beweist also, dass er der Eigentümer ist. 296. Vor Ablauf der Ersitzungsfrist (3 Jahre) muss er erklären, dass er ihm das Feld nicht verkauft, sondern nur verpfändet habe.

Landesbrauch. Sie' wollten erklären, dass sie nicht streiten, denn der eine spreche von Orten, wo der Feldbauer die Hälfte, und der andere spreche von Orten, wo der Feldbauer ein Drittel' erhält; da sprach R. שבירי ולקימי הוא: יתומים אומרים אנו א Mari, Sohn der Tochter Semuéls, zu ihnen: Folgendes sagte Abajje: sie streiten auch hinsichtlich Orte, wo der Feldbauer die Hälfte erhält. R. Jehuda sagt, der Eigentümer, sei auch dann beglaubt, denn wenn וי קיימא קיימא ביון דלגוביינא קיימא er wollte, könnte er sagen, dieser sei sein Mietling oder sein Sammler?.

Wer muss den Beweis antreten, wenn die Waisen sagen, sie hätten es' meliorirt, und der Gläubiger sagt, der Vater hätte es יהאי שטרא ביון דלגוביינא קיימא במאן "דגביא האי שטרא ביון דלגוביינא meliorirt? R. Hanina wollte entscheiden, das Grundstück liege im Besitz der Waisen und der Gläubiger müsse den Beweis antreten, da sprach ein Greis zu ihm: Folgendes sagte R. Johanan: die Waisen müs- 20 שמואל שלשה שמין להם את השבח ומעלין אותן sen den Beweis antreten, weil der Boden, da er zur Einforderung bestimmt ist, als eingefordert "gilt; somit müssen die Waisen den Beweis antreten. Abajje sagte: Auch wir haben demgemäss gelernt: Wenn es zweifelhaft ist, ob der eine früher dastand oder die andere früher dastand, so fälle man ihn und bezahle ihm³okeinen Ersatz.

פליני הא באתרא דשקיל אריסא פלנא הא באתרא דשקיל אריסא תילתא אמר להו רב מרי"ברה דבת שמואל הכי אמר אביי אפילו באתרא דשקיל אריסא פלנא פליני רב יהודה אמר בעל הבית נאמן דאי השבחנו ובעל הוב אומר אביכם השביח "על מי און להביא ראיה "סבר"רבי חנינא למימר ארעא בחזקת יתבי קיימא ועל בעל חוב להביא ראיה אמר להו ההיא סבא הכי אמר רבי יוחגן על היתומים להביא כמאן דגביא דמיא"ועל היתומין להביא ראיה אמר אכיי את אנן נמי תנינא הפכק זה קדם וספק זה כרם קוצין ואינו נותן דמים אלמא כיון דלמיקין כיימא אמרינן ליה"אייתי ראיה ושקול הכא נמי -ביא ועל היתומים להביא ראיה: אייתו יתמי ראיה דאינהו"אשבחו סכר רבי חנינא למימר"כי מסלקינן להו בארעא מסלקינן להו ולא היא בדמי מסרקינן להו מדרב נחמן 'דאמר רב נחמן "אמר בדמים ואלו הן בכור לפשוט ובעל חוב"וכתובת בריה M 26 - על...ראיה M 27 רב הגא למימר P 25 קרקע בהזקת יתומים עומדת - M 28 הילכך על M 30 זיל קיין אי משום זוזי אמריגן ליה זיל ---אייתו ראיה אורני דמי ואי משום דמי אמריגן להו ליתמי אייתו ראיה ישקורו אזור יתמי אייתי ראיה P 82 אשכחן 33 בי מכל להו ש 34 אמר רבה בר אכוה ש 35 M ללוקח וב״ח ליתמי א״ל.

Da er zum Fällen bestimmt 104 ist, sagen wir zu ihm: wenn du den Beweis antrittst, so erhältst du [Ersatz], ebenso verhält es sich auch hierbei, da ein Schuldschein zur Einforderung vorhanden ist, so gilt [das Grundstück] als eingefordert, und die Waisen müssen den Beweis antreten.

Ueber den Fall, wenn die Waisen den Beweis angetreten haben, dass sie es meliorirt haben, wollte R. Hanina sagen, dass er sie [nur] mit Grundbesitz abfinden könne; dem ist aber nicht so, und zwar nach einer Lehre R. Nahmans; R. Nahman sagte nämlich im Namen Semuéls: In drei Fällen wird die Melioration geschätzt und mit Geld ausgezahlt, und zwar: bei [der Auszahlung des] Erstgeborenen an die Brüder",

^{298.} Nur in diesem Fall ist der Eigentümer beglaubt. 297. Die Jünger im Lehrhaus. 299. Ein Lohnarbeiter gegen Bezahlung, der am Ertrag überhaupt nicht beteiligt ist. Feld, das ein Gläubiger ihres Vaters ihnen wegnehmen will. 301. Die Waisen gelten als Kläger. 302. Wenn ein Baum innerhalb des Stadtgebiets störend wirkt, so muss er gefällt werden; ist der Baum älter als die Stadt, so wird er dem Eigentümer ersetzt, ist die Stadt älter, so wird er ihm nicht ersetzt 303. Dem Eigentümer, so lange er nicht den Beweis antritt, dass der Baum älter ist. fällt wird der Baum auf jeden Fall, es handelt sich nur darum, ob der Eigentümer Ersatz erhält od. 305. Wenn der Gläubiger ihnen die Melioration herauszahlt, so gebe er ihnen ein Stück 306. Wenn er das vom Vater hinterlassene Grundstück meliorirt hat; Land in diesem Wert. cf. S. 355 N. 61.

אשה ליתומים ובעל חוב ללקוחות אמר ליה רבינא לרב אשי"למימרא דסבר שמואל בעל חוב ללקוחות ומי אית ליה שבחא ללוקח "והאמר שמואל בעל חוב גובה את השבח וכי תימא "לא קשיא כאן 5 בשבח המגיע לכתפים כאן בשבח שאין מניע לכתפים "והא מעשים בכל יום וקא מגבי שמואל אפילו בשבח המגיע לכתפים"לא קשיא הא דמסיק ביה כשיעור ארעא ושבחא הא דלא מסיק ביה שיעור ארעא ושבחא "וכי לא מסיק שיעור ארעא למאן דאמר "אי אית" זווי ללוקח לא מצי מסלק ליה לבעל חוב שפיר אלא למאן דאמר "אית ליה וווי ללוקח מצי מסלק ליה לבעל חוב "ונימא ליה אי הוו לי זוזי הוה מסליקנא לך מכולא ארעא השתא דלית לי זוזי הב לי גריוא דארעא"בארעאי שיניי שבחאי הכא במאי עסקינן "כגון דשויא ניהליה אפותיקי דאמר ליה לא יהא לך פרעון אלא מוי: מקבל שדה מחבירו "לשבוע אחד בשבי מאות זוז השביעית מן המנין קבלה הימני שביר יום גובה כל הלילה שביר לילה גובה כל היים

מי אמר שמואל ב״ח ללוקח יהיב ליה שבחא והאמר M 36 M 37 שני ליה לשמואל כאן || 38 M + איל || 39 M יהיב ליה שבח ומסתלק הניחא | B 40 + ליה M 41 אית...ללוקה || 42 M לימא || 34 M סלקתיך מכולא — דעבד' ניה' " M 46 " דעבד' ניה' " M 45 " יבאר' -- M 44 שנים כש״ם דינ׳.

des Gläubigers und der ihre Morgengabe einfordernden Frau an die Waisen und des Gläubigers an die Käufer307. Rabina sprach zu R. Aši: Demnach wäre Šemuél der Ansicht, der Gläubiger habe sie 308 an den Käufer herauszuzahlen, - erhält denn nach Semuél der Käufer die Melioration zurück, dieser sagte ja, der Gläubiger könne auch die Melioration einfordern³⁰⁹!? יום שבחא דיהיב ליה זווי ללוקח ומכלק ליה הניהא Wolltest du erwidern, dies sei kein Einwand, denn das eine gelte von dem Fall, wenn die Melioration bis zu den Schultern³¹⁰ reicht, und das andere gelte von dem Fall, wenn die Melioration nicht bis zu den Schultern³¹⁰ reicht, so kommen ja täglich Fälle vor, dass Semuél auch von solcher, die bis zu den Schultern reicht, einfordern lässt!? - Dies ist kein Einwand, das eine gilt von dem Fall, wenn die Schuld משבע שנים בשבע מאות ווו אין השביעית מן המניי: soviel beträgt wie das Grundstück samt der Melioration, und das andere gilt von dem Fall, wenn die Schuld nicht so viel beträgt wie das Grundstück samt der Melioration. Wenn die Schuld nicht soviel beträgt wie das Grundstück samt der Melioration, so zahle er dem Käufer das Geld heraus und finde ihn ab. - Einleuchtend

ist dies nach demjenigen, welcher sagt, dass wenn der Käufer Geld hat, er den Gläubiger damit nicht abfinden könne, nach demjenigen aber, welcher sagt, dass wenn der Käufer Geld hat, er den Gläubiger damit abfinden könne, kann er ja zu ihm sagen: wenn ich Geld hätte, könnte ich dir eine Abfindung für das ganze Grundstück zahlen, gib mir jetzt, wo ich kein Geld habe, wenigstens ein kleines Stück Land im Betrag meiner Melioration!? — Hier wird von dem Fall gesprochen, wenn er es ihm "verhypothezirt hat, wenn er zu ihm gesagt hat: du sollst deine Zahlung nur davon erhalten.

ENN JEMAND VON SEINEM NÄCHSTEN EIN FELD AUF EIN SEPTENNIUM UM SIEBEN-HUNDERT ZUZ [IN PACHT] ÜBERNOMMEN HAT, SO ZÄHLT DAS SIEBENTJAHR3113 MIT; HAT ER ES VON IHM AUF SIEBEN JAHRE UM SIEBENHUNDERT ZUZ ÜBERNOMMEN, SO ZÄHLT DAS SIEBENTJAHR NICHT MIT.

EIN FÜR DEN TAG GEMIETETER KANN SEINEN LOHN DIE GANZE NACHT"EINFOR-

^{307.} Wenn ein vorberechtigter Gläubiger den Käufern od. Waisen Grundstücke, die diese meliorirt haben, wegnimmt, so hat er die Melioration herauszuzahlen. 308. Die Melioration. auf Kosten des Käufers erfolgt ist. 310. Wenn das Halmgetreide bereits bis zu den Schultern herausreicht; solche sind bereits fertige Früchte u. gehören nicht mehr zum Grundstück; cf. S. 355 N. 63. 311. Durch Bezahlung der Schuld, vielmehr ist der Gläubiger zur Wegnahme des Grundstücks berechtigt. 312. Der Schuldner dem Gläubiger, das betreffende Grundstück. 313. In welchem das Feld brach liegen bleiben muss; der Pächter kann ihm dafür nichts abziehen. 314. Die unmittelbar auf den Tag folgt.

DERN; EIN FÜR DIE NACHT GEMIETETER KANN SEINEN LOHN DEN GANZEN TAG EIN-FORDERN; EIN FÜR STUNDEN GEMIETETER KANN SEINEN LOHN DEN GANZEN TAG UND DIE GANZE NACHT EINFORDERN. EIN AUF 5 DIE WOCHE, DEN MONAT, DAS JAHR ODER DAS SEPTENNIUM GEMIETETER KANN, WENN ER TAGS AUSTRITT, DEN GANZEN TAG', UND WENN ER NACHTS AUSTRITT, DIE GANZE NACHT UND DEN GANZEN TAG 10 תלמוד לומר עד בקר מלמד שאינו עובר אלא "עד SEINEN LOHN EINFORDERN.

GEMARA. Die Rabbanan lehrten: Woher, dass ein für den Tag Gemieteter seinen Lohn den ganzen Tag einfordern eines Lohnarbeiters nicht bei dir bis zum Morgen ubernachten lassen. Woher, dass ein für die Nacht Gemieteter seinen Lohn den ganzen Tag einfordern könne? - es heisst: "Am selben Tag sollst du ihm seinen Lohn 20 אותו לא צריבא דאמר להו שכרכם על בעל הבית: geben". Vielleicht umgekehrt"? - Der Mietslohn ist erst am Schluss"fällig.

Die Rabbanan lehrten: Wenn es heisst: Du sollst den Lohn eines Lohnarbeiters nicht übernachten lassen, so weiss ich ja, dass dies bis zum nächsten Morgen zu verstehen ist,

wozu heisst es: bis zum Morgen? - dies lehrt, dass er dieses Verbot nur bis zum nächsten Morgen begehe. - Wie ist es weiter? Rabh erwiderte: Er begeht das Verbot des Verabsäumens. R. Joseph sagte: Wo befindet sich dies in der Schrift? - 30 Sprich nicht zu deinem Nächsten: gehe und komm wieder, morgen will ich dir geben, während du es hast.

Die Rabbanan lehrten: Wenn jemand zu seinem Nächsten gesagt hat, dass er gehe und für ihn Lohnarbeiter miete, so begehen beide nicht das Verbot: Du sollst nicht übernachten lassen; der eine, weil er sie nicht gemietet hat3", und der andere, weil der Arbeitslohn nicht bei ihm ist. - In welchem Fall, sagte er zu ihnen, er übernehme die Löhnung, so obliegt sie ja ihm, denn es wird gelehrt, dass wenn jemand einen Lohnarbeiter auf seine Rechnung gemietet und ihm Arbeit bei einem anderen angewiesen hat, er ihm den vollständigen Lohn zu zahlen und dann vom Eigentümer den Nutzen zu erhalten habe!? - In dem Fall, wenn er zu ihnen gesagt hat, dass der Eigentümer sie bezahlen werde.

Jehuda b. Meremar sprach zu seinem Diener, dass er gehe und für ihn Lohn-

313. An welchem er austritt. 314. Lev. 19,13. 315. Dt. 24,15. gehört zum folgenden Tag. 317. Der 1. Schriftvers bezieht sich auf einen für die Nacht, u. der der 2. auf einen für den Tag gemieteten Lohnarbeiter; demnach ist der Arbeitslohn schon früher fällig. 318. Nach Ablauf der Mietszeit; der Lohn des Tagarbeiters ist erst abends fällig, somit kann sich der 2. Schriftvers nur auf einen Nachtarbeiter beziehen. 319. Dass man nicht verabsäumen dürfe, eine fällige Schuld zu bezahlen. 320. Pr. 3,28. 321. Er ist nicht sein Lohnarbeiter.

שביר שעות גובה כל"היום וכל חלילה שביר שבת שביר חדש שביר שנה שכיר שבוע יצא ביום גובה בל היום יצא בלילה גובה כל חלילה וכל היום: גמרא. תנו רבנן מנין לשכיר יום שגובה

בל הלילה"תלמוד לומר "לא תלין פעלת שכיר אתך עד בקר ומנין לשכיר לילה שגובה כל היום שנאמר ביומו תתן שכרו "ואימא איפכא "שכירות אינה" שמתלמת אלא בסוף: תנו רבנן ממשמע שנאמר לא תלין פעלת שכיר אתך איני יודע שעד בקר מה בקר ראשון כלבד מכאן ואילך מאי אמר רב עובר משום בל תשהא אמר רב יוסף מאי קראה 'אל תאמר לרעך לך ושוב ומחר אתן ויש אתך: תנו רבנן האומר "לחבירו צא שכור לי פועלים שניהן לפי שאין "פעולתו אצלו היכי דמי אי דאמר להו שברכם עלי "שברו עליו הוא דתניא "השוכר את הפיעל לעשות בשלו והראהו בשל חבירו נותן לו שכרו משלם וחוזר ונוטל מבעל הבית מה שהחנה יהודה"בר מרימר אמר ליה לשמעיה"זיל אגיר לי איפוך M איפוך M איפוך M איפוך B 47

P 52 אנא שכי M 51 עד M 50 אנא שכי M 50 אנא

מרידיה בעי מיתיב M 54 ש פעולתן עליו א 53 מרידיה בעי מיתיב מר אוגיר לי M 56 אוגיר לי + M 55 ריה מי לא תניא אגורי ואימא.

פועלים ואימא להו שכרכם על בעל בית מרומי ומר זוטרא אגרי לחדדי אמר רבה בר רב הונא הג שוקאי דסורא לא עברי משום כל תלין"מידע יהני דעל יומא דשוקא סמיכי אבל משום כל תשחי אמר רב שכיר שעות דיום גובה כל היום שכיי שעות דלילה גובה כל הלילה ושמואל אמר שביי שעות דיום גובה כל היום ושכיר שעות דלילד גובה כל "היום וכל הלילה "תגן שכיר ש ות גובד 10 כל הלילה וכל היום תיובתא רב אמר לך ה: לצדדין קתני שכיר שעות דיום נוכה כל היינ שכיר שעות דלילה גיבה כל הלילה"תנן היה שביי שבת שכיר חדש שכיר שנה שכיר שבוע"יועי ביום גובה כל היום"יוצא בלילה גובה כל הלילד שעות"דיום גיבה כל היום"שכיר שעות דלילה ניבר כל הלילה דברי רבי יהודה רבי שמעון אומר שכיי שעות דיום גובה כל היום"שביר שעות דלילה ניבר כל חלילה וכל היום מכאן אמרו כל הכובש שכי תעשק את ריעך "ומשום בל תגול ומשים כי אנירי B 59 מיט איומא B 59 הריה M 58 הריה + M 57 וכל היום || 60 M מיתיבי || 1 M 61 יצא - M 62 קשיא לרב || 63 M ביום !! 14 M בלילה | 65 M יצא

ביום 66 M בלילה M 67 לאוין ועשה בשים 8.

ומשום בד תנווד.

P 68 הללו ועשה B

arbeiter miete, und zu ihnen sage, der Eigentümer werde ihnen den Lohn zahlen322. Meremar und Mar-Zutra mieteten für einander. Rabba b. R. Hona sagte: Die Markt-ל היים כל הלילה וכל היים leute von Sura begehen nicht das Verbot ודאי עובר: שביר שעות גובה כל הלילה וכל היים des Uebernachtenlassens, denn jene wissen, dass sie sich auf den Markttag verlassen: das Verbot des Verabsäumens begehen sie aber entschieden325.

EIN FÜR STUNDEN GEMIETETER KANN SEINEN LOHN DIE GANZE NACHT UND DEN GANZEN TAG EINFORDERN. Rabh sagte: Ein für Tagesstunden Gemieteter kann seinen Lohn den ganzen Tag und ein für וכל היום "אמר לך רב תנאי היא דתניא שביי Nachtstunden Gemieteter kann seinen Lohn die ganze Nacht einfordern. Semuél aber sagte: Ein für Tagesstunden Gemieteter kann seinen Lohn den ganzen Tag und ein für Nachtstunden Gemieteter משכיר עובר בהמשה שמות kann seinen Lohn den ganzen Tag und die ganze Nacht "einfordern. - Es wird gelehrt: Ein für Stunden Gemieteter kann seinen Lohn die ganze Nacht und den ganzen Tag einfordern; dies ist also eine Widerlegung der Ansicht Rabhs"!? -Rabh kann dir erwidern: er lehrt dies von verschiedenen Fällen: ein für Tages-

sunden Gemieteter kann den ganzen Tag, und ein für Nachtstunden Gemieteter kann die ganze Nacht seinen Lohn einfordern. — Es wird gelehrt: Ein auf die Woche, den Monat, das Jahr oder das Septennium Gemieteter kann, wenn er tags austritt, den ganzen Tag, und wenn er nachts austritt, die ganze Nacht und ganzen Tag seinen Lohn einfordern328!? - Rabh kann dir erwiedern: hierüber besteht ein Streit von Tannaím, denn es wird gelehrt: Ein für Tagesstunden Gemieteter kann seinen Lohn den ganzen Tag und ein für Nachtstunden Gemieteter kann seinen Lohn die ganze Nacht einfordern - Worte R. Jehudas; R. Simôn sagt, ein für Tagesstunden Gemieteter kann seinen Lohn den ganzen Tag, und ein für Nachtstunden Gemieteter kann seinen Lohn die ganze Nacht und den ganzen Tag einfordern. Hieraus folgerten sie, dass wenn jemand den Lohn eines Lohnarbeiters zurückhält, er folgende fünf Verbote und ein Gebot übertrete, und zwar:329 Du sollst deinem Nächsten nichts zurückhalten, 329 du sollst nichts rauben, 330 du sollst den Lohn eines Armen nicht

322. Damit er im Fall einer Verzögerung der Löhnung das Verbot nicht begehe. sie abends ihren Arbeitern ihren Lohn nicht bezahlen. 324. Die Arbeiter rechnen beim Mieten damit, dass die Arbeitgeber am Markttag Geld erhalten u. erst dann die Löhnung zahlen können. sie ihnen am Markttag den Lohn nicht zahlen. 326. Die vorangehende, die zum folgenden Tag gehört. 327. Nach S. kann dies auf den Fall bezogen werden, wenn er auf Nachtstunden gemietet ist. 328. Wenn die Arbeit sich in die Nacht hineinzieht, so gilt er als Nachtarbeiter, u. er kann den Lohn die ganze Nacht u. den ganzen folgenden Tag einfordern. 329. Lev. 19,13. 330. Dt. 24,14.

wuckhalten, am seiben lag sollst du ihm seinen Lohn geben, und: "es soll nicht die Sonne duralter untergehen. Diejenigen, die tags vorkommen, kommen ja nicht nachts vor, und diejenigen, die nachts vorkom- יעושק ואיזהו גזל אמר רב חסדא לך ושוב לך ושוב ל men, kommen ja nicht tags vor ?? R. Hisda erwiderte: Hier wird vom Arbeitslohn allgemein gesprochen

Was heisst Vorenthalt und was heisst Raub? R. Hisda erwiderte: [Sagt er]: Geh מביר יאיני נותן לך זה הוא גזל מתקיף לה אביי und komm wieder, geh und komm wieder, so heisst dies Vorenthalt, wenn aber: du hast bei mir und ich gebe dir nichts, so heisst dies Raub. R. Seseth wandte ein: Was heisst Vorenthalt, dessentwegen die Gesetz- ופאי שנא גול דלא קשיא ליה"אמר לך גול דגוליה lehre zu einem Opfer verpflichtet hat? wenn es der Verwahrung gleicht, wenn er ihm Geld abgeleugnet hat"? Vielmehr, erklärte R. Sešeth, [sagt er:] ich habe es dir bereits gegeben, so heisst dies Vorenthalt, wenn aber: du hast bei mir und ich gebe dir nichts, so heisst dies Raub. Abajje wandte ein: Was heisst Raub, dessentwegen die Gesetzlehre zu einem Opfer verpflichtet hat? - wenn es der Verwahrung

מעשוק "שכיר עני ומשום בל תדין ומשום ביומו תתן שברו ומשום לא תבא עליו השמש הני"דאיבא ביממא ליכא בליליא דאיכא בליליא ליכא ביממא אמר רב הסדא "שם שכירות בעלמא: איזה הוא זה הוא עושק יש לך בידי ואיני נותן לך זה הוא כזל מתקוף לה רב ששת"איזהו עישק שחייבה עליו תורה קרבן דומיא דפקדון דקא כפר ליה ממונא אלא אמר רב ששת נתתיו לך זהו עושק יש לך איזה הוא גזל שחייבה עליו תורה קרכן דומיא דפקדון בעינן דקא כפר ליח ממונא אלא אמר אביי לא שברתיך מעולם זה הוא עושק נתתיו לך זה הוא גזל ולרב ששת מאי שנא עושק דקשיא ליה והדר כפריה אי הכי"אפילו עושק נמי"דהדר כפריה וחבי חשתא "בשלמא חתם כתיב "או בגול מכלל דאודי ליה מעיקרא אכל גבי עושק מי כתיב או הבעושק 'או עשק כתיב שעשקו כבר רבא אמר שכי שביר ומשי ול M 70 דאיתנהו ביממא ליתנהו בלילה P 69 שום שכי אחת היא איזהו M 71 בלילה ליתנהו ביממא M 74 | בעי – M 73 | אוהו M 72 | בעי – M 73 אפי' M 76 דעשקיה וחדר M 75 אפי' – M 75 אין איי או בגזל כתוב מכלל דכפר ליה מעיקרא 77 או בגזל כתוב מכלל דכפר ליה מעיקרא

gleicht, wenn er ihm Geld abgeleugnet hat!? Vielmehr, erklärte Abajje, [sagt er:] ich habe dich niemals gemietet, so heisst dies Vorenthalt, wenn aber: ich habe es dir bereits gegeben, so heisst dies Raub. - Weshalb richtete R. Sešeth seinen Einwand hinsichtlich des Vorenthalts und nicht hinsichtlich des Raubs39!? - Er kann dir erwidern: unter Raub ist zu verstehen, wenn er [die Sache] zuerst geraubt³⁶und nachher341 abgeleugnet hat342. — Demnach ist ja auch hinsichtlich des Vorenthalts zu erklären: wenn er sie nachher abgeleugnet hat!? - Dies ist nichts; hinsichtlich des ersteren heisst es:343 oder durch Raub, demnach hatte er es ihm vorher344 eingestanden, hinsichtlich des Vorenthalts aber heisst es nicht: oder durch Vorenthalt, sondern: oder er vorenthalten hat, das er bereits vorher vorenthalten345 hat. Raba erklärte: Vorenthalt

331. Dt. 24,15. 332. Bei einem für Tagesstunden gemieteten Arbeiter. 333 334. Hierbei Demnach können ja nicht alle genannten Verbote zusammen begangen werden. können insgesamt die genannten Gesetze übertreten werden. 335. Pr. 3,28. 337. Von der in der genannten Schriftstelle ebenfalls gesprochen wird. 338. Nur in diesem Fall ist er zur Darbringung eines Opfers verpflichtet. 339. Der von ihm erhobene Einwand ist ja auch gegen seine eigene Erklärung hinsichtlich des Raubs zu erheben. 341. Wenn der Beraubte ihn verklagt. 340. Die Herausgabe verweigert. diesem Fall muss er ein Opfer darbringen. 343. Lev. 5,21. 344. Im angezog. Schriftvers heisst es: und ableugnet, wenn er also das ableugnet, was er vorher geraubt hat; vor dem Ableugnen heisst es also Raub. 345. Hierbei wird vom Leugnen nicht gesprochen; unter "vorenthalten" allein ist also nach der angezogenen Lehre der Fall zu verstehen, wenn er die verlangte Sache abgeleugnet hat.

"זה הוא עושק זהו גזל ולמה חלקן הכתיב לעבור עליו בשני לאוין:

חד שכר אדם ואחד שכר בהמה ואחד שכר וווא כלים יש"בו משום ביומו התן שכרו "ויש בו בינים 5 משום לא תלין פעלת שכיר אתך עד בקר אימתי בזמן שתבעו"לא תבעו אינו עובר עליו המחהו אצל חנוני "או אצל שולחני אינו עובר עליו שביר בזמני נשבע ונוטל °עבר זמנו אינו נשבע ונוטל אם יש יש ניים עדים שתבעו בזמנו הרי זה נשבע ונוטל גר תושב תלין פעלת שביר אתך עד בקר:

גמרא. מני מתניתן לא תנא קמא דמאחיך ולא רבי יוסי ברבי יהודה"מאי היא דתניא מאהיך מולא פרט לאחרים גרך זה גר צדק בשעריך זה"גר אוכל וכלים תלמוד לומר בארצך "כל שבארצך וכילו עוברים "בכל השמות הללו מכאן אמרו אחד שכר אדם ואחד שכר בהמה ואחד שכר כלים יש בי משום ביומו תתן שכרו ויש בהן משום בל תלין יש בו משום ביומו תתן שכרו ואין בו משום לא M 78 היינו עושק היינו גזל להכי אפקיה רחמנא בתרי לישני לעבור 1 M 81 בהן M 80 שויב M 79 אבר

- B 85 מיה - M 84 בר P 83 אצל M 82 גר \parallel 86 \parallel בחמשה שמות. M 87 אין...אדם \parallel 78 אין... HAT GELTUNG: am selben Tag sollst du ihm seinen Lohn geben, NICHT ABER: du sollst den

Lohn eines Mietlings nicht bei dir bis zum Morgen übernachten lassen.

und Raub sind dasselbe, und die Schrift teilte sie nur deshalb, damit man dieserhalb zwei Verbote begehe.

OWOL HINSICHTLICH DES LOHNS FÜR EINEN MENSCHEN ALS AUCH HINSICNTLICH DES LOHNS FÜR VIEH UND GERÄTE GELTEN [DIE VORSCHRIFTEN]: 346 am selben Tag sollst du ihm seinen Lohn geben, UND: du sollst den Lohn eines Lohn-יש בו משום ביומו התן שברו ואין בו משום לא 10 arbeiters nicht bei dir bis zum Morgen übernachten lassen. Dies nur dann, wenn [DER ARBEITER] IHN GEMAHNT HAT, WENN ER IHN ABER NICHT GEMAHNT HAT, SO ÜBERTRITT ER SIE NICHT, HAT ER IHN AN נבילות לי אלא שכר אדם מנין לרבות בהמה EINEN KRÄMER 47 ODER EINEN WECHSLER ANGEWIESEN, SO ÜBERTRITT ER SIE NICHT MEHR³⁴⁸. DER LOHNARBEITER KANN INNER-HALB DER FRIST³⁴⁹ SCHWÖREN³⁵⁰ UND [ZAH-LUNG ERHALTEN; IST DIE FRIST VORÜBER, 20 SO KANN ER NICHT MEHR SCHWÖREN UND [ZAHLUNG] ERHALTEN; WENN ABER ZEU-GEN VORHANDEN SIND, DASS ER IHN IN-NERHALB DER FRIST GEMAHNT HAT351, SO KANN ER SCHWÖREN UND [ZAHLUNG] ER-HALTEN. BEI EINEM BEISASSPROSELYTEN

GEMARA. Wessen Ansicht vertritt unsre Mišnah, doch wol weder die des ersten Autors der Lehre [vom Schriftvers:] Von deinen Brüdern, noch die des R. Jose b. R. Jehuda. Es wird nämlich gelehrt: Von deinen Brüdern, ausgenommen sind andere; 353 Dein Fremdling, das ist der Proselyt; in deinen Toren, das ist ein Proselyt, der Aas isst354. Ich weiss dies nur vom Lohn für einen Menschen, woher wissen wir, auch den Lohn für ein Vieh und für Geräte einzubegreifen? — es heisst: In deinem Land, alles, was sich in deinem Land befindet. Wegen dieser aller begeht man alle jene355 Verbote. Hieraus folgerten sie, das sowol hinsichtlich des Lohns für einen Menschen als auch hinsichtlich des Lohns ein für Vieh oder für Geräte Geltung haben [die Bestimmungen]: Am selben Tag sollst du ihm seinen Lohn geben, und: du sollst den Lohn eines Lohnarbeiters nicht übernachten lassen. R. Jose b. R. Jehuda sagt, bei einem Beisassproselyten habe Geltung: am selben Tag sollst du ihm seinen Lohn geben, nicht aber: du sollst nicht übernachten lassen, und bei Vieh und Geräten

^{346.} Dt. 24,15. 347. Den er beauftragt hat, dem Arbeiter seinen Lohn in Naturalien aus-348. Da der Arbeitslohn sich nicht mehr in seinem Besitz befindet. zuzahlen. rend welcher seine Zahlung fällig ist; cf. ob. S. 882 Z. 21 ff. Das W. בומנו, das in vielen Codices, sowie im weiter folgenden Zitat im Talmud fehlt, ist, wie aus der Auslegung des T.s (weit. S. 892 Z. 5 ff.) hervorgeht, zu streichen. 350. Wenn der Arbeitgeber behauptet, er habe ihm bereits bezahlt. Und keine Zahlung erhalten. 352. Dt. 24,14. 353. Nichtjuden. 354. Ein Beisass-355. Cf. ob. S. 884 Z. 20 ff.

habe nur Geltung: du soilst nicht vorenthalten. Wessen Ansicht nun: wenn die des ersten Autors, der [die Worte] von deinen Brudern auslegt, so besteht ja ein Widerspruch hinsichtlich des Beisassproselyten אישמטאל אחד שכר אדם ואחד שכר בהמה ואחר אווא אחד שכר אדם ואחד שכר בהמה ואחר א und wenn die des R. Jose, so besteht ja ein Widerspruch hinsichtlich Vieh und Geräte"!? Raba erwiderte: Hier ist die Ansicht des Autors aus der Schule R. Jišmâéls vertreten, denn in der Schule שביר שביר שביר שביר "נהי דלא "נמר שביר שביר שביר שביר שביר לא "נמר R. Jišmâéls wurde gelehrt: Sowol hinsichtlich des Lohns für einen Menschen als auch hinsichtlich des Lohns für Vieh und für Geräte haben Geltung [die Vorschriften: am selben Tag sollst du ihm seinen בי עני הוא מאי עביד ליה "ההוא מיבעי 15 Lohn geben, und: du sollst nicht übernachten lassen; hinsichtlich eines Beisassproselvten gilt nur [die Vorschrift:] am selben Tag sollst du ihm seinen Lohn geben, nicht aber: du sollst nicht übernachten lassen. - Was ist der Grund des ersten Autors, der [die Wortel von deinen Brüdern auslegt? - Er folgert dies aus [dem Wort] Lohnarbeiter358. R. Jose b. R. Jehuda aber folgert nichts aus [dem Wort] Lohnarbeiter. - Zugegeben, dass er aus [dem Wort] Lohnarbeiter nichts folgert, aber auch bei Vieh und Geräten sollte

תלין בחמה וכלים אין בהן אלא משום בל תעשק · בלבד מני אי תנא קמא דמאחיך קשיא גר תושב אי רבי יוסי"קשיא בהמה וכלים אמר רבא האי תנא "תנא דבי רבי ישמעאל "הוא דתנא דבי רבי שבר כלים יש בו משום ביומו תתן שברו"ומשום לא תלין גר תושב יש בו משום ביומו תתן שכרו ואין בו משום כל תלין מאי טעמא דתנא קמא "דמאחיך"נמר שכיר שכיר ורבי יוסי ברכי יהודה בהמה וכלים משום ביומו תתן שכרו גמי ניחייב תני רבי"חנניא"אמר קרא 'ולא תבא עליו השמש כי עני הוא מי"שהן באין לידי עניות ועשירות יצאו בהמה וכלים שאינן כאין לידי עניות ועשירות ותנא קמא להקרים עני לעשיר ורבי יוסי ברבי יחודה 'ההוא מלא תעשק שכיר עני ואכיון נפקא ותנא קסא" הר להקדים עני לעשיר וחד להקדים עני לאביון וצריכא דאי 'אשמעינן אביון משום דלא 'כסיף א דמתני תנא דבי שמואל היא M 89 ברי יהודה + M 88

דתנא דבי שמואל || P 90 היא || M 91 ויש בו משום || ור"י בר"י + M 94 ליף M 93 ור"י בר"י + M 92 מיהא ניחייב משום בית"ש תני | M 96 חנינ' M 95 M 99 ולא...השמש אמר קרא כי 1 98 M שבא 99 P 97 מיבעי ליה להקי M 1 האי להקדים עני לעשיר מנליה נפקא ליה מלא...ואביון ואידך תרי עני כתיב חד | M 2 כתב רחמנא זילא ביה מילתא למת'. M 3

man doch schuldig sein wegen: am selben Tag sollst du ihm seinen Lohn geben³⁵⁰!? - R. Hananja lehrte: die Schrift sagt:300 Bevor die Sonne untergeht, denn er ist arm; wer zu Armut und zu Reichtum gelangen³⁰¹kann, ausgenommen sind Vieh und Geräte, die nicht zu Armut und Reichtum gelangen können. — Wofür verwendet der erste Autor [die Worte] denn er ist arm!? - Hieraus folgert er, dass ein Armer einem Reichen vorangehe³⁶².-Und R. Jose b. R. Jehuda 263? - Dies geht hervor aus: du sollst nicht vorenthalten den Lohn eines Armen und Bedürftigen. - Und der erste Autor!? - Aus dem einen [Schriftvers] ist zu entnehmen, dass ein Armer einem Reichen vorangehe, und aus dem anderen ist zu entnehmen, dass ein Armer einem Bedürftigen³⁶⁴vorangehe. Und beide sind nötig; würde er es nur vom Bedürftigen gelehrt365 haben, so könnte man glauben, weil

^{356.} Der nach diesem Autor hinsichtlich der bezüglichen Gesetze einbegriffen ist, nicht aber nach 357. Auf die nach RJ. die in unsrer Mišnah angezogenen Schriftverse dem Autor unsrer Mišnah. keinen Bezug haben. 358. Das sowol Lev. 19,13 als auch Dt. 24,14 gebraucht wird, u. wie in der letzteren Stelle alles einbegriffen ist, ebenso ist auch in der ersteren Stelle alles einbegriffen. Wenn auch die Schriftstelle Lev. 19,13 nicht inbetracht kommt, so ist ja immerhin aus Dt. 24,14 allein 360. Dt. zu entnehmen, dass sich dieses Gesetz auch auf den Lohn für Vieh u. Geräte erstrecke. 361. Ein Mensch, nur beim Lohn für seine Arbeit hat das bezügliche Gesetz Geltung. 362. Wenn jemand beiden den Mietslohn zu zahlen hat u. nur einen befriedigen kann. 364. Unter אביון wird der völlig Besitzlose verstanden, der zu mahnen sich her entnimmt er dies. nicht schämt. 365. Dass ein Armer ihm vorangehe.

למתבעיה אבל עשיר 'דכסיף למתבעיה אימא לא ואי 'אשמעינן עשיר משום דלא צריך ליה אבל אביון דצריך ליה אימא לא צריכא ותנא דירן 'מה נפשך אי ילית שכיר שכיר אפילו גר תושב נמי אי לא יליף שכיר שכיר "בחמה וכלים מנא ליה לעולם לא יליף שכיר שכיר ושאני התם דאמר קרא ולא תלין פעלת שכיר אתך עד בקר כל שפע לתו אתך אי הכי 'אפילו גר תושב נמי אמר קרא רעך רעך ולא גר תושב אי הכי 'אפילו בהמה וכלים ולהוציא גר תושב "מסתברא בהמה וכלים הוה ליה לרבות שכן ישנן בכלל ממון רעך נר תושב אינו בכלל ממון רעך ותנא 'קמא דמאהיך "ורבי יוסי ברבי יהודה האי רעך מאי עכדי ליה מאחיך נפקא"חד למשרא עושקו וחד למשרא גזלי וקסבר גזל גוי מותר וצריכי דאי "אשמעינן גזלו משום דלא טרח ביה אבל עושקו דטרה"נביה אימא לא ואי "אשמעינן עושקו משום דלא "אתא לידיה

Fol. 111b

א דזילא ביה מילתא למתב׳ א 1 בי שמואל M 4 בי שמואל - 523 — М 9 שישנו בכלל מור ומוציא אני גות שאינו אבר – M 12 ההוא – M 11 אבר – B 10 M ביה M 15 ממא M 14 לך 13 M כתב רחמנא ליד׳ אג דמטא.

er zu mahnen sich nicht schämt, nicht aber gelte dies von einem Reichen, der zu mahnen sich schämt; und würde er es nur von einem Reichen gelehrt haben, 5 so könnte man glauben, weil er es nicht braucht, nicht aber gelte dies von einem Bedürftigen, der es braucht; daher ist beides nötig - Welcher Ansicht ist unser Autor: legt er [das Wort] Lohnarbeiter aus365, ים בחמה so sollte dies doch auch von einem Beisassproselyten gelten, und legt er [das Wort] Lohnarbeiter nicht aus, woher entnimmt er dies300 hinsichtlich Vieh und Geräte!? — Tatsächlich legt er [das Wort] Lohnarbeiter יההוא מיבעי ליה לכדתניא רעך ולא נוי נוי nicht aus, nur verhält es sich bei diesen anders; die Schrift sagt: du sollst den Lohn eines Lohnarbeiters bei dir nicht bis zum Morgen übernachten lassen, eines jeden, der seinen Arbeitslohn bei dir hat307. — Dem-מבל גולו דאתא לידיה אימא לא צריכא ורבי ייבי nach sollte dies doch auch hinsichtlich eines Beisassproselvten gelten!? — Die Schrift sagt: deines Genossen, deines Genossen, nicht aber eines Beisassproselvten. - Sollte dies auch von Vieh und Geräten gelten!? — Es heisst: bei dir 308. — Was veranlasst dich, Vieh und Geräte einzuschlies-

sen und einen Beisassproselyten auszuschliessen³⁰⁹? — Es ist einleuchtend, dass Vieh und Geräte einzuschliessen sind, denn sie gehören zum Vermögen deines Genossen, dagegen gehört das des Beisassproselyten nicht zum Vermögen deines Genossen. Wofür verwenden der erste Autor, der [die Worte] von deinen Brüdern auslegt, und R. Jose b. R. Jehuda [das Wort] deines Genossen? - Dieses verwenden sie für folgende Lehre: Deines Genossen, nicht aber eines Nichtjuden. - Hinsichtlich eines Nichtjuden ist dies ja aus [den Worten] von deinen Brüdern zu folgern!? — Das eine deutet darauf, dass das ihm Vorenthaltene³⁷⁰erlaubt ist, und das andere, dass das ihm Geraubte³⁷¹erlaubt ist; er ist der Ansicht, die Beraubung eines Nichtjuden sei erlaubt. Und beides ist nötig; würde er es nur vom Geraubten gelehrt haben, so könnte man glauben, weil er sich dabei372 nicht abgemüht hat, nicht aber gilt dies vom Vorenthaltenen, wofür er sich abgemüht hat; und würde er es nur vom Vorenthaltenen gelehrt haben, so könnte man glauben, weil es noch nicht in seinen Besitz gekommen ist, nicht aber gilt dies vom Geraubten, das bereits in seinem Besitz war; daher ist beides nötig. - Wofür verwendet R. Jose b. R. Jehuda [den Schriftvers:] du sollst den Lohn eines

^{365.} Dh. wenn er den ob. S. 887 N. 358 angeführten Schluss durch Wortanalogie folgert. Dass sich das bezügliche Gesetz auch auf den Lohn für diese erstrecke. 367. Dies braucht über-368. Was also ausgelegt wird: eines haupt nicht erst durch einen Schluss gefolgert zu werden. 369. Aus den angezogenen einschliessenden u. ausschliessenjeden, der seinen Lohn bei dir hat. den Wörtern kann ja ebensogut das Entgegengesetzte gefolgert werden. 370. Der Arbeitslohn. 371. Direkter Raub. 372. Der Beraubte, beim Erwerb der ihm geraubten Sache.

Lohnarbeiters bei dir nicht bis zum Morgen ubernachten lassen!? Diesen verwendet er für eine Lehre R. Asis; R. Asi sagte nämlich, selbst wenn er ihn gemietet hat, nur eine Rebe zu winzern, begehe er das Ver- הוא נשא את נפשו"נפקא דבר המוסר נפשו עליו bot: du sollst nicht übernachten lassen. Und jener!? Dies geht hervor aus: denn darnach verlangt seine Seele; das, wofür er seine Seele eingesetzt hat". - Und der andere" !? Dies verwendet er für folgende וו חד סבו" רב הונא ורב הסרא חד מפני" נוטל "נפשו ממני" רב הונא ורב הסרא Lehre: Denn darnach verlangt seine Seele; weshalb stieg dieser auf die Leiter, hing sich an den Baum und setzte sich der Todesgefahr aus? - doch wegen seines Lohns. Eine andere Erklärung: Denn dar- 15 דכתיב יכן ארחות כל בצע בצע את נפש בעליו nach verlangt seine Seele; wenn jemand den Lohn eines Lohnarbeiters zurückhält, so ist es ebenso, als würde er ihm seine Seele nehmen. R. Hona und R. Hisda [streiten hierüber]; einer erklärt: die Seele des 20 עיבר עליו: תנו רבנן לא תלין פעלת שכיר יכול Räubers, der andere erklärt: die Seele des Beraubten. Einer erklärt: die Seele des Räubers, denn es heisst: Beraube nicht den Geringen, weil er gering ist, und zermalme nicht den Elenden am Tor, und ferner heisst 25 הכחהו אצל חנוני ואצל שולחני אינו עובר: איבעיא es: denn der Herr wird ihren Streit führen und wird die, die sie berauben, ihrer Seele berauben. Der andere erklärt: die Seele des Beraubten, denn es heisst: 57 Das ist die Art des nach Habe Geizenden, er nimmt die Seele

ברבי יהודה האי לא תלין פעולת שכיר אתך עד בקר מאי עביד ליה "מיבעי ליה לכדרב אסי דאמר רב אסי אפילו לא שכרו אלא לבצור "לו אשכול אחד"של ענבים עובר משום בל תלין ואידך 'מואליו יואידך התוא מיבעי ליה לכדתניא "ואליו הוא נשא ""ואיד את נפשו מפני מה עלה זה בכבש ונתלה באילן ומבר "את עצמו למיתה לא על שכרו דבר אחר ואלין הוא נשא את נפשו"כל הכובש שכר שכיר אמר"נפשו של גזלן וחד אמר"נפשו של נגזל מאן דאמר "נפשו של גזלן דכתיב "אל תגזל דל כי דל הוא ואל חדכא עני בשער וכתיב כי ה' יריב ריבם וקבע את קבעיהם נפש ומאן דאמר"נפשו של נגזל יקח ואידך נמי הכתיב את נפש בעליו יקח"בעליו דהשתא ואידך נמי הכתיב וקבע את קבעיהם נפש מה מעם קאמר מה מעם קבע את קבעיהם משום "דנטלו נפש: אימתי בזמן שתבעו לא תבעו אינו אפילו לא תבעו תלמוד לומר אתך לדעתך יכול "אפילו אין לו תלמוד לומר אתך שיש אתך יכול אפילו המההו אצל חנוני ואצל שולחני תלמוד לומר אתך ולא שהמחהו אצל חנוני ואצל שולחני:

у w М 18 15 — М 17 מיב' ליה -+ M 21 . אלו נסשו עליו לא M 20 יו מסר א 19 מכאן אמרו || M 22 בשמתו || M 23 בשמתו של מי תל אתר והוא שיש לך יכול.

seines Herrn. — Wie erklärt jener den Schriftvers: er nimmt die Seele seines Herrn!? — Seines jetzigen Herrn. — Wie erklärt der andere den Schriftvers: er wird die, die sie berauben, ihrer Seele berauben!? - Dies ist eine Begründung: er wird die, die sie berauben, deshalb berauben, weil sie die Seele rauben.

DIES NUR DANN, WENN [DER ARBEITER] IHN GEMAHNT HAT, WENN ER IHN ABER NICHT GEMAHNT HAT, SO ÜBERTRITT ER SIE NICHT. Eie Rabbanan lehrten: Du sollst den Lohn eines Lohnarbeiters nicht übernachten lassen; man könnte glauben, selbst wenn jener ihn nicht verlangt hat, so heisst es: bei dir, wenn es durch dich geschieht; man könnte glauben, auch wenn er nichts hat, so heisst es: bei dir, wenn er sich bei dir befindet; man könnte glauben, auch wenn er ihn an einen Krämer oder einen Wechsler angewiesen hat, so heisst es: bei dir, nicht aber, wenn er ihn an einen Krämer oder einen Wechsler angewiesen hat.

HAT ER IHN AN EINEN KRÄMER ODER EINEN WECHSLER ANGEWIESEN, SO ÜBER-TRITT ER SIE NICHT. Sie fragten: Kann er wiederkommen oder nicht? R. Sešeth sagt, er

^{372.} Muss ihm am selben Tag bezahlt werden, auch wenn es nur der Lohn für eine Rebe ist 376. Ib. 1,19. 373. Wofür verwendet er diesen Schriftvers. 374. Pr. 22,22. 375. Ib. V. 23. 377. Zum Eigentümer, wenn der Krämer ihm den Lohn nicht auszahlt.

להו חוזר או אינו חוזר רב ששת אמר אינו הוזר "ורבה אמר חוזר אמר רבה מנא אמינא לה מדקתני אינו עובר עליו מעבר הוא דלא עבר הא מיהדר הדר ורב ששת אמר°2מאי אינו עובר אינו בתורת משום בל תלין או אין עיבר משום בל תלין אימן קונה בשבח כלי והלואה היא או אין אומן קונה בשבח כלי ושכירות היא אמר לחו רב ששת עוכר והתניא אינו עובר°התם שהמחהו אצל הנוני ואצל ישולחני נימא מסייעא ליח "הנותן מליתו לאימי ten nicht mehr statt"°. גמרה והודיעו אפילו מכאן ועד עשרה ימים איני עובר' משום בל תלין נתנה לו בחצי היום מששקעה עליו המה עובר משום בל תלין ואי אמרת אומן קונה בשבה כלי אמאי עובר אמר רב מרי בריה לרכוכי חיינו שבחיח לא צריכא דקא אנריה מיניה לבטושי בטשא ובששא במעתא: "שביר בומנו נשבע da ונוטל וכו': 35° שכיר אמאי תקינו ליה רבנן למשתבע ושקיל אמר רב יהודה אמר שמואל חלכות גדולות ורבא א' חוזר א' רבא | M 28 לך אינו בתורת עובר M 27 כלל בעו | 29 M קבלן עובר או אינו עובר אומן | M 20 c תניא ההיא כגון שהמ' | 13 M 31 עליו | 32 M כיון ששקעה לו חמה - 33 M יהביה לרכוכיה - 34 M הבין כגון האגריה לבוטשי בוטש בוטשי במעי _{וו} 35 A מיש שכיר דעבהו ליה רבני M 36 תלכות תקנות נינהו אלא תדנית. " תקנתא דמישתבע

könne nicht wiederkommen, Rabba sagt, er könne wol wiederkommen. Rabba sagte: Dies entnehme ich aus folgendem: er lehrt, dass er [die Vorschriften] nicht über-לעבור: "בעו מיניה מרב ששת"קבלנות עובר עליו נים trete; nur eine Uebertretung hat er nicht begangen'", wol aber kann [der Arbeiter] wiederkommen. R. Sešeth aber erklärte: Unter "nicht übertreten" ist zu verstehen, bei diesem hat das Gesetz vom Uebertre-

Sie fragten R. Sešeth: Begeht man bei der Akkordarbeit das Verbot des Uebernachtenlassens300 oder nicht: erwirbt der Handwerker den Mehrwert des Geräts³⁸¹, זהכה ניהליה בנרדא דכרבלא למאי "יהבה ניהליה somit ist dies ein Darlehn382, oder erwirbt der Handwerker nicht den Mehrwert des Geräts, somit ist dies eine Miete? R. Sešeth erwiderte ihnen: Man begeht es. — Es wird ja aber gelehrt, dass man es nicht שנו כאן נינהו הני תקנות נינהו אלא begehe!? — Dies gilt von dem Fall, wenn er ihn an einen Krämer oder einen Wechsler angewiesen hat. Ihm wäre eine Stütze zu erbringen: Wenn jemand einem Handwerker ein Gewand übergeben und dieser [die Arbeit] beendigt und ihm dies mitgeteilt hat, so begeht er nicht das Verbot

des Uebernachtenlassens, selbst wenn er noch zehn Tage verstreichen lässt; hat er es ihm in der Mitte des Tags abgeliefert, so begeht er, sobald die Sonne untergeht, das Verbot des Uebernachtenlassens. Wieso begeht er es, wenn du sagen wolltest, der Handwerker erwerbe den Mehrwert des Geräts!? R. Mari, Sohn R. Kahanas, erwiderte: Dies gilt von einem Kleiderwalker383. — Wozu gab er es ihm? — Um es weich zu machen. — Darin besteht ja der Mehrwert!? - In dem Fall, wenn er ihn zum Walken gemietet hat, jeden Schlag für eine Maâ³⁸⁴.

DER LOHNARBEITER KANN INNERHALB DER FRIST SCHWÖREN UND [ZAHLUNG] ER-HALTEN &c. Weshalb haben die Rabbanan bestimmt, dass der Lohnarbeiter schwöre und [seinen Lohn] erhalte³⁸⁵? R. Jehuda erwiderte im Namen Semuéls: Hierbei lehrten sie grosse Halakhas. — Sind diese denn Halakhas, es sind ja Bestimmungen!? Vielmehr,

378. Wenn der Krämer ihm den Lohn nicht bezahlt. 379. Der Arbeitgeber hat damit nichts mehr zu tun u. der Arbeiter kann sich nur an den Krämer halten. 380. Wenn man dem Handwerker am Tag der Ablieferung den Arbeitslohn nicht bezahlt. 381. Um wieviel das Gerät mehr wert ist als das ihm übergebene Material, bezw. das ausgebesserte als das schadhafte. Der Mehrwert ist Eigentum des Handwerkers, den er an seinen Auftraggeber verkauft; wenn dieser ihm nicht gleich bezahlt, so ist dies eine gewöhnliche Geldschuld, auf welche das in Rede stehende Gesetz 383. Der das Gewand nur gewalkt hat, wodurch es an Wert überhaupt nicht anwendbar ist. nicht zugenommen hat. 384. Dh. wenn er ihm nicht die fertige Arbeit, sondern das Arbeiten be-/ahlt; diese Lehre spricht also nicht von einem Akkordarbeiter. 385. Gesetzlich hat der Beklagte zu schwören u. ist von der Zahlung frei.

erwiderte R. Jehuda im Namen Semuéls: Hierbei trafen sie grosse Bestimmungen.

Demnach gibt es auch kleine? Vielmehr, erwiderte R. Nahman im Namen Semuels: Hierbei trafen sie feststehende שביוה אשכיר משום כדי היין דשכיר ומשום כדי היין דשכיר ומשום כדי Bestimmungen; der Eid kommt dem Hausherrn zu, die Rabbanan aber haben ihn dem Hausherrn genommen und dem Lohnarbeiter zugeschoben, wegen seines Lebensunterhalts. Wegen des Lebensunterhalts יי איתגר פני בעל ברחיה אגר"שביר נמי בעל ברחיה איתגר des Lohnarbeiters sollten wir dem Hausherrn einen Schaden zufügen!? Dem Hausherrn selbst ist es lieb, dass der Lohnarbeiter schwöre und [seinen Lohn] erhalte, damit sich ihm Lohnarbeiter vermie- ומי אלמא תניא "אומן אומר"שתים קצצת לי והלה ten. - Dem Lohnarbeiter selbst ist es ja ebenfalls lieb, dass der Hausherr schwöre und [von der Zahlung] befreit werde, damit man ihn miete!? — Der Hausherr ist ihn zu mieten gezwungen. — Der Lohnar- 20 בל תלין והא אמרת בעל הבית טרוד בפועליו הוא beiter ist ja ebenfalls sich zu vermieten gezwungen!? Vielmehr, der Hausherr ist mit seinen Arbeitern beschäftigt¹⁸⁰. — Dennach sollte er es ihm ohne Eid zahlen!? - Um den Hausherrn zu beschwichtigen. - Sollte er ihm doch vor Zeugen zahlen"? - Dies wäre ihnen lästig. -Sollte er ihm doch vorher zahlen!? - Bei-

אמר רב יהודה אמר שמואל תקנית גדולות שנו באן גדולות מכלל דאיכא קטנות אלא אמר רב נחמן אמר שמואל תקנות קבועות שנו כאן 'שבועה דבעל הבית היא ועקרוה רבגן לשכועה דבעל הבית היין דשכיר "מפסדנא ליה לבעל הבית בעל הבית ניפיה ניחא ליה דמשתבע שכיר ושקיל כי היכי דליתגרו ליה פועלים שכיר גופיה ניהא ליה דמשתבע בעל הבית"ונפקע כי היכי דליגרוה בעל אלא בעל הבית טרוד "בפועליו הוא אי הכי"ניתב ליה בלא שבינה"כדי להפים דנתו של בעל הבית "וניתב ליח בעדים טריחא"להו מילתא"וניתב ליח מעיקרא שניהם רוצים בהקפה אי הכי אפילו קצין אומר לא קצצתי לך אלא אחת המוציא מחבירו עליו הראיה קציצה"ודאי מידכר דכירי ליה אינשי "אי הכי"אפילו עבר זמנו גמי אלמא תגן "עבר זמנו אינו נשבע ונופל חזקה אין בעל הבית עובר משום חוביה מילי מקמיה דלימטייה זמן חיוביה "אכל מטא זמן חיוביה רמי אנפשיה ומידכר וכי שכיר עובר

M 38 קנסו ליה רבנן שקלוהו רבגן לשבועת' מבעל M 37 אי הכי + M א ויפקע, - M ויפקע, אי הכי + M א אי הכי M 44 ניתו P 43 בפועלים P 43 ניתו B 42 M 41 כדי P 45 וניתן M 46 ליה P 45 שנים ובה"ב טריד בפועליו הוא + M 49 ודאי --אפר M 51 מקמי דמטא זות השתא דמטא.

den ist es nachher lieber. — Demnach sollte dies auch von der Preisvereinbarung gelten, während gelehrt wird, dass wenn der Handwerker sagt: du hast mir zwei [...] versprochen, und jener sagt: ich habe dir nur einen [...] versprochen, derjenige, der vom anderen fordert, den Beweis antreten müsse!? - Die Preisvereinbarung behält man entschieden. - Aber dies sollte doch auch von dem Fall gelten, wenn die Zahlungsfrist verstrichen ist, während gelehrt wird, dass wenn die Zahlungsfrist verstrichen ist, er nicht schwören und [seinen Lohn] erhalten könne!? — Es ist feststehend, dass der Hausherr nicht das Verbot des Uebernachtenlassens begehe³⁵⁰. - Du sagtest ja aber, der Hausherr sei mit seinen Arbeitern beschäftigt!? - Dies nur bevor die Zeit seiner Verpflichtung heranreicht, sobald aber die Zeit seiner Verpflichtung herangereicht ist, obliegt es ihm und er behält es. - Sollte denn der Lohnarbeiter das Verbot des Raubens begehen !!? - Für jenen gibt es zwei Präsumtionen,

386. Hierbei wird nicht ein wissentlicher Betrug berücksichtigt, sondern ein Irrtum, u. einem sol-387. Es sollte chen ist der Hausherr eher unterworfen, da er mit vielen Arbeitern zu rechnen hat. eine solche Bestimmung getroffen werden: wenn der Arbeitgeber keine Zeugen hat, so hat der Arbeiter 388. Dass in einem Streitfall anzunehmen sei, der Arbeitseinen Lohn ohne Eid zu erhalten. 389. Es ist also anzunehmen, dass er ihm bereits bezahlt habe. geber befinde sich im Irrtum. 391. Da doch ein Irrtum auf seiner 390. Der Schluss der für die Bezahlung festgesetzten Frist. Seite nicht angenommen wird.

משום בל תגזול התם תרי חזקי הכא חדא חוקה גבי בעל הבית איכא תרי חזקי חדא דאין בעל הבית עובר משום בל תלין "וחדא דאין שכיר משהא שכרו והכא חדא חזקה: אם יש עדים שתבעו הרי שתבעו בזמנו ודלמא לבתר חכי פרע אמר אכיי שתבעו כל זמנו ולעולם "לא פרע ליה אמר רבי

חמא בר עוקבא"כנגד אותו היום של תביעה: מלוה את חבירו לא ימשכננו אלא כבית דיין ולא יבנם לביתו ליטול משכונו שנאמר בחיין תעמד היו לו שני כלים נוטל אחד ומניח אחד "ומחזיר את הכר בלילה ואת המחרישה ביום ואם: מת אינו מחזיר ליורשיו רבן שמעון בן גמליאל אומר אף לעצמו אינו מחזיר אלא עד שלשים"יום ומשלשים

אמר שמואל שליח בית דין מנתח גמרא. נתוחי"אין אבל משכוני לא והתנן המלוה את הבירי לא ימשכננו אלא בבית דין מכלל"דבית דין ממשכנין "אמר"לך שמואל אימא לא ינתהנו אלא בבית דין 20 הכי נמי מסתברא" דקתני סיפא לא יכנס לבית: ליפול משכונו מני אילימא בעל חוב"מרישא"שמעת מינה אלא לאו שליה בית דין "אי משום הא לא איריא הכי קאמר המלוה את הכירו לא ימשכנני אלא בבית דין מכלל"דבבית דין ממשכנים וכעל חיב

ערכינו $150~\mathrm{M}$ מכאן ואילך מוכי $150~\mathrm{M}$ נתידי $150~\mathrm{M}$ נתידי אחבעו אין משכוני לא תנן B 58 דכבית . VM 59 אין משכוני לא תנן P 60 ליה | 16 M מדקתני לא 20 M מלא תכא אד ביתו לעבוט עבוטו נפקא אלא B 63 שמע 64 א רא לעולם ב ח וחסורי מהסרא וה ק א 65 Tc דב ד ממשכנו.

für diesen aber gibt es nur eine Präsumtion. Für den Hausherrn gibt es zwei Präsumtionen, erstens begeht er nicht das Verbot des Uebernachtenlassens und zweitens וה נשבע ונוטל: והא פתבעו לקמן אמר רב אסי lässt der Lohnarbeiter seinen Lohn nicht zurück; für diesen aber gibt es nur eine Präsumtion.

> WENN ABER ZEUGEN VORHANDEN SIND, DASS ER IHN GEMAHNT HAT, SO KANN ER 10 SCHWÖREN UND [SEINEN LOHN] ERHALTEN. Er mahnt ihn ja vor uns!? — R. Asi erwiderte: Dass er ihn innerhalb der Frist gemahnt hat. - Vielleicht hat er ihm später bezahlt302!? Abajje erwiderte: Dass er ihn יום ולהלן מוכרן בבית דין: während der ganzen Frist gemahnt hat. - Sollte er ihm niemals bezahlt haben!? R. Hama b. Uqaba erwiderte: Entsprechend dem Tag der Forderung".

ENN JEMAND SEINEM NÄCHSTEN [GELD] GELIEHEN HAT, SO DARF ER IHN NUR DURCH DAS GERICHT PFÄNDEN. ER DARF NICHT IN SEIN HAUS GEHEN, UM DAS PFAND ZU HOLEN, DENN ES HEISST: ³⁹¹draussen sollst du warten. HAT ER ZWEI GERÄTE 65, SO NEHME MAN IHM DAS EINE UND LASSE IHM DASS ANDERE; MAN GEBE IHM NACHTS DAS POLSTER UND TAGS DEN PFLUG ZURÜCK. IST ER GESTORBEN, SO BRAUCHT MAN [DAS PFAND] SEINEN ERBEN NICHT ZURÜCKZUGEBEN. R. ŠIMÔN B. GAMA-

LIÉL SAGT, AUCH IHM SELBER BRAUCHE MAN ES NUR DREISSIG TAGE ZURÜCKZUGEBEN, NACH DREISSIG TAGEN VERKAUFE MAN ES VOR GERICHT.

GEMARA. Semuél sagte: Auch der Gerichtsdiener darf ihm nur etwas wegnehmen^{3,6}, nicht aber ihn pfänden 367. — Es wird ja aber gelehrt, dass wenn jemand seinem Nächsten [Geld] geliehen hat, er ihn nur durch das Gericht pfänden dürfe, demnach darf das Gericht auch pfänden!? — Semuél kann dir erwidern lies: er darf ihm nur durch das Gericht etwas wegnehmen. — Dies ist auch einleuchtend; er lehrt im Schlußsatz, dass er nicht in sein Haus gehen dürfe, um das Pfand zu holen; wer, wollte man sagen, der Gläubiger, so geht dies ja schon aus dem Anfangsatz hervor, wahrscheinlich also der Gerichtsdiener. — Wenn nur dies, so ist dies kein Beweis, denn er meint es wie folgt: wenn jemand seinem Nächsten [Geld] geliehen hat, so darf er ihn nur durch das Gericht pfänden; denn das Gericht darf wol pfänden; der Gläubiger selber aber darf

392. Die Bekundung der Zeugen, dass er ihn gemahnt hat, beweist ja nicht, dass er ihm später nicht bezahlt hat. 393. Einen Tag nachher kann er schwören u. seinen Lohn erhalten. Dt. 24,11. 395. Und die Schuld dem Wert beider entspricht. 396. Wenn er ihn auf der 397. In seine Wohnung gehen u. ihn da pfänden. 398. In welchem es heisst, dass die Pfändung überhaupt nur durch das Gericht erfolgen dürfe.

nicht einmal ihm etwas wegnehmen, damit er nicht dazu komme, in sein Haus zu gehen und ein Pfand zu holen. R. Joseph wandte ein: Man sell nicht Muhlstein und Mahistein pfanden, andere Dinge aber darf 5 תבא אל ביתו לעכם עכםו אלא לאו שליח בית דין man wol pfänden; du sollst nicht das Gewand einer Witwe pfanden, das eines anderen aber darfst du wol pfänden Wer, wollte man sagen, der Gläubiger, so heisst es ja bereits: 'du darfst nicht in sein Haus 10 hineingehen, um ein l'fand von ihm zu erheben; wahrscheinlich also der Gerichtsdiener!? R. Papa, Sohn R. Nahmans, erklärte es vor R. Joseph, manche sagen, R. Papa, Sohn R. Josephs, vor R. Joseph: Tatsäch- ולא תבא אומר "לא תבא אלא בבעל חוב בשהוא אומר "לא תבא אל אלי lich gilt dies vom Gläubiger, dass er nämlich zwei Verbote begehe . Komm und höre: Wenn es heist: draussen sollst du warten, so weiss ich ja, dass der Mann, von dem du zu fordern hast, das Pfand her- 20 מכהוץ והלה"מוציא לו משכון שנאמר בחוץ תעמד auszubringen habe, wozu heisst es noch: und der Mann? - dies schliesst den Gerichtsdiener ein. Wahrscheinlich doch den Gerichtsdiener, dass er dem Schuldner gleiche "? Nein, den Gerichtsdiener, dass er dem Gläubiger gleiche400. – Komm und höre: Wenn du das Gewand deines Nächsten pfandest, die Schrift spricht vom Gerichtsdiener. Du sagst, die Schrift spreche vom Gerichtsdiener, vielleicht ist dem nicht

אפילו נתוחי נמי לא שלא יכנם לביתו ליטול משכונו מתיב רב יוסף "לא יחבל רחים ורכב הא י דברים אחרים "חבל "לא תחבל בגד אלמנה הא של אחרים"יחבל מאן אי נימא בעל חוב הא כתיב 'לא ... תרגמה רב פפא בריה דרב "נחמן קמיה דרב יוסף ואמרי לה רב פפא בריה דרב יוסף קמיה דרב יוסף לעולם בבעל חוב ולעבור עליו בשני לאוין תא שמע ממשמע שנאמר "בחוץ תעמד "איני יודע. שהאיש אשר אתה נושה בו יוציא אלא מה תלמוד לומר והאיש לרבות שליח בית דין מאי לאו שליח כמלוה הין בלוה "לא"שליח בית דין כמלוה תא שמע כמ אם הבל תחבל שלמת רעך בשליח בית דין הכתוב מדבר אתה אומר בשליח בית דין"הכתוב מדבר או ביתו לעבט עבטו הרי בעל חוב אמור הא מה אני מקיים אם חבל תחבל שלמת רעך בשליח בית דין הכתוב מדבר תנאי היא דתניא שליח בית דין שבא למשכנו לא יכנם לביתו"למשכנו אלא עומד האיש "ותניא אידך בעל חוב שבא למשכנו לא יכנם לביתו"למשכנו אלא עומד בחוץ והלה נכנם ומוציא לו משכונו שנאמר בחוץ תעמד "ושליח בית דין שבא למשכנו "הרי זה נכנס לביתו "וממשכנו

א תחבל B תחבל M 67 איני החוצה אשר אתה נושה בו יוציא אליך העבוט החוצה איני M 69 יודע שהוא איש מה תל M 70 שביד . 17 M יודע שהוא איש מה תל הכתוב מדבר " M 72 ליטול משכונו א 73 + נכנס $_{\parallel}$ היז - M 76 $_{\parallel}$ ו P 75 $_{\parallel}$ והאיש M 74 $_{\parallel}$: ויטול משכונו וכשהוא ממשכנו לא. M 77

so, sondern vom Gläubiger? - wenn es heisst: du darfst nicht in sein Haus hineingehen, um von ihm ein Pfand zu erheben, so ist ja bereits vom Gläubiger gesprochen, wozu heisst es nun: wenn du das Gewand eines Nächsten pfändest? - die Schrift spricht also von einem Gerichtsdiener 1889? Hierüber streiten Tannaím, denn es wird gelehrt: Wenn der Gerichtsdiener ihn pfänden kommt, so darf er nicht in sein Haus hineingehen, um ihn zu pfänden, vielmehr muss er draussen bleiben, und jener bringe ihm das Pfand heraus, denn es heisst: draussen sollst du warten, und der Mann. Dagegen lehrt ein Anderes: Wenn der Gläubiger ihn pfänden kommt, so darf er nicht in sein Haus hineingehen, um ihn zu pfänden, vielmehr muss er draussen bleiben und jener gehe hinein und bringe ihm das Pfand heraus, denn es heisst: draussen sollst du warten. Wenn aber der Gerichtsdiener ihn pfänden kommt, so darf er in sein Haus hineingehen und ihn pfänden.

^{399.} Dt. 24,6. 400. Nach rabb. Erklärung ist unter החים der untere u. unter der obere Stein der Mühle zu verstehen. 401. Dt. 24,17. 402. Unter הבל ist die Pfändung im Haus des 403. Dt. 24,10. Schuldners zu verstehen, da hier von der Pfändung einer Mühle gesprochen wird. 405. Dass auch er zur Pfändung in das Haus 404. Deshalb hat die Schrift dieses Verbot wiederholt. 407. Ex. 22,25. des Schuldners hineingehen dürfe. 406. Dass auch er nicht hineingehen dürfe. 408. Er darf in das Haus des Schuldners hineingehen; hier wird das W. בל (cf. N. 402) gebraucht.

ולא ימשכנגו דברים שעושין בהן אוכל נפש"ונותו מטה ומטה ומצע לעשיר מטה ומטה ומפין לעני לו אבל לא לאשתו "ולא לבניו "ובנותיו כדרד שמסדרין לבעל חוב כך מסדרין בערכין כלפי"לייא בערכין כך מסדרין בבעל חוב: אמר מר נותן מטה ומטה "ומצע לעשיר מטה ומטה ומפין לעני למא: אילימא לאשתו ולבניו ולבנותיו הא אמרת לו אבל לא לאשתו ולבניו ולבנותיו אלא אידי ואידי"לדיליה כדשמואל דאמר שמואל כל מילי ידענא אכותייה: לבר מהני תלת מאן דאכיל אהינא מרירא אליבא ריקנא ומאן דאסר מיתנא דכיתנא"רטיבא אהרציה ומאן דאכיל נהמא ולא מסגי ארבעה גרמידי: תני תנא קמיה דרב נחמן כדרך שמסדרין בערכין כך מסדרין בבעל חוב אמר ליח חשתא "זבוני מיבנינן "ליה סדורי מסדריגן ליה ומי מזבניגן "ליה והתגן מהזיר את הכר בלילה ואת המהרישה ביום תנא כרבן שמעון בן גמליאל"תנא קמיה והכי קאמר ליה סדורי מסדריגן ליח דתגן רבן שמעון בן גמליאל אומר אף לעצמו אינו מהזיר אלא עד שלשים יום מכאן ואילך מוכרן בבית דין וממאי "דכי קאמר רבן שמעון בן גמליאל זבוני לנמרי קאמר "דומא ורבניתיי B 80 ובנית ובדרך B 80 ורבניתיי M 79 לעשיר הרתי למה M 82 ליא סידור בער׳ הוא דכתיב | M 82 לעשיר הרתי למה לי חדא לו וחדא לאשתו וכניו והתניא אכל לא לאשתו וכניו לעילם לדיליה חדא לאכול עליה וחדא לישון עליה B 83 לדידיה - איה - M 86 א ב״ה + M 85 א רטיבא - M 84 א רטיבא - M 84 אלא " P 88 + אומר " 89 M רב נהמן לרבן 🕂 M ירשב"ג לזבוני P 91 ודלמא כי. M 90

Er darf ihm nicht pfänden Dinge, die zur Herstellung von Lebensmitteln dienen. Ferner muss er einem Reichen ein Lager, ein Lager und ein Polster, und einem Armen ייקר סידור בערכין כתיב אלא אימא כדרך שמסדרין ein Lager, ein Lager und eine Matte zurücklassen; für ihn selber, nicht aber für seine Frau, seine Söhne und seine Töchter. Wie man für einen Schuldner festsetzt", so setze man fest auch bei einem Schätzge-ו הרא דאביל עלה וחדא דוג עלה lübde⁴¹°. — Wo denkst du hin, die Festsetzung kommt ja hauptsächlich beim Schätzgelübde vor!? - Lies vielmehr: wie bei einem Schätzgelübde festgesetzt wird, ebenso wird auch für einen Schuldner festgesetzt.

Der Meister sagte: Ferner muss er einem Reichen ein Lager, ein Lager und ein Polster, und einem Armen ein Lager, ein Lager und eine Matte zurücklassen. Für wen", wollte man sagen, für seine Frau, יהשתא לרבן שמעון בן גמליאל ובוני מובנינן ליה seine Söhne und seine Töchter, so sagtest du ja, nur für ihn, nicht aber für seine Frau, seine Söhne und seine Töchter!? -Vielmehr, beide für ihn selber. — Wozu zwei!? - Das eine auf welchem er esse, und das andere, auf welchem er schlafe. Dies nach Semuél, denn Semuél sagte: Gegen jede Sache kenne ich ein Heilmittel, mit Ausnahme der folgenden drei: wenn jemand nüchtern eine bittre Dattel gegessen hat, wenn jemand einen feuchten linnenen Gürtel um seine Lenden bindet,

und wenn jemand Brot gegessen und nachher keine vier Ellen gegangen ist".

Ein Schüler trug vor R. Nahman vor: Wie bei einem Schätzgelübde festgesetzt wird, so wird auch für einen Schuldner festgesetzt. Da sprach dieser zu ihm: Wenn man seines sogar verkauft", wieso sollte man für ihn eine Festsetzung treffen!? -Verkauft man denn seines, es wird ja gelehrt, dass man ihm nachts das Polster und tags den Pflug zurückgeben müsse!? - Der jünger trug es ihm nach der Ansicht des R. Simôn b. Gamaliél vor, und dieser entgegnete ihm wie folgt: wenn man nach R. Simôn b. Gamaliél seines verkauft, wieso sollte man für ihn eine Festsetzung trefien!? Es wird nämlich gelehrt: R. Simôn b. Gamaliél sagt, auch ihm selber brauche man es nur dreissig Tage zurückzugeben, alsdann verkaufe man es vor Gericht. -Woher, dass R. Šimôn b. Gamaliél es meint, dass man es vollständig verkaufe, vielleicht

^{409.} Was man ihm bei der Pfändung zurücklasse. 410. Wenn jemand Gott den Wert seiner Person gelobt (cf. Lev. Kap. 27) u. diesen nicht besitzt; man lässt ihm das Unentbehrlichste zurück u. alles übrige gehört dem Heiligtum. 411. Muss er das 2. Lager zurücklassen. ihm daher 2 Lager zurück, damit er nicht auf dem Lager, auf welchem er gegessen hat, schlafen bleibe. 413. Nach 30 Tagen, ob. S. 892 Z. 14.

meint er es wie folgt: dreissig Tage gebe man es ihm im selben Zustand"zurück, nachher aber gebe man ihm zurück, was für ihn geeignet ist, und verkaufe, was für ihn nicht geeignet ist ? Wenn man 3 sagen wollte, R. Simon sei dieser Ansicht", so gabe es überhaupt nichts, was für [den Schuldnerl nicht geeignet ist, denn Abajje sagte: R. Simôn b. Gamaliél, R. Simôn, R. Jišmāél und R. Âgiba sind alle der An- ווי על גבי מבותיהן וורד על גבי מבותיהן sicht, dass alle Jisraéliten als Fürstenkinder" gelten. R. Simôn b. Gamaliél, denn es wird gelehrt: Weder Lauch noch Senf"; R. Simôn b. Gamaliel erlaubt es beim Lauch, weil er als Futter für Krähen "dient. R. Si- וה ישמעאל ותנא משום רבי ישמעאל ותנא איצמלא הראויה לו 'ותנא משום רבי ישמעאל mon, denn es wird gelehrt: Fürstenkinder dürsen sich am Sabbath eine Wunde"mit Rosenöl bestreichen, weil diese sich auch wochentags damit schmieren; R. Simôn sagt, alle Jisraéliten sind Fürstenkinder. 20 הויא אמר רבה מחרישה דכספא מתקיף R. Jišmáél und R. Ágiba, denn es wird gelehrt: Wenn man von jemandem tausend Zuz fordert und er ein Gewand im Wert von hundert Minen anhat, so ziehe man es ihm ab und gebe ihm ein für ihn geeignetes Gewand zu tragen, und im Namen R. Jišmâéls und im Namen R. Aqibas wurde gelehrt, jedem Jisraéliten gebühre ein solches Gewand. - Nach unsrer früheren

הבי קאמר עד שלשים יום"הדר ליה בעיניה מכאן ואילד "מיחדר ליה למאי דחזי ליה "ומובנין מאי דלא הזי ליה"אי כלקא דעתך אית ליה לרבן שמעון בן גמליאל האי סברא ליכא מידי דלא חזי ליה דאמר אביי רבן שמעון בן גמליאל ורבי שמעון ירבי ישמעאל ורבי עקיבא בולהו סבירא להו כל ישראל בני מלכים"הן רבן שמעון בן גמליאל 'דתנן לא את חלות ולא את החרדל רבן שמעון בן גמליאל מתור בלות מפני שהוא מאכל לעורבין רבי שמעון בשבת שכן דרכן לפוך בחול רבי שמעון אומר כל ישראל בני מלכים"הן רבי ישמעאל ורבי עקיבא דתניא הרי שהיו נושין בו אלף זוז"ולבוש איצטלא בת מאה מנה מפשימין אותה ממנו ומלבישים אותו משום רבי עקיבא כל ישראל ראוין לאותה איצטלא ילמאי דסליק אדעתין מעיקרא דיהיב ליה מאי דחוי ליה 'ומובין מאי דלא חזי ליה בשלמא כר יכסת 'חזי ליה דביני ביני אלא מחרישה למאי לה רב הגא ולימא ליה לאו עלי קרמית אמר ליה יין אביי 'איברא עליה קרמי 'משום שנאמר 'ולך תהיה

M מהדר || 33 M יהיב ליה מאי || 94 B ומזבניגן. M 92 M 96 לעולם זכוני ממש דאי ס'ד דאית M 95 M 98 מאי היא דתכן ולא שמן ורד בני M 97 ואיכא דרא חזי ליה אלא מתי מי איכא דלא הזי ליה אור בריה . דרבה בניהרישה א 14 ורך תיין כתוב: איב

Auffassung aber, dass man ihm das gebe, was für ihn geeignet ist, und das verkaufe, was für ihn nicht geeignet ist, [ist ja einzuwenden:] allerdings bleibt bei Polster und Kissen der Zwischenwert42 zurück, was aber ist mit einem Pflug anzufangen42? Raba b. Rabba erwiderte: Wenn es ein silberner Pflug423ist. R. Haga wandte ein: [Der Gläubiger] kann ja sagen: dies dies bliegt nicht mir!? Abajje erwiderte ihm: Freilich obliegt es

414. Auch wenn es eine wertvolle Sache ist, selbst wenn sie für den Schuldner entbehrlich ist u. die Schuld decken kann.

415. Es wird also festgesetzt, was für ihn unentbehrlich ist; wenn es zBs. ein wertvolles Kleidungsstück ist, so verkaufe man es u. kaufe ihm ein billiges, das ihm unentbehrlich ist. 416. Dass man eine Festsetzung treffe, dh. dem Schuldner das zurücklasse, was für ihn 417. Somit sind auch die wertvollsten Kleidungsstücke für den Schuldner "gegeeignet ist. eignet". 418. Darf man am Šabbath umhertragen, da sie roh nicht einmal für Haustiere geniessbar sind u. die Zubereitung am S. verboten ist. 419. Die Jisraéliten gelten als Fürstenkinder, u. solche halten auch wilde Vögel zum Zeitvertreib. 420. Nicht aber jemand aus dem Volk, da die Bereitung einer Arznei am S. verboten ist. 421. Wenn er ein wertvolles besitzt u. man ihm ein einfaches kauft. 422. Mit diesem kann ja kein Luxus getrieben werden, dennoch sagt RS., dass 423. Wahrscheinl. mit Silber beschlagen; nach einer andeman ihn ihm abnehme u. verkaufe. 424. Für den Schuldner zu sorgen. Wie die Tosaren Erkl. ist מחרישה mit Kamm zu übersetzen. photh richtig bemerken, richtet sich dieser Einwand gegen RA. u. RJ., nach welchen jeder Jisraélit als Fürstenkind gilt u. man ihm auch Luxusgegenstände zurücklassen muss.

צדקה: איבעיא להו מהו "שיסדרו בבעל הוב מי גמר מיכה מיכה מערכין או לא תא שמע דשלה רבין "באגרתיה דבר זה שאלתי 'לכל רבותי ולא אמרו לי דבר ברם כך היתה שאלה האומר הרי משמיה דבר פדא ורבי ירמיה משמיה דאילפא אמרי קל וחומר "מבעל חוב ומה בעל חוב"שמחוירין אין מסדרין הקדש שאין מחזירין אינו דין שאין מסדרין ורבי יוחנן אמר גדר"נדר מערכין מה ערכין הוא דאתא מה ערכין נידון בכבודו אף הקדש נידון בכבודו ויסדרו בבעל חוב"קל וחומר מערכין ומח ערכין שאין מחזירין מסדרין בעל חוב שמחזירין אינו דין שמסדרין אמר קרא ואם מך הוא מערכר מתחילתו ועד סופו ויחזירו בהקדש קל וחומר מבעל חוב ומה בעל הוב שאין מסדרין מהזירין הקדש M 7 שמסדרין לב M 6 M באגר M 5 מרבותי | M 8 משום בר M 9 - מב״ח שמחזיר B 11 בערכך כתיב מה M 12 ורכנן אמרי דך לנידון || P 13 לניהן (בכל הענין) || M 14 מק"ו ומה B 15 האי. B - ההוא.

ihm, denn es heisst: 415 Und dir soll es als Rechtschaffenheit angerechnet werden.

Sie fragten: Wird für einen Schuldner eine Festsetzung getroffen: ist dies durch ינקב לבדק הבית מהו שיסדרו רבי ינקב [das Wort] arm, das auch beim Schätzgelübde gebraucht wird, zu folgern, oder nicht? - Komm und höre: Rabin berichtete folgendes in seinem Brief: dies fragte ich alle meine Lehrer und sie sagten mir ים מסדרין אף הקדש מסדרין ואידך ההוא"לנידון ככבודו nichts. Aber auch folgende Frage wurde gerichtet: Wird eine Festsetzung getroffen für den, welcher sagt, er spende eine Mine für den Tempelreparaturfonds47? R. Jâqob im Namen des Bar-Pada und R. יהוא עד שיהא במכות: Jirmeja im Namen Ilphas sagten, dies sei [durch einen Schluss] vom Leichteren auf das Schwerere, von einem Schuldner, zu folgern: wenn man für einen Schuldner, dem man [das Pfand] zurückgeben muss, keine Festsetzung"treffe, um wieviel weniger ist für einen Spendenden, dem man nichts zurückgeben muss, eine Festset-

zung zu treffen. R. Johanan aber sagte, dies sei aus [dem Wort] Gelübde, das auch beim Schätzgelübde gebraucht wird, zu folgern: wie bei einem Schätzgelübde eine Festsetzung zu treffen ist, ebenso ist auch bei der Spende eine Festsetzung zu treffen. -Und jene!? — Dies deutet darauf, dass er nach seinem Wert geschätzt werde, wie er bei einem Schätzgelübde nach seinem Wert geschätzt wird, ebenso wird er auch bei der Spende nach seinem Wert geschätzt. - Sollte doch die Festsetzung für einen Schuldner [durch einen Schluss] vom Leichteren auf das Schwerere, vom Schätzgelübde, gefolgert werden: wenn beim Schätzgelübde, wobei ihm nichts zurückgegeben wird, festgesetzt wird, um wieviel mehr ist für einen Schuldner, dem [das Pfand] zurückgegeben wird, festzusetzen!? - Die Schrift sagt: 433 wenn er zu arm ist, um den Schätzungswert zu entrichten, er, nicht aber ein Schuldner 434. — Und jener 435!? — Dies deutet darauf, dass dies nur dann gilt, wenn er sich vom Anfang bis zum Schluss in Armut befindet". - Sollte doch die Rückgabe bei der Spende [durch einen Schluss] vom Leichteren auf das Schwerere, vom Schuldner, gefolgert werden: wenn man einem Schuldner, dem keine Festsetzung gewährt wird, [dasPfand] zurückgeben muss, um wieviel mehr

^{426.} Dieses Wort wird sowol beim Gesetz vom Darlehn (Lev. 25,35) als 425. Dt. 24,13. auch beim Gesetz vom Schätzgelübde (ib. 27,8) gebraucht, woraus zu folgern ist, dass die Vorschriften des einen auch beim anderen anwendbar sind. 427. Und diesen Betrag nicht hat u. daher gepfändet 428. Nach Ablauf von 30 Tagen, wo der Gläubiger das Pfand zu verkaufen bewerden muss. 429. Hier heisst es also, dass man für einen Schuldner keine Festsetzung treffe. rechtigt ist. 430. Der Vergleich von Tempelspenden mit dem Schätzgelübde. 431. Der den Wert eines einzelnen Glieds für den Tempel gespendet hat. 432. Als Sklave; die Schätzung wird der Schätzung beim Schätzgelübde zugrunde gelegt. 433. Lev. 27,8. 434. Für diesen ist keine Festsetzung zu treffen. 435. Nach welchem auch für einen Gläubiger eine Festsetzung getroffen wird. dann wird für ihn eine Schätzung getroffen; wenn er nachher reich geworden ist, so hat er den für einen Reichen festgesetzten Betrag zu zahlen. 437. Des gepfändeten Gegenstands innerhalb 30 Tagen.

muss man es dem Spendenden zurückgeben, dem eine Festsetzung gewährt wird?

Die Schrift sagt: aumat er sich in seinem con well wallaren lege und dich segne, ausgenommen ist das Heiligtum, das des Segens 5 nicht bedart. Etwa nicht, es heisst ja: er and exercise und sall som und segnen &c !?

Vielmehr, die Schrift sagt: wad dir soll ex ils Recliscitationnell an ereclinet worden, wer einer Rechtschaffenheit bedarf, ausge- יולא יהיה בך ערות דבר אמר ליה לאו ש nommen ist das Heiligtum, das der Rechtschaffenheit nicht bedart.

Einst traf Rabba b. Abuha Elijahu an einem nichtjüdischen Begräbnisplatz stehen; da iragte er ihn, ob für einen Schuld- 13 ner eine Festsetzung getroffen werde. Dieser erwiderte: Dies ist aus [dem Wort] aza, das auch beim Schätzgelübde gebraucht wird, zu folgern; bei einem Schätzgelübde heisst es: wenn er au arm ist, um 20 בא אביל לעלמיה ברבה בר אבוה נפין שדנהו אפילו den Siere ergste et zu entrichten, und bei einem Schuldner heisst es: wenn dein Bruder verarmt. Woher, dass ein Nackter die Hebe nicht entrichten dürse? Es heisst: 28 soll bei dir nichts Schandliches zu sehen sein. Hierauf sprach er zu ihm: Der Meister ist ja Priester, wieso steht er nun auf einem Begräbnisplatz!? Dieser erwiderte:

שמסדרין אינו דין שמחזירין אמר קרא 'ושכב בשמלתו וברכך "יצא חקדש שאין צריך ברכה ולא יהכתיב ואכלת ושבעת וברכת וגו' אלא אמר קרא ויולד תחיה צדקה מי שצריך צדקה יצא הקדש שאין צריך צדקה": אשכחיה רבה בר אבוה לאליהו דקאי בבית הקברות של גוים אמר ליה מהו שיסדרו בבניל הוב אמר ליה נמר מיכה מיכה מערכין נבי ירבין בתיב ואם פך הוא פערכך גבי בעל הוב בתיב "ובי ימוך אחיך" מנין לערום שלא יתרום כהן היא כד כאי טעסא קאי מד בבית הקברות אמר ליה לא מתני מד מהרות דתניא רבי שמעון בן יידו אומר קברי גוים אין כשמאין שנאמר ואתן צמני צאן מרעיתי אדם אתם אתם קרויין אדם אין אומות העולם קרויין אדם אלא בהמה אמר דיה בארבנה לא מצינא בשיתא מצינא אכר ליה יאמאי אמר ליה דהיקא לי מילתא דבריה ועייליה רגן עדן אמר ליח פשום גלימך ספי שקול מחני אטרפי כפא שקל כי הוח נפיק שמע דקאמר מאן

בשרם 10 M -- מי שצריך ברכח 17 M -- 15 M רא יצא חקדש שבל הצדקות שלו M 18 נבי...אריך 85; 58 M 20 58 4 M 19 M 21 תני מר כדר שה התנן B 23 קבריהן של נכרים B 23 א ב שום דוחקא M 26 מצינו P 25 מצינו - M 24 מים משום דוחקא שיריה לג כ מליוה לגלימות אמרפי כו קנפוק שמעונהו לכמורי ג כ דאבוה P 28 ומרפי B 27 רקאמרי מאן קדים ואביל נפין שדנהי.

Der Meister hat nicht die Reinheitsgesetze studirt; denn es wird gelehrt: R. Simôn b. Johaj sagte: Die Gräber der Nichtjuden sind nicht [levitisch] verunreinigend, denn es heisst: 43 Ihr aber seid meine Schafe, die Schafe meiner Weide, Menschen seid ihr; ihr heisst Menschen, die weltlichen Völker aber heissen nicht Menschen, sondern Tiere ... Jener sprach: In den vier [Sektionen]45bin ich nicht kundig, wie sollte ich in den sechs kundig sein. Dieser fragte: Weshalb denn nicht? Jener erwiderte: Weil ich mich in Not befinde ". Hierauf nahm er ihn mit, brachte ihn in den Êdengarten und sprach zu ihm: Breite dein Gewand aus und sammle von diesen Blättern47. Da sammelte er sie und nahm sie mit. Als er hinausging, hörte er eine Stimme sprechen: Wer geniesst seine [zukünftige] Welt wie Rabba b. Abuha! Da schüttelte er sie ab und warf sie fort. Den-

^{439.} Die priesterl. Abgaben von den Feldfrüchten. 441. Die Schamteile des Körpers. Dieser Schriftvers spricht von der Anwesenheit der Göttlichkeit, die auch bei der Entrichtung der Hebe erfolgt, da dabei ein Segen gesprochen wird. 442. Die La. יהיה 443. Ez. 34,31. statt יראה des masor. Textes findet sich auch in manchen Codices bei Kennicott. 444. Hier ist wahrscheinl. die röm. Regierung zu vertehen, durch deren Verfolgungen RS. viel zu leidens 445. Die 1. Frage Rabbas behandelt ein Thema aus der 4. Sekhatte; cf. Bd. i S. 396 Z. 2 ff. 446. Für tion der Mišnah (von den Schädigungen), die Reinheitsgesetze bilden die 6. Sektion. 447. Von den Nahrung sorgen muss u. nicht genügend Zeit für das Studium des Gesetzes habe. Bäumen des Paradieses.

חכי "אתייה לגלימיה כחט גלימא ריהא זבניה בתריסר אלפי דינרי פלגינהו לחתנוותיה: תנו רבנן ואם איש עני הוא לא תשכב בעבטו הא עשיר ב" שכים מאי קאמר אמר רב ששת הכי קאמר ואם 5 איש עני הוא לא תשכב ועבוטו אצלך הא עשי-שכב ועכומו אצלך: תנו רבנן המלוה את הבירי אינו רשאי למשכנו ואינו חייב לחחויר לו וניכר בכל השמות הללו מאי קאמר אמר רב ששת הכי קאמר המלוח את הבירו אינו רשאי למשבנו ואב אסיפא רבא אמר חבי קאמר המלוח את חבירי אינו רשאי למשכנו ואם משכנו חייב להחזיר לו במה דברים אמורים "שמשכנו שלא בשנת הריאתי אבל משכנו בשעת חלואתו אינו חייב להחזיר לו ו ועובר בכל השמות הללו ארישא: תני רב שיובי bei dir ist. קמיה דרבא "עד בא השמש תשיבנו לו זו ככות לילה "חשב תשיב לו את העבום כבוא השמש זו כסות יום"מכר ליה דיממא בליליא למה לי ודלי-יא ביממא למת לי אמר ליח איסמייה אמר ליה לא שניתנה לחבול בלילה חשב תשיב לו את העבום כבוא השמש זו כסות לילה שניתנה לחבול בים: אמר רבי יוחנן משכנו ומת שומשו מעל גבי בניו את' לגלימ' | 1 M 29 את לא החזיר לו חייב + M 28 בכל השמות הללו || 30 M לאחר מתן מעות אבל בשעת מתן

מעות אינו || 13 M + ואם משכנו חייב להחזיר לו.

noch hatte sein Gewand den Duft angezogen, und er verkaufte es für zwölf Tausend Denar, die er an seine Schwiegersöhne verteilte.

Die Rabbanan lehrten: 48 Und wenn es ein armer Mann ist, sollst du dich nicht mit seinem Pfand schlafen legen; wenn es aber ein reicher ist, so lege er sich damit schlafen. - Wie meint er es ? R. Šešeth erwi-ים משכנו הייב להחזיר לו "ועובר בכל השמות הללי derte: Er meint es wie folgt: Wenn es ein armer Mann ist, so darfst du dich nicht schlafen legen, wenn sein Pfand bei dir ist, wenn es aber ein reicher ist, so darfst du dich schlafen legen, wenn sein Pfand

Die Rabbanan lehrten: Wenn jemand seinem Nächsten [Geld] geliehen hat, so darf er ihn nicht pfänden und er braucht ihm [das Pfand] nicht zurückzugeben, auch ים בכית יים השמש תשיבנו לו זו ככית יים übertritt er alle diese Gesetze. — Wie meint er es? R. Šešeth erwiderte: Er meint es wie folgt: wenn jemand seinem Nächsten [Geld] geliehen hat, so darf er ihn nicht pfänden; hat er ihn gepfändet, so muss er ihm [das Pfand] zurückgeben, und [die Worte,] er übertritt alle diese Gesetze, beziehen

sich auf den Schlußsatz451. Raba erklärte: Er meint es wie folgt: wenn jemand seinem Nächsten [Geld] geliehen hat, so darf er ihn nicht pfänden; hat er ihn gepfändet, so muss er ihm [das Pfand] zurückgeben. Dies gilt nur von dem Fall, wenn er ihn nicht beim Borgen gepfändet hat 150, wenn er aber beim Borgen ein Pfand erhalten hat, so braucht er es ihm nicht zurückzugeben, und [die Worte,] er übertritt alle diese Gesetze, beziehen sich auf den Anfangsatz.

R. Sezbi lehrte vor Raba: 453 Bevor die Sonne untergeht, sollst du es ihm zurückgeben, dies bezieht sich auf ein Nachtgewand, struckgeben sollst du ihm das Pfand, wenn die smue untergeht, dies bezieht sich auf ein Taggewand. Da sprach dieser zu ihm: Wozu ist ein Taggewand nachts und ein Nachtgewand tags nötig!? Jener fragte: Soll ich es streichen? Dieser erwiderte: Nein, dies ist wie folgt zu verstehen: bevor die Sonne untergeht, sollst du es ihm zurückgeben, dies bezieht sich auf ein Taggewand, das nachts geplandet werden darf; zurückgeben sollst du ihm das Pfand, wenn die Sonne untergeht, darunter ist ein Nachtgewand zu verstehen, das tags gepfändet werden darf.

R. Johanan sagte: Wenn jemand einen gepfändet hat und dieser darauf gestorben ist, so darf er [das Pfand] "vom Rücken seiner Kinder" abziehen. Man wandte ein: R.

^{448.} Dt. 24,12. 449. Der Fragende hat es verstanden, der Gläubiger dürfe das Pfand benutzen. 450. Die weiter folgen. 451. Wenn er ihm das Pfand nicht zurückgegeben hat. 452. Sondern später durch das Gericht, wegen nichterfolgter Zahlung. 453.Ex. 22,25. 454. Dt. 24,13. 455. Unter Taggewand u. Nachtgewand ist ein Gewand, das tags, bezw. nachts als Pfand behalten werden 456. Das er dem Schuldner zur Benutzung zurückgegeben hat. 457. Es bleibt in

Meir sagte: Wozu braucht man, wenn man etwas gepfändet hat, es zurückgeben. -Wozu man es zurückgeben braucht, der Allbarmherzige sagt ja, dass man es zurückgebe!? Vielmehr, wozu braucht man, 5 wenn man es zurückgeben muss, es wiederum zu pfänden? – damit [die Schuld] im Siebentjahr' nicht verfalle und damit [das Pfand] nicht seinen Kindern als bewegliches Gut zufalle. Also nur dann, wenn er וינבט אבל אתה נכנס אתה נכנס אבל אתה נכנס את היונים אתה בינים את היונים אתה בינים אתה בינים את היונים es nachher zurückgepfändet hat, sonst aber nicht? R. Ada b. Mathna erwiderte: Du hast sie"ja berichtigen müssen, berichtige sie wie folgt: wozu braucht man, wenn man es zurückgeben muss, es von vorn- יהב רעיך אם ממון יש לו בידך התר לו פיסת יד מו herein zu pfänden? - damit [die Schuld] im Siebentjahr nicht verfalle und damit [das Pfand] nicht seinen Kindern als bewegliches Gut zufalle.

Die Rabbanan lehrten: Du darfst nicht שלבינה בין שהיא ענייה בין שהיא ענייה בין שהיא עשירה אין in sein Haus hineingehen, um ein Pfand von ihm zu erheben, in sein Haus darfst du nicht hineingehen, wol aber darfst du in das Haus des Bürgen hineingehen. Ebenso heisst es: Vimm ihm sein Kleid, wenn er für einen Fremden geburgt &c. Ferner heisst es: 16 Mein Sohn, bist du Bürge geworden für deinen Näch-

מהזירין למה מחזירין רחמנא אמר "אהדר אלא מאחר שמחזירין 'למה חוזרין וממשכנין שלא "תהא דיוו שבינית משמטתו ולא ינשה מטלטלין אצל בניו מעמא דהדר ומשכניה הא לא הדר ומשכניה לא אמר רב אדא בר מתנא ולאו תרוצי קא מתרצת לה תריין חכי וכי מאחר שמחזירין למה ממשכנין בייקרא שלא "תהא שכינית משממתו "ולא יעשה משלשלין אצל בניו: "תנו רבגן "לא תבא אל ביתו לביתו של ערב"וכן הוא אומר "לקח בגדו כי ערב זר ונו׳ ואומר בני אם ערכת לרעך תקעת לזר כפיך ניקשת באמרי פיך נלכדת באמרי פיך עשה זאת אפיא בני והנצל כי באת בכף רעך לך התרפס יאם לאו הרבה עליו רעים"לצד שני לביתו אי אתה נכנם אבל אתה נכנם"לשבר כתף לשכר חמר לשכר פינדק לשכר דיוקנאות יכול אפילו זקפן עליו במלוח תלמוד לומר משאת מאומה":

מיתיבי"אמר רבי מאיר וכי מאחר שממשכנין למה

תנו רבנן "אלמנה בין שהיא ענייה אחר וכי מאחר M 32 הדר אלא הכי קאמר וכי מאחר M 32 על שבר אחר לבי M 38 על שבר V 37 אונאמר לקח M על שבר אחר לבי בתה ועל שבר המור ועל שבר פוני ועל דיוק או או או או לא תבא אל ביתו לעבום עבופו נאמר משאת ונאמר מאומה.

ממשכנין אותה שנאמר 'לא תחבל בגד אלמנה:

sten, hast du für einen anderen deinen Handschlag gegeben, bist du verstrickt durch die Reden deines Munds, hast du dich fangen lassen mit den Reden deines Munds, so tue doch dies, mein Sohn, dass du dich errettest, denn du bist in die Gewalt deines Nächsten geraten; gehe hin, wirf dich nieder und bestürme deinen Nächsten. Hat er Geld bei dir, so öffne ihm deine Hand, wenn aber nicht[™], so bestürme ihn durch Freunde. Eine andere Auslegung: In sein Haus darfst du nicht hineingehen, wol aber darfst du wegen des Lohns für Lasttragen, wegen des Lohns für Eseltreiben, wegen des Lohns für Logie und wegen des Lohns für Malarbeiten hineingehen; man könnte glauben, auch wenn man ihn in ein Darlehn umgewandelt hat, so heisst es: irgend einer Forderung.

INE WITWE DARF MAN, EINERLEI OB SIE ARM ODER REICH IST, NICHT PFÄNDEN, DENN ES HEISST: 469 Du sollst das Gervand einer Witwe nicht pfänden.

GEMARA. Die Rabbanan lehrten: Eine Witwe darf man, einerlei ob sie arm seinem Besitz u. geht nicht in den Besitz der Kinder über; auf zurückbleibende Mobilien des Schuldners hat der Gläubiger kein Pfändungsrecht. 458. Für den Teil des Tags, an dem der Schuldner es zur Benutzung nötig hat. 459. In welchem jede Geldschuld verfällt (cf. Dt. 15,1 ff.), es sei denn, 460. Cf. N. 457. 461. Bleibt es in seinem Besitz u. geht dass der Gläubiger ein Pfand hat. nicht in den Besitz der Erben über. 462. Die hier angezogene Lehre. 463. Dt. 24,10. 466. Wenn er eine andere Ursache zur Feindschaft hat. 464. Pr. 20,16. . 465. Ib. 6,1,2,3. 468. Dh. wegen jeder anderen Geldforderung, 467. Eines Schuldners, bei dem man ein Darlehn hat. die kein Darlehn ist. 469. Dt. 24,17.

בין שהיא עשירה אין ממשכנין אותה "דברי רבי יהודה רבי שמעון אומר עשירה ממשכנין אותה ענייה אין ממשכנין אותה"שאתה חייב להחזיר לה ואתה משיאה שם רע בשכנותיה "למימרא דרבי 5 יהודה לא דריש מעמא דקרא ורבי שמעון "דרישינו שעמא דקרא והא איפכא שמעינן להו"דתניא ולא ד ירבה לו נשים"רבי יהודה אומר מרבה הוא"ובלבד שלא יהו מסירות את לבו רבי שמעון אומר אפיל: אחת"והיא מסירה את לבו"הרי זה לא ישאנה אם באביגיל "לעולם רבי יהודה לא דריש טעמא דכרא ושאני הכא דמפרש"קרא ולא ירכה לו נשים ולא יסור מאי טעמא לא ירבה לו נשים משום דלא יסור ורבי שמעון מכדי בעלמא דרשינן מעמא דקרא ידענא מאי מעמא לא ירבה משום דלא יכיר לא יסור דכתב רחמנא למה לי אפילו אחת ומכירה את לבו "הרן זה לא ישאנה:

הובל את הריחים עובר משום לא תנשחונו וחיים משום שני כלים שנאמר "לא יחבל יי רחים ורכב ולא ריחים ורכב בלבד "אמרו אלא כל דבר שעושין בו אוכל נפש שנאמר כי נפש הוא חבל: אמר רב הונא הבל ריחים לומה גמרא.

שנא' לא תחבול בגד אלמנה 🕂 М 40 האתה M 41 אי קאמר ה ק שאם ממשכנה אתה חייב להרויר לה + M 42 ומתוך שאתה חייב להחזיר לה אתה משיאה שם רע בשבנותיה M 45 דתנן + M 44 אלא עד שמנה עשרה + M 43 ארמא M 48 היז M 46 ארמא + לו M 46 ארמא ר"י דריש טעמיה דקרא בערמא ר"י לא 🛒 149 שעמיה מוכ B 51 | אלו נשים ולישתוק לא יסור לבכו ל״ל ראפי | M 50 אמ". — M אמ". – אמ". – אמ". – אמ". – אמ".

und nicht: damit sich nicht abwende, und man würde ja gewusst haben, dass er sich deshalb nicht halten dürfe, damit [sein Herz] sich nicht abwende wenn es aber dennoch heisst: damit sich nicht abwende, [so besagt dies: selbst eine, wenn sie aber sein Herz abwendig macht, dürfe er nicht nehmen.

ENN JEMAND EINE MÜHLE PFÄNDET, SO BEGEHT ER EIN VERBOT UND IST WE-GEN ZWEIER GERÄTE SCHULDIG, DENN ES HEISST:479 Man soll nicht einen Mühlstein und einen Mahlstein pfänden. Und dies Gilt nicht nur von Mühlstein und Mahl-STEIN, SONDERN VON JEDER SACHE, MIT DER LEBENSMITTEL BEREITET WERDEN, DENN ES HEISST:479 denn man pfändet das Leben.

GEMARA. R. Hona sagte: Wenn jemand einen Mühlstein gepfändet hat, so erhält

470. Durch den häufigen Verkehr bei ihr, zum Nehmen u. Rückgeben des Pfands. Wenn man den Grund dieses Gesetzes berücksichtigen wollte, so kann es sich nur auf eine arme Witwe 472. Dt. 17,17. 473. Ein König; cf. Bd. vij S. 79 Z. 11 ff. 474. Dies wird in der Schrift als Grund dieses Verbots angegeben. 475. Diese wird iSam. Kap. 25 als besonders wackeres Weib geschildert. 476. Wenn er nicht ausdrücklich angegeben ist. berücksichtigt er gerade an dieser Stelle den Grund der Schrift nicht, wo er sogar ausdrücklich angege-478. Da der Grund der Schrift zu berücksichtigen ist, auch wenn er nicht angegeben wird. 479. Dt. 24,6.

Jehudas; R. Simôn sagt, eine reiche darf man pfänden, eine arme darf man nicht pfänden, denn man muss ihr [das Pfand] zurückgeben und bringt sie470in üblen Ruf unter ihren Nachbarinnen. — Demnach berücksichtigt R. Jehuda nicht den Grund der Schrift und R. Simon berücksichtigt wol den Grund der Schrift, und wir wissen ירבה לו נשים אפילי ja von ihnen, dass sie entgegengesetzter Ansicht sind!? Es wird nämlich gelehrt: 472 Er473 darf sich nicht wiele Frauen halten; R. Jehuda sagt, er dürfe sich viele halten, nur dass sie sein Herz nicht abwendig474machen; יבור ואנא יכור ואנא 15 R. Šimôn sagt, selbst eine dürfe er, wenn sie sein Herz abwendig macht, nicht halten, und die Worte: er darf sich nicht viele Frauen halten, gelten von solchen, die sogar Abigajil475 gleichen. — Tatsächlich berücksichtigt 20 R. Jehuda nicht den Grund der Schrift^{1,0}, nur anders ist es hierbei, wo die Schrift den Grund ausdrücklich angibt: er darf sich nicht viele Frauen halten, damit sich nicht abwende; er darf deshalb nicht viele Frauen halten, damit [sein Herz] sich nicht ab-

wende. — Und R. Šimôn47!? — Merke, wir

berücksichtigen ja überall den Grund der

Schrift, so sollte ja der Allbarmherzige ge-

schrieben haben: er soll sich nicht viele halten,

oder reich ist, nicht pfänden - Worte R.

- M 64 - הוא ד.

er zweimal Geisselhiebe, einmal wegen [Pfändung] eines Mühlsteins und einmal wegen: denn man standet das Leben. Wenn Mühlstein und Mahlstein, so erhält er drei-wegen des Mahlsteins und wegen: denn man prandet das Leben. R. Jehuda aber sagte, wenn jemand einen Mühlstein gepfändet hat, erhalte er einmal Geisselhiebe, wenn einen Mahlstein, erhalte er einmal Geissel- ישלש"משום נא ומשום לא תאכלנו פואר לא תאכלנו hiebe, wenn Mühlstein und Mahlstein, erhalte er zweimal Geisselhiebe, und [die Worte: denn man plandet das Leben, beziehen sich auf andere Dinge. Es wäre anzunehmen, dass Abajje und Raba denselben ורכב ורכב לא משמע "ריחים ורכב לא דבי נפש הוא הובל לא Streit führen wie R. Hona und R. Jehuda. Raba sagte nämlich: Hat jemand [das Pesahlamm halbroh gegessen, so erhält er zweimal Geisselhiebe, wegen Essens von halbrohem und wegen: "sondern am Feuer 20 הוא כיון דיתירא הוא שדייה אריחים ורכב אבל gebraten; wenn gekocht, so erhält er zweimal Geisselhiebe, wegen Essens von gekochtem und wegen: sondern am Feuer gebraten; wenn halbroh und gekocht, so erhält er dreimal Geisselhiebe, wegen Essens von halbrohem, von gekochtem und wegen: du sollst es nur am Feuer gebraten essen. Abajje aber sagt, man erhalte keine Geisselhiebe wegen des allgemein Verbotenen482. Es wäre also anzunehmen, dass Abajje

שתים "משום ריחים ומשום כי נפש הוא חבל "ריחים ורכב לוקה שלש"משום ריחים ורכב ומשום כי נפש הוא הכל ורב יהודה אמר הכל ריחים לוקה אחת ורכב לוקה "אחת ריחים ורכב לוקה לימא אביי ורבא בפלוגתא דרב הונא ורב יהודה כמיפלני דאמר רבא אכל נא לוקה שתים"משום נא ומשום כי אם צלי אש מכושל לוקה שתים"משום מבושל ומשום כי אם צלי אש נא ומבושל לוקה כי אם צלי אש אכיי אמר "אין לוקין על לאו שבכללות לימא אביי דאמר כרב יהודה ורבא דאמר כרב הונא אמר לך רבא אנא דאמרי אפילו "כרב יהודה עד כאן לא קאמר רב יהודה התם הלכך לשאר דברים הוא דאתא אבל הכא כי אם צלי אש"למאי אתא שמע מינה ללאו ואביי אמר לך אנא דאמרי אפילו לרב הונא על כן לא קאמר רב הונא התם אלא דכי נפש הוא חובל" יתירא F.I הכא"כי אם צלי אש"לאו יתירא הוא דמבעי ליה יי לכדתניא "כשעה שישנו בקום אכול צלי ישנו בכל תאכל נא בשעה שאינו בקום אכול צלי אינו בבל אחת משום ריחים ואחת משום + M 54 חבל רכב M 53 לוקה שתים אחת משום רכב ואחת משום כי נפש הוא הובל כי משום רכב ואחת משום ריהים ואחת משום כי M 55 m M 58 \parallel אחריתא אחריתא m M 57 \parallel אחריתא m - M 56 בישום...אש " 59 M לרי " 60 M ליה לדרו"ר והלכך למולתא אהריתי 1 M 6 למה לי M 62 קרא יתירא הוא וכיון דמייתרא שדיי נמי על לאו דריחים א 63 א האי

der Ansicht R. Jehudas483 und Raba der Ansicht R. Honas ist. - Raba kann dir erwidern: meine Ansicht gilt auch nach R. Jehuda, denn R. Jehuda vertritt seine Ansicht nur dort, wo [die Worte:] denn er pfändet das Leben, sich nicht nur auf Mühlstein und Mahlstein zu beziehen brauchen, somit sind sie auf andere Dinge zu beziehen, welche Bedeutung aber haben hierbei [die Worte:] sondern nur am Feuer gebraten ? - doch wol nur als [besonderes] Verbot. Und Abajje kann dir ebenfalls erwidern: meine Ansicht gilt auch nach R. Hona, denn R. Hona vertritt seine Ansicht nur dort, wo [die Wortel: denn er pfandet das Leben, überflüssig sind, und da sie überflüssig sind, so beziehe man sie auf Mühlstein und Mahlstein sie aber sind ja [die Worte:] sondern nur am Feuer gebraten, nicht überflüssig, denn sie sind für folgende Lehre nötig: Zur Zeit, wenn man es gebraten essen muss, darf man es nicht halbroh essen, und zur Zeit, wenn man es nicht gebraten essen muss, ist es auch nicht verboten, es halbroh zu essen.

^{480.} Cf. Ex. 12.8 ff. 481. Ex. 12,9. 482. Die Vorschrift, nur am Feuer gebraten, schliesst jede andere Art der Zubereitung aus u. enthält auch die ausdrücklich genannten Verbote, somit erhält er Geisselhiebe nur wegen dieser. 483. Dass wenn das speziell genannte Verbot im allgemeinen enthalten ist, man bei Begehung des speziellen wegen des allgemeinen nicht bestraft werde. 484. Wenn man es roh u. gekocht nicht essen darf, so ist es ja selbstverständlich, dass es gebraten sein muss. 485. Als 3. Verbot.

תאכל נא: תניא כוותיה דרב יהודה חבל זוג של ספרים וצמד של פרות הייב שתים"וה בעצמו ווה בעצמו אינו הייב אלא אחת ותניא אידך הבל זוג של ספרים וצמד של פרות יכול לא יהא חייב אלא oder das andere allein, so ist er nur ein- אהת תלמוד לומר °לא "יהבל רחים ורכב מה ריהים נים ניהים שני ורכב שהן מיוחדין שני כלים ועושין מלאכה אחת והייב על זה"בפני עצמו ועל זה"בפני עצמו את כל "דברים שהן שני כלים מיוחדין ועושין מלאכה אחת חייב על זה "בפני עצמו ועל זה "בפני עצמו: ההוא גברא דחבל סכינא דאשכבתא מהבריה אתא לקמיה דאביי אמר ליה זיל"אהדריה דהוי ליה כלי שעושים בו אוכל נפש ותא קום בדינא עלה רבא אמר לא צריך למיקם בדינא"עלה "זיכול לטעון עד כדי דמיהן ואביי לית ליה ההיא סברא מאי שנא מחנהו עיזי דאכלי הושלא בנהרדעא ואתא מראיי דהושלא "ותפס להו וקא טעין טוכא ואמר אכוה דשמואל יכול לטעון עד כדי דמיהן"התם לאו מידי דעבדא לאושולי ולאוגורי הוא הכא מידי דעביד לאושולי ולאוגורי הוא דשלח רב הונא בר אבין דברים העשויין להשאיל ולהשכיר ואפר לכוחין הן בידי אינו נאמן "ורבא לית ליה האי סברא "האיי רבא אפיק "זוגא דסרבלא וספרא דאגדתא מיתמי בדברים העשויין להשאיל ולהשכיר "אמר לך רבא האי נמי כיון דמיפגמא קפדי אינשי ולא מושלי: א חייב על זה בפגי עצמו וחייב ע"ז בפ"ע ותגיא M 65 רברים — M 68 | בעצמו - M 67 | דברים P להו. M תפסינהו וקטעין איל M 74 אל התם לא עבידי אינשי דמושלי ומוגרי דשלה א 75 M ולרבא א 76 M ייי דסרבלי ומוגרי הכא כיון אינשי דמושלי ומוגרי הכא כיון דסרבלי דמים׳ לא מושלי אינשי.

Uebereinstimmend mit R. Jehuda wird gelehrt: Wenn jemand ein Scherenpaar oder ein Rinderpaar gepfändet hat, so ist er zweimal schuldig, wenn das eine allein mal schuldig. Ferner lehrt ein Anderes: Man könnte glauben, dass wenn jemand ein Scherenpaar oder ein Rinderpaar gepfändet hat, er nur einmal schuldig sei, so heisst es:480 man soll nicht einen Mühlstein und einen Mahlstein pfänden, wie Mühlstein und Mahlstein sich dadurch auszeichnen, dass es zwei Geräte sind und zusammen eine Arbeit verrichten, und man ist schuldig 15 wegen des einen besonders und wegen des anderen besonders, ebenso ist man auch in jedem anderen Fall, wenn es zwei Geräte sind, die zusammen eine Arbeit verrichten, wegen des einen besonders und we-20 gen des anderen besonders schuldig.

Einst pfändete jemand von seinem

Nächsten ein Fleischermesser; als er dar-

auf vor Abajje kam, sprach er zu ihm: Geh, gib es ihm zurück, denn es ist ein Gegenstand, mit dem Nahrungsmittel bereitet werden, und verklage ihn dann. Raba sagte: Er braucht ihn nicht zu verklagen; er kann soviel verlangen, wieviel dieses wert ist^o. — Womit ist es hierbei nach Abajje, der nicht dieser Ansicht ist, anders als in folgendem Fall. Einst frassen Ziegen fremde Graupen in Nehardeâ, da pfändete sie der Eigentümer und verlangte mehr; und der Vater Semuéls entschied, dass er bis zu ihrem Wert verlangen könne!? - Da sind es keine Dinge, die man zu verleihen oder zu vermieten pflegt, hierbei aber sind es Dinge, die man zu verleihen oder zu vermieten ofget. R. Hona b. Abin liess nämlich sagen: Wenn er von Dingen, die man zu verleihen oder zu vermieten pflegt, behauptet, er hätte sie gekauft, so ist er nicht beglaubt. — Ist Raba denn nicht dieser Ansicht, er liess ja von Waisen eine Kleiderschere und ein Agadabuch wegnehmen, weil es Dinge sind, die man zu verleihen und zu vermieten pflegt - Raba kann dir erwidern:

auch ein solches Pflegt man nicht zu verleihen, da es schartig wird.

^{486.} Dt. 24,6. 487. Das Pfand befand sich bei ihm u. niemand hatte die Pfändung gesehen; er konnte ebensogut sagen, er habe es gekauft. 488. Und da sie in seinem Besitz waren, so konnte er ebensogut sagen, er habe sie gekauft. 489. Die Tatsache, dass es sich in seinem Besitz befindet, beweist noch nicht, dass er es gekauft hat. 490. Die nach dem Tod des Vaters vom Besitzer als sein Eigentum reklamirt worden waren. 491. Es wurde nicht angenommen, dass der Vater sie gekauft hat. 492. Ein Messer, bezüglich dessen Raba entschied, der Besitzer könne sagen, er habe es gekauft.

ZEHNTER ABSCHNITT

ENN EIN HAUS UND EIN SÖLLER, DIE AM ZWEIEN GEHÖREN', EINGESTÜRZT SIND, SO TEILEN SIE DAS HOLZ, DIE STEINE UND DEN SCHUTT; AUCH ERWÄGE MAN, WELCHE STEINE ZUM ZERBRECHEN GEEIG- 5 במראין מכלל דאיכא למיקם NET SIND, WENN EINER VON THNEN MAN-CHE SEINER STEINE ERKENNT, SO NEHME ER SIE UND SIE WERDEN IHM MITGEZÄHLT.

GEMARA. Wenn er lehrt, dass man erwäge, so ist ja demnach festzustellen, ob יינהו ולישייליה דפנינהו בני רשות הרבים ואולו יים ואולו יים משומים אי es durch den Druck eingestürzt ist oder es durch einen Stoss eingestürzt ist, wieso heisst es demnach, dass sie teilen, sollte man doch sehen, ist es durch einen Stoss eingestürzt, so sind die oberen zerbrochen יו אם היה אחד מהן מכיר בו': והלה מה מוען אי worden, ist es durch den Druck eingestürzt, so sind die unteren zerbrochen worden!? -In dem Fall, wenn es nachts eingestürzt ist. — Sollte man es morgens sehen!? — Wenn [die Trümmer] fortgeschafft worden sind. - Sollte man doch sehen, wer sie fortgeschafft hat, und ihn fragen!? - Wenn Leute von der Strasse sie fortgeschafft ha-

ו מוכית והעלייה של שנים שנפלו שניהם חילקין בעצים ובאבנים ובעפר ורואין אלו אבנים העשיית לחשתבר אם היה אחד מהן מכיר מקצת אבניי נושלן ועולות לו מן החישבון:

עלייהו אי בחבסא נפיל אי בחבטא נפיל אי הכי רישא אמאי 'הולקין נחזי אי בחבמא נפיל 'עלייתא איתבור אי בהבסא נפיל 'תתייתא איתבור לא צריכא דנפיל בליליא וליחזינהו 'בצפרא דפנינהו וליחזי מאן לעלמא וליחזי כרשות דמאן יתבן וליחוי אידך המוציא מהבירו עליו הראייה "לא צריכא דייתבן בחצר דתרוייהו אי גמי ברשות הרבים ואיבעית אימא שותפין בכי האי גוונא לא כפדי אהדדי: "דקאמר אין פשימא"אלא דאמר ליה איני יודע ו באלו. M אלו הן אב הראויות להש M 2 ביפא רואין אלו P 1 אב הראויות לחשתבר מכלל 3 אב הרמוא נפול עיליתא אי בהבכא נפיל תתייתא איתבר אי 4 M 4 תני 15 M נא תא 7 או למחר כגון דפנינהו ולשייליה כגון

מותפין נינהו M 8 הביע כגון דייתבן M 8

וכה ג 10 M דקמודה ליה פשימא ואי אל לא אמאי נומלן

לין דאמר B 11 + ואי לא אמר אין למה נוטל.

ben und fortgegangen sind. - Sollte man doch sehen, in wessen Besitz' sie' sich befinden, der andere ist dann Kläger und muss den Beweis antreten!? - In dem Fall, wenn sie sich im beiden gehörigen Hof oder auf öffentlichem Gebiet befinden. Wenn du aber willst, sage ich: Gesellschafter nehmen in einem solchen Fall miteinander nicht genau'.

WENN EINER VON IHNEN MANCHE SEINER STEINE ERKENNT &C. Was sagt der andere: wenn er zustimmt, so ist dies ja selbstverständlich!? — Vielmehr, wenn er

^{1.} Einem das Erdgeschoss u. dem anderen der Söller. 2. Nach Verhältnis, wenn der Söller kleiner war. 3. Wenn die Steine zum Teil zerbrochen u. zum Teil ganz geblieben sind. das Haus in sich zusammengestürzt, durch den Druck, so sind wahrscheinl. die oberen ganz geblieben. 5. Unter den unbeschädigten. 6. Jeder von beiden Besitzern hat seinen Hof u. in einen von diesen muss das Gebäude gestürzt sein. 7. Die ganzen Steine. 8. Wenn sie keine geteilten Höfe, sondern zusammen einen gemeinsamen haben. 9. Selbst wenn sie getrennte Höfe haben, ist die Benutzung eine gemeinsame.

לימא תהוי תיובתא דרב נחמן דאיתמר מנה לייי בידך והלה אומר איני יודע רב הונא ורב יהודה אמרי חייב רב נחמן ורבי יוחנן אמרי פטור כדאמר רב נחמן כגון שיש עסק שבועה ביניהן הכא נמי 5 כגון שיש עסק שבועה ביניהן היכי דמי עסק שבועה כדרבא דאמר רבא מנה לי בידך והלה 200 אומר אין לך בידי אלא חמשים וחשאר איני יודני "מתוך שאינו יכול לישבע ישלם: ועולית לי כי החשבון: סבר רבא למימר לפי השבון שבורות אביי אדרבה"הא ריע טפי מדהני ידע טפי לא ידני תו לית ליה ואידך כולהו דהאיך נינהו אלא אמר אביי לפי חשבון שלימות אי חכי מאי קמהני ליה "למלבנא רווחא אי נמי טינא דמעבדא:

רוצה "לתקן הרי בעל העלייה יורד ודר למטה עד שיתקן לו את העלייה רבי יוםי אימר התדת" נותן את התקרה והעליון"את המעזיבה:

גמרא, "נפחתה ככמה רב אמר ברובה ושמואל מכר בארבע"לה אבל בארבע"לה אבל בארבע"לא nicht schwören kann, bezahlen. "אדם דר חציו לממה וחציו למעלה ושמואל אמר בארבע"אין אדם דר הציו למטה וחציו למעלה היכי דמי אי דאמר °כעלייה זו אזרא אלא דאמר

M 14 מדרא קמבשקר ארא M 13 בייה + M 12 של שנים 16 M בתכנה + M 15 לריבנא רויהא אדם די P אותן 18 אותן 19 א אינות 19 א אדם די H אדם די אינות M 20 ליה ע"ז נפלה אזרא ואי דאמר.

sagt, er wisse es nicht. - Dies wäre also eine Widerlegung der Lehre R. Nahmans, denn es wird gelehrt: [wenn jemand zu einem sagt:] ich habe bei dir eine Mine, und dieser ihm erwidert, er wisse es nicht, so ist er, wie R. Hona und R. Jehuda sagen, schuldig, und wie R. Nahman und R. Johanan sagen, frei!? - Wie R. Nahman erklärt hat, wenn es zwischen ihnen זמר ליה פיון דאמר איני יודע ריע מפי אמר ליה zu einem Schwur kommt, ebenso wird auch hier von dem Fall gesprochen, wenn es zwischen ihnen zu einem Schwur kommt¹⁰. — In welchem Fall kommt es zwischen ihnen zu einem Schwur? - Nach einer יאין בעל הכיהווי Lehre Rabas, denn Raba sagte: [Wenn jemand zu einem spricht:] ich habe bei dir eine Mine, und dieser ihm erwidert: du hast bei mir fünfzig [Zuz] und vom übrigen weiss ich nichts, so muss er, da er

> Und sie werden ihm mitgezählt. Raba wollte erklären: gegen eine entsprechende Anzahl zerbrochener", demnach ist der im Nachteil, welcher sagt, er wisse nicht; da sprach Abajje zu ihm: Im Gegenteil, der andere sollte ja im Nachteil sein, denn wenn er nur diese erkennt und

andere nicht, so gehören ihm weiter keine" mehr, und alle übrigen gehören diesem. Vielmehr, erklärte Abajje, gegen eine entsprechende Anzahl ganzer. — Welchen Nutzen hat er demnach!? — Wenn es breitere Ziegelsteine sind, oder wenn sie aus besserem Lehm sind.

ENN von einem Haus und einem Söller der Söller'3 durchbricht und DER EIGENTÜMER DES HAUSES" NICHT AUSBESSERN WILL, SO KANN DER EIGEN-TÜMER DES SÖLLERS HINABSTEIGEN UND UNTEN WOHNEN, BIS JENER IHM DEN SÖL-LER HESRTELLT. R. JOSE SAGT, DER UNTERE GEBE DAS GEBÄLK UND DER OBERE DEN ESTRICH.

GEMARA. Wieviel muss durchbrochen sein? Rabh sagt, die grössere Hälfte, Semuél sagt, vier [Handbreiten]. Rabh sagt, die grössere Hälfte, nicht aber, wenn vier [Handbreiten], denn man pflegt auch zur Hälfte unten und zur Hälfte oben zu wohnen; Semuél sagt, vier [Handbreiten], denn man pflegt nicht zur Hälfte unten und zur Hälfte oben zu wohnen. — In welchem Fall, sagte er zu ihm: diesen Söller, so ist er ja fort, und wenn er zu ihm von einem Söller allgemein gesprochen hat, so soll er

^{10.} Wenn er ihm bezüglich eines Teils der erkannten Steine zugibt; er muss dann wegen der übrigen schwören. 11. Die der andere erhält. 12. Von den ganzen Steinen. Decke zwischen der oberen u. der unteren Wohnung. 14. Hier wird von dem Fall gesprochen, wenn der andere bei ihm zur Miete wohnt.

15. Er kann oben wohnen bleiben u. den Raum entsprechend der durchbrochenen Stelle unten benutzen. 16. Beim Mieten.

ilim ja einen anderen vermieten!? Raba erwiderte: In dem Fall, wenn er zu ihm gesagt hat: das ist der Söller, den ich dir vermiete; wenn er besteht, so steige auf diesen hinaul, und wenn er niedersteigt, so steigst du mit ihm herab'. Wozu braucht dies demnach gelehrt zu werden!? Vielmehr, erklärte R. Asi, wenn er zu ihm gesagt hat: ich vermiete dir diesen Söller auf diesem Haus; er hat ihm also das Haus 10 für den Söller verbürgt. Ebenso wie in dem Fall, den Rabin b. R. Ada im Namen R. Jichags erzählte: Einst sprach jemand zu seinem Nächsten: ich verkaufe dir die Ranke auf diesem Pfirsichbaum und der Pfir- is sichbaum wurde fortgerissen. Als die Sache vor R. Hija kam, entschied er, dass er ihm einen Pfirsichbaum für die ganze Dauer der Ranke stellen müsse.

rechtigt allein zu wohnen wie vorher, oder wohnen sie beide zusammen, denn jener kann zu ihm sagen, er habe ihn ihm nicht dazu vermietet, um selbst [seine Wohnung] verlassen zu müssen? Und wenn du entscheidest, dass sie da beide wohnen, hat er die Tür oder das Dach als Durchgang zu benutzen: kann jener zu ihm sagen: wie du vorher auf das Dach gestiegen bist, ebenso hast du auch jetzt durch das Dach zu gehen, oder aber kann dieser ihm erwidern: den Aufstieg habe ich auf mich

ליה ערייה סתם לוגר ליה אחריתי אפר רבא לא צריבא דאמר ליה עלייה זו שאני משכיר לך כי "סלכת" סליק כחדה וכי נהית הות בחדה "אי הכי מאי לכימרא אלא אמר רב אשי דאמר ליה עלייה זו שניל גבי בית זה אני משכיר לך דהא שעביד בית לעלייה וכי הא דאמר רבין בר"רב אדא אמר יבי יצהק מעשה "באחד שאמר לחבירו דלית שעל נכי פרסק זה אני מוכר לך ונעקר "הפרסק ובא מעשה לפני רבי הייא ואמר הייב אתה להעמיד לי פרסק כל זמן שהדלית"קיימת: בעי רבי אבא בר מוסבר בשהוא דר לבדו"הוא דר בדמעיקרא או דלמא שניהם דרין דאמר ליה אדעתא"לאפקינן לא אנרי לך' אם תמצא לומר שניהם דרין בו כשהוא משתמש דרך פתחים משתמש או דרך גגין משתמש מי"אמרינן בדביניקרא מה מעיקרא דרך גגין השתא נמי דרך נכין או דלמא מצי אמר ליה עלייה קבילי עלאי עלייה וירידה לא קבילי עלאי אם תמצא לומר מצי אמר ליה עלייה "וירידה לא קבילי עלאי שתי עליית זו על גב זו מהו"איפחית עליונה נחית ודר R. Abba b. Mamal fragte: Ist er be- 20 בתחתונה מים מהו למיכלק לנמרי בעליונה מי אמרינן דאמר ליה שם עלייה קבילית עלך או דלמא "חד עלייה קביל "שתי עליות לא קביל ניליה תיקו: רבי יוםי אומר התחתון נותן 12 M בעי מוגר B 22 סלקא M 23 סק בחדה כי נחת נדית בחדה M 24 הא כמי פשיטא אלא אר א לא צריכא ראטר M 27 האטר M 26 באדם אחד M 25 ראטר P 31 אפרכק B 30 ביימא P 28 P אפרכק P 28

P) אמר B 35 מצי דאל לא עדיפת מינאי + M 34 M 37 | שתי שתי M 36 אמי) אמי) אמי) אמי רמידר בעלי מי אמר מצי אמר לית שם - 38 M מצי א ל אידך הרא עלייה קבילית עלי שתי עלי לא קבילית עלי B 39 עליה. genommen, den Aufstieg und den Abstieg" habe ich auf mich nicht genommen? Und wenn du entscheidest, dieser könne ihm erwidern, er habe den Aufstieg und den Abstieg nicht auf sich genommen, - wie ist es, wenn zwei Söller sich übereinander befinden. Wenn die obere [Decke] einbricht, muss er herabsteigen und in dem unteren

מה מעיקרא לבדו השתא נמי לבדו או דרמא

או שניהם הן דרין מי אמרינן כדמעיקרא M 32

דאפקן M 33

wohnen; braucht er aber, wenn die untere einbricht in den oberen hinaufzusteigen: sagen wir, jener könne zu ihm sagen: du hast das Steigen auf einen Söller dem Namen nach25 auf dich genommen, oder aber hat er nur [das Steigen] auf einen Söller auf sich genommen, nicht aber hat er auf sich das Steigen auf zwei Söller genommen? -

Die Fragen bleiben dahingestellt.

R. Jose sagt, der untere gebe das Gebälk &c. Was ist unter Gebälk zu ver-

^{17.} In keinem Fall aber kann ja der Eigentümer angehalten werden, diesen Söller zu restauriren. 20. Wenn sie dies vereinbart haben. 18. Dh. einbricht. 19. Du wohnst dann unten. 22. Wenn er die untere Wohnung bezieht, der Eigentümer 21. Sie war auf diesen Baum gestützt. 24. Aus der oberen Wohnung in die muss dann ausziehen. 23. Der unteren Wohnung. untere. 25. Einerlei ob eine Stiege od. zwei Stiegen.

את התקרה כו': מאי תקרה רבי יוסי בר חנינא אמר קינים וסנאין וסטיני אמר רבי שמעון בן לקיש לווחים ולא פליגי °מר כי אתריה ומר כי אתריה: הנהו בי תרי דהוו דיירי הד "עילאי וחד תתאי איפחית מעזיבה כי משי מיא עילאי אזלי ומוקי לתתאי מי מתקן רבי חייא בר אבא אמר "העליון מתקן ורבי אלעי משום רבי חייא ברכי יוסי אמר התהתון מתקן "וסמניך "ויוסף הורד מצרימה לימא רבי הייא בר אכא ורבי"אלעי בפלוגתא דרבי יוםי המזיק להרחיק את עצמו "מן "הניזק ומאן דאמר תהתון מתקן קסבר על הניזק להרחיק את עצמ: מן המזיק ותיסברא רבי יוסי ורבגן "לענין נוקין" פליגי והא איפכא שמעינן להו דתנן מרחיקין את תאילן מן הבור עשרים והמש אמה"ובהרוב ובשקמה המשים אמה בין מלמעלה בין מן הצד אם הכור קדם קוצין ונותן דמים אם האילן קדם לא יכיין ספק זה קדם ספק זה קדם לא יקוין רבי יוסי אומר "אף על פי שהבור קודמת לאילן לא יקוין שוה הופר על הניזק להרחיק את עצמו ורבנן סברי על המזיק להרחיק את עצמו אלא "אי איכא למימר פליני M 39 בעליונה וחר בתחתונה איפחת עליונה כל אימת דהיה משי

עילאי ידיה נפרי מיא על תחתון ומזקי ליח על מי לתקן על. אעל העליון לתקן ר' אלע' ואית' ר' חייא בר יום: + P אמר על התחתון לתקן || B 41 וסימן || אליין. 11 אליין. ע אלעא " 43 התכא קמים דכאן T " - JI 44 M 47 בין המו M 47 הנוק M 46 בין המו M 47 הנוק בהויקא דתהתון פליגי אדרבה לענין נזקין איפכא 148 M ידייב השקמה || M 49 אפי בור קורם || M 50 והויגן בה במאי קא מפרגי ר י 31 M כי קמפרגי.

stehen? - R. Jose b. Hanina erklärte, Rohr und Weidengeflecht. Satini im Namen des R. Simôn b. Laqiš erklärte, Bretter. Sie streiten aber nicht, denn der eine spricht 5 vom Brauch seiner Ortschaft und der andere spricht vom Brauch seiner Ortschaft.

Einst waren zwei Leute, von denen der eine oben und der andere unten wohnte; da wurde der Estrich schadhaft, so dass ים לכבר על מאן דאמר העליון מתקן קסבר על wenn der obere die Hände wusch, das Wasser herablief und dem unteren Schaden verursachte. (Wer hat ihn auszubessern?) R. Hija b. Abba sagte, der obere hat ihn auszubessern, und R. Eleaj im Namen des R. 15 Hija b. Jose sagte, der untere habe ihn auszubessern. Als Merkzeichen diene dir [der Schriftvers:]28 l'nd Joseph stieg hinab20 nach Miçrajim. Es wäre anzunehmen, dass R. Hija b. Abba und R. Eleaj denselben Streit בתוך שלו ווה נוטע בתוך שלו "אלמא רבי יובי בבי führen wie R. Jose und die Rabbanan. Derjenige, welcher sagt, der obere müsse ihn ausbessern, ist der Ansicht, der Schädiger müsse sich vom Geschädigten entfernen, und derjenige, welcher sagt, der untere müsse ihn ausbessern, ist der Ansicht, der Geschädigte müsse sich vom Schädiger entfernen. - Glaubst du etwa, dass R. Jose und die Rabbanan hier hinsichtlich der Schädigung streiten, wir wissen ja von ihnen, dass sie entgegengesetzter Ansicht sind, denn es wird gelehrt: Man entferne

einen Baum fünfundzwanzig Ellen vom Brunnen, einen Johannisbrotbaum und die Sykomore³¹ fünfzig Ellen, einerlei ob er sich oben³² oder an der Seite befindet; war der Brunnen früher da, so fälle man ihn und ersetze³³ den Wert, war der Baum früher da, so fälle man ihn nicht; ist es zweifelhaft, ob der eine oder der andere früher da war, so fälle man ihn nicht. R. Jose sagt, auch wenn der Brunnen früher da war, fälle man ihn nicht, denn der eine gräbt auf seinem Gebiet und der andere pflanzt auf seinem Gebiet. R. Jose ist somit der Ansicht, dass der Geschädigte sich entfernen müsse, und die Rabbanan sind der Ansicht, dass der Schädiger sich entfernen müsse. Wenn man aber annehmen will, dass sie denselben Streit führen wie R. Jose und die Rabba-

^{26.} Die Decke war aber nicht durchbrochen worden, so dass nicht der obere, sondern der untere den Schaden erlitt. 27. Die W.e מי מחקן werden von manchen gestrichen, da es sich nicht um eine akademische Frage, sondern um einen faktischen Fall handelt. 28. Gen. 39,1. Mnemotechnikum, dass der Vater desjenigen, nach welchem dies dem unteren obliegt, Jose (gekürzt von 30. Da die Wurzeln die Brunnenwände beschädigen können. 31. Die verzweigtere Wurzeln haben. 32. Wenn der Baum sich auf einer Erhöhung über dem Brunnen befindet. 33. Der Eigentümer des Brunnens an den Eigentümer des Baums.

בפלוגתא דרבי יוסי ורבגן דהתם קמיפלגי ורבי יוסי ורכנן דחכא במאי פליגי בחוזק תקרה קמפלגי"רבנן

סברי מעזיכה אחזוקי תקרה הוא"ואחזוקי תקרה על

התחתון בעי לאחזוקי ורבי יוסי סבר מעזיבה אשוויי

והאמר רב אשי כי"הוינא בי רב כהנא"הוה אמרינן

מודה רבי יוסי בגירי דיליה דפסקי"מיא והדר נפלי:

העלייה לבעל הבית לבנות והוא אינו רוצה

ווו בית והעלייה של שנים שנפלו אמר בעל

nan, so wird es jener Streit sein. Worin besteht dieser Streit zwischen R. Jose und den Rabbanan? Sie streiten über die Befestigung des Gebälks; die Rabbanan sind der Ansicht, der Estrich diene zur שומות גומות על העליון לאשוויי איני Befestigung des Gebälks, und die Befestigung des Gebälks obliegt dem unteren, während R. Jose der Ansicht ist, der Estrich diene nur zur Glättung des Fuss-"לבנות הרי בעל העלייה בונה את הבית"ודר בתיבה יי bodens, und die Glättung des Fussbodens obliegt dem oberen. – Dem ist ja aber nicht so, R. Aši sagte doch: Als ich bei R. Kahana war, sagte man da, R. Jose pflichte hinsichtlich des Falls bei, wenn es seine Pfeile sind!? Das Wasser war unter- וה מקומות מקומות מחוד אמר רבי יוחנן בשלשה מקומות ה brochen worden und lief erst nachher herunter'.

EVE ENN EIN HAUS UND EIN SÖLLER, DIE ZWEIEN GEHÖREN, EINGESTÜRZT SIND EIGENTÜMER DES HAUSES ZU BAUEN AUF-FORDERT UND DIESER NICHT BAUEN WILL, SO KANN DER EIGENTÜMER DES SÖLLERS DAS HAUS AUFBAUEN UND IN DIESEM WOH-NEN, BIS JENER IHM SEINE AUSLAGEN ER-SETZT". R. JEHUDA SAGTE: DIESER WOHN-TE JA DANN IM HAUS SEINES NÄCHSTEN UND SOLLTE IHM MIETE ZAHLEN43! VIEL-

MEHR MUSS DER EIGENTÜMER DES SÖLLERS AUCH DIE OBERE [WOHNUNG] ÜBERDA-CHEN44, WOHNE ABER SOLANGE IM HAUS45, BIS JENER IHM SEINE AUSLAGEN ERSETZT.

GEMARA. R. Johanan sagte: An drei Stellen lehrte uns R. Jehuda, dass man von fremdem Eigentum keinen Nutzen haben dürfe. Eine ist, die wir eben gelernt haben. Die andere ist folgende Lehre: Wenn jemand einem Färber Wolle gegeben hat, um sie ihm rot zu färben, und er sie schwarz, schwarz zu färben, und er sie rot gefärbt hat, so muss er ihn, wie R. Meir sagt, den Wert seiner Wolle ersetzen. R. Jehuda sagt, beträgt der Mehrwert mehr als die Auslagen, so bezahle jener ihm die Auslagen, und wenn die Auslagen mehr betragen als der Mehrwert, so bezahle er ihm den

עד שיתן לו "את יציאותיו רבי יהודה אומר אף זה דר בתוך של חבירו צריך להעלות לו שבר אלא בעל העלייה "מקרה את העליונה ויוישב בבית עד שיתו לו °את יציאותיו: 'גמרא. שנה"לנו רבי יהודה אסור לאדם שיהנה מממון הבירו חדא הא"דתנן אידך מה היא דתנן הנותן צמר לצבע לצבוע לו אדום "וצבעו שחור שחור 'וצבעו אדום רבי מאיר אומר נותן לו דמי צמרו UND DER EIGENTÜMER DES SÖLLERS DEN 20 הבי יהודה אומר אם השבח יותר על ההוצאה נותן לו "היצאה ואם ההוצאה יתירה על חשבה 54 מר סבר 153 אועל התחתון לתקן ומים 154 M M 56 אויגן V 55 אועל העליון לתקן איני M 59 dec M 58 מיא M 57 + B 61 את M 60 בונה את הבית + B 61 את ואת העליה. M בונה אה"ב ואה ע ומקרה את העלייה M 62 B 65 או וצבע לו M 64 אונבע לו M 65 - - לנו M 63 אונבע לו היציאה. + M + את.

^{36.} Die dem unteren obliegt. 34. Der hier angezogen worden ist. 35. Unsrer Mišnah. 37. Wörtl. der Scharten, Spalten. 38. Dieser Einwand richtet sich gegen RHbJ., der gestützt auf 39. Wenn der Schaden direkt die Ansicht RJ.s sagt, der Geschädigte habe sich zu entfernen. vom Schädiger kommt, wie im angezogenen Fall, wo der untere seinen oberen Nachbar direkt mit Wasser begoss; RJ. dagegen spricht nur von dem Fall, wenn der Schaden vom Schädiger nur veranlasst wird, wie zBs. bei Brunnen u. Baum, wobei die Schädigung erst später entsteht. 40. Die Schädi-41. Die unteren Wände u. die Decke, damit er seinen Söller gung erfolgte ebenfalls indirekt. 42. Erst dann braucht er seinen Söller zu bauen. 43. Da er von des anderen bauen könne. Wohnung einen Nutzen hatte, denn er ersparte das Bauen des Söllers. 44. Dh. ihn vollständig herstellen. 45. Im Erdgeschoss; in diesem Fall hat er keinen Nutzen mehr, denn er könnte ebensogut in seinem Söller wohnen.

נותן לו את השבח ואידך מאי היא דתנן מי שפרע ב מקצת חובו והשליש את שטרו ואמר לו אם אין אני נותן לך מכאן ועד "זמן פלוני תן לו שמרו הגיע זמן ולא נתן "רבי יוסי אומר יתן רבי יהודה ה אומר לא יתן °°אמאי דלמא עד כאן לא קאמר רבי 5 יהודת הכא "אלא משום דאיכא שחרוריתא אי נמי לצבוע לו אדום וצבעו שחור משום דקא משני "דתנן °כל המשנה ידו על התחתונה ומי שפרע; מקצת חובו נמי"חוי אסמכתא ושמעינן ליה לרכי יהודה דאמר "לא קני: אמר רב אהא בר אדא 10 und wie R. Jehuda sagt, nicht geben. --משמיה דעולא תחתון הבא לשנות בגויל שומניון לו בגזית אין שומעין לו בכפיסין שומעין לו בלבנים אין שומעין לו לסכך בארזים שומעין לו בשקמים אין שומעין לו למעט בהלונות שומעין לו להרבות למעם שומעין לו עליון שבא לשנות בנזית שימעין לו בגויל אין שומעין לו בכפיסין אין שומעין לו בלבנים שומעין לו"בארזים אין שומעין לו בשקמה

יום א לא היא עד M 68 אוודילמא לא היא עד + M 67 יום א לא היא עד משום דה״ל זה נהנה וזה חסר דא״ל קמשחר׳ לי לכותלאי М 69 גבי ציבעא נמי משום B 70 והתנן 17 M קסבר די אסמכתא היא ואסמכי לא קני ותו לא מידי: אר א 72 ע לסכך בשקמים שומי לו באר א ש לו.

Mehrwert⁴⁰. Die dritte ist folgende Lehre: Wenn jemand einen Teil seiner Schuld bezahlt, den Schuldschein bei einem Dritten hinterlegt und zu ihm gesagt hat: wenn ich ihm von heute bis zu jener Zeit nicht [den Rest] gebe, so gib ihm47den Schuldschein zurück, und diese Zeit herangereicht ist und er ihn ihm nicht bezahlt hat, so soll er ihn ihm, wie R. Jose sagt, geben, Wieso denn, vielleicht ist R. Jehuda seiner Ansicht hierbei⁴⁸, weil [die Wände] schwarz49werden; ferner in dem Fall, wenn er rot färben sollte und schwarz gefärbt ובחלונות אין שומנין לו להגביה אין שומנין לו hat, weil er abgeändert®hat, und gelehrt wird, dass wer abändert, die Unterhand habe; und in dem Fall, wenn er einen Teil der Schuld bezahlt hat, weil dies nur eine Zusicherung sist, und wir wissen von R. Jehuda, dass nach ihm eine solche nicht bindend ist.

R. Aha b. Ada sagte im Namen Ulas:

Wenn der untere ändern52will: wenn auf Bruchsteine⁵³, so höre man auf ihn⁵⁴, wenn auf Quadersteine⁵⁵, so höre man auf ihn nicht; wenn auf Halbziegel50, so höre man auf ihn, wenn auf Ziegel, so höre man auf ihn nicht; wenn mit Zedern⁵⁷ zu überbalken⁵⁸, so höre man auf ihn, wenn mit Sykomoren, so höre man auf ihn nicht; wenn die Fenster zu vermindern, so höre man auf ihn, wenn die Fenster zu vermehren⁵⁹, so höre man auf ihn nicht; wenn die Höhe zu vergrössern, so höre man auf ihn nicht', wenn sie zu vermindern, so höre man auf ihn. Wenn aber der Obere ändern will: wenn auf Quadersteine, so höre man auf ihn", wenn auf Bruchsteine, so höre man auf ihn nicht; wenn auf Halbziegel, so höre man auf ihn nicht, wenn auf Ziegel, so höre man auf ihn; wenn auf Zedern, so höre man auf ihn nicht, wenn auf Sykomoren, so höre man auf ihn; wenn die Fenster

^{46.} Nach RM. dagegen hat der Färber einen Nutzen, dass der andere ihm die Wolle besorgt hat. 47. Dem Gläubiger, der dann die ganze Schuld einfordern kann.

48. In der Lehre unsrer Mišnah, wenn Haus u. Söller eingestürzt sind. 49. Der Eigentümer des Erdgeschosses hat auch einen Schaden; wenn aber der Eigentümer keinen Schaden hat, so darf man von fremdem Geld einen Nutzen 50. Von der Vereinbarung. 51. Eigentl. Stütze; der Schuldner hat diese Bedingung, nach welcher er event. dem anderen Geld umsonst zu zahlen hätte, nicht ernst gemeint, sondern wollte nur bezwecken, dass der Gläubiger sich auf sein Versprechen verlasse. 52. Beim Neubau des ein-53. Wenn das Erdgeschoss früher aus Quadersteinen gebaut war u. er es gestürzten Hauses. 54. Diese sind um eine Handbreite stärker u. somit haltbarer. jetzt aus Bruchsteinen bauen will. 55. Und es früher aus Bruchsteinen gebaut war. 56. Die Ziegelsteine (3 Handbreiten lang) wurden in der Mitte geteilt u. der Zwischenraum mit Mörtel ausgefüllt; die Wand war um 1/2 Handbreite 57. Diese sind haltbarer, aber auch schwerer als Sykomoren. 58. Während es vorher Sykomorenbalken waren. 59. Dadurch werden die Wände des Erdgeschosses weniger tragfähig u. der Söller gefährdet. 60. Dadurch werden die Wände weniger haltbar, auch hat dann der obere mehr Stufen zu steigen. 61. Weil dadurch das Erdgeschoss weniger belastet wird.

zu vermehren, so höre man auf ihn, wenn die Fenster zu vermindern', so höre man ant ihn nicht; wenn die Höhe zu vergrössern, so höre man auf ihn nicht, wenn sie zu vermindern, so höre man auf ihn. Wie ist es, wenn beide nichts haben?

Es wird gelehrt: Wenn beide nichts haben, so erhält der Eigentümer des Söllers nichts vom Grundstück. Es wird gelehrt: R. Nathan sagt, der untere erhalte וויי בסלע יגינה אדת על יבית הבר שהיא בניי בסלע יגינה אדת על zwei Teile und der obere ein Drittel; manche sagen, der untere erhalte drei Teile und der obere ein Viertel. Rabba sagte: Halte dich an R. Nathan, denn er war Richter und drang in die Tiefe des Rechts. Er ist der Ansicht: der Söller schädigt das Erdecschoss um ein Drittel, daher erhält er auch ein Drittel.

BENSO AUCH, WENN EINE OELMÜHLE IN EINEM FELSEN GEBAUT IST UND 20 בשברך אין שימעין לי משקבל עליי ואמר לי הילך ÜBER DIESER EIN GARTEN SICH BEFINDET UND SIE DURCHBRICHT; DER EIGENTÜMER DES GARTENS DARF DANN HINABSTEIGEN UND UNTEN SÄEN, BIS JENER ÜBER SEINER MÜHLE WÖLBUNGEN MACHT. WENN EINE

שומנין לו לרכות בחלונות שומנין לו למעם בחלונות אין שומעין לו להגביה אין שומעין לו למעם שימעין לו אין לו לוח ולא לוח מאי תניא אין לו לא לוח ולא לוח אין לו לבעל עלייה בקרקע כלום תניא רבי נתן אומר "תחתון נומל שני חלקים והעליון שליש ואחרים אומרים תחתון נומל שלשה חלקים יהעליון נושל רביע אמר רבה נקוש דרבי נתן ביד. "דריינא הוא ונהית לעומקא דדינא קא סבר כמה מפסיד עלייה בבית תילתא הלכך אית ליה תילתא: גביו ונפחת הרי בעל הגינה יורד וזורע למטה עד שיעשה לבית "בדו כיפין "הכותל והאילן שנפלו לרשות הרבים והזיקו פטור מלשלם נתנו לו זמן לקוץ את האילן ולסתור את הכותל ונפלו בתוך הומן ושמיר לאחר הומן חייב: "מי שהיה ביתלי סמוך לגונת חבירו ונפל יאמר לו הגיעיך אין שימעין לי 'משקבל עליי אפר לי הולך את יצאיתיך ואנו"אשיל את שלי אין שומעין לו השובר את הפועל לעשות "עמו בתבן יבקש יאמר לי תן לי שברי יאמר לי שיל מה שעשית שברך ואני אטול את שלי אין שומעין לו:

לבנות לא 174 – ה 75 M – ה 47 M + נוטל + אם + את אבניך + את אבניך + את + את אבניך + את אבניך אם + את אבניך את אבניר את אבניך את את אבניך את את אבניך את אוביר את אבניך את אבניך את אבניך את אבניך את אבניך את אבניך את א אמר. אמר משל 18 M אם משקבל עליו אמר. M אז משקבל עליו אמר.

WAND ODER EIN BAUM AUF ÖFFENTLICHES GEBIET GEFALLEN IST UND SCHADEN AN-GERICHTET HAT, SO IST [DER EIGENTÜMER] ERSATZFREI; WENN MAN IHM EINE FRIST GESETZT HAT, DEN BAUM ZU FÄLLEN ODER DIE WAND NIEDERZUREISSEN, UND SIE INNERHALB DIESER FRIST UMGEFALLEN SIND, SO IST [DER EIGENTÜMER] ERSATZ-FREI; WENN ABER NACH DER FRIST, SO IST ER ERSATZPFLICHTIG. WENN DIE WAND DES EINEN, DIE AM GARTEN EINES ANDEREN GESTANDEN HAT, EINGESTÜRZT IST, UND JENER ZU IHM SAGT: SIE SEI DEIN, SO HÖRE MAN NICHT AUF IHN 68. WENN DIESER ABER DAMIT EINVERSTANDEN WAR UND JENER NACHHER ZU IHM SAGT: DA HAST DU DEINE AUSLAGEN UND ICH WILL DAS MEINIGE HABEN, SO HÖRE MAN NICHT AUF IHN. WENN JEMAND ZU EINEM LOHNARBEITER, DEN ER ZUR ARBEIT BEI STROH UND STOP-PELN GEMIETET HAT UND DER VON IHM SEINEN LOHN VERLANGT, SPRICHT: NIMM FÜR DEINEN LOHN DAS, WOBEI DU GEARBEITET HAST, SO HÖRE MAN NICHT AUF IHN. WENN DIESER ABER DAMIT EINVERSTANDEN WAR UND JENER SPÄTER ZU IHM SAGT: DA HAST DU DEINEN LOHN UND ICH WILL DAS MEINIGE HABEN, SO HÖRE MAN NICHT AUF IHN.

^{62.} Die Wände des Söllers werden dadurch schwerer. 63. Um das Haus wieder aufzubauen; die Frage ist, ob auch der Eigentümer des Söllers am Erlös für das Bauland beteiligt ist. Reduzirt durch die Belastung die Haltbarkeit desselben 65. Der Gartenboden, der das Dach der 66. Ueber welche der Eigentümer dann Erde schütten u. säen kann. In den Garten des anderen u. dieser ihn auffordert, sie fortzuschaffen. 68. Wenn der Eigentümer des Gartens die Aneignung der eingestürzten Wand nicht wünscht, so muss der andere sie fortschaffen. 69. Für die Fortschaffung.

"נפחתה רב. אמר ברובה ושמואל גכרא. אמר בארבע"רב אמר ברובה אכל בארבע אדם זורט חציו למטה וחציו למעלה ושמואל אמר בארבע"מין אדם זורע הציו למטה וחציו למעלה וצריכא דאי אשמועינן "דירה בהא קאמר שמואל משום דלא 5 עכידי אינשי דדיירי פורתא הכא ופורתא הכא אבל לענין זריעה עבידי אינשי דורעי הכא פורתא והכא פורתא אימא מודה ליה לרב ואי איתמר בהך בהך קאמר רב אבל בהא אימא מודי ליה ובמה זמן בית דין וכמה זמן בית דין haben, so könnte man glauben, Šemuél אמר רבי יוחנן "שלשים יום: מי שהיה כותלו ביי: הא מדקתני סיפא הילך יציאותיך מכלל דפנינהו עסקינן טעמא דפנינהו מהא לא פנינהו לא אמאי "ותקנה ליה שדהו "דאמר רבי יוסי ברבי הנינא ביי ים בירו של אדם כונה לו שלא מדעתו הני מילים ein wenig da und ein wenig dort zu säen היכא דקא מיכוין לאקנויי ליה אכל הכא אישתמיםי "הוא דקא מישתמים ליה: השוכר"לעשית עמו בתבן כו": וצריכא דאי אשמועיגן לחך קמייתא דכי קאמר ליח הגיעוך אין שומעין לו משום דלית ליח איכא נביה איבא ליה אנרא נביה אבל הכא דאית ליה אנרא נביה איבא 20 pflichte. Daher ist beides nötig. שומעין לו האמרי אינשי ממרי רשותך פארי אפרע 🗈 ואי אשמועינן הכא הכא"שמקבל עליו אין שובעין לו משום דאית ליה אגרא גביה אכל הכא דלית לוח אגרא גביה אימא שומעין לו צריכא: "א" + M או וכמה נפח' ר"א ברובו + M א א בארבע + M א א וכמה נפח' ר"א ברובו M ברובו אכל באר אמות לא אדם אדם M לענין דירה בהא קאמר רב משום דעבודי אינשי...זריעה דלא עבידי אינשי...מרי ליה לשמואל ואי...קאמר שמואל אבל...מודי ליה לרב צריכא א אין לא ה 18 אין לא ה 190 אין לא ה 188 אין לא ה 188 אין לא ה אר הפועל כו׳ || M 94 המשקבל || M 95 את הפועל כו׳ || M 94 אין שומעין

GEMARA. Wieviel muss durchbrochen sein"? Rabh sagt, die grössere Hälfte, Semuél sagt, vier Ellen. Rabh sagt, die grössere Hälfte, bei vier Ellen aber kann man die Hälfte unten und die Hälfte oben säen. Šemuél sagt, vier Ellen, denn man pflegt nicht die Hälfte unten und die Hälfte oben zu säen. Und beides ist nötig; würde er es nur hinsichtlich einer Wohnung gelehrt vertrete seine Ansicht nur hinsichtlich dieser, weil man nicht zum Teil da und zum Teil dort zu wohnen pflegt, hinsichtlich des Säens aber pflichte er, da man auch pflegt, Rabh bei; und würde er es nur hierbei gelehrt haben, so könnte man glauben, Rabh vertrete seine Ansicht nur hierbei, während er bei jener [Lehre] Semuél bei-

HAT MAN IHM EINE FRIST GEGEBEN. Wieviel beträgt die gerichtliche Frist? R. Johanan erwiderte: Dreissig Tage.

WENN DIE WAND DES EINEN & C. Wenn es im Schlußsatz heisst: da hast du deine Auslagen, so wird ja von dem Fall gesprochen, wenn er sie fortgeräumt hat, demnach gilt dies nur von dem Fall, wenn er sie fortgeräumt hat, sonst aber nicht; weshalb denn, sollte doch sein Feld sie für ihn erwerben73, denn R. Jose b. R. Hanina sagte, der Hof eines Menschen erwerbe für ihn74,

auch wenn er es nicht weiss!? - Dies nur in dem Fall, wenn er die Erwerbung wünscht, während er ihr in diesem Fall entgehen will.

Wenn jemand zu einem Lohnarbeiter, den er zur Arbeit bei Stroh &c. Und beide [Lehren] sind nötig; würde er nur die erste gelehrt haben, dass wenn er gesagt hat: sie sei dein, man auf ihn nicht höre, [so könnte man glauben,] weil jener bei ihm keinen Lohn hat's, wenn er aber bei ihm Lohn hat, höre man auf ihn wol, denn die Leute pflegen zu sagen: von deinem Schuldner nimm auch Kleie in Zahlung; und würde er nur die andere gelehrt haben, [so könnte man glauben,] nur in diesem Fall höre man, sobald jener einverstanden war, nicht mehr auf ihn, weil jener bei ihm Lohn hat, wenn er aber bei ihm keinen Lohn hat, höre man auf ihn wol, so lehrt er uns.

^{70.} Vom Garten, damit der Eigentümer in der Mühle säen dürfe. 71. Der Streit zwischen R. u. Š. sowol hinsichtlich des Einbrechens einer Stubendecke als auch hinsichtlich des Einbrechens eines 72. Der Besitzer des Gartens die Wand. 73. Auch wenn er sie nicht fortgeräumt 74. Herrenlose Gegenstände, die in diesen hineinkommen. 75. Jener verzichtet auf das Geschenk, durch welches er einen Schaden erleidet. 76. Wenn er zurücktreten will.

SO HÖRE MAN NICHT AUF IHN. Es wird ja aber gelehrt, dass man auf ihn wol höre ? R. Nahman erwiderte: dies ist kein Einwand, das eine, wenn es ihm gehört, und das andere, wenn es einem anderen" s הפוניל לעשות בשלו והראהו בשל חבירו נותן לו gehört. Rabba sprach zu R. Nahman: In dem Fall, wenn es ihm gehört, wol deshalb', weil jener zu ihm sagen kann: du hast mir meinen Lohn zu zahlen, auch wenn er ihn für einen anderen gemietet שמר לו עשה אבר מבל 'אם אבר מבל 'אם אבר לו עשה שוום 'או עדור עמי היום אבל 'אם אבר לו hat, hat er ihm ja den Lohn zu zahlen!? Es wird nämlich gelehrt: Wenn jemand einen Lohnarbeiter gemietet hat, bei ihm zu arbeiten, und ihm Arbeit bei einem anderen angewiesen hat, so muss er ihm sei- ויסי אומר הרוצה מתנדב 'הוא ושומר חנם אמרו לו מרו nen Lohn vollständig bezahlen und kann dann vom Eigentümer den Nutzen verlangen. Vielmehr, erklärte R. Nahman, dies ist kein Einwand, das eine, wenn es ihm gehört, und das andere, wenn es herrenlos ist. Raba wandte gegen R. Nahman ein:

שומעין לו: והתניא שומעין לו אמר רב נחמן לא קשיא כאן בשלו כאן בשל חבירו אמר ליה "רבה לרב נחמן בשלו מאי טעמא דאמר ליה "אגרא עלך בשל הבירו נמי שכרו עליו "דתניא השוכר את שכרו משלם וחוזר ונומל מבעל הבית מה שההנה אותו אלא אמר רב נחמן לא קשיא כאן בשלו כאן בשל הפקר איתיביה רבא לרב נהמן "מציאת פועל לנצמו אימתי בזמן שאמר לו"בעל חבית נכש עמי עמי מלאכה היום מציאתו לכעל הבית אלא אמר רב נחמן לא קשיא כאן בהגבחה כאן 'בהבטה: אמר רכה הכטה בהפקר תנאי הוא דתנן שומרי 'ספיחי שביעית נוטלין שכרן מתרומת הלשכה רבי "אתה אומר כן אין באין משל צבור מאי לאו בהא קמיפלני דתנא קמא סבר הבטה בהפקר קני ואי M 99 אוראי + M 98 אראי אראי + 1 הוא 90 M פ M = 2 או M = 3 אם M = 3 בחבם M = 3(וכן להרן) M 5 ספרים בשבי M 5 הוא ו אומר אתה. M אומר אתה אין עומר ושתי הלחם באין. P

Der Fund eines Lohnarbeiters gehört ihm selber; dies nur dann, wenn der Arbeitgeber zu ihm gesagt hat, dass er heute bei ihm gäte, dass er heute bei ihm grabe", wenn er aber zu ihm gesagt hat, dass er heute bei ihm Arbeit verrichte, so gehört der Fund dem Arbeitgeber !? Vielmehr, erwiderte R. Nahman, dies ist kein Einwand, das eine, wenn er es hochgehoben und das andere, wenn er es nur angeschaut hat⁸³.

Rabba sagte: Ueber das Anschauen von Herrenlosem[™]streiten Tannaím, denn es wird gelehrt: Die Wächter, die den Nachwuchs des Siebentjahrs bewachen, erhalten ihren Lohn aus der Hebe des Tempelschatzes". R. Jose sagte: Wenn jemand will kann er freiwillig unentgeltlich bewachen. Sie erwiderten ihm: Wenn du so sagst, so werden sie ja nicht vom Gemeindegut dargebracht⁸! Ihr Streit besteht wahrscheinlich in folgendem. Der erste Autor ist der Ansicht, durch das Anschauen eines herrenlosen Gegenstands

^{77.} Wenn er dem Lohnarbeiter die Sache, bei der er gearbeitet hat, als Lohn geben will. Wenn er den Lohnarbeiter zur Arbeit bei einem dritten gemietet hat; in diesem Fall kann er ihm das, wobei er gearbeitet hat, als Lohn geben. 79. Muss er ihm den vereinbarten Lohn zahlen. Der Arbeiter erwirbt dadurch die Sache für den Auftraggeber nicht (cf. ob. S. 487 Z. 6 ff.), somit ist er auch nicht zur Zahlung des Arbeitslohns gehälten. 81. Er ihn zu einer bestimmten Arbeit gemietet hat 82. Ihm gehört jede Tätigkeit des Lohnarbeiters, auch das Aufheben des Funds. In unsrem Fall müsste die Sache erst recht in den Besitz des Auftraggebers übergehen, da er den Arbeiter für diese Arbeit ge-83. Beide Lehren sprechen von dem Fall, wenn die Sache, wobei der Lohnarbeiter gemietet ist, herrenlos ist, jedoch spricht die eine von dem Fall, wenn er ihm nur zum Ansehen, zBs. zur Bewachung, gemietet hat, u. da er sie dadurch für den Auftraggeber nicht erwirbt, so obliegt ihm auch nicht die Lohnzahlung, die andere dagegen spricht von dem Fall, wenn er sie bei der Arbeit aufheben muss, wodurch er sie für ihn erwirbt. 84. Ob man es dadurch erwirbt. 85. Für die Webegarbe u. die 2 Brote (cf. Lev. 23,10 ff.); in diesem Jahr darf nicht gesäet werden u. diese mussten vom 86. Die 3mal jährlich abgehoben wurde; cf. Bd. iij S. 879 Z. 1 ff. Nachwuchs dargebracht werden. 77. Die Webegarbe u. die 2 Brote. 88. Der Nachwuchs ist Freigut u. der Bewachende erwirbt ihn durch das Bewachen; die von diesem dargebrachten Brote sind dann eine Spende eines Privaten u. nicht der Gemeinde.

יהיבי ליה אגרא אין ואי לא לא ורבי יוסי סבר הבמה בהפקר לא קני וכי אזלי צבור ומייתי השתא הוא דקא "וכי ביה ומה אתה "אומר הכי "קאמרי ליה מדבריך לדברינו אין עומר ושתי לחם באין קני והכא"היישינן שמא לא"ימסרם יפה יפה קמיפלני "דרבנן סברי יהבינן ליה אגרא ואי לא היישינן שמא לא"ימסרם יפה יפה רבי יוסי סבר לא היישינן שמא לא ימסרם יפה יפה ומה אתה אומר חכי ימסרם יפה יפה אין עומר ושתי לחם באין משל צבור איכא דאמרי "רבא אמר דכולי עלמא הבטה בהפקר לא קני והכא בחיישינן לבעלי זרועות קמיפלגי דתנא קמא סבר"דתקינו רבנן למיתב ליח מינייהו ורבי יוסי סבר לא תקינו 'ומה אתה אומר מוני הכי קאמרי ליה מדבריך לדברינו"אין באין משל צבור וכן כי אתא רבין אמר רבי יוחגן "חוששין לבעלי זרועות איבא בינייהו:

M זכו M 8 אומר M 9 אומר M 8 אומר M 7 קא"ל לדבריך דהבט' בהפקר קני אין | 10 M - לא ימכר אי וחבי M א ת ק סבר אי וחבי P אי יחבי ליה אנרא אין אי לא לא הייש אין אי לא לא לא הייש אין אי לא לא לא הייש חבי ון 15 M מדברינו לדבריך דהיישינן ון 16 M אמר רבא | 17 M תקונו רב ד' זוזי למיתבי לחו מרושבה בי הובי דלא ניתו בעלי זרועות ולישקלינהו מיניי׳ ורי״ם לא חיישינן לביז ומאי אומר אתה | M 18 חיישיגן לבעלי זרועות אין תמידין ומוספין באין || 19 M בחיישינן לב״ז קמפלגי.

erwerbe man ihn, somit ist dies nur zulässig, wenn man ihm Lohn zahlt, sonst aber nicht, während R. Jose der Ansicht ist, durch das Anschauen eines herrenlosen Gegen-meinde erwirbt [das Getreide] erst wenn sie es holt. — Was heisst demnach: du so sagst"? Sie sprachen zu ihm wie folgt: nach deinen Worten und unsrer Ansicht" שמא לא werden die Webegarbe und die zwei Brote יפרנו דחיישינן שמא לא nicht vom Gemeindegut dargebracht. Raba entgegnete: Nein, alle sind der Ansicht eine herrenlose Sache werde durch das Anschauen erworben⁹², hierbei aber streiten sie, ob zu שרבע זוזי כי היכי דלישמעו בעלי זרועות וליפרשו berücksichtigen ist, er werde es vielleicht nicht ganz einwandfrei überlassen". Die Rabbanan sind der Ansicht, man zahle ihm einen Lohn, denn wenn nicht, so ist zu berücksichtigen, er werde es vielleicht nicht einwandfrei überlassen, während R. Jose der Ansicht ist, es sei nicht zu berücksichtigen, er werde es nicht einwandfrei überlassen. — Was heisst demnach: du so sagst[™]? — Sie sprachen zu ihm wie folgt: nach deinen Worten und unsrer Ansicht ist ja zu berücksichtigen, er werde sie vielleicht nicht einwandfrei überlassen, sodann werden die

Webegarbe und die zwei Brote nicht von Gemeindegut dargebracht. Manche lesen: Raba entgegnete: Alle sind der Ansicht, eine herrenlose Sache werde durch das Anschauen nicht erworben, hierbei aber streiten sie, ob [Uebergriffe von] Gewaltmenschen zu berücksichtigen sind. Der erste Autor ist der Ansicht, die Rabbanan haben bestimmt, dass man ihm95 vier Zuz zahle, damit die Gewaltmenschen dies erfahren90 und sich davon zurückziehen, während R. Jose der Ansicht ist, sie haben dies nicht bestimmt. — Was heisst demnach 'i du so sagst? — Sie sprachen zu ihm wie folgt: nach deinen Worten und unsrer Ansicht³⁸ werden sie⁹⁹ nicht vom Gemeindegut dargebracht. Ebenso sagte auch Rabin, als er kam, im Namen R. Johanans, ein Unterschied bestehe zwischen ihnen, ob man [Uebergriffe von] Gewaltmenschen berücksichtige.

^{88.} Er erwirbt ihn dann für die ihn bezahlende Gemeinde. 89. Nach seiner Ansicht erwirbt ihn der Wächter nicht, somit ist es ja keine Privatspende. 90. Dass jemand die Bewachung unentgeltlich übernehmen könne. 91. Dass eine Sache durch das Anschauen erworben werde. Nach RJ. ist dies deshalb zulässig, weil der Bewachende das Getreide, das er erworben hat, der Gemeinde 93. An die Gemeinde, da es ihm erwünscht ist, selber Spender zu sein. RJ. ist es nicht zu berücksichtigen, somit werden sie auch vom Gemeindegut dargebracht. die Bewachung. 96. Dass der Wächter von der Tempelsteuerkasse bezahlt wird u. das Getreide dem Heiligtum gehört; sonst könnten sie es ihm wegnehmen. 97. Wenn das Herrenlose durch das Anschauen nicht erworben wird. 98. Dass ihm 4 Zuz zu zahlen sind. 99. Dh. im Betrag von 4 Zuz, auf die er nach RJ. verzichten darf.

WMENN HWAND DÜNGER AUF ÖFFENT-AME LICHES GEBIET HINAUSBRINGT", SO MUSS, SOBALD DER EINE HIN HINAUSGE-BRACHT DER ANDERE DAMIT DÜNGEN. MAN "מביא והבונה בונה ואם הזיק משלם מה שהזיק ז הבונה בונה ואם הזיק משלם מה שהזיק ז יביא והבונה בונה ואם הזיק LEHM WEICHEN NOCH ZIEGEL BEREITEN; WOL ABER DARF MAN AUF ÖFFENTLICHEM GERIET LEHM KNETEN , JEDOCH KEINE Ziegel. Wenn man auf öffentlichem GEBIET BAUT, SO MUSS, SOBALD DER EINE 10 DIE STEINE GEBRACHT HAT, DER ANDERE SIE EINBAUEN; HAT ER SCHADEN ANGE-RICHTET, SO MUSS ER DEN SCHADEN ER-SETZEN. R. SIMÔN B. GAMALIÉL SAGT, MAN DÜRFE SEINE ARBEIT DREISSIG TAGE VOR- שהוא עושה ברשות מאי לאו רשות דבית דין לא פו HER VORBEREITEN .

GEMARA. Es ware anzunehmen, dass unsere Mišnah nicht die Ansicht R. Jehudas vertritt, denn es wird gelehrt: R. Jehuda sagte: Zur Zeit der Dungausfuhr darf 20 שמעון כולהו כל מקום שנתנו לו חבמים man seinen Dünger auf öffentliches Gebiet ausführen und ihn alle dreissig Tage aufhäufen, damit er unter den Füssen der Menschen und der Tiere zertreten werde, denn unter dieser Bedingung hat Jehošuâ den Jisraéliten das Land vererbt!? - Du kannst auch sagen, dass sie die Ansicht R. Jehudas vertrete, denn R. Jehuda gibt zu,

dass wenn Schaden angerichtet worden ist, er bezahlen müsse. — Es wird ja aber gelehrt, R. Jehuda pflichte bei, dass wenn es eine Hanukaleuchte war, er frei sei, weil er dazu befugt war; wahrscheinlich doch befugt durch das Gericht 105!? - Nein, befugt durch das Gebot 100. - Es wird ja aber gelehrt: In allen Fällen, von welchen sie gesagt haben, man dürfe schadenbringende Dinge auf öffentliches Gebiet bringen, ist man, wenn diese Schaden angerichtet haben, ersatzpflichtig, nach R. Jehuda aber frei!? - Das richtigste ist vielmehr, unsere Mišnah vertritt nicht die Ansicht R. Jehudas.

Abajje sagte: R. Jehuda, R. Šimôn b. Gamaliél und R. Šimôn sind alle der Ansicht, dass in jedem Fall, wenn die Rabbanan ihm dazu Erlaubnis erteilt haben und er Schaden angerichtet hat, er frei sei. R. Jehuda, wie wir bereits gesagt haben. R. Śimôn b. Gamaliél, denn es wird gelehrt: R. Šimôn b. Gamaliél sagt, man dürfe seine Arbeit dreissig Tage vorher vorbereiten. R. Simôn, denn es wird gelehrt: In einem

והמובל מובל אין שורין טיט ברשית הרבים יאין ליבנים לבנים "אבל גובלין טיט ברשית הרבים אכל לא לבנים הבונה ברשות הרכים"המביא אבנים רבן שמעין בן גמליאל אומר אף מתקן הוא את בלאכתו לפני שלישים "יום: גפרא. לימא מתניתין דלא כרבי יהודה דתניא רבי יהודה אומר בשעת הוצאת זכלים אדם מוציא זבלו לרשות הרבים וצוברו כל שלשים יום כדי שיהא נישות ברגלי אדם וברגלי בהמה שעל מנת כן הנחיל

יו ביציא "ובל לרישות הרבים המוציא מוציא

יהושע לישראל את הארץ אפילו תימא רבי יהודה מודה רבי יהודה שאם הזיק "הייב לשלם והתנן מודה רבי יהודה בנר הנוכה שהוא פטור מפני רשות דמצוה"והתניא כל אלו שאמרו מותרין לקלקל ברשות הרבים אם "הזיק חייב לשלם ורבי יהודה פוטר אלא מהוורתא מתניתין דלא כרבי יהודה: אמר אביי רבי יחודה ורבן שמעון בן גמליאל ורבי רשות והזיק פטור"רבי יהודה הא דאמרן רבן שמעון בן גמליאל "דתגן רבן שמעון בן גמליאל אומר את מתקן הוא את מלאכתו לפני שלשים יום רבי

בל " על שלם + M 30 א הויקו חייבין א 31 א מלשלם א 29 I + מאי היא.

אבל || M 22 אבל || M 21 לובנין || M 20 אבל || 20 אבל || אבל || M 20

-- P 25 ∥ ברה״ר המביא + M 24 | 1 + M 23

יים M 27 משלם מה שהזיק והתגן M 26 רי א בנ״ח פטור מפגי שברשות מ״ל רשות בית || 18 M ת״ש

101. Er darf nicht auf öffentlichem Gebiet 100. Von wo aus es aufs Feld gebracht wird. 102. Um ihn sofort zum Bauen zu verwenden. 103. Auf öffentlichem Gebiet; 104. Durch welche der Feuerwenn dadurch Schaden angerichtet worden ist, so ist man ersatzfrei. 105. Das das Anzünden einer solchen auf öffentlichem schaden entstanden ist; cf. S. 231 Z. 21 ff. 106. Es ist gesetzliche Gebiet gestattet ist; aus diesem Grund sollte er auch hierbei frei sein. Vorschrift, sie vor der Strasse brennen zu lassen.

115

שמעון "דתנן "חיה מעמידו בעלייה צריך שיהא תחתיו מעזיבה שלשה מפחים וככירה מפח ואם הזיק משדם מה שהזיק רבי שמעון אומר לא אמרו כל השיעורים חללו אלא שאם חזיק פטור מלשלם: 5 תנו רבנן החצב שמסר לסתת הסתת חייב הסתת שמסר לחמר החמר חייב החמר שמסר לכתק הכתם חיים הכתף שמסר לבנאי הבנאי חיים הבנאי שמכר לאדריכל אדריכל חייב "ואם הניה אבן על הדימום והזיקה כולן הייכין לשלם והתניא אחרון הייב וכול:

גנות זי על גב זו והורק בינתים רבי מאירוויו אומר של עליון רבי יהודה אומר של תחתי אמר רבי מאור "אם ירצה העליון "ליקח את עפרי אין כאן ירק אמר 35רבי יהודה 66אם ירצה התחתון למלאות את גינתו "נאין באן ירק אמר רבי מאיר מאחר ששניהן יכולין למחות זה על"זה רואין מהיבן ירק זה חי אמר רבי שמעון כל שהעליון יבול לפשום את

ידו וליטול חרי חוא שלו והשאר של תחתון: גמרא. אמר רבא בעיקרו כולי עלמא לא שדי נופו בתר עיקרו "ורבי יהודה סבר לא אמרינן --שדי נופו בתר עיקרו"ואזדא לטעמייהו דתניא היוצא מן הגוע ומן השרשין הרי אלו של בעל הקרקע דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר "מן הגזע של בער"

"א העלו אכן על גבי דימום והזיקו כולן הייב והתניא M 32 36 | אלו | 15 M אלישול | 15 M אלו | 36 + M אלו | 36 + M אלו יד זה ירק זה M 38 יד זה ירק זה + M 37 ינפר + M מניין היה ר"ש אומר 39 M במר כבר אמרינן שדי 40 א ומר סבר בי האי גינא M און נמי גבי מקח וממכר כי האי גינא M .875 - М 42 1 אילן היוצא

Obergemach 107 nur dann, wenn unten ein Estrich von drei Handbreiten vorhanden ist; für einen Kochherd genügt eine Handbreite. Hat er Schaden angerichtet, so muss er den Schaden ersetzen. R. Simôn sagt, diese Masse seien nur dazu bestimmt worden, damit er frei sei, wenn Schaden angerichtet worden ist.

Die Rabbanan lehrten: Wenn der Stein-ים בקבלנות: brecher [den Stein] dem Steinhauer übergeben hat, so ist der Steinhauer haftbar; wenn der Steinhauer ihn dem Eseltreiber übergeben hat, ist der Eseltreiber haftbar; wenn der Eseltreiber ihn dem Träger übergeben hat, ist der Träger haftbar; wenn der Träger ihn dem Bauarbeiter übergeben hat, ist der Bauarbeiter haftbar; wenn der Bauarbeiter ihn dem Baumeister "übergeben hat, ist der Baumeister haftbar. Wenn er מאיר כבר באיני בנופו "רבי מאיר כבר den Stein auf die Steinschicht gelegt hat und Schaden angerichtet worden ist, so sind sie alle ersatzpflichtig. -- Es wird ja aber gelehrt, dass der letzte ersatzpflichtig sei und alle übrigen ersatzfrei!? Dies ist kein Widerspruch, das eine gilt von Lohnarbeit und das andere von Akkordarbeit¹⁰⁹. ENN zwischen zwei Gärten, einer ÜBER DEM ANDEREN, KRAUT SICH BE-FINDET, SO GEHÖRT ES, WIE R. MEÍR SAGT, ZUM OBEREN, UND WIE R. JEHUDA SAGT,

ZUM UNTEREN. R. MEÍR SPRACH: WENN DER OBERE SEINE ERDE FORTNEHMEN WOLLTE SO GÄBE ES DA KEIN KRAUT. R. JEHUDA ENTGEGNETE: WENN DER UNTERE SEINEN GARTEN ÜBERSCHÜTTEN WOLLTE, SO GÄBE ES DA KEIN KRAUT. DA SPRACH R. MEÍR: DA NUN BEIDE EINANDER WEHREN KÖNNEN, SO SEHE MAN, WOHER DAS KRAUT SEINE Nahrung zieht. R. Simôn sagt, was der obere mit der ausgestreckten Hand ERFASSEN KANN, GEHÖRE IHM, UND DAS ÜBRIGE GEHÖRE DEM UNTEREN.

GEMARA. Raba sagte: Hinsichtlich der Wurzeln streitet niemand, ob sie dem oberen gehören", sie streiten nur hinsichtlich der Blätter; R. Meir ist der Ansicht, die Blätter gehören zu den Wurzeln, während R. Jehuda der Ansicht ist, wir sagen nicht, dass die Blätter zu den Wurzeln gehören. Sie vertreten hierbei ihre Ansichten, denn es wird gelehrt: [Ein Baum], der vom Stumpf, oder von den Wurzeln "hervorkommt, gehört dem Eigentümer des Bodens - Worte R. Meirs; R. Jehuda sagt, der vom Stumpf hervorkommt, gehöre dem Eigentümer des Baums, und der von den Wurzeln

^{107.} Darf man einen Backofen stellen; cf. S. 228 Z. 8 ff. 108. Der den Stein in die richtige Lage 109. Im 1. Fall ist jeder besonders haftbar, im 2. sind sie gemeinsam haftbar. Da der Boden ihm gehört. 111. Cf. Bb. fol. 81a.

hervorkommt, gehöre dem Eigentümer des Bodens. Desgleichen wird auch hinsichtlich des Ungeweihten" gelehrt: Bei einem Baum, der aus dem Stumpf oder aus den Wurzeln hervorkommt, hat das ז משום לימיתא בהא קאמר רבי יהודה "משום לימיתא Gesetz vom Ungeweihten statt - Worte R. Meirs; R. Jehuda sagt, bei einem, der vom Stumpf hervorkommt, hat es nicht, und bei einem, der aus den Wurzeln hervorkommt, hat es wol statt. Und [beide ופני רב ענן דבי רבי ינאי ובלבד שלא יאנה בעי רב ענן Lehren sind] nötig. Würde er nur die erste gelehrt haben, [so könnte man glauben,] R. Jehuda vertrete nur hierbei seine Ansicht, weil es sich um eine Geldangelegenheit handelt, beim Ungeweihten aber, wo- 15 bei es sich um ein religiöses Verbot handelt, pflichte er R. Meir bei; und würde er nur die andere gelehrt haben, [so könnte man glauben,] R. Meir vertrete seine Ansicht nur bei dieser, während er bei jener

האילן ומן השרשין של בעל הקרקע ותגן גמי גבי ערלה כי האי גוונא אילן היוצא מן הגזע ומן השרשין חייב בערלה דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר מן הגזע פטור"ומן השרשין חייב וצריכי דאי דממונא אכל גבי ערלה דאיסורא אימא מודי ליה לרבי מאיר ואי איתמר כהא כהא קאמר רבי מאיר אכל בההיא אימא מודי ליה לרבי יהודה צריכי: "רבי שמעון אומר כל שהעליון יכול לפישוט [וכוי]: "ואיתימא רבי"ירמיה מגיע לנופו ואין מגיע לעיקרו מגיע לעיקרו ואין מגיע לנופו "מאי תיקו: אמר אפרים "ספרא תלמידו של ריש לקיש משום ריש לכיש הלכה כרבי שמעון אמרוה קמיה דשבור מלכא אמר להו "אפרין נמטייה לרבי שמעון:

וממכר M 44 א מן הערלה וצריכי | M 44 לענין מקח וממכר B 43 ${
m P}$ אר"ש ${
m V}$ אר"ש ${
m V}$ אר"ש ${
m M}$ 45 בהא ואיתמר | M 48 נחמיה | M 49 מהו מי אמרינן שדי נופו בתר עיקרו תיקו ' M 50 מקשאה ' B 51 אפריון. M זילו הבו ליה אסרין נמטי.

R. Jehuda beipflichte. Daher [sind beide] nötig.

R. Simôn sagt, was der obere mit der ausgestreckten Hand erfassen kann &c. In der Schule R. Jannajs sagten sie: Nur darf er sich nicht anstrengen". R. Anan, nach anderen, R. Jirmeja, fragte: Wie ist es, wenn er bis zu den Blättern und nicht zur Wurzel oder zur Wurzel und nicht zu den Blättern reicht"? - Die Frage bleibt dahingestellt.

Ephrajim der Schreiber, ein Schüler des Reš-Laqiš, sagte im Namen des Reš-Laqiš: Die Halakha ist nach R. Simôn zu entscheiden. Als man dies dem König Sapor sagte, sprach er: Man zolle R. Simôn Anerkennung.

112. Cf. S. 375 N. 184. 113. Um das Kraut erfassen zu können. herunterhängen. 115. Benennung Šemuéls; cf. Bd. ij S. 513 Z. 10.

114. Wenn die Blätter

מככת בבא בתרא Letzte Pforte

ENN TEILHABER IM GEMEIN-SAMEN HOF EINE ABTEILUNG MACHEN' WOLLEN, SO BAUEN SIE DIE WAND IN DER MITTE', UND

ב ווה נותן שלשה מפחים בגזית זה נותן מפחיים שמבונה BAUEN ÜBLICH ב ווה נותן שלשה מפחים בגזית זה נותן מפחיים IST, AUS BRUCHSTEINEN, QUADERN, HALB-ZIEGELN ODER ZIEGELN; ALLES NACH DEM Landesbrauch'. Bei einer aus Bruch-STEINEN GIBT DER EINE DREI HANDBREI-TEN UND DER ANDERE DREI HANDBREI- ישלא לגדור שלא לגדור מקום שנהגו שלא לגדור מחייבין אותו אבל בבקעה מקום שנהגו שלא TEN, BEI EINER AUS QUADERN GIBT DER EINE ZWEIEINHALB HANDBREITEN UND DER ANDERE ZWEIEINHALB HANDBREITEN, BEI EINER AUS HALBZIEGELN GIBT DER EINE ZWEI HANDBREITEN UND DER ANDE- 15 RE ZWEI HANDBREITEN, UND BEI EINER AUS ZIEGELN GIBT DER EINE ANDERTHALB

שותבין שרצו לעשות מחיצה בחצר בונין את הכותל באמצע מקום שנהגו לכנות גויל גזית כפיסין לבינין בונין הכל כמנהג המדינה 'גויל זה נותן שלשה

ימחצה ווה נותן שפחיים ומחצה בכפיסין זה ניתן מפחיים וזה נותן מפחיים בלבינין זה ניתן מפח ומחצה יוה ניתן טפח ומחצה לפיכך אם נפל הכיתל המקים תוו יהאבנים של שניהם: "וכן בגינה מקום שנהגו לגדור אין מחייבין אותו אלא אם רצה כונם לתוך שלו ובונה ועושה 'חזית מבחוץ לפיכך אם נפל הכותל המקום והאבנים שלו 'אם עשו מדעת שניהם בונין את הכוחל באמצע ועושין 'חזית מכאן ומכאן לפיכך אם נפל הבותל המקום והאבנים של שניהם:

1 + M 3 15 + M 2 2 + M 1

HANDBREITEN UND DER ANDERE ANDERTHALB HANDBREITEN. DAHER GEHÖREN, WENN DIE WAND EINGESTÜRZT IST, DER PLATZ UND DIE STEINE BEIDEN. EBENSO VERHÄLT ES SICH BEI EINEM GARTEN: WO ES ÜBLICH IST, EINEN ZAUN ZU ERRICHTEN, VER-PFLICHTE MAN IHN DAZU; BEI EINER EBENE ABER KANN MAN IHN, WO ES ÜBLICH IST, KEINEN ZAUN ZU ERRICHTEN, DAZU NICHT VERPFLICHTEN; WENN EINER ES ABER WÜNSCHT, SO RÜCKE ER EIN UND BAUE [DIE WAND] AUF SEINEM [GEBIET] UND MACHE VON AUSSEN EIN KENNZEICHEN". DAHER GEHÖREN, WENN DIE WAND EINGESTÜRZT IST, DER PLATZ UND DIE STEINE IHM ALLEIN. WENN SIE SIE MIT UEBEREINSTIMMUNG BEIDER ERRICHTET HABEN, SO BAUEN SIE DIE WAND IN DER MITTE UND MACHEN Kennzeichen an der einen und an der anderen Seite. Daher gehören, wenn DIE WAND EINGESTÜRZT IST, DER PLATZ UND DIE STEINE BEIDEN.

1. Der zu 2 verschiedenen Häusern gehört u. bisher von beiden Besitzern gemeinsam benutzt wurde. 2. Dass jeder die Hälfte als unbeschränktes Eigentum erhalte. Hier wird von einem sehr kleinen Hof gesprochen, der nur mit beiderseitiger Einwilligung geteilt werden darf. 3. Jeder hat die Hälfte des Raums für die Wand herzugeben. 4. Eine Abweichung darf nur mit beiderseitiger Zustimmung 5. Eine Wand aus solchen Steinen ist wegen der Ungleichmässigkeit der Steine am stärksten, 6 Handbreiten dick. 6. Die einen Hof teilt, von der man nicht mehr weiss, dass beide Besitzer sie gebaut haben.

7. Den einen Nachbar, der vom anderen aufgefordert wird, eine solche auf gemeinsame Kosten zu errichten. 8. Auf welchen Saatfelder sich befinden. 11. Durch welches später festgestellt Nachbarn. 10. Eine Zwischenwand zu errichten. werden kann, dass die Wand sein Eigentum ist.

נטרא. סברוה מאי מחיצה 'גודא ' דתני" מחיצת הכרם שנפרצה אומר לו גדור 'חזרה ונפרצה " אומר לו גדור נתיאש הימנה ולא גדרה הרי זה 🗓 קידש וחייב באחריותה שנימא דרצו הא לא רצי "אין מהייבין אותו אלמא היוק ראיה לאו שמיה היוק ואימא "מחיצה פלוגתא כדכתים ותהי מחצת מ העדה וכיון דרצו בונין את הכותל בעל כרהו אלמא היוק ראיה שמיה היוק אי הכי "האי שרצו לעשות יי "מחיצה שרצו "לחצות מבעי ליה אלא מאי 'נודא ersatzpflichtig. Dies gilt also nur von dem בונין את הכותל בונין אותו מבני ליה אי תנא מותו הוה אמינא במסיפס בעלמא קמשמע לן כותל: בונין את הכיתל באמצע (יבו'): פשימא לא צריכא "דקדים חד ורצייה לחבריה מהו דתימא מצי אמר ליה כי איתרצאי לך "באיירא "בתשמישתא לא יו שביה לאו שביה לו: והיזק ראיה לאו שביה leicht ist unter Abteilung eine Teilung zu verstehen, wie es heisst: "und cin Teil" נחמן) תא שמע וכן בגינה גינה שאני בדרבי אכא O(M) בידא O(M) בידא O(M) בידה וO(M) בידה וO(M) בידה ו au אלמא au אלמא au און au מאי au און au אלמא au און au און au און au און au+ M 12 | לעשות P 11 | מחיצה שרצו – M 10 בונין 13 א בפסיסין 14 א דרצי הד מנייהו להבריה למעוטי. + M 15

GEMARA. Sie glaubten, unter Abteilung sei eine Wand zu verstehen, wie gelehrt wird: Wenn die Abteilung^{ts} eines Weinbergs'durchbrochen wurde, so fordere er ihn zur Herstellung auf, wurde sie wiederum durchbrochen, so fordere er ihn wiederum zur Herstellung auf; hat er sich davon losgesagt und sie nicht hergestellt, so hat er es genussunfähig gemacht und ist Fall, wenn beide es wollen, wenn es aber nicht beide wollen, so verpflichte man ihn dazu nicht; demnach gilt der Schaden durch das Hineinsehen "nicht als Schaden. Vielder Gemeinde war, und sobald sie übereingekommen sind, müssen sie die Wand bauen auch gegen den Willen des einen; demnach gilt der Schaden durch das Hineinsehen wol als Schaden!? Wieso heisst es demnach: eine Abteilung machen wollen,

es sollte ja heissen: teilen wollen. — Wieso heisst es, wenn darunter eine Wand zu verstehen ist: so bauen sie die Wand, es sollte ja heissen: so bauen sie sie!? - Wenn es hiesse: so bauen sie sie, könnte man glauben, nur ein Gitter25, so lehrt er uns.

So bauen sie die Wand in der Mitte. Selbstverständlich!? — In dem Fall, wenn einer an den anderen herangetreten ist und ihn dazu geneigt gemacht hat; man könnte glauben, dieser könne zu ihm sagen, er habe ihm seine Einwilligung nur hinsichtlich des Luftraums gegeben, nicht hinsichtlich des Benutzungsraums[®], so lehrt er uns.

Gilt denn der Schaden durch das Hineinsehen nicht als Schaden, komm und höre: ebenso auch bei einem Garten²⁷!? — Anders verhält es sich bei einem Garten, und zwar wegen einer Lehre R. Abbas, denn R. Abba sagte im Namen R. Honas im Namen

12. Wenn also die Teilhaber übereingekommen sind, eine Wand zu errichten. ist eine richtige Wand zu verstehen. 14. Zwischen einem Weinberg und einem Saatfeld. Ein Weinberg muss von einem Saatfeld mindestens 4 Ellen entfernt sein, es sei denn, dass sie durch eine Wand 15. Der Eigentümer des Felds dem Eigentümer des Weinbergs, da die 4 Ellen getrennt sind. wegen der Bearbeitung des Weinbergs festgesetzt worden sind. 16. Das Getreide ist dann Mischsaat und zum Genuss verboten; cf. Dt. 22,9. 17. Dass sie eine Wand nach dem Ortsbrauch bauen müssen. 18. Wenn sie nur übereingekommen sind, den Hof zu teilen, u. einer nachher sagt, er wolle sich an den Ausgaben für eine massive Wand nicht beteiligen, für ihn genüge auch ein Lattenzaun. den anderen zur Beteiligung an der Errichtung einer massiven Wand nicht zwingen kann. jemand in der Benutzung seines Raums dadurch beschränkt ist, weil ein anderer alles sehen kann. 21. Wenn beide übereingekommen sind, den Hof zu teilen. 22. Num. 31,43. 23. Hier wird dasselbe Wort gebraucht wie in unsrer Mišnah. 24. Den Hof zu teilen. bedeutet auch Teilung, man könnte daher die Misnah auf den Fall beziehen, wenn sie nur übereingekommen sind, den Hof zu teilen. 26. Er habe seine Einwilligung nur zu einer Teilung gegeben, wodurch aber keine Beschränkung seines Raums eintreten darf, zBs. durch eine ganz dünne Bretterwand od. dass die ganze Wand auf dem Gebiet des anderen gebaut wird. 27. Muss eine Wand errichtet verden; doch wol wegen des Hineinsehens.

Rabhs, es sei verboten, neben dem Feld seines Nächsten zu stehen, wenn [das Getreidel in den Halmen steht! Es heisst ja aber: chenso? Dies bezieht sieh auf Bruchsteine und Ouader. Komm und höre: 5 Wenn die Zwischenwand eines Hofs eingestürzt ist, so verpflichtet man jeden, sie bis zu vier Ellen aufzubauen !? Anders ist es, wenn sie eingestürzt ist'. Was dies sei wegen des Schlußsatzes nötig: über vier Ellen kann man keinen verpflichten. Komm und höre: Man hält ihn "an, zum Bau eines Torhäuschens und einer "Tür zum Hof beizutragen; hieraus ist also ישלא יאפיל הזיקא יאפיל הזיקא שלא יינמוד ויראה מכנגדן כדי שלא יאפיל הזיקא zu entnehmen, dass der Schaden durch das Hineinsehen als Schaden gilt!? Anders verhält es sich bei einem Schaden durch das Publikum". Gilt dies etwa nicht auch von einem einzelnen, komm 20 תשמישתך ולא ידענא בהי עידנא "סליקת ואתית und höre: Man braucht einen Hof nur dann zu teilen', wenn vier Ellen für den einen und vier Ellen für den anderen zurückbleiben; wenn also dies sowol für den einen als auch für den anderen zu-

דאמר רבי אבא"אמר רב הונא אמר רב אסור לאדם "לנימוד בשדה חבירו בשנה שהיא עומדת בקמותיה והא וכן קתני אגויל וגזית "תא שמע כותל חצר שנפל מחייבין אותו לכנות עד ארבע אמות נפל שאני ודקארי לה מאי קארי לה סיפא איצטריכא ליה מארבע אמות ולמעלה אין מהייבין אותו תא שמע כופין אותו לבנות בית שער ודלת לחצר שמע מינה היזק ראיה שמיה "היזק הזיקא דרכים" שאני "ודיחיד לא תא שמע אין חולקין את החצר הא יש בה "כדי לזה וכדי לזה חולקין מאי לאו בכותל לא"במסיפס בעלמא תא שמע החלונות"בין מלמעלה כין מלמטה ובין מכנגדן ארבע אמות ותני עלה מלמעלן כדי שלא יציין ויראה מלמטן כדי דכית שאני תא שמע דאמר רב נחמן אמר שמואל נג הסמוך להצר חבירו"עושין לו מעקה גבוה ארבע אמות שאני התם דאמר ליה בעל החצר לבעל הנג לדידי קביעא לי תשמישי לדידך לא קביעא לך אמר...רב אמר שיעמוד על שדה חבירו בשעה M 16 שמע... - M א פתנין - M א - M שמע... היוק P 20 היוק M 21 היוק P 20 וריח לא

ומלמטן ומכנגדן V 25 עושה B 20 סליקא. M קאתית.

rückbleibt, müssen sie teilen; wahrscheinlich doch durch eine Wand!? - Nein, nur durch ein Gitter. — Komm und höre: vor den Fenstern³⁸ müssen sowol nach oben als auch nach unten³⁰ als auch gegenüber vier Ellen vorhanden sein; und hierzu wird gelehrt: nach oben, damit er nicht hinabschaue und hineinsehe⁴⁰, nach unten, damit er sich nicht aufrichte und hineinsehe, gegenüber, damit er nicht verdunkle⁴!? — Anders verhält es sich bei der Schädigung eines Wohnhauses⁴². — Komm und höre: R. Nahman sagte im Namen Semuéls: Wenn das Dach des einen nahe dem Hof des anderen ist, so muss er an diesem ein vier Ellen hohes Geländer errichten!? — Anders ist es hierbei; der Eigentümer des Hofs kann zum Eigentümer des Dachs sagen: meine Benutzungszeit ist festgesetzt, du aber hast keine festgesetzte Benutzungszeit, dass ich etwa wissen könnte, wann du hinaufsteigst, um vor dir geschützt zu sein".

28. Weil ein böser Blick dem Getreide schädlich sein kann. 29. Wegen desselben Grunds, des 30. Auf die Art der Ausführung u. nicht auf den Grund der Errichtung der Wand. Hineinsehens. 31. Also auch gegen seinen Willen. 32. Da beide mit der Errichtung derselben einverstanden waren. 33. Auch er sollte ja wissen, dass es sich bei einer eingestürzten Wand anders verhalte. Lehre von einer eingestürzten Wand zu lehren, während sie in Wirklichkeit auch von einer neu zu errichtenden gilt. 35. Jeden, der am Hof beteiligt ist. 36. Hier handelt es sich um das Tor vor der Strasse. 37. Auf Wunsch des einen Teilhabers, auch wenn der andere es nicht will. 38. Wenn jemand von den 39. Ueber den Fenstern am Hof Beteiligten eine Wand gegenüber den Fenstern des anderen baut. bezw. unter den Fenstern. 40. In das Haus des anderen. 41. Die Fenster des anderen. 43. Der Eigentümer des Dachs, damit er nicht Wohnhaus muss entschieden dagegen geschützt sein. in den Hof des anderen hineinsehen könne. 44. Der Eigentümer des Hofs ist gegenüber dem Eigentümer des Dachs im Nachteil; bei 2 Hofnachbarn aber wird der Schaden gegenseitig aufgewogen.

דאיצטנע מינך: "לישנא אחרינא אמרי לה סברוה Fol.3 מאי מהיצה פלוגתא "דכתיב "ותהי מהצת העדה _{31.43 וה} וכיון דרצו בונין את חכותל בעל כורחן אלמא היוק ראיה שמיה היוק אימא מאי מהיצה גודא "דתנן מחיצת חברם שנפרצה אומר לו גדור נפרצה אימר לו גדור נתיאש הימנה ולא גדרה הרי זה קידש והייב באחריותה ומעמא דרצו "הא לא רצו אין מחייבין אותו אלמא היזק ראיה לאו שמיה היזק אי הכי בונין את הכותל בונין "אותו מבעי ליה teilung eines Weinbergs durchbrochen אלא מאי פלוגתא"אי הכי שרצו לעשות מהיצה שרצו לחצות מבעי ליה כדאמרי אינשי תא נעביד פלונתא ואי היזק ראיה שמיה היזק מאי איריא רצו אפילו לא רצו נמי אמר רבי אסי אמר רבי יוחנן משנתנו "בשאין בה דין חלוקה "והוא דרצו "מאי קמשמע לן דכי לית ביה דין הלוקה כי רצי פליגי תנינא אימתי בזמן שאין שניהם רוצים אבל בזמן ששניהם רוצים אפילו פהות מכאן "הולקין אי מחתם חוה אמינא" אפילו פחות מכאן במסיפס בעלמא קמשמע לן "הכא כותל וליתני הא ולא "ליתני הך יל פי אף על מים וכתבי הקדש אף על פי durch das Hineinsehen nicht als Schaden!? ששניהם רוצים לא יחלוקו"וכי רצו מאי הוי ליהדר בית אמר רבי אסי אמר רבי יוחנן בשקנו מידו כו אדאשמעינן בשאין בה דין חלוקה והוא דרצי אבל לא M 29 אבל לא + M 28 אבל לא M 27 רצו לא אלמא || P 30 אותה || M 31 לעשות לחצות + P 34 | מאי קמ״ל אע״ג דלית M 33 | בשאין B 32 לישנא אחרינא \parallel 35 \parallel יהלקו \parallel 36 \parallel בפסיפס בעלמא = 1 40 בכתבי = 1 38 = בעי = 1 38 = 1 37 + לישנא אחרינא. א 🗀 וכי...במאי...אי...חלוקה.

Eine andere Lesart: Sie glaubten, unter Abteilung sei eine Teilung zu verstehen, wie es heisst: und ein Teil der Gemeinde war, und da sie, wenn sie es wün-5 schen, eine Wand auch gegen ihren Willen bauen müssen, so gilt der Schaden durch das Hineinsehen als Schaden. — Vielleicht ist unter Abteilung eine Wand zu verstehen, wie gelehrt wird: Wenn die Abwurde, so fordere er ihn zur Herstellung auf, wurde sie wiederum durchbrochen, so fordere er ihn wiederum zur Herstellung auf; hat er sich losgesagt und sie nicht 15 hergestellt, so hat er es genussunfähig gemacht und ist ersatzpflichtig. Also nur, wenn sie es beide wollten, wenn es aber nicht beide wollten, so verpflichtet man ilm dazu nicht; somit gilt der Schaden - Wieso heisst es demnach: so bauen sie die Wand, es sollte ja heissen: so bauen sie sie!? — Wieso heisst es, wenn darunter eine Teilung zu verstehen ist: eine Abteilung machen wollen, es sollte ja heissen: teilen wollen!? — Wie die Leute zu sprechen pflegen: komm, wir wollen eine Teilung machen. — Wieso lehrt er es, wenn der

Schaden durch das Hineinsehen als Schaden

gilt, von dem Fall, wenn beide es wünschen, dies gilt ja auch von dem Fall, wenn es nicht beide wünschen!? R. Asi erwiderte im Namen R. Johanans: Unsre Mišnah spricht von dem Fall, wenn dabei das Gesetz von der Teilung keine Geltung habe⁴⁷; dies gilt also nur von dem Fall, wenn es beide wünschen. - Er lehrt uns also, dass wenn beide es wünschen, sie teilen müssen, und dies wurde ja bereits gelehrt: dies*nur dann, wenn es nicht beide wünschen, wenn aber beide es wünschen, so teilen sie, auch wenn er kleiner ist? — Aus jener Lehre wäre zu entnehmen, dass wenn er kleiner ist, auch ein Gitter ausreiche, daher lehrt er hier, dass es eine richtige Wand sein müsse. - Sollte er doch nur diese und nicht jene lehren!? - Nötig ist der Schlußsatz⁴⁹: heilige Schriften aber dürfen sie, auch wenn beide es wünschen, nicht teilen. — Was ist denn dabei, dass beide es wünschten, sollte er doch zurücktreten!? R. Asi erwiderte im Namen R. Johanans: Wenn sie es durch Handschlag abgeschlossen haben". Weshalb lehrt er es von dem Fall, wenn dabei das Gesetz von der Teilung keine Geltung hat, wenn beide

^{45.} Den Hof teilen. 46. Denjenigen, der es nicht will. 47. Wenn der Hof klein ist, so dass für jeden keine 4 Ellen zurückbleiben. 48. Dass zu einer Teilung der Hof 8 Ellen gross 49. Jener, hier angezogenen Lehre. 50. Besitzer desselben. jenige, der zu den Kosten einer massiven Wand nicht beitragen will. 52. Das W. '51 an dieser Stelle gibt keinen Sinn; in manchen Codices fehlt der ganze Passus.

es wünschen, sollte er es doch von dem Fall lehren, wenn dabei das Gesetz von der Teilung Geltung hat, auch wenn es nicht beide wünschen!? Wenn er es von dem Fall, wenn dabei das Gesetz von der המים רוצים אכל בזמן ששניהם רוצים אכל בזמן ששניהם הוצים אכל בזמן Teilung Geltung hat, auch wenn es nicht beide wünschen, gelehrt hätte, [könnte man glauben,] wenn dabei das Gesetz von der Teilung keine Geltung hat, sei dies nicht nötig, auch wenn beide es wünschen. Wieso kannst du dies sagen, im Schlusssatz lehrt er ja: dies nur dann, wenn es nicht beide wünschen, wenn es aber beide wünschen, so teilen sie; wahrscheinlich doch durch eine Wand"? – Nein, וויל אבני דלא משפיא גזית אבני דמשפיא דכתיב Sollte er doch nur durch ein Gitter. nur dies lehren und nicht jenes!? - Der Schlußsatz ist nötig: heilige Schriften aber dürfen sie, auch wenn beide es wünschen, nicht teilen. Du hast unsre 20 Mišnah auf den Fall bezogen, wenn dabei das Gesetz von der Teilung keine Geltung hat, und wenn dabei das Gesetz von der Teilung keine Geltung hat, ist ja nichts dabei, dass beide es gewünscht haben, sie können ja zurücktreten!? R. Asi erwiderte im Namen R. Johanans: Wenn sie es durch Handschlag abgeschlossen haben. — Was

לישמעינן ביש בה דין חלוקה ואף על גב דלא רצו אי אשמעינן ביש כה דין חלוקה ואף על גב דלא רצו "שאין כה דין הלוקה אפילו רצו גמי לא "ומי מצית אמרת הכי והא קתני סיפא אימתי בזמן יחלוקו מאי לאו אכותל לא אמסיפס בעלמא"ליתני האי ולא ליתני האי "סיפא איצטריכא ליה וככתבי הקדש אך על פי ששניהם רוצים לא יחלוקו במאי אוקימתא למתניתין בשאין בה דין הלוקה אי בשאין בה דין חלוקה 'כי רצו מאי הוי"נחדרו בהו ייו אמר רבי אסי אמר רבי יוהנן" שקנו מידן וכי קנו מידן מאי הוי קנין דברים בעלמא הוא"בשקנו מידן ברוחות רב אשי אמר כגון שהלך זה"בתוך שלו והחזיק וזה"בתוך שלו והחזיק: מקום שנהגו לבנות כו': בל אלה אבנים "יקרות כמדות גזית (וגו')" כפיסין ארחי לבינין ליבני"אמר ליח"רבה בריה דרבא לרב אשי ממאי דגויל אבני דלא משפיא נינהו והאי שפח יתירא למורשא דקרנתא"דילמא פלגא דגזית הוא והאי מפה יתירא לביני"ארבי הוא כדקאמרינן כפיסין ארחי "לבינין ליכני והאי טפה יתירא לביני

+ P 43 אין + B 42 אין + B 45 אין + B 45 אין + P 44 אין + P 44 אין + P 44 יקרים P 49 כשקנו M 48 בעצמו וההדי קפיכין (וכן בכל הענין) P 51 + ו 52 אהא א רב אהא בריה דרב אויא לר א ממאי דהאי גוול אכני דלא משפיין והאי ירכי M אימא האי גויל פלגי גזית והאי M 54 אימא האי גויל פלגי גזית והאי לבי ליבני. — M 55

ist denn dabei, dass sie es durch Handschlag abgeschlossen haben, dies ist ja nur ein Kauf durch Worte!? — Wenn sie durch Handschlag auch die Richtungen festgesetztst haben. R. Asi erklärte: Wenn der eine auf seinen Teil gegangen ist und ihn in Besitz genommen hat, und der andere auf seinen Teil gegangen ist und ihn in Besitz genommen hat.

WIE ES IM ORT ZU BAUEN ÜBLICH IST &C. Gevil⁵⁰ sind unbehauene Steine; gazith sind behauene Steine, wie es heisst: 57 Alles aus kostbaren Steinen, nach Massen gehauen [gazith]. Kephisin sind halbe Ziegel; lebenin sind [ganze] Ziegel. Rabba, Sohn Rabas, sprach zu R. Aši: Woher, dass unter gevil unbehauene Steine zu verstehen sind, und die überragende Handbreite⁵⁸auf die hervorstehenden Ecken zu rechnen ist, vielleicht sind darunter halbe Quader zu verstehen, und die überragende Handbreite ist auf die Zwischenfuge⁵⁰ zu rechnen, wie wir auch erklärt haben, unter kephisin seien halbe Ziegel und unter lebenin seien [ganze] Ziegel zu verstehen, und die über-

^{53.} Der Satz: dies nur etc. bezieht sich auf die Teilung durch eine Wand, falls das Gesetz der Teilung keine Geltung hat, aber beide diese wünschen; demnach ist auch in diesem Fall eine Teilung durch eine massive Wand erforderlich. 54. Jeder hat seinen Teil erworben. 55. Cf. S. 26 Z. 21. 56. Hier folgt eine sprachliche Erklärung der in der Misnah gebrauchten Wörter. 58. Um welche nach unsrer Mišnah גויל breiter als אוול ist. 59. Zwischen den halben Steinen, die mit Mörtel ausgefüllt wird u. eine Handbreite misst.

"אורבי"אמר ליה וליטעמיך כפיסין ארחי מנלן אלא גמרא"גמירי לה גויל נמי "אבני דלא משפיא נמרא "גמירי לה איכא דאמרי אמר ליה רב אהא בריה דרב אויא לרב אשי ממאי דהאי כפיסין ארחי"נינהו אבני דלא משפיין והאי מפח יתירא למורשא דקרנתא "כדקאמרינן גויל אבני דלא משפיין גזית אבני דמשפיין והאי מפח יתירא למורשא דקרנתא אמר ליה וליטעמיך "גויל אבני דלא משפיין מנלן אלא גמרא "גמירי לה הכא גמי גמרא "גמירי לה: אמר אביי שמע מינה כל ביני"אורבי מפה הני מילי במינא אכל בריכסא בעי מפי"למימרא דבגזית "דכל ארבע אמות גובה"הוי פותיא המשא קאי אי לא לא קאי והא אמה מרקסין "דהואי גבוה תלתין דאיכא מפה יתירא "קאי וכמקדש שני מאי טעמא לא נכוד אמה שרקסין כי קאי "בתלתין קאי שפי לא קאי ומנלן דחוה גבוה מפי דכתיב גדול יהיה... כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון רב ושמואל וחד אמר בשנים "ואיתא להא ואיתא להא וניעבדו שנו תלתין "אמין בבנין ואידך ניעביד "פרכות "כי קאי "תלתין אמהתא נמי אגב תקרה ומעזיכה הוה קאי אכני דל ם 1 M לכיני ייכי P 60 ביני. M לכיני ייכי \mathbb{P} 62 אימא [כפיסין] \mathbb{P} 61 אימא \mathbb{P} 62 אימא \mathbb{P} 62 אימא - גויל 163 M כפיסין נמי 1864 + ואיכא דאמרי הני מילי בריכסא אבל בטינא לא בעי כולי האי 65 M כל דא בגובה' אי הוי המשה מפחים (בפותיא) קאי B 66 + אי 17 אלא ש בן וקם שאני התם אלא ש בן וקם שאני התם 17 אלא ראיכא $\parallel 68$ במי בתלת' הוא דקאי M או הוא דקאי - M ראיכא $\parallel 68$ - אמין B 72 אמין - M 71 אמין - P 70 הענין) אנמי בתלת' אגב תו ם קאי וליעב' כמה דאפשר M 73 [למיקם ואידך ליעבד בפרוכת] אמר.

ragende Handbreite ist auf die Zwischenfuge zu rechnen!? Dieser erwiderte: Woher wissen wir, auch nach deiner Auffassung, dass unter kephisin halbe Ziegel zu ver-לביני ⁴אורבי דילמא מאי בפיסיו 5 stehen sind? — du musst also sagen, dies sei eine Ueberlieferung, ebenso ist es auch eine Ueberlieferung, dass unter gevil unbehauene Steine zu verstehen sind. Manche lesen: R. Aha, Sohn R. Ivjas, sprach zu 10 R. Aši: Woher, dass unter kephisin halbe Ziegel zu verstehen sind, und die überragende Handbreite auf die Zwischenfuge zu rechnen ist, vielleicht sind unter kephisin unbehauene Steine zu verstehen, und יה פושבי וקם כיון die überragende Handbreite ist auf die hervorstehenden Ecken zu rechnen, wie wir auch erklärt haben, unter gevil seien unbehauene Steine und unter gazith seien behauene Steine zu verstehen, und die יואמרי לה רבי יוחנן ורבי אלעזר חד אמר בבנין überragende Handbreite ist auf die hervorstehenden Ecken zu rechnen!? Dieser erwiderte: Woher wissen wir, auch nach deiner Auffassung, dass gevil unbehauene Steine bedeute? — du musst also erklären, dies sei eine Ueberlieferung, ebenso ist auch dies eine Ueberlieferung.

> Abajje sagte: Hieraus ist zu entnehmen, dass die Zwischenfuge eine Handbreite misst. Dies gilt nur von Ton[™], wenn aber Kies dabei ist, so ist mehr erforderlich. — Demnach kann eine vier Ellen hohe Quader[wand] nur dann stehen, wenn sie fünf [Handbreiten stark ist, sonst aber nicht, dagegen

war die eine Elle starke Zwischenwand dreissig Ellen hoch; sie war also nur sechs Handbreiten stark und stand dennoch!? — Da sie eine Handbreite stärker war, so stand sie. - Weshalb war im zweiten Tempel die eine Elle starke Zwischenwand nicht vorhanden? — Sie konnte nur bei dreissig Ellen stehen⁶². — Woher, dass dieser höher war? – Es heisst: "Grösser wird die Herrlichkeit dieses anderen Hauses sein als die des ersteren. Rabh und Semuél, nach anderen, R. Johanan und R. Eleâzar [streiten hierüber]; einer erklärt, hinsichtlich des Umfangs, und der andere erklärt, hinsichtlich der Jahre⁶⁴; und beides war vorhanden. — Sollte man doch dreissig Ellen Bauwerk und für das übrige einen Vorhang errichtet haben!? — Auch bei dreissig Ellen konnte sie nur mittelst des Gebälks und des Estrichs stehen, ohne Gebälk und

^{60.} Wenn die Fuge damit ausgefüllt wird. 61. Im Tempel, vor dem Allerheiligsten. Diese war nur im 1. (salomonischen) Tempel vorhanden, im 2. (herodianischen) waren an deren Stelle 2 Vorhänge 62. Während der 2. Tempel 100 Ellen hoch war. vorhanden; cf. Bd. ij S. 899 Z. 21. 64. Der 1. Tempel bestand 410 u. der 2. 420 Jahre.

Estrich würde sie nicht gestanden haben.

Sollte man doch soweit möglich ein Bauwerk und für das übrige einen Vorhang errichtet haben!? Abajje erwiderte: Es ist überliefert, dass sie ganz entweder 5 aus einem Bauwerk oder aus einem Vorhang bestehen muss; entweder ganz aus einem Bauwerk, gleich dem Tempel, oder ganz aus einem Vorhang, gleich der Stiftshütte'.

Sie fragten: Gilt dies von diesen samt dem Kalkanstrich oder von diesen ausser dem Kalkanstrich? R. Nahman b. Jighaq erwiderte: Es ist einleuchtend, dass dies von diesen samt dem Kalkanstrich gilt, וו איניש בי כנישתא עד דבני בי כנישתא לא ליסתור איניש בי כנישתא עד דבני בי כנישתא denn wenn man sagen wollte, von diesen ausser dem Kalkanstrich, so sollte er doch das Mass desselben angeben; wahrscheinlich also von diesen samt dem Kalkanerwidern, gilt dies von diesen ausser dem Kalkanstrich, nur lehrt er [dessen Mass] deshalb nicht, weil es keine ganze Handbreite beträgt. Er lehrt ja aber, dass bei Ziegeln der eine anderthalb Handbreiten und der andere anderthalb Handbrei-Diese sind zur Vereinigung geeignet[®]. — Komm und höre: Der Balken,

בלא תקרה ומעזיבה לא הוה קאי ולעביד מה ראפשר כבנין ולעביד אידך פרכות אמר אביי גמירי אי"כולהו בבנין אי כולהו בפרכות אי כולהו בכנין ממקדש אי כולחו בפרכות ממשכן: איבעיא להו הן בסידן או דילמא הן בלא סידן אמר רב נחמן בר יצחק מסתברא הן בסידן דאי סלקא דעתך הן בלא סידן ליתנייה לשיעוריה"אלא לאו שמע מינה הן וסידן לא לעולם אימא לך הן בלא סידן וכיון דלא חוי מפח לא "תני והא קתני בלבינין זה נותן שפה ומחצה וזה נותן שפח ומחצה התם חזי ייו ים לאיצטרופי"תא שמע הקורה שאמרו רחבה כדי לקבל אריח והאריה חצי לבינה של שלשה מפחים התם ברברבתא דיקא נמי דקתני של שלשה מפחים מכלל דאיכא זוטרא שמע מינה: אמר רב הסדא אחריתי איכא דאמרי משום פשיעותא ואיכא דאמרי משום צלויי מאי בינייהו איכא בינייהו דאיכא"בי כנישתא אהריתי מרימר ומר זומרא סתרי ובנו בי קייטא בסיתווא "ובנו בי סיתווא בקייטא אמר ליח Nein, tatsächlich kann ich dir 20 רבינא לרב אשי גבו זוזי "ופחתי מאי אמר ליה דילמא מיתרמי"להו פדיון שבויים ויהבי להו"שריגי

א כוליה 175 M כראשכחן במקדש 176 M כראשכחן 174 M 75 M 79 וסידן M 78 - M 78 וסידן ו M 79 - M 78 נמשכן א שיב ליה ולא והא קתני זה א N 80 מפחים א M SI ושיב ליה ולא והא קתני זה והוי מפח כיון דלא הדר הוי מפח לא קתני 32 M זומרתי M S5 בותיה א S4 דוכתא לצלויי מרימר + M S3 ובי 86 M ומנחי 87 M מילתא דמצוה ומפקי להו א P 88 ל דמי (צ ל רמי) ליבני. א רמו ליב'.

von dem sie sprechen[∞], muss so breit sein, um einen Halbziegel aufnehmen zu können; der Halbziegel hat die Hälfte eines drei Handbreiten grossen Ziegels¹⁰!? — Da wird von grossen gesprochen. Dies ist auch zu beweisen; er lehrt: von drei Handbreiten, wahrscheinlich gibt es auch kleinere. Schliesse hieraus.

R. Hisda sagte: Man darf kein Bethaus niederreissen bevor man ein anderes gebaut hat. Manche erklären, wegen etwaiger Fahrlässigkeit¹⁷, und manche erklären, wegen des Betens¹². — Welchen Unterschied gibt es zwischen ihnen? — Einen Unterschied gibt es zwischen ihnen hinsichtlich des Falls, wenn noch ein anderes Bethaus vorhanden ist. Meremar und Mar-Zutra rissen nieder und bauten ein für den Sommer bestimmtes im Winter⁷³, und ein für den Winter bestimmtes im Sommer⁷³. Rabina fragte R. Aši: Wie ist es, wenn [das Geld]¹⁴eingefordert und niedergelegt ist? Dieser erwiderte: Es könnte der Fall eintreten, dass sie es zur Auslösung von Gefangenen nötig haben und dafür ausgeben. — Wie ist es, wenn die Ziegelsteine aufgestapelt und die Latten

^{65.} Die Teilung zwischen dem Innenraum des Tempels u. dem Allerheiligsten. 66. Die ganz aus Vorhängen bestand. 68. Beide halbe Hand-67. Die in der Mišnah angegebenen Masse. breiten geben zusammen eine ganze. 69. Cf. Bd. ij S. 41 Z. 5 ff. 70. Demnach sind die in der Mišnah angegebenen Masse ausser dem Kalkanstrich zu verstehen. 71. Es könnte aus irgend einem Grund der Bau des neuen vernachlässigt werden. 72. Während der Zeit bis zur Fertigstellung des neuen. 73. Wo es nicht benutzt wurde. 74. Zum Bau des neuen Bethauses.

ליבני וחדרי הודרי "מאי אמר ליה זמנין דמיתרמי להו פדיון שבויים מוכני ויחבי לחו אי חבי אפילו בנו גמי אמר ליה דירתיה דאינשי לא מובני ולא אכרן אלא דלא הזי"בה תיוהא אבל הזא"בה תיוהא 5 כתרי ובני כי הא "דרב אשי הוא "בה תיוהא בכנישתא דמתא מחסיא סתריה ועייל לפורייה להתם ולא אפקיה "עד דמתקין ליה שפיכי "אי חכי בכא בן בומא היכי"אסביה ליה עצה"להורודום למיסתריה לבית המקדש והאמר רב הסדא לא ליסתור איניש אימא תיוחא "הזא ביה איבעית אימא מלכותא 🕬 שאני דלא הדרא ביה דאמר "שמואל אי אמר • מלכותא עקרנא טורי "עקר טורי ולא הדר ביה: הורודום עבדא דבית השמונאי הוה נתן עיני באותה עבדא דמריד השתא מצלח קם קטלינהו לכולחו מרותיה ושיירה להחיא ינוקתא"כי חזת החיא דקא בני לכינסבה סליקא לאינרא ורמא קלא אמרה כל מאן דאתי ואמר מבית חשמונאי קאתינא עבדא ינוקתא מינייהו אלא ההיא ינוקתא 20 R. Hisda sagte ja, man dürfe kein Bet-והתיא ינוקתא 'נפלה מאיגרא לארעא ממנה שבע שנין בדובשא איכא דאמרי בא עליה איכא דאמרי לא בא עליה "אמרי לה בא עליה הא דממנה דליכבשיח ליצריה "ואמרי לה לא בא עליה האי 25 דממנה כי היכי דנאמרו בת מלך נסב אמר מאן

ים אי דלמא מתרני או וקרבי בשורי מאי דלמא מתרני + B 80 פ"ש ומזבני להו ומפקי להו א"ה כי בניא גמי דירתא דאינש לא מובין 00 M בי M 92 בר רא 10 M 91 מיני' עד דתקין ליה שפכי B 93 ובכא M 94 מכיב עצה B 95 להורדום (וכן בכל הענין) B 95 הוה ביה עקרא ולא הדרא בה B 08 שמע ההוא גברא בת M 07 קלא דאמר. זו שמע קלא דחוח קאמרה - 90 א - כי... למינסבה B 1 אינוקתא B 1 ורמיא B 1 האמר מבית חש' אנא עברא | 4 M קנפלה ומתה הטמינה בדובשא שבע שבים B 5 - ד. א מאן דאמר ב ע כי חיכי ליתובי ליצ' ומוד לא ביע למח לי דעבד חכי כי חיכי דליפוק ערוח קלא דנסיב בת כולבי " B 6 ליתוביה " B 7 ודאכי.

fertig sind? Dieser erwiderte: Es könnte der Fall eintreten, dass sie [Geld] zur Auslösung von Gefangenen nötig haben und diese verkaufen und den Erlös dafür ausgeben. Demnach ist dies auch dann zu berücksichtigen, wenn sie es bereits gebaut haben!? Dieser erwiderte: Niemand pflegt seine Wohnung zu verkaufen. Dies75 gilt jedoch nur von dem Fall, wenn an diesem אבנית אחריתי אי בנית keine Baufälligkeit bemerkt wird, wenn aber an diesem Baufälligkeit bemerkt wird, so darf man es niederreissen und erst nachher bauen. So bemerkte einst R. Aši Baufälligkeit am Bethaus von Matha-Me-יומא הד "שמעיה לההוא גברא דאמר כל hasja; da riss er es nieder und brachte da sein Bett⁷⁰hinein, und entfernte es nicht eher als bis die Dachrinnen fertig waren.

Wieso erteilte Baba b. Buța dem Herodes den Rat, den Tempel niederzureissen⁷⁷, haus niederreissen bevor ein anderes gebaut ist!? — Wenn du willst, sage ich: er bemerkte an diesem Baufälligkeit, und wenn du willst, sage ich: anders verhält es sich bei einem König, der nicht zurücktritt. Semuél sagte nämlich: wenn der König sagt, er wolle einen Berg ausreissen, so reisst er den Berg aus und tritt nicht zurück.

Herodes war ein Knecht im Haus der Hasmonäer und hatte seine Augen auf eine Jungfrau gerichtet. Eines Tags hörte er jemand sagen: Jeder Knecht, der jetzt meutert, wird Glück haben. Da machte er sich auf und tötete seine ganze Herrschaft und liess nur diese Jungfrau zurück. Als diese sah, dass er sie heiraten wolle, stieg

sie auf ein Dach, erhob ihre Stimme und sprach: Wenn jemand kommt und sagt, er entstamme dem Haus der Hasmonäer, so ist er ein Sklave; von diesem war nur eine einzige Jungfrau zurückgeblieben, und diese stürzte sich von einem Dach auf die Erde. Da konservirte er sie sieben Jahre in Honig. Manche sagen, er beschlief sie, und manche sagen, er beschlief sie nicht. Manche sagen, er beschlief sie, und konservierte sie, um seine Leidenschaft zu befriedigen; manche sagen, er beschlief sie nicht, und konservirte sie deshalb, damit man sage, er habe die Tochter des Königs

^{75.} Dass man ein Bethaus nicht niederreissen dürfe bevor man das neue gebaut hat. 76. Um nicht das Bauen zu vernachlässigen. 77. Und einen neuen zu bauen; ausführl. weiter. 78. Die Mariamne.

geheiratet Hierauf sprach er: Die Rabbanan sind es, welche sagen: I men von derbien I They make willst da alor de it am Konig www. da machte er sich auf und tötete alle Rabbanan, bis auf Baba b. Buta, um 3 sich von ihm Rat zu holen. Diesem setzte er dann einen Kranz aus Igelfhaut] auf und stach ihm damit die Augen aus. Eines Tags kam er heran, setzte sieh neben ihn und sprach zu ihm: Hat der Meister ge- 10 schen, was dieser böse Sklave getan hat? Dieser erwiderte: Was kann ich ihm tun!? Jener sprach: Mag ihn der Meister verfluchen. Dieser erwiderte: Auch in deinen Gedanken fluche den König nicht. Jener ent- 15 gegnete: Er ist ja kein König. Dieser erwiderte: Mag er nicht mehr as ein Reicher sein und es heisst? Und in deinen Schlafgemächern Auche nicht einem Reichen. Mag er nicht mehr als ein Fürst sein, und es 20 הכי אמר ליה הוא"סימא עינו של עולם דבתים heisst? Einem Fursten in deinem Volk sollst du nicht fluchen. Jener entgegnete: Nur wenn er nach den Handlungen deines Volks verfährt und dieser verfährt ja nicht nach den Handlungen deines Volks. Dieser erwiderte: Ich fürchte mich vor ihm. Jener sprach: Es ist niemand hier, der gehen und es ihm sagen könnte; nur ich und du sind hier anwesend. Dieser erwiderte: Es heisst: Denn der Vogel unter dem Himmel enttuhrt den Laut und der Getlügelte verrät das Wort. Hierauf sprach er: Ich bin es. Wenn ich gewusst hätte, dass die Rabbanan so vorsichtig sind, so würde ich sie nicht getötet haben. Wie kann ich es nun wieder

ביים מקרב אחיך תשים עליך |מלך רבגן קם קבילינהו לכולהו רבנן שבקיה לכבא בן ביבא ירס למשקל עצה מיניה אהדר ליה כלילא דיילי נקרינהו לניניה יומא חד אתא ויתיב קמיה אמר חזי מר האי נבדא בישא כאי קא נביד אמה ליה באי מנביד ליח "אמר ליח נלמייח מר אמר ליח גם במדעך מלך אל תקלל אמר ליה האי לאו מקך הוא אבר ליה וליהוי נשיר בעלמא ובתים ובחדרי בשבבך אל תקלל כשיר לא יהא אלא נשיא ובתיב ונשיא בעמך לא תאר אמר ליה בעושה מעשה ביבר והאי לאו נושה בינשה יביך אביר ליה מסתפינא מיניה אמר ליה ליכא איניש דאזיל לימא אליה דאנא ואת יתיבנא אמר ליה כתים כי עוף חשמים יוליך את חקול ובעל כנפים יגיד דבר אמר ליה אנא הוא אי הואי ידענא דוהרי רפגן כולי האי לא הוה קטילנא להו השתא מאי תקנתיה דההוא גברא אמר ליה הוא כבה אורו של עולם יי דבתים כי נר מצוח ותורח אור ילך ויעסוק באורו של עולם דכתים ונהרו אליו כל הגוים איכא דאמרי ייי והיה אם מעיני העדה ילך ויתעסק בעינו של עולם בפו דכתים הנני מחלל את מקדשי נאון עוכם מחמד ניניכם אמר ליה מסתפינא ממלכותא אמר ליה שדר שליחא" וליזיל שתא וליעכב שתא ולהדר שתא

M 11 $\|$ דיאלי M 10 M מייריה M 9 M שייריה M 8 בתיב + B 13 א ל - M 12 הני מולי מלך אכל האי ל ם הוא ולא יהא אלא עשיר כתיב אל הא עבדא הוא אל לא יהא אלא נשיא] M . 1 + B 15 והכתיב ונישיא - 10 M והאי...עמך והאי...עמר בילמא איכא אינש רשמע מלתא ואזיל ומודע ליה א"ל השתא מיהא - M 20 בתיב - M 19 + B 18 אנא הוא 21 אנא הוה ידענא דצניעיתו כולי האי רא קטי רבו באש ע הוא כיבה אש ע רבנן + M 22 ביש ע ירך ווע׳ בעש ע M 24 בית המקדש + M 23 אועסוק ש ע רבנן דכתים M ב אועסוק עש ע רבנן דכתים או M ביבה עש ע רבנן דכתים דרומי - M 27 אזיל שתא ומיעכב שתא והדר שתא אדהכי כתרית.

gut machen? Dieser erwiderte: Du hast das Licht der Welt⁸² ausgelöscht, wie es heisst: 3 Denn eine Leuchte ist das Gebot und das Gesetz ein Licht, geh und befasse dich nun mit dem Licht der Welt⁸⁴, wie es heisst:⁸⁵ Und es werden zu ihm alle Völker strömen. Manche sagen, er habe ihm wie folgt erwidert: Du hast das Auge der Welt geblendet, wie es heisst: Wenn vom Auge der Gemeinde, geh nun und befasse dich mit dem Auge der Welt, wie es heisst: 8 Fürwahr, ich entweihe mein Heiligtum, den Gegenstand eurer stolzen Hoffahrt, die Lust eurer Augen. Darauf sprach jener: Ich fürchte mich vor der Regierung. Dieser erwiderte: Sende einen Boten; dieser soll ein Jahr hingehen, ein Jahr sich aufhalten und ein Jahr zurückkehren; währenddessen hast

79. Dt. 17,15. 80. Ecc. 10,20. 81. Ex. 22,27. 82. Die Gesetzeskunde, durch die Ermordung der Gelehrten. 83. Pr. 6,23. 84. Den Tempel. 85. Jes. 2,2. 86. Num. 15,24. 87. Darunter werden die Aeltesten verstanden. 88. Ez. 24,21. 89. Der Römer, der die Judäer unterworfen waren.

אדהכי והכי"םתריה ובנייה"עבד הכי שלחו ליה"אם לא סתרתה אל תסתור ואם סתרתה אל תכני ואם סתרתה ובנית "עבדא בישא בתר דעבדין מתמלכין אם זיינך עלך ספרך כאן "לא רכא ולא בר רכא הורודום "קלניא מתעביד "מאי רכא מלכותא דכתיב אנכי היום רך ומשוח מלך ואיבעית אימא "מחכא 18.5... ויקראו לפניו אברך" אמרי מי שלא ראה "בבנין ביי הורודום לא ראה בנין"נאה"במאי בנייה"אמר רבה באבני שישא "ומרמרא איכא דאמרי באבני כוחלא בי חיכי שפה ועייל שפה כי היכי ישישא ומרמרא אפיק שפה ועייל שפה כי היכי ומרמרא הפיק שפה ועייל שפה כי היכי דנקביל סידא סבר"למסדייה בדהבא אמרו ליה רבנן שבקיה דהכי שפיר מפי דמיהזי כי"אידוותא דימא: ובבא בן בוטא היכי "עבד הכי והאמר רב יהודה "אמר רב ואיתימא רבי יהושע בן לוי מפני מה נענש דניאל מפני שהשיא עצה לנכוכדנצר שנאמר להן מלכא מלכי ישפר עלך וחמאך בצדקה פרק 22. ועויתך במיחן ענין "הן תחוי ארכא לשלותך ונו" ובתיב כלא ממא על נבוכדנצר מלכא ובתיב (ו)לקצת יין ירחין תרי עשר וגו׳ איבעית אימא שאני עבדא ייב במצות ואיבעית אימא שאני בית המקדש hat, hat keinen schönen Bau gesehen. דאי לאו מלכות לא מתבני ודניאל מגלן דאיענש אילימא "משום דכתיב ותקרא אסתר לחתך ואמר 👫 רב התך זה דניאל "הניהא למאן דאמר שחתכוהו

B 28 סתרית ליה ובניית ליה P 29 שלחו ליה עבד הבי וואי לא תבני ואי סתר׳ לא תסת׳ ואי סת׳ לא תבני ואי סתרת M 30 + [M] B 33 את + M 32 עברא + B 31 M 35 ומנלן דהאי רכא לישנא דמלכותא הוא דכתיב M 34 $_{\rm M}$ 38 $_{\rm H}$ ב — $_{\rm B}$ 37 $_{\rm H}$ אמרי $_{\rm H}$ 36 $_{\rm H}$ 36 $_{\rm H}$ מפואר " B 39 בימיו " 1 M 40 " מפואר + B 39 " מפואר V מישעייה. B 43 שישא - M 42 משעייה. למחפייה" | P 44 אורוותא | M 45 מסיב עצה להורדום \parallel והאמר \parallel P 48 \parallel הרשע \parallel P 46 \parallel הרשע \parallel P 46 והאמר א ברא מלכותא M דרא סגיא ברא מלכותא M 19 אויב M 19 מנלן 15 M מדכת' 52 M + ולמה נקרא שמו התך שהתכוחו מגדולתו.

du [den Tempel] niedergerissen und wieder aufgebaut. Da tat er dies. Hierauf erwiderte man ihm: Hast du ihn noch nicht niedergerissen, so reisse ihn nicht nieder; hast du ihn bereits niedergerissen, so baue ihn nicht wieder auf, hast du ihn bereits niedergerissen und wieder aufgebaut, so sind es schlechte Sklaven, die erst dann um Rat fragen, Wenn du auch deine Waffen hast, so liegt deine Matrikel hier: Herodes ist weder rakha"noch Sohn eines rakha; er hat sich frei gemacht^{ot}. — Was heisst rakha? — Ein 15 König, denn es heisst: 2 Ich bin heute jung frakh], obwol zum König gesalbt. Wenn du willst, entnehme ich dies aus folgendem: "Und sie riefen vor ihm: abrekh. Man sagt: Wer den Bau des Herodes nicht gesehen Woraus baute er ihn? Rabba erwiderte: Aus Alabaster- und Marmorstein. Manche sagen, aus Stibium-, Alabaster- und Marmorstein; eine Reihe vorspringend und eine Reihe einwärts, damit der Kalk halte. Er wollte ihn auch mit Gold verkleiden, da sprachen die Gelehrten zu ihm: Lass

Wieso tat Baba b. Buta dies⁹⁴, R. Jehuda sagte ja im Namen Rabhs, nach anderen, des R. Jehošuâ b. Levi, Daniél sei deshalb bestraft worden, weil er Nebukhadneçar einen Rat erteilte, wie es heisst:95 Dar-

dies, so ist es schöner, denn es sieht aus

wie die Wellen des Meers.

um, o König, lass dir meinen Rat gefallen und mache deine Sünden gut durch Frömmigkeit und deine Missetaten durch Barmherzigkeit gegen die Armen; vielleicht wird dein Frieden von Dauer sein &c.!? Darauf heisst es: All dies erfüllte sich an dem König Nebukhadneçar. Ferner: nach Verlauf von zwölf Monaten &c.!? — Wenn du willst, sage ich: anders verhält es sich bei einem Sklaven⁹⁷, der den Geboten unterworfen ist; wenn du aber willst, sage ich: anders verhielt es sich beim Tempel, denn ohne den König würde er nicht renovirt worden sein. - Woher, dass Daniél bestraft worden ist, wollte man sagen, weil es heisst: 6 da rief Ester den Hathakh, und Rabh erklärte, Hathakh sei Daniél, so ist dies allerdings richtig nach demjenigen, welcher erklärt: weil man

^{89.} Dh. stolz u. siegesbewusst bist. 90. Wahrscheinl. rex; nach anderen Erklärungen ἀρχός, bezw. altpers. aryaka. 91. Er ist geborener Sklave. 92. iiSam. 3,39. 93. Gen. 41,43. 94. Dem Herodes einen Rat erteilt. 95. Dan. 4,24. 96. Ib. VV. 25,26. 97. Dem König Herodes, während Nebukhadneçar Nichtjude war. 98. Est. 4,5.

ilm seiner Grösse entriss", wie ist dies aber nach demjenigen, welcher erklärt: weil alle Angelegenheiten der Regierung durch ihn erledigt wurden, zu erklären!?

Man warf ihn in die Löwengrube.

Alles nach dem Landesbrauch. Was schliesst das "alles" ein? Dies schliesst ein den Ortsbrauch, [die Wand] aus Dattel- oder Lorbeerzweigen zu errichten.

Daher Gehören, wenn die Wand EINGESTÜRZT IST, DER PLATZ UND DIE STEINE BEIDEN. Selbstverständlich!? In dem Fall, wenn sie in das Gebiet des einen von ihnen gefallen ist, oder wenn המר אמר אמר מחייבין אותו אמר לגדור בבקעה מחייבין אותו אמר einer sie in sein Gebiet geschafft hat; man könnte glauben, der andere sei dann Kläger und habe den Beweis anzutreten, so lehrt er uns.

GARTEN: WO ES ÜBLICH IST, EINEN ZAUN ZU ERRICHTEN, VERPFLICHTE MAN IHN DAZU. Dies widerspricht sich ja selbst: zuerst heisst es, ebenso verhalte es sich bei einem Garten, wo es üblich ist, einen Zaun zu errichten, verpflichte man ihn dazu, demnach verpflichte man ihn nicht

מגדולתו אלא למאן דאמר שכל דברי מלכות נחתבין ניל פין מאי איכא למימר"דשדיוה לגובא דארייוותא: הכל לאתויי מאי לאתויי הבל כמנהג המדינה: אתרא דנהיגי בהוצא ודפנא: לפיכך אם נפל הכוחל המקום והאבנים של שניהם: פשישא לא צריכא 3 דנפל לרשותא דחד מינייהו אי נמי דפנינהו הד "לרשותא דידיה מהו דתימא ניהוי אידך המוציא מחבירו עליו הראיה קמשמע לן: וכן בגינה מקום שנהגו לגרור מחייבין אותו: הא גופא קשיא אמרת וכן בגינה מקום שנהגו לגדור מחייבין אותו האייו כתמא אין מחייבין אותו אימא סיפא אבל "בקעה מקום שנהגו שלא לגדור אין מחייבין אותו הא סתמא מחייבין אותו חשתא סתם גינה אמרת "לא סתם בקנה מיבעיא אמר אביי חכי קאמר וכן "סתם גינה ליה רבא "אם כן מאי אבל אלא אמר "רבא הכי קתני וכן "סתם גינה כמקום שנהגו לגדור דמי ומחייבין אותו אבל "סתם בקנה כמקום שלא נהגו דמי ואין מהייבין אותו: אלא אם רצה כונם לתוך שלו ובונה ועושה "חוית: מאי "חזית אמר רב הונא 20 בווא ובונה ועושה "חוית: מאי "חזית אמר רב הונא 10 EBENSO VERHÄLT ES SICH BEI EINEM "אכפיה ליה לקרנא לבר"ונעביד מלגיו עביד הבריה M 53 שהשליכוהו לאריות , M 54 לרשותיה מהו

אין מחייבין אותו ס״ב מהייבין אותו אמר + ב M 56 רבה P א״ה מאי M 58 מקום M 57 בגינה סתם מקום שלא לגדור M 60 בבקעה כמקום שנה' שלא לגדור M 60 רמי _{||} P 62 חזות || M 63 דכייף || M 64 ולעביד לגאו דילמא אתי חבריה ועביד מאבראי.

dazu, wenn es keinen [festen Brauch] gibt, dagegen heisst es im Schlußsatz, dass man bei einer Ebene, wo es üblich ist, keinen Zaun zu errichten, ihn dazu nicht verpflichte, wonach man ihn dazu verpflichte, wenn es keinen [festen Brauch] gibt; wenn man ihn, wenn es keinen [festen Brauch] gibt, sogar bei einem Garten dazu nicht verpflichtet, um wieviel weniger bei einer Ebene¹⁰!? Abajje erwiderte: Er meint es wie folgt: ebenso verhält es sich bei einem Garten, wo es keinen [festen Brauch] gibt, und wo es bei einer Ebene üblich ist, einen Zaun zu errichten, verpflichte man ihn dazu¹⁰¹. Raba sprach zu ihm: Welchen Sinn hat demnach das "aber"!? Vielmehr, erklärte Raba, meint er es wie folgt: ebenso gilt hinsichtlich eines Gartens ein Ort, wo es keinen [festen Brauch] gibt, als Ort, da es üblich ist, einen Zaun zu errichten, und man verpflichte ihn dazu, hinsichtlich einer Ebene aber gilt ein Ort, wo es keinen [festen Brauch] gibt, als Ort, da dies nicht üblich ist, und man verpflichte ihn dazu nicht.

Wenn einer es aber wünscht, so rücke er ein und baue [die Wand] auf SEINEM [GEBIET] UND MACHE VON AUSSEN EIN KENNZEICHEN. Was ist dies für ein Kennzeichen? R. Hona erwiderte: Er biege die Enden aussen. — Sollte er sie doch nach innen biegen!? — Der andere könnte ebenfalls solche von aussen

^{100.} Bei der der Schaden durch das Hineinsehen zerschnitten, dh. geordnet, verwaltet wurde. weniger empfindlich ist. 101. Beide angeführten Fälle beziehen sich auf eine Ebene. Sims der Wand.

נמי מלבר ואמר דידי ודידיה הוא °אי הכי השתא נמי™גייז ליה הבריה ואמר דידי ודידיה הוא גיזווא מידע ידיע איכא דאמרי אמר רב הונא מיכפא לקרנא מלגיו ונעביד מלבר "גייז ליה חבריה ואמר 5 דידי ודידיה הוא אי הכי השתא נמי "לייף ליה חבריה ואמר דידי ודידיה הוא ליפופא מידע ידיע והא מבחוץ קתני קשיא רבי יוחנן אמר" נשנייה אות באמתא מלבר ונעביד מלגיו "עביד חבריה מלבר ואמר דידי ודידיה הוא"אי הכי השתא נמי"מקפיל ידיע הוצא אמר רב נחמן "סינופי יריכי מלבר ונעביד מלגיו עביד נמי חבריה מלבר ואמר דידי ודידיה הוא אי הכי השתא נמי"שדי ליה ואמר דידי ודידיה הוא"משריק ליה שינא"מקלית ליה קילופא מידע ידיע "אבל אם עשו מדעת שניהם: אמר ליה רבא"מפרזיקא לרב אשי לא יעשו לא זה ולא זה אמר ליה לא צריכא"דקדים חד מנייהו ועבד דידיה ואי לא עביד חבריה אמר™דידיה הוא ותנא תקנתא לרמאי קמשמץ ליה בשלמא רישא תנא דינא "ומשום דינא תנא תקנתא אלא סיפא"דינא קתני דקתני תקנתא אמר רבינא הכא בהוצא עסקינן ולאפוקי מדאביי דאמר M 67 א"ה א"ה M 66 אתי חבריה וגזיז ליה M 65 אתי חבריה ולייף ביה M 68 דילמא אתי חבריה וגייז ליה ואמ' || M 69 משעי' || M 70 דילמא אתי חבריה ועביר מאבראי וא' B 71 דקפיל M. אתי חבריה ומקפיל M 73 סניפי דיכי לבר ולעבד לגאו דילמא אתי קיפולא וו הבריה ועביד מאבראי + B 74 אתי הבריה הבריה ועביד הבראי ושדי להו M 75 דשריק ליה טיגא ומקפיל ליה קיפולי מידע | B 76 השתא נמי אתי חבריה וקליף | M 77 ואם | M כולי דידי הוא M או מפרזקיא M או אזיל א T אזיל P או P או P או P או P או ראזיל מאי בשלי \parallel 83 \parallel ומשום...תקנתא א 34 מאי בשלי וו א 34 מאי בשלי מאי בשלי לרמאי קתני רבינא אמר סיפא אתאן להוצא ולאפוקי " B 85 בהוצי עסק׳ לאפוקי.

machen und sagen: sie gehört mir und ihm. — Demnach kann ja der andere auch jetzt [die Enden] abschneiden und sagen: sie gehört mir und ihm ?? -- Das Abgeschnittene ist zu merken. Manche lesen: R. Hona erwiderte: Die Enden werden nach innen gebogen. - Sollte er sie doch nach aussen biegen!? — Der andere könnte sie abschneiden und sagen: sie gehört mir יליה חבריה ואמר דידי ודידיה הוא 10 und ihm. — Damnach kann ja der andere auch jetzt solche anheften und sagen: sie gehört mir und ihm!? — Das Angeheftete ist zu merken. — Es heisst ja aber: nach aussen!? — Dies ist ein Einwand. R. Jo-ישברא: לית ליה תקנתא אלא בשברא: lanan erklärte: Er übertünche eine Elle von aussen. - Sollte er es doch von innen tun!? - Der andere könnte es von aussen tun, und sagen: sie gehört mir und ihm. — Demnach kann ja der andere auch jetzt ים אמר ליה "רישא לאו תקנתא לרמאי הוא אמר מים es abkratzen und sagen: sie gehört mir und ihm!? - Das Abgekratzte ist zu merken. Bei einer Wand aus Zweigen biege er, wie R. Nahman sagte, die Enden nach aussen. - Sollte er sie doch nach innen biegen!? — Der andere könnte ebenfalls solche von aussen machen und sagen: sie gehört mir und ihm. — Demnach kann er sie ja auch jetzt entfernen und sagen: sie gehört mir und ihm!? — Er überstreiche sie mit Lehm. — Der andere könnte es ja abkratzen!? — Das Abgekratzte ist kenntlich. Abajje sagt, bei einer aus Zweigen gibt es kein anderes Mittel als einen Schein.

WENN SIE SIE MIT BEIDER UEBEREIN-STIMMUNG ERRICHTET HABEN. Raba aus

Parziqa sprach zu R. Aši: Sollte es 4 weder der eine noch der andere tun!? Dieser erwiderte: In dem Fall, wenn einer zuvorgekommen ist und seines gemacht hat, und wenn der andere keines machen würde, könnte dieser sagen, sie gehöre ihm. — Der Autor lehrt also nur ein Mittel gegen Betrüger!? Dieser erwiderte: Lehrt er etwa im Anfangsatz nicht ein Mittel gegen Betrüger!? Jener entgegnete: Erklärlich ist der Anfangsatz, denn in diesem lehrt er das Gesetz, und wegen des Gesetzes lehrt er auch das Mittel, aber lehrt er etwa auch im Schlußsatz ein Gesetz, dessentwegen er das Mittel lehrt!? Rabina erklärte: Dieser spricht von einer Zweigenwand, und zwar schliesst dies die Ansicht Abajjes aus; dieser sagt, bei einer Zweigenwand gebe es

^{103.} Und an beiden Seiten sei kein Kennzeichen gemacht worden. an seiner Seite machen.

kein anderes Mittel als einen Schein, so lehrt er uns, dass ein Kennzeichen ausreichend sei.

NEN ZAUN AN DER EINEN, AN DER ZWEI-TEN UND AN DER DRITTEN SEITE ERRICH-TET, SO VERPFLICHTET MAN DIESEN NICHT, R. JOSE SAGT, WENN ER SICH AUF-MACHT UND AUCH AN DER VIERTEN SEITE 10 EINEN ZAUN ERRICHTET, SO WIRD IHM ALLES AUFERLEGT.

GEMARA. Es wurde gelehrt: R. Hona sagt, gemäss der Umzäunung™, Hija b. Rabh sagt, nur nach dem billigen Rohrwert'. Es wird gelehrt: Wenn jemand seinen Nächsten von drei Seiten umgibt und an der einen, an der zweiten und an der dritten Seite einen Zaun errichtet, so verpflichtet man diesen nicht; 20 רשלישית איכא בינייהו ממא סבר רביעית dennach verpflichtet man ihn, wenn jener auch an der vierten [Seite einen Zaun] errichtet"; dagegen heisst es im Schlußsatz: R. Jose sagt, wenn er sich aufmacht und auch an der vierten Seite einen Zaun errichtet, so wird ihm alles"auferlegt. Allerdings besteht nach R. Hona, welcher sagt, gemäss der Umzäunung, zwischen dem ersten Autor und R. Jose folgender Unterschied: der erste Autor ist der Ansicht, nur nach billigem Rohrwert, nicht aber gemäss der Umzäunung¹¹³, während

הוצא לית ליה תקנתא אלא בשטרא קמשמע לן דבחזית סגיא:

שו מקיף את חבירו משלש רוחותיו וגדר את הראשונה ואת השניה ואת השלישית אין ENN JEMAND SEINEN NÄCHSTEN אין ENN JEMAND SEINEN NÄCHSTEN עמר "לוגדר את השניה ואת השניה ואת השניה אם עמר "לוגדר את ב-LON DREI SEITEN UMGIBT UND EL- 5 אין מוחייבין אותו רבי יוסי אומר אם עמר "לוגדר את ב-LON DREI SEITEN UMGIBT עמר "לוגדר את ב-LON DREI SEITEN UMGIBT" הרביעית מגלגלין עליו את הבל:

> גמרא. "איתמר רב הונא אמר הכל לפי מה שנדר חייא בר רב אמר הכל "לפי דמי קנים בזול תנן המקיף את חבירו משלש רוחותיו "וגדר את הראשונה ואת השניה ואת השלישית אין מחייבין אותו הא רביעית מחייבין אותו אימא סיפא רבי יוסי אומר אם עמד "וגדר את הרביעית מגלגלין עליו את הכל בשלמא לרב הונא"דאמר הכל לפי מה שנדר בה היינו דאיכא כין תנא קמא ורבי יוסי "תנא קמא סבר הכל לפי דמי קנים בזול אין ומה 15 שגדר לא ורבי יוסי סבר "הכל לפי מה שגדר אלא לחייא בר רב"דאמר הכל לפי דמי קנים בזול מאי איכא בין תנא קמא לרבי יוסי "אי דמי קנים בזול לא קיהיב ליה מאי קיהיב ליה "ראשונה "שניה הוא דיהיב ליה אבל ראשונה שניה ושלישית לא

אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה + B 86 אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כר' יוסי דאמר אם עמד וגדר את הרביעית מגלגלין עליו את הכל לא שנא עמד ניקף לא שנא עמד מקיף M 87 לאתויי מאי m M~90 דאמר...בה m - M~89 ן m - P~88 לאתויי דמי רתק״ם דמי ון 91 M אפי מה 92 M אפי מה אפי דאמר...בזול ורי ם דמי קנים בזול ואיבעית אימא | M 95 דתק״ם רביע׳ אכל אינך לא וריום אפי' מכולהי ואב א דמי קנים בזול א"ב תק"ם אגר נטירא אין ד'ק בזול לא ורי"ם אפי׳ ד"ק בזול ואב"א ניקף ומקיף א ב תק"ם ל"ש ניקף ול"ש מקיף אם עמד וגדר מגלג" עליו את הכל ורי"ם טעמא דעמד ניקף מגלג' עליו את הכל דגלי דעתיה אבל עמד מקיף אין נותן לו אלא דמי רביעית רוניא.

R. Jose der Ansicht ist, gemäss der Umzäunung; welchen Unterschied aber gibt es nach Hija b. Rabh, welcher sagt, nur nach billigem Rohrwert, zwischen dem ersten Autor und R. Jose; wenn er ihm nicht einmal nach billigem Rohrwert zahlt, was sollte er ihm denn zahlen!? — Ein Unterschied besteht zwischen ihnen hinsichtlich der ersten, zweiten und dritten [Seite]; der erste Autor ist der Ansicht, er trage"5nur zur vierten Wand bei, nicht aber zur ersten, zweiten und dritten, während R. Jose der

105. Dh. dessen Grundstück mit seinen Grundstücken. 106. So dass nun auch das in der Mitte 107. Den Besitzer des in der Mitte befindlichen befindliche Grundstück an 3 Seiten umzäunt wird. Grundstücks, zu den Kosten des Zauns beizutragen. 108. Auch zu den Kosten der anderen 3 Wände 109. Der Besitzer des einen Grundstücks hat dem anderen die Hälfte sämtlicher Ausgaben für den Zaun zu ersetzen. 110. Auch wenn der andere einen teuren Steinzaun errichtet hat, braucht dieser ihm nur die Hälfte eines einfachen Rohrzauns, u. zwar mit Zugrundelegung des billigsten Rohrpreises, zu ersetzen, da er sagen kann, für ihn sei auch ein solcher Zaun ausreichend. 111. Da er erst in diesem Fall von der Umzäunung einen Nutzen hat. 112. Demnach hat er nach dem ersten Autor auch in diesem Fall nichts beizutragen. 113. Hat er beizutragen, wenn der andere alle 4 Seiten umzäunt hat. 114. Nach dem ersten Autor. 115. Wenn er auch an der 4. Seite einen Zaun errichtet hat.

יהיב ליה ורבי יוסי סבר ראשונה שנייה ושלישית נמי יהיב ליה איבעית אימא מקיף וניקף איכא בינייהו דתנא קמא סובר מעמא דעמד ניקף דמגלגלין עליו את הכל אבל עמד מקיף אינו נותן לו אלא דמי רביעית ורבי יוסי סבר לא שנא ניקף ולא שנא מקיף אם עמד וגדר מגלגלין עליו את הכל "איבעית אימא מקיף וניקף איכא בינייהו תנא קמא סבר אם גדר מקיף את הרביעית נמי יהיב ליה ורבי יוסי סבר אם עמד ניקף וגדר את הרביעית גדר מקיף לא יהיב ליה מידי "ואיבעית אימא אנר נטירא איכא בינייחו תנא קמא סבר אנר נטירא אין דמי קנים בזול לא ורבי יוסי סבר דמי קנים בזול: רוניא אקפיה רבינא מארבץ רוחותיו אמר 1.5 קנים בזול לא יחיב ליה הב לי אגר°נטירה לא יהיב ליה יומא חד הוה קא גדר דיקלי אמר ליה לאריכיה זיל 'שקול מיניה קיבורא דאהיני אזל לאתויי רמא ביה קלא אמר ליה "גליא דעתך "דמינה ניהא לך לא לאכלויי בעיא אמר ליה ולא גברא "בעיא דמיכלי לה 'מי לא בעיא נטירותא אתא לקמיה דרבא אמר ליה זיל פייסיה במאי דאיפיים ואי לא דאיננא לך

B 96 לישנא אחרינא מקיף || B 97 אי...ור״ו...בזול אייתי לי קיב' M אייתי לי קיב' B 99 מטירותא M 1 אייתי לי קיב' א בעי נטירותא + B 4 א מי לא בעי נטירותא B 2 לא בעי' נטירותא גברי בעי אכלויי לא אשגח ביה אתא M 5 מי ל״ב נטיר״. — B 7 B 6 בעית

Ansicht ist, er müsse auch zur ersten, zweiten und dritten beitragen. Wenn du willst, sage ich: ein Unterschied besteht zwischen ihnen hinsichtlich des Umgebenden und Umgebenen; der erste Autor ist der Ansicht, nur wenn es der Umgebene tut, werde ihm alles auferlegt, wenn aber der Umgebende, so trage er nur zur vierten bei, während R. Jose der Ansicht ist, שבל אם הוא דיהיב ליה דגלי דעתיה דניהא ליה אבל אם ש es wird ihm, einerlei ob der Umgebene oder der Umgebende [die vierte Wand] errichtet, alles auferlegt. Wenn du willst, sage ich: ein Unterschied besteht zwischen ihnen hinsichtlich des Umgebenden und Umgebenen; der erste Autor ist der fi ליה הב לי כמה דגדרי לא יהיב ליה הב לי "לפי Ansicht, er habe beizutragen, auch wenn der Umgebende die vierte Wand errichtet, während R. Jose der Ansicht ist, nur wenn der Umgebene die vierte Wand errichtet, יהא אלא ניוא בעלמא 'אמר ליה ניוא בעלמא לאו 20 habe er beizutragen, denn er bekundet, dass dies ihm erwünscht ist, wenn aber der Umgebende sie errichtet, braucht er nichts beizutragen. Wenn du aber willst, sage ich: ein Unterschied besteht zwischen ihnen hinsichtlich des Bewachungslohns; der erste Autor ist der Ansicht, er habe ihm nur den Bewachungslohn"zu ersetzen, nicht aber [den Zaun] nach billigem Rohrwert,

während R. Jose der Ansicht ist, [den Zaun] nach billigem Rohrwert.

Rabina umgab Ronja von allen vier Seiten; da sprach er¹¹⁷zu ihm: Ersetze mir¹¹⁸ gemäss der Umzäunung. Dieser ersetzte ihm aber nichts. — Ersetze mir nach billigem Rohrwert. Dieser aber ersetzte ihm nichts. - Ersetze mir nach dem Bewachungslohn. Dieser aber ersetzte ihm nichts. Eines Tags pflückte er Datteln; da sprach jener zu seinem Pächter: Geh, hole einen Dattelkamm. Als dieser ihn holen wollte, schrie er ihn an. Darauf sprach jener zu ihm: Du hast nun bekundet, dass dies "dir lieb ist; es sollten sogar niemand weiter als die Ziegen berücksichtigt¹²⁰werden. Dieser erwiderte: Ziegen braucht man nur zu verscheuchen. Jener entgegnete: Hast du etwa nicht jemand nötig, der sie verscheucht!? Du hättest also eine Bewachung nötig. Als sie darauf vor Raba kamen, sprach er zu ihm: Geh, befriedige ihn damit, womit er sich für befriedigt erklärt hat, sonst verurteile ich dich nach der Ansicht R. Joses, gemäss der Auslegung R. Honas¹²¹.

^{115.} Die Wand an der 4. Seite errichtet. 116. Wenn er auch zu den Kosten des Zauns nicht beizutragen braucht, so hat er immerhin das zu ersetzen, was er durch die Umzäunung an Bewachungskosten während der Erntezeit erspart. 117. Als er an allen 4 Seiten einen Zaun errichtet hatte. 118. Die Hälfte der Kosten 119. Die Umzäunung seines Grundstücks, da er darauf achtete, dass ihm 120. Vor welchen der Zaun einen Schutz gewährt. er die Hälfte sämtlicher Ausgaben zu ersetzen habe.

Einst kaufte Ronja Ackerland an der Grenze Rabinas, und Rabina wollte ihn abfinden auf Grund des Gesetzes von der Grenznachbarschaft'; da sprach R. Saphra, gen zu sagen: vier für das Fell und vier tür den Gerber''.

ENN DIE ZWISCHENWAND EINES HOFS'' EINGESTÜRZT IST, SO VERPFLICHTET MAN JEDEN, SIE BIS VIER ELLEN AUFZU- ויש לקיש הקובע זמן להבירו אוברא. אמר ריש לקיש הקובע זמן להבירו BAUEN; ES WIRD VON JEDEM ANGENOM-MEN, DASS ER BEIGETRAGEN HAT, BIS DER Andere den Beweis antritt, dass er NICHT BEIGETRAGEN HAT. UEBER VIER ELLEN KANN MAN KEINEN VERPFLICHTEN'; 15 אילימא דאמר דמי אילימא דמר דמי שלא נתן היכי דמי אילימא WENN ABER DER ANDERE DANEBEN EBEN-FALLS' EINE WAND GEBAUT HAT, AUCH WENN ER DARÜBER NOCH KEINE BALKEN GELEGT HAT, SO WIRD IHM ALLES AUFER-LEGT; ES WIRD ANGENOMMEN, DASS ER NICHT BEIGETRAGEN "HAT, BIS ER DEN BE-WEIS ANTRITT, DASS ER BEIGETRAGEN HAT.

דינא כרב הונא אליכא דרבי יוסי: רוניא זכן ארעא אמיצרא דרבינא "בעא רבינא" לסלוקי משום דינא דבר מיצרא אמר ליה רב ספרא בריה דרב ייבא לרבינא אמרי אינשי ארבעה לצלא ארבעה לצללא: Sohn R. Jebas, zu Rabina: Die Leute pfle- און שביל מחייבין אותו לבנותו עד ארבע אמות בחוקת שנתן עד שיביא ראיה שלא נתן מארבע אמות ולמעלן אין מחייבין אותו סמך לו כותל אחר אף על פי שלא נתן עליו את התקרה מגלגלין עליו את הכל בחוקת שלא נתן עד שיביא ראיה שנתן: ואמר לו פרעתיך בתוך זמני אינו נאמן ולואי שיפרע בזמנו אביי ורכא דאמרי תרוייהו עביד איניש דפרע בנו זימניה זימנין דמתרמו ליה זוזי אמר איזיל מיפרעיה" כי היכי דלא ליטרדן תנן בחזקת שנתן cold ליה פרעתיך בזמני פשישא"בחזקת שנתן אלא לאו דאמר ליה פרעתיך בתוך זמני "אלמא עביד איניש דפרעיה בתוך זמניה שאני הכא דכל שפא ושפא זימניה הוא תא שמע בחזקת שלא נתן עד שיביא

> א כר י ואליבא דר׳ה דאמר הכל לפי מה שגדר רוניא M 8 א מבר עם זימניה לא M 11 א לסלוקיה לא T 10 א דכי מטי זימניה לא ליתי וליטרדן 12 M H כותל חצר שנפל מחייב׳ אותו לכני M = 13 אלמא...זמניה. M = 14 אלמא...זמניה.

GEMARA. Reš-Lagiš sagte: Wenn jemand einem eine Frist festgesetzt¹³¹hat und dieser darauf sagt, er habe ihm innerhalb der Frist bezahlt, so ist er nicht beglaubt; o doch, dass er zur Frist bezahlen möchte. Abajje und Raba aber sagen beide, ein Mensch pflege auch innerhalb der Frist zu bezahlen, denn es kann vorkommen, dass er gerade Geld hat und sagt: ich will gehen und ihm bezahlen, damit er mich nicht belästige. - Es wird gelehrt: Es wird angenommen, dass er beigetragen hat, bis der andere den Beweis antritt, dass er nicht beigetragen hat. In welchem Fall, wollte man sagen, wenn er sagt, er habe zur Frist192 bezahlt, so ist es ja selbstverständlich, dass anzunehmen ist, er habe beigetragen; wahrscheinlich also, wenn er sagt, er habe innerhalb der Frist¹³bezahlt; hieraus also, dass man auch innerhalb der Frist zu bezahlen pflegt!? - Anders ist es hierbei, denn bei jeder Mauerschicht tritt die Frist ein 134. — Komm und höre: Es wird angenommen, dass er nicht beigetragen hat, bis er den Beweis antritt, dass er beigetragen hat. In wel-

^{122.} Der Nachbar hat das Vorkaufsrecht. 123. Der Arbeiter erhält ebensoviel wie der Besitzer der Sache. Dies war auch bei Rabina u. Ronja hinsichtlich des Gesetzes von der Grenznachbarschaft anwendbar; letzterer war der Pflanzer des ersteren (cf. S. 877 Z. 13), somit war der eine Besitzer u. der andere Bearbeiter des Grundstücks u. beide konnten auf dieses Gesetz Anspruch erheben. So nach einer von dem Tosaphoth zitirten Erklärung; alle übrigen Erklärungen sind nicht befriedigend. 124. Zwischen 2 Hausbesitzern. 125. In der Höhe, damit nicht der eine durch das Hineinsehen des anderen belästigt werde. 126. Der nach der Herstellung der Wand behauptet, er habe sie auf seine Kosten hergestellt, u. von jenem die Hälfte verlangt. 127. Wenn einer sie höher gebaut hat, so braucht der andere nichts dazu beizutragen. 128. Nachdem der eine die Wand auf seine Kosten höher gebaut 129. In gleicher Höhe, um darüber ein Dach zu bauen. 130. Da er sich ursprünglich beizutragen geweigert hat, also überhaupt nicht wusste, dass er dazu verpflichtet ist. 131. Für ein Darlehn, wann er dieses zu bezahlen hat. 132. Bei Fertigstellung der Wand. Fertigstellung der Wand. 134. Beide sind hierzu gleichmässig verpflichtet und niemand braucht für den anderen vorzuschiessen.

ראיה שנתן היכי דמי אילימא דאמר ליה פרעתיד בזמני אמאי "לא אלא לאו דאמר ליה פרעתיך בתוך זמני"אלמא לא עביד איניש דפרע בגו זימניה שאני הכא דאמר מי יימר דמחייבו"לי רבנן רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושן עבדי כאביי ורבא מר בר רב אשי עבד כריש לקיש והלכתא כריש לקיש ואפילו מיתמי ואף על גב דאמר מר חבא ליפרעים מנכסי יתומים לא יפרע אלא בשבועה חוקה לא עביד איניש דפרע בגו זימניה: איבעיא להו תבעו "לאחר זמן ואמר לו פרעתיך בתוך זמני מחו מי אמרינן במקום חזקה"אמרינן מח לי לשקר או דילמא במקום חזקה לא אמרינן מה לי לשקר תא שמין Fol.6 בחזקת שנתן עד שיביא ראיה שלא נתן חיכי דמי אילימא שתבעו "לאחר זמן ואמר לו פרעתיך בזמני "אלמא אפילו במקום חזקה אמריגן מה לי לשקר שאני הכא דכל שפא ושפא זמניה הוא תא שמני "מארבע אמות ולמעלה אין מהייבין אותו סמך לו כותל אחר כו' עד שיביא ראיה שנתן היכי דמי שתבעו לאחר זמנו ואמר לו פרעתיך בזמני bezahlt. אמאי"לא אלא לאו דאמר"פרעתיך בתוך זמני"אלמא במקום חזקה לא אמרינן מה לי לשקר שאני הכא דאמר מי יימר דמחייבי לי רבגן אמר ליח רב אחא בריה דרבא לרב אשי תא שמע מנה לי בידר 🕬 ו

P 16 ליה 17 אדר אלא בהוקת שלא נתן אלא M 15 אמר --- אמר --- M 18 ישנתן + דבהוקת שנתן + M 19 ש"ם במקום || M 21 בחזקת שלא נתן עד שיביא M 20 M 24 = 77 + M 23M 22 בחזקת שלא נתן ארא סבא לר א.

chem Fall, wollte man sagen, wenn er sagt, er habe zur Frist bezahlt, weshalb sollte dies nicht wahr sein; wahrscheinlich also, wenn er sagt, er habe innerhalb der Frist bezahlt; hieraus also, dass man nicht innerhalb der Frist zu bezahlen pflegt!? Anders ist es hierbei, denn er denkt: wer sagt, dass die Rabbanan mich dazu verpflichten werden. R. Papa und R. Hona, Sohn R. Jehošuâs, entschieden nach Abajje und Raba; Mar, der Sohn R. Ašis, entschied nach Reš-Laqiš. Die Halakha ist nach Reš-Laqiš zu entscheiden, selbst wenn es sich um Waisen "handelt; denn ימני בתוך בתוך בתוך ומני obgleich der Meister gesagt hat, dass wenn jemand Zahlung vom Vermögen der Waisen haben will, er sie nur gegen Eid erhalten könne, so ist es feststehend, dass niemand seine Schuld innerhalb der Frist

> Sie fragten: Wie ist es, wenn er ihn nach Ablauf der Frist mahnt, und dieser ihm erwidert, er habe ihm innerhalb der Frist bezahlt: sagen wir trotz der Präsumtion136, er habe keinen Grund137 zu lügen, oder sagen wir wegen der Präsumtion nicht, er habe keinen Grund zu lügen? -Komm und höre: So wird angenommen, dass er beigetragen hat, bis der andere

den Beweis antritt, dass er nicht beigetragen hat. In welchem Fall, wollte man sagen, wenn er ihn nach der Frist mahnt und er ihm erwidert, er habe ihm zur Frist bezahlt, so ist dies ja selbstverständlich; wahrscheinlich also, wenn er ihm erwidert, er habe ihm innerhalb der Frist bezahlt; hieraus also, dass wir auch gegen die Präsumtion sagen, er habe keinen Grund zu lügen. — Anders ist es hierbei, denn bei jeder Mauerschicht tritt die Frist ein. Komm und höre: Ueber vier Ellen kann man keinen verpflichten; wenn aber der andere eine Wand &c. bis er den Beweis antritt, dass er beigetragen hat. In welchem Fall, wollte man sagen, wenn jener ihn nach Ablauf der Frist mahnt und er ihm erwidert, er habe ihm zur Frist bezahlt, weshalb ist er nicht beglaubt; wahrscheinlich also, wenn er ihm erwidert, er habe ihm innerhalb der Frist bezahlt; hieraus also, dass wir wegen der Präsumtion nicht sagen, er habe keine Ursache zu lügen. — Anders ist es hierbei, denn er denkt: wer sagt, dass die Rabbanan mich dazu verpflichten werden. R. Aha, der Sohn Rabas, sprach zu R. Asi: Komm und höre: [Wenn jemand zu einem sprach:] ich habe bei dir eine Mine,

^{135.} Wenn der Schuldner innerhalb der Frist gestorben ist; der Gläubiger kann die Schuld einziehen u es wird nicht berücksichtigt, der Schuldner habe die Schuld vielleicht innerhalb der Frist bezahlt. 136. Dass niemand seine Schuld vor der Frist bezahlt. 137. Wenn er lügen wollte, könnte er sagen, er habe ihm die Schuld zur Frist bezahlt.

und dieser ihm erwiderte: jawol, und als er am folgenden Tag zu ihm sagte, gib sie mir, er ihm erwidert: ich habe sie dir bereits gegeben, so ist er frei; wenn aber: du hast nichts bei mir, so ist er schuldig. א אמרינן מה לי לשקר לא מאי אין לך בידי לא Unter "ich habe sie dir bereits gegeben" ist ja wahrscheinlich zu verstehen, wenn er zu ihm sagt: ich habe sie dir zur Frist bezahlt; und unter "du hast nichts bei mir", wenn er zu ihm sagt: ich habe sie ומודה רב הונא"בקרנא"ובלופתא ומודה שמדה לא סמך ומודה רב הונא"בקרנא"ובלופתא ומודה dir innerhalb der Frist bezahlt, und er lehrt, dass er schuldig sei; hieraus also, dass wir wegen der Präsumtion nicht sagen, er habe keine Ursache zu lügen. Nein, unter "du hast nichts bei mir" ist יהורדי להורדי אמויק להורדי אמויק להורדי אמויק להורדי ווכף אמר"אחזיק להורדי הוויק להורדי ווכף אמר"אחזיק להורדי ווכף אמר"אחזיק להורדי הוויק להוויק ל zu verstehen, wenn er ihm erwidert: dies'* ist überhaupt nicht wahr. Der Meister sagte nämlich: wenn jemand sagt, er habe nichts geborgt, so ist es ebenso, als würde er gesagt haben, er habe nicht bezahlt139.

אמר לו הין למחר אמר לו תנהו לי"אם אמר נתתיו לך פטור אין לך בידי חייב מאי לאו נתתיו לך דאמר ליה פרעתיך בזמני אין לך בידי דאמר ליה פרעתיך בתוך זמני וקתני חייב אלמא במקום חזקה היו דברים מעולם דאמר מר כל האומר לא לויתי כאומר לא פרעתי דמי: סמך לו כותל אחר מגלגלין עליו את הכל כוי: אמר רב הונא סמך לפלגא סמך לבולה ורב נחמן אמר למאי דסמך סמך למאי דלא רב נחמן באפריזא ובקבעתא דכשורי: אמר רב"הונא בי"כזי לא הויא חזקה ואף על גב"דעבד ליה הימלטי "ראמר ליה אמינא לכי פייסת לי לא ליתרע אשיתאי "אמר רב נחמן אחזיק לחורדי לא אחזיק לכשורי נתתיו M 27 בתתיו – M 26 איא – M 25 בתתיו לך דא ל פרעתיך בזמני א"ל בידי דא ל לא , M 28 בקרנתא ובלפתא B 31 ולופתא 30 M נחמן B 29 כוי.

M כוזי 32 א דמתנח ביה חמולט׳

י להור'. אפי להור'. + M 34

WENN ABER DER ANDERE DANEBEN EBENFALLS EINE WAND GEBAUT HAT, SO WIRD IHM ALLES AUFERLEGT &c. R. Hona sagte: Hat er nur eine halbe de gebaut, so ist es ebenso als würde er eine ganze gebaut haben; R. Nahman aber sagte, nur entsprechend dem, was er gebaut hat, nicht aber, was er nicht gebaut hat. Jedoch pflichtet R. Hona bei hinsichtlich eines Winkelstund eines Anschlussestubei, und ebenso pflichtet R. Nahman bei hinsichtlich des Falls, wenn er einen Balken gelegt der Balkenlöcher[™]gemacht hat.

7 -- P 33

R. Hona sagte: Die Wandlöcher gelten nicht als Zeichen des Besitzrechts, selbst wenn Holzeinlagen sich in diesen befinden, denn dieser kann sagen: damit , wenn du mich befriedigst, meine Mauer nicht gefährdet werde ". R. Nahman sagte: Wenn jemand Besitzrecht se für Latten hat, so hat er kein Besitzrecht für Balken ,

138. Dass du Geld bei mir hast. 139. Und in diesem Fall sind Zeugen vorhanden, dass er 140. Wand, gegenüber od. an der ersten; es ist anzunehmen, dass er die Schuld zugegeben hat. sie später bis zur erforderlichen Höhe ergänzen wird. 141. Nur bis zur Höhe, bezw. Grösse der von ihm gebauten Wand hat er zu der ersten Wand beizutragen. 142. Wenn der 2. eine kürzere Wand gebaut u. sie mit einem nach der ersten Wand gezogenen Winkel abgeschlossen hat; es ist also ersichtlich, dass er die 2. Wand nicht mehr verlängern, sondern an dieser Stelle die 3. Wand bauen will. 143. Wenn er eine bereits vorhandene niedrigere Wand verlängert; hierbei ist ersichtlich, dass er sie nicht erhöhen will. In diesen Fällen braucht er auch nach RH. nur entsprechend der von ihm gebauten Wand 144. Ueber die von ihm gebaute niedrigere Mauerwand, in welcher sich Löcher zum Einlassen anderer Balken befinden; es ist ersichtlich, dass er die Wand erhöhen will. Mauer, zum Einlassen von Balken. In diesen Fällen muss er die Hälfte der ganzen Wand ersetzen. 146. Wenn einer von den beiden Nachbarn die Zwischenwand über 4 Ellen auf seine Rechnung gebaut u. auf der Seite seines Nachbars Löcher zum späteren Einsetzen von Balken gemacht hat; der andere kann später das Vorhandensein der Löcher auf seiner Seite nicht als Beweis anführen, dass er zum Bau der 147. Zum Schutz der Balken, damit sie durch die Feuchtigkeit der Mauer Wand beigetragen habe. nicht leiden. 148. Er habe auf der anderen Seite die Löcher deshalb gemacht. das nachträgliche Bohren. 150. An der Wand eines anderen. 151. Wenn er mit Wissen des Eigentümers solche in die Wand steckt; es ist anzunehmen, dass er das Recht dazu erworben habe. 152. Diese sind schwerer u. die Wand leidet dadurch mehr.

אחזיק לכשורי "לכשורי לא אחזיק לחורדי איכא דאמרי אמר רב נחמן אחזיק להורדי אחזיק לכשורי "לכשורי אחזיק לחורדי"אמר רב נחמן אחזיק לנמפי אחזיק לשפכי "אחזיק לשפכי לא אחזיק לנטפי ורב לנמפי אחזיק לשפכי אבל לצריפא דאורבני לא רב יוסף אמר אפילו צריפא דאורבני עבד רב יוסת עובדא בצריפא דאורבני: אמר רב גהמן אמר רבה ובר אבוה המשכיר בית להבירו °בבירה נדולה das Regenwasser 54, so hat משתמש "בזיזיה ובכתליה עד ארבע אמות ובעובי הכותל במקום שנהגו אבל בתרבין אפדני לא ורב נחמן דידיה אמר אפילו בתרבין אפדני אבל רחבה שאחורי הבתים לא ורבא אמר אפילו רחבה שאחורי תלתין יומין לא הוי חזקה בתר תלתין יומין הוי חזקה ואי סוכה דמצוה היא עד שבעה יומין לא הוי חזקה בתר שבעה יומין הוי חזקה ואי חבריה בטינא לאלתר הוי חזקה: אמר אביי שני בתים וזה עושה מעקה להצי גגו זה שלא כנגד זה ומעדיה M 38 אחזיק + M 37 להורי ל"א להורי - B 36 אחז' | 39 M בכות' ובזיז'.

wenn aber für Balken, so hat er es auch für Latten. R. Joseph aber sagte: Hat er Besitzrecht für Latten, so hat er es auch für Balken, wenn aber für Balken, so hat er יוכף אמר אפילו אחזיק לשפכי אחזיק לנטפי איכא s es nicht für Latten Manche lesen: R. אמר אמר רב נחמן אחזיק לשפכי אחזיק לנטפי Nahman sagte: Hat er Besitzrecht für Latten, so hat er es auch für Balken, und wenn für Balken, so hat er es auch für Latten. Ferner sagte R. Nahman: Hat er er Besitzrecht auch für eine Rinne 155, hat er Besitzrecht für eine Rinne, so hat er kein Besitzrecht für das Regenwasser. R. Joseph aber sagte: Hat er Besitzrecht für יוד במטללתא שד seine Rinne, so hat er es auch für das Regenwasser. Manche lesen: R. Nahman sagte: Hat er Besitzrecht für eine Rinne, so hat er es auch für das Regenwasser, und wenn für das Regenwasser, so hat er es auch für eine Rinne, nicht aber für ein בשני צדי רשות הרבים זה עושה מעקה להצי גגו Weidengeflecht¹⁵⁰. R. Joseph aber sagt, selbst für ein Weidengeflecht. R. Joseph traf auch eine Entscheidung hinsichtlich eines Weidengeflechts.

R. Nahman sagte im Namen des Rabba b. Abuha: Wenn jemand an seinen Nächsten eine Wohnung in einem grossen Gebäude vermietet hat, so darf er die Vorsprünge und die Wände bis vier Ellen 157 benutzen, und wo es üblich ist, auch die Dicke der Wände¹⁵⁸, nicht aber den Vorgarten¹⁵⁹des Saals. In seinem eignen Namen aber sagte R. Nahman, auch den Vorgarten des Saals, nicht aber den Platz hinter den Häusern. Raba aber sagte, auch den Platz hinter den Häusern.

Rabina sagte: Für einen Balken zu einer Laube to hat man dreissig Tage to kein Besitzrecht erworben 102, nach dreissig Tagen hat man Besitzrecht erworben 103; ist es eine Festhütte¹¹⁴, so hat man sieben Tage¹⁰⁵kein Besitzrecht erworben und nach sieben Tagen Besitzrecht erworben; hat er sie mit Lehm befestigt¹⁰⁰, so tritt das Besitzrecht sofort ein.

Abajje sagte: Wenn zwei Häuser sich an beiden Seiten der Strasse 107 befinden, so mache der eine Eaun für die Hälfte seines Dachs und der andere einen Zaun für die Hälfte seines Dachs und etwas darüber dem ande-

^{153.} Dieser Satz ist logisch nicht zu rechtfertigen u. wurde daher von Lorja gestrichen. er das Recht hat, das Regenwasser von seinem Dach in den Hof des anderen laufen zu lassen. 155. Eine solche im Hof des anderen zu machen, da dadurch der Hof geschont wird. dass das Wasser schnell vom Dach abfliesse. 157. Um die von ihm gemieteten Räume. dem flachen Dach. 159. Dieser ist nicht zur Benutzung, sondern zur Verschönerung des ganzen Gebäudes bestimmt. 160. Wenn man einen solchen an die Wand eines anderen befestigt. der Besitzer innerhalb dieser Zeit nicht protestirt hat.

162. Der Eigentümer der Wand glaubt, er wolle die Wand nur eine kurze Zeit benutzen u. die Laube dann entfernen. 163. Es wird angenommen, dass er dem Eigentümer für die Benutzung bezahlt hat. 164. Zum Hüttenfest; cf. Lev. 23,42ff. 165. Während der Dauer des Hüttenfestes. 166. An die Wand des anderen. 167. Gegenüber, so dass bei der Benutzung des Dachs einer beim anderen hineinsehen kann. 168. So dass

Wieso gerade auf öffentlichem Gebiet, dies gilt ja auch von Privatgebiet? Von öffentlichem Gebiet ist dies besonders nötig; man könnte glauben, der cine könne zum anderen sagen: sehliess- זא הזית לי אוית לי אוים בין ביממא בין בליליא הזית לי אי lich musst du dich doch vor dem Strassenpublikum inacht nehmen", so lehrt er uns, dass er ihm erwidern könne: die Volksmenge kann mich tags beobachten, nachts aber nicht, du aber kannst mich וי שלא כנגד שלא כנגד הבי גגו וזה עושה מעקה לחצי גגו זה שלא כנגד sowol tags als auch nachts beobachten. Oder auch: die Volksmenge kann mich beobachten, wenn ich stehe, nicht aber, wenn ich sitze, du aber kannst mich beobachten, einerlei ob ich stehe oder sitze. והמן אמר רב נהמן אמר שמואל "פיתרע ליה אשיתאי: אמר רב נהמן אמר שמואל "פ Die Volksmenge kann mich beobachten, wenn sie genau aufpasst, nicht aber, wenn sie nicht genau aufpasst, du aber kannst mich auch unbeabsichtigt beobachten".

einen Zaun für die Hälfte seines Dachs und der andere einen Zaun für die Hälfte seines Dachs und etwas darüber. Selbstverständlich !? In dem Fall, wenn der eine von ihnen die [Hälfte des Zauns] bereits gemacht hat; man könnte glauben, der andere könne zu ihm sagen: da hast du die Auslagen und mache den ganzen, so lehrt er uns, dass dieser ihm erwidern könne: du willst ihn deshalb nicht machen,

מאי איריא "ברשות הרבים אפילו רשות היהיד נמי רשות הרבים איצטריכא ליה"מהו דתימא נימא ליה סוף סוף הא בעית לאיצמנועי מבני רשות הרבים כמשמע לן דאמר ליה"רבים ביממא חזו לי בליליא נמי רבים כי קאימנא חזו לי כי יתיבגא לא חזו לי את "חזית לי בין כי קאימנא בין כי יתיבנא רבים כי מעיינו הזו לי כי לא מעיינו לא הזו לי את ממילא גמי חזית לי: 'אמר מר זה עושה מעקה זה 'ומעדית פשיטא לא צריכא דקדים חד מנייהו ועבד 'מהו דתימא נימא ליה אידך שקול אוזינקא ונבדיה את כוליה קמשמע לן דאמר ליה את מאי מעמא לא עבדת "משום דמיתרע אשיתך אנא נמי נג הסמוך לחצר הבירו עושה לו מעקה גבוה ארבע אמות אבל בין גג לגג לא ורב נחמן דידיה אמר אינו זקוק "לארבע אמות אבל זקוק "למחיצת עשרה למאי אי להיזק ראיה ארבע אמות בעינן אי לנתפס "נליו כננב"במסיפס בעלמא סגיא אי לגדיים ומלאים 20 Der Meister sagte: So mache der eine שי ליו כננב"במסיפס בעלמא בכדי שלא יזדקר"בבת ראש סגי לעולם לנתפס עליו כגנב"במסיפס מצי משתמים ליה"במהיצת עשרה"לא + M 42 בני + M סר א אמר ליה + M 41 - M 40 רשות ה | 3 M בלילה נמי חזית לי בני רה״ר כי M 43 כי יתיב' נמי חזית לי בני רה"ר כי | M 45 אמר...וזה...גגו ומער' \parallel 147 דירית מחדות אמר ליה שקול אוז' - M 46

ועב׳ כוליה | M 48 מברת לא תתרע | M 49 לא תתרע

אש | 10 M אש | 10 M אש + 10 M אש + 10 M אש + 10 אש

כגי , 53 M ובעשרה לא מצי משמים ליה בציר מעשרה מצי

משתמט ליה מית' היה || B 54 + אמר ממצורי קא ממצירנא ||

weil dadurch deine Mauer leidet, auch meine Mauer leidet dadurch.

R. Nahman sagte im Namen Semuéls: Wenn ein Dach sich in der Nähe des Hofs eines anderen befindet, so muss [der Eigentümer] einen vier Ellen hohen Zaun machen; nicht aber zwischen zwei Dächern¹⁷³. In seinem eignen Namen aber sagte R. Nahman, es seien keine vier Ellen nötig, wol aber ist ein Zaun von zehn [Handbreiten] nötig. — Wozu, wenn [als Schutz] gegen Schaden durch das Hineinsehen, so sind ja vier Ellen erforderlich, wenn den anderen als Dieb abzufassen¹⁷⁴, so ist ja ein Gitter ausreichend, und wenn [als Schutz] gegen Ziegen und Lämmer, so ist ja [ein Gitter] ausreichend, durch welches diese nicht mit dem Kopf hindurch können!? — Tatsächlich, damit der andere als Dieb abgefasst werde, denn bei einem Gitter kann er eine Ausrede haben, bei einem zehn [Handbreiten hohen] Zaun aber hat er keine

auch im Mittelpunkt jeder vor dem Hineinsehen des anderen geschützt ist. 169. Durch das Geländer des einen ist der andere nicht geschützt. 170. Wegen des Strassenpublikums ist ein Geländer überhaupt nicht nötig. 171. Dass jeder die Hälfte zu machen habe. 172. Damit er nicht in den Hof des anderen hineinsehen könne. 173. Weil das Dach weniger benutzt wird als der Hof; cf. ob. S. 921 Z. 19ff. 174. Wenn er innerhalb des Zauns angetroffen wird. 175. Er kann sagen, es sei ihm etwas durchgefallen und er wollte es holen.

מצי משתמים ליח מיתיבי אם היה חצרו למעלה מנגו של חבירו אין "נוקקין לו מאי לאו אין "נוקקין לו כלל לא אין "נוקקין לארבע אמות אבל "נוקקין למחיצת עשרה: איתמר שתי הצרות זו למעלה בונה מכנגדו ועולה ורב הסדא אמר עליון מסייע "מלממה ובונה תניא כוותיה דרב חסדא שתי הצרות זו למעלה מזו לא יאמר העליון הריני בונה מכנגדי ועולה אלא מסייע"מלמטה וכונה"ואם היתה בי תרי דהוו דיירי הד"הוה דייר"בעליונה והד"הוה דייר "בתהתונה "איתבר תתאי אמר ליה "אידך תא נסתרה ונבנייה אמר ליה אנא שפיר "קא דאירנא "את אי לאו מיתדר לך חוק בארעא שוף אכריכיך שוף אכריסיך ופוק™ איסתריה אנא זוני Hisda wird gelehrt: Wenn zwei Höfe sich ואבנייה אמר לית לי דוכתא למידר בה אמר ליה אנא אוגר לך דוכתא אמר ליה לא מרחנא לא כא מתדר לי "שוף "כריסך "עול "שוף "בריסך "פוק אמר רב חמא"בדינא קא מעכב"הני מילי דלא מטו כשודי אמר ליה לממה מעשרה רשותא "דידי הוא ולא

- M 59 וות א 58 א זה א 56 M היה א 56 M היה א 56 מ - 1 M 60 ה״ר B 62 ה״ר – M 60 שילאי – M 60 מיילאי איחבס || B 65 תתאי לעילאי תא B 63 תתאי לעילאי תא ונבנייה - B 67 יתיבנא - M 66 את...ופוק אובנייה אנא לית לי דוכ׳ דדיירינא ביה אוגרנא לך רא M 68 מצינא דאיטרה לא " ש 69 M ל חוק בארע" " B 70 א מצינא דאיטרה לא - M 73 דינא קאמר ליה והני 1 + B 71 מצי...מעשרה || 74 דתתאה.

Ausrede. Man wandte ein: Wenn sein Hof sich über dem Dach des anderen befindet, so verpflichtet man ihn dazu nicht wahrscheinlich verpflichtet man ihn überhaupt יניליין בונה מכנגדו ועולה מחתון בונה מכנגדו ועולה זועליין החתון בונה מכנגדו ועולה ועליין זואר מכנגדו ועולה מחתון בונה מכנגדו ועולה ועליין zu einer Wand von vier Ellen, wol aber zu einer von zehn [Handbreiten].

Es wurde gelehrt: Wenn sich zwei Höfe übereinander befinden, so muss, wie R. Ho-ים חברו אינו זקוק לו: הנהו יותו na sagt, der untere [die Wand] ihm gegenüber nach oben 120 und der obere ihm gegenüber nach oben bauen. R. Hisda aber sagt, der obere müsse auch zum Bau des unteren beitragen 182. Uebereinstimmend mit R. übereinander befinden, so kann der obere nicht sagen, er baue nur ihm gegenüber nach oben, vielmehr muss er auch zur unteren [Wand] beitragen. Wenn aber sein שניה מעשרה אבל ממו כשורי לממה מעשרה אבל ממו כשורי לממה מעשרה מנשרה מעשרה מעשר ist er dazu nicht verpflichtet.

> Einst waren zwei Leute, die zusammen wohnten, einer wohnte im Obergeschoss und der andere wohnte im Erdgeschoss, und das Erdgeschoss senkte sich184. Da sprach der andere [zum ersten]: Wollen wir [das Haus] niederreissen und neu bauen. Dieser erwiderte: Ich wohne beguem; wenn du nicht bequem wohnst, so grabe

eine Vertiefung in den Boden, [oder] krieche auf den Bauch¹⁸⁵und gehe hinein, krieche auf den Bauch und gehe hinaus. Jener sprach: So will ich es niederreissen und neu bauen. Dieser erwiderte: Ich habe dann keinen Raum zum Wohnen. Jener sprach: Ich will dir einen Raum mieten. Dieser erwiderte: Ich will mich nicht bemühen 186. — Ich kann da nicht wohnen. - Krieche auf den Bauch und gehe hinein, krieche auf den Bauch und gehe hinaus. Hierauf sprach R. Hama: Er hindert dies mit Recht. Dies jedoch nur, wenn die Balken187 sich nicht bis unter zehn [Handbreiten]188 gesenkt haben, wenn sich aber die Balken unter zehn [Handbreiten] gesenkt haben, so kann er sagen: der Raum unter zehn [Handbreiten] gehört mir und du hast kein Anrecht darauf.

176. Wenn das Haus sich in einer Vertiefung befindet. 177. Den Eigentümer des Hofs, zur Errichtung eines Zauns, um nicht auf das Dach hinaufsehen zu können. 178. Weil das Dach weniger benutzt wird als der Hof. 179. Wenn der eine hoch u. der andere tief liegt; mit einer 4 Ellen hohen Wand ist in diesem Fall nicht gedient. 180. Bis zum Erdboden des oberen Hofs. 181. Bis zu einer Höhe von 4 Ellen; jeder baut seinen Teil auf eigne Kosten. 182. Weil die Hauptpflicht dem oberen obliegt, der in den unteren Hof leichter hineinsehen kann. Haus. 184. So dass der untere die Wohnung nur gebückt benutzen konnte. 185. Nach Rsj. bücke dich bis zum Bauch. 186. Mit dem Umzug. 187. Die Decke des Erdgeschosses. 198. Von der ebenen Erde. 190. Der obere wohnt 189. Der Bewohner des Erdgeschosses. dann im Gebiet des unteren.

Ferner gilt dies nur von dem Fall, wenn sie nichts vereinbart haben, wenn sie es' aber vereinbart haben, so müssen sie es niederreissen und neu bauen. Wieviel¹⁰, wenn sie es vereinbart haben? Die Jün- זשטנינו רומו כחצי ארכו וכחצי רהבו אמר להו ז ger erklärten vor Rabba im Namen des Mar-Zutra, des Sohns R. Nahmans, der es im Namen R. Nahmans gesagt hat: Wie wir gelernt haben: die Höhe "gleich der Hälfte der Länge und [der Hälfte] der שיתא אחורי כווי דחבריה אמר ליה קא מאפלת יי Breite . Da sprach Rabba zu ihnen: Ich habe euch bereits gesagt: dass ihr R. Nahman keine leeren Krüge anhängen sollt; R. Nahman sagte: wie Menschen zu wolmen pflegen'. Wieviel ist dies? R. וו אמר ליה אשיתא מתתא עתיקא ומלעיל חדתא Hona, Sohn R. Jehošuâs, erwiderte: Dass man die Rohrbunde von Mehoza hineinbringen und umdrehen kann.

Einst baute jemand eine Wand vor den Fenstern eines anderen. Da sprach 20 dieser zu ihm: Du machst mir dunkel-Jener erwiderte: Ich will dir die Fenster an dieser Stelle verbauen und andere über meiner Wand machen. Dieser entgegnete: Du gefährdest mir dann meine Wand 167. Jener erwiderte: Ich will deine Wand bis zu den Fenstern niederreissen und neu bauen, und in dieser über meiner Wand Fenster machen. Dieser entgegnete: Wenn die Wand unten alt und oben neu ist, so hält sie nicht. Jener erwiderte: So will ich sie dir bis zur Erde niederreissen, sie wie-

משניבר "לך "הני מילי דלא אתנו "נבי הדדי אבל אתנו "גבי הדדי סתרי ובנו וכי אתנו בהדי הדדי עד כמה"אמרו רבנן קמיה דרבה משמיה דמר זומרא בריה דרב נחמן דאמר "משמיה דרב נהמן כאותה רבה לאו אמינא לכו לא תיתלו ביה בוקי סריקי ברב נחמן הכי אמר רב נחמן כי דדיירי אינשי"וכמה אמר רב הונא בריה דרב יהושע "בי היכי דעיילי איסוריתא דמחוזא "ונפקא: ההוא גברא דהוה בני ילי אמר ליה סכרנא לך הכא "ועבידנא לך כווי לניל מאשיתאי אמר ליה קא מרעית לה לאשיתאי אמר ליה סתרנא לך לאשיתך עד דוכתא דכווי ובנינא לה ועבידנא לך כווי"בבנינא לעיל מאשיתאי לא קיימא אמר ליה סתרנא לה עד לארעא ובנינא לה ועבידנא לך כווי "בנות אמר ליה חדא אשיתא חדתא בכוליה ביתא עתיקא לא קיימא "אמר ליה פתרנא לה לכוליה ביתא ובנינא "לך כווי בבנינא אמר ליה לית לי דוכתא למידר בה אמר ליה אגירנא לך דוכתא אמר ליה לא מרחנא אמר רב חמא בדין קא מעכב היינו הך והא תו למה לי הא קמשמע לן דאף על גב דלא משתמש אלא תיבנא ובי ציבי אמרוה רבנן M 77 אמרוה רבנן אורי , 75 א אמרוה רבנן M 80 רבא M 79 ליה א + M 78 קמיה דרבא וחדר B 82 || מרנקיט איניש איסור M 81 || והדר M צו והדר

ער אשית' סתר' לך ער M 84 🕴 ו – P 83 הכא ובנינא M 85 מלעיל אשיתא פלגא חדתא ופלגא עתיקא לא קיי׳ סתרנא לה לכול׳ ובנינא | 186 M מלעיל אשיתא הדא חדתא וכולי ביתא || 87 M סתרנא לכוליי || 88 M ליה יעבידנא לך כווי מלעיל ל"ל דוכתא דדייריגא ביה אוגרנא לך לא מצינא דאטרח אר"ח דינא קאמר ליה הא תו ל"ל אע"ג דקא משתמש בתיבנא וציבי הנהו.

der aufbauen und Fenster machen. Dieser entgegnete: Eine einzelne neue Wand in einem alten Haus hält nicht. Jener erwiderte: So will ich dir dein ganzes Haus niederreissen und neu mit Fenstern bauen. Dieser entgegnete: Ich habe dann keinen Raum zum Wohnen. Jener erwiderte: Ich will dir einen Raum mieten. Dieser entgegnete: Ich will mich nicht bemühen¹⁸⁰. Hierauf entschied R. Hama: Er hindert dies mit Recht. — Dies ist ja dasselbe, wozu ist dies wiederum nötig!? — Folgendes lehrt er uns: selbst wenn er es nur für Stroh und Holz benutzt¹⁹⁹.

^{191.} Bei der Teilung, dass wenn das Haus sich senken sollte, es niedergerissen u. neu gebaut werden 192. Muss sich das Haus gesenkt haben, dass es auf Wunsch des einen Bewohners niedergerissen u. neu gebaut werden muss. 193. Eines Hauses, das jemand zu bauen kontraktlich verpflichtet ist, muss betragen. 194. Dieses Verhältnis wird von der Dimension des Tempels gefolgert; dieser war 40 Ellen lang, 20 breit u. 30 hoch. 195. Falls das Erdgeschoss nicht die normale Höhe hat, kann der Bewohner darauf bestehen, dass das Haus niedergerissen u. neu gebaut werde. der La. unsres Textes: herausbringen. 197. Durch das Durchbrechen der neuen Fenster. 198. Das juridische Ergebnis dieser Erzählung ist genau dasselbe wie das der vorangehenden. 199. Dagegen handelte es sich in der vorangehenden Erzählung um ein Wohnhaus.

940

בעלמא: הנהו בי תרי אחי דפלגי בחדי הדדי הד מטייה אספלידא וחד מטייה תרביצא אזל "ההוא דמטייה תרביצא וקא בני אשיתא אפומא דאספלידא אמר ליח קא מאפלת עלי אמר ליח "בדידי כא רבינא לרב אשי מאי שנא מהא דתניא שני אהיי שחלקו אחד "מהן נטל שדה כרם ואחד "מהן נטל שדה לבן יש לו לבעל הכרם ארבע אמות בשדה לבן שעל מנת כן חלקו אמר ליה התם דעלו להדדי עסקינן "דהאי שקיל אספלידא והאי שקיל תרביצא ולא עלו להדדי אמר ליה נהי דעלו "להדדי דמי ליבני כשורי והודרי דמי אוירא לא טלו להדדי ולימא ליה מעיקרא אספלידא פלגת לי השתא בעלמא פלג ליה מי לא תניא האומר בית כור עפר אני מוכר לך את על פי "שאינו אלא לתך הגיעו שלא מכר לו אלא שמא והוא דמיתקרי בית כור פרדם אני מוכר לך את על פי שאין בו 'רימונים כרם אני מוכר לך אף על פי שאין בו גפנים חגיעי שלא מכר לו אלא שמא והוא דמיתקרי כרמא מי דמי התם מצי אמר ליה מוכר ללוקה שמא זביני

ברנפשי M 91 מר׳ דתביצא | 19 M ברנפשי — M 89 מכרל M 94 בינא קאמר אמר – M 93 מכרל M 92 דהכא דלא | M 95 | וכי | M 96 - דהאי...להדרי - דהכא דלא אר באשיתא והורדו V והודרין לא עלו באוירא ולימא לית M 97 עד האידנא אספ" והשתא אינדרונא – 98 אינ – האו אילנות 2 M מאין בו אלא " 1 M אילנות 2 M הכי השתא M 99 התם מוכר הוא א ל שמא בעלמא אמרי לך אכל הכא א ל אידיר ביה כ״ה דדרו ביה אבהתין.

Einst teilten zwei Brüder; einer erhielt den Saal und der andere erhielt den Vorgarten. Da ging derjenige, der den Vorgarten erhielt und baute eine Wand am ז בדין קאמר ליה אמר ליה בדין קאמר ליה אמר ליה אמר ליה אמר ליה אמר ליה אמר ליה אמר ליה machst mir finster. Der anderte erwiderte: Ich baue auf meinem Gebiet. Hierauf entschied R. Hama: Er hat Recht mit seiner Erwiderung. Rabina sprach zu R. Aši: יבי בשופטני עלו להדדי "יובי בשופטני Womit ist es hierbei anders als bei folgender Lehre: Wenn zwei Brüder geteilt haben und der eine den Weinberg und der andere das Saatfeld genommen hat, so erhält der Besitzer des Weinbergs vier שמא בר אשי שמא בר אמר רב שימי בר אשי שמא 15 Ellen im Saatfeld, denn nur unter dieser Bedingung haben sie geteilt201? Dieser erwiderte: Hier wird von dem Fall gesprochen, wenn sie einander einerausgezahlt haben. — Haben sie etwa hierbei nicht ein-מותקרי פרדם ברדם מותוא והוא דמיתקרי פרדם ander herausgezahlt, wird hier denn von Dummen gesprochen, der eine sollte den Saal und der andere den Vorgarten genommen haben, ohne dass sie einander herausgezahlt haben²⁰³!? Dieser erwiderte: Zugegeben, dass sie einander den Wert der Ziegel, der Balken und der Latten herausgezahlt haben, aber den Wert des Luftraums204 haben sie einander nicht herausgezahlt. -- Sollte er doch zu ihm sagen: ich habe für meinen Teil einen Saal genommen und du machst mir aus diesem

eine [dunkle] Kammer!? R. Šimi b. Aši erwiderte: Sie haben nur dem Namen nach205 geteilt; es wird ja auch gelehrt: Wenn jemand zu seinem Nächsten gesagt hat, er verkaufe ihm eine Korfläche Ackerland, so hat dieser es erworben, selbst wenn es nur einen Lethekh fasst, denn er hat sie ihm nur dem Namen nach verkauft; jedoch nur, wenn sie Korfläche genannt wird. [Sagte er,] er verkaufe ihm einen Obstgarten, so hat dieser ihn erworben, auch wenn in diesem keine Granatäpfel vorhanden sind, denn er hat ihn ihm nur dem Namen nach verkauft; jedoch nur, wenn er Obstgarten genannt wird. [Sagte er,] er verkaufe ihm einen Weinberg, so hat dieser ihn erworben, auch wenn in diesem keine Weinstöcke vorhanden sind, denn er hat ihn ihm nur dem Namen nach verkauft; jedoch nur, wenn er Weinberg genannt wird. - Ist es denn gleich; da kann der Verkäufer zum Käufer sagen, er habe es ihm nur dem

^{200.} Als Raum für das Bearbeitungsgespann. 201. Dies ist bei der Teilung vorausgesetzt worden, auch wenn sie es nicht vereinbart haben. 202. Der Besitzer des Weinbergs dem Besitzer des Saatfelds; darin war auch die Entschädigung für die 4 Ellen einbegriffen. 203. Der Saal ist ja bedeutend mehr wert. 204. Das Licht vor dem Saal, das der Besitzer des Gartens nicht beeinträchtigen 205. Der Saal behält seinen Namen, auch wenn er die Eigenschaften eines solchen verloren hat.

Namen nach verkauft, hierbei aber kann ilim ja der andere erwidern, ich habe geteilt unter der Bedingung, dass ich in diesem ebenso wohnen kann, wie unsere Eltern in diesem gewohnt haben ?? Mar-Jenuga und Mar-Oasisa, die Söhne R. Hisdas, sprachen zu R. Aši: Die Nehardeenser vertreten hierbei ihre Ansicht, denn R. Nahman sagte im Namen Semuéls : Wenn Brüder geteilt haben, so hat הברינן ליה דנפק ליה דנפק תברא הוא ליה אגבויי לא מגבינן ליה דנפק הברא הוא einer an den anderen keinen Anspruch hinsichtlich der Wege, der Fenster", der Leitern und der Wasserläufe". Seid damit achtsam, denn es sind festgesetzte Lehren. Raba aber sagt, sie haben wol.

Einst wurde auf einen Schuldschein, der Waisen gehörte, eine Quittung präsentirt. Da sprach R. Hama: Man kann mit diesem [die Schuld] nicht einfordern und ilm auch nicht zerreissen. Man kann mit שמעון כן גמליאל אומר לא כל "החצרות שו שמעון בן גמליאל ihm [die Schuld] nicht einfordern, denn es wurde auf ihn eine Quittung präsentirt, und zerreissen kann man ihn ebenfalls nicht, denn wenn die Waisen grossjährig werden, können sie den Beweis antreten, dass sie gefälscht ist. R. Aha, der Sohn Rabas, sprach zu Rabina: Wie ist die Halakha zu entscheiden? Dieser erwiderte:

לך הכא מצי אמר ליה אדעתא דהכי פלני דדאירנא ביה כי היכי דדרו אבהתן 'אמרו ליה מר ינוקא coll ומר קשישא בריה דרב חסדא לרב אשי נהרדעי משואל האהין האמר רב נחמן אמר שמואל האהין שחלקו אין להן לא דרך זה על זה ולא חלונות זה על זה ולא סולמות זה על זה ולא אמת המים זה על זה והזהרו בהן שהלכות קבועות הן ורבא אמר יש להן: ההוא שטרא דיתמי דנפיק 'עליה תברא אמר רב המא 'אגבויי לא מגביגן ליה ומיקרע לא עליה "מיקרע לא קרעיגן ליה דבי גדלי יתמי דילמא מייתו ראיה ומרעי ליה 'אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרבינא הלכתא מאי "אמר ליה בכולהו הלכתא כרב חמא לבר מתברא "דסחדי בשקרי לא מחזקינן מר זוטרא בריה דרב מרי אמר בהא נמי הלכתא 15 כרב חמא דאם איתא דתברא מעליא חוא איבעי ליה לאפוקי בחיי אבוחון ומדלא אפקיה שמע מינה זיופי זייפיה:

וין ובין אותו לבנות בית שער ודלת לחצר רבן ראויות לבית שער כופין אותו לבנות לעיר חומה ודלתים ובריח רבן שמעון בן גמליאל אומר לא כל העיירות ראויות לחומה" כמה יהא בעיר ויהא כאנישי "איירות ראויות לחומה" כמה יהא בעיר

אל מר קשישא M 4 תברא עלויי M 3 אגבויי...קרעינן ליה 1 0 M ביה דהא נפיק 1 M ולא א שלחה רב M S מיק׳ קרע׳ ליה דילמא לכי גד׳ יתמי מייתו אחא בר רב לקמיה דרבינא - 1 M שלח וקי M א דאחזוקי M 10 .1 + M 12 סהדי M 11 — ה

Bei allen ist die Halakha nach R. Hama zu entscheiden, mit Ausnahme des Falls von der Quittung, denn wir halten die Zeugen213 nicht für lügenhaft. Mar-Zutra, der Sohn R. Maris, sagte: Auch hierbei ist die Halakha nach R. Hama zu entscheiden, denn wenn die Quittung echt wäre, so sollte er214sie bei Lebzeiten des Vaters präsentirt haben, und da er sie dann nicht präsentirt hat, so ist zu schliessen, dass sie gefälscht ist.

AN hält ihn an, zum Bau eines Torhäuschens und einer Tür zum Hof BEIZUTRAGEN. R. ŠIMÔN B. GAMALIÉL SAGT, NICHT JEDER HOF BENÖTIGT EINES TORHÄUSCHENS. MAN HÄLT IHN217AN, ZUM BAU EINER MAUER, VON TOREN UND RIEGELN FÜR DIE STADT BEIZUTRAGEN. R. ŠIMÔN B. GAMALIÉL SAGT, NICHT JEDE STADT BEnötigt einer Mauer. Wie lange muss man in der Stadt gewohnt haben, um DEN BÜRGERN DER STADT ZU GLEICHEN²¹⁸? — ZWÖLF MONATE. HAT MAN DA EIN

206. Mit unbeschränktem Licht. 207. Zu welchen auch R. Hama gehört, der die obige Entscheidung traf, nach welcher der Besitzer der Halle diesen Einspruch nicht erheben kann. 208. Der 209. Derjenige, dem sie zugefallen sind, kann dem anderen nicht verebenfalls aus Nehardeâ war. bieten, vor diesen eine Wand zu bauen. 210. Wenn einer das Obergeschoss u. der andre den Hof genommen hat, so darf jener in diesem keine Leiter aufstellen. 211. Sie durch das Gebiet des 213. Die auf der Quittung anderen zu leiten. 212. Oben angeführten Entscheidungen RH.s. unterschrieben sind. 214. Der Besitzer derselben. 215. Jeden Hausbesitzer des gemeinsamen 216. Eine Art Pförtner- od. Wächterloge. 217. Jeden Einwohner der Stadt. an den städtischen Lasten mittragen zu müssen.

העיר שנים עשר חדש "קנה בה בית דירה הרי הוא באנשי העיר מיד:

גמרא. למימרא דבית שער מעליותא היא והא ההוא הסידא דהוה"רגיל אליהו דהוה משתניי קשיא הא מגואי הא ⁵מבראי ואי בעית אימא הא והא "מבראי ולא קשיא הא דאית ליה דלת הא דלית ליה דלת אי בעית אימא הא והא דאית ליה דלת ולא משיא הא דאית ליה פותחת הא דלית פותחת ולא קשיא הא דפותחת דידיה מנואי הא דפותחת דידיה למבראי: "תנו רבנן כופין אותו לבנות בית שער ודלת לחצר רבן שמעון בן גמליאל אומר לא כל חצרות ראויות לבית שער אלא הצר הסמוכה לרשות הרבים אינה ראויה לבית שער ורבנן זימנין דדחקי בני רשות הרבים"ועיילו ואתו: כופין אותו לבנות לעיר כו': תנו רבנן כופין אותו לעשות לעיר דלתים ובריח ורבן שמעון כן גמליאל אומר לא כל ראויה לחומה ושאינה סמוכה לספר אינה ראויה לחומה ורבגן זימנין דמקרו ואתי גייסא: בעא מיניה רבי אלעזר מרבי יוחנן כשהן גובין לפי"נפשות נובין או דילמא לפי שבח ממון גובין אמר ליה לפי ממון יבני קבע בה מסמרות איכא דאמרי befindet.

ואם + 14 משתעי אליהו בחדיה בנה ב"ש + M 13 לביתיה ולא אשתעי אליהו בהדיה || M 15 מאבראי || B 16 ועיילי מובא: רשב"ג M 17 כופין...לחצר: תניא רשב״ג אומר: תניא רשב ג 18 M שבה ממון הן גובין או לפי בני אדם תן גובין אל לפי שבח ממון הן גובין 19 M ברי. Wohnhaus Gekauft, so ist man sofort DEN ÜBRIGEN BÜRGERN DER STADT GLEICH.

GEMARA. Dennach wäre ein Torhäuschen vorteilhaft, dagegen war einst ein Frommer, mit dem Elijahu sich zu בהדיה עבד בית שער ותו לא משתעי בהדיה לא unterhalten pflegte, und als er einst ein Torhäuschen baute, hörte er auf, sich mit ihm zu unterhalten²¹⁹?? — Das ist kein Einwand, das eine, wenn es sich von in-חם הא בעית אימא הא והא דאית ליה en, und das andere, wenn es sich von aussen²²⁰befindet. Wenn du willst, sage ich: beides, wenn es sich von aussen befindet, dennoch ist es kein Einwand; das eine, wenn es eine Tür221 hat, und das andere שער ושאינה סמוכה wenn es keine Tür hat. Wenn du willst, sage ich: beides, wenn es eine Tür hat, dennoch ist dies kein Einwand; das eine, wenn ein Drücker vorhanden ist, und das andere, wenn kein Drücker vorhanden211ist. עיר, הסמוכה לספר Wenn du aber willst, sage ich: beides, wenn ein Drücker vorhanden ist, dennoch ist dies kein Einwand; das eine, wenn der Drücker sich von innen befindet, und das andere, wenn der Drücker sich von aussen

> Die Rabbanan lehrten: Man hält ihn an, zum Bau eines Torhäuschens und einer Tür für den Hof beizutragen. R. Simôn b. Gamaliél sagt, nicht jeder Hof benötigt eines Torhäuschens; ein Hof, der

an der Strasse liegt, benötigt eines Torhäuschens, und der nicht an der Strasse liegt, benötigt keines Torhäuschens. — Und die Rabbanan²²²?? — Manchesmal kann es vorkommen, dass im Strassenpublikum ein Gedränge herrscht und Leute da hineingehen.

MAN HÄLT IHN AN, ZUM BAU &C. FÜR DIE STADT BEIZUTRAGEN. Die Rabbanan lehrten: Man hält ihn an, zum Bau von Toren und Riegeln für die Stadt beizutragen. R. Simôn b. Gamaliél sagt, nicht jede Stadt benötigt einer Mauer; eine Stadt, die an der Grenze liegt, benötigt einer Mauer, und die nicht an der Grenze liegt, benötigt keiner Mauer. — Und die Rabbanan²³!? — Manchesmal kann es vorkommen, dass auch da ein Streifzug kommt.

R. Eleâzar fragte R. Johanan: Wird die Beisteuer nach den Personen oder nach dem Vermögen erhoben? Dieser erwiderte: Sie wird nach dem Vermögen erhoben, und mein Sohn Eleâzar hat in dieser Sache Pflöcke eingeschlagen²². Manche lesen: Wird

^{219.} Weil durch dieses die Armen nicht ins Haus gelangen konnten. 220. Wenn das Torhäuschen sich von innen befindet u. der Arme draussen an der Tür pocht, so hört man es drinnen nicht; wenn es sich aber von aussen befindet, so sieht er es u. geht hinein. 221. Der Arme kann dann 222. Wozu benötigt ein solches eines Torhäuschens. 223. Wozu braucht eine solche Stadt einer Mauer. 224. Dh. dies zum Gesetz bestimmt.

sie nach der Lage des Hauses erhoben oder nach dem Vermögen? Dieser erwiderte: Sie wird nach dem Vermögen erhoben, und mein Sohn Eleazar hat in dieser Sache Pflöcke eingeschlagen.

R. Jehuda der Fürst hatte einst [die Kosten für die Stadtmauer [auch] den Gelehrten auferlegt; da sprach Reš-Laqiš: Die Gelehrten brauchen keiner Bewachung, denn es heisst: Wollte ich sie tahlen, sie שכן כל שכן לא כל שכן שהם מרובים לא כל שכן wenten mehr sein als der Sand: wen, wollte man sagen, die Frommen, so heisst es ja von ganz Jisraél: Gleich dem Sand am Uter des Meers, wieso könnten nun die Frommen mehr als der Sand sein!? Viel-1 mehr meint er es wie folgt: wollte man die Werke der Frommen zählen, so würden sie mehr als der Sand sein. Nun ist [ein Schluss vom Geringeren auf das Wichtigere zu folgern: wenn der Sand, der we- 20 לפני הקדוש ברוך הוא רבונו של עולם אפילו בשעה niger ist, das Meer beschützt, um wieviel mehr beschützen die Werke der Frommen, die mehr sind, die Frommen. Als er zu R. Johanan kam, sprach dieser zu ihm: Weshalb hast du es ihm nicht aus folgendem בי יתנו בגוים עתה אווים אדנביאי דכתיב גם כי יתנו בגוים עתה או של מקום אדנביאי דכתיב גם כי יתנו בגוים עתה Schriftvers gedeutet?" Ich bin eine Mauer und meine Brüste Türmen gleich; ich bin cine Mauer, das ist die Gesetzeskunde; und meine Brüste Türmen gleich, das sind die Schriftgelehrten²²⁰. Reš-Laqiš aber hielt es mit folgender Auslegung Rabas: Ich bin eine Mauer, das ist die Gemeinschaft Jisraél; und meine Brüste Türmen gleich, das sind die Bet- und Lehrhäuser.

"אמר ליה לפי 'קירוב בתים הן גובין או דילמא לפי ממון גובין אמר ליה לפי ממון גובין ואלעור בני קב" בה מסמרות: רבי יהודה נשיאה רמא דשורא מרבנן אמר 'ריש לקיש רבנן לא צריכי נמירותא פתיב אספרם מהול ירב(י)ון אספרם למאן אילימא פ השתא כולהו ישראל כתיב בהו כהול הול אשר על שפת הים צדיקים עצמם מחול ירבון אלא תכי קאמר אספרם למעשיתם של צדיקים מחול ירבון וכל וחומר ומה חול שמועם מגין על הים שמגינים עליתם כי אתא לקמית דרכי יוחגן אמר יים לית "מאי שעמא לא תימא ליה מהא אני הומה מושדי במגדלות אני הומה זו תורה ושדי במגדלות אלו תלמידי חכמים "ריש לקיש" סבר לה בדדרש רבא אני חומה זו כנסת ישראל ושדי כמגדלות 3 אלו בתי כנסיות ובתי מדרשות: רב"חנן בר רב חסדא רמא כרגא ארבגן אמר ליה רב נחמן כר יצחק "כברת אדאורייתא ואדנביאי ואדבתובי אדאורייתא משה דכתים אף חבב עמים כל קדשיו בידך אמר משה שאתה מחבב עמים כל קדושיו יהיו בידך והם תכו לרגלך תני רב יוכת אלו תלמידי חבמים שמכתתים רגליהם מעיר לעיר וממדינה למדינה "ללמוד תורה ישא מדברתיך לישא וליתן"בדברותיו B 20 בעא מיניה רבי אלעזר מר י כשהן גובין לפי ש ם הן גובין אי לפי קירוב בתים הן גובין B 22 קירוב M 24 בתים הן גובין H 23 בתים הן גובין H 23 בתים הן ליה B 25 + רנפישי מחלא AI 26 ועדיקים מחול + ומעש P 28 מהול 29 א ק"ו מהול מה P 27 B 32 על אחת כמה וכמה כי 31 M אמאי לא M 30 $^{\circ}$ עבר M אמר אני $^{\circ}$ B 34 אמר אני $^{\circ}$ M 33 אמר אני $^{\circ}$ + 1 א בדבורו. M 37 בדבורו.

R. Hanan b. R. Hisda belegte einst die Gelehrten mit Kopfsteuer; da sprach R. Nahman b. Jichaq zu ihm: Du hast übertreten die Gesetzlehre, die Propheten und die Hagiographen. Die Gesetzlehre, denn es heisst: 230 Auch liebte er die Völker, alle seine Heiligen in deiner Hand; Mošeh sprach vor dem Heiligen, gebenedeiet sei er: Herr der Welt, auch zur Zeit, wenn du die Völker liebst, mögen alle seine Heiligen in deiner Hand sein. 20 Und sie zertrümmerten zu deinen Füssen. R. Joseph lehrte: Das sind die Schriftgelehrten, die, von Stadt zu Stadt und von Land zu Land wandernd, ihre Füsse zertrümmern, um das Gesetz zu studiren; "erheben deine Worte, um über die Worte Gottes zu verhandeln. Die Propheten, denn es heisst: 33 Auch wenn sie unter den Völkern lernen 34, nun will ich

225. Je näher das Haus der Grenze ist, um so höher wird es besteuert. 227. Gen. 22,17. 229. Sie brauchen keiner Mauer, da sie das Gesetz haben. 228. Cnt. 8,10. 230. Dt. 23,3. 231. Die Nichtjuden, dh. wenn diese die Herrschaft über Jisraél haben. deinem Schutz. 233. Hos. 8,10. 234. Sich mit dem Gesetzesstudium befassen; so nach der t.schen Auslegung.

אקבצם ויחלו מעם ממשא מלך ושרים "אמר עולא פסוק זה בלשון ארמית נאמר "אי תנו כולהו עתה אקבצם ואם"מעם מהם יחלו ממשא מלך ושרים אדכתובי דכתים מנדה בלו והלך לא שלים למרמא 22 .. שנת המלך בלו פנה וו מנת המלך בלו ישליהם יים יהודה מנדה זו מנת המלך בלו פני המלך בלו פני המלך בלו פני המלך בלו פני זו כסף גולגלתא והלך זו ארנונא: רב פפא רמא בריא הדתא איתמי אמר ליה רב שישא בריה דרב אידי לרב פפא ודילמא לא מידויל אמר ליה מישכל שקילנא פנייהו אי מידויל "מידויל ואי לא מהדרנא 'אמר רב יהודה הכל לאגלי גפא ייי אפילו מיתמי אבל "רבגן לא "צריכי נמירותא "הכל ייי לכריא פתיא אפילו מרכנן ולא אמרן אלא דלא נפקי "בכלווא אבל נפקי "בכלווא רבנן לאו בני מיפק רבי פתח "אוצריה בשני בצורת "בכלוזא נינהו: 15 אמר יכנסו בעלי מקרא בעלי משנה בעלי תלמוד בעלי הלכה בעלי הגדה אבל עמי הארץ אל יכנסו" דחק רבי"יונתן בן עמרם ונכנס אמר לו רבי פרנסני אמר לו"קרית לאו שנית "לאו"אם כן במה אפרנכך ברנסגי ככלב וכעורב פרנסיה בתר דנפק יתיב⁵⁰ 20 רבי וקא מצמער "אמר אוי לי שנתתי פתי לעם הארין אמר לפניו רבי שמעון בר רבי שמא יונתן בן עמרם הלמידך הוא שאינו רוצה ליהנות "מכבוד תורה מימיו בדקו ואשכח אמר רכי יכנסו הכל יתנו בגוים עתה M אם כולם יתנו בגוים עתה + M 38 לאו ויחלו מעט ממשא P 41 עליה. M עליהון M 42 מפיקנא להו ואי + M + 3 מרכנן לא ד+ M + 3 בעי באכלווא B 46 אכ ואפי מרב' ואי קא נפקי V 45 יוחגן P 49 בעלי...אבל P 49 יוחגן B 47 עמשת ת ה לאו V 52 אל + B 51 בני + B 50 V 55 \parallel רלא במה \parallel 4 + B 53 \parallel תלמי \parallel 1 + B 53 \parallel ואלא במה בכ ת בדקו ומצאו כדבריו אמר.

sie sammeln; sie werden sich ein wenig erholen von der Last der Könige und Fürsten. Hierzu sagte Ûla: dieser Schriftvers sei aramäisch "abgefasst; wenn sie alle lernen, nur wenige von ihnen, so werden sie sich erholen von der Last der Könige und Fürsten. Die Hagiographen, denn es heisst: Tribut, Steuer und Wegegeld ihnen aufzu-הלייהו: הייהו וויש orlegen, soll niemand berechtigt sein. R. Jehuda sagte: Tribut, das sind die Abgaben für den König, Steuer, das ist die Kopfsteuer, Wegegeld, das sind die Naturalabgaben²³⁰.

> R. Papa belegte einst Waisen mit einem Beitrag zu einem neuen Brunnen; da sprach R. Šiša, der Sohn R. Idis, zu R. Papa: Vielleicht wird nichts zu schöpfen sein 2007? Dieser erwiderte: Zunächst nehme ich von ihnen; wenn zu schöpfen sein wird, so ist es recht, wenn aber nicht, so gebe ich es ihnen

R. Jehuda sagte: Jeder wird [zum Beitrag] für die Stadttore herangezogen, selbst Waisen; die Gelehrten aber brauchen keiner Bewachung218. Jeder wird zum Brunnengraben herangezogen, selbst die Gelehrten; dies jedoch nur wenn keine Massen ausziehen²³⁹, nicht aber, wenn Massen ausziehen, weil die Gelehrten nicht mit den Massen mitzugehen brauchen.

Rabbi öffnete seine Speicher in den Jahren der Hungersnot und sprach: Es mögen die Schrift-, Mišnah-, Talmud-, Halakha- und Agadakundigen eintreten, Leute aus dem gemeinen Volk240 aber sollen nicht eintreten. Da drang sich R. Jonathan b. Âmram vor und trat ein, indem er zu ihm sprach: Meister, speise mich. Jener fragte: Hast du die Schrift gelesen? - Nein. - Hast du die Mišnah gelernt? - Nein. - Wenn dem so ist, woraufhin soll ich dich speisen!? - Speise mich gleich einem Hund oder einem Raben. Als er fort war, sass Rabbi und grämte sich, indem er sprach: Wehe mir, dass ich mein Brot einem Menschen aus dem gemeinen Volk verabreicht habe! Da sprach R. Simôn b. Rabbi zu ihm: Vielleicht ist es dein Schüler Jonathan b. Amram, der von der Ehre der Gesetzeskunde nie geniessen will? Hierauf untersuchten sie und es stellte sich heraus. Alsdann sprach Rabbi: Es mag jeder eintreten. Rabbi vertrat

^{235.} Das W. יחנו in diesem Schriftvers ist vom aram. מוני wiederholen, lernen abzuleiten. die ausrückenden Truppen. 237. Wird an dieser Stelle kein Wasser zu finden sein; er würde dann den Waisen zwecklos das Geld abgenommen haben. 238. Sie brauchen hierfür keinen Beitrag zu 239. Zum Graben der Brunnen, sondern Brunnenbauer gemietet werden. Bd. vij S. 655. N. 53.

hierbei seine Ansicht, denn Rabbi sagte: Ein Strafgericht kommt über die Welt nur wegen der Leute aus dem gemeinen Volk. So wurde einst der Stadt Tiberjas" das Geld zu einer Krone auferlegt. Als darauf [die Einwohner] zu Rabbi kamen und verlangten, dass auch die Gelehrten beitragen sollen, erwiderte er ihnen: Nein. Tene sprachen: So laufen wir fort. Lauft. Als dann die Hälfte von ihnen fortgelaufen שיהא באנשי העיר וכו: ורמינהי ההמרת והגמלת ש war, wurde es der anderen Hälfte 'auferlegt. Hierauf kam die andere Hälfte zu Rabbi und verlangte von ihm, dass die Gelehrten beitragen sollen, und er erwiderte ilmen: Nein. So laufen wir fort. ושנים שנים שנים עשר חדש So laufen wir fort. שנשר שנים שנים עשר

Lauft. Da lief auch die andere Hälfte fort und nur ein Wäscher blieb zurück. Als man es dann dem Wäscher auferlegte und auch er fortlief, wurde [das Geld für] die Krone erlassen. Darauf sprach Rabbi: Ihr seht nun, dass ein Strafgericht über die Welt nur wegen der Leute aus dem gemeinen Volk kommt²⁴.

WIE LANGE MUSS MAN IN DER STADT GEWOHNT HABEN, UM DEN BÜRGERN DER STADT ZU GLEICHEN &c. Ich will auf einen Widerspruch hinweisen: Wenn eine von Ort רבי לטעמיה דאמר "רבי אין פורענות בא לעולם אלא בשביל עמי הארץ בההוא דמי כלילא דשדו אטבריא אתו לקמיה דרבי ואמרו ליה ליתבו רבנן בהדן אמר להו לא' אמרו ליה ערוקינן ערוקו ערוק פלניהון דליוה "פלגא אתו הנהו פלגא קמיה דרבי אמרו ליה ליתבו רבנן בהדן אמר להו לא ערוקינן ירוקו 'ערוק פלגיהון פש כוכם דליוה אכוכם ערק בובם "פקנ כלילא אמר רבי ראיתם שאין פורענות בא לעולם אלא בשביל עמי הארץ: וכמה יהא בעיר העוברת ממקום למקום ולנה בתוכה והודהה 'עמהן הן בסקילה וממוגן פלט ואם נשתהו שם שלשים יום הן בסייף וממוגן אבד אמר רבא לא קשיא הא "לבני מתא הא ליתובי מתא כדתניא המודר הנאה אסור ליהנות ממנו פחות מכאן מותר"מיושבי העיר כל "שנשתהא שם שלשים יום אסור ליהנות ממנו פחות מכאן מותר ליהנות ממנו ולכל מילי מי בעינן שנים נשר הדש"והתניא שלשים יום לתמחוי שלשה V 59 ליהבו V 58 ר׳ 57 דההוא על 50 א

א ל B 60 א ל. P ערוקו ערוקו V 61 לפלגא Y א ל. B 63 ערוק ערוקו P 62 אפלגאן אתו לקמיה דר' הנך פלגא עמה V 65 בשל V 64 עיקו כורהו פש החוא כובם שדיוה אם נשתחה שלש' יום הם בסייף וממונם אבד ואם לאו הם בסק" וממונם פלט V 66 לאקרוייה מבני מתא והא לאקרוייה מיתבי ובא אדם אחד ונשתהא עמם כל ששהא V 67 ששהא 70 V ורמינהי V 69 להנות ממנו + V 68 ש"י לקופה ש"ח לתמחוי.

zu Ort ziehende Karawane Eseltreiber oder Kamelführer da²⁴³übernachtet hat und mit abtrünnig geworden ist, so werden sie durch Steinigung hingerichtet 44 und ihr Vermögen wird gerettet; wenn sie da dreissig Tage verweilt haben, so werden sie durch das Schwert hingerichtet und ihr Vermögen wird vernichtet²⁴⁵!? Raba erwiderte: Das ist kein Widerspruch, das eine gilt von der Stadtbürgerschaft²⁴⁰und das andere gilt von der Stadteinwohnerschaft²⁴⁷. Es wird auch gelehrt: Wenn jemand gelobt hat, von den Bürgern der Stadt nichts zu geniessen, so darf er von einem, der da zwölf Monate wohnt, nichts geniessen, wenn weniger, so darf er von ihm wol geniessen; [sagte er:] von den Einwohnern der Stadt, so darf er von einem, der da dreissig Tage wohnt, nichts geniessen, wenn weniger, so darf er von ihm wol geniessen. - Sind denn in jeder Hinsicht zwölf Monate erforderlich, es wird ja gelehrt: Dreissig Tage hinsichtlich des Armenkessels",

241. Statt פלגא ist mit manchen Codices אפלגא zu lesen; nach 240. Seitens der Regierung. Ršj. da ward ihnen die Hälfte [des Betrags] erlassen. 242. Da es den zurückgebliebenen Gelehrten nicht auferlegt worden war. 243. In einer sog. abtrünnigen Stadt, die sich dem Götzendienst hingegeben hat; die Einwohner müssen sämtlich durch das Schwert getötet u. das ganze Vermögen durch Feuer vernichtet werden; cf. Dt. 13,13ff. 244. Gleich einem einzelnen, der Götzendienst treibt (Dt. 245. Da sie nach 30 Tagen zu den Einwohnern der Stadt 13,11), da sie zur Stadt nicht gehören. gehören, dagegen heisst es hier, dass dies erst nach 12 Monaten eintrete. 246. Diese erlangt man erst nach 12 Monaten. 247. Als Einwohner der Stadt gilt man schon nach 30 Tagen; beim Götzendienst wird von den Bewohnern (יושבי, Dt. 13,16) gesprochen. 248. Wer so lange in der Stadt wohnt, muss den Beitrag hierfür zahlen.

Talmud Bu. V.

חדשים לקופה ששה לכסות תשעה לקבורה שנים עשר "לפסי העיר אמר "רבי אסי אמר רבי יוחנן כי תנן גמי מתניתין שנים עשר חדש לפסי חעיר תנן: "ואמר רבי אסי אמר רבי יוחנן הכל לפסי העיר ה ואפילו מיתמי אבל רבגן לא "רבגן לא צריבי נמירותא אמר רב פפא"לשורא ולפרשאה ולמרזינא אפילו מיתמי בללא דמילתא כל מילתא דאית לה: הנאה מיניה אפילו מיתמי"רבא רמא צדקה איתמי דבי רב מריון אמר ליה אביי והתני רב שמואל בר שבוים אמר ליח אנא לאחשובינהו קא עבידנא: איפרא הורמיז אימיה דשבור מלכא שדרה ארנקא דדינרי לקמית "דרב יוסף אמרה "ליחוי למצוה רבה יתיב רב יוסף וקא מעיין בה"מאי מצוה רבה אמר 15 ליה"אביי מדתני רב שמואל בר יהודה אין פוסקין צדקה על היתומים"ואפילו לפדיון שבוים שמע מינה פדיון שבוים מצוח רבה חיא: אמר ליה רבא לרבה 6. בר"מרי מנא הא מילתא דאמור רבנן"דפדיון שבוים מצוח רבה "היא אמר ליה דכתים והיה כי יאמרו למות למות ואשר לחרב לחרב ואשר לרעב לרעב ואשר לשבי לשבי ואמר רבי יוחנן כל המאוחר בפסוק זה קשה מחבירו חרב קשה ממות אי בעית אימא קרא ואי בעית אימא סברא אי בעית אימא

V 70 רב. V י א אמר + V 68 + רב. רא אמר P 73 + B 72 אטעיה - P 71 + B 72M 75 | אכל רבנן לא צריכי נטירותא + B 74 | לשודא נטירותא ליתמי רמינן עלויהו רבה | B 76 רכה | B 77 בר. ע מר $\| \ 78 \ M \ S0 \|$ דרבי $\| \ 79 \ M \ K$ ליה תיהוי V - B 83 מכיהי + P 82 + רכי (ואצ"ל אביי רבי) אביי + P 82 + 81 ר P 84 מריה P 84 - היא א ל.

drei Monate hinsichtlich der Almosenkasse, sechs hinsichtlich der [Armen]kleidung, neun hinsichtlich des Begräbnisses240 und zwölf hinsichtlich der Stadtpfähle²⁵⁰!? R. Asi erwiderte im Namen R. Johanans: Die Lehre unsrer Mišnah, dass zwölf Monate erforderlich sind, spricht eben von den Stadtpfählen.

R. Asi sagte im Namen R. Johanans: יהודה אין פוסקין צדקה על היתומים אפילו לפדיון Von jedem wird ein Beitrag zu den Stadtpfählen erhoben, selbst von Waisen; von den Gelehrten aber nicht, denn die Gelehrten brauchen nicht der Bewachung. R. Papa sagte: Für die Stadtmauer, den Reiter und den Waffenhüter müssen auch Waisen beitragen. Die Regel hierbei ist: für jede Sache, von der sie einen Nutzen haben, müssen auch Waisen beitragen. Raba belegte die Waisen des Bar-Marjon מליך אנה נצא ואברת אליהם כה אבר ה' אשר mit Almosenbeiträgen, da sprach Abajje zu ihm: R. Šemuél b. Jehuda lehrte ja, dass man Waisen nicht mit Almosenbeiträgen belege, nicht einmal zur Gefangenenauslösung!? Dieser erwiderte: Ich tu dies zu ihrer Ehrung.

> Einst sandte Iphra-Hormez^{24t}, die Mutter des Königs Sapor, einen Beutel Denare zu R. Joseph, mit dem Bemerken, es solle zu einem besonders guten Werk verwandt werden. Da sass R. Joseph und dachte darüber nach, was wol ein besonders gutes

Werk sei. Hierauf sprach Abajje zu ihm: Da R. Semuél b. Jehuda lehrte, dass man Waisen nicht mit Almosenbeiträgen belege, nicht einmal zur Gefangenenauslösung, so ist zu entnehmen, dass die Gefangenenauslösung ein besonders gutes Werk ist.

Raba fragte Rabba b. Mari: Woher ist das zu entnehmen, was die Rabbanan gesagt haben, dass die Gefangenenauslösung ein besonders gutes Werk ist? Dieser erwiderte: Es heisst: "Und wenn sie zu dir sprechen: wohin sollen wir gehen? so sage zu ihnen: So spricht der Herr: wer zum Sterben - zum Sterben, wer zum Schwert zum Schwert, wer zum Hunger — zum Hunger, und wer zur Gefangenschaft — zur Getangenschaft. Und hierzu sagte R. Johanan, was in diesem Schriftvers später folgt, sei schlimmer, als das, was vorangeht. Das Schwert ist schlimmer als das Sterben; wenn du willst, entnehme ich dies aus einem Schriftvers, und wenn du willst, begründe ich dies. Wenn du willst, begründe ich dies: der eine wird verunstal-

249. Für die Armen. 250. Wahrscheinl. zur Befestigung der Stadt. 241. wird wird im T. oft für das pers. Ormuzd gebraucht (nicht Έρμής wie Mussafia erkl.); nach Rapoport (ערך מילין p. 182) ist hier Sapor II., Sohn des Königs Hormisdas gemeint, jed. ist seine Erklärung des W.s איפרא mit "Frau", das aus dem Persischen stammen soll, sehr gewagt. 252. Jer. 15,2.

tet und der andere wird nicht verunstaltet; wenn du willst, aus einem Schriftvers: Kestbar ist in den Augen des Herrn das Sterbin viner Frommen. Der Hunger ist schlimmer als das Schwert; wenn du willst, begründe ich dies: der eine hat Qualen und der andere hat keine Qualen. Wenn du willst, entnehme ich dies aus einem Schriftvers: Gluckheher waren, die durch שנבויה והלוקה שוים תמחוי בכל יום קופה מערב ו Schwert fielen, als die durch Hunger שנבויה והלוקה שוים תמחוי בכל יום קופה fielen. Bei der Gefangenschaft ist alles vorhanden .

Die Rabbanan lehrten: Die Beiträge für die] Armenkasse werden durch zwei [Personen] eingezogen und durch drei ver- ולהסיק על קיצתם: אמר מה אין עושין שררות על ה teilt. Sie werden durch zwei eingezogen, denn man darf über die Gemeinde nicht weniger als zwei Beamte einsetzen; sie wird durch drei verteilt, wie bei Gerichtsverhandlungen in Geldsachen". [Die Bei-20 הקופה מאי שררותא דאמר רב נהמן אמר רבה בר trägel für den Armenkessel werden durch drei [Personen] eingezogen und durch drei verteilt; bei diesen ist die Einziehung und die Verteilung gleich. Der Armenkessel wird jeden Tag [verteilt], die Armenkasse nur an jedem Vorabend des Sabbaths.

סברא האי קא פינוול והאי לא קא בינוול ואיבעית אימא קרא יקר בעיני ה' המותה לחסידיו רעב קשה מחרב איבעית אימא כברא האי קא מצמעי יוהאי לא קא מצמעה איבעית אימא קרא מיבים היו הללי הרב מחללי רעב שבי בולחו איתנהו ביה: תנו רבנן קופה של צדקה נגבית בשנים ומתחלקת בשלשה נגבית בשנים שאין נושים שהדות כל הצבור פחות משנים ומתחלקת בשלשה בדיני ממונות תמחוו 'נובית בשלשה ומתחלקת בשלשה שבת לערב שבת תמחוי לעניי עולם קופה לעניי העיר ורשאים בני העיר לעשות קופה תמחוי ותמחוי קופה ולשנותה לכל ביה שירצו ורשאין בני העיר לחתנות על חמדות ועל חשערים ועל שכר פועלים הצבור פחות משנים פנא חני מילי אמר רב נחמן אמר קרא וחם יקחו את הזהב וגו' שררות הוא דלא עבדי הא הימוני"מהימן מסייע ליה לרבי הנינא דאמר רבי חנינא מישה ומינה רבי שני אהין על אבוה לפי שממשבנין על הצדקה ואפילו בערב קשה מכודם - B 88 קרא ואב א כברא - T 87 M = M = M = M = M = M = 0 מפני א א מפני מפני אויה א מפני א מפני מפני אויה שהוא - 192 M כגב בג' ומתחלק בג מפני שגבוייו וחלוקו שוח $40~\mathrm{M}$ מהימני אי מאי משמע אר ן בר כהן דאמר M 93 פקופה. M 95

Vom Armenkessel erhalten die Armen der ganzen Welt, von der Armenkasse nur die Armen der Stadt. Die Bürger der Stadt dürfen die [Beiträge der] Armenkasse für den Armenkessel und die des Armenkessels für die Armenkasse bestimmen, und nach Belieben abändern. Ferner dürfen die Leute der Stadt Bestimmungen treffen hinsichtlich der Masse, der Marktpreise "und der Arbeitslöhne, und wegen dieser Bestimmungen bestrafen".

Der Meister sagte: Man darf über die Gemeinde nicht weniger als zwei Beamte einsetzen. Woher dies? R. Nahman erwiderte: Die Schrift sagt: Und sie sollen das Gold nehmen &c. Zur Amtsausübung ist [einer] nicht zulässig, glaubwürdig 202 aber ist er wol. Dies ist eine Stütze für R. Hanina, denn R. Hanina erzählte, dass Rabbi einst zwei Brüder über die Armenkasse gesetzt habe. — Welche Herrschaft gibt es hierbei29? R. Nahman erwiderte im Namen des Rabba b. Abuha: Weil man wegen der Almosenbeiträge pfändet, selbst am Vorabend des Sabbaths²⁰⁴!? — Dem ist ja aber nicht

253. Ps. 116,15. 254. Thr. 4,9. 255. Der Gefangene ist der Willkür des Siegers ausgesetzt, der mit ihm alles machen kann. 256. Zur Verwaltung von Gemeindegeldern. che werden vor 3 Richtern verhandelt; cf. Bd. vij S. 9 Z. 5ff. 258. Diese Beiträge werden jeden Tag verteilt, u. damit man zur Verteilung nicht den 3. zu suchen brauche, wurde bestimmt, dass schon bei der Einziehung alle 3 vorhanden sein sollen. 259. Die bereits bestehenden abändern. jenigen, die sie übertreten. Nach manchen Erklärern: ihre Bestimmungen zu ändern; jed. weiter S. 949 Z. 17 nicht angebracht. 261. Ex. 28,5. 262. Die Einziehung der Gelder muss durch 2 Beamte erfolgen, anvertrauen aber kann man sie auch einem. 263. Das im Text gebrauchte Wort 264. Wo jeder eine Ausrede hat, er sei mit den für Amt (שררות) bedeutet eigentlich Herrschaft. Vorbereitungen zum S. beschäftigt u. habe keine Zeit.

שבת איני והא כתיב ופקדתי על כל לחציו ואמר 10 רבי יצחק בר שמואל בר מרתא משמיה דרב"ואפילו על גבאי צדקה לא קשיא הא דאמיד הא דלא אמיד כי הא דרבא אכפיה לרב נתן בר אמי ושקל מיניה ארבע מאה זוזי לצדקה: והמשכילים יזהרו: כזהר הרקיע"וגו׳ המשכילים יזהרו כזהר הרקיע זה דיין שדן דין אמת לאמתו ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד אלו גבאי צדקה במתגיתא תנא והמשכילים יוהרו כזהר הרקיע זה דיין שדן 10 דין אמת לאמתו וגבאי צדקה ומצדיקי הרבים בכוכבים לעולם ועד אלו מלמדי תינוקות 'כגון מאן אמר רב כגון רב שמואל בר שילת 'דרב אשכחיה לרב שמואל בר שילת דהוה קאי בגינתא אמר ליה שבקתיה 'לאומנותך אמר ליה 'הא תלימר שנין דלא ו חזיא לי והשתא גמי דעתאי עלויהו ורבגן מאי אמר רבינא ואחביו כצאת חשמש בנברתו: הני רבנן גבאי צדקה אינן רשאין לפרוש זה מזה אבל פורש זה לשער וזה לחנות מצא מעות בשוק לא יתנם "בתוך כיסו אלא 'נותנן לתוך ארנקי של צדקה מנה ופרעו בשוק לא יתננו לתוך כיסו אלא "נותנן לתוך ארנקי של צדקה "ולכשיבא לביתו יטלם: תנו רבנן גבאי צדקה שאין להם עניים לחלק M 99 אפיק M 98 אלו גבאי M 97 בפייה M 96 - וגו'...הרקיע + M 1 + מלמ' תינ' + M 2 + א"ר + M 1 + א"ר + M 3 להיטנותך + M 3 להיטנותך משת M 7 בשיק אורעה והשת M 6 בשיק M האידנא תלי שנין דלא הזיתיה והשת אכל זה פון לשער וזה פורש להנות M 8 לתוך 9 M יתנם 10 M ולכשיגיע.

so, es heisst doch: "alle seine Bedränger will ich heimsuchen, und R. Jichag b. Semuél b. Martha sagte im Namen Rabhs, selbst Almoseneinnehmer Dies ist kein Einwand, das eine, wenn er reich ist, und das andere, wenn er nicht reich ist. So wandte Raba einst Zwang an und nahm R. Nathan b. Ami vierhundert Zuz zu Almosen ab.

Und die Einsichtigen werden glänzen wie der Glanz des Himmels &c. Dies bezieht sich auf einen Richter, der ein gerechtes Urteil gemäss der Wahrheit fällt. "Und die, welche die Menge zur Gerechtigs keit geführt haben, wie die Sterne auf immer und cwig. Dies bezieht sich auf die Almoseneinnehmer. In einer Barajtha wurde gelehrt: Und die Einsichtigen werden glänzen wie der Glanz des Himmels; dies be-בחביד: 20 zieht sich auf einen Richter, der ein gerechtes Urteil gemäss der Wahrheit fällt, und auf die Almoseneinnehmer. Und die, welche die Menge zur Gerechtigkeit geführt haben, wie die Sterne auf immer und ewig; dies bezieht sich auf die Kinderlehrer. -Wie wer zum Beispiel? Rabh erwiderte: Wie zum Beispiel R. Semuél b. Silath. Rabh traf nämlich einst R. Semuél b. Silath in seinem Garten stehen; da sprach

er zu ihm: Du hast wol dein Handwerk²⁶⁹verlassen? Dieser erwiderte: Es sind bereits dreizelm Jahre, dass ich ihn nicht gesehen habe, und auch jetzt denke ich an sie²⁷⁰. — Und wie heisst es von den Gelehrten? Rabina erwiderte:271 Und die ihn lieb haben, sind wie der Aufgang der Sonne in ihrer Pracht.

Die Rabbanan lehrten: Die Almoseneinnehmer dürfen sich von einander nicht²⁷² trennen, wol aber darf der eine zum Tor und der andere in den Laden 273 gehen. Hat einer Geld auf der Strasse gefunden, so darf er es nicht in seine Tasche legen²⁷⁴, sondern in den Almosenbeutel, und wenn er nach Haus kommt, nehme er es zurück heraus. Desgleichen darf er, wenn er von seinem Nächsten eine Mine zu erhalten hat und dieser sie ihm auf der Strasse bezahlt, sie nicht in seine Tasche legen²⁷⁴, sondern in den Almosenbeutel, und wenn er nach Haus kommt, nehme er sie zurück heraus.

Die Rabbanan lehrten: Wenn die Almoseneinnehmer keine Armen zum Ver-

265. Jer. 30,20. 266. Demnach dürfen sie nicht pfänden. 267. Und die Beiträge nicht zahlen kann; in diesem Fall ist die Pfändung verboten. 268. Dan. 12,3. 269. Den Unterricht der Kinder; nach der La. der kursirenden Ausgaben: deine Treue, da er den Unterricht unterbrach. 270. Die zu unterrichtenden Kinder. 271. Jud. 5,31. 272. Um gegenseitige Verdächtigungen au vermeiden. 273. Die sich nebeneinander befinden. 274. Damit er nicht in den Verdacht komme, er stehle vom Almosengeld.

teilen haben, so dinfen sie nur bei Fremden einwechseln, nicht aber bei sich selber. Wenn die Einnehmer des Armenkessels keine Armen zum Verteilen haben, so durten sie an Fremde verkaufen, nicht aber an sich selber. Almosengeld darf man nicht je zwei zählen, sondern nur einzeln.

Abajje sagte: Früher pflegte der Meister nicht auf den Matten im Bethaus dass [die Gemeinde] es nach ihrem Belieben ändern dürfe, setzte er sich auf diese. Ferner sagte Abajje: Früher hatte der Meister zwei verschiedene Beutel, einen für die Armen der ganzen Welt und einen הר פנייהו עבד ביומא דהבריה קרעו למשכיה אתו für die Armen der Stadt; als er aber das hörte, was Semuél zu R. Tahlipha b. Evdämi sagte, dass er nämlich einen Beutel mache und darüber eine Vereinbarung treffe, machte er ebenfalls einen Beutel 20 127 und traf eine Vereinbarung, R. Aši sagte: Ich brauche nicht einmal eine Vereinbarung zu treffen, denn wer zu mir kommt , verlässt sich auf mich, und ich verteile nach meinem Belieben.

Einst vereinbarten Schlächter, dass wenn einer am Tag eines anderen arbeiten werde, man ihm das Fell zerreissen solle. Hierauf ging einer und arbeitete am Tag eines anderen; da zerriss man ihm das Fell. Als sie vor Raba kamen, verurteilte

er sie, Ersatz zu leisten. R. Jemar b. Selamja wandte gegen Raba ein: Und wegen ihrer Vereinbarung zu bestrafen 29!? Raba erwiderte ihm aber nichts. R. Papa sagte: Er hatte recht, dass er ihm nichts erwiderte; dies gilt nur von dem Fall, wenn da kein angesehener Mann by vorhanden ist, wenn da aber ein angesehener Mann vorhanden ist, sind sie zu einer solchen Bestimmung nicht berechtigt.

Die Rabbanan lehrten: Man rechnet mit den Almoseneinnehmern nicht hinsichtlich der Almosen ab, und ebensowenig mit den Schatzmeistern hinsichtlich der Tempelspenden. Und obgleich es hierfür keinen eigentlichen Beweis gibt, so gibt es immerhin eine Andeutung, denn es heisst: Und man rechnete nicht ab mit den Männern.

275. Kleine Münze in Courant, das bequem zum Aufbewahren ist. 276. Münzen, weil man ihn des falschen Zählens verdächtigen kann. 277. Rabba, der Pflegevater u. Lehrer A.s. für Geld aus der Armenkasse gekauft zu werden pflegten. • 279. Mit der Gemeinde, die Almosengelder nach eignem Gutdünken verteilen zu dürfen. 280. Und Geld für die Armenkasse einzahlt. 281. Die W.e בי הרי, die in fast allen Codices fehlen, sind zu streichen. 282. Des von ihm geschlach-283. Cf. ob. S. 947 Z. 15; die Vereinbarung bestand also zu recht. man ohne weiteres eine solche Bestimmung treffen u. die Uebertretung mit einer Strafe belegen könne. 285. Vor dem sie die Bestimmung treffen sollten. 286. iiReg. 12,16.

פורטין לאחרים ואין פורטין לינצמן נבאי תמחיי שאין להם עניים לחלק מוכרון לאהרים ואין בוכרין לעצבן בעות של צדקה אין בונין אותן שתים אלא אחת אחת: אכור אביי כוריש לא הוה יתיב כור 'אציפי דבי כנישתא ביון דשבינה להא דתניא ישנותה לכל מה שירצו הוה יתיב אמר אביי בריש הוה עביד כר תרי ביבי חד לעניי דעלכא וחד לעניי דמתא כיון דשמעה להא דאמר ליה שביאל לרב תחליפא בר אבדימי נביד הד ביכא עם sitzen; als er aber von der Lehre hörtes אתני עלה מו ביכא ואתני עלה מו Fol. רב אשי אכור אנא אתנויי נכיי לא צריבנא דבל דכא אתי אדעתא דידי אתי ולכיאן דבעינא יהיבנא ליה: הנהו בי תרי שבחי דאתנו בהדי הדדי דכל מאן דעביד ביומא דחבריה נקרעוה למשכיה אול לקמיה דרבא "חייבינהו רבא לשלומי איתיביה רב יימר בר שלמיא לרכא ולהסיע על קיצתם לא אהדר ליה רבא אמר רב פפא שפיר עבד דלא אחדר ליה מידי הני מילי היכא דליכא אדם חשוב אכל היכא דאיכא אדם חשוב לא כל כמינייהו דמתנו: רבגן אין מחשבין בצדקה עם גבאי צדקה ולא בחקדש עם הנזברין ואף על פי שאין ראיה לדבר וכר לדכר שנאכר ולא יחשבו את האנשים אשר ישתים אומפי + M 12 מיים + M 11 אומפי

> ו. זו רשא' בה ע לעשות קופה תמרוי ותמהוי קופה מכאן ואילך הוה יתיב ואמר 15 M נולם 10 M ד 17 M

ביה הנהו מכחי B 22 דעבדי עניינא בהדי B 22

אבימי M 18

20 אתי אתי אתי

וחייב איתיביה M 21

לא יחשבו אותם הכפק א ר אלע".

מידי — M 27

ואתני עבד חד ומתני M 19

מאי דבעינא עבירנא M 21

M 26 1 1 M 25

78 M 29 185 B 28

יתנו את הכסק על ידם לתת לעשי המלאכה כי באמנת הם עושים: אמר רבי אלעזר אף על פי שיש לו לאדם גובר נאמן בתוך ביתו יצור וימנה שנאמר ויצרו וימנו: אמר רב הונא בודקין למזונות ייני פיית איפא קרא ואי בעית יפי einen treuen Verwalter in seinem Haus אימא סברא איבעית אימא סברא האי קא מבזי והאי לא קא מבזי אי בעית אימא קרא" הלוא פרש 186 לרעב לחמך"בשיץ כתיב פרש וחדר חב ליה והתם בתיב כי תראה ערם וכסיתו"כי תראה לאלתר ורכ שי בודקין לכחות ואין בודקין לכחות אי suchung an hinsichtlich der Nahrung, בעית אימא סברא ואי בעית אימא קרא אי בעית אימא סברא"הכא איכא קיום נשמה הכא ליכא קיום נשמה אי בעית אימא קרא הכא כתיב הלא פרם לרעב לחמך"פרום לאלתר"וכי דקריגן חתם כתיב כי יהודה"אמר כסוני בודקין אחריו"פרנסוני אין בודקין "אחריו: תנן התם אין פוחתין לעני העובר ממקום". למקום מככר בפונדיון מארבע סאין בסלע לן נותנין לו פרנסת לינה מאי פרנסת לינה אמר רב פפא תנא אם היה "מחזיר על הפתחים אין נוקקין לו: --ועט מר תביא בית פרוש M 31 בתיב + M 30 + אומא מאי B 33 בת B 33 האי כתיב והכא כי תראה קמצערא ליה והאי לא קמצערא ליה אי בעית 34 M פרוש והב ליה לאלתר והכא כתיב B 35 וכדקרינן והתם אמר + M 38 אמר + M 37 בי יראה P 36 ::: + M 40 אחריו — B 39

denen man das Geld übergab, damit sie es den Arbeitern aushändigen, denn sie walteten mit Treue.

R. Eleâzar sagte: Auch wenn man hat, binde man [das Geld] ein und zähle es, denn es heisst: sie banden es ein und zählten es.

R. Hona sagte: Man stellt eine Unternicht aber hinsichtlich der Kleidung. Wenn du willst, entnehme ich es aus der Schrift, und wenn du willst, erkläre ich es. Wenn du willst, erkläre ich es: der eine ist der ז בותיה דרב ובסיתו בשיראה לך תניא כוותיה דרב Schande ausgesetzt und der andere ist nicht der Schande ausgesetzt. Wenn du willst, entnehme ich es aus der Schrift: Dass du dem Hungrigen dein Brot brichst; dies202 ist mit einem Sin geschrieben, for-בי מריא שבת נותנין לו מוון שלש סעודות sche "nach und dann gib ihm. Von jenem aber heisst es: wenn du einen Nackenden siehst, so bekleide ihn; sobald du ihn siehst. R. Jehuda aber sagte: Man stelle eine Untersuchung an hinsichtlich der Kleidung, nicht aber hinsichtlich der Nahrung. Wenn du willst, erkläre ich es, und wenn du willst, entnehme ich es aus der

Schrift. Wenn du willst, erkläre ich es: von dem einen hängt die Erhaltung des Lebens ab und vom anderen hängt nicht die Erhaltung des Lebens ab. Wenn du willst, entnehme ich es aus der Schrift; von dem einen heisst es: dass du dem Hungrigen dein Brot brichst, brichst, sofort, nach der Lesart²⁹⁴; vom anderen aber heisst es: wenn du einen Nackenden siehst, so bekleide ihn, erst wenn du es einsiehst205. Uebereinstimmend mit R. Jehuda wird gelehrt: Wenn jemand sagt: bekleidet mich, so stelle man eine Untersuchung über ihn an, wenn aber: gebt mir Nahrung, so stelle man keine Untersuchung an.

Dort wird gelehrt: Einem von Ort zu Ort wandernden Armen gebe man nicht weniger als ein Pondionbrot, wenn vier Seah [Getreide] einen Selâ kosten. Uebernachtet er, so gebe man ihm das Erforderliche für ein Nachtlager. — Was ist das Erforderliche für ein Nachtlager? R. Papa erwiderte: Bett und Polster. Verweilt er über Sabbath, so gebe man ihm Speise für drei Mahlzeiten. Es wird gelehrt: Wenn er an den Türen [betteln] geht, so befasse man sich nicht mit ihm Einst kam ein Armer,

^{287.} Das man dem Verwalter übergibt. 288. iiReg. 12,11. 289. Ueber den Armen, ob er wirklich der Unterstützung bedarf. 290. Durch den Mangel an Kleidern, daher muss man ihm solche sofort geben. 291. Jes: 58,7. 292. Das W. פרש im angezogenen Schriftvers; der masor. Text hat מרס, u. obgleich eine grosse Anzahl von Codices bei Kennicott שרס haben, so gibt die Masora zu Num. 4,7 ausdrücklich an, dass es an dieser Stelle פרש heissen müsse. 293. Von aufdecken, aufrollen, trop. nachforschen. מעל מעל מעל מולים שול מים שול פות של mit einem של, gleich פרם brechen, woraus die obige Auslegung nicht zu entnehmen ist. 294. בים mit einem של, gleich פרם brechen, woraus die obige מראם, aufzufassen: wenn du einsiehst, überzeugt bist, dass er nackt ist, so bekleide ihn. 296. Man braucht ihm von der Armenkasse

der an den Türen [betteln] ging, zu R. Papa; dieser aber gab ihm nichts. Da sprach R. Sama, Sohn des R. Jeba, zu R. Papa: Wenn der Meister ihm nichts gibt und ein anderer ihm ebenfalls nichts gibt, so kann er ja sterben! Es wird ja aber gelehrt, dass man mit einem Armen, der an den Türen [betteln] geht, sich nicht befasse? Dieser erwiderte: Man gebe ihm ihm eine kleine Gabe.

R. Asi sagte: Man gebe nie weniger als ein Drittel Segel jährlich, denn es heisst: Wir legten uns ein Gesetz auf, jährlich ein Drittel Segel für den Dienst am Tempel unseres Gottes zu geben. Ferner sagte R. Asi: Die Woltätigkeit wiegt alle Gesetze auf, denn es heisst: wir legten uns ein Geset: [migroth] auf; es heisst nicht migvalı, sondern migvoth ".

R. Eleâzar sagte: Grösser ist der, der die Tat veranlasst, als der, der sie ausübt, denn es heisst: * Und die Wirkung der Woltätigkeit wird Friede sein und der Dienst der Woltätigkeit Ruhe und Sicherheit für *immer*. Ist es ihm beschieden, so [heisst es]: dass du dem Hungrigen dein Brot brichst, ist es ihm nicht beschieden, so [heisst es]: und irrende Elende ins Haus bringst. Raba sprach zu den Einwohnern von Mahoza: Ich bitte euch, veranlasst einander zur Tat, damit ihr Frieden im Reich habt.

Ferner sagte R. Eleâzar: Zur Zeit, als der Tempel bestand, entrichtete ein Mensch einen Segel und erlangte Sühne, jetzt aber, wo der Tempel nicht mehr besteht, ist es, wenn man Woltätigkeit übt, recht, wenn aber nicht, so kommen die weltlichen Völker und nehmen mit Gewalt. Aber dennoch wird ihnen auch dies als Woltätigkeit angerechnet, denn es heisst: und deine Bedränger — Woltätigkeit.

Raba sagte: Folgendes sagte mir ein Knabe, der den Anstand seiner Mutter in Verwirrung brachte³⁰⁷, im Namen R. Eleâzars: Es heisst: ³⁰⁸Er legte Woltätigkeit an nichts zu geben, da er zu betteln sich nicht schmät. 298. Im Text wird 297. Neh. 10,33. hier der Plural gebraucht: die Gebote. 299. Die Ausübung guter Werke. 300. Jes. 32.17. 301. Die Verursachung derselben. 202. Dass er seine Woltat an einen Würdigen wendet. unter werden hier nach den Kommentaren die römischen Regierungsbeamten verstanden, die ihm Geld 305. Denen auf diese Weise Geld abgeabnehmen. 304. Der eine Sünde begangen hatte. 307. Diese sonderbare Bezeichnung wird durch eine weiter 306. Jes. 60,17. folgende Erzählung erklärt, jedoch geht aus dieser Erzählung, in der von 2 Personen gesprochen wird, nicht 308. Jes. 59,17. hervor, wer von beiden gemeint ist.

ההוא עניא דהוה"מחזיר על הפתהים דאתא לקמיה דרב פפא"לא מזדקיק ליה אמר ליה רב"סמא בריה דרב ייבא לרב פפא אי מר לא מזדקיק ליה"אינש אחרינא לא מודקיק ליה"נימות ליה והא תניא אם היה עני המחזיר על הפתחים אין נזקקין לו אמר ליה אין נזקקין לו למתנה מרובה אבל נזקקין לו למתנה מועמת: אמר רב אסי לעולם אל ימנע אדם "עצמו 'משליש השקל בשנה שנאמר והעמדנו עלינו מצות לתת"עלינו שלישית חשקל בשנה לעבדת keine grosse Gabe, wol aber gebe man שקולה צדקה בנגד כל שקולה בדקה בנגד בל אלהינו ואפר רב אסי המצות שנאמר והקמדנו קלינו מצות"וגו' מצוה אין כתיב כאן אלא מצות: (סימן גדול מקדש משה) אמר רבי אלעזר גדול המעשה יותר מן העושה שנאמר והיה מעשה הצדקה שלום ועבדת הצדקה "השקט וכטה עד עולם זכה הלא פרוש לרעב לחמך לא זכה ועניים מרודים תביא בית אמר להו רכא לבני מחווא במטותא מנייכו עושו בחדי הדדי כי היכי דליהוי לכו שלמא במלכותא: "אמר רבי אלעזר בזמן שבית המקדש קיים אדם"שוקל שקלו ומתכפר לו עכשיו שאין בית המקדש קיים"אם עושין צדקה 20 מוטב ואם לאו באין אומות העולם ונוטלין בזרוע ואף על פי כן נחשב להן לצדקה שנאמר ונגשיך צדקה: אמר רבא"האי מילתא"אישתעיא לי עולא משגש ארחתיה דאימיה משמיה דרבי אלעזר מאי Col.

> ולא אודקק M 42 אתא מהדר אפתהי אתא M 41 אחריני לא מזדקקי ליה מה תהוי עליה דההוא M 44 גברא א' ל והתניא אין נזקקין לו אין B 45 לימות את 47 M משלישית. B מלתת שלישית + רנו M = 1 וגו'...מצות M = 10 וגו' א'ל רבא לב'ם עושו אהרדי 1 + VM אותן + VM גותן זכה הלא פרוש לרעב לחמך לא זכה באין אה ע ונוט' אותו M 54 אף עוקבא אם בית אמר מר עוקבא אף בזרוע שנא' וענ' מר' תביא בית אמר מר אישתעי. B 55 📗 ה״ם —

דכתיב וילבש צדקה כשרין "לומר לך מה שריון "זה 59.17 כל קליפה וקליפה מצטרפת לשריון גדול את"צדקה כל פרומה ופרומה מצמרפת לחשבון גדול רבי הנינא אמר מהכא "וכבגד עדים כל צדקתינו מה בגד זה 64,5 פרומה ופרומה מצמרפת לחשבון גדול: "אמאי כרו ליה עולא משגש ארחתיה דאימיה דבעא מיניה רב אחדבוי "בר אמי מרב ששת מנין למצורע בימי ספורו שמשמא אדם אמר לו הואיל ומשמא בגדים שאני בחבורים שאני zelnen Fasern zusammen zu einem grossen "דהא הסמ נבילה דמממא בגדים ואינו מממא אדם "אמר ליה 'ואלא שרין דמממא אדם מגלן לאו משום דמממא בגדים "אמר ליה שרין בהדיא כתיב ביה או איש אשר יגע בכל שרין אלא שכבת זרע 👊 מטמא אדם אמר ליח שכבת זרע נמי בחדיא כתיב "ביה "או איש לרבות את הנוגע אהדר ליה בבדיחותא • חלש דעתיה דרב ששת אישתיק רב אחדבוי בר אמי ואתיקר תלמודיה אתיא אימיה וקא כביא קמיה חדיי דמצית מינייהו בעא רחמי עליה ואיתסי: M 59 כל צרקה | P 58 היל | P 57 | איל | M 57 | 61 בל ארקה | P 56 ב א הכי או 10 M הדי הכט – ב א אלא מעתה M אלא \mathbb{M} שאני אלא מעתה +שרץ \parallel M 64 א״ל M 65 מממא בגד׳ ש״ז בהדיא כתיב שרץ - M בית או איש אשר תצא ממנו ש ז או לרב' את ן הוה קא מהרר ליה בבדיח' חלש דעת' אשתתק אתיא אימיה-צווחה " P 66 בו.

wie einen Panzer; dies besagt folgendes: wie bei einem Panzer die einzelnen Schuppen zusammen zu einem grossen Panzer vereinigt werden, ebenso werden bei der בל נימא ונימא מצמרפת לבגד גדול אף צדקה כל Woltätigkeit die einzelnen Peruțas™zu einem grossen Betrag vereinigt. R. Hanina entnimmt dies aus folgendem: "Und wie cin besudeltes Gewand sind alle unsere Woltaten; wie bei einem Gewand die ein-Gewand vereinigt werden, ebenso werden bei der Woltätigkeit die einzelnen Perutas zu einem grossen Betrag vereinigt.

Weshalb heisst er ein Knabe, der לאו משום בהואיל ומשמא בגרים den Anstand seiner Mutter in Verwirrung brachte? — Einst fragte R. Ahadboj b. Ami den R. Šešeth, woher es zu entnehmen sei, dass ein Aussätziger während seiner Zähltage einen Menschen verunreinige. יוחא צווהא ולא אשנה בה אמרה ליה חזי להני Dieser erwiderte: Wenn er seine Kleider verunreinigt³¹², so verunreinigt er auch Menschen. Jener entgegnete: Vielleicht ist es bei anhaftenden Gegenständen anders? So macht man durch das Bewegen eines Aases314seine Kleider unrein, verunreinigt aber keinen Menschen. Dieser erwiderte: Dass ein Kriechtier einen Menschen ver-

unreinigt³¹⁵, ist ja wahrscheinlich nur aus dem Umstand zu entnehmen, dass es die Kleider verunreinigt310. Jener entgegnete: Hinsichtlich eines Kriechtiers heisst es ausdrücklich:317 oder wer irgend ein Kriechtier berührt hat. — Aber dass der Samen 318 einen Menschen verunreinigt, ist ja wahrscheinlich zu entnehmen aus dem Umstand, dass er die Kleider verunreinigt. Jener entgegnete: Auch hinsichtlich des Samens heisst es ausdrücklich:319 oder ein Mann, und dies schliesst den Berührenden ein. Dies entgegnete er ihm spottend320. Da wurde R. Šešeth betrübt. Hierauf wurde R. Ahadboj b. Ami stumm und vergass sein ganzes Studium. Da kam seine Mutter zu ihm und weinte und schrie; er aber beachtete sie nicht. Da sprach sie zu ihm: Sieh doch diese Brüste, aus welchen du gesogen hast321! Hierauf bat er für ihn um Erbarmen, und er genas.

309. Kleinste Scheidemünze. 310. Jes. 64,5. 311. Der Aussätzige, der levitisch alles verunreinigt, womit er in Berührung kommt, wird nach seiner Genesung mit dem Blut eines Vogels besprengt u. taucht unter, wodurch er von seiner Unreinheit befreit wird; völlige Reinheit erlangt er jedoch erst nach 8 Tagen, wo er auch das Reinheitsopfer darzubringen hat (cf. Lev. Kap. 14); diese heissen Zähl-312. Da er sie nach Ablauf dieser Tage waschen muss; cf. Lev. 14,9. hat er am Körper an u. gleichen somit seinem Körper selber. 314. Cf. Lev. 11,40. die Berührung. 316. Ebenso müsste auch der Aussätzige während seiner Zähltage, da er seine Kleider unrein macht, durch seine Berührung Menschen unrein machen. Die Erwiderung ist, wie schon die Tosaphoth (sv. אדא) bemerken, nicht stichhaltig, da RA. von angehabten Kleidern spricht, die dem Körper selber gleichen. 317. Lev. 22,5. 318. Eines Menschen. 319. Lev. 22,4. 320. Da dieser keine stichhaltige Antwort zu geben wusste. 321. Nach der Annahme, es handle

Da wir nun darauf gekommen sind, woher ist dies zu entnehmen? Wie gelehrt wird: R. Simôn b. Johaj sagte: [Nach Ablauf der Zähltage ist ihm das Waschen der Kleider vorgeschrieben, und fnach Ab- 5 lauf der] absoluten [Unreinheit] ist ihm das Waschen der Kleider vorgeschrieben, wie er nun während dieser Menschen verunreinigt, ebenso verunreinigt er Menschen auch während jener.

R. Eleâzar sagte: Wer heimlich Woltätigkeit übt, ist grösser als unser Meister Mošeh. Von unsrem Meister Mošeh heisst es: Mir war bange vor dem Zorn und dem Grimm, und von dem, der heimlich Woltätigkeit übt, heisst es: 'heimliche Gabe bewingt den Zorn und ein Geschenk im Stillen heitigen Grimm. Er streitet somit gegen R. Jichaq, denn R. Jichaq sagte, er bezwinge nur den Zorn, nicht aber den 20 דור ודור תקומב וגו': ואמר רבי יצחק מאי דבתים Grimm, denn es heisst: ein Geschenk im Stillen heftigen Grimm, obgleich er ein Geschenk im Stillen [gegeben hat], so gibt es dennoch heftigen Grimm. Manche sagen, R. Jighaq entnehme hieraus, dass wenn ein Richter ein Geschenk annimmt, er heftigen Grimm über die Welt bringe.

Ferner sagte R. Jichaq: Wer einem Armen eine Peruta verabreicht, wird mit sechs Segnungen bedacht, und wer ihn mit Worten tröstet, wird mit elf Segnungen bedacht. Wer einem Armen eine Peruta verabreicht, wird mit sechs Segnungen bedacht, denn es heisst: Dass du brichst &c. und irrende Elende ins Haus bringst &c. wenn du einen Nackenden siehst &c325. Wer ihn mit Worten tröstet, wird mit elf Segnungen bedacht, denn es heisst: "Spendest deine Seele dem Hungrigen321 und labst das gebeugte Gemüt, so wird dein Licht in der Finsternis aufstrahlen und deine Dunkelheit wird wie die Mittagshelle werden; und der Herr wird dich beständig leiten und in der Dürre deine Seele sättigen &c. Und aufgebaut werden durch dich die Trümmer der Vorzeit, und die Grundmauern vergangener Geschlechter wirst du wieder aufrichten &c.

Ferner sagte R. Jichaq: Es heisst:328 Wer Woltätigkeit und Milde nachjagt, findet Leben, Woltätigkeit und Ehre. Sollte er etwa, weil er Woltätigkeit nachjagt, Woltätigkeit finden ? Dies besagt vielmehr, dass wenn jemand nach Woltätigkeit jagt, der Heilige, gebenedeiet sei er, ihm Geld zukommen lässt, um damit Woltätigkeit sich um die Mutter RA.s, wird sie wol auch die Amme RS.s gewesen sein; RA. hatte also verursacht, dass seine Mutter ihre Brüste vor einem fremden Mann entblössen musste. 322. Dass der Aussätzige während seiner Zähltage Menschen verunreinige. 323. Dt. 9,19. 325. Weiter folgen die Segnungen. 326. Jes. 58,10,11,12. 327. Dh. ihm gut zuredet. 329. Dies ist so zu verstehen, dass er der Woltätigkeit bedürftig werden u. diese finden wird.

ודאתאן עלה "מנא לן כדתניא רבי שמעון בן יוחי אימר נאמר כבום בגדים בימי ספותו ונאמר כבום בגדים בימי חלומו מה לחלן מממא אדם את כאן משמא אדם: 'אמר רבי אלעזר גדול העושה צדקה בסתר יותר ממשה רבינו דאילו במשה רבינו כתיב 🏎 כי ינרתי מפני האף והחמה ואילו בעושה צדקה כתיב מתן בסתר יכפה אף |ושחד בחק חמה עזה| ופלינא דרבי יצחק דאמר רבי יצחק אף כופה המה אינו כופה שנאמר ושחד בחק המה עזה אף על פי ששוחד בחיק חמה עזה איכא דאמרי אמר רבי יצחק יי כל דיין שנומל שוחד מכיא המה עזה לעולם": ואמר רבי יצחק כל הנותן פרומה לעני מתברך בשש ברכות והמפייסו בדברים מתברך באחת עשרה הנותן פרוטה לעני מתברך בשש ברכות דכתים הלא פרש וגו׳ ועניים מרודים תביא בית וגו׳ בי תראה ערום 15 ונו והמפייסו בדברים מתברך באחת עשרה ברכות שנאמר ותפק לרעב נפשך ונפש נענה תשביע וזרח בחשך אורך ואפלתך כצהרים ונהך ה' תמיד והשביע בצחצחות נפשך וגו' ובנו ממך הרבות עולם מוסדי רדה צדקה וחסד ימצא היים צדקה וככוד משום דרודה צדקה ימצא צדקה אלא לומר לך כל הרודה אחר צדקה הקדוש ברוך הוא ממציא לו מעות + B 68 בסתר + M 67 מיהא מנלן דתניא M 60

כשהר אורך וארוכתך מהרה תצמיח אז תקרא וה' יענה תשוע באהר P 72 באהר P 71 ויאמר הנגי וגו והמפייסו . אחר. — P 73

שנאי ושחר בחק וגו' B 69 ברכות M 70 אז יבקע

120

ועושה בהן צדקה רב נחמן בר יצחק אמר הקדוש ברוך הוא ממציא לו בני אדם המהוגנים לנשות להן צדקה"כדי לקבל עליהם שכרו"לאפוקי מדדרש רבה דדרש"רבה מאי דכתיב ויחיו מכשלים לפניך בעת אפך עשה בהם אמר ירמיה לפני הקדוש ברוך הוא רבונו של עולם בשעה שכופין את יצרן ומבקשין לעשות צדקה לפניך הכשילם בבני אדם שאינן מהוגנין כדי שלא יקבלו עליהן שבר: רבי יהושע בן לוי אמר "כל הרגיל לעשות "זוכה הויין לו בנים בעלי חכמה בעלי עושר בעלי "אגדה בעלי חכמה דכתים ימצא חיים בעלי עושר דכתים צדקה בעלי 10. "אגדה דכתיב"וכבוד כתיב הכא וכבוד וכתיב התב כבוד הכמים ינהלו: תניא "היה רבי מאיר אומר» יש לו "לבעל הדין להשיבך ולומר לך אם אלהיכם והב עניים הוא מפני מה אינו מפרנסן אמור לו כדי lohnung erhalten. שניצול אנו בהן מדינה של גיהנם וזו שאלה שאל מורנוסרופוס חרשע את רבי עקיכא אם אלחיכם אוחב עניים "חוא מפני מת אינו מפרנסם אמר לי כדי "שניצול אנו בהן מדינה של גיהנם אמר לו"וו "שמחייבתן לגיהנם אמשול לך משל למה הדבר דומה למלך בשר ודם שבעם על עבדו וחבשו בבית האסורין "וצוה עליו שלא להאכילו ושלא להשבותו והלך אדם אחד והאכילו והשקחו כששמע חמלך לא כועם עליו ואתם קרוין עבדים שנאמר כי לי משל למה הדבר דומה למלך בשר ודם שכעם על בנו וחבשו בבית האסורין וצוה עליו שלא להאכילו ושלא להשקותו והלך אדם אחד "והאכילו והשקהו

בהן M 74 בהן א 73 – כדי...שכרי M 72 לעשות + B 77 אפי. + B 75 אפי + B 75 אפי. יהיו ישראל מוכש' לפניך אפי' $-30\,\mathrm{M} - 20$ בל...זוכה $+\,\mathrm{M}$ וו היה − M 82 M \$\$ " אומר + B \$7 " להנעל M \$6 " אומר P \$5 א בי אלא + M 90 אר וגזר M S9 היא שמח' אמש' והאכילו. — P 91

zu üben. R. Nahman b. Jichaq sagte: Der Heilige, gebenedeiet sei er, lässt ihn würdige Menschen finden, an ihnen Woltätigkeit zu üben, damit er dieserhalb Belohnung erhalte. Dies schliesst das aus, was Rabba vorgetragen hat; Rabba trug nämlich vor: Es heisst: 30 Sie sollen vor dir straucheln, zur Zeit deines Zorns handle wider sie. Jirmeja sprach vor dem Heiligen, gebenedeiet sei er: Herr der Welt, selbst zur Zeit, wenn sie ihren bösen Trieb beugen und deinetwegen Woltätigkeit üben wollen, lass sie durch unwürdige Leute straucheln, damit sie dieserhalb keine Be-

R. Jehošuâ b. Levi sagte: Wer. Woltätigkeit zu üben pflegt, dem sind weise, reiche und gelehrte"Kinder beschieden. Weise, denn es heisst: er findet Leben; reiche, denn es heisst: Woltätigkeit; gelehrte, denn es heisst: und Ehre. Hier heisst es Ehre, und dort heisst es:332 Ehre werden die Weisen erben.

Es wird gelehrt: R. Meir sagte: Wenn בני ישראל עבדים אמר לו רבי עקיבא "אמשול לד ein Ankläger den Einwand erheben und zu dir sagen sollte: wenn euer Gott die Armen liebt, weshalb ernährt er sie nicht? so antworte ihm: damit wir dadurch 353 vom Höllengericht errettet werden. Diese Frage richtete auch der ruchlose Tyrannos Rufus an R. Âqiba: Wenn euer Gott die Armen liebt, weshalb ernährt er sie nicht? Dieser erwiderte ihm: Damit wir dadurch vom Höllengericht errettet werden. Jener entgegnete: Im Gegenteil, dies macht euch des Höllengerichts schul-

dig. Ich will dir ein Gleichnis anführen, womit dies zu vergleichen ist. Ein König aus Fleisch und Blut zürnt seinem Knecht, sperrt ihn ins Gefängnis und befiehlt, dass man ihm weder Speise noch Trank verabreiche, und jemand geht und verabreicht ihm Speise und Trank; wenn nun der König dies erfährt, gerät er etwa nicht über ihn in Zorn!? Und auch ihr werdet Knechte genannt, denn es heisst: 334 denn meine Knechte sind die Jisraéliten. Da erwiderte ihm R. Aqiba: Auch ich will dir ein Gleichnis anführen, womit dies zu vergleichen ist. Ein König aus Fleisch und Blut zürnt seinem Sohn, sperrt ihn ins Gefängnis und befiehlt, dass man ihm weder Speise noch Trank verabreiche, und jemand geht und verabreicht ihm Speise und Trank; wenn der König dies erfährt, übersendet er ihm etwa nicht ein Geschenk? Und auch wir werden Kinder genannt, denn es heisst: The seid Kinder des Herrn, cures Golles, Jener entgegnete ihm: 5 Ihr werdet Kinder genannt und ihr werdet Knechte genannt; wenn ihr den Willen Gottes tut, werdet ihr Kinder genannt, und wenn ihr nicht den Willen Gottes tut, werdet ihr Knechte genannt; und jetzt ישם שמונותיו של אדם קצובין לו מראש השנה ישונותיו של אדם קצובין לו tut ihr nicht den Willen Gottes. Dieser erwiderte: Es heisst: Dass du dem Hungrigen dein Brot brichst, und irrende Elende ins Haus bringst; [die Worte:] und irrende שקל מינייהו לצדקה פוש גבייהו שיבסר דינרי כי Elanda ins Haus bringst, gehen ja jetzt in ישקל מינייהו לצדקה פוש גבייהו Erfüllung", und dennoch heisst es: dass du dem Armen dein Brot brichst.

R. Jehuda b. Sallum trug vor: Wie die Nahrung des Menschen vom Neujahr ab festgesetzt ist, so sind auch die Ausgaben ממרת לן 'אמר להו אמינא כי היכי דתקבדו מצוה 20 אמרת לן 'אמר להו אמינא כי היכי דתקבדו des Menschen vom Neujahr ab festgesetzt; ist es ihm beschieden, dann: dass du dem Armen dein Brot brichst, ist es ihm nicht beschieden, dann: und irrende Elende ins Haus bringst. So sah einst R. Johanan b. Zakkaj im Traum, dass seinen Schwestersöhnen siebenhundert Denare fehlen 330 werden; da nötigte er sie und nahm es von ihnen für woltätige Zwecke ab; siebzehn

בששמע המלך לא דורון משגר לו "ואגן קרוין בנים • דבתיב בנים אתם לה' אלהיכם אמר לו אתם קרוים בנים "וקרוין עבדים בזמן שאתם עושין רצונו של מקום אתם קרוין בנים וכזמן שאין אתם עושין רצונו של מקום אתם קרוין עבדים ועכשיו אין אתם עושין רצונו של מקום אמר לו"הרי הוא אומר הלא פרש לרעב לחמך ועניים מרודים תביא בית אימתי עניים מרודים תביא בית האידנא וקאמר הלא פרש לרעב לחמך: דרש רבי יהודה"ברבי שלום בך׳ הסרונותיו של אדם קצובין לו מראש השנה זכה הלא פרש לרעב לחמך לא זכה ועניים מרודים תביא בית כי הא דבני אהתיה דרבן יוחנן בן זכאי "הזא להו בחילמא דבעו למיחסר שבע מאה דינרי עשינהו מטא מעלי יומא דכיפורי שדור דבי קיסר "נקטינהו אמר להו רבן יוחנן בן זכאי לא תדחלון שיבסר דינרי גבייבו שקלינהו מינייכו אמרי ליה מנא ידעת אמר להו "חלמא חזאי לכו אמרו ליה ואמאי לא לשמה: רב פפא הוה סליק בדרגא אישתמים כרעיה בעי למיפל אמר חשתא "כן איחייב מאן דסני "לן כמחללי שבתות וכעובדי עבודה זרה אמר ליה חייא בר רב מדפתי 'לרב פפא שמא עני בא לידך ולא

אינפ ך + M אינפ + M אינפ א שקלינהו M 98 1 P 97 חסרונו P 97 חזיא M 95 מויא M = 1 + P = 99 איל לא תדחלו הכי הזאי לכו M 3 אמינא – דניתבינהו. M דליתבינהו אמינא + B 2 בי. V כו 4 א לי M 5 – לר"ף.

Denare aber blieben bei ihnen zurück. Als der Vorabend des Versöhnungstags "heranreichte, sandte der Kaiser und liess es ihnen wegnehmen341. Da sprach R. Johanan b. Zakkaj zu ihnen: Fürchtet nicht34, siebzehn Denare waren bei euch zurückgeblieben und diese wurden euch abgenommen. Sie fragten ihn: Woher weisst du dies? Er erwiderte ihnen: Ich habe darüber ein Traumgesicht gehabt. Da sprachen sie zu ihm: Weshalb hast du es uns nicht gesagt³⁴³? Er erwiderte ihnen: Ich wollte, dass ihr das gute Werk um seinetwillen ausübt.

Einst stieg R. Papa auf eine Leiter; da glitt er mit einem Fuss aus und drohte herunterzufallen. Da sprach er: Fast könnte mein Feind³⁴so bestraft werden, wie Sabbathentweiher und Götzenanbeter345. Hierauf sprach Hija b. Rabh aus Diphte zu R. Papa: Vielleicht ist dir ein Armer zur Hand gekommen und du hast ihm keine

337. Cf. ob. S. 951 N. 303. 335. Dt. 14,1. 336. Jes. 58,7. 338. Eigentl. das Fehlende, der Abgang seines Vermögens. 339. Im Lauf des Jahrs, an dessen Beginn er dies geträumt hatte. 340. Am Schluss der 1. Woche des folgenden Jahrs. 341. Es wurde ihnen von Regierungsbeamten ein solcher Betrag abgenommen. 342. Dass dies sich etwa wiederholen würde. 343. Sie würden 344. Umschriebene Ausdrucksdann den ganzen Betrag zu woltätigen Zwecken hergegeben haben. 345. Diese werden durch Steinigung hingerichtet, die auf die Weise erfolgte, weise für sich selber. dass man den Delinquenten von einer 2 Mann hohen Mauer herabstiess; die Todesstrafen werden nach der Aufhebung der jüdischen Jurisdiktion durch göttliche Fügung verhängt; cf. Bd. vij S. 151 Z. 1ff.

פרנסתו "דתניא רבי יחושי בן קרחה אומר כל בפס המעלים עיניו מן הצדקה כאילו עובד עבודה זרה בתיב הכא השמר לך פן יהיה דבר עם לכבך בליעל 50 וכתיב התם °יצאו אנשים בני בליעל מה להלן 13,14 עבודה זרה אף כאן עכודה זרה: תניא אמר רבי בי אלעזר ברבי יוסי כל צדקה והסד שישראל עושין בעולם הזה שלום גדול ופרקליטין גדולין בין ישראל לאביהן שבשמים שנאמר כה אמר ה' אל תבוא בית 🕬 מרוח ואל תלך לספוד ואל תנד להם כי אספתי את שלומי מאת העם הזה (וגו' את החסד ואתן הרחמים (זגוי) חסד זו גמילות הסדים רחמים זו צדקה: תניא "רבי יהודה אומר גדולה צדקה שמקרבת את הגאולה שנאמר כה אמר ה' שמרו משפט ונשי צדקה כי קרובה ישועתי לכא וצדקתי להגלית: הוא היה אומר עשרה דברים קשים נבראו בעילם חר קשה ברול מהתכו ברול קשה אור מפעפעו אור קשה מים מכבין אותו מים קשים עכים סוכרים 'אותן עבים קשים רוח מפורתן רוח קשה גוף סיברי גוף קשה פחד שוברו פחד קשה יין מפיגו יין קשה דרש רבי דוסתאי ברבי ינאי ביא תציל ממות: וראה שלא כמדת הקדוש ברוך הוא מדת כשר ודם מדת בשר ודם אדם מביא דורון "גדול למלך כפק מקבלין אותו הימנו ספק אין מקבלין אותו הימנו בני המלך כפק אינו רואה פני המלך כפק אינו רואה פני המלך בי המלך

6 'P רב. M אר י 1 M + וכן 1 M + הזה 9 M אש M 12 וצדקה מצלת מן המיתה דכתיב B 11 ותו P 10 אותו ואם תמצא לומר מקבלין אותו ממנו. + B 13 -- גדול

Nahrung verabreicht? Es wird nämlich gelehrt: R. Jehošuâ b. Qorha sagte: Wenn jemand seine Augen von der Woltätigkeit abwendet, so ist es ebenso, als würde er 5 Götzendienst getrieben haben. Hierbei heisst es: Hüte dich, dass nicht in deinem Herzen ein nichtswürdiger Gedanke aufsteige, und dort heisst es: Es sind nichtswürdige Leute aufgetreten; wie dort Götzendienst gemeint ist, ebenso ist auch hierbei Götzendienst zu verstehen.

Es wurde gelehrt: R. Eleâzar b. R. Jose sagte: All die Woltätigkeit und die Liebeswerke, die die Jisraéliten auf dieser 15 Welt üben, sind grosse Friedens[vermittler] und bedeutende Fürsprecher zwischen den Jisraéliten und ihrem Vater im Himmel, denn es heisst: "So spricht der Herr: Tritt nicht in das Haus des Jammers ein, und יוכתיב וצדקה מפכחתו ומיתה קשה מכולם "וכתיב וצדקה מפכחתו ומיתה קשה מכולם "וכתיב וצדקה מפכחתו ומיתה קשה מכולם "וכתיב וצדקה und bezeuge ihnen kein Beileid, denn ich habe meinen Frieden von diesem Volk genommen &c. die Liebe und das Erbarmen; die Liebe, das sind die Liebeswerke, das

Es wird gelehrt: R. Jehuda sagte: Gross ist die Woltätigkeit, denn sie beschleunigt die Erlösung, wie es heisst: "So spricht der Herr: Wahret das Recht und übt Woltätigkeit, denn mein Heil ist nahe daran, herbeizukommen, und meine Gerechtigkeit, sich zu offenbaren.

Derselbe sagte ferner: Zehn starke Dinge sind in der Welt erschaffen worden: ein Berg ist stark, das Eisen aber zerschneidet ihn; das Eisen ist stark, das Feuer aber weicht es auf; das Feuer ist stark, das Wasser aber löscht es; das Wasser ist stark, die Wolken aber tragen es; die Wolken sind stark, der Wind aber zerstreut sie; der Wind ist stark, der Körper aber trägt³⁵¹ihn; der Körper ist stark, die Angst aber bricht ihn; die Angst ist stark, der Wein aber verscheucht sie; der Wein ist stark, der Schlaf aber vertreibt ihn; der Todssaber ist stärker als sie alle, und dennoch heisst es:353 Woltätigkeit errettet vom Tod.

R. Dostaj b. Jannaj trug vor: Komm und sieh, wie die Art eines [Menschen aus] Fleisch und Blut nicht der Art des Heiligen, gebenedeiet sei er, gleicht. Wenn jemand einem König ein bedeutendes Geschenk überbringt, so ist es zweifelhaft, ob er es von ihm annimmt oder er es von ihm nicht annimmt, und es ist zweifelhaft, ob er das Gesicht des Königs zu sehen bekommt oder er das Gesicht des Königs nicht zu sehen bekommt; anders aber der Heilige, gebenedeiet sei er; wenn jemand einem

^{346.} Bei der Woltätigkeit; Dt. 15,9. 347. Beim Götzendienst; ib. 13,14. 11 100. 56.1. 350. Eigentl. harte. 351. Der Körper ist mit Luft gefüllt. Für Luft wird dasselbe Wort gebraucht. 352. Von dem der Schlaf nur ein kleines Beispiel gibt.

Armen eine Peruta gibt, so ist es ihm beschieden, das Gesicht der Gottheit zu empfangen, denn es heisst: 'Ich aber werde derch Woltatigkeit dem Gesicht schauen. werde mich beim Erwachen an deiner Ge- 5 stalt sattigen.

R. Eleåzar pflegte vorher einem Armen eine Peruta zu geben und nachher das Gebet zu verrichten, denn er sagte, es Gesicht schauen, werde mich beim Erwachen an deiner Gestalt sättigen. Was heisst: werde mich beim Erwachen an deiner Gestalt sattigen? R. Nahman b. Jighaq erwigelehrten, die auf dieser Welt den Schlaf von ihren Augen "verscheuchen; der Heilige, gebenedeiet sei er, wird sie in der zukünftigen Welt vom Glanz der Gottheit

R. Johanan sagte: Es heisst: Wer sich des Geringen erbarmt, leiht dem Herrn. Wenn dies nicht ein geschriebener Schriftvers wäre, könnte man es nicht sagen, könnte der Schuldner ist ein Knecht des Gläubigers.

R. Hija b. Abba sagte im Namen R. Johanans: Es heisst: 357 Es nützt kein Ver-

"והקדוש ברוך הוא אינו כן אדם נותן פרושה לעני ייוכה ומקבל פני שכינה שנאמר אני בצדק אהזה פניך אשבעה בהקיין תמונתך: רבי אלעזר יהיב פרוטה לעני"וחדר מצלי אמר דכתיב אני בצדק אחזה פניך מאי אשבעה בהקיץ תמונתך אמר רב נחמן בר יצחק אלו תלמידי חכמים "שמנדדין שינה מעיניהם בעולם הזה והקדוש ברוך הוא משביען מזיו "השכינה לעולם הבא: אמר רבי יוחנן מאי יים דכתיב מלוה ה' חונן דל אלמלא מקרא כתוב אי heisst: Ich werde durch Wollatigkeit dein וו אפשר לאומרו כביכול עבד לוה לאיש מלוה: אמר שו אפשר לאומרו רבי חייא בר אבא "רבי יוחנן רמי כתיב לא יועיל הון ביום עברה וצדקה תציל ממות וכתיב לא יועילו אוצרות רשנ וצדקה תציל ממות שתי צדקות הללו למה אחת שמצילתו ממיתה משונה ואחת שמצילתו derte: Dies bezieht sich auf die Schrift- ישל מדינה של מדינה של גיהנם ואי זו היא שמצילתו מדינה של ניהנם ההוא דכתיב ביה עברה דכתיב יום עברה היום ההוא ואי זו היא שמצילתו ממיתה משונה נותנה ואינו יודע למי נותנה נוטלה ואינו יודע col. ממי נוטלה נותנה ואינו יודע למי נותנה לאפוקי מדמר עוקבא נומלה ואינו יודע ממי נומלה לאפוקי 20 מדרבי אבא ואלא היכי ליעכיד ליתיב לארנקי של צדקה מיתיבי מה יעשה אדם ויהיו לו בנים "רכי אליעזר אומר יפזר מעותיו לעניים רבי יהושע"אומר ישמח"אשתו לדבר מצוה רבי"אליעזר בן יעקב אומר denn wenn man sich so ausdrücken 25 אלא יתן אדם פרוטה לארנקי של צדקה אלא אם

אבל הקדוש אבל M ומצלי אמר כתיב M 14 m B~19 שמקיצין m M~17 שכינתו m M~18 שכינתו m M~17בן קרחה M 21 את אשתו בדבר + M 20 וכרים -ר. P 22 אלעזר.

mögen am Tag des Zorns, aber Woltätigkeit errettet vom Tod, und ferner heisst es:358 Es helfen keine ungerechten Schätze, aber Woltätigkeit errettet vom Tod. Wozu diese zweimalige Woltätigkeit? - die eine, die ihn von einem unnatürlichen Tod errettet, und die andere, die ihn vom Höllengericht errettet. - Welche ist es, die ihn vom Höllengericht errettet? — diejenige, von der es heisst: 359 cin Tag des Zorns ist dieser Tag 300. — Und welche ist es, die ihn von einem unnatürlichen Tod errettet? — wenn der Gebende nicht weiss, wem er gibt, und der Nehmende nicht weiss, von wem er es erhält. Wenn der Gebende nicht weiss, wem er es gibt, dies schliesst das Verfahren Mar-Ûgabas³⁰¹aus; wenn der Nehmende nicht weiss, von wem er es erhält, dies schliesst das Verfahren R. Abbas³⁶²aus. — Wie mache man es nun? — Man gebe es in die Armenkasse. Man wandte ein: R. Eliêzer sagte: Was tue man, um Kinder zu erhalten? — man verstreue sein Geld für die Armen; R. Jehošuâ sagt, man erfreue sein Weib mit einer gottgefälligen Sache. R. Eliêzer b. Jâqob sagte: Man soll seine Peruța nur

^{355.} Sie befassen sich die Nächte mit dem Studium der Gesetzeskunde. 357. Ib. 11,4. 356. Pr. 19,17. 358. Ib. 10,2. . 359. Zeph. 1,15. wird die Hölle verstanden; cf. S. 959 Z. 24. Der Sinn ist nicht recht klar; Ršj. erklärt: welche Schriftstelle 361. Er steckte einem in seiner Nachbarschaft wohnenden Armen Geld spricht vom Höllengericht. in die Tür; cf. Ket. 67b. 362. Dieser ging unter die Armen u. warf Geld nach rückwärts.

כן ממונה עליה כרבי הנניא בן תרדיון כי קא אמרינן דממני עלה כרבי חנניא בן תרדיון: אמר רבי אכהו אמר משה לפני הקדוש ברוך הוא רבונו של עולם במה תרום קרן ישראל אמר לו בכי 5 תשא: "אמר רבי אבהו שאלו את שלמה בן דוד עד היכן כחה של צדקה אמר להן צאו וראו מה פירש דוד אכא פזר נתן לאכיונים צדקתו עמדת 2 לעד קרנו תרום בכבוד רבי אבא אמר מחכא הוא 33.66 מרמים ישכן מצדות סלעים משגבו לחמו נתן מימין נאמנים מה מעם מרומים ישכון מצדות סלעים משגבו משום דלחמו נתן "ומימיו נאמנים: ואמר רבי אכהו שאלו את שלמה "איזהו כן העולם הכא אמר להם "כל שכנגד "זקניו כבוד כי הא דיוסת בריה דרבי יהושע "חלש אינגיד אמר ליה אבוה למטה ותחתונים למעלה אמר ליה"עולם ברור ראית ואנן היכי "חזיתינן"כי היכי דחשבינן הכא השבינן התם ושמעתי שחיו אומרים אשרי מי שבא לכאן ותלמודו בידו ושמעתי שהיו אומרים הרוגי מלכות אילימא רבי עקיבא והכריו"משום הרוגי מלכות ותו לא פשימא בלאו הכי נמי"אלא הרוגי לוד: תניא אמר להן רבן יוחנן בן זכאי לתלמידיו בני מהו + M 26 | י - M 25 | רבא M 24 | י + B 23 מן לוי M בין אונגד P 28 בין לוי M 27 בני 31 M איתינן כ'ה דאיתינן + M 30 + בני חלש ואינ' 5 x + B 32 M 34 בינהו – M 33 הכא איתינן – משום...לא " 35 IL + דהאיכא תורה ומעשים טוכים.

dann in die Armenkasse tun, wenn ein Mann gleich R. Hanina b. Teradjon sie verwaltet!? - - Wir sprechen eben von dem Fall, wenn ein Mann gleich R. Hanina b. Teradjon sie verwaltet.

R. Abahu sagte: Mošeh sprach vor dem Heiligen, gebenedeiet sei er: Herr der Welt, wodurch soll das Horn in Jisraéls hoch erhoben werden? Er erwiderte: Durch 10 das Erheben³⁰¹.

R. Abahu sagte [ferner]: Man fragte Selomoh, den Sohn Davids, wie weit die Kraft der Woltätigkeit reiche. Da erwiderte er ihnen: Geht und seht, was mein Vater ביונים הפוך ראיתי עליונים David darüber sagt:™Er hat ausgestreut. den Armen gegeben, seine Woltätigkeit besteht für immer; sein Horn wird hoch erhoben sein mit Ehren. R. Abba entnimmt dies aus folgendem: MEr wird auf Höhen נינהו במחיצתן מאן "נינהו במחיצתן מאן "נינהו לעמוד במחיצתן מאן "נינהו מאן "נינהו מאן "נינהו מאן "נינהו מאן "נינהו Brot wird ihm gereicht, sein Wasser ist zuverlässig. Er wird deshalb auf Höhen wohnen, und Felsfesten deshalb seine Burg, weil er sein Brot gereicht hat und sein Wasser zuverlässig war.

Ferner sagte R. Abahu: Man fragte Selomoh, wer der zukünftigen Welt teilhaftig ist. Er erwiderte ihnen:307 Wer seines Alters368 wegen Ehre hat. So erkrankte einst

Joseph, der Sohn des R. Jehošuâ, und verfiel in eine Lethargie. Darauf fragte ihn sein Vater, was er gesehen habe; dieser erwiderte: Eine verkehrte Welt habe ich gesehen, die oberen unten und die unteren oben. Jener entgegnete: Eine klare Welt hast du gesehen. Wie hast du uns309 gesehen? -- Wie wir da geachtet sind, so sind wir dort geachtet. Ferner hörte ich da sagen: Heil dem, der da mit seinem Studium in der Hand ankommt. Und ferner hörte ich da sagen: Niemand vermag innerhalb der Umkreisung der durch die Regierung Hingerichteten zu bestehen. - Wer sind es, wollte man sagen R. Âgiba³⁷⁰und seine Genossen, so ist dies ja selbstverständlich, sie haben ja auch andere Verdienste ausser der Hinrichtung durch die Regierung!? - Vielmehr, es sind die Märtyrer von Lud³⁷¹.

Es wird gelehrt: R. Johanan b. Zakkaj sprach zu seinen Schülern: Meine Kinder,

^{363.} Biblische Bezeichnung für Ruhm, Glanz, Macht. 364. Von Beiträgen für gottgefällige Zwecke. Wörtl. durch "wenn du erhebst", es sind dies die Anfangsworte des Abschnitts von den Beiträgen zum Bau der Stiftshütte, Ex. 30,11ff. 365. Ps. 112,9. 366. Jes. 33,16. 368. In der Bedeutung von Weisheit, Erfahrung; dh. wer hienieden Ansehen geniesst. 370. Er gehörte zu den Märtyrern zur Zeit des Bar-Kochba-Aufstands. Angabe der Kommentare zwei Brüder (nach Rig. ident. mit den Bd. iij S. 469 Z. 8ff. erwähnten), die sich fälschlich der Ermordung einer Prinzessin bezichtigten, um die in Verdacht geratenen Juden zu retten.

was bedeutet der Schriftvers: Wolfatigkeit erheht ein Volk, und die Liebe der Nationen ist Sunde? Da ergriff R. Eleâzar das Wort und sprach: Woltatigkeit erhöht en Folk, das sind die Jisraéliten, denn es 5 heisst: Und wer gleicht deinem Volk Jisrail, es ist ein einziges Volk auf Erden. Und die Liebe der Nationen ist Sunde, alle Woltätigkeiten und Liebeswerke, die die weltlichen Völker üben, gereicht ihnen zur שנמות העולם באומות העולם weltlichen Völker üben, gereicht ihnen zur Sünde, denn sie üben sie nur, um dadurch Grösse zu erlangen, wie es heisst:"Damit sie dem Gott des Himmels Wolgerüche darbringen, und fur das Leben des Königs und seiso verfährt, dies keine richtige Woltätigkeit, es wird ja gelehrt, dass wenn jemand spricht, er gebe diesen Selâ zu woltätigem Zweck, damit seine Kinder am Leben bleiben oder damit er der zukünftigen Welt 20 teilhaftig werde, er ein wahrhaft frommer Mann sei!? Dies ist kein Widerspruch, das eine gilt von Jisraéliten und das andere gilt von den weltlichen Völkern. Hierauf ergriff R. Jehošuâ das Wort und sprach: 25 אלעזר רבי למודעי רבי למודעי רבי למודעי רבי אלעזר Woltätigkeit erhöht ein Volk, das sind die Jisraéliten, denn es heisst: Wer gleicht deinem Volk Jisrael, es ist ein einziges Volk auf Erden. Und die Liebe der Nationen ist Sünde, alle Woltätigkeiten und Liebeswerke, die die weltlichen Völker üben, gereicht ihnen zur Sünde, denn sie tun dies

שאמר הכתוב צדקה תרומם גוי וחסד לאמים המאת נענה רבי "אלעזר ואמר צדקה תרומם גוי אלו ישראל דכתיב ומי כעמד (כן ישראל גוי אחד בארין 🕬 וחסד לאומים חטאת"כל צדקה וחסד שאומות העולם כושין המא הוא להן "שאין כושין "אלא"להתגדל בו שמיא "שנאמר די להון מהקרבין |ניחוחין | לאלה(ה) שמיא ומצלין לחיי מלכא ובנוהי ודעביד הכי לאו "צדקה נמורה היא והתניא האומר מלע זה לצדקה בשביל שיחיו בני "וכשביל שאזכה לעולם הבא "זה צדיק נענה רבי יהושע ואמר צדקה תרומם גוי אלו ישראל דכתיב ומי כעמך ישראל גוי אחד וחסד לאומים חטאת כל צדקה וחסד שאומות העולם עושין הטא הוא להן שאין עושין אלא "כדי שתמשך מלכותן ner Söhne beten. Ist denn, wenn jemand ה בצדקה בצדקה שנאמר להן מלכא מלכי ישפר עליך והמאך בצדקה ישנאמר להן מלכא פרק ועויתך במיהן ענין הן תהוי ארכא לשלותיך "וכתיב כולא מטא על נבוכדנצר מלכא וכתיב ולקצת ירחין תרי(ן) עשר וגו' נענה רבן גמליאל ואמר 🐭 צדקה תרומם גוי אלו ישראל דכתיב ומי כעמך ישראל [וגו'] וחסד לאומים חמאת כל צדקה וחסד שאומות העולם עושין חטא הוא להן שאין עושין אלא להתיהר בו וכל המתיהר"נופל בגיהנם שנאמר זד יהיר לין שמו עושה בעברת זדון ואין עברה אמר גיהנם שנאמר יום עברה היום ההוא אמר המודעי אומר צדקה תרומם גוי אלו ישראל דכתיב B 37 שנושין M 36 אליעזר B 35 + B 40 להתגדר + B 40 אותו + M 38 אותו + M 38 שאינם

 $^{\prime}$ או בשב M 43 או בשב + M 42 או בשב M 41

אליעזר. B 48

וכתיב...עשר — B 46

- B 44 הרי + B 44 – כדי

nur deshalb, damit ihre Regierung von Dauer sei, wie es heisst:375 Darum, o König, lass dir meinen Rat gefallen, und mache deine Sünden gut durch Woltätigkeit und deine Missetaten durch Barmherzigkeit gegen die Armen; vielleicht wird dein Frieden von Dauer sein. Hierauf folgt: 376 Alles dies erfüllte sich am König Nebukhadneçar; ferner: "nach Verlauf von zwölf Monaten &c. Hierauf ergriff R. Gamaliél das Wort und sprach: Woltätigkeit erhöht ein Volk, das sind die Jisraéliten, denn es heisst: Wer gleicht deinem Volk Jisraél &c, es ist ein einziges Volk auf Erden. Und die Liebe der Nationen ist Sünde, alle Woltätigkeiten und Liebeswerke, die die weltlichen Völker üben, gereicht ihnen zur Sünde, denn sie tun es nur, um damit zu prahlen, und wer prahlt, verfällt der Hölle, denn es heisst: 378 Der Uebermütige und Prahlende heisst ein Spötter, er handelt mit frechem Zorn; und unter Zorn ist die Hölle zu verstehen, denn es heisst: 319 ein Tag des Zorns ist jener Tag. R. Gamaliél sagte: Wir brauchen immer noch des Modäers, denn R. Eleâzar aus Modaîm sagte: Woltätigkeit erhöht ein Volk, das sind die

ומי כעמך ישראל גוי אחד וחסד לאומים חמאת כל צדקה וחסד שאומות העולם עושין המא הוא להן שאין עושין אלא להרף אותנו בו שנאמר ויבא 40.3 ויעש ה' כאשר דבר כי "המאתם לה' ולא שמעתם בקולו והיה לכם הדבר הזה נענה רבי נחוניא בן הקנה ואמר צדקה תרומם גוי וחסד"לישראל ולאומים המאת אמר להם רבן יוחגן בן זכאי לתלמידיו נראין דברי רכי נחוניא כן הקנה מדכרי ומדבריכם "לפי שהוא נותן צדקה וחסד לישראל ולאומות המאת רבן יוחגן בן זכאי כשם"שההמאת מכפרת על ישראל כך צדקה מכפרת על אומות העולם: איפרא"הורמיז אימיה דשבור מלכא שדרא ארבץ מאה"דינרי לקמיה דרבי אמי ולא קבלינהו "שדרינהו קמיה דרבא 15 וקבלינהו"שמע רבי אמי איקפד אמר לית ליח ביבש קצירה תשברנה נשים באות מאירות אותה ורכא משום שלום מלכות ורבי אמי "נמי משום שלום מלכות"דאיבעי ליה למפלגינהו לעניי אומות העולם ורבא "נמי לעניי אומות העולם יהבינהו ורבי אמי 20 דאיקפד"הוא דלא סיימוה קמיה: תניא אמרו עליי 1000 על כנימין הצדיק שהיה ממונה על קופה של צדקה פנם אחת באתה אשה "לפניו בשני בצורת אמרה לו רכי פרנסני אמר לה העבודה שאין בקופה של צדקה כלום אמרה לו "רכי אם אין אתה מפרנסני P 49 הטאנו לה' ולא שמענו 50 אלו ישראל לאומים M הטאת אלו אה ע אמר ריב ז גראין - M 51 הטאת אלו אה ע אמר ריב ז גראין שהטאת ואשם מכפרון על יש לעולם הכא — להם - M 53 כך צדקה וחסד מכפרין על אה ע בעולם הזה: M 54 הורמין \pm M הרנקי ד \pm M משום ארנקי ד \pm M ארנקי ד \pm M ארנקי ד \pm M ארנקי אום מלכות ארנקי למותבינהו | 10 M + סיומי | 11 M + אחת ועמדה רבי. — M 62

Jisraéliten, denn es heisst: Wer gleicht deinem Volk Jisrael, es ist ein einziges Volk. Und die Liebe der Nationen ist Sünde, alle Woltätigkeiten und Liebeswerke, die die weltlichen Völker üben, gereicht ihnen zur Sünde, denn sie tun es nur, um uns zu beschimpfen, denn es heisst: 380 Der Herr hat herbeigeführt und getan, wie er angedroht hatte; denn ihr habt gesündigt wider den מבלל דהוא נמי אמר מאי היא דתניא אמר "להם 10 Herrn und auf seinen Befehl nicht gehorcht; und so geschah euch diese Sache. Alsdann ergriff R. Nehonja b. Haqana das Wort und sprach: Woltätigkeit erhöht ein Volk und die Liebe, die Jisraéliten; der Nationen - Sünde. Hierauf sprach R. Johanan b. Zakkaj zu seinen Schülern: Die Worte des R. Nehonja b. Haqana sind einleuchtender als meine und eure Worte, weil er Woltätigkeit und Liebe den Jisraéliten und Sünde den Völkern zuteilt. — Demnach sagte er es ebenfalls, wo dies? - Es wird gelehrt: R. Johanan b. Zakkaj sagte: Wie das Sündopfer den Jisraéliten Sühne verschafft, ebenso verschafft die Woltätigkeit Sühne den weltlichen Völkern 33.

Einst sandte Iphra-Hormez, die Mutter des Königs Sapor, vierhundert Denar "an R. Ami; dieser aber nahm sie nicht an. Hierauf sandte sie sie zu Raba, und dieser nahm sie an. Als R. Ami dies hörte, zürnte er, indem er sprach: Hält er nichts von: 385 Wenn ihre Schnittlinge trocken sind, wer-

den sie abgebrochen, Weiber kommen und pflücken380 sie 387? — Und Raba!? — Wegen der Friedfertigkeit gegen die Regierung. Und auch R. Ami sollte sie wegen der Friedfertigkeit gegen die Regierung an Arme von den weltlichen Völkern verteilen. Ebenso verteilte sie auch Raba an Arme von den weltlichen Völkern, R. Ami aber war dies nicht berichtet worden und darum zürnte er.

Es wird gelehrt: Man erzählt von Binjamin dem Gerechten, der über die Armenkasse gesetzt war, dass einmal in den Jahren der Hungersnot eine Frau zu ihm kam und zu ihm sprach: Meister, gib mir Nahrung. Er erwiderte ihr: Beim Kult, in der Armenkasse ist nichts vorhanden. Da sprach sie zu ihm: Meister, wenn du mir keine

^{381.} Das W. מחסד gehört zum vorangehenden Absatz. 380. Jer. 40,3. diese Auslegung am besten gefiel. 383. Sie gereicht ihnen also nicht zur Sünde. Verteilung an die Armen. 385. Jes. 27,11. 386. Nach R. Geršom von ארה pflücken, rupfen; die übliche Übersetzung: zünden sie an, ist nicht befriedigend. 387. Dies wird auf die Nichtjuden bezogen, die, wenn sie verdorrt sind, gar keine Verdienste haben, niedergebrochen werden; R sollte ihr keine verdienstliche Handlung zukommen lassen.

Nahrung gibst, so stirbt eine Frau mit thren sieben Kindern-Hierauf erhob er sich und gab ihr Nahrung aus dem seinigen. Nach Verlauf von Tagen erkrankte er und war dem Tod nahe. Da sprachen die Dienstengel vor dem Heiligen, gebenedeiet sei er: Herr der Welt, du hast gesagt, dass wenn jemand eine Seele von Jisraél erhält, es ebenso sei, als erhielte er die ganze Welt, und Binjamin der Gerechte, der eine ואבותיך "גנזו' והוסיפו על של אבותם ואתה מבזבזם של אבותיך "גנזו' והוסיפו על Frau mit ihren sieben Kindern am Leben erhalten hat, sollte nun nach wenigen Jahren sterben? Sofort zerriss man seinen Gerichtsbeschluss. Es wird gelehrt: Man fügte ihm noch zweiundzwanzig zu seinen Le- וז מכון כפאך אבותי גנזו' דבר שאין עושה פירות ואני bensjahren hinzu.

בי שוב כי פרי מעלליהם יאכלו אבותי גנזו ממון schwendete der König Monobaz alle seine אוני גנזתי אוצרות נפשות חבם אבותי גנזו לאחרים ואני גנזתי לעצמי שנאמר ולך תהיה צדקה אבותי גנזו לאחרים ואני גנזתי לעצמי שנאמר ולך תהיה צדקה אבותי גנזו לאחרים ווחלך מולציולם הזה ואני גנזתי לעולם הבא שנאמר וחלך מולציולם הזה ואני גנזתי לעולם הבא שנאמר וחלך מולציולים מולציול הזה ואני גנזתי לעולם הבא שנאמר וחלך מולציול הוא כאנשו העיר: "מתניתין דלא כרבן בי גמליאל דתניא רבן שמעון בן גמליאל הרי הוא כאנשו מולציול אומר אם קנה בה קרקע כל שהוא הרי הוא כאנשו מולציול אומר אבימיו מולציול מולציול שניים אומר אבימיו מולציול אבותיך בא שניים אומר אבימיר מברו לאומר אבימית מבול לאומר אבימית מברו לאומר אבימית מברו לאומר אבימית בעולם אביות אביות לאומר אבימית בעולם אביות אביות

הרי אשה ושבעה בניה מתים עמד ופרנסה משלו לימים חלה "ונטה למות אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא רבונו של עולם אתה אמרת כל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא ובנימין "הצדיק שהחיה אשה ושבעה בניה ימות כשנים מועטות "הללו מיד קרעו לו גזר דינו תנא הוסיפו לו "עשרים ושתים שנה על שנותיו: תנו בנן מעשה במונבו המלך שבובו אוצרותיו ואוצרות *** אבותיו וחברו עליו אחיו ובית אביו ואמרו לו אמר לחם אבותי גנזו "למטח ואני גנזתי למעלח שנאמר אמת מארן תצמח וצדק משמים נשקף אבותי גנזו במקום שהיד שולפת בו ואני גנזתי במקום שאין היד שולמת בו שנאמר צדק ומשפט בנותי דבר שעושה פירות שנאמר אמרו (ל)צדיק כי טוב כי פרי מעלליהם יאכלו אבותי גנזו ממון יואני גנזתי אוצרות נפשות שנאמר פרי צדיק עין היים ולקח נפשות הכם אבותי גנזו לאחרים ואני לעולם הזה ואני גנזתי לעולם הבא שנאמר והלך לפניך צדקך (ו)כבוד ה' יאספך: ואם קנה כה בית דירה הרי הוא כאנשי העיר: "מתניתין דלא כרבן שמעון בן גמליאל דתניא רבן שמעון בן גמליאל שקיים אשה M 64 בנימיו הצדיק + M 63 27 M בית אביו אחת עשוה M 66 בשני בצורת + B 68 + M 69 אבות כשני בצורת חברו 13 - 10 אוצרות 17 - 10 במקום 17 - 10 אוצרות 17 - 10 אוצרות אל אל ד. מתניתין...גמליאל ד. — M 74 אוצרות M 73 בעולם +

Hand Gewalt hat, ich aber habe verwahrt an einem Ort, wo die Hand keine Gewalt hat, wie es heisst: Woltätigkeit und Recht ist die Grundfeste deines Throns. Meine Vorfahren haben verwahrt eine Sache, die keine Früchte trägt, ich aber habe verwahrt eine Sache, die Früchte trägt, wie es heisst: Sprechet zum Gerechten, dass es ihm gut gehen wird, denn die Frucht ihrer Werke werden sie essen. Meine Vorfahren haben Geldschätze gesammelt, ich aber habe Seelenschätze gesammelt, wie es heisst: Die Frucht des Gerechten ist ein Lebensbaum, und Seelen gewinnt der Weise. Meine Vorfahren haben für andere verwahrt, ich aber habe für mich selbst verwahrt, wie es heisst: Dir wird es zur Woltätigkeit sein. Meine Vorfahren haben für diese Welt verwahrt, ich aber habe für die zukünftige Welt verwahrt, wie es heisst: Deine Woltätigkeit wird vor dir hergehen, die Herrlichkeit des Herrn deinen Zug beschliessen.

HAT MAN DA EIN WOHNHAUS GEKAUFT, SO IST MAN SOFORT DEN ÜBRIGEN BÜRGERN DER STADT GLEICH. Die Mišnah vertritt also nicht die Ansicht des R. Šimôn b. Gamaliél, denn es wird gelehrt: R. Šimôn b. Gamaliél sagt: wenn man da irgend welches Grundstück gekauft hat, so gleicht man den übrigen Bürgern der Stadt. — Es wird ja aber

388. Für woltätige Zwecke. 392. Pr. 11,30. 393. Dt. 24,13.

389. Ps. 85,12.

390. Ib. 89,15.

391. Jes. 3,10.

העיר "והא תניא רכן שמעון כן גמליאל אומר אם קנה"שם קרקע הראויה"לבית דירה הרי הוא כאנשי העיר תרי תנאי ואליבא דרבן שמעון בן גמליאל: ין חולקין את החצר עד שיהא ארבע אמות ויין לוה וארבע אמות לזה ולא את השרה עד שבונים לזה ולא את השרה עד שבונים ליוה ולא את השרבע את השבונים ליוה ולא את השבונים ליוה ולא השבונים ליוה השבונים ליוה ולא השבונים ליוה ה שיהא בה תשעה קבין לזה ותשעה קבין לזה רבי 198 יהודה אומר °עד שיהא בה תשעת חציי קבין לזה ותשעת חציי קבין לוה ולא את הגינה עד שיהא בה חצי קב לזה וחצי קב לזה רבי עקיבא אומר בית רובע את הטלית ולא את המרחץ ולא את בית הבד"עד שיהא בהן כדי לזה וכדי לוה "זה הכלל כל שיחלק וישמו עליו חולקין ואם לאו אין חולקין אימתי בומן 🖚 שאין שניהם רוצים אכל בומן ששניהם רוצים אפילו אף על פי ששניהם 15 NEUN HALBE KAB FÜR DEN ANDEREN VOR-רוצים לא יחלוקו:

גמרא. אמר רבי אסי אמר רבי יוחנן ארב; אמות שאמרו חוין משל פתחים תניא נמי הכי אין הולקים את החצר עד שיהא בה שמונה אמות לזה וארבע אמות לזה אלא "שמע מינה כדרבי אכי שמע מינה ואיכא דרמי להו מירמא תנן אין חולקין את החצר עד שיהא בה ארבע אמות לזה וארבע

M 78 מיד | M 77 בה | 77 M לדירה | 17 M 75 בה M 80 ער שי ב M 79 + בה + ולא אה מ בית השלחין + B 82 ולא את בית השלחין -זה...אין חולקין א 84 ובכתבי — לזה + M 86 + לאו. gelehrt: R. Šimôn b. Gamaliél sagt: wenn man da ein zum Bau eines Wohnhauses geeignetes Grundstück gekauft hat, so gleicht man den übrigen Bürgern der Stadt!? - Zwei Tannaím streiten über die Ansicht des R. Simôn b. Gamaliél.

AN BRAUCHT EINEN HOF NUR DANN ZU TEILEN, WENN VIER ELLEN "FÜR DEN EINEN UND VIER ELLEN FÜR DEN יולא את המרקלין ולא את המרקלין ולא את השובן "ולא את השובן ולא את השובן ולא את השובן ולא את השובן ולא NUR DANN, WENN NEUN KAB300 FÜR DEN EINEN UND NEUN KAB FÜR DEN ANDEREN VORHANDEN SIND. R. JEHUDA SAGT: WENN NEUN HALBE KAB FÜR DEN EINEN UND HANDEN SIND. EINEN GARTEN NUR DANN, WENN EIN HALBER KAB³⁹⁰FÜR DEN EINEN UND EIN HALBER KAB FÜR DEN ANDEREN ZURÜCKBLEIBT. R. ÂQIBA SAGT: EIN VIER-ישמונה אמות לזה והא אנן תנן ארבע אמות ³⁰⁷, EINEN SAAL³⁰⁷, EINE VORRATS-KAMMER³⁰⁸, EINEN TAUBENSCHLAG, EIN GE-WAND, EIN BADEHAUS, ODER EINE OELPRES-SE NUR DANN, WENN SOWOL FÜR DEN EI-NEN ALS AUCH FÜR DEN ANDEREN HIN-REICHEND ZURÜCKBLEIBT. DIE REGEL HIER-BEI IST: WENN NACH DER TEILUNG DER NAME BEIBEHALTEN WIRD, SO TEILEN SIE, WENN ABER NICHT, SO BRAUCHEN SIE NICHT

ZU TEILEN. DIES NUR, WENN ES MICHT BEIDE WÜNSCHEN, WENN ES ABER BEIDE WÜN-SCHEN, SO TEILEN SIE, SELBST WENN ES WENIGER IST. HEILIGE SCHRIFTEN 400 ABER DARF MAN NICHT TEILEN, AUCH WENN BEIDE ES WÜNSCHEN.

GEMARA. R. Asi sagte im Namen R. Johanans: Die vier Ellen, von welchen sie sprechen sind ausser den Türen zu verstehen. Ebenso wird auch gelehrt: Man braucht einen Hof nur dann zu teilen, wenn acht Ellen für den einen und acht Ellen für den anderen vorhanden sind. Wir haben ja aber gelernt: vier Ellen für den einen und vier Ellen für den anderen? - wahrscheinlich ist dies nach der Lehre R. Asis zu erklären. Schliesse hieraus. Manche führen dies als Widerspruch an: Es wird gelehrt, dass man einen Hof nur dann teilen brauche, wenn vier Ellen für den einen und vier Ellen für den anderen vorhanden sind, und dem widersprechend wird gelehrt: acht Ellen für

^{395.} In der Länge u. in der Breite, also 16 Quadratellen. 396. Raum für dieses Quantum 397. Τρικλινος, Triclinium, eigentl. Speisesaal, im T. stets in der Bedeutung grosser Prunksaal, nach einer weiteren [fol. 98b] Angabe 10 × 10 Ellen gross. שרון 398. מורן bezw. מורן, von den Kommentaren und Lexikographen ganz falsch mit Palast od. Turm (nach Krauss (Gr. u. lat. Lehnw. ij p. 352) sogar v. (κά]μαρα abgeleitet!); in Wirklichkeit ist dies Wort nichts weiter als das syr. מרנא, "ein Raum, in dem Weizen, Hülsenfrüchte u. Wein aufbewahrt werden"; cf. PAYNE SMITH, Thes. syr. col. 2227. 400. Die biblischen Bücher, wenn sie auf einer Rolle geschrieben sind. 399. Die Teilung. 402. Für die Tür, die in den Hof mündet, ist ausserdem ein Raum von der Teilung eines Hofs. 4 Ellen erforderlich.

den einen und acht Ellen für den anderen' R. Asi erwiderte im Namen R. Johanans: Die vier Ellen, von welchen sie hier sprechen, sind ausser den Türen zu verstehen.

R. Hona sagte, ein Hof werde nach den Türen geteilt; R. Hisda aber sagte, man lasse vier Ellen für jede Tür und das übrige teilen sie gleichmässig. Uebereinstimmend mit R. Hisda wird auch ge- ייה לזה פתח"רהב שמונה אמות נוטל שמונה אמות נוטל שמונה אות היה לזה פתח"רהב lehrt: Zu jeder der nach dem Hof führenden Türen gehören vier Ellen"; wenn der eine eine Tür und der andere zwei Türen hat, so erhält der, der eine Tür hat, vier Ellen, und der, der zwei Türen hat, acht יה מייחד ליה בי דלא ממרן אלא דלא מייחד ליה בי Ellen, und der, der zwei Türen hat, acht יה מייחד ליה מייח Ellen, und den Rest teilen sie gleichmässig. Wenn einer eine acht Ellen breite Tür hat, so erhält er acht Ellen gegenüber der Tür und vier Ellen vom Hof. Welches Bewenden hat es mit den vier 20 שערי בתים ואחד שערי אכסדראות יש להן ארבע Ellen vom Hof? Abajje erwiderte: Er meint es wie folgt: er erhält acht Ellen in der Länge des Hofs und vier Ellen in der Breite des Hofs".

hören vier Ellen nach jeder Seite. Dies jedoch nur, wenn für diese keine bestimmte Tür vorhanden ist, wenn aber für diese eine bestimmte Tür vorhanden ist, so gehören zu dieser nur vier Ellen vor der Tür.

אמות לזה והתניא שמונה אמות"לזה ושכונה אמות לזה אמר רבי אסי אמר רבי יוחנן ארבע אמות שאמרו חוין משל פתחים: אמר רב הונא חצר מתחלקת לפי פתחיה ורב חסדא אמר נותנין ארבע אמות לכל פתח ופתח והשאר חולקין כשוה תניא -בוותיה דרב חסדא פתחין שבחצר יש להן ארבע אמות "היה לזה פתח אחד ולזה שני פתחין זה שיש לו פתח אחד נוטל ארבע אמות וזה שיש לו שני פתחין נוטל שמונה אמות"והשאר הולקין בשוה כנגד הפתח וארבץ אמות בחצר ארבץ אמות בחצר מאי עבידתייחו אמר אביי חכי קאמר נומל שמונה אמות "באורך החצר וארבן אמות ברוחב החצר: אמר אמימר האי פירא דסופלי יש לו ארבע אמות בכות אבל מייחד ליה פיתחא אין לו אלא ארבע כסו. אמות לפני פתחו: אמר רב הונא אכסדרא אין לה ארבן אמות מעמא מאי משום פירוק משאו "הכא אפשר דעייל לגואי ומפרק מתיב רב ששת אחד אמות כי תניא ההיא באכסדרא דבי רב אכסדרא דבי רב"פשיטא אידרונא מעליא הוא אלא באכסדרא רומייתא: תנו רבנן בית שער אכסדרא ומרפסת יש להן ארבע אמות היו "המשה בתים פתוחין Amemar sagte: Zur Futtergrube ge- 25 בנא בלבד: בנא ארבי אמות בלבד: מיניה רבי יוחנן מרבי ינאי לול של תרנגולין יש אר לכל אחד ואחד + אחד אחד אחד השאר חול׳ בשוה -- M 88 P 91 כנגדו וארבע M 90 אחר + M 89 — M 94 ארבעה ו + M 93 שיטא — M 92

R. Hona sagte: Zu einer Halle gehören die vier Ellen nicht; diese sind wegen der Abladung der Last nötig, in eine solche aber kann man hineingehen und da abladen. R. Sešeth wandte ein: Sowol zu den Toren von Häusern als auch zu den Toren von Hallen gehören vier Ellen!? Diese Lehre spricht von einer Schulhalle". - Von einer Schulhalle ist dies ja selbstverständlich, eine solche ist ja eine richtige Stube!? — Vielmehr, von einer römischen Halle⁴¹¹.

Die Rabbanan lehrten: Zu einem Torhäuschen, einer Halle, und einem Balkon gehören vier Ellen. Wenn fünf Häuser nach einem Balkon geöffnet sind, so erhalten sie alle nur vier Ellen".

R. Johanan fragte R. Jannaj: Gehören zu einem Hühnerstall die vier Ellen oder

403. Wenn das eine Haus 2 Türen u. das andere nur eine Tür hat, so gehört zum ersteren auch 2/3 des Hofs. Hier wird von dem Fall gesprochen, wenn jemand gestorben ist u. einem Sohn das eine u. dem anderen das andere Haus hinterlassen hat. 404. Vom Hof. 405. Dh. die Breite der Tür. 406. Er erhält einen Raum von 8 X 4 Ellen. 407. Eigentl. Kernengrube; eine Grube im Hof, in welcher Dattelkerne u. anderes Viehfutter verwahrt wurden. 408. Da der Eigentümer nicht mit dem beladenen Esel ins Haus kann. 409. Da sie keine Wände hat u. von allen Seiten offen ist. 410. Eine solche hatte Wände, mit grossen Fenstern versehen. 411. Die Wände einer solchen reichten nicht bis zum Dach. 412. Im Hof, an der Tür, durch welche man zu diesem gelangt.

בלבד.

לו ארבע אמות או אין לו ארבע אמות אמר ליח מעמא מאי משום פירוק"משאוי הכא"ממפס ועולה "מטפם ויורד: בעא מיניה רבא מרב נחמן בית הציו מקורה והציו אינו מקורה יש לו ארבע אמות מ או אין לו ארבע אמות אמר ליה "אין לו ארבע אמות לא מיבעיא קירויו"מלגיו דאפשר דעייל לגואי ומפרק אלא אפילו קירויו כלפי חוין אפשר דעייל לגואי ומפרק: בעא מיניה רב הונא מרבי אמי אהד מכני מכוי שבקש"להחזיר פתחו למכוי אחר בני מכוי מבוי מעכבין עליו אכסגיא לפי בני אדם מתחלקת או לפי פתחים מתחלקת אמר ליח לפי בני אדם מתחלקת תניא גמי חכי זכל שבחצר מתחלקת לפי פתחים אכסניא 'לפי בני אדם: אמר רב הונא אחד מעכבין עליו שמרבה עליהן את הדרך מיתיבי המש חצרות פתוחות למבוי כולן משתמשות עם החיצונה והחיצונה משתמשת לעצמה וחשאר 'משתמשת עם השניה וחשניה משתמשת לעצמה ¹ומשתמשת

א"ל ד"א — M 97 מטפים P 96 א"ל ד"א B 95 $M \ 4$ אמר...עליו $+ M \ 3$ אמר...עליו $- M \ 2$ ל I ומשמשת 1 6 M עם בורן ומשת בולן משתמשות לעצמה תנאי.

nicht? Dieser erwiderte: Nötig sind sie ja zur Abladung der Last, diese "aber können klettern und heraufsteigen, klettern und herabsteigen".

Raba fragte R. Nahman: Gehören zu einem Haus, das zur Hälfte überdacht und zur Hälfte nicht überdacht ist, die vier Ellen oder nicht? Dieser erwiderte: Zu einem solchen gehören die vier Ellen nicht. ים בני עליו אם אין 'מעכבין עליו אם ליה בני Selbstverständlich ist dies von dem Fall, wenn die Ueberdachung sich nach innen" befindet, denn er kann ja innen hineingehen und da die Last ablegen; aber auch wenn die Ueberdachung sich nach aussen שבקש לבתום בנגד פתחו befindet, kann er hineingehen und da die Last ablegen.

R. Hona fragte R. Ami: Wie ist es, wenn einer von den Anwohnern des Durchgangs seine Tür nach einem anderen יב החיצונה נמצאת פנימית משתמשת "לעצמה Durchgang" verlegen will: können die übrigen Anwohner dieses Durchgangs ihm dies verwehren oder nicht? Dieser erwiderte: Die Anwohner des Durchgangs können ihm dies verwehren. Wird die Einquartirung418 nach den Personen419 oder nach den

Türen400 berechnet? Dieser erwiderte: Sie wird nach den Personen berechnet. Ebenso wird auch gelehrt: Der Mist in einem Hof wird nach den Türen verteilt; die Einquartirung wird nach den Personen berechnet.

R. Hona sagte: Wenn einer von den Anwohnern des Durchgangs seine Tür verbauen will, so können die übrigen Anwohner des Durchgangs ihm dies verwehren, weil er ihnen dadurch den Weg ausdehnt423. Man wandte ein: Wenn fünf Höfe in einen Durchgang 424 münden, so benutzen sie ihn alle 425 mit dem äussersten 420, der äusserste aber nur [seinen Teil] allein427; ferner alle428 mit dem zweiten, der zweite aber nur seinen allein und den des äussersten; der innerste benutzt also seinen und den aller

413. Die Hühner. 414. Es ist also kein besonderer Raum vor dem Stall nötig. die Hälfte nach dem Hof nicht überdacht ist; ein solcher Raum wird nicht zur Aufbewahrung benutzt. 410. Wenn das Haus zwischen 2 Durchgängen liegt. 417. Er war bisher an diesem Durchgang nicht beteiligt u. die Anwohner wollen keine neuen Nachbarn haben. 418. Der vorüberziehenden Regierungstruppen, denen die Hausbewohner freie Wohnung u. Verpflegung geben mussten. im Haus wohnen. 420. Ein Haus, das 2 Türen hat, zählt doppelt. 421. Den die Anwohner zum Düngen ihrer Felder verwenden. 422. Dh. die zu seiner Tür gehörenden 4 Ellen umzäunen 423. Beim Durchschreiten des Durchgangs muss dann um den Zaun eine Biegung gemacht 424. Der Durchgang bildet eine Art Sackgasse, so dass der Besitzer des letzten Hofs auch den Raum vor allen übrigen benutzen muss, um nach der Strasse zu gelangen, während die Besitzer der mehr nach der Strasse zu liegenden Höfe nur den Raum benutzen müssen, den sie beim Verlassen des Durchgangs zu passieren haben. 425. Die Bewohner der Höfe. 426. Dh. alle benutzen den Teil des Durchgangs, der zum äussersten Hof gehört, da sie diesen passieren müssen. er den Raum vor den übrigen Höfen nicht zu passieren braucht. 428. Natürl. mit Ausnahme des äussersten.

underen ' Hierüber streiten Tannafin, denn es wird gelehrt: Wenn einer von den Anwohnern des Durchgangs seine Tür nach einem anderen Durchgang verlegen will, so können die übrigen Anwohner s dieses Durchgangs es ihm verwehren; wenn sie geschlossen ist und er sie öffnen will, so können die übrigen Anwohner des Durchgangs es ihm nicht verwehren

sagt, wenn fünf Höfe in einen Durchgang münden, so dürfen sie alle den Durchgang benutzen. Wer spricht hier von Höfen ?

vielmehr ist diese Lehre lückenhaft und sie muss wie folgt lauten: ebenso שנימין את פצימין ארבע אמות פרץ אמות פרץ אמות פרץ את פצימין "Foldürfen, wenn fünf Höfe in einen Durchgang münden, ihn alle mit dem äussersten benutzen, der äusserste aber nur seinen &c. Worte Rabbis; R. Simôn b. Eleâzar sagt, wenn fünf Höfe in einen Durchgang mün- 20 רבי יוהגן מבואות המפולשות לעיר אהרת ובקשו den, so dürfen sie alle den Durchgang benutzen.

Wenn sie geschlossen ist und er sie öffnen will, so können die übrigen Anwohner des Durchgangs es ihm nicht verwehren.» Raba sagte: Dies gilt nur von dem

ומשתמשת עם כל אחת ואחת תנאי היא דתניא אחד מבני מבוי שבקש להחזיר פתחו למבוי אחר בני מבוי מעכבין עליו היה סתום ובקש לפותחו אין בני מבוי מעכבין עליו דברי רבי רבי שמעין בן אלעזר אומר חמש חצרות הפתוחות למבוי כולן משתמשות במבוי "זו עם זו חצרות מאן דכר שמייה: חסורי מחסרא והכי קתני "וכן חמש הצרות הפתוחות למבוי כולן משתמשות עם החיצונה והחיצונה משתמשת לעצמה "וכו" דברי רבי רכי שמעון כן Worte Rabbis: R. Simôn b. Eleâzar שלשה למבוי בולן אלשה חצרות הפתוחות למבוי בולן משתמשות במבוי: "היה סתום ובקש לפותחו אין בני מבוי מעכבין עליו אמר"רבא לא שנו אלא שלא פרין את פצימיו אבל פרין את פצימיו בני מבוי מעכבין עליו אמר ליה אביי לרבא תניא דמסייע לך אין לו ארבע אמות"קבר שפתחו סתום אינו מממא כל סביביו פרין את פצימיו וסתמו משמא כל סביביו בית"סתום אינו מטמא כל סביביו פרין את פצימיו מטמא כל סביביו: אמר רבה בר בר הנה אמר M = 10 משמשות M = 10 משמשות M = 10 אין ז M = 10 משמשות M = 10והשאר כולן משתמשות עם השניה והשניה משתמשת לעצמה ומשתמשת עם החיצונה נמצאת הפנימית משתמשת עם כולן ומשתמשת לעצמה דברי B 11 + אמר מר רבה 13 M לרבה 14 M פתח 15 M – קבר... םתום. — P 16 פרין...סביביו

Fall, wenn er den Türrahmen nicht herausgebrochen hat, wenn er aber den Türrahmen herausgebrochen hat, so können die übrigen Anwohner des Durchgangs es ihm verwehren. Abajje sprach zu Raba: Es gibt eine Lehre als Stütze für dich: Zu einem geschlossenen Haus 434 gehören die vier Ellen 435; ist der Türrahmen herausgebrochen 49 worden, so gehören zu diesem nicht mehr die vier Ellen. Ein Grab, dessen Tür geschlossen ist, ist nicht von allen Seiten verunreinigend; hat man den Türrahmen herausgebrochen und es geschlossen, so ist es von allen Seiten verunreinigend348. Ein geschlossenes Haus ist nicht von allen Seiten verunreinigend; hat man den Türrahmen herausgebrochen, so ist es von allen Seiten verunreinigend40.

Rabba b. Bar-Hana sagte im Namen R. Johanans: Wenn die Bürger einer Stadt, deren Durchgänge in eine andere Stadt münden, diese schliessen wollen, so können

429. Da er den ganzen Durchgang passieren muss. Hier heisst es, dass die Anwohner der äusseren Teile des Durchgangs die inneren nicht benutzen dürfen, an diesen also nicht beteiligt sind, während RH. lehrt, dass alle verwehren können, also auch die Besitzer der innerhalb liegenden Höfe. 431. Es 1. Autor erwähnt ja überhaupt nichts von Höfen, worauf beziehen sich nun die Worte RS.s. ist ersichtlich, dass er sie nur provisorisch schliessen u. später wieder öffnen wollte. Tür vollständig verbaut hat. 433. Eine neue Tür zu bauen. 434. Wenn die nach dem Hof führende Tür verbaut worden ist. 435. Vom Hof, die bei einer Teilung zu jeder Tür gehören; ob. S. 962 Z. 17ff. 436. Es ist ersichtlich, dass die Tür dauernd verbaut bleiben soll. 438. Die Unreinheit wird dann nur vor der Tür, wenn die Unreinheit des Leichnams herauskommt. 439. In welchem auf das Grab selbst übertragen u. es ist im Umkreis von 4 Ellen verunreinigend. 441. Dh. wenn die Bewohner ein Leichnam sich befindet. 440. Wie jedes andere Grab.

בני "העיר לסותמן בני "אותה העיר מעכבין עליהן "ולא מיבעיא כי ליכא דרכא אחרינא דמעכבי אלא אפילו כי איכא דרכא אחרינא גמי מעכבי משום דרב יהודה" אמר רב דאמר מצר שההזיקו בו רבים ein anderer Weg vorhanden ist, können מסור לקלקלו"כדרב גידל דאמר רב גידל רבים שבררו דרך לעצמן מה שבררו בררו: אמר רב ענן אמר שמואל מבואות המפולשין לרשות הרבים ובקשו בני מבואות להעמיד להן דלתות בני רשות הרבים מעכבין עליהן סבור מינה הני מילי בארבע אמות הסמוכות לרשות הרבים כרשות הרבים דמיין ולא היא התם לענין טומאה אבל הכא זימנין דדהלי בני רשות הרבים ועיילי מובא: ולא את השרה עד שיהא בה"תשעת קבין לזה ותשעת קבין לזה כוי: מאי אמר רב יוסף בי רדו יומא מאי בי רדו יומא אי יומא זרעא תרי"יומי כרבא לא הוי אי יומא ברבא יומא"זרעא לא הוי אי בעית אימא יומא ברבא "יומא זרעא תרי יומי כרבא דכריב ותני ואי בעית

17 M מבואות | 18 M – אותה | 19 B – נ דאר א א'ר מצר M 22 ברכ...בררו M 21 דאר י ארן B 24 השעה קב רוה + B 23 ארן ארבע M 27 בארעיא + B 26 אימא + B 29 אימא + B 28 + B 28 דכריב

die Bürger der anderen Stadt ihnen dies verwehren. Selbstverständlich können sie es ihnen verwehren, wenn ein anderer Weg nicht vorhanden ist, aber auch wenn sie es ihnen verwehren. Dies wegen einer Lehre, die R. Jehuda im Namen Rabhs lehrte, dass man nämlich einen Weg, den das Publikum in Besitz genommen hat", Gidel, denn R. Gidel sagte: Wenn das Publikum einen Weg ausgesucht "hat, so ist er ausgesucht.

R. Ânan sagte im Namen Semuéls: ולא פליני מר בי אתריה ומר בי אתריה בכבל Wenn Durchgänge in eine Strasse münden und die Anwohner der Durchgänge Türen einsetzen wollen, so können die Anwohner der Strasse es ihnen verwehren". Man wollte erklären, dass dies nur von vier Ellen40 gelte, und zwar nach R. Zera, der im Namen R. Nahmans sagte, die vier Ellen an der Strasse gehören zur Strasse; dem ist aber nicht so, dies gilt nur [hinsichtlich des Gesetzes] von der Unreinheit⁴¹⁷,

hierbei aber48kann es vorkommen, dass im Publikum ein Gedränge entsteht und es weiter hineingehen muss49.

EIN FELD NUR DANN, WENN NEUN KAB FÜR DEN EINEN UND NEUN KAB FÜR DEN ANDEREN VORHANDEN SIND &c. Sie⁴⁵⁰streiten aber nicht, der eine spricht von seiner Ortschaft und der andere spricht von seiner Ortschaft 151. - Wie ist es in Babylonien? R. Joseph erwiderte: Der Pflug eines Tags 152. — Was heisst "der Pflug eines Tags": wenn der Saatpflug eines Tags, so sind es ja keine zwei Tage des Lockerungspflugs, und wenn der Lockerungspflug eines Tags, so ist es ja kein Tag des Saatpflugs!? - Wenn du willst, sage ich: ein 154 Tag Saatpflug entspricht zwei Tagen des der anderen Stadt diese Durchgänge benutzen, um in ihre Nachbarstadt zu gelangen. wenn dies von vornherein zu unrecht geschah. 443. Auf fremdem Gebiet; wie weiter (fol. 100a) erklärt wird, wenn dazu Veranlassung vorhanden war. Im Uebrigen fehlt dieser Satz in vielen Codices und ist nach den Kommentaren auch in unsrem Text zu streichen. 444. Um diese abschliessen zu 445. Weil das Publikum bei einem Strassengedränge diese Durchgänge benutzen kann. 446. Am Anfang des Durchgangs, vor der Strasse; diese gehören in mancher Beziehung noch zur Strasse. 447. Wenn Zweifel hinsichtlich der Unreinheit obwaltet, so ist, wenn die Sache sich auf öffentlichem Gebiet befindet, erleichternd, u. wenn auf privatem, erschwerend zu entscheiden. 448. Wo diese Bestimmung nur wegen der Entlastung der Strasse getroffen worden ist. 449. In den Durchgang; das Publikum kann daher das Einsetzen von Türen verwehren, selbst wenn die Anwohner des Durchgangs sie 4 Ellen einziehen wollen. 450. Der erste Autor u. R.J., der das Mass auf die Hälfte reduziert. 451. Dies war der Brauch seiner Ortschaft. 452. Es muss für jeden soviel zurückbleiben, dass er zum Pflügen einen Menschen einen ganzen Tag beschäftigen kann, da er den Arbeiter für den ganzen Tag bezahlen muss, auch wenn er den ganzen Tag nicht ausfüllt. 453. Der Saatpflug dauert bedeutend weniger als der Lockerungspflug, da die Erde bereits aufgelockert ist, jedoch nicht im Verhältnis von 1 zu 2. 454. Die W.e יומא כרבא sind zu streichen.

Lockerungspflugs, denn der Lockerungspflug wird wiederholt'; wenn du aber willst, sage ich: der Lockerungspflug eines Tags bei telsigem Boden.

wie R. Nahman sagte, wenn [für jeden] ein Tag zum Schöpfen vorhanden ist. Einen Weinberg [teile man], wie der Vater Semuéls sagte, wenn [für jeden] drei Kab vorhanden sind. Ebenso wird auch gelehrt: שניטלה מן הנביאים או שניטלה מן שניטלה מן הנביאים Wenn jemand zu seinem Nächsten sagt, er verkaufe ihm einen Teil vom Weinberg, so darf er ihm, wie Symmachos sagt, nicht weniger als drei Kab geben. R. Jose sagte: Das ist nichts weiter als Prophetie'. Wie בוותיה אמר רבא ומאי קושיא ודילמא תרוייהו בני 15 Wie verhält es sich in Babylonien? Raba b. Oasna erwiderte: Drei Reihen je zwölf Weinstöcke; soviel, dass ein Mench sie an cinem Tag bearbeiten kann!".

Tag, an dem der Tempel zerstört worden ist, ist die Prophetie den Propheten genommen und den Weisen gegeben worden.

Kann denn ein Weiser nicht auch Prophet sein!? Er meint es wie folgt: Wenn sie auch den Propheten genommen worden ist, den Weisen aber ist sie nicht ge-

אימא"יומא"כרבא בהדורי: דוולא אמר רכ נהמן כי דאלו יומא פרדסא אמר אבוה דשמואל בת שלשת קבין תניא נמי הכי האומר לחבירו מנת ככרם אני מוכר לך סומכום אומר לא יפחות משלשה קבין Eine Bewässerungsgrube [teile man], ה בכבל ברי נביאות דברי נביאות בכבל מאי אמר' רבא בר קסנא תלת אציאתא בני תריסר גופני כי היכי דרפיק גברא"ביומא: אמר רבי אבדימי דמן חיפה מיום שחרב בית המקדש נימלה נבואה מן הנביאים וניתנה לחכמים אמו חכם לאו נביא מן החכמים לא נימלה אמר אמימר וחכם "עדיף מנביא שנאמר ונביא לבב חכמה מי נתלה במי הוי אומר קטן נתלה בגדול אמר אביי תדינ דאמר גברא רבא מילתא ומתאמרא משמיה דגברא רבא אחרינא חד מזלא נינהו אלא אמר רבא תדע דאמר גברא רבא מילתא ומתאמרא משמיה דרבי נקיבא בר כס. יוסף כוותיה אמר רב אשי ומאי קושיא דלמא להא מילתא בר מזליה הוא אלא אמר רב אשי תדע R. Evdämi aus Hajfa sagte: Seit dem 20 האמר הלכה למשה הלכה למשה מילתא ומתאמרא הלכה מסיני כוותיה ודלמא כסומא בארובה ולאו מעם "יהיב: אמר רבי יוחנן מיום שחרב בית המקדש "נישלה נבואה מן הנביאים וניתנה לשושים ולתינוקות

M 33 гг — M 32 דורעא B 31 בזרע M 30 רבי בר קיסי תלת איציית' בני תריסר תריסר גופ׳ א ה ארבב ה א ר M 36 א גדול M 35 בחד יומא יוחנן | P 37 | יוחנן

nommen worden. Amemar sagte: Ein Weiser ist bedeutender als ein Prophet, denn es heisst: "Dem Propheten" ein Herz der Weisheit; wer beruft sich auf wen? — doch wol der kleinere auf den grösseren. Abajje sagte: Dies ist auch zu beweisen: ein bedeutender Mann sagt etwas, und übereinstimmend mit ihm wird es auch im Namen eines anderen bedeutenden Manns gesagt¹⁰¹. Raba entgegnete: Was beweist dies denn, vielleicht sind sie beide Kinder desselben Geschicks¹⁶!? Vielmehr, sagte Raba, ist dies aus folgendem zu beweisen: ein bedeutender Mann sagt etwas, und dasselbe wird auch im Namen des R. Âqiba b. Joseph gesagt. R. Aši entgegnete: Was beweist dies denn, vielleicht sind sie in dieser Sache Kinder desselben Geschicks!? Vielmehr, sagte R. Aši, ist dies aus folgendem zu beweisen: ein bedeutender Mann sagt etwas, und dasselbe wurde auch Mošeh am Sinaj überliefert. — Vielleicht wie ein Blinder an die Luke**!? — Begründet er es etwa nicht**5!?

R. Johanan sagte: Seit dem Tag, an dem der Tempel zerstört worden ist, ist die Prophetie den Propheten genommen und Narren und Kindern gegeben worden.

455. Sofort nach dem ersten Pflügen wird das Feld wiederum umgepflügt; diese Wiederholung füllt den Tag aus. 456. Wenn der Boden sehr hart ist u. der Saatpflug ebensolange dauert. 457. Worte ohne irgend welchen Grund. 458. Soviel muss für jeden vorhanden sein. 459. Ps. 90,12. 460. So nach der Auslegung des T.s. 461. Sie treffen einander zu, was wahrscheinlich die Folge einer göttlichen Eingebung ist. 462. Die unter dem Einfluss desselben Sterns geboren sind. auf einer bedeutend höheren Stufe steht. 464. Der an diese zufällig gelangt, ohne es beabsichtigt zu haben; ebenso kann es auch der Gelehrte zufällig getroffen haben. 465. Dies ist also kein Zufall.

מאי היא כי הא דמר כר רב אשי דהוה קאי" ברסתקא דמחוזא שמעיה להחוא שומה דקאמר ריש מתיבתא דמליך במתא מחסיא"מביומי חתים אמר מאן חתים טביומי ברבנן אנא שמע מינה לדידי לאותביה לרב אהא מדפתי ברישא "כיון דשמני דאתא שדור "זוגא דרכגן לגביה לאימלוכי ביה" נכביה הדר שדור זוגא דרבנן אחרינא עכבית גביה עד דמלו בי עשרה כיון דמלו בי עשרה פתח הוא"ודרש 10 לפי שאין פותחין ככלה פחות מעשרה "קרי רב אחא אנפשיה כל המריעין לו לא במהרה מטיבין לו "וכל המטיבין לו לא במחרה מריעין לו תנוכת מאי היא כי הא דכת רכ הסדא הוה יתכה בכנפיה דאבוה הוו יתבי קמיה רכא ורמי בר המא אמר לה ואנא בתרא": אמר רבי אכדימי דמן חיפה קודם שיאכל אדם וישתה יש לו שתי לבכות לאחר "שאוכל ושותה אין לו אלא לב אחד שנאמר איש נבוב ילבב"וכתיב נבוב לחת ומתרגמינן חליל לוחין: לבו אמום כבתולה יין מפקחו שנאמר ותירוש ינוכבייי בתלות 2: אמר רב הונא בריה דרב יהושנ פשימא הלק בכור וחלק פשום יחבינן ליח אחד מצרא יכם - M אדאתא - M אדאתא + M אדאתא + B אדאתא + B אדאתא עכבינהו M 43 א כר שמעי א 11 א זווא דרב' גביה M 43 עכבינהו M 41 הדר שדור זוזא דרב' אה' עכבינהו גביה כר מלו ב ע פתח היא + B 44 ותנא + B 44 אמר רב אחא מדפתי כל + B אר ובל...מר לו $_{\rm H}$ 48 הי $_{\rm H}$ 48 אר וכן הוות + 14 אר וכן אוות + 14 4 M אכל ושתה " P 50 - וכתיב נבוב " M 49 כל | לוחות ומתרגמי חליל לוחות + M 52 כל | פשיטא חלק.

— Welches Bewenden hat es damit? Wie in folgendem Fall; einst stand Mar b. R. Aši auf dem Vorplatz von Mahoza und hörte einen Narren sagen: Der jetzt in המנו רבנן אתא "אדאתא אימנו רבנן Matha-Mehasja zum Schuloberhaupt eingesetzt wird, unterzeichnet sich Tabjomi. Da sprach er: Derjenige unter den Rabbanan, der sich Tabjomi unterzeichnet, bin ich ja; es scheint also, dass mir die Zeit günstig ist. Da machte er sich auf und ging dahin. Während er hinging, stimmten die Rabbanan gerade ab, R. Aha aus Diphte zum Oberhaupt einzusetzen, und als sie hörten, dass jener kommt, sandten sie ימאן מינייהו בעית אמרה ליה תרוייהו אמר רבא is ein Gelehrtenpaar zu ihm, um sich mit ihm zu beraten; er aber hielt sie zurück. Hierauf sandten sie zu ihm ein anderes Gelehrtenpaar, und er hielt auch dieses bei sich zurück, bis sie ihrer zehn waren. אמר רב הונא בריה דרב יהושע"הרגיל ביין אפיל: Als zehn anwesend waren, hob er an und hielt vor ihnen einen Vortrag; denn man eröffne keinen Vortrag, wenn weniger als zehn Personen anwesend sind. Hierauf⁴⁰⁰ las R. Aha über sich: Wem es schlecht geht, dem geht es nicht so schnell gut, und wem es gut geht, dem geht es nicht so schnell schlecht. Welches Bewenden hat es mit den Kindern? - Wie in folgendem Fall; das Töchterchen R. Hisdas sass auf dem Rockschoss ihres Vaters und Raba und Rami b. Hama sassen vor ihm.

Da fragte er sie: Wen von ihnen willst du haben? Sie erwiderte: Beide. Raba sprach: mich nachher 407.

R. Evdämi aus Hajfa sagte: Bevor ein Mensch gegessen und getrunken hat, besitzt er zwei Herzen⁴⁰⁸, nachdem er aber gegessen und getrunken hat, besitzt er nur ein Herz, denn es heisst:400 Ein Mensch, der nabub ist, hat Herzen470, und471 nebub luhoth wird übersetzt: hohle Tafeln⁴⁷². R. Hona sagte im Namen R. Jehošuâs: Wenn jemand an Wein gewöhnt ist, so öffnet der Wein sein Herz, selbst wenn es jungfräulich verschlossen ist, denn es heisst:473 Der Most macht die Jungfrauen offen.

R. Hona, Sohn R. Jehošuâs, sagte: Selbstverständlich ist es, dass man ihm474den Erstgeburtsanteil und den Verhältnisanteil zusammenliegend gibt, wie verhält es sich

^{466.} Nachdem sie Mar selbst zum Oberhaupt gewählt hatten. 467. Dies traf später auch ein; sie heiratete zuerst den einen u. nachher den anderen. 468. Er ist unruhig und kann sich zu nichts entschliessen. 470. So nach der Auslegung des T.s. 469. Ij. 11,12. 472. Der angezogene Schriftvers ist demnach zu übersetzen: der hohle Mensch, dh. der nichts gegessen hat. 474. Dem erstgeborenen Sohn, der vom Nachlass einen doppelten Anteil erhält. 475. Den er gleich allen übrigen Brüdern erhält. 476. Wenn der Vater Grundstückein verschiedenen Orten hinterlassen hat.

aber mit einem Schwager? Abajje erwiderte: Es ist dasselbe, denn auch diesen nennt der Allbarmherzige Erstgeborenen. Raba erwiderte: Die Schrift sagt: 'es soll der Erstgeberen, er gleicht einem Erstgeborenen, nicht aber gleicht die Teilung der eines Erstgeborenen.

Einst kaufte jemand Ackerland an der Grenze seiner Schwiegereltern; als sie" später teilen sollten, sprach er: Gebt mir ש מבר מחד נגרא אמר אחד נגרא אמר יוכף תרתי אחד נגרא אמר שויל והלבתא ברב יוכף תרתי אחד נגרא meinen Anteil an meiner Grenze. Da entschied Rabba: In einem solchen Fall übt man einen Zwang aus gegen eine sedomitische Sitte. R. Joseph wandte ein: Jene" können ja sagen: Wir berechnen es וה רב יהודה בר: אין בהן כדי לזה וכדי לזה מהו רב יהודה ihm mit einem hohen Preis, gleich dem der Güter des Bar-Marjon"? Die Halakha ist nach R. Joseph zu entscheiden.

Hinsichtlich des Falls, wenn zwei Grundstücke sich an zwei Gräben befinden", sagte Rabba, man übe Zwang aus gegen eine sedomitische Sitte. R. Joseph wandte ein: Es kann ja vorkommen, dass • רחמנא רבא אמר אמר קרא והיה הכבור היותו בבכור ואין חלוקתו כבכור: ההוא דזכן ארעא אמצרא דבי נשיח כי קא פלגו אמר להו פליגו לי ואמצראי אמר רבה כגון זה כופין על מדת סדום מתקות לה רב יוסף אמרי "ליה מעלינן ליה עליו בי נכסי דבי בר מריון והלכתא כרב יוסף: 'תרי ארנתא אתרי נגרי אמר רבה כגון זה כופין על מדת סרום מתקיף לה רב יוסף "זמנין דהאי מדויל והאי רב יוסף כגון זה כופין על מדת סדום מתקיף לה אביי מצי אמר בעינא דאפיש אריסי והלכתא כרב יוסת אפושי לאו מילתא היא חד גיסא נגרא והד ניסא נהרא פלגין לה"בקרנא זול: ולא את השרקלין אמר אית דינא דגוד או אגוד רב נחמן אמר לית דינא דגוד או אגוד אמר ליה רבא לרב נהמן לדידך דאמרת לית דינא דגוד או אגוד בכור ופשום שהניה אברא + M 55 B 54 הוייתו

מאי אמר אביי היא היא מאי מעמא בכור אמר

מערינן ערי כנכסי דבי בר מוריון B 57 אחי אמר נגרא אהאי נגרא וחדא אהאי נגרא אמר M 59 הא בעינא M 62 10 11 תרוייהו 00 M — זמנין ד M 64 בקרבזול. 18 אריישי + M

der eine austrocknet und der andere nicht 18:1? Die Halakha ist nach R. Joseph zu entscheiden. Wenn zwei sich an einem Graben befinden so übe man, wie R. Joseph sagte, Zwang aus gegen eine sedomitische Sitte. Abajje wandte ein: Der andere kann ja sagen, er wünsche, dass es mehr Pächter sind 187!? Die Halakha ist aber nach R. Joseph zu entscheiden, denn der Einwand mit der Vermehrung der Pächter ist nichts. Wenn sich an der einen Seite ein Graben und an der anderen Seite ein Strom befindet, so teilen sie diagonal.

EINEN SAAL &c. Wie ist es, wenn nicht genügend für den einen und für den anderen vorhanden ist? - R. Jehuda sagt, hierbei gilt die Norm: nimm du 68 oder ich nehme; R. Nahman sagt, hierbei gelte nicht die Norm: nimm du oder ich nehme. Raba sprach zu R. Nahman: Wie machen, nach deiner Auffassung, dass die Norm: nimm du oder ich nehme, keine Geltung habe, der Erstgeborene und sein

477. Der, wenn sein Bruder kinderlos gestorben ist, dessen Frau heiraten u. sein Erbe antreten muss. 479. Indem er ebenfalls doppelten Anteil erhält. 480. Die Erben der Schwiegereltern, zu welchen auch er gehörte. 481. Als solche gilt die Verweigerung einer Gefälligkeit, durch welche man keinen Schaden erleidet. 482. Die übrigen Erbberechtigten. standen sehr hoch im Preis. 484. Jedes von ihnen hat seine eigne Bewässerungsanlage, u. bei der Teilung einer der Brüder eines aussucht, weil es an das seinige grenzt. 485. Der andere Bruder kann darauf bestehen, dass jedes der Felder geteilt werde. 486. Das eine auf der einen u. das andere auf der anderen Seite, u. einer der Brüder eines haben will, weil dieses an seine Güter grenzt. 487. Wenn jener Grundstücke an beiden Seiten des Grabens hat, so muss er mehr Hüter anstellen, wodurch auch sein Grundstück besser bewacht wird. Er hat also von der Verweigerung der Gefälligkeit einen Nutzen. 488. Wahrscheinl. v. גוד ziehen, an sich ziehen; nach andrer Erkl. v. גדר schneiden, seinen Preiss festsetzen. Der jenige, der teilen will, kann zum anderen sagen, er wolle keine gemeinsame Benutzung, u. den anderen auffordern, entweder das ganze zu behalten u. ihm die Hälfte herauszuzahlen od. ihm das ganze abzutreten u. die Herauszahlung der Hälfte anzunehmen.

להן אביהן עבד ובחמה ממאה כיצד עושין אמר לית שאני אומר עובד לזה יום אחד ולזה שני ימים מיתיבי מי שחציו עבד והציו בן הורין עובד את 🖦 רבו יום אחד ואת עצמו יום אחד דברי בית הלל לא לא לים את רבו את רבו את עצמו לא לי deren zwei Tage diene. Man wandte ein: תקנתם "לישא שפחה אינו יכול "לישא בת חורין אינו יכול"יבטל וחלא"לא נכרא העולם אלא לפריה ורכיה שנאמר לא תהו בראה לשכת יצרה אלא 🚌 כופין "את רכו ועושין אותו כן חורין וכותכין שמר שמאי שאני הכא דאנוד איכא גוד ליכא תא שמני שני אחין אחד עני ואחד עשיר והניח להן אכיהן מרחץ ובית הבד עשאן לשכר השכר לאמצע עשאן לעצמו הרי עשיר אומר לעני קה לך עבדים וירחצו סו.ס נמי גוד איכא אגוד ליכא תא שמע כל שאילו יחלק ושמו עליו חולקין אם לאו מעלין אותו בדמים תנאי היא דתניא טול אתה שיעור ואני פחות שומעין לו רבן שמעון בן גמליאל אומר אין שומעין לו היכי דמי אלא לאו הסורי מהסרא והכי קאמר מול אתה שיעור

+ M 67 ביצר יעשה + M 66 א א"א + M 65 משום כת חורין שבו P 68 תכפל. M + משום צד עברית שבו M 69 כל העולם כולו לא נברא M 69 אותו M 72 להורות B 71 אגור התם שאני התם אגור אגור B 71 להורות אני התם אגור אגור אגור אני הכלל B 73 הכי קתני טור \pm

Bruder, wenn ihr Vater ihnen einen Sklaven oder ein unreines Vieh hinterlassen hat**? Dieser erwiderte: Ich sage: dass er dem einen einen Tag und dem an-Wer zur Hälfte Sklave und zur Hälfte Freier ist, arbeite, wie die Schule Hillels sagte, einen Tag für seinen Herrn und einen Tag für sich selber. Die Schule ינל הצי דמיו והורו בית הלל "להודות בדברי בית Sammajs entgegnete: Ihr habt allerdings für seinen Herrn gesorgt, nicht aber für ihn; er kann keine Sklavin heiraten, er kann keine Freie heiraten, auch nicht dies ganz unterlassen, da die Weltord-בבית הבר התב וכא ועשה בבית הבר התב nung die Fortpflanzung erheischt, denn es heisst: "Nicht zur Einöde hat er sie geschaffen, sondern dass sie bewohnt werde. Vielmehr zwinge man seinen Herrn, ihn gänzlich frei zu lassen, und dieser schrei-שמעון בן גמליאל be ihm einen Schuldschein auf die Hälfte seines Werts. Darauf trat die Schule Hillels zurück und pflichtete der Schule Sammajs bei!? Anders verhält es sich hierbei, hier kommt nur inbetracht: ich nehme, nicht aber: nimm du⁴⁰³. - Komm und höre: Wenn zwei Brüdern, einer reich und der andere arm, ihr Vater ein Bade-

haus oder eine Oelpresse hinterlassen hat, so ist, wenn sie zum Vermieten errichtet sind, der Mietzins zu teilen; wenn sie aber zum eignen Gebrauch bestimmt sind, so kann der reiche zum armen sagen: halte dir Sklaven, die dir im Bad Dienste leisten, kaufe dir Oliven und verarbeite sie in der Oelpresse 494!? — Auch hierbei kommt nur inbetracht: nimm du, nicht aber: ich nehme⁴⁹⁵. — Komm und höre: Wenn nach der Teilung der Name beibehalten wird, so teilen sie, wenn aber nicht, ist der Wert herauszuzahlen "?!? — Hierüber streiten Tannaím, denn es wird gelehrt: [Sagt einer:] nimm du das erforderliche Mass⁴⁰⁸ und ich nehme weniger, so höre man auf ihn; R. Simôn b. Gamaliél sagt, man höre auf ihn nicht. In welchem Fall, wollte man sagen, wie gelehrt wird, — was ist der Grund des R. Šimôn b. Gamaliél⁴⁹? Wahrscheinlich ist diese Lehre lückenhaft und muss wie folgt lauten: nimm du das erforderliche Mass und ich

^{489.} Zum Essen vorbotenes; Güter, die sich nicht teilen lassen. 490. Eine gemeinsame Benutzung ist nicht gut möglich, da der eine einen doppelten Anteil zu erhalten hat. 491. Jes. 45,15. 492. Da er als Sklave nichts besitzt. 493. Der Sklave kann wol seinem Herrn die Hälfte herauszahlen, nicht aber der Herr seinem Sklaven, da der Sklave dann samt seinem Vermögen in den Besitz des Herrn übergehen u. somit nichts erhalten würde. 494. Der andere kann also nicht darauf bestehen, dass der reiche ihm die Hälfte herauszahle. 495. Da der arme dem anderen nichts herauszahlen kann. 496. Wenn die Sache so gross ist, dass auch die Hälfte diesen Namen tragen würde. 497. Jeder kann sagen: nimm du od. ich nehme. 498. Wenn die betreffende Sache nicht so gross ist, dass die Teilung auch auf Verlangen des einen erfolgen muss. 499. Wenn der andere die erforderliche Grösse erhält, so hat er ja keine Berechtigung zur Weigerung.

nehme weniger, so höre man aut ihn, und chenso hôre man aut ihn, wenn er sagt: nimm du oder ich nehme ; und hierzu sagte R Simon b. Gamaliel, dass man auf ihn nicht höre. Nein, tatsächlich wie gelehrt wird, wenn du aber einwendest, was denn der Grund des R. Simôn b. Gamaliel sei, [so ist es folgendes:] jener kann ihm erwidern: willst du einen Erzu zahlen, und Geschenktes will ich ebenfalls nicht haben, denn es heisst: aur Gischenke hasst, der wird leben.

Abajje sprach zu R. Joseph: Die Leh-Es wird gelehrt: heilige Schriften darf man nicht teilen, auch wenn beide es wünschen, und hierzu sagte Semuél, dies gelte nur von dem Fall, wenn sie sich in einem Band befinden, wenn aber in zwei 20 Bänden, so teilen sie; wenn man nun sagen wollte, er halte nichts von der Norm: nimm du oder ich nehme, so sollte dies doch nicht nur von einem Band gelten, sondern auch von zwei Bänden. R. Salman erwiderte: Wenn beide es wünschen.".

Amemar sagte: Die Halakha ist: die

לא לעולם בדקתני ודקאמרת מאי מעמא דרבן שמעין בן נמליאל משום דאמר ליה אי בדמי לית לי דמי מתנת לך במתנה לא ניהא לי דכתים ושונא מתנת « יהיה: אמר ליה אביי לרב יוכף הא דרב יהודה דשמואל היא דתנן" וכתבי הקודש אף על פי ששניהם רוצים לא יחלוקו ואמר שמואל לא שנו אלא בכרך אחד אבל בשני כריכות הולקין ואי סלקא דעתך satz , so habe ich kein Geld, um ihn dir יית דינא דגוד או אגוד מאי איריא בכרך אחד שוו לית דינא דגוד או אגוד מאי איריא אפילו בשני בריכין נמי תרנמא רב שלמן בששניהן רוצין: אמר אמימר הלכתא אית דינא דגוד או אנוד אמר ליה רב אשי לאמימר הא דרב נהמן פמאי אמר ליה לא שמיעא לי כלומר לא סבירא לי re R. Jehudas stammt von Semuél her. ולא והא רבין בר היננא ורב דימי בר היננא שבק להו אבוה תרתי אמהתא הדא "ידעא אפיא ובשולי וחדא ידעא פילכא ונוולא ואתו לקמיה דרבא ואמר להו לית דינא דגוד או אגוד שאני התם דלמר מיבעי ליה"תרוייהו ולמר מיבעי ליה"תרוייהו בי קאמר ליה שקול את הדא ואנא הדא"ואי לא גוד או אגוד"לא מצי למימר הכי והא כתבי הקדש דתרוייהו יבכתבי M 76 75 M למיתב לך אי במתנה (- P) רבא B 79 מאי...אחד — M 78 ידעא מיפא ובש' וחדא הוה ידעא למעכד ביסתרקי M 80 B 82 לאו גוד אתו M S1 הא והא הוא וכי. ול -- לא...הכי.

ואני פחות שומעין לו וגוד או אגוד גמי שומעין לו

ואתא רבן שמעון בן נמליאל למימר אין שומעין לו

Norm: nimm du oder ich nehme, hat Geltung. R. Aši sprach zu Amemar: Wie ist es mit der Lehre R. Nahmans Dieser erwiderte: Ich hörte es nicht. Das heisst nämlich: ich halte nichts davon. — Wieso denn nicht, der Vater des Rabin b. Henana und des R. Dimi b. Henana hinterliess ihnen zwei Mägde, von denen die eine kochen und backen und die andere spinnen und wirken verstanden hatte, und als sie darauf vor Raba kamen, entschied er, dass die Norm: nimm du oder ich nehme, keine Geltung habe ?!! - Anders verhielt es sich hierbei, wo der eine beide gebrauchen konnte und der andere beide gebrauchen konnte sonte nicht sagen: nimm du die eine und ich die andere, wenn aber nicht, so nimm du [beide] oder ich nehme sie510. — Aber auch bei den heiligen Schriften kann ja jeder beide [Teile] "gebrauchen, dennoch sagte Semuél, dies

^{500.} Wenn er von seinem Teil nichts schenken will. 501. Zum 2. Fall. 502. Dafür, dass er ihm die grössere Hälfte überlässt. 503. Pr. 15,27. 504. Dass jeder sagen könne: nimm du od. ich nehme. 505. Die Bücher waren in Rollen geschrieben u. die Teilung einer solchen Rolle galt als Missachtung. 506. Nur in diesem Fall darf man eine solche teilen, wenn sie in 2 Bänden geschrieben sind, nicht aber, wenn es nur einer wünscht. 507. Dieser lehrt ja entgegen-508. Einer kann den anderen nicht zwingen, die Mägde zu behalten u. ihm herauszuzahlen od. umgekehrt. Die Erkl. RšJ.s zu dieser Stelle ist nach unsrem Text nicht zutreffend. konnte die Arbeit der anderen nicht verrichten, somit findet hierbei das Gesetz von der Teilung überhaupt 510. Und da eine Teilung ausgeschlossen war, so konnte der andere auf gemeinsame Benutzung bestehen. 511. Der eine Teil ersetzt den anderen nicht; nach der obigen Ausführung sollte auch hierbei das Gesetz von der Teilung nicht stattfinden.

"מיבעי להו ואמר שמואל לא שנו אלא בכרך אחר אבל בשני בריכין חולקין הא תרגמא רב שלמן בשרצו: תנו רכנן מדכיק אדם תורה נכיאים וכתוכים כאהד דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר תורה בפני 5 עצמה נביאים בפני עצמן וכתובים בפני עצמן וחכמים אומרים כל אחד ואחד בפני עצמו ואמר רב יהודה מעשה בביתום בן זונין שהיו לו שמונה נביאים מדובקין כאחד על פי רבי אלעזר בן עזריה ויש אומרים לא היו לו אלא"אחד אחד בפני נצמן אמר רבי מעשה והביאו לפנינו תורה נביאים וכתובים מדובקים כאחד והכשרנום בין חומש לחומש של תורה "ארבע שיטין וכן בין "כל נכיא לנכיא וכנכיא של שנים עשר שלש שימין ומסיים מלממה ומתחיל מלמעלה: תנו רבנן הרוצה לדבק תורה נביאים ולסופו כדי היקה ומסיים מלמטה ומתהיל מלמעלה ואם בא לחתוך חותך מאי קאמר הכי קאמר שאם 10.14 בא לחתוך חותך ורמינהי תחלת ספר וסופו כדי לגול כדי לגול מאי אי כדי לגול עמוד קשיא חקף בר נחמן בר אמר רב נחמן בר לנול הקף קשיא עמוד אמר רב נחמן בר dem anderen Buch des Gesetzbuchs bleiben יצחק לצדדין קתני רב אשי אמר "כי תניא ההיא

אמר אמר ליה להאי ותרוייהו צריכי ליה להאי ואמר M 84 P 87 בששניהם רוצין M 86 בל אחד ואחד M 85 ארבעה 89 M כלן ובין כלן של 89 M – כאחר B 90 בראשו. M לו כדי לגול עמוד בתחילתו וכדי חיקה בסופו ובין כל חומש וחומש ד' שיטין וכן בין כל נכיא ונכיא ובנכיא שר שנים עשר ג' שיטין מסיים " B 91 לגול עמוד ובסופו כדי אידי ואידי כדי לגול עמוד. + M 92 לגול היקף

gelte nur von dem Fall, wenn sie in einem Band sind, wenn aber in zwei Bänden, so teilen sie!? - R. Šalman erklärte ja: wenn beide es wünschen.

Die Rabbanan lehrten: Man hefte das Gesetzbuch, die Propheten und die Hagiographen zusammen Worte R. Meirs; R. Jehuda sagt, das Gesetzbuch besonders, die Propheten besonders und die 10 Hagiographen besonders; die Weisen sagen, jedes [Buch] besonders. R. Jehuda sprach: Boethos b. Zonin hatte auf Veranlassung des R. Eleâzar b. Âzarja die acht Propheten zusammengeheftet. Manche sa-יכמוד מדבק ועושה "לראשו כדי "עמוד gen, er hatte sie alle besonders. Rabbi erzählte: Einst brachte man vor uns Gesetzbuch, Propheten und Hagiographen zusammengeheftet, und wir erklärten sie als tauglich. Zwischen dem einen und vier Zeilen frei, und ebenso auch zwischen einem Propheten und dem anderen; bei den zwölf [kleinen] Propheten nur drei Zeilen. Wenn [ein Buch] unten schliesst, so beginne man das [nächste] oben ".

Die Rabbanan lehrten: Wenn man das Gesetzbuch, die Propheten und die Hagiographen zusammenheften will, so darf

man dies; man lasse am Anfang so viel frei, dass man die Walze⁵¹³umwickeln kann, und am Ende soviel, dass man den Umfang "umwickeln kann. Wenn [ein Buch] unten schliesst, so beginne man [das nächste] oben; wenn man [die Rolle] durchschneiden" will, so darf man dies. — Wie meint er es510? — Er meint es wie folgt: denn wenn man [die Rolle] durchschneiden will, darf man dies517. - Ich will auf einen Widerspruch hinweisen: Am Beginn und am Ende des Buchs [lasse man soviel frei], dass man umwickeln⁵¹⁸kann; was umwickeln: wenn die Walze, so besteht ja ein Widerspruch hinsichtlich des Umfangs, und wenn den Umfang, so besteht ja ein Widerspruch hinsichtlich der Walze⁵¹⁰!? R. Nahman b. Jichag erwiderte: Er lehrt dies für beide Fälle⁵¹⁰. R. Aši erwiderte: Diese Lehre bezieht sich auf das Gesetzbuch⁵²¹, denn es wird gelehrt:

512. Mit der 1. Zeile der neuen Kolumne; in diesem Fall sind die 4 freien Zeilen nicht erforderlich. 513. Am Beginn der Bücherrolle, auf welche diese gewickelt wird. 514. Der ganzen umwickelten Rolle. 515. Die Bücher einzeln teilen. 516. Alle stimmen ja überein, das es bevorzugter ist, die Bücher einzeln 517. Aus diesem Grund beginne man das nächste Buch, wenn das vorangehende mit dem Ende der Kolumne abschliesst, mit der 1. Zeile der Kolumne; es sieht schöner aus, wenn die 1. Seite des 518. Demnach ist für beide Enden der Rolle dasselbe Mass Buchs mit den übrigen conform ist. 519. In der vorangehenden Lehre heisst es, dass am Beginn des Buchs nur soviel frei bleiben müsse, dass man die Walze, u. am Schluss soviel, dass man den Umfang der ganzen Rolle umwickeln kann. 520. Für den Beginn und den Schluss; am Beginn ist das Umwickeln der Walze u. em Schluss ist das Umwickeln des Umfangs der ganzen Rolle erforderlich. 521. Die zur liturgischen

Alle Bücher werden vom Anfang zum Schluss aufgerollt, das Gesetzbuch aber wird auf die Mitte gerollt, und man lasse je eine Kolumne auf beiden Seiten frei. R. Elièzer b. R. Çadoq sagte: So verfuhren die Bücherschreiber in Jerusalem mit ihren Büchern.

Die Rabbanan lehrten: Die Höhe der Gesetzrolle darf nicht grösser sein als der ser sein als die Höhe. Man fragte Rabbi: Welches ist das festgesetzte Mass für eine Gesetzrolle? Er erwiderte: Bei ungeschabtem Pergament sechs [Handbreiten], bei geschabtem weiss ich es nicht. R. Hona 15 schrieb siebzig Gesetzrollen und dies 'gelang ihm nur bei einer. R. Aha b. Jâqob schrieb eine auf Kalbfell und es gelang ihm. Da richteten die Jünger ihre Augen auf ihn und er starb".

Die Jünger sprachen zu R. Hammuna: R. Ami schrieb vierhundert Gesetzrollen. Da erwiderte er ihnen: Er wird wol geschrieben haben [den Schriftvers]: Das Gesets hat uns Mosch geboten. Raba sprach 25 אחר מיעום אלא לרבות ספר תורה שמונה בארון zu R. Zera: R. Jannaj pflanzte vierhundert Weinberge. Dieser erwiderte ihm Wahrscheinlich zwei [Weinstöcke] gegenüber zweien und einer schwanzartig auslaufend". Man wandte ein: Die Lade, die Mošeh gefertigt hatte, war zweieinhalb Ellen

בספר תורה כדתניא כל הספרים נגללים מתחלתן "לסופן וספר תורה נגלל לאמצעיתו ועושה לו' עמוד אילך ואילך אמר רכי אליעזר כרכי צדוק כך היו בותבי ספרים שבירושלם עושין ספריהם: תנו רבנן אין עושין ספר תורה לא ארכו יותר על הקיפו ולא הקיפו יותר על ארכו שאלו את רבי שיעור ספר תורה בכמה אמר להן בגויל ששה"בקלף"איני יודע רב הונא כתב שבעין ספרי דאורייתא ולא איתרמי ליה אלא חד רב אהא בר יעקב כתב חד אמשכיה Umfang und der Umfang darf nicht grös- ידעיגלי ואיתרמי ליה יהבו ביה רבנן עינייהו "ונח ייהבו ביה רבנן עינייהו ייהבו ביה רבנן עינייהו ייהבו ביה רבנן עינייהו ייהבו ביה רבנן עינייהו "ונח ייהבו ביה רבנן עינייהו ייהבו ביה רבנו עובר ביה רבנן עיניהו ייהבו ביה רבנו עובר ביה רבנן עיניהו ייהבו ביה רבנו עובר ביה רבנו עיניהו ייהבו ביה רבנו עובר ביה רבנו ביה ר אמרו ליה רבנן לרב המנונא כתב רבי י אמי ארבע מאה ספרי"תורה אמר להו דילמא תורה צות לנו משה כתב 'אמר ליה רבא לרבי זירא נמע רבי ינאי ארבע מאה כרמי אמר ליה דילמא שתים כנגד שתים ואחת יוצא זגב מיתיבי ארון שעשה משה אמתים וחצי ארכו ואמה וחצי רהבו 'ואמה יוחצי קומתו כאמה בת ששה מפחים והלוחות ארכן ששה ורחבן ששה ועביין שלשה מונחות 'בנגד ארכו של ארון כמה לוחות אוכלות 'בארון שנים נשר מפחים נשתיירו שם שלשה מפחים צא מהן מפח 20 חציו לכותל זה וחציו לכותל זה נשתיירו שם שני שפחים שבהן ספר תורה מונח שנאמר אין בארון רק שני לחות האבנים אשר הניה שם משה (וגו') מאי אין בארון רק מיעום אחר מיעום ואין מיעום *

> אחר הילך וא' הילך M 94 שני עמורים אחר הילך וא' הילך M 93 + B 97 שפחים -- M 96 M 95 לספריהם כן תנו ושכיב: M 98 בכמה. ו א ל בכמה א ל - M 99 חורה 1 M בהו אמרו ליה רבנן לר ז אר להו MP 2 ואר ח קומתו - M 3 א זת לארכו דארון P 5 л в мв - М б

lang, anderthalb Ellen breit und anderthalb Ellen hoch, die Elle zu sechs Handbreiten? die Tafeln waren sechs [Handbreiten] lang, sechs breit und drei dick und lagen längs der Lade. Die Tafeln nahmen also zwölf Handbreiten von der Lade ein und es blieben drei Handbreiten zurück, und wenn man von diesen noch eine Handbreite abzieht, eine halbe für die eine Wand und eine halbe für die andere Wand, so blieben zwei Handbreiten zurück, da die Gesetzrolle lag. Es heisst: so in der Lade war nichts, nur die zwei Steintafeln, die Mosch hineingelegt hatte; [die Worte] in der Lade war nichts, nur sind eine Ausschliessung nach einer Ausschliessung, und eine Ausschliessung nach einer Ausschliessung ist einschliessend, nämlich die Gesetzrolle, die ebenfalls in der Lade

522. Der ganzen Rolle, wenn sie Rezitation gebraucht wird; diese hat Walzen an beiden Enden. 524. Dass die Höhe der Schriftzusammengerollt ist. 523. Wie hoch muss eine solche sein. kolumne mit dem Umfang der Rolle übereinstimmten. 525. Durch einen bösen Blick. 528. Eine solche Zusammenstellung gilt in mancher halakhischen Beziehung als vollständiger 529. Die grosse Elle hat 6, die kleine hat 5 Handbreiten; hinsichtlich der im Tempel verwandten Elle besteht ein Streit; cf. Bd. iij S. 15 Z. 3ff. 531. Die 2. hebt 530. iReg. 8,9. die 1. auf.

פירנסת ארון לארכו צא ופרנס ארון לרחבו כמח לוחות אוכלות כארון ששה מפחים נשתיירו שם שלשה מפחים צא מהן מפה חציו לכותל זה וחציו לכותל זה נשתיירו שם שני מפחים שלא יהא כפר רבי יהודה אומר באמה בת חמשה מפחים והלוחות ארכן ששה ורחכן ששה ועכיין שלשה מונחות באורכו של ארון כמה לוחות אוכלות כארון שנים עשר מפחים נשתייר שם חצי מפח אצבע לכותל ארון לרחבו כמה לוחות 'אוגדות כארון ששה מפחים נשתייר שם פפה ומחצה צא מהן חצי פפח אצבן ומחצה לכותל זה ואצבע ומחצה לכותל זה נשתייר שם מפח שבו עמודין עומדין שנאמר אפריון עשה בכז עשה ישלמה מעצי הלבנון עמודיו עשה ככז Die Tafeln nahmen also zwölf Handbreiten רפידתו זהב מרכבו ארגמן וגו' וארגז ששיגרו בו פלשתים דורון לאלחי ישראל מונח מצדו שנאמר ואת כלי הזהב אשר 'השבתם לו אשם תשימו -בארגז מצדו ושלחתם אתו והלך ועליו ספר תורה שמתם בי התורה הוה ושמתם בי Lade berechnet, berechne nun die Breite. אתו מצד"ארון ברית ה' מצד הוא מונה ולא בתוכו ומה אני מקיים אין בארון רק לרבות שברי לוהות 1.6. שמונחים בארון ואי סלקא דעתך ספר תורה הקיפי ששה מפחים מכדי כל שיש בהקיפו שלשה מפחים יש בו רוחב מפח וביון דלאמצעיתו"נגלל נפיש ליה 25 Fingerbreite für die eine Wand und eine

אוכלות P 9 בו P 9 השיבו M 7 11 M - הוא. מצדו היה מונה

war. Du hast die Länge der Lade berechnet, berechne nun die Breite. Die Tafeln nahmen sechs Handbreiten von der Lade ein und es blieben drei Handbreiten zu-דברי רבי מאיד בשהוא דהוק דברי רבי מאיד ז' rück, und wenn man von diesen noch eine Handbreite abzieht, eine halbe für die eine Wand und eine halbe für die andere Wand, so blieben zwei Handbreiten zurück, damit die Gesetzrolle beim Hineinlegen und Herausnehmen nicht gedrückt werden sollte. יוה ואצבי, לבותל זה פירנסת ארון לארכו צא ופרנס Worte R. Meirs; R. Jehuda sagte: Die Elle zu fünf Handbreiten; die Tafeln waren sechs [Handbreiten] lang, sechs breit und drei dick und lagen längs der Bundeslade. von der Lade ein und eine halbe Handbreite blieb zurück, eine Fingerbreite für die eine Wand und eine Fingerbreite für die andere Wand. Du hast die Länge der Die Tafeln nahmen sechs Handbreiten von der Lade ein und es blieben anderthalb Handbreiten zurück, und wenn man von diesen eine halbe Handbreite abzieht, eine" Fingerbreite für die andere Wand, so blieb eine Handbreite zurück, da die Säulen" gestanden haben, denn es heisst:555 Ein Ru-

hebett liess sich der König Selomoh fertigen aus Holz vom Lebanon. Seine Säulen liess er aus Silber fertigen, seine Lehne aus Gold und den Sitz aus Purpur &c. Neben dieser stand der Kasten, den die Pelistim als Geschenk für den Gott Jisraéls sandten, wie es heisst: 50 Die goldenen Gegenstände, die ihr als Sühne erstattet habt, legt in den Kasten an ihrer Seite, dann lasst sie ihres Wegs zichen. Auf diesem lag die Gesetzrolle, denn es heisst:557 Nehmt dieses Gesetzbuch und legt es neben die Lade mit dem Gesetz des Herrn, cures Gottes; dieses lag an der Seite und nicht darin. Worauf aber deuten [die Worte] in der Lade war nichts, nur 39? - dies schliesst die Bruchstücke der Tafeln 40 ein, die ebenfalls in der Lade lagen. Wieso kann man nun sagen, der Umfang einer Gesetzrolle betrage sechs Handbreiten, merke, ein Gegenstand, der einen Umfang von drei Handbreiten hat, hat ja einen Durchmesser von einer Handbreite', und da die Gesetzrolle auf die Mitte zusammengerollt wird, so nimmt sie ja durch die Teilung mehr als

^{532.} Die Handbreite hat 4 Fingerbreiten. 533. Das W. מחצה, das in manchen Codices fehlt, ist zu streichen. Manche Codices dagegen haben beide Male אצבע ומחצה, demnach hat die Faustbreite 6 Fingerbreiten, mit dem kleinen Finger gerechnet. 534. An beiden Seiten der Tafeln. 536. iSam. 6,8. 537. Dt. 31,26. 538. Der Bundeslade. 539. Die nach der oben angeführten Regel noch etwas anderes einschliessen. 540. Die Mošeh in seinem Zorn über die 541. Demnach hat die Gesetzrolle, deren Fertigung des goldenen Kalbs zerbrach; cf. Ex. 32,19. Umfang der Höhe gleichen muss, wenn sie auf eine Walze gerollt wird, einen Durchmesser von 2 Handbreiten.

zwei Handbreiten ein, wieso konnte sie nun in einem Raum von zwei Handbreiten liegen? R. Aha b. Jaqob erwiderte: Die Gesetzrolle des Tempelhofs wurde auf die Anfangs[walze] aufgerollt". Aber 5 wieso konnten auch zwei in zwei liegen!? R. Aši erwiderte: Etwas war abgerollt" und oben zusammengerollt. Wo lag nach R. Jehuda die Gesetzrolle, bevor der Kasten vorhanden war!? Ein Brett ragte 10 hervor und auf diesem lag die Gesetzrolle. Wofür verwendet R. Meir die Worte: an der Seite der Lade!? Tatsächlich innerhalb, aber an der Seite". Wo standen nach R. Meir die Säulen!? Ausserhalb. Woher entnimmt R. Meir, dass auch die Bruchstücke der Tafeln in der Lade lagen!? Dies entnimmt er aus einer Lehre R. Honas. R. Hona sagte dem Namen des Herrn der Heerscharen genannt war, der über den Kherubim thront; dies "lehrt, dass die Tafeln und die Bruchstücke der Tafeln in der Lade gelegen hafür eine Lehre R. Johanans, denn R. Johanan sagte im Namen des R. Simôn b. Johaj: dies lehre, dass der Gottesname und alle seine Attribute in der Lade lagen. - Und der andere, dies ist ja wirklich hierfür nötig, woher entnimmt er nun, dass die

553. Die 12 kleinen Propheten.

"מתרי מפחי רווחא דביני ביני בתרי פושכי היכי יתיב אמר רב אחא בר יעקב ספר עזרה לתחלתו הוא נגלל ואכתי תרי בתרי היכי יתיב אמר רב אשי דכריך ביה פורתא וכרכיה לעיל ורבי יהודה מקמי דליתי ארגז ספר תורה"היכא הוה יתיב דפא הוה נפיק"מיניה ויתיב עילוה ספר תורה ורכי מאיר האי מצד ארון מאי עביד ליה "לעולם בגויה "מן הצד ורכי מאיר עמודים היכא חוו קיימי מכראי ורבי מאיר שברי לוחות דמונחין בארון מנא ליה נפקא ליה מדרב הונא דאמר רב הונא מאי דכתיב אשר נקרא [שם] שם ה' צבאות ישב הכרכים עליו מלמד שלוחות ושברי לוחות מוגחים בארון "ואידך ההוא מיבעי ליה לכדרבי יוחנן דאמר רבי יוחנן אמר רבי שמעון בן יוחאי מלמד שהשם וכל בינויו מונחין בארון "ואידך נמי מיבעי ליה להכי אין הכי נמי אלא שברי לוחות דמונחין בארון מנא ליה נפקא ליה מדתני רב יוסף דתני רב יוסף ששר שברת ושמתם מלמד שהלוחות ושברי לוחות מונחין בארון"ואידך ההוא מיבעי ליה לכדריש לקיש nämlich: Es heisst: "Die nach dem Namen, 20 דאמר ריש לקיש אשר שברת אמר לו הקדוש sa ברוך הוא"למשה יישר כחך ששברת: תנו רבנן סדרן של נביאים יהושע "ושופטים שמואל "ומלכים ירמיה "ויחזקאל ישעיה "ושנים עשר מכדי הושע "קדים דכתיב 'תחלת דבר ה' בהושני וכי עם הושני ben. Und jener "? — Dies verwendet er 25 דבר תחלה והלא ממשה ועד הושע כמה נביאים 1 + M 11 M משני מפחים דאיכא רווחא M 10 היכי 13 M מארון 14 B ארון הוא מיבעי ליה דמתנח

ליה מצד ולא מתנח ביני לוחי ו

1 71 M 16

משום M 17

תרי עשר. M 21 ארי עשר. — M 20

Bruchstücke der Tafeln in der Lade lagen!? — Dies entnimmt er aus einer Lehre R. Josephs, denn R. Joseph lehrte:552 Die du zerbrochen hast, und sollst sie legen, dies lehrt, dass die Tafeln und die Bruchstücke der Tafeln in der Lade lagen. — Und jener ?!? — Dies verwendet er für eine Lehre des Reš-Laqiš; denn Reš-Laqiš lehrte: Die sašer du zerbrochen hast; der Heilige, gebenedeiet sei er, sprach zu Mošeh: Lob gebührt [jejašer] dir, dass du sie zerbrochen hast.

דארון ומצידו M 15

מים M 18

Die Rabbanan lehrten: Die Reihenfolge der Propheten ist folgende: Jehošuâ, Richter, Semuél, Könige, Jirmeja, Jehezgel, Ješâja und die zwölf. — Merke, Hošeâ war ja früher, denn es heisst: 554 Anfang der Worte des Herrn mit Hošeâ, und da er nicht zuerst mit Hošeâ redete, denn von Mošeh bis Hošeâ waren viele Prophe-

554. Hos. 1,2.

^{542.} Die in der Lade lag. 543. Sie hatte einen Durchmesser von genau 2 Handbreiten. 545. Den die Pelištim den Jisra-544. So dass der Durchmesser weniger als 2 Handbreiten betrug. 547. Nach welchem die Gesetzrolle in der Lade lag. éliten sandten. 546. Aus der Lade. 550. Die 548. Sie lag nicht zwischen den Tafeln, sondern neben diesen. 549. iiSam. 6,2. 552. Dt. 10,2. Wiederholung des W.s Namen. 551. Wofür verwendet er diesen Schriftvers.

היו "אמר רבי יוחנן "שהיה תחלה לארבעה נביאים שנתנבאו באותו הפרק ואלו הן הושני וישניה עמום ומיכה וליקדמיה להושע ברישא כיון דכתיב נבואתיה גבי הגי זכריה ומלאכי והגי זכריה ומלאכי כות נביאים הוו חשיב ליה בהדייהו וליכתביה להודיה וליקדמיה איידי דזומר מירכם מכדי ישעיה קדים מירמיה ויחוקאל ליקדמיה לישעיה ברישא בינו דמלכים סופיה הורבנא וירמיה כוליה הורבנא ויחזקאל רישיה הורבנא וסיפיה נחמתא וישניה יורבנא לחורבנא ונחמתא כמכינן חורבנא לחורבנא ונחמתא sammen auf. לנחמתא: "סידרן של כתובים רות וספר תחלים ואיוב "ומשלי קחלת "שיר חשירים וקינות דניאל ומגילת אסתר עזרא ודברי הימים ולמאן דאמר איוב בימי משה היה ליקדמיה לאיוב ברישא: מו מו מו בורענות לא מתחלינן רות נמי פורענות מי פורענות an die Spitze setzen!? היא פורענות דאית ליה אחרית דאמר רבי יוהנן למה נקרא שמה חות שיצא ממנה דוד שריותו להקדוש ברוך הוא בשירות ותושבחות: ומי כתכן משח כתב ספרו ופרשת בליים ואיוב יהושי כתב "ושופטים ורות דוד כתב ספר תהלים על ידי עשרה זקנים על ידי אדם הראשון על ידי מלכי צדק ועל ידי אברהם ועל ידי משה ועל ידי הימן ועל ידי ידותון ועל ידי אסף ועל ידי שלשה בני קרה ירמיה 1.15 (ימש"ק סימן) ישניה משלי שיר השירים וקהלת אנשי כנסת הגדולה כתבו (קנד"ג סימן) יהוקאל ושנים עשר דניאל ומגילת אסתר עזרא כתב ספרי ויחם "של דברי חימים עד לו מסייעא ליה לרב M 24 ר״ר + M 23 + ת״ר שהיה — M 22 | ו + B 21 וספר שופטים | M 25 בדברי.

Fol. 14b-15a

ten vorhanden, so erklärte R. Johanan, er war der erste von den vier Propheten, die zu jener Zeit geweissagt haben, nämlich Hošeâ, Ješâja, Âmos und Mikha, somit soll-5 te er doch Hošeâ an die Spitze stellen!? Da seine Prophetie zusammen mit der des Haggaj, Zekharja und Maleakhi geschrieben ist, und diese die letzten der Propheten waren, so zählt er ihn mit diesen zu-Sollte sie doch besonders geschrieben und vorangesetzt werden!? Da sie klein ist, könnte sie sich verlieren.

Merke, Ješâja war ja früher als Jirmeja und Jehezgel, so sollte er doch Ješâja Das Buch der Könige schliesst mit der Zerstörung, Jirmeja handelt ganz von der Zerstörung, Jehezgel beginnt mit der Zerstörung und schliesst mit Trostverheissungen, und Je-בתב כפרו שבתורה שבואל בתב כפרו ושמונה פכוקים שבתורה שמואל בתב כפרו 20 šâja enthält ganz Trostverheissungen, und wir schliessen an Zerstörung mit Zerstörung und Trostverheissungen mit Trostverheissungen.

Die Reihenfolge der Hagiographen יבתב בתבו וספר מלכים וקינות חוקיה וסיעתו בתבו 25 ist folgende: Ruth, Psalmen, Ijob, Sprüche, Ooheleth, Lied der Lieder, Klagelieder, Daniél, die Esterrolle, Êzra und die Chronik. - Sollte er doch nach demjenigen, welcher sagt, Ijob lebte zur Zeit Mošes, Ijob an die Spitze setzen!? — Wir beginnen nicht mit einem Strafgericht⁵⁵⁶. — Ruth handelt ja ebenfalls von einem Strafge-

richt ?? - Es war ein Strafgericht, das aber [gut] endete. R. Johanan sagte nämlich, sie heisse deshalb Ruth, weil von ihr David entstammte, der den Heiligen, gebenedeiet sei er, mit Lob- und Dankliedern sättigte [rivah].

Wer schrieb sie? - Mošeh schrieb sein Buch, den Abschnitt von Bileâm⁵⁵⁸und Ijob. Jehošuâ schrieb sein Buch und die [letzten] acht Verse des Pentateuchs. Šemuél schrieb sein Buch, Richter und Ruth. David schrieb die Psalmen durch zehn Greise: Adam, den ersten Menschen, Malki-Çedeq, Abraham, Mošeh, Heman, Jeduthun, Asaph, und die drei Söhne Qorahs. Jirmeja schrieb sein Buch, Könige und Klagelieder. Hizqija und sein Kollegium schrieben Ješâja, Sprüche, das Lied der Lieder, und Ooheleth. Die Männer der grossen Synode schrieben Jehezgel, die zwölf, Daniél und die Esterrolle. Ezra schrieb sein Buch und die Genealogie der Chronik bis auf seine eigne.

^{555.} Des jisraél. Reichs u. des Tempels. 556. Das Buch Ijob beginnt mit den Leiden desselben. 557. Hungersnot u. Auswanderung. 558. Num. Kapp. 23 u. 24; dieser gehört eigentl. nicht in den Pentateuch. 559. Die vom Tod Mošes handeln. 560. Die er nicht angibt; diese Stelle ist sprachlich u. sachlich nicht ganz klar u. wird von den Kommentaren verschiedenartig erklärt.

Dies ist eine Stütze für Rabh, denn R. Jehuda sagte im Namen Rabhs, Ezra sei erst dann aus Babylonien heraufgezogen, als er seine Genealogie festgestellt hatte.

Wer führte es zu Ende? — Nehemja, 5 der Sohn Hakaljas.

Der Meister sagte: Jehošuâ schrieb sein Buch und die [letzten] acht Verse des Pentateuchs. Wir haben also eine Lehre übereinstimmend mit dem, welcher sagt, יי משה אומר ברוך הוא אומר ומשה הזה אלא עד כאן הקדוש ברוך הוא אומר ומשה die [letzten] acht Verse des Pentateuchs habe Jehošuâ geschrieben. Es wird nämlich gelehrt: Und es starb daselbst Mošeh, der Knicht der Herrn. Ist es dem möglich, dass Mošeh tot geschrieben hat: Und es והושני בר אבא אמר רב גידל אמר רב שמונה זו לות מו starb daselbst Mošeh? Vielmehr, bis da schrieb Mošeh, von da ab schrieb Jehošuâ

Worte R. Jehudas, manche sagen, R. Nehemjas, R. Simôn sprach zu ihm: Ist es denn möglich, dass im Pentateuch auch 20 שמואל כתב "שמואל בתב מת דאסקיה פנחס": שמואל כתב וואלעזר בן אהרן מת דאסקיה nur ein Buchstabe fehlte, und es heisst: Nimm dieses Buch der Lehre ? Vielmehr, bis da sprach der Heilige, gebenedeiet sei er, und Mošeh sprach nach und schrieb nieder, von da ab sprach der Heilige, gebenedeiet sei er, und Mošeh schrieb mit Tränen nieder. So heisst es auch dort: "Baruch sprach zu ihnen: Er sagte mir mündlich

alle diese Worte vor, und ich schrieb sie mit Tinte in das Buch. — Die Lehre des R. Jehošuâ b. Abba im Namen R. Gidels im Namen Rabhs, dass nämlich die [letzten] acht Verse des Pentateuchs einer lesen müsse, vertritt also die Ansicht R. Jehudas und nicht die des R. Simôn? — Du kannst auch sagen, dass sie die Ansicht R. Simôns vertrete, denn da mit diesen eine Aenderung eingetreten sist, so muss mit ihnen eine Ausnahme gemacht werden.

«Jehošuâ schrieb sein Buch.» Es heisst ja aber: 509 Und Jehošuâ, der Sohn Nuns. der Knecht Gottes, starb!? — Eleâzar führte es fort. — Es heisst ja aber:570 Und Eleâzar. der Sohn Ahrons, starb!? - Pinhas führte es fort.

«Semuél schrieb sein Buch.» Es heisst ja aber: ⁵⁷¹ Und Semuél starb!? — Der Seher Gad und der Prophet Nathan führten es fort.

David schrieb die Psalmen durch zehn Greise.» Sollte er auch Ethan den Ezrahiten mitrechnen!? Rabh erwiderte: Ethan der Ezrahite ist Abraham, dieser heisst

561. Das Buch Ezra. 564. Es war schon 562. Dt. 34,5. 563. Dt. 31,26. damals bis auf den letzten Buchstaben vollständig. 565. Er sprach es nicht nach, weil dies noch nicht eingetreten war; auch schrieb er es nicht mit Tinte sondern mit Tränen. 566. Jer. 36,18. 568. Sie 567. Bei der Rezitation des Wochenabschnitts, die an mehrere Personen verteilt wird. 569. Jos. 24,29. sind zwar von Mošeh selbst niedergeschrieben worden, jedoch auf andere Weise. 570. Ib. V. 35. 571. iSam. 28,3. 572. Cf. Ps. 89,1.

דאמר רב יהודה אמר רב לא עלה עזרא מבבל עד שיחם עצמו ועלה ומאן אסקיה נחמיה כן חכליה: אמר מר יהושע כתב ספרו" ושמונה פסוקים שבתורה תניא במאן דאמר שמונה פסוקים שבתורה יהושע בתבן דתניא וימת שם משה נכר ה' אפשר משה " מת וכתב וימת שם משה אלא עד כאן כתב משה מכאן ואילך כתב יהושנ דברי רבי יהודה ואמרי לה רבי נהמיה אמר לו רבי שמעון אפשר ספר תורה חכר אות אחת וכתיב לקח את ספר התורה אומר וכותב מכאן ואילך הקדוש ברוך הוא אומר ומשה כותב בדמע כמו שנאמר לחלן ויאמר "להב ברוך מפיו יקרא אלי את כל הדברים האלה ואני בתב על הספר בדיו כמאן אולא הא דאמר רבי פסוקים שבתורה יחיד קורא אותן לימא"רבי יהודה היא ודלא כרבי שמעון אפילו תימא רבי שמעון הואיל ואשתנו אשתנו: "יהושע כתב ספרו והכתיב וימת יהושע כן נון עבד ה' דאסקיה אלעזר והכתיב פפרו והכתיב ושמואל מת דאסקיה גד החוזה ונתן הנביא: "דוד כתב ספר תהלים על ידי עשרה זקנים וליחשוב גמי איתן האזרהי "אמר רב איתן האזרחי יוה"הוא אברהם כתיב הבא איתן האזרחי וכתיב

M 28 יח M 27 וש ף שבתורה -- M 20 רי ה ו — M 30 אליו P 00 ו 29 M בדמעות יה' כ'ם — M 31 + M 33 אם + M 32

התם מי העיר ממזרח צדק [וגוי] "קא חשיב משח 4.2. וקא חשיב הימן והאמר רב הימן זה משה כתיב הכא הימן וכתיב התם בכל ביתי נאמן הוא תרי ממ הימן הוו: "משה כתב ספרו"ופרשת בלעם ואיוב מסייעא ליה לרבי לוי בר לחמא דאמר רבי לוי בר לחמא איוב בימי משה היה כתיב הכא מי יתו יווי אפו(א) ויכתבון מלי וכתיב התם ובמה יודי אפוא 8.16 ואימא 'כימי יצהק דכתים מי אפוא הוא הצד ציד 8 מ ואימא בימי יעקב דכתיב אם כן אפוא זאת עשו יינ יו ואימא"בימי יוסף דכתיב" איפה הם רועים לא סלקא יי: דעתך דכתים מי יתן בספר ויחקו ומשה הוא דאיקרי 💀 מחוקק דכתיב וירא ראשית לו כי שם חלקת מחקק --ספון רבא אמר איוב בימי מרגלים היה כתיב הכא איש היה בארץ עוץ איוב שמו וכתיב התם היש אַ איש בה עין"מי דמי הכא עוין התם עין הכי קאמר להו משה לישראל ישנו לאותו אדם ששנותיו "ארוכות בעין ומגין על דורו כעין: יתיב ההוא מרבגן קמיה דרבי שמואל בר נחמני ויתיב וקאמר איוב לא היה ולא נברא אלא משל היה אמר ליה עליך אמר ולרש אין כל כי אם כבשה אחת קטנה אשר קנה: ויחיה וגו' מי הוה אלא משל "בעלמא הכא נמי משל בעלמא אם כן שמו ושם עירו למח: רבי יוחנן ורבי אלעזר דאמרי תרוייהו איוב מעולי גולה היה

יית מיבעי ליה + M אימא יעקב דכתיב ויזרח לו השמש ההוא מיבעי ליה שמש הבאה בעבורו זרחה בעכורו וספר בלעם M 36 - מי...עין - M מיועין M 42 וליטעמיך ולרש M 41 ארוכ — ארוכ — ארוכ

Ethan der Ezrahite, und dort heisst es: Wer hat vom Osten [mizrah] her erweckt. dem Recht we. - Er zählt ja aber auch Heman besonders und Mošeh besonders, 5 obgleich Rabh gesagt hat, Heman sei Mošeh; hier heisst er Heman und dort⁵⁷⁴heisst es: In meinem ganzen Haus war er treu [néman]? Es gab zwei [Personen namens] Heman.

Mošeh schrieb sein Buch und den Abschnitt von Bileâm. Dies wäre also eine Stütze für R. Levi b. Lahma, denn R. Levi b. Lahma sagt, Ijob habe zur Zeit Mošes gelebt, denn bei jenem heisst es: "dass doch wol meine Worte aufgeschrieben wierden, und bei diesem heisst es: "Woran soll es wol erkannt werden. Vielleicht zur Zeit Jichaqs, denn es heisst: wer ist es wol, der ein Wild erjagt!? Vielleicht zur בעתה בארין עוין איוב שמו "אלא מעתה Zeit Jâqobs, denn es heisst: "So tut dies wol!? Und vielleicht zur Zeit Josephs, denn es heisst: "wo sie wol weiden!? Dies ist nicht einleuchtend, denn es heisst:50 dass sie doch in ein Buch gezeichnet würden, und Mošeh wird Zeichner™genannt, denn במבריא היה מיתיבי ימי שנותיו של es heisst: 582 Er ersah sich das erste, denn dort lag ein Anteil des Zeichners. Raba sagte: Ijob lebte zur Zeit der Kundschafter, denn von jenem heisst es: 883 Ein Mann war im Land Uç, Ijob war sein Name, und

dort heisst es: ob Bäume [êç] da sind. — Ist es denn gleich, da heisst es Ûç und dort heisst es êç!? - Mošeh sprach zu den Jisraéliten wie folgt: Ist da jener Mann vorhanden, dessen Lebensjahre lang wie die eines Baums sind, und der gleich einem Baum seine Zeitgenossen beschützt⁵⁵⁵?

Einst sass ein Jünger vor R. Semuél b. Nahmani und trug vor: Ijob hat nie existiert und war nie erschaffen worden; dies ist nur ein Märchen. Da sprach dieser zu ihm: Deinetwegen sagt die Schrift: Ein Mann war im Land Uç, Ijob war sein Name. — Es heisst ja aber auch: Der Arme besass nichts ausser einem einzigen kleinen Lämmchen, das er sich gekauft und aufgezogen hatte &c. Dies hatte sich ja nicht ereignet, vielmehr war es nur ein Märchen, ebenso war auch jenes nur ein Märchen. -Wozu wäre demnach sein Name und der Name seiner Stadt angegeben?

R. Johanan und R. Eleâzar erklärten beide, Ijob sei einer von den Exulanten gewesen und sein Lehrhaus habe sich in Tiberjas befunden. Man wandte ein: Ijob

^{573.} Jes. 41,2; dieser Schriftvers wird auf Abraham bezogen; cf. Bd. vij S. 489 Z. 5. 574. Num. 12,7. 575. Ij. 19,23. 576. Ex. 33,16. 577. Gen. 27,33. 578. Ib. 43,11. 579. Ib. 37,16. 580. Ij. 19,23. 581. In der späteren Bedeutung Gesetzgeber, da diese sich der Schriftzeichen bedienten. 582. Dt. 33,21. 583. Ij. 1,1. 584. Bei den Kundschaftern, Num. 13,20. 585. Damit meinte er Ijob. 586. iiSam. 12,3.

lebte seit dem Einzug der Jisraéliten in Migrajim bis zu ihrem Auszug!? Lies: solange, wie seit dem Einzug der Jisraéliten in Migrajim bis zu ihrem Auszug Man wandte ein: Sieben Propheten haben über die weltlichen Völker geweissagt, und war: Bileam, dessen Vater, Ijob, Eliphaz der Temanite, Bildad der Suhite, Çophar der Naamite und Elijahu, der Sohn Berakhéls, der Buzite !? Man erwiderte: War ינביאותייהו לאומות העולם מיתיבי חסיד "היה " rakhéls, der Buzite !? etwa, nach deiner Auffassung, Elijahu, der Sohn Berakhels, nicht aus Jisraél? Du musst also erklären, er habe nur über die weltlichen Völker geweissagt, ebenso hat auch Ijob nur über diese geweissagt. Haben denn alle übrigen Propheten etwa nicht auch über die weltlichen Völker geweissagt!? Diese haben hauptsächlich über Jisraél geweissagt, jene haben hauptsächlich über die weltlichen Völker ge-20 weissagt. Man wandte ein: Einen Frommen gab es unter den weltlichen Völkern, Ijob war sein Name, und er kam auf die Welt, nur um seinen Lohn zu empfangen. tigungen über ihn brachte, begann er zu lästern und zu schmähen; da verdoppelte ihm, der Heilige, gebenedeiet sei er, seinen Lohn auf dieser Welt, um ihn aus der zukünftigen Welt zu verdrängen!? Hierüber streiten Tannaím, denn es wird gelehrt: R. Eleâzar sagte, Ijob lebte zur Zeit der Richter, denn es heisst:580 Ihr alle habt es ja geschen, warum ergebt ihr euch

איוב"משנה שנכנסו ישראל למצרים ועד שיצאו נים אימא במשעה שנבנסו ישראל למצרים ועד"שיצאו כסו מיתיבי שבעה נביאים נתנבאו לאומות העולם ואלו הן כלעם ואביו ואיוב אליפז התימני וכלדד השוחי וצופר הנעמתי ואליהו בן ברכאל הבוזי 'אמר ליה וליטעמיך אליהו בן ברכאל לאו מישראל הוה"אלא אינבוי אינבי לאומות העולם הכא נמי איוב אינבוי אינבי 'אטו כולהו נביאי מי לא אינבוי לאומות העולם התם עיקר נביאותייהו לישראל הבא עיקר באומות העולם ואיוב שמו ולא בא לעולם אלא בדי לקבל שכרו 'הביא הקדוש ברוך הוא עליו יסורין התחיל מחרק ומגדף כפל לו הקדוש בחוך הוא שכרו"בעולם הזה"לטרדו מן העולם"הבא תנאי היא דתניא רבי אלעזר אומר איוב בימי שפום 🗈 השופטים היה שנאמר הן אתם כלכם חזיתם ולמה זה הבל תהבלו איזה דור שכולו הבל הוי אומר זה דורו של שפוט השופטים רבי יהושנ בן קרחה אומר איוב בימי אחשורוש היה שנאמר ולא נמצא נשים יפות כבנות איוב בכל הארץ איזהו דור שנתבקשו בו נשים יפות הוי אומר זה דורו של אחשורוש"ואימא בימי דוד דכתיב ויבקשו נערה יפה התם בכל גבול ישראל הכא בכל הארץ רבי נתן אומר איוב בימי מלכות שבא היה שנאמר Als der Heilige, gebenedeiet sei er, Züch- בימי איוב בימי אומרים כשרים היה שנאמר כשרים שמו שלשה ראשים + B 44 שעה + B 44 13 משנכנסו M א ראם לת ה אליהו בן ברכן הין אלא מישן הוה איוב גמי מישן הוה א ה היכי קרי להו אה ע דאינביאו לאה ע כולהו נביאי נמי אינביאו לאה ע כולה נביאי עיקר בתיב + B 46 או אים P 48 במשפחת רם B 47 לאה ע P 48 נבואתיה M 49 או עליו M 51 באו עליו M 52 או עליו

אשר לאיוב למשנה תנאי | 55 M אימא דוד דכת' ביה ויבקשו M 56 מדינות מלכותו רבי. גי בכל גבול ישראל לא ם ד חתם citlem Wahn, und das Zeitalter, das ganz eitel war, ist das Zeitalter der Richter. R. Jehošuâ b. Qorha sagte, Ijob lebte zur Zeit des Ahašveroš, denn es heisst:500 Und im ganzen Land fand man keine so schöne Frauen wie die Töchter Ijobs, und das Zeitalter, in welchem schöne Frauen gesucht wurden, ist das Zeitalter der Ahašveroš. -Vielleicht zur Zeit Davids, denn es heisst:501 Und sie suchten nach einem schönen Mädchen!? — Da geschah dies in ganz Jisraél, dort aber in der ganzen Welt. R. Nathan sagte, Ijob lebte zur Zeit der Königin von Seba, denn es heisst:502 Da machte Seba einen Ueberfall und raubte sie. Die Weisen sagen, Ijob lebte zur Zeit der Khaldäer, denn es heisst:50 Die Khaldäer stellten drei Heerhaufen auf. Manche sagen: Ijob lebte

שנא' ויוסף ה' את כל M 54

סדי M 50

בדי + B 53

בנה ז

587. Die Jisraéliten hielten sich in Miçrajim 210 Jahre auf (nach rabb. Berechnung), u. ebensolange lebte Ijob. (Ij. 42,10 heisst es, dass Gott Ijob alles doppelt wieder gab, also auch seine Lebensjahre, u. da er nachher 140 Jahre lebte (ib. V. 16), so war er wahrscheinl. vorher 70 Jahre alt.) 588. Denmach war Ijoh Nichtjude. 589. Ij. 27,12. 590. Ib. 42,15. 591. iReg. 1,3. 592. Ij. 1,15. 593. Ib. V. 17.

ויש אומרים איוב בימי יעקב היה ודינה בת יעקב נשא כתיב הכא כדכר אחת הנכלות תדכרי וכתיב התם כי נכלה עשה בישראל וכולהו 'תנאי בבירא ש להו דאיוב מישראל הוה לבר מיש אומרים דאי סלקא דעתך מאומות העולם הוה"בתר דשכיב משה מי שריא שכינה על אומות העולם "והא אמר מר ---בקש משה שלא תשרה שבינה על אומות העולם ונתן לו שנאמר ונפלינו אני ועמך": אמר רבי יוחנן דורו של איוב שטוף בזמה היה שנאמר הן אתם שוביש שוביש Tod Mošes hat ja die Gottheit nicht mehr שובי השולמית שובי שובי ונחזה בך אימא כנבואה דכתים חזון ישעית ון בן אמוץ אם כן למה זה הבל תהבלו "למה לי: ואמר רבי יוהגן מאי דכתיב ויהי בימי שפט השפטים דור ששופט את שופטיו אומר י שול קורה מבין עיניך אומר לו מול קורה מבין שול הוא heisst:" Wir sollen ausgewichnet sein. ich עיניך אמר לו כספך היה לסינים אמר לו סבאד... מהול במים: אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן כל האומר מלכת שבא אשה היתה אינו אלא מועה מאי מלכת שכא מלכותא דשכא: ויהי היום: בתוכם ויאמר ה' אל השמן מאין תבא ויען השמן וגו׳ אמר לפניו רבונו של עולם שמתי בכל העולם כולו ולא מצאתי "נאמן כעכדך אכרהם שאמרת לי קום התחלך בארץ "לארכה ולרחבה כי לך אתננה - M 59 ממשה ואילך מי | 50 M א 57 אני | 4 M 57 והא...לו – M 60 וגו' וכתיב נגד כל עמך אעשה נפיאות 2 - M 61 באמן הסל M הגר ובשעה שבקש הקבור M 64 את שרה לא מצא מקום לקוברה.

zur Zeit Jâgobs, und er hatte die Dina, die Tochter Jâgobs geheiratet, denn hier heisst es:"du sprichst wie eine Schändliche, und dort heisst es: "denn eine Schändlichkeit hat er an Jisrael verübt. Alle diese Tannaím sind der Ansicht, dass Ijob aus Jisraél war, mit Ausnahme der "manchen", denn wieso kann man sagen, er sei von den weltlichen Völkern gewesen, nach dem auf den weltlichen Völkern geruht. Der Meister sagte nämlich: Mošeh bat, dass die Gottheit auf den weltlichen Völkern nicht ruhe, und es wurde ihm gewährt, denn es und dein Volk.

R. Johanan sagte: Das Zeitalter Ijobs war der Unzucht ergeben, denn es heisst: Thr alle habt es ja geschen, warum ergebt יבא גם השמן 20 ihr cuch citlem Wahn, und es heisst:™Kchre zurück, kehre zurück, o Sulamith, kehre zurück, dass wir dich anschen . Vielleicht ist darunter die Prophetie zu verstehen, denn es heisst: Das Gesicht des לקבור את מצא מקום לקבור את 25 Ješâja, des Sohns des Amoc!? Wieso heisst es, wenn dem so wäre: warum ergebt ihr euch eitlem Wahn.

> Ferner sagte R. Johanan: Es heisst: Es war zur Zeit, als die Richter richteten; ein Zeitalter, das seine Richter richtete.

Wenn jemand zu einem sagte: nimm den Splitter von zwischen deinen Augen or, so erwiderte ihm dieser: nimm den Balken von zwischen deinen Augen. Sagte jemand zu einem: Dein Silber ist zu Schlacke geworden, so erwiderte ihm dieser: dein Wein ist mit Wasser verschnitten.

R. Semuél b. Nahmani sagte im Namen R. Jonathans: Wenn jemand sagt, unter "Königin Seba" sei ein Weib zu verstehen, so irrt er; unter "Königin Seba" ist das Königreich Seba zu verstehen.

Es geschah eines Tags, dass die Gottessöhne kamen, sich vor den Herrn zu stellen, und auch der Satan kam unter ihnen. Da fragte der Herr den Satan: Woher kommst du? Der Satan antwortete &c. Er sprach vor ihm: Herr der Welt, ich bin durch die ganze Welt gestreift, und fand keinen, der so treu wäre, wie dein Knecht Abraham. Du sagtest zu ihm: Mache dich auf und durchziehe das Land nach seiner Lange und Breite, denn dir will ich es geben, doch trug er deiner Handlungs-

^{594.} Ib. V. 10. 595. Gen. 34,7. 596. Ex. 33,16. 597. Cant 7,1. 598. Der Ausdruck "sehen" hat also eine erotische Bedeutung. 599. Jes. 1,1. 600. Rut. 1,1. 601. Statt haben manche Codices שניך Zähne; vgl. jed. Matth. 7,3 ff. 602. Jes. 1,22. 603. Ij. 1,6,7. on; Gen. 13.17.

weise nichts nach, als er keine Stätte tand, um sein Weib Sarah zu bestatten. Da sprach der Herr um Salan: Hast du acht gigeben aut meinen Knicht hob, seineighboren gibt ex nomand auf Erden de. R. Johanan sagte: Bedeutender ist das, was von Ijob gesagt wird, als das, was von Abraham gesagt wird; von Abraham heisst es: denn nun weiss ich, dass du Gott mer Mann, rechtschatten und gottesturchtig. Und day Bose meidend. R. Abba b. Semuél sagte: Ijob war freigebig mit seinem Geld. Der gewöhnliche Brauch der Welt ist, eine halbe Peruta dem Krämer zu ge- 15 ben, Ijob aber schenkte das seinige." Der Satan erwiderte dem Herrn und sprach: Ist hob etwa umsonst gottesfurchtig, du hast ja umhegt ihn und sein Haus we. Was heisst: und sein Händewerk hast du geseg- 20 net!? R. Semuél b. R. Jighaq erwiderte: Wer von Ijob eine Peruța erhielt, wurde gesegnet. Was heisst: und sein Vichstand breitete sich im Land aus? R. Jose b. Hamina erwiderte: Das Vieh Ijobs durchbrach 25 ישמו שלשה ראשים ויפשטו על הגמלים ויקחום וגו׳ den Zaun der Weltordnung; die Weltordnung ist, dass die Wölfe Ziegen töten, beim Vieh Ijobs aber töteten die Ziegen Wölfe. Aber recke nur einmal deine Hand aus und taste an alles, was ihm gehört, ob er dir nicht ins Angesicht fluchen wird.

שבה "לא הרהר אחר מדותיך ויאמר ה' אל השמן השמת לבך אל עבדי איוב כי אין כמהו בארין וגו אמר רבי יוחנן גדול הנאמר באיוב יותר ממה שנאמר באברהם דאילו באברהם כתיב כי נתה ידעתי כי ירא אלהים אתה"ובאיוב בתיב איש תם וישר ירא אלהים וסר מרע"אמר רבי אבא בר שמואל איוב וותרן בממונו היה מנהגו של עולם נותן חצי פרוטה לחנוני איוב ויתרה משלו ויכן השטן את ה' ויאמר החגם ירא איוב אלחים הלא אתה סכת בעדו ובעד ביתו וגו' מאי מעשה ידיו יוין יוין יוין וויין אוויין וויין מאי מעשה ידיו יוין יוין יוין יוין א ברבת אמר רב שמואל בר רב יצחק כל הנומל מאיוב מתברך מאי ומקנהו פרין בארין אמר רבי יוםי בר חנינא מקנהו של איוב פרצו גדרו של טולם מנהגו של עולם זאבים הורגים העזים מקנהו של איוב עזים הורגים את הזאבים ואולם שלה גא ידך ונע בכל אשר לו אם לא על פניך יברכך ויאמר ה' אל השמן הנה כל אשר לו בידך רק אליו אל תשלח ידך וגו' ויהי היום ובניו ובנתיו אכלים ושתים יין כבית אחיהם הככור ומלאך בא אל איוב ויאמר הבקר היו חרשות 'ונו' מאי הבקר היו חרשות והאתנות רעות על ידיהם אמר רבי יוחנן מלמד שהטעימו הקדוש ברוך הוא לאיוב העין העולם הכא עוד זה מדבר וזה בא ויאמר אש Fol. אלהים וגו' עוד זה מדבר וזה כא ויאמר כשדים עוד זה מדבר וזה כא ויאמר בניך ובנתיך אכלים

עד שקנה בד' מאות שקל כסף א B 66 + עד שקנה בד' מאות שקל + B 69 מאי וסר מרע + B 69 איוב איוב M 68 - M 73 רבה בר P 71 ב - M 72 ברם רבה בר את 74 M וגו'...ידיהם.

Da sprach der Herr zum Satan: Wolan, alles was ihm gehört, sei in deiner Gewalt, nur nach ihm selbst strecke nicht deine Hand &c. Eines Tags nun, als die Söhne und die Töchter ljobs im Haus des ältesten Bruders assen und Wein tranken, kam ein Bote zu Ijob und meldete: die Rinder waren beim Pflügen &c. Was heisst: Die Rinder waren beim Pflügen und die Eselinnen weideten daneben ?? R. Johanan erwiderte: Dies lehrt, dass der Heilige, gebenedeiet sei er, Ijob ein wenig von der zukünftigen Welt viskosten liess. Voch redete dieser, da kam ein anderer und sprach: Ein Feuer Gottes &c. Noch redete dieser, da kam ein anderer und sprach: Die Khaldäer stellten drei Heerhaufen auf, fielen über die Kamele her und raubten sie &c. Noch redete dieser, da kam ein anderer und sprach: Deine Söhne und deine Töchter assen und

^{605.} Ij. 1,8. 606. Gen. 22,12. 607. Ij. 1,1. 608. Die P. ist die kleinste Scheidemünze, u. wenn jemand für irgend eine leichte Dienstleistung nur eine halbe P. zu zahlen hat, kauft er etwas für eine P. und zahlt mit der Hälfte. 609. Ij. 1,9,10. 610. Wörtl. durchbrach, worauf sich die folgende Auslegung stützt. 611. Ij. 1,11,12,13,14. 1612. Der Ausdruck על יד bedeutet im tschen Sprachgebrauch durch, demnach wäre aus diesem Vers zu entnehmen, dass schon beim Pflügen Futter hervorsprosste, das die Eselinnen frassen. 613. Wo dies tatsächlich der Fall sein wird; cf. Am. 9,13. 014. Ij. 1,16 22.

ושתים יין בבית אחיהם הבכור והנה רוה גדולה באה מעבר המדבר ויגע בארבע פנות הבית ויפול על הנערים וגו' ויקם איוב ויקרע את מעלו וינו את ראשו וגו' ויאמר ערם יצאתי מכטן אמי וערם 5 אשוב שמה ה' נתן וה' לקה יהי שם ה' מבורך בכל זאת לא המא איוב ולא נתן תפלה לאלהים ויתי היום ויבאו בני האלהים להתיצב ונו' ויאמר : ה' אל השטן אי מזה תבא ויען השטן את ה' ויאמר משם (וגוי) אמר לפניו רבוגו של עולם שמתי בכל קום התהלך בארין לארכה ולרחבה כי לך אתננהז 'ובשעה שבקש לקבור את שרה לא מצא מקום ביווייינ לקוברה ולא הרהר אחר מדותיך ויאמר ה' אל השמן השמת לכך אל עכדי איוב כי אין כמהו חנם אמר רבי יוחנן אלמלא מקרא כתוב אי אפשר לאומרו באדם שמסיתין אותו וניסת ויען השמן את ה' ויאמר עור בעד עור וכל אשר לאיש יתן בעד נפשו (ו)אולם שלח נא ידך ו(נ)גע אל עצמו ואל 20 בשרו אם לא על פניך יכרכך ויאמר ה' אל השמן הנו בידך רק את נפשו שמר ויצא השמן מאת פני ה' ויך את איוב ונו' אמר רבי יצחק קשה צערו של שטן יותר משל איוב משל "לעבד שאמר לו רבו שבור חבית ושמור את יינה: אמר ריש לקיש שטן בתיב ויצא השטן מאת פני ה' הוא יצר הריך א במתניתא תנא יורד ומתעה יעירה + B 76 לא א כביכול + M 75 ומרגיז נוטל רשות ונוטל נשמה. M + במת' תנא יורד ומכית עולה ומסטין ויש לו רשות לדבר מכאן שנתנה רשות לשטי ת לאדם שאמר לעבדו שבור P 78 בי אמר M 77 לחשטון

tranken Wein im Haus ihres ältesten Bruders, da kam plötzlich ein gewaltiger Sturmwind über die Wüste herüber und erfasste das Haus an seinen vier Ecken, dass es auf die jungen Leute stürzte &c. Da stand Ijob auf, zerriss sein Gewand und schor sein Haupt de. Und er sprach: Nackt ging ich hervor aus meiner Mutter Schoss und nackt werde ich dorthin zurückkehren. Der ים שאמרת לו העולם ולא מצאתי כעבדך אברהם שאמרת לו Herr hat gegeben und der Herr hat genommen; es sei der Name des Herrn gepriesen! Bei alledem sündigte Ijob nicht und lästerte nicht gegen Gott." Nun geschah es eines Tags, dass die Gottessöhne kamen, בארין וגו' ועדנו מחזיק בתמתו ותסיתני בו לבלעי sich vor den Herrn zu stellen &c. Da fragte der Herr den Satan: Woher kommst du? Der Satan antwortete dem Herrn und sprach: Von einem Streifzug auf der Erde. Er sprach vor ihm: Herr der Welt, ich bin in der ganzen Welt umhergestreift und fand keinen, der so treu wäre, wie dein Knecht Abraham. Du sagtest zu ihm: Mache dich auf und durchziehe das Land nach seiner Länge und Breite, denn dir המות המות מלאך המות יצר הרע הוא שטן הוא יצר הרע הוא at 25 will ich es geben, dennoch trug er deiner Handlungsweise nichts nach, als er keine Stätte fand, um sein Weib Sarah zu bestatten." Da sprach der Herr zum Satan: Hast du acht gehabt auf meinen Knecht Ijob. denn seinesgleichen gibt es niemand auf Erden &c. Noch hält er fest an seiner

Frömmigkeit, und du hast mich verleitet, ihn ohne Grund zu verderben. R. Johanan sagte, wenn dies kein geschriebener Schriftvers wäre, dürfte man es nicht sagen; gleich einem Menschen, den man verleitet und er sich verleiten lässt. 617 Der Satan antwortete dem Herrn und sprach: Haut um Haut, und alles, was ein Mensch hat, gibt er für sein Leben hin. Aber recke nur einmal deine Hand aus und taste sein Gebein und Fleisch an, ob er dir nicht ins Gesicht fluchen wird. Da sprach der Herr zum Satan: Wolan, er sei in deiner Hand, nur schone sein Leben. Da ging der Satan von dem Herrn hinweg und schlug Ijob &c. R. Jichaq sagte: Der Schmerz des Satans war grösser als der des Ijob; dies war ebenso als wenn ein Herr zu seinem Knecht sagen würde: zerbrich das Fass, aber hüte den Wein.

Res-Laqis sagte: Der Satan, der böse Trieb und der Todesengel sind identisch. Vom Satan heisst es: Da ging der Satan vom Herrn hinweg. Er ist der böse Trieb,

^{616.} Ib. V. 3. 617. Ib. VV. 4,5,6,7. 618. Die Laa. על פניך ע. רק את נפשי finden sich auch in vielen Handschriften bei Kennicott. Dass der T. tatsächlich die La. בק hatte, geht aus der weiter folgenden Auslegung aus diesem Wort hervor; in den kursirenden Ausgaben ist diese Stelle nach dem masor. Text geändert u. weiter statt dieses Verses der Vers 1,12 gesetzt worden.

denn von diesem heisst es: nur Boxes den gan in Tag, und hierbei heisst es: nur when ven Leben. Er ist der Todesengel, denn es heisst: nur vehone vem Leben, demnach hängt es von ihm ab. In einer 5 Barajtha wird gelehrt: Er steigt herab und verführt, steigt hinauf und klagt an, holt sich Vollmacht und nimmt die Seele.

R. Levi sagte: Der Satan und Penina Der Satan sah, dass der Heilige, gebenedeiet sei er, Ijob zugetan war, da sprach er: Er hat, behüte und bewahre, seine Liebe zu Abraham vergessen. Penina, wie es sie, um sie :um Klagen :u reizen. R. Aha b. Jâqob trug dies in Papunja vor, da kam der Satan und küsste ihm den Fuss.

Bei alledem sundigte Ijob nicht mit Lippen sündigte er nicht, im Herzen aber sündigte er. Was sagte er? — "Die Erde ist in die Hand des Freelers gegeben, die Augen ihrer Richter hält er zu, wenn nicht er, wer denn sonst. Raba sagte: Ijob wollte die Schüssel auf ihre Mündung umstülpen' : Abajje sprach zu ihm: Ijob sprach dies nur über den Satan. Hierüber streiten auch Tannaim; Die Erde ist in die Hand des Frewlers gegeben; R. Eliêzer sag-

te: Ijob wollte die Schüssel auf ihre Mündung umstülpen. Da sprach R. Jehošuâ zu ihm: Ijob sprach es nur über den Satan.

אבל בל ה M 87

Wenn Du auch weisst, dass ich nicht schuldig bin, so ist doch keine Rettung aus deiner Hand. Raba sagte: Ijob wollte die ganze Welt vom Strafgericht befreien; er sprach nämlich vor ihm: Herr der Welt, du hast das Rind erschaffen und seine Hufe sind gespalten et den Esel erschaffen und seine Hufe sind geschlossen; du hast den Edengarten erschaffen und du hast die Hölle erschaffen; du hast Fromme erschaffen und du hast Freyler erschaffen; wer kann dich zurückhalten 27!? — Was erwiderten ihm seine Genossen? - 028 Du zerstörst die Gottesfurcht und missbrauchst die Sprache vor Gott. Der Heilige, gebenedeiet sei er, hat den bösen Trieb erschaffen, aber auch die Gesetzlehre als Gegenmittel⁰²⁹.

618. Gen. 6,5. 619. Sie hatten mit ihren bösen Handlungen eine gute Absicht. 620. iSam. 1,6. 623. Ib. 9,24. 621. Damit sie zu Gott bete, was später auch geschah u. von Erfolg war. 622. Ij. 2,10. 624. Den ganzen Inhalt ausschütten, dh. sich in Schmähworte gegen Gott ergehen. 625. Ij. 10,7. 627. Der Mensch ist 626. Dies gilt bei den Haustieren als Zeichen der Reinheit; cf. Lev. Kap. 11. 628. Ij. 15,4. für seine Handlungen nicht verantwortlich, da sie durch den Willen Gottes geschehen. 629. Es ist die eigne Schuld des Menschen, wenn er dieses Gegenmittel nicht benutzt.

כתיב "התם רק רע כל היום וכתיב הכא רק את נפשו שמר הוא מלאך המות דכתיב רק את נפשו שמר אלמא "בדידיה מילתא במתניתא תנא יורד ומתעה עולה ומרגיז נומל רשות ונומל נשמה: אמר רבי לוי שמן ופנינה לשם שמים נתכוונו שמן כיון רחזיא להקדוש ברוך הוא דנטיא דעתיה בתר איוב אמר "חם ושלום מינשי ליה לרחמנותיה דאברהם .. פנינה דכתיב וכעסתה צרתה גם כעם בעבור הרעמה ררשה רב אחא כר יעקב בפפוניא אתא שטן נשקיה handelten beide im Namen des Himmels". יי לברניה: בכל זאת לא חטא איוב בשפתיו אמר יי רבא כשפתיו לא הטא"בלבו הטא מאי קאמר ארין 🐭 נתנה ביד רשנ פני שפטיה יכסה אם לא אפוא מי הוא אמר"רבא בקש איוב להפוך קערה על פיה אמר ליה אביי לא דבר איוב אלא "כנגד השמן heisst: Und ihre Nebenbuhlerin kränkle 15 בתנאי ארץ נתנה ביד רשע רבי אליעזר אומר בקש איוב להפוך קערה על פיה אמר לו רבי יהושע לא הם דבר איוב אלא כלפי שמן: על דעתך כי לא ארשע ואין מידך מציל אמר"רבא כקש איוב לפטור את כל העולם כולו מן הדין אמר לפניו רבונו של עולם בראת שור פרסותיו סדוקות בראת חמור פרסותיו קלומות Seinen 20 שור פרסותיו סדוקות בראת חמור פרסותיו קלומות Seinen Lippen. Raba sagte: Mit seinen 20 בראת גן עדן בראת גיהנם בראת צדיקים בראת רשעים מי מעכב על ידך ומאי אחדרו ליח חבריה אף אתה תפר יראה ותגרע שיחה לפני אל ברא יש הקדוש ברוך הוא יצר הרע ברא לו תורה תבלין: ר בכתיב הכא רק אליו אל תשלח ידך וכתיב התם ר ר M 70 :MB 82 קיימא כה י הוא P 80 הכא M 81 ביה מיון M 83 M 85 דילמא 184 מלאך המות ונשקיה M 86 רבה

א כלפי שטן B 89 דאיוב. M 88

דרש רבא מאי דכתים ברכת אובד עלי תבא ולב 20,13 אלמנה ארנן ברכת אובד עלי תבא "מלמד שהיה גוזל שדה מיתומים ומשביחה ומחזירה להן ולב אלמנה ארנן דכל "היכא דהוה איכא אלמנה דלא אתו נסבי לה 'לו שקול ישקל"כעשי והותי במאזנים 162 ישאו יהד אמר "רב עפרא "לפומיה דאיוב חברותא כלפי שמיא לו יש בינינו מוכיח ישת ידו על שנינו 888 אמר"רבה עפרא"לפומיה דאיוב כלום יש עבד שמוכיח את רבו ברית כרתי לעיני ומה אתבונן על בתולחות אמר רבא עפרא "לפומיה דאיוב איהו באחרניתא אברהם אפילו בדידיה לא איסתכל דכתיב הנה נאויי ידעתי כי אשה יפת מראה את"מכלל דמעיקרא לא הוה ידע לה כלה ענן וילך כן יורד שאול לא יעלה יים אמר"רבה מכאן שכפר איוב בתחיית המתים: אשר די בשערה ישופני והרבה פצעי הנם אמר "רבה איוב 154 בסערה חרף ובסערה חשיכוהו בסערה הרף 'דכתיב אשר בשערה ישופני אמר לפניו רבונו של נולם שמא רוח סערה עברה לפניך ונתחלה לך בין איוב שיבותו דכתיב ויען ה' את איוב ביים der mit seinem Herrn rechtet!? Einen Bund מן הסערה ויאמר [וגר] אזר נא כגבר הלציך אשאלך והודיעני אמר לו "הרבה נימין בראתי באדם וכל נימא ונימא בראתי לה גומא בפני עצמה שלא יהן

אלמנה דלא הוו P 91 הוה M 90 M 95 | בעסי P 94 | ואתו ונסבי M 93 | עילוי P 92 רכא M 98 בפומ' B 97 רב. M רבא M 96 מכרל...לה 99 B רכא. M רבא מלמד שכפר 1 M דכת'...ישופני או אוטה שבעולם M 2 בראשו — של אדם.

Raba trug vor: Es heisst: "Der Segen des Verlorenen kam über mich, und das Herz der Witwe machte ich jubeln, Der Segen des Verlorenen kam über mich; dies יהוו נסבי לה הוה אזיל שדי שמיה "נילווה "וחון s lehrt, dass er Waisen ein Feld zu rauben, es zu melioriren und es ihnen dann zurückzugeben pflegte. Und das Herz der Witwe machte ich jubeln; wenn irgendwo eine Witwe war, die niemand heiraten 10 wollte, so ging er hin und legte ihr seinen Namen bei, so dass Leute kamen und sie heirateten. 93 Könnte doch mein Unmut gewogen werden, könnte man mein Leid auf die Wagschale heben. Rabh sagte: Er-15 de in den Mund Ijobs; Kameradschaft'" dem Himmel gegenüber! Gäbe es einen Schiedsmann zwischen uns, der seine Hand auf uns beide legte. Rabba 935 sagte: Erde in den Mund Ijobs, gibt es etwa einen Knecht, habe ich mit meinen Augen geschlossen, wieso sollte ich eine Jungfrau betrachten. Raba sagte: Erde in den Mund Ijobs, er wollte fremde Frauen [sehen], während Abraham nicht einmal seine [Frau] angesehen hatte, denn es heisst: 657/ctzt weiss ich nun, dass du ein Weib von schönem Aussehen bist, demnach hatte er es bis dahin nicht gewusst. os Wie die Wolke schwindet und da-

hingeht, so kehrt nicht wieder, wer in die Unterwelt hinabstieg. Rabba sagte: Hieraus, dass Ijob die Auferstehung der Toten leugnete.

ODer mich im Sturm Vertreten hat und meine Wunden ohne Schuld vermehrt. Rabba sagte: Ijob lästerte mit Sturm ovound mit Sturm erwiderte man ihm. Mit Sturm lästerte er, denn es heisst: Der mich im Sturm zertreten hat; er sprach vor ihm: Herr der Welt, vielleicht zog ein Sturmwind vor dir vorüber, und du verwechseltest zwischen Ijob und ojeb [Feind]? Und mit Sturm erwiderte man ihm, denn es heisst: 41 Da antwortete der Herr Ijob aus dem Sturm und sprach &c. Auf, gürte deine Lenden wie ein Mann, so will ich dich fragen und du belehre mich. Er sprach zu ihm: Viele Haare habe ich am Menschen geschaffen, und für jedes Haar besonders habe ich ein besonderes Grübchen geschaffen, damit nicht zwei ihre Nahrung

^{630.} Ij. 29,13. 631. Er gab sich als Verwandter von ihr aus und deckte sie mit seinem Reichtum u. Ansehen. 632. Ij. 6,2. 633. Er wollte durch eine Wage feststellen lassen, dass seine Klage gegen Gott berechtigt sei. 634. Ij. 9,33. 635. Die Namen Rabh, Raba u. Rabba wechseln hier u. variiren auch in manchen Codices; wahrscheinl. wird dem ein Schreibfehler zugrunde liegen. 636. Ij. 31,1. 637. Gen. 12,11. 638. Ij. 7,9. 639. Ib. 9,17. 640. Der T. übersetzt, wie aus der weiter folgenden Auslegung hervorgeht, שערה bezw. mit Haar (אָנֶעֶבֶּי); viell. aber wird nur auf die Aehnlichkeit dieser Worte hingedeutet. 641. Ij. 38,1,2. 642. Wahrscheinl. Haarbalg.

aus einem Grübehen ziehen; denn würden wei ihre Nahrung aus einem Grübchen ichen, so würden sie das Augenlicht des Menschen blenden. Zwischen einem Grübchen und einem anderen Grübehen verwechsle ich nicht, und zwischen Ijob und ojeb sollte ich verwechselt haben!!" Her hat du Flut der Kanale geteilt we. Viele Tropfen habe ich in den Wolken geschaffen und für jeden Tropfen habe ich eine ילי מאי משמע דהאי תעלה לישנא דדפום היא יי besondere Form für sich geschaffen; denn würden zwei Tropfen aus einer Form kommen, so würden sie die Erde zerweichen und sie würde keine Früchte hervorbringen. Zwischen einem Tropfen und החד שאלמלא "שתי קולות יוצאות משביל אחד החד einem anderen Tropfen verwechsle ich nicht, und zwischen Ijob und ojeb sollte ich verwechselt haben!? Woher ist erwiesen, dass unter Kanal eine Form''zu verstehen ist? Rabba b. Sila er- 20 widerte: Es heisst: Er zog ringsum einen Kanal, der ungefähr einen Raum von zwei Scah Aussaat einnahm. Und einen Weg dem donnernden Blitz. Viele [Donner]stimmen habe ich in den Wolken geschaffen und 25 ממולדה ממולדה "כבית הרחם "ומתרפא ממולדה für jede [Donner]stimme einen besonderen Weg geschaffen, damit nicht zwei [Donnerlstimmen aus einem Weg hervorgehen; denn würden zwei [Donner]stimmen aus einem Weg hervorgehen, so würden sie die ganze Welt zerstören. Zwischen einer [Donner]stimme und einer anderen [Donner|stimme verwechsle ich nicht, und zwischen Ijob und ojeb sollte ich ver-

שתים יונקות מגומא אחת 'שאלמלא שתים יונקות מנומא אחת מחשיכות מאור עיניו של אדם בין נומא לגומא לא נתחלת לי בין איוב לאויב נתחלת ונין "הרבה טיפין בראתי הלי מי פלג לשטף תעלה (וגוין "הרבה טיפין בראתי בנבים וכל טיפה וטיפה בראתי לה דפום בפני נצמה בדי שלא יהו שתי מיפין יוצאות מדפום אחר שאלמלא "שתי מיפין "יוצאות מדפום אחד מטשטשות את הארץ ואינה "מוציאה פירות בין שיפה לשיפה לא נתחלת לי בין איוב לאויב נתחלת אמר רבה בר 'שילא דכתיב ויעש תעלה כבית 🕞 סאתים זרע ודרך לחזיז קלות "הרבה קולות בראתי בעבים "לכל קול וקול בראתי לו שביל בפני עצמו "כדי שלא יהו"שתי קולות יוצאות משביל 'מחריבות את כל העולם"בין קול לקול לא נתחלק יילי בין איוב לאויב נתחלף לי הידעת עת לדת יעלי כלני חלל אילות תשמר "יעלה זו "אכזרית על בניה בשנה שכורעת ללדת עולה לראש ההר כדי שיפול col "ממנה וימות ואני מזמין לה נשר "שמקבלו"בכנפיו ומניחו לפניה ואלמלא מקדים רגע אחד או מתאחר רגע אחד מיד מת בין רגע לרגע לא נתחלף לי 'בין יי איוב לאויב נתחלף לי חלל אילות תשמר אילה זו רחמה צר בשעה שכורעת ללדת אני מזמין לה

איוב M 5 הומא בגומא M/4B 3 שאלמלי (בכולן) כדי — M 8 וו — P 7 באויב 10 א"ל + א"ל עושה M 11 יוצאין P 10 עושה M 9 M 14 ביר׳ דפוס בדפוס לא 12 M עולא B 13 וכל שנים יוצאין B 15 מחריבין M 16 כולו שביל בשביל ומקבלו M 19 ממנה – M 18 ומקבלו P 17 בין כתפיו ומניחו לפנ' ואינו ממתין רגע אחד שאלמל' ממתין M 21 | בכנפיה P 20 | ברגע ומת רגע ברגע אחד נופל ומת רגע ברגע ברחמה ומילדת ומרפאין אותה ואין מקדים ואין מאחר רגע אחד ומתרפה. B 22

wechselt haben!? Kennst du die Geburtszeit der Felsgemsen, beobachtest du das Kreissen der Hindinnen? Die Hindin ist grausam gegen ihre Jungen, und wenn sie zum Werfen niederkauern muss, steigt sie auf eine Bergspitze, damit das Junge herabfalle und umkomme; ich aber verfüge zu ihr einen Adler, der es mit seinen Flügeln auffängt und es vor sie hinlegt. Würde er aber einen Augenblick zu früh oder einen Augenblick zu spät kommen, so würde es umkommen. Zwischen einem Augenblick und einem anderen Augenblick verwechsle ich nicht, und zwischen Ijob und ojeb sollte ich verwechselt haben!? Beobachtest du das Kreissen der Hindinnen. Die Hindin hat einen engen Muttermund; ich aber verfüge zu ihr, wenn sie zum Werfen niederkauert, eine Schlange, die sie am Muttermund beisst, wodurch dieser bei der Geburt dehnbar wird. Würde diese einen Augenblick zu früh oder zu spät kommen, so würde jene um-

ואלמלא מקדים רגע אחד או מאחר רגע אחד מיד מתח"בין רגע לרגע לא נתחלף לי "בין איוב לאויב נתחלף לי: כי לא בדעת ידבר איוב ודבריו לא 2.35 בהשכל "זכתים כי לא דברתם אלי נכונה "כעבדי זמו ה איוב אמר רכא מכאן שאין אדם נתפס "בשנת 5 וישמעו שלשת רעי איוב את כל הרעה.... הזאת הבאה עליו ויכאו איש ממקמו אליפז התימני ובלדד השוחי וצופר הנעמתי ויועדו יחדו לבוא לנוד לו ולנחמו מאי ויועדו יחדו אמר רב יהודה אמר רב מלמד שנכנסו "כולן בשער אחד ותנא בין כל [für Aeusserungen] in seinem Schmerz ver-אחד ואחד שלש מאות פרסה מנא חוו ידעי איכא דאמרי בלילא הוה להו ואיכא דאמרי אילני "הוה לחו וכיון דכמשי הוו ידעי אמר רבא היינו דאמרי אינשי "או חברא כחברי דאיוב או מיתותא: "ויהי במברי אינשי או כי החל האדם לרב על פני האדמה ובנות ילדו להם רבי יוחנן אמר רביה באה לעולם ריש לקיש אמר מריבה באה לעולם אמר ליה ריש לקיש לרבי יוהנן לדידך "דאמרת רביה באה לעולם מפני מה לא נכפלו בנותיו של איוב אמר לו"נחי דלא נכפלו בשמות אבל נכפלו ביופי דכתיב" ויהי(ו) לו שבעןנות !! בנים ושלש בנות ויקרא שם האחת ימימה "ושם השנית קציעה ושם השלישית קרן הפוך ימימה שהיתה דומה ליום קציעה שהיה ריחה נודף כקציעה קרן הפוך אמרי דבי רבי שילא"שדומה לקרנא דקרש

בעבדי P 24 בעבדי — M 23 | בעבדי M 22 M 27 שלשתן בש א תנא M 26 של צען M 25 אר הוו להו א ר הא דאמור רבנן אי הברא M 28 P 30 אי מיתותא כגון הבריה דאיוב ויהי P 29 אי דאמרן רִיביה 31 אין הַ שרא הוכפלו בשמות הוכפלו א ויולדו לו שבעה 🗼 33 שדומת לים קציעה שריחה M 32 M 34 קרנא דקרש מחכו.

kommen. Zwischen einem Augenblick und einem anderen Augenblick verwechsle ich nicht, und zwischen Ijob und ojeb sollte ich verwechselt haben!?

Es heisst: "Jjob redet ohne Verstand und seine Worte sind ohne Einsicht, und dagegen heisst es:"Ihr habt nicht recht zu mir geredet wie mein Knecht Ijob? Raba erklärte: Hieraus, dass ein Mensch nicht antwortlich gemacht werden könne.

"Als die drei Freunde Ijobs von all dem Unglück hörten, das ihn betroffen hatte, machten sie sich auf, ein jeder von sei-15 nem Wohnort, Eliphaz der Temanite, Bildad der Šuhite und Çophar der Naâmite, und sie verabredeten sich miteinander, hinzugehen, um ihn zu bemitleiden und ihn zu trösten. Was heisst: sie verabredeten sich mit-20 cinander? R. Jehuda erwiderte im Namen Rabhs: Dies lehrt, dass sie alle durch ein Tor gekommen waren, obgleich gelehrt wird, dass einer vom anderen dreihundert Parasangen entfernt war. Woher erfuhren sie es? — Manche erklären, sie hatten Kronen und manche erklären, sie hatten Bäume, und wenn diese verdorrten, so wussten sie es. Raba sagte: Das ist es, was die Leute sagen: entweder einen Freund gleich den Freunden Ijobs oder den Tod.

Als nun die Menschen anfingen, sich auf der Erde zu vermehren und ihnen Töchter geboren wurden. R. Johanan sagte: Eine Vermehrung 653 kam über die Welt. Reš-Laqiš sagte: Zank kam über die Welt. Reš-Laqiš sprach zu R. Johanan: Weshalb waren nach deiner Erklärung, es sei eine Vermehrung über die Welt gekommen, nicht die Töchter Ijobs verdoppelt varden!? Dieser erwiderte: Zugegeben, dass sie an Namen nicht verdoppelt worden waren, aber an Schönheit waren sie verdoppelt worden, denn es heisst: 55 Es wurden ihm sieben Söhne und drei Töchter geboren; die eine nannte er Jemima, die andere nannte er Qeçiâ und die dritte nannte er Qeren-hapukh, Jemima, weil sie dem Tag [jom] glich; Qeçiâ, weil ihr Duft sich gleich dem der Kassia [qeçiâ] verbreitete; Qeren-hapukh erklärten sie in der Schule R. Šilas: weil sie dem Horn [geren]

^{649.} Ib. 42,7. 650. Ib. 2,11. 651. Von magischer Wirkung, aus welcher ein jeder das Schicksal des anderen sehen konnte. 652. Gen. 6,1. Töchter früher heiraten als Söhne. Diese Auslegung stützt sich auf die aramäische Bezeichung für Tochter ריבה, רביה (Mädchen, Jungfrau), die dem W. רביה Vermehrung, bezw. מריבה Zank, ähnlich ist. andere wurde ihm doppelt wiedergegeben (cf. Ij. 42,10), während ihm Töchter nur in der vorherigen Anzahl (cf. ib. 1,4 u. 42,13) geboren wurden. 655. Ij. 42,13,14.

des Einhorns glich Im Westen lachten sie darüber dies ware ja eine Verunstaltung? Vielmehr, erklarte R. Hisda, weil sie der besten Schminke im Horn glich.

Einst wurde R. Simon b. Rabbi eine Tochter geboren und er war darüber betrübt. Da sprach sein Vater zu ihm: Eine Vermehrung ist in die Welt gekommen. Darauf sprach Bar-Kappara zu ihm: Mit ter. Die Welt kann weder ohne Männer noch ohne Weiber bestehen, aber wol dem, dessen Kinder Männer sind, und wehe dem, dessen Kinder Weiber sind. Die Welt kann ber bestehen, aber wol dem, dessen Beschäftigung die Parfümerie ist, und wehe dem, dessen Beschäftigung die Gerberei

Hierüber streiten auch folgende Tan-20 naim: Und der Herr segnete Abraham mit allem. Was heisst mit allem? R. Meir erklärte: Dass er keine Tochter hatte. R. Jehuda erklärte: Dass er eine Tochter hatte. Manche erklärten: Abraham hatte eine מביו 'אפרי בפערבא משמיה דרבה בר מריה מה מה אביו 'אפרי בפערבא משמיה דרבה בר מריה מה Tochter namens Bakol [mit allem]. R. Eleâzar aus Modeîm erklärte: Die Sternkunde wohnte im Herzen unsres Vaters Abraham, und alle Könige des Morgenlands und des Abendlands wandten sich in aller Frühe an seine Tür. R. Simôn b. Johaj sagte: Ein Edelstein hing am Hals unsres Vaters Abraham und jeder Kranke, der ihn ansah, genas sofort. Als unser Vater Abraham aus der Welt schied, hing ihn der

מחייכו עלה במערכא קרנא דקרש לקותא היא אלא אמר רב חסדא כבורכמא רישקא במיניה: שמעון ברבי איתילידא ליה ברתא הוה קא חלש דעתיה אמר ליה אבוה רביה באה לעולם אמר ליה בר קפרא תנחומין של הבל ניחמך אבוך אי אפשר לעולם בלא זכרים ובלא נקבות אלא "אשרי"מי שבניו זברים אוי לו למי שבניו נקבות אי אפשר לעולם בלא בסם ובלא בורסי אשרי מי שאימנתו בוסמי אוי למי שאומנתו בורכי: כתנאי eitlem Trost beschwichtigte dich dein Va- יוה ברך את אברהם בכל מאי בכל רבי מאיר ייי ביי מייר ייי ברך את אברהם בכל מאי בכל אומר שלא היתה לו כת רבי יהודה אומר שהיתה לו בת"אחרים אומרים בת היתה לו לאברהם ובכל שמה רבי אלעזר המודעי אומר איצטגנינות היתה בלבו של אברהם אכינו שכל מלכי מזרה ומערב weder ohne Parfümeristen noch ohne Ger- המשבימין לפתחו רבי שמעון בן יוחי אומר אבן מובה אומר הבי שמעון בן יוחי היתה 'תלויה בצוארו של אברהם אבינו שבל הולה הרואה "אותה מיד מתרפא ובשעה שנפמר אברהם אכינו מן העולם "תלאה הקדוש ברוך הוא בגלגל חמה אמר אביי היינו דאמרי אינשי אידלי יומא אידלי קצירא דבר אחר שלא מרד עשו בימיו דבר אחר שעשה ישמעאל תשובה בימיו שלא מרד שעשו בימיו מנלן דכתיב" ויבא עשו מן השדה והוא • כיה ותנא אותו היום נפטר אכרהם אכינו וכשה ינקב אבינו תבשיל של עדשים לנחם את יצחק

> B 36 ש בפוקר בפוקר כדכתים כי תקרעי בפוך ר ש 35 דריש' במינ' שנא' כי תקרעי בפוך ר ש - 37 זו נולדה לך אמר V(41) אלא M(40) דתניא + B(39) אלא M(38)M = 43 מאי בכל M = 42 מאי בכל אורה היתה לו M 44 לאבר M 46 גדולה היתה לו M 49 אותו B 48 אותו M 47 אותו B 48 אותו נטלה הקב ה ותלאה בג ח והיינו - M 50 ויזד יעקב נזיר, תנא אותו היום נכנם אבר' לגן עדן ובשל יעקב תבשיל B 51 - ומאי שנא של עדשים 22 M דרבא בר מרי 33 M לומר לך מה עדש זה דומה לגלגל אף אכילות גלגל שהוור בעולם הוא איכא ראמרי מה עדש זה א ל פה אף אכל א ל פה למאי ג ם לנחומי.

Heilige, gebenedeiet sei er, an das Sonnenrad. Abajje sagte: Das ist es, was die Leute sagen: hebt sich der Tag, so hebt sich die Krankheit⁰⁵⁰. Eine andere Erklärung: Esav artete bei seinen Lebzeiten nicht aus. Eine andere Erklärung: Jišmâél tat bei seinen Lebzeiten Busse. — Woher, dass Esav bei seinen Lebzeiten nicht ausartete? — Es heisst: Da kam Esav vom Feld und war müde, und hierzu wird gelehrt: an jenem Tag starb unser Vater Abraham, und unser Vater Jâgob bereitete ein Linsengericht, um seinem Vater Jichaq eine Trauermahlzeit zu bereiten. Im Westen erklärten sie im Namen des

656. Der T. scheint קרן הפוך, das gewundene Horn (so auch Ephraem Syrus (Explanatio in Joh. Kap xxxxij V. 8: קרנפון דין קרנא הפיכתא) gelesen zu haben, wie es das Horn diess Tiers ist. der richtigen Bedeutung des W.s קרן הפוך (Schminkhorn); so nach Cod. M. Nach unsrem Text: weil sie 658. Gen. 24,1. der besten Art des Gartensafrans glich. 659. Dh. wenn die Sonne aufgeht, lindert sich die Krankheit, durch diesen Stein. 660. Gen. 25,29.

"עדש זה אין לו פה את אכל אין לו פה דבר אחר מה "נדש זה מגולגל את אבילות מגלגלת ומחזרת על באי העולם מאי בינייהו איבא בינייהו לנחומי בביעי: אמר רבי יוחנן חמש עבירות עבר אותו הרשע באותו היום בא על נערה מאורסה והרג את הנפש וכפר בעיקר וכפר בתחיית המתים ושם את הבכורה כא על נערה מאורסה כתיב הכא ויבא עשו מן השדה וכתיב התם כי בשדה מצאה הרג מ את הנפש כתיב הכא עיף וכתיב התם אוי נא לייני וו כי עיפה נפשי להרגים וכפר בעיקר כתיב הכא למה זה לי וכתיב התם זה אלי ואנוהו וכפר 5.5 בתחיית המתים דכתיב הנה אנכי הולך למות ושם 🖘 את הככורה דכתים ויכז עשו את הככורה: ושעשה 🚥 ישמעאל תשובה בימיו מנלן כי הא דרכינא ורב מנמנם הרבא וקא מנמנם בר בחי הוו יתבי קמיה דרבא וקא מנמנם aclitete die Erstgeburt. Er beschlief eine רבא אמר ליה רבינא לרב חמא בר "בוזי ודאי דאמריתו "כל מיתה "שיש בה גויעה זו היא מיתתן של צדיקים אמר ליה אין "והא דור המבול "אמר ליה אנן נויעה ואסיפה קאמרינן "והא ישמעאל דבתיב und dort heisst es:" Wehe mir, denn meine ביה נוינה ואסיפה אדהבי איתער בהו רבא אמר להו דרדקי הכי אמר רבי יוחנן ישמעאל עשה תשובה בחיי אביו "שנאמר ויקברו אתו יצחקי וישמעאל בניו 'ודילמא דרך הכמתן קא השיב להו 🗝 אלא מעתה ויקברו אתו עשו ויעקב בניו מאי מעמא 🥯

אין לה B 55 ערשה זו מגולגלת B 54 בוזי 57 M וקא מנמ רבא 58 M + משמיה דר י שנאמר בה גויעה אינה אלא מיתתן - M 50 והאיכא M 59 מנדן M 63 אל הבי אר י M 62 אל — M 61 א א מבדי ישמי קשיש מיצחק מים + M 04 דכתיב ויקב קחשיב ליה ליצ מקמיה ש ם תשובה הוא דעביד ואדבריה ליצרק מקמיה.

Rabba b. Mari: Wie eine Linse keinen Mund hat, ebenso hat auch der Leidtragende keinen Mund. Eine andere Erklärung: Wie eine Linse kreisförmig ist, ebenso kreist die Trauer umher und kommt zu allen Weltbürgern. Welchen Unterschied gibt es zwischen beiden? sichtlich des Gebrauchs von Eiern beim Trauermahl".

R. Johanan sagte: Fünf Verbote beging dieser Freyler an jenem Tag: er beschlief eine verlobte Jungfrau, er beging einen Mord, er leugnete die Gottheit, er leugnete die Auferstehung der Toten und er ververlobte Jungfrau, denn hier heisst es: Da kam Êsav vom Feld, und dort heisst es: "denn auf dem Feld traf er sie. Er beging einen Mord, denn hier heisst es: miede, Seele ist müde durch die Mörder. Er leugnete die Gottheit, denn hier heisst es:"Wozu mir diese, und dort heisst es: Dieser ist mein Gott, den will ich verherrlichen. Er leugnete die Auferstehung der Toten, denn es heisst:"Ich gehe dem Tod entgegen. Er verachtete die Erstgeburt, denn es heisst: "Und Esav verachtete die Erstgeburt.

Woher, dass Jišmâél bei seinen Lebzeiten Busse tat? - Aus folgendem. Einst sassen Rabina und R. Hama b. Buzi vor

Raba, der eingeschlummert war; da sprach Rabina zu R. Hama b. Buzi: Ist es wahr, dass ihr gesagt habt, der Tod, bei dem [das Wort] "verscheiden" gebraucht wird, sei der Tod der Frommen? Dieser erwiderte: Jawol. - Da ist ja das Zeitalter der Sintflut"? Dieser erwiderte: Wir sagten es nur von den Fällen, wo es "verscheiden" und "einsammeln" heisst. — Bei Jišmâél heisst es ja ebenfalls "verscheiden" und "einsammeln"!? Währenddessen erwachte Raba und sprach zu ihnen: Kinder, folgendes sagte R. Johanan: Jišmâél tat Busse bei Lebzeiten seines Vaters, denn es heisst: Und es begruben ihn seine Söhne Jiçhaq und Jišmâél 672. — Vielleicht zählt er sie nach dem Grad ihrer Weisheit auf!? — Es heisst ja auch: 673 Und es begruben ihn seine Söhne Ésav und

^{661.} Andere Hülsenfrüchte, Bohnen od. Erbsen, haben an der einen Seite eine Narbe, die Linse aber 662. Diese haben zwar keine Narbe, sind aber nicht rund. hat keine. 664. Dt. 22,27. 665. Jer. 4,31. 666. Gen. 25,32. 667. Ex.15,2. 668. Gen. 25,34. 669. In der Schrift. 670. Auch beim Tod durch die Sintflut wird dieser Ausdruck (yw) gebraucht; cf. Gen. 7,21. 671. Gen. 25,9. 672. Jišmâél war älter, dennoch wird er später genannt, wol deshalb, weil er aus Bussfertigkeit Jichaq Ehre erwies u. ihm den Vortritt

147 4, weshalb zählt er denmach nicht auch diese nach dem Grad ihrer Weisheit aut?? Vielmehr wird er deshalb zuerst genannt, weil jener ihn vorangehen liess, und da er ihn vorangehen liess, to tat er wahrscheinlich Busse.

Die Rabbanan lehrten: Drei liess der Heilige, gebenedeiet sei er, einen Vorgeschmack der zukünftigen Welt kosten, folgende sind es: Abraham, Jighaq und Jâqob. 10 Abraham, denn bei ihm heisst es: mit allem; Jighaq, denn bei ihm heisst es: von allem; Jâqob, denn bei ihm heisst es: alles : Ueber drei hatte der böse Trieb keine Geund Jaqob, denn bei diesen heisst es: mil allem, von allem und alles. Manche sagen, auch David, denn es heisst: Mein Herr ist in meinem Innern erschlagen . Und der

Die Rabbanan lehrten: Ueber sechs hatte der Todesengel keine Gewalt, folgende sind es: Abraham, Jichaq, Jâqob, Mošeh, Ahron und Mirjam. Abraham, Jiçhaq und Jâgob, denn bei ihnen heisst es: mit allem, von allem und alles. Mošeh, Ahron und Mirjam, denn bei ihnen heisst es: durch den Mund des Herri . Bei Mir-

לא חשיב להו דרך חכמתן אלא מדאקדמיה אדבורי אדבריה ומדאדבריה תשובה עבד בימיו: תנו רבנן שלשה המעימן הקדוש ברוך הוא בעולם הזה מעין העולם הכא אלו הן אכרהם יצחק ויעקב אכרהם דכתים ביה ככל יצחק דכתים ביה מכל ינקב דכתיב ביה כל שלשה לא שלט בהן יצר הרע אלו הן אברהם יצחק ויעקב דבתיב בהו בכל מכל כל ויש אומרים אה דוד דכתיב ולבי חלל בקרבי ואידך צעריה הוא דקא מדכר: תנו רבנן ששה לא שלם בהן מלאך תמות ואלו הן אברהם יצחק ויניקב משה אחרן ומרים אברהם יצחק ויעקב דבתים בהו בכל מכל כל משה אהרן ומרים דכתים בהו על פי ה' והא מרים לא כתיב כה על פי ה' אמר רבי אלעזר מרים נמי בנשיקה מתה דאתיא שם שם walt, folgende sind es: Abraham, Jighaq וה שנגאי פמשה ומפני מה לא נאמר בה על פי הי שנגאי 15 digende sind es: ה הדבר"לומר: תנו רבנן שבעה לא שלמ בהן רמה ותולעה ואלו הן אברהם יצחק ויעקב משה אהרן ומרים ובנימן כן יעקב אברהם יצחק ויעקב דכתיב בכל מכל כל משה אחרן ומרים דכתים על פי הי andere!? Er erwähnt nur seinen Schmerz''. 20 בנימן בן יעקב דכתיב (ו)לבנימן אמר ידיד ה' ישבן 120 בנימן בן יעקב י אלבטח עליו ויש אומרים אף דוד דכתיב אף בשרי ישכן לבטה ואידך ההוא רחמי הוא דקא בעי: תנו רבנן ארבעה מתו בעטיו של נחש ואלו הן בנימן בן יעקב ועמרם אבי משה וישי אבי דוד

00 M – בימיו M 67 $= 10^{\circ} M_{\odot}$ 108 את דכתיב בהו בכל מכל כל תור שלשה بالتاب בהו - B 71 70 ות -- ותולעה וא ה M 72

jam heisst es ja aber nicht: durch den Mund des Herrn!? R. Eleâzar erwiderte: Mirjam starb ebenfalls durch einen Kuss¹⁷⁸, denn dies ist aus [dem Wort] dort¹⁷⁰zu folgern, das auch bei Mošeh gebraucht wird, nur wird dies von ihr nicht ausdrücklich gesagt, weil dies unpassend klingt.

Die Rabbanan lehrten: An sieben hatten Gewürm und Geschmeiss keine Gewalt, folgende sind es: Abraham, Jichaq, Jâqob, Mošeh, Ahron, Mirjam und Binjamin, dem Sohn Jâgobs. Abraham, Jichag und Jâgob, denn bei ihnen heisst es: mit allem, von allem und alles. Mošeh, Ahron und Mirjam, denn bei ihnen heisst es: durch den Mund Gottes; und Binjamin, dem Sohn Jaqobs, denn es heisst: "Ueber Binjamin sprach er: der Liebling des Herrn ist er, in Sicherheit wird er ruhen. Manche sagen, auch David, denn es heisst: Auch mein Fleisch soll in Sicherheit ruhen. - Und jener!? - Dies war nur ein Gebet von ihm.

Die Rabbanan lehrten: Vier starben infolge der Verleitung der Schlange⁶⁵, folgende sind es: Binjamin, der Sohn Jâqobs, Âmram, der Vater Mošes, Jišaj, der Vater

674. Cf. Gen. 24,1, 27,33 u. 33,11. · 675. Nämlich der böse Trieb im Herzen. sprach nicht vom bösen Trieb, sondern von seinem Herzeleid. 677. Also nicht durch den Todesengel. 678. Einen sanften Tod, durch die Vereinigung mit Gott. 679. Das auch bei ihrem Tod gebraucht 682. Durch welche wird; cf. Num. 20,1 u. Dt. 34,5. 680. Dt. 33,12. 681. Ps. 16.9. der Tod über die Menschen verhängt wurde; sie selber waren ganz sündenrein.

וכלאב כן דוד וכולהו גמרא לבר מישי אבי דוד דמפרש ביה בכתיב ואת עמשא שם אבשלם תחת 🔤 יואב על הצבא ועמשא בן איש ושמו יתרא הישראלי אשר בא אל אביג(י)ל בת נחש אחות צרויה אם ואחיתיהם צרויה ואכיגיל אלא כת מי שמת בעטין 15 של נחש:

קרא + B 73

Davids und Kiláb, der Sohn Davids. Von allen ist dies eine Ueberlieferung, ausser von Jišaj, dem Vater Davids, von dem dies sich ausdrücklich in der Schrift be-יואב ובי בת נחש 'היא והלא בת ישי' היא דבתיב findet, denn es heisst: " An Stelle Joabs setzte Abšalom Amasa an die Spitze: Amasa war der Sohn eines Manns, namens Jithra der Jisraélit; er hatte Umgang gepflogen mit Abigajil, der Tochter Nahas', der Schwester

Çerujas, der Mutter Joabs. Sie war ja nicht die Tochter Nahas', sondern die Tochter Jišajs, denn es heisst: "Und ihre Schwestern waren Çeruja und Abigajil? - vielmehr: die Tochter dessen, der infolge der Verleitung der Schlange [nahaš] gestorben ist.

ZWEITER ABSCHNITT

א יחפור אדם בור סמוך לבורו של חבירי AN DARF KEINE ZISTERNE NEBEN DER ZISTERNE EINES ANDEREN GRA-ולא שיח ולא מערה ולא אמה המים ולא מבותל חבירי מבותל אם בן הרחיק מבותל חבירי BEN, EBENSO AUCH KEINEN GRABEN, KEI-שלשה טפחים וסד בסיד 'מרחיקין את הגפת יאת NE HÖHLE', KEINEN WASSERKANAL UND הזבל ואת המלח ואת הסיד ואת הסלעים מכיתלי KEIN WASCHBECKEN, ES SEI DENN, DASS MAN DIESE VON DER WAND DES ANDEREN של חבירו שלשה שפחים 'או סד בסיד מרחיקן את הזרעים ואת המחרישה ואת מי רגלים מן הכותל DREI HANDBREITEN ENTFERNT UND SEI-שלשה מו הריחים שלשה מו הריחים שלשה מפחים (ומרחיקין את הריחים שלשה מו 15 NE WAND) MIT KALK ÜBERSTRICHEN HAT. השכב שהן ארבעה מן הרכב ואת התניר שלשה MAN ENTFERNE OELTRESTER, DÜNGER, מן הכליא שהן ארבעה מן השפה: SALZ, KALK UND FEUERSTEINE VON DER גמרא. פתח בבור "ומסיים בבותל ליתני אלא נוס WAND EINES ANDEREN DREI HANDBREI-אם כן הרחיק מכורו של חבירו שלשה מפחים אמר TEN, ODER MAN ÜBERSTREICHE SIE MIT KALK. MAN ENTFERNE SAATEN, DEN PELUG 2 של חב׳ n + M 1UND URIN DREI HANDBREITEN VON EINER

[FREMDEN] WAND. EINE MÜHLE ENTFERNE MAN DREI [HANDBREITEN] VOM MÜHLSTEIN AUS, DAS SIND VIER VOM MAHLSTEIN; EINEN BACKOFEN [ENTFERNE MAN] DREI VOM SOCKEL AUS, DAS SIND VIER VOM RAND.

מפחים.

GEMARA. Er beginnt mit "Zisterne" und schliesst mit "Wand", (er sollte doch lehren: es sei denn, dass man diese drei Handbreiten von der Zisterne des anderen

^{683.} iiSam. 17,25. 684. iChr. 2,16. 1. Cf. S. 185 Z. 2ff. Vertiefung, in welcher das Regenwasser zum Waschen angesammelt wurde; zum Waschen bediente man sich zweier Gruben, in einer wurde die Wäsche in Beizwasser geweicht und in der anderen wurde sie abgespült. 3. Dinge, die durch ihre Wärmeausstrahlung für die Wand schädlich sind.

entfernt hat!?) Abajje, nach anderen, R. Jehuda, erwiderte: Er lehrt dies von der Zisternenwand. Sollte er doch lehren: es sei denn, dass man diese von der Zisterne des anderen drei Handbreiten ent- 5 ternt hat? Folgendes lehrt er uns: die Zisternenwund hat drei Handbreiten. Dies ist von Bedeutung beim Kauf und Verkauf. Es wird nämlich gelehrt: Wenn jemand zu seinem Nächsten sagt, er ver- ייס אימלכת דאמר ליה כי היכי דאת אימלכת kaufe ihm eine Zisterne mit den Wänden, so müssen die Wände drei Handbreiten stark sein.

Es wurde gelehrt: Wenn jemand nahe der Grenze [eine Zisterne] graben will, וז נשרים וחמש אמה התם הוא דבעידנא דקא נמע פון so darf er dies, wie Abajje sagt, tun; Raba sagt, er dürfe es nicht. Nahe einem Feld, das für Zisternen bestimmt ist, ist dies nach aller Ansicht verboten, ihr Streit besteht nur hinsichtlich eines Felds, das 20 לבור אבל הכא אמר ליה כל מרא ומרא דקא nicht für Zisternen bestimmt ist. Abajje sagt, er dürfe dies, denn es ist nicht für Zisternen bestimmt; Raba sagt, er dürfe es nicht, denn jener kann zu ihm sagen: wie du dir überlegst und [eine Zisterne] בשדה שאינה עשויה לבורות אלא להך לישנא 25 בשדה שאינה עשויה לבורות gräbst, so kann ich es mir ebenfalls überlegen und graben. Manche lesen: Nahe

אביי ואיתימא רב יהודה מכותל בורו שנינו וליתני אלא אם כן הרחיק מכורו של חבירו שלשה מפחים הא קמשמע לן דכותל כור שלשה מפחים נפקא מינה למקח וממכר כדתניא האומר לחבירו בור וכותליה אני מוכר לך צריך שיהא הכותל שלשה מפחים: איתמר הבא לסמוך בעד המיצר אביי אמר סומך ורכא אמר אינו סומך בשדה העשויה לכורות דברי חכל אינו סומך כי פליגי בשדה שאינה עשויה לבורות אביי אמר סומך דהא אינה עשויה לבורות וחפרת אנא נמי ממלכנא וחפרנא איכא דאמרי בשדה שאינה עשויה לבורות דברי הכל סומך כי פליגי בשדה העשויה לבורות אביי אמר סומך אפילו לרכנן דאמרי מרחיקין את האילן מן הכור איתא לבור אכל הכא בעידנא דקא חפר ליתא לבור ורבא אמר אינו סומך ואפילו לרבי יוסי דאמר וה הופר בתוך שלו וזה נומע בתוך שלו הני מילי התם דבעידנא דקא נטע ליתנהו לשרשיו דמזקי לה מחיית קא מרפית לה לארעאי תנן לא יחפור אדם בור סמוך לבורו של חבירו מעמא דאיכא בור הא ליכא כור סומך בשלמא להך לישנא דאמרת כשדה שאינה עשויה לבורות דברי הכל סומך מתניתין

+ M 9 + 6מאי + M 8 + 6

einem Feld, das nicht für Zisternen bestimmt ist, ist dies aller Ansicht nach erlaubt, sie streiten nur hinsichtlich eines Felds, das für Zisternen bestimmt ist. Abajje sagt, man dürfe es, denn selbst nach den Rabbanan, welche sagen, man müsse einen Baum von einer [fremden] Zisterne fünfundzwanzig Ellen entfernen", gilt dies nur von diesem Fall, wo beim Pflanzen die Zisterne schon vorhanden ist, hierbei aber ist ja beim Graben keine Zisterne vorhanden. Raba aber sagt, man dürfe es nicht, denn selbst R. Jose, welcher sagt, der eine grabe in seinem Gebiet und der andere grabe in seinem Gebiet', gilt dies nur von diesem Fall, wo beim Pflanzen die Wurzeln noch nicht vorhanden sind, die die Zisterne beschädigen können; hierbei aber kann jener zu ihm sagen, mit jedem Spatenstich lockerst du mein Grundstück auf. - Es wird gelehrt: man darf keine Zisterne neben der Zisterne eines anderen graben; also nur dann, wenn da eine Zisterne vorhanden ist, wenn da aber keine Zisterne vorhanden ist, so darf man es. Allerdings ist nach der Lesart, nach welcher es neben einem Feld, das für Zisternen nicht bestimmt ist, nach aller Ansicht erlaubt ist, die Mišnah auf eine Feld, das für Zisternen nicht bestimmt ist, zu beziehen; nach der Lesart

^{4.} Da zur Zisterne selbstverständlich auch die Wandung gehört. 5. Eines fremden Grundstücks. 6. Wenn die Lage des Felds eine künstliche Bewässerung erfordert. 7. Da der Eigentümer später vielleicht an der äussersten Grenze seines Feldes ebenfalls eine Zisterne graben will. läufig keine Veranlassung vorliegt. 9. Damit die Wurzeln die Zisterne nicht beschädigen. brauche einen Baum von einer fremden Zisterne nicht zu entfernen. 11. Auf dem Gebiet des anderen.

דאמרת בשדה שאינה עשויה לבורות פליגי בשלמא לאביי ניחא אלא לרבא קשיא אמר לך רבא הא איתמר עלה אמר אביי ואיתימא רב יהודה מכותל בורו שנינו "איכא דאמרי ואיתמר עלה אמר אביי לישנא דאמרת בשדה העשויה לבורות דברי הכל אינו סומך מתניתין בשדה העשויה לבורות אלא להך לישנא דאמרת בשדה העשויה לבורות פליני בשלמא לרבא ניחא אלא לאביי קשיא אמר לך " סלע הכא בידים זה חופר בורו מכאן וזה חופר. בורו מכאן זה מרחיק שלשה מפחים וסד בסיד ווה מרחיק שלשה מפחים וכד בסיד "בא בידים שאני ודקארי לה מאי קארי לה בא בידים איצטריכא נמי רווחא טפי קא משמע לן תא שמע מרחיקין" את הגפת ואת הזכל ואת המלח ואת הסיד ואת 1.18 הסלעים מכותלו של חבירו שלשה מפחים או כד בסיד שעמא דאיכא כותל הא ליכא כותל"סומך לא לן הא קא משמע לן דהני קשו לכותל תא שמע + M 12 איכא...שנינו | איכא...שנינו | 11 M 11 | איכא...שנינו | 10 איכא טעמא דכא בירים הא לא בא בירים לא ה ה אע ג דרא כא בידים לא | 13 M ש נמי | 14 M סמיר.

aber, nach welcher sie hinsichtlich eines Felds, das nicht für Zisternen bestimmt ist, streiten, ist dies zwar nach Abajje richtig, gegen Raba aber ist dies ja ein הד שנינו בשלמא להך Einwand™!? Raba kann dir erwidern: hierzu wird ja gelehrt: Abajje, nach anderen, R. Jehuda, erklärte, er lehre dies von der Wand der Zisterne¹³. Manche lesen: Und hierzu'wird gelehrt: Abajje, nach anderen, ים אביי מתניתין שכאו לחפור בבת אחת תא שמי R. Jehuda, erklärte, er lehre dies von der Wand der Zisterne¹³. Allerdings ist nach der Lesart, nach welcher hinsichtlich eines Felds, das für Zisternen bestimmt ist, alle übereinstimmen, dass man es nicht dürfe, ליה כלקא דעתך אמינא כיון דבא בידים ליבעי die Mišnah auf ein Feld, das für Zisternen bestimmt ist, zu beziehen, nach der Lesart aber, nach welcher sie hinsichtlich eines Felds, das für Zisternen bestimmt ist, streiten, ist dies zwar nach Raba rich-בי ליכא כותל נמי לא סמיך ואלא מאי קא משמע tig, gegen Abajje ist dies ja aber ein Einwand¹⁵!? - Abajje kann dir erwidern: die Mišnah spricht von dem Fall, wenn beide gleichzeitig zu graben beginnen.". - Komm und höre: Wenn die Erdmasse¹⁷ mit den Händen zusammengetragen ist, so grabe der eine seine Zisterne auf der einen Seite und der andere grabe seine Zisterne auf der anderen Seite; der eine entferne sie drei Handbreiten und schmiere sie mit Kalk aus und der andere entferne sie drei Handbreiten und schmiere sie mit Kalk aus²⁰!? — Anders ist es; wenn sie mit den Händen zusammengetragen ist²¹. — Was dachte denn der Fragende²²!? — Dass der Autor den Fall hervorheben wollte, wenn [die Erdmasse] mit den Händen zusammengetragen ist; man könnte glauben, es sei, da sie mit den Händen zusammengetragen worden ist, eine noch grössere Entfernung nötig, so lehrt er uns23. - Komm und höre: Man entferne Oeltrester, Dünger, Salz, Kalk und Feuersteine von der Wand eines anderen drei Handbreiten oder man überstreiche sie mit Kalk; also nur wenn eine Wand vorhanden ist, wenn aber keine Wand vorhanden ist, so ist es auch nahe erlaubt!? -- Nein, auch

12. Nach ihm ist dies ja verboten, auch wenn keine Zisterne vorhanden ist. 13. Demnach musste auch der erstere 3 Handbreiten entfernen, obgleich auf dem Gebiet des anderen keine Zisterne vorhanden 14. Zu der Lehre unsrer Mišnah, dass man eine Zisterne von der eines anderen 3 Handbreiten 15. Nach ihm darf man dies dennoch, wenn auf dem Gebiet des Nachbars keine Zisterne vorhanden ist, während nach seiner eignen Auslegung der Misnah dies verboten ist. in diesem Fall muss jeder 3 Handbreiten entfernen, sonst aber nur der andere. 17. Wo die Zisterne gegraben wird. 18. Und daher ganz locker ist. 19. Der Grenze. 20. Also auch der erstere, obgleich bei seinem Nachbar keine Zisterne vorhanden ist. 21. Die Erde ist ganz locker und die Wand muss daher stärker sein.

22. Die angezogene Lehre spricht ja ausdrücklich von einem lockeren Boden. 23. In Wirklichkeit aber ist es einerlei, ob die Erde hart od. locker ist. 24. Das Hinlegen dieser Gegenstände neben der fremden Wand.

wenn keine Wand vorhanden ist, ist dies verboten. — Was lehrt er uns demnach? — Er lehrt uns, dass diese für die Wand schädlich sind. — Komm und höre: Man entferne Saaten, den Pflug und Urin drei Handbreiten von einer [tremden] Wand; also nur wenn eine Wand vorhanden ist, wenn aber keine Wand vorhanden ist, ist es auch nahe erlaubt!? Nein, auch wenn keine Wand vorhanden ist, ist dies verboten. Was lehrt er uns demnach? Er lehrt uns, dass die Feuchtigkeit für die Wand schädlich ist. Komm und höre: Eine Mühle entferne man drei [Hand- ישהן ארבעה מן השפה מעמא דאיכא כותל הא breiten vom Mühlstein aus, das sind vier vom Mahlstein; also nur dann, wenn eine Wand vorhanden ist, wenn aber keine Wand vorhanden ist, ist es auch nahe erlaubt!? Nein, auch wenn keine Wand מוצר הא ליכא אוצר עביד דירה שאני דיקא נמי אוצר הא vorhanden ist, ist dies verboten. Was lehrt er uns demnach!? Er lehrt uns, dass die Erschütterung für die Wand schädlich ist. Komm und höre: Einen הכרם הא לאו משום"כדי עבודת הכרם סמיך ואף על 20 Backofen entferne man drei vom Sockel aus, das sind vier vom Rand; also nur dann, wenn eine Wand vorhanden ist, wenn aber keine Wand vorhanden ist, ist es auch nahe erlaubt!? - Nein, auch wenn keine Wand vorhanden ist, ist dies verboten. Was lehrt er uns demnach!? - Dass die Hitze für die Wand schäd-

מרחיקים את הזרעים ואת המחרישה ואת מי הגלים מן הכותל שלשה מפחים מעמא דאיכא כותל הא ליבא כותל סמיך לא כי ליכא כותל גמי לא כמיך ואלא מאי קא משמע לן הא קא משמע לן דמתונתא קשה לכותל תא שמע 'ואת הריחים שלשה מן השכב שהן ארבעה פן הרכב טעפא דאיכא כותל הא ליכא כותל סמיך לא כי ליכא כותל גמי לא סמיך ואלא מאי קא משמע לן הא קא משמע לן דמירייא קשה לכותל תא שמע ואת התנור שלשה כן הכליא ליבא כותל סמיך לא כי ליכא כותל גמי לא סמיך אלא מאי קא משמע לן "דהכלא קשה לכותל תא שמע לא יפתח אדם חנות של נחתומין ושל צבעין תחת אוצרו של הבירו ולא רפת בקר מעמא דאיכא דתני עלה אם היתה רפת בקר קודמת לאוצר מותר תא שמע לא ימע אדם אילן סמוך לשדה אלא אם בן הרחיק ממנו ארבע אמות ותני עלה ארבע אמות שאמרו כדי עבודת הכרם מעמא דמשום"כדי עבודת גב דאיכא שרשין דקא מזקי חכא במאי עסקינן דמפסיק צונמא"דיקא נמי דקתני היה גדר בינתיים זה סומך לגדר מכאן וזה סומך לגדר מכאן אי הכי אימא סיפא + M 17 + הא קמ ל + B 16 את מרחיקין את 15 M 20 תש היה M 19 ברי – M 18 תש היה

מכאן 21 הן דמפסיק צונמא א ה.

lich ist. -- Komm und höre: Man darf unter dem Speicher eines anderen keinen Bäcker- oder Färberladen eröffnen, auch keinen Rinderstall [anlegen]20; also nur wenn ein Speicher vorhanden ist, wenn aber kein Speicher vorhanden ist, ist dies erlaubt!? - Anders verhält es sich bei einem Wohnraum²⁷. Dies ist auch zu beweisen, denn hierzu wird gelehrt: Wenn aber der Rinderstall früher da war, als der Speicher, so ist es erlaubt. — Komm und höre: Man darf keinen Baum nahe dem Feld [eines anderen] pflanzen, es sei denn, dass man ihn vier Ellen entfernt, und hierzu wird gelehrt: die vier Ellen, von welchen sie sprechen, sind wegen der Bearbeitung des Weinbergserforderlich; also nur wegen der Bearbeitung des Weinbergs, wenn aber nicht die Bearbeitung des Weinbergs zu berücksichtigen wäre, würde es erlaubt sein, obgleich die Wurzeln Schaden anrichten²⁹!? — Hier wird von dem Fall gesprochen, wenn sie durch einen Felsen getrennt sind. Dies ist auch zu beweisen, denn es wird gelehrt: Befindet sich dazwischen eine Wand, so darf der eine bis an die eine Seite der Wand und der andere bis an die andere Seite der Wand heranrücken3t. — Wie ist demnach der Schlußsatz zu erklären: Wenn aber die Wurzeln in das Gebiet des anderen hin-

^{25.} In diesen wird viel geheizt u. die Hitze schadet den aufgespeicherten Genussmitteln. gen des schlechten Geruchs. 27. Den er zum Wohnen benutzt; man darf ihm hierbei keine Schwie-29. Wenn der Besitzer rigkeiten machen. 28. In diesem Fall, des Obstgartens; cf. Dt. 22,9. des Felds an der Grenze einer Zisterne graben od. pflügen will. 30. Durch den die Wurzeln nicht dringen können. 31. Wahrscheinl. in dem Fall, wenn die Wurzeln nicht durchdringen.

היו שרשיו יוצאין בתוך של הבירו מעמיק"להן שלשה מפחים כדי שלא יעכב המחרישה ואי דמפסיק צונמא מאי בעו התם הכי קאמר ואי לאו צונמא והיו שרשיו יוצאין לתוך של חבירו מעמיק שלשה מפחים כדי שלא יעכב המהרישה תא שמע מרחיקין את האילן 30 מן הבור עשרים וחמש אמה מעמא דאיכא בור הא ליכא בור סמיך לא כי ליכא בור נמי לא סמיך "והא קמשמע לן דעד עשרים וחמש אמה אזלי שרשים ומזקי לבור אי חכי אימא סיפא ואם אילן 10 קדם לא יקוין ואי דלא סמיך היכי משכחת לה כדאמר רב פפא בלוקח הכא נמי בלוקה תא שמע מרחיקין את המשרה מן הירק ואת הכרישין מן : הבצלין ואת החרדל מן הדבורים מעמא דאיכא ירק הא ליכא ירק סמיך לא כי ליכא ירק נמי לא סמיך והא קמשמע לן דהני קשו אחדדי אי הכי אימא סיפא רבי יוסי מתיר בהרדל°°מפני שיכול לומר לו עד שאתה אומר לי הרחק חרדלך מן דבוראי הרחק דבורך מן הרדלאי שבאות ואוכלות לגלוגי הרדלאי ואי דלא סמיך היכי משכחת לה אמר רב פפא 1.6 דרבי יוסי "אפילו"משרא וירקא נמי אמר"רבינא קא סברי רבנן על המזיק להרחיק את עצמו מכלל דרבי יוםי סבר על הניזק להרחיק את עצמו אי על הניזק - ארטין - M 24 שרשין + M 23 הא...לבור - M 22 ים בחרדי בחרדי + V בהרדי בחרדי בחרדי + עלה רי מתיר בחרדי - M 25 + M 28 בהרדל + M 27 בהרדל + M 27 B 29 משרת. M משרה וירק - 30 M רבא לעולם בלוקה וקא כב.

einragen, so dari dieser sie bis zu einer Tiefe von drei Handbreiten entfernen, damit sie dem Pflug nicht hinderlich sind. Wieso können [die Wurzeln] hineinragen, wenn sie durch einen Felsen getrennt sind!? - Er meint es wie folgt: wenn sie aber nicht durch einen Felsen [getrennt sind] und die Wurzeln in das Gebiet des anderen hineinragen, so darf dieser sie bis zu einer Tiefe von drei Handbreiten entfernen, damit sie dem Pflug nicht hinderlich sind. - Komm und höre: Man muss einen Baum fünfundzwanzig Ellen von einer Zisterne entfernen; also nur wenn eine Zisterne vorhanden ist, wenn aber keine Zisterne vorhanden ist, so ist es³²auch nahe erlaubt!? - Nein, auch wenn keine Zisterne vorhanden ist, ist dies verboten, nur lehrt er ימא דרבנן 'ועוד מאי שעמא בלוקה אי בלוקה מי בעמא דרבנן 'ועוד מאי שעמא במים uns, dass die Wurzeln fünfundzwanzig Ellen reichen und die Zisterne beschädigen können. - Wie ist demnach der Schlußsatz zu erklären: wenn aber der Baum früher da war, so fälle man ihn nicht; wieso kann dies nun vorkommen, wenn man es³ nicht darf!? Wie R. Papa erklärt hat, wenn er es gekauft hat, ebenso

auch hierbei, wenn er es gekauft hat. — Komm und höre: Man entferne die Flachsbeize von Kräutern, den Lauch von Zwiebeln und den Senf von Bienen35; also nur wenn Kräuter vorhanden sind, wenn aber keine Kräuter vorhanden sind, so ist dies³erlaubt!? - Nein, auch wenn keine Kräuter vorhanden sind, ist dies verboten, nur lehrt er uns, dass diese einander schädlich sind. — Wie ist demnach der Schlußsatz zu erklären: R. Jose erlaubt es beim Senf, weil er zu ihm sagen kann: während du von mir verlangst, meinen Senf von deinen Bienen zu entfernen, entferne du deine Bienen von meinem Senf, denn sie fressen mir die Blüten von meinem Senf ab. Wieso kann dies nun vorkommen, wenn man es³⁷nicht darf!? R. Papa erwiderte: Wenn er es³⁸gekauft hat — Was ist, wenn er es gekauft hat, der Grund der Rabbanan!? Und was ist ferner der Grund R. Joses³⁰, dies sollte doch auch von Flachsbeize und Kräutern gelten!? Rabina erwiderte: Die Rabbanan sind der Ansicht, der Schädiger müsse sich [vom Geschädigten] entfernen. – Demnach ist R. Jose der Ansicht, der Geschädigte müsse sich [vom Schädiger] entfernen, und wenn der Geschädigte sich entfernen muss, so

^{32.} Das Pflanzen des Baums. 33. Den Baum an die Grenze pflanzen, auch wenn keine 34. Das Land nahe dem Baum, auf welchem er die Zisterne graben will. Zisterne vorhanden ist. 35. Wenn letztere einem anderen gehören. 36. Erstere an der Grenze eines fremden Grundstücks 37. Die schadenbringende Sache an die äusserste Grenze bringen, auch wenn die zu beschädigende Sache nicht vorhanden ist. 38. Das Grundstück, als die in Rede stehenden Pflanzungen bereits vorhanden waren. 39. Der es nur bei Senf u. Bienen erlaubt.

sollte dies auch von Flachsbei e und Kräutern gelten? Vielmehr, tatsächlich ist R Jose chenfalls der Ansicht, der Schädiger musse es', und R. Jose sprach zu den Rabbanan wie tolgt: einleuchtend ist dies von Flachsbei e und Kräutern, denn iene schadet diesen, diese aber nicht jenen, aber Sent und Bienen sehaden sieh ja gegenseitig. Und die Rabbanan!? Die etwa die Saatkörner, so finden sie sie nicht, und wenn die Blätter, so wachsen sie nach. Ist denn R. Jose der Ansicht, der Schädiger müsse sich entternen, es wird ja gelehrt: R. Jose sagt, auch wenn 6 die Zisterne trüher da war als der Baum, fälle man diesen nicht, denn der eine gräbt auf seinem Gebiet und der andere pflanzt auf seinem Gebiet!? Vielmehr, tatsächlich ist R. Jose der Ansicht, der 20 Geschädigte müsse es, nur sagte er es nach der Ansicht der Rabbanan: nach meiner Ansicht muss der Geschädigte sich entfernen, und nicht einmal Flachsbeize aber auch nach eurer Ansicht, dass der Schädiger sich entfernen müsse, ist dies allerdings von Flachsbeize und Kräutern einleuchtend, wo jene diese beschädigen, nicht aber diese jene, aber Senf und Bie-

אפילו משרא וירקא נמי אלא לעולם רבי יוכי נמי על המזיק סבירא ליה והכי קאמר להי רכי ייםי לרבנן תינח משרא וירקא דהני מזקי הני והני רא מוכי הני אלא הרדל ודכורים תרוייהו מוכי אהדדי ורבנן דבורים לחרדל לא מזקא ליה אי בבינתא רא משכחא ליה או באטרפא הדר פארי וסבר רבי יוכי אינל המזיק להרחיק את עצמו וחתנן רבי יוםי אומר אה על פי שחבור קודמת לאילן לא יקוין שזה הופר בתוך שלו וזה נוטע כתוך שלו אלא לעולם רבי יוסי על הניזק סבירא ליה ולדבריהם דרבנן קאמר ש Bienen beschädigen den Senf nicht; wenn להו לדידי על הניזק להרחיק את עצמו ואפילו משרא וירקא לא בעי רחוקי אלא לדידכו דאמריתו על המזיק תינח"משרא וירקא דהני מזקי הני והני לא מזקי הני אלא הרדל ודבורים תרוייהו מזקי אחדדי ורכנן דבורים לחרדל לא"מזקא ליה אי בבינתא לא משכחת ליה אי"באשרפא הדר פארי: ולא נברבת הכובסין וכוי: אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה לא שנו אלא מן המהמצן אבל מן הנדיין ארבע אמות תניא נפי הכי נברכת הכובסין ארבע אמות והא אנן תנן שלשה מפחים אלא לאו שמע מינה כדרב נחמן "ואיכא דרמי "לחי מירמא תגן נברכת חכובסין שלשה מפחים והתניא ארבן אמות אמר רב נחמן אמר רבה בר אכוה לא קשיא כאן מן המחמצן כאן מן "הנדיין רב הייא בריה דרב אויא עסח Kräutern braucht man zu entfernen, 25 מתני לה בהדיא אלא אם כן הרחיק משפת מהמצן "ולכותל שלשה מפחים: וסד בסיד: איבעיא להו וכד בכיד תנן או דילמא או כד בכיד תנן פשיטא מבידיין M 33 בטרפא B 32 B 31 מזקי

M 37 אים ב B 35 להו MP 36 הנידיין - B 35 היידיין

nen schaden sich ja gegenseitig!? - Und die Rabbanan!? - Die Bienen beschädigen den Senf nicht; wenn die Saatkörner, so finden sie sie nicht, und wenn die Blätter, so wachsen sie nach.

ולכותל.

UND KEIN WASCHBECKEN &c. R. Nahman sagte im Namen des Rabba b. Abuha: Dies gilt nur vom Beizbecken¹², das Spülbecken aber muss vier Ellen [entfernt werden]6. Ebenso wird auch gelehrt: Ein Waschbecken muss man vier Ellen [entfernen]; wir haben ja aber gelernt: drei Handbreiten? — wahrscheinlich ist dies nach R. Nahman zu erklären. Manche führen dies als Widerspruch an. Es wird gelehrt, dass man ein Waschbecken drei Handbreiten [entferne], und dem widersprechend wird gelehrt: vier Ellen? R. Nahman erwiderte im Namen des Rabba b. Abuha: Das ist kein Widerspruch, das eine gilt vom Beizbecken und das andere gilt vom Spülbecken. R. Hija, Sohn R. Ivjas, lehrte es ausdrücklich: es sei denn, dass man den Rand des Beizbeckens drei Handbreiten von der Wand entfernt.

UND MIT KALK ÜBERSTRICHEN. Sie fragten: Heisst es: und mit Kalk überstrichen, oder: heisst es: oder mit Kalk überstrichen? — Es ist selbstverständlich, dass

^{40.} Sich entfernen, damit kein Schaden entstehe. 42. Cf. S. 990 N. 2. 41. Cf. S. 1020 Z. 19ff. 43. Wegen des Spritzens beim Waschen.

דוסד בפיד תנן דאי סלקא דעתך דאו סד בפיד תנן אם כן ליערבינהו וליתנינהו דילמא משום דלא דמי האי היזיקא להאי היזיקא רישא היזיקא דמתונא סיפא חיזיקא דהבלא תא שמע רבי יהודה אומר סלני הבא בידים זה חופר בורו מכאן וזה הופר בורו מכאן זה מרחיק שלשה מפחים וסד בסיד וזה מרחיק שלשת מפחים וסד בסיד"מעמא דבא בידים הא לא בא בידים לא הוא הדין דאף על גב דלא בא בידים נמי סד בסיד"בא בידים איצטריכא ליה טפי קמשמע לן: מרחיקין את הגפת ואת הובל ואת המלח ואת הסלעים וכון: תגן התם כמה מומנין ובמה אין שומנין אין שומנין לא בגפת ולא בזכל ולא במלח ולא בסיד ולא בחול בין לחין בין יבשין שנא התם דקתני חול ולא קתני סלעים אמר רב יוסף לפי שאין דרכן של בני אדם להשמין בסלעים אמר ליה אביי וכי דרכן של בני אדם להטמין בניזי צמר ולשונות של ארגמן "דתניא מומנין בגיזי צמר ... מטלטלין אותן אלא אמר אביי יניד עליו רעו תנא הכא סלעים והוא הדין להול תנא התם הול והוא חדין לסלעים אמר ליה רבא "אי יניד עליו רעו שאני ודקארי לה מאי קארי לה בא ביד' איצ M 25

es heisst: und mit Kalk überstrichen hat, denn wenn man sagen wollte, es heisse: oder mit Kalk überstrichen hat, so sollte er sie doch zusammen lehren - Viel-5 leicht deshalb⁶, weil der Schaden in dem einen Fall nicht dem Schaden im anderen Fall gleicht; im Anfangsatz erfolgt er durch die Feuchtigkeit, im Schlußsatz erfolgt er durch die Hitze. - Komm und הוחא בידים ליבעי רווחא המינא ביון דבא בידים ליבעי רווחא höre: R. Jehuda sagte: Wenn die Erdmasse mit den Händen zusammengetragen ist, so grabe der eine seine Zisterne auf der einen Seite und der andere grabe seine Zisterne auf der anderen Seite, der eine ים ביני הול ומאי שנא הכא דקתני כלעים ולא קתני הול ומאי ישנא הכא בתני הול ומאי entferne sie drei Handbreiten und überstreiche sie mit Kalk und der andere entferne sie drei Handbreiten und überstreiche sie mit Kalk. Also nur wenn sie mit den Händen zusammengetragen ist", ובמיכין ואין ארגמן ובמוכין ואין sonst aber nicht. — Auch wenn sie nicht mit den Händen zusammengetragen ist, muss man sie ebenfalls mit Kalk überstreichen, nur ist dies von dem Fall, wenn sie mit den Händen zusammengetragen ist, nötig; man könnte glauben, da sie mit den Händen zusammengetragen worden

ist, sei eine grössere Entfernung erforderlich, so lehrt er uns⁴⁸.

אי. — M 28 | יתניא | V 27 | ו + B 26

MAN ENTFERNE OELTRESTER, DÜNGER, SALZ, FEUERSTEINE &c. Dort wird gelehrt: Worin darf man [Speisen am Šabbath] warmstellen und worin darf man sie nicht warmstellen? - Man darf nicht warmstellen in Oeltrester, in Dünger, in Salz, in Kalk oder in Sand, ob feucht oder trocken. Weshalb lehrt er es hier von Feuersteinen und nicht vom Sand, und weshalb lehrt er es dort vom Sand und nicht von Feuersteinen? R. Joseph erwiderte: Weil man [keine Speisen] in Feuersteine warmzustellen pflegt. Abajje sprach zu ihm: Man pflegt ja auch nicht in Wollbüschel und Purpurstreifen warmzustellen, dennoch wird gelehrt, dass man [Speisen] in Wollbüschel, in Wollflieden, in Purpurstreifen und in Charpie warmstellen, diese aber nicht fortbewegen dürfe!? Vielmehr, erklärte Abajje, der Gefährte bekundet dies; er lehrt es hier von Feuersteinen, und dies gilt auch vom Sand, und er lehrt es dort vom Sand, und dies gilt auch von Feuersteinen. Raba sprach zu ihm: Sollte er doch, wenn der Gefährte es bekundet, es an einer Stelle von allen 31ehren, und dasselbe sollte auch von

^{44.} Alle Fälle der Mišnah, in welchen eine Entfernung von 3 Handbreiten vorgeschrieben ist. 45. Und da sie geteilt gelehrt werden, so muss es im 1. Passus und u. im 2. oder heissen. den sie geteilt gelehrt. 47. Ist beides erforderlich. 48. In Wirklichkeit aber ist in jedem Fall beides erforderlich. 49. Man darf am Šabbath keine Speisen in Dinge warmstellen, in welchen sie an Wärme zunehmen, da dann das Kochen verboten ist. 50. Da es Dinge sind, die zu einer für den Sabbath verbotenen Arbeit verwendet werden.

51. Dh. aus der einen Stelle entnehme man dasselbe auch bezüglich der anderen Stelle. 52. Dass diese Dinge Wärme ausstrahlen. Lehren aufgezählten Dingen.

der anderen gelten? Vielmehr, erklärte Raba, dort lehrt er es nicht von Feuersteinen, weil sie den Topf rostig machen; und hier lehrt er es nicht vom Sand, weil er sowol wärmt als auch kühlt. Aber R Osaja lehrt es ja auch vom Sand? Er lehrt es von feuchtem. Sollte der Autor unsrer Misnah es ebenfalls von diesem lehren, wegen der Fenchtigkeit? Er lehrt es vom Wasserkanal . Er lehrt יקייני משום דקוו וקייני משום דקוו וקייני es ja auch vom Waschbecken, obgleich er es vom Wasserkanal lehrt!? Dies ist nötig; würde er es nur vom Wasserkanal gelehrt haben, [so könnte man glauben,] gilt es vom Waschbecken, in dem es nicht bleibend ist; und würde er es nur vom Waschbecken gelehrt haben, so könnte man glauben,] weil es in diesem angesammelt verbleibt, nicht aber gilt dies יוסי מפני שמחלידין את הקרקע ומעלין עפר תיחוח: ייסי מפני שמחלידין את הקרקע von einem Wasserkanal'; daher ist beides notig.

MAN ENTFERNE SAATEN, DEN PFLUG (&c). Bei Saaten erfolgt dies ja schon durch den Pflug!? Beim Handwurf". Beim Pflug erfolgt dies ja schon durch die Saa-

' ליתנינהו 'לתרוייהו בהדא "והוא הדין לאידך אלא אמר רבא התם היינו שעמא דלא קתני סלעים משום דמשתכי לה לקדרה הכא היינו שעמא דלא קתני חול משום דמחמימי חיים ומקרירי קריר וחא תני רבי אושעיא הול התם במתונא תנא דידן נמי ליתני ולוקמיה במתונא הא תנא ליה אמת המים אמו מי לא קתני אמת המים וקתני נכרכת הכובסין הנהו צריכי דאי תנא אמת המים משום דקבינא אבל נברכת הכובסין דלא קבינא אימא אכל אמת המים לא צריכא: מרחיקין את הזרעים יאת המחרישה (וכו'): זרעים תיפוק ליה משום מהרישה במפולת יד מחרישה "תיפוק" ליה משום ורעים בחורש לאילנות ותיפוק"ליה משום מיא תנא weil [das Wasser] bleibend ist, nicht aber שמים תשתים תשתים למפר למפר למפר השמים השתים ישראל קאי דכתיב למפר והא משתרשי והא לצדדים קא משתרשי והא כסו. יתנן המבריך"גפן כארין אם אין על גבה עפר שלשה מפחים לא יביא זרץ עליה ותני עלה אבל זורץ את הצדדין אילך ואילך אמר רבי "חגא בשם רבי ואת מי רגלים מן חבותל שלשה שפחים (וכי'): אמר רבה בר בר חנה מותר "לאדם לחשתין "מים בצד ד B 31 במי B לבולהו B אבולהו B 31 במי א 29

וליתני הדא מינייהו באידך אדמהממי חיים ואדמקרירי M 32 ה את ה B 35 באת ה P 34 קייר 33 א התם - מים. - M ארם - 38 - מים. - M ארם - 138 - מים. ten⁶!? — Wenn man um Bäume pflügt⁶. — Dies erfolgt ja schon durch das Wasser⁶!? -- Der Autor spricht vom Jisraélland, hinsichtlich dessen es heisst: ⁶⁸ Vom Regen des Himmels trinkt es Wasser[®]. — Demnach entwickeln sich die Wurzeln von Saaten nach der Seite, und dem widersprechend wird gelehrt, dass wenn jemand einen Weinstock

oben keine Saaten säen dürfe, und hierzu wird gelehrt, dass er aber daneben, auf der einen oder auf der anderen Seite säen dürfe!? R. Haga erwiderte im Namen R. Joses: Weil sie den Boden zersetzen und die Erde auflockern⁷¹.

durch die Erde senkt, er, wenn darüber keine drei Handbreiten Erde vorhanden ist,

UND URIN DREI HANDBREITEN VON EINER [FREMDEN] WAND (&c). Rabba b. Bar-Hana sagte: Man darf neben der Wand eines anderen Wasser ablassen, denn es

54. Nach Ršj. zerbrechen. 55. Je nachdem, ob er mit heissen od. mit kalten Gegenständen in Verbindung gebracht wird. 56. Dass man ihn nicht neben eine fremde Wand legen dürfe. zählt ihn unter die in der Mišnah genannten feuchten Gegenständen mit; seine Schädigung erfolgt durch Feuchtigkeit und nicht durch Hitze. 58. Die Schädigung durch Feuchtigkeit. dies gilt auch von allen feuchten Dingen. 60. Sondern grösstenteils ganz leer ist. Wasser verdirbt u. ist für die Wand viel schädlicher. 62. In dem das Wasser immer frisch ist; 64. Wenn solches Wasser ist für die Wand weniger schädlich. 63. Die Beschädigung der Wand. das Säen mit der Hand erfolgt. 65. Das Pflügen erfolgt ja zum Zweck des Säens. 67. Da man die Pflanzen oft bewässern die Erde aufzulockern, damit die Bäume besser wachsen. 69. Es braucht keiner Bewässerung. muss, wodurch die fremde Wand leidet. 68. Dt. 11,11. 71. Aus diesem Grund ist das 70. Damit nicht die Pflanzen ihre Nahrung vom Weinstock ziehen, Säen in unmittelbarer Nähe einer fremden Wand verboten.

כותלו של חבירו דכתים והכרתי לאחאם משתין מנוני בקיר ועצור ועזוב בישראל והא אנן תנן ואת מי רגלים מן הכותל שלשה מפחים"התם בשופכין תא שמע לא"ישפוך אדם מים בצד כותלו של חבירו בשופכין תא שמע 'לא ישתין אדם מים בצד כותלו: של חבירו אלא אם כן הרחיק ממנו שלשה מפחים במה דברים אמורים בכותל לבינים אבל בכותל אבנים בכדי שלא יזיק וכמה מפח"ושל צונמא מותר ים בה בה היובתא והא רבה בר בר הנה תיובתא והא רבה בר בר הנה תיובתא והא רבה בר בר הנה תיובתא והא רבה בר בר הנה קרא קאמר התם הכי קאמר אפילו מידי דדרביה לאישתוני בקיר לא שביקנא ליה"ומאי ניהו כלבא: אמר רבי מובי בר קיסנא אמר שמואל רקיק אינו ממעם בחלון מאי איריא רקיק אפילו עכח נמי לא מיבעיא עבה ביון gelwand, bei einer Steinwand aber dass ליה לא מבמיל ליה אבל רקיק "דממאים אימא בטולי מבטיל ליח קמשמע לן ותיפוק "ליח דחוח ליה דבר שהוא מקבל שומאה וכל דבר שהוא מקבל מומאה אינו הוצין כפני המומאה שנילש כמי פירות שיתיבי קופה מלאה תבן וחבית מלאה גרונהות שיים Hana; eine Widerlegung. Aber Rabba b. המונחין בחלון רואין כל שאילו ינטלו ויכולין "תכן וגרוגרות לעמוד בפני עצמן חוצצין ואם לאו אין

ובצונמא M 41 שיטיל M 40 ובצונמא — M 39 דחזי M 44 דחזי M 43 || לאחאב + M 42 M 46 M 45 תמקבל תו ג.

heisst: Ich will ausrotten von Ahab alles, was an die Wand pisst; Unmundige und Mündige in Jisrael. Wir haben ja aber gelernt: Urin drei Handbreiten von einer התם נמי שלשה שפחים התם נמי [fremden] Wand!? Dies gilt vom Ausguss3. Komm und höre: Man darf neben der Wand eines anderen kein Wasser ausschütten, sondern nur in einer Entfernung von drei Handbreiten!? Hier wird

Komm und höre: Man darf nicht neben der Wand eines anderen Wasser ablassen, sondern nur in einer Entfernung von drei Handbreiten; dies gilt nur von einer Zieman keinen Schaden anrichtet, nämlich eine Handbreite; bei einem Felsboden ist dies überhaupt erlaubt!? Dies ist eine Widerlegung der Lehre des Rabba b. Bar-Bar-Hana stützt sich ja auf einen Schriftvers!? — Dieser ist wie folgt zu verstehen: selbst das, dessen Art es ist, an die Wand zu pissen, nämlich einen Hund, werde ich ihm nicht zurücklassen.

R. Tobi b. Qisna sagte im Namen Semuéls: Ein Fladen reduzirt das Fenster nicht75. — Weshalb gerade ein Fladen, dies gilt ja auch von einem dicken [Brot]!? — Von diesem ist es selbstverständlich; selbstverständlich ist dies von einem dicken [Brot], denn da es noch brauchbar⁷⁰ist, so verliert es sein Wesen⁷⁷nicht; man könnte aber glauben, ein Fladen verliere, wenn er schmutzig wird, sein Wesen⁷⁸, so lehrt er uns. - Sollte doch schon der Umstand ausreichen, dass es eine Sache ist, die für Unreinheit empfänglich ist, und eine Sache, die für Unreinheit empfänglich ist, gilt nicht als Trennung hinsichtlich der Unreinheit[®]? — Wenn er mit Obstsaft geknetet[®]ist. Man wandte ein: Wenn ein Korb voll Stroh oder ein Fass voll getrockneter Feigen im Fenster liegen, so erwäge man folgendes: würden, wenn diese fortgenommen werden würden, das Stroh oder die getrockneten Feigen allein stehen bleiben, so bilden sie eine Trennung, wenn aber nicht, so bilden sie keine Trennung82. Das Stroh ist ja als Viehfutter brauch-

72. iReg. 21,21. 73. Aus einem Gefäss. 74. Muss man sich so weit entfernen. sichtlich des Gesetzes von der Verunreinigung. Wenn 2 Räume durch eine faustgrosse Oeffnung verbunden sind u. in einem derselben ein Leichnam sich befindet, wodurch er levitisch unrein wird, so dringt die Unreinheit auch in den anderen Raum, ist sie kleiner, so bleibt dieser rein; wenn in der Oeffnung sich ein Fladen befindet, so wird sie dadurch nicht reduzirt, da ihm als Speise die Eigenschaft als Wand fehlt. 76. Wenn es durch die Feuchtigkeit der Wand schmutzig wird, kann die schmutzige Stelle fortgeschält 77. Als Speise, die nicht als Wand gelten kann. 78. Da man ihn nicht schälen kann; er ist dann zum Essen nicht mehr geeignet. 79. Die Reduktion der Oeffnung kommt hierbei überhaupt nicht inbetracht. 80. Speisen werden nur dann verunreinigungsfähig, wenn sie mit einer der hierfür geeigneten Flüssigkeiten befeuchtet worden sind, zu denen Fruchtsaft nicht gehört. 2 Räume verbindet u. in einem derselben ein Leichnam sich befindet. 82. Der Korb u. das Fass bar?? Wenn es verfault ist. Es ist ja zu Lehm brauchbar? Wenn Dornen darin sind 'Es ist ja zum Heizen brauchbar!? Wenn es leucht ist. Es ist ja zu einer grossen Flamme brauchbar!? Eine grosse 5 Flamme ist selten. Getrocknete Feigen sind ja brauchbar!? Semuel erwiderte: Wenn sie madig sind. Ebenso lehrte auch Rabba b. Abuha: wenn sie madig sind. Von welchem Fall wird hier hinsichtlich eines שאין בהן שלש על שלש והאבר והבשר המדולדלין מי Fasses gesprochen: befindet sich die Mündung nach aussen, so sollte es selbst eine Trennung bilden, denn ein Tongefäss ist ja von der Aussenseite nicht verunreinigungsfähig '!? Vielmehr, wenn die Mün- הזו לבהמתו באפרותא"או שעלו מאליהן "ביון דקשו אווים לבהמתו באפרותא"או שעלו dung sich nach innen befindet. Wenn du aber willst, sage ich: tatsächlich, wenn die Mündung sich nach aussen befindet, nur wird hier von einem Metallfass*gesprochen. Man wandte ein: Wenn in einem Fenster gepflückt und niedergelegtes oder von selbst hervorgesprosstes Gras" sich befindet, oder Lappen, die keine drei zu drei [Fingerbreiten] messen, oder nachhängende Glieder oder Fleischfetzen von einem [lebenden] Tier oder Vieh, oder wenn sich

חוצצין "תכן "חזי לכהמתו "בסריא חזי לטינא דאית בית קוצי חזי להסקה במתונא חזי לחסק גדול הסק גדול לא שכיח גרוגרות"הא הזו ליה אמר שמואל בשהתריפו וכן תני רבה בר אבוה בשהתריפו האי הכית היכי דמיא אי דפומא לבר היא גופה תיחוין. יא דהא כלי חרש אינו מממא מגבו אלא דפומא לגאו ואי בעית אימא 'לעולם דפומא לבר הכא במאי עסקינן בחבית של מתכת מיתיבי עשבין שתלשן והניחן בחלון או שעלו מאליהן בחלונות ומשלוניות בבהמה"ובחיה ועוף ששכן בהלון וגוי שישב בחלון ובן שמנה המונה בחלון והמלח וכלי "חרש וספר תורה כולם ממעמין בחלון אכל השלג והכרד והגליד והכפור והמים כולן אין ממעמין בחלון "והא עשבין לכותל שקיל להו"אמר רבה בכותל הורבה רב פפא אמר אפילו"בכותל יישוב בבאין חוין "שלשה לחלון מטלוניות חזו ליה "לקירעא דלבושא בסמיכתא "חזו

א מבטיל M 49 מבטיל אדהא + M 48 אה P 51 חור M 50 ליה בתיבנא סיריא M 54 לעולם M 53 לא צריכא דפו׳ בכואי ארס B ארס ארן א בחלון B ארס עד שעלו P ארס P ארס P און P ארס יהא חזי להסקה בלה' + M 59 הא - M 58 איר + M 62 איר - M 61 ש + בחלון + M 60 לקריעה M 65 א לקריעה B 64 א חזי לעניי + M + B 63 דמיטנפ' חזו לאומ' ברסקא אי ברסקא אין בהן.

da ein Vogel oder ein Nichtjude"niedergesetzt hat, oder wenn da ein acht Tage altes Kind, Salz, ein Tongefäss oder eine Gesetzrolle liegt, so reduziren sie das Fenster"; aber Schnee, Hagel, Eis, Reif und Wasser reduziren das Fenster nicht²⁸. Gras ist ja für ein Vieh brauchbar!? — Wenn es Aphrazta⁹⁴ist. — Das, was selbst hervorgewachsen ist, wird ja fortgenommen, da es für die Wand schädlich ist⁹⁵!? Rabba erwiderte: Wenn es die Wand einer Ruine ist. R. Papa erklärte: Dies kann auch bei der Wand eines bewohnten [Hauses] vorkommen, wenn es in einer Entfernung von drei Handbreiten" ins Fenster hineinwächst. — Lappen sind ja zu einem Riss an einem Gewand brauchbar!? — Wenn sie grob sind. — Sie sind ja für einen Bader brauchbar⁸!? — Solche aus

sind als Gefässe verunreinigungsfähig u. daher nicht als Wand geeignet. 83. Dennoch gilt es als 84. Der Lehm wurde mit den Trennung, während nach S. das Brauchbare nicht, als Trennung gilt. 86. Wenn 85. Ausserhalb des Raums, in welchen der Leichnam sich befindet. Füssen geknetet. es von dieser Seite mit der verunreinigenden Sache in Berührung kommt. 87. Und was nicht verunreinigungsfähig ist, gilt als Scheidewand. 88. Das auch von der Aussenseite verunreinigungs-89. Zwischen 2 Räumen u. in einem ein Leichnam sich befindet. hier aufgezählten Dinge sind für levit. Unreinheit nicht empfänglich u. bilden daher eine Scheidewand. 91. Er ist den Vorschriften der levit. Reinheitsgesetze nicht unterworfen u. daher auch nicht verunreini-92. Wenn es so gross ist, dass es die beiden Räume hinsichtlich der Unreinheit verbindet 93. Weil sie von selbst zerfliessen; ebenso würde Wasser und diese den Hohlraum vermindern. 94. Eine giftige Pflanze; cf. S. 171 N. 25. 95. Und was ohne Gefäss nicht stehen bleiben. nicht bleibend ist, gilt nicht als Scheidewand. 97. Dh. als Flicke. 96. Von der Wand. 98. Zum Abwischen einer Wunde.

לאומנא בריסקא"שאין "בהן שלש על שלש "ארבעה על ארבעה מיבעי ליה בעין "סקא והאבר והבשר המדולדלין בבהמה ובחיה ערקא ואזלא בקשורה שחים לה בשמאה מזבין לה לגוי בכחושה פסיק שדי לה לכלבים כיון דאיכא צער בעלי חיים לא עביד ועוף ששכן בחלון פרח ואזיל בקשור שחים ליה בטמא מזבין ליח לגוי בקלניתא יהיב ליה לינוקא במסרם קלניתא לא מסרטא כעין קלניתא וגוי שישב בחלון קאי ואזיל בכפות אתי חבריה אלא בחבושי מלכות וכן שמנה המונה בחלון אתיא אמיה "דדיא ליה בשכת דתניא כן שמנה הרי הוא יייי כאבן ואסור לשלשלו בשבת אבל אמו שוחה "עליו ומניקתו מפני הסכנה מלח-חזיא ליה במרירתא חזיא לעורות דאית בה קוצי כיון דקשיא לכותל שקלא דיתבא אחספא חספא גופה תיהוין דלית בה שיעורא 201.6 בירו כלי ¹⁵חרש בין פצים לחבירו כלי ¹⁵חרש בירו בירו בירו ביי חזי ליה דמיטנף חזי לאומנא דמנקב ספר תורה חזי למקרא"בבלוי והא בעי גניזה"שם תהא גניזתה: "ואמר רב בכל עושין מחיצה חוין ממלח ורבב ושמואל Man kann es ja einem Kind geben "?!? —

אין בהן + B 68 בה P 67 אי בריסקא + B 66 P 71 דריא. V ודריא P 71 עריה B 69 + M 74 ביה + M 73 ירו – כדתנן...להכירו – M 72 דאמר.

Sackleinen. — Wieso heisst es demnach: drei zu drei [Fingerbreiten], es sollte ja heissen: vier zu vier [Handbreiten] --Wenn sie Sackleinen ähnlich sind. -- Wieso gilt dies von nachhängenden Gliedern und Fleischfetzen von einem [lebenden] Vieh oder Tier, es kann ja fortlaufen!? — Wenn es angebunden ist. - Man kann es ja schlachten or!? — Wenn es ein unreines ist. — Man שרי ליה במצורע אתי מצורע חבריה שרי ליה tann es ja einem Nichtjuden verkaufen!? Wenn es sehr mager ist. — Man kann sie ja abschneiden und Hunden vorwerfen!? — Da dies eine Tierquälerei ist, so tut man dies nicht. - Ein Vogel, der im Fen-15 ster sitzt, kann ja fortfliegen!? - Wenn er angebunden ist. — Man kann ihn ja schlachten!? - Wenn es ein unreiner ist.

Man kann ihn ja einem Nichtjuden verkaufen!? — Wenn es ein Qalnitha ist. — Wenn es kratzt. — Ein Qalnitha kratzt ja nicht!? — Wenn er einem Qalnitha ähnlich ist. — Ein Nichtjude, der am Fenster sitzt, kann ja aufstehen und fort-

gehen!? — Wenn er gefesselt ist. — Es kann ja ein Genosse von ihm kommen und ihn befreien!? — Wenn er aussätzig ist. — Es kann ja ein aussätziger Genosse von ihm kommen und ihn befreien!? - Vielmehr, wenn er von der Regierung gefesselt ist. - Ein Kind von acht Tagen, das im Fenster liegt, kann ja die Mutter kommen und forttragen!? - Am Sabbath, und es wird gelehrt, ein acht Tage altes Kind gleiche einem Stein und man dürfe es am Sabbath nicht umhertragen, wol aber dürfe die Mutter, wegen der Lebensgefahr, sich über dieses niederbeugen und es säugen. — Salz ist ja brauchbar!? — Wenn es bitter ist. — Es ist ja für Häute brauchbar!? — Wenn sich Dornen in diesem befinden. - Da es für die Wand schädlich ist, wird es ja entfernt!? — Wenn es sich auf einer Scherbe befindet. — Sollte die Scherbe selber als Trennung gelten!? — Wenn sie die erforderliche Grösse nicht hat; wie gelehrt wird: eine Scherbe [in der Grösse]¹⁰⁵, dass man sie zwischen Bretter legen kann. — Ein Tongefäss ist ja verwendbar!? — Wenn es schmutzig ist. — Es ist ja für einen Bader verwendbar!? - Wenn es ein Loch hat. - Eine Gesetzrolle ist ja zum Lesen verwendbar!? — Wenn sie verfault ist. — So muss sie ja versteckt werden!? — Wenn sie da versteckt worden ist.

Rabh sagte: Mit allem kann man eine Wand 106 herstellen, nur nicht mit Salz und

99. Es ist rauh u. zum Abwischen einer Wunde nicht geeignet. Statt בריסקא haben viele Codices richt. ברסקא. 100. Dies ist in dieser Beziehung das Mindestmass für Sackleinen. 101. Die nachhängenden Fetzen sind dann brauchbar. 102. Name eines sehr magern Vogels, der zum Schlachten nicht geeignet ist. 103. Zum Spielen. 104. Zum Gerben. 105. Gilt sie als Gegenstand, den man am Šabbath nicht bewegen darf. 106. Hinsichtlich des Šabbathgesetzes, wenn man einen geschlossenen Raum herstellen will, um in diesem alles unbeschränkt umhertragen zu dürfen.

emer Fettmasse. Semuel aber sagte, auch mit Sa' R. Papa sagte: Sie streiten aber nicht, denn der eine spricht von Seesalz und der andere spricht von Steinsalz. Da nun Rabba aber gesagt hat, man mache 5 , wei Sal, hauten und lege auf diese einen Balken, denn das Salz hält den Balken und der Balken hält das Salz, gilt dies auch von Scesalz, dennoch streiten sie nicht, denn der eine spricht von dem Fall, וואת התנור שלשה בין הבליא אלא משום קלא: ואת התנור שלשה בין הבליא wenn ein Balken vorhanden ist, und der andere spricht von dem Fall, wenn kein Balken vorhanden ist.

EINE MÜHLE ENTFERNE MAN DREI SIND VIER YOM MAHLSTEIN (&c). Aus welchem Grund? Wegen der Erschütterung. -- Es wird ja aber gelehrt: eine [Mühle] mit Eselbetrieb [entferne man] drei vier vom Trichter; welche Erschütterung gibt es denn hierbei!? — Vielmehr, wegen des Geräusches.

EINEN BACKOFEN [ENTFERNE MAN] DREI VOM SOCKEL AUS, DAS SIND VIER AOM RAND. Abajje sagte: Hieraus ist zu entnehmen, dass der Sockel eines Back-

אבר אפילו מלח אמר רב פפא ולא פליני הא בבירה סדומית הא במלח איסתרוקנית והשתא דאמר רבה טושה אדם שני צבורי מלח ומניח עליחם קורה שהמלה מעמדת את הקורת והקורה מעמדת את המלח אפילו' מלח איסתרוקנית ולא פליגי הא דאיבא קורה הא דליכא קורה: מרחיקון את הריהים שלשה מן השכב שהן ארבעה מן הרכב (יכו'): מאי מעמא משום מיריא "והא תניא ושל המור שלשה כן האיסטרוכיל שהן ארבעה מן הקלת התם מאי שיריא שהן ארבעה מן השפה: אמר אביי שמע מינה כליא דתנור מפח נפקא מינה למקח וממכר:

ונון בשוא יעמיד אדם תנור בתוך הבית אלא אם כן יש על גביו גובה ארבע אמות היה מעמוד: [Handbreiten] vom Mühlstein aus, das ש בעלייה "צריך שיהא תחתיו מעזיבה שלשה טפחים בעלייה "צריך שיהא תחתיו מעזיבה שלשה יבבירה שפח ואם הזיק משלם מה שהזיק רבי שמעון אומר לא אמרו כל השיעורין האלו אלא לא יפתח אדם חנות ויוון שאם הויק פטור מלשלם: של נחתומין ושל צבעין תחת אוצרו של חבירו ולא [Handbreiten] vom Untersatz, das sind 20 בקר באמת ביין התירו אבל לא רפת בקר: גמרא. והתניא בתנור ארבעה ובכירה שלשה אמר אביי כי תניא ההיא בדנהתומין "דתנור דידן ••• כי כירה דנחתומין": לא יפתח"חנות וכו': תנא

> 1 77 אסת' הא במלה אסת' הא M 76 M 79 אלא הא דתנ' וש חג' מהאצטרבול M 78 עד שיהא M 80 M 82 ותכור M 81 N7X --אדם. + M 83

ofens eine Handbreite vorsteht. Dies ist von Bedeutung beim Kauf und Verkauf. MAN DARF EINEN BACKOFEN IN EINEM HAUS NUR DANN AUFSTELLEN, WENN DAR-ÜBER VIER ELLEN [FREIER RAUM] VORHANDEN 108 IST; IN EINEM OBERGEMACH DARF MAN EINEN SOLCHEN NUR DANN AUFSTELLEN, WENN DARUNTER EIN ESTRICH VON DREI HANDBREITEN VORHANDEN IST; FÜR EINEN KOCHHERD GENÜGT EINE HAND-BREITE; HAT MAN SCHADEN ANGERICHTET, SO MUSS MAN DEN SCHADEN ERSETZEN. R. Simôn sagt, diese Masse sind nur deshalb bestimmt worden, damit man er-SATZEREI SEI, WENN SCHADEN ANGERICHTET WORDEN IST. MAN DARF UNTER DEM Speicher eines anderen keinen Bäcker- oder Färberladen eröffnen, auch KEINEN RINDERSTALL [ANLEGEN]. JEDOCH HAT MAN DIES BEIM WEIN¹⁰⁹ERLAUBT, ABER IMMERHIN KEINEN RINDERSTALL"

GEMARA. Es wird ja aber gelehrt: bei einem Backofen vier und bei einem Kochherd drei"!? Abajje erwiderte: Dies bezieht sich auf die der Bäcker; unser Backofen gleicht einem Herd der Bäcker".

Keinen Laden eröffnen &c. Es wird gelehrt: Wenn der Laden früher da

Ti Tuu BC V

^{106.} Da sie von selber zerschmilzt. 107. Durch das grobe Salz darf eine Wand hergestellt werden, durch das feine nicht; cf. Bd. iij S. 282 N. 27. 108. Damit die Decke nicht Feuer fange. er im Speicher verwahrt wird, da ihm der Rauch nicht schadet. 110. Weil der Geruch auch dem Wein schadet. 111. Handbreiten muss der Estrich des Obergemachs stark sein. stark geheizt wird.

אם היתה רפת"קודמת לאוצר מותר בעי אביי כיבד וריבין לאוצר מהו ריכה בחלונות מהו "אכסדרה תחת האוצר מהו בנה עלייה על גבי ביתו מחו תיקו בעי רב הונא בריה דרב יהושע תמרי ורימוני 5 מאי תיקו: באמת ביין התירו וכו': תנא ביין התירו מפני שמשביהו ולא רפת בקר מפני שמסריהו אמר רב יוסף האי דידן אפילו"קוטרא דשרגא נמי קשיא ליה אמר רב ששת ואספסתא כרפת בקר דמיא:

נות שבחצר יכול למחות בידו ולומר לו איני ני,נוון יכול לישן מקול הנכנסין "ומקול היוצאין "עישה בלום"יוצא ומוכר בתוך השוק"אבל אינו יכול למחית בידו ולומר לו איני יכול לישן לא מקול הפשיש"ילא מקול הריחים ולא מקול התינוקות:

גמרא. מאי שנא רישא ומאי שנא סיפא אמר אביי כיפא אתאן להצר אחרת אמר ליה רבא stall, weil er ihn übelriechend macht. R. אי הכי ליתני חצר אחרת מותר אלא אמר רבא סיפא אתאן לתינוקות של בית רבן ומתקנת יהושן Fol.21 בן גמלא ואילך דאמר רב יהודה אמר רכ"ברם זכור אותו האיש לטוב ויהושע בן גמלא שמו שאלמלא ישיש לי שבתחלה מי שיש לי INEN LADEN IN EINEM [GEMEINSA-

א א בקר + בקר + בקר N2-2 M 86 M 85 אכס'...מהו * + M 87 דידן קיטי B 89 ולא מקול M 88 ולא – M 92 אינו B 91 ולא + M 90 ל אבל + מקול הריח׳ || 93 M - ברם.

war als der Speicher, so ist es erlaubt. Abajje fragte, wie ist es, wenn er zum Speichern gefegt und gesprengt "hat? Wie ist es, wenn er die Fenster vermehrt hat? Wie ist es, wenn er einen Söller"auf seinem Haus gebaut hat? — Die Fragen bleiben dahingestellt. R. Hona, Sohn R. Jehošuâs, fragte: Wie verhält es sich bei Datteln und Granatäpfeln"? — Die Frage 10 bleibt dahingestellt.

JEDOCH HAT MAN ES BEIM WEIN ER-LAUBT &c. Es wird gelehrt: Beim Wein hat man es erlaubt, weil er dadurch besser wird. Aber immerhin keinen Rinder-Joseph sagte: Unserem [Wein] schadet auch der Rauch einer Kerze. R. Šešeth sagte: Futtergras gleicht einem Rinderstall.

MEN] HOF [ZU ERÖFFNEN], KANN [JE-DER BEWOHNER VERWEHREN UND SAGEN: ICH KANN WEGEN DES LÄRMS DER EIN-UND AUSGEHENDEN NICHT SCHLAFEN.

WER GERÄTE VERFERTIGT, MUSS HINAUSGEHEN UND SIE AUF DEM MARKT VERKAU-FEN; JEDOCH KANN MAN NIEMANDEM DAS ARBEITEN VERWEHREN UND ZU IHM SAGEN: ICH KANN NICHT SCHLAFEN WEGEN DES GERÄUSCHES DES HAMMERS, DES GERÄUSCHES DER MÜHLE ODER DES LÄRMS DER KINDER 117.

GEMARA. Welchen Unterschied gibt es zwischen dem Anfangsatz und dem Schlußsatz¹¹⁸!? Abajje erwiderte: Der Schlußsatz spricht von einem fremden Hof¹¹⁹. Raba sprach zu ihm: Demnach sollte er doch lehren: in einem fremden Hof ist es erlaubt!? Vielmehr, erklärte Raba, der Schlußsatz spricht von Schulkindern und zwar nach der Bestimmung des R. Jehošuâ b. Gamla. R. Jehuda sagte nämlich im Namen Rabhs: Wahrlich, es sei jenes Manns, namens R. Jehošuâ b. Gamla, zum Guten gedacht, denn wenn nicht er, würde die Gesetzeskunde in Jisraél in Vergessenheit geraten sein. Anfangs pflegte nämlich, der einen Vater hatte, von ihm in der Geset-

112. Ob auch dann der Speicher als bereits vorhanden gilt. 113. Um den Raum als Speicher zu benutzen; ein solcher hat gute Ventilation nötig. 114. Den er zum Speicher bestimmt. 115. Wenft er diese in den Speicher hineingebracht hat; hier wird von einem Speicher gesprochen, in welchem Getreide, Wein od. Oel verwahrt werden.

116. Das leicht verdirbt u. übelriechend wird. 117. Der Lehrlinge bei der Arbeit; nach der weiterfolgenden t.schen Auslegung: der Kinder, die zum Einkauf kommen. Die Einwendungen Schorrs (החלוץ, xij p. 43) gegen diese Auslegungen sind berechtigt, jed. ist seine Gräzisirung des W.s תינוקות (τινάξω [τἴνάσσω] schütteln; erschüttern) mehr als gewagt. ersteren heisst es, dass die Bewohner die Eröffnung eines Ladens wegen des Geräusches der Ein- u. Ausgehenden verwehren können, dagegen heisst es im letzteren, dass der Lärm der Kinder kein Grund zum 119. Jeder kann nur in dem von ihm bewohnten Hof ein Geräusch verbieten. 120. Der Hofnachbar kann die Errichtung einer Kinderschule nicht verbieten, obgleich er durch den Lärm der Kinder belästigt wird.

reskunde unterrichtet zu werden, und wer keinen Vater hatte, lernte die Gesetzeskunde nicht Sie folgerten dies aus dem Schriftvers: The will we behind the selbst" sollt sie lehren. Später aber ordnete man an, in Jerusalem Kinderlehrer anzustellen. Dies eruirten sie aus folgendem Schriftvers: "Denn aus Coon wird die Geseteiskunas mogetien. Aber immer noch pflegte den, der einen Vater hatte, diesen hinzubrin- מדינה ומדינה ובכל עיר ועיר ומכניכין אותן ככן gen und lehren zu lassen, wer aber keinen Vater hatte, kam nicht hin und lernte auch nichts; da ordnete man an, solche in jedem Bezirk anzustellen, und man führte ihnen [die Kinder im Alter] von sech- וותא להבריה: צוותא להבריה: ליהוי צוותא zehn, siebzehn Jahren zu, und wenn der Lehrer über einen in Zorn geriet, so stampfte dieser mit den Füssen und lief fort. Alsdann trat R. Jehošuâ b. Gamla auf und ordnete an, dass man Kinderlehrer in je- 20 אומן וגרדי ומלמד תינוקות הבירו מעכב עליו הכא der Provinz und in jeder Stadt anstelle, denen man [die Kinder im Alter] von sechs, sieben Jahren zuführte.

Rabh sprach zu R. Semuél b. Silath: diesem [Alter] ab nimm [Schüler] auf und belaste sie wie ein Rind. Ferner sagte Rabh zu R. Semuél b. Silath: Wenn du ein Kind züchtigst, so züchtige es nur mit

einem Schuhriemen; wenn es dann lernt, so ist es recht, wenn aber nicht, so mag es den anderen zur Gesellschaft dienen 125.

Man wandte ein: Wenn einer von den Bewohnern des Hofs Wundarzt, Bader, Walker oder Kinderlehrer werden will, so können es ihm die übrigen Bewohner des Hofs verwehren!? — Hier wird von nichtjüdischen Kindern gesprochen. — Komm und höre: Wenn zwei in einem Hof wohnen und einer von ihnen Wundarzt, Bader, Walker und Kinderlehrer werden will, so kann der andere es ihm verwehren!? - Hier wird ebenfalls von nichtjüdischen Kindern gesprochen. - Komm und höre: Wenn jemand in einem gemeinsamen Hof ein Haus hat, so darf er es weder an einen Wundarzt noch an einen Bader noch an einen Walker noch an einen jüdischen Schriftkundigen noch an einen aramäischen Schriftkundigen vermieten!? -- Hier wird von einem städtischen Schriftkundigen gesprochen.

Raba sagte: Seit der Verordnung des R. Jehošuâ b. Gamla darf man kein Kind aus einer Stadt nach einer anderen bringen¹⁷⁷, wol aber darf man es aus einem

121. Dt. 11.19. 122. Das W. אֹתָם wurde מַּמָם gelesen, wonach das Gebot des Lehrens nur dem Vater obliegt. 123. Jes. 2,3. 124. Eigentl. stopfe, füttere, dh. mit Lehrgegenständen. züchtige es nicht übermässig u. man gebe auch die Hoffnung nicht auf. 127. Zum Unterricht, um das Kind nicht Reisefährnissen auszusetzen; der Vater kann vielmehr von der

אב מלמדו תורה מי שאין לו אב לא היה למד תורה מאי דרוש ולמדתם אתם ולמדתם אתם התקיני שיהו מושיכין מלמדי תינוקות בירושלם מאי דרוש כי מציון תצא תורה ועדיין מי שיש לו אב היה מעלו ומלמדו מי שאין לו אב לא היה עולה ולמד התקינו שיהו מושיבין בכל פלך ופלך ומכניכין אותן בבן שש עשרה כבן שבע עשרה ומי שהיה רבו בועם עליו מבעים בו ויצא עד שבא יהושע בן נמלא ותיקן שיהו מושיבין "מלמדי תינוקות בכל שש כבן שבע: 'אמר ליה רב לרב שמואל בר שילת עד"שית לא תקבל מכאן ואילך קביל ואספי ליה בתורא ואמר ליה רב לרב שמואל בר שילת כי מחית לינוקא לא תימחי אלא בערקתא דמסנא מיתיכי אחד מכני חצר שביקש לעשות רופא אומן וגרדי ומלמד תינוקות בני הצר מעכבין עליו הכא במאי עסקינן בתינוקות דגוים תא שמע שנים שיושבין בחצר וביקש אחד מהן לעשות רופא נמי בתינוקות דגוים תא שמע מי שיש לו בית בחצר השותפין הרי זה לא ישכירנו לא לרופא ולא לאומן ולא לגרדי ולא לסופר יהודי ולא לסופר ארמאי"הכא במאי נסקינן בסופר מתא: אמר רבא Unter sechs Jahren nimm keinen auf, von 25 מתקנת יהושני בן גמלא ואילך לא ממטינן ינוקא ממתא למתא "אכל מבי כנישתא לבי כנישתא

> שרויין M 96 בר + M 95 מרמי תיני - M 94 .לבא - M 98 בל. - M 97

ממטינן ואי מפסק נהרא לא ממטינן ואי איכא תיתורא ממטינן"ואי איכא נמלא לא ממטינן: ואמר רבא כך מקרי דרדקי עשרין וחמשה ינוקי ואי איבא חמשין מותבינן תרו"ואי איכא ארבעין מוקמינן ריש דוכנא ומסייעין ליה ממתא ואמר רבא האי מקרי ינוקי דגרים ואיכא אחרינא דגרים טפי מיניה לא מסלקינן 'ליה דלמא אתי 'לאיתרשולי רב דימי מנחרדעא אמר כל שכן דגרים מפי קנאת סופרים תרבה חכמה: ואמר רבא הני תרי מקרי דרדקי חד יההוא ולא גרים מותבינן 'ההוא man zwei an, und wenn vierzig vorhan-דגרים ולא דייק שבשתא ממילא נפקא רב דימי מנחרדעא אמר מותבינן 'דדייק ולא גריס שבשתא 💬 ביון דעל על דכתיב כי ששת חדשים ישב שם *** יואב וכל ישראל עד הכרית כל זכר באדום כי אתא לקמיה דדוד אמר ליה מאי שעמא עבדת כסוג הכי אמר לית דכתים תמחה את זכר עמלק אמר 🕫 ליה והא אנן זכר קרינן אמר ליה אנא זכר אקריון אזל שייליה לרביה אמר ליה היאך אקריתן אמר ליה זבר שקל ספסירא למיקטליה אמר ליה אמאי מבר ליה ישה מלאכת ה' רמיה 'אמר ליה ישה מלאכת ה' רמיה 'אמר ליה יש "mehrt die Weisheit". שבקיה לההוא גברא דליקום בארור אמר ליה כתיב וארור מנע הרבו מדם "קטליה": אמר רבא מקרים "ינוקי שתלא מבחא ואומנא "וספר מתא כולן

מקמיה M 1 מקמיה — M 99 שורים אורשורי אורשורי $M \ 6$ ביון $- M \ 5$ קמי דגר $+ M \ 4$ $+ קמי + M \ 3$ וקקטיל ליה אמר B 7 אל אמר אמר - B איכא דאמי + B איכא דאמי + M 9 ואיכא דאמ' לא קטלית - B 11 ינוקא. M דרדקי - B 12 וכופר. Lehrhaus nach einem anderen bringen". Sind sie aber durch einen Strom getrennt, so darf man dies nicht; wenn aber eine Brücke vorhanden ist, so darf man es; wenn aber nur ein Steg, so darf man es

Ferner sagte Raba: Die Anzahl der Kinder bei einem Lehrer beträgt fünfundzwanzig; sind fünfzig vorhanden, so stelle den sind, so stelle man einen Gehilfen an, und man gewähre ihm eine Unterstützung von städtischen [Mitteln]. Ferner sagte Raba: Wenn ein Kinderlehrer [mässig] lehrt 15 und ein anderer besser lehrt, so setze man jenen nicht ab, denn der andere könnte dann blässig werden. R. Dimi aus Nehardeâ sagte: Er würde dann um so besser lehren, denn die Eifersucht der Lehrer

Ferner sagte Raba: Wenn von zwei Kinderlehrern der eine [viel] unterrichtet, aber nicht gründlich ist, und der andere gründlich ist, aber nicht [viel] lehrt, so stelle man den an, der [viel] lehrt und nicht gründlich ist, denn ein Fehler verliert sich von selbst. R. Dimi aus Nehardeâ aber sagte, man stelle den an, der gründlich ist und nicht [viel] lehrt, denn

ein Fehler, der einmal da ist, erhält sich. So heisst es: 131 Denn sechs Monate verweilten da Joab und ganz Jisraél, bis er jeden Mann in Edom ausgerottet hatte. Als er zu David kam, fragte er ihn: Weshalb hast du dies132 getan? Dieser erwiderte: Es heisst:133 Du sollst auslöschen alles Männliche [zakhar] in Amaleq. Jener entgegnete: Wir lesen ja zikher [jede Erinnerung]! Dieser erwiderte: Mich hat man zakhar gelehrt: Hierauf ging er zu seinem Lehrer und fragte ihn, wie er ihn gelehrt habe, und dieser erwiderte: zakhar. Da zog er seinen Degen und wollte ihn töten. Er fragte: Weshalb dies? - Es heisst: Werflucht sei, wer das Werk des Herrn lässig ausführt. Da sprach er: Lass mich, den Fluch auf mich nehmen. Jener erwiderte: Es heisst: 134 Und verflucht sei, wer seinem Schwert das Blut vorenthält. Alsdann tötete er ihn.

Ferner sagte Raba: Ein Kinderlehrer, ein Pflanzer, ein Schlächter, ein Bader und ein städtischer Schreiber 135 gelten stets als gewarnt 136. Die Regel hierbei ist: wenn der

Gemeinde verlangen, dass in derselben Stadt eine Schule errichtet werde. 128. Dh. aus einem Stadtviertel nach dem Lehrhaus eines anderen Stadtviertels. 129. Wenn er sieht, dass er ganz allein u. die Stadt auf ihn angewiesen ist. 130. Er sieht dann, dass sein Eifer beobachtet u. gewürdigt wird. 131. iReg. 11,16. 132. Nur die Männer u. nicht auch die Weiber ausgerottet. 133. Dt. 25,19, 135. Profaner Schriften, als Urkunden, Scheine udgl. 136. Wenn sie Schaden angerichtet haben, so können sie ohne weiteres entlassen werden,

Schaden nicht mehr gut zu machen ist, so git er als gewannt.

R. Hona sagte. Wenn ein Anwohner des Durchgangs eine Mühle aufgestellt hat und ein anderer im selben Durchgang kommt und ebenfalls eine solche aufstellt, so hat jener das Recht, es ihm zu verwehren, denn er kann zu ihm sagen: du schneidest mir mein Lebensunterhalt ab. Ihm wäre eine Stütze zu erbringen: Man 1 entferne das Fischnetz vom Fisch'so viel, als der Fisch entschlüpfen kann. Wieviel ist dies? Rabba b. R. Hona erwiderte: Bis zu einer Parasange. Anders verhält es sich bei Fischen, für die Schlingen ausgeworfen werden. Rabina sprach zu Raba: Es wäre anzunehmen, dass R. Hona der Ansicht R. Jehudas ist, denn es wird gelehrt: R. Jehuda sagt: ein Krämer darf nicht Rostähren und Nüsse an Kinder ver- 20 ולא אחד מבני בעלי אומניות ולשבנו אינו בופיהו 🐠 teilen, weil er sie dadurch anlockt, zu ihm zu kommen; die Waisen erlauben dies. Du kannst auch sagen, dass er der Ansicht der Rabbanan ist, denn die Rabbanan streiten gegen R. Jehuda nur in jenem Fall, weil er zum anderen sagen

במותרין ועומדין נינהו כללא דמילתא כל פסידא דלא הדר"מותרה ועומד הוא: אמר רב הונא האי כר מבואה דאוקי ריהיא ואתא בר מבואה הבריה "וקבוקי נביה דינא הוא דבינבב נילויה דאביר ליה קא פסקת ליה לחיותי לימא מסיינ ליה מרחיקין מצורת הדג מן הדג במלא ריצת הדג וכמה אמר רבה בר רב הונא עד פרסה שאני דגים דיהבי בייארא אכר ליה רבינא לרבא ליפא רב הונא דאכור ברכי יחודה דתנן רבי יחודה אומר לא יחלק הניני בליות ואגוזין לתינוקות בפני שברגילן אצלו והבבים מתירין אפילו תימא רכנן עד כאן לא פליגי רבנן ילית דרבי יהודה התם אלא דאמר ליה אנא קמפלגינא אמגוזי את פלוג"שיסקי אבל הכא אפילו רבנן מודו דאמר ליה קא פסקת ליה לחיותי מיתיבי טושה אדם חנות בצד חנותו של חבירו ומרחין בצד 🗈 מרחצו של חבירו ואינו יכול למחות בידו מפני שיכול לומר לו אתה עושה בתוך שלך ואני עושה בתוך שלי תנאי היא דתניא כופין בני מכואות זה את זה שלא להושיב ביניהן לא חיים ולא בורסקי רבן שמעון בן גמליאל אומר את לשכנו כופיהו: אמר רב הונא בריה דרב יהושע פשימא לי בר אתריתא כללא בלא אתריתא כללא M 13 אטר M א א א א - P 16 בר P 15 אפי רב B 19 שיוסקי M 20 אפי רב + M 18 ולא מלמד תינוקות. + B 21

kann: Ich verteile Nüsse, verteile du Pflaumen, hierbei aber pflichten auch die Rabbanan bei¹⁴⁰, denn dieser kann sagen: du schneidest mir mein Lebensunterhalt ab. Man wandte ein: Es darf jeder einen Laden neben dem Laden eines anderen oder eine Badeanstalt neben der Badeanstalt eines anderen eröffnen; dieser kann es ihm nicht verbieten, denn jener kann zu ihm sagen: du tust dies auf deinem Gebiet und ich tu es auf meinem Gebiet!? - Hierüber streiten Tannaím, denn es wird gelehrt: Die Anwohner des Durchgangs können einander zwingen, keinen Schneider, keinen Gerber und keinen anderen Handwerker ich in ihrer Mitte niederlassen zu lassen; seinem Nachbar aber kann man es it nicht verwehren. R. Simon b. Gamaliel sagt, jeder könne es auch seinem Nachbar verwehren.

R. Hona, Sohn R. Jehošuâs, sagte: Entschieden ist es mir, dass ein Einwohner

137. Auf den ein anderer bereits Jagd hält. 138. Ueber das hier gebrauchte W. סייארא wurde seitens der Kommentare u. Lexicographen recht viel Unsinn zusammengeschrieben. Nach einigen soll es (auf Umwegen über das Arabische) Zeichen bedeuten, die Fische geben einander Zeichen, wo Futter zu finden ist od. wo Netze ausgebreitet sind; nach anderen soll es von שור untersuchen(?), oder gar מור ausspähen abzuleiten sein, die Fische haben einen Leiter, der sie führt. In Wirklichkeit ist es nichts anderes als das im Syrischen sehr bekannte στικά (gr. σειρά) Fangstrick, Schlinge, Netz. 139. Der 140. Dass erste Fischer hat sich bereits um den Fisch bemüht u. ihn als sein Eigentum betrachtet. man in unmittelbarer Nähe eines anderen kein Konkurrenzgeschäft eröffnen dürfe. 142. Niemand von den Durchgangseiner von den Anwohnern bereits einen solchen Beruf ausübt. nachbarn darf ihm eine Wohnung vermieten. 143. Der bereits im Hof wohnt. 144. Einen Berufszweig zu ergreifen, den bereits ein Nachbar ergriffen hat.

מתא אבר מתא אחריתי מצי מעכב ואי שייך בכרנא דחכא לא מצי מעכב בר מבואה אבר מבואה דנפשיה לא מצי מעכב בעי רב הונא בריה דרב יהושע בר מכואה אבר מבואה אחרינא מאי תיקו: אמר רב ז יוסף ומודי רב הונא במקרי דרדקי דלא מצי מעכב דאמר מר עזרא תיקן להן לישראל שיהו מושיבין סופר בצד סופר וניהוש דילמא אתי לאיתרשולי אמר ליח "קנאת סופרים תרבה הכמה: " אמר רב 122. נחמן בר יצחק ומודה רב הונא בריה דרב יהושי ברוכלין המחזירין בעיירות דלא מצי מעכב דאמר 30.020 מר עזרא תקן להן לישראל שיהו רוכלין מחזירין בעיירות כדי שיהו תכשיטין מצויין לבנות ישראל "וחני מילי לאחדורי אכל לאקבועי לא ואי צורכא מרבנן הוא אפילו לאקבועי"נמי כי הא דרבא שרא לרבי יאשיה ולרב עובדיה לאקבועי דלא ster sagte: Êzra ordnete in Jisraél an, dass כהלכתא מאי שעמא כיון דרבגן נינהו "אתו למרדו מגירסייהו: הנהו דיקולאי דאייתו "דיקלאי לבבל אתו בני מתא קא מעכבי עלויהו אתו לקמיה דרבינא אמר להו מעלמא אתו ולעלמא ליזכנו והני 20 מילי ביומא דשוקא אבל בלא יומא דשוקא לא וביומא דשוקא נמי לא"אמרינן אלא לזכוני בשוקא אבל לאחדורי "לא: הנהו עמוראי דאייתו עמרא לפום נהרא אתו בני מתא קא מעכבי עלויהו אתי לקמיה דרב כהנא אמר להו דינא הוא דמעכבי

- מע"ש לע"ש + M 23 אכרגא P 22 אכרגא P מע"ש אפרגא P 28 | דלא ליטר׳ | M 27 | דלא ליטר׳ | M 26 | דיקולי | P 25 29 במתא לא הנהו עמרויי דאייתו M אמרנא עליהו.

der Stadt einem aus einer anderen Stadt es"verwehren könne, und dass, wenn dieser hinsichtlich der Kopfsteuer zu dieser gehört, er es ihm nicht verwehren könne, und dass ferner ein Bewohner des Durchgangs einem Bewohner desselben Durchgangs es nicht verwehren könne. Aber folgendes fragte R. Hona: Kann ein Bewohner dieses Durchgangs es einem Bewohner eines anderen Durchgangs verwehren? — Die Frage bleibt dahingestellt.

R. Joseph sagte: R. Hona pflichtet jedoch bei, dass man es148einem Kinderlehrer nicht verwehren könne, denn der Meiman einen Lehrer neben einen Lehrer setze. - Sollte man doch befürchten, er könnte lässig 149 werden!? Man erwiderte: Die Eifersucht der Lehrer mehrt die Weisheit.

R. Nahman b. Jichaq sagte: R. Hona, Sohn R. Jehošuâs¹⁵⁰, pflichtet bei, dass man es den in den Städten umherziehenden Gewürzkrämern nicht verbieten könne, denn der Meister sagte, Êzra ordnete an, ילייבו אמרו ליה אית לן אשראי אמר להו וילו 25 dass Gewürzkrämer in den Städten umherziehen, damit die Töchter Jisraéls Schönheitsmittel in Bereitschaft haben. Jedoch dürfen sie nur umherziehen, nicht aber sich niederlassen; ist es aber ein Gelehr-

ter, so darf er sich auch niederlassen¹⁵¹. So erlaubte Raba, gegen die Halakha, R. Jošija und R. Obadja, sich niederzulassen, denn da sie Gelehrte sind, könnten sie dadurch von ihrem Studium abgehalten werden.

Einst brachten Korbflechter Körbe nach Babylon; da kamen die Leute der Stadt und verwehrten es ihnen. Als sie darauf vor Rabina kamen, sprach er: Fremde kommen'53 und an Fremde verkaufen sie. Dies gilt jedoch nur von einem Markttag, nicht aber von einem anderen Tag. Auch an einem Markttag gilt dies nur vom Verkauf auf dem Markt, umherziehen aber dürfen sie nicht.

Einst brachten Wollhändler Wolle nach Pum-Nehara; da kamen die Leute der Stadt und verwehrten es ihnen. Als sie darauf vor R. Kahana kamen, sprach er zu ihnen: Sie haben das Recht, es euch zu verwehren. Da sprachen sie zu ihm: Wir

^{145.} Ihm in der Stadt Konkurrenz zu machen. 146. Nach den Rabbanan in der oben ange-147. Welcher lehrt, dass man einem anderen im selben Durchgang keine Konkurrenz machen dürfe. 148. Eine Schule zu errichten, wenn eine andere im selben Durchgang bereits vor-149. Durch die Herabdrückung des Lohns wird auch die Arbeitsleistung eine geringere. 150. Welcher lehrt, dass man einem aus einer anderen Stadt die Konkurrenz verbieten könne. 151. Da 153. Es war ein das Umherziehen unter seiner Würde ist. 152. Diese da zu verkaufen. Markttag, an welchem sowol die Lieferanten als auch die Konsumenten aus Fremden bestanden.

haben Aussenstande in der Stadt . Er erwiderte ihnen: Verkauft so viel als ihr um Unterhalt nötig habt, bis ihr eure Aussenstände eingezogen habt, und dann gelit tort

Einst brachte R. Dimi aus Nehardeâ einen Kahn mit getrockneten Feigen '. Da sprach der Exiliarch zu Raba: Geh, und sich, wenn es ein Gelehrter ist, halte für ihn den Markt trei '. Hieraut sprach Raba zu R. Ada b. Abba: Geh, rieche an seinem Krug . Da ging er hin und richtete an ihn folgende Frage: Wie ist es, wenn ein Elefant einen Weidenkorb verschlungen und ihn durch den After ausgeworfen 18 hat? Er wusste es nicht. Alsdann fragte er ihn: Ist der Meister nicht Raba? Da versetzte ihm dieser einen Schlag mit seiner Sandale und sprach zu ihm: Von mir bis Raba ist noch weit, aber immerhin 20 אנא ענישתיה "דאמר להו "למבחי אנא שקילנא kann ich noch dein Lehrer sein, und Raba ist der Lehrer deines Lehrers. Da gab man ihm nicht den Markt frei, und er erlitt Schaden mit seinen getrockneten Feigen. Hierauf kam er zu R. Joseph und sprach zu ihm: Sehe doch der Meister, was sie mir getan haben! Da sprach dieser, wer die Beschämung des Königs von Edom nicht ungesühnt liess, der lasse auch deine Kränkung nicht ungesühnt.

ובנו שיעור היותייבו עד דעקריתו אשראי דידבו יאוליתו: רב דימי מנחרדנא אייתי נרונרות בספינה אכר ליה ריש גלותא לרבא פוק חזי אי צורבא מרכנן הוא נקים ליה שוקא אכר ליה רבא לרכ אדא בר אבא פוק תהי ליה בקנקניה נפק בינא . "מיניה פיל שבלע כפיפה מצרית וחקיאה דרך בית הרני מהו לא הוה בידיה אמר ליה מר ניהו רבא שפח לית בסנדלית אמר לית בין דידי לרבא איכא טוכא על כרחך אנא רכך ורכא רכה דרכך לא נקטו ליה שוקא "פסוד גרוגרות דידיה אתא "לקמית דרב ייו ייכת אמר ליה חזי מר מאי"ינבדו לי אמר ליה מאן דלא שהייה לאוניתא דמלכא דאדום לא נשהייה אלאוניתיך דכתים כה אמר [ה"] על שלשה פשעי בואב וכל ארבעה לא אשיבנו כל "שרפו כצבות מלך אדום לכיד נה נפשיה דרב אדא בר אבא רב 🗷 יוסף אמר אנא ענישתיה "דאנא למייתיה רב דימי מנהרדעא אמר אנא ענישתיה"דאפסיד גרוגרות דידי אביי אמר אנא ענישתיה דאמר להו לרבנן"אדמנרשיתו גרמי בי אביי תו אכלו בישרא"בי רבא ורבא אמר בישרא מיקמי שמעיה דרבא"דאנא עדיפנא"רב נחמן

אזל + B 33 א אקנק M 32 רבה מובא איכא ובע ד רבד M 36 בידה 1'35 בידה B 38 אנא ורבי דרבך אנא לא נקט B 37 מיהו עכד בי M/40 אתא + P/39M = 43 ריוגי M = 42שורפם ישמינא + B ארמגרמיתו. M ארמגרמיתו + B ארמגרמיתו B 46 דכי הוה אזיל לבי טבחא למשקל אומצא אמר. M דא ל לטבחי כי הוה אזיל למשקל אומצא אנא P 47 לטבי היניה. + B 49 אנא עדיפי M 48

Denn es heisst: 59 So sprach der Herr: Wegen der drei, ja der vier Vergehen Moabs will ich es nicht rückgängig machen, weil sie die Gebeine des Königs von Edom zu Kalk verbrannt haben. Da kehrte die Seele des R. Ada b. Ahaba zur Ruhe ein. R. Joseph sagte: Ich habe seine Bestrafung veranlasst, denn ich habe ihm geflucht. R. Dimi aus Nehardeâ sagte: Ich habe seine Bestrafung veranlasst, denn durch ihn habe ich Schaden an meinen getrockneten Feigen erlitten. Abajje sagte: Ich habe seine Bestrafung veranlasst, denn er pflegte zu den Jüngern zu sagen: Ehe ihr bei Abajje Knochen abnagt, geht zu Raba Fleisch essen¹⁶. Raba sagte: Ich habe seine Bestrafung veranlasst, denn er pflegte zu den Schlächtern zu sagen: Ich muss das Fleisch früher bekommen als der Diener Rabas, denn ich bin bedeutender. R. Nahman b. Jichaq sagte: Ich habe seine Bestrafung veranlasst. R. Nahman war Vortragender

154. Sie mussten bis zur Einziehung ihrer Aussenstände ihren Unterhalt verdienen. 156. Man erteile ihm das Recht zum alleinigen Verkauf dieser einer fremden Stadt zum Verkauf. 157. Dh. untersuche, wie es mit seiner Gelehrsamkeit steht. 158. Ob der Korb noch als Gefäss gilt u. levitisch verunreinigungsfähig ist od. er als Kot zu betrachten ist. 159. Am. 2,1. 161. Wenn 160. Dh. sie sollten lieber zu den Vorträgen Rabas gehen, von dem sie mehr lernen könnten. er bei diesen mit dem Diener Rabas zusammentraf u. früher abgefertigt sein wollte.

בר יצחק אמר אנא ענישתיה "דרב נחמן "ריש כלה הוה כל יומא מיקמי דניעול לכלה "מרחים בחריה רב אדא בר אבא לשמעתיה והדר עייל לכלה ההוא יומא "נקטוה רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושני 5 לרב אדא בר אבא משום דלא חוו בסיומא אמרן ליה אימא לן הני שמעתתא דמעשר בהמה היכי "אמרינהו רבא"אמר להו הכי אמר רבא והכי אמר רבא אדהכי "נגה "להו ולא אתי רב אדא בר אבא אמרו ליה רבנן לרב נחמן כר יצחק קום דנגה לן דרב אדא בר "אכא אדהכי נפק קלא דנח נפשיה דרב אדא בר"אבא ומסתברא דרב נחמן בר יצחק ננשיה:

אמות °החלונות°מלמעלן ומלמטן וכנגדן ארבע אמות: 🙉 👊 נמרא. וקמא היכי סמיך אמר רב יהודה הכי קאמר הבא לסמוך לא יסמוך אלא אם כן הרחיק מונ ממנו ארבע אמות "מתקיף לה רבא והא מי שהיה הכי קתני מי שהיה כותלו סמוך לכותל הבירו "ברחוק ארבע אמות ונפל לא יסמוך לו כותל אחר אלא אם כן הרחיק ממנו ארבע אמות מאי שעמא דדוושא דהכא מעלי להתם: אמר רב לא שנו אלא

דההוא יומא דהוה בעי רנכ"י למיפתה בפירקא אשכחיה + M 50 לרב אדא בר אבא א ל ליתי מר לפירקא א ל השתא אתינא נגה ולא אתא אדהכי והכי פתח רגב י ולא איסתייע ליה מילתא אמר יהא רעוא דלישכב רב אדא בר אהבה ומסתברא דרגב י ענשיה יאב א מעתי מקמי אוה הוח M 52 \pm ב \pm + B 51 M אמריתו M 55 אמריתו P 54 עכבוה M 53 אמריתו רבא...רבא 56 M וחבי נגה ליה לרנב י אתו רבנן א ל קום נגה לן אמאי יתיב || B 57 ליה לרנב"י ולא || 58 M קא נטרנא ערסיה || 59 M אהבה || B 60 בין מלמע׳ בין מלממ׳ . בד א דא יכבי M 62 16 ול אמר רבא בין כנגדן

bei den Festvorträgen, und jeden Tag pflegte R. Ada b. Abba mit ihm das vorzutragende Thema zu präpariren und erst dann ging er zum Vortrag. Eines Tags hielten R. Papa und R. Hona, Sohn R. Jehošuâs, R. Ada b. Abba zurück, denn sie waren nicht beim Ende anwesend, und fragten ihn, was Raba über die Lehren vom Blutzehnt gesagt יתיבנא וקא מנטרא לערכיה habe, und er erwiderte ihnen, Raba habe dies gesagt, Raba habe jenes gesagt. Inzwischen wurde es spät und R. Ada b. Abba kam nicht. Da sprachen die Jünger עם אים בירו לא ים ביר widerte ihnen: Ich sitze und warte auf die Bahre 103 des R. Ada b. Abba. Inzwischen ging ein Ruf aus, dass die Seele des R. Ada b. Abba zur Ruhe eingekehrt sei. Es ים ist einleuchtend, das R. Nahman b. Jichaq כותלו סמוך לכותל הבירו קתני אלא אמר רבא seine Bestrafung veranlasst habe.

ENN JEMAND EINE WAND NEBEN DER WAND EINES ANDEREN HAT, SO DARF ER NEBEN DIESER NOCH EINE AN-בא לכמוך כימך ביתל גינה אבל בותל הצר אם בא לכמוך כימך ביתל הצר אם בא לכמוך כימך SIE VIER ELLEN VON DER WAND DES AN-DEREN ENTFERNT. DIE FENSTER MÜSSEN VON OBEN, VON UNTEN UND GEGENÜBER VIER ELLEN ENTFERNT SEIN 104.

> GEMARA. Wieso hat er die erste so nahe herangerückt":? R. Jehuda erwiderte: Er meint es wie folgt: wenn jemand eine Wand neben [der Wand eines anderen] bauen will, so darf er es nur dann,

wenn er sie vier Ellen abrückt. Raba wandte ein: Es heisst ja aber: wenn jemand eine Wand neben der Wand eines anderen hat!? Vielmehr, erklärte Raba, meint er es wie folgt: wenn jemand eine Wand vier Ellen von der Wand eines anderen hatte und sie eingestürzt ist, so darf er eine neue Wand nur dann bauen, wenn er sie vier Ellen entfernt. - Aus welchem Grund? - Das Treten an der einen Stelle ist dienlich für die andere Stelle 166.

Rabh sagte: Dies gilt nur von der Wand eines Gartens¹⁰⁷, die Wand eines Hofs aber darf man auch in der Nähe bauen. R. Ošâja aber sagt, einerlei ob ex

^{162.} Der Vorlesung Rabas. 163. Er war durch dessen Ausbleiben in Verlegenheit geraten, da er den Vortrag nicht halten konnte. 164. Von den Fenstern des Nachbars. der Mišnah wird von dem Fall gesprochen, wenn jemand eine Wand neben der Wand eines anderen hat. 166. Wenn zwischen den beiden Wänden herumgetreten wird, so wird der Boden dadurch fester und die Wand haltbarer. 167. Da der Boden auf der Seite des Gartens locker ist, so muss er wenigstens auf der anderen Seite festgetreten werden.

eme Contonwand oder eine Hotward ist, nahe dart man sie nicht bauen, R. Jose b. Hanina sagte: Sie streiten aber nicht, der eine spricht von einer alten Stadt und der

- Es wird gelehrt: die Fenster müssen von oben, von unten und gegenüber vier Ellen entternt sein, und hierzu wird gelehrt: von oben, damit er nicht hinabschauen und hineinschen könne, von un- יי ארבין ארבין והא אנן תגן ארבין ארבין במדיר את כותלו והא אנן תגן ארבין ten, damit er nicht aufgerichtet hineinsehen könne, gegenüber, damit er nicht verdunkle. Also nur damit er nicht verdunkle, nicht aber wegen des Austretens!?

wenn er sie seitwärts baut. — Wieviel ?? Jeba, der Schwiegervater des Ašjan b. Nirbakh erwiderte im Namen Rabhs: In der Breite des Fensters. Er kann ja hineinschauen ?? R. Zebid erwiderte: Wenn יוכי דאי פרבי יוכי דאי פרבי לימא מתניתין דלא כרבי יוכי דאי er die Wand abschrägt'. Wir haben ja aber gelernt: vier Ellen!? Dies ist kein Einwand, das eine gilt von einer Seite und das andere gilt von zwei Seiten". Komm und höre: Die Wand von der Dachrinne' vier Ellen, damit er eine Leiter aufstellen könne. Also nur wegen der Leiter, aber nicht wegen des Austretens!? — Hier

רבי אושניא אומר אחד כותל גינה ואחד בותל חצר אם בא לסמוך אינו סומך אמר רבי יוכי בד חנינא ולא פליגי הא בעיר ישנה הא בעיר חדשה התנן החלונות 'מלמעלן ומלמשן ובנגדן ארבע אמות undere spricht von einer neuen Stadt . מני עלה שלא יציין ויראה שלש יציין ויראה שלש בלששון כדי שלא יעמוד ויראה ומכנגדן שלא יאפיל מעמא שלא יאפיל אבל משום דוושא לא הכא במאי יסקינן פן הצד וכפה אפר ייכא הפוה דאשיין בר "נרבך משמיה דרב כמלא רחב הלון והלא מציין אמות לא קשיא כאן פרוח אחת כאן משתי רוחות תא שמע ואת חבותל מן חמוחילה ארבע אמות כדי שיהא זוקת את הסולם מעמא משום כולם אכל משום דוושא לא הכא במאי עסקינן במזחילה בשופנת דאי משום דוושא הוא הא קא אזיל ואתי ווארי בא Gesprochen, וו משופנת דאי משום דוושא הוא הא קא אזיל ואתי תותיה:

> וואו ברהיקין את הסולם מן השובך ארבע אמית כדי שלא תקפוץ הנמייה ואת הביתל מן המוחילה ארבע אמות כדי שיהא זיקף את הסולם: משרבי יוסי הא אמר זה הופר בתוך שלו וזה נומע בתוך שלו אפילו תימא רבי יוסי"דהא אמר רב אשי כי הוינן כי רב כהנא הוה אמרינן מודי רבי יוכי

B 64 בין מלמעי בין מלמטי בין מכנגי - 10 M - כדי V נברך B 68 נדבך. V נברך + B 68 נדבך. א נברך P במדיד. ע במרדה M בממרי 170 M במום עסקיגן דאי M - הוא M - הוא M - M.(אמר. P אמר. B 75 הוה M 74

wird von einer vorstehenden Dachrinne gesprochen, und wenn man das Austreten berücksichtigen wollte, so geht man ja unten 177.

AN ENTFERNE EINE LEITER VON EINEM [FREMDEN] TAUBENSCHLAG VIER ELLEN, DAMIT NICHT EIN MARDER HINAUFSPRINGEN KÖNNE; EINE WAND VON EINER [FREMDEN] DACHRINNE VIER ELLEN, DAMIT ER EINE LEITER AUFSTELLEN KÖNNE.

GEMARA. Es wäre anzunehmen, dass unsre Mišnah nicht die Ansicht R. Joses vertritt, denn R. Jose sagt, der eine gräbt auf seinem Gebiet und der andere pflanzt auf seinem Gebiet¹⁷⁸. — Du kannst auch sagen, dass sie die Ansicht R. Joses vertrete, denn R. Aši sagte: Als wir bei R. Kahana waren, sagte er, R. Jose pflichte

168. In der der Boden noch locker ist u. ausgetreten werden muss. 169. Die Fenster des 170. Wenn der andere seine Wand nicht parallel mit der ersten Wand, sondern quer anderen. baut u. mit der Schmalseite das Fenster des anderen verdunkelt; der Raum an beiden Seiten der Wand ist frei u. kann von den Passanten ausgetreten werden. 171. Muss in diesem Fall die Wand vom Fenster entfernt werden. 172. In das Fenster des anderen, wenn er auf der Wand steht, 173. Die obere Kante, damit man auf dieser nicht stehen könne. da sie nur wenig entfernt ist. 174. Wenn er 2 Wände baut, an beiden Seiten des Fensters, so müssen sie 4 Ellen entfernt werden. 175. Einer fremden, muss man entfernen. 176. Wenn der Eigentümer der Dachrinne sie reinigen 177. Sie ist beim Austreten des Bodens nicht störend u. die Entfernung ist nur wegen der Aufstellung der Leiter erforderlich. 178. Cf. S. 1021 Z. 1 ff.; niemand braucht sich in der Benutzung seines Gebiets von seinem Nachbar beschränken zu lassen.

בגירי דידיה הכא גמי זמנין דבחדי דמנה ליה"יתבא בחור וקפצה והא גרמא הוא אמר רב שובי בר מתנה זאת אומרת גרמא בניזקין אסור: רב יוסף הוה ליה הנהו תאלי דהוו אתו אומני"יתבי תותייהו 1.23 ז ואתו עורבי אכלי דמא וסלקי "אבי תאלי ומפסדי תמרי אמר להו רב יוסף אפיקו לי קורקור מהכא אמר ליה אביי והא גרמא הוא"אמר ליה חכי אמר רב שובי בר מתנה זאת אומרת גרמא בניזקין אסור והא אחזיק" הא אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה 1000 מין חזקה לניזקין ולאו איתמר עלה רב מרי אמר 1000 מין בקוטרא זרב זביד אמר כבית הכסא אמר ליה הני לדידי דאנינא דעתאי כי קושרא וכית הכסא דמו לי: רחיקין את השובך מן העיר המשים אמה [27] ולא יעשה אדם שובך בתוך שלו אלא אם ישום אמה לכל רוח רבי יהודה אימר בי יהודה אימר szu ihnen: Schafft mir die Krächzenden בית ארבעת כורין מלא שגר היונה ואם לקחו אפילו בית רובע הרי הוא בחזקתו:

חמשים אמה ותו לא ורמינהי אין ייי: נמרא. פורסין נשבין ליונים אלא אם כן היה רחוק מן מור אביי מישם שייםי מוכא 🚥 auch die Verursachung verboten sei. – "וכרסייהו בחמשים"אמתא מליא ומישט שלשים רים

M 77 איתבי + B 76 יתבא בחור ו + B 75 בתאלי ומפס' אמר || 18 א האמר ר"מ || 19 א להו להו בתאלי בתאלי ומפס' אמר בתאלי ומפס' בתאלי ומפס' בתאלי ומפס' בתאלי ומפס' בתאלי ב אמתא. — M 82 | ה א"א — M 81 | אמתא. — M 80

lehrt, R. Mari sagte, dies gelte nur vom Rauch, und R. Zebid sagte, dies gelte nur von einem Abort 185!? Dieser erwiderte: Für mich, der ich empfindlich bin, gleichen diese Rauch und Abort.

AN ENTFERNE EINEN TAUBENSCHLAG FÜNFZIG ELLEN VON DER STADT¹⁸⁶. Auf EIGNEM GEBIET DARF MAN EINEN TAUBENSCHLAG NUR DANN ERRICHTEN, WENN MAN FÜNFZIG ELLEN NACH JEDER SEITE¹⁸⁷ BESITZT; R. JEHUDA SAGT: EINE FLÄCHE VON VIER KOR [AUSSAAT], DIE AUSDEHNUNG DES TAUBENFLUGS. HAT MAN EINEN GE-KAUFT, SO BLEIBT ER IN SEINEM BESITZ, AUCH WENN NUR EINE FLÄCHE VON EINEM VIERTELKAB [AUSSAAT] VORHANDEN IST¹⁸⁸.

GEMARA. Nur fünfzig Ellen und nicht mehr, und dem widersprechend wird gelehrt, dass man Taubenschlingen nur dreissig Ris189 fern von einer bewohnten Gegend legen dürfe!? Abajje erwiderte: Sie fliegen auch weiter, Futter aber suchen sie nur innerhalb fünfzig Ellen. - Fliegen sie denn nur dreissig Ris und

179. Dass man auf die Beschädigung des anderen Rücksicht nehmen müsse. der Schaden direkt durch ihn kommt. 181. In den Taubenschlag; der Schaden entsteht also direkt durch den Besitzer der Leiter. 182. Selbst nach demjenigen, welcher sagt, dass man wegen der Verursachung eines Schadens nicht ersatzpflichtig sei (cf. S. 365 Z. 1ff.), ist der vom Schaden Bedrohte berechtigt, die Verursachung zu verhindern. 183. Sie waren von dem Badern angelockt worden. 185. Vor diesen muss jedes Nachbargrundstück geschützt 184. Durch die eingeführte Benutzung. werden, da die Belästigung eine übermässig grosse ist. 186. Damit die Tauben nicht die Saaten in den Gärten der Stadt beschädigen. 187. Damit die Tauben nicht die Felder des Nachbars be-188. Da angenommen wird, dass bei der Errichtung des Taubenschlags der Verkäufer dazu berechtigt war. 189. Cf. Bd. ij S. 944 N. 74 u. Bd. vij S. 87 N. 193. 190. Damit man keine fremden Tauben einfange.

hinsichtlich des Falls bei , wenn seine Pfeile es veranlassen es ebenso kann es auch hierbei vorkommen, dass [der Marder] in einem Loch sitzt und beim Hinstellen der Leiter hineinspringt¹⁸¹. — Dies ist ja aber nur eine Verursachung!? R. Tobi b. Mathna erwiderte: Dies besagt, dass bei Schädigungen auch die Verursachung verboten sei¹⁸².

R. Joseph hatte Dattelpalmen, unter welchen Bader sich niederzulassen pflegten, und es kamen da Raben, frassen vom Blut, stiegen dann auf die Bäume und beschädigten die Datteln¹⁸³. Da sprach R. Joseph von hier fort. Abajje sprach zu ihm: dies ist ja nur eine Verursachung!? Dieser erwiderte: Folgendes sagte R. Tabi b. Mathna: Dies besagt, dass bei der Schädigung Sie hatten ja aber Besitzrecht darauf¹⁸⁴!? — R. Nahman sagte im Namen des Rabba b. Abuha, bei Schädigungen gebe es kein Besitzrecht. — Hierzu wurde ja aber genicht weiter, es wird ja gelehrt, dass man in einer behauten Gegend auch in feiner Entternung von] hundert Mil keine Schlingen legen dürfe!? R. Joseph erwiderte: Wenn sie mit Weinbergen bebaut ist אמר רב פפא ויבר ויבר ויבר אימר בית ארבעת ויבר וי אמר אמר הם Raba erklärte: Wenn sie mit Taubenschlägen behaut ist. Sollte es schon wegen der Taubenschläge selber verboten sein ?? --Wenn du willst, sage ich: wenn sie ihm gehören; wenn du willst, sage ich: wenn ופפה דאימור בונס דאימור הרבים דאימור בונס sie einem Nichtjuden gehören; und wenn du willst, sage ich: wenn sie herrenlos sind .

R. Jehuda sagt: eine Pläche von VIER &c. R. Papa, nach anderen, R. Ze- 15 לא צריבא: הרי הוא בחוקהו: והא אמר רב נחמן bid, sagte: Dies besagt, dass man sowol für einen Käufer als auch für einen Erben eintrete¹⁰⁵. — Hinsichtlich eines Erben ist dies ja bereits gelehrt worden: wenn jemand auf Grund der Erbschaft kommt, so braucht er weiter keiner Begründung 196!? —

ותו לא והתניא ובישוב אפילו מאה מיל לא יפרום רב יוסף אמר בישוב ברמים רבא אמר בישוב שובבין ותיפוק "ליה משום שוכבין גופייהו איבעית אימא דידית ואיבעית אימא דגוי ואיבעית אימא דהפקר: ישוענין ללוקה וטוענין אומרת שוענין ללוקה וטוענין אינו צריך איורש תנינא חבא משום ירושה אינו צריך יים שינה לוקח איצטריכא ליה "לוקח נפי תנינא לקח חצר ובה זיזין וגזווטראות הרי "זה בחזקתה "צריכא לתוך שלו הוא אי נמי אחולי "אחול בני רשות הרכים גביה אבל"הכא לא ואי אשמעיגן הכא"דכיון דיחיד הוא אימא פיוסיה פייסיה אי נמי אהולי אחיל גביה אבל רבים מאן פיים ומאן שביק"אימא אמר רכה בר אבוה אין חוקה לניוקין רב מרי אמר בקוטרא רב זביד אמר בבית הכסא:

א M 86 | יורש | P 84 לי | P 85 | יורש | M 85 | הא בונס M אימא בונס + P אימא בונס + M אימא בונס אהול...הרבים M 91 יחיד אימא לא - ד ון 93 M - אימא לא.

Nötig ist dies wegen des Käufers. -- Aber auch hinsichtlich des Käufers ist dies ja bereits gelehrt worden: wenn jemand einen Hof gekauft hat und Vorsprünge und Altane¹⁰⁷an diesem vorhanden sind, so bleibe es dabei¹⁰⁸!? — Beides ist nötig; würde er es nur dort, hinsichtlich des öffentlichen Gebiets, gelehrt haben, [so könnte man glauben,] er hat es vielleicht nach innen eingezogen's, oder das Publikum hat es ihm gestattet, nicht aber gilt dies hierbei; und würde er es nur hierbei gelehrt haben, so könnte man glauben,] dies gelte nur hinsichtlich eines Privaten™, den er befriedigt und der es ihm gestattet haben kann, nicht aber gelte dies von einem Publikum201, denn wen konnte er befriedigt und wer sollte es ihm gestattet haben? Daher ist beides nötig.

So bleibt er in seinem Besitz. R. Nahman sagte ja aber im Namen des Rabba b. Abuha, dass es bei Schädigungen kein Besitzrecht gebe!? R. Mari erwiderte: Nur beim Rauch. R. Zebid erwiderte: Nur bei einem Abort2007.

191. Die Tauben fliegen von Weinberg zu Weinberg, bezw. von Schlag zu Schlag u. kommen auch 192. Damit man die Tauben aus diesen fremden Taubenschlägen nicht einfange, ohne Rücksicht auf die Entfernung von der Stadt. 193. Es ist also nicht auf diese Taubenschläge, sondern nur auf die Entfernung von der Stadt Rücksicht zu nehmen. . 194. Die Lehre der Mišnah, dass, wenn jemand einen Taubenschlag gekauft hat u. dieser vom Nachbargebiet nicht genügend entfernt ist, anzunehmen sei, dass der Verkäufer dazu berechtigt war. 195. Das Gericht hat den Käufer, bezw. den Erben zu vertreten, u. derjenige, der ihm das Besitzrecht streitig machen will, hat den Beweis anzu-196. Wenn jemand bei der Geltendmachung seiner Rechte auf eine Sache sich darauf beruft, dass sie im Besitz seines Vaters war, so braucht er nicht zu beweisen, dass der Besitz seines Vaters berech-197. Die in das öffentliche Gebiet hineinragen u. das Publikum belästigen. Von vornherein dürfen solche nicht gebaut werden. 198. Er braucht sie nicht zu entfernen, da angenommen wird, dass der Erbauer dazu berechtigt war. 199. Der Erbauer hat das Haus nach innen eingerückt, so dass die Vorsprünge sich auf seinem Gebiet befinden, was später nicht mehr zu merken ist. Besitzers des Nachbargrundstücks, der durch die unmittelbare Nähe des Taubenschlags geschädigt werden 201. Hinsichtlich der 2. Lehre, in welcher von der Beeinträchtigung des öffentlichen Gebiets gesprochen wird. 202. Bei besonders schweren Belästigungen des Nachbars.

כול הנמצא בתוך חמשים אמה הרי הוא לנוס של בעל חשובך חוץ מחמשים אמה הרי" 🍱 הוא של מוצאו נמצא בין שני שובבות קרוב לוה שלו קרוב לוח שלו מחצה על מחצה שניהם יחלוקו: גמרא, אמר רבי הנינא רוב וקרוב הולכין ייו ביה אחר הרוב ואת על גב דרובא דאורייתא וקורבא דאורייתא אפילו הכי רובא עדיף מתיב "רבי זירא "והיה העיר הקרבה אל החלל ואף על גב דאיכא ביינו אחריתי דנפישא מינה בדליכא וליזיל בתר רובא המשים אמה הרי הוא"של בעל השובך ואף על גב דאיכא אחרינא דנפיש מיניה בדליכא אי חבי אימא סיפא חוין מהמשים אמה הרי הוא של מוצא: ואי דליכא ודאי "מההוא נפל הכא במאי עסקינן במדרה דאמר רב עוקבא בר המא כל המדדה אין ייייי heit als auch die Nähe nach der Gesetz-מדדה יותר מחמשים": בעי רבי ירמיה רגלו אחת בתוך המשים אמה ורגלו אחת חוץ מהמשים אמה מהו ועל דא אפקוח לרבי ירמית מבי מדרשא: תא שמע נמצא בין שני שוככות קרוב לזה שלו וקריב M 94 לבעל M אר הוא הבא M 96 הבא הוא הבא M 95 אמה. + M 97

ENN EIN JUNGES TÄUBCHEN INNER-HALB DER FÜNFZIG ELLEN GEFUNDEN WIRD, SO GEHÖRT ES DEM EIGENTÜMER DES TAUBENSCHLAGS, UND WENN AUSSER-5 HALB DER FÜNFZIG ELLEN, SO GEHÖRT ES DEM FINDER. WENN ES ZWISCHEN ZWEI TAUBENSCHLÄGEN²⁰⁴ GEFUNDEN WIRD, SO GEHÖRT ES, WENN ES DIESEM NÄHER IST, DIESEM, UND WENN ES JENEM NÄHER IST, בתוך הנמצא בתוך יים הרים תנן ניפול הנמצא בתוך 10 JENEM; WENN BEIDEN GLEICHMÄSSIG, SO TEILEN SIE.

GEMARA. R. Hanina sagte: Von Mehrheit und Nähe "richte man sich nach der Mehrheit; und obgleich sowol die Mehrlehre ausschlaggebend ist, so ist die Mehrheit zu bevorzugen. R. Zera wandte ein: So soll die Stadt, die dem Erschlagenen zunächst liegt ; also auch wenn andere vorhanden sind, die grösser 2008 sind!? — Wenn keine [grösseren] vorhanden sind. — Sollte

man sich nach der allgemeinen Mehrheit richten²⁰? — Wenn sie zwischen Bergen liegt²¹⁰. – Es wird gelehrt: Wenn ein junges Täubchen innerhalb der fünfzig Ellen gefunden wird, so gehört es dem Eigentümer des Taubenschlags. Also auch wenn andere vorhanden sind, die mehr [Tauben] haben²ⁿ!? — Wenn keine vorhanden sind. - Wie ist demnach der Schlußsatz zu erklären: und wenn ausserhalb der fünfzig Ellen, so gehört es dem Finder; wenn keine anderen vorhanden sind, ist es ja entschieden aus dessen [Taubenschlag] -- Hier wird von dem Fall gesprochen, wenn es nur hüpfen kann, und R. Üqaba b. Hama sagte, was nur hüpfen kann, hüpfe nicht weiter als fünfzig Ellen²¹³.

R. Jirmeja fragte: Wie ist es, wenn es mit einem Fuss innerhalb der fünfzig Ellen und mit einem Fuss ausserhalb der fünfzig Ellen steht? Dieserhalb214jagten sie R. Jirmeja aus dem Lehrhaus hinaus.

Komm und höre: Wenn es zwischen zwei Taubenschlägen gefunden wird, so

^{204.} Und von beiden keine 50 Ellen vorhanden sind. 203. Eines Taubenschlags. binsichtlich einer Sache ein Zweifel obwaltet, u. wenn man sich nach der Mehrheit richten wollte, die Sache nach der einen Seite, u. wenn man sich nach der Nähe (wie zBs. im Fall der Mišnah) richten wollte, die Sache nach der anderen Seite zu entscheiden wäre. 206. Dt. 21,3. 207. Diese Stadt hat das Opfer zu bringen, da angenommen wird, dass ein Einwohner dieser Stadt den Mord begangen habe. mehr Einwohner die Stadt hat, um so eher ist anzunehmen, dass der Mörder in dieser zu suchen sei. 209. Man sollte annehmen, dass jemand von den Vorüberreisenden den Mord begangen hat. 211. Man hat sich hierbei trotz der Mehrheit nach der Nähe zu richten. abgeschlossen vom Verkehr. 212. Auch wenn es ausserhalb der 50 Ellen gefunden wird. 213. Und da es ausserhalb der 50 Ellen gefunden wurde, sohat es entschieden ein Durchreisender verloren. 214. Er pflegte die babylonischen Gelehrten ihrer kasuistischen Lehrweise wegen mit ganz unsinnigen u. ausgefallenen Fragen zu verhöhnen u. nannte sie sogar "törichte Babylonier" (cf. Bd. ij S. 444 Z. 11 u. S. 917 Z. 6); später brachte er ihnen besondere Bescheidenheit entgegen u. wurde wieder aufgenommen; cf. weit. fol. 165b. Nach den Tosaphisten wurde er deshalb hin ausgejagt, weil durch seine Frage die oben angegebene Norm, dass ein unflügges Täubchen überhaupt nicht weiter als 50 Ellen hüpfen könne, angezweifelt wird,

gehört es, wenn es diesem näher ist, diesem, und wenn es jenem näher ist, jenem; also auch wenn einer mehr hat als der andere? Hier wird von dem Fall gesprositzen. Sollte man sich nach dem Mehrbesitz andrer Leute richten!? - Hier wird von dem Fall gesprochen, wenn es auf einem Weg zwischen Weinbergen gederwärts gekommen sein, denn auch was hüpfen kann, tut dies nur dann, wenn es sich umwendend sein Nest sehen kann, sonst aber nicht.

gemäss gelernt: Wenn über das Blut, das im Eingang bemerkt wird, ein Zweifel obwaltet, so ist es unrein, denn es ist anzunehmen, dass es aus dem Eierstock "herrührt; obgleich der Oberteil näher ist". Raba entgegnete ihm: Von dem Fall, wo

א M 4 א M 3 איה M 2 Mehrheit und Häufigkeit"zu berücksichtigen sind, ist nichts zu beweisen; denn über einen solchen Fall streitet niemand. R. Hija lehrte nämlich: Wegen des im Eingang gefundenen Bluts ist man wegen Eintretens in den Tempel23schuldig, und man verbrennt dessentwegen die Hebe²⁴.

Raba sagte [ferner]: Aus der Lehre R. Hijas sind drei Dinge zu entnehmen; es ist zu entnehmen, dass man sich bei Mehrheit und Nähe nach der Mehrheit richte; es ist zu entnehmen, dass die Mehrheit eine Norm der Gesetzlehre ist²²⁵, und es ist zu entnehmen, dass die Lehre R. Zeras Geltung habe, denn R. Zera lehrte: obgleich die Türen der Provinz²²⁶geschlossen²²⁷sind. Bei einem Weib verhält es sich ja ebenso wie bei geschlossenen Türen der Provinz²²⁸, dennoch richtet man sich nach der Mehrheit. - Aber Raba ist es ja selber, welcher sagte, dass wenn Mehrheit und Häufigkeit zu berücksichtigen sind, niemand streite²²⁹!? — Raba ist von jener Lehre abgekommen.

Es wurde gelehrt: Wenn ein Fass [Wein] auf einem Strom schwimmt, so ist

215. Es sollte angenommen werden, dass es aus einem fremden Taubenschlag gekommen ist u. sollte dem Finder gehören. 216. Der weiblichen Geschlechtsorgane; im Ostium od. in der Scheide. 217. Ob es Menstrualblut ist, in welchem Fall das Weib levit. unrein ist (cf. Lev. 15,19ff.), od. es aus einer Verletzung od. durch eine Abnormität herrührt. 218. Wörtl. der Quelle, woher das Menstrualblut 219. Wörtl. Söller; nach Beschreibung der Kommentare ein über dem ovarium u. der vagina liegendes Organ, aus dem das Blut ebenfalls kommen kann, das aber rein ist. 220. Zur 221. Doch wol aus dem Grund, weil im Eierstock mehr Blut vorhanden ist. strualblut aus dem Eierstock kommt häufig vor, aus anderen inneren Organen nur in seltenen, abnormen 223. Es ist verboten, levit. unrein in den Tempel einzutreten; hat man dies getan, so muss man ein Opfer darbringen. 224. Die priesterlichen Abgaben, die von den Feldfrüchten abgehoben werden; wenn solche levit. unrein werden, so müssen sie verbrannt werden. 225. Da man sich darauf stützend heilige Speisen verbrennen muss. 226. Der übrigen Städte in der Provinz. nur eine Majorität, die Majorität der betreffenden Stadt, zu berücksichtigen ist. 228. Da hierbei ebenfalls nur eine Majorität zu berücksichtigen ist. 229. Dies ist bei der Lehre RH.s der Fall, somit ist von dieser auf die Lehre RZ.s nicht zu schliessen.

יוה שלו ואת על גב דחד מינייתו נפיש מחבריה חכא במאי נכקינן ששניהן שוין וליזיל בתר רובא דעלמא הכא במאי נסקינן בשביל של ברמים דאם דום איתא דמעלמא אתי כיון דמידדי לא מצי אתי דכל chen, wenn beide eine gleiche [Anzahl] be- א לא לא לא ליה לקיניה מידדי ואי לא לא י מידדי: אמר אביי אף אנן נמי תנינא דם שנמצא בפרוזדור ספיקו שמא שחזקתו מן המקור ואף על נב דאיכא עלייה דמקרכא אמר ליה רבא רוב ומצוי קא אמרת רוב ומצוי ליכא למאן דאמר 'דותני funden wurde; dieses kann nicht von an- ירבי הייא דם הנמצא בפרוזדור הייבין עליו על ביאת יי מקדש ושורפין עליו את התרומה: 'ואמר רבא שמע מינה מדרבי הייא תלת שמע מינה רוב וקרוב הלך אהר הרוב ושמע מינה רובא דאורייתא ושמע מינה איתא לדרבי זירא דאמר רבי זירא אף על פי שדלתות מדינה נעולות דהא אשה דכי דלתות אbajje sagte: Auch wir haben dem- ישדלתות מדינה נעולות דהא מדינה נעולות דמיא ואפילו הכי קא אזלינן בתר רובא והא רבא הוא דקאמר רוב ומצוי ליכא למאן דאמר הדר ביה רבא מההיא: איתמר הבית שצפה 98 M בששניהם M 1 הביע M 1 דליכא למיחש

לרובא דעלמא דכיון דמידדי אי מעלמא אתי לא הוה מצי

בנהר אמר רב נמצאת כנגד עיר שרובה ישראל מותר בנגד עיר שרובה גוים "אסירא ושמואל אמר אפילו נמצאת כנגד עיר שרובה ישראל אסירא אימור מהאי דקרא אתאי לימא בדרבי הנינא קא heit aus Nichtjuden besteht, verboten"; דרבי חנינא לא דכולי עלמא אית להו דרבי חנינא והכא בהא קמיפלגי דמר סבר אם איתא דמהאי דקרא אתאי עקולי ופשורי ³הוה מטבעי לה ומר סבר חריפא דנהרא נקט ואתאי: ההוא חצבא דחמרא דאישתכה בפרדימא דערלה שריא רבינא לימא משום דסבר לה דרבי חנינא שאני התם "דאי מיגניב מינה אצנועי בגויה לא מצנעי והני-מילי הנהו זיקי דחמרא חמרא אבל עינבי מצנעי: דאשתכהן בי קופאי שרנהו רבא לימא לא סכר לה לדרבי הנינא שאני התם דרובא דשפוכאי ישראל לדרבי נינהו והני מילי "רברבי אבל זומרי אימור מעוברי דרכים נפול ואי איכא רברבי בהדייהו אימור "באברורי הוה מנחי:

רחיקין את האילן מן העיר עשרים וחמש ווייו אמה"ובחרוב ובשקמה חמשים אמה אבא

 $M = 10^{-6}$ אסורה M אסורה M אסורה M 5 מותרת מטבעי לה ומ"ס חריפת' M 9 דמיגנב מיניה ואיצנועי והחרוב M 12 באברוורי הוו M 12 והשק'.

es, wie Rabh sagt, wenn es in einer Stadt gefunden wird, in der die Mehrheit aus Jisraéliten besteht, [zum Genuss] erlaubt, und wenn in einer Stadt, in der die Mehr-Šemuél aber sagt, selbst wenn in einer Stadt, in der die Mehrheit aus Jisraéliten besteht, sei es verboten, denn es kann aus Ihideqara egekommen sein. Es wäre anzumehmen, dass sie über die Lehre R. Haninas232 streiten, einer hält von der Lehre R. Haninas, und der andere hält nichts von der Lehre R. Haninas. - Nein, alle halten sie von der Lehre R. Haninas, und ihr 15 Streit besteht in folgendem: einer ist der Ansicht, wenn man sagen wollte, dass es aus Ihideqara herrühre, so müsste es durch die Krümmungen²³³und die Schmelzungen²³⁴ untergegangen sein, und der andere ist 20 der Ansicht, es sei durch die reissende Strömung herangekommen.

Einst wurde ein Krug Wein in einem Garten von Ungeweihtem235 gefunden; da erlaubte ihn230 Rabina [zum Genuss]. Wol aus

dem Grund, weil er der Ansicht R. Haninas war²³⁷!? — Anders verhielt es sich in diesem Fall; wenn er aus diesem [Garten] gestohlen worden wäre, würde er nicht in diesem verwahrt worden sein. Dies gilt jedoch nur vom Wein, Trauben aber verwahrt man wol²³⁸.

Einst wurden Schläuche mit Wein zwischen Weinstöcken gefunden; da erlaubte sie Raba [zum Genuss]. Es wäre also anzunehmen, dass er nichts von der Lehre R. Haninas hält239? - Anders verhielt es sich hierbei, wo die meisten Weinküfer Jisraéliten waren. Dies gilt jedoch nur von grossen²⁴⁰, kleine aber können von den Durchreisenden verloren worden sein. Wenn aber auch grosse sich unter ihnen befinden, so können jene²⁴⁷als Gegenlast²⁴²hingelegt worden sein.

AN ENTFERNE EINEN BAUM FÜNFUNDZWANZIG ELLEN VON DER STADT, EI-NEN JOHANNISBROTBAUM ODER EINE SYKOMORE²⁴³ FÜNFZIG ELLEN. ABBA-ŠAÚL

230. Wein, der von einem Nichtjuden berührt wurde, gilt als den Götzen geweiht u. ist zum Genuss 231. Stadt am Euphrat, in der die meisten Einwohner Nichtjuden waren; im Altertumbekannt unter dem Namen Idikara od. Diakara; nach Rapoport (ערך מילין) p. 33ff.) identisch mit dem heu tigen Hit od. Hella. 232. Ob. S. 1012 Z. 1 ff. 233. Des Flusses. Schneemassen. 235. Fruchtbäume in den ersten 3 Jahren, während welcher sie zum Genuss verboten sind; cf. Lev. 19,23ff. 236. Obgleich zu befürchten war, dass der Wein von diesem Garten 237. Und die meisten Gärten waren älter als 4 Jahre. 238. Der Dieb kann sie da provisorisch verwahrt haben, in der Absicht, sie bei der nächsten Gelegenheit zu holen. nächstliegende Garten, in dem die Schläuche gefunden worden waren, gehörte zwar einem Jisraéliten, die meisten aber gehörten Nichtjuden; er entschied also gegen die Ansicht RH.s, während er selbst aber lehrt, dass nach RH. zu entscheiden sei. 240. Fässern, die wahrscheinl. jemand aus der Stadt verloren hat. 241. Die kleinen Fässer. 242. Um die Last an beiden Seiten des Lasttiers auszugleichen. In einem solchen Fall, wenn es grosse u. kleine Fässer sind, sind nach einer Ansicht alle erlaubt u. nach einer anderen Ansicht alle verboten. 243. Die sehr breite Zweige haben u. zuviel Schatten verbreiten.

SAGE HIDEN TEEREN BAUM FÜNEZIG EL-IIN WAR DIE STADT ERÜHER DA, SO TALLI MAN THN UND ERSETZE DEN WERT NICHT, WAR DER BAUM ERÜHER DA, SO TALLE MAN HIN UND ERSETZE DEN WERT; 5 IST IS /WEITELHAFT, WER VON BEIDEN FRÜHER DA WAR, SO FÄLLE MAN HIN UND TRSETZE DEN WERT NICHT.

GEMARA. Aus welchem Grund? Ula erwiderte: Wegen der Verschönerung der שלה אבל אילנות שבה הגי מילי זרעים אבל אילנות יי Stadt'. Es sollte doch ausreichen der Umstand, dass man ein Feld nicht zum Vorplatz und einen Vorplatz nicht zum Feld machen dürfe !? - Dies ist wegen der Ansicht R. Eleâzars nötig, welcher מאי מוכן: מאי נותן דמים ובוי: מאי אינו נותן דמים ובוי: מאי אינו פוליו אינו נותן דמים ובוי: sagt, man dürfe ein Feld zum Vorplatz und einen Vorplatz zum Feld machen; hierbei aber ist dies verboten wegen der Verschönerung der Stadt. Und selbst nach den Rabbanan, welche sagen, man dürfe 20 איתפר אם האילן קדם איתפר אסיפא איתפר אסיפא ein Feld nicht zum Vorplatz und einen Vorplatz nicht zum Feld machen, gilt dies nur von Saaten, nicht aber von Bäumen; hierbei aber ist dies verboten, wegen der Verschönerung der Stadt. Woher ent-

שאול אומר 'כל אולן סרק חמשים אמה 'יאם העיר קרמה קוצין ואינו נותן דמים ואם "אילן קדם קיצין יוניתן דמים 'ספק זה קדם 'וספק זה קדם קיצין יאינו נותן דמים:

מאי מעמא אמר עולא משום נויי נבורא. העיר ותיפוק"ליה דאין עושין שדה מגרש ולא מגרש שדה לא צריכא לרכי אלעזר דאמר עושין שדה ** מגרש ומגרש שדה הכא משום נויי העיר לא עברינן "ולרבנן נמי דאמרי אין עושין שדה מגרש עבדינן והכא משום נויי העיר לא ומנא תימרא יותר דתניא קרפף יותר לאילנות דתניא קרפף יותר מבית כאתים שהוקת לדירה נזרע רובו הרי הוא כגינה ואסור נישק רובו הרי הוא כחצר ומותר: שנא גבי בור דקתני קוצין ונותן דמים ומאי שנא הכא דקתני קוצין ואינו נותן דמים אמר רב כהנא פידרא דבי שותפי לא"חימא ולא קירא"ומאי קושיא דלמא שאני הזיקא דרבים מהזיקא דיהיד אלא אי קוצין ונותן דמים ולימא להו הבו לי ברישא "דמי M 16 5 P 15 ה + M 14 5 - M 13 M 17 דשני ליה בין ולהך לישנא דא ר אלעזר אין - M 20 1 - P 19 B 18 חמימא ולא קרירא רמי. — M 21

nimmst du, dass zwischen Saaten und Bäumen zu unterscheiden sei? - Es wird gelehrt: Wenn ein umzäunter Lagerplatz von mehr als zwei Seah [Aussaat], der zur Wohnung bestimmt worden ist, in seiner grösseren Hälfte besäet wurde, so gleicht er einem Garten und [das Umhertragen] ist in diesem247 verboten, und wenn er zur grösseren Hälfte [mit Bäumen] bepflanzt wurde, so gleicht er einem Hof und [das Umhertragen ist in diesem erlaubt.

WAR DIE STADT FRÜHER DA, SO FÄLLE MAN IHN UND ERSETZE DEN WERT NICHT &c. Weshalb heisst es hinsichtlich einer Zisterne248, dass man [den Baum] fälle und den Wert ersetze, und hierbei, dass man ihn fälle und den Wert nicht ersetze!? R. Kahana erwiderte: Ein gemeinsamer Topf ist weder warm noch kalt²⁴⁹. — Was ist dies denn für ein Einwand, vielleicht ist zwischen der Schädigung des Publikums und der Schädigung eines Privaten zu unterscheiden 250!? - Vielmehr, wenn die Erklärung R. Kahanas gelehrt worden ist, so wird sie sich auf den Schlußsatz beziehen: war der Baum früher da, so fälle man ihn und ersetze den Wert. Sollte er29 doch sagen können: zahlt mir zuerst den Ersatz und nachher werde ich ihn fällen!?

^{244.} Solche bringen nur Schaden u. keinen Nutzen. 245. Muss der Raum um die Stadt frei-246. Was durch die Bepflanzung des Platzes mit Bäumen der Fall ist. Sabbath, an dem das Umhertragen von beweglichen Sachen nur in einem geschlossenen Raum erlaubt ist. 248. Neben einem Baum; cf. weit. S. 1020 Z. 19 ff. 249. Da sich einer auf den anderen verlässt. Ebenso auch hierbei; wenn Ersatz zu zahlen wäre, so würde keiner der Stadtbürger die Sache in die Hand nehmen, sondern auf einen anderen schieben wollen. 250. Bei der Lehre von der Zisterne handelt es sich um die Schädigung eines Privaten; die Antwort RK.s ist also ganz überflüssig, Eigentümer des Baums zu den Einwohnern der Stadt.

והדר איקוין אמר רב כהנא קידרא דבי שותפי לא "חימא ולא קירא: ספק זה קדם וספק זה קדם קוצין ואינו נותן דמים: מאי שנא מכור דאמרת לא יקוין התם דודאי לאו למיקין קאי ספיקו גמי לא אמרינן ליה קוין הכא דודאי למיקין קאי ספיקו נמי אמרינן ליה "קוין ואי משום דמי אמרינן ליה אייתי ראיה ושקול:

רהיקין את גורן קבוע מן העיר המשים אמה ווווי ילא יעשה אדם גורן קבוע בתוך שלו אלא 🎱 מנטיעותיו של חבירו ומנירו בכדי שלא יויק:

מאי שנא רישא ומאי שנא סיפא נמרא. אמר אביי סיפא אתאן לגורן שאינו קבוע חיכי דמי גורן שאינו קבוע אמר רבי יוסי ברכי הנינא כל שאינו זורה ברחת רב אשי אמר מה מעם קאמר מאי מעמא מרחיקין גורן קבוע מן העיר חמשים אמה כדי שלא יזיק מיתיבי מרחיקין גורן קבוע מן העיר חמשים אמה וכשם שמרחיקין מן העיר המשים אמה כך מרחיקין "מדלועיו "ומן מקשאיו שלא יזיק בשלמא לרב אשי ניחא אלא לאביי קשיא "בשלמא" ממקשאיו ומדלועיו דאזיל "ואתי בליביה "ומצבי ליה אלא מנירו אמאי אמר רבי אבא בר

1 + M 24 את – M 23 קוין...ליה – M 22 ${
m M}$ 29 מקשאיו + B 28 מקשאיו B 27 ומדלעיו B 30 אבקא. M ויתיב בריב'

R. Kahana erwiderte: Ein gemeinsamer Topf ist weder warm noch kalt.

IST ES ZWEIFELHAFT, WER VON BEI-DEN FRÜHER DA WAR, SO FÄLLE MAN IHN 5 UND ERSETZE DEN WERT NICHT. Womit ist es hierbei anders als bei einer Zisterne248, hinsichtlich welcher du sagst, dass man ihn nicht fälle ??? - Da, wo [der Baum], wenn dies23 entschieden ist, nicht ישים אמה לכל רוח ומרחיק zu fällen ist, wird in einem Zweifel vom Eigentümer nicht verlangt, dass er ihn fälle²⁵⁴, hierbei aber, wo er auf jeden Fall²⁵⁵ zu fällen ist, verlangt man von ihm, dass er ihn auch im Fall des Zweifels fälle, 15 und wenn er Ersatz beansprucht, so fordert man ihn auf, den Beweis anzutreten, sodann erhält er Ersatz.

AN ENTFERNE EINE PERMANENTE TENNE²⁵⁰ FÜNFZIG ELLEN VON DER מה כדי חמשים אמה כדי 20 STADT²⁵⁷. Auf eignem Gebiet Darf Man EINE PERMANENTE TENNE NUR DANN ER-RICHTEN, WENN IHM FÜNFZIG ELLEN NACH JEDER RICHTUNG GEHÖREN; MAN ENTFER-NE SIE VON DEN PFLANZUNGEN UND DEM ACKERFELD EINES ANDEREN SOVIEL, DASS SIE KEINEN SCHADEN ANRICHTE.

> GEMARA. Wodurch unterscheidet sich der Anfangsatz vom Schlußsatz²⁵⁸? Abajje

erwiderte: Der Schlußsatz spricht von einer provisorischen Tenne. - Welche heisst eine provisorische Tenne? R. Jose b. Hanina erwiderte: Wenn ohne Wurfschaufel geworfelt²⁵⁹wird. R. Aši erklärte: Dies²⁰⁰ist eine Begründung: eine permanente Tenne muss man aus dem Grund fünfzig Ellen von der Stadt entfernen, damit kein Schaden angerichtet werde. Man wandte ein: Man entferne eine permanente Tenne fünfzig Ellen von der Stadt, und wie man sie von einer Stadt fünfzig Ellen entfernen muss, so muss man sie auch von den Kürbissen, den Gurken, den Pflanzungen und dem Ackerfeld eines anderen fünfzig Ellen entfernen, damit sie keinen Schaden anrichte. Richtig ist dies nach R. Aši201, aber gegen Abajje ist ja einzuwenden: einleuchtend ist dies hinsichtlich Gurken und Kürbisse, denn [die Spreu] legt sich auf die Blüten und macht sie verdorren, weshalb aber 262 vom Ackerfeld!? R. Abba b. Zabda,

252. Wenn es zweifelhaft ist, wer von beiden früher da war. 253. Dass der Baum früher da 254. Sondern erst dann, wenn der Eigentümer der Zisterne den Beweis antritt, dass die Zisterne früher da war. 255. Auch wenn der Baum früher da war. 256. Wo Getreide in grösseren Quantitäten geworfelt wird; ausführl. weiter. 257. Weil die Spreu Menschen u. Pflanzen 258. Hinsichtlich fremder Pflanzungen, von welchen die Tenne nur soviel entfernt zu werden braucht, dass kein Schaden angerichtet werde, also weniger als 50 Ellen. der Getreidehaufen so klein ist, dass die Spreu durch den Wind entfernt wird. 260. Der Schlußsatz; dieser ist nur eine begründende Ergänzung des Vorangehenden u. keine besondere Lehre. 262. Ist die Entfernung von 50 Ellen erforderlich. welchem für alles ein Mass festgesetzt ist.

mich amberen, R. Abbie b. Zutra, erwiderte: Wer'sre es in Dung verwandolt

N INTERNI ADDICKTITIN, GRÄ 🗿 HER TAH GERBEREHA TEADO EL-HX YON DER STADE MAY DART TINE GERPEREL NUR IN DER OSTSEITE DER STADE ERRICHTEN, R. AOIRA SAGE, MAN DURLE IS IN HEDER SEITH, NUR NICHT IN DER WESTSTEIT MAN ENTERKE DER BEI-AL NON KRIUFERN, LAUGH UND ZWIE- 10 BELLY , TND SENE YON BIENEY, R. JOSE ERLAURT ES BEIM SINE .

GEMARA. Sie fragten: Wie meint es R. Agiba: dass man diese an jeder Seite nahe anlegen dürfe, mit Ausnahme der is Westseite, an der man sie fünfzig Ellen entfernen muss, oder aber: dass man sie in jeder Seite in einer Entfernung von fünfzig Ellen anlegen dürfe, mit Ausnahhaupt nicht anlegen darf? -- Komm und höre: Es wird gelehrt: R. Âqiba sagt, man dürfe sie in jeder Seite in einer Entfernung von fünfzig Ellen anlegen, mit Ausnahme der Westseite, in der man sie über- 25 haupt nicht anlegen dürfe, weil diese beständig ist. Raba sprach zu R. Nahman: Was heisst "beständig", wollte man sagen, beständig an Winden, so sagte ja R. Hanan b. Abba im Namen Rabhs: Vier Winde wehen jeden Tag und mit allen auch der Nordwind, denn wenn dem nicht

וסף ובדא "ואיתימא רבי אבא בר וומרא ניפני שיישה. אותו נלל:

ואון ברדיקין את הנבלות ואת הקברות ואת הב רבקי מן העור חמשים אמה אין עושין בירסקו ארא למורח העיר רבי עקיבא אימיר לכל רוח היא עישה ואן חיין ממערבה : ומרחיקין את המשרה מן הירק יאת הכרישין מן הבצלים ואת החרדה מן הדבירים ירבי ויםי מתור בחרדל":

גמרא. איבעיא להו רבי נקיבא חיכי קאמר לכל רוח הוא עושה וסומך חוץ ממערכה דמרחיק חמשים אמה ועושה או דלמא לכל רוה הוא נושה ומרחיק חמשים אמה הוין ממערכה דאינו עושה כלל תא שמע דתניא רבי עקיבא אומר לכל הוח הוא כושה ומרחיק חמשים אמה חוין ממערבה "דאינו עושה כל עיקר "מפני שהיא תדירא אמר ליה רבא לרב נחמן מאי תדירא אילימא 'תדירא סברוחות והא אמר רב חנן בר"אבא אמר רב ארבץ רוחות מנשבות "בכל יום ורוח צפונית כם "כולן שאילמלא כן אין העולם מתקיים אפילו שעה אהת me der Westseite, in der man sie über- בין נין"שמעמידה בן נין שמעמידה שה מכולן ואילמלא בן נין שמעמידה יפרש מחרכת את"העולם שנאמר המבינתך יאכר נין יפרש כנפיו לתימן אלא מאי תדירא תדירא"בשכינה דאמר רכי יהושק כן לוי "בואו ונחזיק מוכה לאבותינו "שהודיעו מקום תפלה דכתים וצבא השמים לך משתחוים מתקוף לה רב אחא בר יעקב דלמא בעבד ו בד ו נדפסה כאן אמה. או אמה בד ו נדפסה באן ± 34 כל המשנה הבאה לקמן בע ב ב 35 M שהוא עושה ומרח ן М 38 ст ст т м 37 г м שאיבו M 36 55 M 41 crs M 40 жээ М 39 תדירא --אחת ואחת מהן ברו חעו ברו M 43 ₩ — M 42 ישהודיעונו M 46 82 P 45 א א א בתפלה M 44 .1 + B 47

so wäre, so würde die Welt auch nicht eine Stunde bestanden haben; am unerträglichsten von allen ist der Südwind, und wenn der Habicht[engel]²⁰ihn nicht einhalten würde, würde er die Welt zerstören, denn es heisst:200 Durch deine Einsicht hebt der Habicht seine Schwingen, breitet seine Fittige aus nach dem Süden hin!? - Vielmehr, unter "beständig" ist die Beständigkeit der Gottheit²⁷¹zu verstehen. R. Jehošuâ b. Levi sagte nämlich: Wolan, wollen wir unsren Vorfahren danken, dass sie uns den Ort des Gebets mitgeteilt haben, denn es heisst: 272 das Heer des Himmels verneigt sich vor dir 273. R. Aha b. Jâqob wandte ein: Vielleicht gleich einem Diener, der von seinem Herrn eine Beloh-

263. Die Spreu dringt in den Boden u. geht in Verwesung über. 264. Der Wind an dieser Seite ist milde u. trägt den schlechten Geruch nicht in die Stadt. 265. Wenn sie einem anderen gehören. 267. Weil an dieser Seite der 266. Diesen neben einen Bienenstock zu säen; cf. weit. S. 1020 Z. 16ff. Wind öfter als an anderen Seiten weht. 268. Dh. aus allen 4 Himmelsrichtungen. 269. Nach Schork (אהחלוץ, xij p. 53) identisch mit dem persischen Venant, einem der Engel, der über die Winde ge-273. Diese 270. Ij. 39,26. 271. Die in dieser Seite weilt. 272. Neh. 9,6. kommen aus dem Osten u. verneigen sich gegen Westen.

שנוטל פרס מרבו והוזר לאהוריו ומשתחוה "קשיא: ורבי אושעיא סבר שכינה ככל מקום דאמר רבי אושעיא"מאי דכתיב 'אתה הוא ה' לבדך אתה עשית יים אושעיא"מאי דכתיב את השמים וגו' שלוחיך לא כשלוחי בשר ודם שלוחי בשר שמשתלהים שמשתלהים לשם החזירים Es heisst:"Du, Herr bist es allein, du hast שליהותן "שלוהיך למקום שמשתלחין "משם מהזירין שליהותן שנאמר התשלח ברקים וילבו ויאמרו לך 🕬 הננו יבואו ויאמרו לא נאמר אלא "וילכו ויאמרו מלמד שחשבינה בכל מקום ואף רבי ישמעאל סבר שבינה בכל מקום דתנא דבי רבי ישמעאל מנין sandt worden sind, deine Boten aber blei-ששכינה בכל מקום שנאמר הנה המלאך הדבר בי זמיי יצא ומלאך אחר יצא לקראתו אחריו לא נאמר אלא לקראתו מלמד ששבינה בכל מקום ואף רב ששת ספר שכינה בכל מקום דאמר ליה רב ששת משום לבר ממזרה ילמשום kommen und sagen, sondern: sie gehen דמורו בה מיני"ישו"ורבי אבהו אמר שכינה במערב דאמר רבי אבהו מאי אוריה אויר יה: אמר רב יהודה מאי דכתיב יערף כמטר לקחי"זו רוח מערבית 🗠 כ שבאה מערפו של עולם תזל כמל אמרתי זו רוח צפונית שמולת את הזהב וכן הוא אומר 'הזלים 🏎 זהב מכים "כשעירם עלי דשא זו רוה מזרחית בפים שנאי M מניין שחשבי בכל מקום שנאי M 49 אף אף רא M 48 - P 52 ∥ מ - M 51 ∥ אבל + B 50 ∥ אתה ⊢ B 50 ∥ אתה + B אוק' לבר ממדינחא + B אוק' לבר ממדינחא + B אוק' אוק' לבר M 56 100 - MB 55 משום דלית ביה שכינה אלא

nung empfängt, rückwärts zurücktritt und sich verneigt ?? Dies ist ein Einwand.

R. Ošâja aber ist der Ansicht, dass die Gottheit überall sei, denn R. Ošâja sagte: geschaffen den Himmel &c. Deine Boten gleichen nicht den Boten aus Fleisch und Blut; Boten aus Fleisch und Blut bringen ihre Botschaft nach dem Ort, woher sie entben da, wohin sie mit ihrer Botschaft entsandt worden sind, denn es heisst: Entsendest du Blitze, dass sie gehen und zu dir sagen: Hier sind wir? Es heisst nicht: sie und sagen, dies lehrt, dass die Gottheit überall ist. Und auch R. Jišmâél ist der Ansicht, dass die Gottheit überall sei, denn in der Schule R. Jišmâéls wurde gelehrt: Woher, dass die Gottheit überall ist? es heisst:278 Und siehe, der Engel, der mit mir redete, ging hinaus, und ein andrer Engel kam ihm entgegen; es heisst nicht: hinter ihm, sondern: ihm entgegen, dies lehrt, dass die Gottheit überall²⁷⁰ist. Und auch R. Šešeth ist der Ansicht, dass die

Gottheit überall sei, denn R. Šešethessprach zu seinem Diener: Nach allen Richtungen kannst du mich stellen ", nur nicht nach der östlichen Richtung, weil die Minäer Jesu²⁸²diese wählen. R. Abahu aber ist der Ansicht, dass die Gottheit sich in der Westseite befinde, denn R. Abahu sagte: sie heisse deshalb avarja283, weil da die Luft Gottes [avir ja] ist.

ורבבהו | P 57 זה.

R. Jehuda sagte: Es heisst: ** Es ergiesse sich [jaaroph] meine Lehre wie Regen, das ist der Westwind der von der Nackenseite [ôrpo] der Welt kommt. Es träufte [tizal] meine Rede wie der Tau, das ist der Nordwind, der das Gold wolfeil [mazeleth]²⁸⁷ macht, denn so heisst es:288 die Gold aus dem Beutel verschwenden.284 Wie Regenschauer [seîrim] auf junges Grün, das ist der Ostwind, der wie ein Gespenst [saîr] die ganze

^{274.} Ebenso verneigen sich auch die Himmelskörper gegen Osten u. treten nach Westen zurück. 275. Sie müssen ihren Absender Bericht erstatten; vorher weiss er nicht, ob sein Auftrag ausgeführt wor-277. Ij. 38,35. 276. Ihr Absender, die Gottheit, ist überall anwesend. 279. Beide Engel waren von Gott abgesandt worden u. kamen von entgegengesetzter Richtung. Dieser war blind u. kannte die Himmelsrichtung nicht. 281. Beim Verrichten des Gebets, da die Gottheit überall anwesend ist. 282. Dass die Christen in früherer Zeit sich beim Gebet gegen Osten wandten, wird bei manchen alten Schriftstellern angegeben; cf. Grünbaum, gesamm. Schriften p. 450 ff. 283. Nach den älteren Kommentaren Benennung der Westseite. 284. Dt. 32,2. 285. Die Gesetzeskunde wird mit den 4 Winden verglichen, die zur Erhaltung des Weltalls erforderlich sind. von der Rückseite, der Osten gilt als Vorderseite. 287. Dieser ist der schädlichste Wind; er beschädigt das Getreide, wodurch dies im Preis steigt u. das Zahlungsmittel, das Gold, im Preis fällt. 288. Jes. 46,6; dieser Schriftvers wird als Beleg dafür angezogen, dass beim Gold der Ausdruck bu gebraucht wird.

Welt erzittern macht. Wie Wassertropten ver dir Gras, das ist der Südwind, der Wassertropfen bringt und das Gras wachsen macht.

Es wird gelehrt: R. Elièzer sagte: Die 3 Welt gleicht einer Halle und die Nordseite ist nicht geschlossen, und sobald die Sonne die nordwestliche Ecke erreicht, so biegt sie ab und steigt über den Himeinem geschlossenen Zelt und auch die Nordseite ist geschlossen, und sobald die Sonne die nordwestliche Ecke erreicht, lenkt sie ab und kreist über die Rückseite der Wölbung , wie es heisst: "Sie וה מערבית ורחב מים אל יתן קרח זו רוח מערבית ורחב מים מים אל יתן קרח זו רוח מערבית ורחב giht gigen Suden und kreist gegen Norden &c. Sie geht gegen Süden, am Tag, und kreist gegen Norden, in der Nacht. Immertort kreisend geht der Wind, und zu die Ostseite und die Westseite, zuweilen umgeht [die Sonne] sie und zuweilen geht sie sie entlang. Er sagte: [Folgende Lehrel vertritt die Ansicht R. Eliêzers. "Aus der Kammer kommt der Sturm, das ist der Südwind; und von der Nordsterngruppe die Kälte, das ist der Nordwind; durch Gottes Odem gibt es Eis, das ist der

שמסערת את כל העולם בשעיר וכרכיכים עלי עשב זו רוח דרומית שהיא מעלה רביבים ומגדלת כים: תניא רבי אליעזר אומר עולם לאכסדרה col.b הוא דומה ורוח צפונית אינה"מסובבת וכיון שהגיעה חמה אצל קרן מערכית צפונית נכפפת ועולה למעלה מן הרקיע 'ורכי יהושע אומר עולם "כמין כובה הוא דומה ורוח צפונית"מסובבת וביון שהמה מנעת לקרן מערכית צפונית מקפת וחוזרת אחורי מיים ביפה שנאמר הולך אל דרום וסובב אל צפון וגו׳ mel . R. Jehošuâ sagte: Die Welt gleicht שמש הולך אל דרום ביום וסובב אל צפון בלילה סובב שמה הולך אל דרום ביום וסובב אל סובב הולך הרוח ועל סביבותיו שב הרוח אלו פני מזרח ופני מערב שפעמים מסבבתן ופעמים מהלכתן מונה הוא היה אומר אתאן לרבי אליעזר מן החדר תבוא סופה זו רוח דרומית וממזרים קרה זו רוח צפונית במוצק זו רוה מזרחית והאמר מר רוח דרומית מעלה רביבים ומגדלת עשבים לא קשיא הא"דאתיא מטרא בניהותא הא בשפיכותא: אמר רב הסדא מאי דכתיב מצפון זהב יאתה זו רוח צפונית שמזלת seinen Kreisen kehrt er zurück; das sind 20 אמר הזלים זהב מכים: אמר הזלים זהב מכים: אמר אומר הזלים זהב מכים: רפרם כר פפא אמר רב חסדא מיום שחרב בית יופיה המקדש לא הוגשמה רוח דרומית שנאמר ויגזר על ימין וורנב ויאכל על שמאל ולא שבעו וכתיב 'צפון וימין אתה בראתם: "ואמר רפרם בר פפא אמר

> B 59 לקובה א מסוככת וכשחמה מגעת לקרן M 58 ראת — M 61 "א מסוככת וכשחמה מגעת לרוה מער M 60 M = 12 אמר רב נחמן ב M = 62

Westwind; und des Wassers Weite in Enge, das ist der Ostwind. - Der Meister sagte ja aber, dass der Südwind Wassertropfen bringe und das Gras wachsen mache. Das ist kein Einwand, aus der einen [Seite] kommt der Regen gemächlich, aus der anderen kommt er in Guss²⁰⁷.

R. Hisda sagte: Es heisst: Aus dem Norden kommt das Gold, das ist der Nordwind, der das Gold wolfeil macht, denn es heisst: die Gold aus dem Beutel verschwenden.

Raphram b. Papa sagte im Namen R. Hisdas: Seit dem Tag, da der Tempel zerstört wurde, kommt mit dem Südwind208kein Regen, denn es heisst:299Sic rissen rechts und blieben hungrig, frassen links und waren nicht satt, und es heisst:300 Nord und Süd, du hast sie erschaffen361.

Ferner sagte Raphram b. Papa im Namen R. Hisdas: Seit dem Tag, da der

289. Die an der Vorderseite offen ist. 290. Die sich in der Richtung von Osten nach Sü-291. Und geht über Nacht weiter, bis sie morgens die nordöstliche Ecke erreicht u. den bewegt. dann unter dem Himmel wandert. 292. Sie wandert dann über Nacht weiter, bis sie morgens an die nordöstliche Ecke gelangt u. zurück in den Innenraum der Wölbung tritt. 1,6. 294. Nach welcher die Kälte aus der Nordseite kommt; nach RE. ist diese Seite ungeschützt. 296. Und hier heisst es, dass dieser Sturm u. die Ostseite Wasser [Regen] bringen. 297. Der erstere ist für die Pflanzen dienlich, der andere schädlich. 298. Der guten, milden Regen 299. Jes. 9,16. 300. Ps. 89,13. 301. Für Süd wird im Text der Ausdruck Rechts gebraucht, u. im vorangehenden Schriftvers wird dieses Wort mit dem Hunger in Verbindung gebracht.

רב חסדא מיום שהרב בית המקדש "אין הגשמים יורדין מאוצר מוב שנאמר יפתח ה' לך את אוצרו 2012 10 הטוב בזמן שישראל"עושין רצונו של מקום וישראל שרויין על אדמתם גשמים יורדין מאוצר מוב "בזמן שאין ישראל שרויין על "אדמתם אין גשמים יורדין מאוצר מוב: אמר רבי יצחק הרוצה שיחכים ידרים ושיעשיר יצפין וסימניך שלחן בצפון ומנורה בדרום ייב ורבי יהושע בן לוי אמר לעולם ידרים שמתוך שמתחכם מתעשר שנאמר מארך ימים בימינה №3.16 שכינה במערב"דמצלי אצלויי: אמר ליה"רבי חנינא לרב אשי כגון אתון דיתביתו"בצפונה דארין ישראל אדרימו אדרומי ומנא לן דבבל לצפונה דארין ישראל ים ים קיימא דכתיב 'מצפון תפתח הרעה על כל יושבי 🗝 הארין: מרחיקין את המשרה מן הירק וכו': תנא רבי יוסי מתיר בחרדל" שיכול לומר לו עד שאתה יים אומר לי הרחק הרדלך מן דבוריי הרחק דבורך מן חרדליי "שבאות ואוכלות "לגלוגי חרדליי:

להיקין את האילן מן הבור עשרים וחמש (א) אמה בין משים אמה בין משים אמה בין משים מלמעלה בין מן הצד אם הבור קדמה 'קוצץ יניהן 🏎 דמים ואם אילן קדם לא יקוץ ספק זה קדם וספק זה קדם לא יקוץ רבי יוםי אומר אף על פי שהבור יי

ה לא ירדו גשמים M 63 שרויין בארצם גשמים M 64 M 67 ארצם M 67 ארצם M 66 ארצם M 65 מעשרתו || 68 M והאמר ריב״ל || B 69 דמצדר אצדודי M 72 ארעא ישראל M 71 לצפונא דארעא ישראל M 70 והחרוב וחשק. M 74 החרוב וחשק.

Tempel zerstört wurde, kommt kein Regen aus der guten Schatzkammer hernieder, denn es heisst:" Der Herr wird dir seine gute Schatzkammer auftun. Zur Zeit, wenn die Jisraéliten den Willen Gottes tun und in ihrem Land weilen, kommt der Regen aus der guten Schatzkammer hernieder, und zur Zeit, wenn die Jisraéliten nicht in ihrem Land weilen, kommt ו) בשמאלה נשר וכבוד"והא רבי יהושנ בן לוי אמר der Regen nicht aus der guten Schatzkammer hernieder.

> R. Jichaq sagte: Wenn jemand weise werden will, so wende er sich "gegen Norden. Als Merkzeichen diene dir folgendes: 15 der Tisch stand nördlich und die Leuchte südlich. R. Jehošuâ b. Levi aber sagt, man wende sich stets gegen Süden, denn wenn man weise ist, wird man auch reich, denn es heisst: "Langes Leben in ihrer 20 Rechten, in ihrer Linken Reichtum und Ehre. R. Jehošuâ b. Levi sagte ja aber, die Gottheit befinde sich im Westen!? -Man neige sich nur hinüber^{on}.

R. Hanina sagte zu R. Aši: Ihr, die ihr nördlich vom Jisraélland wohnt, müsst euch gegen Süden wenden. — Woher, dass Babylonien nördlich vom Jisraélland liegt? - Es heisst: Vom Norden her wird das

Unheil über alle Bewohner des Lands hereinbrechen.

Man entferne die Beize von Kräutern &c. Es wird gelehrt: R. Jose erlaubt dies beim Senf, weil er zu ihm308 sagen kann: während du von mir verlangst, dass ich meinen Senf von deinen Bienen entferne, entferne du deine Bienen von meinem Senf, denn sie kommen und fressen die Stengel von meinem Senf ab300.

AN ENTFERNE EINEN BAUM FÜNFUNDZWANZIG ELLEN VON EINER ZISTERNE EINEN JOHANNISBROTBAUM UND EINE SYKOMORE FÜNFZIG ELLEN, EINERLEI OB ER SICH OBEN312 ODER AN DER SEITE BEFINDET. WAR DIE ZISTERNE FRÜHER DA, SO FÄLLE MAN IHN UND ERSETZE DEN WERT³¹³, WAR DER BAUM FRÜHER DA, SO FÄLLE MAN IHN NICHT; IST ES ZWEIFELHAFT, WER VON BEIDEN FRÜHER DA WAR, SO FÄLLE MAN IHN NICHT. R. JOSE SAGT, AUCH WENN DIE ZISTERNE FRÜHER DA WAR ALS DER BAUM, FÄLLE MAN IHN NICHT, DENN DER EINE GRÄBT AUF SEINEM

303. Nach Ršj. beim Verrichten des Gebets. 304. Im Tempel. 307. Jer. 1,14. 306. Man richte das Gesicht gegen Westen u. neige sich ein wenig südlich. 308. Der Eigentümer des Senfs zum Eigentümer der Bienen. 309. Der Schaden ist ein gegenseitiger, u. wer sich mehr geschädigt fühlt, hat sich zu entfernen. 310. Damit die Wurzeln nicht die Zisterne beschädigen. 311. Die weit verzweigte Wurzeln haben. 312. Auf einer 313. Da der Schaden einen einzelnen betrifft, so muss er, wenn er die Entfernung verlangt, den Baum ersetzen.

יו אם קידמת לאילן לא יקיין שוה הופר בתיך שלי יוה GIBILL UND DER ANDERE PELANZT AUF נוטע בתוך שלו: SHALM CHEBIET

GEMARA. Es wird gelehrt: Einerlei ob die Zisterne unten und der Baum oben unten sich befindet. Erklärlich ist dies von dem Fall, wenn die Zisterne unten und der Baum oben sich befindet, die Wurzeln erweitern sich dann und beschäaber in dem Fall, wenn die Zisterne oben und der Baum unten sich befindet? R. Haga erwiderte im Namen R. Joses: Weil sie die Erde zersetzen und den Boden der Zisterne beschädigen.

R. Jose Sagt, auch wenn die Zis-TERNE FRÜHER DA WAR ALS DER BAUM, FÄLLE MAN IHN NICHT, DENN DER EINE GRÄBT AUF SEINEM GEBIET UND DER AN-Jehuda sagte im Namen Semuéls: Die Halakha ist nach R. Jose zu entscheiden. R. Aši sagte: Als wir bei R. Kahana waren, sagten wir: R. Jose pflichtet bei hinsichtlich des Falls, wenn es seine Pfeile sind.

Papi Jonaah, der arm war und reich wurde, baute einen Palast, und wenn die Oelpresser, die in seiner Nachbarschaft waren, ihren Mohn pressten, erschütterte

sein Palast. Da kam er zu R. Aši und dieser sprach zu ihm: Als wir bei R. Kahana waren, sagten wir: R. Jose pflichtet bei hinsichtlich des Falls, wenn es seine Pfeile sind. — Wieviel³¹⁸? — Wenn der Deckel auf der Mündung des Krugs³¹⁹sich bewegt.

Wenn sie bei Bar-Marjon, dem Sohn Rabins, Flachs klopften, flogen die Schäben und beschädigten die Leute. Als sie darauf vor Rabina kamen, sprach er zu ihnen: Das, was wir sagen, R. Jose pflichte bei hinsichtlich des Falls, wenn es seine Pfeile sind, gilt nur von dem Fall, wenn [die Beschädigung] durch seine Kraft erfolgt, hierbei aber ist es ja der Wind, der sie trägt. Mar b. R. Aši wandte ein: Womit ist es hierbei anders als in dem Fall, wenn jemand worfelt und der Wind ihm hilft!? Als sie dies Meremar berichteten, sprach er zu ihnen: Dies gleicht eben dem Fall, wenn jemand worfelt und der Wind ihm hilft. - Womit ist es nach Rabina hierbei anders

314. Da der Schaden erst später entsteht, so darf jeder sein Gebiet unbeschränkt benutzen. Wurzeln erreichen die Wände der Zisterne nicht. 316. Dass der Schädiger sich vom Geschädigten 317. Wenn der Schaden direkt durch den Schädiger entsteht; cf. S. 906 Z. 4ff. 318. Wie stark muss die Erschütterung sein, um die Entfernung der Oelmühle verlangen zu können. 319. Der sich auf der nebenstehenden Mauer befindet. 320. Des Schädigers. Sabbath, an dem die Arbeit verboten ist.

נמרא. תנא בין שחבור למטה ואילן למעלה בין שחבור למעלה ואילן למטה בשלמא בור למטה oder die Zisterne oben und der Baum שוקי לה לבור אלא כי מוקי לה לבור אלא היים שרשין שרשין מוקי לה לבור אלא בור למעלה ואילן למטה אמאי אמר רבי הגא כשם רבי יוםי מפני שמחלידין את הקרקע ומלקין קרקעיתה של בור: רבי יוםי אימר אף על פי שהביר קודמת לאילן לא יקיין שוה חיפר בתיך digen die Zisterne, aus welchem Grund שלי ווה נושע בתיך שלי: אמר רב יהודה אמר שלי שמואל הלכה כרבי יוסי אמר רב אשי כי הואן בי רב כהנא הוה אמרינן מודי רבי יוסי בגיריה דידיה: "פאפי יונאה עני והעשיר הוה בנה אפרנא הוו הנך עצורי בשיכבותיה"דבי הוו דייקי שומשמי הוה ניידא אפדניה אתא לקמיה דרב אשי אמר ליח"כי זו הואן כי רב כהנא הוה אמרינן מודי רבי יוסי בגיריה רבי"בר ברנייד נכתמא אפומיה דחצבא: דבי"בר מריון בריה דרבין כי "הוו נפצי כיתנא הוה אזלא רקתא ומזקא אינשי אתו לקמיה דרבינא אמר להו DERE PELANZT AUF SEINEM GEBIET. R. 20 בי אמרינן מודה רבי יוסי בניריה "הני מילי דקא אולא מכחו"הכא זיקא"הוא דקא ממטי לה מתקיף ייעתו מר בר רב אשי מאי שנא מזורה ורוה מסייעתו "אמרוה קמיה דמרימר אמר להו היינו זורה ורוה 75 M אתן שרש' דאולן מזקי ליה 76 M הכי. VV הנא.

הנינא אמר בי ר ד אמר אמר - 17 אמר - 17 הויגן בי ר ד אמר הנינא - 19 אמר - 19 הנינא - 19 הויגן בי ר ד אמר הויגן בי ר ד אמר ערי א או או דיריה או או פפי יובא M 80 או פפי יובא ער 70 אירי אורי

אכל - M 88 הוא דקא + M 87

להו ש 90 M + איסורא מממונא לא ילפינן.

+ B S4 אמרינן מודה אמרינן א B S4 היריה אמרינן - M S2

B 86 מוריו" בד ר נפצי ביתנא הוו הוה קאזל דקת" M 85

מסייעתו ולרבינא מאי שנא מגין היוצא מתחת בסייעתו הפטיש"והזיק דחייב לשלם התם ניהא ליה דליזיל הכא לא ניחא ליה דליזיל:

יטע אדם אילן סמיך לשדה חבירו אלא ונים אם כן הרחיק ממנו ארבע אמות אחד גפנים ואחד כל "האילן היה גדר בינתיים זה סומך לגדר יייה מכאן וזה סומך לגדר מכאן היו שרשים יוצאים לתוך "של חבירו מעמיק שלשה שפחים כדי שלא יעכב את המחרישה היה חופר בור שיח ומערה

גמרא. תנא "ארבע אמות שאמרו כדי עכודת תכרם אמר שמואל לא שנו אלא כארץ ישראל אכל בבבל שתי אמות תניא נמי חכי לא ישע אדם אילן סמוך לשדה הבירו אלא אם כן הרחיק ממנו שתי שמע מינה ואיבא דרמי "להי מירמא תגן לא ימני אדם אילן סמוך לשדה הבירו אלא אם כן הרחיק ממנו ארבע אמות והתניא שתי אמות אמר שמואל לא קשיא כאן בבבל כאן בארץ ישראל: "רבא בר "בפרדיםא ומפסדי ליה אמר ליה זיל קוין אמר ליה והא ארחיקי לי אמר ליה הני מילי "לאילנות אבל אילנות V ה. א והזיק שהייב התם B 92 ה. V האילנות M 91 M 96 א לה B 95 שים + P 94 לה M 93 רבה | M 97 אזלי ציפרי | M 98 מפסדי בפרד' א"ל ר"י

זיל 🍴 99 M באיל' אכל בגפ' בעי.

als in dem Fall, wenn ein Funke von unter dem Hammer hervorkommt und Schaden anrichtet, in welchem er ersatzpflichtig ist "? - In jenem Fall ist es" ihm erwünscht, in diesem Fall ist es ihm nicht erwünscht.

AN DARF EINEN BAUM NEBEN DEM FELD EINES ANDEREN NUR DANN PFLANZEN, WENN MAN IHN VIER ELLEN ישלו: ישלו ווירד והעצים שלו: ¹⁰ ENTFERNT³⁵HAT, EINERLEI OB WEINSTÖCKE ODER IRGEND ANDERE BÄUME. BEFINDET SICH EINE WAND DAZWISCHEN, SO DARF DER EINE BIS AN DIE WAND VON DER EI-NEN SEITE UND DER ANDERE BIS AN DIE ים אמות והא אנן תנן ארכן אמות אלא לאו ER ANDEREN SEITE [SÄEN]. WENN DIE WURZELN DES EINEN IN DAS GEBIET DES ANDEREN HINEINRAGEN, SO DARF DIESER SIE BIS ZU EINER TIEFE VON DREI HANDBREITEN ENTFERNEN, DAMIT רב הנן הוו ליה הנהו דיקלי אמיצרא דפרדיסא sie dem Pflug nicht hinderlich sind. Wenn er cree בדיקלי ונהתי Wenn er cree zisterne, einen Graßen ODER EINE HÖHLE GRÄBT, SO DARF ER SIE BIS HINAB ABSCHNEIDEN UND DAS HOLZ GEHÖRT IHM.

GEMARA. Es wird gelehrt: Die vier Ellen von denen sie sprechen, sind zur Bearbeitung des Weinbergs erforderlich.

Šemuél sagte: Dies wurde nur vom Jisraélland gelehrt, in Babylonien aber³²⁹sind zwei Ellen erforderlich. Ebenso wird auch gelehrt: Man darf einen Baum neben dem Feld eines anderen nur dann pflanzen, wenn man ihn zwei Ellen entfernt hat; wir haben ja aber gelernt: vier Ellen? — wahrscheinlich ist dies nach Semuél zu erklären; schliesse hieraus. Manche führen dies als Widerspruch an: Es wird gelehrt, dass man einen Baum neben dem Feld eines anderen nur dann pflanzen dürfe, wenn man ihn vier Ellen entfernt hat, und dem widersprechend wird gelehrt: zwei Ellen? Šemuél erwiderte: Dies ist kein Widerspruch, das eine gilt von Babylonien und das andere gilt vom Jisraélland.

Raba b. R. Hanan hatte Dattelpalmen an der Grenze des Obstgartens R. Josephs, und Vögel kamen und setzten sich auf die Dattelpalmen und liessen sich dann in dem Obstgarten nieder und richteten da Schaden an. Da sprach er zu ihm: Geh, fälle sie. Dieser erwiderte: Ich habe sie ja entfernt330. Jener entgegnete: Dies331 gilt nur von Bäumen, bei Weinstöcken aber ist mehr erforderlich. — Wir haben ja aber

322. Der Urheber des Schadens. 323. Obgleich der Funke durch den Wind getragen wird. 324. Die Beihilfe des Winds. 325. Damit der Nachbar Raum zur Bearbeitung seines Felds habe. 326. Einer der Nachbarn, auf seinem Grundstück. 327. Die Wurzeln des anderen, die in sein Gebiet hineinragen u. beim Graben störend sind.

328. Soweit dies erforderlich ist. Jisraélland pflügten sie mit Rindern, in Babylonien dagegen mit Eseln. 330. Sie waren 4 Ellen 331. Dass eine Entfernung von 4 Ellen ausreiche.

Priemt einerlei ob Weinstöcke oder iroend andere Bäume? Jener entgegnete: Dies eilt nur von einem Baum neben einem Bann und Weinstöcken neben Weinstöcken, bei einem Baum aber neben Weinstöcken ist mehr erforderlich. Dieser erwiderte. Ich fälle sie nicht, denn Rabh sagte, dass man eine Dattelpalme, die einen Kab [Früchte] trägt, nicht fällen dürhath sei nur deshalb gestorben, weil er einen Feigenbaum vorzeitig gefällt hat. Wenn der Meister wünscht, mag er sie fällen.

Grenze R. Honas, des Sohns R. Jehošuâs, und bemerkte einst, dass dieser grub und seine Wurzeln abschnitt. Da sprach er zu ilm: Was soll dies!? Dieser erwiderte: Es wird gelehrt, dass wenn die Wurzeln in 20 מרב חסרא מרב מרב מיניה יניקב"בר אבא מרב חסרא das Gebiet des anderen hineinragen, dieser sie bis zu einer Tiefe von drei Handbreiten entfernen dürfe, damit sie dem Pflug nicht hinderlich sind. Jener entgegnete: Nur drei, der Meister aber gräbt ja mehr. Dieser erwiderte: Ich grabe Zisternen, Graben und Höhlen, und es wird ge-

לגפנים בעינן טפי והא אנן תנן אחד גפנים ואחד כל 'האילן אמר ליה הני מילי אילן לאילן וגפנים לגפנים אבל 'אילן לגפנים בעינן מפי אמר ליה אנא אלא קייצנא דאמר רב' האי דיקלא דמעין קבא אסור 🖦 ילמקצייה ואמר רבי חנינא לא שכיב שכחת ברי אלא דקין תאנתא בלא זימניה מר אי ניחא ליה ליקוין: רב פפא הוה ליה 'הנהו דיקלי אמיצרא דרב הונא בריה דרב יהושע אזל אשכחיה דהוה חפר וקא קאיין שרשיו אמר ליח מאי האי אמר ליח fe. Ferner sagte R. Hanina, sein Sohn Sik- ישל חבירו מעמיק של הבירו שרשים יוצאים לתוך של חבירו שלשה כדי שלא יעכב המחרישה אמר ליה הני מילי שלשה מר קא חפר "מפי אמר ליה אנא בורות שיחין ומערות קא הפרנא דתנן היה חופר בור שיה ומערה קוצין ויורד והעצים שלו אמר רב פפא R. Papa hatte Dattelpalmen an der בולהי ולא יכילי ליה "עד דאמרי ליה מחרי ליה "בולהי ולא יכילי ליה "עד דאמרי ליה יי הא" דאמר רב יהודה מצר שהחזיקו בו רבים אסור לקלקלו לבתר דנפק אמר אמאי לא אמרי ליה כאן בתוך שש עשרה אמה כאן"חוץ לשש עשרה אמה: היה חופר בור שיח ומערה קוצץ ויורד והעצים

> אילנות לגם M 2 ה. M האילן ה ם אילנות לאילנות M .- B 1 א דתנן M 5 בעי M = M 3 הגך תאלי M = M 3א מוכא M S 7 M להן ג' מפחים כדי שרה חב' M 6 אהר ש ע + M 10 אהר ש ע + M 10 B 12 הדייבא. ע הדייבא.

שעצים של מי אמר ליה תניתוה שרשי אילן של

הדיום הבאין בשל הקדש לא נהנין ולא מועלין אי

lehrt, dass wenn man Zisternen, Graben und Höhlen gräbt, man sie bis hinab abschneide und das Holz ihm gehöre. R. Papa erzählte: Ich führte ihm alles333an, konnte ihm aber nicht beikommen, bis ich ihm folgende Lehre R. Jehudas anführte: einen Weg, den das Publikum in Besitz genommen hat, darf man nicht zerstören34. Nachdem dieser35 hinausgegangen war, sprach jener: Ich sollte ihm erwidert haben, das eine gelte von dem Fall, wenn [der Baum] sich innerhalb sechzehn Ellen330, und das andere, wenn er sich ausserhalb sechzehn Ellen befindet337.

WENN ER EINE ZISTERNE, EINEN GRABEN ODER EINE HÖHLE GRÄBT, SO DARF ER SIE BIS HINAB ABSCHNEIDEN UND DAS HOLZ GEHÖRT IHM. R. Jâqob b. Abba™fragte R. Hisda: Wem gehört300 das Holz? Dieser erwiderte: Dies wird gelehrt: Wenn die Wurzeln eines einem Laien gehörenden Baums in das Gebiet des Heiligtums hineinragen, so darf man diese nicht niessbrauchen", auch begeht man an diesen keine Verun-

332. In der Parallelstelle S. 337 Z. 3 heisst es Šibha od. Šibhath. 333. Belege dafür, dass er die Wurzeln nicht abschneiden durfte. 334. Auch nicht der Eigentümer, auf dessen Gebiet er sich befindet, da die bisherige Benutzung als Besitzrecht gilt. 335. R. Papa, dem RH. später beigepflichtet hatte. 336. Von der Grenze des Nachbargrundstücks. 337. Im 1. Fall darf der Nachbar die Wurzeln abschneiden, im 2. Fall nicht, da der Baum sich in vorschriftsmässiger Entfernung befindet; cf. weit. S. 1024 Z. 9 ff. 338. Alle anderen Ausgaben, auch Ršj. in unsrer Ausgabe, haben hezw. הדייבא, bezw. הדייבא (R.J. aus Hadiabene); die La. unsres Textes ist wahrscheinl. aus הדייבא der ed. Pesaro 339. In der Mišnah heisst es nur, dass das Holz "ihm" gehöre. 340. Da sie in das Gebiet des Heiligtums hineinragen u. von diesem ihre Nahrung ziehen.

אמרת בשלמא בתר אילן אזליגן משום חבי לא מועלין אלא אי אמרת בתר קרקע אזליגן אמאי לא מועלין אלא מאי בתר אילן אזלינן אימא סיפא של הקדש הבאים כשל הדיום לא נהגין ולא מועלין בגידולין הבאין לאחר מכאן עסקינן וקא סבר אין מעילה בגידולין "רבינא אמר לא קשיא כאן בתוך שש נשרה אמה כאן "לאחר שש נשרה אמה: אמר עולא אילן הסמוך למצר בתוך שש עשרה לעולא הא אילימא מדתנן עשר נפיעות המפוזרות: בתוך בית סאה חורשין כל בית סאה בשכילן עד ראש השנה כמה הוו להו תרי "אלפי וחמש מאה גרמידי לכל חד וחד כמה מטי ליה מאתן וחמשין הא לא הני "דעולא ואלא מדתגן שלשה אילנות של זי richte sich nach dem Baum!? Hieraus ist שלשה בני אדם הרי אלו מצמרפין וחורשין כל בית כאה בשכילן "כמה הוו להו תרי אלפי והמש 101.27 מאת גרמידי לכל חד "כמה מטי ליה תמני מאה ותלתין ותלתא ותילתא "נפישי ליה דעולא "ואכתי M 16 | אלפין B 15 אלפין B 14 אלפין P 13 רוחר + M 18 איר העצרת + M 17 אוחר - דעולא - H 17 אוחר ואתכי. P 20 אכתי. א אכתי לא הוי לא דק ו P 20 אכתי. ואכתי לא הוי. — B

treuung. Einleuchtend ist es, dass man an diesen keine Veruntreuung begeht, wenn man sagt, dass man sich nach dem Baum richte, weshalb aber begeht man מונלין מידי איריא an diesen keine Veruntreuung, wenn man sagen wollte, man richte sich nach dem Boden !! Wie ist, wenn man sich nach dem Baum richtet, der Schlußsatz zu erklären: wenn die des Heiligtums in das שמה נולן הוא ואין מביאין ממנו בכורים מנא ליה Gebiet eines Laien hineinragen, so darf man diese nicht niessbrauchen, auch begeht man an ihnen keine Veruntreuung; weshalb begeht man an diesen keine Veruntreuung, wenn man sagen wollte, man also nichts zu schliessen, denn hier wird von später nachgewachsenen [Wurzeln] gesprochen, und er ist der Ansicht, dass man an nachgewachsenen keine Veruntreuung344begehe. Rabina erklärte: Dies ist kein Widerspruch, denn das eine gilt von dem Fall, wenn [der Baum] sich innerhalb sechzehn Ellen, und das andere, wenn er sich ausserhalb sechzehn Ellen befindet345.

Ûla sagte: Ein Baum, der sich innerhalb sechzehn Ellen von der Grenze eich befindet, ist ein Räuber347 und man bringe von diesem die Erstlinge348 nicht dar. — Woher entnimmt Ûla dies; wollte man sagen aus der Lehre, dass wenn zehn Setzlinge sich auf einer Seahfläche zerstreut befinden, man wegen dieser die ganze Seahfläche bis zum Neujahrsfest pflügen dürfe, so sind es ja zweitausendfünfhundert Ellen, auf jeden [Setzling] kommen demnach zweihundertfünfzig Ellen, also nicht soviel wie nach der Lehre Ûlas351. Wollte man sagen, aus der Lehre, dass drei Bäume, die drei Personen gehören, vereinigt werden, und man wegen dieser die ganze Seahfläche pflügen dürfe, so sind es ja zweitausendfünfhundert Ellen, auf jeden [Baum] kommen demnach achthundertdreiunddreissig und ein Drittel, und nach Üla sind es ja mehr. Er

341. Wer etwas von dem geniesst, was dem Heiligtum gehört, begeht eine Veruntreuung und muss dieserhalb ein Opfer darbringen; cf. Lev. 5,15ff. 342. Aus dieser Lehre ist also zu entnehmen, dass die Wurzeln zum Baum gehören, u. wenn sie vom Eigentümer des Bodens abgeschnitten werden, so hat er sie an den Eigentümer des Baums abzuliefern. 343. Nachdem der Baum dem Heiligtum ge-344. Nach mancher Ansicht nicht einmal in dem Fall, wenn der Baum u. der spendet worden ist. Boden dem Heiligtum gehören. 345. Im 1. Fall gehören die Wurzeln zum Baum, im 2. Fall gehören sie zum Boden. 346. Eines fremden Grundstücks. 347. Er zieht seine Nahrung von einem fremden Grundstück. 348. Der Feldfrüchte, die nach dem Tempel gebracht u. dem Priester überreicht werden müssen; cf. Dt. 26,1 ff. 349. Des Siebentjahrs, also das ganze 6. Jahr des Septenniums; Saatfelder, auf welchen keine Bäume vorhanden sind, dürfen nur die 1. Hälfte des Jahrs, bis zum Pesahfest, gepflügt werden. 350. Die Seahfläche misst 50 Ellen im Quadrat. gehören zum Baum 16 Ellen nach jeder Seite, das sind also $32 \times 32 = 1024$ Ellen. 352. Wenn auf einer Seahfläche 3 Bäume gleichmässig verteilt sich befinden, so gilt die ganze Fläche als Baumfeld u. sie darf bis zum Neujahr gepflügt werden, wenn aber weniger, so gilt sie als Saatfeld. 353. Bis zum Neujahr des Septenniums.

Fol. 27a-27b

nahm es nicht genau. Wir sagen ja, dass man es nicht genau nehme, nur erschwerend, sagen wir etwa auch erleichternd, dass man es nicht genau nehme !? - Glaubst du etwa, dass wir vom Quad- 5 rat sprechen, wir sprechen vom Kreis Merke, ein Ouadrat ist ja um ein Viertel grösser als ein Kreis', demnach sind es siebenhundertachtundsechzig [Ellen], sohalben Elle !? Das ist es, was wir sagten, er habe es nicht genau genommen, und zwar hat er es erschwerend nicht genau genommen . Komm und höre: Wenn jemand einen Baum mit dem Bo- 15 הולין מעורבין זה בזה לארץ מכל וחולין מעורבין זה בזה זה den gekauft hat, so bringe er [die Erstlingel dar und lese [den Abschnitt]"; wahrscheinlich doch irgend ein Quantum!? Nein, sechzehn Ellen. Komm und höre: Wenn jemand zwei Bäume im Feld seines Nächsten gekauft hat, so bringe er

לא הוי לא דק אימור דאמריגן לא דק להומרא "לקולא" לא דק מי אפרינן מי סברת בריבועא קא אמרינן בעיגולא קא אמרינן מבדי כמה מרובע יותר כל הניגול רבינ' פשו להו שבנ מאה ושתין ותמניא 🖼 🕏 אכתי פש ליה פלגא דאמתא' היינו דלא דק ולהומרא לא דק תא שמע חקונה אילן וקרקעו מביא וקורא 60 4.7 מאי לאו "כל שהוא לא שש עשרה אמה תא שמע קנה שני אילנות כתוך של חבירו מביא ואינו קורא 🖦 👵 הא שלשה מביא וקורא מאי לאו כל שהוא לא mit besteht ja eine Differenz von einer יהכא נמי שש עשרה אמה תא שמע רבי עקיבא יהרא ומי שש עשרה אמה הא אומר קרקע כל שהוא הייב בפאה ובבכורים וכותבין כסות פרוזבול ונקנין עמה נכסים שאין להם אחריות כסות הכא במאי עסקינן בחיטי דיקא גמי דקתני כל ישחוא שמע מינה תא שמע אילן מקצתו בארץ יים דברי רבי רבן שמעון בן גמליאל אומר הגדל בחיוב חייב הגדל בפטור פטור עד כאן לא פליגי אלא ארו להו M 23 בי ל – M 22 M 26 ל א פש ליה תרי תילתי דאמתא 25 M קנה + הן M 28 חייבת בפאה ובככן ובוידוי M 27

וליכתוב עליי. [die Erstlinge] dar und lese [den Abschnitt] nicht; wenn aber drei, so muss er sie demnach darbringen und auch lesen; wahrscheinlich doch irgend ein Quantum!? - Nein, ebenfalls sechzehn Ellen. — Komm und höre: R. Âgiba sagt: ein Grundstück von irgend welcher Grösse ist pflichtig zum Eckenlass300 und zu den Erstlingen303, man schreibt darüber einen Prozbul304 und man kann damit Güter, die keine Sicherheit305 gewähren, erwerben!? — Hier wird von einem Getreidesfeld] gesprochen. Dies ist auch zu beweisen, denn er lehrt: von irgend welcher Grösse; schliesse hieraus. - Komm und höre: Wenn ein Baum sich teilweise im Jisraélland und teilweise ausserhalb des Lands befindet, so sind Unverzehntetes und Profanes³⁰⁰miteinander zusammengemischt — Worte Rabbis; R. Simôn b. Gamaliél sagt, was im Gebiet der Pflicht wächst, sei pflichtig, und was im Gebiet der Freiheit wächst, sei frei. Ihr Streit besteht also nur in folgendem:

354. U. lehrt dies erleichternd, dass man nämlich in einem solchen Fall die Erstlinge nicht darbringe. 355. Zum Baum gehören 16 Ellen nach jeder Richtung im Umkreis u. nicht ein Quadrat von 32×32 Ellen. 356. Vom gleichen Durchmesser. 357. Die nach der Norm Ü.s zu einem Baum gehören. 358. Nach der oben angezogenen Lehre gehören zu einem Baum 833 2 Ellen, u. wenn aus diesen eine Kreisfläche (um den Baum) gebildet wird, so hat diese Fläche einen Durchmesser von etwas mehr als 33 Ellen, ist also an jeder Seite des Baums um ca. 1/2 Elle grösser. der angezogenen Lehre sollten von einem Baum, der sich innerhalb 16 1/2 Ellen von der Grenze des Nachbargrundstücks befindet, keine Erstlinge dargebracht werden, er aber ist erschwerend u. befreit ihn erst bei einer Entfernung von 16 Ellen. 360. Aus der Schrift, die bei der Darbringung zu lesen ist; cf. Dt. 26,5ff. 361. Wenn jemand 3 Bäume in einem fremden Feld gekauft hat, so hat er stillschweigend auch Boden miterworben, nicht aber wenn nur 2 Bäume; cf. weit. fol. 81a. S. 99 N. 32. 363. Nach der Auffassung des Fragenden, von den Baumfrüchten. S. 37 N. 254. 365. Mobilien, diese werden durch die Besitzergreifung der mit diesen gekauften Immobilien miterworben. 366. Von Früchten, die im Jisraelland wachsen, müssen der Zehnt u. die übrigen priesterlichen Abgaben entrichtet werden; solange dies nicht geschehen ist, gelten sie als Unverzehntetes (Tebel) u. sind zum Genuss verboten; die ausserhalb des Jisraéllands wachsen, sind profan u. brauchen nicht verzehntet zu werden.

Talmud Ba. V. 129 דמר סבר יש ברירה ומר סבר אין ברירה"אבל גדל מונים "בחיוב דברי חכל חייב חכא במאי עסקינן דמפסיק צונמא אי הכי"מאי מעמית דרכי דחדרי ערכי"ובמאי קא מיפלגי מר סבר אוירא מבלבל ומר סבר האי זתו לא "והא תנן מרחיקין את האילן מן חבור 50.25 כשרים וחמש אמה אמר אביי מיזל מובא אולי מינק עד שש עשרה אמה ינקי ומינקי מפי לא ינקי: כי אתא רב דימי אמר בעא מיניה ריש לקיש אמת מהו אמר ליה גזלן הוא ואין מביאין ממנו בכורים "כי אתא רבין אמר רבי יוהנן אחד אילן 20.823 הסמוך°למיצר ואחד אילן הנוטה מביא וקורא שעל מנת כן, הנהיל יהושע"לישראל את הארין:

המרדע על גבי המחרושה "ובחרוב ובשקמה כנגד המשקולת בית השלחון כל האילן כנגד המשקולת אבא שאול אומר כל אילן סרק כנגד המשקולת:

גמרא. איבעיא להו אבא שאול ארישא קאי

m M~31~ן אבל...פטור ד"ה פטור הכא m - M~29בהא לימא רבי טבל והולין מעורבין זב ז הא מפסיק צונמא דהדרי ורטינהי M 34 | ו - M 33 | ורטינהי M 32 מרח" – 35 M אכחושי עד יו אמה מכחשי מפי לא מכחשי: בי. B אכחושי לא מכחשי אלא עד יון אמה מפי לא מכחשי: כי " 36 M – למיצר " 37 M – דייש לתוך שדה של חב׳ | 39 M והחר׳ והשק׳.

einer ist der Ansicht, es gebe eine ideelle Sonderung", und der andere ist der Ansicht, es gebe keine ideelle Sonderung, was aber im Gebiet der Pflicht wächst, ישים עשרה אמה זוהאי להודיה קאי "ושש עשרה אמה ist nach aller Ansicht pflichtig"!? Hier wird von dem Fall gesprochen, wenn sie" durch einen Felsen getrennt sind ! Was ist demnach der Grund Rabbis!? - Weil sie vereinigt werden". Worin besteht שש עשרה הממוך למיצר בתוך שש עשרה wihr Streit? Einer ist der Ansicht, die Luft³⁷²vereinige sie, und der andere ist der Ansicht, der eine Teil besteht für sich besonders und der andere besteht für sich besonders. Wieso denn nur sechzehn ישהיא נימה "לשדה חבירו קוצין מלא וווא Ellen und nicht mehr, es wird ja gelehrt, dass man einen Baum von einer Zisterne fünfundzwanzig Ellen entfernen müsse!? Abajje erwiderte: [Die Wurzeln] ragen auch weiter373, ihre Nahrung aber ziehen sie bis sechzehn Ellen, weiter aber nicht.

> Als R. Dimi kam, erzählte er, dass Reš-Laquiš R. Johanan gefragt habe, wie es sich mit einem Baum, der sich innerhalb sechzehn Ellen von der Grenze befindet, verhalte, und dieser ihm erwidert habe, er gelte als Räuber und man bringe von diesem die Erstlinge nicht dar. Als

Rabin kam, sagte er im Namen R. Johanans: Sowol von einem nahe der Grenze³⁷⁴ stehenden Baum als auch von einem hinüberneigenden³⁷⁴Baum bringe man [die Erstlinge dar und lese [den Abschnitt], denn unter dieser Bestimmung³⁷⁵hat Jehošuâ den Iisraéliten das Land vererbt.

ENN EIN BAUM IN DAS FELD EINES ANDEREN HINÜBERRAGT, SO DARF DIESER [DIE ZWEIGE] IN DER LÄNGE DES OCHSENSTACHELS ÜBER DEM PFLUG WEGSCHNEI-DEN; VON EINEM JOHANNISBROTBAUM UND EINER SYKOMORE GENAU NACH DEM SENK-BLEI³⁷⁹; AN EINEM BEWÄSSERUNGSFELD³⁷⁷ JEDEN BAUM GENAU NACH DEM SENKBLEI. Abba-Saúl sagt, jeden leeren Baum genau nach dem Senkblei.

GEMARA. Sie fragten: Bezieht Abba-Saúl sich auf den Anfangsatz^{37*}oder bezieht

367. Der Baum gilt als geteilt, obgleich dies materiell nicht der Fall ist. 368. Und ebenso gilt er als profan, wenn er sich auf nichtjisraélitischem Boden befindet, obgleich er keine 16 Ellen von der Grenze entfernt ist. 369. Die beiden Gebiete. 370. In diesem Fall zieht der Baum nicht seine Nahrung vom anderen Gebiet. 371. Die Wurzeln sind zwar unterirdisch getrennt, sie werden aber durch den Baumstamm vereinigt. 372. Dh. derjenige Teil, der sich im Luftraum 373. Mehr als 16 Ellen. 374. Wenn die Wurzeln, bezw. die Zweige des Baums in ein fremdes Feld hineinragen. 375. Dass man es in solchen Fällen mit seinem Nachbar nicht genau nehme. 376. Alles, was über den Grenzpunkt hinüberragt. 377. Dem der Schatten der Bäume schädlich ist. 378. Der von einem natürlich bewässerten Feld spricht; nach dem 1. Autor dürfen, mit Ausnahme von Johannisbrotbäumen und Sykomoren, die Zweige nur bis zu einer Höhe in der Länge des Ochsenstachels abgeschnitten werden, nach A.-Š. dagegen genau nach dem Schkblei.

er sich auf den Schlußsatz? Komm und höre. Es wird gelehrt: An einem Bewleserungsteld darf man, wie Abba-Saul sagt, jeden Baum genau nach dem Senkblei [wegschneiden], weil der Schat- 5 ten einem Bewässerungsfeld nachteilig ist. Schliesse hieraus, dass er sich auf den Anlangsatz bezieht; schliesse hieraus, R. Aši sagte: Dies ist auch aus unsrer Misnah יתו entnehmen, denn er lehrt: jeden leeren שיהא"גמל עובר ורוכבו רבי יהודה אומר 'גמל שיהא"גמל עובר ורוכבו Baum; erklärlich sind [die Worte] jeden Baum, wenn du sagst, er beziehe sich auf den Anfangsatz, wozu aber heisst es jeden leeren Baum, wenn du sagst, er behieraus, dass er sich auf den Anfangsatz bezieht; schliesse hieraus.

ENN EIN BAUM IN DAS ÖFFENTLICHE Gebiet hinüberragt, so schneide DASS EIN KAMEL SAMT DEM REITER HIN-DURCH KANN; R. JEHUDA SAGT, EIN MIT Flachs oder Reisigbündeln beladenes Kamel; R. Simôn sagt, den ganzen BAUM NACH DEM SENKBLEI, WEGEN DER UNREINHEIT .

GEMARA. Wer ist der Autor, welcher lehrt, dass man sich bei Schädigungen nach der gegenwärtigen Schätzung richte"!? Reš-Lagiš erwiderte: Hierüber besteht ein Streit und es ist R. Eliêzer³⁸⁵, denn es wird gelehrt: Man darf unter einem öffentlichen Gebiet keine Höhlung machen, keine Gruben, keine Gräben und keine Höhlen. R. Eliêzer erlaubt es in der Weise, dass ein mit Steinen beladener Wagen darüber fahren kann³⁸⁷. R. Johanan entgegnete: Du kannst auch sagen, dass es die Rabbanan sind, denn in jenem Fall kann es vorkommen, dass es beschädigt wird, ohne dass er es merkt³⁸⁸, hierbei aber kann man ja jeden einzelnen [Zweig] abschneiden³⁸⁰.

R. Jehuda sagt, ein mit Flachs oder Reisigbündeln beladenes Kamel. Sie fragten: Ist die Massangabe R. Jehudas eine grössere oder ist die Massangabe

379. Der von einem Bewässerungsfeld spricht; nach dem 1. Autor gilt dies auch von Fruchtbäumen, nach A.-S. dagegen nur von leeren Bäumen. 380. Der 1. Autor lehrt dies nur von den beiden genannten Bäumen, er aber fügt noch jeden leeren Baum hinzu. 381. Dies wäre ja keine Hinzufügung, sondern eine Einschränkung. 382. Ohne sich bücken zu müssen. 384. Man berücksichtige nicht, dass nach den später sich ändernden Verhältnissen die Schätzung eine falsche ist. So lehrt zBs. unsre Mišnah, dass man die Zweige bis zu einer bestimmten Höhe abschneide, u. sie berücksichtigt nicht die Tatsache, dass die abgeschnittenen Zweige stets 385. Der dieser Ansicht ist. 386. Weil man es dadurch gefährdet. 387. Wenn das Gebälk über der Höhlung genügend stark ist. Auch hierbei ändert sich später das Verhältnis, denn das Gebälk wird im Lauf der Zeit abgebraucht u. ist nicht mehr genügend tragfähig. 388. Deshalb ist es nach den Rabbanan verboten. 389. Sobald er nachgewachsen u. der erforderliche Raum nicht mehr vorhanden ist.

או אסיפא קאי תא שמע דתניא בית השלחין אבא שאול אומר כל האילן כנגד המשקולת מפני שהצל רני לבית השלחין שמני מינה ארישא קאי שמני מינה אמר רב אשי "מתניתין נמי דיקא דקתני כל אילן סרק אי אמרת בשלמא ארישא קאי "היינו דקתני כל אילן אלא אי אמרת אסיפא קאי 'אילן סרק מיבעי ליה"אלא לאו שמע מינה ארישא קאי שמע מינה:

ואונון שהוא נוטה לרשות הרבים קוצין כדי שעון פשתן או "חבילי זמורות רבי שמעין אומר כל האילן בנגד המשקולת מפני השימאה:

גמרא. מאן תנא דבנוקין בתר אומדנא דהשתא אזלינן אמר ריש לקיש במחלוקת שנויה ורבי אליעזר ziehe sieh auf den Schlußsatz"!? Schliesse בורות הרבים בורות הרבים שורות אין עושין חלל תחת רשות הרבים בורות שו שיחין ומערות רבי אליעזר מתיר בכדי שתחא עגלה מהלכת וטעונה אבנים רבי יוחנן אמר אפילו תימא "רבנן"התם זימנין דמפחית ולאו אדעתיה אבל הכא קמא קמא קא קיין ליה: רבי יהודה אומר MAN [VON DEN ZWEIGEN] SOVIEL WEG, 20 הו איבעיא להו (יבר): איבעיא להו פשתן או"ומורות (יבר): איבעיא להו שעון פשתן או"ומורות שיעורא דרבי יהודה נפיש או"דלמא שיעורא דרבנן

> ממתני נמי שמע" מיניה דארישא קאי ממאי מדקתני M 40 א ש אומר כל א ם כנגד המשקלות אי 41 M משום הכי M=44 אילן M=3 אילן M=42 אילן M=42 אילן M=42 אילן M=42 אונילי M=45 אונילי M=45 אונילי M=45- P 49 ין א קאמרי רבנן + M 48 ב - P 47גמל. M — גמל...זמורות | B 50 + חבילי 1 5 M דלמא.

נפיש פשימא דשיעורא דרבנן נפיש דאי"סלקא דעתר שיעורא דרבי יהודה נפיש רבנן "בשיעורא דרבי יהודה היכי עבדי ואלא מאי שיעורא דרכגן נפיש רבי יהודה בשיעורא דרבנן מאי עביד אפשר דנהין המשקולת מפני השומאה: תנא מפני אחל"מומאה פשימא מפני"מומאה תנן אי ממתניתין הוה אמינא "דלמא מייתי עורב מומאה ושדי התם "וסניא בדחלולי בעלמא קא משמע לן:

ס"ד אדר"י מאי עבדי ליה ואלא M 53 וואלא — M 52 156 אב ובדחלולי בעלמא דימנין דמייתי M 55 + + סגי ליח קא.

der Rabbanan eine grössere? Selbstverständlich ist die Massangabe der Rabbanan eine grössere, denn was könnten die Rabbanan, wenn man sagen wollte, לובר בל האילן בנגד die Massangabe R. Jehudas sei eine grössere, bei einem Fall, den R. Jehuda als Mass angibt, anfangen"? Was kann, wenn man sagen wollte, die Massangabe der Rabbanan sei eine grössere, R. Jehuda bei einem Fall, den die Rabbanan als Mass angeben, anfangen³⁰¹!? — Er³⁰² kann sich bücken und hindurch gehen.

R. Šimôn sagt, den ganzen Baum nach dem Senkblei, wegen der Unrein-HEIT. Es wird gelehrt: Wegen der Unreinheit durch Bezeltung³⁹³. — Selbstverständlich, er lehrt ja: wegen der Unreinheit!? - Aus der Misnah könnte man entnehmen, es sei zu berücksichtigen, ein Rabe könnte etwas Unreines holen und da³⁰¹hinaufwerfen, somit wäre ausreichend, wenn nur ein wenig gelichtet wird, so lehrt er uns och ehrt er uns och en er uns och ehrt er uns och en er uns och en

→::<-

DRITTER ABSCHNITT

והשובכות והמרחצאות ובית הבדין יבית השלחין והעבדים וכל שהוא עושה פירות הדור חוקתן שלש שנים מיום ליום שדה הבעל חוקתה שליש שנים ואינן מיום ליום רבי ישמעאל אימר ו M מרה' ושוב'.

Fol.28 יהמערית והשיחין יהמערית IE ERSITZUNG VOX HÄUSERN, ZIS-🛂 TERNEN, GRÄBEN, HÖHLEN, TAU-BENSCHLÄGEN, BADEANSTALTEN, OELPRES-SEN, BEWÄSSERUNGS-FELDERN, SKLAVEN UND ALLEM ANDEREN, DAS BESTÄNDIG FRÜCHTE TRÄGT, ERFOLGT IN DREI JAH-REN, VON TAG ZU TAG'. BEI EINEM NA-

TÜRLICH BEWÄSSERTEN FELD' ERFOLGT DIE ERSITZUNG IN DREI JAHREN, ABER nicht von Tag zu Tag; R. Jišmâél sagt, drei Monate vom ersten, drei

390. Ein mit Flachs beladenes Kamel könnte ja nicht hindurch. 391. Ein Reiter könnte 392. Ein Reiter, wenn die Zweige niedrig hängen. ia nicht hindurch. 393. Die Zweige des Baums bilden ein Zelt, u. alles, was sich mit einem Leichnam od. dem Teil eines solchen in einem Zelt befindet, ist unrein. 394. Auf die Zweige. 395. Wenn wenige Zweige abgeschnitten werden, damit nichts hängen bleibe. 396. Dass hierbei die Unreinheit durch Bezeltung berücksichtigt wird, u. eine solche ist vorhanden, auch wenn nur ein Ast zurückbleibt. die Erwerbung einer Sache durch den während einer hierfür bestimmten Zeit ununterbrochenen Niess-2. Wenn der frühere Eigentümer während dieser Zeit dagegen nicht Einspruch eingelegt hat. 3. Drei volle Kalenderjahre. 4. Das vom Regen bewässert wird u. daher 5. Das 1. u. das letzte brauchen nicht vollständig zu sein, da nur einmal jährlich Früchte trägt. manche besonders früh u. manche besonders spät säen. 6. Die letzten, bezw. die ersten, da manche Frucht in drei Monaten gesäet u. geerntet werden kann.

NOV TELLOV TVD NOW WOLL NOV MITTELSTIN, DAS SIND ACHTZERN MONA-TI; R. AQIBA SAGT, FINEN MONAT YOM FRSTEN, FINEN MONAT YOM LETZTEN UND ZWÖLF MONATE VOM MITTELSTEN, DAS . SIND ATERZETIN MONATE, R. JISMÂÉL SAG-THE DIES GILT NUR VON EINEM SAAT-FILD, BEL EINEM BAUMFELD ABER IST ES, WENN ER DEN ERTRAG EINGEBRACHT, DIE GESAMMELT HAT, EBENSO ALS WÄREN DREI JAHRE VERSTRICHEN'.

GEMARA. R. Johanan sagte: Von den nach Usa Ausgewanderten hörte ich folgendes sagen: Woher, dass die Ersit- שלש מכי נגה שלש התב מכי השתא התב מכי נגה שלש zung in drei Jahren erfolge? dies ist vom gewarnten Rind zu folgern: wenn ein Rind dreimal gestossen hat, so kommt es aus dem Zustand des Ungewarntseins heraus und gelangt in den Zustand des Ge- 20 מאי דאמרינן דלמא"בדקאמר השתא איהו לא מעין warntseins, ebenso kommt es auch hierbei, sobald er es drei Jahre geniessbraucht hat, aus dem Besitz des Verkäufers und gelangt in den Besitz des Käufers. Demnach sollte es doch, wie bei einem gewarnten

שלשה חדשים בראשינה שלשה באחרינה ישנים עשר חדש באמצע הרי שמנה עשר חדש רבי עקיבא אוכיר חדש בראשונה וחדש באחרונה ושנים עשר חדש באמצע הרי ארבעה עשר חדש אמר רבי ישמעאל במה דברים אמורים בשדה 'לבן אבל בשדה אילן כנם את תבואתו מסק את זיתיו כנס את קייצו הרי אלו שלש שנים:

גמרא. אמר רבי יוחנן שמעתי מהולבי אושא שהיו אומרים מנין לחזקה שלש שנים משור המועד מה שור המועד כיון שננה שלש נגיהות נפק ליה יי Peigen ein- ייח מועד כיון שננה שלש נגיהות נפק ליה מחזקת תם וקם ליה בחזקת מועד הכא נמי כיון דאכלה תלת שנין נפק לה מרשות מוכר וקיימא לה ברשות לוקח אי מה שור המועד עד נגיחה רבינית לא מיחייב הכא נמי עד שנה רבינית לא בניחות הוי 'מועד ואידך כי לא נגה מה לשלם 'הכא כסו.ד כיון דאכלה תלת שני קיימא לה ברשותיה אלא מעתה חזקה שאין עמה מענה תיהוי חזקה 'אלמא מעמא מינה חזקה שאין עמה מענה אינה חזקה"מעמא

 $_{1}$ B 5 $_{1}$ + M 4 אחד + M 3 אחד M 2 THE H S THE T 1 + M 6 1 M = 11 אבל + M = 10 אבל + M = 10הכא ט ם דילמא כדקאמר אכל התם איתו לא קטעין אגן ליקום ולישעון , 12 P בדקאמרת.

Rind [der Eigentümer] erst beim vierten Stossen ersatzpflichtig ist, auch hierbei erst im vierten Jahr in seinen Besitz übergehen!? - Dies ist ja nicht gleich; dieses gilt, sobald es dreimal gestossen hat, als gewarnt, und solange es nicht weiter stösst, ist nichts zu ersetzen', hierbei aber geht es in seinen Besitz über, sobald er es drei Jahre geniessbraucht hat. — Demnach 'sollte doch auch die Ersitzung ohne rechtmässige Begründung giltig sein, während gelehrt wird, dass eine Ersitzung ohne rechtmässige Begründung ungiltig sei!? — Der Grund ist ja der, weil wir sagen, jener habe vielleicht recht20, und wenn er selbst nichts begründet, wie sollten wir es für ihn tun21? R.

7. Da keine Unterbrechung eintreten darf. 8. Man kann das Feld für Viehfutter verwenden, n. solches wächst in einem Monat. 9. In welchem verschiedenartige Bäume wachsen, deren Früchte zu verschiedenen Zeiten eingebracht werden. 10. Der Weinstöcke. 11. Auch wenn diese 3 Ernten in einem Jahr erfolgt sind. 12. Den Mitgliedern des höchsten Gerichts; cf. Bd. iij S. 385 Z. 3ff. 13. Ein Rind, das 3 mal gestossen hat; cf. S. 5 N. 22. 14. Das Grundstück, das jemand 3 Jahre in seinem Besitz hat. 15. Den Schaden vollständig zu ersetzen, während er die ersten 3 Male nur die Hälfte zu ersetzen hat; cf. S. 55 Z. 20 ff. 16. Wenn das Rind auch mit der 3. Schädigung als gewarnt gilt, so können die Folgen der Warnung dennoch erst bei der 4. Schädigung eintreten. schon der Niessbrauch von 3 Jahren die Sache aus dem Besitz des ersten Eigentümers in den Besitz dessen, bei dem sie sich befindet, bringt. 18. Die Sache wird durch die Ersitzung nur dann Eigentum des Besitzers, wenn sie durch eine rechtsgiltige Handlung in seinen Besitz gekommen ist. halb eine Sache nach 3 Jahren Eigentum des Besitzers wird. 20. Wenn der frühere Besitzer behauptet, der jetzige Besitzer habe sich der Sache auf unrechtmässige Weise bemächtigt, u. der jetzige behauptet, er habe sie auf rechtmässige Weise erworben; in diesem Fall wird entschieden, dass der letztere sie durch die Ersitzung erworben habe. 21. Die Ersitzung ist daher nur dann von Erfolg, wenn der Besitzer auch angibt, durch welche rechtliche Handlung die Sache in seinen Besitz gekommen ist.

אנן לישעון ליה מתקוף לה רב עוירא אלא מעתה מהאה שלא בפניו לא תיהוי מהאה דומיא דשור מועד מה שור המועד בפניו "בעינן אף הכא נמי 21.29 בפניו בעינן התם וחועד בבעליו "כתיב חבא חברך הברא אית ליה וחברא דחברך חברא אית ליה וחברא דחברך חברא אית ליה ולרבי מאיר "דאמר ריחק נגיחותיו חייב קירב Tan.21a נגיהותיו לא כל שכן אכלה תלתא פירי בהד יומא כגון תאנה ליהוי הזקה דומיא דשור המועד מה שור המועד בעידנא "דאית ליה הא נגיהה "ליתיה "ליתיה להאי פירא אכלה תלתא פירי"בתלתא יומי פגון צלף ליהוי הזקה התם פירא מיהא איתיה ומגמר הוא דקא גמר ואזיל אכלה תלתא פירי בתלתין יומי כגון אספסתא ליחוי חזקה היכי דמי דקא שמים "ואזיל אכלה תלתא פירי בתלתא ירחי כגון אספסתא ליהוי חזקה מאן הולכי אושא רבי ישמעאל לרבי ישמעאל חבי נמי דתנן רבי ישמעאל אומר כמה דברים אמורים בשדה הלכן אכל כשדה

אין שלא בפניו לא אף ה ן בפניו אין שלא בפניו לא התם M 13 15 ווג דאיתיה אמר רחמנא הכא אמריכן ליה חברך 14 לחאי נגיחה ליתיה להאי נגיהה אף הכא B 16 ביתא m B 19 אחד אחד מגון בקרחה ואכ' קרחה m M 18 עביום אחד m V 17 ואביל " 20 וו אר י.

Âvira wandte ein: Demnach sollte doch der Einspruch in absentia ungiltig sein, wie bei einem gewarnten Rind; wie bei einem gewarnten Rind [die Warnung] in [des ebenso sollte es auch hier beiin seiner Gegenwart erfolgen müssen!? Bei diesem heisst es: 'und es seinem Eigentümer angezeigt wird 3, hierbei aber [sagen wir:] dein ים להא נגיהה הכא נמי בעידנא דאיתא להאי פירא Genosse hat einen Genossen, und der Genosse deines Genossen hat einen Genossen". - Sollte es doch nach R. Meir, welcher sagt, wenn dies von dem Fall gilt, wenn es in grösseren Zwischenräumen ge-הוא משמם הוא ואכלה דקדיה ואכלה התב משמם הוא stossen*hat, gelte es um so mehr, wenn es in kleineren Zwischenräumen gestossen29hat, als Ersitzung gelten, wenn er die Früchte dreimal an einem Tag gegessen hat, zum Beispiel Feigen ?? - Nur wenn es dem gewarnten Rind gleicht; wie beim gewarnten Rind zur Zeit des einen Stossens das andere Stossen nicht vorhanden ist, ebenso dürfen auch hierbei, wenn diese Früchte³² vorhanden sind, die anderen Früchte nicht vorhanden sein. — Sollte

doch, wenn er drei Fruchternten an drei Tagen gegessen hat, wie zum Beispiel Kapern³³, dies als Ersitzung gelten!? - In diesem Fall war die Frucht³⁴schon früher³⁵da, nur wurde sie erst später fertig. - Sollte doch, wenn er drei Fruchternten in dreissig Tagen, zum Beispiel Futtergras30, eingesammelt hat, dies als Ersitzung gelten!? — Dies kann ja nur in dem Fall vorkommen, wenn es hervorsprosst und er es abmäht, es hervorsprosst und er es abmäht, und dies ist eine Fortschaffung³⁷. — Sollte doch, wenn er drei Fruchternten in drei Monaten gemäht hat, zum Beispiel Futtergras, dies als Ersitzung gelten³⁸? — Unter "die nach Uša Ausgewanderten" ist R. Jišmâél zu verstehen, und nach R. Jišmâél ist dem auch so; denn es wird gelehrt: R. Jišmâél sagte: Dies gilt nur von einem Saatfeld, bei einem Baumfeld aber ist es, wenn er den Ertrag eingebracht,

22. Wenn der Eigentümer sich anderweitig befindet u. vor Zeugen gegen die Benutzung seines Grundstücks seitens des Benutzers Einspruch einlegt; in diesem Fall erwirbt dieser sie durch die Ersit-23. Des Benutzenden. 24. Ex. 21,19. 25. Es ist eine Bestimmung der Schrift, dass es in Gegenwart des Eigentümers erfolgen müsse. 26. Der Besitzer erfährt dies, auch wenn der Einspruch in seiner Abwesenheit erfolgt ist. 27. Dass das Rind als gewarnt gilt. 28. Nach R. Jehuda gilt das Rind nur dann als gewarnt, wenn es an drei verschiedenen Tagen gestossen hat u. der Eigentümer gewarnt worden ist, nicht aber, wenn an einem Tag; cf. S. 81 Z. 21 ff. 29. Dreimal an 30. Wenn die Früchte an 3 verschiedenen Tageszeiten reif geworden sind u. er sie 3mal geerntet hat. 31. Da nicht alle gleichzeitig reif werden. 32. Die Früchte der einen Ernte. 33. Die Frucht, die heute reif ist, war gestern noch ganz unkenntlich. 34. Der anderen Ernte. 35. Bei der 1. Ernte. 36. Nach dem Mähen der einen Ernte wird die andere gesäet. 10 Tagen sprosst zwar das Futtergras hervor u. kann gemäht werden, aber es ist noch nicht ganz ausgewachsen u. er geniesst also nur einen Teil des Ertrags. 38. In einem Monat ist das Gras ganz ausgewachsen.

die Oliven geptluckt und die Feigen eingesammelt hat, ebenso als wären drei Jahre verstrichen. Wie ist es nach den Rabbanan? R. Joseph erwiderte: Die Schrift sagt: Filder tur Geld kauten und Kautbrie- ז מובה בובה דלמא התם עדה אמר ליה אביי דלמא התם עצה מובה to virredon und sugeln; der Prophet stand im zehnten [Jahr] und warnte für das elfte . Abajje sprach zu ihm: Vielleicht war es nur ein guter Rat !? Es heisst auch: רבים אלא אמר רבה שתא קמייתא מחיל איניש Baut Hanser und wohnt darin. אומי הבים אלא אמר רבה שתא קמייתא Genten und geniesst ihre Fruchte, welche Bedeutung hätte dies, wenn dem nicht so wäre!? Dies ist vielmehr ein guter Rat, ebenso ist auch jenes ein guter Rat. Dies' ist sogar zu beweisen, denn es heisst:"/// הני מנון הני מלת קפיד אמר ליה אביי אלא מעתה כנון הני זו אווי וויי אמר ליה אביי אלא מעתה כנון הני sellt sie in irdene Getässe legen, damit sie geraume Zeit erhalten bleiben. Vielmehr, erklärte Rabba, das erste Jahr verzichtet man', das zweite Jahr verzichtet man ebenfalls, das dritte Jahr verzichtet man יי אלא מניתה אבר ליה אביי אלא מניתה פי לא מיזדהר מפי לא מיזדהר אמר ליה אביי אלא מניתה nicht mehr. Abajje sprach zu ihm: Demnach sollte doch das Grundstück, wenn es בחשע 1' 23 אי קאמר 1' 23 בריהן M 21 בריהן M 21 zurückgegeben wird, ohne die Früchte zurückgegeben werden, wieso sagte nun R. Nahman, das sowol das Grundstück als auch die Früchte zurückgegeben werden müssen!? Vielmehr, erklärte Rabba, im ersten Jahr nimmt man es nicht genau⁴⁸, im zweiten Jahr nimmt man es ebenfalls nicht genau, im dritten nimmt man es genau⁴⁰. Abajje

אילן כנם את תבואתו ומסק את זיתיו וכנם את קייצו הרי אלו שלש שנים לרבגן מאי אמר רב יוסף קרא כתיב שדות בכסף יקנו וכתוב בספר והתום שחרי נביא עומד בעשר ומזהיר על אחת הכי בנו בתים ושבו Fol. ונטעו גנות ואכלו את פרין מאי קאמר אלא עצה מוכה קמשמע לן הכא נמי עצה מוכה קמשמע לן תדע דכתיב ונתתם בכלי חרש למען יעמדו ימים תרתי מחיל תלת לא מחיל אמר ליה אביי אלא מעתה כי הדרא ארעא תיהדר לבר מפירי אלמא ממר רב נהמן הדרא ארעא והדרי פירי אלא אמר "רכה שתא קמייתא לא קפיד איניש תרתי לא קפיד דבי בר אלישיב דקפדי אפילו אמאן דחלית אמיצרא "דידהו הכי נמי דלאלתר הוי הזקה וכי תימא הכי נמי אם כן נתת דבריך לשיעורין אלא אמר "רבה שתא קמייתא מיזדהר איניש בשטריה תרתי"ותלת מחאה שלא בפניו לא תיהוי מחאה דאמר ליה אי

א ד תהדר ארעא M א א אר מהדר ארעא \pm M א אר התם \pm M אר ארעא \pm M ארעא לבר + M 27 לבר M 28 מזרחר תלת. sprach zu ihm: Demnach sollte doch bei Leuten gleich denen des Bar-Eljašib, die einem zürnen, wenn er über ihre Grenze tritt, die Ersitzung sofort[®]eintreten!? Wolltest du sagen, dem sei auch so, so hast du es ja nach Klassen geteilt³!? Vielmehr, erklärte Rabba, im ersten Jahr ist man mit dem [Kauf]schein behutsam, im zweiten und dritten Jahr ist man ebenfalls behutsam, mehr aber ist man nicht behutsam⁵². Abajje sprach zu ihm: Demnach sollte doch der in absentia eingelegte Einspruch ungiltig

sein, denn er kann zu ihm54sagen: wenn du in meiner Gegenwart Einspruch eingelegt

^{37.} Die gegen RJ. streiten; woher entnehmen sie, dass die Ersitzung in 3 Jahren erfolge. 39. Des Königs Çidqijahu. 40. Er hiess wegen zweier Jahre Kaufbriefe schreiben, wahrscheinl. erfolgt die Ersitzung im 3. Jahr. 41. Um gegen jede Anfechtung geschützt zu sein, obgleich die Ersitzung schon im 1. Jahr erfolgt. 42. Jer. 29,5. 43. Dass es sich hierbei nur um einen guten Rat handle. 44. Jer. 32,14. 45. Auf den Ertrag seines Grundstücks, wenn ihn ein Fremder niessbraucht. 46. Wenn der rechtmässige Eigentümer auf die Früchte der ersten zwei Jahre verzichtet. 47. An den rechtmässigen Eigentümer, wenn er rechtzeitig Ein-48. Wenn ein Fremder sein Grundstück niessbraucht, ohne jedoch auf die spruch erhoben hat. Früchte zu verzichten. 49. Und wenn er trotzdem nicht Einspruch erhoben hat, so war er wahrscheinl, nicht mehr Besitzer. 50. Sobald jemand ein solchen Leuten gehörendes Grundstück niessbraucht u. der Eigentümer keine Verwahrung eingelegt hat. 51. Für die Ersitzung fehlt demnach eine feste Norm, vielmehr ist sie vom individuellen Charakter des Eigentümers abhängig. den ersten 3 Jahren hat der Besitzer sein Besitzrecht durch den Kaufschein nachzuweisen, länger aber braucht er den Schein nicht zu verwahren. 53. Seitens des rechtmässigen Eigentümers gegen die Benutzung seines Grundstücks. 54. Der Besitzer zum früheren Eigentümer.

מהית באפאי "הוה מיודהרנא בשטראי דאמר ליה הברך הברא אית ליה והברא דהברך הברא אית 280.280 ליה: אמר רב הונא שלש שנים שאמרו הוא שאכלן רצופות מאי קמשמע לן תנינא חזקתן שלש שנים מיום ליום מחו דתימא מיום ליום"לאפוקי מקומעות sen". ולעולם אפילו מפוזרות קמשמע לן אמר רב המא ומודי רב הונא "באתרא דמוברי באגי פשימא לא צריכא דאיכא דמובר ואיכא"דלא מובר והאי גברא מוברה מהו דתימא"אמר ליה אם איתא דדידך"הואי שיבעי לך למיזרעה קמשמע לן דאמר ליה הדא wurde ja bereits gelehrt, dass die Ersit-ארעא בכוליה באגא לא מצינא"ליגמר ואי גמי בהכי ניהא לי דעכדא שפי תנן חזקת חכתים והא כתים דביממא ידעי בליליא לא ידעי אמר אביי מאן מסחיד אבתים שיבבי שיבבי מידע"ידיעי ביממא 15 ובליליא 25רבה אמר כגון דאתו בי תרי ואמרי אנן אגרינן מיניה ודרינן ביה תלת"שני"ביממא ובליליא אמר ליה רב יימר לרב אשי הני נוגעין בעדותן הן דאי לא "אפרי הכי אפריגן להו זילו הכו ליה אגר ביתא להאי אמר ליה דייני "דשפילי הכי דאיני מי 20 לא נסקינן כגון "דנקיטי אגר ביתא ואמרי למאן ליתביה: אמר מר זומרא ואי מעין ואמר ליתו תרי

 \pm M 33 מצי אכרה אכרה א דזרע והאי אברה B 31 ארעתה קמש" M אוה אמאי לא זרעתה קמש" M אוה אמאי לא זרעתה קמש" שנין B 37 ידעי בין ביממא בין בליליא M 36 אה — M 39 ביממא ובדיד — M 38 M 42 דשפלי דייני חכי - 14 M הנקום אגר' בידי ואמן איתו אסהידו בי דדר. hättest, so wäre ich vorsichtiger mit meinem Schein!? - Jener kann ihm erwidern: dein Genosse hat einen Genossen, und der Genosse deines Genossen hat einen Genos-

R. Hona sagte: Die drei Jahre, von welchen sie sprechen, sind zu verstehen, wenn er sie ununterbrochen geniessbraucht Was neues lehrt er uns da, es zung in drei Jahren, von Tag zu Tag, erfolge!? - · Man könnte glauben, [die Wortel von Tag zu Tag schliessen unvollständige [Jahre] aus, während getrennte [zulässig sind], so lehrt er uns. R. Hama sagte: R. Hona pflichtet jedoch bei⁵⁷ hinsichtlich Orte, wo man die Wiesen brach liegen lässt'. — Selbstverständlich!? — In dem Fall, wenn manche [ihre Felder] brach liegen lassen und manche sie nicht brach liegen lassen, und dieser sie brach liegen liess; man könnte glauben, jener könne zu ihm sagen: wenn [das Feld] dir gehörte, so würdest du es bestellt haben, so lehrt er uns, dass dieser ihm erwidern kann: ich kann nicht ein Feld auf der ganzen Wiese⁵⁰ bewachen, oder auch: dies ist mir lieber, da es mir so mehr bringt[∞]. — Es

wird gelehrt: Die Ersitzung von Häusern; bei Häusern weiss man es ja nur tags und nicht nachts²? — Abajje erwiderte: Bei Häusern sind es ja die Nachbarn, die es bezeugen, und Nachbarn wissen es tags und nachts. Rabba erwiderte: Wenn zwei kommen und bekunden, sie hätten es von ihm gemietet und darin drei Jahre tags und nachts gewohnt. R. Jemar sprach zu R. Aši: Diese sind ja bei ihrer Zeugenaussage befangen, denn wenn dem[™]nicht so ist, so sagt man zu ihnen, dass sie gehen und an jenen die Wohnungsmiete zahlen sollen!? Dieser erwiderte: Nur niedrige Richter können so urteilen; wir sprechen von dem Fall, wenn sie das Mietsgeld halten und fragen, wem sie es zu geben haben.

Mar-Zutra sagte: Wenn jener aber verlangt, dass zwei Zeugen kommen und be-

55. Der Besitzer erfährt dies, auch wenn es in seiner Abwesenheit geschah. das Grundstück 1 Jahr nicht niessbraucht u. es dann weiter niessbraucht, bis die 3 Jahre vollendet sind. 57. Dass eine Ersitzung auch bei einer Unterbrechung erfolge. 58. An manchen Jahren, um sie zu kräftigen; wenn der Besitzer das Grundstück in einem solchen Jahr brach liegen liess, so gilt dies 59. Wenn alle Eigentümer nicht als Unterbrechung, jedoch wird dieses Jahr nicht mitgezählt. ihre Felder bestellen, so mieten sie gemeinsam einen Wächter. 60. Im folgenden Jahr. 62. Und da der Besitzer nicht nachweisen kann, dass er das Haus auch der Besitzer sie benutzt. nachts benutzt hat, so sollten nach RH. die Nächte als Unterbrechung gelten u. keine Ersitzung eintreten. 65. In einem Fall, wenn 64. Dass das Haus dem Vermieter gehört. die Mieter das Mietsgeld bereits gezahlt haben, sie als Zeugen zu vernehmen.

72 M 54

ורושטחא

ולשמחא

kunden sollen, dass dieser darin drei Jahre tags und nachts gewohnt hat, so ist sein Verlangen berechtigt. Jedoch pflichtet Mar-Zutra bei, dass [das Gericht] für Gewürzkrämer, die in den Städten umherichen, diese Aufforderung stelle, auch wenn sie es nicht selber getan haben'. Ferner pflichtet R. Hona bei hinsichtlich der Läden von Mahoza, die nur für den sind .

Rami b. Hama und R. Ugaba b. Hama kauften einst zusammen eine Magd; einer hielt sie das erste, dritte und fünfte Jahr und der andere hielt sie das zweite, 15 vierte und seehste Jahr in Dienst'. Hierauf wurden auf sie Rechtsansprüche erhoben. Als sie vor Raba kamen, sprach er zu ihnen: Ihr seid wol deshalb so verfahren, damit ihr gegeneinander kein Be-20 sitzrecht erwerbt, und wie ihr gegeneinander kein Besitzrecht erworben habt, ebenso habt ihr auch anderen gegenüber kein Besitzrecht erworben. Dies gilt jedoch nur von dem Fall, wenn kein Teilungsvertrag geschrieben worden ist, wenn aber ein Teilungsvertrag geschrieben worden ist, so ist dies bekannt'.

Raba sagte: Hat er das ganze [Feld] geniessbraucht mit Ausnahme einer Vier-

telkab-Fläche, so hat er das ganze mit Ausnahme der Viertelkab-Fläche erworben⁷². R. Hona, Sohn R. Jehošuâs, sagte: Dies gilt nur von dem Fall, wenn sie zur Bebauung geeignet ist, wenn sie aber zur Bebauung nicht geeignet ist, so hat er sie mit dem übrigen erworben. R. Bebaj b. Abajje wandte ein: Einen felsigen Boden erwirbt man wol dadurch, indem man da sein Vieh hinbringt und seine Früchte⁷⁴ ausstreut, ebenso sollte auch dieser da sein Vieh hingebracht oder seine Früchte ausgestreut haben⁷⁵.

Einst sprach jemand zu seinem Nächsten: Was suchst du in diesem Haus? Dieser erwiderte: Ich habe es von dir gekauft und die Ersitzungsjahre geniessbraucht. Jener entgegnete: Ich wohnte in den innern Räumen⁷⁰. Als sie darauf vor R. Nahman

66. Welcher lehrt, dass dies nur auf Verlangen des Anfechters zu erfolgen habe. Leute kommen nur selten nachhause u. wussten vielleicht nicht von der Besitznahme ihres Grundstücks. 68. Dass die Unterbrechung der Benutzung die Ersitzung nicht aufhebe. 69. Eine Ersitzung er-70. Damit keiner von beiden sie folgt, auch wenn er sie nur tags u. nicht nachts benutzt hat. durch Ersitzung erwerbe. 71. Beim Kauf derselben, dass sie beiden dienen soll. 72. Die Nichtbenutzung dieser Fläche beweist, dass er sie nicht miterworben hat. 73. Der zur Bebauung nicht geeignet ist. . 74. Zum Trocknen. 75. Er erwirbt die unbebaute Fläche, auch wenn sie zur Bebauung nicht geeignet ist, nur dann, wenn er sie auf irgend eine Weise benutzt hat, nicht aber durch den Erwerb des übrigen Teils. 76. Er hatte die äusseren Räume mitbenutzt u. daher gegen

סחדי לאסחודי "ליה דדר ביה תלת שני "ביממא ברובלין שענתיה שענה ומודי מר זומרא ברובלין המחזירין בעיירות "דאף על גב דלא טען טענינן ליה"אנן ומודה רב הונא בהנותא דמחוזא 'דליממא נבידא לליליא לא נבידא: רמי בר המא ורב עוקבא בר חמא זכון"ההיא אמתא בהדי הדדי מר אישתמש בה ראשונה שלישית וחמישית ומר אישתמש בה שניה רביעית ושישית"נפק ערער עילוה אתו"לקטיה דרכא אמר להו מאי טעמא עכדיתו הכי כי היכי Tag und nicht für die Nacht bestimmt ש הוי הוכן לא הוי הוכן לא הוי הוכן אהדדי כי היכי דלדידכו לא הוי הוכף ש לעלמא גמי לא הוי הזקה ולא אמרן אלא דלא כתוב עישרא אבל כתוב עישרא קלא אית ליה: אמר רבא אכלה כולה הוין מכית רובע קנה כולה חוץ מבית רובע אמר רב הונא בריה דרב יהושע ולא אמרן אלא "דבר זרינה "אבל לאו "בר זרינה קני לה אגב ארעא מתקוף לה רב ביבי בר אביי אלא מעתה צונמא"במה יקנה אלא "כאוקומי בה היותא ומשטחא כה פירי הכא נמי איבעי ליה לאוקומי כה היותא "אי נמי משמהא כה פירי: פהוא ההוא דאמר ליה להבריה מאי בעית בהאי ביתא אמר ליה מינך זבינתיה ואבלית שני חזקה אמר ליה"אנא בשכוני גוואי הואי"אתא לקמיה דרב נהמן M 45 אי בין ביממא בין בריליא P 43 M 47 אנן M 47 ביממא עבדי בליליא M 46 אנן M 50 ההיא M 49 M 48 היכא דלא רא עבדי ותני מולי דלא כתיב איטרא אבל כתיב M 51 + לדינא א דבת B 53 דבת M 52 איטרא איטרא קלא

55 זג במאי קני לה לאו לאוקמי בה היותא

M 58 באוקומיה 1° 57 הכי 1° 56 M

ס א אתו לדינא לקמיה. — אנא — M 60 אתו לדינא לקמיה.

Talmud Bd. VI

אמר ליה זיל ברור אכילתך אמר ליה רבא "הכי דינא המוציא מחבירו עליו הראיה ורמי דרבא אדרבא ורמי דרב נחמן אדרב נחמן דההוא דאמר Fol.30 ליה "לחבריה כל נכסי "דבר סיסין מזבינא לך הואי 88.1590 "ההיא ארעא דהוה "מיקריא דבי "סיסין אמר ליה הא לאו דבי ⁵סיסין היא ואיקרויי הוא דמיקריא דבי "סיסין אתו לקמיה דרב נחמן אוקמא בידא דלוקה אמר ליה רבא "הכי דינא המוציא מחבירו עליו הראיה קשיא דרבא אדרבא קשיא דרכ נחמן קאי בנכסיה הכא לוקח קאי בניכסיה דרב נחמן אדרב נחמן "גמי לא קשיא כיון דאמר לית דבי "סיסין ומיקריא דבי"סיסין עליה דידיה רמיא לגלויי דלאו דבי "סיסין היא אבל הכא לא יהא אלא דנקים החוא דאמר ליה לחבריה מאי בעית בהאי ביתא אמר ליה מינך זבנתיה ואכלתיה שני חזקה אמר ליה"בשוקי בראי הואי אמר ליה והא אית לי סהדי "דכל שתא הוה אתית תלתין יומי אמר ליה תלתין יומי בשוקאי הוה מרידנא אמר רבא עכיד איניש 20 R. Nahman in einem Widerspruch'!? דכל תלתין יומי טריד בשוקא: ההוא דאמר ליה ארעא דקרו M און ארעא דקרו B ארעא דקרו M און ארעא דקרו M און ארעא דקרו ארעא דקרו ארעא דקרו לה דבי | B 64 | מיקרי | B 63 + בר | B 64 דינא אל"ק התם כיון דכ"ע קרו ליה דבי בר סיסין M 65 והוא אמר לאו דבי ב ס הוא עליה M 60 וחות בנכסך אנא " אנא שתא הלהיו להכא כל שתא ושתא תלהין + M 67 יומין אמר ליה כי הואי אתינא תלתין.

kamen, sprach er zu ihm: Geh, beweise deinen Niessbrauch77. Raba sprach zu ihm: Ist dies denn das Gesetz, derjenige, der vom anderen fordert, hat ja den Beweis 5 anzutreten !? Ich will auf einen Widerspruch hinweisen, in welchem sowol Raba als auch R. Nahman sich befindet. Einst sprach jemand zu seinem Nächsten: alle Güter des Bar-Sisin sollen dir verkauft מוכר מוכר לא קשיא התם מוכר sein. Später fand sich noch ein Grundstück vor, das den Namen des Sisin trug⁸⁰. Da sprach er zu ihm: Dieses gehörte nicht Sisin, es trägt nur den Namen Sisin. Als sie darauf vor R. Nahman kamen, sprach יבוכם: שמרך "וקום בניכם: ser es dem Käufer zu. Da sprach Raba zu ihm: Ist so das Gesetz, wer vom anderen zu fordern hat, hat ja den Beweis anzutreten!? Somit befindet sich ja Raba in einem Widerspruch und ebenso befindet sich Raba befindet sich nicht in einem Wider-

spruch, denn in diesem Fall befand sich der Verkäufer im Besitz der Güter und in jenem Fall befand sich der Käufer im Besitz der Güter. R. Nahman befindet sich ebenfalls nicht in einem Widerspruch; [in diesem Fall] sprach er zu ihm von Gü-

tern des Sisin, und dieses trug auch den Namen des Sisin, somit hatte [der Verkäufer zu beweisen, dass es nicht Sisin gehörte, in jenem Fall aber konnte dies ja höchstens als Besitz eines [Kauf]scheins gelten, und auch in einem solchen Fall™würde man zu ihm gesagt haben: bestätige den Schein und tritt den Besitz des Grundstücks an.

Einst sprach jemand zu seinem Nächsten: Was suchst du in diesem Haus? Dieser erwiderte: Ich habe es von dir gekauft und die Ersitzungsjahre geniessbraucht. Jener entgegnete: Ich war auf auswärtigen Märkten⁸⁵. Dieser erwiderte: Ich habe Zeugen, dass du jedes Jahr dreissig Tage zu kommen pflegtest. Jener entgegnete: Während dieser dreissig Tage war ich mit meinen Märkten beschäftigt⁸⁷. Hierauf entschied Raba, dass man dreissig Tage mit seinem Markt beschäftigt zu sein pflegt.

Einst sprach jemand zu seinem Nächsten: Was suchst du auf diesem Grunddie Benutzung seitens des anderen keinen Einspruch erhoben. 77. Dass du es ganz allein benutzt hast; nur in diesem Fall tritt eine Ersitzung ein. 78. In diesem Fall war es der Verkäufer. 79. Dh. die ich von B.-S. gekauft habe. 80. Das der Käufer nicht mit erhalten hatte. oben angeführten Fall sprach RN. das strittige Grundstück dem Verkäufer zu, u. R. war entgegengesetzter Ansicht, u. in diesem Fall sprach es RN. dem Käufer zu u. R. war ebenfalls entgegengesetzter 82. Die strittige Sache ist dem Besitzer zuzusprechen, einerlei ob es der Käufer od. der Verkäufer ist. 84. Wenn der Käufer einen Kaufschein besitzt u. der 83. Die Ersitzung. Verkäufer die Echtheit desselben bestreitet. 85. Durch die Zeugen, die ihn mitunterschrieben haben. 86. Und wusste nichts von der Besitznahme u. legte daher keinen Einspruch ein. 87. Mit dem Ankauf von Waren für die Märkte.

anda' Dieser erwiderte: Ich habe es von senem gekauft, der mir sagte, er habe es von die gekauft. Der andere entgegnete: Du gibst also zu, dass das Grundstück meines ist und du es von mir nicht ge-Lauft hast; fort, ich habe mit dir nichts u tun. Hierauf entschied Raba, dass er recht habe.

Einst sprach jemand zu seinem Nächsten: Was suchst du auf diesem Grund- אמר רבא דינא קאמר ליה כמאן כאדמון דתנן stück? Dieser erwiderte: Ich habe es von jenem gekauft und die Ersitzungsjahre geniessbraucht. Der andere entgegnete: Jener ist ein Räuber". Dieser erwiderte: Ich habe Zeugen, dass ich zu dir kam, es mit ההוא באמר ליה להבריה מאי בעית בהאי ארעא dir beriet und du zu mir sagtest, dass ich gehen und es kaufen soll. Der andere entgegnete: Jeder andere war mir lieber", denn mit jenem hatte ich es schwieriger. Hierauf entschied Raba, dass er recht 20 דיניה: ההוא האבר ליה לחבריה מאי בעית בהאי habe. Also nach Admon? Es wird nämlich gelehrt: Wenn jemand auf ein Feld' Eigentumsrecht erhebt und er selbst als Zeuge unterschrieben ist, so kann er, wie Admon sagt, sagen, jeder andere war ihm lieber, denn mit dem ersten hatte er es schwieriger; die Weisen sagen, er habe seine Rechte verloren. -- Du kannst auch

לחבריה מאי בעית בהאי ארעא אמר ליה מפלניא זבינתה"דאמר לי דזבנה מינך אמר ליה את לאו קא מודית דהאי ארעא דידי היא ואת לא זבינתה colb מינאי זיל לאו בעל דברים דידי את אמר רבא דינא קאמר ליה: ההוא דאמר ליה לחבריה מאי בעית בהאי ארעא אמר ליה מפלניא זבינא ואכלתיה שני חזקה אמר ליה פלניא גזלנא הוא אמר ליה והא אית לי כהדי דאתאי אימלכי כך ואמרת לי זיל יובין אמר ליה" השני נוח לי הראשון קשה היפנו העורר על השדה והתום עליה בעד אדמון אומר השני נוח לי "הראשון קשה הימנו וחכמים אומרים איבד את זכותו אפילו תימא רכנן 'חתם כבד ליה מעשה אבל הכא דבורא עביד איניש דמיקרי ואמר: אמר ליה מפלניא זבינתה ואכלתיה שני חזקה אמר ליה פלניא גזלנא הוא אמר ליה והא אית לי סהדי "דאתית באורתא "ואמרת לי זבנה ניהלי אמר ליה אמינא איזכון דינאי אמר רבא עביד איניש דזכין ארעא אמר ליה מפלניא זבינא ואכלתיה שני חזקה אמר ליה והא נקישנא ששרא דזבני ליה מיניה הא ארבעי שני אמר ליה מי סברת שני חזקה תלת

M = 7 ארעא M = 7 ארעא און ארעא א ארעא M = 70 און ארעא ארעא ארעא ארעא אמרי + אמרי + אמרי ין ואכלה (ו אכלה + Tick מינך. 'I ואכלה + M 72 אלא בחתום דקעביד מעשה אל אלא בחתום דקעביד מעשה 174 אלא אלא בחתום בקעביד מעשה 1 P 75 ואכליה. M דזבנה מינך א ל P 70 דאיתת P 75 גבאי וא ל זיל זבנה.

sagen, dass er die Ansicht der Rabbanan vertrete, denn in diesem Fall^{ot}hat er eine Handlung begangen⁶⁵, hierbei aber waren es nur Worte, und es kommt vor, dass jemand etwas beiläufig spricht.

Einst sprach jemand zu seinem Nächsten: Was suchst du auf diesem Grundstück? Dieser erwiderte: Ich habe es von jenem gekauft und die Ersitzungsjahre geniessbraucht. Der andere entgegnete: Jener ist ein Räuber. Dieser erwiderte: Ich habe Zeugen, dass du abends zu mir gekommen bist und verlangt hast, dass ich es dir verkaufe. Der andere entgegnete: Ich wollte mein Recht[®]kaufen. Hierauf entschied Raba, dass ein Mensch sein Recht zu kaufen pflege.

Einst sprach jemand zu seinem Nächsten: Was suchst du auf diesem Grundstück? Dieser erwiderte: Ich habe es von jenem gekauft und die Ersitzungsjahre geniessbraucht. Der andere entgegnete: Ich habe einen Schein, dass ich es von ihm vor vier Jahren gekauft habe. Dieser erwiderte: Du glaubst wol, dass ich unter

88. Er hatte es sich widerrechtlich angeeignet u. der Verkauf ist somit ungiltig. das Grundstück kaufen soll. 90. Als Prozessgegner; er riet ihm absichtlich zu, das Grundstück zu kaufen, um ihn auf Herausgabe verklagen zu können. 91. Während die Halakha nach den Weisen entschieden wird. 92. Das ein andrer gekauft hat. 93. Auf dem Kaufschein. den Schein als Zeuge unterschrieben hat.

95. Dadurch hat er nach der Rabbanan seine Rechte verloren. 96. Er wollte es für eine Kleinigkeit kaufen, was ihm lieber wäre als einen Prozess führen. 97. Um ein Jahr früher; der 2. Verkauf war also ungiltig.

שני קא אמינא שני חוקה מוכא קא אמינא אמר רבא עבידי אינשי דקרו לשני מובא שני חזקה וחני מילי דאכלה"שבע דקדים חזקה דהאי לשטרא דהך אבל שית אין לך מחאה גדולה מזו: "זה אומר Fol-3! דאבהתיה היא והאי אייתי סחדי דאכלה שני חוקה אמר° רבה מה לו לשקר אי בעי אמר ליה מינך זבנתה 120020 ה ואכלתיה שני חזקה אמר ליה אביי מה לי לשקר 800000 במקום עדים לא אמרינן הדר אמר ליה אין דאבהתך יובנתה מינך והאי דאמרי לך דאבהתי דסמיך meren Einspruch als dies". לי עלה כדאבהתי פוען והוזר ופוען או אין פוען והוזר ופוען עולא אמר פוען והוזר ופוען נהרדעי אמרי אינו פוען וחוזר ופוען ופודי עולא היכא דאפר ליה של אכותי ולא של אכותיך דאינו מוען וחוזר וטוען יוארא מאבראי ¹⁵ und der andere brachte Zeugen, dass er וטען אינו חוזר וטוען מאי טעמא טענתיה אנמריה ומודו נהרדעי היכא דאמר ליה של אכותי שלקהוה מאבותיך דהוזר ומוען והיכא דאישתעי מילי אבראי ולא טען ואתא לבי דינא וטען "דחוזר וטוען מאי" מאי

א שב שנין דקדים אין אכלתיה שני הזקה + M 78 א בכי M 82 מה י 18 M ומינייהו זבנתא M בכי דינא. V בי דינא || 83 M ונפיק לבראי והדר אתא לבי דינא וטען דאינו פוען והוזר ופוען מאי טעמא אמריגן טענת' אגמרוה אבי דינא. + TE' דינא. א דטוען והו ט M S4

"Ersitzungsjahre" drei Jahre verstehe, ich verstehe unter "Ersitzungsjahre" viele Jahre". Hierauf entschied Raba, dass Leute viele Jahre mit "Ersitzungsjahre" zu bezeichnen pflegen. Dies gilt jedoch nur von של אבותי "וזה אומר של אבותי האי אייתי כהדי dem Fall, wenn er es sieben Jahre geniessbraucht hat, wo die Ersitzung des einen älter ist als der Schein des anderen", wenn aber nur sechs, so gibt es keinen wirksa-

> Einst sagte jemand, estagehörte seinen Vorfahren, und der andere sagte, es gehörte seinen Vorfahren; einer brachte Zeugen, dass es seinen Vorfahren gehörte, es die Ersitzungsjahre geniessbraucht habe. Hierauf entschied Raba, er habe keinen Grund zu lügen, denn wenn er wollte, könnte er sagen: ich habe es von dir gekauft und die Ersitzungsjahre geniessbraucht. Abajje sprach zu ihm: Wo Zeugen 103 vorhanden sind, sagen wir nicht, er habe keinen Grund zu lügen 104. Später sagte er: Es gehörte zwar deinen Vorfahren, ich

habe es aber von dir gekauft; nur sagte ich deshalb, dass es meinen Vorfahren gehörte, weil es mir so sicher war, als gehörte es meinen Vorfahren. — Darf jemand, der [bei Gericht] eine Behauptung aufgestellt hat, diese abändern oder nicht? — Ûla sagt, er dürfe seine Behauptung abändern, die Nehardeenser sagen, er dürfe seine Behauptung nicht abändern. Jedoch pflichtet Ûla bei, dass wenn er sagte, es gehörte meinen Vorfahren und nicht deinen Vorfahren, er seine Behauptung nicht mehr abändern könne". Und dass, wenn er, solange er vor Gericht stand, es nicht behauptet hat, er, wenn er draussen war und zurückgekommen ist, es nicht mehr behaupten könne, denn dies wurde ihn gelehrt. Ferner pflichten die Nehardeenser bei, dass wenn er [nachher] sagt: es gehörte meinen Vorfahren, die es von deinen Vorfahren gekauft haben, dies eine zulässige Abänderung sei. Und dass, wenn er ausserhalb [des Gerichts] über diese Angelegenheit gesprochen und dies' nicht behauptet hat, er, wenn er vor Gericht kommt, dies to

98. Er hatte es noch früher gekauft als der Anfechter. 99. Beim 2. Verkauf hatte der Besitzer das Grundstück bereits durch Ersitzung erworben. 100. Den Verkauf an einen anderen vor 102. Derjenige, der Zeugen Ablauf der Ersitzungsjahre. 101. Das strittige Grundstück. hatte, dass er es die Ersitzungsjahre niessbraucht habe. 103. Die bekunden, dass es den Vorfahren des anderen gehörte. 104. Und da seine Behauptung falsch ist, so ist auch seine Ersitzung ungiltig, da das Grundstück auf unrechtmässige Weise in seinen Besitz gekommen ist. 105. Und behaupten, es habe tatsächlich den Vorfahren des anderen gehört, nur habe er es gekauft; dies ist keine Abänderung mehr, sondern eine vollständige Widerlegung der vorherigen Behauptung. wodurch er die erste abänderte. 107. Von anderen Personen, die er ausserhalb des Gerichts traf. 108. Dies widerspricht nicht seiner vorherigen Behauptung, dass es seinen Vorfahren gehörte, sondern er-109. Das, was er später vor Gericht behauptet. 110. Obgleich weitert u. erklärt sie nur. dies seiner aussergerichtlichen Behauptung widerspricht.

behaupten könne, denn man ptlegt seine Behauptungen nur dem Gerieht anzuvertrauen. Amemar sagte: Ich bin Nehardeenser, dennoch bin ich der Ansicht, dass man seine Behauptung abändern könne. Die Halakha ist, dass man seine Behauptung abändern könne.

Einst sagte jemand, es gehörte seinen Vorfahren, und der andere sagte, es gehörgen, dass es seinen Vorfahren gehörte und dass er es die Ersitzungsjahre geniessbraucht habe, und der andere brachte Zeugen, dass er es die Ersitzungsjahre geniessdass man Niessbrauch gegen Niessbrauch stelle und das Grundstück im Besitz der Vorfahren belasse. Raba sprach zu ihm: Diese sind ja lügnerische Zeugen'. Jener ersichtlich des Niessbrauchs bestritten worden ist, aber ist etwa auch das Zeugnis hinsichtlich der Vorfahren bestritten wor-

מנכא נביד איניש דלא מגלי מענתיה אלא לבי דינא אכור אכיכור אנא נהרדייא אנא וכבירא לי דשוען וחוזר ושוען והלכתא שוען והוזר ושוען: זה אומר של אבותי וזה אומר של אבותי האי אייתי סחדי דאבהתיה ואכלה שני חזקה והאי אייתי סחדי דאבלה שני חזקה אמר רב נחמן אוקי אכילה לבחדי אכילה ואוקי ארעא בחזקת אבהתא אמר ליה רבא הא עדות מוכחשת היא אמר ליה נהי באיתכחש באכילתה באבהתא מי אתכחש לימא Col.b te seinen Vorfahren, einer brachte Zeu- יירבא ורב הונא דרב הונא ורב הבדא יירב לחבין בפלונתא דרב הונא ורב הבדא ייר מופלגי דאיתמר שתי כתי עדים המכהישות זו את זו "אמר רב הונא זו באה בפני עצמה ומעידה וזו כאה בפני עצמה ומעידה ורכ חסדא אמר בהדי סהדי שקרי למה לי לימא רב נהמן"דאמר כרב הונא braucht habe. Da entschied R. Nahman, ורבא כרב חבדא אליכא דרב חסדא כולי עלמא לא לא פליני כי פליני אליבא דרב הוגא רב נהמן כרב הונא ורבא"עד כאן לא קאמר רב הונא אלא לעדות אהרת אבל לאותה עדות לא הדר אייתי סהדי דאבחתיה היא אמר רב נחמן אגן אחתיניה אגן widerte: Zugegeben, dass das Zeugnis hin- 20 מסקינן ליה 'לזילותא דבי דינא לא היישינן מתיב 727 P 88 איז + M 87 א א מסבי + M 86 M 92 אמר לך M 91 אמר לך דאכור M 90 רה א + התם.

den"!? - Es wäre anzunehmen, dass Raba und R. Nahman denselben Streit wie R. Hona und R. Hisda führen. Es wurde nämlich gelehrt: Wenn zwei Zeugenpartien einander widersprechen, so darf, wie R. Hona sagt, die eine besonders Zeugnis ablegen und die andere besonders Zeugnis ablegen; R. Hisda aber sagt, was sollen mir lügnerische Zeugen. Es wäre also anzunehmen, dass R. Nahman der Ansicht R. Honas und Raba der Ansicht R. Hisdas ist. — Ueber R. Hisda streiten sie entschieden nicht¹¹⁰, sie streiten nur über R. Hona; R. Nahman ist entschieden der Ansicht R. Honas, aber auch Raba [kann erwidern]: R. Hona sagt es nur hinsichtlich einer anderen Aussage" nicht aber hinsichtlich derselben Aussage". Später brachte [der andere] Zeugen, dass es seinen Vorfahren gehörte. Da sprach R. Nahman: Wir haben es jenem zugesprochen und wir nehmen es ihm bet Verspottung des Gerichts berücksichtigen wir nicht.

111. Während derselben Zeit; die Zeugen widersprachen also einander. hinsichtlich des Niessbrauchs gelten als aufgehoben, da die Zeugen einander widersprechen, dagegen bleibt die Aussage der einen Zeugenpartie, dass das Grundstück seinen Vorfahren gehörte, bestehen, da diese Aussage von der anderen Zeugenpartie nicht bestritten wird. 113. Eine Zeugenpartie ist entschieden eine lügnerische, die auch hinsichtlich andrer Aussagen unglaubwürdig ist, u. da nicht festzustellen ist, wer von beiden falsch aussagt, so sind beide unzulässig, auch hinsichtlich der andren Aussage. da dies nicht bestritten wird, so stützte man sich darauf. 115. In einer andren Sache, bei der ihr Zeugnis nicht bestritten wird. 116. Dh. RN. muss zugeben, dass RH. nicht seiner Ansicht ist, denn nach diesem sind in einem solchen Fall die Zeugen auch für jede andere Aussage unglaub-117. Die mit der Sache, bei welcher sie widersprochen wurden, in gar keiner Verbindung steht; nur bei einer solchen sind die Zeugen glaubwürdig. 118. In dem Fall, über welchen RN. u. R. streiten, handelt es sich um dasselbe Grundstück u. um eine Zeugenaussage, die zum Teil von der auderen Zeugenpartie bestritten wird. 119. Dh. beide stehen sich nun gleich, da jeder Zeugen hat, dass es seinen Vorfahren gehörte. 120. Durch die Aufhebung des 1. Urteils, da man das Gericht dieserhalb verspotten könnte.

אנו. אומרים מת ושנים אומרים מת ושנים אומרים האותרים (Ket. 22a אומרים מת ושנים אומרים בא ואיתימא רבי זעירא אומרים לא מת שנים אומרים נתגרשה ושנים אומרים לא נתגרשה הרי"זו לא תנשא ואם נשאת לא תצא רבי מנחם ברבי יוסי אומר "תצא אמר 5 רבי מנחם ברבי יוסי אימתי אני אומר תצא בזמן שבאו עדים ואחר כך נשאת אכל נשאת ואחר כך באו עדים הרי זו לא תצא אמר ליה אנא סברי למעבד עובדא השתא דאותיבתן את ואותבן רב המנונא בסוריא לא עבדינן כה עובדא נפק עבד היא אלא משום "התליא באשלי רברבי התנן רבי 12.76 יהודה אומר אין מעלין לכהונה על פי עד אחד אמר רבי "אלעזר אימתי "במקום שיש עוררין אבל במקום שאין עוררין מעלין לכחונה על פי עד אחד הסגן מעלין לכהונה על פי עד אחד רבן שמעון בן גמליאל היינו רבי "אלעזר וכי תימא ערער הד איבא בינייהו "רבי "אלעזר סבר ערער חד ורבן Fol.32 שמעון בן גמליאל סבר ערער תרי והאמר רבי יוחגן 👸 📆 ייי במאי במאי אלא ערער תרי והכא במאי 20 und ebenso hat R. Hamnuna aus Sura ei-נסקינן כנון 'דמחזקינן ליה באבוה דהאי דכהן הוא M 96 מסור M 95 אם נשאת + M 94 יים אליעזר 98 אל בזמן שיש ערון עור T 97 דאשכח + אכל אין עליו עור׳ | 99 M דת״ק סכר | B 1 + דכרי ירער + B 2 3 וא דמחזיק לן.

Raba, nach anderen R. Zeêra, wandte ein: Wenn zwei bekunden, er sei gestorben, und zwei bekunden, er sei nicht gestorben, oder zwei bekunden, sie sei geschieden, und zwei bekunden, sie sei nicht geschieden, so darf sie nicht heiraten; hat sie geheiratet, so braucht sie sich nicht scheiden zu lassen; R. Menahem b. R. Jose sagt, sie müsse sich scheiden lassen. יולא ביריה ולא ביריה ולא R. Menahem b. R. Jose sprach: Nur hinsichtlich des Falls, wenn zuerst die Zeugen gekommen sind und sie nachher geheiratet hat, sage ich, dass sie sich scheiden lassen müsse, wenn sie aber zuerst ge-רבן שמעון בן גמליאל אומר משום רבי שמעון בן 15 heiratet hat und die Zeugen nachher gekommen sind, so braucht sie sich nicht scheiden zu lassen¹²³. Dieser erwiderte: Ich wollte eine Entscheidung treffen, nun hast du einen Einwand gegen mich erhoben, nen Einwand gegen mich erhoben; wir können also keine Entscheidung treffen. Später traf er eine Entscheidung¹³. Wer dies sah, glaubte, er hätte sich geirrt, dies war aber nicht der Fall, vielmehr hatte er

sich an einen grossen Baum gehängt125. Es wird nämlich gelehrt: R. Jehuda sagte, man erhebe auf die Aussage eines einzelnen Zeugen wicht in den Priesterstand. R. Elêazar sagte: Nur dann, wenn Anfechter vorhanden sind, wenn aber keine Anfechter vorhanden sind, so erhebe man auch auf die Aussage eines einzelnen Zeugen in den Priesterstand. R. Šimôn b. Gamaliél sagte im Namen R. Šimôns, des Sohns des Priestervorstehers, man erhebe auf die Aussage eines einzelnen Zeugen in den Priesterstand. R. Šimôn b. Gamaliél sagt ja dasselbe, was der erste Autor!? Wolltest du erwidern, ein Unterschied bestehe zwischen ihnen hinsichtlich der Anfechtung eines einzelnen, R. Eleâzar sei der Ansicht, es genüge die Anfechtung eines einzelnen, und R. Simôn b. Gamaliél sei der Ansicht, es sei die Anfechtung von zweien erforderlich, so sagte ja R. Johanan, eine solche müsse durch mindestens zwei erfolgen. Vielmehr ist hier die Anfechtung durch zwei zu verstehen, und zwar wird hier von dem Fall gesprochen, wenn der Vater von diesem als Priester galt und über ihn ein Klang ausgegangen ist, dass er der Sohn einer Geschiedenen oder einer Halucah 128 sei 129, und man

^{121.} Jemand, der nach fernen Ländern verreist ist u. verschollen bleibt; solange nicht bekannt wird, dass er gestorben ist, darf seine Frau nicht heiraten. 122. Die bekunden, dass der Mann nicht gestorben sei. 123. Demnach wird ein einmal gefälltes Urteil nicht widerrufen. hob das erste Urteil auf. 125. Er stützte sich auf andere bedeutende Männer, die ebenfalls der Ansicht sind, dass das Gericht ein bereits gefälltes Urteil aufhebe, ohne Verspottung des Gerichts zu be-126. Dass dieser von makellosen Priestern abstamme. 127. Andere Zeugen, die ihm die Zulässigkeit zum Priesterstand streitig machen. 128. Eine Frau, deren Mann kinderlos gestorben ist u. die zu heiraten ihr Schwager abgelehnt hat, cf. Dt. 25,9ff. 129. Kinder solcher Frauen sind vom Priesterstand ausgeschlossen.

ihn ausgestossen hat, und dann ein Zeuge gekommen ist und bekundet hat, dass er [makelloser] Priester sei, und man ihn erhoben hat, und daraut zwei gekommen sind und bekundet haben, dass er der Sohn einer 5 Geschiedenen oder einer Halugah sei, und man ihn ausgestossen hat, und darauf ein Zeuge gekommen ist und bekundet hat, dass er Priester sei. Alle sind der Ansicht, die Zeugenaussagen werden vereinigt, 10 und sie streiten, ob man die Verspottung des Gerichts berücksichtige; R. Eleâzar ist der Ansicht, dass man ihn, da man ihn einmal ausgestossen hat, nicht mehr erberücksichtige, und R. Simôn b. Gamaliél ist der Ansicht, wir haben ihn ausgestossen und wir erheben ihn, und man berücksichtige die Verspottung des Gerichts nicht. R. Aši wandte ein: Wozu wird dies 20 dennach vom einzelnen gelehrt, dies sollte doch auch von zweien gelten!? Vielmehr, erklärte R. Aši, sind alle der Ansicht, dass man die Verspottung des Gerichts nicht berücksichtige, und sie strei- 25 מאה לי מאה לי מאה דאמר לחבריה הב לי מאה בעלמא הוא: ההוא דאמר לחבריה הב לי ten über die Vereinigung der Zeugenaussagen. Sie führen also den Streit der Autoren folgender Lehre: Ihre Aussagen" werden nur dann vereinigt, wenn sie es" zusammen gesehen haben; R. Jehošuâ b. Oorha sagt, auch wenn hintereinander.

'ונפק ניליה קלא דבן נרושה ובן חלוצה הוא ואחתיניה ואתא עד אחד ואכיר דכהן הוא ואסקיניה ואתו בי תרי אפרי דבן גרושה וחלוצה הוא ואחתיניה ואתא עד אחד ואמר דכהן הוא דכותי כלמא מצטרפין עדות והכא במיחש לזילותא דבי דינא קא מיפלגי רבי "אלעזר סבר כיון דאחתיניה לא מסקינן ליה חיישינן לזילותא דבי דינא ורבן שמעון בן גמליאל סבר אגן אחתיניה ואגן מסקינן ליה ולזילותא דבי דינא לא חיישינן מתקית לה רב אשי אי הכי מאי איריא חד אפילו כתרי נמי אלא אמר רב אשי דכולי עלמא לא היישיגן לזילותא דבי דינא"והכא כלצרף עדות קא מיפלגי וכפלוגתא ארוני תנאי "דתניא" לעולם אין עדותן מצטרפת עד אוני תנאי שיראו שניהן כאחד רבי יהושני בן קרחה אומר hebe, weil man Verspottung des Gerichts הין עדותן מתקיימת בבית דין אפילו בזה אהר זה אין עדותן מתקיימת בבית דין אפילו עד שיעידו שניהם כאחד רבי נתן אומר שומעין דבריו של זה היום ולכשיבא הבירו למחר שומעין דבריו: ההוא דאמר 'להבריה מאי בעית בהאי ארעא מסר ליה מינך זבינתה והא שטרא אמר ליה שטרא сонь זייפא הוא גחין לחיש ליה לרבה אין שמרא זייפא הוא מיהו שטרא מעליא הוה לי ואירכם ואמינא מוש אינקים" האי בידאי כל דהו אמר רבה מה"ליה לשקר אי בעי אמר ליה שמרא מעליא הוא אמר ליה רב יוסף אמאי סמכת אהאי שמרא האי שמרא הספא זווי דמסיקנא בך והא שמרא אמר ליה שמרא זייפא אליעזר M 10 אליעזר VPO + M 8 M 13 + M 12 + ליוה - M 11 האי B 14 לנ. —

Ihre Aussage ist bei Gericht nur dann entscheidend, wenn sie ihr Zeugnis zusammen ablegen; R. Nathan sagt, man vernehme den einen heute, und wenn der andere am folgenden Tag kommt, vernehme man ihn dann.

Einst sprach jemand zu seinem Nächsten: Was suchst du auf diesem Grundstück? Dieser erwiderte: Ich habe es von dir gekauft und hier ist der [Kauf]schein. Jener entgegnete: Der Schein ist gefälscht. Hierauf bückte sich der andere zu Rabba und raunte ihm zu: Der Schein ist allerdings gefälscht, ich hatte aber einen echten Schein, den ich verloren habe, und nahm diesen, damit ich etwas in der Hand habe. Hierauf entschied Rabba: Er hat keinen Grund zu lügen, denn wenn er wollte, könnte er dabei bleiben, dass der Schein echt sei. R. Joseph sprach zu ihm: Du stützt dich wol auf den Schein, und der Schein ist nichts weiter als ein Scherbe.

Einst sprach jemand zu seinem Nächsten: Gib mir die hundert Zuz, die ich von dir zu erhalten habe, und da hast du deinen Schein. Dieser erwiderte: Der

^{130.} Der beiden einzelnen Zeugen; nur auf Grund der Aussage zweier Zeugen darf eine gerichtliche Entscheidung getroffen werden. 131. Von 2 Zeugen, die ihre Aussage getreunt machen. ganze Handlung, über welche sie Zeugnis ablegen.

הוא גחין לחיש ליה לרבה אין שטרא זייפא מיהו שמרא מעליא הוה לי ואירכם ואמינא אינקים"האי בידאי כל דהו אמר רבה מה לו לשקר אי בעי אמר ליח שמרא מעליא הוא אמר ליח רב יוסף ישרא הספא שברא האי שברא הספא verloren habe, und nahm diesen, damit ich בעלמא הוא אמר רב אידי בר אבין הלכתא כוותיה דרבה בארעא והלכתא כוותיה דרב יוסף בזוזי הלכתא"כרבה בארעא דהיכא דקיימא ארעא תיקום והלכתא כוותיה דרב יוסף בזוזי דהיכא דקיימי זוזי שות אות ביה ללוה הב לי מאה seph sprach zu ihm: Du stützt dich wol זוזי "דפרעתיה למלוה עילוך והא שמרא אמר ליה לאו פרעתיך אמר לאו הדרת שקלתינהו מינאי שלחה רב אידי בר אבין לקמית דאביי כי האי גוונא מאי שלח ליח אכיי מאי תיבעי ליח הא איהו דאמר הלכתא כוותיה דרבה בארעא והלכתא כוותיה דרב יוסף בזוזי דהיכא"דאוקמו זוזי לוקמו"והני מילו דאמר ליה הדרת "אוזפתינהו מינאי אבל אמר ליה הדרתינהו ניהלך מהמת "דהוו שייפי וסומקי אכתי איתיה לשעבודא דשטרא: "רבא כר שרשום נפק עליה מבי אביי אביי ארעא דיתמי אמר ליה אביי אימא denn das Geld verbleibe ebenfalls im Be-לי איזי גופא דעובדא היכי הוה אמר ליה "ארעא במשכונתא הוה נקיטנא מאבוהון דיתמי והוה בלי זווי אחריני "נביה ואכלתה שני משכנתא "אמינא Fol.33 אי מהדרנא לה ארעא ליתמי ואמינא דאית לי זוזי

שטרא ביד' || M 16 בחניה דרבה || B 17 בפרעתי M 15 א ושקלתינהו M 20 | ו P 19 | ושקלתינהו M 18 א ל אימא — 124 ההוא ארעא משכני גבאי מאבוהון אית אית אית אית בהריה אי בהריה אי אית אית אי אית אית אית אירנא + M 25 יי ממור. אמור. M בהדיה אמור.

Schein ist gefälscht. Hierauf bückte sich der andere zu Rabba und raunte ihm zu: Allerdings ist der Schein gefälscht, ich hatte aber einen echten Schein, den ich etwas in der Hand habe. Da entschied Rabba: Er hat keine Ursache zu lügen, denn wenn er wollte, könnte er dabei verbleiben, dass der Schein echt sei. R. Joauf den Schein, und der Schein ist nichts weiter als eine Scherbe. R. Idi b. Abin sagte: Die Halakha ist bei Grundstücken nach Rabba und bei Geld nach R. Joseph 15 zu entscheiden. Die Halakha ist bei Grundstücken nach Rabba zu entscheiden, denn das Grundstück verbleibe im Besitz, in dem es sich befindet; und die Halakha ist bei Geld nach R. Joseph zu entscheiden, sitz, in dem es sich befindet¹³³.

Einst sprach ein Bürge zum Schuldner: (Gib mir die hundert Zuz, die ich für dich an den Gläubiger gezahlt habe, und אמור רבנן 'הבא ליפרע מנכסי 25 da hast du den Schein. Dieser erwiderte: Habe ich sie dir etwa nicht bereits bezahlt? Jener entgegnete: Hast du sie etwa nicht von mir zurückgenommen? Da liess R. Idi b. Abin Abajje fragen: Wie ist es in einem solchen Fall? Abajje liess ihm erwidern: Was ist ihm da fraglich, er selbst

sagte ja, dass die Halakha bei Grundstücken nach Rabba und bei Geld nach R. Joseph zu entscheiden sei; das Geld verbleibe da, wo es sich befindet. Dies jedoch nur, wenn er ihm erwidert: du hast sie von mir zurückgeborgt¹³⁴, wenn er ihm aber erwidert: ich habe sie dir zurückgegeben, weil sie abgerieben und rot waren, so besteht noch die Rechtskraft des Schuldscheins¹³⁵.

Einst ging über Raba b. Šaršum ein Klang aus, dass er Grundstücke der Waisen aufzehre. Da sprach Abajje zu ihm: Erzähle mir doch, wie die Sache sich verhält. Dieser erwiderte: Ich erhielt vom Vater der Waisen ein Grundstück als Pfand¹³⁰, und ausserdem hatte ich noch anderes Geld bei ihm, und nachdem ich es die Jahre der Verpfändung niessbraucht hatte, dacht ich: wenn ich den Waisen das Grundstück zurückgebe und zu ihnen sage, dass ich noch anderes Geld bei ihrem Vater hatte, so sagen die Rabbanan, dass wenn jemand eine Schuld von Waisen ein-

133. Der Beklagte ist immer im Vorteil, da der andere den Beweis anzutreten hat. Bürge gibt zu, dass der Schuldschein bezahlt ist, u. das 2. Darlehn wird vom Gläubiger bestritten; der Kläger hat dann den Beweis anzutreten. 135. In diesem Fall gilt die Schuld als nicht bezahlt. 136. Durch dessen Nutzniessung sollte die Schuld amortisirt, u. das Grundstück dann an den Schuldner zurückgegeben werden; cf. weit. S. 1044 Z. 12ff. 137. So dass dié eine Schuld gedeckt war.

könne, lieber will ich den Verpfändungschein verstecken und [das Grundstück]
noch weiter im Betrag meines Gelds niessbrauchen; wenn ich sagen wollte, dass ich i
es gekauft habe, wäre ich beglaubt , somit muss ich auch beglaubt sein, wenn
ich sage, ich habe bei euch Geld. Da
sprach jener zu ihm: Du könntest nicht
sagen, dass du es gekauft hast, denn es m
ist bekannt, dass es den Waisen gehört;
geh und gib es ihnen zurück, und wenn
die Waisen gross sind, verklage sie".

Ein Verwandter des R. Idi b. Abin starb und hinterliess eine Dattelpalme; da 15 sagte R. Idi b. Abin, er sei näher verwandt, und ein anderer sagte, er sei näher verwandt . Später gestand jener ein, dass [R. Idi] näher verwandt sei. Da sprach sie ihm R. Hisda zu. Darauf verlangte er. 20 dass jener ihm auch die Früchte zurückerstatte, die er seit jenem Tag bis dann genossen hatte. Da sprach er: Der ist es, von dem man sagt, er sei ein bedeutender Mann? Der Meister beruft sich ja auf diesen, und dieser sagte, er sei näher verwandt'". Abajje und Raba sind nicht der Ansicht R. Hisdas, denn da er es einmal eingestanden hat, so hat er es eingestanden 16.

יתומים לא יפרץ אלא בשבוקה אלא אבבשיה לשטר משכנתא ואוכלה שיעור זוזי דמינו דאי בעינא אמינא לקוחה היא בידי מהיכינא כי אמינא דאית לי זוזי נבייבו מהימננא אמר ליה לקוחה בידי לא מצית אמרת דהא איכא עלה קלא דארעא דיתמי היא אלא זיל אהדרה ניהלייהו וכי גדלי יתכי אשתעי דינא בהדייהו: קריביה דרב אידי בר אבין שכים ושבק דיקלא רב אידי בר אבין אמר אנא קריבנא שפי והחוא נברא אבר אנא קריבנא שפי לכון: אודי ליה דאיהו קריב שפי אוקמה רב הסדא בידיה אמר ליה ליהדר לי פירי דאכל מההוא יומא עד חשתא אמר זה הוא שאומרים עליו אדם גדול הוא אמאן קא כמיך מר אחאי הא קאמר דאנא מקרבנא מפי אביי ורבא לא סבירא להו הא דרב הסדא ביון דאודי אודי: זה אומר של אכותי וזה אומר של אבותי האי אייתי סהדי דאבהתיה הוא והאי מיתי סהדי דאכל שני הזקה אמר רב חסדא מה "הו לשקר אי בעי אמר ליה מינך ובינתה ואכלתיה שני חזקה אכיי ורבא לא סבירא להו הא דרב הסדא מה לי לשקר במקום עדים לא אמרינן: ההוא דאמר ליה לחבריה מאי בעית "בהאי ארעא אמר ליה מינך ובני"ואכלתיה שני הזקה אול אייתי פהדי ה ברישכא ליה לשפראי ואוב - 12 M 20 M 20 מפיק - M 33 ארא...ניה - M 32 $\sim M/30$ אתא ההוא גברא ואמר M/35אירנא איתו האמי והא איתו האמי האי האידנא M 37 אנא קריבנא מפי 1 (P 40 לי P 40 ואכלה P 41 אנא קריבנא מפי .855

Ueber den Fall, wenn einer sagt, es gehörte seinen Vorfahren, und der andere sagt, es gehörte seinen Vorfahren, und der eine Zeugen bringt, dass es seinen Vorfahren gehörte, und der andere Zeugen bringt, dass er es die Ersitzungsjahre geniessbraucht habe, sagte R. Hisda, er habe keinen Grund zu lügen, denn wenn er wollte, könnte er sagen, ich habe es von dir gekauft und die Ersitzungsjahre geniessbraucht. Abajje und Raba sind nicht der Ansicht R. Hisdas, denn wo Zeugen vorhanden sagen wir nicht, er habe keinen Grund zu lügen.

Einst sprach jemand zu seinem Nächsten: Was suchst du auf diesem Grundstück? Dieser erwiderte: Ich habe es von dir gekauft und die Ersitzungsjahre geniessbraucht. Darauf brachte er Zeugen, dass er es zwei Jahre geniessbraucht habe. Da

138. Dass die Schuld noch nicht bezahlt ist, selbst wenn er einen Schuldschein besitzt. 139. Da er das Grundstück 3 Jahre in seinem Besitz hatte. 140. Auf Zahlung der anderen Schuld. 141. Und dieser hielt die Palme auch in seinem Besitz. 142. Seit dem Tod des Verwandten bis zur Entscheidung. 143. Bei seinem Anspruch auf die Palme, die bisher im Besitz des anderen belassen werden musste. 144. Da der Anspruch RJ.s vollständig vom Zugeständnis des anderen abhing, so begannen auch seine Ansprüche erst mit dem Zeitpunkt dieses Zugeständnisses. 145. Wenn er eingestanden hat, dass die Dattelpalme nicht ihm zukomme, so hat er auch eingestanden, dass er sie bisher widerrechtlich geniessbraucht habe. 146. Der Zeugen bringt, dass er es geniessbraucht habe.

Talmod Bd. V

דאבלה תרתי שני אמר רב נהמן הדרא ארנא 80.290 והדרי פירי אמר רב זביד אם שען ואמר לפירות ירדתי נאמן לאו מי אמר רב יהודה האי מאן דנקים יודרתי מגלא ותובליא ואמר איזיל איגדריה לדיקלא דפלניא דובנית ניחלי מחימן "אלמא לא הציף איניש דגזר דיקלא דלאו דיליה הכא גמי לא הציף איניש"למיכל פירי דלאו דיליה אי הכי"ארעא נמי ארעא אמרינן ליה אהוי שמרך אי הכי"פירי נמי שמרא לפירי לא עבדי אינשי: ההוא דאמר"להבריה מאי בעית בהאי אייתי חד סהדא דאכלה תלת שני סכור רכנן קמיה דאביי למימר היינו נסכא דרכי אכא דההוא נברא דחשף נסכא מחברית אתא לקמית דרכי אמי"אייתי הד סהדא דמיחמת המפא מיניה הוה יתיב רבי אבא קמיה אמר ליה אין המפי ודידי חמפי אמר רבי אמי "היכי "נידיינוה דייני להאי דינא לישלם Fol.34 ליכא תרי סהדי ליפטריה איכא חד סהדא לישתכני "הא אמר מיחשף חשפה וכיון דאמר חשפה הוה ליה כגזלן אמר 'להו רבי אבא הוי מחויב שבועה "שאינו יכול לישבע וכל המחויב שבועה"שאינו יכול לישבע משלם אמר ליה אביי מי דמי התם "סהרא לאורועי קאתי "כי אתי "אחריני בחדיה מפקינן לה מי לא א"ר נחמן האי , M 43 ותוביל ביריה ואטר M 42 ל-11 דאביל אביל איזיל ואגזריה - 14 M מ ב לא אול. B אול. H אול. B הוה + M 47 יתיב...קמיה אייתי הר...מיניה א ל אין 49 M לידיינו 177 V 51 50 M כיון דאמר מיהטק הטפה הוה 54 M אי איכא כחדא + M 53 אינו + M 52 אחרינא V 55 אחרינא.

entschied R. Nahman, dass er das Grundstück samt dem Fruchterwerb zurückgeben müsse. R. Zebid sagte: Wenn er aber einwendet und sagt, er habe den Besitz zum Niessbrauch der Früchte angetreten, so ist er beglaubt. R. Jehuda sagte, dass wenn jemand eine Sichel und einen Strick¹⁵⁰ hält und sagt, er wolle gehen und [Früchtel vom Baum eines anderen pflücken, den שני חוקה שני הוקה שני הוקה ווער ליה מינך ובנית "ואכלתיה שני חוקה שני הוקה sei, weil niemand so frech ist, einen fremden Baum zu pflücken, ebenso ist auch hierbei niemand so frech, fremde Früchte zu geniessen. — Demnach sollte dies auch 15 vom Grundstück selbst gelten 152!? — Bei einem Grundstück kann man von ihm verlangen, dass er den [Kauf]schein vorzeige. — Demnach sollte dies auch von den Früchten gelten!? - Für Früchte pflegen die 20 Leute keinen [Kauf]schein [zu schreiben].

Einst sprach jemand zu seinem Nächsten: Was suchst du auf diesem Grundstück? Dieser erwiderte: Ich habe es von dir gekauft und die Ersitzungsjahre geniessbraucht. Hierauf brachte er einen Zeugen, dass er es drei Jahre geniessbraucht habe. Da wollten die Jünger vor Abajje sagen, dies gleiche dem Fall vom Barren R. Abbas. Einst entriss nämlich jemand seinem

Nächsten einen Barren. Da kam die Sache vor R. Ami, vor dem R. Abba sass, und jener brachte einen Zeugen, dass er ihn ihm entrissen habe. Der andere erwiderte: Freilich habe ich ihn ihm entrissen, er gehört aber mir. Da sprach R. Ami: Wie sollen nun die Richter in dieser Sache urteilen; wollte man ihn zum Ersatz verurteilen, so sind ja keine zwei Zeugen's vorhanden; wollte man ihn freisprechen, so ist ja ein Zeuge vorhanden¹⁵⁴; und wollte man ihn schwören lassen, so gibt er ja zu, dass er ihn ihm entrissen habe, somit gleicht er einem Räuber¹⁵⁵. R. Abba erwiderte ihm: Er ist also zu einem Eid verpflichtet und kann ihn nicht leisten, und wer zu einem Eid verpflichtet ist und ihn nicht leisten kann, muss Ersatz leisten. Abajje entgegnete: Es ist ja nicht gleich, in diesem Fall ist der eine Zeuge zu seiner Belastung vorhanden, und wenn noch ein Zeuge kommt, wird er ihm abgenommen, in unsrem

149. Er habe den Fruchterwerb gepachtet. 150. Eine Strickleiter zum Besteigen der Bäume; nach andrer Erklärung Korb od. Matte. 151. Wenn der Eigentümer nachher Einspruch einlegt, so ist dies erfolglos. 152. Er sollte beglaubt sein, wenn er sagt, er habe es gekauft, da niemand so frech ist, sich eines fremden Grundstücks zu bemächtigen u. die Früchte zu niessbrauchen. könnte die ganze Sache abstreiten, u. da er es nicht tat, so sollte man ihm Glauben schenken. da ein einzelner Zeuge den Beklagten zum Eid verpflichtet, so ist das Geständnis kein freiwilliges mehr. 155. Der nicht eidesfähig ist.

Fall aber unterstützt er ihn, und wenn noch einer kommt, lässt man es in seinem Besit: Wenn man aber den Fall R. Abbas vergleichen will, so ist er zu vergleichen mit dem Fall von einem Zeugen und zwei Lahren oder Fruchtgenuss .

Einst stritten zwei Leute über ein Schiff, einer sagte, es gehöre ihm, und der andere sagte, es gehöre ihm. Da erschien einer bei Gericht und bat, dass מפקינן רב פפא אמר מפקינן והלכתא לא תפסינן מו man es mit Beschlag belege, bis er Zengen gebracht hat, dass es ihm gehöre. Wird es nun mit Beschlag belegt oder nicht? R. Hona sagte, man belege es ge es nicht mit Beschlag. Hierauf ging er fort und fand keine Zeugen; da sprach er zu ihnen, dass man es ihnen herausgebe und [es dem lasse,] der kräftiger ist !.

Gibt man es ihnen heraus oder gibt man es ihnen nicht heraus'? R. Jehuda sagte, man gebe es ihnen nicht her-

ilmen nicht heraus.

מיניה הכא לסיועי קא אתי כי אתי אחריני מוקמינן לה בידיה אלא אי דמיא הא דרבי אבא כסול מהדא ולתרתי שני ולפירי: ההוא ארבא דהיו colb מינצו עלה כי תרי האי אמר דידי היא והאי אמר דידי היא אתא הד מינייהו לבי דינא' ואמר תיפסוה אדמייתינא סהדי דדידי היא תפסינן או לא תפסינן רב הונא אמר תפסינן רב יהודה אמר לא תפסינן אזל"ולא אשכח סהדי אמר להו אפקוה וכל דאלים נבר מפקינן או לא מפקינן רב יהודה אמר לא והיכא דתפס לא מפקינן: זה אומר של אבותי וזה "מושר של אבותי אמר רב נחמן כל דאלים נבר ומאי אמר משני שטרות היוצאין ביום אחד דרב אמר Pol.35 יחלוקו ושמואל אמר שודא דדייני התם ליכא למיקם שנא "מהא דתנן המחלים פרה בחמור וילדה וכן המוכר שפחתו וילדה זה אומר עד שלא מכרתי ילדה וזה אומר משלקחתי ילדה יחלוקו התם להאי COLD אית ליה דררא דממונא "ולהאי אית ליה דררא

77 M 57 אי איכא פהדא אחרינא מוק M 56 א"ל תיפי עד דמיית: 1°59 + 1 - 1°60 + 1 - 1 בס 1 משתי 1 B 64 מהמחליק 1 B 64 ולההוא. aus, R. Papa sagte, man gebe es ihnen heraus. Die Halakha ist, dass man es nicht mit Beschlag belege; wenn man es aber mit Beschlag belegt hat, so gebe man es

Wenn einer sagt, es gehörte seinen Vorfahren, und der andere sagt, es gehörte seinen Vorfahren, so gehört es, wie R. Nahman sagt, dem, der kräftiger ist. - Womit ist dies anders als der Fall, wenn zwei Scheine am selben Tag ausgestellt worden isind, bezüglich dessen Rabh sagte, sie teilen, und Semuél sagte, nach Ermessen der Richter!? - Da kann die Sache nicht festgestellt werden, hierbei aber kann sie festgestellt werden 103. — Womit ist es hierbei anders als bei folgender Lehre: Wenn jemand eine Kuh auf einen Esel getauscht und sie geworfen hat, oder wenn jemand eine Magd verkauft und sie geboren hat, und der eine sagt, dies sei erfolgt, bevor er sie verkauft hat, und der andere sagt, dies sei erfolgt, nachdem er sie gekauft[™]hat, so teilen sie[™]!? — Da ist ein Streitobjekt¹⁰⁷vorhanden sowol für den einen als auch für den anderen¹⁰⁸, hierbei

156. Wenn ein Zeuge bekundet, dass das Grundstück sich nur 2 Jahre beim Besitzer befinde, od. dass er nur den Fruchtgenuss gepachtet habe; in diesem Fall widerspricht der Zeuge den Behauptungen des beklagten Besitzers. 157. Damit der andere es nicht in seinen Besitz nehme u. veräussere. 158. Da der rechtmässige Besitzer für sein Eigentum seine ganze Kraft einsetzt; möglicherweise ist dies bildlich zu verstehen, der in der Beweisführung kräftiger ist. 159. Das Gericht behält es solange, bis einer von ihnen den Beweis angetreten hat, dass es ihm gehöre. 160. Verkaufscheine od. Schenkungsurkunden über ein Grundstück. 161. Giltig ist nur einer von beiden. Bd. vij S. 707 N. 17. 163. Wessen Vorfahren das Grundstück gehörte. 164. Cf. S. 836 N. 169. 165. Im 1. Fall gehört das Kind dem Verkäufer, im 2. Fall gehört es dem Käufer. hier lässt sich die Sache feststellen. 167. Cf. Bd. vij S. 758 N. 68. 168. Die Kuh, bezw. die Magd war vorher Eigentum des einen u. ist nachher Eigentum des anderen, u. jeder glaubt, dass das Streitobjekt sein Eigentum sei; die Sache ist also an sich zweifelhaft, u. da beide sich gleichmässig gegenüberstehen, so teilen sie.

דממונא"הכא אי דמר לא דמר ואי דמר לא דמר אמרי נהרדעי אם כא אחד מן השוק והחזיק כה אין כוציאין אותה כידו דתני רבי הייא גולן של רבים לאו שמית גולן רב אשי אמר לעולם שמיה גולן וכאי לא שכיה גולן שלא ניתן לחשבון: חוקתי שלש שנים כיים ליים יכי: אמר רבי אבא אי דלי ליה איהו נופיה צנא דפירי לאלתר הוי חוקה אמר רב זביד ואם טען ואמר לפירות הורדתיו נאמן והני מילי בתוך שלש אבל לאחר שלש לא אמר ליה רב אשי לרב כהנא אי לפירא אהתיה מאי הוה ליה למעבד"אמר ליה איבעי ליה למחויי דאי לא תימא הבי הני משכנתא דסורא דכתב בה: במשלם שניא אלין תיפוק ארעא דא בלא כסת אי כביש ליה 🐵 י לשמר משכנתא נכיה ואמר לקוחה היא בידי הכי יבי דמתי ביה לידי פסידא Wenn er selbst ihm einen Korb mit Früch-אלא איבעי ליה למהויי הכא גמי איבעי ליה למהויי: אמר רב יהודה אמר רב"ישראל הבא מחמת גוי הרי הוא בנוי מה נוי אין לו חוקה אלא בשמר אק ישראל הבא מחמת גוי אין לו חזקה אלא בשמר Fol.36 אמר רבא ואי אמר לדידי אמר לי גוי דמינך 20 doch nur innerhalb der drei Jahre, nicht

528 - M 05 00 M + ובת הן 170 M בילתא 5 8 -- M 68 .'ישר'. — M 71

aber gehört es, wenn es des einen ist, nicht dem anderen, und wenn es des anderen ist, nicht jenem'. Die Nehardeenser sagten. Wenn jemand von der Strasse gekommen ist und es weggenommen hat, so nimmt man es ihm nicht ab, denn R. Hija lehrte, dass wenn jemand ein Publikum beraubt, er nicht Räuber heisse¹⁷¹. R. Aši sagte: Tatsächlich gilt er wol als Räuber, 10 und [die Worte], er gelte nicht als Räuber, sind zu verstehen, er kann es nicht zurückerstatten".

DIE ERSITZUNG ERFOLGT IN DREI JAH-REN, VON TAG ZU TAG &c. R. Abba sagte: ten aufgehoben hat, so tritt die Ersitzung sofort ein¹⁷⁴. R. Zebid sagte: Wenn er aber sagt, er habe ihm nur den Fruchterwerb [verpachtet], so ist er beglaubt. Dies jeaber nach Ablauf der drei Jahre'. R. Aši sprach zu R. Kahana: Was kann er machen, wenn er ihm nur den Fruchterwerb [verpachtet]? Dieser erwiderte: Er muss

Einspruch einlegen. Wenn dem nicht so wäre, so könnte er¹⁷⁶ja bei einer in Sura üblichen Verpfändung, wo geschrieben wird: nach Ablauf dieser Jahre geht das Grundstück ohne Zahlung zurück'¹⁷, den Schein verstecken und sagen, er habe es gekauft, und müsste dann beglaubt sein; sollten denn die Rabbanan eine Bestimmung getroffen haben, durch welche jemand geschädigt werden kann!? Du musst also erklären, er habe Einspruch einzulegen, ebenso muss er auch hierbei Einspruch einlegen.

R. Jehuda sagte im Namen Rabhs: Wenn ein Jisraélit als Rechtsnachfolger eines Nichtjuden 178 kommt, so gleicht er dem Nichtjuden; wie ein Nichtjude nur durch einen Schein erwerben verhann, ebenso kann es auch der als Rechtsnachfolger eines Nichtjuden kommende Jisraélit nur durch einen Schein erwerben. Raba sagte: Wenn aber der Jisraélit sagt, der Nichtjude sagte mir, dass er es von dir gekauft hat, so ist er beglaubt'80.

160. Die strittige Sache kann nur einem gehören, wovon der andere auch überzeugt ist; eine Tei-170. Da keiner von beiden sein Eigentumsrecht nachweisen kann. lung ist daher nicht angebracht. 171. Das Gericht kann ihn nicht zwingen, die geraubte Sache herauszugeben. verlangen, da man den geraubten Gegenstand dem Eigentümer zurückgeben muss, u. dieser den Eigentü-173. Der frühere Eigentümer dem Besitzer. 174. Er hat durch die Hilfeleistung bekundet, dass er gegen das Eigentumsrecht des Besitzers nichts einzuwenden habe. 176. Der Gläubiger, der das verpfändete Grundstück in seinem die Ersitzung bereitz erfolgt ist. 177. In den Besitz des Schuldners, da die Schuld durch den Niessbrauch Besitz hat u. niessbraucht. 178. Wenn der Nichtjude das Grundstück von einem Jisraéliten gekauft u. es amortisirt wird. 3 Jahre in seinem Besitz gehalten u. es darauf an einen Jisraéliten verkauft hat. nicht durch Ersitzung, weil ein Nichtjude als gewalttätig gilt u. der beraubte Jisraélit fürchtet, gegen ihn 180. Weil er, wenn er lügen wollte, sagen könnte, er habe es direkt vom Einsprach einzulegen Jisraéliten gekauft u. die Ersitzungsjahre geniessbraucht.

8 7.

1st denn der Fall möglich, dass, wenn ein Nichtjude es sagt, er nicht beglaubt ist, und wenn ein Jistaélit es im Namen des Nichtjuden sagt, er beglaubt ist!? Vielder Nichtjude hat es in meiner Gegenwart von dir gekantt und mir verkantt, so ist er beglaubt, denn wenn er wollte, könnte er sagen: ich habe es von dir gekauft.

mand eine Sichel und einen Strick hält und sagt, er wolle gehen und die Dattelpalme von jenem pflücken, denn er habe sie von jenem gekauft, so ist er beglaubt, die nicht ihm gehört, zu pflücken.

Ferner sagte R. Jehuda: Wenn jemand den für die Waldtiere ausserhalb des Zauns bestimmten Platz in Besitz genommen hat, so erfolgt hierdurch keine Ersitzung, denn jener kann sagen, alles was hier gesäet wird, fressen ja die Waldtiere ab .

Ferner sagte R. Jehuda: Hat er es ungeweiht geniessbraucht, so erfolgt keine

Ersitzung. Ebenso wird auch gelehrt: Hat er es ungeweiht, im Siebentjahr der als Mischsaat geniessbraucht, so erfolgt keine Ersitzung. R. Joseph sagte: Hat er [das Getreide] als Futtergras geniessbraucht, so erfolgt keine Ersitzung. Raba sagte: In der Ebene von Mahoza Ferfolgt hierdurch wol eine Ersitzung. R. Nahman sagte: Bei einem minderwertigen Feld™erfolgt keine Ersitzung. Hat er einen Kor ausgesäet und einen Kor eingebracht, so erfolgt keine Ersitzung. Die Leute vom Haus des Exiliarchen

nicht durch Ersitzung erwerben 100.

Sklaven &c. Gibt es denn bei Sklaven eine Ersitzung 101, Reš-Laqiš sagte ja, dass es beim Kleinvieh keine Ersitzung gebe ?? Raba erwiderte: Bei diesen erfolgt keine Ersitzung sofort, wol aber nach drei Jahren. Raba sagte: Wenn es ein noch in

können unsre [Grundstücke] nicht durch Ersitzung erwerben, auch können wir ihre

181. Wenn jemand ein Feld in unmittelbarer Nähe eines Walds hatte, so zog er den Zaun ein wenig einwärts ein u. liess einen Streifen vom Feld als Futterplatz für die Waldtiere, damit sie nicht in das Feld 182. Und da er dadurch keinen Schaden erlitt, so hat er auch keinen Einspruch ein-183. Beim Baumfeld in den ersten 3 Jahren, während welcher der Genuss der Früchte verboten ist, ct. Lev. 10,231f. 184. An welchen der Eigentümer ohnehin das Feld brach liegen lassen 185. Baumfrüchte u. Sämereien; cf. Lev. 19,19. 186. Wenn er das Getreide nicht heranwachsen liess, sondern gleich beim Hervorsprossen als Futtergras gemäht hat; dies beweist, dass er einen Einspruch des rechtmässigen Eigentümers fürchtete. 187. Da war es üblich, junges Getreide als Futtergras zu mähen. 188. Das zur Bebauung nicht geeignet ist; der Eigentümer hatte nichts gegen die Benutzung u. legte daher keinen Einspruch ein. 189. Man fürchtet vor ihnen, gegen sie Einspruch einzulegen. 190. Da sie sehr reich sind, achten sie nicht darauf, gegen die Benutzung ihrer Grundstücke Einspruch einzulegen. 191. Dh. ob sie durch Ersitzung erworben werden.

ובנה מהימן מי איבא מידי דאילו מי אמר לא מהימן ומילו אמר ישראל משמיה דמי מהימן אלא אמר רבא אי אמר ישראל קמי דידי ובנה גני מינך ' מבנה ניהלי מהימן מינו דאי בני אמר ליה אנא mehr, sagte Raba, wenn der Jisraélit sagt. איזבינתה מינך: ואמר רב יהודה האי מאן דנקים איזבינתה מינך: ואמר רב יהודה האי מאן דנקים איז בונלא ותובליא ואבור איזיל אינורה לדקלא דפלניא דובנתיה מיניה מהימן לא הציף איניש למינזר דקלא דלאו דיליה: ואמר רב יהודה האי מאן דאחזיק מעודא דערודי ולבר לא הוי הזקה מאי מעמא מימה Ferner sagte R. Jehuda: Wenn je- ממר בל דורנ נפי ערודי אכלי ליה: האמר כב דורנ נפי ערודי אכלי ליה: יהודה אכלה ערלה אינה חזקה תניא נכי הכי אכרה ערלה שביעית וכלאים אינה חזקה אמר רב יוסף אכלה שחת לא הוי חזקה אמר רבא ואי בצואר מחוזא קיימא הוי חוקה אמר רב נחמן תפתיחא לא denn niemand ist so frech, eine Palme, הוי חוקה "אפיק בורא ועייל בורא לא הוי חוקה "אפיק בורא ועייל בורא לא הוי והני דבי ריש גלותא לא מחזקי בן ולא מהזקינן בתו: והעברים וכו': עבדים יש להם חזקה והאמר ריש לקיש הגודרות אין להן חוקה "אמר רבא אין להן חזקה לאלתר אבל יש להן חזקה לאחר שלש אמר אור בעי אמר אנא זבנת מינך ור י מי איבא דאילו אמר M 72 ראי ד P 73 האי נכרי לא מהימן ואמר ישראל מהימן

5 2 | M 76 יוב ניה' M 75 א ותובילי — M 74 אמינא כל דזרע ארודי M 78 77 ול מגידא דארודי M 80 אפיק...הזקה יות מחווא חוי M 79 מחווא חוי

der kleinen Frucht²⁰⁴.

שנים אמר "רבא אם היה קטן מומל בעריסה יש לו חזקה"לאלתר פשיטא לא צריכא דאית ליה אימא מהו דתימא "ניהוש דלמא אימיה עיילתיה "להתם קמשמע לן אימא לא מנשיא ברא: הנהו עיוי 1011.60 דאכלו חושלא בנהרדעא אתא"מריה חושלא תפסינהו והוה קא שעין שובא אמר אבוה דשמואל יכול לטעון עד כדי דמיהן דאי בעי אמר לקוחות הן בידי והאמר ריש לקיש הגודרות אין להן חזקה שאני ניוו דמסירה לרונה והא איכא צפרא ופניא ים בנהרדעא מייעי שכיהי ומידא לידא משלמי: רבי ישמעאל אימר שלשה חדשים ובון: לימא ניר איבא בינייהו דרבי ישמעאל סבר ניר לא הוי חוקה ורבי נקיבא סבר ניר הוי חוקה ותסברא לרכי נקיבא מאי איריא הודש אפילו יום אהד נמי אלא דכולי Col.b ילמא ניר לא הוי חוקה והכא פירא רבא ופירא 15 Reš-Laqiš sagte ja aber, dass es bei Klein-זוטא איכא בינייהו: תנו רבגן ניר אינו חזקה ויש אומרים הרי זה חזקה מאן יש אומרים אמר רב חסדא רב אחא היא דתניא נרה שנה וזרעה שתים נרה שתים וזרעה שנה אינה חוקה רב אחא אימר ים אבור רב אשי שאלית כל גדולי הדור אמר רב אשי שאלית כל גדולי הדור "Nehardeâ sind Araber" vorhanden, und sie ואמרו לי גיר הרי זה חזקה אמר ליה רב ביבי ביה - M St - ביה - M S3 אבה קבן M 82 — M 87 להתם B 80 מרי M 85

der Wiege liegendes Kind ist, so erfolgt bei diesem die Ersitzung sofort. Selbstverständlich!? In dem Fall, wenn es eine Mutter hat; man könnte glauben, es sei zu berücksichtigen, die Mutter habe es vielleicht hineingebracht , so lehrt er uns, dass eine Mutter ihr Kind nicht vergisst.

Einst frassen Ziegen in Nehardeâ fremde Graupen; da kam der Eigentümer der Graupen und pfändete sie und verlangte mehr¹⁸. Hierauf entschied der Vater Semuéls, dass er bis zu ihrem Wert verlangen könne, denn wenn er wollte, könnte er sagen, er habe sie gekauft. vieh keine Ersitzung gebe¹⁰!? Anders verhält es sich bei Ziegen, die einem Hirten anvertraut werden müssen'. Es gibt ja noch den Morgen und den Abend ?? - In werden aus einer Hand in die andere Hand abgeliefert".

R. JIŠMÂÉL SAGT, DREI MONATE &C. Es wäre anzunehmen, dass sie über das לר"ע - M 88 וא"ר אחא שאלתי את כל. Pflügen streiten; R. Jišmâél ist der Ansicht, durch das Pflügen erfolge keine Ersitzung²⁰¹, während R. Âgiba der Ansicht ist, durch das Pflügen erfolge wol eine Ersitzung²⁰². — Glaubst du, wieso ist nach R. Âqiba ein Monat erforderlich, es sollte doch ein Tag ausreichen 203!? Vielmehr sind alle der Ansicht, durch das Pflügen erfolge keine Ersitzung, und ein Unterschied besteht zwischen ihnen hinsichtlich der grossen und

Die Rabbanan lehrten: Durch das Pflügen erfolgt keine Ersitzung; manche sagen, dadurch erfolge wol eine Ersitzung. - Wer sind die manchen? R. Hisda erwiderte: Es ist R. Aha, denn es wird gelehrt: Wenn er es ein Jahr gepflügt und zwei Jahre gesäet oder zwei Jahre gepflügt und ein Jahr gesäet hat, so erfolgt keine Ersitzung; R. Aha sagt, es erfolge wol eine Ersitzung. R. Asi sagte: Ich fragte alle Grossen des Zeitalters und sie sagten mir, durch das Pflügen erfolge eine Ersitzung. R. Bebaj sprach zu R. Nahman: einer lebenden Sache ist der Besitz kein Beweis des Eigentumsrechts, da es möglich ist, dass sie ganz von selbst zum Besitzer gekommen ist. 193. Das weder selbst gekommen noch verliehen od. vermietet 195. Als der angerichtete worden sein kann. 194. Und aus Vergesslichkeit liegen lassen. 197. Es ist Schaden betrug. 196. Er konnte demnach nicht sagen, dass er sie gekauft habe. 198. Morgens u. abends gehen sie ganz also nicht anzunehmen, dass sie selber hingelaufen sind. allein von ihrem Eigentümer zum Hirten, bezw. vom Hirten zurück zu ihrem Eigentümer. das unbewachte Vieh zu stehlen pflegten. 200. Aus Furcht vor den Dieben liess man das Vieh nicht allein auf die Weide gehen, vielmehr wurden sie vom Hirten abgeholt u. abgeliefert. dern erst wenn die Früchte reif werden, daher sind 3 Monate erforderlich. 202. Daher ist beim ersten u. letzten Jahr je ein Monat ausreichend. 203. Da das Pflügen in einem Tag erfolgen kann. 204. Die grosse Frucht, dh. richtiges Getreide, ist erst in 3 Monaten fertig, für die kleine Frucht, dh. Futtergras od. Kräuter, ist auch 1 Monat ausreichend.

Was ist der Grund desjenigen, welcher sagt, durch das Pflügen erfolge eine Ersitzung? Weil niemand schweigend zusieht, wie andere sein Grundstück pflügen . Und was ist der Grund desjenigen, wel- 5 cher sagt, durch das Pflügen erfolge keine Ersitzung? Weil er sagt: je mehr Pflugstiche hineindringen desto besser !.

Die [Jünger] aus Pum-Nehara sandten re uns doch der Meister, ob durch das Pflügen eine Ersitzung erfolge oder nicht? Er liess ihnen erwidern: R. Aha und alle Grossen des Zeitalters sagten, dass durch Nahman b. Jighaq sprach: Ist es etwa eine Grosstat, Männer aufzuzählen ; da sind ja Rabh und Semuél in Babylonien und R. Jišmâél und R. Âqiba im Jisraélfolge keine Ersitzung. R. Jišmâél und R. Âqiba lehren dies in unsrer Mišnah", wo lehrt dies Rabh? R. Jehuda sagte im Namen Rabhs, dies "sei die Ansicht von R. Jišmâél und R. Aqiba, die Weisen aber sagen, die Ersitzung erfolge in drei Jahren, von Tag zu Tag, und dies schliesst wahrscheinlich das Pflügen aus durch welche sie nicht erfolgt. - Wo lehrt dies

לרב נחמן מאי טעמא דמאן דאמר ניר הוי חוקה לא עביד איניש דכריבו ליה לארעיה ושתיק ומאי מעמא דמאן דאמר ניר לא הוי חזקה מימר אמר כל שיכא ושיבא "דכרכא לעייל ביה: שלהו ליה בני פום נהרא לרב "נחמן בר רב הסדא ילמדנו רבינו "נירא חוי חזקה או לא חוי חזקה אמר לחו "רב אחא וכל גדולי הדור אמרי ניר"חרי זה חזקה יי אמר רב נחמן בר יצחק רבותא למיחשב נברי הא רב ושמואל כבכל ורכי ישמעאל ורכי נקיבא בארץ folgendes an R. Nahman b. R. Hisda: Leh- ישראל אמרי גיר לא הוי הזקה רבי ישמעאל ורבי עקיבא מתניתין היא רב מאי היא דאמר רב יהודה אמר רב זו דברי רבי ישמעאל ורבי עקיבא אבל חכמים אומרים חזקתה שלש שנים מיום ליום מיום ליום למעומי מאי לאו למעומי גיר דלא שמואל das Pflügen eine Ersitzung erfolge. R. היא דאמר רב יהודה אמר שמואל זו דברי זו דברי רבי ישמעאל ורבי עקיכא אכל חכמים אומרים עד שיגדור שלש גדירות ויבצור שלש בצירות וימסוק שלש מסיקות מאי בינייהו אמר אביי דקל נערה איכא בינייהו "שעושה שלש פעמים בשנה: אמר land, die da sagen, durch das Pflügen er- 20 רבי ישמעאל במה דברים אמורים בשדה הלבן: אמר אביי מדרבי ישמעאל נשמע "לרבנן היו לו שלשים אילנות מממע עשרה לבית סאה אכל עשרה בשנה זו ועשרה בשנה זו"'ועשרה בשנה זו הרי זו Fol.37 הזקה לאו 'מי אמר רבי ישמעאל הד פירא הוי הזקה

שיבי דכרב׳ ליעול בה M 80 - M 91 וברבו B 90 אר או חוי M 94 н + М 93 איר M 92 — M 97 היא M 96 באי — M 95 מיל י 98 M שעושה...בשנה ים או להו לרבנן M 99 מי. — P 1 P 100

Semuél? R. Jehuda sagte im Namen Semuéls, dies sei die Ansicht von R. Jišmâél und R. Aqiba, die Weisen aber sagen, erst wenn er dreimal gepflückt, gewinzert oder abgelesen hat. — Welchen Unterschied gibt es zwischen ihnen Abajje erwiderte: Ein Unterschied besteht zwischen ihnen hinsichtlich einer abschüttelnden Dattelpalme", (die dreimal jährlich Früchte trägt.)

R. JIŠMÂÉL SAGTE: DIES GILT NUR VON EINEM SAATFELD. Abajje sagte: Von R. Jišmâél ist auf die Rabbanan zu schliessen, dass wenn es dreissig Bäume sind, im Verhältnis von zehn auf die Seahfläche²¹³, und er zehn im ersten, zehn im zweiten und zehn im dritten Jahr gegessen hat, dies als Ersitzung gelte. Nach R. Jišmâél erstreckt sich der Besitz der einen Fruchtart auch auf die übrigen Fruchtarten²¹¹,

205. Und da der frühere Eigentümer nicht Einspruch eingelegt hat, so gab er zu, dass es dem anderen gehöre. 206. Ihm ist es sogar lieb, dass andere sein Feld pflügen. 207. Die dieser Ansicht sind. 208. Sie lehren, das im ersten u. letzten Jahr 3 Monate ausreichen, u. wenn durch das Pflügen eine Ersitzung erfolgen könnte, würde auch 1 Tag ausgereicht haben. erste u. das letzte Jahr nicht voll zu sein brauchen. 210. Wenn nicht einmal die Reife der Früchte ausreicht, um so weniger reicht das Pflügen aus. 211. Demnach sind ja nach beiden 3 volle Jahre 212. Die früh reif wird u. die Früchte selbst abwirft; nach andrer Erkl. junge Palme, die sehr kräftig ist u. mehr als einmal im Jahr Früchte trägt. Der folgende Satz (die 3mal jährlich etc.) fehlt in allen Handschriften. 213. In diesem Verhältnis gilt es als Baumfeld; cf. S. 1024 Z. 11.

לכולהו 'הכא נמי הני הוו חוקה להני והני הוו הזקה להני והני מילי היכא דלא 'אפיקו אבל אפיקו ולא אכל לא הויא הזקה והוא 'דבאזי באזוזי: זה החזיק כאילנות וזה החזיק בקרקע אמר רב וביד זה קנה אילנות ווה קנה קרקע מתקוף לה רב פפא אם כן אין לו לבעל אילנות בקרקע כלום לימא ליח בעל קרקע לבעל אילנות עקור אילנך שקול וזיל אלא אמר רב פפא זה קנה אילנות וחצי קרקנ פשימא מכר קרקע ושייר ווה קנה הצי קרקע: ים אילנות לפניו יש לו קרקע ואפילו לרבי עקיבא דאמה בוכר בעין יפה מוכר הני מילי גבי בור ודות דלא מכחשו בארעא אבל 'אילנות דקמכחשי בארעא Col.b שיורי שייר "ואי לא "אמר ליה עקור אילנא וזיל מכר אילנות ושייר קרקע לפניו פלוגתא דרבי עקיבא ורבנן לרבי נקיבא דאמר מוכר בנין יפה מוכר אית nach besitzt der Eigentümer der Bäume ליה לרבנן לית ליה לרבי עקיבא אית ליה ואפילו לרב זביד דאמר אין לו הני מילי גבי שני לקוחות דאמר לית כי היכי דלדידי לית לי באילנות לדידך נמי לית לך בקרקע אבל הכא מוכר בעין יפה מוכר יש לו הני לית לית ואפילו לרב פפא דאבר יש לו הני Vielmehr, sagte R. Papa, hat der eine die אביק אדריני אבר B 3 ביריני אבר ט זע ובי אין M ל זו דבוי בוויי 187 B 0 123 + M 8 בעל...אילנות לימא ליה. זג תימא הכי לימא ליה עקור אילגך.

ebenso erstreckt sich auch hierbei der Besitz von diesen auf jene und der Besitz von jenen auf diese. Dies jedoch nur dann, wenn die übrigen keine [Früchte] hervorgebracht haben, wenn sie aber hervorgebracht haben und er sie nicht geniessbraucht hat, so erfolgt keine Ersitzung. Ferner auch nur dann, wenn sie zerstreut sind '.

Wenn der eine die Bäume und der andere das Grundstück in Besitz genommen hat, so hat, wie R. Zebid sagt, der eine die Bäume und der andere das Grundstück erworben. R. Papa wandte ein: Demnichts vom Grundstück, somit kann ja der Eigentümer des Grundstücks zum Eigentümer der Bäume sagen: entwurzle deine Bäume, nimm sie fort und gehe"? Bäume und die Hälfte des Grundstücks und der andere die Hälfte des Grundstücks erworben.

Entschieden ist es, dass wenn jemand den Boden verkauft und die Bäume für

sich behalten hat, ihm auch ein Teil vom Boden gehört, und selbst nach R. Agiba, welcher sagt, wenn jemand etwas verkauft, verkaufe er es mit gönnendem Auge²²⁰, gilt dies nur von Brunnen und Zisternen221, die den Boden nicht abmagern222, bei Bäumen aber, die den Boden abmagern, lässt man etwas zurück, denn wenn dies nicht der Fall wäre, so könnte jener sagen: entwurzle deine Bäume zund gehe. Wenn er die Bäume verkauft und den Boden für sich behalten hat, so besteht darüber ein Streit zwischen R. Âgiba und den Rabbanan; nach R. Âgiba, welcher sagt, wenn jemand etwas verkauft, verkaufe er es mit gönnendem Auge, erhält er221, und nach den Rabbanan erhält er nichts. Nach R. Aqiba erhält er, denn selbst nach R. Zebid, welcher sagt, er erhalte nichts, gilt dies nur von zwei Käufern, denn der eine kann zum anderen sagen: wie ich nichts von den Bäumen erhalte, so erhältst du auch nichts vom Boden, hierbei aber verkaufte er es mit gönnendem Auge. Nach den Rabbanan erhält er nichts, denn selbst nach R. Papa, welcher sagt, er erhalte wol, gilt dies nur von zwei Käufern,

nach ihm die Ernte einer Fruchtart als Ersitzungsjahr gilt. 215. Wenn er nur einen Teil der Früchte niessbraucht, so bekundet er damit, dass er nicht Besitzer des Grundstücks ist. 10 fruchttragenden Bäume auf dem 30 Bäume fassenden Feld. 217. Da sie ihre Nahrung vom 218. Dh. ein Teil des Grundstücks, das, was für die Bäume erforderlich ist. Grundstück ziehen. 219. Soviel er für seine Bäume nötig hat. 220. Dh. er lasse nichts zurück; cf. weit. fol. 64a. 221. Wenn jemand den Platz ringsum verkauft u. diese für sich zurückbehalten hat. Käufer kann den Platz bis zum äussersten Rand ausnutzen und erleidet durch den Brunnen keinerlei 223. Und da er die Bäume für sich behalten hat, so hat er auch den zu diesen gehörenden Boden behalten. 224. Den zu den gekauften Bäumen nötigen Boden. 225. Wenn es 2 Käufer sind; ob. Z. 3ff.

denn der eine kann zum anderen sagen: wie er dir mit gönnendem Auge (verkauft) hat, so hat er auch mir mit gönnendem Auge [verkauft], hierbei aber hat er es mit missgönnendem Auge verkauft .

Die Nehardeenser sagten: Hat er sic zusammenliegend geniessbraucht, so erfolgt keine Ersitzung. Raba wandte ein: Wodurch erwirbt man demnach ein Euttersie zusammenliegend verkauft, so erhält [der Käufer] nichts vom Boden '. R. Zera sagte: Hierüber streiten Tannaim. Wenn ein Weinberg auf einem Raum von weniwie R. Simôn sagt, nicht als Weinberg; die Weisen sagen, er gelte wol als Weinberg, denn man betrachte die zwischenliegenden als wären sie nicht vorhanden.

mand an seinen Nächsten eine Dattelpalme verkauft hat, so erwirbt dieser [den Boden Von der Basis bis zum Abgrund '. Raba wandte ein: Sollte er doch zu ihm

מילי גבי שני לקוחות דאמר ליה כי היכי דלדידך "בעין יפה לדידי נמי "בעין יפה אבל הכא מוכר בעין רעה מוכר: אמרי נהרדעי אכלן רצופין אין לו חוקה מתקים לה רבא אלא מעתה האי מישרא דאספסתא במאי קני לה אלא אמר רבא מכרן ז רצופין אין לו קרקע אטר רבי זירא כתנאי כרם שמות נטוע על פחות מארבע אמות רבי שמעון אומר אינו כרם וחכמים אומרים חרי זו כרם ורואין את האמצעיים כאילו אינן: אמרי נהרדעי האי grasfeld !? Vielmehr, sagte Raba, hat man עדי משפוליה קני ליה משפוליה עדי בובין דקלא לחבריה קני ליה משפוליה עדי מסומת הומא מתקיף לה רבא ולימא ליה בורבמא"דרישקא זביני לך עקור בורכמא 'דרישקא וזיל אלא אמר רבא בבא מחמת שענה אמר ליה מר קשישא בריה דרב הסדא לרב אשי ואי בורכמא דרישקא זבין ger als vier Ellen gepflanzt ist, so gilt er, וו ליה מאי הוה "ליה למעבד "איבעי ליה למחויי דאי דאי דאי ליה מאי הוה "ליה למעבד "איבעי ליה למחויי דאי דאי יה הבי הכי הני משכנתא דסורא דכתב בה הכי מניא אלין תיפוק ארעא דא בלא כסף אי מניא אלין היפוק כביש ליה לשטר משכנתא ואמר לקוחה היא בידי חבי נמי דמחימן מיתקני רבגן מילתא דאתי בח Die Nehardeenser sagten: Wenn je- 20 לידי פסידא אלא איבעי ליה למחויי הכא נמי איבעי ליח למחויי:

> M 13 רא משארא P 12 הא משארא רישקד או 15 M 17 $\pi^5 = P 16$ הת הן. H אובת הן.

sagen: ich habe dir Gartensafran 240 verkauft, pflücke deinen Gartensafran und gehe!? Vielmehr, sagte Raba, wenn er sein Recht darauf geltend24 macht. Mar-Qašiša, der Sohn R. Hisdas, sprach zu R. Aši: Was kann er machen, wenn er ihm nur den Gartensafran verkauft24hat!? — Er kann Einspruch249einlegen. Wenn dem nicht so wäre, so könnte er ja bei einer in Sura üblichen Verpfändung, wo geschrieben wird: nach Ablauf dieser Jahre geht das Grundstück ohne Zahlung zurück, den Schein verstecken und sagen, er habe es gekauft, und müsste beglaubt sein; sollten denn die Rabbanan eine Bestimmung getroffen haben, durch welche jemand geschädigt werden kann!? Du musst also erklären, jener habe Einspruch einzulegen, ebenso muss er auch hierbei Einspruch einlegen.

226. Wo er den Boden für sich behält. 227. Nur die Bäume u. nichts vom Boden. 30 Bäume, von welchen oben gesprochen wird. 229. Wenn die Bäume nicht richtig verteilt waren (10 in der Seahfläche), sondern eng zusammengepresst; die Bäume müssen entwurzelt u. in richt. Verteilung umgepflanzt werden. 230. Auch ein solches ist ganz dicht bepflanzt. Bäume zum Entwurzeln u. Umpflanzen bestimmt sind. 232. Wenn ein Beet vom anderen nur 233. Es wird nur ein Beet über das andere zum Weinberg gezählt, die demnach 3 Ellen entfernt ist. von einander 6 Ellen entfernt sind; dieser Streit ist auch auf unsren Fall anzuwenden, wenn ein Baum-234. Auf welchem der Baum sich befindet, u. wenn der Baum verdorrt, feld zu dicht bepflanzt ist. darf er einen anderen pflanzen. Den Platz um den Baum erwirbt man nur beim Kauf von 3 Bäumen. 245. Der Eigentümer hat kein Recht mehr auf diese Stelle, auch tief unter dem Baum. pflegten sie noch wachsend zu verkaufen u. der Käufer hatte keinerlei Anrecht auf den Boden; dasselbe sollte auch hierbei gelten, da er ihm nur den Boden verkauft hat. 247. Wenn er nach Ablauf der Ersitzungsfrist behauptet, ausdrücklich den Baum samt dem Boden gekauft zu haben. 248. Dh. nur den Baum ohne Boden; nach Ablauf der Ersitzungsfrist könnte der Käufer sagen, er habe auch den Boden gekauft. 249. Vor Ablauf der Ersitzungsfrist; wenn er dies nicht tut, so ist es seine eigne Schuld. 250. Der Gläubiger; cf. ob. S. 1044 N. 176.

לש ארצית לחזקה יהודה ועבר הירדן והגליל אונים אונים לש היה ביהודה והחזיק בגליל בגליל והחזיק ביהודה אינה חוקה עד שיהא עמו במדינה 'אחת אמר רבי יהודה לא אמרו שלש שנים אלא כדי שנה ויבא שנה "ילבו ויודיעוהו שנה "ילבו המשפמיא" s stück] וא Galiläa in Besitz genommen לשנה "אחרת:

גבורא. מאי קסבר תנא קמא אי קסבר מחאה • שלא בפניו הויא מחאה אפילו יהודה וגליל גמי אי קסבר מחאה שלא בפניו לא הויא מחאה אפילו יהודה נמי לא אמר רבי אבא בר ממל אמר vusammen"im selben Landgebiet befin-רב לעולם קסבר מחאה שלא בפניו הויא מחאה ומשנתינו בשנת הירום"שנו ומאי שנא יהודה וגליל "דסתם יהודה וגליל כשעת חירום דמו: אמר רב colb יהודה אמר רב אין מהזיקין בנכסי בורה כי אמריתה בין הוא צריך בפניו הוא צריך "ורב מאי קמשמע לן מהאה שלא בפניו לא הויא מחאה והאמר רב מהאה שלא בפניו הויא מהאה רב מעמא דתנא דידן קמפרש וליה לא סבירא ליה ואיכא דאמרי אמר רב יהודה אמר רב מהזיקין מבר לי אמר לי spruch in absentia sei giltig, so sollte dies M 22 $\pi + M 21$ $\tau + M 20$ $\tau + M 10$ + B 24 שאני P 23 מאני + B 24 שאני + M 27 מהאה מהאה - M 26 P 25

S GIBT DREI LANDGEBIETE HINSICHT-LICH DER ERSITZUNG: JUDÄA, TRANS-JARDEN UND GALILÄA. WENN ER SICH IN JU-DÄA BEFINDET UND JEMAND SEIN GRUND-HAT, ODER WENN ER SICH IN GALILÄA BE-FINDET UND JEMAND ES IN JUDÃA IN BE-SITZ GENOMMEN HAT, SO ERFOLGT KEINE ERSITZUNG; NUR WENN ER SICH MIT IHM DET. R. JEHUDA SAGTE: SIE HABEN NUR DESHALB DREI JAHRE FESTGESETZT, DA-MIT MAN, WENN ER SICH IN SPANIEN 254 BE-FINDET UND JEMAND [SEIN GRUNDSTÜCK] IHM HINGEHEN UND ES IHM MITTEILEN UND ER EIN JAHR ZURÜCKKEHREN KÖNNE.

GEMARA. Welcher Ansicht ist der erste Autor: ist er der Ansicht, der Eindoch auch hinsichtlich Judäa und Galiläa gelten, und ist er der Ansicht, der Einspruch in absentia sei ungiltig, so sollte dies doch auch von Judäa und Gali-

läa nicht gelten!? R. Abba b. Mamal erwiderte im Namen Rabhs: Tatsächlich ist er der Ansicht, der Einspruch in absentia sei giltig, nur spricht unsre Mišnah von einer Zeit der Anarchie²⁵⁷. — Weshalb gerade Judäa und Galiläa²⁵⁸!? — Bei Judäa und Galiläa ist es ebenso wie zu einer Zeit der Anarchie²⁵⁰.

אלא.

R. Jehuda sagte im Namen Rabhs: Die Güter eines Flüchtlings kann man nicht ersitzen²⁰¹. Als ich dies Semuél vortrug, sprach er zu mir: Braucht er denn den Einspruch in seiner Gegenwart einzulegen ??? - Rabh lehrt uns demnach, dass der Einspruch in absentia ungiltig sei, und dem widersprechend sagte ja Rabh, dass der Einspruch in absentia giltig sei!? — Rabh erklärte nur den Grund unsres Autors, ohne dessen Ansicht zu sein. Manche lesen: R. Jehuda sagte im Namen Rabhs: Man kann auch die Güter eines Flüchtlings ersitzen. Als ich dies Semuél vortrug, sprach er zu mir:

251. Im jisraélitischen Reich; eine Ersitzung tritt nur dann ein, wenn der Eigentümer sich im selben Landgebiet befunden u. gegen den Niessbrauch seines Grundstücks durch einen Fremden keinen Einspruch eingelegt hat. 252. Der Eigentümer des Grundstücks. 253. Der Eigentümer mit dem Besit-255. Wenn von Eigentümer u. Besitzer einer 254. Dh. in einer sehr weiten Gegend. in Judäa u. der andere in Galiläa sich befindet. 256. Wenn beide sich in Judäa od. Galiläa befinden. 257. Wenn der Verkehr zwischen beiden Ländern eingestellt ist; in diesem Fall müsste der Einspruch dem Besitzer unbekannt bleiben u. daher tritt auch keine Ersitzung ein. 258. Wenn der Verkehr unterbrochen ist, müsste diese Bestimmung auch von derselben Provinz gelten. 259. Zwischen diesen Provinzen besteht kein regelmässiger Karawanenverkehr, wie zwischen anderen Provinzen zur Zeit der 260. Der seine Güter in Stich liess. 261. Bei diesen hat das Ersitzungsrecht Anarchie. 262. Der Eigentümer kann den Einspruch keine Geltung u. sie werden dadurch nicht erworben. auch in seinem Aufenthaltsort einlegen, u. wenn er dies unterlassen hat, tritt das Ersitzungsrecht in Kräft. 263. Bei der obigen Auslegung der Misnah.

Selbstverständlich, braucht denn der Einspruch in seiner Gegenwart zu erfolgen!! Rabh lehrt uns demnach, dass der Einspruch in absentia giltig sei, und dies lehrte ja Rabh bereits einmal? Vielmehr, folgen- 5 des lehrt er uns, selbst wenn er Einspruch eingelegt hat vor zweien, die es jenem nicht berichten konnten, ist dies giltig. R. Ånan sagte nämlich, ihm sei von Meister spruch eingelegt hat vor zwei Personen, die es jenem mitteilen können, der Einspruch giltig sei, und wenn vor zwei Personen, die es jenem nicht mitteilen können, - Dein Genosse hat einen Genossen, und der Genosse deines Genossen hat einen Genossen . Raba sagte: Die Halakha ist, dass man die Güter eines Flüchtlings nicht in absentia giltig sei. Beides "? Das ist kein Widerspruch, das eine, wenn er wegen einer Geldsache geflüchtet ist, und das andere, wenn er wegen eines Mords geflüchtet ist".

פשיטא וכי למחות בפניו הוא צריך ורב מאי קמשמט לן מחאה שלא בפניו הויא מחאה והא אמרה רב חדא זימנא אלא הא קמשמע לן דאפילו מיחה בפני שנים שאין יכולין לומר לו הויא מחאה דאמר רב ענן לדידי מפרשא לי מיניה דמר שמואל מיחה בפני שני בני אדם שיכולים לומר לו הויא מחאה מיחה בפני שני בני אדם שאין יכולין לומר פיני לו לא הויא מהאה ורב חברך חברא אית ליה וחברא דחברך חברא אית ליה אמר רבא הלבתא Semuél erklärt worden, dass wenn er Ein- יי שלא בפניו הויא שלא בפניו הויא יי מחזיקין בנכסי בורח ומתאת שלא בפניו הויא מחאה תרתי לא קשיא באן בורה מחמת ממון כאן בורה מהמת מרדין: היכי דמי מהאה אמר רב זביד פלניא גולנא הוא לא הויא מהאה פלניא גולנא הוא דנקים לה לארעאי בגולנותא ולמחר תבענא Pol.30 der Einspruch ungiltig sei . Und Rabh!? מיה בדינא הויא מהאה אמר לא תימרו ליה מאי מ אמר רב זביד הא קאמר לא תימרו ליה רב פפא אמר לדידיה לא תימרו ליה לאחריני אימרו להו הכרך חברא אית ליה חברא דחברך חברא אית ליה אמרו ליה לא אמריגן ליה אמר רב זביד הא ersitzen könne, und dass der Einspruch 20 הידיה מבר לביד הב בפא אמר ליה לא אמריגן ליה רב פפא אמר לדידיה לא אמרינן ליה לאחריני אמרי להו חברך חברא אפי מחאה בפני שני בני אדם M 29 M 32 מיחה — M 31 הסד — M 30 M 35 ${
m M} = {
m M}/34$ מאי ${
m M}/33$ אמרינן חברך.

Was heisst Einspruch ?? R. Zebid erwiderte: [Sagt er:] jener ist ein Räuber, so ist dies kein Einspruch 77, wenn aber: jener ist ein Räuber, denn er hält mein Grundstück in räuberischer Art, morgen will ich ihn vor Gericht fordern, so ist dies ein Einspruch²⁷². — Wie ist es, wenn er gesagt²⁷³hat: ihr sollt es jenem nicht sagen? R. Zebid erwiderte: Er hat ja gesagt, dass sie es ihm nicht sagen sollen 274. R. Papa erwiderte: Er sagte nur, dass sie es jenem nicht sagen, wol aber sollten sie es anderen sagen, und dein Genosse hat einen Genossen, und der Genosse deines Genossen hat einen Genossen²⁷⁵. — Wie ist es, wenn sie zu ihm gesagt haben: wir werden es jenem nicht sagen⁷⁷? R. Zebid erwiderte: Sie sagten ihm ja, dass sie es jenem nicht sagen werden²⁷. R. Papa erwiderte: Dass sie es jenem nicht sagen werden, wol aber anderen, und dein

264. Dem Besitzenden. 265. Wenn sie zu ihm nicht gelangen können; wenn er trotzdem keinen Einspruch eingelegt hat, so tritt das Ersitzungsrecht ein. 266. Rabh geht also noch weiter über die Ansicht Semuéls hinaus. 267. Der Besitzer erfährt es, auch wenn die Zeugen, vor welchen der Einspruch eingelegt worden ist, es ihm nicht mitteilen können. 268. Diese beiden Lehren wider-269. Im 2. Fall fürchtet er seinen Aufenthaltsort zu verraten u. legt keinen sprechen ja einander. Einspruch ein; in diesem Fall erfolgt keine Ersitzung. 270. Wie muss die Erklärung lauten, wenn 271. Da der Besitzer, wenn er es erfährt, dies nur als Beleidigung auffasst, sie in absentia erfolgt. u. denkt nicht daran, den Kaufschein aufzubewahren. 272. Der Besitzer hat dann den Kaufschein zu verwahren. 273. Der Anfechter zu den Zeugen, vor welchen er den Einspruch einlegt. 274. Wenn der Besitzer es nicht erfahren soll, so gilt dies nicht als Einspruch. 275. Er weiss, dass der Besitzer es erfahren muss u. dies gilt daher als Einspruch. 276. Ohne von ihm dazu beauftragt worden zu 277. Und da er trotzdem den Einspruch nicht vor anderen Zeugen wiederholt hat, so ist er ungiltig.

אית ליה והברא דהכרך הברא אית ליה אמר "להו לא תיפוק לכו שותא אמר רב זביד הא קאמר לא תיפוק לכו שותא"אמרו ליה לא מפקינן שותא אמר רב פפא הא קאמרי ליח לא מפקינן שותא רב הונא sollen ? R. Zebid erwiderte: Er sagte ja, sollen ?? R. Zebid erwiderte: Er sagte ja, דאיניש אמר לה ולאו אדעתיה: "אמר רב נחמן מהאה שלא בפניו הויא מהאה איתיביה רבא לרב נהמן אמר רבי יחודה לא אמרו שלש שנים אלא כדי שיתא כאספמיא ויחזיק שנת וילכו ויודיעוהו ים אחרת ואי סלקא דינתך מחאה ויבא לשנה אחרת ואי סלקא דינתך מחאה 10 ja, dass sie darüber nichts sprechen מחאה שלא בפניו הויא מחאה למה לי למיתי ליתיב"התם אדוכתיה'ולימהי התם עצה טובה קמשמע לן"דניתי ונשקול ארעא ופירי מדקא מותיב ליה רבא לרב נחמן מכלל דלא סכירא ליה 'דמחאה שלא בפניו שלא בפניו הויא שהאה והאמר רבא מהאה שלא בפניו הויא שלא בפניו הויא שהאה והאמר רבא מהאה שלא בפניו הויא שה מחאה בתר דשמעה מרב נהמן סברה: אשכהינהו רבי יוסי ברבי חנינא לתלמידיו דרבי יוחנן אמר להו מי אמר רבי יוחגן מהאה בכמה רבי הייא בר אבא אמר רבי יוחנן מהאה בפני שנים רבי אבהו 20 אמר רבי יוחנן מהאה בפני "שלשה לימא בדרבה בר רב הונא קא מיפלגי דאמר רבה בר רב הונא \cdots כל מילתא דמתאמרא "באפי תלתא לית בה משום colb לישנא בישא מאן דאמר בפני שנים לית ליה דרבה בר רב הונא ומאן דאמר בפני שלשה אית ליה M 36 M/41 ותימהי P/1 ותימהי M/40— М 39 עלש P 43 ולא והאמר M 42 דכי אתי נשקול .אם קמי. М 44

Genosse hat einen Genossen, und der Genosse deines Genossen hat einen Genossen. Wie ist es, wenn er zu ihnen gesagt hat, dass sie darüber nichts sprechen dass sie darüber nichts sprechen sollen. — Wie ist es, wenn sie zu ihm gesagt haben, dass sie darüber nichts sprechen werden? R. Papa erwiderte: Sie sagten ihm den. R. Hona, Sohn R. Jehošuâs, erwiderte: Was einem nicht obliegt, spricht man hin, ohne es sich zu merken".

R. Nahman sagte: Der Einspruch in gegen R. Nahman ein: R. Jehuda sagte: Sie haben nur deshalb drei Jahre festgesetzt, damit man, wenn er sich in Spanien befindet, und jemand [sein Grundstück] ein Jahr in Besitz hält, ein Jahr zu ihm hingehen und es ihm mitteilen und er ein Jahr zurückkehren könne. Wozu braucht er, wenn man sagen wollte, der Einspruch in absentia gelte als Einspruch, zurückzukehren, sollte er doch dableiben und da Einspruch einlegen!? uns einen guten Rat, dass er komme und ihm das Grundstück samt den Früchten

abnehme . - Wenn Raba einen Einwand gegen R. Nahman erhebt, so ist ja zu entnehmen, dass er nicht der Ansicht ist, dass der Einspruch in absentia als Einspruch gelte, und dem widersprechend sagte 282 ja Raba, dass der Einspruch in absentia als Einspruch gelte!? — Nachdem er dies von R. Nahman hörte, schloss er sich dieser Ansicht an.

Einst traf R. Jose b. R. Hanina die Schüler R. Johanans und fragte sie, ob R. Johanan gesagt habe, vor wieviel [Zeugen] der Einspruch eingelegt werden muss. R. Hija b. Abba sagte im Namen R. Johanans, der Einspruch müsse vor zweien eingelegt werden, R. Abahu sagte im Namen R. Johanans, der Einspruch müsse vor dreien eingelegt werden. Es wäre anzunehmen, dass sie über die Lehre des Rabba b. R. Hona streiten, denn Rabba b. R. Hona sagte, was 283 vor dreien gesagt wird, gelte nicht als Verleumdung281. Derjenige, welcher sagt: vor zweien, hält nichts von der Lehre des Rabba b. R. Hona, und derjenige, welcher sagt: vor dreien, hält wol von der Lehre des Rabba b. R.

^{278.} Es auch anderen nicht erzählen, so dass der Besitzer es nicht erfahren kann. 279. Hinsichtlich dieses Falls pflichtet auch RP, bei, dass der Einspruch ungiltig sei. 280. Die Zeugen nahmen es mit ihrer Antwort, dass sie darüber nicht sprechen werden, nicht genau; der Anfechter durfte vielmehr glauben, dass sie es trotzdem weiter erzählen werden, u. der Einspruch ist daher giltig. 281. Wenn er erst später kommt, so kann er die bereits verzehrten Früchte nur mit grossen Schwierigkeiten ersetzt 283. Irgend eine beleidigende Aeusserung. 282. Cf. ob. S. 1051 Z. 10. diese es dem Beleidigten wiedererzählen, weil alles, was vor 3 Personen erzählt wird, ohnehin bekannt werden muss, u. der Beleidigende hatte damit gerechnet.

Nein, alle halten sie wol von der Lehre des Rabba b. R. Hona, und ihr Streit besteht in folgendem: derjenige, welcher sagt vor weien, ist der Ansieht, der Einspruch, und derjenige, welcher sagt: vor dieien, ist der Ansicht, der Einspruch in absentia gelte wol als Einspruch . Wenn du aber willst, sage ich: alle sind der Anals Einspruch, und ihr Streit besteht in tolgendem: derjenige, welcher sagt: vor zweien, ist der Ansicht, hierbei sei eine Zeugenaussage erforderlich, und derjenisicht, hierbei sei eine Kundgebung erforderlich

Einst hatte Gidel b. Minjomi einen Einspruch einzulegen, da traf er R. Hona, Hija b. Rabh und R. Hilqija b. Tobi sitzen und legte den Einspruch vor ihnen ein. Als er darauf im folgenden Jahr wiederum Einspruch einlegen wollte, sprachen sie zu ihm: Du hast dies nicht nötig, denn Rabh sagte, wenn man einmal Einspruch eingelegt hat, brauche man es nicht mehr. Manche lesen: Da sprach Hija b. Rabh zu

ihm: Es wird gelehrt, wenn man einmal Einspruch eingelegt hat, brauche man es nicht mehr. Reš-Laqiš sagte im Namen Bar-Qapparas: Jedoch muss er am Schluss jedes Trienniums Einspruch200einlegen. R. Johanan staunte darüber: erfolgt denn bei einem Räuber eine Ersitzung "? - Räuber, wie kommst du darauf!? - Vielmehr, gleich einem Räuber erfolgt bei ihm denn eine Ersitzung!? Raba sagte: Die Halakha ist, er muss am Schluss jedes Trienniums Einspruch einlegen.

Bar-Qappara lehrte: Wenn er Einspruch einlegt, wiederum Einspruch einlegt und wiederum Einspruch einlegt , so tritt, wenn er auf Grund der ersten Einwendung Einspruch einlegt, keine Ersitzung ein, wenn aber nicht204, so tritt eine Ersitzung ein.

R. Nahman sagte: Der Einspruch muss vor zweien erfolgen, und er braucht sie

285. Dies muss also in Gegenwart des Besitzers erfolgen u. es sind nur 2 Zeugen erforderlich, die den Einspruch bekunden sollen. 286. Es sind daher 3 Personen erforderlich, damit dies dem Besitzer bekannt werde. 287. Wofür 2 Personen ausreichend sind, die event, vor Gericht bekunden sollen, dass er Einspruch eingelegt habe. 288. Alle Welt soll erfahren, dass er gegen die Benutzung Einspruch eingelegt habe; dies kann nur durch 3 Personen erfolgen. 289. Gegen die Benutzung seines Grundstücks durch einen anderen. 290. Wenn 3 Jahre ohne Einspruch verstreichen, so tritt eine Ersitzung ein. 291. Wenn er einmal Einspruch eingelegt hat u. dies bekannt geworden ist, so 292. Da er den Besitz auf unrechtmässige Weise angetreten kann ja keine Ersitzung mehr eintreten. 293. Am Schluss eines jeden Trienniums. 294. Wenn er immer andre Einwendungen macht, zBs. einmal, der Besitzer habe ihm das Grundstück geraubt, das andre Mal, er habe es von ihm als Pfand erhalten; es ist ersichtlich, dass sein Einspruch ungerechtfertigt ist.

דרבה בר רב הונא לא דכולי נלכיא אית להו דרכה כר רכ הונא 'והכא בהא קא ביפלגי כאן דאמר בפני שנים קסבר מחאה שלא בפניו לא הגיא מחאה ומאן דאמר בפני שלשה קסבר מחאה שלא בפניו "הויא מהאה אי בעית אימא דכולי עלמא באוור als Ein- שלא בפניו "הויא מהאה אי בעית אימא דכולי עלמא מחאה שלא בפניו הויא מחאה והכא בהא קמיפלני מאן דאמר בפני שנים סבר סהדותא בעינן ימאן דאנור בפני שלשה קסבר גלויי בילתא בקינן: גידל בר מנוצי הוה ליה מהיאתה למהויי אשכהינהו sicht, der Einspruch in absentia gelte wol מלרב הונא ולחייא בר רב ולרב הלקיה בר בובי מו דהוו יתבי ומהה קמייהו לשנה הדר אתא למחויי אמרו ליה לא צריכת הכי אמר רב ביון שמיחה שוב אינו צריך למחות ואיבא דאמרי אמר ליה הייא בר רב"תנינא כיון שמיחה שנה ראשונה שוב ge, welcher sagt: vor dreien, ist der An- וה קפרא משום בר קפרא משום בר למחות אמר ריש לקיש משום בר קפרא וצריך למחות בסוף כל שלש ושלש תחי בח רבי יוחנן ובי נולן יש לו חוקה נולן סלקא דעתך אלא בגולן יש לו חוקה אכר רבא חלבתא צריך למחות בסוף כל שלש ושלש: רני בר קפרא ערער "חזר וערער "חזר וערער אם בחמת שענה 20 ראשונה ערער אין לו חוקה ואם לאו יש לו חוקה: הסוגר הכו נהכין מהאה בפני שנים ואין צריך לוכיר

M 47 85 - P 46 - נהכא בהא קמפ - 45 אתא ומחא קמייהו אמרו - 13 48 שנה ראשונה אימא _ד אימא – אימא – אימא – אימא רביא P 53 מניא M 52 1 + M 54 207201...201 אמר רבא. + B 55 אל M - בתר דבני

כתובו מודעא בפני שנים ואין צריך לומר כתובו הודאה בפני שנים וצריך לומר כתובו קנין בפני שנים"ואינו צריך לומר כתובו וקיום שמרות בשלשה (סימן ממחוק) אמר רבא אי קשיא לי הא קשיא לי יביי דמי אי במעשה בית דין דמי ליבעי vor zweien erfolgen, und er muss sie auf-תלתא אי לא כמעשה בית דין דמי אמאי אינו צריך לומר כתוכו "בתר "דבעיא הדר פשמא לעולם לאו כמעשה בית דין דמי והכא מעמא מאי דאינו צריך לומר כתובו משום" דסוף קנין לכתיכה עומד: שרכה ורב יוכף דאפרי תרוייהו לא בתבינן פודעא Scheins™muss vor dreien erfolgen. Raba אלא אמאן דלא ציית דינא אכיי ורבא דאמרי תרוייהו אפילו עלי ועליך: אמרי נהרדעי כל מודעא דלא כתים כה אנן ידעינן כיה באונסא דפלניא collb לאו מודעא היא מודעא דמאי אי דגישא ודמתנתא יהאמר רבא sund gilt er nicht als gerichtlicher Akt,

7 7 - M 57

B 60 דבעי B 59 דסתם.

nicht aufzufordern, es niederzuschreiben. Die Erklärung muss vor zweien erfolgen, und er braucht sie nicht aufzufordern, es niederzuschreiben. Ein Geständnis muss fordern, es niederzuschreiben²⁰⁸. Ein Abschluss muss vor zweien erfolgen, und er braucht sie nicht aufzufordern, es niederzuschreiben. Die Beglaubigung eines sagte: Wenn ich etwas einwenden wollte; so würde ich folgendes einwenden: als was gilt der Abschluss, gilt er als gerichtlicher Akt, so sollten doch drei erforderlich sein, wieso braucht er nicht aufzufordern, es niederzuschreiben 302!? Nachdem er diesen Einwand erhoben hatte, erklärte er es. Tat-

sächlich gilt er nicht als gerichtlicher Akt, nur braucht er sie deshalb nicht aufzufordern, es niederzuschreiben, weil jeder Abschluss zum Niederschreiben bestimmt ist.

Rabba und R. Joseph sagten beide, man schreibe eine Erklärung nur wegen eines solchen, der dem Gericht nicht gehorcht³⁰³. Abajje und Raba sagten beide, selbst über mich und dich394.

Die Nehardeenser sagten: Eine Erklärung, in der nicht geschrieben steht: uns ist der Zwang von diesem bekannt, gilt nicht als Erklärung 305. — Welche Erklärung: wollte man sagen, hinsichtlich eines Scheidebriefs300 und einer Schenkung307, so ist dies ja nur eine Kundgebung³⁰⁸, und wenn hinsichtlich eines Kaufs³⁰⁰, so sagte

295. Die Zeugen bescheinigen ihm dies, auch wenn er sie dazu nicht auffordert. jemand gezwungen wird, eine Handlung (zBs. einen Verkauf od. eine Schenkung) gegen seinen Willen zu begehen, so kann er vorher vor 2 Zeugen erklären, dass dies gegen seinen Willen erfolgen werde u. nachher die Giltigkeit dieser Handlung anfechten. 297. Wenn einer vor Zeugen erklärt, dass er jemandem Geld schuldet. 298. Die Zeugen dürfen dem Gläubiger nur dann eine Bescheinigung ausstellen, wenn der Schuldner sie dazu auffordert, da die Schuld dann eine schriftliche wird, wodurch der Gläubiger besondere Rechte erzielt, während der Schuldner vielleicht nur die mündliche Schuld eingestehen wollte. Die Zeugen dürfen eigenmächtig nur das bescheinigen, was zu Gunsten des Erklärenden erfolgt, nicht aber das, was zu seinen Ungunsten erfolgt. 299. Der sog. Sudarium-Abschluss; cf. S. 629 N. 57. 300. Wenn jemand fürchtet, die auf seinem Schein unterschriebenen Zeugen könnten verreisen od. sterben, so kann er ihre Unterschriften beglaubigen lassen. 301. 3 Personen bilden ein Gerichtskollegium. 302. Zeugen dürfen ja unaufgefordert die Erklärung nur dann schriftlich bestätigen, wenn sie zu Gunsten des Erklärenden erfolgt, während es hierbei zu Gunsten seines Kontrahenten, also zu seinen Ungunsten 303. Einen, der dem Gericht gehorcht, kann man wegen einer erzwungenen Handlung verklagen u. man braucht dieserhalb keine Erklärung zu schreiben. 304. Man schreibe jedem eine Erklärung, da es vorkommen kann, dass er kein Gericht zur Verfügung hat. 305. Den Zeugen muss die Art des Zwangs bekannt sein, dass er nämlich wirklich unabwendbar war; die den Zeugen gemachte Mitteilung, dass ein Zwang vorlag, ist nicht ausreichend. 306. Wenn jemand gezwungen wird, seiner Frau einen Scheidebrief zu geben u. er diese Handlung durch vorherige Erklärung ungiltig 307. Dass sie erzwungen ist. 308. Seiner Unzufriedenheit; schon die Erklärung an sich beweist, dass hierbei ein wirklicher Zwang vorliegt, da es Handlungen sind, die niemand ohne 309. Die Erklärung erfolgt viell. nur zu dem Zweck, um Zwang gegen seinen Willen begeht. event. später den Kauf rückgängig machen zu können.

ja Raba, dass man wegen eines Kaufs keine Erklärung schreibe? Tatsächlich hinsichtlich eines Kaufs, denn Raba gibt zu hinsichtlich des Falls eines solchen einem Obstgarten. Einst verpfändete jemand seinem Nächsten einen Obstgarten auf drei Jahre, und nachdem er ihn die drei Jahre der Ersitzung geniessbraucht hatverkaufst, so ist es recht, wenn aber nicht, so verstecke ich den Verpfändungsschein und sage, dass ich ihn gekauft habe. In einem solchen Fall schreibe man eine Erklärung.

R. Jehuda sagte: Mit einer verborgenen Schenkungsurkunde kann man nichts einfordern". Was heisst eine verborgene Schenkungsurkunde? R. Joseph erwiderte: versteckt euch 312 und schreibt sie ihm. Manche lesen: R. Joseph erwiderte: Wenn er zu ihnen nicht gesagt hat: geht auf den Markt oder ins Freie und schreibt sie ihm. — Welchen Unterschied gibt es zwi-

לא כתכינן מודעא אזכיני לעולם דוביני מודי רבא אנים דאנים וכמנשה דפרדיםא דההוא נברא דמשכין "פרדיסא לחבריה לתלת שנין בתר דאבלה תלת שני חוקה אמר אי מובנת לי מוטב ואי לא Zwangs, wie bei folgendem Ereignis mit בבישנא לשמר משכנתא ואמינא לקוחה היא בידי בהאי גוונא כתבינן מודעא: אמר רב יהודה האי מתנתא שמירתא לא מגבינן כה היכי דמי מתנתא שמירתא אמר רב יוסף דאמר להו לסחדי זילו אטמורו וכתבו ליה ואיכא דאמרי אמר רב יוסף te, sprach er zu jenem: wenn du ihn mir יהוא ותכתבו ליה ובבריתא ובבריתא ותכתבו ליה שוקא מאי בינייהו איכא בינייהו סתמא אמר רבא והויא מודעא לחברתה אמר רב פפא הא דרבא לאו בפירוש איתמר אלא מכללא איתמר דההוא גברא דאזל לקדושי אתתא אמרה ליה אי כתבת לי כולהו נכסיך הוינא לך ואי לא לא הוינא לך אזל בתביה 🗷 לה לכולהו נכסי אתא בריה קשישא אמר ליה והחוא גברא מה תהוי עליה אמר להו לסחדי זילו "אטמורו בעבר ימינא וכתבו ליה אתו לקמיה דרבא אמר להו לא מר קנה ולא מר קנה מאן דהזא סבר Wenn er zu den Zeugen gesagt hat: geht, 20 התם מובה הוא הלא הברתה ולא היא התם מובהא מילתא דמחמת אונסא הוא דכתב לה אבל הבא מר ניחא ליה דליקני ומר לא ניחא ליה דליקני M 63 כתבינהו M 62 ליה ניהלי מוטב

.P 64 אישמור.

רה לכולהו נכסיי

schen ihnen? - Ein Unterschied besteht zwischen ihnen hinsichtlich des Falls, wenn er nichts gesagt hat. Raba sagte: Sie313gilt aber als Erklärung für eine andere314. R. Papa sagte: Raba lehrte dies nicht ausdrücklich, vielmehr ist dies durch einen Schluss gefolgert worden. Einst wollte jemand sich eine Frau antrauen, da sprach sie zu ihm: Wenn du mir dein ganzes Vermögen verschreibst, so will ich dir angehören, wenn aber nicht, so will ich dir nicht angehören. Hierauf ging er und verschrieb ihr sein ganzes Vermögen. Da kam sein alter Sohn315 und sprach zu ihm: Und was soll aus mir werden!? Daraufhin sprach er zu den Zeugen: Geht, versteckt euch in Eber-Jamina und verschreibt es ihm. Als sie hierauf zu Raba kamen, sprach er: Weder der eine noch die andere "hat es erworben. Wer dies sah, glaubte, weil die eine [Urkunde] als Erklärung für die andere galt; dies war es aber nicht. In diesem Fall war es ersichtlich, dass er es ihr nur aus Zwang verschrieben hatte, in anderen Fällen aber kann es sein Wunsch sein, dass dieser es erwerbe und jener 18 nicht erwerbe. Sie fragten:

310. Dass man eine Erklärung schreibe. 311. Er kann die Sache bereits einem anderen geschenkt haben. 312. Dh. sie sollen dies heimlich tun. 313. Eine solche nicht öffentlich 314. Schenkungsurkunde, die er später schreiben lässt; die vorher heimlich geschriebene Urkunde. ausgestellte Schenkungsurkunde gilt als Erklärung dafür, dass die spätere ungiltig sein soll. vor er sein Vermögen der Frau verschrieben hatte. 316. Die 1. Schenkungsurkunde war ungiltig, weil sie heimlich geschrieben worden war, u. ebenso war die 2. ungiltig, weil die vorangehende als Erklärung dafür galt, dass die spätere ungiltig sein soll. 317. Die vorangehende Urkunde galt daher als Ungiltigkeitserklärung. 318. Wenn die 2. Urkunde nicht aus Zwang geschrieben worden ist, so ist sie giltig, da die 1. ungiltig ist.

איבעיא להו סתמא "מאי רבינא אמר לא חיישינן רב אשי אמר היישינן והלכתא היישינן:

ל הזקה שאין עמה שענה אינה הזקה ביצד 1 mil אמר לו מה אתה עושה בתיך שלי והוא ה אמר לו שלא אמר לי אדם דבר מעילם אינה חוקה שמברת לו שנתת לו במתנה אביך מברה לו אביך נתנה לו במתנה הרו זי חוקה והבא משום ורישה שני אינו צריך שענה:

נמרא, פשישא מהו דתימא האי נברא מיוכן בנה ליה האי ארכא ושברא הזה ליה ואירכם והאי שברא הזה ליה ואירכם והאי שברא הזה ליה ואירכם והאי דקאמר חבי סבר אי אמינא מיזבן זכנה לי האי ארצא אמרי לי אחוי שטרך "הלכך לימא ליה אנן "דלמא שמרא הוה לך ואירכם כגון זה פתח פיך. אלם הוא קמשמע לן: (עניב סימן) רב ענן שקל schenkt, dein Vater hat es mir ver-הוא בארעיה אול הדר גודא בארעיה דהבריה 15 kauft, dein Vater hat es mir Ge-אתא לקמיה דרב נחמן אמר ליה זיל הדר והא אחזיקי"לי אמר ליח כמאן כרכי"יחודה ורכי ישמעאל דאמרי כל בפניו לאלתר הוי חוקה לית הלכתא כוותייהו אמר ליה והא אחיל דאתא וכיין כגודא 20 בחדאי אמר ליה מחילה במעות היא את גופך אי אלא כתובו לי' מתנה - 60 M ההוקתי בה שלש שנים שלא ידעת מי הוה עבדת. M 74 בר' יופי

Wie ist es, wenn er nichts gesagt hat"? Rabina sagte, man beanstande sie nicht³⁷⁰, R. Aši sagte, man beanstande sie wol. Die Halakha ist, man beanstande sie wol.

INE ERSITZUNG, DIE NICHT AUF EI-NER BEGRÜNDUNG BERUHT^{**}, GILT NICHT ALS ERSITZUNG, ZUM BEISPIEL: WENN ER ZU HIM SPRICHT, WAS SUCHST DU IN MEINEM GEBIET? UND DIESER IHM WAS DAGEGEN, SO IST DIES KEINE GILTI-GE ERSITZUNG; WENN ABER: DU HAST ES MIR VERKAUFT, DU HAST ES MIR GE-SCHENKT, SO IST DIES EINE ERSITZUNG. WENN JEMAND SICH AUF EINE ERB-SCHAFT³²⁷BERUFT, SO BRAUCHT ER KEINER Begründung.

GEMARA. Dies³²³ist ja selbstverständlich!? — Man könnte glauben, jener habe ihm das Grundstück tatsächlich verkauft und dieser habe den [Kauf]schein verloren und denkt, wenn er sagt, er habe das Grundstück gekauft, werde man von ihm

die Vorzeigung des [Kauf]scheins324 verlangen, somit sollten wir325 für ihn einwenden: vielleicht hast du einen Schein gehabt und ihn verloren, denn über einen solchen Fall heisse es:320 öffne deinen Mund für den Stummen, so lehrt er uns327.

Einst trat ein Strom aus 328 über das Grundstück R. Anans; da erneuerte er den Zaun auf dem Grundstück seines Nachbars³²⁹. Als er darauf vor R. Nahman kam, sprach dieser zu ihm: Geh, gib es330 zurück. — Ich habe es ja ersessen331!? Dieser erwiderte: Wol nach R. Jehuda und R. Jišmâél, welche sagen, dass wenn es332in seiner333 Gegenwart geschah, die Ersitzung sofort eintrete, aber die Halakha wird nicht nach ihnen entschieden. Jener entgegnete: Er hat ja darauf verzichtet, denn er selber kam und half mir bei [der Errichtung] des Zauns!? Dieser erwiderte: Dies war ein auf Irrtum beruhender Verzicht; wenn du es gewusst hättest, würdest du es nicht getan

319. Weder dass man die Schenkungsurkunde heimlich noch dass man sie öffentlich schreibe. 320. Eine solche ist giltig. 321. Durch welchen rechtsgiltigen Akt die Sache in seinen Besitz gekommen ist. 322. Wenn er die Sache durch Erbschaft erworben u. sie die Ersitzungsjahre geniessbraucht hat. 323. Dass der Ersitzer die Sache rechtsgiltig erworben haben muss. er nicht weiss, dass in 3 Jahren das Grundstück durch die Ersitzung erworben werde. 326. Pr. 31,8. 327. Dass das Gericht für ihn nicht eintrete, vielmehr ist die Ersitzung nur dann giltig, wenn er selber sich auf den Kauf beruft. 328. Der den Zaun fortriss u. die Grenze verwischte. 329. Er erweiterte seine Grenze auf Kosten seines Nachbars. Gebiet des Nachbars. 331. Er hatte, wie weiter berichtet wird, den Zaun mit Wissen u. Beihilfe des Nachbars errichtet. 332. Die Besitznahme. 333. Des Eigentümers. Nachbar wusste nicht, dass er den Zaun zu weit hinausgeschoben hatte. 335. Dass das betreffende Gebiet einem fremden gehört.

haben, und wie du es nicht gewusst hast, so wusste er es ebenfalls nicht.

Einst trat ein Strom aus über das Gebiet R. Kahanas, da erneuerte er den Zaun auf einem fremden Grundstück. Hier- 5 auf kam er vor R. Jehuda und der andere brachte zwei Zeugen; einer bekundete, dass er zwei Beete eingerückt habe, und einer bekundete, dass er drei Beete Geh bezahle zwei von drei. Dies nach R. Simôn b. Eleâzar, denn es wird gelehrt: R. Simôn b. Eleâzar sagte: Die Schule Sammajs und die Schule Hillels streiten denen die eine bekundet, es sei eine Mine gewesen, und die andere bekundet, es seien zwei Minen gewesen, ob in zwei Minen eine enthalten sei, sie streiten nur sagt, es sei eine Mine und der andere sagt, es seien zwei Minen gewesen; die Schule Sammajs sagt, die Zeugenaussage sei dann gesprengt, während die Schule halten. Jener erwiderte: Ich will dir einen Brief aus dem Westen "bringen, dass die Halakha nicht nach R. Simôn b. Eleâzar zu entscheiden³³⁹sei. Dieser entgegnete: Wenn du ihn gebracht hast!

הוה ידעת לא עבדת כי היכי דאת לא הוה ידעת רב בהנא שקל בידקא הוא נמי לא הוה ידע: COLD בארניה אזל הדר גודא בארנא דלא דידיה אתא לקמיה דרב יתודה אזל אייתי תרי סהדי חד אמר תרתי' אוצייתא עאל וחד אמר תלת אוצייתא עאל אמר ליה זיל שלים תרתי מגו תלת אמר ליה כמאן כרבי שמעון בן אלעזר דתניא אמר רבי שמעון בן אלעזר לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על שתי כיתי עדים שאחת אומרת מנה ואחת אומרת eingerückt habe. Da sprach er zu ihm: שאתים שיש בכלל מאתים מנה על מה נהלקו על יי כת אחת שאחד אומר מנה ואחד אומר מאתים שבית שמאי אומרים נחלקה עדותן ובית הלל אומרים יש בכלל מאתים מנה אמר ליה והא" מייתינא לך איגרתא ממערכא דאין הלכה כרכי שמעון כן אלעזר nicht bezüglich zweier Zeugenpartien, von יה ברא דדר בקשתא נברא דדר בקשתא אמר ליה לכי תיתי: ההוא נברא דדר בקשתא אמר בניליתא ארבע שני אתא מארי דביתא אשכחיה אמר ליה מאי בעית"בהאי ביתא אמר ליה מפלניא זכינתה דזכנה מינך אתא לקמיה דרכי הייא אמר ליה אי אית לך סהדי דדר בה איהו דובנתה מיניה bezüglich einer Partie, wenn ein [Zeuge] יואפילו חד יומא אוקימנא לה בידך ואי לא לא מין "יואפילו חד יומא אוקימנא לה בידך ואי לא אמר רב חוח יתיבנא קמיה דחביבי ואמרי ליה וכי אין אדם עשוי ליקח ולמכור בלילה וחזיתיה לדעתיה אי אמר ליה קמאי דידי זבנה "מינך מהימן מינו דאי בני אמר ליה אנא זבנתה מינך אמר רבא Hillels sagt, in zwei Minen sei eine ent- 25 משום הבא דקתני הבא משום 86.23 הייא מסתברא דקתני הבא ירושה אינו צריך מענה מענה הוא דלא בעי הא

אחם P 77 מאיתינא P 76 איציותא עייל M 75 P 79 מיניה. 78 א מקמך + מקמך

Einst wohnte jemand in Qašta vier Jahre in einem Söller, und als darauf der Hausbesitzer kam und fragte, was er in diesem Haus zu suchen habe, erwiderte er: Ich habe es von jenem gekauft, der es von dir gekauft hat. Hierauf kam er vor R. Hija und dieser sprach zu ihm: Wenn du Zeugen hast, dass der, von dem du es gekauft hast, darin auch nur einen Tag gewohnt hat, so will ich es in deinem Besitz lassen, sonst aber nicht. Rabh erzählte: Ich sass dann vor meinem Onkel³⁴⁰und sprach zu ihm: Kommt es denn nicht vor, dass jemand in derselben Nacht etwas kauft und verkauft!? Ich sah es ihm an, dass wenn jener gesagt hätte: er hat es von dir in meiner Gegenwart gekauft, er beglaubt wäre, denn wenn er wollte, könnte er sagen: ich habe es von dir gekauft. Raba sagte: Die Ansicht R. Hijas ist einleuchtend, denn es wird gelehrt, dass wenn jemand sich auf eine Erbschaft beruft, er keiner Begründung brauche; also nur einer Begründung braucht er nicht, wol aber muss er einen Beweis

336. Dh. alle pflichten bei, dass das Zeugnis hinsichtlich einer Mine giltig sei. ist die Schule H.s dieser Ansicht u. die Halakha wird stets nach der Schule H.s entschieden. 339. Vielmehr ist auch die Schule H.s der Ansicht, dass in einem solchen Fall das ganze Zeugnis ungiltig sei. 340. Od. Freund, dh. RH. 341. Da er es die Ersitzungsjahre benutzt hatte.

ראיה בעי ודלמא לא ראיה בעי ולא מענה בעי "ואיבעית אימא שאני לוקה דלא שדי זוזי בכדי איבעיא להו נראה בו מאי אמר אביי היא היא רבא אמר עביד איניש "דסיאר ארעיה ולא זבין: שלשה לקוחות מצטרפין אמר רב וכולם בשטר mand wirft Geld umsonst hinaus. Sie למימרא דסבר רב שטר אית ליה קלא ועדים לית להו קלא והאמר רב המוכר "שדה בעדים גובה מנכסים משועבדים "התם לקוחות אינהו אפסידו Fol.42 אנפשייהו ומי אמר רב הכי והתנן המלוה את בה ידי עדים משועבדים על ידי עדים es nicht kauft ". גובה מנכסים בני הורין וכי תימא רב תנא הוא 1.500 :: ופליג והא רב ושמואל דאמרי תרוייהו "מלוה על 130 ופליג פה אינו גובה לא מן היורשים ולא מן הלקוחות 57 בה מלוה אזביני קא רמית מלוה כי קא יזיה בצנקא 66.4 יויה וביני sen nicht bekannt wird, und dem wider-מאן דובין ארעא בפרהסיא ובין כי היכי דליפוק לה קלא: תנו רבגן אכלה האב שנה וחבן שתים האב שתים והכן שנה האב שנה והכן שנה והלוקה m M 82 איר m V דסייר. m V דסייר m M 81 m M 80 m - M 80 שרהו S3 M שאני לקוה'.

antreten ... Vielleicht braucht er weder einer Begründung noch eines Beweises. Wenn du aber willst, sage ich: anders verhält es sich bei einem Käufer, denn niefragten: Wie ist es, wenn er da gesehen worden³⁴⁴ist? Abajje erwiderte: Das ist ja dasselbe345. Raba erwiderte: Es kommt vor, dass jemand ein Grundstück besichtigt und

Drei Käufer werden vereinigt". Rabh sagte: Alle durch einen Schein³⁴⁸. — Demnach wäre Rabh der Ansicht, dass es durch einen Schein bekannt wird und durch Zeusprechend sagte Rabh, dass wenn jemand ein Feld vor Zeugen verkauft hat, jener von verkauften Gütern einfordern könne!? - Hierbei haben die Käufer sich selbst den Schaden zugefügt³⁸². — Kann Rabh dies353 denn gesagt haben, es wird ja ge-

lehrt, dass wenn jemand seinem Nächsten [Geld] auf einen Schein geborgt hat, er von verkauften Gütern einfordern könne, und wenn vor Zeugen, er nur von freien Gütern einfordern könne!? Wolltest du erwidern, Rabh sei selber Tanna und streite dagegen, so sagten ja Rabh und Semuél, dass man wegen eines mündlichen Darlehns355 weder von Erben noch von Käufern [Grundstücke] abnehmen könne!? — Du weisest auf einen Widerspruch zwischen Darlehn und Kauf hin! Wer Geld leiht, tut dies heimlich, damit seine Güter nicht fallen, wer aber Grundstücke verkauft tut, dies öffentlich, damit dies bekannt werde350.

Die Rabbanan lehrten: Wenn es der Vater ein Jahr und der Sohn zwei Jahre, der Vater zwei Jahre und der Sohn ein Jahr, der Vater ein Jahr, der Sohn ein

342. Dass es Eigentum des Erblassers war. 343. Selbst wenn man entscheiden wollte, dass der Erbe den Beweis antreten müsse, dass die Sache Eigentum des Erblassers war, braucht es der Käufer nicht, da niemand etwas kauft, wenn er nicht sicher weiss, dass es dem Verkäufer gehört. Zeugen gesehen haben, 'dass der Verkäufer sich auf dem Grundstück zu schaffen machte, sie aber nicht wissen, ob er wirklich Eigentümer desselben war. 345. Es ist ebenso, als würden sie bekundet 346. Dies ist kein Beweis, dass es sein Eigentum war. haben, dass er da einen Tag gewohnt habe. 347. Wenn das Grundstück in 3 Jahren 3mal verkauft worden ist, so kann der ursprüngliche Eigentümer 348. Nur wenn die letzten Käufer das Grundstück keine Eigentumsrechte mehr geltend machen. durch einen Kaufschein erworben haben. 349. Und daher hatte der Eigentümer keinen Einspruch 350. Der Käufer, wenn ihm das Feld von einem Gläubiger abgenommen wird. satz für seinen Schaden. 352. Sie sollten sich vorher erkundigen, ob der Verkäufer nicht andere Verpflichtungen hat; in jenem Fall aber braucht der erste Eigentümer keinen Schaden zu erleiden, da ihm, wenn keine Verkaufscheine geschrieben worden sind, die Verkäufe unbekannt geblieben waren. der Käufer, wenn er nur Zeugen u. keinen Kaufschein hat, sich an verkauften Gütern schadlos halten 354. Autor der Mišnah. 355. Auch wenn Zeugen vorhanden sind. viele Käufer kommen; wenn die späteren Käufer sich erkundigt hätten, würden sie erfahren haben, dass der Verkäufer bereits Grundstücke unter Garantie verkauft hat; wenn sie dies unterlassen haben, so müssen sie auch den Schaden tragen.

Jahr und der Käufer ein Jahr geniessbraucht hat, so gilt dies als Ersitzung. Denmach wird es durch den Käufer bekannt, und dem widersprechend wird gelehrt, dass wenn er es ein Jahr unter [dem-Besit recht] des Vaters, und zwei Jahre unter dem des Sohns, oder zwei Jahre unter dem des Vaters und ein Jahr unter dem des Sohns, oder ein Jahr unter dem des Vaters, ein Jahr unter dem des Sohns שלא בנכסי בעלה ולא לאב בנכסי הבן ולא יולא לאב בנכסי בעלה ולא לאב בנכסי הבן ולא und ein Jahr unter dem des Käufers geniessbraucht hat, die Ersitzung giltig sei; wenn man nun sagen wollte, durch den Käufer werde es bekannt, so gibt es ja keinen wirksameren Einspruch als die- ולו הוקה וכל שכן אומן שמואל תני אומן אין לו לו לו הוקה וכל שכן אומן שמואל הני אומן אין לו sen ? R. Papa erwiderte: Diese Lehre spricht vom Gesamtverkauf seiner Fel-

ANDWERKER", TEILHABER", TEIL-PÄCHTER UND VORMÜNDER HABEN

שנה הרי זו חזקה למימרא דלוקה אית ליה קלא ורמינהי אכלה בפני האב שנה ובפני הכן שתים בפני האב שתים ובפני הבן שנה בפני האב שנה וכפני חכן שנה וכפני לוקח שנה הרי זו חזקה ואי סלקא"דעתא לוקה אית ליה קלא אין לך מהאה גדולה מזו אמר רב פפא כי תניא ההיא במובר שדותיו כתם:

ון און אומנין והשותפין והאריסין והאפוטרופין אין להן חוקה לא לאיש חוקה בנכסי אשתו ולא לבן בנכסי האב במה דברים אמורים במחזיק אבל פנותן מתנה והאחין שחלקו והמחזיק בנכסי הגר נעל וגדר ופרץ בל שהוא הרי זו חזקה:

אבות דשמואל ולוי תנו שותף אין חזקה אבל שותף יש לו חזקה ואזדא שמואל למעמיה דאמר שמואל השותפין מחזיקין זה על זה ומעידין זה על זה ונעשים שומרי שכר זה לזה רמי ליה רבי אכא

+ M = 15 – חזקה + M = 15 + בפניו.

KEIN ERSITZUNGSRECHT. DER MANN HAT KEIN ERSITZUNGSRECHT AN DEN GÜTERN SEINER FRAU, NOCH DIE FRAU AN DEN GÜTERN IHRES MANNS, NOCH EIN VATER AN DEN GÜTERN SEINES SOHNS, NOCH EIN SOHN AN DEN GÜTERN SEINES VATERS. Dies 303 Gilt nur von der Ersitzung 304, wenn aber Jemand etwas geschenkt er-HALTEN HAT, ODER WENN BRÜDER GETEILT HABEN, ODER WENN JEMAND VON DEN GÜTERN EINES PROSELYTEN BESITZ ERGRIFFEN 66 HAT, SO IST, WENN MAN DA ETWAS ABGESCHLOSSEN, VERZÄUNT ODER NIEDERGERISSEN HAT, DIES EINE BESITZERGREIFUNG³⁰⁷.

GEMARA. Der Vater Šemuéls und Levi lehrten308: Ein Teilhaber hat kein Ersitzungsrecht; und um so weniger ein Handwerker³⁰⁹. Semuél lehrte: Ein Handwerker hat kein Ersitzungsrecht; ein Teilhaber aber hat wol Ersitzungsrecht. Semuél vertritt hierbei seine Ansicht, denn Semuél sagte: Teilhaber können von einander Besitz³⁷⁰ ergreifen, für einander Zeugnis ablegen³⁷¹und sie gelten für einander als Lohnhüter³⁷².

357. An den der Sohn es verkauft u. einen Verkaufschein geschrieben hat. kann sagen, ihm sei der Verkauf unbekannt geblieben u. er habe deshalb den Kaufschein nicht aufbewahrt. 359. Den Verkauf an einen anderen; der Besitzer sollte daher den Kaufschein aufbewahren. der Sohn alle seine Felder verkauft hat; der Besitzer braucht nicht gewusst zu haben, dass dieses Feld mit einbegriffen war. 361. Die eine Sache zur Reparatur erhalten; sie ersitzen sie nicht durch 362. Die zusammen ein Feld gekauft haben; es ist üblich, dass der eine es eine Reihe von Jahren niessbraucht u. dann ebenso der andere. 363. Dass ein Niessbrauch von 3 Jahren erforderlich ist u. dass in manchen Fällen keine Ersitzung erfolge. 364. Wenn der eine behauptet, er habe die Sache ersessen u. der andere ihm dies streitig macht. 365. Der ohne Erben verstorben ist; er hat keine Verwandten u. sein Vermögen ist Freigut. 366. Dh. in Fällen, wenn niemand die Rechtmässigkeit der Besitzergreifung anficht. '367. Der Betreffende hat durch diese Handlung die Sache für immer erworben. 368. In unsrer Mišnah. 369. Sie lehrten dies vom Handwerker nicht, da dies selbstverständlich ist. 370. Wenn einer ausser seinem Teil auch den Teil seines Compagnons die Ersitzungsjahre geniessbraucht hat, so hat er ihn durch Ersitzung erworben. 371. Bezüglich des Anteils des andren; er gilt nicht als befangen. 372. Wenn während der Bewachung des einen eine beiden gehörige Sache gestohlen worden ist, so ist er, gleich einem Lohnhüter, ersatzpflichtig, da der andere auch für ihn bewacht.

לרב יהודה"במערתא דבי רב זכאי מי אמר שמואל שותף יש לו חזקה והאמר שמואל שותף כיורד ברשות דמי"למימרא דשותף אין לו הזקה לא קשיא הא דנחית לכולה הא דנהית לפלגא אמרי לה להאי יסא והא גיסא רבינא אמר הא והא ja, ein Teilhaber gleiche einem mit Er-דנחית לכולה ולא כשיא הא דאית בה דין חלוכה הא דלית בה דין חלוקה: גופא אמר שמואל שותף כיורד ברשות דמי מאי קמשמע לן שותפות אין לו חזקה לימא שותף אין לו חזקה אמר רב נחמן אמר י sitz des Ganzen angetreten hat, und das os sitz des Ganzen angetreten hat, und das בשדה שאינה עשויה לימע כשדה העשויה לימע: ומעידין זה לזה אמאי נוגעין בעדותן הן הכא במאי 601.43 עסקינן דכתב ליה דין ודברים אין לי על שדה זו וכי כתב "לו מאי הוי והתניא האומר לחבירו דין 1838 אנו אין פון לי נסק בה וידי widerte: Beides gilt von dem Fall, wenn מסולקות חימנה לא אמר כלום הכא במאי עסקינן "בשקנו מידו וכי קנו מידו מאי הוי הרי מעמידה אר + B 87 שותק M 88 M 86 בי מעצרתא ם P 90 בשקנו. P 90 כשקנו. 99 M ליה הכי מאי

R. Abba wies R. Jehuda im Keller R. Zakkajs auf einen Widerspruch hin: Kann Semuél denn gesagt haben, dass ein Teilhaber Ersitzungsrecht habe, Semuél sagte laubnis "Eintretenden; und dies besagt ja, dass ein Teilhaber kein Ersitzungsrecht habe!? - Das ist kein Widerspruch, das eine gilt von dem Fall, wenn er den Beandere, wenn er nur den Besitz der Hälfte angetreten hat. Manche erklären es nach der einen Seite, und manche erklären es nach der anderen³⁷⁶Seite. Rabina erer den Besitz des Ganzen angetreten hat, dennoch besteht hier kein Widerspruch, denn das eine gilt von dem Fall, wenn dabei das Gesetz von der Teilung stattfindet, und das andere, wenn dabei das Gesetz von der Teilung nicht stattfindet⁵⁷⁸.

Der Text. Semuél sagte: Der Teilhaber gleicht einem mit Erlaubnis Eintretenden. Er lehrt uns also, dass der Teilhaber kein Ersitzungsrecht habe, sollte er doch sagen: der Teilhaber hat kein Ersitzungsrecht!? R. Nahman erwiderte im Namen des Rabba b. Abuha: Dies besagt, dass er auch von einem Feld, das nicht zum Bepflanzen bestimmt³⁷⁰ist, vom bis zu den Schultern reichenden Gewinn³⁸⁰erhält, ebenso wie von einem Feld, das zum Bepflanzen bestimmt ist.

«Für einander Zeugnis ablegen.» Weshalb denn, sie sind ja bei ihrem Zeugnis befangen³⁸!? — Hier wird von dem Fall gesprochen, wenn er ihm³⁸²geschrieben hat: ich habe kein Recht und keinen Anspruch auf dieses Feld³⁸³. — Was ist denn dabei, dass er ihm dies geschrieben hat, es wird ja gelehrt, dass wenn jemand zu seinem Nächsten³⁴gesagt hat: ich habe kein Recht und keinen Anspruch auf dieses Feld, ich habe damit nichts zu tun und ich habe meine Hände davon genommen, er nichts gesagt habe "? - Hier wird von dem Fall gesprochen, wenn er es durch Handschlag bgeschlossen hat. — Was ist denn dabei, dass er es durch Handschlag abge-

373. Des Eigentümers, als Angestellter od. Pächter, der kein Ersitzungsrecht hat. ursprünglich das Feld zusammen gekauft haben, u. später einer sagt, es gehöre ihm nun ganz. 375. Wenn einer die bessere Hälfte in Besitz hält und sagt, sie hätten geteilt u. diese Hälfte gehöre ihm, u. der andere sagt, sie hätten nicht geteilt, sondern jeder habe diese Hälfte eine Reihe von Jahren zu niessbrauchen. 376. Nach der einen Erklärung hat er im 1. Fall Ersitzungsrecht, weil es nicht üblich ist, dass das Feld von einem Teilhaber volle 3 Jahre geniessbraucht wird; es ist also anzunehmen, dass er auch den Anteil des anderen gekauft hat; nach der 2. Erklärung hat er im 2. Fall Ersitzungsrecht, weil anzunehmen ist, dass sie das Feld geteilt haben, denn sonst würde sich nicht jeder eine Hälfte ausgesucht, vielmehr würden sie es gemeinsam bearbeitet u. den Ertrag geteilt haben. 377. Cf. S. 962 Z. 4ff. letzteren Fall ist es üblich, da das Feld wenig Ertrag bringt, dass jeder der Teilhaber das Feld eine Reihe von Jahren niessbraucht. 379. Sondern nur zum Besäen u. er es bepflanzt hat. 381. Da sie nicht vollständig geteilt haben. 382. Der Zeuge dem anderen. 383. Er hat dann keine Weranlassung, hinsichtlich dieses Felds befangen zu sein. 384. Einem Teil-385. Er sagte nicht, dass er auf seinen Anteil verzichte, sondern dass er daran keinen Anteil 386. Durch ein Sudarium; cf. S. 629 N. 57. habe, u. dies ist nicht whhr.

schlossen hat, er stellt es ja seinem Gläubiger zur Vertügung ?? Rabin b. Semuélsagte nämlich im Namen Semuéls, dass wenn jemand seinem Nächsten ein Feld ohne Garantie verkauft hat, er für ihn hin- ז ליה ליה כל שבן דניתא כל שבן דניתא ליה אחריות דעלמא כל sichtlich dieses kein Zeugnis ablegen dürfe, weil er es seinem Gläubiger zur Verfügung stellt. Hier wird von dem Fall gesprochen, wenn er Garantie übernommen hat. — Welche Garantie, wollte man שינייהו ולידיינו שאני כפר תורה דלשמיקה קאי שו sagen, allgemeine Garantie", so ist dies" ihm ja um so lieber!? Vielmehr, Garantie für Fälle, die durch ihn eintreten . Ist es denn giltig , wenn er sich davon lossagt, es wird ja gelehrt, dass wenn den ווירי אין דנין בדייני אותה הכיר ואין מביאין ראיה וואין מביאין ראיה Leuten einer Stadt eine Gesetzrolle gestohlen worden ist, die Richter dieser Stadt nicht richten und die Einwohner derselben nicht Zeugen sein dürfen; wenn dem חנות so wäre, so sollten doch zwei sich 20 תורה מצל בפר הבל אצל בפר הורה משוים להו עניים דהבל אצל בפר הורה davon lossagen und richten!? Anders verhält es sich bei einer Gesetzrolle, die nur zum Hören bestimmt ist. - Komm und

משמיה בפני בעל הובו דאמר רבין כר שמואל משמיה דשמואל המוכר שדה לחבירו שלא באחריות אין מעיד לו עליה מפני שמעמידה בפני בעל הובו תכא במאי עסקיגן דקביל עליה אחריות אחריות אלא אחריות דאתיא ליה מחמתיה וכי מסלק נפשיה מיניה מי מסתלק והתניא בני "עיר שנגנב ספר תורה שלהן אין דנין בדייני אותה העיר ואין מכיאין ראיה מאנשי אותה העיר "ואם איתא ליסלקו בי תרי תא שמע האומר תנו מנה לבני עירי אין דנין בדייני אותה העיר ואין מביאין ראיה מאנשי אותה העיר אמאי ליסלקו בי תרי נפשייהו ולידיינו הכא נמי בספר תורה תא שמע האומר תנו מנה לעניי מאנשי אותה העיר ותסברא עניים שקלי דייני מיפסלי אלא אימא אין דנין בדייני עניי אותה העיר ואין מביאין ראיה מעניי אותה העיר ואמאי לסתלקו בי תרי נפשייהו ולידיינו הכא נמי בספר עניים הן ואיבעית אימא לעולם כדקתני עניים ומאי. P 94 ומאי. אי ליסלקו M 93 ה + M 92 או אמאי ליסלקו

höre: Wenn jemand gesagt hat, dass man für ihn eine Mine für die Leute seiner Stadt gebe³⁰⁵, so dürfen die Richter dieser Stadt nicht richten³⁰⁰und die Einwohner derselben nicht Zeugen sein. Weshalb denn, sollten doch zwei sich davon lossagen und richten!? — Hier wird ebenfalls von einer Gesetzrolle gesprochen³⁹⁷. — Komm und höre: Wenn jemand gesagt hat, dass man für ihn den Armen der Stadt eine Mine gebe, so dürfen die Richter dieser Stadt nicht richten und die Einwohner derselben nicht Zeugen sein. — Glaubst du etwa, dass die Armen erhalten und die Richter abgelehnt werden 308!? — Lies vielmehr: die Richter von den Armen dieser Stadt dürfen nicht richten und die Armen derselben dürfen nicht Zeugen sein. Weshalb denn, sollten doch zwei sich davon lossagen und richten!? — Hier wird ebenfalls von einer Gesetzrolle gesprochen, und er spricht deshalb von Armen, weil einer Gesetzrolle gegenüber jeder als Armer 300 gilt. Wenn du aber willst, sage ich: tatsächlich von wirklichen Armen, wie gelehrt wird,

386. Auch wenn er seinem Teilhaber seinen Anteil abgetreten hat, hat sein Gläubiger Anspruch darauf, u. da es ihm lieb ist, dass sein Gläubiger befriedigt werde, so ist er befangen. Teilhaber gegenüber. 388. Nicht gegen Wegnahme durch einen Gläubiger, sondern Garantie gegen anderweitige Ansprüche auf dasselbe. 389. Dass das Feld beim Teilhaber verbleibe; er ist erst recht befangen, da er für das Feld Garantie geleistet hat. 390. Durch anderweitige Verpflichtungen; ihm ist es gleich, wer durch ihn Schaden erleidet, u. ist daher nicht befangen. 391. Auch hinsichtlich der Zeugenaussage, dass er nicht mehr als befangen gilt. 392. In dieser Sache, wenn zBs. der Dieb sagt, er habe sie auf rechtmässige Weise erworben. 393. Von den Einwohnern der Stadt. Rezitation beim Gottesdienst; es kann sich also kein Einwohner der Stadt davon lossagen, es sei denn, dass er die Stadt verlässt. 395. Dh. er spende eine Mine für kommunale Bedürfnisse der Stadt. 396. In dieser Sache, wenn er zurücktreten will od. gestorben ist u. die Erben es nicht zahlen wollen. 397. Wenn er die Minë zum Ankauf einer Gesetzrolle spendete. 398. Wenn es sich um einen Vorteil der Armen handelt, so können ja nicht die Richter u. die übrigen Bürger der Stadt als befangen gelten 399. Wenn der Stadt eine solche fehlt, so heissen die Einwohner arm.

ממש ובעניי דראמו עלייהו והיכי דמי אי דקיין ווף פמש להו ליתבו בי תרי מינייהו"מאי דקיין להו ולידיינו "הכא במאי עסקינן דלא קיין להו ואיבעית אימא לעולם דקיין להו וניחא להו דכיון דרווה רווה: ונעשין שומרי שכר זה לזה אמאי שמירה בבעלים Col.b היא אמר רב פפא דאמר ליה שמור לי היום ואני אשמור לך למחר: תנו רבנן מכר לו בית מכר לו שדה אין מעיד לו עליה מפני שאחריותו עליו מכר לו פרה מבר לו טלית מעיד לו עליה מפני שאין יו אחריותו כליו מאי שנא רישא ומאי שנא סיפא אמר רב ששת רישא בראובן שגזל שדה משמעון ומכרה ללוי ואתא יהודה וקא מערער דלא ליזיל שמעון לאסחיד ליה ללוי דניחא ליה דהדרא "וביון דאסהיד ליה "דלוי הוא היכי מצי מפיק לה מיניה ידאמר ידענא דהאי ארעא דלאו דיהודה היא ובההוא morgen™. זכותא דקא מפיק לה מלוי ליפקה מיהודה דאמר השני נוח לי״הראשון קשה הימנו ואי בעית אימא הימנו כגון דאית ליה כהדי למר ואית ליה כהדי למר ואמור רבנן ארעא היכא דקיימא תיקום ולוקמה Fol.44 מכר לו פרה מיפא מכר לו פרה antwortlich ist; hat er ihm eine Kuh ver-M 97 » = т — М 96 מאי דקיין לחו

+ ליה || 98 M ללוי היכי || 99 M + ו.

und zwar von Armen, deren Unterhalt ihnen obliegt ... In welchem Fall, ist es festgesetzt¹⁴, so sollten doch zwei entrichten, was ihnen auferlegt ist, und richten!? - Hier wird von dem Fall gesprochen, wenn es nicht festgesetzt ist102. Wenn du aber willst, sage ich: tatsächlich, wenn es festgesetzt ist, dennoch ist es ihnen lieb. dass mehr [Geld] vorhanden ist.

Und sie gelten für einander als Lohnhüter.» Weshalb denn, dies ist ja eine Bewachung im Beisein des Eigentümers"? R. Papa erwiderte: Wenn er zu ihm gesagt hat: hüte du mir heute, ich hüte dir

Die Rabbanan lehrten: Wenn er ihm ein Haus verkauft hat, wenn er ihm ein Feld verkauft hat, so kann er für ihn darüber kein Zeugnis ablegen, weil er verkauft, hat er ihm ein Gewand verkauft, so darf er für ihn darüber Zeugnis ablegen, weil er nicht verantwortlich ist. —

Welchen Unterschied gibt es denn zwischen dem Anfangsatz und dem Schlußsatz⁴⁰? R. Sešeth erwiderte: Der Anfangsatz spricht von dem Fall, wenn Reúben ein Feld von Simôn geraubt und es an Levi verkauft hat, und darauf Jehuda kommt und auf dieses Eigentumsrechte geltend macht; Simón kann dann nicht für Levi Zeugnis 107 ablegen, denn ihm ist es erwünscht, dass es zurück zu ihm gelange. — Wieso kann er, wenn er für Levi Zeugnis ablegt, es von ihm abnehmen 108!? — Wenn er sagt, er wisse, dass dieses Grundstück nicht Jehuda gehöre⁴⁰⁰. — Sollte er doch mit demselben Recht, mit dem er es Levi abnehmen will, Jehuda abnehmen 120!? - Wenn er sagt: der andere ist mir lieber, denn jener war schlechter als dieser. Wenn du willst, sage ich: wenn der eine Zeugen hat und der andere Zeugen hat, und die Rabbanan bestimmten, dass [in einem solchen Fall] das Grundstück bei dem bleibe, bei dem es sich befindet412. — Sollte er es doch auf einen Räuber beziehen313!? - Da er im Schlußsatz den Fall lehren will,

400. Aus diesem Grund sind sie befangen. 401. Wieviel jeder Bürger für die Armen zu zahlen 402. Wenn weniger Geld vorhanden ist, müssen die Bürger mehr Beiträge zahlen. einem solchen Fall ist auch der Lohnhüter ersatzfrei; cf. S. 817 Z. 16ff. 404. Für den Hütetag 405. In Verbindung mit einem anderen Zeugen, wenn jedes einen gilt der andre als abwesend. mand darauf Eigentumsrechte geltend macht. 406. Hat er keine Garantie übernommen, so sollte er in beiden Fällen als Zeuge zulässig sein, u. hat er Garantie übernommen, so sollte er es in beiden Fällen nicht sein. 407. Dass es nicht Jehuda gehöre. 408. Das Grundstück bleibt ja im Besitz Levis. 409. Ohne sein Eigentumsrecht fallen zu lassen. 410. Seine Zeugenaussage ist ja für ihn selbst belanglos.

411. Wenn Jehuda für ihn ein schlechterer Prozessgegner ist. 412. Wenn es Jehuda zugesprochen wird, so kann er es ihm nicht abnehmen, von Levi aber kann er es wol abnehmen, da dieser es von einem Räuber gekauft hat.

413. Es ist nicht nötig auf den Fall zu beziehen, wenn der Räuber das Feld weiter verkauft hat, sondern wenn der Beraubte (Šimôn) Zeugnis gegen einen dritten (Jehuda) ablegen will; er gilt als befangen, da er es nachher dem Räuber (Reúben) abnehmen kann; die angezogene Lehre sollte nicht vom Verkauf, sondern vom Raub sprechen.

wenn er ihm eine Kuh verkauft hat, oder ein Gewand verkauft hat, also nur vom Verkauf, wo Lossagung und Besitzwechsel eingetreten ist, nicht aber, wenn er es nicht verkauft hat, da er es zurückerhält, daher lehrt er es auch im Anfangsatz vom Fall des Verkaufs. Zugegeben, dass er sich im Fall des Schlußsatzes von der Sache selbst losgesagt' hat, vom Ersatz aber Fall, wenn der Räuber gestorben ist. Es wird nämlich gelehrt: Wenn jemand etwas geraubt und es seinen Kindern zum Verzehren gegeben hat, oder es ihnen hinterlassen hat, so sind sie ersatzfrei'. Sollte er es doch auf einen Erben beziehen; einleuchtend ist es nach demjenigen, welcher sagt, der Besitz des Erben gleiche nicht dem Besitz des Käufers, wie ist cher sagt, der Besitz des Erben gleiche dem Besitz des Käufers!? Ferner wandte Abajje ein: Wieso heisst es: weil er verantwortlich ist, beziehungsweise nicht verantwortlich ist, es sollte ja heissen: weil es wieder in seinen Besitz gelangt, bezie-

מכר לו שלית 'דדוקא מכר דהוה ליה יאוש ושיניי רשות אבל לא מכר דהדרא ליה לא תנא רישא נמי מכר וסיפא נמי נהי דמייאש מנופיה מדמיה שוום מי מייאש לא צריכא דמית גולן דתגן הגוול ומאכיל את בניו והניח לפניהם פמורים מלשלם ולוקמה ביורש הניהא למאן דאמר רשות יורש לאו ברשות לוקח דמי שפיר אלא למאן דאמר רשות יורש כרשות לוקח דמי מאי איכא למימר וטוד קשיא ליה לאביי מפני שאחריותו עליו ואין hat er sich ja nicht losgesagt!? In dem יי הוזרת לו ואינה הוזרת לו ואינה הוזרת שהיא הוזרת לו יו שלו מיבעי ליה אלא כדרבין בר שמואל דאמר רבין בר שמואל משמיה דשמואל המוכר שדה לחבירו שלא באחריות אין מעיד לו עליה מפני שמעמידה בפני בעל חובו 'ודוקא בית או שדה אבל פרה וטלית לא מיבעיא בסתמא דלא משתעבדא ליח זו כסו.6 מאי טעמא מטלטלי נינהו ומטלטלי לבעל הוב לא משתעבדי ואת על גב דכתב ליה מגלימא דעל כתפיה הני מילי דאיתנהו בעינייהו אכל ליתנהו בנינייהו לא אלא אפילו נשאו אפותיקי נמי לא es aber zu erklären nach demjenigen, wel- 20 ישה נבדו אפותיקי עשה נבדו אפותיקי פאי מעמא נבדרבא דאמר רבא נישה נבדו ומכרו בעל הוב גובה ממנו שורו והמורו אפותיקי P 3 נמי - M 2מדה M 6 ביש – P 5 שחוז' לו ושאין איכא דשעביד כל נכסי לבעל חובו + M 7

יואף...לא P 10 כדרבה דאמר רבה. P 10 יואף...לא

hungsweise: nicht in seinen Besitz gelangt - Dies ist vielmehr nach Rabin b. Semuél zu erklären, denn Rabin b. Semuél sagte im Namen Semuéls, dass wenn jemand an seinen Nächsten ein Feld ohne Garantie verkauft²⁰hat, er darüber für ihn kein Zeugnis ablegen dürfe, weil er es seinem Gläubiger zur Verfügung zetellt. Dies gilt nur von einem Haus 122 oder einem Feld, bei einer Kuh oder einem Gewand aber ist es selbstverständlich von dem Fall, wenn er nichts vereinbart hat, dass [der Gläubiger] darauf keinen Anspruch hat, denn es sind Mobilien, und auf Mobilien hat ein Gläubiger keinen Anspruch, und obgleich er ihm schreibt: vom Gewand auf seiner Schulter43, gilt dies nur von dem Fall, wenn es vorhanden ist, nicht aber wenn es nicht vorhanden ist, aber nicht einmal in dem Fall, wenn er es verhypothezirt hat. Dies nach einer Lehre Rabas, denn Raba sagte: hat jemand seinen Sklaven verhypothezirt und ihn verkauft, so kann der Gläubiger ihn [dem Käufer] abnehmen, wenn er aber ein Rind oder einen Esel verhypothezirt und verkauft hat, so kann sie

^{414.} Seitens des Eigentümers. 415. Da die Sache bereits verkauft worden ist. der Eigentümer sich davon losgesagt hat u. sie nichts geraubt haben. 417. Nicht wenn der Räuber das Feld verkauft, sondern wenn er gestorben ist u. es einem Erben hinterlassen hat. 418. Cf. 419. Dies ist ja nach RS. der eigentliche Grund der Befangenheit. angezogene Lehre spricht nicht vom Raub, sondern von einem gewöhnlichen Verkauf, u. wenn ein Fremder auf das Verkaufte Eigentumsrechte geltend macht. 421. Dem Verkäufer ist es erwünscht, dass das Feld beim Käufer verbleibe, damit sein Gläubiger es später abnehmen könne. der Gläubiger des Verkäufers darauf Anspruch hat. 423. Soll der Gläubiger seine Schuld einfordern 424. Hat der Gläubiger des Verkäufers Auspruch darauf.

der Gläubiger [dem Käufer] nicht abneh-

men, denn in dem einen Fall ist es be-

kannt 425 und im anderen ist es nicht be-

kannt. — Sollte doch berücksichtigt wer-

den, er könnte ihm die Mobilien in Ver-

bindung mit Immobilien abgetreten ha-

ben, denn Raba sagte, dass wenn jemand

einem Mobilien in Verbindung mit Immo-

bilien verkauft hat, dieser, sobald er die

lien erworben habe⁴²⁹, und hierzu sagte R.

Hisda: wenn er ihm geschrieben hat": nicht als blosses Versprechen und nicht

als Formularschein ?? - Hier wird von

dem Fall gesprochen, wenn er sie gekauft

und sofort verkauft hat 132. — Sollte doch

berücksichtigt werden, vielleicht [hat er

ומכרו אין בעל חוב גובה הימנו מאי מעמא האי אית ליה קלא והאי לית ליה קלא וליחוש דלמא אקני ליה מטלטלי אגב מקרקני דאמר "רבא "אי אקני ליה מטלטלי אגב מקרקעי "קנה מקרקעי קנה מטלטלי ואמר רב חסדא והוא דכתב ליה דלא כאסמכתא ודלא כמופסא דשמרי "הכא במאי עסקיגן כגון שלקח ומכר לאלתר וליחוש דילמא דאיקני"הוא שמעת מינה דאיקני קנה ומכר 80.1574 "קנה והוריש לא"משתעכד לא צריכא דקאמרי עדים ידעינן ביה בהאי דלא הוה ליה ארעא מעולם Immobilien erworben that, auch die Mobi-והאמר רב פפא אף על גב דאמור רבנן המוכר שדה לחבירו שלא באחריות ובא בעל חוב ומרפה אינו חוזר עליו נמצאת שאינה שלו חוזר עליו הכא במאי עסקינן במכיר בה שהיא בת חמורו ורב זביד 15 אמר אפילו נמצאת שאינה שלו אינו הוזר כליו דאמר ליה להכי זכיני לך שלא באחריות: גופא אמר רבין בר שמואל משמיה דשמואל המוכר שדה לחבירו שלא באחריות אין מעיד לו עליה מפני שמעמידה בפני בעל הובו היכי דמי אי דאית לית 601.45

ihm auch das abgetreten], was er kaufen⁴³³ wird; oder hieraus wäre zu entscheiden, dass [wenn jemand sagte:] was ich kau-בני. M גבי B 12 M אקני ממלמ׳ M 11 fen werde, und darauf gekauft und ver-M 14 | הב"ע — M 13 | מטלטלין אגב מקרקעי ואמר א"ל [V] אלא] שמעת [V] א אלא [V] אילל איל שמעת איל אלא איל א איל א איל אוא איל אלא איל אלא איל איל א kauft, oder gekauft und vererbt hat, es nicht verpfändet werde!? - In dem Fall, wenn Zeugen bekunden, dass sie von diesem wissen, dass er niemals Grundstücke besass⁴⁵⁴. — Aber R. Papa sagte ja, obgleich die Rabbanan gesagt haben, dass wenn jemand seinem Nächsten ein Feld ohne Garantie verkauft und ein Gläubiger gekommen ist und es ihm weggenommen hat, jener an ihn keine Ansprüche habe, so kann er sich dennoch an ihn435 halten, wenn es sich herausstellt, dass es nicht ihm gehörte "? - Hier wird von dem Fall gesprochen, wenn er anerkennt, dass er von dessen Eselin geworfen ist. R. Zebid aber sagte, auch wenn es sich herausstellt, dass es nicht ihm gehörte, kann jener sich nicht an ihn halten, denn er kann ihm erwidern: daher habe ich es dir ohne Garantie verkauft.

Der Text. Rabin b. Semuél sagte im Namen Semuéls: Wenn jemand seinem Nächsten ein Feld ohne Garantie verkauft hat, so kann er für ihn darüber kein Zeugnis ablegen, weil er es seinem Gläubiger zur Verfügung stellt. Von welchem Fall wird hier gesprochen: hat er noch andere Grundstücke, so wendet er sich ja an ihn⁴³⁹,

425. Der Sklave erzählt es jedem, somit sollte der Käufer es wissen u. den Kauf unterlassen. 426. Der Verkäufer seinem Gläubiger. 427. Als Deckung für seine Schuld, wenn er sie ihm nicht 428. Durch einen Akt, durch den nur Immobilien erworben werden. gilt nicht nur vom gewöhnlichen Verkauf, sondern auch von der Verpfändung der Eigentumsrechte an einen Gläubiger. 430. Im Verpfändungschein. 431. Der nur als Vorlage für den eigentlichen Schein benutzt wird; der Verpfändungschein muss vielmehr nach den hierfür bestimmten Vorschriften geschrieben sein. In diesem Fall hat der Gläubiger des Verkäufers Anrecht auch auf Mobilien, 432. In dieser kurzen Zeit kann u. letzterer sollte bei seiner Zeugenaussage als befangen gelten. er sie nicht verpfändet haben. 433. Der Gläubiger des Verkäufers erhielt Auspruch darauf sofort nachdem dieser es gekauft hat. 434. Er kann niemandem die Mobilien mittelst Immobilien verpfändet haben. 435. Der Käufer an den Verkäufer. 436. Der Kauf war ungiltig u. er kann sein Geld zurück verlangen; dies gilt auch von Mobilien u. aus diesem Grund ist der Verkäufer befangen. 437. Der verkaufte Esel. 438. Er kann also nicht geraubt sein u. der Verkauf ist giltig. 439. Wenn der Schuldner noch unverkaufte Grundstücke hat, so kann der Gläubiger

and hat er keine anderen Grundstucke, so ist es primi ilin gan, belanglos ? Tatsahlieh, wenn et keine anderen Grundsmeke hat, aber es ist ihm nicht lieb, dass ex von ihm heisse: der Frecher The schliesslich heisst es ja von ihm dem anderen gegenüber ebenfalls: der lierder i 13t und Er kann sagen: daher

Raba, nach anderen, R. Papa, liess bekannt machen: Die nach oben hinautsteigen und die nach unten hinabgehen [sollen es wissen:] wenn ein Jisraélit an einen anderen Jisraéliten einen Esel ver- 15 kauft hat und ein Nichtjude gekommen ist und ihn ihm weggenommen hat, so ist es das Recht, dass jener ihn frei bekommen müsse. Dies jedoch nur dann, wenn ner Eselin geworfen ist, nicht aber, wenn er weiss, dass er von seiner Eselin geworfen bist. Ferner gilt dies nur von dem Fall, wenn er ihn nicht samt dem Sattel weggenommen hat", nicht aber, wenn er ihn

ארניא אחריתי עליה דידיה הדר אי דרית ליה ארנא אחריתי מאי נפקא ליה מינה לעילם דרית ליה אדעא יו א אחריתי דאמר לא ניחא דליהני לוח רשני ילא ישים בות בות לובי אידך נכי לוה רשי ירא ישרם היא דאמר לחבי וביני לך שלא באחריות: מבריו רבא ואיתימא רב פפא דסלקון לעילא ודנחתין לתתא האי בר ישראל דובין ליה המרא לישראל הבריה וקא אתי גוי ואנים ליה פיניה דינא היא דפפצי ליה ביניה ולא אמרן אלא שאינו מביד בה שהיא בת המורו אבל מכיר בה שהיא בת המורו לא ולא שר verkautt. שלו בת המורו אבל מכיר בה שהיא בת המורו לא אמרן אלא דלא אנים ליה לדידיה ולאוכפא אבל אנים ליה לדידיה ולאוכפא לא אמימר אמר אפילו יליכא כל הגי לא מאי מעמא מידע ידיע דסתם גוי יוונו אנם הוא דכתיב אשר פיחם דבר שוא ויבינם יבין שקר: אונין אין די הוקה (יבי): אנה רבה לא שנו אלא שמסר לו בעדים אבל מסר לו שלא בעדים מתוך שיכול לומר לו לא היו דברים מעילם כי אמר ליה נמי לקוחה היא בידי מהימן אמר ליה אביי אי הכי אפילו בעדים נמי מתוך שיכול לומר (der Käufer) nicht weiss, dass er von sei- מון ביר אמר ליה לקוחה היא בידי פי Col.b מהימן אמר ליה רבה מי כברת המפקיד אצל הבירו

מיני P 19 הדר ואי 18 M 17 היה P 19 מיני רדירה | 12 M − אמר | 1 M 21 + איה | 22 M − אדיריה | שנא' | B 25 א ידע B 24 שנא' | B 24 שנא' | B 23 רבה. M - רבה. P 27

samt dem Sattel weggenommen hat 448. Amemar sagte: Auch nicht, wenn keine dieser Bedingungen vorhanden sind, denn es ist bekannt, dass ein Nichtjude gewöhnlich ein Räuber vist, denn es heisst: Deren Mund Falschheit redet und deren Rechte eine trügerische Rechte ist.

Der 151 Handwerker hat kein Ersitzungsrecht. Rabba sagte: Dies wurde nur von dem Fall gelehrt, wenn er es ihm 452 vor Zeugen übergeben hat, wenn er es ihm aber ohne Zeugen übergeben hat, ist er, da er sagen könnte, dies sei überhaupt nicht wahr, beglaubt, wenn er sagt, er habe es gekauft. Abajje sprach zu ihm: Demnach sollte er doch, auch wenn Zeugen vorhanden sind, beglaubt sein, wenn er sagt, er habe es gekauft, da er sagen könnte, er habe es bereits zurückgegeben!? Rabba erwiderte: Du glaubst wol, dass wenn jemand seinem Nächsten etwas zur Verwahrung vor Zeugen gegeben hat,

seine Schuld nur von diesen u. nicht von den verkauften einziehen. 440. Ob der Gläubiger od. der Verkäufer das Grundstück behält. 441. Ps. 37,21. 442. Er wünscht daher, dass der Gläubiger das Grundstück wegnehmen könne. 443. Der Käufer erleidet durch ihn Schaden. 444. Von Babylonien nach Palästina, bezw. entgegengesetzt. 445. Wenn er behauptet, er sei sein 446. Der Verkäufer; er muss ihn vom Nichtjuden einklagen. 447. Es ist also möglich, dass er wirklich dem Nichtjuden gehört. 448. Es ist ersichtlich, dass es ein Gewaltakt des Nichtjuden ist; also ein Missgeschick des Käufers. 449. Es ist in jedem Fall als Missgeschick des Käufers zu betrachten, wofür der Verkäufer nicht verantwortlich ist. 450. Ps. 144,8. unsrer Misnah befindet sich ein solcher Passus nicht, wol aber scheint er sich in der ursprünglichen Fassung der Misnah befunden zu haben; cf. ob. S. 1059 Z. 14ff. Das W. האומנין am Beginn der Misnah 452. Der Eigentümer dem Handwerker. fehlt im jer. Talmud. 453. Dass er die Sache vom Kläger erhalten habe.

בעדים אינו צדיך לחחזיר לו בעדים "מיתיבי "אביי ראה עבדו ביד אומן וטליתו ביד כובם אמר לו מה שיכו אצלך "אתה מכרתו לי אתה נתתו לי במתנה לא אמר כלום בפני אמרת לו למכרו וליתנו "לו 5 במתנה דבריו קיימין מאי שנא רישא ומאי שנא סיפא אמר הבא סיפא ביוצא מתחת ידי אחר וקאמר ליה אחר בפני אמרת לו למוכרו וליתנו במתנה מיגו דאי בעי אמר ליה מינך זבנתיה כי אמר ליה "ובינתיה ניהליה וזבנה ניהלי מהימן קתני מיחת ים למה לי es mir verkaufe, dass er es mir schenke, ראה ניתי עדים ונשקול אלא לאו דליכא עדים וכי ראה מיהא תפים "לא לעולם דאיכא עדים והוא דראה "נהא את הוא "דאמרת המפקיד אצל חבירו בעדים צריך לפורעו בעדים אמר ליה הדרי בי מתיב רבא לסיועי לרבה הנותן שליתו לאומן אומן Fall, wenn es sich bei einem anderen אומר שתים קצצת לי וחלה אומר לא קצצתי לך אלא אחת כל זמן שהמלית ביד אומן על בעל הבית לחביא ראיה נתנה לו בזמנו נשבע ונומל עבר זמנו המוציא מהבירו עליו הראיה היכי דמי אי דאיכא

בערים בערים אצל המפקיד אצל הבירו בערים + B 20 צריך להחזיר לו בעדים. V איתיביה | 30 M – אביי B 34 || רבה B 33 || לו B 34 || א"ל + M 31 למי בפני אמרת לו למוכרו דבריו קיימין ומהימן B 35 אם או והאמרת 1° 37 – ד.

er bei der Rückgabe keiner Zeugen brauche? Abajje wandte ein: Wenn jemand seinen Sklaven bei einem Handwerker oder sein Gewand bei einem Wäscher sieht und zu ihm spricht: wie kommt es zu dir? [und dieser ihm erwidert: du hast es mir verkauft, du hast es mir geschenkt, so sind seine Worte nichtig455; wenn aber: in meiner Gegenwart sagtest du jenem, dass er so sind seine Worte giltig456. — Welchen Unterschied gibt es zwischen dem Anfangsatz und dem Schlußsatz? Raba erwiderte: Der Schlußsatz spricht von dem befindet und dieser andere zu ihm sagt: in meiner Gegenwart sagtest dn ihm 458, dass er es mir verkaufe, dass er es mir schenke; da er sagen könnte: ich habe es von dir gekauft, so ist er beglaubt, wenn er sagt: du hast es ihm und er hat es mir verkauft. Der Anfangsatz lehrt also den Fall, wenn er gesehen hat¹⁵⁰; in welchem Fall, sind Zeugen worhanden, so ist ja das

Sehen nicht erforderlich, sollte er doch Zeugen bringen und [seine Sache] erhalten⁴⁰; wahrscheinlich also, wenn keine Zeugen vorhanden sind, dennoch kann er es abnehmen, sobald er es sieht 102!? — Nein, tatsächlich wenn Zeugen vorhanden sind, dennoch nur dann, wenn er es gesehen hat403. — Du selbst sagst ja aber, dass wenn jemand einem etwas vor Zeugen in Verwahrung gegeben hat, dieser es ihm vor Zeugen zurückgeben müsse"!? Dieser erwiderte: Ich bin davon abgekommen. Raba erhob folgenden Einwand 105 als Stütze für Rabba: Wenn jemand einem Handwerker ein Gewand übergeben hat, und der Handwerker sagt: du hast mir versprochen, und der andere sagt: ich habe dir nur einen [...] versprochen, so hat, solange das Gewand beim Handwerker sich befindet, der Eigentümer den Beweis anzutreten; hat er es ihm aber bereits abgeliefert, so kann er, wenn dies467zur Zeit468erfolgt, schwören und erhält es, wenn aber die Zeit verstrichen ist, so hat derjenige, der vom anderen fordert den Beweis anzutreten. In welchem Fall, sind Zeugen vorhanden⁴⁷⁰, so sollte man doch

^{454.} Der ihn ein Handwerk lehrt, u. zwar in dem Fall, wenn er ihn 3 Jahre hielt; cf. ob. S. 1045 Z. 17ff. 455. Da ein Handwerker kein Ersitzungsrecht hat. 456. Der Handwerker ist dann 457. Der es vom Handwerker gekauft haben will. 458. Dem Handwerker. 459. Seine 460. Dass er die Sache dem Handwerker übergeben hat. Sache beim Handwerker. wenn er sie bei ihm nicht sieht, da die Rückgabe nach R. vor Zeugen erfolgen muss. 462. Während nach R. in einem solchen Fall der Handwerker beglaubt ist. 463. Nur in diesem Fall kann er die Sache zurückverlangen. 464. Solange der Depositär keine Zeugen bringt, dass er die Sache zurückgegeben hat, kann sie der Deponent zurückverlangen, auch wenn er sie bei ihm nicht sieht. gen Abajje. 466. Als Arbeitslohn. 467. Die Forderung seines Arbeitslohns. 468. Vor Sonnenuntergang; cf. S. 882 Z. 21 ff. 469. Der Handwerker. 470. Die bei der Uebergabe anwesend waren, die wahrscheinl. auch gehört haben, welcher Preis vereinbart wurde.

schen, was die Zeugen sagen, wahrscheinlich also, wenn keine Zeugen vorhanden sind, und er lehrt, dass der Handwerker boglaubt sei; da er sagen könnte, er habe [die Sache] gekautt, so ist er auch hinsightlich seines Lohns beglaubt!? Nein, tatsächlich wenn keine Zeugen vorhanden sind, und er es nicht gesehen hat. R. Nahman b. Jighaq wandte ein: Ein Handwerker hat kein Ersitzungsrecht; also nur את הרי זה ישתמש בהן עד שיבא הלה נישוד את או ein Handwerker hat kein Ersitzungsrecht; demnach hat jeder andere Ersitzungsrecht; in welchem Fall, sind Zeugen vorhanden, wieso hat jeder andere Ersitzungsrecht, wahrscheinlich also, wenn keine Zeugen בריה דרב הייא בריה דרב לאימן מכור לי בליתי אכר רב הייא בריה דרב vorhanden sind, und er lehrt, dass ein Handwerker kein Ersitzungsrecht habe. Dies ist eine Widerlegung der Lehre Rabbas; eine Widerlegung.

beim Handwerker Gegenstände verwechselt worden sind, so darf er sie benutzen, bis der andere kommt und die seinigen holt; wenn aber im Haus eines Leidtragenden oder bei einem Gastmahl, so darf

אבירד לידון לידון יאים באין יאין דידי Fol.46 المراع المالة المالية المالية المالة المالة المالية المالية المالية בליוה היא בידי בידיבן בבי אאנייה לא היים דריבא נדים והוא דרא ראה בידיב דב נהבין בר יצהק אינין אין לי הוקה אינין היא דאין רי הוקה הא אחר יש לי חוקה היכי דבי אי דאיכא ידים אהר אבאי יש לי הוקה אלא לא דליבא ידים וקתני אינן אין לו חוקה תיובתא דרבה תייבתא: الله الله الله والمالي المالية المالية المالية שלו בבית האבל או בבית המשתח חרי זה לא ישתבים בהן כד שיבא הלה ויבול את שרו באי שנא דישא ינאי שנא ביפא אפיד דב הוה יהיבוא קמיה דחביבי ואמר לי וכי אין אדם ישיי לימר נחכן לא שנו אלא הוא אכל אשתו וכניו לא והוא נמי לא אמרן אלא דאמר ליה שלית סתם אבל שליתך לא האי לאו שלית 'דידיה הוא: אמר ליה אביי לרבא הא אחני לך רמאי דפימבדיתא מאי Die Rabbanan lehrten: Wenn einem פיבדי אמר ליה הב לי ברבלאי לא היו דברים מעולם הא אות לי כהדי דהויוה גבך אמר ליה התוא אחרינא הוה אפקיניה ונחוינהו אמר ליה P 40 בשרית M 39 א״ל ר׳ הייא וכי אין M 39 דידך.

er sie nicht benutzen, bis der andere kommt und die seinigen holt. Welchen Unterschied gibt es zwischen dem Anfangsatz und dem Schlußsatz? Rabh erwiderte: Ich sass vor meinem Onkel30, und er sprach zu mir: pflegt man etwa nicht zu einem Handwerker zu sagen: verkaufe mir mein Gewand"? R. Hija, Sohn R. Nahmans, sagte: Dies wurde nur von ihm selbst475 gelehrt, nicht aber wenn sein Weib oder seine Kinder470. Und auch von ihm selbst gilt dies nur hinsichtlich des Falls, wenn er zu ihm gesagt hat: da hast du das Gewand, nicht aber, wenn: dein Gewand, denn dieses ist ja nicht sein Gewand477.

Abajje sprach zu Raba: Komm, ich will dir zeigen, wie es die Betrüger von Pumbeditha machen. Jemand sagte zu einem: Gib mir mein Gewand. - Dies"ist nie geschehen. — Ich habe ja Zeugen, die es470 bei dir gesehen haben. Dieser erwiderte: Dies war ein anderes. — Hole es hervor und wir wollen es sehen480. Dieser erwi-

^{471.} Wenn der Eigentümer die Sache verlangt, ohne sie bei ihm gesehen zu haben, so ist der Handwerker nach aller Ansicht beglaubt, da er, wenn er lügen wollte, sagen könnte, er habe von ihm 472. Dass der Eigentümer ihm die Sache zur Verwahrung übergeben hat. nichts erhalten. 473. Die fremden Gegenstände, die er irrtümlich erhalten hat. 474. Der Eigentümer des fremden Gewands hat viell, den Handwerker beauftragt, sein Gewand zu verkaufen u. dieser hat irrtümlich seines verkauft; der Handwerker gab ihm das andere wissentlich; diese Eventualität ist bei einer Verwechslung in einem fremden Haus ausgeschlossen. 475. Wenn der Handwerker ihm die falsche Sache 476. Diese gaben es ihm jedenfalls irrtümlich u. nicht wissentlich. ist also ersichtlich, dass hierbei ein Irrtum vorliegt. 478. Dass ich von dir ein Gewand erhalten 479. Sein Gewand, sie wussten aber nicht bestimmt, ob es dasselbe war. 480. Ob es dieses od. ein anderes ist.

איברא לא מפיקנא ליה אמר"רבא שפיר קאמר ליה ראה תניא אמר רב אשי ואי הכים משני ליה ראה Col.b מיי דאמר ליה אמאי תפיכת ליה לאו משום דאית לך גבאי "השתא אפקינהו ושימינהו שקול את דידך ואשקול אנא דידי אמר ליה רב אהא בריה דרב אויא לרב אשי מצי אמר ליה לא צריכנא לשומא דידך כבר שמוח קמאי דקמך: "ארים אין לו חזקה: אמאי עד האידנא פלגא והשתא כולה אמר רבי יוחנן באריסי בתי אכות: אמר רב נחמן ארים ישהוריד אריסין תהתיו יש לו חוקה מאי טעמא das deinige und du gibst mir das meini-"דלא עביד אינש דנהתי אריכי לארעיה ושתיק: אמר רבי יוחנן ארים שחלק לאריסין אין לו חזקה מאי טעמא אימור הרמניא לבעלמא שויוה: שלח ליה רב נחמן בר רב חסדא לרב נחמן בר יעקב בו ילמדני רביני ארים מייד או איני מייד הוה יתיב רב יוסף קמיה אמר ליה הכי אמר שמואל ארים ביניד והתניא איני ביניד לא קשיא הא דאיכא פירא בארינא והוא דליכא פירא בארינא: (יביל ביבין) תנו רבון ערב בעיד ללוה והוא דאית ליה ארעא ים אחריתי בלוח ביניד ללוח והוא דאית ליה ארינא ירי M 43 ב אשי ב 42 אפקיה ולישיימוה א 43 ערי M 41 - בעלמא - M 45 - T - M 44 - בעלמא (בכל הענין) P 46 שויה.

derte: Jawol, ich hole es nicht hervor. Da sprach Raba: Er hat recht; es wird ja nur von dem Fall gelehrt, wenn er sieht. R. Aši sagte: Wenn er aber schlau 5 ist, so bringe er es dazu, dass er es sehe. Er spreche nämlich zu ihm wie folgt: du hältst es wol deshalb zurück, weil du Geld bei mir hast, hole es hervor und wir wollen es schätzen solann erhältst du ge⁴⁸⁴. R. Aha, Sohn R. Ivjas, sprach zu R. Aši: Jener kann ihm erwidern: ich brauche deine Schätzung nicht; andere Leute vor dir haben es bereits geschätzt.

DER TEILPÄCHTER HAT KEIN ERSIT-ZUNGSRECHT. Weshalb denn, bisher hatte er die Hälfte und jetzt das Ganze"? R. Johanan erwiderte: Dies gilt von Familien-Teilpächtern".

R. Nahman sagte: Wenn ein Teilpächter an seiner Stelle andere Teilpächter eingesetzt hat487, so hat er Ersitzungsrecht, denn niemand sieht schweigend zu,

wie fremde Teilpächter in sein Grundstück eingesetzt werden.

R. Johanan sagte: Wenn ein Teilpächter das Feld unter andere Teilpächter verteilt hat, so hat er dadurch kein Ersitzungsrecht, denn er hat vielleicht nur die Erlaubnis dazu erhalten.

R. Nahman b. R. Hisda liess R. Nahman b. Jâqob fragen: Mag uns der Meister lehren, ob ein Teilpächter Zeugnis ablegen dürfe oder nicht. Da sprach R. Joseph, der vor ihm sass, zu ihm: Folgendes sagte Semuél: ein Teilpächter darf Zeugnis ablegen. — Es wird ja aber gelehrt, dass er kein Zeugnis ablegen dürfe!? — Das ist kein Einwand; das eine, wenn Früchte noch auf dem Grundstück vorhanden sind, und das andere, wenn keine Früchte mehr auf dem Grundstück vorhanden sind 101.

Die Rabbanan lehrten: Der Bürge darf Zeugnis ablegen für den Schuldner 402; dies jedoch nur dann, wenn er noch andere Grundstücke hat 103. Der Gläubiger darf Zeugnis ablegen für den Schuldner; dies jedoch nur dann, wenn er noch andere

^{481.} Er lehnte das Hervorholen ab unter dem Vorwand, er wolle fremde Sachen nicht zeigen. 482. Dass der Eigentümer beglaubt ist. 483. Um wieviel es die angebliche Schuld übersteigt. 484. Wenn er darauf eingeht u. der Eigentümer es in Gegenwart von Zeugen gesehen hat, so ist er be-485. Und wenn er dazu nicht berechtigt wäre, so sollte der Eigentümer Einspruch einlegen. 486. Die das Feld schon seit Jahren in Pacht haben; solche halten es auch abwechselnd eine Reihe von Jahren für sich allein. 487. Ohne sich selbst an der Bestellung zu beteiligen. Familien-Teilpächter, der durch den alleinigen Niessbrauch kein Ersitzungsrecht hat. auch selbst an der Arbeit beteiligt ist. 490. Zugunsten des Verpächters, inbezug auf das verpachtete Feld. 491. Im 1. Fall ist er als Zeuge nicht zulässig, da durch die Anfechtung auch sein Anteil am Ertrag gefährdet ist, im 2. Fall, wenn er seinen Anteil bereits im Besitz hat, ist er zulässig. 492. Wenn jemand Eigentumsrechte auf ein ihm gehöriges Grundstück macht. der Gläubiger sich schadlos halten kann, so dass der Bürge nicht herangezogen zu werden braucht.

Zengnis ablegen im den "weiten Känter; dies jedoch nur dann, wenn er noch andere Grundstücke hat Der Empfänger dart, wie manche sagen, Zengnis ablegen, und wie manche sagen, kein Zengnis ablegen Manche sagen, er dürte Zengnis ablegen, gleich einem Bürgen, und manche sagen, er dürte kein Zengnis ablegen, denn er sagt, wenn er beide hat, so kann meder Gläubiger, wenn er kommt, das nehmen, welches ihm gefällt.

R. Johanan sagte: Ein Handwerker מר בהנא דאמר רב בהנא דאמר רב בהנא במים לא מהימן בדרב בהנא דאמר רבא פעמים שאפילו בן בנו של גולן נמי אין Handwerkers hat Ersitzungsrecht. Ein אמר רבא פעמים שאפילו בן בנו של גולן נמי אין מר רבי בענתא דאבא ליו הוקה היכי דמי גולן אמר רבי יוהנן בנון שהחויק. Ein Räuber und der Sohn des Räubers haben kein Ersitzungsrecht; der Sohn des Räubers haben kein Ersitzungsrecht; der Sohn des Sohns des Räubers hat Ersitzungsrecht.

— In welchem Fall: berufen sie sich auf

אחריתי לוקח ראשון טעיד ללוקה שני והוא דאית דיה ארנא אחרותי קבלן אבור לה ביניד ואברי לה אינו מעיד אמרי לה בעיד בערב דבי ואמרי לה אינו מעיד "מיכר אכר "אי הוו בידיה תרוייהי כי אתי בניל חוב מאי דבני שקיל: אמר רבי יוחנן אומן אין לו חוקה כן אומן יש לו חוקה ארים אין לו חוקה בן ארים יש לו חוקה גולן ובן גולן אין לחן חוקה בן בנו של גולן יש לו חוקה היבי דבי אי אתו בטינותא דאבוהון אפילו הנך נכי לא אי דלא אתו בטקנתא דאבוהון אפילו בן נולן נכי לא צריכא דקא אמרי נדים בפניני הודה לו הגך איכא למימר קושטא קא אמרי האי אף על גב דאודי נמי לא מהימן בדרב בהנא דאמר רב בהנא אי לאו דאודי ליה הוה ממטי ליה ולחמריה לשחוור לו חוקה היכי דמי כגון דקא אתי בטענתא דאבא דאבוה היכי דמי גולן אמר רכי יוחגן כגון שהחזיק א ניחא M 48 בירות תרוויהו דכי B 47 לי דלהוו בידיה תרו׳ דכי או 40 בן בנו של גולן נמי

den Anspruch ihres Vaters, so sollten auch diese keines haben, und berufen sie sich nicht auf den Anspruch ihres Vaters, so sollte es auch der Sohn des Räubers haben!? — In dem Fall, wenn die Zeugen bekunden: jener hat es vor uns eingestanden; von allen ist anzunehmen, dass sie die Wahrheit sagen, dieser aber ist nicht beglaubt, auch wenn er es eingestanden hat. Dies nach R. Kahana, denn R. Kahana sagte: Wenn er es ihm nicht eingestanden hätte, würde er ihn samt seinem Esel zum Fronbeamten gebracht haben. Raba sagte: Zuweilen kann es vorkommen, dass auch der Sohn des Sohns des Räubers kein Ersitzungsrecht hat, und zwar in dem Fall, wenn er sich auf den Anspruch des Vaters seines Vaters beruft. — Wer heisst ein Räuber R. Johanan erwiderte: Wenn er dieses Feld in räuberischer Weise in Besitz genommen

494. Wenn jemand 2mal Grundstücke verkauft hat u. ein andrer auf das später verkaufte Grund-495. Der 2. Käufer, die er vom selben Verkäufer hat. stück Eigentumsrechte geltend macht. Wenn aber der 2. Käufer keine anderen Grundstücke vom Verkäufer gekauft hat, so kann der 1. Käufer für ihn kein Zeugnis ablegen, denn der Gläubiger des Verkäufers hat das Recht, sich an den zuletzt verkauften Grundstücken schadlos zu halten, u. wenn diese die Schuld nicht decken, so hat er Anspruch auf die vorher verkauften. 496. Der Bürge, der das Geld vom Gläubiger in Empfang nimmt u. es dem Schuldner gibt; der Gläubiger kann die Schuld nach Belieben von dem einen od. dem anderen einfordern. 497. Für den Schuldner, wenn er ausser dem strittigen Feld noch ein anderes hat. bessere u. schlechtere Felder besitzt; bei einem gewöhnlichen Bürgen ist dies nicht zu berücksichtigen denn an einen solchen darf der Gläubiger sich erst dann wenden, wenn er vom Schuldner überhaupt keine Zahlung erhält. 499. Wenn sie das betreffende Grundstück von ihrem Vater geerbt haben-500. Wenn sie es selber gekauft haben wollen. 501. Dass das Grundstück dem Besitzer gehöre; hier wird also von dem Fall gesprochen, wenn sie sich auf den Anspruch ihres Vaters berufen. es ihr Vater gekauft hat, da jener es eingestanden hat. 503. Der Sohn des Räubers. jener es aus Angst eingestanden haben kann; sein Sohn aber (der Enkel des Räubers) hat Ersitzungsrecht, da er das Grundstück nicht von einem Räuber hat. 505. Dass der Beraubte oft aus Angst eingesteht, auch wenn es nicht wahr ist. 506. Der Beraubte dem Räuber. 507. Hinsichtlich des strittigen Grundstücks, wobei er kein Ersitzungsrecht hat.

על שדה זו בגזלנות ורב הסדא אמר כגון דבית פלוני שהורגין נפשות על עסקי ממון: תנו רבנן אומן אין לו חזקה ירד מאומנתו יש לו חזקה"ארים אין לו חוקה ירד מאריכותו יש לו חוקה בן שחלק 80.520 בן שחלק איצטריך סלקא דעתך אמינא אחולי אחיל גביה"קמשמע לן דלא אלא אשה שנתגרשה פשימא לא צריכא במגורשת ואינה מגורשת וכדרבי זירא כסוג דאמר רבי זירא אמר רבי "ירמיה בר אבא אמר 1970 בא ישמואל כל מקום שאמרו הכמים מגורשת ואינה ייש ein Sohn sich getrennt hat oder eine Frau מגורשת בעלה חייב במזונותיה: אמר רב נחמן אמר לי הונא כולן שהכיאו ראיה ראייתן ראיה ומעמידין שדה בידן גזלן שהביא ראיה אין ראייתו ראיה ואין מעמידין שדה בידו מאי קמשמע לן מקחר יינגא לקה מסיקריקון וחור ולקה מבעל הבית מקחר glauben, er habe ihm gegenüber verzich-נות מקחר מבעל הבית מקחר מדוב דאמר "רב לא שנו אלא דאמר נפל tets", so lehrt er uns, dass dies nicht an-ליח לך חזק וקני אבל בשמר קנח קמשמע לן כדשמואל דאמר" את בשמר גמי לא קנה עד שיכתוב אחריות נכסים" רב ביבי מסיים בה משמית דרב 186-18 ברים שין לו אבל מעות יש לו במה דברים wenn sie geschieden, aber nicht [effektiv] רלא — M 54 אריס...ירד...חזקה — M 54 אריס...ירד + B 57 שמואל + M 56 אכא בר ירמיה + M 55

hat. R. Hisda erklärte: Wie zum Beispiel die Leute jener Familie, die wegen einer Geldsache einen Mord begehen 508.

Die Rabbanan lehrten: Ein Handwer-למא ser hat kein Ersitzungsrecht; hat er sein sein Handwerk aufgegeben , so hat er Ersitzungsrecht. Ein Teilpächter hat kein Ersitzungsrecht; hat er die Teilpacht aufgegeben, so hat er Ersitzungsrecht. Wenn sich scheiden liess, so gleichen sie jedem anderen Menschenⁿ. - Allerdings muss dies von einem Sohn, der sich getrennt hat, gelehrt werden, denn man könnte zunehmen sei, aber von einer geschiedenen Frau ist dies ja selbstverständlich!? Dies ist hinsichtlich des Falls nötig, geschieden ist513. Dies nach R. Zera, denn R. Zera sagte im Namen des R. Jirmeja

b. Abba im Namen Šemuéls: In allen Fäl-

len, von welchen die Weisen gesagt haben, sie sei geschieden, aber nicht [effektiv] geschieden, ist der Ehemann zu ihrem Unterhalt verpflichtet⁵¹⁴.

R. Nahman sagte: Hona sagte mir: wenn diese alle 515 einen Beweis erbracht 510 haben, so ist der Beweis giltig und man lässt das Feld in ihrem Besitz; wenn aber ein Räuber einen Beweis erbracht hat, so ist sein Beweis ungiltig, und man lässt das Feld nicht in seinem Besitz⁵¹⁷. — Was lehrt er uns da, es wurde ja bereits gelehrt, dass wenn jemand [ein Feld] von einem Plünderer und es dann wiederum vom Eigentümer gekauft⁵¹⁸hat, der Kauf ungiltig sei!? — Dies schliesst die Ansicht Rabhs aus, Rabh sagte, dass dies nur von dem Fall gelehrt wurde, wenn er zu ihm 510 gesagt hat: geh, tritt den Besitz an und erwirb es, durch einen [Kauf]schein320 aber erwerbe er es wol, so lehrt er uns nach Semuél, welcher sagt, dass er es auch durch einen [Kauf]schein nicht erwerbe⁵²¹, es sei denn, dass er ihm Garantie⁵²²verschrieben hat. R. Bebaj ergänzte es im Namen R. Nahmans wie folgt: das Grundstück erhält er523 nicht, wol aber das Geld524

508. Solche haben überhaupt kein Ersitzungsrecht. 509. Und die Sache befindet sich noch in seinem Besitz. 510. Von seinem Vater u. ein eignes Haus führt. 511. Hinsichtlich des Ersitzungsrechts, sie gelten als fremd. 512. Auf den Niessbrauch der Früchte u. legte daher keinen Einspruch ein. 513. Wenn die Scheidung noch schwebt. 514. Man könnte also glauben, dass er ihr den Niessbrauch des Grundstücks zu ihrem Unterhalt eingeräumt habe. denen es heisst, dass sie kein Ersitzungsrecht haben. 516. Dass sie das strittige Grundstück rechtsgiltig erworben haben. 517. Aus dem oben angegebenen Grund, der Räuber könnte das Geständnis erpresst haben. 518. Dh. wenn der Eigentümer nachher dem Kauf zugestimmt hat, ohne jedoch Zahlnng erhalten zu haben; es wird angenommen, dass er dies aus Angst getan habe. Eigentümer zu dem, der es vom Plünderer gekauft hat. 520. Wenn der Eigentümer dem Käufer einen solchen ausgestellt hat. 521. Denn auch dieser kann vom Räuber erpresst sein. 522. Für das gekaufte Grundstück. 523. Der Räuber, 524. Das er für das Grundstück gezahlt hat.

muck Dies eilt nur von dem Fall, wenn Zengen bekumden, dass er es ihm in ihrer Gegenwart antee thit hat, night aber, wenn Zeugen bekunden, das jener ihm in ihrer Gegenwart eingestanden hat. Dies nach R. Kahana, denn R. Kahana sagte: Wenn er es ihm nicht eingestanden hätte, winde er ihn samt seinem Esel zum Fronbeamten gebracht haben.

hängt und er verkauft, so ist der Kauf giltig, denn auch sonst würde niemand, wenn er dazu nicht gezwungen wäre, etwas verkauft haben, dennoch ist der Verkaut giltig. Vielleicht ist der eigne המעושה בישראל בשר ובנים פכול יבנים הובמין ה Zwang anders als der Zwang durch einen anderen ? Vielmehr, dies ist aus folgender Lehre zu erklären: Soll er es dartringen, dies lehrt, dass man ihn dazu Gewalt an, so heisst es: nuch seinem Wunsch; wie mache man es?- man nötige ilm, bis er sagt, er wünsche es !. -- Vielleicht ist es da anders, denn er wünscht,

אבירים שאביר ידים בפנני בידי די אבי בידינא ירים בפנינו הודה לו לא כדוב בהנא דאבר אי לאו באודי ליון הוה היהים היה היינים יהוביה יש ביים ושונות מביר דב דונים דלייון וובין ובינון ובינו באר בונכא בל דבובין איניש אי דאי דאנים דא والمال المالية المراجعة المراج אינכא דנפשיה מאינכא דאחריני ארא בדרניא متدرة الان تبديد المتدورة المردد ديدير دارد ودلا Fol.48 תובוד לינו לוצים הא בצים דבים אינו עד בינול היינו R. Hona sagte: Wenn man einen שאני התם דניהא ליה דתיהיי שווח ביותר אני ודלכיא שאני התם דניהא ליה דתיהיי ליה כפרה ואלא מסיפא וכן אתה אומר בנימי נשים יש ביפין אותנ כד שיאבר היצה אני ודרביא שאני התם דכיצוה השמיין דברי הבכים אלא כברא היא יום אונם אונסיה וניה וניקנה כוונים דב יודדה נני אותו ואומרין לו קשה בה שישראל איבר לך ואמאי התם נכי ניבא אוב אוכיה וכי וכינדש הא איתבר שונה אפר דב בשרשיא דבר הנודה אפיהו בניים בשר ומה שנם אמרו בניים פסול כדי שלא ההא בל אחת ואחת הולכת"ותולת עצמה ביד גוי ומפקעת ש wende בל אחת ואחת הולכת"ותולת עצמה ביד גוי ומפקעת ש יצמה מיד בעלה מותיב רב המנונא לכח מביקריקין

אל תלוה M 59 00 M מדתניא ותורה. B 61

Sühne zu erlangen!? Wollte man sagen, dies sei aus dem Schlußsatz zu entnehmen: ebenso verhält es sich bei der Scheidungseiner Frau, man nötige ihn, bis er sagt, er wünsche es, so ist es vielleicht auch da anders, weil es Gebot ist, auf die Worte der Weisen zu hören 33!? - Vielmehr, dies ist einleuchtend; wegen des Zwangs beschliesst er, den Besitz abzutreten 34. R. Jehuda wandte ein: Der erzwungene Scheidebrief 35ist, wenn es durch einen Jisraéliten erfolgt ist, giltig, und wenn durch einen Nichtjuden, ungiltig; wenn dies aber durch einen Nichtjuden erfolgen soll, so schlage man ihn und spreche zu ihm: tu, was der Jisraélit dir sagt. Weshalb nun, sollte man auch hierbeisse sagen, durch den Zwang beschliesse er auf die Scheidung einzugehen!? -Hierzu wurde ja gelehrt: R. Mešaršeja sagte: nach der Gesetzlehre ist er giltig, auch wenn es durch einen Nichtjuden erfolgt, nur sagten sie deshalb, dass wenn es durch einen Nichtjuden erfolgt, er ungiltig sei, damit nicht jede sich in die Hand eines Nichtjuden begebe557 und sich dadurch von ihrem Mann befreie. R. Hamnuna wandte ein: Wenn jemand [ein Feld] von einem Plünderer und es dann wiederum vom

^{525.} Dass er das Geld erhalten habe; das Geständnis kann erpresst sein. 526. Dh. wenn man ihn zum Verkauf zwingt. 527. Wenn jemand etwas verkauft, so tut er dies aus Not, weil er des Gelds bedarf. 528. Im 1. Fall ist man zum Verkauf entschlossen u. tritt den Besitz ab. 529. Lev. 1,3. 530. Zur Darbringung des Opfers. 531. Die mündliche Zustimmung gilt als freier Wille. 532. Die Scheidung muss freiwillig erfolgen, es gibt jed. Fälle, in welchen der Ehemann dazu gezwungen wird. 533. Da in jenen Fällen die Scheidung nach dem Gesetz zu 534. Da dies von dem Fall gilt, erfolgen hat; seine Zustimmung erfolgt daher mit ganzem Herzen. wenn er Zahlung erhält. 535. In Fällen, in welchen das Gericht einen zwingt, sich von seiner Frau scheiden zu lassen. 536. Wenn der Zwang durch einen Nichtjuden erfolgt ist. veranlasse, dass er ihren Mann zur Scheidung zwinge.

וחור ולקח מבעל חבות מקחו בשל ואמאי התם נמי נימא אגב אונסית גמר ומקני הא איתמר עלה אמר 88500 רב לא שנו אלא דאמר ליה לך חזק וקני אבל בשבור קנה ורשביותל דמבור מה בשבור נבי למ קנה למימר מודה שמואל היכא דיהב זווי de ja gelehrt: Rabh sagte, dies gelte nur "ולרב ביבי דמסיים בה משמיה דרב נחמן קרקע 16.470 אין לו"מעות יש לו מאי איכא למימר "רב ביבי "מימרא הוא ומימרא לרב הונא לא סבירא ליה: Git.42b אמר רבא הלכתא "תליוה וזבין זביניה זביני ולא Coll מבר בשדה זו לא ובשדה שו ren, welcher sagt, dass er es auch durch זו נמי לא אמרן אלא דלא ארצי"ליה זווי אכל ארצי ליה זווי לא ולא אמרן אלא דלא הזה לאישתמוטי אבל הוה ליה לאישתמומי לא והלכתא בכולהו "דהנו וביניה וביני ואפילו בשדה זו דהא אשה יקדיש קדושיו Namen R. Nalımans ergänzte: er erhalte קדושין מר בר רב אשי אמר "באשה ודאי קדושין לא הוו הוא נשה שלא בהגן לפיכך נשי נכו שלא כהוגן ואפקעינהו רבנן לקידושיה מיניה אמר ליה רבינא לרב אשי "תינח דקדיש בכספא קדיש ^{600,000} יווה רבנן ^{32 Menn} man einen hängt und er ver-לבעילתו בעילת זנות: מאבי תלא לפאפי "אכינרא וובין חתם רבה בר בר חנה אמודינא ואאשקלתא אבל א 63 א ד ד א 1 + M 62 + M 62 שלוה וזבין זביניה M 66 שלוה וזבין זביניה H 65

אנישה או 68

.25 P 70

Eigentümer gekauft hat, so ist der Kauf ungiltig. Weshalb denn, sollte man doch hierbei sagen, durch den Zwang beschliesse er, den Besitz abzutreten!? Hierzu wurvon dem Fall, wenn er zu ihm gesagt hat: geh, nimm es in Besitz und erwirb es, durch einen Schein aber erwerbe er es wol. — Wie ist es aber nach Semuél zu erkläeinen Schein nicht erwerbe!? — Semuél pflichtet bei hinsichtlich des Falls, wenn er den Preis bezahlt hat54. - Wie ist es aber nach R. Bebaj zu erklären, der im das Grundstück nicht, wol aber das Geld zurück^{se}!? — Das, was R. Bebaj sagte, ist nur eine Ansicht⁵⁴⁶, und R. Hona ist nicht dieser Ansicht. Raba sagte: Die Halakha kauft, so ist der Verkauf giltig. Dies gilt nur hinsichtlich eines unbestimmten Felds, nicht aber hinsichtlich eines bestimmten Felds; und hinsichtlich eines bestimmten Felds gilt dies nur von dem Fall, wenn er das Geld nicht gezählt hat, nicht aber,

wenn er das Geld gezählt549hat. Ferner gilt dies nur von dem Fall, wenn er dem nicht entgehen konnte, nicht aber, wenn er dem entgehen konnte. Die Halakha ist, dass in allen Fällen der Kauf giltig sei, sogar bei einem bestimmten Feld. Bei einem Weib550 ist es ja ebenso wie bei einem bestimmten Feld, dennoch sagte Amemar, dass wenn man jemand hängt und er die Trauung vollzieht, die Trauung giltig sei. Mar b. R. Aši sagte: Bei Eheangelegenheiten ist die Trauung entschieden ungiltig; er hat ungehörig gehandelt, daher hat man auch gegen ihn ungehörig551 gehandelt und die Rabbanan haben seine Trauung aufgehoben. Rabina sprach zu R. Aši: Einleuchtend ist dies von dem Fall, wenn er die Trauung durch Geld vollzogen 552 hat, wie ist es aber, wenn er sie durch den Beischlaf vollzogen hat 555!? Dieser erwiderte: Die Rabbanan haben seinen Beischlaf als unehelich erklärt.

קדושיו לא הוו קדושין הוא

אבנדא. 'l איבנדא

Tabi zwang⁵⁵⁴ Papi hinsichtlich einer Artischoke und er verkaufte sie ihm, und Rabba b. Bar-Hana war auf der Erklärung⁵⁵⁵ und der Verkaufsurkunde unterzeich-

544. Dass er es dann wol erworben hat; auch RH. spricht von einem solchen Fall. erwirbt es also auch nicht in dem Fall, wenn er den Preis bezahlt hat. 546. Es ist keine fixirte 547. Wenn man jemand zwingt, eines seiner Felder zu verkaufen, u. er selber eines aussucht. 548. Er hat es nur gezwungen angenommen. 549. Dadurch bekundete er, dass er schliesslich doch 550. Wenn man jemand zwingt, eine Frau zu ehelichen. einverstanden war. Gesetz sollte in diesem Fall die Trauung giltig sein. 552. Wenn er ihr einen Wertgegenstand gegeben hat; dies gehört zu den 3 Arten, durch welche die Trauung vollzogen werden kann. 553. Dieser Akt kann ja nicht rückgängig gemacht werden. 554. Wörtl. hängte; nach einer anderen Erklärung band er ihn an einen solchen Baum, bis er ihm sein Grundstück verkaufte. 555. Die der Verkäufer net. Da sprach R Hona: Wer die Erklirung unter eichnet hat, hat recht getan, und wer die Verkaufsurkunde untereichnet hat, hat recht getan. Wie du es nimmst: wenn die Erklärung, nicht die Verkaufsurkunde, und wenn die Verkaufsurkunde, nicht die Erklärung !? Er meint es wie folgt: wenn nicht die Erklärung, so würde derjenige, der die Vertan haben, R. Hona vertrat hierbei seine Ansicht, denn R. Hona sagte: wenn man jemand hängt und er verkauft, so ist der Verkauf giltig. - - Dem ist ja aber nicht Zeugen sagen, ihre Worte beziehen sich auf ein Vertrauen, sie nicht beglaubt sind, ihre Worte beziehen sich auf eine Erklärung , sie nicht beglaubt sind !? — Dies nur, wenn es mündlich erfolgt ist,

אמר רב הונא מאן דהתים אמודעא שפיר התים ומאן דחתים אאשקלתא שפיר חתים מה נפשך אי מודעא לא אשקלתא ואי אשקלתא לא מודעא הכי קאמר אי לאו מודעא מאן דהתים אאשקלתא שפיר התים רב הונא לשעמיה דאמר רב הונא תליוה אוזבין זכיניה זביני איני והאמר רב נהמן העדים Fol.40 שאמרו אמנה היו דברינו אין נאמנים מודעא היו דברינו אין נאמנין הני מילי על פה דלא אתי על פה ומרעא"לשטרא אכל כשמרא אתי שמרא ומרעא "לשטרא: גופא אמר רב נחמן אמנה היו דברינו ש kauisurkunde unterzeichnet hat, recht ge- לשטרא: ישו אין נאמנין מודעא היו דברינו אין נאמנין ומה בה רב אשי אמר אמנה היו דברינו אין נאמנין מודעא היו דברינו נאמנין מאי טעמא שזה ניתן ליכתב וזה לא ניתן ליכתב: ולא לאיש חזקה בנכסי אשתו so, R. Nahman sagte ja, dass wenn die יכוי: פשימא כיון דאית ליה לפירא פירא הוא זו שומא כיון דאית ליה לפירא דקאכיל לא צריכא דכתב לה דין ודכרים אין לי אומר בנכסייך וכי כתב לה מאי הוי והתניא האומר להבירו דין ודברים אין לי כל שדה זו ואין לי אני שדה זו ואין לי ke .240

. P 71 - הינ. חלות MP 70

denn die mündliche Erklärung kann nicht den Schein aufheben, bei einem Schein aber kann dieser Schein jenen Schein aufheben.

Der Text. R. Hona sagte: Wenn die Zeugen sagen, ihre Worte beziehen sich nur auf ein Vertrauen, so sind sie nicht beglaubt, ihre Worte beziehen sich auf eine Erklärung, so sind sie nicht beglaubt. Mar, der Sohn R. Asis, aber sagt, wenn: unsre Worte bezogen sich auf ein Vertrauen, so sind sie nicht beglaubt, wenn aber: unsre Worte bezogen sich auf eine Erklärung, so sind sie beglaubt, denn das eine darf geschrieben und das andere darf nicht geschrieben werden 503.

DER MANN HAT KEIN ERSITZUNGSRECHT AN DEN GÜTERN SEINER FRAU &C. Selbstverständlich, da ihm die Früchte gehören, so hat er ja nur die Früchte genossen 4? — In dem Fall, wenn er ihr geschrieben hat: ich habe kein Recht und keinen Anspruch auf deine Güter⁵⁰⁵. — Was ist denn dabei, dass er es ihr geschrieben hat, es wird ja gelehrt, dass wenn jemand zu seinem Nächsten sagte: ich habe kein Recht und keinen Anspruch

vorher schreiben liess, dass der Verkauf durch Zwang erfolgen werde, um ihn später ungiltig zu machen; cf. ob. S. 1053 Z. 22ff. 556. Wenn vorher eine Erklärung erfolgt ist, ist der erzwungene Kauf ungiltig. 557. Eine hebt die andere auf u. nur die Unterschrift der einen kann Giltigkeit haben. einer Urkunde unterzeichnet sind. 559. Wenn es sich um einen Schuldschein handelt u. die Zeugen bekunden, dass der Schuldner auf den Schuldschein kein Geld erhalten, sondern der Gläubiger ihm versprochen habe, ihm nötigenfalls das Geld zu geben u. vorher vom Schuldschein keinen Gebrauch zu machen. 560. Wenn es sich um einen Verkaufschein handelt u. die Zeugen bekunden, dass der Verkäufer ihnen vorher erklärt habe, dass der Verkauf erzwungen sei. 561. Ebenso sollte hierbei die Verkaufsurkunde giltig u. die Erklärung ungiltig sein. 562. Die Erklärung vor dem Verkauf. Schuldschein darf in einem solchen Fall überhaupt nicht geschrieben werden, (durch einen vordatirten Schuldschein können andere geschädigt werden, da der Gläubiger event. inzwischen vom Schuldner verkaufte Grundstücke widerrechtlich abnehmen kann,) die Zeugen sind daher nicht beglaubt, wenn sie behaupten, einen solchen unterschrieben zu haben, dagegen ist die Entgegennahme einer Erklärung vor dem Abschluss eines erzwungenen Verkaufs ein gutes Werk, u. wenn die Zeugen behaupten, dass dies der Fall war, sind sie beglaubt. 564. Ein Einspruch ist ja hierbei ausgeschlossen. 565. Wenu er also kein Recht zum Niessbrauch der Früchte hat.

עסק בה וידי מסולקות ממנה לא אמר בלום אמרי "לה דבי רבי ינאי"בכותב לה ועודה ארוסה וכדרב בהנא דאמר רב בהנא נחלה הבאה לו לאדם ממקום Col.b אחר אדם מתנה עליה שלא יירשנה וכדרכא דאמר אפר אפר אפר א שוי בתקנת הכמים כגון ואת Balan R. Kahana, denn R. ben hat'. Dies nach R. Kahana, denn R. שומעין לו מאי כגון זאת כדרב הונא אמר רב דאמר (Ket.58b רב הונא אמר רב יכולה אשה שתאמר לבעלה איני 1076 ניזונת ואיני טושה הא ראיה יש תימא נהת רוח עשיתי לבעלי מי לא תנן לכח מן האיש וחזר ולכח "35% מי שיתי wenn jemand sagt, er verzichte auf die לבעלי הכא נמי תימא נחת רוח עשיתי לבעלי הא איתמר עלה אמר רבה בר רב הונא"לא נצרכה אלא באותן שלש שדות אחת שבתב לה בכתובתה "ואחת שיחד לה בכתובתה ואחת שהכניכה לו שום Fol.50 ישאר נבסים שאר למעומי שאר למעומי מאי אילימא למעומי שאר נבסים is die Lehre, die R. Hona im Namen Rabhs כל שכן דהויא ליה איבה דאמר לה עיניך נתת בגירושין ובמיתה אלא למעומי נכסי מלוג האמר אר א א B 74 ה לה א B 74 בתניתין + M 72 אולא ואחד M 77 מחכני P 76 75 M — לא נצ אלא

auf dieses Feld und habe meine Hände davon genommen, er nichts gesagt habe!? In der Schule R. Jannajs erklärten sie: Wenn er ihr es noch als Verlobte geschrie-Kahana sagte, man könne über eine aus anderer Stelle kommende Erbschaft vereinbaren, dass man sie nicht erbe. Ferner auch nach Raba, denn Raba sagte, dass von den Gelehrten für ihn getroffene Bestimmung, wie zum Beispiel in diesem Fall, man auf ihn höre⁵⁰⁸. — Was heisst: wie in diesem Fall? - Dies bezieht sich auf sagte; R. Hona sagte nämlich im Namen Rabhs, eine Frau könne zu ihrem Ehemann sagen, sie wolle weder Unterhalt noch arbeiten. Wenn aber ein Beweis vorhanden⁵⁷ist, hat er es⁵⁷wol, — sie kann ja sagen, sie wollte nur ihrem Mann eine

Gefälligkeit erweisen 572!? Es wird ja auch gelehrt, dass wenn er vom Ehemann 573 und nachher von der Frau gekauft574 hat, sein Kauf ungiltig575 sei; sie kann also sagen, sie wollte nur ihrem Mann eine Gefälligkeit erweisen, ebenso sollte sie auch hierbei sagen können, sie wollte nur ihrem Mann eine Gefälligkeit erweisen!? - Hierzu wird ja gelehrt: Rabba b. R. Hona sagte, dies gelte nur von folgenden drei Feldern⁵⁷⁷: das er ihr für ihre Morgengabe verschrieben 577 hat, das er ihr für ihre Morgengabe bestimmt 578 hat, und das sie als ihr Eigentum eingeschätzt mitgebracht hat^{s79}. — Was schliesst dies aus, wollte man sagen, dies schliesse andere Gütersaus, so könnte ja um so mehr eine Feindschaft hervorgerufen ser werden, denn er könnte sagen: du hast dein Augenmerk auf die Scheidung oder [meinen] Tod gerichtet!? - Vielmehr, dies schliesst Niessbrauchgüter 34 aus. — Amemar sagte ja aber, dass wenn der Mann oder die Frau Niess-

566. Bevor noch sein Recht in Kraft getreten war. 567. Dass der Verzicht auf das noch nicht eingetretene Recht giltig sei. 568. Der Verzicht ist giltig. 569. Die Bestimmung, dass die Frau für den Ehemann arbeiten u. er ihr Unterhalt gewähren muss, ist im Interesse der Frau getroffen worden, weil in der Regel ihre Arbeit weniger wert ist; sie ist daher berechtigt, auf diese Bestimmung zu verzichten. 570. Dass sie ihm ihre Güter verkauft hat. 571. Das Ersitzungsrecht. 572. Durch den Verkauf, ohne in Wirklichkeit damit einverstanden gewesen zu sein. 573. Irgend ein Grundstück; nach dem Ehekontrakt sind seine Güter der Frau für ihre Morgengabe verpfändet. 574. Dh. sie für die Abtretung ihres Rechts befriedigt. 575. Die Frau hat ihre Rechte auf das Grundstück nicht eingebüsst; wenn sie geschieden wird, kann sie es dem Käufer abnehmen. die sie besonderen Anspruch hat. 577. Das in der Urkunde über ihre Morgengabe besonders genannt wurde, obgleich sie ihre Morgengabe von seinem ganzen Vermögen einfordern kann. der Hochzeit, also in der Urkunde nicht besonders bezeichnet wurde. 579. Von ihren Eisernen-Bestand-Gütern; cf. ob. S. 327 N. 143. 580. Des Manns, dass bei diesen der Verkauf giltig sei. 581. Wenn sie den Verkauf nicht billigt; sie kann also erst recht sagen, sie sei mit dem Verkauf nicht einverstanden gewesen u. wollte nur ihrem Mann gefällig sein. 582. Wenn sie den Verkauf nicht 583. Denn nur in diesen Fällen erhält sie ihre Morgengabe. gebilligt hätte. S. 325 N. 135.

branchguter verkauft hat, dies ungiltig sei? Die Lehre Amemars bezieht sich ant den Fall, wenn er verkauft hat und gesterben ist, sie kann dann kommen und es abnehmen, oder wenn sie verkauft hat und gestorben ist, er kann dann kommen und es abnehmen, und zwar auf Grund der Bestimmung der Rabbanan. Dies nach R. Jose b. Hanina, denn R. Jose b. Hanina sagte: In Usa ordneten sie an, dass wenn יפסק עמו "שישמשנו שלשים יום רבי מאיר אומר אומר eine Frau Niessbrauchgüter verkauft hat und gestorben ist, der Mann sie den Käufern abnehmen könne. Wenn sie aber beide zusammen an einen Fremden verkauft" haben, oder wenn sie an ihn verkauft hat, 15 so ist der Verkauf giltig. Wenn du aber willst, sage ich: Amemar ist der Ansicht R. Eleâzars, denn es wird gelehrt: Wenn jemand seinen Sklaven verkauft und vereinbart hat, dass er noch dreissig Tage 20 in seinen Diensten stehe, so hat, wie R. Meir sagt, beim ersten [Eigentümer] das Gesetz von einem oder zwei Tagen statt, weil er in seinem Besitz ist, und beim zweiten hat das Gesetz von einem oder 25 אשת איש צריכה למחות במאן אילימא באחר zwei Tagen nicht statt, weil er nicht in seinem Besitz ist; er ist der Ansicht, der Besitz der Früchte gleiche dem Besitz des Kapitals. R. Jehuda sagt, beim zweiten

אמימר איש ואשה שמבהו בנכבי מלוג לא נישו ולא כלום כי איתמה דאמימה היכא דזבין איהו ומית אתיא איהי ומפקא אי נמי זבנה איהי ומתה אתא איהו ומפיק כתקנתא הרבנן וכדרכי יוסי בר שנינא דאמר רבי יוסי בר הנינא באושא התקינו האשה שמברה בנכסי מלוג' ומתה הבעל מוציא מיד הלקוחות אבל היכא דזבינו תרוייהו לעלמא אי נמי ובנה איהי לדידיה ובינהו וביני ואיבעית אימא שמיפר"דאמר כרכי אלעזר דתניא המיכר את עבדו הראשון ישנו בדין יום או יומים מפני שהוא תחתיו והשני אינו בדין יום או יומים מפני שאינו תהתיו מסבר קנין פירות בקנין הנות דמי רבי יהודה אומר השני ישנו בדין יום או יומים מפני שהוא כספו הראשון אינו"בדין יום או יומים שאינו כספו קסבר קנין פירות לאו בקנין הגוף דמי רבי יוםי אומר מניהם ישנן בדין יום או יומים זה מפני שהוא Col.b תחתיו וזה מפני שהוא כספו ומספקא ליה אי קנין פירות כקנין הנוף דמי אי לאו כקנין הנוף דמי וספק נפשות לחקל רבי"אלעזר אומר שניהם אינן בדין יום או יומים זה לפי שאינו תחתיו וזה לפי שאינו כספו ואמר רבא מאי מעמא דרבי "אלעזר מות קרא לא יקם כי כספו הוא כספו המיוחד"לו: ולא לאיש הזקה בנכסי אשתו (וכו') והאמר רב בתיי בעלה + M 79 בחיי בעלה M 78

M 83 של מנת + M 82 דאמ — דאמ — Tאמ VP 86 וקסבר דספק M 85 אם לי M 84 במפני 15 - M 88 א דכתיב או 87

habe das Gesetz von einem oder zwei Tagen statt, weil er sein Eigentum ist, und beim ersten habe das Gesetz von einem oder zwei Tagen nicht statt, weil er nicht sein Eigentum ist; er ist der Ansicht, der Besitz der Früchte gleiche nicht dem Besitz des Kapitals. R. Jose sagt, bei beiden habe das Gesetz von einem oder zwei Tagen statt, bei dem einen, weil er in seinem Besitz ist, und beim anderen, weil er sein Eigentum ist; ihm ist es zweifelhaft, ob der Besitz der Früchte dem Besitz des Kapitals gleiche oder nicht, und in einem Zweifel bei Todesstrafsachen sterleichternd zu entscheiden. R. Eleâzar sagt, bei beiden habe das Gesetz von einem oder zwei Tagen nicht statt, bei dem einen, weil er nicht in seinem Besitz ist, und bei dem anderen, weil er nicht sein Eigentum ist. Hierzu sagte Raba: Was ist der Grund R. Eleâzars? — die Schrift sagt: or soll nicht bestraft werden, denn er ist sein Eigentum, sein Eigentum, das ausschliesslich ihm gehört.

Hat denn der Mann kein Ersitzungsrecht an den Gütern seiner Frau, Rabh sagte ja, dass eine Ehefrau Einspruch einlegen müsse; gegen wen, wollte man

585. Sie das Kapital u. er den Fruchterwerb. 586. Hinsichtlich der Züchtigung mit tötlichem Ausgang; cf. S. 330 N. 163. 587. Für diese Zeit gehört ihm die Arbeit des Sklaven, u. es ist ebenso als würde ihm seine Person gehören. 588. Auf die Tötung des Sklaven ist die Todesstrafe gesetzt. 589. Ex. 21,21.

והאמר רב אין מחזיקין בנכסי אשת איש אלא לאו בבעל אמר"רבא לעולם בבעל וכגון שחפר בה בורות שיהין ומערות והאמר רב נהמן אמר רבה כר אבוה 80.23 אין חוקה לנוקין אימא אין דין חוקה לנוקין אי שמר בקומרא שמר כב מרי אמר בבן sächlich gegen ihren Mann, und zwar רב זביד אמר בבית הכסא רב יוסה אמר לעולם באחר וכגון שאכלה מקצת חזקה בחיי"הבעל ושלש לאחר מיתת חבעל מינו דאי בעי אמר ליה אנא זבינתה מינך כי אמר ליה "נמי את זבינתה ליה וובנה ניהלי מהימן: נופא אמר רב אין מהזיקין Ersitzung erfolge™!? Lies: bei Schädigun-בנכסי אשת איש ודייני גולה אמרו מהזיקין "אמר Fol.51 רב "חלכה כדייני גולה אמרו ליה רב כהנא ורב אסי לרב הדר ביה מר משמעתיה אמר להו "לא ולא לאשה בנכםי מסתברא אמרי 50ברב יוסף: ים מוני מווני ביון דאית לה מווני מווני הוא 15 nur bei einem Abort ⁵⁰⁴. — R. Joseph erwi-דקא אכלה לא צריכא דיהד לה ארעא אהריתי למזונה הא ראיה יש "לימא לגלויי זוזי הוא דבני שמעת מינה המוכר שדה לאשתו קנתה ולא אמרינן אחר שנים לאחר M 90 רבה (P רב') א V S9 איא + M 92 בנכפי א"א + M 91 בנכפי א"א מסתבר מעמייהו דדייני B 94 לא 95 משום דר"י לישנא אחרינא מסתכרא מעמ דדייני גולה כר"י:

sagen gegen einen Fremden", so sagte ja Rabh, dass man die Güter einer Ehefrau nicht ersitzen könne; wahrscheinlich also gegen ihren Mann!? Raba erwiderte: Tatin dem Fall, wenn er da Gruben, Graben und Höhlen gegraben hat". - R. Nahman sagte ja aber im Namen des Rabba b. Abuha, dass durch Schädigungen keine gen hat das Gesetz von der Ersitzungsikeine Geltung. Wenn du aber willst, sage ich: hierzu wurde ja gelehrt: R. Mari erklärte, nur beim Rauch, und R. Zebid erklärte, derte: Tatsächlich gegen einen Fremden, und zwar wenn er es einen Teil der Ersitzungsjahre bei Lebzeiten des Ehemanns und drei nach dem Tod des Ehemanns geniessbraucht hat; wenn er wollte, könnte er sagen: ich habe es von dir gekauft, somit ist er auch beglaubt, wenn er sagt: du hast es ihm507 und er hat es mir verkauft.

Der Text. Rabh sagte: Die Güter einer Ehefrau kann man nicht ersitzen; die Richter des Exils 398 aber sagten, dass man sie wol ersitzen könne. Rabh sagte: Die Halakha ist nach den Richtern des Exils zu entscheiden. R. Kahana und R. Asi sprachen zu Rabh: Ist der Meister von seiner Lehre zurückgetreten? Dieser erwiderte: Nein, ich sagte, [ihre Auslegung] sei einleuchtend, nach der Erklärung R. Josephs™.

+ אמאי.

Noch die Frau an den Gütern ihres Manns &c. Selbstverständlich, da sie Unterhalt zu erhalten hat, so geniesst sie ja ihren Unterhalt[∞]!? — In dem Fall, wenn er ihr ein anderes Grundstück zu ihrem Unterhalt überwiesen hat. -- Wenn aber ein Beweis vorhanden ozist, hat sie es swol, - er kann ja sagen, er wollte nur sein Geld haben "?!? Oder hieraus wäre zu entnehmen, dass wenn jemand seiner Frau ein Feld verkauft, sie es erworben habe, und wir sagen nicht, er wollte nur sein Geld haben 605.

590. Der widerrechtlich ihre Güter ersitzen will. 591. In diesem Fall hat sie Einspruch einzulegen, da er nur zum Niessbrauch ihrer Grundstücke berechtigt ist, nicht aber zum Vernichten derselben; hat sie dies unterlassen, so beweist dies, dass sie sein Eigentum sind. Ersitzung auf gewöhnliche Art des Niessbrauchs erfolgen muss. 593. Die Ersitzung erfolgt nicht erst nach 3 Jahren, sondern sofort. 594. Bei schweren Belästigungen des Nachbars, selbst auf eignem Gebiet. 595. In diesem Fall muss sie Einspruch einlegen, sonst tritt Ersitzung ein; nur bei Lebzeiten des Ehemanns kann man die Güter der Frau nicht ersitzen. 596. Nach dem Tod 597. Deinem Ehemann. 598. Šemuél u. Qarna; cf. Bd. vij S. 60 Z. 8ff. 599. Dass man die Güter einer Ehefrau ersitzen könne, wenn man sie einige Zeit bei Lebzeiten des Ehemanus u. 3 Jahre nach seinem Tod im Besitz hatte. 600. Wie er oben die Mišnah übereinstimmend mit der Lehre Rabhs erklärt. 601. Wenn sie seine Güter niessbraucht. 602. Dass sie es von ihrem Mann gekauft hat. 603. Das Ersitzungsrecht, wenn er keinen Einspruch eingelegt hat. 604. Wörtl. aufdecken, entdecken; sie hat viell. ihm gehöriges Geld versteckt, u. um zu diesem zu gelangen, verkaufte er ihr scheinbar das Grundstück, ohne an einen ernsten Verkauf gedacht zu haben, da er sein eignes Geld in Zahlung erhielt. 605. Hierüber besteht weiter ein Streit.

M כהנא במתנה M 8

Nem, wenn sie einen Beweis hat, hat sie es wol, nämlich wenn sie eine Schenkungsurkunde hat

R Nahman sprach zu R. Hona: Weshalb war der Meister abends nicht bei uns im Lehrhaus, wir erörterten da schöne Dinge. Dieser fragte: Was sind es für schöne Dinge, die ihr erörtert habt? Wenn jemand seiner Frau ein Feld verkauft hat, nicht, er wollte nur sein Geld haben. Dieser entgegnete: Selbstverständlich, wenn du das Geld ausscheidest, so hat sie es ja durch den [Kauf]schein erworben, denn es wird gelehrt: Güter, die Sicherheit ge- 15 währen, werden durch Schein, Geld und Besitznahme erworben!? Jener erwiderte: Hierzu wurde ja gelehrt: Semuél sagte, dies gelte nur von einem Schenkungsnur dann erworben, wenn man den Preis bezahlt hat. — Aber R. Hamnuna wandte ja dagegen 'ein: Wieso" durch einen Schein?

wenn er ihm auf ein Papier oder auf cinc Scherbe, auch wenn sie keine Peruta wert sind, geschrieben hat: mein Feld

לגלויי זוזי הוא דבעי 'לא"מאי הא ראיה יש בשמר יים מתנה: אמר ליה רב נחמן לרב הונא לא הוה מר גבן באורתא בתחומא דאמריגן מילי מעלייתא אמר ליה מאי מילי מעלייתא אמריתו המוכר שדה לאשתו קנתה ולא אמרינן לגלויי זוזי הוא דבעי אמר ליה פשימא דל זוזי מחכא ותיקני בשמרא מי לא תנן נכסים שיש להן אחריות נקנין בכסק ובשטר ובחזקה אמר ליה ולא איתמר עלה אמר שמואל לא שנו אלא בשטר מתנה אבל בשטר מבר so hat sie es erworben, und wir sagen שלא מותיב רב המנונא ייולא מותיב רב המנונא יי 04.26 בשטר "כיצד כתב לו על הנייר או על החרם את על פי שאין בו שות פרומה שדי מכורה לך שדי קנויה לך חרי זו מכורה ונתונה ולאו הוא מותיב לה והוא מפרק לה במוכר שדהו מפני רעתה רב ביבי מסיים כה משמיה דרב נחמן ורב אשי אמר במתנה בקש 'ליתנה "לו ולמה כתב "לו בלשון מבר כדי ליפות "כהו מיתיכי לוה מן העבד ושחררו מן האשה וגרשה אין להן עליו כלום מאי טעמא לאו משום דאמריגן לגלויי זוזי הוא דבעי שאני התם schein, durch einen Kaufschein werden sie 20 בלא ניהא ליה" עבד לוה לאיש מלוה: שלה רב 19622,7 כווס הונא בר אבין המוכר שדה לאשתו קנתה ובעל 5"8 - M 99 8 B אימא דמיה B 4 לאו WM 3 בשימא M 2 דמיה

שכר א בתונה לך ולאו + M 6

M 11 ליתנו 10 M לה 11 M

את כחה B 12 + לשווייה נפשיה. א + דליהוי. soll dir verkauft sein, mein Feld soll dir geschenkt sein, so ist es verkauft oder verschenkt^{o10}. — Er erhob diesen Einwand, und er selbst erklärte es auch: wenn er das Feld wegen seiner Minderwertigkeit verkauft^{eit}. R. Bebaj ergänzte noch im Namen R. Nahmans: Und R. Aši erklärte: er wollte es ihm eigentlich schenken, nur schrieb er ihm [den Schein] deshalb in Form eines Verkaufs, um seine Rechtskraft zu steigern. Man wandte ein: Wenn jemand [Geld] von seinem Sklaven geborgt und ihn darauf freigelassen hat, von seiner Frau und sich von ihr scheiden liess, so haben sie von ihm nichts mehr zu beanspruchen doch wol aus dem Grund, weil wir sagen, er wollte nur sein Geld haben "!? - Anders ist es hierbei, es will niemand, dass es von ihm heisse: Der Schuldner ist ein Sklave des Gläubigers 16.

R. Hona b. Abin liess folgendes sagen617: Wenn jemand ein Feld an seine Frau verkauft hat, so hat sie es erworben, und der Ehemann geniesst die Früchte. Aber R.

606. Er kann die Schenkung nicht annulliren. 607. Immobilien. 608. Gegen die 600. Erfolgt die Erwerbung. 610. Hier wird also ausdrücklich auch von Lehre Semuéls. einem Verkaufschein gesprochen. 611. In diesem Fall tritt der Verkäufer den Besitz sofort ab, noch bevor er das Geld erhalten hat.
612. Die oben als Einwand gegen S. angezogene Lehre spricht nicht von einem Verkauf, sondern von einer Schenkung, wenn er ihm nämlich statt der Verkaufsurkunde eine Schenkungsurkunde geschrieben hat. 613. Obgleich er ihnen im Schuldschein seine Güter verpfändet hat. 614. Das sie beiseite geschafft haben, u. nahm es ihnen in Form eines Dar-615. Pr. 22,7. 616. Durch die Schuld wird der Herr ein Sklave seines Sklaven; es ist daher anzunehmen, dass das Darlehn fingirt war u. er in Wirklichkeit nur sein Geld haben wollte; bei einem Verkauf dagegen ist anzunehmen, dass er ernst gemeint war, 617. Den Jüngern im Lehrhaus.

אוכל פירות ברם רבי אכא ורכי אכהו וכל גדולי הדור אמרו במתנה בקש ליתנו לה ולמה כתב לה "לשום מכר כדי ליפות את כחה מיתיבי לוה מן העבד ושהררו מן האשה וגרשה אין להן עליו כלום "מאי שעמא לאו משום דאמרי לגלויי זוזי הוא דבעא שאני התם דלא"לישוי איניש"עבד לוה לאיש מלוה: אמר רב המוכר שדה לאשתו קנתה והבעל אוכל פירות במתנה קנתה ואין הבעל אוכל פירות ורבי "אלעזר אמר אחד זה ואחד זה קנתה ואין הבעל מוכל פירות עבד רב הכדא עוכדא כרכי אלעזר anspruchen; doch wol aus dem Grund, אמרו ליה רבן עוקבא ורבן נהמיה בני"בנתיה דרב לרב חסדא שביק מר רברבי ועביד כזומרי אמר להו ואנא נמי כרברבי עבדי דכי אתא רבין אמר רבי" יוחגן אחד זה ואחד זה קנתה ואין הבעל אוכל ם פירות אמר רבא הלכתא המוכר שדה לאשתו לא קנתה והכעל אוכל פירות במתנה קנתה ואין הבעל אוכל פירות תדתי לא קשיא כאן במעות ממונין כאן במעות "שאינן טמונין דאמר רב יחודה מעות ממונין לא קנתה מעות שאינן ממונין קנתה: תנו בין מין בקבונות לא בין הנשים ולא בין Mann geniesst die Früchte nicht. R. Ele-העבדים ולא מן התינוקות קבל מן האשה יחזיר לאשה"ואם מתה יהזיר לבעלה קבל מן העבד יחזיר לעכד ואם מת יחוזה לרבו קבל מן חקטן יעשה לו Fol.52

על לשון או 14 אר...דבעא VM 13 משני M 15 אליעזר P 17 בפשיה + M 16 M 18 ברתיה (יאט P) מאין B 20 725 M 21 1 -- M 19 מה"ע...ליכו מתה האשה יחזיר לבעלה קבל מה"ק.

Abba, R. Abahu und alle Grossen des Zeitalters sagten, er wollte es ihr als Geschenk geben, und nur um ihr Besitzrecht zu steigern, schrieb er ihr [den Schein] in Form 5 eines Verkaufs. Man wandte ein: Wenn jemand [Geld] von seinem Sklaven geborgt und ihn darauf freigelassen hat, oder von seiner Frau und sich von ihr scheiden liess, so haben sie von ihm nichts zu beweil wir sagen, er wollte nur sein Geld haben!? — Anders ist es hierbei, es will niemand, dass es von ihm heisse: Der Schuldner ist ein Sklave des Gläubigers.

Rabh sagte: Wenn jemand ein Feld an seine Frau verkauft hat, so hat sie es erworben, und der Mann geniesst die Früchte; wenn er es ihr als Geschenk gegeben hat, so hat sie es erworben und der âzar aber sagte, in beiden Fällen habe sie es erworben und der Mann geniesse die Früchte nicht. R. Hisda traf eine Entscheidung nach der Ansicht R. Eleâzars. Da sprachen R. Ûgaba und R. Nehemja, die Söhne der Tochter Rabhs, zu R. Hisda: Der Meister lässt die Grossen" und ver-

fährt nach den Kleinen!? Dieser erwiderte: Ich verfuhr auch nach den Grossen, denn als Rabin kam, sagte er im Namen R. Johanans on sowol in dem einen Fall als auch in dem anderen Fall habe sie es erworben und der Mann geniesse die Früchte nicht. Raba sagte: Die Halakha ist: wenn jemand ein Feld an seine Frau verkauft hat, so hat sie es nicht erworben, und der Mann geniesst die Früchte, und wenn er es ihr als Geschenk gegeben hat, so hat sie es erworben, und der Mann geniesst die Früchte nicht. — Beides 21? — Das ist kein Widerspruch, das eine, wenn für verborgenes Geld, das andere, wenn für nicht verborgenes Geld. R. Jehuda sagte nämlich, wenn für verborgenes Geld, habe sie es nicht erworben, und wenn für nicht verborgenes Geld, habe sie es erworben.

Die Rabbanan lehrten: Man darf weder von Frauen noch von Sklaven noch von Kindern etwas in Verwahrung nehmen. Hat man etwas von einer Frau genommen, so gebe man es der Frau zurück; ist sie gestorben, so gebe man es ihrem Mann zurück. Hat man etwas von einem Sklaven genommen, so gebe man es dem Sklaven zurück; ist er gestorben, so gebe man es seinem Herrn zurück. Hat man etwas von einem

^{618.} Die Früchte gehören demnach ebenfalls der Frau. 619. Rabh, der früher u. bedeutender 620. Dieser war ein Kollege Rabhs. 621. In der 1. Lehre Rabas ist ein Widerspruch enthalten; zuerst heisst es, dass sie es nicht erworben habe, nachher aber, dass der Ehemann die Früchte geniesse, woraus zu schliessen ist, dass sie es erworben habe. 622. Das Geld war wahrscheinlich Eigentum des Ehemanns, u. er wollte ihr nicht den Besitz des Grundstücks abtreten, sondern sein Geld erlangen.

Kind genommen, so mache man ihm etwas Liebes Wenn diese bei ihrem Tod gesagt haben, es gehöre jenem, so handle man nach ihrer Erklärung, wenn aber nicht , so mache man eine Erklärung zu iliter Erklärung

Als die Frau des Rabba b. Bar-Hana im Sterben lag, sagte sie: diese Ohrringe gehören Martha und den Söhnen seiner sprach er zu ihm: Wenn sie dir beglaubt ist, so handle nach ihrer Erklärung, wenn aber nicht, so mache eine Erklärung zu ihrer Erklärung. Manche sagen: er habe reich bekannt sind, so handle nach ihrer Erklärung, wenn aber nicht, so mache eine Erklärung zu ihrer Erklärung.

Hat man etwas von einem Kind gemommen, so mache man ihm etwas Liebes. 20 שנפלו לי מבית אבי אמר רב עליו להביא Was ist unter Liebes zu verstehen? R. Hisda erklärte: Eine Gesetzrolle. Raba b. Hona erklärte: Eine Dattelpalme, von der es die Datteln essen kann.

NOCH EIN VATER AN DEN GÜTERN SEINES SOHNS, NOCH EIN SOHN AN DEN

GÜTERN SEINES VATERS. R. Joseph sagte: selbst wenn sie sich getrennt haben; Raba aber sagte: nicht 128 wenn sie sich getrennt haben. R. Jehuda sagte: R. Papi traf eine Entscheidung, dass dies nicht von dem Fall gelte, wenn sie sich getrennt haben, nach Raba. R. Nahman b. Jiçhaq sagte: Mir erzählte R. Hija aus Hormez-Ardšir, dass ihm R. Aha b. Jâqob im Namen des R. Nahman b. Jâqob gesagt habe, dies gelte nicht von dem Fall, wenn sie sich getrennt haben. Die Halakha ist: dies gilt nicht von dem Fall, wenn sie sich getrennt haben. Ebenso wird auch gelehrt: Wenn ein Sohn sich getrennt oder eine Frau sich scheiden liess 20, so gleichen sie jedem anderen Menschen⁵³⁰.

Es wurde gelehrt: Wenn einer von den Brüdern die Geschäfte des Hauses' führt, und Kaufbriefe oder Scheine auf seinen Namen im Umlauf sind, von welchen er behauptet, sie seien sein Eigentum, das ihm vom Vater seiner Mutter zugefallen ist, so muss er, wie Rabh sagt, den Beweis antreten; Semuél aber sagt, die Brüder

623. Man gebe es den von ihnen Genannten. 624. Wenn man den Eindruck hat, dass sie nicht die Wahrheit sagen. 625. Man gebe es dem zurück, dem es wahrscheinlich gehört, dem Herrn, bezw. dem Ehemann. 626. Viell. identisch mit dem Bd. vij S. 14 Z. 10 genannten. getrennten Haushalt führen, dennoch haben sie gegen einander kein Ersitzungsrecht. diesem Fall spricht unsre Mišnah nicht, vielmehr haben sie in einem solchen Fall wol Ersitzungsrecht. 629. Von seinem Vater, bezw. ihrem Ehemann. 630. Hinsichtlich des Ersitzungsrechts. 631. Wenn der Vater gestorben ist u. er als ältester Sohn die Geschäftsleitung übernommen hat. Werte dieser Scheine. 633. Dass es sein Eigentum ist; solange dies nicht geschieht, gelten sie als Hinterlassenschaft des Vaters

סגולה וכולן שאכרו בשעת ביתתן של פלוני הן יכשה כפירושן ואם לאו יכשה פירוש לפירושן: דביתהו דרבה בר בר חנה כי קא שכבה אמרה הני כיפי דמרתא ובני ברת אתא לקמיה דרב אמר ליה אי מהימנא לך נשה בפירושה ואי לא נשה פירוש לפירושה ואיכא דאמרי הכי אמר ליה אי אמידא לך עשה כפירושה ואי לא עשה פיריש מוכח לפירושה: מן הקטן יעשה לו סגולה: מאי סגורה רב הסדא אמר ספר תורה רבא בר הונא אמר Tochter. Als er darauf vor Rabh kam, שובכי הבן האב בנבבי לאב בנבבי הבן אורים לא דאבל מיניה תמרי: ילא לאב בנבבי הבן ילא לבן בנכסי האב: אמר רב יוסף אפילו חלקו רבא אמר חלקו לא אמר רב יהודה עבד רב פפי עובדא הלקו לא כרכא אמר רכ נהמן כר יצחק אישתעי לי רב הייא מהורמיז ארדשיר דאישתעי ilm wie folgt erwidert: Wenn jene dir als היה רב אחא בר ינקב משמית דרב נחמן בר ינקב ייים חלקו לא וחלכתא חלקו לא תניא גמי חכי בן שחלק ואשתו שנתגרשה הרי הן כשאר כל אדם: "איתמר אחד מן האחין שהיה נושא ונותן בתוך הבית והיו אונות ושטרות יוצאין על שמו ואמר שלי הם

> ואיכא דאמרי M 23 אורישיו הזיר ליורשיו + B 22 ואיכא...רפירושה M 25 B 24 ברתא אביל פירי M 27 רבה בר רב הונא B 26 V 28 - M 30 רכה (P רב') B 29 ירמיה מדפתי עכד B 32 ילי מהורמין דארדשיד ואישתעי לי M 31 .אחד. אחד. אחד. ארדשיד

ראיה ושמואל אמר על האחין להביא ראיה אמר שמואל מודה לי אכא שאם מת על האחין להביא ראיה מתקיף לה רב פפא כלום טענינן להו ליתמי מידי דלא מען ³⁵להו אבוהון והא רבא אפיק ³⁵ווגא ³⁶ווגא מידי ten wir denn für die Waisen mit einer ten wir denn für die Waisen mit einer העשוים להשאיל ולהשכיר בדשלה רב הונא בר אבין Col.b דברים העשוין להשאיל ולהשכיר ואמר לקוחין הן בידי אינו נאמן"קשיא: אמר רב חסדא לא שנו אלא דאין הלוקין בעיסתן אבל הלוקים בעיסתן אימור בעדים חבה אמר רבה במאי רבה בעדים Dinge sind, die man zu verleihen und zu רב ששת אמר ראיה בקיום השמר אמר ליה רכא לרב נחמן הא רב והא שמואל הא רבה והא רב ששת מר כמאן סבירא ליה "אנא מתניתא ידענא דתניא אחד מן האחין שהיה נותן ונושא בתוך יוצאין על שמו ואמר so ist er nicht beglaubt. — Dies ist ein שלי הן שנפלו לי מבית אבי אמא עליו להביא ראיה וכן האשה"שהיא נושאת ונותנת בתוך הבית והיו אונות ושמרות יוצאין על שמה ואמרה שלי הן שנפלו לי "מבית אבי אבא או מבית אבי אמא יכיון מהו דתימא אשה"ביון getrennt sind, so kann er es von seinem

— M 39 שהיתה M 38 א״ל + B 37 קשוא

מבית א"א או $\parallel 40$ – כיון.

müssen den Beweis antreten". Šemuél sagte: Abba pflichtet mir bei, dass wenn er gestorben ist', die Brüder den Beweis antreten müssen. R. Papa wandte ein: Tre-Einwendung ein, die ihr Vater selber nicht erhoben hätte!? So liess auch Raba von Waisen eine Kleiderschere und ein Agadabuch ohne Beweis" wegnehmen, weil es vermieten pflegt. R. Hona b. Abin liess nämlich sagen: Wenn jemand von Dingen, die man zu verleihen und zu vermieten pflegt, behauptet, er habe sie gekauft, Einwand".

R. Hisda sagte: Dies gilt nur von dem Fall, wenn sie in ihrem Teig nicht getrennt sind, wenn sie aber in ihrem Teig Teig gespart haben 43. — Wodurch hat er esº44zu beweisen? Rabba sagte, er habe es durch Zeugen zu beweisen; R. Sešeth sagte, er habe es durch die Beglaubigung des

Scheins zu beweisen. Raba sprach zu R. Nahman: Da ist Rabh und da ist Semuél , da ist Rabba und da ist R. Šešeth⁴⁷, wessen Ansicht ist der Meister!? — Ich kenne folgende Lehre: Wenn einer von den Brüdern die Geschäfte des Hauses führt, und Kaufbriefe und Scheine auf seinen Namen im Umlauf sind, von welchen er behauptet, sie seien sein Eigentum, das ihm vom Vater seiner Mutter zugefallen ist, so muss er den Beweis antreten. Ebenso muss, wenn eine Frau⁶⁴⁸die Geschäfte des Hauses führt, und Kaufbriefe und Scheine auf ihren Namen im Umlauf sind, von welchen sie behauptet, es sei ihr Eigentum, das ihr vom Vater ihres Vaters oder vom Vater ihrer Mutter zugefallen ist, sie den Beweis antreten 49. – Wozu das ebenso 50? – Man könnte glauben, eine Frau werde, da es ihr zur Ehre gereicht, wenn man von ihr

- 634. Da die Scheine seinen Namen tragen; solange dies nicht geschieht, gelten sie als sein Eigentum. 635. Dies war sein eigentlicher Name, Rabh (Meister) wurde er par excellence genannt. minderjährige Waisen hinterlassen hat, die ihre Interessen nicht selbst wahrnehmen können. Wenn der Vater lebte, würde man sie im Besitz der Brüder belassen haben. 638. Dass der Vater der Waisen sie vom Eigentümer leihweise erhalten hatte; er entschied nicht, dass wegen des Tods des Vaters der Eigentümer den Beweis anzutreten habe. 639. Bei dem sich eine fremde Sache befindet. 640. Gegen das angebliche Zugeständnis Rabhs. 641. Dass nach R. der die Geschäfte führende Bru-642. Zu ihrem Brot, dh. einen gemeinsamen Haushalt führen. der den Beweis anzutreten habe. 643. Wenn sie einen getrennten Haushalt führen, so ist anzunehmen, dass er sich die strittigen Objekte erspart hat, u. braucht keinen Beweis anzutreten, dass sie sein Eigentum sind. 644. Dass es sein Eigentum ist. 645. Dass der Inhalt auf Wahrheit beruhe, u. in diesem heisst es, dass es sein Eigentum sei. 646. Die über den oben angeführten Fall verschiedener Ansicht sind. über die Ansicht Rabhs streiten. 648. Nach dem Tod ihres Manns. 649. Solange dies nicht geschieht, gelten sie als Eigentum der Waisen. 650. Dieser Fall gleicht ja vollständig dem vorangehenden.

sagt, sie mühe sich tür die Waisen ab, die Waisen nicht berauben, so lehrt er uns '.

DIES GHEE NER VON DER ERSITZUNG, WENN ARER JEMAND ETWAS GESCHENKT ER-HALTEN HAT, ODER WENN BRÜDER GETEILT HARRY &c. Haben diese alle, von welchen wir sprechen, kein Ersitzungsrecht? Die Misnah ist lückenhatt und muss wie tolgt lauten: dies gilt nur von einer Ergibt, wenn zum Beispiel der Verkäufer sagt, er habe es nicht verkauft, und der Käufer sagt, er habe es gekauft, bei einer Ersitzung aber, bei welcher es keinen Rechtsstreit gibt, wenn zum Beispiel je- ליה לאבא השתא ומה מכר דקא יהיב ליה זווי אי זו Beispiel je- ליה לאבא השתא ומה מכר דקא mand ein Geschenk erhalten hat, wenn Brüder geteilt haben, oder wenn jemand die Güter eines Proselvten in Besitz genommen hat, wobei nur eine Besitznahme erforderlich ist, erfolgt eine Ersitzung, 20 הרי זו חוקה האי גדר היכי דמי אילימא דמעיקרא wenn er [das Grundstück] abgeschlossen, verzäunt oder etwas niedergerissen hat.

R. Hošâja lehrte im [Traktat von der] Trauung [nach Rezension] der Schule Levis: Wenn er [das Grundstück] in seiner' Gegenwart abgeschlossen, verzäunt oder

"דשכיחא לה מילתא דאמרי קא מרהא קמי יתמי "לא גולה מיתמי קא משמע לן: במה דברים אמירים במחזיק אבל בנותן מתנה והאחין שחלקי יבי": אמי כל הני דאמרינן לאו בני חזקה נינהו הסורי מחסרא והכי קתני במה דברים אמורים בחוקה שיש עמה שענה כגון מוכר אומר לא מכרתי ולוקה אומר לקחתי אכל חזקה שאין עמה מענה כגון נותן מתנה והאחין שחלקו וחמחזיק בנכסי הגר"דלמקני בעלמא הוא "נעל גדר פרין כל שהוא 'הרי זו חזקה: תני sitzung, bei welcher es einen Rechtsstreit בלי ברן בר פרץ בל גדר פרץ בל גדר פרץ בליי געל גדר פרץ בליי שהוא"בפניו חרי זו חזקה בפניו אין שלא בפניו לא אמר רבא "חכי קאמר בפניו לא צריך למימר ליח דים לך הזק וקני" שלא בפניו צריך למימר ליה לך הזק וקני בעי רב"מתנה היאך אמר שמואל מאי תבעי אמר ליה לך הזק וקני אין אי לא לא מתנה 'לא פל שכן ורב סבר מאן דיהיב מתנה בעין יפה יהיב וכמה כל שהוא כדשמואל דאמר שמואל גדר גדר והשלימו לעשרה ופרין פרצה כדי שיכנס ויצא בה לא הוו סלקי לה והשתא גמי לא סלקי לה מאי

רשביהא. M דשכיחא דאמרי B 41 אימא + M 42 - 1 א דקבעי + M + M + א דקבעי + M +יין בפניו בפניו אין P אין אין V משרשיי. א M 46 דלא יחיב ליה זוזי. + T או זוי.

etwas niedergerissen hat, so ist dies eine Besitznahme. - Nur wenn in seiner Gegenwart, nicht aber, wenn in seiner Abwesenheit!? Raba erwiderte: Er meint es wie folgt: wenn es in seiner Gegenwart erfolgt, so braucht er nicht zu ihm zu sagen: geh, tritt den Besitz an und erwirb es; wenn es aber in seiner Abwesenheit erfolgt, so muss er zu ihm sagen: geh, tritt den Besitz an und erwirb es. Rabh fragte: Wie verhält es sich bei der Schenkung 54? Semuél sprach: Was ist da Abba fraglich, wenn er bei einem Kauf, wo er dem anderen Geld zahlt, nur dann erwirbt, wenn der andere zu ihm sagt: geh, tritt den Besitz an und erwirb es, sonst aber nicht, um wieviel mehr gilt dies von einer Schenkung. Rabh aber ist der Ansicht, wer ein Geschenk gibt, tut dies mit gönnendem Auge⁰⁵⁵. — Wieviel⁰⁵⁰? — Etwas. Dies nach Semuél, denn Semuél sagte: Wenn er einen Zaun bis auf zehn [Handbreiten] ergänzt hat oder eine Lücke gerissen, durch welche man hinein- und hinausgehen kann, so ist dies eine Besitznahme. - Von welchem Zaun wird hier gesprochen: wollte man sagen, wenn man vorher über diesen nicht steigen konnte⁹⁵⁷ und nachher ebenfalls über diesen nicht steigen kann, so hat er ja nichts getan, und wollte man sagen, wenn man vorher

^{649.} Dass sie trotzdem den Beweis antreten muss. 650. Wie dies aus dem Wortlaut der Mišnah zu entnehmen ist. 651. Dass die Ersitzung erst nach 3 Jahren erfolgt. 652. Wodurch die Sache in seinen Besitz übergeht u. niemand ihm den Besitz streitig macht. 653. Des früheren Besitzers. 654. Ob der Schenkende zum Empfänger sagen muss, dass er gehe u. den Besitz des Geschenks antrete; die obige Lehre spricht vom Verkauf. 655. Er tritt ihm den Besitz ab, auch wenn er ihn zur Besitznahme nicht auffordert. 656. Muss man niedergerissen, bezw. erbaut haben, damit eine Besitznahme 657. Wenn er zBs. schräg od. auf einer Anhöhe gebaut ist.

לה טובא עבד לא צריכא דמעיקרא הוו סלקי לה ברווחא וחשתא "קא סלקי לה בדוחקא האי פרצה היכי דמי אילימא דמעיקרא הוו עיילי בה והשתא נמי עיילי בה מאי עבד ואלא דמעיקרא לא הוו עיילי בה והשתא קא עיילי כה מובא עבד לא צריכא דמעיקרא הוו עיילי בה בדוחקא וחשתא עיילי בה ברווחא: אמר רבי אסי אמר רבי יוחנן נתן צרור והועיל נטל צרור והועיל הרי זה חזקה 10 מאי נתן ומאי נטל אילימא נתן צרור וסכר מיא מינה נטל צרור ואפיק מיא מינה האי מבריה ארי 83.584 מנכסי חברו הוא אלא נתן צרור "דצאמת לה מיא נטל צרור "וארוח לה מיא: ואמר "רבי אסי אמר רבי יוחנן שתי שדות ומצר אחד ביניהן החזיק באחת מהן לקנות אותה ואת חברתה לה konnte und nachher bequem durchgehen אותה קנה חברתה לא קנה לקנות את חברתה אף אותה לא קנה בעי רבי זירא החזיק באחת מהן °לקנות אותה ואת המצר ואת חברתה מהו מי אמרינן "מצר דארעא חד הוא וקני או דלמא האי יבי רבי לחודיה קאי והאי לחודיה קאי תיקו בעי רבי fortgenommen und dadurch etwas erwirkt אלעזר החזיק במצר לקנות שתיהן מהו מי אמרינן האי מצר "אפסרא דארעא הוא וקני או דלמא האי 22 M סלקי בדוח' - 53 P דצמד א 54 דפתח ליה M 52 $^{\circ}$ אי מצר האי אי מצר האי מצר האי מצר האי מצר האי מצר האי B אי מצר האי

ארעא ודהאי ארעא הוא M 58 ארעא ודהאי ארעא ארעא

עבד ואלא דמעיקרא הוו סלקי לה והשתא לא סלקי

über diesen steigen konnte und nachher über diesen nicht steigen kann, so hat er ja sehr viel getan ?? — In dem Fall, wenn man vorher über diesen bequem steigen konnte und nachher nur schwer. Von welcher Lücke wird hier gesprochen: wollte man sagen, wenn man vorher durch diese gehen konnte und nachher ebenfalls durch diese gehen kann, so hat er ja nichts getan, und wollte man sagen, wenn man vorher durch diese nicht gehen konnte, und nachher durch diese gehen kann, so hat er ja sehr viel getan!? — In dem Fall, wenn man vorher nur schwer durchgehen

R. Asi sagte im Namen R. Johanans: Wenn er einen Span hineingesteckt und dadurch etwas erwirkt hat, einen Span hat, so ist dies eine Besitznahme. — Was ist unter hineinstecken und fortnehmen zu verstehen: wollte man sagen, wenn er einen Span hineinsteckt und das Wasser zurückgehalten hat, einen Span fortgenommen und das Wasser herausgelassen 602 hat,

so ist dies ja ebenso, als würde man einen Löwen von fremden Gütern verscheuchen ?? - Vielmehr, wenn er einen Span hineingesteckt und das Wasser festgehalten hat, wenn er einen Span fortgenommen und das Wasser hineingelassen hat⁶⁰⁴.

וקני.

Ferner sagte R. Asi im Namen R. Johanans: Wenn es zwei Felder sind und zwischen beiden sich eine Grenze befindet, so hat er, wenn er von einem Besitz ergriffen hat, um es zu erwerben, dieses erworben, wenn um dieses und das andere zu erwerben, nur dieses und nicht das andere erworben, und wenn um das andere zu erwerben, auch dieses nicht erworben. R. Zera fragte: Wie ist es, wenn er Besitz genommen hat von einem, um dieses, die Grenze und das andere zu erwerben: sagen wir, die eine Grenze gehöre zu beiden Grundstücken, somit hat er sie erworben, oder aber sind sie von einander getrennt⁶⁵? — Die Frage bleibt dahingestellt. R. Eleâzar fragte: Wie ist es, wenn er von der Grenze Besitz genommen hat, um beide zu erwerben: sagen wir, die Grenze sei der Halfter des Grundstücks, somit hat er sie erworben 7, oder aber sind sie von einander getrennt? — Die Frage bleibt dahingestellt.

658. Der Zaun erhält dadurch seinen eigentlichen Wert u. dies ist nicht mit "etwas" zu bezeichnen. 659. In ein am Zaun des Grundstücks befindliches Loch. 660. Beim Kauf od. der Erwerbung eines herrenlosen Grundstücks. 661. Das sonst das Grundstück überschwemmt haben würde. 662. Und dadurch das Grundstück vor Schaden geschützt. 663. Er hat nur eine gottgefällige Handlung 664. Und dadurch das Feld bewässert; es ist ebenso ausgeübt, u. dadurch erfolgt keine Ersitzung. als würde er es gepflügt od. den Zaun ausgebessert haben. 665. Durch eben diese Grenze, die in einer Erhöhung od. Vertiefung besteht. 666. Da sie das Grundstück bezeichnet u. begrenzt. 667. Ebenso wie man mehrere Tiere erwirbt, wenn man sie an einem Halfter führt.

R Nahman sigte im Namen des Rabba b Ababa Menn von zwei Häusern eines limter dem anderen liegt und jemand vom vorderen Besitz ergriffen hat, um es n ciwerben, so hat er es erworben, wenn um dieses und das hintere zu erwerben, o hat er das vordere erworben und das hintere nicht, und wenn um das hintere on erwerben, so hat er auch das fordere sit ergriffen, um es zu erwerben, so hat er es erworben, wenn um dieses und das vordere zu erwerben, so hat er beide erworben, und wenn um das fordere zu ercrworben.

R. Nahman sagte im Namen Rabbas: Wenn jemand auf dem Grundstück eines Proselvten grosse Paläste gebaut und ein gesetzt hat, so hat dieser sie erworben, denn der erste hat nur Ziegel umgewandt".

R. Dimi b. Joseph sagte im Namen R. Eleazars: Wenn jemand auf dem Grundstück eines Proselvten [fertige] Paläste vorfindet und in diesen nur einen Kalkstrich oder eine Täfelung anbringt, so erwirbt er

לחודיה קאי והאי לחודיה קאי תיקו: אמר רב נחמן אמר רכה כר אכוה שני בתים זה לפנים מזה החזיק בהיצון לקנותו קנאו לקנות אותו ואת הפנימי היצון קנה פנימי לא קנה לקנות את הפנימי אף חיצון נמי לא קנה החזיק בפנימי לקנותו קנאו לקנות אותו ואת החיצון קנה שניהן לקנות את החיצון אף פנימי לא קנה: אמר רב נחמן אמר רבה "הבונה פלטרין גדולים בנכסי הגר יבא אחר והעמיד להן דלתות קנה מאי מעמא קמא לבני nicht erworben. Hat er vom hinteren Be- מילמא הוא דאפיך: אמר רב דימי בר יובק אמר ש רבי אלעזר המוצא פלטרין בנכסי הגר וכד בהן סיוד אחד או ביור אחד קנאן וכמה אמר רב יוסף אמה אמר רב הסדא"כנגד הפתח: אמר רב עמרם האי מילתא אמר לן רב ששת' ואנהרינהו עינין "ממתניתא werben, so hat er auch das hintere nicht וינין המציק מצקות בנבסי הגר קנה ואנהרינהו קינין ממתניתא מאי היא דתניא"כיצד כהזקה "נעל לו מנעלו או "התיר לו מנעלו או שהוליך כליו אחריו לבית המרחין והפשימו והרחיצו סכו"גרדו והלבישו והנכילו והנביהו קנאו אפר רבי שמכון לא תהא הזקה מחלבה מהגבהה שהגבחה קונה בכל מקום מאי anderer gekommen ist und da Türen ein- 20 קאמר הכי קאמר הגביחו לרכו קנאו הגביה רבו לו לא קנאו אמר רבי שמעון לא תהא חזקה גדולה א ברולים + M 61 בר אבוה + B 60 ברולים P 50 1 + B 64 אר״ה אמה כנגד M 63 76 M הצינ ואנהר לן עייני P 66 ממתניתין M 65 P 68 באיזה צד | M 69 הנעיל | P 68 ושהגביהו. P 72 רהצו + P 71

sie. - Wieviel"? R. Joseph erwiderte: Eine Elle. R. Hisda sagte: Gegenüber der Tür". R. Âmram sagte: Folgendes sagte uns R. Sešeth und erleuchtete uns die Augen in einer Barajtha: Wenn jemand auf dem Grundstück eins Proselyten ein Polster ausbreitet, so erwirbt er es⁰⁷³. — Welches Bewenden hat es mit dem Erleuchten der Augen in einer Barajtha? — Es wird gelehrt: Wieso durch Besitznahme? — wenn er ihm den Schuh angezogen, den Schuh abgezogen, ihm die Sachen nach dem Badehaus getragen, ihn ausgezogen, gewaschen, geschmiert, frottirt, angezogen und angeschuht hat, oder wenn er ihn hochgehoben hat, so hat er ihn erworben. R. Simôn sagte: Die Besitznahme ist nicht wirksamer als das Hochheben, denn durch das Hochheben erwirbt man überall° .- Wie meint er es°? - Er meint es wie folgt: hat er den Herrn hochgehoben on, so hat er ihn erworben, hat der Herr ihn hochgehoben, so hat er ihn nicht erworben; und hierzu sagte R. Simôn; die Besitznahme sei nicht wirksamer als das Hochheben, denn durch das Hochheben erwerbe man immer.

608. Zum vordern braucht das hintere nicht mitbenutzt zu werden, wol aber das vordere zum hintern. 669. Der ohne Erben gestorben ist. 670. Die Gebäude gelangen zu ihrem Wert durch die Voll-672. Wo dies sofort 671. Wie gross muss der Kalkstrich od. die Täfelung sein. zu merken ist; an einer anderen Stelle ist mehr erforderlich. 673. Wenn er sich auf diese hinlegt, da er dadurch einen Nutzen hat. 674. Erfolgt die Erwerbung eines nichtjüdischen Sklaven. 675. Auch andere bewegliche Sachen. 676. Ob das Hochheben aktiv od. passiv zu verstehen ist. 677. Wenn er ihm dadurch beim Hochsteigen behilflich ist. Dieser Nutzen gleicht dem Nutzen in der obigen Lehre, wenn jemand Polster auf dem Boden ausbreitet u. sich auf diese hinlegt.

E-. 258 127 728 מהגבחה שחגבחה קונה בכל מקום: ירמיה ביראה אמר רב יהודה האי מאן דשרא ליפתא Fol.54 בי פילי דארעא דגר לא הוי חזקה מאי טעמא בעידנא דשרא לא הוי שבחא השתא דקא שבה ממילא "קא שבה: אמר "שמואל האי מאן דפשח יווייש דיקלא אדעתא דדיקלא קני אדעתא דחיותא לא קני היכי דמי שקל מהאי גיסא ומהאי גיסא אדעתא 🌣 דדיקלא כולא מחד גיסא אדעתא דחיותא: ואמר שמואל האי פאן דוכי זיכיא אדעתא דארעא קני פישרי מושרי שקל רברבי וזישרי שקל רברבי וזישרי erwirbt er sie, und wenn für sein Vieh**, אדעתא דארעא שקל רברבי ושבק זוטרי אדעתא ואמר שמואל האי מאן "דאתקיל תיקלא דציבי: אדעתא דארעא קני אדעתא דכי דרי לא קני היכי דמי שקל מוליא ושדא בנצא אדנתא דארנא מוליא ז במוליא"ונצא בנצא אדעתא דבי דרי: ואמר שמואל palme, und wenn alles von einer Seite, so האי מאן דפתח מיא "בארעא אדעתא דארעא קני אדעתא דבוורי לא קני היכי דמי פתה תרי כבי חד מעייל וחד מפיק אדעתא דכוורי "חד בכא ההיא איתתא דאכלה דיקלא אדעתא דארעא: בתפשיהא תליכר שנין אתא ההוא" רפיק תותיה 20 wegen des Holzes", so erwirbt er es nicht. פורתא אתא לקמיה "דלוי ואמרי לה קמיה דמר עוקבא אוקמיה בידיה אתאי קא צווהא קמיה אמר הד ושביק הד + M א א הוא ד + M א א הוא ד + M א א הוא ד א הוא ד הוא ד א הוא ד M 78 ונוציא בנוציא P 77 התקיל M 76 אדעתא א ברא + M 80 א ברא + גברא + גברא לארעא

R. Jirmeja Biraáh sagte im Namen R. Jehudas: Wenn jemand Rübensaat in die Furchen des Grundstücks eines Proselvten gestreut hat, so ist dies keine Besitznahme, denn zur Zeit, wo er sie gestreut hat, erfolgte kein Nutzen, und als der Nutzen erfolgte, kam er von selber.

Semuél sagte: Wenn jemand eine Palme beschneidet zunutzen der Palme, so so erwirbt er sie nicht. — Wieso ist dies festzustellen? — Wenn er [Zweige] von der einen Seite und von der anderen Seite nimmt, so erfolgt es zunutzen der Dattelerfolgt es für sein Vieh.

Ferner sagte Semuél: Wenn jemand [ein Grundstück] abfegt zunutzen des Grundstücks, so erwirbt er es, und wenn

Wieso ist dies festzustellen? Wenn er grosse und kleine [Stücke] fortnimmt, so erfolgt es zunutzen des Grundstücks, und wenn er grosse fortnimmt und kleine zurücklässt, so erfolgt es wegen des Holzes.

Ferner sagte Semuél: Wenn jemand die Hindernisse entfernt en des Grundstücks, so erwirbt er es, wenn aber, um da eine Tenne [zu errichten], so erwirbt er es nicht. - Wieso ist dies festzustellen? - Wenn er einen Hügel fortnimmt und in eine Vertiefung wirft, so erfolgt es zunutzen des Grundstücks, und wenn er einen Hügel neben einen Hügel und eine Vertiefung neben eine Vertiefung bringt³⁸⁷, so erfolgt es wegen der Tenne.

Ferner sagte Semuél: Wenn jemand Wasser auf ein Grundstück leitet zunutzen des Grundstücks, so erwirbt er es, wenn aber wegen der Fische®, so erwirbt er es dadurch nicht. — Wieso ist dies festzustellen? — Wenn er zwei Oeffnungen errichtet, die eine, durch welche es hereinkommt, und die andere, durch welche es abfliesst, so erfolgt es wegen der Fische, und wenn eine Oeffnung, so erfolgt es wegen des Grundstücks.

Einst niessbrauchte eine Frau eine Palme dreizehn Jahre durch Beschneiden alsdann kam jemand und grub unten ein wenig. Als er darauf vor Levi, manche sagen, vor Mar-Ûqaba, kam, beliess er sie in seinem Besitz. Hierauf kam jene und klagte

678. Wenn er die abgeschnittenen Reiser als Viehfutter benutzt. 679. Wenn er das abgefegte Holz verwenden will. 680. Den Boden des Felds ebnet. 681. Dh. wenn er nur die Böschung an der einen Stelle ebnet, ohne die andere Stelle zu berücksichtigen. 682. Die beim Abfliessen des Wassers auf dem Grundstück zurückbleiben sollen. 683. Der Reiser, u. zwar auf 684. Dadurch hatte er die einer Seite, wodurch sie nach der obigen Lehre nicht erworben wird. Palme in Besitz genommen.

vor ihm Da sprach er zu ihr: Was kann ich dir helten, du hast sie meht so ersessen, wie Leute u ersitzen pflegen .

Rubh sigte Wenn jemand auf Gütern eines Proselvten eine Figur gemalt hat, so hat er sie erworben. Rabh hatte namlich den Garten seines Lehrhauses durch eine Figur in Besitz genommen.

Es wurde gelehrt: Wenn ein Feld an man, wie R. Hona im Namen Rabhs sagte, wenn man auf diesem einen Spatenstich gestochen hat, das ganze erworben; Semuél sagt, man habe nur die Stelle des Stichs erworben. Wieviel bei einem 6 Feld, das an den Grenzen nicht gezeichnet ist? R. Papa erwiderte: Soweit der Ochsentreiber mit den Rindern geht und zurückkehrt

ארעא: רב הונא זבן ארעא מנוי אתא ישראל אחר juden gleichen der Wüste, und wer Besitz von ihnen nimmt, erwirbt "sie; der Nicht-א"ר יהודה + B 83 jude sagt sich von ihnen los, sobald er das Geld erhalten, und der Jisraélit er-89 M = למלכא. wirbt sie erst, wenn er den Schein erhalten hat; somit gleichen sie 605der Wüste, und wer sie in Besitz nimmt, erwirbt sie. Abajje sprach zu R. Joseph: Kann Semuél dies denn gesagt haben, Semuél sagte ja, das Staatsgesetz sei Gesetz, und das Staatsgesetz lautet ja, dass man ein Grundstück nur durch einen Schein erwerben beine!? Dieser erwiderte: Das weiss ich nicht, ich kenne nur folgendes Ereignis. Einst kaufte ein Jisraélit in Dura-Dereûta ein Grundstück von einem Nichtjuden und darauf kam ein

anderer Jisraélit und grub da ein wenig, und als sie darauf vor R. Jehuda kamen, beliess er es im Besitz des zweiten. Jener entgegnete: Von Dura-Dereûta ist nichts zu beweisen; da waren es verheimlichte Felder⁶⁹⁷, von welchen sie selber⁶⁹⁸die Grundstücksteuer an die Regierung nicht zahlten, und der König bestimmt, dass wer die Grundstücksteuer zahlt, auch das Grundstück niessbrauchen dürfe⁶⁹⁰.

Einst kaufte R. Hona ein Grundstück von einem Nichtjuden und ein anderer

685. Nach der hierfür bestimmten Vorschrift. 686. Eines Lebewesens. einem Proselvten gehörte, der ohne Erben gestorben war. 688. Mit bemerkbaren Grenzzeichen, so dass dieses Feld ganz abgeschlossen liegt. 689. Wahrscheinl, bis zur Stelle des Stichs. 690. Muss man auf dem Feld gegraben haben, um das ganze zu erwerben. 691. Die Erkl. v. חיירא mit Paar hat keinen sprachlichen Hintergrund; richt. haben die Handschriften הוורא Ochsentreiber. 692. Wenn er also 2 über das ganze Feld laufende Furchen gegraben hat. 693. Hinsichtlich der Erwerbung; wenn er sie an einen Jisraéliten verkauft u. das Geld erhalten hat, so gelten sie, solange der Käufer sie nicht durch Besitznahme erworben hat, als herrenlos. 694. Obgleich sie ein anderer bereits gekauft 695. Während der Zeit zwischen Verkauf u. Besitznahme. 696. Somit kann sie ja, der sie unbefugt in Besitz genommen hat, nicht erworben haben. 697. Die bei den Staatsbehörden nicht 698. Die nichtjüdischen Besitzer. 699. Der frühere Besitzer hatte überhaupt kein Recht, es zu verkaufen; wenn der Besitznehmende die Steuer bezahlte, war er Besitzer.

לה מאי אעביד לך דלא אחזיקת כדמהזקי אינשי: אמר רב חצר צורה בנכסי הגר קנה דרב לא קני לננתא דבי רב אלא בצורתא: איתמר שדה המסויימת במצריה אמר רב הונא אמר רב ביון שהכיש בה מכוש אחד קנה כולה ושמואל אמר לא col.h מלא מקום מכושו כלבד ושאינה מסויימת במצריה עד כמה אמר רב פפא כדאזיל תיירא דשורי והדר: "אמר שמואל נכסי גוים הרי הן כמדבר כל המחזיק בהן זכה בהן מאי שעמא"גוי מכי מאשו jeder Gren seite gezeichnet ist , so hat יווי לידיה "אסתלק ליה ישראל לא קני עד דפטי אווי לידיה "אסתלק ליה ישראל לא קני עד דפטי שטרא לידיה הלכך הרי הן כמדבר וכל המחזיק בהן זכה בהן אמר ליה אביי לרב יוסף מי אמר שמואל הכי והאמר שמואל דינא דמלכותא דינא אינא מות מו ומלכא אמר לא ליקני ארעא אלא באיגרתא אמר ליה אנא לא ידענא עובדא הוה בדורא דרעותא בישראל דזבן ארעא מגוי ואתא ישראל "אחרינא רפיק בה פורתא אתא לקמיה דרב יהודה אוקמה בידא דשני אמר ליה דורא דרעותא קאמרת התם באגי משמרי הוו דאינהו גופייהו לא הוו יהבי מסקא™למלכא ומלכא אמר מאן דיהיב מסקא ליכול Semuél sagte: Die Güter der Nicht- 20 ליכול

> M 82 כי אזיל תוורא דתורי P ברניותא. M 87 אוי M 86 אוי M 84 אוי M 86 ברניותא. M 84 דרעואתא S8 IX אחר

בידיה אמר ליה מאי דעתיך "דאמר שמואל "נכסי גוי "הרי הן כמדבר וכל המחויק בהם זכה ליעבד Fol.55 לי מר כאידך דשמואל דאמר שמואל לא קנה אלא מקום מכושו כלכד אמר ליה"בהאי אנא"כשמעתיך סבירא לי דאמר רב הונא אמר רב כיון שניכש כה "מכוש אחד קנה כולה: שלח רב חונא בר אבין ישראל שלקה שדה מנוי ובא ישראל אחר והחזיק בה אין מוציאין אותה מידו וכן היה רבי"אבין ורכי יאלעא וכל רבותינו שוין בדבר: אמר "רבה הני Spatenstichs erworben. Dieser erwiderte: תלת מילי אישתעי לי 'עוקבן בר נחמיה ריש גלותא משמיה דשמואל דינא דמלכותא דינא דארישותא 🗝 🗝 דפרסאי עד ארכעין שנין וחני 'זחרורי דובין ארעא למסקא זבינהו זביני והני מילי למסקא אכל לכרנא לא מאי פעמא כרגא אקרקה 'דנברי פנה רב הונא ganze erworben habe. בריה דרב יהושע אמר אפילו שערי דבדא משתעבדי לכרגא אמר רב אשי אמר לי הונא בר נתן קשי בה אמימר אם כן בטלת ירושת כנו הככור דהוה ליה ראוי ואין הבכור נוטל בראוי כבמוהוק אמר יייי מאי אית לך Bell. 210 ביה אי הכי אפילו מסקא נמי אלא מאי אית לך 20 hat, so nehme man es ihm nicht ab. Und למימר דיהיב מסקא ומית הכא נמי דיהיב כרגא "אמר רב אשי אמר לי הונא בר נתן אל בשמואל M 92 בשמואל + M 91 שורתא — M 90 M 94 הרי הגוי זכה בהן ליעביד - P 93B 95 בשמעתין (P בשמעתיי) א 96 ניכוש M 1 אבין M 99 אלעזר V 98 אלעזר — M 97 עקיבי בן B 2 אריסותא B 2 עקיבי בן

t = 0.00 א״ה לטכקא א t = 0.00 א״ה לטכקא

רפיק כה "פורתא אתא לקמיה דרב נחמן אוקמה

Jisraélit kam und grub da ein wenig. Als er darauf vor R. Nahman kam, beliess er es in seinem Besitz. Jener entgegnete: Du stützt dich wol auf die Lehre Semuéls, dass die Güter eines Nichtjuden der Wüste gleichen, und wer sie in Besitz nimmt, erwerbe sie, entscheide mir doch der Meister nach der anderen Lehre Semuéls, denn Semuél sagte, er habe nur die Stelle des Diesbezüglich stimme ich überein mit deiner eignen Lehre. R. Hona sagte nämlich im Namen Rabhs, dass wenn er da nur einen Spatenstich gestochen hat, er das

R. Hona b. Abin liess sagen: Wenn ein Jisraélit ein Feld von einem Nichtjuden gekauft und ein anderer Jisraélit gekommen ist und davon Besitz ergriffen auch R. Abin, R. Ileâ und alle unsre Meister stimmen darin überein.

Rabba sagte: Folgende drei Dinge sagte mir der Exiliarch Ûgaban b. Nehemja im Namen Semuéls: Das Staatsgesetz ist Gesetz. Die persische Ersitzungsfrist dauert vierzig Jahre. Wenn die Steuerbeamten Grundstücke wegen der Grund-

stücksteuer verkaufen, so ist der Verkauf giltig. Jedoch nur dann, wenn es wegen der Grundstücksteuer erfolgt ist, nicht aber, wenn wegen der Kopfsteuer, denn die Kopfsteuer lastet auf dem Kopf⁷⁰¹der Person. R. Hona, Sohn R. Jehošuâs, sagt, selbst die Gerste im Krug sei für die Kopfsteuer verpfändet⁷⁰². R. Aši sagte: Hona b. Nathan erzählte mir, dass Amemar dagegen folgenden Einwand erhob: wenn dem so ist, so hast du ja das Erbrecht des erstgeborenen Sohns aufgehoben, denn demnach ist ja [die Hinterlassenschaft] nur Inaussichtgestelltes", und der Erstgeborene erhält ja nicht" vom Inaussichtgestellten wie vom Vorhandenen. Ich entgegnete ihm: Demnach sollte dies auch von der Grundstücksteuer gelten Port? Du musst also erklären, wenn er die Grundstücksteuer gezahlt hat und gestorben ist, ebenso ist auch zu erklären, wenn er die Kopfsteuer gezahlt hat und gestorben ist.

R. Aši sagte: Hona b. Nathan erzählte mir, er habe die Schreiber Rabas gefragt,

700. Wer ein herrenloses Feld durch einen Spatenstich in Besitz nehmen will. steht in keiner Verbindung mit dem Grundstück, das im Besitz des Eigentümers verbleibt. um so mehr Grundstücke. 703. Dass die Belastung durch die Steuer das Eigentumsrecht aufhebe. 704. Dieser erhält nach biblischem Gesetz einen doppelten Anteil. 705. Da sie vor der Bezahlung der Steuern nicht Eigentum der Erben ist. 706. Doppelten Anteil. 707. Von der nach aller Ansicht der Besitz des Grundstücks abhängig ist; der Erstgeborene sollte demnach vom Grundbesitz nur einfachen Anteil erhalten.

und diese sagten ihm, die Halakha sei nach R. Hona, dem Sohn R. Jehošuas, zu entscheiden. Dem ist aber nicht so; sie sagten es nur, um ihre Handlungen auf recht zu erhalten !.

Ferner sagte R. Asi: Der Beschäftigungslose muss zu den Lasten der Stadt beitragen. Dies jedoch nur dann, wenn die Stadt ihn geschützt hat, wenn aber die des Himmels.

R. Asi sagte im Namen R. Johanans: Die Grenze und der Epheu gelten als Trennung bei Gütern eines Proselvten ', und der Unreinheit . Als Rabin kam, sagte er im Namen R. Johanans: auch hinsichtlich des Eckenlasses und der Unreinheit. Wieso hinsichtlich des Eckenlasses? — Es wird gelehrt: Folgendes gilt als Trennung hinsichtlich des Eckenlasses: der Fluss, der Teich, der öffentliche Weg, der Privatweg und der öffentliche oder private Steg, der sowol für den Sommer

שאילתינהו לספרי דרבא ואמרו לי הלכתא כרב הונא בריה דרב יהושני ולא היא התם לאוקובי בילתיה הוא דאבר: ואבר רב אשי פרדבת בכיינ מתא וחני מילי דאצילתיה מתא אבל אנדיסקי סיינתא דשמיא היא: אמר הב אכי אמר הבי יוהנן המצר והחצב מפסיקין בנבסי הנה אבל ליננין פאה ומומאה לא כי אתא רבין אמר רבי יוחגן אפילו אלפאה וטוטאה פאה כאי היא דתנן ואלו מפסיקין לפאה הנחל והשלולית ודרך הרבים ודרך היהיד Steuereinnehmer', so ist dies eine Hilfe ושביל הרבים ושביל היחיד הקבוע בין בימות החמה Col.b מובין בימות הגשמים מומאה מאי היא דתגן הגבנס היה לבקנה ביפות הנשמים ומומאה בשדה פלונית ואמר הלכתי"למקום הלז ואיני יודע אם נכנסתי"לאותו מקום יאם לאו רבי אלינזה משהר והכמים משמאין שהיה nicht aber hinsichtlich des Eckenlasses ובי אליקור אומר ספק ביאה מהור ספק מגן מומאה ווה שמא אבל לשבת "לא רבא אמר אפילו לענין שבת בתניא הוציא הצי גרוגרת "לרשות הרבים והניחה וחזר והוציא חצי גרוגרת אחרת בהעלם"אחד הייב בשני העלמות פמור רבי יוסי אומר בהעלם אחד 8 ול דאצלוהו בני 7 M אוקמי מילת׳ הוא דעביד ואמר M=0 במקום M=0 במקום M=0אינו מפסיק ד א אפר M 12 ו M לאותה שדה ואם M 11 P 14 לישכת מפסיק דתני M 13 ליח״ר והניחה

als auch für die Regenzeit bestimmt ist. - Wieso hinsichtlich der Unreinheit? - Es wird gelehrt: Wenn jemand in der Regenzeitig in einem Taliswar, auf dessen einem Feld etwas Unreines sich hefindet, und sagt, er sei zwar in diesem Tal umhergegangen, wisse aber nicht, ob er auf jener Stelle war oder nicht, so ist er nach R. Eliêzer rein und nach den Weisen unrein. R. Eliêzer sagte nämlich: ist das Hineingehen zweifelhaft, so ist er rein, ist die Berührung mit dem Unreinen zweifelhaft, so ist er unrein. Dies gilt aber nicht hinsichtlich des Sabbathgesetzes. Raba aber sagt, auch hinsichtlich des Sabbathgesetzes. Es wird nämlich gelehrt: Wenn jemand setwas in der Grössel einer halben getrockneten Feige auf öffentliches Gebiet hinausgetragen und da hingelegt hat, und wiederum [etwas in der Grösse] einer halben getrockneten Feige hinausgetragen und da hingelegt hat, so ist er, wenn es bei einer Vergessenheit⁷²⁰ erfolgt ist, schuldig", und wenn bei zwei Vergessenheiten, frei. R. Jose sagt, auch wenn

708. Dass alles der Kopfsteuer verpfändet sei. 709. Sie hatten in solchen Fällen Verkaufscheine geschrieben, u. um diese nicht ungiltig zu machen, sagten sie, dass diese Verkäufe giltig seien. 710. Der keine Einkünfte in der Stadt hat u. daher auch keine Steuern an die Regierung zahlt. er durch Vermittelung der Stadtleute von der Steuerzahlung befreit worden ist. 712. Wenn sie von ihm keine Steuern verlangt od. ihn übersehen haben. 713. Zwischen 2 Feldern. 714. Bei herrenlosen Grundstücken; wenn man das eine in Besitz genommen hat, so hat man das andere nicht erworben. 715. An der Ecke eines jeden Felds muss man etwas für die Armen zurücklassen; cf. Lev. 19,9. sich in einem der Felder eine levit. unreine Sache befindet. 717. Zu dieser Zeit gelten die Felder als richtiges Privatgebiet, da sie dann besäet sind u. das Publikum auf ihnen nicht verkehrt. aus mehreren Feldern besteht. 719. Dass die Felder dadurch als getrennt gelten. Male gelten dann als eine Handlung; das Umtragen eines feigengrossen Gegenstands am Šabbath aus ei-721. Er ist zur Darbringung eines Sündopfers verpflichtet. nem Gebiet in ein anderes ist strafbar.

ברשות אחת חייב בשתי רשויות פטור" אמר Fol.50 אמר רבה והוא שיש היוב המאת ביניהם אבל כרמלית לא אביי אמר אפילו כרמלית אבל פיסלא לא רבא אמר אפילו פיסלא"ואזדא רבא לטעמיה דאמר רבא ה רשות שבת כרשות גימין דמי אין שם לא מצר ולא חצב מאי פירש רבי מרינוס משמו כל שנקראת על שמו היכי דמי אמר רב פפא דקרו ליה כי גרגותא דפלניא: יתיב רב אחא בר ⁸עויא קמיה דרבי אסי ויתיב וקאמר משמיה דרכי"אסי בר חגינא יהודה אמר רב שבו תיהם יהושע לישראל "את הארון: ואמר רב יהודה אמר רב לא מנה יהושי אלא עיירות העומדות על הגבולין: אמר רב יהודה אמר שמואל כל שהראהו הקדוש ברוך הוא למשה תניא רבי מאיר אומר נפתוחא ערבאה ושלמאה רבי יהודה אומר חר שעיר עמון ומואב רבי שמעון אומר "ערדיםקים "אסיא ואספמיא:

ין שנים מעידין אותו שאכלה שלש שנים ויוו "נמצאו זוממים משלמין לו את הכל שנים 20 בראשונה שנים בשניה ושנים בשלישית משלשין Col.b

ורבא M 17 א חייב לשתי | 1 B 16 ו א 17 M ורבא M 15 — M 20 איוסי M 19 עוא, עוא VV. רעייי M 18 - M אה"א - M 23 עסיאה - M 22 עסיאה P 21 אה"א mit Jehošuâ den Jisraéliten das Land⁷²⁹mit Grenzzeichen versah.

Ferner sagte R. Jehuda im Namen Rabhs: Jehošuâ zählte⁷³⁰nur die an den Grenzen liegenden Städte auf.

R. Jehuda sagte im Namen Semuéls: Alles, was der Heilige, gebenedeiet sei er, Mošeh gezeigt⁷³¹hat, unterliegt dem Gesetz von der Verzehntung. — Was schliesst dies aus? — Dies schliesst Qeni, Qenizi und Qadmoni⁷³²aus. Es wird gelehrt: R. Meir erklärte: Nabatäa, Arabien und Salamis. R. Jehuda erklärte: Der Berg Seîr, Âmon und Moab. R. Šimôn erklärte: Ârdisqis⁷³³, Asien und Spanien.

ENN ZWEI BEKUNDETEN, DASS ER ES DREI JAHRE GENIESSBRAUCHT HAT, UND ALS FALSCHZEUGEN ÜBERFÜHRT WORDEN SIND, SO MÜSSEN SIE ALLES ERSETZEN ; WENN ZWEI ÜBER DAS ERSTE, ZWEI ÜBER DAS ZWEITE UND ZWEI ÜBER DAS DRITTE, SO WIRD ES736 UNTER IHNEN GEDREITEILT. WENN ES DREI BRÜDER SIND UND MIT

722. Dh. wenn das Tragen in dieses Gebiet zum Opfer verpflichtet, ein Privatgebiet zwischen 2 öf-723. Das kein Gebiet für sich bildet, sondern zum angrenzenden gehört. durch eine solche werden 2 Gebiete von einander getrennt. 725. Wenn der Hof der Frau gehört, . nicht aber die in diesem befindliche Latte, u. der Scheidebrief, den ihr Ehemann ihr zuwirft, auf die Latte fällt, so ist sie nicht geschieden. 726. Wie weit erwirbt man das von einem Proselyten hinterlassene 727. İm Namen RJ.s. 728. Alles, was der Proselyt aus demselben Grundstück nach R. Johanan. 729. Bei der Aufteilung desselben. 730. In den geographischen Brunnen zu bewässern pflegte. 731. Vor seinem Tod; cf. Dt. 34,1 ff. Aufzählungen im Buch Josua. 432. Cf. Gen. 15,19. 733. Dieser Name variirt sehr in den Handschriften u. Parallelstellen u. ist daher ganz unsicher; cf. Bd. ij S. 98 N. 33. 734. Das in seinem Besitz befindliche Grundstück. Falschzeugen verfallen, einerlei ob bei Straf- od. Zivilsachen, der Strafe, die sie dem Beschuldigten zuge-736. Die von ihnen zu zahlende Entschädigung. dacht hatten; cf. Dt. 19,19.

es bei einer Vergessenheit erfolgt ist, sei er, wenn in dasselbe Gebiet, schuldig, und wenn in zwei verschiedene Gebiete, frei. Rabba sagte: Dies nur, wenn dazwischen ein zum Opfer verpflichtendes Gebiet" liegt, nicht aber, wenn ein Vorraum? Abajje sagte: Auch wenn ein Vorraum, nicht aber, wenn nur eine Latte. Raba sagte: Auch wenn eine Latte⁷²⁴. Raba vertritt חצובא מפסיק בנכסי הגר מאי הצובא אמר רב hierbei seine Ansicht, denn Raba sagte: die Gebietsbestimmungen hinsichtlich des Sabbathgesetzes gleichen den Gebietsbestimmungen hinsichtlich der Scheidung. — Wie ist es, wenn da weder eine Gren-ז ביני קניוי וקדמוני ze noch Epheu vorhanden "ist? R. Marinus erklärte in dessen⁷²⁷Namen: Alles, was seinen Namen trägt. - Zum Beispiel? R. Papa erwiderte: Wenn man es nennt: das Brunnengebiet von jenem.

> R. Aha b. Âvja sass vor R. Asi und trug im Namen des R. Asi b. Hanina vor: Der Epheu gilt als Trennung bei den Gütern eines Proselyten. — Was ist Epheu? R. Jehuda erwiderte im Namen Rablıs: Wo-

THINEN NOCH ITN FREMDER VERBUNDEN IST, SO SIND ES DREI ZEUGENPARTIEN . UND ERGEBEN ZUSAMMEN BINE ZEUGEN-11.55 \1.1

GEMARA. Unsre Mišnah vertritt nicht a die Ansicht R. Aqibas, denn es wird gelehrt: R. Jose erzählte: Als mein Vater Ha-Liptha zu R. Johanan b. Nuri kam, um das Gesetz zu studiren – manche lesen: R. Johaum das Gesetz zu studiren, fragte er ihn: Wie ist es, wenn zwei bekunden, dass er es das erste, zwei, dass er es das zweite, und zwei, dass er es das dritte Jahr geniess-Ersitzung. Jener versetzte: Ich bin ebenfalls dieser Ansicht, R. Aqiba aber streitet dagegen, denn R. Aqiba sagte: 'cinc Sache, nicht aber eine halbe Sache'. - Wie ercine Sache, nicht aber eine halbe Sache, wollte man sagen, dies schliesse den Fall aus, wenn einer "das Vorhandensein eines [Haars] auf der Rückenseite und der andere das Vorhandensein eines [Haars] auf der Bauchseite⁷⁴²bekundet, so ist dies ja eine halbe Sache und ein halbes Zeugnis⁷⁴³!?

שלשה אחים ואחר מצטרף עמחם הרי יניהם: Syn. 28 אלו שלש עדיות והן עדות אחת':

מתניתין דלא כרכי עקיבא דתניא נברא. אמר רבי יוסי כשתלך אבא חלפתא אצל רבי יוחנן בן גורי ללמוד תורה 'ואמרי לה רבי יוהגן בן גורי אצל אבא חלפתא ללמוד תורה אמר לו הרי שאכלה שנה ראשונה בפני שנים שניה בפני שנים שלישית בפני שנים "מחו אמר לו חרי זו חזקה אמר לו אף אני אומר כן אלא שרבי עקיבא חולק בדבר זה שהיה nan b. Nuri zu meinem Vater Halaphta --- ולא הצי דבר ורבנן האי חבי עקיבא אומר דבר ולא הצי דבר ורבנן האי משנ בר ולא חצי דבר מאי עבדי ליה אילימא למעומי אחד אומר אחת בגבה ואחד אומר אחת בכריכה האי חצי דבר וחצי עדות היא אלא למעומי שנים אומרים אחת בגבה ושנים אומרים אחת בכריסה: אכלה שעורים הרי זו חזקה מתקיף לה רב נחמן אלא מעתה אחד אומר אכלה ראשונה שלישית וחמישית ואחד אומר "אכלה שניה רביעית וששית חכי נמי דהויא חזקה אמר ליה "רב יהודה הכי klären die Rabbanan [die Einschränkung]: 20 השתא התם"בשתא דקא מסהיד מר לא קא מר הכא תרוייהו בחדא שתא קא מסחדי מאי איכא "למימר בין חיםי לשערי "לאו אדעתייהו דאינשי: שלשה אחין ואחר מצטרף עמהן "חרי אלו שלש $m P \, 26 \, \parallel \, A$ ואמרי...תורה $m P \, 26 \, \parallel \, A$ מה $m P \, 24$ - M 29 אכלה | 28 M אכלה | 27 m אכלה | 19 M 27 M 32 | למימר | 31 - M 30 | ר"י | M 30 | ה"י | אומר אחת...אחת. — M 33 | בין חיטי לשערי +

- Vielmehr, dies schliesst den Fall aus, wenn zwei das Vorhandensein eines [Haars] auf der Rückenseite und zwei das Vorhandensein eines [Haars] auf der Bauchseite bekunden.

R. Jehuda sagte: Wenn einer bekundet, er habe es⁷⁴⁴mit Weizen bebaut, und der andere bekundet, er habe es mit Gerste bebaut, so ist die Ersitzung erwiesen. R. Nahman wandte ein: Demnach sollte doch, wenn einer bekundet, dass er es das erste, dritte und fünfte, und der andere bekundet, dass er es das zweite, vierte und sechste Jahr geniessbraucht hat, ebenfalls die Ersitzung erwiesen sein!? R. Jehuda erwiderte ihm: Dies ist ja kein Vergleich; in diesem Fall bekundet über das Jahr, über welches der eine bekundet, nicht der andere, in jenem aber bekunden sie über dasselbe Jahr, und wenn man auf [den Widerspruch] zwischen Weizen und Gerste hinweisen wollte, so merken sich die Leute so etwas nicht.

Wenn es drei Brüder sind und mit ihnen noch ein Fremder verbunden

736. Wenn jeder der Brüder den Niessbrauch eines Jahrs bekundet u. ein anderer mit jedem der Brüder als 2. Zeuge auftritt. 737. Hierbei liegt keine Verwandtschaft der Zeugen vor, da jede Zeugenpartie über ein anderes Jahr bekundet. 738. Hinsichtlich der Ueberführung als Falsch-739. Dt. 19,15. zeugen, wie im obigen Fall. 740. Der Niessbrauch aller 3 Jahre ist eine Handlung u. das Zeugnis ist nur dann giltig, wenn die Zeugen über die ganze Handlung bekunden. 741. Der beiden Zeugen. 742. 2 Haare an intimer Körperstelle sind ein Zeichen der Geschlechtsreife u. die Person gilt als volljährig. 743. Die Aussage eines einzelnen Zeugen ist ungiltig. 744. Das strittige Feld.

Talmud Bd. VI 137 עדיית והן עדית אחת": 'ההוא ששרא"דהוה התימי Fol.57 עליה בי תרי שכים חד מינייהו אתא אחוה דהאי דקאי והד אהרינא לאסהודי אהתימת ידיה דאידך סבר רבינא למימר היינו מתניתין שלשה אחין "ואחד נפיק "נכי ריבעא דממונא אפומא דאהי הכא נפיק נכי ריבעא דממונא אפומא דאחי:

לו דברים שיש להן הזקה "ואלו דברים שאין ועו להן חוקה היה מעמיד בחמה בחצר "תנור ים ובלו בחצר ומגדל הרנגולים ונותן זבלו בחצר odrei Brüder sind und ein Fremder mit ih-אינה חוקה אבל"עשה מחיצה לבהמתי גבוה עשרה טפחים וכן לתנור וכן לכיריים וכן לריחים הכנים תרנגולין לתוך חבית ועשה מקום לזבלי עמיק שלשה "או גבוה שלשה הרי זו חזקה:

מאי שנא רישא ומאי שנא סיפא נמרא. אמר עולא כל שאילו בנכסי הגר קנה בנכסי הבירו קנה כל שאילו בנכסי הגר לא קנה בנכסי חבירו לא קנה מתקיף לה רב ששת וכללא הוא והרי ניר דבנכסי הגר קנה"בנכסי חבירו לא קנה וחרי אכילת אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה הכא בחצר Col.b

> להזמה + B 34 זהוו M 35 mm + M 36 ר אהר P 37 בני , 19 M - ואלו...חוקה P 37 מפחים וגבוה M 42 121 + M 40 ושה M 41 אלא. — M 44 | ו + M 43

IST, SO SIND ES DREI ZEUGENPARTIEN UND ERGEBEN ZUSAMMEN EINE ZEUGEN-AUSSAGE. Einst waren zwei Personen auf einem Schein unterschrieben und einer יסהן אמר ליה רב אשי מי דמי התם לא von ihnen starb; hierauf kam der Bruder des Lebenden und noch jemand, um über die Unterschrift des anderen Zeugnis abzulegen. Rabina wollte entscheiden, dies sei der Fall unsrer Mišnah: wenn es nen verbunden ist; da sprach R. Aši zu ihm: Es ist ja nicht gleich; da kommen nicht drei Viertel des Betrags "auf die Aussage der Brüder, hierbei aber kommen 15 drei Viertel des Betrags auf die Aussage der Brüder".

OLGENDE SIND DIE FÄLLE, BEI WEL-CHEN DAS ERSITZUNGSRECHT STATT HAT, UND ANDERE WIEDER, BEI WELCHEN ים בירות דבובסי הבירו קנה"בובסי הגר לא קנה"אלא es nicht statt hat. Hat Jemand Vieh IN EINEN HOF GEBRACHT, DA EINEN OFEN, EINE HANDMÜHLE ODER EINEN HERD AUFGESTELLT, HÜHNER GEZÜCH-TET ODER SEINEN DÜNGER GEBRACHT, SO ERFOLGT KEINE ERSITZUNG. WENN ER DA ABER FÜR SEIN VIEH EINE ZEHN HAND-

BREITEN HOHE WAND ERRICHTET HAT, EBENSO FÜR EINEN OFEN, EINEN HERD ODER EINE HANDMÜHLE, ODER WENN ER HÜHNER IN DAS HAUS GEBRACHT ODER DA EINEN DREI [HANDBREITEN] TIEFEN ODER HOHEN PLATZ FÜR SEINEN DÜNGER ERRICHTET HAT, SO ERFOLGT DADURCH EINE ERSITZUNG748.

GEMARA. Welchen Unterschied gibt es zwischen dem Anfangsatz und dem Schlusssatz⁷⁴⁹? Ûla erwiderte: Wodurch man die Güter eines Proselyten erwirbt⁷⁵⁰, erwirbt man auch die Güter seines Nächsten, und wodurch man die Güter eines Proselyten nicht erwirbt, erwirbt man auch nicht die Güter seines Nächsten. R. Sešeth wandte ein: Ist dies denn eine [stichhaltige] Regel, durch das Pflügen erwirbt man ja die Güter eines Proselvten, nicht aber die Güter seines Nächsten, und durch den Fruchtgenuss erwirbt man die Güter seines Nächsten, nicht aber die Güter eines Proselyten!? Vielmehr, erklärte R. Nahman im Namen des Rabba b. Abuha, hier wird von einem gemeinsamen

745. Sondern nur die Hälfte; die 3 Brüder bekunden zusammen über die 3 Jahre u. der Fremde bekundet ebenfalls über die 3 Jahre, zusammen erwirken sie also den Nachweis der Ersitzung, so dass alle 3 Brüder, die zusammen als ein Zeuge gelten, zur Entscheidung nicht mehr beitragen als der andere 746. Der eine der Brüder bestätigte seine Unterschrift u. der andere bestätigte zur Hälfte die Unterschrift des anderen, so dass auf die Brüder ¾ der Entscheidung entfiel. 747. Wenn er dies 3 Jahre fortsetzt, ohne dass der Eigentümer dagegen Einspruch einlegt. von 3 Jahren, wenn der Eigentümer keinen Einspruch eingelegt hat. 749. Die Ersitzung kann ja nicht von der Errichtung des Zauns abhängen, vielmehr ist der Umstand massgebend, dass niemand die unbeschränkte Benutzung seines Hofs durch einen anderen zulässt, u. dies sollte auch im 1. Fall der Misnah berücksichtigt werden. 750. Wenn man am Grundstück irgend eine Aenderung vornimmt.

Hot gesprochen, bei welchem man auf das Autstellen allein nicht achtet, wol aber auf die Errichtung einer Wand . Achtet man denn nicht auf das Aufstellen allein, es wird ja gelehrt, dass wenn Teilhaber gelobt haben, von einander nichts zu geniessen, sie nicht in einen [ihnen gemeinsam gehörenden] Hof hineingehen dürten !? Vielmehr, erklärte R. Nahman im von dem Platz hinter den Häusern gesprochen, bei welchem man auf das Aufstellen allein nicht achtet, wol aber auf die Errichtung einer Wand, R. Papa erklärte: Beide sprechen von einem gemein- בשנה שעומדות על הכביסה "היכי דמי אי דאיכא samen Hot, und da manche es in einem solchen Fall genau nehmen und manche nicht, so entscheide man bei Geldsachen erleichternd und bei religiösen Verboten erschwerend. Rabina erklärte: Tatsächlich פשרו נראה מתהתיו מלית של תלמידי הכמים ביצד פרו נראה מתהתיו מלית של תלמידי nimmt man es in einem solchen Fall nicht "genau, nur ist dort 'die Ansicht R. Elièzers vertreten, denn es wird gelehrt: R. Eliêzer sagt, für einen durch Gelübde des Genusses Entzogenen ist auch das Mindeste verboten.

השותפין עסקינן "דבהעמדה כדי לא קפדי אמהיצה "קפרי 'ובהעמדה כדי לא קפדי והא תגן השותפין שנדרו הנאה זה מזה אסורין ליכנס לחצר אלא אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה הכא ברחבה של אחורי בתים עסקינן "דכהעמדה כדי לא קפדי ואמהיצה "קפדי רב פפא אמר אידי ואידי בחצר השותפין ואיכא דקפדי ואיכא דלא קפדי גבי ממונא אלקולא גבי איסורא לחומרא רבינא אמר לעולם לא אליעזר היא דתניא רבי אליעזר היא דתניא רבי אליעזר את את את את אליעזר Namen des Rabba b. Abuha, hier wird ייבור הנאה': אמר רבי אפור אסור במודר הנאה': אמר אפילו ויתור אסור במודר הנאה': יוחנן משום רבי בנאה בכל שותפין מעכבין זה את זה חוין מן הכביכה שאין דרכן של בנות ישראל ייים להתכזות על "הכביסה: ועצם עיניו מראות ברע אמר רבי הייא כר אכא זה שאין מסתכל בנשים אני. 240 דרכא "אחריתי" רשט הוא "אי דליכא דרכא אחריתי אנום הוא לעולם דליכא דרכא"אחריתי ואפילו הכי מיבעי ליה למינם נפשיה: בעא מיניה רבי יוחנן מרבי בנאה חלוק של תלמידי הכמים כיצד כל שאין כל, שאין חלוקו נראה מתחתיו מפח שלחן של ימקים: M 47 לדי + M 46 M 49 לעולם בחצר ואיכא דקפיר ואיכא דלא קפיד M 48 אלעזר 1 1 PM אלעזר + M אלעזר PM אלעזר אלעזר אמרי - M 54 M 53 גב הנהר ועוצם + אחריתא B אחריתא B אחריתא ואזיל הפת. ל מפח. 57

R. Johanan sagte im Namen des R. Banaáh: Teilhaber können einander bei allem 157 hindern, nur nicht beim Waschen, denn es ist nicht die Art der jisraélitischen Töchter, sich bei der Wäsche der Beschämung⁷⁵⁸ auszusetzen.

Und seine Augen verschliesst, um nicht Böses zu schauen. R. Hija b. Abba erklärte: Der nicht Frauen betrachtet, wenn sie beim Waschen sind. — In welchem Fall, gibt es einen anderen Weg, so ist er ja ein Frevler, und gibt es keinen anderen Weg, so ist er ja gezwungen!? - Tatsächlich, wenn es keinen anderen Weg gibt, dennoch muss man sich bezwingen⁷⁰¹.

R. Johanan fragte R. Banaáh: Wie muss das Hemd eines Schriftgelehrten beschaffen sein? - Dass unten sein Leib nicht zu sehen ist. - Wie muss das Obergewand eines Schriftgelehrten beschaffen sein? - Dass unten sein Hemd nicht

751. Keiner der Teilhaber hat etwas dagegen, wenn der andere den Hof auf die im 1. Fall der Mišnah genannte Weise benutzt, jedoch gestattet er nicht die Errichtung eines Zauns. da das blosse Hineingehen als Nutzen betrachtet wird, so achtet man ja darauf. 753. Unsre Mišnah u. die angezogene Mišnah vom Gelübde. 754. Dass man es wol gestatte. erfolgt keine Ersitzung. 756. Bei der Lehre vom Gelübde. 757. Wenn einer den gemeinsamen Hof zu einer den anderen belästigenden Tätigkeit benutzen will. 758. Die Frauen müssen beim Waschen manche Körperteile entblössen, u. da sie auf der öffentlichen Wäsche am Fluss den Blicken fremder Männer preisgegeben sind, so sind sie berechtigt, diese Arbeit in einem gemeinsamen Hof zu 759. Jes. 33,15. 760. Wer gerade den Weg wählt, wo die Frauen entblösst stehen. verrichten. 761. Nicht hinzuschauen.

תלמידי חכמים כיצד שני שלישי גדיל ושליש גלאי ועליו קערות וירק ומבעתו מכחוין והא תניא מבעתו מכפנים לא קשיא הא דאיכא ינוקא הא דליכא ינוקא ואי בעית אימא הא והא"דאיכא ינוקא "ולא ישיא הא דליכא שמעא הא דליכא שמעא ואי א Kräuter stehen; der Henkel™muss nach aus-בעית אימא הא והא דאיכא שמעא"ולא קשיא הא ביממא הא בליליא ושל עם הארץ דומה למדורה Fol.58 "וקדרות מקיפות אותה משה של תלמידי חכמים כיצד כל שאין תחתיה אלא סנדלין כימות החמה של עם הארץ דומה לאוצר wenn kein Kind anwesend dist. Wenn du ימנעלין בימות הנשמים ושל עם הארץ דומה לאוצר בלום: רבי בנאה הוה קא מציין מערתא כי ממא למערתא דאברהם אשכחיה לאליעזר עבד אברהם "דקאי" קמיה בבא אמר ליה מאי קא עביד אברהם אמר ליה גאני בכנפה דשרה וקא מעיינא ליה שבמא ליה בנאה קאי אככא ברישיה אמר ליה זיל אימא ליה בנאה קאי אככא Diener vorhanden ist. Wenn du aber אמר ליה ליעול"מידע ידיע דיצר בהאי עלמא ליכא עייל עיין ונפק כי מטא למערתא דאדם הראשון יצתה בת קול ואמרה "נסתכלת בדמות דיוקני בדיוקני עצמה אל תסתכל הא בעינא לציוני מערתא במרת החיצונה כך מדת הפנימית ולמאן דאמר schen aus dem gemeinen Volk gleicht ei-שני כתים זו למעלה מזו כמדת עליונה כך מדת 530 התחתונה אמר רכי בנאה נסתכלתי בשני עקיביו P 60 | מבעי B 58 | דליכא B 59 | ול"ק M 57 וה קאי M 62 א וקערות M 61 ול״ק M 61 ול״ק M 61 ול״ק ע הרע דיצר הרע אוריתי מידע ידע דיצר הרע N 63 בהאי עלמא לא שלים ציין ונפק א 65 \pm לו

eine Handbreite zu sehen ist. – Wie muss der Tisch eines Schriftgelehrten beschaffen sein? - Zwei Drittel bedeckt" und ein Drittel unbedeckt, wo die Schüsseln und sen sein. Es wird ja aber gelehrt, dass der Henkel nach innen sein müsse!? Dies ist kein Widerspruch, das eine, wenn ein Kind anwesend ist, und das andere, willst, sage ich: beides wenn ein Kind anwesend ist, dennoch ist dies kein Widerspruch, das eine, wenn ein Diener vorhanden ist, und das andere, wenn kein willst, sage ich: beides wenn ein Diener vorhanden ist, dennoch ist dies kein Widerspruch, das eine gilt tags und das andere gilt nachts. Der [Tisch] eines Mennem von Töpfen umgebenen Herdfeuer. Wie muss das Bett eines Schriftgelehrten beschaffen sein? - Unter diesem dürfen sich im Sommer nur die Sandalen und in der Regenzeit nur die Schuhe befinden. Das eines Menschen aus dem gemeinen Volk gleicht einem vollgestopften Spei-

Einst zeichnete R. Banaáh die Grüfte, und als er an die Gruft Abrahams herankam, traf er Eliêzer, den Knecht Abrahams, vor der Tür stehen. Da fragte er ihn, was Abraham tue. Dieser erwiderte: Er liegt am Busen der Sara und sie untersucht ihm das Haupt. Da sprach er zu ihm: Geh, melde ihm, Banaáh stehe an der Tür. Jener sprach: Er mag eintreten; es ist ja bekannt, dass in dieser Welt der böse Trieb nicht vorhanden vist. Da ging er hinein, sah sich um und kam heraus. Hierauf gelangte er zur Gruft Adams, des ersten Menschen. Da ertönte ein [himmlischer Widerhall und sprach: Du hast das Bild meines Ebenbilds geschaut, mein Ebenbild selbst darfst du aber nicht schauen. — Ich muss ja aber die Gruft messen!? — Das Mass der innern⁷⁷⁰gleicht dem Mass der äusseren. Und nach demjenigen, welcher sagt, es waren zwei770 Stöcke, einer über dem anderen: das Mass des unteren gleicht dem Mass des oberen. R. Banaáh erzählte: Ich schaute seine beiden Fuss-

.5 - M 67 +

762. Mit einer Decke, auf welcher die Speisen liegen. 763. An welchem der Tisch, aus einer einfachen Platte bestehend, aufgehängt wurde. 764. Wenn das Kind neben seinem Vater sitzt, muss der Henkel nach aussen sein, damit das Kind den Tisch nicht umstosse. der Henkel sich nach aussen befindet, kann der Tischdiener den Tisch umstossen. 766. In letzterein Fall muss er sich nach innen befinden, damit der Diener nicht anstosse. 767. Cf. Bd. vij S. 655 N. 53. 768. Cf. S. 779 N. 88. 769. Dh. er braucht sich durch die Anwesenheit der Sara nicht zu geniren. 770. Cf. Bd. ij S. 171 Z. Sff.

ballen, und sie gliehen zwei Sonnenkugeln. Jeder andere vor Sara wie ein Affe vor einem Menschen; Sara vor Hava wie ein Atte vor einem Menschen; Hava vor Adam wie ein Affe vor einem Menschen; 5 Adam vor der Gottheit wie ein Affe vor einem Menschen.

Die Schönheit R. Kahanas war etwas von der Schönheit R. Abahus; die Schönheit unsres Vaters Jâqob; die Schönheit unsres Vaters Jagob war etwas von der Schönheit Adams, des ersten Menschen.

Einst war ein Magier, der die Toten Tobi b. Mathna herankam, erfasste ihn dieser beim Bart. Da kam Abajje und sprach zu ihm: Ich bitte dich, lass ihn-Im folgenden Jahr kam er wieder, und er als Abajje herankam, liess er ihn nicht los, bis er eine Schere brachte und ihm den Bart abschnitt.

Einst sagte jemand : Meinem einen Sohn ein Fass mit Erde, meinem anderen 25 דקא מפיק ממונא מאנשי בלא סחדי ובלא Sohn ein Fass mit Knochen und meinem dritten Sohn ein Fass mit Werg. Da wussten sie nicht, was er ihnen sagte. Als sie darauf zu R. Banaáh kamen, fragte er sie: Habt ihr Grundbesitz? Sie erwiderten ihm: Jawol. Habt ihr Vieh? Jawol. Garderobe? - Jawol. Wenn dem so ist, so hat er dies gemeint.

Einst hörte jemand seine Frau zu ihrer Tochter sprechen: Weshalb bist du nicht diskret genug⁷⁷? Ich habe zehn Söhne, und nur einer ist von deinem Vater. Als er im Sterben lag, sprach er: Mein ganzes Vermögen soll meinem einen Sohn gehören. Da wussten sie nicht, welchem von ihnen, und sie wandten sich an R. Banaáh; dieser sprach zu ihnen: Geht, schlaget auf das Grab eures Vaters, bis er aufsteht und euch offenbart, wem von euch er es hinterlassen hat. Darauf gingen sie alle hin, der eine aber, der sein wirklicher Sohn war, ging nicht hin. Hierauf sprach er zu ihnen: Das ganze Vermögen gehört diesem775. Da gingen sie und zeigten ihn bei der Regierung an, indem sie sprachen: Es gibt einen Mann bei den Juden, der den Leuten Geld ohne Zeugen

771. Um sie zu berauben od. zu magischen Zwecken. 772. Beim Sterben, als letztwillige Bestimmung. 773. Dass seine Hinterlassenschaft auf diese Weise an seine Kinder verteilt werde. 774. Beim Ehebruch. 775. Da er soviel Pietät vor seinem Vater besass, so war er wahrscheinl. sein wirklicher Sohn.

ורומים לשני גלגלי חמה חכל בפני שרה כקוף בפני אדם שרה בפני חוה כקוף כפני אדם חוה בפני אדם כקוף בפני אדם אדם בפני שכינה כקוף בפני אדם: שופריה דרב כהנא"מעין שופריה דרבי אבהו שופריה דרכי אכהו מעין שופריה דיעקב אכינו שופריה דיעקב אבינו מעין שופריה דאדם הראשון": ההוא אמנושא דהוה"חיים שכבי כי ממא' אמערתא דרב טובי בר מתנה תפשיה בדיקניה אתא אכיי אמר ליה במטותא מינך שבקיה לשנה אחריתי heit R. Abahus war etwas von der Schön- שבקיה לא שבקיה אתא הדר אתא תפשיה בדיקניה אתא אביי לא שבקיה עד דאייתי מספרא וגזיה לדיקניה: ההוא דאמר להו הביתא דעפרא לחד בראי הביתא דגרמי לחד בראי חביתא' דאודרא לחד בראי לא הוו ידעי מאי קאמר להו אתו לקמיה דרבי בנאה אמר להו אית ausgrub, und als er an die Gruft des R. היותא אין אית לכו היותא אין אית לכו ארעא אמרי ליה אין אית לכו לכו בסתרקי אין אי הכי הכי קאמר לכו": ההוא נברא דשמעה לדביתהו דקא אמרה לברתה אמאי לא צניעת"הך איתתא עשרה בני אית"לה ולית לי מאבוך אלא חד כי שכיב אמר להו כל נכסי לחד erfasste ihn wiederum beim Bart, und auch 20 ברא לא ידעי להי מינייהו אתו לקמיה דרבי בנאה אמר להו זילו'הבוטו קברא דאבוכון עד דקאי ומגלי לכו להי מינייכו "שבקא אזלו כולהו ההוא דבריה הוה לא אזל אמר להו כולהו נכסי דהאי אזלו אכלו "קורצא"בי מלכא "אמרי איכא גברא"חד ביהודאי

> ראדם + M 69 א מעין שופריה דרב שופריה דרב + B 68 רק או למערי M 71 הראשון מעין דשכינה B 70 חטים בדיק — M 72 V = 74 מיניה מיניה M = 73ידוע P 76 הוו – M 75 דאודדא אית לכו ארעא ארעא אמרו ליה אי אית לכו חיותא חיותא א"ר + B 79 הכי קאמר לכו + M 78 באיסורא. 11 באים כוותי עשרה 80 16 לי M 83 שקילי חכיטי חכטוה לקיברא – M 82 שבקא — M 80 אמרי P 84 + ביה

אתיוה הכשוה אזלא דביתהו אמרה "להו עבדא"חד הוה לי פסקו"לרישיח"ופשטו למשכיה ואכלו בישריה וקא מלו בית מיא ומשקו ביה להברייא ולא "קא יהבי לו "דמי ולא אגריה לא ידעי מאי קא אמרה ה לחו אמרי ניתי לחכימא דיהודאי"ולימא קריוה לרכי בנאה אמר להו זרנוקא אמרה לכו אמרי הואיל והכים כולי האי ליתיכ אבבא"ונידון דינא הזא דהוה כתיב"באבולא כל דיין דמתקרי לדין"לא שמיה דיין אמר להו אלא מעתה "אתא איניש מעלמא ומזמין Col.b יסלות אלא כל דיין דמתקרי לדין מחליה אלא כל דיין דמתקרי לדין לדינא פסליה אלא כל דיין דמתקרי לדין לדיין לדיין אלא ומפקין מיניה ממונא בדין לאו שמיה דיין כתכו הכי ברם סאבי דיהודאי אמרי כל דיין דמתקרי לדין ומפקין מיניה ממונא בדין לאו שמיה דיין הזא "דכתיב בראש כל מותא אנא דם בראש כל "חיין" 15 אנא חמר 'אלא מעתה דנפיל מאינרא ומית ודנפיל מדיקלא ומית דמא קמליה "ותו מן דדרכיה למימת משקו ליה חמרא והיי אלא 'הכי בעי למכתב בראש כל מרעין אנא דם בראש כל אסוון אנא חמר כתכו הכי ברם סאבי דיהודאי אמרי בראש כל מרעין 20 אנא דם בראש כל אסוון אנא חמר באתר דלית חמר תמן מתבעו סמנין כתיב אפיתחא דקפומקיא אנפק 'אנבג אנטל ואיזהו אנטל 'זהו רביעית של תורה:

P 87 ליה | P 88 לרישי | 89 M ופשמוה וקאכלו M = 92 אתיוה M = 92 אתיוה M = 90+ P 95 אבכא דאכולא | M 94 אבכא דאכולא + M 93 ומפקין מיניה ממונא בדין 96 אי אתי איניש ומזמין ליה לדינא איפסל ליה אלא 797 ליה איניש או אווה אלא 797 ליה איניש אומים אלא איפסל ליה אלא איניש איניש איניש ומזמין בתיב בהו בראש + M 1 + הייא + M 99 בתיב בהו בראש + M 1 + M 2 + M 3 ביי בעי למכ + M 2 P 4 בעי למכ - M 3 אנגב | 5 M — זהו.

und ohne irgend einen Beweis abnimmt. Daraufhin holte man ihn und sperrte ihn ein. Da ging seine Frau hin und klagte vor ihnen: Ich hatte einen Knecht und man schlug ihm den Kopf ab, zog ihm die Haut ab, ass sein Fleisch, schöpfte mit ihm Wasser und gab den Genossen zu trinken; mir aber zahlte man keinen Ersatz und keinen Lohn. Sie verstanden daher: Wollen wir den Weisen der Juden holen und er soll es uns sagen. Alsdann liessen sie R. Banaáh kommen und er sprach zu ihnen: Sie spricht zu euch von einem Schlauch". Hierauf sprachen sie: Da er so weise ist, mag er am Tor sitzen und Recht sprechen. Er bemerkte, dass am Stadttor geschrieben stand: Ein Richter, der vor Gericht geladen wird, ist kein Richter*. Da sprach er zu ihnen: Demnach könnte irgend jemand kommen, den Richter vor Gericht laden und ihn unfähig machen!? Vielmehr, ein Richter, der vor Gericht geladen und zur Zahlung verurteilt wird, ist kein Richter. Hierauf schrieben sie wie folgt: Aber die Aeltesten der Juden sagen: Ein Richter, der vor Gericht geladen und zur Zahlung verurteilt wird, ist kein Richter. Ferner bemerkte er folgende Inschrift: An der Spitze aller Todesursachen stehe ich, Blut; an der

Spitze alles Lebens stehe ich, Wein. - Demnach hat, wenn jemand von einem Dach heruntergefallen und gestorben ist, wenn jemand von einer Palme heruntergefallen und gestorben ist, das Blut ihn getötet!? Ebenso könnte man, wenn jemand dem Sterben nahe ist, ihm Wein zu trinken geben, und er wird genesen!? Vielmehr muss es wie folgt heissen: An der Spitze aller Krankheiten stehe ich, Blut; an der Spitze aller Heilmittel stehe ich, Wein. Da schrieben sie wie folgt: Aber die Aeltesten der Juden sagen: An der Spitze aller Krankheiten stehe ich, Blut; an der Spitze aller Heilmittel stehe ich, Wein. An Orten, wo kein Wein vorhanden ist, wird nach Arzneien verlangt. Am Stadttor von Kappadokien steht geschrieben: Anpaq, Anbag, Antal'. Antal ist das Viertel[log] der Gesetzlehre.

776. Zu den Regierungsbeamten, um sie von der Weisheit ihres Manns zu überzeugen. Unter Sklaven verstand sie einen Bock, der geschlachtet u. dessen Fell als Schlauch verwandt wurde. 778. Er ist als Richter unzulässig, da er sich wegen eines Geldbetrags verklagen lässt u. demnach verdächtig ist, auch Bestechung anzunehmen. 779. Er sollte dies vorher wissen u. die Zahlung nicht ab-780. Diese 3 Namen eines Flüssigkeitsmasses sind identisch.

UER DIE RINNENTRAUFE GIET ES KEINE ERSITZUNG , WOL ABER GIBT IS TINE ERSITZUNG TÜR DEREN RAUM. FUR DIE DACHRINNE GIBT ES EINE ER-SIEZUNG FÜR DIE ÄGYPTISCHE LEITER -GIRT IS KEINE ERSITZUNG, WOL ABER GIBT IS FINE ERSITZUNG FÜR DIE TYRISCHE". FUR DAS AGAPTISCHE FENSTER GIBT ES KFINE ERSITZUNG, WOL ABER GIBT ES EINE ERSITZUNG FÜR DAS TYRISCHE. WELCHES 10 HEISST EIN ÄGVPTISCHES FENSTER? DURCH WELCHES EIN MENSCH DEN KOPF NICHT STECKEN KANN R. JEHUDA SAGT: WENN ES EINEN FENSTERRAHMEN HAT, WENN EIN MENSCH DURCH DASSELBE DEN KOPF NICHT STECKEN KANN.

GEMARA. Was heisst: für die Rinnentraufe gibt es keine Ersitzung, wol aber gibt es eine Ersitzung für deren Raum? R. Jehuda erwiderte im Namen Šemuéls: Er meint es wie folgt: für die Rinnentraufe gibt es keine Ersitzung für eine Seite, wol aber für eine der beiden Seiten788. R. Hanina erklärte: Für die Rinnentraufe gibt es keine Ersitzung, wenn sie lang ist, kann er kürzen, wol aber gibt es eine Ersitzung für deren Raum, wenn er sie ganz entfernen will, darf er dies nicht. R. Jirmeja b. Abba erklärte: Für die Rinnentraufe gibt es keine Ersitzung, wenn er unter dieser bauen will, darf er dies, wol aber gibt es eine Ersitzung für deren Raum, wenn er sie ganz entfernen will, darf er es nicht. - Es wird ge-

meine Wand⁷⁴beschädigt werde.

וועון בין מרוב אין לו חוקה ויש לפיקיפי הוקה הפוהירה יש לה חוקה כילם המצרי אין די חוקה ולצירי יש לי חוקה הלין המצרית אין לה חוקה ולצורות וש לה חזקה איזו היא חלון המצרית כל שאון ראשו של אדם יכול ליכנס לתיכה רבי יהודה אימר אם יש לה מלבן אף על פי שאין ראשי של אדם יכול לכנם לתיכה הרי זי הזקה:

נכורא. מאי המרוב אין לו חוקה ויש למקומו חוקה אמר רב יהודה אמר שמואל הכי קאמר המרוב אין לו חזקה מרוח אחת ויש למקומו חזקה משתי רוחות רבי חנינא אמר המרוב אין לו חוקה שאם היה ארוך מקצרו ויש למקומו חזקה שאם כא לעוקרו אינו עוקרו רב ירמיה כר אכא אמר המרזב אין לו חזקה שאם רוצה לבנות תהתיו בונה ויש so gibt es dafür eine Ersitzung, auch בין הוקה שאם בא לעוקרו אינו עוקרו הנן Fol.50 המזחילה יש לה חזקה בשלמא למאן דאמר הנך תרתי שפיר אלא למאן דאמר שאם רצה לבנות תחתיו בונה מאי נפקא ליה מינה הכא במזחילה של בנין עסקינן דאמר "ליה לא ניהא לי דתיתרע M 9 א יבול ל P S יבול ל + M 7 - m G

lehrt: Für die Dachrinne gibt es keine Ersitzung; einleuchtend ist dies nach den beiden ersten Erklärungen", welchen Unterschied aber gibt es hierbei nach der Erklärung, wenn er unten bauen will, dürfe er bauen 703!? - Hier wird von einer angebauten Dachrinne gesprochen, denn er kann zu ihm sagen: ich wünsche nicht, dass

781. Kleines verstellbares Rohr an der Dachrinne, um das Rinnenwasser nach beliebiger Stelle ab-782. Wenn diese in einen fremden Hof mündet, so kann der Eigentümer derselben nicht behaupten, er habe das Recht dazu ersessen. 783. Die sich längs des ganzen Dachs hinzieht u. sich im Luftraum des Nachbars befindet. 784. Die man in einen fremden Hof gestellt hat, um zu seinem Dach od. Taubenschlag gelangen zu können. 785. Diese ist ziemlich gross, u. wenn der Eigentümer derselben kein Recht dazu hätte, würde der Eigentümer des Hofs dagegen Einspruch 786. Das nach einem fremden Hof liegt; der Eigentümer des letzteren darf gegen eingelegt haben. 787. Es ist ein richtiges Fenster u. nicht blos eine Luke. dasselbe eine Wand bauen. der Eigentümer des Hofs die Stelle, an welcher die Rinnentraufe sich befindet, nötig hat, so kann er sie an eine andere Stelle setzen, ganz entfernen aber darf er sie nicht. 789. Und zuviel Raum im Hof einnimmt. 790. Der Eigentümer des Hofs. 791. Die Unterscheidung zwischen beiden 792. Nach diesen Erklärungen lässt sich die eine verstellen, bezw. kürzen u. die andere Rinnen. 793. Dem Eigentümer der Dachrinne kann ja das Bauen unter seiner Dachrinne gleichgiltig nicht. 794. An welcher die Dachrinne angebaut ist; die Rinnentraufe dagegen steht von der Wand ab u. ist aus leichterem Material.

אשיתאי: אמר רב יחודה אמר שמואל צינור המקלח "מים לחצר חברו ובא בעל "הגג לסותמו בעל "חצר מעכב עליו דאמר ליה כי היכי"דאת"קניא לך חצר דידי למשדא ביה"מיא לדידי גמי קני לי מיא דאיגרך איתמר רבי אושעיא אמר מעכב רבי חמא אמר אינו מעכב"אזל שייליה לרבי ביסא אמר להו מעכב קרי"עליה רמי בר המא והחום המשלש לא במהרה האנה ה ינתק זה רבי אושעיא בנו של רבי חמא בנו של רבי ביסא: סולם המצרי אין לו הוקה: היכי דמי שאין לו Dachs erworben. Es wurde gelehrt: R. ארבעה חווקין: חלון המצרית אין לה חוקה בו': מאי שנא גבי סולם דלא מפרש ומאי שנא גבי חלון דמפרש משום דקא בעי איפלוגי רבי יהודה בסיפא: אמר רבי זירא למטה מארבע אמות יש לו חוקה ויבול למהות למעלה מארבע אמות אין dass er es ihm verwehren könne. Da las לו חזקה ואינו יכול למהות ורבי אילעא אמר אפילו למעלה מארבע אמות "אין לו הזקה ויכול למחות לימא בכופין על מדת סדום קא מיפלגי דמר סבר 80.20 % כופין ומר סבר אין כופין לא דכולי עלמא כופין ימנין דמותבת שרשיפא 20 Es KEINE ERSITZUNG. Welche ist eine n + B 12 מים - M 10 ר P 11 – הגג

B 14 קנית

א עלייהו M 17

מייך M 15

۳ M 18

R. Jehuda sagte im Namen Semuéls: Wenn aus einem Rohr Wasser in einen Hof abfliesst und der Eigentümer desselben es absperren will, so kann der Eigen-5 tümer des Hofs ihm dies verwehren, denn er kann zu ihm sagen: wie du das Recht auf meinen Hof erworben hast, um das Wasser abfliessen zu lassen, ebenso habe ich das Recht auf das Wasser deines Ošâja sagte, er könne es ilım verwehren; R. Hama sagte, er könne es ihm nicht" verwehren. Sie gingen zu R. Bisa und fragten es ihn, und er erwiderte ihnen, Rami b. Hama darüber: Wind die dreifache Schnur ist nicht sobald zu zerreissen, das ist R. Ošâja, Sohn R. Hamas, Sohns R. Bisas.

FÜR DIE ÄGYPTISCHE LEITER GIBT ägyptische Leiter? In der Schule R. Jannajs erklärten sie: Die keine vier Sprossen hat.

זמנין ד. FÜR DAS ÄGYPTISCHE FENSTER GIBT ES KEINE ERSITZUNG. Weshalb wird es801

bei einer Leiter nicht erklärt und bei einem Fenster wol? - Weil weiter R. Jehuda dagegen streitet.

13 תלרידך

אזלו שיילוה

R. Zera sagte: Wenn [das Fenster] sich unter vier Ellen so hat er Ersitzungsrecht und man kann dies verwehren; wenn aber über vier Ellen, so hat er kein Ersitzungsrecht und man kann dies nicht verwehren. R. Ileâ aber sagte, auch wenn es sich über vier Ellen befindet, hat er kein Ersitzungsrecht und man kann dies verwehren. — Es wäre anzunehmen, dass sie über die Ausübung eines Zwangs gegen eine sedomitische Sitte streiten; einer ist der Ansicht, man übe aus und der andere ist der Ansicht, man übe nicht aus. - Nein, alle sind der Ansicht, man übe wol aus, nur anders ist es hierbei, denn er kann zu ihm sagen: du kannst eine Bank holen, auf diese steigen und hereinsehen⁸⁰⁷.

795. Von einer Dachrinne od. einem Abfluss. 796. Wenn er das Wasser nötig hat. ursprüngliche Erlaubnis, das Rohr in seinen Hof hineinleiten zu dürfen, gilt als Vertrag u. keiner von beiden kann zurücktreten. 798. Da er ihm nur das Wasser, das in den Hof abfliesst, abgetreten 799. Ecc. 4,2. 800. Es ist daher nach seiner Ansicht zu entscheiden. Unterschied zwischen einer ägyptischen u. einer tyrischen. 802. Gegen den hinsichtlich eines Fensters angegebenen Unterschied. 803. Innerhalb der 4 Ellen vom Erdboden; durch ein solches kann man in den Hof des Nachbars hineinsehen, u. wenn der Nachbar es ihm trotzdem gestattet hat, so hat er wahrscheinl. das Recht dazu erworben. 804. Wenn einer der Nachbarn ein Fenster bauen will, kann der andere es ihm verwehren. 805. Die Verweigerung einer Gefälligkeit, durch welche man keinen Schaden erleidet. 806. Da der Nachbar durch ein Fenster oberhalb 4 Ellen keinen Schaden erleidet, denn der andere kann nicht hineinsehen, so kann er dies nicht verbieten. 807. Der Nachbar fühlt sich belästigt auch durch ein Fenster oberhalb 4 Ellen.

Einst kam jemand vor R. Ami und dieser schickte ihn zu R. Abba b. Mamal; da sprach dieser zu ihm: Entscheide ihm nach R. Heà Semuél sagte: Wenn es wegen des Lichts vorhanden ist, so hat er -Ersitzungsrecht auch für das kleinste".

UER EINEN VORSPRUNG VON MIN-DESTENS EINER HANDBREITE GIET ES EINE ERSITZUNG UND MAN KANN ES AERWEHREN; IST ER SCHMÄLER ALS EINE שלבעה: מפה במשך ארבעה החזיק ברותב ארבעה: Handbreite, so gibt es dafür keine ERSITZUNG UND MAN KANN ES NICHT VERWEHREN

GEMARA, R. Asi sagte im Namen R. Manis, und nach manchen sagte es R. Jâ- 15 qob im Namen R. Manis: Hat er Ersitzung auf eine Handbreite, so hat er Ersitzung auf vier. Wie meint er es? Abajje erwiderte: Er meint es wie folgt: hat er Ersitzung auf einen, der eine Handbreite breit 20 השותפין לקח לחצר השותפין לחצר השותפין לקח und vier lang ist, so hat er Ersitzung auf vier [Handbreiten] auch in der Breite.

IST ER SCHMÄLER ALS EINE HANDBREI-TE, SO GIBT ES DAFÜR KEINE ERSITZUNG תותך וקיימת"וקא חזית: ההוא דאתא לקמיה דרכי אמי שדריה לקמיה דרבי אבא בר ממל אמר ליה נביד ליה כרבי אילעא אמר שמואל ולאורה אפילו כל שהוא יש לו חזקה:

זיז עד שפח יש לו חזקה ויכול למחות בידי פחות משפח אין לו חזקה ואין יכול למחות: גכורא. אמר רבי אסי אמר רבי מני ואמרי לה אמר רבי יעקב אמר רבי מני החזיק במפח החזיק בארבעה מאי קאמר אמר אביי הכי קאמר החזיכ פחות משפח אין לו חוקה ואינו יכול למחית: אמר רב הונא לא שנו אלא בעל הגג בבעל החצר אבל בעל החצר בבעל הגג יכול למחות ורב יהודה אמר אפילו בעל חצר בבעל הגג אינו יכול למחות לימא פהיזק ראיה קמיפלגי דמר סבר שמיה היזק ומר 86.26 סבר לאו שמיה היזק לא דכולי עלמא שמיה היזק ושאני הכא דאמר ליה לתשמישתא לא הזי למאי חזי למתלא ביה "מידי מהדרנא אפאי ותלינא "ביה ואידך אמר ליה זימנין דבעיתת:

בית בחצר אחרת לא יפתחנה בחצר השותפין

בידו — B 20 וחזית לדידי ההוא M 19 M 24 מידי --- M 23 תםמת M 22 M 25 ארר. ביה --

UND MAN KANN ES NICHT VERWEHREN. R. Hona sagte: Dies814gilt nur vom Eigentümer des Dachs gegenüber dem Eigentümer des Hofs^{se}, der Eigentümer des Hofs aber kann es dem Eigentümer des Dachs wol verwehren. R. Jehuda aber sagte, auch der Eigentümer des Hofs könne es dem Eigentümer des Dachs nicht verwehren. - Es wäre anzunehmen, dass sie über den Schaden durch das Hineinsehen streiten; einer ist der Ansicht, dies gelte als Schaden, und einer ist der Ansicht, dies gelte nicht als Schaden. - Nein, alle sind der Ansicht, dies gelte als Schaden, nur ist es hierbei anders, denn er kann zu ihm sagen: zur Benutzung ist er nicht geeignet, zu gebrauchen ist er nur, um daran etwas aufzuhängen, und wenn ich daran etwas aufhängen sollte, werde ich mein Gesicht abwenden 1818. – Und jener!? – Der andere kann ihm erwidern: es kann vorkommen, dass du fürchtest⁸¹⁰.

AN DARF KEINE FENSTER NACH DEM GEMEINSAMEN HOF MACHEN. KAUET JE-MAND EIN HAUS IN EINEM FREMDEN HOF, SO DARF ER KEINE TÜR NACH DEM

808. Der ein grosses Fenster oberhalb 4 Ellen machen wollte, was aber sein Nachbar nicht gestattet 809. Die Unterscheidung in der Misnah gilt nur von einem Luftloch, wenn aber das Fenster wegen des Lichts nötig ist, so hat der Eigentümer es für die Dauer errichtet u. der Nachbar sollte sofort 810. An einer Wand, der in den Hof des Nachbars hineinragt. der Eigentümer des Hofs den Raum nötig hat, darf er ihn nicht entfernen, da angenommen wird, dass der Eigentümer desselben das Recht dazu erworben hat. 812. Wenn jemand von vornherein einen solchen bauen will. 813. Solange man den Raum nicht nötig hat. 814. Dass man es nicht verwehren kann. 815. Der Eigentümer des Vorsprungs kann dem Eigentümer des Hofs die Benutzung nicht verwehren. 816. Das Bauen eines Vorsprungs, bezw. die Benutzung desselben, da er 818. Und in den dabei in den Hof hineinsehen kann. 817. Ein so schmaler Vorsprung. 819. Mit abgewandtem Gesicht heranzukommen. Hof nicht hineinsehen.

Talmud Bd. VI

בנה עלייה על גבי ביתו לא יפתחנה לחצר השותפין אלא אם רצה בונה"את החדר לפנים מביתו ובינה עלייה על גבי ביתו ופותחה לתיך ביתו:

מאי איריא לחצר השותפין אפילו נבורא. שובעיא קאמר לא מיבעיא להצר חבירו דלא אבל להצר השותפין "דאמר ליה סוף סוף הא קא בעית אצטנועי מינאי בחצר קא משמע לן דאמר ליח עד האידנא בחצר הוה בעינא אצטנוני מינך השתא אפילו כבית נמי בעינא שפתה שפתה באדם אחד שפתה פינך: תנו רבנן מעשה באדם אחד שפתה gemeinsamen Hof, dies ist ja auch nach "הלוניו להצר השותפין "ובא לפני רבי ישמעאל בר רבי יוםי אמר לו החוקת בני החוקת "בא לפני רבי חייא אמר יגעת ופתחת "נעע וסתום אמר רב נחמן ולכתום לאלתר הוי חזקה שאין אדם "עשוי Fol.60 ו שבותמים אורו "בפניו ושותק: לקח בית בחצר אחרת nicht von einem gemeinsamen Hof, weil לא יפתחנו לחצר השותפין: מאי מעמא מפני שמרבה עליהם את הדרך אימא סיפא "אלא אם רצה כונה את ההדר לפנים מביתו וכונה עלייה על גבי ביתו°והלא מרבה"נעליו את הדרך אמר רב הונא

יפתח אדם לחצר השותפין פתח כנגד פתח [vii,2] וחלון בנגד חלון היה קשן לא יעשנו גדול

M 29 בעי P 38 בעי P 38 בעי P 30 בעי P 30 בעי + M 32 | 1 + B 31 | 1 - M 30 | חלונותיו — M 35 בפניו — M 34 עשוי — M 33 בפניו אלא...מביתו ו + M $_36$ + אלא...מביתו ו עליהן א 3S עליהן הדרו לשנים א 3S אפתא.

GEMEINSAMEN HOF MACHEN. BAUT JE-MAND EINEN SÖLLER AUF SEINEM HAUS, SO DARF ER KEINE TÜR NACH DEM GE-MEINSAMEN HOF MACHEN; WENN ER ABER SEINES HAUSES ODER BAUE DEN SÖLLER AUF SEINEM HAUS UND MACHE DIE TÜR NACH SEINER WOHNUNG.

GEMARA. Wieso gerade nach einem dem Hof eines anderen verboten!? - Das ist selbstverständlich; selbstverständlich ist dies nach dem Hof eines anderen verboten, man könnte aber glauben, dies gelte er sagen kann: du musst dich ja ohnehin vor mir im Hof inacht⁸²¹nehmen, so lehrt er uns, dass jener ihm erwidern könne: bis jetzt musste ich mich vor dir im Hof ימאי הדר שהלקו בשנים ומאי עלייה "אפתאי: 20 inacht nehmen, jetzt aber" werde ich mich vor dir auch im Haus inacht nehmen müssen.

> Die Rabbanan lehrten: Einst machte jemand seine Fenster nach einem gemeinsamen Hof, und als er vor R. Jišmâél b. R. Jose kam, sprach er zu ihm: Du hast es ersessen, mein Sohn, du hast es erses-

sen⁸²³. Als er darauf vor R. Hija kam, sprach er zu ihm: Du hast dich bemüht und sie geöffnet, bemühe dich nun und schliesse sie. R. Nahman sagte: Hinsichtlich des Verschliessens 824 tritt die Ersitzung sofort 825 ein, denn niemand sieht schweigend zu, wie man ihm das Licht in seiner Gegenwart absperrt.

KAUFT JEMAND EIN HAUS IN EINEM FREMDEN HOF, SO DARF ER KEINE TÜR NACH DEM GEMEINSAMEN HOF MACHEN. Aus welchem Grund? — Weil er ihnen Weg ausdehnt⁸²⁷. — Wie ist demnach der Schlußsatz zu erklären: wenn er aber will, baue er das Zimmer innerhalb seines Hauses oder baue den Söller auf seinem Haus. Er dehnt ihnen ja den Weg aus 22 R. Hona erwiderte: Unter Zimmer ist eine Teilung in zwei829 und unter Söller ist eine Galerie830 zu verstehen.

AN darf in einem gemeinsamen Hof keine Tür gegenüber einer Tür UND KEIN FENSTER GEGENÜBER EINEM FENSTER MACHEN³³¹; AUS EINER KLEI-

820. An dem er ebenfalls beteiligt ist, da er die anderen Beteiligten belästigt. 821. Da beide Häuser Türen nach dem Hof haben. 822. Wenn Fenster nach dem Hof vorhanden sind. 824. Wenn der Hofnachbar gegen das Fenster des anderen Nachbar sollte sofort Einspruch einlegen. eine Wand gebaut hat. 825. Wenn er nicht sofort Einspruch eingelegt hat, kann er die Entfernung der Wand nicht mehr verlangen. 826. Den übrigen Mitbeteiligten des Hofs. 827. Durch die grössere Frequenz müssen sie oft einen Umweg machen. 828. Wenn das Haus vergrössert wird, ziehen mehr Leute ein u. der Hof wird mehr benutzt. 829. Er darf ein Zimmer in zwei teilen. halb des Hauses, so dass der äussere Umfang des Hauses nicht vergrössert wird. etwas seitwärts sein, damit die Nachbarn sich nicht gegenseitig in die Fenster hineinschauen können.

NIN TUR DARL MAN KEINE GROSSE UND ALS HINER DARL MAN NICHT ZWEL MA-CHIN WOLLARIR DARI MAN NACH ÖF-LINTHOHEM GEBIET EINE TÜR GEGEN-TRIR TINER TÜR UND EIN FENSTER GE-5 GINÜBER EINEM FENSTER MACHEN; AUS LINER KLEINEN DARF MAN EINE GROSSE UND AUS EINER DARF MAN ZWEI MACHEN.

GEMARA Woher dies? R. Johanan thin some Augen und sah Jisrael, wie es mich seinen Stammen lagerte. Was sah er? er sah, dass die Türen ihrer Zelte nicht gegenüber gerichtet waren, da sprach er: ihnen ruhe.

AUS EINER KLEINEN [TÜR] DARF MAN KEINE GROSSE MACHEN. Rami b. Hama wollte erklären, wenn sie vier [Ellen] gross ist, darf man sie nicht auf acht vergrös-20 sern, weil man dann acht [Ellen] vom Hof wegnimmt, wenn sie aber zwei gross ist, dürfe man sie auf vier vergrössern, da sprach Raba zu ihm: Der andere kann ihm erwidern: bei einer kleinen Tür konnte ich 25 mich vor dir verbergen, bei einer grossen kann ich mich vor dir nicht verbergen.

אחד לא יעשנו שנים אבל פותח הוא לרשית הרבים פתח כנגד פתח וחלון כנגד חלין היה קשן עישה אותו גדול "ואחד עושה אותו שנים:

מנחני מילי אמר רבי יוחנן דאמר נמרא. שבן שבן ישראל שבן את ישראל שבן את ישראל שבן לשבטיו מה ראה ראה שאין פתחי אהליהם מכוונין זה לזה אמר ראוין הללו שתשרה עליהן שבינה: היה קטן לא יעשנו גדול: סבר רמי בר המא למימר בר ארבעי לא לישוייה בר תמניא דקא שקיל erwiderte: Die Schrift sagt: Da erhob Bi- תמניא בחצר אבל בר תרתי לישוייה בר ארבעיים שפיר דמי אמר ליה רבא מצי אמר ליה בפיתחא זוטרא מצינא לאצטנועי מינך בפיתחא רבא לא מצינא אצמנוקי מינך: אחד לא יעשנו שנים: סבר רמי בר חמא למימר בר ארבעי לא לישוייה תרי Diese sind würdig, dass die Gottheit auf הבל בר אבל בחצר אבל תמני בחצר אבל בר דקא שקיל תמני בחצר אבל בר תמני לישוייה "בני ארבעי ארבעי שפיר דמי אמר ליה רבא מצי אמר ליה בחד פיתחא מצינא אצמנוני מינך בתרי"לא מצינא אצמנועי מינך: אבל פותח הוא לרשות הרבים פתח כנגד פתח: דאמר ליה סוף סוף הא בעית אצטנועי מכני רשות הרבים: ישיחין חלל תחת רשות הרבים בורות שיחין lviiji ומערות רבי אליעזר מתיר בדי שתהא עגלה מהלכת וטעונה אבנים אין מוציאין זיזין וגזיוטראות לרשות הרבים אלא אם רצה כונס לתוך שלו ומוציא לקח חצר ובה זיזין וגווזטראות הרי זו בחזקתה: ab.23° + M 42 א תרי + M 41 מכווי + M 41 א פתחיהן + M 40

AUS EINER DARF MAN NICHT ZWEI MACHEN. Rami b. Hama wollte erklären: Wenn sie vier [Ellen] gross ist, so darf man aus dieser nicht zwei je zwei machen, weil man dann acht [Ellen] vom Hof834wegnimmt, wenn sie aber acht gross ist, dürfe man aus dieser zwei je vier machen, da sprach Raba zu ihm: Der andere kann ihm erwidern: bei einer Tür kann ich mich vor dir verbergen, bei zwei kann ich mich vor dir nicht verbergen.

Wol aber darf man nach öffentlichem Gebiet eine Tür gegenüber einer TÜR MACHEN. Weil er zu ihm sagen kann: du musst dich ja ohnehin vor den Leuten der Strasse verbergen.

AN darf unter einem öffentlichen Gebiet keine Höhlung machen 30, kei-NE GRUBEN, KEINE GRÄBEN UND KEINE HÖHLEN. R. ELIÊZER ERLAUBT ES IN DER WEISE, DASS EIN MIT STEINEN BELADENER WAGEN DARÜBER FAHREN KANN³⁷. MAN DARF KEINE VORSPRÜNGE UND KEINE ALTANE NACH EINEM ÖFFENTLICHEN GE-BIET HINAUSRAGEND BAUEN, WENN MAN DIES ABER WILL, SO RÜCKE MAN [DIE WAND] NACH EINWÄRTS³³⁸UND LASSE SIE HERVORRAGEN. HAT MAN EINEN HOF GEKAUFT, AN WELCHEM VORSPRÜNGE UND ALTANE VORHANDEN SIND, SO BLEIBE ES DABEI⁸³⁹.

833. Da zu einer solchen Tür 8 Ellen vom Hof gehören; cf. S. 963 Z. 3ff. 834. Da zur kleinsten Tür 4 Ellen vom Hof gehören. 835. In beiden Fällen erhält er 8 Ellen vom Hof. 836. Da man es dadurch gefährdet. 837. Wenn das Gebälk genügend stark ist. der Länge des zu bauenden Altans. 839. Es ist anzunehmen, dass der Erbauer das Recht dazu hatte.

גברא. ורבנן זימנין דמפהית"ולאו אדעתיה: 80.270 אין מיציאין זיוין וגוווטראות וכוי: רבי אמי הוה ליה"זיזא דהוה נפיק למבואה והחוא נברא נמי הוה ליה זיזא דהוה מפיק לרשות הרכים הוו קא מעכבי הרבים אתא לקמיה דרבי אמי KEINE ALTANE NACH EINEM ÖFFENTLI-אמר ליח זיל קון אמר ליח"וחא מר גמי אית ליח "דידי למבואה מפיק בני מבואה מחלין נבאי דידך לרשות הרכים מפיק מאן מחיל גבך: רכי ינאי הוה ליה אילן הנוטה לרשות הרכים הוה ההוא נברא דהוה ליה נמי אילן הנומה לרשות הרבים אתו בני רשות הרכים הוו קא מעכבי עילויה אתא לקמיה דרבי ינאי אמר ליה זיל האידנא ותא למהר כסוג בליליא שדר קצייה לההוא דידיה למהר אתא לקמיה אמר ליה זיל קוין אמר ליה"הא מר גמי 15 אית ליה"אמר ליה זיל חזי"אי לא קוין דידי לא תקוין את מעיקרא מאי סבר ולבסוף מאי סבר מעיקרא סבר ניחא להו לבני רשות הרכים דיתבי בטוליה כיון דחזא דקא מעכבי שדר קצייה ולימא ליה "זיל קוין דידך והדר אקוין דידי משום דריש 200 בין דאמר התקוששו וקושו קשום עצמך ואחר 201 20 מהוס פרסים בך קשום אחרים: "אבל אם רצה כונם לחיך שלו 198 68 68 בד ומוציא: איבעיא להו כנס ולא הוציא מהו שיחזור ויוציא רבי יותנן אמר כנס מוציא וריש לקיש אמר כנם אינו מוציא אמר ליה רבי יעקב לרבי ירמיה א זיזי. M ההוא זיזא דהוה מפיק למבואה הוה P 44 רלא P 43 ההוא גברא דהוה ליה ההוא זיזא – 45 M – בני רה ר ял — M 48 5 я + M 47 и т — M 46

אי מיקין קוין אי לא לא תקוץ מעיקרא 51 M - זיל

אלא. אלא. אלא. + רשב ל אלא. + M 52

GEMARA. Und die Rabbanan"!? Es kann vorkommen, dass es beschädigt wird, ohne dass er es merkt.

Man darf keine Vorsprünge und CHEN GEBIET HINAUSRAGEND BAUEN, R. Ami hatte einen Vorsprung, der nach einem Durchgang hinausragte, und noch jemand hatte einen Vorsprung, der nach öffentlichem Gebiet hinausragte, und die Leute vom öffentlichen Gebiet verwehrten es ihm. Als er vor R. Ami kam, sprach dieser zu ihm: Geh, entferne ihn. Da sprach dieser: Der Meister hat ja ebenfalls einen solchen! Meiner ragt nach einem Durchgang hinaus, und die Leute des Durchgangs gestatten es mir, deiner aber ragt nach öffentlichem Gebiet hinaus und niemand kann es dir gestatten.

R. Jannaj hatte einen Baum, der in das öffentliche Gebiet hinüberragte, und noch jemand hatte ebenfalls einen Baum, der in das öffentliche Gebiet hinüberragte; da kamen die Leute vom öffentlichen Gebiet und verwehrten es diesem. Als er darauf vor R. Jannaj kam, sprach dieser zu ihm: Geh jetzt und komm morgen wieder. Nachts liess er seinen fällen. Am folgenden Tag kam jener und er sprach zu ihm: Geh, fälle ihn. Jener sprach: Der

Meister hat ja ebenfalls einen solchen! Dieser erwiderte: Geh, sieh nach, ist meiner nicht gefällt worden, so fälle auch deinen nicht. — Welcher Ansicht war er vorher, und welcher Ansicht war er nachher? - Vorher war er der Ansicht, die Leute der Strasse seien damit einverstanden, weil sie unter dem Schatten sitzen können, als er aber sah, dass sie dies verwehren, liess er ihn fällen. - Sollte er ihm doch erwidert haben: fälle du deinen, nachher werde ich meinen fällen!? — Wegen einer Lehre des Reš-Laqiš, welcher sagte: 842 Sammelt euch und sammelt andere, zuerst schmücke 845 dich selbst und nachher schmücke andere.

WENN MAN DIES ABER WILL, SO RÜCKE MAN [DIE WAND] NACH EINWÄRTS UND LASSE SIE HERVORRAGEN. Sie fragten: Darf man, wenn man [seine Wand] eingerückt hat und solche nicht hervorragen liess, später solche hervorragen lassen"? R. Johanan sagt, wenn man eingerückt hat, dürfe man sie hervorragen lassen, und Reš-Laqiš sagt, auch wenn man eingerückt hat, dürfe man sie nicht hervorragen lassen.

840. Weshalb ist es bei genügend starkem Gebälk verboten. 841. Da die Zweige den Passanten belästigten. 842. Zeph. 2,1. 843. Das W. אין wird wahrscheinl. als Denominativum von שָּבָּ das Stroh entfernen, aufgefasst; viell, aber mit pro in Zusammenhang gebracht. 844. Oder aber ist dieser Raum in den Besitz des Publikums übergegangen.

R Jagob sprach zu R. Jirmeja b. Tahlipha: Ich will es dir erklären: niemand streitet, ob er sie hervorragen lassen dart, sie streiten nur darüber, ob er die Wand zurück nach der [ersten] Stelle schieben 5 darf, und zwar wurde es entgegengesetzt gelehrt: R. Johanan sagt, er dürfe es nicht, und Res-Lagis sagt, er dürfe es wol. R. Johanan sagt, er dürfe es nicht, wegen einer Lehre R. Jehudas, denn R. Jehuda יי דאין "מפייחין בזמן הזה לקה הצר הצר הצר "Rehudas, denn R. Jehuda sagte, dass man einen Weg, den das Publikum in Besitz genommen hat, nicht zerstören dürfe; Reš-Laqiš sagt, er dürfe es wol, denn dies" gilt nur von dem Fall, in diesem Fall Raum zurückbleibt.

HAT MAN EINEN HOF GEKAUFT, AN WELCHEM VORSPRÜNGE UND ALTANE VOR-HANDEN SIND, SO BLEIBE ES DABEL R. man sie wieder aufbauen. Man wandte ein: Man darf in der Jetztzeit" [die Räume] weder kalken noch täfeln noch bemalen; hat man einen gekalkten, getäfelten oder bemalten Hof gekauft, so verbleibe es dabei; ist er eingestürzt, so darf man ihn nicht wieder aufbauen!? -- Anders verhält es sich bei einem [religiösen] Verbot.

Die Rabbanan lehrten: Man darf sein Haus nicht mit Kalk bestreichen; hat man

Sand oder Stroh beigemischt, so ist es erlaubt. R. Jehuda sagte: Wenn man Sand beigemischt hat, so ist dies ein Sandkalk850, und es ist verboten, wenn aber Stroh, so ist

M 62 בשניה B בשניה

א שממנו מנסכין א 65 M - ובשל M 64

Die Rabbanan lehrten: Als der Tempel zerstört wurde, mehrten sich die Enthaltsamen in Jisraél, die weder Fleisch assen noch Wein tranken. Da gesellte sich R. Jehošuâ zu ihnen und sprach zu ihnen: Kinder, weshalb esset ihr kein Fleisch und trinket keinen Wein? Sie erwiderten ihm: Wie sollen wir Fleisch essen, das auf dem Altar dargebracht wurde, was nun aufgehört hat; wie sollen wir Wein trinken, der auf den Altar gegossen wurde, was nun aufgehört hat!? Er erwiderte ihnen: Demnach sollten wir auch kein Brot essen, da die Speiseopfer aufgehört haben. – Man kann mit Früchten auskommen - Wir sollten auch keine Früchte essen, da die [Darbringung der] Erst-

845. Dies ist nach aller Ansicht erlaubt, da der Raum ihm gehört. 846. Dass man dem Pub-847. Für das Publikum. likum einen von ihm in Besitz genommenen Platz nicht mehr entziehen dürfe. 848. Nach der Zerstörung des Tempels, 849. Als Zeichen der Trauer. 850. Nach den Kommentaren: guter, fester Kalk. 851. Dh. du hast recht, wir wollen auch kein Brot essen. 853. Von welchen die Erstlinge nicht dargebracht werden.

linge aufgehört hat. — Man kann mit anderen Früchten auskommen. — Wir sollten

"בר תחליפא אסברה לך להוציא כולי עלמא לא פליני דמוציא כי פליני להחזיר כתלים למקומן ואיפכא איתמר רבי יוחנן אמר "אינו מחזיר וריש לקיש אמר מחזיר רבי יוחנן אמר אינו מחזיר משום "פצר שהחזיקו בו רבים "מצר שהחזיקו בו רבים "מצר שהחזיקו בו רבים יסור לקלקלו וריש לקיש אמר מחזיר הני מילי היכא דליכא רווחא הכא הא איכא רווהא: לקח חצר וכה זיזין וגווזשראית הרי היא בחזקתה: אמר רב הונא"נפלה חוזר ובונה אותה מיתיכי אין מסיידין מסויידת מכויירת מפוייחת הרי זו בחזקתה נפלה אינו חוזר ובונה אותה איסורא שאני: תנו רבנן לא יסוד אדם את ביתו בסיד ואם עירב בו הול Sat.806 או תבן מותר רבי יהודה אומר אם נירב בו הול wenn kein Raum' zurückbleibt, während שהרב כשחרב הנו רבנן כשחרב מו אוויים שרבסיד ואסור תבן מותר: תנו רבנן כשחרב הבית"בראשונה רבו פרושין בישראל שלא לאכול בשר ושלא לשתות יין נמפל להן רבי יהושע אמר להן"בני מפני מה אי אתם אוכלין בשר ואין אתם שותין יין אמרו לו נאכל בשר שממנו מקריבין על גבי Hona sagte: Sind sie eingestürzt, so darf 20 מובה ועכשיו בטל נשתה יין "שמנסכין על נבי המזכה ועכשיו בשל אמר להם אם כן להם לא נאכל שכבר במלו מנחות"אפשר בפירות פירות לא נאכל שכבר בטלו בכורים אפשר בפירות אחרים מים לא + אמר רב + M 50 אמר רב + M 55 אמר רב - M 54 אסור לקלקלו + ור"י אמר אע ג דאיכא רווחא אסור לקלקלו + אז 57 95 M מכיידין ה 60 M מפחמין

המסו' והמכויידת והמפוחמת

מני M 63

לחם הפנים.

נשתה שכבר כמל ניסוך המים שתקו אמר להן בני בואו ואומר לכם שלא להתאבל כל עיקר אי אפשר שכבר נגזרה גזרה ולהתאבל יותר מדאי אי 80.790 אפשר שאין גוזרין גוירה על הצבור אלא אם כן יכתיב במארה אתם sist nicht angängig, wo doch das Unglück נארים ואתי אתם קבעים הגוי כלו "אלא כך אמרו הכמים סד אדם את ביתו בסיד ומשייר בו דבר 186.2 מועם וכמה אמר רב יוסף אמה "על אמה אמר רב חסדא °כנגד הפתח עושה אדם כל צרכי סעודה ומשייר מועם מאי היא אמר רב פפא כסא ומשייר מועם מאי היא אמר רב פפא כסא Majorität sie ertragen kann; denn es heisst: דהרסנא עושה אשה כל תכשימיה ומשיירת "דכר מועם מאי היא אמר רב"בת צדעא שנאמר אם 6.63.636 אשכחך ירושלם תשכח ימיני תדבק לשוני לחכי וגו' מאי על ראש שמחתי אמר רב יצחק זה אפר שבראש התנים אמר ליה רב פפא לאביי Wieviel? R. Joseph erwiderte: Eine Elle היכא מנה לה"במקום תפילין שנאמר לשום לאבלי במקום ציון לתת להם "פאר תחת אפר וכל המתאבל כל "13.30 ציון ירושלם זוכה ורואה בשמחתה שנאמר שמחו את 66.60.00 ירושלם וגו': תניא אמר רבי ישמעאל בן אלישע שנגוור על widerte: Die Fischspeise בית המקדש דין הוא שנגוור על widerte: Die wischspeise בית המקדש דין הוא עצמנו שלא לאכול בשר ולא לשתות יין אלא אין גוזרין גזרה על הצבור אלא אם כן רוב צבור יכולין לעמוד בה ומיום שפשפה מלכות הרשעה"על ישראל וגוזרין עלינו גזירות קשות ומבשלין משנו תורה א"ר אדא כן אחבה מאי קרא כמארה M 66 '* + M 67 8"; — M 68 איכא גוי כולו אין אי לא לא M 69 M 72 17 ול פפא צידעא ה + M 70 + בה

אל P 73 אפר תחת פאר B 74 שגוורת +

auch kein Wasser trinken, da die Wasserlibation aufgehört hat. Da schwiegen sie. Darauf sprach er zu ihnen: Kinder, kommt, ich will euch sagen; gar nicht zu trauern verhängt worden ist; aber auch übermässig trauern ist nicht angängig, denn man darf der Gemeinde nur dann eine erschwerende Bestimmung auferlegen, wenn die "Mit dem Fluch seid ihr belegt, mich betrügt ihr, das ganze Volk". Vielmehr sagten die Weisen, man bestreiche sein Haus mit Kalk und lasse etwas zurück.

im Geviert. R. Hisda sagte: Gegenüber der Tür". Man geniesse bei der Mahlzeit alles, was zu dieser gehört, und lasse etwas zurück. — Was ist dies? R. Papa erschmücke sich mit allen kosmetischen Mitteln und lasse etwas zurück. -- Was ist dies? Rabh erwiderte: Die Stelle an den Schläfen Denn es heisst: Wenn ich deiner vergesse, Jerušalem, so versage meine Rechte. Es klebe meine Zunge an meinem Gaumen &c. Was heisst: auf dem Haupt meiner Freude? R. Jichaq erwiderte: Dies deutet auf [das Legen von] Herdasche auf

das Haupt des Bräutigams. R. Papa fragte Abajje: Auf welche Stelle legt man sie? -Da, wo die Tephillin angelegt werden, denn es heisst: 803 Dass er den Trauernden Cijions zulege, ihnen Schmuck statt Asche zu verleihen. Wer über Jerusalem trauert, dem ist es beschieden, an ihrer Freude teilzunehmen, denn es heisst: 804 Freut euch mit Jeruša-Irm &c.

רעות וקשות ומכפלת.

Es wird gelehrt: R. Jišmâél b. Elišâ sagte: Eigentlich wäre es recht, dass wir über uns verhängen, seit dem Tag, an dem der Tempel zerstört wurde, kein Fleisch zu essen und keinen Wein zu trinken; aber man darf über die Gemeinde nur dann eine erschwerende Bestimmung verhängen, wenn die Majorität sie ertragen kann. Und eigentlich sollten wir, seitdem die ruchlose Regierung sich ausgedehnt hat, über uns schwere Bestimmungen verhängt, uns vom Gesetzestudium und [der Ausübung

854. Die Prozession des Wassergiessens am Hüttenfest; cf. Bd. iij S. 117 Z. 1ff. 855. Mal. 3.9. \$56. Die Bestimmung wird durch die Auferlegung eines Fluchs auf den Uebertretenden festgesetzt, u. zwar nur dann, wenn das ganze Volk die Bestimmung ertragen kann. 857. Eine kleine Fläche, die man nicht bestreiche. 858. Wo dies auffällt. 859. Eine Art gebratener od. eingelegter Fische, in 860. Die es nicht mit Kalk bestreichen darf. Die Frauen pflegten der t.schen Zeit sehr verbreitet. die Haut mit einem Kalk zu bestreichen, um sie geschmeidig zu machen u. das Haar zu entfernen; cf. Bd i S. 504 Z. 18ff. 861. Ps. 137,5,6. 862. Cf. Bd. vij S. 370 N. 105. 864. Ib. 66,10.

der] Religionsvorschriften zurückhält und uns auch die Beschneidung verbietet, über uns verhängen, keine Frau zu heiraten und keine Kinder zu zeugen, und es folgte dann, dass die Nachkommenschaft Abrahams von selber eingeht; allein man lasse Jisrael gewähren; lieber sollen sie unvorsätzlich, als dass sie vorsätzlich [freveln]**.

ומצות ואין מניחין אותנו ליכנס לשבוע הבן ואמרי לה לישוע הבן דין הוא שנגוור על עצמנו שלא לישא אשה ולהוליד בנים ונמצא זרעו של אברהם מליו אלא הנה להם לישראל מומב שיהו שונגין ואל יהו מזידין:

M/7S מכחת M/7S ואמרי...הבן M/77 מכחת B/76 אבינו B/76 שיהיו שוג ואל יחיו.

-> .. (-

VIERTER ABSCHNITT

ENN JEMAND EIN HAUS VERKAUFT
HAT, SO HAT ER DEN ANBAU NICHT
MITVERKAUFT, OBGLEICH ER IN DASSELBE
MÜNDET, AUCH NICHT DIE KAMMER HINTER DIESEM, UND AUCH NICHT DAS DACH, 10
WENN ES EIN ZEHN HANDBREITEN HOHES
GELÄNDER HAT. R. JEHUDA SAGT, WENN
ES EINE ART TÜR HAT, SEI ES NICHT
MITVERKAUFT, AUCH WENN ES KEINE
ZEHN HANDBREITEN HOCH IST.

15

GEMARA. Was heisst Jaçiâ? Hier erklärten sie: Anbau. R. Joseph erklärte: eine durchbrochene Veranda. Nach demjenigen, welcher sagt, der Anbau sei nicht mitverkauft, ist um so weniger die Veranda mitverkauft, und nach demjenigen, welcher sagt, die Veranda sei nicht mitverkauft, ist es der Anbau wol.

הימנו ולא את הבית לא מכר 'יציע ואף על פי שהיא פתוחה לתובו ולא את החדר שלפנים הימנו ולא את הגג בזמן שיש לו מעקה גביה עשרה שפחים רבי יהודה אומר אם יש לו צירת פתה אף על פי שאינו גבוה עשרה שפחים אינו מכור:

"גמרא, מאי יציע הכא תרגימו אפתא רב יוסף אמר 'בדקא הלילא 'למאן דאמר אפתא למאן מזדבנא למאן מזדבנא למאן דאמר אפת מזדבנא למאן האני מזדבנא למאן הלילא אבל אפתא מזדבנא למאן האני שמות יש לו יציע צלע 'תא יציע 10 רב יוסף שלש שמות יש לו יציע צלע 'תא יציע 15 רב יוסף שלש שמות יש לו יציע צלע 'תא יציע 15 רב יוסף שלש התהתנה המש באמה רחבה צלע האד בתיב והצלעות צלע אל צלע שלוש ושלשים מות פעמים 'תא דכתיב 'והתא קנה אחד ארך וקנה אחד רחב ובין התאים המש אמות ואי בעית אימא מהכא 14 את ה 2 ו 12 - מפח' 3 ו 13 ביקא או 1 1 את ה 2 ו 13 - מפח' 3 ו 13 ביקא או 14 את ה 2 ו 14 - מפח' 3 ו 14 ביקא או 14 את ה 2 ו 14 - מפח' 3 ו 14 ביקא או 14 את ה 2 ו 15 ו 14 - מפח' 3 ו 14 ביקא או 14 את ה

- ל - לא מזרב׳ - 0 M ומאן 7 M והתא

8 M התא.

R. Joseph lehrte: Drei Namen hat es: Anbau, Seitengemach und Nische. Anbau, denn es heisst: Der unterste Anbau war fünf Ellen breit. Seitengemach, denn es heisst: Und die Seitengemächer, Gemach an Gemach, dreiunddreissigmal. Nische, denn es heisst: Und die Nische eine Rute in der Länge und eine Rute in der Breite, und zwischen den Nischen fünf Ellen. Wenn du aber willst, entnehme ich es aus folgendem: die Wand

865. Der in Cod. M. u. allen anderen Codices fehlende Satz (מאמרע...הבן) ist eine fälschlich in den Text eingeschobene Glosse. S66. Da eine solche Bestimmung für das ganze Volk nicht durchführbar ist, so führe man sie überhaupt nicht ein. 1. Die auf das Dach führt. 2. Das in der Mišnah gebrauchte Wort für Anbau. 3. Diese ist nur ein Luxusbau u. die Benutzung derselben gleicht nicht der Benutzung des Hauses. 4. Er dient zur Entlastung des Hauses u. gilt als Erweiterung desselben. 5. iReg. 6,6. 6. Ez. 41,6. 7. Ib. 40,7.

בותל ההיכל שש והתא שש בותל התא חמש: משני מות אמר מר זוטרא והוא דהוי ארבע אמות אמר ליה רבינא למר זומרא "לדידך דאמרת עד דהוי ארבע אמות אלא מעתה גבי בור דתנן לא את הבור ולא 88.64 יומקא ורומא הכי vier Ellen misst. Rabina sprach zu Mar-נמי אי הוו ארבע אמות אין אי לא לא"הכי השתא התם הא תשמישתא לחוד והא תשמישתא לחוד הכא"אידי ואידי הדא תשמישתא היא אי הוי ארבן: אמות חשיב ואי לא לא חשיב: ולא את החדר ישלפנים הימנו: השתא יציע"לא מיודבן חדר מיבעיא sicht, dass dies nur von dem Fall gelte, לא צריכא "דאף על גב דמצר לה מצרי "אבראי Col.b" לא כדרב נחמן דאמר רב נחמן אמר רבה כר אבוה המוכר בית לחבירו בבירה גדולה אף על פי שמצר לו מצרים החיצונים מצרים הרחיב לו היכי דמי לבירה בירה"פשימא da erfolgt die Benutzung des einen auf בית זבין ליה בירה לא זבין ליה"אלא דלבירה נמי קרו לה בית כוליה זבין ליה לא צריכא דרובא קרו"ליה לבית בית לבירה בירה ואיכא נמי דלבירה קרו ליה בית מחו דתימא כוליה זבין ליה קמשמע ילן מדחות ליה למכתב ולא שיירית בוביני אילין ist er nicht selbständig. "כלום ולא כתב"שמע מינה שיורי שייר: ואמר רב נהמן אמר רבה בר אבוה המוכר שדה לחבירו בבקעה גדולה אף על פי שמצר לו מצרים החיצונים M אלא הא דתנן M 10 M א״ל M 11 M כולא M 9 אמרת לא חדר – M 13 אמרת לא חדר – אינ"ג [V] ודלא קרו [M] 16 שימא [M] 15 א ודלא קרו [M] 14 אלא דקרון ליה לבירה בית בירה גמי כור׳ P 17 לה. M + קדמאי 19 + דיה.

des Tempels war sechs, die Nische sechs und die Wand der Nische fünf [Ellen

Mar-Zutra sagte: Dies nur, wenn er Zutra: Hinsichtlich eines Brunnens wird ja gelehrt: nicht den Brunnen° und nicht die Zisterne, obgleich er ihm geschrieben' hat: Tiefe und Höhe, und nach deiner Anwenn er vier Ellen misst, sollte es auch hinsichtlich dieser nur von dem Fall gelten, wenn sie vier Ellen messen, sonst aber nicht"!? Dies ist ja nicht gleich; eine Art und die Benutzung der anderen¹³ auf eine andere Art, hierbei aber ist es ja dieselbe Benutzung; misst er vier Ellen, so ist er selbständig, wenn aber nicht, so

AUCH NICHT DIE KAMMER HINTER DIESEM. Wenn der Anbau nicht mitverkauft ist, so ist es ja von der Kammer⁴ selbstverständlich!? — Auch in dem Fall, wenn er ihm die äussersten Grenzen"bezeichnet hat. Dies nach R. Nahman, denn R. Nahman sagte im Namen des Rabba b. Abuha, dass wenn jemand seinem Näch-

sten ein Haus in einem grossen Gebäude verkauft hat, er ihm, obgleich er ihm die äussersten Grenzen bezeichnet hat, die Grenzen nur erweitert hat¹⁷. — In welchem Fall, wollte man sagen, wenn man ein Haus Haus und ein Gebäude Gebäude nennt, so ist es ja selbstverständlich, denn er hat ihm ja ein Haus verkauft und nicht ein Gebäude, und wenn man auch ein Gebäude Haus nennt, so hat er ihm ja das Ganze verkauft!? - In dem Fall, wenn die meisten ein Haus Haus und ein Gebäude Gebäude nennen, und manche auch ein Gebäude Haus nennen; man könnte glauben, er habe ihm das Ganze verkauft, so lehrt er uns, dass er, da er schreiben sollte: ich habe bei diesem Verkauf nichts zurückbehalten, und es nicht geschrieben hat, wol zurückbehalten habe.

Ferner sagte R. Nahman im Namen des Rabba b. Abuha: Wenn jemand an seinen Nächsten ein Feld auf einer grossen Ebene¹⁸ verkauft hat, so hat er, obgleich er ihm die äussersten Grenzen bezeichnet hat, ihm nur die Grenzen ausge-

^{8.} Dass der Anbau nicht mitverkauft sei. 9. Habe man mitverkauft. 10. Der Verkäufer dem Käufer, im Verkaufschein. 11. Und ein Brunnen ist ja in der Regel viel kleiner. 13. Des Brunnens u. der Zisterne. 14. Die nicht als Wohnraum, sondern nur als Vorratskammer benutzt wird. 15. Und die Kammer sich innerhalb der Grenze befindet. Komplex von vielen Häusern, die zusammen eine Halle umschliessen. 17. Wenn sich das ganze Gebäude innerhalb der bezeichneten Grenze befindet, so hat er ihm nicht etwa das ganze Gebäude verkauft, viehnehr wollte er ihm nur die äussersten Grenzen angeben. 18. Auf welcher er viele Felder hat. 19. Innerhalb welchen die ganze Ebene sich befindet.

delint. In welchem Fall, wollte man sagen, wenn man ein Feld Feld und eine Ebene Ebene nennt, so ist dies ja selbstverständlich, er hat ihm ja ein Feld verkauft und nicht eine Ebene, und wenn 5 man auch eine Ebene Feld nennt, so hat er ihm ja das Ganze verkauft!? In dem Fall, wenn manche ein Feld Feld und eine Ebene Ebene nennen, und manche auch eine Ebene Feld nennen; man könnte glau- 10 ben, er habe ihm das Ganze verkauft, so lehrt er uns, dass er, da er ihm schreiben sollte: ich habe bei diesem Verkauf nichts für mich zurückbehalten, und es nicht geschrieben hat, wol zurückbehalten habe Und beides ist nötig; würde er es nur von einem Haus gelehrt haben, so könnte man glauben,] weil bei dem einen die Benutzung auf die eine Weise und beim anderen auf eine andere Weise erfolgt, bei 20 einer Ebene aber, wobei die Benutzung auf dieselbe Weise erfolgt, habe er ihm alles verkauft; und würde er es nur von einer Ebene gelehrt haben, so könnte man glauben,] weil er es ihm nicht genau be- 25 ליה נכסי אפילו בתי ועבדי: מצר לו Fol.62 zeichnen konnte, bei einem Haus aber, bei dem er es ihm genau bezeichnen könnte und es nicht getan hat, habe er ihm das Ganze verkauft; daher ist beides nötig. Das, was R. Mari, Sohn der Tochter des Semuél b. Silath, im Namen Abajjes lehrte, dass wenn jemand etwas an seinen Nächsten ver-

מצרים הרחיב לו היכי דמי אילימא דקרו ליה לשדה שדה ולבקעה בקעה "פשימא שדה זבין ליה בקעה לא זבין ליה ואלא דלבקעה נפי קרו לה שדה כולה זבין ליה לא צריכא דאיכא דלשדה קרו ליה שדה ולבקעה בקעה ואיכא נמי דלבקעה קרו לה שדה מהו דתימא כוליה זבין ליה קמשמע לן מדהוה ליה למכתב ליח לא שיירית בזביני אילין קדמי כלום ולא כתב ליה שמע מינה שיורי שייר וצריכא דאי אשמעינן בית משום דהא תשמישתא לחוד והא תשמישתא לחוד אכל בקנה דכולה הדא תשמישתא היא אימא כוליה זבין ליה ואי אשמעינן בקעה משום דלא הוה ליה למימצר ליה אבל בית דהוה ליה למימצר ליה ולא מצר ליח"כוליה זבין ליה צריכא כמאן אזלא הא דאמר "רב מרי"בריה דבת שמואל "בר שילת משמיה דאביי האי מאן "דמובני 15 ליה מידי להכריה צריך למכתב ליה לא שיירית בזביני אילין קדמי כלום כמאן"כרב נחמן"אמר רבה בר אבוה: ההוא דאמר ליה לחבריה ארעא דבי הייא מזבננא לך "הואי ליה תרתי ארעתא דהוה מתקרין דבי חייא אמר רב אשי חדא אמר ליה תרתי לא אמר ליה ואי אמר ליה ארעתא "סתמא מיעום ארעתא"שתים ואי אמר ליה כל ארעתא כל ארעתא דאית ליה לבר מבוסתני ופרדיסי ואי אמר ליה "זיהרא אפילו בי בוסתני ופרדיסי לבר מבתי ועבדי

ים א קרו לה M 22 פשיטא - M 21 ਜ਼ੜੇ M 20 מדק"ל לבקעה שדה M 23 + M 24 – M 27 אימא + M 26 שדה M 25 רב V 28 ביה W 29 בים V 28 בים ארב א M 33 ארב א - M 32 ארב א בדרב P 31 ישנים כל ארעא דאית M 35 מנים כל ארעא דאית - M 34 דבוקריין . 36 א זיהרי אפי בום

kauft, er ihm schreiben müsse: ich habe bei diesem Verkauf nichts für mich zurückbehalten, vertritt also die Ansicht des R. Nahman, die er im Namen des Rabba b. Abuha lehrte.

Einst sagte jemand zu seinem Nächsten, er verkaufe ihm das Grundstück des Be-Hija', und er hatte zwei Grundstücke, die den Namen Be-Hija trugen. Da entschied R. Aši: Er sprach zu ihm nur von einem und nicht von zwei. Wenn jemand aber von Grundstücken gesprochen hat, so sind darunter mindestens zwei zu verstehen. Und wenn jemand von allen Grundstücken gesprochen hat, so sind darunter alle Grundstücke, die er besitzt, zu verstehen, mit Ausnahme von Obst- und Gemüsegärten. Und wenn jemand von Grundbesitz gesprochen hat, so sind auch Obst- und Gemüsegärten einbegriffen, mit Ausnahme von Häusern und Sklaven. Und wenn jemand von Gütern gesprochen hat, so sind auch Häuser und Sklaven einbegriffen.

Wenn er ihm24 an der einen Seite eine lange Grenze und an der anderen Seite

Ta mut Boly

^{20.} Das Haus ist zum Wohnen bestimmt, nicht aber der sich anschliessende Raum. Stelle, wo das Feld liegt, er gab ihm daher die äussersten Nachbargrenzen an. 22. Wahrscheinl. die er von diesem gekauft hatte. 23. Nach anderer Erkl. Weingärten. 24. Der Verkäufer dem Käufer.

מצר אחד ארוך ומצר אחד קצר אמר רב לא קנה אלא כנגד הקצר אמרו ליה רב כהנא ורב אסי לרב ויקנה כנגד ראש תור שתיק רב ומודה רב היכא דאיבא מצר ראובן ושמעון מחד גיסא ומצר לוי ויהודה מחד גיסא מדהוה ליה למכתב"ליה דראובן כנגד לוי ודשמעון כנגד יהודה ולא כתב ליה שמע מינה כנגד ראש תור הוא דאמר ליה מצר ראובן מזרה ומערב ומצר שמעון צפון ודרום צריך למכתב ליה מצר ראובן רוחין" תרין ומצר שמעון רוחין "תרין איבעיא לחו סיים לו את הקרנות מהו כמין גאם מהו בסירוגין מהו תיקו: מצר לו מצר ראשון ומצר כסות שני ומצר שלישי ומצר רביעי לא מצר לו אמר רב קנה הכל חוץ ממצר רביעי ושמואל אמר אפילו מצר רביעי ורב אסי אמר לא קנה אלא תלם אחד 15 על פני כולה סבר לה כרב דאמר שיורי שייר ומדשייר"במצר שייר"נמי בכולהי אמר רכא הלכתא קנה הכל הוין ממצר רביעי "ולא אמרן אלא דלא מבלע אבל מבלע"קני וכי "לא מבלע נמי לא אמרן אלא"דליכא עליה ריכבא דדיקלא"והוי תשעת קבין מצר אחד לוי ויהודה מצר אחר מדחוה M 37

שמעון כנגד יהודה 39 א תרתין 40 למצר ש"ן לכוליה

+ P 41 + P 41

85 - M 44

43 והני מילי דלא M 42

ניא B 45 איבא B 45 ולא הוי.

eine kurze Grenze bezeichnet hat, so hat er, wie Rabh sagte, nur entsprechend der kürzeren erworben. R. Kahana und R. Asi sprachen zu Rabh: Sollte er doch schräg erwerben!? Da schwieg Rabh. Rabh pflichtet jedoch bei, dass wenn es an der einen Seite an [Grundstücke von] Reuben und Simôn und an der anderen Seite an so!che von Levi und Jehuda grenzt^s, er es 10 schräg meinte, denn er sollte ihm geschrieben haben: von der Grenze Reúbens bis zur gegenüberliegenden Grenze Levis und von der Grenze Simôns bis zur gegenüberliegenden Grenze Jehudas, und hat es ihm nicht geschrieben. Wenn Reuben in der Ost- und der Westseite angrenzt und Simôn in der Nord- und der Südseite angrenzt, so muss er ihm schreiben: bis zu beiden Seiten Reubens und bis zu beiden Seiten Simôns²⁹. Sie fragten: Wie ist es, wenn er ihm nur die Ecken angegeben hat? Wie ist es, wenn er sie ihm in der Form eines Gamma³⁰ bezeichnet hat³¹? Wie ist es, wenn er sie ihm überspringend bezeichnet hat? - Die Fragen bleiben dahingestellt.

Wenn er ihm die Grenze an der einen Seite, an der zweiten Seite und an der dritten Seite bezeichnet und an der vierten Seite nicht bezeichnet hat, so hat er, wie Rabh sagt, alles, mit Ausnahme der vierten Seite33, und wie Semuél sagt, auch die vierte Seite erworben. R. Asi aber sagt, er habe nur ein Beet um das ganze [Feld]34erworben. Er ist der Ansicht Rabhs, dass er einen Teil zurückbehalten habe, und da er die eine Grenzseite zurückbehalten hat, so hat er auch alles übrige zurückbehalten. Raba sagte: Die Halakha ist, dass er alles erworben habe, mit Ausnahme der vierten Seite. Dies gilt nur von dem Fall, wenn diese nicht eingeschlossen³⁶ist, wenn sie aber eingeschlossen ist, so hat er sie erworben. Und auch wenn sie eingeschlossen sist, gilt dies nur von dem Fall, wenn auf dieser keine Reihe Palmen vorhanden ist und sie keine

B קנה

25. Wenn jemand ein rechteckiges Feld verkauft u. dem Käufer die gegenüberliegenden Grenzen in ungleichmässiger Länge bezeichnet, wenn zBs. die östliche Grenzseite länger als die westliche ist. zBs. die längere Grenzseite 100 u. die kürzere nur 50 Ellen misst, so hat er das ganze Feld in der Breite von 50 Ellen erworben. 27. Ein Trapez in der Grösse der bezeichneten Länge. 28. Und der Verkäufer an der einen Seite die Grundstücke beider Nachbarn u. an der anderen Seite das Grundstück des einen Nachbars als Grenze bezeichnete. 29. Wenn er ihm aber schreibt: das Feld, das an die Grundstücke Reúbens u. Šimôns grenzt, so braucht er ihm nur die quer durchschnittene Hälfte des ganzen Felds zu ge-30. Wenn er ihm die südöstliche Ecke u. die nordwestliche Ecke als Grenze bezeichnet hat. 31. Ob der Käufer dann Anspruch auf das ganze Feld od. nur auf einen schrägen Strich zwischen den be-32. Wenn an den 4 Seiten je 2 Nachbarn angrenzen u. er ihm nur je einen als zeichneten Ecken hat. 33. Des einen Beets an der 4. Seite. 34. An allen 3 bezeichneten Seiten. Grenze bezeichnet hat. 35. Was er nicht ausdrücklich bezeichnet hat, auch die ganze Mitte des Felds. 36. Wenn die Beete der 1. u. der 3. Seite nicht bis zur äussersten Grenze, sondern nur bis zum 4. Beet reichen, während dieses isoliert über das ganze Feld reicht. 37. So richt, nach vielen Codices; unser Text ist korrumpirt, die kursirenden verballhornisirt. 38. Dass er die 4. Seite miterwerbe.

neun Kab gross ist, wenn aber auf dieser eine Reihe Palmen vorhanden ist oder sie neun Kab gross ist, so hat er sie nicht erworben. Manche lesen: Raba sagte: Die Halakha ist, dass er alles erworben habe, a auch die vierte Seite. Dies jedoch nur, wenn sie eingeschlossen ist, nicht aber, wenn sie nicht eingeschlossen ist. Und auch wenn sie nicht eingeschlossen ist, gilt dies nur von dem Fall, wenn auf die- ישנת קבין הווי תשנת הווי תשנת הווי תשנת אווי מבלנ ואיכא עליה ריכבא דדיקלי והוי תשנת קבין ser eine Reihe Palmen vorhanden ist oder wenn sie neun Kab gross ist, wenn aber auf dieser keine Reihe Palmen vorhanden ist und sie keine neun Kab gross ist, so arten Rabas ist zu entnehmen, dass man vom Feld selber nichts zurückbehalte; ferner ist zu entnehmen, dass wenn sie eingeschlossen und auf dieser keine Reihe Kab gross ist, er sie erworben habe, wenn sie aber nicht eingeschlossen, auf dieser eine Reihe Palmen vorhanden oder sie neun Kab gross ist, so hat er sie nicht erworben. Wenn sie eingeschlossen und auf dieser [eine Reihe Palmen] vorhanden ist oder sie nicht eingeschlossen und auf dieser keine vorhanden ist, so ist, wie manche lehren, nach der einen Seite und wie manche lehren, nach der anderen Seite

אכל "איכא עליה ריכבא דדיקלי "ולא הוי תשעת קבין "לא"קני "איכא דאמרי אמר רכא הלכתא קנה הכל ואפילו מצר רביעי ולא אמרן אלא דמבלע אכל לא מבלע לא קני וכי"לא מבלע גמי לא אמרן אלא"דאיכא עליה ריכבא"דדיקלי והוי תשעת קבין אכל "ליכא עליה ריכבא "דדיקלי ולא הוי תשעת קבין"קני"שמעינן מתרוייהו לישני דרכא דבשדה לא שייר ולא מידי ושמעינן נמי דהיכא דמבלע וליבא עליה ריכבא' דדיקלי ולא הוי תשעת קבין 'קני לא לא "קני מבלע ואיכא עליה "לא מבלע וליכא עליה יים אתמר לה להאי גיסא ואתמר"לה להאי גיסא שודא דדייני: אמר רבה פלגא דאית לי בארעא פלגא פלנא בארעא דאית לי ריבעא אמר ליה אביי מאי hat er sie erworben. Aus den beiden Les- 15 שנא הכי אישתיק אמר אביי אנא סברי מדאישתיק קבולי קכלה ולא היא חזינא הנהו שמרי דנפקי מכי מר וכתיב בהו הכי פלגא דאית לי בארעא פלגא פלגא בארעא דאית לי ריבעא: ואמר"רכא מצר ארעא"דמינה פלגא פלגא מצר ארעא Palmen vorhanden und sie keine neun 20 אביי מאי מאי ליה אביי מאי דמינה פסיקא תשעת קבין אמר ליה אביי מאי B 49 85 — B 48 אי נמי הוי M 47 מכלל דכי מובלע אף על גב דאיבא עליה ריכבא דדיקלא

M 50 הלבי 15 M והני והוי תשעת קבין קנה דריקלא ולא הוי B 53 B 52 דריכא דריקלא והוי B 56 רא קנה B 55 אם על גב דליכא עליה ריכבא + B 57 דריקלא ולא הוי תשעת קבין לא קני B 58 דריקלא В 61 п5 М 60 M 59 היכבא דדיקלא אתמר להאי

M 62 דמיניה פליגא.

zu entscheiden; also nach Ermessen der Richter.

Rabba sagte: "Die"Hälfte, die ich am Grundstück habe", so ist die Hälfte zu verstehen, wenn aber: "die Hälfte vom Grundstück, die ich habe", so ist ein Viertel zu verstehen. Abajje sprach zu ihm: Welchen Unterschied gibt es zwischen dem einen Fall und dem anderen? Da schwieg er. Abajje sagte: Ich glaubte, dass er, da er geschwiegen hat, dies anerkannt habe, dem ist aber nicht so, denn ich sah Scheine, die beim Meister ausgestellt waren, in welchen geschrieben war: die Hälfte, die ich am Grundstück habe, und es war die Hälfte, und [in welchen geschrieben war:] die Hälfte vom Grundstück, die ich habe, und es war ein Viertel.

Raba sagte (ferner): "Die eine Seite des Grundstücks, die abzuteilen ist", so ist die Hälfte zu verstehen, wenn aber: "die eine Seite des Grundstücks, die abzutrennen ist", so sind neun Kab45 zu verstehen. Abajje sprach zu ihm: Welchen Unterschied

^{39.} In diesen Fällen gilt das Beet als besonderes Feld für sich; cf. S. 962 Z. 6. Fall, wenn der Verkäufer 3 Grenzseiten bezeichnet hat. 41. Wenn ein Teilhaber seinen Anteil an einem Feld verkauft u. dies in den Kaufschein geschrieben hat. 42. Des ganzen Grundstücks, der ganze Anteil des Teilhabers. 43. Wenn jemand einen Teil seines Grundstücks verkauft u. dies in den Kaufschein geschrieben ist. 44. Des ganzen Grundstüks. 45. Ein Beet in der Breite von 9 Kab, das Mindestmass, das ein selbständiges Feld haben muss.

שנא הכי ומאי שנא הכי אישתיק סבור מינה"אידי ואידי פלגא 'ולא היא דאמר רב יימר בר שלמיה Fol.63 לדידי מפרשא לי מיניה דאכיי כין מצר ארעא דמינה' פלגא ובין מצר ארעא דמינה פסיקא אי אמר ה אלין מצרנהא פלגא לא אמר ליה אלין מצרנהא פונא לא אמר ליה אלין מצרנהא iicht so, denn R. Jemar b. Selemja sagte, פשימא אמר יחלוק פלוני בנכסי תשעת קבין: פלגא תנו חלק לפלוני בנכסי מאי אמר רבינא בר קיסי תא שמע דתניא האומר תנו חלק לפלוני בבור סומכום אומר אין פחות מרבין לחבית אין פחות ישר למפיחי משנים עשר למפיחי trennen ist; hat er gesagt: das sind die אין פהות מששה עשר: תנו רבנן בן היי שמבר שדה לישראל ואמר לו על מנת שמעשר ראשון שלי מעשר ראשון שלו ואם אמר לי ולבני מת יתן לבניו ואם אמר לו כל זמן שחשדה זו בידך ישר אין לו עליו בלום אפאי אין jemand gesagt hat, dass jener an seinem אדם מקנה דבר שלא בא לעולם כיון דאמר ליה על מנת שמעשר ראשון שלי שיורי שייריה למקום מעשר אמר ריש לקיש זאת אומרת המובר בית 1841 לחבירו ואמר לו על מנת שדיומא העליונה שלי Coll ביד אפר הלכתא רב זכיד אפר 20 erwiderte: Komm und höre, es wird ge-שאם רצה להוציא בה זיזין מוציא רב פפא אמר 1480 שאם רצה לבנות עלייה על גבה בונה בשלמא לרב אביי בין מצר ארעא דמינה פליגא ובין מצר ארעא דמינה M 03 65 א פליגא בין 5 8 + M 64 פסיקא פרגא VM 69 732 P 68 P 67 מצרנא ואמר P 66 M 72 + M 71 לטפיח + M 70 לאהר + דיוטא העליונה שלו.

gibt es zwischen dem einen Fall und dem anderen? Da schwieg er. Er glaubte hieraus zu entnehmen, dass in beiden Fällen die Hälfte zu verstehen sei, dem ist aber ihm sei von Abajje erklärt worden, einerlei ob er gesagt hat: die Seite des Grundstücks, die abzuteilen ist, oder er gesagt hat: die Seite des Grundstücks, die abzu-Grenzen, so ist die Hälfte zu verstehen, und hat er nicht gesagt: das sind die Grenzen, so sind neun Kab zu verstehen.

Selbstverständlich ist es, dass wenn Vermögen teilen solle, die Hälfte zu verstehen sei, wie ist es aber, wenn er gesagt hat, dass man jenem einen Teil von seinem Vermögen gebe? Rabina b. Qisi lehrt: Wenn jemand gesagt hat, dass man Jenem einen Anteil von seinem Brunnen" gebe, so erhält er, wie Symmachos sagt, nicht weniger als ein Viertel; wenn: für das Fass', nicht weniger als ein Achtel; wenn: für den Topf, nicht weniger als ein Zwölftel; wenn: für ein Krüglein, nicht weniger als ein Sechzehntel.

Die Rabbanan lehrten: Wenn ein Levite ein Feld an einen Jisraéliten verkauft und zu ihm gesagt hat: mit der Bedingung, dass der erste Zehnt¹⁰mir gehöre, so gehört der erste Zehnt ihm, und wenn er gesagt hat: mir und meinen Kindern, so gebe er ihn, wenn er gestorben ist, seinen Kindern. Wenn er aber zu ihm gesagt hat: solange das Feld sich in deinem Besitz befindet, so hat er, wenn dieser es verkauft und zurückgekauft hat, an ihn keine Ansprüche mehr. Weshalb denn, niemand kann ja das verkaufen, was noch nicht auf die Welt gekommen ist ?!? - Dadurch, dass er zu ihm gesagt hat: mit der Bedingung, dass der erste Zehnt mir gehöre, hat er den Platz des ersten Zehnts zurückbehalten. Reš-Lagiš sagte: Dies besagt, dass wenn jemand an seinen Nächsten ein Haus verkauft und zu ihm gesagt hat: mit der Bedingung, dass das obere Bauwerk mir gehöre, das obere Bauwerk ihm gehört. — In welcher Beziehung? R. Zebid erwiderte: Wenn er da Vorsprünge anbauen will, so darf er dies. R. Papa erwiderte: Wenn er auf diesem einen Söller bauen will, so darf er dies. —

^{46.} Ein Sterbender als letztwillige Bestimmung. 47. Nach anderer Erklärung Weinkufe, -behälter. 49. Ein solcher ist von allen Feldfrüchten an einen Leviten zu 48. Um ein Fass füllen zu können. entrichten; cf. Num. 18,21. 50. Er hat vom 2. Käufer alle Rechte erworben, dazu gehört auch das Recht, den Zehnt nicht an diesen Leviten entrichten zu müssen. 51. Demnach kann der Levite auch nicht den Zehnt erwerben. 52. Auf dem verkauften Feld. 53. Das Dach mit einem 10 Handbreiten hohen Geländer. 54. Ein solches Dach bleibt ja ohnehin im Besitz des Verkäufers.

Erklärlich sind [die Worte] "dies besagt" nach R. Zebid, welchen Sinn aber haben [die Worte] "dies besagt" nach R. Papa? Dies ist ein Einwand

R. Dimi aus Nehardea sagte: Wenn jemand an seinen Nächsten ein Haus verkauft, so muss er, obgleich er ihm schreibt: Tiefe und Höhe, noch schreiben: erwirb vom Abgrund des Erdbodens bis zur Höhe des Himmels . Auch Tiefe und Höhe erwirbt er nicht, wenn dies nicht angegeben ist, somit dient die Spezifizirung Tiefe und Höhe, um Tiefe und Höhe zu erwerben, und die Spezifizirung vom Ab-Himmels, um auch Brunnen, Zisternen und Höhlen zu erwerben. Ihm wäre eine Stütze zu erbringen: Nicht der Brunnen und nicht die Zisterne, obgleich er ihm man sagen wollte, dass er Tiefe und Höhe erwerbe, auch wenn dies nicht angegeben ist, so sollte er doch durch die Spezifizirung Tiefe und Höhe Brunnen, Gruben und Höhlen erwerben. — Wenn er es בני מנת אהני ליה על מנת דאי נפיל הדר בני 25 ארי על מנת אהני ליה על מנת דאי נפיל ihm nicht geschrieben hat. Es heisst ja aber: obgleich er ihm geschrieben hat!? — Er meint es wie folgt: hinsichtlich der Erwerbung von Tiefe und Höhe ist es, obgleich er es ihm nicht geschrieben hat,

זביד היינו דקתני זאת אומרת אלא לרב פפא מאי זאת אומרת קשיא: אמר רב דימי מנהרדקא האי מאן דמובין ליה ביתא לחבריה אף על גם דבתב ליח עומקא ורומא צריך למכתב ליה קני לך מתחום ארנא ועד רום רקינא מאי שעמא דעומקא ורוכא בסתמא לא קני אהני עומקא ורומא למיקנא עומקא ורומא ואהני מתחום ארעא ועד רום רקיעא למיקנא בור ודות ומחילות לימא מסייעא ליה ולא את הבור ולא את הדות את על פי שכתב לו עומקא ורומא ואי סלקא דעתך בסתמא קני עומקא ורומא ליחני יי עומקא ורומא למיקני בור ודות ומחילות דלא כתב ליה והא אף על פי שכתב לו כתני הכי קאמר אף על פי שלא כתב לו כמי שכתב דמי למיקנא עומקא ורומא למיקנא בור ודות ומחילות אי כתב ליה grund des Erdbodens bis zur Höhe des שיש שמן ולא את הנג בזמן שיש grund des Erdbodens bis zur Höhe des שימקא ורומא קני תא שמן ולא את הנג בזמן שיש Fol.64 לו מנקה גבוה נשרה טפחים ואי סלקא דנתך בסתמא קני "עומקא ורומא כי נכוה עשרה מפחים מאי הוי כיון דגבוה עשרה מפחים חשיב אמר ליה רבינא לרב אשי תא שמק דאמר ריש לקיש ואת geschrieben hat: Tiefe und Höhe; wenn 20 אומרת המוכר בית לחבירו ואמר לו על מנת שדיומא העליונה שלי דיוטא העליונה שלו ואמריגן למאי י הלכתא רב זביד אמר שאם רצה להוציא בה זיזין מוציא רב פפא אמר שאם רצה לבנות עלייה על נכה כונה ואי סלקא "דעתא בסתמא לא קני למה

> + M 75 + הכא 7 - M 74 מארעית תהומא M 73 + B 78 | N 77 | 15 + M 76 במאי עסקינן жт — M 80 гу — M 79 ואי לא כתב לא קני

ebenso als hätte er es ihm geschrieben. Brunnen, Zisternen und Höhlen erwirbt er aber nur dann, wenn er ihm geschrieben hat: Tiefe und Höhe. - Komm und höre: Auch nicht das Dach, wenn es ein zehn Handbreiten hohes Geländer hat; was ist denn dabei, wenn man sagen wollte, er erwerbe Tiefe und Höhe, auch wenn sie nicht angegeben sind, dass es zehn Handbreiten hoch ist!? — Wenn es zehn Handbreiten hoch ist, so ist es selbständig". Rabina sprach zu R. Aši: Komm und höre: Reš-Laqiš sagte: Dies besagt, dass wenn jemand an seinen Nächsten ein Haus verkauft und zu ihm gesagt hat: mit der Bedingung, dass das obere Bauwerk mir gehöre, das obere Bauwerk ihm gehört, und auf unsre Frage, in welcher Beziehung, erwiderte R. Zebid, dass wenn er da Vorsprünge anbauen will, er dies dürfe, und R. Papa erwiderte, dass er, wenn er auf diesem einen Söller bauen will, er dies dürfe. Wozu ist nun die Bedingung nötig, wenn man sagen wollte, dass er es ohnehin nicht erwerbe, wenn nichts angegeben ist!? -- Dies hat den Erfolg, dass er, wenn es einstürzt, es wieder aufbauen dürfe.

55. Nach dessen Erklärung der Verkäufer den Raum der hervorragenden Vorsprünge vom verkauften Hof für sich zurückbehält; dies ist tatsächlich aus der oben angeführten Lehre zu entnehmen. 57. Nur in diesem Fall erwirbt der Käufer auch Brunnen, Zisternen udgl. das Dach mit einem 10 Handbreiten hohen Geländer; cf. S. 1103 Z. 8. 59. Es ist ein Gebäude für נכורא.

א את הביר ילא את הדית אף על פי שכתב ווון או את הביר ילא את הדית אף על פי שכתב ווון לי עומקא ירומא "צריך ליקה לי דרך דברי 1386 רבי עקובא יחכמים אומרים אינו צריך ליקח לו אונו אינו אינו צריך דרך "ומודה רבי עקיבא בזמן שאמר לו חוץ מאלי שאין צריך ליקה"דרך מברן לאחר רבי עקיבא אומר אינו צריך ליקח לי דרך יחכמים אומרים צריך ליקה

יתים רבינא וקא קשיא ליה "הינו

בור "הינו דות אמר ליה רכא תוספאה לרבינא תא אלא שמע"דתניא אחד הבור ואחד הדות בקרקע אלא w KEINEN WEG ZU DIESEN ZU ERKAUFEN שהבור בחפירה נהדות בכנין יתיב רב אשי וקא קשיא ליה "הינו בור "הינו דות אמר ליה מר קשישא בריה דרב הסדא לרב אשי"תא שמע דתניא אחד הבור ואחד חדות בקרקע אלא שהבור בחפירה יברי רבי עקיבא 15 SAGEN, ER MÜSSE SICH EINEN WEG ZU וחכמים אומרים אינו צריך וכו": "מאי לאו בהא כא מפלגי דרכי נקיכא סבר מוכר בנין יפה מוכר מוכר Col.b ורבנן סברי מוכר בעין רעה מוכר "ודקאמרינן נמי בעלמא רבי עקיבא לשעמיה דאמר מוכר בעין יפה רוצה שיתן מעותיו וידרסוהו אחרים ורכנן סברי

ארינו - M 85 היינו - B 84 היינו + M 83 שליגי בהא פליגי M אל מברוה דר ע ורבנן בהא פליגי -- M אל ודקאמר ($^{
m P}$ בהאי פריגי. $^{
m P}$ איז בהאי פריגי.

אין אדם רוצה שימול מעות ויפרה באויר ואלא

ICHT DEN BRUNNEN UND NICHT DIE ZISTERNE, OBGLEICH ER IHM GE-SCHRIEBEN HAT: TIEFE UND HÖHE. ER MUSS SICH ABER EINEN WEG ZU DIESEN WORTE R. ÂQIBAS; DIE WEI-ERKAUFEN SEN SAGEN, ER BRAUCHE SICH KEINEN WEG ZU DIESEN ZU ERKAUFEN. JEDOCH PFLICHTET R. AQIBA BEI, DASS WENN ER GESAGT HAT: AUSSER DIESEN, ER SICH BRAUCHE, HAT JEMAND DIESE AN EINEN ANDEREN VERKAUFT, SO BRAUCHT DIESER, WIE R. ÂQIBA SAGT, SICH KEINEN WEG ZU DIESEN ZU ERKAUFEN; DIE WEISEN DIESEN ERKAUFEN.

GEMARA. Rabina sass und erhob folgende Frage: Welches heisst Brunnen und welches heisst Zisterne? Da sprach Raba מוכר מהכא ממאי דלמא רבי נקיבא סבר אין אדם 20 Tospaáh zu Rabina: Komm und höre, es wird gelehrt: Sowol der Brunnen als auch die Zisterne befinden sich in der Erde, nur ist der Brunnen gegraben und die Zisterne gebaut. R. Aši sass und erhob folgenden Einwand: Brunnen und Zisterne sind ja dasselbe"!? Da sprach Mar-Oašiša,

der Sohn R. Hisdas, zu R. Aši: Komm und höre, es wird gelehrt: Sowol der Brunnen als auch die Zisterne befinden sich in der Erde, nur ist der Brunnen gegraben und die Zisterne gebaut.

ER MUSS SICH ABER EINEN WEG ERKAUFEN — WORTE R. ÂQIBAS; DIE WEISEN SAGEN, ER BRAUCHE SICH KEINEN &C. Ihr Streit besteht wahrscheinlich in folgendem: R. Âqiba ist der Ansicht, wenn jemand etwas verkauft, tue er dies mit gönnendem Auge", und die Rabbanan sind der Ansicht, wenn jemand etwas verkauft, tue er dies mit missgönnendem Auge". Und wenn es irgendwo heisst, R. Aqiba vertrete seine Ansicht, dass wenn jemand etwas verkauft, er dies mit gönnendem Auge tue, so wird hierauf Bezug genommen. - Woher dies, vielleicht ist R. Aqiba der Ansicht, niemand wünscht Geld [für ein Grundstück] auszugeben, dass andere es zertreten, und die Rabbanan sind der Ansicht, niemand wünscht Geld zu empfangen, dass er in der Luft schwebe ?? - Dies ist vielmehr aus dem Schlußsatz zu entnehmen: Hat jemand diese

sich u. gehört nicht mit zum verkauften Haus. 60. Hat der Käufer des Hauses miterworben. 61. Der Verkäufer, in dessen Besitz Brunnen u. Zisterne verbleiben, nicht aber der Platz um diese. 63. Dieser Vorbehalt war überflüssig, der Verkäufer wollte damit auch einen Weg zu 64. Und es braucht nicht beides besonders gelehrt zu werden. diesen zurückbehalten. behalte nichts für sich zurück, in diesem Fall auch keinen Weg zum Brunnen. 66. Der Verkäufer hat also den Weg zum Brunnen zurückbehalten. 67. Und nur aus diesem Grund muss der Verkäufer des Hauses sich einen Weg zum Brunnen erkaufen, nicht aber, weil ein Verkäufer alles mit gönnendem 68. Er hat daher einen Weg für sich zurückbehalten u. nicht aus dem Grund, weil ein Verkäufer stets mit missgönnendem Auge verkaufe.

an einen anderen verkauft, so braucht er, wie R. Agiba sagt, sich keinen Weg zu erkaufen, die Weisen sagen, er müsse es. Vielleicht besteht ihr Streit in folgendem: R. Aqiba ist der Ansicht, man richte sich nach der Auffassung des Käufers, während die Rabbanan der Ansicht sind, man richte sich nach der Auffassung des Verkäufers. - Dies ist vielmehr aus folgendem zu entnehmen: Weder den Brunnen 10 noch die Kelter noch den Taubenschlag, einerlei ob sie zerstört oder in Gebrauch sind; doch muss er sich, wie R. Âgiba sagt, einen Weg zu diesen erkaufen; die Weisen sagen, er brauche dies nicht. Da יה אומרים צריך הא תו למה לי היינו הך אלא לאו לאו שומרים צריך הא תו למה לי nun diese Wiederholung nicht nötig ist, so lehrt er uns wahrscheinlich folgendes: R. Âgiba ist der Ansicht, wenn jemand etwas verkauft, tue er dies mit gönnendem wenn jemand etwas verkauft, tue er dies mit missgönnendem Auge. - Vielleicht will er es uns von einem Haus besonders und von einem Feld besonders lehren!? Und beides ist nötig; würde er es nur von einem Haus gelehrt haben, so könnte man glauben,] weil bei diesem Diskretion erforderlich72 ist, nicht aber gelte dies von

מסיפא מכרן לאחר רבי עקיבא אומר אינו צריך ליקה לו דרך וחכמים אומרים צריך דלמא בהאי פליני דרבי עקיבא סבר בתר דעתא דלוקה אזלינן ורבנן סברי בתר דעתא דמוכר אזלינן ואלא מהא ילא את הבור ולא את הגת ולא את השובך בין חרבין בין ישובין וצריך ליקח לו דרך דברי רבי עקיבא וחכמים אומרים אינו צריך"הא תו למה לי 'אלא לאו הא קמשמע לן דרבי עקיבא סבר מוכר בעין יפה מוכר ורכגן סברי מוכר בעין רעה מוכר ודלמא אשמעינן בית וקא משמע לן שדה וצריכא דאי אשמעינן בית משום"דבעי צניעותא אבל שדה אימא לא ואי אשמעינן שדה משום דקשי ליה דוושא אבל בית אימא לא"אלא מסיפא מכרן לאחר רבי עקיבא אומר אינו צריך ליקה לו דרך והכמים 'הא קמשמע לן דרבי עקיכא סבר מוכר בעין יפה מוכר ורבגן סברי מוכר בעין רעה מוכר שמע מינה: Fol.65 איתמר"רב הונא אמר רב הלכה כדברי הכמים"ורב ירמיה בר אבא אמר שמואל הלכה כרבי נקיבא 86.820 Auge, und die Rabbanan sind der Ansicht, 20 מבר ליה רב ירמיה בר אבא לרב הונא והא זמנין 80.224 סגיאין אמריתה קמיה דרב הלכתא כרבי עקיבא ולא אמר לי ולא מידי אמר ליה"היכי תניתה אמר איקח לו דרך מאי לאו בהא קמפלגי דר ע סבר מוכר + M 80 בעין יפה מוכר ורבגן סברי מוכר בעין רעה מוכר ו 98 IK כו' ודלמא א א ליקח לו דרך + M 88 - ה ה - M 92 אריכא + M 91 דלצניעותא עבדי

M=95 אמר + M=94 אמר M=93

ושמואל אמר הלכה כדברי ר ע ש 96 H + אימא לי.

einem Feld; und würde er es von einem Feld gelehrt haben, so könnte man glauben], weil diesem das Betreten schädlich ist, nicht aber gelte dies von einem Haus.

Dies ist vielmehr aus dem Schlußsatz zu entnehmen: Hat jemand dieses an einen anderen verkauft, so braucht er sich, wie R. Âgiba sagt, keinen Weg zu erkaufen; die Weisen sagen, er müsse dies. Dies ist ja nicht nötig, denn es ist doch dasselbe, wahrscheinlich lehrt er uns folgendes: R. Âgiba ist der Ansicht, wenn jemand etwas verkauft, tue er dies mit gönnendem Auge, während die Weisen der Ansicht sind, wenn jemand etwas verkauft, tue er dies mit missgönnendem Auge. Schliesse hieraus.

Es wurde gelehrt: R. Hona sagte im Namen Rabhs, die Halakha sei nach den Weisen zu entscheiden, und R. Jirmeja b. Abba sagte im Namen Semuéls, die Halakha sei nach R. Âqiba zu entscheiden. R. Jirmeja b. Abba sprach zu R. Hona: Wiederholt sagte ich vor Rabh, die Halakha sei nach R. Âgiba zu entscheiden, und er sagte mir nichts dagegen. Dieser fragte: Wie hast du es gelernt? Jener erwiderte:

^{69.} Der Käufer dachte beim Kauf auch an den Weg, der Verkäufer aber nicht. Verkäufer eines Felds mitverkauft. 71. Da dies schon aus der Lehre hinsichtlich des Verkaufs eines 72. Der Käufer des Hauses will in seinem Hof ungenirt sein, u. deshalb hat Hauses hervorgeht. er nach RA, das Recht, dem Verkäufer den Zugang zu dem nichtverkauften Brunnen zu verweigern. 73. Aus diesem Grund ist RA. der Ansicht, dass der Verkäufer sich den Weg zurückkaufen müsse. 74. Der angezogenen Lehre hinsichtlich eines Felds.

ליה איפכא תנינא משום הכי לא אמר לך ולא מידי: אמר ליה רבינא לרב אשי לימא "אזדו למעמייהו דאמר רב נהמן אמר שמואל האחין שחלקן אין יינים להן לא דרך זה על זה ולא סולמות זה על זה ולא הלונות זה על זה ולא אמת המים זה על זה 'והזהרן 1350... בהן שהלכות קבועות הן "ורב אמר יש להן צריכא דאי אשמעינן 'כההיא כההיא קאמר רב משום "דאמר ליה בעינא למידר ביה כי חיכי דדרו ביה אכהתי תדע דכתים תהת אבתיך יהיו בניך אבל 15 17 בהך קאמר שמואל אבל בהא אימא מודי ליה לרב צריכא אמר ליה רב נהמן לרב הונא הלכתא בוותין 2000 או הלכתא כוותייכו אמר ליה הלכתא כוותייכו דמקרביתו לבבא דריש גלותא דשכיחי דייני: איתמר במתנה אין להן דרך זה על זה כל שכן חיצון במתנה ופנימי במכר היצון במכר ופנימי במתנה "סבור מינה אין להן דרך "זה על זה ולא היא מי לא תנן כמה דברים אמורים במוכר אבל בנותן M 99 א רב ושמו דאזרי א 98 א א"ל משום M 97 רסבר M 2 בהך בהך א T מסיני א 1 א בהך בהך למשה מסיני א + נידור בה כמה דדרו בה M כוותיך M בהא M 3

Ich habe es entgegengesetzt gelernt'. Deshalb sagte er dir nichts dagegen.

Rabina sprach zu R. Aši: Es wäre anzunehmen, dass sie hierbei ihre Ansichten vertreten. R. Nahman sagte nämlich im Namen Semuéls, dass wenn Brüder geteilt haben, einer an den anderen keinen Anspruch habe hinsichtlich der Wege⁷⁷, der Leitern, der Fenster und der Wasserläufe: שומל ואי איתפר בהא שומה שורי ליה לשפואל ואי איתפר בהא שומה und man sei damit behutsam, denn es sind festgesetzte Lehren. Rabh aber sagt, sie haben es wol'. Beide Lehren sind nötig'; würde er nur die eines gelehrt haben, [so könnte man glauben, Rabh vertrete nur bei dieser seine Ansicht, weil jeder sagen שני בתים זה לפנים מזה שניהם במכר שניהם kann, er wolle da ebenso wohnen, wie seine Vorfahren da gewohnt haben, denn so heisst es auch: "In deiner Väter Stelle werden deine Söhne treten, bei der anderen aber pflichte er Semuél bei; und würde er nur die andere gelehrt haben, so könnte man glauben,] nur hierbei vertrete Semuél seine Ansicht, bei jener aber pflichte er

Rabh bei; daher sind beide nötig. R. Nahman fragte R. Hona: Ist die Halakha nach unsrer" oder nach eurer Ansicht zu entscheiden? Dieser erwiderte: Die Halakha ist nach eurer Ansicht zu entscheiden, denn ihr seid näher der Tür des Exiliarchen, bei dem die Richter verkehren85.

- איי - M א + M א + M א + M א + M א + M א א + M א + M א + M א א + M + M

Es wurde gelehrt: Wenn von zwei Häusern sich eines hinter dem anderen befindet, so haben [die Besitzer], einerlei ob sie sie durch Kauf oder durch Schenkung erworben haben, an einander keinen Anspruch auf den Weg, und um so weniger, wenn der vordere es durch Schenkung und der hintere es durch Kauf erworben hat". Man könnte hieraus entnehmen, dass wenn der vordere es durch Kauf und der hintere es durch Schenkung erhalten hat, er ebenfalls keinen Anspruch auf den Durchgang habe, dem ist aber nicht so, denn es wird gelehrt: Dies gilt nur vom Verkauf, wenn

75. RA. sei der Ansicht, wenn jemand etwas verkauft, tue er dies mit missgönnendem Auge. 76. Rabh u. Šemuél. 77. Cf. S. 941 NN. 209-211. 78. Die Teilung der Brüder gleicht einem Verkauf, da jeder für das Empfangene ein Aequivalent gibt; nach S. haben sie aneinander keinen Anspruch auf Benutzung der Wege udgl., weil die Teilung mit gönnendem Auge erfolgt ist u. keiner irgend ein Benutzungsrecht für sich zurückbehalten hat, nach Rabh dagegen ist sie mit missgönnendem 79. Dh. bei beiden Lehren Auge erfolgt, u. jeder hat das Benutzungsrecht für sich zurückbehalten. sind ganz verschiedene Gründe zu berücksichtigen. 80. Von der Teilung. unter der Bedingung geteilt, dass er nötigenfalls auch das Gebiet des anderen benutzen dürfe. 82. Ps. 83. Den Streit über RA. u. die Rabbanan. 84. RN. war ein Schüler S.s. hatten Gelegenheit, richterlichen Entscheidungen beizuwohnen. 86. Von ein u. derselben Person. 87. Den der Besitzer des hinteren durch das Gebiet des vorderen nehmen muss, um nach der Strasse zu 88. Da eine Schenkung auf jeden Fall mit gönnenderem Auge erfolgt als ein Verkauf; die Schenkung war also eine vollständige, ohne Vorbehalt eines Benutzungsrechts für den Besitzer des hinteren Hauses. 89. Da der erste Besitzer beider Häuser beiden gleich gewogen war. der Verkäufer einer Zisterne udgl. den Zugang zu dieser nicht mitverkauft habe.

jemand aber ein Geschenk gibt, so schenkt er alles Wir sehen also, dass wenn jemand ein Geschenk gibt, er dies mit gönnendem Auge tue, ebenso sagen wir auch hierbei, dies mit gönnendem Auge.

ENN JEMAND EIN HAUS VERKAUFT HAT, SO HAT ER AUCH DIE TÜR MIT-VERKAUFT, NICHT ABER DEN SCHLÜSSEL; VERKAUFT, NICHT ABER DEN BEWEGLI-CHEN; ER HAT DEN MÜHLENUNTERSATZ MITVERKAUFT, NICHT ABER DEN TRICH-TER. FERNER AUCH NICHT DEN OFEN UND GESAGT HAT: ES UND ALLES, WAS SICH DARIN BEFINDET, SO IST DIES ALLES MIT-VERKAUFT.

GEMARA. Es wäre anzunehmen, dass vertritt, denn R. Meir sagt ja, wenn jemand einen Weinberg verkauft hat, habe er auch die Geräte des Weinbergs mitverkauft. - Du kannst auch sagen, dass sie die Ansicht R. Meirs vertrete, denn da sind sie befestigt⁹, hierbei aber sind es keine befestigten. — Er lehrt es ja aber

von einem Schlüssel gleichlautend wie von einer Tür, und wie eine Tür befestigt ist, so handelt es ja auch von einem befestigten Schlüssel⁵? — Das richtigste ist vielmehr, dass unsre Mišnah nicht die Ansicht R. Meirs vertritt.

את ה — את ה

Die Rabbanan lehrten: Wenn jemand ein Haus verkauft hat, so hat er auch die Tür, den Riegel und das Schloss mitverkauft, nicht aber den Schlüssel; er hat den eingegrabenen Mörser mitverkauft, nicht aber den befestigten; er hat den Mühlenuntersatz mitverkauft, nicht aber den Trichter. Ferner nicht den Ofen, nicht den Herd und nicht die Handmühle. R. Eliêzer sagt, was am Boden befestigt ist, gleiche dem Boden. Wenn er aber zu ihm gesagt hat: es und alles, was sich darin befindet, so ist dies alles mitverkauft. Ob so oder so hat er weder den Brunnen noch die Zisterne noch den Anbau mitverkauft.

Die Rabbanan lehrten: Eine Rinne, die man zuerst ausgehöhlt und nachher eingesetzt hat, macht das Tauchbad untauglich, und die man zuerst eingesetzt und nachher ausgehöhlt hat, macht das Tauchbad nicht untauglich. Hier ist also weder die Ansicht der Rabbanan noch die des R. Eliêzer vertreten!? — Welche Lehre R. Eliêzers ist hier

מתנה נותן את כולן אלמא מאן דיהים מתנה בעין יפה יהיב הכא נמי מאן דיהים מתנה בעין יפה יהיב: מוכר את הבית מכר את הדלת אבל לא את wenn jemand ein Geschenk gibt, tue er אבל לא לא קבועה מבר את המכתשת קבועה אבל לא

11111 את המישלשלת מכר את האיצשרוביל אבל לא את הקלת 'ולא את התנור ולא את הכירים בזמן שאמר Col.b לו הוא וכל מה שבתוכו הרי כולן מכורין:

נטרא. לימא מתניתין דלא כרבי מאיר דאי ER HAT DEN BEFESTIGTEN MÖRSER MIT- 10 מכר תשמישי מכר הוא אמר מכר 'את הכרם מכר תשמישי 86.781 כרם אפילו תימא רבי מאיר התם קבין הכא לא קביע והא "מפתח דומיא דדלת קתני מה דלת דקביעא אך מפתח"דקבין אלא מחוורתא מתניתין דלא כרבי מאיר: תנו רכנן המוכר את הכית מכר את הדלת NICHT DEN HERD. WENN ER ABER ZU IHM 15 מכר מכר לא את המפתה של לא את המפתה מכר את המכתשת החקוקה אבל לא את הקבועה "מכר האיצטרוביל אבל לא את הקלת לא את התנור ולא את הכירים ולא את הריחים רבי אליעזר אומר כל המחובר לקרקע חרי הוא כקרקע בזמן שאמר לו unsre Mišnah nicht die Ansicht R. Meirs 20 הוא וכל מה שבתוכו הרי כולן מכורין בין כך ובין כך לא מכר לא את הכור ולא את הדות ולא את היציע: תנו רבנן צינור שחקקו ולבסוף קבעו פוסל את המקוה קבעו ולבסוף חקקו אינו פוסל את המקוח מני לא רבי אליעזר ולא רבנן הי רבי אליעזר

אבל לא מכר M 11 M אבל לא מכר + M 10 + M 9

M 7 מכר תנור מכר כירים ובזמן

^{91.} Mit der Schenkung des hinteren Hauses schenkte er auch das Recht des Zugangs zur Strasse 92. Ohne besondere Vereinbarung über die dazu gehörenden Dinge. durch das vordere Haus. 93. Zum Zerstossen von Getreidekörnern, wie solche in den Häusern eingebaut waren. 94. Die Lehre RM.s kann auf solche Geräte bezogen werden, die im Garten befestigt sind. 95. Der aus der Tür nicht entfernt wird. 96. Der in einem hervorragenden Stein eingegraben ist. S. 247 N. 97. 98. Wo gelehrt wird, dass das Gefäss durch die Einlassung in die Erde seine Eigenschaft

...א... — M 20

אילימא רבי אליעזר דבית דלמא"היינו טעמא דרבי אליעזר יסבר מוכר בעין יפה מוכר ורבגן סברי מוכר יורם אליעזר מוכר יום מוכר יורם אליעזר בעין רעה מוכר ואלא רבי אליעזר דכוורת דבורים דתנן כוורת דבורים רבי אליעזר אומר הרי היא זאני בקרקע ובותבין עליה פרוזבול ואינה מקבלת שומאה יו במקומה והרודה ממנה בשבת חייב חמאת וחכמים אומרים אינה כקרקע ואין כותבין עליה פרוזכול ומקבלת שומאה במקומה והרודה ממנה בשבת פטור התם "כדאמר רבי אלעזר שעמא" מאי שעמא דרבי 85,806 .sam. אליעור דכתיב ויטבל אותה ביערת הדבש"מה יער wird gelehrt: Ein Bienenstock gleicht, wie התולש ממנו בשבת חייב המאת אף דבש הרודה ממנו בשבת חייב חטאת אלא רבי אליעזר דדת דתנן דף של נחתומין שקבעו בכותל רבי אליעזר 2000 מטחר וחכמים מטמאין מני אי רבי אליעזר אפילו חקקו "נמי לעולם רבי אליעזר "חיא ושאני פשומי כלי עין דמומאה דרבנן מכלל דשאיבה דאורייתא "כסו.b קיימא לן דרבנן ועוד האמר רבי יוסי בן Col.b ...ורבנן... — או 14 דקא + M 13 בתם + M 12 אר"א מאר M בדקאמרינן טעמא אר"א מאי M אר מוכר בעה מוכר יער אלעזר אלעזר אלעזר אלעזר אוכי מה ענין דבש אצל יער +

אר M 19 במי – M 18

. בר חניי. M 21

gemeint? Wollte man sagen, die Lehre R. Eliêzers hinsichtlich eines Hauses^{**}, so kann ja sein Grund der sein, weil wenn jemand etwas verkauft, er dies mit gönnendem Auge tue, während die Rabbanan der Ansicht sind, wenn jemand etwas verkauft, er dies mit missgönnendem Auge tue^{too}. Wollte man sagen, die Lehre R. Eliêzers hinsichtlich eines Bienenstocks, denn es R. Eliêzer sagt, einem Grundstück; man schreibe darüber ein Prozbuliot, er ist auf seinem Platz nicht verunreinigungsfähig" und wer aus diesem etwas am Sabbath יולבסוף קבעו אי רבנן אפילו קבעו ולבסוף זיי חקקו ולבסוף אפילו קבעו ולבסוף is nimmt, ist ein Sündopfer schuldig. Die Weisen sagen, er gleiche nicht einem Grundstück; man schreibe darüber kein Prozbul, er ist auf seinem Platz verunreinigungsfähig und wer aus diesem etwas am Sabbath nimmt, ist frei. Hierzu aber sagte R. Eleâzar, folgendes sei der Grund R. Eliêzers: es heisst:104 und er tauchte es in cine Honigwabe fjaar]; wie man ein Sündopfer schuldig ist, wenn man etwas am

Sabbath in einem Wald [jaar] pflückt, ebenso ist man ein Sündopfer schuldig, wenn man am Šabbath Honig ausnimmt. - Vielmehr, es ist die Lehre R. Eliêzers hinsichtlich eines Bretts; denn es wird gelehrt: Wenn man ein Bäckerbrett in eine Wand eingelassen hat, so ist es nach R. Eliêzer nicht verunreinigungsfähig, und nach den Weisen verunreinigungsfähig 105. Wessen Ansicht vertritt sie nun: wenn die des R. Eliêzer, so sollte dies auch dann gelten, wenn man [die Rinne] zuerst ausgehöhlt und nachher eingelassen hat, und wenn die der Rabbanan, auch 107 wenn man sie zuerst eingelassen und nachher ausgehöhlt hat!? — Tatsächlich die des R. Eliêzer, denn anders verhält es sich hei ungeformten Holzgeräten, bei welchen die Verunreinigung nur rabbanitisch stattfindet¹⁰⁸. – Demnach wäre die Bestimmung vom Geschöpften¹⁰¹aus der Gesetzlehre, und es ist ja bekannt, dass sie rabbanitisch ist!? Ferner sagte ja R. Jose b. Hanina,

ררבנן "

99. In der angezogenen Lehre, wo er lehrt, dass alles, was an dem Erdals solches nicht verliere. 100. Beim Reinheitsgesetz dagegen pflichtet er dem boden befestigt ist, dem Erdboden gleiche. 101. Cf. S. 37 N. 254. 102. Nur ein bewegliches Gerät ist Autor der angezogenen Lehre bei. levitisch verunreinigungsfähig. 103. Da er als Grundstück gilt, so ist es ebenso, als würde er Gewächse pflücken. Hier lehrt RE., dass was am Grundstück befestigt ist, zum Grundstück gehöre. 105. RE. ist also der Ansicht, dass das eingelassene Brett zum Grundstück gehöre. 104. iSam. 14,27. 106. Dass das durch die Rinne fliessende Wasser das Tauchbad nicht untauglich mache. sollte es das Tauchbad untauglich machen. 108. Das eingelassene Bäckerbrett ist nach RE. aus dem Grund auf jeden Fall nicht verunreinigungsfähig, weil die Verunreinigungsfähigkeit eines solchen ungeformten Holzgeräts auch getrennt nur rabbanitisch ist u. nicht nach der Schrift; bei der Lehre von der Rinne dagegen, wo es sich um ein Gesetz der Schrift handelt, ist zu unterscheiden, ob sie schon vor dem Einlassen ein fertiges Gerät war od. nicht. 109. Dass das geschöpfte Wasser das Tauchbad untauglich mache.

dass sie über ein Brett aus Metall streiten ? - Tatsächlich vertritt sie die der Rabbanan, denn anders verhält es sich bei der Bestimmung vom Geschöpften, die nur rabbanitisch ist'. Demnach sollte dies auch dann gelten, wenn [die Rinne] zuerst ausgehöhlt und nachher eingelassen wurde!? Anders verhält es sich bei dieser, die getrennt als Gefäss gilt.

mit dem Regenwasser, das zum Abspülen des Mühlenuntersatzes erwünscht war, hinsichtlich der Saaten"? Nach R. Eliêzer, welcher sagt, was am Boden befestigt ist, lich, fraglich ist es nur nach den Rabbanan, welche sagen, es gleiche nicht dem Boden. Wie ist es nun? — Die Frage bleibt dahingestellt.

R. Nehemja, der Sohn R. Josephs, 20 בתים החיצונים ובתים הפנימים ובית "החולסאות sandte an Rabba, den Sohn R. Hona des Kleinen, in Nehardeâ, folgende Mitteilung: Wenn jene Frau zu dir kommt, so lass sie das Zehntel vom Vermögen"einfordern, selbst vom Mühlenuntersatz". R. Aši sag-

te: Als wir bei R. Kahana waren, liessen wir dies einfordern sogar von der Wohnungsmiete".

ENN JEMAND EINEN HOF VERKAUFT HAT, SO HAT ER BRUNNEN, GRABEN UND HÖHLEN MITVERKAUFT, NICHT ABER DIE BEWEGLICHEN SACHEN; WENN ER ABER ZU IHM GESAGT HAT: IHN UND ALLES, WAS SICH DARIN BEFINDET, SO SIND AUCH DIE-SE MITVERKAUFT. OB SO ODER SO THAT ER WEDER DAS BADEHAUS NOCH DIE OEL-PRESSE, DIE SICH DARIN BEFINDEN, MITVERKAUFT. R. ELIÊZER SAGT, WENN JEMAND EINEN HOF VERKAUFT HAT, HABE ER NUR DEN LUFTRAUM DESSELBEN VERKAUFT".

GEMARA. Die Rabbanan lehrten: Wenn jemand einen Hof verkauft hat, so hat er die äusseren Häuser, die inneren Häuser und die Schächte mitverkauft. Läden, die

110. Und ein solches ist nach der Gesetzlehre verunreinigungsfähig. macht die Rinne, wenn sie zuerst eingelassen und nachher ausgehöhlt wurde, das Tauchbad nicht untaug-112. Wenn es vom Mühlenuntersatz auf die Saaten fliesst. Saaten werden nur dann verunreinigungsfähig, wenn eine Flüssigkeit auf sie gekommen ist (cf. Lev. 11,38), u. zwar wenn dies dem Eigentümer erwünscht war. In diesem Fall war der Regen dem Eigentümer anfangs erwünscht, damit der Untersatz abgespült werde, später aber nicht, da das Wasser die Früchte verunreinigungsfähig macht. 113. Nach ihm gehört er zum Boden, u. der Wunsch hinsichtlich der Befeuchtung des Bodens oder des an diesem Haftenden hat nicht zur Folge, dass dadurch auch die befeuchteten Früchte verunreinigungs-114. Von der Hiuterlassenschaft des verstorbenen Vaters. Eine Tochter erhält ein Zehntel von der Erbschaft, u. zwar hat sie Anspruch nur auf Grundstücke. 115. Weil dieser ebenfalls 116. Der Ertrag des Grundstücks gehört ebenfalls zu diesem. zum Grundstück gehört. er ihm dies gesagt hat oder nicht. 118. Nicht aber Brunnen und Gebäude, die sich auf diesem 119. Nach der Erklärung der Kommentare, Stellen, aus welchen feiner Sand ausgegraben wird; die Etymologie dieses Worts ist nicht aufgeklärt.

רבי חנינא בדף של מתכת מחלוקת לעולם רבנן "היא 'ושאני שאיכה דרבנן אי הכי אפילו חקקו ולבסוף קבעו נמי שאני התם דאיכא תורת כלי עליו בתלוש: בעי רב יוסף מי גשמים שחשב עליהם להדיח "את האיצטרובלין מהו לזרעים אליכא דרבי אליעזר" דאמר כל המחובר לקרקע הרי הוא כקרקע לא תיבעי לך כי תיבעי לך אליבא דרבגן דאמרי אינו בקרקע מאי תיקו: שלח ליה רב נחמיה בריה דרב יוסף לרבה בריה דרב הונא זומי לנהרדעא

R. Joseph fragte: Wie verhält es sich ינישור נכסי אתיא הך איתתא לקמך אגבה עישור נכסי Fol.67 אפילו מאיצטרובלי דריהייא אמר רב אשי כי הוינן בי רב כהנא"מגביגן אפילו מעמלא דבתי:

מוכר את החצר מכר "כתים בורות שיחין ומערות אבל לא את המשלשלין בזמן שאמר gleiche dem Boden, ist dies nicht"frag- 15 בין בך בין בך לו הוא יבל מה שבתובו הרי בולן מכורין בין בך ובין כך לא מכר לא את המרחין ולא את בית הבד שבתוכה רבי אליעזר אומר המוכר את החצר לא מבר אלא אוירה של חצר:

תנו רבנן המוכר את החצר מכר

M 24 הואיל M 23 הואיל M 23 + M 22 + אלא - M בהן + M בהן + M בהן + M בהן אינא דריחיים B בריחי. B בריחיים + M 28 בריחיים + M 27 את ה + V את ה את הוה מגב' עישור נכסי מעמלא + V את ה החלפאות. P 31

חנויות פתוחות לתוכה נמכרות עמה ושאין פתוחות לתוכה אין נמכרות עמה פתוחות לכאן ולכאן "אלו ואלו נמברות עמה רבי אליעזר אומר המובר את החצר לא מכר אלא מילוסא של הצר: אמר מר sie mitverkauft. R. Eliêzer sagt, wenn je-חייא אין נמכרות עמה לא קשיא הא דרוב תשמישתייהו לגו הא דרוב תשמישתייהו לבר: רבי אליעור אומר המוכר את החצר לא מכר אלא אוירה של חצר (וכו'): אמר "רבה אי דאמר ליה דירתא דכולי עלמא לא פליגי דבתי משמע כי פליגי דאמר ליה דרתא מר סבר תרביצא משמע ומר סבר בתי משמן איכא דאמרי אמר"רבה"אי דאמר ליה דרתא דכולי עלמא לא פליגי דבתי"משמע כי פליגי דאמר ליה חצר מר סבר חצר "אוירא משמע ומר סבר מכר לו המשכן: ואמר"רבא אמר רב נחמן מכר לו Fall, wenn sie meist von der Aussensei-"חולסית ומצולה החזיק בחולסית לא "קנה מצולה החזיק במצולה לא "קנה חולסית איני וחא 'אמר ביים שמואל מכר לו עשר שדות בעשר מדינות ביון 2 DEN LUFTRAUM DESSELBEN VERKAUFT. DEN LUFTRAUM DESSELBEN VERKAUFT. מהן קנה כולן "התם הוא דסרנא" באחת מהן קנה כולן "התם הוא לחוד 20 Rabba sagte: Wenn er mit ihm von einer והא תשמישתא להוד ואיכא דאמרי אמר"רכה אמר Col.b

רב נחמן החזיק בחולסית"קנה מצולה פשימא דהא m V 34 $m \parallel$ רבא כל היכא דאמר m M 33 $m \parallel$ או"א m - M 32 B 37 || תרביצא M 36 || היכא דאמר M 35 || רבא רבה || 38 M חילסית (בכולן) || 39 M החזיק במצו + B 42 ה ה ה - M 41 בחילי + B 42 ה ה ה + M 40 חדא תשמישתא הוא , 43 M החויק במצולה החויק במצולה קנה חילסית פשישא.

in diesen münden, sind mitverkauft, und die nicht in diesen münden, sind nicht mitverkauft; wenn sie nach der einen Seite und der anderen Seite münden, so sind mand einen Hof verkauft hat, so hat er nur den Luftraum desselben verkauft.

Der Meister sagte: Wenn sie nach der einen Seite und nach der anderen Seite 10 münden, so sind sie mitverkauft. R. Hija lehrte ja aber, sie seien nicht mitverkauft!?

Dies ist kein Einwand, das eine gilt von dem Fall, wenn sie meist von der Innenseite, und das andere gilt von dem te120 benutzt werden.

R. Eliêzer sagt, wenn jemand ei-NEN HOF VERKAUFT HAT, HABE ER NUR Wohnung gesprochen hat, stimmen alle überein, dass darunter auch die Häuser zu verstehen sind, sie streiten nur über den Fall, wenn er mit ihm von einem Wohnraum 121 gesprochen hat; nach der einen Ansicht ist darunter das Gehöft zu verstehen, und nach der anderen Ansicht sind darunter die Häuser zu verstehen. Manche

lesen: Rabba sagte: Wenn er mit ihm von einem Wohnraum gesprochen hat, so stimmen alle überein, dass darunter auch Häuser zu verstehen sind, sie streiten nur über den Fall, wenn er mit ihm von einem Hof gesprochen hat; nach der einen Ansicht ist unter Hof nur der Luftraum zu verstehen, und nach der anderen Ansicht ist es gleich dem Hof der Stiftshütte¹²²zu verstehen.

Raba sagte (ferner) im Namen R. Nahmans: Wenn jemand eine Schacht und ein Strombett verkauft hat, so hat [der Käufer], wenn er die Schacht in Besitz genommen hat, das Strombett nicht erworben, und wenn er das Strombett in Besitz genommen hat, die Schacht nicht erworben121. — Dem ist ja aber nicht so, Šemuél sagte ja, dass wenn jemand zehn Felder in zehn Provinzen verkauft hat, [der Käufer], sobald er eines in Besitz genommen hat, alle erworben habe!? — Da erfolgt dies aus dem Grund, weil der ganze Erdball ein Komplex ist, hierbei aber wird das eine auf diese Weise und das andere auf eine andere Weise benutzt. Manche lesen: Rabba sagte im Namen R. Nahmans: Hat er die Schacht in Besitz genommen, so hat er auch das Strombett

^{120.} Dh. die innere, nach dem Hof führende Tür, bezw. die äussere Tür. gebrauchte Wort lässt sich in der Uebersetzung nicht wiedergeben; etymologisch ist es ungefähr dasselbe was דירה, sprachlich hat es die Bedeutung Hof, Gehöft. 122. Diese wird in der Schrift Hof genannt. 123. Aus dem Edelmetalle gewonnen werden; so nach der Erklärung der Kommentare. Nutzbringung von beiden ist zwar eine ähnliche, doch nicht dieselbe. 126. Die Benutzung der Felder erfolgt auf eine u. dieselbe Weise.

erworben. Selbstverständlich, Semuél sagte ja, dass wenn jemand zehn Felder verkauft hat &c.!? - Man könnte glauben, da erfolge dies aus dem Grund, weil der ganze Erdball ein Komplex ist, hierbei aber wird das eine auf diese Weise und das andere auf eine andere Weise benutzt. so lehrt er uns.

ENN JEMAND EINE OELMÜHLE VER-DEN STEIN UND DIE PFÄHLE' MITVER-KAUFT, NICHT ABER HAT ER DIE PRESS-BRETTER, DAS RAD UND DEN BALKEN MIT-VERKAUFT. WENN ER ABER ZU IHM GE-RIN BEFINDET, SO IST DIES ALLES MIT-VERKAUFT. R. ELIÊZER SAGT, WENN JE-MAND EINE OELMÜHLE VERKAUFT HAT, HABE ER AUCH DEN BALKEN VERKAUFT.

förmige Behälter. Stein erklärte R. Abba b. Mamal: der Reibestein. Pfähle erklärte R. Johanan: Pfähle aus Zedern, auf die der Pressbalken gelegt wird. Bretter, die Pressbretter. Das Rad, der Windestein. 25 מכר מכר את המרחץ מכר Balken, der Pressbalken.

Die Rabbanan lehrten: Wenn jemand eine Oelmühle verkauft hat, so hat er auch die Bretter, die Bassins und die Reibesteine mitverkauft; ferner auch den untern Mahlstein, nicht aber den oberen. Wenn er aber zu ihm gesagt hat: sie und alles, was sich darin befindet, so ist dies

אמר שמואל מכר לו עשר שדות "וכו" מהו דתימא התם הוא דסדנא דארעא חד הוא אכל הכא הא תשמישתא לחוד והא תשמישתא לחוד"קא משמע לן: ואו מוכר בית הבד מכר את הים יאת הממל ואת הבתולות אבל לא מכר את"העבירים ואת -הגלגל ואת הקורה ובזמן שאמר לו הוא וכל מה שבתוכו הרי כולן מכורין רבי אליעזר אימר המוכר בית הבד מכר את הקורה:

ים מלפחא ממל אמר רבי אבא בר נמרא. ממל מפרכתא בתולות אמר רבי יוהנן כלונסות של Bassin, של מפרכתא בתולות אמר רבי יוהנן כלונסות של ארז שמעמידין בהן את הקורה"עבירים ככשי גלגל הומרתא קורה קורה: תנו רבנן המוכר בית הבד מכר את נסרים ואת היקכים ואת "המפרוכות ואת הריחים התחתונות אכל לא העליונה וכזמן שאמר SAGT HAT: SIE UND ALLES, WAS SICH DA- 15 לו הוא וכל מה שבתוכו הרי כולן מכורין בין כך ובין כך לא מכר"לא את העבירים ולא את השקין ולא את המרצופין רבי אליעזר אומר המוכר בית חבד מכר את הקורה שלא נקרא בית הכד אלא נל שום קורה:

GEMARA. Bassin, das ist der linsen- 20 את המרחץ לא מכר את הנסרין "ואת ווען הספלין ואת הבלניות בומן שאמר לו היא וכל מה שבתוכה הרי כולן מכורין בין כך ובין כך לא מכר לא את"המגורות של מים ולא את"אוצרות של נצים:

> את בית הנסרין ואת בית"היקמין ואת בית הספלים אבעשר מדינות כיון שהחזיק באחת מהן קנה כולן הכי M 44 השתא התם כולא חדא תשמיש' הוא אבל M 47 העמודין ולא את הגלגל ולא את M 46 M 48 המפריכות מכר את ריחים התחתו׳ M את העמודין ולא את הגלגל ולא את השקי M 49 ולא את הספי ולא את הוילאו' ובזמן 51 M המערות + M 53 + M 52 היקביי.

alles mitverkauft. Ob so oder so hat er weder die Pressbretter noch die Säcke noch die Beutel mitverkauft. R. Eliêzer sagt, wenn jemand eine Oelmühle verkauft hat, so habe er auch den Balken mitverkauft, denn sie heisst ja Oelmühle nur wegen des Balkens¹²⁸.

ENN JEMAND EIN BADEHAUS VERKAUFT HAT, SO HAT ER DIE BRETTER", DIE Bänke und die Badetücher nicht mitverkauft. Wenn er aber zu ihm GESAGT HAT: ES UND ALLES, WAS SICH DARIN BEFINDET, SO IST DIES ALLES MITVER-KAUFT. OB SO ODER SO HAT ER NICHT DIE WASSERBEHÄLTER UND HOLZSCHEUNEN

GEMARA. Die Rabbanan lehrten: Wenn jemand ein Badehaus verkauft hat, so hat er auch die Bretterkammer, die Beckenkammer, die Bänkekammer und die

127. Alle befestigten Gegenstände. 128. Dieser ist der Hauptbestandteil der ganzen Oelpresse. 129. Die im innern Baderaum zum Sitzen benutzt werden. 130. Die im Vorraum benutzt werden. Statt ספלין haben andere Codices richt. ספסלין. 131. Nach anderer Erklärung die Vorhänge.

ואת בית הוילאות אבל לא את נסרין עצמן ולא "יקמין עצמן "ולא ספלים עצמן ולא וילאות עצמן ובזמן שאמר לו היא וכל מה שבתוכה הרי כולן מכורין בין כך ובין כך לא מכר "לא את הבריכות המספקות לו מים" בימות החמה "ובימות הגשמים Fol.68 ולא בית כינוס העצים ואם אמר לו "בית "המרחין וכל תשמישיו אני מוכר לך "כולן מכורין: ההוא דאמר ליה לחבריה בית הבד וכל תשמישיו אני מוכר לך הויא הנהו חנואתא אבראי דהוו שמחי בהו שומשמי אתא לקמיה דרב יוסף אמר ליה תנינא "בית הבד וכל תשמישיו אני מוכר לך הרי כולן מכורין אמר ליה אביי והא תני רבי חייא אין כולן מכורין "אלא אמר רב אשי חזינן אי אמר ליה בית הבד וכל תשמישיו ואלין מצרנהא קני ואי לא

מוכר את העיר מכר בתים בירות שיחין (מונה מוכר את העיר מכר בתים ומערות מרחצאות ושובכות בית הבדין ובית השלחין אבל לא את המטלטלין ובומן שאמר לו היא וכל מה שבתוכה אפילו היו בה כהמה ועבדים בירין רבן שמעון בן גמליאל אימר המובר 20 Oelmühle samt allen ihren Benutzungs-את העיר מכר את הסנטר:

אמר ליה רב אהא בריה דרב אויא נמרא. לרב אשי שמעת מינה עבדא כמטלטלא דמי דאי 99.00. במקרקע דמי ניזרבן אגב "מתא ואלא מאי עבדא ^{89,122} ים אית לך למימר ihm gesagt: die Oelmühle samt allen ih-שאני בין מטלטלא דניד ממטלטלא דלא ניד אפילו תימא עבדא כמקרקע דמי שאני בין מקרקע דניד יקביי א 55 M יקביי א 15 M יקביי א 15 M P אוויל' עצמן א 15 B לו. בין + B 57 35 M בין בימות - K - M P 60 הבד ארי + הרי + M 61 אמר בית המרחץ וכל 1 64 אלא — M 63 מצרנאה P 64 לישנא אחרינא אי אמר ליה בית הבד וכל תשמישיו + M 65 ואילין מצרנהא לא קני אילין מצרנהא בית הבד וכל תשמישיה 66 IK ארנא.

Badetücherkammer mitverkauft, nicht aber die Bretter, die Becken, die Bänke und die Badetücher selbst. Wenn er aber zu ihm gesagt hat: dieses und alles, was sich darin befindet, so hat er dies alles mitverkauft. Ob so oder so hat er ihm die Wasserbäche, die im Sommer und in der Regenzeit Wasser versorgen, und die Holzscheune nicht mitverkauft. Wenn er aber zu 10 ihm gesagt hat: ich verkaufe dir das Badehaus samt allen seinen Benutzungsgeräten, so ist dies alles mitverkauft.

Einst sagte jemand zu seinem Nächsten, er verkaufe ihm die Oelmühle samt ילא קני 15 allen ihren Benutzungsgeräten, und es waren da noch zwei Läden ausserhalb⁴⁵, in welchen Mohn ausgeschüttet wurde. Als sie hierauf zu R. Joseph kamen, sprach er: Es wird gelehrt: Ich verkaufe dir eine geräten, so ist dies alles mitverkauft¹³³. Da sprach Abajje zu ihm: R. Hija lehrte ja aber, dies alles sei nicht mitverkauft!? Vielmehr, sagte R. Aši, wir sehen, hat er zu ren Benutzungsgeräten, und das sind ihre Grenzen, so hat er sie miterworben, wenn aber nicht, so hat er sie nicht miterworben. ENN JEMAND EINE STADT VERKAUFT HAT, SO HAT ER HÄUSER, GRUBEN, GRABEN, HÖHLEN, BÄDER, TAUBENSCHLÄ-GE, OELMÜHLEN UND BEWÄSSERTE ANLA-GEN MITVERKAUFT, NICHT ABER DIE BE-WEGLICHEN SACHEN. WENN ER ABER ZU

IHM GESAGT HAT: SIE UND ALLES, WAS SICH IN DIESER BEFINDET, SO IST ALLES, SO-GAR WENN VIEH UND SKLAVEN DARIN SIND, MITVERKAUFT. R. ŠIMÔN B. GAMALIÉL SAGT, WENN JEMAND EINE STADT VERKAUFT HAT, HABE ER AUCH DEN SANTER MIT-VERKAUFT.

GEMARA. R. Aha, Sohn R. Ivjas, sprach zu R. Aši: Hieraus ist zu entnehmen, dass Sklaven Mobilien gleichen, denn wenn sie Immobilien gleichen, so sollten sie doch mit der Stadt mitverkauft werden. - Welchen Sinn hat [das Wort] "sogar", wenn Sklaven Mobilien gleichen!? Du musst also erklären, es sei zu unterscheiden zwischen sich bewegenden Mobilien und zwischen sich nicht bewegenden Mobilien, somit kannst du auch sagen, Sklaven gleichen Immobilien, denn es ist zu unterscheiden zwischen sich bewegenden Immobilien und sich nicht bewegenden Immobilien.

^{132.} Der Oelmühle, die als Verkaufsräume für Nahrungsmittel bestimmt waren. die Läden waren für die Oelmühle benutzt worden.

R SIMÓN B. GAMALIÉL SAGT, WENN HIMAND LINE STADE VERKAUFT HAT, HA-BE FR AUCH DEN SANTER MITVERKAUFT. Was ist Santer? Hier erklärten sie: der Grenzmesser . Simôn b. Abšalom erklärte: [die umliegenden] Wiesen. Nach demjenigen, der Grenzmesser erklärt, sind um so mehr die umliegenden Wiesen mitverkauft, und nach demjenigen, der umliegende Wiesen erklärt, ist der Grenzmes- שלא למאן מיזדבן אלא למאן בר מחווניתא גמי מיזדבן אלא ser nicht mitverkauft. – Es wird gelehrt: Oelmühlen und bewässerte Anlagen. Sie glaubten unter "bewässerte Anlagen" seien die umliegenden Wiesen zu verstehen, denn es heisst: und Wasser über die Flu- 15 איבא דאמרי מאי שלהין "גינוניאתא בשלמא ren sendel. Einleuchtend ist dies nun nach demjenigen, welcher Grenzmesser erklärt; der erste Autor sagt, dass die umliegenden Wiesen mitverkauft seien und der Grenzmesser nicht mitverkauft sei, und 20 רבן שמעון בן גמליאל בר מחווניתא מי סברת מאי hierzu sagte R. Simôn b. Gamaliél, dass auch der Grenzmesser mitverkauft sei; nach demjenigen aber, welcher umliegende Wiesen erklärt, ist ja auch der erste Autor derselben Ansicht!? Du glaubst, unter "bewässerte Anlagen" seien die umliegenden Wiesen zu verstehen, nein, unter "bewässerte Anlagen" sind die Gärten

למקרקע דלא ניד: רבן שמעון בן גמליאל אימיר המוכר את העיר מכר את הסנטר (יכי'): מאי סנטר הכא תרגימו כר מחווניתא שמעון כן 'אכשלום אומר כאני מאן דאמר כר מחווניתא כל שכן באני מאן דאמר באני אבל בר מחווניתא לא מיזדבן תנן בית הבדים ובית השלחין סברוה מאי שלחין באני יי בתיב ושלה מים על פני הוצות בשלמא למאן דאמר בר מחווניתא "אמר תנא קמא באני מיזדבני בר מחווניתא לא מיזדבן ואתא רבן שמעון כן גמליאל דאמר באגי תנא קמא נמי חכי קאמר מי סברת מאי שלחון באגי לא מאי שלחון גינונייתא שנאמר מלחיך פרדם רמונים אבל באני לא מיזדבני ואתא מהיד רבן שמעון בן גמליאל למימר אפילו באגי' גמי מודבני למאן דאמר באני "אמר תנא קמא גנונייתא מיזדבן באגי לא מיזדבני ואתא רבן שמעון בן גמליאל כסובר אפילו באגי "מיזדבני אלא למאן דאמר בר соі.ь מחווניתא אמר תנא קמא "גינונייתא ומהדר ליה שלחין גינונייתא לא מאי שלחין בגי דכתיב ושלח מים על פני הוצות אכל בר מהווניתא לא מזדכן אבטולמוס B 67 אבל בר מחווניתא לא מזדבן + M 68

אפי אפי אפי א א א ל רשביג אפי + M 69 סברי M 73 סברי M 73 אינוגיתא דכתיב שלחוך פרדם רמונים אבל באגי לא מזרכני בשלמא + באגי. + M 75 אמי + M 75 באגי.

zu verstehen, denn es heisst: "deine Schösslinge" sind ein Granatengarten; die umliegenden Wiesen aber sind nicht mitverkauft, und hierzu sagte R. Simôn b. Gamaliél, dass auch die umliegenden Wiesen mitverkauft sind. Manche lesen: Sie glaubten, unter "bewässerte Anlagen" seien die Gärten zu verstehen. Einleuchtend ist dies nun nach demjenigen, welcher umliegende Wiesen erklärt; der erste Autor sagt, dass die Gärten mitverkauft und die umliegenden Wiesen nicht mitverkauft seien, und hierzu sagt R. Simôn b. Gamaliél, dass auch die umliegenden Wiesen mitverkauft seien; nach demjenigen aber, welcher Grenzmesser erklärt, [ist ja einzuwenden:] der erste Autor spricht von Gärten, und R. Simôn b. Gamaliél entgegnet ihm hinsichtlich des Grenzmessers 1891?

Du glaubst, unter "bewässerte Anlagen" seien die Gärten zu verstehen, nein, unter "bewässerte Anlagen" sind die umliegenden Wiesen zu verstehen, denn es heisst: und Wasser über die Fluren sendet; der Grenzmesser aber ist nicht mitverkauft, und

134. Od. Grenzaufseher, Grenzangeber; nach anderer Erklärung: Stadtwächter; viell. vom griech, σημάντωρ, bezw. συντηρέω. 135. Da diese immobil sind. 136. Das hierfür gebrauchte W. בית השלחין wird von שלח senden abgeleitet, u. dieser Ausdruck wird in den weiter angezogenen Schriftversen gebraucht, woraus entnommen wird, dass darunter das zu verstehen ist, was in diesen Schriftversen genannt wird. 137. Ij. 5,10. 139. Dieses Wort entstammt ebenfalls 138. Cant. 4,13. 140. Wenn der 1. Autor lehrt, dass nur die Gärten mitverkauft seien, nicht der Wurzel שלח senden. aber die umliegenden Wiesen, so müsste ja RS. hinsichtlich dieser entgegnen.

ואתא רבן שמעון בן גמליאל למימר דאפילו בר מחווניתא נמי מזדבן תא שמע רבי יהודה אומר סנטר אינו מכור אנקולמום מכור מאי לאו מדאנקולמום גברא סנטר נמי גברא מידי איריא הא כדאיתא 5 והא כדאיתא ומי מצית אמרת הכי והא קתני סיפא אבל לא "שייריה ולא בנותיה ולא חורשין המוקצין לה"ביברין של חיה ושל עופות ושל דגים"הרי אלו נמכרין "ואמרינן מאי שייריה ביזלי מאי ביזלי אמר רבי אכא פיסקי בגי פיסקי כגי הוא דלא מזדבני יו הא בגי עצמן מודבני איפוך רכי יהודה אומר סנמר מכור אנקולמום אינו מכור ומי מצית אמרת רכי יהודה כרבן שמעון בן גמליאל סבירא ליה והא רבי יהודה כרבגן סבירא ליה דקתני"סיפא אבל לא שיריה ולא בנותיה ואילו רבן שמעון בן גמליאל האמר מכר את העיר מכר בנותיה "רבי יהודה סבר Abba: das Abgetrennte der Wiesen Also לה כוותיה בהרא ופליג עליה בהדא: "ולא ביברין של חיה ושל עופות ושל דגים "ורמינהי היו לה בנות אין נמכרות עמה היה לה חלק אחד בים וחלק אחד ביבשה"ביברים של חיה ושל עופות ושל דגים ים חוברים עמה לא קשיא הא"דנגיה קאיהי nicht mitverkauft. — Wieso kannst du לגו והא דנגיח לקאיהי לבר והא קא תני ולא את

חורשין המוקצין לה אימא המוקצין הימנה: מוכר את השדה מכר את האבנים שהם ונוויו לצורכה ואת הקנים שבכרם שהם לצורכו ואת בים שהיא מחוברת לקרקע ואת "חיצה הקנים die Umgegend, und R. Šimôn b. Gamali-

רישא. P 81 | עמה | 18 P או רישא. - B 79 את העיר לא מכר את + B 82 אמכר את העיר לא מכר את - V בנותיה בשב"ג אומר המוכר את העיר מכר בנותיה. M האי תנא + M 84 אלו נמכרין עמה + M 83 אלו ולא - M 83 אין + M 86 ימה + M 85 אין נמכרין עמה דנגחקייהו. M דנגיח קאיהו 🍴 88 M מחיצת.

hierzu sagt R. Šimôn b. Gamaliél, dass auch der Grenzmesser mitverkauft sei. -Komm und höre: R. Jehuda sagt, der Santer sei nicht mitverkauft, der Angolmos¹⁴¹ sei mitverkauft; wenn nun Angolmos ein Mensch ist, so ist ja auch Santer ein Mensch!? — Wieso denn, das eine so und das andere anders. — Wieso kannst du es so erklären, im Schlußsatz wird ja gelehrt: nicht aber aber Anhang, die Umgegegend, die dieser zugewandten Wälder 148 und die Gehege für Tiere, Geflügel und Fische¹⁴. Anhang erklärten wir: Abgetrenntes, und Abgetrenntes erklärte R. nur das Abgetrennte der Wiesen ist nicht mitverkauft, wol aber die Wiesen selbst!? - Wende es um: R. Jehuda sagt, der Santer sei mitverkauft, der Angolmos sei sagen, R. Jehuda sei der Ansicht des R. Simôn b. Gamaliél, R. Jehuda ist ja der Ansicht der Rabbanan, denn im Schlußsatz wird gelehrt: nicht aber den Anhang und él ist ja der Ansicht, dass wenn jemand eine Stadt verkauft hat, er die Umgegend mitverkauft habe!? — R. Jehuda ist seiner Ansicht in der einen Hinsicht und streitet gegen ihn in der anderen Hinsicht.

«Und die Gehege für Tiere, Geflügel und Fische.» Ich will auf einen Wider-

spruch hinweisen: Hat sie eine Umgegend, so ist diese nicht mitverkauft; hat sie einen Anteil am Meer, einen Anteil am Festland, oder Gehege für Tiere, Geflügel und Fische, so sind diese mitverkauft!? — Das ist kein Widerspruch, das eine, wenn sie den Eingang einwärts haben, das andere, wenn sie den Eingang nach auswärts haben¹⁴⁷. — Er lehrt ja aber: nicht die dieser zugewandten Wälder!? — Lies: nicht die von dieser abgewandten Wälder¹⁴⁸.

ENN JEMAND EIN FELD VERKAUFT HAT, SO HAT ER DIE DAZU GEHÖRIGEN STEINE MITVERKAUFT, EBENSO AUCH DIE ZUM WEINBERG NÖTIGEN ROHRSTÄ-BE; FERNER AUCH DAS AM BODEN HAFTENDE GETREIDE, DAS ROHRGEBÜSCH, DAS

^{141.} Wahrscheinl. verderbt v. איקונומוס, wie richt. in manchen Codices, der Oekonom, Verwalter. 142. Hat man beim Verkauf einer Stadt mitverkauft. 143. Die den Eingang nach der Stadt haben. 144. Die nicht übersetzten W. הרי אלו נמכרי sind zu streichen, falls man nicht mit manchen Codices אין נמכרי, od. mit Cod. M. weiter Z. 20 אין נמכרי lesen will. 145. Die durch Felsen udgl. von der Stadt ge-146. Nach der Stadt. 147. In letzterem Fall sind sie nicht mitverkauft. 148. Wenn der Eingang sich nach auswärts befindet.

KINT FIACHT VON TINEM VIERTEL KAR ALSSALI LIXXIMME, DIF XICHT MIT LEHM BILLSTIGH WÄCHTERHÜTTE, DEN NOCH UNGERFROPETEN JOHANNISEROTEÄUM UND DIE JUNGERÄULICHE SYKOMORE . ER HAT ABER NICHT MILLERKAUFT DIE NICHT DA-LU GLHÖRIGEN STEINE, NICHT DIE ZUM Wilnberg Nicht Nötigen Rohrstäbe UND NICHT DAS VOM BODEN GEPFLÜCK-GESAGT HAT: ES UND ALLES, WAS SICH DARIN BEHINDET, SO IST DIES ALLES MIT-VERKAUFT. OB SO ODER SO HAT ER NICHT MITVERKAUFT DAS ROHRGEBÜSCH, DAS Aussaat einnimmt, die mit Lehm befes-TIGTE WÄCHTERHÜTTE, DEN GEPFROPF-TEN JOHANNISBROTBAUM UND DEN SYKO-MORENSTAMM.

hörigen Steine? - Hier erklärten sie: die Belastungsteine !! Ûla erklärte: die Steine, die für die Steinwand aufgereiht sind. R. Hija lehrte ja aber: die Steine, die für die Steinwand zusammengehäuft sind!? -Lies: aufgereiht.

Hier erklärten sie: die Belastungsteine.» Nach R. Meír¹⁵², wenn sie zugerichtet sind¹⁵³, auch wenn sie da nicht liegen; nach den Rabbanan, nur wenn sie da liegen. Nach Üla aber, welcher erklärt: Steine, die für die Steinwand aufgereiht sind, gilt dies nach R. Meir, wenn sie zugerichtet sind, auch wenn sie nicht aufgereiht sind, und nach den Rabbanan nur dann, wenn sie aufgereiht sind.

EBENSO AUCH DIE ZUM WEINBERG NÖTIGEN ROHRSTÄBE. Wie kommen da Rohrstäbe!? In der Schule R. Jannajs erklärten sie: Die geglätteten Stäbe, die man unter die Weinstöcke'stellt. Nach R. Meir, wenn sie geglättet sind, auch wenn sie nicht aufgestellt sind, und nach den Rabbanan nur dann, wenn sie aufgestellt sind.

DAS AM BODEN HAFTENDE GETREIDE. Selbst wenn es zur Ernte herangereift ist. DAS ROHRGEBÜSCH, DAS KEINE FLÄCHE VON EINEM VIERTEL[KAB AUSSAAT] EIN-NIMMT. Selbst wenn sie stark sind.

Die nicht mit Lehm befestigte Wächterhütte. Selbst wenn sie nicht am Boden befestigt ist.

TT GETREIDE. WENN ER ABER ZU THM " לצורבה הכא תרגימו שהן לצורבה הכא תרגימו EINE FLÄCHE VON EINEM VIERTEL[KAB וו על אף על אף דמתקגן אף על מאיר דמתקגן אף על הסדורות לגדר לרבי מאיר דמתקגן אף על

שהוא פחיתה כבית רובע יאת השינירה שאינה עשויה בשיש ואת החריב שאיני מירבב יאת בתירת וו, און השקמה: אכל לא מכר לא את האבנים שאיני לצורבה ילא את הקנים שבברם שאינן לצירבי ירא את התביאה שהוא תלישה בין הקרקע בובין שאביר לי הוא יכל מה שבתיבה הרי בילן מבירין בין כך יבין כך לא מכר לא את היצת הקנים שהיא בית ריבע ילא את' השימירה שהיא עשייה בשיש ילא את החרוב המירכב ילא את סהן השקמה:

Fol.69 אבני דאכפא עולא אמר אכנים הסדורות לנדר והא תני רבי הייא אכנים צכורות לגדר תני סדורות: הכא תרגימו אכני דאכפא לרבי מאיר דמתקנן "אף על גב דלא מחתן לרבגן הוא דמחתן"ולעולא דאמר גב דלא סדרן לרבנן הוא דסדרן: ואת הקנים שבכרם שהן לצורכי: קנים מאי עבידתייהו אמרי דבי רבי ינאי קנים המחולקין שמעמידים תחת הגפנים לרבי מאיר דמשפיין "אף על גב דלא מוקמן לרבגן הוא "המוקמן: יאת התביאה המחיברת לקרקע (יבי): פ-20 "המוקמן: יאת התביאה המחיברת לקרקע ואף על גב"דמטאי למיחצד: יאת היצת הקנים שפחיתה מבית רובע: ואת על גב דאלימי: יאת השימירה שאינה עשויה בטיט: את על גב דלא

> P 91 התלושה M 90 P 89 השומרה ולא M 94 לגדר H 93 + M אולא א העשויה M 92 70 M דמוקמי ולא מוקמי M 96 עודא אמר אמר אמר . אר דקיימ'. M 98

149. Wenn er noch jung ist u. keinen bedeutenden Wert hat; ausgewachsene Bäume dieser Art 150. Die noch nicht ausgewachsen u. daher noch nicht beschnitten worden ist. 151. Die auf die zum Trocknen ausgelegten Garben gelegt werden, damit der Wind sie nicht fortwehe. 152. Nach welchem auch solche Benutzungsgegenstände mitverkauft sind, die es nach den Rabbanan nicht sind; cf. weit. fol. 78b. 153. Zu diesem Zweck, auch wenn sie sich noch ausserhalb des Felds be-154. Damit die Reben nicht auf die Erde herabhängen.

141

"קביעא בארעא: ואת החרוב שאינו מורכב ואת בתולת חשקמה: את על גב דאלימי: אבל לא מכר את האבנים שאינן לצורבה: 'לרבי מאיר דלא מתקנן לרבנן דלא מחתן ולעולא דאמר אבנים הסדורות לגדר לרבי מאיר דלא מתקנן לרבנן דלא סדרן: ולא את הקנים שבכרם שאינן לצורכו: לרבי מאיר דלא 'משפיין לרבנן דלא 'מוקמן: ולא את התבואה התלושה מן הקרקע: ואף על גב דצריכא": ולא את חיצת הקנים שהיא בית רובע: ואף על 10 גב דקטיני אמר רבי הייא בר אבא אמר רבי יוחנן לא חיצת "אלא אפילו ערוגה קטנה של בשמים ויש לה שם כפני עצמה אינה נמכרת עמה והוא דקרו לה וורדא דפלניא: ולא השומירה העשויה בטיט: ואף על גב דמחברא בארעא: "(ולא את חרוב המורכב בעי רבי השקמה: ואף על גב דקטיני:) בעי רבי זולא סדן השקמה: ואף על גב דקטיני:) בעי רבי 15 דולא סדן השקמה: ואף על גב דקטיני:) אלעזר מלבנות של פתחים מהו היכא דמחברי בטינא לא תיבעי לך דהא מהבר כי תיבעי לך דנקימי בסיכי "מאי תיקו: בעי רבי זירא מלבנות של חלונות מהו מי אמרינן לנוי בעלמא הוא דעבידי בעי רבי "בעי רבי "בעי רבי [des Bodens] benötigt. ירמיה מלבנות של כרעי המטה מהו כל היכא דמיטלטלי בחדה לא תיבעי לך דהא מיטלטלי כי תיבעי לך היכא דלא מימלמלי מאי תיקו: ולא + מחבר בטיט + M א בטיט + אבני האכפא + M א מחבר בטיט שהן + B 5 \parallel משפו M 4 מוקמו + B 5 לארעא בי וורדנא + M 10 לא...דקשיני + M 9 לא...דקשיני + ולא בני...תיקו. — M 11

DEN NOCH UNGEPFROPFTEN JOHAN-NISBROTBAUM UND DIE JUNGFRÄULICHE Sykomore. Selbst wenn sie stark sind.

ER HAT ABER NICHT MITVERKAUFT DIE NICHT DAZU GEHÖRIGEN STEINE. Nach R. Meir, nur wenn sie nicht zugerichtet sind, und nach den Rabbanan, auch wenn sie nicht niedergelegt sind. Nach Üla aber, welcher erklärt: Steine, die für die Steinwand aufgereiht sind, gilt dies nach R. Meír, nur wenn sie nicht zugerichtet sind, und nach den Rabbanan, wenn sie nicht aufgereiht sind.

NICHT DIE ZUM WEINBERG NICHT NÖwenn sie nicht geglättet sind, nach den Rabbanan, wenn sie nicht aufgestellt sind.

UND NICHT DAS VOM BODEN GE-PFLÜCKTE GETREIDE. Selbst wenn es noch

NICHT DAS ROHRGEBÜSCH, DAS EINE FLÄCHE VON EINEM VIERTEL KAB AUSSAAT EINNIMMT. Selbst wenn sie dünn sind. R. Hija b. Abba sagte im Namen R. Johanans: Nicht nur ein Rohrgebüsch, sondern auch ein kleines Spezereienbeet, das einen besonderen Namen trägt, ist nicht mitverkauft. Dies jedoch nur, wenn man es nennt: Das Rosenbeet von jenem¹⁵⁵.

DIE MIT LEHM BEFESTIGTE WÄCHTERHÜTTE. Selbst wenn sie am Boden befestigt ist.

(Den gepfropften Johannisbrotbaum und den Sykomorenstamm. Selbst wenn sie klein sind.)

R. Eleâzar fragte: Wie verhält es sich mit den Türrahmen 150? Wenn sie mit Lehm befestigt sind, so ist es nicht fraglich, denn sie sind ja befestigt, fraglich ist es nur, wie es denn sei, wenn sie mit Ppflöcken angeheftet sind. — Die Frage bleibt dahingestellt.

R. Zera fragte: Wie verhält es sich mit den Fensterrahmen: sagen wir, sie dienen nur zur Verzierung, oder aber gehören sie [zum Haus,] da sie befestigt sind? -Die Frage bleibt dahingestellt.

R. Jirmeja fragte: Wie verhält es sich mit dem Rahmen der Bettfüsse 157? Wenn er mit [dem Bett] zusammen mitbewegt wird, ist dies nicht fraglich, fraglich ist es nur, wie es denn sei, wenn er nicht mitbewegt wird? — Die Frage bleibt dahingestellt.

155. Es trägt dann einen besondern Namen u. gehört nicht zum verkauften Feld. sie beim Verkauf des Hauses mitverkauft sind. 157. Ob sie beim Verkauf des Betts mitverkauft sind. Die Betten wurden auf Rahmen gestellt, damit die Füsse sich nicht in den Fussboden eingraben. 158. Wenn er befestigt ist.

DEX GEPEROPETEN JOHANNISBROT-BALM IND DEN SYKOMORENSTAMM. WOher dies? R Jehuda erwiderte im Namen Rabhs: Die Schrift sagt: So wurde westerng ! day Feld I phrone bei Makhpela &c. Nur wenn es einer Grenze ringsum bedarf, ausgenommen diese , die keiner Grenze ringsum bedürfen. R. Mešaršeja sagte: Hieraus, dass das Gesetz von den Grenzen aus der Gesetzlehre ist.

R. Jehuda sagte: Wenn jemand an seinen Nächsten ein Grundstück verkauft, so muss er ihm schreiben: erwirb die Palmen, die jungen Palmen, die Schösslinge und die Steinpalmen. Und obgleich er sie שיורי שיורי מבא הוא שיורי אי דיקלא פלניא הזינן אי דיקלא מבא הוא שיורי erwirbt, auch wenn er ihm dies nicht geschrieben hat, so ist dies dennoch eine Besserung des Scheins. Wenn er zu ihm gesagt hat: Grundstück und Dattelpalmen, so sehen wir: hat er Dattelpalmen, so ge- 20 אמר הב אמר לבר מאילני גופני ודיקלי לבר מגופני: be er ihm zwei Dattelpalmen, und hat er keine, so kaufe er ihm zwei Dattelpalmen; sind sie verpfändet, so muss er ihm zwei Dattelpalmen auslösen. [Sagte er:] ein Grundstück mit Dattelpalmen, so sehen wir: sind da Dattelpalmen vorhanden, so gebe

מנוס את חרוב המורבב ילא סהן השקמה (יביי): בנא מילי מילי אמר רב יהודה אמר רב דאמר קרא ויקב שדה נפרון אשר במכפלה וגו' מי שצריך לגבול סביב יצאו אלו שאין צריכין לגבול סביב אמר רב משרשיא מכאן למצרים מן התורה: אמר רב יהודה האי מאן דמזבן ארעא לחבריה צריך למכתב ליה קני לך דיקלין ותאלין והוצין 'וציצין ואף על גב דכי לא כתב ליה הכי קני אפילו הכי שופרא דשטרא הוא אמר ליה ארקא ודיקלי הזינן אי אית "ליה דיקלי יתיב ליה תרי דיקלי ואי לית ליה זבין ייי ליה תרי דיקלי "ואי משעבדי פריק ליה תרי דיקלי ארעא בדיקלי חזינן אי אית בה דיקלי יהיב ליה ואי לאו מקח שעות הוא"ארעא בי דיקלי לית ליח דיקלי דחזיא "לדיקלי קאמר ליה אמר ליה לבר שייריה אי דיקלא בישא הוא כל שכן הגך "אמר ליה לבר מאילני אי "אית ליה אילני לבר מאילני אי אית ליה דיקלי לבר מדיקלי אי אית ליה נופני לבר מגופני אילני וגופני לבר מאילני אילני ודיקלי כל שעולין לו כחבל הוי שיור כל שאין עולין לו איני, וצייני, וצינין M 13 הזי VV 12 או M ביה תרי דיק' או אדעא בדיק' אי א"ב M בדיק' אי א"ב M בדיק' אי א"ב דיקלי P 17 ארעא...אמר ליה P 17 דדיקלי – ארעא... איכא דיקן M 20 איכא אילי M 19 איכא דיקן M 18 . איכא גופ'. M 21

er sie ihm, wenn aber nicht, so ist dies ein auf Irrtum beruhender Kauf.". [Sagte er:] ein Grundstück für Dattelpalmen, so meinte er es, falls da keine Dattelpalmen vorhanden sind, das für Dattelpalmen geeignet ist. Sagte er: mit Ausnahme jener Dattelpalme, so sehen wir: ist es eine gute Dattelpalme, so hat er sie zurückbehalten, und ist es eine schlechte Dattelpalme, so sind die anderen um so weniger [mitverkauft]. Wenn er zu ihm gesagt hat: mit Ausnahme der Bäume, [so meinte er es:] wenn er Bäume hat, mit Ausnahme der Bäume, wenn er Dattelpalmen hat, mit Ausnahme der Dattelpalmen, wenn er Weinstöcke hat, mit Ausnahme der Weinstöcke, wenn er Bäume und Weinstöcke hat, mit Ausnahme der Bäume, wenn er Bäume und Dattelpalmen hat, mit Ausnahme der Bäume, und wenn er Weinstöcke und Dattelpalmen hat, mit Ausnahme der Weinstöcke.

Rabh sagte: Wenn man auf ihn mit einer Strickleiter hinaufsteigen muss, so heisst dies eine Zurücklassung¹⁶⁰, und wenn man auf ihn nicht mit einer Strickleiter

159. Dass beim Verkauf eines Felds diese Bäume nicht mitverkauft sind. 161. Das verkaufte Feld. 162. Im angezogenen Schriftvers heisst es weiter: im ganzen Grenzgebiet ringsum. 163. Grosse ausgewachsene Bäume, von denen jedermann weiss, wem sie gehören. 164. Dass der Käufer auch den Raum der Grenze u. alles, was auf diesem wächst, mit-165. Das mindeste der Mehrzahl. 166. Der Käufer kann zurücktreten. erworben habe. 167. Er wollte damit sagen, dass er nicht einmal diese Palme mitverkaufe. 168. Wenn der Fruchtbaum (die Dattelpalme) so gross ist, dass man, um die Früchte pflücken zu können, eine Strickleiter benutzen muss. 169. Wenn man das Feld ohne Bäume verkauft, so ist ein solcher Baum nicht mitverkauft.

בחבל לא הוי שיור ודייני גולה אמרי כל שהעול Fol.70 כוכשו לא הוי שיור כל שאין העול כוכשו הוי שיור ולא פליני הא בדיקלי הא באילני: מיניה רב אהא בר הונא מרב ששת הוין מהרוב 5 פלוני הוין מסדן פלוני מהו אותו חרוב הוא דלא קני הא שאר הרובין קני או דלמא שאר הרובין נמי לא קני אמר ליה לא קנה איתיביה חוין מהחוב פלוני חוץ מסדן פלוני לא קנה מאי לאו אותו הרוב הוא דלא קנה הא שאר חרובין קנה "אמר ליה לא 10 באפילו שאר הרובין נמי לא קנה תדע דאילו אמר ליה שדי מכורה לך הוין משדה פלונית ההיא הוא דלא קני הא אחרנייתא קני אלא לא קנה הכא נמי לא קנה ואיכא דאמרי בעא מיניה רב אחא בר הונא מרב ששת חוין מהצי חרוב פלוני הוין י מחצי סדן פלוני מהו שאר הרובין ודאי לא קני הא מה ששייר באותו חרוב קני או "דלמא אפילו מה ששייר באותו הרוב נמי לא קני אמר ליה לא קני איתיביה חוין מהצי הרוב פלוני חוין מהצי סדן פלוני שאר חרובין לא קנה מאי לאו שאר חרובין "אמר ליה לא אפילו מה ששייר באותו הרוב "נמי לא קנה תדע דאילו אמר ליה שדי מכורה לך חוין מחצי שדה פלוני ההוא הוא דלא קנה הא"אידך א"ל - M $_2$ 4 אותו חרוב + M $_2$ 3 + M $_2$ 2 + M $_2$ 2 אפר M 27 אפר + M 26 אפר - M 25 — M 30 אימא מה | 29 אימא מה — M 28 במי " 31 M פלגא.

hinaufsteigen muss, so heisst dies keine Zurücklassung". Die Richter des Exils aber sagen: Wenn das Joch 172 ihn beiseite drückt, so ist dies keine Zurücklassung, wenn das Joch ihn aber nicht 173 beiseite drückt, so ist dies eine Zurücklassung. Sie streiten aber nicht, das eine gilt von Dattelpalmen und das andere gilt von anderen Bäumen¹¹.

R. Aha b. Hona fragte R. Šešeth: Wie ist es, [wenn er gesagt hat:] mit Ausnahme von jenem Johannisbrotbaum, mit Ausnahme von jenem Baumstamm: hat er nur jenen Johannisbrotbaum nicht erworben, wol aber die übrigen Johannisbrotbäume oder hat er auch die übrigen Johannisbrotbäume nicht erworben? Dieser erwiderte: Er hat sie nicht erworben. Er wandte gegen ihn ein: [Sagte er:] mit Ausnahme ים שייר באותו חרוב קנה 20 von jenem Johannisbrotbaum, mit Ausnahme von jenem Baumstamm, so hat er nicht erworben. Wahrscheinlich hat er nur jenen Johannisbrotbaum nicht erworben, wol aber hat er die übrigen Johannisbrotbäume erworben!? Dieser erwiderte: Nein, er hat auch die übrigen Johannisbrotbäume nicht erworben. Dies ist auch zu be-

weisen; wenn er zu ihm gesagt hat: mein Feld sei dir mit Ausnahme von jenem Feld verkauft, so hat er ja nicht nur jenes nicht erworben, wol aber die übrigen, sondern keines erworben¹⁷⁵; ebenso hat er sie auch hierbei nicht erworben. Manche lesen: R. Aha b. Hona fragte R. Sešeth: Wie ist es, [wenn er gesagt hat:] mit Ausnahme von jenem halben Johannisbrotbaum, mit Ausnahme von jenem halben Baumstamm: die übrigen Johannisbrotbäume hat er entschieden nicht erworben, hat er aber das erworben, was er an jenem Johannisbrotbaum zurückgelassen hat, oder hat er auch das nicht erworben, was er an jenem Johannisbrotbaum zurückgelassen hat? Dieser erwiderte: Er hat es nicht erworben. Er wandte gegen ihn ein: [Sagte er:] mit Ausnahme von jenem halben Johannisbrotbaum, mit Ausnahme von jenem halben Baumstamm, so hat er die übrigen Johannisbrotbäume nicht erworben. Wahrscheinlich hat er nur die übrigen Johannisbrotbäume nicht erworben, wol aber hat er das erworben, was er an jenem Johannisbrotbaum zurückgelassen hat!? Dieser erwiderte: Nein, auch was er an jenem Johannisbrotbaum zurückgelassen hat, hat er ebenfalls nicht erworben. Dies ist auch zu beweisen; wenn er zu ihm gesagt hat: mein Feld sei dir mit Ausnahme von jenem halben Feld verkauft, so hat er ja nicht nur jenes nicht erworben,

170. Der Baum ist dann nicht von besonderer Bedeutung u. ist mitverkauft. 173. Wenn der Baum so gross ist, dass vij S. 60 Z. 8. 172. Beim Pflügen um den Baum. das pflügende Rind ihm ausweichen muss. 174. Strickleiter werden nur für Dattelpalmen benutzt. 175. Da er ihm nur ein Feld verkauft hat.

wol aber die übrigen, sondern keines erworben, ebenso hat er es auch hierbei nicht erworben

R Annam fragte R. Hisda: Wie ist es, wenn jemand einem etwas gegen einen Schein in Verwahrung gegeben hat, und dieser ihm erwidert, er habe es ihm zurückgegeben: ist er beglaubt, da er, wenn er wollte, sagen könnte, es sei damit ein Unfall passirt, oder aber kann der שבים היוצא על היתומים דייני גולה אמרי נשבע andere ihm erwidern: wie kommt dein Schein bei mir !? Dieser erwiderte: Er ist beglaubt. Jener kann ihm ja erwidern: wie kommt dein Schein bei mir!? Dieser crwiderte: Könnte jener denn, wenn er ge- הולי עלמא דבולי עלמא מרי לא דבולי שמרי לא דבולי בני ומר סבר לא"אמרי sagt hätte, es sei damit ein Untall passirt, ihm erwidern: wie kommt dein Schein bei mir!? Jener entgegnete: Müsste er denn nicht, wenn er gesagt hätte, es sei damit ein Unfall passirt, einen Eid leisten!? -- Un- 20 נאמן ושמר כים היוצא על היתומין נשבע וגובה ter beglaubt ist eben zu verstehen, wenn er einen Eid leistet. - Es wäre anzunehmen, dass sie den Streit der folgenden Lehre führen: Wenn jemand einen Handelschuldschein auf Waisen präsentirt, so hat er, wie die Richter des Exils sagen, zu schwören und fordert dann den gan-

קנה אלא"לא קני הכא נמי לא קני: בעא מיניה רב עמרם מרב הסדא המפקיד אצל הבירו בשמר ואמר לו החזרתים לך מהו מינו דאי בעי אמר נאנסו מהימן השתא נמי מהימן או דלמא אמר ליה שטרך בידי מאי בעי אמר ליה מהימן ולימא ליה שמרך בידי מאי בעי אמר ליה וכי אמר ליה נאנסו מי מצי אמר ליה שטרך בידי מאי בעי אמר ליה כי חבא בני חבר ליה נאנסו לאו שבועה בעי הכא 'Col.b נמי מאי נאמן נאמן בשבונה לימא בפלונתא שמר וגובה כולו ודייני ארץ ישראל אמרי נשבע וגובה באותש מחצה "ודכולי עלמא אית להו דנהרדעי דאמרי נהרדעי האי עיסקא פלגא מלוה ופלגא פקדון מאי לאו בהא קא מיפלגי דמר סבר מצי אמר ליה שמרך אית להו דרב הסדא והכא בהא קמיפלגי דמר סבר אם איתא דפרעיה מימר הוה אמר ומר סבר אימור מלאך המות הוא דאנסיה: שלה רב הונא בר אבין המפקיד אצל חבירו בשמר ואמר לו החזרתיו לך כולו תרתי "שאני התם דאם איתא דפרעיה מימר B 33 אמריכן + B 32 בעא דמי ה״ן לדמי בעא א 31

 \parallel בי א"ל וו - M א א - וכי וו + P א רו ווי - M וכי א"ל וו + וליטעמיך. M = 40 בהרד האי - M = 39 הרד האי M = 38מצי א ל שטרך בידי מאי בעי לא דכ״ע לא מצי א ל שטרך בידי שאני...אמר. — M 41

zen Betrag ein; die Richter des Jisraéllands aber sagen, er schwöre und fordere die Hälfte¹⁷⁹ein. Alle sind sie wahrscheinlich der Ansicht der Nehardeênser, denn die Nehardeênser sagen, das Teilgeschäft sei zur Hälfte ein Darlehn und zur Hälfte ein Depositum, und ihr Streit besteht demnach in folgendem: diese sind der Ansicht, er könne zu ihm sagen: wie kommt dein Schein bei mir, und jene sind der Ansicht, er könne dies nicht sagen. — Nein, alle sind der Ansicht R. Hisdas¹⁸⁰, und ihr Streit besteht in folgendem: diese sind der Ansicht, wenn er es bezahlt hätte, würde er es gesagt haben, und jene sind der Ansicht, der Todesengel kann ihn überrascht haben ".

R. Hona b. Abin liess mitteilen: Wenn jemand einem etwas gegen einen Schein in Verwahrung gegeben hat, und dieser nachher sagt, er habe es zurückgegeben, so ist er beglaubt. Wenn jemand einen Handelschuldschein auf Waisen präsentirt, so hat er zu schwören und fordert das Ganze ein. — Beides182!? — Anders ist es da183; wenn er

176. Es sei ihm durch ein vis major fortgekommen; er ist in diesem Fall ersatzfrei. er es zurückgegeben hätte, sollte er den Schein zurückverlangt haben. 178. Wenn jemand einem gegen einen Schein Geld gegeben hat, um damit Handel zu treiben, u. dieser darauf gestorben ist; dieses Geld ist zur Hälfte ein Darlehn u. zur Hälfte ein Depositum. Ein gewöhnliches Darlehn kann der Inhaber des Schuldscheins gegen Eidesleistung, dass die Schuld nicht bezahlt sei, von den Waisen einfordern. 179. Die als Darlehn geltende Hälfte. 180. Dass der Depositär sonst in einem solchen Fall be-181. Sie streiten also nur hinsichtlich Waisen, nicht aber über den Fall, wenn der glaubt sei. Depositär noch lebt. 182. Nach der 1. Lehre ist der Depositär u. nach der 2. ist der Deponent beglaubt. 183. In der 2. Lehre, bei einem Handelschuldschein.

הוה אמר "רבא אמר הלכתא נשבע וגובה מחצה אמר מר זומרא הלכתא כדייני גולה אמר ליה רבינא למר זומרא הא אמר רבא"נשבע וגובה"מחצה אמר ליה אגן"דדייני גולה 'איפכא מתניגן"לה: Fol.71 את הבור ולא את השובך נגוו s des Exils zu entscheiden. Rabina sprach zu בין חרבין בין ישובין "צריך ליקח לי דרך דברי רבי עקיבא וחכמים אומרים איני צריך "ומודה רבי עקיבא בזמן שאמר לו חוץ מאלו שאינו צריך ליקה לו דרך מכרן לאחר רבי עקיבא אימר איני בריך ליקה לו דרך"וחבמים אימרים צריך ליקה לו דרך"וחבמים אימרים צריך ליקה לו בריך ליקה לו הרך "הבמים אימרים צריך ליקה לו הרד" המבות במיבה אבל בייבי מביד ברים אמרים במיבה ברים אמרים בייבי ברים אמרים בייבי ברים בייבי ברים בייבי ברים בייבי בי דרך במה דברים אמורים במוכר אבל בנותן מתנה 650.0 נותן את°כולה האחין שחלקו זכו בשדה זכו בכולה המחזיק בנכסי הגר החזיק בשדה החזיק בכילה המקדיש את השדה הקדיש את כולה רבי שמעון 1016

גמרא. מאי שנא מכר ומאי שנא מתנה פירש יהודה בן נקוסא לפני רבי זה פירש וזה לא פירש[®] האי זה פירש וזה לא פירש"זה לא פירש וזה לא

המורכב ואת סדן השקמה:

M 44 הלכתא + P 43 אר + M 42 אר א M 41 דרך + M 48 א + B 47 V 51 (וכן להלן) בולן (וכן להלן) P 49 יהודה — M 53 את ה $_{\parallel}$ 52 את המורכב וכדן + - 35 אי - 35 מאי - 35 מאי - 35 מאי - 35 מאי - 36 מאי - 36 מאי bezahlt hätte, würde er es gesagt haben. Raba sagte: Die Halakha ist, er schwöre und fordere die Hälfte ein. Mar-Zutra sagte: Die Halakha ist nach den Richtern Mar-Zutra: Raba sagte ja, dass er schwöre und die Hälfte einfordere!? Dieser erwiderte: Wir haben die Lehre der Richter des Exils entgegengesetzt gelernt".

DIE KELTER NOCH DEN TAUBEN-SCHLAG, EINERLEI OB SIE ZERSTÖRT SIND ODER BENUTZT WERDEN. ER" MUSS SICH ABER EINEN WEG ERKAUFEN WORTE אלא ⁵²את החרוב ¹⁵ R. ÂQIBAS; DIE WEISEN SAGEN, ER BRAU-CHE DIES NICHT. JEDOCH PFLICHTET R. AQIBA BEI, DASS WENN ER ZU IHM GE-SAGT HAT: MIT AUSNAHME VON DIESEN, ER SICH KEINEN WEG ZU ERKAUFEN BRAU-ים פירש הוא אלא זה היה לו לפרש וזה לא היה לו ברש וזה לא היה לו לפרש וזה לא היה לו DEREN VERKAUFT", SO BRAUCHT ER SICH, WIE R. ÂQIBA SAGT, KEINEN WEG ZU ER-KAUFEN; DIE WEISEN SAGEN, ER MÜSSE SICH EINEN WEG ERKAUFEN. DIES GILT NUR VOM VERKAUF, WENN JEMAND ABER ETWAS VERSCHENKT, SO VERSCHENKT ER

DIES ALLES MIT. WENN BRÜDER TEILEN 500, SO HAT JEDER, DER EIN FELD ERWIRBT, DIES ALLES MITERWORBEN. WENN JEMAND DIE GÜTER EINES PROSELYTEN 191 IN BESITZ NIMMT, SO HAT ER, WENN ER EIN FELD IN BESITZ NIMMT, DIES ALLES MITERWORBEN. Wenn jemand ein Feld geweiht hat, so hat er dies alles mitgeweiht; R. Simôn SAGT, WENN JEMAND EIN FELD GEWEIHT HAT, HABE ER NUR DEN GEPFROPFTEN Johannisbrotbaum und den Sykomorenstamm¹⁰²mitgeweiht.

GEMARA. Welchen Unterschied gibt es zwischen Verkauf und Schenkung? Jehuda b. Neqosa erklärte vor Rabbi: Der eine hat es 193 ausdrücklich gesagt und der andere hat es nicht ausdrücklich gesagt. - Wieso hat es der eine ausdrücklich gesagt und der andere nicht, beide haben es ja nicht ausdrücklich gesagt!? - Vielmehr, der eine sollte es ausdrücklich gesagt haben, und der andere braucht es nicht ausdrücklich gesagt zu haben 194.

^{184.} Dass er das Ganze einfordere. 185. Dass er nach diesen nur die Hälfte einfordere. 186. Ist beim Verkauf eines Felds mitverkauft. 187. Der Verkäufer, in dessen Besitz die hier aufgezählten Sachen bleiben, da ihm der Raum um sie nicht gehört. 188. Und das Feld selbst für sich behalten. 189. Dass die hier genannten Dinge nicht mitverkauft sind. Hinterlassenschaft ihres Vaters. 191. Der keine Erben hinterlassen hat. 192. Obgleich bei einem Verkauf auch diese nicht mit einbegriffen sind. 193. Dass die hier genannten, auf dem Feld befindlichen Sachen nicht einbegriffen sind. 194. Bei einer Schenkung, die gewöhnlich freiwillig erfolgt, ist anzunehmen, dass er alles mitgeschenkt habe, u. falls er nur das Feld allein schenken wollte, sollte er dies ausdrücklich gesagt haben; bei einem Verkauf aber ist anzunehmen, dass nur das gemeint war, wovon gesprochen wurde.

Einst sagte jemand, dass man jenem sein Haus gebe, das hundert Fässer fasst, und es stellte sich heraus, dass es hundertund/wanzig tasste. Hierauf entschied sagt und nicht hundertundzwanzig. Da sprach R. Asi zu ihm: Es wird ja gelehrt, dass dies nur vom Verkauf gelte, wenn aber jemand etwas verschenkt hat, habe er dies alles mitverschenkt; wer etwas 10 verschenkt, hat es also mit gönnendem Auge getan, ebenso hat es auch jener mit gönnendem Auge verschenkt .

WENN JEMAND EIN FELD GEWEIHT Obgleich die Rabbanan gesagt haben, dass wenn jemand zwei Bäume im Gebiet seines Nächsten gekauft hat, er keinen Boden mitgekauft habe, so hat, wenn jeme zurückbehalten hat, dieser dennoch Boden zurückbehalten. Und selbst nach R. Âqiba, welcher sagt, wenn jemand etwas verkauft, tue er es mit gönnendem Auge, gilt dies nur von Brunnen und Zisterne", die den Boden nicht abmagern", bei Bäumen aber, die den Boden abma-

לפרש: ההוא דאמר להו הבו ליה לפלניא ביתא דמחזיק מאה גולפי אשתכה דהוה מהזיק מאה ועשרין אמר מר זומרא מאה אמר ליה מאה ועשרין לא אמר ליה רב אשי אמר מי לא תגן במה דברים Mar-Zutra: Er hat ihm nur hundert ge- ז אמורים במובר אבל בנותן מתנה נותן את כולן אלמא מאן דיהיב מתנה בעין יפה יהיב הכא נמי מאן דיהיב מתנה בעין יפה יהיב: המקריש את השרה הקריש מו שובוי: אמר רב הונא אף על גב דאמור רבגן הקונה שני אילנות בתוך של חבירו הרי זה לא קנה קרקע מכר קרקע ושייר שני אילנות לפניו יש לו קרקע ואפילו לרכי עקיבא דאמר מוכר בעין יפה מוכר -37-820 הני מילי גבי בור ודות דלא קא מכחשי בארעא מכל אילנות דקא מכחשי בארעא אם איתא דלא соі.ь שייר לימא ליה עקור אילנך שקול וזיל תגן רבי שמעון אומר המקדיש את השדה לא הקדיש אלא אלא Sc. אודGEWEIHT. R. Hona sagte: שמעון אומר המקדיש את השדה לא הקדיש אלא הרוב המורכב וסדן השקמה ותני עלה אמר רבי שמעון מה מעם הואיל ויונקין משדה הקדש ואי "סלקא דעתך שיורי שייר כי קא ינקי מדנפשיה קא ינקי רבי שמעון דאמר כרבי עקיבא ורב הונא mand den Boden verkauft und zwei Bäu- 20 דאמר כרבנן כרבנן פשימא נפקא מינה דאי נפלי דר"שתיל להו ומי מצית מוקמת לה לרבי שמעון Fol.72 אילנות שלשה אילנות הקדיש שלשה אילנות ממשע עשרה לבית סאה הרי הקדיש את הקרקע ואת האילנות שביניהם "לפיכך כשהוא פודה פודה אמרת M 58 א״ל ר״א למ״ז מי | 35 M אמרת M 56 ש ש אמאי מוקדש כי בא 59 גבונפשייהו M 60 גמע

16 וכישהוא. gern, könnte ja, wenn man sagen wollte, er habe nichts zurückbehalten, der andere zu ihm sagen: entwurzle deine Bäume und gehe²⁰⁰. — Es wird gelehrt: R. Simôn sagt, wenn jemand ein Feld geweiht hat, habe er nur den gepfropften Johannisbrotbaum und den Sykomorenstamm mitgeweiht, und hierzu wird gelehrt: Reš-Laqiš sagte: aus dem Grund, weil sie ihre Nahrung vom Feld des Heiligtums ziehen. Wenn man nun sagen wollte, er habe [den Boden] für sich zurückbehalten, so ziehen sie ja ihre Nahrung vom seinigen!? - R. Simôn ist der Ansicht R. Âqibas201 und R. Hona lehrt dies nach den Rabbanan. — Nach den Rabbanan ist dies ja selbstverständlich Er lehrt uns, dass wenn sie entwurzelt werden, er andere pflanzen dürfe. - Wieso kann R. Šimôn die Ansicht R. Âqibas vertreten, es wird ja gelehrt: Wenn jemand zehn Bäume in der Verteilung von zehn auf einer Seahfläche 203 geweiht hat, so hat er das ganze Grundstück samt den zwischen diesen befindlichen Bäumen er,

195. Er habe nur 5/6 des Hauses zu erhalten. 196. Das ganze Haus, nur hatte er sich hinsichtlich des Rauminhalts geirrt. 197. Um die Bäume u. zwischen denselben; wenn die Bäume absterben od. entwurzelt werden, so ist er nicht befugt, an deren Stelle andere zu pflanzen. 198. Wenn man diese verkauft u. den Platz ringsum zurückbehält. 199. Der Käufer kann den Platz bis zum äussersten Rand benutzen, ohne durch den Brunnen irgend welchen Schaden zu erleiden. um sich davor zu schützen, hat er den für diesen erforderlichen Boden zurückbehalten. Verkäufer nichts für sich zurückbehalten habe. 202. Nach ihnen hat ja der Verkäufer sogar einen Weg zum Brunnen zurückbehalten, u. um so mehr den Boden für einen Baum, da er sonst der Willkür des Käufers ausgesetzt wäre. 203. Cf. S. 1024 Z. 9ff. 204. Junge Setzlinge, die nicht mitzählen.

בית זרץ חומר שעורים בחמשים שקל כסף פחות מכאן או יותר על כן או שהקדישן בזה אחר זה חרי זה לא הקדיש לא הקרקע ולא את האילנות שביניהם "לפיכך כשהוא פודה פודה את האילנות weiht"hat, so sind weder das Grundstück בשוויהן ולא עוד אלא אפילו הקדיש את האילנות וחזר והקדיש את הקרקע "כשהוא פודה פודה את האילנות "בשוויהן והוזר ופודה בית זרץ הומר שעורים בחמשים שקל כסף מני אי רכי עקיבא הא אמר מוכר כעין יפח מוכר וכל שכן מקדיש אי של שובר ימובר בנין ריה מובר שובר שובר שובר שובר מובר Bäume und nachher מקדיש בעין יפה מקדיש אלא"פשימא רבי שמעון שמעון אלא" היא ורבי שמעון אליבא דמאן אי אליבא דרכי עקיבא הא אמר מוכר בעין יפה מוכר וכל שכן 378.08.0 מקדיש אלא פשימא אליבא דרכנן וקא סבר רבי שמעון כי היכי דמוכר בעין רעה מוכר "מקדיש נמי בעין רעה מקדיש "ומשייר ארעא ואלא קשיא כסוגם הואיל ויונקין משדה הקדש אלא רבי שמעון לדבריהם דרבגן קאמר להו לדידי כי היכי דמובר בעין רעה מוכר מקדיש"נמי בעין רעה מקדיש ושיורי משייר לדידכו אודו לי "מיהא דלא הקדיש אלא etwas weiht; wenn die Rabbanan, so sa-חרוב המורכב וסדן השקמה "ואמרי ליה רבגן לא שנא במאי אוקימתא"לה כרבי שמעון אימא סיפא ולא עוד אלא אפילו הקדיש את האילנות וחזר והקדיש את הקרקע כשהוא פודה פודה את האילנות יהזור M 64 | כשה"ף M 63 | יהזור — M 62 - M 66 \parallel הוא ד - M 65 \parallel ויפדה את הקרקע מני פשיטא | 1 M 67 דין גבוה כדין הדיום אף דין הדיום M 70 | נמי – M 69 | לדבר׳ M 68 | M 68 ושיורי משייר $^{\prime\prime}$ $^{\prime\prime}$ איזי $^{\prime\prime}$ $^{\prime\prime}$ $^{\prime\prime}$ הואיל $^{\prime\prime}$ $^{\prime\prime}$ ושיורי משייר .m. — M 73 ויונקין משדה הקדש

wenn er sie auslöst, die Saatfläche von einem Homer Gerste für fünfzig Silberšeqel auslösen. Sind es weniger oder mehr", oder wenn er sie nacheinander genoch die dazwischen befindlichen Bäume mitgeweiht; daher braucht er, wenn er sie auslöst, nur die Bäume nach ihrem Wert auszulösen. Und noch mehr, selbst das Grundstück geweiht hat, muss er, wenn er sie auslöst, die Bäume für ihren richtigen Wert und das Grundstück besonders, die Saatfläche von einem Homer 15 Gerste für fünfzig Silbersegel, auslösen. Wer sist der Autor dieser Lehrel, wenn R. Aqiba, so sagt er ja, dass wenn jemand etwas verkauft, er dies mit gönnendem Auge tue, und um so mehr, wenn jemand gen sie ja, dass nur, wenn jemand etwas verkauft, er dies mit missgönnendem Auge tue, nicht aber, wenn jemand etwas weiht; wahrscheinlich also R. Simon ... Wessen Ansicht vertritt nun R. Simon, wenn die des R. Âqiba, so sagt er ja, dass wenn jemand etwas verkauft, er dies mit gönnendem Auge tue, und um so mehr gilt dies von der Weihung, selbstverständlich also die der Rabbanan, und R. Simôn

ist der Ansicht, wie der Verkaufende es mit missgönnendem Auge tut, ebenso tue es auch der Weihende, und er behielt das Grundstück zurück211!? - Demnach ist ja einzuwenden: er sagt ja: weil sie ihre Nahrung vom Feld des Heiligtums ziehen222!? Vielmehr sagte es R. Simôn nach der Ansicht der Rabbanan: nach meiner Ansicht tut der Weihende es mit missgönnendem Auge, ebenso wie der Verkaufende es mit missgönnendem Auge tut, somit behielt er [den Boden] zurück, aber auch ihr solltet mir doch beipflichten, dass er nur den gepfropften Johannisbrotbaum und den Sykomorenstamm geweiht hat. Darauf erwiderten ihm die Rabbanan, es gebe hierbei keinen Unterschied. — Wie ist, wenn du sie²¹³R. Šimôn addizirst, der Schlußsatz zu erklären: und noch mehr, selbst wenn er zuerst die Bäume und nachher das Grundstück geweiht hat, muss er,

205. Cf. Lev. 27,16. 206. Die Bäume werden nicht besonders berechnet, da sie zum Feld 207. Wenn sie eine kleinere od. eine grössere Fläche einnehmen; im 1. Fall werden die Bäume später entwurzelt u. umgepflanzt, im 2. Fall ist das Grundstück nicht wegen der Bäume vorhanden. 208. Zuerst die Bäume u. nachher das Grundstück. 209. Wodurch er bekundet, dass er nur das eine u. nicht das andere weihen wollte. 210. Der die Weihung mit dem Verkauf vergleicht. 211. RŠ. muss also die Ansicht der Rabbanan u. nicht die des RÂ. vertreten. 212. Demnach be-213. Die oben angezogene Lehre von der Weihung von hält der Weihende nichts für sich zurück. 10 Bäumen.

wenn er sie auslöst, die Bäume für ihren richtigen Wert und dann das Grundstück besonders, die Saatfläche von einem Homer Gerste für fünfzig Silbersegel auslösen. Nach R. Simón sollte man sich doch nach 5 der Auslösung 'richten und [die Bäume] zusammen mit dem Grundstück auslösen!? Wir wissen nämlich von R. Simôn, dass er sich nach der Auslösung richtet, denn es wird gelehrt: Woher, dass, wenn je- יו מנין ללוכה שדה מאביו ומת אביו ואחר כך הקדיש es wird gelehrt: Woher, dass, wenn mand ein Feld von seinem Vater gekauft und es geweiht hat und der Vater darauf gestorben ist, dieses als Erbbesitzfeld "gilt?

es heisst:"Weiht er aber ein von ihm gekauttes Feld, das nicht zu seinem erbli- 15 chen Grundbesit: gehört, ein Feld, das nicht sein erblicher Grundbesitz sein könnte¹, ausgenommen ist ein solches, das sein erblicher Grundbesitz sein könnte - Worte R. Jehudas und R. Simôns. R. Meir sag- 20 בתר פריון והכא קרא"אשכוח ודרוש אם כן לכתוב te: Woher, dass, wenn jemand ein Feld von seinem Vater gekauft und dieser gestorben ist und er es darauf geweiht "hat, dieses als Erbbesitzfeld gilt? - es heisst: Weiht er aber ein von ihm gekauftes Feld, das nicht zu seinem erblichen Grundbesitz gehört; ein Feld, das nicht sein erblicher Grundbesitz ist, ausgenommen ist ein sol-

בשויהן וחוזר ופודה בית זרע חומר שעורים בחמשים שקל כסף ואי רבי שמעון ליזיל בתר פדיון וניפרקו אגב ארעייהו דהא שמעינן ליה לרבי שבת שמעון דאזיל בתר פדיון דתניא מנין ללוקה שדה בה מנין ללוקה שדה מאביו והקדישה ואחר כך מת אכיו מנין שתהא שמש לפניו כשדה אחוזה תלמוד לומר ואם את שדה מקנתו אשר לא משדה אחזתו שדה שאין ראויה להיות שדה אחוזה יצתה זו שראויה להיות שדה אחוזה דברי רבי יהודה ורבי שמעון רבי מאיר אומר מנין שתהא לפניו כשדה אהוזה תלמוד לומר ואם את שדה מקנתו אשר לא משדה אחזתו שדה שאינה שדה אחוזה יצתה זו שהיא שדה אהוזה ואילו רבי יהודה ורבי שמעון היכא"דמת אביו ואחר כך הקדישה לא צריכי קרא כי אצטריך קרא היכא דהקדישה ואחר כך מת אכיו מנא להו אי מהאי קרא אימא "לכדרבי מאיר הוא דאתא אלא לאו משום דאזלי בתר פדיון אמר רב נחמן בר יצחק לעולם בעלמא רבי יהודה ורבי שמעון "לא אולי קרא "ואם את שדה מקנתו אשר לא אהוזתו אי נמי שדה אחוותו מאי אשר לא משדה אחוותו את שאינה ראויה להיות שדה אהווה יצתה זו שראויה

M אינה M 75 הקרישה M 75 אינה M 74 מת אביו שדה אחוזה קרו לה מנא להו + M 77 בולא - לער בעלמא - 17 לא...והכא – א - 178 אינר בעלמא אשכח. 13 אשכחו אשר לא שרה אחוזתו מאי משרה אחוותו שדה שאינה.

ches, dass sein erblicher Grundbesitz ist. Woher wissen es nun R. Jehuda und R. Simôn, die den Schriftvers nicht auf den Fall beziehen, wenn der Vater zuerst gestorben ist und er es nachher geweiht hat, von dem Fall, wenn er es zuerst geweiht hat und der Vater nachher gestorben ist; wenn etwa aus diesem Schriftvers, so kann er ja auf die Lehre R. Meirs deuten? Wahrscheinlich sind sie der Ansicht, dass man sich nach der Auslösung richte²⁰. R. Nahman b. Jichaq erwiderte: Tatsächlich sind R. Jehuda und R. Simôn sonst der Ansicht, dass man sich nicht nach der Auslösung richte, hierbei aber fanden sie einen Schriftvers und legten ihn aus. Der Schriftvers könnte ja lauten: wenn es ein von ihm gekauftes Feld ist, das nicht sein erblicher Grundbesitz ist, oder: sein Feld erblichen Grundbesitzes, wenn es aber heisst: das nicht zu seinem erblichen Grundbesitz gehört, so heisst dies: das nicht geeignet war, sein erblicher Grundbesitz zu sein, ausgenommen ist ein solches, das geeignet war, sein erblicher Grundbesitz zu sein.

Tarti d Bd. v

^{214.} Zu dieser Zeit war beides heilig, u. die Bäume gehören zum Grundstück. 215. Hinsichtlich der Auslösung; cf. Lev. 27,16ff. 216. Lev. 27,22. 217. Das er von einem Fremden 218. Also nur in dem Fall, wenn bei der Weihung das Feld nicht nur durch Kauf, sondern auch durch Erbschaft in seinem Besitz war. 219. Wenn der Vater vorher gestorben ist u. er es nachher geweiht hat. 220. Es ist also einerlei, ob die Weihung vor od. nach dem Tod des Vaters erfolgt ist.

להיות שדה אחוזה: אמר רב הונא חרוב המורכב וסדן חשקמה תורת אילן עליו ותורת קרקע עליו תורת אילן עליו דהיכא באקדיש או זבין שני אילנות והאי יש לו קרקע תורת קרקע עליו דלא מזרבן בו באתים בי שיש בו הונא עומר שיש בו האתים הונא Grundstücks statt. Bei ihnen hat das Ge-תורת עומר עליו ותורת גדיש עליו תורת עומר עליו דשני עומרים שכחה "שנים והוא אינן שכחה תורת גדיש עליו דתנן עומר שיש בו סאתים שכחו דיי הורת אין שכחה: אמר רבה בר"בר הנה אמר ריש לקיש ו חרוב המורכב וסדן השקמה באנו למחלוקת רבי Grundstücks statt, indem sie nicht mit מנחם "בר יוסי ורבנן "ולימא מחלוקת רבי שמעון 601.73 ורבנן הא קמשמע לן דרבי מנחם "בר יוסי כרבי שמעון סבירא ליה:

שלשה אינן M 84 א"ר אמי M 84 שלשה אינן M 82 V 87 ברבי. בר P 86 שכחו אינו M 85

R. Hona sagte: Bei einem gepfropften Johannisbrotbaum und bei einem Svkomorenstamm hat sowol das Gesetz eines Baums als auch das Gesetz eines setz eines Baums statt, indem, wenn man zwei Bäume und diese geweiht oder verkauft hat, zu diesen auch der Boden 200 gehört; und bei ihnen hat das Gesetz eines dem Grundstück mitverkauft werden.

Ferner sagte R. Hona: Bei einer Garbe, die zwei Seah fasst, hat sowol das Gesetz einer Garbe als auch das Gesetz einer Tenne statt. Bei dieser hat das Gesetz einer Garbe statt, denn zwei Garben

gelten als Vergessenes und zwei Garben und eine solche gelten nicht als Vergessenes; und bei dieser hat das Gesetz einer Tenne statt, denn es wird gelehrt, dass wenn man eine zwei Seah fassende Garbe vergessen hat, sie nicht als Vergessenes gelte.

Rabba b. Bar-Hana sagte im Namen des Reš-Laqiš: Bei einem gepfropften Johannisbrotbaum und einem Sykomorenstamm²²²kommen wir zum Streit zwischen R. Menahem b. Jose und den Rabbanan²²³. - Sollte er doch sagen: zum Streit zwischen R. Simôn und den Rabbanan²²⁴!? — Folgendes lehrt er uns: dass R. Menahem b. Jose der Ansicht R. Simôns ist.

220. Wie beim Verkauf von 3 Bäumen. 221. Wenn einzelne Garben od. 2 zusammen bei der Ernte vergessen werden, so müssen sie für die Armen zurückgelassen werden u. dürfen nicht geholt 222. Ob sie mit dem Feld mitgeweiht werden. 223. Der erstere ist der Ansicht, dass sie nicht mitgeweiht sind, da der Weihende sogar den Boden, auf welchem diese sich befinden, zurückbehalten hat, während letztere der Ansicht sind, dass der Weihende dies mit gönnendem Auge tue 224. In unsrer Mišnah, u. zwar nach der obigen (S. 1128 Z. 15ff.) u. auch diese mitgeweiht sind. Auslegung, dass sie nach RŠ. nicht mitgeweiht sind.

FUENFTER ABSCHNITT

ENN JEMAND EIN SCHIFF VERKAUFT HAT, SO HAT ER DEN MASTBAUM, DAS SEGEL, DEN ANKER UND ALLES, WAS ZUR FÜHRUNG NÖTIG IST, MITVERKAUFT; NICHT ABER HAT ER DIE BESATZUNG, DIE 5 SACKE UND DIE LADUNG MITVERKAUFT. WENN ER ABER ZU IHM GESAGT HAT: ES UND ALLES, WAS SICH DARIN BEFINDETS SO IST DIES ALLES MITVERKAUFT.

denn so heisst es: Zedern aus dem Lebanon nahmen sie, um den Mast [toren] auf dir anzufertigen. Nes, das ist das Segel, wie es heisst: Byssus mit Buntstickerei aus er dir als Segel [nes] diene. Ogin, das sind, wie R. Hija erklärte, die Anker, denn so heisst es: 'Solltet ihr denn warten, bis sie erwachsen wären? Solltet ihr euch darum einschliessen steagenas und nicht eines Manns werden? Was zur Führung nötig ist, מוכר את הספינה מבר את התורן ואת הנם ואת העוגין ואת כל המנהיגין אותה אכל לא מכר לא את העבדים ולא את המרצופין ולא את האנתיקי ובזמן שאמר לו היא וכל מה שבתוכה הרי כולן מכורין:

גמרא. 'תורן איסקריא וכן הוא אומר ארז מלבנון לקחו לעשות תרן עליך: נס אדארא וכן הוא אומר שש ברקמה ממצרים היה מפרשך להיות לך לנס: "עוגין תני רבי חייא אלו עוגינין שלה GEMARA. Toren', das ist der Mast, וכן הוא אומר הלהן תשברנה עד אשר יגדלו הלהן משר הלהן הוא אומר הלהן תשברנה עד אשר יגדלו תעגנה לבלתי היות לאיש: 'מנהיגין אמר רבי אכא מכשן מכשומין שלה וכן הוא אומר 'אלונים מכשן נו.27.6 שומיך ואיבעית אימא מהכא 'וירדו מאניותיהם 6.4.29 כל תפשי משום: תנו רבנן המוכר את הספינה Migrajim wurde für dich ausgebreitet, dass 15 בר המים שבתוכה רבי 15 Bb.78b מכר את "האיסכלה ואת בור המים שבתוכה רבי נתן אומר המוכר את הספינה מכר את הביצית שומר המוכר את הספינה מכר את הדוגית מבר רבא ביצית היינו דוגית 'רבי נתן 'בבלאה הוה

> את ה + M 3 אדרא B 2 M 6 איסבלי וכן אם המשוטו' וכן M 5 ואת כל ה . רבבל'. M 7

das sind, wie R. Abba erklärte, die Ruder, denn so heisst es: 'Aus Eichen von Bašan machten sie deine Ruder. Wenn du aber willst, entnehme ich es aus folgendem: Da werden dann alle, die das Ruder in der Hand haben, von ihren Schiffen herabsteigen.

Die Rabbanan lehrten: Wenn jemand ein Schiff verkauft hat, so hat er auch die Leiter und den Wasserbehälter mitverkauft. R. Nathan sagt, wenn jemand ein Schiff verkauft hat, habe er auch den Kahn' mitverkauft. Symmachos sagt, wenn jemand ein Schiff verkauft hat, habe er auch das Fischerbot mitverkauft. Raba sagte: Kahn und Fischerbot sind dasselbe; R. Nathan war Babylonier und nannte es Kahn, wie die

^{1.} Hier werden die in der Misnah gebrauchten hebr. Wörter erklärt. 2. Ez. 27,5. 5. Gegen die etymolog. Erklärung des T.s (v. 12 einschliessen, zurückhalten) lässt sich nichts einwenden; die La. pan des jer. T.s ist mit der palästinensischen gutturalen Aussprache des y zu erklären. 6. Ez. 27,6. 7. Ib. V. 29. 8. Zum Besteigen des Schiffs. 9. Der zu jedem grösseren Schiff gehört u. an diesem befestigt ist. 10. דוגית u. דוגית sind jedenfalls von ביצה (das eiförmige, ovale), bezw. ביצה fischen abzuleiten.

קארי לה בוצית בדאמרי אינשי בוציאתא דמיאשן 530.1014 סומכוס "דבר ארץ ישראל קארי לה דוגית כדכתיב ואחריתכן בסירות דוגה: אמר "רבה אשתעו לי ^{4,0,4,2} נהותי ימא האי גלא דמטבע לספינה "מיתחזי כי זוציתא דנורא חיוורתי ברישיה ומחינן ליה באלותא Fischerboten. דהקיק עליה אחיה אשר אהיה יה ה' צבאות "אמן אמן סלה ונייה: "אמר רבה אשתעו לי נהותי ימא בין גלא לגלא תלת מאה פרסי "ורומא דגלא תלת מאה "זימנא הדא "הוה אזלינן באורהא ודלינן גלא עד דחזינן כי מרבעתיה דכוכבא "וחויא"בי מכזר ארבעין גריוי בזרא דהרדלא ואי דלינן שפי הוה מקלינן מחבלית ורמי"לית גלא קלא לחברית"הבירתי שבקת מידי בעלמא דלא שמפתית דניתי אנא "ונאבדיה אמר ליה פוק הזי גבורתא דמריך "מלא 15 חוטא חלא "ולית דעבר שנאמר האותי לא תיראו 25.5.22 נאם ה' אם מפני לא תחילו אשר שמתי חול גבול לים חק עולם ולא יעברנהו: "אמר רבה לדידי חזי

M 10 ביציא' דמישן א 9 M דבא"י הוה קארי M 8 ברישא B 12 ברישא M 11 רבא - אא"ם - M אומר רבא - M אומר רבא - M אומר רבא - $B \ 18$ ברסי – $B \ 17$ הוה אז באורחא ו + B 16 ארבעי M כי מבוק ארבעי B 19 לי כמבור. M כי מבוק ארבעי +גרידי . שיירת מידי B 20 לה גלא קלא לחברתה ... 12 M שיירת מידי ואת ונשמפיה | M 23 אפי כמלא חומא דחלא M 22 M 26 א ליליאתא B ברי B בו - M 24 ורכיב || B 27 מתתאיה || B 28 יכיל || B 29 כודנייתי ום או משמעי ביה. M 31 30 M דרונג. V דדונג

לי הורמין בר "לילית כי קא רהים אקופיא דשורא

דמחוזא "ורחים פרשא כי רכיב היותא "מתתא ולא

לחאי ומחאי להאי ונקים תרי מזגי דחמרא כידיה

ומוריק מהאי להאי ומהאי להאי ולא נטפא ניטופתא

מותי וקיימן אתרי גישרי "דרוגנג ושואר מהאי Col.b"

לארעא ואותו היום יעלו שמים ירדו תחומות "הוח 55.26

Leute auch von den Mesan-Kähnen zu sprechen pflegen; Symmachos aber war Palästinenser und nannte es Fischerbot, wie es heisst:"Und euren Nachwuchs in

Rabba sagte: Die Seefahrer erzählten mir folgendes. Die Welle, die das Schiff zum Sinken bringt, erscheint an der Spitze wie ein weisser Feuerstrahl, und wenn 10 wir darauf schlagen mit einem Stab, auf welchem geschrieben steht: ich werde sein, der ich sein werde, Jah, der Herr der Heerscharen, Amen, Amen, Sela, so wird sie ruhig.

Rabba erzählte [ferner]: Die Seefahrer sagten mir folgendes. Zwischen einer Welle und der anderen sind es dreihundert Parasangen und die Höhe der Welle beträgt ebenfalls dreihundert [Parasangen]. ימידואר ליה ומנא חדא הוה מסרגאן ליה תרתי Einmal befanden wir uns auf der Reise מידואר ליה ומנא חדא הוה מסרגאן ליה תרתי und eine Welle hob uns so hoch, dass wir die Lagerstätte eines Sterns sahen; sie hatte den Umfang einer Saatfläche von vierzig Mass Senfkörner; hätte sie uns höher hochgehoben, so wären wir durch seine Wärme verbrannt worden. Da rief eine Welle ihrer Gefährtin zu: Gefährtin, hast du etwas auf Erden zurückgelassen, das du nicht überschwemmt hast? Ich will gehen und es vernichten. Diese erwiderte: Geh, sieh doch die Macht deines Herrn; nicht einen Faden breit darf ich über den [Ufer]sand hinausgehen, wie es heisst:

"Mich wollt ihr nicht fürchten, Spruch des Herrn, vor mir wollt ihr nicht erbeben? Ich habe dem Meer den Sand als Grenze gesetzt, ein ewiges Gesetz, dass es nicht übertreten darf.

Rabba erzählte [ferner]: Einst sah ich Ahriman¹⁴, den Sohn der Lilith¹⁵, wie er auf der Kante der Mauer von Mahuza lief; unten ritt ein Reiter auf einem Tier und konnte ihn nicht einholen. Einmal sattelte man ihm zwei Tiere auf zwei Brücken über den Rognag und er sprang von diesem auf jenen und von jenem auf diesen; er hielt in den Händen zwei Becher mit Wein und schüttete ihn aus dem einen in den anderen und aus dem anderen in den einen und es fiel kein Tropfen zur Erde. Dabei war es ein Tag [von dem es heisst:] sie steigen himmelan und sinken in die Tiefe. Als die Regierung dies erfuhr, liess sie ihn töten.

^{11.} Am. 4,2. 12. Cf. Ex. 3,14. 13. Jer. 5,22. Ormuzd, jed. ist hier offenbar das böse Prinzip gemeint. 16. Ps. 107,26. kanntes Nachtgespenst.

^{14.} Manche Codices haben הורמין, 15. In der rabbinischen Literatur be-

Rabba erzählte [ferner:] Einst sah ich ein junges Einhorn', das so gross war wie der Berg Tabor. - Wie gross ist der Berg Tabor? Vier Parasangen. Der Umfang seines Halses hatte drei Parasangen > und sein Kopf nahm anderthalb Parasangen ein. Als er Kot auswarf, verstopfte er den Jarden.

Ferner erzählte Rabba b. Bar-Hana: war wie die Burg von Hagronja. - Wie gross ist die Burg von Hagronja? Sechzig Häuser. Da kam eine Schlange und verschlang den Frosch; hierauf kam eine Raauf einen Baum nieder. Komm nun und sieh, wie stark dieser Baum war. R. Papa b. Semuél sagte: Wenn ich nicht dabei gewesen wäre, würde ich es nicht geglaubt haben.

Ferner erzählte Rabba b. Bar-Hana: Einst reisten wir auf einem Schiff und sahen einen Fisch, dem ein nagender Wurm in die Nase kam"; hierauf spülte ihn das Durch ihn wurden sechzig Städte zerstört, seehzig Städte assen von ihm und sechzig Städte salzten von [seinem Fleisch] ein, und aus einem Augapfel wurden dreihundert Fass Oel abgefüllt. Als wir nach einem Jahr von zwölf Monaten zurückkehrten, sahen wir, wie aus seinen Gerippe Balken gesägt wurden, um jene Städte wieder aufzubauen.

Ferner erzählte Rabba b. Bar-Hana: Einst reisten wir auf einem Schiff, und sahen einen Fisch, auf dessen Rücken sich Sand angesetzt hatte, worauf Gras hervorgewachsen war. Wir glaubten, es wäre Land, und stiegen auf ihn ab und backten und kochten auf seinem Rücken. Als ihm aber heiss geworden war, drehte er sich um, und wenn das Schiff nicht in unsrer Nähe wäre, würden wir ertrunken sein.

Ferner erzählte Rabba b. Bar-Hana: Einst reisten wir auf einem Schiff und das Schiff ging zwischen der einen Flossfeder und der anderen Flossfeder eines Fisches drei Tage und drei Nächte, und dabei schwamm er aufwärts und wir abwärts. Wenn du aber glaubst, das Schiff sei nicht schnell genug gegangen, so erzählte R. Dimi,

17. So nach der Lesart der Tosaphisten. Unter באם bezw. איז ist (trotz Fleischer in Levys targ. Wörterb. I p. 418), wie aus manchen Stellen der rabbinischen Literatur hervorgeht, das Einhorn zu verstehen. 18. Infolgedessen er verendet war.

מו משר 'רבה" לדידי מלכותא "וקטליה: אמר 'רבה" לדידי חזי לי "אורזילא בר יומיה דהוה כהר תבור והר תבור כמה הוי"ארבע פרסי"ומשאכה דצואריה תלתא פרסי ובי מרבעתא דרישיה פרסא ופלגא רמא כופתא וסכר "לית לירדנא: ואמר רבה כר כר חנה לדידי הזיא לי ההיא אקרוקתא דהויא כי אקרא דהגרוניא ואקרא דהגרוניא כמה הויא שתין בתי אתא תנינא בלעה אתא פושקנצא "ובלעה לתנינא וסליק יתיב באילנא תא חזי כמה נפיש חיליה דאילנא אמר רב Einst sah ich einen Frosch, der so gross וו בפא בר שמואל אי לא הואי התם לא הימני: Einst sah ich einen Frosch, der so gross וו "ואמר רבה בר בר חנה זימנא חדא הוה קא אזלינן בספינתא וחזינן ההוא"כוארא דיתכה ליה"אכלה טינא באוסיה "ואדחוהו מיא ושדיוה "לגודא "ואכול מיניה שתין מחוזי "ומלחו מיניה שתין מחוזי "וחרוב מיניה bin, verschlang die Schlange und liess sich ושתין מחוזי ומלאו מחד גלגלא דעיניה תלת מאה שתין מחוזי ומלאו מחד גלגלא גרבי משחא וכי הדרן "לכתר תריסר ירחי "שתא חזינן "דהוה קא מנסרי מגרמיה "מטללתא ויתבי "למכנינהו הנך מחוזי: "ואמר רבה בר בר חנה זימנא חדא הוה קא אזלינן בספינתא וחזינן ההוא "כוארא דיתכא ליה חלתא אגביה וקדה אגמא עילויה 20 סברינן יבשתא היא וסלקינן ואפינן ובשלינן"אגביה וכד הם גביה אתהפיך ואי לאו דהוה מקרבא ספינתא הוה מבעינן: "ואמר רבה בר בר חנה זימנא חדא הוה אזלינן בספינתא וסגאי ספינתא בין Wasser heraus und warf ihn ans Ufer. 25 שיצא לשיצא דכוארא תלתא יומי ותלתא לילוותא איהו "בזקיפא ואנן בשיפולא "וכי תימא לא מסגיא

> א וקטעיה M א א א א ב״ב חנה B 32 א וקטעיה B 32 ארבעין M אוזילא דימא בר M ארבעין M 34 ובלעיה M 38 1 - P 39 ה P 37 \parallel ומית + M אבלי \parallel אבלי + P 41 אבלי + P 40 ומית B 45 ואכול M 43 לגידא וחרוב B 44 " M 49 שתא — M 48 י אתן + M 47 למב׳ הנך מחוזי -- M 51 M 50 מטללי M 55 || בדלא V 54 || א - P 53 || י - P 52 ודילמא אמרת.

ספינתא טובא כי אתא רב דימי אמר כמיחם קומקומסא דמיא מסגיא שתין פרסי ושאדי פרשא גירא וקדמה ליה"איהו ואמר רב אשי ההוא גילדנא דימא הואי דאית ליה תרי שייצי: ואמר רבה בר בר חנה זימנא חדא הוה אזלינן בספינתא והזינן החוא ציפרא דקאים עד קרצוליה במיא ורישיה ברקיע ואמרינן ליכא מיא ובעינן לחות לאקורי נפשין ונפק בת קלא ואמר לן לא תיחותו הכא "דנפלא ליה "חציצא לבר נגרא הא שב שני ולא ולאו משום דנפישי מיא אלא hen einen Vogel, der bis zu den Knöcheln משום"דרדפי מיא אמר רב אשי ההוא זיז שדי"הוא דכתיב וויז שדי עמדי: ואמר רבה בר בר חנה וו-20.50 ה זימנא חדא הוה קא אזלינן במדברא וחזינן הנהו אווזי דשמטי גדפייהו משמנייהו וקא נגדי נחלי דמשחא מתותייהו אמינא להו אית לן בגוייבו"חלקא לעלמא דאתי חדא דלי גדפא וחדא דלי אממא כי אתאי לקמיה דרבי אלעזר אמר לי עתידין ישראל ליתן עליהן את הדין: (סימן בעפרא דתכילתא מרקתיה עקרבא "לסלתיה) ואמר רבה בר בר חנה ימנא הדא הוה קא אולינן במדברא ואיתלוי בהדן weil das Wasser nur tief ist, sondern, weil ההוא טייעא דהוה שקיל עפרא ומורה ליה ואמר הא אורחא לדוכתא פלן "יוהא אורהא לדוכתיה פלן אמרינן ליה כמה מרחקינן ממיא ואמר לן הכו לי עפרא יחבינן ליה"ואמר לן תמני פרסי תנינן ויחבינן בית ליה ולא Einst reisten wir in der Wüste und sahen יכילית ליה אמר לי תא אחוי לך מתי מדבר אזלי הזיתינהו ודמו כמאן דמיבסמי וגנו אפרקיד והוה Fol.74

 ${
m B}$ 58 \parallel איהו - ${
m B}$ 57 \parallel קומקומא ${
m V}$ קוקמא. ${
m M}$ 56 רנפלת | 9 M הצינא | P 60 - ו | M 61 דרדיפי ע א הוה | 1 64 M הלקא | M 64 לקרח וסלתי - V 62 + M 67 | א עפרא + M 66 | הא...פלן - M 65 עפרא ו ' M 68 – דמרח'. als er kam, dass es in einer Zeit, während welcher man einen Kessel Wasser wärmt, sechzig Parasangen zurücklegte. Wenn ein Jäger einen Pfeil abschoss, überholte ihn [das Schiff]. R. Aši sagte: Es war eines der kleinen Seefische, die nur zwei Flossfedern haben.

Ferner erzählte Rabba b. Bar-Hana: Einst reisten wir auf einem Schiff und saim Wasser stand und dessen Kopf bis zum Firmament reichte. Wir glaubten, da sei das Wasser nicht [tief], und wollten aussteigen, um uns abzukühlen", da ertönte ein [himmlischer] Widerhall und sprach zu uns: Steigt hier nicht aus; vor sieben Jahren entfiel an dieser Stelle einem Zimmermann eine Axt und noch immer hat sie den Grund nicht erreicht. Und nicht, das Wasser auch reissend ist. R. Aši sagte: Es war [der Vogel] Feld-Ziz, denn es heisst:" Und der Feld-Ziz ist bei mir.

Ferner erzählte Rabba b. Bar-Hana: Gänse, denen vor Fettigkeit die Federn ausfielen und unter ihnen flossen Ströme Fett. Da sprach ich zu ihnen: Haben wir in der zukünftigen Welt einen Anteil an euch? Da hob eine einen Flügel und eine andere einen Schenkel auf. Als ich zu R. Eleâzar kam, sprach er zu mir: Die Jis-

raéliten werden dereinst ihretwegen Rechenschaft ablegen müssen2.

Ferner erzählte Rabba b. Bar-Hana: Einst reisten wir in der Wüste und mit uns war auch ein Araber, der, wenn er etwas Erde nahm und daran roch, uns sagte: das ist der Weg nach dieser Ortschaft, und das ist der Weg nach jener Ortschaft. Einst fragten wir ihn, wie weit wir noch von einem Gewässer entfernt sind; da sprach er zu uns: Gebt mir etwas Erde. Als wir sie ihm gaben, sprach er: Noch acht Parasangen. Später wiederholten wir es, und er sagte uns, dass wir noch drei Parasangen entfernt sind. Wir vertauschten sie³³, aber wir vermochten nichts gegen ihn. Dieser sprach zu mir: Komm, ich will dir die Toten der Wüste zeigen. Ich ging mit ihm und sah sie; sie sahen aus als wären sie angeheitert und schliefen auf dem Rücken. Einer von

^{19.} Zu baden. 20. Nach der Erklärung des Targums zur angezogenen Schriftstelle: der wilde Hahn (תרנגול ברא). 21. Ps. 50,11. 22. Weil die Jisraéliten durch ihre Sünden die Ankunft des Messias verzögern, u. jene Gänse bis dahin das ihnen zur Last fallende Leben ertragen müssen. 23. Die Erde aus einer Stelle mit solcher aus einer anderen Stelle, um ihn durch Irreführung auf die Probe zu stellen. 24. Die während der Wanderung der Jisraéliten in der Wüste ausstarben.

ihnen hielt das Knie aufrecht, und der Araber ging durch das Knie auf seinem Kamel reitend und mit aufgepflanzter Lanze, ohne ihn berührt zu haben. Ich sehnitt einem von ihnen einen Zipfel der Purpur- 5 fäden ab, da konnten wir nicht vorwärts. Da sprach er zu mir: Du hast vielleicht etwas von ihnen genommen, geh, bringe es zurück; es ist uns überliefert, dass wenn jemand etwas von ihnen nimmt, er nicht יהר אהוי לך הר אהוי לך הר שמר לי תא אהוי לך הר שומין "ולמימני חוליות: אמר לי תא אהוי לך הר שומין "ולמימני חוליות: fortkommen könne. Da ging ich hin und legte es zurück; alsdann kamen wir vorwärts. Als ich darauf zu den Rabbanan kam, sprachen sie zu mir: Jeder Abba ist ist ein Tor. Du tatest es wol deshalb, um zu erfahren, ob die Halakha nach der Schule Sammajs oder nach der Schule Hillels zu entscheiden sei; da solltest du

Hierauf sprach er zu mir: Komm, ich will dir den Berg Sinaj zeigen. Als ich hinkam, sah ich, dass er von Skorpionen umgeben war, und sie standen wie weislischen] Widerhall sprechen: Wehe mir, dass ich geschworen habe, und wer kann mir, da ich nun geschworen habe, [meinen Schwur] auflösen!? Als ich zu den Rabbanan kam, sprachen sie zu mir: Jeder Abba ist ein Esel, und jeder Sohn des Bar-Hana ist ein Tor; du solltest sagen:

זקיפא ברכיה "דכרעא דחד מינייהו ונייל מיינא תותי ברכיה כי רכיב גמלא וזקיפא רומחיה ולא נגנן ביה פסקי חדא קרנא דתכלתא "דחד מינייהו ולא הוה מסתגי לן אמר לי"דלמא שקלת מידי מינייהו אהדריה דגמירי דמאן דשקיל מידי מינייהו לא מסתגי ליה אזלי אהדרתיה "וחדר מסתגי לן כי אתאי לקמיה "רבנן אמרו לי כל אכא חמרא וכל בר בר חנה סיכסא למאי הלכתא"עבדת הכי למידע אי כבית שמאי אי כבית הלל איבעי לך למימני סיני אולי חואי דהדרא ליה"עקרבי וקיימן כי חמרי היוורתי שמעתי בת קול שאומרת אוי לי שנשבעתי ועכשיו שנשבעתי מי מפר לי כי אתאי לקמיה רבנן אמרו לי כל אבא המרא כל בר בר חנה ein Esel, und jeder Sohn des Bar-Hana היה לך לומר מופר לך "והוא סבר דלמא זה שבועתא דמבול הוא"ורבגן אם כן אוי לי למה"לי: אמר לי 'תא אחוי לך"בלועי דקרח הזאי תרי ביזעי והוו קא מפקי קומרא"שקל גבבא דעמרא ואמשינה במיא "ודעציתה בראשה דרומהא ועייליה "התם וכי die Fäden und die Umwindungen zählen. 20 אפיק הוה איהרך איהרוכי אמר לי אצית מאי שמעת"ושמעית דהוו אמרין משה ותורתו אמת והן בדאין אמר לי כל תלתין יומי "מהדרא להו גיהנם להכא כבשר בקלחת ואמרי הכי משה ותורתו אמת והן בדאין: אמר לי תא אחוי לך היכא "דנשקי se Esel. Alsdann hörte ich einen [himm- 25 ארנא לסילתאי אתנהתא לסילתאי אתנהתא

M אי שק M אי שק - B 68 אי שק - B 68 יהדר מסת' לן B 72 + ד P 73 עביד. - M 71 עבד׳ הבי למידע – 14 A איבעי לך למימני – M מורא דסיני חזאי B 76 עקרבא וקיימא. M עק׳ וקיי׳ כחמרי לך אוי לו דקאמר ורבגן אוי לו + M 77 אופר לך אוי לו שקלי P 81 בי בליעי P 81 שקלי – ואנחיתי׳ בריש׳ || 33 M כי אפיק אתי איחרך M 84 + מהכא P 86 מהדר B 85 בשקא.

es sei dir aufgelöst. Er aber dachte, es ist vielleicht der Schwur inbetreff der Sintflut.

— Und die Rabbanan!? — Wieso [sagte er] demnach: wehe mir!?

Ferner sprach er zu mir: Komm, ich will dir die Qorah-Schluchten zeigen. Ich sah da zwei Spalten, aus denen Rauch aufstieg. Da nahm er ein Büschel Wolle, tauchte es in Wasser, steckte es auf die Spitze seiner Lanze und hielt sie da hin; als er sie heranholte, war sie versengt. Hierauf sprach er zu mir: Horch, was du da hören wirst. Da hörte ich sie sagen: Mošeh und seine Lehre sind Wahrheit und wir sind Lügner. Da sprach er zu mir: Alle dreissig Tage bringt sie das Fegefeuer hierher, wie das Fleisch in einem Kessel', und sie sagen: Mošeh und seine Lehre sind Wahrheit und wir sind Lügner.

Ferner sprach er zu mir: Komm, ich will dir zeigen, wo Erde und Himmel einander berühren". Ich nahm meinen Brotkorb mit und stellte ihn an das Fenster des

^{25.} Die sog. Schaufäden; cf. Bd. vij S. 371 N. 112. 26. Die über die Anzahl u. Beschaffenheit der Fäden streiten; cf. Men. 41b. 27. Die Jisraéliten in die Verbannung zu führen. mehr eintreten zu lassen; cf. Jes. 54,9. 29. Der umgerührt wird u. das Fleisch bei jeder Drehung an eine bestimmte Stelle gelangt, 30. Nach der Erklärung der Kommentare war es ein hoher

בכוותא דרקיעא אדמצלינא"בעיתיה ולא אשכהיתה אמינא ליה איכא גנבי הכא אמר לי האי גלגלא דרקיעא הוא דהדר נמר עד למחר "הכא ומשכחת לה: רבי יוחנן משתעי זימנא חדא הוה קא אזלינן בספינתא וחזינן ההוא כוורא דאפקיה לרישיה"מימא ודמיין עייניה כתרי סיהרי "ונפוין מיא מתרתי זימיה כתרי "מברי דסורא: רב ספרא משתעי זימנא חדא הוח קא אזלינן בספינתא וחזינן ההוא כוורא דאפקיה לרישיה מימא "ואית ליה קרני וחקיק עליה אנא יפרסי ואזילנא מאה פרסי והוינא תלת מאה streckte; seine Augen glichen zwei Mond-"לפומיה דלויתן אמר רב אשי ההוא ניזא דימא הוא דכחישא ואית לה קרני: רבי יוחנן משתעי זימנא הדא הוה קא אזלינן בספינתא וחזינן ⁵ההיא R. Saphra erzählte: Einst reisten wir קרטליתא ™רהוו קא מקבעי בה אבנים טובות מובות בה אבנים טובות והדרי לה מיני דכוורי דמקרי ברשא נחית 15 auf einem Schiff und sahen einen Fisch, בר "אמוראי לאתויי ורגש ובעי"דנשמטיה לאטמיה לכונה ושדא זיקא דחלא ונחת נפק בת קלא אמר לן מאי אית לכו בחדי קרטליתא דדביתהו דרבי חנינא כן דוסא דעתידה דשדיא תכלתא בה לצדיקי לעלמא דאתי: רב יהודה הינדוא משתעי זימנא חדא הוה אולינן בספינתא וחזינן ההוא אבן טבא דהוה חדיר לה תנינא נחית בר 'אמוראי לאתויה אתא תנינא קא 'בעי למבלע ליה לספינתא אתא 'פישקנצא פסקיה לרישיה אתהפיכו מיא והוו דמא אתא 'תנינא מבריה שקליה 'ותליה ליה וחיה הדר אתא קא בלעא auf einem Schiff und sahen eine Kiste, in

א א בי השתא + M 88 בעיתי' ו — M 87 ממיא || N 90 שפיך מתרתי זימיה מיא || VM 91 מיכרי V 94 || הוה || 93 || שני ואזילנא תלת מאה || 194 W 94 M 97 ההוא M 96 ההוא P 95 לפומא אמוראי לאתוייה ובעי למשממיה אטמי דרא M 98 זיקא | B 99 לשמטיה | M 1 למישרא בה תכלתא M 5 שושקי V 4 בלע לה M 3 אמוראי M 2 - תנינא || 4 M 6 + לרישיה דתנינא || 1 B 7 בעי.

Himmels. Nachdem ich mein Gebet verrichtet hatte, suchte ich ihn und fand ihn nicht; da sprach ich zu ihm: Sind hier Diebe vorhanden? Er erwiderte mir: Das Himmelsrad drehte sich um, warte hier bis morgen, so wirst du ihn finden.

R. Johanan erzählte: Einst reisten wir auf einem Schiff und sahen einen Fisch, der seinen Kopf aus dem Wasser hervor-[kugeln] und seine beiden Nasenlöcher spritzten Wasser gleich den zwei Strömen von Sura.

der seinen Kopf aus dem Wasser hervorstreckte. Er hatte zwei Hörner, auf welchen eingegraben war: Ich bin ein winziges Geschöpf des Meers und messe dreihundert Parasangen; ich gehe jetzt in den Rachen des Leviathan³¹. R. Aši sagte: Es war eine Meerziege, sie sucht³² und hat Hörner.

R. Johanan erzählte: Einst reisten wir der Edelsteine und Perlen eingesetzt waren, und sie war umgeben von einer Fischart, die Karsa32 heisst. Da stieg ein Taucher hinab und wollte sie holen, [der Fisch] merkte es aber und wollte ihn in den Schenkel beissen; da warf er nach ihm einen Schlauch Essig und er sank hinab. Hierauf ertönte ein [himmlischer] Wider-

hall und sprach zu uns: Was wollt ihr von der Kiste der Frau des R. Hanina b. Dosa³³; sie wird dereinst in diese die Schaufäden für die Frommen legen.

R. Jehuda der Inder erzählte: Einst reisten wir auf einem Schiff und sahen einen Edelstein, der von einer Schlange umgeben war. Ein Taucher stieg hinab, um ihn zu holen, aber eine Schlange kam heran und wollte das Schiff verschlingen. Da kam eine Rabin und biss ihr den Kopf ab, und das Wasser wurde in Blut verwandelt. Hierauf kam eine andere Schlange und hing ihn34 jener an, und sie wurde lebendig. Alsdann

Berg, der bis zum Himmel ragte u. nicht "das Ende der Welt", da die Durchquerung der Erdscheibe nach dem T. 500 Jahre dauert; sie scheinen aber übersehen zu haben, dass die Reise von der Erde bis zum Himmel ebenfalls 500 Jahre dauert (cf. Bd. iij S. 823 Z. 17), wonach der Berg eine ebensolche Höhe haben 31. Dh. diene ihm heute als Futter. 32. Nach Nahrung. Einleuchtender ist die Lesart einer Handschrift: ראית לה קרני דבחישא, sie hat Hörner, mit welchen sie sucht [nach Nahrung]. 32. Nach mancher Erklärung Sonnenfisch.

33. Sie war sehr arm, dennoch wollte sie nichts von ihrem Anteil an der zukünftigen Welt geniessen; cf. Bd. iij S. 501 Z. 22 ff. 34. Nach Cod. M den abgebissenen Kopf, nach einer anderen Handschrift, den Edelstein, der eine belebende Wirkung hatte.

kam sie nochmals heran und wollte das Schiff verschlingen, da kam ein Vogel und biss ihr den Kopf ab; hierauf nahm jener den Edelstein und warf ihn in das Schiff. Wir hatten bei uns eingesalzene Vögel, und als wir ihn auf diese legten, nahmen sie ihn mit und flogen fort.

Die Rabbanan lehrten: Einst reisten R. Eliêzer und R. Jehošuâ auf einem נתן זימנא הדא הוה קא אולינן במדברא והואי או Schiff; R. Eliêzer schlief und R. Jehošuâ ווואי ווחואי במדברא והואי war wach; da erbebte R. Jehošuâ, infolgedessen R. Eliêzer erwachte. Dieser fragte: Was gibt es, Jehošuâ, weshalb erbebtest du? Jener erwiderte: Ich habe ein grosses Licht im Meer gesehen. Dieser entgegne- 15 te: Du hast wahrscheinlich die Augen des Leviathan gesehen, von dem es heisst: Seine Augen gleichen den Wimpern der Morgenröte.

te mir folgendes. Einst reisten wir in der Wüste, und wir hatten bei uns eine Keule, die wir zerlegten und aufs Gras legten; während wir Holz holten, wurde die Keule wieder ganz. Als wir nach einem 25 אליכתיד לבא שנאמר והרג את התנין אשר בים ואה ליכתיד לבא שנאמר והרג את התנין אשר בים ואה Jahr von zwölf Monaten da zurückkehrten, sahen wir die Kohlen noch glimmen. Als ich später zu Amemar kam, sprach er zu mir: Jenes Gras war das Gesundheitsgras', und jene Kohlen waren vom Ginsterholz.

"Und Gott erschuf die grossen Sectiore. Hier erklärten sie: das Seeeinhorn; R. Jo-

Frommen in der zukünftigen Welt, denn es heisst: "und das Seetier im Meer töten. Und auch den Behemoth auf dem Tausendgebirge hat er als Männchen und Weibehen

hanan erklärte: den Leviathan, die Riegelschlange, und den Leviathan, die gewundene Schlange3, denn es heisst:40 An jenem Tag wird der Herr heimsuchen &c. R. Jehuda sagte im Namen Rabhs: Von allem, was der Heilige, gebenedeiet sei er, in seiner Welt erschaffen hat, hat er Männchen und Weibehen erschaffen, und auch den Leviathan, die Riegelschlange, und den Leviathan, die gewundene Schlange, hat er als Männchen und Weibchen erschaffen. Wenn sie sich miteinander begattet hätten, würden sie die ganze Welt zerstört haben. Was tat daher der Heilige, gebenedeiet sei er? - er kastrirte das Männchen und tötete das Weibchen und salzte sie ein für die

לספינתא חדר אתא ציפרא פסקית לרישיה שקלת לההיא אבן טבא שדיוה לספינתא הוה איבא ציפרי מליחי בהדן "אותבינהו 'שקלוה ופרחו': תנו רבנן מעשה ברבי אליעזר ורבי יהושע שהיו באין בספינה והיה רבי אליעזר ישן ורבי יהושע"נעור נודעזע רבי יהושני וננער רבי אליעזר אמר לו מה זה יהושני מפני מה נודעועת אמר לו מאור גדול ראיתי בים אמר לו שמא עיניו של לויתן ראית דכתיב" עיניו בנפנפי שחר: אמר רב אשי אמר לי הונא בר אטמא דבשרא בחדן פתחנא "ואנחנא אקשבי אדמייתיגן ציבי חלם "אטמא"כי הדרן "לכתר תריכר ירחי שתא"חזינהו להנהו גומרי דהוו קא מלחשי כי אתאי לקמיה דאמימר אמר לי ההוא נישבא ים סמתרי "הוה הנהו גומרי "דריתמא "הוו: אלחים את התנינם הגדלים הכא תרגימו ארזילי דימא רבי יוחנן אמר זה לויתן נחש בריה ולויתן נחש עקלתון שנאמר ביום ההוא יפקד ה' בהרכו הקשה וגו': (סימן כל שעה ירדן) אמר רב יהודה R. Aši sagte: Hona b. Nathan erzähl- 20 אמר רב כל "שברא הקדוש ברוך הוא בעולמו זכר ונקבה בראם את לויתן "נחש בריה ולויתן נחש עקלתון זכר ונקבה בראם "ואלמלא נזקקין זה לזה

> אבן טבא M א שקליה. M ושקלה לאבן טבא — M S M 11 תלינן ניחלייהו שקלו B 10 הני ציפי M 15 נוער P 14 בהרה + B 13 עלייהו + ארינא + B 16 B 18 ואיאלם M 17 M 21 הוננהו M 20 אתן + M 19 ומוינן + + B 24° אווילי M 23 ד – M 22 נחש...עקלתון — M 25 M 27 ואלמרי B 26 את הער – M 28 בולו.

מחריבין "כל העולם "כולו מה עשה הקדוש ברוך

הוא סירס את הזכר והרג הנקבה ומלחה לצדיקים

Talmud Bd. V

^{36.} Auf welchen sie auf ihrer Hinreise die Keule brieten. 35. Ij. 41,10. 37. Die Etymologie des W.s ממתר ist ganz dunkel, die Erklärungen der Lexikographen sind unbefriedigend; viell. sanitor. 38. Gen. 1,21. 39. Den männlichen u. den weiblichen Leviathan. 40. Jes. 27,1. 41. Fabelhaftes Tier, von dem gleich dem Leviathan ein Paar erschaffen wurde; cf. Ij. 40,15. 42. Cf. Ps. 50,10.

בהמות בחררי אלת זכר ונקבה בראם"ואלמלא נזקקין זה לזה מחריבין "כל העולם כולו מה עשה הקדוש ברוך הוא סירס הזכר וצינן הנקבה"ושמרה לצדיקים לעתיד לבא שנאמר הנה נא כחו במתניו זה זכר 40.16 ז ואונו בשרירי במנו זו נקבה התם נמי ליסרסיה לזכר וליצננה לנקבה דגים פריצי וליעביד איפכא איבעית אימא"נקבה!"מלחה מעלי"ואיבעית אימא כיון דכתיב "לויתן זה יצרת לשחק בו בהדי נקבה לאו אורה Ps.104.26 ארעא חכא גמי לימלחה לנקבה כוורא מליחא מעלי שבר רב יהודה אמר רב בשעה שבקש הקדוש ברוך הוא לבראות את העולם אמר לו לשר של ים פתח פיך ובלע כל מימות שבעולם אמר לפניו רבונו של עולם די שאעמוד בשלי "מיד בעם בו והרגו שנאמר "בכחו רגע הים 26.12. 15 ובתבונתו מחין "רהב אמר רבי יצחק שמע מינה שרו של ים "רחב שמו ואלמלא מים מכסין אותו אין כל בריה יכולה לעמוד בריהו שנאמר 'לא ירעו es.11.9 ולא ישהיתו בכל הר קדשי וגו "אל תקרי לים מכסים אלא לשרה של ים מכסים: "ואמר רב יהודה ביים תניא נמי הכי einem Weibchen ist dies nicht passend. — ירדן יוצא ממערת פמיים ומהלך בימה של סיבכי 156.55° ובימה של מבריא"ומתגלגל ויורד לים הגדול ומתגלגל ויורד עד שמגיע "לפיו של לויתן שנאמר יבמח כי 1.40.23 יגיח ירדן אל פיהו מתקיף לה רבא בר עולא האי שמרה...לבא — M 29 מילחא דשצניתא עדיף M 30

אל...ים — M 36 מפני ריחו M 35 הב P 34

ומתגלגל...הגדול – M 38 ומתגלגל...הגדול – P 37

erschaffen. Wenn sie sich miteinander begattet hätten, würden sie die ganze Welt zerstört haben. Was tat daher der Heilige, gebenedeiet sei er? - er kastrirte das Männchen und machte das Weibchen steril und verwahrte sie für die Frommen in der zukünftigen Welt, denn es heisst: 43 Sieh nur seine Kraft in seinen Lenden, das ist das Männchen, und seine Stärke in den chen. - Sollte er doch auch bei jenen das Männchen kastrirt und das Weibchen steril gemacht haben!? - Fische sind brünstig⁴⁴. Sollte er doch umgekehrt gemacht haben 15? -- Wenn du willst, sage ich, das Weibchen schmeckt eingesalzen besser. Wenn du aber willst, sage ich: es heisst: "Der Leviathan, den du geschaffen hast, um mit ihm zu spielen, und mit Sollte er doch auch bei diesen das Weibchen eingesalzen haben!? - Ein gesalzener Fisch schmeckt gut, gesalzenes Fleisch schmeckt nicht gut.

Ferner sagte R. Jehuda im Namen Rabhs: Als der Heilige, gebenedeiet sei er, die Welt erschaffen wollte, sprach er zum Meeresfürsten: Oeffne deinen Mund und verschlinge alle Gewässer der Welt48! Da

sprach dieser vor ihm: Herr der Welt, es ist genug, dass ich beim Meinigen verbleibe. Da versetzte er ihm einen Fusstritt und tötete ihn, denn es heisst: Durch seine Macht erregt er das Meer und durch seine Einsicht zerschmettert er Rahab. R. Jichag sagte: Hieraus ist zu entnehmen, dass der Meeresfürst Rahab heisse. Wenn das Wasser ihn nicht zudecken würde, so könnte kein Geschöpf vor seinem [üblen] Geruch aushalten, denn es heisst: 50 Sie werden keinen Schaden und kein Verderben zufügen auf meinem ganzen heiligen Berg &c., und man lese nicht: wie das Wasser das Meer zudeckt, sondern: den Meeresfürsten zudeckt.

מכסים

P 39 לפי.

Ferner sagte R. Jehuda im Namen Rabhs: Der Jarden entspringt aus einer Höhle von Paneas. Ebenso wird auch gelehrt: Der Jarden entspringt aus einer Höhle von Paneas und mündet in das Meer von Sibki und in das Meer von Tiberias. Dann schlängelt er sich fort und gelangt in das grosse Meer, und schlängelt sich weiter fort und gelangt in den Rachen des Leviathan, denn es heisst: Er ist ruhig, wenn der Jarden in seinen Rachen dringt. Raba b. Üla wandte ein: Dieser Schriftvers spricht ja

^{44.} Das Sterilmachen würde beim weiblichen Leviathan nichts genutzt haben. 45. Das Männchen getötet u. das Weibchen am Leben erhalten haben. 46. Ps. 104,26. 47. Den 49. Ij. 26,12. 48. Damit das Festland zum Vorschein komme. Behemoth. 50. Jes. 11,9. 51. Ij. 40,23.

vom Behemoth auf dem Tausendgebirge!? Vielmehr, erklärte Raba b. Ula: Der Behemoth auf dem Tausendgebirge bleibt dann ruhig, wenn der Jarden in den Rachen des Leviathan dringt.

Als R. Dimi kam, sagte er im Namen R. Johanans: Es heisst: Er hat es auf Meeun gegrundet und aut Strömen betestigt. Das sind die sieben Meere und die vier gende sind die sieben Meere: das Meer von Tiberias, das Meer von Sedom, das Meer von Sahlath, das Meer von Hilta, das Meer von Sibki, das Meer von Paneas und Ströme: der Jarden, der Jarmukh, der Oirmejon und der Piga.

Als R. Dimi kam, sagte er im Namen R. Jonathans: Dereinst wird Gabriél eine Jagd mit dem Leviathan veranstalten, 20 denn es heisst:"Kannst du den Leviathan mit der Angel ziehen und mit einer Schnur seine Zunge niederdrücken? Und wenn der Heilige, gebenedeiet sei er, ihm nicht helmen können, denn es heisst: Der ihn schuf. naht mit seinem Schwert.

Als R. Dimi kam, sagte er im Namen R. Johanans: Wenn der Leviathan hungrig ist, haucht er eine Hitze aus seinem Mund aus, dass das ganze Wasser in der

בבהמות בהררי אלף כתיב אלא אמר רבא בר עולא אימתי בהמות בהררי אלף בשוחות בזמן שמניה ירדן בפיו של לויתן: (סימן ימים גבריאל"רעב) בי אתא רב דימי אמר רבי 'יוחנן מאי דכתיב כי הוא על ימים יסדה ועל נהרות יכוננה אלו שבעה ימים ז וארבעה נהרות שמקיפין את ארין ישראל ואלו הן "שבעה ימים ימה של טבריא וימה של סדום וימה "של שחלת וימה של חילתא וימה של סיבבי וים "אפמיא וים הגדול ואלו הן "ארבעה נהרות ירדן יונתן עתיד גבריאל לעשות " קניניא עם לויתן Fol.75 ישנאמר (ה)תמשך לויתן בחכה ובחבל תשקיע 1,.40.25 לשונו ואלמלא הקדוש ברוך הוא עוזרו אין יכול ינש חרבו: כי אתא רב דימי הימי לו שנאמר העשו יגש חרבו: das grosse Meer. Folgende sind die vier אמר רבי "יוחגן בשנה שלויתן רעב מוציא הבל ירתיה מפיו ומרתיה כל מימות שבמצולה שנאמר ירתיה בסיר מצולה ואלמלא מכנים ראשו לגן עדן אין ישים ישים שנאמר ים ישים ₪ כל בריה יכולה לעמוד "בריהו שנאמר ים ישים במרקחה ובשעה "שצמא עושה תלמים תלמים בים שנאמר החריו יאיר נתיב אמר רב אחא בר ינקב ינקב אין תהום חוזר לאיתנו עד שבעים שנה שנאמר יחשב תחום לשיבה ואין שיבה פחותה משבעים": אמר רבה אמר רבי יוחנן עתיד הקדוש ברוך הוא לעשות סעודה לצדיקים מבשרו של לויתן שנאמר fen würde, würde er ihm nicht beikom- 25 שנאמר סעודה שנאמר פרה אלא סעודה שנאמר 18-40.30

> רעב - V בשעה שמגיה ירדן לפיו P 41 רעב M 40 יונתן P 43 שבע P 44 – של. B של חילת וימה. M 42 זג של שחלי וימה של חולת' וימה של סבכיי וימה של פמיים וקירומיון. B וקירומיון ארבע P 46 אספמיא B 45 סל M מפני ריחו P 48 קנוג׳ P 49 כסיד . שנה. + M 52 שהוא צמא M 51

Tiefe siedet, denn es heisst:51 Er macht die Tiefe siedend wie einen Topf. Und wenn er nicht seinen Kopf in den Edengarten stecken würde, könnte kein Geschöpf vor seinem [üblen] Geruch aushalten, denn es heisst: "Er macht das Meer wie einen Salbenkessel". Wenn er durstig ist, macht er Furchen über Furchen im Meer, denn es heisst: Hinter ihm leuchtet ein Pfad. R. Aha b. Jâqob sagte: Der Abgrund erholt sich erst nach siebzig Jahren, denn es heisst: "Er hält die Tiefe für greisenalt, und das Greisenalter tritt nicht vor siebzig Jahren ein.

Rabba sagte im Namen R. Johanans: Dereinst wird der Heilige, gebenedeiet sei er, vom Fleisch des Leviathan eine Mahlzeit für die Frommen bereiten, denn es heisst: "Die Genossen hielten über ihn Gelage" ab. Unter Gelage ist eine Mahlzeit

^{52.} Solange der Leviathan am Leben erhalten bleibt, bleibt auch der Behemoth am Leben erhalten. 53. Ps. 24,2. 54. Das jisraélitische Gebiet, auf das dieser Schriftvers bezogen wird. 56. Ib. V. 19. 58. Durch die Aufnahme von Wolgerüchen im 57. Ib. 41,23. . Êdengarten. 59. Da er ungeheure Mengen Wasser austrinkt. 60. Ij. 41,24. 40,30. 62. Die Uebersetzung der hier angezogenen Schriftverse schliesst sich der t.schen Auslegung an.

ויכרה להם כרה גדולה ויאכלו וישתו ואין חברים 1863-6.23 אלא תלמידי חכמים שנאמר היושכת בגנים חברים 001.8,13 מקשיבים לקולך חשמיעני והשאר מחלקין אותו ועושין כו סחורה בשוקי ירושלם שנאמר יחצוהו 1,40.30 heisst: Lie שנאמר כנען אלא תנרים שנאמר כנען ז' heisst: Die du in den Gärten wohnst, die בידו מאזני מרמה לעשק אהב ואי בעית אימא מהכא אשר פחריה שרים כניניה נכבדי ארין: 23.8 "ואמר רבה"אמר רבי יוחנן עתיד הקדוש ברוך הוא לעשות סוכה לצדיקים מעורו של לויתן שנאמר התמלא בסכות עורו זכה עושין לו סוכה לא זכה 140.31 עושין לו צלצל שנאמר ובצלצל דגים ראשו זכה 👁 עושין לו צלצל לא זכה עושין לו ענק שנאמר וענקים לגרגרתיך זכה עושין לו ענק לא זכה 1.0 פ.1.0 עושין לו קמיע שנאמר ותקשרנו לנערותיך והשאר 20-29 aber willst, entnehme ich es aus folgen- נורסו ברוך הוא על ™חומות ירושלם וזיוו "מבחיק מסוף העולם ועד סופו שנאמר וחלכו גוים 5603 לאורך ומלכים לנגה זרהך: ושמתי כדכד שמשתיך 1.54.12 "אמר רבי שמואל בר נחמני פליגי"תרי מלאכי ברקיעא גבריאל ומיכאל ואמרי לה תרי אמוראי במערכא ומאן אינון יהודה וחוקיה בני רבי חייא hanans: Dereinst wird der Heilige, gebe-חד אמר שוחם וחד אמר ישפה אמר להו הקדוש ברוך הוא ליהוי כדין וכדין: "ושעריך לאבני אקדה • בי הא דיתיב רבי יוהנן וקא דריש עתיד הקדוש 5- 100 ברוך הוא להביא אבנים טובות ומרגליות שהם יל עשרים ומעמידן בשערי man ihm eine Laube, ist es einem nicht M 56 | חומת P 55 | בב״ה + M 54 | 1 − P 53 ÷ M 58 שמתי כדכד שמש" + M 57

 ${
m B}$ אי ${
m H}$ אי

על שלשים | 1 62 ברום עש'. +

zu verstehen, denn es heisst: 63 Er bereitete ihnen ein grosses Gelage und sie assen und sie tranken, und unter Genossen sind die Schriftgelehrten zu verstehen, denn es Genossen lauschen auf deine Stimme, lass sie mich hören. Das Zurückbleibende werden sie unter sich verteilen und damit auf dem Markt von Jerušalem Handel treiben, 10 denn es heisst: "Ihn verteilen unter die Kenaâniter, und unter Kenaâniter sind Kaufleute zu verstehen, denn es heisst: "Eine falsche Wagschale hat Kenaân in der Hand, er liebt zu übervorteilen. Wenn du dem: Seine Kaufleute sind Fürsten, seine Händler [Kenaâneha] sind Angeschene der Erdc.

Ferner sagte Rabba im Namen R. Jonedeiet sei er, aus der Haut des Leviathan eine Laube für die Frommen machen, denn es heisst: "Mit seiner Haut Hütten füllen. Ist es einem beschieden, so macht beschieden, so macht man ihm nur ein Schattendach, denn es heisst: 60 Fische-Schatten für sein Haupt. Ist es einem beschieden, so macht man ihm ein Schattendach, ist

einem auch dies nicht beschieden, so macht man ihm nur ein Halsband, denn es heisst: "Und Halsbänder für deinen Hals. Ist es einem beschieden, so macht man ihm ein Halsband, ist einem auch dies nicht beschieden, so macht man ihm nur ein Angebinde, denn es heisst:"Du wirst ihn anbinden für deine Mädchen. Das Zurückbleibende wird der Heilige, gebenedeiet sei er, über die Mauer von Jerušalem ausbreiten, und sein Glanz wird von einem Ende der Welt bis zum anderen Ende leuchten, denn es heisst: Und die Völker werden hinwallen zu deinem Licht, und Könige zu deinem Glanz.

¹³Ich will deine Zinnen aus Kadkodstein machen. R. Semuél b. Nahmani sagte: Hierüber streiten zwei Engel im Himmel, Gabriél und Mikhaél, manche sagen, zwei Amoräer im Westen, das sind Jehuda und Hizqija, die Söhne R. Hijas; einer sagt, es sei der Sohamstein, und einer sagt, es sei der Jaspis. Der Heilige, gebenedeiet sei er sprach zu ihnen: Wie der eine und wie der andere [keden ukeden].

'Und deine Tore aus Karfunkeln. Einst sass R. Johanan und trug vor: Dereinst wird der Heilige, gebenedeiet sei er, dreissig [Ellen] grosse Edelsteine und Perlen holen, in diese zehn zu zwanzig [Ellen grosse Oeffnungen] bohren und sie vor

^{64.} Cant. 8,13. 65. Der Gesetzeskunde; das ganze Hohelied wird auf Gott, Jisraél und die Gesetzeskunde bezogen. 66. Ij. 40,30. 67. Hos. 12,8. 69. Ij. 40,31. 70. Pr. 1,9. 71. Ij. 40,29. 72. Jes. 60,3. 73. Ib. 54,12.

den Toren von Jerusalem aufstellen. Da lachte ein Schüler über ihn: wenn es solche in der Grösse eines Reihereies nicht gibt, wie sollte es solche in dieser Grösse geben? Nach Verlauf von Tagen reiste er zu Schiff auf dem Meer und sah Dienstengel Edelsteine und Perlen sägen; da fragte er sie, für wen diese bestimmt sind, und sie erwiderten ihm, dass der Heilige, ren von Jerušalem aufstellen werde. Hierauf kam er zu R. Johanan und sprach zu ihm: Trage vor, Meister, für dich geziemt es sich vorzutragen; was du gesagt hast, habe ich gesehen. Dieser entgegnete: 15 Wicht, wenn du es nicht gesehen hättest, würdest du es nicht geglaubt haben; du spottest also über die Worte der Weisen. Da richtete er auf ihn seine Augen und er wurde zu einem Knochenhaufen. Man 20 wandte ein: Ich führe euch aufrecht; R. Meir sagte, zweihundert Ellen hoch, die zweifache Höhe Adams, des ersten Menschen'; R. Jehuda sagte, hundert Ellen pels und seiner Wände, denn es heisst: Unsre Söhne sind in der Jugend wie sorgsam gezogene Pflanzen, unsre Töchter wie Ecksäulen, die nach Tempelart ausgehauen sind"? - R. Johanan spricht nur von den Ventilationsfenstern.

ירושלם לגלג עליו אותו תלמיד חשתא כביעתא דציצלא לא משכחינן כולי האי משכחינן לימים הפלינה ספינתו בים חזא מלאכי "שרת "דיתבי וקא מינסרי אבנים טובות ומרגליות "אמר להו הני למאן אמרו ליה שעתיד הקדוש ברוך הוא להעמידן בשערי ירושלם אתא לקמיה דרכי יוהנן אמר ליה דרוש רבי לך נאה לדרוש כאשר אמרת כן ראיתי אמר לו "ריקא אלמלא לא ראית לא האמנת מלגלג כל דברי חבמים אתה נתן עיניו בו ונעשה גל של gebenedeiet sei er, sie dereinst an den To- יצמות מיתיבי ואולך אתכם קוממיות רבי מאיר gebenedeiet sei er, sie dereinst an den To- מאיר מאיר בי מאיר אתכם קוממיות ואולך אתכם המיבי ואולך אומר מאתים אמה כשתי קומות של אדם הראשון רבי יהודה אומר מאה אמה כנגד היכל וכתלין שנאמר אשר בנינו כנטעים מגדלים בנעוריהם בנותינו כזויות מחשכות תכנית היכל כי קאמר רבי יוחנן לכווי דבי זיקא: "ואמר"רבה אמר רבי יוחנן עתיד הקדוש ברוך הוא לעשות שבע חופות לכל שנאמר וברא ה' על [כל] מכון הר שנאמר וברא ה' על [כל] ציון ועל מקראיה ענן יומם ועשן ונגה אש להבה |לילה| כי על כל כבוד חפה"מלמד שכל אחד ואחד עושה לו הקדוש ברוך הוא חופה לפי כבודו עשן בחופה למה אמר רבי חנינא שכל מי שעיניו צרות בתלמידי חכמים בעולם הזה מתמלאות עיניו עשן לעולם הבא ואש בחופה למה אמר רבי הנינא מלמד שכל אחד ואחד נכוה "מחופתו של חבירו אוי לה hoch, entsprechend [der Höhe] des Tem- 25 לאותה בושה אוי לה לאותה בלימה ביוצא בדבר אתה אומר ונתת מהודך עליו "ולא כל הודך זקנים אות.27,20

+ V 64 א דקמנסרי א 165 א דקמנסרי שהם שלשים על שלשים וחקוק בהן עשר ברום עשרים + P 68 רבא. א רבה ב״ב חנה שע MI 67 + M 70 אופתו אי על כל כבוד חופה +

Ferner sagte Rabba im Namen R. Johanans: Dereinst wird der Heilige, gebenedeiet sei er, für jeden Frommen sieben Baldachine machen, denn es heisst:"Und der Herr wird erschaffen über der ganzen Stätte des Bergs Cijon und über seinen Versammlungsstätten tags Gewölk, und Rauch, Glanz von Feuer und Flammen nachts; über aller Würde ein Baldachin. Dies lehrt: dass der Heilige, gebenedeiet sei er, jedem einen Baldachin nach seiner Würde machen werde. Wozu der Rauch beim Baldachin? R. Hanina erwiderte: Wer auf dieser Welt missgünstig gegen die Schriftgelehrten ist, dessen Augen werden in der zukünftigen Welt voll Rauch sein. - Wozu das Feuer beim Baldachin? R. Hanina erwiderte: Dies lehrt: dass jeder durch den Baldachin des anderen verbrannt werden werde. Wehe ob dieser Schande, wehe ob dieser Schmach !! Desgleichen auch bei folgendem; es heisst: Du sollst von deiner Hoheit auf ihn legen, nicht aber deine ganze Hoheit. Die Aeltesten jenes Zeitalters sagten: Das Gesicht

^{74.} Lev. 26,13. 75. Das W. קומה wird als Plural v. קומה, Höhe, Statur, aufgefasst. Höhe 100 Ellen betragen haben soll. 77. Ps. 144,12. 78. Demnach sind Tore von 20 Ellen 80. Dh. vor Neid über den schöneren Baldachin des Höhe viel zu niedrig. 79. Jes. 4,5. anderen in Hitze geraten wird. 81. Dass auch da Neid herrschen wird. 82. Num. 27,20.

שבאותו הדור אמרו פני משה כפני חמה פני יהושע כפני לבנה אוי לה לאותה בושה אוי לה לאותה אמר רבי חמא בר הנינא עשר חופות עשה הקדוש ברוך הוא לאדם הראשון בגן עדן שנאמר 'בעדן גן אלהים היית כל אבן יקרה וגר' dachine machte der Heilige, gebenedeiet מר זוטרא אמר אחת עשרה שנאמר כל אבן יקרה "אמר רבי יוחנן וגרוע שבכולן זהב דקא חשיב ליה לבסוף מאי מלאכת תפיך ונקביך בך אמר רב יהודה 💀 אמר רב אמר לו הקדוש ברוך הוא להירם מלך ואיכא נקבים נקבים נקבים נקבים נחבלתי ובראתי נקבים נקבים באדם ואיכא 10 Edelsteine 86. R. Johanan sagte: Das Gering-דאמרי מיתה קאמר בך נסתכלתי וקנסתי מיתה על Col.b אדם הראשון מאי ועל מקראה אמר רבה"אמר רבי 🕬 🗠 יוחנן לא כירושלם של עולם הזה ירושלם של עולם הבא ירושלם של עולם הזה כל הרוצה לעלות עולה ישל עולם הבא אין עולין אלא המזומנין לה: ואמר Der Heilige, gebenedeiet sei er, sprach zu רבה "אמר רבי יוחנן עתידין צדיקים שנקראין על שמו של הקדוש ברוך הוא שנאמר כל הנקרא 1947 בשמי [ו]לכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו: "ואמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי"יוחנן שלשה נקראו יעל שמו של הקרוש ברוך הוא ואלו הן צדיקים und verhängte den Tod über Adam, den ומשיה וירושלם צדיקים הא דאמרן משיח דכתיב "וזה שמו אשר יקראו ה׳ צדקנו ירושלם דכתיב 23.6 "סביב שמנה עשר אלף ושם העיר מיום ה' שמה \$2.48,35 אל תקרי שמה אלא שמה: אמר רבי אלעזר עתידין בדיקים שאומרים לפניהן קדוש "כדרך שאומרים lem dieser Welt; nach Jerušalem dieser ירושלם + M 74 | ה"ק + M 73 | ירושלם + M 72 יברוך. + M 76 | וברוך.

Moses gleicht der Sonne, das Gesicht Jehošuâs gleicht dem Mond. Wehe ob dieser Schande, wehe ob dieser Schmach⁸³.

R. Hama b. Hanina sagte: Zehn Balsei er, für Adam, den ersten Menschen, im Êdengarten, denn es heisst: 4 Im Êden, dem Garten Gottes, warst du, alle Edelsteine &c. 5. Mar-Zutra sagte, elf, denn es heisst: alle ste unter allen war aus Gold, denn dieses wird zuletzt genannt. — Was heisst: ⁸⁴die Arbeit deiner Pauken und Höhlungen? R. Jehuda erwiderte im Namen Rabhs: Hiram, dem König von Çor: Ich schaute auf dich87und erschuf am Menschen Löcher über Löcher^{ss}. Manche sagen, er habe zu ihm wie folgt gesagt: Ich schaute auf dich ersten Menschen. - Was heisst: scine Versammlungsstätten? Rabba erklärte im Namen R. Johanans: Das Jerušalem der zukünftigen Welt gleicht nicht dem Jeruša-Welt kann jeder, der da will, hinaufziehen, aber nach Jerušalem der zukünftigen Welt können nur diejenigen hinaufziehen, die ausersehen sind.

Ferner sagte Rabba im Namen R. Johanans: Dereinst werden die Frommen nach dem Namen des Heiligen, gebenedeiet sei er, benannt werden, denn es heisst: \(^{\infty}\)/cden. der sich nach meinem Namen nennt, und den ich zu meiner Ehre geschaffen, gebildet

und gemacht habe.

Ferner sagte R. Semuél b. Nahmani im Namen R. Johanans: Drei werden nach dem Namen des Heiligen, gebenedeiet sei er, benannt, und zwar: die Frommen, der Messias und Jerušalem. Die Frommen, wie wir bereits gesagt haben. Der Messias, denn es heisst: 2 Und dies wird sein Name sein, mit dem man ihn benennen wird: der Herr ist unsre Gerechtigkeit. Jerušalem, denn es heisst: 3 Ringsum achtzehntausend, und heissen wird die Stadt fortan: daselbst sama, der Herr, und man lese nicht sama, sondern šemah [ihr Name].

R. Eleâzar sagte: Dereinst wird man vor den Frommen "heilig" rufen, wie man

^{83.} Dass die Würde des jisraél. Volks so sehr abnahm; beide waren Leiter des Volks, dennoch war der andere viel unbedeutender. 84. Ez. 28,13. 85. Weiter werden 10 Arten Edelsteine aufgezählt u. aus jeder Art war ihm ein Baldachin errichtet worden. Dieser Schriftvers spricht von Hiram, dem König von Çor, dem vorgeworfen wird, er wolle sich mit Adam vergleichen; demnach hatte Adam 86. Dies fügt noch anderes hinzu. 87. Auf deinen Hochmut. Auswurf der Sekretionen, damit der Mensch sich nicht überhebe. 89. Mit Bezugnahme auf das W. 90. Jes. 43,7. 91. Im קרא rufen, laden, die Wurzel des in diesem Schriftvers gebrauchten Worts. oben angezogenen Schriftvers. 92. Jer. 23,6. 93. Ez. 48,35.

dies vor dem Heiligen, gebenedeiet sei er, tut, denn es heisst: 'Und die in Cijon uwickflichen und die in ferusalem uruck-Mothen, sellen heilig heissen.

hanans: Dereinst wird der Heilige, gebenedeiet sei er, Jerusalem um drei Parasangen erhöhen, denn es heisst: Und su zend erheht werden an ihrem Ort, wie an Parasangen einnimmt? Rabba erwiderte: Ein Greis sagte mir, er sah das alte Jerusalem, und es hatte einen Umfang von drei Parasangen. Vielleicht glaubst du, es ben, so heisst es: Wer sind diese da. die gleich einer Wolke daherfliegen, und wie Tauben nach ihren Schlägen? R. Papa sagte: Hieraus, dass die Wolke sich drei Parasangen erhebt.

R. Hanina b. Papa sagte: Der Heilige, gebenedeiet sei er, wollte Jerušalem mit einem Mass bestimmen", denn es heisst: "Ich fragte: Wohin willst du gehen? Und er erwiderte mir, Jerušalem zu messen, um zu sehen, wiewiel seine Breite und wiewiel seine Länge beträgt. Da sprachen die Dienstengel vor dem Heiligen, gebenedei-

et sei er: Herr der Welt, viele Städte hast du in deiner Welt für die weltlichen Völker erschaffen und hast nicht das Mass ihrer Länge und das Mass ihrer Breite beschränkt, und für Jerušalem, die deinen Namen trägt, in welchem dein Heiligtum und deine Frommen sich befinden, willst du ein Mass festsetzen! Hierauf:10 Da sprach er zu ihm: Lauf und sprich zu jenem Jüngling also: Offen soll Jerušalem daliegen, wegen der darin befindlichen Menge von Menschen und Vieh.

Reš-Lagiš sagte: Dereinst wird der Heilige, gebenedeiet sei er, Jerušalem tausend Gärten tausend Türme, tausend Burgen und tausend Zugänge zulegen und alle sind einzeln so gross wie Sepphoris zur Friedenszeit. Es wird gelehrt: R. Jose sagte: Ich

95. Zach. 14,10. 96. Dh. in der Höhe ihrer Ausdehnung. 97. Jes. 60,8. 94. Jes. 4,3. 100. Ib. V. 8. 101. Hier 98. Dass es sich nicht weiter ausdehne. 99. Zach. 2,6. folgen einige ganz unverständliche, wahrscheinlich korrumpirte Worte, die gar keinen Sinn ergeben; nach den rabbin. Kommentaren haben diese Worte überhaupt keinen sprachlichen Sinn, sondern nur Zahlenwerte, die mit 1000 zu multipliziren sind; die versuchte Erklärung LEVYS (NHWB. ij S. 152) ist auch abgesehen von den berechtigten Ausstellungen Fleischers (lc. S. 210) als ganz missglückt zu betrachten. Aus dem Umstand, dass jedem dieser Worte ein bekanntes hebräisches Wort folgt, ist zu ersehen, dass letztere erklärende Glossen der ersteren (wahrscheinl. griech. od. pers. Verstümmelungen) sind; ganz korrupt sind die letzten Worte, die in allen Codices variiren. Eine Parallelstelle im Midraš-Tehillim (ed. Buber S. 276) hat statt der unverständlichen Worte Zahlenbuchstaben, was sich tatsächlich mit der rabbin. Auslegung deckt, u. zwar werden dort nur 4 Gegenstände aufgezählt.

בציון לפני הקדוש ברוך הוא שנאמר והיה הנשאר בציון והנותר בירושלם קדוש |י|אמר לו: ואמר רבה' אמר רבי יוחנן "עתיד הקדוש ברוך הוא להגביה את ירושלם "שלש פרסאות למעלה שנאמר וראמה Ferner sagte Rabba im Namen R. Jo- זישבה תחתיה וממאי דהאי תחתיה תלתא פרסי "הויא "מידלי אמר "רבה אמר לי ההוא סבא "לדידי הזי לי ירושלם קמייתא"ותלתא פרסי הויא שמא תאמר יש צער לעלות תלמוד לומר מי אלה **** בעב תעופינה וכיונים אל ארבתיהם אמר רב פפא ישמע מינה האי עיבא תלתא פרסי מידלי: אמר יי Ort drei שמע מינה האי עיבא תלתא פרסי מידלי: אמר יי רבי חנינא בר פפא בקש הקדוש ברוך הוא לתת את ירושלם במדה שנאמר ואומר אנא אתה הלך ויאמר אלי למד את ירושלם לראות כמה"רחבה וכמה ארכה אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא werde durch den Aufstieg Schmerzen ha- ישל של ברבים בראת בעולמך של של עולם הרבה ברבים בראת בעולמך אומות העולם ולא נתת מדת ארכן ומדת רהכן ירושלם ששמך בתוכה "ומקדשך בתוכה וצדיקים *** בתוכה אתה נותן בה מדה מיד ויאמר (אליו) רין דבר אל הנער הלז לאמר פרזות תשב ירושלם מרב אדם ובהמה בתוכה: אמר ריש לקיש עתיד הקדוש 20 ברוך הוא להוסיף על ירושלם אלף "מפף גינואות אלף קפל מגדלים אלף "ולצוי בירניות אלף "ולשני טוטפראות וכל אחת ואחת הויא כצפורי בשלוותה

> אי + B 79 שלשה P 78 שתגבה א T 77 שלשה א T 77 תחתיה M = 80 הוה M = 80 מידלי M = 80 רבא (M = 80וכמה וכמה P 85 ו - M 84 לדידי ה"ל אנאות שפ' גינאות 37 רחבה M 86 ומקדשך...בתוכה B SS ליצוי B S9 ושני שולה מום. M שתישל ממפר'.

תניא אמר רבי יוסי אני ראיתי צפורי בשלוותה והיו בה"מאה ושמונים אלף שווקים של מוכרי ציקי והצלעות צלע אל צלע שלוש ושלשים 2.41.6 פעמים מאי שלש ושלשים פעמים אמר רבי לוי המר רב פפי משום רבי יהושע "דסכני אם שלש 5 ירושלם הן כל אחת ואחת יש בה שלשים מדורין למעלה אם שלשים ירושלם הן כל אחת ואחת יש בה שלשה מדורין למעלה: איתמר ספינה רב אמר כיון שמשך כל שהוא קנה ושמואל אמר לא קנה ינד שימשוך את כולה לימא כתנאי כיצד במסירה 10 10 ניד במסירה 10 10 10 אחזה בטלפה בשערה"באוכף שעליה בשליף שעליה בפרומביא שבפיה בזוג "שכצוארה קנאה כיצד במשיכה קורא לה והיא באה או שהכישה במקל ורצתה לפניו כיון שעקרה יד ורגל קנאה רכי אחי שתהלך מלא קומתה זה רבי אחא אומר יד שתהלך מלא קומתה is man, wie Rabh sagt, sobald man es ein לימא רב דאמר כתנא קמא ושמואל דאמר כרבי אחא אמר לך רב אנא דאמרי אפילו לרבי אחא עד באן לא קאמר רבי אחא אלא"כבעלי חיים דאף על גב דעקרה יד ורגל"בדוכתא קיימא אבל ספינה כיון 20 דנדא "בה פורתא נדא לה כולה ושמואל אמר אנא דאמרי אפילו "כתנא קמא עד כאן לא קאמר תנא קמא 'אלא בבעלי חיים דכיון דמיעקרא יד ורגל אידך למיעקר קיימא אבל ספינה אי משיך לה כולה אין אי לא לא לימא כהני תנאי דתניא מפינה נקנית במשיכה רבי נהן אומר ספינה ומי ²⁵ der Schelle, die es am Hals hat, so hat ואותיות נקנות במשיכה "ובשטר אותיות מאן דכר Fol.76

91 — פעמים...פעמים שמונים אלף מוכרי M 90 \parallel דסכנין \parallel P 94 דתניא \parallel P 93 באיכוף M כל שהו קנאה || P 96 בבעל || M 97 + אכתי || P 98 אכתי לה | 99 M לתנא || 1 M + התם. sah Sepphoris zur Friedenszeit, und sie hatte hundertundachtzigtausend plätze der Topfspeisenhändler.

10 Und die Seitengemächer, Gemach an Gemach, dreiunddreissigmal. Was heisst dreiunddreissigmal? R. Levi erwiderte im Namen R. Papis im Namen des R. Jehošuâ aus Sikhni: Wenn es drei Jerušalem 103 sein werden, so wird jedes [Haus] dreissig Stockwerke übereinander haben, und wenn es dreissig Jerušalem sein werden, so wird jedes [Haus] drei Stockwerke übereinander haben.

Es wurde gelehrt: Ein Schiff erwirbt wenig gezogen hat; Semuél sagt, man habe es nur dann erworben, wenn man es in der ganzen [Länge]104 gezogen hat. Es wäre anzunehmen, dass sie den Streit der folgenden Tannaím führen: Wieso 105 durch Uebergabe? — wenn er es angefasst hat am Fuss, am Haar, am Sattel, den es aufhat, am Futtersack, den es aufhat, an der Kandare, die es im Maul hat, oder an er es erworben. Wieso durch das Ziehen? - wenn er es gerufen hat und es herangekommen, oder wenn er es mit einem Stock angetrieben hat und es vor ihm gelaufen ist, so hat er, sobald es einen Vor-

der- oder einen Hinterfuss in Bewegung gesetzt hat, es erworben. R. Ahi, nach anderen R. Aha, sagte, wenn es eine Strecke in seiner Grösse gegangen ist. Es wäre also anzunehmen, dass Rabh der Ansicht des ersten Autors und Semuél der Ansicht R. Ahas ist. — Rabh kann dir erwidern: meine Ansicht gilt auch nach R. Aha, denn R. Aha sagt es nur von Lebewesen, die, auch wenn sie den Vorder- oder Hinterfuss in Bewegung gesetzt haben, sich noch auf derselben Stelle befinden, ein Schiff aber bewegt sich ja vollständig, sobald es sich nur etwas bewegt. Und auch Semuél kann dir erwidern: meine Ansicht gilt auch nach dem ersten Autor, denn der erste Autor sagt es nur von Lebewesen, die, sobald sie einen Vorder- oder Hinterfuss in Bewegung setzen, dies auch mit dem anderen tun müssen, bei einem Schiff aber gilt dies nur von dem Fall, wenn man es in der ganzen [Länge] gezogen hat, sonst aber nicht. -Es wäre anzunehmen, dass sie den Streit der Autoren folgender Lehre führen: Ein Schiff wird durch das Ziehen erworben; R. Nathan sagt, ein Schiff und Schriftstücke 100 werden durch das Ziehen und einen Schein erworben. Da nun niemand Schriftstücke

^{102.} Ez. 41,6. 103. Dh. wenn es in der zukünftigen Welt räumlich dreifach vergrössert werden wird. 104. Eine Strecke in der ganzen Länge des Schiffs. erworben. 106. Ein Schuldschein, den man einem anderen abtritt.

renannt hat, so i t [die e Lehie] wahrschein reli melenhatt und muss wie tolgt lauton: em Schin wird durch das Ziehen und Schriftstücke werden durch die Einhändigung erworben, R. Nathan sagt, em Schitt und Schriftstucke werden durch das Ziehen und einen Schein erworben. Da nun terner bei einem Schitt kein Schein ertor derlich ist, denn es ist ja beweglich, so muss diese Lehre wahrscheinlich wie tolgt in lauten: ein Schiff wird durch das Ziehen und Schriftstücke werden durch die Einhändigung erworben; R. Nathan sagt, ein Schiff werde durch das Ziehen und Schriftstücke werden [auch] durch einen Schein to erworben; und da nun der erste Autor ebenfalls der Ansieht ist, dass ein Schiff durch das Ziehen erworben werde, so führen sie wahrscheinlich denselben Streit wie Rabh und Semuél. Nein, beide sind sie entweder der Ansicht Rabhs oder der Ansieht Semuéls, denn sie streiten nicht über ein Schiff, sondern nur über Schriftstücke; R. Nathan sprach zum ersten Autor wie folgt: Hinsichtlich eines Schiffs

שמיותו חסורי ביחסרא וחכי קתני כפינה נקנית מתמה במשיכה ואותיות במסירה דבי נתן אימי ספינה בינית משלשלא היא אלא לאי הכי קתני ספינה נקנית במשיבה ואורות בנבוה ובי נון אינה בפינה בשיבה ואותיה בשנה בפנה בבשיבה הייני הני בבות אלא דרב ושמואל אובא בינייה לא דבירי יילבות אי בדב אי בשביאה ובספיבה ביהי יירבית הא ونردد در وزدن درادان دارد دراد دردا در درا לתנא קמא בספינה ודאי מודינא כך באותיית אי איכא שבה אין אי לא לא ובפלונתא דהני תנאי דוניא אורנית בקבות בייביון דביי ייבי אורנית אוטרים בין בתב ולא מסר בין מסר ודא בתב לא יבום אותיבור ווכבור בניאו אוקיבור בובי ספינה נמי תיקני במסירה דתניא ספינה נקנית כמסורה דברי רבי וחבמים אימרים לא קנה עד שימשכנה או עד שישכור את בקיבה לא קשיא באן ברשות הרבים כאן בסיניטא במאי אוקינהא להא בתרייתא ברשות הרבים איבא סיפא והכנים אוברים לא קנה עד שימשכנה בשובה ברשות יי יצא הרבים בי קניא והא אביי ורבא דאבדי תרייה: מסירה קונה ברשות הרבים ובחצר שאינה של

P(4) בפינה בשטר M(4) הא ידעיגן P(4) או ידעיגן M(5) בין M(5) או יבי M(5) או אוגיר ותו.

pflichte ich dir entschieden bei, Schriftstücke aber erwirbt man nur, wenn auch ein Schein vorhanden ist, sonst aber nicht. Sie führen also den Streit der Autoren folgender Lehre: Schriftstücke werden durch die Einhändigung erworben — Worte Rabbis; die Weisen sagen, wenn jener ihm [einen Schein] geschrieben und sie ihm nicht eingehändigt oder sie ihm eingehändigt und ihm keinen [Schein] geschrieben hat, so hat er sie nicht erworben, nur wenn jener [einen Schein] geschrieben und sie eingehändigt hat. — Du hast es also Rabbi addizirt, demnach sollte man auch ein Schiff durch die Einhändigung "erwerben, denn es wird gelehrt: Ein Schiff wird durch die Einhändigung erworben - Worte Rabbis; die Weisen sagen, man habe es nur dann erworben, wenn man es gezogen oder den Platz gemietet hat!? - Dies ist kein Einwand, das eine gilt von einem öffentlichen Gebietⁿ³und das andere gilt von einer Seitengasse. --Du hast also die zweite [Lehre] auf den Fall bezogen, wenn es sich auf öffentlichem Gebiet befindet, wie ist demnach der Schlußsatz zu erklären: die Weisen sagen, man habe es nur dann erworben, wenn man es gezogen hat; erwirbt man denn durch das Ziehen auf öffentlichem Gebiet, Abajje und Raba sagten ja beide, dass man durch die Einhändigung auf öffentlichem Gebiet und in einem beiden nicht gehörenden Hof,

107. Nach dem ersten Autor erwirbt man ein Schiff, wenn man es eine Strecke in seiner Länge gezogen hat, nach RN. schon bei der kleinsten Strecke.

108. Dass man es durch das Ziehen allein erwerbe.

109. Dass er ihm die Schriftstücke verkauft.

110. Die Ansicht des ersten Autors, dass man Schriftstücke durch Einhändigung allein erwerbe.

111. Nach der Ansicht dieses Autors, der mit Rabbi übereinstimmt.

112. Des Stricks, an dem das Schiff gezogen wird; auch wenn der Käufer es nicht gezogen hat.

113. In einem solchen Fall ist das Ziehen zwecklos u. man erwirbt es durch die Einhändigung allein.

שניהם משיכה קונה בסיממא ובחצר שהיא של שניהם והגבחה קונה ככל מקום מאי עד שימשכנה 018.23 נמי "דקאמר "עד שימשכנה מרשות הרבים לסימטא "אי הכי עד שישכור את מקומה ברשות הרבים 5 ממאן אגר הכי קאמר ואם רשות בעלים היא לא קנה עד שישכור את מקומה לימא אביי ורבא "דאמור כרכי אמר רב אשי אי דאמר ליח לך הזכן וקני הכי נמי הכא במאי עסקינן דאמר ליה לך משוך וקני מר סבר קפידא ומר סבר מראה מקום משוד משוד בישוך ישטרא שטרא האי דמובין ליה שטרא יום es wie folgt: wenn es sich im Gebiet des לחבריה צריך למיכתב ליה קני "הוא וכל שעבודא דביה אמר רב אשי אמריתה לשמעתא קמיה דרב כהנא "ואמרית ליה מעמא דכתב ליה הכי הא לא כתב ליה הכי לא קני וכי לצור על פי צלוחיתו ^{82,496} Fol.77 אמר אמימר אמימר לצור: אמר ולצור: Wenn er zu ihm gesagt hat: Geh, הלכתא אותיות נקנות במסירה"ברבי אמר ליה רב 186.762 אשי לאמימר גמרא או סברא אמר ליה גמרא "רב 250.... אשי אמר סברא נמי הוא דאותיות מילי נינהו ומילי במילי לא מיכנין ולא והאמר רבה בר יצחק אמר 500 ממילי יבו בשרה "לפלוני וכתבו לו sist der Ansicht, er habe darauf geachtet, את השטר חוזר בשטר ואינו חוזר כשדה על מנת

א ה עד שישכיר מקומו ברה״ר M S ממאן אוגר ה"ק ואם ברשות + B 9 אי...קאמר אד שישכור את בקומו דקאמר הכי קאמר + B 10 אי...קאמר הכי קאמר דקמר + M 12 איווער און M 14 און בקני + M 14 און אוגרי + M 14 און אוגרי און ברשור און אוגרי און אוגרי און אוגריי אוגריי אוגריי און אוגריי אוגריי און אוגריי און אוגריי און אוגריי און אוגריי און אוגריי אוגריי אוגריי און אוגריי אוגריי אוויי אוגריי הוא וכל שעבודיה אמר P 15 ואמרה. M ואמר די אי לא בתב 10 M א"ל (אמרי ליח?) P 17 ליה M 10 ברבי 19 אמר ר א 20 m + זו. P ברבי

durch das Ziehen in einer Seitengasse und einem beiden gehörenden Hof, und durch das Hochheben überall erwerbe!? --Unter Ziehen, von dem er spricht, ist zu verstehen, wenn man es vom öffentlichen Gebiet nach einer Seitengasse zieht. -Wieso heisst es demnach: oder den Platz gemietet hat, von wem sollte man denn das öffentliche Gebiet mieten!? — Er meint Eigentümers befindet, so erwirbt man es nur dann, wenn man den Platz gemietet hat. — Demnach lehren Abajje und Raba nach der Ansicht Rabbisⁿ!? R. Aši erwitritt den Besitz an und erwirb es, so ist dem auch so", hier aber wird von dem Fall gesprochen, wenn er zu ihm gesagt hat: geh, ziehe es an und erwirb es; einer und der andere ist der Ansicht, er habe ihm nur die Stelle zeigen wollen.

R. Papa sagte: Wenn jemand an seinen Nächsten einen Schein verkauft, so muss er ihm schreiben: erwirb ihn und alle in ihm enthaltenen Rechte. R. Aši sagte: Ich trug diese Lehre R. Kahana vor und sprach zu ihm: Also nur wenn er ihm

dies geschrieben hat, wenn er es ihm aber nicht geschrieben hat, erwirbt dieser sie nicht, — hat er ihn denn nötig, um damit eine Flasche zu verpfropfen Pren Er erwiderte mir: Freilich, zum Verpfropfen¹¹⁷.

Amemar sagte: Die Halakha ist, dass Schriftstücke durch die Einhändigung erworben werden, nach der Ansicht Rabbis. R. Asi sprach zu Amemar: Ist dies eine Ueberlieferung oder ist dies nur einleuchtend? Dieser erwiderte: Es ist eine Ueberlieferung. R. Aši sagte: Dies ist auch einleuchtend, denn Schriftstücke sind nur Worte, und Worte können nicht durch Worte "erworben werden. — Etwa nicht, Rabba b. Jichaq sagte ja im Namen Rabhs: Es gibt zwei Scheine119; [sagte er:] erwerbet dieses Feld120für jenen und schreibt ihm den Schein¹²¹, so kann er¹²² hinsichtlich des Scheins zurücktreten, nicht aber hinsichtlich des Felds; wenn aber: unter der Bedingung, dass ihr ihm den

114. Dass eine Sache auf öffentlichem Gebiet durch die Einhändigung erworben werde, während die Halakha nach den Rabbanan zu entscheiden ist. 115. Dass man durch die Einhändigung allein erwibt, auch nach der Ansicht der Rabbanan. 116. Das Papier an sich ist wertlos u. der Käufer wollte selbstverständlich nur die im Schein enthaltenen Rechte erwerben. 117. Und da der Preis für das Papier zu hoch ist, so ist dies ein auf Irrtum beruhender Kauf u. der Käufer kann gegen Rückgabe des Schriftstücks sein Geld zurückerhalten.. 118. Durch einen Schein, vielmehr ist eine Einhändigung erforderlich. 119. Die halakhisch von einander verschieden sind. den Leuten, zu denen er dies sagt, durch Handschlag abtritt. 121. Die Schenkungsurkunde, durch welche die Rechte des Beschenkten gesteigert werden. 122. Solange die Urkunde dem Empfänger

Schein schreibt , so kann er zurücktreten sowo! hinsichtlich des Scheins als auch hinsichtlich des Felds R. Hija b. Abin aber sagte im Namen R. Honas, es gebe drei Scheine; zwei, von welchen wir gesprochen haben, und einen in dem Fall, wenn der Verkäufer den Schein im voraus geschrieben hat, wie wir gelernt haben: man schreibe dem Verkäufer einen gegen ist; sobald [der Käufer] das Grundstück in Besitz genommen hat, wird der Schein miterworben, wo er sich auch befindet. Das ist es, worüber wir gelernt haren, werden erworben mit Gütern, die eine Sicherheit gewähren, durch Geldzahlung, Schein und Besitznahme !? Anders ist es, wenn es durch Vermittlung erfolgt. So wird auch eine Münze durch מולים אין הרמים אין הרמים לעוד ווו יחכמים אימרים אין הרמים לעודה במאתים זוו יחכמים אימרים אין הרמים מים לעודה במאתים זוו יחכמים אימרים אין הרמים מים המים לעודה במאתים זוו יחכמים אימרים אין הרמים מים לעודה במאתים זוו יחכמים אימרים אימרים אין הרמים מים לעודה במאתים זוו יחכמים אימרים אים הרמים מים לעודה במאתים זוו יחכמים אימרים אימרים אימרים אימרים אימרים אימרים אימרים מים לעודה במאתים הרמים מים לעודה במאתים אומרים אימרים א Tausch nicht erworben, durch Vermittlung eines Grundstücks aber wird sie dadurch wol erworben. R. Papa hatte zwölftausend Zuz von den Hozäern zu bekommen, und trat sie R. Semuél b. Aha mittelst seiner Stubenschwelle ab. Als dieser sich auf der Rückreise befand, ging er ihm bis Tavakh entgegen.

שתכתבו לו את השבר הוזר בין בשבר כין בשדה ורב חייא בר אבין אמר רב הונא שלשה שמרות הן תרי הא דאמרן אידך אם קדם מוכר וכתב את כסו.b השמר כאותה ששנינו כותבין שמר למוכר אם כיל פי שאין לוקח עבו כיון שהחזיק זה בקרקע נקנה שמר ככל מקום שהוא וזו היא ששנינו נכסים שאין להן אחריות נקנין עם נכסים שיש להן אחריות בכסף ושטר וחזקה אגב שאני דהא מטבע דלא "מיים ניקני בחליפין ואנב ארעא ניקני כי הא דרב פפא Schein, auch wenn der Käufer nicht zu- יי המאי אקנינהו ניהליה עלפי זמי בי המאי אקנינהו ניהליה ייי אולפי זמי בי המאי אקנינהו ניהליה ייי לרב שמואל בר אחא אגב אסיפא דביתיה בי אתא נפק לאפיה עד תווך: אבל לא מכר לא את העברים מאר ולא את המרצופין ולא את האנתיקי וכי: מאי אנתיקי אמר רב פפא עיסקא"דבגווה:

ben; Güter, die keine Sicherheit gewäh- הקרון לא מכר את הפרדית מכר את הפרדית מכר את הפרדית הקרון לא Bm,40h בכרדית לא מכר את הקרון מכר את הצמד לא מכר את הבקר מכר את הבקר לא מכר את הצמד רבי יהודה אומר הדמום מידיעין כיצד אמר לו מבור לו צימרך במאתים זוז הדבר ידיע שאין ראיה:

> גמרא. תני רב תחליפא בר"אבימי קמיה דרבי אכחו מכר את הקרון מכר את הפרדות והא אנן לא מכר תנן אמר ליה איסמייה אמר ליה לא דאית בה M/23תואך M 22 ובשטר ובחזקה M 21 B 24 מערכא.

Nicht aber hat er die Besatzung, die Säcke und die Ladung mitverkauft. Was heisst Ladung? R. Papa erwiderte: Die in diesem sich befindliche Ware.

ENN JEMAND EINEN WAGEN VERKAUFT HAT, SO HAT ER NICHT DIE MAULTIERE MITVERKAUFT, UND WENN ER DIE MAULTIERE VERKAUFT HAT, SO HAT ER NICHT DEN WAGEN MITVERKAUFT. WENN JEMAND DAS JOCH VERKAUFT HAT, SO HAT ER NICHT DIE RINDER MITVERKAUFT, UND WENN ER DIE RINDER VERKAUFT HAT, SO HAT ER NICHT DAS JOCH MITVERKAUFT. R. JEHUDA SAGT, DER KAUFPREIS ENTSCHEI-DET DIES; WENN ER ZUM BEISPIEL ZU IHM GESAGT HAT: VERKAUFE MIR DEIN JOCH FÜR ZWEIHUNDERT ZUZ, SO IST ES KLAR, DASS DAS JOCH ALLEIN NICHT ZWEIHUNDERT Zuz wert ist. Die Weisen aber sagen, der Kaufpreis beweise nichts.

GEMARA. R. Tahlipha b. Abimi lehrte vor R. Abahu: Wenn jemand den Wagen verkauft hat, habe er auch die Maultiere mitverkauft. — Wir haben ja aber eine Lehre, dass er sie nicht mitverkauft habe!? Jener fragte: Soll ich es streichen!? Dieser 123. Erst dann soll er das Feld erwerben. nicht eingehändigt worden ist. noch einen Käufer für sein Feld hatte. 125. Mobilien, die veräussert werden können.

mobilien, die stets im Besitz dessen verbleiben, der Rechte auf sie hat. 127. Hier heisst es also, dass der Käufer den Schein erwerbe noch bevor er ihm eingehändigt worden ist, also durch die mündliche 128. Cf. S. 622 Z. 1 ff. 129. Er trat ihm diese ab u. damit auch das bei

seinen Schuldnern befindliche Geld.

ביבר את הצביד תותהום בתנותוך באדוקון בו: לא מבר את הבקר יכון: היכי דמי אילימא דקרו לצימדא צימדא ולכקר כקר פשימא צימדא זכין ליח בקר לא ובין ליח ואלא דקרו ליח נמי לבקר צימדא כוליה זבין ליה לא צריכא באתרא דקרו ליה לצימדא צימדא ולבקר בקר ואיכא גמי דקרו לבקר צימדא רכי יהודה סבר הדמים מודיעין ורבגן כברי אין הדמים ראיה ואי אין הדמים ראיה ליחני ביצול מקח וכי תימא ביצול מקח לרבגן לית Fol.78 שת. המוכר כפר תורה שומה ולא והתנן רבי יהודה אומר המוכר כפר תורה שת man auch die Rinder Joch nennt, so hat בהמה ומרגלית אין להן אונאה אמרו לו לא אמרו אלא את אלו מאי אין "דמים ראיה נמי "דקתני דהוי בישות מקה ואיבעית אימא כי אמור רבנן אונאה ובימול מקח בכדי שהדעת מועה אבל בכדי שאין

מוכר את החפיר לא מכר בליי נחים המדיונו אומר מבר מבר בליו רבי יהודה אומר פעמים מבירון פענים אינו ניבירון ביצד הוה חמיר לפניי וכנו הנו ואמר הי הכור בי שמירל זה בינו בנו

גמרא. אמר עולא מחלוקת בשק ודיםקיא וכומני דתנא קמא סבר סתם חמור "לרכוב קאי ונחום

ליה + M בשאדו' + M 27 דרובא קרו + M 25 א ליה + M 25 M = 30 בישור M = 20 הקל ההוי M = 28מקח חני מילי בכדי + M 32 $^{\circ}$ לא - M 31 בעלמא M/35 | may regree M/34 | M/35 |

erwiderte: Nein, beziehe deine Lehre auf den Fall, wenn sie angebunden waren.

WENN JEMAND DAS JOCH VERKAUFT HAT, SO HAT ER NICHT DIE RINDER MIT-VERKAUFT &c. In welchem Fall, wollte man sagen, wenn man das Joch Joch und die Rinder Rinder nennt, so ist dies ja selbstverständlich, er hat ihm ja nur ein Joch verkauft und keine Rinder, und wenn er ihm ja alles verkauft!? — In dem Fall, wenn man gewöhnlich das Joch Joch und die Rinder Rinder nennt, und manche auch die Rinder Joch nennen; R. Jehuda יהב ליה: sagt, der Kaufpreis entscheide dies, und die Weisen sagen, der Kaufpreis beweise nichts. — Wenn der Kaufpreis auch nichts beweist, aber immerhin sollte doch der Kauf aufgehoben werden !!? Wolltest du בורין מכורין המוריך הוא אין כליו מכורין: oerwidern, die Rabbanan seien nicht der Ansicht, dass der Kauf aufgehoben werde, so wird ja gelehrt: R. Jehuda sagt, wenn jemand eine Gesetzrolle, ein Vieh oder eine Perle verkauft, so gebe es hierbei keine Uebervorteilung. Jene erwiderten ihm: Sie sagten es nur von diesen". — Unter "der Kaufpreis beweise nichts" ist eben zu ver-

stehen, der Kauf sei aufgehoben. Wenn du aber willst, sage ich: nur in dem Fall, wo ein Irrtum'imöglich ist, sagen die Rabbanan, dass eine Uebervorteilung vorliege oder der Kauf aufgehoben sei, nicht aber, wenn ein Irrtum nicht möglich ist¹³⁵, und er hat es ihm wahrscheinlich als Geschenk gegeben.

ENN JEMAND EINEN ESEL VERKAUFT HAT, SO HAT ER DAS SCHIRRZEUG NICHT MITVERKAUFT; NAHUM DER MEDER SAGT, ER HABE AUCH DAS SCHIRRZEUG MIT-VERKAUFT. R. JEHUDA SAGT, ZUWEILEN SEI ES MITVERKAUFT UND ZUWEILEN SEI ES NICHT MITVERKAUFT, UND ZWAR: WENN DER ESEL VOR IHM STAND UND SEIN SCHIRR-ZEUG ANHATTE, UND ER ZU IHM SAGTE: VERKAUFE MIR DIESEN DEINEN ESEL, SO IST DAS SCHIRRZEUG MITVERKAUFT, WENN ABER: IST DAS DEIN ESEL 30? SO IST DAS SCHIRR-ZEUG NICHT MITVERKAUFT.

GEMARA. Ûla sagte: Sie streiten nur über Sack, Satteltasche und Kumani¹⁵⁷; der erste Autor ist der Ansicht, ein Esel sei allgemein zum Reiten bestimmt¹³⁸, und

130. Die Maultiere an dem Wagen. 131. Wenn der Käufer einen um ein Sechstel zu hohen Preis bezahlt hat; cf. S. 642 Z. 21ff. 132. Und nur die Differenz herauszuzahlen sei. jener Lehre (cf. S. 667 Z. 3ff.) aufgezählten Gegenständen; bei allem anderen hat das Gesetz von der Uebervorteilung statt, nach welchem in manchen Fällen der Verkauf aufgehoben u. in manchen die Differenz 134. Im Wert der verkauften Sache. 135. Im Fall unsrer Mišnah ist herauszuzahlen ist. ein Irrtum im Wert der Sache ausgeschlossen, da das Joch im Vergleich zu den Rindern einen ganz minimalen Wert hat. 136. So verkaufe ihn mir. 137. Wird weiter erklärt. diese Dinge sind beim Reiten nicht erforderlich, sondern nur beim Lastführen.

Nahum der Meder ist der Ansicht, ein Esel sei allgemein zum Lastführen bestimmt; Sattel, Decke, Gurt und Brustriemen sind aber nach aller Ansicht mitverkauft. Man wandte ein: [Sagte jemand:] ich verkaufe dir einen Esel samt dem Schirrzeug, so hat er Sattel, Decke, Gurt und Brustriemen mitverkauft, nicht aber hat er Sack, Satteltasche und Kumani mitverkauft; alles, was sich auf ihm befindet, so hat er dies alles mitverkauft. Also nur wenn er zu ihm gesagt hat: den Esel samt dem Schirrzeug, hat er Sattel und Decke mitnicht gesagt hat!? Auch wenn er zu ihm nicht gesagt hat: den Esel samt dem Schirrzeug, hat er Sattel und Decke erworben, nur lehrt er uns folgendes: selbst samt dem Schirrzeug, hat er Sack, Satteltasche und Kumani nicht miterworben. Was ist Kumani? R. Papi b. Semuél erwiderte: Ein Frauensitz".

Sie fragten: Streiten sie nur über den Fall, wenn sie sich auf ihm"befunden hatten, während hinsichtlich des Falls, wenn sie sich auf ihm nicht befunden hatten,

המדי סבר סתם המור למשאוי קאי אבר איכה ומרדעת קילקלי וחכק דברי הכל מכורין מיתיבי חמור וכליו אני מוכר לך הרי זה מכר את האוכף ואת המרדעת ואת הקילקי ואת החבק אכל לא מכר שק ודיסקיא וכופני ובופן שאפר לו היא וכל מה שעליה הרי כולן מכורין בעמא דאמר ליה חמור וכליו הוא דקני אוכף ומרדעת הא לא אמר ליה הכי לא הוא הדין דאף על גב דלא אמר ליה חמור וכליו נמי אוכף ומרדעת מכורין והא קמשמיי wenn er aber zu ihm gesagt hat: ihn und יי דיסקיא שק ודיסקיא של גב דאמר ליה המור וכליו שק ודיסקיא וכומני לא קני מאי בומני אמר רב פפא בר שמואל מרכבתא דנשו: איבעיא להו בעודן עליו מחלוקת אבל "בשאינן עליו מודה להו נהום 'המדי או דלמא "בשאיגן עליו מחלוקת אבל בעודן עליו מודו ליה erworben, nicht aber, wenn er es zu ihm וכל מה זכל הוא וכל שאמר לו הוא וכל מה פרשמים שמע ובזמן שאמר לו הוא וכל שעליו הרי כולן מכורין אי אמרת בשלמא בעודן עליו מחלוקת הא מני רבגן היא אלא אי אמרת בשאין עודן עליו מחלוקת אבל בעודן עליו דברי חכל מכורין הא מני "לעולם בשאין עודן עליו wenn er zu ihm gesagt hat: den Esel 20 מחלוקת ורבנן היא"ואימא ובזמן שאמר לו הוא וכל מה שראוי להיות עליו תא שמע רבי יהודה אומר פעמים מכורין"פעמים שאינן מכורין מאי לאו אמאי דקאמר תנא קמא קאי רבי יהודה לא רבי יהודה שילקלי B 38 קיל וחבק M 37

M 41 בשאין עודן עליו M 40 און מור וכליו לא M 39 איש מדאי לרבגן דאין מכורין או42 איש מדאי מדאי M 44 א נחום המדי ולא רבנן + M 43 דמכורין וה ק בזמן.

Nahum der Meder ihnen beipflichte¹⁴¹, oder streiten sie über den Fall, wenn sie sich auf ihm nicht befunden hatten, während hinsichtlich des Falls, wenn sie sich auf ihm befunden hatten, die Rabbanan Nahum beipflichten? - Komm und höre: Wenn er aber zu ihm gesagt hat: ihn und alles, was sich auf ihm befindet, so ist dies alles mitverkauft. Allerdings ist hier, wenn du sagst, sie streiten über den Fall, wenn sie sich auf ihm befunden hatten, die Ansicht der Rabbanan vertreten, wessen Ansicht aber ist hier vertreten, wenn du sagst, sie streiten über den Fall, wenn sie sich auf ihm nicht befunden hatten, während hinsichtlich des Falls, wenn sie sich auf ihm befunden hatten, alle übereinstimmen, dass alles mitverkauft sei"? Tatsächlich streiten sie über den Fall, wenn sie sich auf ihm nicht befunden hatten, und zwar ist hier die Ansicht der Rabbanan vertreten, nur lese man wie folgt: wenn er aber zu ihm gesagt hat: ihn und alles, was man auf ihn legen kann. - Komm und höre: R. Jehuda sagt, zuweilen sei es mitverkauft und zuweilen sei es nicht mitverkauft. R. Jehuda bezieht sich ja wahrscheinlich auf das, wovon der erste Autor spricht¹⁴³. — Nein, R.

^{140.} Die oben 139. Eine Art Sattel mit Zelt, wie er noch jetzt im Orient im Gebrauch ist. genannten Gegenstände auf dem Esel beim Verkauf. 141. Dass diese Dinge nicht mitverkauft sind. 142. Diese Lehre spricht ausdrücklich von dem Fall, wenn die Gegenstände sich auf dem Esel befunden hatten, u. im 1. Fall heisst es, dass sie nicht mitverkauft sind. 143. Und RJ. spricht ausdrücklich von dem Fall, wenn das Schirrzeug sich auf dem Esel befindet.

מלתא אהריתי קאמר אמר ליה רבינא לרב אשי Col.b תא שמע מכר את הקרון לא מכר את הפרדות 85.776 ותני רב תחליפא בר מערכא קמיה דרבי אבחו מכר את הקרון מכר את הפרדות ואמר ליה והא אגן לא מכר תגן ואמר ליה איסמייה ואמר ליה לא תיתרגם מתניתיך"באדוקים בו מכלל דמתניתין בשאין אדוקים בו ומדרישא בשאין עודן עליו סיפא נמי בשאין עודן עליו אדרבה אימא רישא אבל לא מכר לא את העבדים "ולא את האנתיקי ואמרינן ים מו ומדרישא של הבנוה ומדרישא יוסקא"דבנוה ומדרישא יוסקא"דבנוה ומדרישא יוסקא"דבנוה ומדרישא יוסקא"דבנוה ומדרישא בעודן עליו סיפא נמי בעודן עליו אלא תנא מילי מילי קתני: (סימן"זגם נסן) אמר אביי רבי"אליעזר ורבן שמעון בן גמליאל ורבי מאיר ורבי נתן וסומכום ונחום"המדי כולהו סכירא להו כי מזכין איניש מידי הפים רבי "אליכור דתנן רבי הובין רבי אליכור דתנן רבי הובין רבי אליכור דתנן רבי הובין רבי אליכור דתנן רבי הובין 'אליעזר אומר המוכר את בית הכד מכר את הקורה "רבן שמעון בן גמליאל דתגן רבן שמעון בן גמליאל "68" אומר המוכר את העיר מכר את הסנטר רבי מאיר דתניא °רבי מאיר אומר מכר את הכרם מכר 10.65° 20 תשמישי הכרם רבי נתן וסומכום ביצית ודוגית 20 נהום °המדי הא דאמרן: רבי יהודה אומר פעמים מכורין וכו": מאי שנא חמורך זו ומאי שנא המורך הוא אמר רבא חמורך זו ידע דחמרא דידיה הוא בשאדו' + M 46 לא את המרצופין M 45 M 50 אלעזר P 49 אלעזר P 48

רתנן. M 52 | רשב"ג דתנן — P 51 |

Jehuda spricht von einem ganz anderen Fall. Rabina sprach zu R. Aši: Komm und höre: Wenn jemand einen Wagen verkauft hat, so hat er die Maultiere nicht mitver-5 kauft. Hierzu lehrte R. Tahlipha b. Maâraba"vor R. Abahu, wenn jemand einen Wagen verkauft hat, habe er auch die Maultiere mitverkauft, und dieser erwiderte ihm: wir haben gelernt, dass er nicht ner, ob er dies streichen solle, und dieser erwiderte ihm, dass er dies nicht tue, sondern sie auf den Fall beziehe, wenn sie angebunden waren. Demnach spricht die gebunden waren, und wenn die erstere von dem Fall spricht, wenn sie "nicht dabei waren, so spricht ja auch die andere von dem Fall, wenn sie nicht dabei wa-Im Gegenteil; wie ist die vorangehende Lehre zu erklären: nicht aber hat er die Besatzung und die Ladung mitverkauft, und auf unsre Frage, was unter Ladung zu verstehen sei, erwiderte R. Papa: die darin befindliche Ware; wenn nun die vorangehende von dem Fall spricht, wenn sie 45 dabei waren, so spricht ja die folgen-

de ebenfalls von dem Fall, wenn sie dabei waren. Vielmehr lehrt es der Autor von verschiedenen Fällen¹⁴⁰.

Abajje sagte: R. Eliêzer, R. Simôn b. Gamaliél, R. Meír, R. Nathan, Symmachos und Nahum der Meder sind sämtlich der Ansicht, dass wenn jemand etwas verkauft, er auch alle dazu gehörenden Benutzungsgeräte mitverkaufe. R. Eliêzer, denn es wird gelehrt: R. Eliêzer sagt, wenn jemand eine Oelmühle verkauft hat, habe er auch den Pressbalken mitverkauft. R. Šimôn b. Gamaliél, denn es wird gelehrt: R. Šimôn b. Gamaliél sagt, wenn jemand eine Stadt verkauft hat, habe er auch den Santer mitverkauft. R. Meir, denn es wird gelehrt: R. Meir sagt, wenn jemand einen Weinberg verkauft hat, habe er auch die Gebrauchsgegenstände des Weinbergs mitverkauft. R. Nathan und Symmachos lehrten dies hinsichtlich des Kahns und des Fischerboots¹⁴⁷. Nahum der Meder lehrte das, wovon wir hier gesprochen haben¹⁴⁸.

R. Jehuda sagt, zuweilen sei es mitverkauft und zuweilen sei es NICHT MITVERKAUFT &c. Welchen Unterschied gibt es zwischen dem Fall, wenn er sagte: diesen deinen Esel, und dem Fall, wenn er sagte: ist es dein Esel? Raba erwiderte: [Sagte er:] diesen deinen Esel, so sagte er es ihm, da er doch wusste, dass

145. Die strittigen Gegenstände beim Verkauf. 144. Unser Text hat oben אבימי. 146. Aus den hier angezogenen Lehren ist also weder das eine noch das andere zu entnehmen. diese beim Verkauf eines Schiffs mitverkauft sind; cf. ob. S. 1131 Z. 16ff. 148. Dass beim Verkauf eines Esels auch das Schirrzeug mitverkauft sei.

es sein Esel ist, nur wegen des Schirrrengs, [wenn er aber sagte:] ist es dein Escl, so wusste et nicht, dass es sein Escl ist, und meinte es wie folgt: ist es dein Esel, so verkaufe ihn mir.

ENN JEMAND EINE ESELIN VER-KAUFT HAT, SO HAT ER DAS FÜL-LEN MITVERKAUFT; HAT ER EINE KUH VERKAUPT, SO HAT ER DAS KALB NICHT MISTPLATZ VERKAUFT HAT, SO HAT ER DEN MIST MITVERKAUFT; WENN EINEN BRUNNEN, SO HAT ER DAS WASSER MIT-VERKAUFT; WENN EINEN BIENENSTOCK, SO EINEN TAUBENSCHLAG, SO HAT ER DIE TAUBEN MITVERKAUFT.

GEMARA. In welchem Fall, hat er zu ihm gesagt: sie und ihr Kalb, so sollte dies auch von Kuh und Kalb gelten, 20 und sagte er nicht: sie und ihr Kalb, so sollte es auch nicht von Eselin und Füllen gelten!? R. Papa erwiderte: Wenn er zu ihm gesagt hat, er verkaufe ihm eine säugende Eselin oder eine säugende Kuh; allerdings ist bei einer Kuh anzunehmen, er habe es ihm wegen der Milch 150 gesagt,

wozu brauchte er es aber von einer Eselin zu sagen? wahrscheinlich meinte er es, er verkaufe ihm diese samt ihrem Füllen. — Weshalb heisst es sejah 151? — Weil es einem Lockruf [siha] folgt¹⁵².

R. Semuél b. Nahman sagte im Namen R. Johanans: Es heisst: Daher sagen die Herrschenden's: kommt nach Hesbon. Unter Herrschenden sind diejenigen zu verstehen, die ihren Trieb beherrschen; kommt nach Hesbon, kommt, wir wollen die Rechnung [hešbon] der Welt aufstellen: den Verlust' durch das Gebot im Vergleich zum Gewinn', und den Gewinn 155 durch die Uebertretung im Vergleich zum Verlust 150. Ausgebaut und errichtet; wenn du so handelst, so wirst du ausgebaut in dieser Welt und errichtet in der zukünftigen Welt sein. Die Stadt Sihon; wenn ein Mensch sich als Eselfüllen betrachtet, das einem Lockruf [siha] folgt, so heisst es über ihn: 157 denn ein Feuer ging aus von Hesbon &c., ein Feuer geht aus von denen, die rechnen, und verzehrt diejenigen, die nicht rechnen; und eine Flamme von der Stadt Sihon, von der Stadt der Frommen, und verbrennt die Frevler, die Sihon genannt werden. Sie verzehrt Ar-

150. Dass er ihm eine Milchkuh verkaufe. 149. Dass das Kalb mitverkauft sei. hebr. Wort für Füllen. 152. Während für ein ausgewachsenes Tier eine Peitsche erforderlich ist. 153. Num. 21,27. 154. So nach der t.schen Auslegung; richt. die Spruchdichter. 156. In der zukünftigen Welt. 157. Num. 21,28. 158. Wahrscheinl. weil sie dem Lockruf (siha) ihres bösen Triebs folgen. Eine ganz andere Lesart haben hier die kursirenden Ausgaben.

והאי דקא אמר ליה זו משום כליו קאמר ליה חמורך הוא דלא ידי, דהמרא דידיה הוא והכי קאמר ליה חמורך היא שתמברנה לי:

וו.ווו בינו את החמיר מבר את הסיה מבר את תפרה לא מכר את בנה מכר אשפה מכר י יובלבו בוב בור כובר , כונריונו ניבר ביותר ביבר דבורים מכר שיבך מכר יונים:

היכי דמי אי דאמר ליה היא ובנה אפילו פרה ובנה נמי אי דלא אמר ליה היא ובנה אפילו חמור נמי לא אמר רב פפא דאמר ליה יים EINEN יים לא אמר רב פפא דאמר ליה חמור מניקה ופרה מניקה אני מוכר לך בשלמא פרה איכא למימר להלבה בעי לה אלא חמור מאי קאמר ליה שמע מינה היא ובנה קאמר ליה ואמאי קרי ליה סיח"שמחלך אחר סיחה נאה: אמר רבי HAT ER DIE BIENEN MITVERKAUFT; WENN שמואל בר"נהמן אמר רבי"יותנן מאי דכתיב על כן לי שואל בר"נהמן אמר רבי"יותנן מאי דכתיב על כן יאמרו המשלים וגו' המושלים אלו המושלים ביצרם הפסד השבון בואו ונחשב חשבונו של עולם הפסד מצוה כנגד שברה ושבר עבירה כנגד הפסדה תבנה ותכונן אם אתה עושה כן תכנה בעולם הזה ותכונן לעולם הכא עיר סיחון אם משים אדם עצמו כעיר אות שמחלך אחר סיחה נאה מה כתיב אחריו כי אש יצאה מחשבון וגו' תצא אש ממחשבין ותאכל את שאינן מחשבין להבה מקרית סיחון מקרית צדיקים "ותאכל את הרשעים שנקראו "סיחון אכלה

V 54 נחמני א״ר פפא + M 53 שיחין. B 57 ה בל אה ר - האכל אה ר - B 50

יור ביותב זה המחלך אחר יצהו ביניר זה שבחלך אחר כיחה נאה בעלי במות ארגן אלו גכי הרוה 21.28 אחר ונירם אמר רשי אין רם אבד השבון אבד השבונו מ 1200 של עולם עד דיכן 'חמתן עד שיכא דין ונשים עד הפולים לבה עד שתכא אש שאינה צריכה ניפוח עד מידבא die Hochmütigen." Wir beschossen sie fui-עד שתדאים נשמתן ואמרי לה עד דעביד מאי דבעי: אמר רב יהודה אמר רב כל הפורש מדברי תורה "אש אוכלתו שנאמר ונתתי אתן פני בחם מהאש זכים יצאו והאש תאכלם כי אתא רב דימי אמר רבי יונתן כל הפורש 'נצמו מדברי תורה נופל בניהנם (din]." Wir verwüsteten bis Nophah; bis ein שנאמר אדם תועה מדרך השכל בקהל רפאים ינוח 2000 ואין רפאים אלא גיהנם שנאמר ולא ידין כי רפאים שם בעמקי שאול קראיה: מכר אשפה מכר זכלה יבוי: תגן חתם כל הראוי למזכח ולא לכדק חבית יי ולא לבדק הבית ולא למובה לא למובה ולא לבדק הבית füllt hat. מונלין בחן ובמח שבתוכן ביצד הקדיש בור מלאה מים אשפות מלאות זכל שובך מלא יונים שדה מלאה עשבים אילן נשוי פירות מועלין בהן ובמה שבתוכן אכל הקדיש כור ואחר כך נתמלא מים יונים אילן ואחר כך נשא פירות שדה ואחר כך א בו בות הרוח נופר בגיהנם + B 58

של אמר הקב"ה. M + אמרו דו רשע + B 50 M -ועוסק ברברי סיחה א 1 M יוחגן M 62 עצמי.

Tiefen der Unterwelt ihre Geladenen.

Moab; darunter ist derjenige zu verstehen, der seinem Trieb folgt, gleich einem Eselfüllen [âjir], das einem Lockruf folgt." Die Bewohner der Höhen des Arnon; das sind ram?; der Freyler sagt, es gebe keinen Höchsten [en ram]. Verloren ist Hesbon; verloren ist die Rechnung der Welt. Bis Dibon; warte bis das Gericht kommt [bo Feuer kommt, das des Anfachens [nipuah] nicht braucht." Bis Medba; bis ihre Seele verschmachten [daáb] wird. Manche erklären: Bis er seinen Wunsch [maj debaî] er-

R. Jehuda sagte im Namen Rabhs: Wenn jemand sich von den Worten der Gesetzlehre trennt, so verzehrt ihn ein Feuer, denn es heisst: 1ch will mein .1n-משפה ואחר כך נתמלאה זכל שוכך ואחר כך נתמלאה זכל שוכך ואחר כך נתמלא sie entgangen und das Feuer soll sie verzehren. Als R. Dimi kam, sagte er im Namen R. Jonathans: Wenn jemand sich von den Worten der Gesetzlehre trennt, so stürzt er ins Fegefeuer, denn es heisst:103 Ein Mensch, der vom Weg der Klugheit abirrt. wird in der Versammlung der Schatten ruhen, und unter Schatten ist das Fegefeuer zu verstehen, denn es heisst:104 Und er weiss nicht, dass die Schatten dort sind, in den

WENN JEMAND EINEN MISTPLATZ VERKAUFT HAT, SO HAT ER AUCH DEN MIST MITVERKAUFT &c. Dort wird gelehrt: An allem, was für den Altar und nicht für den Tempelreparaturfonds, für den Tempelreparaturfonds und nicht für den Altar oder weder für den Altar noch für den Tempelreparaturfonds107 geeignet ist, begeht man eine Veruntreuung¹⁰⁸, und auch an dem, was sich darin befindet. Zum Beispiel: wenn jemand einen mit Wasser gefüllten Brunnen, einen Mistplatz voll Mist, einen Taubenschlag voll Tauben, ein Feld voll Kräuter oder einen mit Früchten beladenen Baum geweiht hat, so begeht man eine Veruntreuung an diesen und an dem, was sich in ihnen befindet. Wenn aber jemand einen Brunnen geweiht hat und er nachher mit Wasser gefüllt worden ist, einen Mistplatz und er nachher mit Mist gefüllt worden ist, einen Taubenschlag und er nachher mit Tauben gefüllt worden ist, einen Baum und er nachher mit Früchten beladen worden ist oder ein Feld

159. Num. 21,30. 160. Dh. es gibt keinen, der den Menschen zur Rechenschaft zieht. 161. Gott, der die Frevler bestrafen will. 161. Ez. 15,7. 162. Darunter wird die Gesetzes-163. Pr. 21,16. kunde verstanden; cf. Jer. 23,29. 164. Ib. 9,18. 165. Tiere od. Speisen, 166. ZBs. Edle Metalle udgl. die auf dem Altar als Opfer dargebracht werden. die im Tempel überhaupt nicht verwendbar sind; solche werden verkauft u. der Erlös kommt in die Tem-168. Wenn jemand etwas, das dem Heiligtum gehört, niessbraucht, so begeht er eine Veruntreuung am Heiligtum u. muss ausser der erhöhten Ersatzleistung ein Schuldopfer darbringen; cf. Lev. 5,15ff.

und es nachher mit Kräutern gefüllt worden ist, so begeht man eine Veruntreuung nur an diesen nicht aber an dem, was sich in diesen befindet" Worte R. Jehudas. R. Jose sagt, wenn jemand ein Feld oder einen Baum geweiht hat, so begeht man eine Veruntreuung an diesen und an dem, was auf diesen nachwächst, weil es Erzeugnisse von Geheiligtem sind. Es wird gelehrt: Rabbi sagte: Die An- ייסי אין אני רואה דברי Die An- קאמר והתניא אמר רבי יוסי אין אני רואה sicht R. Jehudas ist einleuchtend hinsichtlich eines Brunnens und eines Taubenschlags "und die Ansicht R. Joses ist einleuchtend hinsichtlich eines Felds und eines Baums. Was soll dies: einleuchtend sind die Worte, die Ansicht R. Jehudas sei einleuchtend hinsichtlich eines Brunnens und eines Taubenschlags, denn er streitet auch hinsichtlich eines Felds und eines Baums; wieso aber sagt er, die An- 20 ברבי שמעון סבר לה כרבי יוסי אבל בבור ושובך sicht R. Joses sei einleuchtend hinsichtlich eines Felds und eines Baums, wonach er auch hinsichtlich eines Brunnens und eines Taubenschlags streitet, -- R. Jose spricht ja nur von einem Feld und einem Baum ?? Wolltest du erwidern, er sage es

נתמלאה עשבים מועלין בהן ואין מועלין במה שבתוכן דברי רבי יהודה רבי יוסי אומר המקדיש את השדה ואת האילן מועלין בהן וכגידוליהם מפני שהן גידולי הקדש תניא אמר רבי נראין דברי רבי יהודה בבור ושוכך ודברי רבי יוסי בשדה ואילן האי מאי בשלמא נראין דברי רבי יהודה בבור ושובך מכלל דפליג"אשדה ואילן אלא גראין דברי רבי יוסי בשדה ואילן מכלל דפליג בבור ושובך והא רבי יוםי שדה ואילן קאמר וכי תימא לדבריו דרכי יהודה של רבי יהודה בשדה ואילן מפני שהן גידולי הקדש בשדה ואילן הוא דאינו רואה"הא בכור ושוכך רואה הכי קאמר גראין דברי רבי יהודה לרבי יוסי בבור ושובך "שאף רבי יוסי לא נחלק עליו אלא בשדה ואילן "אכל כבור ושוכך מודי ליה: תנו רכנן הקדישן 15 ריקנין ואחר כך נתמלאו מועלין בהן ואין מועלין במה שבתוכן רבי אלעזר ברבי שמעון אומר "אף מועלין במה שבתוכן אמר "רבת מחלוקת בשדה ואילן דתנא קמא סבר לה כרבי יהודה ורבי אלעזר דברי הכל מועלין בהן ואין מועלין במה שבתוכן אמר ליה אביי ואלא הא דתניא הקדישן מלאין

אבל בבו"ש מודה M 65 בשדה M 64 בשדה — M 63 ליה אלא ה״ק אמר רבי נראין 66 M שנתמלאו דאין מועלין M 68 אבל...ליה שר"י לא נחלק אלא – M 67 אבל...ליה מועלין בהן וכמה שבת׳ 69 V רבא P 70 בר.

nach der Ansicht R. Jehudas¹⁷², so wird ja gelehrt: R. Jose sagte: Hinsichtlich eines Felds und eines Baums erkenne ich die Ansicht R. Jehudas nicht an, denn es sind Erzeugnisse von Geheiligtem. Also nur hinsichtlich eines Felds und eines Baums erkennt er sie nicht an, wol aber hinsichtlich eines Brunnens und eines Taubenschlags. - Er meint es wie folgt: Die Worte R. Jehudas leuchten R. Jose ein hinsichtlich eines Brunnens und eines Taubenschlags, denn R. Jose streitet gegen ihn nur hinsichtlich eines Felds und eines Baums, während er ihm hinsichtlich eines Brunnens und eines Taubenschlags beipflichtet.

Die Rabbanen lehrten: wenn sie bleer geweiht und nachher gefüllt worden sind, so begeht man an ihnen eine Veruntreuung, nicht aber an dem, was sich in ihnen befindet. R. Eleâzar b. R. Simôn sagt, man begehe eine Veruntreuung auch an dem, was sich in ihnen befindet. Rabba sagte: Sie streiten nur über ein Feld und einen Baum; der erste Autor ist der Ansicht R. Jehudas, und R. Eleâzar b. R. Šimôn ist der Ansicht R. Joses, hinsichtlich eines Brunnens und eines Taubenschlags aber stimmen alle überein, dass man nur an diesen eine Veruntreuung begehe, nicht aber an dem, was sich in ihnen befindet". Abajje sprach zu ihm: Wie ist demnach folgende Lehre zu erklären: Hat man

169. Da es zur Zeit der Weihung nicht vorhanden war. 170. Die nach der Weihung gefüllt worden sind, dass an dem Inhalt keine Veruntreuung begangen werden könne. 171. Demnach pflichtet er R. Jehuda bei hinsichtlich eines Brunnens u. eines Taubenschlags. 172. Dieser sollte ihm wenigstens bezüglich dieser beiden Dinge beipflichten. 173. Worauf dies sich bezieht, wird weiter erklärt. 174. Da darüber auch R. Jehuda u. R. Jose nicht streiten.

מיעלין בהן ובמה שבתוכן ורבי אלעזר "ברבי שמעון מחלית ואי בשדה ואילן אמאי מחלית אלא "אמר Colb "רכה מהלוקת כבור ושובך אכל כשדה ואילן דברי הכל מועלין בהן ובמה שבתוכן ובבור ושובך בריקנין ist er hierbei entgegengesetzter Ansicht, במאי בליני ובמלאין במאי פליני בריקנין פליני בפלוגתא דרבי מאיר ורבנן דתנא קמא סכר לה כרבגן דאמרי אין אדם מקנה דבר שלא כא לעולם ורבי אלעזר ברבי שמעון סבר "ברבי מאיר דאמר אדם מקנה דבר שלא בא לעולם אימור דשמעת 320.93 ייס lich eines Felds und eines Baums aber ליה לרבי מאיר כגון פירות דקל דעבידי דאתו הני מי יימר דאתו אמר רבא משכחת לה במים הבאין 6886 מי דרך הצרו לבור ויונים הבאין דרך שוככו לשובך 1314140 ובמלאים במאי פליגי אמר רבא כגון שהקדיש בור סתם ורבי אלעזר"ברבי שמעון סבר לה כאבוה דאמר ידנין דין גבוה מדין הדיום מצי אמר וים מצי אמר הדיום מצי אמר וים מצי אמר הדיום מצי אמר is nens und eines Taubenschlags, wenn sie^m בירא זביני לך מיא לא זביני לך את דין גבוה"בירא אקדיש מיא לא אקדיש ותנא קמא סבר אין דנין דין גבוה מדין הדיום ודין הדיום לא"והתגן 'מכר בור מכר 80.780 מימיו אמר רבא מתניתין יחידאה היא דתניא מכר בור לא מכר מימיו רבי נתן אומר מכר בור מכר מימיו בי נתן אומר מכר בור מכר מימיו: Ansicht der Rabbanan, welche sagen, man M 73 | אי איתמר הכי איתמר M 72 | אי איתמר הכי איתמר + M 71 המר אמר + M 75 היה + M 74 ד"ג כדין הדי

והאנן תנן. 🛚 77

ליה 16 M – ותנא...הדיוט

sie voll geweiht, so begeht man eine Veruntreuung an ihnen und an dem, was sich in ilmen befindet. R. Eleâzar b. R. Šimôn ist hierbei entgegengesetzter Ansicht¹⁷⁸. Wieso wenn man sagen wollte, dass sie über ein Feld und einen Baum streiten¹⁷⁰. Vielmehr. sagte Rabba, sie streiten nur über einen Brunnen und einen Taubenschlag, hinsichtstimmen alle überein, dass man an diesen und an dem, was sich in ihnen befindet, eine Veruntreuung begehe. - Worin besteht ihr Streit hinsichtlich eines Brunleer waren, und hinsichtlich des Falls, wenn sie voll waren 178? - Hinsichtlich leerer führen sie denselben Streit wie R. Meir und die Rabbanan; der erste Autor ist der könne nicht das abtreten, was noch nicht auf die Welt gekommen 170 ist, und R. Eleâzar b. R. Simôn ist der Ansicht R. Meirs,

welcher sagt, man könne das abtreten, was noch nicht auf die Welt gekommen ist". -- Aber R. Meir sagt es ja nur von den Früchten einer Dattelpalme, die bestimmt kommen, von diesen aber weiss man ja nicht, ob sie kommen!? Raba erwiderte: Dies kann in dem Fall vorkommen, wenn das Wasser durch seinen Hof in den Brunnen 181 gelangt, oder wenn die Tauben durch seinen Schlag ist diesen Schlag gelangen. - Worin besteht ihr Streit hinsichtlich voller? Raba erwiderte: Wenn er einen Brunnen ohne Spezifizirung 183 geweiht hat; R. Eleâzar b. R. Šimôn ist der Ansicht seines Vaters, dass es sich beim Heiligen ebenso verhalte wie beim Profanen verhalte wie beim Profanen [der Verkäufer] sagen kann: ich habe dir nur den Brunnen verkauft, aber nicht das Wasser, ebenso auch beim Heiligen, er hat nur den Brunnen geweiht, aber nicht das Wasser, während der erste Autor der Ansicht ist, man vergleiche nicht das Heilige mit dem Profanen. — Gilt dies 185 etwa nicht auch vom Profanen, es wird ja gelehrt, dass wenn jemand einen Brunnen verkauft hat, er das Wasser mitverkauft habe!? Raba erwiderte: Diese Lehre vertritt die Ansicht eines einzelnen, denn es wird gelehrt: Wenn jemand einen Brunnen verkauft hat, so hat er das Wasser nicht mitverkauft; R. Nathan sagt, wenn jemand einen Brunnen verkauft hat, habe er auch das Wasser mitverkauft.

^{175.} Dass man nämlich an dem, was sich in diesen befindet, keine Veruntreuung begehe. auf dem Feld od. dem Baum wächst, ist ein richtiges Erzeugnis von Geheiligtem u. man sollte daran eine Veruntreuung begehen. 177. Zur Zeit der Weihung, u. nachher gefüllt worden sind. den Früchten eines Baums od. eines Felds ist der Grund klar, denn es sind Erzeugnisse von Geheiligtem. 179. Der Inhalt, der nach der Weihung zugekommen ist, gehört nicht dem Heiligtum, u. man begeht daran keine Veruntreuung. 180. Die Weihung erstreckte sich auch auf die erst später hinzugekom-181. Und der Brunnen sich auf einer abschüssigen Stelle befindet, so dass das Wasser in diesen abfliessen muss. 182. In welchem Tauben ausgebrütet werden. 183. Ob er auch den Inhalt 184. Cf. S. 1126 Z. 14ff. 185. Dass beim Verkauf des Brunnens das Wasser einbegriffen ist.

ENN JEMAND VON SEINEM NÄCHSTEN DIE FRUCHT EINES TAUBENSCHLAGS" KALFT, SO MUSS ER DIE ERSTE BRUT ZU-RÜCKLASSEN. WENN DIE FRUCHT EINES BIENENSTOCKS", SO ERHÄLT ER DREIF Schwärme, Sodann Mache [der Ver-KÄUFFR DIE BIENEN UNFRUCHTBAR". Wenn die Honigwaben, so muss er ZWEI WABLN ZURÜCKLASSEN, WENN OLI-VENBÄUME ZUM FÄLLEN, SO LASSE ER 10 722 ZWEI REISER ZURÜCK '.

GEMARA. Es wird ja aber gelehrt, die erste und die zweite Brut!? R. Kahana erwiderte: Das ist kein Einwand, das gilt von der Mutter". Bei der Mutter erfolgt dies wol aus dem Grund, weil sie sich auschliesst der Tochter und dem Männchen, die ihr zurückbleiben, ebenso schliesst sich ja auch diese der Mutter und dem Männchen an, die man ihr zurücklässt' Die Mutter an die Tochter

הפירו מפריח בריכה היכה בריכה בריכה ראשונה "פירות בוורת ניטל שלשה נחילים ומסרם חלות דבש מניח שתי הדית זיתים לקיין מניח שתי גרופיות:

גמרא. והתניא "בריכה ראשונה ושניה אמר רב כחנא לא קשיא הא"לה הא לאמה מאי שנא אמה דמיצטוותא"אברתא"עלה דידה ואזוגא דשבקינן לה איתי נמי תיצטוותא אאמה ואזונא דשבקינן לה אמה אברתא מיצטוותא ברתא אאמה לא מיצטוותא: פירות כוורת נוטל שלשה נחילין ומסרם: מסרסן אמר רב יהודה אמר שמואל בחרדל אמרי במערכא משמיה דרכי יוסי כר חגינא לא הרדל מסרסן אלא מתוך שפיהן חד הוזרות ואוכלות את דובשנן רבי יוחנן אמר נומל שלשה נחילין בסירום eine gilt von ihr selbst"und das andere החר זה אחר זה מושל שלשה "נחילין בזה אחר זה מושל שלשה "נחילין בזה אחר זה מו מכאן ואילך נוטל אחת ומניה אחת: חלות דבש מניח שתי חלות וכו': אמר רב כהנא דבש"בכוורת אינו יוצא מידי מאכל לעולם אלמא קסבר לא בעי + מפריח + M 80 | פירות + P 79 מפריח - M 78 אדידה M 83 ברתה הא באמה P 82 באמה M 81 M 86 אוווא M 85 ביד׳ – B 84

בכוורתו. — א א בכוורתו. — M 87

schliesst sich wol an, nicht aber die Tochter an die Mutter.

WENN DIE FRUCHT EINES BIENENSTOCKS, SO ERHÄLT ER DREI SCHWÄRME, SO-DANN MACHE [DER VERKÄUFER DIE BIENEN] UNFRUCHTBAR. Womit macht man sie unfruchtbar? R. Jehuda erwiderte im Namen Semuéls: Mit Senf. Im Westen sagten sie im Namen des R. Jose b. Hanina: Nicht unfruchtbar macht sie der Senf, sondern, da dadurch ihr Mund bitter wird, beginnen sie ihren Honig zu essen¹⁰⁸. R. Johanan erklärte: Er erhält drei Bienenschwärme überspringend™. In einer Barajtha wurde gelehrt: Er erhält drei Bienenschwärme hintereinander, sodann erhält er einen und lasse einen zurück2003.

Wenn die Honigwaben, so muss er zwei Waben zurücklassen &c. R. Kahana sagte: Der Honig im Bienenstock verliert niemals seine Eigenschaft als Speise. Er ist also der Ansicht, eine Bestimmung sei nicht erforderlich. Man wandte

186. Alles, was das Taubenpaar in diesem Jahr ausbrütet, während das Elternpaar im Besitz des 187. Das zuerst ausgebrütete Täubchenpaar, damit die Eltern aus dem Schlag Verkäufers bleibt. nicht fortfliegen. 188. Die Schwärme, die im Lauf des Jahrs ausgebrütet werden, während der Bienenstock u. der Honig Eigentum des Verkäufers bleiben. 189. Damit sie sich ganz der Arbeit widmen, die sie durch die Brut vernachlässigen. 190. Zur Nahrung für die überwinternden Bienen. 191. Die der Verkäufer wiederum pflanzen od. pfropfen kann. 192. Von der ersten Brut, auch von dieser muss der Käufer die erste Brut zurücklassen. 193. Das sind also 2: die erste Brut des Elternpaars u. die 1. Brut der 1. Brut. 194. Dass man ihr nur eine Brut zurücklasse. fliegt nicht fort, auch wenn man ihr die 1. Brut nicht zurücklässt. 198. Sie stellen die Brut ein u. wenden sich wiederum der Arbeit zu. 199. Einen Schwarm erhält der Käufer u. den anderen der Eigentümer, bis jener 3 Schwärme erhalten hat; das in der Misnah gebrauchte W. 575 hat nicht nur die Bedeutung kastriren, unfruchtbar machen, sondern auch die übertragene Bedeutung überspringen. 200. So ist auch die Mišnah zu verstehen: er erhalte 3 Schwärme hintereinander, sodann überspringend. 201. Wofür der Eigentümer ihn verwenden will, da er sowol als Speise als auch als Getränk od. gar als Nahrung für die Bienen verwendbar ist.

מחשבה מיתיבי דבש "בכוורת אינו לא אוכל ולא משקה אמר אביי לא"צריכא אלא לאותן שתי הלות רבא אמר רבי אליעזר היא "דתנן כוורת דבורים Col.b רבי אליעזר אומר הרי היא כקרקע וכותבין "עלית 80.656 הרודה במקומה במקומה sicht R. Eliêzers vertreten, denn es wird ממנה בשכת הייב חמאת והכמים אומרים אין כותבין עליה פרוזבול ואינה כקרקע ומקבלת מומאה במקומה והרודה ממנה בשכת פטור אמר רבי Sab. 953 und wer aus diesem etwas am Sabbath ביערת הרבש "וכי מה ענין יער אצל דבש אלא לומר לך מה יער התולש ממנו בשבת הייב המאת אף דבש הרודה ממנו בשבת חייב חמאת מיתיבי דבש הזב מכוורתו אינו לא אוכל ולא משקה בשלמא לאביי "ניחא אלא לרבא קשיא אמר רב זביד כגון ישוב על גבי כלי מאום רב אחא בר יעקב אמר und wer aus diesem etwas am Šabbath כגון שזב על גבי קשקשין מיתיבי דכש ככוורתו אינו לא אוכל ולא משקה חישב עליו לאכילה משמא טומאת אוכלין למשקין מטמא טומאת משקין בשלמא לאביי ניחא אלא לרבא קשיא אמר לך רבא תריין ים אובלין לאבילה אינו משמא שומאת אובלין Honig und Wald [jaâr]? -- dies lehrt dich, למשקין אינו משמא שומאת משקין תניא כוותיה דרב כהנא דבש בכוורתו משמא שומאת אוכלין 804.70 שלא במחשבה: זיתים לקוץ מניח שתי גרופיות: "תנו רבנן הלוקח אילן מהבירו לקוין מגביה מן 250.25 אותן ש P 91 דתניא | MP 90 הן M 89 אותן M 89

עליו | 1 93 M אע"ג שוכ – M אע"ג שוכ – P 92

ein: Der Honig im Bienenstock ist weder eine Speise noch ein Getränk202!? Abajje erwiderte: Dies bezieht sich auf die zwei Waben²⁰³. Raba erwiderte: Hier ist die Angelehrt: Ein Bienenstock gleicht, wie R. Eliêzer sagt, einem Grundstück; man schreibe darüber ein Prozbul²⁰⁴, er ist auf seinem Platz nicht verunreinigungsfähig** nimmt, ist ein Sündopfer schuldig²⁰. Die Weisen sagen, man schreibe darüber kein Prozbul, er gleicht nicht Grundstücken, er ist auf seinem Platz verunreinigungsfähig nimmt, ist frei. R. Eleâzar sagte: Folgendes ist der Grund R. Eliêzers: es heisst: ²⁰⁷und er tauchte es in eine Honigwabe sjaâr]; welche Gemeinschaft besteht zwischen wie man ein Sündopfer schuldig ist, wenn man etwas am Sabbath aus einem Wald pflückt, ebenso ist man ein Sündopfer schuldig, wenn man am Sabbath Honig ausnimmt. Man wandte ein: Der Honig, der aus dem Bienenstock fliesst, ist weder eine Speise noch ein Getränk. Erklär-

lich ist dies nach Abajje of, gegen Raba aber ist dies ja ein Einwand erwiderte: Wenn er in ein schmutziges Gefäss ofliesst. R. Alia b. Jagob erwiderte: Wenn er auf Spänchen fliesst²¹¹. Man wandte ein: Der Honig im Bienenstock ist weder eine Speise noch ein Getränk; hat man ihn zur Speise bestimmt, so ist er als Speise verunreinigungsfähig, hat man ihn zum Getränk bestimmt, so ist er als Getränk verunreinigungsfähig. Erklärlich ist dies nach Abajje, gegen Raba aber ist dies ja ein Einwand"? - Raba kann dir erwidern: korrigire es wie folgt: hat man ihn zur Speise bestimmt, so ist er als Speise nicht verunreinigungsfähig, und wenn zum Getränk, so ist er als Getränk nicht verunreinigungsfähig. Uebereinstimmend mit R. Kahana wird auch gelehrt: Honig im Bienenstock ist als Speise verunreinigungsfähig, auch wenn man darüber nichts bestimmt hat.

מוקצה הוא אלא.

WENN OLIVENBÄUME ZUM FÄLLEN, SO LASSE ER ZWEI REISER ZURÜCK. Die Rabbanan lehrten: Wenn jemand von seinem Nächsten einen Baum zum Fällen

202. Hinsichtlich der levit. Verunreinigungsfähigkeit, wobei bestimmte Normen hinsichtlich der Quantitäten bestehen. 203. Die für die Bienen zur Nahrung während des Winters zurückgelassen werden. 204. Cf. S. 37 N. 254. 205. Nur Mobilien sind levit. verunreinigungsfähig. 206. Es ist ebenso als würde man etwas am S. pflücken. 207. iSam. 14,27. 208. Nach seiner Erklärung handelt auch diese Lehre von den 2 Waben, die für die Bienen zurückbleiben. 209. Selbst nach RE. kann 210. Er ist nicht genussfähig. ja der ausgeflossene Houig nicht mehr einem Grundstück gleichen. 211. Und nicht aufgefangen wird. 212. Hier kann die Ansicht RE.s nicht vertreten sein, denn auch nach ihm kann die blosse Bestimmung nicht seine Eigenschaft als Grundstück aufheben u. den Honig

מקשי 1 + M 2

gekauft hat, so lasse er eine Handbreite über dem Erdboden zurück und fälle ihn; von einer jungfräulichen Sykomore 'lasse man drei Handbreiten; von einem Sykomorenstamm' lasse man zwei Handbreiten; Röhricht und Weinstöcke vom Knoten ab; Dattelpalmen und Zedern darf man ausgraben und entwurzeln, weil sie ihren Stamm nicht wechseln". Sind denn bei einer jungfräulichen Sykomore שכאן ואילך לא"מקשיא קשי לה ולאו עלויי מעלה ש drei Handbreiten erforderlich, ich will auf einen Widerspruch hinweisen: Man fälle im Siebentjahr keine jungfräuliche Sykomore, weil dies eine [Feld]arbeit ist. R. Jeverboten, vielmehr lasse man zehn Handbreiten zurück oder schneide sie dicht an der Erde ab; also nur dicht an der Erde ist es schädlich, sonst aber ist es dienlich!? Abajje erwiderte: Drei Handbreiten מכר ולא נאמר ארז הייתי אומר מה תמר אין גועו 20 מכר ולא נאמר ארז הייתי אומר מה תמר אין גועו ist es dienlich, dicht an der Erde ist es entschieden schädlich, und auf andere Weise ist es weder schädlich noch dienlich.200. Im Siebentjahr darf man eine Handlung ausüben, die entschieden schädlich ist, und beim Kauf und Verkauf darf man eine Handlung ausüben, die entschieden dienlich ist. — «Dattelpalmen und Zedern darf

הקרקע מפח וקוצין בתולת השקמה שלשה מפחים סדן השקמה שני מפחים בקנים ובגפנים מן הפקק ולמעלה בדקלים ובארזים חופר ומשרש לפי שאין נזען מחליף ובתולת השקמה שלשה מפחים בעינן ורמינהי אין קוצצין בתולת השקמה בשביעית מפני שהיא עבודה רבי יהודה אומר כדרכו אסור אלא "מגביה נשרה מפחים"או גומם מעם הארץ מעם הארץ הוא דקשי "הא אידך מעלה לה אמר אביי שלשה מפחים"מעלה לה מעם הארץ ודאי קשי לה לה "גבי שביעית עבדיגן מידי דודאי קשי לה גבי מקח וממכר עבדינן מידי דודאי מעלי לה בדקלים וכארזים חופר ומשרש לפי שאין גזען מחליף וארז אין גזעו מהליף והא דריש רבי הייא בר huda sagt, auf gewöhnliche Weise sei es וועם מאי דכתיב צדיק בתמר יפרה כארז בלבנון 15 פאר אולייני מאי דכתיב צדיק בתמר יפרה כארז בלבנון 15 פארז אווייני מאי דכתיב צדיק בתמר יפרה כארז בלבנון 15 פארז אווייני מאי דכתיב ישנה אם נאמר תמר למה נאמר ארז ואם נאמר ארז למה נאמר תמר אילו נאמר ארז ולא נאמר תמר הייתי אומר מה ארז אין עושה פירות אף צדיק אין עושה פירות לכך נאמר תמר ואם נאמר מחליף אף צדיק אין גזעו מחליף לכך נאמר ארז 'אלא חכא במאי עסקינן בשאר מיני ארזים 'כדרכה בר רב הונא "דאמר רבה בר רב הונא אמרי בי רב מיני ארזים הן שנאמר "אתן במדבר ארז suk.370 + B 95 או קוצץ למעלה מעשרה מפחים או גומם M 94 Tao. 25h

> V 98 אוראי + M 97 אל + M 96 + M 99 ארלכך א משכחת לה בשאר + M 99

man ausgraben und entwurzeln, weil sie ihren Stamm nicht wechseln. Wechselt denn die Zeder ihren Stamm nicht, R. Hija b. Luljani trug ja vor: Es heisst:"Der Fromme sprosst wie die Palme, er wächst wie die Zeder auf dem Lebanon. Wenn es schon Palme heisst, wozu Zeder, und wenn es schon Zeder heisst, wozu Palme? Wenn es nur Zeder und nicht Palme hiesse, so könnte man glauben, wie die Zeder keine Früchte hervorbringt, ebenso bringe auch der Fromme keine Früchte hervor, daher heisst es Palme; und würde es nur Palme und nicht Zeder geheissen haben, so könnte man glauben, wie die Palme ihren Stamm nicht wechselt, ebenso wechsle auch der Fromme seinen Stamm nicht; deshalb heisst es auch Zeder!? - Vielmehr, hier wird von anderen Arten von Zedern gesprochen. Dies nach einer Lehre des Rabba b. R. Hona, denn Rabba b. R. Hona sagte im Namen der Schule Rabhs: Es gibt zehn Arten von Zedern, denn es heisst:23 Ich will die Wüste besetzen mit Zedern, Akazien, Myrten

213. Damit der Stumpf neue Triebe hervorbringe. levit. verunreinigungsfähig machen. noch nicht behauen worden war. 215. Der bereits einmal gefällt worden war u. wiederum hervorgewachsen ist. 216. Wenn sie einmal gefällt worden sind. 217. In welchem jede Feldarbeit 218. Ueber dem Erdboden. 219. Vom Erdboden bis unter 3 Handbreiten u. 220. Dh. der Erfolg ist unsicher, zuweilen ist es dienlich u. zuüber 3 bis unter 10 Handbreiten. 221. In welchem jede dienliche Landarbeit verboten ist. weilen schädlich. 222. Ps. 92,13. 223. Jes. 41,19.

שטה והדם ועין שמן אשים וגו' ארז ארזא שיטה תורניתא הדם אסא עין שמן אפרסמא ברוש ברתי תדתר שאנא ותאשור שורבינא הני שבעה הוי כי אתא רב דימי אמר הוסיפו עליהן אלונים אלמונים אלמוגים אלונים 'כושני אלמונים כלושי אלמוגים בסיתא איכא דאמרי ערונים ערמונים אלמוגים 181.81 ערונים ערי ערמונים דולבי אלמוגים כסיתא:

קונה שני אילנות בתוך שדה 'חבירו הרי זה [iv] לא קנה קרקע רבי מאיר אומר קנה קרקע שלו ומן השרשים שלו ומן השרשים "lo beer, die Platane und die Koralle. (Lor-של בעל הקרקע ואם מתו אין לו קרקע קנה שלשה קנה קרקע הגדילו ישפה והעולה מן "הגוע ומן השרשין שלו ואם מתו יש לו קרקע:

גמרא. 'תנן התם הקונה שני אילנות בתוך 61.486 8b.27a של חבירו מביא ואינו קורא רבי מאיר אומר מביא 15 R. Meir sagt, er habe auch den Bo-וקורא אמר רב יהודה אמר שמואל מחייב היה רבי מאיר אף בלוקח פירות מן השוק ממאי מדקתני משנה יתירא מכדי תנא ליה דיש לו קרקע פשיטא דמביא וקורא אלא שמע מינה מחייב היה רבי סופים מאיר אם בלוקה פירות מן השוק והא כתיב "אשר 20 ZELN HERVORWÄCHST, GEHÖRT DEM Ei-תביא מארצך ההוא למעומי חוצה לארין והא כתיב "אדמתך למעוטי אדמת גוי "והכתיב אשר נתתה לי 61.23.19 דיהבת לי זוזי וזכני בהו מתיב 'רבה הקונה אילן ל M + של + M 5 2 M בראתא M 4 בופמי - הגזע ומן - 1 - 1 - 1 הכתיב - 8 - 1 רבא.

und Oelbäumen &c. (Zeder heisst Arza223, Akazie, Turnitha; Myrte, Asa; Oelbaum, Balsam; Zypresse, Brotha; Ulme, Saga; Buchsbaum, Surbina.) - Es sind ja aber nur sieben!? - Als R. Dimi kam, sagte er, man habe zu diesen noch hinzugefügt die Eiche, die Terebinthe und die Koralle. (Eiche, Butani; Terebinthe, Baluti, Koralle, Kesitha.) Manche sagen: Den Lorbeer, Ari; Platane, Dulbi; Koralle, Kesitha.) ENN JEMAND ZWEI BÄUME IM FELD EINES ANDEREN GEKAUFT HAT, SO HAT ER DEN BODEN MICHT MITGEKAUFT; DEN MITGEKAUFT. SIND SIE SAUSGEWACH-SEN, SO DARF JENER SIE NICHT STUT-ZEN27; WAS VOM STAMM HERVORWÄCHST, GEHÖRT IHM, UND WAS VON DEN WUR-GENTÜMER DES GRUNDSTÜCKS; SIND SIE ABGESTORBEN, SO ERHÄLT ER NICHTS VOM BODEN. WENN JEMAND DREI GEKAUFT HAT, SO HAT ER AUCH DEN BODEN MIT-

GEKAUFT; SIND SIE AUSGEWACHSEN, SO

DARF JENER SIE BESTUTZEN²²⁸; WAS VOM

STAMM HERVORWÄCHST, UND WAS VON DEN WURZELN HERVORWÄCHST, GEHÖRT IHM; SIND SIE ABGESTORBEN, SO GEHÖRT DER BODEN IHM.

GEMARA. Dort wird gelehrt: Wenn jemand im Gebiet eines anderen zwei Bäume gekauft hat, so muss er die [Erstlinge220] darbringen und lese [den Abschnitt230] nicht; R. Meir sagt, er bringe sie dar und lese ihn auch. R. Jehuda sagte im Namen Šemuéls: R. Meir verpflichtet dazu auch in dem Fall, wenn jemand Früchte auf der Strasse231 gekauft hat. Dies ist aus der Ueberflüssigkeit dieser Lehre zu entnehmen; merke, er lehrt ja bereits, dass er232 den Boden miterworben habe, somit ist es ja selbstverständlich, dass er darbringen und lesen müsse; vielmehr ist hieraus zu entnehmen, dass er dazu auch in dem Fall verpflichtet, wenn jemand Früchte auf der Strasse gekauft hat. — Es heisst ja aber:233 Die du von deinem Land einbringst!? — Dies schliesst das Ausland aus. - Es heisst ja aber: 34 dein Boden!? - Dies schliesst den Boden eines Nichtjuden aus. — Es heisst ja aber:235 das du mir gegeben hast!? — Du hast mir Geld gegeben und ich habe sie gekauft. Rabba wandte ein: Wenn jemand einen Baum im

223. Aramäische Benennungen der im angezogenen Schriftvers genannten Bäume. u. zwischen den Bäumen; dieser bleibt Eigentum des Verkäufers. 225. Die Zweige solcher Bäume. 226. Der Eigentümer des Grundstücks, auch wenn sie ihm lästig sind. 227. Da der Käufer der Bäume den Boden nicht miterwirbt, so hat er sie unter der Voraussetzung gekauft, dass ihm das Grundstück des Verkäufers zur Verfügung stehe. 228. Da er ihm mit den Bäumen auch den Boden mitverkauft hat, so hat er ihm von seinem Grundstück nichts zur Verfügung gestellt. 229. Cf. S. 1024 230. Cf. S. 1025 N. 360. 231. Selbst wenn die Bäume nicht ihm gehören. 232. Wer 233. Dt. 26,2. 2 Bäume im Feld eines anderen gekauft hat. 234. Ex. 23,19. 235. Dt. 26,10.

Gebiet eines anderen gekauft hat, so bringe er sie dar und lese ihn nicht, weil er den Boden nicht miterworben hat Worte R. Meirs? Dies ist eine Widerlegung.

zar: Was ist der Grund R. Meirs bei einem Baum, und was ist der Grund der Rabbanan bei zwei Bäumen? Dieser erwiderte: Ueber eine Sache, zu welcher ליה והא קתני לפי שלא קנה קרקע דברי רבי auch die Alten keinen Grund angegeben מאיר אימא שמא לא קנה קרקע וליחוש דדלמא haben, befragst du mich im Lehrhaus, um mich zu beschämen! Rabba sprach: Was ist dies für eine Frage, vielleicht ist es R. Meir hinsichtlich eines Baums zweifelhaft lich zweier Bäume zweifelhaft? - Ist es ihm denn zweifelhaft, es heisst ja: weil er den Boden nicht miterworben hat Worte R. Meirs!? Lies: er hat vielleicht den berücksichtigt werden, vielleicht sind es keine Erstlinge, sodann bringt er Profanes in den Tempelhof!? - Er weihe sie ... — Sie werden ja gegessen!? — Er löse sie nachher aus. Vielleicht sind es keine Erstlinge²⁴, sodann entzieht er sie dadurch

אחד כתוך של חכירו מכיא ואינו קורא לפי שלא קנה קרקע דברי רבי מאיר תיובתא: אמר ליה רבי כסוגם שמעון בן "אליקים לרבי אלעזר מאי מעמא דרבי collb מאיר באילן אחד ומאי טעמא דרבגן בשני אילנות R. Simôn b. Eljaqim fragte R. Eleâ- אמר לו דבר שהראשונים לא אמרו בו מעם תשאלני בבית המדרש כדי לכיישני אמר 'רבה מאי קושיא דלמא רבי מאיר באילן אחד ספוקי מספקא ליח ורבנן בשני אילנות ספוקי מספקא להו ומי מספקא שוווסא לאו ביכורים נינהו וקא מעייל הולין לעזרה דמקדיש לאו והא בעי מיכלינהו דפריק להו ודלמא לאו Men. 484 יססו בכורים נינהו וקא מפקע להו מתרומה ומעשר דמפריש"להו בשלמא תרומה גדולה יהיב ליה לכהן und ebenso ist es den Rabbanan hinsicht- ימעשר עני "נמי יהיב ליה לבהן עני אלא מעשר " ראשון דלוי הוא "למאן יהיב ליה דיהיב ליה לבהן שמשני כרבי אלעזר בן עזריה "דתניא תרומה גדולה לכהן אלעזר בן אלעזר ברי רבי עקיבא רבי אלעזר בן Holi31b עזריה אומר מעשר ראשון"אף לכהן ודלמא ככורים Boden nicht miterworben. Sollte doch 20 מעכבת ולא מעכבת ולא מעכבת ולא והאמר פינהו ובעו לקריא קריא לא סעכבת בו Old 25a רבי זירא כל הראוי לבילה אין בילה מעכבת בו Ned. 73a אושאינו ראוי לכילה בילה מעכבת בו דעביד להו אוושאינו ראוי

> יקים + B א במשר שני נמי + B א להו - M א פעשר שני נמי + M א יקים א יקים ייל — M 13 במי – M 12 יהיב ליה לכהן הבייה קרייה B 15

[der Entrichtung] der Hebe und der Verzehntung*!? - Er entrichte sie. - Allerdings kann er die grosse Hebe einem Priester und den Armenzehnt einem armen Priester geben, wem aber kann er den ersten Zehnt geben, der ja einem Leviten gehört"!? -Er gebe ihn ebenfalls einem Priester. Dies nach R. Eleâzar b. Âzarja, denn es wird gelehrt: Die grosse Hebe gehört dem Priester, und der erste Zehnt dem Leviten - Worte R. Âqibas; R. Eleâzar b. Âzarja sagt, auch der erste Zehnt gehöre dem Priester. — Vielleicht sind es Erstlinge und erfordern das Lesen!? — [Die Unterlassung des Lesens ist kein Hindernis. - Etwa nicht, R. Zera sagte ja, dass bei dem, das zum Umrühren geeignet ist, [die Unterlassung] des Umrührens kein Hindernis sei, und bei dem, das zum Umrühren nicht geeignet ist [die Unterlassung] des Umrührens ein Hindernis sei "? - Er verfahre hierbei nach R. Jose b. R. Hanina, denn

236. Wenn die Schrift in einem solchen Fall das Lesen des Abschnitts ausschliesst, so müsste ja auch 237. Ob der Käufer in einem solchen Fall den die Darbringung der Erstlinge ausgeschlossen sein. Boden miterworben hat; man belasse ihn daher im Besitz des Verkäufers, dagegen ist der Käufer zur Darbringung der Erstlinge verpflichtet. 238. Wenn dies zweifelhaft ist. solchen Früchten die Erstlinge darbringt. 240. Bedingungsweise: falls von diesen die Erstlinge nicht darzubringen sind, soll der Wert der Tempelkasse zufallen. 241. Dh. hat bei ihnen dieses Gesetz 242. Die von profanen Früchten zu entrichten sind. 243. Die an einen Priester nicht statt. 244. Und ein solcher darf die Erstlinge nicht essen, sondern nur ein Priester. 245. Für die Speiseopfer ist ein bestimmtes Quantum Oel u. Mehl erforderlich, um den Teig gut umrühren zu können; cf. Men. 103b. 246. Ebenso sollte es auch hierbei vom Lesen des Abschnitts abhängig sein, da sie vielleicht zum Lesen überhaupt nicht geeignet sind.

כרבי יוסי בר הנינא דאמר"בצרן ושגרן ביד שליה פוביה ומת שליח בדרך מביא ואינו קורא מאי מעמא ספים ולקחת והבאת עד שתהא לקיחה והבאה Fol.82 "כאחד והא ליכא אמר ליה רב אהא בריה דרב משום דמחזי כשיקרא רב משרשיא בריה דרב חייא אמר דלמא אתי לאפקועינהו מתרומה ומעשר: הגדילו לא ישפה כו': היכי דמי מן הגזע והיכי דמי מן השרשין אמר רבי יוחנן "כל שרואה פני השרשין וליחוש "דלמא מסקא ארעא שירמון "ואמר ליה תלתא זבינת לי ואית לי ארעא אלא אמר רב נחמן יקוין וכן אמר רבי יוחנן יקוין: אמר רב נחמן מסה דעתיה מתקיף לה רב פפא והא קונה שני אילנות "דלמחפר ולמשרש קיימי וקתני דיש לו גזע אלא אמר רב פפא אין לו גזע לבעל דקל לפי שאין "מוציא גוע ולרב זביד קשיא מתניתין "דזבין ריב"ח | V 17 בחר וליכא | 18 M א הזיני + M 16 M 21 | ומיחזי כתלתא | M 20 | אימנין דמסקא | M 19 ליה M 22 מתני דובין ליה M 22 דלחפור ולשרש לחמש.

er sagte, dass wenn jemand [die Erstlingel gepflückt und durch einen Boten gesandt hat, oder wenn der Bote auf der Reise gestorben ist, er sie darbringe und [den Abschnitt] nicht lese, denn es אויא לרב אשי מבדי פסוקי נינהו ליקרי אמר ליה heisst: "du sollst nehmen" und bringen, nur wenn das Nehmen und das Bringen durch dieselbe Person erfolgt, was hierbei nicht der Fall ist. R. Aha, Sohn R. Ivjas, sprach ים זהו מן הגוע ושאינו רואה פני המה זהו מן zu R. Aši: Merke, es sind ja nur Schriftverse, soll er sie doch lesen ?50!? Dieser erwiderte: Weil es den Anschein einer Lüge251 hat. R. Mešaršeja, Sohn R. Hijas, ererklärte: Er könnte sie dann [der Entrich-erklärte: Er könnte sie dann [der Entrich-tung] der Hebe und der Verzehntung entziehen²⁵².

> SIND SIE AUSGEWACHSEN, SO DARF JENER SIE NICHT STUTZEN &C. Was gehört zum Stamm und was gehört zu den Wurzeln? R. Johanan erwiderte: Was die Sonne sieht, gehört zum Stamm, und was die Sonne nicht sieht253, gehört zu den Wurzeln. — Sollte doch berücksichtigt

werden, vielleicht bringt die Erde einen Hügel254hervor, sodann könnte er255 sagen: du hast mir drei verkauft, somit gehört mir auch der Boden!? Vielmehr, sagte R. Nahman, muss er es250 abhauen. Ebenso sagte auch R. Johanan, er müsse es abhauen.

R. Nahman sagte: Es ist uns überliefert, dass er bei einer Dattelpalme das, was vom Stamm hervorwächst, nicht erhalte. R. Zebid wollte erklären, der Eigentümer der Dattelpalme erhalte nicht das, was vom Stamm hervorwächst, denn da er zum Ausgraben und Entwurzeln bestimmt ist, sage er sich davon los; dagegen aber wandte R. Papa ein: Auch wenn jemand zwei Bäume kauft, sind diese ja zum Ausgraben und Entwurzeln bestimmt, dennoch lehrt er, dass das, was vom Stamm hervorwächst, ihm gehöre!? Vielmehr, erklärte R. Papa, der Eigentümer der Dattelpalme erhält nichts vom Stamm, weil bei dieser der Stamm²⁵⁸nichts hervorbringt. — Gegen R. Zebid ist ja aber aus unsrer Mišnah einzuwenden!? — Wenn er sie auf fünf Jahre gekauft hat²⁵⁹.

247. Dt. 26,2. 248. Das W. מהבאת kommt im bezügl. Abschnitt nicht vor, vielmehr heisst es im selben Schriftvers תביא u. weiter V. 10 הבאתי. 249. Dh. das Pflücken u. die Ueberbringung in den Tempel zu Jerušalem. 250. Bei der Darbringung, auch wenn er dazu nicht verpflichtet ist, denn es ist ebenso, als würde er einen Abschnitt aus der Schrift lesen. 251. In diesem Abschnitt wird von der Darbringung der Erstlinge der eignen Grundstücke gesprochen. 252. Er könnte ganz vergessen, dass hinsichtlich solcher ein Zweifel obwaltet. 253. Die Schösslinge, die von unter der Erde hervorkommen. 254. Um den Baum. 255. Wenn Schösslinge aus dem Stamm hervorwachsen u. durch die über die Basis ragende Erde als 3 besondere Bäume erscheinen; diese Bäume wären dann Eigentum des Käufers, u. da es 3 sind, erwirbt er auch den Boden, der ihm rechtlich nicht 256. Alles, was vom Stamm hervorwächst. 257. Da dem Käufer der Boden nicht gehört; in dieser Lehre wird von Bäumen allgemein gesprochen, u. auch Dattelpalmen sind einbegriffen. 258. Unterhalb der Krone. 259. In einem solchen Fall sagt sich der Käufer von den nachwachsenden Zweigen nicht los, da für die vereinbarte Zeit ihm auch der Boden gehört u. er ist, wenn die Bäume entwurzelt werden, berechtigt, andere nachzupflanzen.

146

WEXN JEMAND DREI GEKAUFT HAT, SO HAT FR AUCH DEN BODEN MITGEKAUFT. Wieviel? R. Hija b. Abba erwiderte im Namen R. Johanans: Er hat miterworben [den Boden] unter diesen, zwischen diesen, und im Umfang des Pfückenden samt seinem Korb um diese. R. Eleazar wandte ein: Wenn er nicht einmal einen Weg zu diesen hat, denn es ist das Grundstück eides Pflückenden samt seinem Korb gehören? R. Zera sagte: Aus den Worten unsres Meisters lernen wir, dass er nur bei drei [Bäumen] keinen Weg zu diesen hat, ihm"sagen: auch diese stehen auf deinem Boden". R. Nahman b. Jiçhaq sprach zu Raba: Es wäre anzunehmen, dass R. Eleâzar nichts von der Lehre seines Meisters lakha sei nach R. Âgiba zu entscheiden, welcher sagt, wenn jemand etwas verkauft, tue er dies mit gönnendem Auge²⁰³. Dieser erwiderte: Unsre Mišnah ist nicht R. Âgiba zu addiziren²⁴. Woher dies?

Talmud Bo. v

לחמש שנין: קנה שלשה קנה קרקע: וכמה אמר רבי חייא כר אכא אפר רכי יוחגן הרי זה קנה בסוגם תחתיהן וביניהן והוצה להן 'כמלוא "אורה וכלו מתקוף לה רבי אלעזר השתא דרך אין לו אורה וסלו יש לו דרך אין לו דארעא אחריתי היא אורה וסלו יש לו אמר רבי זירא מדברי רבינו גלמד שלשה הוא דאין לו דרך הא שנים יש לו דאמר ליה בארעא דידך קיימי אמר ליה רב נהמן כר יצחק "לרבא לימא רבי אלעזר לית ליה דשמואל רביה nes anderen, wieso sollte ihm der Umfang יי מובר ברבי נקיבא דאמר שמואל הלבה ברבי נקיבא דאמר מובר יים אוויים אוויי בעין יפה מוכר אמר ליה לא מתוקמא מתניתין כרבי עקיבא ממאי מדקתני הגדילו ישפה ואי סלקא דעתך רבי עקיבא היא אמאי ישפה האמר מוכר בעין יפה מוכר אמר ליה אימור דאמר רבי עקיבא wol aber bei zweien, denn er kann zu ייי ארנא נבי ארנא מכחשי ארנא גבי אילן בי אילן בי אילן בי אולן בי בור ודות דלא מכחשי ארנא גבי אילן ישמעת ליה מי לא מודי רבי עקיבא באילן הנומה לתוך שדה חבירו שקוצין מלא מרדע"מעל גבי מחרישה תניא כוותיה דרבי חייא בר אבא הרי זה קנה תהתיהן וביניהן וחוצה להן כמלוא"אורה וסלו: אמר ליה"אביי לרב יוסף "אותן אורה וסלו מי זורען 20 אמר ליה"אביי לרב יוסף "אותן אורה וסלו מי זורען 20 אמר שפר ליה תניתוה החיצון זורץ את הדרך אפר ליה מי דמי התם לית ליה פסידא ללוקה "אכל הכא במלא + M 26 | אורה - M 25 | אורה M 24 M 30 | אמר מי | P 27 לרבה | 4 M 28 אמר מי | P 27 -מ - 13 אותו אורו - 33 אותו אורו - 13 אבר. - Er lehrt, dass wenn sie ausgewachsen sind, jener sie stutzen dürfe; wieso darf

jener sie stutzen, wenn man sagen wollte, hier sei die Ansicht R. Agibas vertreten, er sagt ja, dass wenn jemand etwas verkauft, er dies mit gönnendem Auge tue. Jener entgegnete: R. Âqiba sagt dies ja nur von Brunnen und Zisterne, die den Boden nicht abmagern, sagte er dies etwa auch hinsichtlich eines Baums ? Pflichtet R. Âqiba etwa nicht bei, dass wenn ein Baum in das Feld eines anderen hineinragt, dieser [die Zweigel in der Länge des Ochsenstachels über dem Pflug wegschneiden™dürfe!? Uebereinstimmend mit R. Hija b. Abba wird auch gelehrt: Er hat [den Boden] unter ihnen, zwischen ihnen und im Umfang des Pflückenden samt seinem Korb um sie miterworben.

Abajje fragte R. Joseph: Wer darf diesen Raum im Umfang des Pflückenden samt seinem Korb besäen? Dieser erwiderte: Ihr habt es gelernt: der äussere besäe den Weg. Jener entgegnete: Ist es denn gleich, dort hat ja der Käufer keinen Schaden", hierbei aber kann er ja zu ihm sagen: meine Früchte werden schmutzig ??

260. Des RE., welcher begründet: denn es ist das Grundstück eines anderen. 262. Beim Verkauf ist also stillschweigend vorausgesetzt worden, dass das Grundstück dem Käufer in jeder Beziehung zur Verfügung stehe. 263. Während RE. hier lehrt, dass der Käufer der Bäume einen Weg zu diesen nicht miterworben habe. 264. RJ. erklärt sie nach den Rabbanan, nach welchen der Weg zu den Bäumen nicht mitverkauft ist, u. auf diese Erklärung beziehen sich die Worte 265. Dass der Käufer sogar berechtigt sein solle, durch die sich ausbreitenden Zweige seiner Bäume das Grundstück des anderen zu beschädigen. 266. Cf. S. 1026 Z. 15ff. 267. Wenn jemand einen Garten hinter dem Garten eines anderen hat, dem ein Weg durch den Garten des äussern zusteht. 268. Der Besitzer des hinteren Gartens. 269. Dadurch, dass der Besitzer des äussern den Weg besäet. 270. Der Besitzer der Bäume zu dem Besitzer des umliegenden Grundstücks. 271. Wenn sie nach der

"ממר ליה קמיטנפי פירי הא לא דמיא אלא"לסיפא וזה וזה אינן רשאין לזורעה תניא כוותיה "דאביי 20.99 הרי זה קנה תחתיהן וביניהן וחוצה להן כמלוא "אורה וכלו וזה וזה אינן רשאין לזורעה וכמה יהא אמות ועד שמונה רבא אמר רב נהמן אמר שמואל משמונה "ועד שש עשרה אמר ליה אביי לרב יוסף לא תפלוג עליה דרב נחמן דתנן מתניתין כוותיה דתנן 'הנומע את כרמו שש עשרה אמה על שש פאוא ישרה אמה מותר להביא זרע לשם אמר רבי יהודה men Semuéls sagte, von vier bis acht El-מעשה בצלמון באחד שנטע את כרמו "שש עשרה על שש עשרה אמה והיה הופך "שער שתי שורות לצד אחד וזורע את הניר לשנה אחרת היה הופך את"השער למקום הזרע וזרע את"הניר ובא מעשה ידינא לא ידינא ne Lehre übereinstimmend mit ihm; es לכביה דרב Fol.83 ינובדא הוה בדורא דרעותא ואתו לקמיה דרב יהודה ואמר ליה זיל הב ליה "כמלא בקר וכליו ולא הוה ידענא"כמלא בקר וכליו כמה"כיון דשמעתא להא דתנן לא ישע אדם אילן סמוך לשדה הבירו 80260 ילא אם כן הרחיק ממנה ארבי, אמות ותני ילה bepflanzte jemand in Çalmon seinen Wein-ארבע אמות שאמרו כדי עכודת חכרם אמינא שמע מינה "כמלא בקר וכליו ארבע אמות וכרב יוסף מי M 35 להא נתנו לו אית ליה פסידא ללוקח ד + B 34 דרך מן הצד זה ווה 36 M דרב׳ + M 37 דרב׳ אמות ששה עשר על ששה עשר M 39 שיעור שתי זמורות P 38 B 41 | אחד וזרע M 40 | אדר אחד וזרע וורע M אחד וורע בקר שיעבור בקר M 43 אלא + B 42 + M 44 + הוי.

Dies gleicht eher dem Schlußsatz272: und beide dürfen ihn nicht besäen. Uebereinstimmend mit Abajje wird gelehrt: Er hat [den Boden] unter ihnen, zwischen ihnen שמואל מארבע שמואל החרב יוסף אמר רב יהודה אמר שמואל מארבע und im Umfang des Pflückenden samt seinem Korb um sie miterworben; und beide dürfen [diese Stelle] nicht besäen. Wieviel müssen sie²⁷³voneinander entfernt sein? R. Joseph im Namen R. Jehudas im Nalen; Raba im Namen R. Nahmans im Namen Semuéls sagte, von acht bis sechzehn Ellen. Abajje sprach zu R. Joseph: Streite nicht gegen R. Nahman, denn es gibt eiwird nämlich gelehrt: Wenn jemand seinen Weinberg in Zwischenräumen von je sechzehn Ellen 274 bepflanzt, so darf er da 275 Sämereien säen. R. Jehuda sagte: Einst berg in Entfernungen von je sechzehn Ellen und neigte die Zweige von je zwei Reihen nach einem Zwischenraum und besäete den anderen, und im folgenden Jahr wandte er sie nach dem besäeten Zwischenraum und besäete jenen²⁷⁷; und als die Sache vor die Weisen kam, erlaubten sie es²⁷⁸. Dieser erwiderte: Ich weiss dies

nicht, ich kenne nur einen Fall, der sich in Dura-Dereûta ereignet²⁷⁹hat, und als sie vor R. Jehuda kamen, sagte er zu ihm: geh, gib ihm soviel [Raum], wie das Rinderpaar samt den Pfluggeräten einnimmt. Ich wusste nicht, wieviel unter einem Raum für das Rinderpaar und den Pfluggeräten zu verstehen ist, als ich aber hörte die Lehre, man dürfe nicht einen Baum nahe dem Feld eines anderen pflanzen, es sei denn, dass man ihn vier Ellen entfernt hat, zu welcher noch gelehrt wird, die vier Ellen, von welchen sie sprechen, seien zur Bearbeitung des Weinbergs erforderlich, sagte ich, hieraus sei zu entnehmen, unter einem Raum für das Rinderpaar und den Pfluggeräten seien vier Ellen zu verstehen. — Gibt es etwa nicht auch eine Lehre übereinstimmend mit R.

Reife auf die unten ausgestreuten Saaten fallen. 272. Der hier angezogenen Lehre, in dem Fall, wenn das Gericht dem Besitzer des hinteren Gartens einen Weg an der Seite des äussern zuerkannt hat. 273. Die gekauften Bäume, um den zwischen ihnen liegenden Raum mitzuerwerben; wenn sie zu nahe an einander sind, so sind sie zum Umpflanzen bestimmt, u. wenn sie zu weit von einander entfernt sind, so 274. Wenn die Beete von einander soviel entfernt sind. gehören sie nicht zusammen. den Zwischenräumen, da sie bei dieser Entfernung nicht mehr zum Weinberg gehören; sonst ist es verboten, Sämereien zwischen den Weinstöcken zu säen; cf. Dt. 22,9. 276. Damit die übersprungenen Zwischenräume in ihrer Breite nicht durch die Zweige der Weinstöcke reduzirt werden. im vorigen Jahr in seiner Breite reduzirt u. daher nicht besäet worden war. 278. Weil er die Zweige umgebogen hatte, sonst wäre es verboten, weil eine Breite von 16 Ellen erforderlich ist. jemand 3 Bäume verkaufte, die von einander keine 8 Ellen entfernt waren.

Joseph, es wird ja gelehrt: R. Meir und R. Simôn sagen, wenn jemand seinen Weinberg in Zwischenräumen von je acht Ellen bepflanzt, dürfe er da Saaten hineinbringen!? Immerhin ist ein Ereig- ברם ברם דתנן הא דאמרן רצופין הא דאמרן רצופין דתנן ברם אווא ליה רצופין מפוזרין הא nis bevorzugter. Allerdings wissen wir nach R. Joseph, dass R. Simôn dieser Ansicht ist sowol bei zerstreut als auch bei zusammen liegenden; bei zerstreut liegenden, wie wir bereits gesagt haben, und שלגא אמר רבא מדלרבי שמעון פלגא לרבנן נמי פלגא אמר רבא יום bei zusammen liegenden, denn es wird gelehrt, dass wenn ein Weinberg in Zwischenräumen von weniger als vier Ellen gepflanzt ist, er, wie R. Simôn sagt, nicht als Weinberg gelte, und wie die Weisen בחות מכאן או יתר על כאן או שלקהן בזה אחר זה אחר מכאן או יתר על כאן או שלקהן sagen, wol als Weinberg gelte und man die zwischen liegenden als nicht vorhanden "betrachte; nach R. Nahman aber wissen wir zwar, dass die Rabbanan dieser Ansicht 'sind bei zerstreut" liegenden, woher 20 ליה רב גביהה מבי כתיל לרב אשי תא שמע דתנן dies aber von zusammen liegenden ?!? Dies ist einleuchtend, wenn es nach R. Simôn die Hälfte ist, so ist es auch nach den Rabbanan die Hälfte. Raba sagte: Die Halakha ist: von vier bis sechzehn Ellen.

אתנן" רבי מאיר ורבי שמעון אומרים הנומע את אתנים כרמו שמונה אמות על שמונה מותר להביא זרע אפילו הכי מעשה 'עדיה בשלמא לרב יוכת sangale אליבא דרבי שמעון שמעינן ליה מפוזרין ושמעינן הנטוע על פחות מארבע אמות"אינו כרם דברי רבי שמעון וחכמים אומרים כרם ורואין את האמצעיים באילו אינן אלא לרב נחמן אליבא דרבנן "מפוזרין שמעינן ליה רצופין מי שמעינן ליה סברא הוא הלכתא מארכן אמות ועד שש עשרה תניא כוותיה דרבא כמה יהו מקורבין ארבע אמות וכמה יהו מרוחקין שש עשרה הרי זה קנה' קרקע ואת האילנות שביניהן לפיכך יבש האילן או נקצין יש לו קרקע זה הרי זה לא קנה לא את הקרקע ולא את האילנות שביניהן לפיכך יבש האילן או נקצין אין לו קרקע: בעי רבי ירמיה כשהוא מודד ממקום קצר הוא מודד או ממקום רחב הוא מודד אמר הרכובה שבגפן אינו מודד אלא מעיקר השני: בעי רבי ירמיה מכר לו שלשה בדי אילן מהו אמר רב M 47 אף הנוטע כרמו + M 46 + והתנן + M 45א"ך M א"ך M 48 ישמעי שמעי M 49 בשלמא מפוז' שמעי

ה. + את ה. + M 50

Uebereinstimmend mit Raba wird auch gelehrt: Wie nahe dürfen sie sein? - vier Ellen; wie entfernt dürfen sie sein? - sechzehn Ellen; er289 hat dann den Boden und die zwischenliegenden Bäume miterworben. Daher gehört, wenn der Baum verdorrt oder gefällt worden ist, der Boden ihm. Ist [der Zwischenraum] kleiner oder grösser, oder wenn er [die Bäume] nacheinander gekauft hat, so hat er weder den Boden noch die zwischenliegenden Bäume miterworben. Daher gehört, wenn der Baum verdorrt oder gefällt worden ist, der Boden nicht ihm.

R. Jirmeja fragte: Wird von der dünnen Stelle oder von der dicken Stelle gemessen? R. Gebiha aus Be-Kethil sprach zu R. Aši: Komm und höre, es wird gelehrt: bei einem Senker des Weinstocks messe man vom zweiten Stamm²⁹².

R. Jirmeja fragte: Wie ist es, wenn er ihm drei Aeste²⁹³von einem Baum ver-

280. Die Lehre, auf welche A. sich berief, erzählt einen sich ereigneten Fall. 281. Dass hierbei ein Zwischenraum von 4 bis 8 Ellen erforderlich ist. 282. Dh. wenn die Bäume ganze 8 Ellen od. nur 4 von einander entfernt sind. 283. Die angezogene Lehre spricht von dem Fall, wenn sie 284. Es wird nur ein Beet über das andere zum Weinberg gevon einander 8 Ellen entfernt sind. rechnet u. diese sind von einander mehr als 4 Ellen entfernt. 285. Dass eine Entfernung von 8 bis 286. Bei einer Entfernung von 16 Ellen, von welchem Fall die oben ange-16 Ellen erforderlich ist. 287. Wenn die Bäume von einander nur 8 Ellen entfernt sind. zogene Lehre spricht. mindest zulässige Entfernung. 289. Der Käufer der Bäume. 290. Kleine Setzlinge, die nicht besonders mitzählen. 291. Des Baums, bei der Messung der hierbei bestimmten Entfernung. 292. Vom Stamm des Senkers, der dünner ist als der Stamm, in welchem er gepfropft ist. von einander je 4 Ellen entfernt sind; in dem Fall, wenn die Erde um den Baum sich gehoben hat u. die Aeste wie besondere Bäume erscheinen.

להו אלא רצו׳ מי שמ׳ להו

ליה רב גביהה מבי כתיל לרב אשי תא שמע דתנן 2,114 אווא "המכריך שלשה גפנים ועקריהן נראין רבי "אלעזר בר צדוק אומר אם יש ביניהן מארבע אמות ועד שמונה מצטרפין "ואם לאו אין מצטרפין: בעי רב 5 פפא מכר לו שנים בתוך שדהו ואחד על המצר מהו שנים בתוך שלו ואחד בתוך של חבירו מאי תיקו: `בעי רב אשי בור מהו שתפסיק אמת המים Col.b מהו שתפסיק רשות הרבים מהו ריכבא דדיקלי מהו תיקו: בעא מיניה חלל מרבי עלה ארז ביניהן מהו עלה ברשותא דידיה נפק אלא היה ארז ביניהן מהו אמר ליה קנה וקנה: כיצד הן עומדים רב אמר כשורה "ושמואל אמר כחצובא מאן דאמר כשורה כל שכן כהצובא ומאן דאמר כהצובא אבל כשורה לא מאי טעמא משום דמיזדרע בינתייהו ם מתקיף לה רב המנונא ולמאן דאמר כחצובא מאי מעמא דלא מיזדרע בינתייהו"אלא מעתה זבין ליה תלת היגי רומייתא דלא מיזדרע בינתייהו הכי נמי דיש לו קרקע אמר לו הנך לא חשיבי הנך חשיבי: מוכר "ראש בחמה גסה לא מכר את הרגלים [1] מכר את הרגלים לא מכר את הראש מכר את הקנה לא מכר את הכבד מכר את הכבד לא מכר את הקנה "אבל בדקה מכר את הראש מכר $V_{\rm M} \sim 10^{-2}$ אלעי. M אלעז' בר יצחק - M אלעי. M אלעז' בר יצחק אלא...ליה - M אל M אונ - M אל M אונ - M אלא...ליה

הראש בבהמה | 56 M אכל...הקנה...הקנה.

kauft hat? R. Gebiha aus Be-Kethil sprach zu R. Aši: Komm und höre, es wird gelehrt: Wenn jemand drei Weinstöcke senkt²⁰⁴und ihre Wurzeln sichtbar²⁰⁵bleiben, so werden sie, wie R. Eleâzar b. R. Çadoq sagt, wenn sie voneinander vier bis acht Ellen entfernt sind, vereinigt²⁰⁶, wenn aber nicht, werden sie nicht vereinigt.

R. Papa fragte: Wie ist es, wenn er ihm zwei [Bäume] in seinem Feld und einen auf der Grenze²⁰⁷verkauft hat? Wie ist es, wenn er ihm zwei in seinem Feld und einen im Feld eines anderen verkauft hat?

— Die Fragen bleiben dahingestellt.

R. Aši fragte: Gilt ein Brunnen als Trennung²⁰⁸? Gilt ein Teich als Trennung? Gilt ein öffentlicher Weg als Trennung? Gilt eine Palmenreihe als Trennung? Die Fragen bleiben dahingestellt.

Hillel fragte Rabbi: Wie ist es, wenn eine Zeder zwischen ihnen hervorgewachsen ist. — Wenn sie hervorgewachsen ist, so ist dies ja auf seinem Gebiet erfolgt³⁰⁰! — Vielmehr, wie ist es, wenn zwischen ihnen sich eine Zeder befindet? Dieser erwiderte: Er hat alles miterworben³⁰¹.

Wie müssen sie³⁰²stehen? Rabh sagt, reihenartig. Šemuél sagt, dreifussartig. Nach demjenigen, welcher reihenartig sagt, können sie um so mehr dreifussartig stehen³⁰³, und nach demjenigen, welcher dreifussartig sagt, dürfen sie reihenartig nicht stehen, weil der Zwischenraum besäet werden kann. R. Hamnuna wandte ein: Derjenige, der dreifussartig sagt, ist wol dieser Ansicht aus dem Grund, weil der Zwischenraum nicht besäet werden kann, demnach sollte doch, wenn jemand drei römische Disteln gekauft hat, zwischen welchen man nicht säen kann, [dem Käufer] auch der Boden gehören!? Dieser erwiderte: Diese sind nicht von Wert, jene³⁰⁴aber sind von Wert.

ENN JEMAND DEN KOPF VON EINEM GROSSVIEH VERKAUFT HAT, SO HAT ER DIE FÜSSE NICHT MITVERKAUFT, UND WENN ER DIE FÜSSE-VERKAUFT HAT, SO HAT ER DEN KOPF NICHT MITVERKAUFT. HAT ER DIE LUNGE VERKAUFT, SO HAT ER DIE LEBER NICHT MITVERKAUFT, UND HAT ER DIE LEBER VERKAUFT, SO HAT ER DIE LUNGE NICHT MITVERKAUFT. BEI EINEM KLEINVIEH ABER HAT MAN, WENN MAN DEN KOPF VERKAUFT HAT, AUCH DIE FÜSSE MITVERKAUFT, UND WENN MAN DIE FÜSSE

294. Die Stöcke werden umgebogen u. die Mitte mit Erde bedeckt, alsdann wird diese Stelle durchschnitten, so dass es nunmehr 6 Stöcke sind.

295. Wenn die Senker bereits eigne Wurzeln haben.

296. Zu einem Weinberg; zu einem solchen sind mindestens 5 Stöcke erforderlich.

297. Ob die Bäume noch zusammen gehören.

298. Wenn sich ein solcher zwischen den 3 verkauften Bäumen befindet.

299. Ob diese als Trennung gilt.

300. Sogar die Zeder selbst gehört dann dem Käufer der Bäume, da der Boden ihm gehört.

301. Auch die Zeder.

302. Die verkauften Bäume, um den Boden mitzuerwerben.

303. Der Zwischenraum kann dann nicht ausgenutzt werden.

304. Fruchtbäume, denen gegenüber der Boden von geringerem Wert ist.

VERKAUFT HAT, DEN KOPF NICHT MIT-VERKAULT; WENN MAN DIE LUNGE VER-KAUET HAT, AUCH DIE LEBER MITVER-KALFT, UND WENN MAN DIE LEBER VER-KAUFT .

VIER NORMEN GIBT ES BEIM VER-KALE, WENN ER THM DEN WEIZEN ALS GUT VERKAUFT HAT UND ER SICH ALS SCHLECHT HERAUSSTELLT, SO KANN DER 10 KÄUFFR ZURÜCKTRETEN; WENN ALS SCHLECHT UND ER SICH ALS GUT HERAUS-STELLT, SO KANN DER VERKÄUFER ZU-RÜCKTRETEN; WENN ALS SCHLECHT UND פצית הדרת"בך ותנא תונא יפות ונפצאו רעות לוקה ש הצית הדרת"בך ותנא תונא יפות ונפצאו רעות לוקה ODER ALS GUT UND ER SICH ALS GUT HERAUSSTELLT, SO KANN KEINER VON 1H-NEN ZURÜCKTRETEN; WENN ALS DUNKEL UND FR SICH ALS WEISS HERAUSSTELLT, ODER ALS WEISS UND ER SICH ALS DUN- 20 מצית הדרת כך ותנא תונא רעות ונמצאו יפות סטות KEL HERAUSSTELLT, ODER OLIVENHOLZ UND ES SICH ALS SYKOMORENHOLZ HER-AUSSTELLT, ODER SYKOMORENHOLZ UND ES SICH ALS OLIVENHOLZ HERAUSSTESLT, ODER WEIN UND ER SICH ALS ESSIG HER-AUSSTELLT, ODER ESSIG UND ER SICH ALS Wein herausstellt, so können beide ZURÜCKTRETEN.

את הרגלים מכר את הרגלים לא מכר את הראש מכר את הקנה מכר את הכבד מכר את הכבד לא ווען מכר את הקנה: "ארבע מדית במיברון מכר לי חשים יפות ונמצאי רעות הליקח יכיל לחזור בו רעית ונמצאו יפות"מוכר יכול לחזור בו רעית ונמצאי רעית יונמצאי רעית אודעבר אודעבר דעית ונמצאו רעית ונמצאו וונמצאי יפות"מוכר יכול לחזור בו יפות ונמצאי יפית אין אחד מהם יכיל לחזור בי שחמתית ונמצאת לבנה לבנה ינמצאת שחמתית עצים של זית ונמצאי של שקמה של שקמה ינמצאי של זית יין ונמצא חימין חימין ינמצא יין שניהם יכולין לחזור בהן:

> נכרא. אמר רב חסדא מכר לו שוח חמש בשש"והוקרו ועמדו על שמנה מי נתאנה לוקה לוקה Fol.84 יכול לחזור בו ולא מובר משום דאמר ליה אילו לא אוניתן לא "הוה מצית הדרת כך השתא "דאוניתן יכול להזור בו ולא מוכר ואמר רב חסדא מכר לו שוח שש בחמש והוולו ועמדו על שלש מי נתאנה מוכר מוכר יכול לחזור בו ולא לוקה דאמר ליה אילו לא אוניתן לא הוה מצית הדרת כך השתא מוכר יכול לחזור בו 'ולא לוקה מאי קא משמע לן מתניתין היא אי ממתניתין הוה אמינא דלמא דרב

M 59 B 58 והוקר ועמד 00 M — דאונ' ודילמא דר״ח M 62 אבר M 61 תרוייהו מצי הדרי בהו ומתני' היינו טעמא משום דרע רע יאמר הקונה ואוזל לו אז יתהלל ש"ם ל א מאי קמ"ל ר ה מתנ" היא אי מתני׳ ה״א משום האי פעמא רע רע יאמר הקונה ואוזל לו אז יתחלל מוכר יכול לחזור בו ולא לוקה ש"ם:

GEMARA. R. Hisda sagte: Wenn jemand einem etwas im Wert von fünf für sechs verkauft hat und es später im Preis auf acht gestiegen ist, so kann der Käufer, da er übervorteilt worden ist, zurücktreten und nicht der Verkäufer, denn jener kann zu ihm sagen: wenn du mich nicht übervorteilt hättest, könntest du nicht zurücktreten300, und nun, wo du mich übervorteilt hast, willst du zurücktreten!? Und der Autor unsrer Mišnah lehrt dasselbe: wenn als gut und er sich als schlecht herausstellt, so kann der Käufer zurücktreten307, und nicht der Verkäufer. Ferner sagte R. Hisda: Wenn jemand einem etwas im Wert von sechs für fünf verkauft hat und es im Wert auf drei gefallen ist, so kann der Verkäufer, da er übervorteilt worden ist, zurücktreten und nicht der Käufer, denn jener kann zu ihm sagen: wenn du mich nicht übervorteilt hättest, könntest du nicht zurücktreten", und jetzt willst du zurücktreten!? Und der Autor unsrer Mišnah lehrt dasselbe: wenn als schlecht, und er sich als gut herausstellt so kann der Verkäufer zurücktreten, und nicht der Käufer³⁰⁰. — Was lehrt er uns da, dies geht ja aus der Mišnah hervor!? — Wenn man dies aus der Mišnah entnehmen wollte, so könnte man glauben, dass in dem von R. Hisda gelehrten Fall beide zurück-

^{305.} Dies gilt von Orten, wo kein fester Ortsbrauch herrscht. 306. Obgleich die Sache im Preis gestiegen ist, da dies nachher erfolgt ist. 307. Auch in dem Fall, wenn der Weizen nachher im Preis gestiegen ist, denn sonst wäre diese Lehre nicht nötig. 308. Da die Preissinkung erst später eingetreten ist. 309. Cf. N. 307 mut. mut.

M 72

חסדא תרוייהו מצו הדרי בהו"ומתניתין הא אתא לאשמועינן דלוקח יכול לחזור בו דסלקא דעתך אמינא משום דכתיב 'רע רע יאמר הקונה: שחמתית 20.14 אמינא ונמצאת לבנה כוי: אמר רב פפא"שמע מינה האי והאי דלא קא חזינן "כוליה "יומא נהורין הוא דלא ברי מיתיבי ומראה(ו) עמק מן העור במראה המה 13.25 עמוקה מן הצל והתם לבן הוא כמראה המה ולא Bek. 418 כמראה חמה כמראה חמה דעמוקה "מן הצל ולא דסליק ״דעתין מעיקרא הא קא סמקא צפרא ופניא בצפרא דחלפא "אבי וורדי דגן עדן בפניא דחלפא אפתחא דגיהנם ואיכא דאמרי איפכא: יין ונמצא חומין שניהן יכולין לחזור בהן: לימא מתניתין רבי היא"ולא רבנן דתניא יין וחומין מין אחד הוא רבי Col.b אומר שני מינין אפילו תימא רבנן עד כאן לא פליגי רבנן עליה דרבי אלא לענין מעשר ותרומה וכדרבי אלעא דאמר רבי אלעא מנין לתורם מן משנים הרעה על היפה שתרומתו תרומה שנאמר ולא 68.56 תשאו עליו חמא בהרימכם את חלבו ממנו אם אינו הפה.50 קדוש"נשיאות המא למה מכאן לתורם מן הרעה על 18.32 היפה שתרומתו תרומה אכל לענין מקה וממכר "דכולי עלמא איכא דניהא ליה בהמרא ולא ניהא ליה בחלא ואיכא דניהא ליה בחלא ולא ניהא ליה בחמרא: + M 65 מדקתני לבנה + B 64 $^{\prime}$ לה $^{\prime}$ P 66 $^{\prime}$ - $^{\prime}$ M 67 $^{\prime}$ - $^{\prime}$ M 68 $^{\prime}$ - $^{\prime}$ M 69 $^{\prime}$ M 81 $^{\prime}$ M 70 $^{\prime}$ שיאו׳ $^{\prime}$ M 70 $^{\prime}$ M 70 $^{\prime}$

treten310können, und die Mišnah lehre, dass nur der Verkäufer zurücktreten könne, denn es heisst:311 schlecht, schlecht sagt der Käufer312.

WENN ALS DUNKEL UND ER SICH ALS ישמשא סומקתי היא תדע דקא סמקא צפרא ופניא weiss Herausstellt &c. R. Papa sagte: Hieraus ist zu entnehmen, dass die Sonne rot ist. Dies ist auch zu beweisen, denn sie ist morgens und abends rot; und dass wir dies den ganzen Tag nicht mer-ולמאי אדום ולמאי ken, geschieht daher, weil unsre Sehkraft nicht stark genug ist. Man wandte ein: ⁵¹⁴Und er erscheint tiefer als die Haut, wie eine besonnte [Stelle] tiefer erscheint als eine beschattete; und dieser ist ja weiss!? 15 — Wie die Sonne und nicht wie die Sonne; wie die Sonne, indem er tiefer erscheint, und nicht wie die Sonne, denn jener ist weiss und diese ist rot. - Wieso ist sie nach unsrer früheren Auffassung³¹⁶ 20 morgens und abends rot!? Morgens, weil sie an den Rosen des Edengartens vorübergeht, und abends, weil sie an der Tür des Fegefeuers vorübergeht. Manche erklären es entgegengesetzt.

ODER WEIN UND ER SICH ALS ESSIG HERAUSSTELLT, SO KÖNNEN BEIDE ZU-RÜCKTRETEN. Es wäre also anzunehmen, dass unsre Mišnah die Ansicht Rabbis ver-

tritt und nicht die der Rabbanan, denn es wird gelehrt: Wein und Essig sind eine Art; Rabbi sagt, zwei verschiedene Arten³¹⁷!? — Du kannst auch sagen, dass sie die Ansicht der Rabbanan vertritt, denn die Rabbanan streiten gegen Rabbi nur hinsichtlich des Zehnts und der Hebe318. Dies nach R. Ileâ, denn R. Ileâ sagte: Woher, dass die Absonderung der Hebe vom Schlechten für das Gute giltig sei? — es heisst:310 Ihr sollt seinethalben auf euch keine Sünde laden, wenn ihr das Beste davon abhebt; und wenn es nicht heilig wäre, könnte ja keine Sünde aufgeladen werden; hieraus ist also zu entnehmen, dass die Absonderung der Hebe vom Schlechten für das Gute giltig sei. Beim Kauf und Verkauf aber sind alle derselben Ansicht, denn mancher wünscht Wein und keinen Essig und mancher wünscht Essig und keinen Wein.

דכ״ע. —

310. Da der eine beim Kauf übervorteilt worden u. der andere nachher im Vorteil ist. 312. In dem Fall, wenn der Weizen als gut gekauft worden ist u. sich als schlecht herausstellt, später aber im Preis steigt, kann der Käufer sagen, hierbei liege gar keine Täuschung vor, denn es ist bekannt, dass bei jedem Verkauf die Ware vom Verkäufer stets als gut u. vom Käufer stets als schlecht bezeichnet wird. 313. Aus dem in der Mišnah gebrauchten Wort für dunkel, dunkelrot (שחמתית), das von חמה (Sonne, sonnenfarbig) abgeleitet wird. 314. Lev. 13,25. 315. Der Aussatzfleck, von welchem der angezogene Schriftvers spricht. 316. Dass sie weiss ist, wie aus der angezogenen Lehre entnommen wer-317. Während die Halakha nach der Mehrheit, also nach den Rabbanan zu entscheiden 318. Die von jeder Getreideart besonders zu entrichten sind. 319. Num. 18,32. wenn die sündhafte Abhebung, vom Schlechten für das Gute, ungiltig wäre. 321. Dass Wein u. Essig

ENN JUMAND AN SEINEN NÄCHSTEN Früchte verkauft, so hat sie DIESER, SOBALD ER SIE AN SICH GEZOGEN HAT, ERWORBEN, OBGLEICH JENER SIE HIM NICHT ZUGEMESSEN HAT; WENN JENER SIE THM ZUGFMESSEN UND ER SIE NICHT AN SICH GEZOGEN HAT, SO HAT ER SIE NICHT ERWORBEN; WENN ER ABER KLUG IST, SO MIETE ER DEN PLATZ . WENN JEMAND SO ERWIRBT ER THN ERST DANN, WENN ER IHN VON EINEM ORT NACH EINEM ANDEREN GETRAGEN HAT; WENN DIESER NOCH AM BODEN HAFTET UND ER ETWAS DAVON ABPFLÜCKT, SO HAT ER IHN ER- 15 קשיין אהדדי אלא לאו שמע מינה כאן במודד WORBEN.

GEMARA. R. Asi sagte im Namen R. Johanans: Wenn er sie ihm zugemessen und in eine Seitengasse agestellt hat, so zu R. Asi: Vielleicht hat der Meister es nur von dem Fall gehört, wenn er sie ihm וויין הבוכר פירות לחבירו משך ולא מידה קנה מדד ולא משך לא קנה אם היה פיקה שיבר את "מקומן הלוקח פשתן מחבירי הרי זה לא קנה עד שיטלטלנו ממקום למקום יאם היה מחיבר לקרקע ותלש כל שהוא קנה:

גמרא. אמר רכי אסי אמר רכי יוחנן מדד והניח על גבי סימטא קנה אמר ליה רבי זירא לרבי אסי שמא לא שמע רבי אלא במודד לתוך קופתו במר ליה דמי האי מרבנן כדלא גמרי אינשי שמעתא ביוס von seinem Nächsten Flachs kauft, ש או לא מיניה מיניה בני קיבלה מיניה או לא שי Bmill קיבלה מיניה תא שמע דאמר רבי ינאי אמר רבי חצר השותפין קונין זה מזה מאי לאו על גבי קרקע לא לתוך קופתו הכי נמי מסתברא דאמר רבי יעקב אמר רבי יוהגן מדד והגיה על גבי סימטא לא קנה לתוך קופתו כאן במודד על גבי קרקע שמע מינה תא שמע מדד ולא משך לא קנה מאי לאו בסימטא לא ברשות הרבים אי הכי אימא רישא משך ולא מדד קנה משיכה ברשות הרכים מי קניא והא hat dieser sie erworben.". R. Zera sprach 20 אביי ורבא דאמרי תרוייתו מסירה קונה ברשות 86.766

27 M מקומו || 73 P במחובר || P 74 בכל מקום משיכה.

in seinen Korb hineingemessen hat? Dieser entgegnete: Dieser Jünger scheint zu glauben, dass die Leute keine Halakha gelernt haben. Braucht dies denn von dem Fall gelehrt zu werden, wenn er sie ihm in seinen Korb hineingemessen hat!? - Hat er dies anerkannt oder hat er es nicht anerkannt? — Komm und höre: R. Jannaj³²⁷sagte im Namen Rabbis, dass Teilhaber in ihrem Hof von einander erwerben können; wahrscheinlich doch in dem Fall, wenn auf die Erde³²⁸. — Nein, wenn er sie in seinen Korb hineingemessen hat. Dies ist auch einleuchtend; R. Jâgob sagte im Namen R. Johanans, dass wenn er sie ihm zugemessen und in eine Seitengasse gestellt hat, jener sie nicht erwerbe, und da [beide Lehren] einander widersprechen, so handelt wahrscheinlich die eine von dem Fall, wenn er sie ihm in seinen Korb hineingemessen hat und die andere, wenn er sie ihm auf die Erde zugemessen³²⁹hat. Schliesse hieraus. — Komm und höre: Wenn jener sie ihm zugemessen und er sie nicht an sich gezogen hat, so hat er sie nicht erworben; wahrscheinlich doch in einer Seitengasse³³⁹!? — Nein, auf öffentlichem Gebiet. - Wie ist demnach der Anfangsatz zu erklären: so hat sie dieser, sobald er sie an sich gezogen hat, erworben, obgleich jener sie ihm nicht zugemessen hat; erwirbt man denn auf öffentlichem Gebiet durch das Ansichziehen, Abajje und Raba sagten ja beide, durch die Einhändigung erwerbe man³³¹auf öffentlichem

als 2 verschiedene Arten gelten. 322. Natürlich nur in dem Fall, wenn sie einen Preis vereinbart haben, denn vor der Preisvereinbarung betrachtet keiner von beiden den Kauf als perfekt. 323. Auf welchem die Früchte sich befinden; der Käufer erwirbt sie dann, auch wenn er sie nicht an sich gezogen hat, da sie sich in seinem Gebiet befinden. 324. Ein nicht für den Verkehr bestimmter Durchgang, der nicht als öffentliches, sondern als gemeinsames Gebiet gilt. 325. Auch wenn das Gefäss dem Verkäufer gehört. 326. Des Käufers. 327. Dieser war ein Lehrer R. Johanans, in dessen Namen RA. die obige Lehre vor-328. Wenn einer vom anderen Früchte gekauft u. dieser sie ihm zugemessen u. auf die Erde gelegt hat; der gemeinsame Hof gleicht einer Seitengasse. 329. Im 2. Fall erwirbt er sie nicht; RA. hatte sich also geirrt. 330. Dies ist ebenfalls ein Einwand gegen RA. 331. Die gekauften Sachen.

הרבים ובחצר שאינה של שניהן משיכה קונה בסימטא ובחצר שהיא של שניהן והגבחה קונה בכל מקום מאי משך נמי דקתני מרשות הרכים לסימטא אי חבי איטא סיפא אם חיה פיקח שוכר את' מקומן "ואי ברשות הרבים ממאן אגר הכי קאמר ואם ברשות בעלים היא אם היה פיקה שוכר את מקומן: רב ושמואל דאמרי תרוייהו כליו של אדם 80.869 Fol.85 קונה לו בכל מקום חוץ מרשות הרבים ורבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש דאמרי תרוייהו אפילו ברשות 10 הרבים אמר רב פפא לא פליגי כאן ברשות הרבים כאן בסיממא ואמאי קרו לה רשות הרכים שאין רשות היחיד הכי נמי מסתברא דאמר רבי אבהו אמר רבי יוחנן כליו של אדם "קונה לו בכל מקום שיש לו רשות להניחו יש לו רשות "אין אין לו רשות מינה תא שמע ארבע מדות במוכרין er, wenn er klug ist, den Platz. עד שלא נתמלאה מדה למוכר משנתמלאה מדה ללוקה במה דברים אמורים במדה שאינה של שניהן "ואם היתה מדה של אחד מהן ראשון ראשון קנה ממת דברים אמורים ברשות הרבים ובחצר שאינה. של שניהן אבל ברשות מוכר לא קנה עד שינביהנה 20 beide, selbst auf öffentlichem Gebiet. R. או עד שיוציאנה מרשותו ברשות לוקה כיון שקבל עליו מוכר קנה לוקה כרשות הלה המופקדים אצלו לא קנה עד"שיקבל עליו או עד שישכור את"מקומן קתני מיהא ברשות הרבים ובחצר שאינה של שניהם

אי + M 77 א קנה ו + לא קנה ו מקומו P 75 M 78 ב"ם שי"ל רשות להני קונין | 79 M + להניחו אבל אם - M 82 בר"א - M 81 אבל אם B 80 שיגבהנה או עד שיוציא' מרשותו קתני. M 83

Gebiet und in einem beiden nicht gehörenden Hof, durch das Ziehen erwerbe man in einer Seitengasse und in einem beiden gehörenden Hof, und durch das Hochheben erwerbe man überall!? ter "gezogen" ist zu verstehen, wenn er sie vom öffentlichen Gebiet nach einer Seitengasse gezogen hat. — Wie ist demnach der Schlußsatz zu erklären: Wenn er aber klug ist, so miete er den Platz; von wem sollte er ihn denn mieten, wenn es ein öffentliches Gebiet ist!? - Er meint es wie folgt: wenn sie sich aber im Gebiet des Eigentümers befinden, so miete

Rabh und Semuél sagen beide, die Gefässe eines Menschen erwerben für ihn332 überall, nur nicht auf öffentlichem Gebiet. R. Johanan und R. Šimôn b. Laqiš sagen Papa sagte: Sie streiten aber nicht, das eine gilt von einem öffentlichem Gebiet und das andere gilt von einer Seitengasse, nur heisst es deshalb öffentliches Gebiet, weil es nicht Privatgebiet ist. Dies ist auch einleuchtend, denn R. Abahu sagte im Namen R. Johanans, die Gefässe eines Menschen erwerben für ihn überall, wo er das

Recht hat, sie hinzustellen; also nur wo er das Recht dazu hat, sonst aber nicht333. Schliesse hieraus. - Komm und höre: Vier Normen gibt es beim Verkauf: bevor das Mass gefüllt worden ist, gehört es dem Verkäufer334; ist das Mass gefüllt worden, so gehört es dem Käufer335, jedoch nur dann, wenn das Mass beiden nicht gehört, wenn es aber einem von ihnen gehört, so hat er jedes einzeln³³⁰erworben. Dies gilt nur von dem Fall, wenn es sich auf öffentlichem Gebiet oder in einem beiden nicht gehörenden Hof befindet, wenn aber im Gebiet des Verkäufers, so erwirbt [der Käufer] es nur dann, wenn er es hochgehoben oder aus seinem Gebiet hinausgebracht hat, und wenn im Gebiet des Käufers, so hat er, sobald der Verkäufer einverstanden³³⁷ist, es erworben, und wenn im Gebiet dessen, bei dem es verwahrt ist, so hat [der Käufer] es nur dann erworben, sobald dieser den Auftrag³⁸übernommen oder jener den Platz gemietet hat. Hier wird also vom öffentlichen Gebiet und von einem beiden nicht gehören-

332. Wenn der Verkäufer die Früchte in das Gefäss des Käufers legt, so erwirbt dieser sie, falls ein Preis vereinbart worden ist, auch wenn das Gefäss sich im Gebiet des Verkäufers befindet. schliesst das öffentliche Gebiet aus. 334. Dieser kann noch zurücktreten, ebenso hat er auch das Risiko zu tragen. 335. Dh. es befindet sich in seinem Gebiet, wenn er will, erwirbt er die Sache. 336. Wenn das Mass dem Käufer gehört, so hat er jedes Mass erworben, noch bevor es in sein Gefäss geschüttet worden ist; wenn es aber dem Verkäufer gehört, so bleibt es bis dahin in seinem Besitz. 337. Wenn sie sich über den Preis geeinigt haben. 338. Die verkaufte Sache an den Käufer abzuliefern.

den Hot gelehrt, wahrscheinlich doch von einem wirklich öffentlichen Gebiet!? Nein, von einer Seitengasse. Es wird ja aber neben einem Hof, der beiden nicht gehört, genannt ?? Unter beiden nicht gehöriger Hof ist zu verstehen, der weder ganz dem einen noch ganz dem anderen gehört, sondern beiden.

R. Seseth fragte R. Hona: Wie ist es, wenn das Gefäss des Käufers sich im Ge- יילתה תלויה בה™וריש לקיש אמר קשורה ואב על יי biet des Verkäufers befindet; hat der Käufer sie erworben oder nicht? Dieser erwiderte: Dies wird gelehrt: Hat ei ihn"ihr" in den Schoss oder in ihr Körbehen geman sprach zu ihm: Weshalb entscheidest du es ihm aus einer Lehre, auf welche hundertmal mit einem Ükla"geschlagen" wurde!? R. Jehuda erklärte im Namen Sedas Körbehen an ihrem Körper hängt. Reš-Laqiš erklärte, wenn es angebunden ist, auch wenn es nicht nachhängt. R. Ada b. Ahaba erklärte, wenn das Körbehen sich zwischen ihren Hüften befindet. R. Mešaršeja erklärte im Namen der Schule R.

מאי לאו ברשות הרבים ממש לא סיממא והא "colb דומיא דחצר שאינה של שניהם קתני מאי חצר שאינה של שניהם נמי דלא דהאי כולה ולא דהאי פולה אלא דתרוייהו: בעא מיניה רב ששת מרב הונא כליו של לוקח ברשות מוכר קנה לוקה אי Bm Azt אלא לא"אפר ליה תניתוה זרקו לו לתוך חיקה או לתוך איל אמר ליה תניתוה קלתה הרי זו מנורשת אמר ליה רב נחמן מאי שנמא פשמת ליה מההיא דמהו לה מאה עובלי יינות בעובלא דאפר רב יהודה אמר שמיאל והוא שהיתה יי פי שאינה תלויה"בה רב אדא בר אהבה אמר בגון שהיתה קלתה מונחת לה בין ירבותיה רב משרשיא "רבי רבי"אמי אמר כגון שהיה בעלה מוכר קלתות רבי יוחנן אמר מקום חיקה קנוי לה מקום קלתה worfen, so ist sie geschieden™. R. Nali- וואכן לפי זהנן לפי מעמא דרבי יוהנן לפי מאי מעמא דרבי יוהנן שאין אדם מקפיד לא על מקום חיקה ולא על מקום קלתה אלא פשום לה מהא ברשות מוכר לא קנה עד שיגביהנה או עד שיוציאנה מרשותו מאי לאו בכליו דלוקה לא בכליו דמוכר ומדרישא בכליו muéls, dies gelte nur von dem Fall, wenn 20 במוכר אימא סיפא ברשות דמוכר סיפא נמי בכליו דמוכר אימא סיפא ברשות לוקח כיון שקיבל עליו מוכר קנה לוקח ואי בכליו דמוכר אמאי קנה לוקח סיפא אתאן לכליו דלוקה יכן א"ר + M 86 א קנה לוקח | 1 M 85 + וכן א"ר + P 84 — M 87 אלעזר א"ר אושעיא והוא שהיתה קלתה תלויה בה בה P 89 אמר. R בריה דר׳ אמי P 88 אמי בה .1 - B 90

Amis, wenn ihr Mann Korbhändler ist. R. Johanan erklärte, der Raum ihres Schosses, der Raum ihres Körbchens sei ihr abgetreten. Hierzu sagte Raba: folgendes ist der Grund R. Johanans: niemand nimmt es mit dem Raum ihres Schosses oder dem Raum ihres Körbchens genau¹¹⁸. Vielmehr entscheide man es aus folgendem: Wenn³⁴⁹im Gebiet des Verkäufers, so erwirbt [der Käufer] es nur dann, wenn er es hochgehoben oder aus seinem Gebiet hinausgebracht hat. Wahrscheinlich doch, wenn sie sich im Gefäss des Käufers befinden. - Nein, wenn im Gefäss des Verkäufers. - Wenn nun der Anfangsatz vom Gefäss des Verkäufers handelt, so handelt ja auch der Schlußsatz vom Gefäss des Verkäufers, wie ist demnach der Schlußsatz zu erklären: Wenn im Gebiet des Käufers, so hat der Käufer, sobald der Verkäufer einverstanden 550 ist es erworben; wieso hat es nun der Käufer erworben, wenn es sich im Gefäss des Verkäufers befindet!? Der Schlußsatz handelt vom Gefäss des Käufers. – Woraus schliesst du dies"?

339. Während eine Seitengasse als beiden gehöriges Gebiet gilt. 340. In welches der Verkäufer die verkauften Früchte geschüttet hat. 341. Den Scheidebrief. 342. Seiner Ehefrau, von der er sich scheiden lassen will. 343. Obgleich das Körbchen sich im Gebiet des Ehemanns befindet. 344. Name eines Hohlmasses; nach der Erklärung der Kommentare ein Stück Metall od. ein Holzkloben im entsprechenden Gewicht. 345. Dh. gegen welche viele Einwände erhoben worden sind, u. die daher, wie weiter erklärt wird, auf einen ganz besonderen Fall bezogen wird, von dem nichts zu folgern ist. 346. Auf der Erde gegenüber ihrem Körper, da ihr Mann ihr den Platz ihres Körpers abtritt. 347. Der sich aus dem Raum für die Körbe nichts macht und ihn ihr daher abgetreten hat. der angezogenen Lehre ist also die obige Frage nicht zu entscheiden. 349. Die verkauften Früchte sich befinden. 350. Wenn sie sich über den Preis geeinigt haben. 351. Dass der eine

Ta Lo Bo. V.

ומאי פסקא סתמא דמילתא בי מוכר מאני דמוכר שכיחי בי לוקה מאני דלוקה שכיחי אמר רבא תא שמע משך המריו ופועליו וחכניםן לתוך ביתו בין 122 פסק עד שלא מדד ובין מדד עד שלא פסק שניהן Foi.86 ביתו בחן לתוך ביתו פסק 5 und höre: Hat er seine Eseltreiber oder עד שלא מדד אין שניהן יכולין לחזור בהן מדד עד שלא פסק שניהן יכולין לחזור בהן ומדכליו דמוכר ברשות לוקח לא קנה"כליו דלוקח נמי ברשות מוכר לא קנה אמר רב נחמן בר יצחק בששפכן איקפד רבא סו בר רב מר בר הלא אמר מר בר רב oder er ihm zuerst zugemessen hat und אשי"במתאכלי דתומי אמר ליה"הון בריה דמר זומרא "לרבינא מכדי פירקן קתני מה לי פסק ומה לי לא פסק אמר ליה פסק סמכא דעתיה לא פסק לא סמכא דעתיה אמר ליה רבינא לרב אשי תא שמע דרב ושמואל דאמרי תרוייהו כליו של אדם "קונה 88.84 לו בכל מקום "לאתויי מאי לאו לאתויי רשות מוכר "התם דאמר ליה זיל קני: תנן התם נכסים 0d.26a שיש להן אחריות נקנין בכסף וכשטר ובחזקה ושאין להן אחריות אין נקנין אלא במשיכה בסורא מתנו לה להא שמעתא משמיה דרב הסדא o nicht erwirbt, falls das Gefäss des Verkäu-P 92 פריקן P 93 + מוכר M 94 במסאבלי ותומי ע ארב ארב א ע פונין W פונין - ארב א ע פונין W פונין B 95

אני. + M 99 + בכ"ם + M 98

— Dies ist das Gewöhnliche; beim Verkäufer befinden sich die Gefässe des Verkäufers und beim Käufer befinden sich die Gefässe des Käufers. Raba sagte: Komm seine 352 Arbeiter 353 herangezogen und in sein Haus geführt, so können beide, einerlei ob sie zuerst den Preis vereinbart haben und er ihm nachher zugemessen hat sie nachher den Preis vereinbart haben. zurücktreten; hat er sie aber [die Früchtel abladen lassen und sie in sein Haus gebracht, so können, wenn sie den Preis 15 vereinbart haben, auch wenn er sie ihm noch nicht zugemessen hat, beide nicht mehr zurücktreten, wenn er ihm aber vor der Preisvereinbarung zugemessen"hat, so können beide zurücktreten. Wenn er nun fers sich im Gebiet des Käufers350 befindet, so erwirbt er es auch nicht, falls das Gefäss des Käufers sich im Gebiet des Verkäufers befindet. R. Nahman b. Jichaq

entgegnete: Wenn er sie ausgeschüttet hat357. Da zürnte Raba: heisst es denn: ausgeschüttet, es heisst ja: abgeladen!? Vielmehr, erwiderte Mar b. R. Aši, hier wird von Knoblauchbündeln gesprochen. Hona, der Sohn Mar-Zutras, sprach zu Rabina: Merke, hier wird ja von dem Fall gelehrt, wenn er sie abgeladen hat, welchen Unterschied gibt es demnach zwischen dem Fall, wenn ein Preis vereinbart worden ist, und dem Fall, wenn kein Preis vereinbart worden ist³⁵⁹!? Dieser erwiderte: Wenn ein Preis vereinbart worden ist, so verliess er sich darauf, ist kein Preis vereinbart worden, so verliess er sich darauf nicht. Rabina sprach zu R. Aši: Komm und höre: Rabh und Semuél sagten beide, die Gefässe eines Menschen erwerben für ihn überall, und dies schliesst ja wahrscheinlich das Gebiet des Verkäufers ein!? — Dies gilt von dem Fall, wenn er zu ihm gesagt hat: geh und erwirb es301.

Dort wird gelehrt: Güter, die Sicherheit302 gewähren, werden durch Geld, Schein und Besitznahme erworben, und die keine Sicherheit gewähren, werden nur durch das Ansichziehen erworben. Folgendes lehrten sie in Sura im Namen R. Hisdas,

Satz vom Gefäss des Verkäufers u. der andere vom Gefäss des Käufers handelt. 352. Der Käufer die des Verkäufers. 353. Die die zu verkaufenden Früchte führen. 354. Wenn nur eines von beiden, das Zumessen od. die Preisvereinbarung, erfolgt ist. 355. Dh. wenn sie noch keinen Preis vereinbart haben. 356. Vor der Preisvereinbarung, von welchem Fall der 2. Satz der ange-357. Auf die Erde; von diesem Fall spricht die angezogene Lehre, u. nicht zogenen Lehre spricht. von dem Fall, wenn die Früchte sich noch im Gefäss des Verkäufers befinden. 358. Die überhaupt nicht in Gefässe od. in Säcke geschüttet werden. 359. Der Käufer hat sie ja dadurch erworben, dass sie sich in seinem Gebiet befinden. 360. Der Käufer muss damit rechnen, dass der Verkäufer einen ganz unannehmbaren Preis verlangen kann; der Kauf gilt daher nicht als abgeschlossen. ist ebenso, als würde er ihm den Platz abgetreten haben. 362. Immobilien, bezw. Mobilien.

und in Pumbeditha lehrten sie es im Namen R. Kahanas, und wie manche sagen, im Namen Rabas: Dies gilt nur von Dingen, die man nicht hochzuheben pflegt", Dinge aber, die man hochzuheben pfegt, [erwirbt man] nur durch das Hochheben und nicht durch das Ansiehziehen. Abajje sass und trug diese Lehre vor, da wandte R. Ada b. Mathna gegen Abajje ein: Wer len hat, ist ersatzpflichtig, denn bevor er noch das Sabbathgesetz übertreten hatte, war er bereits wegen des Diebstahls schuldig; hat er ihn aber schleppend herangetung des Sabbathgesetzes"und der Diebstahl gleichzeitig ausgeübt worden sind ?? Dieser erwiderte: An einer Schnur. - Ich spreche ja ebenfalls von einer Schnur!? chen bei dem eine Schnur erforderlich ist".

Komm und höre: Wenn im Gebiet des Verkäufers, so erwirbt [der Käufer] es nur dann, wenn er es hochgehoben oder aus seinem Gebiet hinausgebracht hat. Man kann also eine Sache, die man hochheben kann, wenn man es will, durch Hochheben, und wenn man will, durch Ansich-

בפומבדיתא מתנו לה משמיה דרב בהנא ואמרי לה משמיה דרבא לא שנו אלא דברים שאין דרבן להגביה אבל דכרים שדרכן להגביה בהגבהה אין במשיכה לא יתיב אביי וקאמר להא שמעתא מונב כים בשבת לאביי הגונב כים בשבת sab 010 חייב שכבר נתחייב בגניבה קודם שיבא לידי איפור שכת היה מגרר ויוצא מגרר ויוצא פטור שהרי איסור שבת וגניבה באין כאחד" אמר ליה במיתנא אנא נמי במיתנא קא אמינא 'במידי דבעי מיתנא einen Geldbeutel am Šabbath gestoh- שינביהנה עד שינביהנה לא קנה עד שינביהנה או עד שיוציאנה מרשותו אלמא מידי דבר הגבהה אי בעי בהגבהה קני ליה ואי בעי במשיכה קני ליה אמר רב נחמן בר יצחק לצדדין קתני מידי דבר הגבחה בהגבחה מידי דבר משיכה במשיכה zogen, so ist er frei, weil die Uebertre- ולא מדד משך ולא מדד בירות לחבירו פירות לחבירו משך ולא קני והא פירות דבני הגבהה נינהו וקתני דקני במשיכה הכא במאי עסקינן בשליפי רברבי אי הכי אימא סיפא הלוקח פשתן מחבירו לא קנה עד שיטלטלנו ממקום 'זה למקום 'אחר אטו פשתן Dieser erwiderte: Dies gilt von einem, sol- 20 בשליפי רברבי מי לא עבדי שאני פשתן דמשתמים ממר ליה רבינא לרב אשי תא שמע בחמה גכה god.256 נקנית 'במסירה והדקה בהגבהה דברי רבי מאיר ורבי 'שמעון בן 'אלעזר וחכמים אומרים בחמה דקה במשיכה והא בהמה דקה "דכר הגבהה היא וקתני שיכה | הרי כים דבר הגבהה הוא ואפילו הכי קני במשיכה | + B 100

M 4 א"ל M 3 במשיכה M 2 א"ל + B 1 אליעזר P 7 שמע' בן P 7 אליעזר M 6 אליעזר 9 M דבת הג' היא וקקני לה במש".

ziehen erwerben!? R. Nahman b. Jichag erwiderte: Er lehrt dies je nachdem: was man hochzuheben pflegt, durch das Hochheben, und was man zu ziehen pflegt, durch das Ansichziehen. - Komm und höre: Wenn jemand an seinen Nächsten Früchte verkauft, so hat sie dieser, sobald er sie an sich gezogen hat, erworben, obgleich jener sie ihm nicht zugemessen hat. Früchte sind ja Dinge, die man hochheben kann, und er lehrt, dass man sie durch das Ansichziehen erwerbe!? -- Hier wird von grossen Säcken gesprochen. — Wie ist demnach der Schlußsatz zu erklären: wenn jemand von seinem Nächsten Flachs kauft, so erwirbt er ihn erst dann, wenn er ihn von einem Ort nach einem anderen getragen hat; wird denn Flachs nicht auch in grosse Säcke gepackt!? Anders verhält es sich beim Flachs, da er sich zerteilen lässt³⁰⁸. Rabina sprach zu R. Aši: Komm und höre: Ein grosses Vieh wird durch Einhändigung und ein kleines wird durch Hochheben erworben - Worte des R. Meir und des R. Simôn b. Eleâzar; die Weisen sagen, ein kleines Vieh durch das Ansichziehen. Ein kleines Vieh

^{363.} Wegen ihrer Schwere. 364. Auf welche die Todesstrafe gesetzt ist. jemand durch eine Handlung sich zweier Strafarten schuldig macht, so verfällt er nur der schwereren. 366. Hier wird von dem Fall gesprochen, wenn er den Beutel schleppend an sich zieht, u. er lehrt, dass 367. Wenn der Beutel so gross ist, dass man ihn nicht er strafbar sei, ihn also erworben habe. hochheben kann, sondern an einer Schnur ziehen muss. 368. Er kann packweise umgetragen werden, was bei Früchten nicht der Fall ist.

דקני במשיכה שאני כהמה דסרכא: דאמרי תרוייהו כור בשלשים אני מוכר לך יכול 1060 לחזור בו אפילו בפאה האהרונה כור בשלשים סאה בסלע אני מוכר לך ראשון ראשון קנה תא שמע 5 אם היתה מדה של אחד מהן ראשון ראשון קנה "ואף על גב דלא נתמלאת המדה כגון דאמר ליה חין בשנים עשר סלעים לוג בסלע אני מוכר לך "בדאמר רב בהנא שנתות היו בהין הכא נמי ממות שנתות היו במדות תא שמע חשוכר את הפועל Fol.87 מכור אכור יפה בלע אכור לנורן היום בדינר ולנורן יפה בלע אכור sig, die Seah für einen Selâ, so hat er "הימנו"מדינר ליום ולגורן יפה סלע מותר"ואם תאמר ראשון ראשון קנה הכא נמי קמא קמא מיפסק פסק "ואתא הימנו מדינר ליום ולגורן יפה סלע מותר "והא אגר נמר לי הוא אמר רבא ותסברא זלזולי ינא סיפא שנא רישא ומאי שנא בשבירות מי אסיר מאי שנא רישא ומאי שנא סיפא ist!? - Wenn er zu ihm gesagt hat, er רישא דלא קא עכיד בהדיח"מחשתא מיחזי כי אגר נמר לי סיפא דקא עביד בחדיה"מחשתא לא מיחזי כי אגר נמר לי: ואם היה מחובר בקרקע ותלש כל שהוא קנה: משום דתלש כל שהוא קנה אמר יפה לך משת הכא במאי עסקינן דאמר ליה לך auch hierbei, wenn im Hin Masszeichen קרקע כל שהוא "וקני כל מה שעליה:

M 12 + B 11 + B 11 אמר M 10 ברו מהיום B 14 | להנות | B 13 | אכל אם שכרו מהיום + בדינר B 15 אי ס"ד כור בשלשים סאה בסלע אני מוכר לך ראשון. M — ואם...רבא | B 16 ואסור להנות הימנו א מהשתא " 19 M ניפה לי – M 18 אמאי + B 17 וקני. — P 20

kann man ja hochheben, und er lehrt, dass es durch das Ansichziehen erworben werde!? - Anders verhält es sich bei einem Vieh, denn es ist störrisch³⁰⁰.

Rabh und Semuél sagten beide: [Sagte er:] ich verkaufe dir einen Kor [Getreide] für dreissig [Selâ], so kann er noch bei der letzten Seah zurücktreten; wenn aber: ich verkaufe dir einen Kor für dreisjede einzeln erworben. Komm und höre: Wenn aber das Mass einem von ihnen gehört, so hat er jedes einzeln erworben; also selbst wenn das Quantum nicht voll verkaufe ihm einen Hin für zwölf Selâ, das Log für einen Selâ. Dies nach einer Erklärung R. Kahanas, welcher sagte, im Hin seien Masszeichen gewesen, ebenso vorhanden sind³⁷². – Komm und höre: Wenn jemand einen Lohnarbeiter mietet, dass er bei ihm in der Erntezeit für einen Denar täglich arbeite, während er in der Erntezeit einen Selâ wert³⁷³ist, so ist dies verboten374; wenn aber [von jetzt ab] für einen Denar täglich, und er zur Erntezeit

einen Selâ wert ist, so ist dies erlaubt. Wenn man nun sagen wollte, er habe jedes [Mass] einzeln erworben, so sollte doch auch hierbei jeder Tag³⁷⁵getrennt werden; wieso ist es demnach erlaubt, wenn er ihn für einen Denar täglich mietet und er zur Erntezeit einen Selâ wert ist, dies ist ja eine Belohnung für das Warten 370!? Raba erwiderte: Glaubst du etwa, dass bei der Miete die Preisermässigung verboten ist ?? -Welchen Unterschied gibt es demnach zwischen dem Anfangsatz¹⁷⁸und dem Schlußsatz? Im Anfangsatz, wenn er nicht sofort anfängt, bei ihm zu arbeiten, hat dies den Anschein des Wartelohns, im Schlußsatz, wenn er sofort anfängt, bei ihm zu arbeiten, hat dies nicht den Anschein des Wartelohns.

WENN DIESER NOCH AM BODEN HAFTET UND ER ETWAS DAVON ABPFLÜCKT, SO HAT ER IHN ERWORBEN. Hat er ihn deshalb erworben, weil er davon etwas abgepflückt hat!? R. Sešeth erwiderte: Hier wird von dem Fall gesprochen, wenn er zu ihm gesagt hat: geh, suche dir etwas vom Boden aus und erwirb alles, was sich darauf befindet³⁷⁹.

369. Es lässt sich nur schwer hochheben. 370. Solange der Verkäufer ihm nicht alle 30 zuge-371. Die er ihm zugemessen hat. · 372. Jedes bereits zugemessene Mass geht in den Besitz des Käufers über, auch wenn das vereinbarte Quantum noch nicht zugemessen ist. Arbeiter vermietet sich ihm billiger, weil jener ihm das Geld im voraus bezahlt. 374. Weil dies als 375. Den er bereits gearbeitet hat. 376. Dh. dafür, dass jener ihm das Geld im voraus zahlt; dies ist also Wucher. 377. Dies gilt überhaupt nicht als Wucher, da der Arbeiter sich nicht deshalb billiger vermietet hat, weil er das Geld im voraus erhielt, sondern weil er Beschäftigung haben 378. In welchem dies als Wucher erklärt u. verboten wird. 379. Hinsichtlich des Bodens

ENN JEMAND AN SEINEN NÄCHSTEN WEIN ODER OEL VERKAUFT HAT UND SIF IM PREIS GESTIEGEN ODER GEFALLEN SIND, SO GESCHAH DIES, WENN ES VOR DEM FÜLLEN DES MASSES ERFOLGT IST, FÜR DEN VERKÄUFER", UND WENN NACH-DEM DAS MASS GEFÜLLT WORDEN IST, FÜR DEN KÄUFER. WENN SIE EINEN MAKLER HABEN, UND DAS FASS ZERBRICHT, SO MUSS THE DREE TROPFERS NACHTRIEFEN LASSEN. HAT ER [DAS GEFÄSS] UMGEBO-GEN, SO GEHÖRT DIE NEIGE" DEM VER-KÄUFER. DER KRÄMER BRAUCHT DIE DREI R. JEHUDA SAGT, AM VORABEND DES SAB-BATHS BEI EINBRECHENDER DUNKELHEITST SEL ER DAVON BEFREIT.

GEMARA. Von wessen Mass wird hier gesprochen; wollte man sagen, wenn es 20 תרומה אמר ליה הא איתמר עלה אמר רבי אבהו dem Käufer gehört, wieso geschah es, wenn es vor dem Füllen des Masses erfolgt ist, für den Verkäufer, das Mass gehört ja dem Käufer; und wollte man sa-

התנייה לרב מדות 128 M הרי היא תרומה הא 129 ומיצה. gen, wenn das Mass dem Verkäufer gehört, wieso geschah es, wenn das Mass gefüllt worden ist, für den Käufer, das Mass gehört ja dem Verkäufer!? R. Ileâ erwiderte: Wenn das Mass dem Makler gehört. - Wenn es aber im Schlußsatz heisst: wenn sie einen Makler haben, und das Mass zerbricht, so trägt der Makler [den Schaden], so spricht ja der Anfangsatz von dem Fall, wenn sie keinen Makler haben!? - Der Anfangsatz spricht von dem Fall, wenn das Mass dem Makler gehört, und der Schlusssatz vom Makler selbst.

HAT ER [DAS GEFÄSS] UMGEBOGEN, SO GEHÖRT DIE NEIGE DEM VERKÄUFER. Als R. Eleâzar hinaufging³⁸⁹ und Zeêri traf, fragte er ihn: Gibt es hier einen Gelehrten, den Rabh die Vorschriften über die Masse lehrte? Da zeigte er ihm R. Jichag b Evdämi. Dieser sprach zu ihm: Was ist dir fraglich? - Es wird gelehrt, dass wenn er [das Gefäss] umgebogen hat, die Neige dem Verkäufer gehöre, und dem widersprechend wird gelehrt, dass wenn er es umgebogen hat, die Neige Hebe sei P. Dieser erwiderte: Hierzu wird gelehrt: R. Abahu erklärte, hier wurde das Gesetz von der Lossagung des Eigentümers berücksichtigt³⁸⁹.

gilt das Pflücken als Besitznahme, u. durch die Besitznahme des Bodens hat er auch den Flachs erworben. 380. Ihm gehört der Gewinn u. er hat den Verlust zu tragen. 381. Der Verkäufer dem Käufer, beim Leeren eines Flüssigkeitsmasses. 382. Die, nachdem er 3 Tropfen nachtriefen liess, sich angesammelt hat. 383. Der durch den Kleinhandel mehr beschäftigt ist. 384. Wo es jeder sehr eilig hat. 385. Und durch das Mass erwirbt er den Inhalt; cf. S. 1168 Z. 18. Palästina, das höher lag als Babylonien. 387. Ein Gefäss, in welchem Flüssigkeiten von Hebe (cf. S. 248 N. 101) war. 388. Sie gehört nicht dem Eigentümer, ebenso sollte sie auch hierbei nicht dem Verkäufer gehören. 389. Der Käufer sagt sich davon los, da es ihm nicht lohnt, darauf zu warten; bei der Hebe aber kann dies nicht berücksichtigt werden.

ונויאן בוכר יין ושמן לחבירו והוקרי אי שהיולי אם עד שלא נתמלאת המדה למוכר משנתמלאת המדה ללוקח ואם היה סרסיר ביניהן נשברה החבית נשברה לסרסור"וחייב להטיף לו שלש שיפין הרכינה ומיצית הרי הוא של מיכר והחנייני איני חייב להשיף "שלש שיפין רבי יהודה אימר ערב שבת עם חשכה פטור:

גמרא. הא מדה דמאן אילימא מדה דלוקה עד שלא נתמלאת מדה למוכר מדה דלוקה היא TRÄGT DER MAKLER [DEN SCHADEN]. ER ש מדה ללוקה מדה ללוקה מדה ללוקה מדה דמוכר משנתמלאת מדה ללוקה דמוכר היא אמר רבי "אלעא במדת פרסור והא מדקתני סיפא ואם היה סרסור ביניהן נשברה החבית נשברה לסרסור מכלל דרישא לאו בסרסור נסקינן רישא מדה בלא סרסור סיפא בסרסור עצמו: TROPFEN NICHT NACHTRIEFEN ZU LASSEN. ובי סליק רבי כי סליק הוא של מוכר: בי סליק הבינה ומיצית הרו"הוא של מוכר: אלעזר אשכחיה לזעירי אמר ליה "מי כאן תנא דאתנייה רב מדות אחוייה רב יצחק בר אבדימי אמר ליה מאי קא קשיא לך דתנן הרכינה ומיצית הרי "הוא של מוכר והתנן "הרכינה" ומיצית הרי זו Col.b

> ...ם הרכינה ומיצת הרי היא ש"ם חייב... M 22 DN - M 21 M 25 $\|$ ה + M 24 $\|$ לו + M 23 $\|$ מיפין והחני איכו תנא M 27 איכו תנא - P 26 איכו תנא אלעאי אמר רב במדת

"משום יאוש בעלים נגעו בה: "וחייב לחשיף ובר: איבעיא לחו רבי יהודה ארישא קאי ולקולא או דלמא אסיפא קאי ולחומרא תא שמע דתניא רבי יהודה אומר"ערב שבת עם חשכה"חנווני פטור מפני

שולה את בני אצל חנווני"ופונדיון בידו ומדד וxil לו באיסר שמן ונתן לו את האיסר שבר את הצלוחית ואבד את האיסר "חנווני חייב רבי יהודה פוטר שעל מנת כן שלחו ימודים חכמים לרבי יחידה PONDION IN DER HAND ZU EINEM בווני פטור:

בשלמא באיסר ושמן בהא פליגי נבורא. דרבנן סברי לאודועי שדריה ורבי יהודה סבר לשדורי ליה שדריה אלא"שבר צלוחית אבדה מדעת מוכר מוכר הבית מוכר אמר רב הושניא הכא בבעל הבית מוכר Ist Der Krämer Haftbar. R. Jehuda "צלוחיות עסקינן וכגון שנטלה חנווני "על מנת לבקרה וכדשמואל דאמר שמואל הנוטל כלי מן 80.318 האומן על מנת לבקרו ונאנם בידו חייב לימא דשמואל תנאי היא אלא רבה ורב יוסף דאמרי יסקינן ואודא 20 HAND GEHALTEN UND DER KRÄMER IHM רבי יחודה לשעמיה ורבגן לשעמייהו אי הכי אימא סיפא מודים חכמים לרכי יהודה בזמן שהצלוחית ביד התינוק ומדד הנווני לתוכה שהנווני פטור והא אמרת לאודועי שדריה אלא אביי בר אבין "ורבי

M 30 איר יוחנן B 29 איר יוחנן + M 28 ופונד $^{\prime}$ בידו — M 32 \parallel חנוני — M 31 \parallel אם היה + ${
m P}$ 35 שבר ${
m M}$ 34 שבר ${
m B}$ 35 א שבר ${
m M}$ 33 צלוחית ${
m M}$ 36 א ע"ם ${
m M}$ 37 שבר ${
m M}$ 36 א т"р — M 36

ER MUSS IHM DREI TROPFEN NACH-TRIEFEN LASSEN. Sie fragten: Bezieht sich R. Jehuda auf den Anfangsatz300, erleichternd, oder bezieht er sich auf den Schluß-ישחנווני מרוד: 5 satz^{39t}, erschwerend? — Komm und höre: R. Jehuda sagt, am Vorabend des Šabbaths braucht es der Krämer nicht, weil er dann in Anspruch genommen ist.

> ENN JEMAND SEIN KIND MIT EINEM KRÄMER SCHICKT, UND DIESER IHM FÜR EINEN ASSAR OEL ZUMISST UND EINEN Assar³⁹²herausgibt, und es die Flasche ZERBRICHT UND DEN ASSAR VERLIERT, SO BEFREIT IHN, DENN AUF DIESE GEFAHR HIN HAT JENER ES GESCHICKT. DIE WEI-SEN PFLICHTEN R. JEHUDA BEI, DASS WENN DAS KIND DIE FLASCHE IN DER IN DIESE HINEINGEMESSEN HAT, DER KRÄ-MER FREI SEI.

GEMARA. Erklärlich ist ihr Streit über den Assar und das Oel, die Rabba-בר אבין דאמרי תרוייהו הכא במאי "סקינן" nan sind der Ansicht, er habe ihn zur Bestellung 303 geschickt, während R. Jehuda der Ansicht ist, er habe ihn zum Holen geschickt; hinsichtlich der Flasche aber ist dies ja ein selbstverschuldeter Verlust 1941? R. Ošâja erwiderte: Hier wird von einem

Flaschenhändler gesprochen, und zwar wenn der Krämer sie zur Besichtigung in Empfang genommen hat. Dies nach Semuél, denn Semuél sagte, dass wenn jemand von einem Handwerker ein Gerät zur Besichtigung genommen hat und damit in seiner Hand ein Unfall passirt ist, er haftbar sei. — Demnach streiten Tannaím über die Lehre Semuéls? - Vielmehr, Rabba und R. Joseph erklärten beide, dass hier von einem Krämer gesprochen werde, der Flaschen verkauft¹⁰, und R. Jehuda und die Rabbanan vertreten hierbei ihre Ansichten397. — Wie ist demnach der Schlußsatz zu erklären: die Weisen pflichten R. Jehuda bei, dass wenn das Kind die Flasche in der Hand gehalten und der Krämer ihm in diese hineingemessen hat, der Krämer frei sei; du sagst ja, dass jener ihn nur zur Bestellung geschickt habe "? — Vielmehr, Abajje b. Abin und R. Hanina b. Abin erklärten beide, hier werde von dem Fall gesprochen, wenn

390. Der von einem Grosshändler spricht, der nach dem 1. Autor dazu stets verpflichtet ist. von einem Krämer spricht, der nach dem 1. Autor niemals dazu verpflichtet ist. 392. Ein P.=2 Assar. 393. Damit er es ihm durch einen Erwachsenen schicke. 394. Der Vater hat sie ihm selbst einge-395. Wodurch sie in seinen Besitz übergegangen ist. 396. Wenn die Flasche dem Krämer gehört. 397. Nach der einen Ansicht sandte der Vater es zur Bestellung, nach der anderen Ansicht zum Holen. 398. Der Krämer sollte ja auch in diesem Fall haftbar sein.

er sie genommen hat, um in diese hineinzumessen Dies nach Rabba, denn Rabba sagte, dass wenn er es' angetrieben hat, er dazu verpflichtet sei. Aber Rabba sagte es ja nur von Lebewesen, die man 3 zum Gehen veranlasst' hat, sagte er es etwa auch von einem solchen Fall !? Vielmehr, sagte Rabba, ich und der Löwe des Kollegiums, das ist R. Zera, erklärten es; hier wird von dem Fall gesprochen, wenn שנבה אתא בהדי דקא"אנבה אתא ברשא אנבה אממא דבישרא בהדי דקא"אנבה אתא er sie genommen hat, um mit dieser für andere zu messen; sie streiten also über das Leihen ohne Wissen des Eigentümers; nach der einen Ansicht gilt er als Entleiher', und nach der anderen Ansicht gilt 15 er als Räuber".

Der Text. Semuél sagte: Wenn jemand von einem Handwerker ein Gerät zur Besichtigung genommen hat und da-Dies jedoch nur dann, wenn es einen festen Preis hat".

Einst kam jemand zu einem Schlächter und hob eine Keule hoch4x, und während er sie hochhob, kam ein Reiter und

entriss sie ihm. Als er darauf vor R. Jemar kam, verurteilte er ihn, Ersatz zu leisten; jedoch nur dann, wenn sie einen festen Preis hatte.

Einst brachte jemand Kürbisse nach Pum-Nahara und die Leute kamen und nahmen einzeln die Kürbisse fort. Da sprach er zu ihnen: Sie sollen dem Himmel geweiht vor sein. Als sie darauf vor R. Kahana kamen, sprach er zu ihnen: Niemand kann das weihen, was nicht ihm gehört. Dies jedoch nur dann, wenn sie einen festen Preis haben, wenn sie aber keinen festen Preis haben, so befanden sie sich om Besitz ihres Eigentümers und die Weihung ist giltig.

Die Rabbanan lehrten: Wenn jemand Kräuter auf der Strasse kauft, und aussucht und fortlegt, selbst den ganzen Tag, so hat er sie nicht erworben und er ist zur Verzehntung nicht verpflichtet. Hat er in seinem Herzen beschlossen, sie zu kaufen, so hat er sie erworben und er ist zur Verzehntung verpflichtet. Zurückgeben

399. Dadurch hat er die Verantwortung übernommen. 400. Jemand, der zur Rückbringung eines verlorenen Viehs zum Eigentümer gesetzlich nicht verpflichtet ist, das verlorene Vieh; cf. S. 566 Z. 8ff. 401. Durch das Antreiben, u. da das Vieh sich dadurch noch weiter verlaufen kann, so ist er zur Rückbringung verpflichtet. 402. Wo er durch das Anfassen nichts getan hat. 403. Und sobald er sie dem Kind zurückgibt, ist er nicht mehr haftbar. 404. Durch den Raub geht die Sache in seinen Besitz über u. er ist von dann ab haftbar. 405. Durch die Besichtigung geht es in seinen Besitz über; wenn aber nicht, so hängt der Besitzwechsel noch von der Vereinbarung des Preises ab. 406. Um sie zu besichtigen u. event. zu kaufen. 407. Weil er nicht wusste, wer sie genommen 408. Die Leute hatten bereits die Kürbisse erworben. u. von wem er Bezahlung zu verlangen hatte. 409. Zur Zeit der Weihung. 410. Von welchen der Zehnt noch nicht entrichtet worden ist. 411. Solange er noch nicht beschlossen hat, sie zu kaufen.

בנון שנטלה 'למוד בה ובדרבה דאמר רבה הבישה Fol.88 נתחייב בה אימור דאמר רבה בבעלי היים דאנקטינהו ניגרא ברייתא כי האי גונא כי אכר מלא אמר"רבה אני וארי שבחבורה תרגימנוה ומנו sab.mb בה בי זירא הכא במאי נסקינן כנון שנטלה למוד בה לאחרים ובשואל שלא מדעת קא מיפלגי מר סבר שואל הוי ומר סבר גזלן הוי: גופא אמר שמואל הנוטל כלי מן האומן לבקרו ונאגם בידו הייב והני מילי"חוא דקיצי דמיה: ההוא גברא דעל לבי מבחא "מרמא מיניה אתא לקמיה דרב יימר הייביה לשלומי דמיה והני מילי הוא דקיצי דמיה": ההוא גברא דאייתי קארי לפום נהרא אתו כולי עלמא שקול קרא קרא אמר להו הרי הן מוקדשין לשמים אתו לקמיה דרב כהנא אמר להו אין אדם מקדיש דבר שאינו שלו וחני מילי חוא דקיצי דמייהו אבל לא קיצי דמייהו ברשות "מרייהו קיימי "ושפיר אקדיש: תנו רבנן הלוקה ירק מן השוק ובירר והניה"אפילו כל היום כולו לא קנה "ולא נתחייב "במעשר גמר mit ein Unfall passirt ist, so ist er haftbar. 20 בלבו לקנותו קנה "ונתחייב במעשר להחזירו אי א הנוני למוד לתוכה B 38 רבא 9 M א חנוני למוד לתוכה M 37 + M $_{43}$ חטפה M $_{42}$ רכה׳ P $_{41}$ הוא - M $_{40}$

וקבעי לה כולה אבל לא בעי לה כולה מאי דבעי בעי שלומי

+ M 46 ברר והניח + M 44 אוקרישי + M 44

ואינו חייב לעשר M 47

ב P 48 והייב לעשר. — P 48

אפשר שכבר נתחייב במעשר ולעשרו אי אפשר שכבר מפהיתן בדמים הא כיצד מעשרו ונותן לו דמי מעשר °אטו משום דגמר בלבו לקנות קנה "ונתחייב "במעשר אמר רב הושעיא הכא בירא Mak.248 שמים עסקינן כגון רב ספרא בנפשיה ודבר was mache er nun? --- er entrichte den אמת בלבבו:

סיטון מקנח מדותיו אחד לשלשים יום ובעל ואו הבית אחד לשנים עשר חדש רבן שמעין בן גמליאל אומר חילוף הדברים "חנווני מקנח מדוחיו ומקנח מאזנים על כל משקל": 'אמר רבן שמעין ונאן בן גמליאל במה דברים אמורים בלח אבל ביבש אינו צריך וחייב לחבריע לו שפח היה שוקל לו עין כסוג בעין נותן לו"גירומין אחד"לעשרה בלח יאחד לעשרים לא ימוד בדקה למחיק לא יגדוש לגדוש לא ימחוק: נמרא. מנחני מילי אמר ריש לקיש דאמר סרא אבן שלמה וצדק צדק משלך ותן לו אי הכי 01.25.15

אטו — M 50 דמקיים M 52 ומעשר M 51 ומעשר אל M גירומיו ל H B 53 + ומשקל

אימא סיפא חיה שוקל לו עין בעין"נותן לו גירומין

zur Verzehntung verpflichtetwist, verzehnten kann er sie ebenfalls nicht, da er sie dadurchan in ihrem Wert beeinträchtigt; Zehnt und ersetze ihm414 den Wert des Zehnts. - Sollte er denn, weil er in seinem Herzen beschlossen hat, sie zu kaufen, sie erworben haben und zur Verzehn-שבת בשבת משקלותיו פעם אחת בשבת וממחה משקלותיו פעם אחת בשבת tung verpflichtet worden sein "?!? R. Hošâja erwiderte: Hier wird von einem gottesfürchtigen Mann gesprochen, wie zum Beispiel R. Saphra, der an sich in Erfüllung gehen liess:416 und Wahrheit in seinem Her-

kann er sie nicht mehr, da er bereits

ER Grosshändler muss seine Mas-se⁴¹⁸einmal in dreissig Tagen rei-NIGEN, DER PRIVATE 440 EINMAL IN ZWÖLF MONATEN; R. ŠIMÔN B. GAMALIÉL SAGT, SETZT⁴²⁰. DER KRÄMER⁴²¹ REINIGE SEINE MASSE ZWEIMAL IN DER WOCHE, REIBE SEINE GEWICHTE 422 EINMAL IN DER WOCHE AB UND REINIGE DIE WAGE⁴²³BEI JEDES-

MALIGEM WÄGEN. R. ŠIMÔN B. GAMALIÉL SAGTE: DIES GILT NUR VON FLÜSSIGKEITS-[MASSEN], BEI TROCKEN[MASSEN] ABER IST DIES NICHT NÖTIG. ER MUSS IHM424 EIN UEBERGEWICHT VON EINER HANDBREITE425GEBEN; HAT ER IHM ABER GENAU GEWO-GEN, SO GEBE ER IHM EINE ZULAGE, EIN ZEHNTEL BEI FLÜSSIGEM UND EIN ZWAN-ZIGSTEL BEI TROCKNEM. IN ORTEN, DA ES ÜBLICH IST, MIT KLEINEN [MASSEN] ZU MESSEN, MESSE MAN NICHT MIT GROSSEN, UND WENN MIT GROSSEN, SO MESSE MAN NICHT MIT KLEINEN; ZU STREICHEN, SO GEBE MAN NICHT GEHÄUFT, GEHÄUFT ZU GE-BEN, SO STREICHE MAN NICHT.

ניר'. — M 56

GEMARA. Woher dies40? Reš-Laqiš erwiderte: Die Schrift sagt:40 einen vollen und gerechten [Gewicht]stein, sei gerecht und gib ihm von deinem. — Wie ist demnach der Schlußsatz zu erklären: hat er ihm aber genau gewogen, so gebe er ihm eine Zulage. Wieso darf er ihm genau wägen, wenn man sagen wollte, das Uebergewicht sei Vorschrift der Gesetzlehre!? Vielmehr, der Anfangsatz⁴²⁸spricht von einem Orts-

412. Es darf keiner, der die gesetzlichen Vorschriften beobachtet, Unverzehntetes aus seiner Hand 413. Wenn er den Zehnt abhebt u. dadurch das Quantum vermindert. 415. Dadurch ist ja der Verkauf nicht perfekt. 416. Ps. 15,2. 417. Der durch seinen eignen Entschluss sich für gebunden hält, obgleich der andere es nicht weiss; cf. Seéltoth 418. Flüssigkeitsmasse, deren Inhalt durch den klebenbleibenden Satz reduzirt wird. 419. Der solche seltener benutzt. 420. Da beim häufigeren Gebrauch der Masse die Flüssigkeit 421. Der die Masse noch häufiger als der Grosshändler benutzt. weniger kleben bleibt. 423. Die Wagschalen, die eine Vertiefung haben u. daher mehr Schmutz auf-Schmutz ansetzen. 424. Der Händler dem Käufer. 425. Die Schale, auf welcher die Ware sich befindet, muss soviel herabhängen. 426. Dass man mit einem Uebergewicht wäge. 428. Die Vorschrift, dass man ein Uebergewicht gebe.

brauch', und die Lehre des Res-Laqis bezieht sich auf den Schlußsatz: hat er ihm aber genau gewogen, so gebe er ihm eine Zulage. Woher dies? Res-Laqis erwiderte: und gib ihm von deinem. Wieviel beträgt die Zulage? R. Abba b. Mamal erwiderte im Namen Rabhs: Bei Flüssigem ein Zehntel Litra bei zehn Litra.

EIN ZWANZIGSTEL BEI TROCKNEM &C. Sie fragten: Meint er es: ein Zehntel bei Flüssigem, bei zehn Mass von Flüssigem, und ein Zwanzigstel bei Trocknem, bei zwan-Zehntel bei zehn Mass von Flüssigem und bei zwanzig Mass von Trocknem?? Die Frage bleibt dahingestellt.

R. Levi sagte: Die Bestrafung für [falfung für Unzucht¹⁶, denn bei diesen heisst es cl'und bei jenen heisst es cllc. Woher ist es erwiesen, dass el die Bedeutung "schwer" hat? Es heisst: die Mächtigen fele) des Lands nahm er mit. Bei der Unzucht heisst es ja ebenfalls elle !!! -

aber ist eine Busse nicht möglich.

Dies schliesst [das Vergehen hinsichtlich der] Masse von der Ausrottungsstrafe aus. — Wieso ist sie demnach schwerer? — Bei jener ist eine Busse möglich, bei diesen

Ferner sagte R. Levi: Schwerer ist die Beraubung eines Gemeinen als die Beraubung des Heiligen, denn bei der einen wird "Sünde" vor "Veruntreuung" und bei der anderen wird "Veruntreuung" vor "Sünde" genannt 197.

Ferner sagte R. Levi: Komm und sieh, wie die Eigenart eines [Menschen aus] Fleisch und Blut nicht der Eigenart des Heiligen, gebenedeiet sei er, gleicht. Der Heilige, gebenedeiet sei er, segnete Jisraél mit zweiundzwanzig [Buchstaben] und verfluchte sie mit acht er segnete sie mit zweiundzwanzig, von: wenn meine Gesetze, bis: "hocherhoben; und er verfluchte sie mit acht, von: "wenn ihr meine Gesetze missachten werdet, bis: und meine Gesetze habt ihr verabscheut. Unser Meister Mošeh aber

429. Dh. das Wägen mit einem Uebergewicht ist keine Vorschrift der Gesetzlehre, sondern ein Orts-430. Im 1. Fall ¹₄, im 2. Fall ¹₂ von Hundert. 431. Unter עריות ist jeder in der Schrift (cf. Lev. Kap. 18) verbotene Beischlaf zu verstehen. 432. Ein Pron. demonst. Pl. von derselben Bedeutung (diese), jed. ist letztere eine verstärkte Form der ersteren; cf. Lev. 18,27 u. Dt. 25,16. 434. Cf. Lev. 18,29. 435. Der Unzucht. Handlung wird also sofort Sünde genannt, bevor noch die Veruntreuung erfolgt ist. 437. Cf. ib. 438. Der Abschnitt vom Segen beginnt mit dem ersten Buchstaben des Alphabets u. schliesst mit dem letzten; der Abschnitt vom Fluch dagegen beginnt mit dem 6. Buchstaben (1) und schliesst mit 439. Lev. 26,3; dieser Vers beginnt mit dem Buchstaben א. dieser Vers schliesst mit dem Buchstaben n. 441. Lev. 26,15. 442. Ib. V. 43.

אסיפא איתמר היה שוקל לו עין בעין נותן לי נירומין מנהני פילי אמר ריש לקיש דאמר קרא וצדק צדק משלך והן לו וכבוה נירובין אביר רבי Die Schrift sagt: und gerichten, sei gerecht החם בליטרת בליטרת בליטרא אבא בר ממל אמר רב אחד מעשרה בליטרא לישרה לישרון: אחד העשרה ברח יאחד העשרים ביבש ובוי: איבעיא להו היבי קאמר אחד מעשרה בלה לעשרה דלה ואחד מעשרים ביבש לעשרים דיבש או דלמא אחד מעשרה לעשרה דלה ולעשרים EIN ZEHNTEL BEI FLÜSSIGEM UND m היכש של מדות של מדות אמר רבי לוי קשה עונשן של מדות האו עובש תיקו: אמר רבי לוי קשה עונשן של מדות האו יותר מעונשן של עריות שוה נאמר בהן אל ווה • משמר בהן אלה "ומאי משמע דהאי אל קשה הוא שמש דכתים ואת אילי הארץ לקה גבי עריות נבי הכתים אלה החוא למעומי מדות מכרת ואלא מאי עודפייהו zig Mass von Trocknem, oder aber: ein והכא לא אפשר בתשובה: בתשובה aber: ein והכא לא אפשר בתשובה והכא ואמר רכי לוי קשה גול חדיום יותר מגול גבוה שזה הקדים חטא למעילה וזה הקדים מעילה לחטא: ואמר רכי לוי בוא וראה שלא כמדת הקדוש בחוך הוא מדת כשר ודם הקדוש ברוך הוא ברך ישראל schel Masse ist schwerer als die Bestra- 20 בעשרים ושתים ברכן בעשרים ברכן בעשרים ושתים וקללן בשמנה ברכן בעשרים ושתים מאם בחקתי ועד קוממיות וקללן בשמונה מאם בחקתי תמאסו "ועד ואת חקתי געלה נפשם ואילו

אלא רישא במקום שנהני וכי איתמר דריש לקיש

א בלה M 58 הבי קתני אחד M 57 לעש אל קשה ואלה קשה מאל + M 61 ਆਪੂਲ M 60 .1 B 63 לשון + MI 62

משה רבינו ברכן בשמונה וכללן בעשרים ושתים ברכן בשמונה מוהיה אם שמוע תשמע ועד לעבדם Fol.89 וכללן בעשרים ושתים מוהיה אם לא תשמע(ו)"ועד 15.00 ואין קנה: מקום שנהגו למיד בגסה כי: (סימן אין מעיינין ואין גודשין באגרדמין ובלימרא שלשה ועשר נפש משקלות ממחק עבה לא תעשו לא יעשה) תנו רבנן מנין שאין מוחקין במקום שנודשין ואין גודשין במקום שמוחקין תלמוד לומר שלמח 26.15 ומנין שאם אמר חריני מוחק במקום שנודשין לפחות שמוחקין להוסיף והריני גודש במקום שמוחקין להוסיף Häufen üblich ist, nicht abstreiche, und in לו על הדמים שאין שומעין לו תלמוד לומר איפה שלמה וצדק יהיה לך: תנו רכנן מנין שאין מעיינין במקום שמכריעין ואין מכריעין במקום שמעיינין תלמוד לומר אבן שלמה ומנין שאם אמר הריני ים מכריעין "לפחות לו מן הדמים שמכריעין "לפחות לו מן הדמים und dies vom Preis abziehen, oder in ei-וחריני מכריע במקום שמעיינין "לחוסיף לו על הדמים שאין שומעין לו תלמוד לומר אבן שלמה וצדק: אמר רב יהודה מסורא לא יהיה לך בביתך 1944 מה מעם משום איפה ואיפה לא יהיה לך בכיכך משום אכן ואכן אבל אבן שלמה וצדק בישום אכן ואכן אבל אבן שלמה וצדק Epha sollst du haben. יהיה לך איפה שלמה וצדק יהיה לך: תנו רכנן "יהיה לך מלמד שמעמידין אגרדמין למדות ואין מעמידין אגרדמין לשערים דבי נשיאה אוקימו אגרדמין בין למדות בין לשערים אמר ליח שמואל ימידין אגרדמין למדות 'ואין gen, nicht mit Uebergewicht wäge? מעמידין אגרדמין לשערים נפק דרש להו מעמידין ולא לשער'. א 1 M 67 לא + B 66 ל P 65 ולא לשער'.

segnete sie mit acht und verfluchte sie mit zweiundzwanzig44. Er segnete sie mit acht, von: "wenn ihr horen werdet, bis:"zu dienen; und er verfluchte sie mit zweiundzwanzig, von: wenn ihr nicht hören werdet, bis: "und niemand wird kaufen.

DA ES ÜBLICH IST, MIT EINEM GROS-SEN ZU MESSEN &C. Die Rabbanan lehrten: Woher, dass man in Orten, da das Orten, da das Abstreichen üblich ist, nicht es heisst: gante. Woher, dass wenn er in einer Ortschaft, da das Häufen üblich ist, sagt, er wolle abstreichen ner Ortschaft, da das Abstreichen üblich ist, sagt, er wolle häufen und dies auf den Preis aufschlagen, man auf ihn nicht höre? - es heisst: "Eine volle und gerechte

Die Rabbanan lehrten: Woher, dass man in Orten, da es üblich ist, mit Uebergewicht zu wägen, nicht genau wäge, und in Orten, da es üblich ist, genau zu wäheisst: cinen vollen [Gewicht]stein. Woher ferner, dass wenn jemand in einer Ortschaft, da es üblich ist, mit Uebergewicht

zu wägen, sagt, er wolle genau wägen und dies vom Preis abziehen, oder in einer Ortschaft, da es üblich ist, genau zu wägen, sagt, er wolle mit Uebergewicht wägen und dies auf den Preis aufschlagen, man auf ihn nicht höre? — es heisst: einen vollen und richtigen [Gewicht]stein.

R. Jehuda aus Sura erklärte: 449 Du wirst 450 in deinem Haus nichts haben, wegen: zweierlei Epha; du wirst in deinem Beutel nichts haben, wegen: zweierlei [Gewicht]steine. Wenn aber: einen vollen und richtigen Stein, so wirst du haben, wenn eine volle und richtige Epha, so wirst du haben.

Die Rabbanan lehrten: Sollst du haben, dies lehrt, dass man Aufseher über die Masse anstelle, nicht aber Aufseher über die Preise⁴⁵¹. Die Leute im Haus des Fürsten stellten Aufseher an sowol über die Masse als auch über die Preise. Da sprach Semuél zu Qarna: Geh, trage ihnen vor: man stelle Aufseher über die Masse an, nicht aber stelle man Aufseher über die Preise an. Hierauf ging er hin und trug ihnen vor:

^{445.} Ib. V. 14. 443. Cf. N. 438 mut. mut. 444. Dt. 28.1. 447. Ib. V. 68; dieser Abschnitt beginnt mit dem 6. Buchstaben (1) u. schliesst mit dem 5. (7). 449. Ib. V. 14. 450. Dieser Schriftvers wird nicht als Verbot ausgelegt, sondern als Warnung: wer falsches Mass u. falsches Gewicht benutzt, wird verarmen u. nichts haben. 451. Durch ein falsches Mass kann der Käufer betrogen werden, wenn aber der Verkäufer den Preis aufschlägt, so braucht der Käufer bei ihm nicht zu kaufen.

man stelle Aufscher an sowol über die Masse als auch über die Preise. Da fragte ilm jener, wie er heisse. Qarna. So mag dir ein Horn [qarna] aus deinen Augen hervorwachsen. Wessen Ansicht war er? Er war der Ansicht des Rami b. Hama, der im Namen R. Jighags sagte, man stelle Aufseher an sowol über die Masse als auch über die Preise, wegen der Betrüger .

Die Rabbanan lehrten: Wenn er von ihm eine Litra verlangt, so wäge er ihm eine Litra, wenn eine halbe Litra, so wäge er ihm eine halbe Litra, wenn ein Viertel Was lehrt er uns damit? Dass man solche Gewichte fertige .

Die Rabbanan lehrten: Wenn er von ihm dreiviertel Litra haben will, so kann einzelne Viertel wäge', vielmehr wäge er mit einem Litra und lege ein Viertel Litra zum Fleisch.

Die Rabbanan lehrten: Wenn er von ihm zehn Litra haben will, so kann er von ihm nicht verlangen, dass er ihm zehn einzelne Litra mit besonderem Uebergewicht wäge, vielmehr wäge er ihm alle zusammen mit einem Uebergewicht für alle.

אנרדמון בין למדות בין לשערים אמר ליה מה שמך קרנא תיפוק ליה קרנא בעיניה ואיהו במאן "סברא כי הא דאמר רמי בר" המא אמר רבי יצחק מעמידין אגרדמין בין למדות בין לשערים מפני הרמאין: תנו רבנן היה מבקש ממנו לימרא שוקל לו לימרא חצי לימרא שוקל לו הצי לימרא רביע לישרא שוקל לו רביע לישרא מאי קמשמע לן דמתקנינן מתקלי עד הכי: תנו רכנן היה מכקש ממנו שלשה רבעי לישרא לא יאמר לו שקול לי שלשה רבעי לישרא אלא שוקל לישרא ומניה רביע ייי ליטרא עם הכשר: תנו רכנן היה מבקש ממנו עשר ליטרין לא יאמר לו שקול לי אחת אחת' וחברין אלא שוקל לו כולן כבת אחת ונותן הכרץ אחד לכולן: תנו רבנן נפש מאזנים תלויה כאויר שלשה מפחים Litra, so wäge er ihm ein Viertel Litra. הארץ שלשה מפחים וקנה ומתנה שלה שלה להוארץ שנים עשר מפחים ושל צמרים ושל זגגין תלויה באויר שני מפחים וגבוה מן הארין שני מפהים וקנה ומתנה שלה תשעה מפחים ושל חנווני ושל בעל הבית תלויה באויר מפח וגבוה מן הארץ er nicht verlangen, dass dieser ihm drei מפה וקנה "ומתנה שלה ששה מפחים ושל מורמני שלה שה מפחים ושל תלויה באויר שלש אצבעות ונכוה מן הארץ שלש אצבעות וקנה "ומתנה שלה איני יודע ואלא הך Col.b קמייתא דמאי אמר רב פפא דיגרומי אמר רבי מני בר פשיש כדרך שאמרו לענין איסורן כך אמרו

80 M סבירא ליה כי ה בעיניה + B 67 בפקא ליה קרנא בעיניה והכריעה P 71 אחת אחת + B 70 9 мся М ומתנא ו M 73 דגרומני. B 72

Die Rabbanan lehrten: Die Zunge der Wage muss drei Handbreiten in der Luft hängen 155, sie 450 muss drei Handbreiten vom Erdboden abstehen 457, und der Balken und die Schnüre müssen zwölf Handbreiten haben. Die der Wollhändler und der Glaser der muss zwei Handbreiten in der Luft hängen, zwei Handbreiten vom Erdboden abstehen, und der Balken und die Schnüre müssen neun Handbreiten lang sein. Die eines Krämers und eines Privaten muss eine Handbreite in der Luft hängen, eine Handbreite vom Erdboden abstehen, und der Balken und die Schnüre müssen sechs Handbreiten lang sein. Die einer Goldwage muss drei Fingerbreiten in der Luft hängen, drei Fingerbreiten vom Erdboden entfernt sein, und hinsichtlich des Balkens und der Schnüre weiss ich nichts. — Von welcher wird zu anfang gesprochen? R. Papa erwiderte: Von Metallwagen. R. Mani b. Patiš sagte: Wie sie dies hinsichtlich des Verbots der Verbots

^{452.} Sie können sagen, der Preis sei gestiegen, auch kann es vorkommen, dass die Ware anderweitig 453. Kleinere Quantitäten dagegen werden nach Augenmass od. mit einer Münze 454. Da dabei der Verkäufer schlechter wegkommt. 455. Der Wagebalken muss 3 Handbreiten von der Decke entfernt sein, damit er beim Wägen nicht gegen die Decke schlage. 456. Die am Balken hängende Schale. 457. Damit sie nicht an den Boden schlage. welchen die Schalen hängen. 459. Zusammen, Balken u. Schnüre je 4 Handbreiten, da kürzere 460. Händler von Glasgefässen, die wahrscheinl. nach Gewicht verkauft wur-461. Dass Wagen, die dieser Vorschrift nicht entsprechen, nicht verwandt werden dürfen.

לענין שומאתן מאי קמשמע לן תנינא חום מאזנים 1... של חנווני ושל בעלי בתים מפח קנה ומתנה שלה איצמריכא ליה דלא תגן: תני רבגן אין עושין משקלות לא של בעין ולא של אבר ולא של גיסטרון ילא של שאר מיני מתכות אבל נישה הוא של Privaten muss eine Handbreite haben"!? צונמא ושל זכוכית: תנו רבנן אין נישין המחק של דלעת מפני שהוא "קל ולא של מתכת מפני שהוא מכביד אבל עושהו של זית ושל אנוז של שקמה ושל אשברוע: תנו רבנן אין עושין את הבהק בהו אחד קבר לא יבחוק בבת Gewichte weder aus Zinn noch aus Blei אחת שהמוחק בכת אחת רע למוכר ויפה ללוקה ולא ימחוק מעם מעם שרע ללוקח ויפה למוכר על 19 ... כולן אמר רבן יוחגן בן וכאי אוי לי אם אומר אוי לי אם לא אומר אם אומר שמא ילמדו הרמאין ואם לא אומר שמא יאמרו הרמאין אין תלפידי הכמים den Abstreicher nicht aus einem Kürbis-בקימין במקשה ידינו מיבקיא להו אמרה או לא אמרה אמר"רב שמואל בר רב יצחק אמרה ומהאי קרא אמרה "כי ישרים דרכי ה' וצדקים ילכו כם Mos.14,10 יתנו רבנן לא הנישו ליו היים ופשעים יכשלו בם: 20 במשפט במדה במשקל ובמשורה במדה זו מדידת קרקע שלא ימדוד לאחד בימות החמה ולאחד 7 -7 - M 74 את המהק דא M 76 עין M 75 מקל P 78 יעבה 17 M מקל א מפני P 78 א מפני M/82 אומרן אוי די אם אומרן M/81 אומרן M/80.25 P 84 5 8 M 83 אוי די אם דא אומרן

und die Freeler straucheln aut ihnen.

sagten, so sagten sie es auch hinsichtlich der Verunreinigung. Was lehrt er uns da, dies wurde ja bereits gelehrt: der Faden der Wage"seines Krämers und eines

Nötig ist dies hinsichtlich des Balkens und der Schnüre, bezüglich welcher dies nicht gelehrt worden ist.

Die Rabbanan lehrten: Man darf die noch aus Werkbleit noch aus anderen Metallen fertigen", vielmehr fertige man sie aus Stein oder aus Glas.

Die Rabbanan lehrten: Man mache stengel, weil er zu leicht ist ", auch nicht aus Metall, weil es zu schwer ist", vielmehr mache man ihn aus Oliven-, Nussbaum-, Sykomoren- oder Buchsbaumholz. Die Rabbanan lehrten: Man darf den

Abstreicher nicht an einer Seite dick und

an der anderen Seite dünn machen. Man darf nicht mit einem Satz abstreichen, denn wenn man mit einem Satz abstreicht, so ist dies nachteilig für den Verkäufer und vorteilhaft für den Käufer; auch soll man nicht absatzweise streichen, weil dies nachteilig für den Käufer und vorteilhaft für den Verkäufer ist. Ueber dies alles dies alles dies te R. Johanan b. Zakkaj: Wehe mir, wenn ich es sage, und wehe mir, wenn ich es nicht sage. Wenn ich es sage, so könnten Betrüger daraus lernen, und wenn ich es nicht sage, so könnten die Betrüger denken: die Gelehrten sind in unsrem Handwerk nicht kundig422. Sie fragten: Hat er es gesagt oder hat er es nicht gesagt? R. Šemuél b. R. Jichaq erwiderte: Er hat es gesagt, und zwar stützte er sich auf folgenden

Die Rabbanan lehrten: 474 /hr sollt nicht Unrecht üben beim Rechtsprechen, beim Längemass, beim Gewicht und beim Hohlmass. Beim Längemass, beim Messen von Grundstücken; man darf nicht dem einen im Sommer und dem anderen in der

Schriftvers: Denn gerade sind die Wege des Herrn, die Frommen wandern auf diesen

462. Levitisch verunreinigungsfähig sind nur gebrauchsfähige Geräte, u. wenn diese nicht nach dieser Vorschrift angefertigt sind, so gelten sie auch hinsichtlich der Verunreinigung nicht als gebrauchsfähige 463. An welchem der Wagebalken hängt. 464. Hinsichtlich der Verunreinigung; dies gilt wahrscheinlich auch von den übrigen Wagen. 465. איסטרען nach der Erkl. der Komm. eine Zusammensetzung aus verschiedenen Metallen. 466. Da solche durch die Benutzung eine Reduktion erleiden. 467. Er streicht nicht genügend ab, wodurch der Verkäufer geschädigt wird. 468. Er dringt zu sehr in das Getreide hinein, wodurch der Käufer geschädigt wird. 469. Statt אשבי haben alle anderen Codices richt. אשכרוע. 470. Die dünne Seite ist biegsam u. dringt tiefer hinein; man könnte die eine Seite beim Kauf u. die andere beim Verkauf verwenden. 471. Die verschiedenen betrügerischen Manipulationen beim Kauf u. Verkauf. 472. Was sie veranlassen wird, die Gelehrten 474. Lev. 19,35. 473. Hos. 14,10. noch mehr zu betrügen.

Regenreit messen; but Grandt, man soll nicht seine Gewichte in Salz legen; beim 7/10/200, man dart nicht schäumen lassen Nun ist [ein Schluss] vom Leichteren auf das Schwerere zu folgern; wenn es die Gesetzlehre mit einer Mesma, die den sechsunddreissigsten Teil eines Logs fasst, genau genommen hat, um wie viel mehr gilt dies von einem Hin, einem halben Hin, einem drittel Hin, einem viertel Hin, einem Log, einem halben Log, einem viertel [Log], einem [halben] Achtel und einem Ukla.

R. Jehuda sagte im Namen Rabhs: מאה תרקב וחצי תרקב וקב וחצי קב ורובע נתומן Man dari in seinem Haus kein zu kleines שמה תרקב וחצי תרקב וקב וחצי קב ורובע oder zu grosses Mass halten, selbst wenn es als Uringefäss benutzt wird. R. Papa sagte: Dies gilt nur von Orten, wo [die Massel nicht geaicht werden, wo sie aber geaicht werden, braucht man es, wenn ייביים אתי לאיחלופי בתרקב אלמא בען אינשי יים man sicht, dass es keinen Aichstempel hat, nicht zu nehmen. Und auch wo solche nicht geaicht werden, gilt dies nur von dem Fall, wenn sie nicht revidirt' werden, wenn sie aber revidirt werden, so ist nichts dabei. Dies ist aber nichts, es kann bei Dämmerung vorkommen, dass man es verwendet. Ebenso wird auch gelehrt: Man darf kein zu kleines oder zu grosses Mass in seinem Haus halten, selbst wenn es als

בימות הגשמים במשקל שלא יממין משקלותיו בכילה במשורה שלא ירתיה וקל וחומר ומה משורה שהיא אחד משלשים וששה בלוג הקפידה עליי תירה קל וחומר לחין וחצי חין ושלישית החין ורבינית החין ולוג וחצי לוג ורביעית וחצי תומן ועיבלא: אמר רב יהודה אבר רב אסור לאדם שישחה בדה הכרה או יתרה בתוך ביתו ואפילו היא נבים של כיכי רגלים אכר רב פפא לא אכרן אלא באתרא דלא חתימי אכל באתרא דחתימי"אי לא חזי"חתמא לא שקיל ובאתרא דלא חתימי נמי לא אמרן אלא דלא מהנדסי אבל מהנדסי לית לן בה ולא היא זימנין דמיקרי בין השמשות ומיקרי ושקיל תניא נמי הכי לא ישהה אדם מדה הסרה או יתרה בתוך ביתו ואפילו היא כבים של מימי רגלים אכל כישה הוא יועובלא וכמה היא עובלא אחד מחמשה ברביע Fol.90 וכמדת חלח הוא עושה הין וחצי הין ושלישית ההין ורביעית ההין ולוג וחצי לוג ורביעית ושמינית ואחד משמונה בשמינית וזהו קורטוב ולעביד גמי תילתא אי חכי כב גמי לא ליעביד דאתי לאיחלופי בחצי תרקב אלא קביים היינו טעטא דלא עביד דאתי לאחלופי בחצי תרקב אלמא טעי איניש ריבעא אי הכי חצי תומן ועוכלא לא ליעכיד אמר רב פפא

יחצי – M אושלשה של 17 – M א א א הייו ל 18 M א וחצי M א א א ושלשה של 184 B 88 יעל אחת כמה וכמה M 87 ביון דרא M 86 99 M מהנדוי אכל מהנדוי לא ולא היא אפי באתרא דמהגדזי זימנין דמתרמי בין - 13 00 וחצי תומן 20 והצי M 91 ברובע זו מדת היבש ומדת הלה M 93 ליעביד זימנין דאתי.

Uringefäss benutzt wird. Man fertige eine Seah, einen Trikab, einen halben Trikab, einen Kab, einen halben Kab, einen viertel Kab, ein Achtel und einen Ükla. -- Wieviel ist ein Ükla? - Ein Fünftel eines Viertel[kabs]. An Flüssigkeitsmassen mache man einen Hin, einen halben Hin, ein drittel Hin, ein viertel Hin, ein Log, ein halbes Log, ein viertel Log, ein achtel Log und ein Achtel eines Achtels, das ist ein Oortob. — Sollte man doch auch einen Zweikab machen? — Man könnte ihn mit einem Trikab verwechseln¹⁸². – Demnach irren Menschen um ein Drittel, somit sollte man auch keinen Kab machen, denn man könnte ihn mit einem halben Trikab verwechseln!? -- Vielmehr, einen Zweikab mache man deshalb nicht, weil man ihn mit einem halben Trikab verwechseln könnte. — Demnach irrt ein Mensch um ein Viertel, somit sollte man auch ein halbes Achtel und ein Ükla483nicht machen!? R. Papa

^{475.} Im Sommer ist der Meßstrick zusammengeschrumpft, in der Regenzeit dagegen feucht u. dehnbar. 476. Damit sie an Gewicht zunehmen. 477. Beim Messen von Flüssigkeiten durch schnelles Giessen. 478. Dieses im angezogenen Schriftvers gebrauchte Wort für Hohlmass ist ein bestimmtes Flüssigkeitsmass. 479. Wie aus folgendem zu entnehmen, $\frac{1}{8}$ eines Kabs, demnach identisch mit $\frac{1}{2}$ Log. 480. Durch 481. Wenn man es sehr eilig hat u. das Mass nicht untersuchen kann. die Differenz nicht bedeutend ist. 483. Das eine hat $\frac{1}{16}$ u. das andere $\frac{1}{20}$ eines Kabs.

3 Log.

מדות קשנות "פקיאי בהו אינשי שלישית החין ורביעית החין לא ליעכיד כיון דחוו במקדש לא גזרו בהו רבנן במקדש"נמי ליגזור כהנים זריזין הן: San 20a אמר שמואל אין מוסיפין על המדות יותר משתות "דו מח זלא על המטבע יתר משתות והמשתכר אל ישתבר 55.40% יותר משתות אין מוסיפין על המדות יותר משתות מאי מעמא אילימא משום אפקועי תרעא שתות נמי לא "אלא משום אונאה דלא ליהוי בימול מקח והאמר רבא כל דבר שבמדה ושבמשקל ושבמנין יים. האמר והאמר הבא אפילו פחות מכדי אונאה הוור אלא דלא ליהוי sen nicht mehr als ein Sechstel hinzu, פסידא לתגרא פסידא הוא דלא ליהוי ליה רווחא פסידא לא בעי זבן וזבין תגרא איקרי אלא אמר רב חסדא ^{אמר,77} שמואל קרא אשכה ודרש והשקל עשרים גרה 89.5% עשרים שקלים חמשת ועשרים שקלים עשרה וחמשה ישקל המנה יהיה לכם מנה מאתן וארבעין הוו אלא פוסס hinzu. Aus welchem Grund: wollte man שמע מינה תלת שמע מינה מנה של קדש בפול 100.000 היח ושמע מינה מוסיפין על המדות ואין מוסיפין יותר משתות ושמע מינה שתותא מלבר: פפא בר שמואל תקין כיילא בר תלתא קפיזי אמרו יה והא אמר שמואל אין מוסיפין על המדות erfolge, so sagte ja Raba, dass bei Din-M 97 בקיאי ביב M 96 M 1 - M 95 בקיאי B 94 רב. — P 98 ליעבד +

erwiderte: Bei kleinen Massen sind die Leute kundig. - Sollte man doch ein drittel Hin und ein viertel Hin nicht machen dürfen!? Da diese im Tempel verwandt wurden, so haben es die Rabbanan nicht verboten. Sollte man es auch im Tempel verboten haben!? — Die Priester sind vorsichtig.

Šemuél sagte: Man füge zu den Maszu einer Münze nicht mehr als ein Sechstel, und wer verdienen will, verdiene nicht mehr als ein Sechstel. — Man füge zu den Massen nicht mehr als ein Sechstel sagen, wegen der Preiserhöhung[®], so sollte doch auch ein Sechstel verboten sein!? Wollte man sagen, wegen der Uebervorteilung 480, damit nicht eine Aufhebung des Kaufs gen, die nach Mass, Gewicht oder Zahl verkauft werden, man zurücktreten könne, auch wenn die Uebervorteilung das hier-

für festgesetzte Mass nicht erreicht!? Wollte man sagen, damit der Händler488keinen Schaden erleiden, so [ist zu erwidern:] soll er etwa nur keinen Schaden erleiden, aber auch nichts verdienen; kaufen und verkaufen, um Kaufmann zu heissen!? Vielmehr, erklärte R. Hisda, Semuél fand einen Schriftvers und legte ihn aus: "Der Segel soll zwanzig Gera betragen; zwanzig Segel, fünfundzwanzig Segel, zehn Segel und fünt Segel soll cuch die Mine gelten. Hat denn die Mine zweihundertundvierzig [Denar] Vielmehr sind hieraus drei Dinge zu entnehmen; es ist zu entnehmen, dass die Mine im Heiligtum doppelt war, es ist zu entnehmen, dass man zu den Massen 192 hinzufügen dürfe, jedoch füge man nicht mehr als ein Sechstel hinzu, und es ist zu entnehmen, dass das Sechstel exclusive 193 zu verstehen ist.

R. Papa b. Semuél fertigte ein Mass von drei Kapiz⁴⁹⁴an, da *sprachen sie zu ihm: Šemuél sagte ja aber, dass man zu den Massen nicht mehr als ein Sechstel

484. Wenn sie durch Beschluss vergrössert werden sollen. 485. Durch den Kleinhandel. 486. Bei Vergrösserung der Masse müssen auch die Preise erhöht werden, u. bei dieser Gelegenheit könn ten die Händler den Preis über das Verhältnis erhöhen. 487. Wenn jemand um ein Sechstel übervorteilt worden ist, so ist der Kauf gültig u. er erhält den Betrag, um welchen er übervorteilt worden ist, zurück, wenn aber um einen höheren Betrag, so kann er vom Kauf zurücktreten (cf. S. 642 Z. 21 ff.); bei einer Abänderung der Masse ist zu berücksichtigen, dass dadurch Irrtümer entstehen können, u. wenn die Masse um mehr als ein Sechstel vergrössert werden, so beträgt bei einer Verwechslung die Uebervorteilung mehr als ein Sechstel. 488. Wenn er in eine fremde Stadt kommt u. nicht weiss, dass die Masse vergrössert worden sind. 489. Da er nicht mehr als ein Sechstel verdient. 491. Nach diesem Schriftvers hat die Mine 60 Segel (zu 4 Denar), während sie in Wirk 492. Und ebenso zu den Münzen. lichkeit nur 25 Segel hat. 493. Dh. der Betrag wird in 5 Teile geteilt u. zu diesen noch ein 6. hinzugefügt, in Wirklichkeit also ein Fünftel. Wenn die einfache Mine 25 Seqel hat, so hat die doppelte bei einer Hinzufügung von einem Sechstel 60 S.

hin utuge ? Er crwiderte ihnen: Ich habe em gan neues Mass angefertigt Er sandre es nach Pumbeditha, und sie nahmen es nicht an, hieraut sandte er es nach Papunja, und sie nahmen es an; sie benannten es Roz-Papa

Die Rabbanan lehrten: Ueber diejenigen, die Früchte aufspeichern , auf Wucher ausleihen, die Masse verkleinern und aut die Preise aufschlagen, sagt die Schrift: היערה בל מעשיתם איצרי בל מעשיתם איצרי אם אשכח לנצה בל מעשיתם איצרי The acres were to gette der Vereinend weraller and the Controlle retinantial Connen. and it Subleth, days for Korn auttun. dies in die Esten wirklemern und den Simile how. Und hierauf folgt: Der Herr hat w. der Hehert linels gesehweren; ob ich jemals alle thre Handlungen vergesse. Wer zum Beispiel gilt als Getreideaufspeiche-Sabbetaj der Getreideaufspeicherer.

Der Vater Semuéls verkaufte seine Früchte in der Frühzeit zum Frühzeitspreis; sein Sohn Semuél aber hob seine zeit zum Frühzeitspreis. Da liessen sie von dort sagen: Der Vater handelte besser als der Sohn; wenn der Preis billig geworden ist, so bleibt er auch billig.

0 M 751K8. B 8 ברבי Rabh sagte: Man darf seinen Kab aufspeichern. Ebenso wird auch gelehrt: Man darf keine Früchte, Dinge, die als Lebensmittel dienen, zum Beispiel Wein, Oel, Mehl, aufspeichern, wol aber Gewürze, Kümmel oder Pfeffer. Dies gilt nur vom Einkauf auf dem Markt, bei der eignen Ernte aber ist es erlaubt. Man darf im Jisraélland für drei Jahre Früchte aufspeichern: für das Vorjahr des Siebentjahrs, für das Siebentjahr und für das Nachjahr des Siebentjahrs. In Hungersjahren darf man nicht einmal einen Kab Johannisbrot aufspeichern, weil man dadurch einen Fluch in die Marktpreise bringt. R. Jose b. Hanina sagte zu seinem Diener Puga: Geh, speichere mir Früchte für drei Jahre auf: für das Vorjahr des Siebentjahrs, für das Siebentjahr und für das Nachjahr des Siebentjahrs.

Die Rabbanan lehrten: Man darf aus dem Jisraélland keine Früchte, Dinge, die

495. Das gangbare Mass war wahrscheinl. ¹ ₂ Trikab = 6 Log. 496. Dies war keine Ver-497. Viell. identisch mit dem neusyr. ראוא ordo, dispositio. grösserung des alten Masses. 498. Um sie später besser zu verkaufen. 499. Am. 8,5. 500. Ib. V. 7. nach der Ernte, wo das Getreide noch wolfeil ist. 502. Am Schluss des Jahrs, wenn das diesjährige Getreide zur Neige geht u. im Preis steigt. 503. Aus Palästina. 504. Dh. die eigne Ernte, die man für den eignen Gebrauch nötig hat. 505. Im Siebentjahr ist die Bestellung der Felder verboten, u. die Ernte des folgenden Jahrs ist erst am Schluss desselben zu erwarten.

יותר משתות אמר להו אנא ביילא הדתא תקיני שדריה לפומבדיתא ולא קבלוה שדריה לפאפיניא יקבלות וקרו ליה רוו פפא: (סימן אוצרי פירית אין אוצרין ואין בוציאין ואין בישתברין פיבים בביצים מתריעון ולא מוציאין) הני דבנן איצרי פירות ומלוי ברבית ומקטיני איפה ומפקיני שנרים יא ינליהן הבתוב אומר לאמר מתי יעבר ההדש ונשבירה שבר |ו|חשבת ונפתחה בר לחקמין איפה ייי ולהגדיל שקל ולעות מאוני מרמה וכתיב נשבע ה מא מורות בגון מאן אמר רבי יוחגן בגון שבתי אצר פירות: אבוה דשמואל מובין להו לפיריה בתרקא הרפא 'כתרעא הרפא שמואל בריה משהי לפיריה ומזבין להו בתרעא אפלא כתרעא הרפא שלחנ מתם שבא דאבא מדברא 'תרעא דרווה רווה: אמר זו ווים שנה ווים שבא לאום מדברא מדברא ברווה רווה: אמר זו ווים שבא לאבא ארב עושה אדם את קבו אוצר תניא נמי חכי אין אוצרין פירות דברים שיש בהן היי נפש כגין יינות שמנין וסלתות אבל תכלין כמון ופלפלין מותר במה דברים אמורים בלוקה מן השוק אבל במכנים משלו rer? R Johanan erwiderte: Zum Beispiel מותר ומותר לאדם לאצור פירות בארץ ישראל 20 Beispiel מותר ומותר שלש שנים ערב שביעות ושביעות ומוצאי שביעות ובשני בצורת אפילו קב הרובין לא יאצור מפני שמכנים מאחה בשערים אמר ליה רבי יוסי בר חנינא 'לפוגא שמעיה פוק אצר לי פירי שלש שנים Früchte auf und verkaufte sie in der Spät- 25 אין הנו רבנן אין שביעית ומוצאי שביעית: תנו רבנן אין מוציאין פירות מארץ ישראל דברים שיש בהן היי

98 M רז 99 M לאמר...וכתיב 100 M יונתן כת ה M 2 מאהר להו לפיריה P 3 מאבא 1 7 באי - M 0 באי - M 5 2"2 + B 4

נפש כגון יינות שמנים וסלתות רבי יהודה כן בתירא מתיר ביין מפני שממעט את התיפלה וכשם שאין מוציאין מארין "לחוצה לארין כך אין מוציאין מארין ישראל לסוריא ורבי מתיר 'מהיפרכיא להיפרכיא: Fol.91 תנו רבנן אין משתכרים בארין ישראל בדברים שיש 1445 בהן חיי נפש כגון יינות שמנים וסלתות אמרו עליו על רבי אלעזר בן עזריה שהיה משתכר ביין ושמן ביין סבר לה כרבי יהודה "בשמן באתריה דרבי אלעור בן עוריה "שכיה מישחא: תנו רבנן אין ייו משתברין פעמים בביצים אמר מרי בר"מרי פליגי בה רב ושמואל חד אמר על חד תרי וחד אמר תנו רבנן מתריעין על פרקמטיא תגר לתגרא: ואפילו בשבת אמר רבי יוחגן כגון כלי פשתן בכבל ויין ושמן בארין ישראל אמר רב יוכה והוא דול וקם עשרה בשיתא: תנו רבנן אין יוצאין מארין ו להוצה לארץ אלא אם כן עמדו סאתים בסלע אמר רבי שמעון אימתי בזמן שאינו מוצא ליקח אבל בזמן שמוצא ליקה אפילו "עמדה כאה בסלע לא יצא וכן היה רבי שמעון בן יוהאי אומר אלימלך an Eiern doppelt verdienen. Mari b. Mari 20 an Eiern doppelt verdienen. ומפני מה נענשו מפני שיצאו מארין לחוצה לארין שנאמר "ותהם כל העיר עליהן ותאמרנה הזאת 861,19 נעמי "אמר רבי יצחק "אמרו הזיתם נעמי שיצאת מארין לחוצה לארין מה עלתה לה ואמר רבי יצחק 25 אותו היום שכאת רות המואכיה "לארץ ישראל מתה

' 82 - M 10 + אישראל + אוישראל בן בתירא + M 11 ד B ב 15 אין P 14 מר M 13 ישכיהי P 12 אמרו 17 M - לא"י. M 16 מאי הואת נעמי

als Lebensmittel dienen, zum Beispiel Wein, Oel und Mehl, ausführen. R. Jehuda b. Bethera erlaubt es beim Wein, weil dies das Laster vermindert. Und wie man sie aus dem Jisraélland nach dem Ausland nicht ausführen darf, ebenso darf man sie auch nicht aus dem Jisraélland nach Syrien ausführen. R. Meir erlaubt dies aus einer Hyparchie nach einer anderen¹¹.

Die Rabbanan lehrten: Man darf im Jisraélland an Dingen, die als Nahrungsmittel dienen, zum Beispiel Wein, Oel und Mehl, nichts verdienen". Man erzählt von R. Eleâzar b. Âzarja, dass er an Wein und 15 Oel verdiente. Hinsichtlich des Weins war er der Ansicht R. Jehudas", und Oel war in der Ortschaft des R. Eleâzar b. Âzarja zur Genüge vorhanden".

Die Rabbanan lehrten: Man darf nicht sagte: Hierüber streiten Rabh und Semuél; einer erklärt: auf eines zwei⁵¹⁰, und der andere erklärt: ein Kaufmann an einen anderen Kaufmann⁵⁰.

Die Rabbanan lehrten: Man flehe wegen der Waren, selbst am Sabbath. R. Johanan sagte: Zum Beispiel Linnenzeug in Babylonien und Wein und Oel"im Jisraélland. R. Joseph sagte: Dies nur, wenn der Preis von zehn auf sechs gesunken ist.

Die Rabbanan lehrten: Man darf nur dann aus dem Jisraélland nach dem Ausland ziehen, wenn zwei Seah [Getreide] einen Selâ kosten. R. Šimôn sagte: Nur dann, wenn man nichts zu kaufen findet, wenn man aber zu kaufen findet, so darf man nicht fortziehen, selbst wenn eine Seah einen Selâ kostet. Ebenso sagte auch R. Šimôn b. Johaj: Elimelekh, Mahlon und Kiljon⁵¹⁵waren Bedeutende des Zeitalters und Vorsteher des Zeitalters, und sie sind nur deshalb bestraft worden, weil sie aus dem Jisraélland nach dem Ausland zogen. Es heisst:510 Und die ganze Stadt geriet über sie in Aufruhr und sie sprachen: Ist das Noômi? R. Jichaq sagte: Sie sprachen: Habt ihr gesehen, wie es der Noômi ergangen ist, die aus dem Jisraélland nach dem Ausland zog? Ferner sagte R. Jichaq: An dem Tag, an welchem die Moabiterin Ruth nach dem Jisraélland kam, starb die Frau des Boâz⁵¹⁷. Das ist es, was die Leute

^{507.} Der Zwischenhandel ist verboten; die Pro-506. An der Grenze zwischen beiden Ländern. duzenten haben direkt an die Konsumenten zu verkaufen. 508. Dass der Weingenuss im Jisraélland einzuschränken sei. 509. Durch seinen Verdienst trieb er den Preis nicht in die Höhe. "doppelt" ist der Verkauf zum doppelten Preis des Einkaufs zu verstehen. 511. Der Wiederverkauf ist verboten, da dadurch 2mal verdient wird. 512. Eigentl. lärmblasen, bei Posaunenstössen u. anderen Zeremonien. 513. Wenn sie sehr im Preis sinken, so dass die Existenz der Stadtleute bedroht ist. 514. Diese waren die Hauptnahrungsquellen der Einwohner. 515. Die Angehörigen der Familie der Ruth; cf. Rut. Kap. 1. 516. Rut. 1,19. . 517. Der später die Ruth heiratete.

sagen: Bevor noch der Sterbende verschieden ist, ist sein Nachfolger in Bereitschaft.

Rabba b Jighaq sagte im Namen Rabhs: Ibçan ist mit Boâz identisch. Was lehrt er uns damit? Dasselbe, was -Rabba b. Jichaq anderweitig lehrte, denn Rabba b. Jighaq sagte im Namen Rabhs: Hundertundzwanzig Gastmähler bereitete Boûz seinen Kindern, denn es heisst: Er gab or weg much auswarts, and white seinen Sohnen åressig Tochter von auswarts u. Er richtete fisrael siehen fahre. Jedem von ihnen veranstaltete er zwei Gastmähler, Haus des Schwiegervaters. Zu keinem von allen lud er Manoah ein, denn er sagte: Womit kann der sterile Maulesel es mir zurückerstatten . Es wird gelehrt: Alle sind sie bei seinen Lebzeiten gestorben. 90 Das ist es, was die Leute sagen: Was sollen dir die sechzig, die du für Lebzeiten gezeugt hast; wiederhole und zeuge einen, der besser ist als die sechzig.

Rabhs: Elimelekh, Salmon, jener 'und der Vater der Noômi waren sämtlich Kinder Nahšons, des Sohns Aminadabs . lehrt er uns damit? Dass auch die Verdienste der Vorfahren einem nicht beistehen, wenn er aus dem Jisraélland nach dem Ausland zieht.

אשתו של בעו והיינו דאמרי אינשי עד דלא שביב שיכבא קימא מנו ביותיה: אמר רבה בר יצחק 'אמר רב אבצן והו בעו מאי קמשמע לן כי אידך דרכה בר'יצחק דאמר רכה בר יצחק אמר רב מאה וקשרים משתאות קשה בקו לבניו שנאמר ויהי לי שלשים בנים ושלשים בנות שלה החוצה ושרשים בנות הביא לבניו מן החוין וישפט את ישראל שבע שנים ובכל אחת ואחת נשה שני משתאות אחד בבית אביו ואחד בבית חמיו ובכולן לא זימן את מנוח אמר בודנא נקרה במאי פרנא לי תאנא יבולן Tochter ש לי תאנא יבולן Sohne, und dreissig Tochter מנוח אמר בודנא נקרה מתו בחייו והיינו דאמרי אינשי בהייך דילדת שיתין שיתין למה ליך" דילדת איכפל ואוליד חד דמשיתין זריו: (סימן מלך אברהם עשר שנים שנפטר נתנשא לכדו) אמר רב חנן בר רבא אמר eines im Haus des Vaters und eines im ב אלימלך ושלמון ופלוני אלמוני ואבי נעמי בולן זו בני נחשון בן עמינדב הן מאי קמשמע לן שאפילו מי שיש לו זכות אכות אינה עומדת לו בשעה שיוצא מארין לחוצה לארין: ואמר רב חנן בר רבא אמר רב אמיה דאברתם אמתלאי בת כרגבו אמיה ייו שי דהמן אמתלאי בת עורבתי וסימניך ממא ממא מהור מחור אמיה דדוד נצכת כת עדאל שמה אמיה דשמשון "צללפונית ואחתיה נשיין למאי נפקא מינה לתשובת המינין: ואמר רב חנן בר רבא אמר רב עשר שנים נחבש אברהם אבינו שלש בכותי ושבע R. Hanan b. Raba sagte im Namen בקרדו ורב דימי מנהרדעא מתני איפכא אמר רב חסדא עיברא זעירא "דכותי זהו אור כשדים: ואמר

> - M 20רב הונא B 19 M 18 קיים׳ מנובייתי׳ יבכל...חמיו - M 22 ਜ਼ਾ B 21 שיתין --- M 25 פרע M 24 כודניה P 27 בר נבו. M כרנבי M 28 צדורפונית ישבע כאור איפורין ושבע כאור M בכותא. ל 29 ואח׳ נשיק ו דכותא. כישדים ורב

Ferner sagte R. Hanan b. Raba im Namen Rabhs: Die Mutter Abrahams hiess Amathlaj, Tochter Karnebos; die Mutter Hamans hiess Amathlaj, Tochter Orabthis. Als Merkzeichen diene dir: unrein ist unrein, rein ist rein500. Die Mutter Davids hiess Niçebeth, Tochter Âdaéls. Die Mutter Simšons hiess Çlelponith und seine Schwester hiess Našjan. — In welcher Beziehung ist dies von Bedeutung? — Zur Antwort an die Minäerst.

Ferner sagte R. Hanan b. Raba im Namen Rabhs: Zehn Jahre war unser Vater Abraham eingesperrt, drei in Kutha und sieben in Qardu. R. Dimi aus Nehardeâ lehrte es entgegengesetzt. R. Hisda sagte: Der kleine Uebergang von Kutha ist Ur-Kasdim'.

^{519.} Jud. 12,9. 518. Cf. Jud. 12,8. 520. Zur Verlobungsfeier u. zur Hochzeitsfeier. 521. Den Vater des Šimšon; cf. Jud. Kap. 13. 522. Er war vorher kinderlos u. konnte sich durch ein solches Gastmahl nicht revanchiren. 523. Dh. die dir bei Lebzeiten gestorben sind. ungenannte Löser im Buch Ruth 4,1. 525. Cf. Ex. 6,23. 526. Der Name יורב ist von יורב ist von Rabe, ein unreiner (zum Genuss verbotener) Vogel, u. der Name כר ist von כר Schaf abzuleiten. 527. Wenn sie den Jisraéliten vorhalten, dass die Schrift nicht einmal die Namen der Mütter dieser in der Geschichte Jisraéls so bedeutenden Männer nennt, so kann man ihnen erwidern, dass diese trotzdem durch Ueberlieferung bekannt sind. 528. Der in der Schrift genannte Geburtsort Abrahams.

רב חנן בר רבא אמר רב אותו היום שנפמר אברהם אבינו מן העולם עמדו כל גדולי אומות העולם בשורה ואמרו אוי לו לעולם שאבד מנהיגו ואוי Col.b" לה לספינה שאבד קברינטה: "והמתנשא לכל לראש ביי לה אמר רב"חנן בר רבא אמר רב אפילו ריש גרגותא משמיא"מוקמי ליה: אמר רב חייא בר אבין אמר רבי יהושע כן קרחה הם ושלום שאפילו מצאו סובין לא יצאו ואלא מפני מה נענשו שהיה להן לבקש רחמים על דורם ולא בקשו שנאמר בזעקך 17 70 -0. יצילך קבוציך: אמר רבה בר בר חנה אמר רבי R. Hanan b. Raba sagte im Namen Rabhs: יוחנן לא שנו אלא מעות בזול ופירות ביוקר אבל מעות ביוקר אפילו עמדו ארבע סאין בסלע יוצאין (סימן סלע פועל חרובא טליא אמרין) "דאמר רבי ייי יוחנן נהירנא כד הוו קיימין ארבע סאין בסלע והוו ו נפישי נפיחי כפן "בטבריא מדלית איסר: ואמר רבי יוחנן נהירנא כד"לא הוו מיתגרין פועליא למדנה קרתא מריח פיתא מייתין: ואמר רבי יוחנן נחירנא כד הוה בצע ינוקא חרובא והוה נגיד חומא⁵ דדובשא על תרין דרעוהי: ואמר רבי אלעזר נהירנא כד מריש במשחא דמשחא בערא ונגיד חומא דמשחא מריש es heisst:" Wenn du schreist, werden deine שורא ועד לארעא: ואמר רבי יוחנן נהירנא כד הוו מטליין "טלי וטליא "בשוקא כבר שית עשרה וכבר שב עשרה ולא הוו הטאן: ואמר רבי יוהנן נהירנא כד הוו אמרין כי מדרשא דמודי להון נפיל M 34 ענן P 33 א קרבינטא P 32 ענן P 31 P 31 ₽ + M 35 - M 37 auc P 36 פיתא בריש שורין סליק M 39 א דמישחא M 38 M 41 מטיילין שליא ושליתא בשו' B 40 ויתיב ונגיד כבר שת פרי בשערי ירושלם ואר י.

Ferner sagte R. Hanan b. Raba im Namen Rabhs: An dem Tag, an dem unser Vater Abraham aus der Welt schied, stellten sich alle Grossen des Zeitalters in eine Reihe auf und sprachen: Wehe der Welt, die ihren Führer verloren hat; wehe dem Schiff, dass seinen Steuermann verloren hat.

Der sich als Haupt über alle erhebt. Selbst ein Zisternenaufseher wird vom Himmel eingesetzt.

R. Hija b. Abin sagte im Namen des R. Jehošuâ b. Qorha: Behüte und bewahre, selbst wenn sie "nur Kleie gefunden hätten, würden sie nicht fortgezogen sein; sie sind nur deshalb bestraft worden, weil sie für ihr Zeitalter um Erbarmen flehen 584 sollten, und dies nicht getan haben, denn Versammelten dich erretten.

Rabba b. Bar-Hana sagte im Namen R. Johanans: Dies⁵³⁰ wurde nur von dem Fall gelehrt, wenn das Geld wolfeil und ביריהון דמתרחיין עליהון דיליה דילהון: die Früchte teuer sind, wenn aber das Geld teuer ist, so darf man auswandern, selbst wenn vier Seah einen Selâ kosten. R. Johanan erzählte nämlich: Ich erinnere mich, dass einst in Tiberjas vier Seah einen Selâ kosteten, und dennoch viele

Menschen vor Hunger aufgeschwollen waren, weil kein Assar da war.

Ferner erzählte R. Johanan: Ich erinnere mich, dass die Arbeiter sich in der Ostseite der Stadt nicht vermieten wollten, da sie durch den Geruch des Brots starben 537.

Ferner erzählte R. Johanan: Ich erinnere mich, dass einst, wenn ein Kind Johannisbrot aufbrach, ein Honigstrahl sich auf seine beiden Arme ergoss.

Ferner erzählte R. Eleâzar: Ich erinnere mich, dass einst, wenn ein Rabe ein Stück Fleisch fortnahm, ein Strahl Fett sich von der Spitze der Mauer bis zur Erde ergoss.

Ferner erzählte R. Johanan: Ich erinnere mich, dass Knaben und Mädchen im Alter von sechzehn und siebzehn Jahren auf der Strasse lustwandelten, ohne zu sündigen.

Ferner erzählte R. Johanan: Ich erinnere mich, dass sie im Lehrhaus sagten: Wer ihnen so zugibt, fällt in ihre Hände, und wenn jemand sich ihnen anvertraut, so ist das Seinige das Ihrige539.

^{531.} Die Tröstenden pflegten sich vor den Leidtragenden in Reihen aufzustellen, um ihnen ihr Beileid auszusprechen; cf. Bd. i S. 64 Z. 7. 532. iChr. 29,11. 533. Die oben genannten Verwandten der Ruth. 534. Dass die Hungersnot eingestellt werde. 535. Jes. 57,13. man aus dem Jisraélland nicht auswandern darf. 537. Wahrscheinl, weil sie hungrig waren u. keines hatten. 538. Den Nichtjuden. 539. Sie nehmen ihm endlich sein Vermögen ab.

Es heisst Mahlon und Kiljon und es heisst Joas und Saraph? Rabh und Semuel [streiten hierüber]; einer erklärt, sie hiessen Mahlon und Kiljon, und Joas und Saraph wurden sie aus folgendem Grund genannt: Jaas, weil sie an der Erlösung verzweifelten [jaas], Saraph, weil sie sich bei Gott des Verbrennungstods [saraph] schuldig machten; der andere erklart, sie hiessen Joas und Saraph, und שבובו ביהושל שבובו הוושל אלו אנשי גבעון ואנשי כוזיבא אלו אנשי גבעון שבובו ביהושל Mahlon und Kiljon wurden sie aus folgendem Grund genannt: Mahlon, weil sie sich protanisirt [holin] hatten, Kiljon, weil sie sich bei Gott der Vertilgung [kelaja] schuldig machten. Es gibt eine Lehre überein- ברים דברים עתיקים ונדבקה בבית לחם יהודה והדברים עתיקים דברים stimmend mit dem, welcher sagt, sie hiessen Mahlon und Kiljon, denn es wird gelehrt: Es heisst: Ferner Jogim und die Manner von Koseba und Joas und Sarafh. welche nach Mout builten, und kehrten nach Beth Johom arnek: und diese Dinge vind alt. Jogim, das ist Jehošuâ, der seinen den Gibeôniten geleisteten Eid hielt [heqim]. Die Männer von Kozeba, das sind die Männer von Gibeôn, die Jehošuâ belogen [kizebu]. Joas und Saraph, das sind Mahlon und Kiljon, und aus folgendem Grund wurden sie Joas und Saraph genannt: Joas, weil sie an der Erlösung verzweifelten, Saraph, weil sie sich bei Gott

מחלון וכליון וכתיב יואש ושרה רב ושמיאל חד אמר מחלון וכליון שמן ולמה נקרא שמן שרת ויואש יואש שנתיאשו בן הגאולה שרק שנתחייבו שריפה למקום וחד אמר יואש ושרף שמן ולמה נקרא שמן מחלון וכליון מחלון שעשו 'מופן הולין וכליון שנתחייבו כליה "למקום תניא כמאן דאמר מחלון "וכליון שמן דתניא מאי דכתים ויוקים ואנשי כוזיבא ויואש ושרף אשר בעלו למואב וישבי לחם והדברים עתיקים ויוקים זה יהושע שהקים שבועה לאנשי ויואש ושרף אלו מחלון וכליון ולמה נקרא שמן יואש ושרף יואש שנתיאשו כן הגאולה שרכ שנתחייבו שריפה"למקום אשר בעלו למואב שנשאו נשים מואכיות וישבי לחם זו רות המואכיה ששבה ישבי הללו עתיק "יומיא אמרן": המה היוצרים וישבי נטעים וגדרה עם המלך "במלאכתו ישבו שם המה היוצרים אלו בני יונדב בן רכב שנצרו שכועת אכיהם יושכי נטעים זה שלמה שדומה לנמינה במלכותו וגדרה זו סנהדרין שגדרו פרצותיהן של ישראל עם המלך "במלאכתו ישבו שם זו רות המואביה שראתה "במלכות שלמה כן בנו של כן מב מבה "שנאמר וישם כסא לאם המלך אמר רבי של מלכות: תנו רבגן ואכלתם בין באלכות: М 44 (222) М 43 יואים וישרה M 42 א א יומין M א יומין – M א א יומין

דכתיב מצאתי דוד עבדי וכתיב שתי בנותיך הנמצאות - B 48 M 50 במלכותו של שלמה 10 במדכותו

des Verbrennungstods schuldig machten. Die nach Moub buhlten, sie heirateten moabitische Frauen. Und kehrten nach [Beth]-Lehem zurück, das ist die Moabiterin Ruth, die zurückkehrte und sich Beth-Lehem in Jehuda anschloss. Und diese Dinge sind alt; diese Dinge bestimmte der Altbetagte⁵⁴³.

"Sie waren Töpter und wohnten unter Pflanzen und Zäunen; bei dem König, in seinem Dienst, wohnten sie da. Sie waren Töpfer sjogrim, das sind die Kinder des Jonadabh, des Sohns Rekhabhs, die den Schwur ihres Vaters gehalten [naçru] haben. Phanzen, das ist Selomoh, der in seiner Regierung einer Pflanzesieglich. Zäunen, das ist das Synhedrium, das die Risse Jisraéls verzäunt hat. Bei dem König, in seinem Dienst, wohnten sie da, das ist die Moabiterin Ruth, die die Regierung Selomos, des Enkels ihres Enkels, erlebte, denn es heisst:547 Und er reichte einen Sessel für die Mutter des Königs, und R. Eleâzar erklärte: für die Mutter der Dynastie⁵⁴⁸.

Die Rabbanan lehrten: 540 Ihr sollt vom alten Ertrag essen, ohne Salmanton.

540. Diese Personen sind nach dem T. identisch; in der einen Schriftstelle heissen sie so u. in der 541. Durch ihre Auswanderung aus dem heiligen Land. 542. iChr. 4,22. 543. Gott; cf. Dan. 7,9. 544. iChr. 4,23. 545. Cf. Jer. Kap. 35. 546. Die im stetigen 547. iReg. 2,19. 548. Des Davidischen Hauses, für Ruth. Wachsen ist. 549. Lev. 25,22.

הבת" –- מאי דכת" –- M 45

התבואה ישן בלא סלמנטון מאי בלא סלמנטון רב נחמן אמר כלא רצינתא ורכ ששת אמר כלא"שדיפא 'תניא כותיה דרב ששת תניא כותיה דרב נהמן תניא כותיה דרב נחמן ואכלתם"ישן יכול יהו ישראל מצפין לחדש מפני ישן שכלה תלמוד לומר 'עד בוא 5.25.22 תבואתה עד שתכא תבואה מאליה תניא כותיה דרב ששת ואכלתם מן התבואה ישן יכול יהו ישראל מצפין לחדש מפני ישן שרע תלמוד לומר עד בוא תבואתה עד שתכא"תבואה מאליה: תנו רבנן ואכלתם ישן נושן מלמד שכל המיושן מהבירו 1826.10 הוי יפה מחבירו ואין לי אלא דברים שדרכן ליישנן דברים שאין דרכן "ליישנן מנין תלמוד לומר ישן נושן מכל מקום וישן מפני חדש תוציאו מלמד שהיו אוצרות מלאין ישן וגרנות מלאין חדש והיו פפא כל מילי "מעליא עתיקא לכר מתמרי ושיכרא

בין א א א בחבין א א א א בין – M ה א א בין – M הביא...נחבין שרים M 53 P 58 מעולה M 57 מעולה P 50 התבואה יתיקא מעריא. B 50 ליושבן

Was heisst: ohne Salmanton. R. Nahman erklärte: Ohne Fäulnis. R. Sešeth erklärte: Ohne Korndürre Es gibt eine Lehre übereinstimmend mit R. Šešeth und es gibt eine Lehre übereinstimmend mit R. Nahman. Es gibt eine Lehre übereinstimmend mit R. Nahman: Ihr sollt vom alten essen; man könnte glauben, dass ganz Jisraél auf das neue [Getreide] warten wer-10 de, weil das alte vernichtet sein wird, so heisst es: bis der Ertrag kommt, bis der Ertrag von selbst gekommen sein wird553. Es gibt eine Lehre übereinstimmend mit R. Šešeth: Ihr sollt vom alten Ertrag es-ישראל אומרים היאך נוציא זה מפני זה אמר רב 15 sen; man könnte glauben, dass ganz Jisraél auf das neue [Getreide] warten werde, weil das alte schlecht sein wird554, so heisst es: bis der Ertrag kommt, bis der Ertrag von selbst gekommen sein wird. Die Rabbanan lehrten: "Ihr werdet vom

alten, ganz alten essen; dies lehrt, dass [die Ernte], je älter sie ist, desto besser ist. Ich weiss dies nur von Dingen, die man ablagern zu lassen pflegt, woher dies von Dingen, die man nicht ablagern zu lassen pflegt? - es heisst: alten, ganz alten, in jedem Fall. Das alte werdet ihr wegen des neuen forträumen; dies lehrt, dass die Jisraéliten die Speicher voll mit altem und die Tennen voll mit neuem [Getreide] hatten, und sagten: wie sollen wir das eine wegen des anderen forträumen. R. Papa sagte: Alle Dinge sind alt besser, mit Ausnahme von Datteln, Rauschtrank und kleinen Fischen.

550. Umstände, die das Getreide nicht alt werden lassen. 551. Im angezogenen Schriftvers heisst es, dass das alte Getreide reichen werde bis das neue vorhanden sein wird, also nicht bis über diese 552. Wol durch Fäulnis. 553. Sie werden die Ernte aus Getreidemangel nicht zu beschleunigen brauchen. 554. Durch die Korndürre, die die Getreidekörner nicht zerstört, sondern nur unbrauchbar macht. 555. Lev. 26,10.

>++

SECHSTER ABSCHNITT

ENN JEMAND SEINEM NÄCHSTEN FRÜCHTI VERKAUET HAT UND SIE NICHT GEWACHSEN SIND, SELBST LEINSA-MEX, SO IST ER NICHT HAFTBAR, R. SI-MÔN B. GAMALIÉL SAGT, FÜR GARTFNGE-WÄCHSE, DIE NICHT GEGESSEN WERDEN, IST ER HAFTBAR.

GEMARA. Es wurde gelehrt: Wenn jemand seinem Nächsten ein Rind veres stössig ist, so ist der Kauf, wie Rabh sagt, ein auf Irrtum berühender; Semuél aber sagt, er könne zu ihm sagen, er habe es ihm zum Schlachten verkauft. Sollist es ein Mann, der zum Schlachten zu kaufen pflegt, so hat er es zum Schlachten gekauft, und ist es ein Mann, der zum Pflügen zu kaufen pflegt, so hat er es zum Pflü gen gekauft? Wenn es ein Mann ist, der zu diesem und zu jenem zu kaufen

מוכר פירות לחברי ולא צניהי "אפירי זרין פשתן איני הוים באחרוית; דבי שביעו ב: במלואל איפר ורעיני גונה שאינן נאברין הייב באחריות::

איתמר המוכר שור לחברה המוא נבורא. בנהן רב אבר הדי וה ביקה בינית ושביאל אבי יכול לומר לו לשחימת מכרתיו לך וליחוי האי אי נברא דובין לנכסתא לנכסתא אי לרדיא לרדיא בגברא דובין לחכי ולחכי וליחוי דמי היכי גינהו kauft hat, und es sich herausstellt, dass מי הבי הדיא אי הבי מישרא וקם בדמי הדיא אי הבי מישרא וקם בדמי הדיא אי Collb למאי נפקא מינה נפקא מינה לשרחא היכי דבי אי דליכא לאישתלומי מיניה ליעכב תורא בזויה האמרי אינשי כון כורי רשותיך פארי אפרע לא צריכא דאיכא לאישתלומי מיניה רב אמר הרי זה te man doch folgendes berücksichtigen: מקח שעות בתר רובא אוליגן ורובא לרדיא ובני ושמואל אמר לך כי אוליגן בתר רובא באיפורא ממונא לא (סימן אשה ועכד שור שורין ופירות)

> אי גברא אי A = B + B + B וורען A = B + B + Bהידיא ובין אי לשחימה זבין לא צריכא בגברא י ר בדמי או א -- כם או הישקור P 0 M -+ אזרינן בתר דובא. 71 8

pflegt. — Sollte man sich doch nach dem Preis richten!? — In dem Fall, wenn Fleisch teuer ist und der Preis dem des Pflug[rinds] gleicht. -- Welchen Unterschied gibt es demnach hierbei?? - Die Mühe!. -- In welchem Fall, ist von ihm kein Ersatz zu erhalten, so sollte er doch für sein Geld das Rind behalten', denn die Leute pflegen zu sagen: von deinem Schuldner nimm auch Kleie in Zahlung!? - In dem Fall, wenn von ihm Ersatz zu erhalten ist. Rabh sagt, dies sei ein auf Irrtum beruhender Kauf, denn man richte sich nach der Mehrheit, und die Mehrheit kauft zum Pflügen, Semuél aber sagt, nur bei rituellen Dingen richte man sich nach der Mehrheit, nicht aber bei Zivilsachen.

^{1.} Der gewöhnlich zur Aussaat gekauft wird. 2. Da diese entschieden zur Aussaat dienen 3. Wenn der Preis derselbe ist, so ist ja der Käufer nicht übervorteilt worden. Käufer muss das Rind schlachten und das Fleisch aushöckern.

5. Dem Verkäufer. 6. Dagegen sagt Rabh, dass der Kauf auf einem Irrtum beruhe u. der Käufer das Rind zurückgebe.

מיתיבי "האשה שנתאלמנה או נתגרשה "והיא אומרת 150 אומרת בתולה נישאתי והוא אומר לא כי אלא אלמנה נשאתיך אם יש עדים 'שיצאת בהינומא וראשה פרוע כתובתה מאתים טעמא דאיכא עדים הא ליכא ירים לא ואמאי לימא חלך אחר רוב הגשים ורוב Witwe geheiratet, so erhält sie, wenn Zeu-נשים בתולות נישאות 'אמר "רבינא משום דאיכא 160 למימר רוב נשים בתולות נישאות ומיעום אלמנות וכל הנישאת בתולה יש לה קול וזו הואיל ואין לה קול איתרע לה רובא אי כל "הנשואות בתולות יש יס sind, nicht aber, wenn keine Zeugen vor-סחדי שקרי נינחו אלא "רוב "הנישאות בתולות יש להן קול וזו הואיל ואין לה קול איתרע לה רובא תא שמע המוכר עבד לחברו ונמצא גנב או ייינייי קוביוספום הגיעו "ליספם מזויין או מוכתב למלכות 181.4 ו אומר לו הרי שלך לפניך רישא מאי שעמא לאו 193 ה משום דרובא הכי איתנהו לא כולהו חכי איתנהו תא שמע שור שננח את הפרה ונמצא עוברה בצדה 60.46 ואינו ידוע אם עד שלא נגחה ילדה או"אם משנגחה ילדה משלם חצי נזק לפרה ורביע לולד ואמאי לימא שלדות ורוב פרות ורוב פרות מתעברות ויולדות bekannt ist, so ist bei ihr die [Regel von והא ודאי מחמת נגיחה הפילה התם משום דמספקא שיצאה 10 M רבא 11 T הגישאת בתולה יש B 9 אימא - B 13 לסמים - 14 M 12 אימא + M 12

Man wandte ein: Wenn eine Frau Witwe oder geschieden worden ist, und sie behauptet, sie habe sich als Jungfrau verheiratet, und er behauptet, er habe sie als gen vorhanden sind, dass sie' mit einem Hochzeitszug[™] und entblösstem Haupt[™] ging, eine Morgengabe von zweihundert [Zuz]. Also nur, wenn Zeugen vorhanden handen sind; weshalb denn, sollte man sich doch nach der Mehrheit der Frauen richten, und die meisten Frauen heiraten als Jungfrauen'!? Rabina erwiderte: Es ist anzunehmen, dass die meisten Frauen als Jungfrauen und die wenigsten als Witwen heiraten, und ferner auch, dass bei allen, die als Jungfrauen heiraten, dies bekannt ist, und da dies von dieser nicht der Mehrheit aufgehoben. allen, die als Jungfrauen heiraten, dies bekannt ist, so ist ja nichts dabei, dass Zeugen vorhanden sind, da dies nicht be-

kannt ist, so sind es ja falsche Zeugen!? — Vielmehr bei den meisten, die als Jungfrauen heiraten, ist dies bekannt, und da es bei dieser nicht bekannt ist, so ist die [Regel von der] Mehrheit aufgehoben. — Komm und höre: Wenn jemand seinem Nächsten einen Sklaven verkauft hat und es sich herausstellt, dass er ein Dieb oder ein Würfelspieler" ist, so hat dieser ihn gekauft¹⁵; wenn er aber ein Räuber oder der Regierung verschrieben¹⁰ ist, so kann er [zum Verkäufer] sagen: da hast du das deinige. Im Anfangsatz erfolgt dies wol aus dem Grund, weil die meisten so sind!? -Nein, weil alle es sind. - Komm und höre: Wenn ein Rind eine Kuh niedergestossen hat und ihre Geburt sich an ihrer Seite [tot] befindet, und man nicht weiss, ob sie vor dem Stossen oder nach dem Stossen geworfen hat, so ist für die Kuh die Hälfte des Schadens' und für die Geburt ein Viertel des Schadens zu ersetzen. Weshalb denn, sollte man sich doch nach der Mehrheit richten, und die meisten Kühe werfen", wenn sie trächtig geworden sind, somit hat diese sicher infolge des Stossens abortirt!? — Da wird folgender Zweifel berücksichtigt: es ist möglich, dass

^{7.} Die Jungfrau erhält, wenn sie geschieden od. verwitwet wird, eine Morgengabe von 200, die Witwe dagegen eine solche von 100 Zuz. 8. Der Ehemann, bezw. sein Rechtsnachfolger. ihrer Verheiratung. 10. Od. Brautsänfte; cf. Ket. fol. 17b. 11. Dies war nur bei Jungfrauen 13. Wahrscheinl. richtet 12. Da stets der Kläger den Beweis anzutreten hat. man sich auch bei Zivilsachen nicht nach der Mehrheit, sondern nach der Präsumtion. 14. Nach andrer Erklärung Menschenräuber, jed. ganz unwahrscheinlich. 15. Der Kauf ist giltig. Tod verurteilt; in diesen Fällen gilt der Sklave als tot u. ist nichts wert. 17. Dass der Kauf giltig 18. Mit diesen Fehlern behaftet; demnach richtet man sich auch bei Zivilsachen nach der Mehr-19. Wenn das Rind nicht als stössig bekannt ist; cf. S. 55 Z. 20 ff. 20. Weil hinsichtlich des Kalbs ein Zweifel obwaltet, ob es tot od. lebend geworfen wurde. 21. Lebende Kälber.

es von vorn herangekommen ist und sie aus Schreck abortirt hat, und es ist mög lich, dass es von hinten herangekommen ist und sie niedergestossen hat; dies ist also ein Betrag, über welchen ein Zweifel obwaltet, und das Geld, über welches ein Zweifel obwaltet, ist zu teilen. Es wäre anzunehmen, dass hierüber Tannaim strei ten: Wenn ein Rind weidet und ein anderes Rind an seiner Seite erschlagen ge מרבי אחא ושמואל דאמר בתנא קמא אמר לך רב יי tunden wird, so ist es, obgleich das eine gestossen und das andere als stössig berüchtigt ist, das eine gebissen und das andere als bissig berüchtigt ist, nicht ausgemacht, dass dieses es gestossen, oder dieses es gebissen hat. R. Aha sagte: Wenn unter den Kamelen ein ausschlagendes Kamel vorhanden ist und neben diesem ein erschlagenes gefunden wird, so gilt es als erwiesen, dass jenes es erschlagen hat. מוני גינה ירעוני גינה מוכר פירות לחברו ולא צמחו זרעוני גינה מו Sie glaubten, dass die Regel von der Mehrheit und die von der Präsumtion einander gleichen, demnach wäre Rabh der Ansicht R. Ahas und Semuél der Ansicht des ersmeine Ansicht gilt auch nach dem ersten Autor, denn der erste Autor ist dieser Ansicht nur dort, dass wir uns nämlich nicht

לן "איכא למימר מקמה אתא 'ומביעתותא הפילה ואיכא למימר מאחורה אתא ומינגה נגחה והפילה הוי ממון המועל כספק וכל ממון המיעל בספק חולקין: לימא כתנאי שור שחיה רועה ונמצא שור הרוג בצדו אף על פי שזה מנוגה וזה מועד לינה זה מנושך וזה מועד לישוך אין אומרים בידוע שזה י שנתו ווה נשבו רבי אחא אומר גמל האוחר בין הגמרים ונמצא גמל הרוג בצדו בידוץ שוה הרגו סברות דרובא וחזקה כי הדדי נינהו לימא רב דאמר אנא דאמרי אפילו לתנא קמא עד באן לא קאמר תנא קמא התם "אלא דלא אזלינן כתר חזקה אכל בתר רובא אזלינן ושמואל אמר לך אנא דאמרי אפילו לרבי אחא עד כאן לא קאמר רבי אחא התם "אלא דאוליגן בתר חזקה דהוא גופיה מוחזק אבל ז בתר רובא לא אזלינן תא שמע המוכר פירות לחברו "ולא צמחו ואפילו זרץ פשתן אינו חייב באחריותן מאי אפילו לאו אפילו זרע פשתן דרובא לזריעה זבני ואפילו הכי לא אזלינן בתר רובא תנאי היא שאין נאכלין חייב באחריותן זרע פשתן אינו הייב Col.b באחריותן רבי יוסי אומר נותן לו דמי זרע אמרו לו הרכה לוקחין אותו לדברים אחרים מאן 'תנאי אילימא רבי יוסי ואמרו לו תרוייהו בתר רובא אזלי Rabh kann dir erwidern: 27 מר חובא דאינשי ומר אזיל בתר רובא 22 50 + M 16 ומביעתתיה P 15 + B 19 אלא — M 18 היהיר M 17

רבא. P 20 וזרען auf die Präsumtion stützen, wol aber stütze man sich auf die Mehrheit. Und Semuél kann dir erwidern: meine Ansicht gilt auch nach R. Aha, denn R. Aha ist nur dort der Ansicht, dass man sich auf die Präsumtion stütze, da sich die Präsumtion auf dieses" selbst bezieht, auf die Mehrheit" aber stütze man sich nicht. — Komm und höre: Wenn jemand seinem Nächsten Früchte verkauft und sie nicht gewachsen sind, selbst Leinsamen, so ist er nicht haftbar; das "selbst" bedeutet ja wahrscheinlich: selbst Leinsamen, den die Mehrheit zur Aussaat verwendet, dennoch richte man sich nicht nach der Mehrheit!? - Hierüber streiten Tannaím, denn es wird gelehrt: Wenn jemand an seinen Nächsten Früchte verkauft hat und sie nicht gewachsen sind, so ist er, wenn es Gartengewächse sind, die nicht gegessen werden, haftbar, wenn aber Leinsamen, so ist er nicht haftbar. R. Jose sagt, er ersetze ihm"den Wert der Aussaat. Man entgegnete ihm: Viele[®]kaufen ihn zu anderem Behuf. — Welche Tannaím sind es, wollte man sagen, R. Jose und, die ihm erwidert haben, so sind ja beide der Ansicht, dass man sich nach der Mehrheit richte, nur richte man sich nach der einen Ansicht nach der Mehr-

^{22.} Der Zweifel besteht hierbei, selbst wenn man voraussetzt, dass die meisten Kühe lebende Kälber 23. Der Ersatz für das Kalb. 24. Ob man die Wahrscheiulichkeit berücksichtige werfen. 25. Auf das inbetracht kommende Rind. 26. Von der nur auf die bezügliche Sache od. nicht. 27. Da der grösste Teil des Leinsamens zur Aussaat verwandt wird. zu schliessen ist. meisten Menschen, wenn auch in kleineren Quantitäten.

דוריעה אלא אי תנא קמא ורבי יוסי אי תנא קמא ואמרו לו: תנו רבנן מהו נותן לו דמי זרע"ולא הוצאה ויש אומרים אף הוצאה מאן יש אומרים אמר רב חסדא רבן שמעון בן גמליאל היא הי רבן ה שמעון בן גמליאל אילימא רבן שמעון בן גמליאל neten. דמתניתין דתנן המוכר פירות לחבירו "ולא צמחו ואפילו זרע פשתן אינו חייב באחריותן "הא זרעוני גינה שאינן נאכלין חייב באחריותן אימא סיפא רבן שמעון בן גמליאל אומר זרעוני גינה שאינן נאכלין חייב באחריותן "תנא קמא נמי חכי קאמר זרע פשתן הוא דאינו חייב באחריותן הא זרעוני גינה שאינן נאכלין חייב באחריותן אלא לאו הוצאה איכא בינייהו"מר סבר דמי זרע ומר סבר אף הוצאה ממאי דלמא איפכא הא לא קשיא כל תנא בתרא לטפויי מילתא קא אתי ודלמא כולה רבן שמעון בן גמליאל היא והסורי מחסרא והכי קתני המוכר פירות לחבירו "ולא צמחו אפילו זרע פשתן אינו חיים באחריותן"הא זרעוני גינה שאינן נאכלין חייב באחריותן דברי רבן שמעון בן גמליאל שרבן שמעון בן גמליאל אומר "זרע פשתן הוא דאינו חייב 20 Schlußsatz zu erklären: R. Šimôn b. Ga-באחריותן הא זרעוני גינה שאינן נאכלין חייב באחריותן "אלא הא רבן שמעון בן גמליאל דתניא המוליך חשין לשחון ולא לתתן ועשאן סובין או מיים: מורכן קמה לנחתום ואפאו פת ניפולין כחמה למכח M 23 י הא...סיפא — M 22 ולא הוצאה -- M 21 - תנא...באחריותן - + M - + M - + M - הא...

באחריותן + M 27 ארע...הא + M 26 הא נאכלין באחריותן אינו חייב באחריותן | M 28 ועשאו. heit der Menschen und der anderen nach der Mehrheit der Aussaat!? entweder der erste Autor20 und R. Jose, oder der erste Autor und, die ihm entgeg-

Die Rabbanan lehrten: Was hat er ihm zu ersetzen? -- den Wert der Saat, nicht aber die Auslagen³⁰; manche sagen, auch die Auslagen31. - Wer sind die man-10 chen? R. Hisda erwiderte: Es ist R. Šimôn b. Gamaliél. — Welche Lehre des R. Šimôn b. Gamaliél ist hier gemeint: wollte man sagen die Lehre des R. Simôn b. Gamaliél in unsrer Mišnah: wenn jemand 15 seinem Nächsten Früchte verkauft hat und sie nicht gewachsen sind, selbst Leinsamen, so ist er nicht haftbar, demnach ist er für Gartengewächse, die nicht gegessen werden, haftbar; wie ist demnach der maliél sagt, für Gartengewächse, die nicht gegessen werden, sei er haftbar, und da nun der erste Autor ebenfalls sagt, dass er nur für Leinsamen nicht haftbar sei, wonach er für Gartengewächse, die nicht gegessen werden, haftbar ist, so besteht wahrscheinlich ihr Streit hinsichtlich der Auslagen: der [erste] Autor ist der Ansicht,

er habe nur die Saaten zu ersetzen, und der andere ist der Ansicht, auch die Auslagen. Wieso denn, vielleicht entgegengesetzt³²? — Das ist kein Einwand, der spätere Autor ist immer weitergehend³³. — Vielleicht vertritt die ganze [Mišnah] die Ansicht des R. Simôn b. Gamaliél, nur ist sie lückenhaft und muss wie folgt lauten: Wenn jemand an seinen Nächsten Früchte verkauft hat und sie nicht gewachsen sind, selbst Leinsamen, so ist er nicht haftbar, wenn aber Gartengewächse, die nicht gegessen werden, so ist er haftbar — Worte des R. Simôn b. Gamaliél, denn R. Simôn b. Gamaliél sagt, er sei nur für Leinsamen nicht haftbar, für Gartengewächse aber, die nicht gegessen werden, sei er wol haftbar34? - Vielmehr, es ist die Lehre des R. Simôn b. Gamaliél in folgendem: Wenn jemand [einem Müller] Weizen zum Mahlen gegeben und dieser ihn nicht angefeuchtet und daraus Kleie oder Schrotkleie gemacht hat, oder Mehl einem Bäcker und dieser daraus brüchiges Brot gemacht hat, oder ein Vieh einem Schlächter

^{29.} Der sich nicht nach der Mehrheit richtet. 30. Da hinsichtlich der Auslagen der Verkäufer den Schaden nur veranlasst hat. 31. Obgleich man sonst für den verursachten Schaden nicht haftbar ist; dies ist eine Massregelung des Verkäufers.

32. RŠ. ist der Ansicht, dass er die Auslagen nicht ersetze. 33. Wenn nach dem 1. Autor der Verkäufer haftbar ist u. RS. diese Ansicht wiederholt, so ist nach diesem die Haftbarkeit eine weitergehende. 34. Da die Mišnah von den Auslagen überhaupt nicht spricht, so ist nicht anzunehmen, dass hierüber ein Streit bestehe; RS. ist vielmehr der Ansicht, dass er nur die Saaten u. nicht die Auslagen zu ersetzen habe.

und dieser daraus. Aas gemacht hat, so ist er ersatzpflichtig, weil er als bezahlt gilt R. Simôn b. Gamaliél sagt, er zahle ihm noch Ersatz für seine Beschämung und die Beschämung seiner Gäste. Ferner sagte R. Simôn b. Gamaliél: In Jerusalem hatten sie folgenden festen Brauch: Wenn jemand seinen Nächsten mit der Herrichtung eines Gastmahls beauftragt und dieser es verdirbt, so zahle er ihm Ersatz für שניפת לכאה תאנים מקבל עלני עשר מתולעית ש seine Beschämung und die Beschämung seiner Gäste. Noch einen anderen festen Brauch hatten sie in Jerušalem: eine Decke war vor der Tür ausgebreitet; solange die Decke ausgebreitet war, traten Gäste ein, 15 war die Decke nicht mehr ausgebreitet, so traten keine Gäste mehr ein.

ENN JEMAND SEINEM NÄCHSTEN FRÜCHTE VERKAUFT, SO MUSS DIE-SER AUF DIE SEAH EIN VIERTEL[KAB] AB- 20 FÄLLE MITNEHMEN, WENN FEIGEN, SO MUSS ER AUF DAS HUNDERT ZEHN WURM-STICHIGE MITNEHMEN; WENN EINEN KEL-LER MIT WEIN, SO MUSS ER BEI HUNDERT [FÄSSERN] ZEHN KAHMIGE MITNEHMEN; WENN KRÜGE IN ŠARON, SO MUSS ER AUF HUNDERT ZEHN SCHLECHTE MITNEHMEN.

וניבלה" הייב מפני שהוא בנישא שבר רבן שבינין בן נמליאל אומר נותן לו דמי בושתו ודמי בושת אורחיו וכן היה רבן שמעון כן גמליאל אומר בנהג גדול היה בירושלם המוסר סעודה לחברו וקלקלה נותן לו דמי בושתו ודמי בושת אורחיו עוד מנהג גדול היה בירושלם מפה פרוסה על גבי הפתח כל זמן שמפת פרוסת אורחין נכנסין נסתלקה המפה אין האורחין נכנסין:

ונו בשוכר פורות לחבירו הרו זה מקבר עדני ריבע

למאה מרתף של וין מקבל עלוי עשר קיכבית למאה קנקנים בשרין מקבל עליי עשר פישסית למאה: גבורא. תאני רב קבינא היבין קבנית לכאה שיש ועפרורית "לא והאמר רבה כד הייא קטוספאה בורר צרור מגרנו של חברו נותן לו דרכה בורר צרור מגרנו של חברו נותן לו דמי חטין קטנית רובע עפרורית פחות מרובע ועפרורית רובע לא והא תניא המוכר פירות להברו חשין מקבל עליו רובע קשנית לסאה שעורים מקבל עליו רובע"נישובת לכאה עדשים מקבל עליו רובע עפרורית לסאה מאי לאו הוא הדין להמים ולשעורין שאני עדשים דמיעקרא עקרי להו אלא מעמא דעדשים דמיעקר עקרי להו אבל המי ושערי לא

אחד הדיום אחד הקדש + M 20 יובע + M 33 עשר – M 32 עשר – P 31 משופר. V נשופות M 35 דרב הבורר M 34 + דמקבל עפרורית 37 M - חוש.

תפשום מינה חטי ושערי דעפרורית לא מקבל לעולם

GEMARA. R. Qattina lehrte: Ein Viertel[kab] Erbsen®bei einer Seah. Etwa nicht auch Schmutz, Rabba b. Hija aus Ktesiphon lehrte ja im Namen Rabbas, dass wenn jemand in der Tenne des anderen ein Spänchen herausliest, er ihm den Wert des Weizens ersetzen müsse"? - Erbsen, ein Viertel[kab], Schmutz, weniger als ein Viertel[kab]. Etwa nicht auch ein Viertel[kab] Schmutz, es wird ja gelehrt: wenn jemand seinem Nächsten Früchte verkauft, so muss dieser, wenn es Weizen ist, auf die Seah ein Viertel[kab] Erbsen, wenn es Gerste ist, auf die Seah ein Viertel[kab] Spreu, und wenn es Linsen sind, auf die Seah ein Viertel[kab] Schmutz mitnehmen; dies gilt ja wahrscheinlich auch von Weizen und Gerste!? - Anders verhält es sich bei Linsen, da sie gepflückt werden. - Demnach gilt dies nur von Linsen aus dem Grund, weil sie gepflückt werden, nicht aber von Weizen und Gerste, somit wäre hieraus zu entnehmen, dass man bei Weizen und Gerste keinen Schmutz zu nehmen brauche". -

Taimud Bd. Vi 150

^{35.} Als solches gilt ein nicht nach ritueller Vorschrift geschlachtetes Tier. 36. Wenn er Gäste geladen hat u. sie nicht bewirten kann, u. umsomehr hat er ihm die Auslagen zu ersetzen. war ein Zeichen, dass in diesem Haus noch die Mahlzeit abgehalten wird. 38. 1 Seah = 6 Kab. 39. Ortsname; nach andrer Erkl. Ebene. 40. Dies ist unter "Abfälle" zu verstehen. 41. Da der Eigentümer beim Verkauf des Weizens das Spänchen mitmessen könnte (ein anderes von vornherein hineinlegen darf er nicht); demnach werden auch Spänchen, also richtiger Schmutz, mitgemessen.

42. Dass der Käufer dieses Quantum Schmutz mitnehmen muss, nur wird hier das Gewöhnliche genannt. durch kommt Schmutz hinein; bei anderen Früchten aber braucht der Käufer keinen Schmutz mitnehmen. 44. Ein ganzes Viertelkab, sondern nur weniger, übereinstimmend mit RQ.

"הטי ושערי מקבל עפרורית"עדשים איצטריכא ליח דסלקא דעתך אמינא כיון דמיעקר עקרי לחו יותר מרובע נמי לקבל קא משמע לן: אמר רב הונא אם כא לנפות מנפה את כולו אמרי לה דינא ואמרי לה קנסא אמרי לה דינא מאן דיהיב זוזי אפירי ל da sie gepflückt werden, auch mehr als שפירי יהיב ורובע לא מרה איניש יותר מרובע מרח"איניש וכיון דמרה מרח בכוליה ואמרי לה קנסא רובע שכיח יותר"לא שכיח ואיהו הוא דעריב וכיון דעריב קנסוח רבנן בכולה (סימן כל תרי מיתיבי כל סאה שיש בה רובע "ממין אחר ימעם ביים סברוה דרובע דכלאים כיותר מרובע דהכא ⁴וקא תני ימעם לא רובע דכלאים כי רובע דהכא דמי אי הכי אמאי ימעם משום חומרא דכלאים אי הכי כסו. אימא מיפא רבי יוכי אומר יבור אי אמרת בשלמא וה nicht, wol aber wegen eines Quantums כיותר מרובע שנופת דמי בהא קא מיפלגי תנא קמא סבר לא קנסינן התירא אטו איסורא ורבי יוסי סבר קנסינן אלא אי אמרת כרובע דמי אמאי יבור התם תיינו שעמא דרבי יוסי משום דמיחזי כי מקיים כלאים ביה ווה יינים שהפקידו אצל אהד זה מנה ווה יינים מאתים זה אומר מאתים שלי וזה אומר מאתים שלי

1 + M 39 | חמים P 38 מינים -- M 40 M 44 א דמי וקיזני M 43 זרע + M 42 + מרובע אי...יבור.

Tatsächlich muss man auch bei Weizen und Gerste den Schmutz mitnehmen, nur muss dies von Linsen besonders gelehrt werden; man könnte glauben, dass man, ein Viertel[kab] mitnehmen müsse, so lehrt er uns.

R. Hona sagte: Wenn er sieben will, so siebe er alles45. Manche sagen, dies sei ו שמרי דראבין בר רב נחמן אונאה וקבלנותא) das Recht und manche sagen, dies sei eine Massregelung. Manche sagen, dies sei das Recht, denn wenn jemand Geld zahlt, so zahlt er es für gute Früchte; wegen eines Viertel[kabs] bemüht sich ein Mensch¹⁰ von mehr alseine m Viertel[kab], und da er sich schon bemüht hat, so hat er sich wegen des ganzen bemüht. Manche sagen, dies sei eine Massregelung, denn ein Viernicht, vielmehr hat [der Verkäufer] es beigemischt, und weil er es beigemischt hat, so haben ihn die Rabbanan hinsichtlich des ganzen gemassregelt. Man wandte ein:

Wenn sich in einer Seah [Aussaat] ein Viertel[kab] von einer anderen Art⁴⁷befindet, so vermindere man diese. Sie glaubten, dass ein Viertel[kab] beim Gesetz von der Mischfrucht einem Quantum von mehr als einem Viertel [kab] in unsrem Fall gleiche, und er lehrt, dass man sie vermindere !? - Nein, ein Viertel [kab] beim Gesetz von der Mischfrucht gleicht einem Viertel[kab] in unsrem Fall⁵⁰. — Weshalb muss sie demnach vermindert werden!? - Wegen der Strenge des Gesetzes von der Mischfrucht. - Wie ist demnach der Schlußsatz zu erklären: R. Jose sagt, er müsse sie entfernen. Allerdings besteht ihr Streit, wenn du sagst, es gleiche einem Quantum von mehr als einem Viertel[kab] Abfall, in folgendem: der erste Autor ist der Ansicht, man verbiete nicht das Erlaubte wegen des Verbotenen, während R. Jose der Ansicht ist, man verbiete es wol; weshalb aber muss man sie entfernen, wenn du sagst, es gleiche einem Viertel[kab]!? - Folgendes ist hierbei der Grund R. Joses: es hat den Anschein⁵², als erhalte er Mischfrucht. - Komm und höre: Wenn zwei jemandem [Geldbeträge] zur Verwahrung gegeben haben, einer eine Mine sund der andere zweihundert [Zuz], und der eine sagt, die zweihundert [Zuz] gehören ihm, und der andere sagt, die zweihundert [Zuz]

45. Wenn mehr als ein Viertelkab Schmutz vorhanden ist, so muss ihm der Verkäufer für das ganze Quantum Weizen ersetzen u. kann ihm das Viertelkab nicht abziehen. 46. Das Getreide zu sieben, vielmehr nimmt er den Schmutz mit in den Kauf. 47. Es ist verboten, verschiedene Arten durcheinander 48. Da schon dieses Quantum verboten ist, während in unsrem Fall ein solches Quantum noch mitgemessen werden darf. 49. Das erlaubte Quantum darf zurückgelassen werden, ebenso sollte auch hierbei das zulässige Quantum von einem Viertelkab in Abzug gebracht werden. Dieser Einwand richtet sich gegen die Erklärung, dies sei das Recht. 50. Wenn sich in der Aussaat mehr als ein Viertelkab von einer anderen Art befindet, so muss diese vollständig entfernt werden. 51. Das Quantum von einem Viertelkab beim Gesetz von der Mischfrucht. 52. Gesetzlich ist es erlaubt. 53. 1 M = 100 Z.

gehören ihm, so gehe er jedem von ihnen eine Mine und das übrige bleibe liegen, bis [der Prophet] Elijahu kommt"? Es ist ja nicht gleich, da gehört entschieden eine Mine diesem und eine Mine dem anderen, hierbei aber ist es nicht ausgemacht, dass er nicht alles beigemischt hat.

Komm und höre den Schlußsatz: R. Jose sprach: Was hat denmach der Betrügen, bis Elijahu kommt. Es ist ja nicht gleich, da ist entschieden einer ein Betrüger, hierbei aber ist es nicht ausgemacht, dass er beigemischt hat . Komm [die Zahlung] von Wucher geschrieben steht, so massregelt man [den Gläubiger], und er erhält weder das Kapital noch die Zinsen — Worte R. Meirs. — Es ist ja die verbotene Handlung erfolgt, hierbei aber ist es nicht ausgemacht, dass er beigemischt hat. Komm und höre seinen Einwandl aus dem Schlußsatz: die Weisen sagen, er erhalte das Kapital, aber nicht die Zinsen!? Es ist ja nicht gleich,

נותן לזה מנה ולזה מנה והשאר יהא מינה עד שיבא אליהו 'חכי השתא התם ודאי מנה למר ומנה למר הכא מי יימר 'דלאו כוליה ערובי עריב תא שבע בכיפא אמר רבי יוםי אם כן מה הפסיד הרמאי אלא הכל יהא מונה עד שיכא אליהו הכי השתא התם ודאי איכא רמאי הכא מי יימה דערובי עריב תא שבע ששר שיש בו רבות קונסין אותו ואינו ניבה לא את הקרן ולא את הרבית דברי רבי מאיר הכי השתא התם משנת כתיבה הוא דנבד ליה שיבא ger verloren!? Vielmehr bleibe alles lie- מו מכיפא מסיפא מסיפא ברכים ערב תא שכין מסיפא הכמים הכא מי יימר דערובי ערב תא שכין מסיפא אומרים גובה את הקרן ואינו נובה את הרכית הכי השתא התם ודאי קרנא דהתירא הוא הכא בי יימר דכוליה לא ערובי עריב תא שמע דתני ראבין בר רב נחמן לא את המותר בלבד הוא מחזיר אלא und höre: Wenn in einem Schuldschein בחזיר לו את כל הרבעין בולן" אלמא היבא דבעי מ Fol.95 אהדורי כולה מהדר הכי השתא התם "הן חסר הן יתיר אמר ליה מיהו"רביע לא חשיב יתר מרביע חשיב דכיון דחזי ליה לאיצטרופי בתשעת קבין חויא לה ארעא חשיבתא באפי נפשא והדרא תא nicht gleich, da ist schon beim Schreiben בין משתות בקנה פחות משתות נקנה שמע "דאמר רבא האונאה פחות משתות נקנה שמע" מקח יותר משתות בפל מקח שתות קנה ומחזיר אונאה אמאי ליהדר עד פהות משתות שמע מינה

אם הוא הכא מינייהו הוא הכא שם קנסינן + M 45 M 48 אלמא...מהדר M 47 דכוליה לאו א מעיקרא הובע ל״ח והויא מחילה יתר מרובע לא + תל שתות. א ב B 51 על שתות. הויא מחילה והדרא

da ist das Kapital entschieden Erlaubtes, hierbei aber ist es nicht ausgemacht, dass er nicht alles beigemischt hat. - Komm und höre: Rabin b. R. Nahman lehrte: Nicht nur den Ueberschuss gebe er ihm zurück, sondern auch alle Viertel⁵⁷. Hieraus ist also zu entnehmen, dass wenn er zurückgeben muss, er alles zurückgebe. - Es ist ja nicht gleich, da sagte er zu ihm: es sei weniger oder mehr; ein Viertel ist nicht von Bedeutung⁵⁰, mehr als ein Viertel aber ist wol von Bedeutung, denn da sie⁵⁰ zusammen⁵¹ neun Kab ergeben, so gelten sie als Grundstück für sich und müssen zurückgegeben werden. — Komm und höre: Raba sagte: wenn die Uebervorteilung[∞] weniger als ein Sechstel beträgt, so ist der Kauf giltig, wenn mehr als ein Sechstel, so ist der Kauf aufgehoben, und wenn ein Sechstel, so ist der Kauf giltig und er muss den Betrag der Uebervorteilung zurückgeben. Weshalb denn, sollte er doch nur bis auf den Betrag von weniger als einem Sechstel¹⁰ zurückgeben. Hieraus ist also zu entnehmen,

^{54.} Dieser Einwand richtet sich gegen die Erklärung, dies sei eine Massregelung; hier wird gelehrt, dass der Betrüger seine Mine erhalte. 55. Dies ist eine Stütze, dass man nämlich den Betrüger mass-56. Wenn mehr als ein Viertelkab Abfälle vorhanden ist. 57. Wenn jemand ein Grundstück verkauft u. es um ein Viertelkab pro Seafläche grösser ist als verabredet, so braucht es der Käufer nicht zurückgeben, wenn aber mehr, so muss er es dem Verkäufer zurückgeben; cf. S. 1217 Z. 1ff. 58. Von diesem Fall spricht die angezogene Lehre. 59. Der Verkäufer verzichtet darauf. Quantitäten von mehr als einem Viertelkab pro Seafläche.

61. Die angezogene Lhere spricht von einer Korfläche = 30 Seah; wenn auf die Seafläche mehr als 30 Viertel kommen, so sind es zusammen 62. Cf. S. 642 Z. 21. 9 Kab, u. eine solche Fläche gilt als Feld für sich; cf. S. 962 Z. 6. er bei einer Uebervorteilung von weniger als einem Sechstel nichts zurückgeben brauchte.

כל היכי דבעי לאחדורי "כולה מחדר חכי השתא התם מעיקרא שוה כשוח אמר ליה מיהו פחות משתות לא ידיעא"כמנה ומחיל איניש שתות ידיעא ולא מהיל איניש"יתר משתות מקה מעות הוא וכמל מקבל עליו עשר בוריות למאה יותר מכאן מגלגלין עליו את הכל אמר רב הונא בריה דרב יהושע כל יתר מכאן כבא לימע מתחלה דמי: מרחף של יין יכ": היכי דמי אי דאמר ליה מרתק מתם קשיא ליה מרתף זה קשיא דתניא מרתף של יין אני מוכר לך נותן לו יין שכולו יפה מרתף זה של יין אני מוכר לך נותן לו יין הנמכר בחנות מרתף זה אני מוכר לך אפילו כולו חומין הגיעו לעולם דאמר ליה קוססות למאה ובסתם מי מקבל והא תאני רבי חייא המוכר חבית יין לחברו נותן לו יין שכולו יפה שאני הבית °דכולא חד חמרא הוא והא תני רב זביד דבי רבי אושעיא מרתק של יין אני מוכר על יין אני מרתף זה של יין אני zu pflanzen beginnen".

- 1 בולה - 1 במנה - 2 - 1 במנה - 1 - 2 - 1 - 2 20 ול האומר להבירו הבית של יין אני מוכר אי...קשיא לך גותן | 10 M + של יין | 10 M + ב.

dass man, wenn man zurückgeben muss, alles zurückgeben müsse. Es ist ja nicht gleich, da haben sie von vornherein von gleichmässigem Wert" gesprochen; bei ei-חברו לישע הרי זה שמע המקבל שדה מחברו לישע הרי זה nem Betrag von weniger als einem Sechstel" ist dies nicht zu merken und er verzichtet darauf, bei einem Sechstel ist dies zu merken und er verzichtet darauf nicht, und bei einem Betrag von mehr als ei-יאי דאמר ליה מרתף זה של יין קשיא"אי דאמר ליה מרתף זה של יין קשיא"אי דאמר mem Sechstel ist der Verkauf überhaupt auf einem Irrtum beruhend und daher ungiltig. Komm und höre: Wenn jemand von seinem Nächsten ein Feld zur Bepflanzung übernommen" hat, so muss die-ישר נישר ברייתא ומקבל עליו עשר ser auf hundert [Bäume] zehn leere mitnehmen; sind es mehr, so wird jenem alles aufgewälzt. R. Hona, Sohn R. Jehošuâs, erwiderte: Wenn es mehr sind, so ist es ebenso, als würde er von vornherein

> EINEN KELLER MIT WEIN &C. In welchem Fall: hat er mit ihm von einem unbestimmten Keller gesprochen, so ist dagegen ein Einwand zu erheben, und hat er

mit ihm von diesem Keller mit Wein gesprochen, so ist dagegen ein Einwand zu erheben, und hat er mit ihm von diesem Keller gesprochen, so ist dagegen ein Einwand zu erheben. Es wird nämlich gelehrt: [Sagte er:] ich verkaufe dir einen Keller mit Wein, so muss er ihm Wein geben, der vollständig gut" ist, wenn: ich verkaufe dir diesen Keller mit Wein, so gebe er ihm Wein, wie er im Laden verkauft wird, und wenn: ich verkaufe dir diesen Keller, so behalte dieser ihn, selbst wenn er ganz aus Essig besteht¹². — Tatsächlich wenn er mit ihm von einem unbestimmten Keller gesprochen hat, nur lese man im Anfangsatz der Barajtha: er muss auf hundert [Fässer] zehn kahmige mitnehmen⁷³. — Braucht er denn, wenn er von unbestimmtem gesprochen hat, solche mitzunehmen, R. Hija lehrte ja, dass wenn jemand seinem Nächsten ein Fass mit Wein verkauft hat, er ihm vollständig guten geben müsse!? - Anders verhält es sich bei einem Fass, wobei es sich um ein [Fass] Wein handelt¹⁴. — Aber R. Zebid lehrte ja im Namen der Schule R. Ošâjas, dass wenn er [zu ihm gesagt hat:] ich verkaufe dir einen Keller Wein, er ihm vollständig guten Wein geben müsse, und wenn: ich verkaufe dir diesen Keller Wein, er ihm vollständig guten Wein gebe und

64. Der Wert der Ware muss dem Wert des Gelds entsprechen. 65. Der, wenn nicht angenommen worden wäre, dass der Uebervorteilte darauf verzichtet, rechtlich ebenfalls zurückgegeben werden 66. Gegen Bezahlung der Arbeit. 67. Dieser braucht dann gar keine leeren mitneh-68. Da er nachpflanzen muss, so ist es ebenso, als würde er ein neues Feld pflanzen und der Eigentümer des Felds braucht auf 10 Bäume nur einen leeren zu nehmen. Wort Wein genannt zu haben. 70. Der Käufer braucht keine verdorbenen Fässer mitnehmen. 71. Der schon kahmig zu werden beginnt. 72. Da er mit ihm vom Wein nicht gesprochen hat. 73. Dies ist unter "vollständig guten Wein" zu verstehen. 74. Der Käufer muss mit den guten auch einige verdorbene nehmen, nicht aber nur verdorbenen.

dieser auf hundert zehn kahmige [Fässer] nehmen müsse, und dies sei unter "Lager", von dem die Weisen in unsrer Misnah gelehrt haben, zu verstehen!? Vielmehr, die Misnah spricht ebenfalls von dem Fall, a wenn er von diesem gesprochen hat. Denmach besteht ja ein Widerspruch hinsiehtlich des Falls, wenn er von diesem gesprochen hat !? Dies ist kein Widerspruch, das eine, wenn er zu ihm gesagt ימקפה נותן לו יין הנמכר בחנות: איבעיא להו יין הנמכר בחנות: hat: zum Würzen, und das andere, wenn er zu ihm nicht gesagt hat: zum Würzen. Die Lehre R. Zebids spricht von dem Fall, wenn er zu ihm gesagt hat: zum Würzen, und die Barajtha von dem Fall, wenn er וה למקפה דאמר ליה למקפה "מעמא דאמר ליה למקפה "מעמא דאמר ליה למקפה הא zu ihm nicht gesagt hat: zum Würzen. Daher muss er, wenn er zu ihm von einem Keller Wein gesprochen und zu ihm gesagt hat: zum Würzen, ihm vollständig guten Wein geben; wenn er von diesem 20 הסורי מהסרא והכי קתני במה דברים אמורים דאמר Keller mit Wein gesprochen und zu ihm gesagt hat: zum Würzen, ihm vollständig guten Wein geben, jedoch muss dieser auf hundert zehn kahmige [Fässer] mitneh-

מוכר לך נותן לו יין שכולו יפה ומקבל עליו עשר במשנתינו משנו הכמים במשנתינו מסום הכמים במשנתינו אלא מתניתין נמי דאמר ליה זה קשיא זה אזה לא קשיא הא דאמר ליה למקפה הא דלא אמר ליה למקפה דרב זביד דאמר ליה למקפה ברייתא דלא אמר ליה למקפה הלכך מרתף של יין ואמר ליה למקפה נותן לו יין שכולו יפה מרתף זה של יין ואמר ליה למקפה נותן לו יין שכולו יפה ומקבל עליו עשר קוססות למאה מרתף זה של יין ולא אמר ליה מרתף"של יון ולא אמר ליה למקפה מאי פלינו בה רב אחא ורבינא חד אמר מקבל וחד אמר לא מקבל מאן דאמר מקבל דייק מדרב זביד דקתני מרתף של יין אני מוכר לך נותן לו יין שכולו יפה ואוקימנא לא אמר ליה למקפה מקבל ומאן דאמר לא מקבל דייק מברייתא דקתני מרתף של יין אני מוכר לך נותן לו יין שכולו יפה ואוקימנא דלא אמר ליה למקפה ולמאן דדייק מדרב זביד קשיא ברייתא ליה למקפה הא לא אמר ליח למקפה מקבל ומרתף ... שנמשני | M 63 שמם ולא | M 64 שעמא... — M 62

men; und wenn er von diesem Keller mit Wein gesprochen und zu ihm nicht gesagt hat: zum Würzen, ihm einen Wein geben, wie er im Laden verkauft wird.

Sie fragten: Wie ist es, wenn er mit ihm von einem Keller mit Wein gesprochen und zu ihm nicht gesagt hat: zum Würzen? - Hierüber streiten R. Aha und Rabina; einer sagt, er müsse mitnehmen78, und der andere sagt, er brauche nicht mitnehmen. Derjenige, welcher sagt, er müsse mitnehmen, folgert dies aus der Lehre R. Zebids, denn dieser lehrt, dass wenn [er zu ihm gesagt hat,] er verkaufe ihm einen Keller mit Wein, er ihm vollständig guten Wein geben müsse, und wir bezogen dies auf den Fall, wenn er zu ihm gesagt hat: zum Würzen; also nur wenn er zu ihm gesagt hat: zum Würzen, wenn er aber nicht gesagt hat: zum Würzen, muss er mitnehmen. Und derjenige, welcher sagt, er brauche nicht mitnehmen, folgert dies aus der Barajtha; diese lehrt, dass wenn [er zu ihm gesagt hat,] er verkaufe ihm einen Keller mit Wein, er ihm vollständig guten Wein geben müsse, und wir bezogen es auf den Fall, wenn er zu ihm nicht gesagt hat: zum Würzen. - Aber gegen denjenigen, der dies aus der Lehre R. Zebids folgert, ist ja aus der Barajtha ein Einwand zu erheben!? - Diese ist lückenhaft und muss wie folgt lauten: dies gilt nur von dem Fall, wenn er zu ihm gesagt hat: zum Würzen, wenn er aber zu ihm nicht gesagt hat: zum Würzen, so muss er mitnehmen; hat er aber von diesem Keller mit Wein gesprochen

^{75.} Demnach spricht die Misnah von dem Fall, wenn er von einem bestimmten Keller mit Wein gesprochen hat. 76. In der 1. Lehre heisst es, dass der Verkäufer ihm in einem solchen Fall Wein gebe, wie er im Laden verkauft wird, dh. ein wenig kahmig, dagegen lehrte RZ., dass er ihm in einem solchen Fall nur 10 % kahmigen geben könne. 77. Von Speisen; hierfür ist besserer Wein nötig, da er nur langsam verbraucht u. daher lange halten muss. 78. Auf 100 Fässer 10 kahmige.

זה של יין ולא אמר ליה למקפה נותן לו יין הנמכר בחנות ולפאן דדייק מברייתא קשיא דרב זביד "דאוקימנא דאמר ליה למקפה הא לא אמר ליה למקפה מקבל"אמר לך הוא הדין דאף על גב דלא ממר ליה למקפה לא מקבל והאי דאוקימנא דאמר במר ליה למקפה לא מקבל והאי דאוקימנא דאמר z aus der Lehre R. Zebids ein Einwand zu ליה למקפה משום דקשיא זה אזה: אמר רב יהודה יין הנמכר בחנות מברכין עליו בורא פרי הנפן ורב הסדא אמר גבי המרא דאקרים למה לי מיתיבי על 80.400 הפת שעפשה ועל היין שהקרים ועל תבשיל שעברה ים מורה מוכר אמר רב זביד מודה Würzen!? — Er kann dir erwidern: auch רב יהודה בפורצמא דמיודבן אקרנתא אמר ליה אביי לרב יוסף הא רב יהודה הא רב הסדא מר במאן סבירא ליה אמר ליה מתניתא ידענא דתניא Fol.96 הבודק את החבית לחיות מפריש עליה תרומה 1010.79% יום ודאי ¹⁵ dem Grund bezogen, weil sonst ein Wi-מכאן ואילך ספק מאי קאמר אמר רבי יוחנן חכי קאמר כל שלשה ימים הראשונים ודאי יין מכאן ואילך ספק מאי טעמא חמרא מעילאי עקר "וחאי מעימיה ולא עקר אם תמצא לומר "מתתאי עקר ביהה הלא יטעמיה המרא "וכל ריהיה הלא שנמיה המרא "וכל ריהיה הלא 20 Laden verkauft wird, spreche man den ושעמיה חמרא חמרא ורבי יהושע כן לוי אמר כל שלשה ימים האחרונים ודאי חומין מכאן ולחלן א ל M 67 א ל B 66 המקבל — דאוק'...מקבל — M 65 לה ר״ח בהדי חמרא || M 68 ואטעמיה || B 69 בתר דטעימיה עקר. M בתר דאטעמיה M 70 וריחיה.

und zu ihm nicht gesagt: zum Würzen, so gebe er ihm einen Wein, wie er im Laden verkauft wird. - Gegen denjenigen, der dies aus der Barajtha folgert, ist ja erheben: diese haben wir auf den Fall bezogen, wenn er zu ihm gesagt hat: zum Würzen, demnach muss er mitnehmen, wenn er zu ihm nicht gesagt hat: zum wenn er zu ihm nicht gesagt hat: zum Würzen, braucht er nicht mitnehmen, und sie wurde auf den Fall, wenn er zu ihm gesagt hat: zum Würzen, nur aus derspruch bestehen würde hinsichtlich des Falls, wenn sie von diesem [Keller] gesprochen haben.

R. Jehuda sagte: Ueber Wein, der im Segen": der die Frucht der Rebe erschaffen hat. R. Hisda aber sagte: Was soll mir verdorbener Wein⁸. Man wandte ein: Ueber verschimmeltes Brot, kahmigen Wein und verdorbene Topfspeise spreche man [den Segen]: dass alles durch sein Wort ent-

standen ist!? R. Zebid erwiderte: R. Jehuda pflichtet bei hinsichtlich des Treberweins, der an den Strassenecken verkauft wird. Abajje sprach zu R. Joseph: Da ist R. Jehuda und da ist R. Hisda82, wessen Ansicht ist der Meister? Dieser erwiderte: Ich kenne folgende Lehre: Wenn jemand ein Fass [Wein] untersucht hat, um von diesem die Hebe zu entrichten', und fortgegangen ist und es sich nachher herausstellt, dass [der Wein] sauer ist, so gilt dies für drei Tage als entschieden, hinsichtlich der übrigen aber ist es zweifelhaft. - Wie meint er es? R. Johanan erklärte: Er meint es wie folgt: die ersten drei Tage war er entschieden Wein', hinsichtlich der übrigen aber ist es zweifelhaftst. — Aus welchem Grund? — Der Wein beginnt von oben [sauer zu werden]⁸⁹ und als dieser ihn kostete, war er noch nicht sauer; und selbst wenn man annimmt, dass er sofort sauer zu werden begann, so hatte er"den Geruch von Essig und den Geschmack von Wein, und wenn er den Geruch von Essig und den Geschmack von Wein hat, gilt er als Wein. R. Jehošuâ b. Levi erklärte: Die letzten drei Tage war er ent-

79. Man darf nichts geniessen, ohne darüber einen Segen gesprochen zu haben. nicht mehr als Wein, u. man spreche darüber den Segen: dass alles durch sein Wort entstanden ist, wie über andere minderwertige Genussmittel. 81. Dieser ist sehr schlecht u. gilt nicht mehr als Wein. 82. Diese streiten darüber. 83. Cf. S. 248 N. 101. 84. Auch für andere Fässer. diesem Wein kann die Hebe nicht mehr für andere entrichtet werden. 86. Nach der Untersuchung. 87. Die während dieser Zeit entrichtete Hebe ist giltig. 88. Was entrichtet worden ist, gilt als Hebe, jedoch muss sie wiederum entrichtet werden.

89. Erst nach drei Tagen wird er vollständig sauer, u. solange er nicht vollständig sauer ist, gilt er noch als Wein. 90. Während der ersten 3 Tage.

schieden Essig , hinsichtlich der übrigen aber ist es zweifelhaft. - Aus welchem Grund? Der Wein beginnt unten sauer zu werden], und er war vielleicht schon vorher sauer, und dieser merkte es nicht. Und wenn man auch annehmen wollte, er beginne von oben sauer zu werden, und dieser kostete ihn ja und er war nicht sauer, so kann er, nachdem er ihn gekostet hat, sauer zu werden begonnen haben; יי לאו דאי מיפתקא הלא סיפתקא דאי לאו חמרא הלא כגון דאשתכה הלא מיפתקא האי er hatte also den Geruch von Essig und den Geschmack von Wein, und wenn er den Geruch von Essig und den Geschmack von Wein hat, so gilt er als Essig. Die Daromäer lehrten im Namen des 15 R. Jehošuâ b. Levi: In den ersten war er entschieden Wein, in den letzten war er entschieden Essig, hinsichtlich der mittleren ist es zweifelhaft. Dies widerspricht sich ja selbst: es heisst, dass er in den 20 שמרי יין מברכין עליהם שהכל נהיה בדברו ersten entschieden Wein war, demnach 'gilt er, wenn er den Geruch von Essig und den Geschmack von Wein hat, als Wein, und später heisst es, dass er in den letzten entschieden Essig war, wonach er, wenn er den Geruch von Essig und den Geschmack von Wein hat, als Essig gilt⁹⁴!?

ספק מאי טעמא חמרא מתתאי עקר ואימור עקר ולאו אדעתיה ואם תפצי לופר פעילאי עקר והא שנימיה ולא נקר דלמא בתר דשנימיה נקר הוה אריחית חלא ומעמית חמרא וריחיה הלא ומעמיה חמרא חלא דרומאי מתנו משמיה דרבי יהושני בן לוי ראשונים ודאי יין אחרונים ודאי חימין אמצעיים ספק הא גופה קשיא ראשונים ודאי יין אלמא ריחיה חלא ומעמיה המרא חמרא והדר אמרת אחרונים ודאי חומין אלמא ריחיה חלא וטעמיה דעקר תלתא יומי לא חוה משתכה הלא מיפתקא כמאן פשט ליה פליגו בה רב מרי ורב זביד חד אמר כרכי יוחנן וחד אמר כרכי יחושל כן לוי: איתמר המוכר הכית יין לחברו והחמיצה אמר רב בל שלשה ימים ברשות מוכר מכאן ואילך ברשות COLD לוקה ושמואל אמר המרא "אכתפא דמאריה שיואר עבד רב יוסף עובדא כוותיה דרב בשיכרא וכוותיה דשמואל בחמרא והלכתא כוותיה דשמואל: תגו רכנן אחד שכר תמרים ואחד שכר שעורים ואחד אומרים שמרים שיש כחם מעם יין מכרך עליהן ובעירנא דאמעמיה אימור B 72 אמרת. M 71 אמרת. א דאמע אמי שלשה ימים 173 M הדר אמית 174 M סופ איבעיא להו 170 M יין B 77 + הראשונים + M 75 אכפי דגברא שוואר כיון דשני לוקח מרשות מוכר ברשות 78 רוקה שוואר - 19 M בשיכ' כוו דרב בהמ כוו׳ דשמ': תנו.

- Wenn er als Essigessenz befunden wird; wenn er nicht schon vor drei Tagen sauer gewesen wäre, würde er nicht Essigessenz geworden sein. — Nach wem hat er ihm" entschieden? - Hierüber streiten R. Mari und R. Zebid; einer sagt, nach R. Johanan und einer sagt nach R. Jehošuâ b. Leviº7.

Es wurde gelehrt: Wenn jemand seinem Nächsten ein Fass Wein verkauft hat und es sauer geworden ist, so erfolgte dies, wie Rabh sagt, während der ersten drei Tage im Besitz des Verkäufers, von da ab im Besitz des Käufers; Semuél aber sagt, der Wein sei auf die Schulter seines Eigentümers gesprungen.". R. Joseph traf eine Entscheidung bei Rauschtrank"nach Rabh und bei Wein nach Semuél. Die Halakha ist nach Semuél zu entscheiden.

Die Rabbanan lehrten: Ueber Rauschtrank aus Datteln, über Rauschtrank aus Gerste und über Hefenwein¹⁰⁰ spreche man den Segen: dass alles durch sein Wort entstanden ist. Andere sagen, über Hefenwein, der einen Weingeschmack hat, spre-

^{91.} Die während dieser Zeit erfolgte Entrichtung der Hebe ist entschieden ungiltig. den Wein von oben kostete. 93. Da er als Wein gilt, denn es ist möglich, dass er sofort nach dem Kosten sauer zu werden begann. 94. Denn es ist möglich, dass er erst unmittelbar vor dem Kosten völlig sauer geworden ist. 95. Besonders intensiv sauer. 96. RJ. dem A., der ihn auf die angezogene Lehre verwies, über die jedoch ein Streit besteht. 97. Die darüber streiten, ob der säuerliche Wein als Wein od. Essig gilt. 98. Nach dem Kauf gehört er dem Käufer u. er ist in seinem Besitz sauer geworden. 99. Eine Art Dattelwein od. Gerstenbier. 100. Die Weinhefe wurde mit Wasser vermischt u. daraus eine Art Wein bereitet.

בורא פרי הגפן רבה ורב יוסף דאמרי תרוייהו אין הלכה כאחרים אמר רבא דכולי עלמא רמא תלתא מאר ארבעה המרא" הוא רבא למעמיה דאמר רבא Sab.776 ואתא ארבעה המרא" הוא רבא כל חמרא דלא דרי על חד תלת מיא לאו חמרא יהוא כי sagte: Alle stimmen überein, dass wenn sagte: Alle stimmen פליגי דרמא תלתא ואתא תלתא ופלגא דרבנן סברי תלתא עייל תלתא נפיק פש ליח "פלגא ופלגא בשיתא פלגי מיא ולא כלום הוא ואחרים סברי תלתא עול תרין ופלגא נפיק פש ליח כוזא"וכוזא ים מברי מבדי מדתו man auf einen Teil nicht drei Teile Was-מי פליגי והא תנן המתמד ונתן מים במדה ומצא 191.97 כדי מדתו פטור זרבי יהודה מחייב עד כאן לא Pes. 42b פליגי אלא בכדי מדתו אבל ביותר מבדי מדתו לא פליגי הוא הדין דאפילו ביותר מכדי מדתו פליגי יהודה: בעא מיניה רב נחמן כר יצחק מרב חייא בר אבין שמרים שיש בהן מעם יין מהו אמר ליה מי סברת חמרא הוא קיוהא בעלמא הוא: תנו רבנן שמרים של תרומה ראשון ושני אסור ושלישי מותר מעשר מעשר בנותן מעם ושל מעשר auf sechs halbe [Krüglein] Wasser ist ראשון אסור שני מותר רבי מאיר אומר"שני בנותן שעם ושל הקדש שלישי אסור ורביעי מותר רבי מאיר אומר "רביעי בנותן מעם ורמינהי של הקדש

P 82 פלגיה אם — M S1 M 80 מעליא הוא ורבא של א בתרי ופלגא | + M 83 B 85 | מיא כיש + M 84 + 86.

che man den Segen: der die Frucht der Rebe erschaffen hat. Rabba und R. Joseph sagten beide, die Halakha sei nicht nach den anderen zu entscheiden. Raba man drei [Krüglein Wasser] aufgiesst und vier herauskommen, er als Wein gelte; Raba vertritt nämlich hierbei seine Ansicht, denn er sagte, dass ein Wein, dem ser beimischen kann, nicht als Wein gelte; und ferner, dass wenn man drei aufgiesst und drei herauskommen, er keiner sei; sie streiten nur über den Fall, herauskommen. Die Rabbanan sind der Ansicht, drei sind hineingekommen und drei sind herausgekommen; nur ein halbes ist hinzugekommen, und ein halbes nichts; die Anderen aber sagen, drei sind hineingekommen und zweieinhalb isind herausgekommen; ein Krüglein ist hinzugekommen, und ein Krüglein auf zweieinhalb ist guter Wein¹⁰³. — Streiten sie denn über den Fall, wenn mehr herausgekom-

men ist, es wird ja gelehrt, dass wenn jemand beim Bereiten von Lauerwein ein Mass Wasser aufgiesst und dasselbe Mass findet, er frei und nach R. Jehuda verpflichtet sei. Sie streiten nur über den Fall, wenn er dasselbe Mass findet, nicht aber über den Fall, wenn er mehr findet 195!? - Sie streiten auch über den Fall, wenn er mehr findet, nur wird der Streit von dem Fall gelehrt, wenn er dasselbe Mass findet, um die weitergehende Ansicht R. Jehudas hervorzuheben¹⁰⁰.

R. Nahman b. Jichaq fragte R. Hija b. Abin: Wie verhält es sich bei Hefe, die den Geschmack von Wein hat107? Dieser erwiderte: Du glaubst wol, es sei Wein, es ist nichts weiter als ein Alkohol.

Die Rabbanan lehrten: Wenn es Hefe von Hebe 108 ist, so ist der erste und der zweite [Aufguss] verboten und der dritte erlaubt; R. Meir sagt, auch der dritte, wenn sie einen Geschmack verleiht. Wenn sie vom Zehnt ist, so ist der erste [Aufguss] verboten, und der zweite erlaubt; R. Meir sagt, auch der zweite, wenn sie einen Geschmack verleiht. Wenn sie vom Geheiligten ist, so ist der dritte [Aufguss] verboten und der vierte erlaubt; R. Meir sagt, auch der vierte, wenn sie einen Ge-

^{101.} Sie tranken den Wein nur mit Wasser verdünnt; unverschnitten war er zum Genuss ungeeignet. 103. Da darin mehr als ein Viertel Wein 102. Ein Teil des Wassers blieb in der Hefe zurück. 104. Von der Entrichtung des Zehnts. 105. In diesem Fall ist er nach aller Ansicht zur Verzehntung verpflichtet, da er dann als Wein gilt. 106. Dass er auch in diesem Fall zur Verzehntung verpflichtet ist. 107. Ob man über aus dieser hergestellten Wein den für Wein bestimmten Segen spricht. 108. Die nur Priestern zum Genuss erlaubt. Laien aber verboten ist.

schmack verleiht Ich will auf einen Widerspruch hinweisen: Die vom Geheiligten ist immer verboten und die vom Zehnt ist immer erlaubt" Somit besteht ja ein Widerspruch sowol hinsichtlich des Geheiligten als auch hinsiehtlich des Zehnts!?

Hinsichtlich des Geheiligten ist dies kein Widerspruch, denn das eine gilt von der Heiligkeit der Sache und das andere עסו der Heiligkeit des Betrags . Hinsicht- מאליו וביון שנתמד מאליו וביון אחשבינהו לא צריכא שנתמד מאליו וביון ש lich des Zehnts besteht ebenfalls kein Widerspruch, denn das eine gilt vom Zehnt von Gewissem und das andere gilt vom Zehnt von Demaj .

Simôn b. Jehoçadaq: Wie sie dies hinsichtlich des Verbots gesagt haben, so sagten sie es auch hinsichtlich der Geeignetmachung . Hinsichtlich welcher Geeignetmachung: gilt [der Aufguss] als Wasser, so macht er geeignet, und gilt er als Wein, so macht er geeignet!? -- In dem Fall,

לעולם אסור ושל מעשר לעולם מותר קשיא חבדש אהקדש קשיא מעשר אמעשר הקדש אהקדש רא קשיא כאן בקדושת הגוף כאן בקדושת דבים ביקשה אמנשר נמי לא קשיא כאן במנשר ודאי באן במקשר דמאי: אמר רבי יודגן בשום רבי שביין בן יהוצדק בדרך שאמרו לענין איבורן כך אמר: לענין הכשירן הבשירן דמאי אי דמיא אכשורי מכשרי אי דחמרא אכשורי מכשרי לא צריכא יוא שתמדו במי גשמים וכיון דקא שקיל ורמי יהי דקא נגיד קמא קמא אחשבינהו אמר רב פפא בפרה ששותה ראשון ראשון: אמר רב וומרא בר מוביה אמר רב אין אומרים קידוש היום אלא כל היין הראוי לינכך על גבי המזבה למעושי מאי אילימא R. Johanan sagte im Namen des R. למעומי יין מנתו והא תאני רבי הייא יין מנתו ל לא יביא ואם הביא כשר וכיון דאם הביא כשר מום אנן אפילו לכתחלת נמי" ואמר רבה סוחם אדם אשכול של ענבים ואומר עליו קידוש היום ואלא למעומי מפיה ומשוליה והא תני רבי חייא מפיה 88 על השפכי ממנא

ו דאמר דכא. B 89

83:35

wenn er aus Regenwasser besteht". - Sobald er es in das Gefäss gegossen hat, hat er es ja gewünscht!? — In dem Fall, wenn es von selber bereitet worden ist ... — Aber sobald er die ersteren abgezogen hat, hat er es ja gewünscht!? R. Papa erwiderte: Wenn eine Kuh die ersteren ausgetrunken hat".

R. Zutra b. Tobija sagte im Namen Rabhs: Man spreche den Tagessegen "nur über einen Wein, der zur Libation für den Altar geeignet ist. — Was schliesst dies aus: wollte man sagen, dies schliesse Wein aus der Kelter aus, so lehrte ja R. Hija, dass man Wein aus der Kelter [zur Libation] nicht darbringe, jedoch sei es giltig, wenn man dargebracht hat; und da es giltig ist, wenn man dargebracht hat, so dürfen wir ihn" ja auch von vornherein verwenden. Ferner sagte auch Rabba, dass man eine Weintraube ausdrücken und darüber den Tagessegen sprechen dürfe. Wollte man sagen, dies schliesse [den Wein] an der Mündung und am Boden aus, so lehrte ja R. Hija, dass man nicht [Wein] von der Mündung und vom Boden darbringe, jedoch sei es giltig, wenn man

109. Wenn die Hefe von geheiligtem, zu Libationszwecken bestimmten Wein herrührt, hierbei ist es 110. Wenn es für dem Heiligtum gehöriges Geld gekauft worden ist. von unverzehnteten Früchten entrichtet worden ist. 112. Früchte, bezüglich welcher ein Zweifel obwaltet, ob von diesen der Zehnt entrichtet worden ist. 113. Des Genusses. Speisen zur Empfänglichkeit für die Unreinheit. Speisen werden für die levitische Unreinheit empfänglich, sobald sie mit Wasser, Wein od. verschiedenen anderen Flüssigkeiten befeuchtet werden. 115. Ohne Tätigkeit des Eigentümers; Speisen werden durch die Befeuchtung nur dann verunreinigungsfähig, wenn dies durch den Eigentümer selber od. auf seinen Wunsch erfolgt ist. 116. Wenn der Regen auf die Hefe gefallen u. der Hefenwein von selbst entstanden ist. 117. Aufgüsse, da vorher die späteren nicht aufgegossen werden können. 118. So dass auch der letzte Aufguss ohne sein Zutun erfolgt 119. Der Segen, der an Feiertagen über einen Becher Wein gesprochen wird. frisch, noch nicht abgelagert. 121. Für den Segenspruch an Feiertagen. 122. Des Fasses, da sich an diesen Stellen Kahm, bezw. Bodensatz befindet.

ומשוליה לא יביא ואם הביא כשר ואלא למעומי יין כושי בורק"היליסטון של מרתף של צמוקים"והא תניא"לא יביא ואם הביא כשר ואלא למעומי קוסם אפת. אפת מזוג מגולה ושל שמרים ושריחו רע"דתניא"לא יביא פלוגתא דרבי יוחנן ורבי יהושע בן לוי היא אי למעומי מזוג עלויי עלייה דאמר רבי יוסי ברבי שני למעומי הנינא מודים חכמים לרבי אליעזר בכום של ברכה שאין מברכין עליו עד שיתן לתוכו מים"אי למעומי של שמרים היכי דמי diese nicht darbringe, und wenn man dar-אי דרמא תלתא ואתא ארבעה חמרא מעליא הוא אי דרמא תלתא ואתא תלתא ופלגא פלוגתא דרבנן ואחרים היא"אלא למעומי שריהו רע ואיבעית אימא לעולם למעושי מגולה ואף על גב דעבריה במסננת ברבי נחמיה אפילו הכי הקריבהו נא לפחתך הירצך ^{831,160} או הישא פניך: 'בעא מיניה רב כהנא המוה דרב 8.1.18 משרשיא מרבא המר חווריין מהו אמר ליה אל 23.31 תרא יין כי יתאדם: קנקנים בשרון ובו': תאנא פיטסות נאות ומגופרות¹:

והאנן תנן M 91 והלאסטון M 90 - א 194 אין - B א 194 אין - 194 א 193 א 194 א 195 M 98 אילימא M 97 אלא M 96 אילימא M 95 של ון P 99 + ו || 1 H בעא מיניה ר׳ חייא – מרב הונא שמרים שיש בהן מעם יין מהו א ל מי סברת חמרא הוא קיוהא הוא 1 - M 2 בשבא לבשלן מביא גפרית ונותן בהם עם האור ומלכחתן האור עם אותו גפרית ונראות מבושלות והן נאות.

dargebracht hat. Wollte man sagen, dies schliesse schwarzen, weissen¹³, süssen¹⁴, Keller- und Rosinenwein aus, so wird ja gelehrt, dass man diese nicht darbringe, יואם הביא פסול למעומי מאי "אי למעומי קוסם jedoch sei es giltig, wenn man dargebracht hat. Und wollte man sagen, dies schliesse kahmigen, verdünnten, offengestandenen", aus Hefe bereiteten und übelriechenden Wein aus, denn' es wird gelehrt, dass man gebracht hat, es ungiltig sei, so ist noch einzuwenden:] welcher von diesen ist auszuschliessen: sollte kahmiger ausgeschlossen sein, so besteht ja darüber ein Streit 15 zwischen R. Johanan und R. Jehošuâ b. Levi; sollte verdünnter ausgeschlossen sein, so hat man ihn ja dadurch verbessert, denn R. Jose b. Hanina sagte, die Weisen pflichten R. Eliêzer¹²⁷bei, dass man über den Becher des Tischsegens erst dann den Segen spreche, wenn man das Wasser hineingegossen hat 129; sollte offengestandener ausgeschlossen sein, so ist er ja gefährlich sollte aus Hefe bereiteter ausgeschlossen sein, [so ist zu entgegnen:] in welchem Fall, wenn bei einem Aufguss von drei [Krüglein] vier herauskom-

men, so ist es ja guter Wein, und wenn bei einem Aufguss von drei dreieinhalb herauskommen, so besteht ja darüber ein Streit zwischen den Rabbanan und den Anderen 13t. — Vielmehr, dies schliesst übelriechenden aus. Wenn du aber willst, sage ich, dies schliesse tatsächlich offengestandenen aus, wenn man ihn nämlich durch einen Seiher laufen liess, nach R. Nehemja¹³²; dennoch: ¹³³ Bring es doch einmal deinem Statthalter dar, ob er dir gnädig sein oder dir Huld erweisen wird134.

R. Kahana, der Schwiegervater R. Mešaršejas, fragte Raba: Wie verhält es sich mit weissem Wein 135? Dieser erwiderte: 130 Sieh nicht nach dem Wein, wie er rötlich schillert 137. Krüge in Saron &c. Es wird gelehrt: Halbgebrannte und verpichte Fässer¹³⁸.

123. Eigentl. glänzenden, schlechten. 124. Besonders leicht u. fade. 125. Wein, der über Nacht in einem offenen Gefäss gestanden hat, ist zum Genuss verboten, da giftige Tiere aus diesem getrunken haben können. 126. Cf. S. 1198 Z. 14ff. 127. Cf. Bd. i S. 179 Z. 20 ff. 128. Nach Beendigung der Mahlzeit. 129. In den Wein, da er nur verdünnt getrunken wurde. 130. Er ist nicht nur zum Segenspruch, sondern auch zum Genuss verboten. 131. Cf. S. 1199 Z. 18ff. welchem er dann zum Genuss erlaubt ist; cf. S. 435 Z. 22ff. 133. Mal. 1,8. 134. Obgleich er zum Genuss erlaubt ist, so darf man über ihn den Segen des Feiertags dennoch nicht sprechen. dieser zur Libation für den Altar tauglich ist. 136. Pr. 23,31. 137. Richtiger Wein muss 138. Muss der Käufer in der angegebenen Anzahl mitnehmen, nicht aber gänzlich zerbrochene u. unbrauchbare.

ENN HMAND SEINEM NÄCHSTEN WIN VIRKAUFT HAT UND ER SAU-LR GIWORDEN IST, SO IST ER NICHT HAFT-BAR ; WENN ES ABER BEKANNT WIRD, DASS SEIN WEIN SAUER WIRD, SO IST DIES EIN 3 ALL FINEM IRRTUM BERUHENDER KAUF. SAGTI ER THM ABER, ER VERKAUFE IHM GIWÜRZTEN WEINT, SO IST ER FÜR GUTE ERHALTUNG BIS ZUM WOCHENFEST"HAFT-TÄHRIGE UND UNTER GEALTERTEM IST DER DREIJÄHRIGE "ZU VERSTEHEN.

GEMARA. R. Jose b. Hanina sagte: Dies gilt nur von dem Fall, wenn die Krüge aber dem Verkäufer gehören, so kann jener zu ihm sagen: behalte deinen Wein und behalte deine Krüge's. Was ist denn dabei, dass die Krüge dem Verdern: du solltest ihn nicht so lange halten"? In dem Fall, wenn er zu ihm gesagt hat: zum Würzen". - Was zwingt R. Jose b. Hanina, die Mišnah auf den Fall וווון במוכר יין לחבירי יהחמיין איני חייב באחרייתי ואם ידוע שייני מחמיין הרי זה מקה שעית Fol.08 ואם אמר לו יון מבושם אני מוכר לך חייב להעמיר לו עד העצרת וישן משל אשתקד ומיושן משל שלש ישנים:

אמר רבי יוסי ברבי הנינא לא שני אלא בקנקנים דלוקח אכל בקנקנים דמוכר אמר ליה הא חמרך והא קנקנך וכי קנקנין דמוכר מאי הוי לימא ליה לא איבעי לך לשהויי לא צריכא BAR. UNTER ALTEM [WEIN] IST DER VOR- יוסי ברבי יוסי ברבי יוסי ברבי ומאי דוחקיה דרבי ווסי חנינא לאוקמא למתניתין בקנקנין דלוקה ודאמר ליה למקפה לוקמא בקנקנין דמוכר ודלא אמר ליה למקפה אמר רבא מתניתין קשיתיה דקתני אם ידוע שיינו מחמיין הרי זה מקה מעות אמאי לימא ליה Krüge dem Käufer gehören, wenn die יו מינה דאמר מינה אלא לאו שמע מינה דאמר לא איבעי לך לשהויי אלא לאו שמע מינה דאמר ליה למקפה "שמע מינה ופליגא דרב חייא בר יוסף דאמר רב הייא בר יוסף חמרא מזלא דמריה גרים שנאמר ואף כי היין בגד גבר יהיר וגו' אמר רב Sout! מרי האי מאן דיהיר אפילו אאינשי ביתיה לא käufer gehören, er kann jenem ja erwi- 20 איקבל שנאמר גבר יהיר |ו|לא ינוה מאי |ו|לא ינוה מאי |ו|לא ינוה אין |ו בנוה שלו: אמר רב יהודה אמר רב כל 'המתנאה א נמי לא איבעי ליה לשהויי הכא במאי M 4 P = M = M + M + B בר P = M + B המתגאה.

zu beziehen, wenn die Krüge dem Käufer gehören, wenn er zu ihm gesagt hat: zum Würzen, sollte er sie doch [auch] auf den Fall beziehen, wenn die Krüge dem Verkäufer gehören, wenn er zu ihm nicht gesagt hat: zum Würzen148!? Raba erwiderte: Ihm war die Mišnah auffallend: er lehrt, dass wenn es bekannt wird, dass sein Wein sauer wird, dies ein auf einem Irrtum beruhender Kauf sei; weshalb denn, er kann ja zu ihm sagen: du solltest ihn nicht lange halten!? Wahrscheinlich wird hier von dem Fall gesprochen, wenn er zu ihm gesagt hat: zum Würzen; schliesse hieraus. Er streitet somit gegen R. Hija b. Joseph; denn R. Hija b. Joseph sagte, beim Wein habe es das Geschick des Eigentümers verursacht, denn es heisst: 150 Wenn der Wein betrügt 151, so ist es ein prahlsüchtiger Mann &c. R. Mari sagte: Wenn jemand prahlsüchtig ist, so wird er nicht einmal von seinen eignen Hausleuten gelitten, denn es heisst: Ein prahlsuchtiger Mann, er wohnt nicht; er wohnt nicht in seiner Wohnung".

R. Jehuda sagte im Namen Rabhs: Wer sich mit dem Gelehrtengewand schmückt,

139. Da er ihm beim Verkauf guten Wein geliefert hat. 140. Von dem vorausgesetzt wird, 141. Od. Versammlungsfest; cf. Bd. iij S. 104 N. 82. dass er sich bis zum Sommer hält. "alten" Wein kauft, kann solchen beanspruchen. 143. Dh. vom vorletzten Jahr, da der laufende 144. Dass der Verkäufer nicht haftbar ist. Jahrgang mitgerechnet wird. 145. Die Säuerung kann entweder durch die Minderwertigkeit des Weins od. durch die Krüge erfolgt sein. meisten Menschen kaufen Wein zum sofortigen Verbrauch. 147. Zum längeren Gebrauch in klei-148. In diesem Fall ist der Verkäufer nicht haftbar, einerlei ob die Krüge dem neren Quantitäten. Käufer od. dem Verkäufer gehören. 149. Wenn er sauer geworden ist. 150. Hab. 2,5. 151. Wenn er sauer wird. 152. Wenn jemand mit dem prahlt, was er nicht hat od. nicht ist, so wird er auf dieselbe Weise bestraft, indem sein Wein nicht das ist, als was er sich ausgibt od. sein soll. 153. Er ist in seiner eignen Wohnung ungelitten,

בטלית של תלמידי הכמים ואינו תלמיד חכם אין מכניסין אותו במהיצתו של הקדוש כרוך הוא כתיב הכא ווולא ינוה וכתיב התם אל נוה קדשך: אמר 20.15.15 רבא האי מאן דזבין ליה חביתא דהמרא לחנואה ארינא דינא אפלגא או אתילתא דינא לסבוייה ותקיף אפלגא או אתילתא דינא לסבוייה ותקיף אפלגא או אתילתא דינא הוא דמקבל לה מיניה ולא אמרן אלא דלא שני בברוא אבל שני בברוא לא יולא אמרן אלא דלא מטא יומא דשוקא אבל מטא יומא דשוקא לא: אמר רבא האי מאן דקביל חמרא"אדעתא דממטי יליה לפרוותא"דוול שפט ואדמטי התם זל דינא הוא das Recht, dass er ihn von ihm zurück-דמקבל ליה": איבעיא להו הוה חלא מאי אמר ליה רב הלל "לרב אשי כי הואן כי רב כהנא אמר לן חלא לא "ודלא כרבי יוסי ברבי חנינא "ואיכא דאמרי אפילו חלא נמי מקבל כמאן כרבי יוסי ברבי הנינא: ישן משל אשתקד בו': האנא מתיישן כוונא: והולך עד ההג:

מוכר מקום לחבירו 'לבנות לו בית חתנות Ivi לבנו ובית"אלמנות לבתו בונה ארבע אמית על שש דברי רבי עקיבא רבי ישמעאל אומר רפת בקר על שש בית קטן שש על שמונה גדול שמונה על עשר טרקלין עשר על עשר 'רומו כחצי ארכו וכחצי 15.76 ולא אמרן אלא דלא אפשר לזכוני אבל אפשר לזכוני + M S לא B 9 או או דורשפט + M 10 או דורשפט ע דבלשפט) כי אזל ופשע אממוי׳ דינא V) מיניה 13 P ב P 14 במאן דלא ומיישן , B 17 וכן המקבל מקום B 10 ואיבא...תנינא מהבירו לעשות לו בית 18 M אדמלות " 19 M + ו. ohne Gelehrter zu sein, den bringt man nicht in den Kreis des Heiligen, gebenedeiet sei er, denn hier heisst es: er wohnt nicht, und dort heisst es: cur Wohnung

Raba sagte: Wenn jemand einem Krämer ein Fass Wein zum Ausschänken übergeben hat 150 und er zur Hälfte oder zu einem Drittel sauer geworden ist, so ist es nehme¹⁵. Dies gilt jedoch nur von dem Fall, wenn er es nicht auf ungewöhnliche Weise angebohrt hat, nicht aber, wenn er es auf ungewöhnliche Weise angebohrt'" 15 hat. Ferner gilt dies nur von dem Fall, wenn der Markttag noch nicht herangereicht bist, nicht aber, wenn der Markttag herangereicht ist.

Raba sagte [ferner]: Wenn jemand שמות רפת בקר בונה ארבע אמות Wein in Empfang genommen hat, um ihn nach dem Hafen von Zulsaphat zu bringen, und er, während er ihn da gebracht hat, im Preis gefallen ist, so ist es das Recht, dass jener ihn zurücknehme.

> Sie fragten: Wie ist es, wenn er Essig geworden ist? R. Hillel sprach zu R. Aši: Als wir bei R. Kahana waren, sagte er zu uns, wenn er Essig geworden ist,

nicht¹⁰⁷, gegen die Ansicht des R. Jose b. Hanina¹⁰². Manche sagen, auch wenn er Essig geworden ist, müsse er ihn zurücknehmen, also nach R. Jose b. Hanina.

Unter altem [Wein] ist der vorjährige &c. Es wird gelehrt: Gealterter muss bis zum Hüttenfest halten.

ENN JEMAND SEINEM NÄCHSTEN EINEN PLATZ VERKAUFT, UM AUF DIESEM EIN Hochzeitshaus für seinen Sohn oder ein Witwenhaus für seine Toch'ter ZU BAUEN, SO BAUE DIESER VIER ZU SECHS ELLEN HORTE R. ÂQIBAS; R. JIŠMÂÉL SAGT, DIES SEI EIN RINDERSTALL. WENN JEMAND EINEN RINDERSTALL ERRICHTEN WILL, SO BAUE ER VIER ZU SECHS ELLEN; EIN KLEINES HAUS HAT SECHS ZU ACHT [Ellen]; ein großes hat acht zu zehn, ein Saal hat zehn zu zehn; die Höhe BETRÄGT DIE HÄLFTE DER LÄNGE UND DIE HÄLFTE DER BREITE¹⁰⁰. EIN BEWEIS DA-

154. Bezüglich des Prahlsüchtigen. 155. Ex. 15,13. 156. Der Wein bleibt im Besitz des Eigentümers u. der Krämer hat den Erlös, mit Abzug eines Prozentsatzes für seine Mühewaltung, erst nach Verkauf desselben abzuliefern. 157. Der Eigentümer hat den Schaden zu tragen, da der Wein 159. Der Krämer in seinem Besitz verblieben ist. 158. Die Säuerung kann dadurch erfolgt sein. konnte ihn vorher nicht verkaufen. 160. In unsrem Text Val-Šaphaţ; cf. S. 731 N. 495. der Eigentümer nicht allein den Schaden zu tragen, da der Wein sich im Besitz beider befindet. oben lehrt, dass wenn die Krüge dem Verkäufer gehören, der Käufer ihm die Krüge samt dem Wein zur 163. Zum Wohnen nach der Hochzeit. 164. Er kann einen Platz Verfügung stellen könne. in dieser Grösse beanspruchen. 165. Ein so kleines Gebäude. 100. Wenn das Gebäude

مالا بالمالية بالمالية المالية المالية المالية المالية TÜR? R. SIMÓN B. GAMALIÉL SAGTLE DER בבנין החיבל: BAL DIS TEMPLES

GEMARA Wozu lehrt er dies von einem Hoch eitshaus für seinen Sohn und einem Witwenhaus für seine Tochter, sollte er es doch von einem Hochzeitshaus für seinen Sohn oder seine Tochter lehren!? Er lehrt uns etwas nebenbei, dass es nämlich nicht schieklich ist, dass der wohne. So heisst es auch im Buch Ben-Sira: Alles wog ich auf der Wage und fand nichts leichter als Kleie; leichter als Kleie ist ein Bräutigam, der im Haus seines Schwiegervaters wohnt; leichter als שאדם עושה שאדם עושה בקר היא פעמים שאדם עושה אל פי שרפת בקר היא ein solcher Bräutigam ist ein Gast, der einen anderen Gast mitnimmt; und leichter als ein solcher Gast ist derjenige, der antwortet, ehe er noch hörte. So heisst es auch: "Intreortet einer, the er noch hörte. 20 ישרה על שתים עשרה מאי קנתיר תרבין אפרני: so wird is ihm als Narrheit und als Schande angerechnet.

R. JIŠMĀĖL SAGT, DIES SEI EIN RIN-DERSTALL WENN JEMAND ERRICHTEN &C.

Manche sagen, R. Jišmâél lehrte ihn, und manche sagen, R. Âqiba lehrte ihn. Manche sagen, R. Âqiba lehrte ihn, und er meint es wie folgt: obgleich ein solches ein Rinderstall ist, denn es kommt vor, dass jemand sich eine Wohnung gleich einem Rinderstall errichtet. Manche sagen, R. Jišmâél lehrte ihn, und er meint es wie

folgt: denn wenn jemand einen Rinderstall errichten will, macht er ihn vier zu sechs Ellen.

EIN SAAL HAT ZEHN ZU ZEHN. Was heisst Saal? — Ein Rosensaal™. Es wird gelehrt: Ein Vorhof hat zwölf zu zwölf Ellen. — Was ist Vorhof? — Der Vorgarten eines Palastes.

Die Höhe beträgt die Hälfte der Länge und die Hälfte der Breite. Ein Beweis dafür? R. Simôn B. Gamaliél sagte: der Bau des Tempels. Wer lehrte diesen Beweis? - Manche sagen, R. Šimôn b. Gamaliél lehrte ihn, und er meint es wie folgt: einen Beweis hierfür, sagte R. Simôn b. Gamaliél, ist der Bau des Tempels. Manche sagen, der erste Autor lehrte ihn, und R. Simôn b. Gamaliél staunte darüber und sprach [zum ersten Autor] wie folgt: Wieso ist vom Tempel ein Beweis

zBs. 6 zu 8 Ellen gross ist, so muss es 7 Ellen hoch sein. 107. Dieser hatte einen Umfang von 169. Wahrscheinl. Prunksaal; so 40 zu 20 Ellen u. war 30 Ellen hoch. 168. Pr. 18,13. nach den Kommentaren.

למה לי למיתנא בית התנית לבני נכורא. ובית "אלמנות לבתו ליתני בית התנות לבני ולבתו מלתא אנב אורחיה קמשמע לן דלא דרכא דחתנא למידר בי חמות 'כדכתיב בספר בן סירא הכל שקלתי בכף מאזנים ולא מצאתי קל מסובין וקל מסוכין חתן הדר בבית חמיו וכל מחתן אורה מכנים אורח וקל מאורח משיב דבר במרם ישמין שנאמר Bräntigam bei seinem Schwiegervater וויא לו וכלמה: שמיב דבר במרם ישמיל אולת היא לו וכלמה: Bräntigam bei seinem רבי ושמעאל אימר רפת בקר הוא זו הרוצה לעשית כיי: רפת בקר מאן קתני לה איכא דאמר רבי ישמעאל קתני לה ואיכא דאמר רבי עקיבא קתני לה' איבא דאמר רבי עקיכא קתני לה והכי קאמר דירתו ברפת בקר ואיכא דאמר רבי ישמעאל קתני לה והכי קאמר שהרוצה לעשות רפת בקר עושה ארבינ אמות על שש: שרקלין עשר על עשר: מאי מרקלין קובתא"בי וורדי תאנא"וקנתיר שתים רומו כחצי ארכי ובחצי רחבי ראיה לדבר רבן שמעון בן גמליאל אומר כבנין החיבל: ראיה לדבר מאן קתני לה איכא דאמר רכן שמעון כן גמליאל קתני לה והכי קאמר ראיה לדבר "אמר רבן שמעון עפר lehrte [den Passus] vom Rinderstall? בן נמליאל הכל בבנין היכל ואיכא דאמר תנא פי קמא קתני לה ורבן שמעון בן גמליאל "אתמוהי קא מתמה והכי קאמר ליה" ראיה מנין "היכל אמו M אלמנות לבנו. + B 20 הכל הכל + M 19 ובית התנות לבתו מלתא – 12 M כתוב – 7 22 דאמרי איכא...לה או שהרוצה לעשות רפת בקר עושה P 23 V וקנתור, קנתור, M 20 אין קובתא + M 25 ופעמים + M 25 ופעמים קנתינור B 27 שניין M 28 מיפרג פריג והכי

+ B מכנין. + B מכנין. + B 29

בולי עלמא כבנין היכל עבדי"תניא אחרים אומרים רומו "בקורותיו ולימא רומו ברחבו איבעית אימא ביתא מעילאי רווה ואיבעית אימא משום דאיבא פו-66,090 בי בווי: רבי הנינא נפק לקרייתא רמו ליה קראי ההדדי בתיב והבית אשר בנה המלך שלמה לה' 62.622 ששים אמה ארכו ועשרים רחבו ושלשים אמה קומתו וכתיב "ולפני הדביר עשרים אמה ארך 18.1.20 ועשרים אמה רחב ועשרים אמה קומתו "אמר להו כי קא חשיב משפת כרובים ולמעלה מאי קא משמע די משמע לן למטה בלמעלה מה למעלה o man wies ihn da auf folgende sich wider-אין משמש כלום אך לממה אין משמש כלום"מסיינ ליה לרבי לוי דאמר רבי לוי ואיתימא רבי יוחנן ^{הזי, מת} דבר זה מסורת בידינו מאבותינו מקום ארון"וכרובים אינו מן המדה תניא נמי הכי ארון שעשה משה אונו מינו מינו יש לו ריוה עשר אמות לכל רוה ורוה: אמר רבנאי len hoch, und dem widersprechend heisst אמר שמואל ברובים בנס הן עומדין שנאמר |ו חמש 2016.24 אמות כנף הכרוב"האחת וחמש אמות כנף הכרוב השני|ת| עשר אמות מקצות כנפיו"ועד קצות כנפיו נופייהו היכא הוו קיימי אלא שמע מינה כנס"הן ינימדין מתקוף לה אביי ודלמא בולמין בתרנגולין Was lehrt er uns damit'? — Folgendes הוו"קיימי מתקיף לה רבא ודלמא זה שלא כנגד זה הוו קיימי מתקיף לה רב אחא בר יעקב ודלמא ל א אתמוחי קמתמ׳ וקמחדר ליה לת ק וראיה מבנין + M 31 היכל קמייתית | M 32 מלא קור׳ ואימא כרחבו · 33 א לא הוה בידיה אתא שאיל בי מדרשא אמרו ליה כי קא - M $_{36}$ א קמשיב $_{35}$ - הא קמיל $_{36}$ H $_{34}$ א $_{36}$ מס $_{36}$ לר ל $_{36}$ - $_{36}$ M $_{37}$ א רכיי $_{38}$ P $_{38}$ רכיי $_{38}$ P $_{38}$ רכיי $_{38}$ אל קצות כנפ אינהו היכא 40 M היו

zu erbringen, baut denn alle Welt Gebäude gleich dem Tempel!? Es wird gelehrt: Manche sagen, die Höhe gleiche den Bal-Sollte er doch sagen, die Höhe gleiche der Breite!? Wenn du willst, sage ich: ein Haus ist oben breiter'; wenn du aber willst, sage ich: wegen der Mauerlöcher'.

Einst ging R. Hanina aufs Land und sprechende Schriftverse hin: Es heisst: Das Gebäude, das der König Šelomoh für den Herrn errichtete, war seehzig Ellen lang, zwanzig Ellen breit und dreissig Eles:"Und für das Innere zwanzig Ellen Länge, zwanzig Ellen Breite und zwanzig Ellen Höhe"!? Dieser erwiderte ihnen: Er rechnet von der Spitze der Kerubim an. lehrt er uns: der untere [Raum] 'glich dem oberen, wie der obere zu nichts diente, ebenso diente auch der untere zu nichts'. Dies ist eine Stütze für R. Levi, denn R. Levi, nach anderen, R. Johanan, sagte: folgendes ist uns von unsren Vorfahren überliefert: der Raum der [Bundes]lade und der Kerubim ist im Mass¹⁸⁰nicht einbegrif-

fen. Ebenso wird auch gelehrt: Die Lade, die Mošeh gemacht hatte, hatte auf jeder Seite einen freien Raum von zehn Ellen 1817.

Rabanaj sagte im Namen Semuéls: Die Kerubim standen durch ein Wunder, denn es heisst:182 Fünf Ellen der eine Flügel des Kerubs und fünf Ellen der andere Flügel des Kerubs; zehn Ellen von einem Ende der Flügel bis zum anderen Ende der Flügel; wo standen sie selbst¹⁸³? – wahrscheinlich standen sie durch ein Wunder. Abajje wandte ein: Vielleicht ragten sie 184 herüber, wie bei den Hühnern!? Raba wandte ein: Vielleicht standen sie nicht gegeneinander 185!? R. Aha b. Jâqob wandte

171. Da die Wände oben 170. Der Länge der Balken, die der Breite des Hauses entspricht. dünner sind; die Länge der Balken deckt sich also nicht mit der unteren Breite des Hauses. die Enden der Balken, die in die Mauer hineinragen, werden mitgerechnet; unter "Breite" dagegen würde 173. iReg. 6,2. nur die Breite des Innenraums zu verstehen sein. 174. Ib. V. 20. 176. Die 10 Ellen hoch waren. 177. Dh. die Schrift Höhe betrug also nur 20 Ellen. sollte doch lieber die vollständige Höhe der Wände angeben. 178. In welchem die Kerubim sich 179. Die Kerubim standen, wie weiter ausgeführt wird, durch ein Wunder u. nahmen nichts vom Raum des Tempels ein. 180. Des Innenraums des Tempels. der ganze Innenraum des Allerheiligsten nur 20 × 20 Ellen betrug. 182. iReg. 6,24. Kerubim selbst ausser den Flügeln müssen ja ebenfalls einen Raum eingenommen haben. Hügel über den Körper der Kerubim. 185. Der Flügel des einen ragte in den Luftraum des anderen hinein.

em Vielleicht standen sie quer ? R. Hona, Solm R. Jehosnas, wandte ein: Vielleicht war das Gebäude oben breiter? R. Papa wandte ein: Vielleicht waren die Flügel gebogen? R. Asi wandte ein: Vielleicht waren sie verschränkt!? Wie standen sie? – R. Johanan und R. Eleazar [streiten hierüber]; einer sagt, die Gesichter gegen einander, und einer sagt, die Gedenjenigen, welcher sagt, die Gesichter gegen einander, [ist ja einzuwenden:] es heisst ja: die Gesiehter nach dem Innenmon!? Dies ist kein Einwand, das eine, wenn die Jisraéliten den Willen Got- יוצא בשעה שרכך בני ארם נכנסין יוצא בשעה שרכך בני ארם נכנסין tes tun, und das andere, wenn die Jisraéliten nicht den Willen Gottes tun". Gegen denjenigen, welcher sagt, die Gesichter nach dem Innenraum, sist ja einzueinander? - Etwas seitwärts". Es wird nämlich gelehrt: Onkelos der Proselyt sagte: Die Kerubim waren Kinderfiguren, die Gesichter seitwärts, wie wenn ein Schüler sich von seinem Lehrer verabschiedet.

EXX JEMAND EINE ZISTERNE HINTER DEM HAUS EINES ANDEREN HAT, SO DARF ER HINEINGEHEN ZUR ZEIT, WENN MENSCHEN HINEINZUGEHEN PFLEGEN, UND

HERAUSGEHEN ZUR ZEIT, WENN MENSCHEN HERAUSZUGEHEN PFLEGEN. ER DARF NICHT SEIN VIEH HINEINBRINGEN, UM ES AN DER ZISTERNE ZU TRÄNKEN, VIELMEHR SCHÖP-FE ER UND TRÄNKE ES DRAUSSEN. DER EINE BRINGE EIN SCHLOSS AN UND DER AN-DERE BRINGE EIN SCHLOSS AN.

GEMARA. Wo ist das Schloss anzubringen. R. Johanan erwiderte: Beide an die Zisterne. — Allerdings muss der Eigentümer der Zisterne das Wasser seiner Zisterne behüten¹⁰², wozu aber braucht dies der Eigentümer des Hauses? R. Eleâzar erwiderte: Wegen der Verdächtigung seiner Frau¹⁹³.

ENN JEMAND EINEN GARTEN HINTER DEM GARTEN EINES ANDEREN HAT, SO DARF ER HINEINGEHEN ZUR ZEIT, WENN MENSCHEN HINEINZUGEHEN PFLE-GEN, UND HERAUSGEHEN ZUR ZEIT, WENN MENSCHEN HERAUSZUGEHEN PFLEGEN. ER DARF DA KEINE HÄNDLER 194 HINEINFÜHREN, AUCH NICHT DURCH DIESEN NACH

186. Die Flügel waren nicht in der Richtung von einer Wand zur anderen ausgebreitet, sondern von einem Winkel zum gegenüberliegenden. 187. iiChr. 3,13. 188. Im 1. Fall wandten sie die Gesichter gegen einander, als Zeichen der Liebe. 189. Ex. 25,20. 190. Ein wenig gegeneinander u. ein wenig nach dem Innenraum. 191. Durch das Haus des anderen. 192. Und bringe ein Schloss deshalb an, damit der andere es nicht stehle. 193. Damit der andere nicht in seiner Abwesenheit in sein Haus komme. 194. Die Früchte kaufen wollen; er muss sie pflücken

באלכסונא חוו קיימי מתקיף לח רב הונא בריה שששש דרב יהושי ודלמא ביתא מעילאי רווה מתקים לה רב פפא ודלמא מיכף הוו כייפי ידייהו מתקיף לה רב אשי ודלמא שלחופי הוו משלחפי כיצד הן עומרין רבי יוחנן ורבי אלעזר חד אמר פניהם איש אל אחיו וחד אמר פניהם לבית ולמאן דאמר פניהם איש אל אחיו הא כתיב ופניהם לבית לא קשיא כאן בזמן שישראל עושין רצונו של מקום כאן בזמן שאין ישראל עושין רצונו של מקום sichter nach dem Innenraum. Gegen שיש פתיב ופניהם לבית הא כתיב ופניהם איש Gegen שיש האולמאן דאמר ופניהם לבית הא אל אחיו דמצדדי אצדודי דתניא אונקלום הגר אמר מעשה צעצעים הן"ומצודדים פניהם כתלמיד ומינובים הנפטר מרבו:

> ואן שיש לו בור לפנים מביתי של הבירו נכנם שדרך בני אדם יוצאין ואינו מכנים בהמתי ומשקה מבורו אלא ממלא ומשקה מבחוץ וזה עושה לי פותחת וזה עושה לו פותחת:

נמרא. פותחת לחיכא אמר רבי יוחנן שניהם wenden:) es heisst ja: `die Gesichter gegen 20 לבור בשלמא בעל הבור"בעי לאשתמורי מיא דבוריה משום אלא בעל הבית למה ליה "אמר רבי אלעזר משום col.b חשד אשתו:

> וועו בירו שיש לו גינה לפנים מגינתו של חבירו נבנם בשעה "שדרך בני אדם נכנסים ויוצא בשעה "שדרך בני אדם יוצאין ואינו מכנים לתוכה תגרין 25 M 43 7 M 42 V פותחת בעי כי היכי דגינגדו M 44 ופניהם מוצדדין

> > דמנטרי | מיא אלא

שבני. + א שבני. + M א שבני.

ילא יכנם מתיכה 'לתוך שדה אחרת והחיצון זורע 80.820 את הדרך נתני לי דרך מן הצד מדעת שניהן נכנם בשעה שהוא רוצה וויצא בשעה שריצה ומבנים לתיבה תגרין ילא יכנם מתוכה לתיך שדה אחרת

נמרא. אמר רב יהודה אמר שמואל אמה בית השלחין אני מוכר לך נותן לו שתי אמות לתוכה ואמה מכאן ואמה מכאן "אגפיה אמה כית "הקלון אני "מוכר לך נותן לו אמה אחת לתוכה אנפיים מי זורען רב יהודה אמר שמואל בעל השדה זורען רב נהמן אמר שמואל בעל השדה נוטען מאן דאמר זורען כל שכן נוטען ומאן דאמר נוטען אבל זורען לא הלחולי מהלהלי: ואמר רב מאותה שדה בידוע שלא כלו אנפיה אלא כאותה שדה מתקיף לה רב פפא ולימא ליה מייך אשפלוה לארעיך אלא אמר רב פפא שעל מנת כן קבל עליו בעל השרה:

ונהן להם מן הצד מה שנתן נהן ושלי לא הגיעו דרך היחיד ארבע אמות °דרך הרבים שש sab.993 עשרה אמה "דרך המלך אין לה שיעור דרך הקבר ^{מק}בר לשרה | B 49 ו – B 48 שהוא רוצה | B 49 ו – B 46 א לשרה | B 49 א

Ferner sagte R. Jehuda im Namen Šemuéls: Wenn die Wälle eines Wassergrabens²⁰⁴ zusammengefallen sind, so stelle man sie auf Kosten des [angrenzenden] Felds her, denn es ist sicher, dass die Wälle sich in diesem Feld verloren haben. R. Papa wandte ein: Sollte jener doch zu ihm sagen: dein Wasser hat deine Erde fortgeschwemmt!? Vielmehr, erklärte R. Papa, weil der Eigentümer des Felds diese Verpflichtung über-

nommen hat.

ENN EIN ÖFFENTLICHER WEG SICH DURCH SEIN FELD HINZIEHT, UND ER DIESEN ABSCHAFFT UND EINEN ANDEREN AN DER SEITE ERRICHTET, SO BLEIBT DER NEU-ERRICHTETE BESTEHEN UND SEINEN DER HÄLT ER NICHT. DER PRIVATWEG HAT EINE Breite von vier Ellen, der öffentliche Weg sechzehn Ellen, der Weg des Königs hat kein beschränktes Mass, der Weg zum Begräbnisplatz hat kein

195. Nur um Weg zu sparen, ohne im Garten nötig zu haben. u. ausserhalb verkaufen. durch seinen Garten nach dem hinteren führt; er hat zwar dem anderen den Durchgang gestattet, nicht aber auf die Ausnutzung völlig verzichtet. 197. Durch gerichtliche Entscheidung. 198. Des 199. Da der Weg sich an der Seite des Gartens befindet, so dient er nur als äusseren Gartens. Durchgang. 200. Zur Bewässerung eines Felds. 201. Der sich durch den Hof zieht u. als Waschbecken dient; ein solcher Graben ist bedeutend schmäler. 202. Er hat zwar dem Käufer die beiden Ufer zur Benutzung zur Verfügung gestellt, jedoch nicht auf die Ausnutzung derselben ver-203. Die Pflanzen lockern die Erde auf, wodurch die Ufer beschädigt werden. nicht dem Eigentümer des angrenzenden Felds gehört. 205. Beim Verkauf des Grabens. 206. Den er abgeschafft hat.

EINEM ANDEREN FELD GEHEN. DER ÄUS-SERE [BESITZER] DARF DEN WEG" BESÄ-EN. HAT MAN THM MIT BEIDERSEITIGEM UEBEREINKOMMEN EINEN WEG AN DER יוה אינן רשאים לוורעה: SEITE ZUERKANNT, SO DARF ER NACH BE-LIEBEN HINEINGEHEN UND NACH BELIE-BEN HERAUSGEHEN, AUCH DA HÄNDLER HINEINBRINGEN; JEDOCH DARF ER NICHT DURCH DIESEN NACH EINEM ANDEREN יוהצי אמה מכאן "אנפיה ואותן Feld Gehen; Und Beide dürfen ihn NICHT BESÄEN".

GEMARA. R. Jehuda sagte im Namen Semuéls: [Sagte jemand:] ich verkaufe dir einen Berieselungsgraben ", so muss בתקנה שכלו אנפיה שכלו אנפיה מתקנה ser ihn ihm [in einer Breite von] zwei Ellen und je eine Elle für beide Wälle geben; wenn: ich verkaufe dir einen Wassergraben", so gebe er ihn ihm [in einer Breite von] einer Elle und je eine halbe שהיתה דרך הרבים עיברת"לתיך שההו נטלה 💱 20 Elle für die Wälle. — Wer darf diese Wälle besäen? R. Jehuda sagte im Namen Šemuéls, der Eigentümer des Felds besäe²⁰² sie; R. Nahman sagte im Namen Šemuéls, der Eigentümer des Felds bepflanze sie. אמר אמר אמר M 52 נותן ל P 51 נותן ל P 50 M 50 בתוך. Nach demjenigen, welcher sagt, er besäe sie, darf er sie um so eher bepflanzen, und nach demjenigen, welcher sagt, er bepflanze sie, darf er sie nicht besäen, weil er sie dadurch zersetzt²⁰³.

MISCHRINKIIS MISS DIR ALISHILLI NOS-PLACE HAL, WILLDIE RICHTER AON SEPphoris sagan, fine Pañche von ahr 11: 11:55111

nicht urück, sollte er doch einen Knüttel nehmen und sich [am Weg] niedersetzen !! Hieraus wäre demnach zu entnehmen, dass ein Mensch sieh selber kein den vorliegt ? R. Zebid erwiderte im Namen Rabas: Hierbei ist berücksichtigt worden, er könnte ihnen einen krummen Weg geben, R. Mešaršeja erklärte im Namen Weg gegeben hat. R. Asi erklärte: Jeder Weg an der Seite gilt als krumm, denn er ist nahe für den einen und weit für den anderen. Sollte er doch zu ihmir meinen!? Hier ist die Ansicht R. Jehudas vertreten, denn es wird gelehrt: R. Jehuda sagte im Namen R. Eliêzers: Wenn das Publikum sich einen Weg "ausgesucht hat, so ist es ausgesucht'.

אין לה שיעור המעמד דייני צפורי אמרי בית ארבעת

גמרא. אמאי שלו לא הגיעי"ולינקים פורא וליתיב שמעת מינה לא עביד איניש דינא לנפשיה מפילו במקום פסידא אמר רב זביד משמיה דרבא - GLMARA. Weshalb erhält er seinen נזירה שמא יתן להן דרך עקלתון רב משרשיא בשמיה דרבא אמר בנותן להם דרך עקלתון רב אשי פסונוסי אמר כל מן הצד דרך עקלתון קרובה לזה ורחוקה לזה ולימא להו שקלו דידכו והבו לי דידי הא מני Recht verschaften dürfe, auch wo Scha- משום רבי יהודה אומר משום א אליעזר רבים שבררו דרך לעצמם מה שבררו בררו אלרבי אליעזר רבים גזלנים נינהו אמר רב גידל אמר רב כגון שאבדה להן דרך באותה שדה אי הכי אמאי אמר "רבה בר רב הונא אין הלכה כרבי אליעזר men Rabas: Wenn er ihnen einen krum- מאן דמתני הא לא מתני הא"ושעמא מאי בשום א פורב יהודה דאמר רב יהודה מצר שההזיקו בו רבים יייו מש אסור להלקלו "ורבי אליעזר רבים במאי קנו ליה בהילוכה דתניא הלך כה לארכה ולרחבה קנה מקום הילוכו דברי רבי אליעזר וחכמים אומרים אין הילוך nen sagen: da habt ihr euren und gebt 20 מועיל כלום"עד שיחזיק אמר רבי אלעזר מאי מעמא דרבי אליעזר דכתיב קום התהלך בארץ לארכה ולרחבה כי לך אתננה ורבנן התם משום הביבותא

רבא P 50 אליעזר B 55 אי מאני מעמא מאי M 58 ולרבה בר ר״ה מתני מעמא אמר רב + עד שיח׳. M = 60ורבים M 59

Darf denn nach R. Eliêzer das Publikum Raub üben? R. Gidel erwiderte im Namen Rabhs: Wenn es auf diesem Feld einen Weg verloren hat213. — Wieso sagte demnach Rabba b. R. Hona, die Halakha sei nicht nach R. Eliêzer zu entscheiden!? - Wer das eine lehrte, lehrte das andere nicht24. — Was ist demnach der Grund245?? — Wegen einer Lehre R. Jehudas, denn R. Jehuda sagte, dass man einen Weg, von dem das Publikum Besitz genommen hat, nicht zerstören dürfe. - Wodurch hat ihn nach R. Eliêzer das Publikum erworben ?? — Durch das Begehen, denn es wird gelehrt: Ist er durch dieses in der Länge und der Breite gegangen, so hat er die Stelle, wo er gegangen ist, erworben -Worte R. Eliêzers; die Weisen sagen, das Gehen nütze nichts, sondern nur dann, wenn er es in Besitz genommen 218 hat. R. Eleâzar sagte: Was ist der Grund R. Eliêzers? - es heisst: Auf, durchziche das Land nach seiner Länge und seiner Breite, denn dir werde ich es geben. - Und die Rabbanan!? - Dies sagte er ihm nur wegen

207. Wo bei der Rückkehr vom Begräbnis das Trauergefolge sich aufstellt u. die Kondolationszere-208. Die Benutzung desselben mit Anwendung von Gewalt verbieten dürfen. monie abgehalten wird. 209. Während an anderer Stelle (S. 97 Z. 2ff.) entschieden wird, dass dies in einem solchen Fall erlaubt sei. 210. Zum Publikum, das den neuen Weg benutzt. 211. Auf einem fremden Gebiet. Eigentümer kann dagegen nichts machen. 213. Wenn schon früher auf diesem Gebiet ein öffentlicher Weg vorhanden war. 214. Nach RG. ist die Halakha wol nach RE. zu entscheiden, u. nach R. wird hier nicht von dem Fall gesprochen, wenn da schon vorher ein öffentlicher Weg vorhanden war. 215. Der Mišnah, welche lehrt, dass beide Wege dem Publikum gehören. 216. Nach R., nach welchem RE, von dem Fall spricht, wenn da vorher kein öffentlicher Weg vorhanden war. 217. Das 218. Durch irgend eine Betätigung am Feld. 219. Gen. 13,17. gekaufte Feld.

דאברהם הוא דקאמר ליה הכי"אמר רבי יוםי ברבי הנינא מודים חכמים לרבי אליעזר בשביל של כרמים הואיל ונעשה להילוך נקנה בהילוך כי"אתו לקמיה דרב יצחק בר אמי אמר להו הבו ליה כי היכי hen bestimmt ist, so wird er auch durch זררי מונא דשבישתא והדר ולא אמרן אלא זמסיימן הדרו לא אמרן אלא זמסיימן החרר מהיצתא אבל לא מסיימין מהיצתא כי היכי דשקיל ברעא ומנה ברעא: דרך היחיד ארבע אמות: תנא אחרים אומרים כדי שיעבור חמור במשאו אמר רב הונא הלכה כאהרים"ותניא אידך דייני גולה"אמרו גולה והאמר רב הונא הלכה כאחרים אידי ואידי הד שיעורא הוא: דרך הרבים שש עשרה[™]אמה: תנו רבנן דרך היחיד ארבע אמות דרך מעיר לעיר שמונה אמות "דרך הרבים שש כשרה אמות דרך כסונה מאי קראה" הכין לך הדרך דרך הדרך: "דרך המלך ELIB.3 אין לה שיעור: שהמלך פורין גדר לעשות לו דרך 100 אין ואין ממחין בידו: דרך הקבר אין לה שיעור: משום 64.600 יקרא דשכבא: המעמד דייני צפורי אמרו בת ארבעה פון (כוי): תנו רבנן המוכר קברו דרך קברו מקום 20 des Exils sagten: Zweieinhalb Ellenbogen. מעמדו ובית הספדו באין בני משפחה וקוברין אותו על כרחו משום פגם משפחה: תנו רכנן אין פוחתין אתא P 62 | אתא לכבוש לפני בניו + B 61 וד'ג אמרו M 64 מסיימ' מחיצתא אבל מסיימ' M 64 וד'ג אמרו M 63 + B 67 אומרים P 66 אומרים B 65 שבי גודמי

68 M — דרך...דשכבא.

seiner Liebe zu Abraham²²⁰. R. Jose b. R. Hanina sagte: Die Weisen pflichten jedoch R. Eliêzer hinsichtlich eines Weinbergstegs"bei, denn da er nur zum Durchgedas Begehen erworben. Wenn sie zu R. Jiçhaq b. Ami kamen, sprach er zu ihnen: Gebt ihm soviel", dass man da Ranken tragen und sich umdrehen kann. Dies nur ישני נמדים ומחצה ואמר רב הונא הלכה כדייני dann, wenn [der Weg] durch Wände begrenzt ist, wenn er aber nicht durch Wände begrenzt ist, dass man einen Fuss heben und einen Fuss niedersetzen kann '.

DER PRIVATWEG HAT EINE BREITE ירי מקלט שלשים ושתים אמות אמר רב הונא VON] VIER Ellen. Es wird gelehrt: Andere sagen, dass ein Esel mit seiner Last vorübergehen kann. R. Hona sagte: Die Halakha ist nach den Anderen zu entscheiden. Ein Anderes lehrt: Die Richter R. Hona sagte: Die Halakha ist nach den Richtern des Exils zu entscheiden. R. Hona sagte ja, die Halakha sei nach den Anderen zu entscheiden!? - Beide Masse sind identisch.

> DER ÖFFENTLICHE WEG SECHZEHN ELLEN. Die Rabbanan lehrten: Der Privat-

weg hat vier Ellen; der Weg von einer Stadt nach einer anderen hat acht Ellen; der öffentliche Weg hat sechzehn Ellen; der Weg der Zufluchtstädte hat zweiunddreissig Ellen. R. Hona sagte: Welcher Schriftvers deutet darauf hin? — 226 du sollst dir den Weg errichten, einen besonderen Weg.

DER WEG DES KÖNIGS HAT KEIN BESCHRÄNKTES MASS. Der König bricht sich einen Weg und niemand kann es ihm verwehren.

DER WEG ZUM BEGRÄBNISPLATZ HAT KEIN BESCHRÄNKTES MASS. Wegen der Ehrung des Toten²²/.

DER AUFSTELLUNGSPLATZ HAT, WIE DIE RICHTER VON SEPPHORIS SAGEN, EINE FLÄCHE VON VIER KAB [AUSSAAT]. Die Rabbanan lehrten: Wenn jemand sein [Familienlgrab, den Weg zu seinem [Familien]grab, den Aufstellungsplatz oder sein Trauerhaus verkauft hat, so kommen die Mitglieder seiner Familie und bestatten ihn gegen dessen228Willen, wegen der Bemakelung der Familie.

Die Rabbanan lehrten: Man veranstalte für den Toten nicht weniger als sieben

220. Damit die Eroberung Palästinas durch seine Nachkommen nicht als Raub, sondern als Antritt einer Erbschaft gelte. 221. Dass ein solcher schon durch das Begehen erworben werde. 223. Einen so breiten Weg. Prozessführer wegen eines solchen Wegs. 224. Da man auf einem solchen bequem Last tragen kann, auch wenn er sehr schmal ist. 225. Für fahrlässige Totschläger; cf. Num. 35,6 u. Dt. 19,2ff. 226. Dt. 19,3. 227. Damit ihm ein möglichst zahlreiches Publikum das Geleit gebe. 228. Des Käufers; sie können vom Verkauf zurücktreten.

Antstellungen und Niedersetzungen, entsprechend dem Schriftvers: Litelkeit der bil of par south Quinhell. Litelkett der I have been added as Alba, Sohn Rabas, sprach in R. Asi: Wie pflegt man dies au veranstalten? Dieser erwiderte: Wie gelehrt wird: R. Jehuda sagte: Antangs pflegte man in Judäa nicht weniger als sieben Aufstellungen und Nie-Stellt euch auf, Verehrte, stellt euch auf; setzt euch nieder, Verehrte, setzt euch nieder Sie sprachen zu ihm: Demnach sollte dies auch am Sabbath erlaubt sein?

an R. Ivja verheiratet, und als sie starb, veranstaltete er für sie eine Aufstellung und eine Niedersetzung. Da sprach R. Joseph: Er irrte doppelt; er irrte einmal, indem dies nur für nahe Verwandte errich- ישל בערה של אונים אונים של בערה של בע tet wird, und er veranstaltete es für eine ferne Verwandte, ferner irrte er, indem dies nur am ersten Tag 'veranstaltet wird, und er veranstaltete es am zweiten Tag. Abajje sagte: Er irrte auch in folgendem: man veranstaltet dies nur auf dem Begräbnisplatz, und er veranstaltete es in der Stadt.

שיש משבעה מעמדות ומושבות למת בנגד הכל הבלים אמר קחלת הכל הכלים הכל הכל אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי היכי עבדי אמר ליה בדתניא אמר רבי יהודה ביהודה בראשונה לא היו שוחתין משבעה מעמדות ומושבות למת בגון עמודי יקרים עמודו שבו יקרים שבו אמרו לו אם כן אז בשבת מותר לעשות כן: אחתיה דרמי בר פפא הוה נסיבא "ליה לרב אויא שכיבא עבד לה מעמד ומושב אמר רב יוסף מעה בתרתי מעה שאין עישין dersetzungen zu veranstalten, und zwar : מלא בקרובים והוא עבד אפילו ברחוקים ומעה מי שאין עושין אלא ביום ראשון והוא עבד ביום שני אכיי אמר כהא נמי מעה שאין עושין אלא בבית הקברות והוא"עשה בעיר רבא אמר בהא נמי מעה שאין עושין אלא במקום שנחנו והתם לא נחוג Die Schwester des Rami b. Papa war היתיבי אמרו לו אם כן אף בשבת מותר לעשות Die Schwester des Rami b. כן ואי אמרת "בית הקברות בית הקברות בשבת מאי בעי "בעיר הסמוכה לבית הקברות' דאמטיוה בין השמשות:

ונואו כלוכר מקום לחברו לעשות לו קבר וכן המקבל ארבע אמות על שש ופותח לתובה שמונה כוכין שלש מכאן ושלש מכאן ושנים מכנגדן יכיכין ארכן ארבע אמות ורומן שבעה ורחבן ששה רבי שמעין Folioi

M 70 שבע מעמדות ומושבות M 69 מבת"ק בשבת B 72 בכה"ק בשבת עבד אפי בעיר M = 75 בה"ש בה"ש - M = 74era + M 73 והכוכין.

Raba sagte: Er irrte auch in folgendem: man veranstaltet dies nur in Orten, wo dies Brauch ist, und er veranstaltete es in einem Ort, wo dies nicht Brauch war. Man wandte ein: Sie sprachen zu ihm: Demnach sollte dies auch am Sabbath erlaubt sein. Wenn man nun sagen wollte, nur auf dem Begräbnisplatz, was ist denn am Sabbath auf dem Begräbnisplatz zu tun35!? - In einer Stadt, die sich in der Nähe des Begräbnisplatzes befindet, wenn man ihn da bei Dämmerung 30 hingebracht hat.

ENN JEMAND SEINEM NÄCHSTEN EINEN PLATZ ZU EINEM [FAMILIEN]GRAB VER-KAUFT, ODER WENN JEMAND VON SEINEM NÄCHSTEN DIE ANLEGUNG EINES FAMILIENGRABS ÜBERNIMMT, SO MACHE ER DAS INNERE DER HÖHLE²³⁷ VIER ZU SECHS ELLEN GROSS UND GRABE IN DIESER ACHT NISCHEN, DREI AN DER EINEN Seite, drei an der anderen Seite und zwei gegenüber 238. Die Nischen müssen VIER ELLEN LANG, SIEBEN [HANDBREITEN] HOCH UND SECHS BREIT²³⁰SEIN. R. ŠIMÔN

230. In diesem Schriftvers kommt das W. Eitelkeit zweimal in der Mehrzahl 229. Ecc. 1,2. u. dreimal in der Einzahl vor, zusammen siebenmal. 231. Wurde dem begleitenden Publikum zu-232. Wenn dies die ganze Zeremonie der Aufstellung sein sollte. storbenen, die zur Trauerfeier kommen. 234. Am Tag der Bestattung. 235. An diesem ist 236. Am Vorabend des Šabbaths; die Zeremonie der Aufstellung kann ja die Bestattung verboten. 237. Das Familiengrab bestand aus einer Gruft, in der dann nach Eintritt des Sabbaths erfolgen. 238. Dem Eingang, an der Breitenwand. sich eine Anzahl von Wandnischen befanden. Elle; die Wände zwischen den Nischen haben je eine Elle u. je 1/2 Elle bleibt an den äussersten Winkeln der Wände zurück.

אומר עושה תובה של מערה שש אמוה על שמונה ופותח לתוכה שלשה עשר בוך ארבעה מכאן וארבעה מכאן ושלשה מכנגדן "ואחד מימין הפתח ואחד מן השמאל ועושה חצר על "פי המערה שש על שש מכאן מערות אחת מערות אחת מכאן Tada and Der Anderen Seite, Drei Gegen-ואחת מכאן רבי שמעון אומר ארבע לארבע רוחותיה רבן שמעון בן גמליאל אומר הכל לפי הסלע: גמרא. הני תרי להיכא שדי להו אי"לבראי הא"מיתדשי להו ותו הא תנן הצר הקבר העומד (Son.448 האומר הקבר העומר הא"מיתדשי ם בתובו שהור אמר רבי יוסי ברבי הנינא דעביד BAHRE EINNIMMT. MAN DARF NACH DIE-להו כמין נגר והא אמר רכי יוהנן קכורת המורים כסוג היא זו לרבי יוחנן דעביד להו בקרן זוית והא נגעי כוכין"לחדדי אמר רב אשי במעמיק דאי לא תימא הכי ארבע מערות לרבי שמעון היכי עביד להו הא ים אלא במעמיק הכא נמי בוכין SEITEN. R. ŠIMÔN B. GAMALIÉL SAGT, AL-במעמיק רב הונא בריה דרב יהושע אמר ארבע מערות לרבי שמעון דעביד להו כי הרותא והא דרכ הונא בריה דרב יהושץ"ברותא היא מכדי כל בנות

אר ושנים אחד M 76 א פתה B 78 וקובריה M 77 א קמיתדשי B 80 במערה קמתייאשי אי לבראי והתנן B 80 קמיתדשי 18 M בהדדי א. בדיתא. M S2

אמתא בריבועא אמתא ותרי הומשי באלכסונא כמה

B. GAMALIÉL SAGT, ER MACHE DAS INNE-RE DER HÖHLE SECHS ZU ACHT ELLEN GROSS UND GRABE IN DIESER DREIZEHN NISCHEN, VIER AN DER EINEN SEITE, VIER ÜBER UND JE EINE RECHTS UND LINKS DES EINGANGS. AM EINGANG DER HÖH-LE ERRICHTE ER EINEN VORRAUM VON SECHS ZU SECHS [ELLEN], SOVIEL ALS DIE SEM AUCH ZWEI HÖHLEN ÖFFNEN, EINE NACH DER EINEN SEITE UND EINE NACH DER GEGENÜBERLIEGENDEN SEITE, R SI-MÔN SAGT, AUCH VIER NACH ALLEN VIER LES NACH DER BESCHAFFENHEIT DES FEL-SENS".

GEMARA. Wo kommen diese zwei** hin, wenn nach aussen", so werden sie ja getreten", und es wird gelehrt, dass wenn jemand sich im Vorraum eines [Familien]grabs befindet's, er rein ei? R. Jose b. Hanina erwiderte: Man mache sie nach der Art eines Riegels²⁴⁷. — R. Johanan sagte ja

aber, dies248 sei das Begräbnis von Eseln!? - Nach R. Johanan mache man sie in den Winkeln²⁴⁹. — Die Nischen berühren ja²⁵⁰einander!? R. Aši erwiderte: Man mache sie tiefer Wie kann man denn, wenn man nicht so erklären wollte, nach R. Simôn vier Höhlen machen, die Nischen berühren 252 ja einander!? Du musst also erklären, man mache sie tiefer23, ebenso ist auch hierbei zu erklären, man mache sie tiefer. R. Hona, Sohn R. Jehošuâs, erklärte: Die vier Höhlen²⁵⁴mache man nach R. Šimôn palmenartig²⁵⁵. Aber die Erklärung R. Honas ist sinnlos; merke, ein Quadrat von einer Elle hat ja einen Querschnitt von einer Elle und zwei Fünftel, das sind also elf und ein Fünftel²⁵⁰,

240. Einem einzelnen Vorraum. 241. Wenn der Boden härter ist, können auch mehr Gräber 242. Nischen, die nach RŠ. an beiden Seiten des Eingangs gegraben werden. angelegt werden. 244. Durch die Personen, die den Vorraum betreten. 243. Unter dem Vorraum. in diesen hineingebracht worden ist, ohne über die Grüfte getreten zu haben. 246. Wenn jemand aber über ein Grab tritt, so ist er levitisch unrein; wenn nun unter dem Vorraum Nischen vorhanden sind, so sind die in diesem befindlichen Personen unrein. 247. Der von oben nach unten geschoben wird; dh. diese Nischen werden nicht wagerecht, sondern senkrecht gegraben, u. die Särge werden dann stehend hineingesenkt. 248. Die Bestattung in aufrecht stehender Stellung. 249. In schräger Richtung u. nicht direkt unter dem Vorraum; nach andrer Erkl. in den Winkeln der gegenüberliegenden 250. Am Winkel verbleibt nur ½ Elle von der Längswand (cf. N. 239), während die Nische 1 Elle breit ist; die Vorderseite der Wand muss daher ganz dünn bestossen werden, so dass die Mündung der Winkelnische mit der der angrenzenden zusammenstossen muss. 251. In wagerechter Richtung; je tiefer sie gegraben werden, desto mehr werden sie von den angrenzenden Nischen entfernt. Nach einer anderen Erkl. sind sie unter den angrenzenden Nischen zu graben. 252. Die in gerader Linie laufenden Nischen der einen Höhle durchschneiden die in gerader Linie laufenden Nischen der angren-253. Die einen unter den anderen. 254. Dh. die Nischen derselben. Winkel der angrenzenden Höhlen bildet eine Basis, von der die Nischen in schräger Richtung laufen. 256. Vom äussersten Winkel der einen Höhle bis zum nächsten Winkel der angrenzenden Höhle. Die

'הויא להו חד סרי וחומשא כוכין כמה הוו תפניא

תמניא כחד סרי וחומשא היכי משכחת לה אלא הא דרב הונא בריה דרב יהושע ברותא היא ואי

בעית אימא בדאמר רב שישא בריה דרב אידי

מושכב כדרכו נושלו ואת תפוסתו שנים נושלן ואת

und acht Nischen sind es ; wieso können nun acht Nischen in [einer Linie von] elt Ellen errichtet werden!? Die Erklärung des R. Hona, Sohn R. Jehošnås, ist also sinnlos Wenn du aber willst, erkläre ich: wie R Sisa, Sohn R. Idis, erklärt hat, für Frühgeburten, ebenso dienen auch diese für Frühgeburten.

Folio תפוסתן מצא שלשה אם יש ביניהן בארבן עד שמונה הרי זו שכונת קברות ובודק ממני ולהלן פשרים אמה מצא אחד בסוף פשרים אמה בודק Dort wurde gelehrt: Wenn jemand ei-חפת ולהלן עשרים אמה שרגלים לדבר שאילו וופ- Weise lie- שאילו ממנו ולהלן עשרים אמה שרגלים לדבר שאילו שו מתחלה מצאו נושלו ואת תפוסתו אמר מד מארבני gen findet, so bringe er ihn fort samt der ועד שמונה מני אי רבגן הא אמרי ארבע אמות על Erdunterlage; wenn zwei, so bringe er שש אי רבי שמעון הא אמר שש על שמונה לעולם sie fort samt ihrer Erdunterlage. Hat er רבי שמעון היא והאי תנא היא דתניא מצאן רצופין drei gefunden, so ist es, wenn zwischen diesen vier bis acht [Ellen] vorhanden הפיסה שמונה יש להן תפיסה שמונה יש להן תפיסה מארבע אמות עד שמונה יש להן sind, ein Begräbnisplatz, und er muss von ואין להן שכונת קברות רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון רואין את האמצעיים כאילו אינן diesem ab noch zwanzig Ellen suchen; findet er [eine Leiche] in einer Entfernung והשאר מצמרפין מארבע אמות ועד שמונה במאי von zwanzig Ellen, so suche er noch wei-אוקימתא כרכי שמעון אימא סיפא בודק הימנו tere zwanzig Ellen, denn die Sache hat מני אי רבי שמעון עשרין Sache hat ילהלן עשרים אמה מני אי רבי שמעון עשרין einen Anhalt; obzwar man, wenn man 832 + M 85 א א בתחלה + בתחלה ihn zuerst gefunden hätte, ihn samt der . אמה. M 87 אם בין זה לזה מארבע אמות עד M 86 Erdunterlage fortbringen dürfte. Der Meister sagte: von vier bis acht. Wer sist der Autor]: wenn die Rabbanan, so sagen sie ja, vier zu sechser, und wenn R. Šimôn, so sagt er ja, sechs zu acht ?!! - Tatsächlich R. Simôn, jedoch nach dem Autor der folgenden Lehre: Hat man sie nebeneinander gefunden und ist zwischen ihnen keine vier bis acht Ellen vorhanden, so gehört zu diesen die Erdunterlage und es ist kein Begräbnisplatz²⁷⁰. R. Simôn b. Jehuda sagt im Namen R. Simôns, man betrachte die mittleren als wären sie nicht vorhanden und die übrigen ergeben [einen Raum] von vier bis acht Ellen. — Wie ist, wo du sie R. Šimôn addizirt hast, der Schlußsatz zu erklären: er muss von diesem ab noch zwanzig Ellen suchen; nach wessen Ansicht, wenn nach R.

Höhlen an den 4 Seiten des Vorraums haben einen Flächenraum von je 8 ★ 8 Ellen, also einen Querschnitt von 11½ Ellen, u. ebenso auch die zwischen diesen liegenden Bodenquadrate, in welche die Nischen ge-257. Die sich nach der Erkl. RH.s in jedem dieser Bodenquadrate in schräger Richtung befinden müssen, 4 von der einen Höhle u. 4 von der angrenzenden Höhle. 1 Elle breit u. je 1 Elle von einander entfernt sein müssen. 259. Die Nischen am Eingang, die sehr klein errichtet werden. 260. Wenn es ersichtlich ist, dass er auf natürliche Weise gestorben u. nicht erschlagen worden ist; im letzteren Fall ist dieser Ort entschieden kein Begräbnisplatz. Lage, wie es bei den Jisraéliten Brauch ist. 262. Auf einen Platz, den man levitisch rein erhalten will. 263. Die Erdschicht, auf der der Tote sich befindet; da es eine einzelne Leiche ist, so ist es wahrscheinlich kein Begräbnisplatz u. man darf sie fortbringen u. auf einer anderen Stelle bestatten. 264. Der 1. u. 265. Obgleich die Auffindung einzelner Leichen in Entfernungen von 20 Ellen nicht beweist, dass es ein Begräbnisplatz ist, so ist dies dennoch anzunehmen, da in der Nähe ein richtiger Begräbnisplatz (3 Leichen nebeneinander) sich befindet. 266. Den einzelnen Toten. 267. Die Länge der Höhle beträgt nur 6 Ellen, u. diese Entfernung sollte auch bei den aufgefundenen Leichen normirt 268. Während der Autor der angezogenen Lehre die Entfernung auf 4 bis 8 Ellen angibt, wonach er der Ansicht ist, dass die Höhle eine Breite von 4 Ellen hat u. drei Leichen in der Breitenwand gelegt werden können. 269. Ueber die Ansicht RS.s besteht ein Streit. 270. Dieser Autor ist also der Ansicht, dass nach RS. die Höhle 4×8 Ellen haben müsse.

ותרתין הויין אי רבנן תמני סרי הויין לעולם רכנן היא "וכגון דבדק כאלכסונא ומדהא כאלכסונא הא נמי באלכסונא עשרים ותרתי הויין חדא באלכסונא אמרינן תרי באלכסון לא אמרינן רב שישא בריה Col.b ז דרב אידי אמר®לעולם רבי שמעון היא והכא במאי 5 עסקינן בניפלי ומדהא בניפלי הא גמי בניפלי תמני סרי הויין חדא בניפלי אמרינן תרתי בניפלי לא אמרינן ורמי דרבנן אדרבנן ורמי דרבי שמעון אדרבי שמעון °°דתניא כרם הנטוע על פחות מארבע אמות 2mm יים אומרים הרי פוחפה schräg sucht, nicht aber, dass man זה כרם ורואין את האמצעיים כאילו אינן קשיא דרבנן אדרבנן וקשיא דרבי שמעון אדרבי שמעון דרבי שמעון אדרבי שמעון לא קשיא התם לא נמעי אינשי אדעתא "ליעקר הכא זימנין דמיתרמא ליה נמי לא ten bestimmt ist, so ist ja auch die ande-קשיא הבא ביון דמינול לא מקרי קבר התם מימר אמר הי מינייהו "דשפיר שפיר ודלא שפיר ליהוי

- לעולם... - M אונא באלכי ה"ן באלכי - M אונא באלכי ה"ן באלכי - M אונא באלכי ה"ן אונא באלכי - M אונא באלכי ה"ן עסקינן M 92 א דתנן M 91 דתנן V 90 עסקינן עסקינן אפר. א שאפר לישפר ודלא שאפר. H 93 + ליה + B 93 Simôn, so sind ja zweiundzwanzig "erforderlich, und wenn nach den Rabbanan, so sind ja achtzehn "ausreichend!? — Tatsächlich sind es die Rabbanan, und zwar wenn er in schräger Richtung gesucht hat . Wenn er in der einen schräg sucht, so sucht er ja auch in der anderen schräg, somit sind es ja zweiundzwanzig [Ellen]!?

Wir nehmen wol an, dass man in der in beiden schräg sucht. R. Šiša, Sohn R. Idis, erklärte: Tatsächlich nach R. Simôn, nur wird hier von Fehlgeburten gesprochen²⁷³. — Wenn die eine für Fehlgeburre für Fehlgeburten bestimmt, somit sind es ja achtzehn [Ellen]!? — Wir nehmen wol an, dass eine für Fehlgeburten bestimmt ist, nicht aber, dass beide für Fehlgeburten bestimmt sind. — Sowol die Rabbanan als auch R. Simôn befinden sich ja

in einem Widerspruch, denn es wird gelehrt: Wenn ein Weinberg in Abständen von weniger als vier Ellen bepflanzt ist, so gilt er, wie R. Šimôn sagt, nicht als Weinberg; die Weisen sagen, er gelte wol als Weinberg, denn man betrachte die zwischenliegenden [Beete] als wären sie nicht²⁷⁴vorhanden. Hier befinden sich ja sowol die Rabbanan als auch R. Šimôn in einem Widerspruch²⁷⁵!? — R. Šimôn befindet sich nicht in einem Widerspruch, denn einen Weinberg pflanzt man nicht zum Entwurzeln²⁷⁰, hierbei aber kann es vorgekommen sein, dass man sie bei Dämmerung [provisorisch] hingelegt²⁷⁷hat. Die Rabbanan befinden sich ebenfalls nicht in einem Widerspruch, denn ein Grab errichtet man nicht provisorisch, da dies278eine Schändung ist, in jenem Fall279aber sagt man sich: die besseren sollen bleiben und die schlechteren sollen als Brennholz dienen²⁸⁰.

270. Es wird angenommen, dass die Leiche zu einem anderen Höhlenkomplex gehört, u. ein solcher hat nach RS, eine Gesamtlänge von 22 Ellen (2 Höhlen je 8 u. 1 Vorraum von 6 Ellen). jede Höhle nur 6 Ellen hat. 272. Die Höhle hat nach den Rabbanan 4×6 Ellen u. der Ouerschnitt ca. 8 Ellen; wenn er in einer Höhle quer sucht, so sind es zusammen 20 Ellen. für Fehlgeburten bestimmte Höhle hat kleinere Nischen u. eine Gesamtlänge von nur 6 Ellen. ein Beet über das andere zählt zum Weinberg, hinsichtlich der für einen solchen bestimmten Gesetze. 275. In der oben angezogenen Lehre, hinsichtlich der Leichen, sind sie entgegengesetzter Ansicht: nach den Rabbanan zählen die zwischenliegenden mit u. nach RS. nicht. 276. Daher werden auch die zwischenliegenden mitgezählt. 277. Um sie später in die richtige Lage zu bringen, was aber vergessen worden ist. 278. Das unnötige Umtragen der Leichen. 279. Beim Pflanzen eines 280. Die zwischenliegenden Beete sind von vornherein nicht für die Dauer gepflanzt worden u. zählen daher nicht mit.

SIEBENTER ABSCHNITT

ENN Jemand zu seinem Nächsten GESAGT HAT: ICH VERKAUFE DIR EI-NE KORFLÄCHE ACKERLAND, UND SICH DA ZEHN HANDBREITEN TIEFE SPALTE ODER ZEHN HANDBREITEN HOHE FELSEN BE-LINDEN, SO WERDEN SIE NICHT MITGE-MESSEN, WENN ABER KLEINERE, SO WER-DEN SIE MITGEMESSEN. SAGTE ER: UNGE-FÄHR EINE KORFLÄCHE ACKERLAND, SO HANDBREITEN UND FELSEN, HÖHER ALS ZEHN HANDBREITEN, MITGEMESSEN.

GEMARA. Dort wird gelehrt: Wenn jemand sein Feld zur Zeit des Jobelgesetzes dem Heiligtum weiht, so hat er fünf- יאין לי אלא שהקדיש בענין הזה מנין לרבות זה לרבות ציין לי אלא שהקדיש בענין הזה מנין לרבות זה zig Segel für die Aussaatfläche eines Homer Gerste zu zahlen; sind da zehn Handbreiten tiefe Spalte oder zehn Handbreiten hohe Felsen vorhanden, so werden sie nicht mitgemessen. Weshalb denn, sollten sie doch besonders' geheiligt sein!? Woll-

מוכר לה בית בור עפר אני פובר לך היי שם נקעים עמוקים עשרה מפחים או סלעים גבוחין עשרה שפחים אינן נמדדין עמה פחית מכאן נמדדין עמה ואם אמר לו כבית כיר עפר אפילו היו שם נקעים עמיקים יותר מעשרה שפחים או סלעים גבוהין יותר מעשרה שפחים הרי אלי נמדדין עמה:

תנן התם המקדיש 'שדהו בשעת に に に と ろ . היובל נותן לו לבית זרע הומר שעורים המשים שקל כסף היו שם נקעים עמוקים עשרה מפחים ש בחים werden sogar Spalte, tiefer als zehn שקל כסף מה סלעים גבוהין עשרה מפחים אין נמדדין עמה Fol.io. 'אמאי לקדשו באנפי 'נפשייהו וכי תימא כיון דלא 'אמאי לקדשו באנפי 'נפשייהו וכי תימא חוי בית כור לא קדשי והא תניא שדה מה תלמוד שכלומר לפי שנאמר זרע חמר שערים בחמשים שכל לתך והצי לתך סאה "והצי סאה תרקב והצי תרקב תלמוד לומר שדה מכל מקום אמר רב עוקבא בר חמא חבא בנקעים מלאים מים עסקינן דלאו בני זריעה ${
m P}$ את ${
m B}$ ${
m B}$ ${
m B}$ ${
m B}$ את ${
m H}$ ${
m M}$ ${
m I}$ -B = 1 + P = 5hoבחמשה ho

test du erwiedern, sie werden nicht geheiligt, da sie keine Korfläche haben, so wird ja gelehrt: Worauf deutet [das Wort] Feld? - da es heisst: 5die Saatfläche von einem Homer Gerste für fünfzig Segel, so könnte man glauben, dies gelte nur von dem Fall, wenn man [das Feld] auf diese Weise geweiht hat, und man wüsste nicht auch den Fall einzuschliessen, wenn man nur einen Lethekh oder einen halben Lethekh, eine Seah oder eine halbe Seah, einen Trikab oder einen halben Trikab geweiht hat, so heisst es Feld, auf jede Weise'. R. Ûqaba b. Hama erwiderte: Hier wird von Spalten voll Wasser gesprochen, die zum Besäen nicht geeignet⁸ sind. Dies ist auch

^{1.} Eine solche hat 75000 Quadratellen zu 6 Handbreiten. 2. Wenn dieses Gesetz statt hat; 3. Wenn er es auslösen will; cf. Lev. 27,16ff. 4. Die Felsen u. Spalte sollten ein Grundstück für sich bilden, wenn sie auch als Ackerland nicht zu verwenden sind. 5. Lev. 27,16. 6. Eine ganze Korfläche. 7. Es kann also auch das kleinste Quantum geweiht werden. solche werden nicht mitgemessen.

נינהו דיקא נמי דקתני דומיא דסלעים שמע מינה אי הכי אפילו פהות מכאן נמי הנהו נגאני דארכא מיקרו "שדרי דארעא מיקרו הכא מאי אמר רב פפא אך על פי שאין מלאים מים מאי מעמא אין אדם הוצה שיתן מעותיו במקום אחד ויראו לו כשנים ושלשה מקומות מתקיף לה רבינא והא דומיא דסלעים קתני מה סלעים דלאו בני זריעה נינהו "אף הני נמי דלאו בני זריעה נינהו כי קתני דומיא דסלעים אפחות מכאן: פחות מכאן נמרדין עמה: אמר כית שאמרו בית שאמרו בית ארכעת קבין Aussehen von zwei, drei Plätzen hat". Ra-אמר רב עוקבא בר חמא והוא שמובלעין בחמשת קבין "רב חייא בר אכא אמר רבי יוהנן והוא שמובלעין ברובה של שדה בעי רב חייא בר אכא רובן במעוטה ומעוטן ברובה מהו תיקו בעי רבי 253 נוס בשורה מהו איצטרינין מהו דרך מוס Besäen nicht geeignet sind!? — Sie glei-עקלתון מהו תיקו: תנא אם היה סלע יחידי אפילו כל שהוא אין נמדד עמה ואם היה סמוך למיצר אפילו כל שהוא אין נמדד עמה בעי רב פפא מופסק עפר בינתים מהו תיקו בעי רב אשי עפר מלמטה וצונמא בים מלמעלה וצוגמא מלמטה מהו תיקו: [zusammen nur] vier Kab" haben. R. Ûqa-ארהב"א M 10 הריצי 1'8 שדרא 1'9 הכי נמי 1'0 M ארהב"א .в — В 11

zu beweisen, denn er lehrt von diesen zusammen mit Felsen'; schliesse hieraus. — Dennach' sollte dies auch von dem Fall gelten, wenn sie kleiner sind!? - Solche heissen Erdritzen und Erdadern". Wie verhält es sich hierbei¹²? R. Papa erwiderte: Selbst wenn sie nicht voll Wasser sind. Aus welchem Grund? — Es will niemand sein Geld geben für einen Platz, der das bina wandte ein: Er lehrt ja von diesen zusammen mit Felsen, und wie Felsen zum Besäen nicht geeignet sind, ebenso handelt es ja auch von diesen, wenn sie zum chen Felsen, wenn sie kleiner sind".

WENN ABER KLEINERE, SO WERDEN SIE MITGEMESSEN. R. Jichaq sagte: Die Felsen, von welchen sie sprechen', dürfen ba b. Hama sagte: Dies nur, wenn sie in [einer Fläche von] fünf Kab¹⁷verteilt sind.

R. Hija b. Abba sagte im Namen R. Johanans: Dies nur, wenn sie im grösseren Teil des Felds verteilt sind. R. Hija b. Abba fragte: Wie ist es, wenn der grössere Teil im kleineren Teil ound der kleinere im grösseren Teil sich befindet? Die Frage bleibt dahingestellt. R. Jirmeja fragte: Wie ist es, wenn sie kreisförmig, zeilenförmig, stadionförmig²⁴, wie ein gekrümmter Weg²⁵liegen? — Die Fragen bleiben dahingestellt.

Es wird gelehrt: Wenn es ein einzelner Felsen sist, so wird er auch irgend wie gross nicht mitgemessen; wenn er sich an der Grenze befindet, so wird er auch irgend wie gross nicht mitgemessen. R. Papa fragte: Wie ist es, wenn er durch einen Erdstreifen getrennt ist? - Die Frage bleibt dahingestellt. R. Asi fragte: Wie ist es, wenn unten Erde und oben Felsen oder oben Erde und unten Felsen ist"? - Die Frage bleibt dahingestellt.

9. Die zum Besäen nicht geeignet sind. 10. Wenn dies aus dem Grund erfolgt, weil sie zum Besäen nicht verwendbar sind. 11. Sie verlieren sich im ganzen Feld u. werden daher mitgemessen. 12. Beim Verkauf, ob Spalte nur dann nicht mitgemessen werden, wenn sie voll Wasser sind. Feld wird dadurch zerstückelt u. die Bestellung desselben ist schwieriger. 14. Sie werden dann mitgemessen, auch wenn sie zum Besäen nicht verwendbar sind. 15. Von welchen es in der Mišnah heisst, dass wenn sie klein sind, sie mitgemessen werden. 16. Eine Aussaatfläche von 4 Kab, bei einer Korfläche. 1 Kor = 30 Seah, 1 S. = 6 Kab. 17. Wenn die zum Säen nicht verwendbaren Stellen in diesem Verhältnis verteilt sind, u. um so mehr, wenn auf einer grösseren Fläche; wenn sie aber auf einer kleineren Fläche vereinigt sind, so gehören sie zusammen u. gelten als ein grosser Felsen, bezw. Spalt, der nicht mitgemessen wird. 18. Nur dann werden sie mitgemessen; wenn aber in der kleineren Hälfte eines 1 Kor grossen Felds, so werden sie nicht mitgemessen. 19. Der Felsen u. Spalte. 20. Des Felds. 21. Die Felsen u. Spalte. 22. So dass das in der Mitte liegende gute Ackerland nicht benutzt werden kann. 23. An beiden Seiten kann dann nicht quer gepflügt werden. 24. Eine gebogene Linie, neben welcher das Pflügen noch schwieriger ist. 25. Der Raum zwischen den Kurven kann nicht ausgenutzt werden.

26. Der sich ausserhalb des Felds befindet, u. der Verkäufer die Messung mit diesem beginnen will.

27. Selbst wenn er keine 10 Handbreiten hoch ist.

28. Selbst wenn er sich innerhalb der Grenze befindet. 29. Der Felsen von der Grenze. 30. Am Fuss des Felsens. auch ein solcher Felsen nicht mitgemessen wird.

ACTE IR. ICH VERRAUTE DIR FINE MIT DEM STRICK GEMESSENE KOR-LITCHE ACKERTAND, UND ETWIS WENT-GUR VORHANDEN IST, SO KANN JENER ES ABZHEREN, WENN ETWAS MEHR, SO MUSSO HALR IS ZURÜCKGEBEN, SAGTI ER ABERT IS SEE WENIGER ODER MEHR, SO BLEIBT IS DABLE, SPERST WENN EIN VIERTELKAB ALL DIE SEAH WENIGER ODER MEHR VOR-HANDEN IST; WENN ABER MEHR, SO VER- 10 RECHNE MAN ES! WAS GEBE ER IHM ZU-RÜCK? DAS GELD ; WENN DIESER ABER WILL, SO GEBE JENER THM DAS LAND ZU-RÜCK. NUR UM DAS RECHT DES VER-KÄLBERS ZU STEIGERN, SAGTEN SIE, DASS שות הובץ לכאה "או בילו הן הסר הן יתר אפילו פחות הובץ לכאה או שו הסר הן FR THM DAS GELD ZURÜCKGEBE. WENN HIM NÄMLICH IM FELD EINE FLÄCHE VON NEUN KAB ODER IM GARTEN EINE FLÄ-CHE VON EINEM HALBEN KAB, NACH R. Aobev'eine Pläche von einem Viertel- 20 אלמא סתמא שלמא הגיעו אלמא הגיעו אלמא KAB, ZURÜCKBLEIBEN WÜRDE, SO GEBE JE-NER IHM DAS LAND ZURÜCK. UND NICHT NUR DAS VIERTEL GEBE ER IHM ZURÜCK, SONDERN DEN GANZEN UEBERSCHUSS".

מו בחבר בחבר לך מרה בחבר פחית שות בחבר פחית מו שהיא יהזיר אם כל שחיא ינכה היתיר כל שהיא יהזיר אם אמר 'תן חסר הן יתר אפילו 'פחיה רובע רסאה אי הותיר רובע לסאה הגיעו יותר מבאי יקשה חשביי מה היא מחזור לו מעות ואם רצה מחזיר לי קרקנ ולמה אמרו מחזור לי מעית ליופית כחי של ביובר שיור בשדה בית תשעה קבין יבגינה בית חצו קב ובדברה רבי עקובא בות ריבע ביחוור די את הקרקע ולא את הרובע בלבד היא מהזיר אלא את בל המותר:

איבעיא להו בית בור בתפא פאי תא שמע בית כזר עפר אני מוכר לך מדה בחבל Folio4 " פחות כל שהוא ינכה "יתר כל שהוא יחזיר הא סתמא כהן הסר הן יתר דמי אימא סיפא ואם אמר הותיר רובע לסאה הגיעו הא סתמא כמדה בחבל שאיי דמי אלא מהא ליכא למשמע מינה תא שמע בית כזר עפר אני מוכר לך כבית כור עפר אני מוכר לך הן חסר הן יתר אני מוכר לך אפילו 'פחות רובין נמי כהן חסר הן יתר דמי התם פרושי כא מפרש M 15 יוֹ + M 14 יוֹ + B 13 פיחת B 12 יחזיר לו את הקרקע M 10 פיחת 17 M הותיר אר. P 18

GEMARA. Sie fragten: Wie ist es, wenn er nur von einer Korfläche gesprochen hat"? - Komm und höre: [Sagte er:] ich verkaufe dir eine mit dem Strick gemessene Korfläche Ackerland, und etwas weniger vorhanden ist, so kann jener es ihm abziehen, wenn etwas mehr, so muss jener es zurückgeben. Demnach gilt es, wenn er nichts gesagt hat, als würde er gesagt haben: es sei weniger oder mehr43.

Wie ist demnach der Schlußsatz zu erklären: sagte er aber: es sei weniger oder mehr, so bleibt es dabei, selbst wenn ein Viertelkab auf die Seah weniger oder mehr vorhanden ist. Demnach gilt es, wenn er nichts gesagt hat, als würde er gesagt haben: mit dem Strick gemessen. Hieraus ist vielmehr nichts zu entnehmen. -- Komm und höre: [Sagte jemand:] ich verkaufe dir eine Korfläche Ackerland, ich verkaufe dir ungefähr eine Korfläche Ackerland, ich verkaufe dir, es sei weniger oder mehr, so bleibt es dabei", selbst wenn auf die Seafläche ein Viertelkab weniger oder mehr vorhanden ist. Hieraus also, dass wenn er nichts gesagt hat, es ebenso sei, als würde er gesagt haben: es sei weniger oder mehr. — Da ist dies nur eine Erklärung: in welchem Fall gleicht [die Bezeichnung] eine Kor-

Ta 1 00 80. 91

^{32.} Der Verkauf ist giltig u. niemand braucht zurück, bezw. nachzuzahlen. 33. Ein Vierundzwanzigstel. 34. Die Differenz ist zurück-, bezw. nachzuzahlen. 35. Wenn der Käufer 37. Der Verkäufer. zuviel erhalten hat. 36. Den Mehrwert. 38. Bei den hier angegebenen Massen gelten das Feld, bezw. der Garten als selbständig; cf. S. 962 Z. 4ff. 39. Cf. S. 962 Z. 9. 40. Kab pro Seah, das Vierundzwanzigstel. 41. Ueber ein Vierundzwanzigstel, obgleich ein solcher Ueberschuss allein nicht zurückgegeben zu werden braucht. 42. Ohne bemerkt zu haben: mit dem Strick gemessen. 43. Es braucht dann weder zurück- noch nachgezahlt zu werden. allen 3 Fällen.

איזהו בית כור שהיא כבית כור כנון דאמר ליה הן חסר הן יתר מתקיף לה רב אשי אם כן אני מוכר לך אני מוכר לך למה לי אלא לאו שמע מינה שמע מינה: wandte ein: Wozu heisst es demnach jewandte ein: Wozu heisst es demnach jewandte ein: לייפות בחו של מובר לו מעור ובו": לייפות בחו של מובר לו מעור ובו": לייפות בחו של מובר לו מעור לויפות בחו של מובר לויפות בחו של מובר לייפות בחובר ליי אמריגן לייפות כחו של לוקח לא אמריגן והתניא פיחת שבעת קבין ומחצה לכור או הותיר שבעת קבין ומחצה לכור הגיעו יותר מכאן כופין את המוכר למכור ואת הלוקה ליקה התם כנון דהוה יין יקירא "מעיקרא חל "חשתא דאמרינן ליה אי ארעא יחבת "לי חב"לי כזולא דחשתא וחתניא כשהוא נותן לו נותן לו"כשער שלקח ממנו התם כגון דחוח זולא מעיקרא ויקרא לה השתא: שאם שייר בשדה בית תשעת קבין וכו': אמר רב הונא תשעת אמר ורב נחמן אמר lehrt, dass wenn auf die Korfläche sieben-נותן שבעת קבין ומחצה לכל כור וכור ואי איכא כותן מילתא יתירא דהוי ביתשעת קבין הדר איתיביה רבא לרב נחמן שאם שייר בשדה בית תשעת קבין לאו דובין ליה כוריים לא דובין ליה כור ובגנה יס אריב לא דובין ליה כאתים לא דובין ליה con dem Fall gesprochen, wenn es vor-סאה וכדברי רבי עקיבא בית רובע מאי לאו דזבין ליה סאה לא דובין ליה חצי סאה: בעי רב אשי

- m - M - בשער M 24 יתירא למילתא דם M 22 בשער P 23

vorher wolfeil war und nachher teuer geworden ist.

fläche [der Bezeichnung] ungefähr eine Korfläche? wenn er zu ihm gesagt hat: es sei etwas weniger oder mehr^s. R. Aši hieraus zu entnehmen, dass wenn er nichts gesagt hat, es ebenso sei als würde er gesagt haben: es sei weniger oder mehr; schliesse hieraus.

Was gebe er ihm zurück? Das Geld &c. Wir sorgen also nur für die Rechtssteigerung des Verkäufers, nicht aber für die Rechtssteigerung des Käufers, und dem widersprechend wird geeinhalb Kab weniger oder mehr vorhanden ist, es dabei verbleibe, und wenn mehr, man den Verkäufer zum Verkauf und den Käufer zum Kauf" zwinge 18!? Da wird her teuer war und nachher wolfeil geworden ist; wir sagen dann zu ihm: wenn du ihm Land gibst, so gib ihm zum jetzigen wolfeilen Preis™. — Es wird ja aber ge-אי. + M ב לחשי קב׳ הדרי B ב לחשי קב׳ וehrt, dass er es ihm zu dem Preis gebe, wie dieser es von ihm gekauft hat!? - Da wird von dem Fall gesprochen, wenn es

Wenn ihm nämlich im Feld eine Fläche von neun Kab zurückbleiben würde &c. R. Hona sagte, die neun Kab, von welchen sie sprechen³⁰, gelten auch bei einer grossen Ebene⁵¹. R. Nahman aber sagte, siebeneinhalb Kab gehören bei jeder Korfläche⁵²; wenn aber der Ueberschuss grösser⁵³ist, so muss er, wenn er neun Kab beträgt, zurückgegeben werden. Raba wandte gegen R. Nahman ein: Wenn ihm nämlich im Feld eine Fläche von neun Kab zurückbleiben würde; wahrscheinlich doch, auch in dem Fall, wenn er zwei Kor verkauft hat⁵⁴? — Nein, nur wenn er einen Kor verkauft hat. — Oder im Garten eine Fläche von einem halben Kab; wahrscheinlich doch, auch wenn er zwei Seah verkauft hat!? - Nein, nur wenn er eine Seah verkauft hat. - Nach R. Âqiba eine Fläche von einem Viertelkab; wahrscheinlich doch, auch wenn er eine Seafläche verkauft hat!? - Nein, nur wenn er eine halbe Seah verkauft hat.

45. Der Satz: es sei weniger oder mehr, bezieht sich auf den ersten Fall; nur wenn er dies gesagt hat, ist es ebenso als würde er "ungefähr" gesagt haben, u. es braucht nichts zurück- od. nachgezahlt zu werden. 46. In allen 3 Fällen der angezogenen Lehre. 47. Des Ueberschusses. 48. Der Verkäufer ist also nicht berechtigt, das überschüssige Land zu behalten, wenn der Käufer es miterwerben 49. Der Zwang des Verkäufers besteht darin, dass wenn er Geld haben will, er für das überschüssige Land nur den späteren billigeren Preis beanspruchen kann. 50. Von welchen es in der Mišnah heisst, dass ein solcher Ueberschuss zurückgegeben oder bezahlt werden müsse. dass sie kein Vierundzwanzigstel des ganzen Felds ausmachen. 52. Brauchen nicht zurückgegeben zu werden; $\frac{1}{4}$ Kab pro Seah = $7\frac{1}{2}$ Kab pro Kor. 53. Als $\frac{1}{4}$ Kab pro Seah. wenn der Ueberschuss kein Vierundzwanzigstel beträgt.

R Asi tragte Wie ist es, wenn es ein 10ld war und au einem Garten umgewandelt worden ist, oder ein Garten war und n einem Feld umgewandelt worden ist !? Die Frage bleibt dahingestellt.

Es wird gelehrt: Wenn es sich neben seinem Feld befindet, so gebe er ihm jedes Quantum Land zurück, R. Asi fragte: Gilt ein Brunnen als Trennung? Gilt ein Teich als Trennung? Gilt ein öffentlicher ש יתר מרה בחבל הן חבר הן יתר מרה בחבל הן חבר הן יתר מרה בחבל הן הבר הן יתר ש Weg als Trenning? Gilt eine Palmenreihe als Trennung? Die Fragen bleiben dahingestellt.

Und NICHT NUR DAS VIERTEL GEBE Ulberschuss. Wo hinaus!? Rabin b. R. Nahman lehrte: Nicht nur den Ueberschuss gebe er ihm zurück, sondern auch alle Viertel.

DEM STRICK GEMESSEN, ES SEI WE-NIGER ODER MEHR, SO HAT DIE BEDIN-GUNG WENIGER ODER MEHR DIE BEDIN-GUNG MIT DEM STRICK GEMESSEN AUF-GEHOBEN. SAGTE ER: ES SEI WENIGER

ODER MEHR, MIT DEM STRICK GEMESSEN, SO HAT [DIE BEDINGUNG] MIT DEM STRICK GEMESSEN [DIE BEDINGUNG] WENIGER ODER MEHR AUFGEHOBEN - WORTE DES BEN-NANNOS.

GEMARA, R. Abba b. Mamal sagte im Namen Rabhs: Die Genossen des Ben-Nannos streiten gegen ihn⁶⁵. — Was erzählt er uns da, es wird ja gelehrt: Einst mietete jemand in Sepphoris von seinem Nächsten ein Badehaus für zwölf Gold[denar] das Jahr, einen Golddenar den Monat, und als die Sache vor R. Simôn b. Gamaliél und R. Jose kam, entschieden sie, dass sie [die Miete für] den Schaltmonat teilen!? Wenn wir nur diese Lehre hätten, so könnte man glauben, dies⁶⁷ gelte nur da, wo es möglich ist, dass er zurückgetreten ist, und es möglich ist, dass er eine Erklärung geben wollte, nicht aber hierbei, wo er entschieden zurückgetreten ist, so lehrt er uns.

55. Nach dem Verkauf. 56. Ob hierbei schon das für einen Garten od. nur das für ein Feld normirte Quantum zurückgegeben werden muss. 57. Das verkaufte Feld. 59. Auch wenn es keine 9 Kab beträgt, jedoch ein Vierundzwanzigstel übersteigt. 60. Zwischen des Verkäufers u. dem verkauften Feld. 61. Die Sache verhält sich ja gerade entgegengesetzt: auf ein Viertelkab (pro Seah) wird verzichtet, auf mehr aber nicht; die Lehre der Mišnalı müsste somit entgegengesetzt lauten. 62. Ueber das Viertelkab. 63. Pro Seah, obgleich auf eine Differenz bis zu einem Vierundzwanzigstel verzichtet wird. 64. Wenn jemand 2 einander widersprechende Aeusserungen tut, so ist stets die letztere giltig, da angenommen wird, er sei von der 65. Nach ihnen obwaltet darüber ein Zweifel u. der strittige Betrag ist 66. Das betreffende Jahr war ein Schaltjahr von 13 Monaten. 67. Dass der strittige Betrag zu teilen ist, 68. Er dachte gerade nicht daran, dass das Schaltjahr 13 Monate hat.

שדה ונקשית גנה גנה ונקשית שדה פאי תיכו: תנא אם היה סמוך לשדהו אפילו כל שהוא מחזיר משת לו קרקנ בני רב אשי בור מהו שתפסיק אמת המים מהו שתפסיק דרך הרבים מהו שתפסיק ריכבא דדיקלא מהו שתפסיק תיקו: ילא את הריבע בדבד מו מחזיר לו אלא כל המיתר: כלפי לייא תאני רבין בר רב נחמן לא את המותר בלבד מהזיר לו אלא את בל הרבעין בולן:

ו,ווון באדה בחבל אני מוכר דך הן חסר הן יתר בשר בחבל בחבל בשל מדה בחבל הן חסר הן יתר דברי : 233 ;2

אבר רבי אבא בר ממל אבר רב 'חולקין עליו חביריו על בן נגם מאי קא משמע לן ו R THM ZURÜCK, SONDERN DEN GANZEN בציפורי באהד ששבר מרחין מחבירו המוצא הנינא מעשה בציפורי באהד ששבר מרחין בשנים עשר זהובים לשנה דינר זהב לחדש ובא מעשה לפני רבן שמעון בן גמליאל ולפני רבי יוםי ואמרו יחלוקו את חדש העיבור אי מהתם הוה אמינא התם הוא דאיכא למימר מיהדר קא הדר ביה ואיכא למימר פרושי קא מפרש אבל הכא יבר שוד יים למימר פרושי קא מפרש אבל הכא יים אוד ביה ואיכא למימר פרושי דודאי"קא הדר ביה אימא לא קא משמע לן: אמר ля ₁ М 20 – то в – М 28 חשות M 27 M 33 אוקין ב ב א חלוקין ב און M 31 лят |- М 30 ין מהדר.

רב יהודה אמר שמואל זו דברי כן נגם אבל הכמים אומרים הלך אחר פחות שבלשונות זו ולא סבירא ליה והא רב ושמואל דאמרי תרוייהו בור בשלשים במוספים אני מוכר לך יכול לחזור בו אפילו בסאה האחרונה מססו ראשון קנה אלא זו וסבירא ליה ומי סבירא ליה מספר והאמר שמואל כבא באמצע החדש עסקינן אבל בא בתחלת החדש כולו למשכיר כסוף החדש כולו לשוכר אלא לעולם זו ולא סבירא ליה והתם בעמא לשוכר 6m.102h 27 728 הונא אמרי בי רב איסתרא מאה מעי מאה מעי מאה מעי איסתרא איסתרא מאי קמשמע לן תפום לשון אחרון הא אמרה רב הדא זימנא דאמר רב אי הואי התם הוה יהיבנא כוליה למשכיר "אי איתמר הא ולא איתמר הא הוה אמינא מיהדר קא חדר ביח אבל חכא מהו דתימא פרושי קא מפרש קא משמע לן: דסימנין ובמצרוו פחית משתית הגיעי"עד שתית Fol.106

גמרא. איתמר רב הונא אמר שתות כפחות

יתר משתות. M 35 אי...הבא — M 34

R. Jehuda sagte im Namen Semuéls: Dies ist die Ansicht des Ben-Nannos, die Weisen aber sagen, man richte sich nach der einschränkenden Fassung⁶. —"Dies", dem-המכו מוכר לך ראשון anach ist er nicht dieser Ansicht, und dem widersprechend sagten ja Rabh und Semuél beide, sdass wenn er zu ihm gesagt hat:] ich verkaufe dir einen Kor [Getreide] für dreissig [Selâ], er noch bei der ים מאי משום דתפים הכא נמי הא תפים: letzten Seah zurücktreten könne, und wenn: ich verkaufe dir einen Kor für dreissig, die Seah für einen Selâ, er jede einzeln erworben habe⁷⁰? Vielmehr, "dies", und er ist auch dieser Ansicht. - Ist er 15 denn dieser Ansicht, Semuéi sagte ja, dies" gelte nur von dem Fall, wenn er in der Mitte des Monats gekommen ist, wenn er aber am Beginn des Monats kommt, gehöre alles dem Vermieter, und wenn am 20 Schluss des Monats, gehöre alles dem Mieter⁷²!? — Vielmehr, tatsächlich ist er nicht dieser Ansicht73; dort74 erfolgt dies75 aus dem

Grund, weil er es76 in seinem Besitz hat, und auch hierbei hat er es in seinem Besitz77. R. Hona sagte im Namen der Schule Rabhs: [Sagte jemand, er zahle:] einen Stater, hundert Maâ, so sind es hundert Maâ, wenn aber: hundert Maâ, einen Stater, so ist es ein Stater¹⁸. — Er lehrt uns also, dass man sich nach der letzten Fassung richte, und dies sagte ja Rabh bereits einmal, denn Rabh sagte, wenn er dort wäre, er es vollständig dem Vermieter zugesprochen haben würde!? - Wenn er nur jenes und nicht dieses gelehrt hätte, so könnte man glauben, dort sei dies ein Rücktritt, hierbei aber sei es eine Erklärung⁸⁰, so lehrt er uns.

AGTE ER:] INNERHALB DER ZEICHEN UND GRENZEN, SO BLEIBT ES DABEI, WENN DIE DIFFERENZ WENIGER ALS EIN SECHSTEL BETRÄGT; WENN ABER MEHR ALS EIN SECHSTEL, SO ZIEHE ER ES AB.

GEMARA. Es wurde gelehrt: R. Hona sagt, ein Sechstel ist gleich weniger

69. Nach der Fassung, die das Recht des Käufers einschränkt, da der Verkäufer das Grundstück in seinem Besitz hat u. daher die Oberhand hat. 70. Die 2. Fassung ist demnach ausschlaggebend, also nach Ben-Nannos. 71. Dass der Betrag für den Schaltmonat zu teilen sei. lasse die strittige Seite im Besitz dessen, bei dem sie sich befindet, u. richte sich nicht nach der letzten 73. Dass die letzte Fassung ausschlaggebend sei. 74. Bei einem Streit hin-75. Dass der Mieter die bereits verstrichene Zeit nicht zu bezahlen sichtlich des Schaltmonats. 76. Das strittige Objekt. 77. Bei der oben angezogenen Lehre von R. u. Š. erwirbt der Käufer die zugemessenen Masse nicht aus dem Grund, weil die letztere Fassung ausschlaggebend ist, sondern weil sie sich in seinem Besitz befinden. 78. Der Stater hat 96 Maâ; für einen besonders guten Stater werden auch 100 Maa gezahlt, u. ebenso auch, wenn es besonders schlechte Münzen 79. Beim Streit hinsichtlich des Schaltmonats; die letzte Fassung ist ausschlaggebend, u. nach dieser war die Miete monatlich zu zahlen. 80. Er wolle ihm einen besonders guten Stater im Wert von 100 Maâ, bezw. 100 schlechte Maâ, die nur einen Stater wert sind, zahlen. Land eingeschlossen ist, verkaufe er ihm, u. auch den Flächeninhalt desselben angibt. die Differenz genau ein Sechstel beträgt; von diesem Fall spricht die Mišnah nicht.

als ein Sechstel, und R. Jehuda sagt, ein Sechstel ist gleich mehr als ein Sechstel. R Hona sagt, ein Sechstel ist gleich weniger als ein Sechstel, und er meint es wie folgt: wenn weniger als ein Sechstel, mit Einschluss eines Sechstels, so bleibt es dabei, wenn aber mehr als ein Sechstel, so ziehe er es ab. R. Jehuda sagt, ein Sechstel ist gleich mehr als ein Sechstel, als ein Sechstel, so bleibt es dabei, wenn aber mehr als ein Sechstel, mit Einschluss eines Sechstels, so ziehe er es ab. Man wandte ein: [Sagte er:] innerhalb der Zeiweniger oder mehr als einem Sechstel vorhanden ist, so ist es ebenso wie bei der gerichtlichen Schätzung"und es bleibt dabei. Bei der gerichtlichen Schätzung ist ja

R. Hona kann dir erwidern: auch gegen deine Ansicht ist ja einzuwenden: es heisst ja, dass es dabei bleibe"!? Vielmehr gleicht es in mancher Hinsicht der gerichtlichen Schätzung und in mancher nicht; es gleicht der gerichtlichen Schätzung hinsichtlich des Sechstels85, und es gleicht nicht der gerichtlichen Schätzung,

wie zwanzig sind⁶.

denn bei dieser ist der Kauf aufgehoben und hierbei bleibt es dabei.

הונא אמר שתות כפחות משתות הכי קאמר פחות משתות ושתות"בכלל הגיעו יותר משתות ינכה רב יהודה אמר שתות כיותר משתות הכי קאמר פחות משתות הגיעו עד שתות ושתות בכלל ינכה מיתיבי בסימניו ובמצריו "פחות שתות או הותיר שתות הרי הוא כשום הדיינין הניעו והא שום הדיינין דשתות כיותר משתות הוא "אמר לך רב הונא ולשעמיך הגיעו קא תני "אלא כשום הדיינין ולא und er meint es wie folgt: wenn weniger שנום משום הדיינין לשתות ולא כשום שום הדיינין כשום הדיינין הדיינין דאילו התם בטל מקה ואילו הכא הגיעו: מוס רב פפא זבן ארעא מההוא גברא אמר ליה הויא כשרון גריוי משחיה ולא הואי אלא המיסרא אתא לקמיה דאביי אמר ליה סברת וקבילת והתגן פחות chen und Grenzen, und eine Differenz von והיכא דלא בילי היכא בילי היכא בלא "שתות הגיעו" עד שתות ינכה הני מילי היכא דלא קים ליה בגוה "אכל היכא דקים ליה בגוה סבר וקביל"והא עשרין 'אמר לי(ה) דעדיפא בעשרין: תניא רבי יוסי אומר האחין שחלקו כיון שעלה גורל לאחד מהן קנו כולם מאי מעמא אמר רכי אלעזר כתחלת ein Sechstel gleich mehr als ein Sechstel!? 20 ארין ישראל מה"תחלה בגורל אף באן בגורל אי מה שרין ישראל להלן בקלפי ואורים ותומים"אף כאן בקלפי ואורים פיחת B 38 ביחת — בסוב מ B 38 ביחת — M 36

משתות רב יהודה אמר שתות ביותר משתות רב

Einst kaufte R. Papa von jemandem ein Grundstück, von dem ihm dieser sagte es fasse zwanzig Mass, und es fasste nur fünfzehn. Hierauf kam er zu Abajje, und dieser sprach zu ihm: Du warst damit einverstanden⁸⁷. — Es wird ja aber gelehrt, dass wenn es ein Sechstel weniger ist, es dabei bleibe, und wenn mehr als ein Sechstel, er es abziehe*!? — Dies nur, wenn man es nicht wusste, wenn man es aber wusste, so war man damit einverstanden. - Er sagte mir ja aber: zwanzig!? - Die so gut

+ B 42 מר כיון דקים + B 42 מר אר והא

עש א"ל דערופא כעש' אמר לך: - B 45 אמר לי

ישראל. + או בגורל אין בגורל או בגורל ישראל.

Es wird gelehrt: R. Jose sagte: Wenn Brüder teilen[®], so haben, sobald einer das Los gezogen hat, alle übrigen [ihre Anteile] erworben. -- Aus welchem Grund? R. Eleâzar erwiderte: Wie beim Beginn [der Aufteilung] des Jisraéllands: wie es da durch das Los erfolgt ist, ebenso auch hierbei durch das Los. — Demnach sollte es doch, wie es da mit Urne und Orakel erfolgt ist, auch hierbei mit Urne und Orakel erfol-

^{83.} Von Waisengütern, bei welchen ein Irrtum vorgekommen ist; die Schätzung ist ungiltig, auch wenn die Differenz ein Sechstel beträgt. 84. Wie in dem Fall, wenn die Differenz weniger als ein Sechstel beträgt, übereinstimmend mit der Ansicht RH.s. 85. Dass auch hierbei das Sechstel als 87. RP. sah, dass das Norm festgesetzt worden ist. 86. Bei einem Irrtum um ein Sechstel. Grundstück nicht so gross war, nur glaubte er, jener werde ihm von einem anderen zulegen. 88. Und da betrug die Differenz ein Viertel. 89. Er wollte damit nicht sagen, dass er ihm 20 geben werde, sondern dass das 15 Mass fassende Feld qualitativ einem 20 Mass fassenden gleiche, stück wird aufgeteilt u. durch das Los verteilt, 91. Cf. weit. fol. 122a.

ותומים אלא אמר רב אשי בההוא הנאה דקא צייתי להדדי גמרי ומקנו להדדי: איתמר שני אחין שחלקו ובא לתן אח ממדינת חים רב אמר בשלח מחלוקת ושמואל אמר מקמצין אמר ליה רבא לרב נחמן לרב הדר דינא אלא מעתה קבולה מחלוקה אלמא הדר דינא אלא מעתה geteilt haben und darauf ein dritter Bru-הני בי תלתא דקיימי ואזול בי תרי מינייהו ופלונ חבי גמי דבמלה מחלוקת "חבי חשתא התם "נחיתן אדעתא דבי תלתא מעיקרא הכא לא"נהיתו אדעתא דבי תלתא מעיקרא אמר ליה רב פפא לאביי שמואל דאמר מקמצין "למימרא דקב דינא והא רב ישי welcher sagt, die Teilung sei aufgehoben, ושמואל דאמרי תרוייהו כור בשלשים אני מוכר לך יכול לחזור בו אפילו בסאה האחרונה כור בשלשים סאה כסלע אני מוכר לך ראשון ראשון קנה התם עכוד רבגן מילתא דניהא ליה למוכר וניהא ליה 1000 הוב שהלקו ובא בעל הוב ישהלקו ובא בעל הוב יים nicht gleich; da ist die Teilung von vorn-"ונשל חלקו של אחד מהן רב אמר בשלה מחלוקת ושמואל אמר ויתר זרב אמי אמר נוטל רביע בקרקע ---ורביע במעות רב אמר במלח מחלוקת קא סבר האחין שחלקו יורשין הן ושמואל אמר ויתר קא שלא ישלקו לקוחות הוו וכלוקה שלא 20 muss ja die Entscheidung bestehen blei-באחריות דמי רב אסי מספקא ליה אי יורשין הוי

M 52 בר...קנה אלמא א 52 מחיתי אלמא א 51 בר...קנה

46 M. ומרה.

אלא. H אלא. + B 48 אלא.

35 M שלשה. B – חמשה

gen!? R. Aši erwiderte: Für die Gefälligkeit, dass sie einander gehorchen, beschliessen sie, einander abzutreten".

Es wurde gelehrt: Wenn zwei Brüder der aus überseeischen Ländern gekommen ist, so ist, wie Rabh sagt, die Teilung aufgehoben"; Semuél sagt, sie geben ab". Raba sprach zu R. Nahman: Nach Rabh, wonach die Entscheidung kassirt werden kann, sollte doch, wenn es drei [Teilhaber] sind und zwei geteilt" haben, die Teilung aufgehoben werden !? - Es ist ja herein für drei erfolgt', hierbei aber ist die Teilung von vornherein nicht für drei erfolgt[®]. R. Papa sprach zu Abajje: Nach Semuél, welcher sagt, sie müssen abgeben, ben, und dem widersprechend sagten ja Rabh und Semuél beide, dass [wenn er zu ihm gesagt hat: | ich verkaufe dir einen Kor [Weizen] für dreissig [Selâ], er noch bei der letzten Seah zurücktreten könne,

und wenn: einen Kor für dreissig, die Seah für einen Selâ, er jede einzeln erworben habe"? - Da haben die Rabbanan eine Bestimmung getroffen, die dem Verkäufer und dem Käufer gleich lieb ist¹⁰⁰.

Es wurde gelehrt: Wenn fünf Brüder geteilt haben und ein Gläubiger gekommen ist und den Anteil des einen weggenommen hat, so ist, wie Rabh sagt, die Teilung aufgehoben103; Šemuél sagt, er hat eingebüsst103; R. Asi sagt, er erhalte ein Viertel104 in Grundstücken und 105 ein Viertel baar ersetzt. Rabh sagt, die Teilung sei aufgehoben, denn er ist der Ansicht, Brüder, die geteilt haben, gelten [noch] als Erben 100. Semuél sagt, er habe eingebüsst, denn er ist der Ansicht, Brüder, die geteilt haben, gelten als Käufer, und zwar als Käufer ohne Garantie¹⁰⁷. R. Asi ist es zweifelhaft, ob sie als

92. Die Teilung ist daher perfekt, auch wenn dies alles fehlt. 93. Sie müssen die Hinterlassenschaft abermals in 3 Teile teilen. 94. Jeder der Brüder gibt dem 3. ein Drittel von seinem 95. In Gegenwart von 3 Personen, die ein Laiengericht bilden. es der 3. verlangt, während an andrer Stelle (cf. S. 573 Z. 21 ff.) entschieden wird, dass die Teilung nicht aufgehoben werde. 97. Da die Teilung richtig erfolgt ist, wird der Widerspruch des 3., der nicht 98. Das Feld wurde in 2 Teile geteilt, während es 3 Erben sind; die zugegen war, nicht beachtet. Teilung ist daher ungiltig. 99. Im 1. Fall muss der Käufer event, auch das zurückgeben, was bereits in seinem Besitz war. 100. Damit jeder zurücktreten könne, wenn während der Zumessung eine 101. Ihres Vaters. 102. Sie teilen abermals das, was der Gläubiger Preisänderung eintritt. zurückgelassen hat. 103. Die Teilung bleibt bestehen u. die anderen Brüder brauchen ihm nichts zu ersetzen. 104. Der gauzen Hinterlassenschaft; wahrscheinl. wenn es nur 2 Brüder sind. 105. Nach andrer Erklärung oder ein Viertel. 106. Sie haben alle zusammen die Schulden ihres Vaters zu bezahlen. 107. Seitens des Verkäufers; wenn ein Gläubiger des Verkäufers ihm das verkaufte Grundstück wegnimmt, so hat er keine Ansprüche an diesen.

Erben oder als Käuter gelten, daher erhält er ein Viertel in Grundstücken und ein Viertel bar R. Papa sagte: Die Halakha ist bei allen diesen Lehren, dass er abgeben müsse. Amemar aber sagte: Die Teilung ist aufgehoben. Die Halakha ist, die Teilung ist aufgehoben.

Die Rabbanen lehrten: Wenn drei zur Schätzung zusammentreten, und einer [das Grundstück] eine Mine und zwei es zweihundert [Denar] schätzen, oder einer es zweihundert [Denar] und zwei es eine Mine schätzen, so wird der eine durch seine Minorität überstimmt. Wenn einer eine Mine, einer zwanzig [Selâ] und einer dreissig schätzt, so wird es mit einer Mine eingeschätzt. R. Eliêzer b. R. Çadoq sagt, es werde mit neunzig eingeschätzt. Andere sagen, man berechne [die Differenz] und dritteile sie". Derjenige, welcher sagt, es מני מארים קא מני דקא אמר נשרים קא werde mit einer Mine eingeschätzt, ist der Ansicht, man wähle die Mitte. R. Eliêzer b. R. Cadoq sagt, es werde mit neunzig eingeschätzt; er ist der Ansicht, das Grundzwanzig schätzte, irrte sich um zehn nach unten, und derjenige, der eine Mine schätzte, irrte sich um zehn nach oben ... - Im Gegenteil, das Grundstück ist hundertundzehn wert; derjenige, der eine Mine schätz-

אי לקוחות הוו חלכך נוטל רביע בקרקע ורביע במעות אמר רב פפא הלכתא בכל הגי שמעתתא מקמצין אמימר אמר בשלה מחלוקת וחלכתא בשלח מחלוקת: תנו רבנן שלשה שירדו לשום אחד אומר במנה ושנים אומרים במאתים אחד אומר במאתים ושנים אומרים במנה בשל יהיד במיעומו אחד אומר במנה ואחד אומר בעשרים ואחד אומר בשלשים נדון במנה רבי "אליעזר ברבי צדוק אומר נדון בתשעים אהרים אומרים עושין שומא ביניהן ומשלשין מאן דאמר נדון במנה מילתא מציעתא יי רבי "אליעזר ברבי צדוק אומר נדון בתשעים קא בכר הא ארעא תשעין שוה והאי דקאמר עשרים כסו.ה דקא טעי עשרה לאהוריה והאי דקא אמר מנה קא טעי עשרה לקמיה אדרכה האי ארעא מאה ונשרה שויא "והאי דקאמר מנה קא שני נשרה זו לאחוריה והאי דקאמר שלשים קא מעי עשרה לקמיה נקום מיהת תרי קמאי בידך דמתורת מנה לא מפקי ליה אחרים אומרים עושין שומא ביניהן ומשלשין קא סברי האי ארעא תשעין ותלתא תליסר ותילתא לאהוריה "והאי דקאמר מנה קא שני תליסר ותילתא לקמיה ובדין הוא דלימא "שפי והאי דלא קאמר סבר מיסתאי דקא משפינא כולי האי אהבראי מדרבה הא ארעא מאה ותליסר ותילתא stück ist neunzig wert; derjenige, der 25 שויא האי דקאמר מנה קא טעי תליסר ותילתא לאחוריה והאי דקאמר שלשים"מעי תליסר ותילתא

7 — M 57 אלעזר P 55 ה ל א קסבר + M 50 + M 58 ים מפי מבר M 60 מיא מפי מבר IP 59 אה + M 61 + קא.

te, irrte sich um zehn nach unten, und derjenige, der dreissig schätzte, irrte sich um zehn nach oben"?? - Man richte sich nach den beiden ersten, deren Schätzung eine Mine nicht übersteigt. Andere sagen, man berechne [die Differenz] und dritteile sie; sie sind der Ansicht, das Grundstück ist dreiundneunzig und ein Drittel wert; derjenige, der zwanzig schätzte, irrte sich um dreizehn und ein Drittel nach unten, und derjenige, der eine Mine schätzte, irrte sich um dreizehn und ein Drittel nach oben, und er wollte noch höher™schätzen, nur tat er dies deshalb nicht, weil er dachte, es genügt, wenn ich soviel höher als mein Kollege schätze. — Im Gegenteil, das Grundstück ist hundertdreizehn und ein Drittel wert; derjenige, der eine Mine schätzte, irrte sich um dreizehn und ein Drittel nach unten, und derjenige, der dreissig schätzte, irrte sich um dreizehn und ein Drittel nach oben, und er wollte noch höher"schätzen, nur dachte

108. An den leer ausgehenden Bruder, den ihm zukommenden Teil. 109. Von Waisengütern. 110. 1 M. 25 Selâ, 1 S. 4 Denar. 111. Die Differenz zwischen der höchsten u. der niedrigsten Schätzung beträgt 40 Denar, u. ein Drittel hiervon (13 1/3) wird zur niedrigsten Schätzung hinzugefügt; das Grundstück wird also mit 93 1/3 eingeschätzt. 112. Man richte sich nach den beiden, die niedriger schätzen, u. der andere wird überstimmt. 113. Man sollte sich nach den beiden höher schätzenden richten u. den anderen überstimmen. 114. Um 13^4 , mehr, dh. 106^2 ₃. 115. Um 13¹3 mehr, dh. 126²3.

לקמיה ובדין הוא "דקאמר מפי סבר מיסתאי דקא מטפינא כולי האי אחבראי נקום מיחת תרי קמאי בידך דמתורת מאה לא מפקי ליה אמר רב הונא הלכה כאחרים אמר רב אשי מעמא דאחרים לא ידעינן עושין שומא ביניהן ומשלשין אמר רב הונא "הלכה כדייני גולה אמר רב אשי מעמא דדייני גולה לא ידעינן הלכתא עבדינן כוותייהו:

אומר לחבירי חצי"שדה אני מוכר לך משמנין ואו ביניהן ונושל הצי שדהו"חציה בדרים אני מיכר לך משמנון ביניהן ונוטל חציה בדרום "והוא מקבל עליו מקום הגדר חריץ וכן חריץ וכמה הוא חריץ ששה מפחים וכן חריין שלשה:

נמרא. אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחגן לוקה נוטל כחוש שבו אמר ליה רבי הייא שו die Halakha sollten wir nach ihnen ent-בר אכא לרבי יוחנן וחא אנן משמנין ביניהן תנן אמר ליה אדאכלת כפנייתא בבבל תרגימנא מסיפא דקתני סיפא הציה בדרום אני מוכר לך משמנין ביניהן "ונוטל הציה בדרום ואמאי משמנין ביניהן ים אמר ליה אלא לדמי הכא נמי 20 SCHÄTZT", UND ER ERHÄLT DIE HÄLFTE" לדמי: מקבל עליו מקים גדר כו': תאנא חריין מבחוין וכן הריין מכפנים וזה וזה אחורי גדר"כדי Fol.108 שלא תהא היה קופצת ולעביד חריץ ולא לעביד

בוותיה P 63 בוותיה M 62 ובר B 64 P 68 שרי M 67 הלכתא B 66 שרי B 65 הציו 69 א ומקבל א מבחוץ. + M 72

er, es genügt, wenn ich soviel höher als mein Kollege schätze"!? Man richte sich nach den beiden ersten, deren Schätzung hundert nicht übersteigt. R. Hona sagte: יאמרו הייני בולה "תניא דייני בולה" Die Halakha ist nach den Anderen zu entscheiden. R. Aši sprach: Den Grund der Anderen kennen wir nicht", und die Halakha sollten wir nach ihnen entscheiden!? Es wird gelehrt: Die Richter des Exils 10 sagten: Man berechne [die Differenz] und dritteile sie. R. Hona sagte: Die Halakha ist nach den Richtern des Exils zu entscheiden. R. Aši sprach: Den Grund der Richter des Exils kennen wir "nicht, und scheiden!?

> ENN JEMAND ZU SEINEM NÄCHSTEN SAGTE: ICH VERKAUFE DIR EIN HAL-BES FELD, SO WIRD ES UNTER IHNEN GE-DES FELDS. [SAGTE ER:] ICH VERKAUFE dir die Hälfte an der Südseite, so WIRD ES UNTER IHNEN GESCHÄTZT, UND ER ERHÄLT DIE HÄLFTE¹¹⁸AN DER SÜDSEI-TE. ER" MUSS DEN PLATZ FÜR DIE MAU-ER[™]UND FÜR DEN GROSSEN UND DEN KLEI-NEN GRABEN HERGEBEN. WIEVIEL BE-TRÄGT [DIE BREITE]? — DIE DES GROSSEN

GRABENS SECHS HANDBREITEN UND DIE DES KLEINEN GRABENS DREI.

GEMARA. R. Hija b. Abba sagte im Namen R. Johanans: Der Käufer erhält die magere Seite. R. Hija b. Abba sprach zu R. Johanan: Wir haben ja aber gelernt, dass es unter ihnen geschätzt werde 2: Dieser erwiderte: Während du Holzdatteln in Babylonien assest, erklärte ich dies aus dem Schlußsatz; im Schlußsatz wird gelehrt, [dass wenn er sagte:] ich verkaufe dir die Hälfte an der Südseite, man es schätze und er die Hälfte an der Südseite erhalte. Weshalb wird es unter ihnen geschätzt, er sagte ihm ja: die Hälfte an der Südseite!? Du musst also erklären, er habe den Geldwert gemeint, ebenso ist auch hierbei124der Geldwert zu verstehen.

ER MUSS DEN PLATZ FÜR DIE MAUER HERGEBEN &C. Es wird gelehrt: Der grosse Graben befindet sich ausserhalb und der kleine Graben innerhalb, beide ausserhalb des Zauns, damit kein Tier hinüberspringer. Sollte man nur den grossen Graben und nicht den kleinen errichten!? Da dieser breit ist, so kann es sich in die Mitte

116. Dh. ihre Ansicht ist nicht einleuchtend. 117. Nach dem Durchschnittswert. Wert der anderen Hälfte. 119. Der Verkäufer. 120. Um das Feld. 121. Hinter 122. Der Verkäufer hat als bisheriger Besitzer die Oberhand. nach haben beide das gleiche Recht. 124. Im 1. Fall; der Käufer erhält die schlechtere Seite im Wert der anderen Hälfte. 125. Ueber den Zaun in das Feld, da es sich dem Zaun nicht nähern kann.

stellen und himberspringen Sollte man nur den kleinen Graben und nicht den grossen errichten? Da dieser sehmal ist, so könnte es sich an den Rand hinstellen und hinüberspringen. Wieviel [beträgt

בן חריין איידי דרוות קיימא בגויה וקפצה ולעביד בן חריין ולא לעביד חריין איידי דקטין קיימא אשפתיה וקפצה וכמה בין הריין לבן הריין מפה:

die Entternung zwischen dem grossen und dem kleinen Graben? Eine Handbreite.

ACHTER ABSCHNITT

ANCHE [Verwandte] beerben und מנחילין ולא ניחלין לא ניחלין ילא מנחילין א עומילין א עומילין ולא ניחלין לא ניחלין ילא מנחילין א מנחילים א VERERBEN NICHT, MANCHE VERERBEN UND BEERBEN NICHT, UND MANCHE BEERBEN NICHT UND VERERBEN NICHT. FOLGENDE BUERBEN UND VERERBEN: DER VATER BE-ERBT SEINE SÖHNE, DIE SÖHNE THREN ש לא נוחלין מן האם מן האחץ מן האם לא נוחלין ולא נוחלין והאחץ מן האם לא נוחלין VATER, UND BRÜDER VÄTERLICHERSEITS [EINANDER]; SIE BEERBEN SIE UND VER-ERBEN IHNEN. ES BEERBT DER MANN SEI-NE MUTTER, DER MANN SEINE EHEFRAU DIESEN ABER NICHT. ES VERERBT DIE Frau hiren Söhnen, die Frau hhrem EHEMANN UND DIE MUTTERBRÜDER; SIE

נחלין ומנחילין 'ויש נוחלין ילא מנחילין איש נוחלין ילא מנחילין ואלו נוחלין ומנחילין האב את הבנים והבנים את האב והאחין מן האב נוחלין ומנחילין האיש את אמו והאיש את אשתו ובני אחיות נוחלין ולא מנחילין האשה את בניה והאשה את בעלה ואחי ולא מנחילין:

מאי שנא דקתני האב את הבנים נכורא. פרישא ליתני הבנים את האב ברישא הדא דאתהולי בפורענותא לא מתחלינן ועוד 'כדכתיב איש כי Nn.97 UND SCHWESTERKINDER'; SIE VERERBEN ש מרכים ליה מררשם ליה מררשם ימות ובן מין לו 'ותנא איידי דאתיא ליה מררשם חביבא ליה ומאי דרשא דתניא שארו זה האב מלמד M = 4 ב M = 3 איריא דתני M = 2

BEERBEN DIESE ABER NICHT. BRÜDER MÜTTERLICHERSEITS BEERBEN UND VERERBEN EINANDER NICHT.

GEMARA. Weshalb heisst es zuerst: der Vater seine Söhne, es sollte doch zuerst heissen: die Söhne ihren Vater, denn erstens beginnt man ja nicht mit einem Unglück, und zweitens heisst es ja: *wenn jemand stirbt und keinen Sohn hinterlässt !? — Da [der Autor diesen Fall] durch eine Schriftdeutung folgert, so ist er ihm lieber¹⁰. — Was ist dies für eine Schriftdeutung? — Es wird gelehrt: "Blutsverwandten, das ist der Vater; dies lehrt, dass der Vater den Brüdern vorgehe¹²; man

126. Den äusseren, der der Mitte des breiten Grabens entspricht. wandten, die weiter genannt werden.
2. Diesen ihre Hinterlassenschaft, wenn sie sterben.
3. Dh. 4. Ihren Oheim. 5. Die ersteren erben das Vermögen der letzteren, nicht aber die letzteren das Vermögen der ersteren. 6. Ihren Neffen. 7. Mit dem Tod des Sohns bei Lebzeiten des Vaters. 8. Num. 27,8. 9. Wenn jemand aber einen Sohn hinterlässt, so beerbt ihn dieser; die Schrift beginnt also den Abschnitt von der Erbschaft mit diesem Fall. beginnt daher mit diesem. 11. Num. 27,11. 12. Hinsichtlich der Erbschaft.

שהאב קודם לאחין יכול יהא קודם לכן תלמוד לומר הקרב לקרוב קרוב קודם ומה ראית לרבות את ו-27.11 הבן ולהוציא את האה מרבה אני את הבן שכן קם 1700 ארבון ולהוציא תהת אביו "ליעדה ולשדה אחוזה אדרכה מרבה אני את האה שכן כם תחת אחיו ליבום כלום יש יבום אלא במקום שאין בן הא 'במקום שיש בן אין יבום מעמא דאיכא האי פירכא הא לאו חבי חוה אמינא אח עדית תיפוק ליה 'דחכא תרתי והכא חדא "שדה Folioo אחוזה גופה"מהאי טעמא הוא דקא קיימא ליה לתנא מו בום אלא במקום שאין בן הא יש בן an Stelle seines Bruders tritt bei der אין יבום אימא שארו זה האב מלמד שהאב קודם לבת יכול "יקדים לבן תלמוד לומר תקרוב "קרוב "קודם כיון דלענין יבום בן ובת כי הדדי נינהו לענין נחלה נמי בן ובת כי הדדי נינהו ואימא ם שארו זה האב מלמד שהאב קודם לאחי האב יכול "יקדים לאחין תלמוד לומר הקרוב"הקרוב קרוב קודם אחי האב לא צריכי קרא אחי האב מכח מאן קא אתו מכח אב קאי אב"קא ירתי אחי האב והא M8 במקום ש M6 היעידה M6 במקום ש + M5מעמא...עריף א 10 בירכא + M פירכא היא מעמא...עריף B 13 קרוב + B 12 דקא M 11 יהא קודם ה || 14 M וירתי.

könnte glauben, er gehe auch einem Sohn vor, so heisst es:"der nächste, der Nächstverwandte geht vor. — Was veranlasst dich, den Sohn einzuschliessen und den Bruder auszuschliessen"? — Ich schliesse den Sohn ein, da er an Stelle seines Vaters tritt hinsichtlich der Bestimmung und des Erbbesitzfelds". — Im Gegenteil, man sollte doch den Bruder einschliessen, der Schwagerehe'!? — Die Schwagerehe erfolgt nur dann, wenn kein Sohn vorhanden ist, wenn aber ein Sohn vorhanden ist, erfolgt auch die Schwagerehe nicht¹⁸.

Also nur deshalb, weil diese Entgegnung vorhanden ist, wenn aber nicht, könnte man glauben, der Bruder gehe vor, es sollte doch schon der Umstand ausreichen, dass für jenen zwei Gründe sprechen und für diesen nur einer ?? --Auch hinsichtlich des Erbbesitzfelds entnimmt es2 der Autor nur aus [der Entgegnung: die Leviratsehe erfolgt nur dann,

wenn kein Sohn vorhanden ist, wenn aber ein Sohn vorhanden ist, erfolgt auch die Leviratsehe nicht²². — Vielleicht aber: Blutsverwandten, das ist der Vater; dies lehrt, dass der Vater der Tochter vorgehe; man könnte glauben, er gehe auch einem Sohn vor, so heisst es: der nächste; der Nächstverwandte geht vor!? — Da Sohn und Tochter einander hinsichtlich der Leviratsehe3gleichen, so gleichen sie einander auch hinsichtlich der Erbschaft. — Vielleicht aber: Blutsverwandten, das ist der Vater; dies lehrt, dass der Vater den Brüdern des Vaters vorgehe; man könnte glauben, er gehe auch den Brüdern vor, so heisst es: der nächste, der Nächstverwandte geht vor!? — Hinsichtlich der Brüder des Vaters⁴ ist kein Schriftvers nötig; die Brüder des Vaters sind ja nur Rechtsnachfolger des Vaters, wieso sollten nun, wenn der Vater lebt, die Brüder des Vaters erben!? — Aber die Schriftverse sind ja nicht in dieser Reihenfolge geschrie-

13. Der Sohn steht dem Vater näher, da er, wie weiter erklärt wird, in mancher gesetzlichen Beziehung an seine Stelle tritt. 14. Dh. in welcher Beziehung steht ein Sohn näher als ein Bruder. 15. Wenn jemand eine jüdische Magd kauft, so kann er sie zu seinem Weib bestimmen, ohne einer besonderen Trauung zu bedürfen; wenn er dies unterlässt, so kann sein Sohn an seine Stelle treten, eine andere Person aber nicht; cf. Ex. 21,7 ff. 16. Wenn jemand sein Erbbesitzfeld dem Heiligtum weiht u. ein Fremder es auslöst, so geht es im Jobeljahr zurück in den Besitz des Heiligtums über, wenn aber er selber od. sein Sohn es auslöst, so bleibt es dann in seinem Besitz; cf. Lev. 27,16ff. 17. Wenn jemand stirbt u. keinen Sohn hinterlässt, so muss dessen Bruder die Witwe heiraten; cf. Dt. 25,5 ff. 18. Der Sohn enthebt den Bruder dieser Pflicht, somit geht er ihm sogar auch in dieser Hinsicht vor. ein Sohn einem Bruder vor. 20. Für den Sohn werden 2 Hinsichten angeführt, in welchen er an Stelle seines Vaters tritt, der Bruder aber nur in einer Hinsicht. 21. Dass der Sohn in dieser Beziehung an Stelle seines Vaters tritt. 22. Nur aus dieser Entgegnung wird entnommen (cf. Ar. 25b), dass hinsichtlich des Erbbesitzfelds der Sohn an Stelle seines Vaters tritt u. nicht der Bruder. 23. Auch wenn der Verstorbene eine Tochter hinterlässt, braucht die Leviratsehe nicht zu erfolgen. 24. Dass der Vater diesen hinsichtlich der Erbschaft vorgehe.

רהאי שארו אב הוא דכת'

לוי אלמא מלוי קאתי.

ben, denn es heisst. Henry aler der Luter . In the man but No. ? Die Schriftverse sind nicht in der richtigen Reihentolge geschnieben

dies aus tolgendem; denn es wird gelehrt: Folgendes trug R. Jišmâél b. R. Jose vor: Al om semund startt und keinen Sehn hintothest &... Wenn eine Tochter vorhanden übergangen, nicht aber wird der Vater bei der Erbschaft übergangen, wenn nur Brüder vorhanden sind . Vielleicht aber: wenn eine Tochter vorhanden ist, so wergangen, nicht aber wird, auch wenn eine Tochter vorhanden ist, der Vater bei der Erbschaft übergangen !? Demnach sollte doch der Allbarmherzige nicht geschrieben für verwendet derjenige, der es aus [dem Wort] ubergehen entnimmt, [das Wort] Blutsverwandten? - Dieses verwendet er für folgende Lehre: Blutsverwandten, das ist seine Frau; dies lehrt, dass der Mann seine Frau beerbe. Wofür verwendet derjenige, der es aus [dem Wort] Blutsver-

משא קראי לאו חכי כתיכי דכתים ואם אין אחים לאביי ונו קראי שלא כסדרן כתיבי: "וחאי תנא מייתי לה מהכא דתניא את זו דרש רבי ישמעאל ברבי מש יוםי איש כי ימות וכן אין לו וגו' במקום בת אתה בעביר נחלה מן האב ואי אתה מעביר נחלה בן Der tolgende Autor aber entnimmt האב במקום אחין ואימא במקום כת אתה מעביר בחלה מן האחין ואי אתה מעביר נחלה מן האב Colle אפילו במקום בת אם כן לא נכתוב רחמנא והעברתם ולמאן דנפקא ליה מוהעברתם האי שארו מאי עביד ist, so wird der Vater bei der Erbschaft שמרו זו אשתו מלמד שלו ליה לבדתניא שארו זו אשתו מלמד שלמד שלו שיים ליה שהבעל יורש את אשתו ולמאן דנפקא ליה משארו האי"והעכרתם מאי עביד ליה מיבעי ליה לכדתניא ירבי אומר בכולן נאמר בהן נתינה וכאן נאמרה בהן העברה שאין לך "שמעביר נחלה משבט לשבט den die Brüder bei der Erbschaft über- שלא בת הואיל ובנה ובעלה יורשין אותה וממאי רשארו זה האב דכתיב שאר אביך הוא אימא "נומו" שארו "זו האם דכתיב שאר אמך היא אמר רבא אמר קרא ממשפחתו וירש אתה משפחת אב קרויה אחת.27 שווחם משפחת "משפחת אם אינה קרוית משפחת דכתים haben: ihr sollt ubergehen lassen. Wo-20 אינה קרויה אב אינה משפחת אבתם ומשפחת אבתם ומשפחת או אינה קרויה יהודה משפחה והא כתיב ויהי נער מבית לחם יהודה ממשפחת יהודה והוא לוי והוא גר שם "הא גופא + M ותנא + M ותנא M 16 א מיבעי ליה לכדרבי כדתניא ' 19 M 19 מי + מי

...ח משפחת... P 21 הד P 21

ממשפחת יהודה אלמא מיהודה קאתי והוא M 23

wandten entnimmt, [das Wort] übergehen? — Er verwendet es für folgende Lehre: Rabbi sagte: Bei allen heisst es geben und bei dieser heisst es übergehen, denn nur bei einer Tochter geht die Erbschaft von einem Stamm zu einem anderen Stamm³⁵ über, da ihr Sohn und ihr Mann sie beerben. — Unter Blutsverwandten ist wol deshalb der Vater zu verstehen, weil es heisst: 30 sie ist die Blutsverwandte deines Vaters, vielleicht ist unter Blutsverwandten die Mutter zu verstehen, denn es heisst: 37 sie ist die Blutsverwandte deiner Mutter!? Raba erwiderte: Die Schrift sagt:38von seiner Familie, er beerbe ihn, die Familie des Vaters gilt als Familie, die Familie der Mutter gilt nicht als Familie, denn es heisst: 39 nach ihren Familien, dem Haus ihres Vaters. — Es heisst ja aber: Es war ein junger Mann aus Beth-Lehem in Jehuda, aus der Familie Jehuda, er war Levi und war da fremd, und da dies sich widerspricht, denn wenn es heisst:

26. Das W. Blutsverwandten, worunter der Vater verstanden wird, wird in dieser Schriftstelle ganz zuletzt genannt, demnach ist er ein Erbe letzterer Ordnung. 28. Im angezogenen Schriftvers heisst es weiter; so soll die Erbschaft auf die Tochter über-29. Der Vater geht also den Brüdern vor. 30. Des Vaters. 31. Dieser Schriftvers spricht vom Vater überhaupt nicht u. aus diesem ist nicht zu entnehmen, dass der Vater den Brüdern 32. Es sollte, wie an den übrigen Stellen, heissen: ihr sollt die Erbschaft der Tochter geben; der Ausdruck "übergehen" bedeutet, dass hierbei jeder andere übergangen werde. 33. In dieser Schriftstelle genannten Verwandten; cf. Num. 27,9-11. 34. Bei einer Tochter; cf. ib. V. 8. 35. Wenn ihr Ehemann zu einem anderen Stamm gehört. 36. Lev. 18,12. 37. Ib. V. 13. 38. Num. 27,11. 39. Ib. 1,22. 40. Jud. 17,7.

קשיא אמרת |ו|הוא לוי אלמא מלוי אתי ממשפחת יהודה אלמא מיהודה אתי אלא לאו דאבות מלוי ואימיה מיהודה"וקאמר ממשפחת יהודה אמר"רבא בר רב חגן לא גברא דשמיה לוי אי הכי היינו 3 דקאמר מיכה עתה ידעתי כי יימיב ה' לי כי היה 3,17,13 לי [ה]לוי לכהן "אין דאיתרמי ליה גברא דשמיה לוי וכי לוי שמו והלא"יהונתן שמו שנאמר" ויהונתן 18.30 בן גרשם בן מנשה הוא ובניו היו כהנים לשבט הדני "אמר ליה ולימעמיך וכי כן מנשה הוא והלא משה הוא דבתיב (ו)בני משה גרשם ואלןין יור 10 ich gereiss, dass mir der Herr woltun wird. אלא מתוך שעשה מעשה מנשה תלאו הכתוב במנשה הכא נמי מתוך שעשה מעשה מנשה דאתי מיהודה תלאו הכתוב ביהודה אמר רבי יוהגן משום רכי שמעון כן יוחי מכאן שתולין את חקלקלח 15 במקולקל רבי יוםי בר הנינא אמר מהכא" וגם הוא 15 טוב תאר מאד ואתו ילדה אחרי אבשלום והלא אדניה כן הגית ואכשלום כן מעכה אלא מתוך שעשה מעשה אבשלום דמרד"במלכות תלאו הכתוב באבשלום חכא נמי מתוך שעשה מעשה מנשה 20 "תלאו הכתוב במנשה: אמר רבי אלעזר לעולם ידבק אדם במוכים שהרי משה שנשא בת יתרו יצא ממנו יהונתן אהרן שנשא יבת עמינדב יצא ממנו פנהס "ופנחס לאו מיתרו אתי והא כתיב ואלעזר בן אחרן לקח לו מבנות פוטיאל לו לאשה 6.25

M 24 וקרי ליה משפחת – 25 M רבה יונתן, ויונ' | M 28 א"ל וליטע' | 29 M ולא M 27 — M 30 | עצבו אביו מימיו לאמר מדוע ככה עשית ואותו + אלישבע + M אלישבע + M אלישבע + M אלישבע + M אלישבע מנחם והלא מיתרו קאתי דכתיב M 33 M 34 מבנות יתרו.

er war Levi, so gehörte er ja zum Stamm Levi, und dem widersprechend heisst es: aus der Familie Jehuda, wonach er zum Stamm Jehuda gehörte, so stammte wahrscheinlich sein Vater von Levi und seine Mutter von Jehuda, und es heisst: aus der Familie Jehuda!? Raba b. R. Hanan erwiderte: Nein, ein Mann, der Levi hiess. -Wieso sagte Mikha dennach: "Nun weiss denn ich habe einen Levi zum Priester!? Freilich, dass er einen Mann gefunden hat, der Levi hiess. Hiess er denn Levi, er hiess ja Jehonathan, denn es heisst: "Und Jehonathan, der Sohn Gersoms, des Sohns Menases, und seine Söhne dienten dem Stamm Dan als Priester!? Dieser erwiderte: Auch gegen deine Auffassung [ist ja einzuwenden:] er stammte ja nicht von Menase⁴⁵, sondern von Mošeh, denn es heisst: "und die Söhne Mošes waren Geršom und Eliêzer; die Schrift hängt ihn also deshalb Menase an, weil er nach der Handlungsweise Menases verfuhr, ebenso ינלים לעבודה ורה 25 hängt sie ihn Jehuda an, weil er nach der Handlungsweise Menases, der von Jehuda stammte, verfuhr. R. Johanan sagte im Namen des R. Simôn b. Johaj: Hieraus, dass man die Verderbtheit dem Verdorbenen anhängt. R. Jose b. Hanina ent-

nimmt dies aus folgendem: "Und er war auch von schöner Gestalt und ihn hatte sie nach Abšalom geboren. Adonija war ja der Sohn der Hagith und Abšalom der Sohn der Maâkha!? Die Schrift hängt ihn also deshalb Abšalom an, weil er sich gleich Abšalom gegen den König auflehnte, ebenso hängt die Schrift jenen Menase an, weil er nach der Handlungsweise Menases verfuhr.

R. Eleâzar sagte: Stets schliesse sich ein Mensch dem Guten an; Mošeh heiratete die Tochter Jithros, und ihm entstammte Jehonathan, Ahron aber heiratete die Tochter Âminadabs, und ihm entstammte Pinhas⁵⁰. — Stammte denn nicht auch Pinhas von Jithro ab, es heisst ja: "Und Elcâzar, der Sohn Ahrons, nahm eine von den Töchtern Putiels zur Frau, wahrscheinlich doch eine, die von Jithro stammte, der Kälber

42. Er war froh, dass er für sein Götzenbild einen Leviten zum Priester fand, 43. Wenn er auch nicht Levit war, so hatte er u. nach dieser Erklärung war er ja kein Priester. 45. Im masor. Text ist das ב im W. מנשה wenigstens einen solchen Namen. 44. Jud. 18,30. als eingeschoben gekennzeichnet. 46. iChr. 23,15. 47. Des judäischen Königs, der sich durch seine schlechte Handlungen u. seine Verbreitung des Götzendienstes auszeichnete; cf. iiReg. Kap. 21. 48. iReg. 1,6. 49. Von dem im angezogenen Schriftvers gesprochen wird. 50. Hochpriester in Jisraél. 51. Ex. 6,25.

fur die Götzen mastete? = Nein, die von Joseph stammte, der gegen seinen Trieb klimpfte Aber die Stämme schmähten ihn ja, indem sie zu ihm sprachen: Scht doch diesen Puti-Sohn, dessen Grossvater mütterlicherseits Kälber für die Götzen mastete, nun hat er einen Stammesfürsten ' in Jisrael getötet? Vielmehr, stammte der Vater seiner Mutter von Joseph, so Jithro, und stammte der Vater seiner Mutter von Jithro, so stammte die Mutter seiner Mutter von Joseph. Dies ist auch zu beweisen, denn es heisst: von den Tochtern Patiels, zwei; schliesse hieraus.

Raba sagte: Wenn jemand eine Frau nehmen will, so muss er ihre Brüder untersuchen, denn es heisst: Da nahm Ahron die Eiseba, die Tochter Aminadabs, die Tochter Aminadabs, so weiss ich ja, dass sie die Schwester Nahsons war, wozu heisst es noch: die Schwester Nahsons? hieraus, dass wenn jemand eine Frau nehmen will, er ihre Brüder untersuchen müsse. Es wird gelehrt: Die meisten Söhne gleichen den Brüdern der Mutter.

לא" דאתי מיוסף שפטפט ביצרו והלא שבטים מבזים מבזים 5,0,824 אותו ואומרים ראיתם כן פוטי זה כן שפיטם אכי אמי פנלים לעבודה זרה יהרוג נשיא שבט בישראל אלא Folim אי אבוה דאמיה מיוסף אמה דאמיה מיתרו אי אכוה דאמיה מיתרו אמא דאמיה מיוסה דיקא נמי דכתים מבנות פוטיאל תרתי שמע מינה: אמר רבא הנושא אשה צריך שיבדוק באחיה שנאמר ויקה אחרן את אלישבע בת עמינדב אחות נחשון ממשמע שנאמר כת עמינדב איני יודע שאחות נחשון היא "מה תלמוד לומר אחות נחשון מבאן שהנושא אשה יי stammte die Mutter seiner Mutter von יימה תלמוד לומר אחות נחשון מבאן צריך שיבדוק באחיה תנא רוב בנים דומין לאחי יי האם: ויסורו שמ(ה) ויאמרו (לו) מי הביאך הלום ומה אתה עושה כזה ומה לך פה אמרו לו לאו ממשה קא אתית דכתים ביה אל תקרב הלם לאו ממשה קא אתית דכתיב ביה מה זה בידך לאו מו ים ממשה קא אתית דכתיב ביה ואתה פה נמד נמדי תעשה כומר לעכודה זרה אמר להן כך מקובלני מכית אבי אכא לעולם ישכיר אדם עצמו לעבודה זרה ואל יצטרך לבריות והוא סבר לעבודה זרה ממש "ולא היא אלא עבודה זרה עבודה שורה לו שורה לו alisons; wenn es heisst: die 20 יולא היא אלא עבודה זרה עבודה שורה לו פראמר ליה רב לרב כהנא "נטוש נבילתא בשוקא" פראמר ליה רב לרב כהנא "נטוש נבילתא "ושקול אגרא ולא תימא"גברא רבא אנא וזילא בי מילתא כיון שראה דוד שממון חביב עליו ביותר בן — M 37 אומ' אומ' א 36 M בן M 35 אימיה מכאן לנושא M 38 מרמד שבדק באחיה מכאן לנושא M/41 והוא אינו יודע עבודה שזיה M/40

+ M + 43 אנא ה + M + 43 אנא ה

Sie kehrten da ein und tragten ihn: Wer hat dich hierher gebracht? Was tust du da? Was hast du hier? Sie sprachen zu ihm: Stammst du nicht von Mošeh ab, bei dem es heisst: Nähere dich nicht hierher? Stammst du nicht von Mošeh ab, bei dem es heisst: Was hast du da in deiner Hand? Stammst du nicht von Mošeh ab, bei dem es heisst: "Und du bleibe hier bei mir? Und du willst Götzenpfaff werden!? Er erwiderte ihnen: Folgendes ist mir von meinem väterlichen Haus überliefert: lieber vermiete sich ein Mensch für den Götzendienst, nur nicht seiner Mitmenschen bedürftig werden. Er glaubte, unter fremdem Dienst¹² sei der Götzendienst zu verstehen, dem ist aber nicht so, unter fremdem Dienst ist ein Dienst, der einem fremd ist⁶³, zu verstehen. So sprach Rabh zu R. Kahana: Ziehe das Fell eines Aases auf der Strasse ab, um Lohn zu erhalten, und sage nicht: ich bin ein bedeutender Mann, dies passt nicht für mich. Als David dann sah, dass ihm das Geld besonders lieb war, setzte er ihn zum Aufseher über die Schatzkammern ein,

^{52.} Puțiel wird von der Wurzel and masten, stepțien, bezw. none (und mit Worten bekämpfen, widersprechen abgeleitet. 53. Cf. Gen. 39,7ff. 54. Den Zimri, Sohn des Salu; cf. Num. 25,6ff. u. hierzu Bd. vij S. 344 Z. 4ff. 55. Die Mutter aber war keine Tochter Jithros. Kommentaren: der Name פוטיאל wird plene (mit י) geschrieben, dies deutet darauf, dass beide oben angeführte Erklärungen richtig sind. 57. Ex. 6,23. 58. Jud. 18,3. 59. Ex. 3,5. 62. Der Götzendienst heisst hebr. "fremder Dienst". 61. Dt. 5,28. unter seiner Würde ist.

מינהו על האוצרות שנאמר ושבואל בן גרשם בן 26.24 מנשה נגיד על האצרות וכי שבואל שמו והלא" יהונתן שמו אמר רבי יוחנן "ששב לאל בכל לבו: יהבנים את האב: מנלן דכתיב איש כי ימות ונו 127.8 שעמא דאין לו בן הא יש לו בן כן קודם אמר ליה רב פפא לאביי אימא"אי איכא בן לירות בן איבא בת תירות בת איכא כן ובת לא האי לירות ולא האי לירות ואלא מאן "כו לירות "בר קשא דמתא colb האי לירות"חבי קא אמינא' איכא בן ובת לא האי לירות וליה ולא האי לירות בוליה אלא כי הדדי לירתו lässt, wenn er aber einen Sohn hinterlässt, "ואצטריך קרא לאשמועינן "היכא דלית ליה אלא חד ברא לירתינהו לכולהו נכסי ודלמא הא קמשמע לן דבת גמי בת ירושה היא ההוא מוכל בת ירשת 36 6~~ נחלה נפקא רב אחא בר יעקב אמר מחכא למה 1974-ינרע שם אבינו מתוך משפחתו כי אין לו בן מעמא und wenn ein Sohn und eine Tochter vor-דאין לו בן הא יש לו בן בן קודם ודלמא בנות צלפחד "הוא דקאמרן הכי ניתנה תורה ונתחדשה \$\$1,135 הלכה אלא מהוורתא כדשנין מעיקרא רכינא אמר מהכא הקרב אליו הקרוב קרוב קודם ומאי קורבא ייזנ -יי handen, so soll weder der eine alles erben בכן מבת שבן כם תחת אביו ליעדה ולשדה אחווה "יעדה בת לאו בת "יעדה היא שדה אחוזה נמי מהאי פירכא"גופא הוא"דהא קיימא ליה לתנא כלום יש יכום אלא במקום שאין בן אלא מחוורתא

+ 50 ל א ל M אטו א + B א ל BP 47 דלית M היל אביי B היל אביי + T א״ל אביי + T א״ל אביי M 55 עיידה M 54 37 M. איהי ניהי דקאמי גופא א 56 M דקא.

denn es heisst: Sebuel, der Sohn Gersoms, des Sohns Menases, war Aufscher uber die Schatzkammern. Sein Name war ja nicht Sebuél, sondern Jehonathan!? R. Johanan erwiderte: Er kehrte [šab] zu Gott [él] mit seinem ganzen Herzen zurück.

DIE SÖHNE IHREN VATER. Woher dies? — Es heisst: Wenn jemand stirbt &c.; nur dann', wenn er keinen Sohn hinterso geht der Sohn vor67. R. Papa sprach zu Abajje: Vielleicht soll, wenn ein Sohn vorhanden ist, der Sohn erben, wenn eine Tochter vorhanden ist, die Tochter erben, handen sind, nicht der eine und nicht die andere erben!? - Wer denn soll erben, etwa der Stadtvogt!? - Ich meine es wie folgt: ist ein Sohn und eine Tochter vornoch die andere alles erben, sondern beide gleichmässig. - Wäre denn ein Schriftvers dafür nötig, dass wenn nur ein Sohn vorhanden ist, er das ganze Vermögen er-Vielleicht lehrt dieser nur, dass auch eine Tochter erbberechtigt ist"!? Dies geht hervor aus: und jede Tochter, die zu Erbbesitz gelangt. R. Aha b. Jaqob entnimmt dies aus folgendem: Warum soll nun

der Name unsres Vaters aus seinem Geschlecht verschwinden, weil er keinen Sohn hat; also nur weil er keinen Sohn hatte, wenn jemand aber einen Sohn hat, geht der Sohn vor. — Vielleicht hatten es¹² nur die Töchter des Çelophhad geglaubt, später aber¹³ wurde die Gesetzlehre verliehen und die Halakha fixirt!? - Am richtigsten ist es vielmehr, wie vorher erklärt worden ist. Rabina entnimmt dies aus folgendem: der nächste, der Nächstverwandte geht vor. - Womit ist ein Sohn näher als eine Tochter, wenn etwa, weil er an Stelle seines Vaters tritt hinsichtlich der Bestimmung und des Erbbesitzfelds, so scheidet ja die Bestimmung bei einer Tochter aus, da sie hierfür nicht geeignet ist, und hinsichtlich des Erbbesitzfelds entnimmt er es ja auch aus eben diesem Einwand: die Leviratsehe erfolgt ja nur dann, wenn kein Sohn vorhanden ist'? — Am richtigsten ist es vielmehr, wie vorher erklärt worden ist. Wenn du aber

^{64.} iChr. 26,24. 65. Num. 27,8. 66. Tritt die Tochter die Erbschaft an. Sohn vorhanden ist, erhält die Tochter nichts; nach rabban. Bestimmung (cf. Ket. 68a) jed. erhält eine unverheiratete Tochter 1/10 der Hinterlassenschaft. 68. Wenn kein Sohn vorhanden ist. 70. Dass wenn Sohn und Tochter vorhanden sind, nur der Sohn erbe. 71. Num. 27,4. 72. Dass nur Söhne erben. 73. Nach dem Ereignis mit den Töchtern des Çelophhad. wenn die Bevorzugung hinsichtlich der Bestimmung fortfällt, so bleibt die Tochter gleichberechtigt auch hinsichtlich der Erbschaft u. des Erbbesitzfelds.

willst, entnehme ich es aus folgendem: Somost the so and our Sohn much each ver-1 , eure Söhne, nicht aber eure Töchter - Es heisst ja auch: damit eure lage und die lage oner Sohne sich mehren, denmach wäre auch hierbei zu erklären: eurer Söhne, nicht aber eurer Töchter!? Anders ist es bei einem Segen.

BRÜDER VÄTERLICHERSEITS [EINAN-DER : SIL BEERBEN SIE UND VERERBEN שנא מנו (יכוי): מנא את אמו (יכוי): מנא יכום איתמר: והאיש את אמו (יכוי): &c. Woher dies? Rabba erwiderte: Dies ist aus [dem Ausdruck] Brüderschaft bei den Söhnen Jagobs zu entnehmen, wie es da väterlicherseits und nicht mütterlicherseits seits und nicht mütterlicherseits zu verstehen. Wozu ist dies denn nötig, es heisst ja: von seiner Familie, er beerbe ihn, und nur die Familie des Vaters gilt als nicht als Familie? Dem ist auch so, und die Lehre Rabbas bezieht sich auf die Leviratsehe.

ני.25.4 בדשנין מעיקרא ואי בעית אימא מהכא והתנהלתם אתם לבניכם אחריכם בניכם ולא בנותיכם אלא שונום מעתה" למען ירבו ימיכם וימי בניכם הכי נמי בניכם ניחרין בין האם ניחרין מון האם ניחרין Sabalos שנה אחוה אחוה אתיא אחוה אחוה אחוה אחוה אחוה אחוה מכני יעקב מה להלן מן האב ולא מן האם את משפחתו וירש כאן מן האב ולא מן האם 'ולמה לי ממשפחתו וירש אתה כתיב משפחת אב קרויה משפחה משפחת אם אבו אם אינה קרויה משפחה אין הכי נמי וכי איתמר דרכה חני מילי דתנו רבנן וכל בת ירשת נהלה ממטות בני ישראל היאך כת "יורשת שני מפות "אלא זו שאביה משבט אחד ואמה משבט אחר ומתו וירשתן ואין לי אלא בת בן מנין אמרת כל והומר ומה בת war, ebenso ist es auch hierbei väterlicher- ישהורע בהה בנכסי האב יפה בהה בנכסי האב בן שיפה כחו בנכסי האב אינו דין שיפה כחו בנכסי האם וממקום שבאת מה לחלן בן קודם לבת אף כאן בן קודם לבת רבי יוסי ברבי יהודה ורבי אלעזר ברבי יוסי אמרו משום רבי זכריה בן הקצב Familie, die Familie der Mutter aber gilt 20 אחד הבת שוץ בנכסי האם מאי מעמא דיו לבא מן הדין להיות כנדון ותנא קמא לא דריש + אחת + GO א המישראל.

DER MANN SEINE MUTTER. Woher dies? -- Die Rabbanan lehrten: Und jede Tochter, die zu Erbbesitz gelangt in einem von den Stämmen der Kinder Jisraél; wie kann es nun vorkommen, dass eine Tochter zu einem Erbbesitz aus zwei Stämmen gelangt? - wenn ihr Vater von einem Stamm und ihre Mutter von einem anderen Stamm abstammt und gestorben sind, und sie sie beerbt hat. Ich weiss dies nun von einer Tochter, woher dies von einem Sohn ?? -- dies ist [durch einen Schluss] vom Leichteren auf das Schwerere84 zu folgern: wenn eine Tochter, die ein geringeres Recht hinsichtlich des Vermögens des Vaters hat, ein gutes Recht hinsichtlich des Vermögens der Mutter hat, um wieviel mehr hat ein Sohn, der ein besseres Recht hinsichtlich des Vermögens des Vaters85 hat, ein gutes Recht hinsichtlich des Vermögens des Vaters. Und hieraus ferner: wie da[®]ein Sohn einer Tochter vorgeht, ebenso geht auch hierbei⁸⁷ein Sohn einer Tochter vor. R. Jose b. R. Jehuda und R. Eleâzar b. R. Jose sagten im Namen des R. Zekharja b. Haqaçab: Ein Sohn und eine Tochter gleichen einander bezüglich des Vermögens der Mutter". -- Aus welchem Grund? —Es genügt, wenn das Gefolgerte dem gleicht, wovon es gefolgert wird. — Hält denn der erste Autor nichts von [der Regel] "es genügt", diese Regel stammt ja

76. Dt. 11,21. 77. Von diesen heisst es, sie waren Brüder (Gen. 42,13) 75. Lev. 25,46. u. ebenso wird dieser Ausdruck hierbei gebraucht. 78. Num. 27,11. 79. Dass ein Bruder mütterlicherseits hierzu nicht verpflichtet ist. 80. Num. 36,8. 81. Der angezogene Schriftvers 82. Die Tochter beerbt also ihre Mutter. spricht in der Mehrzahl. 83. Dass auch er seine Mutter beerbt. 84. Dieser Schluss gehört zu den hermeneutischen Regeln des T.s u. wird so genannt; zu verstehen ist die rationelle Schlussfolgerung dieser Art. 85. Da ein Sohn der Tochter vorgeht. 86. Bei der Beerbung des Vaters. 87. Bei der Beerbung der Mutter. sind an der Erbschaft gleichmässig beteiligt. 89. Dass ein Sohn hinsichtlich des Vermögens der Mutter überhaupt erbberechtigt ist, wird von der Erbberechtigung der Tochter gefolgert, somit kann seine

ביו והא דיו דאורייתא הוא דתניא מדין קל והומר Ba.258 ביצד ויאמר ה' אל משה ואביה ירק ירק בפניה 4m.'2.14 הלא תכלם שכעת ימים קל וחומר לשכינה ארבעה עשר אלא דיו לבא מן הדין להיות כנדון בעלמא דריש דיו ושאני הכא דאמר קרא ממטות מקיש Gesicht gespuckt hätte, würde sie sich nicht מטה האם למטה האב מה מטה האב בן קודם לבת אף מטה האם כן קודם לבת "רב ניתאי סבר למעכד עובדא כרכי זכריה כן הקצב אמר ליה שמואל כמאן כוכריה אפס"וכריה רבי מבלא עבר עובדא כרכי זכריה כן הקצב אמר ליה רב נחמן מאי האי "דאמר רב "הנגא בר שלמיא משמיה דרב הלכה כרבי זכריה כן הקצב אמר ליה זיל אהדר בך ואי לא מפיקנא לך רב"חנגא כר שלמיא מאוניך רב הונא בר חייא סבר למעבד עובדא כרבי זכריה בן הקצב אמר ליה רב נהמן מאי האי אמר ליה דאמר רב הונא אמר רב הלכה כרבי זכריה בן הקצב אמר ליה אשלה ליה איכסיף אמר ליה השתא 86 % "כי נה נפשיה דרב הונא איתריכת לקבלי 'ואיהו "כמאן סברה כי הא דרב ושמואל דאמרי תרוייהו רבי ינאי אכתפא דרבי שמלאי שמעיה "ואתי רבי יהודה "נשיאה לאפייהו אמר ליה בר איניש דאתא לקיבלנא הוא יאי וגולתיה יאי כי מטא לגביה "גששה אמר ליה דין שיעוריה כשק בעא מיניה 64 ל א ל B 63 רברי 1 B 63 א ל M 61 א מפיק א היננא. עובדא למריה ואי לא מפיק BM M 68 איכו 17 איכו + M 67 איכו M 66 משיה א ל בן קודם M 69 נשיאה א ל בן קודם לבת אף בנכסי האם מנין א״ל דאמר קרא ממות.

aus der Gesetzlehre!? Es wird nämlich gelehrt: Ein Beispiel für [den Schluss vom] Leichteren auf das Schwerere: "Da sprach der Herr zu Mošeh: Wenn ihr Vater ihr ins sieben Tage lang schämen müssen; man sollte nun vom Leichteren auf das Schwerere folgern, dass wegen [Beleidigung der] Gottheit dies vierzehn Tage währen sollte, aber es genügt, wenn das Gefolgerte dem gleicht, von dem es gefolgert wird.

Anderweitig hält er wol von [der Regell "es genügt", hierbei aber ist es anders, denn die Schrift sagt: von den Stäm-15 men, sie vergleicht also den mütterlichen Stamm mit dem väterlichen Stamm, wie beim väterlichen Stamm der Sohn der Tochter vorgeht, ebenso geht auch beim mütterlichen Stamm der Sohn der Toch-ים ter vor. R. Nithaj wollte eine Entscheidung treffen nach R. Zekharja b. Hagaçab, da sprach Semuél zu ihm: Wol nach Zekharja b. Haqaçab; mit Zekharja ist es aus". R. Tabla traf eine Entscheidung nach R. Zekharja b. Haqaçab, da sprach R. Nahman zu ihm: Was soll dies? R. Henana b. Selemja sagte im Namen Rabhs, die Halakha sei nach R. Zekharja b. Haqaçab zu entscheiden. Jener ent-

gegnete: Geh, tritt⁹zurück, sonst treibe ich dir den R. Henana b. Selemja aus deinen Ohren hinaus. R. Hona b. Hija wollte eine Entscheidung nach R. Zekharja b. Hagaçab treffen, da sprach R. Nahman zu ihm: Was soll dies? Dieser erwiderte: R. Hona sagte im Namen Rabhs, die Halakha sei nach R. Zekharja b. Haqaçab zu entscheiden. Jener entgegnete: Soll ich es4 ihm mitteilen? Da wurde er verlegen. Da sprach jener: Wenn nun R. Hona gestorben wäre, würdest du mich bekämpft haben. — Wessen Ansicht war er? - Der von Rabh und Semuél, die beide sagten, die Halakha sei nicht nach R. Zekharja b. Hagaçab zu entscheiden.

Einst ging R. Jannaj gestützt auf die Schulter seines Dieners R. Simlaj, und R. Jehuda, der Fürst, kam ihnen entgegen. Da sprach jener: Der Mann, der uns entgegenkommt, ist vornehm und sein Gewand ist vornehm. Als dieser herankam, betastete er ihn und sprach: Auch bei diesem ist dasselbe Mass festgesetzt wie bei einem härenen Gewand. Hierauf fragte ihn dieser: Woher, dass beim Vermögen

Erbberechtigung nicht der der Tochter übersteigen. 89. Num. 12,14. 90. Weiter folgt, dass sie nur 7 Tage abgeschlossen blieb. 91. Es ist nicht nach seiner Ansicht zu entscheiden. nach Cod. M: gib es dem Eigentümer zurück. 93. Dh. ich bestrafe dich |mit dem Bann|, sodass 94. Dass du es in seinem Namen sagst. du auf ihn nicht mehr hören wirst. 96. Hinsichtlich der levitischen Verunreinigungsfähigkeit; beide sind es nur kostbaren Gewand.

der Mutter der Sohn der Tocher vorgehe? Jener erwiderte: Es heisst Stamme, dies vergleicht den Stamm der Mutter mit dem Stamm des Vaters: wie beim Stamm des Vaters der Sohn der Tochter vorgeht, 5 ebenso geht auch beim Stamm der Mutter der Sohn der Tochter vor. Dieser entgegnete: Demnach sollte doch, wie beim Stamm des Vaters der Erstgeborene einen der Mutter der Erstgeborene einen doppelten Anteil erhalten!? Da sprach jener zu seinem Diener: Weiter, dieser will nicht lernen'. Was ist wirklich der Grund? lem, was er besitzt, er und nicht sie. -Vielleicht gilt dies nur von dem Fall, wenn ein Lediger eine Witwe geheiratet hat ', wenn aber ein Lediger eine Jungfrau ge-Jichaq erwiderte: Die Schrift sagt: der Erstling seiner Kraft, seiner Kraft, nicht aber ihrer Kraft. — Diese Worte deuten ja aber darauf, dass er hinsichtlich der Erbschaft auch dann als Erstgeborener gilt,

מנין לבן שקודם לבת כנכסי האם אמר ליה דכתים מטות מקיש מטה האם למטה האב מה מטה האב בן קודם לכת אף מטה האם בן קודם לכת 'אי מה מטה האב בכור נוטל פי שנים את מטה כפור נומל פי שנים אמר ליה לשמעיה נוד col. לית דין צבי למילה ושעמא מאי אמר אביי אמר משם קרא ככל אשר ימצא לו לו ולא לה ואימא הני מילי בחור שנשא אלמנה אכל בחור שנשא בתולה הכי נמי דשקיל אמר רב נחמן כר יצחק אמר קרא doppelten Anteil erhält, auch beim Stamm ש לכני ליה' לבא מבני ליה' לבא אונה ההוא מבני ליה' לבא שונה ההוא מבני ליה' לבא אחר נפלים דלהוי ככור לנחלה מי שלבו דווה עליו יצא זה שאין לבו דווה עליו אם כן לימא קרא כי הוא ראשית און מאי אונו שמין מינה תרתי ואכתי אימא הני מילי אלמון שנשא בתולה אכל בחור Abajje erwiderte: Die Schrift sagt: "von al- והבי נמי דשקיל אלא אמר רבא אמר מו שנשא בתולה הבי נמי דשקיל אלא אמר רבא אמר מו ס קרא (ו)לו משפט הבכורה משפט הבכרה לאיש ולא משפט הבכורה לאשה: והאיש את אשתו (יכי): מנהני מילי דתנו רבנן שארו זו אשתו מלמד שהבעל יורש את אשתו יכול אף היא תירשנו heiratet hat, erhält er" wol? R. Nahman b. ייתלמוד לומר וירש אתה"הוא יורש אותה ואין היא יי יורשת אותו והא קראי לאו הכי כתיבי אמר אביי ж+ M 73 2 + M 72 5"א + B 71 M 76 אחר נופלים דהוי 75 M דוי 76 M

שר"ב א TS ה"ב אלמר ש. + מלמר ש.

wenn er nach Fehlgeburten geboren ist; nur wenn das Herz nach ihm Schmerz empfindet, nicht aber, wenn das Herz nach ihm keinen Schmerz empfindet - Die Schrift könnte ja sagen: er ist der Erstling der Kraft, wenn es aber seiner Kraft heisst, so ist beides zu entnehmen. — Aber immerhin gilt dies vielleicht nur von dem Fall, wenn ein Witwer eine Jungfrau geheiratet hat, wenn aber ein Lediger eine Jungfrau geheiratet hat, erhält er wol!? Vielmehr, erklärte Raba, die Schrift sagt: "ihm gehört das Erstgeburtsrecht, das Erstgeburtsrecht gilt nur beim Mann, nicht aber gilt das Erstgeburtsrecht bei der Frau.

DER MANN SEINE EHEFRAU. Woher dies? - Die Rabbanan lehrten: 100 Blutsverwandten, das ist die Ehefrau; dies lehrt, dass der Mann seine Ehefrau beerbt. Man könnte glauben¹⁰⁷, dass auch sie ihn beerbe, so heisst es:¹⁰⁰er beerbe sie; er beerbt sie, nicht aber beerbt sie ihn 108. — Die Schriftverse lauten ja aber nicht so 109!? Abajje erdann, wenn sie 4×4 Handbreiten gross sind. 97. Dass wenn ein Sohn u. eine Tochter vorhanden sind, nur der Sohn erbe. 98. Er will nur fragen u. streiten. 99. Dass der Erstgeborene von der Erbschaft der Mutter keinen doppelten Anteil erhält. 100. Dt. 21,17. 101. Die schon vorher, von einem anderen Mann, Kinder hatte. 102. Der erstgeborene Sohn, einen doppelten Anteil vom Nachlass der Mutter. 103. Wenn seine Mutter vor seiner Geburt abortirt hat; er gilt hinsichtlich der Erbschaft dennoch als Erstling der Kraft. 104. Dh. als Erstgeborener im Sinn dieses Gesetzes gilt nur ein wirkliches Kind, bei dessen Tod die Eltern Schmerz empfinden. ist zwar ihr Erstling, nicht aber seiner. 106. Num. 27,11. 107. Nach dem Wortlaut dieses Schriftverses: der Blutsverwandte beerbe. 108. Das W. sie bezieht sich zwar auf die Erbschaft, der T. aber bezieht es auf die Verstorbene. 109. In der Schrift heisst es ausdrücklich, dass wenn jemand keinen Sohn hinterlässt, sein Blutsverwandter ihn beerbe.

Talmud Bd. Vi

תריין "חכי ונתתם את נחלתו לקרוב אליו שארו וירש אותה אמר רבא סכינא"הריפא מפסקא קראי 126° 126° אלא אמר רבא הכי קאמר ונתתם את נחלת שארו לו קא סבר גורעין ומוסיפין ודורשין והאי תנא 260.25 לו קא zerschneidet also die Schriftverse"!? Viel-יורש את אשתו "דברי רבי עקיבא רבי ישמעאל אומר אינו צריך הרי הוא אומר וכל בת ירשת 6.8 נחלה ממטות בני ישראל לאחד ממשפחת וגו׳ בהסבת הבעל הכתוב מדבר ואומר ולא תסב נחלת ז... שומר וולא תכב שני ישראל ממטה אל מטה ואומר וולא תכב שני ושראל ממטה אל מטה ואומר וולא תכב שני lege aus. Der folgende Autor entnimmt נחלה ממטה למטה אחר ואומר ואלעזר כן אחרן 24.33 ... מת ויקברו אותו בנבעת פנחם בנו"וכי מנין לפנחם שלא היה לו לאלעזר אלא מלמד שנשא פנהם משה ומתה וירשה ואומר ושנוב הוליד את יאיר 2.22 ויהי לו עשרים ושלש ערים בארץ הגלעד "וכי מנין Foliz ליאיר שלא היה לו לשנוב"מלמד שנשא יאיר אשה ומתה וירשה מאי ואומר"ובי תימא בסיבת הבן כא קפיד קרא אבל בעל לא ירית תא שמע ולא תסב נחלה לבני ישראל ממטה"אל מטה וכי תימא לעבור ממטה בלאו ועשה תא שמע לא תסב נהלה ממטה Erbbesitz bei den Kindern Jisrael von Stamm למטה אחר וכי תימא לעבור עליו בשני לאוין ועשה תא שמע ואלעזר בן אהרן מת (וגו') וכי תימא

יפא לפסוקי $100 M \, \mathrm{M} + \mathrm{M} \, \mathrm{M} \, \mathrm{M}$ אימא $100 \, \mathrm{M} \, \mathrm{M} \, \mathrm{M}$ יכול אף היא תירשנו ת"ל + M 83 דתניא M 82 וירש אותה הוא יורש אותה ואין היא יורשת אותו אלא א אלא א M 86 אלא תכוב נחלה ממטה + M 85 אל מטה כיון דאמר כל בת יורשת נחלה בחסבת הכן הכתוב . B 87 מממה.

widerte: Erkläre sie wie folgt: Ihr sollt seine Erbschaft dem geben, der ihm am nächsten ist; seine Blutsverwandte soll er beerben. Raba sprach: Ein scharfes Messer mehr, erklärte Raba, meint er es wie folgt: Ihr sollt die Erbschaft seiner Blutsverwandten ihm geben. Er ist der Ansicht, man entferne, man füge hinzumund man dies aus folgendem, denn es wird gelehrt: Er beerbe sie, dies lehrt, dass der Mann seine Ehefrau beerbe — Worte R. Âgibas. R. Jišmâél sagt, dies sei nicht nötig; es 15 heisst: "Und jede Tochter, die zu Erbbesitz gelangt, in einem von den Stämmen der Kinder Jisraél, einen der Familie &c.; die Schrift spricht vom Uebergang "durch den Mann Herner heisst es: 115 Es soll nicht der zu Stamm übergehen. Ferner heisst es: 110 Es soll nicht der Erbbesitz von einem Stamm zu einem anderen Stamm übergehen. Ferner heisst es: "Und als Eleâzar, der Sohn Ahrons, gestorben war, begrub man ihn auf dem Hügel seines Sohns Pinhas; woher hatte Pinhas das, was Eleâzar nicht hatte? - dies lehrt, dass Pinhas eine Frau ge-

heiratet, die gestorben war und er beerbt hatte. Ferner heisst es: "Und Segub erzeugte Jaír; dieser hatte dreiundzwanzig Städte im Land Gilead; woher hatte Jaír das, was Segub nicht hatte? — dies lehrt, dass Segub eine Frau geheiratet, die gestorben war und er beerbt hatte. — Wozu ist das "ferner" nötig? — Man könnte glauben, die Gesetzlehre spreche vom Uebergang durch den Sohn der Ehemann aber erbe nicht, so heisst es: Es soll nicht der Erbbesitz bei den Kindern Jisraél von Stamm zu Stamm übergehen. Man könnte glauben, damit[™]man dieserhalb ein Verbot und ein Gebot übertrete, so heisst es: Es soll nicht der Erbbesitz von einem Stamm zu einem anderen übergehen. Wolltest du sagen, damit man dieserhalb zwei Verbote und ein Gebot übertrete, so heisst es: Und als Eleâzar, der Sohn Ahrons, gestorben war &c. Wolltest du sagen, Eleâzar hatte

110. Der bezügliche Schriftvers ist zu teilen; er spricht demnach von zwei verschiedenen Fällen. 111. Nach dieser Erklärung wird der Schriftvers ganz willkürlich zerteilt u. die Worte falsch versetzt. 112. Worte u. Partikeln im auszulegenden Schriftvers; auch nach seiner Erklärung müssen Aenderungen in diesem Schriftvers vorgenommen werden, jedoch braucht er nicht geteilt zu werden. 113. Der Erbschaft von einem Stamm zu einem anderen. 114. Durch die Beerbung seiner Frau. 115. Num. 36,7. 117. Jos. 24,33. 118. iChr. 2,22. 119. Die übrigen Schriftverse; schon aus dem 1. ist zu entnehmen, dass der Mann seine Ehefrau beerbe. 120. Der seine Mutter beerbt, wodurch die Erbschaft von einem Stamm zu einem anderen übergeht. 121. Da dieser Schriftvers überflüssig ist, so deutet er wahrscheinlich auf den Uebergang durch den Ehemann. 122. Deshalb habe die Schrift den ganz überflüssigen Schriftvers aufgenommen; beide aber sprechen vom Uebergang durch den Sohn.

eine Frau genommen, und als sie starb, beerbte sie Pinhas, so heisst es: Und Sigub er eugle lair &c. Wolltest du sagen, bei diesem verhalte es sich ebenso, so wären ja nicht zwei Schriftverse nötig. R. Papa 5 sprach zu Abajje: Woher dies, tatsächlich, kann ich dir erwidern, erbt der Ehemann nicht, denn die Schriftverse sprechen vom Uebergang durch einen Sohn, und Jafr und סות הא קא מתעקרא נהלה משבטא דאימא לשבטא יי Dieser erwi- שבטא דאימא לשבטא האימא הא קא מתעקרא נהלה derte: Von Pinhas kannst du nicht erklären, dass er es gekauft hatte, denn das Feld müsste dann im Jobeljahr zurückgekehrt"sein und dieser Fromme wäre dann in einem fremden Grab bestattet. Vielmehr וה מתעקרא באכא לשבטא דאימא לשבטא דאימא לשבטא בארא נחלה משבטא דאימא לשבטא הא ist einzuwenden, es kann ihm als Banngut zugefallen sein. Abajje erwiderte: Aber schliesslich" geht ja der Erbbesitz vom Stamm der Mutter zum Stamm des Vaes da anders, da er bereits übergegangen ist'"!? Jener erwiderte: Bereits übergegangen sagen wir nicht'e. R. Jemar sprach zu R. Aši: Was ist denn dabei, wenn du sagst, bereits übergegangen sagen wir nicht, dass sie einen vom Stamm ihres Vaters heiratet, die Erbschaft¹³geht ja vom Stamm der Mutter zum Stamm des Vaters über!? -Man verheirate sie an einen Mann, dessen Vater vom Stamm ihres Vaters und dessen Mutter vom Stamm ihrer Mutter abstammt. — Wieso heisst es demnach: an

"אלעזר הוא דנסיב איתתא"ומית וירתה פנחם 'תא שמני ושנוב הוליד את יאיר ונו' וכי תימא התם נמי חבי הוא אם כן "תרי קראי למה לי אמר ליה רב פפא לאביי "ממאי דלמא לעולם אימא לך בעל לא ירית "וקראי בסיכת הכן "כדשנין ויאיר דזכן מיזבן "ופנחם נמי דזבן מיזבן "אמר ליה פנחם דזבן מיזבן לא מצית אמרת דאם כן נמצאת שדה הוזרת ביובל ונמצא "צדיק קכור בקבר שאינו שלו אלא "אימא דנפלה ליה משדה חרמים אמר "אביי סוף דאבא וממאי 'ודלמא שאני התם 'שכבר הוסבה אמר ליה שכבר הוסבה לא אמריגן אמר ליה רב יימר לרב אשי אי אמרת 'לא אמריגן שכבר הוסבה כי מינסכא לאחד ממשפחת מטה אכיה מאי 'הוה דמנסבינן לה לגברא דאבוה משבטא דאבוה ואימיה משבמא דאימה 'אי הכי האי לאחד ממשפחת מטה Col.t אביה 'ואמה 'מיבעיא ליח אי 'כתיב חבי הוה אמינא אפילו איפכא 'קא משמע לן: תניא בסיכת חבן "ותניא ters über!? — Wieso denn, vielleicht ist יייי בסיבת הבן לוןלא תסב נחלה יייי בסיבת הבעל הניא בסיבת הבן לוןלא תסב נחלה יייי לבני ישראל ממטה "אל מטה בסיבת הבן הכתוב + M אלעזר | ומתה | MV אלעזר | אלעזר אלעזר M אלעזר M אלעזר M = 93 ממאי דילמא M = 92 הני + M = 91ובהסבת הבן הכתוב מדבר כדש" B 94 כדשנינן ויאיר דזבין 95 ¹ - ופנחס...מיזבן 96 אמר...מיזבן + אותו + M אימא + M 98 אימא + M 97 אותו אי ס ד דבעל לא ירית כי מינסבה ליה לאחד ממשפחת ממה + M 2 אביה מאי הוי הא מתעקרא - M 1 אביה מאי הוי הא מתעקרא ראמרינן B 3 בשלמא שכבר הוסבה היינו דמתוקמא M 4 קרא בין בסבת הבן בין בסבת הבעל אלא אי אמרת הוי סוף סוף קא מתעקרא אביה + M 5 ממשפחת אביה נמי M 8 בתב רחמנא הכי M 7 B 6 מיבעי 1 - P 9 P 10 למטה.

einen vom Stamm ihres Vaters, es sollte ja heissen: und ihrer Mutter!? - Wenn es so hiesse, so könnte man glauben, auch entgegengesetzt¹³², so lehrt er uns.

Es gibt eine Lehre, die den einen Schriftvers auf den Uebergang durch den Sohn, und es gibt eine Lehre, die [den anderen] auf den Uebergang durch den Ehemann bezieht. Eine Lehre bezieht ihn auf den Uebergang durch den Sohn. Es soll der Erbbesitz bei den Kindern Jisrael nicht von Stamm zu Stamm übergehen; die Schrift spricht vom Uebergang durch den Sohn. Du sagst, vom Uebergang durch

123. Um zu lehren, dass der Sohn seine Mutter beerbe. 124. Das Grundstück, auf dem sein Vater Segub bestattet wurde. 125. Zum ersten Besitzer; cf. Lev. 25,13 ff. 126. Das an die Priester verteilt wird; cf. Lev. 27,21 u. Num. 18,14. 127. Selbst wenn man sagt, dass der Mann seine Ehefrau nicht beerbe, sondern nur der Sohn seine Mutter. 128. Bei der Erbschaft durch den Sohn. 129. Durch die 1. Heirat, aus der der Sohn hervorgegangen ist; die Schrift achtet nur auf den Uebergang durch den Ehemann. 130. Die Schrift bestimmt, dass die Erbschaft nicht von einem Stamm zu einem anderen übergehe, einerlei ob durch den Mann od, durch den Sohn. 131. Die sie von ihrer Mutter geerbt hat. 132. Wenn sein Vater vom Stamm ihrer Mutter u. seine Mutter vom Stamm ihres Vaters abstammt.

מדבר אתה אומר בסיבת הבן או אינו אלא בסיבת הבעל כשהוא אומר ולא תסב נחלה ממטה למטה 9.36.9 אחר הרי בסיבת הבעל אמור הא מה אני מקיים ולא תסב נחלה לבני ישראל ממטה"אל מטה"בסיבת הבן הכתוב מדבר תניא "אידך |ו לא תכב נחלה Fol. 13 (לבני ישראל) ממטה למטה אחר בסיבת הבעל הכתוב מדבר אתה אומר בסיכת הבעל או אינו אלא בסיבת חבן כשהוא אומר (וולא תסב נחלה [לבני ישראל] מממה אל ממה הרי "בסיבת הבן שמטה ממטה וולא תכב נחלה ממטה Uebergang durch den Sohn. Ein Anderes למטה אחר"חרי כסיכת הכעל הכתוב מדבר דכולי עלמא מיהת ממטה למטה אחר בסיבת הבעל חכתוב מדבר מאי משמע סימן אמר רכח בר רב שילא אמר קרא איש תרוייהו איש כתיב בהו אמר ידבקו מור יצחק אמר קרא ידבקו תרוייהו gang durch den Ehemann, vielleicht ist כתיב כהו אלא "אמר רבא אמר קרא ידבקו מטות רב אשי אמר "אמר קרא ממטה למטה אחר ובן לאו אחר הוא: אמר רבי אבהו אמר רבי יוחנן אמר רבי ינאי אמר רבי "ומטו בה משמיה דרבי בן קרהה מנין לבעל שאינו נוטל בראוי 20 schon vom Uebergang durch den Sohn כבמוחוק שנאמר ושנוב הוליד את יאיר ויהי לו 2.22 3 עשרים ושלש ערים בארץ הוגלעד מנין ליאיר שלא היה לו לשנוב אלא מלמד שנשא שנוב אשה ומתה בחיי מורישיה ומתו מורישיה וירשה יאיר

הסיכת B 13 א הרי | 12 M בהסבת הבעל לא א 13 + M 11 אמר ומאי משמע אמר B 14 – הרי. M הרי בחסבת הבעל אמור ומאי משמע אמר רבי + M אמר קרא ממה + B אלא + B ומי + M אמר קרא ממה רבי + M ווא 1 - P 19 אחר ובן | P 18 — אמר -

es Mann¹³⁴. — In beiden heisst es ja Mann!? R. Nahman b. Jichaq erwiderte: In diesem Schriftvers heisst es: anschliessen!? Vielmehr, erklärte Raba, in diesem Schriftvers heisst es: anschliessen, die Stämme. R. Aši erklärte: Der Schriftvers lautet: von einem Stamm zu einem anderen, und ein Sohn ist kein anderer.

R. Abahu sagte im Namen R. Johanans im Namen R. Jannajs im Namen Rabbis, manche glauben, im Namen des R. Jehošuâ b. Qorha: Woher, dass der Ehemann vom Inaussichtgestellten micht ebenso erhält wie vom Vorhandenen? — Es heisst: und Segub erzeugte Jair; dieser hatte dreiundzwanzig Städte im Land Gilead; woher hatte Jair das, was Segub nicht hatte? - dies lehrt, dass Segub eine Frau geheiratet hatte, die bei Lebzeiten ihrer Erblasser gestorben war, und als diese starben, beerbte sie Jaír 18. Ferner heisst es: und als Eleazar, der Sohn Ahrons, gestorben war, begrub &c.; woher

den Sohn, vielleicht ist dem nicht so, sondern vom Uebergang durch den Ehemann? - wenn es heisst: Es soll der Erbbesit: nicht von einem Stamm zu einem anderen 5 Stamm übergehen, so ist ja schon vom Uebergang durch den Ehemann gesprochen, somit spricht der Schriftvers: Es soll nicht der Erbbesitz bei den Kindern Jisrael von Stamm zu Stamm übergehen, vom lehrt: Es soll nicht der Erbbesitz von einem Stamm zu einem anderen Stamm übergehen; die Schrift spricht vom Uebergang durch den Ehemann. Du sagst, vom Ueberdem nicht so, sondern vom Uebergang durch den Sohn? - wenn es heisst: es soll nicht der Erbbesitz bei den Kindern Jisraél von Stamm zu Stamm übergehen, so ist ja gesprochen, somit spricht der Schriftvers: Es soll die Erbschaft nicht von einem Stamm zu einem anderen Stamm übergehen, vom Uebergang durch den Ehemann. Alle stimeinem Stamm zu einem anderen Stamm, vom Uebergang durch den Ehemann spricht, — woher ist dies erwiesen? Rabba¹³³b. R. Šila erwiderte: In diesem Schriftvers heisst

^{133.} Das in Cod. M u. anderen Handschriften fehlende W. שים ist in P durch ein grösseres Spatium getrennt; wahrscheinlich ist an dieser Stelle ein Mnemotechnicum (für die weiter folgenden Erklärungen) fortgelassen worden, u. die Erklärung einer Randbemerkung, es sei ein Personenname, ist unzutreffend. 134. Dieses Wort hat in der Schrift auch die Bedeutung Ehemann. 135. Dieser Ausdruck wird für den ehelichen Anschluss gebraucht; cf. Gen. 2,24. 136. Was sie bei ihrem Tod nicht hinterlassen hat, sondern worauf sie nur ein Anrecht hatte, zBs. die Erbschaft ihres Vaters, der dann noch lebte. 137. Die sie event. beerbt hätte. 138. Ihr Sohn, nicht aber ihr Ehemann Segub.

hatte Pinhas das, was Eleazar nicht hatte? dies lehrt, dass Eleazar eine Frau geheiratet hatte, die bei Lebzeiten ihrer Erblasser gestorben war, und als diese starben, beerbte sie Pinhas. Wozu ist das "ferner" nötig / Man könnte glauben, Jair habe seine verstorbene Frau beerbt, so heisst es: Und als Eleaar, der Sohn Ahrons, gestorben war!. Wolltest du einlen, so heisst es" Sohn, eine Erbschaft, auf die er Anspruch, die aber sein Sohn geerbt hatte".

Schwestersöhne. Es wird gelehrt: ter. In welcher Beziehung R. Sešeth erwiderte: Hinsichtlich der Bevorzugung".

R. Semuél b. R. Jighaq lehrte vor R. Hona: Er beerbe sie, die Erbschaft zweiter Ordnung wird mit der Erbschaft erster Ordnung" verglichen, wie bei der Erbschaft erster Ordnung der Sohn der Tochter vorgeht, ebenso geht bei der Erbschaft zweiter Ordnung der Sohn der Tochter

Rabba b. Hanina lehrte vor R. Nah-

man: "Am Tag, an dem er seine Söhne erben lässt; tags darfst du die Erbschaft verteilen, nicht aber darfst du die Erbschaft nachts verteilen. — Demnach beerben einen seine Kinder nur wenn er tags gestorben ist, nicht aber beerben sie ihn, wenn er nachts gestorben ist!? Du meinst wahrscheinlich die Gerichtsverhandlung in Erbschaftssachen, denn es wird gelehrt: 18 Das soll den Jisraéliten als Rechtssatzung gelten; der ganze Abschnitt bezieht sich auf die Gerichtsverhandlung. Dies nach R. Jehuda, denn R. Jehuda sagte, dass wenn drei [Personen] einen Kranken besuchen, sie, wenn sie wollen,

[seine Bestimmungen] iniederschreiben in und wenn sie wollen, eine Gerichtsverhandlung abhalten, und wenn es zwei sind, sie nur [seine Bestimmungen] niederschreiben, aber keine Gerichtsverhandlung abhalten dürfen, und hierzu sagte R. Hisda, dies nur,

139. Auch der 1. Schriftvers allein beweist dies ja. 140. Es ist nicht anzunehmen, dass beide Schriftverse vom gleichen Fall handeln, da dann einer überflüssig wäre. 141. Im hier behandelten Schriftvers, Jos. 24,33. 142. Die seine Frau erben sollte, u. da die Erbschaft ihr erst nach ihrem Tod zufiel, so beerbte sie ihr Sohn u. nicht ihr Mann. 143. Als Rechtsnachfolgerinnen ihrer Mutter, die ihren Bruder, wenn keine Brüder vorhanden sind, beerbt, beerben ja auch Schwestertöchter ihren Oheim. 144. Wenn die Schwestern Brüder haben, so erben diese u. nicht jene das Vermögen 145. Die Beerbung des Oheims mit der Beerbung des Vaters. 146. Dt. 21,16. 147. Diese darf nur tags u. nicht nachts stattfinden, wie jede andere Gerichtsverhandlung; cf. Bd. vij S. 139 149. Ueber die Verteilung des Nachlasses. 148. Num. 27,11. 151. Dafür eintreten, dass die Verteilung nach den gesetzlichen Bestimgelten dann als Zeugen. 152. Sie können nur als Zeugen fungiren, mungen erfolge; 3 Personen bilden ein Laiengericht. aber kein Gericht bilden.

שלא היה לו לאלעזר מלמד שנשא אלעזר אשה ומתה בהיי מורישיה 'ומתו מורישיה וירשה פנחם 'ומאי ואומר ובי תימא יאיר דהוה נסיב איתתא ומתה"וירתה תלמוד לומר ואלעזר בן אהרן מת וכי תימא דנפלה ליה' כשדה חרמין אמר קרא בנו נחלה מהוחה הראויה לו וירשה" בנו: ובני אחות: תנא בני אחות מולא בנות" אחות למאי הלכתא אמר רב ששת לקדם: תני"רב שמואל בר רב יצחק קמיה דרב הונא וירש מקיש ירושה שניה לירושה ראשונה מה ירושה wenden, es sei ihm als Banngut zugefal- שניה בן קודם שניה בן קודם לבת אף ירושה שניה בן קודם מיה דרב נחמן והיה מני"רבה בר"חנינא קמיה דרב נחמן והיה מינו לבת: ביום הנחילו את כניו ביום אתה מפיל נחלות ואי אתה"מפיל נחלות בלילה"אלא מעתה' דשביב ביממא הוא דירתי ליה בניה מאן דשכים בליליא לא ירתי Schwestersöhne, nicht aber Schwestertöch- והיתה מו אמרת בתר בתניא והיתה או אמרת בניה דלמא דין נהלות קא אמרת בתניא והיתה לבני ישראל להקת משפט"אורעה כל הפרשה כולה מלשה "שלשה בין וכדרב יהודה" דאמר רב יהודה "שלשה \$או.34 שנכנסו לבקר את החולה רצו כותבין רצו עושין דין שנים כותבין ואין עושין דין ואמר רב חסדא + אלא - 10 ומתו מורישיה + M 20 M/25 אינסב M/24 הוא דאינסב M/23 ואלי M/23משוח ת"ש ויקברו אותו בגוף בנו M 26 פנחם

P 30 אחא M 29 רבי P 28 אחא M 27

ירתין M 35 אביי 134 א אביי א 34 אביי + B 33 יב. אמר רב. P 36 דתנא ותהיה אמר M 37 הודעי P 36

מנחיל נחלה M 32 מנחיל נחלה M 31

לא שנו אלא ביום אבל בלילה אפילו שלשה כותבין Fol.114 ואין עושין דין מאי מעמא דהוו להו עדים ואין עד פוא. 1862 ואין עד נעשה דיין אמר ליה"אין הכי נמי"קאמינא: איתמר מהמסף קנין"עד אימתי חוזר רבה אמר כל זמן שיושבין רב פנין"עד אימתי יוסף אמר כל זמן שעוסקין באותו ענין אמר רב יוסף כוותי "דידי מסתברא דאמר רב יהודה "שלשה שנבנסו לבקר את החולה רצו כותבין רצו עושין דין ואי סלקא דעתך כל זמן שיושבין ליהוש דלמא הדר ביה אמר רב"אשי אמריתה לשמעתא קמיה הדר ביה אלא מאי אית לך למימר דיסליקו מענינא colb הדר לענינא הכא נמי דקמו והדר יתיבו והלכתא כוותיה 86.1438 דרב יוסף כשדה ענין ומחצה: האשה את בנה"ובו": הא תו למה לי הא תנא ליה רישא האיש את את כנה דומיא דאשה את בעלה מה אשה את בעלה אין הבעל יורש את אשתו בקבר אף אשה 1590 את כנה אין הכן יורש את אמו כקבר להנחיל 🗝 ים הכי קאמ׳ M 40 שהן ערים M 39 מפני שהן ערים P 41 קאמר א M כהנא M 44 דידי — M 43 מאימתי M 42 $\dot{\tau}$ א כי B א פורדיעא א B א זביד מנהרדיעא א א זביד מנהרדיעא P 47 מקמי את היינו דהאיש את אמו והאשה את בעלה היינו דהאיש M 48 את אשתו ואחי האם היינו דבני אחיות הא קמ ל.

wenn es tags erfolgt, nachts aber dürfen auch drei nur [seine Bestimmungen] niederschreiben, nicht aber eine Gerichtsverhandlung abhalten, weil sie dann nur als 5 Zeugen gelten, und ein Zeuge nicht Richter sein kann. Jener erwiderte: Freilich, so meine ich es auch.

Es wurde gelehrt: Wie lange kann man bei einem Abschluss' zurücktreten? ת דרב"בהנא"אמר לי ולרב יוסף מי ניהא וליהוש דלמא Rabba sagt, während der ganzen Dauer der Sitzung¹⁸¹; R. Joseph sagt, solange sie sich mit dieser Sache befassen. R. Joseph sprach: Meine Ansicht ist einleuchtend, denn R. Jehuda sagte, dass wenn drei באשה את אשתו הא קא משמע לן דאשה [Personen] einen Kranken besuchen, sie, wenn sie wollen, [seine Bestimmungen] niederschreiben, und wenn sie wollen, eine Gerichtsverhandlung abhalten; wenn man nun sagen wollte, während der ganzen Dauer der Sitzung, so ist ja zu berücksichtigen, er könnte zurücktreten ?? R. Aši sagte: Ich trug dies R. Kahana vor, da sprach er zu mir: Stimmt dies denn nach

R. Joseph, es ist ja zu berücksichtigen, er könnte zurücktreten 150!? Du musst also erklären, erst wenn sie die Angelegenheit beendet haben¹⁵⁷, ebenso ist auch zu erklären, sobald sie aufgestanden sind sich wieder niedergesetzt haben. Die Halakha ist nach R. Joseph zu entscheiden hinsichtlich eines Felds¹⁵⁹, hinsichtlich der Angelegenheit mund hinsichtlich der Hälfte tor.

DIE FRAU IHREN SÖHNEN &C. Wozu ist dies wiederum nötig, er lehrte ja bereits im Anfangsatz: der Mann seine Mutter und der Mann seine Frau¹⁰²!? - Folgendes lehrt er uns: eine Frau vererbt ihren Sohn ebenso wie eine Frau ihren Ehemann vererbt: wie es von der Beerbung einer Frau durch ihren Ehemann gilt, dass der Mann seine Ehefrau nicht beerbe, wenn sie sich im Grab befindet¹⁰³, ebenso gilt dies auch von der Beerbung einer Frau durch ihren Sohn: der Sohn beerbt nicht seine Mutter, wenn er sich im Grab befindet, um es seinen Brüdern väterlicherseits zu vererben 104.

153. Wenn jemand etwas verkauft od. verschenkt u. dies durch Handschlag (nach der damaligen 154. Der Richter, vor welchem dies Sitte durch Anfassen des Gewands, cf. S. 629 N. 57) abschliesst. 155. Die ganze Gerichtsverhandlung ist dann annullirt. 156. Während sie sich 157. Und er nicht mehr zurücktreten kann, erst dann dürfen sie als mit dieser Sache befassen. Richter fungiren u. ein Urteil fällen. 158. Die Sitzung also beendet ist. es geteilt wird u. einer der Beteiligten seinen Teil an einer bestimmten Stelle haben will; cf. S. 969 Z. 3ff. 160. Dass man nur solange zurücktreten könne, als das Gericht sich mit dieser Augelegenheit befasst. 161. Wenn jemand sein Vermögen zur Hälfte an seine Frau u. zur Hälfte an seinen Sohn verschenkt hat. 162. Im vorangehenden Passus heisst es, dass der Mann seine Mutter u. seine Ehefrau beerbe, ihnen aber seine Hinterlassenschaft nicht vererbe, somit ist der folgende Passus, dass eine Frau ihre Hinterlassenschaft ihren Söhnen u. ihrem Ehemann hinterlasse, sie aber nicht beerbe, überflüssig. was sie bei Lebzeiten nur zu erwarten hatte u. ihr erst nach ihrem Tod zufiel, zBs. eine Erbschaft. 164. Wenn der Sohn bei ihren Lebzeiten gestorben ist, so beerben sie seine Brüder väterlicherseits nicht, ogleich Brüder einander beerben.

R. Johanan sagte im Namen des R. Jehuda b. R. Simôn: Eine Frau beerbt ihren Sohn nach der Gesetzlehre, denn es heisst Stamme, und dies vergleicht den Stamm der Mutter mit dem Stamm des Vaters: wie beim Stamm des Vaters der Vater seinen Sohn beerbt, ebenso beerbt beim Stamm der Mutter die Frau ihren Sohn, R. Johanan wandte gegen R. Jehuda b. R. Simôn ein: Es vererben die Frau 10 ihren Sohn, die Frau ihren Ehemann und die Brüder der Mutter, sie beerben diese aber nicht? Dieser erwiderte: Ich weiss nicht, wer diese Mišnah gelehrt hat". Sollte er ihm doch erwidert haben, sie בן דקודם לבת בן דקודם לבת את בנה אי לא דריש מטות בן דקודם לבת vertrete die Ansicht des R. Zekharja b. Hagaçab, der [das Wort] Stamme nicht auslegt"? Die Mišnah kann R. Zekharja b. Haqaqab nicht addizirt werden, denn ונין איש בי ימות ובן אין לו בי ימות ובן אין לו פורב לבת בד הוא איש בי ימות ובן אין לו לפתו מופא diese lehrt: und Schwestersöhne, und hier- מופא לבתו לבתו בן קודם לבת בל קודם לבת בל פור את נחלתו לבתו בן קודם לבת בל בת בל פור או העברתם את נחלתו לבתו בן קודם לבת בל מופא אוים אוים בי ימות ובן אין לו העברתם את נחלתו לבתו בן קודם לבת בל מופא איים אוים בי ימות ובן אין לו העברתם את נחלתו לבתו בן קודם לבת בל מופא איים אוים בי ימות ובן אין לו העברתם את נחלתו לבתו בן קודם לבת בל מופא איים בי ימות ובן אין לו העברתם את נחלתו לבתו בן קודם לבת בל מופא איים בי ימות ובן איין לו העברתם את נחלתו לבתו בן קודם לבת בל מופא איים בי ימות ובן איין לו העברתם את נחלתו לבתו בן קודם לבת בל מופא איים בי ימות ובן איין לו העברתם את נחלתו לבתו בן קודם לבת בל מופא איים בי ימות ובן איין לו העברתם את נחלתו לבתו בן קודם לבת בל העברתם את נחלתו בל העברתם את נחלתו בל העברתם את בת בל העברתם את בת בל העברתם את בל העברתם את בל העברתם את בל העברתם בל העברתם העב zu wird gelehrt: Schwestersöhne, nicht aber Schwestertöchter, und auf unsre Frage, in welcher Beziehung dies von Bedeutung sei, erwiderte R. Sešeth, hinsichtlich der Bevorzugung"; wieso kann man nun sagen, sie vertrete die Ansicht des R. Zekharja b. Haqaçab, dieser sagt ja, dass Sohn und Tochter beim Vermögen der

אמר רבי יוחנן משום רבי לאחין מן האב: יהודה 'בן "שמעון "אשה יורשת את בנה דבר תורה "שנאמר ממות מקיש ממה האם לממה האב מה מטה האב אב יורש את בנו אך מטה האם אשה יורשת את כנה איתיביה רבי יוהגן לרבי יהודה Fold בן שמעון האשה את בנה והאשה את בעלה ואחי האם מנהילץ ולא נוחלץ אמר ליה משנתנו איני יודע מי שנאת ולימא ליה רבי זכריה כן הקצב "היא דלא דריש מטות לא מיתוקמא מתניתין ברבי שובריה בן הקצב"דקתני ובני אחות ותנא בני אחות ולא בנות אחות ואמרינן למאי הלכתא ואמר רב ששת לקדם ואי סלקא דעתך מתניתין רבי זכריה בן הקצב"היא הא אמר אחד הבן ואחד הבת שוין בנכסי האם ותנא דידן אי דריש מטות אשה "נמי בנכסי האם מנא ליה לעולם דריש מטות ושאני מה הכא דאמר קרא וכל כת ירשת נחלה יורשת ואינה מורשת:

יוצאי יריכו של בן קודמין לבת בת קודמת לאחין יוצאי יריכה של בת קודמין לאחין אחין קודמין לאחי 7 + V 48 B 49 דבר תורה האב שר ש M 47 יורש את כנו ואשה יורשת את כנה שנאמר M 50 דאמר קרא M 53 מתני בי P 52 ממאי מדקתני M 51 קרא M 54 בני אחיות ותני עלה בני אחיות ולא בנות אחיות $M_{\odot}56$ והא ר"ז הוא דקאמר + B 55 ממה נפשך יורשת 57 M

Mutter gleichberechtigt sind .— Welcher Ansicht ist unser Autor; legt er [das Wort] Stämme aus, so sollte auch eine Frau ihren Sohn beerben on, und legt er [das Wort] Stämme nicht aus, woher weiss er, dass ein Sohn der Tochter hinsichtlich des Vermögens der Mutter vorgehe¹⁷⁰? — Tatsächlich legt er [das Wort] Stämme aus, nur ist es hierbei¹⁷¹anders, denn die Schrift sagt: ¹⁷²und jede Tochter, die zu Erbbesitz gelangt, sie kann nur erben, nicht aber vererben¹⁷³.

FIE Ordnung der Erbschaft ist folgende: Wenn jemand stirbt und keinen A Sohn hinterlässt, so sollt ihr sein Erbe auf seine Tochter übergehen lassen. Ein Sohn geht der Tochter vor, und die Nachkommen des Sohns gehen der Tochter vor; eine Tochter geht den Brüdern¹⁷⁵vor, und die Nachkommen¹⁷⁶ DER TOCHTER GEHEN DEN BRÜDERN VOR; DIE BRÜDER GEHEN DEN BRÜDERN DES

165. Sie ist nicht zuverlässig, da sie sich, wie weiter erklärt wird, selbst widerspricht. 166. Cf. 167. Wenn Schwestersöhne vorhanden sind, so erben Schwestertöchter nicht. Schwesterkinder beerben ihren Oheim als Rechtsnachfolger ihrer Mutter. 169. Dies wird oben (Z. 3ff.) aus diesem Wort entnommen. 170. Auch dies wird oben (S. 1233 Z. 2ff.) aus diesem Wort entnommen. 171. Bei der Beerbung des Sohns durch die Mutter, die durch die exegetische Auslegung dieses Worts zu folgern ist. 172. Num. 36,8. 173. Dieser Schriftvers wird ob. auf den mütterlichen Erbbesitz bezogen, den nach dieser Auslegung die Tochter nur erben u. nicht vererben kann, u. ebenso auch ein Sohn; die Mutter beerbt demnach ihren Sohn nicht. 174. Num. 27,8. 175. Und ebenso auch dem Vater. 176. Wobei ebenfalls die männlichen Nachkommen vorgehen.

האב "יוצאי יריכן של אחין קודמין לאחי האב זה הכלל כל הקודם בנחלה יוצאי יריכו קודמין והאב 340.403 קודם לכל יוצאי יריכו:

גמרא. תנו רבנן בן אין לי אלא בן"חבן או כת הבן"בן"הבת ובת הבת מנין תלמוד לומר אין לו עיין מנים עליו "בת אין לי אלא בת"בן הבת ובת הבת ובת בן הבן מנין תלמוד לומר אין לו עיין עליו"הא פסוב ביצד נחלה ממשמשת והולכת עד ראוכן ולימא עד יעקב אמר אביי גמירי דלא כלה שבטא: אמר רב ים בת הבן Sohns und von der Tochter des Sohns, חבו הונא אמר ירב כל האומר תירש בת עם בת הבן אפילו נשיא שבישראל אין שומעין לו ™שאינן אלא מעשה צדוקין דתניא בארבעה ועשרים במבת תבנא לדיננא שהיו צדוקין אומרין תירש הכת עם כת הבן נשפל להן רבן יוחנן בן זכאי אמר להם שומים מנין זה לכם ולא היה אדם"שהחזירו דבר חוין מזקן אחד שהיה מפשפש כנגדו ואומר ומה בת כנו הבאה 1080.2 מכח"בנו תירשנו בתו הבאה מכחו"לא כל שכן קרא עליו את המקרא הזה אלה בני שעיר החרי ישבי 20-36 עליו הארץ לוטן ושובל וצבעון וענה וכתיב [ו]אלה בני ב-20 הארץ א בן הבן מנין ובת הבן ובן + B 59 בן. M בן הבן מנין ובת הבן ובן

של בת הבן מנין B 61 או B 60 בת הבן מנין בת ובת ובת בן הבת ובן הבת ובת בן הבת בן הבת בת הבת בן הבת מנין 4 M כיצד ממשמשת 65 P רבי 66 M מפני שהן מעשה ה 68 בעשרים ותמניא ביה תבנא ה M 67 מעשה P 69 בתו. M כהו " 70 M אינו דין שמשיבו דבר !! .nx — M 71 שתירשנו קרא

VATERS VOR, UND DIE NACHKOMMEN DER BRÜDER GEHEN DEN BRÜDERN DES VA-TERS VOR. DIE REGEL HIERBEI IST: WER BEI DER ERBSCHAFT VORGEHT, DESSEN 5 NACHKOMMEN GEHEN AUCH VOR; DER VA-TER GEHT ALLEN SEINEN NACHKOMMEN VOR.

GEMARA. Die Rabbanan lehrten: Sohn, ich weiss dies nur vom Sohn des woher dies vom Sohn der Tochter und von der Tochter der Tochter? - es heisst: hat er nicht, man forsche nach. Tochter, ich weiss dies nur von einer Tochter, wo-15 her dies vom Sohn der Tochter, der Tochter der Tochter und der Tochter des Sohns des Sohns? - es heisst: hat er nicht, man forsche nach. Auf welche Weise¹⁸? - die Erbschaft reicht hinauf bis Reuben¹⁵¹. --יבעון על אמן 20 Sollte er doch sagen: bis Jâqob P. Abajje צבעון ואיה וענה אלא מלמד שבא צבעון על אמו erwiderte: Es ist uns überliefert, dass ein Stamm nicht aussterbe.

> R. Hona sagte im Namen Rabhs: Wenn jemand, selbst der Fürst in Jisraél, sagt, dass die Tochter mit der Tochter des Sohns erbe, so höre man nicht auf ihn, denn dies153 ist nur ein Brauch der

Saddukäer". Denn es wird gelehrt: Am vierundzwanzigsten Tebeth kehrten wir zu unsrem Recht zurück. Die Saddukäer sagten nämlich, eine Tochter erbe mit der Tochter des Sohns; da liess sich R. Johanan b. Zakkaj mit ihnen ein und sprach zu ihnen: Toren, woher wisst ihr dies? Niemand aber war da, der ihm zu antworten wusste, nur ein Alter plauderte etwas gegen ihn und sprach: Wenn einen die Tochter seines Sohns, die nur Rechtsnachfolgerin seines Sohns ist, beerbt, um wieviel mehr seine eigne Tochter, die seine Rechtsnachfolgerin ist. Da las er ihm folgenden Schriftvers vor:185 Dies sind die Söhne Seîrs, des Horiters, die Einwohner des Lands: Loțan, Šobal, Cibeôn und Ana, und ferner heisst es: Bodies sind die Söhne Cibeôns: Ajja und Ana. Dies Blehrt, dass Çibeôn seine Mutter beschlief und Âna zeugte¹⁸⁸. - Vielleicht waren es zwei Âna!?

176. Eignen, dh. den Brüdern u. Schwestern, sowie deren Deszendenten. 177. In den kursirenden Ausgaben lautet dieser Passus wie folgt: ich weiss dies nur von einem Sohn, woher dies vom Sohn des Sohns, der Tochter des Sohns u. dem Sohn der Tochter des Sohns. Deszendenten vorhanden sind. Das W. אין (nicht) wird wie עין (forschen, suchen) gelesen. den kursirenden Ausgaben: woher dies von der Tochter der Tochter, dem Sohn der Tochter u. der Toch-180. Forsche man nach Verwandten, auch in aufsteigender Linie, wenn ter des Sohns der Tochter. keine in absteigender Linie vorhanden sind. 181. Dem Stammesvater väterlicherseits, wenn keine 183. Dass Töchter näheren Verwandten vorhanden sind. 182. Dem Vater aller 12 Stämme. 184. Cf. Bd. ij S. 757 N. 38. 185. Gen. 36,20. 186. Ib. V. 24. mit den Töchtern des Sohns erben. 187. Die Aufzählung Anas sowol als Sohn Seîrs als auch als Sohn Çibeôns. 188. Und da Ana als Sohn Seirs genannt wird, so ist hieraus zu entnehmen, dass Enkel als Kinder gelten u. das Recht des Sohns geht vollständig auf seine Tochter über.

Rabba erwiderte: Ich habe etwas gesagt, das nicht einmal König Sapor, das ist nämlich Semuél, gesagt hat; manche lesen: R. Papa erwiderte: Ich habe etwas gesagt, das nicht einmal König Sapor, das זענה דמעיקרא אמר ליה רבי בכך אתה פומרני ist nämlich Rabba, gesagt hat; die Schrift sagt: das ist der Ana, das ist derselbe Âna von vorher. Hierauf sprach jener: Meister, damit willst du mich abfertigen!? Dieser erwiderte: Tor, sollte etwa unsre vollkomm- ירשת פלמה לבנימן ולא ימהה שבם מישראל אמר יירשת פלמה ne Gesetzeskunde nicht soviel sein wie euer eitles Geschwätz Wol gilt dies' von der Tochter des Sohns, die erbberechtigt ist gleich den Brüdern'", während eiden Brüdern." Da waren sie besiegt; und jenen Tag bestimmte man zu einem Festtag.

"Sie sprachen: Ein Erbteil der Rettung bleibe Binjamin, dass nicht ein Stamm aus 20 דין גרמיה דעשיראה ביר תסתיים דרבי יוחגן דאמר Jisrael hinweggetilgt werde. R. Jichaq aus der Schule R. Amis sagte: Dies lehrt, dass sie über den Stamm Binjamin bestimmten, dass die Tochter des Sohns nicht mit den Brüdern erbe".

R. Johanan sagte im Namen des R. Simôn b. Johaj: Wenn jemand keinen Sohn hinterlässt, der ihn beerbt, so gerät der Heilige, gebenedeiet sei er, über ihn in Zorn. Hierbei heisst es: oihr sollt seinen Erbbesitz übergehen lassen, und dort heisst es:20 ein Tag des Zorns ist jener Tag.

202 Bei denen kein Wechsel ist, und die Gott nicht fürchten. R. Johanan und R. Jehošuâ b. Levi [streiten hierüber]; einer erklärt, der keinen Sohn hinterlässt, und einer erklärt, der keinen Schüler hinterlässt. Es ist zu beweisen, dass R. Johanan es ist, welcher erklärt: keinen Schüler, denn R. Johanan sagte: Dies ist ein Knochen²⁰³ des zehnten Sohns²⁰⁴. — Wenn nun R. Johanan es ist, welcher erklärt: keinen Schüler, so ist es ja R. Jehošuâ b. Levi, welcher erklärt: keinen Sohn, und dem wider-

190. In diesem Fall war es ein Sohn des Sohns, u. auch die Saddukäer 189. Gen. 36,24. gaben zu, dass in einem solchen Fall, wenn ein Sohn des Sohns vorhanden ist, die Tochter nicht miterbe. 191. Dh. wenn sich dies auch nicht in der Schrift befindet, so ist dies dennoch logisch zu deduziren, wie auch die Saddukäer ihre Ansicht auf eine Deduktion stützen. 192. Dass sie erbberechtigt ist. 193. Ihres Vaters; sie ist am Erbbesitz ihres Grossvaters ebenso beteiligt wie die Söhne desselben, da sie 194. Wie sie nicht mit ihrem eignen Bruder erbt, ebenso erbt sie an Stelle ihres Vaters tritt. auch nicht mit der Tochter ihres Bruders. 195. Jud. 21,17. 196. Des Sohns. Stamm B. war damals sehr reduzirt, auch hatten sie alle Frauen aus fremden Stämmen, u. bei einem l'ebergang des Erbbesitzes auf weibl. Deszendenten würde viel vom Erbbesitz dieses Stamms auf andere 198. Bei der Erbschaft. 199. Num. 27,8. Stämme übergegangen sein. 200. Zph. 1,15. 201. Das W. עברה Zorn (eigentl. Ueberwallung, Ueberströmung) stammt von der Wurzel שבר übergehen, 202. Ps. 55,20. 203. Nach Erklärung der Kommentare, ein Zahn. er Leidtragende trösten wollte, zeigte er ihnen einen Knochen seines 10. Kinds, die ihm sämtlich bei Lebzeiten gestorben waren.

והוליד ענה ודלמא תרי ענה הוו אמר רבה אמינא מלתא דלא אמרה שבור מלכא ומנו שמואל ואיכא דאמרי אמר רב פפא אמינא מלתא דלא אמרה שבור מלכא ומנו רבה אמר קרא הוא ענה הוא השלנו בשיחה הא תורה שלמה שלנו בשיחה בשלה שלכם מה לבת בנו שכן יפה כחה במקום האחין תאמר בבתו שהורע כחה במקום אחין ונצחום ואותו היום עשאותו יום מוכ: ויאמרו רבי יצחק "דבי רבי אמי מלמד שהתנו על שבמ שלא תירש בת הכן עם האחין: אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי כל שאינו מניה בן"ליורשו הקדוש ברוך הוא מלא עליו עברה כתיב ne Tochter nicht erbberechtigt ist gleich יום עברה יום עברה התם את נהלתו וכתיב התם יום עברה או הכא "והעברתם את נהלתו וכתיב התם יום עברה או אומים את נהלתו וכתיב התם יום עברה או אומים את נהלתו וכתיב התם יום עברה אומים את נהלתו וכתיב התם יום עברה אומים את הבא "והעברתם את נהלתו וכתיב התם יום עברה אומים את הבא "והעברתם את נהלתו וכתיב התם יום עברה אומים את נהלתו וכתים את נהלתו וכתים את נהלתו וכתים את נהלתו וכתים את המוכז ובתים את נהלתו וכתים את המוכז ובתים את המוכז פאר היום ההוא: אשר אין הליפות למו ולא יראו אלהים רבי יוחגן ורבי יהושע בן לוי חד אמר "כל שאינו מניח בן וחד אמר "כל שאינו מניח תלמיד תסתיים רבי יוחנן דאמר "תלמיד דאמר רבי יוחנן 🖦 תלמיד ומדרבי יוחנן אמר "תלמיד רבי יהושי בן M 75 | 1 - B 74 | רבא M 73 | ממנה + M 72 ונעחוהו ועשאוהו M 77 - M 76 א דברי. M בריה דר' 79 M + מי 80 M + זכר P 78 ה + M 83 הנית M 82 מעלה M 81 א M 84 – דרבי...תלמיד.

אני אמר ⁸⁴בן והא רבי יהושע בן לוי לא אזיל לבי אמר לוי שמיא אלא לבי מאן דשכיב בלא בני דכתיב בכו 22.10 שמיא בכה להלך ואמר רב יהודה "אמר רב להולך בלא בן זכר אלא רבי יהושע בן לוי הוא דאמר "תלמיד אמר"בן קשיא דרבי יוחנן אדרבי יוחנן לא קשיא הא דידיה הא דרביה: סימן "הדד עני והכם: דרש רכי פנחס"בן המא מאי דכתיב"וחדד שמע במצרים כי 12 וו 1888 שכב דוד עם אכתיו וכי מת יואב שר הצבא מפני מה"בדוד נאמרה בו שכיבה וביואב נאמרה בו מיתה דוד שהניה בן נאמרה בו שכיבה יואב שלא הניח בן נאמרה בו מיתה ויואב לא הניה בן והכתיב מבני יואב עבדיה בן יהיאל אלא דוד שהניה בן 8.8.9 כמותו נאמרה בו שכיבה יואב שלא הניח בן כמותו נאמרה בו מיתה: דרש רבי פנחס בן חמא קשה עניות בתוך ביתו של אדם יותר מחמשים מכות שנאמר הנני הנני אתם רעי כי יד אלוה נגעה כי 19.21 "וקא אמרי ליה" השמר אל תפן אל און כי על זה 136 מי בחרת מעני: דרש רבי פנחם בר חמא "כל שיש 20 לו "חולה בתוך ביתו ילך אצל הכם ויבקש עליו רהמים שנאמר חמת מלך מלאכי מות ואיש חכם 1564 יכפרנה: זה הכלל כל הקורם בנחלה יוצאי ירכו קודמין והאב קודם לכל יוצאי ירכו: בעי רמי בר חמא אבי האב ואחי האב כגון אברהם וישמעאל בנכסי עשו איזה מהן קודם אמר רבא תא שמע 25 keinen Sohn, daher wird bei ihm [der Aus-האב קודם לכל יוצאי ירכו ורמי בר חמא אנב Col.b $^{8m.960}_{
m Nd.33b} \ {
m M} \ 86$ בכה תככה P 85 בלא למאן אלא למאן ${
m P} \ 85$ P 89 בנים אלא – M 88 בנים אלא – M 87 הדר, והדר || M 90 בר || 19 M נאמר בדוד שכיבה וביואכ שליה + B 93 מאי אהדרו ליה יו B 93 אהדרו ליה M 92 אניר או. + צער או. מי M 94

sprechend ging ja R. Jehošuâ b. Levi ins Leichenhaus²⁰⁴nur zu einem, der ohne Söhne starb, denn es heisst:205 aveinet, aveinet über den, der dahingeht, und R. Jehu-למיד רבי יוחנן da erklärte im Namen Rabhs, über den, מדרבי יהושע בן לוי הוא דאמר אמיד רבי יוחנן der ohne ein männliches Kind dahingegangen ist!? — Vielmehr, R. Jehošuâ b. Levi ist es, welcher erklärt: keinen Schüler. Wenn nun R. Jehošuâ b. Levi es ist, 10 welcher erklärt: keinen Schüler, so ist es ja R. Johanan, welcher erklärt: keinen Sohn, somit befindet sich ja R. Johanan in einem Widerspruch!? Das ist kein Widerspruch, das eine ist seine eigne An-15 sicht, das andere ist die seines Lehrers.

R. Pinhas b. Hama trug vor: Es heisst:200 Und Hadad vernahm in Micrajim, dass David sich zu seinen Vätern gelegt habe, und dass der Feldhauptmann Joab gestorben sei. Weshalb wird bei David [der Ausdruck] "legen" und bei Joab [der Ausdruck] "sterben" gebraucht? — David hinterliess einen Sohn, daher wird bei ihm [der Ausdruck] "legen", Joab hinterliess druck] "sterben" gebraucht. -- Hinterliess Joab denn keinen Sohn, es heisst ja:207 Und von den Söhnen Joabs: Obadja, der Sohn Jehiéls!? — Vielmehr, David hinterliess einen Sohn seinesgleichen, daher wird bei ihm [der Ausdruck] "legen", Joab hinterliess

keinen Sohn seinesgleichen, daher wird bei ihm [der Ausdruck] "sterben" gebraucht. R. Pinhas b. Hama trug vor: Schlimmer ist die Armut im Haus eines Menschen als fünfzig Plagen, denn es heisst: **Erbarmt cuch mein, erbarmt cuch mein, ihr Freunde, denn getroffen hat mich die Hand Gottes. Und sie erwiderten ihm:209 Hüte dich, wende dich nicht zum Frevel, denn durch diesen wirst du Armut wählen.

R. Pinhas b. Hama trug vor: Wenn jemand einen Kranken in seinem Haus hat, so gehe er zu einem Weisen, dass er für ihn um Erbarmen flehe, denn es heisst: "Des Königs Grimm gleicht Todesboten, ein weiser Mann aber besänftigt ihn.

DIE REGEL HIERBEI IST: WER BEI DER ERBSCHAFT VORGEHT, DESSEN NACHKOM-MEN GEHEN AUCH VOR; DER VATER GEHT ALLEN SEINEN NACHKOMMEN VOR. Rami b. Hama fragte: Wer geht von Vater des Vaters und Bruder des Vaters, zum Beispiel Abraham und Jišmâél beim Vermögen Ésavs, dem anderen vor? Raba erwiderte: Komm und höre: Der Vater geht allen seinen Nachkommen vor. — Und Rami b. Hama"!? —

204. Um die Leidtragenden zu trösten. 208. Ij. 19,21. 209. Ib. 36,21.

205. Jer. 22,10. 210. Pr. 16,14.

206. iReg. 11,21. 207. Ezr. 8,9. .. 211. Dies wird ja ausdrücklich in Wegen seines Schartsinns dachte er nicht

Rami b. Hama fragte: Wer geht von Vater des Vaters und seinem Bruder, zum Beispiel Abraham und Jâqob beim Vermögen Esays, dem anderen vor? Raba erwiderte: Komm und höre: Der Vater geht allen seinen Nachkommen vor. Und Rami b. Hama !? Seinen Nachkommen, nicht aber den Nachkommen seines Sohns. אביהן שהיה 'עם יוצאי מצרים וחלקי עם אחיי ש Dies ist auch einleuchtend, denn er lehrt: die Regel hierbei ist: wer bei der Erbschaft vorgeht, dessen Nachkommen gehen auch vor. Wenn Jighaq' vorhanden wäre, Tichaq nicht vorhanden ist, geht Jâqob" vor; schliesse hieraus.

THE TÖCHTER ÇELOPHHADS' ERHIEL-TEN DREI ANTEILE VOM ERBBESITZ": Auszüglern aus Micrajim gehörte, UND DEN ANTEIL, DEN DIESER MIT SEINEN Brüdern am Vermögen Hephers"hat-TE, UND ZWAR WAREN ES ZWEI ANTEILE, DA ER ERSTGEBORENER WAR.

חורפיה לא עיין בה: בעי רמי כר חמא אכי האב 'ואחיו כגון אברהם וינקב בנכסי עשו איזה מהן קודם אמר רכא תא שמע האכ קודם לכל יוצאי יריכו ורמי בר חמא "יוצאי יריכו שלו ולא יוצאי יריכו של בנו הכי נמי מסתכרא"דקתני זה הכלל כל הקודם בנחלה יוצאי יריכו קודמין ואילו איתיה ליצחק יצחק קודם השתא נמי דליתיה יצחק יעקב קודם שמע מינה:

וון השנות צלפחד נטלו שלשה חלקים בנחלה חלק

• בנכסי חפר ושהיה בכור 'נוטל שני חלקים: גמרא. תנן כמאן דאמר ליוצאי מצרים נתחלקה הארץ דתניא רבי יאשיה אומר ליוצאי מצרים יייי נתחלקה הארץ שנאמר לשמות משות אבתם ינחלו würde er vorgegangen sein, wenn aber הארץ "בנחלה הארץ "בנחלה תחלק הארץ "בנחלה שלא מה אני מקיים לאלה תחלק הארץ לאלה כאלה להוציא את הטפלים רבי יונתן אומר לבאי הארץ נתחלקה הארץ שנאמר לאלה תחלק הארץ "בנחלה "אלא מה אני מקיים לשמות מטות אכותם ינהלו משונה נחלה זו מכל נחלות שבעולם שכל נחלות שבעולם חיין יורשין מתים וכאן מתים DEN ANTEIL HERES VATERS, DER ZU DEN 20 מכל נחלות שבעולם יורשין חיין אמר רבי אמשול לך משל למה הדבר

> M 98 אמר לך M 97 אמר לן M 96 ותו לא M 2 99 M מדקתני סיפא זה M 1 ליתא 1 + M 4 M - 3מיוצאי ה M המה א בנחלה 7 M אר.

GEMARA. Unsre Mišnah stimmt also überein mit demjenigen, welcher sagt, das Land wurde an die Auszügler aus Micrajim"verteilt, denn es wird gelehrt: R. Jošija sagte, das Land wurde an die Auszügler aus Miçrajim verteilt, denn es heisst: "Nach den Namen ihrer väterlichen Stämme sollen sie erben; wie aber halte ich aufrecht [die Worte]: 223 an diese 224 ist das Land erblich zu verteilen? - an diese, gleich diesen; dies schliesst die Minderjährigen aus. R. Jonathan sagt, das Land wurde an die Einzügler in das Land verteilt, denn es heisst: an diese ist das Land erblich zu verteilen; wie aber halte ich aufrecht [die Worte]: nach den Namen ihrer väterlichen Stämme sollen sie erben²²⁷? — diese Erbschaft ist anders als alle anderen Erbschaften der Welt: bei allen Erbschaften der Welt beerben die Lebenden die Toten, hierbei aber beerbten die Toten die Lebenden²²⁸. Rabbi sprach: Ich will dir ein Gleichnis sagen, womit dies zu

212. Er wollte ganz etwas anderes fragen, wahrscheinl. die weiter folgende Frage. 214. An Stelle des Vaters tritt der Grossvater, u. nach unsrer Mišnah müsste er allen seinen Nachkommen vorgehen. 215. Der Vater des Erblassers. 216. Der Bruder des Erblassers. 218. Bei der Verteilung des Jisraéllands durch Jehošuâ. den er als Erbe erhalten hätte. 220. Ihr Vater Çelophhad. 221. Nach Stand u. Verhältnis der Familien beim Auszug aus Miçrajim wurde das Land bei der Besitznahme desselben an ihre Nachkommen verteilt; bei der Verteilung erhielten 10 Brüder zusammen ebensoviel wie ein einzelner Sohn, da das Land den Auszüglern verheissen wurde u. ihre Nachkommen es als Erbschaft erhielten. 222. Num. 223. Ib. V. 53. 224. Diese Worte beziehen sich auf die Einzügler. 225. Die beim Auszug aus Miçrajim weniger als 20 Jahre alt waren; diese erhielten keinen Anteil für sich. 226. Jeder der Einzügler erhielt seinen ihm gehörenden Anteil u. galt nicht als Erbe seines Vaters. 227. Wonach man sich bei der Verteilung nach ihren Vätern richtete. 228. Die Einzügler erhielten zwar

יש לו בן אחד ואחד "יש לו שני בנים והלכו לנורן זה "שיש לו בן אחד "נוטל חלק אחד וזה "שיש לו שני בנים"נוטל שני חלקים ומחזירין אצל"אבי אביהן הומר שמעון "בן אלעזר אומר nen Sohn hat, einen Teil, und der zwei לאלו ולאלו"נתחלקה הארין כדי לקיים שני מקראות כסוגה הללו הא כיצד היה מיוצאי מצרים "נוטל חלקו" עם יוצאי מצרים היה מכאי הארץ "נומל חלקו עם כאי הארין מכאן ומכאן"נוטל חלקו מכאן ומכאן מרגלים יהושינ וכלב נטלו חלקם מתלוננים ועדת קרח לא ne verteilt, um diese beiden Schriftverse היה להם חלק בארץ הבנים נטלו כזכות אכי אכיהן ובזכות אבי אמותיהן "מאי משמעא דהאי לשמות 26.55 מטות אבתם ביוצאי מצרים כתיב דלמא לשבטים קאמר"לה דבתיב ונתתי אתה לכם מורשה אני ה' 6.6.8 ירושה היא לכם מאכותיכם "וליוצאי מצרים קאמר Einzüglern" in das Land, so erhielt er sei-להו: סימן לרב צלפחד ויוסף איכפל מנשה יחשב: אמר ליה רב פפא לאביי בשלמא למאן דאמר ליוצאי מצרים נתחלקה הארין היינו דכתיב" לרב 26.54 "תרבה נחלתו ולמעם תמעים נחלתו אלא למאן Fol.118 20 דאמר לבאי הארץ מאי לרב "תרבו נחלתו קשיא: ואמר ליה רב פפא לאביי בשלמא למאן דאמר M 11 שהיה M 10 אחד היה לו | M 9 שהיה M 8 נטל B 12 – אבי B 13 – אבי P 14 בתחלק M 18 ביוצאי M 17 היה M 16 בכאי M 15

אמר מר לשמות מטות אבותם ינחלו | 19 M להו 🕂

יליוצאי...להו אבין רב למעם אלא – M 20 בין רב למעם אלא – M 20

P 22 תרכו 12 א תרבה. M ומאי למעם קשיא.

דומה לשני אחץ כהנים שהיו בעיר אחת 'לאחד

vergleichen ist. Zwei Priesterbrüder sind in einer Stadt, einer hat einen Sohn und der andere hat zwei Söhne; wenn diese zur Tenne gehen, so erhält derjenige, der ei-Söhne hat, zwei Teile; später aber bringen sie alles zum Vater ihres Vaters ound teilen gleichmässig. R. Šimôn b. Eleâzar sagt, das Land wurde an diese und an jeaufrecht zu erhalten; und zwar, gehörte einer zu den Auszüglern aus Miçrajim, so erhielt er seinen Anteil mit den Auszüglern aus Micrajim, gehörte einer zu den nen Anteil mit den Einzüglern in das Land, und gehörte einer zu diesen und zu jenen 335, so erhielt er seinen Anteil mit diesen und mit jenen. Der Kundschafter" Anteil erhielten Jehošuâ und Kaleb. Die Murrenden sund die Rotte Qorahs hatten keinen Anteil am Land; ihre Söhne aber erhielten einen durch das Verdienst der Väter ihrer Väter und der Väter ihrer Mütter. — Woher ist es erwiesen, dass [die Worte]: nach den Namen ihrer väterlichen Stämme, sich auf die Auszügler aus Mic-

rajim beziehen, vielleicht sagte er es zu den Stämmen²³⁷!? Es heisst: 238 Ich will es euch zum Erbbesitz geben, ich der Herr; es ist euer von euren Vätern stammender Erbbesitz; und dies sagte er zu den Auszüglern aus Micrajim.

R. Papa sprach zu Abajje: Einleuchtend ist nach demjenigen, welcher sagt, das Land wurde an die Auszügler aus Micrajim verteilt, der Schriftvers:20 Dem, der zahlreich ist, sollt ihr ausgedehnten Erbbesitz geben, und dem, der gering ist, sollt ihr einen kleinen Erbbesitz geben; welchen Sinn aber haben die Worte: dem, der zahlreich ist, sollt ihr ausgedehnten Erbbesitz geben, nach demjenigen, welcher sagt, das Land wurde an die Einzügler ins Land verteilt⁴⁰? — Dies ist ein Einwand.

Ferner sprach R. Papa zu Abajje: Einleuchtend ist es nach demjenigen, welcher ihre eignen Anteile, jedoch nach Verhältnis der Auszügler; die Anteile gingen in den Besitz der Auszügler, ihrer verstorbenen Väter, über, an diese wurden sie gleichmässig verteilt, u. gemäss dieser Verteilung erhielten sie die Einzügler zurück. 229. Um die priesterl. Abgaben zu erheben. alles an seine beiden Söhne gleichmässig verteilt. 231. Seine Kinder, die beim Auszug noch nicht geboren u. beim Einzug noch unmündig waren, erhielten den Anteil ihres Vaters; die grossjährigen Aus-232. Wenn sein Vater noch in Miçrajim gestorben zügler selber lebten beim Einzug nicht mehr. u. er selber beim Auszug unmündig war. 233. Wenn der Vater beim Auszug u. die Kinder beim Einzug grossjährig waren, so erhielten die Kinder Anteile für sich u. auch einen Anteil als Erben ihres 234. Cf. Num. Kap. 13. 235. Cf. ib. Kap. 14. 236. Cf. ib. Kap. 16. den 12 Stämmen Jisraéls. 238. Ex. 6,8. 239. Num. 26,54. 240. Die W.e zahlreich u. gering werden auf den Stand zur Zeit des Auszugs aus Micrajim bezogen.

sagt, das Land wurde an die Auszügler aus Migrajim verteilt, dass die Töchter Celophhads gcklagt haben, weshalb aber klagten sie nach demjenigen, welcher sagt, das Land wurde an die Einzügler in das Land verteilt, er war ja nicht da, wieso sollte er erhalten !? Wegen der Rückgabe und der Beteiligung an den Gütern Hephers". Einleuchtend ist es nach demjenigen, welcher sagt, das Land wur- יי קרא הא כתביה קרא אהני לא כתביה קרא דצווח ולא אהני לא כתביה קרא de an die Auszügler aus Migrajim verteilt, dass die Söhne Josephs klagten, wie es heisst: "da sprachen die Sohne Josephs", weshalb aber klagten sie nach demjeni-Einzügler in das Land verteilt, sie erhielten ja alle "!? Wegen der Unmündigen', die bei ihnen zahlreich waren. Abajje sagte: Hieraus ist zu entnehmen, dass unter ihnen keiner war, der nichts erhalten hätte, denn wenn man sagen wollte, dass unter ihnen jemand war, der nichts erhalten hatte, so würde er ja ebenfalls geklagt haben. Wolltest du erwidern, er habe auch geklagt, jedoch habe es 40 die Schrift nur von denen mitgeteilt, bei welchen es

ליוצאי מצרים "היינו דקא צווחן בנות צלפחד אלא למאן דאמר לבאי הארין אמאי צווחן הא ליתיה דלשקול אלא לחזרה ולימול בנכסי חפר בשלמא למאן דאמר ליוצאי מצרים' היינו דקא צווהן בני אוושיניוסף דכתיב וידברו בני יוסף אלא למאן דאמר לבאי הארץ מאי קא צווחי בולהו שקול משום מפלים רחוו נפישי לחו: אמר אביי שמע מינה לא הוה חד דלא שקיל דאי סלקא דעתך הוה חד דלא שקיל איבעי ליה למצווח וכי תימא דצווח ואהני בני יוסף "דצווח ולא אהני וכתבינהו קרא התם התם 986978 עצה שובה קא משמע לן דאיבעי ליה לאיניש Bh.280 מעינא בישא "והיינו דקאמר להו יהושע מעינא בישא להיינו באמר להו יהושע ס דכתיב ויאמר אליהם יהושע אם עם רב אתה עלה Jok.17.15 gen, welcher sagt, das Land wurde an die נינרים ביערים עצמכם לך היערה אמר "להו לכו והחבאו עצמכם ביערים כי שלא תשלום בכם עין רע" אמרו ליה" אגן מזרעא Snt. 361 ביוסף"דלא שלמא ביה עינא בישא דכתיב בן פרת יוסף בן פרת עלי עין ואמר רבי אבהו אל תקרי עלי עין אלא עולי עין רבי יוסי ברבי חנינא אמר לא הוה להו דשקול M 25 א לא הוה להו דשקול + M 24 או 26 ליחזר ולישקל בנכסי חפר א"ל רוף לאביי בשלמא דנפישי בהו || 17 M + בין למ"ד לי"ם נתחלקה הארץ בין למ"ד לבאי הארץ 28 VM עוחי M 29 והיינו... א להם החביאו עצמכם כדי שלא ישלום בכם M 30 - M 33 " אמר M 32 " אמר P 31 P 31

von Erfolg war, nicht aber von denen, bei welchen es nicht von Erfolg war, so hat es ja die Schrift auch von den Söhnen Josephs mitgeteilt, bei welchen es ebenfalls ohne Erfolg war. - Bei diesen erteilt sie uns damit einen guten Rat, dass sich ein Mensch vor einem bösen Auge inacht nehme, und das ist es, was Jehošuâ zu ihnen sagte; denn es heisst:"Da erwiderte ihnen Jehošuâ: Wenn du zuviel Leute zählst, so ziehe hinauf in den Wald. Er sprach nämlich zu ihnen: Geht, versteckt euch in die Wälder, damit das böse Auge über euch keine Gewalt habe. Sie erwiderten ihm: Wir stammen vom Samen Josephs ab, über den das böse Auge keine Gewalt hat, denn es heisst: "Ein fruchttragendes Reis ist Joseph, ein fruchttragendes Reis an der Quelle fale ajin], und R. Abahu sagte, man lese nicht âle âjin, sondern ôle âjin [das Auge übersteigend]. R. Jose

241. Da dieser zu den Auszüglern gehörte u. auf einen Anteil Anspruch hatte. 242. Einen Anteil; selbst wenn er einen Sohn hinterlassen hätte, würde dieser [als Einzügler] nur seinen Anteil erhalten haben, nicht aber die Erbschaft seines Vaters. 243. Selbst nach der Ansicht, das Land wurde an die Einzügler verteilt, ging es auf die Väter, die Auszügler, über und dann gleichmässig verteilt (ob. S. 1243 Z. 18ff.); die Anteile der Brüder Çelophhads gingen somit auf ihren Vater Hepher über u. wurden an seine Söhne verteilt, u. wenn Ç. einen Sohn hinterlassen hätte, würde er an die Stelle seines Vaters, der ausserdem noch Erstgeborener war, getreten sein. 244. Jos. 17,14. 245. Beim Auszug aus Miçrajim waren sie nicht zahlreicher als die übrigen Stämme u. erhielten auch keinen grösseren Anteil, später aber, beim Einzug in das Jisraélland, waren sie zahlreicher u. der ihnen zugefallene Anteil reichte ihnen nicht aus. 246. Wenn es beim Einzug mehr Personen waren, so erhielten sie auch mehr Anteile. 247. Personen unter 20 Jahren, die keinen Anteil erhielten. 248. Aus dem Umstand, dass die Töchter Çelophhads und 249. Dass sie geklagt haben. der Stamm Joseph klagten. 250. Jos. 17,15. 251. Gen. 49,22.

מהכא וידגו לרב בקרב הארין מה דגים שבים 64.48.16 מכסים עליהם ואין העין שולמת כהם אף זרעו של יוסף אין העין שולטת כהם: מרגלים יהושע וכלב נשלו חלקם מנחני מילי "אמר עולא דאמר קרא אתם אנשים החם מן האנשים החם החושי בן נון וכלב בן יפנה חיו מן האנשים החם המ Gewalt über sie hat, ebenso hat über den מאי היו אילימא חיו ממש והא כתיב"קרא אהרינא ולא נותר מהם איש כי אם כלב כן יפנה ויהושץ 4.26.65 בן נון אלא מאי חיו שחיו בחלקם: מתלוננין ועדת קרח לא היה להן חלק בארין והתניא מרגלים יי מתלונגין ועדת קרח יהושע וכלב נטלו חלקם לא קשיא "מר מקיש מתלוננין למרגלים "מר לא מקיש מתלוננים למרגלים דתניא 'אבינו מת במדבר זה 1773 צלפחד והוא לא היה בתוך העדה"זה עדת מרגלים הנועדים על ה' אלו מתלוגנין"בעדת קרח במשמעו מביש מתלוננין למרגלים "ומר לא מקיש מתלוננין למרגלים "ומר לא מקיש ואמר ליח רב פפא לאביי "מתלונגין למרגלים: ולמאן דמקיש מתלוננין למרגלים "איכפול יהושץ וכלב וירתו לכולה ארין ישראל אמר ליה"מתלוננים שבעדת קרה קאמרינן: ואמר ליה רב פפא לאביי 20 בשלמא למאן דאמר ליוצאי מצרים נתחלקה הארין היינו דבתיב ויפלו חבלי מנשה עשרה שיתא דשיתא 1750 בתי אבות וארבעה דידהו הא עשרה אלא למאן דאמר לבאי הארץ תמניא הוא דהוו שיתא דשיתא

M 36 | אמר עולא ד M 35 | אמר עולא ד M 34

M אחרינא M 38 הא כמאן דמקיש M 37 הא --

מתל למרגי

שלו מרגי M 39

M 42

למירתא \parallel 44 + אנן.

P 41 2 — P 40

יו ד איקפל יו ד M 43

b. Hanina entnimmt dies aus folgendem: Sie mögen sich fischähnlich auf Erden vermehren, wie die Fische im Meer das Wasser bedeckt, so dass das Auge keine Samen Josephs das Auge keine Gewalt.

Der Kundschafter Anteil erhielten Jehošuâ und Kaleb. Woher ist dies erwiesen? Ûla erwiderte: Die Schrift sagt: "Jehošuâ, der Sohn Nuns, und Kaleb, der Sohn Jephunes, lebten allein von allen Männern; was ist nun unter "lebten" zu verstehen, wollte man sagen wörtlich, sie blieben leben, so heisst es ja bereits anblieben ausser Kaleb, dem Sohn Jephunes, und Jehošuâ, dem Sohn Nuns!? Vielmehr ist unter "lebten" zu verstehen, sie lebten mit dem Anteil jener.

Die Murrenden und die Rotte Qoralis hatten keinen Anteil am Land. Es wird ja aber gelehrt: der Kundschafter, der Murrenden und der Rotte Oorahs Anteil erhielten Jehošuâ und Kaleb!? - Das ist kein Widerspruch, denn der eine vergleicht die Murrenden mit den Kundschaftern", und der andere vergleicht nicht die Murrenden mit den Kundschaftern. Es wird

nämlich gelehrt: 256 Unser Vater ist in der Steppe gestorben, das ist Çelophhad; er gehörte jedoch nicht zu der Rotte, das ist die Rotte der Kundschafter; die sich wider den Herrn zusammenrottete, das sind die Murrenden; in der Rotte Qorahs, dem Wortlaut gemäss. Der eine vergleicht also die Murrenden mit den Kundschaftern, und der andere vergleicht nicht die Murrenden mit den Kundschaftern.

1

Ferner sprach R. Papa zu Abajje: Sollten denn nach demjenigen, der die Murrenden mit den Kundschaftern vergleicht, Jehošuâ und Kaleb das ganze Jisraélland geerbt haben!? Dieser erwiderte: wir sprechen von den Murrenden bei der Rotte Qorahs.

Ferner sprach R. Papa zu Abajje: Einleuchtend ist nach demjenigen, welcher sagt, das Land wurde an die Auszügler aus Miçrajim verteilt, der Schriftvers: 258 No entfielen auf Menase zehn Anteile; sechs für die sechs Familienhäupter²⁵⁹ und vier, die sie erhielten, das sind also zehn; nach demjenigen aber, welcher sagt, an die Einzügler in das Land, waren es ja nur acht; sechs für die sechs Familienhäupter und

^{252.} Ib. 48,16. 253. Num. 14,38. hatten, ebenso hatten auch jene einen Anteil. murrte ja in der Steppe. 258. Jos. 17,5. Schriftversen (Jos. 17,1ff.) aufgezählt werden.

^{254.} Ib. 26,65. 255. Wie diese einen Anteil 257. Der grösste Teil des Volks 256. Num. 27,3. 259. Im Stamm Menase, die in den vorangehenden 260. Die Töchter Çelophhads; sie erhielten 2 Teile

vom Erbbesitz ihres Grossvaters Hepher, da ihr Vater Erstgeborener war, u. den Teil, den Ç. als Auszügler erhalten sollte; hinsichtlich des 4. Teils wird weiter erklärt.

zwei, die sie erhielten, das sind also acht "? Nach deiner Auffassung ist ja auch gegen denjenigen, welcher sagt, das Land wurde an die Auszügler aus Miçrajim verteilt, einzuwenden, es waren ja nur neun!? התן להם זו נחלת אביהן בתוך אהי אביהן זו נחלת אביהן Du musst also erklären, sie hatten noch einen Bruder des Vaters, ebenso ist auch nach jenem zu erklären, sie hatten noch zwei Brüder des Vaters. Es wird nämlich gelehrt: Du sollst ihnen geben, das ist der שיב אים חשיב מאי קרא מאי קרא מאי קרא מאי קרא מאי אים ואמר ליה רב פפא לאביי Erbbesitz ihres Vaters; unter den Brudern ihres l'aters, das ist der Erbbesitz des Vaters ihres Vaters; und sollst den Erbbesitz thres Vaters aut sie übergehen lassen, das ist der Erstgeburtsanteil". R. Eliêzer b. Jâ- והתניא זוהתניא אבי אביהם ובזכות אבי אמותיהן והתניא qob sagt, sie erhielten auch den Anteil des Bruders ihres Vaters, denn es heisst: du sollst ihnen geben". Und nach demjenigen, welcher sagt, sie hatten zwei Brüder ihres Vaters, ist dies aus [den Worten] Besitz der Erbschaft zu entnehmen.

Ferner sprach R. Papa zu Abajje: Wen zählt der Schriftvers auf, zählt er die Familienhäupter, so waren es ja nur sechs²⁰⁷,

und wenn er auch die Angehörigen mitzählt, so waren es ja mehr 268!? - Tatsächlich zählt er die Familienhäupter, nur lehrt er uns, dass die Töchter Çelophhads den Erstgeburtsanteil erhielten, woraus zu entnehmen ist, dass das Jisraélland bereits ersessen war .

Der Meister sagte: Ihre Söhne aber erhielten einen durch das Verdienst der Väter ihrer Väter und der Väter ihrer Mütter. Es wird ja aber gelehrt: durch ihr eignes Verdienst!? - Das ist kein Widerspruch, das eine nach demjenigen, welcher sagt, an die Auszügler aus Micrajim", und das andere nach demjenigen, welcher sagt, an die Einzügler in das Land. Wenn du aber willst, sage ich: beides nach demjenigen, welcher sagt, an die Einzügler in das Land, dennoch besteht hier kein Widerspruch, denn das eine gilt von solchen, die bereits zwanzig [Jahre] alt277 waren, und das andere von solchen, die keine zwanzig [Jahre] alt waren.

Und zwar waren es zwei Anteile, da er Erstgeborener war. Wes-

261. Sie hatten nur 2 Teile, die ihr Vater vom Anteil Hephers erben sollte, zu erhalten (cf. ob. S. 1246 N. 260), Ç. selber gehörte nicht zu den Einzüglern u. hatte keinen Anteil zu erhalten. ihr Vater beerbt haben würde. 263. Num. 27,7. 264. Dies wird aus dem Ausdruck ינבר gefolgert, der auch bei der Erstgeburt (Ex. 13,12) gebraucht wird. 265. Diese Worte sind überflüssig, da es kurz heissen sollte: sie sollen erben. 266. Bei der Aufzählung der 10 Teile Menases. 267. Die Töchter Çelophhads gehörten zum Familienhaupt Hepher. 268. Auch die übrigen Söhne Menases hatten ja Kinder. 269. Sie werden deshalb besonders aufgezählt. 270. Das Land war Eigentum der Jisraéliten noch bevor sie es eroberten, u. Erstgeborene, die einen doppelten Anteil nur von dem erhalten, was der Vater hinterlassen hat, nicht aber von dem, worauf er nur Anspruch hatte, erhielten doppelten Anteil auch von diesem. 271. Wurde das Land verteilt; die Kinder hatten daher selber keinen Anspruch. 272. Beim Einzug in das Land; sie waren daher selber beteiligt.

בתי אבות ותרי דידהו הא תמניא וליטעמיך 'ולמאן דאמר ליוצאי מצרים "נתהלקה הארץ תשקה הוו אלא מאי אית לך למימר חד אחא דאבא הוה להו אחבא נמי תרי אחי דאכא הוה להו דתניא נתן מהופא נתן אכי אכיהן והעברת את נחלת אכיהן להן זו הלק בכורה רבי אליעזר בן יעקב אומר אף חלק אחי אכיהם נטלו שנאמר נתן תתן ולמאן דאמר תרי אחי דאבא הוה להו ההוא מאחוזת נהלה נפקא: בתי אבות קחשיב שיתא הוו אי מפלים קא חשיב Fol.119 טובא הוו לעולם בתי אבות קא חשיב והא קא משמע לן דבנות צלפחד נטלו חלק בכורה אלמא "ארין ישראל מוחזקת היא: "אמר מר והבנים נמלו בזכות עצמן לא קשיא תא כמאן דאמר ליוצאי מצרים"הא כמאן דאמר לבאי הארין ואיבעית אימא תא והא לבאי הארץ ולא קשיא הא"דהוה בן עשרים הא דלא"הוה בן עשרים: ושהיה בכור נוטל

רהן P 47 בתחלקה הא' P 47 להן M 45 M 49 אי טפלים...טובא הוו אי בתי...שיתא הוו לעולם B 48 + קסבר + M 51 אם + M 50 ארין + .'דהוו בר עשר'. M 52

שני חלקים: ואמאי 55מור הוא ואין הבכור נושל 55מו230 בראוי כבמוחזק אמר רב יהודה אמר שמואל ביתדות 12501450 "אוהלין מתיב "רבה רבי יהודה אומר בנות צלפהד Bek.516 "ארבעה חלקים נטלו שנאמר ויפלו חבלי מנשה 17.5 מי שרה אלא אמר "רכה ארץ ישראל מוחזקת היא היא מיתיבי "אמר רבי הידקא שמעון השקמוני היה "לו חבר מתלמידי רבי עקיבא וכך היח "רבי שמעון השקמוני אומר יודע היה משה רבינו שבנות צלפחד יורשות הן אבל לא היה יודע אם נוטלות חלק יו בכורה אם לאו וראויה היתה פרשת נהלות "ליכתב 5,0.8 על ידי משה™אלא שזכו בנות צלפחד ונכתבה על ידן ויודע היה משה רבינו שהמקושש במיתה 18.78 שנאמר "מחלליה מות יומת אבל לא היה יודע באי 51.31.14 שנאמר זו מיתה הוא "ימות וראויה היתה פרשת מקושש \$\$,0.8 ובתבה שנתחייב מקושש ונכתבה ber, dass die Töchter Çelophhads erbbe-על ידו ללמדך שמגלגלים זכות על ידי זכאי וחובה בכונה על ידי חייב ואי סלקא דעתך ארץ ישראל מוחזקת בייני "מאי קא"מסתפקא ליה היא גופה קא"מסתפקא ליה דכתיב ונתתי אתה לכם מורשה אני ה' ירושה 54.6.8 20 היא לכם מאבותיכם או דלמא שמורישין ואינן יורשין ופשמו ליה תרוייהו ירושה לכם מאכותיכם 42.530 ומורישין ואינן יורשין"והיינו דבתיב "תבאמו ותמעמו 15.15 ומורישין בהר נהלתך תביאנו לא נאמר אלא תביאמו "מלמד שמתנבאין ואינן יודעין מה מתנבאין: ותעמדנה 27.2 שמתנבאין לפני משה ולפני "אלעזר הבהן ולפני הנשיאם ובל entweiht, soll sterben, nur wusste er nicht, 2 M אי ראויה היא 2 H 2 א 2 ואהלים 2 M 2 א 3 רב אמר ר' חדקא בנות || B 56 נטלו ד' חלק' || 57 M רבא

M 61 7 - M 60 5 B 59

166 אומר בדבר אתה אומר

+ M 64 מת + M 62 + M 62

P 68 אריינור.

stelltes, und der Erstgeborene erhält ja nicht"vom Inaussichtgestellten wie vom Vorhandenen!? R. Jehuda erwiderte im Namen Semuéls: Von den Pflöcken der Zelte. Rabba wandte ein: R. Jehuda sagt, die Töchter Çelophhads erhielten vier Teile, denn es heisst: Es entfielen auf Menase zehn Anteile ?? Vielmehr, erklärte Rabba, das Jisraélland war bereits ersessen. Man wandte ein: R. Hidqa sagte: Šimôn der Sigmonier war mein Kollege unter den Schülern R. Âqibas, und er sagte folgendes: Unser Meister Mošeh wusste selrechtigt sind, nur wusste er nicht, ob sie auch den Erstgeburtsanteil zu erhalten haben oder nicht. Eigentlich sollte also der Abschnitt von der Erbschaft durch Mošeh geschrieben werden, nur hatten sich die Töchter Çelophhads verdient gemacht, und so wurde er durch sie geschrieben. Ferner wusste Mošeh, dass der Holzsammler. hinzurichten sei, denn es heisst: "Wer ihn durch welche Todesart er hinzurichten sei. Eigentlich sollte also der Abschnitt vom Holzsammler durch Mošeh geschrieben werden, nur hatte sich der Holzsammler mit Schuld beladen, und so wurde er durch ihn geschrieben. Dies lehrt dich, dass man

halb denn, es war ja nur Inaussichtge-

Verdienstliches durch einen Verdienstlichen und Schuld durch einen Schuldigen herbeiführt. Wenn man nun sagen wollte, das Jisraélland war bereits ersessen, so konnte es 28 ihm ja nicht zweifelhaft sein!? - Dies war ihm eben zweifelhaft; es heisst: 20 ich gebe es euch zum Erbbesitz, ich der Herr; ist es ein von euren Vätern herrührender Erbbesitz, oder aber, das sie zurücklassen, aber nicht erben. Man entschied ihm dann beides: es ist euer von euren Vätern herrührender Erbbesitz, und diese hinterliessen es euch und erbten es nicht. Darauf deutet folgender Schriftvers:280 Du wirst sie bringen und auf dem Berg deines Besitztums pflanzen, es heisst nicht: du wirst uns bringen, sondern: du wirst sie bringen; dies lehrt, dass sie weissagten und nicht wussten, was sie weissagten."

M 58

שתכתב

תביאמו

היא

אר ח

36 M מיבעיא M

37 M מכאן M

282 Sie traten vor Mošeh und den Priester Eleâzar und die Fürsten und die ganze

^{273.} Einen doppelten Anteil. 274. Die ihrem Vater in der Steppe gehörten, dh. nur von seinen beweglichen Sachen erhielten sie einen doppelten Anteil, nicht aber von seinem Anteil am Jisraélland. 275. Dieser Schriftvers spricht vom Grundbesitz im Jisraélland. 276. Der den Šabbath durch Holzsammeln schändete; cf. Num. 15,32ff. 277. Ex. 31,14. 278. Ob sie einen doppelten Anteil zu erhalten hatten. 279. Ex. 6,8. 280. Ex. 15,17. 281. Sie gebrauchten die 3. Person, obgleich damals noch nicht verhängt worden war, dass sie selbst in das Land nicht kommen sollen. 282. Num. 27,2.

Geweinde. Ist es denn möglich, dass sie zuerst vor Moseh traten und er ihnen nichts sagen konnte, und dann erst vor die Fürsten und die Gemeinde? Vielmehr wende man den Schriftvers um und lege ilm aus Worte R. Jošijas. Abba-Hanan erklärte im Namen R. Eleâzars: Sie sassen alle im Lehrhaus, und jene traten vor sie alle hin? Worin besteht ihr Streit?

einem Schüler Ehrung in Gegenwart des Lehrers, und nach der anderen Ausicht erweise man nicht. Die Halakha ist, man erweise wol. Die Halakha ist, man erweise nicht. Die beiden Halakhas widerspre- 15 chen ja einander!? Das ist kein Widerspruch, das eine, wenn ihm der Lehrer Ehrung erweist, und das andere, wenn ihm der Lehrer keine Ehrung erweist.

Es wird gelehrt: Die Töchter Çeloph-20 hads waren weise, in der Deduktion kundig und fromm. Sie waren weise, denn sie sprachen zur geeigneten Zeit. R. Semuél b. R. Jichaq sagte nämlich: Unser Meister Mošeh sass dann und trug vor über den Abschnitt von der Leviratsehe, denn es heisst: wenn Brüder beisammen wohnen; da sprachen sie zu ihm: Gelten wir als Söhne, so gib uns den Erbbesitz gleich einem Sohn, wenn aber nicht, so soll an unsrer Mutter die Leviratsehe voll-

העדה אפשר עמדו לפני משה "ולא אמרו להן דבר ועמדו לפני הנשיאים וכל העדה אלא כרס המקרא ודרשהו דברי רבי יאשיה אבא הגן אמר משום רבי אליעזר בבית המדרש היו יושבין והלכו ועמדו להן לפני כולן במאי קמיפלגי מר סבר הולקין 301.401 כבוד לתלמיד במקום הרב ומר סבר אין חולקין וחלבתא חולקין וחלבתא אין חולקין קשיא הלכתא אחלכתא הלכתא אחלכתא לא קשיא הא דפליג ליה רביה יקרא הא דלא פליג ליה רביה יקרא: Nach der einen Ansicht erweise man יי צדקניות הן דרשניות הן דרשניות הן צדקניות עלפחד הכמות הן דרשניות הן "הן"חכמות"הן שלפי שעה דברו"דאמר רבי שמואל בר רב יצחק"מלמד שהיה משה רבינו יושב ודורש סברשת יבמין "שנאמר כי ישבו אחים יחדו אמרו מרו אמרו אמרו לו אם כבן אנו "חשובין תנה לנו נהלה כבן אם משפטן משה את משפטן מיד ויקרב משה את משפטן לפני ה' דרשניות הן שהיו אומרות אילו היה"בן לא דכרנו והתניא בת אמר רבי ירמיה סמי מכאן בת אביי אמר "אפילו היה בת לבן לא דברנו צדקניות "הן שלא נישאו אלא להנון להן: "תני רבי אליעזר בן יעקב אפילו קטנה שבהן לא נשאת פהותה מארבעים שנה איני והא אמר רב הסדא ניסת פחותה מבת עשרים יולדת עד ששים בת עשרים יולדת עד ארבעים "בת ארבעים שוב אינה יולדת אמר להם כלום ולפני הנשיאים ולא M - Cr. + B 69 אמרו כלום סרס - 10 M אלעזר - 17 M כולם לפני משה M 73 בכוד לתלמיד במקום הרב + M 72 P 76 אהלכ' B 74 חכמניות 75 M היו P 76 --

אותו היום היה M 78 שנאמר...

יחדו M 79 נירש כבן M 80 שאלמלא M 79 יחדו

לו M 82 לא תוסמי ש 3 M אר אלעזר + M אר אלעזר

ב"י אפי׳ פחותה שבהן או 84 מכאן ואילך אינה.

zogen werden. Hierauf: "Da brachte Mošch ihre Rechtssache vor den Herrn. Sie waren in der Deduktion kundig, denn sie sprachen: Wenn er einen Sohn hätte, würden wir nicht gesprochen haben²⁸⁰. — Es wird ja aber gelehrt: eine Tochter!? R. Jirmeja erwiderte: Streiche [die Lehre von der] Tochter. Abajje erklärte: Selbst wenn er eine Tochter von einem Sohn hinterlassen hätte, würden wir nicht gesprochen haben. Sie waren fromm, denn sie verheirateten sich nur an solche, die ihrer würdig waren.

R. Eliêzer b. Jaqob lehrte: Selbst die Jüngste unter ihnen heiratete nicht unter vierzig Jahren." Dem ist ja aber nicht so, R. Hisda sagte doch, dass wenn ein [Weib] unter zwanzig Jahren heiratet, es bis sechzig gebäre, wenn mit zwanzig, es bis vierzig gebäre, und wenn mit vierzig, es nicht mehr gebäre 294? - Vielmehr, da sie fromm

Talmud Bd. VI

^{283.} Sie traten vor Mošeh, vorher waren sie bereits vor Eleâzar usw. der, sondern vor alle gleichzeitig. 285. Sie traten daher vor die Gemeinde in Gegenwart Mošes. 286. Er ist also damit einverstanden. 287. Dt. 25,5. 288. Num. 27,5. wussten, wie sie ihre Ansprüche zu begründen haben. 290. Da sie auf einen würdigen Mann 291. Sie durften daher nicht so lange warten.

אלא מתוך שצדקניות "הן נעשה להן נם כיוכבד דכתיב וילך איש מבית לוי ויקה את בת לוי 12.1 אפשר בת מאה ושלשים שנה"וקרא לה בת דאמר Fol.120 רבי חמא כר הנינא"זו יוכבד שהורתה בדרך ונולדה 1230 אשת.26.59 בין החומות דכתיב אשר ילדה אותה ללוי במצרים sie "Tochter", wo sie dann schon hundert-לידתה במצרים והורתה שלא במצרים ואמאי "קרו לה בת אמר רב יהודה בר "זבינא מלמד שנולדו בה סימני נערות נתעדן הכשר נתפשמו הקמטין וחזר היופי למקומו ויקח ויחזור מיבעי ליה אמר יו רב יהודה בר"זבינא מלמד שעשה לה מעשה לקוחין הושיבה באפריון "ואהרן ומרים משוררין לפניה ומלאכי שרת אומרים אם הבנים שמחה לחלן מנאן שנאוש הכתוב דרך גדולתן וכאן ™דרך הכמתן מסייעא ליה "לרבי אמי דאמר רבי אמי בישיבה הלך אחר חכמה יוהוא דמפלינ Dies lehrt, dass sich bei ihr Merkmale der בחכמה"והוא דמפליג בזקנה: תנא דבי רכי ישמעאל בנות צלפחד "שקולות היו שנאמר ותהיינה הויה וו-26.00 אחת לכולן: אמר רב יהודה אמר שמואל בנות צלפחד הותרו להנשא לכל "חשכטים שנאמר 'לטוב 6.66 אד מקיים אלא מה אני מקיים אד מרינה לנשים אלא מה אני מקיים אד 20 R. Jehuda b. Zebina erwiderte: Dies lehrt, למשפחת מטה אביהם תהיינה לנשים עצה טובה השיאן הכתוב שלא ינשאו אלא להגון להן מותיב B 87 | קרי | M 86 | יוכ׳ הורתה בדרך ולידתה | M 85 M SS והיו מוליכין אותה מכית אביה לבית בעלה ואחרן ומרים מרקדין לפניהם ומלאכי השרת m 1 = P | 91 בי רב אמי דא' רב m M | 90 מנאן הכתוב א

בולן שני. M 93 מי שירצו שני. + M 92

waren, so geschah ihnen ein Wunder wie der Jokhebed". Es heisst nämlich: "Da ging ein Mann aus dem Haus Levis und heiratete die Tochter Levis; wieso nennt er unddreissig Jahre alt war, denn R. Hama b. Hanina sagte, es sei Jokhebed gewesen, die auf dem Weg "konzipirt und zwischen den Mauern geboren wurde, denn es heisst: "die Levi in Migrajim geboren ward, nur ihre Geburt war in Miçrajim" erfolgt, ihre Konzeption aber erfolgte ausserhalb Miçrajims; wieso nennt er sie nun "Tochter"!? R. Jehuda b. Zebina erklärte: Jugend einstellten; das Fleisch wurde geschmeidig, die Runzeln wurden glatt, und die Schönheit trat wieder ein. Er nahm; es sollte doch heissen: er nahm wieder"!? dass er mit ihr nach Art einer erstmaligen Heirat verfuhr; er setzte sie auf eine Sänfte und Ahron und Mirjam sangen vor ihr und die Dienstengel sprachen:28Die Mutter der Kinder freut sich. Dort 2004 zählt sie die Schrift nach ihrem Alter und da 300 nach ihrer Weisheit. Dies ist eine Stütze

für R. Ami, denn R. Ami sagte: Bei einer Sitzung³⁰¹richte man sich nach der Weisheit³⁰² und beim Gastmahl303 richte man sich nach dem Alter. R. Aši sagte: Dies nur, wenn er in der Weisheit ausgezeichnet ist; dies nur, wenn er durch Alter ausgezeichnet ist.

In der Schule R. Jišmâéls wurde gelehrt: Die Töchter Celophhads waren einander gleich, denn es heisst:304sie waren, ein sein für alle.

R. Jehuda sagte im Namen Semuéls: Die Töchter Çelophhads durften Männer aus jedem beliebigen Stamm heiraten, denn es heisst:305 Sie mögen sich verheiraten, mit wem es ihnen gefällt; wie aber halte ich aufrecht [den Schriftvers]: nur müssen sie sich an einen Angehörigen ihres väterlichen Stamms verheiraten? - die Schrift gab ihnen einen guten Rat, nur solche zu heiraten, die ihrer würdig³⁰⁰waren. Rabba wandte ein:³⁰⁷Sprich zu ih-

^{292.} Der Mutter Mošes, die, wie weiter erklärt wird, ihn im Alter von 130 Jahren gebar. 294. Beim Einzug Jâqobs in Miçrajim. 295. Num. 26,59. 296. Mošeh war beim Auszug der Jisraéliten aus Miçrajim, wo sie sich 210 Jahre aufhielten, 80 Jahre alt. u. Mirjam, die Geschwister Mošes, waren viel älter als dieser, demnach hatte ihr Mann sie nicht dann geheiratet, sondern wieder geheiratet, nachdem er sich wegen der Verordnung Pareôs, die männlichen jisraélit. Kinder umzubringen, von ihr getrennt hatte. 298. Ps. 113,9. 299. In der Schriftstelle, wo von der Verheiratung der Töchter Çelophhads berichtet wird; Num. 36,11. 300. Wo von ihrer 301. Zu Gericht od. sonst einer gelehrten Versammlung. Rechtssache berichtet wird; Num. 27,1. 303. Eigentl. Lagerung; die Mahlzeiten wurden in 302. Der Weise geht dem Aeltesten vor. halbliegender Stellung, auf die Seite gelehnt, eingenommen. 304. Num. 36,11. 305. Ib. V. 6. 306. Dies war aber kein Gebot. 307. Lev. 22,3.

- 7, ar denen, die am Berg Sinaj gestanden haben; Tream Generationen, das sind die kommenden Generationen. Wenn dies den Vätern gesagt wurde, wozu den Söhnen, und wenn dies den Söhnen gesagt wurde, wozu den Vätern? Weil manches den Vätern anbefohlen wurde und nicht den Söhnen, und manches den Söhnen und nicht den Vätern. Für die Väter heisst es: und le Gebote hingegen wurden den Söhnen anbefohlen! Es ist also manches vorhanden, was nur den Vätern und nicht den Söhnen, und manches, was nur den Söhde. Daher musste es den Vätern besonders und den Söhnen besonders gesagt werden. Hier heisst es also: für die Väter heisst es: und jede Tochter, die zu Erbbeund er selber erklärte es auch: mit Ausnahme der Töchter Çelophhads".

es: und jede Tochter, die zu Erbbesitz gelangt; nur für die Väter und nicht für die

לדורותיכם - 100 M התם נמי יליף זה זה משוחפי חוין הכא Der Meister sagte: Für die Väter heisst ו M לישתוק...ידענא. Söhne, - woher ist dies 313 erwiesen? Raba erwiderte: Die Schrift sagt: 314 Das ist die Sache, diese Sache315 hatte Geltung nur für jene Generation. Rabba der Kleine sprach zu R. Aši: Beim ausserhalb Geschlachteten³¹⁶heisst es ja ebenfalls:³¹⁷das ist die Sache, demnach hatte dies Geltung nur für jene Generation!? — Anders ist es da, wo es heisst:318 für ihre Generationen. — Bei den Stammeshäuptern beisst es ja ebenfalls: 320 das ist die Sache, demnach hatte es Geltung nur für jene Generation!? Dieser erwiderte: Bezüglich dieses Gesetzes ist dies321 durch [das Wort] das von jenem322 u folgern. — Sollte dies auch bezüglich des anderen Gesetzes323durch [das Wort] das von jenem gefolgert werden!?

— Was soll dies; allerdings ist dies bei jenen³²⁴wegen der Wortanalogie³²⁵nötig, hierbei ist dies³²⁰ja aber überhaupt nicht nötig; sollte die Schrift darüber geschwiegen haben,

308. Den Auszüglern aus Miçrajim, die bei der Gesetzgebung zugegen waren. 310. So zBs. alle Gesetze, die nur im Jisraélland stattfinden. 311. Demnach war dies ein Gebot u. nicht 312. Dieses Gesetz hatte Geltung nur für andere Töchter u. nicht für die Töchter nur ein guter Rat. Çelophhads, da aus demselben Schriftvers hervorgeht, dass sie sich auch an jeden anderen nach ihrem Belieben verheiraten durften. 313. Dass dieses Gesetz für die späteren Generationen keine Geltung hat. 315. Diese Worte beziehen sich nicht auf die Töchter Çelophhads, sondern auf den folgenden Schriftvers, der allgemein spricht. 316. Beim Verbot, Opfer ausserhalb der Tempelmauer zu 317. Lev. 17,2. 318. Ib. V. 7. 319. Beim Gesetz von den Gelübden, das Mošeh 321. Dass es auch für die späteren Generationen den Stammeshäuptern vortrug. 320. Num. 30,2. 322. Dem Gesetz vom ausserhalb des Tempels Geschlachteten; bei beiden wird das W. "das" gebraucht, u. wie das eine auch für die späteren Generationen Geltung hat, ebenso hat auch das andere Geltung auch für die späteren Generationen. 323. Des Gesetzes vom Uebergang der Erbschaft. 325. Zur Ver-324. Beim Gesetz vom ausserhalb Geschlachteten u. beim Gesetz von den Gelübden. g'eichung beider Gesetze durch die Wortanalogie. 326. Die Worte: das ist die Sache.

יבר אמר אליהם לאותן העומדין על הר סיני ab.784 לדרתיכם אלו דורות הכאים אם נאמר אבות למה נאמר בנים ואם נאמר בנים למה נאמר אבות מפני שיש באבות מה שאין בבנים ויש בבנים מה שאין משות באבות באבות הוא אומר וו כל בת ירשת נחלה והרבה מצות נצטוו בנים שלא נצטוו אבות הא מפני שיש באכות שאין בכנים ויש בכנים מה שאין באבות הוצרך לומר אבות הוצרך לומר בנים קתני מיהת באבות הוא אומר וכל בת ירשת נחלה הוא מותיב לה והוא מפרק לה לבר מבנות צלפחר: wie- m בוא מותיב לה והוא מפרק לה לבר מבנות צלפחר: wie- m אמר מר באבות הוא אומר וכל בת ירשת נחלה באבות אין בבנים לא מאי משמע אמר "רבא אמר פרש זה הדבר דבר זה"לא יהא נוהג אלא בדור זה משר ליה רבה זוטי לרב אשי אלא מעתה זה הדבר nen und nicht den Vätern anbefohlen wur- יידשחושי חוץ הכי גמי דלא יהא גוהג אלא בדור איי דשחושי חוץ הכי גמי דלא יהא ישי זה שאני התם דכתיב" לדרתם זה הדבר דראשי Col.b ממות הכי נמי דלא יהא נוהג אלא בדור זה אמר אמר את המשות הכי נמי דלא יהא נוהג אלא בדור זה אמר ליה"ההוא יליף זה זה מהתם האי גמי ליליף זה יוה מהתם האי מאי בשלמא התם איצטריך לנזרה שות הכא למאי איצמריך לשתוק קרא מיניה ואנא 20 Er erhob diesen Einwand שות הכא למאי איצמריך לשתוק קרא ארב בר M 96 שיש אומר לד שיש M 95 שילא 70 M אינו נוהג 98 M דשוחשי

ידענא מאי גזירה שות דתניא נאמר כאן זה הדבר 180.76 'ונאמר להלן זה הדבר מה 'באן אהרן ובניו ובל 1912 ישראל אך להלן אהרן ובניו וכל ישראל ומה 'להלן ראשי המטות את 'כאן ראשי המטות: מה 'באן אהרן ובניו וכל ישראל את 'להלן אחרן ובניו וכל ישראל למאי הלכתא אמר רב אהא בר יעקב לומר שהפרת נדרים בשלשה הדיומות והא ראשי המטות כתיב ביה כדאמר רב חסדא אמר 1866 רבי יוחנן ביחיד מומחה הכא גמי ביחיד מומחה יונות יומה 'להלן ראשי המטות אה 'כאן ראשי המטות Stammeshäupter. למאי הלכתא אמר רב ששת לומר שיש שאלה בהקדש ולבית שמאי דאמרי אין שאלה בהקדש יייים דתנן כית שמאי אומרים הקדש מעות הקדש וכית בית חלל אומרים אינו הקדש האי זה וזה מאי עבדי ליה שוחם הוא מישום ליה על השוחם הוא זוה הדבר "דשחוםי הוין "מיבעי ליה על השוחם הוא זוה מוני צiehung ist dies™von Bedeutung? R. Aha הייב ואינו חייב על המולק זה הדבר דראשי המטות "להכם מתיר ואין בעל מתיר בעל מפר ואין חכם יוויייי מפר ולבית שמאי דלית להו גזרה שות הפרת נדרים + B 4 + Fורות הוא + B 2ם M - מה...להלן 7 M אמר. P דאמר M כדאמר M 10 אמר מר M 9 אמר M 8

ביבעי ליה. + B 12

und ich würde es selber gewusst haben. — Was ist dies für eine Wortanalogie? Es wird gelehrt: Da heisst es: das ist die Sache, und dort heisst es: das ist die 5 Sache, wie es dort Ahron, seine Söhne und ganz Jisraél sind , ebenso sind es auch hier Ahron, seine Söhne und ganz Jisraél; und wie es hier die Stammeshäupter sind", ebenso sind es auch dort die

Der Meister sagte: Wie es dort Ahron, seine Söhne und ganz Jisraél sind, ebenso sind es auch hier Ahron, seine Söhne und ganz Jisraél. In welcher Beb. Jâqob erwiderte: Dies besagt, dass die Auflösung von Gelübden durch drei Laien erfolgen könne. – Hierbei wird ja aber von den Stammeshäuptern gesprochen"!?

Wie R. Hisda im Namen R. Johanans erklärt hat: ein einzelner, wenn er approbirt ist, ebenso ist auch hier zu erklären, ein einzelner, wenn er approbirt ist. —«Und

wie es hier die Stammeshäupter sind, ebenso sind es auch dort die Stammeshäupter.» In welcher Beziehung ist dies von Bedeutung? R. Sešeth erwiderte: Dies besagt, dass es bei der Weihung eine Annullirung 337 gebe. — Wofür aber verwendet die Schule Sammajs, welche sagt, es gebe beim Geheiligten keine Annullirung, [das Wort] das 182? Es wird nämlich gelehrt: Die Schule Sammajs sagt, die irrtümliche Weihung gelte als Weihung, und die Schule Hillels sagt, sie gelte nicht als Weihung. — [Die Worte:] das ist die Sache, beim ausserhalb Geschlachteten deuten darauf, dass nur das Schlachten strafbar ist, nicht aber das Genickabdrehen³³⁹; und [die Worte:] dies ist die Sache; bei den Stammeshäuptern deuten darauf, dass nur ein Gelehrter erlauben³⁴⁰könne, nicht aber der Ehemann³⁴, dass nur der Ehemann auflösen könne, nicht aber ein Gelehrter. - Woher entnimmt die Schule Sammajs, die von dieser [Folgerung durch] Wortanalogie nichts hält, dass die Auflösung von Gelübden durch drei Laien erfolgen

5"2 M 11

327. Dass dieses Gesetz auch für die zukünftigen Generationen Geltung hat. 328. Beim Gesetz von den Gelübden. 329. Beim Gesetz vom ausserhalb Geschlachteten. 330. Für die dieses Gesetz bestimmt ist; cf. Lev. 17,2. 331. Die bei diesem Gesetz genannt werden; cf. Num. 30,2. 332. Die Nennung von Ahron, seinen Söhnen u. ganz Jisraél beim Gesetz von den Gelübden. sind hierfür keine approbirten Richter erforderlich. 334. Diesen entsprechen nur approbirte Richter. 335. Ein approbirter Richter kann auch allein Gelübde auflösen. 336. Die Nennung der Stammeshäupter bei den heiligen Opfern. 337. Wenn jemand etwas dem Heiligtum geweiht hat u. ein dringender Grund zur Annullirung der Weihung vorliegt, so kann dies durch den Gelehrten erfolgen. 338. Aus diesem bei beiden Gesetzen (vom ausserhalb Geschlachteten u. von den Gelübden) gebrauchte Wort wird oben gefolgert, dass diese Gesetze einander gleichen, u. nach der Schule S.s ist dies nicht der 339. Wie dies beim als Opfer dargebrachten Geflügel der Fall ist; cf. Lev. 1,15. 341. Wenn seine Frau etwas gelobt hat, so kann er zwar was einem durch Gelübde verboten ist. das Gelübde sofort rückwirkend auflösen, nicht aber die Uebertretung erlauben.

könne? Dies entnimmt sie aus folgen der Lehre: Und Mesch sagte den Jisraeliten du Fest etten des Herrn. R. Jose der Galiläer erklärte, nur die Festzeiten des Herrn sind ihnen gesagt worden, nicht aber der Sabbath der Schöpfung ; Ben-Azaj erklärte, die Festtage des Herrn sind ihnen gesagt worden, nicht aber ist ihnen die Autlösung von Gelübden gesagt worden.

R. Jose b. Nathan studirte diese Lehre und wusste sie nicht zu erklären. Da ging er zu R. Seseth in Nehardea und traf ihn nicht; hieraut folgte er ihm nach Was heisst: die Festtage des Herrn sind ihnen gesagt worden, der Sabbath der Schöpfung ist ihnen nicht gesagt worden? Dieser erwiderte: Die Festtage des Herrn den, der Sabbath der Schöpfung braucht durch das Gericht nicht geweiht zu werden. Man könnte nämlich glauben, dass er, da er neben den Festtagen genannt wird, gleich den Festtagen der Weihung bedarf, so lehrt er uns. Was heisst: die Festtage des Herrn sind ihnen ge-

בשלשה הדיוטות מנא להו נפקא להו מדתניא וידבר משה את מעדי ה' אל בני ישראל רבי יוםי הגלילי אומר מועדי ה' נאמרו שבת בראשית לא נאמרה Fol.12 בן עואי אומר מועדי ה' נאמרו הפרת נדרים לא נאמרה: "רבי יוסי בר נתן גמיר לה להא מתניתא ולא ידע ליה לפרושה אזל בתריה דרב ששת לנהרדעא ולא אשבחיה אזל בתריה למחוזא אשבחיה אמר ליה מאי מועדי ה' נאמרו שבת בראשית לא נאמרה אמר ליה מועדי ה' צריכין קידוש בית דין שבת בראשית אינה צריכה קידוש בית דין כלקא ייו דעתך אמינא הואיל 'וכתיבין גבי מועדות תיבעי קידוש בית דין במועדות קא משמע לן מאי מועדי ה' נאמרו הפרת נדרים לא נאמרה מועדי ה' צריכין מומחץ הפרת נדרים אינה צריכה מומחץ והא ראשי Mahoza und traf ihn da. Da fragte er ihu: המשות כתיב אמר רב הסדא אמר רבי יוחנן ביהיד אמר המשות כתיב אמר רב הסדא ומומחה: תנן התם אמר רבן שמעון בן נמליאל לא היו ימים מוכים לישראל כחמשה עשר כאב וכיום הכפורים שבהן כנות ישראל יוצאות בכלי יים לבן "שאולין שלא לבייש את מי שאין לו בשלמא וויס וויס וויס שאין לו בשלמא müssen durch das Gericht geweiht" wer- שנתנו בו בו שנתנו בו בו שנו בו שנתנו בו בו שנו בו שנתנו בו שנת לוחות אחרונות אלא חמשה עשר באב מאי היא אמר רב יהודה אמר שמואל יום שהותרו "שבטים אה לבא זה בזה מאי דרוש"זה הדבר דבר זה לא יהא Nn. 56,6

וכתיבי. M וכתיבי. B 15 אומר + P 14 5"8 + M 16 שבת גבי ושואלין זה מזה M 17 12 + M 18 130 M אינו M 19 א בתיב שלא

sagt worden, nicht aber ist ihnen die Auflösung von Gelübden gesagt worden? - Bei den Festtagen des Herrn³⁶ sind approbirte [Richter] erforderlich, bei der Auflösung von Gelübden sind keine approbirten erforderlich. — Es heisst ja aber: die Stammeshäupter. R. Hisda erwiderte im Namen R. Johanans: Ein einzelner, wenn er approbirt ist.

Dort wird gelehrt: R. Simôn b. Gamaliél sagte: Die Jisraéliten hatten keine so schönen Feiertage wie der fünfzehnte Ab und der Versöhnungstag; an diesen pflegten die Töchter Jerušalems in geborgten weissen Gewändern auszugehen, um nicht die zu beschämen, die keine hatten³¹⁷. — Einleuchtend ist dies vom Versöhnungstag, der ein Tag der Vergebung und Verzeihung ist, ein Tag, an dem die letzteren Bundestafeln 166 gegeben wurden, welches Bewenden aber hat es mit dem fünfzehnten Ab? R. Jehuda erwiderte im Namen Šemuéls: Es ist der Tag, an dem den Stämmen gestattet wurde, sich miteinander zu verbinden³⁴⁰. — Woher eruirten sie dies? — Das ist die Sache, diese

343. Die bei der Gesetzgebung als Feste eingeführt worden sind. Sabbath ist nicht erst bei der Gesetzgebung, sondern schon bei der Weltschöpfung als Feiertag bestimmt 345. Sie hatten keinen festen Kalender, vielmehr wurde jedesmal der Mond beim Erscheinen geweiht u. die Feste bestimmt. 346. Zur Weihung derselben. 347. Die jungen Leute gingen an diesen Tagen auf die Brautschau; vgl. ausführl. Bd. iij S. 509 Z. 7ff. Mošeh die ersteren zerbrochen hatte; cf. Ex. 32,19. 349. Dass durch Verheiratung das Vermögen des einen Stamms zu einem anderen übergehen dürfe. Dieses Gesetz war nur für die Generation der Steppenwanderer bestimmt worden, u. an diesem Tag starb der letzte von ihnen.

נוהג אלא בדור זה רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן יום שהותר שבט בנימן לבא בקהל דכתיב ואיש ישראל נשבע במצפה לאמר איש ממנו לא 26.7 יתן בתו לבנימן לאשה מאי דרוש ממנו ולא מבנינו ה רב דימי בר יוסף אמר רב נחמן יום שכלו בו מתי מדבר דאמר מר עד שלא כלו מתי מדבר לא היה Colb דיבור עם משה שנאמר ויהי באשר תמו כל אנשי 2020 המלחמה למות מקרב העם "וכתיב וידבר ה' אלי יייי לאמר אלי היה "בדיכור עולא אמר יום שבישל כו ירבעם "ניל פרדסאות שהושיב ירבעם "ניל שהושיב ירבעם "ניל שהושיב ירבעם "ניל פרדסאות שהושים וויל פרדסאות שוויל פרדסאות שהושים וויל פרדסאות שוויל פרדסאות שהושים וויל פרדסאות שוויל פרדסאות שוויל פרדסאות שוויל פרדסאות שוויל פרדסאות של פרדסאות שוויל פרדסאות של פרדסאות שוויל פר הדרכים שלא יעלו ישראל לרגל רב מתנה אמר יום שנתנו "הרוגי ביתר לקבורה דאמר "רב מתנה אותו 1886 היום שנתנו הרוגי ביתר לקבורה תקנו ביבנה הטוב והמטיב הטוב שלא הסריהו והמטיב שנתנו לקבורה בו שפוסקין בו שפוסקין בו Steppe nicht aufgehört hatte, hatte Mošeh מלכרות עצים למערכה תניא רבי אליעזר הגדול אומר ביון שהגיע המשה עשר כאב תשש כחה של המה ולא היו כורתין עצים למערכה אמר רב מנשה וקרו ליה יום תבר מגל מכאן ואילך"דמוסיף יוסיף שאינו יסיף מאי יסיף תני רב יוסף תקבריה אמיה: wmir. Ûla erklärte: Es ist der Tag, an dem תנו רבנן שבעה קפלו את כל העולם כולו מתושלה ראה "אדם "שם ראה מתושלה יעקב "ראה את שם עמרם ראה את יעקב אחיה השילוני ראה את עמרם אליהו ראה את אחיה השילוני "ועדיין קיים ואחיה 12 + M 23 B 22 הדיבור וסמיך ליה וידבר B 21 מר יום M 26 א ברי + M 25 א מר יום + M 24 M 28 מח"ע באב ואילך תשש M 27 שנתנו בו הרוגי מאן דמוסיף מוסיף ומאן דלא M בי שאינן יבשין א M בי אינן יבשין + מוסיף אסף מאי ואסף תני ר"י מאן דלא מוסיף אורייתא תקבריניה אבינו ראה M 32 אבינו + M 31 אבינו ראה + M 30 ואחיה ראה עמרם. M 33

Sache hat nur für diese Generation Geltung. Rabba b. Bar-Hana erklärte im Namen R. Johanans: Es ist der Tag, an dem erlaubt worden ist, den Stamm Binjamin in die Gemeinde aufzunehmen. Denn es heisst: "Die Jisraeliten hatten in Micha einen Schwur getan: keiner von uns dart einem Binjaminiten seine Tochter zur Frau geben. - Woher eruirten sie dies? - Von mi b. Joseph erklärte im Namen R. Nahmans: Es ist der Tag, an dem das Sterben in der Steppe aufhörte. Der Meister sagte nämlich, solange das Sterben in der keine Unterredung", denn es heisst:"Und als die kriegstüchtigen Männer ausgestorben waren, und hierauf folgt:"da redete der Herr mit mir, er unterhielt sich mit Hošeâ, der Sohn Elas, die Wachen abgeschafft hat, die Jerobeâm, der Sohn Nebats, auf die Wege gesetzt hatte, um die Jisraéliten von der Wallfahrt abzuhalten. R. Mathna erklärte: Es ist der Tag, an dem die Beerdigung der Gefallenen von Bitther gestattet wurde. R. Mathna sagte nämlich: An dem Tag, an dem die Beerdigung der Gefallenen von Bitther gestattet wurde, ordneten sie in Jamnia [den Segen] "der Gute und Woltätige" 357 an;

der Gute, dass sie nicht verwesten, der Woltätige, dass ihre Beerdigung gestattet wurde. Rabba und R. Joseph erklärten beide: Es ist der Tag, an dem das Holzfällen für den Altar aufhörte. Es wird nämlich gelehrt: R. Eliêzer der Grosse sagte: Sobald der fünfzehnte Ab heranreicht, ist die Kraft der Sonne gebrochen; man hörte dann auf, Holz für den Altar zu fällen. R. Menase sagte: Man nannte ihn Tag des Axtbruchs³⁵⁸. Wer von diesem ab hinzufügt³⁵⁹, dem wird [Leben] hinzugefügt, wer nicht hinzufügt, dem schwindet. — Was heisst: schwindet? R. Joseph lehrte: Den begräbt seine Mutter.

Die Rabbanan lehrten: Sieben umfassten300 die ganze Welt; Methušelah sah Adam, Sem sah Methušelah, Jâqob sah Sem, Âmram sah Jâqob, Ahija der Silonite sah Amram, und Elijahu sah Ahija den Siloniten, und dieser lebt heute noch. —

^{351.} Mit Gott. 352. Dt. 2,16. 353. Ib. V. 17. nicht der Ausdruck אמר agen, sondern רבר prechen, sich unterhalten, gebraucht. 355. Beim Aufstand 356. Sitz des Synedriums nach der Zerstörung von Jerušalem. der Segen, die bei der Tafel gesprochen werden. 358. Man verwandte sie nicht mehr zum Holz-359. Von der Nacht zum Tag, da die Tage dann kleiner zu werden beginnen, u. sich mit der Gesetzeskunde befasst. Die im Text gebrauchten Wortspiele lassen sich in der Uebersetzung nicht wie-360. Mit ihren Lebensjahren.

Hatte denn Ahija der Silonite Amrain geschen, es heisst ja: Keiner von ihnen blich ar . A. auxor Kaleb, dem Sohn Jephunes. und Johosud, dom Sohn Vuns!? R. Hammuna פרשומרוב Ueber den Stamm Levis ist der בספרכם מבן עשרים שנה ומעלה מי שפקודיו מבן Beschluss nicht verhängt worden, denn es heisst: In dieser Steppe sollen eure Leiber tillen, alle our Gemusterten nach ourer Junen Zahl, von wan ig Jahren an und Lahren und darüber gemustert wurden, ausgenommen ist der Stamm Levi, der erst mit dreissig Jahren gemustert wurde. - Ist denn niemand aus den übrilehrt: Jair, der Sohn Menases, und Makhir, der Sohn Menases, wurden zu Lebzeiten Jagobs geboren und starben erst, nachdem die Jisraéliten in das Land einzogen, denn es heisst: Und die Einwohner von . Îj 20 איפלוג "איפלוג שרים: איבעיא להו ארץ ישראל לשבמים איפלוג schlugen von ihnen ungefähr sechsunddreissig Mann, und hierzu wird gelehrt: sechsunddreissig, dem Wortlaut gemäss Worte R. Jehudas. R. Nehemja sprach zu ihm: Heisst es denn sechsunddreissig, es heisst ja: ungefähr sechsunddreissig; vielmehr ist darunter Jaír, der Sohn Menases, zu verstehen, der die Majorität des Synedriums^{3∞}aufwiegt!? Vielmehr, erklärte R. Aha

מת השילוני ראה את עמרם והא כתיב ולא נותר מהם איש כי אם כלב כן יפנה ויהושי בן נון אמר רב "המנונא לא נגזרה גזרה על שבטו של לוי דבתים שנוגוו במדבר הזה יפלו פגריכם וכל פקדיכם לכל כשרים יצא שבטו של לוי שפקודיו מכן שלשים ומשאר שבמים לא נייל והתניא יאיר כן מנשה ומכיר כן מנשה נולדו בימי יעקב ולא מתו עד שנבנכו ישראל לארין שנאמר ויבו מהם אנשי darular; nur diejenigen, die mit zwanzig יי שלשים ותניא שלשים וששה איש ותניא שלשים וששה איש ותניא ממש דברי רבי יהודה אמר לו רבי נהמיה וכי נאמר שלשים וששה והלא לא נאמר אלא כשלשים וששה "אלא זה יאיר בן מנשה "ששקול ברובה של "סנחדרי "אלא אמר רב אחא בר יעקב לא נגזרח gen Stämmen eingezogen", es wird ja ge- יהר מבן עשרים ולא על יתר מבן זירה לא על פחות מבן עשרים ולא על יתר מבן ששים"לא על פחות מכן עשרים דכתיב מכן עשרים שנה ומעלה ולא על יתר מבן ששים גמר ומעלה ומעלה מערכין מה להלן יתר מבן ששים כפחות מכן עשרים אף כאן יתר מכן ששים כפחות מכן או דלמא "לקרקף גברי איפלוג תא שמע בין רב Nm.26.8 למעם ועוד תניא עתידה ארץ ישראל "שתחלק לשלשה עשר שבמים שבתחלה לא נתחלקה אלא

אלא לאחר M 36 אלא לאחר P 35 אלא לאחר — M 34 \parallel איש - M איש - M איש - וכי...וששה - איש אונכנסו לארץ ובי שהיה שקול כנגד רובה של סגדרי B 40 כנהדרין M 39 M 42 אלא M 43 לא...ששים 14 M 42 אלא M 41 איפלג' ${
m B}$ 45 שתתחלק. ${
m M}$ 44

b. Jâqob, der Beschluss wurde weder über jüngere als zwanzig noch über ältere als sechzig verhängt. Nicht über jüngere als zwanzig, denn es heisst: von zwanzig Jahren an und darüber; und nicht über ältere als sechzig, denn dies ist aus [dem Wort] und darüber, das auch bei der Schätzung 370 gebraucht wird, zu entnehmen: wie da [das Alter] über sechzig [dem Alter] unter zwanzig gleicht³⁷, ebenso glich auch hierbei das Alter über sechzig dem Alter unter zwanzig.

Sie fragten: Ist das Jisraélland an die Stämme³⁷²verteilt worden oder ist es an die (Köpfe der) einzelnen Personen verteilt worden? — Komm und höre: 373 Ob viel oder wenig³⁷⁴. Ferner wird gelehrt: Dereinst wird das Jisraélland an dreizehn Stämme verteilt werden; anfangs375 war es an nur zwölf Stämme verteilt worden. Ferner war es nur

^{361.} Num. 26,65. 362. Dass sie in der Steppe aussterben sollen. 363. Num. 14,29. 364. Zum Eintritt in den Tempeldienst; Ahija gehörte diesem Stamm an. 365. Von den Auszüglern aus Miçrajim. 366. In das Jisraélland. 367. Jos. 7,5. 368. Eigentl. wie sechsund-369. Das Synedrium bstand aus 71 Mitgliedern, die Majorität betrug 36. dreissig, einem, der 36 gleicht. 370. Wenn jemand seinen Geldwert dem Heiligtum spendet; cf. Lev. 27,1ff. 371. Bei beiden ist ein niedrigerer Betrag festgesetzt als für das Alter zwischen 20-60. 372. In 12 gleiche Teile; die Stämme verteilten es dann unter sich. 373. Num. 26,56. 374. Mancher erhielt mehr u. mancher weniger; dies konnte nur dann der Fall sein, wenn das Land an die Stämme verteilt wurde. ihrem Einzug unter Jehošuâ.

לשנים עשר שבטים ולא נתחלקה אלא"בכסף שנאמר בין רב למעם "אמר "רב יהודה כאה ביהודה שוה חמש סאין בגליל ולא נתחלקה אלא בגורל שנאמר אך בגורל ולא נתהלקה אלא באורים ותומים Syn.16² אות. 26,56 שנאמר "על פי הגורל הא כיצד אלעזר מלובש ז nur durch das Los verteilt worden, denn אורים ותומים ויהושל וכל ישראל לומדים לפניו וקלפי "של שבטים וקלפי "של תחומין מונחין לפניו והיה מבוין ברוח הקדש ואומר זבולן עולה תחום עכו עולה עמו מרף בקלפי של שבמים ועלה בידו ובולן מרף בקלפי של תחומין ועלה בידו תחום עכו dem Orakelschild bekleidet und Jehošuâ והוזר ומכוין ברוח הקדש ואומר נפתלי עולה"תחום גינוסר עולה "עמו שרת בקלפי של שבשים ועלה בידו נפתלי מרך בקלפי של תחומין ועלה בידו תחום גינוסר וכן כל שבט ושבט ולא כחלוקה של 15 עולם הזה"חלוקה של עולם הבא העולם הזה אדם יש לו שדה לבן אין לו שדה פרדם שדה פרדם אין לו שדה לבן לעולם הבא אין לך" כל אחד ואחד מספים "שאין לו בהר ובשפלה"ובעמק שנאמר שער ראובן 18.31 אחד שער"יהודה אחד שער לוי אחד"הקדוש ברוך בים שנאמר ואלה מחלקתם נאם 20 riet in seine Hand. Sodann markirte er ה' קתני מיהת "שתחלה לא נתחלקה אלא לשנים עשר שבמים שמע מינה לשבמים איפלוג שמע אמר מר עתידה ארץ ישראל שתתחלק לשלשה עשר שבשים אידך למאן אמר רב חסדא 25 לנשיא דכתיב והעבד העיר יעבד|ו|הו מכל שבמי 25 ישראל אמר ליה רב פפא לאביי אימא"אונגר בנילמא

שנולם M 51 | עמו P 50 | 1 + B 49 | סרף P 48 M 55 אבל עולם P 53 לכל P 54 שישראל M 52 M 58 ובנגב 1 + M 57 שמעון 50 M 56 א B 59 רונגר. M דווגר. שתחלה. V שבתחלה

nach dem Geldwert verteilt worden, denn es heisst: ob viel oder wenig, und hierzu sagte R. Jehuda, eine Sea in Judäa war fünf Sea in Galiläa wert. Ferner war es es heisst: Nur durch das Los. Ferner war es nur durch das Orakel verteilt worden, denn es heisst: durch den Spruch des Loses. Wie geschah dies? Eleâzar war mit und ganz Jisraél standen neben ihm; vor ihm standen die Urne der Stämme und die Urne der Gebiete, und er markirte mit dem heiligen Geist und sprach: jetzt kommt Zebulun heraus und mit ihm das Gebiet Âkko. Alsdann griff er in die Urne der Stämme und Zebulun geriet in seine Hand, und hierauf griff er in die Urne der Gebiete und das Gebiet Akko gewiederum mit dem heiligen Geist und sprach: jetzt kommt Naphtali heraus und mit ihm das Gebiet Genezaret. Hierauf griff er in die Urne der Stämme und Naphtali geriet in seine Hand, und dann griff er in die Urne der Gebiete und das Gebiet Genezaret geriet in seine Hand. Und so war es bei jedem anderen Stamm. Der Verteilung auf dieser Welt gleicht aber nicht die Verteilung in der zukünftigen Welt; hat jemand auf dieser Welt

ein Getreidefeld, so hat er kein Obstfeld, und hat einer ein Obstfeld, so hat er kein Getreidefeld, in der zukünftigen Welt aber hast du keinen, der nicht Berg, Tal und Tiefland haben wird, denn es heisst:380 das Tor Reübens eins, das Tor Jehudas eins, das Tor Levis eins381; und der Heilige, gebenedeiet sei er, wird es ihnen selber zuteilen, denn es heisst:382 das sind ihre Erbteile, Spruch des Herrn. Hier wird also gelehrt, dass es ursprünglich an nur zwölf Stämme verteilt worden war; hieraus ist also zu schliessen, dass es an die Stämme verteilt worden ist; schliesse hieraus.

Der Meister sagte: Dereinst wird das Jisraélland an dreizehn Stämme verteilt werden. Für wen ist dieser383? R. Hisda erwiderte: Für den Fürsten, denn es heisst: ³⁴Dem, der der Stadt dient, dem werden alle Stämme Jisraéls dienen. R. Papa sprach zu Abajje: Vielleicht nur als Tagelöhner385!? - Dies ist nicht einleuchtend, denn es

^{376.} Wer einen besseren Anteil erhalten hatte, musste herauszahlen an den, der einen schlechteren 377. Die einzelnen Teile waren also von ganz verschiedenem Wert u. dies ist auch unter "viel" u. "wenig" im angezogenen Schriftvers zu verstehen. 378. Num. 26,55. 381. Alle haben gleichmässige Anteile. 380. Ez. 48,31. 382. Ez. 48,29. 383. Der 13. Teil, wo es nur 12 Stämme gibt. 384. Ez. 48,19. 385. Die richtigste aller

heisst: Was along blight, will dem Fursten gen ren, aut bestien Sesten der heiligen Hebe and des Grandbestt is der Studt.

Ferner war es nur nach dem Geldwert verteilt worden, denn es heisst: Oh a : al oder weng. In welcher Hinsicht, wollte man sagen, hinsichtlich des Guten und des Schlechten, so wird ja hier nicht von Toren gesprochen ?? Vielmehr, hinsicht-[streiten] folgende Tannaím: R. Eliêzer sagt, sie berechneten es nach dem Geldwert, R. Jehošuâ sagt, es wurde mit Land ausgeglichen.

verteilt worden, denn es heisst: Nur durch das Las. Es wird gelehrt: Nur durch das Los; ausgenommen sind Jehošuâ und Kaleb. In welcher Beziehung, wollte man saso erhielten sie ja sogar fremde Anteile⁵⁰, und um wieviel mehr ihre eignen!? Vielmehr ist zu erklären, sie erhielten nicht durch das Los, sondern durch den Spruch des Herrn. Jehošuâ, denn es heisst: 394 Nach dem Geheiss des Herrn verliehen sie ihm

ו באותר לנשיא מזה ומזה ומוה לנשיא מזה ומזה לתרומת הקדש ולאחזת העיר: זלא נתחלקה אלא לכספים שנאמר בין רב למעם למאי אילימא לשופרא וסניא"אטו בשופטני עסקינן אלא לקרובה ורחוקה כתנאי רבי אליעזר אומר ככספים העלוה רבי יהושע אומר בקרקע העלוה: ולא נתחלקה אלא בגורל שנאמר אך בגורל תנא אך בגורל יצאו יהושע וכלב "למאי אילימא דלא שקול כלל השתא "דלאו דידהו שקול דידהו מיבעיא אלא שלא נמלו lich des Nahen und Fernen . Hierüber ויי בגורל אלא על פי ה' יהושע דכתיב על פי ה' גתנו לו ייי בגורל אלא על פי ה' יהושע דכתיב על פי ה' גתנו לו את העיר אשר שאל את תמנת סרה בהר אפרים כתיב סרה וכתיב חרם אמר רבי אלעזר בתחלה Col.b "פירותיה כהרם ולבסוף פירותיה מסריחין ואיכא דאמרי בתחלה "מסריחין ולכסוף כחרם כלב דכתיב ויתנו לכלב את הברון כאשר דבר משה (עבד ה') ויתנו לכלב את הברון כאשר דבר משה (עבד ה') ויתנו לכלב את הברון כאשר דבר משה ויורש משם את שלשה בני הענק הברון עיר מקלמי мак.10-סייר אביי פרוורהא דכתיב |ו|את שדה העיר ווער שדה העיר ווער שה אביי פרוורהא ואת חצריה נתנו לכלב בן יפנה באחזתו: ויין הד הבן ואחד הבת בנחלה אלא שהבן נוטל gen, dass sie überhaupt nichts erhielten, ישנים כנכסי האב ואינו נושל פי שנים שנים בנכסי האב ואינו נושל פי שנים דעתך B 61 איל עליך אמר קרא והני M 60 בכספ׳ M 63 בשופרא M 64 אמו

בקורבא ורוחקא 1°67 מאי יצאו אילימא 1°67 דרא מקורבא ורוחקא א דומין פיר׳ לחרם א 60 M פירותיה מסר׳ מרוב שמנן M 68 ולבסוף פירותיה דומין לחרס - 10 M פרואד' וכן הוא אומר die Stadt, die er erbeten hatte, Timnath Serah auf dem Gebirge Ephrajim. - Sie heisst Serah und sie heisst Heres ?? R. Eleâzar erwiderte: Anfangs waren ihre Früchte wie eine Scherbe [heres]", später aber waren sie übelriechend [sarah]³⁰. Manche erklären: Anfangs waren sie übelriechend³⁹⁷, später aber waren sie wie eine Scherbe³⁹⁸. Kaleb,

geboten hatte, und er vertrieb von dort die drei Söhne Anags. - Hebron war ja eine Asylstadt ?? Abajje erwiderte: Ihre Umgebung, denn es heisst: Das Gefilde der Stadt und ihre Dörfer gaben sie Kaleb, dem Sohn Jephunes, zu seinem Erbbesitz.

OWOL DER SOHN ALS AUCH DIE TOCHTER ERHALTEN DIE ERBSCHAFT, NUR ER-HÄLT DER SOHN EINEN DOPPELTEN ANTEIL VOM VERMÖGEN DES VATERS UND KEINEN DOPPELTEN ANTEIL VOM VERMÖGEN DER MUTTER; DIE TÖCHTER WERDEN

denn es heisst:399Und sie verlichen Kaleb Hebron, wie Mošeh, (der Knecht des Herrn,)

Lesarten hat RSBM. in unsrer Ausgabe, nämlich רווגר pers. Tagelöhner; cf. Fleischer, bei Levy, NHWB. 386. Ez. 48,21. 387. Alle erhielten ein gleichmässig grosses Quantum u. der Besitzer des Guten zahlte dem Besitzer des Schlechten Geld heraus. 388. Die von vornherein mit einer solchen Verteilung zufrieden gewesen sein sollten. 389. Die Grundstücke waren von verschiedener Grösse u. glichen einander in ihrem Wert, jedoch wurde für die Grundstücke nahe Jerušalem eine besondere Vergütung an die Besitzer der ferneren gezahlt. 390. Die Nähe u. Ferne von Jerušalem. der Kundschafter; cf. ob. S. 1246 Z. 3ff. 392. Jos. 19,50. 393. Cf. Jud. 1,35. 394. Bevor sie in den Besitz Jehošuâs gekommen war. 395. Trocken u. saftlos. 396. Da sie übermässig saftig waren. 397. Durch den vielen Saft; dies war jedoch ein Fehler, da sie sich nicht hielten. 398. Sie waren trocken u. hielten sich gut. 399. Jud. 1,20. 400. Für die fahrlässigen Totschläger, die da vor der Blutrache geschützt waren. 401. Jos. 21,12. 402. Wenn er Erstgeborener ist.

Talmud Bd. VI

בנכסי האם והבנות נזונות מנכסי האב ואינן נזונות מנכסי האם:

מאי אחד הכן ואחד הכת "לנחלה אילימא דירתי כי הדדי הא תנן בן קודם לבת כל המנינה אילימא רב נחמן בר יצחק הכי קאמר אחד הכן ואחד הכת נוטלין בראוי כבמוחזק הא נמי תנינא "בנות צלפחד 86.1166 נטלו שלשה הלקים בנחלה חלק אביהן שהיה מיוצאי מצרים "וחלקו עם אחיו בנכסי חפר ועוד מאי אלא נוטלין חלק בבכורה הא נמי תנינא 'ושהיה בכור • נוטל "שני חלקים ועוד מאי אלא אלא אמר רב אשי הכי קאמר אחד כן כין הכנים ואחד כת כין הבנות אם אמר יירש כל נכסי דבריו קיימין כמאן הוא קתני לה לקמן "רבי יוחנן בן ברוקה הא קתני לה לקמן "רבי יוחנן 15 lehrt: die Töchter Çelophhads erhielten בן ברוקה אומר אם אמר על מי שראוי ליורשו דבריו קיימין "על מי שאינו ראוי ליורשו אין דבריו קיימין וכי תימא קא סתם לן"כרבי יוחנן בן ברוקה סתם ואחר כך מחלוקת היא וסתם ואחר כך מחלוקת רב אשי הכי קאמר אחד הבן ואחד הבת שוין m M 73 || ועוד מאי אלא אר"ן || M 72 || לנחלה – M 71 וכו׳ ועוד על...קיימין — M 75 P 74 שלשה

UNTERHALTEN VOM VERMÖGEN DES VA-TERS, NICHT ABER VOM VERMÖGEN DER MUTTER 403.

GEMARA. Was heisst: sowol der Sohn אמר (סימן נפשם) זוצאי יריכו של בן קודמין לבת "(סימן נפשם) אמר als auch die Tochter erhalten die Erbschaft; wollte man sagen, sie erben gleichmässig, so wird ja gelehrt, dass der Sohn der Tochter vorgehe, und dass auch alle Nachkommen des Sohns der Tochter vorge-ואלא אמר רב פפא הכי קאמר אחד הבן ואחד הבת 10 hen!? R. Nahman b. Jichaq erwiderte: Er meint es wie folgt: sowol der Sohn als auch die Tochter erhalten vom Inaussichtgestellten 404 ebenso wie vom Vorhandenen. — Aber auch dies wurde ja bereits gedrei Anteile vom Erbbesitz: den Anteil ihres Vaters, der zu den Auszüglern aus Micrajim gehörte, und den Anteil, den dieser mit seinen Brüdern am Vermögen Hephers das "nur"!? Vielmehr, erklärte R. Papa, er meint es wie folgt: sowol der Sohn als auch die Tochter erhalten den Erstgeburtsanteil⁴⁰⁰. — Aber auch dies wurde ja

bereits gelehrt: und zwar waren es zwei Anteile407, da er Erstgeborener war!? Und welche Bedeutung hat ferner das "nur"!? Vielmehr, erklärte R. Aši, er meint es wie folgt: sowol hinsichtlich eines Sohns unter den übrigen Söhnen als auch hinsichtlich einer Tochter unter den übrigen Töchternisind, wenn er gesagt hat, dieser erbe sein ganzes Vermögen, seine Worte giltig40. - Wol nach R. Johanan b. Beroqa, und dies wird ja weiter gelehrt: R. Johanan b. Beroqa sagt, wenn er est von einem, der Anwartschaft hat, ihn zu beerben, gesagt hat, so sind seine Worte giltig412, und wenn von einem, der keine Anwartschaft hat, ihn zu beerben, so sind seine Worte ungiltig!? Wolltest du erwidern, er lehre eine anonyme Lehre 13 nach R. Johanan b. Beroga, so befindet sich ja der Streit ach der anonymen Lehre, und wenn der Streit auf die anonyme Lehre folgt, so wird die Halakha nicht nach der anonymen Lehre entschieden 15: Und welche Bedeutung hat ferner das "nur"! Vielmehr, erklärte Mar, der Sohn R. Asis, er meint es wie folgt: der Sohn und die Tochter gleichen einander hinsichtlich

+ M 76

^{403.} Zum Unterhalt der Töchter ist der Vater verpflichtet. 404. Von dem, was der Verstorbene nicht hinterlassen hat, sondern worauf er nur Anspruch hatte. 405. Das er aber nicht besessen hatte. 406. Auf den ihr Vater Anspruch hatte; sie erben auch diesen. 407. Die die Töchter Çelophhads erhielten. 408. Wenn keine Söhne vorhanden sind. 409. Der Vater. 410. Und ebenso gilt dies von einer Tochter, wenn er keine Söhne hat; wenn er aber einen Sohn hat, so kann er sein Vermögen nicht der Tochter vermachen, weil dies gegen das Gesetz verstösst. dieser ihn allein beerbe. 412. Obgleich dadurch die übrigen Erben benachteiligt werden. Halakha ist stets nach der anonymen Lehre zu entscheiden; damit soll also die Halakha nach RJ. entschie-414. Zwischen RJ. u. den Weisen. 415. Sondern nur im entgegengesetzten Fall, wenn die anonyme Lehre auf den Streit folgt. 416. Wenn keine Söhne vorhanden sind; die Töchter erben dann gleichmässig.

des Vermögens der Mutter, wie beim Vermögen des Vaters, nur" erhält der Sohn einen doppelten Anteil vom Vermögen des Vaters, nicht aber erhält er einen doppelten Anteil vom Vermögen der Mutter".

Die Rabbanan lehrten:" Ihm doppelten Antel au gereahren, einen doppelten Anteil gegenüber jedem anderen. Du sagst, einen doppelten Anteil gegenüber jedem dern einen doppelten Anteil vom ganzen Vermögen'? (Wollte man sagen,) dies"sei durch einen Schluss zu folgern: er erhält seinen Anteil bei einem [Bruder] und er bei einem einen doppelten Anteil diesem gegenüber erhält, ebenso erhält er auch bei fünf einen doppelten Anteil jedem gegenüber, so ist ja auch entgegengesetzt zu folgern: er erhält einen doppelten Anteil bei einem [Bruder], und er erhält einen doppelten Anteil bei fünf, wie er nun bei einem einen doppelten Anteil vom ganzen Vermögen erhält, ebenso erhält er auch

בנכסי האם "ובנכסי"האב אלא שהבן נומל פי שנים בנכסי האב ואינו נוטל פי שנים בנכסי האם: תנו חוצות רבנן "לתת לו פי שנים"פי שנים כאחד אתה אומר פי שנים כאחד או אינו אלא פי שנים בנכסים ודין הוא "חלקו עם אחד"וחלקו עם חמשה מה חלקו עם 5 Fol.123 אחד פי שנים כאחד אף חלקו עם חמשה פי שנים "כאחד"בלך לדרך זו חלקו עם אחד"וחלקו עם המשה מה חלקו עם אחד פי שנים בכל הנכסים את חלקו סוב לומר לומר והיה פי שנים בכל הנכסים תלמוד לומר והיה anderen, vielleicht ist dem nicht so, son- שלל מחלה התורה ריבתה נחלה אצל שו הנחילו את בניו התורה ריבתה נחלה אצל שו אחין הא אין עליך לדון"בלשון האחרון אלא"בלשון ו-סוראל כי הוא הבכור ישראל כי הוא הבכור ושראל כי הוא הבכור ובחללו יצועי אביו נתנה בכרתו "ליוסף |בן"ישראלן ולא להתיחם "לבכרה ואומר כי יהודה גבר באחיו erhält seinen Anteil bei fünf, wie er nun ילנגיד ממנו והבכרה ליוסף נאמרה בכורה ליוסף מולנגיד ממנו והבכרה ליוסף "ונאמרה בכורה לדורות מה בכורה האמורה ליוסת פי שנים כאחד אף בכורה האמורה לדורות פי שנים כאחד ואומר ואני נתתי לך שכם אחד על אהיך 60.48.22 אשר לקחתי מיד האמרי בחרבי ובקשתי וכי בחרבו אבא P 78 כנכסי M 77 אר אתה אר M 79 B 80 בכל הנכסים M 82 כחלקו M 81

B 84 בלשון + B 83

יעקב M 87 על הבכורה. M 86

באחד

bei fünf einen doppelten Anteil vom ganzen Vermögen. Daher heisst es:44am Tag, an dem er seine Söhne erben lässt, die Gesetzlehre hat also den grösseren Teil der Erbschaft den Brüdern zugesprochen; du hast daher den Schluss nicht nach der zweiten, sondern nach der ersten Weise zu folgern. Ferner heisst es:426 Und die Söhne Reubens, des Erstgeborenen Jisraéls; er war der Erstgeborene, als er aber das Lager seines Vaters entweihte, wurde seine Erstgeburt Joseph, dem Sohn Israels, verliehen, nur fiel ihm genealogisch die Erstgeburt nicht zu. Ferner heisst es:428 Jehuda hatte die Obmacht unter seinen Brüdern, und Fürst war einer aus seiner Mitte; die Erstgeburt aber wurde Joseph zuteil. Bei Joseph heisst es Erstgeburt und bei den übrigen Generationen 400 heisst es Erstgeburt, wie nun bei Joseph das Erstgeburtsrecht im doppelten Anteil gegenüber jedem anderen bestand, ebenso besteht das Erstgeburtsrecht für die übrigen Generationen im doppelten Anteil gegenüber jedem anderen. Ferner heisst es:430 Ich habe dir einen Teil mehr gegeben als deinen Brüdern, was ich aus der Hand des Emoriters mit meinem Schwert und meinem Bogen genommen habe. - Hat er es denn mit seinem Schwert und seinem

B 85 לבני

417. In folgenden beiden Hinsichten unterscheidet sich das Vermögen der Mutter vom Vermögen des Vaters. 418. Während eine Tochter auch vom Vermögen des Vaters keinen doppelten Anteil 420. Wenn mehrere Brüder vorhanden sind, so erhält der Erstgeborene nicht 3/3 des ganzen Vermögens, sondern das Doppelte von dem, was die übrigen Brüder erhalten. 421. Der Erstgeborene erhält 2 Drittel der ganzen Erbschaft u. die übrigen Brüder erhalten zusammen ein Drittel. 422. Dass er nur einen doppelten Anteil gegenüber jedem anderen erhält. 424. Dt. 21,16. Erstgeburtsanteil. 425. Wenn es mehrere sind. 426. iChr. 5,1. 427. Die La. לבני יוסף statt ליוסף des masor. Textes findet sich im Talmud auch an andrer Stelle (Bd. i S. 22 Z. 21) u. in mehreren Codices bei KENNICOTT u. DE ROSSI; der Syrer hat ליוסף אחוהי. 428. iChr. 5,2. 429. Beim Gesetz über die Erstgeburt. 430. Gen. 48,22.

ובקשתו לקח"וחלא כבר נאמר כי לא בקשתי אבמה 18.447 והרבי לא תושיעני אלא "הרבי זו תפלה "קשתי זו בקשה מאי ואומר וכי תימא האי"לכדרבי יוחנן כן ברוקה הוא דאתא תא שמע ובני ראובן בכור ter Bogen ist die Bitte zu verstehen. ז'בורה מבכורתו לא נמרינן תא שמע והבכורה ליוסף וכי תימא יוסף גופיה ממאי דפי שנים"כאחד הוה תא שמע ואני נתתי לך שכם אחד על אחיך אמר ליה רב פפא לאביי אימא דיקלא בעלמא אמר ליה עליך אמר קרא אפרים 60.48.5 ומנשה בראובן ושמעון יהיו לי: בעא מיניה רבי ogeborenen Jisraels. Wollte man erwidern, חלבו מרבי שמואל בר נחמני מה ראה יעקב שנטל בכורה מראובן ונתנה ליוסף מה ראה ובחללו יצועי אביו כתיב אלא מה ראה שנתנה ליוסף "אמשול לך משל למה הדבר דומה לבעל הבית שגדל יתום יהניהו אהניהו sen, dass Joseph doppelt soviel wie jeder בתוך ביתו³לימים העשיר אותו יתום ואמר"אהניהו לבעל הבית מנכסי אמר ליה ואי לאו דחמא ראובן לא מהני ליה ליוסף ולא "מדעם "רבי יונתן רבך לא כך אמר "ראויה היתה ככורה לצאת מרחל דכתים (ו) אלה תלדות יעקב יוסף אלא שקדמתה לאה 137.2 ברחמים "פימתוך צניעות שהיתה בה ברחל erwiderte: Deinetwegen sagt die Schrift: הקדוש ברוך הוא לה מאי קדמתה לאה כרחמים דבתים ועיני לאה רכות מאי רכות אילימא רכות 29.17

M 88 והכתיב כי לא בחרבי אכטה וקשתי לא ב M 91 והיה ביום הנהילו את בניו 1 M 90 באהד M 93 איתר משאר בניו א ל + M 92 הוא דשקל תא לסוף P 94 אהניתו M 95 מידי P 94 אלא אלא ש א א ובשכר. א אלא + M 97

Bogen genommen, es heisst ja: 431 Denn ich verlasse mich nicht auf meinen Bogen. und mein Schwert hilft mir nicht!? Vielmehr, unter Schwert ist das Gebet und un-Wozu das "ferner" - Man könnte glauben, jener Schriftvers⁴³⁴deute auf die Lehre des R. Johanan b. Beroqa435, so komm und höre: und die Söhne Reubens, des Erstman folgere nicht "Erstgeburt" von "seiner Erstgeburt"150, so komm und höre: die Erstgeburt aber wurde Joseph zuteil. Und wenn man erwidern wollte, es sei nicht erwieandere erhalten hat, so komm und höre: Ich habe dir einen Teil mehr gegeben als deinen Brüdern. R. Papa sprach zu Abajje: Vielleicht nur eine Dattelpalme ?? Dieser 438 Ephrajim und Menase sollen mir wie Reüben und Simôn gelten.

R. Helbo fragte R. Semuél b. Nahmani: Was veranlasste Jâqob, die Erstgegeburt Reúben abzunehmen und Joseph zu geben? — Was ihn veranlasst hat, es heisst ja: als er das Lager seines Vaters entweihte!? - Vielmehr, was veranlasste

ihn, sie Joseph zu geben? - Ich will dir ein Gleichnis sagen, womit dies zu vergleichen ist. Einst nahm ein Hausherr ein Waisenkind in sein Haus; als das Waisenkind später reich wurde, sprach es: Ich will diesen Hausherrn von meinem Vermögen geniessen lassen. Jener entgegnete: Würde er denn, wenn Reuben nicht gesündigt hätte, Joseph nichts gegeben "haben!? Dein Lehrer R. Jonathan erklärte es anders. Eigentlich sollte der Erstgeborene Rahel entstammen, denn es heisst: "Das sind die Nachkommen Jagobs: Joseph, nur war ihr Lea durch Gebet zuvorgekommen, wegen der Frömmigkeit Rahels aber gab es ihr der Heilige, gebenedeiet sei er, zurück. — Wieso war ihr Lea durch Gebet zuvorgekommen? — Es heisst: 42 Lea aber hatte matte Augen; was ist unter matt zu verstehen, wollte man sagen, wirklich matt, so ist es ja nicht anzunehmen,

432. Das W. בקשתי wird wahrscheinl בַּקשׁתִי gelesen; wieso aber unter das Gebet verstanden wird, ist nicht recht klar. 433. Die Belege aus den übrigen Schriftversen. 434. Der zuerst angezogene, Dt. 21,16. 435. Dass man sein ganzes Vermögen einem seiner Söhne vermachen dürfe; dies folgert er aus diesem Schriftvers; cf. S. 1280 Z. 14ff. 436. In dem 2. Schriftvers (iChr. 5,1) kommt das W. בכרה mit einem Suffix vor u. ist daher für die Schlussfolgerung durch Wortanalogie nicht 437. Dh. nur eine Kleinigkeit, da in diesem Schriftvers nicht von einem doppelten Anteil, sondern nur von einem Teil mehr gesprochen wird. 438. Gen. 48,5. 439. Jâqob tat dies aus Dankbarkeit, weil Joseph ihn u. alle seine Brüder aufnahm u. Unterhalt gewährte. 440. Er konnte es ihm ja auch auf andere Weise vergolten haben u. nicht gerade auf Kosten Reubens. 441. Gen. 37,2. 442. Ib. 29,17.

dass die Schrift, die nicht einmal von der Schmach eines unreinen Tiers spricht, wie es heisst: ver den remen lieren und von den Lieren, die meht rein sind, von der Schmach der Frommen sprechen sollte. Vielmehr, erklärte R. Eleâzar, ihre Gaben waren ausgedehnt. Rabh erklärte: Tatsächlich wirklich matt, denn dies ist für sie keine Schmach, sondern sogar ein Lob. Sie hatte auf den Strassen folgendes 10 sagen hören: Ribqa hat zwei Söhne und Laban hat zwei Töchter; die ältere für den ältern und die jüngere für den jüngern; da setzte sie sich auf die Strasse und fragte: Was ist die Beschäftigung des 15 älteren? Er ist ein schlechter Mensch und plündert die Leute aus. die Beschäftigung des jüngeren? Er ist ein sanfter Mensch und sitzt in den Zelten. Hierauf weinte sie, bis ihr die Au-20 את לה מאי המרה ליה אית לי אחתא genwimpern ausfielen. Darauf deutet auch der Schriftvers: "Da sah der Herr, dass Lea gehasst war; was ist unter gehasst zu verstehen, wollte man sagen, wirklich gehasst, so ist es ja nicht anzunehmen, dass die Schrift, die nicht einmal von der Schmach eines unreinen Tiers spricht, von der Schmach der Frommen sprechen sollte. Vielmehr, der Heilige, gebenedeiet sei er, sah, dass ihr die Handlungen Esavs verhasst waren, da öffnete er ihren Muttermund. — Worin bestand die Frömmigkeit Rahels? - Es heisst:41 Da erzählte fâgob der Rahel, dass er der Bruder ihres Vaters, und dass er der Sohn der Ribgah sei; er war ja der Sohn der Schwester ihres Vaters!? Vielmehr, er sprach zu ihr:

ממש"אפשר בגנות בהמה שמאה לא דבר הכתוב הבתיב מן הבחמה המהורה ומן הבהמה אשר איננה שהרה בגנות 'צדיקים דבר הכתוב אלא אמר רבי אלעזר שמתנותיה ארוכות 'רב אמר לעולם רכות ממש ולא גנאי הוא לה אלא שבה הוא לה שהיתה שומעת 'על פרשת דרכים בני אדם שהיו אומרים שני בנים יש לח לרבקה שתי בנות יש לו ללבן גדולה לגדול וקטנה לקטן והיתה יושבת על פרשת דרכים ומשאלת גדול מה מעשיו איש רע הוא מלסטם בריות קטן מה מעשיו איש תם ישב אהלים 10.25.3 והיתה בוכה עד שנשרו ריסי עיניה והיינו דכתיב וירא ה' כי שנואה לאה מאי שנואה אילימא שנואה 10.29. ממש 'אפשר בגנות בהמה ממאה לא דבר הכתוב בגנות צדיקים דבר הכתוב אלא ראה הקדוש ברוך הוא ששנואין מעשה עשו בפניה ויפתח את רחמה יעקב ויגד יעקב ^{**} ומאי צניעות היתה בה ברחל דכתיב ויגד יעקב ^{**} מה.29, לרחל כי אחי אכיה הוא וכי כן רכקה הוא והלא בן אחות אביה הוא"אלא אמר לה מינסבת לי אמרה ליה אין מיהו אבא רמאה הוא ולא יכלת ליה אמר דקשישא מינאי "ולא מנסבא לי מקמה אמר לה אחיו אני ברמאות "ומי שרי "להו לצדיקי לסנויי יהפל נכר תתבר ועם עקש תתפל ^{115am}. "מסר לה סימנין "כי קא מעיילי לה ללאה סברה

99 M השתא בגנותה של בחמה לא M 1 של צדיק' על אחת כמה וכמה אלא M 2 לומר M ארוכות בכהונה ארוכות בלויה ארוכות במלכות רבא אמר אב M ב מבני אדם בלויה אומרים לה איש רשע הוא ומלס הבריות - 14 M והיינו א השתא בגנותה של בהמה ל ד הכתוב בגנותן של צדיקים M 7 לא כל שכן אלא שראה ששנואין או I S צניעותא דרחל מאי + M = 1וכי בן אחיה + M = 10 אמרה ריה + M 5″8 M 11 למאי אתית אמר לה למינסב לך א"ל אבא M 14 א ל + B 13 א לצדיקי – M 12 א לצדיקי – M 12 למעבד רמאותא אין דכתיב עם אין דכתיב עם אין רמאותיה למעבד רמאותא אין דכתיב עם אית לי אחתא דקשישא מינאי ומעייל לה לגבך – 10 M תאנא אותן סימנין שמסר יעקב אבינו לרחל חששה לכיסופי ומסרת' ללאה אחתה דכתיב ויהי בבקר והנה היא לאה השתא היא לאה ומעיקרא לא הויא לאה:.

Willst du von mir geheiratet sein? Sie erwiderte: Ja, aber mein Vater ist hinterlistig, und du wirst ihm nicht beikommen. Da fragte er sie, welche List er zu befürchten habe, und sie erwiderte ihm: Ich habe eine Schwester, die älter ist als ich, und er will mich nicht vor dieser verheiraten. Hierauf sprach er zu ihr: Ich bin sein Bruder in der List. — Dürfen denn die Frommen sich einer List bedienen!? — Freilich, 48 mit den Lautern verfährst du lauter, mit den Verkehrten verdreht. Darauf sagte er ihr Erkennungszeichen. Als man später Lea hineinführte, dachte sie, nun werde ihre Schwester

443. Ib. 7,8. 444. Anstatt unrein heisst es nicht rein. 445. Ihr entstammten diejenigen Stämme, aus welchen Leviten, Priester u. Könige hervorgingen; in הכות wird eine Abkürzung v. ארוכות gefunden. 446. Gen. 25,27. 447. Ib. 29,12. 448. iiSam. 22,27.

השתא מיכספא אחתאי מסרתינהו ניהלה וחיינו דכתיב "ויהי בבקר והנה היא לאה מכלל דעד השתא 60.29.25 לאו לאה היא אלא מתוך סימנים שמסר לה יעקב לרחל ומסרתה ללאה לא הוה ידע לה עד ההיא 5 שעתא: בעא מיניה אבא"חליפא קרויא מרבי חייא בר אבא בכללן "אתה מוצא שבעים בפרטן אתה מוצא שבעים חסר אחד אמר ליה "תאומה היתה עם דינה דכתיב "ואת דינה בתו"אלא מעתה"תאומה 15.46.15 היתה עם בנימן דכתיב (ו)את בנימין "אחיו בן אמו (כ.33.99 ים אמר מרגלית שובה היתה בידי ואתה מבקש לאכדה ממני הכי אמר רבי חמא בר חנינא זו יוכבד Sot.12a שהורתה בדרך ולידתה בין ההומות שנאמר אשר 4m.26.59 ילדה אתה ללוי במצרים לידתה במצרים "ואין בעא מיניה רבי "חלבו מרבי הורתה במצרים: 15 שמואל בר נחמני כתיב ויהי כאשר ילדה רחל את 60.30.25 יוסף וגו' מאי שנא"בי אתיליד יוסף אמר ליה ראה יעקב אבינו שאין זרעו של עשו נמסר אלא ביד זרעו של יוכף שנאמר והיה בית יעקב אש ובית 1001.18 יוסף לחבה ובית עשו לקש וגו' איתיביה ויכם דוד 54m.30.17 20 מהנשף ועד הערב למחרתם אמר ליה דאקריך נביאי לא אקריך כתובי דכתיב בלבתו אל צקלג "נפלו 22.21.20 עליו ממנשה עדנה ויוובד וידיעאל ומיכאל ויוובד ואליהו[א] וצלתי ראשי האלפים אשר למנשה מתיב רב יוסף 'ומהם "מבני שמעון הלכו "אל הר שעיר 44.43 ה לייאל אנשים המש מאות ופלמיה ונעריה "ורפיה ועזיאל Konzeption. בני ישעי בראשם ויכו את שארית הפלטה לעמלק

אנשים המש מאות ופלטיה ונעריה ורפיה ועזיאל בני ישעי בראשם ויכו את שארית הפלטה לעמלק בני ישעי בראשם ויכו את שארית הפלטה לעמלק M 19 או של ישראל M 19 או אול אומי אמר לו מרגי M 20 אוורתה שלא במצר' או P 23 חלבו מרבי. M עד האיתיליד שמואל בר נחמני מר' זונתן מאי דכתיב M 24 עד האיתיליד שמואל בר נחמני מר' זונתן מאי דכתיב M 24 להר P 28 מן כני P 25 להר

Deshalb heisst es: 400 Am Morgen, da war es Lea; war es bis dann nicht Lea? vielmehr, da Rahel die Erkennungszeichen, die Jâqob ihr gab, Lea verriet, merkte er es bis dahin nicht.

Abba-Halipha aus Qeruja fragte R. Hija b. Abba: Bei der summarischen Aufzählung indest du siebzig, und bei der speziellen findest du siebzig weniger eins!? Dieser erwiderte: Dina hatte eine Zwillingsschwester, denn es heisst: 451 und seine 457 Tochter Dina. - Demnach hatte auch Binjamin eine Zwillingsschwester, denn es heisst: 453 und seinen Bruder Binjamin, den Sohn seiner Mutter!? Dieser erwiderte: Ich habe eine kostbare Perle in meinem Besitz und du willst sie mir abhanden kommen 454 lassen. R. Hama b. Hanina erklärte, es sei Jokhebed gewesen, die unterwegs konzipirt und zwischen den Mauern 150 geboren wurde, denn es heisst: 457 die Levi in Micrajim geboren ward; nur ihre Geburt war in Miçrajim erfolgt, nicht aber ihre

R. Helbo fragte R. Semuél b. Nahmani: Es heisst: ***als nun Rahel den Joseph geboren hatte &c.; weshalb gerade**als Joseph geboren wurde? Dieser erwiderte: Jâqob hatte gesehen, dass die Nachkommen Esavs nur in die Hand der Nachkommen Josephs geraten werden, denn es heisst: ***Das Haus**

Jaqobs wird ein Feuer werden und das Haus Josephs eine lodernde Flamme, das Haus Ésavs aber wird zu Stoppeln werden &c. Er wandte gegen ihn ein: Und David schlug sie vom Nachmittag bisz um Abend des folgenden Tags Pieser erwiderte: Wer dich die Propheten gelehrt hat, hat dich die Hagiographen nicht gelehrt, denn es heisst: Als er nach Çiqlag zog, gingen von Menase zu ihm über: Adna, Jozabad, Jediâcl, Mikhael, Jozabad, Elihu und Çilthaj, die Häupter der Tausendschaften in Menase R. Joseph wandte ein: Und ein Teil von ihnen, von den Kindern Šimeôns, zog nach dem Gebirge Seîr, fünfhundert Mann; an ihrer Spitze Pelatja, Neârja, Rephaja und Üziel, die Söhne Jišîs; sie schlugen

449. Gen. 29,25. 450. Der Personen, die mit Jâqob nach Miçrajim kamen; cf. Gen. 46,27. 451. Gen. 46,15. 452. Die Accusativpartikel את, die hier überflüssig ist, hat auch die Bedeutung mit; dies bedeutet, dass mit ihr noch eine Schwester vorhanden war. 453. Gen. 43,29. verlangte, dass er ihn die richtige Erklärung verraten soll. 455. Die bei der speziellen Aufzählung nicht genannte Person. 456. Beim Betreten der Grenze von Miçrajim. 457. Num. 26,59. 459. Wollte Jâgob von Laban fort. 458. Gen. 30,25. 460. Ob. 1,18. 461. iSam. 30,17. 462. Und David gehörte ja zum Stamm Jehuda. 463. iChr. 12,21. 464. Er besiegte Amaleq nur durch den Stamm Menase. 465. iChr. 4,42,43.

.т — M 40

die let ten Veberreste der Amalegiter und blichen dort wehnen bis auf den heutigen Tie!? Rabba b. Šila erwiderte: Jišî stammte von Menase ab, denn es heisst:"Und die Sohne con Monase waren Higher und Jisi.

Die Rabbanan lehrten: Der Erstgeborene erhält einen doppelten Anteil von Vorderbein, Kinnbacken und Magen'e, vom Geheiligten und vom Mehrwert, den die Güter nach dem Tod des Vaters erfahren 10 haben. Zum Beispiel, wenn ihr Vater ihnen eine Kuh hinterlassen hat, die bei einem anderen verpachtet oder vermietet war oder auf dem Anger weidete, und sie geworfen hat, so erhält der Erstgeborene 15 einen doppelten Anteil®; wenn sie aber Häuser gebaut oder Weingärten gepflanzt haben, so erhält der Erstgeborene hiervon keinen doppelten Anteil. In welchem und Magen: waren sie bereits im Besitz ihres Vaters, so ist dies ja selbstverständlich, und waren sie noch nicht im Besitz ihres Vaters, so waren sie ja nur Inaussichtgestelltes, und der Erstgeborene erhält ja nicht vom Inaussichtgestellten wie vom Vorhandenen!? - Hier wird von dem

וישכו שם עד היום הזה אמר רכה בר"שילא ישעי "מבני מנשה אתי דכתיב וכני מנשה חפר וישניי: מאותנו רבנן הבבור נוטל פי שנים בזרוע ובלחיים ובקיבה ובמוקדשין ובשבח ששבחו נכסים לאחר מיתת אביהן כיצד הניח להן אביהן פרה מוחברת "ומושכרת ביד אחרים או שהיתה רועה כאפר וילדה בכור נוטל פי שנים אבל בנו בתים ונטעו כרמים אין בכור נומל פי שנים האי הזרוע והלחיים והקיבה היכי דמי אי דאתי בידי אכוהון פשיטא ואי דלא יפואר לידי אבוהון ראוי הוא ואין הבכור נוטל"בראוי יפו 86. כבמוחזק הכא במכירי כהונה "עסקינן ודאשתהים אבחיי דאבוהון וקסבר מתנות שלא הורמו כמי אפס.85 שהורמו דמו מוקדשין לאו דידיה נינהו 'בקדשים 44058 אלים ואליבא דרבי יוסי הגלילי דאמר ממון בעלים Mak,20 Bok.118 הוא דתניא ומעלה מעל בה׳ לרבות קדשים קלים ני.5,2 שהן ממון בעלים דברי רבי יוםי הגלילי "הניח להן ממון בעלים דברי רבי יוםי הגלילי ביהן פרה מוחכרת "ומושכרת ביד אחרים או Bek. 53 "שהיתה רועה באפר וילדה בכור נוטל"בה פי שנים השתא מוחכרת ומושכרת דלאו "ברשותא "דידהו Fall gilt dies von Vorderbein, Kinnbacken 20 קיימא אמרת שקיל רועה באפר מיבעיא הא קא משמע לן דמוחכרת ומושכרת דומיא דרועה באפר מה רועה באפר שבחא "דממילא קא אתי ולא קא מני ממנשה הוא דכת׳ M 30 רב + M 29 M 34 פי שנים + M 33 לידי VM 32 או מושכ׳ אמר מר + M 36 אמר מר + M 35 א ברשותיה קיימא B 39 במרה M 38 בה — M 37

Fall gesprochen, wenn es Bekannte des Priesters sind und [das Vieh] bei Lebzeiten des Vaters geschlachtet wurde; er ist der Ansicht, die nicht entrichteten Priestergaben gelten als entrichtet. Geheiligtes gehört ja nicht ihm 173!? - Minderheiliges, und zwar nach R. Jose dem Galiläer, welcher sagt, es sei Eigentum des Besitzers. Es wird nämlich gelehrt: "Und sich einer Veruntreuung gegen den Herrn schuldig macht, dies schliesst Minderheiliges ein, das sein Eigentum ist Worte R. Jose des Galiläers. -- Wenn ihr Vater ihnen eine Kuh hinterlassen hat, die bei einem anderen verpachtet oder vermietet war oder auf dem Anger weidete, und sie geworfen hat, so erhält der Erstgeborene einen doppelten Anteil. Wenn er in dem Fall erhält, wenn sie verpachtet oder vermietet war, wo sie sich nicht im Besitz des Eigentümers befunden hatte, wozu ist der Fall nötig, wenn sie auf dem Anger weidete!? - Folgendes lehrt er uns: der Fall des Verpachtet- und Vermietetseins gleicht dem Fall des Weidens auf dem Anger; wie in dem Fall, wenn sie auf dem Anger weidete, der Wertzuwachs

466. Dieser Vers befindet sich in der Schrift nicht; nach der rabbinischen Erklärung ist er aus iChr. 5,23,24 zusammengestellt, jedoch heisst es an dieser Stelle, שפר u. nicht הפר cf. Rosenfeld, משפחת סופרים 467. Eines Priesters. 468. Diese Teile von jedem geschlachteten Vieh gehören den Priestern; cf. Dt. 18,3ff. 469. Vom Kalb, da der Gewinn von selbst eingetreten ist. Einen doppelten Anteil. 471. Die Leute, von denen der Priester diese Gaben zu erhalten hatte. 472. Die hochheiligen Opfertiere. 473. Dem Priester, er geniesst sie nur als Eigentum Gottes. 474. Lev. 5,21.

"הסרי בה מוונא אך מוחכרת ומושכרת שבהא Fol.124 דממילא קא אתי דלא"חסרי בה מזוני"מני רבי היא דתניא °אין בכור נוטל פי שנים בשבה ששבהו Bek.6 נכסים לאחר מיתת אכיהן רבי אומר אומר אני בכור נוטל פי שנים בשבח ששבחו נכסים לאחר מיתת אביהן "אכל לא כשבה שהשביהו יתומים לאחר מיתת אביהן ירשו שמר חוב בכור נומל פי שנים יצא עליהן שטר הוב בכור נותן פי שנים ואם אמר איני נותן ואיני נוטל רשאי מאי טעמייהו דרבנן אמר קרא לתת לו פי שנים מתנה"קריית 20.21.17 פריית רחמנא מה מתנה עד דמטיא לידיה אף חלק בכורה עד דמטיא לידיה ורכי ⁴אומר אמר קרא פי שנים מקיש חלק בכורה לחלק פשום מה חלק פשום אף על גב דלא מטא לידיה אף הלק בכורה אף על גב ז לידיה ורבנן נמי הכתיב פי שנים ההוא fahren haben, nicht aber vom Mehrwert, 60.120 אחד מיצרא ורבי נמי הכתיב לתת 60.120 למיתבא ליה לו החוא שאם אמר איני נושל ואיני נותן רשאי: אמר רב פפא דיקלא ואלים ארעא ואסיק שירטון 1350 אמר דכולי עלמא לא פליגי דשקיל כי פליגי בחפירה auf sie ein Schuldschein präsentirt wor-"דממילא ומר סבר "אישתני: אמר רבה בר °הנא - אבל אבר M אכל M אבל M אבל אבר M אבל M אבל אבר M אבל אבר M אבל אבר אבר M אבל M 46 אביהן M 46 אומר M 45 אריהבינן P 44 אביהן M 49 au = M 48 שלפפי M 47 און שוכלי שלפפי ליון דאישתני + .ים חני. M 50

von selber gekommen ist, und sie keine Auslagen für Futter hatten, ebenso gilt es auch in dem Fall, wenn sie vermietet oder verpachtet war, nur dann, wenn der Wertzuwachs von selber gekommen ist und sie keine Auslagen für Futter hatten. -- Nach wessen Ansicht? Ansicht Rabbis, denn es wird gelehrt: Der Erstgeborene erhält keinen doppelten An-10 teil vom Mehrwert, den die Güter nach dem Tod ihres Vaters erfahren. Rabbi sagte: Ich sage, der Erstgeborene erhalte einen doppelten Anteil vom Mehrwert, den die Güter nach dem Tod des Vaters erden die Waisen nach dem Tod des Vaters durch Melioration erzielt haben. Haben sie einen Schuldschein geerbt, so erhält der Erstgeborene einen doppelten Anteil. Ist den, so zahlt der Erstgeborene einen doppelten Anteil. Wenn er aber sagt, er wolle weder zahlen noch nehmen, so steht es ihm frei. - Was ist der Grund der Rabbanan? - Die Schrift sagt: "ihm einen doppelten Anteil zu geben, der Allbarmherzige

nennt es Gabe; wie eine Gabe erst dann [erworben wird], wenn man sie erhalten hat, ebenso auch den Erstgeburtsanteil, erst wenn er in seinen Besitz gekommen ist. Rabbi aber erklärt: die Schrift sagt: einen doppelten Anteil, sie vergleicht den Erstgeburtsanteil mit dem einfachen Anteil, wie der einfache Anteil erworben wird, auch wenn er nicht in seinen Besitz gekommen war, ebenso wird auch der Erstgeburtsanteil erworben, auch wenn er nicht in seinen Besitz gekommen war. - Und die Rabbanan, es heisst ja: doppelten Anteil!? - Dies besagt, dass man es ihm auf derselben Grenzseite470 gebe. - Und Rabbi, es heisst ja: zu geben!? - Dies deutet darauf, dass es ihm freistehe, zu sagen, er wolle weder nehmen noch zahlen⁴⁷⁷.

R. Papa sagte: Hinsichtlich des Falls, wenn eine Dattelpalme stärker geworden ist oder ein Grundstück Dungboden hervorgebracht hat, streitet niemand, ob er erhält, sie streiten nur über den Fall, wenn es Futtergras war und daraus Aehren, Knospen waren und daraus Datteln geworden sind; einer ist der Ansicht, der Mehrwert ist von selbst gekommen, und der andere ist der Ansicht, hierbei ist eine vollständige Aenderung eingetreten 482.

Rabba b. Hana sagte im Namen R. Hijas: Hat jemand nach der Ansicht Rab-

476. Bei der Verteilung der Felder des Vaters an die Erben. 475. Dt. 21,17. 477. Einen doppelten Anteil von den Schulden des Vaters. 478. Wenn durch den Wertzuwachs keine wesentliche Aenderung eingetreten ist. 479. Der Erstgeborene einen doppelten Anteil. 480. Vor dem Tod des 481. Wenn der Wertzuwachs zwar von selbst erfolgt ist, die Sache aber dadurch eine ganz 482. Es ist nicht mehr die Sache, die der Vater hinterlassen hat. andere Benennung erhalten hat.

bis entschieden, so ist es giltig, und hat jemand nach der Ansicht der Weisen entschieden, so ist es giltig; ihm ist es zweifelhaft, ob die Halakha nach Rabbi zu entscheiden ist nur gegen seinen Genossen, nicht aber gegen seine Genossen, oder die Halakha nach Rabbi zu entscheiden ist auch gegen seine Genossen. R. Nahman sagte im Namen Rabhs: Man darf nicht nach Rabbi entscheiden; er ist also der יורשין לאהר יורשין לאהר לעכה שהשביהו יורשין לאהר Ansicht, die Halakha sei nach Rabbi zu entscheiden gegen seinen Genossen, nicht aber gegen seine Genossen. In seinem eignen Namen aber sagte R. Nahman, man dürfe nach Rabbi entscheiden, er ist der יש שקיל דלא שקיל ביהן דלא שקיל לאחר מיתת אביהן דלא Ansicht, die Halakha sei nach Rabbi zu entscheiden gegen seinen Genossen und auch gegen seine Genossen. Raba sagte: Man darf nach der Ansicht Rabbis nicht שטר חוב בבור נוטל פי שנים"בין במלוה בין ברבית 20 entscheiden, hat man aber entschieden, so ist es giltig; er ist der Ansicht, dies wurde als unentschieden gelehrt.

R. Nahman lehrte in den anderen Büchern der Schule Rabhs: Von allem, was er besitzt, ausgenommen ist der Mehrwert, den die Waisen nach dem Tod des Vaters durch Melioration erzielt haben; vom Mehrwert aber, den die Güter nach dem Tod des Vaters erfahren haben, erhält er wol. Also nach der Ansicht Rabbis.

אמר רבי חייא עשה כדברי רבי עשה 'עשה בדברי מספקא ליה אי הלכה כרכי מחבירו כסום ליה אי הלכה ברכי מחבירו ולא מחביריו"אי הלכה כרבי מחבירו ואפילו מחביריו אמר רב נחמן אמר רב אסור לעשות כדברי רבי קא סבר הלכה כרבי מחבירו ולא מחביריו ורב נחמן דידית אמר מותר לעשות כדברי רבי קא סבר הלבה כרבי מחבירו ואפילו מחביריו אמר רבא "אסור לעשות כדברי רבי ואם עשה עשוי "קא סבר ממין סברי דבי רב בכל בשאר ספרי דבי רב בכל סומן. מיתת אביהן"אבל שבח ששבחו נכסים לאחר מיתת אכיהן שקיל ומני רבי היא: תני רמי בר המא בשאר ספרי דבי רב בכל אשר ימצא לו פרט לשבה ששבחו נכסים לאחר מיתת אכיהן וכל שכן שבח ומני רבנן היא: אמר רב יהודה אמר שמואל אין בכור נומל פי שנים במלוח "למאן אילימא לרבנן השתא שבחא דאיתיה ברשותיה אמרי רבנן לא שקיל מלוה מבעיא אלא"לרבי ואלא הא דתניא ירשו מני לא רבי ולא רבנן "לעולם לרבנן ואצמריך סלקא "דעתא אמינא מלוח כיון דנקים שטרא כמאן דגביא

או B 53 אלמא + M 52 שה B 51 אל + הילכתא הלמא ממין + דלא שקיל + הילכתא אלמא ממין +M אליבא אליבא דרבנן 58 M אליבא M 57 בריבית — M 59 אלא לעולם M 60 אליבא דרבגן סלקא " B 61 דעתך.

Rami b. Hama lehrte in den anderen Büchern der Schule Rabhs: Von allem, was er besitzt, ausgenommen ist der Mehrwert, den die Güter nach dem Tod des Vaters erfahren haben, und um so weniger erhält er vom Mehrwert, den die Erben nach dem Tod des Vaters durch Melioration erzielt haben. Also nach der Ansicht der Rabbanan.

R. Jehuda sagte im Namen Semuéls: Der Erstgeborene erhält keinen doppelten Anteil von einem Darlehn - Nach wessen Ansicht, wenn nach den Rabbanan, so sagen sie ja, dass er nicht einmal vom Mehrwert erhält, der sich in seinem Besitz befunden hat, wozu ist dies von einem Darlehn zu lehren nötig, doch wol nach Rabbi, demnach vertritt die Lehre, dass wenn sie einen Schuldschein geerbt haben, der Erstgeborene einen doppelten Anteil erhalte sowol vom Darlehn als auch von den Zinsen, weder die Ansicht Rabbis noch die der Rabbanan!? - Tatsächlich nach den Rabbanan, dennoch ist dies nötig; man könnte glauben, ein Darlehn gelte, da dieser einen Schuldschein besitzt, als eingefordert, so lehrt er uns.

Tamud Bd. V

^{483.} Es gilt als Norm, dass die Halakha nach Rabbi zu entscheiden sei; cf. Bd. ij S. 152 Z. 1ff. 484. Bezeichnung der halakhischen Kommentare zu den Büchern Numeri u. Deuteronomium (ספרי דבי רב), als Gegensatz des Kommentars zum Buch Leviticus (ספרא דבי רב). 485. Dt. 21,17. 486. Das nach dem Tod des Vaters zurückgezahlt worden ist. 487. Zu lehren, dass er von einem bezahlten Darlehn keinen doppelten Anteil erhalte.

דמיא קא משמע לן: שלחו מתם בכור נומל פי שנים במלוח אבל לא ברבית "למאן אילימא לרבנן השתא שבהא דאיתיה "ברשותיה אמרי רבנן דלא שקיל מלוה מבעיא אלא "לרבי ולרבי "דרבית לא והתניא רבי אומר בכור נוטל פי שנים בין במלוה בין ברבית לעולם "רבנן היא ומלוה כמאן דגביא דמיא: אמר ליה רב אהא בר ירב לרבינא איקלע אמימר לאתרין ודריש "בכור נומל פי שנים במלוח אבל לא ברבית "ממר ליה נהרדעי למעמייהו דאמר ^{60,438} ורב נהמן שלו גבו מעות אין לו ורב נהמן so erhält er nicht von den Zinsen, es wird אמר גבו מעות יש לו גבו קרקע אין לו אמר ליה אביי "לרבה לדידך קשיא לרב נחמן קשיא לדידך קשיא מאי שנא מעות דלא "דלאו הני מעות שבק Fol.125 אבוחון קרקע נמי לאו הא קרקע שבק אבוחון ועוד aber gilt als eingefordert™. הא"את הוא דאמרת מסתבר מעמא דבני מערכא דאי קדים סבתא וזבינא זכינה זכיני לרב נחמן קשיא מאי שנא קרקע"דלא דלאו הא קרקע שכק אכוהון מעות נמי לאו הני מעות שבק אבוהון ועוד הא 'אמר רב נחמן "אמר רבה בר אבוה יתומים שגבו 126.319 ליה לא לדידי קשיא ולא לרב נחמן קשיא "טעמא

M 62 אליבא דרבי ולר׳ מלוה אין ריבית P 61 ברשותא אליבא דרבנן ומלוה , V 65 רבא M 64 B 63 בריבית P 68 אמרי P 68 רבא + M 66 M 72 לרבא 170 ת הני שבק 17 ת מר הוא דאמר M 75 אותו + M 74 ארב"א — M 73 דלא --+ אנן מסתב'.

Sie liessen von dort fragen: Wessen Ansicht vertritt die Lehre, dass ein Erstgeborener einen doppelten Anteil erhalte vom Darlehn, nicht aber von den Zinsen: 5 wollte man sagen, die der Rabbanan, so erhält er ja nach diesen nicht einmal vom Mehrwert, der sich in seinem Besitz befindet, und um so weniger von einem Darlehn; und wenn die Ansicht Rabbis, wieja gelehrt: Rabbi sagt, der Erstgeborene erhält einen doppelten Anteil sowol vom Darlehn als auch von den Zinsen!? -- Tatsächlich die der Rabbanan, ein Darlehn

R. Alia b. Rabh erzählte Rabina: Amemar war in unsrer Ortschaft und trug vor, dass ein Erstgeborener einen doppelten Anteil erhalte vom Darlehn, nicht aber von deênser* vertreten hierbei ihre Ansicht*; Rabba sagte nämlich, er erhalte ur dann, wenn sie 402 Grundbesitz eingefordert, nicht aber, wenn sie Geld eingefordert haben, und R. Nahman sagte, er erhalte nur dann, wenn sie Geld eingefordert, nicht aber, wenn sie Grundbesitz eingefordert haben.

Abajje sprach zu Rabba: Gegen dich ist ein Einwand zu erheben und gegen R. Nahman ist ein Einwand zu erheben. Gegen dich ist ein Einwand zu erheben: wenn Geld, so erhält er wol deshalb nicht, weil es nicht das Geld ist, das ihr Vater ihnen hinterlassen hat, ebenso hat er ja auch, wenn Grundbesitz, ihnen nicht dieses Grundstück403 hinterlassen. Ferner sagtest du ja selbst, die Ansicht der Leute aus dem Westen sei einleuchtend, denn wenn die Grossmutter zuvorgekommen wäre und [die Güter] verkauft hätte, so wäre der Verkauf giltig 1991? Gegen R. Nahman ist ebenfalls ein Einwand zu erheben: wenn Grundbesitz, erhält er wol deshalb nicht, weil es nicht das Grundstück ist, das ihr Vater ihnen hinterlassen hat, ebenso hat er ja auch, wenn Geld, ihnen nicht dieses Geld hinterlassen!? Ferner sagte ja R. Nahman im Namen des Rabba b. Abuha, dass wenn Waisen für eine Schuld ihres Vaters ein Grundstück eingefordert haben, ein Gläubiger es ihnen wegnehmen könne!? Dieser erwiderte: Weder ist ein Einwand gegen mich zu erheben, noch ist ein Einwand gegen R. Nahman zu erheben.

488. Deshalb erhält der Erstgeborene hiervon einen doppelten Anteil. 489. Zu welchen auch 490. Dass der Gläubiger als Besitzer des Schuldbetrags gilt, auch wenn A. gehörte; cf. S. 1037 Z. 2. er ihn noch nicht eingefordert hat. 491. Der Erstgeborene, einen doppelten Anteil. 493. Der Schuldner könnte ebensogut die Schuld bar bezahlen. Erben für die Schuld ihres Vaters. 495. Hierüber weiter S. 1267 Z. 1ff. 496. Demnach gilt 494. Der palästinischen Gelehrten. 497. Des Vaters. 498. Demnach gilt der Anspruch auf das Grundstück nicht als Besitz. es schon vor der Einforderung als Besitztum des Vaters, denn auf nach dem Tod des Vaters erworbene Grundstücke hat der Gläubiger keinen Anspruch.

Wir sagten nur den Grund der Leute im Westen, ohne ihrer Ansicht zu sein.

Was ist dies für ein Ereignis mit der Grossmutter? Einst schenkte jemand mit der Bestimmung, dass es nachher seinen Erben zufalle, und er hatte eine verheiratete Tochter, die bei Lebzeiten ihres Ehemanns und ihrer Grossmutter starb. der Ehemann"und verlangte es". Da entschied R. Hona: Meinen Erben und auch den Erben meiner Erben. R. Ânan aber erklärte: Meinen Erben, nicht aber den sagen: Die Halakha ist nach R. Ânan zu entscheiden, nicht aber aus dem von ihm angegebenen Grund. Die Halakha ist nach R. Anan zu entscheiden, dass der Eheihm angegebenen Grund, denn R. Ånan ist der Ansicht, dass wenn die Tochter einen Sohn hätte, auch dieser nicht geerbt502

דבני מערבא קאמרינן ולן לא סבירא לן: בתא דההוא דאמר להו נכסי לסבתא ובתרה לירתאי הויא ליה ברתא"דהוה נסיבא שכיבא בחיי בעלה וכחיי סבתא בתר דשכיבא סבתא אתא בעל sein ganzes Vermögen seiner Grossmutter קא תבע אמר רב הונא לירתי ואפילו לירתי ירתי זרב ענן אמר לירתי ולא לירתי ירתי שלחו מתם הלכתא כוותיה דרב ענן ולאו משעמיה הלכתא כוותיה דרב ענן דבעל לא ירית ולאו מטעמיה דאילו רב ענן סבר אף על גב דהוה ליה ברא Als die Grossmutter gestorben war, kam הוה ליה ברא הוא "דאילו הוה לא ירית ולא היא "דאילו הוה ליה ברא יו לברתיה "ודאי ירית ובעל היינו טעמא דלא ירית משום דהוה ליה ראוי ואין הבעל נוטל בראוי בראוי כבמוחזק מכלל דרב חונא סבר בעל נוטל בראוי כבמוחזק: אמר רבי אלעזר דבר זה נפתח בגדולים ונסתיים בקשנים כל האומר אהריך כאומר מעכשיו 15 Erben meiner Erben. Von dort "liessen sie בקשנים כל האומר אהריך כאומר דמי אמר "רבה מסתברא טעמא דבני מערבא דאי קדים סבתא וזבינא זבינה זביני: אמר רב פפא ישו אין הבעל נושל בראוי כבמוחזק ואין הבכור אול הלכתא אין הבעל נושל בראוי נוטל בראוי כבמוחוק ואין הבכור נוטל פי שנים mann nicht erbe; aber nicht aus dem von ימלות מעות מעות בין שגבו קרקע בין שגבו מעות בין שגבו הרקע בין שגבו מעות M 76 ושכיב' בחיי 17 M ולירתי 18 M א הלכתא... $m P~81~\parallel~$ מטעמיה $m M~79~\parallel~$ משום $m M~79~\parallel~$ רבא || 82 א ובמלוה.

haben würde, dem ist aber nicht so; wenn die Tochter einen Sohn hätte, würde dieser wol geerbt haben, der Ehemann erbt aber aus dem Grund nicht, weil dies nur Inaussichtgestelltes war, und der Ehemann nicht das Inaussichtgestellte ebenso erbt wie das Vorhandene. Demnach ist R. Hona der Ansicht, dass der Ehemann das Inaussichtgestellte ebenso erbe wie das Vorhandene.

R. Eleâzar sagte: Folgende Lehre ist durch einen Grossen⁵⁰⁴begonnen und durch einen Kleinen abgeschlossen worden. Wenn jemand sagt: nach dir , so ist es ebenso, als würde er gesagt haben: von jetzt abso. Rabba sagte: Der Grund der Leute im Westen ist einleuchtend, denn wenn die Grossmutter zuvorgekommen wäre und es verkauft hätte, wäre der Verkauf giltig.

R. Papa sagte: Die Halakha ist, der Ehemann erhält nicht vom Inaussichtgestellten wie vom Vorhandenen; der Erstgeborene erhält nicht vom Inaussichtgestellten wie vom Vorhandenen; der Erstgeborene erhält keinen doppelten Anteil von einem Darlehn, einerlei ob sie Grundstükke oder Geld eingefordert haben; und das Darlehn, das sich bei ihm befindet, ist zu teilen teilen.

499. Der verstorbenen Tochter. 500. Die Erbschaft, weil bei der Bestimmung des Vaters die Tochter noch lebte u. der Ehemann seine Frau beerbt. 501. Aus Palästina. 502. Weil nur die direkten Deszendenten erben sollten. 503. Der Ehemann erbt nur das, was die Frau besessen hat, nicht aber das, was ihr zugefallen sein würde. 504. R. Hona, welcher lehrt, dass unter "meine Erben" auch die indirekten zu verstehen sind. 505. Er selbst. 506. Soll die Sache einem anderen 507. Soll die Sache jenem gehören, dh. das Anrecht beginnt sofort. 508. Dass der Ehemann aus dem Grund nicht erbberechtigt war, weil das Vermögen noch nicht im Besitz seiner Frau war. 509. Die Waisen, für die Schuld ihres Vaters. 510. Beim Erstgeborenen, dh. wenn er vom Vater ein Darlehn erhalten hatte. 511. Vom Erstgeburtsanteil erhält der Erstgeborene eine Hälfte u. die übrigen Brüder die andere Hälfte, weil darüber ein Zweifel obwaltet.

אמר רב הונא "אמר רב אסי בכור שנימו פלגי: שמיחה מיחה אמר רבה מסתבר מעמיה "דרב אסי בענבים ובצרום זיתים ומסקום אכל דרכום לא ורב יוסף אמר אפילו דרכום דרכום מעיקרא עינבי השתא המרא כדאמר רב עוקבא בר חמא ליתן לו דמי Fall, wenn sie Weintrauben gelesen haben היזק ענביו חכי נמי נותן לו דמי חיזק ענביו חיכא איתמר דרב עוקבא בר חמא אהא דאמר רב יהודה אמר שמואל בכור ופשום שחניה להן אכיהן ענכים ובצרום זיתים ומסקום בכור נוטל "פי שנים אפילו שמר אמר עינבי השתא פין אמר ben, so waren es ja vorher Trauben und מר עוקבא בר חמא 56ליתן לו דמי היזק ענביו: אמר רב "אסי בכור שנטל חלק כפשוט ויתר מאי ויתר "רב פפא משמיה דרבא אמר ויתר באותה שדה רב פפי משמיה דרבא אמר ויתר בכל הנכסים ים לו לבכור קודם הלוקה ומדאהיל נו לבכור קודם הלוקה ומדאהיל בהא אחיל "בכולהו ורב פפא משמיה דרבא אמר ויתר באותה שדה קא סבר אין לו לבכור קודם הלוקה ומה דאתא לידיה אחיל אידך לא אחיל והא דרב פפי ורב פפא לאו בפירוש איתמר אלא מכללא פה יבין נכסי דידיה ודפשום 20 Trauben hinterlassen hat und sie diese ge-

m M נותן m M איתימא רב אשי m M 184 דרבי. m M דרבי אשי m M 83 רב פפי משמיה דרבא אמר ויתר בכל הנכסים כולן | B 90 רב פפא...שדה קסבר...לא אחיל ורב פפי...כולן קסבר...בכולהו והא ינמי א במי א 92 א וזבין נכסי מקמי דניפלגי כהדי + M 91 דפשום אחוה אזלו יתמי דכני.

R. Hona sagte im Namen R. Asis: Wenn der Erstgeborene protestirt hat, so ist der Protest giltig⁵¹³. Rabba sagte: Die Ansicht R. Asis ist einleuchtend in dem oder Oliven gepflücktsuhaben, nicht aber, wenn [die Erben] sie getreten 15 haben. R. Joseph aber sagt, selbst wenn sie sie getreten haben. Wenn sie sie getreten hanachher ist es Wein!? — Wie R. Ûgaba b. Hama erklärt hat, es sei der Verlust der Weintrauben von ersetzen, ebenso haben sie auch hierbei den Verlust der Weinsich die Erklärung des R. Ûqaba b. Hama? — Auf folgendes, das R. Jehuda im Namen Semuéls lehrte: Wenn der Vater dem Erstgeborenen und dem anderen Sohn winzert haben, Oliven und sie diese gepflückt haben, so erhält der Erstgeborene einen doppelten Anteil, selbst wenn sie sie getreten haben. Wieso wenn sie sie getreten haben, sie waren ja vorher Trauben und jetzt sind sie Wein!? — R. Ûgaba b.

Hama erklärte, er habe ihm den Verlust der Trauben zu ersetzen.

R. Asi sagte: Wenn der Erstgeborene einen ebensolchen Anteil genommen hat⁵¹⁷ wie der andere Bruder, so hat er verzichtet518. — Was heisst verzichtet? (R. Papa im Namen Rabas erklärte, er habe hinsichtlich dieses Felds verzichtet 10). R. Papi erklärte im Namen Rabas, er habe hinsichtlich des ganzen Vermögens verzichtet, denn er ist der Ansicht, der Erstgeborene besitze seinen Anteil schon vor der Teilung, und da er darauf hinsichtlich des einen [Felds] verzichtet hat, so hat er hinsichtlich des ganzen [Vermögens] verzichtet. R. Papa erklärte im Namen Rabas, er habe hinsichtlich dieses Felds verzichtet, denn er ist der Ansicht, der Erstgeborene besitze vor der Teilung seinen Anteil nicht, somit hat er nur verzichtet hinsichtlich dessen, was in seinen Besitz gekommen ist, nicht aber hinsichtlich dessen, was nicht in seinen Besitz gekommen ist. Die Lehren R. Papis und R. Papas sind aber nicht ausdrücklich gelehrt worden, vielmehr sind sie durch einen Schluss gefolgert worden. Einst verkaufte ein Erstgeborener seine und des anderen Bruders Güter, und als die Waisen,

^{512.} Gegen die Meliorirung der hinterlassenen Güter durch die übrigen Erben, da er dies für seinen 513. Er erhält einen doppelten Anteil auch vom Wertzuwachs. Anteil selber tun wollte. Früchte waren in seinem Besitz u. haben den Mehrwert erst in seinem Besitz erfahren. Wein u. das Oel sind nicht mehr das, was der Vater hinterlassen hat. 516. Wenn der Wein verdorben od. entwertet wurde; die Weintrauben waren Eigentum des Erstgeborenen u. die Erben haben ihn durch die Verarbeitung erworben u. haben sie dem Erstgeborenen zu ersetzen. der hinterlassenen Felder. 518. Auf den Erstgeburtsanteil. 519. Von den übrigen Gütern kann er noch einen doppelten Anteil beanspruchen.

die Kinder des anderen Bruders, von den Datteln essen wollten, schlugen sie die Käufer. Da sprachen die Verwandten zu ihnen: Nicht genug, dass ihr ihr Vermögen gekauft habt, sondern ihr schlagt sie auch! Hierauf kamen sie vor Raba, und er sprach zu ihnen: Er hat nichts getan. Einer erklärte, er habe nichts getan hinsichtlich der Hälfte , und einer erklärte, hinsichtlich des Ganzen.

Von dort liessen sie sagen: Wenn der Erstgeborene vor der Teilung verkauft hat, so hat er nichts getan. Hieraus also, dass dem Erstgeborenen vor der Teilung Erstgeborenen [sein Anteil] schon vor der Teilung gehört.

Mar-Zutra aus Darisba teilte einen Korb Pfeffer mit seinen Brüdern gleichsprach er zu ihm: Da du auf einen Teil verzichtet hast, so hast du hinsichtlich der ganzen [Hinterlassenschaft] verzichtet.

ENN JEMAND SAGT[®]: JENER MEIN ERSTGEBORENER SOHN SOLL KEINEN

DOPPELTEN ANTEIL ERHALTEN, ODER: JE-

NER MEIN SOHN SOLL NICHT MIT SEINEN BRÜDERN ERBEN, SO HAT ER NICHTS520GE-SAGT, DENN DIES IST GEGEN DIE BESTIMMUNG DER GESETZLEHRE. WENN JEMAND SEINE GÜTER MÜNDLICH VERTEILT⁵³⁰, UND DABEI EINEM MEHR UND DEM ANDEREN WENIGER ODER DEM ERSTGEBORENEN EINEN GLEICHEN ANTEIL531 ZUTEILT, SO SIND SEINE WORTE GILTIG532; SAGTE ER ABER: ALS ERBSCHAFT, SO HAT ER NICHTS GESAGT; HAT ER SOB ZU ANFANG, IN DER MITTE ODER ZUM SCHLUSS [AUCH] "ALS GESCHENK" GESCHRIEBEN, SO SIND SEINE WORTE GILTIG.

GEMARA. Es wäre anzunehmen, dass unsre Mišnah nicht die Ansicht R. Jehudas vertritt, denn R. Jehuda sagt, hinsichtlich einer Geldsache sei die Bestimmung 534 giltig; es wird nämlich gelehrt: Wenn jemand zu einer Frau sagt: sei mir angetraut mit der Bedingung, dass du an mich keinen Anspruch auf Kost, Kleidung und Beiwohnung hast, so ist sie ihm angetraut und seine Bedingung ist ungiltig⁵³⁵— Worte

520. So nach den Kommentaren; מחי heisst aber auch verwehren. 521. Der Waisen. 523. Der Verkauf der Güter ist ungiltig. 522. Ohne ihre Einwilligung. 524. Hinsichtlich 526. Die hinterlassenen Güter. 525. Aus Palästina. 527. Das W. דרישכא oder דרישכא scheint Ortsname zu sein; nach andrer Erklärung ריש-בא Familienoberhaupt. 528. Als letztwillige Bestimmung. 529. Seine Bestimmung ist ungiltig. 530. Nicht als Erbschaft, 531. Mit den übrigen Brüdern. 532. Da er berechtigt ist, sein sondern als Geschenk. Vermögen beliebig zu verschenken. In diesen Fällen ist eine Schenkungsurkunde nicht erforderlich, da eine letztwillige Bestimmung unanfechtbar ist. 533. Wenn er seine Bestimmungen schriftlich niedergelegt u. in diesen auch den Ausdruck "erben" gebraucht hat. 534. Die einer Bestimmung der Ge-535. Weil dies gegen die Bestimmung der Gesetzlehre ist; cf. Ex. 21,10.

אזול יתמי בני פשום למיכל תמרי מחונהו לקוחות "אמרי לחו קרובים לא מיסתייא דובנתינהו לנכסייהו "אלא מימחא נמי מחיתו להו אתו לקמיה דרבא בסבר "להו לא עשה ולא כלום מר סבר לא עשה "כלום בפלגא ומר סבר"בכולהו: שלחו מתם בכור שמכר קודם חלוקה לא עשה כלום אלמא אין לו לבכור קודם חלוקה וחלכתא יש"לבכור קודם חלוקה: מר 'ווטרא מדרישבא פלג בצגא דפלפלי בחדי אחין כשוה אתא לקמיה דרב אשי אמר ליה הואיל ויתרתה במקצת ויתרתה בכל הנכסים כולן:

וויאו בין אומר איש פלוני בני בכור לא ישול פי שנים איש פלוני בני לא יירש עם אחיי לא אמר שהתנה על מה שכתוב בתורה המחלק נכסיו על פיו ריבה לאחד ומיעט לאחד יהשוה להן את nichts gehöre. Die Halakha ist, dass dem הבכור דבריו קיימין ואם אמר משום ירושה לא אמר כלום כתב בין בתחלה בין באמצע בין בסוף משום מתנה דבריו קיימין:

גמרא. לימא מתניתין דלא כרבי יהודה דאי רבי יהודה האמר בדבר של ממון תנאו כיים דתניא mässig. Als er darauf vor R. Aši kam, יו שאין מכן מכן דשת לי על מנת שאין אומר לאשה הרי את מכן דשת לי על מנת שאין ליך עלי שאר כסות ועונה הרי זו מקודשת ותנאו Вт. 518944

+ B 94 מחונהו + B 94 + M 97 + id - M 96מחיתינהו אתו א עשה ולא כלום א פו M + לו + M 98 בר רושבא פליג בוסתנא דפלפי 12 שבממון.

בטל דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר כדבר של ממון תנאו קיים אפילו תימא רבי יהודה התם ידעה וקא מחלה הכא לא קא מחיל: אמר רב יוסף 'אמר איש פלוני בני בכור הוא נומל פי שנים איש פלוני 5 בכור הוא אינו נוטל פי שנים דלמא בוכרא דאמא קאמר: ההוא דאתא לקמיה 'דרבה בר בר 'חנה אמר ליה מוחזקני בזה שהוא בכור אמר ליה מנא ידעת "דהוה קרי ליה אבוה בוכרא סכלא דלמא בוכרא דאמא הוא דכל בוכרא דאמא "נמי בוכרא סכלא ים קארו ליה: ההוא דאתא לקמיה דרבי הנינא אמר ליה מוחזקני בזה שהוא ככור אמר ליה מנא ידעת "רכי"הוו אתו לגבי אבוה אמר"להו זילו לגבי שכחת ברי דבוכרא הוא ומסי רוקיה ודלמא בוכרא דאמא הוא גמירי בוכרא דאבא מסי "בוכרא דאמא לא יבר אינו שנקרע ונמצא זכר אינו jenem, dass er Erstgeborener sei. Dieser נוטל פי שנים לדאמר קרא והיה הבן הבכר לשניאה 19.25.15 עד שיהא בן משעת הויה רב נהמן בר יצחק אמר אף אינו נידון "כבן סורר ומורה דאמר קרא כי יהיה זיאר לאיש בן סורר ומורה עד שיהא בן משעת הויה Fol.127 שנאמר בכורה "שנאמר אמר אה אינו ממעם חלק בכורה "שנאמר 20 borenen der Mutter pflegt man törichten וילדה לו בנים עד שיהא בן בשעת לידה רב שיובי 10.21,15

עד כאן לא קאמר רי התם אלא דידעה ומהלה אבל הכא M 3 האומר \parallel 5 בכורי \parallel 6 \parallel לא ימול פי שנים מאי M 4 שעמא דילמא || 7 M דרב' בר נתן || P 8 חנן || 9 עמא + B 11 בהוו קרו ליה בוכרא - M 10 בוכרא + B 14 ליה P 13 חוה אתי P 13 ליה P 12 אמר ליה רוקיה !! 15 M מ"ם אמר !! 16 M בכן סו ם שנא כי ת משעת. M מ"מ אמר קרא וילדו א 18 M משעת.

R. Meirs; R. Jehuda sagt, hinsichtlich der Geldsachen sind seine Worte giltig. -- Du kannst auch sagen, dass sie die Ansicht R. Jehudas vertrete, denn diese weiss es und verzichtet darauf⁵³⁸, hierbei aber verzichtet er sodarauf nicht.

R. Joseph sagte: Sagte jemand: jener ist mein erstgeborener Sohn, so erhält dieser einen doppelten Anteil, wenn aber: jener ist Erstgeborener, so erhält er keinen doppelten Anteil, denn er kann Erstgeborenen seiner Mutter gemeint haben.

Einst kam jemand vor Rabba b. Bar-Hana und sprach zu ihm, er wisse von fragte: Woher weisst du dies? - Sein Vater pflegte ihn törichter Erstgeborener zu nennen. Er ist vielleicht Erstgeborener seiner Mutter, denn (auch) einen Erstge-Erstgeborenen 540 zu nennen.

Einst kam jemand vor R. Hanina und sprach zu ihm, er wisse von jenem, dass er Erstgeborener sei. Dieser fragte: Woher weisst du dies? — Wenn man^{sa}zu seinem Vater kam, pflegte er zu sagen: geht zu meinem Sohn Sikhath, denn er ist Erstgeborener und sein Speichel ist heilend.

- Vielleicht ist er Erstgeborener seiner Mutter? - Es ist uns bekannt, dass nur [der Speichell eines Erstgeborenen des Vaters heilend sei, nicht aber der eines Erstgeborenen der Mutter.

R. Ami sagte: Wenn ein geschlechtsloser aufgetrennt wird, und es sich herausstellt, dass er männlichen Geschlechts ist, so erhält er keinen doppelten Anteil, denn es heisst: 50 und der erstgeborene Sohn von der Gehassten stammt, nur wenn er seit jeher ein Sohn war. R. Nahman b. Jichaq sagte: Er wird auch nicht als missratener und widerspenstiger Sohn abgeurteilt, denn es heisst: wenn jemand einen missratenen und widerspenstigen Sohn hat, nur wenn er seit jeher ein Sohn war. Amemar sagte: Er beeinträchtigt auch nicht den Erstgeburtsanteil540, denn es heisst:547 und ihm Söhne gebären, nur wenn er seit der Geburt ein Sohn ist. R. Sezbi sagte: Er wird auch nicht am achten [Tag]

^{536.} Kost u. Kleidung. 537. Die Frau, der er diese Bedingung stellt. 539. Der Sohn, der durch diese, dem Gesetz zuwiderlaufende Bestimmung geschädigt u. in seinem Recht beeinträchtigt wird. שומה 540. Dh. kein richtiger Erstgeborener; die Bezeichnung שומה hat die Nebenbedeutung unvollständig, nicht echt, ähnlich der Bezeichnung wild im Deutschen. Das W. ist hier störend u. fehlt tatsächlich in M u. anderen Codices. 541. Leute mit Augenleiden. 544. Cf. ib. 21,18ff. u. hierzu Bd. vij S. 290 Z. 5ff. 542. Gegen Augenleiden. 543. Dt. 21,15. 546. Wenn zBs. ausser diesem noch 2 andere Brüder vorhanden sind, von welchen einer Erstgeborener ist, so entfällt auf den Erstgeburtsanteil ein Drittel des ganzen Vermögens, als wären es nur 2 Brüder, u. der Rest wird an die 3 Brüder gleichmässig verteilt. 547. Dt. 21,15.

beschnitten, denn es heisst: "wenn ein Weib underk ment und einen Knaben gebiert Se. and an achten lag ast some Verhaut a bewhiteiden, nur wenn er seit der Geburt ein Knabe ist. R. Serabja sagte: Seine 5 Mutter ist auch nicht geburtsunrein ', denn es heisst: wenn ein Weib niederkommt und anen Knaben gebiert, so bleibt sie sieben l'age unrem; nur wenn er seit der Geburt cin Knabe ist. Man wandte ein: Wenn ei- מיה קשיא: אמר רבא תניא כוותיה דרבי אמי בן שיא: אמר רבא תניא כוותיה דרבי אמי בן ne einen Geschlechtslosen oder einen Zwitter abortirt, so muss sie für einen Knaben und für ein Mädchen [in Unreinheit] verweilen!? Dies ist eine Widerlegung der Lehre R. Serabjas"; eine Widerlegung. וליה רב פפא לרכא והא שלה רבין דבר זה שאלתי - Ist dies auch eine Widerlegung der Lehre R. Sezbis"? Dem Autor ist dies" zweifelhaft und entscheidet erschwerend.

Demnach müsste es ja heissen: so muss sie für einen Knaben, ein Mädchen und als Menstruirende [in Unreinheit] verweilen ?? Dies ist ein Einwand.

Raba sagte: Uebereinstimmend mit R. Ami wird gelehrt: Sohn, nicht aber ein Geממר אף אינו נימול לשמונה "דאמר קרא אשה כי תזריע וילדה זכר וביום השמיני ימול עד שיהא זכר משעת לידה רב שרביא אמר אף אין אמו ממאה לידה"דאמר קרא אשה כי תזריע וילדה זכר וטמאה שבעת ימים עד שיהא וכר משעת לידה מיתיבי המפלת טומטום ואנדרוגינום תשב לזבר ולנקבה תיובתיה דרב שרביא תיובתא לימא תיהוי תיובתא דרב שיזבי תנא ספוקי מספקא ליה "ולחומרא אי הכי"תשב לזכר ולנקבה ולנדה' מיבעי ולא טומטום בכור ולא ספק בשלמא בן ולא טומטום "כדרבי אמי אלא בכור ולא ספק לאפוקי מאי לאפוקי מדדרש רבא דדרש רבא שתי נשים שילדו שני זכרים כמחכא כותבין הרשאה זה לזה אמר "לכל רבותי ולא אמרו"לי דבר ברם כך אמרו"משום הרשאה הוכרו ולבסוף נתערבו כותבין הרשאה זה לזה לא הוכרו בותבין הרשאה זה לזה הדר Syn. 610 M 20 שנא׳ וכן שמונת ימים עד שיהא כן משעת M 19 דכתיב 21 M בן 22 ו 1 M 23 + ליתני נמי

P 29 לרבותי + M 28 באיגרתיה + M 27 ולכסוף נתערכו. + M 31 משמיה דר"י M 30 schlechtsloser"; erstgeborener, nicht aber ein zweifelhafter.". -- Allerdings ist [die Beschränkung: | Sohn, nicht aber ein Geschlechtsloser, nach R. Ami zu erklären, was aber schliesst [die Beschränkung:] erstgeborener, nicht aber ein zweifelhafter, aus 558 ?? - Dies schliesst das aus, was Raba vortrug; denn Raba trug vor: Wenn zwei Weiber wei Knaben im Verborgenen geboren haben, so schreibe einer dem anderen eine Vollmacht R. Papa sprach zu Raba: Rabin liess ja mitteilen: Dies fragte ich alle meine Lehrer und sie sagten mir nichts; aber folgendes sagte man im Namen R. Jannajs: wenn es vorher bekannt war⁵⁰⁷ und sie nachher verwechselt worden sind, so schreibe einer dem anderen eine Vollmacht,

שניאה הכן ולא M 25 מ"ל – M 24 והיה הבן הככור לשניאה הכן ולא

מומ׳ הבכור ולא — 26 M לאפוקי מדר א הבכור ולא

549. Ein Weib bleibt 7 Tage nach der Geburt eines männlichen Kinds u. 14 Tage nach der Geburt eines weiblichen Kinds levitisch unrein. 550. Sie ist 14 Tage unrein (cf. N. 949) u. darauf nur 26 Tage rein; cf. Lev. 12,4ff. 551. Nach welchem das Weib in einem solchen Fall überhaupt nicht unrein ist. 552. Aus der angezogenen Schriftstelle, in welcher von der Beschneidung u. von der Unreinheit gesprochen wird, folgert er, dass diese vom 1. Gesetz ausgeschlossen ist, demnach müsste sie es auch vom 2. sein. 553. Ob es in beiden Beziehungen von der Geburt an ein männliches Kind sein muss. 554. Wenn es zweifelhaft ist, ob bei einem solchen das Gesetz von der Geburtsunreinheit Geltung hat, so müsste, da in jeder Hinsicht erschwerend zu entscheiden ist, die Frau dem Gesetz von der Unreinheit durch Menstruation unterworfen bleiben. wenn er bei der Geburt geschlechtslos war. 556. Wenn seine Erstgeburt zweifelhaft ist. 558. Es ist ja nicht nötig, den Fall auszuschliessen, wenn die Erstgeburt zweifelhaft ist, da in einem solchen Fall selbstverständlich der Beanspruchende den Beweis anzutreten hat. 559. Eines Ehemanns. die Geburt der beiden nicht beobachtet worden ist u. es zweifelhaft ist, welches Kind zuerst geboren wurde. 561. Er ist dann den übrigen Kindern gegenüber entweder Erstgeborener oder bevollmächtigter Rechtsnachfolger des Erstgeborenen. 562. Wenn man bei der Geburt wusste, welches von beiden Kindern zuerst geboren ward.

wenn es aber nicht bekannt war, so kann einer dem anderen keine Vollmacht schreiben.

אוכי רבא אמורא עליה ודרש דברים שאמרתי לכם שעות הן בידי ברם כך אמרו°משום רכי ינאי הוכרו ולבסוף נתערכו כותבין הרשאה זה לזה לא הוכרו "אין כותבין הרשאה זה לזה: שלחו ליה בני אקרא דאגמא לשמואל ילמדנו רבינו חיו מוחזקין בזה שהוא בכור ואמר אביו על אחר בכור הוא מהו שלח להו כותבין הרשאה זה לזה "מה נפשך אי Col.b ברבגן סבירא ליה לישלה להו ברבגן אי ברבי יהודה סבירא ליה לישלה להו כרבי יהודה מספקא ליה 10 אי כרבי יהודה אי ברבנן ממאי היא דתניא יביר 10 10 10 יכירנו לאחרים מכאן אמר רבי יהודה נאמן אדם יסירנו לומר זה בני בכור וכשם שנאמן אדם לומר זה בני בכור כך נאמן אדם לומר זה בן גרושה "ווה בן חלוצה והכמים אומרים אינו נאמן אמר ליה רב נחמן כר יצחק לרבא כשלמא לרבי יהודה היינו דבתיב יכיר אלא לרבגן יכיר למה לי בצריך היכרא למאי הלכתא למיתבא לו פי שנים לא יהא אלא אחר "אילו בעי למיתבא ליה במתנה מי לא יהיב ליה לא צריכא בנכסים שנפלו לו לאחר מכאן ולרבי מאיר דאמר "אדם מקנה דבר שלא בא לעולם יביר 20 nan of erwidert haben, und ist er der An-למה לי"בנכסים שנפלו לו כשהוא גוסס: תנו רבנן היו מוהזקין בו שאינו בכור ואמר אכיו שהוא בכור M 32 לפניכם ה"ה M 34 מ"ן — M 33

אי אמר הבו ליה מי לא יהבינן ליה M 36

B 38 שהוא בכור

Später liess Raba den Dolmetsch vortreten und trug vor: Das, was ich euch gesagt habe, ist ein Irrtum; im Namen R. Jannajs sagten sie folgendes: wenn es vorher bekannt war und sie nachher verwechselt worden sind, so schreibe einer dem anderen eine Vollmacht, wenn dies aber nicht bekannt war, so kann einer dem anderen keine Vollmacht schreiben.

Die Leute der Burg Agma sandten Semuél folgende Frage: Mag uns der Meister lehren, wie es denn sei, wenn es von einem bekannt war, dass er Erstgeborener sei, und sein Vater von einem anderen 15 sagt, dieser sei Erstgeborener 504? Er liess ihnen erwidern: Einer schreibe dem anderen eine Vollmacht. - Nach wessen Ansicht: ist er der Ansicht der Rabbanan, so sollte er ihnen doch nach den Rabbasicht R. Jehudas, so sollte er ihnen doch nach R. Jehuda erwidert haben!? — Ihm war es zweifelhaft, ob nach R. Jehuda oder nach den Rabbanan [zu entscheiden sei]. — Was ist dies⁵⁰⁰? — Es wird gelehrt: 507 Anerkennen, anderen gegenüber aner-

kennen; hieraus folgerte R. Jehuda, dass ein Mensch beglaubt sei, wenn er sagt: dieser ist mein erstgeborener Sohn. Und wie ein Mensch beglaubt ist, wenn er sagt: dieser ist mein erstgeborener Sohn, ebenso ist er beglaubt, wenn er sagt: dieser ist der Sohn einer Geschiedenen, dieser ist der Sohn einer Haluçah⁵⁰⁸. Die Weisen sagen, er sei nicht beglaubt. R. Nahman b. Jichaq sprach zu Raba: Erklärlich ist nach R. Jehuda [das Wort] anerkennen, welche Bedeutung aber hat [das Wort] anerkennen nach den Rabbanan? - Wenn eine Anerkennung nötig ist570. - Wol571zu dem Zweck, um ihm einen doppelten Anteil zu geben, - darf er denn nicht, auch wenn er ein Fremder ist, ihm ein Geschenk machen!? - In dem Fall, wenn ihm Vermögen später zugefallen ist⁵⁷². — Wozu aber ist [das Wort] anerkennen nach R. Meir nötig, welcher sagt, ein Mensch könne auch das zueignen, was noch nicht auf die Welt gekommen ist⁵⁷³!? — Hinsichtlich des Vermögens, das ihm bei der Agonie⁵⁷⁴zufällt.

וחלוצה M 35

לא צריכא + M 37

אחר שהוא בכור נאמן היו.

Die Rabbanan lehrten: Wenn es von ihm bekannt war, dass er kein Erstgeborener ist, und der Vater von ihm sagt, dass er Erstgeborener sei, so ist er nicht

^{563.} Der den Vortrag dem Publikum laut vorzutragen hatte. 564. Welcher nun den Erstgeburts-565. Der bezügliche Streit folgt weiter. 566. Für ein Streit. anteil zu erhalten hat. 568. Cf. S. 1038 N. 128. 569. Wenn es bis dahin bekannt war, dass es nicht der Fall ist. 570. Wenn man früher nicht wusste, ob er Erstgeborener ist od. nicht. 571. Diese Frage richtet sich gegen die Ansicht der Rabbanan, nach welchen der Schriftvers sich auf den Fall bezieht, wenn bisher 572. Schenken konnte er ihm nur das, was er nichts bekannt war, dass man dann dem Vater glaube. besass, nicht aber, was er später besitzen wird. 573. Er kann auch das schenken, was er später be-574. Zu einer Zeit, wo er wegen seines körperlichen Zustands nichts schenken kann. sitzen wird.

beglaubt, nach den Rabbanan; war es von ihm bekannt, dass er kein Erstgeborener ist, und der Vater von ihm sagt, dass er Erstgeborener ist, so ist er beglaubt, nach R. Jehuda. Der Anfangsatz nach den Rab- 5 banan und der Schlußsatz nach R. Jehuda.

R. Johanan sagte: Wenn er sagte: es ist mein Sohn, und darauf sagt: es ist mein Knecht, so ist er nicht beglaubt; 10 wenn aber: es ist mein Knecht, und darauf sagt: es ist mein Sohn, so ist er beglaubt, denn er meinte es, er bediene ihn wie ein Knecht. Entgegengesetzt verhält es sich bei einem Zollhaus: wenn jemand יברי גנבת "והוא אומר לא גנבתי מה מיבו אצלך an einem Zollhaus vorübergeht und sagt: es ist mein Sohn, und später sagt: es ist mein Knecht, so ist er beglaubt'; wenn er aber sagte: es ist mein Knecht, und später sagt: es ist mein Sohn, so ist er 20 אחוור בו יכול לחוור בו אינו יכול לחוור בו הכמים אומרים אינו יכול nicht beglaubt. Man wandte ein: Wenn er ihn wie ein Sohn bediente und von ihm auch sagte, er sei sein Sohn, und darauf sagt, er sei sein Knecht, so ist er nicht beglaubt; wenn er ihn wie ein Knecht bediente und von ihm auch sagt, er sei sein Knecht, und darauf sagt, er sei sein Sohn,

אינו נאמן כרכנן היו מוחזקין בו שאינו ככור ואמר אביו בכור "הוא "נאמן כרבי יהודה רישא רבי יהודה וסיפא רכנן: אמר רבי יוחנן אמר כני הוא "וחזר ואמר עבדי הוא אינו נאמן עבדי הוא "וחזר ואמר בני הוא נאמן "דמשמש לי כעבדא "קאמר וחילופיה אבית המכם היה עובר על בית המכם ואמר בני הוא וחזר ואמר עבדי הוא נאמן "אמר עבדי הוא וחזר ואמר בני הוא אינו נאמן "מיתיבי היה משמשו כבן וכא ואמר בני הוא וחזר ואמר עכדי הוא אינו נאמן היה משמשו כעבד ובא ואמר עבדי הוא וחזר ואמר בני הוא אינו נאמן אמר רב נחמן בר יצחק התם דקארו ליה עבדא מצר מאה "מאי מצר מאה מצר עברא" דשוה מאה זוזי: שלח ליה "רבי אבא לרב יוסף בר המא"האומר להבירו אתה מכרתו לי "אתה נתתו לי במתנה רצונך השבע Fol.12 וטול"נשבע ואינו יכול לחזור בו מאי קא משמע לן אמר לו נאמן עלי אבא נאמן עלי אביך אביך אמר לו נאמן עלי אביך 8yn. 24° נאמנין עלי שלשה רועי בקר רבי מאיר אומר יכול

אינו נאמן רישא B 41 (וכן בכולן) אינו האמן - M 40 - אמר - M $_{
m 44}$ אוי מעמא + M $_{
m 43}$ - P $_{
m 42}$ \parallel מיתיבי \parallel 47 \parallel מיתיבי \parallel 45 אמר \parallel 46 אמר \parallel 47 מיתיבי \parallel $^{\prime}$ מאי מ"ם $^{\prime\prime}$ B 49 מאי מ"ם $^{\prime\prime}$ M 48 ונשבע B 53 ונשבע M 52 ונשבע — M 51 M אינו. M נשבע ונומל ואינו M אינו. M אינו. M+ מאי קמ״ל.

so ist er nicht beglaubt!? R. Nahman b. Jichaq erwiderte: Da wird von dem Fall gesprochen, wenn er ihn einen Knecht von seinen hundert nennt⁵⁷⁰. - Was heisst: von seinen hundert? - Ein Knecht, der hundert Zuz wert ist.

R. Abba liess R. Joseph b. Hama mitteilen: Wenn jemand zu seinem Nächsten sagte: du hast meinen Sklaven gestohlen, und dieser ihm erwiderte: ich habe ihn nicht gestohlen, und als jener ihn fragte, wieso er zu ihm komme, er ihm erwidert: du hast ihn mir verkauft, du hast ihn mir geschenkt, wenn du aber willst, so schwöre, sodann erhältst du ihn so zurück, und jener geschworen hat, so kann er nicht mehr zurücktreten. Was neues lehrt er uns damit, dies wurde ja bereits gelehrt: Sagte einer seit einer sei mein Vater ist mir vertrauenswürdig, dein Vater sist mir vertrauenswürdig, jene drei Rinderhirten sind mir vertrauenswürdig, so kann er, wie R. Meir sagt, zurücktreten; die Weisen sagen, er könne nicht zurücktreten!? - Er lehrt uns, dass sie stüber den Fall

Ta hind Bu. V

^{576.} Als er zuerst sägte, er sei sein Knecht. 575. So richt, nach einigen alten Ausgaben. 577. Wenn jemand die erste Auskunft einem Zollbeamten erteilt hat. 578. Da er vorher nur den Zoll für den Sklaven hinterziehen wollte. 579. In verächtlicher Weise. 580. Von rechtswegen ist der Besitzer beglaubt u. braucht ihn gegen Eid nicht zurückgeben. 581. Und sagen, er habe vorher nur gescherzt u. bestehe auf seinem Recht. 583. Er 582. Der Prozessgegner. wolle sie als Richter od. Zeugen anerkennen, obgleich sie gesetzlich unzulässig sind. sind als Zeugen u. Richter unzulässig; cf. Bd. vij S. 99 Z. 20ff. 585. RM. u. die Weisen in der angezogenen Lehre.

קא משמע לן דבאתן לך מחלוקת וחלכה ⁰כדברי חכמים: שלח ליה "רבי אכא לרב יוסף בר המא הלכה גובין מן העבדים ורב נהמן אמר אין גובין: 80.113 שלח ליה"רבי אבא לרב יוסף בר חמא הלכה שלישי ל בשני כשר רבא אמר אה בראשון מר בר רב אשי teilen: Die Halakha ist, man könne auch אכשר באבא דאבא ולית הלכתא °כמר בר רב " אשי: שלח ליה"רבי אבא לרב יוסף בר חמא היה יודע לו בעדות קרקע עד שלא נסתמא ונסתמא פסול ושמואל אמר כשר אפשר דמכוין מצרנהא משר אפשר אפילו גלימא אפשר odiger für einen zweitgradigen [Verwand-דמכוין מדת ארכו ומדת רחבו אכל נסכא לא ורב פפא אמר אפילו נסכא אפשר דמכוין מדת משקלותיו מיתיבי היה יודע לו בעדות עד שלא נעשה התנו 1700 ונעשה חתנו פיקח ונתחרש פיתח ונסתמא שפוי ינשתמה פסול אבל היה יודע לו בעדות עד שלא entscheiden. נעשה התנו ונעשה התנו ומתה בתו פיקה ונתחרש "וחזר ונתפקה פיתח ונסתמא "וחזר ונתפתח שפוי ונשתמה "וחזר ונשתפה כשר זה הכלל"כל שתחלתו או סופו בפסלות פסול"כל שתחלתו וסופו בכשרות

M כחכמים א 57 רב. M רבב' א 58 M מכשיר M 56 25 M כוותיה שלח 1 M 60 מרת P 61 – כל ש. B 62 א מכול משתו"ם בכשי כשר וכל שתו"ם כפסי פסול M כל ש || 63 M ליה רבב'.

streiten, wenn er sagt, er wolle es ihm geben5%, und dass die Halakha nach den Weisen zu entscheiden sei.

R. Abba liess R. Joseph b. Hama mit-Sklaven einfordern⁵⁸. R. Nahman aber sagt, man könne nicht einfordern 888.

R. Abba liess R. Joseph b. Hama mitteilen: Die Halakha ist, dass ein drittgraten] so zulässig so ist. Raba sagt, auch für einen erstgradigen. Mar b. R. Aši liess es auch bei einem Grossvater 511 zu. Die Halakha ist aber nicht nach Mar b. R. Aši zu

R. Abba liess R. Joseph b. Hama mitteilen: Wenn jemand Zeugnis hinsichtlich eines Grundstücks abzulegen wusste, bevor er blind wurde und blind geworden Col.b בשר "תיובתא: שלח"רבי אבא לרב 20 ist, so ist er unzulässig 592. Šemuél sagt, er sei zulässig, denn er kann die Grenzen · bezeichnen; hinsichtlich eines Gewands aber ist er nicht zulässig. R. Sešeth sagt, auch hinsichtlich eines Gewands, denn er

kann die Länge und die Breite angeben, nicht aber hinsichtlich eines Metallblocks. R. Papa sagt, auch hinsichtlich eines Metallblocks, denn er kann das Gewicht angeben. Man wandte ein: Wenn er für ihn Zeugnis abzulegen wusste bevor er sein Schwiegersohn geworden war und dann sein Schwiegersohn geworden ist, oder wenn er hörend war sound taub geworden ist, sehend war und blind geworden ist, oder vernünftig war und irrsinnig geworden ist, so ist er [als Zeuge] unzulässig; wenn er aber für ihn Zeugnis abzulegen wusste bevor er sein Schwiegersohn geworden war, dann sein Schwiegersohn geworden und darauf seine Tochter gestorben ist, oder wenn er hörend war, taub geworden und wiederum hörend geworden ist, oder wenn er sehend war, blind geworden und dann wiederum sehend geworden ist, oder vernünftig war, irrsinnig geworden und dann wiederum vernünftig geworden ist, so ist er zulässig. Die Regel hierbei ist; wenn er am Anfang unfähig war oder am Schluss unfähig ist, so ist er unzulässig, und wenn er am Anfang fähig war und am Schluss fähig ist, so ist er zulässig. Dies ist eine Widerlegung aller 97. Eine Widerlegung.

R. Abba liess R. Joseph b. Hama mitteilen: Wenn jemand von einem Kind unter

^{586.} Er wolle den strittigen Betrag bezahlen, wenn diese von ihm als Richter anerkannte Personen ihn verurteilen sollten. 587. Von den Waisen für die Schuld ihres Vaters. 588. Die Waisen haften nur mit den hinterlassenen Immobilien. 589. Dh. ein Grossneffe; die Verwandtschaft wird im T. nach dem Grad der Entfernung vom Stammvater bezeichnet; cf. Bd. vij S. 110 N. 136. 592. Da er die Grenzen nicht 591. Dass ein Enkel für ihn Zeugnis ablegen durfte. 593. Zur Zeit, wo er das Zeugnis abzulegen wusste. 594. Die Frau des Zeugen, wodurch die Verwandtschaft aufgelöst wurde. 595. Bei der Beobachtung. Gerichtsverhandlung. 597. Der hier genannten Autoren, die gegen die Ausicht R. Abbas bei Grundstücksangelegenheiten einen solchen als zulässigen Zeugen erklären.

seinen Söhnen sagt", so ist er beglaubt. R. Johanan aber sagt, er sei nicht beglaubt. - Wie ist dies zu verstehen? Abajje erwiderte: Er meint es wie folgt: wenn jemand von einem Kind unter seinen Söh- 5 nen sagt, dass er sein ganzes Vermögen erbe, so ist er beglaubt, nach R. Johanan b. Beroqa". R. Johanan aber sagt, er sei nicht beglaubt, nach den Rabbanan. Raba glaubt" und "nicht beglaubt", es sollte ja heissen "erben" und "nicht erben"!? Vielmehr, erklärte Raba, meint er es wie folgt: Wenn jemand von einem Kind unter seiso ist er beglaubt, nach R. Jehuda⁶⁰¹; R. Johanan aber sagt, er sei nicht beglaubt, nach den Rabbanan⁶⁵.

R. Abba liess R. Joseph b. Hama mit-Frau ebenso einen Anteilmerhalte wie jeder seiner Söhne, so erhält sie einen solchen wie jeder seiner Söhne. Raba sagte: Nur von den Gütern, die er dann[™]besitzt, und gleich den Söhnen, die später vorhanden sind ou.

יוסף כר חמא האומר על תינוק בין הכנים נאמן ורבי יוחנן אסר אינו נאסן מאי קאמר אמר אביי חכי קאמר האומר על תינוק בין חבנים יירש כל נכסי נאמן כרכי יוחנן כן ברוקה ורכי יוחנן אמר אינו נאמן כרבנן מתקיף לה רבא האי נאמן ואינו נאמן יירש ולא יירש מבעיא ליה אלא אמר רבא הכי קאמר האומר על תינוק בין הבנים בכור הוא נאמן כרבי יהודה ורבי יוחנן אמר אינו נאמן כרכנן: שלח ליה רבי אבא לרב יוסף בר חמא האומר wandte ein: Wieso heisst es demnach "be- יסול אשתי באחד מן הבנים נומלת באחד מן הבנים אמר רבא ובנכסים של עכשיו וכבנים הבאין לאחר מכאן: שלה ליה רבי אבא לרב יוסף בר חמא המוציא שטר חוב על חבירו מלוה אומר לא נפרעתי כלום ולוה אומר פרעתי מחצה והעדים nen Söhnen sagt, er sei der Erstgeborene, המעידין שפרע יכולו הרי זה נשבע ונובה מחצה שמידין שפרע כולו הרי זה נשבע ונובה מנכסים בני חורין אבל ממשועבדין לא דאמרי אנן משיב משיב המכינן ואפילו לרבי עקיבא דאמר משיב אבדה הוי הני מילי היכא דליכא עדים אבל היכא דאיכא עדים אירתותי אירתת מתקיף לה מר בר teilen: Wenn jemand bestimmt, dass seine 20 רב אשי אדרבה אפילו לרבי שמעון בן אלעזר דאמר מודה מקצת המענה הוי הני מילי היכא דליכא עדים דקא מסייעי "ליה אכל היכא דאיכא עדים דקא מסייעי ⁵ליה ודאי משיב אבדה הוי: דרש מר אנן אנן משבע גובה מנכסים ב״ח דאמרי לקוחות אנן M 64

R. Abba liess R. Joseph b. Hama mitteilen: Wenn jemand einen Schuldschein auf seinen Nächsten präsentirt, und der Gläubiger sagt, er habe keine Zahlung erhalten, während der Schuldner sagt, er habe die Hälfte bezahlt, und Zeugen bekunden^{∞5}, dass er alles bezahlt habe, so schwöre er ound jener fordere die Hälfte ein von freien Gütern, nicht aber von verkauften, denn [die Käufer] können sagen, sie hätten sich auf die Zeugen[™]verlassen. Und selbst nach R. Âqiba, welcher sagt, er[™]gelte als Wiederbringer eines Funds610, gilt dies nur von dem Fall, wenn keine Zeugen vorhanden sind, wenn aber Zeugen vorhanden sind, fürchtet er. Mar b. R. Aši wandte ein: Im Gegenteil, selbst nach R. Simôn b. Eleâzar, welcher sagt, er habe einen Teil der Forderung eingestanden", gilt dies nur von dem Fall, wenn keine Zeugen vorhanden sind, die ihn unterstützen, wenn aber Zeugen vorhanden sind, die ihn unterstützen, gilt er entschieden als Wiederbringer eines Funds.

בהדיה.

^{599.} Nach dem der Vater berechtigt ist, sein ganzes Vermögen 598. Wird weiter erklärt. einem einzigen Sohn zu vermachen. 600. Während bisher ein anderer als Erstgeborener galt. 601. Cf. S. 1272 Z. 10ff. 602. Von der Erbschaft. 603. Nicht aber von den später hinzugekommenen, da man nicht das, was man nicht besitzt, schenken kann. 604. Wenn später Söhne hinzugekommen sind, so erhält sie einen kleineren Anteil. 605. Nachdem er eingestanden hat, die 606. Dass er die Hälfte bezahlt habe. Hälfte noch zu schulden. 607. Da die Bekundung der Zeugen durch sein eignes Geständnis widerlegt wird. 608. Dass er die Schuld bezahlt u. die verkauften Grundstücke unbeschränktes Eigentum des Verkäufers sind. 609. Wer mehr eingesteht, als man ihm nachweisen kann; cf. S. 467 Z. 15ff. 610. Und braucht nicht zu schwören, dass er nicht mehr schulde. 611. Auch in dem Fall, wenn er mehr eingesteht, als aus dem Schuld-

זוטרא משמיה דרב שימי בר אשי הלכתא בכל הני שמעתתא כדשלח ליה רבי אבא לרב יוסת בר חמא אמר ליה רבינא "לרב אשי דרב נחמן מאי אמר ליה "אין גובין מתניגן לה וכן אמר רב נחמן Fol. 20 ברכא מדרבא מדרבא מדרבא מדרבא מדרבא מדרבא מדרבא פרובא Pol. 20 הלכתא לאפוקי מדרבא מדרבא פרובא Pol. 20 הלכתא לאפוקי מדרבא פרובא פרוב מוסיף הוא אי "דמר בר רב אשי לית הלכתא כמר בר רב אשי אי "לאפוקי מדשמואל "ורב ששת ורב פפא הא איתותבו אלא לאפוקי מדרבי יוחנן ומאתקפתא דמר בר רב אשי: המחלק נכסיו על מתנה בריב היכי דמי מתנה 10 aus: wenn die Ansicht Rabas", so fügt er בתחלה היכי דמי"באמצע היכי דמי"בסוף כי אתא רב דימי אמר רבי יוחגן תנתן שדה פלונית לפלוני ויירשה זו היא מתנה בתחלה יירשה ותנתן לו זו היא מתנה בסוף יירשה ותנתן לו ויירשה זו היא ישרה אחת אבל sund R. Papas אחר ושרה אחר אבל sund R. Papas sind sie ja widerlegt באדם אחד ושתי שדות "שדה אחת ושני בני אדם לא רבי אלעזר אומר אפילו אדם אחד ושתי שדות "שדה אחת ושני בני אדם "אבל בשתי שדות

אנן + M 68 אין + M 67 M 66 למר זוטרא M 71 מדמר M 70 מדמר M 69 גובין – M 69 ומדר"ש ומדר"ק | א א א א א א א ר א א א א ר א א א ר א א ר א א ר א א ר א א ר יוחנן $\parallel 17$ + או $\parallel 75$ $\parallel 17$ קנה כי אתא.

Mar-Zutra trug im Namen des R. Šimi b. Aši vor: Die Halakha ist bei allen diesen Lehren so zu entscheiden, wie R. Abba R. Joseph b. Hama mitteilen liess. R. Nahman Dieser erwiderte: Wir lehren: man fordere nicht ein 15, und ebenso sagte auch R. Nahman. - Was schliesst demnach diese Festsetzung der Halakha ja hinzu , wenn die Ansicht des Mar b. R. Aši⁶¹⁷, so wird ja die Halakha ohnehin nicht nach Mar b. R. Ašios entschieden, und wenn die Ansichten Semuéls, R. Sešeths worden ⁰²⁰!? — Vielmehr, dies schliesst die Ansicht R. Johanans und die Entgegnung des Mar b. R. Aši aus.

WENN JEMAND SEINE GÜTER MÜND-LICH VERTEILT UND DABEI EINEM MEHR UND DEM ANDEREN WENIGER &C. Wie zum Beispiel [schreibt er] "Geschenk" am Anfang, in der Mitte oder am Schluss? Als

R. Dimi kam, sagte er im Namen R. Johanans: [Schreibt er:] jenes Feld soll diesem geschenkt sein, und er soll es erben, so heisst dies "Geschenk" am Anfang; wenn: er soll es erben und es soll ihm geschenkt sein, so heisst dies "Geschenk" am Schluss; und wenn: er soll es erben und es soll ihm geschenkt sein, dass er es erbe, so heisst dies "Geschenk" in der Mitte. Dies gilt jedoch nur von dem Fall, wenn es eine Person und ein Feld623 ist, nicht aber, wenn es eine Person und zwei Felder624 oder ein Feld und zwei Personen es sind. R. Eleâzar sagt, auch wenn es eine Person und zwei Felder oder ein Feld und zwei Personen sind, nicht aber, wenn es zwei Personen und zwei Felder sind.

schein nachgewiesen werden kann; wer einen Teil der Forderung eingesteht, muss hinsichtlich des übrigen 612. Der gegen seine Lehre hinsichtlich der Pfändung von Sklaven (S. 1274 Z. 3) streitet, u. die Halakha ist stets nach RN., der Berufsrichter war, zu entscheiden. 614. Wenn niemand gegen ihn Mitteilung RA. lautete entgegengesetzt, übereinstimmend mit RN. streitet. 615. Hinsichtlich der Zulässigkeit eines Verwandten als Zeugen. 616. Er streitet nicht gegen RA., sondern ist in der Erleichterung noch weitgehender. 617. Nach welchen auch ein Grossvater als Zeuge zulässig ist, gegen die Ansicht RA.s. 618. Cf. S. 1274 Z. 6; es ist daher nicht nötig zu lehren, dass es nach RA. zu entscheiden sei. 619. Hinsichtlich eines Zeugen, der später unzulässig geworden ist. 620. Cf. S. 1274 Z. 20; es ist somit einleuchtend, dass die Halakha nicht nach ihnen zu entscheiden ist. 621. Hinsichtlich des Falls, wenn der Vater von einem Kind sagt, er sei Erstgeborener, während bis dahin ein andrer als solcher galt; S. 1275 Z. 1ff. sichtlich des Falls, wenn jemand die Hälfte der Schuld eingesteht u. Zeugen bekunden, dass er sie vollständig bezahlt habe; S. 1275 Z. 19ff. 623. Er hat sowol hinsichtlich derselben Person als auch hinsichtlich desselben Felds beide Ausdrücke gebraucht. 624. Wenn es zBs. heisst: dieser erbe das Feld im Osten u. das Feld im Westen sei ihm geschenkt; ein Feld ist eine Erbschaft u. das andere ein Geschenk, u. dieser erhält nur das geschenkte. 625. Wenn es zBs. heisst: dieser erbe die eine Hälfte des Felds, u. die andere Hälfte sei jenem geschenkt; nur das Geschenk ist dann giltig.

בותבין.

Als Rabin kam, sagte er: [Schrieb er:] dieses Feld soll diesem geschenkt sein und jenes Feld soll jener erben, so hat er es, wie R. Johanan sagt, erworben, und wie R. Eleâzar sagt, nicht erworben. Abajje sprach בשלמא דרבי אלעזר אדרבי אלעזר לא קשיא באן zu Rabin: Du hast uns hinsichtlich einer Sache befriedigt und hinsichtlich einer Sache zu einem Einwand veranlasst. Allerdings befindet sich R. Eleâzar nicht in ei-חפות Widerspruch, denn das eine gilt von שנתתים להם בפתנה ויירשום בפלונתא אמר רב שונתתים להם במתנה ויירשום einer Person und zwei Feldern, und das andere gilt von zwei Personen und zwei Feldern; aber R. Johanan befindet sich ja in einem Widerspruch ?? -- Amoräer streiten über die Ansicht R. Johanans. Reš- ישתי שדות שר אפילו שתר אפילו שתי שדות לא "ורב ששת אמר אפילו Laqis aber sagt, er erwerbe es nur dann, wenn jener gesagt hat: der und der sollen dieses und jenes Feld erben, die ich ihnen geschenkt habe, dass sie sie erben 1922. gelte nur von dem Fall, wenn es eine Person und ein Feld ist, nicht aber, wenn es eine Person und zwei Felder oder ein Feld und zwei Personen sind; R. Nahman sagt, auch wenn es eine Person und zwei Felder oder ein Feld und zwei Personen sind,

ושני בני אדם לא: כי אתא רבין אמר תנתן שדה פלונית לפלוני ויירש פלוני שדה פלונית רבי יוחנן אומר קנה רבי אלעזר אומר לא קנה אמר ליה אביי לרבין אנחתת לן הדא ואתקפת לן הדא באדם אחד ושתי שדות כאן כשני בני אדם ושתי שדות אלא דרבי יוחנן אדרבי יוחנן קשיא אמוראי 3 משל לקיש אמר לא קנה וחנן וריש לקיש אמר לא קנה עד שיאמר פלוני ופלוני יירשו שדה פלונית ופלונית "המנונא לא שנו אלא אדם אחד ושדה אחת אכל אדם אחד ושתי שדות שדה אחת ושני בני אדם לא ורב נהמן אמר אפילו אדם אחד ושתי שדות שדה אחת ושני בני אדם "אבל "שתי שדות ושני ושני כני אדם אמר רב ששת מנא אמינא לה דתניא האומר תנו שקל לבני בשבת וראוין "ליתן סלע נותן להן סלע ואם אמר אל תתנו "להן אלא שקל אין נותנין להן אלא שקל ואם אמר אם מתו אל תתנו אין "נותן לחן אלא שקל והא הכא דכשתי שדות וכשני בני אדם דמי וקתני דקני הוא שרו׳ פלוני ש״ף 1' 77 שרו׳ פלוני ופלוני M 78 M 76 B 83 | להם סלע נותנין | M 82 | להן אלא שקל

nicht aber, wenn es zwei Felder und zwei Personen sind; und R. Sešeth sagt, auch wenn es zwei Felder und zwei Personen sind. R. Sešeth sprach: Dies entnehme ich aus folgender Lehre: Wenn jemand sagte, dass man seinen Kindern einen Segel wöchentlich [zu ihrem Unterhalt] gebe, und diese einen Selâ brauchen, so gebe man ihnen einen Selâ; sagte er, dass man ihnen nicht mehr als einen Seqel gebe, so gebe man ihnen nicht mehr als einen Seqel; sagte er aber: wenn sie sterben, so sollen andere an ihrer Stelle erben, so gebe man ihnen, einerlei ob er "gebt" oder "gebt nicht" gesagt hat, nur einen Seqel. Dies gleicht ja dem Fall von zwei Feldern und zwei Personen, und er lehrt, dass

626. Wenn es also 2 verschiedene Felder u. 2 verschiedene Personen sind. der das Feld als Erbschaft erhalten hat. 628. Der oben lehrt, dass wenn es 1 Feld u. 2 Personen od. 1 Person u. 2 Felder sind, er auch das als Erbschaft vermachte erworben habe; der Nachsatz: nicht aber wenn es 2 Personen u. 2 Felder sind, ist eine spätere Interpolation u. fehlt tatsächlich in M u. an-629. Die Lehre RE.s, dass er das als Erbschaft vermachte Feld erwerbe. lehrt er, dass in einem solchen Fall die Erbschaft nicht erworben werde, hier aber, dass sie erworben werde, selbst wenn es 2 verschiedene Personen u. 2 verschiedene Felder sind. 631. Das vererbte Feld, wenn es 2 Personen u. 2 Felder sind. 632. Er hat nicht bezeichnet, wer das vererbte u. wer das geschenkte Feld erhalte, u. ausserdem am Anfang u. am Ende den Ausdruck "schenken" gebraucht hat. 633. Die weiter folgenden Lehrer führen denselben Streit wie die vorher genannten. 634. Dass das vererbte Feld erworben werde. 635. Ein Sterbender, od. wenn jemand auf lange Zeit verreist. 636. Ein Sel $\hat{a} = 2$ Šegel. 637. Er wollte nur sagen, dass man ihnen nicht zuviel gebe. sonen, die er nennt; er bekundet dadurch, dass die Hinterlassenschaft möglichst wenig angegriffen werden 639. Der in dieser Lehre genannte Fall. 640. Hinsichtlich der Kinder gebrauchte er den Ausdruck "geben" u. hinsichtlich der Fremden gebrauchte er den Ausdruck "erben", auch handelt es

מותיב לה והוא מפרק לה בראוי ליורשו ורבי יוחנן 85.1300 בן ברוקה היא אמר רב אשי תא שמע נכסי לך 1360. ואחריך יירש פלוני "ואחרי אחריך יירש פלוני מת ראשון קנה שני מת שני קנה שלישי "ואם מת שני דכשתי שדות ושני בני אדם דמי וקתני דקנה וכי תימא הכא נמי בראוי ליורשו ורבי יוחנן בן ברוקה היא אי הכי מת שני קנה שלישי הא שלח רב 1332 אהא "בריה דרב עויא לדברי רבי יוחנן בן ברוקה לשני במקום ראשון כלום שאין זה לשון מתנה אלא לשון ירושה וירושה אין לה הפסק תיובתא "דכולהו תיובתא לימא "נמי תיהוי תיובתיה דריש לקיש ותסברא והא אמר "רבא הלכתא כותיה דריש לקיש באן לאחר כדי דבור והלכתא כל תוך כדי דבור 878.000 באז - M 85 P 84 ואחריך. M ואחריו לפלוני

דכול — M 88 אם ראשון 88 M — דכול

sie es erworben haben". Er erhob diesen Einwand und er selber erklärte es auch: wenn sie Anwartschaft haben, ihn zu beerben⁶⁴³, und zwar ist hier die Ansicht des הכא הכא ליורשי ראשון והא הכא 5 R. Johanan b. Beroqa⁰⁴vertreten. Komm und höre: [Sagte jemand:] mein Vermögen soll dir gehören und nach dir soll es jener erben, und nach diesem soll es jener erben, so hat, wenn der erste gestorben יוראשון ראוי ליורשו אין ist, es der zweite erworben, und wenn der zweite gestorben ist, es der dritte erworben; ist der zweite bei Lebzeiten des ersten gestorben, so geht das Vermögen zu den Erben des ersten über. Dies 45 gleicht ja dem ברוך כדי דבור בהני תלת לא קשיא כאן בהוך כדי דבור Fall von zwei Feldern dund zwei Personen, und er lehrt, dass er erworben habe!? Wolltest du erwidern, hier werde ebenfalls von einem, der Anwartschaft hat, ihn zu beerben, gesprochen, und zwar nach der Ansicht des R. Johanan b. Beroga, wieso

hat dann, wenn der zweite gestorben ist, der dritte es erworben, R. Aha, Sohn R. Îvjas 4, liess ja mitteilen, dass [wenn jemand gesagt hat:] mein Vermögen soll dir gehören und nach dir jenem und der erste Anwartschaft hat, ihn zu beerben, nach R. Johanan b. Beroqa der zweite an Stelle des ersten⁶⁴⁰nichts erhalte, da dies keine Schenkung, sondern eine Erbschaft ist, und die Erbschaft keine Unterbrechung hat. Dies ist also eine Widerlegung aller Eine Widerlegung. - Ist dies auch eine Widerlegung des Reš-Laqiš - Glaubst du? Raba sagte ja, dass bei diesen drei Lehren, die Halakha nach Reš-Laqiš zu entscheiden sei. Dies ist vielmehr kein Einwand, das eine gilt von dem Fall, wenn dies innerhalb der Zeit, als man einen Satz sprechen kann, und das andere", wenn nach Ablauf einer Zeit, als man einen Satz sprechen kann erfolgt ist. Die Halakha ist, wenn es innerhalb der Zeit, als man einen Satz sprechen kann, erfolgt

א בר עווא M 86

תיוב׳ || N 89 במי || P 90 רבה.

sich hier um verschiedene Beträge. 641. Da man den Kindern nicht mehr geben darf, so haben 642. Gegen seine Kollegen, als die als Erben eingesetzten Personen das Vermögen erworben. 643. Unter "andere" sind nicht fremde Personen zu verstehen, son-Stütze für seine eigne Ansicht. dern Miterben, denen das Vermögen nicht als Geschenk, sondern als Erbschaft zufällt. dem der Vater einen seiner Erben als Universalerben einsetzen darf. 645. In diesem Fall gebrauchte er nur beim 2. den Ausdruck "erben", während der erste es als Geschenk erhielt. 646. Da der 1. den Niessbrauch u. der 2. das Kapital erhalten soll. 647. Der 2. bezw. 3., der es als Erbschaft erhält. 648. Richt. אוא, so auch an anderen Stellen in unsrer Ausgabe. 649. Der Erben 650. An Stelle des 1. Erben treten seine Deszendenten. dass wenn einer ein Feld als Geschenk u. der andere eines als Erbschaft erhält, der andere es nicht erwerbe. 652. Der oben ebenfalls lehrt, dass beide nur dann erwerben, wenn er bei beiden den Ausdruck "schenken" 653. Zu welchen auch die hier behandelte gehört. auch derjenige, der das Feld als Erbschaft erhalten hat, es erworben habe. 655. Die Schenkung u. die Vererbung. 656. Dh. wenn er die Schenkung u. die Vererbung hintereinander ohne Unterbrechung ausgesprochen hat; in diesem Fall gehören beide Verfügungen zusammen u. die Schenkung erstreckt sich auch auf die Vererbung. 657. Die Lehre des R-L., dass das vererbte Feld nicht er-658. Wenn zwischen einer Verfügung u. der anderen eine Unterbrechung von solcher Dauer erfolgt ist; beide Verfügungen gehören nicht zusammen, die Schenkung ist giltig u. die Vererbung ist, so gilt es stets als ein Satz", nur nicht beim Götzendienst" und bei der Trauung . Wenn jemand sonst zurücktreten 'will, so sagen wir, er könne zurückder Fall. Wenn er oder sie nach der Trauung zurücktreten will, so können sie dies nicht' mehr, selbst wenn sie sich noch mit dieser Angelegenheit befassen, selbst wenn bei einer Spende für den Götzendienst: sobald sie für den Götzendienst erfasst worden ist, so ist er sofort strafbar, und sie ist zur Nutzniessung verboten.

WÄHREND EINE TOCHTER VORHANDEN IST, ODER DASS SEINE TOCHTER IHN BEERBE, WÄHREND EIN SOHN VORHANDEN IST, SO SIND SEINE WORTE NICHTIG, WEIL SIE EINER BESTIMMUNG DER GESETZLEHRE

ZUWIDERLAUFEN. R. JOHANAN B. BEROQA SAGT, WENN ER DIES VON EINEM, DER AN-WARTSCHAFT HAT, IHN ZU BEERBEN GESAGT GESAGT HAT, SO SIND SEINE WORTE GILTIG, UND WENN VON EINEM, DER KEINE ANWARTSCHAFT HAT, IHN ZU BEERBEN, SO SIND SEINE WORTE NICHTIG.

- P 93

GEMARA. Also nur in dem Fall, wenn ein Fremder, während eine Tochter vorhanden ist, oder eine Tochter, während ein Sohn vorhanden ist, wenn aber ein Sohn unter den Söhnen oder eine Tochter unter den Töchtern, so ist seine Bestimmung giltig, wie ist demnach der Schlußsatz zu erklären: R. Johanan b. Beroqa sagt, wenn er dies von einem, der Anwartschaft hat, ihn zu beerben, gesagt hat, so sind seine Worte giltig; dies lehrt ja auch der erste Autor!? Wolltest du erwidern, R. Johanan b. Beroga beziehe sich auch auf den Fall, wenn einen Fremden von während eine Tochter vorhanden ist, oder eine Tochter, während ein Sohn vorhanden ist, so wird ja gelehrt: R. Jišmâél, Sohn des R. Johanan b. Beroqa, sagte: Mein Vater und die Weisen streiten nicht über den Fall, wenn einen Fremden, während eine Tochter vorist ungiltig. Ueber die Dauer des hier genannten Satzes vgl. S. 268 Z. 2ff. 659. Wenn zwischen 2 Sätzen eine solche Unterbrechung nicht eingetreten ist, so gehören sie zusammen. 660. Wenn jemand eine Sache für den Götzendienst gespendet hat u. sofort zurückgetreten ist, so ist die Sache dennoch zur Nutzniessung verboten. 661. Wenn jemand zu einem Weib vor Zeugen die Trauungsformel gesprochen hat u. sofort zurückgetreten ist, so ist die Trauung dennoch giltig. 662. Die hier folgende Erklärung ist, wie aus der Sprache zu entnehmen, eine Glosse u. fehlt in den kursirenden Ausga-663. Bei anderen, ausser diesen beiden Fällen. 664. Sofort nachdem er es gesprochen ben. 665. Wegen der Strenge des Ehegesetzes, vielmehr ist event. eine richtige Ehescheidung erforderlich. 666. Dadurch dass er sie dafür spendet. 667. Mit anderen zusammen. 668. Dass er ihn allein beerbe. 669. Sc. er zum Erben eingesetzt hat. 670. Der Anwartschaft auf Beerbung hat, zBs. wenn die Tochter sterben sollte. 671. Nach dem 1. Autor gelten nur Miterben als Anwärter auf die Erbschaft, nach RJ. dagegen auch solche, die, wenn keine näheren Verwandten vorhanden sind, als Erben inbetracht kommen.

דסו כדבור דמי לבר מעבודה זרה וקדושין "לענין מהדר קא אמרינן דאי בעי למהדר הדר לבר מקדושין דאי בעי למהדר בתר דקדיש או הוא או היא לא יכלין ואף על פי שעוסקין באותו ענין אף על גב treten; dies ist aber bei der Trauung nicht הקימין עדיה ותקרוכת עבודה זרה גמי כיון דאיתפים ל דבר עבודה זרה לאלתר דאיחייב ליה ואסיר בהנאה: ועים אומר איש פלוני יירשני במקום שיש בת בתי תירשני במקום שיש בן לא אמר כלום שהתנה על מה שכתוב בתורה 'רבי יוחנן בן ברוקה ihre Zeugen noch dastehen. Ebenso auch שומר אם אמר על מי שראוי"לירושה דבריו קיימין יו 1334 אומר אם אמר על מי שראוי"לירושה דבריו ועל מי שאין ראוי לו"לירושה אין דבריו היימין: גמרא. מעמא דאחר במקום בת וכת במקום בן הא בן בין הבנים ובת בין הבנות דבריו קיימין אימא סיפא רבי יוחנן בן ברוקה אומר אם"אמר על מי שראוי ליורשו דבריו קיימין היינו תנא קמא 15 ENN JEMAND BESTIMMT HAT, DASS וכי תימא "רבי יוחנן כן ברוקה אפילו אחר במקום , שווי שווי ווחנן בן ברוקה אפילו אחר במקום , שווי ווחנן בן ברוקה אפילו אחר במקום . וכי תימא "רבי יוחגן כן ברוקה אפילו אחר במקום בת ובת במקום בן קאמר "והתניא רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה אומר לא"נחלקו אבא

לענין...בהנאה B 92 ליורשו

דבריו קיימין P 96 נחלק.

+ M 95 אפריג ר"י עליה דת"ק אפי M 94

וחכמים על אחר במקום בת וכת במקום כן שלא אמר כלום על מה נחלקו על כן בין הבנים וכת בין הבנות שאבא אומר יירש וחכמים אומרים לא יירש איבעית אימא מדקאמר לא"נחלקו מכלל דתנא 5 קמא סבר "נחלקו איבעית אימא כולה "דרבי יוחנן בן ברוקה היא "וחסורי מחסרא והכי קתני האומר איש פלוני יירשני במקום שיש בת בתי תירשני במקום שיש בן לא אמר כלום הא בת בין הבנות ובן בין הבנים אם אמר יירש כל נכסיו דבריו מר על מי שראוי אומר אם אמר על מי שראוי Ansicht, dass sie wol⁹⁷⁴streiten. Wenn du ליורשו דבריו קיימין אמר רב יהודה אמר שמואל חלכה כרבי יוחגן בן ברוקה וכן אמר רבא חלכה כרבי יוחנן בן ברוקה: אמר רבא מאי מעמיה דרבי יוחנן בן ברוקה "אמר קרא והיה ביום הנחילו את 10.21,16 בניו התורה נתנה רשות לאב להנחיל לכל מי שירצה אמר ליה אביי הא מלא יוכל לבכר נפקא ההוא מיבעי ליה לכדתניא אבא חנן אמר משום רבי 'אליעזר 'מה תלמוד לומר "לא יוכל לבכר לפי 11,000 רבי 'אליעזר מה שנאמר והיה ביום הנחילו את בניו שיכול והלא דין הוא ומה פשום שיפה כהו שנוםל בראוי Töchtern oder ein Sohn unter den Söh-כבמוחזק התורה נתנה רשות לאב להנחיל לכל מי שירצה בכור שהורע כחו שאינו נוטל בראוי ככמוחזק לא כל שכן תלמוד לומר לא יוכל לבכר 'ויאמר לא M 99 || הסורי...קיימין || 98 M 97 - M 98 || T - M 97 דכתיב || 1 M אלעזר || 2 M ומה תלמור.

handen ist, oder eine Tochter, während ein Sohn vorhanden ist, ob seine Worte nichtig sind⁰⁷², sie streiten nur über den Fall, wenn einen Sohn unter den Söhnen oder eine Tochter unter den Töchtern; mein Vater sagt, er erbe, und die Weisen sagen, er erbe nicht°73. Wenn du willst. sage ich: Wenn er sagt, sie streiten nicht, so ist wahrscheinlich der erste Autor der aber willst, sage ich: die ganze [Mišnah] vertritt die Ansicht des R. Johanan b. Beroqa, und zwar ist sie lückenhaft und muss wie folgt lauten: wenn jemand bestimmt 15 hat, dass ein fremder Mann ihn beerbe, während eine Tochter vorhanden ist, oder dass seine Tochter ihn beerbe, während ein Sohn vorhanden ist, so sind seine Worte nichtig; wenn aber: eine Tochter unter den nen, so sind, wenn er bestimmt hat, dass diese sein ganzes Vermögen erben sollen, seine Worte giltig, denn R. Johanan ist der Ansicht, dass wenn jemand dies von einem, der Anwartschaft hat, ihn zu beer-

ben, sagt, seine Worte giltig seien. R. Jehuda sagte im Namen Semuéls: Die Halakha ist nach R. Johanan b. Beroqa zu entscheiden. Und ebenso sagte auch Raba, die Halakha sei nach R. Johanan b. Beroga zu entscheiden.

Raba sagte: Was ist der Grund des R. Johanan b. Beroqa? — die Schrift sagt: ⁶⁷⁵und am Tag, an dem er seine Söhne erben lässt, die Gesetzlehre hat dem Vater freigestellt, [sein Vermögen] dem zu vererben, dem es ihm beliebt. Abajje sprach zu ihm: Dies geht ja schon hervor aus: 675 er darf nicht die Erstgeburt verleihen 676!? - Dies ist für folgende Lehre zu verwenden: Abba-Hanan sagte im Namen R. Eliêzers: Wozu heisst es: er darf nicht die Erstgeburt verleihen? - da es heisst: und am Tag, an dem er seine Söhne erben lässt, so könnte man hieraus folgenden Schluss eruiren: wenn die Gesetzlehre dem Vater freigestellt hat, den einfachen Anteil, hinsichtlich dessen [der Erbe] ein starkes Recht hat, denn er erhält vom Inaussichtgestellten ebenso wie vom Vorhandenen, jedem, den er wünscht, zu vererben, um wieviel mehr gilt dies vom Erstgeburtsanteil, hinsichtlich dessen er nur ein schwaches Recht hat, denn er erhält nicht vom Inaussichtgestellten wie vom Vorhandenen. Daher heisst es: er darf nicht die Erstgeburt verleihen. Und wenn es nur hiesse: er darf nicht die Erstgeburt verleihen, und

^{672.} In diesem Fall ist seine Bestimmung nach aller Ansicht ungiltig. unsrer Mišnah zu entnehmen ist, dass in einem solchen Fall auch nach den Weisen die Bestimmung giltig 674. Unsre Mišnah ist zu erklären nach demjenigen, welcher sagt, dass sie über den Fall streiten, wenn er die Erbschaft einem als Erbe inbetracht kommenden Fremden od. einer Tochter, während Söhne vorhanden sind, vermacht hat. 676. Er darf nur das Erstgeburtsrecht nicht 675. Dt. 21,16. verleihen, wol aber die einfachen Anteile nach Belieben verteilen.

nicht: am I ig. an dem er seine Schne er-Len iasst, so könnte man folgenden Schluss erniren: wenn die Gesetzlehre hinsichtlich des Erstgeburtsanteils, worauf [der Erbe] nur ein schwaches Recht hat, denn er erhält nicht vom Inaussichtgestellten wie vom Vorhandenen, gesagt hat, dass man ihn nicht verleihen dürfe, um wieviel mehr gilt dies vom einfachen Anteil, hinsichtlich dessen er ein starkes Recht hat, denn יי תנו רבנן תנו רבנן תנו לביה עדיפא ומר סבר מעשה רב: תנו רבנן er erhält vom Inaussichtgestellten ebensowie vom Vorhandenen. Daher heisst es: und um Tag, un dem er seine Sohne erben lasst; die Gesetzlehre hat dem Vater freigestellt, [sein Vermögen] dem zu vererben, dem er וו מרמינן לה 'אלא מאי ובלבד שלא ידמה אמר רב wünscht. R. Zeriqa sagte im Namen R. Amis im Namen R. Haninas im Namen Rabbis: Die Halakha ist nach R. Johanan b. Beroqa zu entscheiden. R. Abba sprach zu ihm: Es wurde gelehrt: er entschied'.

Worin besteht ihr Streit? Einer ist der Ansicht, eine Halakha sei bedeutender , und der andere ist der Ansicht, ein Ereignis sei bedeutender.

יוכל לכבר מה תלמוד לומר והיה ביום הנחילו את בניו שיכול והלא דין הוא ומה ככור שהורי בהו שאינו נוטל בראוי כבמוחוק אמרה תורה לא יוכל לבכר פשוט שיפה כחו שנוטל בראוי בבמיחזה לא כל שכן תלמוד לומר והיה כיום הנחילו את בניו התורה נתנה רשות לאב להנחיל לכל מי שירצה אמר רבי זריקא אמר רבי אמי אמר רבי חנינא אמר רבי הלכה כרכי יוחנן כן כרוקה אמר ליה רבי אבא הורה איתמר במאי קמיפלגי מה סבר אין למדין הלבה לא מפי תלמוד ולא מפי מעשה שי עד שיאמרו לו הלכה למעשה שאל ואמרו לו הלכה למעשה ילך ויעשה מעשה ובלבד שלא ידמה מאי יוכלכד שלא ידמה והא כל התורה כולה דמויי אטי "ובלבד שלא ידמה במרפות "דתניא אין אומרים איניה אין אומרים בטרפות זו דומה לזו ואל תתמה שהרי הותכה אמר ליה רבי מכאן ומתה חותכה מכאן והיתה: "אסי לרבי יוחנן"כי אמר לן מר הלכה"נעביד מעשה

א מעשה M 5 מעשה M 4 אר ינאי + M 3 + B S אלא...ידמה B 7 M = 3 מאי...ידמה M = 3הכי קאמר. M = 1בלבד 0 M + C = 10 M אמי הבית + B 12 − 1 + M 11

Die Rabbanan lehrten: Man folgere keine Halakha aus dem Studium noch aus einem Ereignis, sondern nur, wenn gesagt wird, es sei eine Halakha für die Praxis. Wenn einer gefragt, und man ihm eine Halakha für die Praxis gesagt hat, so gehe er und handle danach, nur darf er nicht vergleichen - Wieso darf er nicht vergleichen, die ganze Gesetzeskunde besteht ja nur aus Vergleichungen. R. Aši erwiderte: Nur darf man beim rituell Ungeniessbaren keine Vergleichungen anstellen; es wird nämlich gelehrt: Beim rituell Ungeniessbaren darf man nicht sagen, das gleiche dem. Dies soll dich auch nicht wundern, denn wenn man [das Vieh] auf der einen Seite schneidet, so verendet es, und wenn man es auf der anderen Seite schneidet, so bleibt es leben".

R. Asi sprach zu R. Johanan: Sollen wir, wenn der Meister zu uns sagt, so sei die Halakha, danach eine Entscheidung treffen? Dieser erwiderte: Ihr dürft nicht eher

677. Er traf eine Entscheidung nach RJ.; es handelt sich also um einen Einzelfall u. nicht um die Festsetzung einer Halakha. 678. Während von einer praktischen Entscheidung nichts zu entnehmen ist, da bei dieser andere Gründe ausschlaggebend gewesen sein können. 679. Wie weiter gelehrt wird, hatte eine Halakha nur dann Giltigkeit für die Praxis, wenn dies ausdrücklich angegeben worden ist, dagegen ist von einer praktischen Entscheidung anzunehmen, dass die Halakha auch für die Praxis fixirt worden ist. 680. Um auch danach zu handeln. 682. Im Gesetz ist ja nicht jeder Fall besonders vorgesehen. andere folgern. 683. Eigentl. zerrissenen, innerlich verletzten Tier; cf. S. 675 N. 471. 684. Man darf nicht von der Verletzung eines Organs auf ein anderes schliessen. 685. Man darf bei Fragen hinsichtlich eines verletzten Tiers, ob es zum Genuss erlaubt od. verboten ist, nicht von einem Fall auf einen anderen schliessen, vielmehr muss jeder besonders gelehrt werden.

Talmuc Ec. V

אמר "לא תעבידו עד דאמינא"חלכח למעשה: אמר להו רבא לרב פפא ולרב הונא בריה דרב יהושני כי אתי "פסקא דדינא דידי "לקמייכו והזיתו ביה פירכא לא 'תקרעוה עד דאתיתו לקמאי אי אית לי הרנא בי לאחר מיתה 5 na, dem Sohn R. Jehošuâs: Wenn eine Ent-לא מיקרע תקרעוה" מגמר "נמי לא תגמרו מיניה Fol.i3i דאין לדיין אלא מה שעיניו רואות: בעי רבא להיים בבריא היאך כי קאמר רבי יוחגן בן ברוקה בשכיב מרץ דבר אורותי הוא אבל בבריא לא או דלמא "אפילו בבריא נמי אמר ליה רב משרשיא לרבא תא שמע דאמר לו רבי נתן לרכי שניתם משנתכם כרבי יוחנן בן ברוקה °דתנן לא כתב לה בנין דיכרין 801.520 "דיהוין ליך מינאי אינון ירתין כסף כתובתיך יותר על חולקיהון דעם אחוחון חייב שתנאי בית דין הוא ואמר"לו רבי יסבון תנן ואמר רבי ילדות היתה 550 בי והעזתי פני בנתן הבכלי אלא "דקיימא לן בנין יי דכרין לא מרפא ממשעבדי אי סלקא דעתך יסבון תנן אמאי לא טרפא ממשעכדי אלא שמע מינה ירתון תנן מאן שמעת ליה דאית ליה האי סברא רבי יוחנן בן ברוקה ושמע מינה אפילו בבריא": אמר ליח רב פפא לאביי בין למאן דאמר יסבון ובין למאן דאמר ירתון הא אין אדם מקנה דבר עסק V איה לא תעבידון | 14 M לכו | 15 V ססק M איה לא תעבידון דינא || 16 M של - M א תקרעוניה עד דתיתון לגבאי — M א דינא לא + B 18 במי לא אי אית ליה שני מהדרנא לכו תגמרו מיניה לא מיקרע תקרעוניה דאי הואי התם דילמא הוה אמינא לכו מעמא $= 0.1 \, \mathrm{M} + 20$ במי $= 0.1 \, \mathrm{M} + 20$ אמינא לכו מעמא

+ M 25 איה + M 24 איה P 23

eine Entscheidung treffen, als bis ich zu euch gesagt nabe: so sei die Halakha für die Praxis

Raba sprach zu R. Papa und R. Hoscheidung von mir zu euch gelangt und ihr findet, dass sie zu widerlegen sei, so zerreisst sie nicht eher als bis ihr zu mir gekommen seid; wenn ich sie begründen 10 kann, so sage ich es euch, wenn aber nicht, so trete ich zurück. Wenn nach meinem Tod, so sollt ihr sie nicht zerreissen, aber auch nicht daraus elernen, denn der Richter hat sich nur danach zu richten, was 15 seine Augen sehen ...

Raba fragte: Wie verhält es sich bei einem Gesunden⁶⁰⁰: sagt es⁶⁰¹R. Johanan b. Beroga nur von einem Sterbenskranken, der vererbungsfähig 692 ist, nicht aber von ei-20 nem Gesunden, oder sagt er es auch von einem Gesunden? R. Mešaršeja erwiderte Raba: Komm und höre: R. Nathan sprach zu Rabbi: Ihr habt eure Mišnah nach R. Johanan b. Beroga gelehrt. Es wird nämlich gelehrt: Hat er ihr nicht geschrieben: die männlichen Kinder, die du von mir haben wirst, sollen ausser dem Anteil, den sie mit ihren Brüdern erhalten og, den Betrag deiner Morgengabe erben, so ist

er dennoch dazu verpflichtet⁰⁹⁵, denn dies ist eine Bestimmung des Gerichts. Rabbi erwiderte ihm: Wir lehren: sollen erhalten 690. Später sagte Rabbi: Es war eine Kindheit von mir, dass ich mich gegen Nathan den Babylonier erkühnte; es ist uns bekannt, dass die männlichen Kinder sie 697 nicht von verkauften Gütern einfordern können, und wieso können sie dies nicht, wenn man sagen wollte, es heisse: sollen erhalten Vielmehr muss es heissen: sollen erben. Dies ist ja die Ansicht des R. Johanan b. Beroga, somit ist hieraus zu entnehmen, dass dies auch von einem Gesunden gilt⁰⁰⁹.

יסבון

כתובת 🕂 26 א קאמר.

R. Papa sprach zu Abajje: Ob nach demjenigen, der "erhalten" liest, oder nach demjenigen, der "erben" liest, man kann ja nicht das zueignen, was noch nicht auf

686. Wenn bei der Frage ausdrücklich angegeben wird, dass es sich um einen sich ereigneten Fall handle; man ist dann mit der Antwort vorsichtiger. 687. Ein schriftliches Urteil. 688. Wenn ihr was 689. Es sind bei jedem Fall auch die Nebenumstände zu berücksichtigen. einzuwenden habt. 691. Dass wenn er Anwartschaft hat, ihn zu beerben, er die Erbeinen Fremden zum Erben einsetzt. 692. Seine Bestimmungen müssen vollzogen werden u. brauchen nicht niedergeschaft erworben habe. schrieben zu werden; auch tritt der Erbe die Erbschaft sofort an. 693. Seiner Frau in der Urkunde über die Morgengabe. 694. Von einer anderen Frau, von der Hinterlassenschaft des Vaters. demnach die Morgengabe ihrer Mutter; wol nach RJ., nach welchem man sein Vermögen einem, der Anwartschaft hat, ihn zu beerben, vererben darf. 696. Als Geschenk; die Schenkung ist nach aller Ansicht erlaubt. 697. Die Morgengabe ihrer Mutter. 698. Die Schenkung trat ja sofort ein. 699. Hier wird die Welt gekommen ist!? Und selbst nach R. Meir, welcher sagt, man könne das, was noch nicht auf die Welt gekommen ist, wol . ueignen, gilt dies nur von dem Fall, wenn er auf der Welt vorhanden ist, nicht aber, wenn er nicht auf der Welt vorhanden ist. Du musst also erklären, dass es bei einer gerichtlichen Bestimmung anders sci, chenso ist es auch hierbei eine gerichtliche Bestimmung. Dieser erwiderte: ילזה במתנה אפילו רבנן מודו אמר ליה רב נהומי Weil er den Ausdruck "erben" gebraucht . Später sagte Abajje: Das, was ich gesagt habe, ist nichts, denn es wird gelehrt: Hat er ihr nicht geschrieben: die weiblichen Kinder, die du von mir haben wirst, וירשו והבנות יזונו מה הבנים אינן יורשין אלא sollen bis zu ihrer Verheiratung in meinem Haus weilen und von meinem Vermögen unterhalten werden, so ist er dennoch dazu verpflichtet, denn dies ist eine dem einen ein Geschenk und dem anderen eine Erbschaft, und wenn dem einen eine Erbschaft und dem anderen ein Geschenk, pfichten auch die Rabbanan bei". R. Nihumi, nach anderen, R. Hananja b. Minjomi, sprach zu Abajje: Woher, dass

שלא כא לעולם ואפילו לרבי באיר דאמר אדם מקנה דבר שלא בא לעולם הני מילי לדבר שישני בעולם אכל לדכר שאינו בעולם לא אלא תנאי בית דין שאני הכא נמי תנאי בית דין שאני אמר ליה משום דקא מפיק לה בלשון ירתון הדר אמר אביי אביי לאנה. אלאו מילתא היא דאמרי דתנן לא כתב לה בנן נוקבן דיהויין ליכי פינאי יהויין יתכן בביתי ויתזנן מנכסאי עד דתילקחן"לגוכרין חייב"שהוא תנאי בית דין"הוה לזה במתנה ולזה בירושה וכל לזה בירושה כסומית דאמר רב הנניה בר מניומי לאביי ממאי דבהד בי דינא איתקון דלמא בתרי בי דינא איתקון לא רבי מדרש דעתך "דקתני רישא וה מדרש דרש רבי אלעזר כן עזריה לפני הכמים ככרם ביכנה הכנים לאחר מיתת אביהם אף "בנות לא יזונו אלא לאחר מיתת אביהן אי אמרת בשלמא בחד בי דינא איתקון היינו דילפינן תקנה מתקנה אלא אי אמרת בתרי בי דינא איתקון היכי ילפינן תקנה מתקנה "ממאי דלמא לעולם אימא לך בתרי בי דינא איתקון מles Gerichts. Er gab also ייממאי דלמא לעולם אימא לך בתרי בי דינא איתקון ובי דינא בתרא תקין כבי דינא קמא כי היכי דלא של אית לך למימר + M 27 מדמפיק ליה תנא M 28 אינון יתכן בביתי ומתונן - 10 P אינון יתכן בביתי ומתונן - 10 M 29 א בר מניומי א מפני + M מפני + B א מפני + M א מפני + M מפני לאביי ואיכא דאמרי א ר חנינא בר מני 34 M א דתנן זה אי קושיא דלמא. M 36 מאי קושיא דלמא. אין ניזונות

dies von einem Gerichtskollegium bestimmt worden ist, vielleicht ist dies von zwei verschiedenen bestimmt worden "? - Dies ist nicht einleuchtend, denn im Anfangsatz wird gelehrt: Folgenden Vortrag trug R. Eleâzar b. Âzarja vor den Weisen der Akademie in Jamnia vor: Die Söhne erben und die Töchter werden unterhalten; wie die Söhne erst nach dem Tod ihres Vaters erben, ebenso müssen die Töchter erst nach dem Tod ihres Vaters unterhalten werden. Einleuchtend ist es nun, dass wir hinsichtlich einer Bestimmung von der anderen folgern, wenn du sagst, beide Bestimmungen sind durch dasselbe Gericht getroffen worden, wieso aber kann man hinsichtlich einer Bestimmung von der anderen folgern, wenn du sagst, sie sind durch zwei Gerichte getroffen worden!? - Wieso denn, tatsächlich, kann ich dir erwidern, sind sie durch zwei Gerichte getroffen worden, nur traf es das zweite Gericht übereinstimmend"mit

700. Bei der Zueignung sind die Kinder noch von der Verschreibung bei der Hochzeit gesprochen. nicht geboren. 701. Der die zugeeignete Sache erhalten soll. 702. Bei der Vererbung der Morgengabe; der Einwand Rabbis gegen RN. ist somit nicht stichhaltig, denn in diesem Fall, wo es sich um eine gerichtliche Bestimmung handelt, stimmen alle überein, dass die Vererbung giltig sei. entnehmen ist, dass er sich auf RJ. stützt, nach welchem die Vererbung giltig ist. 704. Die ange-705. Die Töchter erhalten ihren zogene Mišnah vertritt ohnehin auch die Ansicht der Rabbanan. Unterhalt als Geschenk u. die Söhne die Morgengabe ihrer Mutter als Erbschaft. 706. Dass auch die Schenkung giltig sei. 707. Die Vererbung der Morgengabe an die männlichen Kinder u. der Unterhalt 708. Somit ist die Erbschaft von der Schenkung vollständig getrennt u. die der weiblichen Kinder. erstere ist nach den Weisen ungiltig. 709. Cf. Bd. vij S. 1126 N. 9. 710. Bei Lebzeiten ist er dazu nicht verpflichtet. 711. So dass hinsichtlich der einen von der anderen zu folgern ist.

תקשה תקנתא אתקנתא: אמר רב יהודה אמר המושה שמואל הכותב כל נכסיו לאשתו לא נשאה אלא 1500 אפוטרופא פשיטא בנו הנדול לא נשאו אלא אפוטרופוס בנו הקטן מאי "איתמר רב הנילאי שמואל אפילו "בנו קטן המוטל Wenn jemand"sein ganzes Vermögen sei-בעריסה פשימא בנו ואחר אחר במתנה ובנו אפוטרופוס אשתו ואחר "לאחר במתנה "ואשתו אפוטרופוס אשתו ארוסה ואשתו גרושה במתנה איבעיא להו כת אצל הבנים ואשה אצל האחין יו משמיה אצל בני הבעל מהו אמר רבינא משמיה er ihn nur zum Vormund eingesetzt hat, דרבא בכולהו לא קנה לבר מאשתו ארוסה ואשתו גרושה "רב עוירא משמיה דרבא אמר בכולהו קני לבר מהאשה אצל האחין ואשה אצל בני הבעל: בעי רבא בבריא היאך בשכיב מרע הוא דניהא 101.132 ליה דלישתמעון מלה אבל בבריא "הא קאי איהו der Wiege liegt". Selbstverständlich ist או דלמא "בריא נמי ניחא ליה דלישתמעון מלה מחשתא תא שמע הכותב פירות נכסיו לאשתו 5 גובה כתובתה מן הקרקע למחצה לשליש ולרביע גובה כתובתה מן השאר כתב כל נכסיו לאשתו ינצא עליו שטר חוב רבי אליעזר אומר תקרע ner Frau und einem Fremden, er es dem + M משום + M משום - M משום + M משום + M 37 - M 40 – אחר m M 42 איים אפום' m M 41 - M 41

אפי + M 44 + אפי + M 43

dem ersten Gericht, damit nicht von einer Bestimmung gegen die andere Bestimmung irgend ein Einwand zu erheben sei.

R. Jehuda sagte im Namen Šemuéls: ner Frau verschrieben⁷¹²hat, so hat er sie nur zur Vormünderin eingesetzt¹⁷. - Selbstverständlich ist es, dass wenn er es seinem erwachsenen Sohn [verschrieben] hat, wie ist es aber, wenn seinem unerwachsenen Sohn? -- Es wurde gelehrt: R. Hanilaj b. Idi sagte im Namen Šemuéls, selbst wenn seinem kleinen Sohn, der noch in es, dass wenn er es seinem Sohn und einem Fremden [verschrieben hat], er es dem Fremden geschenkt und seinen Sohn zum Vormund716eingesetzt hat; wenn sei-Fremden geschenkt und seine Frau zur Vormünderin eingesetzt hat, und wenn seiner Verlobten oder seiner geschiedenen Frau, er es ihnen geschenkt hat; aber

folgendes war ihnen fraglich: wie ist es, wenn einer Tochter neben den Söhnen, seiner Frau neben seinen Brüdern, oder seiner Frau neben den Söhnen des Ehemanns⁷¹⁷? Rabina sagte im Namen Rabas, in allen diesen Fällen haben sie es nicht erworben, mit Ausnahme der Fälle, wenn seiner Verlobten oder seiner geschiedenen Frau. R. Avira sagte im Namen Rabas, in allen diesen Fällen haben sie es erworben, nur nicht wenn seiner Frau neben seinen Brüdern, oder seiner Frau neben den Söhnen des Ehemanns.

אמרינן שכיב

א"ל רבינא לרבא ת"ש. M 45

Raba fragte: Wie verhält es sich bei einem Gesunden718: gilt dies719 nur bei einem Sterbenskranken, weil ihm erwünscht ist, dass man auf ihre Worte höre, nicht aber von einem Gesunden, da er ja selber vorhanden ist, oder gilt dies auch von einem Gesunden, da ihm erwünscht ist, dass man von jetzt ab auf ihre Worte höre? - Komm und höre: Wenn jemand die Früchte seines Vermögens seiner Frau verschrieben hat, so fordere sie ihre Morgengabe vom Grundbesitziein; wenn die Hälfte, ein Drittel oder ein Viertel, so fordere sie ihre Morgengabe vom Rest¹²²ein. Wenn jemand sein ganzes Vermögen seiner Frau verschrieben hat und auf ihn ein Schuldschein präsentirt wurde, so kann sie, wie R. Eliêzer sagt, ihre Schenkungsurkunde zerreissen⁷⁴und auf ihrer Morgen-

^{711.} Ein Sterbenskranker. 712. Als Geschenk, dazu er berechtigt ist. seine Kinder besitzlos zurücklässt. 714. Damit die jüngeren Kinder ihn respektiren. 715. Er wollte damit nicht seine übrigen Kinder enterben, sondern nur, dass sie diesem Ehrung erweisen. einen Hälfte, die allen Kindern gehört. 717. Von einer andern Frau; in diesen Fällen ist es nicht zu erwägen, ob er es ihnen schenken, od. sie nur zu Vormünderinnen einsetzen wollte, damit sie respektirt 718. Der sein Vermögen seiner Frau od. seinem Sohn als Geschenk verschrieben hat. 719. Dass er sie damit nur zu Vormündern machen wollte. 720. Als Schenkung. 722. Dem Teil der Früchte, den er ihr nicht verschrieben hat. die Früchte ihr Eigentum sind. 723. Aus der Zeit nach der Verheiratung u. vor der Schenkung. 724. Die Schenkung erfolgte zu

gabe bestehen; die Weisen sagen, sie zerreisse ihre Morgengabe und bestehe auf der Schenkung, wodurch sie kahl von der einen Seite und von der anderen Seite verbleibt. R. Jehnda der Bäcker erzählte: Einst ereignete sich em solcher Fall mit der Tochter meiner Schwester, die Braut war, und als die Sache vor die Weisen kam, sagten sie, dass sie ihre Morgengabenurkunde zerreisse und auf der Schen- מבולהו מחובה בחשתו מרובה במולהו במשתו מוקי לה kung bestehe, so dass sie kahl von der einen Seite und von der anderen Seite verblieb. Also nur dann, wenn ein Schuldschein auf ihn präsentirt worden ist, wenn aber kein Schuldschein präsentirt wird, er- מסת בנו ועמד וכתב כל נכסיו לאחרים ואחר כך wirbt sie es wol. Von wem wird hier nun gesprochen: wenn von einem Sterbenskranken, so sagtest du ja, dass er sie nur zur Vormünderin eingesetzt habe, wahrscheinlich also von einem Gesunden . Tatsächlich von einem Sterbenskranken, und R. Avira bezieht es auf alle Fälle, und Rabina bezieht es auf seine Verlobte und seine geschiedene Frau'".

מתנתה ותעמוד על כתוכתה וחכמים אימרים תקרע כתובתה ותעמוד על מתנתה ונמצאת 'קרחת מכאן ומכאן 'ואמר רבי יהודה הנהתום מעשה ואירע" הדבר בבת אהותי כלה וכא מעשה לפני הכמים ואמרו תקרע כתובתה ותעמוד על מתנתה ונמצאת קרחת מכאן ומכאן מעמא דיצא עליו שמר חוב הא לא יצא ניליו שטר הוב קניא ובמאי איליכא בשביב מרני והא אמרת לא נשאה אלא אפומרופום אלא לאו בבריא לעולם בשביב מדע ורב עיירא מוכן לה גרושה אמר רב יוסף בר מניומי אמר רב נחמן הלכה תקרנ כתובתה ותעמוד על מתנתה ונמצאת קרחת מכאן ומכאן למימרא "דלא אזיל רב נחמן בתר אומדנא והתניא הרי שחלך בנו למדינת חים ושמע בא בנו מתנתו מתנה רבי שמעין בן מנסיא אומר אין מתנתו מתנה שאילו היה יודע שבנו קיים לא בתבן ואמר רב נחמן חלכה כרבי שמעון בן מנסיא שאני התם דניהא לה דתיפוק עלה קלא דכתבינהו א בו דבר בבת אחותו 13 אותו 1 - M 47 M 51 ਲੜ ਅਤੇ M 50 כלה ואמרו אן ובמאן M 49 אר א מוקים לה אלא באשי 33 אלא בר ן 33 אר זר ן 32לא | אהיה בותבן M 54 לכ M אלמא בתר אומדנא M הכ אזיל הכא נמי בתר אומדנא אזיל דניחא.

R. Joseph b. Minjomi sagte im Namen R. Nahmans: Die Halakha ist, dass sie ihre Morgengabenurkunde zerreisse und auf ihrer Schenkung bestehe, wodurch sie kahl von der einen Seite und von der anderen Seite verbleibt730. - Demnach richtet sich R. Nahman nicht nach der Mutmassung , und dem widersprechend wird gelehrt, dass wenn sein Sohn nach überseeischen Ländern verreist war, und als er gehört hat, dass dieser gestorben sei, er sein ganzes Vermögen einem anderen verschrieben hat, und sein Sohn darauf zurückgekehrt ist, seine Schenkung giltig sei, und wie R. Simôn b. Menasja sagt, seine Schenkung nicht giltig sei, weil er, wenn er gewusst hätte, dass sein Sohn lebt, es jenem nicht verschrieben hätte, und hierzu sagte R. Nahman, die Halakha sei nach R. Šimôn b. Menasja zu entscheiden!? — Anders verhält es sich da⁷³⁵, weil es ihr erwünscht ist, dass bekannt werde, dass er ihr sein Vermögen verschrieben habe⁷³⁰.

ihrem Vorteil, damit sie auch den Betrag über ihre Morgengabe erwerbe, sie hat jedoch auf ihre Morgengabe nicht verzichtet. 725. Durch die Annahme des Geschenks haftet der Ehemann nicht mehr mit diesen Gütern für ihre Morgengabe. 726. Sie geht leer aus, da die Haftpflicht für ihre Morgengabe nicht mehr besteht u. die Schenkung ungiltig ist. 727. Es ist hieraus zu entnehmen, dass sie in einem solchen Fall das Vermögen erworben habe, u. man nehme nicht an, dass er sie nur zur Vormünderin eingesetzt habe. 728. Der oben lehrt, dass in allen oben behandelten Fällen das Geschenk erworben werde. 729. Die auch nach Rabina das ihnen vermachte Geschenk erwerben. 730. Sie hat durch die Annahme der Schenkung ihre Morgengabe eingebüsst. 733. Zu vermuten ist ja, dass der Ehemann mit der Schenkung ihren Vorteil wünschte u. auch sie auf ihre Ansprüche nicht 734. Da er bei der Schenkung nicht angegeben hat, dass er es deshalb verschenke, weil sein Sohn gestorben ist. 735. In dem Fall, wenn jemand sein Vermögen seiner Frau schenkt. 736. Hierbei richte man sich ebenfalls nach der Mutmassung: da sie auf die Schenkung stolz ist, so hat sie vermutlich sogar auf ihre Ansprüche hinsichtlich der Morgengabe verzichtet.

ניהלה"להנהו נכסים: תנן התם הכותב נכסיו לבניו לפניו Pea m./ וכתב לאשתו קרקע כל שהוא אבדה כתובתה"משום דכתב לח קרקע כל שהוא אבדה כתובתה אמר רב במזכה להן על ידה ושמואל אמר במחלק לפניה והיא שותקת רבי יוסי בר הנינא אמר באומר לה מלי קרקע "זה בכתובתיך ומקולי בתוכה שנו "תנן Get. 110a Bek. 52b רבי יוסי אומר אם קבלה עליה אף על פי שלא דייי כתב לה "אבדה כתובתה מכלל דתנא קמא סבר כתיכה וקבלה בעי וכי תימא כולה רבי יוםי היא שורים אמורים יהודה "במה דברים אמורים Wenn er es in ihrer Gegenwart verteilt שהיתה שם וקבלה עליה אבל היתה שם ולא קבלה עליה"קבלה עליה ולא היתה שם לא אבדה בתובתה תיובתא דכולהו תיובתא: אמר ליה רבא לרב נחמן הא רב הא שמואל הא רבי יוסי °בר חנינא מר מאי סבירא ליה אמר ליה שאני אומר כיון שנשאה שותף בין הכנים אכדה כתוכתה איתמר נמי אמר רב יוסף בר מניומי אמר רב נחמן כיון שנשאה שותף בין הבנים אבדה כתוכתה: בעי רכא כבריא היאך "מי אמרינן כשכיב מרע הוא דידעה דלית ים ליה וקמחלה אבל בבריא סברה הדר קני או דלמא der erste Autor der Ansicht, es sei Ver-M 57 | ישייר לאש' | 50 M 56 מכיה ת״ה הכותב כל נכ' לבניו ושייר לאש' → B 60 וו B 59 ברבי | B 59 וו - B 60 − באן. P באן שלא קבלה עליה את על פי שלא קבלה עליה מכלל B 62 אימתי שהיתה. M אימתי בזמן שהיתה B 62 - A"B - - 11 04 וג + או יש + M

Dort wird gelehrt: Wenn jemand sein Vermögen seinen Kindern verschrieben hat und seiner Frau etwas Land verschrieben hat, so hat sie ihre Morgengabe ein-5 gebüsst". - Sollte sie denn deshalb ihre Morgengabe eingebüsst haben, weil er ihr etwas Land verschrieben hat!? Rabh erwiderte: Wenn er es ihnen durch ihre Vermittlung zugeeignet hat. Semuél erklärte: und sie geschwiegen hat". R. Jose b. Hanina erklärte: Wenn er zu ihr gesagt hat: nimm dieses Stück Land für deine Morgengabe. Hier wird also von den Erleich-5 terungen bei der Morgengabe¹¹⁰gelehrt. Es wird gelehrt: R. Jose sagt: wenn sie

damit⁷⁴ einverstanden war, so hat sie ihre Morgengabe eingebüsst, auch wenn er ihr nichts verschrieben hat; demnach ist ja schreibung und Einverständnis erforderlich742? Wolltest du erwidern, die ganze [Mišnah] vertrete die Ansicht³⁸R. Joses, so wird ja gelehrt: R. Jehuda sagte: Dies "gilt nur von dem Fall, wenn sie dabei war

und damit einverstanden war, wenn sie aber dabei war und nicht einverstanden war, oder wenn sie einverstanden und nicht dabei war, so hat sie ihre Morgengabe nicht eingebüsst. Dies ist eine Widerlegung aller [Erklärungen]. Eine Widerlegung.

Raba sprach zu R. Nahman: Da ist Rabh, da ist Semuél, da ist R. Jose b. Hanina⁷⁴⁵, welcher Ansicht ist der Meister? Dieser erwiderte: Ich erkläre: da er sie zur Mitbeteiligten mit den Söhnen gemacht hat, so hat sie ihre Morgengabe eingebüsst. Es wurde auch gelehrt: R. Joseph b. Minjomi sagte im Namen R. Nahmans: Da er sie zur Mitbeteiligten mit den Söhnen gemacht hat, so hat sie ihre Morgengabe eingebüsst.

Raba fragte: Wie verhält es sich bei einem Gesunden⁷⁴⁰: sagen wir, dies⁷⁴⁷gelte nur von einem Sterbenskranken, denn da sie weiss, dass er nichts mehr haben wird, habe sie verzichtet, bei einem Gesunden aber nehme sie an, er kann später andere

737. Dh. ihre Ansprüche auf die Grundstücke, die er bei der Schenkung besessen hat. sie sich an der Zueignung beteiligt, zBs. ihm zu diesem Zweck ihr Sudarium (cf. S. 629 N. 57) gereicht hat; es ist somit klar, dass sie damit einverstanden war u. auf ihren Anspruch, auf die verschenkten Güter ver-739. Schon der Umstand, dass sie nicht protestirt hat, beweist, dass sie einverstanden war. 740. Andere Gläubiger büssen dadurch ihre Forderungen nicht ein, es sei denn, dass sie ausdrücklich sagen, dass sie auf ihre Forderungen verzichten. 741. Mit der Verschenkung der Güter an die Kinder. 742. Während es nach den obigen Erklärungen nicht erforderlich ist, dass sie ausdrücklich ihr Einverständ-743. Im 1. Satz lehre er, dass sie durch die Verschreibung eines Stücks Land, u. im 2., dass sie durch das Einverständnis ihre Morgengabe eingebüsst habe. 744. Dass sie durch die 745. Die die angezogene Lehre Verschreibung eines Stücks Land ihre Morgengabe eingebüsst habe. verschieden erklären. 746. Der seine Güter seinen Kindern u. ein Stück Land seiner Frau verschrie-747. Dass sie durch ihr Einverständnis auf ihre Morgengabe verzichtet habe.

[Güter] 'erwerben, oder aber, jetzt besitzt er nichts mehr? Die Frage bleibt dahin gestellt.

Einst trat jemand tolgende Bestimmung: die Hälfte der einen Tochter, die Hältte der anderen Tochter und ein Drittel der Früchte der Frau. R. Nahman traf dann gerade in Sura ein und R. Hisda besuchte ihn; da fragte er ihn, wie es sich bei einem solchen Fall verhalte . Jener 10 erwiderte: Folgendes sagte Semuél: selbst wenn er ihr nur eine Dattelpalme zum Niessbrauch zugeeignet hat, hat sie ihre Morgengabe eingebüsst. Dieser entgegnete: Šemuél sagt dies nur von jenem Pall, הד דיקלא אמר לית רב יימר לרבינא אי לית לה " wo er ihr etwas vom Boden selbst zugeeignet hat, hierbei aber sind es ja nur Früchte : Jener erwiderte: Du sprichst also von beweglichen Dingen, von beweglichen Dingen habe ich dies entschieden nicht gesagt.

Einst traf jemand folgende Bestimmung: ein Drittel der einen Tochter, ein Drittel der anderen Tochter und ein Drittel der Frau. Hierauf starb eine von den Töchtern, R. Papi wollte entscheiden, dass sie nur ein Drittel erhalte⁷⁵⁴, da sprach R. השתא מיחת "לית ליה תיקו: ההוא דאמר להו פלגא לברת "ופלגא לברת ותילתא לאיתת בפירי איקלע רב נחמן לסורא"לגביה רב חסדא"אמר ליה כי האי גוונא מאי אמר ליה חכי אמר שמואל אפילו לא הקנה לה אלא דקל אחד לפירותיו אבדה כתובתה אמר ליה אימור דאמר שמואל התם דאקני לה בגופה דארעא הכא פירא הוא אמר ליה מטלטלא קא אמרת מטלטלא' ודאי לא קא אמינא: ההוא דאמר להו תלתא לברת ותלתא לברת ותלתא לאיתת שכיבא חדא מבנתיה סבר רב פפי למימר לא שקלא אלא תלתא אמר ליה רב בהנא אילו הדר קני מי Fol.13: לא שקלא וכיון דאילו הדר קני שקלא השתא נפי שקלא: ההוא דפלגינהו לנכסיה לאתתיה ולבניה שייר חד דיקלא סבר רבינא למימר לית לה אלא "חד דיקלא גמי לית לה אלא מיגו דנהתא לדיקלא נחתא נמי לכולחו"נכסיה: אמר רב חונא שכיב מרע שכתב כל נכסיו "לאחר "אם ראוי ליורשו "נוטלן משום ירושה ואם לאו "נוטלן משום מתנה M = 67 אברא + M = 60 א ופרגא + M ברא + M ברא לברת + B 68 + B 69 ורבה בר רב הונא בעו מיניה כי האי M 70 להו M 71 בפירותיו הוי שיור ואכדה כת' א ל מי דמי התם קמקני לה VM 72 מטלטלי 173 M ודאי 74 M לית לה אלא 75 M לית לה כיון דהדר קני אית לה ההוא 1276 ו 1277 לא שקלא M/80 חד B/79 חד M/78 לאחרים רואין שקלא אם ראוין M 82 אם ראוין + B 81 נופלין.

Kahana zu ihm: Würde sie denn nicht erhalten haben, wenn er nachher welche zugekauft⁷⁵⁰hätte? Und da sie, wenn er welche zugekauft hätte, erhalten hätte, so erhält sie auch jetzt⁷⁵⁷.

Einst verteilte jemand sein Vermögen an seine Frau und an seine Söhne und liess eine Dattelpalme zurück. Rabina wollte entscheiden, dass sie nur eine Dattelpalme⁷⁵⁷erhalte; da sprach R. Jemar zu Rabina: Wenn sie keinen Anspruch⁷⁵⁸hätte, würde sie auch die Dattelpalme nicht erhalten, da er aber die Dattelpalme zurückgelassen hat, so hat er auch sein übriges Vermögen zurückgelassen⁷⁵⁹.

R. Hona sagte: Wenn ein Sterbenskranker sein ganzes Vermögen einem Fremden verschrieben hat, so sehe man: hat dieser Anwartschaft, ihn zu beerben, so erhält er es als Erbschaft, wenn aber nicht, so erhält er es als Geschenk. R. Nahman sprach zu

748. Durch welche ihre Morgengabe gedeckt wird. 749. Der im Sterben lag. 750. Wo er ihr kein Land, sondern nur einen Teil der Früchte verschrieben hat. 751. Solange diese Früchte 752. Die Dattelpalme haftet am Boden u. zählt zu den Immobilien. 753. Er hatte ihr nicht die am Boden haftenden Früchte, sondern nur den Ertrag zugeeignet. der Annahme des Drittels Miterbin ward u. auf die Haftbarkeit des Uebrigen für ihre Morgengabe ver-755. Ihre Morgengabe. 756. Wenn er nachher Güter zukauft, so ist er mit diesen Gütern für ihre Morgengabe haftbar. 756. Der Anteil der verstorbenen Tochter gilt als nachträgliche Erwerbung, auf die sie für ihre Morgengabe Anspruch hat. 757. Die Frau für ihre Morgengabe. 758. Auf das zurückbleibende Vermögen für ihre Morgengabe, da sie Miterbin ist. 759. Sie nahm an, dass er mit der Zurücklassung der Dattelpalme ihr den Anspruch auf ihre Morgengabe nicht abschneiden

אמר ליה רב נחמן "גנבא "גנבי למה לך אי סבירא 1918, act. 193 לך כרבי יוחגן כן ברוקה אימא הלכה כרבי יוחגן כן כרוקה "דהא שמעתתיך כרכי יוהנן כן כרוקה "דאזלא דלמא כי הא קאמרת דהחוא דהוה"קא 5 שבים ואמרו ליה נכסיה למאן דלמא לפלניא ואמר להו אלא למאן ואמרת לן עלה אם ראוי ליורשו נושלן משום ירושה ואם לאו נושלן משום מתנה אמר ליח"אין חכי קאמינא "סבר רב אדא בר"אבא קמית דרבא למימר אם ראוי ליורשו אלמנתו נזונת ליה רבא "פי גרע גרעא השתא בירושה דאורייתא אמרת אלמנתו נזונת מנכסיו במתנה דרבנן לא כל שכן אלא אמר רכא כדשלה רב אחא כר "רב "עוא 1990 שכן לדברי רבי יוחגן בן ברוקה גכסי לך ואחריך לפלוני ראשון כלום שאין לשון מתנה אלא לשון ירושה וירושה אין לה הפסק אמר ליה רבא לרב נהמן והא אפסקה "הוא סבר"יש לה הפסק ורחמנא אמר אין לה הפסק: ההוא דאמר ליה לחבריה נכסי Col.b שביב wird die Witwe nicht vom Vermögen un-ראשון אתא שני קא תבע סבר רב עיליש קמיה דרבא למימר שני נמי שקיל אמר ליה"דייני דהצצתא 48 IUV גגובי ー カット + M 83 אדשמעתיך M 85 + B 86 א הוא. + B 78 א שכיב מרע ואמ + B 86 ארבה VM 90 | אין B 89 + למאי הלכתא ו' 90 VM אהבה — M 88 P 94 פיגרע B 93 בירע M 92 פיגרע B 91

- M 97 היה + M 96 היה - M 95

אפ M + בתר ד ש 90 M + רבא.

ihm: Dieb, vozu sagst du es verstohlen. wenn du der Ansicht des R. Johanan b. Beroqa[™]bist, so sage, die Halakha sei nach R. Johanan b. Beroga zu entscheiden, denn deine Lehre stützt sich ja auf die Ansicht des R. Johanan b. Beroqa!? Vielleicht aber wolltest du es nur hinsichtlich des folgenden Falls sagen. Einst fragte man einen, der im Sterben lag, wem sein Vermögen ים מנכסיו "ואם לאו אין אלמנתו נוונת מנכסיו "gehören solle, vielleicht jenem? Er erwiderte: Wem denn sonst!? Hierzu sagtest du uns: hat er Anwartschaft, ihn zu beerben, so erhält er es als Erbschaft, und wenn nicht, so erhält er es als Geschenk. יאב "היה ראשון ראוי ליורשו "אין לשני במקום Dieser erwiderte: Jawol, so sagte ich es auch. R. Ada b. Ahaba wollte vor Raba erklären", wenn er Anwartschaft hat, ihn zu beerben, so wird die Witwe vom Vermögen unterhalten, und wenn nicht, so terhalten⁷⁰²; da sprach Raba zu ihm: Sollte sie noch schlechter wegkommen!? Wenn die Witwe vom ererbten Vermögen, das er nach der Gesetzlehre erhält, wie du sagst, unterhalten wird, um wieviel mehr vom verschenkten, das er nur rabbanitisch. erhält. Vielmehr, erklärte Raba, hinsichtlich der Mitteilung des R. Aha b. Âva:

nach den Worten des R. Johanan b. Beroqa hat, [wenn jemand gesagt hat:] mein Vermögen soll dir gehören und nach dir jenem, wenn der erste Anwartschaft hat, ihn zu beerben, der zweite an Stelle des ersten nichts, denn dies ist keine Schenkung, sondern eine Erbschaft, und die Erbschaft erleidet keine Unterbrechung⁷⁰⁴. Raba sprach zu R. Nahman: Er hat sie ja unterbrochen 1959. – Er glaubte, sie könne unterbrochen werden, der Allbarmherzige aber sagt, sie könne nicht unterbrochen werden⁷⁶.

1 +

Einst sprach jemand zu seinem Nächsten: Mein Vermögen soll dir gehören und nach dir jenem, und der erste hatte Anwartschaft, ihn zu beerben; hierauf starb der erste, und der zweite wollte es einfordern. Da glaubte R. Îliš vor Raba zu entscheiden, dass der zweite es auch erhalte; dieser aber sprach zu ihm: So urteilen Vergleichs-

760. Dass man einen, der auf die Erbschaft Anwartschaft hat, wollte, u. protestirte daher nicht. zum Universalerben einsetzen dürfe. 761. In welcher Beziehung sich die Schenkung von der Ver-762. Der Mann ist vermögenslos gestorben u. die Witwe hat auf das Geerbung unterscheidet. schenk keinen Anspruch. 763. Die Giltigkeit der Schenkung eines Sterbenskranken ist eine rabbanitische Bestimmung. Je geringer das Anrecht des Empfängers ist, desto grösser ist das Anrecht der Witwe. 764. Sie geht zu den Verwandten in aufsteigender Linie über. Bei einer Schenkung hingegen kann man diese Bestimmung wol treffen; in dieser Hinsicht ist zwischen einer Schenkung u. einer Vererbung zu un-765. Schon durch die Bestimmung, dass nach dem 1. Erben ein andrer erben soll, hat er die Vererbung unterbrochen. 766. Diese Bestimmung beruht auf einem Irrtum des Erblassers u. ist ungiltig.

richter; das ist ja der Fall, worüber R. Ma b Ava mitgeteilt hat . Da wurde jener verlegen. Hierauf las dieser über ihn: Tek. der Herr, wirde is ur Zeit bischlen-11. 21 11

ENN JEMAND SEIN VERMÖGEN FREM-🌡 DEN VERSCHRIEBEN UND SEINE SÖH-NE ÜBERGANGEN HAT, SO IST DAS, WAS ER GETAN HAT, GILTIG, NUR FINDEN DIE R. SIMÔN B. GAMALIÉL SAGT, WENN SEINE SÖHNE SICH NICHT GEBÜHRLICH BETRA-GEN, SEI SEINER ZUM GUTEN GEDACHT .

GEMARA. Sie fragten: Streiten die oder nicht? -- Komm und höre: Joseph b. Joêzer hatte einen Sohn, der sich nicht gebührlich betragen hatte, und er besass ein Mass mit Denaren; da weihte er sie '. Später heiratete dieser die Tochter des Kranz-20 flechters des Königs Janäus. Einst lag diese im Wochenbett, und er holte für sie einen Fisch; als sie ihn öffnete, fand sie in ihm eine Perle. Da sprach sie zu ihm: Bringe sie nicht zum König, denn man wird sie dir da für geringes Geld abnehmen, bringe sie lieber zu den Schatzmeistern [des Tempels] und mach du nicht den Preis, denn Gott gegenüber gilt das Sprechen wie die Uebergabe⁷⁷⁵bei einem Laien,

הכי דייני לאו היינו דשלה רב אהא בר רב עוא יים אכביף 'קרי עליה אני ה' בעתה אחישנה: וצ.או הכותב את נכסיו לאחרים יהניה את בניי מה שעשה עשוי אלא אין רוח חכמים נוחה הימני

הבן שמעון בן גמליאל אימר אם לא היי בניי ניהגים א בשורה זכור לשוב:

איבעיא להו מי פליגי רבגן עליה דרבן שמעון בן גמליאל או לא תא שמע דיוסת בן יועזר היה לו כן שלא היה נוהג כשורה הוה ליה WEISEN AN IHM KEIN WOLGEFALLEN". ויליתא דדינרי קם 'אקדשה אזל נסים בת נאדיל יי כלילי דינאי מלכא אולידה דביתהו אייתי לה ביניתא קרעה "אשכחת בה מרגליתא אמרה ליה לא תמשייה לשלכא דשקלי לה שינך בדשי קלילי זיל אמטייה לגבי גוברי ולא תשיימה את דאמירתו Ned. 201 Rabbanan gegen R. Šimôn b. Gamaliél אינהו אינהו לעבוה במסירתו להדיום אלא לשיימוה אינהו ויי אמטייה שמוה בתליסרי עליאתא דדינרי אמרי ליה שבע איכא שית ליכא אמר להו "שבע הבו לי שית חרי הן מוקדשות לשמים עמדו וכתבו יוסף בן יועזר הכנים אחת "בנו הכנים שש ואיכא דאמרי יוסף בן יועזר הכנים אהת "בנו הוציא שבע מדקא אמרי הכנים מכלל דשפיר עבד אדרכה מדקא אמרי ייבא מכלל דלאו שפיר עבד אלא מהא ליכא למשמע מינה "מאי הוי עלה תא שמע דאמר ליה אינה למשמע מינה "מאי הוי עלה תא м 4 бая М 3 гв М 2 אבי אני א M 1 ואקד לשמים אזל בריה נסיב בת גדיל M 5 אזל זבן ביניתא. B זבין לה B 6 אשכה M 7 דשוויא טובא אל דביתהו לא תמטייה לבי מלכא דשווי ניהליה בדמי קלילי אלא אמטיי לגזבר׳ אל M S אזל שמוה ניהליה בתליסר עיליתא

עמדו שב דאיכא הבו לי ושית דליכא ליהוו מוקדשות עמדו M 9

מאי...שמע ד.

M 11 1 + B 10

162

vielmehr lasse sie den Preis machen. Darauf brachte er sie zu diesen und sie schätzten sie auf dreizelm Mass Denare. Hierauf sprachen sie zu ihm: Sieben sind vorhanden, sechs fehlen. Er erwiderte ihnen: gebt mir sieben und die sechs sollen dem Himmel geweiht sein. Alsdann schrieben veile: Joseph b. Joêzer hat eines hereingebracht, sein Sohn hat sechs hereingebracht. Manche sagen: Joseph b. Joêzer hat eines hereingebracht, sein Sohn hat sieben hinausgeführt. Wenn hier nun vom Hereinbringen gesprochen wird, so hat er ja wahrscheinlich recht gehandelt". — Im Gegenteil, wenn hier vom Hinausführen gesprochen wird, so hat er ja wahrscheinlich unrecht⁷⁷⁸gehandelt. Hieraus ist vielmehr nichts zu entnehmen. — Wie ist es nun damit ?? — Komm

767. Die im Gesetz nicht kundig sind. 768. Dass in einem solchen Fall der 2. nichts erhalte. 769. Jes. 60,22. 770. Dh. er gräme sich nicht, da er zur rechten Zeit auf seinen Irrtum autmerksam gemacht wurde. 771. Dies ist zwar rechtlich unanfechtbar, jedoch nicht richtig. 773. Und verbieten es auch in dem Fall, wenn die Kinder dies eine Warnung für andere ist. ungeraten sind, da diese geratene Kinder haben können. 774. Für den Tempel. die Perle mehr wert ist, darfst du den Preis nicht mehr erhöhen. 776. In das Rechnungsbuch des 777. Die Eintragung drückte eine Belobigung aus. · 778. Nach der 2. Lesart sollte 779. Ob man nach den damit ein Tadel ausgedrückt werden, der sich auch auf den Vater bezieht. Rabbanan einen ungeratenen Sohn enterben darf.

Taimud Bd. Vi

שמואל לרב יהודה שיננא לא תיהוי בי עכורי יפודה אחסנתא "ואפילו מברא בישא לברא טבא וכל שכן מברא לכרתא": תנו רבנן מעשה"באדם אחד שלא היו בניו נוחגין כשורה"עמד וכתב נכסיו ליונתן בן ישליש והקדיש s und um so weniger von einem Sohn auf שליש והחזיר לבניו שליש בא עליו שמאי "במקלו ותרמילו אמר לו שמאי אם אתה יכול"לחוציא את מה"שמכרתי ומה שהקדשתי אתה יכול להוציא מה שהחזרתי" אם לאו אי אתה יכול להוציא מה Fol. 134 עוזיאל מעיקרא מאי סבר משום מעשה דבית חורון "דתנן מעשה בכית הורון כאחד שהיה אכיו מודר "הימנו הנאה והיה משיא "בנו ואמר לחבירו "הרי הצר וסעודה נתונין לך במתנה"והן בפניך עד שיבא ישלי הן בסעודה אמר לו אם שלי הן zu ihm: Sammaj, wenn du das zurücker-חרי הן מוקדשין לשמים אמר לו לא נתתי לך את שלי "שתקדושם לשמים אמר לו לא נתת לי את שלך אלא שתהא אתה ואביך אוכלין ושותין ומרצין זה לזה ויהא עון תלוי בראשו אמרו הכמים כל 20 מתנה "שאם הקדישה אינה מוקדשת "אינה מתנה: דרא ידעת מאי זרעא נפיק + M 13 יאפי - M 12 מינייהו || 14 M באחר || 15 M מה עשה עמד וכתב כל נכס׳ || M 16 + חוקן || 17 M להחויר מה שהקרשתי ומה שמכרתי אתה יכול להחזיר - P 18 שמכרת ומה שהקדשת אס...שההורתי $_{\rm H}$ 20 $_{\rm H}$ יונתן $_{\rm H}$ 41 אס...שההורתי $_{\rm H}$ 42 אס...ש M 24 $^{\parallel}$ את + M 23 $^{\parallel}$ ממנו M 22 $^{\parallel}$ את + M 22 $^{\parallel}$ הצר זו וסעודה זו נתו׳ || B 25 ואינן לפניך אלא כדי שיבא. M 26 אואיכן לך אלא על מנת שיבא אכא כאן ויאכל עמי M על מנת – 27 M על מנת שאתה ואכיך אוכרין זה עם B 28 זה ומרצין זה עם זה ויהא עון תלוי בצוארי מכאן אמרו שאינה שאם הקדישה מוקד׳ M 29 אין שמה מתנה.

und höre: Semuél sprach zu R. Jehuda: Scharfsinniger, sei nicht da, wo eine Erbschaft übertragen wird, nicht einmal von einem schlechten Sohn auf einen guten, eine Tochter".

Die Rabbanan lehrten: Einst hatte jemand Söhne, die sich nicht gebührlich betrugen; da verschrieb er sein Vermögen שהחזרתי אמר המיח עלי בן עוויאל המיח עלי"בן Jonathan b. Ûziél. Was aber tat Jonathan b. Üziél? — er verkaufte ein Drittel? , weihte ein Drittel und gab ein Drittel den Kindern zurück. Da fiel Sammaj mit Stab und Sack über ihn Eher. Da sprach jener halten kannst, was ich verkauft und geweiht habe, so kannst du auch das zurückerhalten, was ich zurückgegeben habe; wenn aber nicht, so kannst du auch das, was ich zurückgegeben habe, nicht zurückerhalten". Da sprach dieser: Ben-Ûziél hat mich besiegt, Ben-Ûziél hat mich besiegt. — Welcher Ansicht war er vorher? — Wegen des Ereignisses in Beth-Horon; denn es wird gelehrt: Einst sprach jemand in Beth-Horon, von dem sein Vater jeden Genuss abgelobt hatte, der seinen Sohn verheiraten wollte, zu seinem Nächsten: Der Hof und die Mahlzeit seien dir geschenkt; sie sollen dir gehören, bis mein Vater gekommen ist und mit uns an der

Mahlzeit teilgenommen hat. Da sprach dieser: Wenn sie mir gehören, so sollen sie dem Himmel geweiht sein. Jener entgegnete: Ich habe dir das meinige nicht dazu gegeben, dass du es dem Himmel weihest! Dieser erwiderte: Du hast mir das deinige nur dazu gegeben, damit du mit deinem Vater zusammen essen und trinken kannst, ihr einander besänftigt, und die Sünde ber mein Haupt komme. Die Weisen sagten: Ein Geschenk, das, wenn man es geweiht hat, nicht geweiht 186 ist, gilt nicht als Geschenk⁷⁸⁷.

^{780.} Und da RS. entschieden nicht dieser Ansicht ist, so ist dies wahrscheinl. die Ansicht der Rab-781. Das er für sich behielt. 782. Er zankte mit ihm über die Rückgabe an die Kinder, da er dadurch die Bestimmung des Verstorbenen übertrat u. verlangte, dass er es ihnen zurück 783. Wenn der Verkauf u. die Weihung giltig sind, dh. die Hinterlassenschaft sein unbeschränktes Eigentum ist, so ist auch gegen die Rückgabe nichts einzuwenden, da sie als Schenkung von seinem eignen Vermögen zu betrachten ist. 784. Dh. es verhalte sich hierbei wie in jenem Fall. 785. Die Uebertretung des Gelübdes, da es augenscheinlich war, dass die Schenkung nur eine Art Schie-786. Wenn die Schenkung durch eine Bedingung beschränkt war. verhielt es sich auch in jenem Fall, es war die offenbare Absicht des Vaters, dass die Kinder von der Erbschaft nichts erhalten sollen.

Die Rabbanan lehrten. Achtzig Schüler hatte Hillel der Veltere; dreissig von ilmen waren wurdig, dass die Gottheit auf ihnen ruhe, wie auf unsrem Meister Mosch, dreissig von ihnen waren würdig, dass für sie die Sonne stehen bleibe, wie für Jehosna, den Sohn Nuns, und zwanzig waren mittelmässig. Der bedeutendste von ihnen war Jonathan b. Uziel und der kleinste von ihnen war R. Johanan b. Zakkaj. מלאכי "השרת ודבר גדול ודבר קטן דבר מן דבר מלאבי השרת ודבר גדול ודבר קטן Von R. Johanan b. Zakkaj erzählt man, dass er von Schrift, Misnah, Talmud, Halakha, Agada, Subtilitäten der Gesetzlehre, Subtilitäten der Schriftkundigen, [Folgerungen vom] Wichtigen auf das Gerin- 1 gere und durch Wortanalogie, Astronomie und Geometrie, Wäscher- und Fuchsfabeln, Gespenstergesprächen, Palmengesäuseln, Gesprächen der Dienstengel und Crossem und Kleinem nichts zurückgelas- מורא. זה בני נאמן למאי הלבתא אמר רב יים ביי נאמן למאי הלבתא sen habe. Grosses, die Himmelskreiskunde; Kleines, die Disputationen von Abajje und Raba. Damit geht in Erfüllung der Schriftvers: Meine Lieben Besitz erben u lassen, und ihre Schatzkammern fulle ich. Wenn schon der Kleinste von ihnen

יים תנו רבנן שמונים תלמידים היו לו להדל הזהן שלשים מהן ראוים שתשרה כליהן שבינה בבישה רבינו שלשים מהן ראוים שתעמוד להן חמה כיהושע בן נון עשרים בינוניים גדול שבבולן יונתן בן עוויאר קטן שבכולן רבן יוחנן כן וכאי אמהו יליו יל רבן יוחנן כן זכאי שלא הניח מקרא ומשנה תלמוד הלכות ואגדות דקדוקי תורה ודקדוקי סופרים וקרין וחמורין וגזרות שוות ותקופות ונמטריאות ומשלות כובסים ומשלות שועלים שיחת שדים ושיחת דקלים גדול מעשה מרכבה דבר קשן הויות דאביי ורכא מושלקיים מה שנאמר להנחיל אהבי יש ואצרתיהם אמלא וכי מאחר דקטן שכבולם כן גדול שבכולם כל אחת כמה וכמה אמרו כליו כל יונתן כן כוויאל בשעה "שיושב ועוסק בתורה כל עוף שפורה עליו

וייוין האומר זה בני נאמן זה אחי אינו נאפן יישור עמו בחלקו מת יחורו נכסים למקומו נפלו לו נכסים ממקום אחר יירשו אחיו עמו:

יהודה אמר שמואל ליורשו ולפמור את אשתו מן כסוב ליורשו פשימא לפטור את אשתו מן היבום соль

P 33 וגימטריא P 30 ה - M 31 הוא P 30 מיד נשרף M 34 שהיה פורח עליו מיד נשרף M 34 ו P 36 בפלי לו ירושה. P 36

so war, um wieviel bedeutender muss, schon der Grösste von ihnen gewesen sein. Man erzählt von R. Jonathan b. Üziél, dass wenn er sich mit der Gesetzeskunde befasste, jeder Vogel, der über ihn flog, verbrannte.

TENN JEMAND SAGT: DIESER IST MEIN SOHN, SO IST ER BEGLAUBT; WENN: DIE-ENN JEMAND SAGT: DIESER IST MEIN SOLLI, EESER SER IST MEIN BRUDER, SO IST ER NICHT PEGLAUBT; JEDOCH ERHÄLT DIESER MIT IHM VON SEINEM⁷⁹³ANTEIL. STIRBT DIESER, SO GELANGT DAS VERMÖGEN ZU SEI-NER FRÜHEREN STELLE74; FIEL IHM VERMÖGEN VON EINER ANDEREN STELLE ZU, SO ERBEN SEINE BRÜDER MIT IHM795.

GEMARA. In welcher Beziehung ist er beglaubt⁷⁰⁰, wenn er sagt: dieser ist mein Sohn? R. Jehuda erwiderte im Namen Semuéls: Hinsichtlich der Beerbung und der Befreiung seiner Frau von der Leviratsehe797. — Hinsichtlich der Beerbung ist dies ja selbstverständlich 198!? - Nötig ist dies wegen der Befreiung seiner Frau von der

788. Eigentl. Umkreisungen, sc. der Sonne u. übrigen Himmelskörper; cf. Bd. vij S. 36 N. 281. 789. Das er nicht studirt hätte. 790. Die talmudische Scholastik. 791. Pr. 8,21. die übrigen Brüder ihn als Bruder nicht kennen wollen. 793. Wenn von 2 Brüdern einer einen 3. als Bruder nicht anerkennt u. einer wol, so erhält der 1. die Hälfte der Erbschaft, u. von der 2. Hälfte erhält der andere 2 Drittel u. der 3. Bruder 1 Drittel. 794. Der andere Bruder erhält das zurück, was er dem Verstorbenen durch die Anerkennung abgeben musste. 795. Dem, der ihn als Bruder anerkannt hat, da er selber die Bruderschaft mit den übrigen eingesteht. 796. Dass dieser sein 797. Wenn jemand stirbt, ohne einen Sohn hinterlassen zu haben, so muss seine Frau von seinem Bruder geheiratet werden, od. er muss ihr die Haliçah (cf. S. 412 N. 457) erteilen; cf. Dt. 25,5ff. 798. Er könnte ihm ja ebensogut sein Vermögen schenken.

zu lassen.

אצטריכא ליה הא נמי תנינא" מי שאמר בשעת 2016 מיתתו יש לי בנים נאמן יש לי אחים אינו נאמן התם דלא מוחזק לן "באח הכא אף על גב דמוחזק אמר רב יוסף אמר רב יהודה אמר ליה באח: שמואל מפני מה אמרו זה בני נאמן הואיל ובעל שאמר גרשתי את אשתי נאמן אמר רב יוסף מריה פפו דאברהם תלי תניא בדלא תניא אלא אי אתמר 22.00 הכי איתמר אמר רב יהודה אמר שמואל מפני מה אמרו זה בני נאמן הואיל ובידו לגרשה אמר רב נרשתי את אשתי נאמן הואיל ובידו לגרשה: בי 55.135 אתא רב יצחק בר יוסף אמר רבי יוחנן בעל שאמר גרשתי את אשתי אינו נאמן מנפח רב ששת בידיה 5,0.484 "אזל ליה הואיל דרב יוסף איני והא אמר רבי חייא 64.64 אשתי נאמן לא קשיא כאן למפרע כאן לחבא: איבעיא להו אמר למפרע מהו להימוגיה להבא מי פלגינן דבורא או לא 'פלגינן דבורא רב מארי ורב זביד חד אמר פלנינן וחד אמר לא פלגינן מאי שנא אבל הכא אבל הרא אבל הכא M 39 אר דתניא + M 38 אע"ג דמוח' לן בגויה דאית ליה אחי נאמן אמר אמר אזל הואיל M אכא M 42 אכא M 41 אכא M 41

Leviratsehe. — Aber auch dies wurde ja bereits gelehrt: wenn jemand beim Sterben gesagt hat, er habe Söhne", so ist er beglaubt, er habe Brüder, so ist er nicht 5 beglaubt!? - Da wird von dem Fall gesprochen, wenn es nicht bekannt ist, dass er einen Bruder hat, hier aber, auch wenn es bekannt ist, dass er einen Bruder hat.

R. Joseph sagte im Namen des R. Je-יוסה השתא דאמרת אמרינן הואיל בעל שאמר huda im Namen Šemuéls: Weshalb sagten sie, dass wenn jemand sagt, dieser sei sein Sohn, er beglaubt sein? — weil der Ehemann auch beglaubt ist, wenn er gesagt hat, er habe sich von seiner Frau בר "אבין אמר רבי יוחנן בעל שאמר נרשתי את scheiden lassen ". R. Joseph sprach: Gott Abrahams, er stützt das, was gelehrt wurde, auf das, was nicht gelehrt wurde! Vielmehr, ist dies gelehrt worden, so wird es wie folgt lauten: R. Jehuda sagte im Namen Semuéls: Weshalb sagten sie, dass wenn jemand sagt, dieser sei sein Sohn, er beglaubt sei? — weil es in seiner Hand liegt, sich von ihr scheiden zu lassen. Hierzu sagte R. Joseph: Da du nun ausgeführt hast, dass wir "weil" sagen o, so ist ein Ehemann beglaubt, wenn er sagt, er habe sich von seiner Frau scheiden lassen, weil es in seiner Hand liegt, sich von ihr scheiden

Als R. Jichaq b. Joseph kam, sagte er im Namen R. Johanans: Wenn ein Ehemann sagt, er habe sich von seiner Frau scheiden lassen, so ist er nicht beglaubt. Da wehrte R. Sešeth mit der Hand ab [und sprach:] Das "weil" des R. Joseph ist nun fort! — Dem ist ja aber nicht so, R. Hija b. Abin sagte ja im Namen R. Johanans, dass wenn ein Ehemann gesagt hat, er habe sich von seiner Frau scheiden lassen, er beglaubt sei!? - Dies ist kein Einwand, das eine, rückwirkend, das andere, für die Zukunft⁸⁰⁷.

Sie fragten: Ist er, wenn er es in rückwirkender Absicht gesagt hat, für die Zukunft beglaubt: teilen wir die Aussage oder teilen wir die Aussage nicht? — R. Mari und R. Zebid [streiten hierüber]; einer sagt, wir teilen sie, und der andere sagt, wir teilen sie nicht. — Womit ist es hierbei anders als bei der Lehre Rabas? Raba sagte

^{799.} Seine Frau darf sich wieder verheiraten, ohne der Haliçah zu benötigen. 800. Seine Frau darf ohne Haliçah nicht heiraten. 801. Von der Frau also überhaupt nicht angenommen wird, dass sie der Haliçah bedarf. 802. Hinsichtlich der Befreiung seiner Frau von der Haliçah. 803. Er könnte ebensogut gesagt haben, er habe sich von ihr scheiden lassen, u. sie wäre ebenfalls von der Halicah befreit. 804. RJ. hatte infolge einer Krankheit sein Studium vergessen u. musste später an viele seiner eignen Lehren erinnert werden. 805. Die Glaubhaftigkeit hinsichtlich eines Sohns wird ausdrücklich in einer Misnah gelehrt, nicht aber die Glaubhaftigkeit hinsichtlich der Scheidung. 806. Dh. dass wir eine Aussage deshalb als wahr anerkennen, weil er den Zweck auch durch eine andere Aussage od. Handlung erreichen könnte. 807. Rückwirkend ist er nicht beglaubt, vielmehr gilt sie als bis dahin verheiratete Frau; wenn er aber sagt, er habe sich soeben von seiner Frau scheiden lassen, so ist er beglaubt, da es in seiner Hand liegt, sich von ihr scheiden zu lassen.

nämlich. [Bekundet jemand], dass jener Mann seine Frau beschlaten habe, so wird er mit noch einem Zeugen vereinigt, jenen hinzurichten ; jenen hinzurichten, nicht aber sie hinzurichten. Bei zwei Personen teile man sie, bei einer Person teile man sie nicht

Einst fragte man einen Sterbenden, für wen seine Frau bestimmt sei, und er Hochpriester', Hierauf sprach Raba: Was ist hierbei zu befürchten? R. Hija b. Abba sagte im Namen R. Johanans, dass wenn ein Ehemann sagt, er habe sich von sei. Abajje sprach zu ihm: Als R. Jighaq b. Joseph kam, sagte er ja aber im Namen R. Johanans, dass wenn ein Ehemann sagt, er habe sich von seiner Frau Dieser erwiderte: Es ist ja erklärt worden, das eine, rückwirkend, das andere, für die Zukunft. Sollten wir uns denn auf eine Erklärung verlassen"!? Darauf sprach Raba zu R. Nathan b. Ami: Berücksichtige dies".

מה מדרבא דאמר רבא איש פלוני בא כד אשתי היא ואחר מצטרפין להורגו "להורגו ולא להורגה בתרי בופי פלניגן בחד נופא לא פלניגן: ההוא דהוה קא שביב אמרו ליה אתתיה למאן אמר להו הזיא לבתנא רבא אמר רבא מאי ניהוש לה הא אמר רב חייא בר אכא אמר רבי יוחנן בעל שאמר נרשתי את אשתי נאמן אמר ליה אביי והא בי אתא רבי יצחק בר יוכף אמר רבי יוחנן בעל שאמר נרשתי את אשתי אינו נאמן אמר ליה ולאו מי לא שנינהו erwiderte, sie sei würdig auch für den שיים גיקום ניקום ניקום ניקום יולבמון משרע וכאן לחבא' ואשנויי ניקום יולבמוך יו אמר ליה רבא לרב נתן בר אמי חוש לה: ההוא דהוה מוחזק לן דלית ליה אחי ואמר בשעת מיתה דלית ליה אחי אמר רב יוסף מאי ליחוש לה חדא דמוחזק לן דלית ליה אחין ועוד הא אמר בשעת seiner Frau scheiden lassen, er beglaubt המרי דאיכא מחרי האי אמרי האי אמרי ליה אמר ליה אמר ליה אמר ליה אמרי הא עדים במדינת הים דידעי דאית ליה אחי 'השתא מיחת הא ליתנהו קמן לאו היינו דרבי חנינא דאמר רבי חנינא עדים בצד אסתן ותאסר אמר ליה"אביי אם הקלנו כשבויה משום דמנוולא נפשה לגבי שבאי scheiden lassen, er nicht beglaubt sei!? בקל באשת איש אמר ליה רבא לרב נתן בר אמי פו חוש לה: זה אחי איני נאמן: "ואידך מאי קאמרי א א הורגו - M 44 חיה P 45 אשתר P 43 א"ל אכן אשיכויי ליקו וליסמך M 47 - ולאו מי M 48 אמרי ד M 51 ~ 30 אביי ~ 30 אביי ~ 30 אביי משום...שבאי P(52) שבאיה M(53) אינהו מאי קאמרי -אילימא דקאמרי אחינו.

Einst sagte jemand, von dem es bekannt war, dass er keine Brüder habe, beim Sterben, er habe keine Brüder⁸¹⁵. Hierauf sprach R. Joseph: Was ist hierbei zu befürchten? Erstens ist es uns von ihm bekannt, dass er keine Brüder habe, und zweitens sagte er beim Sterben, dass er keine Brüder habe. Abajje sprach zu ihm: Man sagt, dass in überseeischen Ländern Zeugen vorhanden sind, welche wissen, dass er Brüder habe!? — Jetzt aber erscheinen sie nicht vor uns. Das ist ja ein Fall, über welchen R. Hanina sagte: Soll man sie verbieten verbieten Zeugen am Nordpol vorhanden sind!? Abajje sprach zu ihm: Sollten wir denn, wenn wir bei einer Gefangenen eine Erleichterung getroffen baben, auch bei einer Ehefrau eine Erleichterung treffen⁸²⁰!? Da sprach Raba zu R. Nathan b. Ami: Berücksichtige dies.

Dieser ist mein Bruder, so ist er nicht beglaubt. Was sagen die übrigen:

808. Wegen Ehebruchs, da er mit diesem nicht verwandt ist. 809. Seine Frau, da er mit ihr ver-810. Wenn es sich in beiden Beziehungen um dieselbe Frau wandt u. somit als Zeuge unzulässig ist. 811. Ob sie jeden heiraten darf od. an ihr die Leviratsehe vollzogen werden muss. sie darf jeden heiraten. 813. Vielleicht besteht hierüber wirklich ein Streit von Gelehrten, u. nach der einen Ansicht lehrte RJ., dass er in keinem Fall beglaubt sei. 814. Vielleicht gibt es eine Ansicht, dass er nicht beglaubt ist; die Frau darf also ohne Haliçah nicht heiraten. 815. Seine Frau darf sich ohne weiteres wieder verheiraten. 816. Da niemand die Aussage anficht, so liegt kein Grund vor, die angeblich in der Ferne weilenden Zeugen zu hören. 817. Diese Stelle spricht von den Töchtern Šemuéls, die in Gefangenschaft waren u. behaupteten, nicht entehrt worden zu sein; genotzüchtigte Frauen dürfen von Priestern nicht geheiratet werden.

818. Wörtl. in der Gegend, woher der Nordwind kommt; dh. in fernen Orten. 819. Hinsichtlich der Beweisführung ihrer Makellosigkeit.

אי קאמרי אחונא הוא אמאי ישול עמו בחלקו ותו לא אלא דקא אמרי לאו אחינו הוא אימא סיפא נפלו "לו נכסים ממקום אחר יירשו אחיו כמו הא אמרי ליה לאו אחונא הוא לא"צריכא דקא אמרי ימנה לי בידך satz zu erklären: fiel ihm Vermögen von והלה אומר איני יודע פטור אכיי אמר 'לעולם אימא יווהלה לך הייב ושאני הכא דכמנה לאחר בידך דמי: 970 הח "נפלו |לו נכסים ממקום |אחר | יירשו אחיו עמו: col.b בעי רבא שבח ששבחו נכסים מאליהם מהו בשבח יי המגיע לכתפים לא תיבעי לך דבי נפלו לו נכסים Hieraus ist zu entnehmen, [dass wenn je-ממקום אחר דמי"כי תיבעי לך בשבח שאינו מניע לכתפים כגון דיקלא ואלים ארעא ואסקא שרטון 1240 ה מאי תיקו:

שמת ונמצאת דייתיקי קשורה"על יריבו הרי (141,2) וו אינה כלום ויכה בה"לאחר בין מן היורשין בין שאינן מן היורשין דבריו קיימין: תנו רבנן איזה "הוא דייתיקי בל פו.חם

P 54 14 - P 53 לה אומר + האומר + האומר צריכא M 57 מת יחזרו נכסים למקומן: בעי B 56 על אחד ה 60 א ובין V 59 14 + M 58 אלא ד 16 √ היא. 1,85.

sagen sie, er sei ihr Bruder, wieso erhält er einen Anteil nur vom Teil des einen und nicht mehr⁸²¹, und wenn sie sagen, er sei nicht ihr Bruder, wie ist der Schlußeiner anderen Seite zu, so erben seine Brüder mit ihm; sie sagen ja, er sei nicht ihr Bruder!? — In dem Fall, wenn sie sagen, sie wissen es nicht822. Raba sagte: mand zu einem sagt:] ich habe bei dir eine Mine, und dieser ihm erwidert, er wisse es nicht, er frei823 sei. Abajje entgegnete: Tatsächlich, kann ich dir erwidern, ist er, zur 15 Zahlung | verpflichtet*24, nur verhält es sich hierbei anders, denn es gleicht dem Fall, wenn einer sagt: jener hat eine Mine bei dir ...

FIEL IHM VERMÖGEN VON EINER ANDEREN SEITE ZU, SO ERBEN SEINE Brüder mit ihm. Raba fragte: Wie ver-

hält es sich mit dem Gewinn, den die Güter von selbst gebracht haben? Hinsichtlich des Gewinns, der bis zu den Schultern reicht829, ist es nicht fraglich, denn er gleicht dem von andrer Seite zugefallenen Vermögen, fraglich ist es nur hinsichtlich des Gewinns, der nicht bis zu den Schultern reicht, wenn zum Beispiel eine Dattelpalme an Stärke zugenommen oder wenn das Grundstück Dungboden hervorgebracht hat 30. -Die Frage bleibt dahingestellt.

ENN JEMAND GESTORBEN IST UND MAN EIN TESTAMENT AN SEINE HÜFTE 831 GE-BUNDEN GEFUNDEN HAT, SO IST DIES NICHTS⁸³². HAT ER⁸³³DAMIT EINEM ETWAS⁸³⁴ ZUGEEIGNET, EINERLEI OB DIESER ZU DEN ERBEN GEHÖRT ODER NICHT ZU DEN ER-BEN GEHÖRT, SO SIND SEINE WORTE GILTIG".

GEMARA. Die Rabbanan lehrten: Was heisst Testament? - wenn darin geschrieben

Uebertretung des sehr strengen Ehegesetzes kommen kann. 821. Er sollte doch einen Anteil gleich allen übrigen Brüdern erhalten. 822. Dieser erbt nicht mit ihnen, da er den Beweis anzutreten hat, dass er ihr Bruder ist, jene aber erben sein Vermögen mit dem einen ihn anerkennenden Bruder, da dieser, der ihn zu beerben hat, selbst zugibt, dass die übrigen seine Brüder sind. 823. Er braucht sie ihm nicht zu bezahlen, da jener den Beweis anzutreten hat. 824. Da es der eine sicher behauptet, während es dem anderen zweifelhaft ist. 825. Weil der Bruder hinsichtlich dessen der Zweifel obwaltet, der den Anteil zu beanspruchen hat, es ebenfalls nicht mit Sicherheit wissen kann u. sich nur auf die Aussage des einen Bruders stützt. 829. Wenn die Früchte weit gediehen sind; nach andrer Erkl. die durch schwere Arbeit erzielt worden sind; cf. S. 355 N. 63. Gewinn ist keine Veränderung eingetreten, es ist dieselbe Sache mit demselben Namen; es ist nun fraglich, ob dies als geerbtes od. als von andrer Seite zugefallenes Vermögen gilt. 831. Es also offenbar ist, dass er selber es geschrieben u. verwahrt hat. 832. Wenn er darin einem etwas vermacht hat, so erhält es dieser nicht, weil die Schenkung von der Aushändigung des Scheins abhängt u. der Verstorbene seinen Beschluss geändert haben kann. 833. Als er noch lebte. wenn darin der Name des Empfängers nicht genannt ist; wenn er zu ihm bei der Einhändigung des Scheins sagt, dass er die in diesem genannten Dinge erwerbe. 835. Dies gilt als mündliche Bestimmung u. eine Aenderung des Beschlusses ist nicht zu berücksichtigen.

steht: dies' soll bestehen und ausgeführt werden. Schenkungsurkunde? wenn darin geschrieben steht: von heute ab, nach meinem Tod Demnach ist die Schenkung giltig, wenn es darin heisst: von heute ab, nach meinem Tod, wenn aber: von jetzt ab, so ist die Schenkung nicht giltig ?? Abajje erwiderte: Er meint es wie tolgt: welche Schenkung eines Gesunden gleicht der Schenkung eines Sterbenden, 10 indem er das Geschenk erst nach dem Tod crwirbt? wenn darin geschrieben steht: von heute ab, nach meinem Tod.

Rabba b. R. Hona sass in der Halle Johanans vor: Wenn ein Sterbenskranker gesagt hat: schreibt und gebt jenem eine Mine, und gestorben ist, so schreibe und gebe man sie ihm nicht, weil er sie ihm vielleicht nur durch den Schein zueignen 20 wollte, und nach dem Tod ist kein Schein vorhanden. Da sprach R. Eleâzar: Achtet darauf"! R. Sezbi sagt, R. Eleâzar habe dies vorgetragen, und R. Johanan habe gesagt: achtet darauf. R. Nahman b. Jiçhag sprach: Die Ansicht R. Sezbis ist einleuchtend. Allerdings war es nötig, wenn man sagt, R. Eleâzar habe es vorgetragen,

שבתוב בה דא תהא למיקם ולהיות מתנה בד שבתוב בה מהיום ולאחר מיתה אלא מהיים ולאחר מיתה הוא דהויא מתנה מעכשיו לא הייא מתנה אכר אביי הכי קאכר איוו היא כתנת בריא שהיא כמתנת שכים מרץ דלא קני אלא לאחר מיתה כל שבתוב בה מהיום ולאחר מיתה: יתיב רבה בר רב הונא באבסדרא דבי רב ויתים וקאמר משמיה דרבי יוחנן שביב פרע שאמר בתבו יתנו מנה לפלוני ובות אין בותבין ונותנין שכא לא נבר להקנותו אלא כשמר ואין שמר לאחר מיתה אמר מש להו רבי אלעזר איזרחרו בה רב שיובי אמר רבי אלעור אמרה ואמר להו רבי יוהגן איודהרו בה אמר רב נחמן בר יצחק כותיה דרב שיזבי מסתכרא אי אמרת בשלמא רבי אלעור אמרה אצשריך רבי der Schule Rabhs und trug im Namen R. יותן לאסהודי עליה דרבי אלעזר אלא אי אברת זו רבי יוחנן אמרה אצמריך רבי אלעזר לאסהודי עליה דרכי יותנן ועוד תא שמע דרכי אלעור אמרה דשרה רבון משמיה דרבי אבהו הוו יודעים ששלח רבי אלעור לגולה משום רבינו "שכים מרע שאמר כתבו ותנו מנה לפלוני ומת אין בותבין ונותנין שמא לא גמר לחקנותו אלא כשמר ואין שמר לאחר מיתה ורכי יוחנן אמר תיכדק מאי תיכדק כי אתא רב דימי אמר דייתיקי מכמלת דייתיקי שכיב מרץ שאמר 86.152 כתבו ותנו מנה לפלוני ומת רואין אם כמיפה את + M 64 איזה היא + B 63 מעתה M 62דכתוב בה – 60 M דקני הא מעכשיו לא קני אמר – 60 M + היינו ד + B 67 היינו ד + B 67 היינו ד + את. – M 71 במיפה B 70 במיפה – M 71 את.

dass R. Johanan edem beistimme, wäre es denn aber nötig, wenn man sagen wollte, R. Johanan habe dies vorgetragen, dass R. Eleâzar dem beistimme!? Auch ist aus folgendem zu entnehmen, dass R. Eleâzar es vorgetragen habe. Rabin teilte im Namen R. Abahus mit: Wisset, dass R. Eleâzar im Namen unsres Meisters"der Diaspora mitteilen liess: Wenn ein Sterbenskranker gesagt hat: schreibt und gebt jenem eine Mine, und gestorben ist, so schreibe und gebe man sie ihm nicht, weil er sie ihm vielleicht nur durch den Schein zueignen wollte, und nach dem Tod ist kein Schein vorhanden. R. Johanan sagte: Dies84 werde untersucht. — Was heisst: untersucht? Als R. Dimi kam, erklärte er: Ein Testament annullirt ein anderes Testament⁸⁴⁵. Wenn ein Sterbenskranker gesagt hat: schreibt und gebt jenem eine Mine, und gestorben ist, so erwäge man folgendes: wollte er damit*40 seine Rechtskraft steigern*47, so schreibe*48

836. Cf. S. 520 N. 471. 837. Die Sache verbleibt im Besitz des Schenkenden bis zu seinem Tod, jedoch hat er kein Verfügungsrecht darüber. 838. In diesem Fall sollte der Beschenkte erst recht die 839. Bevor dieser Auftrag ausgeführt worden ist. 840. Die Zueignung kann Sache erwerben. nicht mehr erfolgen. 841. So ist das Gesetz. 842. Der ein Lehrer RE.s war. |der grosse R. Abba|. 844. Ob er die Zueignung nur durch den Schein erfolgen lassen wollte; dies ist nur eine Ergänzung der voraugehenden Lehre. 845. Wenn er eine Sache einem verschrieben hat u. nachher einem anderen, so erhält sie der andere, weil durch die 2. Verschreibung die 1. aufgehoben wird. 846. Mit dem zu schreibenden Schein. 847. Damit der Empfänger einen Beweis in den Händen habe. 848. Weil die Schenkung nicht von der Aushändigung der Urkunde abhängig u. somit bereits erfolgt ist.

man, wenn aber nicht", so schreibe man nicht. R. Abba b. Mamal wandte ein: Wenn ein Gesunder gesagt hat: schreibt mid gebt jenem eine Mine, und gestorben sit, so schreibe und gebe man sie ihm nicht; demnach schreibe und gebe man sie ihm, wenn ein Sterbenskranker es gesagt hat seinen sie ihm, wenn ein Sterbenskranker es gesagt hat seinen sie ihm, wenn ein Sterbenskranker es gesagt hat seinen sie ihm, wenn ein Sterbenskranker es gesagt hat seinen sie ihm, wenn ein Sterbenskranker es gesagt hat seinen sie ihm, wenn ein Sterbenskranker es gesagt hat seinen sie ihm, wenn ein Sterbenskranker es gesagt hat seinen sie ihm, wenn ein Sterbenskranker es gesagt hat seinen sie ihm, wenn ein Sterbenskranker es gesagt hat seinen sie ihm, wenn ein Sterbenskranker es gesagt hat seinen sie ihm, wenn ein Sterbenskranker es gesagt hat seinen sie ihm, wenn ein Sterbenskranker es gesagt hat seinen sie ihm, wenn ein Sterbenskranker es gesagt hat seinen sie ihm, wenn ein Sterbenskranker es gesagt hat seinen sie ihm, wenn ein Sterbenskranker es gesagt hat seinen sie ihm, wenn ein Sterbenskranker es gesagt hat seinen sie ihm, wenn ein Sterbenskranker es gesagt hat seinen sie ihm nicht. R. Abba b. Mamal wandte ein: wenn ein Sterben sie ihm nicht. R. Abba b. Mamal wandte ein: wenn ein Sterben sie ihm nicht. R. Abba b. Mamal wandte ein: wenn ein Sterben sie ihm nicht. R. Abba b. Mamal wandte ein: wenn ein Sterben sie ihm nicht. R. Abba b. Mamal wandte ein: wenn ein Sterben sie ihm nicht. R. Abba b. Mamal wandte ein: wenn ein Sterben sie ihm nicht. R. Abba b. Mamal wandte ein: wenn ein Sterben sie ihm nicht. R. Abba b. Mamal wandte ein: wenn ein Sterben sie ihm nicht. R. Abba b. Mamal wandte ein: wenn ein Sterben sie ihm nicht. R. Abba b. Mamal wandte ein: wenn ein Sterben sie ihm nicht. R. Abba b. Mamal wandte ein: wenn ein Sterben sie ihm nicht. R. Abba b. Mamal wandte ein: wenn ein Sterben sie ihm nicht. R. Abba b. Mamal wandte ein: wenn ein Sterben sie ihm nicht. R. Abba b. Mamal wandte ein: wenn ein Sterben sie ihm nicht. R. Abba b. M

גמרא. וכי כתב מהיום ולאחר מיתה מאי הוי"הא תנן מהיום ולאחר מיתה גם ואינו גם ואם מה מת הולצת ולא מתייבמת התם מספקא לן אי תנאה 60%

 $P(73) = 10^{-10}$ אינא ברתה האר ה הכתוב ביה וקנינא $P(73) = 10^{-10}$ מינא $P(73) = 10^{-10}$ הוו כתובו $P(73) = 10^{-10}$ הכתב גם לאשתו וכתב $P(73) = 10^{-10}$ אמר אביי.

man, wenn aber nicht", so schreibe man nicht. R. Abba b. Mamal wandte ein: Wenn ein Gesunder gesagt hat: schreibt und gebt jenem eine Mine, und gestorben nicht; demnach schreibe und gebe man sie ihm, wenn ein Sterbenskranker es gesagt hat so!? Er erhob diesen Einwand, und er selbst erklärte es auch: wenn er damit sei-10 ne Rechtskraft steigern wollte. - In welchem Fall wollte er seine Rechtskraft steigern⁸⁵¹? — Wie R. Hisda erklärt⁸⁵²hat: ausser der Schenkung eigne ich es ihm⁸⁵³ zu, ebenso auch hierbei, wenn er gesagt gebt es ihm. Es wurde gelehrt: R. Jehuda sagte im Namen Semuéls: Die Halakha ist, man schreibe und gebe. Ebenso sagte auch Raba im Namen R. Nahmans, die Halakha ist, man schreibe und gebe. ENN JEMAND⁸⁵⁵SEIN VERMÖGEN SEI-NEN KINDERN VERSCHREIBT, SO MUSS ER SCHREIBEN: VON HEUTE 850 AB, NACH

DEM TOD — WORTE R. JEHUDAS; R. JOSE SAGT, ER BRAUCHE DIES⁸⁵⁷NICHT. WENN JEMAND SEIN VERMÖGEN SEINEM SOHN FÜR NACH DEM TOD VERSCHRIEBEN HAT, SO KANN DER VATER ES NICHT VERKAUFEN, WEIL ES DEM SOHN VERSCHRIEBEN IST, UND DER SOHN KANN ES EBENFALLS NICHT VERKAUFEN, WEIL ES SICH IM BESITZ DES VATERS BEFINDET. WENN DER VATER ES VERKAUFT HAT, SO IST DER VERKAUF BIS ZU SEINEM TOD GILTIG, UND WENN DER SOHN ES VERKAUFT HAT, SO ERHÄLT DER KÄUFER NICHTS DAVON BIS ZUM TOD DES VATERS.

GEMARA. Was ist denn dabei, dass er geschrieben hat: von heute ab, nach meinem Tod, es wird ja gelehrt: von sich heute ab, nach meinem Tod, so ist der Scheidebrief giltig und ungiltig wenn er gestorben ist, so muss an ihr die Haliçah und nicht die Leviratsehe vollzogen werden Da ist es uns zweifelhaft, ob dies eine

849. Wenn er die Schenkung durch die Aushändigung der Urkunde erfolgen lassen wollte; er kann seinen Beschluss noch geändert haben. 850. Weil die Bestimmungen eines Sterbenden genau be-851. Wieso ist dies aus seiner Bestimmung zu entnehmen. weit. fol. 152b. 853. Dem Empfänger, durch einen förmlichen Abschluss. 854. Die Schen-855. Ein Gesunder, wenn er sich zBs. verheiratet kung ist unabhängig von der Urkunde erfolgt. u. den Kindern aus der 1. Ehe sein Vermögen sicherstellen will. 856. Es gehört fortan den Kindern, in ihren Besitz geht es erst nach dem Tod des Vaters über. Wenn es aber hiesse, er scheuke es ihnen nach seinem Tod, so wäre dies ungiltig, da man nach dem Tod nichts schenken kann. 857. Zu 858. Wenn jemand seiner Frau einen Scheidebrief mit folgendem Inhalt schreiben: von heute ab. geschrieben hat, damit sie nach seinem Tod als geschieden u. nicht als verwitwet gelte u. von der Leviratsehe bezw. der Halicah (cf. Dt. 25,5ff.) befreit sei. 859. Dies ist zweifelhaft u. in jeder Beziehung erschwerend zu entscheiden. 860. Von der Haliçah wird sie nicht befreit, da die Scheidung viell, ungiltig ist, dagegen darf an ihr auch die Leviratsehe nicht vollzogen werden, da viell, die Scheidung giltig ist u. man die geschiedene Schwägerin nicht heiraten darf. 861. Die Hinzufügung: nach meinem Tod.

וזכובו

Bedingung oder ein Rücktritt ist, hierbei aber meinte er es wie folgt: das Kapital erwirb von heute ab, die Früchte aber erst nach meinem Tod.

R. JOSE SAGT, ER BRAUCHE DIES 5 NICHT. Rabba b. Abulia erkrankte, und R. Hona und R. Nahman besuchten ihn. Da sprach R. Hona zu R. Nahman: Frag ihn, ob die Halakha nach R. Jose zu entscheiden sei oder sie nicht nach R. Jose zu יוסי דאמר" זמנו של שמר מוכיה עליו תניא נמי יוסי דאמר" זמנו של שמר מוכיה עליו תניא entscheiden sei. Dieser erwiderte: Ich kenne nicht einmal den Grund R. Joses, und nach der Halakha soll ich ihn fragen!? Jener entgegnete: Frag du ihn nur, ob die Halakha nach ihm zu entscheiden sei יונית מיניה לא צריך קנינא מיניה לא צריך קנינא מיניה לא oder nicht, und den Grund werde ich dir sagen. Hierauf fragte er es ihn. Da erwiderte er ihm: Folgendes sagte Rabh: die Halakha ist nach R. Jose zu entscheiden. Als sie fortgingen sprach jener zu ihm: 20 קנינא פיניה לא צריך ובדוברן פתנפי דהוי Folgendes ist der Grund R. Joses: das Datum des Scheins beweist dies". Ebenso wird auch gelehrt: R. Jose sagt, dies sei nicht nötig, weil das Datum des Scheins dies beweist.

קני מהיום פירא לאחר מיתח: רבי ייםי אימר איני צריך: 'רבה בר אבוה חלש על לגביה רב הונא ורב נהמן אמר לית רב הונא לרב נחמן בעי מיניה הלכה כרבי יוסי או אין הלכה כרבי יוסי אמר ליה שעמיה דרבי יוסי לא ידענא הלכה "איבעי מיניה אמר ליה"בעי מיניה אי הלכה אי לא ומעמיה אנא אמינא"לך בעא מיניה אמר ליה הכי אמר רב הלכה ברבי יוסי בתר דנפקו אמר"ליה היינו שעמיה דרבי אובא הבי רבי יוסי אומר אינו צריך מפני שזמנו של שמר מוכיה עליו: בעא מיניה רבא מרב נחמן בהקנאה מהו אמר ליה בהקנאה אינו צריך רב פפי אמר איכא אקניתא דצריך ואיכא אקניתא דלא איבא מקנייה צריך מתקיף לה רב"חנינא מסורא מי איבא מידי דאנן לא ידעינן וספרי ידעי "שאלונהו לספרי דאביי וידעי ולספרי דרבא וידעי רב הונא בריה דרב יהושע אמר בין אקנייה וקנינא מיניה בין באנפנא פליגי אמר רב "כהנא אמריתה לשמעתא 08 IK - במאן רא + B 81 M 79 M 84 בינא מיני M 83 אי...לא -- M 82 ליה היינו 85 M אינו צריך M 85 הואיר

א חביבא M S8 וו רביבא – P S7

הוי אי חזרת הוי"אכל הכא הכי קאמר ליה גופא

Р 90 .19 וו הונא. Raba fragte: Wie verhält es sich bei einem Zueignungsschein*? Dieser erwiderte: Bei einem Zueignungsschein ist dies nicht nötig. R. Papi sagte: Es gibt Zueignungen, bei welchen dies nötig ist, und Zueignungen, bei welchen dies nicht nötig ist. [Heisst es darin:] er hat es ihm zugeeignet und wir haben es von ihm erworben, so ist es nicht on nötig, wenn aber: wir haben es von ihm erworben und er hat es ihm zugeeignet, so ist es wol[™]nötig. R. Hanina aus Sura wandte ein: Gibt es denn Dinge, die wir nicht wissen und die Schreiber es wissen Man fragte die Schreiber Abajjes, und sie wussten es, die Schreiber Rabas, und sie wussten es. R. Hona, der Sohn R. Jehošuâs, sagte: Dies ist nicht nötig, einerlei ob es heisst: er hat es ihm zugeeignet und wir haben es von ihm erworben, oder: wir haben es von ihm erworben und er hat es ihm zugeeignet; sie streiten nur über [die Formel: in Erinnerung der Dinge, die sich vor uns ereignet haben. R. Kahana sagte:

28 M 89

862. Dass die Scheidung von seinem Tod abhänge, u. da dieser Fall eingetreten ist, so ist sie giltig. 863. Die Scheidung soll nicht jetzt, sondern erst nach seinem Tod erfolgen, u. da er sich nach dem Tod nicht scheiden lassen kann, so ist sie ungiltig. 864. Dass die Schenkung nicht nach dem Tod, sondern am Tag der Ausstellung der Urkunde erfolgen soll. 865. Wenn im Schein angegeben ist, dass er ihm die Sache zueignet, durch Vermittlung der Zeugen, die sie für ihn sofort erwerben; die Frage ist, ob nach R.Jehuda auch in diesem Fall geschrieben werden mus: von heute ab. 867. Die Zeugen haben die Sache für den Empfänger sofort erworben. Zeugen für den Empfänger. 868. Durch die 2. Formel wird die 1. eingeschränkt: wir sollen die Sache erwerben, erst wenn er sie ihm 869. Die Schreiber selber wissen ja nicht, welchen Zweck es hat, wenn sie die eine Formel od. die andere Formel zuerst schreiben. 870. Wenn die Zeugen die Sache nicht für den Empfänger erworßen haben, sondern nur die Tatsache der Zueignung bekunden.

Tarmind Bit V

197 את הפרוני ואה

קמיה דרב זכיד מנהרדעא "אתון הכי מתניתו לה אנן הכי מתנינן לה אמר רכא אמר רכ נחמן בהקנאה אינו צריך בין אקנייה וקנינא מיניה בין קנינא מיניה ואקנייה לא צריך"בדוכרן פתגמי דהוו"באנפנא פליגי: הבותב נכביו לבנו לאחר מותי: איתמר 880.880 מבר הבן בהיי האב ומת הבן בהיי האב" אמר רבי כסו. יוחנן לא קנה לוקה וריש לקיש אפר קנה לוקה רבי יוחגן אמר לא קנה לוקה קנין פירות כקנין 680 000 ה הגוף דמי וריש לקיש אמר קנה לוקה קנין פירות לאו כקנין הגוף דמי והא איפליגו כה הדא זימנא דאיתמר המוכר שדהו לפירות רכי יוהגן אמר מכיא 68.470 וקורא וריש לקיש אמר מביא ואינו קורא רבי יוחנן אמר מביא וקורא "קסבר קנין פירות בקנין הגוף דמי וריש לקיש אמר מביא ואינו קורא קנין פירות לה על גב יוחנן אף על גב der Sohn es bei Lebzeiten des Vaters ver-דבעלמא קנין פירות כקנין הגוף דמי חכא אצמריך סלקא דעתך אמינא אבא לגבי בריה אחולי אחיל קא משמע לן ורבי שמעון כן לקיש אמר אף על גב דבעלמא קנין פירות לאו כקנין הנוף דמי הכא 20 אצטריך סלקא דעתך אמינא כל לגבי נפשיה אפילו °כמקום בריה נפשיה עדיפא ליה קא משמע לן איתיביה רבי יוחנן לריש לקיש נכסי לך ואחריך ישי "יירש פלוני ואחריו יירש פלוני מת ראשון קנה רי"א M 94 אלא א + M 93 א רי"א + B 92

אבי M 96

Ich trug dies R. Zebid aus Nehardeâ vor, [und er sprach zu mir:] Ihr lehrt dies so, wir aber lehren es wie folgt: Raba sagte811 im Namen R. Nahmans: Bei einer Zueig-5 nung ist dies nicht nötig, einerlei ob es darin heisst: er hat es ihm zugeeignet und wir haben es von ihm erworben, oder: wir haben es von ihm erworben und er hat es ihm zugeeignet, sie streiten nur müber [die Formel:] in Erinnerung der Dinge, die sich vor uns ereignet haben.

WENN JEMAND SEIN VERMÖGEN SEI-NEM SOHN FÜR NACH DEM TOD VER-SCHRIEBEN HAT. Es wird gelehrt: Wenn kauft hat und der Sohn bei Lebzeiten des Vaters gestorben ist, so hat der Käufer, wie R. Johanan sagt, es nicht erworben; Reš-Laqiš aber sagt, der Käufer habe es erworben⁸³. R. Johanan sagt, der Käufer habe es nicht erworben, denn der Besitz der Früchte gilt als Besitz des Kapitals; Reš-Laqiš sagt, der Käufer habe es erworben, denn der Besitz der Früchte gilt nicht als Besitz des Kapitals .- Aber darüber .streiten sie ja bereits an andrer Stelle, denn

es wird gelehrt: Wenn jemand seinem Nächsten ein Feld zum Niessbrauch der Früchte verkauft hat, so muss dieser, wie R. Johanan sagt, [die Erstlinge] darbringen877 und [den Abschnitt] lesen, und wie Res-Laqis sagt, nur darbringen und nicht lesen. R. Johanan sagt, er müsse darbringen und lesen, denn der Besitz der Früchte gilt als Besitz des Kapitals; Reš-Laqiš sagt, nur darbringen und nicht lesen, denn der Besitz der Früchte gilt nicht als Besitz des Kapitals. - R. Johanan kann dir erwidern: obgleich auch sonst der Besitz der Früchte als Besitz des Kapitals gilt, so muss dies dennoch hierbei besonders gelehrt werden; man könnte glauben, der Vater verzichte zugunsten des Sohns, so lehrt er uns. Und auch R. Simôn b. Laqiš kann dir erwidern: obgleich auch sonst der Besitz der Früchte nicht als Besitz des Kapitals gilt, so muss dies dennoch hierbei besonders gelehrt werden; man könnte glauben, wenn es sich um das eigne Interesse handelt, ziehe man es auch dem eines Sohns vor, so lehrt er uns. R. Johanan wandte gegen Res-Laqis ein: [Sagte jemand:] mein Vermögen soll dir gehören und nach dir soll es jener erben, und nach diesem soll es jener erben, so hat, wenn der erste

M 95

לפלוני ואח' לפלוני מת.

871. Er richtete nicht die obengenannte Frage an RN., soudern trug diese Lehre in dessen Namen 872. Auch nach dem Tod des Vaters, weil es niemals in den Besitz des Sohns gekommen war. 873. Nach dem Tod des Vaters, als Rechtsnachfolger des Sohns. 874. Die dem Vater und nicht 875. Dieses war unbeschränktes Eigentum des Sohns. dem Sohn gehörten. 876. Ob der 877. Cf. Dt. 26,2 ff. Besitz der Früchte als Besitz des Kapitals gelte. 878. Den bezüglichen 877. Ct. Dt. 20,211.
879. Er trete ihm vollständig den Besitz des Kapi-Abschnitt in der Schrift; cf. Bd. i S. 315 Z. 1ff. tals ab, obgleich er noch wegen der Früchte auf dasselbe Anspruch hat. 880. Er hat ihm daher den Besitz des Kapitals nicht unbeschränkt überlassen.

gestorben ist, es der zweite erworben, und wenn der zweite gestorben, es der dritte erworben; ist der zweite bei Lebzeiten des ersten gestorben, so geht das Vermögen zu den Erben des ersten über. Wenn dem 5 nun so wäre, so müsste es ja zu den Erben des Testators übergehen ?? Dieser erwiderte. Längst hat R. Hosaja in Babylonien dies erklärt: anders ist es, wenn [er sagt:| nach dir". Denselben Einwand un- יורד ראשון ומוכר ואוכל דכרי רבי רבן שמעון בן מוterbreitete auch Rabba b. R. Hona vor Rabh, und dieser erwiderte ihm ebenfalls, es sei anders, wenn [er sagt:] nach dir. Es wird ja aber gelehrt, dass es zu den בן נמליאל לא קשיא הא לכתחלה הא דיעבר: Erben des Testators übergehe? Hier- וויעבר: הא דיעבר über [streiten] Tannaím, denn es wird gelehrt: [Wenn jemand sagt:] mein Vermögen soll dir gehören und nach dir jenem, und der erste es verkauft und verzehrt hat, so kann der zweite es den Käufern 20 אמר אביי מתנת שכיב מרץ לא קנה אלא לאחר abnehmen Worte Rabbis; R. Simôn b. Gamaliél sagt, der zweite erhalte nur das, was der erste zurückgelassen hat.". Ich will auf einen Widerspruch hinweisen:

שני מת שני קנה שלישי מת שני בחיי ראשון יחזרו נכסים ליורשי ראשון ואם איתא ליורשי נותן מיבעי ליה אמר ליה כבר תרגמה רב" הושניא בבבל אחריך שאני וכן רמי רבה בר רב הונא קמיה דרב ואמר אחריך שאני והתניא יחזרו ליורשי נותן הנאי היא דתניא נכסי לך ואחריך לפלוני וירד 'Fol.13 ראשון ומכר ואכל השני מוציא מיד הלקוחות דברי רבי רבן שמעון בן גמליאל אומר אין לשני אלא מה ששייר ראשון ורמינהי נכסי לך ואחריך לפלוני גמליאל אומר אין לראשון אלא אכילת פירות בלבד קשיא דרבי אדרבי ודרבן שמעון כן גמליאל אדרבן שמעון בן גמליאל דרבי אדרבי לא קשיא הא לגופא הא לפירא דרבן שמעון בן גמליאל אדרבן שמעון אמר אביי איזהו רשי ירום זה המשיא יצה אמר אמר אמר אביי מכור בנכסים ברבן שמעון בן גמליאל 'אמר רבי Bb.1/46 יוחנן הלכה כרבן שמעון בן גמליאל ומודה שאם נתנן במתנת שכיב מרע לא עשה כלום מאי מעמא יפים M אנישי M 98 יחזרו נכסים ליורשי נותנן ליה + M 3 אלא אחריך גמי + M 2 + כי אתא רבין א ר יוחנן ואמרי לה אמר רבה ב ב חנה + M = 1 רשב ג + M = 1 אימת קיימא לאחר. [Wenn jemand sagte:] mein Vermögen soll dir gehören und nach dir jenem, so kann der erste es verkaufen und verzehren — Worte Rabbis; R. Simôn b. Gamaliél sagt, der erste erhalte nur den Niessbrauch der Früchte. Somit befindet sich sowol Rabbi

denn das eine gilt von vornherein 887 und das andere, wenn es bereits geschehen ist. Abajje sagte: Wer ist ein schlauer Bösewicht? -- wer einen Rat erteilt, Güter zu verkaufen, nach R. Simôn b. Gamaliél⁸⁸⁸. R. Johanan sagte: Die Halakha ist nach R. Šimôn b. Gamaliél zu entscheiden. Dieser pflichtet aber bei, dass wenn er es als Sterbenskranker verschenkt hat, dies ungiltig sei. — Aus welchem Grund? Abajje erwiderte: Das Geschenk eines Sterbenskranken wird erst nach dem Tod erworben, und

als auch R. Simôn b. Gamaliél in einem Widerspruch!? — Rabbi befindet sich nicht in einem Widerspruch, denn das eine gilt vom Kapital und das andere gilt von den Früchten R. Simôn b. Gamaliel befindet sich ebenfalls nicht in einem Widerspruch,

881. Dass der Besitz der Früchte als Besitz des Kapitals gilt. 882. Da der 1. nur Anspruch auf die Früchte hatte und der Besitz derselben nicht als Besitz des Kapitals gilt u. er gestorben ist, so fehlt die Verbindung zum Uebergang in den Besitz seines Nachfolgers. 883. Er bekundet damit, dass er dem 1. das Kapital u. die Früchte gibt. 884. Nach der 1. Ansicht gilt der Besitz der Früchte nicht als Besitz des Kapitals, somit haben die Käufer es nicht erworben, nach der 2. Ansicht gilt er alt Besitz des Kapitals. 885. Wenn er die Sache selbst verkauft hat; diese kann der Käufer abnehmen, da dem 1. nur der Niessbrauch zusteht. 886. Diese sind sein unbeschränktes Eigentum u. er darf sie verkaufen. 887. Von vornherein darf er es nicht verkaufen, da ihm nur der Niessbrauch zusteht, wenn er aber verkauft hat, von welchem Fall die 1. Lehre spricht, so erhält der folgende nur das, was der vorherige Besitzer zurückgelassen hat. 888. Dies erfolgt gegen die Bestimmung des Testators; jedoch ist rechtlich dagegen nichts einzuwenden. 889. Einer der ersten Besitzer, das geschenkte Vermögen.

מיתה וכבר קדמו אחריך ומי אמר אביי הכי והא איתמר מתנת שכיב מרץ 'מאימתי קנה אביי אמר עם גמר מיתה "ורבא אמר לאחר גמר מיתה הדר ביה אביי מההיא ממאי דמההיא הדר ביה דלמא מהא הדר ביה לא סלקא דעתך דתנן "זה ניטך אם בּכּכּכּס פּהא הדר ביה לא מתי"זה גישך מחולי זה"זה גישך לאחר מיתה לא אמר כלום: אמר רבי זירא אמר רבי יוחנן הלכה ברבן שמעון בן גמליאל ואפילו היו בהן עבדים והוציאן לחירות פשיטא מהו דתימא אמר ליה יהבינן לך קא משמע לן: ist nicht einleuchtend, denn es wird ge-אמר רב יוסף אמר רבי יוחנן הלכה כרבן שמעון בן נמליאל ואפילו עשאן תכריכין למת פשיטא מהו דתימא לשוינהו איסורי הנאה לא"יהבי לך קא משמע לן: דרש רב נחמן בר רב חסדא אתרוג זה ויצא נתון לך במתנה ואחריך לפלוני נטלו ראשון ויצא nach meinem Tod, so hat er nichts gesagt". בו באנו למחלוקת רבי ורבן שמעון בן גמליאל מתקיף לה רב נחמן בר יצחק עד כאן לא פליני רבי ורבן שמעון בן גמליאל התם אלא דמר סבר קנין פירות בקנין הגוף דמי ומר סבר"קנין פירות יפסים ב ביק אלא הכא"אי מיפק לא נפיק לאו בקנין הנוך דמי אלא הכא"אי מיפק לא נפיק פוס den haben, und er sie freigelassen hat".

-- M אימת הוא קונה אמר אביי M 8 אימת הוא קונה אמר אביי M 12 אונרבא...מיתה M 10 M + הרי M 11 M + הרי M 10 אונרבא...מיתה - M 15 | ק"ף - M 14 | יהבי M 13 | יהבי אי...בה.

jener ist ihm bereits zuvorgekommen. Kann Abajje dies denn gesagt haben, es wird ja gelehrt: das Geschenk eines Sterbenskranken werde erworben, wie Abajje sagt, beim"Sterben, und wie Raba sagt, nach Eintritt des Sterbens!? — Abajje ist davon zurückgetreten. Woher, dass er von dieser Ansicht zurückgetreten ist, vielleicht ist er von jener zurückgetreten!? - Dies lehrt: [Sagte jemand⁸⁰:] da hast du deinen Scheidebrief, falls sich sterbe, da hast du deinen Scheidebrief, nach dieser Krankheit", da hast du deinen Scheidebrief für

R. Zera sagte im Namen R. Johanans: Die Halakha ist nach R. Šimôn b. Gamaliél zu entscheiden, selbst für den Fall, wenn sich darunter Sklaven befun-Selbstverständlich!? Man könnte glauben, man könne zu ihm sagen, jener habe es ihm nicht gegeben, um damit ein Verbot⁸⁰⁰zu begehen, so lehrt er uns.

R. Joseph sagte im Namen R. Johanans: Die Halakha ist nach R. Simôn b. Gamaliél zu entscheiden, selbst wenn er dafür Totengewänder angefertigt hat. - Selbstverständlich!? - Man könnte glauben, er habe es ihm nicht gegeben, um es der Nutzniessung zu entziehen^{oot}, so lehrt er uns.

R. Nahman b. R. Hisda trug vor: [Sagte jemand:] dieser Ethrog eschenkt und nach dir sienem, und der erste ihn benutzt und sich damit seiner Pflicht entledigt hat, so kommen wir zum Streit zwischen Rabbi und R. Simôn b. Gamaliél. R. Nahman b. Jichag wandte ein: Rabbi und R. Šimôn b. Gamaliél streiten ja nur über jenen Fall", denn der eine ist der Ansicht, der Besitz der Früchte gelte als Besitz des Kapitals, während der andere der Ansicht ist, der Besitz der Früchte gelte nicht als Besitz des Kapitals, wozu aber hat er ihn ihm in diesem Fall gegeben, wenn nicht

890. Den der 1. Testator zum Nachfolger bestimmt hat. 891. Und nicht erst nach dem Tod. 892. Dass dies schon beim Sterben erfolge. 893. Ein Sterbender zu seiner Frau, die er nicht als 894. Wenn dieser Fall eintritt, so soll die Scheidung Witwe, sondern als Geschiedene zurücklassen will. 895. Sobald sie durch den Tod aufhört. 896. Die Scheidung ist ungiltig, weil in diesem Fall die Scheidung erst nach dem Sterben erfolgen soll, und nach dem Tod kann keine Scheidung erfolgen. 897. Unter dem geschenkten Vermögen. 898. Die Freilassung ist giltig. 899. Nach jüd. Gesetz ist es verboten, einen nichtjüdischen Sklaven freizulassen; cf. Lev. 25,46. 900. Für das geschenkte Ver-901. Totengewänder sind zu jeder anderen Nutzniessung verboten; cf. Bd. vij S. 201 Z. 3ff. 902. Gewöhnl. Paradiesapfel (cf. Bd. i S. 292 N. 5), der zum Feststrauss beim Gottesdienst am Hüttenfest verwandt wird; cf. Lev. 23,40. Die zu diesem Zweck verwandte Frucht darf nicht entliehen sein, vielmehr 903. Nach deinem Tod. muss jeder sein Eigentum verwenden. 904. Ihn zum liturgischen Gebrauch verwandt. 905 Nach R. hat er damit seiner Pflicht nicht genügt, da die Frucht selbst nicht ihm gehört, sondern nur die Nutzbringung. 906. Wenn es sich um eine Sache handelt, die Früchte bringt.

אי א״ל.

um sieh damit seiner Pflicht zu entledigen? Vielmehr streitet niemand, ob er damit seiner Pflicht genügt, aber hinsichtlich des Verkauts und Verzehrens kommen wir zum Streit zwischen Rabbi und R. Simon b. Gamaliél.

Rabba b. R. Hona sagte. Wenn Brüder von der Nachlassmasse einen Ethrog gekauft haben und einer von ihnen ihn benutzt und sich mit ihm seiner Pflicht ההיא איתהא דהוה לה entledigt hat, so hat er, wenn er ihn verzehren kann , seiner Pflicht genügt, wenn aber nicht, so hat er seiner Pflicht nicht genügt. Jedoch nur dann, wenn für jeden besonders ein Ethrog vorhanden ist, nicht o aber, wenn eine Quitte oder ein Granatapfel.

Raba sagte: [Wenn jemand sagte:] dieser Ethrog sei dir geschenkt mit der und dieser ihn genommen und sich damit seiner Pflicht entledigt hat, so hat er, wenn er ihn zurückgibt, seiner Pflicht genügt, und wenn er ihn nicht zurückgibt, seiner Pflicht nicht genügt. Was lehrt er uns damit? - Dass ein Geschenk mit der Bedingung der Rückgabe als Geschenk gelte.

ביה למאי"כו יחביה ניהליה אלא מיפק דכולי כלמא לא פליגי דנפיק כיה מברה או אכלה באנו למחלוקת רבי ורבן שמעון בן נמליאל: אמר רבה בר רב הונא האחין שקנו אתרוג בתפוסת חבית נפלו אחד מהן ויצא בו אם יבול לאובלי יצא ואם לאי לא יצא ודוקא דאיכא אתרונ "לכל חד וחד אכל פריש או רכון לא: אכיר רבא אתרונ זה נתון לך בפתנה על פנת שתחזירהו לי נשלו ויצא בו החזירו יצא לא החזירו לא יצא קא משמע לן דמתנה על מנת להחזיר שמה מתנה: דיקלא בארייא דרב ביבי בר אביי בל אימת דהות אזלא למינזריה הוה קפיד עילוה אקניתיה ניהליה כל "שני חייו אזל איהו אקנייה 'ניהליה לכנו קטן יאמר רב הונא בריה דרב יהושי בשום דאתו ממולאי אמריתו מילי מוליאתא אפילו רבן שמעון מבן נמליאל לא קאמר אלא לאחר אבל לעצמו לא: אמר "רבא אמר רב נחמן שור זה נתון לך במתנה על מנת שתחזירהו לי הקדישו והחזירו הרי זה מוקדש ומוחזר אמר ליה רבא לרב נחמן מאי בו Bedingung, dass du ihn mir zurückgibst, שמר רב אמר החסריה אמר ליה ומאי "בו חסריה אלא אמר רב ש אשי חזינן "אי אמר ליה על מנת שתחזירהו הא M 18 כר. B כר 17 א כי פרוני דמכרה ואכרה B 10 בו P 20 לכל חו ח P 20 בו אמר H אמר אמר או לאו לא P 22 המתנה M 21 M = 25 מיה M 24 לה דוושת עילואי

 $M(29)_{\rm h}$ בו $B(28)_{\rm h}$ בו $M(27)_{\rm h}$ בו $M(26)_{\rm h}$

Einst hatte eine Frau eine Dattelpalme auf einem Grundstück des R. Bebaj b. Abajje, und so oft sie diese beschneiden ging, zürnte er ihr. Da verkaufte sie sie ihm für die Zeit seiner Lebensdauer"; hierauf ging er und trat sie seinem kleinen Sohn" ab. Da sprach R. Hona, Sohn R. Jehošuâs, zu ihm: Weil ihr von Verkürzten stammt, redet ihr auch verkürzte Worte. Auch R. Simôn b. Gamaliél sagt es anur von dem Fall, wenn einem anderen⁰¹, nicht aber, wenn für sich selbst⁰¹5.

Raba sagte im Namen R. Nahmans: [Wenn jemand sagte:] dieses Rind sei dir geschenkt, mit der Bedingung, dass du es mir zurückgibst, und dieser es dem Heiligtum geweiht und jenem zurückgegeben hat, so ist die Weihung und die Rückgabe giltig. Raba sprach zu R. Nahman: Was hat er ihm denn zurückgegeben ?!! Dieser erwiderte: Was hat er ihm denn abgenommen!? Vielmehr, sagte R. Aši, berücksichtigen wir folgendes: sagte er zu ihm: mit der Bedingung, dass du es zurückgibst, so

907. Ob er ihn dem anderen ersetzen muss. 908. Die der Vater hinterlassen hat, bevor sie 909. Wenn die übrigen Brüder noch andere haben od, haben können und sich aus 910. Nach seinem Tod sollte die Palme zurück in ihren Besitz übergehen diesen nichts machen. 911. Damit die Frau sie nicht zurückerhalte. 912. Den Nachkommen des Priesters Êli; cf. S. 876 913. Dass wenn der erstere es verkauft hat, der Verkauf giltig sei. der Testator bestimmt hat, dass die Sache nach dem Tod des Empfängers in den Besitz eines anderen übergehen soll. 915. Wenn es nach dem Tod des Empfängers zurück in seinen eignen Besitz übergehen soll. 916. Wenn die Weihung giltig ist, so hat er ja nichts von der Rückgabe.

אחדריה אי אמר ליה על מנת שתחזירהו לי מידי דחזי"ליה קאמר"ליה: אמר רב יהודה אמר שמואל 61.32 הכותב "נכסיו לאחר ואמר הלה אי אפשי בהן קנה ואפילו עומד וצווח ורכי יוחנן אמר לא קנה ה אמר רבי אבא בר ממל "ולא פליני כאן בצווח Fol.i38 מעיקרא כאן בשותק"מעיקרא ולכסוף צווח: אמר רב נחמן בר יצחק זיכה לן על ידי אחר ושתק ולכסוף צווח באנו למחלוקת רבן שמעון כן גמליאל ורכנן דתניא הכותב "נכסיו לאחר וחיו בהן עבדים פסי שני כהן שני כהן אם היה רבן שני כהן ישני כהן שני כהן "חרי אלו אוכלין בתרומה רבן שמעון בן גמליאל אומר כיון שאמר הלה אי אפשי בהן כבר זכו בהן יורשין "והוינן בה ותנא קמא אפילו עומד וצווח אמר רבא ואיתימא רבי יוחנן"בצווח מעיקרו דכולי עלמא לא פליגי דלא קני שתק ולבסוף צווח דכולי עלמא לא פליגי דקני כי פליגי שזיכה לו על ידי אחר ושתק ולבסוף צווח"דתנא קמא סבר מדשתיק קנינהו והאי דקא צווח מהדר הוא דקא"מהדר ביה ורבן שמעון בן גמליאל סבר הוביה סופו על תחלתו מאי אצווח: 'תנו רבנן שכיב מרץ שאמר תנו 60.50 מאתים זוז לפלוני ושלש מאות לפלוני וארבע מאות

P 33 | ליה | M 32 | ליה | M 30 + כל | M 30 M 36 + P 35מעיקרא — M 34 יהויי בה M 38 הכל מודים בצוה M 37 מתחלה ועד סוף דכ"ע ל"ף דלא קנה כי פליגי כגון שזיכה יעד השתא דסכר M 41 " הדר B 40 " רבנן סכרי M 39 וכתבו. + M 42 hat er es ihm ja zurückgegeben, sagte er aber: mit der Bedingung, dass du es mir zurückgibst, so meinte er eine Sache, die für ihn brauchbar ist.

R. Jehuda sagte im Namen Semuéls: Wenn jemand sein Vermögen einem anderen verschrieben hat und dieser sagt, er wolle es nicht haben, so hat er es dennoch erworben, selbst wenn er dasteht habe es nicht erworben. R. Abba b. Mamal sagte: Sie streiten aber nicht, das eine gilt von dem Fall, wenn er von Anfang an protestirte, und das andere, wenn er anfangs schwieg und später protestirt.

R. Nahman b. Jichaq sagte: Wenn [der Schenkende] es ihm"durch einen anderen zugeeignet und er geschwiegen, später aber protestirt hat, so kommen wir ינד השתא דסבר בי לא מטו לידי zum Streit zwischen R. Simôn b. Gamaliél und den Rabbanan, denn es wird gelehrt: Wenn jemand sein Vermögen, worunter sich Sklaven befinden, einem anderen verschrieben hat, und dieser sagt, er wolle sie nicht haben, so dürfen diese, wenn der zweite Herr ein Priester ist, von der Hebe essen. R. Šimôn b. Gamaliél sagt, sobald dieser gesagt hat, er wolle

sie nicht haben, haben die Erben erworben. Dagegen wandten wir ein: Sollte dies nach dem ersten Autor auch von dem Fall gelten, wenn dieser dasteht und protestirt!? Da erwiderte Raba, nach anderen, R. Johanan: Wenn er von Anfang an protestirt hat, so stimmen alle überein, dass er sie nicht erworben habe; wenn er geschwiegen hat und erst nachher protestirt, so stimmen alle überein, dass er sie erworben habe, sie streiten nur über den Fall, wenn jener sie ihm durch einen anderen zugeeignet, und er anfangs geschwiegen hat und später protestirt; der erste Autor ist der Ansicht, er habe sie, da er geschwiegen hat, erworben ver, und später protestirt er deshalb, weil er zurücktreten will, und R. Simôn b. Gamaliél ist der Ansicht, der Schluss erkläre den Anfang923, nur protestirte er bis dahin deshalb nicht, weil er dachte: wozu soll ich protestiren bevor es in meinen Besitz kommt²⁴.

Die Rabbanan lehrten: Wenn ein Sterbenskranker gesagt hat, dass man diesem zweihundert Zuz, diesem dreihundert Zuz und diesem vierhundert Zuz gebe, so sage

917. In seiner Gegenwart. 918. Wenn man ihm die Schenkungsurkunde übergeben will. sichtlich der Erwerbung. 920. Die priesterl. Abgaben von Feld u. Baumfrüchten; von diesen dürfen nur die Priester u. ihr Gesinde essen. 921. Des Testators, sie gehören zu seinem Gesinde. 922. Ihm war die Erwerbung erwünscht. 923, Ihm war die Erwerbung von Anfang an nicht er-924. Er hat keine Veranlassung zu protestiren, bevor ihm das Geschenk od. die Urkunde ausgehändigt wird.

man nicht, wer im Schein früher genannt ist, habe früher erworben; daher ist, wenn auf ihn ein Schuldschein präsentirt wird, von allen einzutordern. Wenn er aber gesagt hat, dass man zweihundert Zuz diesem, nachher diesem und nachher diesem gebe, so hat, wer früher im Schein genannt ist, früher erworben; daher ist, wenn auf ihn ein Schuldschein präsentirt wird, vom letzten einzufordern, und wenn שאמר תנו מאתים זוו לפלונית אשתי בראוי להש der nicht soviel hat, vom vorletzten, und wenn auch er nicht soviel hat, vom vorvorletzten einzufordern.

Die Rabbanan lehrten: Wenn ein Sterseinem erstgeborenen Sohn, zweihundert Zuz gebe, wie es ihm zukommt, so erhält er diese und auch seinen Erstgeburtsanteil; wenn er aber gesagt hat: für seinen wenn er will, nehme er diese', und wenn er will, nehme er seinen Erstgeburtsanteil. Wenn ein Sterbenskranker gesagt hat, dass man jener, seiner Frau, zweihundert Zuz gebe, wie es ihr zukommt, so erhält sie diese und auch ihre Morgengabe; wenn er aber gesagt hat: für ihre Morgengabe, so hat sie die Oberhand, wenn sie will, nehme sie diese, und wenn sie will, nehme sie ihre Morgengabe. Wenn ein Sterbenskranker gesagt hat, dass man jenem,

לפלוני אין אומרין כל הקודם בשמר זוכה רפיכך יצא יליו שמר חוב גובה מבולם אבל אפר הני מאתים זוז לפלוני ואחריו לפלוני ואחריו לפליני 'אומרין כל הקודם כשמה זוכה לפיכך יצא עליו שטר חוב נובה כן האחרון אין לו נובה משלפניו "אין לו גובה משלפני פניו: תנו רבגן שביב מרינ שאמר תנו מאתים זוו לפלוני בני בבור בראיי לי נוטלן ונוטל את בפורתו"אם אמר בבפורתו ידו כל העליונה רצה נושלן רצה נושל בכורתו ושכיב מרע נוטלתן ונוטלת את כתובתה אם אכר בכתובתה ידה על העליונה"רצה נושלתן רצה נושלת כתובתה Col.b ושכים מרץ שאמר תנו מאתים זוו לפלוני בעל חובי כראוי לו נושלן ונושל את הוכו 'ואם אמר בחובו benskranker gesagt hat, dass man jenem, המבל ונופל את לו נופלן ונופל את שום דאמר כראוי לו נופלן ונופל את חובו ודלמא 'כראוי לו בחובו קאמר אמר רב נחמן אמר לי הונא הא מני רבי נקיכא היא דדאיק לישנא יתירא דתנן ולא את חבור ולא את הדות אף על פי שכתב לו עומקא ורומא צריך ליקה לו Erstgeburtsanteil, so hat er die Oberhand, מין צריך אין צרים אין צריך אומרים אין צריך דברי רבי עקיבא ליקח לו דרך ומודה רבי עקיבא בזמן שאמר לו הוין מאלו שאינו צריך ליקח לו דרך אלמא כיון דלא צריך וקאמר לשפויי מלתא קאתי הכא נמי כיון דלא צריך וקאמר למפויי מלתא קא אתי: תנו באו + M 44 אם אומ - M 43 באן + M 42 жж — M 46 א בכורתו נופר M 47 ל אוי בראוי אוי בראוי

רצה מאתים זוז נומל ושכיב - M 48 רצתה נומלת כתוכתה

רצתה נוטלת מאתים זוו ושכיב M 49 בחובו ידו על

MP 50 משום העליונה רצה מאתים זוז נוטל רצה חובו נוטל משום

בראוי

וקאמר.

seinem Gläubiger, zweihundert Zuz gebe, wie es ihm zukommt, so erhält er diese und auch seine Schuld; wenn er aber gesagt hat: für seine Schuld, so erhält er sie für seine Schuld. - Sollte er denn, weil er gesagt hat: wie es ihm zukommt, diese und seine Schuld erhalten, vielleicht meinte er es: wie es ihm für seine Schuld zukommt!? R. Nahman erwiderte: Hona erklärte mir, dass diese Lehre die Ansicht R. Âgibas vertrete, der die überflüssigen Worte deutet. Es wird nämlich gelehrt: Nicht den Brunnen und nicht die Zisterne", obgleich er ihm geschrieben hat: Tiefe und Höhe; er muss sich aber einen Weg zu diesen erkaufen — Worte R. Âqibas; die Weisen sagen, er brauche sich keinen Weg zu erkaufen. Jedoch pflichtet R. Âgiba bei, dass wenn er gesagt hat: ausser diesen, er sich keinen Weg zu erkaufen brauche. Wir sehen also, dass wenn jemand etwas sagt, was nicht nötig "ist, er hinzufügen wolle, ebenso wollte er auch hierbei, da dies nicht nötig war und er es gesagt hat, etwas hinzufügen.

925. Wenn dieser Betrag den Erstgeburtsanteil übersteigt. 926. Hat der Käufer des Hauses miterworben. 927. Der Verkäufer, dem zwar diese gehören, nicht aber der Platz um diese. 928. Wenn er beim Verkauf ausdrücklich Brunnen u. Zisterne für sich behalten hat. 929. Brunnen u. Zisterne sind auch ohne besondere Vereinbarung nicht mitverkauft. 930. Die Hervorhebung: wie es ihm zukommt.

רבנן שכיב מרע שאמר מנה יש לי אצל פלוני העדים כותבין אף על פי שאין מכירין לפיכך כשהוא גובה צריך להביא ראיה דברי רבי מאיר וחכמים אומרים אין כותבין אלא אם כן מכירין לפיכך כשהוא גובה אין צריך להכיא ראיה אמר רב נחמן אמר לי חונא "תנא רבי מאיר אומר אין כותבין וחכמים אומרים כותבין "ואף רבי מאיר לא אמר אלא משום "בית דין מועין אמר רב דימי מנהרדעא הלכתא אין חוששין לבית דין מועין ומאי מכירין ואין ממאנין אלא אם כן מכירין לפיכך כותבין גם חליצה וגם מיאון ואף על פי שאין מכירין"לאו משום דהוששין לבית דין טועין לא בית דינא בתר בית דינא לא דייקי בית דינא בתר

אב תולש ומאכיל לכל מו שירצה"ומה שהניה 21 [vii,2] תלוש הרי הוא של יורשין:

"תלוש אין מחובר לא" והא תניא Fol. 39 שמין את המחוברין ללוקה אמר עולא לא קשיא 16818 של אדם קרובה מאול ודעתו של אדם קרובה מאו במנו כאן באחר הואיל ודעתו של אדם קרובה מאומים Man darf die Haliçah vollziehen nur wenn מצל בנו:

ל א דהוששין ל + M 56 M 54 1 — P 55 תנא א בי דינא M 59 אי טעמא + B 58 הל M ומיאון 57 P 61 תולש ימי P 60 בתר בי דינא ל״ד בי והאנן תנן.

Die Rabbanan lehrten: Wenn ein Sterbenskranker gesagt hat, er habe bei jenem eine Mine, so schreiben die Zeugen es nieder, obgleich sie jenen nicht kennen 131; daher muss er", wenn er es einfordert, Beweis antreten - Worte R. Meirs; die Weisen sagen, sie schreiben es nur dann nieder, wenn sie ihn kennen⁹³³; daher braucht er, wenn er es einfordern will, ישנא מדרבא דאמר רבא אין הולצין אלא אם כן keinen Beweis anzutreten. R. Nahman sagte: Hona sagte mir, es gebe auch eine Lehre: R. Meir sagt, sie schreiben nicht, und die Weisen sagen, sie schreiben wol; und auch R. Meir sagt dies nur wegen ינדים דייקי: eines Irrtums des Gerichts. R. Dimi aus Nehardeâ sagte: Die Halakha ist, man berücksichtige einen Irrtum des Gerichts nicht. — Womit ist es hierbei anders als bei der Lehre Rabas? Raba sagte nämlich: man sie935 kennt, und ebenso auch eine Weigerungserklärung930 entgegennehmen, nur wenn man sie kennt; daher dürfen [die Zeugen] die Haliçaurkunde und die Weigerungsurkunde937schreiben, auch wenn

sie diese nicht kennen. Wahrscheinlich doch, weil ein Irrtum des Gerichts 638 berücksichtigt wird!? -- Nein, ein Gericht prüft nicht die Handlung eines anderen Gerichts nach, wol aber die Handlung der Zeugen 430.

ER Vater darf [Früchte] pflücken und wem er will zum Verzehren GEBEN; WAS ER ABER GEPFLÜCKT HINTERLÄSST, GEHÖRT DEN ERBEN⁹⁴².

GEMARA. Nur was er gepflückt hinterlässt, nicht aber was [am Boden] haftet, und dem widersprechend wird gelehrt, dass das am Boden Haftende dem Käufer eingeschätzt werde!? Üla erwiderte: Das ist kein Widerspruch, das eine gilt von einem Sohn und das andere von einem Fremden, weil jedermanns Sinn seinem Sohn nahe steht et.

931. Nicht wissen, ob seine Behauptung auf Wahrheit beruhe. 932. Der Rechtsnachfolger 933. Wenn sie wissen, dass dies wahr ist, weil das Gericht später dies viell. vordes Verstorbenen. aussetzt u. daraufhin ein Urteil fällt. 934. Rechtlich müsste dies erlaubt sein. Witwe u. den Schwager. 936. Cf. S. 523 N. 489. 937. Die zur Eingehung einer anderen Heirat erforderlich sind. 938. Das 2. Gericht, das über die Eingehung einer neuen Heirat bestimmen soll, wird voraussetzen, dass das erstere dies nachgeprüft u. als richtig befunden hat. der Einforderung der Schuld wird das Gericht nachprüfen, ob die Zeugen von der Wahrheit der Erklärung des Verstorbenen überzeugt waren. 940. Wenn er seine Güter seinem Sohn verschrieben hat. 941. Was aber am Boden haftend zurückbleibt, gehört zu den seinem Sohn verschriebenen immobilen 942. Allen Erben zusammen. 943. Er muss sie den Erben bezahlen, wenn er sie vom Sohn bei Lebzeiten des Vaters gekauft hat u. dieser darauf gestorben ist; demnach gehören die am Boden haftenden Früchte nicht zum Grundstück. 944. Unsre Mišnah spricht von dem Fall, wenn der Sohn das geschenkte Feld nicht weiter verkauft hat, diesem gewährt der Vater auch den Anspruch auf die am Boden haftenden Früchte; wenn der Sohn es aber verkauft, od. der Vater selbst es einem Fremden verkauft, so tritt er ihm den Anspruch auf die am Boden haftenden Früchte nicht ab.

ENN JEMAND ERWACHSENE UND UN-TRWACHSENE SÖHNE HINTERLÄSST, SO WERDEN DIE ERWACHSENEN NICHT ALL RECHNENG DER UNERWACHSENEN NEX WERDEN NIGHT AUF RECHNUNG DER LRWACHSENEN ERNÄHRT"; VIELMEHR TEILEN SIE GLEICHMÄSSIG. HEIRATEN DIE ERWACHSENEN, SO ENTNEHMEN DIE UNERWACHSENEN SAGENT WIR WOL-LUN ENTNEHMEN WIE THR BEREITS ENT-NOMMEN HABT, SO HÖRE MAN NICHT AUF SIE; VIELMEHR IST, DAS, WAS DER VATER DIESEN BEREITS GESCHENKT HAT, GE- ווול קמשמע לן: DIESEN BEREITS GESCHENKT HAT, GE- ווויםא מהו דתימא ניהא להו דלא"נינוול קמשמע לן: SCHENKT. WENN JEMAND ERWACHSENE und unerwachsene Töchter hinter-LÄSST, SO WERDEN DIE ERWACHSENEN NICHT UNTERHALTEN AUF RECHNUNG DER UNERWACHSENEN, UND DIE UNERWACHSE-

ניה בנים גדולים יקשנים אין הגדילים מתפרנסין ועוו,3 על"ידי הקשנים ולא הקשנים נזינין על הגדולים אלא חולקון בשוה נישאו"הגדילים ישאי הקשנים ואם אמרו קטנים הרי אני נישאין כדרך שנשאתם אתם לאם אלא מה שנתן להם אביהם נתן: • TERWACHSE היו שנתן להם אלא מה שנתן להם אביהם נתן: • TERHALIES היו שנתן להם אלא ווואן הניח בנות גדולות וקשנות אין הגדולית מתפרנבית על "ודי הקשנות ולא הקשנות נזינות על הגדילית אלא חולקות בשוה "נשאו גדולות ישאו קשנית יאם אמרו קטנות הרי אנו נושאות כדרך שנשאתם אתם ALCH DIE UNERWACHSENEN; WENN ABER שהבנים שהבנים שבנים להן זה חומר בבנית מבבנים שהבנית הומא אין שומעין להן זה חומר בבנית נזונות על הבנים ואין נזונות על הבנות:

נמרא. אמר רבא האי גדול אהי דלבש ואיכסי מכיתא מאי דעבד עבד והא אגן תגן אין הגדולים מתפרנסין על הקטנים מתניתין בשרכא שרכא נשאו גדולים ישאו קטנים: מאי קאמר אמר רב יהודה הכי קאמר נשאו גדולים לאחר מיתת אכיהן ישאו

אר...להן M 65 ה – M 64 ידי - M 63 00 IK דיתול.

NEN WERDEN NICHT AUF RECHNUNG DER ERWACHSENEN ERNÄHRT; VIELMEHR TEILEN SIE GLEICHMÄSSIG. HEIRATEN DIE ERWACHSENEN, SO ENTNEHMEN AUCH DIE UNER-WACHSENEN; WENN ABER DIE UNERWACHSENEN SAGEN: WIR WOLLEN ENTNEHMEN WIE IHR BEREITS ENTNOMMEN HABT, SO HÖRE MAN NICHT AUF SIE. IN FOLGENDEM HABEN DIE TÖCHTER EIN VORRECHT VOR DEN SÖHNEN: DIE TÖCHTER WERDEN UNTERHAL-TEN AUF RECHNUNG DER SÖHNE°5, NICHT ABER WERDEN SIE AUF RECHNUNG DER TÖCHTER OST UNTERHALTEN.

GEMARA. Raba sagte: Wenn der älteste der Brüder952 sich von der Masse kleidet und ausstattet°53, so ist das, was er getan hat, getan°54. — Wir haben ja aber gelernt, dass die erwachsenen nicht auf Rechnung der unerwachsenen unterhalten werden!? - Die Mišnah spricht von Müssiggängern". — Von Müssiggängern ist dies ja selbstverständlich!? — Man könnte glauben, dies sei ihnen 650 lieb, damit er nicht unwürdig erscheine, so lehrt er uns.

HEIRATEN DIE ERWACHSENEN, SO ENTNEHMEN AUCH DIE UNERWACHSENEN. Wie meint er es? R. Jehuda erwiderte: Er meint es wie folgt: heiraten die erwachsenen

945. Mit Kleidern u. anderen Ausgaben, die Erwachsene mehr verbrauchen; diese Ausgaben werden nicht aus der ungeteilten Erbschaftsmasse entnommen, vielmehr hat sie jeder von seinem Anteil zu tragen. 946. Für Nahrung u. Wartung verbrauchen Kinder mehr als Erwachsene. 947. Und vor der Teilung die Aussteuer aus der Erbschaftsmasse entnehmen. 948. Aussteuer aus der Erbschaftsmasse. 950. Wenn Söhne u. Töchter vorhanden sind, so werden die Töchter 949. Bei Lebzeiten des Vaters. von der Erbschaftsmasse unterhalten; vgl. weit. S. 1308 Z. 1ff. 951. Wenn nur Töchter vorhanden sind, erwachsene u. unerwachsene, so werden die einen nicht auf Rechnung der anderen unterhalten, bezw. ernährt. 952. Der das hinterlassene Vermögen verwaltet. er für Kleidung mehr ausgibt als die übrigen Söhne. 954. Von vornherein darf er dies nicht tun; wenn er dies aber getan hat, so dürfen die übrigen Brüder nicht einen entsprechenden Betrag aus der Masse entuehmen. 955. Die kein Geschäft betreiben u. somit gar keine Veranlassung haben, für Kleidung mehr auszugeben als die übrigen Brüder. Statt בשרכא haben andere Codices richtiger בשרכא. 956. Den übrigen Brüdern.

Talmud Bd. VI

קטנים לאחר מיתת אכיהן אכל נשאו גדולים בחיי אביהן ואמרו קטנים לאחר מיתת אביהן חרי אנו נושאין כדרך שנשאתם אתם אין שומעין להן אלא מה שנתן להן אביהן נתן: הניה בנית גדולות וקשנית: tet haben und die unerwachsenen nach שלה ליה™אבוה בר גניבא לרבא ילמדנו רבינו לוותה ואכלה ועמדה ונשאת בעל"לוקה הוי או יורש הוי לוקח הוי ומלוה על פה אינו גובה מן הלקוחות או דלמא יורש"הוי ומלוח על פה גובה מן היורשין אמר ליה"תנינא נשאו גדולות ישאו קטנות מאי לאו נשאו י reits gegeben hat, gegeben. נדולות לבעל ישאו קטנות מבעל לא נשאו גדולות reits gegeben hat, gegeben. לבעל ישאו קטנות לבעל"איני והא תני רבי הייא נשאו גדולות לבעל ישאו קטנות מבעל"דלמא שאני פרנסת דאית לה קלא אמר ליה רב פפא"לרבא לאו היינו דשלה רבין באגרתיה מי שמת והניה אלמנה ובת 🕬 🗠 שלמנתו נוונת מנכסיו נשאת הבת אלמנתו נוונת שנכסיו נשאת הבת אלמנתו נוונת swenn [ein Weib] etwas geborgt, es ver-מנכסיו מתה הכת אמר רב יהודה בן אהותו של רבי"יוסי"בן חנינא על ידי היה מעשה ואמרו אלמנתו נוונת מנכסיו אי אמרת "בשלמא יורש הוי משום חבי"אלמנתו נזונת"מנכסיו אלא אי אמרת לוקח הוי

אתם | M 69 אבות | M 69 אבות – M 67 M 73 | והתני M 72 | תניתוה M 71 | והתני P 70 – M 75 אלמא כל בעל יורש הויא 174 אלמא כל בעל יורש הויא + ברי - M 77 ברי V 76 — M 78 יוסי בן - מנכסיו. — M 79

nach dem Tod ihres Vaters, so entnehmen auch die unerwachsenen nach dem Tod ihres Vaters; wenn aber die erwachsenen bereits bei Lebzeiten ihres Vaters geheiradem Tod ihres Vaters sagen: wir wollen ebenfalls entnehmen, wie ihr bereits entnommen habt, so höre man nicht auf sie. vielmehr ist das, was der Vater ihnen be-

WENN JEMAND ERWACHSENE UND UN-ERWACHSENE TÖCHTER HINTERLÄSST. Abuha b. Geneba sandte an Raba folgende Frage: Lehre uns der Meister, wie es denn sei, zehrt und sich verheiratet hat": gilt der Ehemann sals Käufer oder gilt er als Erbe? Gilt er als Käufer, und ein mündliches Darlehn kann von einem Käufer nicht eingezogen werden, oder gilt er als Erbe, und ein mündliches Darlehn kann von den Erben eingezogen werden. Dieser erwiderte: Es wird gelehrt: heiraten die erwachsenen, so entnehmen auch die

unerwachsenen; wahrscheinlich doch: haben sich die erwachsenen an einen Mann verheiratet, so entnehmen die unerwachsenen [ihre Ausstattung] vom Ehemann - Nein, haben die erwachsenen sich an einen Mann verheiratet, so entnehmen auch die unerwachsenen [Ausstattung zur Verheiratung] an einen Mann. — Dem ist ja aber nicht so, R. Hija lehrte doch, dass wenn die erwachsenen sich an einen Mann verheiraten, die unerwachsenen vom Ehemann entnehmen!? - Vielleicht verhält es sich beim Unterhalt anders, weil dies bekannt ist. R. Papa sprach zu Raba: Ist dies etwa nicht der Fall, hinsichtlich dessen Rabin in seinem Brief mitteilen liess? Wenn jemand gestorben ist und eine Witwe und eine Tochter hinterlassen hat, so wird seine Witwe von seinem Vermögen unterhalten; wenn die Tochter sich verheiratet⁹⁰⁷, so wird seine Witwe von seinem Vermögen weiter unterhalten. Und wenn die Tochter stirbt ?? R. Jehuda, Schwestersohn des R. Jose b. Hanina, erwiderte: Ich hatte so einen Fall, und man entschied, dass seine Witwe von seinem Vermögen unterhalten werde. Einleuchtend ist es nun, wenn er als Erbe gilt, dass die Witwe von dessen Vermögen unterhalten werde, wieso aber wird sie, wenn du sagst, er gelte als Käufer, von dessen Vermögen unterhalten!?

^{957.} Und ihr Vermögen ihrem Ehemann mitgebracht hat. 958. Hinsichtlich des von seiner Frau mitgebrachten Vermögens. 959. Da der Ehemann hinsichtlich des von seiner Frau mitgebrachten Vermögens als Erbe u. die unerwachsenen Töchter als Gläubiger gelten. mann sollte wissen, dass noch unerwachsene Töchter vorhanden sind; diese Verpflichtung gleicht daher einem Darlehn auf einen Schuldschein, das auch von den Käufern der Immobilien des Schuldners einge-962. Und ihr fordert werden kann. 961. Und das Vermögen ihrem Ehemann mitbringt. Ehemann das Vermögen erbt.

Abajje sagte: Würden wir es denn, wenn Rabin es nicht mitgeteilt hätte, nicht gewusst haben, es wird ja gelehrt: Folgendes geht im Jobeljahr nicht zurück: der Erstgeburtsanteil und das, was der Ehemann von seiner Frau erbt". Raba sprach zu ihm: Wissen wir es denn jetzt, wo er es mitteilen liess, R. Jose b. Hanina sagte ja, in Usa ordneten sie an, dass manns Niessbrauchgüter verkauft hat, und gestorben ist, der Ehemann sie den Käufern wegnehmen" könne!? Vielmehr, sagte R. Aši, haben die Rabbanan den Ehemann einem Erben gleichgestellt, und ebenso haben sie ihn einem Käufer gleichgestellt, und zwar stets zu seinem Vorteil. Hinsichtlich des Jobelgesetzes haben die Rabbanan ihn einem Erben gleichgestellt,

אמאי נזונת"מנכסיו: אמר אביי אי לאו דשלה רבין "אנן לא ידעינן והא תנן אלו"הן שאין חוזרין ביובל מכורה והיורש את אשתו אמר ליה רבא והשתא col.b אדשלח"מי ידעינן האמר רבי יוסי"בר חנינא באושא פא התקינו האשה שמברה' נכסי מלוג בחיי בעלה ומתה ים הבעל מוציא מיד הלקוחות אלא אמר רב אשי בעל שויוה רכנן כיורש"ושויוה רכנן כלוקה והיכא דמבא ליה עבדו ליה גבי יובל שויוה רבנן ביורש משום פסידא דידיה גבי דרבי יוסי בר חגינא שויוה רבנן wenn eine Frau bei Lebzeiten ihres Ehe- שמים פסידא דידיה גבי דרבין משום פסידא בלוקח משום פסידא דאלמנה שויוה רבנן כיורש והא גבי דרכי יוסי"בר חנינא דאיכא פסידא ללקוחות ושויוה רכנן כלוקה התם אינהו אפסידו אנפשייהו ביון דאיכא בעל לא איבעי להו למיזכן מאיתתא דיתבא תותי גברא: א M 81 באיגרתיה לא הוה ידעי M 80

אנן B 83 ברבי אנן באיגרתיה אנן B 83 ברבי + אא"ב לוקח הוי משום הכי מפיק אלא א א יורש הוי + M 85 אמאי מפיק 1 M 86 ושויוה...כיורש 1 87 א איבעי. M 88

wegen seines Verlustes"; hinsichtlich der Lehre des R. Jose b. Hanina haben die Rabbanan ihn einem Käufer gleichgestellt, wegen seines Verlustes; und hinsichtlich der Lehre Rabins"haben die Rabbanan ihn einem Erben gleichgestellt, wegen des Verlustes der Witwe. — Aber bei der Lehre des R. Jose b. Hanina erleiden ja die Käufer einen Verlust, dennoch haben die Rabbanan ihn einem Käufer gleichgestellt"? Hierbei haben diese sich selber den Schaden zugefügt, sie sollten nicht von einer Frau kaufen, die bei ihrem Ehemann weilt.

963. In welchem der Grundbesitz zurück zum ersten Eigentümer übergeht; cf. Lev. 25,25ff. Demnach gilt dies als Erbschaft, denn als Kauf müsste es zurück in den Besitz des ersten Eigentümers 965. Cf. S. 325 N. 135. 966. Demnach gilt er als Käufer. das von seiner Frau ererbte Vermögen nicht zurückgeben brauche. 968. Dass er die von seiner Frau verkauften Güter den Käufern abnehmen kann. 969. Dass die Witwe vom hinterlassenen 970. Wenn nicht nur das Interesse des Ehemanns, Vermögen des Ehemanns unterhalten werde. sondern auch das Interesse der Witwe wahrgenommen wird, so müsste auch das Interesse der Käufer wahrgenommen werden.

-316

NEUNTER ABSCHNITT

שמת והניח בנים ובנית בזמן שהנכסים 1000 ... מרובין הבנים יירשו והבנות יזונו נכסים מיעטין הבנות יזונו והבנים ישאלו על הפתחים אדמון אומר בשביל שאני זכר הפסדתי אמר רבן גמליאל רואה

גמרא. וכמה 'מרובין אמר רב יהודה אמר רב כדי שיזונו מהן אלו ואלו 'שנים עשר חדש כי אמריתא קמיה דשמואל אמר זו דברי רבן גמליאל בר רבי אבל חכמים אומרים כדי שיזונו מהן אלו רבי יוחנן ואמרי לה אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן כל שיזונו מהן אלו ואלו עד שיבנורו הן מרובין פחות מכאן זהרי אלו מועטין ואי ליכא לאלו "ולאלו עד שיבגורו שקלי להו בנות לכולהו "אלא אמר Fol 140

פשישא מרובין ונתמעשו ככר זכו כהן ייי יי עד אמרי לשמעתא M 3 עד + M 2 ו M + הן B 5 שיבגרו א זג ברבי נכסים מוע' ואי ליכא כדי שיזונו מהן אלו М 7 נכסים 10 מהן. 0 זג ניכסי אמר ואלו B 8 ואלו ואלו

werden, und das Uebrige gehört den Söhnen.

ENN JEMAND STIRBT UND SÖHNE UND TÖCHTER HINTERLÄSST, SO ER-BEN, WENN EIN GROSSES VERMÖGEN VOR-HANDEN IST, DIE SÖHNE UND DIE TÖCH-דברי אדמין: TER WERDEN UNTERHALTEN; IST ABER NUR EIN GERINGES VERMÖGEN VORHAN-DEN, SO WERDEN DIE TÖCHTER UNTER-HALTEN UND DIE SÖHNE MÖGEN AN DEN TÜREN BETTELN. ADMON SAGTE: HABE ים ואלו עד שיבגורו איתמר נמי בי אתא רבין אמר 10 ICH DENN, WEIL ICH MÄNNLICHEN GE-SCHLECHTS BIN, VERLUST ZU ERLEIDEN!? HIERZU SAGTE R. GAMALIÉL: MIR LEUCH-TEN DIE WORTE ADMONS EIN.

GEMARA. Was heisst grosses [Ver-

השאר שיבנורו והשאר mögen]? R. Jehuda erwiderte im Namen Rabhs: Aus dem diese und jene zwölf Monate unterhalten werden können. Als ich dies Semuél vortrug, sprach er zu mir: Dies ist die Ansicht des R. Gamaliél b. Rabbi, die Weisen aber sagen: dass diese und jene unterhalten werden können bis sie mannbar3 werden. Ebenso wurde auch gelehrt: Als Rabin kam, sagte er im Namen R. Johanans, und nach anderen sagte es Rabba b. Bar-Hana im Namen R. Johanans: Wenn davon diese und jene unterhalten werden können bis sie mannbar werden, so heisst dies grosses [Vermögen], wenn es aber weniger ist, so heisst es geringes. — Und wenn es nicht für diese und jene bis sie mannbar werden ausreicht, erhalten die Töchter alles!? Vielmehr, er-

Selbstverständlich ist es, dass wenn [das Vermögen] gross war und reduzirt worden ist, die Erben es bereits erworben haben'; wie ist es aber, wenn es gering war

klärte Raba, entnehme man davon den Unterhalt für die Töchter bis sie mannbar

^{1.} Bis zu ihrer Verheiratung. 2. Die Söhne u. die Töchter. 3. Da der Mann sich bei der Heirat verpflichtet, die Töchter bis zu ihrer Mannbarkeit zu unterhalten. Ueberschuss, der zu ihrer Unterhaltung nicht nötig ist.

5. Beim Tod des Vaters. 6. Durch Beschädigung der Güter od. die Lebensbedürfnisse teurer geworden sind, so dass das Vermögen zum Unterhalt nicht mehr ausreicht. 7. Das Vermögen wird an die Söhne u. die Töchter nach Schätzung beim Tod des Vaters verteilt.

und vergrössert worden ist: belindet es sich im Besitz der Erben und ist somit im Besitz der Erben gestiegen, oder aber sind die Erben davon entlernt worden? Komm und höre: R. Asi sagte im Namen » R. Johanans: Wenn die Waisen zuvorgekommen sind und vom geringen Vermögen etwas verkauft haben, so ist der Verkaut giltig

richtete an ihn folgende Frage: Reduzirt die Witwe das Vermögen? Sagen wir, dass sie es reduzire, da sie Unterhalt zu beanspruchen hat, oder aber, da sie, wenn sie sich verheiratet, nichts erhält, so reduzirt sie o es nicht. Und wenn du entscheidest, dass sie es nicht reduzire, weil sie, wenn sie sich verheiratet, nichts erhält, [so ist es fraglich, ob die Tochter seiner Frau das Verreduzire, da sie, auch wenn sie sich verheiratet, [Unterhalt] bezieht, oder aber reduzirt sie es nicht, weil sie, wenn sie stirbt, nichts erhält? Und wenn du entscheidest, dass sie es nicht reduzire, weil sie, wenn sie stirbt, nichts erhält, [so ist es fraglich,] ob ein Gläubiger' das Vermögen reduzire; sagen wir, dass er es reduzire, da er [seine Forderung] erhält, auch wenn er stirbt,

יורשון בועבון ונתרבו ביאי ברשית יורשון הייבי הלכך ברשות יורשין שבוה אי דלמא פלוכי מפלקי יוה יורשון מותכא תא שביי דאמר דבי אכי אני דבי חום יותון יותובין שקדמו ובבדו בנבדום ביינבין בדו שביברו ביברו: יינים רבי יינים הייה הייה הרבי אבהי יין ביני ביניה אלמנה מה שתנינים בנבסים ביי אפרינן ביון דאית לה פווני בבייבה או דלפא ביין דאילו מנסכא לית לה השתא נמי לית לה אם תמצא לומר כיון דאילו מנסבא לית לה השתא נבי R. Jirmeja sass vor R. Abahu und יין אמרינן מי אברינן בנבסים מי אמרינן אשתו מהו שתמעם בנבסים מי אמרינן כיון "דכי מנסכא נמי אית לה 'וממעמה או דלמא ביון דאילו מתה לית לה ולא מבינמא ואם תפצא לומה ביון דאילו מתח לית לח ולא בבינבא בנד חוב מהו שימעש בנכסים מי אמרינן כיון דכי מיית נמי אית ליה מניעם או דלמא כיון דמחסרי ניביינא לא ממעט ואיכא דבעי לה לאידך גיסא בעל חיב ברבים ברבים בת אשתו בהו שתבים Col.b בנכסים אלמנתו מהו שתמעם בנכסים ארמנתו ובת אי זה מהן קודמת אמר ליה זיל האידנא ותא למהר mögen reduzire; sagen wir, dass sie es יייבר הבי הדא האמר הדא בשום מיהת הדא באבר הבי ייי ליה שנים ליה בשום מיהת הדא האמר הבי ייי ליה אכא אמר "רבי אסי עשו אלמנה אצל הכת כבת אצל האחץ בנכסים מועמץ מה בת אצל אחץ הבת ניזונת והאחין ישאלו כל הפתחים אף אלמנה אצל M=12 ברשות...מהכא M=11 ויתיב M=10 לא ממעמה אם 13 M הא ממעטה בת 14 M האף עינ 1 M 17 אירו מת 1 M 15 M 15 M 15 דמינסבא אית P 18 למעומי 10 M מינייהו רכב" , M 21 רב 22 אחין הכנות יזונו והכנים.

oder aber reduzirt er es nicht, da noch die Einziehung fehlt¹⁷? Manche ordnen diese Fragen entgegengesetzt: Reduzirt ein Gläubiger das Vermögen? Reduzirt die Tochter seiner Frau das Vermögen'? Reduzirt seine Witwe das Vermögen'? Wer geht von der Witwe und ihrer Tochter vor? Dieser erwiderte: Geh jetzt und komm morgen. Als er kam, sprach er zu ihm: Allenfalls ist eine [Frage] zu entscheiden, denn R. Abba sagte im Namen R. Asis, bei einem geringen Vermögen haben sie das Verhältnis der Witwe zur Tochter dem Verhältnis der Tochter zu den Brüdern gleichgestellt; wie bei Tochter und Brüdern die Tochter unterhalten werde und die Brüder an den Türen betteln mögen, ebenso wird bei Witwe und Tochter die Witwe unterhalten

^{8.} Alles gehört den Töchtern. 9. Demnach haben sie noch ein Anrecht auf das Vermögen. 10. Durch ihren Anspruch auf Unterhalt. 11. Das, wenn der Anspruch der Witwe fortfiele, zum Unterhalt für die Söhne u. die Söchter ausreichen würde. 12. Eie Stieftochter des Verstorbenen, die er eine bestimmte Zeit zu unterhalten hatte u. jetzt vom Nachlass unterhalten werden muss. nach Ablauf der festgesetzten Zeit. 14. Ihre Erben haben keinen Anspruch darauf. Unterhalt der Söhne u. der Töchter. Verstorbenen. 16. Seine Erben. 17. Vor der Einforderung reicht das Vermögen für den 18. Falls entschieden wird, dass ein Gläubiger es reduzire; dies gilt viell. nur von diesem, da auch seine Erben die Schuld einfordern können. schieden wird, dass eine Tochter es reduziere; dies gilt viell. nur von dieser, da sie auch nach ihrer Verheiratung Unterhalt bezieht. 20. Falls der Unterhalt nur für eine von beiden ausreicht.

הבת אלמנה ניזונת והבת תשאל על הפתחים: אדמון אימר בשביל שאני זבר הפסדתי ובו': 'מאי 1080 אדמון קאמר אמר אביי הכי קאמר בשביל שאני זכר וראוי אני לעסוק בתורה הפסדתי אמר ליה רבא אלא מעתה מאן דעסיק בתורה הוא דירית דלא 🕫 עסיק בתורה לא "ירית אלא אמר רבא הכי קאמר בשביל שאני זבר וראוי אני לירש בנכסין מרובין הפסדתי בנכסים מועמין:

ניה בנים ובנית ושומשום בומן שהנכסים (נון מרובין הזכרים דוחין אותו אצל נקבות נכסים מועשין הנקבות דוחות אותו אצל זכרים האומר אם "תלד אשתי וכר ישול מנה ילדה וכר ישול מנה נקבה מאתים ילדה נקבה נוטלת מאתים "אם וכר מנה אם נקבה מאתים וילדה זכר ונקבה זכר נוטל be ich denn, weil ich männlichen Ge-אם אמר כל מה שחלד אשתי יטול הרי זה יטול ואם אין שם יורש אלא הוא יורש את הכל:

גמרא. דוחין אותו ושקיל כבת הא קתני סיפא ילדה שומשום אינו נושל "אמר אכיי דוחין 20 אותו ואין לו"ורבא אמר דוחין אותו ויש לו"וסיפא אתאן לרבן שמעון בן גמליאל דתניא ילדה טומטום 240

л — M 25 אלא מעי מאן M 24 לירות M 23 126 M ילדה 28 אם...מאתים ו 28 M ונקבה M ב מאת טומטום . עם א הלל + M בא וו ב״א לעולם M 30 וסיפא. M 31

und die Tochter mag an den Türen bet-

ADMON SAGTE: HABE ICH DENN, WEIL ICH MÄNNLICHEN GESCHLECHTS BIN, VER-LUST ZU ERLEIDEN &C. Wie meint er es"? Abajje erwiderte: Er meint es wie folgt: habe ich denn, weil ich männlichen Geschlechts bin und mich mit der Gesetzeskunde befassen kann, Verlust zu erleiden!? 10 Raba sprach zu ihm: Demnach erbt derjenige, der sich mit der Gesetzeskunde befasst, und wer sich mit der Gesetzeskunde nicht befasst, erbt nicht!? Vielmehr, erklärte Raba, meint er es wie folgt: haschlechts bin und bei einem grossen Vermögen Erbe bin, bei einem kleinen Vermögen Verlust zu erleiden!?

ENN JEMAND SÖHNE, TÖCHTER UND EINEN GESCHLECHTSLOSEN HINTER-LÄSST, SO KÖNNEN IHN, WENN ES EIN GROSSES VERMÖGEN"IST, DIE MÄNNLICHEN [KINDER] ZU DEN WEIBLICHEN STOSSEN²³, UND WENN ES EIN GERINGES VERMÖGEN²⁴ IST, DIE WEIBLICHEN ZU DEN MÄNNLICHEN

STOSSEN. WENN JEMAND GESAGT HAT: WENN MEINE FRAU EINEN KNABEN GEBIERT, SO SOLL ER EINE MINE²⁵ERHALTEN, UND SIE EINEN KNABEN GEBOREN HAT, SO ERHÄLT ER EINE MINE. [SAGTE ER:] WENN EIN MÄDCHEN, ZWEIHUNDERT [ZUZ], UND SIE EIN MÄDCHEN GEBOREN HAT, SO ERHÄLT SIE ZWEIHUNDERT [ZUZ]. [SAGTE ER:] WENN EI-NEN KNABEN, EINE MINE, WENN EIN MÄDCHEN, ZWEIHUNDERT [ZUZ], UND SIE EINEN Knaben und ein Mädchen geboren hat, so erhält der Knabe eine Mine und DAS MÄDCHEN ZWEIHUNDERT [ZUZ]; HAT SIE EINEN GESCHLECHTSLOSEN GEBOREN, SO ERHÄLT ER NICHTS. SAGTE ER ABER, WAS MEINE FRAU GEBIERT SOLL ERHALTEN²⁶, SO ERHÄLT ES AUCH DIESER²⁷. IST KEIN ANDRER ERBE ALS DIESER VORHANDEN, SO ERBT ER ALLES".

GEMARA. Sie stossen ihn" und er erhält gleich einer Tochter", und dem widersprechend wird im Schlußsatz gelehrt, dass wenn sie einen Geschlechtslosen geboren hat, er nichts erhalte!? Abajje erwiderte: Sie stossen ihn, und er erhält nichts³¹. Raba erwiderte: Sie stossen ihn und er erhält wol, und der Schlußsatz vertritt die Ansicht des R. Simôn b. Gamaliél; denn es wird gelehrt: hat es ein Geschlechtsloses oder

^{22.} In welchem Fall die männ-21. Worin besteht das Vorrecht des männlichen Geschlechts. lichen Kinder im Vorteil sind. 23. Dass er nur Unterhalt u. keinen Anteil an der Erbschaft erhalte. 24. In welchem Fall die Töchter im Vorteil sind. 25. Eine M. = 100 Zuz. einen genannten Betrag. 27. Der Geschlechtslose. 28. Obgleich er, wenn Söhne u. Töchter vorhanden sind, weder als Sohn noch als Tochter gilt. 29. Die Söhne den Geschlechtslosen 30. Unterhalt bis zur Mannbarkeit. 31. Da die Töchter ihn zurück zu den Söhnen stossen können. 32. Ein Vieh, dessen männliches od. weibliches Kalb man als Opfer geweiht hat.

einen Zwitter geboren, so erstreckt sich, wie R. Simôn b. Gamaliél sagt, die Heiligkeit nicht auf diese. Man wandte ein: Der Geschlechtslose erbt gleich einem Sohn und wird unterhalten gleich einer . Tochter, Allerdings ist nach Raba zu erklären, er erbe gleich einem Sohn, bei einem geringen Vermögen und werde gleich einer Tochter unterhalten, bei einem gros-Abajje gleich einer Tochter unterhalten!?

Wieso erbt er, auch nach deiner Auffassung, nach Raba gleich einem Sohn!? Du musst also erklären, er sei als Erbe geeignet, erhalte aber nichts, ebenso ist שלמא שלמא דאמרי דמרי לאחהא ואיכא דאמרי דלא שלמא auch zu erklären, er sei zur Unterhaltung geeignet, erhalte aber nichts'.

WENN JEMAND GESAGT HAT: WENN MEINE FRAU EINEN KNABEN GEBIERT &C. חיה לו בת רבי יהודה אומר שהיתה לו בת "ובכל "Demnach" ist einem eine Tochter lieber 20 היה לו בת רבי als ein Sohn, und dem widersprechend sagte R. Johanan im Namen des R. Simôn b. Johaj, dass wenn jemand keinen Sohn hinterlässt, der ihn beerbt, der Heilige, gebenedeiet sei er, über ihn in Zorn gerate, denn es heisst:"ihr sollt sein Erbbesitz ubergehen lassen, und unter "Uebergang"

ואנדרוגינום רבן שמעון כן גמליאל אומר אין קדושה חלה עליהן מיתיבי מומטום יורש ככן וניזון כבת בשלמא לרבא יורש כבן בנכסים מועמין וניזון כבת בנכסים מרובין אלא לאביי מאי ניזון כבת ולמעמיך Foli. לרבא מאי יורש כבן אלא ראוי לירש ואין לו הבא נמי ראוי לזון ואין לו: האימר אם ילדה אשתי שנו וכר וכו': למימרא דבת עדיפא ליה מכן והא אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון כן יוחאי כל שאינו מניה בן"ליורשו הקדוש ברוך הוא מלא עליו עברה מנאלא נברה שנאמר יום נברה היום ההוא לננין בנין "ירושה בן עדיה לינה לענין הרווחה"בתו עדיפא ליה ושמואל אמר "הכא במבכרת עסקינן וכדרב הסדא דאמר רב הסדא בת תחלה סימן יפה לבנים "איכא ביה עינא בישא אמר רב הסדא ולדידי בנתן עדיפן לי מבני ואיבעית אימא הא מני רבי יהודה היא הי רבי יהודה אילימא רבי יהודה דככל" דתניא (1916.5 יות׳ ברך את אברהם בכל "רבי מאיר אומר שלא "Gn.24,1 שמה אימור דשמעת ליה לרבי יהודה "ברתא נמי + M 33 אמר לך אביי + M 32 שומי - M 31 יום אומר יום אומר אומר אומר ולהלן הוא אומר יום + M 34

א בחלה | 1 M 39 הרווחה ד | 1 M 39 הכא | 37 M 37 הכא | 37 M 37 אובעית אימא דמר׳ אחי ואיבעית אימא דלא שלמא בהו M 40 + M אי בכל + M אי בכל + M אי בכל ובכל שמה M 44 האפי ברתא לא. M 43

ist der Zorn⁴zu verstehen, denn es heisst: Ein Tag des Zorns ist jener Tag!? — Da, wo es sich um die Erbschaft handelt, ist einem ein Sohn⁴⁸lieber, hierbei aber, wo es sich um Unterhalt handelt, ist eine Tochter bevorzugter. Semuél erklärte: Hier wird von einer Erstgebärerin gesprochen, und zwar nach einer Lehre R. Hisdas; denn R. Hisda sagte eine Tochter zuerst sei ein gutes Zeichen für die Kinder. Manche erklären, weil sie die Brüder erziehen kann, und manche erklären, damit das böse Auge keine Gewalt⁶ habe. R. Hisda sagte: Mir sind Töchter lieber als Söhne. Wenn du aber willst, sage ich: hier ist die Ansicht R. Jehudas vertreten. Welche Lehre R. Jehudas ist hier gemeint: wollte man sagen, die Lehre R. Jehudas hinsichtlich [des Worts] alles, denn es wird gelehrt: "Und der Herr segnete Abraham mit allem, R. Meir erklärte, dass er keine Tochter hatte, und R. Jehuda erklärte, dass er eine Tochter hatte, die Bakol [mit allem hiess, so sagt ja R. Jehuda nur, dass der Allbarmherzige Abraham auch an einer

33. Da sie weder männlichen noch weiblichen Geschlechts sind, sondern Geschöpfe für sich; dieser Ansicht ist auch der Autor des Schlussatzes unsrer Mišnah, welcher lehrt, dass der Geschlechtslose nichts 34. Die Töchter stossen ihn zu den Söhnen u. er erhält nichts. 35. Die Söhne stossen ihn zu den Töchtern u. er erhält keinen Anteil von der Erbschaft, sondern wird nur gleich den Töchtern unterhalten. 36. Nach dem er nichts erhält. 37. Er gleicht ja einem Sohn nur insofern, als er nichts erhält. 38. Da ihn die einen zu den anderen stossen. Tochter mehr gibt. 40. Num. 27,8. 41. Cf. S. 1241 N. 201. 42. Zeph. 1,15. den das Geschlecht fortgepflanzt wird. 44. Für die es schwerer ist den Unterhalt zu verdienen. 45. Wenn gleich das 1. Kind ein Knabe ist, so könnte man dies berufen. 46. Gen. 24,1.

לא הסריה רחמנא לאברהם דעדיפא מבן מי שמעת ליה אלא הא רבי יהודה דתניא מצוה לזון את 1400.40 הכנות וקל וחומר לכנים "דעסקי בתורה דכרי רכי מאיר רבי יהודה אומר מצוה לזון את הבנים וכל זכר ונקבה הזכר נוטל ששה דינרין והנקבה נוטלת שני דינרין *במאי אמר רב אשי אמריתה לשמעתא קמיה דרב כהנא "במסרם דאמר זכר תחלה מאתים "נקבה אחריו ולא כלום נקבה תחלה מנה זכר יהו מינייהו יולדה ובר ונקבה"ולא ידעינן הי מינייהו inicht der Schande ausgesetzt werden. — 'נפק ברישא זכר' שקיל מנה ממה נפשך אידך מנה "הות ממון תמושל בספק"וחולקין והא דתניא ילדת 100.350 בי זכר ונקבה אין לו אלא מנה היכי משבחת לה אמר רבינא במבשרני דתניא המבשרני במה נפטר רחמה כסוג ישל מנה ילדה זכר נוטל מנה אם נקבה מנה ילדה נקבה נוטל מנה ילדה זכר ונקבה אין לו אלא מנה והא זכר ונקבה לא אמר דאמר נמי "אם זכר ונקבה "נמי ישול "אלא למעושי מאי למעומי נפל: ההוא דאמר לה לדביתהו נכסי ים בה לעובר אמר רב הונא הוי מוכה לעובר Mädchen nachher erhalte nichts, und wenn והמזכה לעובר לא קנה איתיביה רב נחמן לרב הונא האומר אם ילדה אשתי זכר יטול מנה ילדה זכר

M 47 שיעסקו בתורה M 46 שיעסקו בתורה M 45 ניתזלו | M 48 היכ' משכחת לה אמר || M 48 ואמר לי במם׳ זכר || M 50 אחריו נקבה ולא כלום והדר אמר נקבה M 52 | 1 − P 51 | החלה מנה ואחר כך זכר מנה איתייליד " 53 M גופל " 54 M הוה " 55 M וכל 57 אם M און המושל בספק הולקין ואלא הא " M או המושל בספק הולקין ואלא הא תבה. + B 58 במה - M

Tochter nicht fehlen liess, sagte er etwa, dass sie einem Sohn vorzuziehen sei? -Vielmehr, es ist R. Jehuda der folgenden Lehre: Es ist Gebot, die Töchter zu unterhalten, und um so mehr die Söhne, ילדה ליתולן אלא הא דתניא ילדה weil diese sich mit der Gesetzeskunde befassen - Worte R. Meirs; R. Jehuda sagt, es sei Gebot, die Söhne zu unterhalten, und um so mehr die Töchter, damit sie Von welchem Fall spricht die Lehre, dass wenn sie einen Knaben und ein Mädchen geboren hat, der Knabe sechs Denar und das Mädchen zwei Denar erhalte? R. Aši [und er erklärte,] von dem Fall, wenn er auch umgewandt" und gesagt hat: wenn sie einen Knaben zuerst [gebären wird], so erhalte er zweihundert [Zuz], und das ein Mädchen zuerst, so erhalte sie hundert, und der Knabe nachher hundert, und sie einen Knaben und ein Mädchen geboren hat und man nicht weiss, wer zuerst hervorgekommen ist; der Knabe erhält auf jeden Fall eine Mine, und hinsichtlich der anderen Mine obwaltet ein Zweifel und sie ist daher zu teilen. — Von welchem Fall spricht die Lehre, dass wenn

sie einen Knaben und ein Mädchen geboren hat, er nur eine Mine erhalte? Rabina erwiderte: Vom Verkünder, denn es wird gelehrt: [Sagte jemand:] wer mir verkündet, wovon meine Frau entbunden wurde⁵, erhalte, wenn es ein Knabe ist, eine Mine, so erhält dieser, wenn sie einen Knaben gebiert, eine Mine; wenn es ein Mädchen ist, eine Mine, so erhält dieser, wenn sie ein Mädchen gebiert, eine Mine, und wenn sie einen Knaben und ein Mädchen gebiert, so erhält er nur eine Mine. — Er hat ja von einem Knaben und einem Mädchen nichts gesprochen!? - Wenn er auch gesagt hat: wenn einen Knaben und ein Mädchen, so erhalte er eine Mine. — Was schliesst dies demnach aus!? — Dies schliesst eine Fehlgeburt aus.

Einst sprach jemand zu seiner Frau: Mein Vermögen soll dem gehören, mit dem du schwanger bist. Da entschied R. Hona: Er hat es einem Embryo zugeeignet, und wenn jemand etwas einem Embryo zueignet, so erwirbt er es nicht. R. Nahman wandte gegen R. Hona ein: Wenn jemand gesagt hat: wenn meine Frau einen Knaben gebiert, so soll er eine Mine erhalten, und sie einen Knaben geboren hat, so erhält

^{48.} Ein Denar - 25 Zuz. 49. Wenn er in seiner 47. Um Almosen bitten zu müssen. Bestimmung hinsichtlich eines Zwillings, beide Fälle nennt; zuerst einen Knaben u. nachher ein Mädchen, u. zuerst ein Mädchen u. nachher einen Knaben. 50. Mit einem Knaben od. mit einem Mädchen. 51. Wenn er alle Fälle nennt.

er eine Mine? Dieser entgegnete: Ich weiss nicht, wer der Autor unsrer Misnah ist . Sollte er ihm doch entgegnet haben, sie vertrete die Ansicht R. Meirs, welcher sagt, ein Mensch könne auch das zueignen, was 5 noch nicht auf die Welt gekommen ist!? R. Meir ist dieser Ansicht nur in dem Fall, wenn dieser auf der Welt vorhanden ist, ist er etwa dieser Ansicht auch in dem Fall, wenn dieser nicht auf der Welt vorhan- שראוי ליורשו דבריו קיימין אימור דשמעת ליה den ist!? Sollte er ihm doch entgegnet haben, sie vertrete die Ansicht R. Joses, welcher sagt, der Embryo könne erwerben, denn es wird gelehrt: der Embryo macht, wie R. Jose sagt, unfähig" und veranlasst שם יורש אלא הוא יורש הכל אי במבשרני "יורש אלא nicht die Erlaubnis zum Genuss !? Anders verhält es sich bei der Erbschaft, die von selbst kommt'. Sollte er ihm doch entgegnet haben, sie vertrete die Ansicht des R. Johanan b. Beroqa, welcher sagt, es gebe keinen Unterschied zwischen Erbschaft und Schenkung!? Es wird nämlich gelehrt: R. Johanan b. Beroqa sagt: wenn er dies⁵⁷ von einem, der Anwartschaft hat, ihn zu beerben, gesagt hat, seien seine Worte giltig. - R. Johanan sagt dies nur von dem Fall, wenn dieser auf der Welt vorhanden ist, sagt er dies etwa auch von dem

שנושל מנה אמר ליה משנתינו איני יודע מי שנאה ולימא ליה רבי מאיר היא דאמר אדם מקנה דבר שלא בא לעולם אימור דשמעת ליה לרבי מאיר "לדבר שישנו בעולם"לדבר שאינו בעולם מי"שמעת ליה ולימא ליה רבי יוסי היא דאמר עובר קני דתנן עובר פוסל ואינו מאכיל דברי רבי יוסי שאני ומש ירושה הבאה מאיליה ולימא ליה רבי יוהנן בן ברוקה היא"דאמר לא שנא ירושה ולא שנא מתנה ים דתנן רבי יוחנן כן ברוקה אומר אם אמר על מי לרבי יוחנן כן ברוקה "לדבר שישנו בעולם "לדבר שאינו בעולם מי אמר ולימא ליה רבי יוחנן בן ברוקה היא וסבר לה כרבי יוסי מי יימר דסבר לה ולימא ליה במבשרני אי הכי דקתני סיפא ואם אין מאי עבידתיה ולימא ליה בשילדה אי הכי דקתני "סיפא ואם אמר כל מה שתלד אשתי ישול הרי זה יטול °כל שתלד כל שילדה מיבעי ליה ולימא ליה Fo "דאמר לכשתלד רב הונא למעמיה דאמר רב הונא ... אמר ולימא M 60 אמר ולימא M 60

M 64 יורש - M 63 אלא דקתני M 62 מתנה 60 M -- דאמר. M 65 מיבעי Fall, wenn dieser nicht auf der Welt vorhanden ist. — Sollte er ihm doch entgegnet haben, sie vertrete die Ansicht des R. Johanan b. Beroqa, und dieser sei der Ansicht R. Joses⁵⁸!? — Wer sagt, dass er es ist!? — Sollte er ihm doch entgegnet haben, [die Misnah spreche] von einem Verkünder ?? - Wie wäre demnach der Schlußsatz zu erklären: ist kein andrer Erbe als dieser vorhanden, so erbt er alles; was hat, wenn hier von einem Verkünder gesprochen wird, dieser mit der Erbschaft zu tun!? -Sollte er ihm doch entgegnet haben: in dem Fall, wenn sie bereits geboren hat ?? -Wie ist demnach der Schlußsatz zu erklären: sagte er aber: was meine Frau gebiert, soll erhalten, so erhält es auch dieser; wieso heisst es demnach gebiert, es müsste ja heissen: geboren hat!? - Sollte er ihm doch entgegnet haben: wenn er gesagt

52. Es ist ein ganz unbekannter Autor, nach dessen Ansicht nicht zu entscheiden ist. 53. Dem die Sache zugeeignet wird. 54. Zum Genuss der priesterl. Abgaben. Die Frau u. die Sklaven eines Priesters dürfen von den priesterl. Abgaben, die einem Laien verboten sind, essen; wenn ein Priester gestorben ist, so dürfen die Sklaven davon essen, weil sie den Kindern gehören; ist aber die Frau schwanger, so dürfen es die Sklaven nicht mehr, weil auch der Embryo, der vor der Geburt nicht Priester ist, Mitbesitzer der Sklaven ist; demnach kann auch ein Embryo erwerben. 55. Der priesterl. Abgaben. Wenn ein Priester gestorben ist u. seine Frau schwanger ist, so darf sie daraufhin davon nicht essen, sondern erst wenn das Kind geboren ist. 56. Zum Erben, während unsere Mišnah von einer Schenkung spricht, wobei eine Zueignung erforderlich ist. 57. Dass dieser allein ihn beerbe. 58. Dass ein Embryo erwerben könne. 59. Wenn jemand demjenigen, der ihm die Entbindung seiner Frau anzeigt, eine Mine versprochen hat; ein Embryo aber kann nichts erwerben. 60. Von diesem Fall spricht die Mišnah; ein Embryo aber kann nichts erwerben. 61. Erst dann soll das Kind den ihm geschenkten

hat: sobald es geboren haben wird. R. Hona vertritt hierbei seine Ansicht, denn R.

אף לכשתלד לא קנה דאמר רב נחמן המזכה לעובר לא קנה לכשתלד קנה ורב הונא אמר אף לכשתלד לא קנה ורב ששת אמר אחד זה ואחד זה קנה אמר רב ששת מנא אמינא לה דתניא גר שמת היתה לו בן או"שהיתה net, habe er es nicht erworben; [sagte er:] אשתו מעוברת חייבין להחזיר החזירו הכל ואחר כך שמעו שמת בנו או שהפילה אשתו החזיק בשניה קנה "ובראשונה לא קנה "ואי סלקא דעתך עובר לא קני למה להו אחזוקי בשניה הא אחזיקו יו מאליה מאיליה מאיליה מאר אביי ירושה הבאה מאיליה onen Fall als auch im anderen Fall habe שאני רבא אמר שאני התם"דרפוי מרפיאן בידייהו מעיקרא מאי בינייהו "איכא בינייהו ששמעו בו שמת ולא מת ואחר כך מת תא שמע תינוק בן 14.73 יום אחד נוחל ומנחיל יבן יום אחד אין עובר לא יהא אמר רב ששת נוחל בנכסי האם להנהיל erfahren, dass er einen Sohn habe oder לאחין מן האב ודוקא בן יום אחד אבל עובר לא מאי מעמא דהוא "מית ברישא "ואין הבן יורש את כסוג אמו בקבר להנחיל"לאחין מן האב למימרא דהוא"מית ברישא"איני והא הוה עובדא ופרכם תלתא פרכוםי אמר מר בר "מידי דהוה אונב הלמאה 20 abortiert hat, so hat, der es zum zweiten

N J. 440 M 68 החזיק בראשונה שאשתו M 67 M 71 מעיקרא רפויי מרפו בידייהו M 70 איי...זימנא ותנן אין M 76 B 75 מיית רב. — P 79 איני — B 78

Hona sagte, auch wenn er "geboren haben wird" [gesagt hat], habe [das Kind] es nicht erworben. R. Nahman sagt nämlich, wenn jemand etwas einem Embryo zueigwenn er geboren ist, habe er es erworben. R. Hona sagt, auch wenn [er gesagt hat:] wenn er geboren ist, habe er es nicht erworben. R. Sešeth sagt, sowol in dem eier es erworben. R. Šešeth sagte: Dies entnehme ich aus folgender Lehre: Wenn ein Proselyt gestorben°ist und Jisraéliten sein Vermögen geplündert haben, und darauf dass seine Frau schwanger ist, so müssen sie es zurückgeben; wenn sie alles zurückgegeben und nachher erfahren haben, dass sein Sohn gestorben ist oder seine Frau Mal^oin Besitz genommen hat, es erworben, und der es zum ersten Mal in Besitz genommen hat, nicht erworben. Wozu brauchen sie es nun, wenn man sagen wollte, dass ein Embryo nichts erwerben könne,

zum zweiten Mal in Besitz zu nehmen, sie haben es ja bereits in Besitz genommen[®]!? Abajje entgegnete: Anders verhält es sich bei einer Erbschaft, da sie von selbst⁵kommt. Raba entgegnete: Anders verhält es sich in diesem Fall, da es von vornherein nur lose in ihre Hände gekommen war. — Welchen Unterschied gibt es zwischen ihnen ? — Einen Unterschied gibt es zwischen ihnen hinsichtlich des Falls, wenn sie von ihm gehört haben, dass er gestorben sei, während er in Wirklichkeit nicht gestorben war, und später gestorben ist[∞]. — Komm und höre: Ein einen Tag altes Kind erbt und vererbt; also nur wenn es einen Tag alt ist, ein Embryo aber nicht!? — R. Sešeth erklärte ja, es erbe das mütterliche Vermögen, um es den Brüdern väterlicherseits zu vererben⁶⁹. Daher nur dann, wenn es einen Tag alt ist, nicht aber ein Embryo, weil er dann zuerst gestorben ist, und der Sohn seine Mutter nicht im Grab beerbt, um es seinen Brüdern väterlicherseits zu vererben. — Demnach stirbt [das Kind] zuerst, und dem widersprechend ereignete es sich ja einst, dass es dreimal zuckte⁷²!? Mar b. R. Aši

Betrag erwerben; ein Embryo aber kann nichts erwerben. 62. Sein Vermögen gilt, wenn er keine Kinder hat, als Freigut, da er keine jisraél. Verwandten hat. 63. Nach dem Tod des Sohns. 64. Das Vermögen müsste demjenigen gehören, der es zum 1. Mal in Besitz genommen hat, da es nicht in den Besitz des Embryo übergegangen sein kann. 65. Wenn man aber einem Embryo etwas 66. Die das Vermögen zuerst erworben haben, da sie damit zueignet, so erwirbt er es nicht. rechneten, dass sich Erben melden werden. 67. Nach beider Erklärung ist die Besitznahme der 68. Nach R. war die Besitznahme der ersteren eine giltige, da sie überzeugt ersteren ungiltig. 69. Wenn er stirbt, so erben seine Brüder väterlicherseits waren, dass die Erben gestorben sind. das Vermögen seiner Mutter. 70. Wenn die Mutter vor der Geburt stirbt. seinem Tod; cf. S. 1238 N. 164. 72. Nach dem Tod der Mutter.

erwiderte: Auch der Schwanz einer Eidechse zuckt"ja. Mar, der Sohn R. Josephs, erklärte im Namen Rabbas: Dies besagt, dass es den Erstgeburtsanteil reduzire . Nur wenn es einen Tag alt ist, nicht aber ein Embryo, denn der Allbarmherzige sagt: und Am geharene. Mar, der Sohn R. Josephs, sagte nämlich im Namen Rabbas: Ein Sohn, der nach dem Tod seines Vaden Erstgeburtsanteil', denn es heisst: und chm gebaren, was hierbei nicht der Fall ist. So lehrten sie dies in Sura, in Pumbeditha aber lehrten sie es wie folgt: men Rabbas: Wenn ein Erstgeborener nach dem Tod seines Vaters geboren wurde, so erhält er keinen doppelten Anteil, denn der Allbarmherzige sagt: anerkennen, was hierbei nicht der Fall ist. Die Hala-20 kha ist nach allen diesen Lehren, die Mar, der Sohn R. Josephs, im Namen Rabbas sagte, zu entscheiden.

R. Jichaq sagte im Namen R. Johanans: Wenn jemand etwas einem Embryo zueignet, so hat er es nicht erworben-Wenn man aber einen Einwand aus unsrer Mišnah" erheben will, [so ist zu erwidern:] weil jedermanns Sinn seinem Sohn nahe steht82.

שמפרכסת מר בריה דרב יוסף משמיה דרבה אמר לומר שממעט בחלק בכורה ודוקא כן יום אחד מושא מבל עובה לא מאי מעמא וילדו לו אמה החמנא דאמר מר בריה דרב יוסף משמיה דרבה כן שנילד לאחר מיתת אביו אינו ממעם בחלק בכורה מאי שעמא וילדו לו "אמר החמנא והא ליכא בסורא מתנו חכי כפומבדיתא מתנו חכי אמר מר בריח דרב יוסף משמיה" דרבה בכור שנולד לאחר מיתת אוא אבין אינו נוטל פי שנים מאי טעמא יכיד אמר ters geboren worden ist, reduzirt nicht הני לישני בכל הני לישני והא ליתא דיביר והלכתא ככל הני לישני דאמר מר בריה דרב יוסף משמיה' דרבה: אמר רבי יצחק אמר רבי יוחגן המזכה לעובר לא קנה ואם 80.1391 תאמר משנתינו הואיל ודעתו של אדם קרובה אצל 'אמר ליה שמואל לרב"הונא בגדתאה פוק Jab. 66^b Mar, der Sohn R. Josephs, sagte im Na- והמוכה לר באפייהו לי בי נשרה ואימר לך באפייהו המוכה אייתי לי בי נשרה ואימר לך באפייהו לעובר "קנה והלכתא המוכה לעובר לא קנה: ההוא דאמר "לדביתהו נכסי לבני דיהוו"לי מיניך אתא בריה קשישא "אמר ליה ההוא גברא מאי תיהוי עלית אמר ליה זיל קני בחד "מברא" הנך ודאי לא קנו דאכתי ליתנהו האי אית הולק לשליא במקום בניא או לית ליח חולק לטליא במקום בניא רבי אבין ורבי מיישא ורבי ירמיה "דאמרי אית הולק B 79 וא בניכן M 81 20 M בעינן אמר מר יבעיכן וליכא והרב כי M 83 הכי – M 82 מייהו M S5 в В 84 הגי תלת לישני π² + M 87 אצ זה ביך בין + M 86 א קא קב׳ (V קביל) ליה א״ל מה תהוי עליה דההוא M S9 ש M 91 מינייהו דהוו לי מינה M 90 ביניהו דהוו לי מינה גברא אול .7 - M 92 הנך...או...בניא

Semuél sprach zu R. Hona aus Bagdad: Geh, hole mir zehn Leute und ich werde dir vor ihnen sagen, dass wenn jemand etwas seinem Embryo zueignet, er es erworben habe. Die Halakha ist, wenn jemand etwas einem Embryo zueignet, so hat er es nicht erworben.

Einst sagte jemand zu seiner Frau: Mein Vermögen soll den Kindern, die ich von dir haben werde, gehören. Da kam sein ältester Sohn und sprach zu ihm: Was soll aus mir werden!? Dieser erwiderte: Geh, erwirb gleich jedem der anderen Söhne. Jene erwerben entschieden nichts, denn sie sind noch gar nicht vorhanden; hat aber der Erwachsene einen Anteil neben den Söhnen oder hat der Erwachsene keinen Anteil neben den Söhnen? R. Abin, R. Mejaša und R. Jirmeja sagten, der Erwachsene habe einen

^{73.} Wenn man ihn abschneidet; dieses Zucken ist aber nur konvulsivisch u. kein Zeichen des Lebens-74. Die Lehre, dass ein 1 Tag altes Kind erbe u. vererbe. 75. Dadurch, dass er ebenfalls an der Erbschaft beteiligt ist. 76. Dt. 21,15. 77. Und nicht aus dem Grund, weil ein Embryo nichts erwerben könne. 78. Er ist zwar an der Erbschaft beteiligt, bei der Berechnung des Erstgeburtsanteils aber wird sein Anteil nicht mitgerechnet. 79. Wenn der Vater zBs. mehrere Frauen 80. Dt. 21,17. 81. Aus der zu entnehmen ist, dass er es wol erwerbe. gilt nur vom Vater. 83. Damit dies bekannt werde. 84. Von seiner ersten Frau. 85. Die Kinder, die die 2. Frau bekommen wird.

לטליא במקום בניא"רבי אבהו ורבי הנינא בר פפי ורבי יצחק 'נפחא"דאמרי לית חולק למליא במקום בניא אמר ליה רבי"אבהו לרבי ירמיה הלכתא כוותן 86.65 או הלכתא כותייבו אמר ליה פשימא דהלכתא כוותן "דקשישנא מינייכו ולאו הלכתא כוותייכו דדרדקי אתון אמר ליה מידי בקשישותא תליא מילתא בשעמא תליא מילתא "ושעמא מאי זיל לגביה דרבי 10.42 אבין דאסברתה ניהליה וכרכיש בה רישיה בי Foli43 מדרשא אזל לגביה אמר ליה אילו אמר ליה קני ים את יוס מו יים קני "בחמור לא קנה את nicht nach eurer Ansicht, denn ihr seid וחמור רב נחמן אמר קנה מחצה ורב המנונא אמר לא ™אמר כלום ורב ששת אמר קנה חכל אמר רב ששת מנא אמינא לה דתניא רבי יוסי אומר אין לך מר בקישות אלא פנימי שבו 'לפיכך כשהוא אמאי את ותורם שובין שבו ותורם אמאי את Lehrhaus erklärt, und er nickte mit dem והמור הוא שאני התם דמדאורייתא תרומה מעלייתא היא באמר רבי אילעא מנין לתורם מן הרע על 1860 היא היפה שתרומתו תרומה שנאמר [۱]לא תשאו עליו 8.32 היפה חשא בהרימכם את הלכו ממנו 'ואם אינו קדוש ינשיאות המא למה מכאן לתורם מן הרעי על היפה nämlich gelehrt: [Sagte jemand:] erwirb שתרומתו תרומה אמר ליה רב מרדכי לרב אשי מתיב רב אויא תיובתא מעשה בחמש נשים ובהן 66.50° שתי אחיות וליקט "אחד כלכלה של תאנים ושלהן היתה ושל שביעית היתה ואמר הרי כולכן מקודשות ורבבהו ור״ה פאפי M 94 ירמיה לרבבהו M 93 P 97 אל + M 96 בחמור + א ל דקשישנן מינ' ולית חלכ'

וכשהוא M מ קני M 99 קנה כלום M 1 וכשהוא - P 98

812 M 4

1 - M 3 + מרל + M 2

P 6 אחת בכרכ'.

Anteil neben den Söhnen; R. Abahu, R. Hanina b. Papi und R. Jichaq der Schmied sagten, der Erwachsene habe keinen Anteil neben den Söhnen. R. Abahu sprach 5 zu R. Jirmeja: Ist die Halakha nach unsrer Ansicht oder nach eurer Ansicht zu entscheiden? Dieser erwiderte: Selbstverständlich ist sie nach unsrer Ansicht zu entscheiden, denn wir sind älter als ihr, und jünger. Jener entgegnete: Die Sache hängt ja nicht vom Alter ab, sondern von der Begründung; was ist euer Grund? — Geh zu R. Abin, denn ich habe es ihm im Kopf^{so}. Hierauf ging er zu ihm, und dieser sprach zu ihm: Würde jemand denn erwerben, wenn einer zu ihm sagen würde: erwirb dies gleich einem Esel⁸!? Es wurde dies gleich einem Esel, so hat er es nicht erworben; wenn aber: du und der Esel, so hat er, wie R. Nahman sagt, die Hälfte, wie R. Hamnuna sagt, nichts, und wie R. Šešeth sagt, alles erworben. R. Šešeth sprach: Dies entnehme ich aus folgender Lehre: R. Jose sagte: Bei Gurken ist nur das Innere bitter, daher muss man, wenn man von diesen die Hebe entrichtet, et-

was vom Aeusseren hinzufügen. Weshalb denn, dies gleicht ja dem Fall: du und der Esel⁸⁸!? Anders verhält es sich da, denn nach der Gesetzlehre ist die Hebe giltig⁸⁹. R. Ileâ sagte nämlich: Woher, dass die Absonderung der Hebe vom Schlechten für das Gute giltig sei? — es heisst: "Ihr sollt seinethalben auf euch keine Sünde laden, wenn ihr das Beste davon abhebt, und wenn es nicht heilig wäre, könnte ja keine Sünde aufgeladen werden; hieraus ist also zu entnehmen, dass die Absonderung der Hebe vom Schlechten für das Gute giltig sei. R. Mordekhaj sprach zu R. Aši: R. Ivja erhob dagegen folgenden Einwand: Einst ereignete sich ein Fall mit fünf Frauen, unter welchen zwei Schwestern waren, dass jemand einen Korb mit Feigen sammelte, die ihnen gehörten, und vom Siebentjahr waren, und zu ihnen sprach: ihr alle sollt mir durch

הא מותיב

86. Als Zeichen der Zustimmung. 87. Da ein Esel nichts erwerben kann, so hat es auch dieser nicht erworben. Im hier behandelten Fall sagte der Vater zu ihm, dass er einen Anteil gleich den übrigen Kindern erhalten solle, u. da diese nichts erwerben können, weil sie noch nicht geboren sind, so hat auch jener nichts erworben. 88. Der süsse u. der bittre Teil sind zusammen, u. wenn der bittre Teil als Hebe nicht geeignet ist, so müsste dies auch vom süssen gelten; wahrscheinl. verhält es sich entgegengesetzt: der süsse Teil erfasst auch den bittren, u. ebenso erwirbt er auch hierbei den einen 89. Auch wenn sie vom Schlechten entrichtet wird. 90. Num. 91. Wenn die sündhafte Abhebung, vom Schlechten für das Gute, ungiltig wäre. 92. Die Früchte dieses Jahrs, in welchem die Felder brach liegen müssen, sind Freigut.

diesen Korb angetraut sein, und eine von ilmen ihn für alle entgegennahm. Da entschieden die Weisen, dass die Schwestern nicht angetraut sind. Also nur die Schwestern nicht, die Fremden aber wol; weshalb denn, dies gleicht ja dem Fall: du und der Esel ? Dieser erwiderte: Deshalb sah ich auch R. Hona b. Ivja im Traum, denn R. Ivja erhob einen Einwand. Wir haben von euch, die zum Beischlaf geeignet'sind, sollen mir angetraut sein.

Einst sagte jemand zu seiner Frau. Mein Vermögen soll dir und deinen Kindass sie die Hälfte erhalte. R. Joseph sprach: Dies entnehme ich aus folgender Lehre: Es soll Ahron und seinen Söhnen gehoren, die Hältte Ahron und die Hälfte lerdings gilt dies dort, denn Ahron war an der Verteilung mitbeteiligt, und wenn der Allbarmherzige, dies noch besonders erwähnt, so besagt dies, dass er die Hälfte erhalte, eine Frau aber ist ja an der Erbschaft nicht beteiligt, somit genügt es, wenn sie einen Anteil gleich einem der Söhne erhält. - Dem ist aber nicht so; einst ereignete sich ein solcher Fall in Nehardea, und Semuél liess die Hälfte ein-

לי בכלכלה זאת וקבלה אחת מהן על ידי כולן 'אמרו חכמים אין אחיות מקודשות אחיות הוא דאין מקודשות הא נכריות מקודשות ואמאי את אמר ליה היינו דהזאי "רב הונא בר Mon. 674 מויא בחלמא דמותיב רב אויא תיובתא לאו מי מיו אוקימנא "דאמר הראויה "מכם לכיאה תתקדש לי: ההוא דאמר לה לדביתהו נכסיי ליך ולכניך אמר רב יוסף "קנתה מחצה ואמר רב יוסף מנא אמינא לה דתניא רבי אומר והיתה לאהרן ולבניו מחצה es erklärt, wenn er gesagt hat: diejenigen ווי בשלמא התם שלמא אביי בשלמא אביי אמר "ליה אביי בשלמא התם או אביי אמר אביי אמר "ליה אביי בשלמא התם או אביי אמר אביי אמר אביי אמר אביי בשלמא התם או אביי אמר אביי אמר אביי אמר אביי בשלמא התם או אביי אמר אביי אמר אביי אמר אביי בשלמא התם או אביי אמר א אביי אמר א אמר אביי אמר אביי אמר אמר אביי אמר א אווי א אמר א אווי א אמר א אווי א אמר א אמר א אווי א אווי א אווי א אווי א אמר א אווי א איי א אווי א או אהרן כר חלוקה הוא"להכי פרט ביה רחמנא למשקר פלגא אשה לאו בת ירושה היא דיה שתטול באחד מן הבנים "איני והא עוכדא הוה בנהרדעא "ואגביה שמואל פלגא בטבריא "ואגביה רבי יוחגן פלגא ותו dern gehören. Da entschied R. Joseph, וה בלילא דמי בלילא דמי בהוא דמי בר יוסף אמר ההוא דמי בלילא דשדו דבי "מלכא אאכולי ואאיסטרוגי אמר רבי ניתבו אבולי פלגא ואיסמרוגי פלגא הכי השתא התם מעיקרא "כי הוו כתבי אאבולי הוו כתבי "ואיסטרוגי הוו מסייעי בהדייהו וידע מלכא"דהוו seinen Söhnen. Abajje sprach zu ihm: Al- 20 קא מסייעי השתא מאי "דקמא דכתיבה אאבולי ואאיסטרוגי למימרא דהני פלגא והני פלגא מתיב

+ M 10 אבויה P 9 אבויה M 8 + M 7 בהאי כגון P 11 לביאה מכם M 12 קני פלגא אני מי דמי בש׳ אהרן M 14 אני דלא גלי ביה M 13 יש לו חלוקה מדגלי ביה קרא ש"ם לישקול פלגא האי לאו בת חלוקה היא 15 M ולא והא 16 M ואגבי 17 M קיסר אבולי ואסטרטיגי א'ר אבולי פלגא ואסטרטיגי 18 M אבולי הוו כתבי ואסמרטיגי סיוע בעלמא הוו מסייעי בהדייהו השתא P 20 ואאים P 19 דכתבי אבולי ואסטרטיגי פלגא מתיב דהוה קא מסייעא P 21 דקאמר. B דקא כתבי.

fordern, in Tiberjas, und R. Johanan liess die Hälfte einfordern. Ferner erzählte R. Jiçhaq b. Joseph, als er kam, dass, als man einst von der Regierung auf Bule und Stratege das Geld zur Herstellung einer Krone auferlegte, Rabbi entschied, dass Bule die Hälfte und Stratege die Hälfte zu geben haben. Es ist ja nicht gleich; da musste, wenn man Bule etwas auferlegte, Stratege ohnehin beitragen, und da es bei der Regierung bekannt war, dass diese beizutragen habe, so wurden Bule und Stratege im Schriftstück deshalb besonders genannt, damit diese die Hälfte und jene die Hälfte beitrage. R. Zera wandte ein: Wenn jemand sagte: ich nehme auf mich, ein Speiseopfer von

93. Die Antrauung erfolgt dadurch, dass man der Frau zu diesem Behuf einen Wertgegenstand gibt, 94. Da man 2 Schwestern nicht heiraten darf. 95. Durch denselben Korb sollten die Schwestern mitangetraut werden, u. wenn die Trauung hinsichtlich dieser ungiltig ist, so müsste sie auch hinsichtlich jener ungiltig sein; cf. N. 88 mut. mut. 96. Die er heiraten darf; somit waren die Schwestern von vornherein ausgeschlossen. 97. Lev. 24,9. 98. B. u. S. sind zweifellos Ortsnamen u. die übliche Erklärung Vornehme [Reiche] u. Fürsten (LEVY, NIIWB, i p. 11: Räte u. Strategen! ähnlich seine Abschreiber) ist offenbar falsch. Eine Ortschaft zin der Nähe von Tiberjas, dem Wohnort Rabbis, wahrscheinl. ein Vorort desselben, wird in jer. T. oft genannt (cf. Hirschensohn, שבע חכמות p. 66); u. ebenso ist aus einer andren Stelle im T. (cf. S. 945 Z. 2ff.) bekannt, dass gerade die Einwohner von Tiberjas mit einer solchen Sondersteuer belegt zu werden pflegten.

רבי זירא "הרי עלי מנחה מאה עשרון לחביא בשני כלים מביא ששים בכלי אחד וארבעים בכלי אחד ואם הביא המשים בכלי אחד וחמשים בכלי Col.b אחד יצא "אם הביא אין לכתחלה לא "ואי סלקא הוא אפילו Gefäss und fünfzig in einem anderen Ge-לכתחלת נמי חבי חשתא התם "אנן סחדי דהאי גברא "מעיקרא לקרבן גדול קא מבוין והאי דקאמר בשני כלים "דידע דלא אפשר לאתויי בכלי אחד "כמה דאפשר לאיתויי "מייתינן והלכתא בוותיה שהווא " י דשרר פיסקי chen Fällen sei Hälfte und Hälfte zu ver-דשיראי לביתיה אמר רבי אמי הראויין לבנים לבנים ראויין לבנות לבנות ולא אמרן "דלית ליה כלתא אבל אית ליה כלתא לכלתיה שדר "ואי בנתיה לא נסיבן לא שבק בנתיה ומשדר לכלתיה: ההוא ים ברא וברתא מי Opfer darbringen wollte, und nur deshalb קרו אינשי לברא בניי ולסלוקי לברתא מעישור קאתי או "דלמא לא" קרו אינשי לברא בניי ולמושכה לברתא במתנה קאתי "תא שמץ ובני דן השים אמר ליה 6-.46.23 רבא דלמא כדתנא דבי חזקיה"שהיו"מרובין כחושים אשת בנה אלא אמר רבא" ובני פלוא אליאב רב 20 ist nach R. Joseph zu entscheiden hinsicht-יוסף אמר"ובני איתן עזריה: Chr. 2.8 ההוא דאמר להו

m P~25~ האומר m -M~24~ אם m -M~23~ האומר m +B~22~+ M 28 למעיק P 27 אנן...גברא M 26 בי -M 31 בכלי אחר + M 30 הילכך + + M 29 משום אלא דאנסיבי M אלא אמרן אלא דאנסיבי + גברא + B אלא אמרן אלא א בנתיה אבל לא אנסיב' בנתיה לא שביק איניש בנתיה 34 M - ולסלוקי...קאתי ! 35 M - דלמא ! א 86 M קרו... קאתי + B 37 אמר אביי + B 37 אמר דבי חזקיה מלמד + M $_{40}$ בניו + M $_{39}$ מהכא.

hundert Zehntel in zwei Gefässen zu spenden, so muss er sechzig in einem Gefäss und vierzig in einem anderen Gefäss darbringen; wenn er aber fünfzig in einem fäss dargebracht hat, so hat er sich seiner Pflicht entledigt. Also nur, wenn er dargebracht hat, nicht aber von vornherein; und wenn man nun sagen wollte, in solstehen, so sollte es doch auch von vornherein erlaubt sein!? Es ist nicht gleich; in diesem Fall sind wir Zeugen, dass dieser von vornherein ein möglichst grosses sagte er: in zwei Gefässen, weil er wusste, dass es in einem Gefäss nicht darzubringen ist; daher muss er es in der möglichsten Grösse darbringen. Die Halakha lich eines Felds100, hinsichtlich der Angelegenheit und hinsichtlich der Hälfte der Hälfte.

Einst sandte jemand Stücke Seidenstoff nach Haus. Da entschied R. Ami: Was für die Söhne geeignet ist, gehöre den Söhnen, und was für die Töchter geeignet ist, gehöre den Töchtern. Dies gilt jedoch nur von dem Fall, wenn er keine Schwiegertochter hat, wenn er aber eine

Schwiegertochter hat, so hat er [das Geschenk] seiner Schwiegertochter gesandt. Wenn aber seine Töchter nicht verheiratet 103 sind, so lässt niemand seine Töchter und beschenkt seine Schwiegertochter.

Einst sprach jemand: mein Vermögen soll meinen Kindern gehören, und er hatte einen Sohn und eine Tochter. Nennt man einen Sohn "Kinder", und er wollte seiner Tochter das Zehntel¹⁰⁴entziehen, oder nennt man einen Sohn nicht "Kinder", und er wollte seine Tochter einbegreifen, dass sie es als Geschenk¹⁰⁵erhalte? — Komm und höre:106 Und die Söhne Dans: Hušim. Raba erwiderte: Vielleicht ist dies nach dem Autor aus der Schule Hizqijas zu erklären, dass sie nämlich so zahlreich waren wie die Sträucher [hušim]!? Vielmehr, erklärte Raba:107 Die Söhne Phalus: Eliab. R. Joseph erklärte: Die Söhne Ethans: Azarja".

Einst sprach jemand: mein Vermögen soll meinen Kindern gehören, und er hatte

^{99.} Ein Speiseopfer von 100 Zehntel; Die höchstzulässige Grösse beträgt 60 Zehntel. 102. Dass die Frau die Hälfte des Nachlasses erhält. S. 1238 N. 159. 101. Cf. ib. N. 160. 103. Die zu unterhalten er verpflichtet ist. 104. Das sie nach rabb. Bestimmung von der Erbschaft zu erhalten hat. 105. Da sie nicht erbberechtigt ist. 106. Gen. 46,23. 107. Num. 26,8. 109. In diesen Schriftversen wird die Pluralform gebraucht u. nur je ein Sohn 108. iChr. 2,8. genannt.

einen Sohn und einen Enkelsohn. Nennt man einen Enkelsohn Sohn oder nicht?? R. Habiba sagte, man pflege auch einen Enkelsohn Sohn zu nennen, und Mar b. R. Asi sagte, man pflege einen Enkelsohn nicht Sohn zu nennen. Uebereinstimmend mit Mar b. R. Aši wird gelehrt: Wenn jemand den Genuss von seinen Kindern abgelobt hat, so darf er von den Kindern der Kinder geniessen.

ENN JEMAND ERWACHSENE UND UN-ERWACHSENE KINDER HINTERLASSEN HAT, UND DIE ERWACHSENEN DIE GÜTER MELIORIRT HABEN O, SO HABEN SIE AUF GESAGT HABEN": SEHT, WAS UNSER VA-TER HINTERLASSEN HAT, WIR WOLLEN ES BEARBEITEN" UND [DEN ERTRAG] GENIES-SEN, SO HABEN SIE ES FÜR SICH"MELIO-DIE GÜTER" MELIORIRT HAT, DIESE AUF TEILUNG MELIORIRT; WENN SIE ABER GE-SAGT HAT: SEHT, WAS MEIN MANN MIR HINTERLASSEN HAT, ICH WILL ES BEAR-BEITEN UND [DEN ERTRAG] GENIESSEN SO HAT SIE ES FÜR SICH MELIORIRT.

נכסאי לבנאי הוח ליה ברא ובר ברא"קרו אינשי לבר ברא ברא או לא רב חביבא אמר קרו אינשי לבר ברא ברא מר בר רב אשי אמר לא קרו אינשי לבר ברא ברא תניא כוותיה דמר בר רב אשי המודר הנאה "מבנים מותר בבני בנים:

מפנים גדולים יקשנים"השביחו גדילים את הנכסים השביחי לאמצע"אם אמרי ראי מה "שהניח אבא הרי אנו עושין ואוכלים השביחי לעצמן וכן האשה שהשביחה"את הנכסים השביחה לאמצע "אם אמרה ראו מה"שהניח לי בעלי הרי אני עישה יאוכלת השביחה לעצמה:

גמרא, אמר רב חביבא בריה דרב יוסף בריה דרבא משמיה דרבא לא שנו אלא ששכהו נכסים מחמת נכסים אבל שבחו נכסים מחמת עצמן Teilung Meliorirt. Wenn sie aber 15 איני והאמר רבי הנינא אפילו לא "השביחו לעצמן איני והאמר רבי הנינא אפילו הניה להם אביהם אלא" אודייני השכר לאמצע והא Fol.144 "אודייני דמחמת עצמו "שאני "אודייני דלנמירותא "הוא דעבידא ואפילו קטנים נמי מצו מנטרי לח: אמרו ראי מה שהניח אבא הרי אנו עושין ואוכלין RIRT. EBENSO HAT EINE FRAU, WENN SIE 20 השביחו לעצמן: רב ספרא שבק אבוה זוזי שקלינהו י + M מן הבנים M 42 — M 46 בנים לנו אבינו M 45 מן הנכ׳ M 44 M 49 $^{\prime}$ - M 48 - - M 47 - - M 47 אידיני אוא אודיני מחמת עצמן M 50 אידיני אידיני אידיני עבידא ואפי׳ קמן מצי נמר בה. M 52

GEMARA. R. Habiba, Sohn R. Josephs, Sohns Rabas, sagte im Namen Rabas: Dies"gilt nur von dem Fall, wenn die Melioration der Güter durch die Güter"rerfolgt ist, wenn aber die Melioration durch sie selber "erfolgt ist, so haben sie sie für sich selbst meliorirt. — Dem ist ja aber nicht so, R. Hanina sagte ja, selbst wenn der Vater ihnen nur einen Deckelbrunnen 119 hinterlassen hat, sei der Gewinn zu teilen, und bei einem Deckelbrunnen erfolgt ja [der Gewinn] durch sie selber - Anders verhält es sich bei einem Deckelbrunnen, bei diesem erfolgt dies nur durch die Bewachung¹²¹, und bewachen können ihn auch Kinder¹²⁷.

WENN SIE ABER GESAGT HABEN: SEHT, WAS UNSER VATER HINTERLASSEN HAT, WIR WOLLEN ES BEARBEITEN UND [DEN ERTRAG] GENIESSEN, SO HABEN SIE ES FÜR SICH MELIORIRT. Der Vater R. Saphras hinterliess Geld, und dieser nahm es und trieb

^{110.} Er gebrauchte den Plural, weil, wie oben entschieden wurde, diese Form auch von einem ein-111. Vor der Teilung. zelnen Sohn gebraucht wird. 112. Vor Gericht od. vor Zeugen. 113. Sie wünschen die Verteilung der Erbschaft, um die Meliorirung ihrem eignen Anteil angedeihen zu lassen. 114. Es ist Schuld des Gerichts, dass die Güter nicht vorher geteilt worden sind. ihr verstorbener Mann hinterlassen hat. 116. Dass die Melioration auf Teilung erfolgt ist. die Kosten der Melioration aus der Erbschaftsmasse bestritten wurden. 118. Wenn sie die Kosten aus ihren eignen Mitteln bestritten haben. 119. In welchem Wasser zum Verkauf verwahrt wird; nach andren Erklärungen Trog, bezw. Wächterturm. 120. Sie brauchen hierzu nichts von der Erbschaftsmasse zu entnehmen. 121. Sie haben überhaupt keine Auslagen, sondern nur zu bewachen, dass kein Schmutz hineinkomme u. dass kein Wasser gestohlen werde. 122. Dies konnte auch durch die unerwachsenen Erben erfolgen.

עבד בחו עיסקא "אתו אחי תבעות בדינא קמית דרכא אמר"להו רב ספרא גברא רבא הוא לא שביק גירסיה ומרח לאחריני: האשה שהשביחה את תנכסים השביחה לאמצע: אשה™בנכסי יתמי מאי ז בידתה אמר רבי ירמיה באשה יורשת פשימא Studium zu vernachlässigen und sich für מהו דתימא כיון דלאו דרכה למטרה אף על גב דלא פריש"כמו דפריש דמי קמשמע לן: ואם אמרה ראו מה שהניח לי בעלי הריני עושה ואוכלת השביחה לעצמה: פשיטא מהו דתימא"כיון דשביהא יתמי אחולי mit den Gütern der Waisen zu schaffen? אחלה קא משמע לן: אמר רבי חנינא המשיא 611.148 אשה לבנו גדול בבית קנאו "דוקא גדול ודוקא בתולה ודוקא"אשתו ראשונה ודוקא שהשיאו ראשון: פשימא ייחד לו אביו בית ועלייה בית קנה עלייה sie es™nicht gesagt hat, ebenso als würde לא קנה בית ואכסדרה מהו°שני בתים וה לפנים מוה מהו תיקו מיתיבי ייחד לו"אביו בית וכלי בית כלי בית קנה בית לא קנה אמר רבי ירמיה כגון שהיה אוצרו של אביו "מונה שם נהרדעי אמרי אפילו שובכא דיוני הב יהודה ורב פפי אמרי אפילו פציצא מר זוטרא אנסביה לבריה ותלא ליה "סנדלא רב אשי נסביה לבריה ותלא ליה "אשישא

M 55 | רבא ר״ס M 54 | אחו' לדינא M 53 בנ"י || 56 M כמאן || 57 M בההוא דנפק לה קלא — \parallel ראמרי \parallel B 58 \parallel ו \parallel 59 \parallel השיאו ראשונה: פשי \parallel ראמרי - M 62 | או לפנים מזו | P 61 | שני...מהו | P 60 | P 60 אמר M 63 צבור בתוכו נהר' " M 64 רב פפ׳ אמר M אציצא י 66 M סנדלא...ליה M 65 damit Handel. Da kamen seine Brüder¹⁴ und luden ihn zu Gericht vor Raba. Da sprach er zu ihnen: R. Saphra ist ein bedeutender Mann; er braucht nicht sein andere zu bemühen.

EBENSO HAT EINE FRAU, WENN SIE DIE GÜTER MELIORIRT HAT, DIESE AUF TEILUNG MELIORIRT. Was hat die Frau R. Jirmeja erwiderte: Wenn die Frau Erbin 125 ist. — Dies ist ja selbstverständlich!? - Man könnte glauben, da es nicht ihre Art ist, sich zu bemühen, so ist, auch wenn sie es gesagt haben, so lehrt er uns.

WENN SIE ABER GESAGT HAT: SEHT, WAS MEIN MANN MIR HINTERLASSEN HAT, ICH WILL ES BEARBEITEN UND DEN ER-בהרסנא: 20 TRAG GENIESSEN, SO HAT SIE ES FÜR SICH MELIORIRT. Selbstverständlich!? Man könnte glauben, da es für sie zum Lob gereicht, wenn man von ihr sagt, sie bemühe sich für die Waisen, so habe sie darauf verzichtet, so lehrt er uns.

R. Hanina sagte: Wenn jemand seinen erwachsenen Sohn in einem Haus

verheiratet, so hat dieser es erworben. Dies gilt jedoch nur bei einem Erwachsenen, und nur bei einer Jungfrau, und nur bei seiner ersten Frau, und nur wenn er ihn als ersten verheiratet¹²⁷.

Selbstverständlich ist es, dass wenn der Vater ihm 128 ein Haus mit einem Söller angewiesen hat, dieser das Haus erworben und den Söller nicht erworben habe; wie ist es aber, wenn ein Haus mit einer Vorhalle 129? Wie ist es, wenn zwei Häuser, eines hinter dem anderen? - Die Fragen bleiben dahingestellt. Man wandte ein: Wenn sein Vater ihm ein Haus mit Hausgeräten angewiesen hat, so hat er die Hausgeräte erworben und das Haus nicht erworben!? R. Jirmeja erwiderte: Wenn da der Vorratsraum seines Vaters sich befindet. Die Nehardeenser sagten, selbst wenn nur ein Taubenschlag³⁷. R. Jehuda und R. Papi sagten, selbst wenn nur ein Fischnapf.

Mar-Zutra verheiratete seinen Sohn und brachte da¹³²eine Sandale hinein. R. Aši verheiratete seinen Sohn und brachte da einen Oelbecher hinein. Mar-Zutra sagte: Folgende

124. Die nur ihre Morgengabe zu beanspru-123. Die einen Anteil vom Gewinn verlangten. 125. Wenn der Mann sie zur Miterbin eingesetzt hat. 126. Dass sie eine Teichen hat. lung wünscht u. die Güter nur zu ihrem eignen Nutzen melioriren will. 127. Da dann seine Freude am grössten ist u. er ihm das Haus aus ganzem Herzen schenkt. 128. Seinem Sohn, anlässlich seiner Verheiratung. 129. Durch die man in das Haus gelangt. 130. Da er es noch be-131. Des Vaters sich im Haus befindet, hat der Sohn nutzt, so hat er es ihm nicht geschenkt. das Haus nicht erworben. 132. In das Haus, das er seinem Sohn angewiesen hatte, damit es von ihm noch benutzt werde u. dieser es nicht erwerbe.

drei Dinge haben die Rabbanan als Halakha festgesetzt, jedoch ohne Begründung. Das eine ist das, was wir gesagt haben. Das andere ist das, was R. Jehuda im Namen Semuéls gesagt hat, dass wenn 5 jemand sein ganzes Vermögen seiner Frauverschrieben hat, er sie nur zur Vormünderin eingesetzt habe. Und das dritte ist das, was Rabh gesagt hat, dass [wenn jemand gesagt hat: ich habe bei dir eine שנימר מממת לאחין אם מחמת לאחין אם מחמת עצמו שו mand gesagt hat: Mine, gib sie jenem, jener sie, wenn sie alle drei beisammen sind, erworben habe". ENN EINER VON DEN AN DER ERBschaft beteiligten Brüdern zu FINEM AMT HERANGEZOGEN WORDEN IST, הו אם אין אתה אין אתה אצלנו יש לך מזונות אם אין אתה הוא ואין SO IST ER AUF TEILUNG HERANGEZOGEN WORDEN. WENN EINER ERKRANKT WAR UND SICH KURIREN LIESS, SO LIESS ER SICH AUF EIGNE KOSTEN KURIREN".

GEMARA. Es wird gelehrt: Unter Amt ist ein königliches Amt zu verstehen.

Die Rabbanan lehrten: Wenn einer der Brüder zum Zolleinnehmer oder Auf-

seher eingesetzt worden ist, so gehört [der Gewinn], wenn dies wegen der Brüder erfolgt ist, den Brüdern, und wenn wegen seiner Person, ihm selbst. - Wenn wegen der Brüder, den Brüdern; dies ist ja selbstverständlich!? — In dem Fall, wenn er tüchtiger ist; man könnte glauben, seine Tüchtigkeit habe dies veranlasst, so lehrt er uns.

Die Rabbanan lehrten: Wenn einer der Brüder zweihundert Zuz entnommen hat142, um das Gesetz zu studiren oder ein Handwerk zu lernen, so können die Brüder zu ihm sagen: wenn du bei uns bist, hast du Unterhalt, wenn du aber nicht bei uns bist, hast du keinen Unterhalt. - Sollten sie ihm ihn doch geben, wo er sich auch befindet!? Dies ist eine Stütze für R. Hona, denn R. Hona sagte, der Segen des Hauses richte sich nach der Grösse desselben¹⁴. — Sollten sie ihm doch nach Verhältnis des häuslichen Segens geben 15!? — Dem ist auch so.

Wenn einer erkrankt war und sich kuriren ließ, so ließ er sich auf eig-NE KOSTEN KURIREN. Rabin liess im Namen R. Eleâs mitteilen: Dies gilt nur von dem

133. Dass der Sohn das Haus erwerbe, auch wenn der Vater es ihm nicht ausdrücklich geschenkt 135. Durch diese Bestimmung, auch ohne Schein u. Uebergabe. 134. Cf. S. 1284 Z. 1 ff. 136. Dass dem Besitzer des hinterlassenen Hauses zugefallen ist. 137. Vor der Teilung, so dass dieses Amt zur Erbschaftsmasse gehört. 138. Der dadurch erzielte Gewinn gehört allen Erben. 139. Wenn er die Kurkosten der Erbschaftsmasse entnommen hat, so hat er sie allein zu tragen. La. dieses W.s variirt sehr (קולמיטוס, סולמיטוס, auf jeden Fall ist hier nicht an πολεμίστής (Krieger, Streiter) zu denken; richt. in einer bei RABBINOVICZ zitirten Handschrift עומליפוס u. noch richtiger in der Tosephta ed. Zuckermandel (Bb. x,5) אפומלימים (ἐπιμελητής Fürsorger, Besorger, Aufseher, Verwalter). 141. Wenn es üblich ist, dass aus jeder Familie jemand auf eine bestimmte Zeit als solcher eingesetzt wird. 142. Aus der Erbschaftsmasse. 143. Wenn er verlangt, dass man ihm den Unterhalt nach auswärts 144. Wenn mehr Personen an der Haushaltung beteiligt sind, so ist der Unterhalt verhältnismässig billiger. 145. Den Betrag, um welchen die Haushaltung sich verteuert, abziehen.

פונה דמשחא אמר מר זומרא הני תלת מילי שוינהו רבנן כהלכתא בלא טעמא הדא הא אידך דאמיר והודה אמר שמואל הבותב כל נכסיו לאשתו לא נשאה אלא אפוטרופא אידך ראמר רב מנה לי 60.1341 פידך תנהו לפלוני במעמד שלשתן קנה: 86.148-הין השותפון שנפל אחר מהן לאימנית נפל (Col.h

לאמצע חלה ינתרפא נתרפא משל עצמיו: נמרא. 'תנא האי אומנות לאומנות המלך: תנו רכנן אחד מן האחין שמינוהו נכאי או לעצמו "אם מחמת אחין לאחין פשיטא לא צריכא דחריה מפי מחו דתימא הורפיה גרים ליה קא משמץ לן: תנו רבנן אחד מן האחין שנטל מאתים זוז "ללמוד תורה"או ללמוד אומנות יכולין האהין לומר אצלנו אין לך מזונות וליתכו ליה כל היכא דאיתיה מסייע ליה לרב הונא דאמר רב הונא ברכת הבית ברובה וליתבו ליה לפי ברכת הבית הכי נמי: חלה ונתרפא נתרפא משל עצמו: שלה רבין משמיה

רב אמר רב + M 69 דאמר; + M 68 האח' או השות' מאי אומ׳ תנא אומ׳ המרך M 71 см — M 72 + M 74 מן האמצין M 73 והלך | M 75 וללמוד.

Tar . Bay '66

דרבי "אלעא לא שנו אלא שחלה בפשיעה אבל באונס נתרפא מן האמצע היכי דמי בפשיעה בדרבי חנינא האמר רבי חנינא הכל בידי שמים Kel.30a ארין מצנים פהים שנאמר 'צנים פחים בדרך עקש ^{Az. 35} 5 שומר נפשו ירחק מחם:

ארין שעשו מקצתן שושבינות בחיי האב חזרה (10,2) שושבינות הזרה לאמצע שהשושבינות נגבית בבית דין אבל השולח לחבירו כדי יין יכדי שמן אין נגבין בבית דין מפני שהן גמילות חסדים:

ורמינהי שלה לו אביו שושבינות בשהיא חוזרת חוזרת לו נשתלחה לאביו שושבינות כשהיא חוזרת חוזרת מן האמצע אמר רבי אסי אמר רבי יוחנן כי תנן נמי מתניתין נשתלחה לאביו תנן והא "אחין שעשו מקצתן "שושבינות קתני "תני לגבות נגבית"מאמצי רבי אסי אמר לא קשיא כאן בסתם כאן במפרש כדתניא שלח לו אביו שושבינות כשהיא חוזרת חוזרת לו שלה אכיו שושבינות כתם כשהיא הוזרת חוזרת לאמצע ושמואל אמר הכא

M 79 || אילא || 17 M אביהן || 18 M אביהן || 79 V 76 M 82 + מפני - M 81 - M 80 שוש +אימא עשו למקצ׳ | 83 M מן האמצע רב.

Fall, wenn er durch eigne Schuld erkrankt war, wenn aber unverschuldet, so lasse er sich auf gemeinsame Kosten kuriren. Auf welche Weise durch eigne Schuld? - Nach einer Lehre R. Haninas; denn R. Hanina sagte: Alles liegt in des Himmels Hand, mit Ausnahme von Kälte und Hitze, denn es heisst: 146 Kälte und Hitze 147 auf dem Weg des Falschen; wer seine Seele 10 bewahrt, bleibt ihnen fern.

ENN EINIGE DER BRÜDER BEI LEB-ZEITEN DES VATERS ALS HOCHZEITS-KAMERADEN 148 EIN GESCHENK GEMACHT 140 haben und später ein Gegengeschenk 15 GEMACHT WIRD, SO KOMMT DIESES IN DIE Masse, Denn das Hochzeitsgeschenk KANN DURCH DAS GERICHT EINGEFOR-DERT 150 WERDEN. WENN ABER JEMAND SEI-NEM NÄCHSTEN KRÜGE WEIN UND OEL GESCHICKT 151 HAT, SO KANN ES DURCH DAS GERICHT NICHT EINGEFORDERT WERDEN, WEIL DIES NUR EINE LIEBESLEISTUNG IST.

GEMARA. Ich will auf einen Widerspruch hinweisen: Wenn der Vater ihn 152 mit einem Hochzeitsgeschenk gesandt hat, so gehört das Gegengeschenk ihm; ist dem Vater ein Hochzeitsgeschenk geschickt worden, so wird das Gegengeschenk von der Masse zurückgeschickt!? R. Asi erwiderte im Namen R. Johanans: Unsre Mišnah spricht von dem Fall, wenn es an den Vater geschickt worden ist. — Es heisst ja aber: wenn einige der Brüder als Hochzeitskameraden ein Geschenk gemacht haben!? - Lies: einigen¹⁵⁴. – Es heisst ja aber: und später ein Gegengeschenk gemacht wird!? – Er meint es wie folgt: wenn es zurückgezahlt wird, so wird es aus der Masse zurückgezahlt. R. Asi erwiderte: Dies ist kein Widerspruch, das eine, wenn er 155 nichts gesagt hat, und das andere, wenn er es 150 gesagt hat. Es wird nämlich gelehrt: Wenn der Vater ihn mit einem Hochzeitsgeschenk gesandt hat, so gehört das Gegengeschenk ihm; wenn aber der Vater ein Hochzeitsgeschenk gemacht 157 hat, so gehört das Gegengeschenk zur Masse. Semuél erklärte: Hier wird von einem Schwager gesprochen, der vom

^{147.} Cf. Bd. vij S. 803 Z. 5 ff. 148. Diese waren nicht nur Gäste des Bräutigams od. der Braut, sondern hatten auch seine, bezw. ihre Interessen wahrzunehmen u. die Hochzeitsangelegenheiten zu ordnen; der Hochzeitskamerad brachte auch ein Geschenk mit u. hatte auf ein Ge-149. Wenn der Vater eines od. einen gengeschenk anlässlich seiner Verheiratung Anspruch. Teil seiner Kinder als Vertreter gesandt hat. 150. Es gilt als Darlehn, das allen Erben gehört. 151. Ohne seiner Hochzeit als Hochzeitskamerad beizuwohnen. 152. Einen seiner Söhne, der im Auftrag seines Vaters das Amt eines Hochzeitskameraden übernimmt. 153. Das nach dem Tod 154. Wenn ihnen ein Geschenk gemacht worden ist. 155. Der Vater, als er seinen Sohn in seiner Vertretung sandte. 156. Dass dieser Sohn auch das Gegengeschenk 157. Das durch einen der Söhne hingebracht worden ist, er aber diesen nicht beerhalten soll. zeichnet hat. 158. In unsrer Mıšnah, welche lehrt, dass das Gegengeschenk den Brüdern gehöre. 159. Der die Frau des kinderlos verstorbenen Bruders, dem das Gegengeschenk zukam, heiratete (cf. Dt. 25,5 ff), der seinen Bruder auch beerbt.

Inaussichtgestellten nicht ebenso erhält wie vom Vorhandenen. Demnach muss es jener bezahlen, er kann ja sagen: gebt mir meinen Hochzeitskameraden, ich will mich der Freude mit ihm hingeben ?? Es wird ja auch gelehrt: Wo es üblich ist, das Trauungsgeld zurückzugeben", gebe man es zurück, und wo es üblich ist, es nicht zurückzugeben, gebe man es nicht zurück. Hierzu sagte R. Joseph b. Abba im Na- ימי "משתאו ולא הספיק לפורעו עד "Na- יעמו שבעת ימי "משתאו ולא men Mar-Uqabas im Namen Semuéls: Dies gilt nur von dem Fall, wenn sie gestorben ist, wenn aber er gestorben ist, so braucht sie es nicht zurückgeben, weil sie will mit ihm die Freude begehen". Ebenso kann er ja auch hierbei sagen: gebt mir meinen Hochzeitskameraden, ich will die Freude mit ihm geniessen!? R. Joseph sprochen, wenn er mit ihm die sieben Gastmahlstage verbracht hat, und bevor er ihm bezahlen konnte", gestorben ist.

Es wäre anzunehmen, dass Tannaím darüber streiten, ob [die Frau] sagen kann: gebt mir meinen Mann, ich will mit ihm

ביבם עסקינן "שאינו נוטל בראוי כבמוחזק מכלל דאידך "משלם לימא תנו לי שושביני ואשמח עמו מירין מהזיר קדושין מהזירין מהזירין מהזירין מקום שנהגו שלא להחזיר אין מחזירין ואמר רב יוסף בר אבא אמר מר עוקבא אמר שמואל לא שנו אלא שמתה היא אכל מת הוא אין מהזירין מאי מעמא יכולה היא שתאמר תנו לי בעלי Fol. 45 ואשמה עמו הכא נמי"לימא תנו לי שושביני ואשמה עמו אמר רב יוסף הכא במאי עסקינן כגון ששמה שמת: לימא תנו לי בעלי ואשמה עמו תנאי היא דתניא המארם את האשה בתולה גובה מאתים ואלמנה מנה מקום שנחגו להחזיר קדושין מחזירין מקום שנהגו שלא להחזיר"קדושין אין מחזירין דברי sagen kann: gebt mir meinen Mann, ich וה מקום אמרו באמת אומר באמת אומר באמת אמרו מקום אומר בי נתן רבי יהודה הנשיא אומר באמת אמרו שנהגו להחזיר מחזירין מקום שנהגו שלא להחזיר אין מחזירין רבי יהודה הנשיא היינו תנא קמא אלא לאו תנו לי בעלי ואשמח עמו איכא בינייהו וחסורי מחסרא וחכי קתני המארס את האשה erwiderte: Hier wird von dem Fall ge- 20 הדר ביה מנה"דהדר ביה איהו מאתים ואלמנה מנה"דהדר ביה איהו מתה מקום שנהגו להחזיר מחזירין מקום שנהגו" שאין יבם נוטל - 10 M בעי לשלומי אמאי יכול הוא M 64 לומר תנו 60 M אלמא יכולה B 67 נימא M 66

+ B 70 קדוי + B 70 קדוי + B 70 קדוי

die Freude begehen. Es wird nämlich gelehrt: Wenn jemand sich eine Frau angetraut hat, so kann sie 107, wenn sie Jungfrau ist, zweihundert Zuz, und wenn sie Witwe ist, eine Mine einfordern. Wo es üblich ist, das Trauungsgeld zurückzugeben, gebe sie es zurück, und wo es üblich ist, es nicht zurückzugeben, gebe sie es nicht zurück -Worte R. Nathans. R. Jehuda der Fürst sagt, in Wirklichkeit sagten sie, wo es üblich ist, es zurückzugeben, gebe sie es zurück, und wo es üblich ist, es nicht zurückzugeben, gebe sie es nicht zurück. Da nun R. Jehuda der Fürst dasselbe sagt, was der erste Autor, so streiten sie wahrscheinlich darüber, ob sie sagen kann: gebt mir meinen Mann, ich will mit ihm die Freude begehen, und zwar ist diese Lehre lückenhaft und muss wie folgt lauten: wenn jemand sich eine Frau angetraut hat, so kann sie, wenn er zurückgetreten ist, wenn sie Jungfrau ist, zweihundert Zuz, und wenn sie Witwe ist, eine Mine einfordern; wenn sie aber gestorben ist, so muss [das Trauungsgeld], wenn es ein Ort ist, wo man es zurückzugeben pflegt, zurückgegeben werden, und wo man es nicht zurückzugeben pflegt, braucht es nicht zurückgegeben zu wer-

160. Der das Geschenk erhalten hat. 161. Er braucht ja nicht bei einem Fremden, der nicht bei ihm Hochzeitskamerad war, Hochzeitskamerad zu sein. 162. Die Antrauung erfolgt dadurch, dass er dem Weib ein Geldstück od. eine Wertsache gibt u. die Trauungsformel spricht. 163. Wenn einer vom Brautpaar während der Zeit zwischen der Trauung u. der Verheiratung gestorben ist. 164. Die Heirat eingehen; es ist nicht ihre Schuld, dass die Antrauung aufgelöst wurde. geschenk machen. 166. Ob sie, wenn der Mann vor der Hochzeit gestorben ist, das Trauungsgeld 167. Wenn der Mann vor der Hochzeit stirbt od. sich von ihr scheiden lässt. zurückgeben muss. 168. 1 M. = 200 Zuz.

משתה

אבל. + B 71

שלא להחזיר אין מחזירין "במה דברים אמורים שמתה היא אכל מת הוא אין מחזירין מאי טעמא "דתנא קמא סבר יכולה היא שתאמר תנו לי בעלי ואשמה עמו ואתא רבי יהודה הנשיא למימר באמת להחזיר מחזירין מקום שנהגו שלא להחזיר אין מחזירין ולא מציא אמרה תנו לי בעלי ואשמה עמו לא דכולי עלמא יכולה "שתאמר תנו לי בעלי ואשמה עמו "והכא בקדושין לטיבועין ניתנו קא ורבי יהודה הנשיא סבר קדושין למיכועין ניתנו והא מקום שנהגו להחזיר מחזירין קתני הכי קאמר וסבלונות ודאי מקום שנהגו להחזיר מחזירין: והני תנאי כהני תנאי דתניא קדשה בככר בתולה נוכה אומר בתולה גובה מאתים ואלמנה מנה ומהזרת לו את השאר רבי יוסי אומר קדשה בעשרים נותן לה שלשים חצאין קדשה בשלשים נותן לה עשרים הצאין במאי עסקינן אילימא שמתה "מי אית לה ונימא תנו לי בעלי ואשמח עמו ואלא באשת ישראל שזינתה ובמאי אי ברצון מי אית לה כתובה ואלא באונם מישרא שריא ליה ואלא באשת כהן + M 73 | דת״ק סבר B 72 | א 11 B 71 B 71 ודמית הוא כולי עלמא לא פליגי כי פריגי + B 74 שמתה היא $\parallel 75 + M$ קירושין $\parallel 76 + M$ הישיא יכולה היא שתאמר תנו. M 78 + איא + או 77

den. Dies gilt nur von dem Fall, wenn sie gestorben ist, wenn aber er gestorben ist, so braucht sie es nicht zurückgeben, denn dieser Autor ist der Ansicht, sie kön-היא מקום שנהגו ane sagen: gebt mir meinen Mann, ich will mit ihm die Freude begehen. Hierzu sagte R. Jehuda, in Wirklichkeit sagten sie, es sei einerlei, ob er oder sie gestorben ist: in Ortschaften, wo es üblich ist, es zurück-ניתנו ניתנו לאו למיבועין ניתנו o zugeben, gebe man es zurück, und wo es üblich ist, es nicht zurückzugeben, gebe man es nicht zurück; sie kann aber nicht sagen: gebt mir meinen Mann, ich will mit ihm die Freude begehen. - Nein, alle sind שור רבי יהודה der Ansicht, sie könne sagen: gebt mir נואלמנה מנה דברי רבי מאיר רבי יהודה meinen Mann, ich will mit ihm die Freude begehen, nur streiten sie hierbei, ob das Trauungsgeld für immer gegeben" wird; R. Nathan ist der Ansicht, das Trau-ים מחורת לו את השאר ungsgeld werde nicht für immer gegeben, כתובה ואלא שמת הוא מחורת לו את השאר während R. Jehuda der Fürst der Ansicht ist, das Trauungsgeld werde für immer gegeben. Er'ilehrt ja aber, dass es in Orten, wo es zurückzugeben üblich ist, zurückgegeben werde!? Er meint es wie folgt: die Geschenke¹⁷³aber müssen, wo es üblich ist, sie zurückzugeben, entschieden zurückgegeben werden.

Jene Autoren führen denselben Streit wie die Autoren der folgenden Lehre: Hat er sie mit einem Talent¹⁷⁴angetraut, so kann sie Jungfrau ist, zweihundert Zuz, und wenn sie Witwe ist, eine Mine einfordern Worte R. Meirs; R. Jehuda sagt, eine Jungfrau fordere zweihundert Zuz und eine Witwe eine Mine ein, und den Ueberschuss gebe sie zurück; R. Jose sagt, hat er sie mit zwanzig angetraut, so gebe er ihr dreissig halbe 170 zu, und hat er sie mit dreissig angetraut, so gebe er ihr zwanzig halbe zu. Von welchem Fall wird hier nun gesprochen: wollte man sagen, wenn sie gestorben ist, so erhält sie ja keine Morgengabe; wollte man sagen, wenn er gestorben ist, wieso braucht sie dann den Ueberschuss zurückgeben, sie kann ja sagen: gebt mir meinen Mann, ich will mit ihm die Freude begehen. Wollte man sagen, hier werde von der Frau eines Jisraéliten gesprochen, die die Ehe gebrochen hat, so erhält sie ja, wenn es willig erfolgt ist, keine Morgengabe, und wenn durch Zwang, so ist sie ihm ja

169. Wenn er gestorben ist; hier wird also von dem Fall gesprochen, wenn sie gestorben ist. 170. Auch für den Fall, wenn sie stirbt u. die Antrauung dadurch aufgelöst wird. 172. Auch RJ. 173. Die er seiner Angetrauten stirbt, muss es zurückgegeben werden. 174. Der nach t.scher Rechnung 60 Minen enthält. 175. Wenn der Mann 176. Während das Geld, womit sie angetraut wurde, in ihrem nach der Trauung gestorben ist. Besitz verbleibt; das Trauungsgeld gehört ihr, auch wenn die Antrauung aufgelöst wurde. Trauungsgeld abzüglich dieses Betrags. 178. Denar à 4 Zuz. 179. 20 + 30 = 50 D. = 200 Zuz. erlaubt'. Vielmehr wird hier von der Frau eines Priesters gesprochen, der Gewalt angetan worden ist', und zwar streiten sie darüber, ob das Verlobungsgeld für immer gegeben werde. R. Meir ist der Ansicht, » das Verlobungsgeld werde für immer gegeben, R. Jehuda ist der Ansicht, es werde nicht für immer gegeben, und R. Jose ist es zweifelhaft, ob es für immer gegeer sie mit zwanzig angetraut hat, ihr dreissig halbe zugeben, und wenn er sie mit dreissig angetraut hat, ihr zwanzig halbe zugeben".

men R. Nahmans: Ueberall, wo es üblich ist, es zurückzugeben, gebe man es zurück. Man erklärte, es sei Nehardeâ. ---Wie verhält es sich im übrigen Babylodie Geschenke sind zurückzugeben, das Trauungsgeld ist nicht zurückzugeben. R. Papa sagte: Die Halakha ist, einerlei ob er gestorben ist oder sie gestorben ist oder er zurückgetreten ist, die Geschenke sind zurückzugeben, das Trauungsgeld ist nicht

מאיר סבר קדושין למיבועין ניתנו ורבי יהודה סבר "לאו לטיבועין ניתנו ורבי יוסי מספקא ליה אי למיכועין ניתנו אי לא "וחלכך קדשה בעשרים נותן לה שלשים חצאין קדשה בשלשים נותן לה עשרים חצאין: אמר רב יוסף בר מניומי אמר רב נחמן בכל מקום שנהגו להחזיר מחזירין ותרגומא נהרדעא שאר בבל מאי רבה ורב יוסף דאמרי תרוייהו מוהרי הדרי קדושי לא הדרי אמר רב פפא הלכתא בין ben werde oder nicht, daher muss er, wenn שמת הוא בין שמתה היא "הדר ביה הוא מוהרי שמת הוא בין שמתה היא "הדר ביה הוא מוהרי הדרי קדושי לא הדרי הדרא בה איהי אפילו קדושי נמי חדרי אמימר אמר קדושי לא חדרי גזירה שמא יאמרו קדושין תופסין באחותה רב אשי אמר גימה מוכיח עליה והא דרב אשי בדותא היא דאיכא R. Joseph b. Minjomi sagte im Na- 15 דשמע בהא ולא שמע בהא: "שהשושבינית נגבית בכית דין: תנו רבנן חמשה דברים נאמרו בשושבינות נגבית בבית דין וחוזרת בעונתה ואין כה משום Col.b רבית ואין השביעית משמטתה ואין הבכור נומל "בה פי שנים נגבית כבית דין "מאי טעמא כמלוה nien? Rabba und R. Joseph sagten beide, 20 דמיא ואין בה משום רבית דלאו אדעתא דהכי יהב ליה ואין השביעית משממתה דלא קרינא ביה סנים לא ינש ואין הבכור נומל שנים דהוה ליה ראוי סנים דהוה ליה ראוי יבר בתנו הלכך M 81 קירושין + M 80 א - - P 79

שנאנסה "ובקדושין למיבועין ניתנו קמיפלגי רבי

ובין M + q קרושין V + d לכתובה] רמי ו M + M + M ובין M + M + M ובין m M~86 ביש בה P 85 מפני m + M~84 פ״ש בה וחוזרת בעונתה מים מפני שהוא כמלוה ואין 87 M + בה.

zurückzugeben; ist sie zurückgetreten, so ist auch das Trauungsgeld zurückzugeben. Amemar sagte, auch das Trauungsgeld sei nicht zurückzugeben, denn es ist zu berücksichtigen, man könnte sagen, dass ihre Schwester ihm angetraut werden bidürfe. R. Aši sagte, der Scheidebrief beweise dies'84. Aber das, was R. Aši sagte, ist nichts, denn mancher hört das eine 185 und nicht das andere.

DENN DAS HOCHZEITSGESCHENK KANN DURCH DAS GERICHT EINGEFORDERT WER-DEN. Die Rabbanan lehrten: Fünf Dinge sagten sie vom Hochzeitsgeschenk: es 186 kann durch das Gericht eingefordert werden; es wird erst bei eintretender Gelegenheit zurückgegeben; dabei gibt es keinen Wucher es wird im Siebentjahr nicht erlassen; und der Erstgeborene erhält davon keinen doppelten Anteil. Es kann durch das Gericht eingefordert werden, weil es einem Darlehn gleicht. Dabei gibt es keinen Wucher, weil er es ihm nicht deshalb egegeben hat. Es wird im Siebentjahr nicht erlassen, weil es von diesem nicht heisst:101 es soll nicht mahnen. Der Erstgeborene erhält

180. Er kann sie als Frau behalten u. sie braucht ihre Morgengabe nicht einzubüssen. solche ist einem Priester als Frau verboten, jedoch büsst sie ihre Morgengabe nicht ein. zu ihrer Morgengabe fehlenden Betrag gebe er ihr die Hälfte, da jeder Betrag, hinsichtlich dessen ein Zweifel ohwaltet, zu teilen ist. 183. Es ist verboten, 2 Schwestern zu heiraten, u. wenn sie das Trauungsgeld zurückgibt, so könnte man glauben, die Trauung sei ungiltig u. er dürfe die Schwester heiraten. 184. Dass die Trauung giltig war. 185. Dass das Trauungsgeld zurückgezahlt 186. Das Gegengeschenk. 187. Bei der Hochzeit des anderen. worden ist. 188. Wenn das Gegengeschenk mehr wert ist. 189. In welchem jede Forderung erlassen wird; cf. Dt. 15,2ff. 190. Um ein wertvolleres Geschenk zu erhalten. 191. Dt. 15,2.

ואין הבכור נוטל בראוי כבמוחוק: אמר רב כהנא כללא דשושבינותא הוה במתא איבעיא ליה למיתא שמע קל מבלא איבעי ליה למיתא לא "שמע קל טבלא איבעי ליה לאודועיה "תרעומת אית ליה שלומי משלם ועד כמה אמר אביי נהגו בגי גנגא Vorhandenen. עד זוזא "אתא ככפיה אכליה ככרסיה עד ארבעה משלם פלגא מכאן ואילך"איניש איניש כחשיבותיה: תנו רבנן עשה עמו בפומבי ובקש לעשות "בצנעא יכול לומר לו בפומבי "אעשה עמך כדרך שעשית ימי עשה עמו בבתולה ובקש לעשות עמו באלמנה er kommen; konnte er nicht die Laute des יכול לומר לו בבתולה "אעשה עמך כדרך שעשית כמי כשה כמו בשניה ובקש לכשות"בראשונה יכול לומר לו "לכשתשא אשה אחרת "אעשה עמך עשה עמו באחת ובקש לעשות עמו בשתים יכול לומר לו באחת "אישה עמך בדרך שעשית עמי: תנו den Einwohnern von Genana"gilt folgen-רבנן עתיר נכסין עתיר פומבי זה "הוא בעל הגדות עתיר סלעים עתיר תקוע "זהו בעל "פלפול עתיר משה עתיר כמם"והו בעל"שמועות הכל צריכין למרי בשה

אייתא. B 90 אודעיה אבעי + M 89 אייתא. M 88

M 95 || לכשתנש' P 94 || אני עושה M 93 || +

א זה M 97 שמועות M 96

B 92 כל הד וחד כהשיב׳ M 91

davon keinen doppelten Anteil: Weil es Inaussichtgestelltes ist, und der Erstgeborene vom Inaussichtgestellten nicht ebenso [einen doppelten Anteil] erhält wie vom

R. Kahana sagte: Beim Hochzeitsgeschenk gilt folgende Regel: War er in der Stadt, so sollte er hinkommen Konnte er die Laute des Tamburins hören, so sollte Tamburins hören, so müsste jener es ilm mitteilen; er kann es ihm ur übelnehmen, bezahlen aber muss er doch. Bis zu welchem Betrag 18? Abajje erwiderte: Bei de Regel: bis zu einem Zuz führt man in den Bauch, was man in der Hand gebracht[∞]hat; bis vier Zuz, die Hälfte[™], von da ab, bei jedem nach seiner Würde 2012.

Die Rabbanan lehrten: Wenn er bei ihm bei einer öffentlichen [Hochzeit] war, und dieser von ihm verlangt, dass er zu

ihm zu einer heimlichen komme, so kann er ihm erwidern: ich komme zu dir nur zu einer öffentlichen, wie du zu mir gekommen 203 bist. Wenn er bei ihm [zur Hochzeit] mit einer Jungfrau war, und dieser von ihm verlangt, dass er zu ihm [zur Hochzeit] mit einer Witwe komme, so kann er ihm erwidern: zu einer mit einer Jungfraugekomme ich zu dir, wie du zu mir gekommen bist. Wenn er bei ihm zur zweiten [Hochzeit] war, und dieser von ihm verlangt, dass er zu ihm zur ersten komme, so kann er ihm erwidern: wenn du eine zweite Frau heiratest, so komme ich zu dir. Wenn er bei ihm [zur Hochzeit] mit einer Frau war und dieser von ihm verlangt, dass er zu ihm zu einer mit zweien komme, so kann er ihm erwidern: bei einer komme ich zu dir, wie du zu mir gekommen bist.

M אתי ואכליה

Die Rabbanan lehrten: Reich an Gütern und reich in der Oeffentlichkeit 205 ist der Agadakundige. Reich an Geld und reich an Liegenschaften ist der Scholastiker. Reich an Produkten und reich an Schätzen ist der Lehrenkundige. Alle aber benötigen des Kornbesitzers, das ist der Gemara[kundige].

192. Der Vater hat nur den Anspruch auf das Gegengeschenk hinterlassen. der Hochzeit des anderen das Gegengeschenk zu machen hat. 194. Zur Hochzeit u. das Geschenk machen; hat er es unterlassen, so kann es durch das Gericht eingefordert werden. sich ausserhalb der Stadt befindet. 196. Des Hochzeitszugs. 197. Wenn jener es ihm nicht 198. Wenn jener das Geschenk gerichtlich einklagt, so kann dieser das abziehen, was er beim Hochzeitsmahl verzehrt haben würde. 199. Wahrscheinl. Ortsname, nicht etwa mit Gärtner zu übersetzen. 200. Wenn er ein Geschenk im Wert eines Zuz brachte, so ist das, was 201. Wenn sein Geschenk 4 Zuz wert ist, so wird er er beim Gastmahl aufisst, ebensoviel wert. besser bewirtet u. isst für 2 Zuz auf. 202. Je vornehmer er ist u. sich zeigt, desto besser wird 203. Er braucht dann nicht zu kommen u. das Geschenk zu machen. einer solchen ist die Feier eine grössere; ebenso auch in den übrigen Fällen. 205. Dh. reich an Vieh, das frei umhergeht u. von jedem gesehen wird. 206. Eigentl. Messbares, Getreide udgl.

R. Zera sagte im Namen Rabhs: Es heisst: Ille Tage der Trmen sind schlicht, das ist derjenige, der sich mit dem Talmud befasst; aler em heiteres Gemut ist stets are aut errem Gastmahl, das ist derjenige, der sich mit der Misnah befasst. Raba legt dies umgekehrt aus. Das ist es, was R. Mešaršeja im Namen Rabas sagte: Es heisst: Wer Steine brucht, but sich wehr un רעים זה 'איסתנים ומוב לב משתה תמיד זה שדעתו מדי או שרעתו וויי איסתנים ומוב לב משתה תמיד זה שדעתו מדי Misnah befassen; 'wer Hol spallet, erwarmt such dadurch, das sind diejenigen, die sich mit dem Talmud befassen. R. Hanina erklärte: Alle Tage des Armen sind schlecht, das ist derjenige, der ein böses Weib hat; וו שבתות וימים שבתות הימים לווי כל ימי עני רעים והא איכא שבתות וימים aber ein heiteres Gemut ist stets wie auf einom Gastmahl, das ist derjenige, der ein gutes Weib hat. R. Jannaj erklärte: .1lle Tage des Armen sind schlecht, das ist der Empfindliche; aber ein heiteres Gemut ist 20 האם שם שלח שם מאה שלח שם בלונות לבית חמיי שלח שם מאה 20 האול ו stets wie aut einem Gastmahl, das ist der Unempfindliche. R. Johanan erklärte: Alle Tage des Armen sind schlecht, das ist der Mitleidige; aber ein heiteres Gemüt ist stets wie aut einem Gastmahl, das ist der Unbarmherzige. R. Jehošuâ b. Levi erklärte: Alle Tage des Armen sind schlecht, das ist

שיא גמרא: אמר רבי זירא אמר רב מאי דכתיב syn.1000 פל ימי עני רעים זה בעל תלמוד וטוב לב משתה תמיד זה בעל משנה רכא אמר איפכא והיינו דאמר פסיים בכתיב משרשיא משמיה דרבא מאי דכתיב מכיין אכנים יעצב כחם בוקנ עצים יסכן כם מסיק אכנים יעצב בהן "אלו בעלי משנה בוקע עצים יכבן בם "אלו בעלי תלמוד רבי הנינא אמר כל ימי עני רעים זה שיש לו אשה רעה ומוב לב משתה תמיד זה שיש לו אשה מובה רבי ינאי אמר כל ימי ניני יפה רבי יוחנן אמר כל ימי עני רעים זה רחמן וטוב לב משתה תמיד זה אכזרי ורבי יהושע בן לוי אמר כל ימי עני רעים זה שדעתו קצרה ומוב לב משתה תמיד זה שדעתו רחבה: ואמר רבי יהושע Fol.146 מוכים כדשמואל דאמר שמואל שנוי ופת תחלת (נפול מוכים בדשמואל דאמר שמואל שנוי ופת תחלת מולי כתיב בספר בן סירא כל ימי עני רעים בן Syn.1018 סירא אומר אף לילות בשפל גגים גגו מממר גגים לגנו 'ברום, הרים כרמו מעפר כרמו לכרמים:

מנה ואכל שם סעודת התן אפילו בדינר 'אינן נגבין לא אכל שם כעודת חתן 'הרי אלו נגבין שלח סבלונות מרובין שיחורו עמה לבית בעלה הרי אלו

זה בעל M 100 רהייבו - M 99 איסטנים B 1 + M 4 במרום M 3 במרום M 2 אחר אחר בדינר נגבין סבלי מרוי שתביא לבית.

der Ungeduldige; aber ein heiteres Gemüt ist stets wie auf einem Gastmahl, das ist der Geduldige.

Ferner sagte R. Jehošuâ b. Levi: Alle Tage des Armen sind schlecht; es gibt ja Sabbathe und Feiertage209? - Dies ist nach Semuél zu erklären, denn Semuél sagte, die Aenderung der Lebensweise ist der Krankheit Anfang. Im Buch Ben-Sira steht geschrieben: Alle Tage des Armen sind schlecht; Ben-Sira sagt, auch die Nächte. Niedriger als alle Dächer ist sein Dach, und der Regen andrer Dächer [ergiesst sich] auf sein Dach; auf den höchsten Bergen befindet sich sein Weinberg und die Erde seines Weinbergs [fällt] auf andrer Weinberge.

ENN JEMAND BRAUTGESCHENKE IN DAS HAUS SEINES SCHWIEGERVATERS GE-SCHICKT, SELBST WENN ES HUNDERT MINEN SIND, UND DA EIN BRÄUTIGAMSMAHL NUR IM WERT EINES DENARS GEGESSEN HAT, SO KÖNNEN SIE NICHT MEHR ZURÜCK-GEFORDERT WERDEN; HAT ER DA KEIN BRÄUTIGAMSMAHL GEGESSEN, SO KÖNNEN SIE ZURÜCKGEFORDERT²¹¹WERDEN. HAT ER GRÖSSERE GESCHENKE GESANDT, DIE IN DAS Haus ihres Ehemanns zurückkehren 212 sollen, so können sie zurückgefordert WERDEN; WENN ABER KLEINERE GESCHENKE ZUM GEBRAUCH IM HAUS IHRES VATERS,

208. Ecc. 10,9. 209. An welchen an die Armen gute Speisen verschenkt 210. Die ausnahmsweise genossenen guten Speisen bekommen ihm nicht. es durch Tod od. Rücktritt zu einer Heirat nicht kommt. 212. Als Eigentum der Frau; wenn er dies ausdrücklich angegeben hat.

נגבין סבלונות מועטין שתשתמש בהן בבית אביה אין נגבין:

אמר רבא דוקא דינר אבל פחות נכורא. מדינר לא פשימא דינר תנן מהו דתימא הוא הדין דמילתא קתני קא משמע לן אכל תנן שתה מאי הוא תנן שלוחו מאי שם תנן 'שגר לו מאי תא שמע דאמר רב יהודה אמר שמואל מעשה באדם אחד ששגר לבית חמיו מאה קרונות של כדי יין כלי מילת ורכב בשמחתו והלך ועמד על פתח בית חמיו והוציאו בום של המין ושתה ומת וזו הלכה העלה רבי אחא שר הבירה לפני הכמים "לאושא ואמרו "סבלונות העשוץ ליבלות אין נגבין ושאין מינה אפילו פהות מדינר אמר רב אשי מאן לימא לן דלא שחקי ליה"מרגליתא דשויא אלפא זוזי ואשקיה שמעת מינה אפילו שגרו לו "דלמא כל פתח בית חמיו כבית חמיו דמי: איכעיא להו "מהו "שישלש ברשותיה שבוה או דלמא כיון דאי אבדי או מגנבי בעי שלומי ליה ברשותא דידה שבוה תיקו: בעי רבא סבלונות העשוין ליבלות ולא בלו מהו תא + M 8 שיגרו M 7 שיגרו M 6 לו || 9 M באושא || 10 P אין || 11 M נמי אפיי - M 14 מרגניתא 13 א דילמא פתח M 12 M 17 מהו שוש- P 16 שושלם V 15 מהו V 15 - כיון...דידה שבוח.

SO KÖNNEN SIE NICHT ZURÜCKGEFORDERT WERDEN 213.

GEMARA. Raba sagte: Nur wenn es"4 einen Denar wert war, nicht aber wenn we-הות בדינר והאי דקתני דינר אורהא niger. - Selbstverständlich, es wird ja von einem Denar gelehrt!? Man könnte glauben, dasselbe gelte auch von dem Fall, wenn es weniger als einen Denar wert ist, nur lehre er es deshalb von einem Denar, weil יושל כדי שמן ושל כלי כסף ושל כלי זהב ושל של מושל כלי בסף ושל כלי זהב ושל של ושל כלי זהב ושל מושל בלי זהב ושל — Er lehrt dies vom Essen, wie ist es. wenn er da getrunken hat? Er lehrt dies von ihm selbst, wie ist es, wenn er einen Boten gesandt hat? Er lehrt: da, wie ist שמעת שכלו שתה"שמעת ses, wenn man ihm gebracht"hat? → Komm und höre: R. Jehuda erzählte im Namen Semuéls: Einst sandte jemand hundert Fuhren mit Krügen Wein und Oel, silbernen und goldenen Geräten und seidenen ימהו לביון דאי איתנהו לדידיה הדרי Gewändern in das Haus seines Schwiegervaters; er selber kam in seiner Freude herangeritten und blieb an der Tür seines Schwiegervaters stehen, und als man ihm ein Gefäss mit warmem Getränk brachte, das er trank, starb er. Diesen Fall brachte R. Aha der Tempelfürst vor die Weisen in Uša²¹⁷, und sie entschieden: Geschenke, die zum Verbrauch bestimmt218 sind, kön-

nen nicht zurückgefordert werden, und die nicht zum Verbrauch bestimmt sind, können zurückgefordert werden. Hieraus ist zu schliessen, selbst wenn er nur getrunken hat, und hieraus ist zu schliessen, selbst wenn es weniger als einen Denar wert²¹⁰ist. R. Asi entgegnete: Wer sagt uns, dass sie ihm nicht eine Perle im Wert von tausend Zuz in das Getränk hineingerieben haben!? -- Hieraus ist aber zu entnehmen, dass dies auch von dem Fall gilt, wenn man es ihm gebracht hat? - Vielleicht gilt die Tür des Schwiegervaters als Haus des Schwiegervaters.

Sie fragten: Wird es nach Berechnung 220 geteilt? Wie verhält es sich mit dem Wertzuwachs der Geschenke": ist der Wertzuwachs, da sie, wenn sie vorhanden sind, zurück zu ihm gelangen, in seinem Besitz erfolgt, oder aber ist er, da man sie ihm, wenn sie abhanden kommen oder gestohlen werden, ersetzen muss, in ihrem Besitz erfolgt. - Die Fragen bleiben dahingestellt.

Raba fragte: Wie verhält es sich mit Geschenken, die zum Verbrauch bestimmt,

213. Auch wenn er da nichts genossen hat. 214. Das, was er im Haus des Schwiegervaters ge-215. Und dieser da in diesem Wert genossen hat. nossen hat. 216. Das Essen nach seiner Wohnung. 217. Sitz des Synedriums nach der Zerstörung von Jerušalem. 218. Vor der 219. In dem angezogenen Fall hatte der Bräutigam nur etwas getrunken. 220. Ob der verhältnismässige Teil der Geschenke zurückgefordert werden kann, wenn der Bräutigam bei den Schwiegereltern weniger als einen Denar verzehrt hat. 221. Wenn die Geschenke bei der Rückgabe

aber nicht verbraucht worden sind? Komm und höre: Diesen Fall brachte R. Alta der Tempelfürst vor die Weisen in Usa, und sie entschieden: Geschenke, die nicht zurückgefordert werden, und die nicht zum Verbrauch bestimmt sind, können zurückgefordert werden. Wahrscheinlich doch, auch wenn sie nicht verbraucht worden sind. Nein, wenn sie verbraucht worden sind. Komm und höre: wenn aber kleinere Geschenke zum Gebrauch im Haus ihres Vaters, so können sie nicht zurückgefordert werden . Raba bezog dies auf Bänder und Schleier .

R. Jehuda erzählte im Namen Rabhs: Einst sandte jemand in das Haus seines Schwiegervaters am Versammlungsfest²⁸ neuen Wein, frisches Oel und Flachsgeer uns damit? Wenn du willst, sage ich: das Lob des Jisraéllands; wenn du aber willst, sage ich: wenn er dies nachher behauptet, so ist dies möglich".

R. Jehuda erzählte im Namen Rabhs: Einst berichtete man jemandem von seiner Frau", dass sie des Geruchsinns beraubt sei. Da folgte er ihr in eine Ruine, um

sie zu untersuchen; er sprach zu ihr: Ich rieche in Galiläa Rettiggeruch²²⁸. Sie erwiderte: Wenn mir doch jemand von den Datteln Jerihos gäbe, um damit229 zu essen! Hierauf stürzte die Ruine über sie ein und sie starb. Alsdann entschieden die Weisen: Da er ihr nur deshalb gefolgt war, um sie zu untersuchen'30, so beerbt er sie nach

KLEINERE GESCHENKE ZUM GEBRAUCH IM HAUS IHRES VATERS &C. Rabin der Greis sass vor R. Papa und trug vor: Einerlei ob sie gestorben ist oder er gestorben ist oder er zurückgetreten ist, Geschenke sind zurückzugeben, Speisen und Getränke sind nicht zurückzugeben; wenn sie aber zurückgetreten ist, so ist auch ein Bündel Grünkraut zurückzugeben. R. Hona, Sohn R. Jehošuâs, sagte: Es ist der billigste Fleischpreis zu berechnen^{23t}. — Was heisst billig? — Bis zu einem Drittel^{23t}.

einen Gewinn gebracht haben. 222. Auch wenn sie noch vorhanden sind. 223. Kleinigkeiten, die keinen besonderen Wert haben. 224. Vulgo Pfingst- od. Wochenfest. 225. Dass er ihr zu dieser Zeit solche Geschenke gesandt habe. 226. Man betrachte dies nicht als Unmöglichkeit. der er nur verlobt und noch nicht verheiratet war. 228. Er hatte bei sich einen Rettig, nach andrer Erklärung, eine Dattel, u. wollte sehen, ob sie dies merken werde. 229. Diese wurden mit Rettig gegessen, um die übermässige Süssigkeit abzuschwächen. 230. Ob sie an Geruchlosigkeit leide, u. nicht, um mit ihr Umgang zu pflegen. 231. In dem Fall, wenn die Speisen u. Getränke zurückzugeben sind. 232. Billiger als der Marktpreis.

שמע וזו הלכה העלה רבי אחא שר הבירה לפני חכמים כאושא ואמרו סבלונית העשוין לבלות אין נגבין "ושאין קשוין ליבלות נגבין באי לאו את על גב דלא בלו לא "דבלו תא שמע סבלונות מועטין zum Verbrauch bestimmt sind, können בהן והיא בבית אביה אין נגבין תרגמה שתשתמש בהן והיא בבית אביה אין נגבין רבא בייכא וסבכתא: אמר רב יהודה אמר רב מעשה באדם אחד ששגר לבית חמיו יין חדש ושמן חדש וכלי פשתן חדש בעצרת מאי קא משמע לן איבעית אימא השיבותא דארין ישראל קמשמע לן ואיבעית אימא "דאי שעין שענתיה שענה: אמר יי רב יהודה אמר "רב מעשה באדם אחד שאמרו לו אשתו תותרנית היא ונכנס אחריה לחורבה לבודקה כסו. אמר לה ריח צנון אני מריה בגליל אמרה ליה מן יהיב לן מכותבות דיריהו "ואכלנא ביה נפל עלה חורבה ומתה אמרו הכמים הואיל ולא נכנם אחריה זו אלא לבודקה מתה אינו יורשה: סבלונית מועשין שתשתמש בהן בבית אביה וכו": יתיב רבין סבא קמיה דרב פפא ויתיב וקאמר בין שמתה היא ובין שמת הוא "חדר הוא סבלונות הדרי מאכל ומשתה wänder aus heuriger [Ernte]. Was lehrt 20 לא הדר הדרא אפילו בישא דירקא אמר רב הונא בריה דרב יהושל ושמין להן "דמי (במי יינר בזול "נד כמה "בזול עד תילתא:

> ארשמש P 20 א הוא + M ארן...נגבין M און M און M און ארשמש M 23 במואל M 22 ע ביוב׳ וספכ׳. א ביוכא M 21 M 26 + M 25שבחא + M 24 הא קמ ל ואכילנא נפל 27 בין הרר ביה איהו P 28 עד כדי עד...תילתא P 30 עד תילתא בזול. — M 29

ihrem Tod nicht.

ועון וועייר וועיר וועייר וועיר וועייר וועיר וועייר וועיר וועייר וועייר וועייר וועייר וועייר וועייר וועייר וועייר קרקע כל שהוא מתנתו"קיימת לא שייר קרקע פה מהנהו" כל שהוא אין מתנתו "נקיימת "נלא כתב בה שביב שביב вы.1610 מרע הוא אומר שביב מרע"היה והן אומרים בריא שביב מרע דברי להביא ראיה 34 5 KUNG GILTIG 34; WENN ER ABER FÜR SICH רבי מאיר וחכמים אומרים המוציא מחבירו עליו בראיה:

גמרא, מאן תנא דאזלינן בתר אומדנא אמר רב נחמן רבי שמעון בן מנסיא היא דתניא הרי מעיון בן ים וכתב שמת בנו ועמד וכתב DER" SAGT, ER SEI STERBENSKRANK GEWE-כל נכסיו "לאחר ואחר כך כא בנו מתנתו מתנה רבי שמעון בן מנסיא אומר אין מתנתו מתנה "שאלמלא היה יודע שבנו קיים לא היה כותבן רב ששת אמר רבי שמעון שזורי היא דתניא בראשונה ⁶⁵⁶ משת Men.300 אשתי שול עם לאשתי שול שולר ואמר בקולר ואמר בתבו גם לאשתי WER VOM ANDEREN FORDERT, HAT DEN הרי אלו יכתבו ויתנו הזרו לומר אף המפרש והיוצא בשיירא רבי שמעון שזורי אומר אף המסוכן ורב נחמן מאי מעמא לא מוקים "כרבי שמעון שזורי שאני התם דאמר כתכו ורב ששת מאי טעמא לא בוכה ברבי שמעון בן מנסיא אומדנא דמוכה 20 R. Šimôn b. Menasja, denn es wird ge-שאני מאן תנא להא דתנו רבנן הרי שהיה חולה בשאו

32 בדפוסים החדשים חסר מכאן עד סוף המשנה ונמצאת בשלימות לקמן דף קנ"ג א' || B 33 הייתי שכיב מרע היה | B 35 ששכיב מרע היה | M 36 לאחרים | לה. + M 38 || אלו היה אלו היה אלו M 37

ENN EIN STERBENSKRANKER ALLE SEINE GÜTER ANDEREN VERSCHRIE-BEN UND FÜR SICH ETWAS LAND ZURÜCK-BEHALTEN HAT, SO IST 33 SEINE SCHEN-KEIN STÜCKCHEN LAND ZURÜCKBEHALTEN HAT, SO IST SEINE SCHENKUNG UNGIL-TIG". WENN DARIN SO NICHT ANGEGEBEN IST, DASS ER STERBENSKRANK WAR, UND SEN, UND JENE SAGEN, ER SEI GESUND 599 GEWESEN, SO MUSS ER DEN BEWEIS AN-TRETEN, DASS ER STERBENSKRANK WAR - Worte R. Meírs; die Weisen sagen, BEWEIS ANZUTRETEN.

GEMARA. Wer ist der Autor, welcher sagt, dass man sich nach der Mutmassung240 richte? R. Nahman erwiderte: Es ist lehrt: Wenn sein Sohn nach überseeischen Ländern verreist war und er, als er gehört hat, dass sein Sohn gestorben sei, sein ganzes Vermögen einem anderen verschrieben hat, und sein Sohn darauf ge-

kommen ist, so ist seine Schenkung giltig²⁴; R. Šimôn b. Menasja sagt, die Schenkung sei nicht giltig, denn wenn er gewusst hätte, dass sein Sohn lebt, würde er es jenem nicht verschrieben haben. R. Sešeth erwiderte: Es ist R. Simôn Sezuri, denn es wird gelehrt: Anfangs sagten sie, dass wenn jemand, der zum Hinrichtungsplatz hinausgeführt wird, sagt, dass man seiner Frau einen Scheidebrief schreibe, man ihn ihr schreibe und gebe²⁴²; später sagten sie es auch von einem, der eine Reise zur See oder mit einer Karawane antritt. R. Šimôn Šezuri sagt dies auch von einem gefährlich Kranken. — Weshalb addizirt sie R. Nahman nicht R. Simôn Sezuri? — Anders ist es da, wo er ausdrücklich sagt, dass man schreibe243. — Weshalb addizirt sie R. Šešeth nicht R. Šimôn b. Menasja? — Anders verhält es sich bei einer Mutmassung, die offenbar ist". - Wer ist der Autor folgender Lehre der Rabbanan: Wenn jemand krank zu Bett

233. Wenn er gesund wird. 234. Da er etwas für sich zurückbehalten hat, so erfolgte die Schenkung auch für den Fall, wenn er gesund wird. 235. Wenn er gesund wird, kann er die Schenkung widerrufen. 236. In der Schenkungsurkunde. 237. Der Testator, der gesund geworden ist u. die Schenkung widerrufen will. 238. Denen er sein Vermögen geschenkt hat. 239. Und kein Grund vorhanden ist, die Schenkung widerrufen zu können. 240. Man berücksichtige bei jeder Handlung den Beweggrund u. die Gedanken des Ausübenden; so zBs. wird hierbei angenommen, dass wenn ein Sterbender sein Vermögen verschenkt, er an seinem Leben verzweifelt hat, u. damit rechnet, dass wenn er genesen sollte, er die Schenkung widerrufen werde. 241. Da er die Schenkung nicht 242. Obgleich er nicht gesagt hat, dass man ihn ihr mit dem Tod seines Sohns begründet hat. auch gebe, da er dies offenbar aus Zerstreuung vergessen hat. 243. Es ist ebenso, als würde er gesagt haben, dass man ihr den Scheidebrief gebe. 244. Im von diesem gelehrten Fall ist der Grund der Schenkung offenbar, da er dies erst dann getan hat, als er vom Tod seines Sohns erfuhr.

lag, und als man ihn fragte, wem sein Vermögen gehören solle, er erwiderte: ich glaubte, dass ich einen Sohn habe, da ich nun keinen Sohn habe, so soll mein Vermögen jenem gehören, oder wenn jemand 3 krank zu Bett lag, und als man ihn fragte, wem sein Vermögen gehören solle, er erwiderte: ich glaubte, dass meine Frau schwanger ist, da sie nun nicht schwanhören, und es sieh herausstellt, dass er einen Sohn hat, oder dass seine Frau schwanger ist, so ist die Schenkung ungiltig. Es wäre also anzunehmen, dass es Rabbanan? Du kannst auch sagen, dass es die Rabbanan sind, denn anders ist es, wenn er nur glaubte". -- Was dachte der Fragende!? Man könnte glauben, er

R. Zera sagte im Namen Rabhs: Wo ist [das Gesetz von der] Schenkung eines Sterbenskranken aus der Gesetzlehre zu entnehmen? es heisst:"Thr sollt seinen Erbbesit: aut seine Tochter übergehen lassen; es gibt noch einen anderen Uebergang, der diesem gleicht, das ist nämlich die Schenkung eines Sterbenskranken. R. Nahman entnimmt dies im Namen des

ומוטל במטה ואמרו לו "נכסיו למי ואמר להן רומה שיש לי בן עכשיו שאין לי בן נכסי Fol.147 לפלוני היה חולה ומוטל במטה ואמרו לו נבסיו למי "אמר להן "דומה שאשתי מעוברת עכשיו שאין "אשתי מעוברת"נכסי לפלוני"ונודע שיש לו בן או "שהיתה אשתו מעוברת אין מתנתו מתנה לימא רבי שמעון בן מנסיא היא ולא רבנן אפילו תימא רכנן "דומה שאני ודקארי לה מאי קארי לה 'מהו דתימא צעריה הוא דקא מדבר קא משמע לן: אמר ger ist, so soll mein Vermögen jenem ge- יירא "אמר רב מנין למתנת שביב מרץ שהיא יירא "אמר רב מנין למתנת שביב מרץ את נחלתו לבתו יש את נחלתו לבתו יש לך"העברה אחרת שהיא כזו ואי זו זו מתנת שביב ונתתם מרני רב נחמן אמר רבה בר אבוה מהכא ונתתם את נחלתו. לאחיו יש לך נתינה אהרת שהיא כזו R. Šimôn b. Menasja ist und nicht die המין מאי מעמא מרע ורב נהמן מרע ורב נהמן מאי מעמא לא אמר מוהעברתם ההוא מיבעי ליה לבדרבי משלה בהן נתינה בבולן נאמרה בהן נתינה ובאן נאמרה"העברה אין לך שמעביר נחלה משבט לשבט אלא כת הואיל וכנה ובעלה יורשין אותה ורבי wollte 'nur seinen Schmerz ausdrücken, so 20 דירא מאי מעמא לא אמר מונתתם אורהיה דקרא ההם בימים ההבא אמר מרשיא בר ירמיה המרא בימים ההם ההם ההמוא: רב מנשיא בר ירמיה חלה חזקיהו למות ויבא אליו ישעיהו בן אמוין ו בן נכסין B 39 מכסיך M 40 דימה שיש לו בן עכ שאין לו בן נכסיו נכסיו MP 43 אשתו M 42 אשתו MP 43 אשתו M 41 שאני M 46 שאני M 45 שאני M 44 התם דקאמר דימא M 47 לעולם אימא לך כדמעיקרא דר ש ולא רבנן ולא אמרינה שאני דומ׳ האי דקאמר דילמא צעריה קא

מדכר ולא היא לא אמרינן צעריה קמדכר אלא שאני היכא דאמר

דומ' ואפי' רבנן היא: M 48 אמר רב P 49 עברה

. בה העב' שאין לך מי שמעי. M 50

Rabba b. Abuha aus folgendem: Ihr sollt seinen Erbbesitz seinem Bruder geben; es gibt noch eine andere Gabe, die dieser gleicht, das ist nämlich die Schenkung eines Sterbenskranken. - Weshalb entnimmt R. Nahman dies nicht aus: ihr sollt übergehen lassen? - Dieser Schriftvers ist für die folgende Lehre Rabbis nötig, denn es wird gelehrt: Rabbi sagte: Bei allen heisst es geben und bei dieser heisst es übergehen, denn nur bei einer Tochter geht die Erbschaft von einem Stamm zu einem anderen Stamm über, da ihr Sohn und ihr Mann sie beerben. — Weshalb entnimmt R. Zera dies nicht aus: ihr sollt geben? - Dies ist die gewöhnliche [Ausdrucksweise] der Schrift²⁵⁴.

R. Menasja b. Jirmeja entnimmt dies aus folgendem: 255 In jenen Tagen erkrankte Hizgijahu auf den Tod; da kam zu ihm der Prophet Ješâjahu, der Sohn des Amoç, und

245. Dass er keine Erben habe; in diesem Fall pflichten auch die Rabbanan bei, dass, da seine Annahme auf einem Irrtum beruhte, die Schenkung ungiltig sei. 246. Der diese Lehre RŠ. addi-247. Mit der Bemerkung, er glaubte, einen Erben zu haben. 248. Dass diese durch die blosse mündliche Bestimmung rechtskräftig sei. 249. Num. 27,8. 250. Wieso dies aus diesem Schriftvers zu entnehmen ist, ist nicht recht klar; nach den Kommentaren ist das W. "übergehen" überflüssig u. deute darauf. 251. Num. 27,9. · 252. In dieser Schriftstelle ge-254. Anders könnte dieser Schrift-253. Der Erbschaft einer Tochter. nannten Verwandten. vers nicht lauten, da in diesem nichts überflüssig ist. 255. iiReg. 20,1.

א מנשבת בו M 52

M 54 למזרה כולן עצבים למערב כולן

הנביא ויאמר אליו כה אמר ה' צו לביתך כי מת אתה ולא תחיה בצואה בעלמא רמי בר יחזקאל אמר מהכא ואחיתפל ראה כי לא נעשתה עצתו Sam ויחבש את"המורו [ויקם] וילך אל ביתו (ו)אל עירו שלשה דברים צוה אחיתופל את בניו אל תהיו במהלוקת ואל תמרדו במלכות בית דוד ויום מוב של עצרת כרור זרעו חטים מר זומרא אמר כלול איתמר אמרי נהרדעי משמיה דרכי יעקב לא ברור ו ברור ממש אלא אפילו בלול בלול ממש אלא אפילו בלול ממש אלא אפילו בלול Nur durch Befehl. ורוח צפונית "מנשבתו זה הוא ברור אמר ליה רבי אכא לרב אשי אגן אדרב יצחק בר אבדימי מתניגן לה האמר רב יצחק בר אבדימי מוצאי יום מוב 210.000 האחרון של חג הכל צופין לעשן המערכה נמה כלפי צפון עניים שמחים ובעלי בתים עצבין מפני שנשמי שנה מרובין"ופירות מרקיבין נמה כלפי דרום עניים עצבים ובעלי בתים שמחין מפני שגשמי שנה מועטין "ופירות משתמרין "נטה כלפי מזרח הכל שמחין כלפי מערב הכל עצבין ורמינהי מזרחית יפה מערבית לעולם קשה רוח צפונית יפה מערבית לעולם קשה רוח צפונית יפה לחמין "בשנה שהביאו שליש וקשה לזיתים בשנה "שיניצו ורוח דרומית קשה לחמין בשעה שהביאו שליש ויפה לויתים בשנה "שיניצו "אמר רב יוסף ואיתימא מר זומרא ואיתימא רב נחמן בר יצחק שלחן בצפון ומנורה בדרום האי מרבי 25 uns auf eine Lehre des R. Jichag b. Ev-

אל ביתו B 51

שמחין || P 55 בשעת || M 36 שהניצו || P 55 בשעת ||

sprach zu ihm: So spricht der Herr: triff Befehl für dein Haus, denn du wirst sterben und nicht genesen. Nur durch Befehl. Rami b. Jehezqél entnimmt dies aus fol-בעלמא: פרביתו ויחנק בצואה בעלמא: gendem: 1ls aber . Thitophel sah, dass sein Rat nicht zur Ausführung kam, sattelte er seinen Esel und machte sich auf den Weg nach Haus in seine Vaterstadt; da traf er Befehl für sein Haus und erdrosselte sich.

> Die Rabbanan lehrten: Drei Dinge befahl Ahitophel seinen Kindern: lasst euch nicht in Streitigkeiten ein; revoltirt nicht gegen die Regierung des Davidischen 15 Hauses; wenn das [Wetter am] Versammlungsfest klar ist, so säet Weizen's. Mar-Zutra sagt, er sagte: bewölkt258. Die Nehardeenser sagten im Namen R. Jagobs: Unter klar ist nicht vollständig klar zu nicht ganz bewölkt zu verstehen; wenn es bewölkt ist und der Nordwind [die Wolkenl fortträgt, so heisst dies schon klar. R. Abba sprach zu R. Aši: Wir stützen dämi, denn R. Jichaq b. Evdämi sagte: Am Ausgang des Hüttenfestes schauten alle nach dem Rauch des Altars; neigte er sich nach Norden, so waren die Armen

froh und die Besitzenden traurig, weil dies ein regnerisches Jahr bedeutete, wodurch die Früchte faulen²⁵⁹; neigte er sich nach Süden, so waren die Armen traurig und die Besitzenden froh, weil dies ein Jahr mässigen Regens bedeutete, in dem die Früchte sich verwahren lassen; neigte er sich nach Osten, so waren alle froh200, und wenn nach Westen, so waren alle traurig²⁰¹. — Ich will auf einen Widerspruch hinweisen: Der östliche Wind ist immer gut, der westliche ist immer schlecht, der nördliche ist dem bis zu einem Drittel herangewachsenen Weizen dienlich und den in der Blüte befindlichen Oliven schädlich, und der südliche ist dem bis zu einem Drittel herangewachsenen Weizen schädlich und den in der Blüte befindlichen Oliven dienlich. Hierzu sagte R. Joseph, nach anderen, Mar-Zutra, nach anderen, R. Nahman b. Jiçhaq: als Merkzeichen diene dir folgendes: der Tisch stand nördlich und die Leuchte südlich; die eine [Seite] macht das ihrige gedeihen und die andere das ihrige³⁴. -- Das

ופירותיה M 53

257. In diesem Jahr gedeiht dieser am besten. Himmel dann bedeckt ist; eine Verwechslung zwischen klar (ברור) u. bewölkt (בלול) ist im Hebräischen leicht möglich, da die Liquidae 5 u. 7 oft miteinander wechseln. 259. Sie konnten die Früchte nicht zur Preistreibung aufspeichern. 260. Weil dies mässigen Regen bedeutet, u. eine gute Ernte zu erwarten ist. 261. Der Ostwind hält den Regen zurück u. verursacht Dürre u. Teurung des Regens nicht mehr bedarf. 263. Im Tempel. 264. Die Nordseite, da der Tisch stand,

ist kein Widerspruch, das eine gilt für uns, das andere für sie .

Es wird gelehrt: Abba-Saúl sagte: Wenn der erste Tag des Versammlungstestes klar ist, so ist dies ein gutes Zeichen tür das ganze Jahr.

R. Zebid sagte: Wenn der erste Tag des Neujahrsfestes warm ist, so ist das ganze Jahr warm, und wenn er kalt ist, so zichung ist dies von Bedeutung? Bezüglich des Gebets des Hochpriesters !

Raba aber sagte im Namen R. Nahmans: Die Bestimmung hinsichtlich der rabbanitisch, denn es ist zu berücksichtigen, es könnte sein Verstand sich trüben". -- Kann R. Nahman dies denn gesagt haben, R. Nahman sagte ja: Obgleich Semu-Nächsten einen Schuldschein verkauft und später [auf die Schuld] verzichtet, der Verzicht giltig²⁷¹sei, und dass selbst ein Erbe²⁷²

יווי בידיה והאי מרכי דידיה לא קשיא הא לן והא להו: תניא אבא שאול אומר יום מוב של עצרת ברור סימן יפה לכל השנה כולה: אמר רב זביד האי יומא קמא דריש שתא אי חמים כולה שתא חמימא אי קריר כולה שתא קרירא למאי נפקא מינה соль לתפלתו של כהן גדול: ורבא אמר רב נחמן מתנת שכיב מרע מדרבנן בעלמא היא שמא תמרק דעתו עליו ומי אמר רב נחמן הכי והא"אמר רב נחמן אף על גב דאמר שמואל המוכר שמר הוב להבירו להבירו ist das ganze Jahr kalt. In welcher Be- יי שבואל מודה שבואל מודה מוחל מחול ואפילו יורש מוחל מודה שבואל 10 אפולו ואפילו וורש מוחל 10 אפולו וורש מודה שבואל 10 אפולו וורש מודה 10 אפולו וורש מודה 10 אפולו וורש 10 אפולו שאם נתנו במתנת שכיב מרץ "דאינו יכול למוחלו אי אמרת בשלמא דאורייתא "משום חבי אינו יכול למחול אלא אי אמרת 'דרבגן היא אמאי אינו יכול למחול אינה של תורה ועשאוה כשל תורה: אמר Schenkung eines Sterbenskranken ist nur ידור פלוני מרץ שאמר ידור פלוני מרץ שאמר ידור פלוני בבית זה יאכל פלוני פירות דקל זה לא אמר כלום עד שיאמר תנו בית זה לפלוני וידור בו תנו דקל זה לפלוני ויאכל פירותיו למימרא דסבר רב נהמן מילתא דאיתא בבריא איתא בשכיב מרץ "דליתא él gesagt hat, dass wenn jemand seinem 20 בבריא ליתא בשביב מרץ והא אמר רבא אמר רב שאינו M 60 אמר רבא + M 59 א א גוירה + M 58 20 M מדרבנן אמאי 13 אינו דאינו M

P 63 רבה | 4 M 64 א מילתא. verzichten könne, so gibt er dennoch zu, dass wenn er ihn273 als Sterbenskranker verschenkt hat, dieser²⁷⁴nicht mehr verzichten könne. Einleuchtend ist es, dass er nicht mehr verzichten kann, wenn du sagst, es sei eine Bestimmung der Gesetzlehre, weshalb aber kann er nicht verzichten, wenn du sagst, es sei nur rabbanitisch!? — Es ist keine Bestimmung der Gesetzlehre, jedoch hat man sie der Gesetzlehre gleichgestellt.

Raba sagte im Namen R. Nahmans: Wenn ein Sterbenskranker gesagt hat: jener soll in diesem Haus wohnen, jener soll die Früchte dieser Dattelpalme geniessen, so hat er nichts gesagt, es sei denn, dass er gesagt hat: gebt jenem dieses Haus, dass er darin wohne, gebt jenem diese Dattelpalme, dass er ihre Früchte geniesse. — Demnach wäre R. Nahman der Ansicht, was bei einem Gesunden Geltung hat, habe auch bei einem Sterbenskranken Geltung und was bei einem Gesunden nicht Geltung hat, habe auch bei einem Sterbenskranken nicht Geltung, und dem widersprechend sagte ja

auf dem die Schaubrote lagen, das Getreide, u. die Südseite, da die Leuchte stand, die mit Oel gespeist 265. Für das tieferliegende, wasserreiche Babylonien ist der Ostwind dienlich, für das höher liegende, trockne Palästina dagegen schädlich. 266. Hinsichtlich des Wetters. vorherige Kenntnis des Wetters. 268. Der am Versöhnungstag um Regen u. Wärme für das kommende Jahr bat (cf. Bd. ij S. 906 Z. 11ff.); je nachdem konnte er sein Gebet verrichten. der Empfänger das Geschenk sofort erwirbt, auch wenn keine Uebergabe od. irgend ein Akt der Zueignung erfolgt ist. 270. Bevor irgend ein Akt der Zueignung erfolgt. 271. Der Käufer des Schuldscheins kann die Schuld nicht einfordern, da er nur das Recht gekauft hat, das nunmehr nicht existirt; immerhin aber kann er als Schadenersatz den gezahlten Kaufpreis zurückverlangen. 274. Der Erbe des Gläubigers auf die 273. Der Gläubiger den Schuldschein. 275. Er hat das Haus bezw. die Früchte nicht erworben; es sind Dinge, die man nicht zueignen kann, da das Wohnen etwas Abstraktes ist u. die Früchte noch nicht vorhanden sind. er es durch Uebergabe zueignen kann. 277. Der Empfänger erwirbt es auch ohne Zueignung.

נחמן שכיב מרע שאמר "תנו הלואתי לפלוני הלואתו Fol.148 לפלוני ואף על גב דליתיה בבריא רב פפא אמר הואיל ויורש יורשה רב אהא בריה דרב איקא אמר יהלואה איתא בבריא וכדרב הונא אמר רב האמר "הלואה איתא בבריא ז רב הונא אמר רב "מנה לי בידך תנהו לפלוני במעמד שלשתן קנה: איבעיא להו דקל לאחד ופירותיו לאחר "מחו מי שייר מקום פירי או לא שייר אם תמצי לומר "לאחר לא הוי שיור לעצמו "הוין מפירותיו מהו אמר רבא אמר רב נחמן אם יור שיור לאחר ופירותיו לאחר לא הוי שיור denn R. Hona sagte im Namen Rabhs, מקום פירי דקל לאחד ושייר פירותיו לפניו "שייר" מקום פירי מאי מעמא כל לגבי נפשיה "בעין יפה משייר: אמר ליח "רבי אבא לרב אשי אנן אדרבי שמעון בן לקיש מתנינן לה דאמר רבי שמעון בן 65.63764 15 לקיש המוכר בית לחבירו ואמר לו על מנת שדיומא העליונה שלי דיומא העליונה שלו³⁵⁰איבעיא להו Col.b בית לאחד ודיוטא לאחד "מחו מי חוי שיור או לא "אם תמצא לומר בית לאחד ודיומא לאחד לא הוי

אית' נמי בבריא M 66 האומר לחבירו M 6S הוי שיור או לא הוי שיור M 69 M דקל לאחד ופירותיו V 70 + V 70 מהו M - aM 74 | בי משייר + M 73 | הוי שיור מ״ם א 74 | בי משייר M 72 רבא 📜 75 🕂 אליבא דרב זביד דאמר אם רצה להוציא בה זיזין מוציא $^{''}$ $^{''}$ $^{''}$ מהו מי $^{''}$ $^{''}$ הוי שיור חוץ מדיומא.

Raba im Namen R. Nahmans, dass wenn ein Sterbenskranker gesagt hat, dass man sein Darlehn jenem gebe, das Darlehn jenem gehöre²⁷⁰, und bei einem Gesunden ist dies ja nicht der Fall²⁸⁰!? R. Papa erklärte: Weil ein Erbe es erbt. R. Aha, Sohn R. Igas, erklärte: Das Darlehn ist auch bei einem Gesunden [übertragbar]. Dies nach einer Lehre des R. Hona im Namen Rabhs, [dass wenn jemand zu einem sagt:] ich habe eine Mine bei dir, gib sie jenem, jener sie, wenn sie alle drei beisammen sind, erworben habe.

Sie fragten: Wie ist es, wenn er einem die Dattelpalme und dem anderen die Früchte [gegeben hat]: hat er den Platz der Früchte 283 zurückbehalten 284 oder hat er ihn nicht zurückbehalten 35? Und wenn du entscheidest, dies gelte bei einem Fremden²⁸⁰ nicht als Zurücklassung, [so ist es fraglich,] wie es denn sei, wenn er sie für sich zurückbehalten²⁸⁷hat? Raba sagte im Namen R. Nahmans: Auch wenn du entscheidest, dass wenn er die Dattelpalme

dem einen und die Früchte dem anderen [gegeben hat], er den Platz der Früchte nicht zurückbehalten habe, so hat er, wenn er einem die Dattelpalme gegeben und die Früchte für sich zurückbehalten hat, auch den Platz der Früchte zurückbehalten, denn wenn man etwas für sich zurückbehält, tut man dies mit gönnendem Auge.

R. Abba sprach zu R. Aši: Wir beziehen dies288 auf eine Lehre des R. Šimôn b. Laqiš, denn R. Šimôn b. Laqiš sagte: Wenn jemand seinem Nächsten ein Haus verkauft und zu ihm gesagt hat, mit der Bedingung, dass das obere Bauwerk mir gehöre, so gehört das obere Bauwerk ihm. Hierzu fragten sie, wie es denn sei, wenn er das Haus dem einen und das obere Bauwerk einem anderen verkauft hat; hat er etwas 280 zurückbehalten 200 oder nicht? Und wenn du entscheidest, dass er bei einem Fremden onichts zurückgelassen habe, [so ist es fraglich,] wie es denn sei, wenn er es ohne

278. Das er bei einem anderen hat. 279. Durch seine blosse Bestimmung. kann ein mündliches Darlehn nicht zueignen, da der geliehene Betrag zur Ausgabe bestimmt ist u. die Zueignung nur bei einem konkreten Gegenstand erfolgen kann. 281. Das mündliche Darlehn. 282. Ein Sterbenskranker. 283. An den Zweigen. 284. Und da die Zweige am Baum haften, so ist es ebenso, als würde er Grundbesitz zurückbehalten haben, somit kann er, wenn er genesen ist, nicht mehr zurücktreten. 285. Er hat nur die Früchte u. kein Grundbesitz zurückbehalten, somit kann er, wenn er genesen ist, von der Schenkung zurücktreten. 286. Wenn er die Früchte einem anderen geschenkt hat. 287. Ob er in diesem Fall auch die Zweige zurückbehalten hat, da dies in seinem eignen Interesse erfolgt. 288. Die obige Frage u. die Lehre RN.s. Luftraum des Hofs. 290. Für den Besitzer des oberen Bauwerks, so dass es diesem freisteht, Vorsprünge anzubauen. 291. Wenn er das Haus dem einen u. das obere Bauwerk einem anderen verkauft hat.

das obere Bauwerk (verkauft hat). Raba sagte im Namen R. Nahmans: Wenn du entscheidest, dass wenn er das Haus dem einen und das obere Bauwerk einem anderen verkauft hat, er nichts zurückbehalten habe, so hat er, wenn er es ohne das obere Bauwerk verkauft hat, wol etwas zurückbehalten. Dies nach R. Zebid, welcher sagt, dass wenn er da Vorsprünge anbauen will, er dies dürfe. Man neh- יהיב יהיב מעיין והדר יהיב אחרון "ודלמא עיוני קא מעיין והדר יהיב יי me an, dass er, wenn er das obere Bauwerk zurückbehalten hat, auch den Raum für die Vorsprünge zurückbehalten hat; und ebenso hat er auch hierbei, da er gesagt hat: mit Ausnahme der Früchte, auch יבימת היכי מתנתו קיימת אין מתנתו קיימת היכי den Platz der Früchte zurückbehalten.

R. Joseph b. Minjomi sagte im Namen R. Nahmans: Wenn ein Sterbenskranker alle seine Güter Fremden verschrieben hat, so sehe man: wenn es eine Verteilung war", so haben, wenn er gestorben ist, alle erworben, und wenn er genesen ist, so kann er von allen [Schen-

kungen] zurücktreten", und wenn es eine Ueberlegung war, so haben, wenn er gestorben ist, alle erworben, und wenn er genesen ist, kann er nur hinsichtlich des letzten zurücktreten.". Vielleicht hatte er sich überlegt und weitere Schenkungen gemacht!? - Ein Sterbenskranker überlegt genau³⁰⁰und verteilt erst nachher.

R. Aha b. Minjomi sagte im Namen R. Nahmans: Wenn ein Sterbenskranker alle seine Güter Fremden verschrieben hat und genesen ist, so kann er nicht mehr zurücktreten, denn es ist zu berücksichtigen, er hat vielleicht Güter in einem fremden Land. - Wieso ist nun der Fall unsrer Misnah möglich, welche lehrt, dass wenn er kein Stückehen Land zurückbehalten hat, seine Schenkung widerruflich sei!? R. Hama erwiderte: Wenn er gesagt hat: das sind alle meine Güter. Mar b. R. Aši erwiderte: Wenn es uns bekannt ist, dass er nichts mehr besitzt.

Sie fragten: Gilt der Rücktritt bezüglich eines Teils307als Rücktritt bezüglich des Ganzen³⁰²oder nicht³⁰³? — Komm und höre: Wenn er dem ersten alles und dem zwei-

292. Wenn er dieses für sich behalten hat. 293. Der Besitzer des oberen Bauwerks. reren Personen, einem nach dem anderen. 295. Wenn er von vornherein alle seine Güter verteilen wollte, u. nur aus Unmöglichkeit, allen gleichzeitig zu schenken, tat er dies hintereinander. er für sich nichts zurückbehalten hat. 297. Wenn er von vornherein nicht alles verschenken wollte, sondern sich stets überlegt u. weitere Schenkungen gemacht hat. 298. Da er bei diesem nichts für sich zurückliess, während er bei den vorangehenden Schenkungen Güter für sich zurückbehalten hatte. 299. Auch im ersteren Fall. 300. Welche Schenkungen er machen soll; wenn er trotzdem von einer Schenkung bis zur anderen eine geraume Zeit verstreichen liess, so hatte er vorher an die späteren Schenkungen nicht gedacht.

301. Wenn ein Sterbenskranker jemandem sein Vermögen geschenkt hatte u. nachher bezüglich eines Teils zurücktrat u. ihn einem anderen schenkte, wozu er berechtigt ist; cf. S. 1295 N. 845. 302. Die ganze 1. Schenkung ist dann aufgehoben u. die Güter fallen den Erben 303. Der Ueberschuss bleibt im Besitz des ersten.

שיור חוין מדיוטא מתו אמר רבא אמר רב נחמן אם תמצא לומר בית לאחד ודיומא לאחד לא הוי שיור חוץ מדיוטא הוי שיור ואליבא דרב זביד דאמר שאם רצה להוציא בה זיזין מוציא אלמא ביון דשייר דיומא מקום זיזין נמי שייר הכא נמי כיון דאמר חוין מפירותיו מקום פירי שייר: אמר רב יוסף כר מניומי "אמר רב נחמן שכיב מרע שכתב כל נכסיו לאחרים רואין אם "במחלק מת קנו כולן "עמד חוזר בכולן אם"בנמלך מת קנו כולן" עמד אינו סתמיה דשכיב מרע"מידק דייק והדר יהיב: אמר רב אחא בר מניומי אמר רב נחמן שכיב מרץ שכתב כל נכסיו לאחרים ועמד אינו הוזר חיישינן שמא יש לו נכסים "במדינה אחרת ואלא מתניתין דקתני משכחת לה"אמר רב חמא באומר כל נכסי"אלו מר בר רב אשי אמר "במוחזק "לן דלית ליה: איבעיא להו חזרה במקצת הוי הזרה בכולה או לא "תא M 80 , я М 79 שייר שייר אלמא...פירי שייר – M 78

כמחלק 18 אם 28 או כנמלך 83 או בלבד M 25 מדינת M 85 וניחש דילמא 🐪 184 עיוני מעיין והדר הים 1 88 P אלו 1 88 במחוזק הים 1 88 P במחוזק M 89 לן דל ל , ש 90 H ש מ | שמיה? | חזרה בכולה.

שמע כולן לראשון ומקצתן לשני שני קנה ראשון לא קנה מאי לאו בשמת לא בשעמד הכי נמי מסתברא מדקתני סיפא מקצתן לראשון וכולן לשני 1800.430 ראשון קנה שני לא קנה אי אמרת בשלמא בשעמד משום חבי שני לא קנה אלא אי אמרת בשמת 5 ist auch einleuchtend, denn er lehrt im תרוייהו "ליקנו אמר ליה רב "יימר לרב אשי ותהוי נמי"בשעמד אי אמרת בשלמא חזרה במקצת הויא חזרת בכולה היינו ⁰דשני מיהת קנה אלא אי אמרת חזרה במקצת לא הויא חזרה בכולה "ניהוי כמחלק יולא חד מינייהו "לא ליקנו והלכתא חזרה במקצת zweite nichts erworben hat, wenn hier von ״הויא חזרה בכולה רישא משכחת לה בין™שמת בין"שעמד סיפא לא משכחת לה אלא 'כשעמד: איבעיא להו 'הקדיש כל נכסיו ועמד מהו 'מי 'אמרינן כל לגבי הקדש גמר ומקני או דלמא כל לגבי ילעניים לא גמר ומקני הפקיר כל נכסיו לעניים wenn von dem Fall, wenn er genesen ist, מחו מי אמרינן צדקה ודאי מגמר גמר ומקני או דלמא כל לגבי נפשיה לא גמר ומקני חילק כל נכסיו "מהו מי אמרינן כיון דאף לעניים כעשירים גמר ומקני או דלמא כל לגבי נפשיה לא גמר ומקני

יהודה P 93 היינו דשני מיהת לא P 92 א נמי P 93 יהודה M 91 29 P G כשעמד (M 95 ברישא מיהת (M 96 תרוייהו נמי לא ניקנו || B 97 ולחד || V 98 - לא || 99 שמה חזרה רישא היכי משכחת $M \, 2 \, + \, M \, 100 \,$ שים שעמד $+ \, M \, 100 \,$ היכי משכחת והקדיש כל נכסיו מהו ${
m II}$ אחרינא...תיקו – מי...לישנא אחרינא...תיקו P 4 אמרין " B 5 מהו מ"א כיון דאף...גמר ומקני חילק כל נכסיו לעניים מאי מ"א צדקה ודאי...ומקני תיקו | B 6 מאי. ten einen Teil gegeben hat, so hat es der zweite erworben und der erste nicht: wahrscheinlich doch, wenn er gestorben ist³⁰⁵. — Nein, wenn er genesen ist³⁰⁶. Dies Schlußsatz: wenn er dem ersten einen Teil und dem zweiten alles gegeben hat, so hat der erste es erworben und der zweite nicht; einleuchtend ist es nun, dass der dem Fall gesprochen wird, wenn er genesen³⁰⁷ist, wenn aber von dem Fall, wenn er gestorben ist, so sollten doch beide erwerben. R. Jemar sprach zu R. Aši: Auch [ist ja einzuwenden:] einleuchtend ist es, wenn du sagst, der Rücktritt hinsichtlich eines Teils gelte als Rücktritt hinsichtlich des Ganzen, dass der zweite erwerbe³⁰⁸, wenn du aber sagst, der Rücktritt hinsichtlich eines Teils gelte nicht als Rücktritt hinsichtlich des Ganzen, so sollte es doch als Verteilung³⁰⁰gelten, und keiner von beiden sollte erwerben310!? Die Halakha ist, der Rücktritt hinsichtlich eines Teils gilt als Rücktritt hinsichtlich des

Ganzen. Der Anfangsatz gilt sowol von dem Fall, wenn er gestorben ist, als auch von dem Fall, wenn er genesen ist, und der Schlußsatz gilt nur von dem Fall, wenn er genesen ist.

Sie fragten: Wie ist es, wenn er alle seine Güter geweiht hat und genesen³¹¹ist: sagen wir, dem Heiligtum eigne man es unbeschränkt³¹²zu, oder aber, da dies gegen sein Interesse ist, so hat er sie nicht unbeschränkt zugeeignet? Wie ist es, wenn er alle seine Güter an die Armen verteilt³¹³hat: sagen wir, Almosen eigne man entschieden unbeschränkt zu, oder aber, da dies gegen sein Interesse ist, so hat er sie nicht unbeschränkt zugeeignet? Wie ist es, wenn er alle seine Güter freigegeben³⁴hat: sagen wir, da er sie Armen und Reichen zugleich zukommen liess, so hat er sie unbeschränkt315zugeeignet, oder aber, da dies gegen sein Interesse ist, so hat er sie nicht

304. Also hinsichtlich eines Teils zurückgetreten ist. 305. Demnach gilt der Rücktritt hinsichtlich 'eines Teils als Rücktritt hinsichtlich der ganzen Schenkung. 306. Und die Schenkung widerrufen hat; der 1. erwirbt deshalb nicht, weil der Schenkende für sich nichts zurückbehalten hatte. 307. Und die Schenkung widerrufen hat, weil er für sich nichts zurückbehalten hatte. 308. Den ihm geschenkten Teil, da der Schenkende Güter zurückbehalten hat. 309. Der Ueberschuss bleibt im Besitz des ersteren. für sich nichts zurückbehalten hat. Unser Text hat ולאהד מינ' לא ליקנו, u. in Uebereinstimmung mit anderen Schriften ist ילאחר zu teilen u. das 2. לא zu streichen, statt dessen korrigirte Lorja ולחד, sprachlich ganz 311. Ob er die Weihung widerrufen kann. 312. Ohne irgend welchen Vorbehalt für 313. So richtig nach B; unser Text ist korrumpirt. den Fall der Genesung. 314. Sie als Freigut erklärt u. sich von ihnen losgesagt hat. 315. Da er es nicht Bekannten od. Armen geschenkt, sondern sich davon losgesagt hat, so ist anzunehmen, dass dies ohne irgend welchen Vorbehalt erfolgt ist.

unbeschränkt zugeeignet? Die Fragen bleiben dahingestellt. Eine andere Lesart: Wie ist es, wenn er alle seine Güter dem Heiligtum geweiht hat? Wie ist es, wenn er alle seine Güter freigegeben hat? Wie ist es, wenn er alle seine Güter an die Armen verteilt hat? Die Fragen bleiben dahingestellt.

R. Seseth sagte: 'Erhalten", "erwersind sämtlich Ausdrücke des Schenkens. In einer Barajtha wird gelehrt: Auch "herediren "und "erben" bei einem, der Anwartschaft zur Beerbung hat . Dies verqa". Sie fragten: Wie ist es, wenn er gesagt hat: er soll "geniessen: meinte er, alles soll ihm geschenkt sein, oder aber, er soll davon irgendwie geniessen? Wie ist es, [wenn er gesagt hat:] er soll es ansehen? Oder: er soll darin stehen: Oder: er soll sich auf diese stützen³²? — Die Fragen bleiben dahingestellt.

תיקו לישנא אחרינא הקדיש כל נכסיו מהו הפקיר כל נכסיו מהו חילק כל נכסיו לעניים מהו תיקו: אמר רב ששת ימול ויזכה ויחזיק ויקנה כילן לשון מתנה הן במתניתא תנא אף יהסין וירת בראוי ליורשי ורבי יוחנן בן ברוקה היא איבעיא להו יהנה בהן Fol.149 מהו דניהוי כולהו מתנה קאמר או דלמא ליתחני מינייתו מידי קאמר יראה בהן מהו יעמוד כהן מהו ישען בהן מהו תיקו: איבעיא להו מכר כל נכסיו מהו "אמר רב יהודה אמר רב אם עמד אינו ולא"פליגי הא דאיתנהו לזוזי בעינייהו הא דפרעינהו איבעיא להו שכיב מרץ שהודה מהו תא שמע דאיסור 'הוה ליה תריסר אלפי זוזי בי רבא רב מרי בריה הורתו שלא בקדושה ולידתו tritt die Ansicht des R. Johanan b. Bero- בקדושה הואי מכר רבא היכי נקנינהו רב מרי להני זוזי אי בירושה "לאו בר ירושה הוא אי במתנה מתנת שכיב מרץ כירושה שויוה רבנן"כל היכא + M 9 ש"ם ש + M 8 ש"ם ש - M 7 $m B \ 12$ קשיא $m M \ 10$ קשיא $m - M \ 10$ + גיורא + 13 + ובי רב הוה. + 12 בי רב הוה א״ר +במאי קני להו רם M = 14 + M = 14 במאי קני להו רם

Sie fragten: Wie ist es, wenn er alle seine Güter verkauft323hat? Zuweilen sagte R. Jehuda im Namen Rabhs, wenn er genesen ist, könne er nicht zurücktreten, und zuweilen sagte R. Jehuda im Namen Rabhs, wenn er genesen ist, könne er zurücktreten. Dies ist aber kein Widerspruch, denn das eine gilt von dem Fall, wenn das Geld noch vorhanden ist, und das andere von dem Fall, wenn er damit eine Schuld bezahlt hat324.

Sie fragten: Wie ist es, wenn ein Sterbenskranker bekannt325 hat? - Komm und höre: [Der Proselvt] Isur hatte zwölftausend Zuz bei Raba, und bei seinem Sohn R. Mari war die Schwängerung nicht in Heiligkeit und die Geburt in Heiligkeit erfolgt. Da sprach Raba: Auf welche Weise sollte R. Mari dieses Geld erwerben? Wenn durch Erbschaft, so kann jener ja nichts vererben; wenn durch Schenkung eines Sterbenskranken, so haben ja die Rabbanan die Schenkung eines Sterbenskranken einer Ver-

316. Diese 2. Lesart gibt gar keinen Sinn, da sie sich ganz mit der ausführlicheren 1. vollständig deckt; die 1. ist wahrscheinl. eine erklärende Glosse, die irrtümlich in den Text aufgenommen wurde. Möglicherweise liegt die Abweichung in der Reihenfolge der Fragen, da die eine Frage von der Entscheidung der anderen abhängig ist; jedoch fehlt die 2. Lesart in fast allen Handschriften u. anderen Codices. 317. Wenn diese Ausdrücke in Schenkungsurkunden gebraucht werden. 318. Die W.e אות יהת נות ind Synonyma, für die es im Deutschen nur einen Ausdruck (erben) gibt. 319. Wenn diese in einer Erbschaftsurkunde gebraucht werden. 320. Nach welchem man einen solchen zum Universalerben einsetzen darf; cf. S. 1279 Z. 9ff. 321. Von den hinterlassenen Gütern. 322. Ob diese Ausdrücke des Schenkens sind. 323. Als er sterbenskrank war, später aber genesen ist; die Frage ist, ob er dann, ebenso wie bei einer Schenkung, den Verkauf widerrufen kann. 324. Im 1. Fall kann er zurücktreten, da er wahrscheinl. das Geld deshalb zurückgelegt hat, um event. zurücktreten zu können. 325. Dass er jemandem Geld schuldet od. sein Eigentum diesem gehöre; die Frage ist, ob man sich darauf verlasse u. jener als Eigentümer zu betrachten ist, od. er dies nur deshalb gesagt hat, damit seine Erben nicht als reich gelten. 326. Er hatte die Mutter als Heide geschwängert, sich aber später, vor der Geburt des Sohns, zum Judentum bekannt. 327. Der Vater, der bei der Zeugung noch Heide war.

Ta Trus Bs +

דאיתיה בירושה איתיה במתנה ⁵כל היכא דליתיה בירושה ליתיה במתנה אי במשיכה ליתנהו גביה אי בחליפין "אין מטבע נקנה בחליפין אי אגב קרקע 8m.46° לית ליה"ארעא אי במעמד שלשתן"אי שלח לי לא ה אזילנא מתקוף לה רב איקא בריה דרב אמי אמאי "ולודי איסור דהלין זוזי דרב מרי נינהו וליקנינהו באודיתא אדהכי "נפק אודיתא מכי איסור איקפד רבא אמר קא מגמרי מענתא לאינשי ומפסדי לי: "שייר קרקע כל שהוא מתנתו קיימת: "וכמה כל col.b" ישהוא "אמר רב יהודה אמר רב "קרקע כדי פרנסתו ein Grundstück", so hat er ja kein Grund-ורב ירמיה "בר אבא אמר משלשלין כדי פרנסתו אמר רבי זירא כמה מכווגן שמעתתא דסבי "קרקע מעמא מאי דאי קאי סמיך עליה מטלטלי נמי "אי קאי סמיך עילויהו מתקיף לה רב יוסף ומאי כוונתא מאן דאמר מטלטלין קרקע תנן מאן דאמר כדי פרנסתו כל שהוא תנן אמר ליה אביי "וכל היכא Pea m, E הכותב כל נכסין דוקא והא תנן "הכותב כל נכסין קרקע דוקא לעבדו יצא"בן חורין שייר קרקע כל שחוא לא יצא 60.150 בן חורין רבי שמעון אומר לעולם הוא כן חורין אי ש"ל M 18 לאו לורי - M 17 ארעא -- M 16 - M 20 איסור דהני + M 19 איסור דהני אמר רב ממלטלי M 23 אמר רב ממלטלי M 21 ער מקרקעי מ ט כי קאי M בי קאי M 24 לרב יופה M 27 להירות.

erbung gleichgestellt, und wo eine Vererbung erfolgen kann, kann auch eine Schenkung erfolgen, wo aber eine Vererbung nicht erfolgen kann, kann auch eine Schenkung nicht erfolgen; wenn etwa durch das Ansichziehen328, so befindet es sich ja nicht bei ihm; wenn etwa durch Tausch³²⁴, so wird ja gemünztes Geld nicht durch Tausch 350 erworben; wenn etwa durch besitz, und wenn durch das Beisammensein unsrer drei332, so werde ich, wenn er mich rufen lässt, nicht333hingehen. R. Iqa, Sohn R. Amis, wandte ein: Isur kann ja 15 bekennen, dass dieses Geld R. Mari gehöre, sodann erwirbt jener es durch die Bekennung!? Inzwischen wurde die Bekennung von Isur ausgestellt. Da zürnte Raba und sprach: Sie belehren die Leute und schädigen mich.

UND FÜR SICH ETWAS LAND ZURÜCK-BEHALTEN HAT, SO IST SEINE SCHENKUNG GILTIG. Was heisst etwas? R. Jehuda sagte im Namen Rabhs: Soviel Grundbesitz

als er zu seinem Unterhalt nötig hat. R. Jirmeja b. Abba sagte: Auch Mobilien³³⁴, soviel er zu seinem Unterhalt nötig hat. R. Zera sagte: Wie einleuchtend sind die Lehren dieser Greise! Grundbesitz hat er wol deshalb [zurückbehalten], damit er, falls er genesen würde, eine Stütze habe, und ebenso auch Mobilien, damit er, wenn er genesen würde, eine Stütze habe. R. Joseph wandte ein: Wieso ist dies einleuchtend, gegen denjenigen, welcher Mobilien sagt, [ist ja einzuwenden:] es wird ja vom Grundbesitz gelehrt, und gegen denjenigen, welcher erklärt: soviel er zu seinem Unterhalt nötig hat, [ist ja einzuwenden:] es heisst ja: etwas!? Abajje erwiderte ihm: Sind denn überall, wo von Immobilien gesprochen wird, nur Immobilien zu verstehen, es wird ja gelehrt: Wenn jemand alle seine Güter seinem Sklaven verschrieben hat, so wird er frei335; hat er etwas Grundbesitz330 zurückbehalten, so wird er nicht337frei. R. Šimôn sagt, er werde in jedem Fall frei338, es sei denn, dass er gesagt hat: alle meine

328. Wodurch bewegliche Sachen erworben werden. 329. RM. kann dann das Geld erwerben, auch wenn es sich anderweitig befindet, da das Tauschgeschäft perfekt wird, wenn nur einer der Kontrahenten das Ansichziehen vollzogen hat; cf. S. 622 N. 5. 330. Cf. S. 628 Z. 17ff. 331. Wenn jemand Immobilien u. Mobilien kauft od. erwirbt u. erstere in Besitz nimmt, so gehen auch letztere in seinen Besitz über, selbst wenn sie sich anderweitig befinden. 332. Wenn jemand bei einem anderen eine Sache hat u. zu diesem sagt, dass er sie einem dritten gebe, u. sie alle drei beisammen sind, so erwirbt sie dieser sofort; cf. S. 1321 Z. 4. 333. R. wollte das bei ihm befindliche Geld selbst erwerben, da das von einem Proselyten hinterlassene Vermögen als Freigut gilt. 334. Wenn er solche in diesem Betrag zurückbehalten hat u. genesen ist, kann er die Schenkung nicht mehr widerrufen. 335. Da auch der Sklave zu seinem Vermögen gehört u. ihm somit seine eigne Person geschenkt hat. 337. Sklaven gelten als Grundbesitz, u. da er etwas Grundbesitz zurückbehalten hat, so kann es der Sklave selbst sein. 338. Da er von Grundbesitz gesprochen hat u Conter mit Ausnahme von einem Zehntausendstel sollen diesem meinem Sklaven geschenkt sein Und hierzu sagte R. Dimi b Joseph im Namen R. Eleazars, dass sie die Zurücklassung von Mobilien bei Sklaven , nicht aber bei der Morgengabe als Zurücklassung anerkannt haben ?

Hierbei sollte dies eigentlich überhaupt meht von Grundstücken gelehrt werden, da er aber im Schlußsatz lehrt: R. Aqiba 10 sagt, ein Grundstück irgendwie gross sei zum Eckenlass und zu den Erstlingen pflichtig, so lehrt er auch dies vom Grundbesitz. Und ist denn überall, wo es "etwas heisst, kein bestimmtes Quantum fest- 15 gesetzt, es wird ja gelehrt: R. Dosa b. Archinos sagt, wenn bei fünf Schafen jedes eine Schur von anderthalb Mine Wolle liefert, habe bei diesen das Gesetz von der Erstschur statt; die Weisen sagen, bei fünf 20 Schafen, auch wenn sie nur etwas liefern. Und auf unsre Frage, wieviel unter etwas zu verstehen sei, erwiderte Rabh, anderthalb Mine", nur müssen sie gefünftelt" sein!? Hierbei sollte es eigentlich überhaupt nicht "etwas" heissen, da aber der erste Autor ein grosses Quantum nennt, so nennen diese ein kleines Quantum, das sie mit "etwas" bezeichnen.

Selbstverständlich ist es, dass wenn er gesagt hat: meine Mobilien sollen jenem gehören, jener alle seine Benutzungsgeräte

עד שיאמר כל נכסי נתונין לפלוני עבדי חוין מאחר Fol.510 מרבוא שבהן ואמר רב דימי בר יוסה אמר רבי אלעזר עשו משלשלין שיור אצל עבד ולא נשו מטלטלין שיור אצל כתוכה התם כדין הוא דלא הישא רבי עקיבא אומר התנא רישא רבי עקיבא אומר משים הכי פרקע כל שהוא חייבת בפאה ובכבורים משים הכי קתני קרקע וכל היכא דתני כל שהוא לית ליה שיעורא והא תגן רבי דוסא בן הרבינם אופר הפש אפר הפש רחלות גווזות מנה מנה ופרם חייבות בראשית הנו וחכמים אומרים חמש רחלות גוזזות כל שהן ואמריגן וכמה כל שהן אמר רב מנה ופרס ובלבד שיתו מומשות "התם בדין הוא דלא ליתני כל שהוא ואיידי דקאמר תנא קמא שיעורא רבה אמר איתו נמי שיעורא"זוטרא קרי לה כל שהוא: פשיטא אמר מטלטלי לפלניא כל מאני תשמישתיה "קני לבר מחשי ושערי "כל משלשלי "לפלניא אפילו חשי ושערי ואפילו ריחים העליונה 'קנה לבר "מריחים התחתונה כל דמשלשל אפילו ריחים התחתונה קני איבעיא להו עבדא "כמקרקעא או כמטלטלא דמי אמר ליה רב אחא בריה דרב אויא לרב אשי תא משמע המוכר את העיר מכר בתים שיחין ומערות 80.683 ומרחצאות "וכית הבדין וכית השלחין אכל לא את המשלשלין ובזמן שאמר"היא וכל מה שכתוכה אפילו א"ל בדין M 28 איבעי ליה למיתני M 29 דקבעי למיתנא סיפא רע"א הניה קרקע B 31 ולכתוב עליהם פרוזבול ולקנות עמהם נכסים שאין להם אחריות בכסת ובשטר ובחזקה. זו ובוידוי תנא רישא נמי קרקע 32 זו אסרי אינהו - 33 M זוטא: אמר מטלמראי - 34 M איקרו מטלטלי לבר - 35 M + ואי אמר - 30 M -- לפלניא – M 30 בדריחים P 38 מדריחים – M 37 קני M 40 במפרטרי דמי או כמקרקעי דמי

.15 + M 42

erwerbe, mit Ausnahme von Weizen und Gerste, und wenn: alle meine Mobilien sollen jenem gehören, jener auch Weizen und Gerste erwerbe, und sogar den oberen Mühlstein, und wenn: alles, was bewegt werden kann, jener sogar den unteren Mühlstein erwerbe, aber folgendes war ihnen fraglich: gleichen Sklaven Immobilien oder gleichen sie Mobilien? R. Aha, Sohn R. Ivjas, sprach zu R. Aši: Komm und höre: Wenn jemand eine Stadt verkauft hat, so hat er Häuser, Gruben, Graben, Höhlen, Bäder, Oelmühlen und Bewässerungsanlagen mitverkauft, nicht aber die beweglichen Sachen. Wenn er aber gesagt hat: sie und alles, was sich darin befindet, so ist alles, sogar wenn

der Sklave kein Grundstück ist. 339. Darin ist auch der Sklave einbegriffen. 340. Hinsichtlich der Freiwerdung derselben im behandelten Fall. 341. Wenn jemand seine Güter seinen Kindern verschrieben u. etwas Grundbesitz zurückbehalten hat, so hat seine Frau die Haftbarkeit für ihre Morgengabe eingebüsst; cf. S. 1286 Z. 1ff. 342. In der angezogenen Lehre wird von Grundbesitz gesprochen u. die Bestimmung gilt auch von Mobilien. 343. Cf. S. 99 N. 32. 344. Cf. Dt. 26,2ff. 345. Die erste Schur gehört dem Priester; cf. Dt. 18,4. 346. Von allen zusammen. 347. Jedes muss ein Fünftel von diesem Quantum bringen.

+ ושובכות

היו בה בהמה"או עבדים הרי כולן מכורין אי אמרת בשלמא"כמטלטלא דמי משום הכי לא מיזדבן ברישא אלא אי אמרת כמקרקעא דמי אמאי לא מיזדכן ואלא מאי "כמטלטלא דמי מאי אפילו"מאי אית לך ים ביד ממלמלא דלא ניד sind sie, wenn du sagst, sie gleichen Im-'אפילו תימא כמקרקעא דמי שאני מקרקעא דניד ממקרקעא דלא"ניד אמר ליה רבינא לרב אשי תא שמע הכותב "לעבדו כל נכסיו יצא בן חורין שייר מאום קרקע כל שהוא לא יצא"בן חורין רבי שמעון אומר sich bewegenden Mobilien und sich nicht שיאמר כל נכסי נתונין wsich bewegenden Mobilien und sich nicht לפלוני עבדי חוין מאחד מרבוא שבהן ואמר רב דימי בר יוסף אמר רבי אלעזר עשו מטלטלין שיור אצל עבד ולא עשו מטלטלין שיור אצל כתובה ואמר ליה רבא לרב נחמן מאי שעמא עבדא משלשלא bewegenden Immobilien. Rabina sprach zu הוא ומשלשלא הוי שיור "וכתובת אשה מקרקעא הוא ומטלטלא למקרקעא לא הוי שיור ממר ליה אנן משום דלאו כרות גימא מתנינן לה: Col.b אמר רבא אמר רב נחמן חמשה עד שיכתבו כל נכסיהם ואלו הן שכיב מרע עבדו אשתו ובניו פרחת שכיב מרץ שכתב בל מברחת שכיב מרץ דתנן שכיב מרץ שכתב בל nicht frei. R. Šimôn sagt, er werde in je-נכסיו לאחרים ושייר קרקע כל שהוא מתנתו"קיימת לא שייר קרקע כל שהוא אין מתנתו "קיימת עבדו דתנן הכותב כל נכסיו לעבדו יצא בן חורין שייר מפון עבד׳ ושפחות הרי M 43 עבד׳ ושפחות הרי M 42

דלא איזדבן ברישא אא"א עבדא מקרקעי הוא אמאי לא + B 45 עברא מטלטלי הוא מאי M 44 איזרבן אלא | M 46 משלטלי מקרקעי (וכן בכולן) P 50 " ב״ן לעבדו M 49 אפיי...דמי TP 48 יידי שביב M 52 ושברחו סימן שביב ולכת׳ ש 51 M - לה M 53 מתנה.

Vieh und Sklaven darin sind, mitverkauft. Einleuchtend ist es, wenn du sagst, dass sie Mobilien gleichen, dass sie im ersten Fall nicht mitverkauft sind, weshalb aber mobilien, nicht mitverkauft!? - Welchen Sinn hat, wenn du sagst, sie gleichen Mobilien, [das Wort] "sogar"!? Du musst also erklären, es sei zu unterscheiden zwischen bewegenden Mobilien, somit kannst du auch sagen, Sklaven gleichen Immobilien, denn es ist zu unterscheiden zwischen sich bewegenden Immobilien und sich nicht R. Aši: Komm und höre: Wenn jemand alle seine Güter seinem Sklaven verschrieben hat, so wird er frei; hat er etwas Grundbesitz zurückbehalten, so wird er dem Fall frei, es sei denn, dass er gesagt hat: alle meine Güter mit Ausnahme von einem Zehntausendstel sollen diesem meinem Sklaven geschenkt sein. Hierzu sagte R. Dimi b. Joseph im Namen R. Eleâzars, dass sie die Zurücklassung von Mobilien bei einem Sklaven, nicht aber bei der Morgengabe als Zurücklassung anerkannt haben. Und den Grund erklärte Raba dem R. Nahman wie folgt: Sklaven gleichen Mobilien,

und bei Mobilien gilt die Zurücklassung von Mobilien als Zurücklassung; die Morgengabe einer Frau hingegen gleicht Immobilien³⁴⁸, und bei Immobilien gilt die Zurücklassung von Mobilien nicht als Zurücklassung. Dieser erwiderte: Wir erklären es: weil die Scheidung349keine vollständige ist.

Raba sagte im Namen R. Nahmans: In fünf Fällen ist die Verschreibung aller Güter erforderlich, und zwar: bei einem Sterbenskranken, bei einem Sklaven, bei einer Frau, bei den Kindern und bei einer Sicherstellenden. Bei einem Sterbenskranken, denn es wird gelehrt: Wenn ein Sterbenskranker alle seine Güter anderen verschrieben und etwas Grundbesitz zurückbehalten hat, so ist seine Schenkung giltig; wenn er aber kein Grundbesitz zurückbehalten hat, so ist seine Schenkung nicht giltig. Bei einem Sklaven, denn es wird gelehrt: Wenn jemand alle seine Güter seinem Sklaven verschrieben hat, so wird er frei; hat er etwas Grundbesitz zurückbehalten, so wird er

^{349.} Bei der Freilassung eines 348. Da der Ehemann mit diesen für die Morgengabe haftet. Sklaven ist eine Art Scheidebrief (die Freilassungsurkunde) erforderlich, durch den das Abhängigkeitsverhältnis vollständig durchschnitten wird, u. wenn der Herr bei der Schenkung irgend etwas zurückbehält, so ist die "Scheidung" keine vollständige, da er am Vermögen, also auch am Besitz des Sklaven, noch beteiligt ist.

nicht hei. Bei einer Frau, denn R. Jehuda sagte im Namen Semuéls: Wenn jemand alle seine Güter seiner Fran verschrieben hat, so hat er sie nur zur Vormünderin gemacht. Bei den Kindern, denn es wird gelehrt: Wenn jemand alle seine Güter seinen Kindern und etwas Grundbesitz seiner Frau verschrieben hat, so hat sie ihre Morgengabe eingebüsst. Bei der Si-Sicherstellende muss alle ihre Güter verschreiben". Bei diesen allen gilt auch die Zurücklassung von Mobilien als Zurücklassung", nur nicht bei der Morgengabe, spruch auf Immobilien", nicht aber auf Mobilien zugesprochen. Amemar sagte: Wenn aber die Mobilien in der Urkunde über die Morgengabe genannt und noch vorhanden sind, so ist die Zurücklassung giltig .

Wenn jemand gesagt hat: meine Güter sollen jenem gehören, so heissen auch Sklaven Güter, denn es wird gelehrt:

קרקע כל שהוא לא יצא בן חורין אשתו דאמר רב יהודה אמר שמואל הכותב כל נכסיו לאשתו לא ישאה אלא אפטרופא בניו דתנן הכותב כל נכסיו לבניו וכתב לאשתו קרקע כל שהוא אבדה בתובתה מברחת" דאמר מר מברחת צריכה שתכתוב כל נכסיה ובכולהו מטלטלי הוי שיור לבר מכתובה דאמקרקעי תקינו רבנן ממטלטלי לא תקון רבנן אמימר אמר משלטלי דכתיבי בכתובה ואיתנהו בעינייהו הוי שיור: אמר נכסי לפלניא עבדא איקרי cherstellenden, denn der Meister sagte: Die יצא בן הורין יצא בן הורין לעבדו יצא בל נכסיו לעבדו יצא בן הורין ארעא איקרי נכסי דתנן נכסים שיש להן אחריות נקנין בכסף וכשמר ובחזקה גלימא איקרי נכסי דתנן ישאין להן אחריות אין נקנין אלא במשיכה זוזי איקרי נכסי דתנן ושאין להן אחריות נקנין עם denn die Rabbanan haben ihr einen An- ינכסים שיש להן אחריות בכסף ובשמר ובחוקה בי יום אחריות בכסף משומש הא דרב פפא הוו ליה תריסר אלפי זוזי בי הוזאי Bb. // הקנינהו ניהליה לרב שמואל בר אהא אגב אסיפא דביתיה כי אתא נפק לאפיה עד"תוך שטרא איקרי נכסי דאמר "רכה בר יצהק "שני שמרות הן אמר אשה ממקרקעי תקינו M 56 מכתובת אשה ממקרקעי תקינו M 55 לה רבגן ממט' לא תקינו לה רבגן 57 אפי משלשלי

Wenn jemand alle seine Güter seinem Sklaven verschrieben hat, so wird er frei. Grundstücke heissen Güter, denn es wird gelehrt: Güter, die eine Sicherheit gewähren, werden erworben durch Geld", Schein und Besitznahme³⁶⁰. Gewänder heissen Güter, denn es wird gelehrt: und die keine Sicherheit gewähren, werden nur durch das Ansichziehen erworben. Gelder heissen Güter, denn es wird gelehrt: Die keine Sicherheit gewähren, werden erworben mit solchen", die Sicherheit gewähren, durch Geld, Schein und Besitznahme. So hatte R. Papa zwölftausend Zuz von den Hozäern zu bekommen, und trat sie R. Semuél b. Aha mittelst seiner Stubenschwelle ab. Als dieser heimkehrte, ging er ihm bis Tavakh entgegen. Schuldscheine heissen Güter, denn Rabba b.

+ M 60 רבא א 58 M תואך א 50 א רבא

350. Er wollte damit nicht seine Kinder enterben, sondern der Frau die Achtung der Kinder sichern. 351. Dh. auf die Haftbarkeit der Güter für ihre Morgengabe verzichtet, da sie mit der Schenkung einver-352. Wenn eine Frau, die sich verheiratet, ihre Güter sicherstellen will, dass sie nicht ihrem Mann durch die Ehe zufallen. 353. Einem Fremden; wenn sie für sich nichts zurückbehält, so kann sie, wenn sie verwitwet od. geschieden wird, die diesem verschriebenen Güter zurückverlangen, weil es ersichtlich ist, dass sie mit der Schenkung die Güter nur ihrem Ehemann hinterziehen wollte; wenn sie aber etwas für sich zurückbehält, so ist die Schenkung giltig u. sie kann die Güter nicht mehr zurückver-354. Obgleich in diesen Lehren von der Zurücklassung von Grundbesitz gesprochen wird. 355. Als Sicherheit für ihre Morgengabe. 356. Dass er mit diesen für ihre Morgengabe hafte. 357. Wenn er diese zurückbehalten hat, so ist es ebenso als würde er Grundbesitz zurückbehalten haben u. sie hat den Anspruch auf die übrigen Güter eingebüsst. 358. Einen Gläubiger für seine Schuld, nämlich Grundstücke. 359. Zahlung des Kaufpreises. 360. Cf. S. 1081 Z. 9ff. 361. Mobilien, auch Gewänder, die man beiseite schaffen kann. 362. Cf. S. 1338 N. 331. 363. Er trat ihm diese ab u. in Verbindung mit dieser auch den genannten Betrag. 364. Der Zueignung, die halakhisch von einander verschieden sind. 365. Das er ihnen (durch Handschlag) zueignet.

Jichaq sagte: Es gibt zweierlei Scheine ; [sagte er:] erwerbt dieses Feld für jenen und

זכו בשדה זה לפלוני וכתבו לו את השמר חוזר בשמר ואינו חוזר בשדה על מנת שתכתבו לו את השטר חוזר"בין בשטר בין בשדה ורב חייא בר אבין אמר רב הונא שלשה שמרות הן תרי הני דאמרן 5 אידך אם קדם מוכר וכתב"את השטר כאותה ששנינו בותבין שטר למוכר ואף על פי שאין לוקה עמו פותו פות כיון שהחזיק זה בקרקע נקנה שטר כל מקום שהוא 1676 וזו היא ששנינו נכסים שאין להן אחריות נקנין עם הנכסים שיש להן אחריות בכסף וכשמר וכחזקה sequiv.7 היתה נכסיו והיתה wir gesprochen haben, und einen in dem בהן בהמה ראויה לנבי מזכח זכרים "עולות ונקבות 10m.20 "ימכרו לצרכי זבחי שלמים עופות איקרי"נכסי דתנן המקדיש נכסיו והיו בהן דברים הראויין לנבי מזבה 8-20.00 יינות שמנים ועופות תפילין איקרי נכסי דתנן המקדיש נכסיו מעלין לו "תפילין איבעיא להו ספר מה, מפר תורה מאי"כיון דלא מזדבן דאסור לזבוניה לאו נכסי הוא או דלמא ביון דמודבן ללמוד תורה ולישא мор. 274 אשה נכסי הוא תיקו: (סימן "זוטא אימיה דעמרם מתרתי אחוותא רב טובי ורב דימי ורב יוסף) אימיה שרא בר מוביא "כתבינהו לנכסה לרב זומרא בר מוביא "כתבינהו לנכסה לרב זומרא 20 worben mit Gütern, die eine Sicherheit בר מוביא "דבעיא לאנסובי ליה לרב זביד "אינסיבא וגרשה אתיא לקמיה דרב ביבי בר אביי אמר משום אנסובי והא אינסיבה"אמר ליה רב הונא בריה דרב

עולות – M 63 | לו + M 62 | היח ובזה ובזה ובזה וביה M 61 ימכרו...שלמים || 65 P נכסים || M 66 תפיליו -- M 64 M 69 | זומרא VM 68 | כיון...או דלמא...הוא - M 67 לרב P 70 דבעי. M משום דקבעיא לאינס לרב ה. אונסב אינסב ואיגרש אתאי $^{\prime\prime}$ 17 מתקיף לה. $^{\prime\prime}$ $^{\prime\prime}$ אינסב ואיגרש אתאי

schreibet ihm den Schein³⁰, so kann er³⁰ hinsichtlich des Scheins zurücktreten, nicht aber hinsichtlich des Felds wenn aber: unter der Bedingung, dass ihr ihm den Schein schreibt¹⁰¹, so kann er zurücktreten sowol hinsichtlich des Scheins als auch hinsichtlich des Felds. R. Hija b. Abin aber sagte im Namen R. Honas, es gebe dreierlei Scheine; zwei, von welchen Fall, wenn der Verkäufer den Schein im voraus "geschrieben hat, wie wir gelernt haben: man schreibe dem Verkäufer einen Schein, auch wenn der Käufer nicht zugegen ist; sobald dieser das Grundstück in Besitz genommen hat, wird der Schein miterworben, wo er sich auch befindet. Das ist es, was wir gelernt haben: Güter, die keine Sicherheit" gewähren, werden ergewähren, durch Geld, Schein und Besitznahme. Viehe werden Güter genannt, denn es wird gelehrt: Wenn jemand seine Güter geweiht hat, und sich darunter für den Altar geeignetes Vieh befindet, so werden die männlichen als Brandopfer dargebracht und die weiblichen als Friedensopfer verkauft. Vögel werden Güter genannt, denn es wird gelehrt: Wenn jemand seine Gü-

ter geweiht hat, und darunter sich für den Altar brauchbare Dinge, als Weine, Oele und Vögel, befinden. Die Tephillin³⁷² werden Güter genannt, denn es wird gelehrt: Wenn jemand seine Güter geweiht hat, so lasse man ihm die Tephillin zurück. Sie fragten: Wie verhält es sich mit einer Gesetzrolle: gehört sie nicht zu den Gütern, da sie unverkäuflich ist, denn es ist verboten, eine solche zu verkaufen, oder aber gehört sie, da man sie verkaufen darf, um das Gesetz zu studiren und eine Frau zu heiraten, wol zu den Gütern? - Die Frage bleibt dahingestellt.

Die Mutter des R. Zutra b. Tobija verschrieb R. Zutra b. Tobija alle ihre Güter, weil sie sich an R. Zebid verheiraten³⁷³wollte. Alsdann heiratete sie und liess sich später scheiden. Hierauf³⁷⁴kam sie vor R. Bebaj b. Abajje, und dieser entschied: Weil sie sich verheiraten³⁷⁵wollte, und sie hat sich ja verheiratet³⁷⁶. Da sprach R. Hona, Sohn R.

366. Die Schenkungsurkunde, wodurch die Rechtskraft des Empfängers gesteigert wird. vor die Urkunde dem Empfänger eingehändigt worden ist. 368. Das Feld gehört dem Empfänger, 369. Nur dann soll ihm das Feld gehören. nur hat er keine Urkunde darüber. er noch einen Käufer für das Feld hatte. 371. Scheine werden hier keine Sicherheit gewährende Güter genannt. 372. Cf. Bd. vij S. 370 N. 105. 373. Damit sie durch die Heirat nicht in 374. Als sie ihre Güter zurückhaben wollte u. sie ihr verweigert wurden. seinen Besitz übergehen. 375. Dies war bei der Schenkung ausdrücklich angegeben worden. 376. Da dieser Fall eingetreten ist, so ist die Schenkung giltig u. sie kann sie nicht mehr widerrufen.

Jehosuas, u ihm: Ihr stammt von den Verkunzten und redet auch verkürzte Worte, selbst nach demjenigen, welcher sagt, dass das Hinterzogene erworben werde, gilt dies nur von dem Fall, wo sie dies nicht bekundet hat, hierbei aber hat sie ja bekundet, dass sie dies wegen ihrer Verheiratung getan hat, und sie hat sich ja verheiratet und scheiden lassen".

Die Mutter des Rami b. Hama ver- 10 schrieb abends ihr Vermögen Rami b. Hama; und am folgenden Morgen verschrieb sie es R. Uqaba b. Hama. Als Rami b. Hama hierauf zu R. Seseth kam, sprach Uqaba b. Hama vor R. Nahman, und dieser sprach das Vermögen ihm zu. Da ging R. Seseth zu R. Nahman und sprach zu ihm: Weshalb sprach es der Meister R. zurückgetreten ist, so ist sie ja gestorben ?? Dieser erwiderte: Folgendes sagte Semuél: in jedem Fall, wo er bei einer Genesung zurücktreten kann, kann er von der Schenkung zurücktreten'. Semuél sagte es ja aber nur von dem Fall, wenn er es für sich [behalten will], sagte er es etwa auch von dem Fall, wenn er es einem anderen [schenken will]!? Dieser er-

יהושע משום דאתו ממולאי אמריתו מילי מולייתא אפילו למאן דאמר מברחת קני הני מילי היכא דלא גליא דעתה אכל הכא גליא דעתה דמשים אינסיבי שאוהא הוא והא אינסיכה ואינרשה: אימיה דרבי כר חבא באורתא' כתבינהו לנכסיה לרמי כר חמא בצפרא כתכתינהו לרב עוקבא כר המא אתא רמי כר המא לקמיה דרב ששת אוקמיה בנכסי אול רב עוקבא בר חמא קמיה דרב נחמן אוקמיה בנכסי אתא רב ששת לקמיה דרב נחמן אמר ליה מאי מעמא אוקמיה מר לרב עוקבא כר חמא אי משום דהדרא בה וחא שכיכא אמר ליה חכי אמר שמואל כל שאילו" עמד חוזר חוזר במתנתו אימור דאמר שמואל לעצמו לאחר מי אמר אמר ליה בפירוש אמר שמואל בין לעצמו בין לאחר: אימיה דרב עמרם הסידא er ihm das Vermögen zu. Darauf kam R. הוה לה מלוגא דשמראי כי קא שכבא אמרה ליהני א לעמרם ברי אתו"אחוה לקמיה דרב נחמן אמרו ליה ים הוא לא משך אמר להו דברי שכיב מרץ בכתובין וכמסורין דמו: אחתיה דרב טובי בר רב מתנה בתבתינהו "לנכסה לרכ טוכי בר רכ מתנה כצפרא Uqaba b. Hama zu? Wenn etwa, weil sie פה לפניא אתא רב אחדבוי בר רב מתנה בכה לח שיים אמר לה השתא אמרי מר צורכא מרכנן ומר לאו צורכא מרבנן כתכתינהו ניהליה אתא לקמיה דרב נחמן אמר ליה הכי אמר שמואל כל שאילו עמד

M 74 בתבתינהו לגיכם דמשום אינסובי הוא + M 73 ו בניכסיה 17 M עביד מר הכי א ר P 76 משום דהדרה ביה והא מית לה אמר - 13 M עומד והוזר א לא שנא לעצ' ל ש לאחר M 80 הני לעמ ברי M 79 תבעוה אחוה לדינא קמיה " P 81 אהיה " P 82 לנכסית " שליה. בכה...ניהליה. — M 83

widerte: Semuél sagte ausdrücklich, einerlei ob für sich oder für einen anderen.

Die Mutter R. Amram des Frommen hatte eine Mappe mit Schuldscheinen, und als sie starb, sagte sie: sie sollen meinem Sohn Amram gehören. Hierauf kamen seine Brüder vor R. Nahman und sprachen zu ihm: Er hat sie ja nicht an sich gezogen! Dieser erwiderte ihnen: Die Worte eines Sterbenskranken gelten als niedergeschrieben und ausgehändigt385.

Die Schwester des R. Tobi b. R. Mathna verschrieb morgens alle ihre Güter R. Tobi b. R. Mathna; abends kam R. Ahadboj b. R. Mathna zu ihr und weinte vor ihr, indem er sprach: Jetzt wird man sagen, der eine sei ein Gelehrter³⁸⁰und der andere sei kein Gelehrter. Da verschrieb sie sie ihm. Als er darauf vor R. Nahman kam, sprach dieser zu ihm: Folgendes sagte Semuél: in jedem Fall, wo er bei einer Genesung zurück-

377. Cf. S. 1301 N. 912. 378. Vom Empfänger; die Frau kann nicht mehr zurücktreten. 379. Dass sie ihr Vermögen nur deshalb verschenke, damit es ihrem Ehemann nicht zufalle. kann daher die Schenkung widerrufen. 381. Nach seiner Ansicht kann ein Sterbenskranker durch eine 2. Bestimmung die 1. nur dann aufheben, wenn er am Leben geblieben ist. 382. Wenn er für sich nichts zurückbehalten hatte. 383. Auch wenn der Schenkende gestorben ist; die 2. Schenkung ist also giltig. 384. Das verschenkte Vermögen. 385. Er erwirbt das Geschenkte durch die blosse Bestimmung, auch wenn er es nicht erhalten hat. 386. Da er bevorzugt worden ist.

חוזר חוזר במתנתו: אחתיה דרב דימי בר יוסף הוה לה פיסקתא דפרדיסא כל אימת דהות חלשא "הוה מקניא ליה ניהליה וכי קיימא "הות הדרא col.b בה זימנא חדא חלשא שלחה ליה תא"קני שלה לא בעינא שלחה ליה תא קני כל היכא דבעית אזל שיירה וקנו מינה כי לקיימא הדרא כה אתאי לקמיה דרב נחמן שלה ליה תא לא אתא אמר "מאי איתי הא שיירה וקנו מינה שלה ליה אי"לא אתית 'מחינא ¹⁹¹⁸ לך בסילוא דלא מבע דמא אמר לחו לסחדי חיכי הוה "מעשה אמרו ליה אמרה הכי ווי דקא מיתה הך איתתא אמר להו אם כן "הוה מצוה מחמת מיתה "ומצוה מחמת מיתה חוזר: איתמר מתנת שכיב מרע במקצת אמרוה רבנן קמיה דרבא משמיה דמר זוטרא כריה דרב נחמן דאמר משמיה דרב נחמן "הרי היא כמתנת בריא שאם עמד אינו חוור והרי היא כמתנת שכיב מרע דלא בעיא קנין "אמר 18.78 אים להו רבא לאו אמינא לכו לא תיתלו בוקי סריקי ברב נחמן הכי אמר רב נחמן הרי היא כמתנת בריא ובעיא קנין איתיביה "רבא לרב נהמן "שייר 86.1460 20 קרקע כל שהוא מתנתו קיימת מאי לאו דלא קנו מיניה לא דקנו מיניה אי הכי אימא סיפא לא שייר אתא MI 86 אתא M 84 יהבת ליה וכי P 85 חוה שלחה | 87 א קמת תבעתיה לדינא לקמיה דרבא שלח אתית M 89 אמאי איזיל הא שיירי וקנאי מינה M 88 אתית ואי לא מחינא 90 M עובדא 91 M - הוה הרי היא במתנת בריא והרי היא + B 93 + היא + M 92

כמתנת שכיב מרע " 94 M רב משרשיא לרבא שייר.

treten kann, kann er von der Schenkung zurücktreten 387.

Die Schwester des R. Dimi b. Joseph hatte ein Stück Obstgarten, und so oft sie erkrankte, eignete sie es diesem zu, und sobald sie genas, trat sie zurück. Eines Tags erkrankte sie und liess ihm sagen: Komm, erwirb es. Da liess er ihr erwidern: Ich will nicht. Hierauf liess sie ihm sagen: Komm, erwirb es auf welche Weise du willst. Da ging er hin, liess etwas zurück380 und liess es sich auch zueignen390. Als sie später genas, trat sie zurück. Hierauf kam sie zu R. Nahman, und dieser 15 liess ihn rufen; er kam aber nicht, denn er sagte: wozu soll ich hingehen, ich liess ja etwas zurück und habe es mir auch zueignen lassen[™]. Da liess er ihm sagen: Wenn du nicht kommst, so züchtige ich dich mit Dornen, die kein Blut fliessen332 machen. Alsdann fragte er die Zeugen, wie die Sache sich zugetragen hat, und diese erwiderten: Sie sprach³⁹³ wie folgt: wehe, ich sterbe. Da entschied er: Dies war also eine Bestimmung wegen des Sterbens³⁰⁴, und wenn die Bestimmung wegen des Sterbens erfolgt ist, so kann man zurücktreten³⁹⁵.

Es wurde gelehrt: Wenn ein Sterbender einen Teil seiner Güter verschenkt hat, so gilt dies, wie die Rabbanan vor Raba im Namen Mar-Zutras, des Sohns R. Nahmans, im Namen R. Nahmans sagten, als Geschenk eines Gesunden, indem er, wenn er genesen ist, nicht mehr zurücktreten kann, und als Geschenk eines Sterbenskranken, indem eine Zueignung nicht erforderlich zurücktraten kann und als Geschenk eines Sterbenskranken, indem eine Zueignung nicht erforderlich zu sprach Raba zu ihnen: Ich habe euch bereits gesagt, dass ihr R. Nahman keine leeren Krüge anhängen zult. Folgendes sagte R. Nahman: es gleicht der Schenkung eines Gesunden und bedarf einer Zueignung. Raba wandte gegen R. Nahman ein: Hat er etwas Grundbesitz zurückbehalten, so ist seine Schenkung giltig. Wahrscheinlich doch, wenn er es ihm nicht zugeeignet hat zu erklären: hat er nicht etwas Grundbesitz zurückbehalten, so ist die Schenkung nicht

387. Die 2. Schenkung ist daher giltig. 388. Damit sie nicht mehr zurücktreten könne. 389. Vom Garten, den sie ihm schenkte, da in diesem Fall ein Rücktritt nicht mehr zulässig ist. 390. Wodurch das Geschenk auf jeden Fall erworben wird, es sei denn, dass ausdrücklich angegeben wird, dass die Schenkung wegen des Sterbens erfolge. 391. Auch RN. kann gegen die Giltigkeit der Schenkung nichts einwenden. 392. Nach den Kommentaren, er werde über ihn den Bann verhängen. 393. Als sie ihn holen liess. 394. Sie hat es ihm nur deshalb geschenkt, weil sie glaubte, sie werde sterben. 395. Wenn dieser Fall nicht eingetreten ist. 396. Der Empfänger erwirbt das Geschenk durch die blosse Bestimmung. 397. In seinem Namen keine unrichtigen Lehren vortragen. 398. Demnach gilt dies als Schenkung eines Sterbenskranken. 399. Als Schenkung eines Gesunden.

giltig, weshalb dies, wenn man sagen wollte, wenn er ihm zugeeignet hat? Dieser erwiderte: Folgendes sagte Semuél: wenn ein Sterbenskranker jemandem alle seine Güter verschrieben hat, so kann er, selbst wenn er sie ihm zugeeignet hat, wenn er genesen ist, zurücktreten, denn es ist sicher, dass er diese Bestimmung nur wegen des Sterbens getroffen hat. R. Mesar-Seja wandte gegen Raba ein: Einst sprach שיתה מיתנו לאחר מיתה תנו מנה לפלוני ומת יתנו לאחר מיתה תנו מנה לפלוני ומת יתנו לאחר מיתה die Mutter der Söhne des Rokhel, die krank darniederiag: gebt mein Uebergewand meiner Tochter, es ist zwölf Minen wert; als sie gestorben war, erfüllte man ihre מתנייתא במחלק כל נכסיו דהחיא מתנת שביב שביב Bestim- מתנייתא במחלק כל נכסיו mung wegen des Sterbens getroffen. Rabina wandte gegen Raba ein: Wenn jemand sagte: gebt diesen Scheidebrief meiner Frau, oder: diesen Freilassungsbriet meinem Sklaven, und gestorben ist, so ge- 20 משמיה דרב אמרי ארכביה אתרי ריכשי ושמואל משמיה דרב אמרי ארכביה be man es ihnen nicht nach dem Tod'; wenn aber: gebt jenem eine Mine, und gestorben ist, so gebe man sie ihm auch nach dem Tod ?? -- Woher, dass hier von dem Fall gesprochen wird, wenn es ohne Zueignung erfolgt? - Gleich einem Schei-

קרקנ כל שהוא אין פתנתו קיימת ואי דקנו כיניה שמאי "אמר ליה הכי אמר שמואל שכיב מרע שכתב כל נכסיו לאחרים אף על פי שקנו מידו עמד חוזר בידוע שלא היה מצוה אלא מחמת מיתה איתיביה להבא מערשיא לרבא מעשה באמן של בני דובל שהיתה חולה ואמרה תנתן כבינתי לבתי והוא בשנים עשר מנה ומתה וקיימו דבריה התם במצוה פחמת מיתה איתיביה רבינא לרבא האומר תנו נמ זה לאשתי ושטר שחרור זה לעכדי ומת לא יתנו "וממאי דלא קנו מיניה דומיא דגט מה גט לאו כר קנין אף האי נפי דלא קנו מיניה התם נפי במצוה מחמת מיתה רב הונא כריה דרב יהושק אמר מצוה מחמת מיתה "בעלמא בעיא קנין וכי 'תניא הני מרץ שויות והלכתא מתנת שביב מרץ במקצת בקיא קנין ואף על גב דמת מצוה מחמת מיתה לא בעיא קנין והוא דמת עמד הוזר ואף על גב דקנו מיניה: איתמר מתנת שכיב מרע שכתוב בה קנין בי רב Ken.561 אמר לא ידענא מאי אדון כה כי רכ משמיה דרכ אמרי ארכביה אתרי ריכשי הרי היא כמתנת בריא

אין מתנתו קיימת ש M 90 אין אם + אין מתנתו אים + M 95 M 99 ו M תימא כל הני במחלק נכסיו לבניו בעלמא

debrief; wie es bei einem Scheidebrief keine Zueignung gibt, ebenso gilt es auch von den übrigen ohne Zueignung. Da wird ebenfalls von dem Fall gesprochen, wenn er die Bestimmung wegen des Sterbens getroffen hat. R. Hona, Sohn R. Jehošuâs, erklärte: Sonst ist eine Zueignung wol erforderlich, jene Lehren aber sprechen von dem Fall, wenn er alle seine Güter verteilt hat, denn dies gilt als Schenkung eines Sterbenden. Die Halakha ist, wenn ein Sterbender einen Teil verschenkt, so ist eine Zueignung erforderlich, selbst wenn er gestorben ist; wenn er aber die Bestimmung wegen des Sterbens getroffen hat, so ist eine Zueignung nicht erforderlich; jedoch nur dann, wenn er gestorben ist; ist er genesen, so kann er zurücktreten, auch wenn er es zugeeignet hat.

Es wurde gelehrt: wenn in der Schenkung eines Sterbenskranken eine Zueignung geschrieben ist, so hat er ihn, wie sie in der Schule Rabhs im Namen Rabhs sagten, auf zwei Reittiere gesetzt; Semuél aber sagte, er wisse nicht, wie darüber zu urteilen sei. In der Schule Rabhs sagten sie im Namen Rabhs, er habe ihn auf zwei Reittiere gesetzt, denn dies gleicht der Schenkung eines Gesunden und der Schenkung eines

400. Und da dieser Fall nicht eingetreten ist, so kann er auch die Schenkung widerrufen. war eine Teilschenkung ohne Zueignung. 402. Und wenn dieser Fall eintrifft, so ist die Schenkung auch ohne Zueignung giltig. 403. Weil die Scheidung bezw. die Freilassung erst bei der l'ebergabe erfolgt, u. zu dieser Zeit war er bereits tot. 404. Auch wenn er sie ihm nicht zugeeig-405. Die Frau wird geschieden, sobald der Scheidebrief in ihren Besitz gelangt. welchen es heisst, dass der Empfänger das Geschenk ohne Zueignung erwerbe. 407. Von seinem Vermögen. 408. Durch die Zueignung.

T- 5583 :

הרי היא כמתנת שכיב מרע הרי היא כמתנת בריא שאם עמד אינו חוזר 'חרי היא כמתנת שכיב מרע שאם אמר הלואתו לפלוני הלואתו לפלוני ושמואל אמר לא ידענא מאי אדון כה שמא לא גמר להקנותו אלא כשמר ואין שמר לאחר מיתה ורמי דרב אדרב ודשמואל אדשמואל דשלח רבין משמית דרבי אבחו הוו ידעי ששלה רבי אלעזר לגולה משום רבינו שכיב מרע שאמר כתבו ותנו מנה לפלוני ומת שמר שכיב אין כותבין ונותנין שמא לא גמר להקנותו אלא ים לאחר מיתה 'ואמר רב יהודה אמר den Schein zuzueignen, und nach dem Tod שמואל הלכתא כותבין ונותנין קשיא דרב אדרב קשיא דשמואל אדשמואל דרב אדרב לא קשיא הא דקנו מינית הא דלא קנו מיניה דשמואל אדשמואל לא קשיא 'במיפה את כחו: יתיב רב נחמן בר יצחק אחוריה דרבא ויתיב רבא קמיה דרב נחמן 'קא im Namen R. Abahus mit: Wisset, dass R. בעי מיניה מי אמר שמואל שמא לא גמר להקנותו אלא בשטר ואין שטר לאחר מיתה והא אמר רב 80.1510 יהודה אמר שמואל שכיב מרץ שכתב כל נכסיו לאחרים אף על פי שקנו מידו 'עמד חוזר בידוע Col.b schreibe und gebe man sie ihm nicht, weil 20 schreibe und gebe man sie ihm nicht, weil בידיה ואשתיק כי קם אמר "רב נחמן בר יצחק "לרבא מאי אחוי לך אמר ליה במיפה את כחו ושמואל אמר M 4 אמר M 1 אמר M 3 אמר M 1 M 2 M 7 || ויתיב וקאמר מי M 6 || הלכה + M 5 || הלכה f M מיתה אחוי f M 9 f M ליה f M 8 f M +

Sterbenskranken. Es gleicht der Schenkung eines Gesunden, indem er, wenn er genesen ist, nicht mehr zurücktreten kann; und es gleicht der Schenkung eines Sterbenskranken, denn wenn er gesagt hat, dass sein Darlehn[™]jenem gehören soll, so gehört[™]das Darlehn jenem. Semuél sagt, er wisse nicht, wie darüber zu urteilen sei, denn er hat vielleicht beschlossen, es ihm nur durch gibt es keinen Schein. - Ich will auf einen Widerspruch hinweisen, in welchem Rabh sich befindet, und auf einen, in welchem Semuél sich befindet. Rabin teilte Eleâzar im Namen unsres Meisters der Diaspora mitteilen liess: Wenn ein Sterbenskranker gesagt hat: schreibt und gebt jenem eine Mine, und gestorben ist, so er sie ihm vielleicht nur durch den Schein zueignen wollte, und nach dem Tod gibt es keinen Schein. Hierzu sagte R. Jehuda im Namen Semuéls, die Halakha sei, man schreibe und gebe sie ihm wol. Somit befindet sich ja sowol Rabh als auch Semuél in einem Widerspruch!? - Rabh befin-

det sich nicht in einem Widerspruch, denn das eine gilt von dem Fall, wenn er es ihm zugeeignet 413 hat, und das andere, wenn er es ihm nicht zugeeignet hat. Semuél befindet sich ebenfalls nicht in einem Widerspruch, denn da44wird von dem Fall gesprochen, wenn er seine Rechtskraft steigern wollte⁴¹⁵.

לרבא. ---

R. Nahman b. Jichaq sass hinter Raba und Raba sass vor R. Nahman; da fragte er diesen: Kann Semuél denn gesagt haben: er hat vielleicht beschlossen, es ihm nur durch den Schein zuzueignen, und nach dem Tod gibt es keinen Schein, R. Jehuda sagte ja im Namen Semuéls, dass wenn ein Sterbenskranker jemandem alle seine Güter verschrieben hat, er, selbst wenn er sie ihm zugeeignet hat, wenn er genesen ist, zurücktreten könne, weil es sicher ist, dass die Zueignung nur wegen des Sterbens erfolgt ist410!? Da zeigte ihm dieser mit der Hand417und schwieg. Als er aufgestanden war, sprach R. Nahman b. Jichaq zu Raba: Was zeigte er dir? Dieser erwiderte: Wenn er seine Rechtskraft steigern wollte. - In welchem Fall wollte er seine Rechtskraft

^{409.} Das er bei einem anderen hat. 410. Obgleich es sich bei einem anderen befindet u. jener nicht zugegen ist. 411. Da bei der Schenkung eines Sterbenskranken eine Zueignung nicht erforderlich ist, so ist er vielleicht zurückgetreten u. wünschte die Zueignung durch die Uebergabe der Schenkungsurkunde erfolgen zu lassen, u. dies muss bei Lebzeiten erfolgen. 412. Im Namen Rabhs. 413. In diesem Fall wollte der Schenkende das Besitzrecht des Empfängers steigern u. nicht zurücktreten. 414. In der von Rabin angezogenen Lehre. 415. Wenn dies ausdrücklich in der Urkunde angegeben ist, wie weiter erklärt wird. 416. Wenn er aber gestorben ist, ist die Schenkung giltig. erklärte es ihm durch eine Geste.

steigern? R. Hisda erwiderte: [Wenn darin geschrieben ist.] ausser der Schenkung eigne ich es ihm m

Klar liegt der Fall, wenn er es zuerst einem und nachher einem anderen verschrieben hat, denn darüber sagte R. Dimi, als er kam, ein Testament hebe ein anderes Testament auf. Wenn er es aber merst einem verschrieben und eingehändigt hat, und nachber einem anderen ver- שמום דקנו מיניה אבל בהא דלא קנו מיניה אימא schrieben und eingehändigt hat, so hat es, wie Rabh sagt, der erste, und wie Semuel sagt, der zweite erworben. Rabh sagtder erste habe es erworben, denn dies gilt sagt, der zweite habe es erworben, denn dies gilt als Schenkung eines Sterbenskranken. Aber über eine Schenkung, in der eine Zueignung geschrieben ist, streinötig; würde nur das eine gelehrt worden sein, [so könnte man glauben,] Rabh vertrete seine Ansicht nur in jenem Fall, wo er es ihm zugeeignet hat, während er hin-

משנומ היכי דמי מיפה את כחו אמר רב חסדא וקנינא מיניה מוסיף על מתנתא דא: פשימא כתב לזה יפות לוה היינו דכי אתא רב דימי אמר דייתיק: מבמלת דייתיקי כתב וזיכה לזה כתב וזיכה לזה "רב אמר ראשון קנה ושמואל אמר שני קנה רב אמר ראשון קנה הרי היא כמתנת בריא ושביאל אמר שני קנה הרי היא כמתנת שכים פרני והא אפלינו בה חדא זימנא"במתנת שכיב מרץ שבתוב בה קנין צריכא דאי "איתמר בהא בהא קאמר רב מודה ליה לשמואל ואי "איתמר בהא בהא קאמר שמואל אבל בהך אימא מודה ליה לרב צריבא בסורא מתנו הכי בפומבדיתא מתנו הכי אמר רב ירמיה בר אבא שלחו ליה מבי רב לשמואל ילמדנו als Schenkung eines Gesunden ; Šemuél ווקנו לאחרים וקנו לאחרים וקנו "שכים מרץ שכתב כל נכסיו לאחרים וקנו Fol.153 מידו מהו שלח להו אין אחר קנין כלום סבור מיניה הני מילי לאחר אבל לעצמו לא אמר להו רב חסדא כי אתא רב הונא "מכופרי פירשה בין לעצמו בין לאחרים: ההוא דקנו מיניה"אתא לקמיה דרב הונא ten sie ja bereits einmal !? -- Beides ist יי בדמקנו אינשי: בדמקנו אינשי: לך דלא אקנית "כדמקנו אינשי: שמר מאי - במתנת... - M 13 אי + M 12 ריאתיקי P 11 M 10 הכי - M 15 אשמעיכן M 14 שכיב...לאחרים ו P 17 ליה 18 אבי בפרי ר א ד P 20 יו כדקנו. + M 19

sichtlich dieses Falls, wenn er es ihm nicht zueignet, Semuél beipflichte; und würde er nur diesen Fall gelehrt haben, [so könnte man glauben,] Šemuél vertrete seine Ansicht nur in diesem Fall, während er hinsichtlich jenes Falls Rabh beipflichte; daher ist beides nötig. So lehren sie es in Sura; in Pumbeditha lehren sie es wie folgt: R. Jirmeja b. Abba sagte: Aus der Schule Rabhs sandten sie folgendes an Šemuél: Mag uns der Meister lehren, wie es denn sei, wenn ein Sterbenskranker jemandem alle seine Güter verschrieben und sie ihm aus der Hand zugeeignet 424 hat? Er liess ihnen erwidern: Nach der Zueignung ist nichts mehr zu ändern 25. Sie wollten hieraus entnehmen, dies gelte nur hinsichtlich eines Fremden420, nicht aber von sich selbst427, da sprach R. Hisda zu ihnen: Als R. Hona aus Kuphri428kam, erklärte er: einerlei ob für sich selbst oder für andere.

Einst ereignete sich ein solcher Fall, und er hatte es¹²⁹zugeeignet; als er darauf vor R. Hona kam, sprach dieser: Was kann ich dir helfen, wenn du es nicht so zugeeignet hast, wie die Leute zuzueignen pflegen 49°.

418. Ein Sterbenskranker sein ganzes Vermögen. 419. Die 2. Schenkung ist giltig, da er von der 1. zurückgetreten ist. 420. Die Schenkungsurkunde. 421. Durch die Einhändigung der Schenkungsurkunde. 422. Sogar darüber, ob er zurücktreten u. das Geschenk für sich zurückbehalten kann. 423. Da wird von dem Fall gesprochen, wenn die Zueignung in der Urkunde geschrieben steht. 424. Und sie nachher einem anderen schenkt. 425. Der erste hat sie 426. Wenn er sie nachher einem anderen verschenkt hat. 427. Wenn er die Schenkung widerruft u. die Güter für sich behalten will. 428. Ein Ortsname נופרי ist sonst im T. nicht bekannt, dagegen wird כפרי häufig genannt. 429. Sein Vermögen, u. wollte nach seiner Genesung die Schenkung widerrufen. 430. Blos durch Schenkung ohne Zueignung, um event. zurücktreten zu können.

ההיא מתנתא דהוה כתוב בה בחיים ובמות "רב אמר הרי היא כמתנת שכיב מרץ ושמואל אמר הרי היא כמתנת בריא רב אמר הרי היא כמתנת שכיב מרע מדכתיב בה במות "אחר מיתה קאמר wie Semuél sagt, als Schenkung eines Ge-אמר הרי היא כמתנת בריא מדכתיב בה בחיים מחיים"קאמר והאי דכתב"ובמות כמאן דאמר מעתה ועד עולם אמרי נהרדעי הלכתא כוותיה דרב: ההיא דאתאי ° לקמיה דרב נחמן לנהרדעא ישדרה ב שמי אמר הכא מיים בר אבא"לשום ממיא אמר הבא des Lebens™schrieb er: bei Lebzeiten. Še-אתרא דשמואל הוא נעכיד כוותיה דרב: אמר רבא זאי כתיב בה מחיים קנה אמר אמימר לית הלכתא כוותיה דרבא אמר ליה רב אשי לאמימר פשימא דהא אמרי נהרדעי הלכתא כוותיה דרב ים מודי רב קא משמע לן: ההיא ungefähr: von jetzt bis in alle Ewigkeit. "דאתאי לקמית דרבא עבד לה"רבא כשמעתיה הוה קא מרדא ליה אמר ליה לרב פפא בריה דרב חנן ספריה זיל כתוב לה"וכתוב בה שוכר עליהן או 8m.75b מטען אמרה "ליה טבעה ארביה אטעויי קא מטעית ים לי אמשינהו למניה דרבא "במיא ואפילו הכי לא zu R. Jirmeja b. Abba in Šumtamja, in-רב...בריא || 22 M לא״ם הוא דקאמר והאי דכתיב — M 21 ביה בחיים סימנא לחיים || 1 M 23 + הוא ד || M 24 ביה אמר רבא...קמ"ל ההוא דאתא לקמיה דר ן... כוותיה דרב ההיא דאתאי לקמיה דרבא P 26 P 29 שדריה עדריה M 28 לשומטי אמר ליה הכא עדר VP 27 הוה. B היכי נעביר. M הוא זיל עבד לה כרב 📗 30 - M 33 | רבא | P 31 | דאתא P 31 | + כל

וכתוב בה || B 34 לימבע || 35 M במיא.

Wenn in einer Schenkungsurkunde geschrieben steht: bei Lebzeiten und nach dem Tod", so gilt dies, wie Rabh sagt, als Schenkung eines Sterbenskranken, und sunden. Rabh sagt, dies gelte als Schenkung eines Sterbenskranken; da darin geschrieben steht: nach dem Tod, so meinte er es, nach dem Tod, und nur als Omen muél sagt, dies gelte als Schenkung eines Gesunden; da es darin heisst: bei Lebzeiten, so meinte er es: schon bei Lebzeiten. und die Worte "nach dem Tod" bedeuten Die Nehardeenser sagten: Die Halakha ist nach Rabh zu entscheiden.

Einst kam eine [Frau] 153 vor R. Nahman in Nehardeâ, und dieser schickte sie dem er sagte: Hier ist die Ortschaft Šemuéls, wieso sollten wir nach Rabh entscheiden434!?

Raba sagte: Wenn aber darin geschrieben steht: schon bei Lebzeiten, so hat er es455 erworben. Amemar sagte: Die Halakha ist nicht nach Raba zu entscheiden. R.

Aši sprach zu Amemar: Selbstverständlich, die Nehardeenser sagten ja, die Halakha sei nach Rabh zu entscheiden 457!? - Man könnte glauben, Rabh pflichte bei 458 hinsichtlich des Falls, wenn es heisst: schon bei Lebzeiten, so lehrt er uns.

Einst kam eine [Frau]⁴³⁹vor Raba, und als er ihr nach seiner Ansicht entschied, belästigte sie ihn40. Da sprach er zu seinem Schreiber R. Papa, Sohn des R. Hanan: Geh, stelle ihr ein Schriftstück aus und schreibe darin: er miete andere auf ihre Kosten oder er täusche sie. Hierauf[™]sprach sie: Mag dein Schiff untergehen; du täuschest mich. Da weichten sie das Gewand Rabas in Wasser48ein. Dennoch ist er dem Untergang"nicht entgangen.

431. Soll das Geschenk dem Empfänger gehören. 432. Als blosse Segensformel. 433. Mit einer solchen Schenkungsurkunde, in welcher es hiess, bei Lebzeiten u. nach dem Tod. gleich weiter die Halakha nach Rabh entschieden wird. 435. Der Empfänger das Geschenk; diese Fassung bedeutet entschieden, dass das Geschenk schon bei Lebzeiten in seinen Besitz übergehen soll. 436. Also auch die Einwohner der Ortschaft Šemuéls. 437. Dass es in einem solchen Fall als Schenkung eines Sterbenskranken gelte u. der Schenkende zurücktreten könne. 438. Dass es als 439. Die eine solche Urkunde geschrieben hatte u. nachher zu-Schenkung eines Gesunden gelte. rücktreten wollte. 440. Sie war mit der Entscheidung unzufrieden. 441. Dies ist ein Satz aus einer Mišnah im Traktat Baba meçiâ (cf. S. 739 Z. 11); er wollte ihr irgend ein Schriftstück in die Hand geben, damit sie glaube, dass dies ein obsiegendes Urteil sei, u. ihn verlasse. merkte, dass er sie nur anführen wollte. 443. Damit, wenn ihr Fluch in Erfüllung gehen sollte, die Sache damit erledigt sei. 444. Einer Sache od. eines Schiffs.

WINN DARIN NICHT ANGIGIRIN IST. DASS TR STERRENSKRANK WAR, IND TR SAGI, IR SHI STIRBIASKRAAK GIMISIA, UND HAL SAGEN, ER SELGISTAD & Einst war in einer Schenkungsurkunde geschrieben a's er krank zu Bett lag, es stand aber darin nicht: intolge dieser Krankheit ist er aus der Welt geschieden Da entschied Raba Er ist ja gestorben und sein Grab man bei einem Schiff, wobei die meisten [Passagiere] ertrinken, die Erschwerungen von Lebenden und die Erschwerungen von Toten auferlegt, um wieviel mehr muss doch die meisten Kranken am Leben bleiben? R. Hona, Sohn R. Jehošuâs, sprach: Diese Lehre Rabas vertritt die Ansicht R. Nathans, denn es wird gelehrt: Wer bringt es aus ihrem Besitz ohne Beweis, sie aber bringen es aus seinem Besitz nur durch Beweis Worte R. Jagobs; R. Nathan sagt, ist er gesund, habe er den Beweis anzutreten, dass er sterbenskrank war, und ist er sterbenskrank, so haben sie den Beweis anzutreten, dass er gesund war. R.

איפרק מטיבעא: לא בתב בה שביב מרע הייתי והוא אומר שבוב מרע היותי יהי אימרים בריא הוה ובוי: ההוא מתנתא דהוה כתב כה כד חוה קציר ורמי בערסיה ולא כתב בה ומני מרעיה איפטר Col.b לבית עולמיה אמר רבא הרי מת והרי קברו מיכיה יליו אמר ליה אביי השתא ומה ספינה שרובן לאבד נותנין עליהן חומרי חיים וחומרי מתים חורין שרוב חולין לחיים לא כל שכן אמר רב הונא בריה דרב יהושי במאן אולא הא שבינתא דרבא beweist dies. Abajje sprach zu ihm: Wenn שניא מיד מי הנא מיציא מיד מי הנא מיציא מיד מי הנא מיציא פרבי נתן דתניא מי מיציא מיד מי הנא מידיהן כלא ראיה והן אין מוציאין מידו אלא בראיה דברי רבי יעקב רבי נתן אומר אם בריא "הוא עליו לחביא ראיה"שהיה שביב מרע אם שביב מרץ הוא עליהן להביא ראיה שבריא היה אמר dies' bei einem Kranken der Fall sein, wo יה בימית בקנה בימית בחלוקת התנן בקנה בימית אלעזר 'ולפומאה בפחלוקת התנן בקנה בימית או Son.66 הבי אלעזר 'ולפומאה בפחלוקת התנן החמה רשות היחיד לשבת ורשות הרבים לטומאה בימות הנשמים רשות היחיד לכאן ולכאן ואכי רבא לא שנו אלא שלא נברו ניליו ימות הנשמים אבל עברו "עליו ימות הגשמים רשות היחיד לכאן aus dem Besitz von wem? - er bringt מלכאן: יחכמים אימרים המוציא מחבירו עליי הראיה ש בירים רכידים רמיה במאי רב הונא אמר ראיה בעדים רב Fol.154

> הייתי - P 38 הייתי B 37 א מעונשא M 36 הית M 41 שמרא M 40 הוה B 39 אתפטר לבי עולמי | B 43 רכה | M 44 שרובן לחיים הוא — P 47 | בלא ראיה | M 46 | הוא B 45 " לענין מומאה M 49 אלענין מומאה M 4S ירה. אל אר א עליה. B 51

Eleâzar sagte: Denselben Streit führen sie auch hinsichtlich der Unreinheit, denn es wird gelehrt: Die Ebene" gilt im Sommer als Privatgebiet hinsichtlich des Sabbathgesetzes"und als öffentliches Gebiet hinsichtlich der Unreinheit"und in der Regenzeit" als Privatgebiet in beiden Beziehungen. Hierzu sagte Raba: Dies gilt nur von dem Fall, wenn darüber die Regenzeit nicht verstrichen ist, wenn aber die Regenzeit darüber verstrichen ist, so gilt es in beiden Beziehungen als Privatgebiet.

DIE WEISEN SAGEN, WER VOM ANDEREN FORDERT, HABE DEN BEWEIS ANZUTRE-TEN &c. Wodurch ist der Beweis anzutreten? R. Hona sagt, der Beweis sei durch

445. Diese Formel befand sich in den Schenkungsurkunden, die nach dem Tod des Testators geschrieben worden waren; cf. S. 1350 Z. 17. 446. Es ist anzunehmen, dass er infolge der Krankheit, während welcher die Schenkung erfolgt ist, gestorben ist. 447. Das untergegangen ist. mancher Gesetze (cf. Git. 28b); wenn man von einem Passagier nicht weiss, ob er am Leben geblieben od. ertrunken ist, so wird, wenn dies in erschwerender Hinsicht geschieht, angenommen, er könnte am Leben geblieben sein. 449. Dass man annehme, dass er am Leben geblieben ist. 450. Wenn in der Schenkungsurkunde nicht angegeben ist, ob es die Schenkung eines Gesunden od. die Schenkung eines Sterbenskranken ist. 451. Der Schenkende aus dem Besitz der Beschenkten. 452. Ob man sich hinsichtlich des Zustands od. hinsichtlich der Sache nach der Gegenwart richte. mit einem Zaun versehen ist. 454. Es ist verboten, am Sabbath etwas aus einem Gebiet nach einem anderen Gebiet zu bringen. 455. Wenn hinsichtl. der levitischen Unreinheit ein Zweifel obwaltet; cf. Tah. vi,7. 456. Wo sich Saaten auf der Ebene befinden u. fremde Personen da nicht hineinkommen. 457. Dass sie im Sommer als öffentliches Gebiet gilt. 458. Ueber die Zeit, wo der Zweifel entstanden ist.

חסדא ורכה כר רכ הונא אמרי ראיה כקיום השמר רב הונא אמר ראיה בעדים "קא מיפלגי בפלוגתא דרבי יעקב ורבי נתן (סימן מניה) רבי מאיר כרכי נתן ורבגן כרבי יעקב רב חסדא ורבה בר רב הונא 5 אמרי ראיה בקיום השטר"וקא מיפלגי במודה בשטר ה שבתבו צריך לקיימו דרבי מאיר, סבר מודה בשטר 6m,7a72b שכתבו אינו צריך לקיימו ורבנן סברי מודה בשמר שבתבו צריך לקיימו והא איפליגו בה חדא זימנא דתניא אין נאמנין לפוסלו דברי רבי מאיר וחכמים מפוניא קאמרי רבנן משום דאלימי עדים "ומרעי שמרא אבל הכא הוא דלאו כל כמיניה אימא "לא ואי איתמר בהא בהא קאמר רבי מאיר אכל בהך אימא מודה להו לרבנן צריכא: וכן אמר"רכה ראיה בעדים אמר כד הוה מהלך על רגלוהי בשוקא "ובהא לא כתיב בה שמע מינה שכיב מרע"חוא אדרבה מדכולהו כתיב בהו כד קציר ורמי בערסיה והא לא כתיב בה שמע מינה בריא הוי איכא למימר הכי ואיכא 1 - B במאי. + M 54 במאי. + M 53

אשמעינן בההיא || 56 M לאורועי שמרא אבל בהא דלאו

אם מודי ליה לר ם ואי אשמעינן בהא M 57

B היה. B היה. B היה. B היה.

Zeugen 'anzutreten; R. Hisda und Rabba b. R. Hona sagen, der Beweis sei durch die Beglaubigung des Scheins anzutreten. R. Hona sagt, der Beweis sei durch Zeugen anzutreten, und sie"führen denselben Streit wie R. Jâqob und R. Nathan"; R. Meir ist der Ansicht R. Nathans und die Rabbanan sind der Ansicht R. Jâgobs, R. Hisda und Rabba b. R. Hona sagen, der שומרים נאמנין צריכא דאי "איתמר ההיא בההיא Beweis sei durch die Beglaubigung des Scheins anzutreten, und sie streiten darüber, ob in dem Fall, wenn jemand zugibt, den Schein geschrieben zu haben", dieser beglaubigt zu werden braucht. R. הוב בהו מדבולהו כתיב בהו Meir ist der Ansicht, wenn er zugibt, den Schein geschrieben zu haben, so braucht dieser nicht beglaubigt zu werden, während die Rabbanan der Ansicht sind, auch wenn er zugibt, den Schein geschrieben zu haben, müsse er beglaubigt werden. - Aber darüber streiten sie ja bereits einmal, denn es wird gelehrt: Sie"sind nicht beglaubt, ihn ungiltig405 zu machen; die Weisen sa-

gen, sie sind beglaubt . — Beides ist nötig; würde nur dieses gelehrt worden sein, so könnte man glauben, nur in diesem Fall vertreten die Rabbanan ihre Ansicht, weil die Zeugen stark sind 107 und den Schein ungiltig machen, nicht aber hierbei, weil er dazu nicht sein, so könnte man glauben, R. Meir vertrete nur da seine Ansicht, während er hierbei den Rabbanan beipflichte; daher ist beides nötig.

Ebenso sagte auch Rabba, der Beweis sei durch die Zeugen anzutreten. Abajje sprach zu ihm: Aus welchem Grund, wollte man sagen, aus dem Umstand, dass in allen geschrieben steht: als er zufuss auf der Strasse umherging, und in diesem dies nicht geschrieben ist, sei zu entnehmen, dass er krank war, so ist ja aus dem Umstand, dass in allen geschrieben steht: als er krank auf dem Bett darniederlag, und in diesem dies nicht geschrieben ist, entgegengesetzt zu schliessen, dass er gesund

459. Die bekunden, ob er die Schenkung als Gesunder od. Kranker gemacht habe. er echt ist; wenn die Giltigkeit des Scheins nicht mehr von der Erklärung des Schenkenden abhängig ist, so richte man sich nach dem gegenwärtigen Zustand des Schenkenden u. nehme an, dass er auch bei der Schenkung gesund war. 461. R. Meir u. die Weisen, die in der Misnah darüber streiten. 462. Die ob. (S. 1349 Z. 10ff.) darüber streiten, ob man sich nach dem gegenwärtigen Zustand des Schenkenden richte. 463. Wenn der Schuldner zugibt, dass der Schuldschein echt sei, u. nur behauptet, die Schuld bereits bezahlt zu haben. 464. Die Zeugen, die ihre Unterschrift auf einem Schein als echt anerkennen. 465. Sie können nicht mehr behaupten, dass ihre Unterschriften erzwungen sind od. sie bei der Unterschrift minderjährig waren, wodurch der Schein ungiltig wird. der Schuldner die Echtheit des Scheins zugibt. 467. Das Zugeständnis des Schuldners ist hierbei ganz belanglos, da die Zeugen bekunden, dass der Schein unecht ist. 468. Den Schein als unecht 469. Wo die Zeugen die Ungiltigkeit des Scheins bekunden. kungsurkunden von Gesunden. 471. Dh. er war im Vollbesitz seiner Kräfte. 472. Schenkungsurkunden eines Sterbenskranken.

war' - Man Lann das eine schliessen und man kann das andere schliessen, daher bolusse mun das Geld im Besitz des Eigentumers

Derselhe Streit: R. Johanan sagt, der -Beweis sei durch die Zeugen anzutreten, und R Simon b. Laqis sagt, der Beweis sei durch die Beglaubigung des Scheins an utreten R. Johanan wandte gegen R. mand in Bene-Beraq Vermögen seines Vaters und starb darauf; hierauf kamen die Familienungehörigen und erhoben dagegen Einspruch, indem sie sagten, er war bei seinem Tod minderjährig. Da kamen 15 sic and fragten R. Aqiba, ob man ihn untersuchen dürte, und er erwiderte ihnen: The dürft ihn nicht schänden; auch pflegen die Pubertätsmerkmale sich nach dem Tod zu verändern. Einleuchtend ist dies 20 nun nach meiner Ansicht, dass der Beweis durch die Zeugen anzutreten sei, denn als er zu den Käufern sagte, dass sie Zeugen bringen sollen, und diese keine gefunden hatten, kamen sie und fragten ihn, ob man ihn untersuchen dürfe; wozu aber brauchten sie nach deiner Ansicht, dass der Beweis durch die Beglaubigung des Scheins anzutreten sei, ihn zu untersuchen, sie sollten doch den Schein beglaubigen und ihre Güter erhalten!? Du glaubst wol, dass die Güter im Besitz der Familienan-

לפימר הכי" אוקי ממונא בחזקת מריה: ובפלינתא Ba.184 דרכי יוחנן אמר ראיה בעדים ורכי שמעין כן לקיש אמר ראיה בקיום השטר איתיביה רבי יוחגן לרבי שמעון כן לקיש מעשה ככני כרק כאחד שמכר בנכסי אכיו ומת וכאו בני משפחה וערעתו לימה קטן היה בשעת מיתה וכאו ושאלו את רבי עקיבא "מחו לבודקו אמר להם אי אתם רשאים לנוולו ועוד בשלמא בשלמה בשלמה בשלמא בשלמא לדידי דאמינא ראיה בעדים ביון דאמר ללקוהות Simon b Lagis ein: Einst verkaufte je- יינו דקא אתו אמרו ליה יינו עדים ולא אשבחו היינו דקא אתו אמרו ליה יי מהו לבודקו אלא לדידך דאמרת ראיה בקיום השמר למה להו לבודקו לקיימו שמרייהו ולוקמו בנכסי מי סכרת נכסי בחזקת בני משפחה קיימי וקא אתו לקוחות ומערערי נכסי בחזקת לקוחות' קיימי וקא אתו בני משפחה וקא מערערי הכי נמי מסתברא מדקאמר לחו אי אתם רשאים לנוולו ואישתיקו אי אמרת בשלמא"בני משפחה קא מערערי משום הכי אישתיקו אלא אי אמרת לקוחות קא מערערי אמאי שתקי לימרו ליה אנן זוזי יחביגן ליה לינוול ולינוול אי משום הא לא איריא הכי קאמר להו הדא דאי אתם רשאים לנוולו ועוד וכי תימרו זוזי שכל לינוול ולינוול סימנים עשויין להשתנות לאחר מיתה: 'תא שמע שאל רכי שמעון כן לקיש את רכי יוחגן זו ששנויה במשנת בר קפרא הרי שהיה אוכל שדה וערערו עליו M 63 בפלוג' רבי M 62 אוקיה P 61 בני משפחה להשתי VM 65 ל אמרו לו + אמרו לו דלא אשכחן עדים היינו דקא אמרי M 67 | - - B 66 ליה B 68 ורשין M 70 א ל א ל H B 68 יורשין הוו קיימי ואתו לקוחות וקא מעררי לא נכפי M 71 הוו קיימי ואתו יורשין וקא – M 72 יורשין קא מער׳ היינו דשתקי

לנוול P 73 למאי דקא אמריתו זווי יהיבנא ליה P 73

לינוול M 75 ת״ש.

gehörigen waren, und die Käufer den Einspruch erhoben; die Güter waren im Besitz der Käufer und die Familienangehörigen erhoben den Einspruch⁴⁷⁵. Dies ist auch zu beweisen; als er zu ihnen sagte, dass man ihn nicht schänden dürfe, schwiegen sie; einleuchtend ist es nun, dass sie schwiegen, wenn du sagst, die Familienangehörigen hatten den Einspruch erhoben, weshalb aber schwiegen sie, wenn du sagst, die Käufer hatten den Einspruch erhoben, sie könnten doch erwidert haben: wir haben Geld gezahlt; mag er geschändet und geschändet werden. - Wenn nur dies, so beweist dies nichts; er sprach zu ihnen wie folgt: erstens dürft ihr ihn nicht schänden, und ferner, wenn ihr sagen wollt, er hat das Geld erhalten, mag er geschändet und geschändet werden, pflegen die Pubertätsmerkmale sich nach dem Tod zu verändern.

R. Simôn b. Laqiš sprach zu R. Johanan: Folgendes wird in der Mišnah des Bar-Qapara gelehrt: Wenn jemand ein Feld, von dem es als feststehend gilt, dass

^{473.} Solange der Kläger nicht den Beweis durch Zeugen angetreten hat. 474. Gewöhnlich pflegen Zeugen den Schein nur dann zu unterschreiben, wenn der Aussteller grossjährig ist. 475. Für diese kommt die Beglaubigung des Scheins überhaupt nicht inbetracht.

ובא בחזקת שהיא שלו וקרא עליו אחד ערער לומר שלי היא והוציא זה את אונו "לומר שמכרתה לי או שנתתה לי במתנה אם אמר איני מכיר בשמר זה מעולם יתקיים השמר בהותמיו "אם אמר שמר פסים הוא זה או שטר אמנה"שמכרתי לך ולא נתת לי דמים אם יש עדים חלך אחר עדים ואם לאו הלך אחר השטר לימא רבי מאיר היא דאמר מודה בשמר שכתבו אינו צריך לקיימו ולא רבנן אמר ליה"לא שאני אומר"דברי הכל מודה בשמר שכתבו יי אינו צריך לקיימו והא מיפלג פליגו דתנן אין נאמנין שו oder ein Vertrauensschein, dass er es ihm לפוסלו דברי רבי מאיר והכמים אומרים נאמנין אמר ליה אי עדים אלימי ומרעי שטרא איהו כל כמיניה "אמר ליה והלא משמך אמרו יפה ערערו בני משפחה אמר ליה זו "אלעזר אמרה "אני לא יכפור אם רבי זירא אם יכפור zunehmen, dass hier die Ansicht R. Meirs רבי יוחנן ברבי אלעזר תלמידו יכפור ברבי ינאי רבו דאמר רבי ינאי אמר רבי מודה בשמר שכתבו אינו צריך לקיימו ואמר ליה רבי יוהנן רבי לא °° משנתנו היא זו וחכמים אומרים המוציא מחבירו ברם השטר בקיום השטר ברם erwiderte: Nein, ich bin der Ansicht, alle נראין דברי רבינו יוסף דאמר רבינו יוסף אמר רב יהודה אמר שמואל זו דכרי הכמים אכל רבי מאיר

אר – M 78 או + M 77 האו – M 76 – אומר – M 76 אינו. — א אבל א M א אינו. + אבל א אינו.

es ihm gehöre, niessbraucht, und ein anderer Einspruch erhebt, indem er sagt, es gehöre ihm, und jener seine Urkunde hervorholt, aus welcher hervorgeht, dass er es ihm verkauft oder geschenkt hat, so muss, wenn dieser sagt, ihm sei dieser Schein unbekannt¹⁷⁰, der Schein durch die Unterschriften beglaubigt werden; wenn er aber sagt, es sei ein Gefälligkeitsschein nämlich verkauft, aber kein Geld erhalten habe, so verlasse man sich, wenn Zeugen " vorhanden sind, auf die Zeugen, und wenn nicht, auf den Schein⁴⁷⁹. Es wäre also anvertreten ist, welcher sagt, dass wenn er zugibt, den Schein geschrieben zu haben, dieser nicht beglaubigt zu werden brauche, und nicht die der Rabbanan? Dieser stimmen überein, dass wenn er zugibt, den Schein geschrieben zu haben, dieser nicht beglaubigt zu werden brauche. — Aber sie streiten ja darüber, denn es wird gelehrt: Sie sind nicht beglaubt, ihn ungiltig zu machen - Worte R. Meirs; die Weisen sagen, sie sind wol beglaubt!? Die-

ser erwiderte: Sollte etwa, weil die Zeugen stark sind und den Schein ungiltig machen können, auch er dazu berechtigt sein!? Jener entgegnete: In deinem Namen sagte man ja aber, die Familienangehörigen hätten mit Recht Einspruch erhoben ?!? Dieser erwiderte: Dies hat Eleâzar gesagt; ich habe dies niemals gesagt. R. Zera sprach: Wenn R. Johanan es auch seinem Schüler R. Eleâzar abstreitet, will er es etwa auch seinem Lehrer R. Jannaj abstreiten!? R. Jannaj sagte nämlich, dass wenn jemand zugibt, den Schein geschrieben zu haben, dieser (nicht) beglaubigt zu werden brauche, und R. Johanan sagte zu ihm: Meister, dies ist ja unsre Mišnah: die Weisen sagen, wer vom anderen fordert, hat den Beweis anzutreten, und der Beweis ist durch die Beglaubigung des Scheins anzutreten. Aber einleuchtend sind die Worte unsres Meisters R. Joseph, denn R. Joseph sagte im Namen R. Jehudas im Namen Šemuéls: Das 184 sind die Worte der Weisen, R. Meir aber sagt, auch wenn er zugibt, den Schein ge-

477. Aus dem der Empfänger irgend welchen Nutzen ziehen wollte, 476. Er sei gefälscht. ohne ihm wirklich das Feld verkauft zu haben. 478. Dass die Sache sich tatsächlich so verhalte. 479. Da der Verkäufer selbst die Echtheit desselben anerkennt. 480. Diese Lehre spricht von dem Fall, wenn die Zeugen, die ihre Unterschriften anerkennen, selbst bekunden, dass der Schein ungiltig sei. 481. Der den Schein ausgestellt hat. 482. In dem oben angezogenen Fall, obgleich die Verwandten die Echtheit des Scheins nicht bestritten hatten; demnach muss der Schein beglaubigt werden, auch wenn 483. Demnach sind nach ihm die Weisen der Ansicht, die Echtheit desselben nicht bestritten wird. dass, auch wenn die Echtheit des Scheins nicht bestritten wird, dieser beglaubigt werden müsse. Dass der Schein in einem solchen Fall nicht beglaubigt zu werden braucht.

schrieben in haben, so muss dieser den noch beglaubigt werden; und unter alle sind die Rabbanan zu verstehen, denn gegenüber R. Men sind sie alle. Aber es gibt la cinc Lehre entgegengesetzt: die Weisen sagen, wer vom anderen fordert, habe den Beweis anzutreten'? - Wende es um Es wird ja aber gelehrt: sie sind nicht beglaubt, ihn ungiltig zu machen Worte R Mens; die Weisen sagen, sie sind be- 10 glaubt!? Wende es um. R. Johanan sagte ja aber, der Beweis sei durch die Zeugen anzutreten!? - Wende es um. ---1st auch der Einwand umzuwenden? Nein, R. Johanan sprach zu Res-Lagis wie בן שמנה עשרה שנה"מרב הונא בר הונא folgt: Allerdings kann es nach meiner Ansicht, dass der Beweisantritt durch die Beglaubigung des Scheins erfolge, vorkommen, dass die Käufer in den Besitz der Güter gelangen⁶, wieso aber kann es nach 20 deiner Ansicht, dass der Beweisantritt durch die Zeugen erfolge, vorkommen, dass die Käufer in den Besitz der Güter gelangen? Und dieser erwiderte ihm: Ich pflichte dir bei, dass der Einspruch der Familienangehörigen nicht als Einspruch gelte; ihr Einwand besteht ja darin, er sei minderjährig gewesen, und es gilt als feststehend, dass Zeugen einen Schein nur dann unterschreiben, wenn [der Aussteller] grossjährig ist.

אומר מודה בשמר שכתבו שצריך לקיימי ומאי דברי חכל דרכגן לגבי רכי מאיר דכרי חכל היא והא איפכא תגן והכמים אימרים המוציא מהבירו כליי הראיה איפוך והא תניא אין נאמנין לפוסלו דברי רבי מאיר וחכמים אומרים נאמנין איפוך והא רבי יוחנן ראיה בעדים קאמר איפוך לימא ליפוך נמי Fol.155 תיובתא לא חבי קאמר ליח רבי יוחנן לרבי שבינין בן לקיש בשלמא לדידי דאמינא ראיה בקיים השמר היינו דמשכחת לה "דנחתי לקוחות לנכסים אלא לדידך דאמרת ראיה בעדים"היכי משכחת לה דנחתי לקוחות בנכסים אמר ליח מודינא לך בערער דבני משפחה דלאו ערער הוא מאי קאמרי"קמן היה חוקה אין העדים הותמין על השטר אלא אם כן נעשה גדול: איתמר קטן מאימתי מוכר בנכסי אביו רבא חיננא אמר רב נחמן "מבן נשרים שנה 'והא דרבא יופי לאו בפירוש איתמר אלא מכללא איתמר מתיב מתיב ים אורבי זירא מעשה בבני ברק באחד שמכר בנכסי אביו ומת "ובאו בני משפחה וערערו לומר קטן היה בשעת מיתה ובאו ושאלו את רבי עקיבא מהו לבודקו אמר להם אי אתם רשאים לנוולו ועוד סימנין עשויין "לישתנות לאחר מיתה בשלמא למאן דאמר כן שמנה עשרה שנה היינו"דקאתו 'אמרו ליה מהו Col.b א צריך לקיימו והאגן איפכא שמעיגן להו וחכמים M 87

אין ראיה אלא בקיום השפר 1' 89 מקיום + נכסי בידא דלקוחות אלא 91 או נכסי בידא דלקוחות היכ. מש׳ לה וא ל רשב״ל בהא מודינא לך דערעור ב ם לאו ערעור M 97 הא...מכלרא איתמר V 96 - M 95 M 99 אמרו לו בני משפחה א 1 אמרו לו שרערו עליו בני משפחה .1 + B 1 | דאמרו

Es wurde gelehrt: Mit welchem Alter darf ein Minderjähriger das Vermögen seines Vaters verkaufen? Raba sagte im Namen R. Nahmans, mit achtzehn Jahren; R. Hona b. Henana sagte im Namen R. Nahmans, mit zwanzig Jahren. Raba lehrte dies aber nicht ausdrücklich, vielmehr ist es aus einem Zusammenhang entnommen worden. R. Zera wandte ein: Einst ereignete es sich, dass jemand in Bene-Beraq Vermögen seines Vaters verkauft hat und darauf gestorben ist. Hierauf kamen die Familienangehörigen und erhoben dagegen Einspruch, indem sie sagten, er sei bei seinem Tod minderjährig gewesen. Da kamen sie zu R. Âqiba und fragten ihn, ob man ihn untersuchen dürfe, und er erwiderte ihnen: Ihr dürft ihn nicht schänden; und ausserdem pflegen die Pubertätsmerkmale sich nach dem Tod zu verändern. Erklärlich ist es nach demjenigen, welcher sagt, mit achtzehn Jahren, dass sie gekommen sind und gefragt haben, ob man ihn untersuchen dürfe, welchen Nutzen aber hätte die Unter-

485. Von welchen R. Johanan sagt, dass sie übereinstimmen, dass in einem solchen Fall der Schein nicht beglaubigt zu werden braucht. 486. Der Schein muss also beglaubigt werden. Ansicht ist R. Meir u. die Weisen sind entgegengesetzter Ansicht. 488. Den RJ. gegen R-L. (ob. S. 1351 Z. 3ff.) gerichtet hat; man lese entgegengesetzt: R-L. richtete den Einwand gegen RJ.

לבודקו אלא 'אי אמרת מבן עשרים כי בדקו ליח מאי הוי יוהא תנן בן נשרים שלא הביא שתי 300.800 שערות 'יביאו ראיה שהוא בן עשרים והוא הסרים 470 שערות לא הולין ולא מיכם לאו איתמר עלה 'אמר רב שנולדו בו Beweis anzutreten und er ist ein Kastrat; סימני סרים 'אמר רבא דיקא נמי דקתני והוא הסרים שמע מינה וכי לא נולדו לו סימני סרים עד כמה תני רבי חייא עד רוב שנותיו: "כי אתא לקמיה דרבי הייא אי כהיש אמר להו ליברי ואי אברי שמר להו ליכחוש דהני סימני זמנין דאתו מחמת dem Fall, wenn sich bei ihm [andere] Merk-כהישותא זמנין דאתו מחמת בריותא: "איבעיא 1445 ב להו תוך זמן כלפני זמן או כלאחר זמן "אמר רבא אמר רב נחמן תוך זמן כלפני זמן"רבא בר רב שילא אמר רב נחמן תוך זמן כלאחר זמן והא דרבא לאו ייצו זמן דאזיל זבין נכסי ואתא לקמיה דרכא אמר להו לא עשה ולא כלום מאן דהוא סבר "משום דתוך זמן כלפני זמן ולא היא התם שמותא יתירתא"חוא ביה דהוה קא משחרר להו לעבדיה: שלח ליה יברל בר מנשיא לרבא ילמדנו רבינו תינוקת בת war, dass man ihn stark werden lasse, ארבע עשרה שנה ויום אחד יודעת בטיב משא ומתן מהו שלה ליה אם יודעת כמיכ משא ומתן א למ״ד מבן ד׳ שנה כי בדקי M 3 והתניא בן ד שנה M 2 שלא M 6 יביא M 5 M יביא M 6 M אמר M 6 M יביא M 5 M 6 Mא א א א הני סימנין זימנין דנתרי מחמת כחישותא H M 7 ווימנין דנתרי מחמת בריותא כי אתו לקמיה דר״ח אי איברי א ל זילו אכחשיה ואי כחיש א ל זילו אברויה איבעיא 9 M אמר " 10 M ורב' בר שילא " 11 M - משום ר M 12 הוא דהוה ביה דקא 13 א רב גדול.

suchung nach demjenigen, welcher sagt, mit zwanzig Jahren, es wird ja gelehrt: Wenn er mit"zwanzig Jahren keine zwei Haare bekommen hat, so haben jene den er kann weder die Haliçah erteilen noch die Leviratsehe vollziehen - Hierzu wurde ja gelehrt: R. Semuél b. R. Jighaq erklärte im Namen Rabhs, dies gelte von male eines Kastraten gezeigt haben. Raba sagte: Dies ist auch zu beweisen, denn er lehrt: und er ist ein Kastrat; schliesse hieraus. Bis wann wenn sich bei ihm גו בפירוש איתמר אלא מכללא איתמר דההוא תוך keine Merkmale eines Kastraten gezeigt haben[™]? — R. Hija lehrte, bis zur grösseren Hälfte seiner Lebensjahre¹⁴.

Wenn solche Fälle vor R. Hija kamen, so sagte er ihnen, wenn er mager und wenn er stark war, dass man ihn mager werden lasse. Diese Merkmale erscheinen zuweilen infolge der Magerkeit und zuweilen erscheinen sie infolge der Fettleibigkeit.

Sie fragten: Gilt die Zeit währenddessen als vor oder nach dieser Frist? Raba sagte im Namen R. Nahmans, die Zeit währenddessen gelte als vor der Frist,

und Raba b. Sila sagte im Namen R. Nahmans, die Zeit währenddessen gelte als nach der Frist. Die Lehre Rabas wurde aber nicht ausdrücklich gelehrt, vielmehr ist sie aus einem Zusammenhang entnommen worden. Einst kam es vor, dass jemand währenddessen verkauft hat, und als die Sache vor Raba kam, entschied er, dass er nichts getan habe ". Der dies sah, glaubte, weil die Zeit währenddessen als vor der Frist gelte; das war es aber nicht; in jenem Fall merkte er bei ihm besondere Dummheit, denn er hatte auch seine Sklaven freigelassen⁵⁰⁰.

Gidel b. Menasja sandte an Raba folgende Frage: Mag uns der Meister lehren, wie es sich mit einem Mädchen von vierzehn Jahren und einem Tag, die im Geschäft kundig ist, verhalte^{so}? Dieser liess ihm erwidern: Wenn sie im Geschäft kundig nach den Rabbanan eine Beglaubigung des Scheins nicht erforderlich ist. kinderlos Verstorbenen, der nach biblischem Gesetz (cf. Dt. 25,5 ff.) die Witwe heiraten od. ihr die Haliçah (cf. S. 412 N. 457) erteilen muss. 491. An der Scham, das ist ein Zeichen der Pubertät. Verwandten der Witwe, die sie von der Leviratsehe od. Haliçah befreien wollen. 493. Demnach gilt ein 20jähriger, der keine 2 Haare bekommen hat, als Kastrat, jed. als grossjährig. 494. Gilt er diesbezüglich als minderjährig. 495. Und auch keine 2 Haare bekommen hat. 496. Bis zum 36. Lebensjahr. 497. Dass jemand Merkmale eines Kastraten hatte. 498. Des 18. bezw. das 20. Lebensjahrs, wenn er dann die 2 Haare bekommen hat. 499. Der Verkauf sei ungiltig. 500. Ohne davon irgend einen Nutzen gehabt zu haben. 501. Ob sie diesbezüglich als grossjährig gilt.

ist, so ist ihr Kauf giltig und ihr Verkauf giltig Sollte er ihn doch hinsieht lich eines Knaben gehagt haben? Fall, der sich ereignet hatte, lag so. Sollte er ihn doch hinsichtlich eines Mädchens von wölt lahren und einem Tag getragt haben? Der Fall, der sich ereignet hatte, 'ag so. Raba sagte es aber nicht ausdrucklich, vielmehr ist es aus ei-Einst verkaufte einer, der noch nicht zwanrig Jahre alt war, sein Vermögen und kam daraut vor Raba. Da sagten seine Verwandten zu ihm, dass er Datteln esse und die Steine vor Raba werfe, und er tat is dies Da entschied Raba, dass sein Verkauf ungiltig sei. Als man ihm den Schein ausstellte , sagten die Käufer zu ihm, dass er gehe und zu Raba sage: Eine Esterrolle kostet einen Zuz und der Schein des 20 Meisters ebenfalls einen Zuz. Da ging er hin und sagte es zu ihm. Hierauf entschied er, dass sein Verkauf giltig sei. Da sprachen die Verwandten zu ihm: Dies haben ihn die Käufer gelehrt'. Er erwiderte ihnen: Wenn man ihn lehrt, versteht er also, und wenn er das, was man ihn lehrt, versteht, so ist er verständig, und das, was er getan hat, war nur eine besondere Freehheit von ihm.

מקחה מקח וממכרה ממכר ולישלה ליה תינוק מעשה מתים שהיה כך היה ולישלח ליה תינוקת כת שתים 0 שנה ויום אחד מעשה שהיה כך היה והא דרבא לאו בפירוש איתמר אלא מכללא איתמר דההוא פחות "מכן עשרים דאול זכין נכביה אתא לקמית דרבא אמרו ליה קרוביה זיל אכול תמרי ושדי "ביה קשייתא בי רבא "עבד הכי אמר להו "זביניה לאו זביני כי קא כתבו ליה שטרא אטרו ליה לקוחות זיל אימא ליה לרבא מגלת אסתר בזוזא חפות Zusammenhang entnommen worden. שמרא זביניה זביניה זביני מכר ליה אמר ליה אמר ליה אמר להו' זביניה זביני מו אמרו ליה"קרוביה לקוחות אנמרוה אמר להו מסברי ליה סבר כיון דמסברי ליה וסבר מידע ידע והאי דעבד הכי חוצפא יתירא הוא דהוה ביה: אמר רב הונא בריה דרב יהושע ולעדות עדותו עדות אמר מר זוטרא לא אמרן אלא למטלטלי אכל למקרקעי לא אמר ליה רב אשי למר זומרא מאי שנא ממלמלי דוביניה זביני אלא מעתה הא דתנן הפעומות מקהן Gii. 594654 מקח וממכרן ממכר במטלטלין חכי נמי דעדותן עדות "אמר ליה התם בעינא ועמדו שני האנשים וליכא: אמר אמימר ומתנתו מתנה אמר ליה רב אשי לאמימר "מאי שנא זביני דלא דלמא מוזיל מיני M 15 במקרקעי + M 14 B 17 נכסי אבוהו כגידל בר שנה דזבין בנכסי אבוה אתא אול ו + M אול ו אר M 18 - ביה ים אלו כתובו ליה דלא עבד ולא כלום כי קא כתבי M 20 אסברווי אסברווי אסברוה + M 21 אי ידע הכי + M 21 אל כיון דמסברי ליה וסבר זביניה זביני והאי 23 - 1 - 1 א

זירא ולעדיות מעיד אמ"ז לא אמרו אלא במטלם' אבל במקרקע

B 26 שאני התם דבעינן M 25 מאי...זביני M 24

השתא ומה זביני דמקבל זוזי אמרת דלא. M השתא ומה זביני דקא

שקיל זוזי אמרת זביניה לאו זביני מתנתו מיבעיא א"ל ולמעמיך. R. Hona, Sohn R. Jehošuâs, sagte: Hinsichtlich der Zeugenaussage ist seine sei Aussage giltig. Mar-Zutra sagte: Nur bei Mobilien⁵¹⁰, nicht aber bei Immobilien. R. Aši sprach zu Mar-Zutra: Bei Mobilien wol deshalb, weil sein Verkauf giltig ist, demnach sollten auch kleine Kinder512, von denen gelehrt wird, dass bei Mobilien ihr Kauf giltig und ihr Verkauf giltig sei, ebenfalls als Zeugen zulässig sein!? Dieser erwiderte: Diesbezüglich beisst es: 14 Es. sollen die beiden Männer vortreten, was hierbei nicht der Fall ist".

Amemar sagte: Seine Schenkung sitst giltig. R. Asi sprach zu Amemar: Sein Verkauf [ist] wol deshalb nicht [giltig], weil er vielleicht zu wolfeil verkauft, um so mehr

502. Mit diesem Alter gilt sie hinsichtlich der gesetzlichen Vorschriften als grossjährig. er vom Verkauf zurücktreten wollte. 504. Damit er ihn für dumm u. unreif halte. 505. Das 506. Die ziemlich umfangreich u. ganz bedeutend mehr Schreibezeit erfordert als ein solcher & Urteil. 507. Er selber besitzt nicht soviel Einsicht. 508. Ihm die Dattelkerne ins Gesicht 509. Eines Menschen unter 20 Jahren; jedoch muss er das 13. Lebensjahr erreicht haben. 510. Ist er als Zeuge zulässig. 511. Wenn er solche verkauft hat; die Lehre der Mišnah, dass er nicht das Vermögen seines Vaters zu verkaufen berechtigt sei, bezieht sich nur auf Immobilien. an andrer Stelle erklärt wird, im Alter von 6 od. 7 Jahren. 513. Bezüglich der Zeugenaussage. 515. Als Zeugen sind nur Erwachsene zulässig. 516. Wenn er von

ומזבין כל שכן מתנה דלא מטי ליה ולא מידי "ולטעמיך זכין "שוי חמשא בשיתא חכי נמי Fol.156 דוביניה זביני אלא קים להו לרכנן דינוקא מקרבא דעתיה גבי זוזי "ואי אמרת זביניה זביני זמנין גבי מתנה אי לאו דהוה ליה הנאה מיניה לא"הוה יהיב ליה מתנה "אמרו רבנן תיהוי מתנתו מתנה דלעבידו להו מילי: אמר רב נחמן אמר שמואל בודקין"לקדושין לגרושין ולחליצה ולמיאונין ולמכור לקדושין לגרושין למה לי לא נצרכה אלא "ליבום דתנן בן תשע שנים ויום אחד שבא על יבמתו 50-55 אתנן בן קנאה ואין נותן גם עד שיגדל לחליצה לאפוקי מדרבי יוסי האמר איש כתוב בפרשה אבל אשה 1056 מדרבי בין גדולה ובין קטנה קא משמע לן דמקשינן אשה zen hat. Daher haben die Rabbanan be-לאיש דלא כרבי יוסי ולמיאונין לאפוקי מדרבי יהודה דאמר עד שירבה שהור "קא משמע לן דלא 120 20. ברבי יהודה ולמכור בנכסי אביו עד שיהא בן 260. עשרים לאפוקי ממאן דאמר בן שמנה עשרה יוהלכתא"בנידל בר מנשה hinsichtlich der Trauung, der Scheidung,

+ M 29 שוה ארבע בחמש M 28 איל + B 27 מפי || 30 M ומז' נכסי דאבוה מתנה אי לאו דאית ליה P 32 דאמר. B דאבוה אבר גבי M 34 הלכך עבדי רבנן מילתא גבייהו כי היכי דליעבדון ליה מדילי׳ אמר , 35 P לגר׳ לקד׳ וכי מאחר דבדקינן " 37 M ליבם דתנן קשן בן 39 M כגידול. על חלבן +

sollte dies doch von der Schenkung gelten, wofür er überhaupt nichts erhält!? - Nach deiner Auffassung sollte doch, wenn er [eine Sache] im Wert von fünf זווי אזיל"מובין לבולהו"נבסיה"דאבוה für sechs verkauft hat, der Verkauf giltig sein518!? Vielmehr haben die Rabbanan festgestellt, dass ein Kind für Geld empfänglich sei, und wenn man sagen wollte, dass sein Verkauf giltig sei, so kann es vor-יברקנא שיהא בן עשרים "וביון דבדקנא kommen, dass jemand ihm mit Geld klimpert, und er sodann das ganze Vermögen seines Vaters verkauft; bei einem Geschenk aber sagen wir, er verschenke nichts, wenn er nicht irgend einen Nutstimmt, dass seine Schenkung giltig sei, damit man ihm gefällig sei.

> R. Nahman sagte im Namen Semuéls: Man untersuche bis zwanzig Jahren⁵¹⁹ der Haliçah, der Weigerungserklärung und des Verkaufs des väterlichen Vermögens. — Wozu ist, wenn schon hinsichtlich der Trauung untersucht wird, die Untersuchung hinsichtlich der Scheidung nötig⁵⁰? – Dies kann bei der Leviratsehe⁵⁰ vorkommen, denn es wird gelehrt: Wenn

ein Knabe von neun Jahren und einem Tag seine [verwitwete] Schwägerin beschlafen hat, so hat er sie erworben und einen Scheidebrief kann er ihr erst dann geben, wenn er grossjährig ist. Hinsichtlich der Haliçah; dies schliesst die Lehre R. Joses aus; dieser sagt, in diesem Abschnittsheisst es Mann, bei der Frau aber sei es einerlei, ob sie grossjährig oder minderjährig ist, so lehrt er uns, dass man die Frau mit dem Mann vergleiche, gegen die Ansicht R. Joses. Hinsichtlich der Weigerungserklärung, dies schliesst die Ansicht R. Jehudas aus; dieser sagt, nur wenn es überwiegend schwarz ist²⁴, so lehrt er uns, dass man nicht nach R. Jehuda entscheide. Und hinsichtlich des Verkaufs des Vermögens seines Vaters, bis zwanzig Jahren; dies schliesst die Ansicht desjenigen aus, welcher achtzehn sagt. Die Halakha ist, die Zeit währenddessen⁵²⁵gilt als vor der Frist. Die Halakha ist nach Gidel b. Menase⁵²⁶zu entscheiden.

seinem Vater hinterlassene Immobilien verschenkt. 517. Dass der Verkauf deshalb ungiltig sei, weil er übervorteilt worden sein kann. 518. Während in Wirklichkeit bei dieser Bestimmung kein Unterschied gemacht worden ist, vielmehr ist sein Verkauf in jedem Fall ungiltig. 519. Eine junge Person unter 20 Jahren, ob sie an der Scham 2 Haare hat. 520. Cf. S. 523 N. 489. anzunehmen, dass er bei der Trauung bereits untersucht worden ist. 522. Cf. Dt. 25,5 ff. Hierbei findet eine Trauung überhaupt nicht statt; die Witwe geht durch die Begattung "in den Besitz" des Schwa-523. Von der Haliçah; cf. Dt. 25,7. 524. Wenn die Haare an der Scham soviel sind, dass diese Stelle schwarz erscheint; erst dann gilt die Frau als grossjährig hinsichtlich der Weigerungser-525. Im 20. bezw. 18. Lebensjahr; cf. S. 1354 Z. 11 ff. 526. Dass der Erbe, wenn er im Handel kundig ist, schon mit 13 Jahren die vom Vater hinterlassenen Grundstücke verkaufen dürfe,

Die Halakha ist nach Mir Zutra au ent cheiden Die Halakha ist nach Amemur n entscheiden Die Halakha ist in allen 1 dlen nach R Nahman im Namen Semuels in entscheiden

TENN H MAND SIIN VIRMOGEN MÜND THE VERTILE, SO WERDEN, WIE R. FILLY AR SAUL, LINERILL OB ER GISLND ODER GIFAHRIICH KRANK ISI, GÜTER, בברא. תניא אבר להן רבי אריקור להבבים או Sicherhert Gewähren, Derch של אריקור להבבים GILLD, SCHEIN UND BESITZNAHME, UND DIE KLINE SICHERHEIT GEWÄHREN, NUR BURCH DAS ANSICHZIFHEN FRWORBEN . SIE SPRACHEN ZU HEM: EINST SPRACH KRANK DARNIEDERLAG: GEBT MEIN UEBER-GEWAND MEINER TOCHTER, ES IST ZWÖLF MINEN WERT; UND ALS SIE STARB, ER-FÜLLTE MAN THRE WORTE. ER ERWI-THRE MUTTER BEGRABEN .

GEMARA. Es wird gelehrt: R. Eliêzer sprach zu den Weisen: Einst war in Jerusalem ein Madoniter, der viele Mobi-

lien besass und sie verschenken wollte; da sagte man ihm, es gebe für ihn kein anderes Mittels⁵⁰⁰, als dass er sie vermittelst Grundbesitzes zueigne. Da kaufte er ein felsiges Grundstück sin der Nähe von Jerušalem und sprach: die Nordseite sei diesem zugeeignet und damit hundert Schafe und hundert Fässer; die Südseite sei jenem zugeeignet und damit hundert Schafe und hundert Fässer. Und als er starb, erfüllten 598 die Weisen seine Worte. Sie erwiderten ihm: Hieraus ist nichts zu beweisen; der Madoniter war gesunds.

ER ERWIDERTE IHNEN: DIE SÖHNE ROKHELS MAG IHRE MUTTER BEGRABEN. Weshalb verfluchte er sie? R. Jehuda erwiderte im Namen Semuéls: Sie liessen Disteln in ihrem Weinberg wachsen, und zwar vertrat R. Eliêzer seine Ansicht, denn es wird gelehrt: Wenn jemand Disteln in einem Weinberg wachsen lässt, so hat er ihn, wie R. Eliêzer sagt, genussunfähig gemacht; die Weisen sagen, genussunfähig mache

527. Dass ein 13 jähriger bei Mobilien als Zeuge zulässig ist. 528. Dass die Schenkung eines 529. Die in der vorangehenden Lehre angeführt werden, bei welchen eine Untersuchung hinsichtlich der 2 Haare erforderlich ist. 530. Immobilien bezw. Mobilien. 532. Nach seiner Ausicht ist auch bei einem Sterbenskranken die blosse Bestimmung nicht ausreichend, vielmehr erfolgt die Erwerbung ebenso wie bei einem Gesunden nur durch die hierfür 533. Obgleich sie dies blos mündlich bestimmt hatte. 534. Sie waren Sünder u. nur als Massregel gegen sie hatte man die Bestimmung der Mutter erfüllt. 535. In der Mišnah dagegen heisst es אלעזר; die meisten Codices haben jed. auch dort אלעזר. 536. Die Empfänger wareh nicht zugegen. 537. Dass zur Bebauung ungeeignet war. 538. Demnach kann auch ein Sterbenskranker durch die blosse Bestimmung nichts zueignen. 539. Es handelt sich hierbei überhaupt nicht um die Schenkung eines Sterbenskranken. 540. Man darf in einem Weinberg keine Pflanzen wachsen lassen; cf. Dt. 22,9.

והלכתא כמר זושרא והלכתא באמימי והלכתא כרב נחמן אמר, שמואל בבולהו:

ונונין בשל מהלק נכסיי עד פיי רבי ארעיר איער אד-בריא ואחד מסיכו נכסים שיש דהי אדריית נקנין בבסף ובשטר יבחוקה ישאי ההי אדרייה אין בים בינין אלא במשובה אמרי לי מינישה באמן ישר בני מומו מם רוכל שהיתה חילה יאצירה תני בבינתי לבתי יהיא בשנים נישר בננה יניתה ירויני את דברוה אניר להן בני היבל הרברם אביי:

מעשה"במרוני אחד שהיה בירושלם והיו לו ממלמלין הרבה וביקש ליתנם במתנה אמהו לו אין להם תקנה עד"שיקנם על גב קרקע הלד ולקה בית כלע אחד סמוך לירושלם ואמר צפונו לפלוני יעמו מאח צמן ומאה הביות ודרומו לפלוני ועמי מאה צמן סוב Rokhels, סוב שמה לפלוני ועמי מאה באה צמן ומאה הביות ודרומו לפלוני ומאה חביות ומת וקיימו חבמים את דבריו אמרי מושא מי לו משם ראיה מרוני בריא היה: אמר דהן בני רוכל תקברם אמן (יכי): מאי טיכמא קא לייש להו אמר רב יהודה אמר שמואל מקיימי קיצים בכרם DERTE THNEN: DIE SÖHNE ROKHELS MAG 20 בכרם קוצים בכרם קוצים בכרם שליעור לשעמיה דתנן הבקיים קוצים בכרם רבי אלינור אומר קדש וחבמים אימרים לא קדש

> רבמים - M 41 הכמים P 40 .: - P 44 שיקנה (P שיקנ B 43 יבודמב V 42

אלא דבר שכמוהו מקיימין"בשלמא כרכום הזי אלא קוצים למאי חזי אמר רבי חנינא מאי טעמא דרבי אליעזר שכן בערביא מקיימין קוצים בשדות לנמליהן: דעתו עליו:

מותכמים אומרים בשבת דבריו קיימין מפני נגווען שאין יכול לכתוב אבל לא כחול רבי יהושע אומר בשבת אמרו קל וחומר בחול כיוצא בו וכין לקטן ואין זכין לגדול "רבי יהושע אומר לקטן אמרו קל וחומר לגדול:

נכורא. מתניתין מני רבי יהודה היא דתניא רבי מאיר אומר רבי אליעזר אומר כחול דכריו קיימין מפני שיכול לכתוב אכל לא בשבת רבי Fol. 157 יהושל אומר בחול אמרו "וקל וחומר לשבת ביוצא 15 NICHT SCHREIBEN KANN, NICHT ABER AM עובה ביוצא 15 Wochentag. R. Jehošuâ sagte: Wenn רבי יהושע אומר"בגדול אמרו קל והומר לקטן רבי יהודה אומר רבי אליעזר אומר בשבת דבריו קיימין מפני שאינו יכול לכתוב אבל לא בחול רבי יהושע בו זכין ביוצא בחול כיוצא בו זכין 20 AUCH: MAN DARF ETWAS FÜR EINEN MIN-לקטן ואין זכין לגדול דברי רבי אליעזר רבי יהושע אומר לקטן אמרו קל וחומר לגדול:

קנין — M 44 || קנין — M 43 ניחוש לדר"א שמא || B 46 רבי אליעזר אומר בשכת M 49 קו בשכת M 48 איעזר + B 47

nur das, was man gewöhnlich wachsens lässt. Allerdings ist Safran brauchbar, wozu aber sind Disteln brauchbar? R. אמר רבי לוי קונין "קנין משכיב מרע אפילו בשבת Hanina sagte: Folgendes ist der Grund אמר רבי לוי קונין "קנין משכיב מרע אפילו בשבת R. Eliêzers: in Arabien lässt man Disteln auf den Feldern für die Kamele wachsen.

> R. Levi sagte: Man vollziehe mit einem Sterbenskranken den Akt der Zueignung, selbst am Šabbath; und nicht etwa, 10 um die Ansicht R. Eliêzers Bzu berücksichtigen, sondern weil ihm der Verstand getrübt werden kann".

IE Weisen sagen, am Šabbath sei-EN SEINE SAS WORTE GILTIG, WEIL ER SIE DIES HINSICHTLICH DES ŠABBATHS⁵⁴⁰ GESAGT HABEN, UM WIEVIEL MEHR GILT DIES VOM WOCHENTAG. DESGLEICHEN DERJÄHRIGEN 47 ERWERBEN, NICHT ABER FÜR EINEN ERWACHSENEN. R. JEHOŠUÂ SAGTE: WENN SIE DIES VON EINEM MIN-DERJÄHRIGEN GESAGT HABEN, UM WIEVIEL MEHR GILT DIES VON EINEM ERWACHSE-NEN⁵⁴⁸.

GEMARA. Wessen Ansicht vertritt unsre Misnah? - Sie vertritt die Ansicht R. Jehudas, denn es wird gelehrt: R. Meir lehrte: R. Eliêzer sagt, am Wochentag seien seine Worte giltig, weil er schreiben549kann, nicht aber am Šabbath; R. Jehošuâ sagt, wenn sie dies hinsichtlich des Wochentags gesagt haben, um wieviel mehr gilt dies vom Šabbath550. Desgleichen auch: Man kann für einen Erwachsenen erwerben, nicht aber für einen Minderjährigen — Worte R. Eliêzers; R. Jehošuâ sagt, wenn sie dies von einem Erwachsenen gesagt haben, um wieviel mehr gilt dies von einem Minderjährigen. R. Jehuda lehrte: R. Eliêzer sagt, am Sabbath seien seine Worte giltig, weil er nicht schreiben kann, nicht aber am Wochentag; R. Jehošuâ sagt, wenn sie dies hinsichtlich des Sabbaths gesagt haben, um wieviel mehr gilt dies vom Wochentag. Desgleichen auch: Man kann für einen Minderjährigen erwerben, nicht aber für einen Erwachsenen - Worte R. Eliêzers; R. Jehošuâ sagt, wenn sie dies von einem Minderjährigen gesagt haben, um wieviel mehr gilt dies von einem Erwachsenen.

541. Richtige Pflanzen, während Disteln Unkraut sind, die für gewöhnlich entfernt werden. sen darf man zwischen den Weinstöcken nicht wachsen lassen. Dieser Passus ist hier nicht gut verständlich u. fehlt tatsächlich in den meisten Codices. 543. Dass auch bei einem Sterbenskranken ein Akt der Zueignung erforderlich ist. 544. Um ihn zu beruhigen, weil er daraus schliesst, dass man ihn für gesund hält. 545. Des Kranken, ohne Zueignungsakt. 546. An dem das Schreiben überhaupt verboten ist. 547. Der selber nichts erwerben kann. 548. Der selber erwerben, u. somit auch einen Vertreter damit betrauen kann. 549. Und da die Möglichkeit zum Schreiben vorhanden ist, so ist die Bestimmung giltig, auch wenn er sie nicht niedergeschrieben hat. dem, da das Schreiben verboten ist, davon Abstand genommen werden sollte.

EXX UBER LIXEX, DER DIE MORGEX-GARL SLINER FRAU ODER FINE GELD-SCHOOL OF BEARINGS HAT, UND SEINEN VALER, ODER THER THE UND STEEL VER-ERBER EIN HAUS EINGESTÜRZT IST, UND DIE ERBEN DES VATERS SAGEN, DER SOHN SEL ZUERSE UND NACHHER DER VALER GISTORRIN, UND DIE GLÄUBIGER SAGEN, DER VATER SEL ZUERST UND NACHHER SCHULL SAMMAJS SAGT, ZU TEILEN; DIE SCHULE HILLELS SAGT, DIE GÜTER BLEI-BEN BEI HIREM BESITZER .

GEMARA Dort wird gelehrt: Wenn Schein geborgt hat, so kann er [seine Schuld von verkauften Gütern einfordern, und wenn vor Zeugen, so kann er sie nur von freien Gütern einfordern. Semuél fragte: Wie ist es, wenn er ihm im voraus verpfändet hat? Nach R. Meir, welcher sagt, man könne das, was noch nicht auf der Welt vorhanden ist, zueignen, ist ונוואו של הבית עלנו יעל אביי אי עלני יעל בייבושניי והותה עלוי בתובת אשה יבעל חיב יירשי האב אומרים הבן מת ראשין יאחר כך מת האב בעלי החוב אימרים האב מת ראשין יאחר כך מת הבן בית שמאי אימרים יחליקי יבית הדד אימרים נכסים בחוקתן:

גמרא. תגן התם המלוה את הכירו בשמר גובה מנכסים משועבדים על ידי עדים נובה מנכסים בני חורין בעי שמואל דאיקני וקנה מהו אליבא DER SOHN GESTORBEN, SO IST., WIE DIE 10 בא לעולם מו אום מקנה דבר שלא בא לעולם אום אוו און אום מאיר דאמר אדם מקנה דבר שלא בא לעולם מו אום מואר אווים מאיר דאמר אדם מקנה דבר שלא בא לעולם מו אום מואר אווים מאיר באמר אדם מקנה דבר שלא בא לעולם מו אווים אווי לא תיבעי לך דודאי קנה אלא כי תיבעי לך אליבא דרכנן דאמרי אין אדם מקנה דכר שלא כא לעולם ממר רב יוכף תא שמע והכמים אומרים זה היה "ket.110" פיקח שמכר לו את הקרקע מפני שהוא יכול למשכנו jemand seinem Nächsten [Geld] auf einen הפילו מפניה 'קממרת מיניה אפילו אפר ליה רבא מיניה 'קממרת מיניה אפילו א מגלימא דעל כתפיה"כי קא מיבעיא לן דאיקני קנה ומכר דאיקני קנה והוריש מאי אמר רב הגא תא שמע נפל הבית עליו ועל אביו עליו ועל מורישיו והיתה עליו כתובת אשה ובעל חוב יורשי האב

אמר שיכול למשי אמר B 54 קאמר. M קאמרת מיני M 53

dies nicht fraglich, er hat es entschieden erworben, fraglich ist es nur nach den Rabbanan, welche sagen, man könne das, was noch nicht auf die Welt gekommen ist, nicht zueignen. R. Joseph erwiderte: Komm und höre: Die Weisen sagen, es war schlausse von ihm, dass er ihm das Grundstück verkauft hat, weil er ihn nun pfänden ™kann. Raba erwiderte ihm: Von ihm selbst sokann er ja auch das Gewand von den Schultern nehmen; uns ist es fraglich hinsichtlich des Falls, wenn er essihm verpfändet und verkauft hat, wenn er es ihm verpfändet und vererbt hat; wie ist es nun? R. Haga erwiderte: Komm und höre: Wenn über einen, der die Morgengabe seiner Frau oder eine Geldschuld zu bezahlen hat, und seinen Vater, oder über ihn und seinen Vererber ein Haus eingestürzt ist, und die Erben des Vaters sagen, der Sohn sei zuerst und

551. Und kein Vermögen besitzt. 552. Er hat also seinen Vater nicht beerbt; das Vermögen gehört also den Erben u. die Gläubiger des Sohns gehen leer aus. 553. Er hat seinen Vater beerbt u. seine Schulden sind aus dieser Erbschaft zu bezahlen. 554. Der strittige Betrag. den Erben des Vaters, da, wer vom anderen fordert, den Beweis anzutreten hat. 556. Ohne Schuld-557. Die Güter, die der Schuldner beim Borgen besessen hat, sind selbstverständlich dem Gläubiger verpfändet, die Frage ist aber, ob auch diejenigen, die er später gekauft u. weiterverkauft hat, falls im Schuldschein ausdrücklich angegeben ist, dass er ihm im voraus auch die Güter, die er später erwerben wird, verpfände. 558. Den Anspruch auf die später gekauften Güter. Lehre spricht von dem Fall, wenn ein Schuldner behauptet, die Schuld bereits bezahlt zu haben, u. als Beweis dafür die Tatsache anführt, dass er nachher vom Gläubiger ein Feld gekauft u. es bezahlt hat; nach der entgegengesetzten Ansicht kann der Schuldner sagen, wenn er beim Kauf noch Schuldner des Verkäufers wäre, so würde dieser das Kaufgeld für seine Schuld behalten u. ihm das Feld nicht ausgelie-560. Wenn der Schuldner keine Grundstücke besässe, so hätte er gar keine Deckung für seine Schuld. Nach dieser Ansicht hat der Gläubiger Anspruch auch auf das nachher gekaufte 561. Diese Lehre spricht von dem Fall, wenn der Schuldner das Feld noch besitzt. 562. Das später gekaufte Feld.

אומרים חבן מת ראשון ואחר כך מת האב ובעלי חובות אומרים האב מת ראשון כו' ואי"סלקא דעתך דאיקני קנה ומכר דאיקני קנה והוריש לא"משתעכד נהי גמי דאכ"מית ברישא דאיקני הוא אמר"להו רב ה נחמן ועירא חברין תרגמא מצות על היתומים לפרוע 50 ה הובת אביהן מתקוף לה רב"אשי מלוה על פה הוא ב-2014 ורב ושמואל דאמרי תרוייהו מלוה על פה אינו 1754 פמ. 1040 גובה לא מן היורשין ולא מן הלקוחות אלא הא בים מני רבי מאיר היא דאמר אדם מקנה דבר שלא Col.b ארבינא תא שמע °שמרי הוב המוקדמין פסולין \$6.x,5 דרבינא תא שמע והמאוחרין כשרין ואי סלקא דעתך דאיקני קנה ומכר בייים דאיקני קנה והוריש לא משתעבד מאוחרין אמאי 57.32 כשרין "דאיקני הוא הא מני רבי מאיר היא דאמר משמיה דרכא תא שמע לשכח קרקעות כיצד הרי שמע שמכר שדה להכירו והשכיחה ובא בעל חוב ושרפה כשהוא גובה גובה את הקרן מנכסין משועבדין ואת השבה מנכסין בני חורין ואי "סלקא" דעתא דאיקני חוב"אמאי גובה שבחא הא מני רבי מאיר היא דאמר M 61 מת P 60 קנה M 59 מת M 58 M 63 שימי בר אשי והא מרוה M 62

רעתך M 65 שבח מנליה הא. В 64 שבח מנליה הא.

nachher der Vater gestorben, und die Gläubiger sagen, der Vater sei zuerst gestorben &c. Wenn man nun sagen wollte, dass wenn er im voraus verpfändet und verkauft, verpfändet und vererbt hat, die Verpfändung ungiltig sei, so ist ja nichts dabei, dass der Vater zuerst gestorben ist, er hat es ihm ja im voraus verpfändet"? R. Naliman entgegnete: Unser Genosse Zeêra er-משמיה מנהר פקוד משמיה 10 klärte es: es ist Pflicht der Waisen, die Schuld ihres Vaters zu bezahlen⁵⁶⁴. R. Aši wandte ein: Dies ist ja ein mündliches Darlehn, und Rabh und Semuél stimmen ja beide überein, dass ein mündliches Dar-י אבר דב שלא בא לעולם אמר רב משרשיא lehn weder von den Erben noch von den Käufern eingefordert werden könne!? Vielmehr, hier ist die Ansicht R. Meirs vertreten, welcher sagt, man könne das, was noch nicht auf die Welt gekommen ים ist, zueignen ". R. Jâqob aus Nehar Peqod erwiderte im Namen Rabinas: Komm und höre: Vordatirte Schuldscheine sind ungiltig, nachdatirte sind giltig. Wieso sind nun, wenn man sagen wollte, dass wenn er im voraus verpfändet und verkauft, verpfändet und vererbt hat, die Verpfändung ungiltig sei, die nachdatirten giltig, er kann ja im voraus verpfändet haben 508!? — Hier ist die Ansicht R. Meirs vertreten, welcher sagt, man könne das zueignen, was noch nicht auf die Welt gekommen ist. R. Mešaršeja erwiderte im Namen-Rabas: Komm und höre: Die Melioration von Grundstücken⁵⁰, zum Beispiel: wenn jemand an seinen Nächsten ein Feld verkauft und dieser es meliorirt hat, und ein Gläubiger gekommen und es ihm abgenommen 500 hat, so kann dieser bei der Ersatzforderung das Kapital von den verkauften und die Melioration nur von den freien Gütern⁵⁷¹einfor-

563. Auch wenn der Vater zuerst gestorben ist, hat der Gläubiger kein Anrecht auf die hinterlassenen Güter, da der Sohn diese erst nachher erworben u. durch seinen Tod sie weiter vererbt hat. 564. Auch in dem Fall, wenn die Güter dem Gläubiger nicht verpfändet waren. 565. Wenn der Gläubiger kein Pfändungsrecht auf die hinterbliebenen Güter hat, so ist der Schuldschein, wenn ein solcher vorhanden ist, ganz wertlos. 566. Während, wie oben angegeben, diese Frage nur nach den Rabbanan besteht. 567. Weil der Gläubiger Grundstücke, die während der Differenzzeit verkauft worden sind, den Käufern widerrechtlich abnehmen kann. 568. Der Schuldner kann Grundstücke nach dem Leihtag gekauft u. später verkauft haben, u. wenn der Schuldschein mit einem späteren Datum (nach dem Ankauf) versehen wird, so gewinnt er dadurch Anspruch auf die nach dem Datum des Scheins vorher, in Wirklichkeit aber nachher gekauften Grundstücke u. nimmt sie später den Käufern widerrechtlich ab. der Käufer von verkauften Grundstücken nicht einziehen; cf. S. 502 Z. 12 ff. 570. Im meliorirten 571. Die der Verkäufer noch besitzt. 572. Die Meliorirung des Grundstücks ist ja nach dem Leihen erfolgt.

dern. Wieso kann nun, wenn man sagen wollte, dass wenn er im voraus verpfändet und verkauft, verpfändet und vererbt hat, die Verpfändung ungiltig sei, der Gläubiger die Melioration einfordern -!? — Hier ist die Ansicht R. Meirs vertreten, welcher sagt, man

konne das, was noch nicht auf die Welt gekommen ist, Jucignen – Wenn du entscheidest, dass wenn er verpfändet und verkauft. verpfändet und vereibt hat, die Verpfändung ungiltig sei, so ist sie ungiltig; wie ist es abei, wenn du entscheidest, dass sie giltig sei, wenn er geborgt und wiederum geborgt und es beiden verpfändet hat: ist es dem ersten oder dem anderen verptändet? R. Nahman erwiderte. Dies war auch בחבירו שמכר שדה הרי שמכר שדה לשבה קרקעות כיצד הרי uns fraglich, und von dort liessen sie uns sagen, der erste habe es erworben. R. Hona sagt, sie teilen. Ebenso lehrte auch Rabba b. Abuha, dass sie teilen. Rabina sagte: In der ersten Fassung sagte uns R. הבית עליו ועל אשתו יורשו הבעל אומרים הבעל אומרים אומרים הבית עליו ועל אשתו יורשו הבעל אימרים אומרים הבעל יירשו הבעל יירשו אשה מתה ראשון ואחר כך מת הבעל יירשו in der zweiten Fassung sagte er uns, dass sie teilen. Die Halakha ist, sie teilen. Man wandte ein: Die Melioration von Grundnen Nächsten ein Feld verkauft und dieser es meliorirt, und darauf ein Gläubiger gekommen ist und es ihm abgenommen hat, so kann dieser bei der Ersatzforderung das Kapital von verkauften und die Melioration von freien Gütern einfordern. Wenn dem nun so wäre, so könnte er ja nur die Hälfte der Melioration einfordern!? - Unter einfordern, von dem er spricht,

אדם מקנה דבר שלא כא לעילם אם תמצא רימי דאיקני קנה ומבר דאיקני קנה והיריש לא משתעבר הא לא משתעבד אם תמצא לומר משתעבד לוה ולוה וחזר וקנה"מהו לקמא משתעבד או רבתרא משתעבד אמר רב נחמן הא מילתא איבעיא לן ושלחו מתם ראשון קנה רב הונא אמר יחלוקו וכן "תני רבה כר אכות יחלוקו אמר רבינא מחדורא קמא דרב אשי אמר לן ראשון קנה מהדורא בתרא "דרב אשי אמר לן יחלוקו וחלבתא יחלוקו מיתיבי וחשביהה ובא בעל חוב ושרפה כשהוא נובה גובה את הקרן מנכסין משועבדין ואת השבה מנכסין בני חורין ואם איתא חצי שבח מבעי ליה מאי ניבה נמי דקתני הצי שבה:

'אשה אומרים' בעל מת ראשון יאחר כך מתה אשה בית שמאי אומרים יחלוקו ובית חלל אימרים נכסים בחזקתו כתובה בחזקת יורשי הבעל נכסים הנכנסין stücken, zum Beispiel: wenn jemand an sei- יליו נפל הבית עליו האב: נפל האב: נפל הבית עליו שואין עמה בחזקת יורשי האב: אנעל אמו אלו ואלו מודין "שיחלוקי אמר רבי עקיבא 80.1596 מודה אני בזו שהנכסים בחוקתן אמר לי כן עואי על"חלוקין אנו מצטערין אלא שבאת לחלק עליני את

> M 65 א קנה הא לא קנה את"ל קנה לוה מכר H מכר אם ומכר M 68 אמר רב נחמן אמר רבה + איתמר + M 67 דר א 70 M והלכן יהלוקו 17 M 70 M 69 P 74 בפל...השוון B 73 אר אישונה M 72 ה

ist auch nur die Hälfte der Melioration zu verstehen.

ENN AUF EINEN UND SEINE FRAU EIN HAUS EINGESTÜRZT IST, UND DIE ER-BEN DES MANNS SAGEN, DIE FRAU SEI ZUERST UND NACHHER DER MANN GE-STORBEN, UND DIE ERBEN DER FRAU SAGEN, DER MANN SEI ZUERST UND NACHHER DIE FRAU GESTORBEN, SO MÜSSEN SIE, WIE DIE SCHULE SAMMAJS SAGT, TEILEN; DIE Schule Hillels sagt, die Güter verbleiben bei ihrem Besitzer; die Morgen-GABE BLEIBT IM BESITZ DER ERBEN DES MANNS; DIE MIT IHR EIN- UND AUSGEHENDEN GÜTER 570 VERBLEIBEN IM BESITZ DER ERBEN DES VATERS. WENN AUF EINEN UND SEINE MUTTER EIN HAUS EINGESTÜRZT SIST, SO STIMMEN DIESE UND JENE ÜBEREIN, DASS ZU TEILEN SEI. R. ÂQIBA SAGTE: HINSICHTLICH DIESES FALLS, PFLICHTE ICH BEI, DASS DIE GÜTER IN IHREM BESITZ VERBLEIBEN. BEN-ÂZAJ SPRACH ZU IHM: WIR GRÄ-MEN UNS ÜBER DEN FALL, ÜBER WELCHEN SIE STREITEN, UND DU KOMMST, NOCH EI-NEN STREIT HERVORZURUFEN ÜBER EINEN FALL, ÜBER WELCHEN SIE ÜBEREINSTIMMEN.

Ta 1,185 ¥

^{573.} Das später zu kaufende Grundstück. 574. Aus Palästina. 575. Seines Vortrags. 577. Da das Feld beiden, dem Gläubiger u. dem Käufer, verpfändet ist. 578. Wer später gestorben ist, hat den beerbt, der zuerst gestorben ist. 579. Die ihr Eigentum verbleiben, von welchen dem Ehemann nur der Niessbrauch zusteht. 580. Und seine Erben (seine Brüder väterlicherseits) sagen, er sei nachher gestorben u. habe die Mutter beerbt, während ihre Erben das Entgegengesetzte behaupten.

בהזקת מי רבי יוחנן אמר בהזקת Col.b גמרא. יורשי הבעל ורבי ⁵וירא אמר בחזקת יורשי האשה ורבי שמעון בן לקיש משום בר קפרא אמר יחלוקו וכן תני בר קפרא הואיל והללו באין לירש והללו יובו׳: נפל הבית עליו ועל אמו 5 im Namen des Bar-Qapara, es sei zu tei-בחזקת מי רבי אילא אמר בחזקת יורשי האם רבי זירא אמר בחזקת יורשי הבן כי סליק רבי"זירא קם בשיטתיה דרבי אילא קם"רכה בשיטתיה דרבי זירא אמר רבי זירא שמע מינה אוירא "דארץ ישראל ם מחכים וטעמא מאי אמר אביי הואיל והוחזקה נחלה באותו שבט: אמר לו בן עואי על החלוקין אנו מצטערין וכו': "אמר רבי שמלאי עדא אמרה בן עזאי תלמיד חבר דרבי עקיבא הוה דקאמר ליה שבאת: שלחו מתם כן שלוח בנכסי אביו בחיי היא שקשה זו מוציא מיד הלקוחות וזו היא שקשה hinaufging™, schloss er sich der Ansicht בדיני ממונות לוח מאי מפיק "ועוד לקוחות מאי עבידתיה אלא אי איתמר הבי איתמר בן שמבר בנכסי Fol.159 אביו בחיי אכיו ומת בנו מוציא מיד חלקוחות וזו היא שקשה בדיני ממונות³ לימרו ליה אכוך מזבין "את 19.159 שנה אבוה האבה מכה אבוה דאבא ימצי פועיא מצי אמר מכה אבוה דאבא welchem Grund Weil die Erbschaft קאתינא תדע דכתיב תחת אבתיך יהיו בניך תשיתמו Ps. 45.17 לשרים בכל הארץ אלא אי קשיא הא קשיא "בן בכור שמכר חלק בכורה כחיי אביו ומת "בחיי אביו בנו שלעזר B 76 אלו ואלו וכו': עד סוף המשנה B 75

רבא M 79 דארעא דיש' מחכים P 77 אלעזר P אלעזר P 77 \parallel מאי מע' $\parallel M$ 80 \parallel תניא $\parallel M$ 81 מאי מע' $\parallel M$ 80 מאי מע'

+ B 83 אמר להו מכח + B 82 אמר להו מכח + B 82

א. — בח"א. — בח"א. — בח"א.

GEMARA. In wessen Besitz ? - R. Johanan sagt, im Besitz der Erben des Manns; R. Zera sagt, im Besitz der Erben der Frau. R. Simôn b. Laqis sagte len. Ebenso lehrte auch Bar-Qapara: Da die einen als Erben auftreten und die anderen ebenfalls als Erben auftreten, so ist zu teilen ...

WENN AUF EINEN UND SEINE MUT-TER EIN HAUS EINGESTÜRZT IST &C. In wessen Besitz⁵⁸³? — R. Ila sagt, im Besitz der Erben der Mutter, R. Zera sagt, im Besitz der Erben des Sohns. Als R. Zera R. Ilas an. Rabba dagegen schloss sich der Ansicht R. Zeras an. R. Zera sprach: Hieraus⁵⁸⁵ist zu entnehmen, dass das Klima des Jisraéllands weise mache. — Aus im Besitz desselben Stamms verbleibt.

BEN-ÂZAJ SPRACH ZU IHM: WIR GRÄ-MEN UNS ÜBER DEN FALL, ÜBER WELCHEN SIE STREITEN &C. R. Simlaj sagte: Dies besagt, dass Ben-Âzaj ein Schüler-Kollege R. Âqibas war, denn er sagte zu ihm: du kommst.

Von dort liessen sie mitteilen: Wenn ein Sohn auf das Vermögen seines Vaters

bei Lebzeiten seines Vaters geborgt hat und gestorben ist, so kann sein Sohn es den Käufern abnehmen. Das ist etwas Schwieriges im Zivilrecht. — Was hat er, wenn er geborgt hat, abzunehmen!? Und was haben ferner Käufer hierbei zu schaffen!? — Vielmehr ist dies gelehrt worden, so wird es wie folgt lauten: wenn ein Sohn Vermögen seines Vaters bei Lebzeiten seines Vaters verkauft hat und gestorben ist, so kann sein Sohn es den Käufern abnehmen. Dies ist etwas Schwieriges im Zivilrecht. Sie sollten doch zu ihm sagen: dein Vater hat es verkauft, und du nimmst es ab!? — Was ist dies denn für ein Einwand, er kann ja erwidern: er komme als Rechtsnachfolger des Vaters seines Vaters Par Dem ist auch so, denn es heisst: 80 An deiner Väter Stelle werden deine Söhne treten; du wirst sie überall im Land zu Fürsten setzen. Vielmehr, wenn etwas einzuwenden ist, so ist es in folgendem Fall. Wenn ein Erstgeborener seinen Erstgeburtsanteil bei Lebzeiten seines Vaters verkauft hat und bei Lebzeiten seines Vaters gestorben ist, so kann sein Sohn ihn den Käufern abnehmen. Dies

^{581.} Verbleiben die Güter nach der Schule Hillels. 582. Die Güter befinden sich im Besitz der einen ebenso wie im Besitz der anderen. 583. Verbleiben die Güter nach RA. 585. Dass er sich in Palästina zu der richtigen Ansicht bekannte. die Güter den Erben der Mutter zuzusprechen. 587. Wo es noch nicht in seinem Besitz war. 588. Und nicht seines Vaters, dessen Verkauf ungiltig war. 589. Ps. 45,17.

ist etwas Schwieriges im Zivilrecht: der Vater hat etwas verkauft und er nimmt es ab! Wenn man aber erwidern wollte, er könne auch hierbei sagen, er komme als Rechtsnachtolger des Vaters seines Vaters, so hat er ja als Rechtsnachfolger des Vaters seines Vaters keinen Anspruch auf den Erstgeburtsanteil. - Was ist dies für ein Einwand, vielleicht kann er sagen, er seines Vaters und trete an Stelle seines Vaters ?? Vielmehr, wenn etwas einzuwenden ist, so ist es in folgendem Fall. Wenn jemand hinsichtlich eines Scheins Zeugnis den ist und darauf Räuber geworden ist, so kann er über seine Unterschrift kein Zeugnis ablegen, wol aber können andere darüber Zeugnis ablegen. Wenn er selber glaubt sein "? Dies ist etwas Schwieriges im Zivilrecht. Was ist dies für ein Einwand, vielleicht in dem Fall, wenn seine Unterschrift bei Gericht bestätigt worden ist!? Vielmehr, wenn etwas einzuwenden ist, so ist es in folgendem Fall. Wenn jemand Zeugnis hinsichtlich eines Schuld-

מוציא מיד הלקוחות וזו היא שקשה בדיני ממונות "אבוה מזכין איהו מפיק וכי תימא הכא נמי אמר מכח אבוה דאכא קאתינא אי מכה 'אבוה דאכא קא אתיא בחלק בכורה מאי עבידתיה ומאי קושיא מצי אמר מכח אכוה דאכא קאתינא ובמקום אב קאימנא אלא אי קשיא הא קשיא היה יודע לו עדות בשטר עד שלא נעשה גולן ונעשה גולן הוא אינו מעיד על כתב ידו אכל אחרים מעידין השתא "הוא לא מהימן אחריני מהימני וזו היא שקשה komme als Rechtsnachfolger des Vaters בדיני ממונות מאי קושיא דלמא כגון שהוחוק כתב אוויים למא בגון שהוחוק בדיני ידו כבית דין "אלא אי קשיא הא קשיא היה יודע לו עדות בשטר עד שלא תפול לו בירושה הוא אינו יכול לקיים כתב ידו אבל אחרים יכולין לקיים כתב ידו ומאי קושיא דלמא הכא גמי כגון שהוחזק abzulegen wusste, bevor er Räuber 'gewor- וה היה קשיא הא קשיא הא קשיא היה נבית דין אלא אי קשיא הא קשיא היה וא היה וא ידו בבית דין אלא אי יודע לו בעדות עד שלא נעשה התנו ונעשה התנו הוא אינו מעיד על כתב ידו אבל אחרים מעידין מהוא לא מהימן אחריני מהימני וכי תימא הכא נמי "° כנון שהוחזק כתב ידו בבית דין והא אמר רב יוסף micht beglaubt ist", wie sollten andere be- 20 בר מניומי אמר רב נחמן אף על פי שלא הוחוק כתב ידו בבית דין "מאי קושיא דלמא גזירת מלך היא "דאיהו"לא מהימן ואחריני מהימני ולאו משום

אבוה...מפיק | 89 M דא״ל מכח | 90 M דאבוה — M 88 דאביך קאתית הלק B 91 + דלמא. M דאמר להו מכה M איהו איהו - M 94 איהו B 93 איהו M 92M 96 איהו לא שקשה בדיני ממונות איהו לא M 95 ראיהו...רמשקר " P 97 מהימן ואחריני לא מהימני.

scheins abzulegen wusste, bevor dieser ihm als Erbschaft zugefallen ist, so kann er seine Unterschrift nicht beglaubigen, wol aber können andere seine Unterschrift beglaubigen500. — Was ist dies denn für ein Einwand, vielleicht wird hier ebenfalls von dem Fall gesprochen, wenn seine Unterschrift bei Gericht bestätigt worden ist!? Vielmehr, wenn etwas einzuwenden ist, so ist es in folgendem Fall. Wenn er für ihn Zeugnis abzulegen wusste, bevor er sein Schwiegersohn geworden war und darauf sein Schwiegersohn geworden ist, so kann er kein Zeugnis über seine Unterschrift⁵⁰ ablegen, wol aber können andere Zeugnis ablegen. Er selber ist nicht beglaubt, und andere sollten beglaubt sein? Wolltest du erwidern, hier werde ebenfalls von dem Fall gesprochen, wenn seine Unterschrift bei Gericht bestätigt worden ist, so sagte ja R. Joseph b. Minjomi im Namen R. Nahmans: auch wenn seine Unterschrift bei Gericht nicht bestätigt worden ist. - Was ist dies für ein Einwand, vielleicht ist es eine Verordnung des Königs598, dass er selber nicht beglaubt sein soll und andere beglaubt sein sollen, und nicht deshalb, weil er lügt!? Sind denn, wenn dem nicht

^{589.} Der den Erstgeburtsanteil zu erhalten hatte. 590. Auf dem er als Zeuge unterschrieben 591. Dieser ist als Zeuge unzulässig. 592. Dass es seine Unterschrift ist, u. der Schein ist dann giltig. 593. Wenn angenommen wird, dass er später einen gefälschten Schein unter-594. Was nützt die Feststellung, dass es seine Unterschrift ist. Räuber war, u. dies sollten die Zeugen bekunden. 596. Dagegen ist derselbe Einwand zu erheben. 597. Auf einem Schein seines Schwiegervaters. 598. Ein Gesetz ohne Begründung.

דמשקר דאי לא תימא הכי משה ואהרן "להותנם משום דלא מהימני™הוא אלא גזירת מלך 'הוא שלא יעידו להם הכא נמי גזירת מלך הוא שלא יעיד על כתב ידו להותנו אלא לעולם כדאמרינן מעיקרא ודקא קשיא לך הת אבתיך יהיו כניך ההוא בברכה בתיב ומי מצית אמרת בברכה כתיב "אבל לענין דינא לא "והתניא colb "נפל הבית עליו ועל אכיו עליו ועל מורישיו 'והיתה 66.157 עליו כתובת אשה ובעל חוב יורשי האב אומרים הבן מת ראשון ואחר כך מת האב ובעל חוב אומר יורשיו מת הבן מאי לאו ליורשיו mehr, tatsächlich wie wir vorher erklärt" בני מורישיו אהי "ואי סלקא דעתך לא מצי אמר מכה אבוה דאבא קאתינא דכי כתיב תחת אבתיך יהיו בניך בברכה כתיב כי מת הבן ואחר כך מת האב מאי הוי נימא להו בעל חוב ירושת אבוהון יורשיו אחיו מורישיו אחי דאבוה: nichts weiter als ein Segen und nicht בעו מיניה מרב ששת בן מהו שיירש את אמו בקבר להנחיל לאחין מן האב אמר להו רב ששת תניתוה האב שנשבה ומת בנו במדינה ובן שנשבה ומת אביו במדינה יורשי האב ויורשי הבן יחלוקו היכי ינהו יורשי האב והי נינהו oihn und seinen Vererber ein Haus einge-

א היא ה"ן ג״ם M 1 | הוא − M 99 | היא ה"ן ג״ם − M 98 היא אלא לעולם || 4 M 2 הוא ד || M 3 התנן - M $_{6}$ ורשי האב $_{8}$ $_{7}$ והיתה...מת הבן $_{1}$ B $_{5}$ וורשי האב $_{1}$ $_{2}$ $_{3}$ ואי...שקילנא || 7 אחי.

so wäre, Mošeh und Ahron [als Zeugen] für ihre Schwiegerväter deshalb nicht zulässig, weil sie nicht beglaubt sind!? Du musst also erklären, es sei eine Verordnung des Königs, dass sie kein Zeugnis ablegen dürfen, ebenso ist es auch hierbei eine Verordnung des Königs, dass er für seinen Schwiegervater über seine Unterschrift nicht bekunden dürfe!? - Vielhaben, wenn du aber einwendest: an der ner Väter Stelle werden deine Söhne tre ten⁶⁰⁰, so ist dies nichts weiter als ein Segen. – Wieso kannst du sagen, dass dies rechtsgiltig sei, es wird ja gelehrt: Wenn auf einen, der die Morgengabe seiner Frau oder eine Geldschuld zu bezahlen hatte, und auf seinen Vater oder auf stürzt ist, und die Erben des Vaters sagen, der Sohn sei zuerst und nachher der Vater gestorben, und der Gläubiger sagt, der Vater sei zuerst und nachher der

Sohn gestorben. Unter Erben sind ja wahrscheinlich die Söhne unter Vererber die Brüder zu verstehen; wenn man nun sagen wollte, er könne nicht sagen, er komme als Rechtsnachfolger seines Vaters, denn der Schriftvers: an Stelle deiner Väter kommen deine Söhne, sei nichts weiter als ein Segen, so ist ja nichts dabei, dass der Sohn zuerst und der Vater nachher gestorben ist, der Gläubiger kann ja zu ihnen sagen, er wolle [seine Schuld] von der Erbschaft ihres Vaters einziehen 2.? -Nein, unter Erben sind seine Brüder[™]und unter Vererber sind die Brüder des Vaters zu verstehen.

Sie fragten R. Sešeth: Kann ein Sohn seine Mutter im Grab beerben, um es den Brüdern väterlicherseits zu vererben? R. Sešeth erwiderte ihnen: Ihr habt es gelernt: Wenn der Vater in Gefangenschaft geraten os und der Sohn im Land gestorben ist, oder wenn der Sohn in Gefangenschaft geraten und der Vater im Land gestorben ist, so teilen die Erben des Vaters und die Erben des Sohns. In welchem Fall: wollte man sagen, wie gelehrt wird, wer sind demnach die Erben des Vaters und wer sind die Erben des Sohns; wahrscheinlich meint er es wie folgt: wenn

599. Dass dies sich auf den Fall bezieht, wenn ein Sohn das Vermögen seines Vaters bei dessen Leb-600. Dh. mit Bezugnahme auf diesen Schriftvers kann der Enkel sagen, er komme nicht als Erbe seines Vaters, der die Güter verkauft hat, sondern als Erbe seines Grossvaters. 601. Des Sohns, die ihren Grossvater beerben wollen, während ihr Vater in dieser Beziehung ganz ausge-602. Da sie nicht Erben ihres Grossvaters, sondern Erben ihres Vaters sind. Des Sohns, also die Erben des Vaters. 604. Nach seinem Tod, so dass die Erbschaft nicht in den Besitz ihrer, sondern in den Besitz seiner Erben übergeht. 605. Und da gestorben ist, es aber 606. Wenn der Sohn keine Kinder hat, nicht bekannt ist, ob vor od. nach dem Tod des Sohns. so erben die Erben des Vaters, u. wenn er Kinder hat, so erben diese das ganze Vermögen.

der Vater in Getangenschatt geraten und der Sohn seiner Tochter im Land gestorben ist, oder wenn der Sohn seiner Tochter in Gerangenschaft geraten und der Vater seiner Mutter im Land gestorben ist, und man nicht weiss, wer von beiden zuerst gestorben ist, so teilen die Erben des Vaters und die Erben des Sohns. Wenn nun dem so wire, so sollte doch, auch wenn Vater seiner Mutter im Grab beerben und es den Brüdern väterlicherseits vererben. Vielmehr ist hieraus zu schliessen, dass der Sohn seine Mutter im Grab nicht beerbe, um es den Brüdern väterlicherseits zu vererben. R. Aha b. Minjomi sprach zu Abajje: Auch wir haben demgemäss gelernt: Wenn auf ihn und seine Mutter ein Haus eingestürzt ist, so stimmen alle so wäre, so sollte doch, auch wenn der Sohn zuerst gestorben ist, dieser seine Mutter im Grab beerben und es den Brüdern väterlicherseits vererben. Vielmehr ist hieraus zu schliessen, dass ein Sohn seine Mutter nicht im Grab beerbe, um es den Brüdern väterlicherseits zu vererben; schliesse hieraus. Aus welchem Grund? Abajje erwiderte: Bei einem Sohn wird

יורשי הכן אלא לאו הכי קאמר אב שנשבה ימת בן בתו במדינה ובן בתו שנשבה ומת אבי אמי במדינה ולא ידעינן הי ביניהי בית ברישא יירשי האב ויורשי הכן יחלוקו ואם איתא נהי נפי דכן מת ברישא לירתיה לאבוה דאמיה בקבריה ולירתינהי לאחוה פן אבוה אלא לאי שביע בינה אין הבן יירש את אמו בקבר להנחיל לאחין מאב אמר ליה רב אחא ופו בר מניומי לאביי אף אנן נמי תנינא נפר הבית יריי ועל אמו אלו ואלו מודים שיחלוקי ואם איתא נחי der Sohn zuerst gestorben ist, dieser den ש ולירתו בקבריה לאמיה בקבריה ולירתו מו ישונהו לאחי מאבוה אלא לאו שמין מינה אין הכן יורש את אמו בקבר לחנהיל לאחין מן האב שמע מינה ומעמא מאי אמר אביי נאמרה "הסיכה בכן • ונאמרה"הסיבה בבעל מה"הסיבה האמורה בבעל אין הבעל יורש את אשתו בקבר אף הסיבה האמירה בבן אין חבן יורש את אמו בקבר לחנחיל לאחין מן האב: ההוא דאמר ליה לחבריה נכסי דבר סיסין מזכנינא לך הואי הדא ארעא"דהוה מיקריא דכי כר סיסין אמר ליה הא לאו דבי בר סיסין היא ואיקרויי überein, dass sie teilen. Wenn nun dem 20 נהמן דרב בר סיסין אתא לקמיה דרב נהמן אוקמה בידא דלוקה אמר ליה רבא"לרב נחמן דינא חבי חמוציא מחבירו עליו הראיה ורמי דרבא אדרבא "ודרב נהמן אדרב נהמן דההוא דאמר ליה לחבריה מאי בעית בהאי ביתא אמר ליה מינך ובינתה ואכלית אברישא O M לאחי מן האב - M S M 10 את אחיו מן האב ש"ם א"ר הם M 12 מיבה B 11 נכסי דבי בר 13 M דקרו לה דבי 14 א דכי קריא

הב. אר"ן 16 M ורמי דרב. M 15

[der Ausdruck] übergehen eegebraucht und bei einem Ehemann wird [der Ausdruck] übergehen gebraucht, wie nun beim Uebergang durch den Ehemann der Ehemann seine Frau nicht im Grab beerbt, ebenso beerbt auch beim Uebergang durch den Sohn der Sohn nicht seine Mutter im Grab, um es den Brüdern väterlicherseits zu

Einst sagte jemand zu seinem Nächsten; er verkaufe ihm die Güter des Bar-Sisin di und darunter war ein Grundstück das den Namen des Bar-Sisin trug. Da sprach er zu ihm: Dieses gehörte nicht Bar-Sisin, es trägt nur den Namen des Bar-Sisin. Als sie darauf zu R. Nahman kamen, sprach er es dem Käufer zu. Da sprach Raba zu R. Nahman: Ist so das Gesetz, wer vom anderen zu fordern hat, hat ja den Beweis anzutreten!? — Ich will auf einen Widerspruch hinweisen, in welchem Raba sich befindet, und auf einen Widerspruch, in welchem R. Nahman sich befindet. Einst sprach jemand zu seinem Nächsten: Was suchst du in diesem Haus? Dieser erwiderte: Ich habe es von dir gekauft und die Ersitzungsjahre geniessbraucht. Jener entgegnete:

607. Die Verwandten seines Vaters. 608. Dass der Sohn seine Mutter auch nach seinem Tod beerbe. 609. Cf. S. 1235 Z. 19 ff. 610. Der Erbschaft von einem Stamm zum anderen durch die Frau, die ihren Vater beerbt u. einen Mann von einem anderen Stamm geheiratet hat. 611. Die aus dessen Besitz 612. Das der Käufer nicht miterhalten hatte. 613. Cf. S. 1028 Z. 10 ff.

שני חזקה אמר ליה אנא "בשכוני גואי הואי אתא לקמיה דרב נחמן אמר ליה זיל ברור אכילתך אמר ליה רבא"לרב נחמן דינא הכי המוציא מחבירו עליו הראיה קשיא דרבא אדרבא "ודרב נחמן אדרב נחמן דרבא אדרבא לא קשיא "הכא מוכר קאי בנכסיה "התם לוקה קאי בנכסיה דרב נחמן אדרב נחמן לא קשיא הכא כיון "דאמר ליה דבי בר סיסין ומיקריא דבי בר סיסין עליה דידיה רמיא לגלויי דלאו דבי בר סיסין היא "הכא לא יהא אלא דנקים שטרא מי

א קשיא דרב M 18 M בשוקא אבראי הואי M 17 א דכ"ע קרו לה דבב"ם והוא M 20 הכא M 20 . בנכסך. M 23

Ich wohnte in den innern Räumen Als sie darauf vor R. Nahman kamen, sprach er zum [Käufer]: Geh, beweise deinen [alleinigen] Niessbrauch . Da sprach Raba zu 5 R. Nahman: Ist so das Gesetz, derjenige, der vom anderen fordert, hat ja den Beweis anzutreten!? Somit befindet sich ja Raba in einem Widerspruch, und ebenso befindet sich R. Nahman in einem Wider-יבנכסי: שטרך וקום נבכסי: spruch • !? — Raba befindet sich nicht in einem Widerspruch, denn in dem einen Fall befand sich der Verkäufer im Besitz der Güter und im anderen Fall befand sich der Käufer im Besitz der Güter617. R. Nahman

befindet sich ebenfalls nicht in einem Widerspruch; [in jenem Fall] sprach er von den Gütern des Bar-Sisin und auch dieses trug den Namen des Bar-Sisin, somit hatte [der Verkäufer zu beweisen, dass es nicht Bar-Sisin gehörte; in diesem Fall aber konnte dies ja höchstens als Besitz eines Kaufscheins gelten, und auch in einem solchen Fall würde man zu ihm gesagt haben: bestätige deinen Schein und gelange in den Besitz des Grundstücks.

ZEHNTER ABSCHNITT

→:←

דיו מאחוריו מתובו מקושר עדיו 'מאחוריו Fol.160 פשוט שכתבו עדין מאחוריו מקושר שכתבו עדיו מתובו שניהם פסולין רבי 'חנינא בן גמליאל אומר מקושר שכתבו עדיו מתוכו כשר מפני שיכול תנניי. M 2 אחריו P 1

GEN AUF DER INNENSEITE UND DIE GEFALTETE HAT DIE ZEUGEN AUF DER RÜCKSEITE. WENN BEI EINER EINFACHEN DIE ZEUGEN AUF DER RÜCKSEITE ODER BEI EINER GEFALTETEN DIE ZEUGEN AUF

DER INNENSEITE UNTERSCHRIEBEN SIND, SO SIND BEIDE UNGILTIG. R. HANINA B. GAMALIÉL SAGT, WENN BEI EINER GEFALTETEN DIE ZEUGEN AUF DER INNENSEITE

614. Er musste die äusseren Räume mitbenutzen u. legte daher keinen Einspruch gegen die Benutzung des anderen ein; in einem solchen Fall wird das Grundstück durch die Ersitzung nicht erworben. 615. Dass der Verkäufer es nicht mitbenutzt hat. 616. In dem einen Fall sprach RN. die strittige Sache dem Käufer u. in dem anderen Fall sprach er sie dem Verkäufer zu, u. in beiden Fällen war R. 617. Die Sache bleibt beim Besitzer, einerlei ob es der Käufer od. der entgegengesetzter Ansicht. Verkäufer ist. 619. Durch die Zeugen, die ihn unterschrieben haben; 618. Die Ersitzung. ebenso hatte er auch in diesem Fall zu beweisen, dass die Ersitzung eine rechtmässige war. Unterschriften derselben. 2. Eigentlich verknotete, zusammengenähte. Urkunden dieser Art sind weder jetzt bei den Juden in Gebrauch, noch lassen sich solche bei den Römern nachweisen; über das Wesen derselben ist man somit nur auf die Erörterungen des T.s u. und auf die Kommentare angewiesen. Wie

UNTERSCHRIFREN SIND, SO IST SHE GILTIG, WITH MAN AUS THR EINE EINEACHE MA-CHEN KANN, R. SIMÓN B GAMALIFI, SAGT, ALLES NACH DEM LANDESBRAUCH. BEI EI-NER FINEACHEN URKUNDE SIND ZWEI ZEU- » GIN TREORDERLICH, BET EINER GEFALTE-TEN SIND DREI ERFORDERLICH, WENN AUF FINER FINEACHEN NUR EIN ZEUGE UN-TERSCHRIEBEN IST, ODER WENN AUF EI-TERSCHRIEBEN SIND, SO SIND BEIDE UN-

GEMARA. Woher dies? R. Hanina erwiderte: Die Schrift sagt: Felder für Geld seln und Zeugen bekunden lassen. Felder tur Geld kauten und Kautbriete schreiben. das ist die einfache [Urkunde]; und siegeln. das ist die gefaltete'; und bekunden lassen. erklären? – zwei für die einfache, drei für die gefaltete. - Vielleicht entgegengesetzt? Da diese durch ihre Faltung לעשותו פשוט רבן שמעין בן גמליאל אימר הכר וון כמנהג המדינה: גט פשוט עדיי כשנים ימקישר בשלשה פשוט שכתב בו עד אחד ימקישר שכתב בו שני עדים שניהם פסולין:

נמרא. מנהני מילי אמר רבי חנינא דאמר שדות בכסף יקנו וכתוב בספר והתום והנד כסף יקנו וכתוב בספר זה פשום כסום מדות בכסף וחתום זה מקושר והעד שנים עדים שלשה הא כיצד שנים לפשוט שלשה למקושר 'איפוך אנא אחת מתוך שנתרכה בקשריו נתרכה בעדיו רפרם אמר יי - NER GEFALTETEN NUR ZWEI ZEUGEN UN- יי אמר וויי בקשריו נתרכה בעדיו שהכא "ואקח את ספר המקנה (ו)את החתום 'ואת Jon 32.11 המצוח ואת החקים ואת הגלוי ואקח את ספר המקנה זה פשום (ו)את החתום זה מקושר ואת הגלוי זה פשום שבמקושר 'ואת המצוה ואת החקים אלו kauten und Kautbriete schreiben und sie- 15 דברים שבין פשום למקושר הא כיצד זה נדיו שנים וזה עדיו שלשה זה עדיו מתוכו וזה עדיו מאחוריו 'איפוך אנא מתוך שנתרכה בקשריו נתרכה 201.19,15 בעדיו רמי בר יחזקאל אמר מהכא 'על פי שנים עדים או על פי שלשה עדים יקום דבר אם תתקיים zwei; Zeugen, drei. Wie ist dies nun zu 20 עדותן בשנים לך בשלשה לומר לך שנים 20 עדותן בשנים למה פרט לך בשלשה לומר לך לפשום שלשה למקושר 'איפוך אנא מתוך שנתרבה

ho אי עד ho M 6 א הכתוב.

vermehrt worden ist, so sind auch ihre Zeugen mehr. Raphram entnimmt dies aus folgendem: 'Ich nahm den Kaufbrief, den gesiegelten, das Gebot und die Satzungen und den offenen. Ich nahm den Kaufbrief, das ist die einfache [Urkunde]; den gesiegelten, das ist die gefaltete; den offenen, das ist das einfache in der gefalteten; das Gebot und die Satzungen, das ist das, wodurch die einfache sich von der gefalteten unterscheidet, und zwar dadurch, dass die eine zwei Zeugen und die andere drei Zeugen hat, dass bei der einen die Zeugen sich auf der Innenseite und bei der anderen die Zeugen sich auf der Rückseite befinden. - Vielleicht entgegengesetzt? — Da diese durch ihre Faltungen vermehrt worden ist, so sind auch ihre Zeugen mehr. Rami b. Jehezgel entnimmt dies aus folgendem: "Durch die Aussage von zwei Zeugen oder drei Zeugen, soll eine Sache Giltigkeit haben. Wozu braucht dies, wenn das Zeugnis schon durch zwei Zeugen giltig ist, von drei Zeugen gelehrt zu werden? dies besagt: zwei für eine einfache [Urkunde], drei für eine gefaltete. — Vielleicht entgegengesetzt!? Da diese durch ihre Faltungen vermehrt worden ist,

aus diesen hervorgeht, wurde die 1. Zeile der Urkunde auf die 1. Linie geschrieben und diese über die 2., die leer blieb, gefaltet u. zusammengenäht; auf die nach oben gewandte Rückseite unterschrieb dann der 1. Zeuge seinen Namen. Ebenso wurde auch bei den folgenden Zeilen verfahren, auf deren Rückseite die übrigen Zeugen ihre Namen unterschrieben, so dass auf jede beschriebene Linie eine leere folgte u. die Urkunde soviel Zeugenunterschriften hatte, als beschriebene Zeilen vorhanden waren. Da dieses Verfahren sich nur auf den wesentlichen Teil (המרק) der Urkunde (Datum u. Summe), die gewöhnlich 3 Zeilen einnahmen, erstreckte, so waren bei einer solchen 3 Zeugen erforderlich; der übrige unwesentliche Teil (סופס) wurde auf gewöhnliche Weise geschrieben und wurde daher שבמקושר (das Einfache der gefalteten) ge-3. Indem man die Nähte auftreunt. 4. Dass es zwei Arten von Urkunden gibt. 5. Jer. 32,44. 6. DAR versiegeln, verschliessen; dies deutet auf die gefaltete Urkunde, die geschlossen,

zusammengenäht wird. 7. Dh. komplizirter ist. 8. Jer. 32,11. 9. Cf. N. 2. 10. Dt. 19,15.

בקשריו נתרבה בעדיו והני לחכי הוא דאתו כל חד וחד למילתיה הוא דאתא לבדתניא שדות בכסק 22.44. ש. יקנו וכתוב בספר וחתום "עצה טובה קא משמע לן Bb.118a ואקח את ספר המקנה חבי הוה מעשה על פי שנים אנים או על פי שלשה עדים להקיש שלשה לשנים Syn.9a או על פי שלשה עדים להקיש בפלוגתא דרבי עקיבא ורבגן אלא מקושר מדרבגן וקראי אסמכתא בעלמא "ושעמא מאי תקינו רבנן מקושר אתרא דכהני הזו והוו קפדי מובא ומגרשי נשייחו "ועבדי רבנן תקנתא אדהכי והכי מיתבא מימר מאי איבא למימר Rabbanan streiten¹⁵. — Vielmehr, die ge-כדי שלא "תתחלק בין גיטין לשטרות: היכן עדים הותמין רב הונא אמר בין קשר לקשר ורב ירמיה בר אבא אמר אחורי הכתב "וכנגד הכתב מבחוין אמר ליה רמי בר חמא לרב חסדא לרב הונא דאמר מנואי והא ההוא מקושר דקאתא לקמיה דרכי ואמר 1640 מנואי רבי אין זמן בזה אמר ליה "רבי שמעון ברבי לרבי שמא בין קשריו מובלע פלייה וחזייה ואם איתא אין זמן בזה ואין עדים בזה מיבעי ליה אמר ליה מי סברת בין קשר לקשר מגואי לא בין קשר לקשר diese Bestimmung, damit sie sich während-מבראי וניחוש דלמא זייף וכתב מאי דבעי והתימי שלשה M 8 לכדת' | א M פלוגתא דר"ע ורבנן מקיש שלשה — M 7 M 10 | מ"ט M 9 אלא או פל חד וחד כדאית ליה אלא

ותקינו להו רבנן מקושר אדתכי | B 11 תחלק | M 12 – ו

אבראי. B 14 | רבי - P 13

so sind auch ihre Zeugen mehr. Deuten denn diese Schriftverse darauf, jeder von diesen deutet ja auf eine besondere Lehre!? Es wird nämlich gelehrt: Felder für Geld kaufen und siegeln, er lehrt uns einen guten Rat". Ich nahm den Kautbriet, so war der Sachverhalt. Durch die Aussage von zwei Zeugen oder drei Zeugen, dies vergleicht drei mit zweien¹², worüber R. Âqiba und die faltete [Urkunde] ist eine rabbanitische Bestimmung, und die Schriftverse sind nichts weiter als eine Stütze. - Aus welchem Grund haben die Rabbanan die Begetroffen? - Sie befanden sich in einer Ortschaft von Priestern, und da diese jähzornig waren und sich von ihren Frauen scheiden liessen¹⁴, so trafen die Rabbanen dessen¹⁵ beruhigen¹⁶. — Erklärlich ist dies von den Scheidebriefen, wie ist es aber hinsichtlich andrer Scheine zu erklären? - Damit es keinen Unterschied zwischen Scheidebriefen und anderen Urkunden gebe.

Wo unterschreiben die Zeugen¹⁷? R. Hona sagte, zwischen einer Falte¹⁸ und der anderen, R. Jirmeja b. Abba sagte, rückwärts von der Schriftseite, (auswärts) gegenüber der Schrift. Rami b. Hama sprach zu R. Hisda: Gegen R. Hona, welcher sagt, zwischen einer Falte und der anderen, - er glaubte nämlich, zwischen einer Falte und der anderen, auf der Innenseite, — [ist ja folgendes einzuwenden]. Einst wurde eine gefaltete [Urkunde] Rabbi vorgelegt, und Rabbi bemerkte über diese: In dieser ist kein Datum vorhanden. Da sprach R. Simôn, der Sohn Rabbis, zu ihm: Vielleicht ist es zwischen den Falten versteckt? Hierauf faltete er sie auf und bemerkte es. Wenn dem nun so wäre, würde er ja auf dieser weder Datum noch Zeugen bemerkt haben ?!? Dieser erwiderte: Du glaubst wol zwischen einer Falte und der anderen auf der Innenseite, nein, zwischen einer Falte und der anderen auf der Rückseite²¹. — Es ist ja zu berücksichtigen, er könnte fälschen und beliebiges zuschreiben²², und die Zeu-

^{11.} Wie man bei einem Kauf verfahre; cf. S. 1031 Z. 5 ff. 12. Dass man 3 Zeugen nicht mehr 13. Ob dieser Schriftvers tatsächlich darauf deute; nach RA. deutet Glauben schenke als zweien. er auf eine andere Lehre; cf. Bd. vij S. 532 Z. 16 ff. 14. In ihrem Jähzorn, u. da Priester keine Geschiedenen heiraten dürfen, so konnten sie ihre Frauen nicht wieder heiraten. 15. Während der Anfertigung der komplizirten, viel Zeit in Anspruch nehmenden gefalteten Scheidungsurkunde. von der Scheidung Abstand nehmen. 17. Bei einer gefalteten Urkunde. 18. Auf den leeren Raum zwischen den Zeilen.

19. Dass die Zeugenunterschriften sich auf der Innenseite befinden. 20. Da sie nebeneinander geschrieben u. unaufgefaltet beide nicht zu sehen sind. schriften befanden sich nicht gegenüber der beschriebenen, sondern gegenüber der leeren Linie. Am Ende der Urkunde, da die Zeugen nicht am Schluss, sondern oben auf der Rückseite unterschrieben sind.

gen sind unterschrieben!? Darin steht geschriebent test und bleibend - Es ist ja zu berucksichtigen, er könnte beliebiges auschreiben, und dann wiederum schreiben: test und bleibend!? - [Die Formel] fest und bleibend dart nur einmal geschrieben sein und nicht zweimal. Es ist ja aber zu berücksichtigen, er könnte [die Formel] "fest und bleibend" ausradiren, beliebiges zuschreiben und nachher שבראי מאבראי יתירי בהדי יתירי בהדי יתירי מגואי מאי דבעי ומהתים בהדי יתירי schreiben: fest und bleibend!? R. Johanan sagte ja, dass wenn fin einer Urkundel ein schwebendes Wort sich befindet und bestätigt ist, sie giltig sei, und wenn eine Rasur, sie ungiltig sei, selbst 15 wenn dies bestätigt ist. Das, was sie sagten, dass wenn sieh [in der Urkunde] eine Rasur befindet, sie ungiltig sei, gilt nur von dem Fall, wenn sie sich auf der Stelle befindet, wo geschrieben war: fest und bleibend, und den Raum einnimmt wie: fest und bleibend". - Nach R. Jirmeja b. Abba, welcher sagt, rückwärts von

סחדי דכתים ביה שריר וקים וניהוש דלמא כתב מאי דבעי"והדר בתב שריר וקים אהרינא חד שריר וקים כתבינן תרי שריר וקים לא כתבינן וליחיש דלמא מחיק ליה 'לשריר וקים וכתב מאי דבני והדר כתב שריר וקים הא אמר רבי יוהנן תרויה בסול ואת על פי שמקיים הסול ואת על פי שמקיים הסוגונו ולא אמרו מחק פסול אלא כמקום שריר וקיים "וכשיעור שריר וקיים ולרב ירמיה כר אבא דאמר אחורי הכתב 'וכנגד הכתב מכחוץ ליחוש דלמא ואמר אנא לרבות בעדים הוא דעבדי מי סברת עדים כסדרן חתימי עדים ממטה למעלה התימי וליחוש דלמא "מתרמיא ריעותיה בשימה אחרונה וגייו ליה לשיטה אחרונה וגייו ליה לראוכן בחדיה ומתכשר בבן יעקב עד דתנן בן איש פלוני עד כשר 611.87 דכתים ראובן כן בחד דרא וינקב עד עלוויה וליחוש דלמא גייז ליה לראובן בן ומתכשר ביעקב עד דתנן M 17 אייף וM 16 ובתב ליה שו"ק הד + M 15 לעילאי וכתב P 18 ובשיעור 19 M דכתב וזייה מאי B 20 בעי מגואי ומפיש בעדים מאבראי ואמר כדי לרבות א"ל M 22 מתרמי ריה ריעתא M 21 מעיראי + ובן מתתאי ויעקב עד דבתריה וליחוש.

der Schriftseite, (auswärts) gegenüber der Schrift, ist ja zu berücksichtigen, er könnte auf der Innenseite beliebiges zuschreiben und auf der Rückseite" noch Zeugen unterschreiben lassen oder sagen²⁰, er glaubte, noch andere Zeugen zu finden!? — Du glaubst wol, die Zeugen unterschreiben in derselben Reihenfolge³⁰, die Zeugen unterschreiben von unten nach oben³¹. — Es ist ja zu berücksichtigen, dass wenn in der letzten Zeile etwas Nachteiliges32 geschrieben ist, er die letzte Zeile abschneiden kann und mit dieser auch [den Namen] Reuben, und [die Urkunde] ist dann giltig durch "Sohn Jaqobs, Zeuge" Es wird nämlich gelehrt: [Die Unterschrift] "Sohn von so und so, Zeuge", ist giltig. — Er34 schreibe "Reúben, Sohn" über eine Zeile und "Jâgobs, Zeuge" über die folgende. - Es ist ja zu berücksichtigen, er könnte [die Zeile mit] "Reuben, Sohn" abschneiden, und die Urkunde ist

23. Diese Formel [dies alles ist fest u. bleibend] befindet sich am Schluss einer jeden Urkunde, u. was nachher geschrieben ist, ist ungiltig. 24. Ueber der Zeile nachträglich hinzugefügt. Wenn der Nachtrag am Ende der Urkunde vermerkt ist. 26. Und um so mehr, wenn einen grösseren Raum; wenn die Formel "fest und bleibend" ausradirt wird, so ist dies zu merken u. die Urkunde 27. Die oben genannte Formel am Schluss der Urkunde sei nicht nötig, da auf der Rückseite der beschriebenen Zeile sich die Zeugenunterschriften befinden. 28. Der nachträglich zugeschriebenen Zeile. 29. Wenn er keinen Zeugen findet u. die nachträglich zugeschriebene Zeile auf der Rückseite keine Zeugenunterschrift hat u. dies ihm vorgehalten wird. 30. Wie die Textzeilen ge-31. Quer, in der Richtung von der letzten zur ersten Zeile. schrieben sind. 32. Für den Besitzer 33. Die vollständige Unterschrift des Zeugen lautet beispielsweise: Reuben, Sohn Jâder Urkunde. qobs, Zeuge; aber auch die Unterschrift: Sohn Jâqobs, Zeuge, ist giltig; wenn der Inhaber der Urkunde die letzte Zeile entfernen will, so kann er diese abschneiden u. mit dieser auch den auf der Rückseite befindlichen Vornamen des Zeugen, da die Unterschrift trotzdem giltig u. die oben genannte Formel nicht 34. Der Zeuge. erforderlich ist.

"איש פלוני עד כשר דלא כתיב עד ואיבעית אימא לעולם דכתב עד דידעינן "בה דהא התימות ידא לאו דיעקב הוא ודלמא בשמיה דאבוה התם לא col.b שביק איניש שמיה דידיה וחתים בשמיה דאבוה הוא דשוויה דהא רב צייר willst, sage ich: tatsächlich, wenn "Zeuge" נדלמא סימנא בעלמא הוא דשוויה דהא רב צייר כוורא רבי חנינא צייר חרותא רב חסדא 25סמך רב הושעיא עין רבא בר רב הונא מכותא לא חציף אינש לשוויה לשמיה דאבוה סימנא מר זומרא אמר למה לך כולי האי כל מקושר שאין עדיו כלין בשיטה כל המחקין כולן צריך שיכתוב ודין קיומיהון וצריך שיחזור מענינו של שטר בשיטה אחרונה מאי מעמא אמר רב עמרם לפי שאין למדין משימה אחרונה Fol.162 אמר ליה רב נחמן לרב עמרם מנא לך הא אמר פסול שיטה אחת כשר מאי שנא שני שימין"דלמא מזייף וכתב "שימה אחת נמי מזייף וכתב "אלא לאו "שמע מינה אין למדין משימה אהרונה שמע מינה: מיבעיא להו שיפה ופהצה מאי תא שמע "הרחיק Col.b" M 25 א הוא ד M 24 התים – M 23 התים – M 23

שלך רב אוש' חתים עין ורב' בר"ה צייר מכותא | M 26 |

אייף + M 28 דפסול דמזייף א 27

יה אה ע. — M 30

durch "Jâqob", Zeuge" giltig!? Es wird nämlich gelehrt: [Die Unterschrift] "so und so, Zeuge", ist giltig. - Wenn "Zeuge" nicht geschrieben steht³⁶. Wenn du aber geschrieben steht, man aber weiss, dass es nicht die Unterschrift Jâgobs ist. — Er kann ja den Namen seines Vaters unterschrieben haben!? — Es lässt niemand יוחנן אמר רבי יוחנן seinen eignen Namen fort und unterschreibt den Namen seines Vaters. -Vielleicht sollte es nur ein Signum³⁷ sein!? So zeichnete Rabh einen Fisch, R. Hanina einen Palmenzweig, R. Hisda ein Sa-ים הכתב שני שישין מן הכתב mekh, R. Hošâja ein Âjin und Raba b. R. Hona einen Mast. - Es ist niemand so respektlos, den Namen seines Vaters als Signum zu benutzen. Mar-Zutra erwiderte: Du hast dies alles nicht nötig; eine gefaltete Urkunde, auf der die Zeugen nicht gleichmässig an derselben Linie enden, ist ungiltig30. R. Jichaq b. Joseph sagte im Namen

R. Johanans: Jede Rasur muss bestätigt" werden; und in der letzten Zeile muss der Inhalt der Urkunde wiederholt werden". - Aus welchem Grund? R. Amram erwiderte: Weil man sich nicht nach der letzten Zeile richtet¹². R. Nahman sprach zu R. Âmram: Woher weisst du dies? Dieser erwiderte: Es wird gelehrt: Sind die Zeugen zwei Zeilen vom Text entfernt, so ist [die Urkunde] ungiltig, wenn eine Zeile, so ist sie giltig. Bei zwei Zeilen wol deshalb, weil er eine Fälschung begehen und eine Zeile zuschreiben kann - ebenso kann er ja auch bei einer Zeile eine Fälschung begehen und eine Zeile zuschreiben!? Vielmehr ist hieraus zu entnehmen, dass man sich nach der letzten Zeile⁴³ nicht richte. Schliesse hieraus.

מתניתין היא

דאין M 29 מון אין

Sie fragten: Wie ist es bei anderthalb Zeilen? — Komm und höre: Sind die Zeu-

35. Ein Genetivsuffix gibt es im Hebräischen nicht, so dass der unterschriebene Name als Eigenname des Zeugen aufgefasst werden kann. 36. In diesem Fall muss der Zeuge seinen und seines Vaters Namen unterschreiben. 37. Als Unterzeichnung des Zeugen statt seines Namens; ein solches gilt als Namensunterschrift. 38. Anstatt der Unterschrift seines Namens. Zeugen, die ihre Unterschrift quer auf die Rückseite schreiben, beginnen, einerlei ob sie von unten nach oben oder von oben nach unten schreiben, mit derselben Linie und enden auch mit derselben Linie, und zwar über die ganze Breite des Textes; wenn der Inhaber etwas zuschreibt, so ist dies zu merken, da die Rückseite von den Unterschriften frei bleibt, und wenn er etwas abschneidet, so ist dies ebenfalls zu merken, da er dann die Köpfe bezw. die Enden aller Zeugen abschneiden muss. 40. Vor der oben genannten Schlussformel muss angegeben sein, dass sich an der betreffenden Stelle eine Rasur befindet; ist dies nicht angegeben, so nehme man an, dass sie vom Inhaber herrührt. 41. Die letzte Zeile darf nichts wesentlich Neues enthalten. 42. Weil die letzte Zeile der Urkunde nachträglich zugeschrieben sein kann, da die Zeugen nicht darauf achten, ihre Unterschriften unmittelbar unter den Text zu setzen; wenn diese nur eine nicht ausschlaggebende Wiederholung enthält, so ist die Fälschung be-43. So dass durch die Fälschung niemand einen Schaden erleidet.

gen wei Zeilen [vom Text] entfernt, so ist [die Urkunde] ungiltig; demnach ist sie bei anderthalb Zeilen giltig. Wie ist demnach der Schlußsatz zu erklären: wenn eine Zeile, so ist sie giltig; demnach ist sie mit bei einer Zeile giltig, bei anderthalb aber ungiltig, Hieraus ist vielmehr nichts zu entnehmen. Wie bleibt es damit? Komm und höre: Es wird gelehrt: Sind die Zeugen zwei Zeilen vom שני להו שני איבעה: איבעה: בארבעה: Text entfernt, so ist [die Urkunde] ungiltig, wenn aber weniger, so ist sie giltig. Wenn vier oder fünf Zeugen auf einer Urkunde unterschrieben sind und es sich herausstellt, dass einer verwandt oder un- ירבי "שבתי אמר הזקיה שני שיפין zulässig ist, so bleibt die Beglaubigung durch die übrigen bestehen. Dies ist eine Stütze für Hizqija, denn Hizqija sagte, dass wenn jemand ihn" mit [Unterschriften von] Verwandten ausgefüllt hat, [die Urkundel giltig sei". Dies soll dich auch nicht wundern; so macht auch der leere Raum [die Festhütte] bei drei [Handbreiten] untauglich", während die unzulässige Bedachung sie erst bei vier untauglich macht.

את העדים שני שימין פסול הא שימה ימהצה בשר "אימא סיפא שיטה אחת כשר שיטה אחת הוא אבוא דבשר הא שישה ומחצה פסול אלא בהא ליבא ו-16 למשמע מינה מאי הוי עלה תא שמע דתניא הרחיק את העדים שני שיטין מן הכתב פסור פהות מכאן בשר היו "ארבעה וחמשה עדים התימין על השמר ונמצא אחד מהן קרוב או פסול תתקיים עדות פראתי מסייע ליה להזקיה דאמר הזקיה מלאהי משרשה בקרובים כשר"ואל תתמה שהרי אויר פוסל בשלשה דלמא הן ולא אוירן או דלמא הן ולא אוירן Fol.163 אמר רב נחמן בר יצחק מכתברא דהן ואוירן דאי סלקא דעתך הן ולא אוירן שיפה אחת בלא אוירה למאי הזיא אלא שמע מינה הן ואירן שמע שאמרו בכתב ידי עדים ולא כתב ידי סופר מאי שעמא "דכל חמויות לאו לגבי ספרא אזיל ומזיים "וכפה (אמר) רב יצחק בן אלעזר "משמיה דחזקיה אמר כגון לך לך זה על גבי זה אלמא קסבר שני M/32 שיטה...רכשר -M/31 אדרכא מדסיפא M/30עליו P 33 ילא + M 35 שוכה + B 34 M 38 בל א M 37 בל א – M 86 אלא...ש ם שבתאי משר"ח אמר. B שב' אמר משמיח ההז אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אמר אלמא. – משמיה דחזק אמר - 31 M – אלמא.

Sie fragten: Ist unter zwei Zeilen, von welchen sie sprechen, diese samt dem Zwischenraum* zu verstehen, oder nur diese ohne den Zwischenraum? R. Nahman b. Jichaq erwiderte: Es ist einleuchtend, dass darunter diese samt dem Zwischenraum zu verstehen ist, denn welche Verwendung hätte, wenn man sagen wollte, diese ohne Zwischenraum, eine Zeile ohne Zwischenraum. Vielmehr ist hieraus zu schliessen, dass darunter diese samt dem Zwischenraum zu verstehen ist. Schliesse hieraus.

R. Sabthaj sagte im Namen Hizqijas: Bei den zwei Zeilen, von welchen sie sprechen, ist die Handschrift des Zeugen und nicht die Handschrift des Schreibers" zu verstehen, denn wer fälschen will, geht nicht zum Schreiber, um zu fälschen. -Wieviel⁵? R. Jiçhaq b. Eleâzar erwiderte im Namen Hizqijas: Zum Beispiel lag lag⁵⁵ übereinander. Er ist also der Ansicht, zwei Zeilen und vier Zwischenräume⁵⁴. R. Hija

^{44.} Den Raum von 2 Zeilen zwischen dem Text und den Unterschriften der Zeugen. gleich diese Unterschriften als nicht vorhauden zu betrachten sind u. ein solcher leerer Raum die Urkunde ungiltig machen würde. 46. Cf. Lev. 23,34 ff. u. Dt. 16,13 ff. 47. Das Dach der Festhütte muss mit Reisern udgl. bedeckt sein; wenn es eine Lücke von 3 Handbreiten hat, so ist es untauglich. 48. Wenn ein Teil des Dachs aus Material besteht, das hierfür nicht zulässig ist; cf. Bd. iij S. 28 Z. 24 ff. 50. Die Urkunde müsste giltig sein, auch wenn zwischen dem Text 49. Der zu jeder Zeile gehört. und den Unterschriften 2 Zeilen leer sind, da man 2 Zeilen ohne Zwischenraum nicht schreiben kann, u. wenn man eine kleinere Schrift schreibt, so ist dies zu merken. 51. Der im Schreiben kundig ist 52. Raum ist unter "2 Zeilen" zu verstehen. u. eine kleinere Schrift schreibt. genügend Raum erforderlich, dass die nach oben auslaufende Linie des / und die nach unten auslaufende Linie des q nicht miteinander in Berührung kommen. 54. Für jede Zeile ist ein freier Raum oben, für die nach oben auslaufenden Buchstaben, u. ein freier Raum unten, für die nach unten auslaufenden Buchstaben, erforderlich.

M 50

שיטין וארכעה אוירין רב הייא בר"אמי משמיה דעולא אמר כגון למד מלמעלה וכף מלממה"אלמא קסבר שני שימין ושלשה אוירין ⁵רבי אבהו אמר כגון ברוך כן לוי בשיטה אחת קא סבר שיטה אחת לכתב לכתב שנו אלא בין עדים לכתב "baruq, Sohn levis" in einer Zeile. Er ist אבל בין עדים לאשרתא אפילו שוכא גמי כשר מאי שנא בין עדים לכתב "דלמא מזייף וכתב מאי דבעי וחתימי סהדי "בין עדים "לאשרתא נמי מזייה וכתב מאי דבעי זהתימי סהדי"דמטייט ליה אי הכי דין עדים ™לשטר גמי מטיים ליה אמרי Text, der Raum zwischen den Zeugen und יום אמרי מחדי אמיוטא "הוא דהתימי "בין עדים "לאשרתא נמי אמרי בי דינא אטיוטא "הוא דהתימי כי דינא אטיוטא לא חתימי וליחוש דלמא גייז ליה לעילא ומחיק ליה "לטיוטא וכתב מאי דבעי ומחתים סהדי ואמר רב ניהא לרב פער המחק בשר הניחא לרב ל-נוס גווא ועדיו על המחק בשר הניחא לרב ל-נוס גוווא ועדיו על המחק בשר הניחא לרב כהנא דמתני לה משמיה דשמואל שפיר אלא לרב מביומי דמתני לה משמיה דרב מאי איכא למימר קסבר"כל כי האי גוונא אין מקיימין אותו מן האשרתא мэм М 44 א רבבהו M 46 דמוייף M 45

הכי נמי P 48 לאשרא + M 49 אשרתא

הוא ועדיו על המחק דאמר 55 M + רב.

בי חתימי | 52 M הוא ד + M 51

וכתיב M 54 הן כי התימי אאשרתא אמרי אטיוטא M 53

b. Ami erklärte im Namen Ûlas: Zum Beispiel 1 oben und q unten. Er ist also der Ansicht, zwei Zeilen und drei Zwischenräume⁵. R. Abahu erklärte: Zum Beispiel also der Ansicht, eine Zeile und zwei Zwischenräume.

Rabh sagte: Dies gilt nur [vom Zwischenraum] zwischen den Zeugen und dem der Bestätigungs aber kann auch grösser sein. - Der Raum zwischen den Zeugen und dem Text59 wol aus dem Grund, weil er fälschen und beliebiges zuschreiben - ebenso kann er ja auch fälschen und zwischen den Zeugen und der Bestätigung beliebiges [zuschreiben] und die Zeugen sind unterschrieben"!? - Man durchstreiche ihn". - Demnach kann man ja auch den Raum zwischen den Zeugen und dem Text durchstreichen!? -- Man würde dann sagen, die Zeugen hätten die Durchstrei-

chung bestätigt⁹⁵. – Ebenso kann man ja auch hinsichtlich des Raums zwischen den Zeugen und der Bestätigung sagen, das Gericht habe die Durchstreichung beglaubigt!? — Das Gericht beglaubigt nicht die Durchstreichung⁴. — Es sollte doch berücksichtigt werden, er könnte den oberen Teil abschneiden, das Durchstrichene ausradiren, da beliebiges hinschreiben und von Zeugen unterschreiben 1 lassen!? Rabh sagte nämlich, dass wenn der Text der Urkunde und die Zeugenunterschriften auf einer Rasur geschrieben sind, sie giltig sei. Richtig ist es allerdings nach R. Kahana, der dies im Namen Semuéls lehrt, wie ist es aber nach R. Tabjomi zu erklären, der es im Namen Rabhs lehrt!? — Er ist der Ansicht, dass man [die Urkunde] in einem solchen Fall" nicht durch die gerichtliche Bestätigung, sondern durch die Zeugen beglaubige.

55. Für beide Zeilen genügt ein Zwischenraum in der Mitte, da dieser sowol für die nach unten auslaufenden Buchstaben der oberen Zeile, als auch für die nach oben auslaufenden Buchstaben der un-56. Dieser Name hat überstehende und nachhängende Buchstaben; es ist daher teren Zeile genügt. ausser dem Raum der Schrift noch ein freier Raum unten u. oben erforderlich. festgesetzte Maximalgrösse des freien Raums. 58. Die Unterschrift des Gerichts; cf. S. 478 N. 138. 59. Darf nicht grösser sein. 60. Da unten sich eine Unterschrift des Gerichts befindet, so nimmt man an, dass der ganze Inhalt echt ist. 61. Den freien Raum, damit man da nichts nachtragen könne. 62. Wenn er grösser ist. 63. Und nicht den Inhalt der Urkunde. gen kann man als Zeugen unvernünftige Menschen suchen, die auch die Durchstreichung der leeren Stelle 65. Wenn über der gerichtlichen Beglaubigung ein grosser Raum frei ist. ganzen Text der Urkunde. 67. Die gefälschten Zeugenunterschriften sind dann durch die unten befindliche gerichtliche Beglaubigung gedeckt. 68. Wenn die Rasur eine gleichmässige ist u. die Unterschriften bekannt sind; in diesem Fall sind die Zeugenunterschriften belanglos, da eine gerichtliche Beglaubigung vorhanden ist. 69. Man kann erwidern, dass nach Rabh eine solche Urkunde ungiltig 70. Wenn Text u. Zeugen sich auf einer Rasur befinden.

R Johanan aber sagte: Dies gilt nur [vom Raum] wischen den Zeugen und dem Text, wenn aber einer zwischen den Zeugen und der Bestätigung vorhanden ist, so ist [die Urkunde] ungiltig, auch wenn er nur eine Zeile beträgt. Beim Rauml zwischen den Zeugen und der Bestatigung wol aus dem Grund, weil er den oberen Teil abschneiden und Text und Zeugen in einer Zeile schreiben kann, und 10 er der Ansieht ist, dass eine Urkunde, in der Text und Zeugen auf einer Zeile geschrieben sind, giltig sei, demnach ist ja auch hinsichtlich [des Raums] zwischen tigen, er könnte den oberen Teil abschneiden, beliebiges hinschreiben, und die Zeugen sind unterschrieben!? Er ist der Ansicht, dass wenn die ganze Urkunde gen auf der folgenden, sie ungiltig sei'. - Es ist ja zu berücksichtigen, er könnte Text und Zeugen in einer Zeile schreiben und sagen, er habe dies deshalb getan, um mehr Zeugen zu haben!? Er ist der

unteren [Zeile], sondern durch die der oberen bestätige⁷⁵.

שבו אלא מן העדים שבו: הרכי ייחנן אמר לא שני אלא בין העדים לכתב אכל בין עדים לאשרתא אפילו שמה אהת פסול מאי שנא בין עדים לאשרתא "דלמא גייז לעילאי וכתב הוא ועדיו בשישה אחת וקסבר שמר הכא הוא ועדיו כשימה אחת כשר אי הכי בין עדים לכתב נמי דלמא גייז ליח לעילאי וכתב מאי דבעי וחתימי סהדי קא סבר שמר הכא הוא בשימה אחת ועדיו בשימה אחרת פסול וליחוש דלמא כתב הוא ועדיו בשימה אהת ואמר אנא לרכות בעדים הוא דעכדי קסבר כל כי האי גוונא אין מקיימין אותו מן העדים שלמטה אלא מן העדים שלמעלה: גופא אמר רב שטר הבא הוא Fol.164 ועדיו על המחק כשר ואם תאמר מוחק יחוזר ומוחק אינו דומה נמחק פעם אחת לנמחק שתי פעמים den Zeugen und dem Text zu berücksich- וליחוש דלמא שדי דיותא אמקום עדים מעיקרא ומחיק ליה "דכי הדר מחיק ליה "להאי הוה ליה אידי ואידי נמחק שתי פעמים אמר אביי קסבר רב אין העדים חותמין על המחק אלא אם כן נמחק בפניחם מיתיבי הוא על הנייר ועדיו על המחק sich auf einer Zeile befindet und die Zeu- משר וניהוש דלמא מהיק ליה וכתיב מאי דבעי משר וניהוש דלמא והוי ליה "הוא ועדיו על המחק דכתבי הכי אנהנא עד בין עד המזייף וכתב מאי דבעי וחתימי אאשרתא ה"ן בין עד M 56 לכתב דלמא מזייף וכתב הוא ועדיו אשימה אחת ואמר כדי לרבות P 57 שני 38 M וכי 19 59 M - להאי .60 אידי ואידי נמחק פעם אחד דכתיב׳ ביה הכי Ansicht, dass man in einem solchen Fall¹⁴ [die Urkunde] nicht durch die Zeugen der

Der Text. Rabh sagte: Wenn der Text der Urkunde und die Zeugenunterschriften auf einer Rasur geschrieben sind, so ist sie giltig. Wenn du aber einwenden wolltest, er könnte einmal radiren und wiederum radiren7, so gleicht die einmalige Rasur nicht der zweimaligen". Es ist ja aber zu berücksichtigen, er könnte vorher Tinte auf den Raum der Zeugen giessen und sie ausradiren78, und wenn er später das andere ausradirt, so ist beides⁷⁰ zweimal radirt!? Abajje erwiderte: Rabh ist der Ansicht, Zeugen dürfen nur dann auf einer Rasur unterschreiben, wenn die Radirung in ihrer Gegenwart erfolgt". Man wandte ein: Wenn [der Text] auf dem Papier" und die Zeugen auf einer Rasur sich befinden, so ist [die Urkunde] giltig. Es ist ja zu berücksichtigen, er könnte [den Text] ausradiren und beliebiges hinschreiben, sodann befinden sich dieser samt den Zeugen auf einer Rasur!? — Sie schreiben wie folgt:

71. Wenn beides sich auf einer Zeile befindet, so ist anzunehmen, dass dies einen besonderen Grund hatte, wenn aber die ganze Urkunde auf einer Zeile geschrieben ist u. die Zeugen auf einer anderen unterschrieben sind, so ist das Verhältnis ein ganz ungleichmässiges und man nehme an, dass eine Fälschung 72. Die gefälschten Unterschriften, die jedoch durch die unten befindliche gerichtliche Bestätigung gedeckt sind. 73. Zeugen auf beide Zeilen unterschreiben lassen. 74. Wenn Text u. Zeugen sich auf einer Zeile befinden. 75. Die Urkunde ist nur dann giltig, wenn die Echtheit der oberen Unterschriften nachgewiesen wird. 76. Den Text nachträglich ändern. 77. Die Aenderung würde zu merken sein. 78. Die Zeugen unterschreiben dann auf der 2. Rasur. Raum des Textes u. der Raum der Zeugenunterschriften. 80. Wenn sie sehen, dass die Radirung der ganzen Urkunde eine gleichmässige ist. 81. Auf einer nicht radirten Stelle.

"סחדי "חתמננא על מחקא ושמרא "כתב על ניירא דכתבי היכא אי "מלתחת גייז ליה אי "עילאי מחיק ליה דכתבי בין סהדא לסהדא אי הכי⁵אימא סיפא הוא על המחק ועדיו על הנייר פסול אמאי פסול הכא נמי נכתבו הכי אנחנא סהדי "חתמננא על ניירא ושטרא "על מחקא "מאי אמרת מוחק חוזר ומוחק הא אמרת אינו דומה נמחק פעם אחת לנמחק "שתי פעמים הני מילי היכא דהתימי סהדי אמחקא "היכא דלא התימי סהדי אמהקא אלא אניירא לא ידיע וליתי מגילתא אחריתי ולמחוק ולידמי לא dem Papier sich befinden, so ist sie un-דמי מהקא דהא מגילתא למחקא דהא מגילתא "ולקבלה לחתימות ידא דסהדי בבי דינא ולמהוק ולידמי אמר רב הושעיא אינו דומה נמחק בן יומו לנמחק בן שני ימים ולישהייה אמר רבי ירמיה אס בית דין טועין: רבי הנינא בן גמליאל Wenn du entgegnen wolltest, er könnte אומר מקושר וכו': השיב רבי לדברי רבי "חנינא בן גמליאל והלא אינו דומה זמנו של זה לזמנו של כסוג זה"פשום מלך שנה "מונין לו שנה שתים מונין לו שתים "מקושר מלך שנה "מונין לו שתים שתים ימונין לו שלש ווימנין "דיזיף מיניה זווי במקושר wenn die Zeugen aber nicht auf einer Ra-ומתרמי ליה זוזי ביני ביני ופרע ליה ואמר ליה הב P 60 שהדי (בכל הענין) B 61 חתמנא M 62 כתיב על הנייר

M 66 \parallel מתתאי \parallel 64 \parallel סיפא דקתני הוא \parallel 64 \parallel מתתאי \parallel 63 \parallel 63 $\pm M$ 68 השתא נמי. $\pm M$ התם נמי מוחק + B 67 השתא נמי. אבל הכא כיון דעל הנייר׳ חתימי לא - 31 69 ונקבל׳ חתימת ידייהו ב"ד נמחק ונדמ׳ א"ר אוש׳ , 70 M הנניה , 71 M + ראלו ייה זווי. M 74 אלו M 73 א דמוויף דיה זווי. M 72 אלו M 73 אווי.

wir Zeugen unterschreiben auf einer Rasur, und der Text ist auf dem Papier ge-Wo schreiben sie dies, wenn unten82, so kann er es ja abschneiden, und wenn oben, so kann er es ja ausradiren⁸!? — Sie schreiben dies zwischen den Zeugenunterschriften⁸⁴. — Wie ist demnach der Schlußsatz zu erklären: wenn [der Text auf einer Rasur und die Zeugen auf giltig. Weshalb ist sie ungiltig, sie können ja auch in diesem Fall schreiben: wir Zeugen unterschreiben auf dem Papier und der Text ist auf einer Rasur geschrieben!? ein zweites Mal radiren, so sagtest du ja, eine zweimalige Rasur gleiche nicht einer einmaligen⁸⁵!? — Dies nur, wenn die Zeugen auf einer Rasur unterschrieben sind, sur, sondern auf dem Papier unterschrieben sind, so ist dies⁸⁷ nicht kenntlich. — Man kann ja irgend eine Rolle holen, auf dieser etwas radiren und vergleichen !? --Die Rasur der einen Rolle gleicht nicht der Rasur der anderen Rolle⁸⁹. Man kann ja die Unterschriften der Zeugen bei Ge-

richt beglaubigen, diese ausradiren und vergleichen!? R. Hošâja erwiderte: Die einen Tag alte Rasur gleicht nicht der zwei Tage alten Rasur. — Man kann sie ja liegen lassen⁹!? R. Jirmeja erwiderte: Man befürchte einen Irrtum des Gerichts⁹².

R. HANINA B. GAMALIÉL SAGT, WENN BEI EINER GEFALTETEN &C. Rabbi wandte gegen die Worte des R. Hanina b. Gamaliél92 ein: Das Datum der einen gleicht ja nicht dem Datum der anderen; bei der einfachen zählt man das erste Regierungsjahr als erstes, das zweite Regierungsjahr als zweites, bei der gefalteten dagegen zählt man das erste Regierungsjahr als zweites³, und das zweite als drittes. Nun kann es vorkommen, dass jemand Geld auf einen gefalteten Schuldschein borgt und es, da er grade welches bekommt, innerhalb der Frist⁹⁴ bezahlt, und [der Gläu-

^{82.} Unter bezw. über ihren Unterschriften. 83. Dies ist dann nicht zu merken, da auch der übrige Teil der Urkunde radirt ist. 84. Und wenn er es ausradirt, so ist diese Stelle 2mal radirt, was leicht zu merken ist. 85. Die Zeugen bekunden eine einmalige Rasur. 86. Wenn eine andere Stelle ein 2. Mal radirt wird, so ist dies kenntlich. 87. Ob die radirte Stelle einmal od. 2 mal radirt worden ist. 88. Und feststellen, ob die Urkunde einmal od. 2 mal radirt worden ist. 89. Da manches Papier stärker u. manches dünner ist. 90. Nach Ablauf von mehreren Tagen, wenn die Frische sich verliert, gleichen sie einander. 91. Und nehme deshalb von solchen Ver-92. Dass man aus einer gefalteten Urkunde eine einfache machen könne. gleichungen Abstand. 93. In der 1. werden wahrscheinlich die abgelaufenen, in der 2. dagegen die laufenden Jahre gezählt; wahrscheinlich um die Ausfertigung der Urkunde aus dem oben (S. 1368 Z. 7ff.) angegebenen Grund möglichst 94. Nach kurzer Zeit, im selben Jahr.

biger], wenn jener seinen Schuldschein verlangt, ihm erwidert, er habe ihn verforen, und ihm statt dessen eine Ouittung schreibt, spitter aber, wenn die Zahlungstrist herameicht, macht er ihn zum einfachen und spricht zu ihm: jetzt erst hast du von mit geborgt!" Er ist der Ansicht, man schreibe keine Quittung . War Rabbi denn kundig in den gefalteten, [Urkunde], über welche er sagte, sie sei nachdatirt, und Zonin erwiderte ihm, so sei es Brauch bei diesem Volk, das erste Regierungsjahr werde als zweites und das weite werde als drittes gezählt!? Nachdem er es von Zonin hörte, wusste er es.

Einst stand in einer Urkunde geschrieben: im Jahr des Archonten N. Da entschied R. Hanina, dass man untersuche, Archonat eingesetzt wurde. -- Vielleicht hatte er längere Zeit das Archonat inne?? R. Hosaja erwiderte: Bei diesem Volk ist es Brauch, dass man ihn im ersten Jahr Archon, und im zweiten Jahr Digon"nennt.

Vielleicht hatte man ihn abgesetzt und wiederum eingesetzt!? — Dann nennt man ihn Archon-Digon.

Die Rabbanan lehrten: [Sagte jemand:] ich will (hen) Nazir ve sein, so ist er es, wie Symmachos sagt, wenn er hen sagte, einmal, wenn digon, zweimal¹⁰¹, wenn trigon, dreimal, wenn tetragon, viermal, wenn pentagon, fünfmal.

א ותכן כמי גבי M 87

Die Rabbanan lehrten: Ein rundes 102 Haus, ein Digon, ein Trigon und ein Pentagon sind nicht durch Aussatz' verunreinigungsfähig; ein Tetragon ist durch Aussatz verunreinigungsfähig. Woher dies? Die Rabbanan lehrten: Oben heisst es [statt] Wand, Wände, das sind zwei, und unten 104 heisst es [statt] Wand, Wände 105, das sind zwei, zusammen also vier.

Einst wurde Rabbi eine gefaltete [Urkunde] vorgelegt; da sprach er: In dieser

94. Da die Urkunde um ein Jahr später datirt ist als die Quittung, so kann der Gläubiger sagen, diese sei eine ganz andere Schuld. 95. Der Schuldner braucht die Schuld nur gegen Rückgabe des Schuldscheins zu bezahlen. 96. Wie das Datum in diesen geschrieben wird. ein Jahr zuviel datirt. 98. In der Urkunde war nicht angegeben, in welchem Archonatsjahr. 99. Zweitmaliger Archon. Zur Erklärung der Endsilbe un in der Bedeutung Mal (ebenso auch weiter) wurde ziemlich viel geschrieben, jedoch nichts Befriedigendes. 100. Sich dem Weingenuss entziehen u. ganz Gott leben; cf. Num. Kap. 6; wenn man beim Geloben keine Zeit angibt, so dauert dies einen Monat. 101. Dh. 60 Tage. 102. In dieser Lehre werden wie in der obigen die nämlichen griechischen Ausdrücke gebraucht, u. aus diesem Grund wird sie hier angezogen. Wahrscheinlich Mauerschwamm; cf. Lev. 14,34ff. 104. Cf. Lev. 14,37,39. 105. An beiden Stellen wird der Plural gebraucht, obgleich der Singular angebracht wäre.

לי שמראי ואמר ליה אירכם לי וכתב ליה תברא וכי מטי ומניה משוי ליה פשוט ואכר ליה הכי השתא דיופת מינאי קא סבר אין בותבין שובר ומי בקיע רבי במקושר והא ההוא מקושר דאתא לקמיה דרבי ואמר רבי שמר מאוחר זה ואמר ליה זונין לרבי כך מנהגה של אומה זו מלך שנה מונין לי שתים שתים מונין לו שלש בתר דשמעה מוונין סברה: ההוא שטרא דהוה כתב ביה בשנת פלוני ארבן אמר רבי חנינא יכדק אימתי עמד ארכן einst brachte man ja Rabbi eine gefaltete שניא רב הושעיא מלכותיה מלכותיה מלכותיה מלכותיה בארכנותיה ודלמא"דאריך כך מנחגה של אומה זו שנה ראשונה קורין לו ארכן שנית קורין לו דיגון ודלמא עבורי עברות והדר "אוקמוה אמר רבי ירמיה "ההוא ארכן דינון אמר ליה: תנו רבנן הריני נזיר הינא סומכוס אמר Naz.8b "הין אחת "דיגון שתים שריגון שלש ששריגון ארכי יהנון בית ענול דינון מרינון מרינון מרינון מרינון מרינון מרינון פנטיגון אינו מטמא בנגעים טטריגון מטמא בנגעים נית מנא הני מילי דתנו רבגן למעלה"אומר קיר קירות שתים לממה"אומר קיר קירות שתים הרי כאן ארבע: in welchem Jahr dieser Archont in das ירבי ואמר 'רבי אין של Bb.160b ההוא מקושר דאתא לקמיה דרבי ואמר 'רבי אין של תברת M הבית B 76 הני. M הדרת + M 75 אומפיק ליה לשטראה + M 75 בקי. א פקיע א״ל זוגן רבי כן M 77 הנוזפת א״ל א״ל דוגן רבי כן א א״ל אונן רבי כן א היה מנהגם M 79 מזונן ההוא דהוה M 79 האי

M/82 מנחגם כך היה מנחגם M/81 ארכן

דוגין 83 P אוקמיה. M אמלכוה א 84 M א״ך אר

B 86 הינא -- V 85

נגעים כי האי גוונא בית א SS הוא.

זמן בזה אמר ליה רבי שמעון בר רבי לרבי שמא בין קשריו מובלע פלייה וחזייה הדר חזא ביה "רבי "בישות אמר ליה לאו אנא כתבתיה "רבי יהודה חיימא "כתביה אמר ליה כלך מלשון הרע הזה סידרא בספר זומנין הוה יתיב קמיה וקא פסיק סידרא בספר 5 merkte es. Da sah er ihn böse an™. Da תהלים אמר רבי כמה מיושר כתב זה אמר ליה "לאו אנא כתבתיה יהודה הייטא "כתביה אמר ליה כלך מלשון הרע הזה בשלמא התם איכא לשון הרץ אלא הכא מאי לשון הרץ איכא משום דרב דימי "דתני "רב דימי אחוח דרב ספרא לטולם אל 40.163 יספר אדם בטובתו של חבירו שמתוך "טובתו בא לידי "רעתו: אמר רב עמרם אמר רב שלש עבירות אין אדם ניצול מהן בכל יום הרהור עבירה ועיון תפלה ולשון הרע לשון הרע סלקא דעתך "אלא Fol.165 יאבק לשון הרע: אמר רב יהודה אמר רב רוב בנול Da sprach dieser zu ihm: Lass diese Ver-ומיעום בעריות והכל בלשון הרע בלשון הרע סלקא דעתך אלא "אבק לשון הרע: רבן שמעון בן גמליאל אומר הכל כמנהג המדינה: ותנא קמא לית ליה מנהג מדינה אמר "רב אשי באתרא דנהיגי 'פשום 490 00 20 ואמר ליה 'עביד לי פשום ואזל 'עבד ליה מקושר קפידא 'נהיגי מקושר ואמר ליח 'עביד לי מקושר ואזל 'עבד ליה פשום קפידא 'כי פליגי באתרא דנהיגי בפשום ומקושר ואמר ליה עביד לי פשום ואזל עבד ליה מקושר "מר סבר קפידא ומר סבר מראה 86.760 אלא M 91 בר׳ שמעון ב + B 90 בר׳ שמעון ב + M 89 יהודה | P 92 כתבתיה | M 93 וימנא חדא הוה פסיק סידרא בס"ת קמיה דרבי אמר - M 94 סידרא בס"ת קמיה דרבי אמר אחוה דר כ $_{\rm II}$ $_{\rm II}$ שבחו $_{\rm II}$ $_{\rm II}$ אחוה דר $_{\rm II}$ $_{\rm II}$ $_{\rm II}$ אחוה דר כ אכתב + M 1 אביי " 1 M + למכתב + M 98 בתוב M לכתוב M באתרא דנהיגי לכתוב M 2 מקושר - 15 M לא נחלקו אלא באתרא דנהיגי למכתב פו ם וא ל כתוב לי מקושר ואזל וכתב ליה פשום מר.

ist kein Datum vorhanden. Da sprach R. Simôn, der Sohn Rabbis, zu Rabbi: Vielleicht ist es zwischen den Falten versteckt? Da faltete er sie auf und er besprach jener: Nicht ich habe sie geschrieben, R. Jehuda der Schneider hat sie geschrieben. Hierauf erwiderte dieser: Lass diese Verleumdung. Ein anderes Mal sass er vor ihm und beendigte einen Abschnitt im Buch der Psalmen; da sprach Rabbi: Wie gleichmässig ist diese Schrift! Jener erwiderte: Nicht ich habe es geschrieben, Jehuda der Schneider hat es geschrieben. leumdung. — Allerdings war es in jenem Fall reine Verleumdung, wieso aber war es in diesem Fall eine Verleumdung!? - Wegen einer Lehre R. Dimis, denn R. Dimi, der Bruder R. Saphras, lehrte, dass man sich nie über das Lob seines Nächsten unterhalte, denn von der Belobigung kommt man zur Bemakelung.

R. Âmram sagte im Namen Rabhs: Vor drei Sünden ist ein Mensch keinen Tag geschützt: Gedanken der Sünde, Nebengedanken beim Gebet und Verleumdung. - Verleumdung, wie kommst du darauf!? — Vielmehr, Staub der Verleumdung.

R. Jehuda sagte im Namen Rablis: An den meisten haftet Raub, an wenigen Unzucht und an allen Verleumdung. — Verleumdung, wie kommst du darauf!? — Vielmehr, Staub der Verleumdung.

R. SIMÔN B. GAMALIÉL SAGT, ALLES NACH DEM LANDESBRAUCH. Hält denn der erste Autor nichts davon, dass man sich nach dem Landesbrauch richte!? R. Aši erwiderte: Wenn in der Ortschaft einfache [Urkunden] gebräuchlich sind und er [zum Schreiber gesagt hat, dass er ihm eine einfache schreibe, dieser ihm aber eine gefaltete geschrieben hat, so hatte er darauf" geachtet; wenn gefaltete gebräuchlich sind, und er zu ihm gesagt hat, dass er ihm eine gefaltete schreibe, dieser ihm aber eine einfache geschrieben hat, so hatte er darauf geachtet; sie streiten nur über den Fall, wenn in der Ortschaft einfache und gefaltete gebräuchlich sind, und er zu ihm gesagt hat, dass er ihm eine einfache schreibe, dieser ihm aber eine gefaltete geschrieben hat; einer ist der Ansicht, er habe darauf geachtet, und der andere ist der

106. Er glaubte, dieser habe die Urkunde geschrieben; er war wahrscheinl. Gegner der gefalteten 107. Wo R. die Urkunde tadelte. Urkunden, da man bei diesen sehr leicht irren kann. Keine wirkliche Verleumdung, aber so etwas, was dem gleicht. 109. Dass er ihm eine einfache schreibe; die Urkunde ist dann ungiltig. 110. Dass er sie ihm so schreibe, wie er sie verlangt

Ansieht, er habe ihm nur einen Hinweis gegeben

Abane sagte: R Simon b Gamaliél, R Simon und R Eleavar sind sämtlich der Ansicht, er habe ihm nur einen Hinweis gegeben R Simon b Gamaliél, wie wir bereits gesagt haben R Simón, denn es wird gelehrt: R Simón sagt, wenn er sich zu ihrem Vorteil geirrt hat, so ist die Trauung giltig R. Eleizar, denn es wird ge- יינין תרתין מרעין דווין מאה דאינין תרתין סרעין שלא עשרין זווין מאה דאינין תרתין lehrt: Wenn eine Frau zu einem gesagt hat, dass er für sie einen Scheidebrief aus einer Stelle in Empfang nehme, und er ihn für sie aus einer anderen Stelle in giltig; R. Eleâzar sagt, giltig. Einer ist der Ausicht, sie habe darauf geachtet, und der andere ist der Ansicht, dies war nur ein Hinweis.

ENN DARIN GESCHRIEBEN STEHT: HUNDERT ZUZ GLEICH ZWANZIG' SELÂ, SO ERHÄLT ER NUR ZWANZIG", UND WENN: HUNDERT ZUZ GLEICH DREISSIG SELÂ, SO ERHÄLT ER NUR EINE MINE". [STEHT DA-

סקום הוא לו: אמר אביי רבן שמעון בן נפריאל ורבי שמעון ורבי אלעזר כולהו סבירא להו בראה מקום הוא לו רבן שמעון בן גמליאל הא דאמרן רבי שמעון דתנן רבי שמעון אומר אם המעה לשבה סאמרה הרי זו מקודשת רבי אלעזר דתנן האשה שאמרה התקבל לי גישי ממקום פלוני וקיבלו לה ממקום אחר פסול ורבי אלעזר מכשיר מר סבר קפידא ימיד סבר מראה מקום הוא לו:

וו, בו זווין מאה דאינון סלעין עשרי אין די אין לו אלא מנה כסף ווזין דאינין ינמחק אין פחית משתים"כסף סלעין"דאינון ונמחק אין פחות משתים הרכונות "האינון ונמחק אין פחות משתים כתיב בי מלמעלה מנה "ומלמטה מאתים מלמעלה מאתים "ומלמטה מנה הכל הילך אחר התחתון אם כן למה יו הוא למטה מנה הכל הילך אחר התחתון אם כן למה יו בילמטה בותבין את העליון שאם תמחק"אית אחת מן התחתין ילמד מן העליון:

> גמרא. בשלמא מקושר שכתוב בו שני עדים פסול איצטריך סלקא דעתך אמינא הואיל ובעלמא

> P 6 ליה M 8 והלך והתקבל לה M 8 מר...לו - M 11 בסף M 10 בסף M 9 ראינון...משתים 12 M באינון P 13 אינון --- M אינון אוים ון אותו אות מן. P 14

RIN: SILBERNE ZUZ, GLEICH ..., [DIE ZAHL] VERWISCHT, SO SIND ES NICHT WENIGER ALS ZWEI; WENN: SILBERNE SELAÎM, GLEICH . . . , [DIE ZAHL] VERWISCHT, SO SIND ES NICHT WENIGER ALS ZWEI; WENN: DAREIKEN, GLEICH ..., [DIE ZAHL] VERWISCHT, SO SIND ES NICHT WENIGER ALS ZWEI. WENN ES OBEN EINE MINE UND UNTEN"ZWEI-HUNDERT [ZUZ], ODER OBEN ZWEIHUNDERT UND UNTEN EINE MINE HEISST, SO RICHTE MAN SICH STETS NACH DEM UNTEREN. WOZU SCHREIBT MAN DEMNACH DAS OBERE? -DAMIT, WENN VOM UNTEREN EIN BUCHSTABE VERWISCHT WIRD, MAN ES AUS DEM OBEREN ENTNEHME.

Allerdings ist zu lehren nötig, dass wenn in einer gefalteten [Ur-GEMARA. kundel nur zwei Zeugen vorhanden sind, sie ungiltig sei; man könnte nämlich glauhat, obgleich in der Ortschaft auch die andere gebräuchlich ist. 111. Dass er auch mit einer einfachen zufrieden ist, u. da im Lande beide gebräuchlich sind, so richte man sich danach. Wer jemand beauftragt, für ihn eine Handlung auf diese Weise auszuführen, u. dieser sie auf eine andere bessere Weise ausgeführt hat. 113. Da wird von dem Fall gesprochen, wenn jemand einen beauftragt hat, für ihn eine Frau durch einen Silberdenar anzutrauen (cf. S. 1323 N. 162) u. er dies mit einem Golddenar getan hat. 114. In einem Schuldschein. 115. Während nach der gewöhnlichen Währung der Selâ 4 Zuz hat u. es somit 25 Selâ sein müssten. 116. Da angenommen wird, dass er minderwertige Münzen geliehen hat, die nur 20 Selâ wert waren. 117. 100 Zuz, da angenommen wird, dass 30 minderwertige Selâ zu verstehen sind. Der Inhaber des Schuldscheins ist Kläger und hat, solange er nicht den Beweis antritt, die Unterhand. 118. Wenn der Inhalt des Schuldscheins am Schluss kurz wiederholt wird; jed. nicht mit der letzten Zeile (ob. S.1370 Z.1ff.) zu verwechseln. 119. Der ganze folgende Absatz, bis zum nächsten Alinea gehört zur 1. Hälfte der 2. Misnah, die sich am Schluss der 1. befindet; aus diesem Grund setzte Lorja die vorangehende Mišnah weiter, nach Schluss des folgenden Alineas, ohne gewusst od. berücksichtigt zu haben, dass ed. Pesaro richtig an dieser Stelle die ganze 2. Mišnah hat.

כשר הכא נמי כשר קא משמע לן דפסול אלא פשום שכתוב בו עד אחד פשימא אמר אביי לא נצרכא דאפילו עד אחד ככתב ועד אחד ⁴בפה אמימר י אכשר בעד אחד בכתב ועד אחד על פה אמר ליה ה רב אשי לאמימר "והא דאביי מאי אמר ליה לא המומום ה שמיע לי כלומר לא סבירא לי"אלא קשיא 'מתניתין Colb הא קא משמע לן דשנים במקושר"כעד אחד בפשום מה התם פסולה דאורייתא אף "הכא נמי פסולה דאורייתא תדע דשלחו "מתם חברייא לרבי ירמיה אליכא דתנא קמא דרבי יהושע בן קרחה לא תיבעי לך"דאפילו שנים בכתב ושנים על פה"לא מצטרפי אלא כי תיבעי לך אליבא דרבי יהושע כן קרחה שנים בכתב ושנים על פה הוא דמצמרפי "אבל עד הד בכתב "ואחד על פה לא מצרפינן או דלמא tadavon. לא שנא שלה להו אני איני כדיי ששלחתם לי אלא כך דעת תלמידכם נוטה שיצטרפו אמר ליה אנן הכי מתניגן לה"דשלחו ליה חברייא לרבי ירמיה שנים שהעידו אהד בבית דין זה ואחד בבית דין אליבא דתנא קמא דרבי נתן לא תיבעי לד"דאפילו בחד בית דינא"נמי לא מצטרפי אלא כי תיבעי לך אליבא דרבי נתן בחד בי דינא"הוא דמצטרפי"אכל

1 — M 17 בעל פה M 16 אלא בעד M 15 מה בפשוט רמי מה M 19 א״ה קשיא M 18 20 M כאן פסולה | 12 M ליה חברי | 22 M השתא שנים | 33 M אין מצטרפין אחד בכתב ואחד על פה מיבעיא אלא - M 24 אלא - M 25 אבל - M 24 אלא - M 25 אלא - M 27 אבתם שלחתם - M 26 אלא - M 26 שיבוא M 29 אין מצטרפין בתרי M 30 שיבוא אין מצטרפין בתרי מיבעיא אלא | P 31 חוא – M 32 אבל.

ben, da andere giltig sind, so sei auch diese giltig, so lehrt er uns, dass sie ungiltig sei; dass aber eine einfache, in der nur ein Zeuge vorhanden ist, ungiltig ist, ist ja selbstverständlich!? Abajje erwiderte: Dies ist hinsichtlich des Falls nötig, wenn ein Zeuge unterschrieben ist und ein anderer es mündlich bekundet. Einst erklärte sie Amemar als giltig in einem Fall, ינד אחד בכתב ועד אחד על פה מהו שיצטרפו wo ein Zeuge unterschrieben war und einer es mündlich bekundete. Da sprach R. Aši zu Amemar: Wie ist es mit dem, was Abajje sagte"!? Dieser erwiderte: Ich hörte nichts davon. Das heisst: ich halte nichts Demnach ist ja unsere Mišnah schwierig ?? - Folgendes lehrt sie uns: zwei bei einem gefalteten gleichen einem bei einer einfachen; wie diese nach der Gesetzlehre ungiltig ist, ebenso ist auch יבטרפו 20 jene nach der Gesetzlehre ungiltig. Dies ist auch zu beweisen, denn die Kollegen liessen R. Jirmeja fragen: Werden, wenn ein Zeuge unterschrieben ist und der andere es mündlich bekundet, diese vereinigt? Nach dem ersten Autor des R. Jehošuâ b. Qorha ist dies nicht fraglich, denn nach ihm werden auch zwei schriftliche und zwei mündliche Zeugen is nicht vereinigt, fraglich ist es nur nach R. Jehošuâ b. Qorha: werden nur zwei schriftliche und zwei mündliche vereinigt, nicht

aber ein mündlicher und ein schriftlicher, oder aber gibt es hierbei keinen Unterschied? Da liess er ihnen erwidern: Ich bin nicht würdig, dass ihr die Frage an mich richtet; jedoch neigt die Ansicht eures Schülers dahin, dass sie vereinigt werden. Jener entgegnete: Wir haben es wie folgt gelernt: Die Kollegen liessen R. Jirmeja fragen: Darf, wenn von zwei Zeugen einer vor einem Gericht und der andere vor einem anderen Gericht Zeugnis abgelegt hat, das eine Gericht zum anderen gehen und sich vereinigen? Nach dem ersten Autor des R. Nathan¹²⁴ist dies nicht fraglich, denn nach ihm werden sie nicht vereinigt, auch wenn dies vor einem Gericht erfolgt ist, fraglich ist es nur nach R. Nathan: werden sie vereinigt nur wenn

^{120.} Dass der Inhalt der Urkunde richtig sei. 121. Dass die Urkunde in einem solchen 122. Es bleibt die Frage bestehen, wozu zu lehren nötig ist, dass eine von Fall ungiltig sei. einem Zeugen unterschriebene Urkunde ungiltig sei. 123. Das W. and ist mit Cod. M zu streichen, denn das ganze Ereignis spielte sich in Babylonien ab; cf. WEISS, Zur Gesch. d. jüd. Trad. Bd. iij S. 108. 124. Dh. seinen Gegner; cf. S. 1039 Z. 13ff. 125. Wenn sie die Handlung von ver-126. Wenn 2 Zeugen, aber getrennt, vor einem Gericht schiedenen Stellen aus beobachtet haben. über eine Handlung bekundet haben.

thes you emem Gericht erfolgt ist, nicht aber wenn vor wei Gerichten, oder gibt es hierber keinen Unterschied? Da liess er ihnen erwolern. Ich bin nicht würdig, dass ilu die Frage an mich richtet; jedoch neigt die Ausieht eures Schülers dahm, dass sie vereinigt werden. Mar b. Hija sagte, sie sandten an ihn folgende Frage: Dart, wenn wei Zengnis vor einem Gericht abgelegt haben und dann wiederum 10 Zengnis vor einem anderen Gericht abgelegt haben, einer aus diesem Gericht zu einem aus dem anderen Gericht kommen und mit ihm vereinigt werden? Nach R. Nathan ist dies nicht fraglich, wenn Zeu- וומה "שצריכין למכתב במותב תלתא הוינא והד gen vereinigt werden, so können um so mehr Richter vereinigt werden, fraglich ist es nur nach dem ersten Autor R. Nathans: werden nur Zeugen nicht vereinigt, wol aber werden Richter vereinigt, oder יחות מדינר מדינר מר בסף אין פחות מדינר מדינר בסף: אמר מר בסף אין פחות מדינר gibt es hierbei keinen Unterschied? Da liess er ihnen erwidern: Ich bin nicht würdig, dass ihr diese Frage an mich richtet; jedoch neigt die Ansicht eures Schülers dahin, dass sie vereinigt werden. Rabina sagte, sic sandten an ihn folgende Frage: Ist es nötig, wenn drei [Richter] zusammengetreten sind, um eine Urkunde zu

בתרי כי דינא לא מצמרפי או דלמא לא שנא ישלה להו אני איני כדיי שאתם שלחתם לי אלא כך דנית תלמידכם נוטה שיצטרפו מר בר חייא אמר הבי שלחו ליה שנים שהעידו כבית דין זה וחזרו והעידי בבית דין זה מהו שיכוא אחד מכל בית דין ויצמרפי אליכא דרבי נתן לא תיכעי לך השתא עדים מערפינן דייני מיבעיא אלא כי תיבעי לך אליבא דתנא המא דרבי נתן עדים הוא דלא מצרפינן אבל דייני מצרפינן או דלמא לא שנא שלח להו אני איני כדיי שאתם שלחתם לי אלא כך דעת תלמידכם נומה שיצמרפו רבינא אמר הכי שלחו ליה שלשה שישבו לקיים את השמר ומת אחד מהן צריכי למכתב במותב תלתא הוינא וחד ליתוהי או לא שלה להו אני איני כדיי שאתם שלחתם לי אלא כך דעת תלמידכם ליתוחי ועל דא עיילוה לרבי ירמיה כבי מדרשא: בחוב בו זוזין מאה "וכו": תנו רבנן אמר ככה אין פחות מדינר כסה כסה דינרין ודינרין כסת אין פחות משני דינרין כסף כסף בדינרין אין פחות "מכשני אלעזר דבתוב ביה אמר רבי אלעזר דבתוב ביה Men. 107-מטבע"ואימא פריטי "אמר רב פפא באתרא דלא סגו

ובית דין + M 35 בית דין אובית דין אובית דין M 33 1° 38 בריא לר י M 37 אייכים שיכתבו + M 36 אני M 39 שלשה שישבו לקוים את השמר ומת אחר — מהן צריכים שיכתבו במ"ת הויג B 40 דאיגון פרעין ובו M 42 משני דינרין דוחב כסף M 41 עד סוף המשנה ה אר ה. — אר ה.

beglaubigen, und einer von ihnen gestorben ist, zu schreiben: wir waren drei beisammen und einer ist nicht mehr oda, oder nicht? Er liess ihnen erwidern: Ich bin nicht würdig, dass ihr diese Frage an mich richtet; jedoch neigt die Ansicht eures Schülers dahin, dass sie schreiben müssen: wir waren drei beisammen und einer ist nicht mehr da. Dieserhalb¹³⁰nahmen sie R. Jirmeja wiederum ins Lehrhaus auf¹³¹.

WENN DARIN GESCHRIEBEN STEHT: HUNDERT ZUZ &c. Die Rabbanan lehrten: Unter "Silber" ist nicht weniger als ein Silberdenar zu verstehen; unter "Denare Silber" oder "Silberdenare" sind nicht weniger als zwei Denare Silber zu verstehen; unter "für Denare Silber" ist nicht weniger als für zwei Golddenare Silber zu verstehen.

Der Meister sagte: Unter "Silber" ist nicht weniger als ein Silberdenar zu verstehen. Vielleicht Schmelzsilber!? R. Eleazar erwiderte: Wenn es darin Münze heisst. — Vielleicht Scheidemünze!? R. Papa erwiderte: In Orten, wo Scheidemünze in Silber nicht im Verkehr ist.

127. Hier wird von dem Fall gesprochen, wenn von beiden Gerichtskollegien durch Tod od. Ausreise nur je ein Richter zurückgeblieben ist u. zusammen ein Gerichtskollegium bilden. dem die Zeugen über ihre Unterschriften vernommen worden sind. 129. Damit dies nicht als Lüge erscheine, da nur 2 Richter unterschrieben sind. 130. Wegen seiner Bescheidenheit. Man hatte ihn vorher aus dem Lehrhaus gejagt; cf. S. 1012 Z. 18 u. N. 214. 132. Wenn dies in einem Schuldschein ohne genauere Angabe genannt ist.

פריטי דכספא: תנו רבנן דהב אין פחות "מדינר דהב דהב דינרין ודינרין דהב אין פחות משני דינרין דהב דהב בדינרין אין פהות "מבשני דינרין כסף הב: אמר מר דהב אין פחות מדינר דהב אימא Men. 1078 Fol. 66 בריםי אמר רבי אלעזר" דכתב מטבע" re Gold zu verstehen; unter "für Denare פריטי דדהבא לא עבדי אינשי זהב בדינרין אין פחות "מבשני דינרין כסף זהב"ואימא דהבא פריכא בתרי דינרי דהבא קאמר"אמר אביי יד בעל השמר" על התחתונה "רישא דקתני כסף בדינרין אין פחות נסכא נסכא אימא בספא נסכא יוהב כסך אמאי אימא בספא נסכא stehen. Vielleicht Schmelzgold!? R. Eleâ-בתרי דינרי כספא קאמר אמר רב אשי רישא דכתב "דינרי סיפא דכתב"דינרין "ומנא תימרא דשאני"בין דינרי לדינרין "דתניא האשה "שהיו עליה ספק חמש "דינרי לדינרין "דתניא האשה "שהיו עליה לידות ספק חמש זיבות מביאה קרבן אחד ואוכלת היו עליה חמש niger als für zwei Silberdenare Gold zu לידות ודאות חמש זיבות ודאות מביאה קרבן אהד ואוכלת בזבחים והשאר עליה חובה מעשה ועמדו קינים בירושלם בדינרי זהב אמר רבן שמעון בן נמליאל המעון הזה אם אלין הלילה עד "שיהו der ersten Lehre, dass unter "für Denare בדינרין נכנס לבית "דין ולימד האשה "שהיו עליה

1 מדונרי 45 M משני 14 M בשכתוב בו מט׳ 1' 44 M 49 בתרי ד ד - M 48 ורילמא + B 47 + B 47 א רישא...קאמר א 51 M + בה M 50 + ליה M 55 א דתנן 54 + M 53 ו א דתנן P 52 שיעמדו M 57 המדרש. M 56

Die Rabbanan lehrten: Unter "Gold" ist nicht weniger als ein Golddenar zu verstehen; unter "Denare Gold" oder "Golddenare" sind nicht weniger als zwei Dena-Gold" ist nicht weniger als für zwei Silberdenare Gold zu verstehen.

Der Meister sagte: Unter "Gold" ist nicht weniger als ein Golddenar zu verzar erwiderte: Wenn es darin Münze heisst. - Vielleicht Scheidemünze!? - Scheidemünze aus Gold fertigen die Leute nicht. - «Unter "für Denare Gold" ist nicht weverstehen. Vielleicht meinte er Bruchgold für zwei Golddenare!? Abajje erwiderte: Der Eigentümer des Scheins hat die Unterhand¹³. — Wieso heisst es demnach in Silber" nicht weniger als für zwei Golddenare Silber zu verstehen sei, darunter kann ja ebenfalls für zwei Silberdenare Schmelzsilber zu verstehen sein!? R. Aši erwiderte: Die erste Lehre spricht von dem

Fall, wenn es darin Denari heisst, und die zweite von dem Fall, wenn es darin Denarin 134 heisst. — Woher entnimmst du, dass zwischen Denari und Denarin zu unterscheiden sei!? — Es wird gelehrt: Wenn eine Frau fünf zweifelhafte Geburts-⁴³⁵oder Flussfälle¹³⁰hat, so bringe sie ein Opfer dar und darf dann Opferfleisch¹³⁷essen; die übrigen bliegen ihr nicht. Hat sie fünf sichere Geburts- oder Flussfälle, so bringe sie ein Opfer dar und darf dann Opferfleisch essen, und auch die übrigen obliegen ihr. Einst ereignete es sich, dass in Jerušalem Taubenpaare auf Golddenare gestiegen sind; da sprach R. Šimôn b. Gamaliél: Beim Tempel, ich gehe diese Nacht nicht schlafen, bevor diese für Denarin zu haben sind! Hierauf ging er ins Lehrhaus' und lehrte: Wenn eine Frau fünf sichere Geburts- oder Flussfälle hat,

^{133.} Der Schuldner ist berechtigt, den Sinn zu seinen Gunsten auszulegen. Pluralform ist die gewöhnlichere u. darunter sind Silberdenare zu verstehen; durch den Gebrauch der ungewöhnlichen emphatischen Form (viell. aber der lat. Pl. denarii) soll hervorgehoben werden, dass Goldmünzen gemeint sind. 135. Wenn eine Frau ein Kind gebärt, so ist sie eine bestimmte Zeit levit. unrein (cf. Lev. 12,1 ff.) u. nach Ablauf dieser Zeit hat sie ein Opfer darzubringen u. erlangt völlige Reinheit; hier wird von dem Fall gesprochen, wenn sie abortirt hat u. es zweifelhaft ist, ob es eine wirkliche Geburt od. nur eine Mole war. 136. Wenn es zweifelhaft ist, ob der Ausfluss ein krankhafter (cf. Lev. 15,25 ff.), in welchem Fall sie nach der Genesung ein Opfer darzubringen hat u. erst dann völlige Reinheit erlangt, od. ein periodischer war. 137. Sie ist dann levit. rein. Darbringung von Opfern wegen der übrigen 4 Fälle. 139. Die als Opfer wegen solcher Fälle dargebracht werden; cf. Lev. 15,29. 140. Hier wird die Form Denari gebraucht. 141. Wegen der grossen Nachfrage. 142. Aus Silber, obgleich dies nicht ausdrücklich angegeben ist. So nach vielen Handschriften.

so bringe sie ein Opter dar und darf Opterfleisch essen; die übrigen aber obliegen ihr nicht Da fiel am selben Tag das Taubenpaar auf ein Viertel [Denar].

Wenn is oben &c. heisst. Die Rabbanan lehrten: Man berichtige das Untere durch das Obere beim [Fehlen von] einem Buchstaben, nicht aber bei zwei Buchstaben; zum Beispiel: Hanan von Hanani, Anan von Anani '. Bei zwei Buchsta- 10 ben wol deshalb nicht, weil, wenn es sich um einen Namen von vier Buchstaben handelt, diese die Hälfte des Namens ausmachen, demnach kann ja auch ein ein-Namen von zwei Buchstaben handelt, die Hälfte des Namens ausmachen!? -- Vielmehr, bei zwei Buchstaben aus dem Grund, weil, wenn es sich um einen Namen von drei Buchstaben handelt, diese den grösse- 20 ren Teil desselben ausmachen.

R. Papa sagte: Klar ist es mir, dass wenn es oben saphal"und unten gaphal" heisst, man sich nach dem unteren richte; folgendes aber, sagte R. Papa, ist mir fraglich: wie ist es, wenn es oben gaphal und unten saphal heisst: berücksichtigen wir, dies kann durch eine Fliege entstanden" sein oder nicht? Die Frage bleibt da hingestellt.

Einst war [in einer Urkunde] geschrieben: sechshundert und ein Zuz. Da liess R. Serabja Abajje fragen: Ist sechshundert Stater und ein Zuz oder sechshundert Perutas und ein Zuz zu verstehen? Dieser liess ihm erwidern: Lass die in der Urkunde nicht genannten Peruțas, denn diese werden zusammengezählt und in Zuzumgerechnet; es können daher nur entweder sechshundert Stater und ein Zuz oder sechshundert Zuz und ein Zuz zu verstehen sein, und der Inhaber der Urkunde hat die Unterhand¹⁴⁸.

Abajje sagte: Wenn jemand seine Unterschrift bei Gericht zeigen will, so schreibe er sie nicht am Ende einer Papierrolle, weil jemand sie finden und auf diese schreiben kann, dass er von ihm Geld zu erhalten habe, und es wird gelehrt, dass

144. Wenn unten das i fehlt, so betrachte man dies als Lapsus und nehme an, dass der oben genannte Name der richtige sei. 145. Diese Worte werden verschiedenartig erklärt; nach den meisten Kommentaren haben sie die übliche Bedeutung Becken, bezw. Kleidungsstück; andere dagegen erklären sie als Abbreviaturen v. ק' פלגי u. ש פלגי (60 bezw. 100 Halbe); viell. aber Eigenname od. Paradigmata ganz 146. Eine Fliege kann den nachhängenden Strich des p verwischt haben, so dass daraus ein 5 entstanden ist. 147. Bei grösseren Beträgen wird nicht nach Scheidemünze ge-148. Es sind daher 600 Zuz zu verstehen. reclinet; 1.8. = 4.Z. = 144 P.

חמש לידות ודאות חמש זיכות ודאות מביאה קרבן כסו.ь אחד ואוכלת בזבחים ואין השאר עליה חובה ועמדו קינין בו ביום ברבעתים: "בתיב מתמעלה ובי": תנו רבנן ילמד התחתון מן העליון כאות אחת אכל לא בשתי אותיות כגון חנן מחנני וענן מענני מאי שנא שתי אותיות דלא "דלמא מיתרמי שם כן ארבע אותיות "והוה ליה פלניה דשמא אי הכי אות אחת נמי דלמא מיתרמי שם כן שתי אותיות "והוה ליה פלגיה דשמא אלא שתי אותיות היינו מעמא דלמא מיתרמי שם כן שלש אותיות"והוה ליה רובא דשמא: אמר רב פפא פשימא לי ספל מלמעלה וקפל מלמטה הכל הולך אחר התחתון בעי רב פפא קפל מלמעלה וספל מלמטה מאי מי חיישינן לזכוב או לא תיקו: ההוא דהוה כתב ביה שית מאה וזוזא שלחה רב zelner Buchstabe, wenn es sich um einen או או מרביא "קמיה דאביי שית מאה איסתירי וזווא או שרביא "קמיה דאביי שית מאה איסתירי "דלמא שית מאה פריטי וזווא אמר ליה דל פריטי דלא כתבי בשטרא "אסוכי מסכן להו ומשוי להו זווי מאי אמרת שית מאה איסתירי וזווא שית מאה וווי וחד זווא יד בעל השפר על התהתונה: 'אפר אמר אביי האי מאן דבעי "למחוי התימות ידיה בבי דינא לא"לחוי בסוף מגילתא דלמא משכח לה אחר וכתיב מהוא במסיק ביה זוזי ותנן הוציא עליו כתב ידו שהוא

יעמ ע — M אר א דיים ייט ייט ייט א + P אר 00 M. זימנין דאיתרמי ום M וקיליף פלגא M 61 א זימנין M 62 מנין T איתרמי ליה שם 63 M וקיליף מפלגא רשמא 64 M וקיליף מרובא | P 65 מקמיה. M לאביי שית מאה זוזי וזווא או שית מאה אים " 160 M דלמא ! 167 M שלח ליה פרימי לא כתבי אינשי בשמרא אסיבי קא מסכי להו בזוזי אלא מאי אית לך למימר שית מאה איםתירי וזווא או שית B 68 ד המוצא דמונים התימת ידיה בסופא דמגילתא + T הא לא ליחוי איניש התימת ידיה דילמא אזלי וכתבי עליה שפרא ותנן - 10 1 למחזי - 17 71 להוי.

חייב לו גובה מנכסים בני חורין: "אמר אביי"מתלת ועד עשר לא לכתוב בסוף שימה דלמא מזייה וכתב ואי איתרמי ליה ניהדריה לדבוריה תרין תלתא זימני אי אפשר דלא מיתרמי ליה באמצע שימה: ההוא דהות כתיב ביה תילתא בפרדיםא אזל מהקיה לגגיה דבית וברעיה ושויה ופרדיםא אתא לקמיה דאביי אמר ליה"מאי שעמא רויה ליה עלמא להאי ^{8m.24a} מנת מודי: ההוא דהוה כתב ביה מנת ⁷⁷⁵ייו⁷⁴ ראובן ושמעון אחי הוה להו" אחא דשמיה אחי אזל חוביי אמר לקמיה דאביי אמר nicht auf die Mitte der Zeile kommt. ליה "מאי טעמא דחוק ליה עלמא להאי "ויו כולי האי כפתיה ואודי: ההוא בויכינא דאתא לקמיה דאביי אמר ליה נחזי לי מר חתימות ידיה °דכי אתו רבנן מחוו לי 'מעברנא להו בלא "אגרא "אחוי ליה בריש מגילתא חוה קא נגיד ביה אמר ליה כבר \$81.105 קדמוך רבנן: ההוא שמרא דהוה חתים עליה רבא ורב אחא בר אדא אתא לקמיה דרבא אמר ליה "דין חתימות ידא דידי היא מיהו קמיה דרב אחא בר אדא לא חתימי לי מעולם כפתיה ואודי אמר שלא דרב אהא בר אדא ביידי זייפת אלא דרב אהא בר אדא ben: die Teile von Reuben und Simôn,

70 בדפוסים החדשים נמצאת כאן עוברא דבויבינא והסרה להלן זימנין השישה דשיפה עד עשרה בסופא דשישה זימנין M 71 דאתי לזיופי ביה ואי 172 איהו וכפר ליה לבבי דבית ושויה תלתא ופרדיסא 17 73 אמאי רווה 17 74 וכפתיה אד גברא M 76 (וצ"ל ו כפתיה) א T א + כולי האי דשמיה אחי אזל ושדי וי ו יתירא ושויה 77 M אמאי רחיק א 78 M – ויו כ ה M 78 בזכינא. M בזיינא. VV בזיבינא, כוזבנא 80 M כי חלפי רב' 81 M + חתימת ידיה דמר B 82 מכסא M 83 שקל אביי הוה כתב ליה ברישא דמגילתא אישרא ידי איהו הוה נגד לה למגילתא מתחות ידיה אמר אמר או או הן חתימת ידי דידי הוא ארא מעולם לא חתימי מקמיה דראב א M S5 אלא.

wenn jemand einem seine Unterschrift vorlegt, dass er ihm [Geld] schulde, er es von freien Gütern einfordern könne.

Abajje sagte: [Zahlworte] von drei bis 5 zehn schreibe man nicht am Ende der Zeile, weil jener fälschen und zuschreiben 150 kann; wenn dies aber vorgekommen ist, so wiederhole man den Satz zwei oder drei mal, denn es ist nicht möglich, dass es"

Einst war [in einer Urkunde] geschrieben: ein Drittel vom Weinberg; da ging jener und radirte die Kopf- und Fusslinie des Beth¹⁵², so dass es dann hiess: und ein 15 Weinberg. Als er darauf vor Abajje kam, sprach er zu ihm: Weshalb hat das Vav soviel Zwischenraum? Hierauf band er ihn, und er gestand es ein.

Einst war [in einer Urkunde] geschrie-Brüder [ahi], und diese hatten einen Bruder, der Ahi hiess; da ging jener und schrieb ein Vav hinzu, so dass es dann hiess: und Ahi (Brüder). Als er darauf vor Abajje kam, sprach er zu ihm: Weshalb hat das Vav so wenig Zwischenraum? Hierauf band er ihn, und er gestand es ein.

Einst kam ein Steuereinnehmer zu Abajje und sprach zu ihm: Mag der Meister mir seine Unterschrift geben, damit ich, wenn Gelehrte kommen, sie ohne

Wegesteuer durchlasse¹³. Da schrieb er sie ihm auf das Kopfende einer Papierrolle. Als jener aber daran zog, sprach er zu ihm: Die Weisen sind dir bereits zuvorgekommen.

Einst waren Raba und R. Aha b. Ada auf einer Urkunde unterschrieben. Als [der Inhaber] darauf vor Raba kam, sprach er: Dies ist allerdings meine Unterschrift, jedoch habe ich niemals zusammen mit R. Aha b. Ada unterschrieben. Hierauf band er ihn, und er gestand es155 ein. Da sprach er zu ihm: Wol konntest du meine [Unterschrift] fälschen, wie aber hast du es mit der des R. Aha b. Ada gemacht,

149. Die der Schuldner noch besitzt; von verkauften aber nur dann, wenn der Schuldschein von Zeugen unterschrieben ist. 150. Die Dezimalsilben, es entstehen dann dreissig aus drei, vierzig 151. Das Zahlwort, u. wenn das 1. Mal gefälscht wird, so ist nichts dabei, da man sich stets nach dem letzteren richte. 152. Das Präfix, durch welches die Partikel vom ausgedrückt wird, aus dieser wird nun ein Vav, das als Präfix die Bedeutung und hat. 153. Wenn sie eine 154. Das Papier, damit die Unter-Bescheinigung von A. vorlegen, damit er sie prüfen könne. schrift tiefer komme. 155. Dass die Unterschrift gefälscht sei.

dessen Hand eittert? Dieser erwiderte: Ich 'egte meine Hand auf eine Brückenleine Manche sagen. Er stellte sich auf einen Schlauch und schrieb.

MAN SCHREIM DEM MANN TINEN Schriberkite, Alch WENN DIE FRAL NICHT DAMEL IST, UND DER FRAU TINE OFFICE , ALCH WENN DER MANN VICHT DARIT IST, XUR MUSS MAN SIF MAN SCHREIM DEM SCHULDNER FINEN (SCHULD) SCHEIN, AUCH WENN DER GLÄU-MIGER NICHT DABEL IST; DEM GLÄUBIGER H DOCH NUR DANN, WENN DER SCHULD-NER DABET IST; DIE GEBÜHR ZAHLE DER 5 SCHULDNER, MAN SCHREIBE DEM VERKÄU-FIR FINEN [KAUF] SCHEIN, AUCH WENN DER KÄUFER NICHT DABEI IST; DEM KÄUFER TEDOCH NUR DANN, WENN DER VERKÄU-FER DABEL IST; DIE GEBÜHR ZAHLE DER יוקטיבעיא להו שם האיש בגט אין שם האשה לא Käufer, Verlobungs- und Eheverträ-GE SCHREIBE MAN NUR MIT BEIDER EIN-WILLIGUNG; DIE GEBÜHR ZAHLE DER Bräutigam, Halbpacht- und Pachtver-הדין "לשם האשה שם האשה בשובר והוא הדין מי TRÄGE SCHREIBE MAN NUR MIT ZUSTIM- מי הדין בשובר והוא הדין מי MUNG BEIDER; DIE GEBÜHR ZAHLE DER PÄCHTER. WAHLURKUNDEN UND ANDERE GERICHTLICHE SCHRIFTSTÜCKE SCHREIBE MAN NUR MIT ZUSTIMMUNG BEIDER, UND BEIDE ZAHLEN DIE GEBÜHR. R. SIMÔN B. Gamaliél sagt, für beide schreibe man zwei [Urkunden], für den einen be-

SONDERS UND FÜR DEN ANDEREN BESONDERS.

דרתית ידיה היכי 'עבדת אפר אנהי ידאי אפצרא ואמרי לה קם אזרנוקא יכתב:

ונייו שור המים אם על פי שאין אשתי עמים מים עמה עמה מים שאין בעלה עמה מים על פי שאין בעלה עמה בבור שורוא ביבור יהבעל נותן שבר ביתבני שביר . שנים לבינה אף על פו שאין בינה עבי יאון ביתבון בכינה ששר שיהא לוה עמו יהליה נותן שפר ביתבין ששר יופו למוכר אף על פו שאון ליקה עפיי יאין כותביי ליירה ישורא ביובר עביי יחליקה ניתי שבר: אין ביתביי [iv] אפרי אירובין ונשואין אלא פדעת שניהם והחתנים MANN שפרי אירובין ונשואין אלא פדעת שניהם והחתנים שפרי ניהן שבר אין בותבין ששר אריבית יקבדעת ארא מדעת שניחם יחניקבל ניהן שבר אין ביתבין שמרי בירורון ובל מעשה בות דון אלא מדעה שנוהם ישניהם ניתנין שבר רבן שמעון בן גפריאל איפר 'לשניהם כיתבין שנים לזה לעצמי ילוה לעצמי: מאי ובלבד שיהא מבירן אמר רב יהודה אמר רב ובלבד שיהא מכיר שם האיש בגם ושם האשה בשובר יתיב רב ספרא ורב אהא בר הונא ורכ הונא כר היננא ויתים אביי גבייהו ויתכי שם האשה בשובר אין שם האיש לא וליחוש דלמא "כתב גישא ואזיל" ממשי ליה לאיתתיה דהאיך וזמנין 'אולא כתכה אשה שובר ויהכה לגברא דלאו דילה אמר להו אביי הכי אמר רכ שם האיש בגם והוא ארונקא P 87 אייפת א ל אחדית ידי M 80 7 T M 90 וכתב M 89 ושובר ל M 94 בקביה M 93 בתביה M 92 ל

לאיתתא דלאו דיליה ומגרש לה א"ל רב אהא בר הוגא הכי אמר בב 197 איל P 96 אול ב 19 B 95 בב

GEMARA. Was heisst: nur muss man sie kennen? R. Jehuda erwiderte im Namen Rabhs: Nur muss man bei einem Scheidebrief den Namen des Manns und bei einer Quittung den Namen der Frau kennen¹⁵⁰. R. Saphra, R. Aha b. Hona und R. Hona b. Henana sassen beisammen und mit ihnen auch Abajje; da warfen sie folgende Frage auf: Bei einem Scheidebrief nur den Namen des Manns, nicht aber den Namen der Frau, bei einer Quittung nur den Namen der Frau, nicht aber den Namen des Manns; es ist ja zu befürchten, er kann den Scheidebrief schreiben lassen und ihn einer fremden Frau' geben, und ebenso kann die Frau eine Quittung schreiben lassen und sie einem fremden Mann geben!? Da sprach Abajje zu ihnen: Folgendes sagte Rabh: den Namen des Manns bei einem Scheidebrief, und ebenso auch den Namen der Frau, den Namen der Frau bei einer Quittung, und

156. Die bei der Berührung in Erschütterung gerät, alsdann unterschrieb er. den Empfang der Morgengabe. 158. Für das Schreiben. 159. Damit nicht die Schriftstücke für fremde Personen verwendet werden können. 160. Da es leicht vorkommen kann, dass der eine Name gerade stimmt.

"לשם האיש וליחוש לשני יוסף בן שמעון הדרים בעיר אחת דלמא כתיב גישא ואזיל וממשי ליה לאיתתיה דהאיך אמר להו רב"אחא בר הונא הכי אמר רב שני יוסף בן שמעון הדרים בעיר אחת אין מגרשין נשותיהן אלא זה בפני זה וליחוש דלמא "אזיל למתא אחריתי ומחזיק ליה לשמיה ביוסף בן שמעון וכתיב גימא וממטי ליה לאיתתיה דהאיך אמר לחו רב 'הונא בר היננא הכי אמר רב כל שהוחזק שמו בעיר שלשים יום אין הוששין לו 'לא יי איתחזק מאי אמר אביי ידקרו ליה ועני רב זביד אמר רמאה 'ברמיותיה זהיר: ההוא תברא דהוה חתים עלה "רבה בר חנן אתיא לקמיה "ההיא איתתא אמרה ליה לאו אנא הואי אמר אנא נמי אמרי להו לאו איהי היא ואמרו לי ^{*}מיקש הוא דקשה לה זו ובגר לה קלא אמר אביי אף על גב דאמור רבנן ביון שהגיד שוב אינו הוזר ומגיד צורבא מרכנן Fol.168 לאו אורהיה למידק: ההוא תברא דהוה חתים עליה Syn. 440 "רב ירמיה בר אבא אמרה ליה לאו אנא הואי אמר לה איברא אנת הות אמר אביי אף על גב"דצורבא 20 מרבנן לאו אורהיה למידק כיון דדק דק: אמר אכיי האי צורבא מרבנן דאזיל לקדושי איתתא נידבר עם הארץ בהדיה דלמא מהלפו לה מיניה: והבעל M 99 נפיק ליה לבראי והחזיק 98 M הונא בן חיננא בשמיה דאידך וכתיב גיטא וממטי לאיתתא דלאו דידיה ומגרש + M 3 אחא P 1 אחא P 1 כגון B 4 ברמאותיה M 6 רב ירמיה בר אבא B 5 ההיא איתתא 7 M ליה אף אנא אמ' להו לסהדי לאו M 10 רכיה למיבדק M 9 איא היא קשה M 8 רבא בר רב חגן אתא לקמיה א"ל 📗 11 🚻 דאמור רבגן צורבא דרבגן לאו דרכיה למיבדק היכא דרק.

ebenso auch den Namen des Manns. Es ist ja vzu befürchten, dass in derselben Stadt zwei [Personen Namens] Joseph ben Simôn wohnen, und der eine einen Scheidebrief schreiben lässt und ihn der Frau des anderen gibt 1941? Da sprach R. Aha b. Hona zu ihnen: Folgendes sagte Rabh: wenn zwei [Personen Namens] Joseph ben Simôn in einer Stadt wohnen, so kann der eine nur in Gegenwart des anderen sich von seiner Frau scheiden lassen. - Es ist ja aber zu befürchten, es kann ja jemand in eine andere Stadt gehen, sich den Namen Joseph ben Simôn beilegen, einen Scheidebrief schreiben lassen und ihn der Frau des anderen geben!? R. Hona b. Hanina erwiderte ihnen: Folgendes sagte Rabh: wenn sein Name in der Stadt dreissig Tage bekannt ist, so ist nichts zu befürchten. Wie ist es, wenn es nicht bekannt ist? Abajje erwiderte: Wenn man ilin ruft, und er antwortet103. R. Zebid aber sagte: Ein Betrüger ist bei seinem Betrug vorsichtig.

Einst wurde Rabba b. R. Hanan eine Quittung vorgelegt, auf welcher er unterschrieben war; die Frau aber sagte, sie sei es nicht gewesen¹⁰⁴. Da sprach er: Ich sagte ebenfalls zu ihnen¹⁶⁵, dass sie es nicht sei, sie aber erwiderten mir, sie sei älter

geworden und ihre Stimme¹⁰⁶habe sich verändert. Hierauf entschied Abajje: Obgleich die Rabbanan gesagt haben, dass wenn jemand eine Aussage gemacht hat, er seine Aussage nicht mehr ändern könne, so verhält es sich bei einem Gelehrten dennoch anders, da es nicht seine Art ist, darauf¹⁰⁷zu achten.

Einst wurde R. Jirmeja b. Abba eine Quittung vorgelegt, auf welcher er unterschrieben war; sie aber sagte, sie sei es nicht gewesen. Da sprach er zu ihr: Freilich bist du es gewesen. Hierauf entschied Abajje: Obgleich es nicht die Art eines Gelehrten ist, darauf zu achten, so hat er, wenn er darauf geachtet hat, sich dies gemerkt.

Abajje sagte: Wenn ein Gelehrter eine Frau antrauen geht, so nehme er einen Menschen aus dem gemeinen Volk mit, weil man sie ihm verwechseln kann.

160. Nach dem Autor der Mišnah, dass man befürchte, der Scheidebrief könnte für eine fremde Person verwendet werden.

161. Auch die Kenntnis des Namens ist kein Schutz gegen Missbrauch.

162. Des wirklichen Joseph ben Šimôn.

163. Wenn er beim Anruf überrascht wird; es ist dann anzunehmen, dass es sein richtiger Name ist.

164. Die beauftragt hat, die Quittung zu schreiben.

165. Zu den Zeugen, die die Quittung mit unterschrieben haben.

166. Er hatte die Frau nicht angesehen, sondern sie nur an der Stimme erkennen wollen.

167. Auf das Aussehen von Frauen; seine 2. Aussage ist also giltig.

168. Cf. Bd. vij S. 655 N. 53.

DI) Genühr zahle der Maxx. Weshalb?— Die Schrift sagt: In schreibe und " in Jetzt aber verfahren wir nicht so, vielmehr haben die Rabbanan es der Frau auterlegt, damit er sie nicht sitzen lasse.

MAN SCHREIBE DEM SCHULDNER EINEN [SCHULD]SCHEIN, AUCH WENN DER GLÄUBIGER NICHT DABEI IST &c. Selbstverständlich? Dies gilt von einem Teilgeschäft.

MAN SCHREIBE DEM VERKÄUFER EINEN [KAUF]SCHEIN, AUCH WENN DER KÄUFER NICHT &c. Selbstverständlich!? In dem Fall, wenn er das Feld wegen seiner Minderwertigkeit verkauft'.

VERLOBUNGSVERTRÄGE SCHREIBE MAN NUR &C. Selbstverständlich!? Dies gilt auch hinsichtlich eines Gelehrten, obgleich der Schwiegervater mit der Verwandtschaft sicher einverstanden ist.

Halbpacht- und Pachtverträge schreibe man nur &c. Selbstverständlich? — Dies ist bezüglich einer Brache' nötig.

WAHLURKUNDEN &C. SCHREIBE MAN NUR MIT ZUSTIMMUNG BEIDER. Was sind

Wahlurkunden? — Hier erklärten sie: Protokolle¹⁷⁴. R. Jirmeja b. Abba erklärte: Einer wählt diesen und der andere wählt einen anderen¹⁷⁵.

R. Šimôn B. Gamaliél sagt, für beide schreibe man zwei [Urkunden], für den einen besonders und für den anderen besonders. Es wäre anzunehmen, dass sie darüber streiten, ob man Zwang gegen eine sedomitische Sitte¹⁷⁰übe; einer ist der Ansicht, man übe, und der andere ist der Ansicht, man übe nicht¹⁷⁷. — Nein, alle sind der Ansicht, man übe wol Zwang, hierbei aber ist folgendes der Grund des R. Šimôn b. Gamaliél: er kann zu ihm sagen, es ist mir nicht lieb, dass dein Rechtsbeweis zusammen mit meinem sei, denn du kommst mir wie ein lauernder Löwe vor¹⁷⁸.

171. Bei einem Darlehn zu einem Geschäft, an welchem der Gläubiger beteiligt ist (cf. S. 857 Z. 19ff.); auch in diesem Fall hat der Leihende die Schreibegebühr zu zahlen. Käufer zahle die Schreibegebühr, obgleich der Verkäufer froh ist, ein solches Feld los zu werden. Bei welcher der Besitzer den grössten Nutzen hat. 174. Die Behauptungen der beiden Prozessgegner, damit sie später nicht andere Behauptungen aufstellen können. Nach dieser Auslegung ist die Uebersetzung Wahlurkunden etwas ungenau. 175. Die Urkunde über die Wahl der Richter durch beide Parteien; ef. Bd. vij S. 88 Z. 11 ff. 176. Die Verweigerung einer Gefälligkeit, durch welche man keinen Scha-177. Wenn einer von beiden sagt, er wolle keine gemeinsame Urkunde, sondern die den erleidet. ganze Schreibegebühr bezahlen u. die Urkunde für sich behalten, u. dem anderen anheimstellt, dies ebenfalls zu tun, so höre man nach dem 1. Autor auf ihn nicht, da er durch die gemeinsame Urkunde keinen Schaden erleidet, der andere aber die Hälfte der Schreibegebühr spart. 178. Die Ablehnung der gemeinsamen Urkunde ist nicht als sedomitische Sitte zu betrachten, da die gemeinsame Benutzung beider Gegner zu Unzuträglichkeiten führen kann.

נותן שכר (וכו'): מאי שעמא דאמר קרא וכתב ונתן "והאידנא דלא עכדינן חכי שדיוה רבנן אאשה כי היכי דלא לשהייה: "בותבין שטר ללוה אף על פי שאין מלוה עמו וכו": פשימא לא צריכא בעיסתא: בותבין שטר למוכר אף על פי שאין לוקח יביי: פשיטא לא צריכא במוכר שדהו מפני רעתה: אין בותבין שטרי אירוסין וכון: "פשיטא לא צריכא דאפילו צורבא "מרבנן דניחא ליה לחמוה לקרוביה: אין כותבין שטר אריסות וקבלנות ובוי: "פשיטא לא צריכא בבורה: אין בותבין שטרי בירורין אלא מדעת ייי שניתם וכו': מאי שטרי בירורין הכא תרגימו שטרי מה. 200 טענתא רב ירמיה בר אבא אמר זה בורר"לו אחד וזה בורר לו אחד: רבן שמעון כן גמליאל אומר לשניהם בותבין שנים לזה בעצמו ולזה בעצמו: ילימא בכופין על מדת סדום קא מיפלגי דמר סבר 15 על מדת סדום הא כופין ומר סבר אין כופין לא דכולי עלמא כופין "והכא היינו מעמא דרבן שמעון בן גמליאל דאמר 84.85 ליה לא ניחא לי דתהוי "זכותך גבי זכותי דדמית

ישובר + M 14 איירי + M 13 איירי + M 12 לאשה ואע פ שאין בעלה עמה והבעל גותן שכר. פשימא איירי דתנא רושא בדידיה תגא סיפא גמי בדידיה + M 15 גערכה אלא אע"ג דמוזיף ליה לעיסקא + M 16 אפיי צמ ר: אין בותב' + P 17 מדרבנן + M אפילו בביאורה + M 19 דיין לעצמו וז"ב דיין לעצמו: + M 19 ושאני הכא דאמר + דיין לעצמו וז"ב דיין לעצמו: + M 19 זכותו. M זכותאי גבי זכותך.

עלאי כי אריא ארבא:

שפרע מקצת חובו והשליש את ששרו ואמר אין לו אם לא נתתי לך מכאן ועד יום פלוני תן "מאוור" לו "ששרו הגיע"זמן ולא נתן רבי יוםי אומר יתן רבי יהודה אומר לא יתן:

גמרא. במאי קמיפלגי רבי יוםי סבר אסמכתא מאות קניא ורכי יהודה סבר אסמכתא לא קניא אמר רב יוצי נהמן אמר רבה בר אבוה אמר רב הלכה כרבי יוסי "מומן כי אתו לקמיה דרבי אמי אמר להו וכי מאחר שרבי יוחנן מלמדנו פעם ראשונה ושניה הלכה

י שנמחק שטר חובו מעידין עליו עדים ובא ויין לפני בית דין "ועושין לו קיום איש פלוני בן "פלוני נמחק ששרו ביום פלוני "ופלוני ופלוני עדיו: col.b

נכורא. תנו רבנן"איזהו קיומו במותב תלתא 15 הוינא" אנו פלוני ופלוני ופלוני הוציא פלוני כן פלוני שמר מחוק לפנינו ביום פלוני ופלוני ופלוני עדיו ואם כתוב בו הוזקקנו לעדותן של עדים ונמצאת עדותן מכוונת גובה ואינו צריך להביא ראיה ואם לאו צריך לחביא ראיה נקרע פסול נתקרע כשר 20 נמחק או נמשמש אם "רישומו ניכר כשר היכי דמי נקרע היכי דמי נתקרע אמר רב יהודה נקרע קרע

M 25 π + M 24 אתן + M 23 אתן V 22 ין P 27 שפ״ר ושניה למרנו ר״י M 26 אין + אין אין או + M איש + M איש + M איש B 28 + M אני + M אומו אנו פרוני

ENN JEMAND EINEN TEIL SEINER
SCHULD BEZALLEN SCHEIN BEI EINEM DRITTEN HINTERLE-GEN LIESS UND ZU DIESEM GESAGT HAT: 5 WENN ICH DIR VON HEUTE BIS ZU JENEM Tag [den Rest] nicht zahle", so gib IHM DEN SCHULDSCHEIN ZURÜCK¹⁵, UND DIESE ZEIT HERANGEREICHT IST, UND ER NICHT GEZAHLT HAT, SO SOLL ER IHN יוסי: שני מה אעשה ואין הלכה ברבי יוסי אני מה אעשה ואין הלכה ברבי יוסי: WIE R. Jose SAGT, GEBEN, UND WIE R. JEHUDA SAGT, NICHT GEBEN.

> GEMARA. Worin besteht ihr Streit? R. Jose ist der Ansicht, die Zusicherung sei bindend, und R. Jehuda ist der Ansicht, die Zusicherung sei nicht bindendi. R. Nahman sagte im Namen des Rabba b. Abuha im Namen Rabhs: Die Halakha ist nach R. Jose zu entscheiden. Wenn solche Fälle vor R. Ami kamen, sprach er: R. Johanan lehrte uns einmal und zweimal, dass die Halakha nach R. Jose zu entscheiden sei, was kann ich nun tun. Die Halakha ist aber nicht nach R. Jose zu entscheiden.

> ENN EINEM EIN SCHULDSCHEIN AUS-GELÖSCHT WORDEN IST, SO LASSE ER

IHN 185 DURCH ZEUGEN BESTÄTIGEN UND KOMME AUFS GERICHT, WO IHM FOLGENDE Beglaubigung ausgestellt wird: Dem N., Sohn des N., ist ein Schein von dem UND DEM DATUM¹⁸⁰AUSGELÖSCHT WORDEN, UND DER UND DER WAREN ALS ZEUGEN [UNTERSCHRIEBEN].

GEMARA. Die Rabbanan lehrten: Folgenden Wortlaut hat die Beglaubigung: Wir drei, N., N. und N., sassen beisammen, da legte uns N., Sohn des N., eine ausgelöschte Urkunde von diesem und diesem Tag vor, und N. und N. waren als Zeugen [unterschrieben]. Wenn es darin heisst: wir haben die Zeugen vernommen und ihre Aussagen stimmen überein, so kann er damit einfordern und braucht keine anderen Beweise anzutreten, wenn aber nicht, so muss er einen Beweis antreten. Ist [die Urkunde] durchgerissen worden, so ist sie ungiltig, ist sie zerrissen worden, so ist sie giltig. Ist sie ausgelöscht oder verwischt worden, so ist sie, wenn die Spuren kenntlich sind, giltig. Was heisst durchgerissen und was heisst zerrissen? R. Jehuda erwiderte: Durch-

^{180.} Für den Gläubiger; erst dann sollte er den Schuldschein zurückerhalten. er dann die ganze Schuld einfordern kann. 182. Den Schuldschein dem Gläubiger. Vereinbarung, dass wenn einer der Kontrahenten seiner Verpflichtung nicht nachkommt, er an den anderen eine Konventionalstrafe zu zahlen habe. 184. Es ist offenbar, dass er bei der Vereinbarung auf den genannten Betrag nicht verzichtete, sondern ganz bestimmt glaubte, seiner Verpflichtung nachkommen zu können. 185. Den Inhalt des Schuldscheins. 186. Natürl. wird auch der übrige Inhalt des Scheins (Summe udgl.) angegeben. 187. In der Beglaubigung. 188. Seine Schuld, 189. Dass auch der Inhalt des bezw. die vom Schuldner verkauften Grundstücke von dem Käufer. Scheins auf Wahrheit beruht.

gerissen, wenn der Riss vom Gericht herrulut, errissen, wenn der Riss nicht vom Gericht herruhit - Welcher ist ein vom Gericht herruhrender Riss' R Jehuda er widerte Wenn er sich an der Stelle der Zeugen, des Datums und des Hauptteils befindet Abaje erklärte Kreuz und quer.

Einst kamen Araber in Pumbeditha und raubten den Leuten ihre Grundstükke. Da kamen die Eigentümer vor Abaj- יות בתוב להו זיל בתוב להו אמר ליה אמר ליה לפפריה זיל בתוב להו שו אום בחום להו ie und sprachen zu ihm: Mag der Meister unsere Urkunden sehen und uns andere schreiben, damit wir, wenn uns eine weggenommen wird, eine andere in der Hand euch helfen, R. Saphra sagte, dass man nicht zwei Urkunden über ein Feld schreibe, weil er dann einmal abnehmen und wiederum abnehmen kann. Als sie aber in ihn sehr drangen, sprach er zu seinem שטרי מקה וממכר אין בותבין וכן היה רכן שמעון שי Schreiber: Geh, schreibe ihnen den Text" auf eine Rasur und die Zeugenunterschriften auf das Papier. Eine solche [Urkunde] ist nämlich ungiltig . R. Aha b. Minjomi

של בית דין נתקרץ קרץ שאינו של בית דין היבי דמי קרע של בית דין אמר רב יהודה מקום עדים ומקום הזמן ומקום התורף אביי אמר שתי יערכ: הנהו ערכאי דאתו לפומבדיתא דהוו קא אנסי ארעתא דאינשי אתו מרוותיהו לקפיה דאביי אפרו ליח ליחזי מר"שמרין ולכתוב לן מר שמרא אחרינא "עליה דאי מיתנים חד נקימינן חד בידן אמר להו מאי אינביד לכו דאמה הב ספרא אין בותבין שני שטרות על שדה אחת דלמא טריק והדר טרים הוו הוא על המחק ועדיו על הנייר דפסול אמר ליה רב אחא בר מניומי לאביי"ודלמא רישומו ניבר ותניא נמחק או נמשמש אם רישומו ניכר כשר אמר ליה מי קאמינא שטרא מעליא אלה בית בעלמא קאמינא: haben. Er erwiderte ihnen: Was kann ich הנו רכנן הרי שכא ואמר אכד שמר חובי את על פי שאמרו עדים אנו בתכנו והתמנו ונתננו לו אין בותכין "לו את השמר כמה דברים אמורים בשמרי הלואה אבל "שמרי מקה וממכר כותכין חוין מן האחריות שבו רבן שמעון בן גמליאל אומר את Fol.169

> עריה - M 36 (שטריה P) שטריה B 35 מרוו - M 34 אידך אודך אוא על המחק ועדיו על הנייר + 138 אידך אודך אודר פסול - 39 M וניהוש דילמא רש ניכר ואמר מר אם היה רשומו + אחר. M 42 ב + M 41 מאחר. M 40

sprach zu Abajje: Vielleicht bleiben die Spuren entlich, und es wird gelehrt, dass wenn [die Urkunde] ausgelöscht oder verwischt worden ist und die Spuren kenntlich sind, sie giltig sei!? Dieser erwiderte: Sagte ich denn, dass er¹⁰⁹eine richtige Urkunde schreibe, ich meinte nur irgend welche Buchstaben²⁰⁰.

Die Rabbanan lehrten: Wenn jemand kommt und sagt, dass er einen Schein verloren habe, so schreibe man ihm, selbst wenn die Zeugen bekunden, dass sie ihn geschrieben, unterschrieben und ihm gegeben baben, keinen anderen. Dies gilt nur von Schuldscheinen, Kauf- und Verkaufscheine aber schreibe man wol, mit Ausnahme der Garantieklausel²⁰⁵. R. Simôn b. Gamaliél sagt, auch Kauf- und Verkaufscheine schreibe man nicht! Ebenso sagte R. Simôn b. Gamaliél, dass wenn jemand einem ein Geschenk

190. Cf. S. 1366 N. 2. 191. Sie zwangen sie, ihnen auch ihre Ausweisurkunden (Kaufscheine , 192. Damit sie, wenn die Araber später vertrieben werden, sich als Eigentümer udgl.) auszuliefern. 193. Der Inhaber der beiden Urkunden. legitimiren können. 194. Wenn er das Grundstück mit Garantie der Ersatzpflicht gekauft hat u. ein Gläubiger des Verkäufers es ihm wegnimmt, so kann er von späteren Käufern seines Verkäufers 2 mal Ersatz einziehen; cf. weit. S. 1388 Z. 5 ff. 195. Des Duplikats der Urkunde. 196. Er kann das zuerst Geschriebene ausradiren u. auf die Rasur die verlangte 197. Was jene Leute nicht wussten. Urkunde schreiben. 198. Der 1. Niederschrift, die er nach-199. Als 1. Niederschift. 200. Wörtl. das Alphabet; die 1. Niederschrift her ausradiren sollte. braucht nicht eine wirkliche Abschrift der bezüglichen Urkunden zu sein, sondern nur irgend welche beliebige Sätze, da sie nachher ausradirt werden sollen. 201. Die auf dem Schein unterschrieben waren. 202. Es also erwiesen ist, dass das Darlehn auch erfolgt ist. 203. Weil der Gläubiger die Schuld 204. Da hierbei nichts zu befürchten ist. 2 mal eintreiben könnte. 205. Weil er, wenn das gekaufte Grundstück ihm von einem Gläubiger des Verkäufers abgenommen wird, 2mal Ersatz eintreiben 206. Weil, wie weiter erklärt wird, der Käufer später den Schein zurückgegeben u. damit den Kauf rückgängig gemacht haben kann.

בן גמליאל אומר הנותן מתנה לחברו והחזיר לו את השטר חזרה מתנתו והכמים אומרים מתנתו קיימת: אמר מר חוץ מאחריות שבו מאי טעמא אמר רב ספרא לפי שאין כותבין שני שמרות על 1881 אמר 5 שדה אחת"דלמא אזיל בעל חוב פריף ליה להאי ואזיל האי ומפיק חד וטריף לקוחות ואמר ליה לבעל חוב שוף לי"דאיקו בה וחדר תא"מירפן ומפיק אחרינא וחדר אזיל טריף לקוחות "אחריני וכיון דקרעניה לשטרא דמלוה "במאי הדר טריף לה וכי דלא בתיב"ביה קרעניה לשטרא דמלוה לאו טירפא הוא וכל אדרכתא דלא כתיב בה קרעניה למירפא לאו אדרכתא הוא וכל שומא דלא כתיב"ביה קרעניה לאדרכתא לאו שומא היא לא צריכא דקאתי מכה מו מדפתי לרבינא "למה שמר ליה רב אחא מדפתי לרבינא "למה auch dieses" ab, und alsdann gehen und "ליה למימר ליה "לבעל חוב שוף לי בהאי ארעא ואיקום בה תיפוק "ליה דכיון דנקים תרי שטרי מריף והדר מריף אם כן נפישי עליה בעלי דינין מ'ט זימנין דגבי והדר גבי זימנין דאתי ב"ח וטריף לה M 43 B 44 מיניה ואזיל איהו ומריף לקוח' והדר א"ל שוף ומרפת מינאי והדר M/45 והא כיון M/45א מי מצי טרוף וכי .! 14 M + כלל 19 M בה M 47 א מי מצי טרוף וכי P 51 ו + B 50 לי P 52 - ל. M שוף לי דאיקום בה הא כיון דנקיט תרי שטרי בידיה טריף.

gegeben hat und dieser ihm den Schein zurückgibt, die Schenkung aufgehoben sei; die Weisen sagen, die Schenkung bleibe bestehen.

Der Meister sagte: Mit Ausnahme der Garantieklausel. Aus welchem Grund? R. Saphra erwiderte: Weil man nicht zwei Verkaufscheine über ein Feld schreibe, denn wenn ein Gläubiger207 es diesem ab-יוהא אמר רב נחמן כל מירפא חימא דלא קרעניה "והא אמר רב נחמן כל מירפא nimmt, so könnte dieser einen Schein hervorholen, anderen Käufern [Grundstücke] abnehmen und zum Gläubiger sagen": warte bis es in meinen Besitz übergegangen ist, sodann komm und nimm mir wiederum anderen Käufern [Grundstücke] abnehmen214. — Womit kann der Gläubiger, wenn sein Schein zerrissen215 worden ist, wiederum einfordern!? Wolltest du sagen, wenn man ihn nicht zerrissen hat, so sagte ja R. Nahman, dass wenn es in einer Subhastationsurkunde216 nicht heisst, wir haben den Schuldschein des Gläubigers zerrissen, diese keine [giltige] Sub-

hastationsurkunde, und wenn es in einer Einweisungsurkunde nicht heisst: wir haben die Subhastationsurkunde zerrissen, sie keine [giltige] Einweisungsurkunde, und wenn es in einer Schätzungsurkunde nicht heisst: wir haben die Einweisungsurkunde zerrissen, sie keine [giltige] Schätzungsurkunde sei. — In dem Fall, wenn er als Rechtsnachfolger seines Vaters kommt²¹⁸.

R. Aha aus Diphte sprach zu Rabina: Wozu braucht er 210 zum Gläubiger zu sagen, dass er warte, bis das Grundstück in seinen Besitz übergegangen ist, es sollte doch auch der Umstand massgebend20 sein, dass er, wenn er zwei Scheine besitzt, einmal wegnehmen und wiederum wegnehmen kann ? - Er hat dann viele Prozess-

207. Des Verkäufers. 208. Die sie vom selben Verkäufer später gekauft haben. ihm eine betrügerische Manipulation vereinbaren. 210. Das dem Käufer abgenommene Grundstück. 211. Bis die ganze Angelegenheit in Vergessenheit geraten ist. 212. Das 2., dem späteren Käufer abgenommene Grundstück, für die längst ausgeglichene Schuld des Verkäufers. 213. Wenn der Gläubiger ihm auch das zweite Grundstück abgenommen hat, was allerdings nur zum Schein geschah. der andere Käufer nicht wissen kann, dass der Käufer bereits einmal Ersatz eingezogen hat u. dies nur eine schwindelhafte Manipulation ist. 215. Bei der 1. Eintreibung seiner Schuld vom Käufer. welcher dem Gläubiger das Recht eingeräumt wird, nach Gütern des Verkäufers zu suchen u. diese abzu-217. Wenn der Gläubiger irgendwo verkaufte Grundstücke seines Schuldners findet, so überreicht er die Subhastationsurkunde dem Gericht dieses Orts u. dieses fertigt ihm eine Einweisungsurkunde aus, kraft welcher er das Grundstück dem Käufer abnehmen kann. Wenn der Käufer die Auslieferung verweigert, erfolgt die gerichtliche Schätzung der Güter des Käufers u. die Schuld wird zwangsweise einge-218. Hier wird nicht von dem Fall gesprochen, wenn ein Gläubiger des Verkäufers, sondern wenn jemand, der Zeugen bringt, dass dieses Feld seinem Vater geraubt worden ist, es dem Käufer abnimmt; das 2. Mal kann er andere Zeugen bringen. 219. Wenn er betrügerischerweise 2 mal Ersatz 220. Das Schreiben von 2 Scheinen zu verbieten. 221. Später verkaufte Grundstücke, wenn ihm seines von einem Gläubiger abgenommen wird. 222. Gleichzeitig, sobald der Gläu-

gegner Sollte man doch diesem cinen richtigen Schein schreiben und dem Verkanter folgende Onittung geben: jeder Schein, der wegen dieses Grundstücks präsenture wird, ist ungiltig, mit Ausnahme des von diesem Datum stammenden?! Die Junger trugen dies R. Papa, manche sagen, R. Asi, vor [und sagten:] dies besagt, dass man keine Quittung sehreibe. Er erwiderte ihnen: Sonst schreibe man wol מסיק "אמרי פייסיה בעל 'חוב בזוזי הכא דארעא מו אווי שווי מסיק "אמרי פייסיה בעל 'חוב בזוזי הכא eine Ouittung, hierbei aber ist zu berücksichtigen, der Gläubiger könnte gehen und den [späteren] Käufern [Grundstücke] wegnehmen, und die Käufer haben keine Quittung . Aber schliesslich wenden המר הפרם זאת אומרת בידיה "דלוקה אמר רפרם זאת אומרת בידיה ב sich ja die Käufer an den Eigentümer des Grundstücks !? Währenddessen isst jener die Früchte. Oder auch, es können Käufer ohne Garantie sein . Demnach sollte dies auch von Schuldscheinen gelten!? Bei diesen, wo er Geld fordert, kann der Schuldner ihn mit Geld abfinden, bei jenen aber fordert er von ihm das Grundstück, und es ist bekannt, dass wenn jemand ein Grundstück fordert, er sich nicht mit Geld abfinden lässt".

Der Meister sagte: Mit Ausnahme der

"ולכתוב להאי שטרא מעליא"ולכתוב תברא למובר כל שטרי דיפקון על ארעא דא פסולין לכר מן דיפוק בזמנא דא אמרוה רבנן קמיה דרב פפא ואמרי לה יובר אין בותבין שובר אומרת אין בותבין שובר Выли מכר להו" בעלמא כותבין שובר והכא היינו מעמא Col.b "דדלמא אזיל בעל חוב מריף "לקוחות "ושובר גבי לקוחות ליכא סוף סוף לקוחות לאו אמארי דארעא הדרי אדהכי והכי שמים ואכיל פירי אי נמי ללוקה שלא באחריות אי הכי שטרי הלואה נמי התם דווזי מסיק מידע "ידעי דמאן דמסיק ארעא בזווי לא מפיים: אמר מר חוין מן האחריות שבו היכי כתבינן אמר רב נחמן "דכתבי הכי שמרא דנן דלא למינבה ביה לא ממשעבדי ולא מבני חרי אלא כי היכי אחריות שעות סופר הוא שעמא דכתב ליה הכי 8m.14415h

האי למלוה על הני לקוחות דטריף מנייהו ברישא + M 53 M 56 אירך כל , 55 M בטלין M 54 לעולם אימא לך 57 M אלא הכא +-8כ 11 דאין ביניה + B 60 " ו + B 59 ביניה + B 60 " ביניה דלוקח ואזיל איהו וטריף 1 61 M ותברא 62 M בלוקח אפי אפי הואיל דקאמ דמשום דשמים H 63 אפי + M 63 אכיל ובלוקח שלא באחריות קא מוקמינן לה אפי שטרי הרואה נמי אין כותבין אחריות מימר אמרינן פיוסי קא מפיים ליה בזווי אבל הכא כיון דארעא מסיק כולי עלמא ידעי דמאן דמסיק ארעא פיוסי לא מפיים בזווי P 65 ה ו P 66 ידעי אחריות שמרא דנן דכתבנוהו M 68 מאחריות M 67 לא למיגבי 60 M -- דלוקח.

Garantieklausel. Wie schreibe man [die Urkunde]? R. Nahman erwiderte: Man schreibt sie wie folgt: Dieser Schein soll nicht zur Ersatzforderung dienen, weder von verkauften noch von freien Gütern, sondern nur dazu, dass das Grundstück im Besitz des Käufers verbleibe. Raphram sagte: Hieraus ist zu entnehmen, dass [das Fehlen der] Garantieklausel ein Irrtum des Schreibers ist, denn dies gilt nur von dem Fall, wenn es darin biger ihm das gekaufte Grundstück wegnimmt. 223. Zu gleicher Zeit, infolgedessen der Betrug leicht herauskommt. 224. Diese Frage bezieht sich auf die obige Lehre, dass man zwar einen Verkaufschein zum 2. Mal schreibe, jed. ohne Garantieklausel. 225. Der als Ersatz für den verlorenen ausgestellt worden ist. 226. Der Schuldner ist berechtigt, den Schuldbetrag nur gegen Rückgabe des Schuldscheins zu zahlen; eine Quittung braucht er nicht zu nehmen, da er nicht verpflichtet ist, diese zu verwahren; darüber besteht weiter ein Streit. 227. Bei Darlehnsschulden, wenn der Gläubiger den Schuldschein verloren hat. 228. Dh. der Käufer, dem der Gläubiger des Verkäufers das Grundstück abgenommen hat, der nunmehr Gläubiger des Verkäufers ist. 229. Da der Verkäufer im Be-230. Den Verkäufer, dass er ihnen Ersatz leiste, u. auf Grund seiner Quittung sitz der Quittung ist. erhält er die vom 1. Käufer abgenommenen Grundstücke zurück. 231. Die sich nicht an den Ver-232. Wenn berücksichtigt wird, der Gläubiger könnte durch das Duplikat widerrechtlich späteren Käufern, die von der Quittung des Verkäufers nichts wissen, Grundstücke abnehmen. 233. Die Käufer erkundigen sich daher beim Schuldner, ob er die Schuld bezahlt hat. nimmt den späteren Käufern Grundstücke ab, u. wenn sie dann später auch vom Verkäufer erfahren, dass er eine Quittung besitze u. die Grundstücke ihnen widerrechtlich abgenommen worden sind, so haben sie immerhin die inzwischen verbrauchten Früchte eingebüsst. 235. In einer Verkaufsurkunde. Da anzunehmen ist, dass niemand ein Grundstück ohne Garantie kauft. 237. Dass der Käufer keinen 238. Dass er keinen Ersatzanspruch haben soll. Ersatzanspruch hat.

הא לא כתב ליה הכי גבי רב אשי אמר" אחריות הפו הא לאו שעות סופר הוא ומאי חוץ מאחריות שבו דלא כתיב ביה אחריות: ההיא איתתא ביהבה ליה זוזי לההוא גברא למיזבן לה ארעא אזל זבן לה שלא שנה לתקוני ממר ליה לתקוני ader Garantieklausel"ist zu verstehen, dass שדרתיך ולא לעוותי זיל זבנה מיניה שלא באחריות והדר זבנה ניהלה כאחריות: "רכן שמעון כן גמליאל אומר "הנותן מתנה להבירו והחזיר לו את השמר חזרה מתנתו וחכמים אומרים מתנתו קיימת מאי שמשון בן גמליאל אמר"רב"אסי נעשה er und kaufte ihr eines ohne Garantie. כאומר לו שדה זו נתונה לך כל זמן שהשמר בידך מתקוף לה "רבא אי הכי נגנב או אבד נמי אלא אמר "רבא" באותיות נקנות במסירה קמיפלני רבן 20.60.764 שמעון בן גמליאל סבר אותיות נקנות במסירה ורבגן אות במסירה: תנו רבנן "הבא 15 kaufe es ihr unter Garantie". לידון בשטר ובחזקה נידון בשטר דכרי רבי רבן שמעון כן גמליאל אומר בחזקה במאי קמיפלני כי אתא רב דימי אמר באותיות נקנות במסירה קא מיפלגי רבן שמעון בן גמליאל סבר אין אותיות Fol.170 מסירה במסירה נקנות במסירה נקנות במסירה נקנות במסירה נקנות במסירה במסירה נקנות במסירה במסירה נקנות במסירה

M 71 ארעא ארעא ב' זיל זבן לי ארעא M 70 — M 73 || וכן היה | א 72 || היה || 73 || תכעתיה לדינא קמיה רבסי M 75 - דרשב"ג - M 74 הנותן...קיימת M רבסי M 75 אפותן...קיימת M 74 הנותן...קיימת M 75 אסי M 77 אסי רבה | 79 H הכא. geschrieben ist, wenn aber nicht, kann er [Ersatz] einfordern. R. Aši sagte: [Das Fehlen der] Garantieklausel ist kein Irrtum des Schreibers, und unter "mit Ausnahme man darin die Garantieklausel nicht schreibe.

Einst gab eine Frau jemandem Geld, dass er ihr ein Grundstück kaufe; da ging Als sie darauf vor R. Nahman kam, sprach er zu ihm: Sie hat dich zur Nutzbringung beauftragt und nicht zur Schädigung; geh, kaufe es von ihm ohne Garantie und ver-

«Ebenso sagte R. Šimôn b. Gamaliél, dass wenn jemand einem ein Geschenk gegeben hat und dieser ihm den Schein zurückgibt, die Schenkung aufgehoben sei; stehen.» Was ist der Grund des R. Šimôn b. Gamaliél? R. Asi erwiderte: Es ist ebenso", als würde er zu ihm gesagt haben: dieses Feld sei dir geschenkt, solange du den Schein in der Hand hast. Raba wand-

te ein: Demnach sollte dies242 auch von dem Fall gelten, wenn [der Schein] gestohlen worden oder abhanden gekommen ist!? Vielmehr, erklärte Raba, sie streiten darüber, ob Schriftstücke durch die Uebergabe erworben werden. R. Šimôn b. Gamaliél ist der Ansicht, Schriftstücke"werden durch die Uebergabe"erworben, und die Rabbanan sind der Ansicht, Schriftstücke werden durch die Uebergabe nicht erworben²⁴⁵.

Die Rabbanan lehrten: Wenn jemand sich auf einen Schein und auf die Ersitzung²⁴⁰ beruft, so ist der Schein entscheidend²⁴⁷ — Worte Rabbis; R. Šimôn b. Gamaliél sagt, die Ersitzung sei entscheidend. Worin besteht ihr Streit? Als R. Dimi kam, sagte er, sie streiten darüber, ob Schriftstücke durch Uebergabe erworben werden. R. Šimôn b. Gamaliél ist der Ansicht, Schriftstücke werden durch Uebergabe nicht erworben²⁴⁸, und Rabbi ist der Ansicht, Schriftstücke werden durch Ue-

239. Das bezügliche Grundstück vom Verkäufer. 240. Wenn das Grundstück von einem Gläubiger des Verkäufers abgenommen wird, so hat dann der Vermittler, der den Kauf besorgte, den Schaden 241. Da die Schenkung durch eine Schenkungsurkunde erfolgt ist. 243. Geschriebene Worte, im Gegensatz zu gesprochenen Worten, die Schenkung aufgehoben ist. die nicht zugeeignet werden können. 244. Die Schenkungsurkunde ist gleichsam die Handhabe des geschenkten Felds; durch die Uebergabe der ersteren wird das andere erworben, u. wenn die erstere zurückgegeben wird, so ist auch die Schenkung aufgehoben. 245. Die Schenkungsurkunde ist nur ein Beweis, dass die Zueignung erfolgt ist; für die Giltigkeit der Zueignung ist es ohne Belang, ob der Empfänger sie behält oder zurückgibt. 246. Wenn er Zeugen hat, dass er das Grundstück die Ersitzungsjahre (cf. S. 1028 Z. 10ff.) geniessbraucht hat, u. ausserdem noch einen Kaufschein besitzt. Er braucht keine Zeugen, dass er es geniessbraucht hat. 248. Da auch eine Ersitzung erfolgt ist, so hat er dies zu beweisen u. der Schein ist nicht entscheidend.

bergabe wol erworben. Abajje sprach zu ihm. Dies widerspricht also dem, was der Meister gesigt hat' Diesererwiderte Mag es widersprechen Jener entgegnetes Ich meine es wie tolgt: jene Lehre ist nur nach der Auslegung des Meisters zu erklaren, somit befindet sich R. Simon b. Gamaliël in einem Widerspruch Vielmehr. erklarte Abajje, wird hier von dem Fall gesprochen, wenn es sich herausstellt, dass 16 einer von ihnen unzulässig oder verwandt ist, und sie führen denselben Streit wie R. Meir und R. Eleazar; Rabbi ist der Ansicht R. Eleazars, welcher sagt, die Zeudung ', und R. Simôn b. Gamaliél ist der Ansicht R. Meirs, welcher sagt, die Zeugen der Unterschrift erwirken die Scheidung . R. Abba sagte ja aber, R. Elebrief] an sich falsch ist, er ungiltig sei !? Dies ist vielmehr nach R. Abina zu erklären, denn R. Abina sagte: Alle stimmen überein, dass wenn die Zeugen vernommen worden sind und es sich her-

אמר ליה אביי אם כן פלונתא לדמר אמר ליח ותפלוג אמר ליה חכי קאמינא לך מתניתא לא מיתרצא אלא כי דתרצא מד יאם כן קשיא דרבן שמעון בן נמליאל אדרבן שמעון בן נמליאל אלא אמר אביי הכא כמאי לפלימן מנון מנמצא אביי מהן קרוב או פסול ובפלונתא דרבי מאיר ירבי אלעזר קא מיפלגי רבי סבר לה כרבי אלעזר דאמר ייי עדי מסירה ברתי ורבן שמעון בן נבליאל פבר לה ברבי מאיר דאמר עדי התימה ברתי והא אמר 'רבי אבא מודה היה רבי אלעזר במזיים מתובי שהוא פסול אלא כדרבי אבינא דאמר רבי אבינא חכל מודים שאם כתוב בו חווקקנו לעדותן של עדים ונמצאת עדותן מזוייפת שהוא פסול כדרכי אכא לא נחלקו אלא כשמר שאין עליו עדים כלל דרבי סבר gen der Uebergabe erwirken die Schei- מלת ברבי אלעזר דאמר עדי מסירה ברתי ורבן שמעון א בן גמליאל סבר לה כרבי מאיר דאמר עדי התימה ברתי ואיבעית אימא במודה כשמר שכתבו צריך ישו לקיימו קא מיפלגי דרבי סבר מודה בשמר שכתבו אין צריך לקיימו ורכן שמעון כן גמליאל סבר צריך âzar pflichte bei, dass wenn [der Scheide- 20 לקיימו והא איפכא שמעינן להו דתניא שנים אדוקין 🕬 לקיימו והא איפכא

הכי...מר ו B 81 כדמתרצא P 82 מרבי ארא M 85 רבבי M 84 ארא – P 83 B 86 אמר ר אבינא הכל M 87 הוזקקו לעד עדים עליו P 90 בשאין M 89 שבתבו. שבתבו שבתבו. + M 92

ausstellte, dass die Zeugenunterschriften falsch258 sind, er ungiltig sei, nach R. Abba, sie streiten nur über einen Schein, auf dem überhaupt keine Zeugen unterschrieben sind. Rabbi ist der Ansicht R. Eleâzars, welcher sagt, die Zeugen der Uebergabe erwirken die Scheidung, und R. Simôn b. Gamaliél ist der Ansicht R. Meirs, welcher sagt, die Zeugen der Unterschrift erwirken die Scheidung. Wenn du aber willst, sage ich, sie streiten darüber, ob ein Schein, von dem [der Schuldner] zugibt, ihn geschrieben zu haben, beglaubigt werden muss259. Rabbi ist der Ansicht, wenn er zugibt, den Schein geschrieben zu haben, brauche er nicht beglaubigt zu werden, und R. Simôn b. Gamaliél ist der Ansicht, er müsse wol beglaubigt werden. - Wir wissen ja aber von ihnen, dass sie entgegengesetzter Ansicht sind, denn es wird gelehrt: Wenn zwei einen Schuldschein halten, und der Gläubiger sagt: er

249. Er hat das Grundstück durch den Schein erworben u. die Zeugen der Ersitzung sind überflüssig. 250. So pflegte A. seinen Pflegevater u. Lehrer Rabba zu benennen; dauach korrigirte LORJA (ob. S. 1390 ZZ. 12, 13) רבא statt רבה (251. Nach der obigen Erklärung R.s ist RS. entgegen-252. Der auf dem Schein unterschriebenen Zeugen. 253. Des Scheidebriefs gesetzter Ansicht. an die Frau. 254. Der Scheidebrief ist an sich giltig, auch wenn er keine Zeugenunterschriften hat (diese sind aus einem ganz anderen Grund erforderlich); ebenso ist auch hierbei der Kaufschein giltig, auch wenn einer der Zeugen unzulässig ist, u. somit als Schein ohne Unterschriften gilt. Der Kauf erfolgt, gleich der Scheidung, durch die Giltigkeit des Scheins, u. da dieser ungiltig ist, so muss 256. Der Scheidebrief ist allerdings giltig, wenn die Ersitzung durch Zeugen erwiesen werden. er gar keine Zeugenunterschriften hat, nicht aber, wenn er von unzulässigen Zeugen unterschrieben ist. 257. So richt, nach vielen Handschriften. 258. Dh. dass die Zeugen unzulässig sind. 260. Gläubiger u. Schuldner. die Prüfung der Unterschriften.

בשטר מלוה אומר שלי הוא ונפל ממני"ומצאתיו"ולוה אומר שלך הוא ופרעתיו לך יתקיים חשטר בחותמיו דברי רבי רבן שמעון בן גמליאל אומר יחלוקו והוינן בה ולית ליה לרבי הא דתנן שנים אוחזין בטלית בה ה אומר אני מצאתיה וזה אומר אני מצאתיה "וה ישבע שאין לו בה פחות מחציה וזה ישבע שאין לו בה פחות מחציה ויחלוקו ואמר רבא אמר רב נחמן במקויים דכולי עלמא לא פליגי דיחלוקו כי פליגי בשאינו מקויים רבי סבר מודה בשמר שכתכו יצריך לקיימו ואי מקיים ליה גבי פלגא ואי לא eine sagt, er habe es gefunden, und der חספא בעלמא הוא ורבן שמעון בן גמליאל סבר מודה בשמר שכתבו אין צריך לקיימו ויחלוקו "איפוך"ואיבעית אימא לעולם לא תיפוך אלא הכא בלברר קמיפלני כי הא דרב יצחק בר יוסף הוה 15 מסיק ביה זווי ברבי אכא "אתא לקמיה דרבי יצחק נפחא אמר פרעתיך בפני פלוני ופלוני אמר ליה "רבי יצחק יבואו פלוני ופלוני ויעידו אמר ליה"אי לא אתו לא מהימנינא והא קיימא לן "המלוה את 188 חבירו בעדים אינו צריך לפרעו בעדים אמר ליה 20 אנא 'כההיא כשמעתא דמר סבירא לי דאמר רבי אכא אמר רב אדא כר אהבה אמר רב האומר לחבירו 'פרעתיך בפני פלוני ופלוני צריך שיבואו פלוני ופלוני ויעידו יוהא אמר רב גידל אמר רב 1 · · P 94 ...пт — М 95 ומצאתיו לוה P 93 איפוך...תיפוך M 97 תכעיה M 96 - M 98 לדינא קמיה דרי ן א"ל פרען זוזיי א"ל פרעתיך אטו לא מהימנא אנא והא M אטו אטו לא מהימנא אנא והא סבירא והלה אומר + M 2 אומר + B 3 א ל. M ואמר רב.

gehört mir, ich habe ihn verloren und du hast ihn gefunden, und der Schuldner sagt: er gehörte dir, ich habe ihn aber eingelöst, so muss der Schuldschein auf seine Unterschriften beglaubigt werden — Worte Rabbis; R. Simôn b. Gamaliél sagt, sie teilen. Dagegen wandten wir ein: Hält denn Rabbi nichts von folgender Lehre: Wenn zwei ein Gewand halten und der andere sagt, er habe es gefunden, so muss der eine schwören, dass er daran nicht weniger als die Hälfte habe' und der andere muss ebenfalls schwören, dass er daran nicht weniger als die Hälfte habe, und sie teilen!? Und Raba erklärte im Namen R. Nahmans: Hinsichtlich eines beglaubigten [Scheins] streitet niemand, ob zu teilen sei, sie streiten nur hinsichtlich eines nicht beglaubigten; Rabbi ist der Ansicht, obgleich er zugibt, den Schein geschrieben zu haben, so muss er dennoch beglaubigt werden; wenn er ihn beglaubigt, so erhält er die Hälfte, wenn aber nicht, so ist er nichts weiter als ein Stück Papier; und R. Simôn b. Gamaliél ist der Ansicht, wenn er zugibt, den Schein geschrieben zu haben, so braucht er nicht Wende es²⁰²um. Wenn du aber willst, sa-

ge ich: tatsächlich brauchst du es nicht umzuwenden, denn hier streiten sie über den Beweisantritt²⁰³. So forderte einst R. Jichag b. Joseph Geld von R. Abba, und als er vor R. Jichaq den Schmied kam, sagte er, er habe es ihm vor dem und dem bezahlt. Da sprach R. Jichag zu ihm: So sollen der und der kommen und es bekunden. Jener entgegnete: Bin ich etwa nicht beglaubt, wenn sie nicht kommen, es ist uns ja bekannt, dass wenn jemand seinem Nächsten Geld vor Zeugen borgt, dieser es ihm nicht vor Zeugen zurückzugeben braucht!? Dieser erwiderte: Hinsichtlich dieses Falls bin ich der Ansicht des Meisters. R. Abba sagte nämlich im Namen des R. Ada b. Ahaba im Namen Rabhs, dass wenn jemand zu seinem Nächsten sagt, er habe ihm vor dem und dem bezahlt, diese kommen und es bekunden müssen. — R. Gidel sagte ja aber im Namen Rabhs, die Halakha sei nach

^{261.} Nach der obigen Auslegung sind sie entgegengesetzter Ansicht. 262. Eine der angezogenen Lehren, so dass R. u. RŠ. in beiden gleicher Ansicht sind. 263. Ob jemand, der vor Gericht eine an sich unnötige Behauptung aufstellt, diese auch beweisen muss; im strittigen Fall sind die Zeugen der Ersitzung vollständig ausreichend, dennoch muss er nach R. auch den Schein vorlegen, da er seine Behauptung auch beweisen muss; nach RS. dagegen ist der Beweisantritt nicht erforderlich u. die Ersitzung allein ist ausreichend.

R Simon b Gamaliel an entscheiden, und auch Rabbi sagte ja nur, dass er seine Worte beweisen misse" Auch ich sage es nur wegen des Beweises

ER TINEN TELL SEINER SCHULD BE- + ZAHLT, KANN, WIL R. JEHLDA SAGT, IMIAUSCHIN, R. JOSE SAGT, JENER SCHREIBE THM FINE OUTTUNG R. JE-HUDA SPRACH: SOMIT MUSS DIESER SEINE FRWIDERTE THM: SO IST ES FÜR JENEN BESSER UND SEIN RECHT DARE NICHT GE-SCHMÄLERT WERDEN

GEMARA, R. Hona sagte im Namen Jehuda noch nach R. Jose zu entscheiden, vielmehr zerreisst das Gericht den Schuldschein und schreibt ihm einen anderen mit dem ersten Datum . R. Nah-Jirmeja b. Abba zu R. Hona: Wenn Rabh gehört hätte die Lehre, dass die Zeugen den Schuldschein zerreissen und ihm einen anderen mit dem ersten Datum schreiben,

ישומר שיברי בי העבברים העבברים להיות שומר שיברי בי העבברים יור אמר לו רבי ויםי כך יפה לו ילא יורע בחי שר וה: גמרא. אמר רב הונא אמר רב אין הלבה לא כרבי יהודה ולא כרבי יוםי אלא בית דין מקרעין את השטר וכותבין לו שטר אחר מומן ראשון אמר ליה רב נחמן לרב הונא ואמרי לה רב ירמיה בר מספרי R. Jose היביה לה רב הונא ואמרי לה רב ירמיה אכא לרב הונא אי שמיעא ליה לרב הא דתניא עדים מקרעין את השמר וכותכין לו שמר אחר מזמן ראשון חוה הדר ביה אמר ליה שמיע ליה וקווס ולא הדר ביה בשלמא בי דינא אלימי לאפקוני Rabhs: Die Halakha ist weder nach R. ממונא אלא ערים שעשו שליהותן החרץ ועושין שליחותן ולא והא אמר רב יהודה אמר רב 'עדים בותבין אפילו עשרה שמרות על שדה אחת רב יוסף אמר בשמר מתנה"ורבה אמר בשמר שאין בו אחריות מאי "ברייתא דתניא חרי שחיו נושין בו man sprach zu R. Hona, nach anderen, R. מקרעין מקרעין מאות זוז עדים מאות זוז עדים מקרעין את השטר וכותבין לו שטר אחר מזמן ראשון דברי B 7 אל B 6 ירע B 5 אל B 7 ארל B 6 ארני אף V = 10 ירבא את B S את V = 10אלף. M מתניתא || 12 M שהיה נושה בחבירו אלף. würde er zurückgetreten" sein. Dieser erwiderte: Er hörte es, und trat nicht zurück. Allerdings hat das Gericht die Macht, Geld abzunehmen²⁷², wieso aber können die Zeugen, die ihren Auftrag verrichtet haben zurücktreten und einen anderen Auftrag verrichten ??!? — Etwa nicht, R. Jehuda sagte ja im Namen Rabhs, Zeugen dürfen sogar zehn Scheine über ein Feld schreiben ?? R. Joseph erklärte: Eine Schenkungsurkunde. Rabba erklärte: Einen Schein ohne Garantie²⁷⁵. — Was ist

הלכה 'כדברי רבן שמעון בן גמליאל יאת רבי לא

רבי יוסי אימר יכתוב שיבר אמר רבי יהודה

שפרע מקצה חובי רבי יהודה איניר יחרים איניר יחרים

כסו.b אמר אלא לברר אנא נמי לברר קאמינא:

264. Dass man die an sich unnötige Behauptung nicht zu beweisen brauche. lich wäre er dazu nicht verpflichtet, da er es aber behauptet hat, so muss er auch den Beweis antreten; es ist also einleuchtend, dass man sich bei einer praktischen Entscheidung nach RS. richte. Wenn du es nicht behauptet hättest, so wärest du dazu nicht verpflichtet. 267. Den Schuldschein auf einen anderen im Betrag der zurückbleibenden Schuld. 268. Ueber den erhaltenen Betrag u. der Schuldschein behält seine Kraft. 269. Durch die spätere Datirung des neuen Schuldscheins büsst er sein Anrecht auf die inzwischen vom Schuldner verkauften Güter ein. 270. Damit der Gläubiger nicht bezügl. der inzwischen verkauften Grundstücke geschädigt werde. 271. Von seiner Ansicht, dass das Gericht den Schuldschein zerreissen u. einen anderen schreiben müsse; der Schein wird mit dem Datum des ersten versehen, u. es ist einerlei, ob dies durch die Zeugen od. durch das Gericht erfolgt. 272. Den 2. Schuldschein mit dem Datum des ersten versehen, was rechtlich eigentlich nicht zulässig ist. 273. Sie dürfen nicht, wenn sie den Schein zerreissen u. einen anderen schreiben, ihn mit dem Datum 274. Nach einander, wenn der Eigentümer die ersten verloren hat. Andere Personen, die späteren Käufer, werden dadurch nicht berührt. 276. Auf welche oben Bezug genommen wird.

dies für eine Lehre²⁷⁷? - Es wird gelehrt: Wenn jemand tausend Zuz zu zahlen hatte und davon fünfhundert Zuz bezahlt hat, so zerreissen die Zeugen den Schuldschein und schreiben jenem einen anderen mit dem ersten Datum — Worte R.

Ta wd bd v

רבי יהודה רבי יוסי אומר שמר "זה יהא מונה במקומו ויכתבו שובר ומפני שני דברים "אמרו בותבין שובר "אחד כדי שיכוף לפורעו "ואחד כדי שיגבה מזמן ראשון והא רבי יהודה"נמי מזמן ראשון הודה אי schreiben sei; erstens, damit er gezwun-מזמן ראשון קאמרת "פליגנא עלך בחדא אי מזמן שני קאמרת פליגנא עלך בתרתי: תנו רבנן שמר ומו שומנו"כתוב בשבת או בעשרה בתשרי שמר מאוהר הוא וכשר דברי רבי יהודה רבי יוסי פוסל אמר לו י רבי יהודה "והלא מעשה בא לפניך בצפורי והכשרת te"!? -- R. Jose sprach zu R. Jehuda wie אמר לו "כשהכשרתי בזה הכשרתי והא רבי יהודה נמי בזה קאמר אמר רבי פדת הכל מודים שאם "כתוב בו הוזקקנו לעונתו של שמר ונמצאת עונתו מכוונת כשבת או בעשרה בתשרי ששטר מאוחר נסוג בעלמא בשמר מאוחר בעלמא נחלקו אלא בשמר מאוחר בעלמא Gründen. דרבי יהודה לטעמיה דאמר אין כותבין שובר "ולא 1798 ב נפיק מיניה חורכא ורבי יוסי לשעמיה דאמר כותבין שובר "ונפיק מיניה חורבא": אמר רב הונא בריה דרב יהושע אפילו למאן דאמר כותבין שובר הני 20 מילי אפלגא אבל אכוליה לא ולא היא אפילו אכוליה

יה או 14 M הללו כותב׳ וו M 13 נמי P 17 (אחת P) נמי B 16 ('TR P) P 18 פליגגן 19 M קבוע 10 אלר יוסי 1 — P 23 ב ב B 22 אם הכשרתי M 21 M 25 הלכך האי שמר מאוחר הוא ופסול משום רנפיק M 24 + זימנין דאוזיף מיניה זוזי בתשרי וכתב ליה זימנא דשטר בניסו ומתרמי ליה זוזי במבת ופרע ליה וא ל תב לי שמראי וא"ל אירכם לי וכתיב ליה שמרא ולמאן [V תברא ובניסן] מפיק ליה לשטרא וגבי ביה וא"ל הני זוזא השתא הוא דיזפית מינאי.

Jehudas; R. Jose sagt, der erste Schein bleibe auf seinem Platz, und sie schreiben ihm eine Quittung. Und aus zwei Gründen sagten sie, dass eine Quittung zu gen sei, zu bezahlen, und zweitens, damit er seit dem ersten Datum Deckung erhalte. R. Jehuda sagt ja ebenfalls, dass er sie seit dem ersten Datum erhalfolgt: wenn du das erste Datum meinst, so streite ich gegen dich wegen des einen Grunds, und wenn du das zweite Datum meinst, so streite ich gegen dich aus zwei

Die Rabbanan lehrten: Wenn ein Sabbath oder der zehnte Tišri in einem Schein als Datum angegeben ist, so ist er nachdatirt und giltig - Worte R. Jehudas; R. Jose sagt, er sei ungiltig. R. Jehuda sprach zu ihm: Einst wurde dir ja ein solcher in Sepphoris vorgelegt, und du erklärtest ihn als giltig!? Dieser erwiderte: Wenn ich ihn als giltig erklärt habe, so habe ich es nur in diesem Fall³² getan. Aber auch R. Jehuda spricht ja von einem solchen Fall!? R. Pedath erwiderte: Alle stimmen überein, dass wenn das Datum festgestellt worden ist und es

auf einen Sabbath oder den zehnten Tišri fällt, [der Schein] nachdatirt und somit giltig ist, sie streiten nur über einen gewöhnlichen nachdatirten Schein; R. Jehuda vertritt seine Ansicht, dass man nämlich keine Quittung schreibe284, somit kann durch diesen keine Schädigung entstehen, und R. Jose vertritt seine Ansicht, dass man nämlich eine Quittung schreibe, somit kann durch diesen eine Schädigung entstehen²⁸⁰.

R. Hona, Sohn R. Jehošuâs, sagte: Selbst nach demjenigen, welcher sagt, man schreibe eine Quittung, gilt dies nur hinsichtlich der Hälfte287, nicht aber über die

^{277.} Er muss die ganze Zeit die Quittung hüten. 278. Dh. von Grundstücken, die der Schuldner in der Zwischenzeit verkauft hat. 279. Der 2. Schein wird mit dem Datum des 1. ver-280. Der Versöhnungstag; Tage, an welchen das Schreiben verboten ist. ist wahrscheinl. vorher geschrieben worden.

282. Wenn als Datum ein Tag angegeben ist, an dem das Schreiben verboten, u. es somit ersichtlich ist, dass der Schein nachdatirt ist; sonst aber sind nach-283. Wenn aus dem Datum nicht hervorgeht, dass er nachdatirt ist. datirte Schuldscheine ungiltig. 284. Wenn der Gläubiger bei der Rückzahlung den Schuldschein nicht besitzt. 285. Da er ein späteres Datum trägt u. bei der Bezahlung zurückgegeben wird. 286. Wenn die Schuld in der Zwischenzeit bezahlt u. der Schuldschein nicht zurückgegeben wird, so kann er später präsentirt u. die Schuld wiederum verlangt werden; die Quittung ist für den Schuldner ohne Nutzen, da sie ein früheres 287. Wenn Datum hat, u. der Gläubiger somit behaupten kann, es sei eine ganz andere Schuld. der Schuldner einen Teil der Schuld bezahlt.

gan e [Schuld] Dem ist aber nicht so. man schreibe eine solche auch über die game So hatte einst R Jighaq b Joseph Gold von R. Abba ar erhalten. Da lud er ihn vor R Hanina b Papi und sprach zu ihm Cab mit mein Geld Dieser erwiderte, Gib mir meinen Schein zurück, so erhaltst du dein Geld. Jener entgegnete: leh habe den Schein verloren; ich will dir eine Quittung schreiben. Dieser erwiderte: שמרו של זה שמרו אין בותבין אבד שמרו של זה יות ביי סלקא דעתא אין בותבין אבד Rabh und Semuél sagten beide, dass man keine Ouittung schreibe. Da sprach jener: Dass uns doch jemand etwas vom Staub Rabhs und Semuéls gäbe, wir würden ihn nan und Reš-Laqiš sagten beide, dass man eine Quittung schreibe. Ebenso sagte auch Rabin, als er kam, im Namen R. Heâs, dass man eine Quittung schreibe. Es ist tung schreibe, denn wenn man sagen wolte, dass man nicht schreibe, so kann, wenn diesem der Schuldschein abhanden kommt, jener geniessen und sich freuen. Abajje wandte ein: Und wenn man nicht schreibt, so kann, wenn jenem seine Quittung abhanden kommt, dieser geniessen und sich freuen!? Raba erwiderte ihm: Allerdings, der Schuldner ist Sklave des Gläubigers.

Dort wird gelehrt: Die vordatirten Scheine sind ungiltig⁵⁰, die nachdatirten

sind giltig. R. Hammuna sagte: Dies gilt nur von Schuldscheinen, Kauf- und Verkaufscheine aber sind ungiltig, auch wenn sie nachdatirt sind. — Weshalb? — Es kann vorkommen, dass wenn jemand ein Grundstück im Nisan verkauft und das Datum vom Tišri geschrieben und, da er in der Zwischenzeit Geld erhielt, es zurückgekauft hat", [der Käufer], wenn der Tišri heranreicht, [die Urkunde] hervorholt und zu ihm spricht: ich habe es nachher wiederum von dir gekauft²⁰⁴. — Demnach kann es ja auch bei Schuldscheinen vorkommen, dass jemand im Nisan [Geld] borgt und das Datum vom Tišri schreibt, es ihm aber in der Zwischenzeit, da er gerade Geld erhält, zurückzahlt, und [der Gläubiger] auf sein Verlangen, ihm den Schein zurückzugeben, ihm erwidert, er habe ihn verloren, und ihm stattdessen eine

288. Der Schuldner braucht die Schuld nur gegen Rückgabe des Schuldscheins zu bezahlen. 290. Er braucht dann die Schuld Aus Verehrung, dh. deren Autorität soll nicht angetastet werden. 291. Er kann die Schuld wiederum einfordern. 292. Weil der Gläubiger nicht zu bezahlen. in der Differenzzeit verkaufte Grundstücke den Käufern zuunrecht abnehmen kann. 293. Der Käufer aber gab ihm unter dem Vorwand, er habe den Kaufschein verloren, diesen nicht zurück. die Quittung, die jener ihm gab, ein früheres Datum trägt.

בתבינן כי הא דרב יצחק בר יוסף היה מסיק ביה זוזי ברבי אבא אתא לקכיה דרבי הנינא בר פפי אמר ליה הב לי זוזיי אמר ליה הב לי שמראי "ושקול זוזך אמר ליה שמרך אירכם לי אכתוב לך תברא אמר ליה הא רב ושמואל דאמרי תרויהי אין בותבין שובר אמר מאן יהיב לן מיפריה דרב ושמואל המינן בעיינין הא רבי יוחנן והא ריש לקיש דאטרי תרוייתו כותבין שובר וכי אתא יבין אמר רבי אילינא בותבין שובר ומסתברא דבותבין שיבר יאכל חלה וחדי מתקיף לה אכיי ואלא מאי כותבין שובר אבד שוברו של זה יאכל הלה וחדי אכר ליה רבא אין עבד לוח לאיש פלוח: תנן התם שפרי חוב המוקדמין פסולין והמאוחרין כשרין אמר רב uns in die Augen streuen; aber R. Joha- המנונא לא שנו אלא שמרי הלואה אבל שמרי מקה המנונא לא שנו אלא שמרי הלואה אבל שמרי מקה וממבר אפילו מאוחרין נמי פסולין מאי מעמא זימנין דמזבין ליה ארעא בניםן ובתיב ליה' בתשרי ומתרמו ליה זוזי ביני כיני וזבין ליה מיניה וכי ממי תשרי מפיק ליה "ואמר ליה הדר זבנתה מינך אי הכי auch einleuchtend, dass man eine Quit- ששרי הלואה נמי זמנין "דיזיף בניסן ובתיב ליה ש Quit- ששרי שטרא בתשרי ומתרמו ליה זוזי ביני ביני ופרני ליה ואמר ליה הב לי שטראי ואמר ליה אירכס לי ובתיב

מני כותבין - 27 M ברבבי תכעיה לדינא קמיה דר״ח M 26 ארא + M באפי א ל פירען זווי + M באפי א ל פירען אווי פרעין זווי ו - 30 M - הא - M 31 ברעין זווי ו וריש M 34 או ומלינן עיינין M 33 א דר P 32 M 38 וכן כי B 36 שובר M 37 אמרן B 35 ב אוזי ביני וביני והוה ליה זוזי ביני וביני וביני ופרע ליה שקיל זוזי ומהדר ליה ארעא והדר מפיק לשטרא ואטר ייטנא א רמוזיק ליה זווי בני וכתב ליה זיטנא M 41 - P 40 רשט' בתשרי והוה ליה P 42 וא"ל P 13 ליה.

ליה תברא "וכי מטי זמניה מפיק ליה ואמר ליה הני "הוא דיופת מינאי קסבר אין כותבין שוכר: אמר ליה רב יימר לרב"כהנא ואמרי לה רב ירמיה מדיפתי לרב"כהנא והאידנא דכתבינן שטרי מאוחרי זכתבינן הכרא "לא קעבדינן הכי "בתר דאמר לחו schreibe keine Quittung". "רבי אבא לספריה כי כתביתו שמר מאוחרי כתבו חכי שפרא דנן "לא בזמניה "כתכניה אלא אחרנוהו וכתבנוהו אמר ליה רב אשי לרב כהנא "והאידנא דלא קא עבדינן הכי "בתר דאמר ליה רב ספרא יו לספריה כי כתביתו הני תברי אי "ידעיתו זימנא ten wir dies200 also nicht. — Nachdem R. Ab-דשטרא כתבו אי לא כתבו סתמא"דכל אימת דנפיק לרעיה אמר ליה רבינא לרב אשי ואמרי לה רב אשי לרב כהנא" והא האידנא דלא קעבדינן הכי Fol.172 אמר ליה רבנן תקוני תקינו מאן דעכיד עביד מאן להו להו שמר להו " אמר להו ben, vielmehr haben wir ihn nachdatirt רב "לספריה וכן אמר להו רב הונא לספריה כי "קיימיתו "בשילי כתבו "בשילי ואף על גב "דמסירן לכו מילי"בהיני כי"קיימיתו"בהיני כתבו בהיני ואף על גב"דמסירן לכו מילי"בשילי: אמר להו"רבא בר רב שילא להנהו כתבי שטרי אקניאתא כי כתביתו 20 "שטרי אקניאתא אי ידעיתו"יומא דקניתו ביה כתבו ואי לא כתבו יומא דקיימיתו ביה כי היכי דלא מתחזי כשקרא: אמר רבא האי מאן דנקים שטרא בר מאה זוזי ואמר "שויה ניהלי תרי כני חמשין

א"ל הא הדרת ואוזפת מינאי קסבר M 34 + B 35 + השתא אשי M 36 רב המנונא אין 5 ж + B 38 מבר M 39 אמאי קעב׳ B 37 M 41 כתבנוהו אלא אנן אחר׳ + דכתבנוהו + M + 40 M 44 + M 43 + M 42 + M 42 אדכרתון $^{"}$ 45 + M 45 בי היכי $^{"}$ 46 אדכרתון + M 45 אדכרתון א ל רבר"ש...כשקרא א ל רב...בשילי א ר האי B 47 אר אר בפרא + או 48 יתביתו P 50 בשילו M 49 B 54 | רבה V 53 | בחינו M 52 | רבה M 51 שטרא. M אקנייתא $\| M$ 55 אקנייתא M 56 אקנייתא M אקנייתא 57 את להו כתבו לי. דאקניתון

Ouittung schreibt; sobald aber das Datum heranreicht, präsentirt er den Schein und sagt: jetzt erst hast du es von mir geliehen!? Er ist der Ansicht, man

R. Jemar sprach zu R. Kahana, nach anderen, R. Jirmeja aus Diphte zu R. Kahana: Jetzt aber, wo wir nachdatirte Scheine und auch Quittungen schreiben, beachba zu seinen Schreibern gesagt hat: wenn ihr einen nachdatirten Schein schreibt, so schreibt wie folgt: diesen Schein haben wir nicht am genannten Datum geschrieund geschrieben. R. Aši sprach zu R. Kahana: Jetzt beachten wir dies ja nicht"! Nachdem R. Saphra zu seinen Schreibern gesagt hat: wenn ihr eine Quittung zu schreiben habt, so schreibt, wenn ihr das Datum des Scheins wisset, [das Datum], wenn aber nicht, so schreibt: sie mache [den Schein] zu jeder Zeit, wo sie vorgelegt wird, ungiltig. Rabina sprach zu R. Aši, nach anderen, R. Aši zu R. Kahana: Jetzt aber beachten wir dies ja nicht[®]! Dieser erwiderte: Die Rabbanan haben dies angeordnet; wer dies tun will, tue es, und wer dies nicht tun will, schadet sich selber™.

Rabh sprach zu seinen Schreibern, und ebenso sprach auch R. Hona zu seinen Schreibern: Wenn ihr euch in Sili befindet, so schreibt "Sili, obgleich euch die Angelegenheit in Hini vorgetragen wur-

de, und wenn ihr euch in Hini befindet, so schreibt Hini, obgleich euch die Angelegenheit in Sili vorgetragen wurde.

Raba b. R. Sila sprach zu den Schreibern von Zueignungsurkunden: Wenn ihr eine Zueignungsurkunde zu schreiben habt, so schreibt, wenn ihr es wisst, das Datum der Zueignung, wenn aber nicht, so schreibt das Datum, an welchem ihr euch befindet, damit es nicht den Anschein einer Lüge habe.

Raba sagte: Wenn jemand einen Schein über hundert Zuz besitzt und verlangt, dass man ihm stattdessen zwei zu fünfzig schreibe, so tue man dies nicht.

^{295.} Er braucht die Schuld nur gegen Rückgabe der Quittung zu bezahlen. 296. Dass da-297. Man schreibt diesen Passus nicht. durch ein Betrug begangen werden kann. 298. Diese Bemerkung in die Quittung zu schreiben. 299. Man verpflichtet niemand, diese für ihn vorteilhafte Bestimmung zu beachten. 300. In den Urkunden.

The Rabbanan haben damit eine Bestimmung getroften, die sowol dem Gläubiger als auch dem Schuldner lieb ist. Dies ist dem Gläubiger heb, damit jenen die Zahlung drucke, und dies ist auch dem Schuldner lieb, damit der Schuldschein angenssen werde

Ferner sagte Raba: Wenn jemand wer Schuldscheine zu funtzig besitzt und uber hundert schreibe, so tue man dies nicht Die Rabbanan haben damit eine Bestimmung getroffen, die sowol dem Gläubiger als auch dem Schuldner lieb ist. Dies ist dem Gläubiger lieb, damit der Schuld- הוא אביהו להן אביה עשיר יהנים להן אביה אביה אחד עני יאחד עשיר יהנים להן אביהי schein nicht angerissen werde, und dies ist dem Schuldner lieb, damit die Zahlung ilm nicht drücke.

R. Asi sagte: Wenn jemand einen verlangt, dass man ihm stattdessen einen über tünfzig schreibe, so tue man dies nicht, denn wir sagen, jener hat ihn ihm bereits bezahlt, und als er von ihm den Schuldschein verlangte, erwiderte ihm dieser, er habe ihn verloren, und gab ihm

חמשין לא' משויגן להו מאי שעמא עבדו רבגן מילתא דניחא ליה למלות וניחא ליה ללוה ניחא ליה למלוה בדי שיכוף לפורעו וניחא ליה ללוה כי היכי דניפגם שטריה: ואמר רבא האי מאן דנקים תרי שטרי בני חמשין חמשין ואמר שוונהו ניהלי חד בר מאה לא משוינן ליה עבוד רבנן מילתא דניהא ליה למלוה וניחא ליה ללוה ניחא ליה לפלוה כי היכי דלא ניפגום שטריה וניהא ליה ללוה בדי שלא יכים לפורעו: אמר רב אשי האי מאן דנקים שמרא בר verlangt, dass man ihm stattdessen einen מאה זווי ואמר "שוונהי ניהלי הד בר המשין לא משוינא ליה מאי מעמא אמרינן האי מיפרע פרעיה ואמר ליה הב לי שמראי ואמר ליה אירכם לי וכתיב ליה תברא ומפיק ליה האי ואמר ליה האי אחרינא הוא:

מרחין ובית הבד עשאן לשבר השכר לאמצע עשאן לעצמו הרי העשור אימר לעני קח לך עבדים וירחצו"במרחץ קח לך זיתים וכא ועשה בבית הבד: שנים שהיו בעיר אחת שם אחד ייכף בן שמעין Schuldschein über hundert Zuz hat und 20 ישם אחר יוסף בן שמעון אין יכולין להוציא שטר חוב זה על זה ילא אחר יכול להוציא עליהן שטר 60.24 ובה בין שטרותיו שטרו של יובה בין אטרותיו שטרו של יובה בו סל M כי היכי דליכיף M 59 M 58 כתבינן מאי בתבינן מאי טעמא עבוד - 10 M כי היבי דלא ליכת ו. זג והדר מפיק לשטריה וא"ל הדרת ואוזפת מינאי: 20 M בבית המר" 10 M ועש מ'0 P על בית.

eine Ouittung, jetzt nun will er diesen präsentiren und sagen, es sei eine andere [Schuld].

ENN zwei Brüdern, einer reich und der andere arm, ihr Vater ein Badehaus oder bied Ommen BADEHAUS ODER EINE OELPRESSE HINTERLASSEN HAT, SO IST, WENN SIE ZUM VERMIETEN ERRICHTET SIND, DER MIETZINS ZU TEILEN; WENN SIE ABER ZUM EIGNEN GEBRAUCH ERRICHTET SIND, SO KANN DER REICHE ZUM ARMEN SAGEN: HALTE DIR SKLAVEN, DIE DIR IM BAD DIENSTE LEISTEN, KAUFE DIR OLIVEN UND VERARBEITE SIE IN DER OELPRESSE³⁰⁵. Wenn zwei in einer Stadt wohnen und der eine Joseph ben Simôn heisst und der andere ebenfalls Joseph BEN SIMÔN HEISST, SO KANN KEINER VON IHNEN EINEN SCHULDSCHEIN AUF DEN ANDEREN PRÄSENTIREN UND AUCH EIN ANDERER KANN AUF SIE KEINEN SCHULD-SCHEIN PRÄSENTIREN. WENN JEMAND UNTER SEINEN SCHEINEN [EINE QUITTUNG] FIN-DET, DASS DER SCHULDSCHEIN DES JOSEPH BEN SIMON BEZAHLT SEI, SO SIND BEIDER

301 Wenn er ihm die eine Hälfte bezahlt hat u. der Schuldschein sich noch beim Gläubiger befindet, so fürchtet der Schuldner die Quittung zu verlieren u. ist bestrebt, auch die andere Hälfte zu be-302. Wenn er ihm die Hälfte der Schuld bezahlt, denn in diesem Fall kann der Gläubiger die andere Hälfte nur gegen Eid, dass diese Hälfte nicht bezahlt ist, erhalten. 303. Da die Hälfte 304. Ueber 50 Z., da die Quittung sich auf eine Schuld über 100 der Schuld bereits bezahlt ist. 305. Der arme kann nicht verlangen, dass ihm der Wert seines Anteils herausgezahlt werde. 306. Wenn einer einen Schuldschein auf den anderen präsentirt, so kann dieser sagen, er sei der Gläubiger gewesen u. habe bei der Rückzahlung der Schuld dem anderen den Schuldschein zurückgegeben. 307. Denn jeder kann sagen, der andere sei der Schuldner.

שמעון פרוע שטרות שניהן פרועין ביצד יעשו ישלשי ואם היי משולשון יכתבי סימן "ואם היי מסומנין

נמרא. ההוא שמרא דנפק לכי דינא דרב SIE DIE BEZEICHNUNG310AN, UND WENN SIE הונא דהוה כתיב ביה אני פלוני בר פלוני לויתי מנה ממך אמר רב חונא ממך אפילו מריש גלותא Col.b ואפילו משבור מלכא אמר ליה רב הסדא "לרבה מינים א פוק עיין בה דלאורתא בעי לה רב הונא מינך נפק דק ואשכה דתניא גם"שיש עליו עדים ואין כו זמן אכא שאול אומר אם כתוב כו' גרשתיה היום כשר אלמא היום החוא יומא דנפיק כיה משמע הכא נמי ממך "מההוא גברא דנפיק מתותי ידיה משמע אמר ליה אביי ודלמא אבא שאול ברבי אלעזר סבירא ליה דאמר עדי מסירה כרתי אבל הכא 64.000 בילה ליה לנפילה לא היישינן ומנא denke darüber nach, denn abends wird R. תימרא דלא היישינן לנפילה דתנן שנים שהיו בעיר 1860-61. "אחת שם אחד יוסף בן שמעון ושם אחר יוסף בן שמעון אינן יכולין להוציא שמר חוב זה על זה ולא אחר יכול להוציא עליהן שמר חוב הא חם על יכולין ואמאי ליחוש לנפילה אלא לאו שמע so ist er, wie Abba-Saúl sagt, wenn darin מינה לנפילה לא חיישינן ואביי לנפילה דחד לא היישינן לנפילה דרכים היישינן ואלא הא דתניא Fol.173 כשם שאין מוציאין שמר חוב זה על זה כך אין

1' 68 ממך אפי M 67 00 M אם היו סימנין 9 שכתוב בו עדים M 70 שכתוב בו עדים – M 69 לרבא אני היום גרשתיך כשר - 12 M ההוא דנפיק M 71 אריינור B 71 מי דמי דלמא M 73 - 30 אן מוציאין. SCHULDSCHEINE BEZAHLT. WAS MACHEN SIE NUN308? — SIE GEBEN DIE DRITTE GE-NERATION 309 AN, UND WENN AUCH DIE DRIT-TE EINE GLEICHMÄSSIGE IST, SO GEBEN GLEICHE BEZEICHNUNGEN HABEN, SCHREIBEN SIE PRIESTER311.

GEMARA. Einst wurde im Gerichtskollegium R. Honas ein Schein vorgelegt, o in welchem es hiess: Ich N., Sohn des N., habe von dir eine Mine geborgt. Da entschied R. Hona: Von dir, auch vom Exiliarchen, von dir, auch vom König "Sapor. Hierauf sprach R. Hisda zu Rabba: Geh, Hona dich darüber befragen. Da ging er fort, dachte darüber nach und fand folgende Lehre: Wenn in einem Scheidebrief Zeugen vorhanden sind, aber kein Datum, geschrieben ist: ich habe mich heute von ihr scheiden lassen, giltig. Hieraus ist also zu entnehmen, dass unter "heute" der Tag der Uebergabe zu verstehen314ist, ebenso ist auch hierbei unter "von dir" der Mann zu verstehen, von dem er vorgelegt wird. Abajje sprach zu ihm: Vielleicht ist Abba-Saúl der Ansicht R. Eleâzars, wel-

cher sagt, die Zeugen der Uebergabe erwirken die Scheidung315, hierbei aber ist zu berücksichtigen, er könnte jemandem entfallen sein!? Dieser erwiderte: Das Entfallen berücksichtigen wir nicht310. -- Woher entnimmst du, dass wir das Entfallen nicht berücksichtigen? — Es wird gelehrt: Wenn zwei in einer Stadt wohnen und der eine Joseph ben Simôn heisst und der andere ebenfalls Joseph ben Simôn heisst, so kann keiner von ihnen einen Schuldschein auf den anderen präsentiren, und auch ein anderer kann keinen Schuldschein auf sie präsentiren. Demnach können sie auf einen anderen wol präsentiren; wieso denn, sollte man doch berücksichtigen, er könnte dem anderen entfallen sein!? Vielmehr ist hieraus zu entnehmen, dass wir das Entfallen nicht berücksichtigen. - Und Abajje!? - Bei einem ist das Entfallen nicht zu berücksichtigen, bei einem Publikum ist das Entfallen wol zu berücksichtigen317. — Es wird ja aber gelehrt: Wie sie auf einander keinen Schuldschein prä-

308. Wenn ein solcher Fall vorkommt. 309. Den Namen des Grossvaters. namen, den er wegen seiner Eigenschaft od. seines Aussehens führt. 311. Wenn einer von ihnen 312. Der Name des Gläubigers war nicht angegeben. 313. Dh. der Inhaber des Schuldscheins kann nicht nachweisen, dass er der Gläubiger ist, u. er braucht daher nicht bezahlt werden. 314. Da ein Scheidebrief ohne Datum ungiltig ist. 315. Das Datum des Schreibens ist überhaupt un-316. Wer den Schuldschein präsentirt, der ist der Gläubiger. 317. Es ist wol zu berücksichtigen, dass jemand einen Schein verloren u. ein anderer ihn gefunden haben kann, nicht aber, dass eine bestimmte Person ihn verloren u. eine bestimmte Person ihn gefunden hat.

sentiren können, so können sie auch auf einen anderen keinen Schuldschein präsentiren Worin besteht min ihr Streit?

Sie streiten ob Schriftstücke durch die Uebergabe erworben werden; unser Autor ist der Ansicht, Schriftstücke werden durch die Uebergabe erworben, und der Antor der Barajtha ist der Ansicht, Schriftstücke werden durch die Uebergabe nicht alle sind der Ansicht, Schriftstücke werden durch die Uebergabe erworben, hierbei aber streiten sie darüber, ob er einen Beweis anzutreten hat ; unser Autor ist der Ansicht, er brauche keinen Beweis anzutreten, und der Autor der Barajtha ist der Ansicht, er müsse einen Beweis antreten. Es wurde nämlich gelehrt: Schriftstücke werden durch die Uebergabe erantreten, und Raba sagt, er brauche keinen Beweis anzutreten. Abajje sagte: Dies entnehme ich aus folgender Lehre: Der-

בוציאין כל אחרים במאי קטיפלני באיתוות נקנית ים במסירה קמיפלני תנא דידן סבר אותיות נקנית במסירה ותנא ברא סבר אין אותיות נקנות במסירה יאי בנית אימא דבולי נילטא אותיות נקנות במסידה והכא בצריך להכיא ראיה קא מיפלני תנא דידן סבר אינו צריך להביא ראיה ותנא ברא כבר צריך להביא ראיה דאיתפה אותיית נקנית במסורה אביי אבר צריך להביא ראיה ורבא אבר איני צריך להביא ראיה אמר אביי מנא אמינא לה דתניא מהד בן האהץ שהשבר חוב יוצא בתחת יהו קליו erworben. Wenn du aber willst, sage ich: אחד בן האהץ שהשבר חוב יוצא לחביא ראיה מאי לאו הוא הדין לאחריני ורבא אמר שאני אחון דשממו מחדדי איבא דאמרי אמר רבא שנא אמינא לה דתניא אחד מן האחין שהשבר חוב יוצא מתחת ידו עליו להביא ראיה אחין הוא דשמשו מהדדי אבל אחריני לא ואכיי אהין איצטריכא ליה סלקא דעתך אמינא כיון דשמטו מחדדי אימא מיזדחר זהירי ולא צריכי להביא ראיה קא משמע לן ואלא הא דתניא בשם שמוציאין הן שטר חוב יל אחרים כך מוציאין זה על זה במאי קמיפלגי worben. Abajje sagt, er müsse den Beweis מבותבין שפר ללוה ואף על פי שאין מלוה עפו פרות בבותבין שפר ללוה ואף על פי שאין מלוה להומו קמיפלני תנא דידן סבר בותבין שמר ללוה ואף על M 70 שששר M 78 אין B 77 שששר M 76

ת. אימא אימא א איריך אימא א P80 מיזהר אירי אימא P80 צריך איבעית אימא אימא jenige von den Brüdern, der den Schuldschein vorlegt, muss³²⁴den Beweis³²⁵antreten; dies gilt wahrscheinlich auch von anderen300. Raba aber erklärt, anders verhalte es sich bei Brüdern, weil sie von einander entwenden³⁷. Manche lesen: Raba sagte: Dies entnehme ich aus folgender Lehre: Derjenige von den Brüdern, der den Schuldschein vorlegt, muss den Beweis antreten; wahrscheinlich also nur Brüder, weil sie von einander entwenden, andere aber nicht. Abajje 328 aber erklärt, von Brüdern muss dies besonders gelehrt werden; man könnte nämlich glauben, dass Brüder, da sie von einander zu entwenden pflegen und daher [ihr Vermögen] bewachen, keinen Beweis anzutreten 309 brauchen, so lehrt er uns. — Es wird ja aber gelehrt: Wie sie 330 einen Schuldschein auf einen anderen präsentiren können, so können sie ihn auch auf einander präsentiren. Worin besteht nun ihr Streit? - Sie streiten, ob man dem Schuldner einen Schuldschein schreibe, wenn der Gläubiger nicht dabei ist. Unser Autor ist der Ansicht, man schreibe dem Schuldner einen Schuldschein, auch wenn der Gläu-

318 Da der andere der Gläubiger sein u. den Schuldschein verloren haben kann. Aus unsrer Misnah geht hervor, dass sie wol auf einen anderen einen Schuldschein präsentiren können. 320. Durch den Empfang des Schuldscheins geht die Schuld in seinen Besitz über. kann der Schuldner sagen, der richtige Gläubiger sei der andere, der den Schuldschein nicht besitzt; an diesen aber braucht er ebenfalls nicht zu zahlen, da er nicht im Besitz des Schuldscheins ist. Der Besitzer des Scheins. 323. Dass er Eigentümer des Schuldscheins ist. übrigen Brüder sagen, der Vater habe ihn ihnen allen hinterlassen. 325. Dass der Schuldschein 326. Wenn es keine Brüder sind. 327. Bei der Teilung der Hinterlassenschaft, u. nur aus diesem Grund ist der Beweisantritt erforderlich. 328. Manche Handschriften haben hier ואביי אמר, in anderen dagegen heisst es auch oben ורבא שאני. 329. Man nehme an, dass derjenige, der den Schein präsentirt, entschieden der Eigentümer ist. 330. Zwei Personen desselben Namens 331. Im Gegensatz zu unsrer Mišnah u. der oben angezogenen Lehre. in einer Stadt.

פי שאין מלוה עמו זימנין דאזיל לגבי ספרא וסהדי ואמר "להו כתבו לי שמרא דבעינן למיזף מיוסף בן שמעון חברי ובתר דכתבי וחתמי ליה "נקיטא ליה ואמר ליה הב לי מאה דיופת מינאי תנא ברא נמצא לאחד בין שטרותיו שטרו של יוסף בן שמעון פרוע שטרות שניהם פרועין (וכו'): מעמא דנמצא הא לא נמצא מצי מפיק "והאנן ולא אחר יכול להוציא עליהן שטר חוב הנן אמר רבי ירמיה במשולשין במשולשין בשמר ואין משולשין בשובר אביי אמר הכי "קאמר נמצא ללוה בין שמרותיו שפרו של יוסף בן שמעון "פרוע שטרות שניהם פרועין": ביצד יעשו ישלשו בו: תנא אם היו שניהם בהנים

אומר לבנו ששר בין ששרותי פרוע"ואיני יודע וצועו אי זהו שטרות כולן פרועין נמצא לאחד שם שנים הגדול פרוע והקטן אינו פרוע:

גמרא. אמר רבא שמר לך בידי פרוע הגדול 75 VP 83 M S4 נקים ליה וא"ל לחבריה ה"ל הא דיופת מינ' ותנא א 35 M אלא אם כן מלוה קתני נמצא לאחד בין B 90 עלי . ואינו. P 92 על אחרים מוציאין

biger nicht dabei ist, somit kann es vorkommen, dass er332zum Schreiber und den Zeugen geht und zu ihnen spricht: schreibt mir einen Schuldschein, denn ich will יעד שיהא מלוה עמו: von meinem Genossen Joseph ben Šimôn [Geld] borgen, und wenn diese ihn ihm geschrieben haben, präsentirt er ihn333 und spricht zu jenem: Gib mir die hundert [...], die du von mir geborgt hast. Der ונחוי תברא בשמא דמאן ™רכתיב אמר רב הושניא Autor der Barajtha aber ist der Ansicht, man schreibe dem Schuldner keinen Schuldschein, wenn der Gläubiger nicht dabei ist".

> WENN JEMAND UNTER SEINEN SCHEI-יכתבו דורות: NEN [EINE QUITTUNG] FINDET, DASS DER SCHULDSCHEIN DES JOSEPH BEN SIMÔN BEZAHLT SEI, SO SIND BEIDER SCHULD-SCHEINE BEZAHLT. Also nur wenn jemand eine solche findet, wenn aber nicht, kann er präsentiren³³⁵, und dem widersprechend haben wir ja gelernt, dass ein anderer auf sie keinen Schuldschein präsentiren könne³³⁰!? R. Jirmeja erwiderte: Wenn die dritte Generation angegeben ist337. - Sollte

man doch sehen, auf wessen Namen³³⁸die Quittung lautet!? R. Hošâja erwiderte: Wenn die dritte Generation im Schuldschein angegeben ist, nicht aber in der Quittung. Abajje erklärte: Er meint es wie folgt: wenn ein Schuldner unter seinen Scheinen [eine Quittung] findet: Der Schuldschein des Joseph ben Simôn ist bezahlt, so sind beider Schuldscheine bezahlt³³⁹.

Was machen sie nun? - sie geben die dritte Generation an &c. Es wird gelehrt: Wenn beide Priester sind, so schreiben sie die [vorangehenden] Generationen34. ENN JEMAND³⁴¹ZU SEINEM SOHN GESAGT HAT: EINER UNTER MEINEN SCHULD-SCHEINEN³⁴²IST BEZAHLT, ICH WEISS ABER NICHT, WELCHER, SO GELTEN ALLE SEINE SCHULDSCHEINE343 ALS BEZAHLT; BEFINDEN SICH DARUNTER ZWEI [SCHULD-SCHEINE AUF EINEN, SO GILT DER GRÖSSERE ALS BEZAHLT UND DER KLEINERE ALS NICHT BEZAHLT344.

GEMARA. Raba sagte: [Sagte jemand:] der Schuldschein auf dich, der sich bei mir befindet, ist bezahlt, so gilt der grössere als bezahlt und der kleinere als

332. Einer der beiden Personen gleichen Namens. 333. Joseph ben Šimôn figurirt im Schuldschein als Gläubiger, u. dies ist auch der Name des Inhabers. 334. Solche Betrugsfälle sind also ganz ausgeschlossen. 335. Einen Schuldschein auf einen der beiden Joseph ben 336. Auch wenn er keine Quittung vorfindet. 337. In diesem Fall können 338. In der 3. Generation. auf sie Schuldscheine präsentirt werden. 339. Sonst aber können sie Schuldscheine auf einen anderen präsentiren. 340. Bis zum 4. u. 5. Geschlecht. 341. Der im Sterben lag. 342. Die er als Gläubiger hinterliess. Ausnahme derjenigen, von welchen die Schuldner selber zugeben, dass sie nicht bezahlt sind. Da auf jeden Fall nur ein Schuldschein bezahlt ist, u. des Zweifels wegen wird dies vom grösseren angenommen.

nicht be ahlt; wenn aber: deine Schuld ber mir ist bezahlt, so sind alle seine Schuldscheine bezahlt Rabina sprach zu Raba Demnach ist, [wenn jemand sagte:] mein Feld sei dir verkauft, das grössere Feld verkauft, und wenn: mein Feld, das ich besitze, sei dir verkauft, so sind ihm alle seine Felder verkauft!? Hierbei hat der Besitzer des Scheins die Unterhand . [GELD] GELLEHEN HAT, SO KANN ER KEI-NE ZAHLUNG VOM BÜRGEN VERLANGEN; WEXX ER ABER GESAGT HAT: MIT DER HE, VON WEM ES MIR BELIEBT, SO KANN FR AUCH VOM BÜRGEN ZAHLUNG VERLAN-GEN. R. SIMÔN B. GAMALIÉL SAGT, WENN DER SCHULDNER VERMÖGEN BESITZT, KÖNvom Bürgen verlangen. Desgleichen SAGTE AUCH R. SIMÔN B. GAMALIÉL: WENN JEMAND EINER FRAU FÜR IHRE Morgengabe bürgt, und ihr Mann sich

פרוע והקשן אינו פרוע חוב לך בידי פרוע שטרות בולן פרועין אמר ליה רבינא לרבא אלא בעיתה שדי מכורה לך שדה גדולה מכורה לו שדה שיש לי מכורה לך כל שדותיו מכורין לי התם יד בעל השטר על התחתונה:

וגוואן השל מלוה את חבירו על ידי ערב לא יפרע ביי של אוני של אוני של מלוה את חבירו על ידי ערב לא יפרע ביי הערב ואם אמר לי על פנה שאפרע פיפיי Col.b שארצה יפרע מן הערב רבן שמעין בן גמריאר אימר אם יש נכסים ללוה בין כך יבין כך לא יפרע בין ENN הערב "וכן היה רבן שמעין בן גמליאל אימר הערב יו Nächsten אמנים הערב בערה רבן שמעין בן גמליאל אימר הערב הערב Bürgen אימר בעלה מגרשה ידירנה הנאה שמא יעשו קנוניא על נכסים של זה ויחויר את אשתי: גמרא. מאי שעמא רבה ורב יוסף דאמרי תרוייהו גברא אשלימת לי גברא אשלימי לך מתקיק BEDINGUNG, DASS ICH ZAHLUNG EINZIE- יה רב נחמן האי דינא דפרפאי אדרכה בתר ערכא אולי אלא בי דינא "דפרסאי דלא יהבי טעמא למילתייהו אלא אמר רב נהמן מאי לא יפרץ מן מלוה שנרב לא יתבע ערב תחלה תניא נפי הכי המלוה את חבירו על ידי ערב לא יתבע ערב תחלה ואם אבר "על מנת שאפרע ממי שארצה יתבע ערב ™ Zahlung מנת שאפרע ממי שארצה יתבע ערב ה תחלה: אמר רב הונא מנין לערב דמשתעבד דכתיב אין מכורין M 93 אין אשי מכורין P 92 אשרתי מכורין M 91

בתר שרט בו א' רשב ג אר' פרסאי בתר M 94 לו. + M 97 רפרסיא 1' 96

VON IHR SCHEIDEN LÄSST, SO MUSS ER SICH JEDEN GENUSS VON IHR ABGELOBEN, DENN SIE KÖNNEN SONST EINE FRAUDULÖSE ABMACHUNG ÜBER DAS VERMÖGEN VON JENEM TREFFEN"UND ER NACHHER SEINE FRAU WIEDER HEIRATEN.

GEMARA. Aus welchem Grund³⁶? — Raba und R. Joseph erklärten beide: Die Person³⁵⁰wolltest du von mir und die Person stelle ich dir zu. R. Nahman wandte ein: Dies ist ja das Recht der Perser!? - Im Gegenteil, diese halten sich ja an den Bürgen!? - Vielmehr, dies gleicht den Gesetzen der Perser, die keinen Grund für ihre Bestimmungen geben. Vielmehr erklärte R. Nahman, unter keine Zahlung vom Bürgen verlangen" ist zu verstehen, er darf sich nicht zuerst an den Bürgen³⁸²wenden. Ebenso wird auch gelehrt: Wenn jemand seinem Nächsten auf Veranlassung eines Bürgen [Geld] geliehen hat, so darf er nicht zuerst vom Bürgen Zahlung verlangen; wenn er aber gesagt hat: mit der Bedingung, dass ich Zahlung einziehe, von wem es mir beliebt, so darf er sie zuerst vom Bürgen verlangen.

R. Hona sagte: Woher, dass der Bürge verantwortlich 353 ist? — es heisst: 354 Ich

345. Der Singular wird in der Schrift oft als Kollektivum gebraucht. 346. Da die Sache sich beim anderen befindet, so hat er den Beweis anzutreten. . 347. Solange er sich nicht an den Schuldner gewandt u. dieser die Zahlung verweigert hat. 348. Sich zum Schein von ihr scheiden lassen, damit sie, wenn er keine Güter besitzt, die Morgengabe vom Bürgen einziehe. 349. Kann er vom Bürgen keine Zahlung verlangen; der Fragende verstand wahrscheinlich, der Bürge sei überhaupt nicht 350. Der Bürge kann sagen, er habe sich nicht verpflichtet, für den Schuldner zu bezahlen, sondern dafür zu sorgen, dass dieser nicht entfliehe, u. der Gläubiger in der Lage sei, ihn zu verklagen. 351. Es ist ja ganz unlogisch, dass der Bürge, der sich für die Schuld verbürgt hat, für den Schuldner nicht haftbar sein soll.

352. Erst wenn der Schuldner die Zahlung abgelehnt hat, kann er sich an den Bürgen wenden. 353. Durch die blosse Verpflichtung. 354. Gen. 43, 9.

אנכי אערבנו מידי תבקשנו מתקיף לה רב חסדא 60.43.9 הא קבלנות היא דכתיב 'תנה אתו על ידי ואני 10.42.37 אשיבנו אלא אמר רבי יצחק מהכא לקה בגדו כי 80.20.16 ערב זר ובעד נכריה חכלהו "ואומר בני אם ערבת 12.4 לרעך תקעת לזר בפיך נוקשת באמרי פיך נלבדת 5 Hand, ich werde ihn dir zurückbringen!? באמרי פיך עשה זאת אפוא בני והנצל כי באת בכך רעך לך התרפס ורחב רעיך אם ממון יש לו 879 בידך התר לו פיסת יד ואם לאו הרכה עליו ריעים: אמר אמימר ערב דמשתעבד מחלוקת רבי יהודה יורבי יוסי לרכי יוסי דאמר אסמכתא קניא ערב שר Ferner:" Mein Sohn, bist du Bürge gewor-משתעבד לרבי יהודה דאמר אסמכתא לא קניא ניים ערב לא משתעבד אמר ליה רב אשי לאמימר הא 950,000 ... מעשים בכל יום דאסמכתא לא קניא וערב משתעכד אלא אמר רב אשי בההוא הנאה דקא מהימן ליה נמר ומשתעבד נפשיה: ואם אמר 'על מנת שאפרע to du dich erretest, denn du bist in die Gewalt ממי שארצה כו': אמר רכה כר כר הנה אמר רכי יוחגן לא שנו אלא שאין נכסים ללוח אכל יש נכסים ללוח לא יפרע מן הערב והא מדקתני סיפא רבן שמעון בן גמליאל אומר 'אם יש נכסים ללוה שנא מבר לא יפרע מן הערב מכלל דתנא קמא סבר לא שנא durch Freunde. הכי ולא שנא הכי הסורי מחסרא והכי קתני המלוה את חבירו על ידי ערב לא יפרע מן הערב ואם אמר על מנת שאפרע ממי שארצה יפרע מן הערב במה דברים אמורים בשאין נכסים ללוה אבל יש אר אי קבלנות הואי | P 99 - ואומר | 1 M לך M 1 אומר | 1 M לך יוסי סבר אס ל"ק וערב לא משת" ר' יוסי סבר אסמי M 2 קניא וערב משת' | M 4 - הנאה | M 4 + לו 0 M אלא הסורי. 5 M בין כך ובין כך לא

will dir für ihn bürgen, mich sollst du für ihn verantwortlich machen. R. Hisda wandte ein: Dies war ja eine Schuldübernahme, denn es heisst: "Gib ihn mir in die Vielmehr, erklärte R. Jichag, ist dies aus folgendem zu entnehmen: "Nimm ihm sein Kleid, denn er hat für einen anderen gebürgt, und wegen der Fremden pfände ihn. den für deinen Nächsten, hast du für einen anderen deinen Handschlag gegeben. bist du verstrickt durch die Reden deines Munds, so tue doch dies, mein Sohn, dass deines Nächsten geraten; gehe hin, wirt dich nieder und bestürme deinen Nächsten. Hat er Geld bei dir, so öffne ihm deine Hand, wenn aber nichtis, so bestürme ihn

Amemar sagte: Ueber die Verantwortlichkeit eines Bürgen besteht ein Streit zwischen R. Jehuda und R. Jose; nach R. Jose, welcher sagt, die Zusicherung³⁵¹ sei bindend, ist der Bürge verantwortlich, und nach R. Jehuda, welcher sagt, die Zusicherung sei nicht bindend, ist der Bürge nicht verantwortlich. R. Aši sprach zu Ame-

mar: Es kommen ja aber täglich Fälle vor, dass die Zusicherung nicht bindend und der Bürge verantwortlich sist!? Vielmehr, erklärte R. Aši, für die Annehmlichkeit, dass er ihm361 Vertrauen schenkt, übernimmt er die Verantwortlichkeit362.

WENN ER ABER GESAGT HAT: MIT DER BEDINGUNG, DASS ICH ZAHLUNG EINZIEHE, VON WEM ES MIR BELIEBT &C. Rabba b. Bar-Hana sagte im Namen R. Johanans: Dies gilt nur von dem Fall, wenn der Schuldner kein Vermögen besitzt, wenn aber der Schuldner Vermögen besitzt, so kann er keine Zahlung vom Bürgen verlangen. — Wenn es aber im Schlußsatz heisst, R. Simôn b. Gamaliél sagt, wenn der Schuldner Vermögen besitzt, könne er keine Zahlung vom Bürgen verlangen, so ist ja der erste Autor der Ansicht, einerlei ob so oder so³⁰³!? — [Die Mišnah] ist lückenhaft und muss wie folgt lauten: Wenn jemand seinen Nächsten auf Veranlassung eines Bürgen [Geld] geliehen hat, so kann er keine Zahlung vom Bürgen verlangen; wenn er aber gesagt hat: mit der Bedingung, dass ich Zahlung einziehe, von wem es mir beliebt, so kann er auch vom Bürgen Zahlung verlangen. Dies gilt nur von dem Fall, wenn der Schuldner kein Vermögen besitzt, wenn aber der Schuldner Vermögen besitzt, so

355. Ib. 42,37. 356. Pr. 20,16. 357. Ib. 6,1,2,3. 358. Wenn die Feindschaft 359. Cf. S. 1386 N. 183. eine andere Ursache hat. 360. Dh. dass in der Praxis so entschieden wird. 361. Der Gläubiger dem Bürgen. 362. Er übernimmt die Schuld auf sich selber. 363. Ob der Schuldner Vermögen besitzt od. nicht.

kann er keme Zahlung vom Hurgen verlangen, hat dieser [die Schuld] aber über nommen, so kann er, auch wenn der Schuldner Vermogen besit t, Zahlung vom Lobernehmenden verlangen R Simon b. Camaliel agt, wenn der Schuldner Vermogen besit t, so kann er ob so oder so Leine Zahlung von jenem verlangen.

Rabba b. Bar Hana sagte im Namen Gamahel etwas in unseer Misnah lehrt, ist die Halakha nach ihm zu entscheiden, nur nicht bei [den Lehren] vom Bürgen, vom Ercignis in Cajdan und vom nachmaglichen Beweis

R Hona sagte: Borg ihm und ich burge dafür, borg ihm und ich bezahle es, borg ilum und ich schulde es, borg ihm und ich gebe es zurück, sind sämtlich Ausubernehme es, gib ihm und ich bezahle es, gib ihm und ich schulde es, gib ihm und ich gebe es zurück, sind sämtlich Ausdrücke der Schuldübernahme. Sie fragten: Wie ist es, wenn er sagte: borg ihm und ich übernehme es, gib ihm und ich

נכסים ללוה לא יפרע מן הערב וקבלן אה על פי ובן שיש נכסים ללוה יפרע בן הקבלן רבן שבעין בן Fol. 174 נמליאל אומר אם יש נכסים ללוה אחד זה יאחר ים וה לא יפרץ מהן: אמר רבה בר הנה אמר רבי יוחנן כל מקום ששנה דבן שמנין בן נפליאל במשנתנו הלכה כמותו הוין ביידב יצידן וראיה אחרונה: אמר רב הונא הלוהו ואני ערב הליהי ואני פורץ הלוהו ואני הייב הלוהו יאני ניתן בילן לשון ערבות הן תן לו ואני קבלן תן לו יאני פורע R Johanans, Leberall, wo R. Simón b הן לו ואני נותן בולן לשון קבלנית שון קבלנית אים הייב תן לו ואני נותן בולן לשון קבלנית שו הן איבעיא להו הלוהו ואני קבלן תן לו ואני ערב מאי אמר רבי יצחק לשון ערבות ערבות לשון קבלנות קבלנות רב חסדא אמר כולן לשון קבלנות הן בר מהלוהו ואני ערב רבא אמר כולן לשון ערכות הן בר"מתן לו ואני נותן אמר ליה מר בר אמימר לרב וו אשי הכי אמר אכא תן לו ואני נותן אין למלוה על הלוה כלום ולא היא לא מיפטר לוה מיניה דמלוה עד שישא ויתן ביד: ההוא דיינא דאחתיה לפלות לנכסי "דלות מקמי "דלתבעיה ללוה סלקיה רב הנין drücke der Bürgschaft; gib ihm und ich בריה דרב ייכא אמר רבא מאן חבים למעבד בי מי למעבד בי ה אס...ליות א א בר M S אס...ליות M S אס...ליות 75 . M 0 10 M מהלוהו ואני קבלן 11 M קבלן ואין לו למלוה M 13 פרוק ליה מידיה דמל עד שימול ויתן M 12 דאנחיה מרוה בילו 11 '1 דעיב 15 M דנתבעי לדינא סלקי רב חגן כר ייבא M 10 בהאי גונא אי ראו רב חגן

bürge dafür"? R. Jichaq erwiderte: Ausdrücke der Bürgschaft gelten als Bürgschaft, und Ausdrücke der Schuldübernahme gelten als Schuldübernahme^{3™}. R. Hisda aber sagte: Sie sind sämtlich Ausdrücke der Schuldübernahme, mit Ausnahme von: borg ihm und ich bürge dafür. Raba aber sagte: Sie sind sämtlich Ausdrücke der Bürgschaft, mit Ausnahme von: gib ihm und ich gebe³⁷³es zurück. Mar b. Amemar sprach zu R. Aši: Mein Vater sagte wie folgt: [sagte er:] gib ihm und ich gebe es dir zurück, so hat der Gläubiger keinen Anspruch an den Schuldner. Dem ist aber nicht so, der Schuldner ist vom Gläubiger nicht eher befreit, als bis jener es³⁷⁴mit der Hand genommen und ihm gegeben hat.

Einst setzte ein Richter den Gläubiger in die Güter des Schuldners ein, bevor er den Schuldner gemahnt hatte. Da entfernte ihn R. Hanin, Sohn R. Jebas³⁷⁵. Hierauf sprach Raba: Wer ist ausser R. Hanin, dem Sohn R. Jebas, so weise, so etwas

364 Einerlei ob es sich um eine Bürgschatt (fidejussio) od. eine Schuldübernahme (intercessio) han-365. Cf. Git 74a 366. Cf. Bd. vij S. 125 Z. 14ff. 367. Wenn er den Ausdruck "borg ihm" gebraucht, so sagte er damit, dass jener der Schuldner sein solle, wenn er aber den Ausdruck "gib ihm" gebraucht, so ist er Auftraggeber u. somit selbst Schuldner. 368. Wenn er den Ausdruck der Schuldübernahme neben "leihen", bezw. der Bürgschaft neben "geben" gebraucht. ob er den Ausdruck "geben" od. "leihen" gebraucht. 370. Selbst die im 1. Fall der Lehre RH.s an-371. Da er die Ausdrücke "borgen" und "bürgen" gebraucht. geführten Ausdrücke. die im 2. Fall der Lehre RH.s genannten Ausdrücke. 373. Wenn er 2mal den Ausdruck "geben" gebraucht, u. um so mehr, wenn er die Ausdrücke "geben" u. "übernehmen" gebraucht. 374. Der Bürge das entliehene Geld. 375. Er nahm ihm die Güter zurück ab.

בר ייבא דחכים קסבר.

הא מילתא אי לאו רב חנין כריה דרב ייבא קסבר נכסיה דבר איניש אינון מערבין יתיה ותנן המלוה 86,173 את חבירו על ידי ערב לא יפרע מן הערב וקיימא לן לא יתבע ערב תחלה: ההוא ערבא דיתמי ה דפרעיה למלוה מקמי "דלודעינהו ליתמי אמר רב פפא פריעת בעל חוב מצוה ויתמי לאו בני מיעבד בפא פפא פריעת מצוה נינהו ורב הונא בריה דרב יהושע אמר אימר צררי "אתפסית 'מאי בינייהו איבא בינייהו "כשהייב Col.b מודה אי נמי דשמתוה ומת כשמתיה שלחו מתם 228 ישמתוה ומת בשמתיה הלבתא ברב הונא בריה דרב uan den Gläubiger", bevor dieser die Wai-יהושן מיתיבי "ערב שהיה שטר חוב יוצא מתחת ידו אינו גובה ואם כתוב בו התקבלתי ממך גובה בשלמא לרב הוגא בריה דרב יהושנ משכחת לה כשחיים מודה אלא לרכ פפא"קשיא שאני התם ההוא ערבא התקבלתי": ההוא ערבא R. Jehošuâs, erklärte: Er kann ihm etwas דגוי דפרעיה לגוי מקמי דלתכעינהו ליתמי אמר ליה רב מרדבי לרב אשי הכי אמר אכימי מהגרוניא משמיה "דרבא אפילו למאן דאמר היישינן לצררי

אתפסוה P 19 דנתבעינהו 18 אתפסוה M 17 M 22 בשחייב P 20 מ"ח היוצא מת"י ערב אינו P 20 - M 24 , 7 + M 23 היכי משכחת לה שאני .ברב. M 25 ממך

zu tun! Er ist der Ansicht, die Güter eines Menschen bürgen für ihn, und es wird gelehrt, dass wenn jemand seinem Nächsten auf Veranlassung eines Bürgen [Geld] geborgt hat, er keine Zahlung vom Bürgen verlangen könne, und es ist uns bekannt, [dies heisse,] er mahne den Bürgen nicht zuerst.

Einst bezahlte ein Bürge der Waisen sen gemahnt hatte. Da sprach R. Papa: Das Bezahlen einer Schuld ist ein Gebot, und Waisen sind zur Ausübung von Geboten nicht verpflichtet. R. Hona, Sohn ausgeliefert haben³⁷⁷. — Welchen Unterschied gibt es zwischen ihnen³⁷⁸? — Ein Unterschied besteht zwischen ihnen hinsichtlich des Falls, wenn der Schuldner zugegeben³⁷⁹hat; oder auch, wenn man ihn in den Bann getan³⁸⁰hat und er im Bann gestorben³⁸¹ist. Von dort³⁸²liessen sie mitteilen: Wenn man ihn in den Bann getan

hat und er im Bann gestorben ist, so ist nach R. Hona, dem Sohn R. Jehošuâs, zu entscheiden". Man wandte ein: Wenn ein Bürge den Schuldschein"präsentirt, so kann er nichts einfordern385; wenn es aber darin heisst: ich habe sie386 von dir erhalten, so kann er einfordern. Allerdings kann nach R. Hona, dem Sohn R. Jehošuâs, dies in dem Fall eintreffen, wenn der Schuldner es zugegeben hat, gegen R. Papa aber ist dies ja ein Einwand!? — Anders ist es hierbei, wo er nur deswegen sich bemüht und geschrieben hat: ich habe sie erhalten 389.

Einst bezahlte der Bürge eines Nichtjuden an den Nichtjuden, bevor dieser noch die Waisen gemahnt hatte. Da sprach R. Mordekhaj zu R. Aši: Folgendes sagte Abimi aus Hagronja im Namen Rabas: Selbst nach demjenigen, welcher sagt, es sei zu berücksichtigen, er könnte ihm etwas ausgeliefert haben, gilt dies nur von

376. Des verstorbenen Vaters. 377. Der Schuldner dem Gläubiger als Deckung für seine Schuld; aus diesem Grund durfte der Bürge dem Gläubiger nicht bezahlen. Ansicht der Bürge nicht an den Gläubiger auf Rechnung der Waisen zahlen darf. 379. Vor seinem Tod, dass der Gläubiger von ihm nichts erhalten habe. 380. Wegen Nichtbefolgung des gerichtlichen Urteils, Zahlung zu leisten. 381. Es ist also sicher, dass er nicht bezahlt hat; nach RP. sollte der Bürge auch in diesen Fällen an den Gläubiger nicht zahlen, nach RH. dagegen musste er in diesen Fällen wol zahlen. 382. Aus Palästina. 383. In diesem Fall hat der Bürge an 384. Den er vom Gläubiger des Verstorbenen den Gläubiger auf Rechnung der Waisen zu zahlen. 385. Von den minderjährigen Waisen, da er nicht der gegen Zahlung der Schuld erhalten hat. Gläubiger ist u. es möglich sein kann, dass der Gläubiger den Schuldschein verloren u. dieser ihn gefunden hat; er muss daher bis zu ihrer Grossjährigkeit warten u. sie dann verklagen. 386. Die Schuld. 387. Dass der Bürge den Gläubiger bezahlt. 388. Nach welchem der Bürge in keinem Fall für die Waisen zu bezahlen hat. 389. Der Schuldschein wird dadurch auf den Bürgen übertragen, u. eine Schuld auf einen Schuldschein kann auch von Waisen eingefordert werden; die Bezahlung einer solchen ist nicht Gebot, sondern Pflicht.

emem Itstacliten, bei einem Nichtjuden aber, der sich an den Burgen hält , berucksichtigen wir nicht, er könnte ihm etwas ausgehetert haben Dieser erwiderte Im Gegenteil, selbst nach demjenigen, welcher sagt, wir berneksichtigen nicht, er konnte ihm etwas ausgeliefert haben, gilt dies nur von einem Jistacliten, einem Nichtunden aber, der sich an den Bürgen helt, wurde er überhaupt keine Bürgschaft 10 geleistet haben, wenn er ihm nicht etwas ausgelietert hätte.

DESCRIPTION NOTE ALCH R. SIMÓN P. GAMALIEL: WENN JEMAND FINER FRAU sch b Âçri war Bürge für die Morgengabe seiner Schwiegertochter, und sein Sohn R. Hona war Gelehrtenjunger, und es ging ihm schlecht. Da sprach Abajje: Ist niemand da, der gehen und R. Hona den Rat ישפיר אלא למאן דאמר"אי אית ליה משתעבד אי שפיר אלא למאן דאמר אי אית ליה erteilen könnte, dass er sich von seiner Frau scheiden lasse, sie dann ihre Morgengabe von seinem Vater einfordere und er sie nachher wieder heirate? Raba sprach zu ihm: Es wird ja aber gelehrt, dass er jeden Genuss von ihr abgeloben müsse!? Abajje erwiderte ihm: Lässt sich denn jeder, der sich scheiden lassen will, vor Ge-

הני מילי ישראל אבל גוי כיון דבתר ערבא אזיל לא חיישינן לצררי אמר ליה אדרבה אפילו למאן דאמי לא חיישינן לצררי הני מילי ישראל אבל ניי ביין "דדיניה בתר ערכא אולי אי לאו דאתפסיה צררי מעיקרא לא הוה מקבל ליה: יכן היה רבי שניעיי בן גמליאל אימר 'הערב לאשה בבתיבתה |יבי |: משה בר"נצרי נרבא דבתובתה דבלתיה הוה רב הונא בריה צורבא מדרבנן הוה ודהיקא ליה מילתא אמר אביי ליכא "דניזיל "נסיכה עצה לרב הונא "ונגרשה לדביתהו ותיזיל ותגבי כתובה מאבוה והדר נהדרה אמר ליה רכא והא ידירנה' הנאה תנן אמר ליה "אביי אמו כל דמנרש כבי דינא מנרש "אינלאי מילתא דכהן הוא אמר אביי היינו דאמרי אמרי אינו דאמרי אינשי בתר עניא אזלא עניותא ומי אמר אביי הבי ^^2" דר אביי איזהו רשע ערום זה המשיא עצה אסר אכי איזהו רשע ערום זה המשיא עצה אסר אכי איזהו רשע ערום זה המשיא עצה או למכור "בנכסים כרבן שמעון בן נמליאל כנו שאני וצורבא מרבנן שאני 'והא ערב הוא "וערב דבתובה לא משתעבד "קבלן הוה הניהא למאן דאמר קבלן דכתובה אף על גב דלית ליה נכסי לבעל משתעבד

> B 26 דרינייהו ארב M מעיק א״ל צררי אתפ B 26 דגמר עצה M/30 עצורי ערב בכתובתי M/20 , π לר"ה בריה דנגר לדב ותגבה כתובתה מאבוה וליהדר וליעיילה M 33 דנסביה B 32 דנגר B 31 P 36 קובי |- B 35 אביי - אביי - אביי ערב דכתוכה מי משתעכד והא ק"ל ערכ M 37 M 40 לדברי הבל M 39 B 38 וקיימא לן ערב נכסי. + M 41

richt scheiden ?!? Später stellte es sich heraus, dass er Priester aus. Da sprach Abajje: Das ist es, was die Leute zu sagen pflegen: Dem Armen folgt die Armut. - Kann Abajje dies denn gesagt haben, Abajje sagte ja, ein schlauer Bösewicht sei derjenige, der den Rat erteilt, Güter³⁰⁰zu verkaufen, nach R. Šimôn b. Gamaliél³⁰⁷!? — Anders verhält es sich bei einem Sohn, und anders verhält es sich bei einem Gelehrtenjünger. — Er war ja aber nur Bürge, und der Bürge für die Morgengabe ist ja nicht haftbar - Er war Schuldübernehmer - Einleuchtend ist dies nach demjenigen, welcher sagt, bei einer Schuldübernahme sei man für die Morgengabe haftbar, auch wenn der Ehemann keine Güter besitzt, wie ist es aber nach demjenigen zu erklären, welcher sagt, wenn dieser Güter besitzt, sei er haftbar, und

390 Nach persischem Gesetz hatte der Gläubiger die Schuld vom Bürgen zu erhalten; cf. S. 1401 301. Der Schuldner dem nichtjüdischen Gläubiger, da er damit rechnet, dass dieser sich direkt an den Bürgen wenden werde. 392. Wenn jemand sich in einem solchen Fall von seiner 393. Die Scheidung braucht nicht vor Gericht zu erfolgen u. niemand Frau scheiden lässt. zwingt ihn zu diesem Gelöbnis. 394. Dieser darf eine Geschiedene nicht heiraten. Dass man ihm den Rat erteile, sich von seiner Frau scheiden zu lassen, um vom Bürgen die Morgengabe einfordern zu können. 396. Die jemand ihm hinterlassen hat, mit der Bestimmung, dass sie nach seinem Tod einem anderen zufallen sollen; cf. S. 1299 Z. 6ff. 397. Nach welchem der 398. Cf. S. 1406 Z. 4 ff. Verkauf giltig ist. 399. In diesem Fall ist man auch für die Morgengabe haftbar

לית ליה "לא משתעבד מאי איבא למימר איבעית אימא "מיהוה הוה ליה ואישתדוף ואיבעית אימא אכא לגבי בריה שעכודי משעכד נפשיה "דאיתמר ערב דכתובה דברי הכל לא משתעבד קבלן דבעל הכל לא הוב דברי חכל משתעבד קבלן דכתובה וערב דבעל חוב פליני"מר סבר אי אית ליה נכסי"ללוה משתעבד "אי לית ליה"לא משתעבד "ומר סבר בין אית ליה ובין לית ליה משתעבד והלכתא ערב"בין אית ליה ובין לית ליה משתעבד בר מערב דכתובה דאף על מצוה משתעבד מאי שעמא מצוה היה"לבעל לא משתעבד מאי שעמא מצוה nach aller Ansicht haftbar, der Streit be-הוא דעכד"ולאו מידי הסרה: אמר רב הונא שכיב הוא מרע שהקדיש כל נכסיו ואמר מנה לפלוני בידי נאמן חזקה אין אדם עושה קנוניא על הקדש מתקיף לה רב נחמן וכי אדם עושה קנוניא על שמבר מרץ שאמר bar, wenn der Schuldner Güter besitzt", בניו דרב ושמואל דאמרי תרוייהו שביב מרץ שאמר מנה לפלוני בידי אמר תנו נותנין לא אמר תנו אין נותנין אלמא אדם עשוי שלא להשביע את בניו 500.00 הכא נמי אדם עשוי שלא להשביע את עצמו כי Fol.175 קאמר רב הונא "התם דנקים שטרא מכלל דרב einerlei ob [der Schuldner Güter] besitzt מי שמרא "אמר תנו נותנין מלוה על פה הוה ורב ושמואל דאמרי תרוייהו מלוה על מנו אין לא — P נכסי. + M 42 M 44 מיהוה — M 43 M 46 איכא למ״ד כי אית M 45

1° 50 בכסי לא M 49

ים משת׳ M איכא למ ד אע ג דלית ליה נכסי משת׳ M 47

.52 א הוא רו"ש.

wenn er keine besitzt, sei er nicht haftbar400!? — Wenn du willst, sage ich: er besass welche, und sie waren verheert worden, und wenn du willst, sage ich: ein Vater für seinen Sohn verpflichtet⁴⁰¹sich. Es wird nämlich gelehrt: Bei einer Bürgschaft für die Morgengabe ist er 402 nach aller Ansicht nicht haftbar, bei einer Schuldübernahme gegenüber einem Gläubiger ist er steht nur hinsichtlich der Schuldübernahme bei der Morgengabe und der Bürgschaft gegenüber einem Gläubiger; nach der einen Ansicht ist er nur dann haftnicht aber wenn er keine besitzt, und nach der anderen Ansicht ist er haftbar, einerlei ob er welche besitzt oder keine besitzt. Die Halakha ist, der Bürge ist haftbar, oder nicht, mit Ausnahme eines Bürgen für die Morgengabe; dieser ist nicht haftbar, auch wenn der Ehemann [Güter] besitzt. — Aus welchem Grund? — Er hat nur eine gottgefällige Handlung ausgeübt 104 und ihr nichts abgenommen 405.

R. Hona sagte: Wenn ein Sterbenskranker sein ganzes Vermögen geweiht hat und später sagt, jener habe bei ihm eine Mine, so ist er beglaubt, denn es ist feststehend, dass niemand eine fraudulöse Abmachung gegen das Heiligtum trifft. R. Nahman wandte ein: Es trifft ja auch niemand eine fraudulöse Abmachung gegen seine Kinder, dennoch sagen Rabh und Semuél beide, dass wenn ein Sterbenskranker gesagt hat, dass jener bei ihm eine Mine habe, man sie ihm gebe, wenn er gesagt hat: gebt, und sie ihm nicht gebe, wenn er nicht gesagt hat: gebt. Wir sehen also, dass man nicht seine Kinder als gesättigt auszugeben407 pflegt, ebenso auch hierbei, man pflegt sich nicht als gesättigt auszugeben 108!? - R. Hona spricht von dem Fall, wenn jener einen Schein hat. — Demnach sprechen Rabh und Semuél von dem Fall, wenn er keinen Schein hat, wieso gebe man ihm dann, wenn er gesagt hat: gebt, dies ist ja ein mündliches Darlehn, und Rabh und Semuél sagten ja beide, dass ein mündliches Darlehn

לכולהו משתעבד

M 51

התם

400. Weil seine Bürgschaft nicht ernst gemeint war. 401. Auch wenn dieser keine Güter besitzt u. er damit rechnen muss, die Morgengabe aus seinem Vermögen bezahlen zu müssen. Der die Bürgschaft übernommen hat. 403. Die Bürgschaft bezw. die Schuldübernahme war ernst gemeint, da er durch das Vermögen des Schuldners gedeckt ist. 404. Durch die Bürgschaft, da er dadurch die Heirat ermöglichte. 405. Bei der Bürgschaft für ein Darlehn veranlasst der Bürge den Gläubiger zur Hergabe des Betrags an den Schuldner, somit verlangt der erstere auch eine ernste Bürgschaft, dies ist aber bei der Bürgschaft für die Morgengabe nicht der Fall. 406. Die Weihung erstreckt sich nicht auf diese Mine u. sie ist an den Gläubiger zu zahlen. 407. Nur um ihren Wolstand zu verheimlichen, sagte er, dass jemand bei ihm Geld habe. 408. Nur aus dem Grund sagte er, dass jener bei ihm eine Mine habe; man sollte sie ihm daher nicht geben.

weler von den Erben noch von den Kliutern ein atfordern seil? Vielmehr, erklärte R. Nahman, sprechen beide von dem Fall, wenn er einen Schuldschein hat, dennoch besteht hier kein Widerspruch, denn das eine gilt von dem Fall, wenn er beglaubigt ist, und das andere, wenn er nicht beglaubigt ist Wenn er gesagt hat: gebt, so hat er den Schein beglaubigt, und wenn er nicht gesagt hat: gebt, so hat er den m Schein nicht beglaubigt.

Rabba sagte: Wenn ein Sterbenskranker gesagt hat, dass jener eine Mine bei ihm habe, und die Waisen sagen, dass sie sie bezahlt haben, so sind sie beglaubt; האם איתא דפרעיה לא הוה אמר תבו: בעי רבא wenn aber: gebt jenem eine Mine, und die Waisen sagen, dass sie sie bezahlt haben, so sind sie nicht beglaubt. Wohin! das Entgegengesetzte ist ja einleuchtend: wenn er gesagt hat, dass man jenem eine Mine מין אדם משמה בשעת מיתה ודברי שכיב מרץ מרק אין אדם משמה בשעת מיתה ודברי gebe, so ist, da der Vater die Sache festgelegt hat, anzunehmen, dass sie sie bezahlt haben, wenn aber: jener hat eine Mine bei mir, so ist, da der Vater es nicht testgelegt hat, anzunehmen, dass sie sie nicht bezahlt haben!? Vielmehr, ist dies gelehrt worden, so wird es wie tolgt lauten: Wenn ein Sterbenskranker gesagt hat,

dass jener bei ihm eine Mine habe, und die Waisen sagen, ihr Vater sagte ihnen später, er habe sie bezahlt, so sind sie beglaubt, weil er sich erinnert haben kann; wenn aber: gebt jenem eine Mine, und die Waisen sagen, ihr Vater sagte ihnen später, er habe sie bezahlt, so sind sie nicht beglaubt, denn wenn er sie bezahlt hätte, würde er nicht gesagt haben, dass man sie ihm gebe.

Raba fragte: Wie ist es, wenn ein Sterbenskranker etwas eingesteht; muss er sagen: ihr seid meine Zeugen⁴⁰, oder braucht er nicht zu sagen: ihr seid meine Zeugen? Muss er sagen: schreibt", oder braucht er nicht zu sagen: schreibt? Scherzt man in der Stunde seines Sterbens der scherzt man nicht in der Stunde seines Sterbens? Nachdem er dies gefragt hatte, entschied er es: es scherzt niemand in der Stunde seines Sterbens, und die Worte eines Sterbenskranken gelten als niedergeschrieben und eingehändigt.

ENN JEMAND SEINEM NÄCHSTEN [GELD] AUF EINEN SCHULDSCHEIN GEBORGT hat, so kann er es von verkauften Gütern' einfordern, wenn aber VOR ZEUGEN414, SO KANN ER ES NUR VON FREIEN GÜTERN415EINFORDERN. WENN JE-

409. Eine Geldforderung. 410. Bei einem Gesunden ist das Geständnis nur in diesem Fall giltig, da er sonst sagen kann, er habe nur gescherzt; cf. Bd. vij S. 115 Z. 21ff. 411. Bei einem Gesunden ist dies erforderlich; cf. S. 1054 Z. 2. 412. Ob er sagen kann, er habe mit dem Geständnis nur gescherzt. 413. Die der Schuldner nachher veräussert hat. 414. Ohne Schuldschein. 415. Die der Schuldner

פה אינו נובה לא פן היורשין ילא פן הלקוחות אלא אמר בב בחמן אידי יאידי דנקים שמד בד אלא קשיא הא דמקויים הא דלא מקייים אמר הני בייניה לשבריה לא אבר תנו לא בייניה לשבריה: אבר ובה שביב ביון שאבר בנה לפליני בידי יותבה והנבין בריבו נוצבון הני בנה לבחיני יותבי יהובין פרינו אין נאפנין בלפי לייא איפכא בסתברא אבר תנו בנה ביון דפסקא אבוהון לבילתא איבא לבינמה דפרניות כנה לפלוני בידי ביון דלא פכק אבוהון למילתא איבא למימה דלא פרניה אלא אי אותמה הבי אותמה שביב מהי שאמר מנה לפריני בידו ואכורו יהוכין הזה ואכר הנו אבא פריהו נאכבון כאר בינכא אדכרי בידכר הנו בנה לפריני ואפרו יתופין חוד ואפר אבא פרייתי אין נאפנין שביב מהי שהודה מהו צדיך לומר אתם נדי או אין צריך לומר אתם עדי צריך שיאמר בתובו או אין צריך "לומה בתובו" משמה בשנת מיתה אי אין אדם משמה בשנת מיתה בתר דבעיא הדר פשמה

ככתובין וכמסירין דמו: וויין המלוה את הבירו בשטר גיבה מנכסים משיעברים על ידי עדים גיבין מנכסים בני חירין הוציא

кэт М 54 הל M פרניתיו נאני אמר רבא י אמר רבא M 56 אל M לכן אבא פרעתיו M הא מ"ם אימא רמי אנפשית ואידכר אן מומ אם איתא - 30 ול שיאמר втя · В 60

עליו כתב ידו שהוא חייב לו גובה מנכסים בני חורין ערב היוצא לאחר חיתום ששרות גובה מנכסים 6d.21a בני חורין מעשה ובא לפני רבי ישמעאל ואמר גובה מנכסים בני חורין אמר לו"בן ננס אינו גובה לא מנכסים משועבדים ולא מנכסים בני חורין אמר לו "למה אמר לו "תרי החונק את אחד בשוק ומצאו חבירו ואמר לו הנח לו "פטור שלא על אמונתו הלוהו "אלא איזה הוא ערב שהוא חייב הלוהו ואני נותן "לך חויב שבן על אמונתו הלוהו" ואמר רבי שבו על ישמעאל הרוצה שיחכים יעסוק בריני ממונית שאין VON DESSEN FREIEN GÜTERN EINFORDERN "לך מקצוע בתורה יותר מהן והן במעיין הנובע והרוצה "שיעסוק בדיני ממונות ישמש את שמעון בן ננס:

גמרא. אמר עולא דבר תורה אהד מלוה מאי טעמא שעבודא דאורייתא"ואלא מה טעם אמרו מלוה על פה אינו גובה אלא מנכסין בני חורין משום פסידא דלקוחות אי חכי מלוה בשטר נמי התם "אינהו נינהו "דאפסידו אנפשייהו ורכה אמר יל פה מלוה כשמר ואחד מלוה כל DIESEN GELIEHEN בייםר ואחד מלוה כל פה 20 DIESEN GELIEHEN בייםר ואחד מלוה כל פה אינו גובה אלא מנכסים בני חורין "מאי מעמא

ר שמעון + M 63 אחר אחר אוצא אחר אינב + M 62 B 66 | הרי שהיה חונק | M 65 | א ר' ישמעאל | + M 64 + M 68 | ואיזהו M 67 | לך M 1 ואיזהו + אתן (M נותן) לך ארי הרוצה שיתחכם M 69 ארי הרוצה שיתחכם M 69 M 72 מקצוע בכל התורה כולה גדול מהן שהן בכל אתורה 172 M 71 P 75 איהו דאפסיד M 74 M 13 ממה M 73 M 73 לעסוק - מ"ם. - מ"ם.

MAND EINEM SEINE UNTERSCHRIFT VOR-ZEIGT, DASS ER IHM [GELD] SCHULDE, SO KANN ER ES VON FREIEN GÜTERN EIN-FORDERN. WENN DER BÜRGE UNTER DEN ZEUGENUNTERSCHRIFTEN " UNTERZEICH-NET IST, SO KANN [DER GLÄUBIGER] NUR VON DESSEN FREIEN GÜTERNE EINFOR-DERN. EINST KAM EIN SOLCHER FALL VOR R. Jišmâél, und er entschied, dass er KÖNNE. DA SPRACH BEN-NANNOS ZU IHM: ER KANN WEDER VON VERKAUFTEN NOCH von freien Gütern einfordern. Jener ENTGEGNETE: WESHALB DENN? DIESER בשטר ואחד מלוה על פה גובה מנכסים משועבדים 15 ERWIDERTE: WENN JEMAND EINEN AUF DER STRASSE WÜRGT "UND EINER HERAN-KOMMT UND ZU IHM SAGT: LASS IHN420, SO IST ER jA ERSATZFREI, DENN JENER HAT-TE ES IHM NICHT IM VERTRAUEN AUF IN DEM FALL HAFTPFLICHTIG, WENN ER GESAGT HAT: BORG IHM, ICH ZAHLE ES DIR ZURÜCK; ER BORGTE ES IHM IM VER-TRAUEN AUF DIESEN. R. JIŠMÂÉL SAGTE: WER WEISE WERDEN WILL, BEFASSE SICH MIT DEM ZIVILRECHT, DENN DU HAST KEIN GEBIET IN DER GESETZESKUNDE, DAS UM-FASSENDER WÄRE ALS DIESES; ES GLEICHT

EINER SPRUDELNDEN QUELLE. UND WER SICH MIT DEM ZIVILRECHT BEFASSEN WILL, PFLEGE UMGANG⁴²²MIT ŠIMÔN B. NANNOS.

GEMARA. Üla sagte: Nach der Gesetzlehre kann sowol ein Darlehn auf einen Schuldschein als auch ein mündliches Darlehn von verkauften Gütern eingefordert werden, denn die Haftpflicht ist eine Bestimmung der Gesetzlehre, und nur wegen der Schädigung der Käufer¹²bestimmten sie, dass ein mündliches Darlehn nur von freien Gütern eingefordert werden könne. — Demnach sollte dies auch von einem Darlehn auf einen Schein gelten!? — Bei einem solchen haben sie sich selbst geschädigt44. Rabba aber sagte: Nach der Gesetzlehre kann sowol ein Darlehn auf einen Schuldschein als auch ein mündliches Darlehn nur von freien Gütern eingefordert werden, denn die Haftpflicht ist keine Bestimmung der Gesetzlehre, und nur

416. Ein Chirograph ohne Zeugenunterschriften. 417. So dass die Zeugennoch besitzt. unterschriften sich nicht auf die Bürgschaft erstrecken. 418. Da die Haftpflicht des Bürgen als 419. Dh. Gewalt anwendet, um von ihm eine Forderung zu erhalten. mündliches Darlehn gilt. 420. Und ihm für die Forderung bürgt. 421. Die Bürgschaft war nicht ernst gemeint, vielmehr wollte er nur den bedrängten Schuldner befreien; ebenso ist auch jede nachträgliche Bürgschaft nicht 422. Wörtl. bediene, sei sein Schüler. 423. Damit der Gläubiger ernst zu nehmen. ihnen nicht die vom Schuldner gekauften Grundstücke abnehmen könne. 424. Das Darlehn auf einen Schuldschein ist durch die Zeugenunterschriften u. die gerichtliche Beglaubigung bekannt, u. die Käufer sollten es wissen.

um the Tin von den Lethenden nicht au ter obligaten, be timmten sic, dass ein Dartelm ant einen Schuldschein auch von ver-Limiten Cintern eingehordert werden konno. Deminali sollte dies auch von einem mundhehen Darlehn gelten? - Lin olches ist nicht bekannt Kann Rab by thes denn gosigt haben, Rabba sagte p., dass wenn sie Grundbesitz eingefordert haben, er erhalte, und wenn sie Geld w eingefordert haben, er nicht erhalte ? Wolltest du erwidern, man wende um die Lehre Rabbas mit der des Ula und die Lehre Ulas mit der des Rabba, so sagte ja Üla dass nach der Gesetzlehre ein Gläubiger vom Schlechtesten zu erhalten habe '7 — Vielmehr, Rabba sagte es nur nach der Ansicht der Lehrer des Westens, er selbst aber ist nicht dieser Ansicht.

Rabh und Semuél sagten beide, ein mündliches Darlehn ist weder von den Erben noch von den Käufern einzufordern, weil die Haftpflicht keine Bestimmung der

1 . . .

בההם בינה בהוא בהה בהה אות אות את אנה ההה בפני ליין אי הכי פילוח על פה נפי התם לית ליה בלא יני אני דבה הכי והא אני דבי הני אין שבות ביביא אינים יבי בי בי או שאום יבי ים היי ביים בבים בבב מביי בהמ מבו בהם מביים מביים מוב דיניה בובירה אלא רבה ביניא דבי ביניבא ביותר בעובר בו בבור ביבי בב וחתנואן בעובר ירא בן הרקוהות כאי בינבא שיבידא ראי דאורייתא ورورو المراجع وروا والمراهم المراجع والمرادون בית ביכור שיבורא האורייתא ביתיבי ההיפר ביר عريد المراجع ا ביביין ביבו היים ישוני היים באים אינו نام المان برداد المان ال בשינים בדין ידוא דריני קרני אני בי היים אדו אהבה שנשאו ברפה והא אבר רב נהבן הני הנא בית וקבון הרכם דיובי דייני אבינא דבירא ידיביה

P(80) א הוא P(70) רבא P(70) הוא P(70) הבא P(70) הוא P(70) הרבה....רבה P(80) הרבא P(80) הרבה P(80) העמיותו ורית P(80) העמיותו הגא מת P(80) וקברותו.

Gesetzlehre ist. R. Johanan und R. Simon b. Laqis sagten beide, ein mündliches Darlehn sei sowol von den Erben als auch von den Käufern einzufordern, weil die Haftpflicht eine Bestimmung der Gesetzlehre ist. Man wandte ein: Wenn jemand eine Grube auf öffentlichem Gebiet gegraben und ein Rind auf ihn gefallen ist und ihn getötet hat, so ist [der Eigentümer] frei⁴⁴⁸; und noch mehr: wenn das Rind getötet worden ist, so müssen die Erben des Eigentümers der Grube dem Eigentümer des Rinds den Preis ersetzen⁴³⁵? R. Ileâ erwiderte im Namen Rabhs: Wenn er vor Gericht gestanden hat⁴⁵⁰. — Es heisst ja aber: und ihn getötet hat!? R. Ada b. Ahaba erwiderte: Wenn er ihn auf den Tod verletzt hat⁴⁵⁷. — Aber R. Nahman sagte ja, Haga⁴⁵⁸lehrte: und ihn getötet und begraben hat⁴⁵⁹? — In dem Fall, wenn die Richter am Rand der Grube gesessen und ihn verurteilt⁴⁶⁰haben. R. Papa

425 In einem solchen Fall müssen die Käufer geschützt werden. 426. Dass die Haftpflicht keine Bestimmung der Gesetzlehre ist. 427. Die Erben für die Schuld ihres Vaters. erstgeborene Sohn einen doppelten Anteil von dieser Schuld; cf. S. 1266 Z. 1ff. 429. Und da der erstgeborene Sohn einen doppelten Anteil erhält nur von dem, was der Vater hinterlassen hat, nicht aber von dem, worauf er nur einen Anspruch hatte, so ist zu entnehmen, dass nach der Gesetzlehre das Grundstück des Schuldners dem Gläubiger verpfändet u. es ebenso ist, als würde es sich in seinem Besitz befunden 430. U. wäre also derjenige, welcher sagt, die Haftpflicht sei keine Bestimmung der Gesetz-431. Der Grundstücke des Schuldners; cf. S. 22 Z. 23ff. 432. Dies folgert Ü. aus einem Schriftvers, nach welchem der Schuldner mit seinem Eigentum haftet; cf. S. 23 Z. 22. lich des Anteils des Erstgeborenen an der hinterlassenen Schuldforderung des Vaters; cf. S. 1266 Z. 1ff. 434. Weil er es selbst verschuldet hat. 435. Der Schadenersatz gleicht einem mündlichen Darlehn, 436. Durch die gerichtliche Verurteilung hat der Schadendennoch müssen ihn die Erben leisten. ersatz den Charakter eines Darlehns auf einen Schuldschein erhalten. 437. Und vor dem Sterben verurteilt worden ist. 438. So nach vielen Codices u. der Parallelstelle Ar. 7a. 439. Er also überhaupt nicht aus der Grube gekommen ist. 440. Vor Eintritt des Todes.

אמר רב פפא הלכתא מלוה על פה"גובה מן היורשין 1176 אמר רב ואינו גובה מן חלקוחות גובה מן היורשין כדי שלא תנעול דלת בפני לוין ואינו גובה מן הלקוחות דלית ליה קלא: הוציא עליו כתב ידו שהוא חייב לו גובה יביה מיניה לרבה בר נתן vor den Leihenden zu verschliessen, und מרבי יוהגן הוחזק כתב ידו בבית דין מאי אמר ליה "אף על פי שהוחזק כתב ידו בבית דין אינו גובה אלא מנכסים בני הורין מתיב"רמי בר המא שלשה 30863. ניטין פסולין ואם נישאת הולד כשר "ואלו הן כתב אין בו יש עליו עדים יש עליו עדים ואין בו SCHULDE, SO KANN ER ES VON FREIEN זמן יש בו זמן ואין בו אלא עד אחד הרי אלו שלשה גימין פסולין ואם נישאת הולד כשר רבי אלעזר אומר אף על פי שאין עליו עדים אלא שנתנו לה בפני עדים כשר וגובה מנכסים משועבדים שאני ירב שיה: ערב seine Unterschrift bei Gericht beglaubigt היוצא לאחר חיתום שטרות וכו': "אמר רב קודם היתום שמרות גובה מנכסים משועבדים לאחר היתום שמרות גובה מנכסים בני חורין "ומנין אמר רב אפילו קודם היתום שטרות אינו גובה אלא מנכסים בני ים legitim; folgende sind es: wenn er mit sei-פלוני ערב הא דכתב ביה ופלוני ערב ורבי יוחנן אמר"אחד זה ואחד זה אינו גובה אלא מנכסים בני חורץ ואף על גב דכתב ביה ופלוני ערב מתיב M 89 אפילו הוחוק | M 88 אפילו הוחוק | 98 M 87 רבה בר נתן $\parallel 90 \parallel -$ וא״ה $\parallel 91 \parallel$ דאיכא כתובה: אפיי קודם 1 + M 93 אפיי קודם + M 92 אפיי קודם

sagte: Die Halakha ist, ein mündliches Darlehn ist von den Erben, nicht aber von den Käufern einzufordern. Es ist von den Erben einzufordern, um nicht die Tür es ist nicht von den Käufern einzufordern, weil ein solches nicht bekannt ist".

WENN JEMAND EINEM SEINE UNTER-SCHRIFT VORZEIGT, DASS ER IHM [GELD] GÜTERN EINFORDERN. Rabba b. Nathan fragte R. Johanan: Wie ist es, wenn seine Unterschrift bei Gericht beglaubigt worden ist "? Dieser erwiderte: Auch wenn worden ist, kann er nur von freien Gütern einfordern. Rami b. Hama wandte ein: Drei Scheidebriefe sind ungiltig, wenn sie das Kind sie sie das Kind ner Hand geschrieben ist, aber keine Zeugen unterschrieben sind, wenn Zeugen unterschrieben sind, aber kein Datum vorhanden ist, und wenn ein Datum vorhanden ist, aber nur ein Zeuge unterschrieben ist; diese drei Scheidebriefe sind ungiltig, wenn sie aber geheiratet hat, so ist

das Kind legitim. R. Eleâzar sagt, auch wenn auf ihm keine Zeugen unterschrieben sind, er ihr aber vor Zeugen übergeben worden ist, sei er giltig; [und mit einem solchen Schein⁴⁴³] ist von verkauften Gütern einzufordern⁴⁴!? — Anders ist es hierbei, wo er schon beim Schreiben haftbar war⁴⁴⁵.

חיתום שטרות אינו.

Wenn ein Bürge unter den Zeugenunterschriften unterzeichnet ist &c. Rabh sagte: Wenn vor den Unterschriften des Scheins, so ist auch von dessen verkauften Gütern einzufordern, wenn aber nach den Unterschriften, so ist nur von dessen freien Gütern einzufordern. Zuweilen aber sagte Rabh, auch wenn vor den Unterschriften, sei nur von dessen freien Gütern einzufordern. Rabh befindet sich ja in einem Widerspruch!? — Dies ist kein Widerspruch, das eine, wenn darin geschrieben steht: jener ist Bürge, und das andere, wenn darin geschrieben steht: und jener ist Bürge. R. Johanan aber sagt, ob so oder so kann er nur von freien Gütern einfordern, auch wenn darin geschrieben steht: und jener ist Bürge.

441. Ob ein solches Chirograph als Schuldschein gilt u. die Schuld auch von verkauften Gütern ein-442. Die Frau, die durch einen solchen Scheidebrief geschieden worden ist. Ein Schuldschein, der keine Zeugenunterschriften hat, aber dem Gläubiger vor Zeugen eingehändigt wor-444. Dies muss ja um so mehr von dem Fall gelten, wenn er durch das Gericht beglaubigt 445. Da wird von einem richtigen Schuldschein gesprochen, u. die Zeugen der Uebergabe treten an Stelle der Zeugen, die sonst den Schein unterschreiben; unsere Mišnah dagegen spricht von einem Schriftstück, das überhaupt nicht als Schuldschein, sondern erst nachträglich als Beweisstück für den Gläubiger geschrieben worden ist. 446. Die Verbindung bedeutet, dass die ZeugenunterRaba wandte ein: Wenn Zeugen auf einem Scheidebriet unter einem Gruss unterschrieben sind, so ist er ungiltig, denn man berücksichtige, sie haben vielleicht nur den Gruss unterschrieben. Hierzu sagte R. Abahu, ihm sei von R. Johanan erklärt worden: wenn: grüsst, so ist er ungiltig, und wenn: und grüsst, so ist er giltig. Hierbei wird ebenfalls von dem Fall gesprochen, wenn geschrieben steht: in jener ist Bürge. Dies ist ja denmach dasselbe, was Rabh lehrt!? Lies: ebenso sagte auch R. Johanan.

שמואל הגוק וקנו מידו משתעבד מכלל דערב (אוד בעלמא לא בעי קגין ופליגא דרב נהמן דאמר רב המן ערב דבית דין הוא דלא בעי קגין והלבתא ערב בשעת מתן מעות לא בעי קגין והלבתא ערב בשעת מתן מעות לא בעי קגין והלבתא ערב בשעת מתן מעות בעי קגין ערב דבית דין לא בעי קגין אחר מתן מעות בעי קגין ערב דבית דין לא בעי קגין דבההיא הגאה דמהימן ליה גמר ומשעבד ליה:

אמר רבבהו לדידי מיפי לי 199 אי הכי 1 א 199 אי הכי 199 אי

"הכא עדים החתומין על שאילת שלום בגם פסול חיישיגן שמא כל שאילת שלום חתמו ואמר רבי אבהו "לדידיה מיפרשא ליה מיניה דרבי יוהנן שאילו פסול ושאילו כשר חבא גמי דכתב "פלוני ערב "היינו דרב אימא וכן אמר רבי יוחנן: מעשה ובא לפני רבי ישמעאל וכו": אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחגן את על פי שקילם רבי ישמעאל את בן נגם הלכה במותו איבעיא להו בחנוק מה לי אמר רבי ישמעאל תא שמע דאמר רבי יעקב אמר רבי יוחנן חלוק היה רבי ישמעאל אף בחנוק 'הלכה במותו או אין הלכה כמותו תא שמע דכי אתא רבין אמר רבי יוחנן חלוק היה רבי ישמעאל את בחנוק והלכה כמותו אף בחנוק: אמר רב יהודה אמר שמואל חנוק וקנו מידו משתעכד מכלל דערב כטלמא בעי קנין הא בילא בעי קנין הא בעלמא сонь בעי קנין והלכתא ערב בשעת מתן מעות לא בעי קנין "אחר מתן מעות בעי קנין ערב דבית דין לא בעי קנין דבההיא הנאה דמהימן ליה גמר ומשעבד ליה: עלה M 97 איתמר שאילת M 96 איתמר עלה M 95 דידי B 98 לדידי B 98 אמר רבבהו לדידי מיפ׳ לי M 2 שמעון + M 1 אי הכי + B 100 + M 3 א M - הלכה...בחגוק M 6 בכולהי בעי קנין בר מערב דב ד דרא בעי קנין M 5 שלא בשעת מתן 7 א דבההיא...ליה.

entscheiden? — Komm und höre: Als Rabin kam, sagte er im Namen R. Johanans, R. Jišmâél streitet auch hinsichtlich des Würgens, und die Halakha ist nach ihm zu entscheiden auch hinsichtlich des Würgens.

R. Jehuda sagte im Namen Šemuéls: Wenn er dem Würgenden [die Bürgschaft] sofort zueignet, so ist er haftbar. Demnach ist bei einem Bürgen sonst eine Zueignung nicht erforderlich. Er streitet somit gegen R. Nahman, denn R. Nahman sagte, nur bei einem vom Gericht gestellten Bürgen sei eine Zueignung nicht erforderlich, sonst aber sei eine Zueignung wol erforderlich. Die Halakha ist: wenn er beim Geldgeben bürgt, so ist eine Zueignung nicht erforderlich, wenn aber nach dem Geldgeben, so ist eine Zueignung erforderlich; bei einem vom Gericht gestellten Bürgen ist eine Zueignung nicht erforderlich, denn für die Annehmlichkeit, dass man ihm Vertrauen schenkt, verpflichtet er sich.

schriften sich auch auf die Bürgschaft erstrecken. 447. Da die Unterschriften sich auf jeden Fall auch auf die Scheidung beziehen; dieser Unterschied müsste nach RJ. auch hierbei gelten. 448. Wenn es aber "und" heisst, so erstrecken sich die Zeugenunterschriften auch auf die Bürgschaft. 449. Hinsichtlich des von B.-N. angeführten Falls, wenn die Bürgschaft nachträglich erfolgt ist, nur um den Schuldner aus der Notlage zu befreien. 450. Das Geldgeben ist nur auf seine Veranlassung erfolgt, u. eine ernstgemeinte Bürgschaft ist vorausgesetzt worden.

Register der erklärten Wörter und Ausdrücke

287,323	622,5	224,147
375.154	אריצה בליצה 412,457	388,266
עשרה בטלנים 296,373	188,218	ואיסטמני 1317,98
פריין הבן - 624,18	מריפה מדיפה	631,76 . 87228
99,32 . היאם	מופס	631,75
601,161 .	528,14	638,142 אסטטא
140,49	1291,797	185,86
פקמים בקמים	יישבי קרנית 296,370	בדותא 484,183
פרוזבול . מרוזבול	מוביות	בולי 1317,98
327,143	בילתא	בית היני . 792,199
קדר	בלה	בבור . 174,102
299,397	בלל ופרם	בן גילו
קל וחומר	בניותא	נט מקושה
קנין כודר . 629,57	962,398	191,115
287,321	ביאון	365,119 . ברבי
שבות . 291,340 .	מישן 361,90	520,471 . דייתיקי
שורה בי בי 1186,531	מלוג בלוג בלוג	655,282
שושבינות 1322,148	מבוור 140,44; 665,384	דנקא
שניות	מעילה 828,101 מעילה	462,19
391,286	מקוה	946,251 הורמיו
479,145; 1366,2	622,2 . בישיכה	265,194
תותרא - 712,300	נבילה בינה בינה בינה	מבחשה ברשה במשחבה במשחבה
248,101	נתין	478,138
מרקב	1005,138	604,184
	נובר 669,415	חלוצה ב 1038,128

II

Register der biblischen Zitate

Genesis.	20,18	37,2 1260	15,2 988
1,4 203	21,1 340	37,16 978	15,13 1204
1,21	21,7 788	38,25 677	15,17 1248
6,1 986	22,5 177	39,1 906	15,22 296
6,5 983	22,12 981	41,43 928	16,4 785
7,8 1261	22,17 943	42,8 605	16,28 340
9,5	23,2 343	42,37 1402	17,6 785
12,10 223	23,15 786	43,9 1402	18,20 372. 567
12,11 984	23,16 786	43,11 978	19,13 201
12,16 678	23,17 1123	43,29 1262	20,10 201
13,5 343	24,1 788. 987. 1311	43,34 656	20,12 575
13,17 980. 982. 1209	24,34 341	46,15 1262	20,15 687
16,5 343	24,67 342	46,23 1318	20,17 472
16,8 341	25,1 342	47,2 340	21,1 48. 305
18,1 785	25,9 988	48,1 788	21,3 135
18,2 786	25,19 788	48,5 1260	21,8 223
18,3 786. 787	25,27 1261	48,16 771. 1246	21,13 93. 201
18,4 785	25,29 987. 988	48,22 1259	21,18
18,5 786	25,32 988	49,14 57	21,19 311
18,6 787	25,34 988	49,22 57. 771. 1245	21,21 330. 1075
18,7 784. 786	27,1 344	Fundue	21,22 151. 155. 178
18,8 785	27,33 978	Exodus.	21,23 305
18,9 787	28,9 342	2,1 125.0	21,24 301. 304
18,12 787	29,12 1261	3,2 221	21,25 . 92. 305. 312
18,13 787., 788	29,17 1260	3,5 1229	21,26 92. 270
18,16 785	29,25 1262	4,2 1229	21,28 4. 140. 149. 151.
19,1 786	29,31 1261	6,8 . 1244. 1248	154
19,3 786	30,25 1262	6,23 1229	21,29 42.43.48.154.
19,25 786		6,25 1228	155, 160, 162, 163.
20,4	31,40 813	9,10 290	166. 418. 1030
20,5	34,7 980	12,9 901	21,30 90. 144. 154.
20,7 338. 339	35,29 988	12,22 222. 223	155. 157
20,16		13,21 343. 785	21,31 14. 117. 153.
20,17 338. 339	36,24. 1240. 1241	14,26 234	158

21,32 . 155	23,19	17,13 337	25,33 875
21,33 67. 100. 166.	23,20 343	18,5	25,35
173 181 188 191	23,25 . 341. 870	18,12	25,36 415, 689 690
198, 206,	24,4 165	18,13 1227	722, 737, 794
21, 14 20 27 33 34	24,13	18,27	25,37 655. 737
47, 181, 188, 198,	24,15 889	18,29	25,39 721
199, 201	25,20 1207	19,3 575	25,41
21,35 5, 19, 89 118.	27,8 968	19,11 392. 687	25,46 731. 1231
120, 122, 124	28,5 947	19,13 368, 549, 883.	25,47 721. 423
21,36 8. 33. 82. 123.	31,14 262. 1248	884, 885, 886, 887,	25,48
164. 206. 305	33,16 978. 980	892	25,50 423
21,37 233. 249. 250.	34,6 183	19,14 471. 737. 800	25,53 700
261, 263, 279, 283,		19,17 571	25,55 487. 954
22,3 241.273, 489, 668	Leviticus.	19,18 186	26,3 1177
22,4 6, 18, 20, 45, 59.	1,2 147	19,19 802. 803	26,10
75, 80, 89, 90, 206,	1,3 246. 1071	19,23 375. 376	26,13
215. 217. 219	5,1 207	19,24 257	26,15
22,5 . 79. 206. 221.	5,4 336. 590	19,33 680	27,7 1255
224. 228	5,16 413. 664	19,35 688. 1180	27,8 896
22,6 234, 235, 256.	5,21 39. 40. 382, 445.	19,36 640	27,10
278. 296. 345. 672.	636, 674, 885, 1263	20,9 820	27,14 253. 256. 474
22,7 236, 613, 620.	5,22 382. 390	22,3 424. 1251	27,15 660. 661
671	5,23 245. 248. 350.	22,4 . 88. 89. 952	27,16 1215
22,8 201. 233. 235.	366. 387. 417. 636	22,5 88. 952	27,19 661
240. 273. 396. 397.	5,24 242. 383. 401.	22,14 659 660 835	27,20 633
398, 620, 671	445. 619. 657. 660	22,27 244. 280. 281	27,21 407
22,9 672. 765	6,2 662	23,44 1253	27,22
22,10. 6. 393. 765	6,5 413	24,9 1317	27,27 . 658. 661
22,11 819	10,8 801	24,17 302	27,30 257
22,12	10,10 801	24,18 32. 301	27,31 257. 657
22,13 212, 398, 817.	11,21 137	24,19 90. 118. 301.	27,32 475
818, 819, 820, 821,	11,32	304	27,33 40
824	11,38 532	24,20 302. 304	
22,14 817. 824. 825	12,2 1271	24,21 125. 301	Numeri.
22,20 675. 680. 681	13,25 1166	24,22 303	1,22 1227
22,23 601	13,45 341	25,6 377	5,6 48
22,24 681. 720. 737.	14,9 297	25,7 376	5,7 146. 394. 409
738	14,34 298	25,14 635. 648. 667.	5,8 404. 405. 406.
22,25 572. 893. 898.	14,37 1375	675	408. 413
22,27 351. 638. 690.	15,3 82	25,15 863	5,10 407. 408
927	15,5 246	25,17 675. 676. 677.	6,11
23,2 679	15,16 297	680	10,36 299
23,5 571. 574. 575.	15,17 88	25,22. 1187. 1188	11,31 785
576. 577. 578. 579	15,33 82	25,23	12,7 978
23,9 681	17,2 . 1251. 1252	25,25 897	12,14 86. 1232
23.11 602	17,7 1251	25,30 297	12,15 86
		,	

13,20 978	35,21 572	15,10 573	23,25 789. 790. 794.
14,29 1255	35,23 318	15,11 573	803. 806. 808
14,38 1246	35,24 318	15,14 573	23,26 790
15,24 927	35,31 301	15,16 321	24,1 490. 668
18,15	35,32 98	16,9 790	24,3 1385
18,17 40. 281	36,6 1250. 1251. 1253	17,15 . 322. 927	24,6 893. 900. 902
18,28 531. 723	36,7 1234. 1235	17,17 900	24,10 893. 899
18,32 666. 1166. 1316	36,8 1230.1231.1234.	18,6 407	24,11. 23. 892. 893
21,26 667	1235. 1239. 1251	18,7 407	24,12 898
21,27 1151	36,9 . 1234. 1236	19,3 1210	24,13 572. 763. 895.
21,28 1151. 1152	36,11 1250	19,4 318	897. 898. 961
21,30 1252	46,65 1246	19,5 116. 318	24,14 687. 884. 886.
24,2 1099		19,11 161. 316	887
25,17 138	Deuteronomium.	19,14 738	24,15 791. 883. 885.
25,55 439	1,7 293	19,15 259. 1089. 1367	886. 887. 889
26,8 1318	2,9 138. 139	19,17 1355	24,16 323
26,53 1243	2,16 1254	19,18 323	24,17 893. 899
26,54 1244	2,17 1254	19,19 15. 83. 304. 322	24,19 491. 492
26,55 · 1243 · 1244 ·	2,19 139	19,21 304	25,2 302
1256	2,22 560	20,20	25,4 794. 801
26,56 1255 1256	5,14 201. 203	21,3 565. 1012	25,5 1249
26,59 . 1250. 1262	5,28 1229	21,15 1270	25,6 969
26,65 1255	6,1 319	21,16. 1237. 1259.	25,11. 94. 316. 322
27,2 1248	6,13 150	1280. 1281	25,12 98
27,3 1246	6,18 511. 588. 872	21,17. 1233. 1259.	25,14 1178
27,4 1230		1264. 1265. 1272	25,15 . 1176. 1178. 1315
27,5 1249 27,7 1247		21,18 1270	
27,8 . 1225. 1227.	8,10 · · · · 897 9,19 · · · · 953	22,1 211. 298. 549. 566. 568	25,16 · · · · 1177 25,17 · · · · 1315
1230. 1239. 1241.	10,2 975	22,2 294. 553. 555.	25,19 1004
1311. 1331	11,11 997	559	26,2 . 1158. 1160
27,9 1331	11,19 1003	22,3 201. 423. 460.	26,10
27,11 154 1225.1226.	11,21 1231	533. 549. 551. 569	26,12 791
1227. 1230. 1231.	12,17 666	22,4 571. 576. 579	26,13 791
1233. 1237	13,13 298	22,6 848	28,1 1178
27,18 342	13,14 956	22,7 571. 848	28,3 868
27,20 342. 1141	13,16 572	22,8 51. 166. 186. 470	28,6 868
28,23 413	14,1 954	22,26 101	28,8 613
30,2 1251	14,22 792	22,27 988	28,12 1020
30,14 826	14,24 656. 659	22,29 305	28,15 1178
31,20 88	14,25 363. 613. 626.	23,8 343	28,42 440
31,24 89	634	23,11 87	28,55 440
31,43 920. 922	14,26 202. 626	23,15 897	30,12 679
33,2 989	15,4 566. 580	23,19 347	31,26 974. 977
35,3 302	15,8 573	23,20 738. 685. 686	32,2 1018. 1019
35,11 92	15,9 956	23,21 720. 738	$32.4 \dots 183$

1417 II. REGISTER D1.32,24Jer. 6,17				
1417	II. KE	3101 LK	#H04;27	
32,24		7,4 223. 224	26,20 223	
32,25 . 223	17,36 864		27,1	
33,2	· · · · · · · · · · · · · · · · · · ·	12,16 949	27,11 960	
33,3 . 943		13,14 788	29,15 286	
33,1 973		20,1 1331	32,17 951	
33,6 . 340	30,17 1262	I. Chronik.	32,20 6. 7. 57. 206	
33,7 340	II Samuelis		33,15 1091	
33,12. 989		2,8 1318	33,16 958	
33,14	3,39 . 928	2,16 990	41,2 978	
33,17 4. 57	6,2 975	2,22 1234. 1235. 1236	41,19 1157	
33,21 978	7,23 959	1,22	43,7 1142	
33,23 293	12,3 978	4,33 1187	45,15 970	
34,5 977. 989	17,23 1332	4,42 1262	46,6 . 1018. 1019	
34,9 342	17,25 . 990	4,43 1262	49,10 341. 870	
Josua.	21,1 452	5,1 1259	55,1 57. 296	
7,5 1255	22,27 1261	5,2 1259	51,20	
17,5 . 1246. 1248	23,11 225	11,13 225	54,12	
17,14 1245	23,12 226	12,21 1262	56,1 956	
17,15 1245	23,15	12,33 58	57,1 223	
19,50 1257	23,16 225. 226	23,15 1228	57,13 1186	
24,29 977	I. Könige.	26,24 1230	57,19	
24,33 977. 1234		29,11 1186	58,1 581	
,	1,3 979	II. Chronik.	58,7 . 950. 953. 955	
Richter.	1,6 1228		58,8 961	
'	1,26	3,10 1207	58,10 953	
1,35 1257	2,19 · · · · 1187 4,20 · · 557. 784	3,13 1207 16,14 56	58,11 953 58,12 953	
4,8 343 5,31 948	5,2 784	16,14 · · · · 56 21,3 · · · · 38	58,13 659	
5,31 948 6,3 678	5,3 784	$\begin{vmatrix} 21,3 & . & . & . & . & . & . & . & . & . & $	59,17 952	
6,4 678	6,2 1206	02,00,	59,21	
6,6 678	6,6	Jesaja.	60,3 1140	
8,21	6,20 1206	1,1 980	60,8	
9,25 286	6,24 1206	1,22 980	60,17 951	
11,3 342	8,9 973	2,2 927	60,22 1289	
12,9	9,7 923	2,3	61,3 1102	
15,5 790	11,16 1004	3,10 961	64,1 12	
17,7 1227	11,21 1242	4,3	64,5 952	
17,13 1228	14,10 6. 80. 206	4,5 1141. 1142	65,3 678	
18,3 1229	14,21 139	9,19 1019	66,5 581	
18,30 1228	18,32 985	11,9 1138	66,10 1102	
21,1 1254	21,21 998	14,23 203		
21,17 1241	21,25 677	21,12 9. 1257	Jeremja.	
	22,11 4	23,8 1140	1,14 1020	
I. Samuelis.		24,12 73. 360	2,29 340	
1,6 983	II. Könige.	24,23 958	4,31 988	
6,8 974	6,23 1140	24,33 1236	5,17 452	
T			170	

Talmud Bd. VI

Jer. 5, 22—Spr. 21, 23	II. REG	GISTER	1418	
5,22 1132	Hosea.	2,9 224	113,9 1250	
6,7 678	1,2 975	9,17 968	,	
9,11 778	8,10 943	11,10	137,5 1102	
9,12 778	10,12 57		137,6 1102	
9,20 223	10,14 602	Maleachi.	139,18 943	
15,2 946	12,8 1140	1,8 1202	144,8 1065	
15,19 777	14,10	1,13 248	144,12 1141	
16,5 956		3,9 1102	145,9 776	
18,22	Joel.		147,14 678	
18,23 56. 954	4,19 452	Psalmen.		
22,10 1242		1,3 296	Sprüche.	
23,6 1142	Amos.	10,3 348	1,9 1140	
29,5 1031	2,1 1007	10,9 768	1,19 452. 889	
30,20 948	4,2	15,2 1176	2,20 766	
32,11 1367	7,7 677	15,5 721	3,9 575	
32,14 1031	8,5 1183	16,9 769. 989	3,16 1020	
32,44 1031.1367.1368	8,7	17,15 957	3,27 295. 740	
36,18 977	Obadja.	24,2 1139	3,28 883. 885	
40,3 960		31,19 738	3,35 954	
42,2 863	1,6 9	35,15 676	6,1 899. 1402	
48,10 1004	1,18 1262	37,19 864		
49,11 771. 772	Micha	37,21 1065		
Ezechiel.		39,13 677	6,23 927	
	4,12 797	44,7 1260		
9,9 286	Nahum.		9,9 421	
15,7 1152	•		9,18	
17,13 1177	2,13 55	50,3 183	1	
18,10 860 18,13 689. 690	Habakuk.	50,11	11,3 587	
24,21 927	1.10	55,20 1241 66,12 738	11,4 · · · · 957 11,8 · · · · 684	
27,5	1,13	73,17 781	11,13 372	
27,6	2,5	85,12 961	11,30	
27,7	3,6 136	89,1 977	13,22 452	
27,29 1130	Zephanja.	89,8 183	14,33	
28,13 1142	1,15 957, 959, 1241.	89,13 1019	14,34 959	
33,15 225	1311	89,15 961	15,15 1327	
34,31 897	2,1 871. 1100	90,12 967	15,27 971	
40,7 1103	3,13 866	92,13 1157	16,14 1242	
41,6 1103. 1144		94,7 286	18,13 1205	
41,26 247	Haggaj.	104,20 768	19,17 957	
45,12	2,9 924	104,22 768	20,14 1166	
48,19 1256		104,23 768	20,16 899. 1402	
48,21 1257	Zacharia.	104,26 1138	21,14 953	
48,29 1256	2,6 1143	107,26 1132	21,16 1152	
48,31 1256	2,7 1018	109,22 989	21,21 953	
48,35 1142	2,8 1143	112,9 958	21,23 769	

1419	19 II. REGISTER Sp. 71.44 S			
21,24 959	2,4 . 952	39,1 985	4,9 . 947	
22,5 . 569 1322	2,5	39,26 . 1017	1,11	
1077	2,6 982	40,16	·	
22,22 452 559	2,7 982	40,19	Prediger.	
22,23 452, 889	2,10 953	40,23	1,2	
23,27 56	2,11 986	40,25	1,6 1019	
23,31	3,19 779	40,29	4,12 1096	
26,4 770	4,6 675	40,30 1139. 1140	10,5 711	
25,5 720	4,7 675	40,31	10,9 1327	
31,5 1056	5,10 1119	41,10 1137	10.20 927	
31,11 773	6,2	41,23	Ester.	
27,7 342	7,9	41,24		
27,10 874	9,17 984	42,7 986	4,5	
1:-1	9,24 983	42,10	Daniel.	
Jjob.	9,33 984	42,13 986	4,24 928. 959	
1,1 975, 981	10,7 983	42,14 986	4,25 928. 959	
1,6 . 980	10,12 968	42,15 979	4,26 928. 959	
1,7	15,4 983	Lied der Lieder.	11,14 860	
1,5 981	19,21	3,9 974	12,3 948	
1,9	19,23 978		1210	
1,10 950. 981	22,28	,	Ezra.	
1,11 . 981	26,12	7,1 980 8,10 943	2,64 557	
1,12	27,8 452	8,13	2,70 557	
1,13	27,12 979. 980		6,10 959	
1,14	27,17 452. 689	Ruth.	7,24 944	
1,15 \$13. 979	29,13 984	1,1 980	8,9 1242	
1,16	31,1 984	1,2	9,2 871	
1,17 . 979. 981	34,35 986	1,13 1131	Mohamia	
1,18	36,21 1242	1,19 1184	Nehemja.	
1,19 981	36,33 570. 996	4,7 476. 633	7,66	
1,20	37,9 1019	Klagelieder.	7,73 557	
1,21 981 1,22 981	37,22 1019 38,1 984		9,6 1017. 1018	
	38,2 984	1,9 203 2,9 203	10,33 951	
	38,25 985	3,8 677	Sirach.	
	38,35 1018	3,51 299	13,15 342	
2,3		0,01 255	10,10	

Berichtigungen

S 39 Z 5: 47 vor מְּבְּרָתָי setzen. S.43 Z.38: l. ausgebrochen oder. S.62 Z.6: nach Schaden's ergänzen: für Schadigungen durch, Steinchen. S. 84 Z.5: 75 streichen. lb, Z.29: l. בלבו. S.86 Z.8: nach Mošeh: ergänzen: Wenn ihr Vater ihr ins Gesicht gespuckt hätte. S.217 Z. 18: die streichen. S. 242 Z. 11: l. Fass Wein. S. 259 Z. 31: ביונה בי

Verzeichnis des Inhalts

Transscription.	Signatur der	Varianten.	Abkürzungen		• • п	• • •	vi
Inhalt		• • • •	6 0 e 0	u • •			· · · · · i)
Baba qamma .		n o e o	0 0 H 0 0			6 B B	0 0 0 0
Baba meçiâ .	0 0 0 0			e e e		, · · ·	457
Baba bathra							
Register der er	klärten Wörte	or			• • •	0 0 0	1413
Register der Bi	belzitate						1414

